Joann. Balbi
de Janua

Catholicon

Argentorati
Mentellin
1469-1470

édition de Strasbourg, Mentellin, de 1460 à 1470

¶ Incipit summa que vocatur catholicon edita a
fratre iohanne de ianua ordĩs fratꝝ p̄dicatoꝝ. a°. 1286.

PRosodia quedam pars
grãmatice nuncupatur
Partes siquidez gram-
matice sunt quattuor.
scꝫ orthogͣphia. ethimo-
logia. diasintastica. & ꝓ-
sodia. Orthographia di-
citur ab orthos quod ē
rectum & graphia scri-
ptura Inde orthogͣphia
id est. tractatus de recta scriptura lrãꝝ et sillaba
rum. ¶ Ethimologia dr̃ ab ethimon qđ ē verum
& logos sermo. Inde ethimologia. i. tractatus de
veritate oĩm ꝑtiũ orõnis absolute. ¶ Diasintasti
ca dr̃ a dia qđ ē de et sintasis qđ est cõstructõ. In
de diasintastica. i. tractatus de ꝯstructõne ꝑfecta
¶ Prosodia vo dr̃ a pros qđ ē ad. et odos qđ est
cant᷒. Inde ꝓsodia. id ē. tractat᷒ de cuiuslibet di
ctõis tp̃e vel accẽtu ¶ Principaliter aũt ĩ isto tra
ctatu siue libro ĩtendo de prosodia. licꝫ etiã d̃ alijs
tribus ꝑtib᷒ aliqua hic tangã. Vnde tractat᷒ iste
tanq̃ a principaliori intẽto. si placꝫ ꝓsodia nuncu
pet̃. vel si magis placꝫ liber iste vocetur catholicõ
eo ꝙ sit ꝯmunis & vniuersalis. Valet siquidez ad
oẽs ferme scientias. Nã hic defacili inuenit̃ vnde
dictiones formenẽ et deriuenẽ. quomõ scribantur
& ꝓferanẽ. qualiter exponantur & ethimologizẽ
tur & ꝯstruantur. Inuenies etiaꝫ hic multas vtiles
questioẽs naturales. theologicas. motas & decla
ratas. ¶ Ordo aũt istius libri talis ē. Primo licꝫ
pͥcipaliter intendã de ꝓsodia. tñ quia orthogra
phia ē quodãmõ via ad ꝓsodiaꝫ. agam de orthogͣ
phia. Secũdo de ꝓsodia. Tercio de ethimologia et
diasintastica. q̃si mixtĩ aliqua dicã. Deinde spẽali
ter de ꝯstructõe et suis spẽbus & ꝑtibus. necnon
de regimine subiungã Quarto determinabo de fi
guris. Quinto de orthographia. ꝓsodia. origine.
& sigͥficatõe quarũdã dictionũ q̃ sepe ĩueniũt̃ ĩ bi
blia et ĩ dc̃is scõꝝ & etiã poetarum ƀm ordinẽ al
phabeti ordinate subiungã. Libellũ aũt hũc ad ho
norez dei & gloriose virginis marie et btĩ dñici pa
tris nrĩ & oĩm scõꝝ electorũ. necnõ ad vtilitatẽ
meam & ecclesie scẽ dei ex diũsis maioꝝ meoꝝ di
ctis ml'to labore et diligẽti studio ꝯpilaui Operis
quippe ac studij mei ē et fuit ml'tos libros legẽ. vt
ex plimis diuersos carperẽ flores. q̃ meliora et vti
liora sũt cũ btõ hieronĩo electur᷒. Nã ƀm basiliũ
q̃ vtiliora sũt mãdari meõrie pͥcipali᷒ meruerũt
Dementia etiã est sup̃uacua addiscere ĩ tãta tp̃is
egestate. Si alicubi vero vox nrã insonuit nõ a pa
ternis discessit limitib᷒. Hoc aũt nõ p̃sumẽs de vi
ribus ꝓprijs attẽptaui. cũ q̃si nulle sint. sꝫ ꝯsũmatõ
nis fiduciã laborisqꝫ mercedẽ totaliter in samarita
no pulso timore figẽs. qui ꝓlatis in ꝓcuratõne se
miuiui duob᷒ denarijs superoganti cũcta reddere
ē professus. Delectat nos sane veritas pollicẽtis
sed terret imensitas laboris. desiderium hortatur
proficiendi. sed dehortatur infirmitas deficiendi.
quã vincit zelus vtiqꝫ dom᷒ dei In hoc aũt tracta
tu nõ solũ piũ lectorẽ sꝫ etiã libeꝝ correctorez de
sidero dũmõ ei᷒ sit ꝯsciẽtia ĩuidẽtie absqꝫ veneno
Queso aũt mẽte deuota vt quisqꝫ hũc libruꝫ lege
rit. apud districtũ iudicẽ solatium mihi sue orõis
impẽdat. & oĩe qđ ĩ me sordidũ dep̄henderit orõ
nibus diluat. Oratõnis autem & expositõis virtu
te collata lector me᷒ in recõpensatõne me sup̄at.
Si tñ ꝑ me verba accipit. ꝓ me fratre iohãne ianuẽ
si fratrum p̄dicatoꝝ minimo ad deuꝫ p̄ces deuote
fundat. ¶ De prima parte isti᷒ opis scꝫ de ortho
graphia.

PRima ergo pars istius libri. vt
dixi ē orthographia. Circa quaꝫ
sic procedaꝫ. Primo nãqꝫ agã d̃
lrã. Scđo de sillaba. Tractaturi
aũt de lrã dicem᷒ de diffinitõe
diuisione. diuisionis declaratio
ne. mutatõne. & recto ordine
literarum. De litera.

LItera sic diffinitur. Litera ē minima pars
ꝯposite vocis. vel. Litera est vox indiui
dua que scribi põt. Dicit̃ autez lrã a lino
nis vl' a lituris. eo ꝙ antiqui scribebant in ceratis
tabul' & postea linebãt. ¶ Literarum alie sunt vo
cales alie consonãtes. Vocales sũt quiqꝫ. scꝫ. a. e. i
o. u. nam y. idem ē qđ i. vocal'. Consonantiũ q̃dam
sũt semiuocales & quedaꝫ mute. Semiuocales sũt
septẽ. scꝫ. l. m. n. r. s. x. ꝫ. Mute sunt nouem. scilicet
b. c. d. f. g. k. p. q. t. & i. et u. posite ãte vocalem in
pͥcipio eiusdẽ sillabe. vt iuno & ven᷒. I tamen si
est ꝯsonans añ us. ita remanet abiecta us vt cuius
cui. & pompeius pompei p̄ter hunc datiuum ei. in
quo ē vocalis. Q. & k. sũt idez elemẽtũ qđ c. H ve
ro ñ ē lrã sed aspiratõnis nota. Liquide sunt due
scꝫ l. et. r. que posite post mutã in eadẽ sillaba per
mittũt p̄cedentez vocalẽ naturaliter longam corri
pi. vt assecla & tenebre. Duplices consonãtes sũt
tres. scꝫ i. consonãs posita ĩter duas vocales natu
raliter. & x. & ꝫ. semper. vt maior dux gaza. Vo
cales aũt dicũt̃. quia ꝑ se plenã vocez faciũt. Semi
uocales appellant̃. quia plenã vocẽ nõ hñt. vt semi
deos semiuiros appellam᷒. nõ ꝙ dimidiam ꝑtez ha
beãt deoꝝ vl' viroꝝ. sꝫ qꝛ non sũt pleni dij vl' viri
Mute dicũt̃ nõ ꝙ oĩno carẽt voce. sꝫ qꝛ exiguam
ꝑtẽ vocis habẽt. sic informis dicit̃ mulier nõ que
caret forma. sꝫ que male ē formata. & dicimus fri
gidũ eũ. nõ qui penit᷒ expers est caloris. sed quia
minime hoc vtit̃. vnde mute nominate sũt ad cõpa
tõnem bene sonantiũ. Semiuocales quantum vin
cunt̃ a vocalib᷒ tantum sup̄ant mutas. K. et Q.
quãuis figura & noĩe videant̃ aliquam habẽ diffe
rentiã cũ c. tam eandez tam in sono vocũ q̃ in me
tro ꝯtinẽt potestatẽ. Et k. q̃dẽ penit᷒ superuacua
ē. Nulla em̃ videtur rõ cur sequẽte a. debeat scribi
k. Kartago em̃ & caput siue per c. siue ꝑ k. scribã
tur. nullam faciũt nec in sono nec in potestate eius
dẽ ꝯsonãtis differẽtiã. Q. vero ꝓp̄e nihil aliud scri
bẽda eẽ videt̃. nisi vt ostẽdat seq̄ntẽ u. ãte alterã
vocalez ĩ eadem sillaba positã ꝑdere vim lrẽ in me
tro. nõ em̃ facit positõnem. Qꝛ si ideo alia litera ē
existimanda. q. q̃ c. debet g. quoqꝫ cum sil'iter p̄po
nitur u. amittẽti vim litere. alia putari. & alia cum
id nõ facit. Dicim᷒ enĩ anguis sicut quis et augur
sicuti cur. Vnde si velim᷒ cum veritate cõtẽplari
non plusq̃. xviij literas ĩ latino sermone habemus
Hoc est. xvj. antiquas grecorum. & x. et f. postea
additas. & [illegible] quoqꝫ ab eisdẽ sumptas. Nã y. et. ꝫ
grecorum causa noĩm astruimus. H. vero aspira
tõnis nota est. & nihil aliud habet lrẽ nisi figuraꝫ
& ꝙ in versu scribit̃ ĩter alias lrãs. sicut dicit p̄s.
in p̄mo maioris. Itẽ sciendũ ē. ꝙ nulle p̄positõnes
vel cõiunctõnes debent aspirari. Omnes autẽ alie
ꝑter soratõis aspirantur. vt hamus. hereo. habens.

En?

1286.

hic·huc·heu·sicut dicit ꝑs·in tractatu ꝑpositonū
Itē aspiratō vt dicit ꝑs·in p̄mo maio·ponit̄ añ oēs
vocales·vt habeo·heres·hyems·homo·hum9·hy-
las·Post ꝯsonantes aūt quattuor tm̄modo more
antiquoꝝ grecoꝝ scꝫ c·vt chremes t·vt thraso p·
vt philippus r·vt pirrh9·ideo aūt extrīsec9 h·scri
bitur vocalib9 vt minimū sonēt·cōsonātibus aūt ī
trīsecus post·vt plurimū sonēt·Omīs vero lrā vl'
vox plus se sonat·cū ipa aspiratio postponitur ꝙ̄
cum anteponit̄·sꝫ hoc videt̄ fallē in vah·& ah·qꝛ
aspiratō vidꝛ postponi vocalibus & nō anteponi
Sed ad hoc respondet ꝑs·ꝙ apocopa facta est ex
treme vocalis a cui ꝑponebat̄ aspiratō·naꝫ pfecta
vaha & aha sunt·Ideo aūt abscisione facta extre-
me vocalis·aspiratō mansit ex superiori pendens
vocali·qꝛ suū ē interiectōnis voce abscōdita pro-
ferri·itaqꝫ ꝑs abscōdite extremitatis vidꝛ cōgrue
interiectōis naturali ꝓlatōni remansisse Et vt do
natus ait·vox ē incōdita vox hec·Hec quoqꝫ que
plena ē vox interiectō non est·Et dicit̄ incondita
id ē·intus cōdita·Itē scias·ꝙ nunꝙ̄ ante i·loco cō
souātis posita aspiratō potest inueniri·sic nec āte
u·consonantē·vñ hiulcus trisillabum ē & hyeme·
Nulla vero consonās ante se aspiratōꝫ recipit·Hic
nota ꝙ cremes ꝓꝑrium nomeꝫ dicit̄ a cremo mas·
& ꝺm hoc caret aspiratōne·si vero habeat aspira
tōem chremes·tūc nō ē nomē latinū nec deriuatur
a chremo as·vt dicit hug·Itē ideꝫ dicit·qd nō cre
dit ꝙ hoc nom̄ ꝓpheta deriuet̄ a ꝓfor faris·sꝫ cre
dit potius·ꝙ cōponat̄ a pro vel ꝓcul & phonos·
qꝛ hoc nomē ꝓpheta h·habet post p·quā nullū lati
num debet habere Vnde vult hug·ꝙ p̄dicte quat
tuor consonātes aspirētur in grecis dictōib9 & ñ
in latinis·Idē etiam vidꝛ velle ꝑs·qui postꝙ̄ dixit
ꝙ aspiratō inuenit̄ post quattuor cōsonātes tātū
quasi exponēs·ꝙ hoc ē intelligēdū de grecis dicti
onib9·subiūgit aliquātulū post·t·inquit sine aspi-
ratōne ponit̄ in latinis·in grecis ꝟo vel pricipalit̄
id ē·ī pricipio vel gemīata ī media dictōe aspirat̄
vt rhetor·rhodus pirrh9·Itē ꝑs·in vj·li·vbi agit
de desinētibus in es ꝓdu·ita dicit rhamnes·netis
& rhamnis·ꝙ grecū eē ostēdit aspiratō post r·po
sita·qd in latinis noibus nō fit·Idē sentit apuleius
qui dicit·ꝙ viciū facit qui aspirat pulcer vel sepul
crū·qꝛ c nec vlla consonās debet apd latinos aspi-
rari·Sꝫ ꝯtra hoc pōt obijci de michi & nichilū·Sꝫ
dicit apulei9·qd debet dici mici licet ꝯmunis vsus
habeat michi·De nichiluꝫ dico·ꝙ cōponit̄ a nō &
hilū pēne·vnde non ꝑ se aspirat̄ c·sꝫ quasi ꝑ acci-
dens·contrahit eīm hoc ab altero ꝯponentium·im-
ꝓꝑrietates aūt nō sunt extēdēde·ex hoc patꝫ·ꝙ ca-
thena nō debet aspirari·Ex p̄dictis patꝫ·ꝙ aspira-
tio ponit̄ ante omēs vocales apud latinos·& post
quattuor cōsonātes in dictōibus grecis aliquādo
non tamē est determinatū nec declaratū in grāma
tica a ꝑs·nec ab aliquo autore sicut puto q̄ndo ge
neraliter dictōes latine vel vocales debeāt aspira-
ri·nec quādo predicte quattuor ꝯsonātes debeāt
aspirari post ī dictōibus grecis·quia nō semꝑ ille
cōsonātes ī dictōib9 grecis aspirant̄·& ꝓꝑt hoc
difficile ē scire·& maxīe mihi nō bene sciēti linguā
grecam·q̄ndo et ī quib9 dictōib9 aspiratō debeat
ꝑponi vl' postponi vniuersaliter·Et ideo si aliq̄s
dictōes ī hoc libro vel ope aspiraui nō aspirādas
vel non aspiraui aspirandas peto veniā d omissis·

De dyptongis

Scire etiā debes·ꝙ quedam vocales alijs vocalib9 ꝑponunt̄·sicut patꝫ in dyptongis·Vnde hic de dyptōgis aliquid dicaꝫ

Dyptong9 ē cōiunctio duaꝝ vocaliuꝫ vim suaꝫ
retinentium in eadē sillaba·Nā v posita post g·vl'
q·vel·s·sequēte vocali in eadē sillaba·amittit vim
lrē·vt quis lingua suadet Vnde dicit ꝑs·in primo
maio·Est inquit·ꝙ q̄ndo v·amittit vim tā vocal'
ꝙ̄ consonātis·vt cū inter q·& aliā vocalē ponitur
vt quis qm̄·hoc idē plerūqꝫ patitur īter g·& aliā
vocalē·vt sanguis lingua·S·quādoqꝫ ātecedente
& sequēte a vel e·hoc idē sepe fit·vt vim suam a
mittat v tam vocalis ꝙ̄ cōsonātis·vt suadeo sua-
uis suesco suet9·Et q̄nqꝫ idē u·trāsit in ꝯsonāteꝫ
vt nauta nauita·gaudeo gauisus·sicut ecōtrario
a consonāte transit in vocalē·vt caueo caut9·vol-
uo volutus·faueo fautus·Item au trāsit in o ꝓdu·
more antiquo·vt lotus ꝓ lautus·In u quoqꝫ lon-
gam trāsit·vt claudo includo·Itē ae transit in i·ꝓ
ductā·vt quaero īquiro caedo occido·laedo illido
Itē au ꝓ ab ꝑpositōe poit̄ in his verbis aufugo &
aufero Dyptōgi aūt sūt q̄ttuor·s·au·eu·ae·& oe
quaꝝ due ex toto scribunt̄ & ꝓferunt̄·scꝫ au·& eu
vt audio eunuchus·Alie vero due ex ꝑte scribunt̄
& ex ꝑte ꝓferunt̄·scꝫ ae & oe·vt musae & foenuꝫ

Et scias·ꝙ iste due dyptōgi scꝫ ae & oe·in ꝯmu
ni sermone non ꝓferuntur·ita & in hoc libro fere
nusꝙ̄ scribunt̄·Vnde celū inuenies scriptū infra ī
suo loco in quinta ꝑte ꝑ e sine a quāuis sit ibi ae dy
ptōgus·vnde celū quasi caelū Item fenū ꝑ e sine o
inuenies scriptū quāuis sit ibi oe dyptōgus tacita
q̄si foenū·& ita de ꝯsimilibus intelligas·Feci tamē
aliquādo qddam signū in vocali que ꝓfert̄ ad de-
notandū·ꝙ ibi ē dyptōgus tacita·vide ī caelū Dy
ptongi aūt dicunt̄·ꝙ binas ptongos·hoc ē binas
voces comp̄hendūt·nam singule vocales suas vo
ces habēt Itē scias·ꝙ dyptong9 nunꝙ̄ in ꝑterito ꝑ
fecto mutat̄ vt haereo haesi·audio audiui·moenio
moeniui·excepto caedo cecidi·Et si obijcias d aufe
ro abstuli·qd mutat au in abs·Dicim9·ꝙ non est
eius rectū ꝑteritū sꝫ accomodatū·Aniaduertend
etiam ē·ꝙ nulla dyptōgus in duas potest cōsonan
tes desinere·in duplicē aūt inuenit̄·vt fex fecis·et
faux faucis·Scias etiā·ꝙ omīs dictio prime de
clinatōnis vel sequēs primā declinatōꝫ in e desinēs
cuiuscūqꝫ casus vel numeri vel generis sit dyptō-
gat̄·vt musae electae illae ipsae quae·Recte vero
casus vocatiu9 non sequit̄ primā declinatōem sed
secundā·qꝛ ex ꝑte mas·ge·& neutri ē secunde·Et
id non dyptōgat̄ ī mas·ge·siue in vocatiuo·Et ita
de ꝯsimilib9 ē dicēdum·

De accidētibus

Nota insuꝑ·ꝙ sicut trib9 modis cōsidera
tur lrā·ita ei accidūt tria·scꝫ nomē figuā
potestas·Nam inq̄ntū scribit̄ conuenit
ei figura·Ratōe vocis cōuenit ei nomē·sꝫ inq̄ntū
ꝓnunciat̄ cōuenit ei potestas·Itē nō ē ignorandūꝫ
ꝙ mutatō lrāꝝ fit quiqꝫ modis·scꝫ casu·vt virgo
virginis·tēpore·vt ago egi·deriuatōe·vt saxum sa
xosus·cōpositōe·vt arma armipotēs·antiqua pro
latōne·vt proes ꝓ prodes·Est aūt mutatō substā
tialis & accidētalis·Substātialis aūt mutatō ē·cū
vna lrā ponit̄ ꝓ alia·vt ago egi·Accidētalis vero
mutatō est quādo ꝓducta eadē poit̄ ꝓ correpta·
vt lego legi Itē sciendū ē ꝙ sex sunt species mo
tus sicut dicit aristoteles in p̄mo libro p̄dicamen-
toꝝ·scꝫ generatō·corruptō·augmentū·diminutio
alteratō·scd̄m locū mutatō·Et scd̄m omnes istas

species mot⁹ habet fieri mutatō lrārū scd̄m genera tōem · vt creo creaui · scd̄m corruptōez · vt ago egi scd̄m augmentū · vt amo amaui · scd̄m diminutōem vt sedeo sedi. scd̄m alteratōem. vt lego legi · scd̄m loci mutatōem · vt mordeo momordi ¶ Item scias ꝙ ꝓductū v · mō manet · vt ludo lusi · mō mutat̄ ī v · correptā · vt pūgo pupugi · tūdo tutudi · Itē v · ī o transit · vt nemus nemoris · ebur eboris · ꝓ v · habet o · Itez aliquādo o · ī v · mutatur · vt tremo tremui · et huc illuc · ꝓ hoc illoc · Item a · ꝓ̄ · in e · ꝓ̄ · inuenitur ꝯuerti · vt alitus anelitus · Preterea sciē dum est · ꝙ septē vel nouem scd̄m p̄s · sunt lrē que īterponūt̄ causa euphonie · scʒ b · vt ambigo · ex am p̄positōe & ago · interposita b · Item imbuo uis · ex in & vo vis · n · mutata in m · & interposita b · scd̄m quosdā C · vt sicubi ex si & ubi īterpoīta c · lrā Itē nūcubi ex non & vbi · īterponit̄ c · lrā · D · vt ꝓdest a pro & est · interposita d · vt dicit p̄s · in viij · libro per totam declinatōez vbicunqʒ a vocali incipit hoc verbū ē interponit̄ d · iūcture ꝯpositōis · R · vt dirimo · ex di & emo · e · in i · interposita r · S · vt obscur⁹ · ex ob & cura re · interposita s · lrā · T · vt idē tidem · ex idem & idē interposita t · lrā P · vt empt⁹ & u · cōsonās vt bos bouis · et vt dicit p̄s · in vij · li · A boue quoqʒ bouū debet fieri e ī um · Sed notandū · ꝙ u · cōsonantē assumūt obliqui casus singulares hiat⁹ causa · abijciūt aūt eā qn̄ plurales sūt · genitiu⁹ · datiu⁹ · ablatiu⁹ · Vn̄ genitiu⁹ boū · datiu⁹ āt & ablatiu⁹ ꝑ sincopā sepe medie ꝓferūt̄ sillabe vt bobus ꝓ bouib⁹ · De p̄dictis quidā · dāt euphoniam · ri · sus · te · um bra ca · do · & p̄ · p · & u · cōsonās

¶ De mutatōe consonantiū

Postꝙ̄ de vocalib⁹ dixim⁹ nunc de mutatōne consonantiū dicam⁹ ¶ Sciendum ergo primo ē · ꝙ tres sūt cōsonātes que manēt eedem ꝑ omēs casus & non mutant̄ · scʒ · l · n · r · vt sal lis · flumē nis · cesar saris · T · quoqʒ & c · quāuis in solis trib⁹ noīb⁹ inueniant̄ que possunt declinari · hoc idē seruāt · vt caput tis · occiput pitis sinciput pitis · ab eodē ꝯposita Allec · cis · lac ctis · in quo t · etiam addit̄ · inuenit̄ etiā hoc lacte indeclinatū · Relique vero ꝯsonātes mutant̄ vel abijciūt d · vt aliquid alicui⁹ · m · vt tēplū pli · s · vt magnus gni · x · vt rex gis · Sed hoc videt̄ fallere in hoc noīe epar epatis in quo r nō remanet eadē ꝑ oēs casus · sed dic qd̄ intelligendū ē de noībus latinis · sʒ epar nō est latinū · Nota etiā sicut dicit p̄s · in primo maioris · ꝙ in p̄teritis ꝑfectis verboꝝ solent oēs consonātes mō mutari mō manē · exceptis q̄ttuor · s · l vt celo laui · p · vt turpo paui · s · ut q̄sso q̄ssaui · x · vt nexo xui · he em̄ nunꝙ̄ mutant̄ · Alie vero cōsonantes modo mutant̄ modo manent · vt habeo habui · iubeo iussi · cōpesco cōpescui · dico dixi · ascēdo di · ledo si · lego legi · pūgo xi · demo psi · p̄mo pressi moneo monui · sino siui · nequeo nequiui · torqueo torsi · desero deserui · vro vssi · verto verti · flecto xi Sed potest obijci de hoc verbo vello vulsi · in qᵒ mutatur l in p̄terito · Sed dic · ꝙ p̄s · intellexit de regularibus · nā vello velli facere debuit regulariter · ¶ Itez querit̄ de disco didici · pello pepuli · ꝑcello ꝑculi · Sed dic · ꝙ l & s non mutant̄ ī his verbis · sʒ abijciunt̄ poti⁹ · Intelligendū ē ergo d̄ regularib⁹ & de mutantib⁹ nō de abijciētibus Nunc de singulis consonantibus videamus

B Manet · vt bibo bibi · mutat̄ ī p̄s · vt nubo psi · scribo psi · vel in duo ss · vt iubeo iussi vt vult pris · in viij · li · Queritur autē de scripsi nupsi cur nō per b sed ꝑ p scribant̄ · Et hoc est causa euphonie · ꝙ in principio sillabe b ante s vel t non p̄ot inueniri · vt ipe aptus psitacus Nam absonus · abstinens & sil'ia non in principio sillabe cōiuncta b & s hn̄t · cuʒ p̄positō sepatim ē sillaba accipienda · Igitur ꝑticipia supradictoꝝ verboruʒ ratōabiliter ꝑ pt scribunt̄ · scriptus nupt⁹ & nomina ex his deriuata scriptor nuptie · hec p̄s · in ix · li · In primo aūt dicit · ꝙ b & s nō alias debēt ꝓpe poni · hoc est · in eadeʒ sillaba cōiuncte nisi ī fine noīatiui cui⁹ gt̄s ī bis desinit · vt vrbs bis celebs libis Si obijciat̄ de abs · dic scd̄m quosdaʒ ꝙ deberet excipi · vel ut quidam dicūt intelligendū ē de polisillabis · vt legat̄ lrā sic · non alias debēt p̄poni in nominatiuis nisi in illis cuius gt̄s in bis desinit

C Transit in u cōsonantē · vt pasco paui · ī x · ut dico dixi · ī s vt mulceo mulsi parco ꝑsi siue pepci Et ī g ān̄cedēte n · vt q̄dringenti quingēti sexingēti · Necnō post s posita trāsit aliqn̄ in t vel assumit eā · ut irascor iratus nanciscor nactus nascor natus paciscor pactus

D Transit in c · ut accidit quicꝙ̄ · ī g vt aggero · in l ut allido · in p · vt appono · in r · vt arrideo meridies Antiquissimi vero ꝓ ad ar frequētissime ponebāt · vt arfari ꝓ adfari aruolaē ꝓ aduolaē · vnde ostendit̄ recte arcesso dici ab arcio verbo qd̄ nūc accio dicim⁹ qd̄ est ex ad & cio cōpositū · Transit etiā ī s · ut assideo · ī duas quoqʒ ss · vt cedo cessi · in t · vt attamino · Itē d iterponitur freq̄nter hiatus causa ꝓhibēdi in ꝯpositis vt redigo redarguo ꝓdest · Retrahit̄ etiaʒ cum sequēs sillaba ab s & alia cōsonāte īcipit · ut ī aspicio ascendo aspiro asto · hoc autem fit ne consonās geminetur ante aliam consonantem ·

F In latinis dictōibus ponim⁹ · vt fama filius · In grecis vero noīb⁹ ph · ut orphe⁹ pheton · Hoc tamē scire debem⁹ · ꝙ non tam fixis labris est ꝓnuncianda f · ꝙ̄ ph · atqʒ hoc solum interest ·

G Transit in s · vt spargo sparsi · In x · vt rego rexi In ct · vt pingor pict⁹ · ago act⁹

H Est vbi manet integra · ut habeo habui Est vbi mutat̄ in x · ut traho traxi ueho xi · ut dicit p̄s · in nono libro

K Superuacua est ut dicit pris · ī p̄mo maioque quāuis scribat̄ nullam aliam uim habet ꝙ̄ c · ut supra dictum est

L Transit in x · ut paulū pauxilluʒ · mala maxilla · uelū uexillū · in r tabula taberna

M Transit in n · & maxīe d uel t uel q seq̄ntibus · ut tantū tantūdem · qd̄ ꝯponit̄ a tantum & demū · Idē identidē · eorum eorundem · num nūcubi nunquis · nunꝙ̄ · anceps ꝓ amceps · Am em̄ p̄positō f uel c uel q seq̄ntib⁹ m mutat̄ in n · ut anfract⁹ ancisus anquiro · Vocali d̄o sequēte intercipit b · ut ambitus ambesus ambustus ambages Necnō etiā īcōbust⁹ & cōburo idem fit · Idem · m · finalis dictionis subtrahit̄ in metro plerumqʒ · si a uocali incipiat sequēs dictō · ut illum expirantē transfixo pectore flamas · uetustissimi tamen non semꝑ eā subtrahebant · Ennius in x · ānalium · Insignita fere cū milia mil[illegible] octo · Itē m · obscuꝝ in extremitate dictionū sonū habet · ut templum aptum · in p̄ncipio ut magnus · mediocrē · in medijs · ut umbra Itez sola hec semiuocalis post s ponit̄ qd̄ mutaruʒ est · ut smirna smaragdus · & ante liquidā · ut famnis ramnis · & quādo ante s ponit̄ in finali sillaba nomīs

more mute interposita · i facit gēm · hiems hiemis · velut inops inopis · celebs libis · sicut dicit pris · in primo maio · Idē in · x · dicit · M · manet · vt emo emi Assumit ps · vt demo dēpsi · como compsi · promo ꝓmpsi · Geminatᷓ · vt mordeo momordi Subtrahitᷓ vt rumpo rupi · Itē dicit in · x · li · Emo emptū facit qđ ideo assumpsit p · qꝛ non potest m · ante tū sine p · inueniri causa euphonie · vt sumptus · prōptus · compt⁹ · De am & circū infra dicam ·

N Modo mutatᷓ i ps · vt temno tēpsi · Vel in v · loco consonantis · vt sterno straui · Subtrahitᷓ · vt linquo liqui · vinco vici · cōiunx cōiugis ꝓ piūgis · ne verbū puteᷓ eē · vt dicit ṗs · in · ix · li · Et in · vj · li · dicit · ꝙ cōiunx desinit ī nx · Item · n · vt dicit pris · in ṗncipio ma · transit i g · vt ignosco · ignotus · ignau⁹ · ignominia · cognosco · cognatus · pōt tamē in quibusdā eoꝝ etiā ꝑ conscisionem adempta videri n · vt ignarus · qꝛ ī simplicib⁹ quoqꝫ pōt ꝑ adiectōem inueniri · · g · vt gnar⁹ gnatus & sequēte g · vel c · ꝓ ea eñ greci scribūt g Et quidam vetustissimi autores romanoꝝ euphonie causa · vt agchises · agceps · aggul⁹ · alij scribunt n · & g · vt anceps · angulus · & hoc vsus modernoruꝫ habet. Transit n · in l · vt vnus vllus · catena catella bon⁹ bellus · Siliter collido · colligo illido · Itē trāsit · n · in · m · sequētibus b · m · p · imbellis · immineo · imꝑator · impellor · Similiter in grecis noībus neutris ī on · desiñtibꝫ · vt ipellion īpelliom Trāsit etiā ī r · vt corrigo · corrūpo · irrigo · Hāc aūt mutatōꝫ lrārum sciendū ē naturali quadā vocis ratōe fieri ꝓpter celeriorē motū lingue labiorūqꝫ ad vicinos facilius trāseuntium pulsus · Et scias · ꝙ in · ij · li · ṗs · addit pene · Vñ dicit pene vbicunqꝫ cuꝫ ṗpositio ante dictōeꝫ ab r · incipientē ꝯponitᷓ · mutat n · in r · vt corruo Transit & supradicta cōsonans n · in s · vt scindo scissus · findo fissus · in · t · vt canis catul⁹ In c · ecquid ꝓ enquid · Expellitᷓ in grecis in on · desinentib⁹ cū in latinam transeūt formam · vt simo · leo · draco · sicut ecōtra additᷓ latinis nominibus in o · desinētibus apud grecos · vt ciceron · catō ꝓ cicero & cato · Transit etiā in u · vt sino siui · sterno straui ·

P Manet · vt sapio pui · Assumit s · vt repo repsi · Duplicatᷓ · vt reperio repperi ·

Q Nisi eandem vim quā c · haberet · nunꝙ̄ i ṗcipijs īfinitorum vel interrogatiuoꝝ quorūdam noīm posita · ꝑ obliquos cas⁹ in c · literā trāsiret · vt quis cui⁹ cui · Siliter a verbis habētib⁹ q · in quibusdā ꝑticipijs in c · trāsferᷓ · vt loquor locut⁹ · sequor secutus vt dicit ṗs · in ṗmo maio · Et ī · x · li · dicit · Deponētia ī quor mutāt eā ī cu · & sumētia tū · faciūt supinū loquor locutū · sequor secutū · Et post subdit ṗs · in primo li · Q · transit ī s · vt torqueo torsi · sicut & c · ꝑco ꝑsi · Similiter abijcit n · in ṗterito ꝑfecto sicᷓ & c · vt linquo liqui · vinco vici · trāsit etiam in x · vt coquo coxi · duco duxi · Apud antiquissimos freq̄ntissime loco cu · sillabe quu · ponebatᷓ & ecōuerso · vt arqu⁹ coqu⁹ oquul⁹ · pro arc⁹ cocus ocul⁹ · quū ꝓ cum quur ꝓ cur De q · etiā suṗ dictū est quando determinaui de k · q · c ·

R Sine aspiratōe ponitᷓ in latinis dictōnibus In grecis vero vel ṗcipalis vel gemmata ī media dictōe aspiratᷓ · vt rethor rhodus pirrhus · Trāsit in l · vt niger nigell⁹ · vmbra vmbella · In s · vt arbor vel arbos · Odos ꝓ odor · verro vsus In duas s · vt vro vssi · gero facit gessi In u · cōsonantē · tero triui · sero seui In n · vt eneus pro ereus

S In metro apud vetustissimos vim suam frequenter amittit Vt virgꝉ · in · x · eney · Ponite spes sibi quisqꝫ · Transit in m · vt rursū ꝓ rursus · dimminuo pro dismīnuo · Terenti⁹ in adelphis Dimmueᷓ tibi cerebrū · Et scias · ꝙ diminuo ꝑ duo m · dicitᷓ a dis & minuo · id ē · in diuersas ꝑtes minuo Sed diminuo ꝑ vnū m · a di & minuo importat diminutōꝫ Item s · mutatᷓ in n · vt sāguis nis · in r · vt flos floris · ius iuris · in x · vt aiax ꝓ aias · & pistrix ꝓ pistris · in quo sequimur dores Illi eñ ornix ꝓ ornis dicūt · In d · vt custos custodis ṗses ṗsidis · palus paludis · in t · vt nepos nepotis · virtus virtutis · in u · consonantē · vt bos bouis Itē sepe ꝓ ꝫ · solem⁹ s · geminatā ponere · vt patrisso ꝓ patrizo Sepe etiā s · ꝓ aspiratōe ponitᷓ in his dictōnibus quas a grecis sūpsim⁹ · vt semis sex septem · sicut vult ṗs · in primo mioris · ¶ Hic ē sciendum ꝙ s · frequēter inuenitᷓ liquescē maxīe apđ ātiquos Et ideo de liquidis aliq̄ dicā · īuenitᷓ āt liquescētia tam ī vocalib⁹ q̄ȝ in ꝯsonantibus · & de vtraqꝫ hic dicam Vocales vt dicit ṗs · apud latinos omēs ancipites sunt vel liquide · id est · que facile mō ꝓduci modo corripi possunt · Inuenim⁹ eñ qñqꝫ vocaleꝫ eandē ꝓduci · quādoqꝫ corripi · sicut patꝫ in hac dictione tenebre cui⁹ pnlᷓ · ꝓducitur & corrᷓ · virtute illi⁹ liquide que ē ibi scꝫ r · & vocantᷓ liquide q̄dam similitudīe · liquidū eñ de facili currit de vno loco ad aliū · sicut videmus in aqua & vino & oleo · Ita etiā in vocalib⁹ facile eñ ꝓducuntᷓ & corripiuntᷓ · sicut dictū est · Similiter dicuntᷓ ancipites · i · dubie qꝛ ad vtrūqꝫ ponibiles sunt · vt ostensū est · In consonātib⁹ eñ etiā sunt ancipites · scꝫ liquide · vt · l · r · que modo longā modo breuē post mutas posite ī eadem sillaba faciūt sillabā · His quidā nō irratōabiliter addūt m · n · qꝛ ipē quoqꝫ ꝯmunes faciūt sillabas post mutas posite · Vñ ouidi⁹ · x · metha · Piscosamqꝫ guidon grauidamqꝫ amathunta metallis Ecce hec lrā n · posita in eadē sillaba cū muta g · non facit vocalē sequentē · scꝫ gui longā · Scias tamen · ꝙ aliter dicuntᷓ vocales liquide & aliter cōsonantes · vocales dicuntᷓ liquide · qꝛ defacili mouentᷓ de correptōe in ꝓductōem · sicut ṗdictum est · Consonantes vero dicuntᷓ liquide · qꝛ habēt potestateꝫ destruende coreptōis · qñ videlicet non liquescunt & nō destruēde quādo liquescūt · nam tūc vocalis breuis remanet sicut naturaliter erat Inuenitᷓ etiā hec lrā s · liquescere maxīe apđ antiquos · qꝛ videlicet in scāsione metri abijcitᷓ cōsonās cū precedēte vocali · quādo sequēs dictio incipit a vocali · & hº fit frequēter ī hac lrā m · vt apud oratᷓ · Omib⁹ hoc viciū ē cantorib⁹ inter amicos · Quādoqꝫ fit ī hac lrā s · vt apud cathonē · Succe[…]ignos noli tu ferre moleste · Abijcitᷓ eñ s · cū sua vocali u · de hac dictōne successus · Quādoqꝫ abijcitᷓ sine vocali · ut apud oratᷓ · Regis opus sterilisqꝫ diu palus aptaqꝫ remis Abijcitᷓ eñ s · finalis de hoc nomīe palus · ut fiat breuis ꝓpter sequentē vocalē · vel si liquiscit s vltima hui⁹ nomīs palus ī scansione metri · Quod etiā fit apud cathonē · Qđ nosti factū non rectum noli silere · q̄si dicat noli ilere · & apud lucanū · Terga sedent crebro maculis distincta smaragdo · In scāsione eñ s · abijcitᷓ & dicitᷓ maragdo · Inde etiaꝫ est · ꝙ disertus corrᷓ · ṗmā sillabā di · cū sit naturaliter longa · qñ cōponitᷓ ex di · & ars interposita s · causa euphonie qđ ibi liquescit · Sic ergo frequenter fiebat olim ī hac lrā s · eclipsis · qꝛ s · sonū habꝫ

valde facilē & quasi sibilantē & ml'totiēs liquescit
Non solū aūt ·s· liquescit in metro · sed etiam ī ꝓsa
licet de hoc p̄s · non faciat mentōem · Ideo nota · ꝙ
s · posita īter duas vocales fere vbiq3 liquescit q̄n
tum ad sonū · id ē · nō ꝓferē in sui pleno sono · vt ni
si · designaui · Hoc aūt nō post accidere in x · licet af
finitatē hēat cū s · Nō em̄ videreē ratōabile nec eu
phonie consonū · ꝙ x · cū sit duplex cōsonans semꝑ
deueniat ad mediū sonū simplicis & liquide ɔsonā
tis · sicut ad sonū de s · liquida · vt videlicet ꝓferaē
eo sono quo ꝓferē nisi · dixit vel vexillū vel auxilia
tus · Vnde aliter est dictō ꝓferēda q̄n scribiē ꝑ s ·
& quādo ꝑ x · sicut maifeste patz ī hoc p̄terito hau
sit · qd̄ scribiē ꝑ s · quādo ē p̄teritū de haurio ris · et
in hoc p̄terito auxit · qd̄ scribiē ꝑ · x · quādo descen-
dit ab augeo auges · Similiter patet hoc in hoc p̄-
terito lusit · qd̄ scribiē ꝑ s · quādo ē p̄teritū de ludo
is · & in hoc p̄terito luxit · qd̄ scribiē ꝑ x · quando est
p̄teritū de luceo ces · vel lugeo ges · In quib⁹ intel
ligentib⁹ patz q̄ꝙ differēter ꝓnuncieē x · ab s · liqui-
da Sicut ergo pronunciaē auxit luxit · quando scri
bunē ꝑ x · Item dixit vixit · Sic ꝓnunciāde sil'es di-
ctiones sunt · vt auxiliū auxiliat⁹ · vexillū vexillifer
¶ Ad maiorē aūt declaratōem eoꝝ q̄ dicta sūt d̄
liquidis scias · ꝙ ꝫm quosdaz triplex est liquescētia
lrē · Est em̄ quedā liquescētia que diciē quedā habi
litas elemēti · scd̄m ꝙ facile transit de ꝓductōe in
correptōem · vel ecōuerso · & hec est tm̄ ī vocalib⁹
Est etiam quedā alia liquescētia que attēdiē quan-
tum ad sbaim lrē · siue scd̄m naturā ꝓlatōnis ipius
id ē · ꝫm ꝙ ipa subtrahiē & non ꝓferē · vel semiple
ne proferē · sicut patuit in hac lrā s · Similiter ha-
beē in multis alijs tā vocalib⁹ q̄ꝙ ɔsonātib⁹ · vt sua
deo suauis suauitas · ommitto · ī quib⁹ ī scansione
subtrahiē u · vel m · & ē hmōi liquescētia sbatialis ·
p̄cedens vero accidētalis · Et hec secūda pōt eē in
vocalibus & consonātib⁹ · sicut p̄dictū est · Est &
tercia liquescētia lrē que attēdiē circa lrē potesta
tem · sicut videm⁹ in liquidis l · r · que nō semꝑ cum
aliq̄ consonāte pō · vocalē p̄cedentē · imo ipis liq̄
scentibus vocalis corr̄ · vt illud ꝓsperi · & tenebris
addit · quas sine luce gerit ¶ Hic nota · ꝙ liquide
poīte post mutā ī eadē sillaba naturaliter ꝑmittūt
p̄cedentē vocalem naturaliter breuē corripi · vt as
secla & tenebre · Vnde dixi naturaliter breuē · q2 si
naturaliter eēt lōga · nō possz eē breuis · nec in versu
nec ī prosa · vnde q2 mater & frater naēaliter ꝓd̄ ·
p̄mā · nunq̄ꝙ ɔmatres & ɔfratres possunt in penul ·
corripi · nec in versu nec ī prosa · Si aūt breuis sit ·
naturaliter pōt ꝓduci & corripi in metro · vt tene
bre pnl' · corr̄ · & tenebre pnl' · prod̄ · sed in ꝓsa debz
corripi pnl' · vt ɔpatres · tenebre · & hic ɔmuīter &
q̄si generaliter corr̄ · Hug̊ · vero videē fuisse quasi
singularis opinionis in hoc · Dicit em̄ in quodam li
bello quē ɔposuit de accētu · ꝙ quādo liquida poī
tur post mutā in eadē sillaba naturaliter · ꝙ si voca
lis ē naturaliter breuis pōt corr̄ & ꝓduci ī metro ·
& etiā in prosa · si aūt ē naturaliter longa tā ī ver
su q̄ꝙ in ꝓsa prod̄ · vt ɔmatres · Vnde pōt dici ꝫm
eū tenebre pnl' · corr̄ · ita ꝙ sit accent⁹ in aꝑpnl' · q2
breuis ē naturaliter · Etiā pōt dici tenebre pnl' · ꝓ
ducta · eo ꝙ accētus pricipalis sit in pnl' · ꝓpter po
sitōem consonantiū · Vnde potest tenebre in pnl' ·
corripi · & ꝓduci in prosa ꝓ volūtate legentis · sed
qd̄ prius dictum est ɔmuniter teneē · & hoc puto
esse verum

T Transit ī s · vt verto versus · cōcutio cō
cussus · C · vero antecedēte trāsit t · in x ·
vt pecto pexui · flecto xui · ¶ Hic nota
ꝙ sicut dicit hug̊ · in vincio cis · Regula gn̄alis est
ꝙ quotiēs t · poniē āte i · purā sequēte vocali habz
sonum de c · vt lectio amatio · nisi p̄cedat · s · vel · x ·
vel aspiratō intercidat inter t · & i · vel nisi differē
tia īpediat · S · antecedēte · vt salustius · X · vt cōmi
xtio · Aspiratō intercedit · vt corinthios · Et in hijs
omib⁹ & similib⁹ t · retineē in suo sono · licz sequaē
i · pura Differētia īpedit ne t · habeat sonū de c · licz
i · pura sequaē in istis gt̄is litiū vitiū · ad differētiaz
istoꝝ n̄toꝝ · hoc viciū · hoc liciū · Dicendum ē ergo
ad corinth̄ · Extingue flamas litiū · Et similiter · vi
tis vitiū · vt t · retineaē in suo sono · licz i · pura seq̄ē
Et scias · ꝙ licet aliquando t · habeat sonū de c · vt
dictū est · nō tamē c · accipit sonū de t · vnde dicti
ones q̄ scribunē ꝑ c · debent ꝑ c · ꝓnunciari · vt facio
facis · iacio iacis · aspicio cis · illicio cis · Ea vero que
scribunē ꝑ t · accipiūt quādoq3 sonū de · c · vt dixi in
quatio tis · potior · ris · sentio tis · sitio tis · ¶ Si āt
q̄ras · quō ɔgnosciē an facio scribaē ꝑ c · vel per t ·
Dico · ꝙ ad secundā ꝑsonā ɔgnosciē que ꝑ c · ꝓnun
ciaē · vt facio facis · Et ita d̄ alijs similibus · quatio
tis · sentio tis · & similia oīa scribūtur ꝑ · t · licet ꝓ
nūcienē ꝑ c · qd̄ potest ɔgnosci ad secundā ꝑsonam
& pluralē numeꝝ · Dicimus em̄ quatio tis · q̄tim⁹ ·
sentio tis · sentimus · & ita de similib⁹ dicas · Ami
cicia vero · pudicicia · iusticia · & hmōi ꝑ c · scribunē
sic ꝓferūtur · q2 formātur a gt̄o · si veniūt a nomī
bus secūde declinatōis · Vel a dt̄o · si veniunt a noī
b⁹ tercie declinatōis addita cia · Violētia vō & a
stutia scribunē ꝑ t · sed ꝓnunciātur sono de c · quia
formātur a gt̄o violenti · astuti · addita a · Pruden
tia aūt & negligentia scribūtur etiam ꝑ · t · licz pro
nūcientur in sono · c · q2 formātur a dt̄is · prudenti ·
negligenti · addita · a · & sic de similib⁹ dicas · Sed
pōt dubitari d̄ vigintiun⁹ · q2 hic t · n̄ accipit sonū
de · c · Dico · ꝙ i · hic est in iūctura ɔpositōnis · &
sic nō est ɔtra regulam datā · q2 regula hic habet ex
ceptōem · licet hug̊ · non excipiat hic · vnde ad pre
dictas tres exceptōnes debet addi · Et nisi i · sit ī
iunctura ɔpositōis · vt vigintiunus ·

X Duplex consonās ē modo accipitur ꝓ
cs · vt in hoc noīe apex apicis · modo pro
gs · vt in hoc noīe grex gregis · Trāsit tn̄
& ī u · cōsonantē · vt nix nius · necnon in ct · vt nox
noctis · suppellex suppellectilis · Sz hec ɔtra regulā
declinari videtur · q2 videlicet oīa noīa desinētia in
x · faciūt in cis · vel ī gis gt̄m · exceptis quattuor no
minibus que videtur contra regulā declinari · scz nix
niuis · nox noctis · senex nis · suppellex suppellectil' ·
Composita vero simpliciū declinatōez sequentur
vt ꝑnox ꝑnoctis · exlex exlegis · subit etiam · x · loco
aspiratōis · vt veho vexi · traho traxi · Vertitur ī f ·
vt efficio effero · Et sciendū · ꝙ quotiēscunq3 ex p̄
positio p̄ponitur cōpositis dictōibus a vocali in
cipiētib⁹ · vel ab his tribus consonātib⁹ · c · p · t · īte
gra manz · vt exaro exeo · exigo exoleo · exuro · excu
tio · expeto · extraho · Quidā vero dixerūt · ꝙ etiaz
x · sequēte · c · integra manet · vt si dicatur exsequor ·
exspes · sed isti videntur facere cōtra grecoꝝ con
suetudinem · Illi enī · s · sequēte nunq̄ꝙ · x · p̄ponunt
· sed · k · Melius ergo · vt dicit p̄s · in primo maioris ·
nos · x · solam ponimus que ponitur ꝓ · cs · Cuius
ratōem nō solū ipe sonus auriū iudicio possit red
dere · sz etiā ꝙ geminari · s · aliq̄ consonāte anēcedēte

mīme pōt· gemīari aūt videretur post consonātez si x· antecedente que loco cs· fungit̄ ipa consequatur· vt dicat̄ exsequie· exsequor· Qd̄ si liceret· licebit etiam a simili post bs· vel ps· quas loco· x· duplicis consonātis accipim⁹ addere s· vt dicat̄ obssessus· abssessus· qd̄ mīme licet· qꝛ non pōt duplicari consonās alia subseq̄uēte ꝯsonāte· qm̄ nec ātecedēte nisi sit liquida ante mutā· vt suppellex· suffragor sufflo· effluo· effrigor vt dicit p̄s· ī primo li· tracta tu de · b· Tn̄ duplex ꝯsonans· vt x· pōt inueniri antecedēte ꝯsonāte· vt lanx falanx· & sequēte· vt expeto· Et nota· ꝙ sicut dicit p̄s· ī· xiiij· li· Nulla alia pars ī x· desinit apud latinos nisi noīa & ex p̄positio q̄ greca ē· & vix & pax aduerbiū comicuz quo vtitur terenti⁹· qd̄ sil'iter grecuz est· Et scias· ꝙ x· incipit ab i· cum alie semiuocales ab e· incipiant· Et ē ratō· qꝛ in i· terminat̄ apud grecos · Vocatur em̄ xi· sicut docet alphabetū grecū· Vn̄ ꝑ apostrophen dicim⁹ ix· Vn̄ hic nota· ꝙ vocales dicuntur· qꝛ ꝑ se vocē faciunt sine ꝯsonātib⁹· vnde quelibet vocalis ꝑ se facit sillabam · vt amo· & inchoāt vocales a suo noīe. & in se terminant̄ siue in nomen suū· Consonātes aūt dicunt̄ q̈si cū alio sonātes· ī· cum sono vocalis· Non em̄ possunt ꝓferri ꝯsonantes sine sono vocalis· & hoc satis patz in eoꝝ ꝓlatōib⁹ · sicut cū dici⁹ be· ce· de. similiter nō possūt ꝑ se ꝑficere sillabā sine p̄ntia vocalis· vocalis vero sine eis sillabā facit· Tantū enī fere refert inter vocales & cōsonātes quātū inter aīas & corꝑa· Aīa enī per se mouet̄ & mouet corp⁹· Corp⁹ autē non mouet aīam nec ꝑ se mouet̄· sicut patz in cadauere ita & vocales ꝑ se mouent̄ ad ꝑficiendū sillabam· & ipas cōsonātes mouēt secū· Consonātes vero sine vocalib⁹ īmobiles sūt ad ꝑficiendā sillabā Semiuocales aūt ab e· incipiūt & in se· terminant absq̄ x· que sola ab i· incpit· ꝑ apostrophē greci noīs xi· qꝛ necesse fuit cū x· sit semiuocalis a vocali incipe & in se termīare· Que x· nouissime a latinis assumpta post oēs ponit̄ lrās quib⁹ latine dictōes egēt Q⁹ aūt ab i· incipit ei⁹ nomē · ostēdit etiā seruius ī ꝯmento qd̄ scribit in donatū his verbis· Semiuocales sunt septē que ita ꝓferunt̄· vt inchoent ab e· lrā· & desinēt in naturalē sonū· vt· f· l· m· n· r· s· x· sed x· ab i· inchoat· Idez etiam eutropi⁹ cōfirmat dicens· vna duplex ꝯsonās x· que ideo ab i· incipit ꝙ apd̄ grecos in eādē desinit i· ut xi· Mute aūt a se incipiētes & in e· vocalē desinētes exceptis q· & k· quarū altera in u· altera ī a· finit̄ sua ꝯficiūt nomīa Incipiūt ergo mute a sono muto siue a sono ꝓprio & termināt̄ur in sonū vocalis· cū ergo plurimum denoīetur lrā a pricipio & son⁹ mutaꝝ sit in principio mut⁹ · sicut ptz ī earū ꝓlatōe merito vocate sunt mute· Incipiūt ergo vt dixi mute a sono muto siue a sono ꝓprio· & terminant̄ in sonū vocalis e· vt be· ce. de· excepta f. quā quidā ideo posuerūt semiuocalē· vt seruius sup̄· qꝛ incipit a vocali· s· ab e· sic̄ semiuocales· & terminat̄ in sonū ꝓprium· hoc tamē ñ facit eā semiuocalē · nomē ei lrē nō mutat eē litere· Vn̄ dicit p̄s· ī primo maio· Nichil ei aliud semiuocalis habet litera hec f· nisi noīs prolatōem que a vocali incipit· sed hoc p̄tatem lrē mutaē nō debuit· Si ei eēt semiuocalis necessario terminalis nominum inueniret̄· qd̄ mīme repies· Nec āte l· vl' r· in eadē sillaba posset poni· qui locus mutaꝝ est dūtaxat· nec ꝯmunē āte easdē positā facerz sillabaz

¶ Volo etiā te scire· ꝙ quātū semiuocales vicunt̄ a vocalib⁹ · tm̄ vincūt & ipe mutas· vt sup̄ tetigi·

qd̄ ptz ex eo· ꝙ vocales habēt tres ꝓprietates· ꝑ se enī ꝑficiunt vocē· inchoāt noīa· & termināt similit̄ Semiuocales aūt haꝝ duas tātū hn̄t· Nā inchoatiue sūt dictōnū & terminales· vt nil· & ita de alijs semiuocalib⁹ · que quādoq̄ inchoāt dictōes· quādoq̄ termināt· terciā vero nō habēt· scz qꝛ ꝑ se vocem non ꝑficiūt· & ita vincunt̄ a vocalib⁹ · Mute vero nec ꝑ se vocē faciūt· nec omēs termināt noīa licet q̄dā eaꝝ termināt noīa· sicut· c· d· t· & hoc in paucis noībus exercēt· nam pauca noīa desinētia in eas inueniūtur· inchoāt tamē noīa· & ita vnā tātū sibi vendicāt ex illis trib⁹ ꝓprietatib⁹ · Vincuntur ergo a semiuocalib⁹ s̄m ꝙ semiuocales a vocalib⁹ qꝛ licz inchoent· tamē raro termināt noīa· Tn̄ & apud grecos vocales & semiuocales tm̄ terminant· noīa nō mute· & merito· Illa enī debent eē in fine que multū sonāt· qꝛ omīs ꝓlatō pl⁹ festinat circa finē· & pl⁹ sonat· Vnde etiā oratores exaltāt vocē suā in fine vel circa finez · Habēt ergo semiuocales scd̄az euphoniā· Nā meli⁹ & ꝑfecti⁹ sonāt ꝙ mute· sicut & vocales ipis semiuocalibus· Hec dicta sunt de semiuocalib⁹ grā dei & de x·

y Y vocalis ē semp· & scribit̄ tātum ī grecis nomibus & barbaris sicut & z· Vnde q̈n do y· ponit̄ inter duas vocales ē vocalis & ꝑ se sillabicat̄· vnde ꝓsopopeya ē sex sillabarum & ita de sil'ibus dicas· qꝛ aūt mentio facta ē de x· & z· q̄ sunt duplices cōsonātes· & i· aliq̈ndo est duplex consonās· Iō hic dicā de i· ostēdens q̈ndo sit duplex consonās· & q̈ndo simplex· Deīde etiā subiungā de u· consonāte·

i I Potest eē simplex ꝯsonās· & aliq̈ndo duplex· v vero tātum ē simplex consonās· Notandū ē ergo· ꝙ i· cōsonās posita naturaliter īter duas vocales vim suam retinētes· alias seruātes· & maxīe in simplici dictōe· accipit̄ ꝓ duplici cōsonāte· & debet sillabicari cū sequēte sillaba· vt maior troia· Si enī i· remanēt vocalis eēnt tres vocales iuncte sine vlla media cōsonāte· & īde ꝓueniret hiatus intolerabilis· vt vult· p̄s· ī· iij· li· maio· In tenuia aūt remāsit i· vocalis· & ē ratio hui⁹ hec· qꝛ nt̄s pluralis neutri generis format⁹ ab ablatio singulari desinēte in i· debet supare illū ablatiuū vna sillaba· vt mari maria. forti fortia· Hoc aūt nō fuissz in hac dictōe tenuia· nisi i· remansissz vocalis· Preterea quādo i· ē duplex cōsonās· debet sillabicari cū sequēte sillaba· qd̄ nō fit in tenuia

¶ Notandum etiā· ꝙ inuenitur i· int̄ duas vocales positū simplex cōsonās· sz in cōpositis tātum· vt reiectus reijce· sicut docz p̄s· in orthographia introducēs exēplū virgilij· Titire pascētes a flumīe reijce capellas· Ecce he quattuor sillabe re· ij· ce· ca. sunt omēs breues. & faciūt ꝓceleumaticū constantē ex quattuor sillabis breuib⁹ · Oportz ergo· ꝙ i· ibi non sit duplex consonans· īmo simplex· cū non faciat ibi positōnē· Ratō aūt hec ē· qꝛ i· non ē inter illas vocales naturaliter· sz grā cōpositōnis· Cum ergo hec p̄positō re naturaliter breuis sit ibi etiā correpta īueīt̄ a poeta· Vnde ꝯposita excludūtur· in hoc ꝙ dicit̄ naturaliter· Et hoc vult hug· q̄ dicit· ꝙ baiulo as· ē verbū simplex· & sic ibi i· ē duplex consonans· & ꝓdu· p̄mā· Si aūt baiulo sit ibi compositū verbū· tūc non ē i· ibi duplex ꝯsonans· nec prima longa· sz poti⁹ breuis· Iuxta illud · Cloto colū baiulat· lathesis trahit· atropos occat· Itē dicit hug· ꝙ maijster cōponit̄ a maior & sterion· quasi maior in statōe· & debet scribi media sillaba

p duo·ij·vnū consonans·& aliud vocale·vt dicat᷑ maiȷster·Sed cōstat·ꝙ maiȷster habet primam breuem·& est cōpositū·ergo si scribat᷑ p duo·ij·maiȷster i·non erit ibi duplex consonās cum sit prima breuis·Alij dicunt·ꝙ reiȷcio tā in pn̄ti ꝙ in preterito primā ꝓducere & corripe inuenit᷑·qꝛ ibi i·potest esse simplex consonās·& sic primam corripit·Vnde virgili?·Titire pascētes a flumine reiȷce capellas·Vel pōt i·ibi eē duplex consonans·& sic ꝓducitur prima positōne·Vnde idē virg·Reiȷce ne maculis obfuscēt vellera pellis·Alie vero ꝓpositiones ꝯposite cū hoc verbo iaceo penit? ꝓducūtur·vt miȷcio.adiȷcio·eiȷcio·ꝓiicio·deiicio.in quibus oībus i·duplex consonās est āte i·vocalem·& istius opinionis fuit maiȷster bn̄·¶His visis dici pōt·ꝙ i·consonās posita inter duas vocales naturaliter ē duplex consonās & positōem facit p̄cedēti vocali.vt maior·peior·& hec regula gn̄alis est in simplici dictione·De tenuia non ē obiectio·qꝛ ibi i·non ē consonās cū non sillabicet᷑ cum secunda sillaba sꝫ p se·qꝛ vocalis est·In cōpositis aūt habꝫ instantiā·Sed hoc pōt excludi in eo·ꝙ dicit᷑ i·posita inter duas vocales naturaliter·qꝛ in ꝯpositis non videt᷑ ibi i·eē naturaliter sed poti? accidētaliter·scꝫ ratōe ꝯpositōis·Aliqn̄ etiam facit positōeꝫ etiā in cōpositis·vt adiicio·eiicio.qa ponit᷑ inter duas vocales & sillabicat᷑ cū sequenti sillaba·licet hoc oīno nō sit naturaliter·vt supi? declaratū est·Patet ergo quō verificet᷑ regula p̄dicta i·ꝯsonans posita naturaliter inter duas vocales vim suā seruātes.et maxīe in simplici dictōe accipit᷑ ꝓ duplici consonāte·Hec aūt pticula vim suā seruātes non est declarata·Ideo nota·ꝙ hoc additū est·qꝛ i·positum inter u·post g·vel·q·& alterā vocalē non ē duplex consonās·īmo vocalis·Ratō aūt huius ē·qꝛ altera illaꝝ vocaliū·scꝫ u·nō seruat ibi vim suā īmo amittit·Iuxta illā regulā de dyptōgis supius datā·scꝫ u·posita post g·vel q·vel s·sequēte vocali ī eadē sillaba amittit vī litere·vt q̄ ligua suadet Ex quo ptꝫ·ꝙ in his dictōibus nequior·pinguior quia·& silībus ibi i·non ē ꝯsonās sed vocalis sicut docet p̄s·li·iiȷ·maio·in tractatu cōpatiuoꝝ·Quidam contra p̄dictā regulā obiiciūt de coire·vbi i·non ē duplex consonās posita inter duas vocales cū p̄cedēs vocalis corripiat᷑ scꝫ co Vn̄ lucan? Nec coiere patres ꝛc̄·Sed ex p̄dictis patꝫ solutō·quia videlicet nō ē ibi i·inter duas vocales naturaliter īmo accidētaliter·videlicꝫ grā compositōis & sincope·Deberet em̄ dici coiuere·sed p sincopā dicit᷑ coiere·sicut coiȷ·Vnde ī his dictōib? coiere·coiȷ coiȷsse·introiere·introierūt & similib? remāsit i·vocalis cū non sit ibi naturaliter inter duas vocales·& hoc etiā patꝫ·qꝛ i·non sillabicat᷑ cū sequenti sillaba sed p se solā·qō nō possꝫ fieri si esset consonans.Sic vidim? qn̄ i·sit duplex consonās·Nunc videam? quando sit simplex·Et dicendū est scd̄m p̄s·ꝙ i·modo ꝓ simplici mō ꝓ duplici accipit᷑ consonante·Pro simplici·qn̄ ab ea incipit sillaba ī principio dictōis posita subseq̄nte vocali in eadē sillaba·vt iuno iupiter·Pro duplici aūt·quādo in medio dictōis ab ea incipit sillaba post vocalē āte se positam·subsequēte quoqꝫ vocali ī eadem sillaba·vt maius·peius·eius·ꝓ simplici quoqꝫ in media dictione inuenit᷑ sed in cōpositis·vt iniuria·eiectus reiice·Virg·in bucolic·ꝓceleumaticū posuit ꝓ dactilo·vt Titire pascentes a flumine reiice capellas

V Est consonās quādo ab ea incipit sillaba ī pricipio dictōis posita subsequēte vocali in eadē sillaba·vt venus·& est tātū simplex consonans·Vnde dicit p̄s·ꝙ in ea p̄ualuit potestas simplicis consonantis·Sꝫ videt᷑·ꝙ sit duplex cōsonās·Nam si dicā cupiui pn̄l·ꝓdu·si dicaꝫ cupii pn̄l·corr̄·Et sic videt᷑·ꝙ v.sit i·ibi duplex cōsonans·& p̄stet positōem vocali p̄cedenti·Ad hᵒ dicendū est·ꝙ·u·tm̄ est simplex consonās.nec illa vocalis p̄cedens positōem ab illo u·recipit·īmo ē naturaliter longa·sicut ptꝫ in supino & pticipio·in quib? nō ē u·& tamē ꝓdu·pn̄l·vt cupit? ta·tū·Et scias·ꝙ u·posita post·g·q·vel·s·sequēte vocali in eadē sillaba amittit vim lrē·nā vim consonantis nō habet ibi·cū non faciat positōem cum altera cōsonante·vim vocalis non habet·cū nō faciat cū altera vocali cum q̄ est in eadē sillaba dyptonguꝫ·¶Et sciendū·ꝙ hoc verū est vbi u·cū altera vocali seq̄nte est in eadeꝫ sillaba·vt quis·anguis·Si vero sunt in diuersis sillabis·non ē verū·vt arguo exiguus·& hoc accidit tm̄ vbi ē·g·& nō·q·Nam q·nunꝙ pōt sillabicari vel scribi nisi seq̄ntib? duabus vocalib? q̄ sunt in eadē sillaba secum·& ideo quāuis iste nr̄s quis scribat᷑ p q·gt̄s tamē ei? non scribit᷑ p·q·sed p·c·vt cui?·qꝛ in cuius i·est cōsonans nō vocalis·Ex p̄dictis patet·ꝙ equus equi·& equus a·um·& similia scribunt᷑ p duplicem·u·post·q·

De recto ordine literarum·

DIcto de diuisione literaꝝ & earū mutatione·nunc dicenduꝫ ē de recto ordine ipārum literarū·Scias ergo·ꝙ vnicuiqꝫ lrē accidūt tria·scꝫ nomē·figura·potestas·Nomen·id ē·noīatio·vt a·b·& sunt elemētoꝝ noīa indeclinabilia tā apd̄ nos ꝙ apud grecos·Et hoc duplici de causa·Prima est·qꝛ simplicia & stabilia debent eē elemēta q̄si simplex fundamentū cuiuslibet doctrine & īmobile·Secunda ē·qꝛ si variaret᷑ eorum noīm declinatō·significatō euanesceret·cum vocales a suis vocibus ꝯficiāt sua nomīa·Si enī diceret᷑ hoc·a·hui? atis·non eēt āplius nomē illius lrē in obliquis·similiter de vnaquaqꝫ lrā siue vocali siue cōsonante·quare noīa elemētoꝝ indeclīabilia remāserunt·Figure accidūt quas videmus ī singulis lrīs·Potestas vero est ipā ꝓnunciacō·ꝓpter quā & figure & noīa sunt inuēta·Diuiditur tamē potestas lrē in substātialē & accidētalē·Substātialis potestas lrārū·est lrām eē vocalē vel consonantē·semiuocalē·vel mutā·Accidētalis vero ē multiplex·videlicꝫ correptō·ꝓductio·aspiratō·leuitas·liquescētia·duplicitas·īmutatō·trāsmutatio Ordo etiā accidit lrīs·sed non assignat᷑ eis ꝓ accidente·qm̄ pars dicit᷑ esse potestatis·Qꝫ em̄ aliqua litera preponat᷑ vl' postponat᷑ ī sillaba hoc habet a modo ꝓnunciandi·q̄ nichil aliud ē ꝙ potestas·Accidit ergo ordo literis·qui quanuis in sillabis dinoscitur·tamē qꝛ cōiunct? esse videt᷑ cū potestate elementoꝝ·non absurdū puto nunc illū ei subiūgere·Sunt ergo vocales ꝓpositiue·videlicet subsequentibus aliȷs vocalibus in eisdem sillabis·a·e·o·Subiunctiue·e·u·vt ae·au·eu·oe·I·quoqꝫ apud antiquos pst·e·ponebat᷑·& ei dyptōgū faciebāt·quam pro oī i·longa scribebant more antiquoꝝ grecoꝝ Dyptongi aūt quib? nunc vtimur sunt q̄ttuor·s·ae·au·eu·oe·de quib? sup̄ dictū est·Nunc ergo d̄ ordine consonantiū videam?·& p̄mo de ordine semiuocaliū·In semiuocalib? sūt alie ꝓpositiue aliis semiuocalib? in eadem sillaba·vt m sequente n·vt

annis·damnū·somnū·himnus· Et vt dicit papias Somniū somnum & cetera similia q̃ habēt m : āte n· in eadem sillaba debent pronūciari Et marcian⁹ in orthographia sua dicit· ꝙ lrē q̃ inter se copulari nō possunt adiecta alia lrā socianť· vt· m· & ·n· cum non coeant vocali antecedēte vniunť· vt ī oī & in somno· S· quoqȝ ꝑpositiua est sequēte·m ·vt smirna·smaragd⁹· p·s·nō per·z·scribi debet Nam vt dicit ꝑs·in ꝑmo maio. Viciū faciunt q·z·āte·m· scribunt· Nunꝗ em̄ duplex lrā in capite sillabe posita pōt cum alia iūgi cōsonāte· Preterea·s·freqn̄ter liquescit in metro·z·vero nō· Sic ergo ille versus posset culpari·si smaragd⁹ scriberet̃ p·z· queȝ ponit lucan⁹ in·x·li· Terga cedēt crebro maculis distincta smaragdo··S·vero ibi scripta cessat reprehensio· Nam s·frequēter liquescit in metro· Et iō illa sillaba ma·pōt ibi corripi·vt sup̄ ostēsuȝ est· In fine aūt sillabe omēs liquide solent āte·s·poni · vt puls·hiems. mons·ars· Similiter āte·x·excepta m· vt falx·lanx·arx arcis· In mutis ꝑponunť b·& g· sequēte·d·vt bdelliū genus lapidis·abdomen·mígdonides· C·vero & p·preponuntur sequente t· vt actus·lect⁹·dypthong⁹· Vnde peccāt qui sillabicant ac tus·sed debēt sillabicari a ctus·qꝛ c· cuȝ t.sunt eiusdē sillabe·& sic de oīb⁹ ꝑdictis & similibus· Semiuocales nulla ꝑponiť mutis·nisi s·sequēte·b·vt asbestus·asbutes· C·vel q·vt scutū ·squaloꝛ· P·vt spes·spera· T·vt stat⁹·ante aliā aūt nullam mutarū· Hic nota· ꝙ sicut dicit ꝑs·p·non patitur r·ante se in eadē sillaba· si aūt obijciať de hoc nomīe stirps·in quo·r·poniť āte p·in eadē sillaba Dico·ꝙ ꝑs·intellexit in pꝛīcipio sillabe· Principiuȝ aūt voco·quidqd ē ante ꝑmā vocalē· Cum ergo p n̄ patiať r·ibi an̄ primā vocalē cessat obiectō· Potest etiā aliter dici· Quod em̄ dicit ꝑs·intelligitur qn̄ p·sumiť in vi sua & simpliciter·ibi aūt non sumitur p·simpliciter siue ī vi ꝓpꝛia·īmo ps·ibi collaterales sumunť ꝓ vna figura q̃ ē apud grecos·et vocať psi·& hui⁹ ē figure· ¶ Et vt vult ꝑs·ī primo maio· Hoc interest iter elemēta & lrās·ꝙ elemēta ꝓpꝛie dicunť ipē·scȝ ꝓnunciatōes· Note aūt earuȝ lrē·abusiue tamē & elemēta ꝓ lrīs & litere ꝓ elemētis vocanť·cum em̄ dicim⁹ nō posse ꝯstare in eadē sillaba r.ante p.non de literis dicimus·sed de ꝓnūtiatōe literaꝝ Nā quātū ad scripturā possūt cōiungi·non tamē etiam enūciari nisi postposita r· vt pꝛiceps· Mute vero semiuolicalib⁹ ꝑponūtur· Liqde absqȝ·m·oēs pene oībus·vt Bl·blādus·Cl· clar⁹·Dl·abdolas nomē barbaꝝ·Gl·gladius· Tl· atlas·Pl·planus·Fl·flau⁹·Bn·abnuo·sed ibi b·magis est supioris sillabe·qꝛ ꝑpositio debet sillabicari p se· Cn·cnid⁹·Cr·crudus· Dn·ariadne·Gn.gneus Tn·etna·Pn·therapne·Br·vmbꝛe.Cr·crebꝛe·Dr draco·Fr·frater·Gr·grat⁹·Pr·pꝛatū·Tr·tract⁹ Ante m · autem inuenitur ·c· d·g·t·sicut piracmon·alcmena·dꝛagma·admet⁹ ritmos P·ꝑponitur huic litere·s·in pꝛīcipio sillabe·vt ipse · psitacus·& sic cōstat.ꝙ p·& ·s·debēt simul sillabicari B ante·s·vel t·nunꝗ inuenitur in pꝛīcipio sillabe nec etiam stare pōt· Et ideo b·ꝯuertiť in p·vt nubo nupsi nuptū· Analogia em̄ requirebat b·in ꝑterito & supino cum esset b·in p̄nti·sȝ euphonia cogit scribi p p·& non p b·dictas dictōnes· Vn̄ ꝑs· in fine pꝛimi maio·dicit nubo nupsi· scribo scripsi faciunt·quāuis analogia p b.cogit scribere·sed euphonia supat que etiā nuptā nō nubtā·& scriptuȝ non scribtū·cōpellit p p·non p b·dicere & scribē·

¶ De sillaba·

Viso de lrā nunc videndū ē de sillaba · & de sillaba hoc modo· Primo qd sit sillaba quot literis cōstare videť & pōt·& quo oꝛdīne· Secūdo de literis terminantib⁹ sillabam · Tercio de accidētibus singulis sillabis· Scias ergo ꝙ sillaba vt dicit ꝑs·in·ij·maio·est compꝛhensio lrārum consequēs sub vno accentu & vno spū ꝓlata Abusiue tam̄ & singulariū vocaliū sonos sillabas noīam⁹· Possum⁹ tamē & sic diffiniē sillabā Sillaba est vox lrālis que sub vno accētu·id ē·vno spiritu indistanter ꝓfertur A singulis tamē incipiens non plus ꝙ ad sex literas ꝓcedere sillaba potest in latino sermone·vt ab ars·mars·stās·stirps· Et notandū·ꝙ sillabe que ex singulis constāt literis nō plures sunt ꝙ ipē vocales ex quib⁹ fiunt· Quot āt ex amplioꝛibus pene innumerabiles· Nulla sillaba tres vocales habet·vnde u·& i·non aliter iungūť dyptongis nisi loco poīte consonātiū·u·tamē etiā tunc iungi pōt dyptongo cum amittit vim lrē·vt quae·linguae· Sepe inueniunť ꝓ duab⁹ vocalibus iunctis·hoc est ꝓ dyptōgo singule vocales posite vt plostrū ꝓ plaustꝝ·& īqro ꝓ īquaero·& vbiqȝ ꝓ eu dyptongo e·ꝓdu·vel i· Que singularū lrārū sunt·scilicȝ sillabe ex vocalib⁹·vt dictū est cōstāt vt a·e·ꝛc· Que aūt ex duabus constāt·vel a vocalibus fiūt·& inueniť dyptongus in ae·oe. vel a vocali & consonāte ātecedēte vel sequēte· Antecedēte·vt da·cōsequente vt ad·non plures tn̄ ꝙ tres consonātes ātecedere vocalē nec rursus consequi nisi tres possunt· Sed hic notandū est·ꝙ si antecedunt tres consonates nō possunt nisi due cōsequi vocalē·vt mōstrās·nec iteꝝ si ꝯsequātur tres possunt ātecedere nisi due·vt stirps· Si antecedēs sillaba termineť in consonantē·necesse est etiā sequētem a consonāte incipe·vt artus·arduus·nisi sit cōpositū·vt abeo·adeo·ꝓeo· Herodian⁹ tn̄ de oꝛthographia ostendit ratōnabilius eē sonoꝛiusqȝ quantum ad ipam vocis ꝓlatōem·in compositis quoqȝ simpliciū regulam in oꝛdinādis sillabaꝝ lrīs seruari· Sed contra eū sic obijciť·ergo oblit⁹·oblatus· obꝛuo·abrado·& similia si b·tran sit in secundā sillabam·more simpliciū dictionū ꝑmā ꝯmuneȝ habē in metris opoꝛtȝ·vt posset etiā coꝛripi·sȝ hoc nusꝙ inueniť Preterea·circūeo & circūago & similia non patereneť elisionē m·in ꝓnūciatōe si trāsiret in sequentē sillabā m· Nec in ꝓhibeo·exhibeo· īhumatus·anhelo·inhibeo·adhuc·adhinc & sil'ibus secunde sillabe pꝛīcipalis aspirareť vocalis·si terminalis ꝯsonās ꝑpositōnis ī eā trāsiret·quō ī istic·istoc·& hic·istec·istuc· Si vero in media dictōne sillaba a vocali īcipiat·necesse ē ātecedētē quoqȝ nisi sit cōposita in vocalē termīari·vt pietas·curialis· ꝓeo · ruo·minuo· Est tn̄ q̄ndo in cōpoītis etiā subtrahiť consonās·vt coeo cois·quandoqȝ mutať·vt comedo vbi etiā ꝑpositō non sillabicať p se· sed transit ad sequentē sillabam Item scias·ꝙ consonans poīta inter duas vocales semp est d e sequēti sillaba in simplici dictōne·vt amo·oꝛo·nisi gemmeť·tūc eī vna consonās ē de pꝛima sillaba·& sequēs de secūda·vt assus·sed in cōposita dictōe est de ꝑceden ti sillaba si naturaliter sibi coheret·vt adeo · ꝓeo Primitiapales sillabe· hoc est in pꝛincipio dictionum posite ab omnibus incipe literis · desinere tamē non in oēs possūt sed ī has· In vocales quidē omēs a quacunqȝ cōsonāte incipiat sequēs sillaba vt mare·genus·filius·votū·ludus In consonātes

vero si sequēs sillaba a vocali incipiat · non pos
sunt sillabe desinere · nisi vt dictū est in dictõibus
q̃ ex ꝓpositõibus ĩ consonãtes desinētib⁹ · vel alijs
ptibus oratõnis sunt composite · vt abutor · obau-
dio · obedio · subeo · aduro · ineo · exacuo · intereo · pa
go · alterutrum · transeo · Nec tamen si sequens
sillaba a consonante incipiat · licet antecedentem
ĩ quãcunq̃ cõsonantem desinere · ergo ꝑ singulas
ꝯsonãtes · vt potero id tractare conabor ·

De litera b ·

B Terminat ꝓcedentē sillabã · si sequēs quo
q̃ ab eadē ĩcipiat · vt sabburra · sabbatū
gibbus · gibberosus · gibb⁹ · obba Compo
sita quoq̃ a ꝓpositõib⁹ in b · desinētib⁹ & ab alijs
dictõibus a b · incipiētib⁹ · vt subbibo · que tñ con-
sonãs c · sequēte solet plerũq̃ mutari in eã · vt oc-
cido · accũbo · succũbo · succino · succido · In quibus
dam tamē ꝓ ab · abs · ꝓpositõ cũ dictõibus a c · inci
pientib⁹ cõponit̃ · vt abscondo · abscedo · abscido ·
Ob quoq̃ ē q̃ndo assuit s · tũc cũ ꝯpoĩt̃ cũ dictio
ne a c · incipiente · vt obscur⁹ · obscen⁹ · ita dicit ṗs ·
in secũdo li · maio · Sed in · ix · li · dicit · ꝙ inuenitur
obs · a quo cõponit̃ obscen⁹ · Vnde dicit · obsoleo
quoq̃ obsoleui facit · non est eñ a soleo · solit⁹ sũ ·
qd̓ vel solui facit ꝑteritũ · sed ab obs · & oleo · sicut
obscen⁹ ab obs · & cenãdo · F · etiã sequēte ĩ eandē
cõuertit̃ b · vt officio · offundo · sufficio · suffero · vel
cõuertit̃ in u · vocalē · vt aufero · aufugio · & ꝯponit̃
aufero ex ab · & fero · aufugio ex ab · & fugio Ratõ
aũt quare b · non cõuertit̃ hic in f · sed in u · vocalē
est hec · q̃ si scriberent̃ ibi duo ff · dubiũ essꝫ vtrũ
essent cõposita ex · ab · vel ad cũ vtraq̃ illaꝝ ꝓpo-
sitõnum conuertat suã consonantē in f · sequente
ea · Nec est incõueniens · ꝙ b · mutet̃ in u · cũ etiã u ·
aliquãdo cõuertat̃ in b · vt celebs · cõponit̃ eñ a ce
lestem · & vitã · et ducens · G · quoq̃ sequēte in eã
transit b · vt suggero · oggãnio · Necnõ etiã m · sub-
sequēte · vt sũmitto · Preterea omitto ꝓ ommitto
dicim⁹ Horac · ĩ secũdo sermonũ · Aut spem depo
nas aut artē illusus omittas · subtrahit̃ vnū m · vt
primã corripiat · Idem patit̃ b · sequēte p · vt oppo
no · suppono · Quandoq̃ tñ · vt dicit maijster bene
abijcit̃ b · sequēte p · vt opio · & opior · sicut d · in a-
perio · R quoq̃ sequēte p · plerunq̃ in eã ꝯuertit̃
b · vt arripio · surripio · In quibusdã tñ manet ĩmu-
tabilis · vt abrogo · abrado · & hoc fit causa differē
tie · q̃ si arrado · arrogo diceremus ꝑ duo r · dubiũ
esset · vtrũ essent cõposita ex ab vel ad · cũ vtraq̃
ꝓpositõ mutꝫ extremã cõsonantem in r · sequēte r ·
Item ob · retinet b · sequēte r · vt obruo · Alijs autē
quibuscũq̃ lr̃is sequētib⁹ integra manꝫ b · vt abdo
obdo · subdo · subdolus · abhinc · abluo · sublat⁹ · oblo
quor · abnego · obnitor · subnixus · Ergo nulla nisi ꝓ
positõ cogat antecedēs sillaba in b · põt desinere ·
nisi cõsequēs quoq̃ ab a · incipiat vt ostēsum ē ĩ ꝓ
dictis noĩbus · ita dicit ṗs · in secũdo li · In tracta
tu autē ꝓpositõnũ sic dicit ṗs · A · ab abs · e · ex · fere
eãdē sigficatõis vim habēt · Nã & locales & tēpe
rales & ordinales siliter inueniunt̃ · Sed q̃ndo cõ
sonans sequit̃ a · & e · magis ꝓponunt̃ in appositõe
vt a domo · e · iure · Ab vero & ex · sepissime in ꝯpo
sitõe non solũ vocalib⁹ · sed etiã cõsonãtibus ꝓpo
nunt̃ · vt abigo · abduco · exuro · excurro In appositõ
ne vocali quidē sequēte semꝑ · vt ab illo · ex illo · cõ
sonanti raro · Nã a quidē & e · vocali q̇dem sequen
te nõ ꝓponunt̃ Ab aũt & ex cõsonantib⁹ sequēti
bus solēt ꝓponi si nulla asperitas vocis ꝓhibeat ·

Abs tantũ ĩ ꝯpositõe cõsonãtib⁹ solet ꝓponi Ab
oĩbus in compositõe ꝓponit̃ lr̃is absq̃ c · vel q · vl̓
t · vt abbreuio · abduco · affat̃ · nam b · in f · cõuersa ē
Aufero in quo b · conuertit̃ in u · tam euphonie ꝙ
differētie causa · ne si affero dicas ab ad ꝓpositõne
& fero cõponi videat̃ · abluo · abnego · ommitto in
quo b · in m · cõuertit̃ · arripio in quo b · in r · ꝯuertit̃
asporto in quo b · in s · mutatur · sicut & ĩ aspello
differentie causa · ne si apporto · & appello dicã⁹ ab
ad cõposita estiment̃ · Hec ṗs · Vnde versus · Ab si
cõponis elemēta quecunq̃ sequunt̃ C · q · t · tantum
simul he tres excipiunt̃ Ex ꝓdictis collige · ꝙ hec ꝓ
positõ ob his literis sequētibus mutat b · ĩ illas · scꝫ
c · vt occido f · vt offero g · vt oggãnio p · vt oppo
no Quãdoq̃ subtrahit̃ b · vt opio si aũt sequat̃ m ·
subtrahit̃ b · vt omitto vel mutat̃ in m · vt ommit
to Quãdoq̃ tamē intercipit s · cũ dictõne incipiē
te a c · vt obscurus obscenus Vñ quidã dixit de ꝓ
dictis Cur · fert · grex · po · mũ · nunc · ob · mutatur
in illas Ex ꝓdictis patꝫ · ꝙ opprobriũ scribit̃ ꝑ gē
minũ p · Componit̃ eñ ex ob & ꝓbriũ mutato b ·
in p · De ab satis patꝫ ꝑ ꝓdicta · Sub vt vult ṗsc ·
in tractatu ꝓpositõnñ his lr̃is sequētibus mutat b
in illas · scꝫ c · vel f · vel g · vel m · vel p · vt succũbo
succurro · sufficio · suffero · suggero · sũmitto · sũmo
ueo · supparo · suppono & sic de alijs similib⁹ In cõ
positõne vero modo localē vim retinet sub · vt sub
eo suppono sbijcõ sũmitto sbduco sbtraho mõ di
minutiuã vi · vt subrideo sbtristis suffũdo An vo
sub mutet̃ in r · sequēte r · nõ facit mentõnem ṗs · in
xiiij · li · in tractatu de ꝓpositõib⁹ Sed in secũdo li ·
vt dictũ est sup̃ · dicit ṗs · ꝙ b sequente r plerunq̃
in eam cõuertit̃ · vt surripio ꝛc̃ · vide sup̃ Dicit etiã
ibi ṗsc · ꝙ b mutat̃ in s vt iubeo a quo venit iussi
Conuertit̃ etiã in s causa differētie in asporto &
aspello vt sup̃ dixi De ꝓdictis dici põt · cor · fu · ga
mel · poꝝ ꝓcedens sub trahit ad se Quãdoq̃ autē
remanet b sequēte c · vt subcineric⁹ · ne ex succo &
cinere cõponi videat̃ Dicendũ est ergo succontra
rie · licet quidã dicant subcõtrarie ꝑ b Quidã etiã
dicunt obceco ꝑ b · licet hoc nõ habeat̃ a ṗsc · Itē
nota hic · ꝙ scd̓m ṗs · suscipio & sustuli sunt cõpo
sita a susum vel sursum aduerbio & nõ a sub ꝓposi
tione Suscipio eñ cõpoĩtur a susũ & capio Sustu
li a susum & tuli Q aũt nõ sint cõposita a sub pa
tet Nã si in suscipio fuissꝫ b · non fuissꝫ mutata ĩ s ·
sequente c · ĩmo in c · sicut in succurro a sub & cur
ro Similiter si in sustuli fuissꝫ b · nõ fuissꝫ mutatũ
in s sequente t · ĩmo remãsissꝫ integrũ · vt in subti
nio ergo nõ sunt cõposita a sub sed a susum vl̓ sur
sum Suspicor aũt & suspicio similiter sũt cõposi
ta a susũ & nõ a sub Si eñ cõposita eēnt a sub re
mansissꝫ b ibi & nõ fuissꝫ mutatũ in s · sic̃ patꝫ in si
milib⁹ · vt substo & subsisto Composita ergo sũt
a susum vel sursum Hic tamē sciendũ ē · ꝙ s quod
erat in illo aduerbio susum subtractum est ꝓpter
aliud s · qd̓ erat ex ꝑte illius cõponētis · scꝫ spica vl̓
specio · nã si remansissꝫ ibi sic̃ in sustuli & suscipio
geminaret̃ ibi par cõsonans añ alteram cõsonantē
Vnde dicit ṗs · Suspicor quoq̃ & suspicio a susũ
vel sursum cõponunt̃ · sed abijciũt vnũ s · q̃ non
põt duplicari cõsonãs alia subsequēte cõsonante ·
q̃ñ nec antecedente nisi sit muta ante liquidã · vt
supplex · suffragor

C Nullam supiorē sillabã terminat nisi se
quens ĩcipiat a c · vel a q · vt bacca bucca
siccus succus · q · ecquis · quicq̃ · acq̃ Ex

hoc quoqꝫ ostenditur eandē vim habere c. & q. Si obijciatur de necdū. necne. necnō vbi p̄cedēs silla ba desinit ī c. & tamē sequēs non incipit a c. vel a q. Dici pōt. ꝙ p̄s. intellexit de cōpositis ex princi= palibus ꝑtibus. i. noīe & verbo. Vel dicas. ꝙ non sunt cōposita. sed sūt irregulares dictōnū aggre= gatōes sub vno accentu ꝓferende. quidq̄d autē ꝑ d. scribit̄. Et scias. ꝙ c. cū e. & i. repn̄sentat plene sonū suum. vt cecus cibus. Cū a vero vel o. vel u. sonū habet lr̄e k. vt caput culex coma. vt quidam dicunt. Itē aīaduerte. ꝙ c transit in g. n. p̄ceden te. vt quingēti. Compositū ē ergo a quiqꝫ & cētū cōuersa c. in g. ꝓpter affinitatē quā habet g. cū n. tantā em̄ affinitatē habet n. cū g. ꝙ sepe facit c. cō= uerti in g. p̄cedente tn̄ n. vt quingēti. quadringēti cuius signū est. ꝙ si non p̄cedat n. c. non cōuertit̄ in g. īmo remanet integrū. vt ducenti. trecenti. d̄ hoc etiam in g. dicam inferiꝰ.

DNon termiat p̄cedentē sillabā nisi seq̄ns quoqꝫ ab eadē incipiat. in simplicibus di ctōibus & in plerisqꝫ compositis. vt ab addir vel abaddier. addo. reddo redduco q̄d etiaꝫ reduco dicit̄. Virg. in. iiij. eneyd. Eiectā classem socios a morte reduxit. Hic tn̄ ipa consonans d. in ad p̄positōe mutat̄ seq̄ntibus his nouē lr̄is. c. f. g. l. n. p. r. s. t. vt accido. accūbo. affectus. aggero. allido. ānuo. applico. arrideo. assiduꝰ. assideo. atti= go Vn̄ versus. Cor. fla. grans. le. nis. pir. ra. sal. ta ad sibi mutat. Ex quo patꝫ ꝯm quosdā. ꝙ dicendū est assum affui. nō adsum ꝑ d. assumꝰ nō adsumus Item scias. ꝙ d. aliq̄ndo non mutat̄ sequēte p. sed abijcit̄. vt aperio quod componit̄ ex ad & pario. aliqui dicunt ꝙ componitur ex a & pario sed priꝰ dictum magis michi placet. Subtrahit̄ etiā d. in quibusdā cū sequēs dictio incipiat a gn. vel sp. vel sc. vt agnitus. aspectꝰ. ascendo. Vn̄ versus. Tolli tur inde tn̄ sequit̄ si cōsona post s. Et ē ratō. quia regula sup̄ a p̄sciano data est. si due pares cōsonā tes p̄cedūt aliquā consonantē vna illaꝝ debet abij ci. vt asto ascendo. ne gemiatio cōsonātis sit ante consonantē. qꝛ nec āte consonantē nec post conso nantē debet fieri gemiatō cōsonātis. nisi altera illa rum fuerit liquida l. vel. r. vt supplico. supprimo. Sed obijcit̄ de idcirco. quodcūqꝫ & similibꝰ. quo rum prima sillaba desinit in d. licet sequēs non inci piat a d. Dico. ꝙ ista regula nō semꝑ verificat̄ in compositis ꝯm p̄s. & ideo fallere pōt in illis. sicut etiam in his dictōibꝰ adeo. aduro. Alijs aūt sequē= tibus lr̄is integ̃ manet d. in compositōe. vt adbibo adhereo. admitto. adquiro. aduoco. Inueit̄ āmitto sed cōponit̄ ex am. p̄positōne insepabili. Amitto em̄ ex a ꝯponit̄. admiror & etiā āmiror ex ad & ex am. p̄positōibus inuenit̄. Sic ergo d. ītegra manꝫ sequēte q. vt adquiro scđm p̄s. Sed obijcitur d̄ quicq̄̄ vbi d. mutatur ī c. sequēte q. Vnde sup̄ di= xit p̄s. ꝙ d. transit in c. vt accidit. quicq̄̄. Dico. ꝙ hoc intelligendū est de hac p̄positōne ad. q̄ nō mu tat d. sequēte q. vt adquiro. sicut patꝫ ꝑ textū p̄s. qui dicit. alijs aūt sequētibꝰ lr̄is. integra manet d. in cōpositōe. vt adbibo admitto. & cetera. semper exēplificat de ad. & sic de quicq̄̄ non est obiectō. Vel pōt dici. ꝙ hec consonās d. sequēte q. remanꝫ integra & non mutat̄ vt adquiro. Hoc aūt dictuꝫ esse videt̄. qꝛ cum q. & c. repn̄tent idem elementū videt̄. ꝙ sic d. mutat̄ in c. sequente. c. vt accipit Ita etiam d. sequēte q. sed remanꝫ tūc īmutabilis ḡnalit̄ ī cōpositis ab hac p̄positōe ad & fere vbiqꝫ etiā in alijs cōpositis. hoc dico qꝛ quādoqꝫ mutat̄ ī c. cā euphonie. vt quicq̄̄. & etiā quicq̄d vt dicūt quidā. Alij vero dicūt. ꝙ quidq̄d scribit̄ ꝑ d. non ꝑ c. Vnde non mutat̄ ibi d. sic̄ nec ī quodqꝫ vl' q̄d= qꝫ. Nec p̄s. exēplificat nisi de quicq̄̄. vt patuit. Di cit em̄ d. trāsit in c. vt accipit quicq̄̄. & sic ex verb̄ p̄s. non habet̄. ꝙ quidq̄d scribat̄ ꝑ c. Item nota. ꝙ nullum verbum desinit in d. Vn̄ inq̄t scribit̄ per t.

¶ Volo etiā te scire. ꝙ q̄dam cognatō siue affini= tas ē inter d. & z. Vnde quidā scribētes d. sepe ex primūt z. in sono. antiqui em̄ scribebāt medēcius ꝓ mezēcius. Similit̄ affinitatē habēt in sono d. & t. sic̄ patꝫ in terminatōe istoꝝ noīm. caput. apud. Parum em̄ distinguit̄ int̄ d. & t. quo ad sonū. Iteꝫ int̄ t. sine aspiratōe & t. cū aspiratōne est d. media vt declarabit̄ in h. lr̄ā.

FNullā termiat sillabam. nisi loco b. vel d vel s. vel x. in p̄positōibꝰ sit posita cum sequēs dictio ab eadē incipit cōsonante. vt officō. sufficō. affectus difficilis. diffundo. effi= cio. Et ex hoc quoqꝫ muta eē ostendit̄ f. ꝯm ꝙ cuꝫ omēs semiuocales simplices solēt ī medijs dictōni bus gemiari. hec nō geminat̄ nec terminat eas sic̄ ille nisi ī suo noīe ꝓprio. scꝫ qn̄ dicit̄ f. Sꝫ etiā quā do l. & r. p̄ponit̄ liquidis more mutaꝝ. De offa n̄ est q̄stio. qꝛ cōponit̄ ex ob. & fans. & ita f. ē ibi po sita loco b. & dr̄ offa quasi offans. id ē. cont̄ fanteꝫ qꝛ noceat fanti cū eius os impleat. Vn̄ quidā. Of= fa nocꝫ fanti. sed prodest esurieti. Item scias. ꝙ f. magnā affinitatē habꝫ cū ph. in sono. vt patꝫ in fi= liꝰ & philippꝰ. & scribitur f. ī latinis dictōibꝰ ph in grecis. nec tam fixis labris ꝓnunciāda ē f. quō ph. atqꝫ hoc solū interest. vt dic̄ p̄s.

GApud latinos nulliꝰ sillabe ē terminalis nisi cū loco b. vel d. ponitur. vt ī ad vel sb̄ vl' ob p̄positōe. vt aggero. agger. sug gero. oggānio. Est quādoqꝫ n. principa lis sillabe. & aū se assuit g. vt ꝓ natꝰ gnatꝰ ꝓ notꝰ. gnotꝰ. ātiq̄ dicebāt. Vn̄ ignotꝰ. nosco. gnosco. noui. gno ui & post n. c. sepe positā ī g. cōuertit. vt ī nume ris. quadrigenti ꝓ q̄drincēti. a centū quingēti. se ptingēti. octingēti. Adeo em̄ n. p̄posita facit c. in g. cōuerti. ꝙ in quibꝰ n. non ē numeris seruāt c. vt ducēti. trecēti. sescenti ꝓ sexcenti. ¶ Ad p̄dictorū declaratōem scias. ꝙ in his p̄positōibꝰ in & con n. altera n. sequēte plerūqꝫ mutatur ī g. vt ignosco. cognosco. ignotus. cognitus. cognatꝰ. ignominia. ignarus. in quibusdā sup̄dictis subt̄hit̄ n. a predi ctis prepōibꝰ. qꝛ in altero conponentiū inuenit̄ g vt gnarꝰ. vel addit̄ per ꝓthesim. vt dicat̄ gnosco gnoui. Vnde dicēdum ē. dinosco sine g. Preterea supinū facerꝫ digtum si ibi essꝫ g. sic̄ agnitū cogni tum. & ꝑticipiū p̄teriti passiui facerꝫ dignitus sic̄ cogtus agnitꝰ. q̄d tamē non dicimꝰ Item scias. ꝙ int̄ c. sine aspiratōne & c. cū aspiratōne media ē g. sic̄ declarabit̄ in h. Item i. consonās habet in so no affinitatē cū g. & inde est. ꝙ plures scribūt ma gister per g. cum rectius ꝯm hug. scribat̄ ꝑ duo ij vnum consonās & aliud vocale vt maijster

HNon pōt termiare sillabam Et si oppona tur de vah & ah & oh in tiectōnibꝰ in q̄ bus videt̄ h termiare sillabā Dico ꝙ hᵒ fit ꝑ apocopā. quia ꝑfecta sunt vocalia vaha aha & oha Nam suum est interiectōis ꝓferri voce ab scondita Interiectōes eni sig̃ficant affectꝰ animi qui ꝑturbant mētē loquētis ne ꝑfecte loqui possit Hoc itellige de dictionibꝰ latinis. Nā ī theologia

vtimur dictioībꝰ hebraicis in quibus aspiratōnis nota post tres mutas terminales habetur · post c · vt sadoch · post p · vt ioseph aleph · post t · vt deleth · Item scias · ꝙ si aspiratō ponatᷣ inter aliquam consonantē & vocalē seqntem in eadē sillaba · tūc aspiratō attribuitᷣ cōsonāti ꝑcedēti et nō vocali sequēti · vt nichil · philippus · Item si dictō incipiens a vocali aspirata cōponitᷣ cum alia dictōne remanente vocali vel muta remanet aspiratō. vt rehabeo · prohibeo · exhibeo · sꝫ si abijciatᷣ vocalis · abijcitur & aspiratō · vt ꝓbeo · Item nulle ꝓpositōnes vł coniunctōnes aspiranᷣ · require supᷓ vbi de aspiratione dixi · Nota etiā · ꝙ sicut dicit pꝰ · īter c · sine aspiratōe & c · cū aspiratōe media ē g · Inter t · sine aspiratōne & t · cū aspiratōne media ē d · Inter p · sine aspiratōne & p · cū aspiratōne siue f · media ē b · Sūt igitᷣ medie g · b · d · & dicunᷣ medie · qꝛ nō ita leniter sonant sicut ille non aspirate · nec ita aspe sicut ille aspirate · Verbigrā g · non ita leniter sonat sicut c sine aspiratōne · nec ita aspe sicut ch · & ideo debet esse media inter c · & ch · & ideo dꝛ media inter c · sine aspiratōe & c · cū aspiratōe · i · inter c · & ch · Similiter d · ñ ita leniter sonat sicut t · sine h · nec ita aspere sicut th · Et ideo dicitᷣ media īter t · sine aspiratōne & t · cū aspiratione · id ē · inter t · & th · Similiter b · ñ ita leniter sonat sicᷣ p · sine h · nec ita aspe sicut ph · siue f · Et ideo dꝛ media inter p · non aspiratā & p · aspiratā · id ē · inter p · & ph · ¶ Et notādum ē · ꝙ in lenibus · i · in tribus ꝓdictis cōsonantibus · scꝫ p · t · c · non aspiratis pulsus exterior ē · id ē circa labia · qꝛ formanᷣ ī extremitate labioꝝ · vt patet in earū prolatōe · In aspis vero · id ē · ī illis aspiratis pulsus fit interior · id ē · in gutture · qꝛ in gutture formanᷣ · Medie vero eaꝝ · scꝫ b · d · g · obtinēt mediū locū · qꝛ nec formanᷣ circa labia nec in gutture · sicᷣ patꝫ in prolatōe eaꝝ · sed formanᷣ quasi ī lingua affixa medio palato · qui locꝰ ē mediꝰ inter guttur & labia · Et hec ē vna causa qua confirmat pꝰ · b · d · g · esse medias ꝓdictarum

R Nullius sillabe pōt eē terminalis ·

L Quacunqꝫ consonāte sequente pōt antecedentē termīare sillabā · vt albus vlcus · soldū · alfeus · algeo · illud vlmꝰ · alnus · talpa fulsit · altus · silua · mulxi · Q · & r · solis sequētibus non inueni ātecedē l · nā h · & k · nec possunt post l · inueniri ·

M Terminat supiorē sillabam qñ sequēs sillaba incipit a b · vel p · vel altera m · vt cābises · ambo comparo · imperiū · sūmus · hāmon · Vnde versus · M · vel p · vel b · nusꝙ vult n fore ꝑ se · Illius ergo loco semꝑ m · ipe loco · Notādum · ꝙ inuenitᷣ an cōiunctō & scribitᷣ ꝑ n · vt ibi · Eloquar an sileam · & nunꝙ inuenitᷣ in ꝯpositōne · Am aūt ꝓpositō nunꝙ inuenitᷣ ī appositōne · immo semꝑ in ꝯpositōne · vt di · dis · re · se · am · con · Ex ꝓdictis patꝫ ꝙ ante c · d · t · q · f · non ē scribēda · m · sꝫ n · vt nūcubi · tantundē · eundē · identidē · nunquid · anfractus · Et mutatᷣ in ꝓdictis m · in n · Item quotienscunqꝫ hec ꝓpositō circū cōponitᷣ cū dictione incipiēte a vocali m · debet scribi sꝫ non ꝓferri · vt circūago · circūamictꝰ · circūeo · Vnde versus · Circū ꝯposita vocalis si comitetᷣ · M · non ꝓferᷣ · sꝫ sola figura tenetᷣ · Hoc aūt fit ne m · videatᷣ sillabicari cū sequēte vocali & ꝓpter sonum difficilē · quia sonus eiꝰ termīatᷣ labijs clausis · sed statim debent labia apiri ꝓpter sequentē vocalē · Vide etiā in circūeo is · ¶ Itē sciēdum · ꝙ inuenitᷣ con · & cū · Hec ꝓpositō con · scripta ꝑ o · & n · nunꝙ in appositōne inuenitᷣ sꝫ in compositōe tm̄ · Et mutatᷣ quandoqꝫ n · in m · & maxīe sequēte b · vt cōburo m · vt cōmitto · p · vt compono · Cū vero scripta ꝑ u · & m · nunꝙ inuenitᷣ in cōpositōe · Ex quo etiā patꝫ · ꝙ mecū tecū · secū · nobiscum · vobiscū · non sūt cōposita · & ē cum quādoqꝫ aduerbiū tꝑale · vt cum veneris ad me · id ē qñdo · Quandoqꝫ cōiunctō adiūctiua · vt cū seruias michi diligo te · Quādoqꝫ ē ꝓpositō seruiēs ablatiuo. vt vado cū illo ad ecclesiā

N Termīat antecedentē sillabā sequētibꝰ c vł d · vel f · vel g · vel altera n · vł q · vł · s · vel t · vel i · vel u · etiā ꝓ consonātibꝰ positis vel x. vt mancꝰ · cōduco · ꝯfiteor · cōgruꝰ · annus inquiro · consitꝰ · anthoniꝰ · cōiūgo · cōuerto · anxius N · aūt sequēte b · vel p · ī m · cōuertitᷣ · vt imbuo · impius · L · vero vel m · vel r · sequētibus in eas cōmutatᷣ · vt collido · immunis · corrūpo · Et pene vbicūqꝫ con · ꝓpositō ante dictionē ab r · incipientē componitᷣ · hoc idē patitᷣ · & hoc recte cum nec ī simplicibus inueniatᷣ dictōibꝰ n · ante r · nisi forte in aliqͦ proprio nomine · vt henricus · conradus · Ex hoc patꝫ · ꝙ he ꝓpositōes in & con · si cōponanᷣ cum dictione incipiēte ab r · vł l · ꝯuertunt n · in illas · vt irruo · illudo · collido · corruo · Veruntamē con · composita cū dictōne incipiēte ab r · qñdoqꝫ retinet n Et iō dicit pꝰ · pene & fit causa differētie · vt cōrigo gas · fuissꝫ enī ibi concidētia inᷣ primā personā huiꝰ verbi corrigo · gis · & primā huiꝰ verbi corrigo gas · scd̄m quosdā · Simile iudiciū ꝺ ꝯsimilibus habetᷣ ¶ Itē scias · ꝙ hec ꝓpositō con quādoqꝫ in cōpositōne ꝑdit n · sequēte vocali · vt coeo is · a cō & eo is · subtracta n · causa euphonie quādoqꝫ cōuertit n · ī m · vt comedo dis · & hoc etiā fit causa euphonie · & sillabicatur m · cum sequenti sillaba & non cū prima Et hoc accidit ꝓpᷣ mutatōnē cōsonantis Et si obijcias omīs ꝓpositio ita sillabicāda ē in compositōne sicᷣ ꝑ se vt habetᷣ a prisᷣ · Dico ꝙ hoc verificatᷣ qñdo ꝓpositio remanꝫ integra · hic aūt corrumpitᷣ cū n · conuertatᷣ in m · Si vltra īstes dicēs Ergo a simili potuit fieri in hoc verbo coeo is · vt ꝯuerreretᷣ n · in m · & dicatur comeo mis mit Dico ꝙ fuissꝫ ibi cōcidētia inᷣ secundā & terciam ꝑsonā huiꝰ verbi como is it · quare causa vitandi cōcidētiam illā nō ibi ꝯuersa fuit n · in m · īmo subtracta ē n · causa vitandi cacephaton Itē nota · ꝙ sicᷣ dicit hugᷓ in erge · En apud grecos tantū valꝫ quātum in apud latinos · vnde noia greca siue notha q̄ ꝓdictam ꝓpositōem habēt in sui cōpositōne possunt scribi indifferēter mō ꝑ en modo ꝑ in vt entimema & intimema energuminꝰ & innerguminus encaustū & incaustū Et sic de silibꝰ dicas

P Nullā termīat sillabā nisi seqns incipiat a p · vt lippus apparet · appellatiuū · opprobrium approbatus

Q No npōt termīaᷣ sillabā · quia q · & k · semꝑ ī inijcio sillabaꝝ inueniunᷣ Et apd̄ ātiquos ponebatᷣ cui ꝓ qui sicut & quu ꝓ cu · sillaba & quur ꝓ cur vt supᷓ dixi in q & k ꝺ lrā Et scias ꝙ q nunꝙ pōt sillabicari vel scribi nisi seqntibus duabꝰ vocalibꝰ q̄ sunt in eadē sillaba secuꝫ Vnde licꝫ ille nēs quis scribatᷣ ꝑ q gēs tamen eius non scribitᷣ ꝑ q sꝫ ꝑ c · vt cuius · qꝛ in cuiꝰ i cōsonans est non vocalis Patꝫ etiā ex hoc ꝙ equꝰ eqᷓ & equus qua quū & similia debēt scribi per duo u vocalia ābo vt supᷓ dixi ī u ꝯsonāte vbi egi ꝺ lrā ·

R Quacūqȝ consonāte seq̄nte pōt termīa
re priorē sillabam vt morbus ꝑcus ordo
perficio corfinium opidi nomen margo
ꝓhibeo perlego ꝑluceo interluniū carmen carnis
corpus arquipotēs arquitenens cursus morsus ar
tus ꝑiurus curuus xerxes· In quibusdā tamen cō-
positis īuenio r·in l·ↄuerti·vt intelligo & pellicio
ꝓ interlego & ꝑlicio·pellego ꝓ ꝑlego·pelluceo ꝓ
ꝑluceo

S Nullam supiorem sillabā ter-
minat in simplici dictōne nisi seq̄ns īci-
piat ab eadē·vt cassus·& nisi in cōpoītis
ab his consonātibꝰ incipiat·scȝ c·f·g·m·p·t·vel i·
& u·consonātibꝰ·vt obscurꝰ·discucio·transfero·
transgredior·trāsmeo displicȝ·distermīat disiūgit
transuebo In oībus ꝑdictis cōpositōibus ē s·ter-
minalis ꝑpōnis Nam in simplicibꝰ dictōibꝰ neces
se ē s·& c·eē eiusdem sillabe·vt pascua·luscꝰ· M·
etiam vl'p·vel t·seq̄nte s in simplici dictōe s·eius
dem sillabe secū ē·vt cosmus·ꝓsper·testis Et sciās
ꝙ ꝑs·in secūdo libro maioris obscuē determīat de
s·Scire etiā debes·ꝙ ait ꝑs·in xiiij·li·Ab m·vl' u·
loco consonātis incipiētibus solet in cōpositōne ꝑ-
poni a·vt amēdo·amens·auebo·añ q·in appositōe
abs·vt abs quolibet·Ante c·vero vel t·in ↄpositō
ne·vt abscondo·abscedo·abscido·abstraho·ob-
struo·abstineo·freq̄ntius tamē a & ab & abs ver-
bis passiuis vel ablatīs iūgunt̄ vt amor a viro vel
ab illo·accipio ab illo·vel abs quolibet aufero vl'
ab illo aufero·Hec ꝑs·Abs etiā in appositōne inue
nitur cū dictōne incipiēte a t·vt ꝓijce hoc abs te·
De abs etiā dixi in b·Itē vt dicit pristianꝰ in·xiiij·
li·Hec ꝑpositō trās & cōponit̄ & sepatur·vt trās
uebo·trāsfero·trans padū·trans tybrim·& quan-
do ↄponit̄ cū dictōe incipiēte a d·vl' n·vl' i·conso-
nante amittit ns·vt trado traduco trano traijcio
traieci·cū i·vō vocali remanet integra·vt trāsitus
& etiā cū alijs vocalibꝰ·vt trāsactꝰ trāseo Ex dc̄is
patȝ·ꝙ in math·j·c·dicendum ē cum nollet eā tra
ducere·vt abijciat̄·tā in scriptura q̄ꝫ in ꝓnuntia
tōne ns·Item vt in eodē libro dicit ꝑs·Di & dis ꝑ
positōnes semp in ↄpositōe inueniunt̄·& habēt eā
dem significationē quā ab & abs·sunt aūt sepatie
vt diuido dis·diduco·distraho·discurro·qd dya
ꝑpositō apud grecos facit·Et sciēdū·ꝙ tūc dis ꝑ
ponit̄ q̄ndo sequit̄ c·vl' f·vel p·vl' s·vel t·vel i·lo
co consonātis·vt discūbo discutio·differo diffido
diffundo in quibꝰ s·in f·cōuertit̄ euphonie causa·
displiceo disputo disijcio dissero distraho distri
buo distorqueo disiectus disiungo·Alijs vō qui
buscunqȝ consonātibus seq̄ntibus di ꝑponit̄·vt di
nosco dimitto diduco digero diluo diruo·& vbi
qȝ ꝓducit̄ di·excepto dirimo & disertꝰ·luca·ī v·
Et ñ admisse dirimit suffragia plebis·Orac·Fecū
di calices quē nō fecere disertū Componit̄ aūt di
rimo a di & emo interposita r·causa euphonie·Di
sertus vō cōponit̄ a di & ars interposita s·Et no
ta·ꝙ di q̄nȝ cōponit̄ cū dictōne incipiēte a vocali
& tūnc aliq̄n recipit r·causa euphonie·vl' causa vi
tandi hiatū·vt dirimo·Quandoqȝ recipit s·vt di
sertꝰ Tamē scias·ꝙ bis & tris cū cōponit̄ cū dcō-
ne incipiēte ab f·abijciūt s·& ꝑmā corripit·Nā i·
ante f·siue ph·ꝓducit̄ vt ripheus ꝑter cōposita a
numeris·vt bifidus trifidus bifariꝰ & similia

T Si supiorē finit sillabam necesse ē sequē-
tē quoqȝ ab ea incipe·vt omitto·quotta
atticus attinȝ·Si ↄponat̄ de atqȝ·atubi
astubi·vtiqȝ·postq̄ꝫ·Dico ꝙ non sunt ꝓprie cōpo
sitōnes·sȝ potiꝰ q̄dam irregulares dcōnū aggrega
tiones·& sic obiectio cessat

X Nullam sillabā termīat in media dictio
ne nisi in cōpositis a ꝑpositōne ex q̄ inte
gra manē pōt seq̄nte c·vl' p·vel q·vel t
vt excurro expello exquiro extēdo·S·etiam seq̄nē
te ex abijcit̄ s·vt exequor·Vñ versus·X·ꝑcedēte
cadit s·ō parte seq̄nte·L·quoqȝ seq̄nte inuenitur
in hoc noīe exlex ex integra·F·em̄ seq̄nte in eā con
uertitur x·vt efficō effūdo effero·Ceteris vero cō
sonātibꝰ seq̄ntibꝰ e·ñ ex ꝑponi solȝ·ita dicit pris·
in ij·maio·In·xiiij·aūt libro sic dicit·E etiam in ap
positōne & cōpositōne inuenit̄ añ b·d·g·l·m·n·r·
& añ u·& i·loco consonantiū positas·vt ebibo·e
duco egero eludo emineo enarro eruo eripio eue
ho eijcio qd cōponit̄ ab e·& iacio ↄuersa a in i·vn
de debet scribi ꝑ duo ij·Reliquis vero cōsonātibꝰ
seq̄ntibus ex ꝑponit̄·non e·scȝ c·vt excubo·f·vt ef
ficio effundo·effero in quibꝰ & similibꝰ x·in f·cō
mutatat̄ euphonie causa·h·vt horreo exhorreo ex
bibeo·p·vt expello·q vt exquiro·t vt extēdo·Vo
calibus quoqȝ seq̄ntibꝰ tam in appositōe q̄ꝫ in ↄpo
sitōne ex ꝑponitur·vt exaro exegi exigo exoletus
exulcero exequat̄ exaudio·S·vero seq̄nte x·abijcit̄
s·vt exequor ab ex & sequor·Sȝ q̄rit̄ ō hoc qd dic̄
ꝑs·ꝙ in x·nulla sillaba terminat̄ in media dictōe·
nisi in cōpositis a ꝑpositōe ex q̄ integra manē pōt
seq̄nte c·zc·Inuenit̄ em̄ instantia in dextra dextror
sum·sexcenti·sexdecī·textus·sexagīta & similibus
Ad hoc dico·ꝙ ꝑs·hic obscure locutꝰ ē·Vnde pre
dicta verba eiꝰ a diuersis diuersimode exponūtur
Quidā em̄ dicūt·ꝙ intelligunt̄ ō cōpositis & nō
simplicibꝰ·& sic non ē obiectō de textus·quia sim
plex ē·Q aūt desinat in x·in media dictōne testat̄
ꝑs·dicēs in xj·li·X·antecedēte vnū inuenio in tus
vt a texo textus·sic ergo ītelligit̄ de cōpositis·Sȝ
quidā coartāt hanc regulā ad ↄposita ab aliq̄ ꝑpo
sitōne·& sic non eēt obiectio de sexdecī·qr nō ē cō
positū a ꝑpositione sȝ a noīe·& tūc ē sensus Nulla
sillaba in iūctura ↄpositionis desinit in x·ī aliq̄bus
ↄpositis a ꝑpositione nisi in compositis ab ista pre
positione ex·q̄ integra manē potest sequēte c·zc
Quidam vero dicunt·ꝙ generaliter intelligendū
est quod dicit ꝑs·Nā nulla sillaba in iūctura com
positionis desinit in x·nisi in cōpositis ab ex·Si er
go obijciat̄ ō dextrorsū·dico·ꝙ x·non ē ibi in iun
ctura ↄpositōis siue in media dictōne seu ī fine pri
mi cōponentis·īmo ē ibi r·Cōponit̄ em̄ a dextera·
& versū·Et scias·ꝙ tūc dr̄ x·poni in iūctura ↄpo
sitōnis·q̄n ē finis ꝑmi cōponētis·& nichil addi-
tur īt ↄponētia·Sȝ tc̄ oppoīt̄ de x·sexcēti·qr hic x·
ē in iunctura cōpositōis·Cōponit̄ em̄ a sex & cen
tum·Ad hoc dicūt quidā·ꝙ sescēti ꝑ s·debet scri
bi·qr x·mutat̄ in s·Alij dicūt·ꝙ x·abijcit̄·& sic se
centi & sedecim scribunt̄ sine s·& x·& hoc magis
michi placȝ·Sexaginta em̄ cōponit̄ a sex & gētos·
qd est decē·Vñ non ē ibi x·in iunctura cōpositō
nis·qr a apponit̄ & addit̄ int̄ componētia·Vñ nil
ꝓhibet quī scribat̄ ꝑ x·Aliqui sūt qui intelligunt
ꝑdictam regulam in simplicibꝰ & cōpositis Vnde
sic exponūt verba ꝑs·In x·nulla sillaba termīatur
ī media dictōne nisi seq̄nte c·vel·p·vel q·vel·t·&
hoc apparȝ ī cōpositis a ꝑpositōe ex q̄ ītegra manē
pōt in his verbis·expello·excurro·exquiro·exten
do·Predcā regula sic ītellecta ē plana·& verifica
tur tam ī simplicibꝰ q̄ꝫ ī ↄpositis gn̄aliter.

y V Vocalis ē.& iō pōt terminaꝛ̄ sillabaꝫ. & incipe q̄cunqꝫ ꝯsonāte seq̄nte vl' ꝑcedēte sicut omēs vocales faciunt.

z Z In pegrinis dictōibus semp in pricipio inuenit̄ sillabe. Et si antecedat alia sillaba necesse est eā vel in vocalem desinere vt gaza. vel in n. vt melanzothos. vel in r. vt ariobarzanes. Sed opponit̄ de achaz. vbi z. non in principio sed ī fine sillabe est. Potest respōderi. ꝙ nomen hebreū est. Pris. aūt de latinis vel grecis dcōibus intelligit. Et scias. ꝙ pegrinū hic ꝓprie appellatur grecum. Aliqn̄ aūt sub pegrino ꝯprehenditur greca dictio & barbara. aliq̄ndo omīs dictō que non ē in propria lingua.

¶ De quattuor accidentibus sillabe.

d Diximꝰ de lrīs terminātibꝰ sillabā. nunc d̄ accidentibꝰ sillabe dicamꝰ. ¶ Scias ergo. ꝙ vnicuiqꝫ sillabe accidit tenor. spiritus. tempꝰ. numerus literaꝝ. Tenor acutꝰ vl' grauis vel circūflexꝰ in dictōne tenor siue accentus certus. absqꝫ ea dictōne incertus. non pōt tamen sine eo esse. Similiter spūs asper vel lenis. Tēpus vnū vel duo. vel etiā vt quibusdā placet vnū & semis. vel duo & semis vel tria. Vnū. vt si vocalis est breuis p se. vt eo. vel etiā si vna consonās simplex sequat̄. vt caput. Vnū & semis in ꝯmunibus sillabis. vt lacrime. Et sciendū. ꝙ non solū ante. l. vel r. sed etiā ante. m. vt sup̄ docuimꝰ & n. posite mute faciunt ꝯmunes. Preterea. m. añ n. posita fecerunt quidē ꝯmunes sillabas. Illud quoqꝫ non est ꝑtermittendū. ꝙ tribꝰ consonantibꝰ seq̄ntibꝰ pōt fieri ꝯmunis sillaba. qn̄ in pricipio sillabe sequētis post vocalē correptam s. & muta. & post eā liquida sequit̄. Quippe cū s. in metro subtrahi more soleat veterū. vt horac. sermonū li. j. Liquimus insani ridētes premia scribe. In longis natura. vel positōne duo sūt tpa. vt dos ars. Duo & semis. q̄ndo post vocalē naturalit̄ longā vna sequit̄ consonans vt sol. Tria q̄ndo post vocalē naẗaliter longā due ꝯsonātes sequunt̄. vel vna duplex. vt mōs. rex. Tamen in metro necesse ē vnāquāqꝫ sillabā. vl' vnius vel duū accipi tēporꝫ. Numerꝰ scꝫ literaꝝ accidit sillabe. qꝛ vt sup̄ diximus. non minꝰ q̄ꝫ vnius. nec plus q̄ꝫ sex literaꝝ apud latinos pōt inueiri sillaba

¶ Prima ps huius opis de orthographia explicit

¶ Secūda pars de accētu siue secūdꝰ liber incipit

c Cxpleta iā p dei grām ꝑma pte huius opis que est d̄ orthographia. Nunc de secūda pte scꝫ de accentu videamus. De accētu aūt hoc mō dicemus. Primo ostendemꝰ quid sit accentus & quot sunt. Secūdo ponemꝰ regulas gn̄ales accētus. & questiones circa eas. Tercio maīfestabimꝰ que & quot loca obtineat accētus & q̄re. Quarto aūt ponemꝰ quasdā regulas gn̄ales valētes ad accentū cuiuslibet sillabe. Quinto subiūgemꝰ regulas speciales de accētu prime & medie sillabe. & sumat̄ hic largo modo accētꝰ etiam ad tēpus. Sexto dicemꝰ de accētu ptiū indeclinabiliū. Septimo de sex impedimētis accentꝰ. & de dubijs circa ea.

¶ De accētu generali.

a Accentꝰ ē regularis modulatō vocis fcā in sigficatiua ꝓnuntiatōne principaliter adiacēs vni sillabe. Regularis d̄r ad differentiā metrice modulatōis. & mellice. q̄ accentum non cōfacit regularē. Adiacet aūt accētus pricipaliter vni sillabe. quāuis ꝯm ipm totalis dictio iudicet̄. Et dicit̄ accentꝰ ab accinēdo. i. ad significandū aliquid canendo. qm̄ accentꝰ ad hoc inuētꝰ est. vt significatō dictōnis melius distinguat̄. Tres autē sunt accentꝰ. scꝫ. acutꝰ. grauis. & circūflexꝰ. Acutus fit p eleuatōem vocis. vt in ꝑma sillaba huius nomīs dominꝰ. Grauis fit p inclinatōem vocis. vt patꝫ in media & vltima sillabis huiꝰ noīs dominꝰ. Circūflexus aūt fit ptim p eleuatōem. & ptim per inclinatōem vocis. vt patꝫ in pnl'. huiꝰ infinitiui amare. Vnde dicit p̄s. in libro de accentu. Accētus acutus iō inuentꝰ est. qꝛ acuit siue eleuat sillabam. Grauis vero eo. ꝙ deprimat atqꝫ deponat. Circūflexus ideo. qꝛ deprimat & acuat. Et nota. ꝙ quidam dicūt circūflexū nichil eē in tpe nostro. ponētes illū sub acuto. sed errāt penitꝰ contra naturaꝫ & artē loquētes. qꝛ inter acutū & grauem oportꝫ mediū inueniri. Duo vero sunt ꝑncipales accentꝰ scꝫ. acutus. & circūflexus. Grauis eñ ē secūdarius. In nulla ergo dictōe possunt esse simul acutus & circunflexus. nec duo acuti. nec duo circūflexi. Habito ergo accentu alicuiꝰ dictōis acuto vel circunflexo. relique sillabe eiusdē dictōnis grauant̄. Et hoc obseruat̄ in simplici dictōe. vt romanus. & in ꝯpositis. vt malesanꝰ. vno eī accētu regit̄ ꝑncipali

n Notandū est ergo. ꝙ nulla sillaba breuis circunflectit̄. Item oīs dictio monosillaba naturaliter breuis acuit̄. vt q̄s. dux. naturaliter lōga circūflectit̄. vt sol. & pax. Iteꝫ in bissillabis si prima fuerit lōga naturaliter. & vltiā breuis. ꝑma circunflectit̄. & vltima grauat̄. vt hamus. & vrbe. In omibꝰ alijs bissillabis acuit̄ prima. & vltima grauatur. siue ambe sint longe. vt estas. siue breues. vt mare. siue prima breuis & vltima longa. vt amāt. siue sit prima breuis naturaliter. sed lōga positōe. vt frango. pco. arceo. fontes. nactꝰ. cessi. gessi. In polisillabis. id est. in trissillabis. & sic deinceps si pnl'. breuiet̄ ātepnl'. acuitur vt dominus. & misericordia. Relique grauant̄. Si vero pnl'. sit lōga naturaliter. sed vltima breuiet̄. penultima circūflectit̄. vt amare. In reliquis auteꝫ polisillabis penulē. acuit̄. & relique grauant̄. siue penul. & vltima ꝓducant̄. vt amarēt. siue penul. sit breuis naturaliter. sed longa positōe. vltima existente longa seu breui. vt confringit. vel cōstrigit confringūt.

¶ Questiones circa accentum.

a Ad maiorem intelligentiā pdictaꝝ regularum a p̄s. traditaꝝ hic aliqua dubitabilia moueamus. Quero igit̄ primo. quid sit tēpus ꝓductū. & quid correptū. Ad hoc dico ꝙ tempus correptū dicit̄ hoc. in quo generat̄ vox vel sillaba aliqua. ita. ꝙ non possit generari in minori. ad hoc. ꝙ saluet̄ species illius litere vel sillabe. Tempus vero ꝓductū. dicit̄ ipius tēporis correpti gemmatō. Et si obijcias omē continuū ē diuisibile in infinitū. & tēpus est hmōi. igit̄ poterit in infinitū diuidi. Dico. ꝙ tēpus scꝰm se & p naturaꝫ ꝓpriam ē diuisibile in infinitū. sed in cōpatōne ad formā vocis prolatā in specie non ē diuisibile ī infinitū. Potest eñ aliquid ī se esse diuisibile in īfinitum. In ꝯpatōne tamē ad formā rei simpliciter. vel ad formā rei relatā ad motū. nō est diuisibile ī infinitū. Verbigrā. Caro scꝰm suā quantitatē scꝰm quā quāta diuisibilis ē ī infinitū. si tamē diuidatur actu. contigit deueire ad quātitatem. quā non est vltra diuidere. ad hoc ꝙ maneat spēs carnis. Silit̄

& ignis diuisibilis ē scd̄m quantitatē in infinitum
si tam̄ diuidat᷑ actu aliq̄ndo ē idiuisibilis ratõe spe
ciei. Contingit em̄ ꝑ diuisionez venire ad minimuz
ignē. qui & si habeat formā ignis & spẽz & possit
vlterius diuidi manēte forma & specie ignis. nō tn̄
potest vlteriꝰ diuidi per species. & ita ꝙ maneat
motus sursum. & ita quo ad formam relatam ad
motum est aliquando ignis indiuisibilis. qui tamē
de se est diuisibilis in infinitum. Similiter autem
est & in successiuis sicut & in voce & in tempore
ꝯmensurante ipam. nā quāuis tēpus scd̄m se ī infi
nituz sit diuisibile. tamē ꝯpando ipm ad vocē quā
mēsurat manifestū est. ꝙ contīgit vocē generari ī
aliquo tꝑe tam ꝑuo. ꝙ si generaret᷑ in mīori nō sal
uaret᷑ ī eo spēs vocis. et tale tēpus dr̄ hic correptū
& huiꝰ geminatō cōstituit tēpꝰ ꝓductū. sic ergo
manifestū est. ꝙ non omē tēpus est ꝓductū. quan
uis de se sit diuisibile in infinitū. qꝛ sic nō sumitur
tēpus ꝓductū. sed ꝓ gemīato tꝑe correpto sicut
dictū est. scꝫ scd̄m ꝙ est indiuisibile nō in se. sed ī
cōpatōe ad vocē. siue ad ipam formam vocis. sic
aūt nō est indiuisibile in infinitū. Item querit᷑ cū tā
ta videat᷑ esse mora in graui accētu quāta in acuto
scd̄m eleuatōem. qꝛ magis ponit᷑ acutꝰ eē accētus
pricipalis q̄ꝫ grauis. quare ergo ponunt᷑ alij accē-
tus a graui eē pricipales. & grauis nō. Ad hoc re
spondeo. ꝙ accentꝰ pricipalis fit ꝓpter sonoritatē
Sonoritas aūt magis habet᷑ ꝑ eleuatōez q̄ꝫ ꝑ depſ-
sionē. & ꝓpterea accētꝰ qui cōsistūt in eleuatione
magis cōstituunt᷑ pricipales q̄ꝫ ille q̄ consistit ī de-
ꝑssione. sed acutꝰ & circūflexus magis cōsistunt
in eleuatōe. & grauis magis in depſſione. & ꝓpte-
rea ponunt᷑ acutꝰ & circūflexus eē principales. &
grauis non. Qꝛ autē sonoritas magis habetur ꝑ e
leuatōem q̄ꝫ ꝑ depſſionē. sic ostendit᷑. Mora maior
maiorē causat sonoritatē. sed maior est mora in ele
uatōne q̄ꝫ ī depressione. ergo maior sonoritas. Et
ꝙ maior sit mora in eleuatōe q̄ꝫ in depſſione sic o-
stendit᷑. Eleuatio non fit nisi ꝑ motū instrumētoꝝ
sursum. depſſio vero ꝑ motū eorundem deorsum.
Sed ipa instrumēta cū sint grauia. naturaliter mo
uent᷑ deorsuz. non aūt sursū. nisi ꝑ violentiā. & iō
faciliꝰ mouent᷑ ad depſſionē q̄ꝫ ad eleuatōem. et iō
minor fit mora in depſſione q̄ꝫ in eleuatōne. quare
cū in accentu graui fiat depſſio. in alijs aūt eleua-
tio. mīor fit mora in ipo q̄ꝫ in alijs. & ita minor so
noritas. Si aūt dicas. ꝙ circūflexus cōsistit tam in
eleuatōe q̄ꝫ ī depſſione. et ita quatenꝰ erit accētꝰ
pricipalis. eatenꝰ erit & n̄ pricipal'. iā ꝑꝫ solutio.
maior em̄ mora fit in eleuatōe q̄ꝫ in depſſione. & iō
maior sonoritas fit & magis cōsistit & pricipalius
in eleuatōne q̄ꝫ in depſſione. Et iō rōne eleuatōnis
dr̄ pricipalis. & non ratōne depſſionis secūdariꝰ
¶ Itē querit᷑ quare tm̄ vnus accentꝰ pricipalis de
bet eē vnius dictōnis. Solutō. Accētus pricipalis
est ad cōtinuādū ꝑtes dcōis. sic ꝙ fiant tanq̄ꝫ vnū
materiale respectu sigficatōis repſentāde. Hoc at᷑
maxīe fit ꝑ aliquod vnū continuās. q̄re necesse est
eē ī dictōne vnicū accentū pricipalē cōtinuantē
eius ꝑtes ad quē relique sillabe dictōis inclināt
queādmodū oēs ꝑtes corꝑis ad vnā ꝯmunē perfe-
ctionē principalē inclinant᷑. inq̄ntū sunt ꝑtes vniꝰ
Item querit᷑. q̄re accentus circūflexus non potest
fieri nisi in lrā vel sillaba naturaliter longa. acutus
vero in breui pōt fieri. Ad hoc dicendū est. qꝛ cir-
cūflexus accentꝰ consistit in eleuatōe & depſſione
Ad hoc aūt. ꝙ eleuatō & ipa depſſio sint sup̄ idez

atq; supra eandē literā exigitur duplex tempꝰ. q̄a
vtrunq; in vno tꝑe nisi fuerit productū fieri non
pōt simul. Vnde necesse ē. ꝙ illa vocalis q̄ accipe
debet circunflexū accentū habeat tēpus ꝓductuz
Vnde non pōt fieri accentꝰ circūflexus. nisi in lite
ra naturaliter lōga. Acutus aūt accentꝰ cōsistit in
sola eleuatōne. quā in vnico tꝑe sup̄ vnā literā fie
ri contingit. Vnde cuz omīs vocalis & oīs sillaba
habeat vnū tempus ad minꝰ. pōt omīs vocalis &
oīs sillaba sustentare acutū accentū. Ex hoc patet
ꝙ quāuis sillaba longa positōne terminet᷑ ꝑ conso
nantē. et geminatō consonātis terminet᷑ in depſſio
ne. sicut accentꝰ circūflexus. tamē ob hoc non cō
tigit. ꝙ in sillaba tali fieri habeat talis accentꝰ. q̄a
supra eandez lrām numero. & anteq̄ꝫ aliqua litera
grauetur in voce. oporteret fieri eleuatōnē & de-
pressionē vbicunq; debet fieri circūflexus accētus.
Vnde subsequēs gemīatō ꝯsonantiū facē non pōt
ꝙ circūflectat᷑ illa vocalis. si simpliciter fuerit cor
repta. ¶ Item querit᷑ de regulis quas dat ꝓs. de
dissillabis & polisillabis sic. Si pnl'. fuerit ꝓdu. na-
turaliter. & vltima fuerit corr̄. pnl'. circūflectitur.
Si aūt pnl'. fuerit correpta naturaliter. & vlt̄. ꝓd̄.
acuet᷑ & non circūflectet᷑. Querit᷑ ergo causa. Vi
detur em̄. ꝙ dicat falsum. qꝛ circūflexus accētꝰ nō
exigit nisi sillabam nat̄aliter ꝓdu. vn̄ vidr̄ siue vl
tima ꝓdu. sit siue corr̄. dūmodo pnl'. sit longa na-
turaliter. ꝙ sup̄ ipam lrām possit fieri accentꝰ cir-
cūflexus. Item circūflexꝰ accentꝰ determinat silla
bam nat̄aliter ꝓd̄. ergo ꝓductio cōfert ad hoc. ꝙ
sit circūflexus accentꝰ. ergo vlt̄. existente ꝓd̄. ma
gis circūflectet᷑ pnl' existēs ꝓdu. q̄ꝫ vltima existen
te corr̄. Ad hoc dicendū. ꝙ vltima existente ꝓdu.
non pōt. pnl'. circūflecti. Et hec ē causa. quia accen
tus circūflexus non patit᷑ post se in eadē dictōne
duas sillabas breues. & vna sillaba ꝓdu. equipollet
duabꝰ breuibꝰ. ꝓpterea non patit᷑ post se circunfle
xus accentꝰ vnā ꝓdu. Causa aūt quare non patit᷑
duas sillabas breues post se ē. quia non patit᷑ post
suam eleuatōez nisi duplicē depſſionē. Vn̄ cū post
eleuatōem factā in ipo circunflexo. adhuc fit in eo
dem depſſio. non erit post ipm nisi vna sillaba bre
uis. vel vna depſſio. & ita non patit᷑ post se duas
sillabas breues vel vnā ꝓd̄. que eis equipollet. Itē
causa quare nō patit᷑ post se nisi duplicē depſſionē
est. qꝛ pricipalis accētus cū non possit eē ī fine. at
tendit᷑ tamē in eleuatōe ad finē. & ideo maxīe ſm
ꝙ pōt debet eē ꝓpinquius fini. sed si ꝓpinquꝰ fini n̄
erit. sequit᷑ ipm magis q̄ꝫ vna depſſio. Vnde post
eleuacōem pricipalis accentꝰ non ponit᷑ nisi vnica
vel duplex depſſio. vnica vt qn̄ penult̄. acuit᷑. du
plex. vt quādo penul. circūflectit᷑. vel antepenult̄.
acuit᷑. ¶ Ad primū obiectū dicendū. ꝙ circūfle
xus sil'iter exigit sillabā naturaliter ꝓd̄. non quocū
q; modo. sed subsequēte sillaba existēte breui. Vn̄
non solū exigit sillabā naturaliter ꝓdu. sed etiā ita
ꝙ subsequat᷑ sillaba breuis. ¶ Ad aliud dicendum
ꝙ ꝓductio dupliciter cōfert ad accentū circunfle
xum. qd̄ aliq̄ndo fit aliq̄ndo non. Confert em̄ pro
ductio ad accentū circūflexum. si sit in eadē sillaba
cū accentu circūflexo. non ꝯfert aūt si sit extra silla
bam. ¶ Dubitatur de hoc. qd̄ est sup̄ suppositum
scꝫ ꝙ tm̄ duplex depſſio fieri debꝫ post principalē
accentū et ꝙ sillaba longa habeat quasi duas depſ
siones tunc em̄ videt᷑. ꝙ ātepenul. non potest acui
penul. existēte ꝓd̄. Tunc em̄ sequit᷑ triplex depſſio
principalem accentū. Et dicendū. ꝙ eleuatio acuti

accentus pōt post se triplicem depressionē habere
dicto modo· sed non eleuatio circūflexi· Cuiꝰ cau
sa· quia accentus de sui natura determiat sibi depſ
sionem· Vnde nō tam attēdit̄ duplex depſſio post
acutū ꝙ̄ post circūflexū· & sic non tātam facit so
noritatē· nec turpem sonū depſſionis ¶ Item que
ritur de hoc· qđ dicit· ꝙ ī trissillabis quādo penl'·
est correpta antepnl'· semꝑ acuit̄· & seruat accen=
tum principalem· Sed exquo antepnl'· pōt esse cor
repta sicut & pnl'· querit̄ tūc qn̄ vtraqꝫ eaꝝ ē bre
uis· quare magis accentꝰ principalis cadit suꝑ an=
tepenul· ꝙ̄ supra penul· Solutō· hoc ē ꝓpter maio
rem tēpoꝝ distinctōem· qꝛ maior est distinctō tē=
porum vt vtraqꝫ· scꝫ tam penul· ꝙ̄ an̄penul· exn̄te
corr̄· si antepnl'· acuat̄· q̄ꝫ si acuatur penult̄· & hoc
sic ꝑspiciendū est· Hec dictio legere corr̄· in penu·
& antepenul. si ergo suꝑ̄ pnl'· fieret accentꝰ nō de=
terminaret̄· vtrū essꝫ breuis vel longa· qꝛ tam bre
uis q̄ꝫ longa pōt acui· sed cū sit acutus in antepnl'·
determinat̄ per ꝯlatōem ipam penul· breuē eē

¶ De locis accentus.

Positis regulis generalibus accentus· &
motis questionibꝰ circa eas· videamus
quot loca obtineat accētus principalis et
quare· Scias ergo· ꝙ sicut dicit ꝑſ· ī libro de accē
tu· ¶ Acutus accentꝰ apud latinos duo loca ob=
tinet penul· & antepenul· Apud grecos vero āte=
penul· & penul· & vltimā· circunflexus vero pnl'·
tantū. Ponit̄ nanqꝫ grauis accentꝰ cū acuto & cir
cunflexo in eadē dictione· sꝫ non in eadem sillaba·
Obseruatur nanqꝫ accentꝰ vnꝰ in integris dictōi
bus· vt romanꝰ· hyspanꝰ· In compositis vero vnꝰ
similiter· vt malesanꝰ· interea loci·

Ad declaratōem ꝑ̄dictoꝝ· Primo querit̄
quaē apud nos pricipalis accētus nō pōt
fieri in vltima sillaba ꝓprie sicut apđ gre
cos· cū nos grecoꝝ imitatores simꝰ Solutō in vlti
ma sillaba ꝯuenietior est depſſio q̄ꝫ eleuatō· quia ī
fine dictōnis claudunt̄ labia ꝓprie & quiescūt· sed
ad hoc ꝙ claudant̄ īstrumēta· oportꝫ· ꝙ sit motꝰ
deorsum· & ita depſſio· sed accētus pricipalis non
fit ꝑ depſſionē· sed ꝑ eleuatōnem· & ita apud nos
suꝑ̄ vltimā sillabā nō fit pricipalis accentꝰ· & hec
est cōsideratō latinoꝝ· quare in vltima sillaba pro
prie nō accidit pricipalis accētus· Ratō aūt quare
ipi greci suꝑ vltimā sillabam potuerūt habere pri
cipalē accentū hec pōt eē· qꝛ signatō dictōis maxi
me cognoscitur ꝑ finē· & iō ad discernendū signa
tōem dictōis potuerunt accētuare in vltima silla
ba q̄ est finis dictōis. et hec potuit eē eoꝝ conside
ratō· ¶ Itē q̄ritur· quare pricipalis accētus apud
latinos habet solū hec loca· scꝫ· pnl'· & an̄pnl'· & n̄
plura· Itē cū vterqꝫ fiat in loco penul· Queritur q̄
re non similit̄ fiat in an̄penul· & hoc ē querere· q̄re
circūflexus accentꝰ non fit in an̄penul· loco sicut
acutus· ymo solū fit in loco penul· & acutꝰ ī vtro
qꝫ loco· ¶ Ad ꝑ̄mū dico. ꝙ accētus pricipalis fit
in dictōne aliquo modo ꝓpter discernēdam signifi
catōem dictōis· Vnde inest dictōi ꝑ relatōem ad
suā significatōnē· sꝫ significatō principalis dictio
nis attendit̄ penes finē· & ꝓpterea iuxta finē· scđꝫ
ꝙ iam dictū est fieri debet accētꝰ pricipalis· quia ī
fine fieri non pōt sic̄ supius ē ostēsū· quare oportꝫ
ꝙ sit in loco positꝰ ꝓximo fini· sic̄ in penul· vel ī ꝓ
ximo tm̄ vno mediante· sic̄ in antepenul· & ita nō
pōt principalis accētꝰ habere plura loca· nec alia
ab istis· Alia causa ad idē· quia si ponat̄ accentus
principalis alibi sic̄ in loco ꝑ̄cedente ante penult̄·
fierꝫ nimia depressio· & ita nimia īsonoritas· vt pa
tet in hac dictōne ꝑ̄dixerit· Si em̄ fieret accentus
ꝑ̄ncipalis suꝑ̄ primā sillabā· nimia fieret depſſio ꝓ
pter tres subseq̄ntes versus finē dictōis· & ita ni
mia īsonoritas· sicut patꝫ ī expimēto· vel sensibilit̄
si ꝓferat̄ dictio illa tali modo· sic ergo necessariuꝫ
fuit ꝑ̄ncipales accētus non plures esse· vel alios
situs habere· Ex hoc etiā patꝫ· q̄re vterqꝫ principa
lis accentꝰ cadit in penul· sillaba· vel ī antepenul·
quia ex iam dictis patꝫ· ꝙ ad euphoniā faciendam
post eleuationē ꝑ̄ncipalis accentus non debet fieri
nisi vna depſſio· vel due ad plus· sꝫ ꝑ̄ncipalis accē
tus in eo· ꝙ talis solū consistit in eleuatōne· quare
cum ꝑ̄ncipalis accētꝰ qui ē circūflexus habeat ī fi
ne sui depſſionē· & post eleuatōem non debet seq̄
nisi duplex depſſio ad plus causa predicta· propte
rea solū ī pnl'· fieri habet circūflexꝰ· Si v̄o fiat ī ā
tepenult̄· ipe circūflexꝰ habꝫ post eleuatōnē ī quo
consistit accētus ꝑ̄ncipalis depressionē vnā· & etiā
sequūtur due sillabe grauate· & ita duplex depres
sio· Et ita post ꝑ̄ncipalē accentū sunt tres depres
siones· & sic manifestū est· ꝙ nimia fierꝫ sic depres
sio & insonoritas· & ita oportꝫ· ꝙ sit in penult̄· sil
laba· acutꝰ aūt accētus non habꝫ nisi eleuatōem so
lū· vnde si ponat̄ in penul· sillaba sequit̄ ipsū vna
depressio· si aūt ī pnl'· duplex· & hoc ꝑmittit sono
ritas & euphonia· sꝫ non sinit triplicē & q̄druplicē
depressionē· & oportꝫ subsequi eleuatōem accentꝰ
ꝑ̄ncipalis· Vnde tantū in penul· & ātepenul· silla
ba pōt fieri accentus· & sic patꝫ solutō ad q̄situm·

¶ Regule ḡnales accentus.

Ostēso que & quot loca obtineat ꝑ̄ncipa
lis accentus & quare· Cōseq̄nter ponen
de sunt q̄daꝫ regule ḡnales ad ꝯgnoscen
dum accentū cuiuslibet sillabe· Nota ergo· ꝙ vo
calis āte alterā vocalem apud latinos breuiat̄· vt
deus· ꝑ̄ter fio· fiebā qđ ꝓdu· i· purā vbicunqꝫ non
habꝫ· r· cum omībꝰ suis cōpositis quādo significat
passionem· Nam si· r· sequit̄ ad e· breuiat̄· i· āte· e·
vt fierem fieri· & preter ḡtos & dtos quīte decli
natōnis habentes tres vocales ꝯtinuas· in quibus
e· ante· i· ꝓducit̄· vt diei· & preter ḡtos habentes
i· vocalem ante us· q̄ ꝯmunis est in versu· sꝫ in ꝓsa
producit̄· vt vnius· sꝫ tamen alteriꝰ breuis est· lon
gat̄ alius· Apud grecos v̄o sepius ꝓducit̄· vt aer
medea· & hinc est· qđ scđm quosdā nomina notha
possunt in penul· corr̄· & ꝓdu· scđm patrie consue
tudinem & volūtatem legentis· Vnde dicit hug̊·
in fagin· In hoc nomīe scenophagia· licꝫ & corr̄· &
ꝓdu· penult̄· scđm volūtatem legentis. ē ei nomen
nothum· qꝛ ergo a greco descēdit pōt penul· ꝓdu
ci· apud grecos in multis vocalis ante vocalēꝫ pro
ducit̄· sꝫ quia ad formā latinitatis reductū est· pōt
& corripi in legendo· Apud latinos em̄ vocalis an
te vocalem nō ꝓducitur· nisi in paucis· De noībus
imitantibꝰ greca· vt lombardia· require in impedi
mento vsus· Inde etiā est· ꝙ vocalis āte vocalem
in codeꝫ nomīe & in eadem significatōe inuenitur
q̄ndoqꝫ corripi & ꝓduci· vnde dicit maijster bene
Primis sillabis ꝓprioꝝ noīm īdifferenter possumꝰ
vti· vt iacobꝰ· nisi sit ibi vocalis ante vocalem vel
positio vel dyptongꝰ· vel ꝯtra celebrem vsū auto
rum· vt cesar· qꝛ semꝑ autores ꝑ̄mā ꝓducunt· Di
screpāt tamen aliq̄ndo autoēs habito respectu ad
diuersa· Nā orion ꝓdu· ꝑ̄mā scđm ouiđ· Obstitit
orion latona nitentibꝰ astris· Atqꝫ ƀm virg̊· corr̄·

Orpheus in siluis inter delphinas orion· Hoc sepe ꝯtingit ꝓpter diuersas significatões· vt hic· Nam ouid· accipit orion ꝓ quadã stella· sed virg· ꝓ quodam citharedo· Quãdoqꝫ aũt in eadem significatõne inueniť corripi & ꝓdu· vt patet ĩ hoc noĩe dyana· Nam corr· ab ouid· Quid iuuat incincte studia exercẽ dyane· Sed a virg· ꝓdu· ibi· Exercet dyana thoros quem mille secure· Hoc aũt ꝯtingit habito respectu nunc ad linguã grecaꝝ· nunc ad latinã Ex hoc ptꝫ· ꝙ framea· romphea diuerso respectu possunt corripi & ꝓduci in pnl'· vsus tamen habet· ꝙ penul· corripiať· maxime in ꝓsa· Item scias· ꝙ propria noĩa locorum possunt eẽ indiffereutia· vt pictauis· Vnde quidã ait. Erige pictauis libera fcã caput· Sed alter corripit dicẽs· Pictauis imer mis subigit sua rura nec vltra· Dicim⁹ ergo in tabulis magis vsum seqndũ esse· ita etiã contigit ĩ hoc nomine helyodorus· qꝛ videť pnl'· ꝓducta· Vñ horaci⁹· Hospitio modico rector comes helyodor⁹· Inueniť & corr· penul· Vnde pãtheon· Corp⁹ helyodori fodiũt abeuntqꝫ latẽter· Sed scđm doctoruꝫ vsum corr· sic & theodorus· licꝫ inueniať pnl'· ꝓd· Vnde iuuenalis· Lautoꝝ pueros artẽ docẽs theodorus· Inueniť etiã theodol⁹ ꝑ l· scriptũ· nomẽ cuiusdam libri· a theos & dolos· Simile em̃ accidit ĩ hoc noĩe monas monadis· qꝛ ĩ anticlaudiano pᷓma corripiť· vbi dꝛ· Et monas & numeri de se ꝑit vnica ṽba Sed alť dicit· Monade subtracta diceť apocopa facta· Hoc aũt ideo cõuenit vt dicit maijster bñ· qꝛ non bene sciť a latinis natura vocabuli greci· Sed scimus· ꝙ deriuata a monade breuianť· vt monach⁹· Itẽ regula gñalis est· ꝙ omĩs sillaba dyptongata ꝓd· vt audio· musae· nisi sequẽs sillaba ĩcipiat a vocali· vt p̃uro· p̃ustus· Vnde virg· Stipitibus duris agitur sudibusqꝫ p̃ustis· ¶ Dyptõg⁹ aũt est ꝯiunctio duarum vocaliũ vim suã seruãtiũ in eadẽ sillaba· Nam u· post· g· vel· q· vel· s· sequente vocali in eadeꝫ sillaba posita amittit vim lrẽ· vt quis lingua suadet· Itẽ vocalis ante duas cõsonantes· vel ante vnã duplicẽ· positõe ꝓduciť· vt arma dux maior gaza· nisi vna eaꝝ liquescat· vt tenebre Liquide sunt l· r· q̃ posite post mutã in eadem sillaba naturaliter ꝑmittũt p̃cedentẽ vocalẽ naturaliť breuẽ corripi· vt assecla· tenebre· Duplices ṽo cõsonantes sunt tres· scꝫ i. consonãs posita inť duas vocales naturaliter· & x· & ꝫ· semꝑ· vt maior· dux· gaza· ¶ Et scias· ꝙ y· greca sẽꝑ est vocalis poĩta inter duas vocales· vt ꝓsopopeya. & scđm quosdã alleluya· sed i· latinũ est duplex consonãs qñ poniť inter duas vocales naťaliter· maxĩe in simplici dictione· & sillabicať cum sequẽte vocali· vt maior· troia· Vnde in ꝓsa semꝑ hmõi i· debet consonantẽ sonare· licet poete tale i· quãdoqꝫ accipiãt ꝓ vocali· qđ necessitate metri potius ꝙ̃ arti imputať Vñ ouidi· in· viij· epi· Partius androma hen vexauit achaia victrix· Item in· ix· epi· Impia qđ dubitas deianira mori· Item virg· in· v· eneyđ· Troia crisiso conceptũ flumĩe mater· Hic em̃ troia ẽ trissillabũ· & corr· a· sicut vult pᷓs· in· vij· li· vbi ait đ accusatiuo pᷓme declinatõis· vbi dicit· ꝙ oĩs nr̃s latinus a· terminalẽ corri· & introducit p̃dictũ versum virg· vbi a· corri· vt troia· qꝛ trissillabũ ẽ· tam̃ semꝑ in ꝓsa bissillabũ troia est· & ita de similibus dicas·

¶ De accentu pᷓme & penultime sillabe·

Positis regulis generalib⁹ ad ꝯgnoscẽdũ accentũ cuiuslibet sillabe· Nũc ponam⁹ regulas ad ꝯgnoscendũ accentũ spẽaliť pᷓme & penul· sillabe· ¶ Scias ergo· ꝙ de pᷓma sillaba danť quedã regule spẽaliter· quaꝝ vna ẽ hec· Omne p̃teritũ bissillabũ ꝓdu· pᷓmã· vt emi· p̃ter· bibi· fidi· a findo dis· scidi· a scindo dis· dedi· steti· tuli· & habentia vocalẽ ante vocalẽ· vt fui· Sed in omĩb⁹ alijs q̃nta fuerit pᷓma in p̃senti tanta remanet in p̃terito· vt amo amaui· p̃ter geminantia que corripiũt pᷓmã sillabã· vt momordi· Et p̃ter genui posui· coegi· q̃ pᷓmã in p̃senti ꝓducũt· sed in p̃terito corripiũt· Et p̃ter reꝑpuli· reꝑperi· & retuli· que his cõtrariũ faciũt· hoꝝ aũt supina pᷓmã corripiũt semꝑ scꝫ repulsũ· reptũ· relatũ· Hic aniaduerte· ꝙ pᷓs· dixit in nono li· ꝙ duxi p̃teritũ ostendiť eẽ correptũ naturaliter ex noĩe· qđ ab eo deriuať· & corripit dux ducis· sicut rexi ꝓduci approbať ex noĩe qđ ab eo nasciť· scꝫ rex regis· De hoc require infra vbi agitur de accẽtu verboꝝ· Item regula gñalis est· sicut infra eodẽ libro dicã· cũ tractabo de accẽtu noĩm in x· terminãtiũ· ꝙ obliqui veniẽtes a nr̃is habentib⁹ i· vocalẽ naturaliter breuẽ ante x· corripe· gr̃i vt fornix cis· varix cis· Si aũt veniant a nr̃o habẽte i· naťaliter longã· ꝓducũt penul· vt cornix cis· Et hoc ẽ veꝝ & in alijs vocalib⁹· vt pheax cis· pollux cis· De hoc dicã etiã in dico cis· Itẽ oẽ supinũ bissillabũ ꝓd· pᷓimã· vt natuꝫ p̃ter itũ· quitum a quieo is. citũ a cieo es· secũde cõiugatõnis· Situ a sino nis· litũ a lino nis. datũ statũ· ratum a reor reris· rutũ Sed itum· ꝓd· in ambitum ꝑticipio vel supino· Item nota in ꝯpositõe quãdo o· mutať in i· breuiať· vt cognitũ. agnitũ· Item quãta fuerit prima naturaliter in primitiuo· tanta remanet ĩ suo directe deriuatiuo· vt amator· amor· sedes· sedi· rex· rexi· Et q̃nta fuerit in simplici tanta remanet ĩ suo directe cõposito· vt amo· ꝑamo· Quedã tamẽ degenerant in specie & figura·

De accentu medie sillabe·

Media sillaba siue penultĩa· maxĩe ĩ trissillabis· & deinceps accẽt⁹ ꝯgnosciť· Vñ si pnl'· grauať est breuis· vt tabula· si vero acuať longa est· vt fortuna· & ñ fiat differẽtia inter circũflexum & acutũ· hoc tamẽ in multis fallit· qꝛ sex sunt impedimẽta accẽtus· vt diceť infra q̃re non est accẽtui semꝑ credendũ· Ad accentum aũt reducunť omĩa que augmẽto vel diminutõne cognoscunť· Augmẽto· vt lego· ꝑlego· Diminutõne· vt amauerim⁹· amauero. Et scias· ꝙ pris· in li· de accentu· ponit quasdã regulas ad cognoscendũ accentũ penul· sillabe· ex quib⁹ aliquas ponã hic

De desinentibus in a.

Si nomẽ termineť in a· aut ẽ ꝓprium· aut appellatiuũ. aut cõmune· Si ꝓpriũ· ꝓducitur penul· non tm̃ natura· sed vsu vel differentie causa· vt catalina· maria· stephania· Si sit cõmune· aut grecũ est· aut latinũ est· Si grecũ ꝓducit penl'· vt yconia· sophia· & hec adhuc noĩa natura non ꝓducunť· sed vsu· cũ sint aliena vocabula· Si sit latinũ· vel ergo simplex vel cõpositum Si cõpositum· vel ergo ab hoc verbo cano· vel gigno· vel colo· & hec corri· penul· vt tibicinia· quod formať a tibicen cinis· is· in a· aurigena ruricola· sed tibicen qđ non desinit in a· ꝓdu· penul· Vel cõponiť ab alio verbo ab his verbis· & de his nichil dicit autor· nisi supponendo ꝑ hoc ꝙ determiat cõmuniter de terminãtibus in a dicẽs· Qꝛ cõposita talẽ habent regulã ꝓnunciãdi qualẽ habẽt ĩ simplici Si aũt nomẽ desinẽs in a· sit simplex· & si sic· vel ergo habet vocalem ante a· & tunc corri· penul· vt

iusticia · vel consonantē · & si sic · vel ergo habet · r · ante a · vt desinat in ra · & sic est simile pticipio · & pdu · pnl' · vt scriptura · natura · Vel habet · n · ante a · & pō · similiter · vt romana · lupina · excepto tympana · Vel habet c · āte a · ita ꝙ añcedat i · vt cretica & breuiatur · exceptis tamē his · vesica · formica · & similibus · Vel habet d · ante a · & corr̄ · vt frigida · Nec tñ dicit aliquid de his que habēt d · ante a · vl' aliam consonantē ab r · & n · & c · ante a · qꝛ sufficiēter p regulam de his intelligit̄ · De his q̄ in obliqta te sunt dicit · ꝙ in oībus his obseruādus est accentus in illo vsu q̄ seruat̄ in rectis · Ostendit etiā · ꝙ sicut est ī rectis sic & in obliquis · Hāc aūt r̄gulā ɔfuso modo tradit p̄s · cuȝ dicit · latina vero noīa · ꝛc̄ Item dicit p̄s · in · v · li · de denoīatiuis in na desinentibus · Denoīatiua siue verbalia de quib⁹ iam diximꝰ cū d̄ possessiuis ī nus · vl' na · vel nū · desinētib⁹ tractabam⁹ oī modo longā habēt pnl' · vel positōe vel natura · vt officiū · officina · medicus · medicina · leo · leena · tonstrix tonstrina · coquus coq̄na · & culina · lux lucis lucina · lateo laterna vel latrina · Naȝ mutiua sagana · pagana · non vident̄ esse deriuat ia Sagana & saga idē signāt · In ra · aūt terminantia · omīa pticipijs femininis futuri tpis similē habent formā · Vnd̄ penul · quoqȝ u · pducit̄ · vt scriptura · tritura · censura · litura · Maijster autē bñ dicit · Feminina fixa pdu · i · ante na · vt piscina · p̄ter pagina femina · machina · trutina · pserpina · patina · lamina sarcina · fuscina · fiscina · buccina · elemosina · & p̄ter illa q̄ sequunt̄ naturā suoꝝ masculinoꝝ · vt asina · & sicut dicim⁹ de masculinis pprijs · ꝙ q̄dam pducūt i · ante n · vt albin⁹ · & quedā corripiūt · vt alchinus · Ita dicim⁹ de feminis · qꝛ q̄dam corripiuntur vt mutina · quedam pducunt̄ vt mesina & lauina & bñ dicit · ꝙ illa q̄ sequunt̄ naturā suoꝝ masculinoꝝ · vt asina corripiūt i · ante na · Nā sicut dicit q̄dam · A mare cū na · venit · ipi petit assimilari · quasi dicat · cū na · id ē · cū dictio terminata in na · venit a maē · id ē · a masculino · vt domina a dn̄s · asina ab asinus petit assimilari sibi · scȝ masculino in accentu · videlicȝ · vnde sicut asinus corr̄ · penul · ita & asina · Siliter dicit de vicin⁹ & vicina · tibicine tibicina · & ita de similib⁹ · Hic etiā nota · ꝙ noīa tercie declinatōis greca desinētia in a · faciūt gēm addita tis vna silba crescēdo & penul · breuiādo · vt dogma dogmatis · perizoma perizomatis · & sic d̄ alijs similibus ·

De desinētibus in e ·

IN e · nomē desinens terminatū in ile · pō · penul · vt monile · sedile · Si aūt nomē sit adiectiuū habēs cōsonantē inter a · & e · pducit̄ similit̄ · vt verbale · singulare · De reliq̄s aūt · vt sunt · vtile · risibile nichil dicit · Vnde si obijciat̄ contra hanc regulā · ꝙ sit diminuta · vel ɔtra aliquā alterā quā ponit · Dicendū est · ꝙ non sint simpliciter regule gn̄ales · sed ydoneitates & exēpla ad regulas sumēdas sufficienter p aliqua q̄ alibi determiata sūt · Infra aūt cū determiabitur de termiātib⁹ in is · aliqua supplebo ·

De desinentibus in i ·

IN i · eñ vnū nomen repitur trissillabum · scȝ nichili qd̄ in penul · breuiat̄ · Si aūt aliq̄s opponat de hoc noīe mācipi nemācipi Dicēd̄ · ꝙ n̄ stat ī ɔpositis · sȝ autor ītēdit de simplicib⁹ · Sed si adhuc īstat d̄ his gumi · nauci · frugi · cordi · & silibus · Dicēdū · ꝙ ars ista tradita tota a p̄s · de regulis specialib⁹ datur d̄ trissillabis pricipaliter · & alijs deinceps polisillab Ipse autem instat de bissillabis · ergo ꝛc̄ ·

De desinentibus in o ·

IN o · si nomē terminet̄ · vel p̄cedit ɔsonās vel vocalis · Si vocalis · vel e · vt ganeo · vel i · vt mulio · & siue sic siue sic · corr̄ · penul · in nt̄o & pducūt eam ī gt̄o · & in ceteris obliq̄s · vt mulio mulionis · & pusio onis · Si āt p̄cedit consonās pdu · penul · & hoc in nt̄o · vt caligo fuligo · sed in obliq̄s diuersificatur · Aut em̄ retinet̄ o · qd̄ fuit ī recto · & tūc pō · penul · ī obliquis · vt carbo bonis · Vel mutat̄ in i · & tunc corri · penul · vt fuligo ginis · vel sic & plenius · Noīa tercie declinatōis desinētia in o · pdu · penul · in obliq̄s · & formāt gēm a nt̄o addita nis · vt dido donis · si vero n̄ retinēt o · versa o ī i · correptam & addita nis · gēm formant · vt homo homīs sed excipiunt̄ noīa ciuitatum · vt rhedo donis · sardo donis · thuro ronis · & gētilia · sicut ligo gonis brito britonis · & hic & hec sido hui⁹ sidonis · Naȝ sindo donis aliud est · & sic de similib⁹ · Virḡ · eneid̄ xj · Pulsant & pictis bellantur amazones armis · Iuuenalis li · iiij · satira tercia dicit · Viscones vt fama est alimētis talibus vsi · In eodē cap̄ · Quaȝ nec terribilis cimbri nec britones vnq̄ꝫ · Virḡ · eneid̄ · xj Nūc & mirmidonū pcēs frigia arma tremiscūt Itē excipiūt̄ ppria a q̄bus deriuant̄ localia vel gentilia vt hec macedo donis · a quo macedonia nie · & hic & hec macedo dois · hic lacedemo monis · a quo lacedemonia nie · h & hec lacedemo nis · & sic d̄ alijs Dico aūt obliquos ppriorum noīm que loca designant qꝛ alia producunt̄ · vt naso nis · Qui · de sine titulo libro p̄mo · Qui modo nasonis fueram⁹ quī qȝ libelli Item vt dicit hug̊ · simo monis nomen pprīū cuiusdā rustici a terentio introducti pdu · o · in obliq̄s ad differentiā noīs apostoli qd̄ corr̄ · o · ī obliq̄s & retinet n · in nt̄o vt simon simoīs Item nomīa in o · non declinata nec latina accuunt̄ ī vltima · vt abdenago · reliqua ī penul · acuunt̄ · vt agaso sartago · vnde patȝ · ꝙ pharao si inueniat̄ p̄terq̄ꝫ in nt̄o & vt̄o in penul · acuit̄ Exod̄ · xv · Equi pharao Idem dico de appollo · licet q̄dam hoc n̄ seruāt

De desinentibus ī u ·

TAntum vnū nomē trissillabū ī u · termiatum īueītur qd̄ est monoptotū ī singulari & ī plurali declinabile · & istud corri · in penul · scȝ tonitru

De desinentibus ī al

SI fiat consideratō qual' sit penul · ī noībus termīantibus ī al · vel ergo ī recto vel ī obliquo · si ī recto vel erit pprium nomē barbarū & tunc corri · vt hanibal astrubal · vel erit nomen appellatiuū & tunc pducit̄ vt tribunal · excepto hoc noīe animal & etiā sal · si ī obliquo · vel ergo ī neutro et sic pducit̄ ī penul · ut aīmal tribunal · vel ī masculino & sic corripit̄ ut astrubal' hanībalis Ad p̄dicta addita is genitiuāt ut aīal aīalis

De desinentibus ī el

NOmina termīata ī el · sillabam pducūt penultimā obliquoꝝ & corripiunt penultimam rectoꝝ · ut michael michael' daniel daniel'

De desinentibus ī il

NOmina termīata ī il corri · penultimā tā ī recto q̄ꝫ ī obliquo ut euigil gilis Nota tñ hic ꝙ hmōi nomīa declinant̄ is · addita · correpta penultima genitiuāt ut pugil gil' & hō si est latinū Greca v̄o qꝛ acuunt vltimā ī recto · id̄ in obliquis penul · longā habent ut tanaquil quilis Vnde uersus Corripias pugilis sed pducas tanaquilis

De desinentibus in ol

IN ol vnū nomen inuenit̄ qd̄ corripit penultimā ut heliol et hoc in trissillabis intelligit̄ Tamē d̄ alijs

scias ꝙ nomen in ol ꝓducitꝰ & est tercie declinatio
nis & is addita ꝓducendo penultimã genitiuat ut
sol solis Que tamẽ non variantꝰ in ultima acuuntꝰ
ut nicol

¶ De desinentibus in ul

Nomẽ in ul corri·et ẽ tercie declinati oni
& iuncta is facit genitiuũ penultimam
breuiãdo ut ꝯsul exul ulis Omnia alia in
ultima accuuntꝰ & nõ sunt latina ut heriul· si tamẽ
declinantꝰ in obliquis penultimã longam habẽt ut
saul lis Auroꝛa sup hester Regis cui uitã cõcessit
mutatõ saulis·hec regula nõ ponitꝰ a ꝑs·

¶ De desinentibus in um·

Nomina terminata in um·breuiantur· vt
doꝛciũ·philoꝛciũ·Sciendũ·ꝙ non ponit
regulam iuxta noĩa terminata in am·vel
in em·vel in im·qꝛ non sunt latina·de quibꝰ scꝫ la
tinis & trissillabis intendit principaliter hic·

¶ De desinentibus in am

N am vel in im·vel in em·vel in om·si sint barbara
sunt mas· vel fe·gene· vt chanaan·hierusalem· ioa
chim·edom & acuuntꝰ in fine·

¶ De desinentibus in an·

N an·nomen ꝓducitur·& ꝑtinet ad terciã declina
tõem·& est grecũ scđm ꝑs·in·vj·libro·vbi dicit·
ꝙ grece declinãtꝰ·vt titan titanos·vel latine o ver
sa in i·& penul·ꝓducta·sicut in recto vltima est
acuta·vt pean peanis·leuiathan· Virgi·x·eneiđ·
Conclamant socij letũ peana secuti·excipitꝰ euan·
de quo dicit ꝑs·ꝙ euan t·sumit & is·post n· vnđ
facit euantis·non euanis· Et ponit hanc regulam
generalẽ· Qꝛ a gtĩs in os·fiunt noĩa in nus·vt titan
titanos·hic titanus ni·delphin nos·hic delphinus·
ni·arabs arabos hic arabus bi·elephas elephantos
hic elephantus ti·rinocerus velut ethiopꝰ· & per
talia accentus facilius declaratꝰ·

¶ De desinẽtibus in en·

Si nomẽ terminetꝰ in en·sillabam·vel ꝑpo
nitur c·vel non·si sic corri·penul· vt fi=
dicen·liricen·sed excipitꝰ tibicen·qꝛ pro=
duabus·ij·breuibꝰ vnã longã habuit· Debuit do
i·gemĩare tibia·tibijcen ꝓ quo tibicẽ dicitꝰ Si vero
non habeat c·ante n·vel ergo deriuatꝰ a ꝑma con=
iugatõe vel quarta·& tũc ꝓdu·vt solamẽ a soloꝛ
& munimẽ a munio·similiter amamẽ & audimen·
Vel deriuatꝰ a secũda vel tercia cõiugatõe & tunc
corꝛ·penul·vt a sedeo sedimẽ·a rego regimẽ·ꝑter
verbalia veniẽtia a verbis tercie ꝯiugatõis desinẽ=
tibus in uo·diuisas q̃ ꝓducũt pnl·vt acuo acumẽ
fluo flumẽ·nuo numẽ·luo lumẽ·habẽt vero u·ꝓđ
penul·Alia vero venientia ab alijs verbis secunde
& tercie ꝯiugatõis·habẽt i·corꝛ·in penul·sicut dicꝰ
ꝑs·in quarto li·vt moneo monimẽ·tego gis·tegi=
men vel tegmẽ ꝑ sincopã specio specimen·

¶ De desinentibus in on·

N on·nomen ꝑtinet ad terciã declinatõnem·& est
grecũ·vel grece declinatꝰ·vt mẽnon mẽnonos· vꝉ
latine o·cõuersa in i·vt mẽnon nonis·simon simo=
nos·hic simon simonis Quedam aũt ꝑcipue ꝓꝓria
tis·sumpta genitiuãt·vt pheton tontis·demophõ
phontis·Quedã vero is·addita genitiuãt pnul·ꝓ=
ducta vel coꝛrepta ꝭm grecos·vt ait ꝑs·in·vj·li·
tamẽ in maioꝛi ꝑte corri·penul·in obliquis·vt sin
don donis·canon nonis·dyacon conis·& ꝓducũt
q̃ndoqꝫ·vt simon monis·ꝓꝓriũ nomẽ rustici·salo=
mon monis·triphon etiam triphonis ꝓdu·penultꝰ·
Auroꝛa in libro machabeoꝝ·Contra triphonẽ tũc
rex demetrius ibat·Idem in eodem·Antiochũ tri
phon hoc tempꝫ ꝑdere captat·Sanson similiter sã
sonis etiã ꝓducitꝰ·Hoc tñ regulariter teneas·ꝙ si
penul·ꝓdu·in obliquis tũc nĩ vltima acuitꝰ· vt ce
dron dꝛonis·si aũt penul·gtĩ coꝛripiatꝰ·tũc ĩ recto
penul·vel ãtepenul·acuatꝰ·Sed quid dicemꝰ de tri
phon·Si vis sequi auroꝛã & dicere·ꝙ penul·gtĩ
ꝓducatur·opoꝛtꝫ dicere·ꝙ vltima noĩatiui acuatꝰ
sicut in cedron·Si aũt vis dicere·ꝙ penul· geniti
ui coꝛripitꝰ sicut de simonis·tunc dic·ꝙ vltima ntĩ
triphon non acuitꝰ·imo ꝑma sicut canon· Ad diũ
suꝫ aũt qđ de auroꝛa in ꝯtrariũ ducitꝰ·facile est re
spondere·qꝛ videlicet autoꝛes in ꝓꝓrijs noĩbus po
nunt breuẽ ꝓ longa·& longã ꝓ breui aliq̃ndo·vel
autoꝛitate poetica·vel figuratiue·sic & theodoꝛꝰ
a iuuenali ꝓducitꝰ in penul·vt dixi sup̃ in regulis
gñalibus de accentu cuiuslibet sillabe in capitulo
quod incipit ostenso·

¶ De desinẽtibus in ar·

Nomina termĩata in ar·neutra ꝓducuntꝰ
tam in recto ꝙ̃ ĩ obliquis·vt toꝛcular la
ris·sed a rectis excipitꝰ laquear·& ab ob
liquis nectaris iubaris·Epatis etiã corri· penultꝰ·
sed nõ est latinũ·& intellige đ neutris deriuatiuis
Nam vt dicit ꝑs·in·vj·li·Neutra ĩ ar·si deriuatĩa
sunt ꝓducũt a in obliquis casibꝰ·vt a lupa·hoc lu
panar naris·a calce hoc calcar caris·a laqueo hoc
laquear aris·Si vero sũt mas·ge·coꝛripiũt penul·
gtĩ·vt cesar saris·bostar staris·Sed dubitatur de
specular & similibꝰ an ꝓducant penul·Ad hoc di
cit maijster bene·ꝙ noĩa tercie declinatõis habẽtia
u·añ l·ꝓducũt penul·siue u·añ l·dũmodo sint in
tegra·vt toꝛcular·Nã possunt apocopari·& tunc
sequũtur naturam suoꝝ verboꝝ Vñ specular pro
speculare coꝛrip·penultꝰ·sicut speculor laris·Sotu
lar aũt nichil est ĩmo dicimꝰ subtelaris·eodeꝫ mõ
dicimus subligar ꝓ subligare·Aliqui dicũt·ꝙ spe
cular & similia ꝓdu·penul· Michi aũt videtꝰ cum
maijstro bene·ꝙ specular & similia apocopata pe
nultimã coꝛripiũt·sicut declaratũ est ¶ Et scias ꝙ
hmõi nomĩa in ar·addita is·genitiuãt·vt cesar sa
ris·toꝛcular laris·specular laris·Preter far farris
qđ scđm ꝑs·positõe habuit penul·longã qđ soluꝫ
lrãm r·gemĩauit ne verbũ esse putetꝰ secũde ꝑsone
de foꝛ faris·Item epar vertit r·in t·penul· nichilo
minus breuiãdo·vt epatis·Hug·tamẽ dicit eparis
vel epatis·Item lar vt ait hug·ꝓ domo puella & o
pido·scđm regulã facit laris·Sed ꝓ quodam rege
causa differentie t·assumit & facit lartis· Consue
uit etiã queri de hoc noĩe bostar·an penul·ꝓducat
in obliquis·Ad hoc dicit maijster bene dicẽs· No
ta ꝙ dicitꝰ hꝫ bostaꝛ ꝓ quodã barbaro·et nichil ẽ hꝫ
bostar·vnđ corri·penul·gtĩ·& nunq̃ ꝓducitꝰ· Er
rauit aũt hug·qui dixit hic bostar staris·in deriua
tõibus suis·Hec magisteꝛ bene· Hug·vero sic di
cit·Bos cõponitꝰ cum sto stas·& dicitꝰ hoc bostaꝛ
staris penul·ꝓdu·id ẽ·locꝰ vbi boues stant·scꝫ
stabulũ·Dicitꝰ etiã bostar locꝰ vbi coꝛpa boũ com
burebantꝰ·Inuenitꝰ & hic bostar staris penul·corꝛ
& ꝓꝓriũ nomẽ viri & pꝛimitiuũ·Vult ergo hug·
ꝙ bostar staris·inuenitꝰ ĩ neutro & mas·genere· &
sic in obliquis penul· potest producere & coꝛri·
diuersis respectibus·& hoc magis michi placet·
Hoc etiã vult papias qui dicit bostar locꝰ vbi cõ
bnruntꝰ coꝛpa boũ·vel statio boum·

¶ De desinentibus in er·

Si nomen terminetꝰ in er·vel cõsideratꝰ ad
penul·recti vel obliqui·Si obliqui· bꝛe
uiatur ĩ penul·vt volucer cris· papauer

papaueris·excipit mulieris·qd̄ prod·penul·Vnde statius·Si qua deū soboles·si q̄ mulieris origo·s; in maio·ps̄·non excipit·Dicit eīm sic ps̄·Q; omnia noīa latina desinētia in er·si crescūt in gtio corri·pnl'·in obliquis·vt paupis·Si vero non crescunt in obliquis pferunt sicut & sui ntī·ꝓ tanto dicit maijster bene·ꝙ mulier corri·pnl'·in obliquis·qa a ps̄·non excipit i maiori·Et supponit·ꝙ ille libellus de accētu·vbi mulieris excipit non fuit cōpositus a ps̄·sicut multi dicūt·Et dicit·ꝙ stati? ꝓpter necessitatē metri eam ꝓduxit·& ideo poete nunꝙ vtunt obliquis ei?·Vsus tamē freqns ꝓducit obliquos de mulier sicut & muliebris·Si aūt pnl'·cōsideret in recto·Aut ergo erit neutri ge·& tunc ꝓducit pnl'·vt papauer·Vel est maſ·ge·vel fe·ge·& tūc corri·penul·vt mulier·volucer·alacer·exceptis his q̄ producunt pnl'·positōe·vt equester·pedester·siluester·S; de pater eris·crater ris·q̄ ꝓducūt penul·crescētis gti·Non ē instantia·qꝛ nō sūt latina De desinentibus in ir·

N ir·sillabam termīata in penul·breuiant·vt semiuir·triuir·Et sciaſ·ꝙ i·fere breuiat vbiq; in iunctura cōpositōnis·vt omipotēs·tubicen·pter tibicen·Et vt dicit ps̄·in·vij·libro vbi ait de gtio in secunde declinatōis·In ir·& ur·& eus·desinentia semp vna sillaba vincūt in gtio q̄ & penul·breue habent·vt triuir triuiri·semiuir semiuiri·satur saturi·Nisi greca ꝓducto fiat in grecis dictōibus·vt thyde? dei·

De determinātibus in or

Nomen in or·est tercie declinatōis·& is·addita genitiuat·Preter cor·qd̄ iterposită habet d·ad differentiā ablati plural' hui? nois corus cori·& pter ador qd̄ est indeclinabile vt ꝓbat ps̄·in·vj·li·maio·ꝓpter duaruȝ repugnantiā regularū·quia aūt neutrū est debet corr·in penul·sed qꝛ venit ab adoro ras·debet ꝓd·i penultima·& iō indeclinabile est·Noīa in or·ꝓduc·penul·obliquoꝝ·vt lictor ctoris·amor amoris Excipiunt neutra·& sūt tātūmodo qtuor·sc; equor equoris·marmor moris·cor cordis·& ador·Item excipiunt greca ꝓpria scdm ps̄·in·vj·vt actor ris·qd̄ corri·penul·gti qn est ꝓpriū nomē grecū Sed qndo est appellatiuū & latinum ꝓdu·penul·gti·Vnde qdam·Actoris in spolijs virt? habet actoris·Item hector hectoris·agenor noris·nichanor noris·Theodol?·Virgine stuprata virt? parilis agenoris arma·Auroza i libro machabeoꝝ·Ense metunt dexterā linguā nichanoris hostes Et potest a simili notare·licet in aliquibus vsus non habeat·ꝙ quotiens cūq; appellatiua & ꝓpria conueniunt·ꝓpria in penul·sūt grauāda·vt dicat·Sub rege ſapora penul·breuiata·& cantor toris·penul·corri·ꝓ ꝓprio noīe·Ouidius in epi·Pleni? ac meli? cursippo & cantore dicit·Vnde qdam·Cantoris ē ꝓprium·cantoris non ꝓpriat·Item excipiunt cōposita de decorus·& dec? vel decor inqntum ē omne·qꝛ tunc corripit·nam mas ꝓdu·Vnde versus·Cōmune decorem·sed marē dico decorē·Similiter cōposita a puer·qꝛ talia velut ꝓpria reputant·vt publipor poris·marcipor poris·Ita eīm antiq pro publij puer·& martij puer dicebant·ista teste ps̄·o·non ꝓducūt in obliquis casib?·Salusti? in qrto historiarū·Vnus cōsistit in agro lucano gnat? loci noīe publipor·Item excipiunt arbor arboris·castor storis·memor moris·& ei? cōposita Item rhethor toris·Vnde iuuenalis·Cedūt grāmatici vīncūt rhetores oēs·& corri·pnl'·gti castor castoris siue sit aīal siue sit ꝓpriū castoris & pollucis·De denoīatiuis aūt verbaliū i or·scias·qd̄ qdaȝ corr·penul·qdam ꝓducunt·Nam scdm ps̄·li·iiij·de denoīatiuis·hmōi noīa formant a verbis vel ꝑ abiectōem o·qd̄ fit cū verbū habet r·ante o·vt laboro labor·Vel ꝑ additōem r·vt amo amor·Vel formātur a noībus seu pticipijs in vs·cōuersa vs in or·vt senat? senator·amat? amator·tons? tonsor·doctus doctor·Et possunt formari v·versa in or·vt auditu auditor·debitū debitu debitor·Vnd patȝ ꝙ qdā ꝓducūt pnl'·sicut ea a qb? descendūt·vt auditu auditor·Quedā vero pnl'·corripiūt·vt debitu debitor·vide in scribo·¶De desinentibus i vr

N vr·corripiunt pnl'·tam in recto ꝙ in obliqs·vt iecur iecoris·satur saturi·& semp ptinet ad terciā declinatōem·pter satur qd̄ est secūde·qꝛ facit feminīnū in a·vt satura·Et omia is addita·& corre·penul·efficiūt gtm·pter fur ris·qd̄ ꝓdu·fu·ad differentiā secūde ꝑsone de furio ris·scdm illd·Cū tu mente furis·te fallūt gaudia furis·Excipit etiam qnetum ad formatōeȝ ebur·femur·iecur·robur que vertunt etiam v·in o·& addita is·penl'·correpta genitiuāt·vt robur boris ebur eboris·

De desinentibus i as

N as·sillabam termīata ꝓducunt in penl'·obliquorum & corripiunt i penul·rectoꝝ·vt dignitas tatis & in oīb? casibus producūt a·Sed excipieda sūt qdam noīa ꝓpria differentie causa in fine noīatiui circūflexa·vt lenas lenatis menas menatis ne accusatiui plurales de mena ne·qd̄ est gen? piscis·& lena lene qd̄ est meretrix esse putent Item excipiunt appellatiua ꝑ sincopam ꝓlata q̄ seruant accentum i vltima·vt arpinas primas optimas rauenas capenas pōtias larinas & etiā nostras & vestras·Sublata est etiam in pdictis hec sillaba ti·& semp sup a seruat accent?·& hec litera a.pus fuit in penul·nūc aūt est in vltima sillaba & hoc vult pris·i qrto libro de denomiatiuis q̄ dicit de pdictis·Que ideo in fine habent circunflexū accentū·qꝛ ꝑ sincopam ti·proferunt·pfecta eīm eoꝝ inueniunt apud antiqssimos in tis desinentia·vt hic & hec pmatis opinatis arpinatis·& sunt hmōi in as denoīatiua plerūq; similia accusatiuo plurali suoꝝ pmitiuoꝝ & sūt cōmunia·Item oīa barbara in as·in vltima acuunt·vt naas magmas·Nā nugas & nephas cū sint latina in penul·acuūtur·licet non varient·s; de anas anatis dubitat an debeat produci i obliqs Dicūt multi·ꝙ penul·corri·in obliqs·qd̄ etiam reperit in macro·Maijster bene dicit·ꝙ iuxta regulam desinentiū in as·debeat prod·& hoc credo eē veꝝ Item sciaſ·ꝙ barrabas be·& cayphas phe·penultimā grauant·similiter ionatas nate·sed ionatan & barraban indeclinabilia acuūt penul·Et nota ꝙ sicut dicit ps̄·in qrto li·In as·pleraq; denomiatiua sūt quoꝝ pmitiua si sūt secūde declinatōnis gtio singulari·si tercie declinatōis dtio assumūt tas i·penul·vbiq; corripiunt·vt prob? probi probitas mendic? mendici mēdicitas·asp aspi aspitas·sedul? seduli litas·timid? timidi timiditas Et notandū ꝙ q̄ gto duplicant i·extremā eaꝝ mutant in e euphonie causa·vt pi? pij pietas·anxi? xij anxietas Liber quoq; excipit qd̄ ntio assumpsit tas nō gto vt liber libertas Tercie vero declinatōnis nomia dto assumūt tas vt dixim?·vt capax capaci capacitas affinis affini affinitas celer celeri celeritas autor autori autoritas Excipiunt pauca q̄ b vel p siue f habent ante er·hec enim nto assumunt tas vt

puber bertas vber bertas pauꝑ pertas sed hec pos
sumus etiā in secūde declinatōis noībus obseruaᷓ
vnde liber libertas facit vt suꝑ dictū est. Asꝑ aūt
& prosꝑ. q̄ a s habent ante p asꝑitas prosꝑitas fa
ciunt Saluber vel salubris facit nēm. ideoqꝫ salu=
britas & celeber vel celebris celebritas Vetꝰ quo
qꝫ qđ vnū trium generꝫ in us desinēs inueniᷓ ntīo
assumit tas vetustas. excipiunᷓ etiā & hec q̄ in or
desinentia mutauerūt or ī es & assūpserūt tas. vt
maior maiestas honor honestas & similia

De desinentibus ī es

In es vel sunt quite declinatōnis vel ter
cie Si tercie corripiūt penultimā tā ī re
ctis q̄ꝫ in obliquis vt alipes pedis hercu
les lis. aries etis. excipiᷓ quietis heredis locupletis
& que sunt similis formatōis. Si vero sunt quinte
declinatōis. vel ergo habēt vocalē ante es. & tūc
corri. pe. nti & ꝓđ. penl'. gti vt reqes ei. dies diei. vl'
hn̄t consonantē ante es. & tūc corri. penl'. in obli
q̄s. vt fides fidei. Et nota. q̄ꝫ thecuites & hmōi de
noīatiua ī tes desinētia declinanᷓ sicut noia patro
nomica ī es. desinētia. & sūt tm̄ mas. ge. Vnđ errāt
illi qui dicūt achimoen. iezraelites. pro iezraelitis.
Primo regū. xxvij. a. Itēꝫ mulier thecuites ꝓ the
cuitis. Secūdo reg. xiiij. a. Item naaman. amanites
ꝓ amanitis. iij. regū. xiiij. g. Et declinanᷓ hmōi de
noīatiua in tis. hec iezraelitis. huiꝰ iezraelitidis. ad
mođ patronomicoꝝ femoꝝ ī is. hec moabitis moa
bitidis. hec amonitis huiꝰ amonitidis. & ꝓducūt
penul. in rectis. sed eā corri. in obliq̄s. Quādo vō
terminaᷓ hmōi denoīatiua in ta. sunt ꝯmunis gn̄is
vt israelita. hierosolimita. bethleemita penultima
ꝓducta.

De desinentibus in is

Omīa desinētia in is. aut sunt dissillaba
aut trissillaba. Si sunt dissillaba corꝛ. ī ob
liquis. vt aspis aspidis. Si ergo sūt tris
sillaba. vel ergo sunt adiectiua. vel substātiua. Si
substantiua producūt penl'. vt lebetis sinapis. Si
adiectiua. vel ergo habēt a. añ l. & tūc ꝓducūt pe
nultimam. vt moralis. spiritualis. vel nō habēt. vt
vtilis. humilis. & hmōi. & hec corri. pe. tā in recto
q̄ꝫ in obliquis. Scias etiā. q̄ꝫ p̄s. in. iiij. li. sic dicit i.
longā habēt oīa ī ilis q̄ a noībꝰ deriuanᷓ. necnon
in ile. neutra siue ex eis in ile fiant siue non habeāt
aliud añ se genꝰ. sed a quacunqꝫ pteorₐtōis nascā
tur. vt edes edilis. senex senilis. agnꝰ agnilis. puer
puerilis. vir virilis. scurra scurrilis. ciuis ciuilis.
seruꝰ seruilis. quintꝰ quītilis. sextus sextilis. sub=
tel subtilis. excipiᷓ par parilis exilis etiāꝫ qđ a gto
factū denoīatiuoꝝ seruauit regulā. similiter neuᷓ
ꝓducūt penul. ouile. monile. cubile sedile. Nam in
ilis desinētia verbalia siue ꝑticipialia corripiūt eā=
dem i. penul. vt fero fertilis. vtor vtilis. facio facil'
volo volatilis. sorbeo sorbilis. textꝰ textilis. altus
vel alitus altilis. fictus fictilis. hec p̄sci. Magister
aūt bene addit dicēs. Qꝫ ex his q̄ veniūt a noībus
excipiunᷓ. parilis. dapsilis. humilis. qꝛ parilis de=
riuaᷓ a par paris. dapsilis a dape. humilis ab humo
& tn̄ corꝛ. penul. Textilis a virg. corripiᷓ. qꝛ acci=
pit hoc tanq̄ꝫ ꝓpriū nomē. Sed qn̄ deriuaᷓ a testa
ꝓdu. penul. & est cōmune. vt vas testile. Si vero
deriuaᷓ a textu vel a texēdo corri. penul. vt textus
textilis. Ecclesiastic. xlv. Opus textile

De desinentibus in os.

Omīa desinētia in os. sillabā. ꝓducūtur
tam in ntō q̄ꝫ ī obliq̄s. vt sacerdos sacer
dotis. lepos leporis. quādo scꝫ eloquētꝫ
significat.

De desinētibus in us.

Si noīa terminātur ī us. aut sūt ꝓpria aut
ꝯmunia Si ꝓpria corripiūt penl. nisi sint
positōne lōga. vt robertꝰ & hmōi. Si vō
sint ꝯmuīa. aut ergo sunt similia ꝑticipijs & descē
dunt a verbis & sunt secūde vel quarte declinati
onis. vel sunt alia ab his. si sunt hmōi ꝓducunᷓ. vt
amatꝰ cupitus. sed hinc excipiunᷓ ista tria noīa in
situs. alitꝰ. nequitꝰ. Et ꝯposita ab his verbis obeo
obis. p̄tereo p̄teris. vt p̄teritꝰ obitus. Et cōposita
ab his verbis do. sto. & reor. vt īditꝰ īstitꝰ irri
tus. Itē excipiunᷓ ea q̄ veniunt a spiro. halo & am
bio. vt spiritus. halitus. ambitus media correpta.
Ambitus aūt in ꝑticipio ꝓduciᷓ. Item excipiunᷓ
ꝯposita huiꝰ verbi ruo. vt erutꝰ dirutꝰ. Et oīa
ista possunt esse noīa vel ꝑticipia scđm q̄ꝫ possunt
habere tempꝰ vel carere tp̄e. si aūt sunt alia ab his.
aut ergo sunt secūde declinatōnis. aut tercie. si ter
cie corripiūt penul. in recto & ꝓducūt in obliquis
vt seruitꝰ seruitutis. sed excipiunᷓ que sunt positō
ne lōga. vt iuuentꝰ. Si aūt sunt secūde declinatio
nis. aut ergo sunt substātiua aut adiectiua. si sub=
stantiua corri. penul. vt fraxinꝰ. sed excipiunᷓ pa=
pirus ri. & saphirꝰ ri. Si adiectiua. vel ergo habēt
c. inter i. & u. in loco penul. vel non. si non produ
cunt penul. vt marcianꝰ. ciprianꝰ. capuanꝰ Et hec
sequunᷓ regulā eoꝝ q̄ terminanᷓ in na. de quibus
dictū est supius. si aūt habēt c. int i. & v. in penul
timo loco corri. in penul. vt gallicꝰ. anglicꝰ. scoti
cus. & adijcit illis vnū qđ est q̄rte declinatōis. scꝫ
porticꝰ. Hec possunt colligi ex dictis p̄s. de accen
tu. Scias etiam. q̄ꝫ noīa quarte declinatōis vel ꝑti
cipialia in tus. supinoꝝ & ꝑticipioꝝ āccētu oīmo
de sunt regenda. Vn̄ supinoꝝ & ꝑticipiorūꝫ regu
le attendanᷓ. si ergo sunt a p̄ma cōiugatōne vel se
cunda corripiunᷓ. vt domitꝰ exercitꝰ. & si a tercia
vt argutꝰ oblitꝰ. nisi habeāt supinū ad moduꝫ q̄r
te. vt lacessitꝰ. Si a quarta ꝓducūᷓ. vt vagitꝰ. nisi
veniant a verbis in eo. vt p̄teritꝰ. Ambitꝰ partici
pium ꝓduciᷓ. sed verbale corripiᷓ. vt suꝑ etiāꝫ te
tigi. Item o. añ l. in diminu. breuiaᷓ. vt hostiolus
filiolꝰ. Itē u. añ l. breuiaᷓ. vt horriolꝰ homūculꝰ

De accentu in nus possessiuorum.

Possessiua termiātia in nus ꝓđ. penulᷓ.
exceptis quibusdā termiātis in ginꝰ vel
in tinꝰ. Vnde p̄s. dicit in secūdo maioris
Possessiua habentia i. añ nus. ꝓducunt penulti. vt
masculinꝰ feminꝰ. vicinꝰ. parusinꝰ. reginꝰ. diuinꝰ
aprinꝰ rufus rufinꝰ. marcellꝰ marcellinꝰ. porcus
porcinꝰ. canis caninꝰ. mustela mustelinꝰ. sus suinꝰ
ouis ouinꝰ. nā ouilla & suilla dimi. sunt. Excipiun
tur desinētia in tinꝰ q̄ non habēt t. añ suis primiti
uis. vt diu. diutinꝰ. cras crastinꝰ. horno hortinus
clā clādestinꝰ p̄us vel p̄scꝰ p̄stinꝰ. hec ei pnl'. corꝛ.
si vō hn̄t t. a primitiꝰs ꝓducūt penul. vt vesꝑtinꝰ
a vesꝑta te. hiacintinꝰ a hiacinto. euētinꝰ ab euētu
Item constantinꝰ & clemētinꝰ a primitiuoꝝ gtis
habent t. vt matutinꝰ a matuta. q̄ aurora intelligiᷓ
Mediastinꝰ aūt a medio & stando vel tenēdo cō
poni videᷓ. Item excipiunᷓ possessiua desinētia in
ginus. siue que habēt g. ante inꝰ qꝛ talia corripiūt
penul. Vnde dicit p̄s. ibideꝫ. Inueniᷓ etiā i. breuis
ante nus. g. antecedēte inꝰ in his q̄ ab arboribꝰ de
riuanᷓ. vt oleaginꝰ faginus Vsus tamē autoꝝ cō=
tradicit in ꝑte p̄dicte regule. qꝛ bissinꝰ smaragdi
nus ametistinꝰ adamātinꝰ. & hmōi possessiua que
sumunᷓ a noībꝰ lapidū vel filoꝝ corripiūt penul.

Prudentius· Inter has ſpēs ſmaragdino gramine
verno· Sed poſſumꝰ dicere ·ꝙ in omībus talibus
eſt figura q̄ dicit̄ ſiſtole in metro poetica licētia lō
gam breuiās· vt vult hug̾· dicēs· Hiacintinꝰ na·nū
penul· ꝓdu· quāuis poetica licentia q̄nꝫ corripiat̄·
Item dicit· ꝙ bombicinꝰ na.nū· pnl' ꝓducit· licꝫ iu
uenalis eam corripiat· Vide infra in bombicinus in
ſuo loco ¶ Et ſi obijcias· mirū videt̄ ſi omēs poe
te in vna corda erraſſent· Dico· ꝙ non oēs erraue
runt in eadē corda· q2 ibi poete aliqui etiā ꝓducūt
penul· p̄dictoꝝ noīm· Vnde aurora ſup heſter· v·
Seqꝫ ſmaragdinis miſcet vterqꝫ color· Item ſuper
geneſim ¶ Criſtallina fuit facta feneſtra decens·
Hoc etiam dicit papias ¶ Sed queritur de biſ-
ſinū morticinū ſubſtantiuis & ſilibus· Ad hoc di
cunt q̄dam· ꝙ hec ſicut adiectiua ꝓducūt penult̄·
q2 licet mutant modū declinādi· non tn̄ mutāt ac-
centū· Alij dicunt· ꝙ corri· penul· ad differentiam
adiectiuorum· Vnde apocal'· xix· dici debet & legi
corre· penul· Biſſinū ſunt iuſtificatōeſ ſanctorum·
Michi aūt videt̄ ꝙ biſſinū corri. penul· ad differē
tiā adiectiui vt dictū eſt· Sed de morticinū aliud
eſt· q2 cum ſit cōpoſitū ſequit̄ naturā cōponentiū
Vnde q̄ndo cōponit̄ a cedo cedis· ꝓd· penul· ſiue
ſit adiectiuū ſiue ſit ſubſtantiuum. Vnde eſaie· v·
ꝓducit̄ morticina· q2 gloſa dicit· Morticina eoꝝ
ꝓſtrata a romanis· Quando vero ɔponit̄ a cado
dis· corri· penl'· Vnde verſus· De cado morticinū
de cedo morticacinū· Morticina ferro cadūt mor-
ticinaqꝫ morte· Si ei morticinū a cedo corripet pl'·
ad differentiā ſui adiectiui· tūc non eēt differentia
inter morticinū a cedo & morticinū a cado· & ſic
de ſimilibꝰ eſt dicendū·

N Oīa termiata in duas conſonātes poſi-
tōne ꝓducunt̄ & ſunt tercie declinatio
nis· Termiata igit̄ in bs· vt arabs arab
trabs· vrbs· Vel in ms. vt hiems qd ſine p· ſcribit̄
vt patet in gt̄o· Vel in ps· vt inops· interpoſita· i·
genitiuant penul· niſi defendat poſitō breuiata·
Vnde quidā dicit· Arabis ab aro tam̄ exit· canabs
canabis· Perſiꝰ· Tūc mare trāſilies· vt torta cana
be fultum· Pelops lopis· Ouidius epi· viij· Tu
quoqꝫ habes pelopē ꝓauū pelopiſqꝫ parentē Exci
pit̄ quantū ad accentū ciclops pis· qd penul· ꝓdu·
Virg̾· vij· eneid· Ferrū exercebāt vaſto ciclopes ī
antro· Theodolꝰ· Fulmina ciclopes iouis imperio
fabricātes· Et dicūt aliq̄ & ꝓbabiliter· ꝙ ſi eſt gē
tile cōmune ꝓd· ſed ſi ꝓpriū corripit̄· Scias etiam·
ꝙ citrops ſcriptū p r· corripit penul· in obliquis·
Vnde theodolꝰ· Egregio citropi debet̄ cauſa litā
di· Excipiunt̄ etiā quantū ad formatōeꝫ que habēt
e· ante b· vel p· q̄ non ſolū accipiunt i· ſed & e· ver
tunt ī i· correptā· vt celebs libis· forceps forcipiſ
Sed tamē monaſillaba nō mutant e· vt plebs pleb
ſeps ſepis· Auceps etiā nō mutat e· in i· ſed in· u·
correptā· vt aucupis· Itē cōpoſita a capite ablata
s· & mutata e· in i· & addita itis· faciūt gt̄m penl'·
corre· vt biceps· cipitis· p̄ceps· p̄cipitis· anceps. an
cipitis· cēceps pitis· id ē· habēs centū capita· Sciē
dum tamē poliſillaba termīata in ps· poſſunt du-
pliciter cōſiderari· Prout vero ſunt cōpoſita a ca
pio genitiuant in ipis· Sed ꝓut ɔponunt̄ a capite
faciūt in ipitis· Princeps tamē facit pricipis· & au
ceps aucupis· Vnde quidaꝫ· In ceps· a capio pis·
ſuſcipit in gt̄o· Si venit a capite· tunc ſuſcipiat pi
tis apte· Priſtianus aūt in fine ſexti li· dicit· Quia
antiqui dicebāt ancipes· & p̄cipes· bicipes· in ntio

& ſic ſcd̄m anologiā ſeq̄batur gt̄s ab ancipes anci
pitis. ſicut ſoſpes ſoſpitis· ſtipes ſtipitis· Sꝫ ſtips
ſtipis eſt obulꝰ· ſtips pitis arbor· Item termīata ī
ls· ns· rs· vt puls dens ars cohors vertūt s· in tis·
vel interponūt ti· vt pultis dentis artis· Sed tam̄
cōpoſita de vntia vertūt s· in tis· vt deuns deūtis
quinquūs quīquūtis Hug̾· tamē vult· ꝙ deuns cō
ponat̄ ab vntia· vel vns. Item glās· frons· lens· &
cōpoſita de pendo verbo· vt libripens· mutant· s·
in dis· vt libripēdis· glādis· lendis ꝓ aīali· quia ꝓ
legumīe lens lentis· ſcd̄m regulā facit· Frons frō
dis ꝓ folio facit· nā pro facie frōtis normā ſeruat
Similiter ſumūt di ɔpoſita de corde· vt diſcors diſ
cordis· ſecors· dis· vecors· dis· Dicit etiam p̄ſ· ꝙ ī
omībus fere cōpoſitis· qd dicit ꝓpter exanguis de
clinatōeꝫ ɔpoſita ſimplicis· licet ntō differant· imi
tant̄· Item iens· quiēs· cū ſuis ɔpoſitis genitiuant
in vntis· vt eūtiſ· redeūtis· nequeūtiſ· Preter ābiēſ
ābiētis ſeruās normā· fors ablatiuo forte· & nō ha
bet plus ¶ De terminantibus in t·

N Omia in t· termināntia tam in recto ꝙ in
obliquis corri· penul· & ſūt tercie decli
natōnis· vt caput cū ſuis ɔpoſitis· Naꝫ
quotquot aliquot nō variant̄· Declīabilia ergo u·
verſa in i· correptā & addita is· genitiuant· vt ca
put capitis· ſinciput cipitis· occiput cipitis· & ſūt
neutri generis· Si queris hic· Cum ſolū ī duaſ mu
tas deſināt noīa latina· ſcꝫ c· & t· vt allec & caput·
quare non determīat p̄ſ· in libro d accentu· etiaꝫ d
his que deſinūt in c· ſicut d illis que deſinūt in· t·
Dico· ꝙ noīa determinātia in c· aut ſunt monoſil
laba· vt lac· aut diſſilaba quoꝝ penl'· ꝓd· poſitōne
vt allec· & de his p ſe patet modus accentuādi ꝑ
regulas generales ſupiꝰ datas· & ꝓpterea non po
nit regulas d nomībꝰ terminantibꝰ in c· ſic̄ de his
que terminant̄ ī t· ſic̄ etiam dicit frater robertꝰ an
glicus· ¶ De deſinentibus ī x·

I N x· deſinens nomē ꝓd· q2 x· eſt duplex
ɔſonās· & ꝑtinet ad terciā declinatōnem
& oīa x· in cis· vel gis genitiuāt· Preter
nix niuis· nox noctis ſenex ſenis· & antiquitꝰ ſene
cis· ſuppellex ctilis penul· corr̄· Vetuſtiſſimi tam̄
& hec ſuppellectilis ntm̄ ꝓferebāt· & oīa que non
habent c· vel g· ī gt̄o corri· penul· De p̄dictiſ ver
ſus· Omīs rectꝰ in x· ī cis vel gis gtm̄ Terminat·
abqꝫ ſenex· nix & nox atqꝫ ſuppellex· In gis· autem
faciūt ſolū illa que veniūt a verbis in go· x· ɔuerſa
in gis· vt lex legis· a lego legis· & rex regis a rego
gis rexi· Remex tamē vertit e· in i· & fit remigis a
remigo gas· frux autē frugis facit· a frugo verbo
greco· Similiter falanx langis· caterua· ſpinx ſpin
gis & etiam ſpingos· De quibꝰ dicit p̄ſ ī fine ſexti
Qꝰ greca in x· ſeruāt in gtīo ante is· eandē ɔſonan
tem quā apd grecos āte os· vt pheax pheacis· ſpix
ſpingis· onix onicis· Quidā tamē dicūt· ꝙ veniūt
a verbis grecis in go· Coniunx vero amittit n· ad
differentiā ſecūde pſone d ɔiungo gis· & facit con
iugis corr̄· penul· Omīa alia x· verſa in cis genitiuāt
vt pax paciſ qd raro habēt pluralē numerū nex ne
cis· Cicero ꝓ milione· Inſidiatori vero & latroni
que poſſunt īferri iuſta nex· fex feciſ pix picis dux
ducis· Sed termīata in ex· corripiūt naturaliter e·
p̄ter veruex ſi ſint diſſillaba vertūt e in i· vt apex a
picis remex remigis vertex verticis p̄ter monaſilla
ba & eoꝝ ɔpoſita· vt lex exlex exlegis Veruex tam̄
habet e Cōpoſita vero ſimpliciū declinationem ſe
quuntur vt ꝑnox pernoctis exlex exlegis ſeminex

ſeminecis dux interdux

¶ De deſinentibꝰ ĩ ax

OMne deſinẽs in ax corri·pnl' recti & ꝓducit penul·obliquoꝝ·vt ptinax· nacis· contumax macis· Et hoc verũ ẽ ĩ latinis Nam vt dicit p̃ſ·in fine ſexti·Barbara in x·magis corripiũt penul·vt fornax fornacis & ſil'ia ·excipi pitur aiax cis·qꝺ ꝓꝺ·penul·

¶ De deſinentibus in ex·

SI nomẽ termineᵣ in ex corri·penul·tam ĩ recto ꝙ in obliquis·vt artifex ficis·opifex ficiſ·excipiᵣ veruex uecis·qꝺ nõ ſolũ in gto penul·ꝓdu·ſed etiã e.ſeruauit·excipiuntur etiã quedã monaſillaba q̃ penul·ꝓꝺ·ĩ obliquis·vt fex fecis·lex legis·rex regis & eoꝝ cõpoſita· vt ex lex exlegis interrex·Patet etiam ex p̃dictis·ꝙ ibex ibicis·corri·penul·qꝛ vertit e·in i·correptã· Vnꝺ verſus·Cornua fert ibex·iob teſtis & ibicis inde· Item qꝺam excipiũt vibex vibicis·Vnde pſius ·Si puteal multa cautꝰ vibice flagellas·Papias· etiaꝫ dicit.ꝙ vibex facit vibicis ꝓꝺ penultĩa & antepe nultima Sed vt dicit·maiiſter bene·dicendum eſt vibex vibiciſ·ſicut lodex lodiciſ·& ꝫm hoc ñ oportet·ꝙ excipiaᵣ·qꝛ deſinit in ex·Sed dubitãt aliqui an ſit dicendũ ſilex·vel ſilix· Dico·ꝙ dicendum eſt hic vel hec ſilex·incerti generis·& corꝛ̃·penul· ꝫm regulã deſinentiũ in ex·Ouiꝺ·epi·x·Illic tu ſilices illic adamanta tuliſti·Item virg̃·eneiꝺ·vij·Stabat acuta ſilex·p̃ſciſis vndiqꝫ ſaxis

¶ De deſinentibus ĩ ix·

IN ix termĩata·aut ſunt maſ·aut fe· ge·au ꝯmunis generis·Si maſ·corripiũt penul·vt dicit p̃ſ·in ·vj g·In ix·deſinentia maſculina tm̃ latina· corripiunt penul·ĩ obliqꝭ·vt hic fornix fornicis·hic calix calicis ·hic varix varicis·Et excipiunᵣ bombix bombicis·& fenix fenicis·q̃ ꝓꝺ·penul·Sed dubitatur de maſtix ſticis·an ꝓducat penul·in obliqꝭ· Dicũt q̃ dam·ꝙ ſic·& iſtos oportet dicẽ maſtico cas·penl'·ꝓꝺ·Maiiſter bñ dicit·ꝙ maſtix penul·corri·ĩ obliquis·ſicut fornix cis·& inde maſtico cas·penulẽ·corꝛ̃·& hũc ſequor·Si aũt ſint fe·generis ꝓducitur penl'·ĩ obliquis. vt lodix lodicis·vibix vibicis ibix cis·Excipiᵣ pix picis·nix niuis·ſilix ſilicis·ſalix ſalicis Si ſint ꝯmuĩs vel oĩs ge·ꝓduciᵣ etiã pnl' vt felix cis. victrix tricis·victrices·Lucanꝰ· Tollite iam priꝺẽ victricia tollite ſigna·Compoſita ſequunᵣ naturã ſimpliciũ·Vñ pnix cis·ꝓdu·penul·in obliquis·quãdo venit a pnitor teris·ſꝫ corripit eandẽ cũ deſcendit a pneco cas·Vñ quidã·Qui necat eſt pnix·feſtinat currere pnix·Nota hic regulã generalẽ de deſinentibꝰ in ix·Obliqui venientes a ntĩs habentibus i·vocalẽ naturaliter breueꝫ ãte x·corripiũt penul·vt calicis·fornix cis·Et hoc veruꝫ eſt·etiã in aliis vocalibus·vt phornax nacis volux lucis·Si vero veniãt a nto habẽte i·naturaliter lõgam añ x·ꝓducũt penul·vt cornix cornicis·radix radicis·Vñ radico cas·penul·ꝓducta·Vibix bicis ſandix dicis·bombix bicis·pnix nicis·id eſt· velox & ĩ aliis vocalibꝰ etiã hoc ꝯtigit·vt pheax ciſ· pollux pollucis ¶ Item ſcias·ꝙ ſic p̃ſ·in fine quarti In ix·femina inueniunᵣ a maſculiniſ verbalibꝰ ſiue denoĩatiuis in tor deſinẽtibꝰ deſignata·q̃ mutant tor ĩ trix vt victor victrix ſenator ſenatrix cultor trix·Nutritor quoqꝫ nutritrix debuit facẽ·cã euphonie ſiue alternitatis mediã ſillabã ꝯcidit· Nutrix eñ dicimꝰ·Tonſor etiã tonſtrix debuit facẽ·ſed interponiᵣ t.& facit tonſtrix ſtricis Vñ p̃dicta verbalia in nto ſequũtur modũ & regulã accẽtuandi verbaliũ a quibꝰ formãtur· Vñ aliqñ ꝓducuntur vt amator amatrix·auditor auditrix·Aliqndo ĩ penl'·corꝛ̃·vt debitor trix·bibitor trix ſic maſculĩa a qbꝰ formanᵣ·De accẽtu ãt deſinentiũ ĩ or·ſupiꝰ ꝯ terminatũ eſt·Item ſcias·ꝙ verbalia p̃dicta deſinentia in trix ſũt feminini gñis Preter victrix & vltrix q̃ in nto acto & vocatiuo ſingulari ſũt fe·ge·In reliquis caſibꝰ ſunt ꝯmunia triũ generũ·vnde faciũt ablatiuũ in e·vel in i. vnde verſus ·Victrix victricez·victrix dat femĩa ſola·Sic vltrix reliquis dat genus omẽ ſcola·Hug̃·aũt dicit· Qꝛ victrix diciᵣ a vinco cis·& eſt ꝯmunis gñis ĩ nto accuſatiuo & vtõ ſingulari·In iſtis eñ caſibꝰ non habet neutruꝫ In aliis vero caſibus in ſingulari & in plurali ſunt omĩs generis in vna voce vel diuerſis·Sꝫ qꝺ priuſ dictũ eſt veriꝰ videᵣ & ꝯmuniter teneᵣ·Ad cuiuſ euidentiã etiã ſcias·ꝙ victrix & vltrix de neceſſitafuerunt fe·gñis ꝓpter verbalia maſculina a quibus trahunt originem·vt victor & vltor·inde victrix & vltrix·Hec tamẽ qꝛ ꝯſtruunᵣ qñqꝫ cuꝫ femininis·vt victrices caterue ·quãdoqꝫ cuꝫ neutris vt victricia ſigna·iudicanᵣ triũ generꝝ in obliquis excepto accuſatiuo ſingulari in quo ſũt fe·ge· tm̃ vt hanc victricẽ·quãuis nõ inueniaᵣ ꝯſtrui cum maſ·Sed oportꝫ·ꝙ habeãt maſculinũ vt dicaᵣ·Loquor de rege victrici·Alioqui iſte ablatiuꝰ victrice vel victrici haberet ꝯmunitatẽ feminini & neutri tm̃·que ꝯmunitas ẽ ꝯtra artẽ · Ex hoc aũt ſeqᵣ ꝙ gtũs & dtũs debent habere ꝯmunitatẽ triuꝫ generũ ſic ablatiuꝰ·quãdoqꝫ iſti tres obliq habẽt ꝯſimilẽ ꝯpatõem ad maſ·fe·& neu·& habẽt ſimilẽ naturam regendi·Qꝺ in multis videre poſſumuſ·vt huiꝰ fortis huic forti & ab hoc & ab hac & ab hoc forte Ecce iſti ablatiui ſunt ꝯſimiles in generibus Item neutrũ ſepe ꝯſtruiᵣ cũ gtõ in caſibꝰ ſibi p̃uilegiatis·ſcꝫ ntõ accuſatiuo & vtõ·qꝛ in illis ñ mutat terminatõem·vt multũ vini·plus vini·aliqꝺ panis·non tamẽ hoc põt in gtõ dtõ & ablatõ· quia ĩ illis ſequiᵣ naturã maſ·& fe·generis eiuſdẽ nomĩs vnde nichil ẽ dictũ Loquor de mlto vini vel egeo plure vini ꝙ tu·vel loquor ꝺ aliquo panis.qꝛ maſculina & feminina eorundẽ noĩm talẽ ꝯſtructõem non habẽt·Et ſic patet quare victrix & vltrix ſint oĩs generis in gtõ dtõ & ablatõ·Patet etiã quare ſint tm̃ fe·ge·ĩ ntõ accuſatĩo & vtõ ſingulari & q̃ ſit iſtorum caſuũ affinitas & cognatõ Patet etiaꝫ q̃re tm̃ ſint fe·ge·ĩ ntõ accuſatĩo & vtõ ſingulari

¶ De deſinentibus ĩ ox

DEſinentia in ox ꝓducũt pnl'·genitiui·vt velox velocis·Excipitur capadox capadocis Horatius in epiſtoliſ· Mancipiis locuples eger eris capadocium rex· ¶ Iuuenalis li·iij·ſatira prima Quanꝙ & capadoces faciunt equiteſqꝫ bitini·In ntõ aũt corri·penul·vt in pluribus·vt velox ciſ. veliuox cis·Atrox auteꝫ naturaliter corripit a·

¶ De deſinentibus in ux

IN ux aũt corripiũt pnl'·gti·vt crux cis· dux ducis·nux nucis·trux trucis vt diᵣ p̃ſ·in·vj·li·Subiux gis iniux iniugis uolux lucis barbarũ nomẽ·de quo dicit p̃ſ·in fine ſexti Qꝛ barbara in ux·magis corripiũt penul·ut volucis Excipiunᵣ aũt allux allucis & pollux pollucis Vnde quidã Volucis a uolux uult inter barbara poni Allux & pollux bñ declinãᵣ ĩ ucis & ſcꝺꝫ maiiſtrũ bene·pollux pollucis ꝓdu·penul·gtĩ · qa habet u naturaliter longã ante x in recto Sꝫ uolux habet uocalẽ ſcꝫ u·naturaliter breuẽ ante x & ideo

in obliquis corripit penl' Lux etiam lucis ꝓducit
penultimã Quedã de accẽtu noĩm quere in tercia
ꝑte huius opis in capitulo de speciebꝰ noĩm

¶ Questio de accentu

A D ꝓdictoꝝ declaratõnem põt sic queri
Omnes fere regule quas ponit ꝑ̃s. in li.
de accentu quarũ multe supꝑdicte sũt &
declarate. sũt ad cognoscẽdũ tẽpꝰ penultimaꝝ in
trissillabis & deinceps. quare ergo non ponit ꝑ̃s.
regulas cognoscendi in monosillabis & dissillabis.
sicut in ceteris polisillabis. Ad hoc sic respondet
frater robertꝰ anglicꝰ. Quãuis necessaria sit cog=
tio tꝑis in his tñ non accidit error tam maĩfestus
circa accentũ in monosillabis & dissillabis. sicut in
trissillabis & deĩceps. In monosillabis em̃ & in dis
sillabis semꝑ est vnꝰ locꝰ accẽtus non diuersifica=
tꝰ. nisi fuerit causa impediẽs. In trissillabis aũt &
deinceps non ẽ sic. qꝛ ibi plures possũt accẽtus di=
uersa loca obtinere. Item qꝛ acutꝰ accentus & cir
cunflexꝰ non multũ differũt. vt videt̃ in ꝓnunciã=
do si ponat̃ vnꝰ pro altero. nõ incidit ob hoc error
maĩfestꝰ in monosillabis & dissillabis. In alijs aũt
polisillabis aliter est. In his em̃ est accentꝰ duplex
locus pꝛĩcipalis. scꝫ ãtepnl'timꝰ & penultimꝰ. Vñ
vnus habet accentũ principalẽ. reliquus non prĩci
palem habet. Vnde si sillaba habẽs accentũ pꝛinci
palem ꝓferat̃ sub non pꝛĩcipali. accidit error maĩ
festꝰ. qꝛ multũ differũt in ꝓnũciando pꝛincipal' ac
centꝰ & non prĩcipal'. Et ideo hac ratõe ꝑ̃s. nõ po
nit regulas cognoscendi tẽpus in monosillabis &
dissillabis. sicut in alijs polisillabis. Ego tamẽ ml'
ta supꝛa posui de monosillabis & dissillabis. & de
claraui & suppleui aliq̃ndo verba q̃ ꝑ̃s. ponit ĩ. vj.
libro de accentu imꝑfecte. ex verbis q̃ ip̃emet ꝑ̃s.
ponit in maiori volumĩe.

¶ Questio de accentu.

Q Veri etiam põt. quare simpliciter in diũ
sis tꝑibus in diuersis ꝑsonis diuersifica
tur verbũ in mõ accẽtuandi. vt amabam
amauerã & hmõi. Item queri põt in noibꝰ. Diuer
sificat̃ em̃ in ill' accentus. ita ꝙ in diuersis casibus
sup̃ sillabas diuersas sit accentus. vt iter itineris.
palus dis. & cetera. Ratõ huiꝰ est. vt fiat discre
tio accidentium. cuiusmõi sunt ꝑsona. numerꝰ &
hmõi. Et hoc sic patꝫ. Per hoc em̃ ꝙ sic auget̃ vel
minuit̃ numerꝰ sillabaꝝ. fit de sillaba vltima nõ vl
tima. & de pnl'. non penul. & ita cõmutata sillaba
ab vno loco ad alteꝝ trãsmutat̃ accentꝰ q̃ fit ĩ illa
sillaba. vt patꝫ si dicã amaui. amauimꝰ. sup̃ eandeꝫ
sillabã vtrobiqꝫ fit accentꝰ pꝛĩcipalis. sed ĩ vna di
ctione fit supra penul. & ĩ alia fit supra ãtepenul
timam propter adiectõnem vnius sillabe ad finẽ.
Similiter autem patꝫ in nominibus si quis ĩspiciat
Idem etiã patꝫ in verbis diuersificato tꝑe. vt ama
bam. amauero. Sed tota variatõ ista ꝑ diuersifica
tõem sillabaꝝ & tempoꝝ fit vt inter se distinguã
tur accidẽtia. scꝫ numerꝰ & ꝑsona & hmõi. & per
modũ similiter. qꝛ diuersificatõ accentꝰ in diuersis
tꝑibus & ꝑsonis fit ꝓpter discretõem accidentiũ.

¶ De accentu verboꝝ.

R Egulis accentuũ noĩm expositis. ꝑ̃stia
nus determiat de regulis accentuãdi ver
ba ꝯfuse tam̃ & ĩordĩnate. sed sic possũt
extrahi diuidendo. Omne verbũ ꝑ̇me ꝯiugatõnis
vel ẽ simplex. vel ẽ cõpositũ. Si simplex (ĩtelligat̃
de trissillabis & polisillabis ceteris) Vel ergo ẽ ꝑ̃
sentis tẽꝑis. vel ꝑ̃teriti. vel futuri. Si ꝑ̃sentis. vel
ergo indicatiui modi. vel imꝑatiui. vel optatiui.
vel subiunctiui. vel infinitiui. Si indicatiui. vel er
go ẽ numeri singularis. vel pluralis. Si singularis
sic penul. corripit̃. vt rogito tas. Exceptis his que
positõne ꝓducunt̃ in penult. vt maiistro stras. Si
pluralis ꝓducunt penul. ꝑ̃terq̃ꝫ in tercia ꝑsona. vt
rogitant. Si aũt sit ꝑ̃sens imꝑatiui vel subiũctiui.
Vel ergo singularis numeri. vel pluralis. Si singu
laris sic corri. penul. vt cogita cogiteꝫ. Si pluralis
ꝓducitur penul. vt cogitemꝰ cogitetis. cogitate.
Excepta tercia ꝑsona q̃ corripit̃. vt cogitẽt. Hoc ĩ
tellige. nisi positõe ꝓducãtur ꝑ̃dicta. vt maiistra
maiistrẽ. maiistrẽt. & ita de similibꝰ dicas. Si aũt
sit ꝑ̃sens optatiui. vel infinitiui ꝓducũt penul. ge
neraliter. vt recogitarẽ. recogitare. Si autẽ sit ꝑ̃te
riti tẽporis. vel ergo ꝑ̃teriti imꝑfecti. vel alterius
Si imꝑfecti. aut indicatiui. aut subiũctiui. Si indi
catiui ꝓdu. penul. ut recogitabã Si subiũctiui. cor
ripit penul. ut ꝑ̃sens optatiui. Si aũt sit alteriꝰ tꝑis
q̃ꝫ imꝑfecti. vel ergo est ꝑ̃teriti ꝑfecti. vel plusq̃ꝫ
ꝑfecti. Si preteriti ꝑfecti. vel ergo indicatiui. vel
subiuncti. si ĩdicatĩ vel ergo desinit ĩ aui ut amaui
vel ĩ ui diuisas. ut micui. plicui Si aũt ĩ aui ꝓdõ. pe
nultimã in oĩ ꝑsona. ꝑ̃terq̃ꝫ in ꝑ̇ma ꝑsona pluralis
numeri. Si vero desinit in ui. diuisas corrĩ. penul.
in singulari numero. vt plicui. excepta secũda ꝑso
na q̃ ꝓducit̃ positõne. ut plicuisti. In plurali auteꝫ
ꝓducit penul. ꝑ̃terq̃ꝫ in ꝑ̇ma ꝑsona. ut plicuimus.
plicuistis. plicuerũt vel plicuere. Si sit ꝑ̃teriti ꝑfe
cti subiũctiui. corri. penul. in omĩ ꝑsona. ut amaue
rim ris. rit. Si sit ꝑ̃teriti plusq̃ꝫꝑfecti. vel ergo ĩdi
catiui. vel optatiui. vel subiũctiui. Si indicatĩ. vel
ergo est numeri singularis. vel pluralis. si singula
ris corrĩ. eius penul. in omĩ ꝑsona. ut amauerã. si sit
pluralis ꝓducit̃ penul. excepta tercia ꝑsona q̃ cor
ripit penul. ut amauerãt. Si aũt sit ꝑ̃teritũ plusq̃ꝫꝑ
fectũ optatiui. vel subiũctiui. vel infinitiui ꝓduc̃.
penl'. positõne. ut amauissem. Si aũt sit futuri tꝑis
vel ergo indicatĩ modi. vel imꝑatiui. vel optatiui.
vel subiũctiui. si indicati. tũc ĩ singulari ꝓducit pe
nultimã. ut amabo. in plurali v̇o habet correptaꝫ
ut amabimꝰ. excepta tercia ꝑsona. ut amabũt Si ve
ro sit futurũ imꝑatiui ꝓdõ. penul. in oĩ ꝑsona. tam ĩ
singulari q̃ꝫ ĩ plurali. si aũt sit futuꝝ optatiui. simi
lem habet accentuꝫ ꝑ̃sentis mõi subiunctiui. vel ꝑ̃
sentis modi indicatĩ. si uero sit futuꝝ modi subiũ
ctiui similẽ habet accentũ cum ꝑ̃terito ꝑfecto sub
iũctiui. corri. penul. in cõpositõe. & in simplicitate
sup̃ eandem sillabam. ¶ In fine autẽ regule autor
cum dicit excipit̃ relauo. & cetera. facit q̃ndam no
tabilitatem. & nõ ꝓpꝛie exceptõem. ꝙ q̃dam sunt
verba prime ꝯiugatõis. ut relauo q̃ in ꝑ̃terito ꝑfe
cto & plusq̃ꝫꝑfecto indicatĩ modi & futuri subiũ
ctiui. seruãt accentuꝫ sup̃ penul. sillabam. In alijs
aũt tempibꝰ non fit sup̃ eãdem sillabam. sed diuer
sam. ut relaui. relauerã. relauero. ista seruãt accen
tum sup hãc sillabam la. si dicaꝫ. relauabã. relaua=
uabo. seruãt accẽtũ sup̃ eandẽ sillabã ua. & ita nõ
sup̃ eãdem quã prius. sĩl'iter est de hoc verbo reci
no. In reliquis uero omĩbꝰ ita est. ꝙ sup̃ eandem
sillabam in omi tꝑe seruãt accentũ. ut amabã ama
ui amaueram amauerĩ. Omĩa ista ĩ hac sillaba ma.
seruant accentũ. ¶ Et sciendũ. ꝙ hanc eãdeꝫ nota
bilitatẽ ponit autoꝛ in verbis secũde ꝯiugatõnis.
tercie. & quarte. Vltimo in hac ꝑ̇ma ꝯiugatõe dat
hãc regulam. Cũ quacunqꝫ ꝑ̃teoꝛatõis ꝯponat̃ pꝛe
positõ. quale tempꝰ habuerit extra ꝯpositõeꝫ. tale

habet in ꝯpositõne ·ut redimo ·inhibeo· & similia·
Per p̄dicta satis pōt patere defacili accentus verboꝝ secūde & tercie & q̄rte ꝯiugatōis Possum⁹ etiam hic addere· & ad maiorē declaratōem accentuū uerboꝝ sic dicere.e· ante r ·in uerbis actiue uocis.breuiat̄ in p̄terito plusq̄ꝑfecto indicatiui ī oī ꝯiugatōne·ut amaueram ·docuerā· legerā·cucurrerām·audiuerā ras·rat· Itē in p̄senti & p̄terito ī ꝑfecto optatī ·& in p̄terito impfecto subiunctiui tercie ꝯiugatōis· vt vtinā· vel cum legerē res· ret legerem⁹ retis·rent· Item ī p̄terito ꝑfecto & futuro subiūctiui in oī ꝯiugatōne· vt cū amauerī ·docuerim·cucurrerim ·audiuerī ·amauero· docuero· cucurrero ·audiuero· audiueris· Itē ī p̄senti & p̄terito impfecto infinitī tercie ꝯiugatōnis· vt legere· pendere ¶ In verbis autē passiue vocis e· ante r· corripit̄ in p̄senti indicatī mōi in tercia ꝯiugatōe vt legor legeris vel legere· sequor sequeris vel sequere· Item in futuro indicatī in p̄ma & secunda ꝯiugatōne· vt amabor beris vel amabere· docebor beris vel docebere Itē in p̄senti impatī in tercia ꝯiugatōe· vt legere· seq̄re· sequat̄· Itē in p̄nti optatī & in p̄terito impfecto subiūctiui tercie ꝯiugatōnis in p̄ma ꝑsona singulari· vt vtinā vel cū legerer sequerer· E· vero ante r· in verbis actiē vocis ꝑd̄ in p̄terito ꝑfecto indicatī in oī ꝯiugatōne · vt amauerūt vel amauere· docuerunt vel docuere· legerunt vel legere· audiuerūt vel audiuere· Item in p̄senti & p̄terito impfecto optatī· & in p̄terito imperfecto subiūctiui secūde ꝯiugatōnis· vt vtinā vel cum docerē res· ret· docerem⁹ retis· rent· Item in presenti infinitī secunde ꝯiugatōnis· vt docere gaudere· ¶ In verbis aūt passiue vocis ꝑducitur e· ante r· in p̄senti indicatī mōi secunde ꝯiugatōis vt doceor doceris vel docere· Item in futuro indicatiui in tercia & quarta ꝯiugatōe· vt legar legeris vel legere· sequar seq̄ris vel sequere· audiar audieris vel audiere· Itē ī p̄senti impatiui secūde ꝯiugatōnis· vt docē· tondere· Item in p̄senti & p̄terito impfecto optatī & p̄terito impfecto subiunctiui p̄me & secunde ꝯiugatōnis· vt vtinā vel cū amarer amareris vel amarere amaret̄ amaremur amaremī amarent̄ · vtinā vel cū docerer reris vel docerere doceret̄. doceremur doceremī docerent̄· Et etiā in p̄senti & preterito impfecto optatī· & p̄terito impfecto subiūctiui tercie coniugatōnis· excepta prima ꝑsona in singulari· vt vtinā vel cū legerer reris· vel legerē legeret̄ · legeremur remī· rent̄ · Et silr̄ in quarta ꝯiugatōe. vt vtinā vel cum audirer reris· vel rere· retur· audiremur remī rentur· Item ī futuro optatiui & ī p̄nti subiunctiui prime ꝯiugatōis · vt vtinā vel cū amer ameris vel amere· et̄ Itē in p̄senti & p̄terito impfecto tēpore infinitiui mōi secūde ꝯiugatōis · vt doceri· Nota etiā sicut dicit p̄s· in nono libro· I· añ mus· in p̄terito ꝑfecto indicatī corripit̄ · vt amauim⁹ Idē etiā contingit in p̄terito ꝑfecto & futuro subiūctiui· vt amauerim⁹· docuerim⁹ ꝛc̄· Et etiā in p̄nti indicatī tercie ꝯiugatōis· vt legim⁹· nā in quarta ꝑducit̄ · vt audim⁹· ¶ Itē scias· q̄ verba p̄me ꝯiugatōnis· habent in actiuo & neutro a· ꝑductā añ s· & in secūda ꝑsona singulari p̄ntis indicatī modi· vt amo amas· In passiuo vero ꝯmuni & deponēti habēt a· ꝑductam ante re· vl' ris· vt amor amaris vl' amare Verba autē secunde ꝯiugatōnis in secūda ꝑsona p̄sentis indicatī modi singularis habēt e · ꝑductam añ s· in actiuo & neutro· vt doceo doces· In passiuo vero ꝯmuni & deponēti habēt e· ꝑductā añ re vel ante ris· vt doceor ceris vel re· Verba vero tercie ꝯiugatōnis in secunda ꝑsona p̄sentis indicatiui modi· in actiuo & neutro habēt i· correptā añ s· ut lego gis· In passiuo cōmuni & deponēti habent e· correptā añ ris· vel re· vt legor geris vl' gere· Verba autē quarte ꝯiugatōnis in secūda ꝑsona p̄sentis indicatiui modi actiuo & neutro habēt i ·ꝑd̄· ante s· vt audio · dis. aio ais· In passiuo vero ꝯmuni & deponēti p̄dicte ꝑsone habēt i· productā āte re vel ris· vt audior audiris vel audire ·largior largiris vel largire· ¶ Itē scias· q̄ verba q̄ ꝯueniūt cū nominib⁹ in ica vel in icus vel habētibus gēm ī icis ꝑducētibus pnl'· & ipsa parit̄ ꝑducunt̄· vt formica formico cas· amicus amico cas· obstetrix stetricis· obstetricor caris ·meretrix tricis· meretricor caris· Aīaduerte etiā sicut dicit p̄stian⁹ ī nono libro vbi ait de verbis secūde ꝯiugatōnis in principio· Obseruandū ē in oībus verbis· q̄ si p̄teritū minuat p̄ntis sillabas· necessario erit penultīa ꝑducta ī preterito· siue correpta siue ꝑducta sit ī presenti nisi sincopā patiat̄ · vt cieo ciui· & ꝑ sincopā ciį ·rideo risi· faueo faui · augeo auxi· moueo moui· sedeo sedi· facio feci· fugio fugi· fodio fodi · venio veni Ergo langueo langui· & liqueo licui pares habēt in preterito & in presenti sillabas ·corripiunt em̄ penul · preteriti · Dicit insup p̄stianus in ·ix· li· d· Q᷑ duxi preteritū ꝯ̄ duco ducis ·ostendit̄ eē correptum naturalit̄ ex nomīe qd̄ ab eo deriuat̄ · & corripitur dux cis· sic̄ rexi ꝑduci approbat̄ ex noīe qd̄ ab eo nascitur · rex regis· Et subdit ibidē p̄stianus· Querit̄ igit̄ an luceo luxi debeat naturaliter ꝑductum accipi cū lux ꝑducat̄· In quo etiam illud q̄ritur· an nomē a verbo· an magis ex nomīe verbum natū sit· qd̄ eē michi recti⁹ vid̄r · quoniā q̄ ab igne igneo ignes ignesco· & a flama nascit̄ flamo mas· & flamasco · & sic p̄z· q̄ luxi preteritū ꝑdu· p̄mā naturaliter · cū lux lucis· a quo nascit̄ ꝑducat̄ ·

¶ De accētu ptium indeclinabiliū.

IAm in precedētib⁹ determīatū ē ꝯ̄ mō accentuādi ī ptib⁹ declinabilib⁹· Nūc sexto determīnādū ē de modo accentuandi in ptibus indeclinabilib⁹· Et p̄mo de accētu prepositōnū· Secūdo aduerbioꝝ· ¶ De accentu prepositōnū tres regule dant̄ quas interponā ·cū determīabo ꝯ̄ impedimēto accētus distinctōnis· Quedam prepositōnes interponunt̄ · vel in cōpositione vel in appositōne· vt qua ꝯ̄ causa· qua ex re· quā ob rē· quas ob res· qne q̄dā putant eē cōposita· quia pris dic̄· in. xiiij· li· Q᷑ ob prepsitō cū aliįs ptib⁹ ꝯiūcta simul cū illis loco ꝯiunctōnis causalis accipitur· vt quāobrē ꝑ quapropter · vt scz totū hoc quā obrē ꝑ causali ꝯiunctōne ponat̄· siue dicat̄ pars cōposita. siue non· Donat⁹ tamē dicit· Interrogandi aduerbia· cur ·q̄re· quāobrē· Quidā dicūt eē tres dictōnes aggregatas loco vni⁹ positas· & penul· acuētes· Quidā dicūt sb̄ trib⁹ accētibus ꝑferēdas

¶ De accētu aduerbiorum

SI aduerbiū desinat in a· acuit̄ in fine · vt dicit p̄s· in libro de accētu· Ad cui⁹ intelligētiam scias· q̄ vt dicit pristian⁹ in· xv libro· Aliq̄ndo ablatī noim ꝑ aduerbiįs accipiunt̄ vt vna qua nequa· & de talib⁹ intelligit̄ ·tūc enim seruant accētū supra vltimā propt̄ concidētiā ī nomine· Vñ vna aduerbiū acuit̄ in vltīa ad differentiā eiusdē· scd̄m q̄ ē nomē· ne scilicz nomē eē putet̄ Alia em̄ adūbia in· a· non acuūt̄ in fine· vt postea·

īterea·ita·Sȝ qđ dicem⁹ ꝺ roma·ianua·q̄ndo po
nunt̄ aduerbialiter·vt venio roma·debet ne acui
in fine·Dico ꝙ non·qꝛ non est omnino sil'e in vna
& roma Non em̄ ita omnino aduerbialiter ponun
tur noīa ꝓpria·sicut vna·qua nequa·qđ patȝ·quia
debēt cōcordare cū noībus adiectiuis & relatiuis
in accidentib⁹·sicut alia noīa·vt venio roma que
est pulcra ciuitas·

¶ De aduerbijs terminantibus in e·

a Aduerbia termiata in e·non descendētia
a ꝓprijs noībus corripiūt penul·vt a pri
mū primule·a sedul⁹ sedule·Sed veniē=
tia a ꝓprijs noībus ꝓducunt̄·vt tulliane·id ē·mō
tullij·martiane ¶ Et scias·qđ vt dicit priscianus
in·xv·li·Nomīa apud autores aduerbialiter ponū
tur·& quedā ꝑ omēs casus·& tūc sunt indeclina=
bilia·vt sublime volans·sublime volantis·sublime
volanti ꝛc·talia nō mutant accentū·Itē nota·ꝙ ſm
p̄s·pone·aduerbiū acuit vltimam ad differentiam
huius verbi pone qđ circūflectit primā·Sed nun
quid hoc in alijs ꝯsimilib⁹ regulariter obseruatur
vt dicat̄ age vltīa acuta q̄ndo est aduerbiū ad dif
ferentiam age verbi impatiui·Dico ꝙ non·qꝛ est
q̄ndo autores seruauerunt cōcidentiā·& est quan
do non Nec oportet·ꝙ in talib⁹ seruet̄ concidētia
nisi in paucis positis ab autore·qꝛ vtraqȝ est pars
pricipalis·& certā habet differentiā ꝓpter accidē=
tia sua·& neutra depēdet ab alia·sicut infra dicet̄·
cū agetur de impedimēto differentie· ¶ In i·

In i·aduerbia termiata corripiūt penultimam·vt
uesperi ¶ De desinentibus in o·

a Aduerbiū si termīnet̄ i o·causa differētie
in vltimo seruat accentū·vt falso q̄ndo
est aduerbiū vltima acuit̄·quādo est no
men vltīa grauat̄·hoc dicit p̄s·in libro de accentu·
Hoc intelligi videt̄ de aduerbijs in o·desinentib⁹
descendētibus a ꝓnoībus·vt eo·aliquo·alio·Licȝ
em̄ quis sit nomē & alius·tamē q̄dam putauerunt
ista noīa que sequunt̄ regulā secūdi modi ꝓnomi=
num·vt quis·& cōposita ei⁹ & alius & hmōi esse
ꝓnoīa·Vnde cum dicit aduerbiū in o·terminatuȝ
acuit vltimā·glosat̄ de quib⁹ aduerbia q̄ facis ad=
das·ista expositō videt̄ michi bona·& ī paucis ha
bet īstantiā·excipit̄ tamē falso·qꝛ p̄stian⁹ dicit·ꝙ
acuit vltimā·& forte aliqua pauca alia De hͦ etiā
infra dicam cū agetur de impedimēto differētie·

¶ De desinentibus in am·

In am·nisi defendat positō·vt neunꝙ in penult̄·te
primūtur·vt bifariā·trifariā·multifariā·Quidam
excipiunt palam ad differentiā accusatī de pala pa
le·sȝ hoc multis non placet·qꝛ ſm hoc acueret̄ mul
tifariam ad differentiā adiectī noīs·& perperā ad
differentiā adiecti noīs·Declinat̄ aūt pperus ra
rum·Propterea hmōi differētia vel concidētia nō
semp attendit̄·imo est qn̄ autores seruauerūt con
cidentiā·est & qn̄ non·vt infra in īpedimēto diffe
rentie dicet̄ ¶ De desinentibus in as·

In as·aduerbia termiata in vltīa acuunt̄·vt alias·
ſm ꝙ est aduerbium acuit̄ in vltima ad differētiaȝ
nois alias·de alia alius qđ in fine grauatur·

¶ De desinentib⁹ in er·

In er·aduerbia termiata corripiūt penul·vt graui
ter·nisi positō interueniat·vt prudenter

¶ De desinentibus in es·

In es aduerbia desinentia corr̄·pnl'·vt quinquies·

¶ Aduerbia terminata in itus·

a Aduerbia in itus·terminata corripiūt pe
nultimā·vt funditus·diuinit⁹· ¶ In c·

In c·aduerbia terminata acuūt vltimā·vt huc·ad
huc·hinc·abhinc·dehinc·hac·illac·istac·illic·istic·
quorū etiam integra erant·illice·istice·illuc·istuc
excipit̄ donec qđ vltimā corr̄·sicut & nec·& ideo
penultima acuitur· ¶ In l·

a Aduerbia terminata in l·pauca inueniun
tur & corripiūt penultimā in trisillabis
& deinceps·vt isimul·edepol·Simul em̄
primam corripit·Facetus·Gratus & optatus stu
deat simul omibus esse. Dissillaba vero habent in
penultīa accentū·vt semel ¶ De dubijs adūbiorū

d Dubitari ꝯsueuit de accentu quorundam
aduerbiorꝫ·sicut de his q̄ ꝯponunt̄ a ma
gis·minus·modo·super·tamē·ten⁹·vbi·
inde·longe·De quibus ꝑ ordinem videndum est·

¶ De compositis a magis·

m Multo magis·sic̄ dicit hug·in rosario sem
per due sūt ꝑtes·& sic duob⁹ accētibus
regēde·silr̄ etiā q̄nto magis·Et scias·ꝙ
multo & q̄nto·sunt noīa aduerbialiter posita·&
non mutāt accentū noim·vn̄ non debent acui in fi
ne·Siliter multo maxie dꝛ ¶ De ꝯpositis a min⁹

a Aminus cōposita etiā habent dubitatōeȝ
de quib⁹ hug·in rosario dicit·Paulomi
nus & nichilominus qn̄qȝ sunt dictōnes
cōposite·q̄ndoqȝ oratōes·Cū aūt paulominus est
dictō cōposita debet ꝓferri sub vno accētu acuto
posito in antepenul·& est aduerbiū remissiuū·&
tm̄ valet quantū fere·vt paulomin⁹ cōsūmauerūt
me ī terra·Quādo vero sunt due dictōes·vt pau
lo ablatiu⁹·& min⁹ nomē·vel aduerbiū·vt paulo
minus·debent ꝓferri sub duob⁹ accentib⁹·licet mi
nus corripiat̄·Et minus cōpatiue tenet̄·tā nomen
q̄ꝫ aduerbiū·vt paulo min⁹ minorat⁹ ab angelis·
& minuisti eū paulo minus ab angelis·Item iste ē
doctor·sȝ ipe est paulo min⁹ ipo doctus. Item hͦ
aīal est ꝑuū·& hoc est paulo min⁹ illo·Siliter est
de hac dictōne nichilomin⁹·Cū em̄ est dictō cōpo
sita debet regi vno acuto accētu in antepenultima
collocato·& est cōiunctio aduersatiua·& valȝ tm̄
q̄ntū tamē·vt iste me offendit·& ego nicholomin⁹
bn̄feci ei·Quando vero est oratō·scȝ ablatiu⁹ ni
chilo et min⁹ nomē. vel aduerbiū debȝ ꝓferri duo
bus accētib⁹·sic̄ paulo minus·& min⁹ tenet̄ ꝯpati
ue siue noīaliter siue aduerbialiter accipiat̄·vt iste
multū comedit·& ille nichilo min⁹ isto·noīaliter
tenet̄ hic·Hoc aīal est magnū·& illud nichilo mi⁹
est illo·Et semp in tali ꝯstructōe intelligit̄ minus
ad regimē illius ablatiui·sicut est in paulo minus·
Quo minus ꝑ·q·scriptū semp sunt due dictiones·
Nā comin⁹ ꝑ c·id est·ꝓpe·vna dictio est·Tamen
papias dicit·quominus·id est·aliter nō·q̄si ꝓ vna
dictōe sumens·De siquomin⁹·sūt due opiniones
Nam hug·in rosario·dicit tres esse dictōes·Iohā
nis·xiiij·Si quo minus dixissem vobis·qꝛ vado pa
rare vobis locū·& sunt sub tribus accentib⁹ ꝓfe
rende·& est si coniūctō·minus ponit̄ ꝓ aduerbio
negādi·scȝ non·quo est nomē·& ibi supfluit·Vel
ponit̄ aduerbialiter quo·id ē·aliquo mō·& est sen
sus·Si nō essent·vel aliquo mō nō essent in domo
patris mei māsiones multe dixissem vobis·qꝛ va=
do parare vobis locū·Alij dicunt·ꝙ sunt due di
ctiones·scȝ ablatiu⁹ siquo & minus aduerbiū·id
est·si in aliquo minus·& scđm vtranqȝ opinionem
minus acuit penul·Cominus & eminus cōponunt̄
a man⁹·et corripiunt mi Vnde versus·Emin⁹ ad

longe· ſed cominus ad prope ſpectat ·

¶ De compoſitis a modo·

COmpoſita a modo· queſtionem habēt vt
quomō· nullomō ꝛc· Ad hoc dicit hug.
in ꝑdicto libello qui roſariū dicitur· Q̄ꝛ
quomodo· nullomō non ſunt dictōes cōpoſite· ſꝫ
due dictōnes· vnde duob⁹ accētibus debent regi·
Ponitur tamē quādoqꝫ· quō ꝓ qualiter · & tūc in
ſignū hui⁹ rei· ꝙ ille due dictōnes ponunt̄ ꝓ vna·
poſſunt ꝓferri ſub vno accentu· ſed quādo retinēt̄
in vi· noīm· tunc ſub duob⁹ accētib⁹ debent ꝓfer-
ri· Sil'iter dicendū eſt de nullomō· & vllomō Priſ·
etiam dicit in· xv· libro· vbi agit de abnegatiſ· Alie
ptes accipiunt̄ ꝓ aduerbioꝝ diuerſis ſignificatōi-
bus· Et eſt qn̄ due ptes ponunt̄ ꝓ vna. vt nullomō
nullatenus· Ex ꝑdictis verbis duplex eſt opinio.
Quidam dicūt· ꝙ āte penul· ꝑdictoꝝ acuit̄· qꝛ ſub
vno accentu ꝓferūt̄· vt ꝓ vna dictōne notentur·
Alij dicunt pͥſ· ideo dixiſſe duas ptes ꝓ vna poni
non ꝙ ſint due· ſed poti⁹ vna cōpoſita· qd̄ pͥſ· nun
ꝗ̄ negat· ſed duas inquit· eo ꝙ due integre ptes p
cōpoſitōem ibi iuncte inueniunt̄· De ſolūmodo &
tātū modo· & nullomō vſualiter tenet̄ · ꝙ ſint ſub
vno accentu ſicut ꝯpoſita dictō ꝓferenda· Poſſūt
nichilomin⁹ eſſe due ptes · ſed in alio ſenſu· Quo
eñ & modo due ptes ſūt· Si quo modo tres ptes
ſunt· vel eſſe poſſunt · vel due · ſiquo & modo·
Quidqd̄ tamē ſit ꝓfert̄ modo diſiunctim penult̄·
acuendo·

¶ De compoſitis a ſuper·

ASup compoſita dubitatōem habent · vt
deſuper inſuper· Quidā eñ dicūt ꝙ ſunt
due dictōnes· & ſic ſub duob⁹ accētib⁹
ſunt ꝓferende· Et ſup tenet̄ loco caſus· Nam ſi ca
ſus ſequit̄ conſtat duas eſſe dictōes· vt de ſup ter
ram· Alij· ꝙ veri⁹ credit̄ eſſe dicūt vnā dictōnem
eſſe cōpoſitā· Dicit eñ pͥſ· in· xiiij· li· in tractatu ꝑ
poſitōnum a· Q̄ꝛ ꝑpoſitō carēs caſu ſolum ꝑponit̄
p compoſitōem · Vñ cum dicit in regula generali ·
ꝙ ꝑpoſitō ꝯpoſita cum dictōne habente penult̄·
acutam añpenul· eam facit· dat p oppoſitū intelligi
ꝙ ſi pnl'ē corr̄· i ſimplici i cōpoſitōe nichilomi⁹ fit
corr̄· Vñ inuenitur deſup & deforis· idem a ſimili
dic de aforis·

¶ De compoſitis a tamen ·

DE cōpoſitis a tamē querit̄· vt attamē· ve
runtamē· ſitamē· ſedtamē· Hug̀· dicit · ꝙ
ſunt due dictōnes & ſub duob⁹ accenti-
bus ꝓferende· Vñ verūtamē duobus accētib⁹ de
bet ꝓferri· & ibi verū eſt nomē· ſꝫ ponit̄ ꝓ hac ꝯiū
ctione copulatiua ſꝫ· tamē eſt cōiunctio aduerſati
ua. Sil'iter dicit de attamē & ſedtamē· Et dicit· ꝙ
ad & ſed ſunt ibi copulatiꝰ ꝯiunctōnes Tamē vͦ
eſt aduerſatiua ꝯiunctio· Et dicit etiā· ꝙ pͥſ non fa
cit mentōem de ꝯpoſitōne ꝑdictoꝝ· Alij dicunt· ꝙ
tamē cū ꝑdictis cōponit̄ · & ſub accentu acuto in
añpenul· poſito ſunt ꝑdicte dictōnes ꝓferēde· vt
verūtamē attamē ſedtamē ſitamē· & hoc qñ ponū-
tur in vi vnius ꝯiunctōis· ſic̄ ꝓ ſed· vel ꝓ ſimili di
ctione· Poſſunt etiā ꝑdicta eſſe oratōnes ſiue due
ptes & regi duob⁹ accentib⁹· ſꝫ in alio ſenſu. vt ſi
dicam· Frater iohānes ianuēſis q̄ ꝯpilauit hūc libꝝ
dicit ꝙ deinceps acuit penul· verū tamē ē· ꝙ multi
aliter dicunt· & ita de ꝯſimilib⁹ · Sed tūc tamē po
nitur ꝓ ſed· & verū eſt nomē· & hoc ꝯmuniter te
netur. & hoc credo verū. Dico ergo· ꝙ verūtamē
& attamē & hmōi debēt acui in añpenl'· vt dictuꝫ
eſt· ſiue velis dicere ꝙ ſint vere cōpoſitōnes · ſiue
mauis dicere ꝙ ſint irregulares vocū ꝯgeries ſun
gentes loco vni⁹ dictōnis· Inuenit̄ etiam tametſi
ad hebreos· vj· tametſi ita loquimur· id ē· quāuis·

¶ De ꝯpoſitis a ten⁹

DE cōpoſitis etiā a ten⁹ dubitat̄· Priſtiā⁹
eñ dicit in tractatu ꝑpoſitōnū a· ꝙ apō
grecos toaxpis qd̄ eſt ten⁹ non ꝑpoſitō
ſꝫ aduerbiū eſſe oſtendit̄· Vñ de hacten⁹· nullatē⁹
quatenus oretenus querit̄ an ſint dictōes ꝯpoſite
Ad hoc dicit hug̀· in roſario ſiue in libello q̄ intitu
latur ſcḋm eū de dubio accentu· Q̄ꝛ hacten⁹ quatē⁹
nullaten⁹ ſunt due dictōes inuicē cōpoſite · & de
bēt ꝓferri vno accētu acuto poito i ātepnl'· Et ad
dit vt omīs obiectio remoueat̄· Dicim⁹· ꝙ hactē⁹
non cōponit̄ ex hac ſcḋm ꝙ eſt ꝓnomē· ſed ſcḋm ꝙ ē
aduerbiū vel aduerbialiter tenet̄ · ſꝫ ſi hac tenet̄ in
vi ꝓnomīs· & tenus in vi ꝑpoſitōis ꝓferendū eſt
ſub duobus accentibus· hac tenus· ſil'iter in oībus
ꝯſimilib⁹· Ad hanc opinionē facit qd̄ dicit papias
eaten⁹· id ē eouſqꝫ huc uſqꝫ ea ratōe· & ita videt̄
velle· ꝙ ſit vna dictio· Itē dicit q̄ten⁹ ē adūbiū lo
ci vel tpis· vt cū dicimus· Quaten⁹ ibim⁹· id ē · vſ
quequo· qua ratōe· quo ordine· quouſqꝫ· Itē hug̀·
in ꝑdicto li· dicit Q̄ꝛ poteſt dici ꝓtin⁹ p i· & deri
uatur a ꝓpe & ē aduerbiū tpis vel ordinis· ꝓtinus
id ē. ſtatim vel conſeq̄nter· & pōt etiā dici ꝓtenus
p e· & ē compoſitū a ꝓ vel a ꝓcul & tenus p e & ē
aduerbiū loci ꝓtenus· id ē· longe q̄ſi ꝓcul a tenus·
Quaten⁹ aūt ſemp ſcribi debet p e · & nunꝗ̄ p i·
Nichil eñ eſt quatin⁹ priſ· etiā dicit quaten⁹ eſſe
adiunctiuā cōiunctionē· Alij dicūt· ꝙ poſſunt eſſe
dictōnes vel oratōes· Vnde papias ſub ſillaba hac
hactenus· id eſt · vſqꝫ nunc quidā duas faciūt ptes
q̄dam vnam· ſꝫ melius vnā· Item hug̀· in libello de
dubio accentu dicit · Q̄ꝛ ſi in hac dictōne quaten⁹
teneat̄ qua in vi nomīs· & tenus in vi ꝑpoſitōis ꝓ
ferendū eſt qua tenus ſub duob⁹ accentib⁹· ſic̄ &
hac tenus· Et ſubdit · Sed diceret aliquis· Qualit̄
potero cognoſcere · ꝙ quaten⁹ ſit dictō cōpoſita
vel ꝙ ſint due dictōnes· Ad hoc dicim⁹· ꝙ ſēſus
conſtructōnis hoc ei indicabit & etiā dictōnū cō
ſtructio· Si eñ illi ablatiī tenent̄ adiectiue · dicen
dum eſt· nulla tenus· hac tenus · qua tenus ſemp ſꝫ
duobus accentib⁹ ꝓferēdo· Si vero non tenent̄ ad
iectiue· & in vi ablatiuoꝝ efficiunt̄ dictōnes cōpo
ſite ex illis· & ꝑpoſitōe tenus· & tunc dicet̄· hacte
nus· nullatenus· quatenus ſub vno accento poſito
ſup antepenul· ſillabā· Et ꝙ dicit pͥſ· duas ptes po
ni ꝓ vna· cū dicit nullatenus dicimus eum dixiſſe
hoc. non qꝛ vellet nullaten⁹ non eſſe dictōem ꝯpo
ſitam· ſꝫ qꝛ ille due ptes integre iūgunt̄ in illa ꝯpo
ſitione Hec hug̀· Papias ſcḋm vſum ꝓꝓria videtur
ſtare opinione· Vnd̄ dicit hac · tenus· q̄tum ad ar
tem due ſunt ptes· pronomē & ꝑpoſitio · ſic̄ pube
tenus· & circū tenus· ſed obtinuit vſus pro vna p
te haberi · ſcꝫ pro aduerbio tempis· Tercij dicunt·
ꝙ tenus aliq̄ndo poſtponit̄ dictōni caſuali· vt hac
tenus p h· qua tenus· ore tenus · verbo ten⁹· & tūc
non inde prouenit ꝯpoſitio · īmo oratio· Tenus aūt
ꝑpoſitō q̄ quaſi ſēp poſtponit̄ diſiunctī a ſuo ab
latiuo ꝓfert̄ · qꝛ tunc ſcḋm pͥſ nunꝗ̄ p cōpoſitōeꝫ
prepoſitōes ſic poſtpoſite proferunt̄ · Cū ergo dꝛ
q̄ tenus · verbo tenus· circū tenus· hac tenus ſunt
due ptes· et ſub duobus accentib⁹ proferende et
te acuitur · qꝛ prepoſitō poſtpoſita ſuo caſuali ſer
uat generaleꝫ regulā accentuū que eſt ut biſſillabe
prepoſitōes acuāt penul· Vnde dicit pͥſ· in tracta
tu ꝑpoſitōnum Sine prepoſitō eſt et verbum· ſed

accentu differt q̄ndo preponit̄ · p̄posita em̄ graua
tur vtraq; sillaba · vt sine timore · postposita penl'.
acuit · vt te sine nil altū mens īchoat · De hoc etiā
vide infra in impedimēto distinctōis · Si vero te-
nus postponit̄ dictōi nō casuali tūc pōt esse ꝯpo-
sitio · vt protenus · qḋ ꝯponit̄ a ꝓcul & tenus · & a-
ctenus sine h · qḋ cōponit̄ ex ac aduerbio & tenus
Vnde papias bn̄ dicit actenus eē ꝯpositū · & tunc
sine h · scribit̄ · quādo vero ē ibi h · sūt due ꝑtes · &
duobus accentib9 ꝓferende · hac · & tenus · & acuit̄
te · Sed ꝙ dicit pap̄ · eatenus esse dictōem · ideo h°
facit · q2 est oratō non ꝑfecta · Et ꝓpter hoc etiā di
cit · ꝙ quatenus est aduerbiū · id est · aduerbij loco
sumptū · q2 p̄positio cum casuali equipollet aduer
bio · Vel potest dici · ꝙ papias loquit̄ ꝑ suo tempe
quia forte tūc vsualiter dicebat̄ · oreten9 grauata
te · sed ſm artem acuenda est · & hoc videt̄ notasse
papias cū dicit hac tenus · q̄ntu; ad artē aūt sunt
due ꝑtes · ꝓnomē & p̄positō · sicut pube ten9 · sed
vsus obtinuit ꝑ vna ꝑte haberi · Sed nunc moder
ni lr̄ati ꝯmuiter dicunt · ꝙ pubetenus & hactenus
& hmōi sunt dictiones · & acuitur te · q2 p̄positio
postposita suo casuali seruat ꝓprium accentum vt
dictum est · De qua ten9 dicendū · ꝙ sunt due ꝑtes
& qḋ dicit hug̊ · ꝙ quatenu9 semꝑ scribitur per e ·
& quatin9 nichil est · non credit̄ ei · imo quatinus
ꝓut ꝑ i · est scribendū deriuat̄ a qua · & est simplex
Vnde dicit papias · Quatin9 ꝓut est ꝯiunctio cau
salis ꝑ i · scribitur · Potest etiā esse ꝯiunctio adiun
ctiua · Hoc etiā vult grecism9 qui dicit · Dictio q̄-
tin9 ē · oratio qua ten9 esto · Dictio sub media bre
uis est oratō longa Si fiat prosa · breuiat tamē vt-
q; metrum · Hec vltia opinio ꝓbabilior est & cō
munior · Sed hic orit̄ questio quedā difficilis & nō
dissilanda · Dictū est em̄ ꝙ oretenus hacten9 ꝑh ·
quatenus & hmōi sunt due ꝑtes · & duobus accen
tibus regende · Sed quid dicem9 de nullaten9 · vl ;
latenus omēs ꝯmuiter ꝓferunt has dictiones sub
vno accentu tanꝙ̄ sint dictiones ꝯposite · Ad hoc
dico · ꝙ nō sunt hmōi oratōes dictōes ꝯposite · sed
sunt q̄dam irregulares vocū cōgeries · q̄ ſm vsum
sub vno accentu acuto posito suꝑ an̄penul · ꝓferū
tur ac si essent vna dictio cōposita · Et talis irregu
laris vocum ꝯgeries inueitur in m̄ltis alijs · sic in e
uestigio extemplo Vn̄ dic̄ maijster bene In oꝑe do
nati inuenim9 · ꝙ p̄positō videt̄ ꝑ ꝯpositōem veni
re cū sequēti casuali · vt inuicem extēplo & nō exti
plo · q2 prepositō non corrūpit casum cui transiti
ue adiungit̄ · id est · actm̄ & ablatm̄ sequentem · et
ita nichil est dictū extimplo · Siliter videnť ꝯposi
tiones esse ꝯsimiles · decetero · defacili · eximprouiso
euestigio · quas omēs dici9 in veritate non eē ꝯpo
sitōnes · sed irregulares vocū ꝯgeries · & hoc ideo
q2 casus cū sua p̄positōne fungit̄ loco aduerbij vel
aduerbialis determinatōnis · vnde possūt casualia
cū suis p̄positōibus ad interrogationes aduerbio
rum respōderi · vt quo vadis · ad vrbem · q̄liter fiet
hoc · defacili · q̄liter introiuit iste · eximprouiso · q̄n
venisti · ex templo · id est . statim Sic ergo vt dictū
est · ꝙ nullaten9 · vllaten9 & hmōi non sūt ꝯpositō
nes · sed quedā irregulares vocū ꝯgeries · que sub
vno accentu ſm vsū ꝓferunt̄ ac si eēnt vna dictō
Et hoc innuit pristian9 in tractatu adūbioꝝ vbi a
git de abnegatis dic̄ · est q̄ndo due ꝑtes ponūtur
pro vna · vt nullomō nullaten9 · Si aūt vlteri9 vel'
instare & dicere · ergo a simili oreten9 · hacten9 &
hmōi possūt sƀ vno accentu ꝓferri Dico · ꝙ n̄ seq

tur · q2 predicta sunt q̄dam irregulares ꝯgeries vo
cū & improprietates artis · & imꝓprietates nō sūt
extendēde · licet ꝓpter ꝯmunē vsū vel ꝓpter poeti
cam autoritatē sūt sustinende · & ita similiū idē sit
iudiciū

¶ De ꝯpositis ab vbi ·

De ꝯpositis ab vbi ꝯsueuit q̄ri · vt alicubi
atubi · astubi · postubi · nūcubi ⁊c̄ Dico · ꝙ
vbi recipit vndeci ītcōpositōes & adie
ctiones · vt sicubi · necubi · alicubi · nūcubi · ecubi · vbi
q; · vbiubi · vbiuis · vbilibet · vbicūq; · vbinā · Et q̄li
bet istaꝝ dictionū vno accentu regit̄ cū sit vna di
ctio · Vnde sicubi · necubi · alicubi · nūcubi . ecubi ·
acuūt ātepenl' · vbiq; vero acuit penl' · De alijs pōt
patere · Inueniunt̄ etiā q̄dam vocū aggregatōnes ·
q̄ videnť esse ꝯposite ab vbi · sed ꝓprie non sūt ꝯpo
sitiones s; q̄dam irregulares vocū ꝯgeries · vt atu
bi · astubi · postubi · q̄ fungunt̄ loco vni9 dictionis
sc; postꝙ̄ vel s; vel alterius ꝯsilis dictōis · & tūc
ad denotand ꝙ due dictōes ponunt̄ ꝑ vna debēt
sub vno accētu proferri · vt videlic; an̄pnl' · acuat̄ ·
Possunt nichilomin9 poni in vi duaꝝ dictōnum ·
vt maīfestū ē · vt at ubi · id ē . s; postꝙ̄ · s; q̄ndo · Vn
de ad galathas · At ubi venit plenitudo tꝑis · id ē ·
s; postꝙ̄ · & tūc constat ꝙ regunt̄ duob9 principa
lib9 accētibus · Et similiter ď ast ubi · post ubi · & si
milib9 · Si aliq̄ndo hmōi irregulares vocū ꝯgeries
inueniantur · De compositis ab inde & longe in
fra dicam in impedimēto distinctōnis · Hec ď accē
tu ꝑtiū etiam indeclinabiliū dicta sūt

¶ De sex impedimētis accētus

Nunc septimo loco restat determinare de
impedimētis accētus · ¶ Scias ergo · ꝙ
impedimēta regulaꝝ de accētu traditaꝝ
sunt sex · sc; ꝯcisio · differētia · ꝯsortium · vsus · encle
sis · distinctio · De vnoquoq; istoꝝ nunc ꝑ ordinē;
videamus ·

Concisio impedit naturalē accētum · quia
suꝑ quancūq; sillabā fuerit accētus in in
tegra dictōne · suꝑ eandē remanet in cor
rupta · vt amat ꝑ amauit · circunflectit em̄ hanc sil
labam mat sic̄ amauit · & eandē ꝓdu · Similiter desi
nentia in as · seu gētilia · siue patria circūflectunt
vltimā causa cōcisionis · q2 illa eadem circūflecte
batur ī integris · vt nostras · vestras · cuias · arpinas
rauēnas · & his similia · quorū nr̄i olim fuerūt · no
stratis · vestratis · cuiatis · arpinatis · rauēnatis · ꝑe
nul · circūflexa · Siliter q̄ris · istic · illic circūflectūt
vltimā · q2 integra eoꝝ fuerūt quiritis · illicce istic
ce · q̄ nostro tꝑe per ꝯcisionē proferunt̄ · sic̄ vult
pristian9 in · iiij · li · d · vbi determiat de desinētibus
in as · Illud idem ꝯtingit in vt̄is apocopatis · quoꝝ
nr̄i corripiunt̄ in antepnl' · quāuis ibidē sit accētus
acut9 · vt virgili9 o virgili · mercurius o mercuri ·
martirius o martiri · vult9 vultei · gaius gai · Tales
em̄ vt̄i acuūt penul . quanuis ip̄a sit breuis sic̄ illa
eadem acuit̄ in nr̄is eoꝝ · & acueretur in illis nr̄is
virgilie · mercurie · martirie . si vsus haber; · ergo sƀ
tracta vltima vocali · oportuit ꝙ accētus acutus
remaner; super eandē sillabā suꝑ quā fuiss; in inte
gris · sic̄ probat p̄s · in li · vij · b · Vbi determinat de
vt̄io singulari secūde declinatōnis · Ostendit etia;
ibidem · ꝙ vultei · pompei · sūt duarū sillabarū · & i ·
est ibi ꝯsonans · & gai monasillabū est · Vide in ter
cia parte · vbi agit̄ de nr̄io secūde declinatōnis · S;
obicitur ꝯtra hoc documentū de compositis ab in
de aduerbio · vt exinde · subinde · deīde · ꝑinde . q̄m
hec integra habent accentū super ātepenul · s; fcā

concisione habent accentũ supra hanc sillabam in·
vt exin·subin·ꝓin·dein·Ad hoc dico ꝙ integ̃ nõ
habuerunt accentũ acutũ sup antepenul·ꝑ naturã
cũ pnl'·esset longa positõe ad quã ptinebat princi
palis accentus·& ideo facta corruptõne siue con
cisione vltime sillabe·accent⁹ reuertit̃ ad locũ suũ
id ẽ·ad sillabam in· ¶Item obijcit̃ de hoc verbo
petijt pro petiuit·qꝛ non habet accentũ sup penl'·
Dico ꝙ mutatõ tpis hoc fecit·quia petiuit ꝓdu·
penul·ſꝫ petijt corri·ꝓpter vocalẽ sequentẽ·Simili
ter deũ acuit penul·ꝑ deorum.& non videt̃ regu
lam concisionis seruare·qꝛ deũ acuit penul·ſꝫ deo
rum flectit·Dico ꝙ hoc fit ꝓpter subtractõem vo
calis·Regula eñ de ꝯcisione intelligitur remanẽte
eadem vocali·Sicut vult p̃s·in·vij·libro·vbi agit
de vt̃is secunde declinatõnis·In abscisionib⁹ inq̃t
si ea vocalis in qua ẽ accent⁹ integra manet·seruat
etiam accentuꝫ integrũ·vt audijt audiuit·nostras
nostratis·illic illice·

¶De mutatõne accentus causa differentie·

Causa differentie sepe mutat̃ vel corrum
pitur naturalis accent⁹·vt pone aduer=
bium acuit vltimã ad differentiaꝫ huius
verbi pone·qd̃ circũflectit primaꝫ·Similiter circũ
q̃ndo postponit̃ casuali·acuit vltimã ad differẽtiã
huius noĩs circũ·vt maria omĩa circũ·Similit̃ er
go nomẽ circũflectit vltimã·ad differentiã huius
ꝯiunctõnis ergo·Et alio & aliquo habent accẽtuꝫ
in fine ad differentiã noĩm sic̃ alias & hoc possessi
uum cui⁹ in fine acuit̃ ad differentiã huius ĩfiniti
noĩs cuius ia iũ Sed q̃rit̃ q̃re in multis alijs tal' dif
ferentia non seruat̃·vt modo·sero·cito·crebro ve
ro·Deberẽt eñ & hec mutare accentũ ad differen
tiam noĩm·Ad hoc dico·ꝙ sufficit differentia tpis
in vltĩa sillaba·qꝛ q̃ndo sunt aduerbia hñt vltimaꝫ
correptã·sed qñ sunt noĩa ꝓducũt eam·Tamẽ dt̃i
& ablatĩ aduerbialiter positi non mutãt accentuꝫ
vt liquido·secreto·tuto·& sil'ia q̃ non trãseunt in
aduerbia·quãuis ponant̃ adũbialiter·vñ habẽt vl
timã lõgam sicut & noĩa·vt vult maijster bñ·Hic
nota·ꝙ sic̃ dic̃·p̃s·in·xv·li·i tractatu de aduerbijs
Aduerbia veĩentia a noĩbus secũde declinatõnis
ꝯuertunt o·in e·longã·vt huic claro clare·huic op
timo optĩe·Multa aũt ex sup̃dictis noĩb⁹ ipa ter
minatõe dt̃i ꝑ aduerbijs accipiunt̃·vt falso·ꝯsulto
postremo·sedulo·augurato·maĩfesto p̃uato·p̃ca
rio·merito·& sepe corripiũt·o·terminalẽ qñ ĩ ad
uerbia transeũt·vt cito·sero·modo necessario·Di
citur & necessarie·verũ & vero·p̃mum & primo·
Ista ꝫm maijstrũ bene ꝓducũt o·& sil'ia vt vidisti
Excipit tamẽ tria sp̃ealiter·de quib⁹ etiã p̃s·exem
plificat·ut patuit·Vñ dicit maijster bene·In o·ꝓ
ductã dt̃i & ablt̃i·siue ponant̃ casualit̃·siue aduer
bialiter·vt merito·p̃ter gerũdia q̃ ꝫm donatũ con
munia sũt·vt legẽdo·& p̃ter cito·sero·mõ & alia
pauca q̃ posita aduerbialiter ꝯmunia sũt Vnde pa
tet·ꝙ hmõi dt̃i ĩ o·aduerbialiter positi non acuũt̃
in fine·nec etiam alia aduerbia nisi pauca exceptis
aduerbijs in o·q̃ fiunt a ꝓnomibus·vt eo·alio ali
quo·& sil'ibus sic̃ dixi sup q̃ndo determĩaui de ad
uerbijs termĩãtib⁹ in o·& ꝓpter hoc multi dicũt
ꝙ multo·tãto·quãto·cũ sint dt̃i aduerbialiter po
siti non debẽt in fine acui cũ non sint ꝓnomĩa nec
etiã sequant̃ regulã secũdi modi ꝓnoĩm·vt quis·
vnus·tot⁹·ali⁹ ⁊c̃·Huiusmodi eñ q̃ descendunt a
noĩbus seq̃ntibus regulã secundi modi ꝓnoĩs·q̃ q̃
dam putauerũt ꝓnoĩa acuũt vltimã sic̃ & adũbia
ĩ o·q̃ veniũt a ꝓnoĩb⁹·vt illo·eo·alio·& ꝯpoĩta a
qᵒ·vt siquo.neqᵒ·aliqᵒ·ecqᵒ·quoqᵒ·oĩa ista a qᵒ
aduerbio loci ꝯponunt̃·Canis aũt non mutat accẽ
tum·ad differentiã hui⁹ verbi canis·qꝛ vtraqꝫ est
p̃cipalis ps·& certã habet differentiam ꝓpter acci
dentia sua & neutra dependet ab altera·sed vbi
differentia habet locũ debet vnũ ab altero per or
dinẽ depẽdere·ita põt in ꝯsimilibus dici & est ver
bum vtile·& notabile·(nisi in aliquib⁹ ꝯmunis
vsus contradicat·vel exp̃ssa autoritas) & gen era
liter obseruandũ·

¶De mutatõe accent⁹ causa consortij.

Consortij causa quãdoqꝫ regula natualis
accẽt⁹ ñ seruat̃·vñ cuia cuiũ acuũt pnl'·
ꝓpter consortiũ masculini qd̃ est cuius·
& vtraqꝫ pleraqꝫ acuũt pnl'·ꝓpter ꝯsortiũ masculi
norum & neutroꝝ suoꝝ in quib⁹ penul·de necessi
tate acuitur.vt vterqꝫ vtrunqꝫ·plerusqꝫ pler unqꝫ
Potest tamẽ esse in causa cõiunctio endetica siue
epictasis·id est·sillabica adiectio·scꝫ qꝫ·Idem põt
dici de ꝯpositis ab hoc verbo facio·q̃ retinẽt a ĩ cõ
positõne que ꝓpter consortiũ p̃me ꝑsone in q̃ ante
penultĩa acuit̃ eadem facta penl'·acuit̃ in secunda
persona·vt benefacio benefacis·quãuis ipa sit bre
uis·Similiter tepefacio facis facit·Si uero corrũ
patur illa vocalis a.ut inficio·tunc non seruat̃ con
sortiũ accent⁹·vt inficio cis cit·sicut vult p̃stianus
in·viij·li·e·dicens·Si vero facio uerbo vel fio ĩte
gris manentibus aliud verbũ infinitũ ãte ea ꝯpoãt̃
non solum significatões & cõiugatões integras eis
seruã⁹·ſꝫ etiã accẽt⁹·ut calefacio cis cit·tepefacio·
cis cit·In scd̃a eĩ & tercia ꝑsona pnl'·acuĩ⁹·quãuis
sint breues·Sil'it̃ calefio fis fit & tepefio fis fit·fi
nales seruant accentus in secunda & tercia ꝑsona
quos habẽt in simplicibus·Idẽ etiam ꝯtingit ĩ hoc
verbo fideiubeo bes bet·quia secũda ꝑsona & ter
cia acuunt penul.ꝓpter ꝯsortium p̃me ꝑsone·quan
uis hec sillaba iu·sit breuis·Et hac ratõe possum⁹
dicere vsucapio pis pit·penultĩa acuta ꝓpter ꝯsor
tium p̃me ꝑsone·sed iam multi grauãt eam qd̃ lau
do·& bene põt fieri cũ sit breuis·Idem cõtingit in
hoc verbo beneplaceo vt dicat̃ beneplaces cet pnl'·
acuta ꝓpter ꝯsortiũ p̃me ꝑsone·Qꝛ eñ beneplaceo
sit ꝯpositum·patet ꝑ hoc nomẽ beneplacitũ deriua
tum ab eo·ut beneplacitum est domino habitare ĩ
eo·vel lego ad beneplacitum tuum·

¶Vsus turbat accẽtum

Vsu mediante quãdoqꝫ regule p̃dicte ge
neralẽ accẽtum non seruãt·ut satisdare
penul·acuta cũ deberꝫ eam grauare·q̃a
breuis ẽ·sic̃ dicim⁹ circũdare penul·grauata·Sed
vsus debet aliquid ratõis habẽ·Dico ergo id ideo
ꝯtigisse·qꝛ ĩ digesto·& ĩ alijs li·legalibus hoc ver
bum satisdaẽ ꝑ diuisionẽ ꝓfertur·ut reus debꝫ ad
esse·satisqꝫ dare·Et id̃ hoc verbum daẽ seruat ac
cẽtum acutum quẽ habet in simplicitate Vsus etiã
habet·ꝙ omĩa ꝯposita a duo vel tria habeant accẽ
tum acutum sup penul·ut vigintiduo vigintitria·
quãuis illa sit breuis·Sꝫ id̃ hoc ꝯtingit·quia plus
certitudinis ẽ in vltimo naturali ꝙ̃ ĩ p̃mo causa de
clinatõnis & gñis qd̃ distinguit·& id̃ remanet ac
cẽtus in penul·simplicis·Vsus etiam acuit penul
timã quorundã noĩm latinoꝝ·ut lombardia.recto
ria·papia quãuis ipa sit breuis·Sꝫ dicim⁹·ꝙ hoc
ꝯtingit causa imitatõis·Imitãt̃ eñ greca desinẽtia ĩ
a·q̃ habent penul·acutã·ut comedia·traiedia·phi
losophia·thelogia·& his similia·¶Et sciendũ·ꝙ

greca possūt corripi sb̄tracta vna vocali d̄ dyptō
go que ē ibi scꝫ ei· et possunt eandē ꝓducere· Sed
ī cōmuni sermone semꝑ retinemus accentuꝫ acutū
vel circūflexum & nunꝙ grauē· vt maria· quāuis
possit corripi· Vnde prudentiꝰ· Nec mea post ma
ria potis est ꝑstringere iura· Potest etiā ꝓdu· pnl'
Iuxta illud· Transiuit maria cū fratre beata maria
Si ergo q̄dam latina ꝑ grecismū habent accentū su
per penul· qd̄ causa maioris boatus videt̄ contīge
re· qꝛ dcōes grece ꝓlate ore rotūdo magis sonāt
ita vult maiister bn̄· Hug̓· dicit· ꝙ noīa notha pos
sunt in penul· corr̄· & produci ꝓ volūtate legētis
vt scenophagia· vt dixi sup̄ vbi posui regulas gn̄a
les ad cognoscēd̄ accētū cuiuslibet sillabe Silit̄ ha
bet vsus· vt dicamꝰ vicecomes· archicomes· archi
coquus· penl'· acuta· sed hoc facit potētia nt̄i· q̄a re
manet incorruptꝰ· & ideo non amittit accentum·
Non aūt est hoc ignorandū· ꝙ sicut dicit p̄s· i· vij·
libro tractans de dt̄o plurali secunde declinatōis
Oportet scire q̄dem analogie ratōem· vsum tamē
autorum magis emulari· Attende hoc diligenter·
ꝙ p̄sti· non dicit simpliciter vsū sꝫ vsū autoꝝ Vn̄
vide ne decipiaris ꝑ equiuocatōeꝫ in vsu· sumēdo
scꝫ vsum ydiotaꝝ· imo potius abusū ꝓ vsu autoꝝ
& in arte actenꝰ ꝑitoꝝ· Nam vt dicit Ambrosius
Vulgi vsus non p̄iudicat veritati· Consiliū hug̓·
Si vis illud seruare in hmōi tale est· Dicit em̄ ī q̄s
vel qui· Quisputas est vna dictio simplex· & est
ibi putas sillabica adiectio· & debet proferri sub
vno accentu acuto posito super antepenultimam
vt ibi· Quisputas maior est in regno celoꝝ Si tn̄ ī
aliqua ecclesia tibi legendum fuerit· cuius abusus
quis putas· ꝓ duabus accipiat ꝑtibus· nos ꝯsulen
do ꝯsulimꝰ· vt abusum illiꝰ ecclesie sequaris· nisi tā
te fueris autoritatis· ꝙ p̄uū vsum corrigere valeas
Velle nanqꝫ videri sapientē inter īsanos & ydiotas
quedā species furoris est·

De mutatōne accentꝰ causa enclesis·

Enclesis· id est inclinatō mutat naturalem
accentū· Sed fit enclesis ī p̄ncipio & fit
in fine· In principio fit ꝑ hmōi ꝑticulas·
si num· & ne· vt siquis· nunq̄s· nequis· & hoc fit b̄m
grecos· qꝛ sepe faciūt enclesim ī p̄ncipio. Iste igit̄
ꝑticule īclināt accentū sequentis sillabe ad se· id ē
trahunt accentū ad se· ita ꝙ non est principalis ac
centꝰ sup sequentē sillabam· sed sup p̄mā· & talis
accentus reductꝰ sup p̄mā sillabam circūflexꝰ est·
vt siquis· nūquis· nequis· & in talibus bene seruat̄
regula naturalis accentꝰ· Propter eandē enclesim
dicimꝰ neq̄ndo antepenul· acuta· cū deberet penl'·
acui· qꝛ longa est positōne· Similiter est dicenduꝫ
aliq̄n ātepenul· acuta· non ad differentiā huiꝰ abla
tiui aliquāto· vt videt̄ velle pristianꝰ sed causa cō
sortij· scꝫ vt penul· huiꝰ aduerbij quādo grauetur
in hac ꝯpositōne sic̄ in alijs· vt siq̄ndo· neq̄ndo· ali-
quādo· sic̄ dicit maiister bene· Pristianꝰ aūt in· xv·
libro in tractatu de aduerbijs sic dicit. Inde & ex
eo ꝯposita· vt deinde· subinde· ꝑinde· exinde· ꝓinde
que omīa ātepenul· habēt acutaꝫ· Vel quia ꝑ adie
ctōem habent de· ut q̄busdā videt̄· Vnde frequen
ter inuenit̄· exin· ꝓin· dein· vel magis· qꝛ p̄positio-
nes sepate grauant̄· vt diuncte esse ostendantur·
acutū in his assumpserūt accentū· quō & ꝯiūctio-
si· & ne· aduerbio q̄ndo p̄ponunt̄ q̄ndoqꝫ· vt siq̄n
do· neq̄ndo Nam aliquādo differentie causa ab ali
quāto· qd̄ ꝯsimilē sonū habere videt̄· acuit ātepnl'·
ita dicit pris· Illud qd̄ est dictū sup̄ a maiistro be-
ne magis est ratō essentialis· sed qꝛ aliq̄ndo causa
ꝯsortij ātepenl'· acuat. non ad differentiā de aliquā
to· Differt aūt enclesis facta in principio ab illa q̄
fit in fine· qꝛ illa que fit ī pricipio habet sup se pri
cipalē accentū· scꝫ acutum vel circunflexū· Finalis
aūt semꝑ habet grauē· Enclesis aūt in fine accidit
his tribus ꝯiunctōibus que· ne· ue· qꝛ inclināt accē
tum p̄cedentis sillabe ad se· id ē. trahunt accentum
illiꝰ sillabe sup quā erat principalis accētꝰ ī p̄cedē
ti dictōne ad vltimā sillabā eiusdē dictōis· Ita· ꝙ
finis eiusdē dictōnis acuit̄ vel circunflectit̄· & se-
quens ꝯiunctio encletica semꝑ grauat̄· vt dixitqꝫ·
legisne· cōiterue· & ita corripiunt̄ ibi duo accentꝰ
qꝛ in p̄cedenti dictōe mutat̄ principal' accentꝰ de
suo loco ad vltimū· & ip̄a ꝯiūctio encletica q̄· de
beret naturaliter acui cum sit breuis ibi grauat̄· &
hoc ideo ꝯtingit· qꝛ cū deberet grauari si p̄cederet
oportet eā eundem accentū seruare posterius queꝫ
habuissꝫ prius. & sic amisso pricipali accētu ꝓfert̄
cū p̄cedenti dictione· acsi essꝫ vna dictio secū· q̄n-
doqꝫ tn̄ n̄ inclinat accentū p̄cedētis sillabe· qd̄ acci
dit ꝓpter corruptōeꝫ p̄cedentis vocalis· vt hiccine
cum deberet dici heccene· corrupta em̄ est ibi silla
bica adiectio· qꝛ non erat de substātia dictōis· nec
habebat aliquē accentū sup se cū careat significatō
ne· & non sit dictio· & hoc factū est causa maioris
elegantie· vel causa necessitatis· qꝛ nō ē ponendus
pricipalis accētꝰ sup aliquā sillabicā adiectōeꝫ· cū
penitus careat sensu· & sic necessitas cogit eaꝫ cor
rumpi· ne diceremus heccene posito accentu acuto
sup penul· Similiter vndiqꝫ & deniqꝫ non inclināt
accentū· qꝛ p̄cedēs vocalis corrupta ē· Nā vndiqꝫ
ꝯpoītur ex vnde· & qꝫ· deniqꝫ ex denuo· & qꝫ· cau
sa quoqꝫ differētie amittit q̄ndoqꝫ ꝯiunctio encleti
ca vim suā· vt itaqꝫ· vtiqꝫ· ātepenul· acuta quādo
sunt dictōes ꝯposite· Cuꝫ em̄ sine ꝯpositōe accipiū
tur habent accētū sup pnl'· seruata natura ipius en
clesis· & merito· qꝛ melius seruat vim suā ꝯiunctio
encletica extra ꝯpositōem ꝙ in ꝯpositōne· Similit̄
cessat inclinatio p̄cedētis sillabe· q̄ndo ꝯiunctio en
cletica ꝯiūgit monosillabā dictionē· vt mulier· vir
qꝫ currūt· Non em̄ inuenit āte finalē sillabā quā in
clinet· Dicunt etiā quidā· ꝙ causa interrogatōnis
ꝯiūctio encletica amittit vim suā· vt currit ne sor
tes platoqꝫ· Videt̄ em̄ acui· Ad hoc dico· ꝙ ꝯiun
ctiones encletice causa corruptōnis vel differētie
vel monosillabe dictionis amittūt inclinatōnē p̄ce
dētis sillabe· ip̄e tamē semꝑ g̃uant̄· Sꝫ cā interroga
tionis nullo modo· vt legis ne· Non em̄ inclinat̄ ac
centus p̄cedētis sillabe sup vltimā huiꝰ verbi legis
sed ip̄a ꝯiunctio vid̄r ibi retinē naturalē accentum
id ē· acutū qd̄ alibi non facit· & hoc ꝯtingit ex mō
interrogādi· Enclesis etiā facit vt dicamꝰ vbiqꝫ pe
nult̄· acuta· quāuis ip̄a sit ꝯmunis· id ē· longa vl' bre
uis· Vel dicamꝰ· ꝙ in accētu potius fuit cedendū
longitudini ꝙ breuitati· cū longa sit dignior breui
Rectius ergo videt̄· ꝙ ꝯiunctio encletica in fine in
terrogatiue orationis posita· q̄ntum ad accentum
oratōnis acuit̄· & q̄ntum ad se grauat̄· Et ꝙ diciꝰ
d̄ ꝯiunctione qꝫ· possumꝰ dicere d̄ eadē q̄ndo ē sil
labica adiectio· vt plerusqꝫ· pleraqꝫ· plerūqꝫ· Vel
sufficit rō supiꝰ assignata· Profert̄ etiā sub rōe en
cletice hec p̄positō cum quādo postponit̄ his pro
nominibꝰ te· me· se· nobis· vobis· qꝛ ip̄a grauat̄· ac
si essꝫ vna dictio cum p̄cedēti pronomine cum de
berꝫ acui· eo ꝙ breuis ē & ponit accētum circūfle
xum sup vltimā sillabā precedentium ablatiuorum

& sic inclinat· vt nobiscũ· vobiscũ· sed p̄cedēte mo nosillabo ablt̄io non videt̄ inclinare· cũ ipe abltũs ꝑ se circunflectit̄· vt mecũ· tecũ· secum. Nisi dicã⁹ ꝙ inclinat accentũ ad se· eo ꝙ ipa p̄positõ inclinat̄ id est· grauat̄· Hoc aũt fit· qꝛ cum deberet illis ab latiuis p̄poĩ vt grauaret̄· sic̄ facit cũ alijs ablatiuis oportet· ꝙ postpoĩta faciat illud idẽ· id ẽ· vt ḡue tur· Postponitur aũt huic ablatiuo nobis· cã vitã= di cacephaton· Alijs aũt ablatĩs eiusdẽ modi post ponit̄ causa ꝯsortij· Si eñ postponat̄ alijs ablatĩs acuitur· vt quicum· quibuscum. Et hº ideo qꝛ põt p̄poni· vt cũqui· cũquib⁹· sic̄ vult p̄stian⁹ in· xiiij· libro in tractatu p̄positõnũ g· dicens· Cũ ꝑ solam ꝯpositõem inuenit̄· Nec mirũ cũ loco eius in cõpo sitõne semꝑ con· ꝑ o. ꝯponat̄· vt ꝯiungo· & ita cum p̄positõ qñ ꝓnoĩb⁹ postponit̄· encletice vice fugi tur· vt mecũ· tecũ· secũ· nobiscũ· vobiscũ ꝛc̄· Alijs vero postposita acuit̄ vt quocum· quacum· quecũ quibuscũ· Et in· xij· libro p̄positõnũ g· dicit p̄stiã⁹ postposita acuit̄· vt quocũ· quacũ· quecũ q̄buscuꝫ Et in· xij· li· p̄positõnũ g. dicit p̄s· Mecũ aũt tecum secũ· nobiscũ & vobiscũ· ꝑ anastrophen cũ ꝓnoĩe p̄positõ cũ est· Quõ si dicam· ꝓpter te· & te ꝓpter idem significo· Et cũ quib⁹· & quib⁹ cũ· sic cũ me· & mecum· Nam antiquissimi vtrũqꝫ dicebãt· Sed in plurali p̄ine ꝑsone cacephati cã· dicere solebant ꝑ anastrophen· nobiscũ ꝓ cũ nobis··

De impedimẽto causa distinctõis·

Distinctio impedit regulas qñqꝫ naturalis accent⁹· Distinctio nãqꝫ est cã· quare omĩa ꝯposita ab inde hñt accentũ acutũ suꝑ ãtepenul· vt exinde· deinde· ꝓinde· subinde· cũ pnl'· q̄ est longa positõne deberꝫ ꝺm regulam acui· De hoc vide ĩfra ĩ ide. P̄ris· aũt hoc fieri dic̄ ꝑ grecismũ· id est· ꝑ grecoꝝ morẽ· qꝛ idem ꝯtĩgit in qui busdã aduerbijs grecis Et iõ fit· ne p̄positõ videa tur ꝑ apositõeꝫ venire· si scꝫ grauaret̄· Acuit̄ ergo vt ostendat̄ ꝙ ꝑ ꝯpositõem venit· Vñ in· xiiij· li· t· dicit sic p̄s· Cũ apud grecos p̄positõ ꝯposita cum dictõnibus alijs quibusdam penl'· hñtibus acutam añpenul· eã facit si addit significatõni aliq̄d· apud nos in vno aduerbio hoc solet facere ĩde· de inde· exinde· ꝓinde· ꝑinde· subinde· ne si grauaret̄ p̄positõ ꝑ ꝯpositõeꝫ eẽ putet̄ ãte aduerbiũ quod fieri non licet· Et in· xij· libro h· dicit· Inde· & ex eo ꝯposita deĩde subĩde· ꝑĩde· exĩde. oĩa ãtepenl'· hñt acutã Vel qꝛ ꝑ adiectõem habet de· vt quibusdam videt̄· Vnde freq̄nter inuenim⁹ exin· dein Vel magis· qꝛ p̄positões sepate grauant̄· vt ꝯiuncte esse ostendãt· acutũ in his assumpserũt accentuꝫ· Quõ ꝯiunctio si. & ne· aduerbio· q̄ndo p̄ponunt̄ quãdo qꝫ· vt siquãdo· neq̄ndo ꝛc̄· vt dixi suꝑ de ꝯpositis a quãdo in impedimẽto enclesis· Sed vid̄ꝛ· ꝙ eadem ratõne possit dici· abintus· deint⁹· delonge· deorsũ desursum· seorsum· ãtepenul· acuta· Item p̄s· in li· de accentu dicit Qꝛ omĩa aduerbia ꝯposita q̄ a p̄po sitõibus ꝯponunt̄ sub vno accẽtu ꝓnunciãda sũt· vt deinde· exinde· Sed deinde & · exinde. de quibus exẽplificat p̄s· acuũt ãtepenul. ergo a simili alia ad uerbia ꝯposita a p̄positõibus· vt deint⁹· delonge· deorsuꝫ· & hmõi· Vidistis· qꝛ p̄s· dicit· ꝙ aduerbia ꝯposita a p̄positõibus sub vno accentu debẽt ꝓferri· tamẽ non dicit q̄ sillaba debeat acui penul vl' antepnl'· & iõ circ̄ hº ẽ multiplex opinio· Quidã eñ si q̄ritur ab eis· suꝑ quã sillabam obseruãdus est ille vn⁹ p̄ricipalis accent⁹· Dicũt· ꝙ facta ꝯsideratõne ad ꝓpriã legem & naturã accentuãdi debẽt acui ĩ penul· cũ sit longa positõne· Facta autẽ ꝯsideratõe ad ãbiguitatẽ remouẽdã q̄ possꝫ eẽ· vtꝝ sit vna dictõ vel oratõ debẽt acui ĩ ãtepnl'· Vñ diũsimode diuersi ꝯsiderando ipa diũsimode ꝓnũciant· & ista fuit opinio fratris roberti anglici· Alij dicũt· ꝙ sẽper antepenul· debet acui· ne videant̄ eẽ due ꝑtes· vt deinde· aliq̄ndo· delonge· deorsuꝫ· desursũ· seorsum· deinceps· Sũt etiam alij qui dicũt· ꝙ ꝯposita ab ĩde· & quãdo acuũt ãtepenul· Alia aũt adũbia a p̄positõne ꝯposita & aduerbio habẽte longã pnl' acuũt penul· ꝺm regulam gñalem accẽtus Excipiũtur aũt q̄dam· scꝫ ꝯposita a longe & ꝯtra· vt alonge. delonge· econtra· decontra· Itẽ excipiunt̄· deinceps· eniuero & ꝯposita ab intus· vt deint⁹· abint⁹ Ista ꝺm eos añpenul· acuũt sicut deĩde· & siquãdo ne scꝫ videantur eẽ due ꝑtes· Sꝫ deorsum· desursũ & similia acuũt pnl'· sꝫ non vid̄ꝛ aliqua ratõabilis causa· quare poti⁹ delonge et alia q̄ a regula gñali accẽtus excipiunt̄ antepnl'· acuãt· q̄ desursũ· deorsum & hmõi· Alij dicunt· ꝙ semꝑ in p̄dictis seruatur regula accẽtus gñalis· vñ penul· debet acui cuꝫ sit positione longa· nec excipiũt ꝯposita ab inde· Et isti muniunt se autoritate p̄s· qui dic̄· Qꝛ in vno aduerbio antepnl'· acuit̄· vt inde· deinde ꝛc̄· vt dc̄m ẽ supra· Et ista opinio magis vid̄ꝛ eẽ ꝺm artẽ & intentõꝫ p̄s· & isti⁹ opinionis fuit hug̃· Vñ ipe dat talẽ gñalẽ regulam in libello d̄ dubio accẽtu· siue ĩ rosario dicẽs· Est gñalis regula quã ex verbis p̄s· in tractatu p̄positõnis apte diligentia lectoris poterit elicẽ· Si aliq̄d aduerbiũ penul· habẽs longam ꝯponat̄ cum p̄positõne· ꝯpositũ ĩde acuit ipam pnl' vt alonge· Excepto vno solo· scꝫ inde· a quo & p̄ positõne ꝯposita omĩa acuunt antepenul· vt exide ne videãt̄ esse due ꝑtes si acueret̄ penul· Ex hac regula patꝫ· ꝙ exinde. ꝑinde· ꝓinde· subinde· deinde· debẽt dici· vt acutus accẽtus sit in antepenul· Item ex hº patꝫ ꝙ debꝫ dici alonge· delonge· econtra· ab intus· deintus· deorsum· desursũ· vt acut⁹ accent⁹ sit in penul· Ad eoꝝ similitudinẽ dicimus eẽ dicẽdum deinceps· alioquin· aliũde & similia vt acut⁹ accẽtus sit in pnl'· licꝫ non sint ꝯposita a p̄positõib⁹ & adũbijs Nam deĩceps ẽ ꝯpositũ a de & incepto Aliunde ab alius & vnde· Alioq̄n ab alio & quin Dicũt tamẽ q̄dam ꝙ alioquin ꝯponitur ab alio & quin quantũ ponit̄ aduerbialit̄· q̄d qꝛ habet vltimã ꝯmunẽ· Dicunt ꝙ alioquin in penul· põt corripi & ꝓduci· & dicatur alioquĩ penul· acuta· vel alioquĩ antepenul· acuta Sꝫ ad hº dici põt sic̄ supradictũ est de vbiqꝫ· q̄d in accẽtu poti⁹ ẽ cedẽdum lõgitudini q̄ breuitati cũ longa sit dignior breui· Et dic̄ etiam hug̃· ꝙ si inueniat̄ aliq̄d ꝯtra hanc regulam ĩ libro de accẽtu· dicẽdum ẽ· ꝙ ille liber non ẽ autẽticus· nec credit̄ ꝙ pristian⁹ eũ ꝯposuerit. Vel si cõposuerit eũ secut⁹ ẽ ibi opiniones alioꝝ circa p̄dicta· sꝫ in maiori voluĩe sentit q̄d dc̄m ẽ· Et in ista opinione sequor eũ sine p̄iudicio aliaꝝ opinionum Ad p̄imũ ergo q̄d obijciebat̄· ꝙ scꝫ eadem ratõne qua d̄ꝛ deĩde antepenul· acuta ne videant̄ eẽ due ꝑ tes orationis· vt dic̄ pristian⁹ Potest etiã antepenl· acui· vt delonge· deint⁹· deinceps· deorsum· desursum & sic d̄ similib⁹ Dico ꝙ ratõ pristiani ẽ aliq̄liter ꝓbabilis non sufficiẽs nec necessaria Vnde fundamẽtum illorum q̄ dicunt· ꝙ dicẽdum est· alonge deorsũ & hmõi· ãtepenul· acuta ne videant̄ eẽ due ꝑtes debile videt̄· qꝛ ita a simili possꝫ argui vt dicit hug̃· ꝙ eadem ratõne de indico cas· induco cis penultĩa & indico cis grauanda ẽ· & antepenultima

acuenda ne videant̃ esse due ptes· qd̃ friuolum est Si adhuc instes & dicas· quare poti⁹ ãtepenul· in ꝯpositis ab inde acuit̃ ꝙ antepenul· alioꝝ ꝑdicto-rum· scꝫ delonge· deintus· deinceps· deorsũ· desur sum· & similiũ· Respondeo· ꝙ ꝓculdubio hec q̃-stio multũ videt̃ arguere· Oportet siquidẽ inueni-re ratõem specialẽ· quare poti⁹ ꝯposita ab inde an tepenul. acuãt· ꝙ alia aduerbia ꝑdicta ꝯsil'iter ꝯpo sita· sed que est illa· Dico hoc speãliter in cõposi-tis ab inde accidisse· qꝛ in omib⁹ ꝯpositis ab hᵒ ad uerbio inde ꝯcurrebant sillabe ꝑpositõales· id est· habentes materiã vel ymaginẽ ꝑpositõnũ· ita ꝙ si penul· acueret̃ iam viderentur eẽ tres ꝑpositões in illa iunctura· Et sic causa distiguẽdi vt ultime due sillabe tanq̃ ꝑpositões in illa iũctura nõ sume rent̃· sed tanq̃ aduerbiũ vnũ· accentus ad ꝑmam sillabam trahit̃· Hoc aũt non ꝯtingit in illis aduer bijs deint⁹· abint⁹· delonge· deorsum· deinceps· e contra & similib⁹· Et ideo patꝫ· ꝙ debẽt pnl'· acue re sicut regula dicit· & hoc sentit maiister bene· Predicta etiam opinio est ꝫm ꝑs· qui dicit. Q2 in vno aduerbio inde solem⁹ hoc facere· vt sup̃ dixi· ꝙ scꝫ antepenul· acuat̃· vt deinde· Sed vide· q̃dam hoc sic exponunt· In vno· id· est· in vna pte· & q̃ sit illa pars ꝑs· exponit dicens· In vno scꝫ adũbio Sed hec expositõ non ꝯcordat cũ textu· imo poti⁹ discordat· qꝛ statĩ sequit̃· inde Vnde text⁹ in· xiiij li· quẽ sup̃ posui dicit· Apud nos in vno adũbio hoc solem⁹ facere· idẽ. deinde· qd̃ scꝫ antepenult̃· acuit· Vide sup̃· Vñ specialiter & singulariter ex ponit de hoc aduerbio inde· Ad aliud qd̃ obijcieba tur de pris· de accentu vbi dꝛ· Q2 omĩa aduerbia ꝯposita a ꝑpositõibus sub vno accentu ꝓnuncian da sunt· vt deinde· exinde· Sed ista de q̃bus exẽpli ficat añpenul· acuũt· igit̃ & alia aduerbia ꝯposita a ꝑpositõne & ꝯsimilia· vt delonge· deorsũ zc̃· Di co· ꝙ non sequit̃· qꝛ videlicꝫ similitudo attenditur in gñali· hoc est dictũ· sic̃ ista cõposita· scꝫ deinde· exinde ꝓnunciant̃ sub vno accentu· ita alia cõposi ta de ꝑpositõne & aduerbio· vt delonge· deorsum & similia sub vno accẽtu ꝓnuncianda sunt· nõ tñ eo accentu quo deinde· & alia cõposita ab idẽ· q̃a iam in maiori volumĩe ꝑs· declarauit· ꝙ ĩ hoc vno aduerbio inde· hoc solem⁹ facere· ꝙ scꝫ ab eo cõpo sita & ꝑpositõe habente pnl'· lõgam antepenul· mo re grecoꝝ causa differẽtie acuũt· sꝫ sub vno accẽtu debent ꝓferri acũto· posito q̃nq̃ꝫ sup antepenult̃· si penul· sit breuis· vt deꝓpe· quãdoqꝫ sup penult̃· si penul· sit longa positõe· vt delonge· desursũ· dein tus & sic de ꝯsimilib⁹· Composita etiã ab hoc adũ bio quãdo acuũt ãtepenul· sꝫ non causa differẽtie vel distinctõnis sicut cõposita ab inde· sꝫ poti⁹ ꝓ pter enclesim vel consortiũ· sicut pleni⁹ ostensũꝫ ẽ sup̃ in impedimẽto enclesis· Distinctio etiã impe dit regulas gñales naturalis accent⁹· Quãdoqꝫ in infinitis noĩb⁹ & aduerbijs q̃ interrogatõeꝫ & re latõem habẽt· Sil'iter in ꝑpositõibus & cõiunctõi bus· de quib⁹ taliter ẽ notandũ· Omne interrogati uũ interrogatĩe positũ seruat naturalẽ accentum· vt quis· acuit̃ em̃ quis· sꝫ qui circũflectit̃· Similit̃ qualis interrogatĩe positũ circũflectit ꝑmã· Idem contĩgit q̃ndo interrogatĩa ponunt̃ infinite· quia seruant naturalẽ accentũ· Sed circa hoc infinitũ q̃· sciendũ est· ꝙ habet duplicẽ infinitatẽ· Nam quan doqꝫ equipollet huic infinito quis· vt nescio q̃ cur rat· id ẽ· quis & tũc circũflectit̃ Quãdo ãt req̃rit duo verba· vt qui iterficiet tyrannũ ꝑmiũ accipiet id ẽ· quicũqꝫ· & tunc habet accentũ contrariũ ĩter rogatõni· id ẽ· grauẽ· Idem ẽ de ꝯsimilib⁹ infinitis dicendõ· vt qualis· q̃nt⁹· qualiter· & quantũ zc̃· Et seruet̃ idẽ tam in nt̃o q̃ in obliq̃s· Cum aũt hm̃õi interrogatĩa ponunt̃ relatĩe distinguendõ est· qꝛ si ponunt̃ in ꝯtextu· id ẽ· in eadem clausula cũ suo an tecedente grauant̃ ꝑ oẽs sillabas· & hoc ẽ in locuti one poni· vt homo qui currit mouetur· & q̃liter le git sortes· legit plato· Si vero ꝑ se ponant̃· id ẽ· ex tra contextũ· hoc est in alia clausula· tũc acuũtur ĩ illa sillaba ad quã ptinet irregularis accent⁹· vt sor tes currit qui mouet̃· id est· sortes currit & ipe mo uetur· ita sumit̃ ibi· Qui fuit iacob· qui fuit isaac· qui fuit abrhaam· Sunt em̃ hm̃õi noĩa & aduerbia quãdoqꝫ inceptiua clausulaꝝ· & tũc faciũt relatõꝫ explicitam· & oportꝫ ꝙ tunc acuant̃ ad ostendendõ hanc vim· Quãdoqꝫ inserunt̃ clausule sui ãtecedẽ tis· & tunc faciũt relatõeꝫ implicitã· vnde trahun tur ab antecedẽte suo· & iõ tunc amittũt naturalẽ accentũ & regunt̃ graui· Quidã vero dicũt relati uum in locutõne poni· q̃ndo immediate adiungit̃ suo verbo· Sꝫ extra locutõeꝫ· q̃ndo dictõnes alte rius capituli cadũt inter relatiuũ & verbũ· vt pe trus est amic⁹ meus· q̃ cum ad euꝫ venissꝫ curialit̃ me recepit· Habet aũt ꝑdicta distictio locũ in oĩ bus interrogatĩs noĩbus & aduerbijs· q̃ relatĩe ac cipi possunt· vt quis· q̃lis· quãtus· quot· quotennis cui⁹· cuias· quo· qua· vbi· & vnde· quando· cur. q̃n tum. & qualiter· & quotiens·

De accentu prepositõnum·

Causa quoqꝫ distiguendi ꝑpositõnes va riant accent⁹ suos & merito· qꝛ magis co herent q̃ alie dictões· Hic aũt large acci piunt̃ ꝑpositões· scꝫ tam vere q̃ aduerbiales· que aliq̃ndo casui seruiũt· sic̃ donatus enumerauit· De his ergo sicut vult ꝑs· in· xiiij· li· tres regule dant̃ tales· Prepositões ꝑ se ꝓlate acuunt̃ in fine· Hoc sic intelligim⁹· scꝫ q̃n ponunt̃ materialiter· vt ad q̃ pars est· Secũda regula est hec· Omnis ꝑpositõ ꝑ posita suo casuali· vt extra domũ· vel interposita suis casualib⁹· vt domũ extra tuam· vel ꝑposita casui relato ad suũ casuale· vt extra mũdi termĩos grauat̃ omĩb⁹ sillabis· Locus em̃ talis habet se ad modũ materie ratõe pricipij· & iõ amittit regula rem accentum· Tercia regula est hec· Prepositões postposite casualib⁹ quos exigũt· vel posite ꝑ de fectũ verboꝝ· vt o mi sola mei sup astionatis yma go· id est· supes· Vel posite in fine· vt mille homines venere sup̃· seruant generalẽ regulã accentuũ que est· vt monosillabe ꝑpositõnes acuãtur· vt trans ꝑ & bissillabe acuũt penul· vt vado renũ vltra· nisi differentia ꝓhibeat· vt maria oĩa circum· Hic eĩ cir cum acuit vltimã ne sic putet̃ esse nomẽ· & nisi de necessitate postponat̃· vt cum· vnde non acuit̃ sed grauat̃ post ipos quĩqꝫ ablatiuos· me· te· se· nobis vobis quib⁹ non debet ꝑponi Ex predictis patꝫ· ꝙ sine ꝑpositõ q̃ndo ꝑponit̃ casuali grauat̃ ĩ vtraqꝫ sillaba vt sine timore Sed quãdo postponit̃ acuit penul· vt te sine nil altũ mens inchoat vt dicit pri stianus in tractatu ꝑpositõnum Ex hoc etiam con stat ꝙ tenus q̃ndo casuali postpoĩt̃ acuit primã· vt oretenus qꝛ seruat generalẽ regulam accentus Et scias ꝙ li versus postponit̃ accusatiuo & ĩhit ipm secum ad faciendõ vnũ aduerbiũ locale vt yta liam versus Vnde ille accusatiu⁹ amittit generalẽ accentũ & grauat̃ oĩbus sillabis Vel dicat̃· ꝙ sint due ptes· & versus inclinat accentum precedentis

dictõis ad hāc sillabā ver Unde oēs alie grauāť
& illa sola ibi circūflectitur· & sic ē enclesis · Vn
de dicit pristianꝰ in·xv·libro Ytaliā versus ·siciliā
versus·ipe accentꝰ esse ꝯposita monstrat·nisi dica
mus ꝙ versus inclinat ibi supdicta noīa· Coniun
ctiones causa distictionis variant accentū·qa pre
posite oībus grauanť sillabis·vt sortes currit ergo
mouetur·postposite vero seruāt regularē accētuꝫ
vt sortes currit moueť ergo.preter encleticas que
postposite grauanť· queadmodū si ꝑponerentur ·
Magis aūt applicanť iste tres,qꝛ·ue·ne·ꝙ alie diū
ctiones subiūctiui ordinis,& ideo fuerūt potius
encletice· Distinctio insup regularis accētus cogit
accentū in alijs sillabis qñqꝫ corrūpi· vt alpinas pe
nultia grauata cū sit longa·deberꝫ eñ acui·sed co-
git eū grauari circūflexꝰ accētꝰ qui est sup vltiāꝫ
Similiter pasiphe grauat mediā·quāuis ipa sit lon
ga ꝓpť vltimā circūflexā. silr̃ meimet grauat me
diā quāuis sit lõga·qð facit accentꝰ acutus positꝰ
sup ꝑmā sillabā ꝑ se·qꝛ sillabica adiectõ nõ potuit
mutaē accentū i ꝓnoīe· Vñ sic ego & mei· acuūt
ꝑmā ꝑ se·ita seq̄nte sillabica adiectõe·vt egomet
meimet· Idem ꝯtingit ī cõpositis ab hoc verbo fio
qñ significat passionē· vt tepefio fis·fit· Secūda ei
& tercia ꝑsona ꝓpter consortiū ꝑme que habet ac
centū sup hanc penul·sillabā fi · quā secūda ꝑsona
circūflectit·sed tercia acuit·& ide corrūpiť accē
tus prime sillabe q̄ esset regulariter acuēda·sed ꝓ
pter ꝑncipalem accentū vltime sillabe grauať· Si-
militer cõposita ab hoc verbo facio grauāt ātepnl'
in impatiuo cū deberent acui ꝓpter sequētē breuē
sed qꝛ est ꝑncipalis accentꝰ sup hanc sillabam fac·
ideo oēs alias oportꝫ grauari·vt tepefac·& bñfac
Similiter cā distinctõis ponimꝰ accentū sup hanc
sillabā li·in hoc dtõ alicui· qꝛ sꝫ apð metricos accipi
tur ꝓ trissillabo· Vñ accentꝰ deberet eē sup ꝑmā
sillabam·sed respicimꝰ in accētu modulatõeꝫ ꝓsai
cam q̄ accipit illū dtm ꝓ tetrasillabo· Et iõ poniť
ibi accentꝰ sup hanc sillabā li·tanꝙ esset ātepenl'·
Idem ꝯtingit in multis vtis·vt pompei·vultei,qui
debent accentū non habere sup primā sillabā·quia
bissillabi sūt apð metricos·sed cā ꝯcisionis habēt
accentū sup hāc sillabā e·sicut ī integris erat·qꝛ ꝓ
feruntť ī ꝓsa tanꝙ trissillabi· De hoc etiā sup dixi
in impedimento consasionis·

¶ Questio de accētu ꝑpositõnū & aduerbioꝝ

QVeri hic põt·quare aduerbia hñt accētꝰ
determiātos·siue ꝑponātur·siue postpo
nāť nisi fuerit differētie cā·ꝑpositões vð
non· Item q̄ramus·q̄re ꝑpositõ ꝑposita suo casuali
g̃uatur omibꝰ sillabis· Postpoita vero acuiť in ꝑn
cipio·& retinet genēalē modū accentuādi·ñ fuerit
differētie cā· Solutõ·Ad primuꝫ dico ·ꝙ aduerbia
determiātā hñt significatõem respectu ꝑpositõnū
& eādeꝫ siue ꝑponātur siue postponāť· & ꝓpterea
non mutāt suos accentꝰ siue sint āte siue post· Pre
positões vero non silr̃ hñt determiātā significa-
tõem·nec eādem cū ꝑponunť & postponunť· qꝛ ꝑ
positõnes significāt eādem habitudinē que ꝑ casua
le sig̃tur· Vnde eaꝝ significatõ ab adiunctione ca
sualis determiāť· Item non hñt eādem significatõ
nem q̄ndo ꝑponunť & postponūť.qꝛ cū ꝑponunť
modū ꝑpositõis hñt·q̄ndo āt postponunť suis ca
sualibꝰ q̄si moð aduerbij hñt· Circa eñ qñ respicit
casuale & ei deseruit·ꝑpositõ est·& significatõem
ꝑpositõis ꝓprie retinet· Qñ vð ꝓferť sine casua
li·magis aduerbiū est·& sic hñt aliā significatõem
in ꝑponendo & postponēdo· & ꝓpterea non hñt
vnū modum accentuādi determiātuꝫ·sed diuersifi
catum· Ad scðm dicendū·ꝙ ꝑpositõ signat eādem
habitudinē q̄ per casuale signať·& hoc cū ꝑponiť
& ꝓpterea vniť cū suo casuali q̄si indiuisuꝫ ab ipo
Vnde respicit casuale sicut sillaba respicit dictõꝫ
cuius est ꝑs ab ipa diuisa· Et ad hoc designandum
grauať in omibus sillabis cū ꝑponiť·& tūc habet
naturalem accentū ꝑpositõnis quē retinet ad mo
dum ·& ꝑ modū vniꝰ sillabe· Quādo aūt postpoī
tur suo casuali non retinet naturalē ordinatõnem·
nec poniť sub dictõne q̄ cõsignificet idem quod
ipa signat indiuisa a suo casuali · Vnde qꝛ mutat
ordinatõem debitā ꝑpositõis·mutat & accentum
debitū eidem· Et hoc dupliciter· Si eñ habeat con
cidentiā cū aliqua ꝑteoratõnis acuiť in fine·ꝓpter
ābiguitatē tollendā·sicut supdictuꝫ est de hac di
ctione pone· Si aūt non habeat concidentiā cū ali
qua ꝑteoratõnis tūc tenet modū accentuādi genēa
lem seu regularē·& acuiť in ꝑncipio vel in medio·
siť cum determinať ad diuisum·

De accentu interiectõnum

INteriectõnes· vt dicit ꝑs·in libro de accētu nullā
certā regulā accentuādi tenent· Aliqñ eñ hñt prin
cipalem accentū in vltima sillaba·aliquādo in pnl'·
aliquādo in ātepenul· Potest hic q̄ri de eo qð dicit
ꝙ interiectõnes non seruāt regulā determiātā ac
centuādi,cum acuāť aliq̄ndo in fine· aliq̄ndo in me
dio, Videť eñ ꝙ implicꝫ ꝯposita,qꝛ si hñt in me
dio vel in fine accentū·habēt accentū determiātū
& dicit ꝙ non·& tñ dicit ꝙ habēt accentū in me
dio vel in fine· Item in maiori dic li·xv·g · Interie
ctiones non habēt certos accētus·sed habē accen
tum in medio vel in fine·est hrē accentū determia
tum·q̄re sibi ꝯtradicit· Solutõ·ꝙ dic ꝙ non seruāt
certos accentꝰ·hᵒ intelligendū ē ꝓut ꝓferūť sine
deliberatõne·scꝫ q̄ndo significāt affectus subito ꝓ
latos· & sine deliberatõe animi·& hoc videť velle
ꝑs·q̄ in fine·xv·libri dicit· Optime de accētibus in
teriectionū docuit donatꝰ·ꝙ non sūt certi·quippe
cum & abscondita voce·id ē·nõ plene expressa ꝓ
ferātur·& ꝙ ꝑ affectꝰ ꝯmoti qualitate cõfunduntť
in eis accentꝰ· Aliquādo vero significāt affectus
ꝓlatos cū deliberatõe·& tūc possunt retinere cer
tum accentū in medio vel in fine·qꝛ sic non ē ꝯtrie
tas in dictis autorum Aliter hᵒ quod dicit ꝑs· Qꝛ
interiectõnes nõ habēt certos accentꝰ·hoc ē ꝙ nõ
habēt accentꝰ determiātos circ̃ aliquē locum ·vel ī
fine tm̃·vel in medio tm̃·sed nūc in medio ·nūc in
fine ·scðm diuersas dispositõnes ipius proferen
tis· Penes hoc eñ qð ipe ꝓferens afficiť magis fa
ciendo morā sup vnam sillabā·ꝙ sup alterā · vl' ma
gis deprimēdo vnā ꝙ alteram· siue sit media · siue
vltima·penes hoc diuersificať accētus interiectõis
ita ꝙ nõ hñt ipm certum nec in certo loco· Sꝫ hoc
ꝙ dicit interiectõem accentū hrē in medio vel ī fi
ne· Hoc est intelligendū ex dispositõe ipius ꝓferē
tis·siue eius q̄ afficiť· Potest eñ sic disponi ·ꝙ ele
uet sillabā mediā vel vltimā indifferēter·vel depri
mat· Dato aūt·ꝙ interiectõnes habeāt accentū su
pra locum debitū & determiātū·scꝫ quādo ꝓferū
tur cū deliberatõne. vt dictū est· Tunc queriť rõ·
quare magis seruent accentū sup sillabā mediā vl'
vltimā ꝙ sup primā. Ratõ aūt talis ē·scꝫ·vt ī eodē
sm naturam ꝑ artē reducať ad ordinatõnem·qꝛ ita
est in veritate·ꝙ interiectõnes signāt affectꝰ pro
latos subito· & ꝓpterea in fine scðm naturā maxie

fit depſſio·ſed accēt⁹ pꝛīcipalis cū ꝯſtat ī eleuatōe
moderat depꝛeſſionē· Et ꝓpterea ad hoc ꝙ ordīna
tio iſta ſcđm naturā que eſt in deprimēdo ꝛ̄ducat
ad ordinatōem que eſt ꝑ artem tenet interiectio ac
centum in fine· vel in loco ꝓximo ipi fini

De accentu barbarorum.

DE accentu aūt barbaroꝝ noīm incerti ſu
mus· qꝛ barbari aliter ꝓnunciant ꝙ nos
Tamē vt ſepius barbare dictōnes apud
latinos in fine accentuanť maxīe ſi ſint indeclinabi
les· vt iacob· eſau· oſanna· amen· Doctrinale· Oīs
barbara vox nō declinata latine. Accētū ſuꝑ extre
mā ſeruabit acutum· Hec de accentu ſcriptori &
ſi non lectori cōmemoraſſe ſufficiant· Nūc ꝺ̄ ethi
mologia· & diaſintaſtica quaſi mixtim aliqua ediſ
ſeram⁹· Sequitur pars tercia·

Secunda pars de accentu explicit.

Tercia ꝑs de ethy· & diaſin· q̄ſi mixti incipit.

ETthymologia· vt ſupꝛa in prin
cipio huius opis dixi· dicitˀ ab
ethymon qđ eſt verū· & logos
ſermo· Inde ethymologia· id ē·
tractatuſ de veritate oīm par
tium oratōnis abſolute· Et ſb
iſta cōprehenduntˀ octo ꝑtes o
ratōnis & earū accidentia· de quibus aliqua tangā
& maxīe de noīe· & verbo· & ꝑticipio· Et pꝛimo
de noīe· In fine etiam ſubiungā de ꝯſtructōne· &
de regimīe· Nomē igitur vt dicit pͥſc· in ſecundo
maioris. Eſt ꝑs oratōnis que vnicuiqꝫ ſubiectoꝝ
corpoꝝ ſeu rerū ꝯmunē vel ꝓpꝛiam diſtribuit qua
litatē· Nomī accidunt ſex· ſpecies· qualitas. genus·
numerus· figura· caſus·

De ſpeciebus nominum.

SPecies eſt originalis diſpoſitō dictōnis
per quā fit ꝑmitiui vel deriuati diſcre=
tio· Nominū itaqꝫ aliud ꝑmitiuum· aliud
deriuatiuū· tam ꝑmitiuoꝝ ꝙ deriuatiuoꝝ· aliud ꝓ
pꝛiū· aliud appellatiuū· ꝓpꝛiū pꝛimitiuū· vt nilus·
ꝓprium deriuatiuū· vt nilius· Primitiuū appellati=
uum· vt mons· deriuatiuū appellatiuū· vt montan⁹
Propꝛiū nomē eſt illud qđ pꝛiuatā ſubſtantiam &
pꝛiuatā qualitatē deſignat· vt martin⁹· Appellatiū
nomē· eſt qđ naturaliter eſt ꝯmune multoꝝ quos
eadē ſubſtātia vel q̄litas vel quātitas generalis vł
ſpecialis iūgit· Generalis· vt aīal· Specialis vt ho
mo· Specieſ ꝓpꝛioꝝ noīm tm̄ ſunt quattuoꝛ· ſcꝫ no
men· ꝑnomē· cognomē· & agnomē· De quib⁹ ifra
in quīta ꝑte dn̄o concedēte dicā in ſuis locis· Mul
te aūt alie ſunt ſpecies noīm ſicˀ pͥſ· enumerat ī ma
iori· Sed ſpēs de quib⁹ hic dicere intendim⁹· ſunt
decē· ſcꝫ adiectiuū· relatiuū· collectiuū· ꝯplexiuuꝫ
patronomicū· poſſeſſiuū· cōꝑatiū· ſuꝑlatiuū· dimi
nutiuū· denoīatiuū· Sed anteꝙ de ꝑdictis deter=
minem⁹ aliqua dubia circa ꝺ̄riuatiuā ſpeciē mouea
mus·

Queſtiones circa ſpeciē noīm.

QVero igitˀ ꝑmo· quō ſumantˀ iſta voca=
bula pꝛimitiuū & deriuatiuū· Ad hoc di
co· ꝙ iſta vocabula ſumūtur trāſumpti
ue Primitiū em̄ tractū eſt a fonte in quo pꝛimum
apparet aqua veniēs ꝑ occultos meatus· Deriuati
uum aūt tractum eſt a riuo defluēte ab ipo fonte·
Vn̄ ſicut riuus ab alio riuo pōt deduci· ita vnū de=
riuatiū ab alio deriuatio trahit originem· ſed fons
& riui ad faciendū flumē decurrunt· Et tā pꝛimi=
tiua ꝙ deriuatiua oratōeꝫ que pōt dici flumē effi
ciunt· Omīa vero flumīa exeunt a mari & in mare
tandē redeūnt· & mare non redundat· Sic oēs ora
tiones a grāmatica ſuā trahunt originē & ī eandē
redeūt· & tn̄ grāmatica non redundat· Quia ſicˀ o
ratio trahit originē a ꝑtibus· & ꝑtes a ſillabis ſcđm
materiā vocis & ſillabe a literis· & ita fit reſolutō
in eaſdē· nec pōt in hoc mari eſſe aliqua redūdātia
qꝛ nichil pōt grāmatice ſuꝑaddi· quantū ad ītegri
tatē artis· Qꝛ em̄ grāmatica dicatˀ pelaguſ· habem⁹
a pꝛiſ· dicēte ī ꝓheīo ſuo· quāuiſ ad herodiani ſcri
ꝑturarū pelag⁹ ⁊c̄· Horati⁹ quoqꝫ de iſto fōte lo
quitur dicens· Greco fonte cadēt ꝑte detorta· Idē
etiā de flumīe huius artis inquit· Accreſcūt & q̄n
doqꝫ areſcunt· Aſciſcet noua q̄ genitoꝛ ꝓduxerit
vſus· Vehemēs & liquid⁹ puroqꝫ ſimillim⁹ amni
Dictōnes em̄ quādoqꝫ fluunt & q̄ndoqꝫ areſcunt
ꝓut vſus approbat vel recuſat· Quero etiam an e
thymologia ſit ſpecies deriuatōnis· vt cadauer q̄ſi
caro data vermibus· Videtˀ ꝙ non· qꝛ ſi hoc eſſet·
tunc oīs dictō poteſt dici deriuatiua· cū omīs di
ctio ethymologizari poſſit· dūmodo velit aliquis
meditari· Ad hoc dico· ꝙ ethymologia non ē ſpēs
deriuatōnis· ſed quaſi ſpecies· Alludit eī ſignifica
tōni trahēdo argumentū ꝑ literas vel ſillabas aliū
de· vt bos· quaſi bonus oꝑatoꝛ ſoli· Et monſ quaſi
moles oppoſita naſcēti ſoli· Et taurus· quaſi tuēs
agmina vaccaꝝ roboꝛe viriū ſuaꝝ· Et deus· quaſi
dans eternam vitaꝫ ſuis· Et roma· quaſi radix oīm
maloꝝ auaricia· Et homo· quaſi habēs oīa manu oī
potentis· quia oīpotēs omīa ꝓpter hoīem creauit·
Et ſinceris· quaſi ſine carie· & ſic de ſilˀibus· Non ē
tn̄ dicendū· ꝙ ab illis deriuantˀ vel cōponantˀ ꝑ q̄
ethymologizantˀ· De cōpoſitis etiā conſueuit dubi
tari· an a ſuis cōponētibus deriuentˀ· Priſ· dicit ī li
bꝛo cōſtructōnū· ꝙ ſic· & merito· qꝛ inde trahunt
originē· Sed ſcđm hoc videtˀ idē eſſe ſpecieſ qđ figu
ra· qđ eſſe non pōt· Ad hoc dico· ꝙ licet non oīa
cōpoſita a ſuis cōponentibus deriuantˀ· non tamen
ſpecies eſt figura· Species eī reſpicit qualitatē· qꝛ
eſſe pꝛimitiuū vel deriuatiū· eſt eſſe q̄le· Sed figu
ra reſpicit quātitatē· qꝛ ſi eſt ſimplex reſpicit vni
tatē· ſi vero cōpoſita· reſpicit binariū· vel ternariū·
vel quaternarium· Nā ex pluribus ꝙ quattuoꝛ di
ctionibus nulla dictio poteſt cōponi·

SImiliter dubitatˀ· an pꝛincipale deriuatˀ
ab aſſūpto· vt albedo ab albo· & boītas
a bono· Dicit priſc· ꝙ ſic· & merito· q̄a
hec formātur ab illis· & ſunt alteri⁹ inſtitutōnis·
Sed videtˀ· ꝙ potius ſūptū deriuetˀ a pꝛincipali· qꝛ
ſi eſt ſūptū ab eo ergo deriuatū· Et ſi illud ē prin
cipale· ergo pꝛimū reſpectu ſūpti· Iteꝫ pꝛincipale
deſignat cauſā· & ſūptū effectū· oīs aūt cā natuā
lis eſt pꝛioꝛ ſuo effectu· Ars aūt eſt ymago natu
re· ergo ad artē pertinet· ꝙ ſūptū deriuetˀ a princi
pali· Solutō· Dico· ꝙ pꝛīcipale deriuatˀ a ſūpto· ut
bonitas a bono hac ratōne· qꝛ ſūptū eſt pꝛius ſen
ſu· & poſterius intellectu· pꝛincipale āt facit contˀ
rium· Forma em̄ concreta ſubſtātie pri⁹ cadit ī ſen
ſū ꝙ in intellectū· vt bonus· qꝛ oīs cōpoſitō eſt vi
cina ſenſui· Forma vero abſtracta citius cadit in
intellectū ꝙ in ſenſū· vt bonitas· citiuſ em̄ apprehē
do formā abſtractā ꝙ concretā· ſed grāmaticus ꝓ
cedit magis ꝑ viā ſenſus ꝙ per viā intellect⁹· Et
ideo recte dicit pꝛincipale deriuari a ſūpto· & nō
ecōuerſo· Pꝛincipale etiā dicitˀ non qꝛ ſit pꝛimitiū
ſed qꝛ eſt cauſatiuū· Nec ſumptū dicitˀ· eo ꝙ ſit de
riuatiuum a pꝛincipali. ſed quia eſt effectiuum· &
hoc totum ſpeculatur aīma intelligibilis·

Queritur insup si fiat deriuatō tantū sigfi
catōe. Dicit pſ. ꝙ sic. vt ab vno semel qđ
satis alienū uidet̄. qꝛ eadem ratōne mōs
pōt deriuari ab alto. Solutō. Dico. ꝙ recta & ꝓ
pria deriuatō debet ymaginatōem vocis & signifi
catōis sui ꝑmitiui habere. sic riu⁹ sui fontis aquaꝫ
redolet & saporē. Quādoqꝫ tamē degenerat deri
uatō. sicut filius a patre. qꝛ non imitat̄ ꝑmitm̄ nisi
in voce. vt fere a ferus. & sane a sanus. Hec enim
aduerbia veniunt ab illis adiectiuis. sed multū di
stant a significatōne ipoꝝ. Quādoqꝫ fit deriuatio
significatōne tm̄. & hec habet se ad modū filij ad
optiui. vt ab vno semel. non tn̄ eadē ratōne mons
deriuatur ab alto. quia ars requirit. ꝙ a noibus nu
meralibus trahātur aduerbia numeralia. vt ter. q̈
ter. & sic deinceps. sed hec non poterant stare sine
suis principijs. scꝫ vnitate & binario. Ergo cū ha
beremus noīa nūoꝝ. oportuit ꝙ haberē⁹ aduerbia
eorundē nūoꝝ. & sic vnus adoptauit sibi semel. et
duo bis. tria ter. & sic deinceps Sed ars non requi
rit. ꝙ ab adiectiuo descendat nisi suū principale.
vt altitudo ab alto. & sic non fuit de arte. ꝙ mons
deriuet̄ ab alto tm̄. Sicut ergo est filius naturalis
& legiti⁹. & ē fili⁹ naturalis tm̄. & ē fili⁹ legiti⁹
tātū. ita sunt tres species deriuatōnū Deriuatō ei
que fit voce & significatōne. est sic̄ fili⁹ legiti⁹ &
naturalis. q̄ est de legitīo coitu nat⁹. Que autēꝫ fit
voce tm̄. potest dici spuria. sicut fili⁹ naturalis tm̄
qui spuri⁹ noīatur. Que āt fit significatōne tātum
potest dici adoptiua. sic̄ filius legiti⁹ tm̄ q̄ dicitur
adoptiuus.

Adhuc querit̄ Si ex formatōe semp ꝓue
niat deriuatō. Ita videt̄. qꝛ formatio q̄n
dā originē introduxit. & sic creat deriua
tōnē. Qđ si veꝝ est. ergo om̄is genitiu⁹ qui forma
tur a nt̄o deriuat̄ ab eo. & om̄e passiuū erit speciei
deriuatiue. qꝛ formatur ab actiuo. Dices forsitā. ꝙ
si formās & formatū sunt diuersarū institutōnum
est ibi deriuatio. Contra pticipiū futuri tēpis in r⁹
format̄ ab vltio supino. & est alterius institutōnis
q̄ȝ supinū. ergo pticipiū deriuatur a supino. ergo a
noīe descendit. non ergo a verbo Eadē ratōne pti
cipiū futuri tpis in dus. format̄ a gt̄o presentis p
ticipij. qđ est alterius institutōnis. vt legens tis. in
de legend⁹. ergo deriuat̄ ab eo. non ergo descendit
nec deriuat̄ a verbo passiuo. Ad hoc respōdeo. ꝙ
formatō quādoqꝫ inducit deriuatōeꝫ. & q̄nqꝫ non
Si em̄ formās & formatū ab eadē fuerūt. vel fluūt
institutōne. tūc vnū ab altero non deriuat̄. vnde
gt̄ūs non deriuat̄ a nt̄o. qꝛ vni⁹ nature sunt. id ē.
institutōnis. Similiter actiuū & passiuū ex vna i
stitutōne significāt. Siliter pticipia. gerūdia & su
pina ab vna institutōne cū suo verbo dependēt. &
ideo licet vnū format̄ ab alio. non tn̄ deriuat̄. sed
om̄ia deriuant̄ a verbo. Gerūdia em̄ & supina ma
gis annexa sūt verbis q̄ȝ alia noīa. sicut patꝫ i cōiu
gatōne verboꝝ. acsi formās & formatum diuersas
hn̄t institutōnes. vt albus & albedo. tūc est ibi de
riuatō. & sic alicubi ē formatō vbi non est deriua
tio. & aliq̄ndo est deriuatō. vbi nulla est formatio
& alicubi ābe sil' concurrunt.

De illa etiā deriuatōne q̄ fit p antifrasim. i.
p contrariū dubitat̄. vt luc⁹ a luceo. par
ca a pcendo. libitina a libendo. Dico. ꝙ
recta est talis deriuatō. qꝛ fit voce & significatōe
Sed sic̄ est duplex finis i natura. scꝫ consumēs &
consūmās. Nā consumens ē ille q̄ destruit. Consū
mās ē ille qui pficit. ita oportuit i specie duos fines
interueīre. cū itaqꝫ deriuatīa imitēt̄ significatōem
primitiuoꝝ. talis deriuatō ē cōsūmatiua. Cū vero
imitant̄ significationē primitiuoꝝ p destructōneꝫ.
talis deriuatō est consūptiua. vt libitina. qꝛ non li
bet. Nam certū est. ꝙ vterqꝫ finis debet̄ substātie
cū qualitate. scilicꝫ consumens & cōsūmās. sic̄ enī
pficit̄. ita tandē consumit̄.

An translatio faciat deriuationē.

De trāslatōne siliter querit̄. an semp faciat
deriuationē. vt theos. inde deus. patir. in
de pater. matros. inde mater. Dicūt q̄dā
ꝙ sic. ergo scđm eos. ego. tu. sui. deriuatiua sunt.
qꝛ trāsferūtur de greco in latinū vt dicit pſ. Item
ßm eos vnū & idē nomen est ꝑmitiuū & deriuatm̄
vt etherē vel ethera. qm̄ grecus acc̄s debet esse pri
mitiu⁹. et latin⁹ debet esse deriuatiu⁹. imo om̄e no
men latinū erit deriuatm̄ cū possit grece declinari.
& a greco noīe deriuari. vt martinos. inde marti⁹
& priamos. inde ꝑamus. Ad hoc dico. ꝙ q̈ndo lati
nū est eiusdē significatōnis prorsus cū greco noīe
vel hebreo. nulla ē ibi deriuatō sed solūmodo q̄dā
detorsio vnius lingue in alterā. vt iacob. inde iaco
bus. ioseph. inde ioseph⁹. Et ideo deus nō deriua
tur a theos. nec pater a patir. nec mater a matros
qꝛ idē sūt nec differūt in significatōe. nec in modo
significādi. qꝛ non ē dicendū. ꝙ sit alius homo q̄s
cum loquit̄ grece. & alius cū loquit̄ latine. Siliter
non est dicendū. ꝙ greci hn̄t alia euāgelia ꝙ latini
quāuis habeāt alias voces vl' pronūciationes. acsi
latinum differat a greco vel hebreo aliquātulū in
significatōne. vel i modo signādi vt non sit idē cū
illo. tūc si trāslatō fit in linguā latinā. sine dubio ē
ibi deriuatō. vt gigno a geos. qđ est terra. & olor
oloris. ab olon qđ est totum. qꝛ tot⁹ est alb⁹. olor
ē q̄dam auis alba. scꝫ cign⁹. & paclit⁹ a paclisis qđ
ē consolatō. & spūs a pir qđ est ignis. & ita ē cau
te de singulis iudicādū. ita vult magister bene. &
sumit deriuatōem stricte & ꝓprie. & hunc sequor.
Si autem infra i quīta pte aliter dictuꝫ reppereris
scias me nō hoc dicere asserēdo. sed huguitōis qui
multū large sūpsit deriuatōnes opinionē potius re
citādo. Motis iā questioib⁹ circa speciē deriuatiuā
& solutis. Nūc de specieb⁹ noim sup̄ numeratis.
& primo de adiectiuo scđm ordinē videam⁹

De adiectiuis nomib⁹

Adiectiuū nomen est illud qđ adijcit̄ ꝓ
prijs vel appellatiuis nominib⁹. et signat
laudem vel vituperiū. vel mediū. vel ac
cidens vnicuiqꝫ. Laudem. vt iust⁹. Vitupatōnem.
vt iniustus. Mediū vt magn⁹. Dicim⁹ em̄ magn⁹
impator. laudātes. vel magnus latro. vel fur vitu
perātes. Accidens vero. id ē. suum vnicuiqꝫ. vt ni
ger coru⁹. & altum mare Propriū aūt ē adiectiuo
rum cōpari. vt dicit pſ. in secūdo maioris. Vn̄ patꝫ
ꝙ illa q̄ non ꝯparātur nō sūt vera adiectiua. Item
nullū verum adiectiuū deficit in aliquo casu. q̄ em̄
deficiūt fixa sūt. vt fas sicut dicā infra in capitulo
de pticipijs in fine. Item scias ꝙ adiectiua in tres
species diuidunt̄ Nā quedā sunt mobilia per tres
terminatōes. Quedā adiectiua cōiunctim sūt oīs
generis. vt prudens. Quedā in cōmune & neutruꝫ
diuidunt̄. vt hic & hec fortis. & hoc forte. Pauca
tn̄ terminā̄t masculinū in er. femininū in is. neutrū
in e. vt hic acer hec acris hoc acre De hoc plenius
dicā infra in capitulo de omi gn̄e. & in capitulo de
declinatōne nomīs. Et scias. ꝙ verum adiectiuum

ſubſtãtiuatᷓ in neutro genere tãtum· & tũc reſolui
tur in ſuũ femininũ & in generale vocabulũ· vt al
bum currit· id eſt· alba res currit· Quãdoqꝫ reſol=
uitur in nomẽ ſue ꝓprietatis. vt deſcendamꝰ ĩ pla
num· id eſt· in planiciẽ· Quãdoqꝫ reſoluitᷓ ĩ nomẽ
minꝰ ꝙ generale· vt multũ vini eſt in foro · id eſt·
multa pars vini · vel multa copia· Item nota· ꝙ ad
iectiuũ ꝓfeſſionis põt ſubſtantiuari ĩ quolibet ge=
nere· & ĩ vtroqꝫ numero · vt grãmaticꝰ currit· dya
letici diſputant· Vñ horatiꝰ· Grãmatici certãt · &
adhuc ſub iudice lis eſt· Siliter adiectiua ptinẽtia
ad ratõnalia · dignitate ratõnnalis creature ſub=
ſtantiuanᷓ in quolibet genere · & etiã in vtroqꝫ nu
mero · ſicut iuſtꝰ germiabit ſicut liliũ · & iuſti in ꝑ
petuũ viuent · Nota etiam · ꝙ ſi vnũ adiectiuũ po
natur inter duo ſubſtãtiua mediante copula verba
li tenetᷓ cõcordare cũ ſequenti · & nõ cum ãtecedẽ=
ti · vt bos ẽ vtile aĩmal · & crucibolũ eſt bonꝰ vigi=
lator · Fallit tamẽ in quibuſdã pticipijs · vt aqua ẽ
facta vinũ · & cum petrꝰ ẽ electꝰ poteſtas·

De relatiuis ſubſtantie.

Relatiuũ ẽ ante late rei recordatiuũ· quia
vt vult priſ· in mĩori· Relatõ eſt rei ante
late recordatõ· vt hic ſortes currit q̇ di
ſputat· hoc relatm̃ qui facit recordatõem de ſorte
qui ẽ res ante lata· Relatiuoꝝ aũt· alia ſũt relatiua
ſubſtãtie · vt qui & ille· alia ſũt relatiua accidentis
vt talis · qualis · tantꝰ · quãtꝰ · Relatiuũ ſubſtantie
ẽ qd̉ refert eãdem ſubſtantiã cũ ſuo antecedẽte in
numero· vt qui · & ille · Relatiuoꝝ ſubſtãtie · Que
dam ſũt relatiua idẽtitatis, vt qui ille Quedam di
uerſitatis · vt alter · & reliquꝰ · & ſimilia · Relatiuũ
ſubſtantie idẽtitatis · ẽ qd̉ refert & ſupponit ꝓ eo
dem · vt ſortes currit qui diſputat · hoc relatiuũ q̇
refert ſortẽ et ſupponit ꝓ eodem ſorte Omĩa ſiqui
dem relatĩa ſubſtantie identitatis referũt eandem
ſubſtantiã numero cũ ſuo antecedẽte · & referũt et
ſupponũt ſemꝑ ꝓ eodem in numero · Ex hoc patet
ꝙ maior ẽ certitudo ꝑ relatm̃ identitatiſ ꝙ̃ per ſuũ
añcedens poſitũ loco relatiui · vt homo currit · &
homo diſputat. qꝛ dubium ẽ · vtrũ de eodem hoĩe
dicatᷓ vel nõ · Sed cum dicitᷓ · homo currit & ille di
ſputat · certum ẽ ꝙ de eodẽ homĩe dicitᷓ · Hoc etiaꝫ
patꝫ per priſ · in mĩori dicentẽ Cũ dicitᷓ · Aiax iuit
ad troiam · & aiax fortiter pugnauit · dubium ẽ de
quo aiace intelligatᷓ · Si auteꝫ dicatᷓ · Aiax venit ad
troiam · & idem fortiter pugnauit · de eodem intel
ligitᷓ aiace · Relatiuũ diuerſitatis ſubſtantie · ẽ qd̉
ſuppoĩt pro diuerſo ab eo qd̉ refert · vt ſortes cur
rit & alius diſputat · Hoc relatiuũ aliꝰ refert ſor
tem · & ſupponit ꝓ alio a ſorte · quia ſenſus eſt · ſor
tes currit · & aliꝰ a ſorte diſputat · & ita facit recor
dationem de ſorte ·

De relatiuis accidentis.

Dicto de relatiuis ſubſtantie · dicendum ẽ
de relatiuis accidentis · Relatiuũ aũt acci
dentis · ẽ qd̉ refert eandẽ rem ꝑ modũ de
nominatõis · vt tale · & cõſimilia · Et ſcias · ꝙ hec ẽ
differentia intᷓ relatiuũ ſubſtãtie & accidẽtis · quia
relatiuũ ſubſtãtie refert vnicã rem ꝑ modũ eiꝰ qd̉
quid ẽ · vt albedo que ẽ in pariete · & color qui eſt
in corꝑe · & ſic de alijs · Relatiuũ atᷓ accidentis · eſt
qd̉ refert rem ꝑ modũ denominatõnis · vt ſortes ẽ
albus · & talis ẽ plato · Item relatm̃ ſbe refert ideꝫ
in numero · & ſic facit ꝑſonalẽ relatõem · Relatiuũ
em̃ accidentis refert idem in ſpecie · vt ſortes eſt
albus · & talis ẽ plato · & ſic facit ſimplicẽ relatõeꝫ

Et hoc ideo ẽ · quia idem accidẽs in numero nõ po
teſt eẽ in diuerſis ſubſtantijs · ſed idẽ accidens ĩ ſpe
cie põt eſſe in diuerſis ſubſtantijs · Relatõ atᷓ perſo
nalis appellatᷓ quando relatiuũ & añcedẽs ꝓ eodẽ
ſupponunt in numero · vt petrus currit qui mouetᷓ
Simplex vero relatõ dicitᷓ q̈ndo relatm̃ et añcedẽſ
ſupponũt ꝓ eodem in ſpecie · ſed nõ in numero · vt
mulier damnauit que ſaluauit · Alia fuit mulier q̃
damnauit numero · quia eua · & alia que ſaluauit ·
qꝛ maria · Item relatm̃ ſbe ſic̃ qui · & relatiua ꝓnoĩa
t̃hunt genus a p̃cedẽti dictione proprie · vt video
hoĩem qui ẽ aĩmal · Aliq̃ndo t̃hunt genꝰ a ſequẽte
dictõne minus ꝓprie · vt ſemini tuo qui ẽ chriſtus ·
Relatm̃ vero accidẽtis ſiue qualitatis · trahit genꝰ
a ſequenti dictõe proprie loquendo · vt talis ẽ pa
dus quale ẽ mare · & nullũ tale ẽ deo ſacrificiũ · q̈liſ
ẽ zelus aĩmaꝝ · Aliquando atᷓ t̃hit genus a p̃cedẽti
dictõne · ſed improprie · Vnde horatᷓ · Putreſcẽtes
mãme tales ſunt quales ſunt equina vbera · Relati
uum accidentis diuiditᷓ · quia aliud ẽ relatm̃ idẽtita
tis · vt talis · & aliud ẽ relatm̃ diuerſitatis · vt alte=
riuſmodi · Relatm̃ accidẽtis identitatis · ẽ qd̉ refert
eandẽ qualitatem in ſpecie · & ſupponit pro eadẽ ĩ
ſpecie · vt ſortes eſt albus · & talis ẽ plato · Relatm̃
atᷓ diuerſitatis in accidẽtibus ẽ qd̉ refert idem acci
dens in ſpecie · & ſupponit pro diuerſo in ſpecie · vt
ſortes ẽ albus. & alteriuſmodi ẽ plato · Differt atᷓ
relatm̃ identitatis accidẽtis a relatiuo ſbe identita
tis · quia relatm̃ ſbe identitatis refert eandẽ ſbam
in nũo · Relatm̃ identitatis in accidentibus · non re
fert idem accidens in nũo · ſꝫ idem accidẽs ĩ ſpecie ·
Item relatiuoꝝ identitatis in accidẽtibus · aliud eſt
relatiuũ quantitatis continue · vt tantus · aliud diſ
crete · vt tot · Sciẽdum etiam eſt · ꝙ talis · tantꝰ · tot
totiens · quotiens · poſſũt eſſe relatiua · demonſtrati
ua redditiua · eo ꝙ ſi ad p̃ſentes dicanᷓ demonſtra
tiua ſunt · vt dicimus demonſtrãtes mare · talis eſt
nilus · et demonſtrantes herculem · talis eſt plato ·
Si atᷓ non dicanᷓ ad preſentes ſiue per demonſtra
tiones rerum p̃ntium · tũc ſunt relatiua vel redditi
ua · Sꝫ proprie redditiua ſũt · q̃ reddunᷓ ad interro
gationem p̃cedentem · vt ſi dicam · Qualis eſt ſor
tes · talis qualis eſt plato Relatiua atᷓ quandoqꝫ ſi
ne interrogatõne proferunᷓ · vt q̈lis ẽ plato · talis
fuit ſortes · Et quãdoqꝫ adiectiua nomina dicunᷓ
ſpecialium accidentiũ · vt ethyops ẽ niger · & talis
ẽ coruus · vel ſortes fuit albus · & talis ẽ plato ·

De relatiuo qui.

Circa hoc relatiuũ qui põt queri · an põatᷓ
ꝑ defectũ ſui añcedẽtis · Ad hoc dico · ꝙ
qui põt poni ꝑ defectum ſui añcedentis
ꝑ omẽs caſus · dũmodo añcedens intelligatᷓ in nĩo
caſu · vt venit cuiꝰ cauſa deeſt · exigit cui debeo · mi
ratᷓ quem timeo · florꝫ quo docente proficio · In oĩ
bus his ſubaudiendꝰ eſt noĩatiuꝰ · ſic̃ dic̃ priſ · ĩ mi
nori · Sꝫ quid ſi añcedens intelligatᷓ ĩ obliquo · Ad
hoc dico · ꝙ relatm̃ põt poni ĩ omni caſu ꝑ defectũ
ſui añcedentis · ſiue añcedens intelligatᷓ ĩ noĩatiuo
ſiue in obliquo ſimili relatĩo · Vñ bene dicitᷓ · Miſe
ſereor cuiꝰ miſereris · Parco cui parcis · Sꝫ nunq̇
põt poni hoc relatm̃ qui · ꝑ defectũ antecedentis ĩ
tellectiui in caſu diſſimili · Credo ꝙ ſic · Vnd̉ cato
Video cui des · i · illũ cui des · Ecce relatm̃ ponitᷓ ĩ
datiuo · & antecedens ĩtelligitᷓ ĩ accuſatiuo · eodeꝫ
modo bene dicitᷓ · Amo cuiꝰ miſereris · Relatm̃ eſt
em̃ qd̉ debet cõcordare cum ãtecedẽte in gñe et in
nũo · ſꝫ in caſu nunꝙ̃ tenetᷓ ꝯcordaᷓe · q̃ntũ ẽ de natᷓa

sua. Et propꝫ hoc ita bene pōt intelligi antecedēs in simili obliquo sic in dissimili. licet quidam cōtrarium dicant. Non aūt cōuertit᷑. ꝙ scꝫ relatiū intelligatur in antecedēte. nisi sit demōstratiuū. vt demōstrato nilo. bene dr̄ tale est mare. quia ītelligit᷑ qualis est nilus. Vn̄ pꝭ. in p̄mo minoris dicit. Relatiua nisi sint cōposita. intelligi minime possunt. nisi in demonstratōe. Tunc em̄ & sine relatis possūꝯ redditiua ꝓferre. vt si ostendētes virgiliū dicamꝯ Talis fuit homerꝯ. vel theseā demōstrantes dicāꝯ Tantus fuit hercules. Qꝫ aūt dictū est. ꝙ posito relatiuo intelligat᷑ an̄cedens in omī casu. hoc verū est. nisi aliud nomē impediat. vt cū dicit᷑. Sū filius qui currit. & vado ad qui currit. q̄a talis eclipsis non est toleranda. Non eī hic pōt intelligi antecedens in relatiuo īpediēte p̄positōe que non debet poni sine casu cui seruit.

De relatiuo qui.

Queritur circa hoc relatiū qui. an congrue dicat᷑. Homo est res fragilis qui defacili moriun᷑. Ita videt᷑. qꝛ boetiꝯ similē locutōem ponit dicens. Quid ē imbecilliꝯ homīe quos musculaꝝ sepe morsus necat. Dico ꝙ valde impropria est talis relatō. est tn̄ excusabilis. qꝛ hmōi noīa appellatīa quādoqꝫ habēt respectū ad rem speciei. que intellectu ē vna res singularis. & ita sunt propria. teste pꝭ. Quādoqꝫ habēt respectū ad ꝑticularia eiusdē speciei. & sunt omnia. & hoc modo ē ibi dicendū. Quid est imbecilliꝯ homīe quos ꝛc̄. q̄a an̄cedēs venit simplicit᷑. ꝙ habito respectu ad speciem q̄ simplex ē. qꝛ omīa vniuersalia sūt simplicia Sed relatiū tenet᷑ ꝑsonaliter. id ē. ꝓ ꝑticularibus hoībus qui dicun᷑ ꝑsone. Quādoqꝫ pluralis ad singularē refert᷑. vt repudiabat seruitia cuius in ea regione magna copia erat. Antecedens enim venit ꝓ formatis. id ē. seruis. relatiū aūt ꝓ forma. id ē. seruitute ipoꝝ. Ita etiam cōsueuit dici. habeo tres denarios & eo ampliꝯ. Refert em̄ hoc ꝓnomē eo ternariū signatū hoc nomīe tres. & tamē supponit eūdem ternariū ꝓ tribꝯ denarijs. In sacra etiā pagīa inuenimꝯ ꝙ plurale refert᷑ ad singulare. In genesi p̄mo. vbi dr̄. Creauit deus hoīem ad ymaginē suā ad ymaginē dei creauit illū masculū et feminā creauit eos. vel illos Et hoc dictū fuit āteq̄ꝫ facerꝫ mulierē de costa viri. Ad hoc dico. ꝙ naturā homīs voluit demōstrare. qꝛ licet sit homo vnꝯ in specie. tn̄ ad multitudinē creatꝯ est que multitudo nō nisi ꝑ masculū & feminā poterat ꝑuenire. & ita in antecedēte ē vnitas speciei. q̄ est principiū multitudinis In relatīo aūt ē pluralitas q̄ ē causa generādi. & sic talis relatō fuit valde naturalis & decēs. Similes abusiones qn̄qꝫ facit relatiuū in gn̄e. vt semī tuo q̄ ē christꝯ. Magis em̄ voluit ponere relatiū in masgenere q̄ꝫ in neutro cā discretōis. vt ostēderet nullum aliud nisi xp̄m fuisse illud semē ī quo benedicūtur gētes. De cōpositōibꝯ aūt. & de sillabicis adiectōnibus dicā infra in figura cōposita. Nota etiā ꝙ si hoc interrogatiū quis. iungit᷑ verbo substantiuo vel vbō. si sequat᷑ nomē ꝓpriū habet q̄rere de ꝓpria substātia. & tūc cedit ī suppositū. & debꝫ fieri responsio ꝑ demonstratiū ꝓnomē. vt quis ē socrates iste. vel ille. Si vero sequat᷑ demonstratiū ꝓnomen. habꝫ q̄rere d ꝓpria noiatōne. & tūc cedit ī appositum. & tūc debꝫ fieri responsio ꝑ ꝓpriū nomē. vt q̄s ē iste socrates. vel plato. Si vo iūgat᷑ verbo accidētali. pōt fieri responsio tam ꝑ ꝓprium nomē q̄ꝫ ꝑ pronomē demonstratiū. vt quis currit. ille vl' iste. sortes vl' plato. Tamen si reddit᷑ nom̄ egꝫ altera interrogatōne. Vn̄ dic pꝭ. i primo minoris Cū aūt quis ponit᷑ ꝑ se interrogatiū. pōt cuicūqꝫ verbo adiūgi. vt quis ambulat. quis loquit᷑. quis legit. Et si pronom̄ reddit᷑ non egꝫ altera interrogatōne. Sin vo nomen potius egꝫ altera interrogatōe. ꝓ multorum similitudine nominū. vt quis currit aiax. quis aiax. thelomoniꝯ. vl' locrius

De nomine collectiuo.

Collectiuū nomē est illud qd̄ in singulari nūo multitudinem signat. vt populus. plebs. concio. turba. Et vt vult p̄stia in quīto libro capitulo de nūo. hmōi nomīa collectiua sūt singularia voce. sꝫ pluralia intellectu. quia ī singulari nūo cōueniūt pluribꝯ simul. populꝯ enim signat plura & nō vnum. Sꝫ vidr̄. ꝙ nomen collectiuū sit singularis numeri intellectu. qꝛ hoc nom̄ populus habꝫ modū signandi. vt vnum. ergo facit discretōeꝫ singularitatis. & ꝑ consequens est singularis numeri intellectu. sic dic pꝭ. Item si essꝫ pluralis numeri intellectu. magis ꝓprie dicētur. populꝯ currunt. q̄ꝫ populꝯ currit. & ita hec essꝫ figuratiua. populus currit. & nō illa populꝯ currūt. omīs em̄ cōstructō ad intellectū referenda est. vt dic pꝭ. Itē hoc nomen populꝯ ex vna institutōne datū ē tātū ab vna forma. qꝛ vnius rei vnica ē ꝑfectio. ergo cōstituit intellectū vt d vno. ergo ē singularis numeri voce & ītellectu. Quod si verū ē. ergo nō ē dicēdum populus currūt. etiam ꝑ figurā magis q̄ꝫ homo currūt. Solutō. Dico ꝙ ē singularis nūi voce & intellectu. i. modo intelligendi. quia licꝫ plura simul significꝫ. i. appellꝫ. tam̄ significat ea. vt vnum & iō propriissime dicit᷑. populus currit. Impropē aūt dr̄. populꝯ currūt. i. ꝑ sinthesim. i. concidentiā quia nō ad intellectū. sꝫ ad ea q̄ intelligun᷑ habet᷑ ibi respectus. si aūt vis transume intellectum ad res intellectas. bene potes dicē. ꝙ est ꝯgrua intellectu. Et est dicēdum. ꝙ ꝓpꝫ talem transumptōeꝫ hoc nom̄ populꝯ signat vt plura. cum dico populus currunt. Verbo aūt p̄stia. respondemus. qd̄ elegantissime dixit quādo ait. est plurale ītellectu. i. plura simul appellans vno intellc̄u singulari. ꝓpter qd̄ etiam dixit ꝙ est singulaē voce. quia in forma singularis nūi plura vt vnum significat. Plura em̄ vt vnum possūt vno intellc̄u ꝑiter apꝑhendi. si dicat aliquis. ꝙ vnius signi vnū etiam debꝫ esse sig̃tum. Vn̄ cum intellectꝯ sit intellecte rei signum non possūt vno intellc̄u plura simul apꝑhendi. Respōdeo. ꝙ apud aīam plura simul dicūtur vnum signatum. vt homīes & populꝯ. Et ita ꝑ nom̄ collectiuū datur vna forma respectu multoꝝ. & vnus intellcūs qui est signū vniꝯ signati. siue id signum sit vna res siue plures. propꝫ hoc nomīa collectīa sepe cūstrun᷑ cū verbo plurali. vt turba ruūt. Et pōt ista figura non solum tolerari. sꝫ etiā vsualiter obseruari. Sꝫ q̄ritur an possit dici. albus populus currūt. Dico. ꝙ bene pōt adiectiuū ad eandem ꝓprietatem trahi. quia carꝫ numeri discretōe. Vn̄ bene dicit᷑ albus populꝯ currūt. sꝫ post verbū substantiuū caue. quia pro viris dicendū est. populus sunt albi. pro feminis aūt. populꝯ sūt albe. Nec est dicendū aliquo modo. populꝯ sunt albꝯ. qꝛ verbū iam traxerat nom̄ ad pluralitatem Vn̄ si adiectiū singulare sequat᷑ post verbum. non bene respondetur substātiuo posito collectiue. tamen ante verbū bene diceretur. vt albꝯ populus sunt in hac vrbe. De relatiuo dicimus. ꝙ pōt ad eādem ꝓprietatem

trahi · vt populus hic labijs me honorat · cor aūt
longe est a me · Queritur etiā an bñ dicat̃ · Gens q̃
non nouit christū · maledicti sunt · Dico ꝙ potest
dici · Et inueniẽ simile in iohãne · vij · Turba inquit
que ñ nouit legẽ · maledicti sūt · Dubitatur etiã de
ista · Populus qui currit disputant · Dico ꝙ si iste
terminꝰ qui currit fungat̃ loco ꝑticipij · ꝯgrua est
sicut ista · Populꝰ currens · & bononiẽsis · vel albꝰ
disputant · Si autẽ fungat̃ loco diūctōnis & ver-
bi incongrua est · sicut & ista · Populꝰ currit & di
sputãt · qꝛ nō possunt collectiua simul accipi singu
lariter & pluraliter · Queri cōsueuit · an ecclesia sit
nom̃ collectiuū · & videt̃ ꝙ sic · quia est ꝯgregatio
fidelium · ergo poterit dici · ecclesia dei sunt in celo
Dico · ꝙ non est collectiuū · quia collectiuum sapit
diūsitatẽ · sed ecclesia tm̃mō vnitatem · Sūt em̃ oẽs
fideles quedã membra caritatis vinculo cōiuncta
in vno corꝑe cuius caput christꝰ est · & sic nō ẽ di-
cẽdum · Ecclesia sūt · vel eccia militant · ne videat̃ ĩ
eccia dei eẽ diuisio que vnitate spirituali firmiter
est vnita Sūt etiã quedam collectiua que distribu
tōem habẽt · vt vterqꝫ · neuterqꝫ · Nam omẽ distri-
butm̃ est collectm̃ sꝫ non ecōuerso · Inde cōtingit ·
ꝙ hmōi collectiua quãdoqꝫ ꝯstruūt̃ cū verbo sin-
gulari · vt oīs homo currit · & vterqꝫ istoꝝ dispu-
tat · & hoc habẽt ꝓprie · Qñqꝫ cū verbo plurali ꝑ fi
guram q̃ dicitur sinthesis · & hoc in eadem ꝑsona ·
vt hic Vtraqꝫ formose paridi potuẽ videri · Vel
in ꝑsona sequẽtis gñi · vt vterqꝫ vestrū vocamini
scipiones · Hoc etiã dicit p̃s · & sic bñ dicit̃ · vterqꝫ
nostrū legimꝰ · Vñ ouidiꝰ · Miscuimꝰ lacrimas me
stus vterqꝫ suas · Idem sepe cōtingit in alijs colle-
ctiuis · vt iubilate deo omīs terra · Et apud horat̃ ·
Iactamꝰ iam pridem omīs de roma beatū · Et apō
ouidiū · Quisquis vbiqꝫ viri faciles aduertite men
tes · & in apostolo · Alter alterius onera portate ·
Distribuitiue voluit intelligere apostolꝰ ꝓ oībus
duobꝰ · Simile est illō terẽtij · Aperite aliquis acu
tum · Et illud suꝑ iuliū · Ausi sumꝰ certare cū parẽ
tibus queqꝫ ciuitas suis ·

¶ De nominibus complexiuis ·

Sunt aūt quedam nomīa similia collectīs
que dicunt̃ cōplexiua · qꝛ in eodẽ nume
ro veniūt tam ꝓ vno q̃ pro pluribus · vt
vinum & arma · In eo qō tenẽtur ꝓ pluribus · natu
ram collectiuoꝝ vident̃ habere · sed in eo ꝙ tenẽt̃
ꝓ vno · discrepant ab eis · Et hmōi nomina gerunt
ymaginẽ epicenoꝝ · quia sicut epicenū vna voce et
vno articulo significat animalia vtriusqꝫ sexus · ita
noīa complexiua vna voce & eodem nūo tam pro
vno q̃ ꝓ pluribus supponūt · vt aurum & nuptie ·
Et ideo non debent ꝓprie in vtroqꝫ nūo declinari ·
quia in vno gerūt officium vtriusqꝫ · Que aūt iter
ista complexiua magis vim vnitiuã habẽt · debẽt in
singulari numero declinari · vt puluis · sanguis · lu
tum · cenū · Hec em̃ vehemẽtem habẽt aggregatio
nem · Similiter noīa metalloꝝ · vel seminū · vel liq
dorum ad mẽsuram · vel ad pẽsum ꝑtinentiū cōple
xiua sūt · vt aurū · argẽtum · ordeū · frumẽtum · vinuꝫ
& oleum · mustū · & liquamẽ · Si aūt nō ꝑtinẽt ad
mẽsuram vel ad pensū · tūc declinant̃ in vtroqꝫ nu
mero · Non em̃ cōsueuit aqua pendi vel mẽsurari ·
Sed scōm hoc nō deberet metallū in plurali nume
ro declinari · nec es eris · Dico ꝙ qñqꝫ sunt nomīa
generalia · qñqꝫ specialia · Prout sūt gñalia in vtro
qꝫ nūo declinant̃ · qꝛ multe sūt species eris & metal
lorum · Prout vero sunt specialia declinant̃ in sin
gulari tãtum · vt auꝝ & ferrum · Complexiua vero
que declinant̃ in plurali nūo tãtum · magis habent
se ad multitudinẽ · & inde ꝓcessit ratō · ꝙ tm̃ plu
raliter declinant̃ · vt nuptie · Nam licet nuptie pos
sint esse vnū cōnubium · duo tamẽ exigunt̃ ad esse
nuptiarum · scꝫ masculꝰ & femina · Similiter nō est
quis armatus · licet habeat vnū gladium · Et kalen
de · none · ydus · ratōne sue pluralitatis habent · quo
niam in ꝑ̃ncipio mẽsis multi vocabant̃ ad audienō
denūciatōem kalẽdarum · None sunt pricipia nūdi
narum · que multitudinẽ merciū & ꝑsonarū requi
runt · Ydus aūt nūdinarū diuisiones vbi similiter
rerum pluralitas & ꝑsonaꝝ est necessaria · scale si
ne multitudine graduū · vel duoꝝ equalitate ligno
rum nō fiunt · Tenebre priuatōem lumīs duorum
oculorū importãt · Vel habẽt respectū ad ꝑ̃uatio
nem lucis illustrãtis & rei que illustrat̃ · Nomīa fe
storum que apud ãtiquos fere omīa tm̃ in plurali
numero ratōabiliter declinãtur · vt letanie arum · a
zima moꝝ · encenia enceníoꝝ · qꝛ multa requirūtur
ad celebrandū festa · vel qꝛ nō tantū vno die · sꝫ plu
ribꝰ digniora festa celebrabant̃ · Festa tamẽ plura
que nos colimꝰ nostro tẽꝑe sunt singularia · vt na
tiuitas · epiphania · pascha · penthecoste · q̃a vnus
deus · vna fides · vnum baptisma · vnitate magis q̃
pluralitate letant̃ · similiter nomīa libroꝝ sepe tm̃
pluraliter declinant̃ · vt ysagoge · decretales · decre
ta · topica · rhetorica · aneletica · tegni · & pantegni ·
quãuis ista duo sint indeclinabilia · qꝛ quãuis liber
sit vnū in formitate materie · in distīctōibus tamẽ
& sententiaꝝ varietatibꝰ habet in se multitudineꝫ
Et sic de omībꝰ complexiuis pōt ratō assignari · q̃
re tm̃ sint singularia · vel tãtum pluralia · Nunc de
eisdem q̃dam dubitabilia subiūgamus · ¶ Querit̃
ergo · an possit cōgrue dici · vinū sunt · vel aurum
sūt · sicut dicimꝰ · ꝑp̃lus sūt · ita ꝙ fiat suppositō pro
vino qō ẽ multa · vel ꝓ auro qō ẽ multa · Ita videt̃
qꝛ nō est magis ratō de ꝑp̃lo q̃ de vino · imo ẽ ma
gis ratō de vino q̃ de ꝑp̃lo · qꝛ in ꝑp̃lo nō est ambi
guitas quin semꝑ veniat collectiue · sed ĩ vino est
ambiguitas · vtrū supponat ꝓ vino qō est vnū · an
ꝓ vino qō est plura · ergo sicut epicenū causa r̃mo
uendi ambiguitatem qñꝫ recipit adiectiuū alterꝰ
generis · vt alba anser · sic nomẽ cōplexiuum potest
reciꝑe verbū pluralis nūi causa ostendẽdi ꝙ suppo
nat ꝓ pluribꝰ · Et scōm hoc bñ dicit̃ · Vinū bibūt̃
aurū donant̃ · Ecōtrario fiet in ꝯplexiuis pluralibꝰ
ut nuptie celebrat̃ ꝓ vno cōnubio · & arma geritur
pro vno gladio · sic em̃ loq̃t̃ beatꝰ greg̃ · Mulier
est vetꝰ arma dyaboli · qꝛ ut ostenderet se loq̃ d̃ ar
mis q̃ erant vnū dicit uetꝰ & non uetera · Si quis
aūt dicat · ꝙ alia ratō est de uino q̃ de populo · q̃a
uinū non habet discretōeꝫ partiū sicut ꝑp̃ls · Quid
ergo de frumẽto & de piꝑe dicet̃ · ubi ꝑtes etiam
discrete sūt sicut in ꝑp̃lo · Scōm hoc em̃ congrue di
cet̃ · Frumentū mensurant̃ · & piꝑ uendūt̃ · sicut ꝑs
in frusta secant · Ad p̃dicta dico · ꝙ nulla comple
xiua possūt supponere uerbo alterꝰ nūi q̃ ipa sint
Vnde ita male dicit̃ · Omībꝰ modis uinum sūt · uel
frumẽtū sūt · sicut male dicit̃ · homo sūt · & scōꝫ hᵒ
nichil est dictū · arma gerit̃ · Nãcã enim cōplexiuo
rū mltū differt a collectīs · qꝛ complexiua singula
ris nūi · habent uim magis unitiuam · ut dixi ratōe
mensure · ut uinū · uel pensionis · ut aurū · uel ratōne
cōmixtionis · ut puluis · In mensuratis aūt & pẽsis
discreta q̃ntitas & continua equipollent · quia ex
uno uino possūt effici mlta uina · & ex mltis uinis

vnū uinū Similit̄ ex uno auro poſſunt effici multa: & ecōuerſo· In talibus em̄ confūdit̄ diſcreta quantitas & continua· Vnde uidem⁹ ꝙ alicui taliter īterroganti· Quantū dediſti· poſſum⁹ reſpōdē· vnā marcā· vel vigīnti ſolidos· Et ſic in penſis vel menſuratis diſcreta & cōtinua quantitas equipollent· ſed cōtinua ſunt magis naturalia ꝙ̄ diſcreta· qꝛ cōtinua quātitas eſt a natura· diſcreta vero magis a ratōne· Sed ratō natura poſterioꝛ eſt· qm̄ ratō imitatur eam· ergo quecūqꝫ cōplexiua ſingularis nūi· que ſe habēt ad penſū· vel ad menſurā· magis hn̄t ſe ad vnitatem ꝙ̄ ad multitudinē ratōe quātitatis continue q̄ vere ē vna· In collectis aūt nō ſic· q̄a vnitas in eis nō aufert multitudinē actualē· Et ſic patet· ꝙ male dicit̄· Vinum ſūt· frumentū ſūt· etiā ſi fiat ſuppoſitō pro multis· qꝛ vnitas menſure vel penſi in omib⁹ talibus ꝑdominat̄· Et ita nō ē obiectio de pipe vel frumēto· quāuis in eis ſint partes diſcrete· Quidā vero dicūt hoc accidere ꝓpter naturā homogeneoꝝ· quia quelibet pars frumēti frumentū eſt· & q̄libet ꝑs pipis piper eſt· & q̄libꝫ ꝑs vini vinū eſt· Hoc autē nō contigit in ꝑplō· & ſic maioꝛ cōuenientia & maioꝛ vnitaſ fuit in homogeneis· Vn̄ dicendū eſt· vinū bibitur· & nō vinuꝫ bibunt̄· Sed dicim⁹ ꝙ nō eſt ita· qꝛ videmus ꝙ aceruus lapidū habet in ſe naturam homogeneoꝝ· cuꝫ quelibet ꝑs lapidis ſit lapis· & tn̄ aceru⁹ dict⁹ de lapidib⁹ collectiue pōt venire· ſic populus· & ſic homogeneſis nō fuit cā illius ſingularitatis ¶ De permixtis & cōfuſis dicim⁹ ſicut de hiſ q̄ per naturam denſa ſūt vel cōfuſa· vt eſt puluis· lutū· cenū· qꝛ in talibus cōfuſio denſitati equipollet· & ſic habent ſingularitatem quā verbū plurale nō recipit·

¶ De cōplexiuis aūt pluralis nūi dico· ꝙ magis habēt ſe ad multitudinem· vt ſup̄ dictū eſt· Vn̄ nullo modo poſſūt ſupponere verbo ſingularis numeri De beato aūt gregorio dico· ꝙ vſus eſt autoritate ſua· & figuratiue locut⁹ eſt· in oꝛe aūt rudis eēt ſoloeciſm⁹· vel vitiū aliud· Exemplū aūt qd̄ ītroducit de epiceno aliter ſe habet· qꝛ in genere eſt communitas· in nūo aūt non· habet em̄ ſe epicenum ad maſculū & femellā· ſed complexiuū nō habet ſe ad ſingularitatē et pluralitem in eadem voce· quanuis ſupponat pro vno & ꝓ multis· An vero ſit dicenđ Nuptiarū alie ſūt bone· alie male· vel nuptiaꝝ· alia bona· alia mala· cū agetur de ſuplatiuo dicā

De patronomicis noib⁹

Patronomicū nomen eſt illđ· vt dic̄ ꝑſ· ī ſecūdo maioris· qꝛ a ꝓpꝛijs tm̄modo deriuat̄ patruꝫ nomib⁹ ſcđm formā grecaꝫ qđ ſignat cū gt̄o pꝛimitiui filios vel nepoteſ· vt eacides eaci filius vel nepos· ¶ Patronomicorum q̄dam ſūt maſ· generis· q̄dā fe· generis· Maſculinorum tres ſūt forme apud grecos· ſcꝫ in on· vt peliō in adios· vt epiradios· & ī es· vt ꝑamides· & hac forma tm̄ vtunt̄ latini· De hac ergo forma ſciendū eſt· ꝙ patronomicoꝝ maſculinoꝝ· q̄dam veniunt a nomibus pꝛime· quedā a nomib⁹ ſecūde· quedam a nomib⁹ tercie declinatōnis· Que veniūt a nomibus pꝛime formātur a gt̄o ae dyptongo in a· mutata· & addita des· vt eneas· enee· eneades· Que veniunt a noibus ſecūde formant̄ a gtō hoc modo· Si gtūs deſinit in i· tm̄ aſſumūt des· vt ꝑamus· ꝑami· ꝑamides· Si vero gtūs deſinit in duo· ij· vltia i· mutatur in a· & addit̄ des· vt virgilius· virgilij· vltima i· mutata in a· & addita des· fit virgiliadeſ Si āt gtūs deſinit ī ei· ei· mutat̄ in· i· lōgū· & addit̄ des ut theſeus· theſei· ei· mutata in· i· & addita des· fit theſideſ· Que āt veniūt a noib⁹ tercie formant̄ a gtō interpoſita de· ſillaba· vt neſtoꝛ· neſtoris· interpoſita de fit neſtoꝛides· Et eſt ſciendū· ꝙ oīa patronomica maſculina ſunt ꝑme declinatōis & ſic declinant̄

Nomiatiuo hic ꝑamides· Gtō huius priamide· Dtō huic ꝑamide· Accuſatio hūc pꝛiamidē· vel pꝛiamidā· Vtō o· pꝛiamide vel des· vel ꝑamida· Ablatio ab hoc ꝑamide· vel pꝛiamida· Et pl'r· Ntō hi ꝑamide Gtō hoꝛum ꝑamidarū vel pꝛiamidū· Dtō his pꝛiamidis· Actō hos pꝛiamidas· vel pꝛiamides· Vtō o pꝛiamide Ablatō ab his pꝛiamidis ¶ Patronomicoꝝ fēmoꝝ ſimiliter tres ſūt forme· pꝛima in as· ſecunda in iſ· tercia in e· Patronomica femīna deſinentia in as· & in is· formantur a maſculinis ſubtracta de· vt ab eneades· ſubtc̄ta de· fit eneaſ· & a pꝛiamideſ remota de fit pꝛiamis· Sciendū tn̄ eſt· ꝙ patronomica femīna· que veniūt a maſculinis hn̄tibus i· longā ꝓ· i· & · e· breuibus· non formātur ab eis· ſed ab eoꝝ ītegris· vt pelleis· & eneis· & non formātur a pellides & enides· ſed a pelleides & eneides· Patronomicis aūt femīnis deſinētibus in e· non vtimur· vt verine araſtine· qꝛ ſunt apud grecos lingue iadis· Et ideo de ipoꝝ formatōe non curamus ad p̄ſens· Alia vo ſunt tercie declinatōis apud latinos· & declināt̄ ſic

Nominatiuo hec pꝛiamis· Gtō huius pꝛiamidis· vel pꝛiamidos· Dtō huic pꝛiamidi Accuſatiuo hanc pꝛiamidē vel pꝛiamida· Vtō o ꝑaimis· vel pꝛiami· Ablatō ab hac pꝛiamide & pl'r· Ntō he pꝛiamideſ Gtō haꝝ pꝛiamidū· Dtō his pꝛiamidib⁹· Actō has pꝛiamideſ· vel pꝛiamidaſ Vtō o pꝛiamides· Abltō ab his pꝛiamidibus· Deſinentia vero ī as eodem modo declinant̄· vocatiuū tn̄ ſingularē faciunt in a· ſi oportet· Vnde ouidius Pone metū bachi gnoſia vxoꝛ eris· ¶ Notādum ē hic· ꝙ quattuoꝛ modis fit abuſio in patronomicis ſcꝫ oꝛigine· ſignificatōne· formatōne· & tempoꝛe· Oꝛigine q̄ndo oꝛiunt̄ a ꝓpꝛijs nomibus matrū· Vn̄ dicit pꝛiſ· ī ſecūdo maioꝛis· Scire āt debem⁹ abuſiue etiā a matribus & ab auis maternīſ· & a regib⁹ ſiue conditoꝛibus· & a fratribus etiaꝫ patronomica ſolere formari· vt latonides latone filius· appollo· & ilyades ilye fili⁹ romul⁹· Significatōe· quando n̄ ſignificat filios vel nepotes· vt romulide· id ē romani· & cicropide· id eſt· athenienſes· Formatōne· quādo non ſupat ſuū pꝛimitīm vna ſillaba· vt ſcipiodes· vel q̄ndo ſupat plus vna ſillaba· vt athlantiades· Tempe quādo non habēt penul· coꝛrep̄· vt cotrides· lagides· belides· q̄ contra regulam penultimā acuunt vel producūt apud poetas· ¶ Scire etiam debes· ꝙ hmōi denomīatiua deſinētia in tes· vt tecuites· amanites· ſunt maſ· generis tm̄· & declinātur ad modū patronomicoꝝ maſculinorum· Vnde patꝫ· ꝙ errāt illi qui dicunt· achmoen ieſraelites ꝓ ieſraelitis· Primo regū· xxvij· a· Et mulier thecuites ꝓ thecuitis· regū· xiiij· a· & naaman amanites ꝓ amanitis· regū· xiiij· g· Et declinātur hmōi denomīatiua in tis· ad modū patronomicoꝝ femininoꝝ in is· deſinentiū· vt hec ieſraelitiſ ieſraeleliti dis· hec moabitis moabitidis· hec amonitis huius amonitidis· Denoīatiua vero termiata in ta· ſunt cōmunis generis· ut ieſraelita· hieroſolomita· bethleemita

De poſſeſſiuis

Poſſeſſiuum nomē eſt illud vt dicit pꝛiſ· in ſecūdo maioꝛis· qđ cū gtō ſui ꝑmitiui

signat aliquid ex his que possidentur ·ut euandriꝰ
ensis ꝓ euandri ensis·regius honor ꝓ regis honor
Hoc aũt interest inter possessiua & patronomica
qꝛ patronomica filios vel nepotes signãt·Posses-
siua aũt non solũ filios·sed oĩa q̃ possunt esse in
possessione·Et patronomica a ꝓprijs tantũmodo
deriuanẽ·Possessiua ãt etiã ab appellatiuis ·Et pa
tronomica a masculino descendũt plerũqꝫ genere
rarissime aũt a feminino·nec ꝓpꝛie qñ a matribus
fiũt·Possessiua aũt ab omibus nascunẽ generibus
Et ꝙ patronomica ad homies ptĩnẽt vel ad deos·
Possessiua vero ad oẽs res·Fiunt aũt possessiua
vel a noĩbus·vt cesar cesareus·vel a verbis· vt ab
opto optatiuꝰ·vel ab aduerbijs·vt extra extraneꝰ·
Et vel mobilia sunt·vt martiꝰ·tia·tiũ·vel fixa· vt
sacrariũ·donariũ·armariũ·Possessiua aũt dicimus
non solũ possessionẽ significãtia·sed etiam que for
mã habent possessiuoꝝ·Sunt eñ q̃dam gentilia si
milem possessiuis habẽtia formã·vt romanꝰ ciuis·
& romanus ager·Quedã aũt & ꝓpꝛia eadẽ & gen
tilia·& possessiua· vt latinus filius fauni·& lati
nus ciuis·& latinus ager·Alia tãtũ modo propria
forme possessiue·vt quĩtilianus·iulianus.Alia lo-
co patronomicoruꝫ posita·vt emilianus scipio· &
octauianꝰ cesar·Et eadem forma agnomĩa quoqꝫ
multa inuenies·vt affricanꝰ·ꝑsicus·getulicꝰ·creti-
cus·Alia aũt sunt eiusdẽ deriuatõis·q̃ ex materia
pꝛincipaliũ constare videnẽ·vt ferreus a ferro fa-
ctus·Similiter aureus·argẽteus·marmoreus ·alia
ex morbis vt cordiacꝰ·alia a ꝓfessionibꝰ vł officijs
vt mathematicus·grãmaticus·rhetoricꝰ·alia a di-
sciplinis·vt arestotilicus·socraticus·alia q̃ pꝛimiti
uorũ similẽ possunt habere significatõeꝫ·vt tracíꝰ
ꝓ trax·De accentu possessiuoꝝ habentiũ i·añ nus
vt bisimus·sup̃ dixi in secũda pte de accentu·vbi
agitur de desinẽtibus in inus· ¶Et scias·ꝙ pos-
sessiua nomĩa ascendentibꝰ·i·supioribꝰ· nõ solent
adiungi·vt hectoreus pater nõ dicimꝰ·frater vo
vel seruus dicimꝰ·Pronomina vero supioribꝰ etiã
adiũgunẽ·vt meus pater·¶Circa constructõem
possessiuoꝝ consueuit dubitari·an possessiuũ pos
sit recipe adiectiuum ex pte possessoris·siue gratia
gtĩ in eo intellecti·vt scꝫ congrue dicaẽ · Filiꝰ so
craticus albi currit·Gts vero possessoris intelligiẽ
in possessiuo in omni casu·Dico ꝙ sic & hoc vult
ps·qui in p̃mo mĩoris taleꝫ latinitatẽ ponit Subie
ctõnes noĩatiue fiunt appellatiuoꝝ vel ꝓpꝛiorum·
Hic eñ appellatiuoꝝ et ꝓpꝛiorũ tenẽtur adiectiue
ac noĩatiue ratõe istiꝰ gtĩ pꝛimitiui·scꝫ noĩm ĩ eo
intellecti·Et est sensus·Subiectõnes noĩatiue·id ẽ
noĩm dico appellatiuoꝝ vel ꝓpꝛioꝝ fiunt·In euan
gelio etiã luce diciẽ·Tuam ipius aĩam ptrãsibit gla
dius·id est·tui ipius.Item queriẽ·qñ nomẽ ꝓpꝛi ũ
ꝑsone·dignitatis vel officij requirit determinari ꝑ
ꝓpꝛium nomẽ loci·vel patriũ·vel aliud possessiuuꝫ
qualiter sit dicenduꝫ ·Ad hoc dico·ꝙ si vis deter
minare originẽ·debes ponere ablatĩm nomĩs loci cũ
p̃positõne·vt petrus de bononia·& albertꝰ iudex
de florentia·Si aũt vis notare possessionem tunc
dignitas vel officiũ aut est tẽpale·aut spũale·si ẽ
tempale·tunc debet poni gẽs loci vel gẽs pluralis
possessionis·vt potestas bononie vel bononiensiũ
similiter rex francie vel francoꝝ·Si aũt dignitas ẽ
spũalis·debet poni nomẽ patrium in cõformitate
accidentiũ cuꝫ noĩe dignitatis·vt archiepus ianuẽ
sis.archidyaconꝰ florentĩꝰ Et raro vel nunq̃ flo
rentie vel florentinoꝝ ianue vel ianuensiũ·

¶De possessiuis ꝓnoĩm·

NOta etiã ꝙ ista quattuor ꝓnoĩa ·meus·
tuus·noster·& vester·licꝫ diuersificenẽ
in ꝑsonis ex pte possessoris·tamẽ ex pte
possessionis sunt tercie ꝑsone·Et ideo verbuꝫ pos
sessionis siue añcedentis debet cõcordare secum ĩ
numero & ꝑsona sicut nt̃s cum verbo·Verbũ autẽ
huius relatiui q̃ variaẽ in ꝑsona & numero · q̃ndo
scꝫ vnus actus reddiẽ possessori·& aliꝰ possessio
ni·vt meus filiꝰ qui lego disputat·Tuus filiꝰ qui
legis disputat·Noster filius qui legimus disputat
vester filius q̃ legitis disputat·Quãdo autẽ ambo
verba siue actus reddunẽ possessioni·debẽt tc̃ am
bo verba eẽ tercie ꝑsone·vt meus filius q̃ legit di
sputat·tuus filiꝰ qui legit disputat·noster filius q̃
legit disputat·vester filiꝰ qui legit disputat·Scias
insup·ꝙ possessiuorũ quedaꝫ sunt possessiua voce
& significatõne·vt socraticꝰ·Quedã voce & non
significatõne·vt extraneus & optatiuꝰ· Quedam
significatõne·sed non voce·vt celestis·¶Non est
etiam ignorandũ·ꝙ forme possessiuoꝝ sũt q̃ttuor
due sumpte a grecis·& due a latinis·a grecis ĩ cus
vt cipꝛiacus·& in us·purã·vt hectoreus.a latinis
in nus·vt romanus·vł in ius·vt catellinariꝰ·Quo
rum formatõnes sũt varie & diũse De singulis vi
deamus·& pꝛimo de possessiuis desinẽtibꝰ in cus·

¶De desinẽtibꝰ in cus·

POssessiua in cus desinẽtia si a pꝛimitiĩs ha
beant c·pares habent illis sillabas·vt ita
ce·itacus·Alia vero oĩa a·vel i· añ cus
habẽtia·siue sint a nt̃o siue a gt̃o deriuata·vna silla
ba vincũt ea ex quibꝰ deriuãtur·Et si p̃mitiua illa
habuerĩt i·penul·hec assumunt a·añ cus·vt ylium
yliacus·si o,pꝛimitĩa habuerint·tũc hec i·habẽt añ
cus·vt dominus facit dominicꝰ·¶Et sciẽdum·ꝙ
non solum a pꝛimitiĩs·sꝫ etiã a deriuatiuis deriuan
tur huiuscemodi possessiua nomĩa·vt tros troicꝰ·
afer africus ·grãmatos grãmaticꝰ·ytalus ytalicꝰ·
Nã ytalia ytaliacꝰ debuit facere·cipꝛius cipꝛiacus
Nã ciprus facit cipricus·cãdia cãdiacus ·yliũ ylia
cus·mulio mulionis mulionicus·p̃dicta possessiua
corrpiũt penul·Vidimus de possessiuis desinẽtibꝰ
in cus·videamus de desinẽtibus in us·purã·

¶De possessiuis in us·

IN us·purã desinunt possessiua tam greca q̃ latina
ãtecedẽte e·corr̃·& e·ꝓducta i·corr̃·vł o.ꝓducta
vel ae·vel oe·dyptõgo·e·breui.vt cesareꝰ·vitreus
marmoreus·Et fere oĩa ad materiam ptinẽtia·e·
breuẽ ãte·us·habẽt·vt plumbeus·argẽteus· Inue
niunẽ aũt pauca sine ·e·vt a quercu quernus· a co
luro colurnus·ab abiete abiegnus·Itẽ oleaginus·
faginus·E·vero longam·vt spondeus·plebeus·I·
breuẽ·vt martius·id ẽ·bellicosus·O·ꝓducta · vt
herous·Ae·dyptongõ·vt sabaeus ·ptholomaeꝰ·
Hec aũt ae·dyptongũ hñt penł·q̃ a femininis ĩ e ·
longã apud grecos desinentibus·vł q̃ a verbis gre
cis circũflexis deriuãẽ·vt crete cretaeus·yle ylaeus
dione dionaeus·ptholome ptholomaeus·Oe añce
dẽte·vt euboea euboeus·Et qꝛ apd̃ grecos ĩ mł'tis
ei·dyptõgꝰ inueniẽ ãte os·scire debemꝰ·ꝙ solẽt la
tini modo eã in e·longam cõuertere·vt spondeios
spondeus·¶Est autem qñ abiectõne i·e· corre·
ponunt ãte us·vt hectoreus·agenoreus in quo io
nes sequunẽ·more etiaꝫ ionico·ꝓ ei·dyptongo·e·
longã ponimus·vt achilleius·achilleus dicentes ·
Determinauimꝰ de possessiuis desinẽtibus in us·
purã·determinemꝰ de possessiuis desinẽtibꝰ ĩ nus

De desinētibus in nus.

IN nus. possessiuoꝝ desinētiū forme & significatio
nes diuerse inueniunt̃ quibus latini frequēter vtū
tur in significatōne possessiua. vt cesarianus. Inue
nitur aūt in quibusdam a. longa āte nus. vt hispa-
nus. campanus. ĩ alijs e. lōga. vt abiegnꝰ. rubienꝰ
egenus. In alijs i. longa. vt cametinus. vicinus. &
femininꝰ. Inuenit̃ etiam i. breuis g. antecedēte. in
his que ab arboribus deriuātur. vt oleaginus. & ĩ
his que ab aduerbijs nascunt̃ tpalibus. vt cras cra
stinus. horno hornotinꝰ. diu diutinus. V. quoqꝫ lō
ga inuenit̃ ante nus. vt tribunꝰ. R. etiam & l. iue
niunt̃ āte nus. vt externus. hesternus. hybernus.
colurnus. ficulnus. populnꝰ. Plautꝰ in cassya. Sꝫ
monedū nū istec aut populna sors aut abiegna ē
tua. ¶ Conemur igitur sic possumꝰ exponere ra-
tōem penultimaꝝ ĩ suꝑdictis formis literaꝝ. In a
desinētia antecedēte aliq̃ consonāte seu vocali pro
ducta eadē a. & accepta nus. faciūt deriuatm̃. nisi
sint mutoꝝ aĩalium. vt silla sillanus. roma romanꝰ
nola nolanus. silua siluanꝰ. excipiunt̃ iugurtinus.
messalinꝰ. terrenus. q̃ quāuis a nomībꝰ in a. desinē
tibus cōsonāte añcedente deriuent̃ nō seruauerūt
tam̃ a. De mustelino & aquilino paulopost tracta
bitur. A pluralibꝰ quoqꝫ in ae. dyptongū desinēti
bus vel in a. deriuata possessiua similit̃ a. ꝓductaꝫ
habēt āte nus. vel na. vl' nū. vt thebae. thebanus
cumae cumanꝰ. signa aūt signanꝰ. mēbra mēbrana
qd̓ est femininū. Possūt tamē hec duo & a singula
ribus eē. scꝫ a signum & membrum. qd̓ paulopost
ostendet̃. Similit̃ a. hñt ante nus. possessiua q̃ deri
uant̃ a nomībꝰ in ius. termĩātibꝰ. vl' ab aduerbijs
in e. longā. vt pompeiꝰ pompeianꝰ. tulliꝰ tullianꝰ
iulius iulianꝰ. virgilius virgilianus. salustius salu
stianus. similiter a quotidie quotidianus. a meridie
meridianus. Hodie hodiernꝰ facit. Similit̃ habēt a
longā ante nus. ea que deriuant̃ a noībus in cus vl'
in culus. desinētibꝰ que sūt vltra duas sillabas. vt
rusticus rusticanꝰ. publicus publicanꝰ. tusculus
tusculanus. Excipit̃ masculinus. deriuatū a mascu-
lus. qd̓ est deriuatū a mas maris. Nā dissillaba in
cus desinētia sine a sūt vt mācus mancinꝰ. lacus la
cuna. porcus porcinus. In um. quoqꝫ neutra conso
nāte añcedente in deriuatis a. penl'. longā hñt ante
nus. vt oppidū oppidanꝰ. spoletuꝫ spoletanus. ca
stelluꝫ castellanꝰ. beneuētum beneuētanꝰ. Similit̃
a habēt penl'. longā ante nus. pleraqꝫ venientia a
noībus tercie declinatōnis. vt cesar cesaris cesaria
nus. fons fontis fontanꝰ. vrbs vrbis vrbanus. sol
solis solanus. ex quo subsolanus. ex eo. i. ex sole. ē
etiam solinus ꝓpriū. milo lonis. milonianꝰ. piso pi
sonis pisonianus. quāuis q̃dam pisoninus. & milo
ninus dici putauerūt. Sed a ꝓprijs deriuata plerū
qꝫ i. habēt āte a. vt iouis iouianus. cesaris cesaria
nus. Possumus tñ dicere. ꝙ a cesarius & milonꝰ
& pisonius & iouius deriuata sūt. cesarianus mi
lonianus pisonianus iouianꝰ. Lux lucis lucanus ex
quo compositum est antelucanus ex eodem. id ē. ex
luce etiam nascitur lucina. Vetus veteris vetera
nus. limes limitis limitanus. ancon conis anconi
tanus. Hoc tamē pōt etiam esse ab anconites sicut
post ostēdet̃. Gades gadis gaditanꝰ. Ideoqꝫ āte di
ximus pleraqꝫ. qꝛ a neutris in e. desinētibus deriua
ta i. habēt productā āte nus. vt mare marinus. Et
ab alijs que pares habēt sillabas tā in ntō ꝙ in gtō
vt hercules herculis herculinus. follis follinus. Mē
sis aūt mēsurnus & ymber ymbernus facit vt ĩfra
dicet̃. Similit̃ in ia. desinētia n. āntecedente mutant
ia. in us. & faciūt deriuatīa a primitīs tñ habentia
n. vt hyspania hyspanus. hyrcania hyrcanus. mauri
tania mauritanus. cāpania cāpanus. & producūt a
penl'. Dardanus vero ꝓpriū nom̃ est ꝑmitiuū. idqꝫ
a correptā habet. Abusiue tamē poete ꝓ dardanio
ponūt dardanum. Si vero āte ia. aliā non n. habue
rint consonātem i. longā habēt ab eis deriuata āte
nus. vt placētia placētinus. Que vero apud grecos
a noībus vrbiuꝫ deriuata in tes desinūt. ea apd̓ lati
nos in tanus & plerūqꝫ efferunt̃. vt āconites āco
nitanus. neapolites neapolitanus. tripolites tripo
litanus. mutāt em̃ es in a. longā & accipiūt nus. Si
militer a salapia salapitanus. a gadibus gaditanus
& a tauromīnio tauromitanus. Inueniūt̃ tamē au
toritate veterū vel euphonie cā. & maxime in pro
prijs quedā noīa non seruātia suꝑdictas regulas.
vt ligur liguris ligurinus. nō ligurianus. censor cē
soris cēsorinꝰ. ñ cēsorianꝰ. Sic ergo vt patuit q̃dā
possessiua desinētia ĩ nus habēt a. ꝓd̓. āte nus. Vi
de etiā infra ĩ possessiuis desinētibꝰ ĩ inus. Quedā
etiā possessiua desinētia in nus habent r. ante nus.
de quibus sic nota.

De possessiuis desinētibus in r. ante nus.

NOmīa desinētia in er. si sint tercie declina
tōis vel q̃ in ius faciūt gtm̃. accepta nus
ĩpe ntīs facit deriuatm̃. vt pater paternus
ver vernus. acer aceris. ꝓ arbore acernus facit. Al
ter alternꝰ. Illa scꝫ obseruata regula de mutis aĩa
libus q̃ faciūt in inus. vt infra dicā. Ideoqꝫ anser an
serinus & passer passerinus dicimus. Ab adūbijs
quoqꝫ veniētia in ra. desinētibus habēt r. āte nus
vt infra infernus extra externus. Ab alijs quoqꝫ
aduerbijs tpalibus inueniūt̃ q̃dam r. āte nus. ha
bentia. vt noctu nocturnus. diu diurnus. Heri al
ternitatis cā facit hesternus. semꝑ sempiternus. In
teria etiā desinētia similiter faciunt deriuatm̃. vt fa
braterìa fabraternus. Etas quoqꝫ eternus facit. An
tiqui tñ euitas euiternus ab euo dicebāt. Vetus ꝑ
terea veternꝰ facit. non solū veteranus. sꝫ diuersas
habēt significatōes. Quercus etiā quernus colurꝰ
colurnꝰ. tacitus taciturnꝰ. mēsis mēsurnus. sic em̃
cicero posuit ꝓ mēsurnꝰ in primo rhetoricorum.
Tēpꝰ ē ps q̃dā eternitatis cū alicuiꝰ ānui. mēsurni
diurni. nocturni. vespertini. certa significatōe. Ab
hyeme quoqꝫ vel ymbre hybernus fit. sic ergo vt vi
dimus q̃dam possessiua desinētia in nus. habent a.
ante nus. & etiam q̃dam r. Quedam etiam possessi
ua in nus. habent i. ante nus. de q̃bus tales dantur
regule.

Possessiua desinētia in i. ante nus.

DEsinētia in er. si sint secūde declinatōnis
& in us. consonāte antecedēte eiusdē de-
clinatōis. exceptis in cus suꝑ duas silla-
bas. vel in culꝰ. de quibꝰ pauloante docuimus. &
in um. desinentia ꝓpria si faciūt deriuatīa in nus
terminātia i. longam habēt penul. vt auster auste
rinus. adulter adulterinus. libertus libertinus. di
uus diuinus. rufus rufinus. mancꝰ mancinus. paru
suꝫ paruinus. camisiū camisinꝰ. Excipiunt̃ ab hu
mus humanus. a mūdo mūdanus. a christo christia
nus & a pagus paganus. & a priscus priscianus.
sꝫ hoc magis a priscio videt̃ eē deriuatū. Dominus
etiam facit dominicus. Naꝫ ꝙ a tauromīnio tauro
minitanus dicimus. seq̃mur grecos q̃ taurominites
dicūt. Gentilia em̃ apd̓ grecos ĩ tes desinentia mu
tata es in a accipiunt nus cum in hanc formam ve
niūt vt taurominites taurominitanꝰ metropolites

metropolitanꝰ ¶ Itē i·longam seruant omnia que
a nominibus mutoꝝ aīalium cuiuscunqꝫ sint declina
tōnis deriuant̄ in hanc formā· vt aper apri aprinꝰ·
caper capri caprinus· taurus tauri taurinus· ferus
vel fera ferinus· lepus leporis leporinus· formica
formicinus· hyrundo hyrūdinus· Aquila aquilinꝰ
mustela mustelinus· quāuis in a· desinēt tamē non
habēt a āte nus· ī deriuatiuis· Itē leo leonis leoninꝰ
veruex veruecis· veruecinus. Ouinꝰ quoqꝫ ab oue
suinus a sue· Nam ouilla & suilla diminutiua sunt
In nus.em̄ desinentia vel in na· vel in nū· si faciunt
diminutiā abiecta n· duas assumūt l· vt vnꝰ vllus
vna vlla· vnū vllum· Vinū villum· geminus gemel
lus· gemina gemella· geminū gemellū· Sic ergo sui
na suilla· ouina ouilla· Inueniunt̄ quedam in tinus
penultimā corripiētia· scꝫ que a primitis nō habēt
t· vt diu diutinus· cras crastinus· horno hornotiꝰ·
ꝑus vel priscus pristinus· Nam cōstantinꝰ & cle-
mentinus a primitiuoꝝ gēis habent t· Et matutiꝰ
a matuta· que aurora intelligit̄· Mediestinus autē
a medio & stando· vel tenendo cōponi videt̄· Fi-
scina quoqꝫ corripit penultimā quō fuscina· Cur
ergo piscina ꝓducit̄· q2 hoc sine dubio deriuatum
est a pisce· Et fiscina· an a fisco· an fiscus a fiscina·
an neutrū a neutro deriuet̄· dubium est· Nam nec
fuscina a fusco· nec pagina a pago· nec mutina a
muto· nec ariminū ab animo sunt deriuata cū sint
primitiua penultimā corripuerūt· Si aūt in er· desi
nentia tercie sunt declinatōnis· vel in ius faciunt
gēm· accepta nus· ipē nt̄s facit deriatiuum· vt ver
vernus· pater paternꝰ· vt dixi supra· Item desinen
tia in ia· n· antecedēte· mutant ia· in us· & faciūt de
riuatiua· vt hyspania hyspanꝰ· lauinia lauinus· vt
dixi supra vbi egi de possessiuis desinētibus ī nus.
Si vero ante ia· aliā non n· habuerit consonantem
i· longā habent ab eis possessiua deriuata ante nus
vt placentia placētinus· Anagnia quoqꝫ q̄a g· ante
n· habet anagninꝰ facit· similiter alexādria alexan-
drinus· numantia numātinꝰ· aricia aricinꝰ· Itē vt
dixi supra in cus desinētia· si sunt dissillaba nō hn̄t
a· ante nus· eoꝝ possessiua· sed sunt sine a· vt man
cus mancinus· lacus lacuna· porcus porcinꝰ· Item
possessiua veniētia a noībus tercie declinatōis desi
nentibus ī e· habēt i· ꝓductam ante nus· vt mare
marinus· ꝑneste prenestinus· Et ab alijs que pares
habēt sillabas· tam ī ntō & gēo· vt hercules hercul'
herculinꝰ· verres verris verrinꝰ· follis follis folli
nus· In gnus· quoqꝫ vel gna· vel gnū· termināntia lō
gam habent vocalē penul· vt a rego regnū· a bene
benignus· a male malignꝰ· ab abiete abiegnus· Itē
a priuo priuignus· Inueniunt̄ tn̄ vt sup̄ etiam dixi
autoritate veterū· vel euphonie causa q̄dam noīa
non obseruantia ꝑdictas regulas· vt ligur liguris
ligurinus· non ligurianꝰ· Censor censoris cēsoriꝰ
non censorianꝰ· Egimꝰ de possessiuis desinētibꝰ ī
nus· Nunc agamꝰ de possessiuis desinētibꝰ in rius·

¶ De possessiuis in ius· siue in rius·

Possessiua quedam inueniunt̄ ī ius· siue in
rius· desinētia· Vnde nota· ꝙ ī latino ser
mone non solū vtimur predictis formis
sed etiam ꝓprijs quibusdā latinoꝝ· vt ī us· vel ī a·
vel in um purā· antecedēte ri· vt catilinarius· here
ditarius· vxorius· flacaria· ptisanarium· Et scias· ꝙ
quāuis forma sit possessiua hec q̄ in rius desinit· tn̄
diuerse significatōis nomīa in hac forma inueniunt̄
Nā alia ab officijs· vt tabernarius· tabellarius· ho
stiarius· erarius· Alia a dignitatibꝰ· vt ꝑtoriꝰ· ꝑfe
ctorius· q̄storius· censorius· q̄ tamē possessiuā sig
nificatōem habēt· Alia ab alijs rebus in quibꝰ sūt vl'
de quibꝰ sunt· vel quas habēt· In quibꝰ sunt dico·
vt collariū qd̄ in collo est· mensoriū q2 in mensa ē·
motoriū qd̄ ī motu est· palmariū qd̄ in palma est.
hoc est ī laude· De quibꝰ sunt· vt frumētaria lex·
id est· lex de frumēto· & numularia· id ē· lex de nu
mis· & agraria lex· id est· lex de agris· Ex his autē
quas continēt· vt vinaria· cella que habet vinū· &
armariū locus in quo arma posita sunt· sicut viola
rium· rosariū· viridarium· Et scias· ꝙ quāuis sicut
ostendimꝰ diuersas habeāt significatōes sup̄dicte
forme noīa· tamē maxima pars eoꝝ apud latinos
possessiuoꝝ habet demōstratōem· ideoqꝫ hic inter
possessiuoꝝ species posuimꝰ· Non est aūt hic igno
randū· ꝙ etiam in is· & in er· terminantiū deriuati
uoꝝ multa inueniunt̄ significatōis possessiue apd̄
nos· vt ciuilis· hostilis· celestis· lunaris· castrensis·
equester· pedester· paluster· quoꝝ quia diuerse &
varie sunt forme & significatōes· Postea eas cū re
liquis speciebꝰ denoīatiuoꝝ p ordinē tractabimꝰ
Nunc de noīe compatiuo videamus·

¶ De compatiuo·

Compatiuū nomē est illud qd̄ cū positiui
intellectu vel cū aliquo ꝑticipe sensu po
sitiui· magis aduerbium significat· vt for
tior magis fortis· & vlterior magis vltra ꝙ ille q̄
vltra est· ¶ Fiunt aūt compatiua a noībus adie
ctiuis· vt ab albus albior· A verbis· vt a detero de
teris deterior· A participijs noīaliter positis· vt
ab indulgens indulgentior· Et ab aduerbijs siue ꝑ
positōibus· vt extra exterior· ¶ Et sciendū· ꝙ sic
dicit ꝑs· in tercio libro a· Localia aduerbia siue pre
positōnes ex quibꝰ cōpatiua nascuntur noīa· pene
sunt hec· extra exterior· vltra vlterior· citra citor·
sup̄ supior· infra inferior· post posterior· ante ante
rior· ꝓpe ꝓpior· penitus penitior· Apuleius ī ꝑmo
hermagore· Visus est ei adolescēs honesta forma·
quasi ad nuptias exornatꝰ trahere se in penitiorem
ꝑtem domꝰ· id est· secretiorē· Sunt aūt q̄ compa
ri possunt noīa vel secūde vel tercie declinatōnis
Et si sunt secūde mobilia sūt· i· in a· faciunt femini
na· & um· neutra· Et vel in er· vel ī us· desinūt· &
assumētia gēo or· faciunt cōpatiua· corr̄· tam penl'·
i· vt tener teneri tenerior· niger nigri nigrior· clarꝰ
clari clarior· ¶ Notādum est· ꝙ sinisterior quod a
gēo sinisteri videat̄ esse factum· cuꝫ in vsu sinistri
vbiqꝫ repiat̄· Que aūt veniunt a noībus tercie de
clinatōis formantur a dtō addita or· vt felix felici
addita or· fit felicior· Preter illa q̄ veniunt ab his
noībus· bonus· malꝰ· magnꝰ· ꝑuus· dexter· sinister
magnificus. multus· iuuenis & amicꝰ· ꝭm quosdā
que irregulariter cōpantur· ¶ Item habētia voca
lem ante alterā vocalē cōpatiuū non habēt· sed as
sumūt loco eius positiū cuꝫ magis· vt pius magis
piꝰ pijssimus· & arduus magis arduꝰ arduissimus
Vnde versus· Regula grāmatice ꝓhibet certissi
ma lege· Ne quis ius· vel uus· cōpet absqꝫ magis
Vt egregius· pius· arduꝰ· Et hoc fit duabꝰ regul'
repugnantibꝰ· quaꝝ vna hec est· Omē cōpatiuum
debet supare suū positiuū vna sillaba· vt fortis for
tior· Alia talis est· I· posita inter duas vocales vim
suā seruantes· in simplici dictōne accipit̄ ꝓ dupli
ci cōsonante & transit ad seq̄ntē sillabā· vt maior
& peior· Si em̄ remaneret vocalis· contingeret hia
tum intolerabilē fieri tribꝰ vocalibus iunctis per
tres sillabas cōtinue positas nulla ꝯsonante media

sicut si dicamꝰ pijor arduior. ¶ Et sciendū ꝙ oīa compatiua desinētia ī or. ꝯmunis sunt gn̄is. et mutantia or in us. faciūt neutra. excepto vno qd̓ solum cum sit a positiuo quātum ad suam vocē fixo seruauit eiꝰ genus. hic senex huic seni. hic senior. quāuis hoc quoqꝫ vetustissimi ꝯmune accipientes hic & hec senex ꝓferebant. Pomp̄. in epygrāmate Tua amica senex est. Item oīa compatiua desinentia in or. faciūt ablatm̄ in e. & in i. vt hic & hec melior & hoc melius. ablatiō meliore vel meliori. excepto senior qd̓ facit ablatm̄ in e. tm̄. Inuenit̄ etiā a nequā qd̓ est indeclinabile triū generꝝ tam ꝯpatiuū ꝗ̄ suplatiuū. vt nequā nequior nequissimus. Ab aduerbijs vero deriuata ī ra. desinētibꝰ mutāt ra. in er. & accepta ior. faciūt compatm̄. vt extra exterior. vltra vlterior. intra interior. citra citerior infra inferior. supra supior. Similiter ī erior faciūt post. & ante. vt posterior et anterior. Prope vero propior facit. & detero deterior. A sepe aduerbio positm̄ vel ꝯpatiuū nomē non legi. Suplatiuuꝫ posuit cato. Propter diē atqꝫ semis sepissimā discordiam fuisse. Sed querit p̄s. an prior sit cōpatiuum & dicit ꝙ sic. qꝛ in or. desinens ꝯmune. in us facit neutrū p̄us. qd̓ in nullis alijs nisi in cōpatiuis īuenit̄. & videtur a pridē aduerbio nasci. qd̓ abiecta dem. accipit or. et facit cōpatiuuꝫ prior. sꝫ i. corripuit. qꝛ in nullo compatiuo i. aū or. ꝓduci potest In suplatiuo vero seruauit ꝓductōeꝫ accepta mus primus ex quo aliud aduerbiū nascit̄. p̄mo vel prime. Vn̄ terētius in andria p cōpositōnē quandam dixit. Apprime in vita eē vtile. Inuenitur etiā sepe prior ꝓ melior positū. & tūc sine dubio habꝫ vim compatiui. & primꝰ ꝓ optimꝰ. & tūc suplatiui sig̃tōem obtinꝫ. Vn̄ virgiliꝰ in viij. Et p̄mos iuuenuꝫ tot miserit ordo. Primos posuit pro optimos. Et scias. ꝙ sic̄ alter. de duobus. & aliꝰ. de multis dicit̄ sic p̄or de duobꝰ. & primꝰ de multis solet dici. vt dicit p̄s. in tercio libro a. Vnde versus. De multis ꝓpre primus dices aliusqꝫ. Sꝫ p̄or ac alter dic cōcordare duobꝰ. ¶ Et sciendū ꝙ apud latinos diminutōnē quoqꝫ accipiūt q̄dam ꝯpatiuoꝝ. qd̓ apd̓ grecos nō inuenit̄. vt grādiusculꝰ. minusculus. maiusculus. meliusculus. oīa tamē hec a neutro cōpatiuo adiectōne culus inuenio fieri. vt grādius grādiusculus ꝛc̄. Tam et ꝗ̄ aduerbia cōpatio et suplatiuo adijciunt̄. cū duo vel plures ꝯpatiui vel suplatiui diuerse significatōnis positi inter se equant̄ vel ijdeꝫ geminant̄. vt Tam iustior ꝗ̄ felicior eneas hectore. ¶ Minus aūt aduerbiū est. quādo cū positiuo positū vel iunctū cōtrarie significatōis ꝯpatiuū demōstrat. vt minus stultꝰ ꝓ prudētior. Terentius in eunucho. Hic nemo fuit minꝰ ineptꝰ. ꝓ prudētior Est quādo ꝓ nō aduerbio ponit̄ vt Minus bonꝰ. ꝓ malus. Magis quoqꝫ aduerbiū. nō soluꝫ positiuo. sed etiā cōpatiuo iungit̄. q̄ndo ip̄e cōparatiuꝰ vel ad se vel ad aliū cōpatur. vt Achilles enea fortior magis ꝗ̄ iustior. & Aiax vlixe fortior magis ꝗ̄ dyomede. Cōparatiuus aūt gradus ablatiuo casui iungit̄ vtriusqꝫ numeri. Interdū tamen etiā n̄to quādo ꝗ̄ aduerbiū sequit̄. Suplatiuꝰ autē gt̄o plurali vel singulari iungit̄. quādo ip̄m nomē singulare multitudinē significat. vt fortissime gentis. Est etiā regula. Q̄z quencūqꝫ casū regit positiuum et eundē regit cōpatiuū et suplatm̄. p̄ter eoꝝ pricipalem ꝯstructōem. Vnde sic̄ bene dicit̄. Sum similis petri vel petro. ita bene dicit̄. Sū similior tui vel tibi. et sum similimꝰ iohannis vel iohanni.

¶ Nota tamē. ꝙ fit abusio in cōpatiuo tribus modis. scꝫ significatōne. constructōne. et officio. Significatōe. q̄ndo nō ꝓ positiuo cōpatiuꝰ positꝰ minꝰ eo sig̃ficat & nulli cōpat̄. vt Tristior atqꝫ ocl'os lacrimis suffusa nitētes. Tristior eī hic ex p̄te t̄stis sig̃ficat. Est qn̄ cōpatm̄ ad contria ꝯpat̄ & minus positiuo signat. vt mare pōticū dulcius ē ꝗ̄ cetera maria. Hic em̄ nō ad dulcia. sꝫ ad amara facta ꝯpatione ostēdit̄ parū aliquid dulcedinis: ꝗ̄ cetera habere ponticū mare. Constructōne. quādo non construit̄ cū ablatiuo vel cū simili casu mediāte ꝗ̄. vt maior iuuenum ꝓ iuuenibus. et maior hoꝝ est caritas ꝓ his. Officio. quādo nō significat positm̄ cuꝫ magis aduerbio. virgilius in quīto Comites senioris aceste pro senis. Et in apocalipsi. Vigintiquattuor seniores. ꝓ vigintiquattuor senes.

¶ De suplatiuo gradu.

SVperlatiuuꝫ est qd̓ vel ad plures sui generis cōpatum supponit̄ oībus. vel per se ꝓlatum intellectū habet cū valde aduerbio positui. vt fortissimꝰ grecoꝝ achilles. id est fortis sup omēs grecos. si aūt dicā. Fortissimꝰ hercules fuit nō adijciens quoꝝ intelligo valde fortis Construit̄ aūt supalatm̄ cum gt̄o plurali. vel cuꝫ gt̄o singulari nomis collectiui. vt sortes est fortissimus romanoꝝ. vel sortes est fortissimus romane gentis. Aliq̄ndo tn̄ absolute ponit̄. & equipollet suo positiuo & valde aduerbio. vt Petrꝰ est fortissimus. id ē. valde fortis. Habet tn̄ suplatm̄ preter suam principalē. ꝯstructōnem sui positiui Vn̄ sic̄ bn̄ dicitur. sum simil' platonis vel platoni. Ita congrue dicit̄. sum similimꝰ platonis vel platoni. & sum dignissimus istoꝝ laude vel laudis. ¶ Itē nota suplatm̄ q̄nqꝫ venit suplatiue & ptitiue. & ꝫm hoc incongrue dicit̄. sortes est fortissimꝰ asinoruꝫ id est. valde fortis sup asinos de numero asinorū. Quādoqꝫ venit suplatīe & non ptitiue. & ꝫm hoc congrue d̓r. sortes est fortissimꝰ asinoꝝ. id est. valde fortis sup asinos. ¶ Itē scias. ꝙ suplatiua possunt ꝯcordare in genere cū sequentibꝰ gt̄is. vt homo est dignissima creaturaꝝ. Possūt etiam discordare. vn̄ horatius. Quid agis dulcissime rerū. Sed vide. ꝙ suplatiua sunt vere adiectiua. qꝛ nascunt̄ a nomībꝰ adiectiuis. & id̓ debēt concordare cum suis sobstātiuis in tribꝰ. scꝫ. genere. numero. & casu. vn̄ bene d̓r. margaritha est pulcerrima lapidum Item suplatiua habēt quandā naturā partitōis. & ideo possūt cōcordare cū sequenti gt̄o. vnde bene dicit̄. margaritha est pulcerrimꝰ lapidū. sed cetera ptitiua non sunt vera adiectiua. & ideo tantū debent cōcordare in gn̄e cū gt̄o sequēti. & nō discordare. Vnde male dicit̄. Homo est vnus rerū. sed. Homo est vna reꝝ. bene dicit̄. ¶ Item postꝗ̄ de ptitiuis feci mentōnem. Volo te scire. ꝙ ptitiuū tenetur cōcordare cū gt̄o in quē partit̄ in gn̄e si ille gt̄ūs habꝫ vtrūqꝫ nūm. vt Aliqs hoīm currit. vl' aliquis hoīm currūt. Si vero declinat̄ tm̄ in plurali numero debet cōcordare in gn̄e & numero. vt nuptiarū. alie bone. alie male. sed nuptiarū alia bona alia mala incōgrue dicit̄. ¶ Item si fiat partitio in gt̄o singularis numeri noīs collectiui tunc trahit genus a rebus suppositis & nō a gt̄o. Vnde si fiat ptitio pro mare. erit mas. ge. vt. Vnus istius populi est petrꝰ. si aūt ptitio fiat ꝓ femina. tunc erit fe. ge. vt vna istiꝰ populi ē berta. Si aūt fiat ptitō ꝓ re insexata. tūc erit neutri generis. vt Istiꝰ aceruī. aliud est ferrū. aliud ē lapis. Si autē ponit̄ par

titiuū cū noīe ethroclito debet respicere genꝰ qȯ
ibi est· quia ꝯpatōez habet ad res ꝑ gēm suppositas
scđm genus qȯ accidit gtō · Et sic est dicendum·
Vnus celoꝝ· vna epulaꝝ· & non· vnū celoruꝫ· nec
vnū epulaꝝ· Non tamē sequitur · Vnus celus · vel
vna epula· quia genꝰ plurale est fortius singulari·
De hoc infra dicam in capitulo de genere· cuꝫ de
nomībus ethroclitis agam ·Hic nota · ꝙ ꝑtitiuum
quiqꝫ modis respicit vel regit gēm · Qn̄qꝫ sine dis=
cretōne alicuiꝰ accidētis· vt Vbiqꝫ terraꝝ· Quādo
qꝫ cū discretōne gn̄is· vt Vnus viroꝝ· Quādoqꝫ
cū discretōne generis & numeri· sicut in ꝯplexiuis
vt Nuptiarū alie sunt vnū· alie sunt plura ·Nō ei
concedo· ꝙ bene dicat̄· Nuptiaruꝫ alia est hoc ·alia
est illud · Quādoqꝫ trahit genus a re supposita · vt
Huius ꝓplī· alius est sortes· alius est plato· vel alia
berta · alia maria ꝓ femīs · Quādo vero nō subest
aliquis sexus· debet in neutro genere sumi· vt huiꝰ
acerui aliud est lignū· aliud est lapis· Quādoqꝫ re
spicit nomē extra sūptū · vt Valde mane vna sab=
batorum · Nā habet̄ ibi respectꝰ ad hoc nomē die·
Fit etiam quandoqꝫ tenuis ꝑtitō· vt hoc regni· &
hoc anni ⁊c̄· ¶ Scire etiam te volo· qꝛ cum dicitur
qȯ ꝑ supabundātiā dꝛ· vni soli cōuenit· ibi vnum
soluꝫ venit cōplexiue tam ꝓ vno q̄ ꝓ pluribus· ve
lut cum dꝛ· Isti sunt albissimi hoīm · ecce illud qȯ
supponit̄ ꝑ hoc ꝓnomē isti· dicit̄ vnū solū·

¶ De formis suplatiuorum.

Forme suplatiuoꝝ sunt octo· Due qdem
in quas pleraqꝫ desinūt suplatiua· rimus
& simus · Sex vero ī quas pauca desinūt
limꝰ· ximꝰ· timus remus · fimꝰ · nimus· Et omīa sup
latiua mobilia sūt· id ē· mutatōne us in a· faciunt
femina · & a· in um· neutra· De singulis ꝑ ordinem
videamꝰ·

IN rimus· desinētia formant̄ ab adiectiuis
desinētibus in er· addita in nt̄o rimꝰ· siue
sint secūde vel tercie declinatōis · vt pul
cer pulcerrimꝰ · acer rimꝰ · tener rimus· pauꝑ rimꝰ·
saluber salubris rimus· Formant̄ etiā a masculino
ſm analogiā addita rimꝰ· vt saluber · rimus· & sic
de similibꝰ· Preter dextimꝰ & sinistimus· ꝓ dexter
rimus & sinisterrimꝰ· Maturus facit maturrimꝰ
Vnde dicit ꝑscianꝰ in tercio· Maturrimꝰ· cuiꝰ cū
positiuꝰ maturꝰ sit· tn̄ qꝛ a nt̄o matur (qui nunc ī
vsu non est) nascat̄ ī er· desinētiū regulā seruauit
id ē· ī rimus· termīat̄· Inuenit̄ tn̄ etiā maturissimꝰ
scđm analogiā in us· terminantiū · Nuprimus etiā
ꝓferebant antiquissimi· Vn̄ aduerbiū posuit cice
ro· Et quoniā nuperrime dictū facile meorie man
datur· Qui suplatiuꝰ magis ab aduerbio in er· de=
sinente videt̄ nasci· Nomē eīn positiū in us· desinit
vt capro videt̄ nuperus· cuiꝰ accusatiū plautus ꝓ
fert dicens ī captiuis· Recēs captū hoīem nupeꝝ·
& nouiciū· Et bene· vt sup superus sic nuꝑ nupe
rus debet eē· Veterrimus etiā cū in us· desinat eiꝰ
positiuus tamē formā in er· terminantiū seruauit ī
suplatiuo· veterrimꝰ· quasi a veter positiuo· qȯ ca
pri quoqꝫ approbat autoritas & vsus āntiquissimo
rum· Enniꝰ· Cū veter occubuit priamꝰ· cuiꝰ et cō
paratiū veterior ꝓtulit plautꝰ· In rimꝰ etiā a ver
bo vnū inuenit̄· detero deterior deterrimꝰ · & vnū
anormalum pessimus·

¶ De desinētibus in simus.

IN simus · desinētia si veniūt ab adiectīs secūde de
clinatōnis· formant̄ a gt̄o addita s· & simus · vt al
bꝰ bi· addita s· & simꝰ · fit albissimꝰ Si eī veniūt a
noībꝰ tercie formāt̄ a gt̄o · addita simus· vt felix
felicis simus· locuples tis locupletissimꝰ· ¶ Preter
qdaꝫ anormala· id ē· inequalia que irregulariter cō
parant̄· vt malus peior pessimus·

¶ De desinētibus in limus

IN limus aūt tm̄ quinqꝫ desinūt suplatiua cum suis
cōpositis· & formant̄ ab adiectīs tercie declinatō
nis desinētibus in lis· remota is· & addita limꝰ· ut
facilis facillimus· difficilis difficillimus · gracilis
gracillimus· humilis humillimus· similis simillimꝰ
dissimilis dissimillimꝰ· agilis agillimus· Ista septē
enumerat ꝑs · quoꝝ cū ī is· desināt positiui abiecta
is & addita limus· faciūt suplatiuos scđm ꝑscianū
Ex hoc patꝫ· ꝙ suplatiuꝰ huiꝰ dictōnis vtilis non
desinit in limꝰ· sed in simus· vtilissimꝰ· Item ex hᵒ
habetur· ꝙ positiua p̄dictoꝝ scribunt̄ ꝑ vnū l· sed
suplatiua per duo l· De predictis versus· In limus
quinqꝫ dat vagus· cetera linque·

IN ximus duo tm̄ inueniunt̄· vnum anormalum· vt
maximus qȯ fit a positiuo secūde declinatōis desi
nente in us· vt magnus maior maximus· Alteꝝ ab
aduerbio· vt ꝓpe ꝓpior ꝓximus· qȯ tamen quādo
ꝓ cognato accipit̄· est positiū & habet cōꝑatiuuꝫ·
sed non suplatiū· vt ꝓximus proximior

IN timus· desinit vnum anormalū · vt optimus· Et
ab aduerbijs siue p̄positōibus deriuata· vt intra in
terior intimꝰ· vltra vlterior vltimꝰ · citra citerior
citimus scđm quosdam· Et p̄terea dextimus & sini
stimus· extimus quoqꝫ ꝓ extremꝰ dicebāt antiq

De desinentibus in remus·

IN remus ab aduerbijs siue p̄positōnibus veniētia
desinunt hec· extra exterior extremꝰ· supra supior
supmus· post posterior postremus· Ex quo apparꝫ
neqꝫ a supero neqꝫ a postero fieri cōparatiuos vel
suplatiuos· sicut nec ab infero infimꝰ· Nā si essent
a nomīe supero· postero· infero seruarent regulam
in us· terminantiū secūde declinatōnis· qꝛ in simus
ꝓferrent suplatiuū & facerēt superissimꝰ· posteris
simus & inferissimus ⁊c̄· Et sciendū · ꝙ hec sola for
ma habet ē· ꝓductā ante mus· cū omīs alia forma
superlatī habeat ī· correptā ante mus· vt pulcerri
mus · doctissimus· humillimus· maximus ·optimus
mīmus · infimus·

IN fimus· vnū solū desinit· ab aduerbio deriuatum
vt infra inferior infimus·

IN imus· vnum solū anormaluꝫ desinit· paruus mi
nor mīmus· Illud quoqꝫ notandū · ꝙ omīa cōpara
tiua & superlatiua duarū excedunt sillabaꝝ nume
rum· exceptis prior & primꝰ & anormalis his mi
nor & maior & peior & plus. Nec mirū cum po
sitiua quoqꝫ ex q̄bus nascunt̄ cōparatīa & superla
tiua bissillaba sint· vel eo plus per gtōs · & vl' vnā
vel duas assumētia sillabas faciunt supdictos gra
dus · vt ditis ditior ditissimus· niger nigrior niger
rimus· & vtilis vtilior vtilissimus· similis similior
simillimus· infra inferior infimus· Superlatiuꝰ ve
ro quādoqꝫ comparatiū supat vna sillaba · vt quā
do in simus· finit̄ · vt iustior iustissimus · Et quan
doqꝫ in rimus superlatiuus finitur · si positiui no
minatiuus & gtūs pares habent sillabas· vt teter
tetri tetrior teterrimus· acer acris acrior acerrimꝰ
Est quādo par est· vt in limus termīatis · agilior a
gillimus· facilior facillimus · Est quādo vna vincit̄
sillaba · vt quādo in fimus. vel in timus vel in reꝰ·
desinit · vt inferior infimus· vlterior vltimus· exte
rior extremus vel extimus

¶ De diminutiuo nomīe

Diminutiuum nomē est illō quod diminutionem primitiui sui absolute demonstrat· vt rex regulus·id est·puus rex· Ideo āt positū est absolute· vt dicit pristian⁹ in tercio lib⁹ qꝛ cōpatiua quoqꝫ nō solum augent·sed etiā aliqñ minuūt vim suoꝝ primitiuoꝝ·sed nō absolute·Ad aliqd ei oīno fit cōpatō·vt breuior·dicit̄ ad breue et angustioꝛ ad angustū·Vnde quāuis in his quoqꝫ compatiuis inueniant̄ quedā diminutiua apud latinos·non possūt tamē absoluta esse cuꝫ a cōpatiuis sint deriuata·et ipa quoqꝫ compatōem significent· vt maiuscul⁹ minuscul⁹·necesse ē ei ad aliqd ea opari. vt terentius in eunucho· Thais vxoꝛ mea ꝙ ego sum maiuscula est·id ē·puo maioꝛ ꝙ ego·Alia aūt diminutiua·id ē·oīa que non a cōpatiuis deriuant̄ ex se habēt diminutōem·& nulli cōparant̄·vt regulus·Diminutīa aūt īuenta sunt tribus de causis·vel causa necessarie significatōnis· vel causa vrbanitatis·vel causa adulatōnis· Vnde dicit pris· in tercio libro vbi agit de diminutiuis· Solēt āt dimin· vl' necessarie sigficatōis cā pferri vt salustius·Postꝙ reguli in vnū cōuenere·reguli·id est·pui reges· vel vrbanitatis·Vt iuuenalis ī satirarū tercio·Vnde fit· vt malī esse fraterculus gigantū·vel adulatōnis·& maxīe puerozū· vt caculaster·antoniaster·patriciolus·sergiolus· Deriuant̄ igitur plerūqꝫ ab appellatiuis diminutīa·pauca etiam a ppriis·& seruant genera primitiuorum plerūqꝫ·Et sepe inueniunt̄ diminutiuoꝝ diminutiua in diuersas desinētia formas· vt homo homūcio homuncul⁹ homull⁹ homullul⁹· Sunt autē forme diminutioꝝ mas·ge·he culus·vlus absqꝫ c·ellus·xillus·illus absqꝫ x·vllus·olus·cio·aster·leus·

In culus·

De diminutiuoꝝ desinentiū in cul⁹ formatōne·sicut dicit pꝯs·Monasillaba in s ·desinentia vocali antecedēte cuiuscūqꝫ sint ge·& in er·omīa que sūt tercie declinatōnis·& in us·neutra·nt̄o assumūt in masculino cul⁹·& in fe·ge·cula·& in neutro geneꝛe culū·vt hic flos flosculus·mas mascul⁹·pl⁹ plusculuꝫ·Os osculū quoqꝫ quāuis sit foꝛme diminutie·tn̄ quia aliā habuerit significatōeꝫ fecit ex se aliud diminutm̄·oscillū·Sus tamē facit succula & non suscula·Sīliter faciunt ī er·terminātia diminutiuuꝫ·vt frater fratercul⁹·pater·culus·qd & ppriū inuenit̄·Mulier muliercula pauper paupcul⁹ la·lū·mater matercula· Excipit̄ venter ventricul⁹·Sicqꝫ faciūt ī us·neutra·vt munus munusculū·coꝛpus coꝛpusculū. opus opusculum·crus crusculū·thus thusculuꝫ· Necnon etiam cōpatiua in us·neutri generis sīliter faciūt diminutiua·Sed mobilia·id est·mas·fe · & neutri generis noīa·vt maius maiuscul⁹ la·lū·Grandi⁹ grandiusculus la lū·celeri⁹ celeriuscul⁹ la·lū · Vnde celeri⁹cule aduerbiū·sicut a sepi⁹ cōpatiuo sepiuscule aduerbiū·Plus quoqꝫ quanuis a mas·vel fe·cōpatiuo non veniat·facit tn̄ pluscul⁹ la·lū· Vnde terenti⁹ in foꝛmione·Cū pluscula suppellectile op⁹ est· Lepus quoqꝫ qd solū ī us desinēs mas·vel epychenū dissillabū latinū tercie declinatōnis ē. assumit nt̄o cul⁹·& facit diminutm̄·vt lepus lepuscul⁹·Pānus etiā pannicul⁹ facit·Ad hanc foꝛmā positiua ī oꝛ·desinentia mutāt oꝛ·in us·& accepta cul⁹·faciunt dimutiua·vt rumoꝛ rumuscul⁹·vel assumūt cul⁹·vel cula totaliter·vt amatoꝛ amatoꝛculus·soꝛor soꝛcula. In is·vero vel in e·desinētia oīa vel ī ·nus monasillaba·vel in is·dt̄o coꝛripientia i · assumūt pdictas sillabas·id ē·cul⁹ la·lū· & faciūt diminutiua·vt ignis igni ignicul⁹·testis testicul⁹·nauis naui nau cula·cutis cuti cuticula · auis aui auicula · rhete rheti ꝛheticulū·fons fonti fonticul⁹·mōs mōti monticul⁹·dulcis dulci dulcicula dulciculū·securis securi securicula · Similiter fidis fidi fidicula fides em̄ fidecula facit·Et cū oīa hmōi diminutīa tam penl'·ꝙ antepenl' coꝛripiant· cuticula tn̄ antepenul·pd·aliqñ nessitate metri·Excipit̄ lapis qui lapillus facit diminutm̄·Etiā anguis anguilla·vnguis quoqꝫ vngula facit·q̄ tamē & si foꝛmā videt̄ habere diminutiui·significatōe tamē non sūt diminutīa·Scdm supꝛadictā foꝛmā qrte quoqꝫ declinatōnis noīa faciūt diminutīa·Vs·em̄ vel u·nt̄i in i·conuertūt coꝛreptā & accipiūt culus·ī masculino in femīno cula·in neutro culū·vt curr⁹ curricul⁹. dicit̄ tn̄ & hoc curriculū·versus versicul⁹·art⁹ articul⁹·fluctus flucticul⁹ anus anicula coꝛnu coꝛniculū·Excipit̄ ab acu aculeus·& a dom⁹ domūcula In es·prod desinentia femīna tercie declinationis·vel quinte abiecta s·assumūt cula· & faciūt diminutīa & seruant e·pductā·vt vulpes vulpecula· nubes nubecula·dies diecula·res recula·vepres vepecula·Excipit̄ merces mercedis cui⁹ is·gtī ī vla conūsa facit diminutm̄ mercedula·& apes cuius diminutm̄ p e lōga i·habet apicula·Ita dicit pꝯsciā⁹ in tercio libꝛo l·de diminutīs · In sexto libꝛo dicit pristian⁹ Ouidius in·xvj meth·Hec apis pꝛotulit dicens·Non apis inde tulit hos carpit sedula flores. Qd etiā diminutm̄ ostēdit apicula quō fidicula docꝫ primitī sui ntm̄ fidis non fides eē · Ex his videt̄ ꝙ & pꝛistian⁹ velit·ꝙ apecula sit dimi·de apes·& apicula de apis·qd olim in vsu fuit· & hoc etiā vult hug·In o·desinentia si faciūt diminutiua conūtūt o· in un & accipiūt cul⁹ vel cula · vt tiro tirūcul⁹. latro latrūculus·carbo carbunculus · pedunculus·curculio curculiunculus· virgo virguncula·ratio ratiuncula·offensio offensiuncula·loligo loligūcula·homo homunculus· dicit̄ tamen & homūcō homūculus·homullus et homullulus·Leno lenūculus similiter facit dmi·fur furūculus·rana ranuncula facit· Quedā alia desinūt in culus· vel cula·de qbus dicam de desinētibus in vlus·

De desinentibus in vlus

Desinentia in ulus·sic foꝛmant̄·In x·omīa vel in us·supra vnā sillabā vel in t · desinentia gtī extremā terminationē· id est· is·in u·conūtunt & accepta lus vel la· vel lum faciunt dimini · vt rex regis regulus·codex codicis codiculus·et ex eo codicillus·foꝛnax foꝛnacis foꝛnacula·fax facis facula·ceruix ceruicis ceruicula ·adolescens adolescentis adolescētulus .caput capitis capitulū·In us· terminans vnū tercie declina·cōmune triū geneꝝ abiecta s·assumit lus·in dimi· vt vetus vetulus·femininū vetula·neutrū vetulū Sus ꝯmune abiecta s·assūpta cula facit diminutm̄ succula·Paulus facit paululus · Capis capidis capidula facit·vt dicit pꝛistian⁹ in · vj · Quedā alia diminutīa desinūt in ulus. de qbus dicet̄ cū determinabit̄ de desinentib⁹ in olus·& de desinentibus in ellus & ī illus·

In ellus vel in illus·vel in xillus desinētia sic formātur·Nā vt dicit pꝯs·In nus·siue habeant ante n·aliā consonantē siue non. & in lus·si non habeāt geminatū l·& in er secūde declinatōnis nomina duplicant l·ante us·in diminutīs· vt asinus asellus·geminus gemellus · bonus bellus · pugnus pugillus ·

agnus agnellus·anulus anellus·oculꝰ ocellus·po
pulus popellꝰ·catulus catellus·tener tenellus·li
ber libellus·Et sciendū ꝙ omīa e·habent penul·
absq3 pugillo·nisi primitiua penul·habeāt natura
ꝓductā in omī genere·Tunc eñ seruant ꝓmitiui
vocalem·vt vnus vna vnū·vllus vlla vllū·vinum
villum·Excipitur vnū in lus·desinēs paulus·qđ
non gemīauit l·in diminutiuo·nec mirū cum au
dyptōgus post se gemīari consonantē ꝓhibeat·Fa
cit igit̄ paulus paululꝰ·& ex hoc pauxillꝰ & pau-
xillulus quas formas seruant·& femininū & neu
truȝ eiꝰ paula paulula·pauxilla pauxillula·In neu
tro paulum paululū·pauxillū pauxillulū·Sil'iter
velum vexillū facit diminutiū·& puto ideo hᵒ as
sumpsisse x·q2 hec in lus·vel la·vel lum·desinētiū
primitiuoꝝ facientiū diminutīa penul·natura lon
gam habēt·paulum pauxillū·velum vexillū·Ideo
mala quoq3 assumpsit x·maxilla & talus taxillus·
Que vero gemināt l·ante us·vel a·vel um·in vlꝰ
la lum faciunt iteꝝ diminutīa·vt homullꝰ homul
lulus·pauxillus xillulus·pauxilla xillula·pauxillū
xillulū Femina quoq3 in na desinētia·siue habeant
ante n·aliā cōsonātem siue nō gemināt l·in dimu-
tiuis ante a·vt catena catella·asina asella·gemina
gemella·colūna colūnella·Excipit̄ rana ranūculꝰ
Eandem formaȝ in la·quoq3 desinētia vel in ra·ser
uant·vt fabula fabella·tabula tabella·libra libella·
capra capella & vmbra vmbella·Sacer sacra sacꝝ
sacellus sacella sacellū·Puer puera antiq dicebāt·
ex quo puella·tener tenera tenerum·tenellus la lū
miser misera miserum·misellus la lum·Excipiunt̄
in ra desinētia·que nec a masculinis in er desinētibꝰ
fiunt nec habēt ante r·aliam in eadē sillaba cōsonā
tem·vt ara arula·terra terrula·litera literula Neu
tra quoq3 ī um·desinētia·gemīant ī dimi·l·añ um
Et si g·habēt āte n·in penul·sillaba diminuti i·nō
e·accipiunt·vt tignum tigillū signum sigillū·Alia
vero e·habēt in penul·nisi sit vt supius docuimus
penul·primiti naturaliter lōga·vt bonum belluȝ
geminū gemellū·scamnū scamnelluȝ·Que vero in
um desinūt i·penl'·ātecedente mutata·i·vltīa gtī
in o·& accepta lum faciūt diminutiua·vt pallium
palliolū ita dicit pris·in tercio libro vbi agit de di
minutīs·In ij·vero libro vbi agit đ possessiuis sic
dicit·Ouinus quoq3 ab oue deriuat̄·& suinus a
sue·Nam ouilla & suilla diminutīa sunt·In nus eī
desinētia vel in na·vel in num·si faciūt diminutīa
abiecta n·duas assumūt l·vt vnus vllus·vna vlla
vnū vllū·bonꝰ bellꝰ bōa bella bonū bellū geminꝰ
gemellꝰ·gemina gemella·geminū gemellū·vinum
villum·Sic ergo suina suilla·ouina ouilla ita dicit
pristianus in secūdo libro de possessiuis Deīde sub
dit pris·in tercio libro·Similiter in illum & ellum
faciunt diminutīa in lum vel rū·desinētia·vt tātu-
lum tantillum·lucrū lucellū·cerebrū cerebellum·
flabrū flabellum·flagrū flagellum·castrū castellū
sacrum sacellū·Et scire debemꝰ·ꝙ in ellus vel in
illus desinētia diminutiua si a dissillabis deriuātur
assumūt vnam sillabā·vt agnus agnellꝰ liber libel
lus culter cultellus Paulus pauxillus Similiter fe
minina ī ella·vel in illa·terminātia·vt capra capel
la libra libella paula pauxilla·Sic etiam neutra in
ellum vel ī illū existentia·vt tignum tigillū signū
sigillum lucrū lucellū·Excipiunt̄ veniētia a desinē
tibus in nus vel na vel num·que nullā habent con
sonātem ātecedētem in eadē sillaba ante n·vt a bo
no vno vino deriuata·& merito excipiunt̄ Hec eī
pares habent sillabas primitīs·vt bonus bona bo
num·bellus la lum·vnus vna vnum·vllus la lum·
vinum villū·Notandū etiam·ꝙ pānus pāniculus
facit·A trisillabis quoq3 veniētia diminutiua sūt
que gemināt l·& pares habent sillabas primitiuis
ut oculus ocellus catulus catellus geminꝰ gemel
lus fabula fabella tabula tabella·Excipiūtur que ī
primitiuis āte n·aliam in eadem sillaba consonan
tē hñt·hec eī addunt vnā sillabā diminitīs·sic et̄
dissillaba eiusdem termīatōis·ut colūna colūnella
sicut agna agnella·tignū tigillum·

De diminutiuis desinentibus ī ullus·p ge
minū l·dictum est supra·vbi determīaui
de formatōe desinētium ī ellus vel ī illꝰ·
vel in xillus·

De desinētibus in olus·

De formatōe desinētium ī olus·ita teneas
In us·desinētia secunde declinatōis noīa
e·vel i·ātecedētibus mutant us·in o·&
accepta lus faciūt diminutiua·ut vrceus vrceolus
alueus alueolus luteus luteolus malleus malleolꝰ·
aureus aureolus·Capreolus quoq3 videt̄ a nēo ca
preus esse·cuius femininum est ī vsu caprea·Nam ca
pra a capro fit ex quibꝰ capellus & capella fiunt
diminutiua·I·quoq3 ātecedēte·ut filius filiolus gla
dius gladiolus·A ꝓprijs·ut sergius sergiolus·tul
lius tulliolus·patricius patriciolus·excipit̄ antho
nius qđ anthoniaster facit dimi·Femina quoq3 e·
vel i·ante a·habētia in ola faciūt diminutīa·ut lau
rea laureola·vntia vntiola filia filiola tullia tullio
la lutea luteola·Etiā neutra e·vel i·habentia āte
um in diminutiuis o·habēt āte lum·ut luteū luteo
lum pallium palliolū laureū laureolū·& que ī um
desinunt i·penul·antecedēte mutata i·vltima gtī ī
o·& accepta lum faciūt diminutiua·ut palliū pal
liolum·ut supra dixi in desinētibus ī ellus & ī illꝰ
Et scias·ꝙ ī omībus diminutiuis ꝑdictis corripit̄
o ante lus vel la vel lum·Alia vero oīa in us ter
minātia secūde declinatōis nomina abiecta s·acci
piunt lus & faciūt diminutīa·ut tantus tantulus
ventus vētulus seruꝰ seruulus paruus paruulus
paucꝰ pauculus grecus greculꝰ primꝰ primulus·
Femina quoq3 in a·desinētia consonante āteposita
etiam ī um neutra in ulū & ī ula faciūt diminutīa
ut silua siluula luna lunula rubicūda rubicundula
lingua lingula·& per concisionem ligula puella
puellula serra serrula aqua aquula·similiter aīa aī
mula·similiter equa equula arca arcula mensa mē
sula·In ulū·primū primulū tantū tantulū·Et hec
tamē in olus desinētia vna sillaba vicunt sua primi
tiua & corripiūt penl'·ut tantiolꝰ primiolꝰ

De desinentibus in aster·

In aster·& cio·& leus·satis pauca ī vsu
inueniunt̄ diminutiua·& fere hec ī aster
ut anthonius āthoniaster·surdus surda
ster·catulus catulaster·parasitus parasitaster·In
cio·ut homo homuncio & senex senecio·In leus·
equus equuleꝰ·hec acꝰ hic aculeꝰ·oculꝰ oculeus·

De exceptōibus diminutiuoꝝ·

Inueniunt̄ etiam multa ꝓpria siue appellatiua q̄ cū
non sint diminutīa·formam tñ habēt diminutiuo
rū·ut cuniculꝰ·anniculꝰ·metellꝰ·canullꝰ·tribulus
friuolꝰ·la·lū·cānula·tabula·vinculū·periculū·Et
sciendū·ꝙ pauca inueniunt̄ diminutīa q̄ nō seruāt
genera primitioꝝ·vt hec rana·hic ranūculꝰ·canis
canicula·scutū vel scuta·id est rotūda forma·scu
tula & scutella·hic qualus·hoc quasillū·pistrinum

pistrilla hec acus hic aculeus Et p̃terea anguis anguilla· vnguis vngula·nubes nubilum·que magis denoĩatiua sunt extimãda ꝙ diminutiua· Quippe ñ habent diminutioꝝ significatõem·sed formã tãtũ· Preterea panus panucula·Probus etiã ponit hoc glandiũ·hec glandula·pars est intestinoruȝ·Ensis ensiculus ensicula·Preterea hec beta·malua·hic betacus·maluaceus·

De denoĩatiuis·

DEnoĩatiũ est illud nomẽ qđ a nomĩe deriuatᷓ·ut iusticia ab hoc noĩe iustus·Sed qꝛ multe inueniuntur forme communes tam denomĩatiuis ꝙ verbalibus·necnõ etiam p̃ticipialibus & aduerbialibꝰ·non incongruum esse existimo·de his quoqȝ in hoc loco simul tractare·

De denomĩatiuis in a·

IN a·desinẽtia denoĩatiua i.breuẽ habẽt ante a. vel e·vel i·vel u·longam habẽt ãte l·vel n·vel r·vt sapientia .acrimonia·tutela·cautela·suadela·tonstrina·armatura·Inueniunᷓ tamẽ in verbalibꝰ etiam alias consonãtes ante a·habẽtia·sed quas a verbis accipiũt·ut scribo scriba·cõuiuo cõuiua·collego collega·Secunde igitur declinatõnis nomĩa in us desinẽtia c·ãtecedente·quotcũqȝ sint sillabaꝝ·nisi sint regionũ nomina q̃ deriuanᷓ ex his·Alia vero quacũqȝ cõsonãte ante us·posita tm̃ dissillaba·Et que in is desinentia tercie declinatõis similẽ habẽt ntõ gẽm·que secunde quidem sunt gtõ·que vero tercie sunt dtõ assumunt cia·ut amicus amici amicicia·pudicꝰ pudici pudicicia·letus leti leticia·durus duri duricia·mestus mesti mesticia·stultus stulti stulticia·segnis segni segnicia·tristis tristi tristicia i·tam in penulᷓ. ꝙ antepenlᷓ·vbiqȝ correpta·Et scribunᷓ oĩa predicta & similia p c·in penul·q̃ formanᷓ a gtõ vel dtõ addita cia·Alia vero a sup̃dictis casibus assumũt a·penul·i·in his vbiqȝ correpta·ut cõtrouersus si·cõtrouersia·ignauus ui·ignauia·violentus ti violentia·sup̃bus sup̃bi sup̃bia·modestus modesti modestia·Miser quoqȝ·quãuis in er desinat a miseri miseria facit·astutꝰ astuti astutia·Siliᷓter faciũt regionũ nomĩa pleraqȝ·vt ytalus li·ytalia gallus galli gallia·hispanus ni·hispania·scotus ti·scotia·dardanus dardani dardania·tuscus sci·tuscia·grecus greci grecia·Similiter faciũt tercie declinatõis nomĩa siue p̃ticipia q̃ vna sillaba vincũt ĩ gtõ nt̃m assumũt em ĩ dtõ a penul·i·vbiqȝ sicut sup̃dictũ est correpta·ut negligẽs ti negligentia·prudẽs ti·prudentia·misericors di·misericordia·iners inerti inertia.inops inopi inopia·ius ri·iniuria nomen mini·ignominia·cesar ri·cesaria·Inueniunᷓ tamẽ quedam que in monia desinũt·a noĩbus siue a verbis deriuata.castꝰ sti·castimonia·parco p̃si p̃simonia·queror queri querimonia·acer acri acrimonia·predicta hñt i·ante a·

COnsonãte vero ãtecedẽte in a·desinẽtia denoĩatiua·siue verbalia formas habent tres·scȝ la·na·ra·La·e·longa ãtecedẽte ut cautus cauti cautela·tutus tuti tutela·acutꝰ ti. acutela·custos custodi custodela·mãdatũ ti·mãdatela·cliens tis·cliẽtela·Et nota·ꝙ omĩa extremam gtĩ vocalem si sint secunde declinatõnis·si tercie sint dtĩ·in e·longã cõuertẽtia assumũt la·Que vero a verbis fiũt secunde cõiugatõnis a secũda p̃sona abijciũt s·& assumũt la·vt candeo des·candela suadeo suades suadela Oratius in primo epistolaꝝ Ac bene numatũ decorat suadela venusqȝ·

De denoĩatiuis in na·

IN na·vero desinẽtia denoĩatiua siue verbalia omĩmode longã habẽt penul·natura vel positõne·vt officiũ officina·tonstrix tonstrina·lux cis·lucina·lateo latrina Nã mutina·sagina·pagina nõ videtur esse deriuatĩa·In ra·aũt terminãtia omĩa p̃ticipijs femĩnis futuri temp̃is similẽ habẽt formã·Vñ pnlᷓ u·sine dubio ꝓducũᷓ·ut tritura litura·Et sciendũ ꝙ supradicte omẽs forme & in a·desinẽtes ꝓprie sũt fe·ge·Inueniũtur tñ pauca verbalia masculina siue cõmunia cõsonãtes verboꝝ seruãtia·ut scribo hic scriba.lego·hic collega·fugio·hic & hec ꝓfuga·assequor·assecla·aduenio aduena·cõuenio conuena·cõuiuo cõuiua

De desinentibus in io

IN io·termãtia plerũqȝ a p̃ticipijs fiũt p̃teriti t̃pis·quoꝝ gt̃s assumpta o·& correpta i·facit hmõĩ nomĩa·ut oratus tatum·orati oratio·accusatus ti·accusatõ·status ti·statio·datus ti.datio·cõnexus cõnexi cõnexio oblitus ti·oblitõ·auctus ti·auctio·p̃fectus p̃fecti p̃fectio·munitus ti·munitõ·haustus sti·haustio·internectus cti·internecio facit euphonie cã abiecta t·primitĩ·Ex hoc patȝ·ꝙ omĩa p̃dicta scribuntur p t·qđ tñ accipit sonum de c·

De desinentibus in go·

IN go·desinẽtia siue sint deriuatiua siue primitiua siue cõposita penul·ꝓducũt·vel natura vel positõne·ut virago cõpago·Excipiᷓ vnum ligo cuius penul·corripiᷓ·Nec mirũ cũ sit masculinũ & solũ dissillabũ vocalẽ i·ãte go hñs·

De desinentibus in do

IN do·desinẽtia deriuata tã a noĩbus ꝙ a verbis vlᷓ p̃ticipijs veniũt·Hec qñqȝ mõ e·longam modo i·modo tu·habẽt ãte do·Et sciẽdum·ꝙ e·ꝓductam ãte do·habẽtia·& si a nominibus deriuanᷓ extreme sillabe termĩationẽ in e·cõuertũt & accipiunt do·vt dulcis dulcedo·acris acredo·Si a verbis secundarum termĩatões p̃sonarũ in e·ꝓductã similiter cõuertũt·& accepta do·faciũt sup̃dicte forme deriuatões·vt ĩtercapio pis·intcapedo torpeo pes·torpedo·I·siliᷓter ante do·hñtia extremas sillabas secũde vlᷓ tercie p̃sone ĩ i·lõgã cõutũt & accipiunt do.vt cupio cupis cupido·libet libido·excipiᷓ formido dinis·a formido das·qđ ideo facit verbale nomẽ simile primitiuo verbo·qa ip̃a positio verbi talem habuit formã·

De desinẽtibus in tudo·

IN tudo vero desinentia·si a noĩbus veniunt secunde declinatõnis·non a p̃ticipijs vel p̃ticipialibus gtõ singulari·tercie vero dtõ assumũt tudo i·ante penul·corrᷓ·ut amplus pli·amplitudo·firmꝰ firmi firmitudo·solus soli solitudo·suauis suaui suauitudo·Hebes aũt cã euphonie facit hebetudo·vlᷓhebitudo p i·scđm quosdã·Si aũt a p̃ticipijs vel a p̃ticipialibus in tus·desinẽtibꝰ deriuãtur·abiecta s assumũt do·vt habitus ti·habitudo·A testa quoqȝ siue testu testudo qđ est corp̃ale·Et scias·ꝙ nõ solum deriuatĩa sed omĩa in do desinẽtia·quãuis nõ sint deriuatĩa penul·u·habẽtia ꝓducũt eam natura vel positõne·vt hyrudo hyrũdo arundo·

De desinentibus in u·

IN u denoĩatiua pauca inuenio·ut specus specu pecus pecu testus testu tonitrus tonitru cornꝰ cornu·Nec interest aliqđ inter primitiuoꝝ & deriuatiuorũ significatõem·Ideoqȝ dubiũ est an sint deriuatiua dicenda

De desinẽtibus in il

IN il vel in ul desinẽtia siue a nomibꝰ siue a verbis deriuata sint fiunt abiectõne extremaꝝ vocalium siue sillabarum primitĩ·vt pugillus pugil vigilo

vigil consulo cōsul exulo exul presulo presul.
IN ur desinentia a verbis inuenio fieri abiectiōe o. vt murmuro murmur auguro augur saturo satur hoc tamē facit & feminum satura & neu. saturum

De desinentibus in alis.

IN alis. desinētia vel ale. siue sint a nominibus ꝑme declinatōnis. assumūt ntō ꝑmitiuoꝝ lis. vel le. & ꝓducunt a. penl'. vt curia curialis. memoria memorialis. pluuia pluuialis. mēsa mensalis. via vialis. Si secūde tūc extremam i. gti singularis. Si tercie is. mutant in a. longam & assumūt lis. ut mercurius mercurij mercurialis. fluuiꝰ fluuij fluuialis. neuter neutri neutralis. liber bri. bralis. theatruꝫ tri. theatralis. iudiciū iudicij iudicialis. martius martij martialis. fatū fati fatalis. genitus ti. genitalis. caput capitis capitalis. virgo virginis virginalis. cardo dinis. cardinalis. hospes hospitis hospitalis. nauis uis. naual' dos tis. dotalis. flos floris floralis. corpus corporis corporalis. celebs celibis celibalis. mors tis. mortalis. iuuenis iuuenalis. Inuenit̄ & iuuenilis. pricepꝭ principis principalis. municeps cipis. municipalis crimis crimalis. vox cis. vocalis. Si a quarte declinoībus deriuant̄ abiecta s. Si a quinte remota es. ex ntō assumūt alis. vt manus manualis. cēsus censualis. species specialis. res realis. Verbalia quoqꝫ a ꝑma cōiugatōne inueniunt̄ in alis. ut a penetro penetralis.

De desinentibus in elis.

IN elis pauca inueniunt̄ denoīatiua. vt fidus di. fidelis. crudus di. crudelis. patruus trui. patruelis frater tris. fratruelis. Et nota ꝙ omīa extremam i. gti ī e. ꝓductā mutātia assūpserūt lis Frater vero fratris is. in u. cōuersa assumpsit elis.

De desinentibus in aris.

IN aris desinētia deriuant̄ a nomībus siue verbis quoꝝ extrema sillaba incipit ab l vel ab alia consonāte. vel vocali aliqua pura. fiunt aūt a gtō noīm siue a positōne verboꝝ sic. Quecunqꝫ litera siue litere sequant̄ l. vel aliam consonantē ex qua extrema incipiat sillaba gti trāseunt in a. longā & assumūt ris. Vel si a vocali incipiat ipa extrema mutatur in a. longam. & etiam assumunt ris. vt populꝰ populi popularis. singulus guli. singularis. appollo appollinis appollinaris. cōsul consulis consularis. miles militis militaris. scola scole scolaris. peculiū pecul ij peculiaris familia lie. familiaris. molo molis vl' mola le. molaris. Sic etiam neutra in are finita. vt velum veli velare.

De desinētibus in ensis.

IN ensis desinentia si sint a noibus ꝑme vel secūde declinatōnis mutant extremā ꝑtem ntī singularis vel pluralis in en. assumūt sis. ut olbia olbiēsis. sardinia sardiniensis. hyspania hyspaniēsis. vtica vticensis. castrū castrensis. foꝝ forensis. ylium yliēsis. ostia ciuitas est ostiēsis. ianua ianuensis. cremona cremonēsis. Athene vero atheniēsis euphonie causa i. habet ī āipenul. & chalice chaliciēsis. Si vero tercie sint declinatōis abijciunt extremam s. gti & assumūt ensis. pistor pistoris pistoriēsis. karthago karthaginis karthaginensis.

De desinentibus in bris.

IN bris vel stris vel stis desinētia sic formant̄. Que eñ duas cōsonantes habent ante is. vel a. ntō fiunt ꝑmitiuoꝝ vel a gtō. Et a ntō q̄dem deriuata abijciunt extremam literā & assumūt bris. salus salubris. mulier muliebris. A gtō vero mutata eius extrema ꝑte in e. & assumpta stis vel stris. ager agri agrestis. celū celi celestis. terra terre terrestris.

De desinentibus in tis.

IN tis quoqꝫ inueniunt̄ denoīatīa. sed antiq̄ ꝓlata penul. natura vel positōe lōgam habētia. ut samnitis pro samnis. sicut laurētis ꝓ laurens. tiburtis ꝓ tiburs. teste capro. Sic quiritis ꝓ quiris & ceritis vel ceretis pro ceres. qui tū ntī nunc in vsu nō sūt Vnde virg. in. x. Qui cerete domo qui sunt minionis in aruis. Inuenit̄ tamē & correpta i. habens penultimā apud eundē virgiliū. Est ingens gelidum lucus ꝓpe ceritis amnem.

De desinentibus in ius.

IN ius. desinentia siue a noībus siue a verbis deriuata. seruant añ ius. ꝑmitiuorum suoꝝ consonātes. ex quibꝰ incipiūt vltime vel penul. sillabe. Sed tūc penul. cū & ipa penultīa in vocalem desinit. & vltima a vocali incipit. vt seruus serui seruius. seruilis seruiliꝰ. agellꝰ agelli agellius. silua siluius. virgula virgiliꝰ. mars martis martius. nūcio nunciꝰ. saucio saucius. scio scius. Vnde nescio quoqꝫ nesciꝰ facit. Exceptis in cius. desinentibus. que formantur sic.

De desinentibus in cius.

IN cius. desinētia si sint noīa ex quibꝰ deriuant̄ vel ꝑticipia secūde declinatōis. assumūt gtō singulari si tercie dtō cius. i. tamē penul. ꝙ āipenul. corr̄. ut aduectus cti. aduecticius. cōmendatus cōmendati cōmendaticius. faber bri. fabricius. pigneratus ti. pigneraticius. tribunus ni. tribunicius. pater tri patricius. edilis li. edilicius. gentilis tili. gentiliciꝰ Inueniunt̄ tamē quedā a prime quoqꝫ declinatōis noībus eiusdem forme que hñt a. ante cius. ut gallina gallinacius. sic mēbrana mēbracius. & cartina cartinacius format.

De desinentibus in uus.

IN uus. diuisas tam a noibus ꝙ a verbis deriuata scd̄m qd̄ in ius. terminatoꝝ regulam mutatōe extremarū literarū vel litere in vus. solēt fieri. vt pater tri. patruꝰ. annus ni. annuꝰ. ꝑspicio ꝑspicuꝰ. ambigo ambiguꝰ. pigo piguus. ardeo arduꝰ. vaco vacuꝰ. rigo riguꝰ. Notandū inter hec mēstruus. qd̄ euphonie causa assūpsit t. & r.

De desinētibus in quus.

IN quus. quoqꝫ desinentia similiter fiunt. vt equo equꝰ. obliquo obliquꝰ. Sed magis ab his nomibꝰ verba. ꝙ a verbis nomīa sunt deriuata. Longꝰ longinquus. ideo assumpsit n. ante quus. qr aliter euphonie satisfacere non poterat.

De desinētibus in bus. vel cus.

IN bus. vel cus. desinētia a verbis b. vel c. ante postremā vocalē vel vocales habētibꝰ deriuant̄. mutatōne o. & si añ eam alia sit vocalis. eius quoqꝫ ī us. ut probo probus. turbo turbꝰ. orbo orbꝰ. superbio superbꝰ. parco parcꝰ. luceo lucus. arceo arcus. Inueniunt̄ pauca a nomibꝰ vel verbis in ulcus. ut a sus subulcꝰ. a bos bubulcꝰ. a pecus peculcꝰ. a peto petulcꝰ.

De desinentibꝰ in dus.

IN dus. tres sunt forme. scꝫ in idus. in bundus. ī andus vel endus. In idus. seruat consonantē ex qua vltima vel penul. ꝑmitiui incipit sillaba. sed tūc penul. si non intercidat consonās inter vltīe & penultime sillabe vel sillabaꝝ vocales. & reliquā eiusdem sillabe vel sillabarū ꝑtem mutat in i. correptā & assumit dus. vt herba herbidus. turba turbidꝰ vua vuidus. rabies rabidus. timeo timidus. areo aridus. squaleo squalidus. verneo vernidus. tabo vel tabi tabidus. inuideo inuidus. frigeo frigidus.

valeo validus·candeo candidus·soleo solidus· Et hec quidē ī dus·supradicte forme noīa demōstrāt habere ea in se ex quibus deriuant·vt herbidus q̄ habet herbam·turbidus qui habet turbam·timidꝰ qui habet timorē·rabidus qui habet rabiē·inuidus qui habet inuidiam·

¶De desinentibus ī būdꝰ

IN bundus vero desinētia similitudinem habere signāt·vt vitabundꝰ·similis vitanti·moribundus·similis morienti·furibundꝰ·similis furenti· Et sunt pene oīa eiusmodi forme noīa verbalia· Et si a verbis prime cōiugatōnis deriuant a·habēt ante penl·ut causor causaris causabundꝰ·vito vitas vitabūdus· Si aūt ab alijs correptā i·vt ludo ludis ludibundꝰ·morior morieris moribundꝰ· Excipit alternitatis causa rubicūdus qd ī penul·sillaba ꝓ b·habuit c·ne sit absonū si rubibundus dicamꝰ

¶In andꝰ vel·endus·

IN andus vel in endus·est forma pticipialis·id est·que termīatōem habet pticipiorꝫ futuri tēpis passiuorum·& significat dignū esse aliquē·eo ꝙ demōstratur·ut laudandꝰ·id ē·laude dignus·curandus id ē·dignꝰ curari·ordinandus·dignus ordinari·legendꝰ·dignus legi·loquēdus·dignꝰ de quo loquātur homīes·

¶De desinentibus in ulus·

IN ulus·desinentiū forme similes sunt diminutis·& veniūt tam a noībꝰ ꝗ̄ a verbis·ut auus auūculus·annꝰ anniculꝰ·pateo patulus·credo credulus·pendo pendulꝰ·bibo bibulꝰ· Extremas ptes sillabarꝫ finaliū siue extrēas sillabas si sint pure in ulus·cōuertūt·excepto anniculus differentie causa· Nā ānulus diminutiū est· Et nouacula a nouo nouas deriuatur·

¶De desinentibus in rus

IN rus denoīatiua siue verbalia pauca inueniunt q̄ penul·ꝓducunt·honor honorus·odor odorus·cano canorus·sono sonorus·quorꝫ regula in ꝓmptu est· Nam noīa us·verba vero rus·assumunt

¶De desinentibus in sus

IN sus·duplicem habēt formam· Vel eñ pticipialia sunt·id ē·pticipijs ꝑteriti tpis similia·& res incorporales significāt·& sunt quarte declinatōnis·ut vsus cursus· Aut mōasillaba sūt & secūde declinationis·vt lassus·cassus·fessus· Vel o·ꝓductā habent āte sus·& sigficāt plenū eē aliquē eiꝰ qd significat·vt saxosus·plenus saxis·spumosus·plenus spumis·ventosus·plenꝰ ventis·vinosus·vino plenus Fiūt aūt a ꝑmitis suis hoc modo·mutāt extremā ptem sillabe vel sillabā si pura est in q̄ termīant grūs in o·ꝓductā & assumūt sus·vt saxum saxi saxosus·curia curie curiosus·herba herbe herbosus·scelus sceleris scelerosus·numerꝰ numeri numerosus·onus oneris onerosus·pfidia pfidie pfidiosus· Notandū·ꝙ a metu meticulosus fit·

¶De desinētibus in tus

IN tus·si sūt pticipialia·aūt denoīatiua·vel incorpalia & fixa sūt et quarte declinatōis·& sūt verbalia·ut motus·tumultus·sonitꝰ·habitus·cultꝰ·cōsultꝰ·tribunatꝰ· Vel mobilia·& secūde declinatōis sunt & non verbalia ut togatꝰ·palliatus·tunicatꝰ·gratꝰ·letus·mutus Et sciendū·ꝙ si a ꝑme declinatōnis noībꝰ deriuentur·a·habēt penul·ꝓductā·ut barbatꝰ·stellatus·trabeatꝰ·purpuratꝰ· Si aūt a secunde vel tercie declinatōis nomībꝰ veniūt in quibusdā a·in alijs i·ꝓducūt·ut pallium pallij palliatꝰ·anulꝰ anuli anulatus· Excipit manuleatus·quāuis a·penul·habeat tñ a quarta declinatōe deriuat·scꝫ manu·manulus manuleatus·grates vel gratie gr[a]tꝰ· I·ꝓducūt·ut auitꝰ·maritus·cer[i]tꝰ·ab auo·mare cerere· Excipiūtur vetustꝰ & libertꝰ·in quibꝰ nō primitiuorum tus assūpserūt· A quarte declinatōis nomībꝰ deriuata u·ꝓductā habēt ante tus·ut cornutꝰ·verutꝰ astutus·versutꝰ·

¶De desinētibus in ctus·

IN ctus·ptus·xus·pticipialia siue verbalia inueniunt·vt amictꝰ·acceptꝰ·sūptꝰ aptꝰ·raptꝰ·laxus·nexus·hec eñ oīa cuꝫ non significant tempus nomīa sunt·

¶De desinentibus in stus

IN stus·a nomībꝰ vel a verbis nascunt extremam ptem ꝯuertētibus in stus·e·vel u·añcedentibꝰ·vt honor honestꝰ·meror mestus·modꝰ modestꝰ·scelus scelestus·robur robustus·ango angustꝰ· Preterea venus·venustꝰ·onus onustꝰ·que quō vetꝰ vetustus assūpta tus faciūt deriuatiua· Et omīa vna vincūt sillaba ꝑmitiua absqꝫ mestꝰ

¶De desinētibus in ax

IN ax plerunqꝫ verbalia inueniunt ab omni coniugatōne·vt voro vorax·audeo audax·emo emis emax·pellicio pellicis pellax·sagio gis sagax·

¶De desinētibus in ex·

IN ex correptā siliter a verbis·ut lateo lates latex·verto vertis vertex·vomo vomis vomex In ex·ꝓductā siliter·ut rego regis rex·lego gis lex

¶De desinētibus in ix

IN ix·femina inueniunt a masculinis verbalibꝰ siue denoīatiuis in tor·desinētibꝰ deriuata·q̄ mutāt or in rix·ut victor victrix Nutritor quoqꝫ nutritrix debuit facere·qd euphonie causa siue alternitatis mediam sillabā concidit·nutrix eñ dicimꝰ

De desinētibus in ox

IN ox verbalia vel denoīatiua inueniunt·ut voco vox·velū velox·

¶De desinentibꝰ in ux

IN ux·luceo lux·duco dux·in nx·& in rx·cōiungo coniūx. arceo arx

IN duas consonātes īueniunt pticipialia·ut sapiēs amans cū sint sine tpe· Multa alia que ptinent ad denoītiua & verbalia suꝑ posui ī secunda pte·vbi posui regulas de penul·sillabe accentu· Hec dicta de speciebus noīm sufficiant·

¶De genere noīm·

NVnc de genere videamꝰ Circa aūt genus primo queritur·a quibus causis gn̄a noīm īponant· Ad hoc intelligendū nota·ꝙ genus dicit a genos·qd est natura·nullū aūt accidens magis respicit naturā ꝗ̄ genꝰ Nam quādoqꝫ habet respectꝰ ad sexū·vt hic vir·hec mulier·hic petrus·hec maria·hic & hec homo Quādoqꝫ ad imitatōem sexus·vt hic ignis·hic aer hec aqua·hec terra· Nā supiora elemēta sunt quasi mares·& inferiora quasi femine·qm̄ illa agunt in īferiora·& hec patiunt ab illis· Propter hāc imitatōem noīa arborū sunt feminini gn̄is·qr naturam matris in suis fetibus imitant·ut pirus·& vlmꝰ· Hec eñ est q̄si obstetrix puerperarū bachi· Vnde oleaster fuit mas·ge·qr non concipit cū sit ꝓprium sue gentis concipe·id est·oliuarū· Cū autēꝫ fit sermo de lignis·iam nō possunt cōcipe· Vnde magis sunt neutri generis·ut cerusū·prunū·buxum Hanc imitatōem habes etiā ī noībꝰ fluuiorū·qr sūt mas·generis·eo ꝙ fortiter et cū impetu ruūt· Et ī hoc quandā naturā maritatis gerūt· Sed crustumium fuit neu·generis·ꝓpter qualitatē vocis·maxime cū

significaret rem insexatā. Similiter lapis. petra. saxum aliquid naturale in suis generibus representāt. nam lapis quasi ledens pedem dicit̄. & ī hoc imitatur marem qui est fortior ꝙ̄ femina in ledendo. & ideo fuit mas. generis. Petra aūt dr̄ quasi pedibus trita. & sic ostendit̄ pati. & ob hoc est fe. ge. Saxum dictū fuit a sauciendo. id est. firmādo. qr ꝓpter magnitudinē suam ē firmū ita ꝙ non mouet̄. Et in hoc differt a masculino & feminino sexu. & sic est neutri gn̄is ꝓprie. Propter hanc eandē similitudinē sunt multa noīa fe. ge. vt virtus q̄litas. & his similia. qr fecunditatē quandā habent rōne specierū quas in se continēt. Salus aūt ꝓpter delectatōem fuit ut femina. Morb⁹ aūt ꝓpter lesionē vt mas. & ita pōt sagaciter de similibus iudicari. Ea vero q̄ non ꝑtinent ad rem sexatā nec ut sexata sūt ge. neutri. ut h° scānū. Animal ergo. qr dr̄ non tantū de sexatis. sed etiam insexatis. qr multe sunt species aīalium q̄ carent sexu. eo ꝙ nascuntur de putrefactōne vel ofricatōne. ideo fuit ge. neu. Sal siliter debet eē generis neutri quantū ad rem. sʒ repugnat qualitas vocis neutroꝝ desinētiū ī al quia neutra desinētia in al. ꝓducunt penul. gn̄i & termināt ablatm̄ in i. quoꝝ neutrū facit hoc nomē sal. imo corr̄. penul. gn̄i & terminat ablatm̄ in e. sicut masculina desinētia in al. Et sic qualitas vocis tali adiuncta ratōni. cogit hoc nomē sal eē tantum mas. ge. Non em̄ qualitas vocis sufficit nec voluntas alicuius. nisi ratio nature vel rei tali generi sit adiuncta. Quādoqʒ dat̄ genus a compatōne accidentis ad substantiā. vt hic & hec & hoc felix. Vt ergo causas a quibus gen⁹ imponit̄ breuiter colligamus. Dicimus ꝙ genus qn̄qʒ accidit habito respectu ad vnū sexum ꝑ se. vt vir & mulier. Quādoqʒ ad vtrunqʒ. ut homo. Quādoqʒ ad imitatōeʒ generis naturalis. vt lapis & petra. Quādoqʒ ad rem insexatā. ut scamnū. Quādoqʒ ad imitatōnem insexate rei. ut aīal. pecus mancipiū & scortū. Nā scortū cōtra ratōem nature peccat. & ideo nichil nascitur ab eo. vnde nō fuit fe. ge. sed neu. Quandoqʒ habet̄ respect⁹ ad qualitatē vocis. ratōni tn̄ adiunctā. vt hic sal. Quandoqʒ ad cōpatōnem accidentis. ut albus alba album. Epichenū autē & dubium diuersas possūt habere causas.

¶ Questio de genere.

QVeritur etiam. cur nullū nomen quinte declinatōnis sit mas. ge. ꝑter dies & meridies. sed omīa sūt fe. ge. nisi expes qd̄ est omnis gn̄is & caret obliquis. Ad hoc dico. ꝙ ideo nomīa quīte declinatōis sunt magis fe. ge. ꝙ̄ masculini. quia qualitas vocis illi⁹ declinatōis q̄ndam naturā feminini sexus importat ꝓpter diuisionem quā facit in gtō & dtō. qr gtūs & dtūs illius declinatōis desinit in ei diuisas sillabas. ac diuisio femino sexui cōuenit ꝓpter fecunditatē. Expes aūt nō potuit obliquos habere. qr oporteret ꝙ ablatiūs suus desineret in e. & in i. cuʒ sit omnis gn̄is. ꝙ in ista declinatōne eē nō potuit. Similiter oporteret ꝙ ablatiu⁹ desinerʒ in e. corr̄. ut cōtingit in oībus his que sūt omīs generis. vt felici vel felice. Sʒ ablatiu⁹ quīte declinatōis nō pōt desinere in e. corr̄. ergo ꝛc̄. De dies aūt inferi⁹ dicem⁹ ¶ Questio

QVeri etiam pōt de illo verbo pr̄. qd̄ dicit̄ in ꝑncipio quīti libri. Genera noīm pricipaliora sunt duo que sola nouit rō nature masculinū & feminū. Genera em̄ dicunt̄ a generando ꝓprie que generare possūt. q̄ sūt masculinum & feminū. Igit̄ non nouit epichenum. & hoc falsū est. qr sine dubio reꝑitur in aliquo aīali. Iteʒ si nouit illa ergo sola natura ignorat neutrū gen⁹ ergo aliquid ē ignotum nature. qd̄ tamē est notuʒ homi. Sed probo ꝙ neutrū genus sit notū nature quia sic̄ natura nouit res sexatas. ita etiā insexatas Sed sicut illa duo ꝑtinent ad res sexatas. ita neutrum ꝑtinet ad res insexatas. ergo sic̄ ratō nature nouit illa duo. ita nouit & neutrum. non ergo nouit illa sola. Ad hoc dico. ꝙ pr̄. hic appellauit naturam quandam formā cōseruatiuā speciei. scʒ sexum qd̄ pōt videri ex eo ꝙ ipe restrinxit hoc verbū generare tm̄ ad masculum & feminā. quia hec sola sexum habēt. cū generatō sit oīm rerum in veritate q̄ fiunt ex aliquo ꝑcedēti cui contrarium ē creari. quia creari ē ex nichilo aliquid fieri. ut in aīabus cōtingit. Ratō ergo nature. id ē. sexualis ꝓprietatis. ignorat epichenū. quia licet aliquod aīal hēat vtrunqʒ sexum. ut lepus. nō tamē hoc ē de ratōne nature. imo ē q̄dam irregularitas. Et iō dicit̄ nat̄a ignorare hoc genus. Neutrū autē licʒ notū sit apd̄ illam naturā q̄ generaliter ē in rebus creatis. ignotum tamē ē apud illam q̄ est in rebus sexatis. de q̄ ibi prisianus intēdit. Itē restringit̄ natura in legibus ad illam q̄ est in aīalib⁹ tm̄ habētibus vim generandi & concipiēdi. vbi dicit̄. Ius naturale ē qd̄ natura omīa aīalia docuit. id ē. forma q̄dam naturaliter aīalibus impssa. Hoc etiā modo pōt natura restringi supius in verbo pris. ad illā q̄ est in aīalibus tm̄. & sic cessat obiectō. Et nota. ꝙ generare potius tractum ē a genere. ꝙ̄ genus a generando. quia prius oportʒ genus eē in aīali ꝙ̄ ipm generet Sed pris. ibi causam voluit ꝑ effectū ꝓbare. cum dicit. Genus dicit̄ a generādo. qd̄ n̄ itelligit̄ tanꝙ̄ a sua causa. sed tanꝙ̄ ab effectu. A genere em̄ prouenit effectus generatōnis. Causatiue aūt & rōe effectus genus dicit̄ a genos qd̄ est natura. & ide genesis. id ē. generatio. ¶ De neutro genere.

CIrca neutrū genus q̄rit̄. an sit pura negatio. an aliquid ponat. Si est pura negatō igit̄ non ē dispositō entis. ergo neutruʒ genus nichil ē. Si ergo ponat aliquid. ergo abstracta negatōne aliqua dispositō relinquet̄. queratur ergo q̄ sit illa. ¶ Solutō. dico ꝙ neutrū priuat & ponit. Priuat em̄ dispositionē masculini & feminī generis. & ponit dispositōnem quandā rei carētis sexu. vel quasi carētis.

¶ Questio de neutro genere.

QVeri etiā pōt. quare neutrū semꝑ eandē formā seruat in accusatio quā habʒ ī ntō Ad hoc dico. ꝙ n̄ts designat rē vt agentem. accusatiu⁹ aūt vt patientē. sʒ masculinū gen⁹ ē ab agēte. femininū a patiēte. Cum itaqʒ neutruʒ priuat masculinū & femininū genus. nō debet neutrum de se generare accusatm̄ alterius qualitatis. ne rationē agētis & patiētis generis imitari videatur. Vocatm̄ aūt habʒ similē n̄to. sic̄ habēt fere oīa noīa. quia n̄ts & v̄ts intransitiui sūt. ¶ Questio.

QVero etiā. an sit dicēdum ꝑ ꝓprio noīe. hoc ferrū. hoc desideriū. vel hic desiderius. & sic de cōsimilibus. Hanc q̄stionē mouet magister bn̄. vl' bonū querēs. an sit dicēdū bonus. an bonū. an bene. Et dicit. ꝙ ē dicēdum. h° bonebonū. sicut hoc omēbonū. hoc gliceriū. quia nomē nostrū est. & impositum scd̄m formā neutri generis. & nō scd̄m formā aduerbij. velut cū dicit̄. Deus det tibi bonum. vel deus ē summū bonum.

Vnde sicut aliquis vocat̃ omẽ bonũ · & nõ omne
bene · Ita ego sum vocandus bñ · & non bonũ · vt
magister bene ita dicit · Tamẽ ẽ sciendum · ꝙ gram
matica quãdoq3 ꝓcedit vulgariter · quãdoq3 regu
lariter · Vulgariter quantũ ad scripta plebeia · in q̃
bus dicẽdum vel loquẽdum ẽ magis apte · & tunc
iuxta ydioma põt dici magister bñ · Regulariter tñ
ꝓcedit ĩ his q̃ periti sentiunt ẜm ratõez artis · Vnde
noĩa scõm diuersas linguas diuersas vocis qualita
tes sortiunt̃ · vt hiesus hebraice · sother grece · salua
tor latine · Ergo aliter ẽ loquẽdum apud vulgus · a
liter apud peritos · Si quẽ ergo videris vocari ferrũ
vel cõsilium · vel desideriũ · vl' argumẽtum · bñ pos
ses dicẽ · hic ferrum · hic cõsilium · & hic desideriu3
vl' hic argumẽtum · quia qualitas vocis ess etiam rei
non mutat · Concedim⁹ tamẽ · ꝙ poss3 dici · hic fer
rus · vel hic cõsilius · hic desiderius · & ita de cõsimi
libus · Similiter hic bonũ est dicendũ · q2 h° nom̃
est datum scõm illam formam quã habet hoc adie
ctiuũ bonus bona bonum in neu · genere · quando
ponitur substãtiue · Nam quãdo ponit̃ scõm respe
ctum masculini dicendũ ẽ hic bonus ·

¶ Nũc de cõmuni genere questio.

c Circa cõmune genus põt queri · Vtrũ cõ
mune gen⁹ sit aliquid ĩ natura · Si em̃ ẽ
aliqd · ergo aliqd gen⁹ participat vtrũq3
sexum · ergo cũ homo sit ꝯmunis generis · istud cõ
mune ꝯuenit ex aliquo genere vtriusq3 sexus · Et
sic aliquis esset mas & femina · qd est impossibile
Si aũt nichil est in natura · ergo nullũ nomẽ natura
liter ẽ cõmunis ge · ergo homo vel ciuis non venit
naturaliter ꝓ mare & femina qd falsum ẽ · q2 simi
liter accipit̃ pro vtroq3 sexu · vt oĩs ciuis · ¶ Solu
tio · dico ꝙ nullũ genus est cõmune quantũ ad na
turam · nec aliquis sexus ẽ ꝯmunis ad masculinũ &
femininũ · Et hoc est qd ait pris · Cõmune gen⁹ ma
gis qualitate vocis dinoscit̃ ꝙ natura · Cõmunitas
ergo a qua dicit̃ genus cõmune · ẽ forma aĩe nõ na
ture · sicut affirmatõ & negatõ · quoniã anima po
suit cõmunitatẽ in genere ꝓpter opus generatõis ·
qd mascul⁹ & femina ꝯmuniter exercent ·

¶ Questio de cõmuni gñe.

q Queritur ergo · quare non habeam⁹ cõmune
ex masculino & neutro · vel ex femino ·
& neutro · Et videt̃ · ꝙ possit ĩueniri · ut
vir & mancipiũ diligunt se Mulier & mancipium
vident se · Dico ꝙ talis cõmunitas esse nõ potest ·
quia vnũ ẽ naturale · & alterꝝ innaturale · Item vnũ
est priuatm̃ · & alterꝝ positm̃ · & ideo nõ faciũt vnũ
esse · Cum vero dicit̃ · Vir & mancipiũ diligunt se ·
hoc ꝓnomẽ se ibi est neutri generis · q2 neutru3 cõ
cipit masculinum · Et similiter cũ dicit̃ · Mulier &
mancipiũ vident se · hoc ꝓnomẽ se est ge · neutri ·
quia neutrũ cõcipit femininũ · Et nota · ꝙ solũ mas
culinũ qñq3 gerit naturã ꝯmunis ratõne anthono
masie · id est · excellẽtie · vt ibi · Quicũq3 vult saluus
esse · hoc ei intelligit̃ ita bene de femina sicut d ma
re · similiter · Diliges deũ & ꝓximũ · Et hoc sepe re
perit̃ · sed femininũ nõ habet eandẽ vim Vñ nunꝗ
accipitur pro ꝯmuni · ¶ De omi genere.

q Queritur de omĩ genere qd adiectiuoꝝ est
quoniã sigficat rem cõpabilem masculiõ
femino · & neutro · Hec aũt adiectiua in
tres species diuidunt̃ · Nam q̃dam sũt mobilia per
tres terminatões · & hec tangũt primã & secundã
declinatõem · & non sũt omĩs generis cõiunctim
nisi in dtõ & ablatiõ plurali · vt albus · alba · albũ ·
Quedam tñ mobilia sunt oĩs generis · in gtõ & da
tiuo singulari que sũt secundi modi ꝓnominũ · vt
vnus · vna · vnũ · gtõ vnius · dtõ vni · Quedã vero
adiectiua ꝯiunctim sunt omĩs generis · vt felix &
prudẽs · Quedam in cõmune & neutrũ diuidũtur ·
vt hic & hec fortis · & hoc forte · Pauca tamẽ ter
minãt masculinũ in er · feminũ in is · neutrum in e ·
vt hic acer · hec acris · hoc acre · Cur aũt fiat tal' di
uisio patet · quoniã adiectiua cõiũctim p̃dicata ꝑ
diuisionẽ reddunt̃ · vt vir & mulier & mãcipium
sũt alba · ergo mulier ẽ alba · & vir ẽ albus · & mãci
pium est albũ · Altera vero diuisio q̃ partim est ꝯpo
sita · & partim simplex · nõ potest fieri nisi ꝑ ꝯmune
et neutrũ · et sic est certũ · ꝙ ternarius nõ habet cõ
paratõem nisi ad coniuncta simul · vel ad simplicia
diuisim · vel partim ad cõposita · et partim ad simplicia
diuisim · Et hec ratõ ẽ quare noĩa adiectiua in tres
spẽs diuidunt̃ · ¶ Questio de omni genere.

q Queri etiam põt · quare nullũ nomen desi
nẽs ĩ is · põt esse omĩs ge · ĩ ntõ casu · ut
dicit pris · Videt̃ em̃ falsũ dicere · q2 hoc
nomẽ semis in vno sensu ẽ omĩs generis et indecli
nabile · vt hic et hec et hoc semis · id est · dimidius ·
dimidia diũ · Dico ꝙ pris · de declinabilib⁹ ĩtellexit
sed hec semis · hui⁹ semissis · id ẽ · medietas assis de
clinabile est · Sed adhuc obijcit̃ de hoc nomine tri
cuspis · quia videt̃ habere neutrũ · cũ dicat ouidius
Positoq3 tricuspide telo mulcet aquas · Ad hoc di
cit pris · ꝙ ꝑ figurã recipit neutrũ · et sic tricuspis ẽ
ꝯmune duũ generum tm̃ · Ideo aũt nullũ nomẽ desi
nens in is · potuit eẽ omĩs generis in ntõ · q2 vt dic̃
pris · in · vj · li · vbi determiat de desinẽtibus in is ·
Nullum neutrũ ꝑ se in is · finiri põt · qd in alijs vo
calibus nõ contigit · Nam in as · in es · in os · in us ·
reperiunt̃ neutra · vt vas vasis · es eris · os ossis · ius
iuris · In is · aũt nullum neutrũ desinit · et hoc a te
nuitate huius vocalis i · credimus ꝯuenire ·

¶ Questio de omĩ genere.

q Quero etiã si hec cõgrua ẽ · Omĩs ciuis ẽ
albus · videt̃ ꝙ sic · q2 substantiuũ cõmu
nis generis põt recipe adiectm̃ ĩ vtroq3
genere · ergo et hoc nomẽ ciuis · et ita ẽ ꝯgrua · Sed
probo ꝙ ẽ incongrua · quia hoc signũ omĩs cogit
hunc terminũ ciuis supponere ꝓ maribus et femĩs
causa sue distributionis · sed hoc adiectm̃ alb⁹ re
stringit ipm tm̃ ad mares · ergo ẽ ibi repugnantia ·
et sic ẽ incongrua · Dicimus · ꝙ hoc adiectiuũ albus
etiam põt ibi vagari ad feminũ · et sic non restrĩgit
Potest aũt restrĩgere tm̃ ad mares · ꝑ suppositionẽ
huius termĩ ciuis · Et scõm hoc q̃dam iudicãt eam
incongruã ꝓpter repugnantiã officioꝝ · Nos vero
congruã · q2 non fit distributio nisi ꝓ maribus · vñ
nulla ẽ ibi repugnãtia · Nam talia sũt subiecta qua
lia p̃dicata ꝑmiserũt esse · vt ait boetius in libro de
trinitate.

¶ Sequitur nunc alia questio de omĩ genere.

d Dubitat̃ etiam de quibusdã nominibus · an
sint ꝯmunis generis · an omĩs · vt diues ·
pauꝑ · hebes · teres · degener · vber · comes ·
hospes · et sospes · bipes · quadrupes · compos · et
memor · vident̃ ei esse omĩs ge · q2 ꝯparationẽ habẽt
ad masculinũ et feminũ et neutrũ · qd ꝑ eoꝝ ꝯstru
ctionem pat3 · vt diues vir · diues mulier · diues re
gnũ · Vnde ouidius · Addit externo marmore di
ues opus · Et boetius quito de consolatione ait ·
Constat eternũ bonũ eẽ sui compos · Item lucanus
Imperiũq3 comes · Iuuenalis Depositũ tibi sospes

erit. Et sic multa exempla habere possum⁹. Item
ea que companť ex istis bene habēt cōpatm̄ neu
trum. ut hic paup pauꝑior pauperrimus. hec paup
pauꝑior pauꝑrima. hoc paup pauperi⁹ pauꝑrimū
Sed compatm̄ neutrū non pōt oriri. nisi a positio
neutro. ergo positiua eoꝝ habent neutra. Ad hoc
dicūt quidā. ꝙ sunt omunis generis. sed ꝑ figuram
q̄n̄qꝫ adiunguntˀ neutris. vt diues regnum. Quero
ergo si per eandē figuraꝫ pōt dici. Habeo diuitem
regnū. vel ista regna sunt diuites cū bene dicatur
Loquor de diuite regno. Propter hec concedunt
q̄dam. ꝙ sunt oīs generis. Et ꝑs. quādoqꝫ dicit de
quibusdam eoꝝ. ut hic & hec & hoc memor. hic &
hec & hoc paup. Quod si verū est. ergo termināt
ablatm̄ in e. & in i. qꝛ hec est natura oīs ge. ut hic
& hec & hoc felix. Ablatō ab hoc & ab hac & ab
hoc felice vel felici. ergo paup facit paupe vl' pau
peri. et diues diuite vel diuiti. ergo neutrū plurale
debet desinere in ia. & hoc nusꝙ̄ repitur. quia non
dicimus. hi et he memores. & hec memoria. nec di
cim⁹ diuites vel diuitia hebetes vel hebetia. Inueī
tur tamē hospita in plurali neutrū. Vnde statius.
Accipias fessumqꝫ libens. Itē hospita pandas flu=
mina. ergo erit dicenduꝫ. hic et hec et hoc hospes.
ergo hospite vel hospiti faceret ablatm̄ qđ nichil ē
Nos dicimus. ꝙ p̄dicta noīa sunt cōmunis gn̄is.
in declinatōne. sed omīs ī cōstructōne. & hoc iō
quia si in declinatōne p̄ponerentˀ eis tria articula=
ria. de necessitate faceret ablatm̄ in e. & in i. & neu
trum plurale i ia. Sed quia significatō eoꝝ est cō
parabilis tribus generibus. Ideo cōpanť quedā ex
eis. & omīa possunt adijci masculino & femīno &
neutro satis ꝓprie. sed non in qualibet sui termina
tione. qꝛ qualitas accusatī desinētis in em. & for=
ma pluralis in es. nullo modo possūt neutro gene
ri adaptari. Vn̄ nichil est. Habeo diuitē regnū. vl'
Diuites regna. Sed alie terminatōes eoꝝ possunt
neutro generi adaptari. ut diues regnū. diuitis re
gni. diuitum regnoꝝ. diuitib⁹ regnis. Licet ergo
sint omīs ge. in cōstructōne. non tamē oporꝫ. ꝙ
sint oīs generis in declinatōne. qꝛ ratōne legis que
in declinatione oīs ge. obseruatˀ. inde p̄dicta incō=
uenientia ꝓuenirēt. Certe bene dicitˀ. Vir aduena.
Mulier aduena. Mancipium aduena. Non tn̄ ī de
clinatōne dicā. hic et hec & hoc aduena. Et nota.
ꝙ ista tria memor. hebes & teres. quāuis a ꝑs. quā
doqꝫ tm̄ cōmunis ge. iudicentˀ. recte possunt dici
omīs generis in declinatione. Sed neutrū plurale
ipoꝝ in a. non repitur vsualiter. De hospes dic⁹
ꝙ est omune. ut hic & hec hospes. tam in singulari
ꝙ̄ in plurali. sed hec hospita. hui⁹ hospite in singu
lari femīnū. in plurali est neutrū habēs tm̄ ntm ac
cusatm̄ & vtm. & sic est ethrocitū. ut ntō hec ho
spita. accusatio hec hospita. vtō o hospita. Idē est
dicendū de sospita. qꝛ hic & hec sospes dicimus.
& hec sospita te. in plurali hec sospita. De vber et
degener dicim⁹ idem qđ de paup. licꝫ ꝑ autoritatē
q̄n̄qꝫ finiāt ablatm̄ i. sed memor tam ī e. ꝙ̄ i. teste
ꝑs. De cōpos comes bipes quadrupes idē dicimus
qđ de diues. & sic oīa p̄dicta sunt cōmunis gn̄is
& omīs diuersa consideratōne. q̄dam tn̄ ex illis ter
minant ablatm̄ in e. tantū. quedā vero in e. & in i.

¶ Questio de plus. zc.

Queritur etiam de plus. victrix. vltrix.
cui⁹ generis sint. Ad hoc dico. ꝙ plus ī
ntō accusatio & vtō est neutri generis.
sed in alijs casib⁹ habet tria genera. Vnde facit ab
latiuū tam in e. ꝙ̄ in i. ut plure vel pluri. Hoc autē
contīgit quia nullū monasillabū fe. ge. tm̄ repitur
desinēs in us. Vnde nullū monasillabum in us. po
tuit esse omīs generis ac qꝛ cōpatm̄ erat huius no
mis mult⁹ ta. tum. oportuit ꝙ in reliq̄s casib⁹ essꝫ
omune triū generū. ut sui positiui generib⁹ respō
deret. Et ꝓpter hoc dicim⁹. ꝙ fuit hoc nomē plus
omīs generis in cōpatōe. sed neutri tm̄ ī declinatō
ne. quia erat cōpatiū ad tria genera. ut iste panis ē
plus illo. & hec farina est plus illa. & hoc frumen
tum ē plus illo Hac de causa cōtingit ꝙ ī illis casi
bus qui habēt omē genus cōponitˀ cum con. ut cō
pluribus. cōpluris. cōpluri complures. & nō ī for
ma neutri. Vnde nichil est oplus. & hoc ideo quia
hec p̄positō con. importat collectionēꝫ. & ob hoc
potuit ouenire cū omī genere. sed non cuꝫ neutro
qꝛ multitudo recipit collectōem. simplicitas vero
non. De victrix & vltrix dixi sup̄ in secūda parte
vbi determinaui de accētu desinentiū in trix.

¶ De epicheno genere.

Epichenuꝫ genus. id ē ꝑmiscuū sub vna
voce & vno articulo aīmalia vtriusqꝫ se
xus signat. ut coruus et aquila. Et dicitˀ
epichenū. id est. sup̄ omune. qꝛ sup̄ vtriusqꝫ sexus
aīalia cadit. Videtˀ igitur ꝙ hoc nomē ꝓximus sit
epichenū cum dicitˀ. Diliges deum et ꝓximū. quia
sub vna voce et vno articulo venit pro masculo et
femina Dico ꝙ hoc habet ex im ꝓprietate. id est. ꝑ
figuram. & ideo nō est epichenū. Item demonstra
to mare & femina bn̄ dicitˀ. Isti ciues currūt. Ecce
hoc nomē ciues vna voce vnoqꝫ articulo sumitˀ ꝓ
masculo & femina. et ita videtˀ ꝙ sit epichenum.
Dico ꝙ hoc contīgit ex im ꝓprietate. qm̄ ibi ē con
ceptō generū. et sic nō est epichenosis.

Videtˀ etiam ꝙ hoc nomē substantia sit e
pichenū. qꝛ sub vna voce et sub vno arti
culo comp̄hēdit aīalia vtriusqꝫ sex⁹ Ad
hoc dico. ꝙ in regula ꝑris. intelligitˀ tantū a substā
tia ideo non est epichenū. qꝛ non cōuenit tm̄ aīali
bus vtriusqꝫ sexus. imo etiā alijs rebus. Idem dici
mus de oībus generalib⁹ Item videtˀ ꝙ aīal sit epi
chenum. quia significat aīalia vtriusqꝫ sexus vna
voce et vno articulo. Ad hoc dico. ꝙ nullū nomē
neutri generis est epichenū. qꝛ nō signat rem ut se
xatam. imo ut insexatā. aīal em̄ cōuenit etiā aīalib⁹
insexatis. Mancipiū ergo non est epichenū cū sit
neutri generis. quāuis vna voce et vno articulo si
gnificet aīalia vtriusqꝫ sex⁹. qꝛ neutrū gen⁹ dictū
est a priuatōne vtriusqꝫ sexus. Item noīa piscium
non sūt ꝓmiscua. ut lucius et anguilla. qꝛ nō gene
rantˀ per coitū. sed ꝑ solā confricatōem. et ita pro
prie non habēt sexū. et hoc ut ī pluribus intelligas
Hoc dico. quia quidā pisces dicūtur sexū habere
et coire. ut foce et murena.

¶ Questio de epicheno.

Queritur etiā. quare noīa ratōnabiliū non
sint aliquo modo epichena. Dico. ꝙ cer
ta sexus discretio fuit in causa. sed tamē
quedā ratōnabilia videntˀ habere vtrūqꝫ sexū. sic
hermofrodite. Nam ut dicit ysidor⁹. xj. ethimolo.
Hermofrodite appellati sūt. eo ꝙ ī eis vterqꝫ sex⁹
appareat. Herma quippe apud grecos masculus. a
frodi femina nūcupatˀ. Hi dexterā māmillā virilē.
sinistrā muliebrem habētes. vicissim coeundo et gi
gnūt et pariūt. hoc etiā dicit augustinus in. xvj. li.
de ciuitate dei Sed pōt dici. ꝙ hmōi aīmalia sūt q̄
dam monstra nature & irregularitas.

QVeri etiam pōt in quibus aīalibus epice
nosis habeat locū · Ad hoc dico · ꝙ in q̄
busdā aīalibus est sexus multū incertus
nec erat vocis qualitas nisi vna · & ī illis potuit ha
bere locū epicenosis · vt dama · talpa · miluus · & pi
ca · Sed nomīa quadrupedū ī a · possūt esse tā mas ·
q̄ȝ femini generis · ut hic dama & hec dama · hic tal
pa & hec talpa · Et ī vtroqꝫ genere accipiunt̄ pro
aīalibus vtriusqꝫ sexus · Ac nomīa bipedū in a · tm̄
sunt feminini generis · De his autē dico que sunt
epichena · ut hec aquila · hec pica · hec noctua · Sed
columba non fuit epichenū · qꝛ dicimꝰ hic colūbus
ꝓ mare · & hec colūba ꝓ femina · & hoc ꝓpter fecū
ditatē accidit · sicut etiā gallꝰ & gallina · Palūbus
ergo recte fuit epichenū ꝓpter indiscretōeꝫ sexus
& raram fecunditatē · Noīa aūt auium epichena q̄
desinūt ī a · ideo sunt femini magis · qꝛ aues eiusdē
leuitatis sunt sicut femine · & terminatio vocis ī a
maiorem conuenientiā habet cū femino q̄ȝ cū mas
culino · Nota etiā hic · ꝙ omē epichenū est mas · ge ·
vel fe · ut hic turtur · hec aquila · Et ꝯsimili adiectō
ne pōt eandē ꝯmiscuitatē seruare · ut vnus turtur
volat · modo non discernit sexū ut ꝯsueuit fieri ī
cōmuni quādo dicit̄ · Albus ciuis · Similiter si dicā
Alba aquila · non fit modo restrictio ad feminam ·
sicut fit in ꝯmuni · ut alba ciuis · Potest ergo dici ·
vnus turtur · & alba aquila tam ꝓ mare q̄ȝ ꝓ femi-
na · Tamē quādoqꝫ ꝯmiscua ista recipiunt adiecti
ua contra naturā sui articuli causa discernēdi sexū
Vnde inuenit̄ · Anser erat cuidā ꝑcioso germīe fe
ta · Similiter est dictū de turture · Sola volabit · so
la sedibit · Tamē nobiliores autores his abusioni-
bus n̄ vtunt̄ · sed etiam ī alijs substātiuis adijciunt̄
adiectiua cōtra suū articulū q̄n̄qꝫ ratōe supposito-
rum · ut apud salustium · Pars in cruce positi sūt ·
pars in bestijs obiecti sunt · Quandoqꝫ causa alte
rius substātiui qd̄ subintelligitur · ut Preneste sub
ipsa · Subaudit̄ em̄ vrbe · Quādoqꝫ causa exprimē
di naturā rei · ut Triste lupus stabilis · id ē · res na
turaliter tristis · hoc est tristiciā inferens · Non em̄
mas · & fe · ita exprimit naturā ut neutrum ·

De genere incerto

INcertū genus siue dubiū ē ab aīa ꝓpter
diuersitatē vtentiū opiniones · ergo scđꝫ
hoc non sumꝰ certi cuiꝰ generis sūt noīa
que dicūtur incerti gn̄is · ergo altera istarū locutio
num ē incongrua · Dies ē serenꝰ · Dies ē serena · Sꝫ
nescimꝰ vtrum modicū fermentū totam massā pa
ste corrūpat · ergo vtraqꝫ repudianda ē · Dicunt q̄
dam ꝙ sine dubio altera illaꝝ ē incongrua · Sed q̄a
ꝓniores debemꝰ eē ad saluandū q̄ȝ ad damnandū ·
ideo dicūt vtranqꝫ eē recipiendā · Non em̄ sciunt
cuiꝰ generis sint hm̄ōi noīa · & similiter nesciunt q̄
illarū locutōnū sit incongrua · Nos vero dicimus ·
ꝙ nulla debet eē nobis dubitatio de genere istorū
noīm ꝓpter autoritateꝫ veteꝝ qui vtroqꝫ genere
vsi sūt · Autoritas em̄ est sentētia imitatōne digna
Dicimꝰ itaqꝫ ꝙ omīa noīa incerti generis sūt duū
generū sine dubio · Et hoc sepe dicit p̄s · non tamen
sūt ꝯmunis generis · qꝛ nulla ē ibi cōmunitas quo
ad aīam vel naturā · nec cōtraxerūt illa duo genera
ex vna autoritate · sed ex diuersis · Cum ergo dicit̄
hoc nomē ē dubij generis vel incerti · illa dubitatō
non ē ad modernos referēda · sed ad p̄mos inuēto
res · velut cū dicit̄ · Ceci vident · Claudi ambulant ·
Surdi audiūt · id ē · qui prius habuerūt cecitatem
vel claudicatōem vel surditatē · sed modo nō sunt
tales · Et forsitan aliq̄ ratio traxit antiquos ad hec
duo genera · qꝛ dies q̄ndoqꝫ sumit̄ pro certo tēpe ·
q̄nqꝫ ꝓ incerto · Quādo venit pro certo debet esse
mas · ge · qꝛ certitudo ē in maribꝰ · Quādo venit ꝓ
incerto debet esse fe · ge · qꝛ nichil icertiꝰ q̄ȝ femina ·
Iuxta illud · Quid leuiꝰ flama · flamē · quid flamme
ventꝰ · quid vento mulier · quid muliere nichil Simi
ter est finis consūmās & est finis cōsumens · in eo
ꝙ cōsūmat habet se ad modū maris · in eo ꝙ cōsu
mit habet se ad modū femine · Similiter cortex · in
eo ꝙ munit arborem est quasi mas · ī eo ꝙ ab arbo
re patit̄ ē sicut femina · & ita pōt de alijs iudicari ·
Et sciendū · ꝙ nomīa ita sūt incerti generis in plu
rali sic in singulari · ꝑter dies qd̄ i plurali ē tm̄ mas
culini ge · quia non habet se nisi ad certū tempus
in plurali numero ·

Questio

QVero hic · cum scđm autoritatē veteruꝫ
quedā noīa q̄n̄qꝫ sint neutri generis q̄n
doqꝫ mas · vt hic punctꝰ & hoc pūctum
& hic stadiꝰ & hoc stadiū · & hic catinꝰ & hoc ca
tinum · quare non dicunt̄ incerti generis · ¶ Solu
tio · dicimꝰ · ꝙ masculinū talium noīm iam cessauit
qꝛ non vtimur nisi neutro ge · istoꝝ noīm · Esto tn̄
ꝙ vteremur his nomībꝰ in vtroqꝫ genere · non tn̄
essent dicenda incerti generis · qꝛ varias terminatō
nes habent scđm diuersa genera qd̄ ī noībꝰ dubijs
non cōtingit · Item querit̄ quare non habeamus ali
quod adiectm̄ incerti generis · Multa em̄ adiectīa
ponit pris · de quoꝝ generibus videt̄ dubitare · vt
pauper & diues · Ad hoc dico · ꝙ non potuit neu
trum incertitudinem cū masculino vel femīno vl'
cū ꝯmuni habere · qꝛ requirit̄ · ꝙ vbi ē incertitudo
ibi sit vna & eadē terminatio diuersoꝝ generum
ꝑ omēs casus · Hoc aūt non habet neutrū cū alijs
generibus · nā in quibusdā terminatōibꝰ coueīt cū
alijs generibus · & in quibusdā discrepat · & ideo
neutrū ad incerti generis naturā non potuit ꝑuēi
re · Et hec ē ratō quare nullū adiectm̄ est īcerti ge
neris · cū omē adiectm̄ ꝓprie habeat ī se neutrum

De ethroclitis

DE etroclitoꝝ noīm genere ꝯsueuit que
ri · Ad cuius euidentiā scias · ꝙ quedā no
mina etroclisim patiunt̄ generis · id ē ꝯsū
sitatem vel irregularitatē quandā in gn̄e · vt hꝰ ce
lum & hi celi · hoc epulū & he epule · hic locꝰ hi lo
ci vel hec loca · hoc pelagꝰ & hi pelagi · hic carbasꝰ
& in plurali hec carbasa · soꝝ · & ita contigit ī qui
busdam alijs · Querit̄ ergo vnde ista irregularitas
exorta fuerit in generibꝰ · Ad hoc pōt dici · ꝙ ab au
toritate diuersoꝝ vsuū hoc ꝓcessit · & forsitan nō
sine ratōne · qꝛ videt̄ ꝙ etroclisis semꝑ immutet si
gnificatōem · vt hoc celū ꝓ continēte · sed hi celi ꝓ
his qui cōtinent̄ in eo · vt Celi enarrant gloriā dei ·
Et hoc epulū pro corꝑali · sed epule laꝝ · ꝓ spūali ·
id est · refectōne scientie vel virtutis · Vnd̄ plato
ī thymeo · Venistis ad epulas hesternas · Et hic lo
cus ꝓprie quantitas est circūscribēs corpꝰ · sed hec
loca ꝓprie de his dicunt̄ in quibus possessiones ha
bent̄ · hi loci ꝓ locis dyaleticis · Item hoc pelagus
est alta nimis aquarū profūditas · sed hi pelagi pe
lagorum · ad certitudinē ꝓfūde aque restringitur ·
Et hic carbasus · vestis sinuosa · que tn̄ viro vel mu
lieri cōuenire pōt · Sed carbasa · soꝝ · ad vela nauiū
ꝑtinent · hic infernus · ꝓ loco generali oīm penarū
sed hec inferna īfernorū · ꝓ locis ꝑticulariū penaꝝ ·
Hic sibilus ē hoīm · sed sibila sūt serpentū · hec to
pica · ce · ꝓ scientia · sed topica · coꝝ · ꝓ libro · Idē est

dicendū de rhetorica & analetica· Itē hic menalus
ꝓ totali mōte· sed menala menaloꝝ ꝓ appendicijs
& collibꝰ sibi adiacētibꝰ· Hec pergamꝰ· huiꝰ ꝑga
mi ꝓ ciuitate· Sed hec ꝑgama moꝝ · pro edificijs
suis· Hoc porrū ꝓ maioribus· hi porri ꝓ minoribꝰ
Hi freni ꝑ se · hec frena noꝝ cū suo apparatu Hoc
rastrū ꝓ vna specie ligonū· Sed rastri rastrorum·
ꝓ oībꝰ speciebꝰ ligonū· Et ita pōt diligens ꝑscru-
tator inuestigare differentiam in hmōi ethroclitis·
Sepe tamē iste ꝓprietates ab autoribꝰ non seruan
tur· Videt̄ ergo ꝙ hoc nomē felix & cetera similia
sint ethroclita· qꝛ hoc nomē felix in nt̄o est oīs ge·
sed in accusatiuo nō est omīs ge· sed neutri · ergo
variat genus· & sic est ethroclitū· Illi qui dicūt oē
genus eē quoddā accidens ꝑ se· bn̄ cōcedūt · ꝙ ibi
ē ethroclisis· Nos vero dicimꝰ ꝙ non· qꝛ cum felix
sit oīs ge· dicimꝰ ꝙ ē neutri· & sic nō variat genꝰ

[Q]ueritur etiam· an sit dicendū vnꝰ celoꝝ
aut vnū celoꝝ· Dicūt quidā ꝙ vtrunqꝫ
bene dr̄ diuersis respectibꝰ· qꝛ eīn ꝑtiti-
uum pōt respicere genꝰ qd̄ illic ē· id ē· genus gt̄i·
Et sic est dicendū· vnus celoꝝ· & quia pōt respi-
cere id solū ꝓ quo partitur singulariter· & sic ē di
cendū· Vnū celoꝝ· & sic est sensus· Vnū celorum·
id ē· vnum celū de numero celoꝝ· & vnum epulaꝝ
sicut vnum epulū de numero epulaꝝ· Nos vero di
cimus· ꝙ ꝑtitiuū debet respicere genus qd̄ illic est
qꝛ cōparatōem habet ad res ꝑ gt̄m suppositas scd̄m
genꝰ qd̄ accidit gt̄o· Et sic ē dicendū· vnus celoꝝ
vna epulaꝝ· & non vnū celoꝝ· nec vnū epularum
Non tamē sequit̄· vnus celus· vna epula· qꝛ genus
plurale ē fortius singulari· In gt̄o aūt nomīs colle
ctiui pōt fieri partitio· ita ꝙ genus a rebꝰ supposi
tis cōtrahat̄· Vnde bn̄ dicit̄· Vnus istius gētis est
sortes· & Vna istius populi ē maria· Et scias· ꝙ e
throclisis fit q̄ttuor modis· scꝫ genere qn̄ dictio ē
alterius generis in singulari q̄ꝫ in plurali· ut hoc ce
lum· hi celi· Declinatōne· qn̄ dictio ē alteriꝰ decli
nationis in singulari q̄ꝫ in plurali· vt hoc vas vasis
pluraliter hec vasa soꝝ· Numero qn̄ numerꝰ nō re
cte format̄ a singulari· ut singulariter ego· plura-
liter nos · Casu qn̄ gt̄us non recte format̄ a suo
nt̄o· ut hic iupiter· gt̄o huius iouis· Multa ad ge
nus ꝑtinētia infra ponā· vbi agam de declinatōne
noīm· & in q̄rta ꝑte vbi aget̄ de silensi siue de con
ceptione· Amodo de numero videamꝰ·

De numero.

[N]umerꝰ inter accidētia noīs tercium locū
de iure possidet· Natura ei numeri distī
xit gn̄a· & ipa multiplicent̄ nūo· quorū
generum multiplicatō retinēda est ad cōseruādas
species in esse. Et certū ē· ꝙ non possunt species
teneri in esse· nisi ꝑ multiplicitatē ꝑticulariū· Hoc
autē non pōt fieri nisi prius existēte generū multi
tudine· Bene ergo post speciē de gn̄e· & post genꝰ
de numero ē agendum·

[Q]ueri solet cui ꝑti accidat numerꝰ· Dico
ꝙ numerꝰ accidit cuicūqꝫ accidit ꝑsona
& ecōuerso· qꝛ ꝑsona dicit̄ q̄si ꝑ se vna·
& sic vnitas ē ꝑfectio ipius ꝑsone quo ad qd̄· Vn̄
gerundia & supina carēt nūo· qꝛ carēt ꝑsona · Ad
uerbijs aūt nō accidit numerꝰ nec ꝑsona· licꝫ q̄dā
aduerbia sint numeralia· ut bis· ter· & q̄dam ꝑsona
lia· ut meatim & tuatim· nō qꝛ habēt numeruꝫ vel
ꝑsonam ꝓ accidēti· sed ꝓ significatōne· Et ƀm hoc
pōt numerus dimidi a ꝑsona· Videtur tn̄ ꝙ age &
agite habeant numeꝝ ꝓ accidente· qꝛ age requirit
verbū singulare· ut age· lege· Sed agite verbū plu
rale· ut agite· legite· ergo accidit eis numerus· Ad
hoc dico· ꝙ indifferēter iungunt̄ cū verbo singula
ris numeri & pluralis· ut age legite & agite lege·
Vnde statiꝰ· En age ab diuersis thalamos seruare
maritis· Item ꝓsper· Age iam ꝑcor meaꝝ comes re
mota rerū intrepidā breuemqꝫ vitam domino deo
ducemꝰ· & hoc vult p̄s· qui ī quinto li· vbi agit de
numero dic̄· Numeros aūt hn̄t dictōes que ꝑso
nas quoqꝫ habēt· vel finitas vel īfinitas· id ē· noīa
verba· vel ꝑticipia· ꝓnoīa· vnde si deficiat in ꝑsonis
verbū deficit etiam in numero· qualia sunt infini
ta· impꝑsonalia· gerūdia vel supina Aduerbiū enim
quāuis sepe demonstret numeꝝ ad sigficationē no
minū numeraliū· non tamē q̄si accidentē hūc habꝫ
& sic patꝫ ꝙ numerꝰ nullo modo accidit adūbijs·
Vnde ille versus ē repudiādus · Pluribꝰ est agite
dicendum· sed age soli·

[N]umerus aūt ꝓut hic sumit̄ diuidit̄ ī sin
gularē numeꝝ & pluralē· qꝛ satis ē in hac
arte vnū a multo· vel multuꝫ ab vno di
scernere· At relique differētie numeroꝝ ad aliam
ꝑtinent facultatē· Iste vero sunt principales· quia
vnitas & binarius sūt duo pr̄icipia numeroꝝ· tam̄
differēter· qꝛ vnitas est primū principiū & simplex
Binarius aūt est p̄ncipiū secunduꝫ & cōpositum·
ab vnitate ergo ē singularitas· a binario aūt ē plu
ralitas· vnde sic̄ binarius gemīat vnitatē· sic plura
lis numerus si est vere pluralis debet gemīare suū
singulare. vt homo & homines·

[S]ed querit̄ de quibusdā noībus quorum
pluralia nō gemināt suum singulare· vt
vter· alter· vterqꝫ· neuter· & alteruter ·
Ita eīn dicunt̄ de duobꝰ in plurali sic̄ in singulari·
Vnde boetius· Inter vtrasqꝫ literas· id ē· inter am
bas· Querit̄ ergo vnde hoc ɔtingat· Ad hᵒ di
co· ꝙ hec noīa dicta sunt a dualitate· q̄si pr̄icipali
sigficatōne· vnde non possūt eam relinquere in sin
gulari nec in plurali. sic̄ nec homo relinquit huma
nitatē· siue dicat̄ de vno· siue de pluribꝰ· Dicimus
ergo ꝙ non gemināt dualitatē· qꝛ in vtroqꝫ nume
ro distribuūt· siue ꝑtiunt̄ respectu duoꝝ· sed tam̄
gemināt numeꝝ apphēdēdi dualitatē· qꝛ pōt duali
tas apprehēdi· ut vnū· & hoc faciūt p̄dicta nomīa
ī singulari· & pōt apprehēdi ut plura· & hᵒ faciūt
eadem noīa ī plurali· & sic gemināt sine dubio sin
gulare· Numerꝰ eīn apud naturā est plura· sꝫ apd̄
aīam est vnū· & ideo pōt duobꝰ recte modis app̄
hendi· Item etiā dubitat̄ de hoc noīe vnus· qꝛ inuenī
tur quādoqꝫ in plurali· ut vne & altere scale· Silr̄
ter vna moenia· Et illud terētij· Ex vnis nuptijs
fecistis gemīas· Ad hoc dico· ꝙ nō geminat vnita
tem· qꝛ illa est pr̄icipalis eius sigficatio· sed vnitas
pōt apprehendi ut vnū & ut plura· & hoc merito·
qꝛ est vnitas pura & vnitas impura · Sic ergo ge
minat singulare q̄ntū ad modū apprehendendi· &
hoc fit ratōne quorundā noīm q̄ tm̄ in plurali nūo
declinant̄· & q̄ndoqꝫ signant vnū ut plura· quādo
qꝫ plura ut plurā· vn̄ bene dr̄· vna arma· vne nuptie
Sed male dr̄· vni hoīes· vne mulieres· In masculīo
aūt genere nō inuenit̄ apd̄ autores ī plurali nume
ro· Possꝫ tamē dici· vni manes vel· vni penates· ni
si vsus resisteret· Et nota· ꝙ vnus q̄ndoqꝫ signat
vnitatē aīoꝝ· Vnd̄ in actibꝰ apostoloꝝ· Multitu
dinis credentiū erat cor vnū & aīma vna· & scd̄m
hoc possꝫ dici· Iste mulieres sunt vne· i· vnanimes
& corda nostra sūt vna· id ē· vnanima· vnde luca.

Fecere nephas in ꝑtibus vnis · id est, vnius animi & voluntatis · ¶ Questio de vtroqꝫ numero ·

NVnc de vtroqꝫ numero videamꝰ · Scias igitur · ꝙ singularis numerꝰ ē forma di-ctionis significantis ut vnū · Pluralis āt numerus ē forma dictōnis significantis ut plura · Isti vtiqꝫ modi notant̄ quādo pueris d̄r · Cuiꝰ numeri · singularis · Quare · qꝛ singulariter ꝓfert̄ · id ē ut vnū designās ꝓfertur · pluraliter · id ē · ut plura designās · Sed contra hoc ita obijcit̄ · Chimera est opinabilis · hoc nomē chimera signat rē suā ut vnū sed ipa non ē vna · nec pōt esse · ergo sig̃ficat eā falso · & ergo hec debꝫ iudicari falsa · chimera ē opinabilis · queādmodū chimera si iudicaret̄ ut alba cum ipa non sit alba · hec iudicaret̄ falsa. chimera ē alba Queritur etiam cui talis singularitas insit · Dico · ꝙ inest apprehendēti & non ē forma nature sed rationis · & licet aliter sit ꝙ̄ apprehendat̄ · nō tamē apprehendit̄ falso · qꝛ aliud ē de albedine · aliud ō modo apprehendēdi · Albedo eñ ē forma naturalis · singularitas āt ē forma ratōis siue ītellectꝰ Vnd̄ inest tm̄ aīe · & ideo non surgit inde falsitas · qꝛ bn̄ inest cui debet inesse · Possumꝰ etiā dicere · ꝙ tal' singularitas inest chimere ꝓut ipa est apud aīam ꝑ intellectum solū · qꝛ tale figmentū ē vnū ꝑ apprehensionem quāuis nichil sit in natura · & hoc ē quasi idem qd̄ prius dictū est · ¶ De discretōne numeri

QVeritur q̄ noīa discernāt numerū & q̄ n̄ Ad hoc dico · ꝙ substātiua · ut homo & homīes · & adiectīa substātiue tenta · vt albū · discretōez quātitatis ī rebꝰ suppositis faciūt ut est homo · ergo vnū, & sūt homīes · igitur plura & albū currit · ergo vna res alba · Sunt tn̄ quedaꝫ noīa substātiua q̄ in eodē numero veniūt · tam pro vno ꝙ̄ pluribus · ut vinū & arma · & hec dicuntur noīa ꝯplexiua · qꝛ quoddā vinū ē vnuꝫ · & qddā vinum est plura · Siliter quedā arma sūt vnum · & q̄dam arma sūt plura · Non tn̄ hmōi nomina habēt duos modos significādi · scꝫ singulariter & pluraliter · sed vel singulariter tm̄ · ut vinū · vel pluraliter tantū · ut arma · Adiectīa aūt sicut & verba carent numeri discretōe quantū ad ꝓprietatē quā signāt · quoniā attribuūt eam ꝯplexiue · id est · tam ꝓ vno ꝙ̄ ꝓ pluribꝰ · ut albus · id ē · ꝑticipās albedine vel albedinibꝰ · Vn̄ vere pōt dci · Populꝰ est albus · quia tot imp̄mit albedines hoc nomē albꝰ · quot sūt homines in ppl'o · Siliter populꝰ currit · tot eñ cursus attribuunt̄ ppl'o ex quot hoībus ppl'us constat · Nō tamē adiectiua habēt numerū ꝯplexiuuꝫ · sed vel signāt singulariter tm̄, vt albꝰ · vel pluraliter tātū ut albi · Non ignoro tn̄ ꝙ multa noīa sunt singularis numeri & pluralis in eadē voce · vt dicit pris · in quito li · vbi agit de numero · vtpote · albi · sedes manꝰ · & res · illi · & illa · Sed hoc simul & eodem respectu nulla dictio casual' habere pōt In verbis āt hoc ideo nō ꝯtingit ut dicit p̄s · qꝛ nullū verbum in eadē voce apud latinos est vtriusqꝫ numeri · Si obijciat̄ de hoc verbo audire qd̄ est pluralis numeri in p̄terito verbi actiui · & ē singularis nūi ī futuro passiui. & hoc habet in eadē voce prorsus · Dico ꝙ aliud ē verbū actiuū · & aliud passiuū · sicut alia ē actio ꝙ̄ passio ·

QVerit̄ aūt vnde istd̄ ꝯtigat · ꝙ sbstātiua ex maiori ꝑte faciūt discretōem numeri · sed adiectīa nō · Ad hoc respōdend̄ ꝙ cā formalis hoc facit · qꝛ forma substātialis agit ad numerū · cū ab ea sit ꝑfectō & eē rei · & hāc designāt noīa substātiua · Forma vero accidētalis non facit ad numeꝝ · quia non facit qd · sed alteꝝ · & id̄ adiectiua non habēt numeꝝ qui sit a rebus · sꝫ a modo significādi tantum.

EXcipiunt̄ aūt numeralia · quāuis nō dicātur ꝓprie adiectīa · Ea eī attribuūt rem suā cū discretōe numeri · ut isti sūt duo id ē, vno binario ꝑticipātes · Si eñ carerēt numeri discretōe · iā seq̄ret̄ ꝙ q̄ttuor eēnt duo · qꝛ quattuor ꝑticipāt binario vel binarijs · Eadē rōne mille possunt eē duo · Patꝫ igit̄ ꝙ numeralia copulant cū discretōne nūi. & merito · qꝛ inuēta fuerūt ad īdiscretionē numeri remouēdam · Et sic q̄ntū ad hoc imitant̄ naturā substātiuoꝝ · qꝛ semꝑ numerꝰ comitatar formā substantiualē · Vnde pris · numeꝝ appellauit formā · Hec est rō q̄re alterius nature adiectīa non copulant̄ nūalibꝰ sicut nec substātiuis · vnde male d̄r · Isti sunt duo & albi · sic male d̄r · Isti sunt albi & homīes · Scd̄m hoc videt̄ · ꝙ oīa numeralia sint dicēda singularis numeri · qꝛ copulāt rē suam cū discretōe singularitatis · qd̄ si verū est · ergo sūt singularis numeri quo ad intellectū · et sic poterit dici · duo currit . Solutō dicimꝰ ꝙ omīa numeralia sint pluralis nūi · etiam realiter p̄ter unus · quia numerus apud naturā est plura · Nam duo veire ꝓ binario · id ē est ꝙ venire ꝓ duabꝰ vnitatibꝰ q̄ndo significat ipm in ꝯꝑatione suppositoꝝ · sed quādo numerꝰ significat̄ adiectiue · fit sermo de ipo tanq̄ de vno · ut Binarius ē discreta quātitas · qꝛ est vnū apud aīam · & sic nichil est dictū · duo currit ·

¶ De similibꝰ numeralibꝰ ·

SVnt aūt quedā sil'ia numeralibꝰ · q̄ tamē in singulari numero dicunt̄ de pluribus. ut geminꝰ · duplex · multꝰ bimus · et sil'ia · ut iste habet geminū bouē. id ē, duos · et Iste laborat duplici morbo · id ē · duobꝰ · et Iste fert̄ bina ceruice · id ē · ceruice duoꝝ · et sic substātiua q̄ ꝓprie dicunt̄ de vno virtute taliū noīm ꝑtinent ad plura · modo sig̃ficandi singulariter seruato · Nō eñ bene d̄r · geminus bos currit. Et vid̄r ꝙ possit recte concedi · geminꝰ bos est duo boues · nō tamē bos ē boues · qꝛ cessante causa · id ē, adiectio cessat effectꝰ ·

¶ De dubijs numeroꝝ ·

QVero hic · an vigitiunꝰ sit singularis numeri an pluralis · Refert eñ multū an sit dicendū · vgintiunꝰ homo · an vigitiunꝰ homīes · Dicūt qdā · ꝙ vtrunqꝫ bene d̄r · qꝛ tale nomen habet in se causā singularitatis et pluralitatis Dicūt alij · ꝙ tale nomē est pluralis numeri tm̄ · qꝛ maior numerꝰ vincit minorē · vnde vigitiunꝰ hoīes est dicend̄ · et non vigitiunꝰ homo Scd̄m istos ꝯtingit · ꝙ ablatīs pluralis desinit ī o . ut vigitiuno · & ntūs pluralis ī us · quāuis nō sit quarte declinationis · ut vigitiunꝰ · & gtūs pluralis in ius · ut vigintiuniꝰ · Qd̄ totū est contra regulas huius artis · Nos v̄o dicimꝰ ꝙ recte dicend̄ est · vigitiunus homo · et nō vigintiunꝰ homines · qꝛ finis vincit p̄ncipium · teste pris · vnde ꝓbat · ꝙ hmōi debet esse nomen potiꝰ ꝙ̄ ꝓnomē ratōne nomis qd̄ ē in fine · similiter dicit in libro ꝯstructōnū · ꝙ termīatō maxime obtinet ꝑtesoratōis · & sic in ꝯpositōne huius nomis vigitiunus magis est tenēda ꝯstructō huiꝰ nomis vnus ꝓpter finē · vnde boetiꝰ ī arismetica sua talē ponit latinitatē · si septies tres addant̄ ī vigintiunū numeꝝ cadūt · Nō eñ dixit in vigitiunuꝫ numeros · si ergo vsq̄ inueniat̄ construi cū plurali dicendum est ꝙ hoc non est de arte · sed est abusio

quedā· ut si diceres· Iste habet vigītiunā marcas·
Dicimus ergo ꝙ hoc nomē homo ratōe sue cōmu
nitatis trahit̄ ibi ad collectionem· & hoc habet ibi
ex adiuncto· Vnde vigītiun us homo nō est vnus
homo sed plures hoīes· non tñ homo ē hoīes · Pōt
etiā hoc nomē in plurali nūo declinari sic & vnus
ut vigīntiune scale· & vigīntiuna moenia · Nolu=
mus etiā p̄terire· ꝙ quidā ita ista distinguunt· Si
substantiuū p̄cedat tūc debet pluraliter sumi · vt
Habeo denarios vigīntiunū· Si vero postponat̄·
debet singulariter sumi· vt Habeo vigīntiunum de
nariū· Et certe ista sentētia multū elegātie habet
qꝛ respicit impssionē numeri ꝓpioris ·

DE ꝓprijs noībus locoꝝ que in plurali tā
tum declinant̄ querit̄· an possint ꝯstrui
cū verbo singularis numeri· ut dicatur·
Pise ē pulcra· Et videt̄ ꝙ sic· qꝛ hmōi noīa sūt sin
gularia intellectu· sed voce pluralia· Ad hoc dico
ꝙ incōgr ua ē· quia modū significandi habet plura
liter· & hoc ē ꝙ dicit pris· ꝙ hmōi noīa sunt singu
laria intellectu· id ē· vnam rem singularē designāt
intellectu· tamē voce pluralia· id ē · designāt eam
ut plura· & ideo nō possunt supponere verbis sin=
gularis numeri· nisi fiat alia institutio in singulari·
ut pisa ē bona·   Sequit̄ nūc d̄ ꝓprioꝝ noīm nūo

SEd querit̄· quare ꝓpria noīa locoꝝ sepe
in plurali numero instituant̄ & īueniāt̄·
cū de iure sue significatōis nomē ꝓpriū
careat pluralitate· Ad hoc dico· ꝙ loc9 pōt cōside
rari ut vnū & ut plura· Ratōne ꝯtinētis ē ut vnuꝫ
Ratōne contētoꝝ ē ut plura· qꝛ ē locus continens
& loc9 contētus· Et hac ꝯsideratōe possunt nomīa
locoꝝ institui tam in singulari q̄ꝫ in plurali·

De singulariter declinatis tantū·

NOta hic ꝙ ut dicit p̄s· quedā nomīa sunt
semp singularia· vel natura· vel vsu· Na=
tura ut ꝓpria· qꝛ non significāt qualita=
tem ꝯmunē· ut achilles, sol & luna · Vsu vero sūt
singularia· que licet qualitatē cōmunē significent·
vsus tñ ꝓferri ea singulariter tradidit· ut sanguis
& puluis Et scias· ꝙ sol & luna sūt ꝓpria ſm opi
nionē platonis qui putabat planetas habere spūs
rōnales· Et illū sequit̄ p̄s· dicēdo ꝙ sūt ꝓpria· Sed
cōsiderata natura rerū put eas aīa speculat̄ cōmu
nia sunt· Et hoc vult aristo· quē pris· qñqꝫ imitat̄
dicendo ꝙ sūt appellatīa · Cetera vero noīa plane
tarum· ut saturnus· iupiter· mars· ven9· mercurius
ꝓpria sunt· qꝛ sūt imposita stellis astrologica occa
sione sūpta a quibusdam peritis personis·

QVinqꝫ tñ modis ea q̄ semp sunt singula
ria natura vel vsu ad pluralitatē trahūt̄
Euētu· ut duo catones· Participatōe· vt
galliaꝝ alia comata· alia togata· Opinione· ut duo
soles· Lucan9 in cōmento· Europamqꝫ alios soles
asyamqꝫ vidētes· Autoritate veteꝝ· ut mella & vi
na· Officio appellatiui· Vt apd̄ ouidiū· Illic & mul
tos hectores eē puta· id ē· multos fortes· Sunt tñ
quedā ꝓpria q̄ ratōabiliter in vtroqꝫ numero acci
piunt̄· qꝛ cōueniūt ꝯmuīter oībus de cognatōne· sꝫ
hoc non de natura ꝯmunis q̄litatis ꝓcessit· imo ex
quadā accomodatōe· qꝛ fūgūt̄ loco patronomico
rum apd̄ latinos· ut cornelij metelli· canulli· cesaēs
Vnde ouidi9· Cesaribus virt9 cōtigit āte diē· Sūt
& alia q̄ singulari nūo carēt· & sic sūt semp plura
lia· vel natura· vt pisces & gemini· vel vsu quem
admodū ꝯplexiua· q̄ tā ꝓ vno q̄ꝫ ꝓ pluribus suppo
nunt pluraliter· qꝛ magis habēt se ad multitudineꝫ

q̄ꝫ ad vnitatē· vt manes moenia· Sed ea q̄ semper
sūt pluralia natura vl' vsu· rarissime ad singularita
tem descendūt· & hoc ideo· qꝛ pluralitas ē fortior
singularitate· vel qꝛ vnitas nō nascit̄ a multitudīe
sed multitudo ab vnitate· Quedā tñ ex illis qñqꝫ
accipiunt̄ in singulari· vl' autoritate· vt tenebra &
scala· vel alia institutōe facta· vt theba thebe· Vñ
statius· Viue supstes ait dire q̄ ad moenia thebe·
solus abi· Et tamē ꝓ eadē ciuitate dicim9 & thebe
thebaꝝ. Vnde horati9· Thebis nutritus an argis·
Quādoqꝫ ꝯtīgit ibi ethroclisis· qꝛ mutat significa
tionē mutato numero· vt vespe vespaꝝ· & vespe
ra re· in alio sensu· Et he opes opū· sed ops opis ī
alio sensu· Predicta possūt cōfirmari per p̄s· in li·
quito· vbi determīat de numero sic dicentē· Sunt
q̄dam noīa semp singularia· vel natura vel vsu Na
tura· ut ꝓpria q̄ naturaliter īdiuidua sūt· vt iupiter
achilles· sol· luna· & ytalia· Vsu q̄ singulariter ꝓ
ferri tradidit vsus· vt sanguis· & puluis In his ta
mē ipīs est· q̄ndo vel euent9 vel ꝑtitio regionū vel
diuerse opiniones vel autoritates veteꝝ cogit· vel
q̄ndo ꝓ appellatis quoqꝫ ꝓferunt̄· vel ī plurali nu
mero ꝓferant̄· Similiter sūt q̄dam semp pluralia·
vel natura vel vsu· Natura vt gemī· ꝓpriū ī signo
celesti & pisces· Vsu vt manes· arma· moenia· sa
turnalia· kalende· none· ydus· & oīa pene festorum
dieꝝ noīa Sūt q̄dam singularia voce· sꝫ intellectu
pluralia· que etiā cōphensiua dicunt̄· vt populus·
exercit9· legio. Alia circa intellectū singularia vo
ce pluralia· vt athene· thebe· Inueniunt̄ tñ in his q̄
dam etiā singulariter ꝓlata idē significātia· Stati9
in ·ij· thebaidos· Viue supstes ait direqꝫ moenia
thebe· Hec p̄s·   Quādo sit dicendū vni vos·

DE quadā vsuali locutōne dubitat̄· vt cuꝫ
dicim9· vni causa honoris Vos estis bo
ni vel bon9· pluralitas ista signat plures
ꝑsonas· id ē· plures ꝑsonat9 illi cui loq̄mur inesse·
& ꝑ hoc captat̄ quedā beniuolētia· Hec autē locu
tio prius introducta fuit a cesare· q̄ solus oēs dig
tates vrbis accepit· sed hoc in abusionē maximam
iam deueīt· qꝛ cuilibet populari dicim9 vos· Et ita
false loq̄mur vl' incōgrue. Teste donato· qꝛ si vni
dixerim9 saluete· soleocismū facim9· Vnde quidaꝫ
trutānus· vnū vosam9 falso· vterqꝫ tuam9· Traxit
eñ voso vosas ab hoc plurali vos· & tuo tuas ab
hoc singulari tu· Dicūt ergo quidā· ꝙ debet adie
ctiuū ī plurali numero poni· vt vos estis boni hu
miles & benigni· Nos vero dicim9· ꝙ si q̄s loqua
tur ī prima ꝑsona de se pluraliter oīa debēt sibi in
numero respōdere· vt nos sumus parati & ꝓni ad
honorē nostrū· Loquit̄ eñ q̄ sic loq̄tur potius con
ceptiue· & sic aliquos alios sibi cōsociat· ut facit a
postolic9 vel ali9 domin9· Nā q̄ndo loq̄tur nō ꝯce
ptiue tūc singulari sermone vtitur dicēs cū ꝓpha·
Ventrē meū doleo· Cū ergo sermo dirigit̄ ad secū
dam ꝑsonā causa honoris· si ē adiectm̄ nomē signi
ficatōe tm̄ dictio sequēs debet ī singulari numero
poni· ut vos estis pater me9· domin9 meus· benefa
ctor me9· si vero est adiectm̄ voce & significatōe
& est nomē· & īmediate veniat cū substantiuo de
bet poni in plurali numero· ut vos albi curritis · si
mediate veniat debet poti9 in numero singulari se
qui· ut vos estis bonus· & vos estis pius · Et hoc
ideo ut ꝑ adiectm̄ singulare ostēdatur ꝙ ꝓnomē
ibi sumit̄ pluraliter tm̄· causa honoris· nō causa ve
re pluralitatis· Preterea cuꝫ adiectm̄ sit tercie ꝑso
ne tm̄· non pōt ad hāc imꝓprietatē accedere · quia

tercia ꝑsona causa talis honoris nunq̃ pluraliter
sumit̃·eo q̃ caret discretõne sermonis· Est ergo
dicendũ·vos estis bonus·& non boni·sic etiã ipm
ydioma sonat & mior improprietas est si dicã· Vos
estis bonꝰ·q̃ si dicam·vos estis boni· De pticipio
aũt dicimꝰ·q̃ põt in vtroq; nũo sequi eo q̃ habet
naturã verbi & naturã nõis adiectiui· Nam bene
dicit̃· Vos estis vocatꝰ epũs·vel estis vocati epĩ·
Rectius tñ est·q̃ sumat̃ pluraliter sic verbũ·quia
maiorẽ conuenientiã habet cũ verbo ex quo & na
scitur·vnde dicendũ est· Diligo vos bñfacientes
michi & non benefacientez mihi· Ad hoc dico·ad
talem pluralitatẽ si sequit̃ relatm̃ substãtie in ntõ
casu debet eiusdẽ nũi esse·q̃ tũc est eiusdez ꝑsone
cuz verbo antecedẽtis·ut diligo vos q̃ benefacitis
michi·at si sequat̃ ĩ obliquo debet singulariter po
ni·q̃ tũc non amittit naturalẽ ꝑsonã·id ẽ·terciam
que quidẽ nunq̃ istã improprietatẽ recipit· Et q̃ re
latiuũ in obliquo teneat̃ in vi tercie ꝑsone·quãuis
antecedẽs sit secũde ꝑsone·patet ex eo q̃ põt reci
pere hoc relatm̃ suꝰ·qd nunq̃ refert̃ nisi ad ãtece
dens tercie ꝑsone·vñ bene dicit̃· Tu quem diligit
suus filiꝰ veni huc·& ideo non põt fieri inde ꝯuer
sa locutõ·ut dicat̃· Tu qui diligeris a suo filio veĩ
huc·q̃ relatm̃ positũ in ntõ casu eẽt ut suũ antece
dens secũde ꝑsone· Vñ non posset recipe hoc rela
tiuũ suo·relatm̃ eĩ id refert̃ ad altez relatm̃. Dicẽ
dum ẽ ergo vt ex dictis patz· Diligo vos ad cuiꝰ
benignitatẽ recurro·& non ad quorum·

QVero etiam hic·an cã honoris possit hᵒ
nomẽ dño gemĩari ĩ salutatõibꝰ·ut Pa
tri & domino plĩmũ reuerendo domino
petro archidyacono ianuẽsi· Ad hoc dicũt quidã·
q̃ ẽ ibi tantologia propter inutilẽ repetitõem huius
dtĩ domino·& ideo scdm eos nõ est talis salutatio
admittẽda· Alij vero pdictã salutatõem recipiunt
dicẽtes·q̃ pmũ domino pemĩnẽtiã signat·& altez
ponit̃ causa vrbanitatis tm̃ Et hoc recte põt susti
neri in lõbardia·q̃ lõbardi causa vrbanitatis fere
oẽs diuites vel nobiles dominos appellãt indifferẽ
ter·& hᵒ intelligo si mediate iũgant̃·nam si imme
diate iũgerent̃·nõ recte diceret̃·ut Patri quãplu
rimũ reuerẽdo & domĩo domĩo petro archidyacão

De figura nomĩs.

DE figura apte agit̃ post numez·q̃ post
q̃ res fuerit distĩcte numero figuratões
rezũ inuẽte sunt cã determinandi ꝯfusio
nem·& cã habẽdi certitudinẽ ꝑ ea q̃ possunt circa
aliqd deprehẽdi·& ita figura sequit̃ numerum sic
ea que sũt exteriꝰ sequunt̃ id qd interius est·

QVero qd sit figura ĩ grãmatica· Dico·q̃
figura ẽ ex eodẽ vel diuerso ꝓueniẽs q̃
dam dispositõ dictõnis·ex eodẽ·id ẽ·ex
indiuiduo ꝓueĩt simplex figura·q̃ndo dictõ nõ po
test diuidi in ꝑtes intelligibiles quarũ sensũ hẽat·
nec ẽ a cõposito deriuata·vt magnꝰ· Ex diuerso ꝓ
uenit figura cõposita·vt magnanimꝰ·q̃ põt diui
di ĩ intelligibilia suo toti ꝯuenientia·scz magnus et
aĩmꝰ· Siĩter figura decõposita ꝓueĩt ex diũso·vt
magnanimitas·q̃ licet hᵒ ꝑ se nõ posset diuidi in
mag̃ & animitas·qm̃ animitas nichil ẽ·tamẽ traxit
diuersitatẽ a ꝯposito qd est magnanimꝰ a quo de
riuatur·

De figuris noĩm·

TRes sunt figure·scz simplex & cõposita
& decõposita· Simplex figuã vt tactũ ẽ
dicit̃ q̃ nõ põt diuidi in duas intelligibi-
les ꝑtes prioris sẽsus capaces·nec deriuat̃ a cõpo
sito· Et scias·q̃ dictõ dr̃ esse simplicis figure rõe
intellectus nõ simplicit̃·sed cõpati ad vocẽ q̃ ipm
aĩe repñsentat·& sic talis simplicitas priuat diuisio
nem intelligibiliũ·vnde figura simplex dr̃ accidẽ
dictõni·& licet oĩs ĩtellectꝰ dictõalis sit simplex
refert tamẽ inter intellectũ simplicis dictõis & cõ
posite·q̃ simplex nõ habet multitudinẽ ĩ potentia
sed cõposita habet multitudinẽ in potentia intelli
gibiliũ·sic mixtũ ex aqua & vino potẽtõnaliter ha
bet vinũ & aquã·

De figura cõposita q̃stio·

QVid sit figura cõposita querit̃· Dico·q̃
quecũq; dictõ põt diuidi ꝑ se in aliq̃ ĩtel
ligibilia toti ꝯueniẽtia·nec a ꝯposito de
riuata·ẽ figure cõposite· Ideo dici põt·q̃ quedam
dictõnes sũt cõposite q̃ non diuidunt̃ in ĩtelligibi
lia propter vsũ deficientẽ·possũt tamẽ diuidi·vt cõ
pleo & offendo· Nã pleo vel fendo nõ sunt in vsu
ꝑ se· Dico q̃ quedã dictões sũt que possunt diui
di in intelligibilia·sed nõ ꝑ se· Vnde sunt figure de
cõposite·ut magnanimitas·hoc em̃ diuidit̃ ꝑ aliud
qd est magnanimꝰ· Toti cõuenientia ideo dixi·q̃
quedã possunt ꝑ se diuidi·sed non in talia ex q̃bus
suam significatõem ꝓducãt·ut vires qd diuidi põt
in vi & res·& ideo nõ est figure cõposite·q̃ totũ
nõ ꝯuenit cũ significatõne illaz partium· Sunt &
quedã alie dictõnes que bene possũt diuidi ĩ duo
intelligibilia toti ꝯuenientia·ut edoctꝰ· Nec tamẽ
sunt figure cõposite·q̃ trahũt suam ꝯpositõem &
cõpagmẽ aliũde·& ideo sũt figure decõposite· Nã
si cõpagimem nõ seruant licet a verbo cõpositõez
trahant. ꝑ se tamẽ ꝯponunt̃·ut cõfractꝰ·cõtractꝰ
collatꝰ·& cõpactus· Est em̃ cõpago iunctura pn
cipalis vocalis in ipo p̃senti vel p̃terito·q̃ scz nõ re
manet ĩ ꝑticipio p̃teriti tẽpis vel supino Dicendũ
ẽ ergo q̃ ĩ talibꝰ ẽ ꝑ se cõpositõ faciẽda· In verbo
em̃ dicimꝰ·cõfringo cõfregi·sed in supino confra
ctum·ergo cõfractũ ꝑ se cõponit̃ ex cõ & fractũ
quãuis habeat cõpositõem a verbo·& sic de alijs

EX dictis patz·q̃ quedã est diuendũ·
nomia sũt dubie figure·ut impietas & ĩ
fidelitas·q̃ possũt ꝑ se diuidi in duo in
telligibilia·& possũt ab ãtecõpositis hoc habere·
ut impietas ab impiꝰ·& infidelitas ab infidel'· Et
nota q̃ magis hec p̃positõ ĩ·q̃ aliqua alia facit hãc
ambiguitatẽ·qd ideo cõtingit. q̃ plures mutatões
habet in·q̃ aliqua alia p̃positõ·& scdm q̃ priuat
magis cõuenit cũ noĩe q̃ cũ verbo·habet em̃ exilẽ
negatõem sic nomẽ habet exilẽ cõpositõnem· Sed
verbũ habet vehementẽ·q̃ ꝑficit suã cõpositõem
& nomĩs·ut· Homo albus currit·& sic albedo &
cursus in hoĩe cõueniũt·sed ꝑfectõ cõpositõnis to
ta ẽ a verbo· Nomẽ em̃ qd est albus signat compo
sitũ·sz verbũ ostẽdit formã cõpositi·& sic nomen
habet se ad cõpositõez debiliter·sed verbũ vehem̃
ter·& ideo hec p̃positõ in·raro veĩt ad cõpositõez
verbi q̃ndo negat·q̃ exilis negatõ nõ põt remouẽ
fortem cõpositõem· Inuenit̃ tamẽ inhonoro·ras·
vbi quidẽ in·nõ negat honorẽ·sz magis ponit con
trariũ honoris·id est·dedecus· In alijs aũt sigfica
tõnibus in·sepe adiũgit̃ verbis·vt incolo·inseruio
inquiro·infudo·inijcio· Nomibꝰ aũt quando p̃uat
frequẽter adiũgitur·vt ꝑtim priuet·& ꝑtim põat
quia nõ põt nomĩ auferre formã quĩ aliquã impri
mat cũ omẽ nomẽ datũ sit a forma·vt impiꝰ p̃uat
enĩ pietatatẽ a subiecto & ponit cõtrariũ· Simil'r
impietas priuat pietatẽ abstractiue·& poĩt viciũ
sibi cõtrariũ abstractie·sic aũt se habet hec ꝑticl'a

in·ĩ nominibus·ita se habet in ꝑticipijs ·quia ꝑtici
piũ p̄sentis tꝑis vel p̄teriti noĩaliter positũ ·nullã
aliam p̄positõem ꝙ̄ in·põt recipe ꝑ compositionez
quã suũ verbũ recipit·ut impotẽs & indoctꝰ· &
hoc ideo·qꝛ in·exiliter mutat vt dixi·Sꝫ alie p̄posi
tiones violenter·Et ideo ꝑticipiũ transiẽs in vim
nomis nullã p̄positionẽ ꝑ se recipit ad sui cõposi-
tionẽ p̄ter in· q̄ est nominibus appropriata·Vñ ꝑtici
pium futuri tẽpis noĩaliter positũ ea non recipit·
quia sapit naturã verbi causa infiniti ꝑ quẽ expoĩ
tur·ut docendꝰ·id ẽ·dignꝰ doceri·& ita nichil ẽ
dictum·Iste ẽ indocẽdus · sicut nichil ẽ indoceri·
ergo incultꝰ·id ẽ·non cultus nomẽ est·sed incultꝰ
id est·habitatꝰ ꝑticipiũ est ab incolor incoleris·

De his que non possunt componi·

Queritᷣ cur non recipiamꝰ istas ꝯpositio
nes imbonꝰ·ifortis·sic impiꝰ & ĩdignus
Ad hoc dico·ꝙ habemꝰ opposita istorũ
sine aliqua ꝯpositõne·qꝛ malꝰ opponitᷣ bono·& de
bilis forti·Nã cũ dicitur malus·p̄uatur bonitas &
imp̄mitᷣ viciũ·Sil'iter cũ dicitur·Hic ẽ debilis·tol
litur fortitudo & imp̄mitᷣ suũ contrariũ·Sed quã
uis non sit dicendũ·imbonꝰ·vel ĩmalus·tñ est di-
cendũ·nõ bonus·non malus absqꝫ vlla ꝯpositõne·
& tamẽ ibi fit p̄uatio sine vlla imp̄ssione sui cõtra
rij·ut Loquor de hoĩe non bono·vel loquor d̄ ho
mine nõ malo·Sciendũ tamẽ·ꝙ bonũ & maluꝫ sũt
ĩmediata circa ratõalem creaturã·Vnde sequitᷣ de
homĩe·ꝙ si ẽ nõ malus·ergo ẽ bonus·Si aũt ẽ ma
lus·ergo ẽ nõ bonus·Sed circa alias creaturas ha
bet mediũ qd̄ est indifferẽs·vt Iste lapis ẽ non bo
nus·& sil'iter ẽ non malus·& ita nõ sequitur ꝙ sit
malus vel bonꝰ·sed indifferens

De cõpositis a non·

De hac aũt negatõne nõ sciendũ ẽ·ꝙ p̄po
sita nomĩ ꝑ ꝯpositõez p̄uat tm̄ ·vt nullꝰ
& nemo·Non em̄ p̄uat rem siue qualita
tem istoꝝ noĩm·sed attributõez sequẽtis verbi· vt
nullus homo currit.nemo disputat·Sil'iter nichil·
vt nichil currit·Sed qñ ꝑ cõpositõem adiungitur
verbis sine dubio p̄uat & ponit·ut nolo · nequeo ·
nescio·Hec em̄ sola verba ꝯponunᷣ cũ nõ ut osten
datᷣ pena inflicta homĩ ꝓpter originale peccatum
qꝛ punitꝰ est in bonitate·sciẽtia & potẽtia·Si aũt
veniat ꝑ infinitatẽ tũc habet exilem negatõem·q̄a
p̄uat & ponit·vt nõhomo·id ẽ·ens aliqd̄ qd̄ non ẽ
homo·sed tale nomẽ dꝛ infinitum a dyaleticis & ñ
est hec cõpositõ grãmaticoꝝ sed logicoꝝ tm̄·quia
vtunᷣ ea ꝓpter necessitatẽ ꝯuersionũ·In arte autẽ
grãmatica dicimꝰ ꝙ nõ qñ facit exilẽ ꝯpositõnem
negatõ est·Et tunc sicut dicit p̄s·põt etiã adiungi
noĩ sepatim·vt nõ bonus vir·nõ bona mulier.non
bonum mancipiũ·qꝛ nõ est dicenduꝫ·ꝙ nõ bonus
sit hic qd̄dam nomẽ ꝯpositum infinitũ·qꝛ si hᵒ eẽt
corrũpetur accẽtꝰ vt oporterꝫ nos dicere·nõbonꝰ
ãtepenul·acuta· Ex p̄dictis habemꝰ·ꝙ hec est re
cipienda·Iste lapis est ñ pius·nõ tamẽ est impius·
qꝛ cuꝫ dico nõ pius·ly nõ venit ꝑ appositõnem &
p̄uat tm̄·sed impius p̄uat & ponit·Et nota · ꝙ qñ
ly nõ venit ꝑ infinitatẽ nullo mõ põt infinitare di
ctionẽ que in se habet finitatem · Et sic ñ infinitat
verbũ p̄me vel secũde ꝑsone·quãuis infinitet ver-
bum tercie ꝑsone·vt Sortes nõ legit·hᵒ est agit ali
quid·sed ñ legit·Hac etiã ratione ñ infinitatᷣ aliqd̄
ꝓnomẽ·Vnde nichil est dictũ·Sortes ẽ nõ hᵒ·quia
si hᵒ esset bene dicerertᷣ·Lego nõ ego·id ẽ· aliquid
qd̄ nõ est ego·& hoc nichil essꝫ ·Ex dictis iam ha
bemus quare magis hec negatõ in ꝯponatᷣ cuꝫ noĩ
bus ꝙ̄ cum verbis·& q̄liter hec ꝑticula nõ qñqꝫ fa
ciat vehementem negatõem·ut nullus·quãdoqꝫ te
nuem·vt nõ bonus·quãdoqꝫ infinitã·ut nõ homo·

De figura cõposita·

Composita figura vt ait p̄s·in·v·li· vbi
agit de figura·in oĩbus ꝑtibus oratõnis
inuenitᷣ·excepta interiectõne q̄ semꝑ est
figure simplicis·Participia vero sũt oĩa figure sim
plicis·vel decõposite p̄ter pauca nõ seruantia ꝯpa
ginẽ suoꝝ verboꝝ·Vñ sũt figure ꝯposite·vt cõta
ctus·ꝯtractus·cõpactus & cetera similia·

Queritur hic·quid obessꝫ si diceremꝰ ꝯta
ctus est figure decõposite· Dicimus ꝙ
hoc foret ꝯtra naturaꝫ·qꝛ scd̄m hoc inte
gra & ꝑfecta fluerẽt a corruptis & impꝑfectis·Nã
contactus ꝯstat ex integris·sed ꝯtingo ex integro
& corrupto·et ideo fuit ꝯpago seruãda· Nã miꝰ
ꝑfecta veniunt a magis ꝑfectis·& non econuerso

Sed queritᷣ hic de hoc ꝑticipio ꝑtesũ ver
bi impꝑsonalis·vt tedet tedebat· ꝑtesuꝫ ẽ
Et hoc dicit p̄s·ergo cõpositũ descendit
a simplici qd̄ esse nõ potest·Dico ꝙ sicut tollo ac
cipit mutuo sustuli cõpositum·ita hoc simplex te
det accipit mutuo suppletõnem a ꝯposito ꝑticipio
qd̄ ab hᵒ verbo ꝑtedet ꝓprie venire debet · Et cer
tum est·ꝙ sepe simplicia ponunᷣ ꝓ ꝯpositis & ecõ

Videtᷣ aũt ꝙ interiectõ quãdoqꝫ ꝯuerso·
sit figure ꝯposite·vt ꝓchdolor & heuoe
Similiter est querendũ quaᷣ interiectõ
non potuit esse figure decõposite·Ad hᵒ dico · ꝙ
ideo non potest interiectio habere figurã ꝯpositaꝫ
quia ꝓprium ẽ passionis destruere·Vnde cũ interie
ctio affectũ passionis designet naturã habet ꝯposi
tioni ꝯtrariam·Et ꝓpter hoc ꝯsueuit abscondita
voce ꝓferri·ergo ꝓch dolor non potest eẽ vna ꝑs
imo sunt due·Sed heu·& oe· sunt due interiectio
nes absqꝫ ꝯpositione sic o vtinã sũt duo aduerbia
optandi sine ꝯpositione venientia.

Prepositiones aũt apud grecos oẽs sunt
figure simplicis·sed apd̄ latinos quedaꝫ
videnᷣ eẽ figure ꝯposite·vt aduersuꝫ &
inter·que ex ad & uersũ·in & ter ꝯponunᷣ·q̄a ter
narius mediũ habet·vnde inter·mediationẽ notat
sed ꝯsiderata veritate omẽs fere p̄positiones sunt
figure simplicis natura·Quedã numeranᷣ inter p̄
positiones q̄ magis aduerbia sũt·& causã illorum
dicit p̄s·ꝙ figura ꝯposita in p̄positione inuenitur·

De ꝯpositis ex integris & corruptis·

Sicut in ꝯpositõne rerum naturaliũ q̄daꝫ
corrumpunᷣ·vt farina & aq̄ in ꝯpositõe
panis·& quedã integra remanẽt· vt fun
damentũ·paries·tectũ in ꝯpositõne domꝰ· Ita in
grãmatica cõtingit·quia fit cõpositõ quãdoqꝫ ex ĩ
tegris·ut pulcer·q̄ndoqꝫ ex corruptis · ut patrici
da·quãdoqꝫ ex integro & corrupto·vt maledicus
quãdoqꝫ ex corrupto et integro· vt impiꝰ· Corru
ptõnes aũt iste fiunt in hmõi cõpositis cã cui usdã
elegantie atqꝫ cõuenientie·ꝙ ĩ naturalibꝰ etiam cõ
tingit vbi suꝑflua resecanᷣ·et enormia et asꝑa po
liunᷣ·Sed cõsueuit obijci sophistice·Patricida cõ
ponitᷣ ex parẽte et a cedẽs·hec aũt integra sunt·er
go cõponitᷣ ex integris·Item omĩs dictõ cõpoĩta
cõponitᷣ ex his que sũt integra·ergo oĩs dictõ cõ
posita cõponitᷣ ex integris·Solutõ·dicimꝰ ꝙ hec
p̄positõ ex signat causã materialẽ cũ dico ·nomen
cõponitur ex integris.id est·integre sese habẽtibꝰ

ĩn ɔpositõne·similiter ex corruptis·id ẽ· corrupte venientib⁹ ad ɔpositionẽ·Unde nõ sequit̃· h° cõponitur ex his que sũt integra·ergo ex integris·

QVero de h° qd̃ dicit pſtia· ꝙ cuiuſcunqȝ modi est ɔpositũ ex quattuor·Nã nulla dictio potest ex plurib⁹ ɔponi q̃ ex q̃tuor·h° vero non videt̃ verum·qꝛ ipe dicit in tractatu ꝑpositionũ·ꝙ hec ꝑpositio cũ non venit ꝑ ɔpositõem·sed con·Ad h° dicunt quidã·ꝙ pſ· q̃ndoqȝ accipit cũ ꝑpositionem large·q̃ndoqȝ stricte Large cũ dicit sillabicã adiectionẽ ꝑ compositionem venire·et h° mõ cuiuſcũqȝmõi est cõpositum ex quattuor·Nam cunqȝ ꝓprie ẽ sillabica adiectio sed ipe accipit ibi cunqȝ ꝓ duabus ꝑtibus Stricte aũt loquẽdo·nõ dicit sillabicaȝ adiectõem venire ꝑ cõpositõem·& sic nõ est ɔtrarius sibi·cũ eñ prepositõ nõ venit ꝑ cõpositõem·sed q̃ñ est sillabica adiectõ·sic itaqȝ ꝙ cõpositio large accipiat̃·Nos vero dicim⁹·ꝙ cũ põt ꝑ veram cõpositõem veĩre nõ tamẽ ꝑ se sed virtute huius cõiunctõnis qȝ·Et hoc vult ipe pſ·cũ dicit·ꝙ cũ nõ venit ꝑ ɔpositionem·Illud eñ ꝙ dicũt sillabicã adiectõem veĩre ꝑ ɔpositõem·h° nichil est·qꝛ pſ·vbiqȝ dicit·ꝙ sillabica adiectõ nõ accipitur ꝑ cõpositõem·Dicimus ergo·ꝙ quicũqȝ ɔponit̃ ex qui & cũ·& qȝ·Ab h° relatiuo qui trahit vim relatõnis·qꝛ requirit duo verba sicut hoc relatiũ q̇ A ꝑpositõne habet vt sit collectiũ·A ɔiunctõne habet vt sit distributiuum silr̃ cuiuſcũqȝmodi habet vim relati a cui⁹·A ꝑpositõne vero habet collectõem·A ɔiunctõne distributõem·ab hoc ɡtõ modi habet qualitatẽ adiectiuã·qꝛ tal' ɡtĩs regit̃ ex vi accidẽtis·vt liber hm̃oĩ

COmponunt̃ aũt noĩa ex oĩb⁹ ꝑtibus orationis excepta interiectõne·qꝛ ipa est alteri⁹ nature q̃ alie·Nõ eĩ est ad placitũ simpliciter·nec exit a ratõe existẽte in sua potẽtia·sed ab irascibilitate vel cõcupiscibilitate ꝓcedit·et ob hoc nullũ nomẽ cũ interiectõe ɔponit̃ Sȝ potest nomẽ cõponi cũ noĩe·vt paterfamilias·cũ verbo·vt armiger·cũ ꝑticipio·ut senatusdecretũ·cum ꝓnoĩe·vt hm̃oĩ·cũ ꝑpositõne·vt impi⁹·cũ aduerbijs·vt maleficus·cuȝ cõiunctõne·vt vterqȝ·siq̃s nequis·& cetera·

SEd non videtur nomẽ ɔponi posse cum verbo·ita ꝙ ex eis cõpositũ sit nomen·ut armiger·qm̃ verbũ trahit poti⁹ q̃ trahatur·sicut patȝ ĩ hoc verbo edifico·qꝛ verbũ est in opatõe·sed nomẽ ĩ quiete·ergo armiger nõ debet cõponi a nomĩe & verbo·Nõ eñ ẽ armiger idẽ qd̃ arma gerit·imo armiger·id ẽ·arma gerẽs·& ergo armiger nõ est cõpositum a verbo·& hoc ẽ cõtra priſ·Similiter nõ videt̃ posse cõponi cuȝ ꝑticipio retento in vi ꝑticipij·nisi ãte ɔponat̃ cũ suo verbo vt edificans ab edifico·qꝛ ꝑticipium silr̃ est in opatõne·& nullã põt habere cõpositõem retentuȝ in vi ꝑticipij·nisi ɔtrahat illam a suo verbo·sed decretũ nõ habet cõpositõem ɡtĩ a suo verbo·ergo cũ hoc ɡtõ senat⁹ nõ cõponit̃ in eo ꝙ est ꝑticipiuȝ sed in eo ꝙ ẽ nomẽ·& ita deberȝ dixisse priſ.ꝙ senatusdecretũ cõponit̃ a noĩe·& nõ a ꝑticipio·Idẽ põt de silr̃ibus obijci·ut homicida·celicola·armipotens·qꝛ nõ vident̃ hec posse cõponi a ꝑticipijs in vi ꝑticipioꝝ positis·cũ verba ipoꝝ has cõpositõeſ nõ recipiant·Dicim⁹ ꝙ ẽ cõpositõ ĩmediata·& cõpositõ mediata·Immediata ẽ q̇ fit ꝑ ꝓpioꝛa·Mediata q̇ fit ꝑ remotioꝛa·Scd̃m hoc dicim⁹ ꝙ armiger quantũ ad ĩmediatã cõpositõeȝ cõponit̃ ex nomĩbus·scȝ armoꝝ & gerens·sed quantũ ad mediatam reducit̃ ad verbũ·& ideo dꝛ cõponi a verbo qꝛ dicit̃ armiger q̇ arma gerit·silr̃ senatusdecretum q̃ntum ad ĩmediatã cõpositõeȝ cõponit̃ ex nomĩb⁹·scȝ hoc ɡtõ senat⁹ & noĩe qd̃ est decretũ ti·sed quantũ ad mediatã cõpositõem cõponit̃ a ꝑticipio·qꝛ senatusdecretũ est illud ius qd̃ ẽ a senatu decretũ·& ita priſ·q̃ñqȝ habet respectũ ad ĩmediatam cõpositõem·q̃ñqȝ ad mediatã·Unde ipe dicit ꝙ armipotẽs cõponit̃ q̃ñqȝ ab hoc ɡtõ armoꝝ·q̃ndoqȝ ab hoc accusatiõ arma qd̃ ꝫm ꝑdictaȝ distinctõem soluendũ est·qꝛ cõponit̃ cũ ɡtõ ĩmediate·id ẽ·ꝑ se·cum accusatiõ aũt mediate·id ẽ·ꝑ gratiaȝ ɡtĩ·& sic est iudicandũ de silr̃ibus·vt homicida·celicola·id ẽ·homĩs cedẽs·& celi colẽs·Et hec ad ꝑticipia reducunt̃·scȝ hoĩem cedens·& celum colens Et nota·ꝙ quãuis isto modo verba vl' ꝑticipia cũ obliquis noĩm cõponant̃·formatõeſ tamẽ istaruȝ cõpositõnũ q̃ñqȝ fiunt a nomĩatiuis·ut homicida·armipotẽs·nec tamẽ cõponunt̃ ab his n̄tĩs homo vel arma·sed ab obliquis eoꝝ·q̃ñqȝ formant̃ a ɡtĩs vt lucifer & sic formatõ semꝑ respicit maiorẽ habilitatẽ vocis·Compositõ vero maiorẽ cõuenientiã intelligibiliũ ex q̇bus ipm̃ compositũ ẽ ꝓductum·Possum⁹ etiã dicere·ꝙ ꝑticipium in vi ꝑticipij retentuȝ cõponit̃ cũ obliquo & a tali compositione habet ut trãseat in nomẽ·ut si faciẽs componatur cũ accusatiõ doctũ·necesse ẽ ꝙ transeat in nomen vnde doctific⁹ cõponit̃ a doctũ & faciẽs·& sic ꝑticipiũ transit in nomẽ cõpositõne·vt indoctus & doctific⁹·ita verbũ transit in nomẽ compositione·

COmponunt̃ nomĩa fere ꝑ omẽs casus·ꝑ n̄tm̃·vt respublica·ꝑ ɡtm̃ vt legislatoꝛ·ꝑ d̄tm̃·ut tribunusplebi·vl' plebis·ꝑ accusatm̃·ut agricola·id ẽ·agrũ colens·ꝑ ablatm̃·vt menceps·id ẽ·mente captus·fere dixi ꝓpter v̄tm̃·qꝛ ꝑ ipm̃ retentũ in vi v̄tĩ non fit cõpositio·nã macte·id ẽ·magis·apte accipit̃ ꝓ hoc n̄to mactus qui apd̃ antiquos fuit in vsu·Silr̃ pluralia cũ singularib⁹ cõponunt̃·vt orbisterraꝝ·& asecretis acaliculis aresponsis abatis acommẽtarijs·hec eĩ ɔponũt̃ ab assistẽs & illis d̄tĩs·& sunt noĩa officioꝝ indeclinabilia·Similiter ꝑ accusatm̃ pluralẽ fit ɔpositio·vt gemellipera·id ẽ·gemellos pariens·& ꝑ ablatm̃ pluralem vt q̇dam volunt de illis eisdẽ·scȝ asecretis acaliculis ab a ꝑpositione latina & hoc ablatiõ secretis·qm̃ ab ipis secretis que eis committũt̃ dꝛ aliquis asecretis·& idẽ potest d̃ alijs iudicari·Et hic ẽ differẽtia notanda inter ꝑticipium & alias dictiones casuales·qꝛ nomẽ & ꝓnomen componũtur etiã ꝑ obliquos·vt aliusmodi istiusmodi·sed participia nõ possunt cõponi Teste priſ.nisi per n̄tm & hoc habent a suis verbis·qm̃ verba vim n̄toꝝ habent & nõ obliquoꝝ·ergo si aliqd̃ participiũ videatur in obliquo casu ad cõpositõnem venire·Dicendũ est·ꝙ amittit naturã participij & cõpositõne transit in nomẽ·vt doctific⁹ id est·doctũ faciens·Si obijciat̃ de edificãs·Dicimus ꝙ faciens nõ habet hanc cõpositõnem a se·imo a verbo·qꝛ est figure decõposite·

CUm verbis etiã cõponunt̃ noĩa per oẽs casus·excepto n̄tõ & v̄tõ·componũtur eñ ꝑ genitm̃·vt magnipẽdo·& floccifacio·per d̄tm̃·vt crucifigo·per accusatiuũ·vt edifico·id est·edem facio·per ablatm̃·vt vsucapio·Nominatiu⁹ aũt non potest veĩre ad compositionem verbi integre·qd̃ dico ꝓpter possum·qd̃ componit̃

ex hoc noīatio potis et sū· nec vocatiu⁹· et hoc iō
qꝛ cōpositōnes fiunt causa ꝑfectōis ·acsi ex noīa
tiuo siue vocatio & verbo ꝓduceret̄ vnuȝ verbū
cōpositum ·talis ꝯpositio de ꝑfecto faceret impfe
ctum ·qꝛ noīatiuus cū verbo vel etiā vocatiu⁹ cū
verbo generat ꝑfectū sēsū·sed oīs dictio simplex
siue cōposita in eo ꝙ dictio habet impfectōem ·&
sic talis ꝯpositō stare nō possȝ· Vnde si quis vellȝ
ita ponere· ꝙ tm̄ valerȝ iste termin⁹ a· quantū ista
oratō sortes currit iniuste poneret· nec essȝ illō pos
sibile· quia ꝑfectū & impfectū non equipollēt· sil'i
ter nec simplex & vere ꝯpositū · Ex p̄dictis habe-
mus· ꝙ cū dicitur· marcus· id ē· tullius· vel marc⁹
hoc est tulli⁹· id est· vel hᵒ est non pōt esse dictio
ꝯposita· qꝛ constat ex ntō & verbo· & ita non sunt
cōiunctōnes expositiue ut quidam dicunt· qꝛ nec
etiam talis spēs cōiunctionū inuēta est· & sic ē di-
cendū ꝙ sunt oratōes expositiē. & nō dictōes cō
posite ·et illud ꝓnomē hoc deīt demonstratiē · &
hoc ꝓnomē id relatiue· & respicit intellectū p̄ce-
dentis termi & non suppositū ·et ideo sumit̄ ī neu
tro genere & in singulari nūo· Et scias· ꝙ omīs di
ctio ꝯposita principaliter resoluit̄ in duas partes
sed ille possūt adhuc simplicitatē & ꝯpositōem ha
bere ·ut impterritus· prius em̄ ꝯpositū siue d̄cōpo
situm fuit ꝑterritus· & inde decōpositū fuit imp
territus· Vnde p̄s· dicit· ꝙ q̄dam accipiunt secun
dam ꝯpositōeȝ ex iam ante ꝯpositis ·ut inexpugna
bilis· impterritus & his similia·

d DE cōpositōne aūt integroꝝ ita dicit p̄s·
in quito li· vbi agit de figura · Q si fiat
ꝯpositō ex duob⁹ ntīs vterqȝ declinatur
vt hec respublica· hui⁹ reipublice Si aūt noīatiuus
ꝯponit̄ ex duob⁹ obliquis vterqȝ obliqu⁹ manet ī
declinabilis· ut huiusmodi · Si vero ꝯponat̄ ex ntō
& obliquo· vel ex obliquo & ntō ·noīatiu⁹ declina
tur · & obliqu⁹ remanet indeclinabilis· ut hic tribu
nusplebis ·hui⁹ tribuniplebis· & hic senatusdecre
tum ·hui⁹ senatusdecreti· excipit̄ alteruter· qō quā
uis ꝯponat̄ ex duob⁹ integris noīatiuis tn̄ declina
tur tm̄ in fine· Requirit vero p̄dicta regula· ꝙ hᵒ
masculinū alteruter faciat alteriusutri⁹ · Sed alia
regula vult ꝙ sequat̄ eundē gtm̄ cū suo feminino
& neutro q̄ faciunt alterutri⁹ · Omīs genitiu⁹ de
sinens ī us ·debet eē ꝯmunis triū generꝝ· Hec itaqȝ
regula p̄domiat̄· qꝛ duo sunt potētiora vno · & sic
alteruter facit gtm̄ alterutri⁹ sicut suū femininum
& neutrū· Et sciendū ꝙ feminū & neutrū non de
clinant̄ ex vtraqȝ pte· nec ꝯponunt̄ ex integris ·cā
vitandi hiatū si dicerem⁹ alterautra · vel cā vitādi
metacismū si dicerem⁹ alterūutrū· & sic maior ele
gantia fuit in ꝯpositōne facta ex corrupto & inte
gro · & sepe videm⁹ ꝙ vnū cedit duob⁹· Vn̄ vtra
qȝ acuit penul· & similiter pleraqȝ ꝓpter mascul'i
num & neutrū suū que idem faciūt· Potest tamen
encletica ꝯiunctō esse causa in his· qꝛ sepi⁹ īclinat
accentū p̄cedentis sillabe in ꝯpositōne integrorum
sicut extra ꝯpositōeȝ· ut vtraqȝ· pleraqȝ· vbiqȝ· quā
doqȝ ut dicit p̄s· li · v· in tractatu de figura·

c COnsueuit tamē obiici de pluribus aliis
ꝯtra p̄dictam regulā· Vn̄ p̄s ·insufficiēs
esse d̄r· Obiicit̄ em̄ de parnasus· leopar
dus· duoden⁹ · capapellis· & de quibusdā ꝓpriis no
minibus ·ut omēbonū ·osaureū· qꝛ cōponunt̄ ex duo
bus integris noīatis· & tn̄ declinant̄ tm̄ i fine· Ad
hoc dicim⁹· ꝙ p̄s ·satis/sufficiēter dicit· Nā dicim⁹
ꝙ ꝑnasus non ꝯponit̄ · qꝛ fuit impositū a grecis q̄
nunq̄ꝫ habuerūt respectū ad hec noīa latina par et
nasus· Duodenus aūt non cōponitur ex duo & de
nus· sed deriuat̄ a duodecim· & sic ē figure decom
posite· Si obiiciatur de duodecī in quo nō declina
tur iste noīatiu⁹ duo· dicim⁹ qō non oportȝ. qꝛ re
gula intelligēda est tm̄ de integris· duodecī autem
ꝯponit̄ ex integro & corrupto· Leopardus aūt cō
ponit̄ ex corrupto & integro· scȝ ex lena vel leena
& ꝑdo · qꝛ non dicit̄ leopard⁹ eo ꝙ sit ꝑtim leo et
ꝑtim pard⁹ ·sed qꝛ nat⁹ est ex leena et pardo · Ca
papellis vero ꝯponit̄ ex ablatō et ntō sicut legeius
qō in rhetoricis inuenit̄ · qꝛ d̄r capapellis· q̄si pellis
cum capa· In ꝓpriis noībus certe possum⁹ dicere·
ꝙ regula p̄s· tenet· ut hic mōspesulan⁹ ·hui⁹ mōtis
pesulan⁹ · et hic monsleo ·hui⁹ mōtisleonis · qn̄qȝ
tamē facim⁹ grecismū· qꝛ declinam⁹ nomē ꝯpositū
sic in fine tm̄ ·ut hic omēbonū· hui⁹ omēboni · et vi
detur hoc eē de ratōe. qꝛ illa ꝯpositō non est vera·
sed tantū imaginaria ·non enī traxit aliquā signifi
catōem ab eo qō ē omē· Idem dicendū est de osau
reum osaurei· greci aūt nō declināt aliqō nomē cō
positum in medio· sed tantū in fine · Verbuȝ v̄o cō
positum qn̄qȝ declināt in medio et ī fine· ut catha
grapho· id est· scribo· & cathegraphe· id ē· scripsi·
Et quotiēs hᵒ apud eos ꝯtingit faciunt ꝯpositōeȝ
ꝑ se in p̄senti et ꝑ se in p̄terito· Et hᵒ ideo sic̄ dixi
mus supius· ne corrupta ex integris· vel ītegra ex
corruptis ꝯponi videant̄.

i ILlud etiā notandū est· ꝙ qualiscūqȝ fue
rit ꝯpositō in ntō talis remanet in obliq̄s
Si enī fit ex integris integra remanet in
obliquis ·ut neutripassiuū neutripassiui· Si autem
fit ex corruptis eandē corruptōeȝ retinet ī obliquis
ut parricida parricide· Idē dico si fiat ex corrupto
et integro · ut multimodus ·vel ex ītegro et corru
pto ·ut ꝑspicax ꝑspicacis· excipiunt̄ ista quattuor·
alteruter alterutrius. tantūdem tantidem · quicq̄ꝫ
cuiusq̄ꝫ · idem eiusdem · Nā alteruter ꝯponit̄ ex inte
gris · sed alterutrius ex integro et corrupto· Tātū
dem ex corruptis· sed tantidē ex integro et corru
pto· Quicq̄ꝫ ex corrupto et integro· sed cuiusq̄ꝫ ex
integris· Idē ex corruptis sed eiusdē ex ītegro et
corrupto· sic̄ vult magister bene·

q QVerendū est hic· Vtrū verbum cum ver
bo possit ꝯponi sic̄ nomē cū noīe · Dicit
p̄s· ꝙ sic· sed non nisi cū īfinitiō ·ut tepe
facio cis· id est· tepere facio· qꝛ infinitiuus est quasi
nomē verbale· Sed alii modi inter se non ꝯponunt̄
et hᵒ ideo · qꝛ vnaqueqȝ inclinatō habet suū finem
et certū terminū· vnde nō possunt ad vnū reduci
sine medio· id ē· sine cōpositōe Et ideo ex aliis mo
dis nō potuit fieri vna cōpositō· qꝛ diuersitas mo
tus et finis impediebat vni⁹ intellectus simplicita
tem· Inuenit̄ tn̄ ī iure ciuili cōpositō facta ex duo
bus ītegris verbis q̄ declinant̄ ex vtraqȝ pte sicut
duo ntī· scȝ vtorfruor vterisfrueris vsusfructus·
sum· et talis cōpositō in nullis aliis verbis repit̄·
Similiter ē vna mirabilis cōpositō orbiumueii· qō
est cōpositū ex integris diuersoꝝ generū et nume
roꝝ· Et declinat̄ orbiumueii· gtō orbiiueioꝝ · dtō
orbioueis ꝛc̄· Ciuitas enī est q̄ vocatur orbium ·et
vocatur vei· sed corrupto noīe nūc d̄r vrbeuetus
et inde ꝓprie dicebantur ciues orbici siue veiētani·
vel cōiunctim orbicuieiētani qui nūc dicūtur vrbe
uetani·

q QVere nūc pōt· Vn̄ potest
cōtigere ꝙ obliqu⁹ recto cōiunct⁹ ma
neat indeclinabilis cum de sui natura sit

declinabilis· ut tribunusplebis· Dicim⁹ ꝙ hoc con
trahit ex adiūcto· qꝛ natura illa ꝑ quā rect⁹ con-
struit̄ cū obliquo vna ē sibi & oib⁹ suis obliq̄s· et
ita est simplex & indiuisibilis· & hec natura serua-
uit obliquū indeclinabilē in tali cōpositōe· Sil'iter
si fiat cōpositō ex duob⁹ gt̄is· debet vterqꝫ gtūs ī
declinabilis ꝑmanere· ut hmōi. qꝺ etiam ex natura
obliquitatis cōtingit· queādmodū si absqꝫ ɔpositō
ne veniret. nam si isti gtī hmōi adiungerent̄ alicui
nt̄o· ipm̄ & omēs ei⁹ obliquos vniformiter respi-
cerent· Et hec eadeꝫ est natura & causa q̄ seruauit
eos indeclinabiles in compositōe·

QVero· An sicut fit ista ɔpositō respubli
ca possit fieri hec cōpositō ·mulieralba·
Item sic̄ est vna cōpositō tribunusplebis
māgistermilitū. argiletū· malefidus· malesan⁹ pos
sit esse vna ɔpositō· potestasbononiēsiū· magister
platonis· socratisasinus· malecōcors· malefortis· &
sic de sil'ibus queri pōt· Ad p̄dicta respondemus·
Qꝛ oīs cōpositō īmutat & cōmoditatē habet alio-
quin ē inutilis· & nō ē tenēda· Dicim⁹ ergo· ꝙ iō
respublica est vna ɔpositō· vt aliq̄d īmutet· Nā qn̄
respublica sūt due ꝑtes· idē est res publica qꝺ res
notoria & maīfesta· Vn̄ horati⁹ Publica materies
priuati iuris erit· id ē· materies iā notificata· Cum
aūt est vna dictō cōposita· ideꝫ est res publica qꝺ
ɔmune· Nec īmutatō non ɔtigeꝛ· dicendo mulier
alba· qꝛ siue esset vna dictō cōposita siue non. sem
per vna fieret suppositō ꝓ muliere alba· & sic nulla
eēt vtilitas in tali ɔpositōne· vnde non ē facienda·
Ad secundū dicim⁹· ꝙ aliud ē tribunusplebis in cō
positōne & aliud extra ɔpositōem. qꝛ extra ɔposi-
tōem pōt venire ꝓ tribuno cuiuscūqꝫ plebis· sed ī
ɔpositōne venit ꝓ illo solo qui habebat tribunatū
in plebe romana· Sil'iter magistermilitū qn̄ ē vna
dictio notat dignitatē magnā quā quis habebat ī
vrbe romana· & is modo dr̄ marescalc⁹· Sed quan
do sūt due ꝑtes pōt fieri suppositō ꝓ quocūqꝫ ali
quos milites magistrāte· Argiletū vero vna dictō
est nomē loci vbi fuit argus interfect⁹· sed q̄n̄do
sūt due ꝑtes argi letū dicit̄ mors argi· Malefidus
vna dictio signat illū qui leuitatē habet et non ser
uat fidem· Sed qn̄ sūt due ꝑtes signat illū cui non
seruatur fides· vt iste est fidus male inter hostes·
Malesan⁹ signat illū qui est leprosus· Sed qn̄ sunt
due ꝑtes signat illū q̄ habet sanitatē impfectā· Pa
terfaīlias vna dictō sig̃t illū c⁹ fili⁹ ē dn̄s heredi
tatis de iure· etiā si non eēt natus dū eēt viu⁹ ī vte
ro matris· Sed qn̄ sūt due ꝑtes signat illū cui⁹ ꝓ
les iam ē vna familia· Tales aūt īmutatōes non ꝓ
uenirēt si essent cōposita illa q̄ obijciunt̄· Nam po
testas bononiensiū nō sumeret̄ ꝓ alio in ɔpositōe
q̄ꝫ extra cōpositōeꝫ· nec magister platonis· vl' socra
tis asin⁹· nec male cōcors· nec male fortis· ideo ta
les ɔpositōnes recusant̄· Sed miles iusticie nostro
tēpe possumus dicere· ꝙ sit vna dictō ɔposita· q̄a
ꝑtinet ad q̄ddam officiū reddendi iusticiā. Sed qn̄
sunt due ꝑtes miles iusticie dicit̄ q̄cunqꝫ est miles
iust⁹· Sil'iter dn̄slegum· id est· iurispitus est vna di
ctio· sed qn̄ sūt due ꝑtes dicit̄ domin⁹ legū solus
impator· qꝛ ipe sol⁹ habet potestatē cōdendi et de
struendi iura· Idem ē in verbis dicendū· qꝛ non sic̄
dicim⁹ maledico· benefacio· malefacio· possum⁹ di
cere ꝙ sit vna cōpositō· malecurro· vel bn̄lego· nā
aliud est maledico benefacio. malefacio q̄n̄do ē ibi
ɔpositio· & aliud q̄n̄do non est· Sed in malecurro
vl' benelego nō erat aliud. & iō inutilis fuisseꝫ ista
ɔpositō· Sil'iter aliud ē satisdo & satisfacio q̄n̄do ē
ibi cōpositō· & aliud q̄n̄do non ē· sed si vellē eodē
modo cōpenere satislego· satisscribo non possem·
qꝛ nichil immutaret cōpositō· Sil'iter aliud ē vsuca
pio ꝑ cōpositōꝫ. & aliud sine cōpositōe· qꝛ ꝑ cōpo
sitōem ꝑtinet ad q̄ddam ius· sꝫ absqꝫ cōpositōe ꝑti
net ad quecūqꝫ capiendi vsum· & ita de ɔsimilibus
est dicendū vel iudicandū·

QVeritur etiam q̄re fit cōpositō magis ex
duobus gt̄is q̄ꝫ ex duob⁹ alijs obliquis·
sicut em̄ dicimus hmōi· possemus dicere
huicmodo· hūcmodū· vel assignet̄ q̄re non· Ad h⁰
dico· ꝙ ex nullis obliq̄s integris fit cōpositō noīa
tiualis nisi ex gt̄is· qꝛ tales gtī q̄n̄do veniūt ꝑ appo
sitōem regunt̄ ex vi accidētis· qꝛ demonstrāt essen
tiam rei sicut adiectīa· nā gtī causā formalem desi
gnāt· ut equ⁹ albicoloris· & liber istiusmodi· Vn̄
videmus ꝙ talibus gt̄is· id ē· qui regunt̄ ex vi acci
dētis pōt accidēs copulari· id ē· adiectm̄· vt equ⁹
celer & albi coloris currit· Nulli aūt alij casus re
gunt̄ ex vi accidētis ꝓprie & naturaliter· qꝺ dico
ꝓpter ablatiōs qui aliq̄ndo ꝓpter affinitatē quā ha
bent cū gt̄is ex hac natura regunt̄· ut equus albo
colore· soli ergo gtī habēt hanc naturaliter cū adie
ctiuis cōuenientiā· & ideo ex gt̄is solis q̄ ex vi acci
dentis regunt̄ pōt fieri noīatiualis cōpositō q̄ vi
ce vni⁹ adiectiui sumunt̄· ut hmōi· istiusmodi· alte
riusmodi· aliusmodi· cuiusmodi· Patꝫ ergo q̄re nō
fiat talis cōpositō ex alijs obliquis·

QVero hic q̄ cōmoditas sit in his ɔpositōi
bus· & q̄re nunq̄ꝫ fiat sine hoc gtō modi
Ad hoc dico· ꝙ fiūt causa īmutatōnis·
qꝛ quādo non ē ibi ɔpositō regunt̄ duob⁹ accenti
bus. & ille gtūs modi sumit̄ ꝓ mēsura siue quanti
tate· ut liber istius mōi· id ē· istius quātitatis· Sed
q̄n̄do ē ibi cōpositō statim regunt̄ vno principali
accētu· sicut naīa dictōis requirit· & tale cōposi
tum designat tunc qualitatē et non quantitatē· vt
liber istiusmodi· id ē· talis antepnl'· em̄ modi acuit̄·
Quare aūt magis fit ꝑ hūc gtm̄ modi· hec est ratō
qꝛ sumptū sine cōpositōe in tali respectu quando
regit̄ ex vi accidētis accipit̄ ꝓ quātitate· sꝫ modus
ꝑ quē regunt̄ tales gtī est qualitas q̄dam respecti
ua· & ideo iste gtūs modi solus fuit vtriqꝫ nature
cōueniens· scꝫ ad q̄ntitatē quādo nō interueīt ɔpo
sitio· & ad qualitatē q̄n̄do ibi ē compositō·

SEd querit̄· An talis cōpositō sit recipien
da bonimodi· sicut alicuiusmōi· vt cuꝫ di
catur· liber bonimodi· Dico ꝙ non ē reci
pienda· vt bonimodi sit vnū nomen omīs generis
indeclinabile· sicut hmōi· Et dico ꝙ speciale adiecti
uum impedit· qꝛ cōpositō p̄dicta ex talib⁹ gtis re
quirit generalitatē· Vnde faciēda est ꝑ nomē gene
rale· ut cuiusmōi· vel ꝑ ꝓnomē qꝺ quidē pertinet
ad oēm materiā· ut istiusmodi· eiusmodi· Sunt em̄
hmōi adiectia generalia· & ideo adiectm̄ speciale
ad talem cōpositōem veīre non potuit· sil'is tamē
cōpositō videt̄ posse fieri ex his gt̄is vniusmoris·
vt sit vnū nomē omīs generis indeclinabile· & erit
sensus· vniusmoris· id ē· concors· vt isti hoīes sūt
vniusmoris· id est· cōcordes vel vnanimes· Vnde ī
psal· Qui habitare facit vniusmoris in domo· id ē·
vnanimes & cōcordes· nisi em̄ veniāt ꝑ cōpositio
nem· non videt̄ latine dictū· qꝛ nō habēt a quo re

QVeritur insup· quare in hmōi gant̄
cōpositōib⁹ quādoqꝫ p̄cedat obliquus·
& quādoqꝫ postpōat̄· ut senatusdecretū

& magistermilitũ· Ad h° dico vel respondeo· ꝙ ĩ
ordine cõpositõis est magna vis facienda· verbuꝫ
em̃ semꝑ in ɔpositõe possidet finem· qꝛ magis finit
q̃ȝ alie ꝑtes· & inde fuit necesse ꝙ semꝑ verbũ de:
clinaret̃ in fine· Idem facit & ꝑticipiũ· qꝛ tenet na
turam verbi· nom̃ aũt in tali ɔpositõne qñqȝ tenet
ꝑrincipiũ· q̃ndoqȝ finẽ· principiũ dat̃ ei qđ est di:
gnius· finis aũt indigniori· Et hac ratõe dicim⁹ se
natusdecretũ· & magistermilitũ. qꝛ senatus est di:
gnior suo decreto cũ possit illud ɔdere & ɔ̃struẽ
& magister ẽ dignior militib⁹ quib⁹ p̃sidet· Simi:
liter in ɔpositõe facta ꝑ hunc gt̃m modi debit⁹ or
do seruat̃· qꝛ finis debet̃ nõi· tamẽ ad nomẽ redu
cãtur adiectiua ita ɔposita· ut hmõi· istiusmodi· &
etiam alia ratõe· qꝛ iste gt̃us modi ꝑficit ĩtellectũ
qualitatis in talib⁹ adiectĩs· & scđm hoc illa q̃ ma
gis proficiũt & specificãt in ɔpositõibus debent
habere finẽ & quantũ ad hoc finis dignior ẽ cũ sit
ꝑfectõ rei· Vnde nunq̃ȝ est aduerbiũ t̃pis ratõe fi
nis· & nusq̃ȝ aduerbiũ loci ratõne finis· Ergo nan
qȝ videt̃ ꝙ deberꝫ eẽ copulatĩa qđ tamẽ nõ ẽ· imo
est causalis· Dicim⁹ ꝙ hec ꝑticula qȝ· hic alia đ cã
postpõnit̃· scȝ qꝛ est ordinis subiunctiui·

Queri põt hic quare cõtingat· ꝙ quedaꝫ
gemĩata veniãt ad cõpositõem & quedã
non· Nam deus nõ est vnũ nomẽ cõposi
tum· nec fuit est vnũ verbũ ɔpositũ· Ad h° dici⁹·
ꝙ si cõpositõ supaddat aliquid gemĩatõni vtilis ẽ
ɔpositõ· si nichil supaddat. nulla tũc debet cõposi
tio supuenire· Dicimus ergo generaliter· ꝙ omĩa
interrogatĩa nõia vel adũbia possũt gemĩari & de
iure ɔponi· qꝛ cõpositõ supa ddit gemĩatõi· ut q̃s
quis· qualisqualis· q̃ntusquãtus· quotquot· cuius
cui⁹. Possessiuũ· ut cuiascuias· vbiubi· vndeunde
vtut· quãdoquando· Et ita de oĩbus que possunt
recipe cunqȝ· vt quãtumcũqȝ· Hec em̃ absqȝ gemĩa
tione sũpta interrogatĩa sunt & ĩfinita· nec habẽt
generalẽ ꝓnunciatõem· id est· non sũt distributiua
Sed si gemĩant̃ absqȝ ɔpositõne· adhuc nichil ĩmu
tant· vt q̃s faciet hoc· quis gemĩata est ibi interro
gatõ· Si vero cõponant̃ amittũt interrogatõnem
& fiũt collectĩa & distributĩa· vt quisquis currit
mouet̃· id ẽ· oĩs qui· similiter qualisqual'· id ẽ. qual'
libet qualis· & vbiubi est ignis ẽ calor· id ẽ· vbicũ
qȝ· & vtut legit plato legit sortes· id ẽ· vtcunqȝ &
ita de alijs similib⁹ dicendũ ẽ· quare non gemĩnãt̃
ꝓpter alterutrũ cõponentiũ· scȝ hũc ablatm̃ re· De
cõstructõe aũt huius nõis quisquis & dictionum
recipientiũ cunqȝ· scias ꝙ dictõ gemĩnata vt quis
quis· vel recipiẽs cũqȝ· vt quicũqȝ habet vim duo
rum casuũ· scȝ antecedentis & relatĩ· Vñ requirit
duo verba poni in ɔstructõe· & ponẽda sũt in eo
casu in quo ponit̃ relatm̃ facta explicatõe siue ĩ eo
casu poni debet quẽ requirit verbũ seq̃ẽs ĩmedia
te. vt video quicunqȝ homo currit· id ẽ· video oẽm
hoĩem qui currit· & quencũqȝ hoĩem video currit·
id ẽ· oĩs homo currit quẽ video· Similiter video
q̃cquid est hic intus· id ẽ· video omẽ id qđ est hic ĩ
tus· & q̃dquid video ẽ hic int⁹· id est· omẽ est hic
intus qđ video· vel video q̃squis homo ẽ albus· id
est· video oẽm hoĩem qui ẽ albus·

Non aũt hic est ignorandũ· ꝙ tria ꝓnoĩa
gemĩata ɔpositõem habẽt in accusatiuo
& abltĩo tantum· vt meme· tete· sese· &
hoc tm̃ in singulari faciũt p̃ter sese qđ gemĩnatur
tã in singulari q̃ȝ in plurali· Si ergo dicat̃ nosnos·
illeille· non ẽ cõpositõ· sed gemĩatio tm̃· Queritur
vñ contingat illa cõpositõ tm̃ in duobus casibus·
Ad hoc dicit p̃s· ꝙ isti soli casus monosillabi repe
riunt̃ singulares in his trib⁹ ꝓnoĩbus· & inde pro
cessit ɔpositõ· qꝛ regũt̃ vno acuto accẽtu· Et scias
ꝙ hec p̃dicta cõpositõ est vtilis· qꝛ vbi talis gemi
natio reꝑitur in accusatĩo & ablatĩo istoꝝ ꝓnoĩm
statim habet̃ respect⁹ ad cõpositõeꝫ q̃ in nobis ẽ·
scȝ ad aĩam & corpus· vt diligo meme· id ẽ· diligo
me s̃m vtrũqȝ hoĩem· Vñ in salustio habet̃· Hoĩes
qui student sese p̃stare ceteris aĩalibus· sese dicit·
quantũ ad aĩam & corp⁹· Et videmur in h° imita
ri grecos qui duob⁹ obliq̃s casibus istoꝝ ꝓnoĩm
vsi sint in singulari numero monosillabas sillabicas
adiectões addũt· Iam habem⁹ ꝙ gemĩatõ facit cõ
positõem in interrogatĩs· & in his tribus· me· te·
se· vbicunqȝ fit alibi gemĩnatõ nulla ẽ ibi cõpositõ
quia nichil ibi compositõ supaddit· vt deus deus
Tantũ em̃ valet ista gemĩnatõ si ẽ cõpositõ quan
tum si nõ est cõpositõ· Et ideo talis ɔpositõ tanq̃ȝ
ꝓrsus inutilis recusanda est·

Dubitatur aũt multũ de p̃positõib⁹ que
cũ nõib⁹ ɔponunt̃· ut impius· qꝛ videt̃
hec ꝑticula in· habere naturã aduerbij ne
gatiui in hmõi ɔpositõne· Negare em̃ magis ad ad
uerbiũ ꝑtinet q̃ȝ ad p̃positõem· Similiter si dicam
remitto· videtur ꝙ hmõi p̃positio sit censẽda fieri
magis ex aduerbio inseꝑabili & verbo q̃ȝ ex p̃posi
tione inseꝑabili· Nam ꝑ ĩtellectũ aduerbij expoĩt̃
& non ꝑ p̃positõnem· vt remitto· id ẽ· iteꝝ mitto·
Cũ ergo vis sig̃ficatõnis sit in oĩbus ꝑtibus cõtem
planda ut dicit p̃s· Dicendũ est· ꝙ remitto ɔponi
tur ex aduerbio inseꝑabili & verbo· Item p̃positõ
semꝑ est in trãsitõne. vt dicit p̃s· Vnde non potest
ɔstrui cũ ntõ ꝓpter intrãsitionẽ suã nec cuꝫ vtõ· er
go repugnat ntõ Non ergo debet secũ ꝑ ɔpositõꝫ
iungi· qꝛ repugnãtia non bene ɔueniũt nec in vna
sede morant̃· ergo in· non recte ɔponit̃ cũ pius· si
est ibi dicẽda p̃positio· Ad p̃dicta dicim⁹· ꝙ ipi⁹
ɔponit̃ ex in p̃positõne & pius· qꝛ licet in appositõ
ne non neget· põt tamẽ in ɔpositõe negare· qꝛ sepe
facit p̃positio in ɔpositõne qđ non põt facere ĩ ap
positione· Si dicat negare ꝓpriũ esse aduerbiorum
dico ꝙ sic quantũ ad rem verbi· sed quantũ ad reꝫ
nõis bñ ɔuenit p̃positioni si ɔponat de p̃p ositõne
inseꝑabili· vt remitto· qꝛ dicit boetius ꝙ debet dici
aduerbiũ inseꝑabile· Dico ꝙ non ẽ verũ· Preposi
tiones em̃ inseꝑabiles bñ ɔstituunt intellectuꝫ ex
plicabilẽ per aduerbiũ· sed non debet ideo dici ad
uerbiũ inseꝑabile· qꝛ in hoc sunt aduerbia exilis na
ture sicut p̃positões que ex adiuncto trahũt certi
tudinẽ intellect⁹· & ita intellectus quẽ innuũt nõ
est aduerbialis· sed affinis aduerbiali· Preterea im
mutãt sicut p̃positões· quia q̃ndoqȝ augent· vt in
seruio· id ẽ· valde seruio· qñqȝ priuant· vt inhono
ro· similiter recludo· id ẽ· iteꝝ claudo· et sic vagam
naturã habẽt sicut p̃positiones· qꝛ magis ĩ naturã
p̃positionũ cedũt· Non em̃ aduerbia sũt adeo debi
lis nature ut p̃positiones· qꝛ illa egent vno extre
mo· sȝ p̃positiones duob⁹ extremis· Qđ autẽ obij
cit de transitione non obstat· qꝛ p̃positio duas ha
bet facies ut verbũ transitm̃· Respicit eĩ sequentẽ
casum trãsitiue· et in eo finit dependẽtiam suã· Id
aũt qđ antecedit siue sit verbũ siue dictio casualis
respicit intrãsitiue· ut sũ in domo· & ex ꝑte ante·
vagatur ad oẽs casus· ex ꝑte aũt post finẽ suũ ter
minat in accusatĩo vel ablatĩo q̃ apud latinos sũt
p̃cipue transitiui· Sed apud grecos a trib⁹ casib⁹

earū transitio & dependētia terminat᷑· scʒ gtō datiuo & accusatio· Dicim⁹ itaqʒ· ꝙ q̄ntū ad intrāsitōeʒ quā habēt ex ꝑte āte p̄ꝑositōes sunt nate ꝯponi· qꝛ intransitō magis ē apta cōpōni· id ē· vniformitati cōpositoꝝ· sed q̄ntū ad transitōem quā hn̄t a ꝑte post· veniūt ꝑ aꝓpositōem sequētis casus· id ē ꝑ regimē· vel ideo dictū est ꝑ aꝓpositōem· id est· separatōem· qꝛ non ē de ratōe vt cōponant᷑ cū actō vel ablatio ꝑ se· cū incidat ibi magna trāsitōnis diuersitas· sed ꝑ cōpositōeʒ dicit᷑ p̄ꝑositō venire· q̄ntum ad p̄cedētia quib⁹ confert ip̄m qđ designat· vt sum in domo· sic ostendit᷑ ꝙ ego sum localis respectu dom⁹ mee continētis· Vnde verbū ꝯstruit᷑ cū p̄ꝑositōne adiūcta suo casuali intrāsitiue· sʒ cū ip̄o casuali trāsitiue· sicut & p̄ꝑositō· Ex p̄dictis patet· ꝙ p̄ꝑositō rectissime ꝯponit᷑ cū ntō cū sit ītransitiua ex vna ꝑte· & sic ꝯuenit cū ntō qui similiter intrāsitiu⁹ est. eadē ratōe debet cū verbo ꝯponi· qꝛ intellectū nōīatiui habet· nec ꝑ aꝓpositōnem secū venire pōt ꝓpter intellectuʒ nti· Cū ꝑticipio aūt iungit᷑ vtroqʒ modo sicuti cū nōie ꝑ cōpositionem ad modū sui verbi· vt ꝑlegens· & ꝑ aꝓpositōʒ vt vado ad legentē· & loquoꝛ de legēte·

QVero hic· quare magis aduerbiū veniat ad ꝯpositōem ꝓnomis· vt eccum & ellū ꝙ̄ p̄ꝑositō· Nulla em̄ p̄ꝑositō iungit᷑ ꝓnomi ꝑ ꝯpositōem· qꝛ mecū· tecum· secū· nobiscum· vobiscum nō sunt aduerbia ꝯposita· sʒ habēt hanc p̄ꝑositōem cū ꝑ aꝓpositōeʒ· id ē· ꝑ regimen· interueniente anastrophe· id ē· p̄ꝑosteratōe sermonis· Ad hoc dico· ꝙ cū ꝓnomīe iungit᷑ p̄ꝑositō ꝑ solā aꝓpositōem sicut cū ꝓꝓꝛio nomīe· vt ad illuʒ· & de illo· sicut ad platonē. & de platone· qꝛ non inueīt qđ īmutet ī ꝓꝓꝛio nōie vel ꝓnomīe· Propꝛiū em̄ nomē non signat dependēter in eo ꝙ ꝓꝓꝛiū· sil'iter nec ꝓnomē· ideo neutrū eoꝝ pōt vniri cū p̄ꝑositōe que ꝓpter suā infinitatē se aꝓplicat tm̄ ante· vel dependenti ex ꝑte intrāsitōnis· sicut hoc signū omīs ꝓꝑt̄ suum officium non bn̄ iungit᷑ ꝓꝓꝛio nomī vel ꝓnōī vt oīs plato· vel omīs iste· Aduerbiū autē potuit cū ꝓnomīe cōponi cā demōstratōis cuiusdā q̄ sil'is est finitati ꝓnominū· vt eccū & elluʒ· id· ē· ecce eū & ecce illum. & q̄ndoqʒ trahit᷑ ꝓnomen ab aduerbio· ita ꝙ cedit in ꝑtem ip̄ius· vt p̄terea· & īterea· Nam p̄ter & inter ꝓꝓꝛie sunt adūbia q̄ adiuncta huic accusatio ea· determinatōʒ faciūt aduerbialeʒ qꝛ cum ille accusatiu⁹ desinit in a· coꝛreptā ꝓpter naturā aduerbialē trahit᷑ ad ꝓductam·

VIdet᷑ tamē ꝙ p̄ꝑositō ꝑ cōpositōeʒ veīat cum seq̄nti casuali· vt inuicē· extemplo & non extīplo· qꝛ p̄ꝑositō non coꝛrūpit casum cui trāsitiue adiungit᷑· id ē· accusatm̄ vl'ablatm̄ sequentē· & ita nichil est dictū extīplo· Similiter vident᷑ ꝯpositōes cōsimiles eē decetero· defacili· eximꝓuiso· euestigio· deiure· Ad hoc dicimus· ꝙ omēs p̄dicte in veritate nō sunt ꝯpositōes· sed irregulares vocū congeries· Et hoc ideo· qꝛ casus cū sua p̄ꝑositōe fūgit᷑ loco aduerbij· vel aduerbial' determīatōis· Vnde possunt casualia cū suis p̄ꝑositōibus ad interrogatōes aduerbioꝝ respōderi· ut Quo vadis· ad vꝛbem· Qualiter fiet hoc· defacili· Qualiter intrauit iste· eximꝓuiso· Quādo venisti· extēplo· id ē· statim ¶ De sillabicis adiectōnibus

NVnc de sillabicis adiectōib⁹ est videnđ Dicit ꝑ̄s. ꝙ sillabica adiectio immutat speciē sed nō figurā· qꝛ sillabica adiectō nichil intelligibile aīme rep̄sentat· sʒ īmutat speciē non figurā· quāuis immutet aliqđ officiū dictōis· Erit ergo dictō que recipit sillabicā adiectōeʒ speciei deriuatīe· vt plerusqʒ a pler⁹· egomet ab ego· non tn̄ est figure cōposite· qꝛ non pōt in plura intelligibilia diuidi·

COnsueuit dubitari· q̄ndo hec ꝑticula qʒ· sit sillabica adiectō· & qn̄ veniat ꝑ ꝯpositōeʒ· Ad hoc dico· ꝙ qn̄ hec ꝑticula qʒ nullā vim cōiunctōis retinere videt᷑· nō venit per ꝯpositōem· sed ē sillabica adiectō· vt plerunqʒ· itaqʒ· vtiqʒ· Sed cū vim aliquā ꝯiunctōnis exercet ꝑ cōpositōem venit· vt vterqʒ· quisqʒ· vbiqʒ· In talibus enī quandā aggregatōem impoꝛtat ip̄a cōiunctio· vt vterqʒ· id ē· vnus & alter· quisqʒ· id ē· quicunqʒ· vel quisqʒ· id ē. vnus & alter· & vbiqʒ· id ē· vbicunqʒ· vel vbiqʒ· id ē· in vno & alio loco· & sic

NOta hic ꝙ sillabice adie   de singulis· ctōes semꝑ debēt esse finales· vt quisnā· egomet· qm̄ alteratōem quandā faciunt circa officia p̄cedentiū dictionuʒ· Vnde sicut accidentia q̄ q̄dem alterāt solent aduenire post ꝯpositionē substantialiū· ita sillabice adiectōnes debent vltimo adueīre & nunq̄ in pꝛīcipio poni· Et ꝑ hᵒ etiam patʒ ꝙ siquis· nequis· & nunq̄s· cōposita sūt & nō sillabicata sicut aliq̄s· & equis· eo ꝙ nichil est additū fini eoꝝ qđ est ꝓꝓꝛium sillabice adiectōnis Pris· etiā ꝓbat alia ratōne ꝙ non sunt sillabicata· scʒ qꝛ coꝛrumpit᷑ feminū eoꝝ ae· dyptōgo mutata in a· vt siqua· nequa· nunq̄· sicut aliqua & equa. Et hoc faciūt in singulari feminino· & neutro plurali At sillabica adiectio non coꝛrūpit dictōem cui sillabicat᷑· qm̄ accidentia nō īmutant esse substātiale rei· & sic patʒ ꝙ ꝯposita sūt & n̄ sillabicata· Donatus vero dicit· ꝙ in illis qn̄qʒ nō mutat᷑ ae· dyptōgus in a· sed dicit āti quos dixisse que vl'qua sicut masculinū & neutꝝ in eodē nomīe geminamus. vt quis vel q̄· qđ vel quid. Et rep̄it᷑ illud feminum apud virgiliū dicentē· Ecqua cuʒ puero est amisse cura parētis. nunc aūt non vtimur illo· nisi ī his cōpōitis siqua· nequa. aliqua· nunq̄· ecqua· Et ita ƀm donatū qua venit integre ad cōpositōem illaꝝ· sed coꝛrupte scđm p̄stianum

COnsueuit multū dubitari de ꝯpositōibus & sillabicis adiectōibus huius nomīs q̄s vel qui· vn̄ de illis aliq̄d hic dicā· Scias ergo ꝙ quis vel q̄ est oīm nominū ꝯfusissimum habens se ad modū materie infinite Vnde ꝓpter multitudinē officioꝝ habuit multitudinem foꝛmaꝝ et terminationū· ut ꝑ diuersas foꝛmas et ꝯpositiones et sillabicas adiectōnes explicita ip̄ius cōfusio et natura posset in aliquā certitudinē redigi et meli⁹ ꝯp̄hendi· Habet itaqʒ sedecī intercōpositōes & sillabicas adiectōes· Cōpositōnes em̄ sunt septem· ut siquis· nequis· aliquis· nunquis· ecquis· et vnusquisqʒ et q̄squis· Quis aūt habet quinqʒ sillabicas adiectōes· ut quisnā· quispiā· quisputas· quisq̄ et quisqʒ. Sed q̄ recipit quattuoꝛ adiectōes· scʒ q̄dā quiuis· quilibet et quicunqʒ· Vnde versus· Cū q̄spiam sine qui cōiunge putas ꝙ̄· Dam uis cunqʒ libet q̄ sine quis retinebit· Cetera aūt nōia īterrogatiua vel infinita nō recipiunt sillabicam adictōem nisi vnā· scʒ cunqʒ· ut qualiscūqʒ· q̄ntuscūqʒ· quotcunqʒ et similia· Hec em̄ geminant᷑· ut qualisqualis et ꝯponunt᷑ cū ali⁹· ut aliqualis et recipiunt cunqʒ sicut dixim⁹· nec vllā aliam habēt cōpositōneʒ vel adiectōnem ꝯmunē· ut q̄s vel qui· Confusissimum ergo inter nōia fuit q̄s vel qui· Vn̄ cā cōfusionis

et infinitatis habet sedecī intercōpositōes et silla
bicas adiectōes. Ac cetera noīa interrogatīa non
habent nisi tres . vt cuiuscuius . alicuius . ⁊ cuius-
cūq3 possessiua .

DE aduerbijs aūt interrogatis vel infini-
tis. Dico ꝙ vnum ex illis sc3 vbi recipit
vndecim ītercōpositōes ⁊ adiectōes sil
labicas . vt sicubi . necubi . alicubi . nūcubi . ecubi . vbi
q3 . vbiubi . vbiuis . vbilibet . vbicunq3 . vbinam . Sed
alia aduerbia interrogatīa vel infinita nō habent
tot varietates p̄ter quo . qua . vn̄ . q̄a ista possunt
vndecī ītercōpositōes ⁊ sillabicas adiectōes habē
sicut ⁊ vbi . nisi vsus in q̄busdā eoꝝ forsitan repu
gnaret . vt siquo . nequo . aliq° . nūquo . ecquo quoq3
quo quo . quouis . quolibet . quocūq3 . quonā. Adū-
bium vero tp̄ale recipit pauciores . q2 non ē tante
cōfusionis vt locale . Habet vero cōpositōes sex .
vt siq̄ndo . neq̄n . aliq̄ndo . q̄nq3 . quādoq̄ndo . q̄ndo
cūq3 Cetera aūt aduerbia interrogatīa vel infinita
non habēt aliā ꝯpositōem ꝙ̄ noīa interrogatīa a q̄
bus descendunt . Geminanē em̄ . vt q̄literqualiter .
recipiūt cūq3 . vt qualitercunq3 . ⁊ habēt eandē cō
positōez . vt aliq̄liter . Idem est tenendū in alijs . Inē
aduerbia siq̄dem cōfusissima sūt localia interroga
tiua . vt quo . qua . vnde . vbi . q̄ vndecim ꝯpositōes
⁊ sillabicas adiectōes possūt habere . Temp̄ale aūt
recipit quīq3 . q2 min9 localib9 ē ꝯfusū ⁊ infinitū
sed plus alijs . Alia vero interrogatīa aduerbia nō
possūt recipe nisi tres cōpositōes sic interrogatiua
noīa a q̄bus descendūt .

QVeritur q̄re interrogatīa siue infinita si
ue noīa siue aduerbia substātiā vel locū
significātia recipiāt sillabicā adiectōem .
alia vero non . vt quisnā . vbinā . sed nichil ē q̄lisnā .
⁊ quādonā . Ad hoc dico . ꝙ alteratōnes nō adue
niunt nisi rei cōtente vel ꝯtinēti . ⁊ sic tm̄ substātie
vl' loco . Et hac ratōe interrogatīn substātie vl' lo
ci recipit sillabicas adiectōes . ⁊ nō alia interroga
tiua . Temp9 em̄ licet videaē alterari . q2 modo est
obscuꝝ . modo serenū . tamē hoc nō ꝯtingit ratōne
ipi9 tēpis sed aeris q̄ ꝓprie seren9 diciē vl' obscu
rus . Accidētib9 aūt non aduenīūt alteratōes . imo
accidētia sūt illa q̄ alterāt .

DE si . ⁊ ne . Querie q̄re nō cōponanē cū
verbis sed poti9 cū nomīb9 . ⁊ q̄re ma
gis cū interrogatiuo substantie vel loci
vel tēpis . ut siquis . sicubi . siq̄n . ꝙ̄ cū alijs infinitis
q2 nichil ē dictū . siqualis vel siqualiter . ⁊ q̄re ma
gis cū quis ꝙ̄ cū q̄ . Ad hoc dicim9 . ꝙ sic verbū nō
potuit esse interrogatīn . ita non potuit ꝑ ꝯpositōz
recipe coniūctōnes . q2 ꝯiūctio signū est diuersita
tis q̄ vniformitati ꝯpositōis repugnat Si tamen et
ne . habēt vt possint ꝯponi cū quibusdā nomīb9 ⁊
aduerbijs infinitis . ⁊ hoc ideo . q2 inueniūt genera
lem infinitatē in eis . in verbis aūt nō . At si obijcia
tur de sisto et nequeo . q2 videnē ꝯponi a cōiūctōi
bus . Dicim9 ꝙ sisto est figure simplicis . s3 nequeo
ꝯponiē ex nō ⁊ queo . ⁊ sic nulla ꝯiūctio pōt cu3
verbo ꝯponi . nec etia3 cū nomīe p̄ter si ⁊ ne . que
ꝓpter suā infinitatē sūt applicabilia nomīb9 vel ad
uerbijs īfinitis . quia sic h° nomē quis requirit duo
verba q̄n poiē īfinite . ita ille due ꝯiūctōes si ⁊ ne
⁊ ideo fuit apta ꝯpositō ex illis ꝓueniēs . Cū alijs
vero infinitis ꝯponi nō possūt ꝓpter debilitatem
ipoꝝ . Si . em̄ est adquisitīa . s3 ne . repulsiua Omīs
autē adquisitio vel repulsio ē substātie loco vel tē
pori subiacens . ⁊ nō est accidentiū q̄ quidē adqui
runē vel repellunē . Et hac ratōe ille due ꝯiunctio
nes non ꝯponunē cū alijs infinitis . Vnde nichil ē .
siq̄ntus . vel nequāt9 . Cū quis ideo magis cōponū
tur ꝙ̄ cū qui . q2 quis habet pl9 infinitatis ꝙ̄ q̄ . Et
hoc pat3 ex eo ꝙ principium sibi daē . ⁊ qui traxit
originē suā ab eo . sc3 ex quis .

SCire etiam debes ꝙ aliquis ex alio ⁊ q̄s
ꝯponiē q̄si ab alio quis . Vn̄ non ē dicēdū
Credo in aliquē deū ne diuersitatē pone
re videamur . Hanc ꝯpositōem habēt cetera infini
ta q̄ interrogatīa sunt . vt aliqualis . alicubi . aliquā
do . aliquant9 . ⁊ ita de similib9 . Et hoc ideo . quia
omīs diūsitas a forma substātiali vel accidētali ꝓ
uenit . siue illa designeē noīaliter siue aduerbialiter
sed non recipit eā qui singulare . ⁊ h° facit eius re
latō q̄ duo verba requirit . Si quis dicat . ꝙ q̄ est in
finitū sicut ⁊ quis . ⁊ ideo pōt cōponi cū alio . vt
dicaē aliquis vel aliqui . Dicim9 ꝙ alteꝝ supfluer3
q2 nulla esset differētia inter vnū ⁊ reliquū . magis
ergo debuit poni cū quis . eo ꝙ habuit infinitate3
sine vlla relatōne . Nū venit ad ꝯpositōem quis . vl'
localis aduerbij . ut nūquis . nūcubi . nunꝙ̄ . S3 alia
non inueni . ⁊ hoc ideo . q2 num querit de īherētia
ut Nū fecisti hoc . Omīs aūt inherētia diciē quida3
loc9 respectu substātie de q̄ fit sermo . ⁊ ideo cō
poniē tm̄ cū interrogatīo substantie vel loci . Cum
qui aūt nō ꝯponiē . q2 min9 se habet ad infinitatem
ꝙ̄ quis . nec ipō interrogatīo vtimur adeo frequē
ter ut quis . En ꝯponiē cu3 quis . ut ecquis mutata
n . in c . Nec cū alijs infinitis ꝯponiē nisi forsitan ec
ubi qd̄ videē similiē posse dici . Dicim9 ꝙ infinitas
materie magis excitat ꝙ̄ infinitas accidētis . q2 aīa
plus laborat in app̄hensione materie ꝙ̄ forme . ⁊
ideo interrogatīn substātie magis recipit hoc adū
bium en . ꝙ̄ interrogatīn accidētis . Vbi . similiē po
test recipe . q2 aduerbiū locale magis ē īfinitū alijs
⁊ ob hoc habuit plures differentias ꝙ̄ alia aduer
bia . Cū itaq3 aīma plus in app̄hensione tāte infini
tatis laboret . merito aduerbiū locale recipit en . ut
ecquo ⁊ ecqua ⁊ ecubi . q2 hoc aduerbiū en . aīam
excitat vehemēter ⁊ magis applicaē huic interro
gatiuo quis . eo ꝙ vehementiorē habet infinitate3
Nā qui est nomē articulare . quis aūt nō . Vnusquis
q3 aūt ꝯponiē ex vn9 ⁊ quisq3 . s3 hec p̄positō nulli
alij cōuenit infinito . Vnitas em̄ est soli9 substātie
ꝑ se . accidētis aūt ꝑ aliud . Quisq3 ergo colligit ⁊
distribuit sicut omīs . sed vn9 quasi ꝑtiē . ut sit sēs9
Vnusquisq3 . id ē . quisq3 ꝑ se . Quisquis geminatū
cōponiē . ⁊ hoc etiā faciūt reliqua infinita q̄ sunt ī
terrogatīa p̄ter cur . et quare . ut qualisqualis . vbi
ubi . quādoq̄n . Hoc aūt ideo contigit . q2 infinitas
addita infinitati auget cōfusionē . et sic introducit
cū distributōne collectōez siue multitudinē . s3 nō
debet gemīari relatīn in eo casu hui9 noīs vbi īfi
nitum a relatiuo secerniē . Nichil ergo dictū est .
quiqui . queq̄ . quodqd̄ . ne includi relatio gemīa vi
deatur . at si a relatiuo non secerniē infinitum pōt
ꝑ omēs casus gemīari . sic videm9 in alijs infinitis
Et ita pōt dici cuiuscui9 . cuicui . sicut dicimus q̄lis
qualis . qualiq̄li . Potest ergo quisquis in quolibet
casu gemīari tā in singulari ꝙ̄ in plurali . sic qualis
qualis et quātusquant9 si vsus haberet . Vsus tam̄
nō habet nisi quisquis . quidquid . et quoquo . et h°
tenem9 ꝯmuiter . nec ē ibi scdm̄ ratōem vis aliqua
faciēda . nisi vbi īfinitū a relatīo secerniē

SEptē p̄dicte cōpositōes adiunguně reli
quis termīatōib9 hui9 noīs quis . tam in

singulari q̄ꝑ ī plurali. p̄ter vnusquisq3 qd̄ n̄ hʒ plurale cā hui⁹ nomīs vnus. Credo tñ ꝙ posset dici. Vnaq̄q3 moenia. & vnequeq3 scale. & p̄ter q̄sq̄s scd̄m vsū. Nec vlle ipi⁹ ꝯpositōes vel sillabice adiectiones habēt qui in ablatō singulari. nec quis ī datiuo & ablatio pluralib⁹. qd̄ cōtingit ex debilitate simplicis. qm̄ iste ablatiuus q̄ est in rarissimo vsu. Eodem modo q̄s datiu⁹ & ablatiu⁹ pluralis. Debilitas em̄ simpliciū sepe naturā impedit ꝯpositoꝝ

QVe aūt postponunt̄ huic nōi quis vel q̄ magis vident̄ eē sillabice adiectōnes. vt sup̄ dictū est. vt q̄snā. quispiā. & cetera NOta etiā hic. ꝙ sic dicit p̄s. in. xij. li. vbi agit de figura ꝓnomīs. Quattuoz sunt sillabice adiectōes q̄ adiūgunt̄ ꝓnomīb⁹ scʒ met. te. pte. ce. Met addit̄ huic ꝓnomī ego p omēs casus excepto gtō plurali. Addit̄ etiā huic ꝓnomī tu p oēs casus excepto gtō plurali & nt̄o & vtō singularib⁹ quib⁹ nō apponit̄ met simpliciter. ad differentiā hui⁹ verbi tumeo tumes tumet. Sʒ interponit̄ hec sillabica adiectio te. & d̄z tutemet Vel additur aliquādo hec sillabica adiectō te. sine met. & d̄z tute. Lucre. in p̄mo. Accipe p̄terea que corpa tute necesse ē. Idem in eodē. Tutemet a nobis iam quouis tp̄e natū. Addit̄ etiā huic ꝓnomī sui p omēs casus. ut suimet. sibimet. semet. Pte. q̄n q3 addit̄ ablatīs feminis possessiuoꝝ ꝓnominum. vt meapte. tuapte. suapte. nostrapte. vestrapte. Sciendū tñ ꝙ met. & te. addunt̄ sup̄dictis ꝓnōibus. vel discretōis causa pluriū. vel significātie. ut terenti⁹ in adelphis. Egomet rapui. Intelligit̄ em̄ ego & nō ali⁹. Cicero ꝓ murena. Quid est qd̄ tu moueris cū q̄si tute noris. Ita & salusti⁹. Tute dixit ꝙ tuip̄e p te & non p aliū. Ce. addebat̄ huic pronomī hic. & hec. & hoc p oēs casus apud āntiquos & dicebāt hicce. hecce. hocce p duo c. Nūc vero addit̄ eidē ꝓnomī in his casib⁹ tm̄ q̄ in s. desinūt euphōie cā. ut huiusce. hisce. hosce. hasce. necnō illicce dicebāt antiq̄. Vn̄ illic quasi apocopa facta in fine seruat accentum. Item illiusce. istiusce. illucce. istucce veteres dicebant. teste papiriano qui de orthographia hoc ostēdit. Et ꝯcludit p̄s. Hec igit̄ hº est met. te. pte. ce. adiūctōnes eē ip̄e sensus arguit qui null⁹ in his sepatis pōt inueīri. ergo egomet. tute. suapte. huiusce. minime dicēda sūt ꝯposita. q̄a hec additō si sepetur nichil significaē possʒ per se. Scias etiā ꝙ d̄z heccine p i. cuʒ deberet dici heccene p e. quia ce. ē sillabica adiectō q̄ addit̄ ad hec. sʒ mutat̄ e. in i. & ne. est dictō p se & ponit̄ ꝓ an.

De casu nominū

DE casu amodo ē dicendū. Sed q2 declinatio p casum cognoscit̄. Ideo p̄usq̄ꝑ d̄ formatōne casuū determinē aliq̄ de declinatione dicā. Scias igit̄ ꝙ declinatōes noīm sūt quinq3. scʒ prima. secūda. tercia. quarta. quīta & cognoscunt̄ p casū. Vn̄ non opoztuit ꝙ assignaret̄ declinatio ꝓ accidente noīm. Cognoscit̄ aūt declinatio maxīe p gt̄m & etiā per dt̄m. Prima declinatō est cui⁹ gtūs singularis desinit in ae. dyptongū. & datiu⁹ in e. vt poeta poetae poete. Secūda declinatō ē cui⁹ gtūs singularis desinit in i. ꝓductā. ut dn̄s dn̄i dn̄o. Tercia declinatō est cui⁹ gtūs desinit in is correptā & dt̄s ī i. vt mater matris matri. Quarta est cui⁹ gtūs desinit ī us. ꝓductā & dtūs ī ui. diuisas. vt hic visus. hui⁹ visus. huic visui. Quedā tamē neutra desinūt in u. & sūt indeclinabilia ī singulari numero. vt hoc cornu. hui⁹ cornu. huic cornu. Quinta vero ē cui⁹ gtūs desinit in ei. diuisas & dtūs siliter ī ei. vt hec res. hui⁹ rei. huic rei. Predicta possunt ꝯprehēdi breuiter ī hoc versu ita ꝙ ꝓ qualibʒ sillaba sumat̄ vna decliatō scd̄m ordinē Se. mi. nis. us. ei. gtūs desinit oīs

NVnc circa declinatōnes p̄dictas aliqua dubia moueamus. Quero igit̄ p̄mo. cur in p̄ma declinatōe vel quīta nullū nomē neutri generis inueniat̄ sic testat̄ p̄s. in sexto libro Ad hoc dico ꝙ qualitas vocis erat ꝯtraria. q2 cuʒ omīa neutra q̄ regularitatē seruant in plurali nūo desināt in a. opoztuisset ꝙ ntūs singularis. & ntūs pluralis prime declinatōis habuissent eandē terminatōem ī neutro genere. qm̄ ābo desinissent in a. qd̄ contra ratōeʒ fuisset. q2 neutrū plurale debet a qualitate vocis sui singularis differre. nec etiā ntūs pluralis p̄me declinatōis potuisset ī a. desinere. q2 scd̄m hº gtūs pluralis nō habuissʒ a. āte rum. Iteʒ dico ꝙ p̄ma declinatio ē appriata tm̄ masculino & femīno generi vel ꝯmuni. & in hº est principalior alijs declinatōibus. sic̄ masculinū et femīnū principaliora sūt alijs generib⁹. et hº patet ī gtō singulari prime declinatōis qui desinit in ae. dyptongum q2 iste due vocales maris et femīne naturā demonstrant. Nā mares nascētes p̄mo ꝓferūt a. sed femine e. qd̄ a primis parētib⁹ ꝯtraxerūt. Quoniam adat adam geitor. e. parit eua parēs. Si obijciat̄ de hoc noīe pasca. q2 inuenit̄ hoc pasca huius pasce. Dicim⁹ ꝙ abusio est. nec vnq̄ꝑ inuenim⁹ ī plurali numero p̄me declinatōis Debet ergo ꝓprie declinari hoc pasca hui⁹ pascatis. Idem dicimus in quīta declinatōe. q2 opoztuisset nt̄m pluralē desinere ī a. qd̄ erat ꝯtra naturā quīte declinatōnis Preterea quīta declinatō nō habet nisi vnā terminatōeʒ Vn̄ nec ꝓprie debuit nisi vnū gen⁹ habere et magis femininū ꝓpter hanc vocalē e. q̄ ē signū diuisionis

QVeri etiā pōt Quare non habemus adiectiuum omīs generis in ntō singulari alicui⁹ declinatōis nisi tercie. Itē queritur Quare nullū adiectm̄ sit quarte vel quīte declinationis. Ad hoc dicim⁹. ꝙ ideo nullū adiectm̄ pōt eē in ntīs aliarū declinatōnū oīs gn̄is. q2 nullam formā ī eis posses īueīre sup quā cadat masculinū et femīnū et neutrū diuisum. q2 nec simul ꝯcurrere potuerūt. Et hec eadē est ratio quare nullūʒ nomē adiectm̄ sit quarte vel quīte declinatōnis. Tercia vero aptissima fuit cuilibet generi ꝓpter multitudinē terminationū quas habet. ideoq3 cā sue dignitatis mediū locuʒ inter declinatōes possidet. Quedam vero mobilia sequunt̄ regulā secūdi modi ꝓnominū. ut vnus. totus. solus. vllus. alius. vter. alter. q2 vel faciūt discretōem. vel veniūt ad expositionē discretōis. et sic habēt cū ꝓnomībus quandā affinitatē. Vn̄ in gt̄o sunt omīs generis et dt̄o sic ꝓnomīa secundi modi. Aliqua tñ adiectiua tercie declinatōis habuerūt mobilitatē trium generū. vt hic alacer. hec alacris. hoc alacre. ne tercia declinatio videret̄ insufficientiam habere. Et magis data fuit masculino hec terminatio er. & femīno is. & neutro e. q2 in adiectīs mobilib⁹ sepe masculina desinūt in er. vt miser & sacer. Vn̄ altera terminatio que quondā fuit ꝯmuīs ī illis noībus. q2 vt dic̄ p̄s. in. vij. li. vbi agit de ablatiuo tercie declinatōis desinēte in i. Olim dicebat̄ hic & hec celer vel celeris. & hº celere. opoztuit ꝙ remanerʒ sub femīno genere tantū. q2 fuit masculino gn̄e spoliata. Sed in e. correptā neutrū genus desinit. q2 ī is. nullum

nomē neutri generis in ntō casu pōt eē· vt dicit ꝑſ.
Et ideo oportuit neutrū aliā formā habere· & ma
gis in e· qꝛ is· correpta directe nunꝗ̄ transit niſi in
e· correptā teſtāte ꝑſ· ut fortis forte· Preterea ī e·
correptam nulluꝫ nomē latinum deſinit niſi neutri
generis. vt mare & ꝑneſte· Et ſic pateꝫ quare maſ=
culinū in er· feminū in is· neutrū in e· deſinat· Hec
aūt ſunt noīa que faciūt maſculinū in er· feminum
in is· & neutrū ī e· ſcōm grecismū· Vn̄ verſuſ gre
ciſmi· Silueſter volucer alacer ſaluber equeſter.
Campeſter celeber acer celerqꝫ pedeſter· Horꝝ bis
quiqꝫ tenet hic er· hec is· & hoc e· Hiſqꝫ paluſter
addes· ſociabiť atqꝫ ſequeſter·

Onſueuit etiā multū dubitari· cur nulluꝫ
nomē quīte declinatōis ſit maſculini ge
neris ꝑter dies & meridies· ſed potius
ſunt femīni generis· ſed hoc determinatū ē ſupra
in capitulo de genere b·

Veritur etiā q̄re mobilia prime & ſecun
de declinatōis nō ſunt oīs generis cōiū=
ctī· niſi ī dtō & ablatio plurali· vt albis
Ad hoc dico· ꝙ prima declinatō nō potuit habere
neutrū vt ſupͣdictū eſt. Secunda vero habet neu=
trum in us· vel ī um· vt vulgꝰ & templū· neutruꝫ
vero ſecūde declinatōis non concurrit maſculino
& femīno ſimlꝰ niſi ī dtō & abltīo plurali· vt albis
qꝛ in his ſolis caſibꝰ cōuenientiā habuerūt prima
& ſecūda declinatō· & ita ī his ſoliſ ꝯmuīcant ſua
genera· & penitꝰ ad omnitatē reducūt· In vtraqꝫ
eīm dtūs & abltūs deſinūt ī is· ꝓductā· vt poetis
& aſinis· exceptis paucis femīni gn̄is· vt aīa aīabꝰ
Formanť etiā ſiliter ab abltīo ꝓducto· vt ab hoc
poeta· inde poetis· & ab hoc aſino· inde aſinis· & ē
hoc de ratōe· qꝛ ſicut ars diuidit ita colligit· vnde
oportuit· ꝙ maſculinū & feminū & neutrū que in
nulla alia forma ꝑme vel ſecūde declinatōnis ſimul
ꝯcurrebāt in hac termīatione is· finaliter ꝯuenirēt·
que forma ob hoc fuit ꝯmūnis ꝑme et ſecunde de
clīatōi· et magiſ tracta fuit a ſecūda ꝺclīatōe ꝓpť
hāc vocalē i· q̄ ꝓprie ē ſecūde declinatōis In illa ei
forma cōcurrūt maſculinū & neutrū ex ꝑte ſecun
de· & feminū ex ꝑte prime· Ratō aūt talꝰ omītatis
innuiť in donato qn̄ pueris dr̄· Albus alba albuꝫ ē
ꝑme declinatōnis ex ꝑte femīni· ſecūde ex ꝑte maſ
culini & neutri.

De caſu nominū

Aſus vt dicit ꝑſ· in quīto libro· Eſt de
clinatio nomīs vel aliaꝝ caſualiū dictio
nū q̄ ſit maxime in fine· Ordo quoqꝫ na
turalis caſibꝰ datꝰ eſt· quippe ntūs quē primū na
tura ꝓtulit· ipe primū ſibi locū defendit. Vn̄ ꝺbis
quoqꝫ intrāſitiue iſte q̄ſi egregius adheret· gtūs ſe
cundū locū ſibi defendit· hic quoqꝫ naturale vicu
luꝫ gn̄is poſſidet· & naſciť a ntō· generat aūt oēs
obliquos caſus ſequētes· Datiuꝰ qui magis aīcis
cōuenit terciū locum tenet· eo & ꝙ vel eandē habꝫ
vocē cū gtō· vel vnius abiectōne vel mutatōe lite
re ab eo fit· Qui vero magis ad inimicos ꝑtinet· i·
accuſatiuꝰ· quartū· id ē· extremū locum apud gre
cos obtinuit· Vtūs quippe imꝑfectior ceteris eē vi
deť· niſi eīm ſecūde ꝑſone cōiungi non pōt. cum ſu
periores quattuor oēs ꝑſonas poſſunt cōplecti fi
gurate adiūctī ꝓnoībus· vt ego ꝑſ· ſcribo· tu pri
ſtianus vel priſtiane ſcribis· ille priſtianꝰ ſcribit ꝛc̄
Similiter abltūſ tribꝰ adiungiť ꝑſonis· vt a me pri
ſtiano accipis· a te priſtiano accipio· ab illo priſtia
no accipit· Nō egēt aūt nomia ꝓnomibus· quāuis
omēs circūeant ꝑſonas· ſi cū vtis aut cū ſubſtātis

verbis ꝯiunganť· vt Virgilius nominor vel ſū· vir
gilius noīaris vel es· virgiliꝰ nōiatur vel eſt· Igiť
abltūs ꝓprius eſt romanoꝝ· Nūc de ꝑdictoruꝫ ca
ſuum formatōne videamus

De formatōe caſuū prime declinatōis·

Rima declinatō vt vult priſ· in· vij· li· a·
habet termīatōes in ntō tres· a· as· es· &
habet duas literas termīales· ſcꝫ a· & es
In a· tā latinoꝝ ꝙ grecoꝝ· tā maſculinoꝝ ꝙ femini
noꝝ & cōmuniū· In as· vero & ī es· grecoꝝ tantū
& maſculīoꝝ· vt hic ſcriba poeta· huiꝰ poete· huic
poete· hec roma muſa· hic & hec aduena· hic eneas
huiꝰ enee· hic anchiſes huiꝰ enchiſe· Cuius gtūs et
dtūs in ae· dyptongū deſinūt & pares habent ſilla
bas ntō· vt hic poeta· huiꝰ poetae· huic poete· hic
eneas huiꝰ enee· hic enchiſes huiuſ enchiſe huic en
chiſe· Et in· vij· li· in prīcipio dicit priſ· In a· deſinē
tia prime nōia declinatōnis ſiue latina ſiue greca·
maſculina vel femīna vel cōmunia addita e· in ae·
dyptongū faciunt gtm̄· vt hic ſcriba huius ſcribe·
hec muſa huiꝰ muſe· hic & hec aduena huius adue
ne· Inueniunť tn̄ quedā ex ꝯmunibꝰ etiā neutro ge
neri adiūcta ſed figurate ꝑ allothecā· ut aduena mā
cipium· Valeriꝰ aūt maximꝰ in ſecūdo memoraliū
ponit Alienigena ſtudia qd̄ prima declinatio non
habet Nullū eīm neutrū nec prime nec quīte decli
natōis pōt inueīri· nec idem eē ſingularis ntūs neu
tri gn̄is in a· deſinēs & ntūs pluralis Sed antiquiſ
ſimi hᵒ alienigenū· & pluraliter hec alienigena &
etiam hic alienigenꝰ dicebāt· ex quo pōt hoc eē vt
plurale· Necnō cetera ſiliter a genere ꝯpoſita pro
ferebant· vt caprigenꝰ terrigenus taurigenus· Et
ſubdit poſt pauca priſ· dicēſ· Eiuſdē· i· prime decli
natōis feminoꝝ gtm̄ etiā ī as· more greco ſolebāt
antiquiſſimi terminare· Vn̄ adhuc paterfāilias &
materfāilias ꝓ familie ſolemꝰ dicere. & frequens
hec habꝫ vſus· Diciť tn̄ et paterfāilie et patreſfāi
lie et familiaꝝ et familijs Que vero deſinūt in as·
et in es· mutāt as· vel es. in ae· dyptongū et faciūt
gtm̄· vt hic andreas huiꝰ andreae· hic ēchiſes huiꝰ
enchiſae· Inueniunť etiā terminatōnes in prima de
clinatōe ī am· et in e· ſcōm grecos· vt adam q̄ verſa
in e· facit gtm̄ huiꝰ adae· et ſiliter dtm̄· qꝛ dtūs eſt
ſimilis gtō· Et oēs alios caſus habꝫ ſiles ipi recto·
Que vero deſinunt ī e· addita s· faciūt gtm̄· vt li
bie libies· et accuſatm̄ ī em· vel in en· alios vero ca
ſus habꝫ pares recto· Vnde qꝛ he due forme non
ſunt latine· in oī caſu vltima acuiť· Iteꝫ dicit priſ.
in ſexto libro b· In e· ꝓductā greca ſūt femina· et
vel grece declinanť· vt libie libies· vel mutata e· in
a· in ntō et accepta e· faciūt in ae· dyptongū gtm̄
vt helena helenae· libia libiae· Accuſatiuus ae· dy
ptongū gtī ſiue dtī mutat in am· vt poete hūc poe
tam· Frequētiꝰ tamē inuenimꝰ ī grecis nōibꝰ ī as
et es· termīnātibꝰ accuſatiuū grecū ꝓferre autoēs
hunc enean· et hūc enchiſen ꝑ n· Ratōe tamē decli
natōnis ratio exigit hūc eneam· et hūc enchiſem di
cere ꝑ m· Vocatiuꝰ caſus prime declinatōnis in a·
correptam efferť· ut poeta· niſi ſit grecuꝫ et apud
grecos ꝓducens a· ſeruet eandē etiam apud nos ꝓ
ductam· vt enea· Eſt tamē q̄ndo ī es· ꝓductam ter
minantiū grecoꝝ vtūs in e· longam exit ſcōm gre
cos vel cōmuniter vel poetice· vt achate· anchiſe·
Ablatiuꝰ huiꝰ declinatōis in a· ꝓductam deſinit
vt ab hoc poeta· Eſt aūt q̄ndo hunc quoqꝫ poete
e· ꝓducta termināt in grecis nōibus q̄ dtm̄ gre
cum ī ei finiūt· vt virgiliꝰ in primo eneidos· Vno

graditur comitatꝰ achate pro achatei

Nominatiuꝰ & vtūs pluralis ꝑme declinatōnis silis est gtō & dtio singulari · nam ꝑ ae · dyptongū ꝓferunt · vt hi & o poete · Gtūs pluralis eiusdē declinatōis fit addita ablatio singulari rū · sillaba. vt ab hoc poeta · hoꝝ poetaꝝ · Producit ēm a · tam in ablatio singulari ꝙ̄ in gtō plurali · Et notandū ꝙ oēs casus tam singularis ꝙ̄ pluralis nūi pares habēt nūo sillabas in hac declinatōe · excepto gtō plurali. hic enim abūdat vna sillaba · Est aūt qn̄ hunc quoqꝫ ꝑ cōcisionē ꝓferunt · & maxie in ɔpositis & in patronomicis · vt grauigenū ꝓ grauigenarū · caprigenum ꝓ caprigenaꝝ · & oigenū ꝓ omigenaꝝ · & celicolū ꝓ celicolarum · & trinūdinū ꝓ trinūdinaꝝ · eneadū ꝓ eneadarum · dardanidū ꝓ dardanidarū · Datiuꝰ & ablatiuꝰ supdicte declinatōis · mutāt a · extremaꝫ ablatiui singularis in is · ꝓductā · vt ab hoc poeta his & ab his poetis · Inueniūtur tn̄ quedā pauca feminini generis q̄ ex masculis transfiguranē nō habentibus neutra q̄ & aīalium sūt demōstratia naturaliter diuisū genꝰ habētia · q̄ differētie cā ablatio singulari bus · assumētia faciūt dtm & ablatm̄ pluralē qd nulla alia facit declinatio in bus · terminans supdictos casus vt a · longā in eis penultimā hēat vt his natabꝰ · filiabus · deabꝰ · equabꝰ · mulabus · asinabus · Marcꝰ catho in originibꝰ · Dotes inqt filiabus suis non dāt · & filijs tn̄ in eodē genere dictū est · Ennius in endromeda · Filijs ꝓpter te obiecta sū innocēs nerei · Item inuenit natis ꝓ natabꝰ & asinis ꝓ asinabꝰ · in ꝑmo reg · Eabus etiā ꝓ eis differētie cā i femino ēniꝰ ꝓtulit i quarto ānaliū · Multa tamē alia teste ꝑs · contra regulā viciose · & i his & in alijs casibꝰ vetustissimi ꝓtulisse inueniuntur i qbus non sūt imitandi · Ambe · etiā & due · quāuis nulla sili differentie cā cogente similē habent dtm & abltm̄ ambabꝰ duabꝰ · quanꝙ̄ gēm ambarum & duarū faciūt · De supdictis nota versus · A veiens ex us · sine neutro trāsit in abꝰ · Hec aīatoꝝ sunt discernētia sexum · Actēs quoqꝫ pluralis fit addita s · ablatiuo singulari · ꝓducit ēm. vt hos poetas · De patronomicoꝝ aūt ꝑme declinatōis formatōne supra dictū ē

De formatōe casuū scdē declīatōis

Secūda declinatō habet tres lrās termīales · scꝫ r · s · m · Terminatōnes vero habet nti sex · scilicꝫ er · ir · ur · us · eus · um In er · masculinoꝝ tam latinoꝝ ꝙ̄ grecoꝝ · vt caper capri hiber hiberi qd ꝑ apocopā extreme sillabe ꝓlaturꝫ solū in hac declinatōe ꝓducit er · & ab eo ɔpositū vt celtiber celtiberi. Celte enī dicunt galli · & hiberi hispani · inde dicunt celtiberi mixti ex vtraqꝫ gēte populi Vnde lucanꝰ. Et celte miscētes nomen hyberis · Dicit tam̄ hiber hiberi ꝓ hyspanis · & hyber hyberis qn̄ de illa gente loqmur q̄ est iuxta armenios · & hiberꝰ hiberi fluuiꝰ · Vn̄ lucanꝰ in quarto · Qui prestat terris aufert tibi nomē hiberus · In ir · etiam & in ur · tantū latinoꝝ & masculinoꝝ · vt vir viri · satur saturi. In us · latinoꝝ & grecoruꝫ & masculinoꝝ et feminoꝝ neutrorūqꝫ · vt hic homerꝰ homeri · hec cipressus huiꝰ cipressi · hoc vulgus hꝰ vulgi · Dicit tamē hoc vulgꝰ & hoc pelagꝰ huius pelagi · In eus · grecoꝝ tantū masculinoꝝ · vt hic orpheus huiꝰ orphei · In um · neutroꝝ tam latinoruꝫ ꝙ̄ grecoꝝ et figuratiue feminoꝝ apud amicos · vt hoc regnū huiꝰ regni · hꝰ peliū pelij · hec gliceriū huiꝰ glicerij · hec sophroniū huius sophronij

Genitiuꝰ secūde declinatōis in oī nomine i · longa terminat · Sed in quibusdā pares habet sillabas ntō · & in quibusdā vna sillaba abūdat · In ir · & in ur · et in eus · desinētia sēp vna sillaba vicunt in gtō · q̄ et penul · breuē habent vt triuir triuiri · satur saturi · nisi poetica ꝓductio fiat i grecis · vt thydei · In us · vero et i um · pares habent sillabas · vt virgiliꝰ virgili · primꝰ primi · tēplum tēpli · Frequēter tn̄ inuenimꝰ veteres i huiuscemodi gtīs i · geminantibus i · subtrahere alterā ex his · Virgiliꝰ i ꝑmo eneid Hic tn̄ ille vrbem pataui sedesqꝫ locauit · pataui dicit ꝓ patauij Idem i buc · Nec spes libertatis erat nec cura peculi · pro peculij · Item inueītur tuguri ꝓ tugurij · oti ꝓ otij anthoni ꝓ anthonij · hoc aūt faciūt metri cā · nūꝙ̄ ēm minores vult habere sillabas gtūs ntō · In er · igitur tantū desinitia ancipitē habēt regulā gtī · in alijs enī abundat · vt lucifer luciferi · armiger armigeri · ꝓsper ꝓsperi · in alijs non abundat · sed pares habet sillabas · vt menāder menandri · sacer sacri · magister magistri

Datiuꝰ et ablatiuꝰ singulares secunde declinatōnis fit a gtō mutatōe extreme i · ī o · ꝓductam · vt huius luciferi huic et ab hoc lucifero · Est tamē quādo etiā dtō greco i nōibus in eus · facientibꝰ ntm vti solebant antiq Virg in buc · Orphi caliopea lino formosus appollo · Et oporꝫ scire in hac declinatōe ꝙ oēs obliqui casus tam singulares ꝙ̄ plurales eūdem numeꝝ sillabaꝝ seruāt quā gēs singularis absqꝫ gtō plurali · quia vna sillaba vult supare nisi ꝑ concisionē ꝓferatur vt deum ꝓ deoꝝ · duum ꝓ duoꝝ Vnde dij et dijs cū ꝓ monosillabis ponunt ꝑ sineresim sūt accipiēda e · et i · in vnā sillabā · veteres ēm i · finalē que est longa ꝑ ei · dyptongū scribebant Longas autē vocales vetustissimi etiā gemīare solebāt Que vero scdm analogiā ꝓferunt · id est · dei et deis dissillaba sūt · Luca · ī secūdo · O vtinā celiqꝫ deis herebiqꝫ liberet · Idē accidit in pronoīe ei et eis · ij et ijs · Ex qbus illud apparet ꝙ vetustissimi vt sup diximus ꝓ vna lōga vocali solebāt duas breues scribere · Ecce enī vestigiū antiqtatis ī his adhuc seruat cuꝫ due ij · ꝓ vna longa ponant tā in supdicti nomis ꝙ̄ ꝓ nomis trinis casibꝰ · vt hi dij his dijs et ab his dijs ij · ijs · et ab ijs Nā si dicas dei deis a deis · ei eis ab eis dissillaba sunt sic ostedimꝰ Puto autem ꝙ ī his quoqꝫ differentie cā seruata est gemīatio · id ē · ne si di et dis et i · et is · dicamꝰ dubitatio fiat sigficatōis Nam di · et dis · ꝑpositōnes sūt · et i · et is sunt vba itaqꝫ i cōpositōne idem et isdem ꝑ vnā i · scripsisse quia nulla cōfusio sit significatōnis inueniunt pro eidem et eisdem

Accusatiuꝰ quoqꝫ a gtō fit mutatōe i · in um · vt huius priami hunc priamū. tydei tydeū · In huiuscemodi tamē nōibꝰ · id ē in eus · desinētibus greco magis actō vtunt autores Virg · ī · viij · eneid Et aīcū chretea musis chretea musaꝝ comitē · inueītur tn̄ in vsu etiā in um · accusatiuꝰ huiuscemōi nōim · Cicero de natura deorum in theseū ypolitū Et scias ꝙ oēs obliqui casus sequuntur gēm · vtūs tamen sequitur ntm suum

Vocatiuꝰ secūde declinatōis qn̄ in r · vel ī m · finit ntūs similis ē ei · vt hic lucifer o lucifer · hoc templū o templū Virg tam̄ pauloante timber ntm ꝓtulit · mox vtm timbre posuit ī · x · daucia laride timberqꝫ simillima ꝓles Nā tibi tibre caput euādriꝰ abstulit ensis · Sed non est

hic vocatiuꝰ a ntõ in er · desinente sed ĩ us · accipiẽ
dus · hic timbrꝰ o timbre · Solent eĩ poete huiusce-
modi nomĩa sepe tam in er · ꝙ in us · ꝓferre · teucer
teucrꝰ · euander euãdrus · Virg̃ · in · x · Pallas euan
der in ipis omĩa sũt oculis · Idem in · ix · Tunc rex
euandrus romane cõditor arcis · Notandũ tamen ·
ꝙ plautꝰ a puer ntõ · vtõ puere dixit in mercato
ne · Egomet mẽor tu puere abi hinc itꝰ otiꝰ Idez ĩ
gurguliõe · Cedo puere sinũ qd̃ facturꝰ iã es · Iã
scies ꝙ qbusdã a ntõ puerꝰ rectiꝰ eẽ vid̃r · Si vero
in eus · desinit ntũs magis grecũ seruamꝰ vtm̃ · Ho
ratius in p̃mo sermonũ · Pentheu rector thebaruz
Probo tamẽ & alijs artium scriptoribꝰ · & o pen
thee posse dici scd̃m latinã analogiã placꝫ qd̃ ĩ vsu
non inueni · In us · vero terminãtia si sint ꝓpria · i ·
ante us · habentia · abiecta us · faciũt vtm ĩ i · vt hic
virgiliꝰ o virgili · Hec tamẽ eandẽ in e · ꝓferebant
antiqssimi o virgilie mercurie dicẽtes · Iuniores ãt
breuitate gaudẽtes ꝑ abscisionẽ extreme lrẽ ꝓtule
runt ꝓ virgilie virgili · ꝓ mercurie mercuri · Hora ·
in p̃mo carminũ · Mercuri facũde nepos athlantis
Vnde accẽtꝰ pfecti vti in his seruat̃ · Si eñ in his
non esset abscisio debuerũt in huiuscemõi vtis · id
est · q in i · desinũt penul · corripe · & antepenl · acuẽ ·
vt virgili mercuri martiri qd̃ mĩme licet · nã penul ·
acuimꝰ · In abscisionibꝰ eñ si ea vocalis in q ẽ ac =
centꝰ integra manet · seruat & accentũ integrum ·
vt audiuit audit · nostras nostratis · illicce illic De
pompei & vultei & gai & sil'ibus vtis q i · loco cõ
sonantis ãte us · habẽt in ntõ · Dubitat̃ · vtrũ i · ex=
trema ꝓ vocali an ꝓ consonãte sit accipienda · Di
co ꝙ ꝓ consonãte sit accipiẽda quomõ in alijs casi
bus · qd̃ magis more antiquo ratõabiliꝰ esse videt̃ ·
Nã solebant illi non solũ ĩ pricipio sed etiã in fine
sillabe ponere i · loco ɔsonãtis · idqꝫ in vetustissimis
inuenies scripturis quotiẽs ĩter duas vocales poni
tur i · vt eiꝰ pompeiꝰ vulteius gaius · qd̃ etiã omẽs
q̃ de litera curiosius scripserũt affirmãt · necnõ etiã
metra ostendũt qd̃ diciꝰ · & regule ipiꝰ rõ ĩ supdi
cto vtõ · Omis eñ vtũs in i · desinẽs vna sillaba mi
nor esse debet ntõ · vt salustiꝰ salusti · Ergo si pom
peiꝰ & vulteiꝰ trissillaba sũt in ntõ · & necessario ĩ
vtõ dissillaba eẽ debent · qd̃ non põt fieri nisi i · lo
co consonãtis accipiat̃ · Vñ illud quoqꝫ possumus
scire ꝙ bene qñqꝫ cui ꝓ monosillabo accipiunt me
trici & huic · Omis eñ gtũs in ius · desinẽs vna silla
ba vult supare suũ dtm̃ · vt ille illius illi · alter alte
rius alteri · Alius quoqꝫ ꝑ duas ij · debuit esse gtũs
causa dtĩ q est alij · Sed vel hiatꝰ causa vel qr ĩter
duas vocales i · vocalis eẽ non poterat vnũ tantũ
i · habuit · Datiuꝰ aũt loco cõsonãtis eam accipi ꝓ
hibebat · qm̃ ipe duplicat vocalem · & credo diffe
rentie cã ne ali verbũ infinitũ eẽ putaret̃ · Vetu
stissimi tamẽ sil'em gtm̃ ntõ posuisse ĩueniũt̃ · sꝫ ac
centu differt · quippe circũflectit̃ in gtõ penl' · Ceci
lius ĩ qnto · Nulliꝰ aliꝰ rei nisi amicicie eoꝝ cã · Ei
quoqꝫ cũ ratõabiliter monasillabũ eẽ deberet cuz
gtũs eiꝰ sit dissillabꝰ ꝑ dieresim a poetis ꝓferri in
uenit̃ differẽtie cã · ne si monosillabũ sit interiectio
eẽ putet̃ · Vt virg̃ · in · ij · eneid̃ · Ey mich qualis erat
qntũ mutatꝰ ab illo · scꝫ hectore · Q aũt pompei
& vultei & gai & similia i finalẽ & ante eã voca
lem ꝓ vna sillaba habẽt · vsus quoqꝫ cõfirmat · Ho
ratiꝰ in p̃mo epl'arũ · Dirꝰ ait vultei nimis attẽtus
qꝫ videris · vultei dissillabũ accepit scd̃m analogiã
Alia vero nõia in us · desinẽtia masculina seu femi
nina ɔuersa us · in e · faciũt vtm̃ · vt hic pamꝰ · o pria
me · hic piꝰ · o pie · Excipit̃ vnũ qd̃ tam ĩ e · ꝙ in i · fa
cit vtm̃ · quãuis sit appellatiũ · o filie · o fili · Est tamẽ
qñ ntõ quoqꝫ ĩ us · terminãte ꝓ vtõ · siue metri si
ue euphonie cã vtunt̃ · Virgiliꝰ in · viij · Corniger
hespidũ fluuiꝰ regnator aquarũ · Lucanꝰ ĩ secũdo ·
Degener o ꝑpl'us vix secula longa decoꝝ · Sic me
ruisse viris · Quotidie etiã ecclesia cantat · Sanctꝰ
sanctꝰ sanctus dñs deus sabaoth ꝓ sancte & dee
& dñe · Item agnꝰ dei · ꝓ agne ·

Nomĩatiuꝰ pluralis & vtũs secũde decli
natõis tam mas · ꝙ fe · ge · in i · finit̃ & est
similis gtõ singulari · vt huiꝰ docti · hi &
o docti · In neutris vero extremã i · gtĩ singularis
mutãtes in a · breuẽ facimꝰ ntm̃ & accusatiũ et vo
catiuũ pluralẽ · vt huiꝰ tẽpli · hec & o templa · huiꝰ
muni · hec & o munia · & sic de alijs · Alij vero ca
sus plurales in tribꝰ generibꝰ ɔmunẽ possident re

Et gtũs q̃dem pluralis fit in gulam ·
omĩ gñe similiter ab ablatiõ singulari as
sumẽte rũ · vt ab hᵒ viro · hoꝝ viroꝝ · ab
hac platano · harũ platanoꝝ · & ab hoc tẽplo · horũ
temploꝝ · Inueniunt̃ tamẽ ꝑ concisionẽ medie sil
labe masculinoꝝ plerũqꝫ nõim q̃ neutra non ha
bent hũc casũ ꝓferentes maxĩe poete · Est aũt etiã
apd̃ veteres ꝓsam scribẽtes idẽ inuenire sed raro ·
Virg̃ · in p̃mo eneid̃ · It celo clamor virum stri
dorqꝫ rudentũ · virũ pro viroꝝ dixit · Inuenit̃ etiaz
medumiũ ꝓ medumioꝝ · deũ ꝓ deoꝝ · diuũ ꝓ diuo
rũ · duũ ꝓ duoꝝ numũ ꝓ numoꝝ · liberũ ꝓ liberoꝝ
iugeruz ꝓ iugeroꝝ · Dicit̃ tamẽ hic & hec iuger iu
geris · Vñ iuuenalis in tercio · Iugeribus paucis lũ
bos donare clientis · Qd̃ etiam in ꝓnomibꝰ quoqꝫ
fecerũt antiqui · meũ pro meoꝝ · tuũ pro tuoꝝ · no
strũ pro nostrorũ dicẽtes ·

Datiuꝰ & abltũs · plurales secũde declina
tionis fiũt sil'iter ab abltiõ singulari mu
tatõe o · finalis in is · longã · vt a viro · his
& ab his viris · Inueniunt̃ tñ pauca inequalẽ habẽ
tia declinatõez · vt vas in singulari nũo tercie decli
natõnis · hoc vas · huiꝰ vasis · In plurali vero secun
de · hec vasa · hoꝝ vasoꝝ · his & ab his vasis · Festo
rum etiã nõia dieꝝ in a · desinẽtia semꝑ pluralia ge
nitiuũ q̃dem tã scd̃m formã secunde declinatõnis ·
ꝙ tercie proferũt · Datiuũ vero & ablatiuũ scd̃m
terciã declinatõem · vt hec vulcanalia · hoꝝ vulca
nalioꝝ vel vulcanaliũ · his & ab his vulcanalibus
Similiter saturnalia · floralia · cõpitalia · quĩquatria
Sunt tamẽ q̃dam nõia quoꝝ aliq casus in vsu defi
ciunt · quos quãuis scd̃m analogiã possumꝰ ꝓferre
tamẽ qr apd̃ autores nõ inuenimꝰ recusandos pu
to · vt huius tabi · ab hoc tabo · Ceteri vero casus ĩ
vsu non facile inueniunt̃ · Maria · era · vina · mella ·
ordea · gtõs & dtõs plurales in vsu raro habẽt · ni
si apud vetustissimos apd̃ quos multa p̃ter ea de
ficientia ĩuenies · Oportet igit̃ scire q̃dem analogie
ratõem · vsũ tamẽ autoꝝ magis emulari · Duo p̃te
rea & ambo gtõs q̃dem & accusatios scd̃m hanc
declinatõnem proferũt duoꝝ · & amboꝝ · duos &
ambos · quãuis in neutro gñe differẽtie cã duũ so
leat dici pro duoꝝ · Datiuꝰ vero et abltũs in bus ·
terminant̃ in omĩ gñe duobꝰ · duabꝰ · duobꝰ · ambo
bus · ambabꝰ · ambobꝰ ·

Accusatiuꝰ pluralis secũde declinatõnis ·
mas · & fe · ge · fit ab abltõ singulari addi
ta s · ut a docto · hos doctos · A platano
has platanos · Neutra eñ semꝑ accusatiuũ similez
habẽt nõiatiuo & vocatiuo ·

Nota hic ꝙ nõia secũde declinatõnis desi
nentia in us· sũt mas· ge· ut dñs· p̄ter no
mina ꝓpria ciuitatum· vel insularum ·ut
damascus et pontus · & preter nomina prouincia
rum· ut egiptꝰ· et p̄ter nomĩa arboꝝ uel herbaruꝫ
ut quercꝰ & ysopꝰ ·etiã methodꝰ et athomus que
omĩa sũt fe· ge· De nomibꝰ arboꝝ excipiũť dumꝰ
et rubus ·q̄ sũt nomĩa mas ·ge ·Philosophꝰ· et phi
localus sũt ꝯmunis generis· Pelagus et vulgus·
apud modernos in singulari numero sũt neutri ge
neris· in plurali vero mas ·ge· Inueniť etiã hic pela
gus ·& hic vulgꝰ in mas ·genere ·Pus & virus sũt
neutri ge· & indeclinabilia · Paradisus & infernus
sũt mas ·ge ·licet q̄dam dixerunt ꝙ femini· Et p̄ter
illa q̄ continenť in his versibꝰ magistralibꝰ ·Artus
dyptongꝰ nardus costusqꝫ faselꝰ· Aluꝰ cristallꝰ
sinodus· balanꝰ quoqꝫ vãnus ·Carbasus atqꝫ colꝰ
abissus humꝰ quoqꝫ botrꝰ · His herem̃ꝰ bissus iun
gať & ip̃a papirꝰ· que sũt fe ·ge·

Postꝙ fecimꝰ mentõeꝫ de genere nominũ
secũde declinatõis desinentiũ in us· nũc
etiam dicamꝰ de genere noim̃ desinẽtiuꝫ
in us· tercie & quarte declinatõnis· Scias ergo· ꝙ
nomĩa tercie declinatõis desinẽtia in us ·sũt neutri
generis · vt corpꝰ corporis· & pectꝰ pectoris· pre
ter mus & lepꝰ· q̄ sunt mas ·generis. Vel dic ꝙ le-
pus est ꝯmiscui generis sub articulo masculino·
Et p̄ter grus· sus & ligus q̄ sũt cõmunis generis·
Vetus & intercus sũt oĩs generis· & p̄ter dyptõ
gata· vt fraus & laus· & ꝓducentia penul· crescẽ
tis gti· vt virtꝰ virtutis & tellus uris ·p̄ter venꝰ
veneris· & pecꝰ pecudis q̄ sũt fe ·ge ·sed pecus pe
coris est neutri ge · Noĩa vero quarte declinatõis
in us. desinẽtia sũt mas ·ge· vt visus auditus · Preť
nomĩa arboꝝ· vt quercꝰ & laurꝰ que sũt feminini
generis· Et p̄ter illa que cõtinenť in his versibus·
Porticus atqꝫ tribus nurus manus aut anꝰ ydus
Sic acus atqꝫ domus penus specus excipe socrus
que sunt femini generis· Specus tamẽ & penꝰ sũt
aliq̄ndo masculini generis in eadẽ declinatõne·

In er· sunt masculini generis· vt pater & magister·
p̄ter mulier mater & linter· q̄ sunt femini generis·
Et p̄ter iter ·spinter · ruder . iuger · vesp ꝓ tem-
pore· & cancer ꝓ morbo scđm veteres · Et preter
habentia u ·consonantẽ vel b· añ er . vt ver veris·
& tuber tuberis nisi sint adiectĩa· vt saluber· & p̄
ter nomĩa fetuũ terre· vt piper & papauer q̄ sunt
neutri generis · De habẽtibꝰ u ·consonantẽ vel b·
ante er· Excipiũť ista puluer & imber cũ suis ꝯpo
vt september october q̄ sunt masculini ge · De no
minibꝰ fetuũ terre excipiunť ista ·acer nomẽ arbo-
ris qđ est femini ge ·cucumer oleaster & apiaster·
sunt mas ·ge· Degener & pauper sũt ꝯmunis gñis
declinatõe ·sed constructõe sunt omĩs ge · Vber
vero q̄ndo stat ꝓ abũdãtia est oĩs ge · constructio
ne· sed ꝯmunis declinatõne· qñ aũt est ꝓ mãmilla
est neutri generis·

In ir· sũt mas ·ge ·vt vir & leuir· Preter ir pir · &
gadir q̄ sunt neutri ge· Martir est ꝯmunis ge·

In ur· sũt neutri ge· vt murmur· et guttur· Sꝫ mur
mur· ris. fuit olim mas ·ge· Vñ in euangelio ioban
nis Multꝰ murmur erat ĩ populo· p̄ter ꝓpria noĩa
viroꝝ ·vel deoꝝ· vel gentilia · seu auiũ appellatĩa
et habẽtia x· vel f· vel t· ante ur· vt auxur nomẽ io
uis. astur · vultur ·turtur ·et furfur q̄ sũt masculini
generis ·Et p̄ter verbalia q̄ hoĩbꝰ imponi possũt·
vt fur et augur ·q̄ sunt cõmunis generis· Satur ve
ro est masculini generis·

In eus ·dyptongũ desinẽtia· et maxime secunde de
clinatõnis sũt greca et mas ·ge· vt orpheus o rphei
In um ·sũt neutri ge· vt templum scamnũ· Preter
composita ab obliq̄s· vt paterfamiliaꝝ et magister
militũ q̄ dinoscunť ex suis principijs. Centũ vero
est omĩs generis nũi pluralis et indeclĩabile· Et p̄
ter ꝓpria nomĩa viroꝝ· vt omẽbonũ q̄ sunt mascu
lini generis. Et p̄ter ꝓpria noĩa mulieꝝ· vt dorciũ
et philorciũ q̄ sunt femini generis

De tercia declinatõne

Tercia declinatõ habet decẽ lr̃as termina
les· scꝫ a· e· o· l· n· r· s· x· c· & t· A vt poe-
ta· E· vt sedile· O· vt virgo· L ·vt mel·
N· vt carmen· R· vt pater· S· vt ciuitas· X· vt fe
lix· C· ut lac· T· ut caput· Termĩatões vero habet
nõiatiui septuagĩta & octo· vel circa hoc Desinũt
em̃ noĩa tercie declinatõis in a· correptã· ut hᵒ poe
ma poematis In e· correptaꝫ· ut hoc monile In o·
correptã· ut virgo ginis· dido didonis In al· corr̃·
vt hic sal hoc tribunal In el· corr̃· neu · vt hoc mel
huiꝰ mellis In el· ꝓductam barbara· ut hic daniel
In il· correp· ut hic pugil In ol· ꝓductaꝫ· ut hic sol
In ul· corr̃· ut hic & hec exul In an· ꝓductã· ut hic
pean peanis In en· correptã· ut hoc flamen flamĩs
In en · ꝓductã· ut hic siren sirenis In in· ꝓductam
vt hic delphin delphinis In on· ꝓductã greca mas
culina vel femina· ut hic mẽnon nonis· hec sindon
huiꝰ sindonis In ar correptã· vt hoc calcar ris· In
ar· ꝓductã· vt hic nar naris In er correptã· ut hᵒ
tuber huiꝰ tuberis In ꝓductã er· ut hic ver huius
veris In ir cor· vnũ neutrũ hoc gaddir huiꝰ gaddi
ris Quidam addũt hic abbadir huiꝰ abbadiris · la
pis est quẽ ꝓ ioue deuorauit saturnus· sed in vsu
non inuenitur In or ꝓductam· vt hic & hec autor
huiꝰ autoris In ur correptam· vt hic & hec augur
auguris In ur ꝓductam vnũ inueniť cõmune duũ
generũ. vt hic & hec fur huiꝰ furis In as correptã
vt hic & hec archas huiꝰ archadis Gentile ĩ as ꝓ
ductam· vt hic athlas huiꝰ athlantis In es correp·
vt hic & hec & hoc teres teretis In es ꝓductam .
vt hic verres verris In is correptam· vt hic paris
genitio huius paridis vel paris vel paridos· Dtõ
huic pari vel paridi ·Accusatio hũc parim paridẽ
vel parida· Vocatio o paris Ablatiuo ab hoc pari
paride vel parida In is ꝓductam· ut hic & hec dis
appellatiuũ huiꝰ ditis In os correptã· vnũ latinum
neutrũ hoc os huiꝰ ossis· quia etiam hoc ossum an
tiquissimi protulerunt In os productaꝫ· ut hic he
ros herois In us correptam· ut hic lepus leporis·
hic & hec ligus liguris In us productaꝫ ·ut hic &
hec sus huiꝰ suis· In is greca hec herinis huiꝰ inis
In aes latinum vnuꝫ masculinũ· ut praes huiꝰ prae
dis· & vnum neutruꝫ hoc aes huius eris In aus la
tina duo feminina hec laus huiꝰ laudis· hec fraus
fraudis In ans latina· ut hic quadrans quadrantis·
hec glans glandis In ens latina· ut hic & hec & hᵒ
parens parẽtis In ons latina· ut hic & hec & hoc ĩ
sons insontis In uns latina mascu· hic aruns huius
arũtis In yns vnũ grecũ inueniť feminum · hec ty
tins huius tytintis · In ars latina· ut hec ars huius
artis In ers latina omĩs generis· ut hic & hec & hᵒ
iners inertis In ors latina· ut hic mauors huius ma
uortis· hic et hec & hoc concors ꝯcordis· In urs la
tina ꝯmunia trium generum· ut hic et hec et hoc ti
burs huiꝰ tiburtis gentile· In uls vnũ latinũ femĩ
num· hec puls· huiꝰ pultis· In ems· vnum latinum

femininũ· hec hyems· huius hyemis· In abs · ut hic arabs· hꝰ arabis· hec trabs hꝰ trabis · Vetustissimi etiaꝫ trabes ꝓferebãt ꝓ trabs · In ebs · coꝛ · latina omĩs generis · ut hic & hec & hoc celebs celibis. In ebs· ꝓductã vnum feminũ latinũ · hec plebs hꝰ plebis· Dicit̃ tam̃ & hec plebes· huiꝰ plebei· Lucanus in tercio· Nescit plebes ieiunia timere· In obs femina latina · hec scobs huiꝰ scobis· In ibs· vnum latinũ mas· hic calibs huius calibis· In urbs. vnum feminum · hec vrbs huiꝰ vꝛbis. In aps · vnũ feminum · hec daps huiꝰ dapis · Sed ntũs in vsu freq̃nti non est · In eps· vnũ latinum masculinũ· & q̃daꝫ oĩs generis· hic mãceps huius mancipis · & hic & hec & hoc ꝑticeps· hꝰ ꝑticipis· Adeps vl' adipes ĩ vtroq; genere inuenit̃ · In ops. vnũ latinum inueĩt̃ feminũ· Vnde hec ops huiꝰ opis· nomẽ mrĩs deoꝝ vel copia· cuiꝰ quoq; ntũs in vsu frequenti non ẽ· sed illiꝰ qđ ex eo cõponit̃ ꝯmune omĩs generis · ut hic & hec & hoc inops inopis · Vetustissimi tamẽ hic & hec & hoc ops & cops ꝓ opulentus & copiosus ꝓferebant· In ips· greca · ut cinips cinipis. In irps· latinũ vnum · vt hic & hec stirps huiꝰ stirpis · In alx · vnũ feminũ. ut hec falx huiꝰ falcis · In ax · coꝛr. latina & greca · ut fax facis · hic abax abacis · qđ tñ & hic abacus· huiꝰ abaci frequẽter inuenitur · In ax ꝓductã · ut hic pheax huiꝰ pheacis In ex · coꝛreptã · ut hic lelex · huiꝰ lelegis· & hic ilex ilicis· In ex· ꝓductã latina mas· vel femina · vel ꝯmunia triũ geneꝝ · ut hic rex· huius regis · hec lex · hꝰ legis· hic & hec & hᵒ exlex exlegis · In ix· coꝛ · latia masculina & femina· hic calix· huiꝰ calicis· hec pix· huiꝰ picis· hec nix· huiꝰ niuis· In ix· ꝓductã greca & latina masculina etiã fe· vel ꝯmunia triũ generũ vt hic phoenix. huiꝰ phoenicis· hec coꝛnix huius coꝛnicis· hic & hec & hoc felix· huiꝰ felicis· In ox· coꝛrep· feminũ · hec nox· huiꝰ noctis · & ex eo cõpositũ ꝯmune trium geneꝝ · hic & hec & hoc ꝑnox huiꝰ ꝑnoctis· In ox· ꝓductã· hec vox · huiꝰ vocis· In ux· coꝛrep · mas· & fe· ge· hic volux volucis · hec nux nucis · hic & hec dux · huiꝰ ducis· In ux · ꝓdu· mas · vel fe · ge · ut hic pollux pollucis· In ix· greca tam mas · q̃ fe · hic sandix sandicis · hec stix stigis · In aex· fe · hec faex· huius faecis · In aux· vnum feminũ · vt hec faux· huiꝰ faucis· In anx· vnũ · hec lãx· huius lancis· In unx · vnũ cõmune · hic & hec ꝯiunx huius cõiugis · In arx· vnũ feminũ· hec arx huiꝰ arcis· In ac· vnũ neutrũ inuenit̃· hoc lac huiꝰ lactis· In ec. vnum neutrum · ut hoc allec allecis· In ut · ut hoc caput huius capitis· ¶ De genere nominum·

DE generibꝰ ꝑdictarum terminatõnũ aliquid nũc dicamꝰ· Et gratia tercie declinatõis etiam de generibus aliaꝝ declinationũ in ꝑdictis termiatõibꝰ fmiẽtiũ subiũgamus

OMnnia noĩa desinentia in a. in ntõ casu singulari sũt fe · generis· ut musa · ꝑter ꝓpria nõia viroꝝ · ut catalina · Et fluuioꝝ vt tyria · secana. Et nõia officioꝝ ad mares ꝑtinẽtia vt scriba lixa nauta collega · Et noĩa populoꝝ · vt geta & sarmata q̃ sunt mas· generis· ꝑter dama talpa panthera q̃ sunt ĩcerti generis· Cometa et planeta que sũt mas ·ge · Et ꝑter cõposita & deriuata a verbis vel ꝑticipijs a masculinis nõ trãsfoꝛmata vt aduena indigena · Et gentilia seu patria · vt frãcigena & niniuita · Et imitatiã · ut pꝛistianista que sũt ꝯmunis generis· De ꝑdictis cõpositis excipiũtur a pario cõposita · ut vipera & puerpera que sũt tm̃ feminĩ ge · Et ꝑter nõia tercie declinatõis · vt dogma matis · sophisma matis q̃ sũt neu · ge · Et ꝑt greca seu barbara. ut mãna osãna alleluia · Et nõia literaꝝ · ut a · & k. h · que sũt neu· ge· & indeclinabilia · Scias tñ q̃ hmõi nõia greca vel hebrea · ut mãna pasca declinant̃ ut frequẽtius ꝭm terciã declinationẽ · ut hoc pasca catis· et hoc manna tis· Inuenit̃ etiã irregulariter ĩ ꝑma declinatõe neu .ge · ut hoc pasca huiꝰ pasce · Pluralia oĩa in a · sunt neutra · vt arma et castra · Preter nũalia desinẽtia in gĩta · ut triginta et q̈dragĩnta que sũt oĩs ge · et indecliabilia Nam nũalia a quattuoꝛ vsq; ad centũ inclusiue vtrobiq; sũt nũi pluralis omĩs generis et indecli· ꝑter cõposita ex vnus duo et tres · vt vigintiunus trigintaduo quadꝛagitatres ꝛc̃ · que sequunt̃ naturam ꝯponentiũ in fine q̈ntum ad genus et declinationem · ut patet

IN e · desinẽtia sũt neutri generis · ut mare sedile · ꝑt in fine accẽtuata · ut libie et agathe que singularia sũt et feminĩ generis Et ꝑter cõposita vel sillabicata que dinoscunt̃ a suis pꝛincipijs · ut quisq; & oꝛbisterre Pluralia in e. sũt feminĩ gñis · ut athene ꝑter cepe et cete. et que · plurale cuiꝰ gtũs ẽ quoruꝫ que sũt neutri generis Mille vero ẽ omĩs generis nũi pluralis et indeclinabile

DEsinẽtia in i · sũt neutri generis · ut gũmi et sinapi · ꝑter q̃ qđ est masculini generis et ꝑter ꝯposita ab obliq̃s · ut hmõi istius modi que sunt omĩs generis et indeclinabilia Frugi nichili coꝛdi mãcipi et nemãcipi sũt obliq̃ casus q̇ figuratiue iungunt̃ omĩbus casibus

DEsinẽtia in o · sunt masculini generis · ut sermo onis · et ligo ligonis Preter ꝓpria nomĩa mulierũ · ut dido didonis Vel locorum · ut carthago Et vnũ appellatiuũ qđ ẽ caro et verbalia desinentia in io · ut legio onis . et lectio lectionis · et habẽtia d · vel g · ante o · mutantia o · ĩ i · in genitiuo · ut dulcedo dulcedinis et caligo caliginis que sunt feminĩ generis De habẽtibus d · vel g · ãte o . excipiunt̃ oꝛdo et cupido ꝓ filio veneris que sũt masculini · generis Cupido aũt ꝓ cupiditate est feminĩ generis Margo cardo bubo sũt incerti generis Octo est numeri pluralis et ĩdeclĩabile pseudo est indeclĩabile et oĩs generis in vtroq; numero · vt pseudo apostolꝰ · pseudo ꝓphete sicut dic̃ hugͦ · et q̃ ĩueĩatur in plurali numero patet apocalipsis · vj · vbi dicit̃ Vide de ore pseudo ꝓphete exisse spiritꝰ tres immundos Duo et ambo q̃nq; sũt masculini generis q̃nq; neutri O nomẽ lrẽ et pondo sũt neu · ge · et indeclinabia · et ꝑter nemo homo latro põpilio · et hmõi verbalia · ut bibo bibonis et comedo donis que sunt ꝯmunis generis

IN u · desinẽtia sũt neutri gñis · vt coꝛnu veru Barbara si inueniant̃ et sint ꝓpria noĩa viroꝝ sũt mas · generis · vt esau

IN b · nullũ nomẽ latinũ ĩueĩt̃ Barbara si ĩueĩantur et sint ꝓ̇pa nõia viroꝝ sũt mas · ge · ut iacob iob

IN c · duo neutra ĩueniunt̃ vt lac ctis allec cis Barbara si ĩueniantur ꝓ̇pa nõia sunt mas · ge vt ysaac

IN d · duo neutra ĩueniũt̃ . ut qđ et aliud abacuc Barbara si ĩueniãtur ꝓ̇pa nõia viroꝝ sũt mas · gene

IN g · nulluꝫ latinũ inueĩtur · et barbara si ĩueniãtur et sint ꝓ̇pa nõia viroꝝ sunt masculini generis · vt gog et magog ris · ut dauid

IN t · sũt neu · ge · vt caput cũ suis cõpõitis vt sinciput · ꝑter ꝯpõita et sillabicata que dinoscũt̃ ex suis ꝑncipijs · ut q̇libꝫ Quot et tot cũ suis ꝯpõitis · ut aliquot que sũt oĩs ge · nũi pl'alis et indeclinabilia .

IN al. sũt neu. ge. ut aĩal. p̃ter sal qđ apud ãtiquos fuit neu. ge. apđ nos ē mas. ge. Barbara vero ꝑp̃a nõia sũt masculini generis. ut hanibal

IN el. sũt neu. ge. vt mel & fel. p̃ter nõia ꝑp̃a viro rũ. vt michael. gabel. raphael. daniel. vriel. ioel q̃ sũt masculini generis.

IN il. sũt masculini generis. vt pugil. p̃ter vigil & puigil q̃ sũt cõis ge. Nil & nichil sũt neu. ge. & in= declina. ꝓp̃ria nõia mulierꝝ sũt fe. ge. vt tanaq̃l & abigail

Desinẽtia ĩ ol. sũt mas. ge. vt sol p̃ter nõia mulierꝝ q̃ sũt fe. ge. vt nichol.

IN ul. sũt mas. ge. ut ꝯsul. p̃ter exul & pre sul q̃ sũt omis generis

IN am. vnũ ĩueĩt̃ qđ ē oĩs ge. & ĩdeclina. vt nequã Barbara ꝑp̃a nõia virorꝝ sũt mas. ge. vt adaz abrã abraã. Sillabicata dĩnoscunt̃ ex suis p̃ncipijs. vt quisq̃ quisnam quispiam

IN em. duo neutra inueniũt̃. vt tantũdē. & m. no= men lrẽ Totidẽ vero ē oĩs ge. plural' nũi & ĩdecli. Hierusalẽ vero & bethleẽ sũt fe. ge. & indeclina. numeralia q̃dẽ sũt oĩs ge. pluralis numeri & inde= clina. vt nouem decem & septem

Desinẽtia in im. sũt neu. ge. vt cym nomẽ vici. Barbara ꝑp̃a noĩa virorꝝ sunt mas. ge. vt ioachim. numeralia sũt oĩs ge. & indeclina. vt duodecim tredecim

IN an. sũt mas. ge. vt titan & pean

IN en. desinẽtia sũt neu. ge. vt nom̃ noĩs. carmẽ car minis. p̃ter ꝯpõita a cano. nis & nõib⁹ instrm̃torũ vt cornicen tibicen & fidicen. Lien & rien ren splẽ pecten & flamẽ ꝓ sacerdote iouis. & hymẽ ꝓ deo nuptiarꝝ q̃ sunt mas. ge. Syren vero ē fe. ge.

IN im. duo inueniũt̃. vt cherubĩ & seraphim q̃ sunt neu. ge. & pluralis numeri & ĩdecli. Delphin v̊o ē mas. ge.

IN on. sũt mas. ge. vt symeõ. p̃ter ꝑp̃a noĩa locorꝝ. vt sidon. vl' vestiũ. vt sindon q̃ sũt fe. ge. Et p̃t greca. vt ylion & peleon q̃ sunt neu. ge.

IN ar. sũt neu. ge. ut calcar & torcu & indecli. lar. p̃ter noĩa ꝑp̃a virorꝝ. vt cesar. & fluuiorꝝ. vt nar. & p̃t lar & lucar. q̃ oĩa sũt mas. ge. par cũ suis ꝯpõitis ē oĩs ge. vt separ ꝯpar dispar impar.

IN or. sũt mas. ge. vt amor p̃t vxor soror & arbor. q̃ sũt fe. ge. & p̃t ador marmor equor & cor q̃ sũt neu. ge. Ador v̊o ē neu. ge. & ĩdecli. & p̃t ꝯpõita a colore. vt bicolor. & a decore. vt dedecor. & a corpe. ut bicorpor & tricorpor. & oĩa ꝯpatĩa exce pto senior. & p̃t auctor & mẽor cũ suis ꝯpositis. vt ĩmẽor q̃ sũt cõis ge. Quattuor v̊o ē oĩs ge. nũi p'lalis & ĩdecli.

IN as. sũt fe. ge. vt pietas. p̃t ꝑp̃a noĩa virorꝝ. vt mecenas q̃ sũt mas. ge. Et p̃t gẽtilia seu patria. ut rauẽnas et arpinas. et nõia q̃ ĩ portãt dĩgtatẽ. vt p̃mas et optĩãs que sũt cõis ge. et p̃ter as. mas. et vas vadis que sũt mas. ge. Vas vasis ē neu. ge. et p̃ter phas et nephas que sũt neu. ge. et ĩdecl'. nugas vero ē oĩs ge. et ĩdecli. et p̃t cõ põita vel sillabicata que dĩnoscũt̃ ex suis p̃ncipijs vt q̃sputas et paterfamilias

IN es. sũt fe. ge. vt res et spes. p̃t dies qđ ĩ singula ri numero ē ĩcerti ge. In p'lali vero ē mas. ge. et p̃t ꝑp̃a nõia virorꝝ. vt vlixes. et nõia ꝑplorꝝ. vt araxes et p̃ronomica. vt p̃amides. et p̃ter verres lebes et meridies. et corr̃. penl. crescẽtis gt̃i. vt limes mitis trames itis. q̃ oĩa sũt mas. ge. De corr̃. penl. crescẽ tis gt̃i excipiũt̃ ista abies cõpes teres stipes veges teges et seges q̃ sũt fe. ge. Inueĩt̃ etiã ꝯpes ĩ mas. ge. ĩ trenis. Agg̃uauit ꝯpedẽ meũ. et p̃ter ꝯuenien tia vtriq3 sexui. ut miles q̃ sũt cõis ge. et alijs reb⁹ q̃ sũt oĩs ge. ut teres et locuples. Es eris ē neu. ge.

IN is desinẽtia sũt fe. ge. vt auis. preter ꝯueĩentia vtriq3 sexui. ut iuuenis et amabilis q̃ sunt cõis ge. Et p̃ter corr̃. penul. crescẽtis gt̃i. ut lapis dis. et habẽtia duas ꝯsonantes añ is. vt postis et vectis. Vel vnã duplicẽ ꝯsonãtẽ. ut axis. et p̃ter illa quorꝝ penl. sillaba termĩat̃ ĩ vnã ex liq̃dis. vt torq̃s et col lis Et hñtia n. añ is. vt panis et funis que oĩa sunt mas. ge. De corr̃. pnl. crescentis gt̃i excipiunt̃ p̃rõ nomica. vt priamis priamidis que sunt fe. ge. De hñtibus n añ is. excipiunt̃ canis et iuueĩs que sunt cõis ge. Clunis et finis sũt ĩcerti gñis Et p̃ter illa que ꝯtinẽt̃ ĩ his versib⁹ Dyploys et cassis cuspis capis & clamis absis. Aspis glis febris et erinis eumenis alpis. Lis neptis lactis pollis pixisq3 pa rapsis. Piramis et peluis pellis tussis mala pe stis Restis et orexis turris vallis quoq3 vestis. que sũt femĩni ge. Et p̃ter edilis et caulis et q̃s cũ suis ꝯpositis. ut siq̃s neq̃s et aliq̃s Et ꝯpõita ab h° nõie as assis. ut monossis et tressis q̃ sũt mas. ge. Semẽ tis vero ē fe. gñis Semis ꝓ dimidio ē oĩs gñis Se mis vero ꝓ semisse ē mas. gñis. et p̃ter pugillaris ãnalis anularis auricularis natalis cardialis subte laris et nõia mensiu3. ut q̃ntilis et sextilis que oĩa qñ sũt fixa sũt mas. gñis. sed qñ sunt mobilia sunt cõis generis Molaris ꝓ dẽte ē masculĩ ge.

IN os desinentia sũt masculini gñis vt ros et flos p̃ter dos cos glos et arbos et p̃ter nõia insularum vt rhodos que sũt feminini generis. et preter bos sacerdos custos et compos que sunt cõmunis ge. Os oris et os ossis sunt neu. ge. et p̃t greca. ut me los et chaos ylios pelios q̃ sũt neu. ge. et indecli.

De desinẽtib⁹ vero in er ir ur us eus um. quia sunt termĩatões nt̃i secunde decli natõnis dixi supra vbi determinaui đ for matõne casuũ secũde declinatõnis Genera aũt su pradictarũ termĩatõnũ de quib⁹ non ē habitum sic breuiter possũt colligi

Nomina desinẽtia in x sũt femini generis vt pax pacis Preter cõuenientia vtriq3 sexui. vt dux et ꝯiunx que sũt cõis gñis et p̃ter adiectĩa. vt felix et capax que sũt omis ge neris. et p̃ter polisillaba habẽtia e ãte x. vt vertex cis cimex cis pulex licis que sũt masculini generis De quib⁹ excipit̃ suppellex ctilis et vibex cis s̃m quosdam Magister bñ dicit. q̃ dicendum ē hec vi bix cis p̃ i. sicut lodix. et p̃ter ꝑtinentia solis mulie ribus. vt pelex pelicis. et nõia fetuũ terre. vt carex cis et ilex ilicis que sũt femĩni gñis. et p̃ter cortex silex et linx lincis que sunt incerti generis. De no mĩb⁹ fetuũ terre excipit̃ frutex ticis qđ est mascu lini ge. Calx cis ꝓ pede ē mas. ge. ꝓ cemẽto vero ē fe. ge. Natrix tricis et fornix nicis. et ꝑtinẽtia ad so los mares. vt rex et iudex etiã grex et ꝓp̃ria nõia virorꝝ. vt ayax vel fluuiorꝝ. vt atax que sũt mascu lini gñis Victrix et vltrix in nt̃õ acc̃o et vc̃o singu lari sunt fe. ge. In alijs vero casibus sunt adiectĩa Vñ vers⁹ Victrix victricẽ victrix dat femĩa sola Sic vltrix reliq̃s dat gen⁹ oẽ scola Cetera vero hu iusmõi verbalia sũt tm̃ fe. ge. vt hec amatrix h⁹ cis

Monosillaba desinentia in duas cõsonãtes sũt femĩni ge. vt ars artis pars partis. Preter mons fons pons dens mars et stirps pro trũco que sũt masculini generis Stirps vero ꝓ ꝓgenie ē fe. ge. Stips stipis ꝓ obolo est fe mini gñis s3 tũc nõ hab3 r. et p̃ter adiectiua. vt sõs et insons. que sunt omis generis.

Polisillaba desinētia in duas cōsonātes sūt
masculini generis ut auceps aucupis ·et
forceps forcipis ·que ſm antiquos fuerūt
etiā femi geñ· De his excipiūtur hiems· & cohor
tis ·que sunt femi generis· Et adiectia· vt cōcors
& insipiēs·que sunt omīs ge. bidēs et serpēs. sunt
ge· incerti uel cōis· ut quidā volūt· Et pter conue
niētia vtriq3 sexui ·ut celebs celibis· & gētilia seu
patria·vt arabs bis ·que sunt cōis ge·

Genitiuus tercie declinatōnis in is· desinit
cor·excepto vno monasillabo· hec vis huꝰ
vis·ꝗuis alie omēs declinatōes ꝓducant
hāc terminationē eiusdē casus ¶ Oportet vero sci
re ꝙ in ꝗbusdā pares habeat gēs tercie declinatio
nis suo nēo sillabas· In quibusdā vna·in alijs dua:
bus sillabis vincat· Et pares quidē habet in nomi:
nibus in e·desinētibus cor· vt hoc mare huiꝰ maris
& in quibusdā in er ·uel in es ·uel in is·tam cor· ꝙ
ꝓdu·exeūtibus· vt hic pater huius patris·hic ver
res huius verris· hec cedes ·huius cedis·hic collis·
huius collis·hec vis huius vis·hec auis huiꝰ auis·
In aliis aūt omibus eiusdē declinatōis noibꝰ ·vna
sillaba supat nēm gēs· vt scema matis ·cōsul cōsulis
pecten ctinis ·baccar caris· lis litis·apex apicis·
¶ Excipitur hec caro huius carnis· in quo pares
hñt sillabas · genitiꝰ et nomiatiuꝰ·& senex senis·
suppellex ctilis·in quo duabꝰ sillabis vincit geniti
uus nominatiuū·hmōi quoq3 nominatiuū· quidam
similē genitio ꝓtulerūt · & omīa que a capite com
posita sunt·que in ps. desinūt· similiter hñt duabus
sillabis minꝰ in nominatio ꝙ in genitīo· vt anceps
ancipitis ·biceps pitis· cēticeps pitis.que veteres
in es ꝓferētes·ſm regulā declinabāt. ancipes pitis
bicipes pitis ·cēticipes pitis ·sicut hospes pitis · so
spes spitis· Iuniores uero gandētes breuiloquio ꝑ
cōcisionē eam ꝓtulerūt·quod et in alijs dictionibꝰ
fecisse inueniūtur · vt dic duc fac· & fer ꝓ dice du:
ce face & fere· Necnō etiā vocatios in ius terminā
tium ꝓpriorꝫ nominū · vt virgili . ꝓ virgilie dicētes
¶ De formatōe aūt· & accētu genitī tercie declia
tionis· mlta vtilia supra dixi in secūda pte· vbi egi
de accētu medie sillabe· siue penul·sillabe · Nota ꝙ
genitiuꝰ tercie declinatōis terminatꝰ in is.cor· vt di
xi Licet figurate aliqñ termineꝰ in i Vnde vsualr
dicitꝰ Lex moysi ꝓ moysis· Itē achilli inueniꝰ pro
achillis·sicut probat pris ·in quinto libro vbi agit
de nomibus desinētibus in es ꝓductā Et introdu
cit istū versum virgilij, in primo eneid· Troas re:
liquias danaū atq3 immitis achilli ·greca etiā ꝗdā
in i ·ꝗdam in oy·ꝗdam in os ·terminānt genitiuū·&
p̄cipue patronomica femīa

Datiuus tertie declinatōis nascitꝰ a genitio
abiecta s· & ꝓducta i· vt hoc mare ma:
ris mari Inueniūtur poete rarissime ī gre
cis nominibus· que apud grecos in i ·correptā ter:
minānt supradictū casum ·ipsi quoq3 eū corripiētes
Statiꝰ in primo achilleidos Palladi litore celebra:
bat schyros honorem

Accusatiuꝰ tercie declinatōnis fit is.geni
tiui mō in em ·modo in im ·cōuersa· vt huꝰ
solis hūc solem ·huiꝰ tiberis hūc tiberim
Nam scire debes ꝙ accusatiuꝰ singularis tercie de
clinatōis·qñ3 in em tm̄ ·qñ3 in im tm̄ ·qñ3 in em· et
in im simul· Accusatiuus desinēs i em·in masculīo
& in femīo & cōi ge·formatu r a genitīo singulari
is· in em· vt patris patrē· Quedā tñ greca faciunt
acusatiuū in em ·& in a· vt aerem uel aera Itē ꝗd a3
greca desinētia in is ·habētia pares sillabas in nomi
natiuo & genitio casu singulari ·faciūt accusatiuū
singularē in im tm̄· vt tigris tigrim Ista nouē nōia
latina·faciūt accusatiuuū ī im · & in em· & cōtinētꝰ
in istis duobus versiculis Est clauis nauis puppis
turrisq3 securis. Vestis auis peluis facit em·silʼ im.
quoq3 febris ¶ Ista ꝗnq3 noīa latina faciūt accusa
tiuū in im·tm̄·que cōtinētur ī hoc uersiculo Im tm̄
faciūt hec quartū noīa casum Vim burim tussim:
maguderimq3 sitim Cetera latīa nomīa faciūt accu
satiuū in em · tm̄ Scire etiā debes ꝙ sicut dicit p̄s·
in vij ·libro vbi agit de accusatiuo tercie d̄clinatio
nis Nō potest ab alio nomiatiuo nisi in is·desinēte
ī im accusatiuꝰ proferri Et post pauca subdit p̄s·
In grecis aūt uomibus frequēter inuenimus auto
res tam in hac ꝙ in alijs declinatōibus grecos ple
runq3 seruātes accusatiuos·ut titana syrena toraca
lampada ·pro titanē syrenē toracē lampadē· ꝗuis
plautus hāc lampadē dixit·tene inquit hāc lampa:
dem ·imo ego hāc tenebo

Vocatiuus in tercia declinatōe similis est
nomiatiuo suo·ut hic cicero ·hic cōsul · o
cicero.o cōsul. Inueniūtur tñ greca· que
vocatiuū grecum seruāt · vt tibris.o tibri pallas.o
palla Virgilius in xj· Quin ego nō alio digner te
funere palla

Ablatiuus tercie declinatōis in alijs per e·
cor·in alijs per i· ꝓductā in alijs per e· &
ꝑ i·proferꝰ ¶ Sex regule assiguanꝰ d̄ no:
minibus tercie declinatōis faciētibus ablatm̄ in i·
tm̄ · Prima hec est In i·faciūt ablatm̄ neutra· que
in e cor·desinūt· & suut appellatiua·ut hoc mare ab
hoc mari·& est similis huiusmōi ablatiuus suo da:
tīo huic mari ab hoc mari Vetustissimi tñ solebāt
hmōi noīm ablatm̄ etiā in e· proferre Ouidiꝰ in v·
fastorꝫ Cur tibi pro libitis. claudūtur rete leones·
Rete dixit pro reti Excipiꝰ gausape·quod facit ab
latiuū in e Horatiꝰ in secūdo sermonū His vt sub
latis puer alte cinctus acernā· gausape purpureo
mensam ptersit & alter · Vnde ꝑsius quasi in e· tm̄
desinēte supradicti nomis ablatiuo gausapa dixit
pluralē nō gausapia Iam clamides regū ·iam lutea
gausapa captis Antiquissimi tñ ·& hic gausapes·
& hec gausapa. & hoc gausape· & plurale neutri
hec gausapa · quasi a nominatiuo hoc gausapum
ꝓtulisse inueniūtur Vnde cassius ad mecenatem·
gausapo purpureo salutatus Seneca ouidiū seꝗns
gausapa si sumpsit gausapa sumpta probet Pro
pria desinētia in e·similē hñt uominatiuū ablatiuo
vt hoc p̄neste·ab hoc preneste·hoc planitale ·abla:
tiuo ab hoc planitale · Virgiliꝰ in viii ·eneid· Qua
lis eram cū primā aciē p̄neste sub ipa Figurate em̄
ad vrbē reddidit ipsa·cū ꝓprium opidi neutrꝫ est·
¶ Secūda regula hec est Q illorꝫ ablatiꝰ in i·ter
minatꝰ neutrorꝫ· que in al desinūt· vt hoc tribunal
ab hoc tribunali ·ulʼ ceruical ·ab hoc ceruicali· si au
tem sunt masculini generis faciūt in e·ablatiuū· vt
hoc hanibal·ab hoc hanibale.hic sal· ab hoc sale·
¶ Tercia regula est In i ·similiter faciunt ablatm̄
que in ar·desinūt neutra· & in obliquis casibus ꝓ
ducūt a penul · vt hoc celcar car is·ab hoc calcari·lu
car lucaris a lucari· si autē sunt masculini generis·
faciūt ablatiuū in e·tm̄ · vt hic cesar ·ab hoc cesare·
Item si sint neutra· & cor·a·penul·faciūt ablatm̄ ī
e· similiter · vt hoc nectar nectaris·ab hoc nectare
hoc iubar iubaris· ab hoc iubare Quarta regu
la est· Masculina uel cōia in er ·uel in is: desinentia

si faciūt in e. neutra ablatiuum in i. efferunt. ut hic pedester. hec pedestris. hoc pedestre. ab hoc & ab hac & ab hoc pedestri. saluber salubris salubre ab hoc et ab hac & ab hoc salubri. Virgilius in primo geor. Balantumqꝫ gregem fluuio mersare salubri. hic & hec celer. hec celeris. & hoc celere. ab hoc & ab hac & ab hoc celeri. Marcus cato de re militari. satis celeri si sint tempore. Lucanus in odissa Ac celer hasta volans perrumpit pectora ferro. Item hic & hec vtilis. et hoc vtile. ab hoc & ab hac & hoc vtili. Sciendum tamen. ꝙ si inueniantur. ꝓpria appellatiuis similia in i. facientibus ablatm̄ illa p e. ꝓferūt eū. vt iuuenalis ꝓpriū ablatiuo a iuuenale. similiter martialis ablatiuo a marti ale. & sic de alijs ꝓprijs nomibus in is. desinētibus cōsimilib⁹ intelligas. si aūt hm̄oi nomīa similia ad iectiuis sint appellatiua faciūt in i. tm̄ ablatm̄. siue sint adiectiua siue substātiua. ut cardinalis annal scolaris vitalis iuuenalis vocalis et hm̄oi. ¶ Quita regula est. noīa greca seu latina faciētia accusatiuū in im tm̄. terminant ablatm̄ in i. vt tiberim a tiberi. parim a pari. caribdim a caribdi. tigrim a tigri tussim a tussi. vim a vi. Iuuenalis i v. Seua dignū feraqꝫ caribdi. ¶ Sexta regula est. nōia mensium in is vel in er desinētia. faciūt ablatiuū in i tantum vt qntilis a quintili. aprilis aprili. septēber tēbri october ab octubri. uel octobre p o. fm̄ quosdam Iuuenalis in iij. Pallere et vinū toto nescire decembri. Possunt tn̄ etiā & cōia esse. Vn̄ kl'as septēbris dicimus Preterea simplex eoꝝ similiter inuenitur. faciēs ablatiuū in i. ut imber ab imbri. inuenit̄ etiā in e. Vnd̄ thobias Fletus vnda rigat. imbre madēt te genas ¶ Patria etiā in is. ut ianuēsis. bononiēsis in i. desinūt. ut ianuēsis ensi. bononiēsis ensi. sed fm̄ hug. hm̄oi noīa patria uel gētilia semp sunt adiectiua. hic et hec parisiēsis et hoc ense. licet substātiuent̄ in masculino & femio ge. ut habes hic in dictis. & scdm̄ hoc faciūt ablatiuū in i. tantū. qꝛ neutrū eoꝝ in nomīatio desinit in e. & hoc teneas. Bipennis cōe est et habet etiā neutrum in e. & ideo ablatiuum bipenni facit.

Septē regule assignātur de ablatiuo tercie decliatōis in e desinēte. & in i. ¶ Prima ē hec Omīa cōia trium geneꝝ ut hic et hec & hoc ferox. par. vet⁹. audax triplex artifex duplex supplex inops anceps cōcors felix. faciūt ablatiuū in e. & in i. ut ferox feroce uel feroci ¶ Secūda regula est talis Omīa pticipia triū geneꝝ cōia faciūt etiā ablatiuū i e & i i. ut hic & hec & hoc legēs. ablatiuo ab hoc et ab hac & ab hoc legēte uel legenti ¶ Tercia regula est. Omīa compatiua faciūt ablatiuū in e & in i. vt hic et hec melior & hoc melius ablatiuo ab hoc & ab hac & ab hoc meliore uel meliori. Excipitur senior. qd̄ tātū est masculini gn̄is & facit ablatiuū tātum in e vt hic senior ab hoc seniore. ¶ Quarta regula est Omīa nomīa facientia accusatiuū in em & in im. faciūt ablatiuū in e & in i. ut hec clauis. actio hāc clauē uel clauim. ablatiuo ab hac claue uel claui. Nō tn̄ cōuertit̄ regula. non enī in e & in i. desinētia in ablatiuo etiā actm omni modo in em et im termināt. ut dicit pris. ¶ Quīta regula est. verbalia desinētia in ix. feminina que possunt esse cōmunia cū neutris. ut victrix & vltrix. vnde et vltricia. et victricia. tam i e. ꝙ i i. faciūt ablatiuū Lucanus in primo Tollite iam pridē victricia tollite signa Item statius in v. thebaidos Vltricia graiis virginibus dare tela. Donās prē.

Alia autem verbalia in trix. que nō sunt omīs gn̄is in ablatiuo casu faciūt ablatiuū in e tātum. vt hec amatrix. ab hac amatrice. & sic de omibus uerbalibus femīs in ix. exceptis victrix & vltrix Sexta regula talis est. In as circūflexa gētilia uel patria ut rauēnas. arpinas. tam in e ꝙ in i. finiūt ablatiuū ut hic et hec rauēnas. ablatiuo a rauennate uel rauēnati Et sunt apud nos cōis generis. et carēt neutro. sed apud antiquos dicebāt hic & hec arpinatis. & hoc arpinate. Vnde adhuc declinationem et accētum pfecti seruamus. qꝛ videlicet ablatiu⁹ definit i i. sicut arpinatis ab hoc arpinati faciebat. definit nihilominꝰ i e. scdm̄ vsum sicut desinētia i as ut pietas. et circūflectitur vltima scꝫ as. sicut i integris circūflectebatur eadē vocalis scꝫ a. que erat penul. Vnde dicit pris. in vii. vbi agit de ablatiuo tercie declinatōis desinēte in e & in i. in fine. In as quoqꝫ circūflexa que apud veteres etiā in tis. ꝓferri docuimus. tam in e ꝙ in i. finiūt ablatiuū. ut hic et hec nostratis ab hoc nostrate uel nostrati. scdꝫ hoc ¶ Septima regula est Polisillaba desinētia in uis. ut auis. nisi crescāt in genitiuo quod dico ꝓpter puluis Et desinētia in ctis. ut vectis. & in gnis. ut ignis. uel in guis ut anguis. Nisi crescāt in gtō quod dico ꝓpter sanguis sanguinis Vel in nis ut canis Et alia fere omīa quoꝝ extrema sillaba in is desinit. a duabus incipiēs cōsonantibus. ut postis in e et in i. faciūt ablatiuū ¶ Fere dictū est ꝓpter ista uestis pestis neptis restis fustis et hostis Et habentia sc. ante is. ut piscis. fascis. que faciūt ablatiuū in e tātum. Ista etiā nomīa ymber memor teres vigil hebes. faciūt ablatiuū i e & in i. ¶ Alia uero omīa tertie declinatōis noīa in e. cor. p ablatiuos desinūt. cū omēs alie termiatōes alatiui i ōi declinatiōe pducātur. ergo siqua ex eis que debēt in e. p ablatiuū ꝓferri inueniamus p i. plata. auctoritati ascribimus que sepe etiā datiuis ꝓ ablatiuis necnō etiā pro genitiuis est vsa. Virgi. in viii. Aduectum enea classi victosqꝫ penates. ꝓ aduectꝫ classe. nisi dicamus hellenismo. i. more greco (Hellenes enī qdam greci sunt) vsum esse poetā Datio enī casui illi hoc adiūgunt uerbū. scꝫ aduectum. dicūt enī. aduecho tibi. aduectū tibi ¶ In grecis enī quādoqꝫ inuenim⁹ e pducta finire ablatiuū tā prime ꝙ tercie declinatōis noīm qꝛ magis est datiu⁹ grec⁹ ꝓ ablo posit⁹ latio. Virgili⁹ i pmo eneidos Ipe vno graditur comitat⁹ achate. Lucan⁹ in viii. signa que ab eufrate cum crassis capta sequentem

¶ De nominatiuo plurali

Nominatiu⁹ pluralis tercie declinatiōis fit a genitio singulari mutata vltia is i es ꝓducta. in masculio & femio ge. & cōibus ut huius cardinis hi cardines. huius matris he matres. huius vatis hi & he vates Neutra vero ex ablatiuo singulari faciūt nominatiuū pluralē hoc modo. si in i. uel tam in i ꝙ in e. exeat ablatiu⁹. correpta i et addita a. fit nominatiu⁹ pluralis. ut ab hoc mari. hec maria. ab hoc ceruicali. hec ceruicalia. a pare uel pari paria. a felice uel felici. hec felicia Excipitur a vetere uel veteri. quod vetera & non veteria facit Necnō ab hoc ludicri. qd̄ hec ludicra & nō ludicria dicimus. similiter excipiūtur cōpatiua que ablatiuū tam in e ꝙ in i. termināt. que in ra. ñ in ria desinūt. in nominatiuo plurali Maiora enī et minora. et plura dicimus. ꝙuis antiqui etiā pluria dixerūt Vnde compositū compluria. Terētius in phor Multa aduenieti ut fit noua hec cōpluria In

quibusdā tñ codicibꝰ īueniť ꝯplura· Gausape quo
qꝫ sicut supra diximꝰ in ablatīo tertie declinatiōis
desinente in i & ablatm̄ in e facit· Ablatiuo ab hoc
gausape· & ntūs pluralis in a desinit· gausapa em̄
& nō gausapia dicimus· Persius Iā clamides regū
iam lutea gausapa captis· lutea· i· rubicunda· Am-
plustre etiā ꝗuis facit ablatm̄ singularē ab hoc am
plustri· nt̄m tñ pluralē nō solū in a· sed etiā ī ia ter
minat· Et amplustra em̄ & amplustria· antiqui ꝓ
tulisse inueniūtur· Cicero in arato Nauibus assum
ptis fluitātia quere amplustra· Cesar in arato Ful
gent argo e stellis amplustria puppis· Alia vo neu
tra que in e termināt ablatm̄· mutata e in a· faciūt
nt̄m pluralē· ut ab hoc numie numīa· et a tp̄e tp̄a·

De genitiuo plurali·

Genitiuus pluralis tercie declinatōis nasci
tur ab ablatiuo sin· hoc mō· Cū ablatiꝰ
in i solā· uel ī e· & in i· desinit corr· i· assu-
mit vm· vt a sedili hoꝝ sediliū· ab equestri eqstriū
ab vtili vtiliū· a sapiēte uel sapiēti sapiētiū· Multa
tñ ꝑ sincopā solēt ꝓferri· ut sapiētum pro sapiētiū
merētum ꝓ merētiū· celestū pro celestiū· Virgiliꝰ
in viii· Celestū vis magna iubet ¶ Sciēdum tñ ꝗ
rarissime hec que in solā i faciūt ablatm̄· sincopā pa
tiūtur i· ꝑ genitiuū pluralē· Inuenitur tñ maꝝ pro
mariū· qui tñ raro in vsu est genitiuꝰ apud neniū
in carmīe belli punici· senex fretus pietate deū al-
locutus summi dei regis fratrē neptunū regnato
rem maꝝ ꝓ mariū· ¶ Compatiua quoqꝫ que inue
niūtur tā in e ꝗ in i· exeūtia ꝑ ablatm̄· carēt i· pel'
in genitiuo plurali· ut a maiore uel maiori· hoꝝ ma
ioꝝ Plus tñ facit pluriū· ¶ Memor etiā & vigil·
supplex et artifex· ꝗuis ablatiuū faciāt in e & in i·
faciūt tñ genitiuū pluralē ī vm· & nō in iū· ut me-
moꝝ vigilū supplicū· & artificū· Puto tñ hec etiā
ab oratoribꝰ dr̄ie causa sic ꝓferri ꝑ sincopā. qꝛ sup
pliciū & artificiū neutra singularia inueniūtur· ve
tera insuper ludicra & amplustra faciūt genitiuū
pluralē in vm· ludicꝝ· veteꝝ· amplustꝝ· hic et hec
parēs· qn̄ est nomē: duū est geneꝝ & genitiuū plu
ralem absqꝫ i· facit plerūqꝫ· hoꝝ parētum· Virgi·
in ii· eneiđ· Decora alta parētum Qꝫ aūt et pentiū
nō irrationabiliter dicitur· ostēdit actūs pluralis
in is etiā termīnās. qui ꝓprius est in ium· termīan-
tis genitiui Terētius Quid volo aut peto paren
tis meos ut ꝯmonstres mihi· Iñ e em̄ solā fīnientia
ablatiuū· si nominatiuꝰ in duas terminať ꝯsonātes
mutāt e ī i breuē· & assumūt vm· at hic mars· a ma
re· hoꝝ mariū· hec frōs a frōte· harum frōtiū· hic
fons a fonte· hoꝝ fontiū· hec vrbs ab vrbe· harum
vrbiū· hec ars ab arte· haꝝ artium· Rarissime autē
& hec supradicta· sicut illa que in i· solā termināt
ablatm̄ ꝑ sinpopā i· ꝓferūt genitiuū pluralē ¶ Ex
cipiūtur ea que desinūt in ms· uel ps· que si ñ sunt
a capite cōposita e· ablatiui in vm· cōuertūt· & fa-
ciūt genitiuū pluralē· ut hec hiems ab hieme· haruꝫ
hiemū· princeps a principe· hoꝝ principum· muni
ceps a municipe municipū· forceps a forcipe forci
pum· manceps a mācipe mancipū· A capite em̄ cō
posita et duabus sillabis abundant in genitiuo· &
triū sunt geneꝝ cōia· Itaqꝫ et ablatiuū tam in e· ꝗ
in i· & genitiuū pluralē rationabiliter in ium termi
nāt· vt hic et hec & hoc triceps· a tricipite uel trici
piti· tricipitiū· nisi sincopa fiat· preceps tñ precipi
tum vsualiter facit· ¶ Et scias ꝗ cōsors & cohors
faciūt cohortū· & cōsortū· ꝯm cōem vsuꝫ· Illa quo
qꝫ que habēt pares sillabas. tam in genitiuo ꝗ ī no

minatiuo mutāt e in i· & assumūt vm. vt hic collis
huius collis· ab hoc colle· hoꝝ colliū. hec edes hꝰ
edis· ab hac ede ediū. hec cedes a cede cediū· Nisi
hec quoqꝫ ꝑ sincopā i. ꝓferētur ¶ Frequētiꝰ tñ ī
es terminata absqꝫ i· inueniūtur· ut vatū ꝓ vatiuꝫ
Virgiliꝰ in iiij· eneiđ· Multaqꝫ preterea vatū p̄di
cta prioꝝ Cicero· uestraꝝ sedū temploꝝūqꝫ causa
Excipiūtur iuuenis a iuuene iuuenū. canis a cane
canū· panis a pane panum· carēt em̄ i. penul. semꝑ·
Vnde versus Is par prestat ium· iuuenis canis ex-
cipe panis· In as quoqꝫ latina mutāt e ablatiui in i·
& assumunt vm· vt ciuitas a ciuitate ciuitatiū· ꝓbi
tas a probitate ꝓbitatium In his tamē frequēter·
immo semꝑ apud modernos solet fieri cōcisio i· in
genitiuo plurali· a ciuitate ciuitatū· a probitate ꝓ
bitatū· ¶ Similiter desinētia in is lōgam mutāt e
ablatiui ī i· & assumūt vm. & faciūt genitiuū plu
ralem vt quiris a quirite· hoꝝ quiritiū. lis a lite li-
tium. samnis a samnite samnitiū· dis a dite ditium
Sed hec quādoqꝫ proferūť per sincopā· ut a quiri
te quiritū· ¶ Nomina semꝑ pluralia· que in es de
sinūt· i· que ex se nō habēt singularia· genitiuū plu-
ralem in ium faciunt· ut he vires haꝝ virium. hi pe
nates hoꝝ penatium· hi quinqtres hoꝝ quinqtrium
hi & he tres· hoꝝ et haꝝ & hoꝝ trium· Penatū tñ
sepius ꝑ sincopā proferē Cetera uero oīa ablati
uum in e solam terminātia· mutāt eam in vm & fa
ciūt genitiuū pluralē. ut poema a poemate matū·
a duce ducū· ab alite alitū· nā alituuꝫ ꝑ interpositi
onem addita v· ꝓtulit· Virgilius in viij· Alituum
pecudūqꝫ genus sopor altus habebat· A boue quo
qꝫ bouum debet fieri· Sed hoc nomē notādum est
in quo v· cōsonātem assumunt obliqui casus singu
lares hiatus causa· abicijunt autez v· quādo plura
les sunt Virgilius in iii· Leta boum passim cāpis
armēta videmus Datiuus autē et ablatiuus plura
les eiusdem nomīs ꝑ sincopā semper medie ꝓferē
sillabe· bobus ꝓ bouibus· Nominatiuꝰ vero plura
lis & accusatiuus & vocatiuꝰ· qui similes sunt· ra
ro abijciūt v· cōsonantis loco positum· Excipiunē
a magistris ista· cor corde cordiuꝫ· caro carne car
nium. lar lare larium· nox nocte noctium· nix niue
niuium· os osse ossium· vter vtre vtrium· Nā oīa
ista faciunt genitiuū pluralē in ium

De dt̄o et ablatīo tercie declinatōis

Datiuus et ablatiuꝰ tertie declinatōis plu
rales· nascuntur a singulari genitīo· īter
iecta bu· ut homo huius homīs· his et ab
his hominibꝰ· Toreuma matis. his et ab his toreu
matibus· In hmōi tamen nomībus· neutris ī a fini
tis· que sunt greca frequēter inuenimus antiquos
datiuū & ablatm̄ pluralē in is ꝓductā proferētes
cōtra regulā tercie declinatōis· quam seruāt in ce
teris casibus supradictorum nominum· Vt cicero
in verrinis toreumatis dixit· & peripetasmatis
& emblematis· In libro de signis· Nunc đ peripetas
matis queadmođ te expedias nō habes In eođē sca
pha cum emblematis Idē ad herenniū tercio· De
orationibꝰ aut poematis· ꝗuis neutro genere hoc
vbiqꝫ ꝓfert· Si em̄ sicut plautus· & alij vetustissi-
mi femīo genere hoc protulisset· pares sillabas om
ni casui seruasset· absqꝫ genitiuo plurali ꝯm analo
giam prime declinatōis Est igitur magis apud ci
ceronem et eos qui similiter hmōi proferūt etrocli
ton· i· diuersicliniū· quia videlicet in singulari nu
mero sunt tercie declinatōis· sed in plurali scđe· vl'
p̄t declinari hoc peripetasmatū ti· hoc emblematū

emblemati ·ut dicit celsus· Excipit̃ bobus· ut dixi euphonie causa· pro bouibus· Est em̃ genitiuꝰ singularis bouis· & inde bobus ꝓducit primã·sed in alijs casibus eam corripit Ouidiꝰ epy· Nõ ꝑfecturis litora bobus arat Virgiliꝰ in bucolicis· Ille meos errare boues vt cernis & ipsuꝫ· & hoc fit ut recuperet in tẽporibꝰ quod amisit in sillabis

De actõ pl'ali tertie declinatõis

Accusatiuꝰ pluralis tercie declinatõis sil'is est ꝓprio nomĩatiuo sicut et vocatiuꝰ· In illis vero q̃ genitiuũ pluralẽ in vm finiũt plerũqꝫ ꝑ es· longã ꝓfertur actũs· vt hi latrones latronũ· hos latrones o latrões· Inueniũt̃ tñ q̃dã in is· solã ꝓductam termĩantia actm̃ pluralẽ greca que etiam in ntiõ singulari simılit̃ ĩ is· desinũt · vt hec sardis ·has sardis· Hec sirtis has sirtis· Sic ergo faciũt actm̃ pluralẽ noĩa tercie declinatõnis facientia gtm̃ in vm· ¶ Quedã etiã greca faciũt actm̃ pluralẽ in es· et in as· vt pixides· vel pixidas. Oui · Pixidas iuenias et reꝝ mille figuras· Crater teris· crateres vel crateras· Virgilius in ix· eneid· Indulgent vino et vertũt crateras aenos· Et p̃amis dis· priamides vel priamidas· Vide infra ĩ quinta pte in crater in suo loco· Quoꝝ aũt in iũ· termĩnãtiũ genitiuũ frequẽtius ĩ is· et quoꝝ rarius exeat ĩ es accusatiuus· vt potero breuiter colligã Oĩm q̃ tam noĩatiuũ ꝙ genitiuũ singularis nũi similes habẽt eoꝝ accusatiuos pl'ales raro in es· frequenter in is· solebãt terminare· apud antiquos ĩtelligas· Apud aũt modernos sepiꝰ ĩ es· vt pinguis· dulcis· nauis hic & hec omĩs huiꝰ oĩs hos & has omĩs vel omnis· Salustiꝰ ĩ chatilinario· Omnis hoĩes qui sese student ceteris anĩalibus Terẽtius Omĩs vos gaudere oportet Virgilius in v· eneid· Quoqꝫ magis fessas optem dimittere nauis. ¶ Similiter in es· & in is· faciunt accusatiuuꝫ pluralẽ· nomĩa in es desinẽtia semper pluralia· ut hi manes hoꝝ maniũ· hos manes uel manis· tres triũ· hos et has tres uel tris Vires tãtum in es facit accusatiuũ. In er quoqꝫ desinẽtia· que in i terminãt ablatiuũ singularẽ· faciũt accusatiuũ pluralẽ in es et in is· vt acer ab acri· hos acres uel acris· Similiter saluber uel salubris· a salubri hos & has salubres ul' salubris· imber ab imbri hos imbres uel imbris· hic decẽber ab hoc decẽbri hos decẽbres uel decẽbris· Horatius in primo epi· Me quater vndenos sciat impleuisse decẽbris Similiter accusatiuũ faciũt pluralẽ in es & in is· & ĩ ns· uel in rs terminãtia· ut hic fons hos fontes uel fontis. hic et hec iners· hos et has inertes uel inertis· hec pars has ptes uel ptis· Virgi· in ij· georg· Aggredior sanctos ausus recludere fontis· Virgi· in vi· Hic locus est ptis vbi se via findit in ambas· ¶ Alia autem ꝯnis genitiuũ pluralẽ in iũ faciunt raro inuenies & in paucis in is· finiẽtia accusatiuũ pluralẽ· Nã desinẽtia in as in nominatiõ· licet gẽitiuũ pluralẽ in iũ· faciãt ꝭm analogiã· tamẽ in es accusatiuũ pluralẽ ꝓferũt tãtum Vnde ciuitas ciuitatũ· has ciuitates fere vbiqꝫ legimus· In x· terminãtia triũ geneꝝ cõia· ꝯuis in paucissimis genitm̃ pluralẽ absqꝫ i· penul· proferãt· difficile em̃ ĩuenies audacũ pro audaciũ· felicũ pro feliciũ· Supplicum tamẽ magis differẽtie cã profertur. ne si suppliciũ dicas· aliud significare videaris· queãdmodũ artificum pro artificiũ· et iudicũ pro iudiciũ· tamẽ accusatiuũ plerũqꝫ ꝑ es efferunt· raro ꝑ is· Virgilius in quarto geor· Deinde tenacis suspẽdunt ceras · ¶ Plus pluriũ quod solum in us terminãs in riũ habuit genitiuũ pluralẽ· tam in es ꝙ in is· finit accusatiuũ· Horatius in primo epi· Cũ tibi sol tepidꝰ pluris admouerit auras· silr̃ cõpluris ĩueniẽ Iᵗ hec lis haꝝ litiũ has lites uel litis· Cicero in frumẽtaria· sedasti etiã litis illoꝝ· ¶ Et scias ꝙ vt dicit pris· ꝓprium est genitiui pluralis terminãtis in iuꝫ· facere accusatiuũ pluralẽ in is et in es· vt dixi supˢ vbi egi de genitĩo pl'ali t̃cie declinatõis Et ĩtelligas ꝓpriũ quod soli cõuenit sed non omĩ· qꝛ videlicet sola noĩa tercie declinatõnis q̃ faciũt gtm̃ pluraleꝫ in iũ· faciũt accusatm̃ pluralem in is. et in es Vnde patet ꝙ panis canis iuuenis· licet nõiatiuꝰ et gtũs singulares desinãt in is. et habeant pares sillabas in ntõ et gtõ· tamen qꝛ gtũs pl'is eoꝝ non desinit ĩ ium· sed in um ·tm̃ faciũt accusatiuũ pluralẽ in es· non in is· Non tamen omĩa q̃ faciũt gẽm pluralem in iũ· faciũt accusatiuũ pluralẽ in is. qꝛ desinentia ĩ as· et ĩ x· vt ciuitas et audax· licet faciũt gtm in iũ· vt ciuitatiũ· at audaciũ· Nõ tamẽ faciũt accusatiuũ pluralẽ in is· sed tm̃ in es· maxime apud modernos vt has ciuitates. hos & has audaces· ut per predicta patuit·

De casibus quarte declinationis

Quarta declinatio termĩatões habet ĩ nominatiuo duas in vs cor· & in v· ꝓdu· In us masculinoꝝ et femĩoꝝ tãtummõ latinoꝝ vt hic senatus huius senatus. hec manus huius manus· In v· neutroꝝ que omĩa indeclinabilia sunt in singulari numero· ut hoc genu huius genu. hoc cornu huiꝰ cornu· hoc veru huius veru huic veru· duas vero habet literas termĩales scꝫ s· & v· Genitiuus quarte declinationis· est similis suo nominatiuo· et desinit in us produ· vel in v· vt manus· visus cornu· ¶ Datiuus quarte declinatõnis singularis numeri fit a genitiuo· abiecta s· et addita i· sed cor· pennl· ut huic senatui· manui· ¶ Accusatiuꝰ quarte declinatõis a nomĩatiuo fit· mutata s in m· hic senatus hunc senatum· hec manus hanc manum ¶ Vocatiuus similis est nominatĩo ut hic senatus· o senatus Ablatiuus singularis a genitiuo fit· abiecta s· ꝓducitur enĩ v· sicut in genitiuo huius manus· ab hac manu·

Nominatiuus & accusatiuus & vocatiuus plurales in hac decliuatõe similes sunt genitiuo singulari· ut huius senatus· hi et hos et o senatus· he ydus haꝝ yduum· semꝑ plurale ¶ Genitiuus pluralis a nominatĩo fit singulari· abiecta s· et assumpta vm· Corripit̃ em̃ in utraqꝫ sillaba tam in ntõ ꝙ in genitiuo plurali· ut hec manus· haꝝ manuũ ¶ Et oportet scire ꝙ ĩ hac d̃clinatione omẽs casus pares hẽnt sillabas nominatiuo excepto datiuo singulari· et genitiuo datiuo et ablatiuo pluralibus· qui vna sillaba supant ntm̃ singl'

Datiuꝰ et ablatiuꝰ plurales quarte declĩatõnis fiunt a ntõ singulari mutata u· ĩ i interposita bu· vt hec manꝰ· his et ab his manibꝰ· Quedã tamen seruãt u· vel causa differentie· vel solo vsu q̃ ꝯtinentur ĩ his versibus· Est specus et partꝰ portus lacus et tribus artus· Arcus acus ficus quercus specuqꝫ veruqꝫ· Queda autem ex his faciũt in ubꝰ datm̃ et ablatm̃ causa differentie· ut artus artubꝰ· arcus arcubꝰ. partꝰ partubꝰ Artibus em̃ et ptibus· et arcibus ab arte ·parte et arx arcis· arce nascuntur · q̃ sunt tercie declinatõis cuius dtũs et abltũs plurales pnl't· aliã nisi i· corr̃· habere nõ possũt· Vnde excipitur his et ab his bobus· in quo pnl't· ꝓducitur· Alia uero seruãt u· in

pnl'·solo usu·nulla causa dṛie cogēte·Neutra vero singularia in u·desinētia & indeclinabilia·assumūt a·& faciūt nt̄m accusatiuū & vt̄m plurales·ut cornu cornua·genu genua·Gt̄us vero dt̄us & ablt̄us ad similitudinē fiunt tam mascul'ōꝝ ꝙ feminoꝝ vt cornuū gt̄us.his & ab his cornib⁹·Et scias.ꝙ in hac declinatōe us.corripit̄ in nt̄o & vt̄o singulari·sed in alijs casib⁹ sicut in gt̄o singulari·vt hui⁹ visus.in nt̄o & accusatiuo & vt̄o pluralib⁹.vt hi hos & o visus ꝓdu·us.

De casibus quīte declinatōis.

Quīnta declinatō termīatōnem habet ntī vnā es·ꝓductā·& vnā literā termīalē scꝫ s·& sunt oīa nōia quīte declinatōnis fe·ge·& latina·Excipit̄ vnum nomē qd̄ ē dies qd̄ in singulari numero tam mas·ꝙ fe·ge·inuenit̄·In plurali numero semꝑ mas·ge·inuenit̄·vt hi dies·Sicut etiā ab eo ꝯpositū sēꝑ mas.ge·est·vt hic meridies·Causā hui⁹ dixi sup̄ in capitulo de gn̄e ꝗsi in principio·Gt̄us & dt̄us eiusdē declinatōis sūt siles·fiunt em̄ extrema s·ntī abiecta·& assumpta i·vt hic dies·hui⁹ diei·huic diei·hec fides·hui⁹ fidei huic fidei·& seruāt ꝓductōem gtī si i·habeant penul.ī nt̄o·vt acies aciei·Si aūt consonantem habeant ante s·corr̄·e·tam in gt̄o ꝙ in dt̄o·vt hec fides·hui⁹ & huic fidei·hec plebes.hui⁹ & huic plebei·Accusatiu⁹ a nt̄o fit·s·in m·mutata·& necessario corri·e·Nunꝙ em̄ ante m·termīalē longa inuenit̄ vocalis·vt hunc meridiē·Vocatiu⁹ similis est nt̄o·hic meridies·o meridies·Ablt̄us quoqꝫ fit a nt̄o·abiecta s·hic meridies ab hoc meridie·Inueniūtur tn̄ huiuscemōi ablt̄o veteres etiā ꝓ gt̄o vsi Vt virḡ·in·ij·geor·Libra die somniqꝫ pares vbi fecerit horas·Die posuit ꝓ diei·& ꝓducit̄ e·in ablatio hui⁹ declmatōis·Noīatiu⁹ accusatiu⁹ & vt̄s pluralis similis ē nt̄o singulari·vt hec res·he & has res·& o res·Gt̄us plural'addita ablt̄o singulari rū·fit ab hac re·harū rerū·Datiu⁹ quoqꝫ & ablatiu⁹ pluralis fiūt ab ablt̄o singulari·adiecta bus·vt ab hac re·his & ab his reb⁹·Et nota·ꝙ nomīa quīte declinatōnis nō sunt in vsu in gt̄o dt̄o & ablatio pluralib⁹·p̄ter ista septē que ī his versib⁹ cōtinent̄·Noīa sunt quīte que dant pluralia septem Est res atqꝫ dies acies facies speciesqꝫ·His quoqꝫ maneries addat̄ materiesqꝫ Inueniunt̄ etiā quedā alia nōia quīte declmatōis aliq̄ndo in p̄dictis casibus apd̄ veteres·Vn̄ in·ij·machab·capitulo·vij·Noli frustra extolli vanis speb⁹·Hic possꝫ queri·quare nullū neutrū inueniat̄ in quīta declinatōne nec etiā aliqd̄ adiectiuū·Sed hoc sup̄ in capitulo de declinatōne solutum est.

Tractatus de nōie explicit·De verbo incipit·

Verbum ē ꝑsoratōis cum tpib⁹ & modis & formis sine casu agendi vel patiēdi significatiū·sicut dicit p̄s·in pricipio octaui libri·Verbo quot accidunt·octo·gen⁹·temp⁹.mod⁹·sp̄es figura·ꝯiugatio·& ꝑsona cuꝫ numero·

Q quedā verba non ꝓferunt̄ nat̄a vel vsu impediente·

Sciendum autem quedam verba inueniri defectiua quorundam supradictorum accidētiū·& h° vel nat̄e nc̄itate fieri·vl' fortune casu·Ergo necessitas nature biptita est ī significatōe·& ī cōmoditate·i·in cōsonātia elemētorum·Sunt em̄ quedā non solū in verbis·sed etiā in alijs ꝑtibus orātōis·q̄ significatōis cā dici nō debent·ut si velim⁹ dicere masculinū ab eo qd̄ ē nupta nuptus·vel a puerpera puerperus·oppugnat ipa rerū natura·ꝓpter significatōeꝫ que solis accidit feminis·nisi figura vel autoritas ītercidat·Figura·ut si dicaꝫ.Bonus aīm⁹ vxoris michi nupt⁹ est·id est·bonū habens aīm·vxor michi nupta ē·Autoritas·ut plautus in cassia·Libet carnium ꝙ agat scire nouū nuptū·ꝓ maritū Necnō in ꝓnoībus pmitis que sūt tercie ꝑsone·si velimus ꝓferre vocatiuū casū·q̄ non pōt accidere nisi secūde ꝑsone.hoc cadē naturalis nessitas vetat·In cōmoditate vero·vel in cōsonātia deficiūt q̄dam·ut si velimus ab eo qd̄ est cursor & risor femina facere s̄m analogiā mutatōe or.in rix·absonū fit & incōgruū nature literarū·Vn̄ cicero volens ab eo qd̄ ē expulsor·ꝓferre feminū mutauit·s·in·t·& expultrix dixit·Tusculanarum·v·O vite philosophia dux·o virtutis indagatrix expultrixqꝫ viciorum·Idem in eodem·Regie virgines que ut tonstricule tondebāt barbā·ab eo quod est tonsor·tonstrix feminū fecit addita t·& ex eo diminutiū tonstriculam formauit·quomō a nutritor nutrix·etiā a nutrix nutricula dicit̄ ꝑ naturā·Per fortunā quoqꝫ duobus modis ꝓhibemur quedā ꝓferre·Vel qꝛ inusitata sunt·vel qꝛ incōcinna & turpia vel aspere ꝓlata vident̄ eē·Inusitata sunt quib⁹ non inueniunt̄ vsi autores·quāuis ꝓportōne potestatē faciēte dicendi·ut prex·nix·for·dor·positiuū faris debet eē for passiuū·do·debet eē dor·Ea em̄ quāuis ratione regule bene dicant̄·tn̄ qꝛ in vsu autoꝝ non inueniūtur·recusam⁹ dicere·Incōcinna vero vl' turpia vel aspere ꝓlata eē videt̄ metuturus·vel metuiturus·nutritrix·qd̄ quanuis s̄m analogiam debuisset dici·In tor em̄ termīata masculina q̄ ex verbis nascunt̄·mutant or·in rix·& faciūt femina·ut doctor doctrix·victor victrix·Cū igit̄ masculinū sit nutritor·ex eo s̄m analogiā nascebat̄ nutritrix·euphonie tn̄ cā cōcisio facta ē medie sillabe·et dr̄ nutrix.sicut bobus ꝓ bouib⁹·Necnō etiā in contextu diuersarū dictionū hoc solet fieri·ut cū nobis turpe ē dicere·itaqꝫ nobiscū p̄posterū ꝓfert̄·Vn⁹ ergo ex his plerūqꝫ quattuor modis inuenit̄·q̄ facit tam verba ꝙ etiā alias ꝑtes orātōis eē defectiās Differētie tn̄ causa multa solent·vel taceri·vel cōtra regulā ꝓferri·ut fas·gt̄m nō habet·nā vel facis siue faris vel vasis dicam⁹ aliud pōt significare·Coniunx cōiūgis scd̄m analogiā debuit ꝓferri·sꝫ ne verbū eē putet̄ absqꝫ n·ꝓfert̄ cōiugis·Venus veneris·cū oīa in us·correp·ꝓpria secunde sint declinatōnis·solū hoc tercie inuenit̄·ne si veni dicā⁹·verbū eē putet̄·Et far farris solū in r·desinens geminauit r·in obliquis·ne si faris dicam⁹·aliud mōstret·Similiter repugnātibus regulis solēt q̄daꝫ taceri·ut ador·cui⁹ gt̄us in vsu frequēti non inuenit̄ qꝛ due cōtrarie pugnant in eo regule·Cū eī sit neutrum deberet penul.o·gtī corri·ut equor equoris Sed cum habeat verbū adoro penul·ꝓducēs debꝫ ꝓduci·Vn̄ et deriuatiuū eius·scꝫ adorea o·ꝓducū marmorea.equorea o·corripiāt·ergo repugnantibus regulis māsit ador·in frequēti vsu indeclinabile·In verbis quoqꝫ cū oīa in eo·desinētia secūde cōiugatōnis in ui·faciāt p̄teritū ꝑfectū·ut teneo tenui.Differētie cā maneo māsi facit.ne manui datiu⁹ manus putet̄·Et neo neui·ne si nui·dicerem⁹ a nuo esse videret̄·Audeo ausus sum·qꝛ hausi ab haurio fit·quāuis aspiret̄·Fac·dic·duc·fer·magis

placuit p apocopam ꝓferri differẽtie causa· ne si
face. duce· dice· fere diceremus· aliud significaꝛ vi
deremur· quãuis hoc non in ↄsimilib⁹ omnib⁹ vel
vniuocis soleat fieri·

¶ De generib⁹ verboꝝ·

G Enera verboꝝ sũt septẽ. scꝫ · actiuũ· pas
siuũ· neutrũ· neutropassiuũ· neutrũpas-
siuũ· ↄmune & deponẽs· ¶ Actiui gñis
dicit̃ illd̃ verbũ qd̃ desinit in o· & põt facere trãsi
tõem ad aliqd̃ ratõnale aĩal· vnde possit fieri con
uersa locutõ in prima vel secũda ꝑsona ꝑ assũptio
nem r· ¶ Passiui generis est verbũ qd̃ ĩ or desinẽs
descendit ab actio ꝑ adiectõem r· ¶ Neutri gñis
est illd̃ verbũ qd̃ in o· desinẽs· nõ põt facere trãsi-
tõem ad aliqd̃ aĩal ratõale vnde possit fieri ↄuer
sa locutio in prima vel secũda ꝑsona ꝑ assũptõem
r· In tercia aũt ꝑsona sepe passiuũ solet inueniri·
sed ad muta & carentia aĩa pertinẽs Dicim⁹ enim
Condit̃ olus· Aratur terra· Inseritur arbos. Curri
tur spaciũ· Quis em̃ dicit aror· inseror· nisi poetica
ↄfirmatõ· id est· ꝓsopopeya ĩducat̃ · Ergo ĩ ꝓprie
illa possũt habere primã & secũdam ꝑsonam pas
siuorũ. in quib⁹ & fateri possũt he dicte persone
qd̃ in se fit· vt est amo te· ↄsequit̃ ꝙ ille ad quẽ dixi
ↄfitendo· id qd̃ a me audiuit. dicat amor a te Que
daꝫ tamẽ sũt absoluta· vt ditesco· viuo· ferueo· se-
deo· q̃ non egent casu ad ↄplendã sententiã· Vnd̃
passiuis quoqꝫ carent· ¶ Neutropassiui generis ẽ
illud verbũ qd̃ ĩ p̃teritis ꝑfectis & plusquãꝑfectis
& in his q̃ formanẽ ab eis· retinet literaturã passi-
uoꝝ· in ceteris vero neutroꝝ· & sunt quĩqꝫ · Vnde
versus· Quinqꝫ puer nũo neutropassiua tibi do ·
Gaudeo cũ fio soleo simul audeo fido· ¶ Neutri-
passiui generis· est verbũ qd̃ habet lrãturam neu
troꝝ & significatõeꝫ passiuoꝝ· & significat passio
nem aliũde illatã· & sunt q̃ttuor· q̃ ↄtinent̃ in hoc
versu· Exulo vapulo veneo nubo q̃ttuor ista. Sen
sum passiui sub voce gerũt aliena· vide in· v· pte ĩ
exulo· ¶ Cõmune est illd̃ verbũ qd̃ in passiua lrã
tura vtrãqꝫ retinet significatõem· scꝫ actiuã & pas
siuam· vt criminor te· criminor a te· tñ in vnica ꝓla
tione non põt habere vtrãqꝫ ↄstructõem· Vnde in
congrue d̃r· criminor te & a te· Verba aũt cõia scd̃ꝫ
modernos sũt ista q̃ ĩ his versib⁹ ↄtinẽt̃ · Largior
experior veneror moror osculor ortor . Criminor
amplector tibi sũt cõia lector· Hoc etiã verbũ in
terp̃tor in freq̃nti vsu in vtraqꝫ significatõe inueĩ
tur · Et vt dicit pris· in. xij· li. verbis plurimis que
nũc in vsu deponẽtia sũt veteres sic cõibus vsi sũt
¶ Deponens verbũ est illd̃ qd̃ in passiua lrãtura
retinet tm̃ significatõeꝫ actiuã· vt loquor ·

¶ De tempore verboꝝ·

T Emp⁹ accidit verbo ad diuersi act⁹ sig
nificatõem accomodatũ· Tria sũt tp̃a· p̃ns
p̃teritũ & futurũ· Sed p̃teritũ rurs⁹ di
uidit̃ in tria· scꝫ in p̃teritũ imꝑfectũ· p̃teritum ꝑfe
ctũ· & p̃teritũ plusquãꝑfectũ· Et iuste p̃terituꝫ in
tres differẽtias partimur· Nichil em̃ certi⁹ ad noti
ciam nostrã põt veire· ꝙ gesta ꝑ diuersũ tp̃is spa
ciũ p̃teriti· Facile em̃ dinoscit̃ · vtrũ multo an nuꝑ
sint facta an ceperũt q̃dem· necdũ tñ sint ꝑfecta·
Itaqꝫ ẜm qd̃ accidit tp̃⁹ rebus quas agim⁹ · nomẽ
ipi tempi imponim⁹ · Preteritũ imꝑfectũ tempus
noiantes in quo res aliq̃ cepit geri· necdũ tñ est ꝑ
fecta· Preteritũ vero ꝑfectũ illd̃ est in quo res ꝑ
fecta monstrat̃ . Preteritũ plusquãꝑfectũ ẽ in q°
res iam pridem ꝑfecta ostendit̃ Instans aũt indiui
duũ est qd̃ vix stare põt· vñ merito a q̃busdam in
stans imꝑfectũ nomiat̃ · nisi em̃ sit imꝑfectũ in eo
adhuc eẽ act⁹ intelligi nõ põt· Futuꝝ quoqꝫ cũ in
certũ sit & infinitũ. & vtrũ paulopost an multo
erit· nõ potuit discretis q̃busdã finib⁹ declinatõis
vti· itaqꝫ vna voce contentũ fuit·

¶ De modis verboꝝ·

M Odi verboꝝ sunt quĩqꝫ· indiatiu⁹· impa
tiu⁹· optatiu⁹· subiũctiu⁹· & infinitiu⁹
Et ĩdicatiu⁹ q̃dem mod⁹ oĩa habet tẽpa
diuisa· q̃ppe eo modo omĩa q̃ egim⁹ vel agim⁹ vel
acturi sumus· absqꝫ vllo impedimẽto indicamus·
Impatiu⁹ vero p̃sens & futuꝝ naturali q̃dam ne
cessitate videt̃ posse accipe· Ha em̃ imperam⁹ que
vel statim in p̃nti volumus fieri sine aliq̃ dilatõne
vel ĩ futuro· Optatiu⁹ aũt quãuis quoqꝫ ipe videa
tur ad futuꝝ ꝑtinere· Ha em̃ optam⁹ q̃ volum⁹ no
bis· vel in p̃sens· vel in futuꝝ dari· tñ etiam habet
p̃teritũ temp⁹· qꝛ euenit sepe de absentib⁹ & igno
tis reb⁹ p̃cari· vt facta nobis possint in noticiã ve
nire· vt si filio meo rome in p̃senti degente optãs
dicam· vtinã rome fili⁹ meus legisset autores· ꝓpt̃
quos nũc ibi morat̃ Possum⁹ tñ h° vti modo etiã
ostẽdẽtes q̃ optam⁹ non euenisse· vt vtinã nõ iuis
sem ad talẽ locũ· In hoc aũt modo· & in infinitio
tẽpora cõiũcta habẽt latini p̃sens cũ preterito im
ꝑfecto· & p̃teritum ꝑfectũ cũ plusquãꝑfecto ad
imitatõem grecoꝝ· Subiũctiu⁹ cuꝫ apud grecos
cõiũcta habeat tempa· apud nos diuisa habet oĩa
quomõ indicatiu⁹· Infinitiu⁹ mod⁹ ↄiũcta habet
tẽpa· quomodo optatiu⁹· p̃sẽs & p̃teritũ ĩꝑfectũ
p̃teritũ ꝑfectum & plusquãꝑfectũ· quomodo apd̃
grecos· cũ dicim⁹ em̃ legere· signamus rem imꝑfe
ctam q̃ ad p̃sens vel ad p̃teritũ imꝑfectũ attinet·
Cũ vero legisse dicim⁹· rem ꝑfectã demõstramus
q̃ sua est· tã p̃teriti ꝑfecti· ꝙ plusquãꝑfecti· Nota
etiam· ꝙ vim nõis rei ipi⁹ habet verbũ infinitum·
vnde q̃dam nomẽ verbi hoc eẽ dicebant. Dico em̃
bonũ est legere· ac si dicã. bona est lectõ. Itaqꝫ oĩs
modus finit⁹ põt per hũc moduꝫ interp̃tari· vt si
dicam· Lego· q̃d indicaui· legere me· Lege · q̃d im
peraui· legere te· vtinã legerẽ· q̃d optaui· legẽ me·
Cũ legam venio· q̃d iunxi · prius legẽ· post veniẽ
Modi aũt sũt diuerse inclinatõẽs aĩmi· varios ei⁹
affect⁹ demõstrantes. A modo de formatõne p̃teri
ti ꝑfecti videam⁹·

¶ De p̃teritis perfectis p̃mo regule generales·

P Reteriti ꝑfecti multiplices & varie sunt
regule· Itaqꝫ cõmodũ putauim⁹· primo
q̃ ĩ eo sũt generalia dicere· Postea vero
ꝑ singulas sillabas tractare de eo. Omẽ igit̃ prete
rituꝫ ꝑfectũ primã ꝑsonã in i· termiat· vt dicit p̃s·
in· ix· libro· vt amaui· & assũpta sti· facit scd̃am vt
amauisti· T· vero assũpta correpta i· terciaꝫ facit·
vt amauit· Mus· vero assũpta· facit primã pluralẽ
vt amauim⁹ i· tamẽ penul· corri· Secũda ꝑsona plu
ralis a secunda singulari fit addita s· vt amauistis·
Tercia aũt pluralis ex prima singulari nascit̃ i· fina
li ↄuersa ĩ e· ꝓductã· & addita rũt· vel re· vt ama
uerũt vel amauere · cõparuerũt vel cõparuere. Et
nascit̃ hoc q̃dem tẽpus a p̃senti· & vel pares cum
eo habet sillabas· ut iuuo iuui· vel minuit̃ vna silla
ba· ut facio feci· vel vicit vna sillaba· ut oro oraui
curro cucurri· Item omẽ p̃teritũ ꝑfectũ dissillabũ
ꝓducit primã· ut emi. Preter q̃dam de q̃b⁹ supra
dixi in secũda pte· vbi posui regulas ad cognoscẽ
dum accentũ prime sillabe · Item sicut dicit p̃s. ĩ· ix·
li· ubi agit de uerbis secũde cõiugatõis· Obseruãd̃

est in omib⁹ uerbis ꝙ si minuat p̄sentis sillabas p̄
teritum .necessario primā ꝓducit ĩ p̄terito ·siue ꝓ:
ducta siue correpta sit in p̄n̄ti·nisi sincopā patiaꝛ
vt cieo ciui·& p sincopā ciȷ·rideo risi·moueo moui
Ergo lāgueo gui ·liqueo liquui·pares habēt ĩ p̄n̄:
ti & in p̄terito sillabas·corri ·em̄ penultimas p̄teri
ti·Repperi repiui apocopam patiꝛ Scias etiam·ꝙ
forme generales p̄teriti ꝑfecti sunt octo·scȝ in ui
sillabā·in iȷ·vel in ui·diuisas·in xi·& si·& in i.āte:
cedente consonāte q̄ in p̄senti tp̄e ante o·vel eo·vl'
io·inueniꝛ·& q̄ in principio gemiant cōsonantem.
& q̄ ĩ fine·Et ĩ ui·sillabā q̄ttuor ɔiuga·sūt v̄ba q̄
termināt p̄teritū·Prime.ut amo amas amaui·Se
cunde·vt fleo fles fleui·Tercie·ut cupio cupis cu
piui ·Quarte·ut munio munis muniui.In iȷ·vero
tercie & quarte q̄ in ui·sillabā desinētia·itercepta
u·consonāte corripiūt i·penul·vt cupiui cupiȷ·ar
cessiui arcessiȷ ·audiui audiȷ.In ui·diuisas oīm con
iugatōnū verba inueniunꝛ terminantia·Prime·vt
tono tonas tonui·Secunde·ut teneo tenes tenui·
Tercie·vt annuo annuis annui ·Quarte ·ut apio
apis apui·ꝓsilio ꝓsilis prosilui·In si·vero secunde
& tercie & quarte cōiugatōis inueniunꝛ p̄terita·
Secūde·vt ardeo ardes arsi·Tercie·vt ludo ludis
lusi·Quarte·vt haurio hauris hausi·In xi·siliter se
cunde & tercie & quarte inueniūtur p̄terita Secū
de·vt augeo auxi·mulgeo mulxi.scđm antiquos·
sed mulsi ꝭm modernos·Tercie·ut pungo punxi·
Quarte·vt fancio sanxi·I·habēt post consonantē
positā ante o ·vel eo·vel io·p̄sentis tp̄is in oī cōiu
gatōne p̄terita·In prima quidē·vt iuuo iuui In se
cunda·vt prādeo prandi·in tercia·vt bibo bibi.fo
dio fodi·Et in quarta·repio reppi·cōperio compi

De geminatōe p̄teritorū.

Gemināt cōsonantē p̄me q̄dem cōiugatio
nis duo monosillaba·ut do dedi·sto ste
ti·Et ex his ɔposita·vt reddo reddidi·
vendo vēdidi·& resto restiti·hn̄t antepenulꝛ·bre
ues·Secunde vero ɔiugatōis in p̄ncipio repetunt
siue gemiant quedā·& habēt penul·positōe lōgas
sicut & ātepenul·in p̄n̄ti·vt tōdeo totōdi·Tercie
aūt cōingatōis quedā in p̄ncipio repetūt·q̄dam ĩ
fine·In pricipio repetētia si in p̄n̄ti penul·breuem
habuerit·in p̄terito quoqȝ corripiūt eam·vt cado
cecidi·pario peperi·Si lōga sit in p̄senti penulꝛ·
naturaliter in p̄terito quoqȝ ꝓduciꝛ·vt cedo ceci
di·pedo pepedi·Sin positōne sit in p̄n̄ti penul·lō
ga·ē quando seruaꝛ in p̄terito est quādo abiecta
ɔsonāte corripiꝛ·Seruaꝛ i his·posco poposci·par
co pepci·fallo fefelli·tendo tetēdi·pendo pepēdi·
curro cucurri·Abiecta ɔsonāte corripiꝛ in his·dis
co didici·pello pepuli·tango tetigi·pāgo pepigi·
pungo pupigi·tundo tutudi·Et attendendū ē·ꝙ
oīa ea que gemināt principalē sillabā·seruāt nō so
lum consonantē·verūetiā vocalē p̄me sillabe p̄sen
tis tp̄is.tam in p̄ma ꝙ̄ in secunda sillaba·nisi sit a·
ipa eadē in e·ɔuertiꝛ·vt posco poposci·tēdo teten
di·pēdo pepēdi ·disco didici·tundo tutudi.pūgo
pupugi·Excipiꝛ pello pepuli·A·vero in e·ɔuertiꝛ·
vt fallo fefelli·parco pepci·tango tetigo·pāgo pe
pigi·cano cecini·cado cecidi·Et vide·ꝙ si penulꝛ·
p̄sentis longa sit·ea quoqȝ seruat e·vt parco pep
ci·fallo fefelli·Si breuis ē in i·ɔuertiꝛ·vt tetigi·pe
pegi·cecidi·cecini·In hac em̄ ɔiugatōe id ē·tercia
etiā in fine fit repetitō eiusdē sillabe·vbiqȝ penulꝛ·
correpta·ut vendo vendidi·credo credidi·Et sciē
dum·ꝙ vna sillaba abūdat p̄teritū in quo fit repe
tio p̄ncipalis vel finalis·tam in p̄ma ꝙ̄ in tercia cō
iugatōne.nisi i·sit añ o·vt do dedi·sto steti.parco
pepci·credo credidi·cedo cecidi·Pario vero.qꝛ i·
habet ante o ·pares habuit sillabas·tam ĩ p̄senti ꝙ̄
in p̄terito ꝑfecto·pario pepi.Scias etiaȝ·ꝙ nunꝙ̄
pōt gemiari sillaba·nec in p̄ncipio nec in fine in p̄
terito·nisi q̄ a muta incipit·ut tundo tutudi·pen
deo vel pendo pepēdi·disco didici·posco poposci
cedo cecidi·fallo fefelli ꝓdo ꝓdidi·vendo vendi
di·Ex h° apparet t·vim mute obtinere·a q̄ icipiens
gemiata est sillaba·S·ante mutā posita iueniꝛ ñ ge
minari·cū s·amittat vim suā plerūqȝ posita añ mu
tam Vnde nec in secūda sillaba repiꝛ t·vt sto steti
qꝛ s·nō reputaꝛ hic principalis cū sepe liquescat
s·Vnde quasi p̄teritū incipit ab hac muta t·& h°
patet·qꝛ gemiatio est ibi quantū ad t·non q̄ntū ad
s·gemiatur em̄ ibi t·& non s·M·quoqȝ gemiatur
vt mordeo momordi·q̄ loco mute in multis locis
fungiꝛ·nam & āte n·posita ɔmunē facit sillabā·ut
ramnes ramnetis·ita dicit p̄s·ĩ p̄mo li·Si obiȷciaꝛ
de vendo vēdidi·Dico ꝙ hec geminatō hic in fine
est·nō in p̄ncipio·Vnde sillaba q̄ gemināꝛ ibi bene
incipit a muta·scȝ a d·sic pōt solui scđm illos qui
dicūt ꝙ u·& i·posite in p̄ncipio dictōnis ante vo
calē sūt semiuocales·Si aūt velim⁹ dicere .ꝙ sint
mute·tunc cessat obiectō·& hoc credim⁹ verius.
De verbis que gemiant dꝛ·Ter septē verba dic
preterito gemmanda·Spondeo tendo cano pello
posco pario do ·Mordeo cedo cado pedo curro
tondeo fallo·Sto tango pango pungo tūdo quo
qȝ condo·His addas disco·sȝ cetera nulla vl' pau
ca memēto·Et vide ꝙ pedo pedis ꝓducit primam
sed ĩ predictis versib⁹ corripiꝛ·Et nota·ꝙ in opo
sitōe ñ gemināt p̄ocā p̄teritū·nisi q̄dā que notanꝛ
in his versib⁹·Si ɔponāꝛ geminātia non gemināꝛ
Lex erit hec cunctis po·sto·do ·disqȝ·remotis.
Addunt etiā q̄dam.Sic curro cū pre·gemines pū
go quoqȝ cū re.Tamē scđm p̄s.a curro vtroqȝ mō
inueniunꝛ prolata vt d̄curri decucurri vel decurri
Abscondo etiā facit abscondi·vel abscōdidi abscō
sum·vel absconditū·Nota insup ꝙ sicut dicit p̄s·
in p̄mo maioris·In p̄teritis ꝑfectis verboꝝ solent
omēs consonātes modo mutari·mō manere·Exce
ptis quattuor·scȝ·l·p·s·x De h° sup̄ dixi ĩ prima
p̄te in capitulo de b·litera·

De p̄teritis ꝑfectis in speciali.

Quoniā de generalib⁹ p̄teriti ꝑfecti tēpis
verboꝝ formis collectim docuim⁹·Nūc
sep̄atim p singulas ɔiugatōes de variȷs
eiusdem tp̄is sp̄ēbus·cuius difficillima est tracta
tio om̄is verbi questionē disserere conemur·

De preteritis prime ɔiugatōis & supinis.

Prime ɔiugatōis verba a secūda p̄sona in
dicatiui modi q̄ in as·desinit·tā in acti
ua ꝙ̄ in neutrali significatōe·abiecta s·
& addita ui·faciūt preteritū ꝑfectū·ut amo amas
amaui·no nas naui·Excipiunꝛ hec que in ui·diui
sas faciūt preteritū subtracta as·vt domo domas
domui·crepo crepas crepui·frico fricas cui ·mico
micas micui·seco cas·cui·sono sonas nui·tono to
nas nui·neco cas·cui·plico cas·cui·vel plicaui q°
maxīe in ɔpositis dinosciꝛ·Nā cum prepositōe ma
gis p ui·diuisas·cū nomīe vero ɔpositū p aui·ter
minat preteritum ꝑfectum·ut implico cui·replico
replicui·applico cui·cōplico cui·duplico vero du
plicaui·triplico caui·multiplico caui·Inueītur etiā
cū prepositōne in aui·faciēs preteritū·sed in raro

vsu· Cicero rhetoricoꝝ secũdo· Qui in itinere tã
familiariter se applicauit Verbalia tamen femina q̃
ab eo descendunt cũcta retinent a· vt implicatio.
supplicatõ· explicatõ Crepo aũt in ɔpositõe inueĩẽ
facere preteritũ increpui & increpaui Vñ ꝓpheta
Increpasti superbos · Idem· Increpuerunt me re=
nes mei· Dimico etiã dimicaui & dimicui fẽit sup
ple· Cubo quoqʒ cubui facit· a quo ɔposita tã pri=
me ꝙ tercie ɔiugatõnis inueniunẽ· Idem tñ habẽt
p̃teritũ ꝑfectũ· vt incubo incubas incubui· & adie
cta m· incũbo bis· incubui Nexo quoqʒ nexas vel
nexis· vt ꝓbo placet nexui· Virg̃ tamẽ in· v· eneid̃·
Nexantẽ nodis seqʒ in sua mẽbra plicantẽ · Scd̃m
primã cõiugatõem ꝓtulit· Necto nectis tñ eius ẽ
p̃mitm̃· Nam quõ a ꝑticipio amplexus qd̃ ex ver
bo nascitẽ amplector fit verbũ freq̃nta· amplexor
amplexaris· sic a ꝑticipio nexus· qd̃ nascitẽ a verbo
necto· fit frequen· nexo nexas· Vnde maĩfestum ẽ·
ꝙ ratõabilius hoc ꝫm primã cõiugatõnem ꝓtulit
virgili⁹· A necto tamẽ similiter nexui protulerũt
pleriqʒ· Quidã tamẽ etiã necto nexi dicẽtes & ne
xus· vt flecto flexi & flexus· Sup̃dictis addunt q̃
dam neco necaui vel necui· Ideoqʒ ꝑticipiũ p̃teritũ
passiui· & necatus a necaui· & nectus a necui facit
sed ꝓprie necatus ferro· nectus vero alia vi pem=
pt⁹ dicitẽ · Excipiuntẽ p̃terea hec quattuor· sto ste=
ti· do dedi· iuuo iuui· lauo lauas laui qd̃ antiqui ter
cie ɔiugatõnis quoqʒ ꝓferebant lauo lauis lauit. i·
asꝑgo· sed lauo lauas· id ẽ· abluo abluis· A do· quo
qʒ ɔposita & monosillabis p̃positõib⁹ tercie sunt
ɔiugatõis· vt addo addis. trado tradis· ꝓdo ꝓdis
Nam circũdo das· facit· qꝛ circũ dissillabuʒ est· &
magis aduerbiũ ꝙ p̃positõ· Et hoc solũ verbum
p̃me ɔiugatõnis· a· penul· in p̃nti & in p̃terito imꝑ
fecto & in futuro & in ĩfinitio & ꝑticipio p̃teriti
& futuri corripit· dam⁹· datis· daris· datẽ· dabã. da
bo· dare· datus· datur⁹· Et q̃ ex hoc solent fieri· ut
dabimĩ· Da eñ vbiqʒ ante finẽ corripitẽ in hoc ver
bo simplici· vt datur⁹· datũ· dator Virg̃· in primo
eneid̃· O passi grauiora dabit deus hiſ quoqʒ finẽ·
Idẽ in. vj· Cui dat⁹ herebã custos cursusqʒ rege.
bam· A sto quoqʒ ɔposita seruãt quoqʒ duplicatõ
nẽ in p̃terito· vt resto restiti· consto ɔstiti· ꝓsto ꝓ
stiti· Ouidius tñ abstit ꝓ abstitit ꝓtulit in sexto
methamorphse· Alcione lacrimas & q̃ ꝑs admonꝫ
abstit· Absisto eñ & absto abstiti facit · Veto tñ
vt dixi vetui facit· Inueitẽ etiã vetaui· Vnde ĩ acti
bus· xvj· Vetati sũt a spũsãcto· Predicta q̃ faciũt
in ui· diuisas cõtinentẽ in h° versu· ita ꝙ ꝓ qualibʒ
sillaba accipiatẽ vnũ verbũ· & sunt sedecĩ· Cre· do·
do· se· ne· iu· sto· la· mi· ne· co· fri· pli· ve· cu· so· Cõ
posita vero ab his de quib⁹ nõ fit mentõ fere oĩa
faciũt p̃terituʒ sicẽ eoꝝ p̃mitiua· vt adiuuo adiuui

Supinũ vel ꝑticipiale in um· desinẽs· oĩa
prime ɔiugatõis verba q̃ in aui· p̃terituʒ
terminãt ui· in tũ. ɔuertentia faciunt· vt
amaui amatũ· Que vero in ui. diuisas sillabas desi
nunt· si c· ante o· habuerĩt ui· in tũ mutant· vt frico
fricui frictũ· necui nectũ· sed necaui facit necatum
Mico quoqʒ micui mictũ deberet facẽ· sʒ dubita
tionis causa· qꝛ migo quoqʒ mictũ facit in vsu nõ
inuenitẽ· quãuis ab eo verbo cõpositum· dimico di
micaui facit & dimicatum· quãꝙ emico emicui fa
ciat emictũ Plico etiã & plicatũ & plicitũ supinũ
facit· quia & plicaui & plicui habet p̃teritũ Ex eo
igitur ɔposita penul· a· vel i· habẽt in supino· dupli
caui duplicatũ· explicui explicitũ Implicui vel im
plicaui qd̃ in raro vsu ẽ implicitũ vel implicatum·
Vnde lucan⁹ in q̃rto Implicitas magno cesar cor
pore cohortes Salusti⁹ in q̃rto historiaꝝ Implici
te rates ministeria ꝓhibebant Alia vero in ui· diui
sas p̃teritum desinentia ui· in tũ· ɔuertũt in supino
& penul. corripiũt· vt domui domitũ· intonui in
tonitũ· Horatius tamen in epodo· intonata ꝓtulit
scd̃m analogiã ꝓ intonita· vetui vetitũ facit Inueĩ
tur etiã vetatũ· vñ in actibus apostoloꝝ capitulo
xvj· Vetati sũt a spũsancto· Steti vero statũ supi
num· & a dedi datũ· & a similiter corripiũt· & ead̃
a siliter corripitẽ ĩ ɔpositõe· vt circũdatum & pre
statum. vel mutatẽ in i· breuẽ· vt reditũ & p̃stitum
qꝛ ɔposita a sto· varie vetustissimi ꝓtulerũt astitũ
& astatũ· p̃sto prestitũ & p̃statum· u· vero longã
ante tũ· vnũ hʒ iutũ & ab eo ɔpositũ adiutũ Inue
nitur etiã adiuuat⁹ apd̃ antiquos Au· quoqʒ vnũ
lautũ· & ꝫm antiquos lauatũ· Vñ in ecclesiastico·
Quid ꝓdest lauatõ eius· Ouidius ĩ tercio vastoꝝ
Sacra lauaturas mane petebat aquas · ꝫm tamen
modernos in vsu cõi est laui lotuʒ Poto tas· facit
potatũ & ꝑ sincopã potũ Sciẽd̃ aũt· ꝙ ĩ um· desi
nens supinũ accepto verbo infinito qd̃ est ire fa
cit infinitũ futurũ· vt oratũ ire· dormitum ire Fre
quenter tamẽ antiquissimi neutrali ꝑticipio futuri
addebant esse & infinitũ futuri signabant· vt ora
turũ esse ꝓ oratũ ire dicẽtes & facturuʒ esse ꝓ fa
ctum ire Item scias ꝙ nullũ verbuʒ p̃me ɔiugatio
onis facit supinũ ĩ sum· Nota etiam ꝙ supinũ bis
sillabũ ꝓducit primã· p̃ter quedã de q̃bus sup̃ dixi
in secũda ꝑte· vbi egi de regulis valentibus ad co
gnoscendũ prime sillabe accentũ

¶ De p̃teritis secũde ɔiugatõnis & supinis

Secunda ɔiugatõ in eo· desinit et ea termi
natio ꝓpria est secũde ɔiugatõnis Exce
ptis paucis prime ɔiugatõnis & quarte
duob⁹· vt eo is· queo quis Et q̃ ex his ɔponuntẽ· ut
adeo redeo pereo veneo nequeo In eo i· ãntecedẽte
vnũ inueitẽ· vt cieo cies· vnde virg̃· in primo eneid̃
Bella cient prima q̃ vetant ɔsistere terra Inueĩtur
tñ cio cis in io delinẽs quarte ɔiugatõis· Lucanus
in secũdo· Nunc vrbes excite feras. date gentibus
arma Preteritũ eius tam ĩ ui· ꝙ in ij· desinit· vt ci
ui vel cij· Hic attẽde ꝙ verba secũde ɔiugatõis de
sinẽtia in eo· antecedẽte vocali· faciũt p̃teritũ eo·
mutata in ui· sillabã· et supinũ mutata ui· in tũ· vt
cieo ciui citũ penul· corꝛ· ĩ supino secũde ɔiugatio
nis· In supino vero q̃rte ꝓducitẽ· Vnde cito citas
frequẽ· eius cũ omĩb⁹ suis cõpositis corripit penl'·
& ꝓducit· vt excito vel excito· p̃ter solicito. recito
suscito· & oscito que corripiũt tm̃ ci · De p̃dicta
regula excipitẽ vieo· id ẽ· ligo qd̃ est defectiuũ· &
non habet p̃teritũ nec supinũ · Tueor deponẽs fa
cit tutus· Sed q̃ñ est tercie tuor tueris facit tuit⁹
Inde intuit⁹· V loco cõsonãtis ante eo· habentia
eo in i· cõuersa faciũt p̃teritũ & ꝓducũt penul· ne
cessario cũ p̃teritũ minuatẽ a p̃senti· vt moueo mo
ui· caueo caui· & supina faciũt mutata ui· in tum·
vt moui motũ· foui fotuʒ Preter caueo caui qd̃ fa
cit cautũ ad differentiã hui⁹ nõis cat⁹ cati catum·
Et faueo faues faui fautũ ad differentiã hui⁹ nõis
fatum Et p̃ter ɔniueo qd̃ facit cõniui vel ɔnixi cõ
nixum· sʒ istõ supinũ non ẽ in vsu Coniuio scd̃m
terciam ɔiugatõem etiã ꝓtulerũt veteres Caluus
etiã cõniuere infinitm̃ ꝫm terciã cõiugatõem corꝛ·
penul· ꝓtulit Cũ grauis ingenti cõniuere pupula
somno· id est· pupilla Vnde cõniueo tam in ui· ꝙ

in xi· p̄teritū habuit Ferueo quoq̨ etiā feruo inueni
tur ·ab vtroq̨ tamen p̄teritū ferui dicit̄ · a ferueo
Virg· in p̲rimo eneid· Feruet opus redolentq̨ thi
mo fragrantia mella· Idem in· viij ·a feruo· Ferue=
re leucaten auroq̨ effluere fluct9 ·sed nunc tātū
vtimur in secūda cōiugatōne· vnde feruesco scis·
Dicit̄ tamē etiam p b ·ferbeo ex quo ferbui· vnde
etiam ferbesco· Nec solū ea diuersarū cōiugatōnū
verba inueniunt̄· sed multa p̄ter ea · vt strideo stri
des · & strido stridis· Fulgeo fulges · & fulgo ful=
gis · Denseo denses· & dēso densas · Oleo oles· olo
olis · Et p̄ter neutra eiusdem termiatōis q̄ carent
supinis · vt paueo paui ·ferueo ferui ·limeo limi · In=
ueniunt̄ aūt autores qui q̄nq̨ in p̄terito p̄me con
iugatōnis in ui ·sillabā termināte· faciunt ī secūda
p̲sona tam singularis ꝙ pluralis· & in tercia plura
lis in unt· desinēte p̲sona penultime sincopā sillabe
sic etiā in secūda cōiugatōe ·q̄ndo p̄teritū in ui · sil
labam desinit · vt admorūt ꝓ admouerunt· & sum
mosses ꝓ sūmouisses· Item generaliter in oī coniu
gatōne q̄ndo p̄teritū facit in ui· supinū facit in tū·
mutato ui ·in tum· vt amaui amatū· adiuui adiutū
foui fotum· fleui fletū· cupiui cupitū · accersiui ac
cersitum. audiui auditū· Excipiunt̄ laui lautū pro
quo nunc dicim9 lotū· caui cautū ·faui fautū que
differentie causa ꝓ a· longa au · dyptongū habue
runt ꝓpter latū· catum· fatū q̄ alias hn̄t sig̃ficatōes

De desinētibus in deo·

IN deo· exeuntia lōga vocali naturaliter antecedē
te · vel ar· sillaba deo· in si· cōuersa faciūt p̄teritum
p̲fectum· vt suadeo suasi· rideo risi ·ardeo arsi· Pre
ter strideo strides · & strido dis· q2 est tercie vel se
cunde ↄiugatōis ·& facit stridi in p̄terito p̲fecto.
& caret supinis· & ꝓducit i. tam in p̄nti ꝙ in p̄te
rito. vt strido· vel strideo stridi· Lucanus in sexto
Auribus incertū feralis strideat vmbra· Tedꝫ aūt
accipit p̲tesū est· E· vero vel i· breuib9 āte deo ·po
sitis ꝓducunt easdē vocales· & eo ·in i ·mutata ·fa
ciunt p̄teritū ·sedeo sedi · Et ex eo cōposita ·īsideo
insedi· subsideo subsedi· video vidi· inuideo inuidi
Et notandū· ꝙ a sedeo cōposita· quāuis in p̄nti e· ī
i· cōuertant in p̄terito· tamē eandē e· ꝓd· seruāt· ut
possideo possedi · Nā e· longa q̄ est in p̄terito · nun
ꝙ mutat̄· vt inficio infeci· eligo elegi · Si aūt p̄ma
sillaba ī deo · termiatoꝝ post mutā aliquā vel m · se
miuocalē e vel o ·correptas habuerint · in aliquam
liquidā desinētes duplicat̄ ·sic tn̄ vt priori gemina
torū extrema consonās subtrahat̄ · & sic eo · in i ·
cōuersa fit p̄teritū p̲fectum· vt pendeo pependi·
tondeo totondi ·mordeo momordi· spondeo spo
pondi · A quo etiā s ·ī secunda demit̄ sillaba eupho
nie causa · & dicit̄ spopondi · In cōpositōne tamen
hec eadē verba nō gemināt supradictā sillabā · vt
respondeo respōdi ·dependeo depēdi · demordeo
demordi· detondeo detondi · Vetustissimi tn̄ etiā
detotondi ꝓtulerūt· Ennius in annalib9 · Et deto
tōdit 'agros letos atq̨ opida cepit · Excipiuntur
quedā que in cōpositōe gemiant p̄teritū· de quib9
sup̄ dixi in regulis generalib9 siue formis p̄terito
rum. Au· ante deo · habētia p participiū in p̄terito
declinant̄ nūc vt audeo ausus sū· gaudeo gauisus
sum· Vetustissimi tamē & ausi ꝓ ausus sū · & gau
si ꝓ gauisus sum· ꝓtulerūt· In hoc verbo audeo et̄
illud aniuertendū est · ꝙ ausim ausis ausit· ꝓ subiū
ctiuo audeam audeas audeat inuenim9 · Virgilius
in quarto geor· Ausim vel tenui vitē omittere sul
co· Ouid in ·vj ·metha· Et nichil ē qđ non inopino
captus amore Ausit nec cupiūt inclusas pectora
flamas · Omīa aūt supdicta verba in deo ·exeuntia
deo in sum· cōuertētia faciūt supina · vt rideo risū
ardeo arsum ·video visū · mordeo morsum respō
deo responsum audeo ausum · Gaudeo vero etiā
i· post u ·assumpsit euphonie causa Gauisum em̄
facit· Sedeo p̄terea gemiauit s· vt sedeo sessum
& fortasse differētie cā· ne si sesum diceret̄· due eē
partes viderent̄· Alia vero omīa in deo · desinētia
de quib9 non habuim9 in ui· diuisas ꝓferūt p̄teri
tum · vt candeo cādui ·strideo stridui · & eo · muta
ta in ui ·diuisas faciūt p̄teritum · Et mutatōe eo · ī
i · & assumptōne tū · debent fieri supina · vt cādirū
striditū · Rarissime tamē ab omib9 neutris secūde
cōiugatōnis · que in ui· diuisas faciūt p̄teritū · inue
nitur huiuscemōi supinū vel participiū futuri tem
poris· vt caleo calui· tepeo tepui· palleo pallui · Si
qua tamē inueniāt̄ i· breuē ante tum ·habent · Hoc
tamē attēde. ꝙ s̄m vsum modernoꝝ inueniuntur
ex neutris in ui· diuisas desinētibus hec habere su
pina q̄ hic continent̄ in hoc versu· ita ꝙ ꝓ qualibꝫ
sillaba accipiat̄ vnuꝫ verbū · Pla· ta· no· pa. la. me·
sunt o· li · va · ca · do· Et formāt supina a p̄senti eo·
mutata in i· breuem· & assūpta tum· vt placeo ces·
placui placitum · taceo ces ·cui ·tacitum· noceo ces
nocui nocitum · pateo pates patui passum . lateo
lates tui ·latitum· Inde latito latitas· mereo meres
merui meritū · Mereo aūt · i· fleo nō habꝫ preteri
tum nec supinū · Omē em̄ verbum qđ carꝫ p̄terito
carꝫ etiam supino · & p̲ticipio p̄teriti tempis & fu
turi in rus· sed non cōuertit̄· Illa em̄ ex eis · nō ista
ex illis nascunt̄ · Item oleo oles olui olitū· & oleui
oletum · Careo cares carui cassū · Libeo libes libui
libitum · valeo les· lui · valitum· doleo les ·lui · doli
tum· Attineo aūt & pertineo nes ·habēt supina si
cut suum primitiū. vt attentū & pertentū· Leo nō
est in vsu in simplicitate· sic̄ nec pleo Item prādeo
excipit̄. quia non facit in ui ·sed in di· vt prandeo·
eo· in i· cōuersa prandi· Id tamē in sū ·facit supinū
quomō supiora · vt pransū· Qđ tamen quāuis neu
trū sit· habet participiū p̄teriti p̲ticipij .prāsus sic̄
quedā alia neutra· vt ceno cenatus· iuro iurat9 · ca
reo cassus· qđ & nomē est· pateo passus . titubo ti
tubatus· placeo placit9 · mereo meritus. quiesco q̄e
tus· suesco suetus · Cepi aūt ceptus facit · verbum
defectiuū. Nubo nupt9 · A neutropassiuis quiq̨
sunt · Gaudeo gauisus· audeo ausus· soleo solitus.
& solui· scd̄ꝫ salustiū · fio fact9 · fido fisus· vetustis
simi tamē & ab alijs plurimis neutris inueniunt̄ ꝓ
tulisse participia p̄terti tēpis que nūc in vsu n̄ sūt
Hic attende· ꝙ sic̄ dicit hug̃· pransus· & hmōi p̄te
rita neutroꝝ accipiunt̄ actiue & passiue· Et etiam
scd̄m p̄s ·actiue· vt pransus· id ē· qui prādet · & tūc
descendit a prandeo · Item accipit̄ passiue pransus
id est· cōmestus. & tunc descendit a passiuo huius
verbi · qđ inuenit̄ in tercia p̲sona· scꝫ prandet̄ pran
debatur pransus est vel fuit· Quidā aūt dicunt· ꝙ
hmōi p̲ticipia in p̄ma & secūda p̲sona signāt actio
nem· vt sum cenat9 piscem · tu es cenatus piscē sic̄
cenaui & cenasti piscē· In tercia aūt p̲sona signifi
cant actionē & passionē · vt petrus cenatus est pi
scem · id ē· cenauit piscē · & piscis cenat9 ē a petro
sicut piscis cenat̄ a petro dicit̄ · vide in iurat9 · Itē
scias· ꝙ medeor mederis carꝫ p̄terito· pro quo di
cimus medicatus sū·

De desinētibus ī geo

IN geo· desinētia l· vel r · antecedētib9 geo · in si · cō
uersa faciūt p̄teritū p̲fectum· vt indulgeo indulsi

algeo alsi·turgeo tursi.tergeo tersi·& tergo tersi·
quod et probus et carisius et cellus et dyomedes
cõprobãt·& ipe oib⁹ validioꝛ vsus·Mulgeo etiaꝫ
facit mulsi·quãuis differentie cã·quidã etiã mulxi
ꝯtulerũt·qꝛ mulceo quoqꝫ mulsi facit·Sillaba ve
ro naturaliter longa ante geo·posita·mutãt geo·
ĩ xi.& faciũt ꝑteritũ ꝑfectuꝫ·vt lugeo luxi·augeo
auxi·frigeo frixi·Alia vero oĩa ĩ geo·desinẽtia eo·
in ui·diuisas mutant in ꝑterito·vt egeo egui·ri=
geo rigui·vigeo vigui·

¶De supinis in sum vel in tum·

Supina quedã in si·ꝑteritum terminãtia
i·in um·cõuertentia faciũt·siue secunde
siue tercie sint cõiugatõis·Nam quarte
in tum·faciunt supina·vt indulsi indulsũ vel ĩdul
tũ·& mulceo mulsi mulsũ & mulctũ·toꝛqueo toꝛ
si toꝛsum & toꝛtum·Itaqꝫ tortoꝛes & toꝛsores di
cunť Fulgeo fulsi fulsũ·algeo alsi alsum·ardeo ar
si arsũ·ludo lusi lusũ.mulgeo mulsi mulsũ & mul=
ctum Salusti⁹ ĩ quarto historiarũ·Deinde lenita
iam ira postero die liberalibus veꝛbis ꝑmulcti sũt
Tergo tersi tersum Excipiunť vero vssi vstum·
geꝛo gessi gestum facientia supina·In xi·vero ꝑ=
ferentia ꝑteritũ perfectũ cuiuscũqꝫ sint cõiugatio
nis xi·in ctum·cõuertẽtia faciũt supinũ·vt luxi lu
ctum·auxi auctũ·frixi frictum.struxi structũ·fin
xi fictũ·pinxi pictũ·strinxi strictũ & mixi mictũ
euphonie causa n·in supino abijciũt·quãuis & vin
xi victũ·& tinxi tinctũ·& pupugi & punxi pun=
ctum·& sanxi sanctũ·seruauerũt in supino quoqꝫ
n·Vnde veꝛsus In xi ꝑterita ꝓ ctum fecere supina
Excipiunť flexi & fluxi·que ĩ supino quoqꝫ serua
uerũt x·vt flexuꝫ fluxũ.quãuis vetustissimi & flu
ctus pro flux⁹·& fluctur⁹ ꝓ fluxurus soliti sunt
dicere Vnde & fluct⁹ est ipe mot⁹ aquarũ.Hic
etiam attẽde ꝙ figo facit fixi fixũ·cõniueo conniui
vel cõnixi connixũ vel cõnictũ·sed cõnixũ ñ ẽ ĩ fre
quẽti vsu Pecto pectis pexui vel pexi pexũ vľ pe
ctũ·Necto nexui vľ nexi nexũ qđ etiam faceꝛꝫ ne
ctum·nisi eẽt differẽtia h⁹ verbi neco necas necui
nectũ Plecto plectis plexi plectũ ãtiq̃ dicebant·
Nũc aũt plectoꝛ & amplectoꝛ dicim⁹ cõe cuꝫ suis
cõpositis·Itẽ frigio gis·facit frixi frixũ vel frictũ
Frigeo ges aũt facit frigui & caret supino ẜm vsũ
Fluxi aũt vt tactũ est fluctũ vel fluxum facit·In
gui·vero faciẽtia ꝑteritũ q̃ neutralia sũt nõ habẽt
in vsu supina·vt egeo egui·rigeo rigui Debẽt aũt
ẜm analogiã in itũ·facere sicut alia neutralia secũ
de cõiugatõis que mutãt eo·in ui·diuisas sic supe
rius dictũ est ¶De desinentib⁹ in queo

IN queo desinẽs vnũ inueniť secũde ꝯiu
i gatõnis in si·terminans ꝑteritũ·scꝫ toꝛ
queo toꝛsi·& ex eo cõposita distoꝛqueo
distoꝛsi.extoꝛqueo extoꝛsi Deliqueo aũt facit deli
quui·Ouidius meth·viij·Deliquuit stagnum que
suo de nomĩe fecit Et habet pares sillabas in ꝑñti
& in ꝑterito sicut lãgueo langui Liceo etiã licui fa
cit·Supina scđm pauloãte expositam regulã in sũ·
ꝓferunť toꝛsũ distoꝛsum·cõtoꝛsũ extoꝛsũ Inueniũ
tur tamẽ etiam in tũ·& frequẽtius·facit ergo tor
queo toꝛsi toꝛsũ & toꝛtum cũ omib⁹ suis cõpositis
sed frequẽti⁹ in tum·vt toꝛtũ distoꝛtũ extoꝛtũ·

¶De desinentib⁹ in leo

LN leo desinẽtia si ante l.aliam consonatẽ habuerint
cõiũctam ei in eadẽ sillaba·& a pleo vel leo cõpo
sita ꝑ ui·sillabã faciũt ꝑteritũ ꝑfectum o·mutata ĩ
ui·vt impleo plеui·suppleo pleui cui⁹ simplex ver
bum non legi Fleo fles fleui·oleo oles oleui·ado
leo adoleui.exoleo exoleui.deleo deleui·rleo leui
quãuis oleo oleui & olui faciat·& similiter redo
leo redolui & redoleui·qꝛ non mutãt significatõeꝫ
Varro etiã adoluit ꝓtulit ĩ libro tercio rhetoꝛico
rum Postꝙ̃ adoleuerit hec iuuentus·Virğ·in·xj.
adoleuit dixit Mox vt matuã adoleuerit etas Pas
siui quoqꝫ ꝑticipiũ adult⁹ ꝓ adolitus ꝓlatum est
Obsoleo quoqꝫ obsoleui facit·non em̃ a soleo·quia
ẜm salustiũ facit ꝑteritum ꝑfectum solitus sũ·vel
solui.Sed ab obs & oleo cõponiť sicut obscenus·
ab obs & cano vel ceno Exoleo quoqꝫ exoleui fa
cit.Vnde exolet⁹ ta tũ·Plaut⁹ Domi reliq̃ exole
tam virginẽ·id est·grandẽ q̃ exoleuerat·Aboleo
vero velut redoleo & aboleui & abolui facit ꝑte
ritum Vñ & aboletũ & abolitũ & abolitio diciť·
A deleo aũt cui⁹ simplex est leo in vsu nõ est dele
tuꝫ·a delino delitũ nasciť·qđ & pꝛob⁹ & caper cõ
pꝛobant vsu quoqꝫ adiuuante

Supina quoqꝫ ẜm sup̃ dictam regulam in
ui·sillabã ꝑteritũ terminantia faciũt·mu
tant em̃ ui·in tũ·vt cõpleui completum
aboleui aboletũ abolui abolitũ Deletum a deleo·
Vñ & letum ipa res q̃ delet vitam.scꝫ moꝛs quasi
a leo simplici ẜm qđ in vsu non ẽ profeꝛť Hic at
tẽdendum ꝙ oleo facit oleui·& scđm hoc oletum
facit supinũ·& facit etiam olui ꝑteritum·& scđm
h° olitũ facit supinũ·& vtrũqꝫ ꝑteritũ & supinũ
retinet cũ omnib⁹ suis compositis·vt redoleo re
doleui vel redolui redoletũ vel redolitum·abolui
vel aboleui aboletũ vľ abolitum·cum vno tm̃ sinco
patur·vt adultũ pro adolitũ Vñ adultus ꝑticipiũ
pro adolit⁹ Quidã tam̃ dicũt ꝙ qñ adoleo signat
crescere tũc facit adoleui & adultũ·sꝫ q̃ndo signat
cremare facit adolui adolitũ Sed vt tactũ est ꝓ·
pꝛobat ꝙ ĩ vtraqꝫ significatõe habet vtrunqꝫ·scꝫ
adolitũ & adultum adoleui & adolui·& h° teneas
Alia vero omĩa verba in leo·desinẽtia eo·in ui·di
uisas trãsferẽtia faciunt ꝑteritũ·vt doleo dolui·ca
leo calui·palleo pallui·excelleo lui qđ etiam excel
lo inueniť

ALia quoqꝫ secunde coniu=
gatõnis verba quacũqꝫ consonãte añ eo
posita·eo in ui·diuisas cõuertẽtia faciũt
ꝑteritũ ꝑfectũ·vt habeo habui·rubeo rubui·arceo
arcui·taceo tacui.caneo canui·tepeo tepui pareo
parui·careo carui·cẽseo cẽsui·pateo patui·liqueo
liquui·ex quo liq̃sco inchoatiũ·Liceo quoqꝫ licui
facit·Excipiunť hec iubeo iussi·soꝛbeo vľ etiam soꝛ
bo.vt probo placꝫ soꝛpsi vľ soꝛbui facit Lucan⁹ in
q̃rto·Absoꝛpsit penit⁹ rupes & tecta feraꝝ·Cice
ro ꝓ murena.Difficultatẽ exoꝛbuit Mulceo mulsi
& etiã mulgeo facit mulsi scđm modernos·Olim
tamẽ mulxi dicebatur·Maneo mansi·neo neui·he
reo hesi·luceo luxi·polluceo polluxi·Composita ꝑ
dictoꝛũ etiam excipiunť·ꝑť emineo & immineo q̃
faciunt in ui·diuisas ¶De carẽtia supinoꝛũ

Supina in ui·q̃dam diuisas faciẽtia ꝑteri
tum neutralia·deficiũt in freq̃nti vsu·vt
canui stupui tepui hoꝛrui parui egui·
Deficit etiam metui timui·Nam a carui vidꝛ vľ ca
ritum vľ cassũ posse dici·quia futuri tẽpoꝛis parti
cipium caritur⁹ & ꝑteriti cassus inueniť·Quedaꝫ
tamẽ habẽt supina ex ꝑdictis neutris ĩ ui·diuisas
desinẽtibus vt dixi supra vbi determinatuꝫ ẽ đ de
sinẽtibus in deo·Actiua em̃ pleruncqꝫ in ui.diuisas
vocales in i·coꝛř.conuertẽtia assumunt tũ·vt ha
beo habui habitum.inhibeo inhibui inhibitũ·ꝓbeo

p̄bui p̄bitum· moneo monui monitũ· Pauca autez
ui· diuisas in tum· cõertunt· nisi consonantiũ natu
ra ꝓhibeat· vt teneo tenes tenui tentũ· doceo do-
ces docui doctũ· Censeo vero censui censũ· quia ĩ
simplici dictõne n· añcedente s· t· siue r· sequi non
possunt· In cõpositis aũt possunt· vt cõsto cõstas
insto instas. Iussi vero & mãsi & mulsi & hesi ꝯm
ꝓnunciatam regulã ĩ si ꝓferentiũ p̄teritũ i. ĩ um·
cõuertentia faciunt supinũ· vt iussi iussum· mulceo
mulsi mulsũ· mansi mansũ· hesi hesũ· a sorbui sorbi-
tum· a sorpsi vero sorptũ debet fieri supinũ· vt ab
habui habitũ· & a scripsi scriptũ· quoꝝ neutruz ad
huc in vsu inueni· id est· nec sorbitum nec sorptũ
ita dicit pristianus· Tamẽ in theologia vsualiter
cõpositũ inueniť· scz absorptũ· Vñ ꝓpheta· Absor
pti sunt iuncti petre iudices eorũ· a luceo quoqz
luctum· & a polluxi polluctũ exigit ratõ in xi· ter
minãtis p̄teriti· sed autoritas deficit· Neui quoqz
in ui· sillabã terminantiũ seruat regulam in supino
cõuertẽs ui. in tũ· vt neui tum· Hic attende· ꝙ
torreo facit torrui tostũ· & etiam torritũ inueniť
Misceo miscui mixtũ· Misereor aũt deponẽs facit
misertus sum· Et miseret impsonale· misertum est
Et reor ratus sum·

De preteritis & supinis tercie coniugatõnis·

IN pricipio tercie cõiugatõnis· p̄mo po
test queri de his trib? verbis· aio. inquio
meio· cuius cõiugatõis sint· Ad hoc di-
co· ꝙ aio est quarte cõiugatõis· qꝛ impatiu? termi-
natur in i·. Vñ nenius· An nata ẽ spõsa p̄gnãs· vł
ai· vel nega· Item ꝓducit secundã psonã pñtis idi
catiui modi ais. Desinit vero in i· ꝓductã impati
uus· Licet psius videať eam corripe· vt dicit magi
ster bñ· Et est semp in hᵒ verbo i· duplex ꝯsonãs
sequẽte vocali· ut aio aiunt· sed sequẽte cõsonante
vocalis est· vt ait· Est aũt aio defectiuũ· qꝛ non in
ueniť totũ ĩ vsu· Vñ dicit p̄s· in· x· li· vbi agit de p̄
teritis quarte cõiugatõnis· Aio cui? declinatõ in
vsu frequenti nõ est· quarte cõiugatõis eẽ ostẽdiť
ab impatiuo in i· terminãte· Et notandũ ẽ in hᵒ
verbo ꝙ pares habent sillabas tres psone· scz aio
ais ait· qđ in alio hmõi cõiugatõis verbo nõ inue
nies· qꝛ oĩa in io· desinẽtia tercie vel quarte coniu
gatõnis vna sillaba miores habẽt p̄ma psona secũ
dam & terciã· vt facio facis· & audio audis· Sed ĩ
hoc verbo p̄me psone penul· positõne ꝓduciť aio·
Secunde vero & tercie penul· corripiť· & sic qđ a
misit p̄ma psona aio in sillabis recupat in tẽporib?
& sola p̄ma psona i· habet loco cõsonãtis· Vñ ter
cia psona pluralis aiunt· q̃ solet a prima fieri· simi
liter i· consonantẽ habẽs ꝓdu· penul· Inuenimus
tñ terciam psonam p̄teriti ait· quasi a prima psona
ai aisti ait· que in vsu nõ sunt· Vnde neqz p̄teriti p
fecti· neqz plusquãpfecti· neqz futuri subiunctiui ĩ
hoc verbo declinatõ inuenitur· Potest igitur etiã
ait p̄sens p p̄terito accipi· Inquio scđm vsũ defe
ctiuum est· & tercie cõiugatõis· Vnde versus.
Tercia vult inqt· quartaqz sumit ait· & scribiť in
quit & ait p t qꝛ nullum verbũ desinit in d· Et di
cit pris· in· x· li· quasi in pricipio· Qꝛ in io· antece
dente· u· vnũ inuenio inquio· qđ pleriqz artiũ scri
ptores in vsu nõ esse putãt. sed inueniť apđ auto
res inquio· inquis· inquit· iquiũt. inquisti· inquiat
Ex quo apparet ꝯm analogiã futuꝝ eius inquiã de
bere dici· Terenti? quoqz impatm̃ eius inque· ꝓtu
lit in phormione· Tũ aũt antiphonẽ video ab sese
amittere inuitũ· eã inque Ergo ꝯm analogiam ter

cie cõiugatõis ĩueniť tota declinatio fere verbi h?
Supinũ vero ab eo nõ inueni· neqz que solẽt ab eo
nasci· Meio aũt ẽ tercie cõiugatõis & defectiuum
vnde dicit p̄s· E· añcedente io· vnũ inuenio tercie
ꝯiugatõnis meio· in quo siliter i· loco cõsonãtis ẽ·
vt meio. Et vt dicit hug· hoc verbũ in p̄terito pfe
cto & plusquãpfecto oĩno deficit· & etiã p conse
quẽs in his q̃ ab istis veniunt· & deriuať a mingo
migis. Et scias· ꝙ meio· habet i· consonãs per
totũ· vñ oportet· ꝙ in secũda psona & in q̃busdã
alijs sit i· ꝯsonãs an vocalẽ & ẽ ꝯfectiñ defiť vt diť
magister bñ· In cio· antecedẽte a· breui. mutãt eã ĩ
e· ꝓductã· & abiecta o· ꝓdu· p i· faciunt p̄teritũ p
fectũ· vt facio feci· iacio ieci· Ex his cõposita cũ p̄
positione. quãuis in p̄senti mutãt a· in i· tamẽ p̄te
riti regulam seruãt q̃ est in simplicib?· ut efficio ef
feci· ꝓficio profeci· Ideo dixi cũ p̄positõne cõposi
ta mutare a· in i· qꝛ si cũ alia pte cõponanť seruãt
a· vt calefacio calefeci· stupefacio stupefeci· treme
facio tremefeci· tepefacio tepefeci· Abijcio quoqz
abieci facit· cõijcio cõieci· inijcio inieci· ꝓijcio ꝓieci
Inueniť tamẽ simplex icio icis· tam penul· lõga ꝙ̃
breui· facit sup̊· ĩ ctũ· ut ictũ· sz nõ est ĩ vsu· nisi p
ticipium p̄teriti tpis ictus· Alia vero i· ante cio· ha
bentia eandẽ in e· cõuertũt· & cio· in xi· vt aspicio
aspexi· ꝯspicio cõspexi· ex con· & specio cis· qđ nõ
est ĩ vsu· Illicio illexi· pellicio pellexi· Inueniť etiã
allicio allexi· Inuenitur etiam ꝯm antiquos allicui·
Excipiť tamẽ elicio elicui· & puto ideo· ne si elexi
dicerem?. necessario pticipiũ electus fieret· et eẽt
et dubitatõ significatõis· Itez specio spexi· et licio
lexi· que nõ sunt in vsu· nisi in cõpositõe

SVpina ex illis quidem que habent a· an
te cio· fiũt a p̄senti io· ꝯuersa in ctum·
vt facio factũ· iacio iactum· In omĩ eñ
verbo siue in penul· siue in añpenul· sit a· a· seruať
in supino· quãuis muteť in p̄terito pfecto· ut facio
feci fcm̃· capio cepi captũ· cado cecidi casũ· Et ex
his ꝯposita q̃ in p̄senti mutant a· in i· vt facio· infi
cio· capio· incipio· in supino a· in e· ꝯuertũt· vt fa
ctum infectũ· captũ inceptum· Alia vero que ꝯpo
nunť a verbis in go· desinẽtibus· quãuis mutãt a· ĩ
i· in p̄senti tamẽ in supino immutabilẽ seruãt eam
vt ago exigo exactũ· frango infringo infractum·
tango ꝯtingo contactũ· pango impigo impactũ·
Que vero in xi· terminãt p̄teritũ xi· in ctũ. conuer
tunt· & faciũt supinũ ut supra dictũ est· vt aspi
cio aspexi aspectũ· illicio illexi illectũ· Elicio vero
elicui elicitũ facit· De desinẽtibus in dio·

IN dio· desinẽs vnũ inuenio· fodio fodi· et ex eo cõ
posita· pfodio di· effodio di· qđ penul· p̄teriti ꝓđ·
necessario scđm p̄dictã regulaz quã ostendimus·
Qꝛ si minuanť p̄sentis sillabe in p̄terito ꝓdu· penł·
nisi per sincopã vel apocopã ꝓferatur· vt cieo cij·
repio repperi p repperiui· et faciunt p̄dicta in dio·
desinẽtia p̄teritũ subtracta o· a prima psona p̄sen
tis· ut fodio fodi·

SVpinũ facit in sum· gemĩata s· vt fodio
fossum· Omĩa eñ verba q̃ in di· faciunt
p̄teritũ pfectum in sũ· faciunt supinum
vt prãdi pransũ· tetendi tensũ· sedi sessũ· Excepto
dedi· qꝛ prime ẽ cõiugatõnis· que p̄ma coniugatio
nunꝙ̃ in sum· facit supinũ· Et ex eo ꝯpositis que ĩ
terciam transeũt cõiugatõez· & a· penul· simplicis
supini in i· conuertũt· vt do dedi datũ· perdo pdi
di pditum· vendo vendidi venditũ· credo credidi
creditũ· condo cõdidi conditũ· Odi autẽ verbum

defectiuū· oli faciebat osū ·a quo descēdit hic osor osoris & exos⁹ & posus Odio vero est quarte cō iugatōnis & facit odiui p̄teritū· Propheta· Cum his q̄ oderunt pacem eram pacific⁹ · Item idē Odi ui ecclesiam malignantium·

De desinentibus in dior·

IN dior quoqȝ deponentia in sū· faciunt supinū· vt ingredior ingressum· ordeor orsum · Inde orsus· quāuis sit quarte cōiugatōnis·

De desinentibus in gio·

IN gio· similiter ꝓdu· penul· & ablata o· extrema faciunt p̄teritū pfectum· vt fugio fugi· refugio refugi. supinū o. in tum· cōuertit. ut fugio fugitū· confugio confugitum penul· correpta·

De desinētibus in pio

IN pio· cā. antecedēte mutata a· ī e· ꝓductā & abiecta o· productaqȝ i · faciunt p̄teritū pfectum · vt capio cepi· Ab eo cōposita in pn̄ti q̄dem mutāt a· correptā simplicis in i· breuē· p̄teritū vero integꝝ manet · ut incipio incepi· suscipio suscepi· Supinū tam ei⁹ q̄ꝙ oīm in pi· vel psi· vel mi· terminantium p̄teritū pfectū ꝓfertur p ptuȝ· vt cepi captū· icepi inceptū· concepi conceptū . Olim em̄ cipio fuit in vsu· a quo nichilomin⁹ cepi cept⁹ defectm̄· Itē rupi ruptū. scalpsi scalptū· compsi comptū· ꝓmpsi ꝓmptū· dēpsi demptū· emi emptū· ademi adēptuȝ Rapui quoqȝ raptū facit. sil'iter & ex eo cōposita· corripui correptū. arripui arreptū· Cu· vero ante pio habētia o· in ui· sillabā conuertūt & ꝓdu· pnl'· ī p̄terito · ut cupio cupiui vel cupij Et ex eo ꝯposita· cōcupio ꝯcupiui vl' ꝯcupij Vetustissimi aūt & etiā ꝭm quartā ꝯiugatōeȝ solebāt ꝓferre h° verbū Lucreci⁹ · Effringere ut arta nature priam⁹ terrarū claustra cupiret · In ui. diuisas faciens p̄terituȝ vnū inuenio supdicte termiatōis · rapio rapui · Et ex eo cōposita· eripio eripui· surripio surripui · Nā surpui p sincopā ri· ꝓtulerūt quidā poetaꝝ· Vnde horati⁹ ī· iiij· carminum. Que me surpuerat Sapio tam sapiui vel sapij q̄ꝙ sapui ꝓtulisse autores inueniunt̄ Supinū autē a cupiui & sapiui scd̄m supdictam analogiā mutata ui· in tū· vt cupituȝ & sapitum facit penul· ꝓduct· ad modū q̄rte· Facit etiaȝ sapitum penl'· correp· inq̄ntū descendit ab h° p̄terito sapui

De desinētib⁹ in rio

IN rio· vnū iuenit̄· scȝ pario peperi Vetustissimi tamē ꝭm quartā ꝯiugatōem hoc ꝓtulisse inueniūtur Enni⁹· Oua parire solet gen⁹ pennis cōdecoratuȝ Sed terenti⁹ ī formione · Neqȝ parere iam diu h° p etatem pōt· Esaias · lxvj · Qui alios parere facio Supinū ptum debet eē· Vnde & ptus · Et parturio meditatm̄ Sed vide q̄ꝙ antiqui dicebāt parituȝ Vnde pariturus ra. rū · Statius in · xij · thebaidos Atqȝ hosti veniat paritura marito Cū suis cōpositis aūt redit ad quartā cōiugatōȝ & facit p̄teritū in ui· diuisas· vt aperio aperui aptuȝ· & scribit̄ per vnū p· subtrahit̄ em̄ d· sic b· de opio · Preter repio repperi· cōperio cōperi · & cū omib⁹ cōpōitis habȝ r· ante tū· in supino · vt apio aptum compui comptum

De desinētib⁹ in rior

IN rior desinētia deponentia· ut orior & morior tā scd̄m terciam q̄ꝙ ꝭm quartā ꝯiugatōȝ declinauerūt autores· orior oreris vel oriris· morior moreris vl' riris Vnde lucan⁹ ī· iiij · Non gratis morit̄ iugulo q̄ ꝓuocat hostē· Lucius in · iij · Cōturbare aīam potis est quicūqȝ adorit̄ Eoꝝ supina ortū & morituȝ sunt· quāuis oritur⁹ & non ortur⁹ inueiatur pticipium futuri tpis · sȝ p̄teriti ortus non orit⁹ dicit̄· Horati⁹ epistolaꝝ libro secūdo · Nil orituꝝ· alias nil ortum tale fatentes · A morior quoqȝ notandū q̄ꝙ cū moritur⁹ scd̄m analogiā facit futurū participiū · mortu⁹ tn̄ facit p̄teritū gemiata u · qd̄ ī nullo alio pticipio inuenies ꝓ mort⁹ vel moritus · qd̄ ꝓporcio magis exigebat Hic attēde q̄ꝙ orior oriris nunc ē quarte cōiugatōnis · sed adhuc tenet de tercia ꝯiugatōne orit̄ penul · corr̄ · ecclesiastes primo · Oritur sol & occidit · & pticipiū p̄teriti tpis ortus sum · & in supino ortū qd̄ inuenit̄ etiaȝ oritū Inde oritur⁹ · Morior aūt olim fuit q̄rte & etiam tercie cōiugatōnis · sed nūc tantū tercie apud modernos facit tn̄ irregulariter mortu⁹ · sed supinū moritum Inde moriturus · Potior aūt facit potit⁹ · qd̄ olim fuit tercie cōiugationis

De desinētib⁹ in tio

IN tio · desinēs p si · facit p̄teritū gemiata s · quatio quassi qd̄ teste charisio ī vsu nō est · Percutio pcussi · incutio incussi · supinū ꝭm regulā in si · terminantium p̄teritū pfectū ī sum · exit · si · mutata in sum. quassū Vn̄ frequētatm̄ quasso quassas · similiter pcussū incussū Nā vssi vstum · & torsi tortū vel torsum · & etiā gessi gestū excipiunt̄ · & q̄ quarte ꝯiugatōis in si · termināt p̄teritū pfectū · ut fartio farsi fartum · haurio hausi haustū · sartio sarsi sartū P · vero ante si · posita sic sup̄ dictū est p ptū · facit supinū · vt demo dēpsi demptū · ꝓmo ꝓmpsi ꝓmptū nubo nupsi nuptū

De desinētib⁹ in tior

IN tior deponēs tam tercie q̄ꝙ q̄rte cōiugatōis vnū inuenit̄ · scȝ potior potiris Virḡ · in · iij · eneid̄ · Fas oē abrūpit · polidorū obtrūcat · & auro Vi potit̄ · Scd̄m terciā cōiugatōeȝ corripuit penul. Lucilius vero in quinto · Deficit alma ceres. nec plebes pane potit̄ · ꝭm quartā cōiugatōȝ ꝓductā ꝓtulit penul · Infinitū tamē ꝭm quartā semp iuenit̄ · Supinum ī itū · desinit penul · ꝓd̄ · potitū · nūc aūt est tm̄ quarte cōiugatōnis

De desinetibus in uo · diuisas

IN uo · diuisas quacūqȝ an̄cedēte consonāte desinētia mutant o · in i · vt acuo acui · imbuo imbui · spuo spui · metuo metui · arguo argui · Excipiunt̄ struo struxi fluo fluxi pluo pluui · Sed p sincopā ꝭm vsū ꝓfertur plui Vnguo aūt coquo & liquo nō videtur ī uo · diuisas termiare ī q̄bus u · vim lrē amittit vnde ī guo · q̄dē sillabam terminantia huiuscemodi seruāt regulā ī go · termiatoruȝ Sicut & q̄ ī quo finiunt̄ · ratōeȝ sequunt̄ ī co · desinentiū · Dicim⁹ igitur vnguo vnxi · ligo linxi · pingo pinxi · & linquo liqui · & vico vici · Iungo quoqȝ iunxi · vn̄ & iunx sicut a duxi dux · extiguo etiā extinxi · cui⁹ simplex scȝ stinguo raro est in vsu

SVpina ī uo · diuisas termiantiū ī · p̄teriti ī tū · cōuertūt & ꝓducūt u · penul · acui acutū · imbui imbutū annui annutum argui argutū · vn̄ & pticipiū argut⁹ · & futuꝝ arguturus · & deriuatm̄ ex hoc verbo argutor taris · Inuenitur tamē ī vsu etiā arguitur⁹ ꝓ argutur⁹ Excipitur rutū vel ruitū qd̄ u · corripuit · vel qd̄ i · seruauit Nā scd̄m futuri pticipiū · i · ruitur⁹ debet ruitum eē Scd̄m preteriti vero pticipiū debet rutuȝ dici penul · correpta A spuo & metuo & pluo ꝭm analogiā sputū & metutū vel metuitū & plutū a pluui velut adiutū ab adiuui deberȝ facere · sed in vsu ea non iueni Alia vero supdicte terminatōis verba extremā sillabā p̄teriti in ctū cōuertunt · vt struo struxi structuȝ vnguo vnxi vnctū linquo li qui lictū · excipit̄ fluxum qd̄ seruauit x · ī supino ita dicit pristian⁹ Hic attende q̄ꝙ scd̄m modernos desinentia in uo diuisas faciūt supinū ī · p̄teriti mutata

in tum vt acui acutũ Preter ruo rui ruitũ Sed in
compositione amittit i· in supino· vt obrutum eru=
tum dirutum penultima correpta · Struo autem
facit struxi structum · fluo fluxi fluxum · vel scdʒ
antiquos fluitum· Vnde fluito fluitas· & fluctus
fluctus· fluctui· ipse motus aquarum· Pluo plui
plutum· compluo complui complutũ· Vnde pars
terre compluta est· Fruor autem facit fructus· si=
ue fruitus· Metuo caret supino secundum vsum ·
Spuo autem spui facit sputum· & nuo nui nutuʒ
vt vult hug᷑·

De desinentibus in quor·

IN quor· deponentia mutant eam in cu·
assumentia tum faciunt supinum· vt lo=
quor locutum· sequor secutum

De desinentibus in uo·

IN uo· u· loco cosonantis posita in l· quideʒ desinẽ
te· penultima o · extremam in i· conuertunt & fa
ciunt p̃teritum· vt soluo solui· caluo calui· Vnde
salustius in secundo historiaꝝ· infinitum passiuum
protulit calui· ꝑ decipi · Vocali vero naturaliter
longa uo· antecedente· uo· in xi· conuertit᷑ in prete
rito pfecto· vt viuo vixi· Supinum i· in tum· con
uertentia faciunt u· necessario in vocalem redeũte
vt solui solutum· volui volutum· Sic deberet etiã
calui calutum facere· qd̓ tamen in vsu non inueni·
& puto calũniam ex hoc esse deriuatum· Vixi autẽ
in xi· terminantiũ regulam seruat in supino. mutat
enĩ xi· in ctum· vt vixi victum·

De desinentibus in bo·

IN bo· desinentia verba vocali longa an
tecedẽte· bo· in psi· conuertentia faciunt
p̃teritum· vt scribo scripsi· nubo nupsi·
Nunq̃ enĩ b· ante s· in principio sillabe potest ĩueni
ri· sed p· vt pseudulus ipe· Alia vero o· in i· mutãt
in p̃terito· vt bibo bi· Ouidius in septimo metha=
morpho· Vbera que ebiberant auidi lactãtia nati
Lambo quoqʒ lambi facit· Lucilius in · xxiij · Iocũ
dansqʒ puer qui lamberat ore placentas· Inuenit᷑
autem in libro iudicũ capitulo· vj· lambuerit· Qd̓
autoritati ascribim⁹· vel potius credo ꝙ litera scri
ptorum vicio sit corrupta. & vera litera sit lambe
rint· Similiter scabo facit scabi· Lucilius in nono·
Scaberat vt porcus contritus arbore costis· Exci
pitur cumbo cum suis compositis· quia simplex ñ
est in vsu siue prime siue tercie coniugatõis· vt in
cumbo incũbis· qd̓ etiam incubo incubas ꝑfertur·
quia incubui facit p̃teritum. Accumbo accumbis ·
vel accubo accubas accubui· Et nunc quidem sim
plex eorum· id est· cubo cubas p̱me est coniugatio
nis· Vetustissimi tamẽ & hec & omnia que ĩ ui· di
uisas faciunt p̃teritum perfectum in p̱ma cõiuga=
tione· & etiam secundũ terciam solebant declinare

SVp̃ma vero in psi· quidem terminantiuʒ
p̃teritum pfectum psi· in ptum· conuer
tunt· vt scripsi scriptum· nupsi nuptum
In bi· vero assumunt tum· vt bibi bibitum · lambi
lambitum· Et notandum· ꝙ cum omĩa in si · termi
nantia p̃teritũ· sicut supra ostendim⁹ ĩ sum· termi
nant supinũ· exceptis quarte cõiugationis verbis·
Hec quoqʒ que p· vel m· ante s· habuerint si· in tũ·
conuertunt· vt nupsi nuptum· scalpsi scalptũ· dem
psi demptum· sumpsi sumptũ· In quibus etiam p·
euphonie causa interponit᷑· qd̓ etiam in preterito
quibusdam placuit ascribere· Hic attende· ꝙ cum
bo cumbis cum suis compositis· quia simplex non
est in vsu· facit in ui. diuisas· & in supino habet i·

breuem ante tum· vt discumbo discubui discubituʒ
& remota u· & addita tum· Inuenit᷑ etiã increbuit
defectiuũ qd̓ non habet presens· quia non reperit᷑
increbo increbis· vel increbeo increbes· Sed q̃dam
dicunt ꝙ sumitur pro p̃terito increpui·

De desinentibus in bor·

IN bor· deponentia mutant bor· in psum· & faciunt
supinum· vt labor lapsum · Nulla autem alia causa
est mutandi b· in p· ante s· vel t· in principio sillabe
positis· nisi euphonie causa· quare mutat᷑ b · in p·
vt scribo scripsi scriptum· nubo nupsi nuptum·

De desinentibus in co·

IN co· n· antecedente abiecta n· & o· in i·
couersa faciunt p̃teritum penultĩa quo
qʒ producta· vt vinco vici· conuinco cõ
uici· Et quia q· est idem elementũ qd̓ c· ideo liquo
facit liqui· sicut vinco vici· abiecta n· vt supra di
ctum est in uo· diuisas· u· enim non impedit n· q̃a
p̱dit vim litere·

De desinentib⁹ in sco·

IN sco· desinentia mutant sco· in ui· sillabam · nisi
sint inchoatiua· Illa enim carent p̃terito perfecto
vt quiesco quieui· pasco paui· cresco creui· Cerno
etiam facit creui· ascisco asciui· consuesco consueui
vel consuetus sum· Charisius tamen etiam cõsueo
ponit· Excipitur conquinisco conquexi qd̓ in xi· de
sinit· Est autem ꝯquinisco caput inclino· Excipiun
tur p̃terea eiusdem terminatõnis compesco compe
scui· dispesco dipescui· qd̓ ponit apuleius in dyalo
go· Cum etiam habitacula sũma ab infimis tanta ĩ
tercapedine fastigij dispescant pro distent· Excipi
tur preterea disco didici· posco poposci · & ex eis
composita que similiter faciunt p̃teritum· vt dedi
sco dedidici· deposco depoposci· Et notandum· ꝙ
ab inchoatiuo scisco composita primitiui qd̓ ẽ scio
habuerunt p̃teritum· Scd̓m vero rectã proportio
nem debent eorum quoqʒ perfecta ascio & descio
esse· Hic attende· ꝙ glisco non est inchoatiuum
& deberet facere glisco gliui glitum· sed non inue
nitur p̃teritum nec supinum in frequenti vsu· Oĩa
tamen que p̃teritum perfectum in ui· sillabam ter
minant adiectiua· frequenter inuenim⁹ per seũdas
& tercias personas sincopam penultime pati silla
be· cũ ab u· loco consonantis incipit· vt amaui ama
uisti vel amasti· amauimus amauistis vel amastis
amauerũt vel amarunt· neo neui neuisti vel nesti·
neuit neuimus neuistis vel nestis neuerunt vel ne
runt· Ideo aũt addimus in ui adiectiua · quia si in
positione sit u· consonans· sincopaʒ pati nõ potest
vt lauo laui lauisti· non possum⁹ dicere lasti· nec ꝑ
lauistis lastis· nec pro lauerunt larũt· Similiter fa
ueo faui fauisti· nemo dicit fasti· nec ꝑ fouisti fosti
nec pro soluisti solsti. Sed inuenio horatium auto
ritate fecisse concisionem in quibusdaʒ· quãuis po
sitio verbi habeat u· consonantẽ· vt moueo· moui·
mouisti· ex quo sũmosses posuit horatius ꝑ sũmo
uisses in p̱mo sermonum · Hunc hominẽ si velles
tradere dispariam ni Summosses omnes. Item cõ
morit ꝑ commouerit· Idem horati⁹ ponit in secũ
do sermonum· At ille qui me commorit melius nõ
tangere clamo·

De desinetib⁹ in co·

IN co· vero desinentia vocali naturaliter
longa antecedente in xi· sillabam faciunt
p̃teritum· vt dico dixi. duco duxi· R· an
tecedente co· vnum inueni· parco quod & peperci
& parsi facit p̃teritum· Ico p̃terea penultĩa breui

ꝓfertur in presenti·teste capro·sed producit eam
in p̄terito perfecto· & mutat o·finalē in i·ico ici·
vnde ictus· Lucretius tamen etiam in p̄senti pro
ducit i·penultimam. Ex ui corpus ꝓcellit & icit·
Hoc tamen verbum non est in vsu vt dixi supra ī
cio·quia dicitur icio vel ico· ¶ Hic attende·ꝙ co
quo coquis·quanuis habeat penultimā breuem·
& scibatur per q·non per c·tamen videt̄ desinere
in co·quantum ad sonum·qꝛ u·amittit vim lite
re·facit preteritū co mutato in xi·coquo coxi·

SVpina in ci·qdem termiantiū preteritū
in ctū·couertunt·vt vici victū·conui
ci conuictum·eandem seruant regulam
etiam liqui lictum.& ex eo composita similiter·qd̄
non est in vsu in simplicitate ad differentiā huius
verbi linguo linguis·qd̄ facit lictum·sed cum com
positis bene est in vsu.vt reliqui relictum·dereliq̄
derelictum. Nec mirum cum post q·u·posita vim
litere amittat in ci·desinentiū regulam sequi· Que
vero in ui·sillabam proferunt p̄teritum perfectuȝ
mutant eam in tum·ita ꝙ nichil aliud additur vel
mutatur & faciunt supinuȝ·vt requieui requietū
Vnde participium futuri tempis fit requieturus·
Suesco sueui suetū·qd̄ etiam habet suppletōnem
suetus sum· Cresco creui cretū·ascisco asciui asci
tum·descisco desciui descitum.nosco noui notum
Similiter ex eo composita·vt ignosco ignoui igno
tum· Vnde & participium futuri tempis ignotu-
rus est· Quidam tamen contra regulam a presenti
tempe hoc deriuatum protulerunt ignosco igno-
sciturus· Notandum tamen·ꝙ cognosco cognoui
cognitum.& agnosco agnoui agnitū in frequētio
ri vsu faciunt supinum·pro o·penultima ꝓducta
quam vetustissimi seruabāt analogiam seq̄ntes i·
correp·adhibētia· Vnde iuuenalis ī primo· Agni
tus accipies iubet a precone vocari· Salustiꝰ tamē
scd̄m analogiam ī secūdo historiaꝝ· Neqȝ inermes
ex prelio viros quenq̄ agnoturū· Patuinus scd̄m
vtrūqȝ protulit· In turba oresci cognita agnota ē
soror· Pasco paui seruauit in supino·scȝ solum pa
stum· Compesco compescui·depesco depescui·po
sco poposci·& disco didici a presēti tempe faciūt
supinum mutatione o·in i·correptam·etiam addi
tione tū·vt posco poposcituȝ·cōpesco compesci
tum disco discitum·licet in frequenti vsu non sint
dicta supina·

¶ De desinentibus in xi·

IN xi·finientia p̄teritum perfectū faciūt
supinum scd̄m predictam regulam·dixi
dictum·duxi ductum· Peperci vero vel
parsi parsum facit supinum scd̄m ī si·terminantiū
regulaȝ·vnde ꝑsurus participium futuri· Senesco
inchoatiū est·nam positiū eius seneo inuenit̄ in vsu
cōmuni· A seneo igitur non a suesco fit preteritū
senui· Salustius in primo historiarum· Nisi cuȝ ira
belli desenuisset· Idem etiam salustius ꝑticipium p̄
teriti tempis ex eo protulit·quanuis sit neutrale in
iiij· Omnes inquit q̄bus etas senecto corpore ani-
mus militaris erat· ¶ De supinis verborū ī scor de
sinentium teneas ita· Deponentia in scor·desinētia
in antepenultima qdem sillaba a·vel·i·vel e·corre
ptas naturaliter habentia faciūt supinum in ctum
& preteritum siue partipiū ī ctus·vt paciscor pa-
ctum pactus·depaciscor depactuȝ·proficiscor ꝓ
fectum profectꝰ· Expergiscor vero quia a·pergo
est exprectum facit·qd̄ scȝ pergo componitur ex
per & rego qd̄ facit rectum·quanuis vetustissimi
etiam expergitꝰ dicebant· Nanciscor etiam nactū
facit absqȝ n·sicut & pangor pactū·fingor fictū·
tangor tactum· ¶ Sciēdū ꝙ sunt verba que ser-
uant n·in participijs p̄teriti siue supinis·vt iūgor
iunctꝰ·pungor punctꝰ·vincior vinctus·fungor
functus·emungor emunctꝰ·extinguor extinctꝰ·
tingor tinctus·plāgor planctꝰ angor anctus· Que
aūt corripiunt antepenultīas paciscor·& nāciscor
& proficiscor·& expergiscor ex ꝯpositis siue p̄mi
tiuis eorum potest dinosci. Paciscor·depeciscor·
proficiscor a facio·expergiscor a pergo ꝑgis· Nā
ciscor vero a nancio est·qd̄ ī vsu fuit vetustissimis
Excipitur defeciscor defessum faciens supinuȝ· &
participium preteriti tempis defessus· Nam ex eo
qd̄ est deficio defectus fit ꝑticipium preteriti· Ex
cipiūtur etiam duo composita·que quāuis in ante
penultima i·habeant correptam in tū·tamen non ī
ctum faciunt supinum· Cōminiscor cōmentū·adi
piscor adeptum. Nam a remiscor supinum vl' par
ticipium p̄teriti vel futuri in vsu non inueni·quā
uis ratio hoc quoqȝ rementū·quomodo cōmentuȝ
exigit dici· Alia vero a p̄dictis in scor·desinentia
c·in tum·faciunt supina·vt irascor iratum·vlci
scor vltum·nascor natum·obliuiscor oblitum· Ve
scor vesceris non habet supinum.nec ꝑ consequēs
participium preteriti temporis·

¶ De desinentibus in do·

IN do·desinentia si penul·naturaliter lō
gam habuerint do·in si·ꝯuertētia faciūt
p̄teritum ꝑfectum·vt ludo lusi·rodo rosi·ledo lesi
rado rasi·vado vasi·euado euasi·illido illisi·clau
do vl' cludo clausi vel clusi. Inuenit̄ etiam claudeo
Sed & claudo ꝓ claudico inuenit̄· Cedo cessi ge
minat s·in p̄terito· Excipitur cedo cecidi· Lucanꝰ
in quarto Donec vetuerūt castra cecidit· Pedo pe
pedi· Horatius in primo sermonū· Nā displosa so
nat quantū vesica pepedi· Ab eo qd̄ est sido p̄teri
tum non inueni· Virgilius in·v·eneid̄ ꝯposituȝ ꝓ
tulit· Subsidunt vn̄ tumidumqȝ sub axe tonanti·
Accipit tamē preteritum mutuo a sedeo sedes.&
facit sedi. Cudo facit cudi· Et videt̄ virgilius sic
protulisse in primo eneid̄· Ac primū silicis scintil
lam excudit achates· Suscepitqȝ ignem folijs.
Excudit eñ tam p̄sens q̄ p̄teritum potest intelli
gi·sed qꝛ suscepit subiunxit melius preteritū intel
ligitur· Idqȝ etiam seruius in ꝯmentario eneid̄·ꝓ
bat his verbis· Excudit aut feriēdo eiecit·qꝛ cude
re est ferire Vnde & incus dicit̄·qꝛ illic aliquid cu
damus·id est·feriamꝰ· Inuenit̄ etiam cusi apud an
tiquos· ¶ Sciendum aūt·ꝙ eiꝰ frequentatiū cuso
cusas est.ex quo ꝯponitur incuso incusas· & recu
so recusas·& excuso excusas·accuso accusas· Stri
do aūt facit p̄terituȝ stridi· A do·quoqȝ verbo qd̄
simplex est prime coniugatōis·ꝯposita cum p̄posi
tione tercie ꝯiugationis sunt·& primitiui seruant
p̄teritum ꝑfectum duplicantia di·quāuis penul·
in illo e·habeat·vt do dedi·reddo reddidi.ꝓdo ꝓ
didi·perdo perdidi· Credo quoqȝ ab eo cōpoitur·
quasi cretum do·& vendo venūdo·& condo ꝯpo
situm a do·& ex eo abscondo·itaqȝ omīa ideȝ p̄te
ritum ꝑfectum seruant·credidi·vendidi·condidi·
abscondidi· Plautus in carbonaria· Secundū ipaȝ
aram auruȝ abscondidi· Facit etiam abscondo ab
scondi· N·vero ante do·habentia.o·in i·mutāt in
p̄terito perfecto·& si ante n·u·vel i·habuerint a
mittunt n·vt fundo fudi·scindo scidi· Vetustissimi
tamen etiam scindi proferebant·quod solū quoqȝ

in vsu esse putat asinonius in arte quā ad constan
tinum imperatorem scripsit·sed errat· Nam lucā⁹
in ·iij·scidit ponit·Qua mare tellurem subitis aut
obruit vndis·Aut scidit & medias fecit sibi lito:
ra terras·Statius in·viij·thebaidos Oraqꝫ pecto
raqꝫ & viridem scidit horrida vestē·Sed afrani⁹
more antiquo dixit·In homīe satis fortiter paulo
vestras scicidistis colus ·Nenius in testicularia·
Imo quos scicidim⁹ conscindam atqꝫ abijciam· Et
videntur hi rationabilius protulisse·ne minorū sit
temporum p̄teritum q̄ presens·qd̄ rarissime inuei
tur·Findo quoqꝫ fidi facit·licet quidam fisi dicen
dum putauerūt·Sed virgilius in ·viij· Et media
aduersi liquefacto tempa plūbo·Diffidit ac mul:
ta porrectum extendit arena·Cetera vero seruāt
n·ut pando pandi·defendo defendi·scando scādi·
accendo accendi·Excipiunt̄ duplicantia principa:
lem sillabam·que non solum o·in i·cōuertunt·sed
sillabam assumunt·pendo pependi·tendo tetendi·
tundo tutudi penul·a plerisqꝫ correpta·a quibus:
dam autem etiam ꝓducta ꝓpter supradictam ra:
tionem·id est·ne vincatur in cōpositis ab eo tem
poribus sillabarum a p̄senti preteritum·Sed scd̄m
modernos tutudi corri·penul·i simplicitate & cō
positione·vt contudi·Cado quoqꝫ cecidi facit·ne
si cadi dicamus nomē esse putetur· Composita tn̄
eius non duplicant penultimā sillabam·vt extēdo
extendi·Preter quedam de quibus supra dixi vbi
egi de generalibus formis p̄teriti perfecti· Excipi
tur etiam diuido qd̄ diuisi facit preteritum· Rudo
rudis corripit primam·facit tn̄ rudi o·in i·muta
ta·Frendo frendis caret p̄terito & supino·quidā
tamen dicunt frendui·

P Vpma illa quidem que a do componun
tur mutant o·in i·correptaꝫ & assumūt
tum·vt reddo redditum·credo creditū
perdo perditū·abscondo absconditum·facit & ab
sconsum·Alia vero omīa do·in sum·cōuertūt·ut
ludo lusum·rado rasum·cedo cesum·defendo de
fensum·tundo tusum·cudo similiter cusum· Cado
quoqꝫ casum facit·ca·tn̄ penultīa producta·In oī
em̄ supino & participio preteriti tempis produci
tur a·penultime sillabe·Exceptis datum & statū
& satum & ratum·Tendo autem facit tensum·qd̄
etiam facit tentū·& vtrunqꝫ retinet cum suis cō
positis·vt extensum & extentum retentum & re
tensum·Vnde ostendo ab eo cōpositum facit ostē
sum & ostentum·Ostentū quoqꝫ quādo mōstrū
signat nomen est pticipiale·qn̄ factum·dictū &
visum ab ostendo futura dictum·Excipiunt̄ q̄dā
scꝫ strido·& īuenitur strido & strideo tam tercie q̄
secunde coniugatōnis·Hora·Stridere secreta di
uisos aure susurros·correpta·penultimā protulit·
Stacius vero eādem ꝓductā protulit in·viij·Nil
stridere domi·Preteritū eius pfectum debet scd̄m
analogiam in do·vel ī deo·desinentium·& penulti
mam vel antepenultimā naturaliter lōgā habētiū
in si·terminari·vt rado rasi·rideo risi · Sꝫ puto eu
phonie causa non esse in vsu strisi sed stridi·& ca
ret supino·Sido sidis etiā caret p̄terito & supino
preteritum em̄ nō est ī vsu dubitationis vel alter
nitatis causa·debuit em̄ sisi esse·sed vtimur p̄teri
to verbi sedeo·i·sedi ꝓ eius preterito· Vnde sido
sidis sedi dicimus·Aterum vtimur supino verbi se
deo·scꝫ sessum pro eius supino·& dicim⁹ sido sedi
sessum scd̄m modernos·Pedo pedis pepedi etiam
caret supino ꝑm vsum & producit primaꝫ p̄sentis
pedo & penultimam preteriti·Vnde quidā·Heres
post mortem pedet amore suo·Illud etiam sciēdū
q̄ n·ante do·habentia que amittunt n·in preterito
amittunt eandē ī supino & gemināt s·si sit penul·
breuis in preterito·vt findo fidi fissum·scindo sci
di scissum·Si vero producat̄ vnam s·habet·vt fū
do fudi fusum·Composita vero terminationes sim
plicium sequunt̄·Cedo etiā cessum·& pando pā
di passum faciunt·quanuis etiam a patior & a pa
teo passum dicimus·Vnde expando expandis ex
pandi expassum·Vn̄ virgilius in tercio·At pater
anchises passis de litore palmis·In theologia ī fre
quenti vsu est expansus per n·Vnde expansis maī
bus in cruce·Sed vicio scriptorꝝ hoc corruptū pu
to·De hoc verbo edo scias·q̄ sicut vult prisciam⁹
vnū anormalū inuenitur·edo es est·Vetustissimi
tamen edo edis edit dicebant correpta·sillaba p̄ma
Supinum eius tam esum q̄ estum vsus exigit dici
Virgilius in octauo·Et postibus hesit adesis·
Cicero pro cluētio·Celerius potius comestum q̄
epotum īuenias·Ex hoc etiam patꝫ q̄ comedo qd̄
est compositū a con & edo·& mutatur n·in m·&
transit ad secundam sillabā comesū & comestum ī
uenitur·¶ Hic attende·q̄ a comedo comestū fit
comeso sas·& inde comesatio per vnū m·& vni
cum s·Edo autem anormalum facit esum vel estū
sicut edo edis in eodem sensu·& tunc facit infiniti
uus edo es est esse Nam edere venit ab hoc verbo
edo edis·id est·comedo·quia sepe inuenitur regu
lare tercie cōiugationis Tamē edo·i·manifesto fa
cit edidi·& tunc componit̄ a do das·Item ea que
componunt̄ a cado non habent supinum·p̄ter occi
do occasum·Item pindo pinsi pistum facit·Itē ru
do rudis rudi·non habet supinū·Et rudere ꝓprie
asinorum cuius prima corripitur·vt dicā ī suo lo
co·quāuis a persio ꝓducatur causa metrice neces
sitatis·Clamat vt achaide pecuaria rudē credas·

¶ De desinentibus in go·

I N go·antecedente r·si non sint a regen
do siue rego composita go·in si·conuer
tentia faciunt p̄teritum perfectum·vt
mergo mersi·spargo sparsi·tergo tersi·Dicit̄ etiā
tergeo terges·vergo versi·quod raro in vsu est·
Alia vero in xi·conuertunt go·p̄sentis & faciunt
p̄teritum·vt rego rexi·cingo cinxi·tingo tinxi·an
go anxi·pingo pinxi·A regēdo composita quāuis
in presenti sincopam penul·patiantur·tamē in pre
terito perfecto causa euphonie eam seruant·vt p
go perrexi·surgo surrexi·porrigo porrexi·Nā por
rigo & corrigo & arrigo e·in i·conuertētia aptissi
me seruant scd̄m ꝓportionem simplicis declinatōꝫ
Excipiūt̄ sex·frāgo ago·lego·pāgo·tāgo·pungo·
de quib⁹ dicim⁹·q̄ frango cū omībus suis compo
sitis facit fregi·vt confringo confregi·ꝑfringo ꝑ
fregi Ago etiam facit egi cum suis cōpositis·vt exi
go exegi·subigo subegi·ꝓdigo prodegi·cogo coe
gi·ambigo ambegi·tamen antiqui dicebant ābigui
dego facit degi·Et sic composita de frāgo & ago
sequunt̄ simplicium declinationē·& sic seruāt sim
plicium preteritum·Lego etiam in compositōne ī
gi·facit·seruans simplicis p̄teritum·vt colligo col
legi·relego relegi·qd̄ differentie causa nō mutauit
le·in li quāuis etiā perago a·immutabilē seruauit
Et dego per sincopā e·euphonie causa protulit·
Excipiunt̄ a lego tria cōposita mutantia simplicis
significatōem que non faciunt in gi·sed in xi·& sic
non retinēt simplicis p̄teritum·scꝫ negligo neglexi

intelligo intellexi·qđ antiqui interlego interlexi ꝓ
ferebant dilgo dilexi· Vnde versus · Si ·lego non
mutat nisi di·nec iunxeris inter· Pango aūt quod
antiqui dicebant pago·ꝓ paciscor in tribus signifi
catōnibus habet tria preterita· Nam pango·id est
cano facit panxi· & tunc caret supino· Pango·id ē
facio pactum facit pepigi· Et pango·id est · iungo
facit pegi ·vnde compungo compegi · & impūgo
impegi· Vnde versus· Panxi dic cecini · coniungo
dic bene pegi· Cum pactum facio·dicito tunc pe-
pegi· Tango tetigi facit. Sed ab eo composita nō
duplicant primā sillabam. vt contigo contigi ·atti
go attigi · In q̄bus notandū·ꝙ penl'·p̄teriti corri.
p̄sentis vero producitur · Pungo autē pupugi vel
punxi facit. Sed pupugi pertinet ad stimulum seu
punctionem Punxi aūt ad punctum·qđ fit in aliq̄
ratōne· Cum suis aūt compositis non geminat nisi
repungo quod facit repupugi· & expungo expun
xi· Dicimus aūt repungo repupugi & repunxi· vt
capro videtur· Cum eñi quis nos pupugit talionez
id est·vicem a nobis redditam ostendim⁹·repupu-
gi dicimus· Quando vero de ratōe vel kalendario
loquimur repunxi dicimus Item sicut supra dictū
est in uo ·diuisas· in guo ·sillabam terminantia·siue
que habent u·ante o ·in eadem sillaba seruāt regu
lam in go ·terminatorum ·sicut & que in quo ·fini
tur ·ratōnem sequunt᷑ in co·desinentiū· Vnde exti-
guo mutat guo in xi · & facit extinxi· cui⁹ simplex
stinguo in raro vsu est· Similiter vnguo guo· ī xi·
mutat & facit vnxi ·sed hoc habet u ·tantū in pri-
ma persona ·in alijs non ad differetiam huius nōis
vnguis· Vnde a prima persona quidam dicunt vn
guentuz· & alij a secunda vngentū·sed cōmuniter
scribitur per u· Tingo non habet u· tamē facit tixi
Linguo liguis videtur habere u, in prima persona
sicut hoc nomen lingua ·in alijs p̄sonis non habꝫ u
Clango clangui etiam inuenitur·

SVpina in si ·facientia p̄teritum per sum
proferūt· Mutant eñi e·in um· vt mergo
mersi mersum ·spargo sparsi sparsū ·ter
go vel tergeo tersi tersum· Alia vero omīa q̄ ter-
minant in gi ·vel in xi ·p̄teritum faciunt supinum ī
ctum· mutant eñi go·in ctum. vt rego rectum ·iun
go iunctum ·tingo tinctum· lego lectuz·pūgo pū
ctum·ago actum · ¶ Hic attende·ꝙ pango. id ē·
cano panxi caret supino · In alijs significatōnibus
facit pactū· Frigo aūt frigis frixi facit frictū scđꝫ
analogiam· & etiam frixum ·figo figis fixi fixum
facit ·Frigeo aūt friges secunde coniugationis facit
frigui· & caret supino scđm vsum· Abijciūt tamē
in supino n ·euphonie causa·hec que penul · a. hñt
vel i·in p̄senti· vt frango fractum ·pango pactum
tango tactum· fingo fictum· pingo pictum· strin
go strictum ·ringo rictum· Excipiunt᷑ cingo cin
ctum· tingo tinctum ·stingo stinxi stinctuz. Et ex
eis cōposita·succingo succinctum · Extiguo qđ u·
ante o· habet sicut suū simplex per totū extinctuz
Ango quoqꝫ differentie causa seruauit n · in supi
no anctum .nam ab ago actū fit· Sed istđ supinū
anctū non est in frequenti vsu·nec anctus partici
pium. quidā tamen etiam anxus eius participium
protulerunt· Et omīa in compositione seruant ite
gras simplicis literas in supino· quāuis in alijs mo
dis mutentur· vt rego rectum ·pergo & porrigo
prectum & porrectum. ago actum·cogo coactū
abigo abactum·tango tactum ·contingo cōtactū
frango fractū ·defringo defractum ·pango pactū

impingo impactum· Et possum⁹ hoc extimare dif
ferentie causa in plerisqꝫ fieri·ne si prictum & abi
ctum & defrictum & impictū dicerem⁹ alias sig
ficationes monstrare putarētur ·Lucanus in qui
to· Impacte cessere fores ·id ē·impulse· Ex dictis
patet ·ꝙ ea que in simplicitate habent a·in presenti
vel e·retinent eandem in supino facta cōpositōne
vt frango fractum ·confringo cōfractū· Itē rego
rectum ·porrigo porrectum· Patet etiam·ꝙ cōpo
sita predicta seruant supina suorū simpliciuꝫ· Am
bigo· dego .satago ·non habent supinum in frequē
ti vsu·

¶ De desinentibus in gor

IN gor ·deponentia mutant eam ī ctuꝫ·
& faciunt supinum· vt fungor functū·

De desinentibus in ho·

IN ho·desinentia mutant ho·in xi. & faciunt prete
ritum · vt veho vexi· & traho traxi· Et scđm supra
dictam regulam in xi·terminantiū p̄teritum perfe
ctum·per ctum ·proferunt supinū· mutant ei xi·in
ctum · vt vectum tractum·

¶ De desinentibus in lo·

IN lo ·desinentia p̄sens per lui ·exeunt in
preterito ·o. mutata in ui ·diuisas ·ut alo
alui ·colo colui·molo molui ·consulo con
sului· occulo occului· Excipiunt᷑ duplicātia l· que
si a muta incipiant germināt in preterito principa
lem sillabam· & si non seruant vbiqꝫ eandē vocalē
positam post mutant· vt pello pepuli ·fallo fefelli·
tollo tetuli ·pro quo nunc in vsu frequēti ē sustuli
A tulo quoqꝫ qđ veterib⁹ ī vsu fuit tetuli diceba
tur · In compositione tamen geminant principalez
sillabam·ut refello refelli ·compello compuli· suffe
ro etiam facit sustuli · sed ī alia significatiōe · Alia
quoqꝫ eiusdez terminationis o ·in i·conuertūt ·ut
vello velli · Sed etiam fulsi dicit᷑. & in frequēti vsu
cello ceculi· qđ modo non est in vsu ·a quo deriuat᷑
celtes & culpa·cū suis autem compositis est ī vsu
vt percello perculi·excello vel excelleo exculi vel
excellui · ¶ Hic tamen attende·ꝙ excelleo les · est
neutrum·sed excello excellis actiuum sicut alo alis
transit in secundam· & tunc est neutruꝫ. vt coaleo
les·id est. cresco. & deberet facere excelleo les·pre
teritum in lui · vt calleo les·callui ·scđm proportō
nem secunde coniugationis· Ab excello excellis de
bet exculi preteritū esse sicut ꝑcello perculi · Scias
etiam ·ꝙ psallo facit psalli · Sallo sallis facit salli·
quod inuenitur quarte coniugationis· sallio salli
ui in eodem sensu· De hoc tamen in quarta cōiuga
tione dicam· Inuenitur etiam salio saliui· vel salij·
vel salui·

SVpina in tum · quidem exeūt que nascū
tur ab vnā l· habētibus · ut occulo occul
tum·colo cultum·consulo consultū· Ab
alo autem tam alt⁹ q̄ꝫ alitus dicitur· Volo quoqꝫ
anormalum volui facit preteritum·ex quo nomen
participiale nascitur vultus· quō ex colo cultus·
ex occulo occultus· ¶ Hic attende· ꝙ molo molis
non habet supinum in frequenti vsu·ad differētiā
huius nomīs multum · Possemus tamen dicere mo
litum. sicut volo volitum· qđ deberet facere vultū
sicut patet per nomen participiale vultus · qđ ꝭm
pris· nascitur ab eo· & tamen est iam in vsu volitū
apud theologos· Que vero duplicant l ·per sum·
faciunt supinum. vt fallo falsum pello pulsuz· vel
lo vulsum·excelso excelsum ·ꝑcello perculsū· sallo
salli salsum· a psallo psallis supinum non inueni· a
tollo etiaꝫ deficit supinū·sed ꝓ eo vtimur sublatū

Refello etiam non habet supinum· Hic attēde· ꝙ ea que nascuntur ab vnā l·habentib⁹ mutāt o in tum·vt colo cultum· Et mutatur aliquando vocalis presentis in u·in supino·Que vero nascunꝰ a duas l·habentibus mutant lo·ī sū·vt pello pulsum·Et mutant etiam aliquādo vocalem presētis in u·in supino· vt patuit·

De desinentibus in mo·

IN mo·desinentia si vocalis longa antecedat mo·o·in psi· conuersa proferunt preteritū·vt sumo sumpsi·promo ꝓmpsi·demo dempsi·como compsi·Hec aūt in tū ·cōuertentia faciūt supinum.ut sumo sumpsi sumptū promo prompsi promptū·demo dempsi demptū· como compsi comptū·Alia vero desinētia ī mo·antecedente vocali naturaliter breui per ui· diuisas exeunt in preterito·vt vomo vomui·gemo gemui·fremo fremui·tremo tremui·& mutant o ·in ui·diuisas·Excipiuntur emo emi·& premo pressi·Et in ui·quidem diuisas terminantiū supina fiūt ui.in tum·conuersis corrept̄·penult̄·quō in oībus que ex huiuscemodi preteritis nascentia i· habent ante tum·ut vomui vomitum·gemui gemitū·fremui fremitū·tremui tremitū·Emi vero ēptū facit quod ideo assūpsit p·quia non potest m·ante tum· sine p·inueniri euphonie causa·ut sūptus·compt⁹ promptus·Pressi vero scd̄m in si·terminantiū regulam i·in um·conuertens facit supinū · ut pressi pressum·

De desinentibus in no·

IN no·o·vel g·antecedētibus per ui·diuisas faciūt preteritū · vt pono posui·& ab eo composita· vt suppono supposui·compono composui . Antiqui tamen & posui protulisse īueniūtur·Gigno genui facit preteritū·pro q° geno vetustissimi īueniūꝰ protulisse·cuius infinitū passiuū lucretius in· iij· protulit geni·A canendo quoqꝫ composita sil'iter preteritum perfectū in ui·diuisas finiūt·succino succinui·occino occinui·Quidam tamē & occano occanui protulerunt·Cano aūt in simplicitate geminat preteritū & facit cecini cū deberet facere canui·quod non facit·ad differētiam huius verbi caneo canes canui·M·antecedente no·no·in psi ·cōuersa faciunt preteritū perfectum·vt temno tempsi Alia vero omnia ī no·desinentia per ui· cōiuncta proferunt preteritum perfectū·ut sino siui· sterno straui·cerno creui.id est·video·Cresco etiā facit creui·Sperno quoqꝫ facit spreui·Lino lini· vel magis differentie causa ad nomen lini leui· qđ a leo quoqꝫ simplici nascitur. quod in vsu non est· Ex quo deleo deleui· Vnde & letum diciꝰ qđ delz vitam·id est·mors·Vetustissimi tū lini in preterito protulisse inueniunꝰ· Hic attende · ꝙ scd̄m cōmunē vsum modernorū lino facit leui litum Et scias·ꝙ lini est vocatiu⁹ huius ꝓprij nomīs linius linij·

SVpina in ui·quidē diuisas terminantiū preteritū·subtracta u·& addita tum ·ꝓferuntur correp·penul·vt posui positū genui genitum·A cano tamen cōposita primitiui seruant in supino terminationē in tum·Cantū eīm et succentū dicimus·quāuis in ipso verbo a·ī i·cōuertunt ex eo composita·sed in supino iterum i·in e·transferunt·vt succino succentū·occino occētum· Hic attende·ꝙ predicta ī ui·diuisas faciētia preteritum habent i·ante tum.in supino· ut genui genitum·Preter cōposita ab hoc verbo cano· que habent e·ante tum·vt succentū·accētum·ꝑcentum·Igitur ut ex dictis liquet·ꝙ succētor succentoris·& precētor precentoris dici debet per e· nō per i·Que autē desinūt in psi·preterita faciunt in ptum·supina si·in tum cōuertentia·vt temno tempsi temptū·contemno contempsi contemptum·In ui·vero sillabam desinentia mutant eam ī tū·scd̄m predictam regulā·ut siui sitū·straui stratum·creui cretū·Ergo quoqꝫ lini vel liui litum·Vñ virgilius in quarto geor·Et paribus lita corpora guttis·Et sciendū.ꝙ tam litum ꝙ̄ situm & itum & quitū & citum satum corripiunt penultimā·ꝙ in alijs supinis que a preteritis in ui · sillabam terminantibus nascunꝰ non īuenitur· vt amaui amatū·neui netū· cupiui cupitum·muniui munitū·Lucanu⁹ in octauo·Illita tela dolis nec martē ɔmin⁹ vnꝙ̄ A cieo composita vel cio tā corripientia ꝙ̄ ꝓducentia penultimas in supino inueniuntur·vt excito penul·breui vel longa·scd̄m qđ citum corripiat vel producat primam·

De desinentibus in po·

IN po·desinens m·antecedente vnū īuenio·vt rumpo· quod subtracta m·& o·in i·conuersa facit preteritum penultīa producta·tam in simplici ꝙ̄ in compositis ab eo· vt rūpo rupi.abrumpo abrupi·corrūpo corrupi· E·vero breuem ī penultima habentia mutant o·ī ui·diuisas in preterito·ut strepo strepui· Preter clepo clepis clepsi cleptum·a quo deriuatur etiā clipeus·& hic & hec cleptis·id est·fur·R·vero vł l·vel e·productam ante po·habentia o·in psi·conuertentia faciunt preteritū ·vt scalpo scalpsi· sculpo sculpsi·sarpo psi·repo repsi·serpo serpsi· Scopo autē scopis facit scopui·& caret supino·

SVpina in pi·quidem terminatorū fiunt mutata i·in tum· vt rupi ruptum In ui· vero sepatas·subtracta u·& addita tū· vt strepui strepitum·In psi·autē exeuntia scd̄m ꝑdictam regulam mutata si·in tum · vt scalpsi scalptum·sculpsi sculptū·repsi reptū·serpsi ptum

De desinentibus in ro·

IN ro·finita per ui·sillabam termāt ꝑteritum ·ut tero triui·quero quesiui·sero seris seui· Nam sero seras a sero abiecta o·seraui seratū facit·A sero seris seui facit ·tū composita quandoqꝫ mutant significationem simplicis per ui·separatas proferunt ꝑteritū o·in ui·cōuersa·vt desero pro derelinquo deserui· Insero pro immitto inserui·Si eīm de arbore dicam · insero inseui facit·& ꝑticipium insitus non insertus . Virgilius in secundo geor·Mutatamqꝫ īsita mala ferre pirum·Vetustissimi tamen ī simplici serui ꝓtulisse inueniunꝰ pro ordinaui·& pro seui· id est· pro immisi & seminaui·Ennius in ꝑceptis· vbi vidit auenam lolium crescere inter triticū seligit· secernit aufert sedulo. vbi operā addit quā toto studio seruit·Dicas ergo·ꝙ sero seris quando pertinet ad insitionem · vel etiam ad semen facit seui sed cum pertinet ad immissionē facit serui. Vnde versus·Arboris est serui·sed pertinet ad sata seui Excipiunꝰ quattuor·Nam inueniuntur duo verba desinentia in ro·que duplicant s·ante i·in ꝑteri vt gero gessi·& vro vssi·verro aūt scd̄ꝫ seruium versi facit Secundū charisium autem verri ꝑ duo r.quod et vsus communis comꝓbat· Curro etiā repetita priore sillaba·cucurri facit ꝑteritū quod in compositione inuenitur apud quosdam autorꝝ·

geminationem prime sillabe seruans · Apud alios
autem minime· vt virgilius ĩ tercio eneid· Decurrẽ
iugis alia de pte parentes Cesar ad virgilium· Ex
cucurristi ex neapoli·ita dicit pris·Secundum autez
modernos Curro in compositione geminat tantũ
pteritum cum pre· ut pcurro pcucurri · Et pungo
cum re· vt repungo repupugi·

SVpina eorum que in ui·sillabã terminãt
pteritum mutatione ui·in tum· pferunt
sm predictam regulam· vt triui tritu3·
quesiui quesitum· Seui autem mutat e·in a· breuẽ
vt seui satum. In compositione autẽ satum mutat
a·in i·breuem·ut insitum consitum obsitum· vt in:
sita mala· Serui autem facit sertum· Vnde deserui
desertum· inserui insertum · & exerui exertũ· Que
vero duplicant s·ante i· mutant si· in tum· in supi
no· vt gessi gestum· vssi vstum . Duplicantia vero
r·ante o·in presenti ro·in sum·conuertẽtia faciunt
supinum· ut curro cursum·verro verri versum· &
similiter vergo versi·& verto verti·faciunt supi:
num versum·

De desinentibus in so.

IN so.desinentia o·ĩ i·conuertentia assu:
munt ui·coniunctas & faciũt pteritum
perfectum· vt arcesso arcessiui · lacesso
lacessiui· Salustius in secundo historiarũ· Argẽtũ
mutuum arcessiuit· Lacesso lacessiui·sicut & pbus
dicit· & videtur michi melius dicere q lacessi· par
ticipium em passiuum lacessitus Caper tamẽ laces
si dicit esse· vt facessi. Et profert exemplum lucilij
quo vsus est in·xiiij · Nam vetus ille catho laces
sisse appellari q conscius non erat ipe sibi· S3 pōt
lacessisse per sincopam esse prolatum ui·sillabe· vt
cupisse petisse dicimus pro cupiuisse & petiuisse·
Salustius in quarto historiarum · Igitur legiones
pridie in monte positas lacessiuit· Facesso vero et
capesso & viso que possumus desideratiua dicere
Significat em facesso desidero facere· Capesso de
sidero capere· Et viso· desidero videre·frequẽtati:
ua em non possunt eẽ· cum prime coniugatõis nõ
sint. Hec eadem scdm dyomedem & charisium o·
in i·cõuertentia faciunt pteritum perfectum·faces
so facessi · capesso capessi·viso visi· Sĩliter queso
quesi· Probus tamẽ quesiui dicit & melius· quãuis
quoq3 primitm eius·id est· quero quesiui facit pte
ritum· Pinso pinsui facit preteritum·

SVpina eorum in situm·exeunt· vt arces
situm·lacessitum· capessitum. scdm ĩ ui·
desinẽtiũ regulam·ui·mutata in tum· A
pinso aũt pistum debet eẽ· Vnde pistor nomẽ ver
bale· vt pastum pastor· vstum vstor.gestũ gestor
ita dicit pris· ¶ Hic attende· q desinentia ĩ so· ha
bent pteritum & supinum ad modum quarte cõiu
gationis· vt lacesso lacessis lacessiui lacessitũ· Preẽ
viso quod facit visi in preterito. & caret supino·
& facesso facessi· & capesso capessi que faciũt sm
quosdam facessum & capessum· Nos em dicimus
q habent supinum ad modum quarte coniugatio
nis facessitũ & capessitum· quasi ab istis preteritis
facessiui & capessiui· Vnde dicimus· q facessu3 &
capessum non sunt voces significatiue· Adhuc exci
pitur queso quod proprie facit quesiui quesitũ ·li
cet inueniatur quesi· sed hoc preteritũ modo accõ
modatur a suo primitiuo· quia nullum desiderium
notat· vt quero quesiui quesitũ· Queso ergo habet
quesumus & non plus· Et vide· q potest ibi eẽ u·
more antiquorum qui dicebant· quesum9 volum9
quãuis ratio exigat dici quesimus volimus sicut le
gimus· Adhuc excipitur pinso pinsui pistum qd ẽ
desideratm̃ huius verbi pindo pinsi pinsum pinsu
u·in o·fit pinso pinsis · Censo aũt censis inueniẽ
tercie coniugationis· quod sm quosdam facit cen
susui censitum penultima correpta· sed censio cẽsis
censiui censitum est quarte coniugatõnis & penl'·
produ· Nam censeo censes secunde coniugationis
facit cẽsum· Nos vero dicim9 sequentes magistr
bene· q censo censis censit tercie coniugationis po
tius est desideratm̃· Vnde facit preteritum & supi
num ad modum quarte penultima producta· Vñ
patet· q in libro numerorũ. Semp recensiti sũt· de
bet in penultima produci· Inuenitur etia3 incerso
sis·i·prouebo· & descendit ab hoc verbo incieo .
es· a quo incito incitas & tunc facit preteritum &
supinum ad modũ quarte· vt incerso siui · situm·
sicut dicitur accedo accessu accesso· arceo arcesso ·
accio ac cerso· quod antiqui dicebant accersio· Vñ
actuũ· x· Accersi symonẽ· sed hoc verbum non est
in frequẽti vsu nunc· Sed vtimur hoc verbo accer
so sis· tercie coniugationis accersiui accersitu3 · qd
idem significat ¶ De formatõne aũt verborum in
so ·desinentium dicemus infra in speciebus verbo
rum deriuatiuorum quando determĩabim9 de ver
bo desideratiuo· ¶ Item nota· q ista quiq3 verba
licet sint tercie coniugationis· nec tamẽ desiderati
ua· habent nichilominus preterita & supina ad mo
dum quarte cum suis compositis · sc3 peto petiui
petitum· quero quesiui quesitum· cupio cupiui cu
pitum ·tero triui tritum· contero contriui cõtritũ
vnde contritus sapio sapiui sapitum facit· & sapio
sapui· & tunc facit supinum sapitũ penul· correp·

De desinentibus in to.

IN to· desinentia varias habent formas· In to·nãq3
c·antecedente inuenio· pecto cuius preteritũ pe
xui vel pexi facit· Similiter a necto nexui & nexi·
Flecto vero flexi facit· Et plecto plectis xi· anti
qui autem plector cum oĩbus suis compositis com
mune dixerũt· vnde plector & amplector & am
plexus dicim9· E· breui antecedente in to· desinen
tia duo inueni. peto petiui· & meto messui· R ·ãte
cedente similiter inueni duo ·sterto sterti· & verto
verti· Geminata vero t ·ante o · vnu3 inueni· ut mit
to misi · & in sto· vnũ · sisto cuius preteritum quan
do actiuam habet significatõem· tam in simplici q
in cõposito deficit· Quãdo vero absolutã & simi
lem sto verbo cõmune cum eo habet preteritũ · vt
resisto vel resto restiti· consisto & consto constiti·
persisto & persto perstiti·

SVpina eorũ que in xui· vel in xi pteritũ
terminant per xum ·exeunt· vt nexui ne
xum· quod etiam faceret nectũ· nisi esset
differentia hui9 verbi neco necas necui nectũ . pe
xui vel pexi pexum· flexi flexum· Similiter faciunt
supina que in ctor· desinunt deponentia. ãplector
amplexũ· quod tamen nunc cõmune est· Petiui ve
ro sm analogiã in ui· terminantiũ preteritum· peti
tum facit penultĩa producta Similiter messui mes
sum Sed censui censũ· Misi duplicat s.in supino·
missum. A stertui supinum non inueni· nec a sisto
ita dicit pris· ¶ Hic attende· q sisto ·id est· sto· ac
cipit mutuo steti statum· sed sisto quãdo est transi
tiuum· facit statui statutũ scdm quosdam· & hui9
opinionis est hug· vel dicamus cum alijs · q tunc
non habet preteritum· & hui9 opinionis fuit magi
ster bene. & hoc etiã videẽ velle supra· pris· verto

autem facit verti versum·sicut uergo & uerro· &
sic versum est supinum trium verboꝝ. Itē scias
ꝙ sisto est verbuȝ simplex. quia nulla cõiũctio põt
componi cum verbo. Nequeo em̃ componitur ex
non & queo.

De tesinentibus in tor.

DEpone ntia in tor·exeuntia nulla antece
dente consonante.toꝛ in sum· conuertũt
vt vtoꝛ vsum·nitoꝛ nisum·facit etiaȝ su
pinum nixum·Vnde nisus & nixus ꝑticipia pꝛete
riti de nitoꝛ niteris

De desinentibus in xo·

IN xo·duo inueniunt̃·o·in ui·diuisas con
uertentia in pꝛeterito·ut texo texui·ne-
xo nexis vel nexas nexui·Supina alterũ
per tum·alterũ per xum·finiunt·vt textuȝ· nexum
ita dicit pristianus in·x·li·Et in·xj·li·dicit de par
ticipio·X·quoqȝ antecedente vnũ inuenio in tus·
vt texui textus·Ex predictis verbis videt̃·ꝙ pꝛi
stianus mistus dicebat scribi ꝑ s·ꝙ aliqui docto-
res volunt·Sed hug̃·dicit·ꝙ misceo misces facit
miscui mixtum per x·& cõmuniter ita scribit̃·In-
de mixtio·

De preteritis quarte coniugationis & supinis

QVarte coniugationis verba oĩa actiua
vel neutralia in io·desinunt·exceptis eo
& queo·& veneo·& compositis ex eis·
vt dicit pꝛistianus in·x·libro·In cio igitur desinen
tia duarum excedentia numerũ sillabarum simpli
cia·n·antecedente cio·cio·in xi·conuersa faciunt ꝑ̃
teritum perfectũ·vt vincio vinxi·sancio sanxi·Ve
tustissimi tamen etiam vel sanxiui vel sanxij pꝛofe
rebant. qδ modo nichil est·Si aũt n·non habuerit
ante cio·cio·in si·matata faciunt ꝑ̃teritum·ut far
tio farsi·rautio rausi·sartio sarsi.fultio fulsi·quod
& probo placet & vsus est·quãuis alij differentie
causa posuerunt fulxi·suffulcio suffulxi·Alia vero
omĩa supradicte coniugationis verba secũde per
sone presẽtis·abiecta s·finali & addita ui· sillaba
ꝑ̃teritum perfectum faciunt·qδ tamen etiam sub
tracta u·consonãte·& coꝛrepta i·penul·licet pro
ferre·ut scio scis sciui·vl' scij·Et ab eo composita
vt ascio asciui·vel ascij·Similiter cio cis·quod &
cieo cies dicitur cij·vel ciui·Et ab eo composita cõ
cio concis conciui·vel concij·Audio audiui·vel au
dij·mollio molliui vl' mollij·munio muniui vl' mu
nij·seruio seruiui vel seruij·eo iui vel ij·queo qui
vel quij·veneo veniui vel venij·suffio suffiui vel
suffij quod quanuis a neutropassiuo oponatur·
tamẽ quia significationem mutauit·mutauit etiaȝ
declinatõem·Virg̃·in quarto geoꝛ·At suffire thi-
mo cerasqȝ recidere manes·Suffire dicit scδm re
ctam quarte coniugatc̃is declinatõem·cũ simplex
eius fieri est·Excipit̃ haurio hausi·Inuenit̃ tamen
hauriui vel haurij·Varro in·xxiij·ad ciceronem·
Cum in diem haurierint·Sepio sepsi·sensio sensi·
venio veni·apio aperui·qδ videtur a pario esse cõ
positum·qδ vetustissimi non solum ꝺm terciam sed
etiam ꝺm quartã coniugatõem declinabãt·Vnde
ennius·Qua parire solet genus pẽnis cõdecoratũ
Igitur cõposita ex eo si principalẽ sillabam puram
nec ex integra ꝑ̃positõne habuerint io·in ui·cõuer
tunt in preterito·ut aperio apui·opio operui·coo
perio coopui·Reperio vero duplicauit p·in ꝑ̃teri
to quippe diminuta vna sillaba·repio reperi·Simi
liter est pꝛeteritũ a compio compi·Ex dictis pateȝ
ꝙ composita a pio omĩa faciunt pꝛeteritũ in ui·di

uisas·ꝑ̃ter repio repperi·& cõpio compi·Sũt alia
ex pario composita deponẽtia·expioꝛ·opioꝛ·quo
ruȝ participia expertꝰ & opertꝰ ostendũt a pario
esse cõposita.cuius ꝑticipium partus est·Salio sa
liui vel salij·& salui saltum·Virg̃·in·ij·geoꝛ·Mol
libus in pꝛatis vnctos salire ꝑ vtres·In q̃busdam
tamẽ inueniũt̃ codicibus etiã saluẽ scriptum·Luca·
ĩ iiij·Insiliuit solo nociturus pondere puppim·Oui
dius ĩ·xj·metha·Cum sepe assiluit defense menibꝰ
vrbis·Idem in quarto fastoꝝ·Per flamaȝ saluisse
pecus saluisse calones·Statius in·ix·thebaidos·
Excussi salierunt cuspide dentes·Cambio bis·po
nit charisius·& eius pꝛeteritum campsi·Vnde &
campso campsas solebant vetustissimi dicere·En
nius in·x·Leucaten campsant·Aio cuius declina
tio in vsu frequenti non est·quarte cõiugatõis eẽ
ostenditur ab impatino in i·terminante·& prod·
penul·in aimus·sicut in audimus·sed penultima ð
inq̃mus coꝛripitur cũ sit tercie ↄiugatõis sic̃ legiꝰ·
Vnde versus·Tercia vult inquit·quartaqȝ sumit
ait·De hoc pleniꝰ dixi ĩ pꝛincipio tercie ↄiugatõis

SVpina in xi·terminãtia ꝺm supradictam
regulam in ctum·exeunt·xi·mutata in
ctum·vinxi vinctum fit·sanxi sanctum
ꝺm modernos.Inueitur apud vetustissimos sanci
ui sancitum·vnde lucretius·Quoȝ poꝛro neqȝ sancitũ
quidem extat·In xi·vero ꝑ̃teritum finientia·l·vel
r·antecedentibus mutant eã in ctum·in hac coniu
gatõne & faciunt supinũ·ut farsi fartum·fulsi ful
tum·sarsi sartum.vnde sartores & fartoẽs·Et ex
his composita·confertio cõfertũ·refertio referturȝ
Alia vero in si·desinentia·supradictã regulam ser
uant·id ẽ·generalem in si·desinentium·mutant em̃
si·in sum·ut sensi sensum·rausi rausũ·Haurio hau
ris hausi hastum·differentie causa assumpsit t·quã
uis & aspiratõne differat·Sepsi vero septum ꝺm
pꝛopoꝛtõem in supꝛadictis expositaȝ facit·mutat
em̃ si·ĩ tum·veni aũt ventum.& aperui apertũ fa
ciunt·sicut & pario partum·Et omĩa ex his cõpo
sita·ut aduenio aduentũ·conuenio conuentũ·com
perio comptum·& experioꝛ expertum·& habent
r·ante tum·oĩa composita a pario·Alia vero oĩa
que tam in ui·sillabam q̃ꝫ in ij·terminant ꝑ̃terituȝ
perfectum in itum·faciunt supinũ penultima pro
ducta tam in hac q̃ꝫ in alijs cõiugatõibus·ut audi
ui vel audij auditum·accersiui vel accersij acce rsi
tum.cupiui vel cupij cupitum·petiui vel petij pe
titum·Excipiuntur ĩ eo·desinẽtia & dissillaba ter
cie & secunde coniugatõnis que penultimam supi
ni coꝛripiunt·ut eo iui vel ij itum·adeo adiui uel
adij aditũ·pretereo preteriui uel preterij preteri
tum.pereo periui uel perij perituȝ penultima cor
repta·Inuenitur perio peris periui peritum quod
non est in usu·id est·ĩstruere·docere·vnde peritꝰ
perita peritũ penultima pꝛodu·vnde q̃dam·Non
vadit peritũ qui vult audire peritũ·Itẽ queo qui
vel quij q̃tum·Sino siui vel sij sitũ·Lino liui vel
potius leui letum·Inueniẽ etiam & lij qδ in rarissi
mo vsu est·Nec etiam lini vtimur·ad differentiã
huius vẽi linius lini·Sed ĩ frequenti vsu ẽ lino le
ui litum·Cieo quoqȝ ciui vel cii citum coꝛrepta pe
nultima·q̃ndo uero a cio cis q̃rte coniugatõnis est
pꝛoducit eam·Vnde quidam·A cieo citum nõ ue
nit imo citum Pono quoqȝ quod antiqui posui di
xerunt·nunc ĩ frequenti usu posui facit preteritũ
positum ĩ supino coꝛrepta penultima·veneo quo
qȝ scδm analogiam venitũ deberet facere·a veniui

ui·ĩ tũ·correpta penultima·pro quo magis venuz in vsu est·Ideo autem dicimus dissillaba in ui· desinentia secunde vel tercie coniugationis in supino· vel participiis p̄teriti t̄pis penultimam corripere quia dissillaba siue sint quarte cõiugationis penul· producunt·ut scio scitus·Siue vltra duas sillabas alterius quoqȝ coniugatõnis producũt penultĩaȝ vt arcessiui arcessitus·cupiui cupitus Nisi a dissillabis sint composita. vt insitus illitus·Lucanus in octauo·Illita tela dolis nec martẽ ominus vsquã Similiter imposit9 ꝓpositus·Preterea notandum ꝙ sepelio sepeliui·vel sepelij sepultum·in frequentiori vsu est supinum·Antiquissimi etiam sepelitũ dicebant·& sic seruabant analogiam ui·ĩ tum· mutantes·Ambio & ab eo compositũ· solum mutãt e.in i·Itaqȝ ĩ io·quidẽ desinentium regulã seruant in participio·& in supino quippe ꝓducta penultima·ambitus ta·tum·In nomine siue vocabulo rei· differentie causa in eo·terminantium regulam seruans corripit penultĩam·id est·ambitus. Ouidius in primo methamor·Iussit & ambite circundare litora terre·Lucanus in primo·Letalisqȝ ambitus vrbi annua venali referẽs certamĩa campo·Salio quoqȝ saliui vel salij salui saltum facit·Virgilius in vndecio·Ac medias inter cedes exultat amason Solent enĩ frequentatĩa plerunqȝ a supinis vel ꝑticipiis p̄teriti t̄pis nasci·& scribit̃ per vnuȝ l· salio cuȝ corripiat primã·Et est neutrum·& triplicat preteritum etiam in compositõne·ut insilio ĩsiliui insilii ĩsilui·Prosilio prosiliui ꝓsilii prosilui·sallio sallis salliui per duo l·vl' sallii per sincopã sallitum·Item inuenitur sallo sallis salli sallere salsum tercie cõiugatõnis in eodem sensu·id ẽ.sale cõdire Et scribitur per duo l·cum faciat supinũ ĩ sum·ut vello vulsum·Nam si scriberet̃ per simplex l·faceret supinum in tum·vt colo cultum·ut supra dixi in preteritis tercie cõiugationis venientib9 a desinentib9 ĩ lo·Sisemia·Sic in eandẽ paludem multi piscium salliẽdoꝝ causa a nauib9 semionustis commeant·A sallio salliendoꝝ dixit·non sallẽdorum· Salustius in·iii·historiaꝝ·Parte consũpta reliqua cadauerum ad diuturnitatẽ vsus sallerent·sallerẽt dixit a sallo·non a sallio·Similiter lucilius in·ix· Sallere murenas mercẽ ĩ frigidaria ferre·Inde est etiam futuri t̄pis participium salliturus & salsurus·Inuenitur etiã psallo lis·li·psallere per ps· & duo l·& caret supino tercie coniugationis·Paul9 ad chorinth·Psallam spiritu·psallã & mente·Vñ versus·Sallio sallo cibum·salio pede·cãtica psallo Sallo facit salli·salliui sallio·psallo Dat psalli·salui salio saliiqȝ saliui·sallo facit salsũ·sallitũ sallio·saltũ Dat salio·psallo tñ manȝ absqȝ supĩo ¶ Hic attẽde ꝙ cãbio bis.facit cãpsi cãpsũ Vñ cãpso cãpsas antiq dixerunt·Itẽ vsualiter d' cãpsor soris· Item singultio singultis·facit singultiui singultum Amicio cis·ciui·amicire facit amictum & corripit penultimã amicis·sed vltimã producit· desinit enĩ in is·productã sicut audis·& alia verba quarte cõiugationis·sed amicis nomẽ producit penultimã· Vnde versus·Si nudos amicis xp̄i potieris amicis Vnde patet·ꝙ amicit̃ producit penultimaȝ sic̃ auditur·Hieremie·xliii·Sicut pastor amicit̃·Ouid· v·metha·Ipe sibi ablatis fuluis amicit̃ in alis·Itẽ veneo venis veniui venũ·est compositũ ex venuȝ & ex eo is·sed non ex venum inquantũ est eius supinum·Inueĩtur etiam venum oĩs generis & indeclinabile. vt hec res est venũ·id ẽ·venalis·& ita est de componẽtibus illius verbi Et est venum supinum eiusdem verbi·vt frumẽtũ mittitur venũ id est·ad vendendũ·Et sic venum est figure decõposite·sed ĩ prima acceptione est figure simplicis· Potior etiaȝ facit potit9·quod olĩ fuit tercie cõiugationis·largior largitus·partior partiris partit9· Orior oriris est quarte coniugationis·sed adhuc tenet de tercia oritur·& ꝑticipium p̄teriti temporis ortus sum·& supinũ ortum· quod inueĩtur etiam oritum. Inde oritur9·Morior aũt fuit quarte coniugationis·sed nunc est tercie·facit tamẽ irregulariter mortuus·sed supinũ moritum·& ĩde moriturus·Metior autẽ facit mensus & metit9 Inde mensurus & metiturus·Sed mentior facit mentit9 mẽtiens·Metor meteris·passiuũ de meto metis. facit messus·Nota etiam·ꝙ sicut dicit hug9·ĩ fine de eo is·Oĩa verba quarte coniugationis olĩ faciebant futuꝝ ĩdicatiui in bo·vel ĩ bor·Vñ adhuc in theologia ĩueĩtur·qd̄ propheta dicit ĩ psalmo·Deus repulisti·Deus locutus est in sancto suo·letabor & partibor siccimã·& conuallem tabernaculorũ metibor.& ĩ prouẽ·capitulo primo·Et ĩprudentes odibunt scientiã·Ecce partibor & metibor & odibor quarte coniugatõis desinunt in bor· ĩ futuro ĩdicatiui·sed hec antiq̃tas absoluit.& solum duo verba quarte coniugatõis faciunt futuꝝ illud ĩ bo·scȝ eo & queo·& composita ab eis·excepto ambio quod non facit in bo.sed in am·ambiam·Si autem inuenitur ĩ bo.fit ƀm antiq̃tatem·In compositis tamen ĩueĩtur illud futuꝝ ĩ bo·& etiam ĩ am· vt trãsibit & transiet·peribit & periet·vnde in luca·Celum & terra transibunt·verba aũt mea non transient· Hec de formatione p̄teriti ꝑfecti & supinis verborum dcã sufficiant·Amodo de formatõe alioruȝ tẽporum videamus·

¶ De formatione alioꝝ a p̄terito ꝑfecto

PRima ꝑsona p̄sentis temporis ĩdicatĩ mõi a nullo format̃·Secunda autem ꝑsona p̄sentis ĩdicatĩ modi formatur a p̄ma hoc modo·In p̄ma coniugatione q̃dem o.mutatur ĩ as· vt amo amas·In secunda coniugatione eo· mutat̃ ĩ es·productam·vt doceo doces·Itaqȝ necessario vna sillaba mĩor est q̃ p̄ma persona·vt moneo mones·In tercia coniugatione o·mutatur ĩ is·nisi desinat in io. vt lego legis·si vero desinit in io·o· mutatur in s·vt facio facis·fugio fugis·In quarta cõiugatione similiter o·mutat̃ in s· vt audio audis· munio munis·Nisi desinat in eo· nã tunc e·mutat̃ in i·& o·in s·vt eo is·queo quis·Tercia aũt persona generaliter format̃ a secunda·s·mutata in t·vt amas amat·Ex hoc patet·ꝙ ait·inquit. nequit·scribunt̃ per t·non ꝑ d·Nullum enĩ verbum terciam ꝑsonam in d·terminat. Prima aũt ꝑsona pluralis formatur a tercia singularis remota t·& addita mus vt amat amam9 in oĩ coniugatione·Secunda vero pluralis fit a secunda singulari interposita ti· vt doceo ces·docetis·Tercia pluralis fit a tercia singulari in prima & secũda coniugatione·ĩterposita n·ut amat amant·docet docent·In tercia vero & in quarta coniugatõne format̃ a prima persona sing·o·mutata ĩ unt·ut lego legunt·inquio inq̃ũt aio aiũt·eo eunt·Prima ꝑsona sing·p̄teriti imperfecti indicatiui formatur a secunda ꝑsona p̄sentis indicatiui modi sing·numeri in prima & secunda & etiam in quarta desinentibus in eo·remota s.& addita bam·vt amas amabam. doces docebam·eo is ibam·In tercia vero coniugatione & etiã ĩ q̃rta

in non desinentibus i eo· formatur a prima ꝑsona p̄sentis indicatiui modi·o·mutata in e. productaꝫ & addita bam· vt lego legebam ·audio audiebam· qđ videtur fallere in munibaꝫ & polibaꝫ ꝓ muniebam & poliebam·sicut dicam in munio munis· Secunda vero ꝑsona fit a prima· m·mutata in s· vt amabam amabas· Tercia fit a secunda·s·mutata in t· vt docebas docebat· Prima ꝑsona pluralis formatur a tercia sing.t·mutato in mus·vt amabat amabam⁹· Secunda vero ꝑsona pluralis formatur a secunda sing·interposita ti· vt amabas amabatis Tercia vero format̃ a tercia sing·interposita n·vt amabat amabāt· ¶ Prima persona singularis futuri indicatiui modi format̃ a secunda ꝑsona p̄sentis indicatī modi in prima & secunda & ī quarta etiā coniugatione desinentibus in eo·remota s·& addita bo. vt amas amabo · doces docebo · & eo is ibo· Tamen composita ab eo·inueniūtur in bo · & in am. futurum facere·vt transibo transeam·preteribo peream· In tercia vero coniugatione & in quarta in non desinētibus in eo· formātur a p̄ma persona presentis indicatiui modi·o·mutata ī am· vt lego legam ·audio audiam· Secūda persona fit a prima hoc modo·si prima futuri desinit ī bo·o· mutatur in is·vt amabo amabis·si desinit in am· mutatur in es··ut legā leges· Tercia format̃ a secunda·s·in t·mutata·ut amabis amabit· ¶ Prima persona pluralis formatur a tercia sing·remota t· & addita mus·vt amabit amabimus· Secūda persona pluralis formatur a secunda sing· interpōita ti·vt amabis amabitis· Tercia pluralis formatur a tercia singulari interposita n·si desinat futurum ī am·vt leget legent·audiet audient·transiet transient· Si vero desinat futurū ī bo· formatur a prima persona singulari·o·mutato ī unt·amabo amabunt·docebo docebunt·transibo transibunt Olim tamen verba quarte cōiugationis faciebāt futurū indicatiui in bo·vel in bor· vt sup̄ dixi cum egi de preteritis verborum quarte coniugatōis in fine·

Secunda persona p̄sentis impatiui formatur a secunda persona p̄sentis temporis indicatiui modi singularis numeri.remota s·ut amas ama· doces doce.audis audi·In tercia tamen coniugatione remota s·& i·mutato ī e· vt legis lege· Quedam tamē proferuntur per apocopam·ut dic·duc·fac·& fer· Tercia persona imperatiui est similis tercie persone p̄sentis temporis subiunctiui·ut ama amet·cū amē amet. Et sic ī oī coniugatione & format̃ a prima indicatiui h° mō In prima cōiugatione o·mutata in et·vt amo amet In alijs coniugationibus o·mutato in at·vt doceo doceat. lego legat·audio audiat. Item prima ꝑsona pluralis formatur a tercia singulari · remota t· & addita mus·nt amet amemus·doceat doceam⁹ ꝛc· Secunda persona pluralis formatur a secunda singulari addita te·sillaba·ut ama amate · doce docete·audi audite· In tercia tamen cōiugatione mutatur e·in i·correptā & addit̃ te·sillaba.ut lege e,ī i·mutato & addita te·fit legite. Tercia ꝑsona pluralis fit a tercia singulari interposita n·vt amet ament· Secūda persona sing·futuri impatiui formatur a secūda presentis impatiui addita to·ut ama amato·doce doceto·audi audito· In tercia tamē cōiugatione e·mutat̃ in i·breuem & addit̃ to vt lege legito · Tercia persona est similis secunde· vt amato tu amato ille· Prima vero pluralis futuri imperatiui est sil'is prime persone pluralis presentis imperatī · ut amemus·doceamus·legamus·audiam⁹ Secunda persona pluralis format̃ a secunda singulari addita te· vt amato amatote·doceto docetote legito legitote·audito auditote Tercia ꝑsona pluralis futuri temporis impatiui format̃ a tercia ꝑsona pluralis nunmeri presentis īdicatiui modi addita o·vt amant amāto·docent docento·legūt legūto ·audiunt adiunto·

Prima persona singularis p̄sentis optatī modi format̃ a secunda persona p̄sentis impatiui modi addita rē·ut ama amareꝫ Secunda persona format̃ a prima persona p̄sentis optatiui modi.m.mutata in s·vt amarem amares· Tercia persona format̃ a secunda·s·mutata in t· vt amares amarꝫ· Prima persona pluralis format̃ a p̄ma singulari addita us·vt amarē amarē⁹· Secūda persona pluralis fit a secūda singulari interpōita ti·sillaba·ut amares amaretis· Tercia plural' formatur a tercia singulari interposita n ·vt doceret docerent· Prima persona futuri optatiui sing· format̃ a prima persona p̄sentis temporis indicatī singularis numeri hoc modo· In prima quidē cōiugatione o ·mutato in m·vt amo amē In omibus alijs cōiugationibus o·mutato in am · ut doceo doceā· lego legā·audio audiam·eo eam· Secunda persona format̃ a prima futuri optatiui·m·mutato in s·vt amē ames. Tercia persona formatur a secūda s mutata in t·vt ames amet · Prima persona futuri optatiui pluralis· forāmat̃ a p̄ma singulari addita us vt amē amemus· Secunda persona pluralis a secūda sing ·ῑterposita ti· vt ames ametis. tercia persona pluralis formatur a tercia sing·interposita n·vt amet ament·legat legant·

Subiunctiuus ī p̄senti tempore est ꝑ oīa similis futuro optatiui· Preteritum eñ imperfectum subiunctiui est simile presenti & preterito imperfecto optatiui·

Infinitiu⁹ format̃ a secunda persona imperatiui addita re · vt ama amare · audi audire· Futurum vero īfinitiui fit ꝑ supletōnem supini cum hoc infinitiuo ire·vel ꝑ supletionem participij futuri temporis terminati in tum·cuꝫ hoc infinitiuo esse·vt infinitiuo amatum ire· vel amaturum esse·

¶ Nunc de his que formant̃ a preterito perfecto indicatiui modi videamus·

Prima persona preteriti plusquāꝑfecti īdicatiui modi format̃ a suo p̄terito ꝑfecto·i·mutata ī e·correp·& addita ram· vt amaui amaueram ·cucurri cucurrerā · Secunda persona format̃ a prima.m·mutata ī s·vt amaueram amaueras· Tercia fit a secūda persona s ·in t· vt docueras docuerat. Prima persona pluralis formatur a tercia singu·remota t· & addita mus·ut amauerat amaueramus penul·producta · Secunda persona pluralis format̃ a tercia sing·addita is·ut amauerat amaueratis Tercia pluralis formatur a tercia sing·interposita n·ut amauerat amauerant·

Prima persona preteriti perfecti & plusquāperfecti optatiui modi formatur a prima preteriti perfecti indicatiui mōi addita s·& sem·ut amaui amauissē·cucurri cucurrissem· Secunda auteꝫ persona formatur a sua prima·m·mutata in s·ut amauissem amauisses·tercia formatur a secunda s·mutata in t·ut utinam amauisses amauisset· Prima persona pluralis format̃ a tercia singulari remota t· & addita mus.ut utinā

amauisset amauissemus. Secunda persona plural' formatur a tercia sing. addita is. vt vtinã amauisset amauissetis. cucurrisset cucurrissetis Tercia ꝑsona pluralis formatur a tercia singulari interposita n. vt vtinam amauisset amauissent. momordissꝫ momordissent.

Prima persona sing. p̃teriti perfecti subiunctiui formatur a prima persona preteriti ꝑfecti indicatiui modi. i. mutato in e. correptam & addita rim. ut amaui amauerim. pependi pependerĩ. acui acuerim. Secunda persona formaẽ a sua prima. m. mutata in s. vt amauerim amaueris. lauerim laueris. Tercia formaẽ a secunda s. mutato ĩ t. vt laueris lauerit. Prima persona pluralis formatur a tercia sing. sui. r̃mota t. & addita mus. vt amauerit amauerimus. cucurrerit cucurrerimus penultima correpta. Secunda persona pluralis formatur a tercia sing. addita is. vt amauerit amaueritis. lauerit laueritis. Tercia pluralis formatur a tercia singulari ĩterposita n. vt momorderit momorderint. ¶ Et nota regulã generalem ꝙ sicut dicit p̃stianus in octauo libro. Preteritum ꝑfectum subiunctiui retinet consonantem p̃teriti ꝑfecti indicatiui. Idem etiam facit futurum subiunctiui. Preteritum plusquãꝑfectũ cõiunctiui est simile p̃terito ꝑfecto & plusquãꝑfecto optatiui

Prima ꝑsona futuri subiũcti formaẽ a p̃terito ꝑfecto subiunctiui. remota im. & addita o. vt amauerim amauero cucurrerim cucurrero penultima correpta. Secũda formatur a sua prima o. mutato in is. vt lauero laueris pependero pepẽderis penultima correpta. Tercia fit a secunda ꝑsona s. in t. vt amaueris amauerit. Prima persona pluralis formaẽ a tercia sing. sui. remota t. & addita mus. vt amauit amauim⁹. Secunda ꝑsona pluralis formaẽ a tercia sing. sui. & addita is. vt amauerit amaueritis penultima correpta. Tercia pluralis formatur a tercia singu. sui. interposita n. vt lauerit lauerint. ¶ Ex dictis patet ꝙ futurum subiunctiui est simile p̃terito ꝑfecto subiunctiui ꝑ omĩa. excepta persona prima singularis numeri.

Preteritum ꝑfectũ & plusquãꝑfectum infinitiui formaẽ a preterito perfecto et plusquamꝑfecto optatiui. remota m. vt vtinam amauissem amauisse. momordissem momordisse. legissem legisse. iuissem iuisse ꝛc

¶ De formatione tempoꝝ passiui.

Passiui p̃ma ꝑsona formatur a p̃ria ꝑsona actiui p̃ntis indicatiui modi addita r. ut amo amor. Secunda vero ꝑsona formaẽ a secunda actiui. interposita ri. vel remota s. & addita re. vt amas amaris vel amare. In tercia tamen coniugatione mutaẽ in actiuo etiã i. in e. vt legis legeris vel legẽ. Tercia vero ꝑsona passiui formaẽ a tercia actiui addita ur. vt amat amaẽ. docet docetur. Prima ꝑsona pluralis p̃sentis indicatĩ modi formatur a prima ꝑsona actiui pluralis. us. in ur. mutata. vt amam⁹ amamur. Secunda formaẽ a secunda actiui pluralis tis. mutata in mini. vt amatis amamini. docetis docemini. legitis legimini. auditis audimini. Tercia vero passiui formaẽ a tercia actiui pluralis addita ur. vt amãt amanẽ.

Prima ꝑsona p̃teriti imꝑfecti passiui ĩdicatiui modi formaẽ a p̃ma ꝑsona singu. p̃teriti imꝑfecti actiui. m. litera mutata in r. vt amabã amabar. Secunda ꝑsona passiui formatur a secunda actiui ĩterposita ri. vel remota s. & addita re. vt amabas amabaris vl' amabaẽ. Tercia vero passiui formatur a tercia actiui. addita ur vt docebat docebaẽ. Prima vero persona pluralis passiui formatur a p̃ma pluralis actiui. us. in ur. mutata. vt amabam⁹ amabamur. Secunda formaẽ a secũda actiui ti. mutata in mini. vt amabatis amabamini. docebatis docebamĩ. Tercia ꝑsona formatur a tercia ꝑsona actiui addita ur. vt legebant legebanẽ audiebãt audiebãtur.

Futuri indicatiui passiui p̃ma ꝑsona formatur a p̃ma ꝑsona futuri indicatĩ actiui addita r. si futurum desinat in bo. vt amabo amabor. docebo docebor. Si aũt futuꝝ actĩ desinit in am. formatur a futuro actiui m. mutato in r. vt legã legar. audiã audiar. Secũda ꝑsona passiui formaẽ a secũda actiui hoc modo. Si futuꝝ actiui desinit in bis. i. mutato in e. interponiẽ ri. vl' remota s. & addita re. vt amabis amaberis vl' amabere. docebis doceberis vel docebẽ. Si eñ futuꝝ actiui desinit in es. in secunda ꝑsona. tũc interponitur ri. vel r̃mota s. & addita re. vt leges legeris vel legẽ. audiã audies audieris vel audiere penultima ꝓducta. Tercia aũt persona passiui formatur a tercia actiui addita ur. vt amabit amabitur. legꝫ legetur. audiet audietur. Prima vero ꝑsona pluralis passiui formaẽ a prima pluralis actiui. us mutata in ur. vt amabim⁹ amabimur. legem⁹ legemur. Secũda formatur a secũda actĩ tis. mutata ĩ mini. vt amabitis amabimini. docebitis docebimĩ. legetis legemini audietis audiemini. Tercia ꝑsona passiui formatur a tercia actĩ. addita ur. vt amabũt amabuntur. docebũt docebuntur. legent legenẽ. audient audienẽ.

Imperatiuus p̃sentis passiui formaẽ ab imꝑatiuo p̃sẽtis actiui & a secũda ꝑsona addita re. vt ama amare. audi audire Tercia ꝑsona formatur a tercia actiui addita ur. vt amet ametur. doceat doceatur. legat legaẽ. audiat audiatur. Prima persona pluralis passiui formatur a p̃ma pluralis actĩ. us. mutata in ur. vt amem⁹ amemur. Secũda formatur a secũda actiui te. mutata ĩ mini. vt amate amamini. docete docemini. legite legimini. audite audimini. Tercia vero persona formatur a tercia actĩ addita ur. vt amẽt amentur. doceant doceantur. legant legantur. audiant audiantur.

Futuꝝ imperatiui passiui in secunda & tercia persona sing. q2 similes sũt. formatur a secũda persona imperatiui futuri actĩ addita r. vt amato amator tu. amator ille. doceto docetor. legito legitor penultima correpta. audito auditor penultima producta. Prima aũt ꝑsona pluralis futuri imperatĩ passiui est similis prime persone pluralis p̃sentis imperatiui & passiui. vt amemur. doceamur. legamur. audiamur. Secunda ꝑsona pluralis futuri imperatiui passiui formaẽ a secunda pluralis futuri imperatiui actĩ. tote mutato in minor. vt amatote amaminor. docetote doceminor. legitote legiminor. auditote audiminor. Tercia aũt formatur a tercia pluralis futuri imperatiui actiui. addita r. vt amãto amãtor. docento docentor. legunto leguntor. audiũto audiũtor.

Optatiuus passiui in prima persona p̃sentis formatur a prima persona presentis sui actiui. m mutata in r. vt amarem amarer. Secunda ꝑsona passiui. formatur a secunda

actiui p̄ntis optatī modi·interposita ri·vel remo
ta s·& addita re · vt vtinam amares amareris vel
amarere·doceres docereris vel docerere · legeres
legereris · vel · legerere · reperires · reperire
ris. vel reperirere·penultima producta·Tercia ꝑ
sona passiui formatur a tercia actiui·addita ur· vt
amarꝫ amaretur·Prima persona pluralis optatiui
passiui formatur a p̄ma persona pluralis optatī
actiui·us·mutata in ur·vt amaremus amaremur·
Secunda formatur a secūda actiui·tis .muta ī mi
ni. vt vtinam amaretis amaremī·doceretis docere
mini .legeretis legeremī·audiretis audiremī·Ter-
cia autem formatur a tercia sing·actiui·addita ur
vt amarent amarentur·Futurnm optatī passiui ī
p̄ma persona formatur a prima persona futuri
optatiui sui actiui·m·mutata in r·vt vtinā ame·
amer · doceam docear·Secunda persona formatur
a secūda futuri sui actiui·interposita ri·vel remo-
ta s·& addita re·vt vtinam amer ameris vel ame
re·doceam doceas docearis vel doceare·vtinam le
gam legas legaris vel legare·vtinam audiā audias
audiaris vel audiare penultima producta·Tercia
persona passiui formatur a tercia persona actiui ·
addita ur·vt vtinam amet ametur·doceat doceat̄·
Prima vero persona pluralis passiui formatur a
prima pluralis actiui·us mutata in ur·vt vtinam
amemus amemur·doceamus doceamur· Secunda
persona formatur a secūda pluralis actiui·tis ·in
mini ·vt vtinam ametis amemī·doceatis doceamī
legatis legamī·audiatis audiamini·Tercia persona
format̄ a tercia actiui·addita ur·vt vtinā ament a
mentur.doceant doceant̄·

SVbiunctiuꝰ presens passiui est similis fu
turo optatiui passiui.vt vtinam vel cuꝫ
amer ameris ꝛc̄·Preteritum imꝑfectum
subiunctiui est simile presenti & p̄terito imꝑfecto
sui optatiui·vt vtinam vel cum docerer docereris
INfinitiuus passiui formatur ab infinitiuo actiui e·
mutata in i·vt amare amari·docere doceri · audire
audiri·In tercia tamen coniugatione format̄ ab in
finitiuo actiui remota re·& e.mutata in i· vt legē
legi·Futuro infinitiui caret verbum passiuū sicut
& verbum actiuū·habet tamen pro ipso suppletō
nem supini cum hoc infinitiuo iri.vt futuro amatū
iri·Infinitiuus autē deponentis & verbi cōmunis
predicto modo formatur ab infinitiuo suo ·

PReteritis perfectis & p̄teritis plusquā
perfectis omībꝰ & futuris subiunctiui
carent verba passiua·& habētia literatu
ram passiuam·habent tamē pro ipis suppletōem ꝑ
participia p̄teriti temꝑis·cum sum es est·vt amatꝰ
sum vel fui·eram vel fueram·essem vel fuissem·
sim vel fuerim·ero vel fuero·erunt per u·non per
i·vel fuerūt·amatū esse vel fuisse· ¶ Hec de tēpo
ribus & modis verborū dicta sufficiant · Amodo
de speciebus verboꝝ videamꝰ·

SPecies verborū sicut dicit pristianus in
octauo libro sunt due·primitiua.& deri
uatiua q̄ fere in omnibꝰ īueniūtur parti
bus orationis Est igitur primitiā que primam posi
tionem ab ipsa natura accipit·vt feruco·lego·do-
mo·facio·garrio·albo·Deriuatiā est·que a positis
deriuat̄·vt feruesco·lecturio·domito·facesso·gar
rulo·albico·Sūt igit̄ deriuatiuoꝝ diuerse species
inchoatiua·meditatiua·frequentatiua·desideratiā·
diminutiua·Inueitur preterea alia species que po
test dici moralis·siue imitatiua·vt patrisso·Rep-
ritur etiam alia species q̄ potest dici apparitiua·

¶ De verbo inchoatiuo·

INchoatiuū verbum est desinens in sco·
significans initiū actus vel passionis sui
primitiui·vt caleo calesco·que etiā ple-
runqꝫ a neutris absolutam·vel intrīsecus natam si
gnificantibus passionem deriuant̄·quoꝝ primitiō
rum pleraqꝫ sunt secūde coniugationis· vt rubeo
rubesco·palleo pallesco·marceo marcesco · arceo
arcesco·luceo lucesco·pateo patesco·Ideo autem
dicimus pleraqꝫ·quia inueniunt̄ etiam ex aliis ver
bis īchoatiua·sed raro·vt cupio cupisco·sentio sē
tisco·labo labasco·integro integrasco·Silr̄ iter hio
hisco·amo amasco·misereor miseresco· sed hoc ma
gis a misereo res·est quo vetustissimi sunt vsi · ex
quo impersonale est miseret & miseret̄·Nam a mi
sereor qd̄ est deponens nec inchoatiuū in o·desinēs
nec imꝑsonale posset nasci·Viuo viuisco· inde re
uiuisco·Vespasco quoqꝫ videt̄ quasi a vespo ras·
verbo deriuari·vel potest deriuari a vespa vespere
Formant̄ autem omnia inchoatiua a secūda perso
na p̄sentis ātiqui indicatiui modi sui primitiui ad
dita co·vt labo labas labasco·ferueo ferues ferue
sco·cupio cupis cupisco·scio scis scisco · Excipit̄
hio hias qd̄ hisco non hiasco facit · Vnde dehisco
dehiscis·& inde dehiscens·Vetustissimi tamen fa
tiscor & fessus dicebant·ex quo defitiscor & defes
sus·quod qdam a fateor eē deriuatū volūt ¶ Hic
attende·ꝙ verba inchoatiua sūt tercie coniugatio
nis·sicut meditatiā sūt quarte & carēt preteritis
perfectis inchoatiua. qꝛ videlicet preteritū perfe
ctum significat terminum rei verbi·sed inchoatiua
initiū·Item scias·ꝙ q̄dam verba desinunt ī sco· q̄
non sunt inchoatiua·vt quiesco quieui·pasco paui
disco didici·posco poposci·suesco sueui suetꝰ Hec
ponit pristianꝰ in octauo libro·Et in·ix·poīt que
dam alia de quibꝰ dixi in preteritis tercie coniuga
tionis desinentium in sco·Preterea ista non sūt in
choatiua licet in sco·desinent·scꝫ nosco noui·igno
sco ignoui·cognosco cognoui·agnosco agnoui·a
gnitū·dinosco dinoui·depesco depescui· Et q̄dā
alia a predictis composita· & forte quedam alia q̄
nunc non occurrūt memorie que poteris agnoscē
ad preteritum·Nam inchoatiua carent preteritis
perfectis·nisi forsitan ascisco·& concupisco · que
modo non significant inchoatōnem·Vnde habent
preteritum suorum primitiuoꝝ·scꝫ asciui & cōcu
piui·Nam ascio non est in vsu·Concupisco nunc
valet quantū concupio·Vnde concupiscentia &
non ꝯcupientia ¶ Et scias·ꝙ ſm pristianuꝫ frequē
tatiua frquenter faciunt ex se passiua.Nam īchoa
tiua & meditatiua magis sunt neutra·

¶ De meditatiuo verbo·

MEditatiuum verbum·est verbuꝫ desinēs
in urio signans meditatōem actionis vl̄
passionis sui primitiui·Descendunt aūt
ista ab actiuis vel neutris·Formantur aūt ab vlti
mo supino addita rio·vt lectu lecturio·esu esurio
mictu micturio·partu parturio·amatu amaturio
nuptu nupturio·dictatu dictaturio . Et sūt quar
te coniugationis·quomō inchoatiua tercie· & cor
ripiunt u·ante r·vt ꝑturio ꝑturis·lecturio lectu
ris·esurio esuris·Et ſm pristianuꝫ nullum verbuꝫ
quarte coniugationis habet u·correptam ante rio
nisi meditatiuū·Ex hoc patet·ꝙ scaturio ris·cum nō
sit meditatiuū·non corripit u·ante r·sicut nec pru
rio ris·imo producitur·Errauit aūt vindocinensis

cum dixit. Et scaturizantes lesus abhorret aquas.
Caret autem meditatiua p̃teritis p̄fectis. quia ui
delicet preteritum perfectũ significat terminũ rei
sed ista meditatõem actionis uel passionis. Est eñ
meditatio quasi media rei actio. & sunt meditatiã
neutra. ut in pluribus sicut inchoatiua. Queri po
test de hoc uerbo esurio esuris. q̃d cum sit medita
tiuũ ut dicit priscian9. habet tamen p̃teritũ sicut
uidet̃ in euangelio mathei. Esuriui etenim & dedi
stis michi manducare. Et tamen etiam s̄m p̄scianũ
meditatiua uerba carent p̃teritis perfectis. Ad h°
respondet huguicio. q̄ licet ars grãmatica ita exi
gat. potest tamen aliter dici & inueniri ĩ diuina pa
gina. que non coartat̃ regulis grãmaticorum. sed
forte priscianus ibi nondũ legerat. Esuriui & non
dedistis michi manducare. quãuis legamus ipsum
fuisse sacerdotem. sed amore iuliani apostatasse.
ita dicit huguicio. Alij dicunt cum quibus ego. q̄
esurio inquantum est verbum meditatiũ caret p̃te
rito perfecto. vt bene dixit priscian9. Aliquando
tamen esurio esuris est verbum neutrũ & absolu-
tum. & nullam meditatõem notat. vt esurio. id ẽ.
fameo. & sic sumitur in euangelio. ut Esuriui. id ẽ
famen habui. vel famui. & sic habet preteritum p̄
fectum. Item dico. q̄ licet theologia non subdat̃
regulis donati vel grãmatice tanq̄ ancilla. tamen
vtitur regulis grãmatice tanq̄ dña ad imperiũ suũ
quia. Sapientia edificauit sibi domũ. & excidit co
lumnas septem. id est. septem liberales artes. Nec
putandũ falso est. q̄ theologie p̄iti vtantur latini-
tatibus contra veritatem artis grãmatice. cum au
gustinus. ambrosius. hieronim9. gregorius. fuerint
boni grãmatici. Verum tam̃ est. q̄ theologi vtunt̃
aliquando allotheca. ut Sermonẽ quem audistis
non est meus. sicut & ipsi grammatici. vnde virg.
Vrbem quã statuo vestra est. Aliquãdo vtuntur
methaplasmo. moysi pro moysis. Sed aliquando
vtunt̃ tropo. vt Turbatus est herodes & oĩs hie
rosolima cum eo. & Mortui sunt qui querebant
aĩam pueri. Et hoc etiam licet doctoribus theolo
gie. q2 etiam s̄m donatuz Barbarismus est vna p̄s
orationis viciosa in cõmuni sermone. In poemate
methaplasmus. i. ĩ ore sapientis. Quia vt dicit oui
dius. Si fuit errãdũ causas habet error honestas.
Lex etiam humana dicit Non oĩm que a maiorib9
tradita sunt ratio reddi põt. Hoc autẽ quod dicit
hug. qui multos sequaces habet. q̄ theologia non
coartatur sub regulis grãmaticorum. videt̃ posse
haberi ex verbis gregorij. qui ita dicit in epistola
super iob in fine epistole. Queso inquit. vt huius
op̄is dicta percurrens in his verborũ folia non re
quiras. q2 per sacra eloquia ab eorũ tractatorib9
ĩfructuose loquacitatis leuitas studiose compesci
tur. dum in templo dei nem9 plantari prohibetur.
Et cuncti proculdubio scim9. quia quotiens in fo
lijs male lete segetis culmi proficiunt. minori pleĩ
tudine spicarum grana turgescunt. Vnde & ipsaz
loquendi artẽ quã magisteria disciplĩne exterioris
insinuant seruare despexi. Nam sicut huius quoqz
epistole tenor enunciat. non methacismi collisionẽ
fugio. non barbarismi confusionez deuito. sit9 mo
tusqz. etiam p̄positionum casus seruare contemno.
q2 indignum vehemẽter existimo vt verba celestis
oraculi constringam sub regulis donati. neqz enim
hec ab vllis interpretib9 in scripture sacre autori
tate seruata sunt. Ex qua nimirũ quia nostra expo
sitio oritur dignuz p̄fecto est. vt quasi edita sobo
les speciem sue matris imitetur. Hec oĩa grego
rius. Sed intellige verba gregorij sicut dixi. q2 vi
delicet non constringunt̃ verba sacri oraculi tanq̄
ancilla sub domina sub regulis donati. s3 sicut do
mina theologia vtitur artium veritate Item. greg.
& alij sacri doctores non seruant semp̄ doctrinaz
quã tradidit donatus in libro qui dicitur barbaris
mus. Non eñ semper vitant in dictis suis metha
cismũ. labdacismũ. iotacismũ. collisiones. & hmõi
que sunt quasi folia. sed magis facit vim in senten
tia. vnde ip̄emet donat9 quãdo multa vicia nume
rauit in capitulo de barbarismo ita dicit. Nos autẽ
cauenda hec oĩa vicia prelocuti. controuersiã de
nomĩe pertinacibus relinquam9. Multi eñ faciũt
vim in folijs & ornatu verboz potius q̄ ĩ senten
tia & veritate quod sancti doctores deuitant.

¶ Nunc de verbo frequẽtatiuo

Frequentatiũ verbum est in to. vel in so.
vel in xo. desinens. signans frequentatõ
nem actionis. siue frequentiam act9 sui
primitiui. Et verba frequẽtatiua faciunt frequẽter
de se passiua. Nã inchoatiua & meditatiua magis
neutra sunt. Deriuant̃ autem frequentatiua plerũ
qz a supinis mutatione extreme sillabe. u. in o. vt
scriptu scripto. dictu dicto. cursu curso. domitu do
mito. nexu nexo. flexu flexo. Si autez sint prime cõ
iugationis verba ea a quibus descendunt & ha
beant penultimam a. mutant a. in i. correptã. & u
in o. vt ĩperatu impito. rogatu rogito. volatu vo
lito. Ideo autez dicimus. plerũqz a supinis ea deri
uari. quia in gi. terminantia p̃teritum a presentis
secunda persona abiecta s. & addita to. faciũt fre
quẽtatiua. vt lego legis legito. fugio fugis fugito.
ago agis egi agito. cogo cogis coegi cogito penul
tima correp. vnde mergo. q2 mersi facit superiorũ
seruat regulam. i. a supino fit frequentatiũ mersu.
merso mersas. Quero querito differentie causa fa
cit. quia queso quesito fatit. Scitor scitaris. notan
dum quoqz et sciscitor sciscitaris. quia a primitiuo
actiuo deponentia sũt nata. q2 videlicet a scio scis
scitu. u. ĩ or. fit scitor scitaris. & a scisco sciscis ve
nit sciscitor sciscitaris s. finali mutata in tor. sciscis
sciscitor. Nosco quoqz ncscito facit. Dicitur etiam
noto notas. De quo similiter est notandũ. q̄ cuz a
notu primã producente sit deriuatum. corripit tñ
penultimam. Nec mirum cum composita a notus
est quãdo mutant o. in i. correptã. vt agnit9. cogni
tus. tamen ignotus seruauit o. longam. Sunt tam̃
quedam deficientia in supino que raro faciunt fre
quentatiua. vt ab egreo egresco & egroto. & sunt
oĩa frequentatiua prime cõiugationis. & seruãt
significatõnem primitiuorum. quãuis videant̃ que
dam ex his in aliũ sensum transire. vt traho tracto
cogo cogito. dico dictu dicto. Sed si quis attẽti9
inspiciat non penitus absistunt hec a primitiuoruz
significatõe. Notandum etiam. sector sectaris q̃d
differentie causa puto per sincopam. u. penul. pro
latum ne putetur nomen. si secutor dicerem9 cum
supinum primitiui eius secutum sit. Raro tamẽ de
riuationes huiuscemodi specierũ fiunt a verbis in
or. desinentibus. quia videlicet fere oĩa descẽdũt
a verbis actiuis & neutris. Multa etiam alia ver
ba frequentatiua inueniũtur que formãtur a secũ
da persona p̄ntis que non enumerat pris. sicut pa
tebit in quinta parte ¶ Hic attende. q̄ supina seu
participia verbalia deriuãtia a verbis quarte cõiu
gatõis. vl' a verbis tercie. q̄ hñt p̃teritũ & supinũ

ad modum quarte· vt auditum & cupitum · omĩa producunt i·ante t·exceptis his que componunt̃ a supinis correptis·ut aditum·nequitũ·initũ ·peritũ · Et quidquid dicitur de supinis dicendum ẽ de verbalibus & frequẽtatiuis eorum·ut domitũ domitor· & domito domitas penultima correpta Excepto ambiitũ supino quod producit̃· & similiter ambitus participium·sed hic ambitus tus ·corripit penultimam·

De desideratiuo verbo·

DEsideratiũ verbum est verbum desinens in so·signans desideratõem actionis vel passionis sui primitiui· vt viso visis ·id est·cupio videre·Inde visens·id ẽ·cupiens vidẽ· Veniunt huiusmodi verba ab actiuis vel neutris· Formantur eĩ quedã ab vltimo supino ·u· mutata in o· vt visu visi viso visis·Inde inuiso inuisis penultima producta·Quedam aũt formantur a secũda persona singulari p̃sentis indicatiui· mutato i. quod precedit vltimam cõsonantẽ in e·& addita so· vt capio capis capesso·facio facis facesso. Quedam formantur a secunda persona p̃sentis indicatiui addita so ·sicut ea que formantur a verbis secunde coniugationis· vt arceo arces arcesso· Inuenitur tamen instantia in quibusdam sicut in desideratiuis que veniunt a compositis de cio cis · nam vt dicit hug· Cieo & cio componunt̃ cum ad · & dicitur accieo acciui accitum· & accio acciui accitũ id est ·aduocare. appellare· Sed antiqui in tali compositione solebant mutare d·in r ·dicentes aruolaẽ arcio· Sed nos dicimus aduolare ·accio mutantes in compositione d· in c·sequente c· Sic ergo dicit̃ accio accis sc̃dm modernos · Arcio arcis sc̃dm antiquos & in eodem sensu·Et ab vtroq3 istorum descendit verbum desideratiuũ in so · Ab arcio antiquo deberet dici arcesso arcessis·sed quia arcesso descendit ab arceo·ideo causa differentie mutatũ est primũ s·in r i eo q̃d descendit ab arcio arcis antiquo· & dicitur arcerso arcersis· Itẽ ab accio accis moderno deber3 descendere regulariter accesso accessis ·sed quia ab accedo accedis accessu descendit similiter accesso ideo causa differentie in eo q̃d venit ab accio mutatũ est primum s. in r· & dicitur accerso sis ·Inuenit̃ ergo arcerso ab arcio cis· Itẽ accesso ab accedo accessu· Inueĩt̃ adhuc aliud verbum desideratiuum ab accerso·sis· & est quarte cõiugationis in eadem significatione cum eo· & habet r· in antepenultima sillaba ·accersio sis · Vnde actuũ decimo· Accersi symonem· Et sũt verba desideratiua tercie coniugationis· habent tamen preterita & supina ad modum quarte. Tamẽ accersio inuenitur quarte coniugationis olim· sed moderni vtuntur accerso sis· tercie ꝯiugationis· q̃d idem est cum illo antiquo verbo accersio sis· quarte ꝯiugatõis· De verbis desideratiuis dixi supra vbi determinaui de preteritis tercie ꝯiugationis desinentium in so·

De verbo diminutiuo·

DIminutiuum verbũ·est verbum desinẽs in lo·signans diminutõnem actionis sui primitiui· Deriuantur autem huiusmõi verba a verbis neutris vel actiuis· Formantur vero a prima persona p̃sentis ĩdicatiui modi mutato eo quod sequit̃ ꝯsonantem a qua incipit secunda sillaba·in illo vt sorbeo sorbillo· vel in vlo· vt garrio garrulo· Caluo tamen facit cauillo pro caluillo ex quo calumnia· & facit calui calutum ·sicut solui solutum·sed istud supinum calutum nõ est in vsu

De verbo morali·

MOrale verbum siue imitatiuũ· est verbũ signans morẽ rei sui primitiui· vt patrisso·id est·morem patris gero vel imitor· Deriuãtur autem huiusmodi verba quãdoq3 a nomine·quandoq3 a verbo· Formantur vero aliquãdo ab ablatiuo singulari mutato e. quod sequitur consonantem vltime sillabe in is ·& addita ·so· vt patre patrisso Vel mutato o· in is ·& addita so·ut greco grecisso· Vel mutato o· vel a· in or· vt philosopho philosophor ph̃ophari s · & poeta poetor· poetaris· Et vt dicit pristianus in primo maioris sepe pro 3·solemus ss ·geminatum ponere · ut patrisso patrissas·

De verbo apparitiuo·

APparitiuũ verbum ·est verbum desinẽs in co· signans apparitõe3 actionis rei sui primitiui· Descendunt autem huiusmõi verba a verbis actiuis vel neutris· & formantur a secunda persona presentis indicatiui extrema p̃te vltime sillabe mutata ĩ i· correptam & addita co· vt vello vellico ·fodio fodis fodico· albo albas albico albicas· id est ·appareo albere· Horatius in ·v· carminum · Nec prata canis albicant pruinis· Ite3 nutrio nutris nutrico & nutricor · Vnde cicero in secundo de natura deorum· Omĩa que sic̃ membra & partes suas nutricatur & ꝯtinet·

De verbis impsonalibus·

IMpersonalia omĩa vt dicit pristianus ĩ octauo li· vel ab actiuis · vel a neutris deriuantur· vt amo amatur· sto statur· placeo placet· ¶ Et scias· ꝙ verba impersonalia non descendunt a verbis imperfectis· nec a verbis passiuis ·omnibus· deponentibus ·nec a verbis anormalis· nisi ab istis duobus fero & edo· nec a defectiuis · vt odi ·noui ·cepi· memĩ. nec ab alijs defectiuis· ut ait· & ĩquit· nec a verbis neutropassiuis vt gaudeo· fio ⁊c̃· nec a verbis excepte actionis· ut pluit ·tonat ·nec a verbis signantibus passionem ĩnatam· vt palleo ·rubeo· nec a verbis signantibus passionem illatam· ut vapulo. veneo· nec ab h° verbo facio facis cum suis compositis· quando nõ recipiunt passiuũ · vt benefacio· calefacio ·tepefacio malefacio· Vnde non est dicendũ· A me benefacit̃ a me tepefacitur· vide etiam in libro· Sunt etiam q̃dam impersonalia actiue vocis ·quedam passiue· Inter que est differentia hec· quia impsonalia actiue vocis possunt construi cum infinitiuis verborum· ut Placet michi legere · Sed impsonalia passiue vocis non· Vnde male dicitur· A me desiderat̃ legere Item impersonalia actiue vocis regunt ante se eosdem casus quos regunt sua personalia post· vt Michi placet· places michi· Impsonalia passiue vocis non· vnde male dicitur ·a me legitur virgiliũ Item scias· ꝙ sunt quedam verba impsonalia non simpliciter sed ex adiuncto que sequunt̃ constructiones illorum uerborum impsonalium quib9 adiungunt̃· sc3 incipit· debet ·solet· desinit· potest ·et uult ·ut Socratis incipit interesse legere· Socratẽ incipit decere legere· Socratẽ incipit penitere peccare. a socrate incipit legi· & sic de ꝯsimilibus. Numeri· xxj · Tedere cepit populũ itineris ac laboris·

NOta ꝙ differentia est inter infinitiuum verbi impsonalis passiue uocis· & infinitiuum passiui . ut uult pristianus in secũdo minoris· quia infinitiuus uerbi impersonalis ad

perfectam constructionem indiget ablatiuo · īfini
tiuus vero passiui non · Item quia infinitiuus ver=
bi impersonalis construitur cum ablatiō intransi=
tiue · infinitiuus vero passiui transitiue. Item quia
infinitiuus verbi impsonalis resoluitur in actiuū
infinitiuus autem passiui in passiuū · Item quia īfi=
nitiuus verbi impersonalis non construitur cum
accusatiuo · īfinitiuus vero verbi passiui sic · Sciās
etiam · ꝙ si verbum passiuum construitur cum ab=
latiuo considerandū est · verum ille ablatiu⁹ deno
tet causam efficientem vel aliam · Si eñ efficientē
denotat · tunc debet poni cum prepositione · vt di
ligor a platone · Si eñ denotet materialem vel aliā
preter efficientem · non debet poni cum ꝑpositōe ·
vnde male dicit̄ · Verberor a baculo · vel Spolior
a prebenda · quia sequeretur iam ꝙ posset fieri cō
uersa locutio · ut diceretur · Prebenda spoliat me ·
quod est contrarium rationi ·

SVnt alia verba ut dicit pristian⁹ ī octa
uo libro · que ex verbalibus nascunt̄ nōi
bus · vl' participijs · ut a rego rex · a rege
regno · a duco ductus · a quo ducto · a lego lectus
a quo lecturio ⁊ lectito · Et sciendū · ꝙ freqn̄
ter apud grecos ex noībus dignitatū solēt deriua
ri verba que actum vel admīstratōnem ipsius dig
tatis significant · Apud latinos autem dignitatuꝫ
nomīa pleraqꝫ ex verbis vel nominibus nascuntur
que faciunt verba · ut consul a ꝯsulendo · dictator
a dictādo · questor a questu · edilis ab edibus · pre
tor a preundo · ductor a ducendo · imperator ab
imperando · Ergo rex quod solum a regendo nasci
tur · peperit ex se aliud verbuꝫ regno · A villico no
mīe etiam villico villicas vel villicor villicaris di
cebant antiqui · A metallorum quoqꝫ nomībus so
lent nasci verba · ut ab aurum auro auras · ab es e
ris · ero eras · vnde auratus ⁊ eratus · Et a multis
quoqꝫ alijs nomībus inuenimus verba deriuari · ut
a cornice cornicor · ⁊ a frutice fruticor · Persi⁹ · Ne
scio quid tecū graue cornicaris īepte · Et a philoso
phus quoqꝫ philosophor philosopharis · ⁊ ab ar
chitecto architector architectaris · A patre patro
patras ⁊ patrisso · a greco grecisso · a spuma spu
mo · ab vnda vndo vndas · abundo inūdo · ab aqua
aquor aquaris · a frumento frumētor frumentaris ·
a pabulum pabulor pabularis · antiquus antiquo
antiquas · heres ab heredo · a grec⁹ grecor grecaris
a vespero vesperasco · a luce luceo · a nocte perno
cto · a mare vel maritus marito maritas · ab hieme
hiemo hiemas · a fortuna fortuno fortunas · a ba
cho bachor bacharis · a limpha limphor limpharis
Artium vero nomīa tam apud grecos pleraqꝫ ꝙ̄
apud nos omīa post verba naturaliter sūt accipiē
da · ut post doceo doctor · post profiteor ꝓfessor ·
post suo sutor · post scribo sc̄ptor · post oro orator
Et sunt fere omīa professionum nomīa apud lati
nos verbalia ⁊ in or · desinunt · Nam grāmaticus
⁊ philosoph⁹ · ⁊ architectus · ⁊ sophista · ⁊ poe
ta · greca sunt · Itaqꝫ ex nominibus ipsis habentur
verba apud grecos · vnde nos quoqꝫ philosophor
architector · poetor · in vsu habemus · Omīa quoqꝫ
que ex ipō actu agentibus imponunt̄ ex verbis no
mina · nō ex nomībus verba prosiliunt · ut amo ama
tor · monio monitor · curro cursor · lego lector · im
pero similiter imperator · ꝯsulo cōsultor · duco du
ctor · Ab aduerbijs etiam ⁊ prepositōnibus inue
niūtur deriuatīa verba · ut pendine pendino dinas ·
Cras ex quo crastinus · ⁊ ꝓcrastino procrastinas

Intra vel intro · hinc intro intras · Supra vel sup
inde supero superas ·

De gerundijs ·

GErundia siue supina nascunt̄ a verbo ⁊
quodāmodo verba sunt · Et ideo de eis
aliquid dicemus · Simpliciter aūt gerun
dia nomīa sunt ꝓm pristianum · vnde dicit · Gerun
dia autem michi nomīa eē vident̄ · Gerundia auteꝫ
siue supina nascuntur a verbo actiuo · passiuo · neu
tro · impersonali · deponēti · ꝯmuni · Sed que nascū
tur ab actiuo resoluunt̄ in actiuum · ut venio cau
sa legendi · id est · ut legā · Que veniunt a passiuo
resoluuntur in passiuū vt · Frigidus in pratis can
tando rumpitur anguis · id est · dum cantat̄ · Que
veniunt a neutris · resoluuntur in neutra · ut venio
causa dormiendi · id est · ut dormiam · Que veniūt
ab impsonali · resoluunt̄ in impersonale · ut venio
causa a me amādi · id est · ut a me ametur · id est · ut
ego amen · Consimile inuenitur in lucano · Magnus
timor tegitur ī audiendo · id est · duꝫ ab aliquo au
ditur · Que veniunt a deponentibus · resoluuntur
in deponēs · ut venio causa loquendi · id est · ut lo
quar · Que vero veniunt a ꝯmunibus · retinent sig
ficatōnem ⁊ constructionem actiuā ⁊ passiuam
vt uenio causa criminandi te · id est · ut criminer te
vel uenio causa criminandi a te · id est · ut criminer
a te · Item gerundium ponitur pro articulo greco
⁊ infinitiō · Et ideo eandē constructōnem habet
quantum ad casum quam habet infinitiuus · vnde
si gerundium descendit a uerbo actiuo regit accu
satiuum ante se ⁊ post se · Ante se · sicūt infinitiu⁹
intransitiue · Post se transitiue · ut magistruꝫ legen
dum est uirgilium · id est · magistruꝫ dignum est le
gere uirgilium · Si descendit a passiuo · regit ante
se accusatiuum · ⁊ post se ablatiuum cum prepositione · ut magistrum honorandū est ab omibus · id
est · magistrum dignum est ab omīb⁹ honorari · Si
descendit a uerbo impersonali non recipit aliuꝫ ca
sum ꝙ̄ suum uerbum · ut a me curritur · ⁊ a me cur
rendum est · id est · a me dignum est curri ·

De hoc infinitiuo iri ·

DE hoc infinitiuo iri scias · ꝙ quando pōi
tur in suppletione uerbi impersonalis re
quirit ante se ablatiuū cum prepositōne
a · uel ab · ut uerum est a me amatum iri · id est · ueꝝ
est ꝙ ego amabo · Sed si ponatur ī suppletione uer
bi personalis · requirit accusatm̄ añ se · ut ueruꝫ est
me amatum iri · id est · uerū est ꝙ ego amabor · Iob
xxij · Et putabas te tenebras non uisurum · ⁊ īpe
tu aquarum inundantiū non oppressum iri · id est ·
ꝙ non opprimereris · uel ꝙ non opprimendus esses ·
Nota hic · ꝙ hoc uerbum est · quādo ponit̄ cum
gerūdijs est impersonale · Nam scire debes · ꝙ hoc
uerbum est potest esse impersonale in quattuor lo
cis · scꝫ quando significat statum · ut bene est michi
Quando signat contigentiam · ut est qñ elementuꝫ
in duo diuiditur · est · id est · contigit · Quādo clau
dit in se suppositum · ita ꝙ nullo modo ītelligatur
extra · ut ita est de sorte ut de eo dicitur · Quando
ponitur cum gerundijs uel participijs uerborum
impersonalium · ut a me legendum est · a me lectum
est · De hoc uerbo sum · infra dicam cum agam de
figuris ī capitulo de euocatione · Hec dicta de uer
bo sint ·

De participio ·

PArticipia ⁊ infinita uerba ad similitudi
nem optatiuorum tempora hn̄t ꝯiuncta

p̄sentis & preteriti imperfecti· & preteriti perfe
cti & plusquāperfecti vt dicit pristianus in vnde
cimo libro· Participium autem presentis & prete-
riti imperfecti nascitur a prima persona preteriti
imperfecti in omi coniugatione·bam·mutata ī ns
vt amabam amans·docebam docens·legebaꝫ legēs
muniebam muniens· Exceptis in eo · desinentibus
quarte coniugationis verbis que mutant bam· in
ens·vt ibam iens·quibam quiens·preteribam pre
teriens· Hec etiam habent per obliquos casus pro
ie·eu·vt iens euntis·quiens queūtis·preteriens p̄
tereuntis abiens abeuntis·rediens redeuntis·tran
siens transeuntis· subiens subeuntis· Inueniť etiaꝫ
munibam & polibam pro muniebam & poliebam
Sed participia ab īntegris fiūt muniebā & poliebā
Inde poliens & muniens ¶ Participium aūt futu
ri temporis desinens in rus·formať ab vltimo supi
no addita rus·vt amatu amaturus·locutu locutu-
rus· ¶ Participiū enim preteriti perfecti & plus-
quampfecti temporis·formatur similiter ab vltīo
supino·vt amatu·addita s·fit amatus· Et desinūt
ista participia in tus·vt amatus·in ctus·vt lect9·
vel in sus·vt visus·vel ī xus·vt nexus· Mortuus
autem in us·desinit· ¶ Participium autem futuri
temporis desinens in dus·fit a gt̄o participij tem-
poris p̄sentis·tis·finalis in dus·conuersa·vt amās
amantis amandus·preteriens·pretereūtis pretereū
dus·transiens transeuntis transeundus· Verbum
cōmune habet oīm temporum participia· Nam ha
bet participium p̄sentis & preteriti impfecti in us
& futuri in rus·inquantū significat actionem·p̄-
dicta enim duo participia actionem signant· Inde
est ꝙ verba actiua p̄dicta duo participia habent·
Item verbum cōmune habet participium preteriti
& futuri in dus·inquantum signat passionē· Par-
ticipium enim in dus·semper signat passionem· Et
inde est ꝙ verbum deponens istud participiū nō
habet·sed alia trium temporū pticipia habet· Par
ticipium autem in tus·significat passionem & etiā
actionem aliquando· Inde est ꝙ verbum deponēs
habet istud pticipium·vt loquor locutus· Et inde
etiam est·ꝙ istud participium signat actionem &
passionem in verbo cōmuni· Et ideo vtranqꝫ con-
structionem retinet·actiuam scꝫ & passiuam·non
quidem in vna prolatione·quia incongrue dicitur
Sum criminatus te a te·sed in diuersis prolatōib9
Vnde congrue dicitur· Ego sum criminatus te· &
Ego sum criminatus a te· Participium aūt in dus·
semp passionem signat· & ideo etiam in verbo cō
muni constructionem tantum passiuaꝫ retinet· vt
Sum criminandus a te· Participium aūt futuri in
rus·& presentis in ns·signat actionem semper· &
ideo in verbo cōmuni constructionem retinent a
ctiuam·vt Sum criminans te· & criminaturus te·
Nota hic·ꝙ participium transit ī nomē quattuor
modis·scilicet Comparatione·vt doctus doctior
doctissimus nomen est· Non enim compatur parti
cipium·sicut nec verbuꝫ· Item compositione·quan
do componiť cum dictione cum qua non compōi
tur suum verbum·vt impotens·indoctus· Nō em̄
dicimus impossum·vel indoceo indoces· Item tem
poris amissione·vt amandus venit·id est · dignus
amari· Non enim signat tempus·sicut cum dicitur
amandus·id est·vt ametur · Item constructione·
quando scilicꝫ non retinet constructionē suī ver
bi·vt Amans illius·nomen est· Amans illum·par
ticipium est· Scire insuper debes·ꝙ participium p̄

sentis temporis vel preteriti perfecti nominaliter
positum·nullam aliam p̄positionem q̄ in·potest re
cipere per compositionem q̄ suum verbum· vt im
potens·& indoctus· Et hoc ideo·quia in· exiliter
immutat·sed alie prepositiones violenter· & ideo
participium trāsiens in vim nominis nullam pre
positionem per se recipit ad sui compositionem p̄
ter in·que est nominibus appropriata· Vnde parti
cipium futuri temporis nominaliter positum eam
non recipit·quia sapit naturam sui verbi causa infi
nitiui per quem exponitur· vt docendus·id est·di
gnus doceri·& ita nichil est dictum ·Iste est indo
cendus·sicut nichil est indoceri·ergo incultus· id ē
non cultus·nomen est· Sed incultus·id est·inhabi
tatus·participium est ab incolor incolaris· Item p
ticipium in rus·desinens non transit in nomen·vt a
maturus· ¶ Item nota·ꝙ si deficiunt supina·etiā
deficiunt participia·tam futuri temporis in rus·de
sinentia q̄ preteriti in tus·que ex ipsis nascuntur·
Qd̄ inuenies in omibus meditatiuis et inchoatiuis
in quibus deficiūt supina quasi duo extrema quib9
deficientibus supradictorū quoqꝫ temporum defi
ciūt participia· Item vt tetigi a verbo deponenti
nascuntur tria participia· scilicꝫ p̄sentis & preteri
ti impfecti· vt sequēs·preteriti pfecti & plusquā
perfecti·vt secutus·futuri·vt secuturus · Multa
tamen ex huiusmodi verbis deponentibus inueniū
tur apud antiquissimos pticipia temporis preteri
ti·tam actiuam q̄ passiuam significatōnem haben
tia·vt meditor meditatus· Sed sciēdum·ꝙ verbis
quoqꝫ plurimis que nunc in vsu deponentia sunt·
veteres sicut cōmunibus vsi sunt· & quasi idem di
cendum est quando inueniť pticipium deponentis
in dus·vt sequendus·quia vel a cōmuni olim veīt
vel in actiua significatōe exponi debet·vt dicam
in loquor ¶ Item vt vult pristiā9 in vndecimo li
bro· Casus participia sex habent quomodo nomīa
nec sunt in ipis deficientia aliquo casu·nec mirum
Nam ī eo quoqꝫ imitantur adiectiua que nullo de
ficiunt casu·siue mobilia sint·siue in duas consonā
tes desinentia· Que enim deficiūt fixa sunt·vt Fas
dicione· Item scias·ꝙ neutropassiua que sūt quin
qꝫ·trium temporū habent pticipia·vt gaudeo gau
dens gauisus gauisurus· Audeo audens ausus au
surus· Soleo solens solitus soliturus· Fio fiens fa
ctus futurus·differentie causa ne si facturus di
camus·simile sit participio qd̄ venit a facio verbo
qd̄ vim actiuaꝫ possidet fio verbi· Vnde a supino
eius nascitur passiuum p̄teriti participium· & fu
turi actiuum factum factu factus facturus Fido
quoqꝫ fidens habet fisus & fisurus participia·

¶ De numeris·

NVmerus participijs accidit vterqꝫ· sin
gularis vt currens·pluralis vt currētes
& sic non deficiunt casibus·sic nec nume
ris defectiua inuenies participia·

¶ De figuris participiorū·

FIguras habent participia quas habēt vł
accipiunt a verbis· Nam per se nunq̄ cō
ponitur participium nisi prius verbum
eius componatur·ergo vel simplicia sunt·vel decō
posita plerunqꝫ·id est·a verbis compositis deriua
ta·vt efficio efficiens·intelligo intelligēs· Si enim
ipa per se componantur nō prius verbis composi
tis·transeunt in noīm vim·sic etiam si comparenť
tur·vt nocens innocens·sapiens insipiens · Sim
plicia enim eorum possunt & participia esse & nō

nomina· Composita vero sine dubio nomīa sunt· Ideo autem addimus plerunqȝ· quia sunt quedaȝ que plerunqȝ non seruant compositionis verborū compaginem Vnde apparent ea quasi ex se composita· vt effringor effractus. contingor contactus & similia. De hoc supra dixi cum egi de compōita figura nominis in principio

De terminatione pticipiorum p̄teriti tempis.

De diuersis quoqȝ consonantibus que ante us· in p̄teriti tempis pticipijs inueniūtur. quāuis p singulas verbi terminationes cum de supinis tractabamus docuimus ·tamē hic etiam generaliter comphendere non incōgruū videtur esse· Omnia igitur pticipia p̄teriti tempis· vt dicit pristianus in vndecimo libro· vel in tus. desinunt· vt amatus adiutus· vel in ctus· vt senect9 sanctus· vel ptus· vt captus sumptus· vel in stus· vt questus· vel in sus· vt risus nisus · vel in psus· vt lapsus· vel in xus· vt flux9 flex9 plex9 & cetera

De desinentibus in tus.

In tus· desinunt omnia que p̄teritum in ui · terminant sillabam mutatione ui· in tus· vt adiuui adiutus· neui netus· deleui deletus· straui stratus· lacessiui lacessitus· excipiunt̄ differētie causa tria· a· lōgam in au· dyptongon conuertentia· vt laui laut9 faui fautus. caui caut9· ne si latus· fatus· catus dicēmus· alias significatōes habere putarentur · Tamen scias· ꝙ lotus magis est in vsu nunc ꝙ̄ laut9. Et sciendum· ꝙ omīa hec penultimas productas habent· tam in verbis· ꝙ̄ in p̄teritis· ꝙ̄ etiam in pticipijs· exceptis seui sat9· siui situs · que in participijs penultimas corripiunt· vt leui vel lini lit9 facit etiam liui· & tunc ab eo regulariter formatur litum · Pristianus autem magis approbat leui· in x· libro· ꝙ̄ ꝙ lino faciat lini videlicet differētie causa ad nomen linius lini ī vocatiuo quod a leo simplici nascitur· qd̄ in vsu non est· Vetustissimi etiaȝ liui dixerunt in preterito· Et infra ibidem dicit· In ui· sillabam desinentia mutant eam ī tum· vt creui cretum. ergo leui quoqȝ vel lini· vel liui litum· Et subdit pristianus in decimo libro· A ciui quoqȝ citus· licȝ corripere & producere penultimā Ab iui quoqȝ composita vel ab ij. vt a quiui vel quij corripiunt in participijs i· ante tus· vt aditus· obitus preteritus· nequitus· Solui enim solutus· & volui volutus· abiecta i· producunt u · penultimam · A vero ante tus corripi in quattuor solis participijs inueni· duobus prime coniugatōis que duplicant ī preterito priorem sillabam· dedi datus· steti stat9 quod participio simile nomē est· Vnde participiū futurum staturus· Secunde quoqȝ coniugationis vnum inueni a deponenti· reor ratus · Et a tercie vnum· seui satus · vnde insitus I· vero correptam habent ante tus· omīa que preteritum ī ui· diuisas terminant· nisi sint ex presentibus in lo· vel in uo· desinentibus· vt domui domitus· elicui elicit9· Excipiuntur prime quidem coniugationis duo que p sineresim i· proferunt̄· secui sectus· & fricui frict9 A neco quoqȝ verbo necatus & nectus inuenitur pticipium· Sed necatus dicitur ꝓprie ferro· nect9 alia vi peremptus· In secunda quoqȝ cōiugatione excipiuntur in ui· diuisas p̄teritum desinentia que penultimam i· in pticipijs non habent · hec docui doctus· tenui tentus· censui census· Tercie quoqȝ rapui rapt9· & ex eo composita· corripui corrept9 p̄ripui prereptus· Similiter verba composita a canendo absqȝ i· faciūt participia scd̄m primitiui formam· canor cantus· occinor occentus· accinor accētus· quanuis occinui & accinui faciunt preteritū In rui. vel in xui· p idem tempus exeuntia non hn̄t i. in participijs· vt desero deserui desertus· dissero disserui dissertus· insero inserui insertus · aperio aperui aptus· Mensui quoqȝ mensus facit. & cēsui census· In lui· vero desinentia ui · in tus conuertunt in participio· vt colo colui cultus· occulo occului occultus· alo alui altus & alitus· Vnde etiaȝ volo volui vultus facit· qd̄ nomen est participiale· quomodo colui cultus quando est quarte declinationis· que etiam o· verbi in u· conuertunt Que vero in p̄senti in uo· diuisas desinūt i· extrema p̄teriti in tus· conuersa faciunt participia· polluo polluis pollutus· suo suis sut9· eruo eruis erutus· qd̄ solum penultimā corripit· tamen ab hoc cōpositū ꝓd̄· pnl'· diruo rui. dirut9 A do· quoqȝ composita i· breuem habent ante tus· in participio p̄teriti· vt reddo redditus· credo creditus· prodo proditus· perdo perditus· vendo venditus· Deponentia in quor. mutant eam in cu· & sumentia tum. faciūt supinum· vt loquor locutum· sequor secutum·

De desinentibus in ctus.

In ctus· faciūt participium p̄teriti passiua verba que per idem tempus actiuorū in xi· faciunt· vt intellexi intellect9 · nexi nectus auxi auctus· traxi tractus. vnxi vnctus· Mutant enim xi· in ctum· Excipit̄ flexi quod flex9 facit participium· & etiam figo fixi fixum· fluxi fluxum vel fluctum· Frixi frixum· vel frictum· cū declinatur frigo gis· Frigeo enim facit frigui· & caret supino· Conīueo cōniui· & cōnixi cōnixuȝ· Pecto pectis pexui· vel pexi· pexum vel pectum· Necto nexui· vel nexi· nexum· quod etiā facerȝ nectū· nisi essȝ differentia hui9 verbi neco necas necui nectum· Plecto plectis· plexi plexum antiq̄· nūc autē plector & amplector dicimus commune cum suis compositis Itē in gor. deponentia mutant eam ī ctum & faciunt supina· vt fungor functum · Panxi autem non habet supinum· & per consequēs nec participium p̄teriti temporis passiuum. Ango aūt anxi debet facere anctum· sed non est in vsu· Sil'r ter in ci· vel in qui· vocali longa antecedente desinentia in preterito in ctus· faciūt participium· vt feci factus· ieci iactus· reliqui relictus . Similiter in gi· vt legi lectus· fregi fract9·

De desinentibus in ptus.

In ptus exeūt pticipia preteriti temporis passiua cum actiua eiusdeȝ temporis in pi· vel in psi· vel mi· terminantur vt cepi captus· & cepi ceptus· scalpsi scalptus. cōpsi comptus· sumpsi sumptus· prompsi promptus dempsi demptus· nupsi nupta· nuptus enim naturaliter siletur· nisi p irrisionem vel figuram dicat̄. quanuis vetustissimi nouus nuptus protulisse inueniantur· qd̄ nunc in vsu non est · Emi emptus· ademi ademptus· redemi redemptus · Rapui quoqȝ raptus facit· & ex eo composita· corripui correptus · preripui prereptus·

De desinentib9 in stus.

In stus vnum inueni deponens · queror questus· & passiuum pascor pastus· cum alia eiusdem forme soleant s· abicere. nascor natus· irascor iratus· obliuiscor oblitus, paciscor pactus· nanciscor nact9· proficiscor profect9 vlciscor vlcisceris vlt9· expgiscor expergisceris experrectus· deficiscor solum duplicat s· ī participio

vt defessꝰ ¶ Hic attēde. ꝙ vro vssi facit ꝑticipiū
preteriti tempis in stus. ut vstus. & torreo tostꝰ
& haurio hausi haustus. gero gessi gestus. ¶ X.
quoqȝ antecedente vnum inuenio ī tus. a textui te-
xtꝰ. ita dicit pristianus. Propter hoc dicunt q̇daȝ
ꝙ mistꝰ debet scribi per s. & non per x. Alij dicūt
ꝙ scribitur per. x. mixtus mixtio. & remanet t. in
suo sono. quia precedit x. & ita vult hug. & cōmu
nius tenetur.

¶ De desinentibꝰ in sus.

IN sus. desinūt participia que ex verbis
veniunt in si. vel in di. preteritum acti-
ui terminantibus. nisi sint a do. composi
ta. vel quarte coniugationis. quia verborum quar
te coniugationis nullum participium in sus. termi
natur. vt lesi lesus. mersi mersus. iussi iussus. pran
deo prandi pransus. tondeo totondi tonsus. obsi
deo obsedi obsessus. fodio fodi fossus. tendo teten
di tensus. tundo tutudi tunsus. prehendo prehēdi
prehensus. scindo scidi scissus. findo fidi fissus. Ex
cipiuntur vssi vstus. torsi torsus & tortus. Anti-
qui dicebant a torreo quoqȝ tostus. gero etiaȝ ges
si gestum facit. ita dicit pristianus in vndecimo li-
bro. Et in. x. dicit. Omīa verba que faciunt preteri-
tum in di. faciunt supinum in sum. vt prandeo prā
di pransum. Excepto dedi quod est prime coniuga
tionis. quod nunꝙ̄ facit supinum in sum. & ex eo
compositis que in terciam transeunt coniugationē
& a. penultimā simplicis supini in i. conuertunt. ut
do dedi datum. reddidi redditum. Et addit pristia
nus in libro vndecimo. Similiter faciunt participia
in sus. verba que in li. vel ri. vel ti. terminant prete
ritum actiuoruȝ. vt vello velli. vel vulsi vulsus. fe
felli falsus. pepuli pulsus. perculi perculsus. Suf-
fero sustuli anormalū est & sublatus facit. Decur
ri decursus. Verri versus. Verti versus. Excipitur
peperi partus differentie causa. Peperci enim par
sus facit. Quarte coniugationis in si. vel ri. prete-
ritum terminantia in tus. non antecedente i. faciūt
participia. vt fartio farsi fartus. sartio sarsi sartus
fulcio fulsi fultꝰ. haurio hausi haustus. reperio rep
peri repertus. comperio comperi compertus.

¶ De desinentibus in psus.

IN psus. vnum iuenio a deponenti. vt la
bor lapsus ita dicit pristianꝰ. Magister
bene dicit. ꝙ etiam cambio facit campsi
campsum. & inde campsus campsa campsuȝ. & cā
psor campsoris. & huic consentio.

¶ De desinentibus in xus.

IN xus. tria inuenio passiua. scilicȝ nexus
a nexui. pexus a pexui. flexus a flexi.
Similiter faciunt participia amplector
amplexus. complector complexus. & conniueo cō
niui vel connixi connixū. inde connixus. Supradi
ctas formas seruant in participio preteriti tempo
ris cōmunia & deponentia que facile ex simili ter
minatione passiuorum dinosci possunt. quomodo
faciant per singulas coniugationes participia pre
teriti temporis. Neutra pauca habēt preteriti tem
poris participium & raro. vt ceno cenatus. pran
deo prāsus. iuro iuratus. careo cassus quod & no
men est. Passus a pateo. titubo titubatus. placeo
placitus. quiesco quietus. Suesco etiam similiter
facit suetus. A neutropassiuis quinqȝ sunt partici
pia gaudeo gauisus. audeo ausus. soleo solitꝰ. fio
factus. fido fisus. Vetustissimi tamē & ex alijs plu
rimis neutris inueniunt̄ protulisse participia pre
riti que modo in vsu non sunt. pleraqȝ tamen neu
trorum secunde coniugationis ī ui. diuisas desinē
tia in preterito. deficiunt in supinis. vt horrui. ru
bui. tepui. ferbui. senui. frigui. egui. rigui. durui.
stupui & similia. Hec de participio dicta sūt. De
differentia participij & nomīs verbalis habes ī le
ctor lectoris. & in spirator. & etiam ī scribo vide
Item participia non componuntur nisi per nomīa
tiuum. vt dicam in edifico ¶ De pronoīe sufficiat
quod dictū est cum tractauimꝰ de nomine.

Nunc de prepositione.

PRepositio non aspiratur. Nam vt dicit
pristianꝰ in. xiiij. libro. Nulla prepositio
habet aspirationem. sicut nec coniūctio
Vnde patet. ꝙ abundo compositū ex ab. & vnda
non aspiratur. Nota sicut dicit hug. tractās de er
ge. ꝙ en. tantum valet apud grecos quantū in apō
nos. Vnde huiusmodi nomina greca siue notha q̄
predictam compositionem habent in sui composi
tione possūt scribi. & scribunt̄ īdifferenter. modo
per en. modo per in. vt encaustum & incaustū. &
enthimema & inthimema. emplastrū & implastrū
energuminus & inerguminus. energia & inergia.
& sic de consimilibus. Nota etiam. ꝙ si due prepo
sitiones ponantur in constructione respectu vniꝰ
casualis. vltima tenetur concordare cū casuali. &
prima seruit locutioni & non casui. vt venio de vl
tra montes. & de post fetantes accepit eum. Si au
tem ponant̄ tres vltima concordat cuȝ casuali. &
alie respiciunt prepositiones & casuale loco casua
lis. vt venio de per ante scolas. Veruntamen sup
seruit vtriqȝ casui. sed cum accusatiuo ponit̄ quā
do signat motum ad locuȝ. vt venio de sup pontē
& non de super ponte nisi per figurā ¶ Nota etiā
ꝙ sicut dicit papias. Omēs prepositiones hanc ha
bent naturā. ꝙ aut augēt. vt prediues. aut minuūt
vt sublustris. subtristis. aut in contrariū vertunt.
vt destruo. aut nichil signant. vt emori. qd̄ aliqñ
tantum valet quantum mori. Aut aliquid ibi in sig
ficatione determinant. vt premoneo ¶ Hic possȝ
queri an sit dicendum. Petrus potestas bononie.
vel de bononia. Archiepiscopꝰ ianue. vel ianensis.
& ita de consimilibus. Sed hoc determinatum est
supra in capitulo de possessiuo nomine. ¶ De accē
tu aūt prepositionum supra determinatum est in
secunda parte. vbi egi de accentu prepositionum.
¶ De ꝑpositionum compositione cum quibus ꝑti
bus componantur. & quando ꝯponant̄ dictū est
supra in capitulo de composita figura nomīs. Iteȝ
multa vtilia dixi supra in prima parte de preposi
tionibus in capitulo de sillaba.

¶ De aduerbijs.

ADuerbium est pars orationis indeclinabi
lis cuius significatio verbis addit̄. Hoc
enim perficit verbis additum aduerbiū
quod adiectiua nomina appellatiuis nominibꝰ ad
iuncta. vt prudens homo prudenter agit. felix vir
feliciter viuit. sicut dicit pristianus in. xv. li. de ad
uerbijs ¶ Nota vt dicit pristianus in. xv. libro. ꝙ
propria nomīa ciuitatuȝ siue prime vel secūde de-
clinationis sint. gt̄o quidem casu pro aduerbio in
loco accipiuntur. vt rome sum. Tarenti sum. Accu
satiuo vero ad locum cuiuscunqȝ sint declinatōis
vt Romam eo. vel Tarentum eo. vel carthaginem.
vel athenas. Ablatiuo vero de loco. vel per locum
vt roma exeo. tarento transeo. Si tercie declinatio
nis sint ablatiuo tam in loco. ꝙ̄ de loco. vel ꝑ locū.

vt carthagine sum · carthagine venio · carthagine transeo · Idem etiam semper in pluralibus inueniṫ vt athenis sum · athenis venio · athenis transeo · Inueniuntur tamen & cum prepositionibus nomina ciuitatū sepe prolata · & maxime apud historicos. Vnde salustius in catilinario · Nam cum brutis ab roma abierat · Inueniuntur tamen & quedā appellatiua supradictam regulam seruantia tria · vt milicie · militiam · militia · domi · domum · domo · humi · humum · humo · & etiam adde ruris rus rure Predicta autem scđm quid non simpliciter dicuntur aduerbia · & ideo possunt eis iungi relatiua & adiectiua · vt studui bononie q̄ est pulcra ciuitas ¶ Et scias ꝙ domus secunde declinationis ē et quarte · & scđm declinationem secundam ponitur ad modū propriorum nominū · nō scđm quartam · quia proprium nomen in quarta declinatione vsualiter nō reperitur · Et ideo bene dicitur · fui domi · sed male dicitur fui domus · Item vt dictuꝫ est maxime apđ historicos inuenitur · Vado bononiam · vel ad bononiam · vado domū vel ad domum & sic de consimilibus · & sepe talis latinitas inueniṫ · nec mirum · quia prepositio cum casuali equipollet aduerbio · ¶ Scias etiam ꝙ vt dicit priscian⁹ · In e · productā aduerbia primitiua non inueniuntur · sed deriuatiā a nominibus secunde declinationis quorum datiuus in o · longam desinens in e · longam conuertitur · & facit aduerbium · vt huic claro clare · optimo optīe pulcro pulcre · affabro affabre · Cicero īuectiuarū vj · Deum nullum qui ei paulo affabre factus · huic sano sane · fero fere. Excipiūtur bene & male · a bono & malo in e · correptam desinentia · Multa aūt ex supradictis nomībus ipsa terminatione datiui pro aduerbijs accipiuntur · vt falso · consulto · postremo. sedulo · auspicato · augurato · maīfesto · priuato · precario · merito · Et sepe corripiunt o · terminalem · quādo in aduerbia transeunt · vt cito · sero · modo · necessario · dicitur & necesse · sed necesse eget verbo substantiuo. Inuenitur tamē & necessarium · Sunt tamen quedam ex eadem declinatione quorum neutra pro aduerbijs accipiuntur · vt multum. nimium · verum · & vero · primū & primo. Et prime quod ostendit terentius qui compositum ab eo in andria protulit · Nam id arbitror apprime in hac vita esse vtile · Nimiū quoqꝫ pro nimis frequenter inuenimus · & parum pro pꝛuum · Excipiūtur quedam que non solum in e · sed etiam in er · desinunt. vt a duro dure · vel duriter · a largo large · vel largiter · ab humano humane humaniter · a firmo firme & firmiter · Inueniuntur etiam alia q̄bus tamen non est vtendum insaniter pro insane · seueriter quoqꝫ pro seuere · blanditer · benigniter · amiciter · auariter · munditer · mestiter · equiter · aspiter festiuiter · ampliter · ignauiter. probiter · pteruiter · inimiciter · iracunditer · supbiter · temeriter · preclariter · toruiter · puriter · verecunditer · miseriter · psperiter · Dicitur etiam abunde ab abundo · & abūdanter ab abundans · ¶ Sciendum tamen · ꝙ quedam aduerbia non plane seruant significationem. que in nominibus est a quibus deriuantur · vt ferus fere · sanus sane · sensus sensim · Ideo auteꝫ diximus non plane · quia potest esse aliqua ratio · vt fere dicuntur que oīm corpore feruntꝰ · cuꝫ quattuor q̄ppe pedibus vtantur · fere ergo pꝛiuxta · quia celeribus omīa iuxta sunt · Sanus pro validus accipiṫ Ergo & sane pro valide · Id quoqꝫ notandum · ꝙ a valido valde pro valide profertur per sincopam.

Sensim pro paulatim · quia ea maxime faciūt sensū que morantur · A rito vero verbo · vel ritu · dicitur rite pro recte · quia nichil traditur ritib⁹ nisi quod rectum dicitur · A quinte quoqꝫ declinationis nōibus composita e · producunt · ut pridie · hodie · postridie. Meridie quoqꝫ pro aduerbio accipitur cū sit nomen ·

In im · denomiatiua inueniuntur · & verbalia siue participialia · vt a parte ptim · a viro viritim · a vice vicissim · ab hostio hostiatim · a statu statim · a raptu raptim · a saltū saltim · a cursū cursim · a sēsu sensim a singulis singulatim · vel singillatim ·

¶ De aduerbijs in ter.

In ter · quedam aduerbia desinunt · de quibus sic dicit priscian⁹ · In r. primitiā cur · & per · quando pro valde accipitur · Deriuatiua vero a noībus vel participijs tercie declinationis inueniuntur in ter. exeuntia · Sed si in ens desinat nomīatiuus · is · genitiui in er · conuertunt · vt sapiens sapientis sapienter · prudens prudētis prudenter · Alia vero assumunt ter · datiuo penul. correpta · vt fortis fortiter · audax audacis audaciter sed per sincopam vsu frequentiori est audacter Excipitur facil' · qđ pro faciliter facile aduerbij loco habuit in vsu · Virgilius in · x · Quam facile accipiter saxo sacer ales ab alto · Difficilis aūt difficulter facit pro difficiliter. Et ab omni omnino · Preterea a tribus & a quattuor nascunṫ aduerbia · ter & quater · Obiter enim compositum est ab ob & iter · Similiter paulisper · parump composita sūt · Vetustissimi tamen quedam contra supradictā regulaꝫ protulerunt · Sed si quidem sūt nomia neutra pro adūbijs pōita · vt Sublime volās · assumanṫ · aliter vero reijciantur · vt pōponius de pħia. Cuꝫ ista hec memorie memīt pro memoriter · Hoc etiam aduerbium aliter ab eo qđ est hic alis · hui⁹ alis. huic ali · pro alius alius alij · scđm supradictam analogiam profertur ·

¶ Questio ·

Queri potest de hoc aduerbio non · quare ñ ɔponiṫ nisi cuꝫ tribus verbis · nequeo nolo · nescio Item quādo veniat per compositōnem cum nomībus. & quādo per infinitationem · sed de hoc determinatuꝫ est supra vbi egi de figura composita nomīs · De accentu aduerbiorū dixi supra in secunda pte vbi egi de accētu aduerbiorum · & etiam vbi egi de impedimentis accent⁹ & de impedimentis differentie ·

¶ De interiectione

Interiectionē greci inter aduerbia ponunt · sed romanorum scriptores hanc separatim ab aduerbijs accipiuut · Et scias · ꝙ nulla interiectio est composita · Vnde prochdolor sunt due ptes · vt ostēdi supra in capitulo de composita figura noīs · Amodo specialiter de diasintasticā siue constructione · & de suis speciebus & partibus · necnō de regimine subiungamus ·

¶ De constructione & suis speciebus ·

Constructio perfecta quā greci sinthesim vocāt · valꝫ ad oīm autorum expositionem · Et iō nunc de constructione principaliter & suis speciebus & ptibus dicemus · Deinde de regimine subiungam⁹ · Scias ergo · ꝙ constructionum alia perfecta · sicut illa que perfectum sensum generat in aīmo auditoris · vt Petrus currit · Alia īpfecta · sicut illa q̄ impfectū

sensum generat · vt homo albus & cetera·

Constructionis quattuor sunt species · scꝫ intrāsitiua · trāsitiua · reciproca · & retrāsitiua · Intransitiua constructio ē illa in qua ostendit͛ non fieri transitio actus vel passionis de vna persona in aliā · vt sortes currit ¶ Trāsitiua est illa in qua ostenditur fieri transitō actꝰ vel passionis de vna ꝑsona in aliam · Actus vt diligo te · Passionis vt diligor a te ¶ Reciproca est illa in qua ostendit͛ fieri reflexio actus vel passionis de vna persona in seipām · vel de pluribus in se ipsas · quandoqꝫ singulariter · quādoqꝫ pluraliter · Singulariter · vt diligo me · & diligor a me · Pluraliter · vt diligimꝰ nos · & diligimur a nobis · Et dicitur a reci · quod est iterum · & proco · qd̓ est re · ī de reciproca · id est · reiteratiua ¶ Retransitiua est illa in qua ostenditur fieri transitio actus vel passionis de vna persona in aliam determinate · id est · cum causa finali · vt rogo te vt bene facias michi · vel rogo te vt doceas filium meum · Vnde patet ꝙ hec constructio · diligo te diligentē me non est retransitiua · imo est transitiua · Omnis enim constructio retransitiua indiget verbo subiunctiui modi cum adiunctiua coniunctione · vel dictione habente vim coniunctionis adiunctiue · vt rogo te ut diligas me · Et scias ꝙ tres species constructionis conueniūt seu respondent tribus motibus in natura · Est enim motus rectus · & isti cōuenit constructio transitiua · Item est motus circularis · & huic conuenit reciproca constructio · Et est motus oppositus · & huic motui respondet vel conuenit constructio retransitiua · Intransitiua vero cōstructio non conuenit motui sed quieti

Sed potest queri an hec constructio · Hec capa est petri sit intransitiua · Dico ꝙ simpliciter est intransitiua · quia nō ostēditur fieri transitio ibi actus vel passionis de vna persona in aliam · est tn̄ ibi transitio personarum · quia obliquus transitiue construitur cum verbo · sed transitio personarum nō reddit simpliciter cōstructionem transitiuam · Item cum dico · Volo legere si iste infinitiuus legere tenet͛ nominaliter · talis constructio iudicatur transitiua & determinat transitum huius verbi volo · Si autem teneat͛ verbaliter · est intransitiua · & scd̓m hoc construitur cū hoc verbo volo intransitiue ¶ Itē consueuit queri · an hec constructio sit trāsitiua · Petrꝰ legit virgilium · cum petrus construatur intransitiue cum hoc verbo legit ¶ Ad hoc dico ꝙ constructō magis debet iudicari ratione finis q̄ ratōne principij quia finis dignior est principio · & scd̓m hoc hec cōstructio est transitiua · Petrus legit virgilium non intransitiua · licet constructio verbi potentior sit ad nt̄m q̄ ad obliquum · Et scias ꝙ construi intrāsitiue est pertinere ad eandem personam vel tanq̄ ad eandem personam · Construi vero transitiue · est pertinere ad diuersas personas · vel tanq̄ ad diuersas ¶ Itē scias ꝙ in omni reciproca constructōne verbum cum sequenti obliquo construitur transitiue · ut ego diligo me · sꝫ quia verbum ostendit͛ pertinere ad eandem personam secū · est reciproca · & ē ibi transitio actus vel passionis · sed nō est ibi trāsitio personaꝝ · & ita reciproca constructio tenet medium inter transitiuam & intransitiuam · Vnde omnis constructio reciproca potest dici trāsitiua actus · licet ibi sit intransitio personaꝝ · sed largo modo · Item cum tantum sit vnum pronomen reciprocuꝫ · scꝫ sui · consueuit queri an ista constructio Ego diligo me · sit iudicanda reciproca · Ad hoc dico ꝙ quāuis sit vnum pronomen reciprocum tm̄ · scꝫ sui · sibi · se · a se · tamē iste debēt dici reciproce cōstructiones · scilicet · diligo me · diligis te · non virtute pronomīs vel verbi reciproci ibi positi · sed ex iunctura pronomīs & verbi simul · Nam verbum & pronomen pertinent ad eandem ꝑsonā Volo etiam hic te scire ꝙ oratio · cōstructio · locutio differunt · cum vnum non recipiat species alterꝰ Nā locutio diuiditur in tres species · quia locutionum alia de presenti · ut Lego virgiliuꝫ · Alia de p̄terito vt legi · Alia de futuro · ut legam · Item locutionuꝫ alia affirmatiua · alia negatiua · Cōstructio vero diuiditur in quattuor species · vt dixi · scꝫ ī itrāsitiuā transitiuam · reciprocam · & retransitiuam · Oratio autem diuiditur in quinqꝫ species · ut dicam in quita parte in oratio · Postq̄ de cōstructione & suis speciebus vidimꝰ · & de eius ꝑtibꝰ videamꝰ

¶ De supposito & apposito·

Scias ergo ꝙ partes constructionis sūt due · scꝫ suppositum & appositū · Suppositum est illud de quo loquimur · & dicit͛ ī dyaletica subiectū · Appositū vero est illud quod de altero dicitur · & appellatur ī dyaletica predicatum · ¶ Et scias ꝙ quidquid precedit verbū principale vel intelligitur precedere est suppositū · Verbum vero principale cum toto illo quod sequitur est appositum · excepto sum · es · est · in p̄senti tempe indicatiui modi · quod ſm quosdam quādo ponit͛ inter adiectiuum & substantiuū · ut petrus ē albus ē mera copula · & ad neutram partem tēdit ¶ Hic etiam nota ꝙ si vnum verbuꝫ ponitur in oratione illud est principale · Si duo vel plura copulata per copulatiuam coniunctionē vel disiunctiuam · illa verba sunt equaliter p̄icipalia · ut petrus legit & disputat · Iohannes legit & scribit · Verbum vero relatiui non potest esse principale · & ponitur hoc relatiuū qui in eadem parte orationis cum antecedente cū eo quod in constructione ponitur respectu illius · ut petrus qui est studēs bononie disputat · hic disputat solum est appositum Hoc tamen fallit · quādo qui exponitur per coniunctionē adiectiuam & relatiuum pronomen · ut Iste est dignꝰ qui regat imperiū · id est · Iste est dignus vt ipse regat imperium · vel vbi sit suppletio verbi · ut vos non estis qui loquimini · id est · loquentes ¶ Scias etiam ꝙ cum dicitur · Si homo currit homo mouetur · homo currit est antecedens · homo mouetur · est consequens · Nam antecedens est pars illa que postponitur siue īmediate sequit͛ hanc ꝯiunctionē si · Consequens aūt est illa pars que postponitur siue mediate sequitur hanc coniunctionē si · sꝫ hᵒ magis ad dyaleticū spectat·

¶ De supposito verbi ꝑsonalis nūc videamꝰ·

Scias ergo ꝙ nomen substantiuū aliquādo supponit per se · ut homo currit · vel cum sua determinatione · ut homo albus currit · Similiter supponit nomen adiectiuū substātiue positum · ut albū currit · id est · alba res · Itē ꝓnomen · ut ego curro · tu curris · ille currit · Item ꝑticipium · ut legens proficio · Item verbum infinitiui modi positum nomīaliter aliquādo ꝑ se · ut legere est bonum · aliquādo cum adiuncto · ut amare deū est bonum · & me ire ad ecclesiam est veꝝ · quia hᵒ totum · me ire ad ecclesiam · supponit huic verbo ē · loco vnius nt̄i · Similiter supponit subiunctiuum

verbum vel indicatiuũ ꝑposito nomine vel aduer
bio ĩfinito·ut quis currit scitur a me·vbi sit sortes
ignoratur a me·Similiter oratio sumpta ꝑ indica
tiuum verbum vel subiunctiuuꝫ supponit preposi
ta hac cõiunctione ꝙ·ut Qꝫ tu legis est verum·vl'
Qꝫ tu legis placet michi·Item supponit aduerbiũ
positum nominaliter·ut Diu est ꝙ ego veni·id ẽ·
diuturnuꝫ tempus·Et scias·ꝙ suppositum verbi ꝑ
sonalis debet concordare cum eo in tribus·scꝫ in ꝑ
sona·in numero·& habitudine nomĩatiui·Ex quo
patet ꝙ male dicitur·Petri currit·quia licet petri
concordet cum verbo in persona & numero·tamẽ
discordat secum in habitudine nomĩatiui·cum sit
casus genitiui·Nota etiam·ꝙ in verbis tercie ꝑso
ne intelligitur nomĩatiuus tribus modis·Quãdo
qꝫ vi certe sigficationis.ut ĩ verbis excepte actio=
nis·Quandoqꝫ vi relationis·ut qui legit disputat
Quandoqꝫ vi precedẽtis orationis·ut sortes legit
& disputat·In uerbis auteꝫ prime & secunde per
sone intelligitur nõiatiuus certus & determinatus
vnde non egent ꝓnoĩe ibi posito ad suppositio
nem·nisi causa discretionis uel significãtie·ut ego
sum lux mundi·& tu puer propheta altissimi uoca
beris·vide ĩ narratio·Sed verba tercie persone be
ne indigent·ut sortes currit·nisi in predictis casi=
bus·verba tamẽ tercie persone si ponant᷑ absqꝫ no
minatiuo·non reddunt locutioneꝫ incongruam·sꝫ
imperfectaꝫ·¶ Volo etiã te scire·ꝙ nĩs tercie per
sone potest iungi cum verbo prime vel secunde ꝑ
sone ex parte suppositi in quattuor locis absqꝫ pro
nomĩe ibi posito.sicut dicam ĩ quarta ꝑte ĩ tracta
tu de allotheca in capitulo de euocatione ¶ Item
anĩaduerte·ꝙ nomĩa que geminantur·ut quisquis
& que recipiũt cunqꝫ.ut quicunqꝫ habẽt vim duo
rum casuum & ponenda sunt in eodem casu ĩ quo
ponitur relatiuũ facta explicatione·sicut dicam ĩ
quinta parte in quisquis·

¶ De supposito verbi impꝑsonalis amodo videa᷒.

S Cias ergo.ꝙ verbis impersonalibus fit suppositio per obliquum casum Impꝑsona
lium aũt verborum·alia sunt actiue vo
cis·alia passiue·ut placet·& currit᷑·Inter que diffe
rentie sunt hec·quia impꝑsonalia actiue vocis pos
sunt construi cum infinitiuis verborum.ut placet
michi legere·Sed impersonalia passiue vocis non·
Vnde male dicitur·A me desideratur legere·Item
impersonalia passiue vocis sunt absoluta & intrã=
sitiua·sed impꝑsonalia actiue vocis possunt esse trã
sitiua.vt penitet me peccati·Item impꝑsonalia acti
ue vocis regunt ante se eosdem casus quos regũt
sua personalia post·ut michi placet·sed imperso na
lia passiue vocis non regunt eosdẽ casus quos sua
verba personalia·vnde male dicitur·A me legitur
virgilium·licet bene dicatur·Ego lego virgilium·
quia a me legit᷑·equipollet huic·ego lego·Sed iste
nõ equipollent·Ego lego virgilium·& a me legit᷑
virgilium si addatur accusatiuus·¶ Nota·ꝙ cuꝫ
dicitur·A me curritur·potest duobus modis sup
positum assignari·Est enim suppositum rei exercẽ
tis & rei exercite·Suppositum rei exercite·est res
verbi·id est·casus qui intelligitur per verbum·&
scd̃m hoc verbum illud cõstruitur cũ ablatiuo trã
sitiue.Et debet sic exponi·A me curritur·id ẽ·cur
sus agitur a me·Suppositum vero rei exercentis·
est res ablatiui·& scd̃m hoc ablatiuus supponit &
construitur cum verbo intrãsitiue·Et debet sic ex
poni·A me curritur·id est·ego curro·A quibus

autem verbis descendant verba impꝑsonalia·& de
eorum cõstructione dixi supra vbi egi de verbis ĩ
personalibus·Verba aũt impꝑsonalia que cõstruũ
tur cum gẽis sunt duo·scꝫ interest·& refert·sicut
dicam in quinta ꝑte in interest·Hoc etiam verbuꝫ
impꝑsonale venit qñqꝫ regit genitiuuꝫ ut dicam in
venio venis·Verba autem impꝑsonalia que ꝯstruũ
tur cum datiuis sunt ista·placet·libet·liquet·licet
vacat·euenit·contingit·accidit expedit·vt michi
placet·iste dẽs michi supponit illi verbo placet &
construitur secum intrãsitiue·Eodem modo bene
dicitur·michi placet me legere·& placet me legẽ·
Verba impersonalia que construunt᷑ cum accusa
tiuis quãdo iungunt᷑ cum infinitiuis verborum ut
quidam volunt sunt ista·decet·delectat·iuuat·o
portet·Sed quãdo iunguntur absqꝫ infinitiuo per
sonalia sunt·ut hoc decꝫ me·Verba impersonalia
que construuntur cum accusatiuis & genitiuis sũt
ista quinqꝫ·penitet·tedet·miserꝫ·piget ac pudet
Sed quando ponunt᷑ cum infinitiuis requirũt tan
tum accusatiuũ.ut penitet me peccare·& nõ adiũ
guntur cum infinitiuis nisi impersonaliter·q̃a ille
infinitiuus ponit᷑ loco genitiui·ut dicaꝫ in quarta
parte in misereor·Scias etiam·ꝙ sunt quedam ver
ba impersonalia non simpliciter·sed ex adiuncto q̃
sequunt᷑ constructiones illoꝝ verborum impꝑsona
lium quibus adiungũtur·scꝫ ĩcipit·debet·solet·de
sinit·potest·ut socratis incipit interesse legere·so
crati incipit placere legere·socratem incipit decere
legere·socrateꝫ incipit penitere peccare·a socrate
incipit legi·¶ Nota·ꝙ hoc verbum est potest esse
impersonale in quattuor locis·sicut dixi supra vbi
egi de gerundijs·

¶ De regimine.

D E regimĩe amodo videam᷒·Scias ergo
ꝙ regere est conferre dictioni·ut pona
tur in tali vel in certo casu·Et scias.ꝙ
omẽs pteso rationis regunt ꝑter propria nomĩa·&
preter coniunctiones & interiectiones·ut quidaꝫ
dicũt·Nos vero dicĩ᷒·ꝙ oẽs partes oratõis regũt
preter coniunctiones & interiectiones Et preter
quedam aduerbia·vnde concedim᷒ ꝙ ꝓꝓria nomĩa
regunt·Vnde bene dicitur·Homo est humanitate
& socrates socratitate·quia ꝓꝓria nomia data sũt
a propria q̈litate·& ꝓnomina regunt·vnde dicit
ꝑris·Ego meoꝝ solus sum meus.id est·ego solus
de numero meorum sum liber·Similiter bene dici
tur·Iste equus est meus emptione·& Ille est tuus
donatione·¶ Aduerbiorũ quedam regũt·& que
dam non regunt·Illa regunt que possunt recipere
duo extrema·id est·verbum ante & casum post·ut
vado ultra rhenum·vnde dicunt᷑ prepositiones a
donato·a prisc·aduerbia·quia possunt poni absqꝫ
casu.ut vado ultra·Similiter aduerbia compatiua
regunt·ut Loquor melius platone·Et suplatiua·
vt diligo te maxime istorũ·Et etiam quedam adũ
bia regunt ex natura partitionis·ut ubiqꝫ terrarũ.
Coniunctiones vero non regũt nec regere possũt
quia non habent certũ finem·De interiectionib᷒
dicunt quidam ꝙ regunt ex vi sue significationis·
vt O ineffabilem virum·Alij vero dicunt·ꝙ omĩs
casus iunctus interiectioni nõ regitur·& hoc pu
to verum ¶ Item scias·ꝙ nulla dictio regit ante
& post·nisi uerbum & gerundium·¶ Volo etiaꝫ
te scire·ꝙ omĩa casualia que copulantur reguntur
ex eadem natura aut diuersa·ut diligo socrateꝫ &
platonem·Si enim iungant᷑ immediate·aut ꝑtinẽt

ad idem·aut ad diuersa·Si ptinent ad idem·regūtᵉ
ex eadem natura·ut homo albus·Si ptinent ad di
uersa regunᵗ ex diuersis naturis·ut sū maior pla
tone vno cubitu·Platone igitur ex natura compa
rationis·vno cubitu·ex vi determiationis excess?
¶Nota hic·ꝙ regula tradita est a pris. Quencū-
qꝫ casum regit nēs·regit quilibet eius obliqu?·qꝺ
in multis videtur fallere·qꝛ bene dicitᵉ·Hoc ē mul-
tum vini·Sed male dicitᵉ·Loquor de multo vini.
Similiter bene dicitᵉ·aliqꝺ panis est hic·Sed male
dicitur.loquor de aliquo panis·Sed hui? questio
nis solutoēm ponā in plus ¶Nota·ꝙ quencunqꝫ
casum regit indicatiuus cundē regit etiam quilibꝫ
eius modus·gerundiū·supinum & participiuꝫ·qꝺ
ab eodem descendit·Sed consueuit queri·an nōia-
tiu? possit regi a gerundio supino & pticipio·Et
videtur ꝙ sic.qꝛ sicut bene dicitur·ego sum miles
ita bene dicitur·ego volo esse miles·venio causa
fiendi miles·sum futurus miles·vado factum mi-
les·Sed hui? questionis solutoēm ponam in quita
parte in futurus·¶Nota cum dico·Habeo pudo
rem comedendi solus·iste nōiatiu? solus euocatur
ab hoc verbo habeo mediante hoc gerūdio cōme-
dendi·& construitᵉ cum hoc verbo habeo p regimē
cum gerundio vero per determinationē Similiter
si dico.Habeo voluntatē eundi solus·& ita de cōsi
milibus dicas ¶Scias etiam.ꝙ est regimē actiuū
& passiuum·Regimē actiuū·est habitudo dictio
nis regentis·& de hoc regimie dicit pris·Quencū
qꝫ casū regit eūdē nōiatiu? & qlibet ei? obliquus
Regimen passiuū·est habitudo dictionis que regi
tur·& de hoc regimie dicit pris·Nominatiuus qui
verbo adiungitur imobilis casibus ipe manet·hec
em natura per quā nomiatiuus regit a verbo·non
mouetur·id est·non transit in obliquos suos·siue
non accōmodatᵉ obliquis suis·quia videlicet nēus
regitur intransitiue·obliqui autē trāsitiue·¶De
hoc regimine singuloꝝ casuū amodo speciales re-
gulas per ordinē subiūgam?·& pmo de nōiatiuo

¶De nomiatiuo

Nota·ꝙ etiam tres sunt nomiatiui·scilicꝫ
nōiatiuus supponens·nōiatiuus appones
& nōiatiuus expones·Nomiatiuus sup
ponens est qui supponit verbo·ut petrus currit·
Apponens.est qui ponitur post verbuꝫ substātiuū
vt petrus est albus·Nomiatiuus expones·est no
minatiu? exponens verbū·ut curritur·id est·cur
sus agitur·iste nōiatiuus cursus exponit hoc ver
bum curritᵉ ¶Et scias·ꝙ nēus qui supponit verbo
tenetur cōcordare cum eo in duobus accidentibus
scꝫ i numero & persona·Hoc aūt impediri potest
quattuor modis·Quādoqꝫ per euocationē·ut ego
petrus curro·Quādoqꝫ p collectionē·ut populus
currunt.Quandoqꝫ per appositoēꝫ·ut ciuitas ver
celle est pulcra·Quandoqꝫ per cōceptoēm·ut ego
& petr? legimus·Nominatiu? aūt appones·scilicꝫ
qui ponitur post verbū substantiuū non tenetur
cōcordare cum verbo i numero nec i persona·Vñ
bene dicitur·sum homo·sum homines·Verūtamē
aliquando concordat cū sequenti & non cum pre
cedenti per ꝯplensim vel anastrophen eo ꝙ intelli
gitur ante·ut Rixe amantiū reintegratio est amo
ris.sicut dicā cū determiabo de allotheca in capitu
lo de ꝯplensi ¶Item scias·ꝙ est copula verbalis
implicita & explicita·Explicita est in hoc verbo sū
& ideo pōt recipere libere quēcunqꝫ nōiatiuū·scꝫ
nomis·ut sum homo·pnomis·ut sum iste. partici

pij.ut sum legens·In ceteris aūt verbis est copula
implicita·id est·coartata sub aliqua speciali signifi
catione.Vnde nō possunt recipe qualēcunqꝫ nōia
tiuū·nisi qui conueniat significationi eoꝝ·Vñ ver
ba vocatiua habent copulā coartatam sub nōiatio
ne·ergo non recipiūt nomē·nisi qꝺ determiet ipāꝫ
vt vocor petrus·dicor martinus.Similiter verba
que pertinent ad incessum requirūt nōiatiuum qui
determinet ipm incessum·ut incedo supinus·& in
cedo tardus·Et etiam verba que pertinent ad ele
ctionem requirunt nōiatiuū qui determinet illam
electionem·ut eligor epus·eligor potestas·Et eo
dem modo verba q pertinent ad sessionem·reqrūt
nōiatiuum determinantē sessionem·ut sedeo iudex
& sedeo arbiter·Similiter verba que pertinent ad
apparentiam·reqrunt nōiatiuum determinantē ap
parentiā·ut videor bonus·appareo sapiens·¶Et
plus dico·ꝙ omnia verba personalia possunt reci
pere nēm participij·a pte post·sic recipere verbuꝫ
mediante coniunctione·ut lego virgilium scribēs·
id est·lego virgiliū & scribo·¶Hic etiam nota·
ꝙ verbum substantiuū non potest recipere prono
men ex parte appositi nisi tercie persone·sic volūt
quidam·Et etiam pris·videtur hoc sentire dicens
Nemo dicit·ego sum ego vel tu·referens ad prono
men verbum ex pte post·quia pnomen significat
substantiam·& verbum substantiam·& sic est ge
minata ibi substantia·& geminata substātia nichil
perfectū significat·ergo pronomē non determiat
verbum substantiuuꝫ·ergo nichil est dictum·ego
sum ego·vel ego sum tu·Alij dicunt cum quibus
ego·ꝙ verbum substantiuū bene potest recipe pri
mam & secundā & terciam personam·Vnde bene
dicitur·ego sum ego·& ego sum tu·Sicut bene di
citur·sortes ē fortes·& hᵒ est hoc·sed distiguūt
ita·quia illud pronomen potest venire ratione sub
stantie·& sm hoc est ibi substantia geiata·vnde
nichil est ibi perfectū & sic intellexit pris·Vel pōt
venire ratione qualitatis ad quā pertinet ex vi de
monstrationis·& sm hoc recte dicitur·Hec aūt
opinio pōt confirmari per pris·dicentē·ꝙ differē
tia est inter verbum substantiuū & vocatiuū·quia
verbum substantiuū recipit nōiatiuum pnomnis
ex parte post·verbuꝫ vero vocatiuum non·Vnde
bene dicitur·hoc est hoc·iste est iste·Ergo eadē cō
gruitas que est in tercia persona·videtᵉ ꝙ sit i pri
ma & secūda·Itē pris·dat autoritatē·si tu esses hic
in qua demonstratione intelligitur ego & birria·
similiter dicitur·est ego qui mecum loquor. Item
dicimus ꝙ verbū non tenetur ꝯcordare cū sequēti
nōiatiuo·ut dixi·& euocatio non ita est violēta ex
parte post·sicut ex parte ante·Vnde cōcedimus·
ego suꝫ ille qui curro·& ego sū ille q currit ¶Vo
lo etiam te scire.ꝙ verbum substantiuū habet aliaꝫ
naturā ex pte post ꝙ alia verba (ut multi dicūt)
qꝛ cetera verba non possunt recipe nōiatiuum ex p
te ante·scꝫ tercie persone absqꝫ pronoīe ibi posito
nōiatiuum dico nōis substantiui·sed verbum sub
stantiuum bene potest·qꝛ non indiget pronoīe·&
hoc videtᵉ velle pris·qui dicit·ꝙ in ceteris verbis
male dicitur·sed in verbo substātiuo bene dicitur
vnde pristian? curro male dicitᵉ·sed pristian? sum
bene dicitur·Alij dicunt cum quib? ego·ꝙ verbuꝫ
substantiuū non habet aliam naturam ante se ꝙ ce
tera verba·Vnde sicut male dicitᵉ·Cicero accuso
sine pnoīe ibi posito·Ita male dicitur sine pronoīe
Cicero sum·si ille nōinatiuus intelligatur ex parte

ante. Ille enim nt̄us est tercie persone & euocatur
ibi. non aūt a pronōie euocatur. qꝛ non est ibi pro
nomen. neqꝫ a verbo. quia dictio euocans debet ꝓ
cedere dictionem euocatam. si aūt intelligatur ex
parte post. bene dicit̄. & euocat̄ ab illo verbo suꝫ.
quia illa verba substantiua & vocatiua euocant
nōiatiuū tercie persone. ut priscian⁹ sū. priscianus
vocor. quod cetera verba facere nequāq̄ possunt.
¶ Nota ꝙ nt̄us in vi nt̄i retent⁹ semper requirit
verbum positū vel subintellectū. ut petrus currit
Subītelligi pōt aliq̄ndo. & maxime verbū substā
tiuū. ut polidoctus ego. subaudit̄ sum. & qui mae
qui terras omī dicione tenere pollicitus subaudit̄
es. & visio esaie. & onus moab. subaudit̄ est. quia
sensus est. hec est visio esaie. & hoc onus siue op
pressio quam vidit ꝓpheta esaias sup moab. & ita
de cōsimilib⁹ dicendū est. sed si nōiatiuus non po
nitur in vi nōiatiui. non requirit verbuꝫ. ut aquile
volant sublime. id est. sublimiter. Amodo de geni
tiuo uideamus. ¶ De genitiuo.

Genitiuus q̄nq̄ꝫ regitur a nomīe. ut asinus
socratis. Quādoqꝫ a verbo. ut misereor
socratis. Et a participio. ut suꝫ misert⁹
socratis. Et a ꝓnoie. ut ego meoꝝ solus sū meus
hoīm. hic est bonus. ille malus. Quandoqꝫ a ꝑposi
tione sed per grecismū. id est. per vsum grecoruꝫ
vt tenus crurū. id est. i cruribus. Et ab interiectio
ne scd̄ꝫ quosdā. ut o misere sortis. Et ab aduerbio
vt vbiqꝫ terraꝝ. A coniūctione vero nunq̄. ¶ Et
sciendum. ꝙ gt̄us regitur ex sex naturis. vt pate
bit. scꝫ ex natura possessionis. ex natura verbalis
significationis. ex natura ꝑtitionis. ex vi accidētis
ex vi cause materialis. & ex natura trāsitōis ¶ No
ta ergo. ꝙ omīs dictio significans rem suā ut pos
sessam. i. que habetur. potest regere gt̄m denotan
tem rem possidētē. id est. que habet. ex natura pos
sessionis. ut si dicam. equus socratis. Vnde scd̄m
h°. nullū adiectiuū regit genitiuū ex ista natu i. ni
si ponat̄ substantiue. ut bona isti⁹ ciuitatis. & o ēs
sancti & sancte dei. id est. quos deus habet. Item
nullum verbum regit genitiuꝫ ex hac natura. nisi
sum es est. ut hec capa est sortis. Scd̄m ꝑdictaꝫ re
gulam omīa nōia formarum regunt gt̄m. ut albe
do platonis. & sapientia salomonis Similiter nōia
dignitatuꝫ & officioꝝ regunt genitiuū ex natura
possessionis. ut ep̄us bononie. potestas mantue. ca
pellanus sancti martini. & ꝓpria nōia que trahun
tur ad possessionē. ut dauus petri. & marcia catho
nis. Et similiter nōia ad aliquid dicta regūt geniti
uum ex hac natura. ut pater socratis. fili⁹ platonis
¶ Item scias. ꝙ verbalia desinētia in tor. vel i trix
si descendant a verbis trāsitiuis. possūt regere ge
nitiuū designantē rem in quā transeat act⁹ verbi.
vt tu es doctor petri. qꝛ doces ipsum. Et si verbū
regit duos diuersos casus. verbale ei⁹ similiter re
git duos genitiuos. vt sum doctor tui grāmatice.
Si aūt veniant a verbis absolutis. absolute ponūt̄
vt spiro ras. rator. viuo viuis victor. nisi interue
niat̄ alia natura. ut cursor dn̄i pape. id est. qui ꝑti
net ad dn̄m papam. Regunt aūt ista verba geniti
uum ex vi verbalis significatōis ꝫm quosdam. ex
eo ꝙ retinent̄ significatōem sui verbi. Sed aliter.
quia verba cū tp̄e. sed hec verbalia cum qualitate
Sed pōt dici. ꝙ regūt genitm̄ ex natura possessio
nis. qꝛ possūt reduci ad possessionē. ut si dicam. sū
doctor tui. id ē. tuus. & tu mei es doctor. i. meus
Et vbicūqꝫ est ꝙ genitiu⁹ reducit̄ ad possessioneꝫ
est ibi natura possessionis. Siliter ꝑticipia que ve
niunt a verbis transitiuis posita nōialiter regunt
genitiuū ex vi verbalis significatōis. vel ex vi pos
sessionis. ut sum docēs grāmatice. id est. doctor.
& sum doctus grāmatice. Item ad naturaꝫ posses
sionis ꝑtitiua etiaꝫ reducunt̄. qꝛ vbi est partitio ibi
est captio partis a suo toto. ut vnus istoꝝ currit.
alter istoꝝ legit. Vnde oīs pars est possessio to
tius. ergo recte reducunt̄ ad naturā possessionis.
Regunt aūt genitiuū ex natura ꝑtitionis oīa ꝑti
tiua. ut aliquis. q̄dam. vnus. & alter. Et pronomia
demonstratia. ut ego meorū meus sū solus. & ho
minū. hic ē bonus. ille malus. Et siliter q̄dam adū
bia localia. ut vbiqꝫ terraꝝ. & vbiqꝫ locoꝝ ¶ Iteꝫ
dicimus ꝙ sicut ꝓprium nomen q̄nqꝫ ponit̄ posses
siue. ita ponitur ꝑtitiue. sed tamē impropie. Vnd
ocedimus. hoīm. sortes est bon⁹. plato est malus.
ꝓpriuꝫ ei discretōꝫ recipit a plalitate. Sicut boeti⁹
vtitur quoꝝ basilius regio ministerio depulsus est
His itaqꝫ adiungunt̄ oīa que regūt genitiuū ex
natura ꝑeminentie. qꝛ vbicunqꝫ est ꝑeminētia ibi ē
aliqua ꝑtitio. ut domin⁹ dominantiū. & rex reguꝫ.
virgo virginū. sanctus sanctoꝝ. canticū canticoꝝ
Nam oīa nōia q̄ significant rem in qua possit esse
ꝑeminētia regūt genitiuū pluralis sui ex hac natu
ra. vt doctor doctoꝝ. seruus seruoꝝ. His adiūgū
tur suꝑlatiua que regūt genitm̄ pluralē vel singu
larem nōis collectiui. ut sū fortissim⁹ romanorum
vel fortissimus romane gentis. hic est em̄ q̄dam ꝑti
tio. q̄a res superlatiui est de numero rerū genitiui
& ita est possessio. q̄a omīs pars dicit̄ possessio q̄n
tum ad suum totū. Similiter est ꝑeminētia. q̄a res
suꝑlatiui semꝑ signat̄ cuꝫ quadā ꝑeminentia. ut suꝫ
albissimus romanoꝝ. id est. sum vnus romanoruꝫ
ꝑeminens alijs in albedine. ¶ Nolo te etiam igno
rare. ꝙ nōia ad aliquid dicta ut supra tetigi. regūt
genitiuū ex natura possessionis. Possūt aūt hmōi
nōia substantiua q̄ dicunt̄ ad aliquid regē datiuuꝫ
cum verbo substantiuo. Vnde bene dr̄. sum pater
tibi. sum seruus tibi. qd̄ pōt intelligi duob⁹ mōis.
possessiue. & adquisitiue. Si possessiue talis est sē
sus. sum pater tibi. id est. sū pater tuus. Si adquisi
tiue talis est sensus. sum pater tibi. id est. ad tuum
cōmodū. Regit̄ aūt ut quidam dicunt iste datiuus
tibi de ly pater. & hoc nō habꝫ nisi cū h° verbo sū
es ē. Vnde male dr̄. pater petro currit. sꝫ bene di
citur. sū pater petro Nos vero dici⁹. ꝙ regit̄ a sū
es est & non a nōie ibi posito. tamē ꝯstruit̄ cum ly
pater ꝑ determinatōeꝫ. cum ly est ꝑ regimen. & h°
pōt videri. qꝛ verbum pōt interponi. ut dicat̄. pa
ter sum tibi. sed pater sū tui. male dicit̄

Viso genitiuo rei habētis. videamus nunc
de genitiuo rei habite. ¶ Scias ergo. ꝙ
quādo nōiatiu⁹ designās rem habentem
& genitiu⁹ rem habitā iūgunt̄. tūc nōiatiu⁹ regit
illum genitiuū ex vi accidētis. & eodem modo ab
latiuū. ut si dicat̄. equus albi coloris currit. & equ⁹
albo colore currit. id est. equ⁹ habēs album colorē
currit. ¶ Et sciendū. ꝙ nullum nomen nisi substā
tiuum regit genitm̄ ex hac natura. & nullū verbuꝫ
ꝑter sum es est. ut deus est magne virtutis. id est.
habens magnam virtutem Item ꝓpria nōia possūt
regere genitiuū vel ablatiuū ex hac natura. quia ꝓ
pria nomīa bene possunt signaē rem suam ut habē
tem. Vnde ouidius. Acute vocis illator. id est. illa
tor habens acutā vocē. Et horacius. Fracto crure
crudeles planum tollite clamat. id est. planū hn̄tē

crus fractū Itē ꝓnōia regūt ex iſta natuā ¶ Vn̄ boetius. Illa vultu placido meis q̄ſtionibꝰ mota inq̄t Illa notat rē̄ habentē·i·illa hn̄s vultū placidū· Et ita ꝓpriū nomē & ꝓnom̄ regūt gtm̄ & ablatm̄ ex vi accn̄tis·q2 ſignāt rē ſuā vt habentē· ¶ Nota ꝙ q̄ndo gt̄us vel ablats regit̄ ex vi accidētiſ·ſemper reqrit̄ ibi adiectm̄ vel aliqd̄ nomen habēs officium adiectī·q2 oportꝫ ꝙ accidēs declaret̄· Vnde quanuis bene dicat̄·equꝰ albi coloris currit·tn̄ male dr̄ equꝰ coloris currit· ¶ Hic tam̄ aduerte·q2 īuenit̄ aliq̄ndo vnicꝰ gt̄s·ita ꝙ nō ē ibi adiectm̄·ut turriſ fortitudis·homo pacis·petra ſcādali· Et iō notandū ē·ꝙ vnicꝰ gt̄s aliq̄ndo pōt ſtare ſine adiectīo ſcꝫ q̄ndo ꝑ ſe ſiḡficat laudē vel vituperiū·ut homo pacis·i·pacificꝰ·turris fortitudīs·hic ſiḡt laudem petra ſcādali·ſiḡt vituperiū·i·petra in q̄ fuerunt hoīes ſcādalizati·i·offenſi·homo ſeditōnis·i·homo ſediciosus. Sꝫ ſi ꝑ ſe gt̄s nō ſignat laudē vl' vituperiū·nō pōt ſtaē ſine adiectīo· Vnde male dr̄·equꝰ coloris currit·q2 nō ſignat laudē vel vituperiū Sꝫ ē dicend̄·equꝰ albi coloris currit ¶ Et ſcias ꝙ licꝫ ablatiuꝰ regat̄ ex vi accidētis ſic̄ gt̄uſ· vnicꝰ tamē ablatiuꝰ nō pōt ſtaē ꝑ ſe ſic̄ vnicꝰ gt̄s·ut dicatur homo pace· ſic̄ hō pacis·pet̄ ſcādalo·ſic̄ petra ſcandali· Et ratio ē·q2 ablatiuꝰ nō habꝫ iſtā naturā ꝓprie·imo eā habꝫ ex quadā affinitate quā habet cuꝫ gt̄o·nā ablatiuꝰ ſiḡficat cauſā·gt̄s vero accidens· & iō ablatiuꝰ magis indigꝫ auxilio adiectī ad declarandū accidēs ꝙ indigeat genitiuus·

POſtq̄ꝫ diximꝰ de gt̄ō rei habētiſ·& de genitiuo rei habite·nūc dicamꝰ de gt̄ō rei materialis· ¶ Nota ergo·ꝙ talis gt̄ūs ꝓprie regit̄ ab adiectīs·Regit̄ eni ab adiectiuo denotāte pauꝑtatē vel ſuū ꝯtrariū·ut hic ē pauꝑ pecunie·& ille ē diues auri· Et ab adiectīo denotāte felicitatē vel ſuū ꝯtrariū·ut ille eſt felix·vel īfelix animi· Et ab adiectīo denotante dignitatē vel ſuū ꝯtrariū.ut hic eſt dignus honoris.& iſte ē īdignꝰ laudis·& ſic̄ ꝯſtruit̄ cum gt̄ō ita etiā cuꝫ ablatiuo vt iſte ē dignꝰ auri vel auro.excepto ablatīo gerūdij· Vnde male dr̄·dignꝰ honorādo·ſꝫ dignus honorādi bene dr̄· Sil'iter adiectīa q̄ ꝑtinent ad plenitudinē vel ſuū ꝯtrariū·regūt gtm̄ ex vi cauſe materialis.ut plenꝰ vini·vel vacuꝰ vini. Conſtruunt̄ ſil'iter cū ablatiuo·ut plenꝰ vino·vacuꝰ vino· Poſſunt etiā hm̄ōi nōia regere gtm̄ & ablatm̄ mediante copulatīa ꝯiūctione· Vnde ī euāgelio iohannis· Vidimꝰ eū plenū gratie & veritate·Itē eſaie·xxv·caº· Omēs mēſe replete ſūt vomitu ſordiū·& illa q̄ ꝑtinēt ad audaciā vel ad ſuū ꝯtrarium·ut audax belli·timidus belli·ſed nō regūt ablatiuuꝫ· Et illa adiectīua q̄ poſſūt reduci ad verbalē ſiḡficationeꝫ regūt gtm̄ ex eadē natura·ut certus & incertus·gnarus & egenꝰ·ut certꝰ ſum huius rei·id eſt.ſcio hanc rē·ſū incertꝰ huiꝰ rei·id eſt·dubito de hac re Sum egenꝰ panis·id ē·egeo pane· ¶ Scias etiam ꝙ regit̄ gt̄ūs q̄ndoq3 a verbo ex vi cauſe material' Vnde verba pertinētia ad redargutionē ſiue accuſationē·vel ad ſuū ꝯtrariū habēt regere gtm̄ ex vi cauſe materialis·ut redarguo te furti·& deꝑhēdo te crimīs·arguo te iniuriaꝝ·laudo te bonitatiſ·miror te iuſticie· Et ſimiliter cōſtruunt̄ cū ablatiuis vt miror te iuſticia·laudo te prudētia· ¶ Item verba que ꝑtinēt ad emptōem vel venditōeꝫ·valorem & extimationē regūt genitiuū denotantē precium ex vi cauſe materialis·ut quāti emiſti librū tuum·quāti vēdidiſti librū tuū·quāti cōſtitit liber tuus·

quanti facis librum tuū·quāti extimas·quāti dicis Et cū ablatiuo cōſtruunt̄ iſta·ut quāto emiſti·q̄nto vendidiſti·quāto extimas·quāto facis· Et ſcias ꝙ autores nunq̄ꝫ ponūt iſta verba niſi cum gt̄ō denotante preciū īdeterminatū·ut quāti emiſti librū tuum.& cū ablatīo denotante p̄cium determiatū vt emi librū meuꝫ decē libris· Illa tamē que ꝑtinēt ad extimatōem bene cōſtruunt̄ cū genitīo denotāte preciū determinatū·ut facio librū meū deceꝫ librarum·id eſt·extimo·& extimo amiciciā tuā vniꝰ oboli ¶ De cōſtructione aūt huiꝰ verbi valeo vales quādo preciū denotat·dico ꝙ conſtruit̄ cum genitīo denotante preciū indetermiatū· Vt ī digeſto iulianꝰ ait· Fundū tanti valere quāti vēdi pōt Conſtruit̄ ſimiliter cū accuſatīo denotāte preciū determinatū vel indetermiatū·ut in geneſi· Terra quā poſtulas q̄oraginta ſiclos argenti facit· Conſtruit̄ etiaꝫ cū ablatīo· Et ſcias.ꝙ iſta duo verba ſcꝫ moneo·& memoror cōſtruunt̄ cū genitīo et accuſatiuo ſimul·ut moneo te iuſticie·& memoror te lectōis· Vel moneo ꝯſtruit̄ cum duobꝰ accuſatiuis ſimul·ut moneo te iuſticiā.q2·ꝑtinꝫ ad doctrinam & recordatōeꝫ· Sed memī & memoror deponens·non ꝯſtruit̄ cum genitiuo & accuſatīo ſimul ſed diuiſim·ut memī lectionis vel memī lectioneꝫ Ex natura trāſitionis aliquādo regit̄ genitiuꝰ·quādo ſcꝫ deſignat rem in quā tranſit actꝰ verbi· Vnde omīa verba ꝑtinētia ad recordatōeꝫ vel obliuionem regūt genitiuū ex natura tranſitōis·ut memī lectionis·recordor lectionis·obliuiſcor lectionis recolo lectionis·& hec ꝯſtruunt̄ cum accuſatīo & ablatīo· Similiter regunt gtm̄ ex eadeꝫ natura verba que pertinent ad indigentiā·ut careo panis·& hec ꝯſtruunt̄ cū ablatiuo·Item miſereor miſereris regit gtm̄ ex eadem natura·ut miſereor tui·regit etiā datiuū Similiter iſta quattuor verba regūt gtm̄ ex natura tranſitionis·abſtineo·inuideo·deſino·cōſulo·ut abſtineo irarū·deſino querelaruꝫ·īuideo tibi honoris·vel honore·cōſulo tibi huius rei vel hac re· Vnde ouidius· Ad me ꝑuenit ꝯſuluitq3 mei·

¶ De datiuo·

DAtiuꝰ pricipaliter regit̄ ex natura acq̄ſitionis·& ſm̄ hoc nomina que pertinent ad cōmodū vel incōmodū regūt datiuū ex vi acquiſitionis·ut ſum bonꝰ tibi·malus illi· Et verba que ꝑtinēt ad cōmodū vel incōmodū regūt dtm̄ ex eadē natura·ut do tibi equū·lego tibi agrū Et hoc verbuꝫ eſt plus facit·q2 regit duos diuerſos datiuos ſimul ex vi acquiſitōnis·ut hec res eſt michi cure·& hec res ē michi honori· Sed vnus datiuꝰ regit̄ ex vi acquiſitōnis acquirētis·ſcꝫ michi·alter ſcꝫ cure·ex vi acquiſitōis acquiſite· Vnde ibi eſt duplex acquiſitio·acquirēs & adquiſita· Vnde non debet interponi copula· ¶ Et ſcias·ꝙ nulluꝫ aliud verbū regit duos diuerſos datiuos ex natura acquiſitionis·niſi ſum es eſt·etiā ſi inueniat̄ alicubi· Dicit tamen priſc·ꝙ vnus illorum ponit̄ aduerbialiter·ut in prudentio. Proſilit auxilio ſocijs id eſt·ad auxiliand̄ ¶ Sꝫ pōt queri an omē verbū regere pōt datiuū ex natura acquiſitōiſ·i·an hēat hoc ex ꝓpria natuā vel īſtitutōe· Dico ꝙ nō· Vnd̄ male dr̄· Hec ueſtis decet michi· ¶ Item nota·ꝙ uerba imꝑſonalia regūt dtm̄ ex ui ſuoꝝ ꝑſonaliuꝫ ſꝫ ſua ꝑſonalia regūt dtm̄ ex ui acquiſitōis·ut hoc placet michi·ergo ex eadē natura & ſua imꝑſonalia regūt dtm̄· Regitur etiam datiuus quādoq3 ex ui tranſitionis·ſcꝫ quando ſignificat rem in quam

transit actus uerbi uel passio· sʒ hoc facit proprie
vel improprie· Proprie qñdo põit̃ i vi sua·i·in vi da
tiui· ut benedico tibi· & iuideo tibi. & tũc põt fie
ri ɔuersa locutõ· ut benedicor a te· & inuideor a te
Improprie· qñdo nõ ponit̃ ĩ vi sua· id ẽ·i vi ablatiui
& ꝓpositõnis.ut diligor tibi ꝓ a te· & iuideor tibi
ꝓ a te· Quãdoqʒ aũt dtũs regit̃ ex vi correlati re
spectus· Vnde ista nõia par & ĩpar ·silis & dissi
milis.eq̃lis & ineq̃lis regũt dtm̃ ex ui correlati re
spect⁹· q̃ ẽ ibi ĩtellect⁹ correlatiu⁹· ut sũ par tibi
ergo tu michi· sũ impar tibi· ergo tu michi· sum si
milis tibi ergo tu michi· & sic de singulis · Patʒ er
ergo ex p̃dictis· ꝙ dtũs regit̃ ex trib⁹ naturis· scʒ
ex ui acq̃sitõis ·ex ui transitõis· & ex ui correlatiui
respect⁹· Volo etiã hic te sciẽ ꝙ uerba p̃ceptiua q̃
ɔstruunt̃ cũ dtõ seq̃ẽte infinitio· ut p̃cipio tibi le
gere· possũt etiã ɔstrui cum accusatio· ut p̃cipio te
legere· Itẽ nota· ꝙ qñdo verbũ cõstruit̃ cũ aliquo
obliquo seq̃nte ĩfinitio q̃ ɔstruit̃ cũ simili obliquo
vt michi placʒ seruire tibi· dubiũ est q̃s obliquus
cui verbo reddat̃ Sʒ meli⁹ ẽ ad ꝑfectã ɔstructõeʒ
ꝙ prim⁹ obliqu⁹ p̃mo verbo reddat̃· ut vult p̃s·

De accusatiuo.

Accusatiuus regit̃ a nõie adiectio ꝑ sino
dochen. quãdo id qd̃ ẽ ꝑtis attribuit̃ toti
ut hic est bon⁹ animũ· Et a nõie gentili
vel patrio. ut lombardus gentẽ· & bononiensis pa
triã· Et hoc nomẽ q̃s vel qui silr̃ regit accusati-
uũ ꝑ sinodochen· Vñ virg· Qui gen⁹· vnde estis·
quo tenditis· vnde veistis· Et ex eadẽ natura ver-
ba maxĩe passiua regũt accusatm̃· ut iste trũcatur
caput· & neutra absoluta· ut hic dolet ventrem·
Itẽ adiectĩa regunt accusatm̃ ꝑ figurã que di
citur sinthesis· id ẽ· coĩcidẽtia· videlicet quãdo po
nũtur loco ꝑticipioꝝ· ut iste est exosus bella· id ẽ·
exodiens· & p̃scius futura· id ẽ· p̃sciens Nota ꝙ
oĩs infinitiuus verbi ꝑsonalis regit accusatiuum
ante se intrãsitiẽ ex vi copule infinite· ut verũ est
me amari· & verũ est me currere. Sed hoc nõ acci
dit vbiqʒ· q̃ quãdoqʒ impedit̃ ex adiuncto. ut vo
lo esse bon⁹· Vnde male dicit̃· volo me esse bonus
imo debet dici· volo me esse bonũ· sic tangã in qui
ta ꝑte in futur⁹· De infinitiui ɔstructione dixi
supra vbi egi de gerũdijs· Similiter gerundiuʒ
regit accusatm̃ ante se ex eadẽ natura· ut magistrũ
legendũ est virgiliũ De hoc tamẽ require sup̃ vbi
agitur de gerũdio· Ex natura trãsitõis quando
qʒ regit̃ accusatiu⁹ a verbo qñdo d̃signat rẽ ĩ quã
transit actus verbi· Vnde ſm hoc oĩa verba acti
ua regunt accusatm̃. ut amo te· Et cõia quando si
gnant actionẽ· ut criminor te · Et deponẽtia trãsiti
ua· ut sequor te· Et neutra trãsitiua· ut arõ terram
& bibo vinũ· Passiua etiam regunt accusatm̃ ex na
tura transitõis quãdo veniũt a verbis regentibus
duos diuersos accusatios· ut doceor grãmaticam·
induor tunicã· Quidã etiam ididẽ dicũt de verbis
imꝑsonalibus p̃dictoꝝ verboꝝ· ut a me docet̃ grã
maticam· Similiter q̃dam verba passiua regunt ac
cusatm̃· quãuis eoꝝ actiua nõ regant duos diuer
sos accusatios· & hoc fit quãdoqʒ ꝑ figurã que d̃r
sinodoche· ut iste trũcatur caput· & radit̃ barbaʒ·
Et q̃dam sũt que habẽt actũ adiunctum sue pas
sioni· & iõ regũt accusatm̃ ex natura trãsitionis· ut
pascor panẽ· i· pascendo comedo panẽ· Satior car
nes· i· satiando comedo carnes· sed hec regunt gtm̃
& ablatm̃· Nota ꝙ sũt quedã verba que regũt
duos diuersos accusatios· sicut in ꝑte cõtinet̃ his

versibus· Flagito posco peto doceo rogo calceo ce
lo· Induo succigo moneo siml' exuo iũgo · Instruo
iungat̃ sine quo res falsificat̃ Et etiam oĩa que sũt
similia istis· & q̃ pertinent ad doctrinaʒ & dep̃ca
tionem & obsecratõeʒ· ut instruo te bonos mores
oro te mlt̃a· obsecro te hoc· obtestor te hoc· Re
gunt aũt p̃dicta verba duos diuersos accusatios
ex natura trãsitionis hac ratõne· q̃ pertinẽt ad diũ
sos actus· nã quicũqʒ docet agit duo. agit in disci
pulum quẽ docet· & agit in artẽ quã ostendit · Et
ideo duos accusatios regũt· sed quia ille due tran
sitiones sunt naturarũ diuersaꝝ non debent copu
lari· quia vna trãsitio est dependẽs· alia est ꝑficiens
Quidã tamen dicunt. ꝙ prim⁹ regit̃ ex natura trã
sitionis ·alius ex vi cause materialis· Item sciaʒ
ꝙ qñqʒ regitur accusatiu⁹ a verbo ex natura transi
tionis· sʒ inim⁹ proprie· ut hic ardet quandã· id ẽ·
ardẽter amat · & hic horret te· i· horrẽdo formidat
& hec lectio latet te· i· ignoratur a te· vel tu igno
ras ipam· & quia non regũt ꝓprie accusatm̃. Ideo
non põt inde fieri cõuersa locutio· Item regitur
accusatiu⁹ a p̃positione trãsitiue· ut vado ad vrbẽ
& ab aduerbijs que p̃positõnes dicunt̃ a donato·
vt sunt infra· citra· intra· extra· supra· ut vado vlt̃
rhenũ· Quãdoqʒ ab interiectione scdm̃ quosdam.
vt o admirabilẽ virũ· Alij volunt ꝙ regant̃ a ver
bo subintellecto· ut dico o admirabilem viꝝ· Nos
vero dicimus· ꝙ oĩs casus q̃ ponitur cũ interiectõ
ne non regit̃· Ex vi acquisitõis accusatiu⁹ qñ
qʒ regitur sicut dtus· qd̃ est mirũ· ut hec vestis de
cet te· i· cõuenit tibi Ex vi cause aliqñ etiam re
gitur accusatiu⁹· ut vituperor insipientẽ· i· vitupe
ror· quia sum insipiẽs· Habemus ergo ꝙ accusa
tiuus regit̃ sex mõis per sinodochen· ꝑ sinthesim ·
ex vi copule infinite· ex natura transitõis· ex vi ac
quisitionis. & ex vi cause· Volo etiã te hoc sci
re· ꝙ mitto & destino· & verba que ad missioneʒ
pertinẽt recipiũt post se accusatm̃· si ille accusati
uus designat rem ratõalẽ recipiũt aliũ accusatiuuʒ
mediante p̃positione ad ut mitto nunciũ meum ad
te· Si em̃ accusatiuus ille qui a verbo regit̃ notat
aliam rem ꝙ ratõalem· tũc verbum nõ recipit aliũ
accusatm̃· sʒ dtm̃· ut mitto tibi centum solidos· &
mitto tibi equũ Qd̃ ideo contingit· quia res rõna
lis non est alicui acquisibilis· sed mittit̃ ad locum·
& iõ ponitur cũ accusatio & prepositõe que sigt̃
localem circũstantiam· ut ad locũ· quãuis inueniat̃
instantia. ut lectio epistole beati pauli apostoli ad
galathas· Qd̃ potest fieri· q̃ ibi quedam sermonis
directio denotat̃ q̃ per accusatm̃ aptius fieri ɔsue
uit· Potest etiã queri de illo qd̃ dicitur in euãgelio
luce· Sicut locut⁹ est ad patres nostros abraam et
semĩ eius· q̃a videt̃ ꝙ accusatiu⁹ cõpularet̃ datio
sed hoc declarabit̃ in quita ꝑte in loquor·

Sequitur de vocatiuo.

Vocatiuus regitur a verbo ut quidam di
cunt. q̃ sic ñtus tenetur ɔcordare cũ ver
bo in numero· & ꝑsona· ita uocatiuus te
tur· Vnde sic illa· homo legit ẽ congrua· hoĩes le
git ẽ incõgrua· ita & ĩ vocatio ·homo lege est con
grua· hoĩes lege ẽ incõgrua· Sed ad hoc põt dici·
ꝙ ista ɔstructõ hoĩes lege· nõ est incõgrua ꝓpter
discordantiaʒ vtĩ & verbi· Sʒ quia directio sermo
nis facta ad plures req̃rebat verbũ plurale poni in
ɔstructõe. ut hoĩes legite· Vñ hec ẽ incõgrua· lege
virgilium· fcã directõne sermonis ad plures · Alij
dicũt· ꝙ regit̃ ab aduerbio· quia regẽ est cõferre

dicionē dictōi · ut pōat̃ ĩ tali casu · ſʒ aduerbiū cō fert vt̃o ut ĩ tali casu pōat̃ · ut o petre · o iohãnes · ergo aduerbiū regit ipm vt̃m · Sʒ ad hoc pōt dici · ꝙ illud adũbiū vocãdi nō ꝯfert alicui dictōi ꝙ po nat̃ ĩ tali casu · ſcʒ vt̃o · qꝛ ſufficiẽter pōit̃ ſine illo · Alij dicũt cū qbꝰ ego · ꝙ vt̃s pōit̃ abſolute · i · ſine regimīe · qꝛ nō ĩdigʒ v̉bo ſecūde ꝑſone · nec adũbio vocãdi · Poteſt eñ ſtaꝛ̃e ſine vtroqʒ · teſtãte pꝛ̃ſ · q̃ dic̃ Appolloniꝰ ſcribit virgili · hic eñ nō eſt verbū ſecū de ꝑſone · nec adũbiū vocãdi · Diciꝰ ergo ꝙ nt̃s & vt̃s in hᵒ ꝯueniũt · ſcʒ qꝛ ãbo ſũt ĩfīnſiti & oſtẽdū tur ad idẽ ꝑtinẽ · ſʒ differũt ĩ hᵒ · qꝛ nt̃us nō ponit̃ abſolute · i · ſine regimīe · imo ſẽp regit̃ a verbo po ſito vł̃ ſubĩtellecto · Vt̃us vero ponit̃ abſolute & pōt ĩdifferẽter poni cū ꝑma & ſecūda & tercia ꝑ ſona verbi · Vñ bñ d̉r · lego virgili · legis virgili · le git aliquis virgili · ¶ De ablatiuo ·

Ablatiuꝰ regit̃ ex ui accñtis ſic̃ & gt̃s · ut equꝰ albo colore ẽrit · ſic̃ diciꝰ · equꝰ albi coloris ẽrit · Et ex eadẽ natuꝛ̃a ſũ es eſt · regit abltm̃ & nullū aliud verbū · ut hic ẽ mag̃ vir tute vł̃ prudẽtia · ſic̃ Iſte ẽ magne v̉tutiſ ł̃ prudẽtie Regit̃ etiã ablt̃s ex ui cauſe formał̃ · Et ꝯm hoc oĩa adiectia poſſũt regẽ abltm̃ denotantẽ formã ſui · vt albꝰ albedīe · & coloratꝰ colore ẽrit · & grãma ticꝰ grãmatica · ¶ Itẽ nōia ſubſtãtia poſſũt regẽ abltm̃ ex eadẽ natuꝛ̃a · ut hō hūanitate · Itẽ ꝓpria no mina · ut ſoc̉tes ſoc̉titate · vł̃ ꝓpria q̃litate · Noĩa at̃ ſincathegoreumatica · i · ꝯſigficatĩa ñ pñt regere ta les ablatĩos · qꝛ nichil ꝑ ſe certū ſignt̃ · ut q̃libet · & nullꝰ · Omĩa aũt verba pñt regẽ abltm̃ ex ui cauſe formał̃ · ut amo te amatōe · Ex ui etiã ꝯpatōis q̃ñqʒ r̉git̃ ablatūs · qñ ſcʒ ſig̃t rẽ ad quã fit collatō · ut ſū maior platone · Et ꝯpatĩa pñt r̉cipe ſil̉ʒ caſū mediã te ꝙ · ut ſū fortior ꝙ plato · De hᵒ dixi ſ̉ vbi egi de ꝯpatĩo nōie · Sʒ ſi alia ꝯpatĩo ibi fuerit · oportʒ ꝙ ſe quat̃ aliꝰ ablatiuꝰ · ut ſū magiſ fortioꝛ platone cice rone · Itẽ hᵒ verbū malo r̉git abltm̃ ex eadẽ natura vt malo panẽ vino · i · magis volo · Itẽ iſta duo ver ba p̃fero · p̃ſto · poſſũt regere abltm̃ ex eadẽ natura vt p̃fero vinū pane · i · magis volo · & hᵒ p̃ſtat illo id ẽ · meliꝰ ẽ · ¶ Regit̃ etiã ablt̃s ex natura trãſitōis & hᵒ fit duobꝰ mōis · Q̃ñqʒ mediãte p̃poſitōe · ſic̃ ĩ oībꝰ verbis paſſiuis ꝯtigit vel hñtibꝰ vim paſſi uam · ut amoꝛ a te · vapulo a te · Q̃ñqʒ ſine p̃poſitō ne · ut careo pane · & gaudeo ſocietate tua · et alia ſil̉ia q̃ ꝯſtruunt̃ cū abltō ex naẗa t̃nſitōis Hic tñ aduerte · qꝛ ſi abltūs denotat cauſã materialē · vel aliã p̃ter efficientẽ · nō debet poni cū p̃poſitōe · Vñ male d̉r · ſpolior a p̃bẽda · ſic̃ ſup̃ dixi vbi egi d̉ verb impſonalibus · Ex q̃druplici etiã cã abltūs regi pōt Nã aliqñ ex ui cauſe materiał̃ regit̃ · ut iſti pugnãt ferro · Aliqñ ex ui cauſe formalis · ut diligo te puro corde · Aliqñ ex ui cauſe finał̃ · ut ieiuno cã hñdi vi tã et̃nã · Q̃ñqʒ ex ui cauſe efficiẽtis · ut ſciẽtia cre ſcit ſtudio · i · ſtudiū eſt cã q̃re ſciẽtia creſcit Q̃ñqʒ abltūs ſig̃t duas cauſas accñtales · ſ · localẽ · ut bellū gerit̃ toto orbe · Et t̉palẽ · ut audiui dyaleticã trien nio · ¶ Ex d̉cis patʒ ꝙ ablatiuꝰ regit̃ nouẽ modis · ex ui accñtis · ex ui cauſe formał̃ · ex ui cōpatōnis · ex natura t̃nſitōis · ex ui cauſe materiał̃ · ex ui cauſe finalis · ex ui cauſe efficiẽtis · q̃ñqʒ aũt notat locum q̃ñqʒ tẽpus · ¶ Nota ꝙ q̃dã dicũt ꝙ ablatĩ q̃ notãt ꝯſeq̃ntiã · i · ꝯpatōē vniꝰ actꝰ ad alteꝝ regunt̃ · ſed nō niſi a verbo vel ꝑticipio · qꝛ nulla ꝑſ oꝛ̃ōis ꝯſig̃t tẽpꝰ niſi verbū & ꝑticipiū · Et ratō eſt ꝯm eos · qꝛ tales ablatĩ nō pñt ſtare ꝑ ſe · qꝛ depẽdent a verbo ergo verbū regit illos · Omẽs eñ obliq̃ ſũt depẽdẽ tes · ergo nō ponunt̃ abſolute · i · ſine regimine · Alij dicũt · ꝙ p̃dicti ablatĩ nō regũt̃ · ſʒ abſolute ponũt̃ vt ꝓficio te docẽte · & pado currente ſedeo · & hec opinio ẽ cōior · ¶ De regulis aũt quas q̃dã fugitĩ uas appellãt dixi ſup̃ vbi egi de adũbijs · Multa ꝑ tinẽtia ad ꝯſtructōē & regimẽ poſui ſup̃ ĩ tracta tu de ſpẽbꝰ noīm · & ponã in q̃rta ꝑte in tractatu de allotheca · ¶ Hec de ethymologia & dyaſintaſti ca ſufficiãt · ¶ Quarta ꝑs de vicijſ & figuris ĩcipit

Poſtꝙ ĩ p̉cedẽtibus determina uimꝰ de tribꝰ ꝑtibus huiꝰ opiſ ſcʒ de orthog̃phia · ꝓſodia · & ethymologia · vbi etiam de dia ſintaſtica aliq̃ miſcuimꝰ · Nunc de q̃rta ꝑte · ſcʒ d̉ figuris videa mus · Sed qꝛ vnū oppoſitū per aliud ꝯgnoſcit̃ · id̉ p̃mo de vicijs annexis barbariſ mo & ſoloeciſmo dicẽꝰ · Deinde de figuris · Nã de barbariſmo & ſoloeciſmo ĩ ſuo loco tractabimꝰ ĩ quĩta ꝑte · ¶ Scias ergo · ꝙ vicia ãnexa barbariſmo & ſoloeciſmo ꝯm donatū ſunt decẽ · ſcʒ acirologia · cacephaton · vel cachophonia · pleonaſmos · periſo logia · macrologia · tãtologia · eclipſis · tapinoſis · ca theſintheton · amphibologia · ¶ De vicijs annexis ·

Acirologia ẽ ĩ ꝓpria dictio · ut hic · Hunc ego ſi potui tm̃ ſperare dolorẽ · ſperare eñ dixit ꝓ timere · Et d̉r ab a · qd̉ ẽ ſine & ciros qd̉ eſt manꝰ · & logos · qd̉ ẽ ſermo · ĩde aciro logia · i · ſermo qui nō eſt ĩ maibꝰ · i · ĩ vſu · Ea eñ di cunt̃ ad manū haberi q̃ ſũt vſitata · Vel acirologia d̉r ab a · qd̉ eſt ſine · & ciro · qd̉ ẽ ſancio & logoſ qd̉ ẽ ſermo · ide acirologia q̃ſi ſermo inſancitus · qꝛ non firmat̃ aliq̃ regula artis ·

Cacephaton ẽ obſcena enūciatio · vel ĩ cō poſita dictōe · vel in vno verbo · ut num cū nauibuſ equat · & arrige aures pãphi le · Et d̉r a cacos · qd̉ ẽ malum vel turpe · & phonos qd̉ eſt ſonus · q̃ſi malꝰ ſiue turpis ſonus · Vel d̉r a cacos turpis · & phaſis enūciatio · q̃ſi turpis verbi enūciatio · Vel d̉r cacephaton · a cacos qd̉ ẽ malū & phatos poſitio · vel phonus qd̉ eſt ſonꝰ & te neo · q̃ſi mala poſitio · vel malū ſonū tenens · Obſce na · i · turpis enūciatio d̉r cacephaton · & fit vel ĩ cō poſita aliq̃ dictōe & ĩ ꝯtextu ꝑtiū · ut Numeꝝ cum nauibꝰ equat · hic eñ eſt obſcena enūciatio ꝯm quoſ dam ĩter duas ꝑteſ oꝛatōis · ſcʒ numeꝝ & cū · vel ut alij volũt inter cū · & nauibꝰ · Nã p̃poſitio cum · ſe quẽte n · lr̃a inſolentẽ & obſcenū reddit ſonū · quia vt p̃ſ · ait · M · ĩ extremitate dictionū obſcure ſonat & n · lrã ĩter aſperas cōſonãteſ reputat̃ · ut marcia nus oſtẽdit · Vtriuſqʒ ergo ꝯmuitate ꝓpter obſcu rum ſonū lrẽ m · & aſpitatẽ lrẽ n · cacephaton gñat̃ Propter hãc cauſã nō dicimꝰ cū nobis · ſʒ nobiſcū Vel in vno verbo · ut arrige aures pãphile · hoc exẽ plū ex terẽtio ſumit̃ Hac aũt lrã r · geĩata · aſpitas in eo qd̉ ẽ arrige cacephaton efficit · Nec ſolū ĩ his cacephaton ĩ ſupficie ꝯſtructōis cernit̃ · ſʒ in ſenſu turpitudo q̃daꝫ ineſſe videt̃ · Vnde dyomedes ait · Cacephaton ẽ vicio ꝯpoſitōis ĩuerecūda ſuſpicio · vt arrige aures pãphile Nimirū callide ſigns pam philū fuiſſe libidinoſū · Vnde & ſuo noīe pamphi lus q̃ſi ciuiū amatoꝛ interp̃tat̃ · Itaqʒ ꝑ arrectas au res · arrectū thalamū ad qʒ libidinẽ paratuꝫ euꝫ ha buiſſe ſig̃t · Hec alio noīe d̉r cacophonia · & ꝯtraria tur eĩ euphonia · ut infra dicã · Cacophonia aũt eſt turpis ſonus · vel turpis fatus · Et ꝯponit̃ a cacos

turpe & phonos son⁹. Inde cacophonic⁹ ca cũ .i.

PLeonasmos ꝺm donatũ ē male sonãs
adiectio verbi supuacua ad plenã signi-
ficatõem. ut sic. Ore locuta ē. Et auribus
audite sidera celi. Poterat ei sufficē si dixisset sic.
Locuta est. etiã si nõ addidissꝫ ore. Ore eĩ loqmur
nõ oculis. vel aure. Et scias ꝙ cũ ꝺr. Niger coru⁹
nõ est ibi pleonasmos. sꝫ epyteton. Dicit̃ aũt pleo
nasmos a pleos qꝺ ē plenitudo. & onoma qꝺ ē no
men. Inde pleonasmos. i. plenitudo. vel supabũdan
tia nomĩs. Vel ꝺr a pleo greco qꝺ est supfluũ &
auaricia. & onoma qꝺ ē nomē. q̃si supfluitas auari-
cie noĩs. qꝛ sic̃ auarus plus q̄rit ꝙ̄ sibi sufficiat. sic
pleonasmos plures dictões addit ꝙ̄ sens⁹ exigit.

PErisologia ē supuacua ṽborũ adiectio
sine vlla vi rerũ. ut Ibant quo poterant
quo nõ poterãt ibi stabant. Sufficiebat
eñ dicere. Ibant quo poterãt. Null⁹ eĩ ignorat ꝙ
q̄ vadit. in eã ꝑtem vadit in quã facultas eũdi sup
petit. in eã ꝑtē nõ vadit. in quã facultas eũdi non
suppetit. Et iõ illud qꝺ adijcit̃. & quo nõ poterant
ibi stabãt. supfluũ est oĩno. Et ꝺr a peri qꝺ ē circũ
& logos qꝺ ē sermo vl' ratõ. Inde perisologia. id ē
adiectio verboꝝ plurimoꝝ supuacua. ut viuat ru-
ben & nõ moriat̃. cũ non sit aliud viuere ꝙ̄ nõ mo
ri. Vel dicit̃ a perisos qꝺ ē superfluũ. & logos. qꝺ
ē sermo. Inde perisologia. i. suꝑflu⁹ sermo. Et scias
ꝙ pleonasmos adiectõeꝫ vni⁹ verbi. Perisologia
aũt plurimoꝝ verboꝝ. Macrologia vero lõgas sē
tẽtias & res nõ necessarias comp̄hendit.

MAcrologia est lõga sentẽtia. res non ne
cessarias ꝯp̄hendẽs. ut Legati nõ impet̃
ta pace retro vñ venerant domũ reuersi
sunt. Hec sentẽtia apud luciũ repitur. Distat aũt
ĩter perisologiã & macrologiaꝫ. qꝛ pisologia oĩno
supuacua accumulat verba. nõ idem agẽte sentẽtia
Macrologia vero licet nõ necessaria comp̄hẽdat.
tñ non oino supuacua verba interserere videtur.
Poterat enĩ fieri vt legati nõ impetrata pace reuer
tentes. nec domũ retro vñ venerũt reuerterentur.
sꝫ ad alias ꝓpe ꝑtes regrederent̃. Ideoqꝫ appositũ
ē. retro vnde venerãt domuꝫ. Et ꝺr macrologia a
macros quod ē longũ. & logos quod est sermo q̃si
longus sermo vel oratio.

TAntologia ē viciosa repetitõ eiusdeꝫ di
ctionis. ut egomet ipe. sufficiebat eñ di
cere. egomet. vel ego ipe. Et dicit̃ a tã
tos quod est vacuũ vel iterũ. & logos sermo. q̃si
eiusdẽ vacu⁹ vel iterat⁹ sermo. Eiusdẽ dico. saltẽ
quantum ad intellectum.

EClipsis ē defect⁹ q̄dã necessarie locutio
nis quē desiderat p̄cisa sententia. ut hic
facũde. Est eñ defect⁹ hui⁹ verbi loq̄
batur. Itẽ neqꝫ ab oriẽte. neqꝫ ab occidente. neqꝫ a
desertis mõtibus. supple. via patꝫ fugiẽdi Iste autẽ
defectus fit causa vitãde ꝓlixitatis. ut eñ lõga sen
tentia fastidiũ suscitat. sic breuitas sermonis mole
stiã effugit. Et dicit̃ ab e. quod ē extra. & clipsis.
quod ē lux. qꝛ tũc extra lucẽ ponit̃ sentẽtia. Nam
eclipsis ꝓprie cũ sit lune vel solis trãsumit̃ ad defe
ctum dictõis. Vel dicit̃ ab e. quod ē extra. & cli
pso sas. quod ē clepo pis. id est. furari. qꝛ in eclipsi
necessaria dictio dicit̃ furata. siue ut ꝓpri⁹ loquar
sublata. vide in suo loco de figura.

TApinosis ē huĩlitas rei magne. ñ id agẽ
te. i. signãte sentẽtia quod demõstrat. vt
si mare vocet̃ gurges. Vñ versus. Tapi
nosim facies dicat̃ si mare gurges. ut vult donat⁹
Vel ꝺm ysidoꝝ. q̄ndo imensitas diuina vilibus re
bus ostendit̃. ut ego sũ pastor. & ego sũ vermis.
Et dicit̃ a tapin quod ē huĩlitas. vl' a tapinos quod
est humile. Donatus dicit. Pelides stomacho ce
dere nescit. Pelides dict⁹ est achilles a peleo pa
tre. Stomachũ aũt posuit pro immẽsa ira vel for
titudine ei⁹. Tante quippe audacie fuit ut nesciret
cedere. id ē. locuꝫ dare hostibus oppones se pericu
lo ĩtrepide. Dum ergo magna res hũili vocabulo
nomĩatur. tapinosis dici potest.

CAthesintheton ē viciosa ꝯpositio dictio
num. ut versaqꝫ viuentiũ terga fustiga
mus hasta. viciosa ꝯpositõ ē hic. quia de
buisset dicere. Versaqꝫ hasta viuentiũ fustigamus
terga. dixit. versaqꝫ viuentiuꝫ. & cetera. & hoc ne
cessitate metri cogẽte factũ est. Non eñ iuxta ra
tõnem metri poterãt sibi copulari versa & hasta.
Et dicit̃ a cacos qꝺ ē maluꝫ. & sin quod est cõ &
thesis quod est positio. Inde cathesintheton. id ē.
mala & viciosa dictionum compositio.

AMphibologia ē ambiguitas dictionis q̄
fit aut ꝑ accusatiũ casũ. ut si quis dicat.
Audio secutorem retiariũ supasse. Nam
hic dubiũ est vtrũ secutor supauerit retiarium. vl'
econuerso. Aut fit ꝑ cõmune verbũ. ut si q̄s dicat
Crimĩatur catho. vadatur tullius. nec addat queꝫ
vel a quo. Dubiũ est eñ. vtrum catho crimmetur
aliquẽ. vel ab aliquo crimmet̃. vel vtrũ tullius tra
hat aliqueꝫ ad vadimonium. an ipse trahat̃. vador
verbuꝫ ꝯmune ē. id ē. causas ago. vel ĩ causas agor
vades qui legaliter causas agunt. Vadimoniũ. lo
cus in quo cause agunt̃. Aut fit per distinctioneꝫ
vt vidi statuam aureã hastam tenentẽ. Hic dubiuꝫ
est. vtrũ statua sit aurea vel hasta. Si quis hic vita
re voluerit amphibologiã. si illa statua fuit aurea.
distinguere debet hoc modo. vidi statuam auream
deinde hastã. Si vero hasta fuerit aurea. ita distin
guat. vidi statuã. deinde dicat aureã hastam tenẽtẽ
Et etiã fit ãphibologia ꝑ ononima. ut si quis acieꝫ
dicat. & non addat oculoꝝ. aut exercit⁹. aut ferri.
Significat eñ tria acies. Vnde versus. Est acies o
culi. ferri. belliqꝫ caterua. Fit etiã ut dicit donatus
plurib⁹ mõis amphibologia. quos dinumerare ne
longũ sit. non oportet. Et dicit̃ amphibologia. ab
amphi quod ē dubiũ. & bole quod ē sentẽtia quasi
dubia sentẽtia. Et continet sub se equiuocatõnem
cõpositõem. diuisionem. Amõ de figuris videam⁹

Tractatus de figuris.

FIguraꝝ tria sũt genera. Metha
plasm⁹. Allotheca. Tropus.
Primo de methaplasmo. Secũ
do de scemate siue allotheca se
cundum donatum. Tercio de
tropo. Quarto de allotheca se
cudum p̄ristianum videamus.

De methaplasmo.

MEthaplasm⁹ ē trãsformatõ quedaꝫ recti
solitiqꝫ sermonis in alterã speciẽ. metri.
ornatus necessitatis ue causa. Dicit̃ aũt
methaplasmus a metha quod est trãs. & plasma.
quod ē forma. Inde methaplasm⁹. i. trãsformatio.
quia lrã vl' sillaba vl' ei⁹ accidẽtia de ꝓpria positõe
in aliã spẽm transformantur.

SPecies methaplasmi ꝺm donatum sunt
quattuordecim. scꝫ ꝓthesis. epenthesis.
paragoge. aferesis. sincopa. apocopa.

extasis vel extesis·sistole·dyeresis·sinerisis vel epy
sinalimpha·elipsis· anthitesis· methatesis · ¶ Hic
nota·ꝙ methaplasmꝰ fit ĩ dictione sic barbarismꝰ
cuius vt dixi quattuordecim sũt species. Et fit tri-
pliciter·ꝑ additõem·subtractõem · & transmuta-
tionẽ·Cum fit per additõnem habet tres species·
ꝫm principiũ·mediũ & finẽ·scȝ ꝓthesim q̃ fit per
additõem in pricipio·Epenthesim q̃ fit ꝑ additõeȝ
in medio·Paragoge q̃ fit ꝑ additõem ad finẽ Itẽ
fit per subtractõem·& sic habet tres spẽs contra-
rias p̃dictis tribus·Prima est aferesis subtractio a
pricipio dictõis·ꝓthesi ɔtraria · Secũda ẽ sincopa
q̃ ẽ ablatio de medio dictõis·epẽthesi ɔtraria· Ter
cia ẽ apocopa abscisio de fine dictionis·ɔtraria pa
ragoge·& sic habemꝰ sex species·Iteȝ fit per trãs
mutõnem·& sic habet octo spẽs vt patebit· Et sic
sũt quattuordecim species in vniuerso

PRothesis est appositio quedam ad princi
pium dictionis lrẽ vel sillabe·vt gnato
ꝓ nato·& tetulit ꝓ tulit·sic em̃ dicebãt
antiqui·Et dicit̃ a ꝓthos & thesis · Nam vt dicit
hug·Thesis qd̓ est positio cõponit̃ cũ ꝓthos qd̓ ẽ
primũ·Et dr̓ ꝓthesis q̃si ꝓthotesis·i·prima positõ
lrẽ vel sillabe in principio dictõis·Vel ꝓthesis dr̓
a pros qd̓ est ad·& thesis·qd̓ est positio· Inde ꝓ-
thesis·id est·appositio

EPenthesis ẽ appositio ad mediã dictõem
lrẽ vel sillabe· vt Reliquias danaũ · pro
reliquas·Et induperator·ꝓ ĩpator Hec
em̃ in metro heroico aliter stare nõ possunt·Hec a
quibusdã dr̓ epenthesis·a q̃busdam parẽthesis. Et
dr̓ epenthesis ab epi qd̓ est supra·& thesis positio.
Inde epenthesis·id ẽ·suppositio lrẽ vel sillabe in
medio dictionis scd̓m hug·Vel dicitur ab epen qd̓
est inter·vel medium·& thesis positio · q̃si positio
facta in medio·vel q̃si interpositio. Vñ grecismus
Signat epen mediũ qd̓ monstrat epenthesis ipsa·

PAragoge·est appositõ quedã ĩ fine dictõ
nis lrẽ vel sillabe·ut magis pro magi·&
potestetur ꝓ potest·& amariter ꝓ ama-
ri·Et põt cõtingere ĩ sillabica adiectõe·ut huiusce
ꝓ huiꝰ·Hanc aliȷ ꝑparalesim appellant·Et dr̓ a pa
ra qd̓ est iuxta·& gogos ductio vl̓ additio· quasi
ductio vel additio facta circa finem dictionis·

AFeresis·ẽ ablatio a p̃ncipio dictionis cõ
traria prothesi· ut temno ꝓ contemno ·
& mitte ꝓ dimitte· Et dicitur a phares
quod ĩterp̃tatur diuisio·& a·Inde hec aferesis q̃si
a capite diuisio·id ẽ·subtractio lrẽ vel sillabe ĩ p̃n
cipio a naturali quantitate dictõnis·scd̓m hug·&
sic scribit̃ per f·vel ph ·Vel auferesis dicit̃ ab au-
ferendo·& sic scribit̃ ꝑ au·dyptõgũ·vide in situs·

SIncopa est ablatio de media dictione lrẽ
aut sillabe·cõtraria epenthesi· vt auda-
cter pro audaciter·& commorit ꝓ cõmo
uerit·Et dr̓ a sin quod ẽ con·& copos qd̓ est cesio
Inde sincopa quasi de medio cesio·vel ut dicit hu
guicio·Cope grece latine cesio dicitur· Et compo
nitur a sin qd̓ est con·& dicit̃ sincopa·id ẽ· abstra
ctio lrẽ vel sillabe de medio dictionis·quasi conci
sio·id ẽ· cõmunis cesio·Illud em̃ qd̓ est inter prici
pium & finẽ cõmune est ipis·Quãdo aũt sincopa
debet fieri in verbis & qñ non·supra dixi in tercia
parte in preteritis tercie coniugationis vbi deter
minaui de verbis desinentibus ĩ co

APocopa·est ablatio de fine dictõnis lrẽ
vel sillabe·cõtraria ꝑagoge·ut achilli ꝓ
achillis·& moysi pro moysis·& fac pro face Et di
citur ab apos quod ẽ retro·& copos qd̓ est cesio·
Inde apocopa q̃si de fine cesura· Vel ꝫm hug· Co
pe quod ẽ cesio cõponit̃ cũ apo qd̓ est de·& dicit̃
apocopa·i·decisio·q̃si deorsuȝ cesio·id ẽ·subtractõ
lrẽ vel sillabe de fine ·Inde apocopo pas pare·

EXtasis est extẽsio sillabe cõtra naturam
verbi·ut Ytaliam fato ꝓfugus· cuȝ yta
liã corrẽp·p̃ma sillaba dici debeat · que
dyastole a quibusdã dicit̃· Dyastole at̃ dicit̃ a dya
quod ẽ diuisio vel diuidẽs & stolos quod ẽ missio
quia cũ dictio breuis vnũ tẽpus habeat·mittit illã
in duo tempa ꝓducẽdo·Vel extasis ẽ ꝓductio silla
be naturaliter breuis·& interp̃tatur extẽsio·Et di
citur ab ex quod ẽ extra·& stasis quod ẽ status q̃si
extra ꝓpriũ statum positio·Et dicit̃ extasis extẽsio
sillabe·qr breuitas extenditur in longitudinẽ·Qui
dam dicunt exthesis·ab ex·& thesis positio ·quasi
extra suaȝ positõem·Exthesis ꝑ e·quidã dicunt·&
est idem quod ab aliȷs dicitur extasis ꝑ a.

SIstole·ẽ correptio sillabe naturaliter lon
ge·cõtraria extasi·quia sicut extasis pro
ducit breuem sillabaȝ·ita sistole corripit
longam ·ut aquosus orion·cuȝ orion ꝓducte dici
debeat in penultima·& apud cathoneȝ· Hoc vide
ne rursus leuitatis crimĩe damnes ·vltĩa em̃ huius
verbi vide corripit̃ cũ sit secunde coniugationis et
produci debeat·vt vult magister bene·Vel potest
dici ꝫm quosdaȝ·ꝙ olim fuit tercie cõiugationis·
vido vidis·Et dicit̃ sistole vel sistola a sin·quod ẽ
con · & stolos·quod ẽ missio·quia ibi duo tẽpora
que sillaba longa habet mutant̃ in vnũ tempus qd̓
habet sillaba breuis·Vel dicit̃ a sin·quod est simul·
& stolos quod ẽ curtatio·q̃i siml̓ curtatio Vel po
test dici a sin·quod ẽ sine·& telon quod est longuȝ
quasi sine sua ꝓpria longitudine· ¶ Hic nota·ꝙ si
stole qñqȝ fit ꝓpter liquescentiã sequentis lrẽ·vt a
pud horatiũ Regis opus sterilisqȝ diu palus apta
qȝ remis. Liquescit em̃ s·vltĩa huius nomĩs palus
ĩ scãsiõe metri·quod etiã fit apud cathonẽ· Quod
nosti factũ non recte nolito silere·& ideo dirimo
& disertꝰ corripiũt p̃mas que sũt naturaliter lon
ge·quia dirimo ɔponit̃ ex di·& emo·disertꝰ ex di
& ars·De hoc etiã dixi sup̃ ĩ p̃ma ꝑte vbi egi de s

DYereꝫ·ẽ diuisio sillabe quõ liquescit
vniꝰ in duas fcã·ut apud ouidiũ Tercia
post alium successit aenea ꝓles·& apud
horatiũ·Niues q̃ deducũt iouẽ nunc mare·nunc sil
ue·hic em̃ silue ẽ trissillabũ ut p̃s·dic̃ in p̃mo mino
ris·Sic fit dyeresis qñqȝ ĩ hoc dt̃o huic·Vñ ꝓsper
Non tẽpus non sexꝰ huic nõ causa resistit · Qñqȝ
in hoc dt̃o cui·ut apud albinũ·Ille cui cernis capi
tolia celsa triũphis·Qñqȝ fit in vt̃o·vt apud oui·
Accipe pompei deductũ carmẽ ab illo Nã põpei
debet eẽ bissillabũ ꝓprie·Per hanc etiam figurã su
mit̃ bissillabe hoc nomẽ diȷ·qr est monosillabuȝ in
illo vsuali versu·Scribe diȷ lege di si vis vrbanus
haberi·Et dicit̃ deyreꝫ a dya·quod ẽ duo·& hereꝫ
diuisio·q̃si vnius ĩ duo diuisio·Et scias·ꝙ dyeresis
est sillabe diuisio·siue sit dyptõgata·vt aulae·lon
gae·aulay·longay·& dicit̃ potiꝰ aulai ꝙ̃ aulae· qr
tũc a·non posset ꝓduci si adderet̃ e·cũ esset vocal̓
ante vocalẽ·que corripit̃ in latinis·Sed additur y·
vocalis greca·& ita ꝓducit̃ a·qr apud grecos vo
calis ꝓducit̃ ante vocalẽ·si etiã non sit dyptõgata
vt iambus·iason.trisillaba·

Synerisis · est conglutinatio duarum silla barum in vnā facta · contraria dyeresi · vt eripedē pro aeripedē · & dest ꝓ deest · Vnde lucanus · Non dest ꝓlato ieiunus venditoꝛ auro · Nam in scansione dicendū est dest ꝓ deest · & dinde pro deinde · Et dicit̄ a sin · qͦd est simul · & heresis diuisio · quasi siml' diuisa · Vel dicit̄ a sin qͦd est con & heresis quod est diuisio · eo ꝙ & priꝰ diuisa coniungunt̄ · Vel dicit̄ a sinereso verbo quod est glutino glutinas · qꝛ due litere vocales sine dyptongo · vel due sillabe conglutinant̄ ī vnam · Hec alio nomine epysinalimpha dicit̄ · eo ꝙ ibi vocalis abijci videat̄ · vide in suo loco ·

Synalimpha est abiectio vocalis in scansione metri de fine dictionis · cū sequens dictio incipit a vocali · vt apd̄ iuuenalē Semꝑ ego auditoꝛ tantū nunquāue reponam · O · enim abijcit̄ de ego · & hoc propter elegantiam · vt tollat̄ hyatus · & sic inducit oꝛnatū · V nō licite potest fieri & maxime in longo oꝑe · sic patet in libris poetarū qui frequenter hac vtūtur · Contrariū eī ipsius valde vitandū est · scilicet quādo non abijcitur vocalis · & raro inuenit̄ a poetis · Et scias · ꝙ aliquando sinalimpha ī ꝓsa obseruat̄ · vt sūmoꝑe · magnoꝑe · Et dicit̄ synalimpha q̄si condeletio · Deriuat̄ a sinalimpho verbo qͦd ē compositū a sin qͦd est con & limpho qͦd est deleo · Vel dicit̄ a sin & lipha qͦd est aqua · Inde sinalimpha · id est · colliquescentia · Vel ꝫm alios · Limpha est q̄dam humor vl' spuma in fronte canū · q̄ dispersa ꝑ caput insaniūt & in rabiem vertunt̄ · Et dicit̄ a limpha liquoꝛe · qꝛ ad modū illiꝰ discurrit · Et componit̄ cū sin quod est con · & dicit̄ sinalimpha · id est · concursus duaꝝ vocalium ī diuersis sillabis & diuersis dictionibꝰ positaꝝ cū collisione alteriꝰ · Et dꝛ sinalimpha · q̄si liquorū commixtio · quia sic vbi duo liquores coniungunt̄ soli · vnus suam substantiam amittit · sic vbi fit talis vocaliū cōmixtio solet vna amittē sonum q̄ntum ad metrū · Et dicit̄ sinalimpha a q̄busdam sincresis · a q̄busdam vero collisio ·

Elipsis est cū in scansione abijcit̄ ꝯsonās cū p̄cedente vocali · q̄ndo sequens dictō incipit a vocali · & hoc fit frequenter in hac litera m · vt apd̄ horatium · Oīmibus hoc viciū est cantoribus inter amicos · Q̄nq̄ꝫ fit in hac litera s · vt apud cathonem · Successus indignos noli tu ferre moleste · Q̄nq̄ꝫ abijcit̄ sine vocali · vt apd̄ horatium · Regis opꝰ sterilis diu palus aptaq̄ꝫ remis Abijcitur eñ s · finalis de hoc nomīe palus vt fiat breuis ꝓpter seq̄ntem vocalem · & sic excusat̄ illud cathonis · Nolito silere · Vñ freq̄nter fiebat olim in hac litera s · elipsis · qꝛ s · sonū habet valde facilem · & q̄si sibilantem · & multotiens liq̄scit · ¶ Itē scias ꝙ m · q̄nq̄ꝫ in ꝓsa abijcitur in ꝓnunciatione · vt circumago · Scribit̄ eñ ibi m · sed non ꝓfertur · qͦd fit ne videat̄ sillabicari cū sequenti vocali · et ꝓpter sonum difficilem · qꝛ sonus eiꝰ terminat̄ clausis labijs sed statim opoꝛtet labia apꝑiri ꝓpter sequentem vocalem · Apud aūt antiq̄ssimos non abijciebat̄ m · sequente vocali ī scansione · Vt est illud ennij · Milia milium octo · Q̄nq̄ꝫ aūt aspiratio accipitur ꝓ lrā · & tunc m · non abijcit̄ · sed sillaba cuiꝰ ipa est finalis · positione ꝓducitur · vt apud theodolum · Nec cuiq̄ꝫ hominū dedit indagare sepulcrū · Sed hͦ nostro tempe non licet · Fiebat etiam in alijs consonantibꝰ olim elipsis · vt patet in b · qͦd virgiliꝰ abijcit de hoc noīe sabburra vt sit p̄ma breuis · ꝓducit eñ p̄mā positōne · Fluctu iactāte saburra · Silr̄ subtraxit vnū p · de hoc nomīe iuppiter · vt ē illud · Mercurius · iupiter · neptunꝰ · Item i · cōsonās freq̄nter subt̄hit̄ de his verbis · abijcio · subijcio causa coꝛripiēdi p̄mā · In q̄bꝰ oībꝰ possūꝰ dicere ꝙ fit sincopa vel elipsis · Secundū aūt donatū elipsis ē cōsonatium cum vocalibꝰ ad se ocurrentiū q̄dam difficilis ac dura collisio · vt multū ille & terris iactatus & alto · Et dicit̄ ꝫm quosdam ab elido elidis · Vel dicitur ab en · quod ē in & lipsis quod ē defectus · quasi interioꝛ defectus · ¶ Et nota · ꝙ ꝑ has duas species · scꝫ sinalimphā & elipsim defendūt̄ omnes hiatus · & methacismi · q̄ in metro fiūt · vt ñ vicio deputent̄ ·

Anthitesis · est lrē ꝓ lrā positio · vt olli ꝓ illi · & impete ꝓ īpetu · & fit causa ornatus tm̄ · Grecis · dicit · Anthitesis fit si sedꝫ oꝛdīe sillaba verso · vt dispilcīa ꝓ disciplina · Et dicitur ab anti quod ē cōtra & thesis positio · quasi cōtraria positio · vel q̄si vniꝰ lrē ꝓ alia positio ·

Metathesis · est trāslatio lrārum in alienū locū · ꝑte nulla tamē ex dictione sublata vt euandre ꝓ euāder · & hoc fit causa necessitatis · Vñ ouidiꝰ · Agnoscēs in me frater mele agre soꝛorem · Nā si dixisset · meleager · non fuisset versus · Dicit̄ aūt metathesis · a metha qͦd est trās & thesis positio · Inde metathesis · i · tranpositio litere · Predicte methaplasmi spēs in his versibus cōtinent̄ · Prothesis apponit caput · auferesis qꝫ recidit · Syncopa de medio tollit · quod epenthesis augꝫ Aufert apocope finē · quē dat pagoge · Quā natuā iubet ꝓducere · sistole curtat · Extasis econtra ꝓducit coꝛripienda · Syneresim facies duo si iungūtur in vnum Dyeresim reddit sillaba facta due · Elipsis necat m · sꝫ vocalem sinalimpha · Methatesis teucre iubet · antithesis canit olli ·

¶ Sequit̄ nunc tractatus de scemate ·

De scemate amō siue allotheca ꝫm doctrinā donati videamus Nam in fine istius quarte ꝑtis videbimus de allotheca ꝫm doctrinam ꝑs · ¶ Scias ergo · ꝙ allotheca · i · aliena positio · dicit̄ scema a donato · Et in scema lexeos & scema dyāceos diuidit̄ ab eodē · Et nota ꝙ methaplasmꝰ ē remediū cōtra barbarismū Sed scema ē remedium contra soloecismū · Scema latine interp̄tatur figura · & est figura ꝫm ysidoꝛū que fit ī verbis vel sentētijs ꝑ varias dictionū formas propter eloquij oꝛnatū · ꝫm donatū due sunt eiꝰ spēs scꝫ scema dyanceos quasi oꝛnatꝰ sentētie · & ꝑtinꝫ ad oꝛatores & rhetoꝛes · scema nāq̄ꝫ figura vel modus loquendi dicitur · Dyanceos vero ḡtus grecꝰ est · & latine sonat sentētie · & de ista nichil ad presens · ¶ Item scema lexeos · i · oꝛnatus verboꝝ vel dictionū · & ꝑtinet ad grāmaticos · Lexeos genitiuus est grecꝰ · & latine sonat dictōis · vnde scema lexeos · i · figura verboꝝ vel dictionis · Huiusmōi aūt ꝫm donatum multa sūt scemata · Tamen ex oībus necessaria fere sunt decemseptem · quorum hec sunt noīa · prolensis · zeuma · yposensis · silensis · anadiplosis · anaphora · epanalensis · epyzensis · paranomasia · scesisonomaton · ꝑanomeon · omoeptoton · omoetelenton · poliptoton · yrmos · polisintheton · dyaliton · vel asintheton ·

Prolensis · est presumptio rerum oꝛdine secutarum · sicut infra plenius dicā cum

agā de allotheca ẜm priſ.

ZEuma·eſt vniꝰ verbi concluſio diuerſis clauſulis apta coniũctio·ẜm donatum. In doctrinali etiam ſic dicitur·Zeuma fit ĩ verbo ſi plurima clauſeris vno·vt himnꝰ chriſte tibi laus tibi gloria detur. De hoc pleniꝰ dicam infra vbi determinabo de allotheca ẜm priſ.

YPozenſis·eſt figura ſuperiori contraria· vbi diuerſa verba ſingulis q̃buſqȝ clauſulis proprie ſubiungunt̃·vt Sic regẽ adijt & regi memorat nomenqȝ genuſqȝ·Dicitur aũt ypozenſis eſſe contraria zeumati·q̃a qđ zeuma facit vno verbo iſta diuerſis peragit·Habet quoqȝ vnũquodqȝ verbũ ſuam clauſulam·vt Regem adijt·regi memorat·Vnde ſcđm quoſdam dicitur ab ypos qđ eſt contra & zeuma·q̃ſi contraria zeumati·vt vult donatꝰ. Beda eñ dicit·ꝙ q̃ndo verba vel ſententie ſingulis q̃buſqȝ clauſulis adiũgun tur·fit ypozenſis·Verba vt·Virtutẽ terribiliũ tuorum dicent·& magnitudinẽ narrabũt·Memoriaȝ abũdantie ſuauitatis tue eructabũt·& iuſticia tua exultabũt·Item illud apoſtoli ad corinth. Siue ꝓphetie euacuabunt̃·ſiue lingue ceſſabũt·ſiue ſcientia deſtruet̃·Sententie vt Si conſiſtant aduerſum me caſtra non timebit cor meũ·Et ſi exurgat adũſum me preliũ in hoc ego ſperabo·Scđm doctrinale vero fit·qñ plura ṽba addunt̃ vni ſuppōito·vt Nos viſitet·nos ornet·nos ſaluet gratia chriſti·Et dicit̃ ẜm hug·ab ypos qđ ē ſub·& zenſis dictio Vnde ypozenſis q̃dam figura vbi ſingulis ſenſibꝰ ꝓpria vnicuiqȝ clauſula eſt·Vel ẜm alios ypozenſ̃ dicit̃ ab ypos qđ eſt ſub·& zenſis iũctura ſiue iunctio·Vnde ypozenſiſ·id eſt·ſubiũctio·q̃a ſubiũgit verbũ vnicuiqȝ clauſule·vt vinũ letificat·ſuperbia inflat·iracũdia inflamat·rapacitas inquietat.

SIlenſis eſt diſſimiliũ clauſularꝫ per vnuȝ verbũ conglutinata conceptio ẜm donatũ·vt Hic illiuſ arma hic currꝰ fuit De hoc pleniꝰ dicam infra vbi agam de allotheca ſecũdum priſtianũ.

ANadyploſis·eſt q̃ndo ab eodẽ quo vnꝰ verſus finit aliꝰ incipit. Vnde dicit donatus. Anadyploſis·eſt congeminatio dictionis ex vltimo loco p̃cedentis verſus & principio ſeq̃ntis·vt Sequit̃ pulcerrimus aſtur·Aſtur equꝰ fidens·Et in pſalmo. Stantes erãt pedes noſtri in atrijs tuis hieruſalẽ· Hieruſalem q̃ edificat̃ vt ciuitas ꝛc·Doctrinale vult·ꝙ fiat qñ vbi finit ſillaba vnius pedis ibideȝ incipit alia·vt Pſallite deo nr̃o pſallite·pſallite regi noſtro pſallite Et dicitur ab ana qđ eſt ſurſũ·& dyploſis qđ eſt duplicatio·q̃ſi ſupioris verſus duplicatio·vel q̃ſi ſurſũ iterum duplicatio Vel dicit̃ ab ana qđ eſt re·& dyplon qđ ē plica·q̃ſi replicatio·quia dictio replicat̃ & eſt ideȝ cũ colore rhetorico q̃ dicit̃ cõduplicatõ

ANafora·eſt repetitõ vel relatio eiuſdem dictõnis ꝑ ꝓ̇ncipia plurium verſuũ·vt Nate mee vires mea magna potentia ſolus·Nate patris ſũmi. Et pſalmꝰ·Dominꝰ illuminatio mea & ſalꝰ mea quem timebo·Dominꝰ ꝓtector vite mee a quo trepidabo·Vel ẜm doctrinale fit qñ diuerſe clauſule continue ab eadẽ incipiũt dictõe·ut chriſtꝰ mũdauit·chriſtꝰ nos purificauit Vel te colo·te laudo·te glorifico·tibi plaudo·Iteȝ Tu dominus·tu vir·tu frater michi eras·Itẽ Vox domini ĩ virtute·vox domini in magnificẽtia·vox dñi confrigentis cedros·Et dicit̃ ab ana qđ eſt ſurſum·& foros qđ eſt ferre·Inde anafora·q̃ſi eiuſdẽ verbi uel dictionis relatio·q̃a qđ ſuꝑ eſt dictum· iterum fert̃·Vel đr ab ana qđ eſt re·& foros ferre q̃ſi relatio. & vocat̃ ĩ coloribꝰ rhetoricis repetitio

EPanalenſis·uel epinalenſis·ē ſermonis in ꝓ̇ncipio uerſus poſiti eiuſdẽ in fine replicatio uel repetitio·Vñ doctrinale·Principio fin̄t facit epinalenſ̃ eũdem·ut Multa ſuꝑ ꝓ̇amo rogitans ſuꝑ hectore multa·Iteȝ Nobis grata ꝓ̇us non ſũt modo cõgrua nobis·Itẽ deus q̇s erit ſimilis tibi·ne taceas neqȝ cõpeſcaris deꝰ·Et paulus·Gaudete in dñõ ſempꝛ iterꝫ dico gaudete·Et iuuenalis. Creſcit amor numi q̃ntuȝ pecunia creſcit·Er dicit̃ ab epy qđ eſt ſuꝑ & ana qđ eſt re·& lenſis qđ eſt ſumptio·Inde epanalẽſis·id eſt·ſupioris dictionis reſũptio·& uocat̃ a tullio conduplicatio· & eſt color rhetoricus.

EPyzenſis·eſt eiuſdeȝ uerbi in eodẽ uerſu ſine aliq̃ dilatione cõgeminatio·ut me me Itẽ conſurge conſurge·Itẽ in euangelio mathei·Hieruſalẽ hieruſalẽ q̃ occidis ꝓphetas·Iteȝ pſamiſ·Viuens uiuẽs ipe confitebit̃ tibi·Itẽ eſaias Conſolamĩ popule meꝰ·Et dicitur ab epy·quod ē iterare·& zenſis quod eſt coniunctio·q̃ſi iterata coniũctio·uel ab epy qđ eſt ſupra·& zenſis·quod eſt duplicatio·Inde epyzenſis·q̃ſi ſuperioris dictionis duplicatio·In hoc aũt differt epyzenſis ab epanalenſi·qꝛ epanalenſis habet multa ṽba in medio· ut Creſcit amor numi quãtuȝ pecunia creſcit·Epyzenſis ṽo nullũ uerbũ habet ĩ medio·ſed ſine mora idẽ repetitur·ut me me aſſũ q̇ feci ĩ me ꝯũtite ferrũ

PAranomaſia·eſt quotienſcũqȝ de nomĩe efficitur aliud nomen·veluti q̃dam denomĩatio·ut terentiꝰ in comedia·Non inceptio eſt amantiũ ſed amentiũ·ẜm donatũ·Vel paranomaſia·eſt ẜm quoſdã quãdo due vel plures dictiones ponunt̃·habentes idẽ principiũ vel eundem finem·ita ꝙ ſignificẽt diuerſa·ut Curia curaruȝ·genitrix nutrix miſerorꝫ·Beda aũt dicit·Paranomaſia·id ē·denoĩatio·dicit̃ quotiens dictio pene ſimilis ponit̃ in ſignificatõne diuerſa·mutata videlicet litera uel ſillaba·ut in pſalmo·xxj·iuxta hebraicã veritatem·In te cõfiſi ſũt & non ſũt cõfuſi· Et paulꝰ·videte malos oparios. videte conciſionẽ Nos eñ circũciſio qui ſpiritu deo ſeruimꝰ·Et đr ſcđȝ hug·a para quod eſt iuxta & noma qđ eſt nomen·Inde hec paranomaſia·id ē·ĩ ſignificatõne diuerſa dictio pene ipa·ut Abire aut obire te conuenit·id ē·exulem fieri aut mori·Item nõ curas vera ſed era·Vel dicit̃ a para quod eſt ad·& noma nom̃ Inde paranomaſia·id eſt·agnomĩatio·qꝛ ſic eſt ibi agnomĩatio. uocat̃ a tullio talis color rhetoricus agnominatio.

SCeſiſonomaton ſcđm bedã·eſt multitudo nominũ ꝯiunctorꝫ diuerſo ſono unaȝ rem ſignificantiũ·ut ĩ eſaia·Ve gẽti peccatrici·populo graui iniq̃tate·ſemini nequã filijs ſceleratis·Et ĩ pſalmo·Peccauimꝰ cũ patribus noſtris·iniuſte egimꝰ iniq̃tatẽ fecimꝰ·Vel ſcđȝ alios ſi dicam·Nubila nix grãdo ꝓcella flumĩa uenti. Et dicit̃ a ſceſis quod ē multitudo. & onamaton quod ē nominũ·Inde ſceſiſonomatõ q̃ſi multitudo noĩm Vel dicitur a ſceſis quod ē multitudo· & onoma· quod ē nomẽ·& theſis·quod eſt poſitõ·q̃ſi poſitio nominum ĩſimul poſitorum.

PAranomeon·eſt cuȝ ab eiſdẽ lr̃is multa inchoant uerba uel finiuntur·ut O tite

tute tāte tibi tanta tyrāne tulisti· ut talis sit ordo·
O tite tante tyrāne tulisti tute· id ē· tuipe tanta ti
bi· Item Machina multa minac̄ maxīa muris. Item
in psalmo· Benediximus vobis de domo dn̄i deus
dn̄s· Item scd̄m similitudinem serpentis sicut aspi:
dis surde zc̄. Item vitat vim virgo virilem· Et dr
a para qd̄ ē cōiūctio ul' ad· & onomeon· qd̄ est sil'e
quasi assimilatio vel coniūctio similiū· Et scias· ꝙ
hoc scemate raro vtendum est· ne eiusdem lrē assi:
dua repetitio fastidium generet·

OMoeptoton· est cū ī similes casus exeūt
verba diuersa Sicut apud enniū inuenic̄
Merentes flentes lacrimātes & miserā
tes· scd̄m donatuꝫ· Vel scd̄m bedam· Omoeptotō
est cum diuersis casibus variatur oratio· vt apl'us
dicit ad romanos· Quoniā ex ipso & per ipm̄ & ī
ipso sūt omnia· ipsi gloria in secula· Et in psalmo·
Niue dealbabūnc̄ in selmon montem domini· mō
tem vberem· Mons coagulat⁹· mons pinguis· vt
quid suspicamī montes vberes· Mons in quo be
neplacituꝫ est deo habitare ī eo· Et dicic̄ ab omos
qd̄ est vnum vel simile· & ptotos quod est casus· q̄
si vniformitas vel similitudo casuū. Vel dicic̄ ab
omoe· quod est simile· & ptotos· qd̄ est casuale· In
de omoeptoton. id est· oratio vel dictio similiū ca
sualiū· Vel ꝺm hug· omos quod est vnū· componi
tur cū ptotos qd̄ est casus· Et dicic̄ omoeptoton.
cuꝫ plura nomina per vnū casum denotantur· vt
Sed neqꝫ currentem· sed nec cognoscit eūtem· Tol
lentemqꝫ manū saxū in mare mouentem· Vel scd̄m
hug· Omoptoton· vel omoeptoton. est cum vno
modo plura verba sumunc̄· vt cū abiit abscessit e
uasit erupit. Itē cantate exultate & psallite.

OMoeteleton· est cum simili modo dictio
nes plurime finiunc̄· vt Eos reduci ꝙ̄ re
linqui deuehi ꝙ̄ deseri malui· Et fit pro
prie in verbis· vt Abiit abscessit· euasit· erupit· ut
vult ysidor⁹· Inter omoeptoton & omoetelenton
ꝺm quosdam hoc distat· qꝛ omoeptoton ē quotiēs
in similes casus verba diuersa exeūt· vt merētes zc̄
Omnes em̄ illi casus acti sunt· Omoetelenton vō
dicic̄ qn̄do plurima verba vnam habēt & similem
clausulā· vt Reduci ꝙ̄ relinq̄ & cetera· Alii dicūt·
ꝙ fit cum duo versus vel due clausule medietates
versuū in fine similiter terminanc̄· vt sūt vers⁹ leo
nini & caudati & cōcathenati· Beda vero dicit· ꝙ
omoetelenton est quotiēs media & postrema vs⁹
siue sententie simili sillaba finiunc̄· vt in ecclesiaste
Meli⁹ est videre qd̄ cupias ꝙ̄ desiderare qd̄ nescias
Itē meli⁹ a sapiēte corripi ꝙ̄ stultoꝝ adulatōe de
cipi· Hac figura sepe poete & oratores vtuntur·
Poete hoc modo· Peruia diuisi patuerunt cerula
pōti· Oratores vero ita· Beat⁹ iob deo soli & sibi
cognit⁹ in tranq̄llitate ad nostrā noticiam pducen
dus tact⁹ est verbere· vt odorem suaꝝ viriū tanto
largi⁹ spgeret· q̄nto more aromatū meli⁹ ex incen
sione fragraret· Quo scemate ipē q̄ hoc dixit bea
tus papa gregori⁹ sepissime vsus fuisse reperitur
Et dicic̄ omoetelenton ab omoe· quod est similiū·
& telenton· quod est finis. q̄si consimiliū finis· Nā
telos grece latine finis vel termin⁹ dicic̄· Vel ꝺm
quosdam dicic̄ omoelentos· & tūc dicic̄ ab omos
qd̄ est vnū· & lentos qd̄ ē finis· q̄si hn̄s vnū fineꝫ

POliptoton· est multitudo casuuꝫ varie
tate distincta· vt Litora litorib⁹ cōtra
ria fluctib⁹ vndas Et scias ꝙ poliptotō
grece· latine dicic̄ multitudo casuum· vbi scꝫ multi
casus ponunc̄· sꝫ diuersi· vt in pdicto exemplo· Li
tora litorib⁹ zc̄· Ecce litora ē acts casus· & litori
bus dts· Et ꝺm hug· componitur a polis· quod est
pluralitas· & ptotos casus· Inde poliptoton· q̄si
pluralitas casuū· cū scꝫ diuersis casib⁹ sententia va
riatur· vt apud persiū· Ex nichilo nichil in nichilū
nil pōsse reuerti· Et vocac̄ in rhetorica traductio
q̄dam color rhetoric⁹·

YRimos· est series oratōis vel cōstructio
tenorem suū vsqꝫ ad vltimū seruans· vt
apud virgiliū In principio celū ac terras
camposqꝫ liq̄ntes· Lucentēqꝫ globū lune titaniaqꝫ
astra· Spirit⁹ int⁹ alit· ꝺm donatū· Beda vero dic̄
Yrmos· i· cōueniētia· dicic̄ qn̄ series orationis teno
rem suū vsqꝫ ad vltimū seruat· nulla videlicet alia
causa vel psona mutata· ut in psalmo· Deus ī noīe
tuo saluū me fac zc̄· vsqꝫ dū ait· Et non ꝓposuerunt
deū ante conspectū suū· Orat eī ꝓpheta vt auxilio
domini saluatoris ab hostiū insecutione liberetur.
Et scias. ꝙ yrmos est longa constructōis suspen
sio· vt apud autores sepe inuenic̄· Et dicic̄ yrmos
q̄si syrmos. a syren quod ē tractus· Nam vt dicit
hug· a syren quod est tract⁹· dicic̄ hoc syrma syri
natis· id ē· cauda vestis feminaꝝ· Syrma etiā dici
tur longa series orationis tenorem suū vsqꝫ ad vl
timū seruans· Scd̄m aūt hug· yrmos est sententia
continuate orationis tenorem suū vsqꝫ ad vltimuꝫ
seruans. Yrmos interptac̄ suspensio. Et differt yri
nos ab ypbaton· qꝛ yrmos ordinem seruat· ypbatō
turbat· & ideo yrinos continec̄ sub scemate· ypba
ton vero sub tropo.

POlisintheton. est multis annexa coniun
ctionib⁹ dictio· vt mater paterqꝫ nepos
qꝫ. Itē in psalmo· Domin⁹ conseruet euꝫ
& viuificet eū & beatū faciet eum ī terra· & nō tra
dat eū ī aīam inimicoꝝ eius Et dicic̄ a polis quod
est pluralitas· & sin. quod est con· & thesis· quod
est positio· q̄si habens plures positiones· i· coniun
ctiones· Vel dicic̄ a polis quod ē pluralitas· & sin
theton cōpositio· scꝫ q̄ndo plures ꝙ̄ due orationes
coniūgunc̄ ī vnā· q̄si plus ꝙ̄ sinthetō· vt dicit hug·
& est contrariū dyaliton

DYaliton· vel asintheton· est cōtraria poli
sinthetō· & fit ꝺm donatū q̄ndo sine cō
iunctionibus pūctatim ꝓferunc̄ dictio
nes· vt ite· ferte citi flamas· date tela· īpellite remos
Item Iubilate deo oīs terra· psalmū dicite nomīi
ei⁹· date gloriā laudi ei⁹· dicite deo zc̄· & ī himno·
Quē terra pontus ethera colunt adorāt pdicant·
Et dicic̄ a dya· quod ē dis· & lis diuisio· q̄si disso
lutio orationū· vt Ferro fame peste peristi· Et dici
tur dyaliton cōtraria polisintheton· qꝛ sicut illa
plures habet coniūctiones· ita ista n̄ habꝫ aliquaꝫ
Et vt dic̄ hug· Dya cōponic̄ cum lisis quod est so
lutio· Et dicic̄ dyalitos uel dyaliton· quasi dissolu
tio· scꝫ plurium orationum sine cōiunctione ꝓlata
rum· quādo videlicꝫ una oratio p subtractionem
cōiunctionū diuidic̄ ī plures species ꝙ̄ in duas· Si
uero diuidac̄ tātum ī duas· dicitur figura illa asin
theton ꝺm hug· Donat⁹ non facit differentiā īter
dyaliton· & asintheton· Et habet hec figura tres
formas· quoniā asintheton siquidē aut eq̄lia· aut
similia· aut ꝯtraria disiūgit· sic polisintheton· aut
contraria aut similia aut equalia coniungit·

ASintheton· idē est quod dyaliton secun
dū donatū· Et dicic̄ ab a. quod ē sine· &
sin qd̄ ē con· & thesis positō uel ꝯiūctō

.i.sine cōiunctione. & dicitur in coloribus rheto
ricis articulus. Hug. vero dicit. sintheton compo
nitur cum a. & dicitur asintheton quando scꝫ vna
oratio diuiditur in duas.

Sintheton. vt dicit hug. dicit̄ a sin quod
est con & thesis quod est positio. Inde
hec sintheton quedam figura. quādo scꝫ
due orationes iungunt̄ in vnam.

ANthiteton. ponitur ab ysidoro in libro e
thimologiarū. & non a donato. Et scd̄m
eum fit vbi contraria contrarijs compo
nunt̄. & sententie pulcritudinem reddūt. vt illud
Frigida pugnabant calidis. humentia siccis. mol
lia cum duris. sine pondere habentia ponḋ. Et di
citur ab anti qḋ contra. & theton qḋ est positio. q̄
si contraria positio. Vnde a tullio appellatur hec fi
gura contrarium. Doctrinale vero vbi agit de co
loribus rhetoricis dicit. Verba ꝑ antitheton respō
dent vltima primis. Sunt daniel noe iob castꝰ rhe
torqꝫ maritꝰ. Vide in anthiteta.

ANtitheta scd̄m grecismū fit. q̄ndo ꝑma
sentētia contrariat̄ alteri. Vt in primis
duobus versibꝰ boetij. Carmina q̄ quon
dam studio florente pegi. Flebilis heu mestos co
gor inire modos. Et appellat̄ a quibusdam antithe
sis. Est aūt anthitheta contraria positio. vel locu
tio. Et dicit̄ ab anti. qḋ est contra. & thesis quod
est positio. scilicꝫ vbi contraria contrarijs opponū
tur. quasi contraria sententie oppositio. Papias ve
ro dicit. Antitheton vbi cōtraria cōtrarijs oppo
nunt̄. & pulcritudinē sentētie reddunt. vt Frigi
da pugnabāt calidis. humētia siccis. Antitheta gre
ce cōtraposita latine. vt contra malum bonū. Per
infamiā & bonam famā. oppositiones sūt. quasi cō
tra thetam lrām. Vnde vt patuit papias manifeste
distinguit inter antitheton & antithetā. Hec etiā
dicitur sindyasmos.

YPalage ponitur ab ysidoro sub scemate
ꝫ in l doctrinali qḋ in coloribus rhetori
cis. Et fit ꝫm ysidorum. quotiēs ꝑ cōtra
rium verba intelligunt̄. vt date classibus ventos.
cū econtrario classes ventis & non ventos classi
bus demus. Item ꝑflauit fistola buccas. Item ī hie
remia. Mittamꝰ lignum in panē eius. id ē. panē in
ligno. hoc est christū in crucē. Et dicit̄ ab ypa. qḋ
est mutatio. & logos quod est sermo. q̄si mutatio
sermonis. Vel dicit̄ ab ypos. qḋ est sub. & aleon.
quod est alienū. & logos qḋ est sermo. quasi aliena
tus sermo. & reducit̄ ad methaphorā reciprocam.
& fit causa metri. vel ornatus. De hoc etiam infra
dicam vbi determinabo de antiptosi. Ypalage vo
scd̄m huguicionē est cōuersio casuū vl' cōstructio
num. vel quādoqꝫ totius sentētie. Hec de scema
te & eiꝰ speciebꝰ dicta sūt. Amō ḋ tropo videāꝰ.

¶ Sequit̄ nūc vltra de tropis.

TRopus. est dictio translata a
ꝓpria significatione ad ꝓpriam
similitudinē ornatus necessita
tis ue causa. Tropos grece. la
tine modus locutionis interꝑ
tat̄. & dicit̄ tropos conuersio
quia talis modus loquēdi con
uertit sigficationes & oratōes. & ꝓpter hº differt
ab alijs figuris. Methaplasmꝰ em̄ respōdet barba
rismo qui est viciū dictionis. Scema soloecismo. q̄
est vicium oratōis. Sed tropus improprietatē sen
tentie est excusans ¶ Et notandū. ꝙ in tropo tria
sunt cōsideranda. scꝫ res trāslata. & res ad quā fit
translatio. & similitudo eaꝝ. ut cū ponit̄ agnꝰ ꝓ
homine. Vt em̄ dicit aristoteles in. vj. thopicorum
Omēs em̄ trāsferentes ꝫm aliquā similitudinē trās
ferunt. ¶ Et scias. ꝙ ut dicit augustinus in li. de
ciui. dei. xx. Locutiones tropice ꝓphetis & ꝓpheti
co more miscentur. ut ad intellectum spiritualem
intentio sobria cuꝫ quodā sancto ac salubri labore
ꝑueniat. Pigricia vero corꝑalis. vel inerudite atqꝫ
inexercitate tarditas mentis contenta lrē suꝑficie
nichil putat interius requirendū. & ut vult ysido
rus ethymologiaꝝ primo. Oīm tropoꝝ nomīa dif
ficillimum ē annotare. Sed ex oībus donatus tre
decim vsui tradenda cōscripsit. ¶ Sciendū tamen
ꝙ allegoria diuiditur in septē spēs. Yꝑbaton ī qui
qꝫ. Omoensis vero in tres. & sic sunt vigintiocto
species. scꝫ methaphora. cathacresis. methalēsis. me
thonomia. antonomasia. epytherō. sinodoche. ono
matopeya. pifrasis. Yperbaton cuius quinqꝫ sunt
species. scꝫ hysterologia. vl' hysteronproceron. ana
strophe. ꝑenthesis. themesis. sincresis Item yꝑbole
Item allegoria. cuius septeꝫ sunt spēs. scꝫ yronia.
antifrasis. enigma. carientismos. paroemia. sarcos
mos. antismos. Itē omoensis. cuius spēs sunt tres
scꝫ ycon. ꝑabola. ꝑadigma. De p̄dictis per ordinē
videamꝰ.

MEthaphora. est rerum verborumqꝫ tran
slatio. Et ut dicit ysidorus. loquens
de methaphoris. He atqꝫ alie tropice lo
cutiones ad ea que ītelligenda sunt. ꝓpterea figura
tis amictibus obtegunt̄. ut sensū legētis exerceāt
& ne nuda atqꝫ ī ꝓmptu pōita vilescāt. Hec aūt fit
quattuor modis. scꝫ ab aīali ad aīmale. ut Thiphī
aurigam celeres fecere carme. Hic nāqꝫ trāslatō fit
inter duo aīalia. scꝫ inter aurigam & gubernatorē
Thiphis eī gubernator fuerat nauis algi. Auriga
vero ꝓprie ḋr quilibet regens currū. Fecit itaqꝫ trā
slatōem inter duo aīalia dum aurigaꝫ posuit ꝓ gu
bernatore. Nā ut donatus subdit Et auriga & gu
bernator aīam habent. Itē ꝫm bedam fit hic primꝰ
modus cum dicit̄. Quare fremuerūt gētes. & Do
minus q̄ eripuit me de maibus leonis. & de maibus
vrsi. & Si sumpsero pēnas meas ante lucē. Nam
& hoīes & bestie & volucres aīaꝫ habēt. Ab inaīa
li ad inaīale. ut Pelagus tenuere rates. Nā & pela
gus & rates aīam non habent. In hoc aūt facta ē
trāslatio. qꝛ cum pelagus ꝓprie retinere & circun
dare rates siue naues intelligat̄. nunc rates ipm̄ pe
lagus tenere dicunt̄. Itē cum dicitur Aperi portas
tuas libane. & Qui ꝑambulāt semitas maris. Trā
slatio em̄ est a ciuitate ad montē. & a terra ad ma
re. quoꝝ nullū aīam habet. Ab aīali ad iaīale. ut
Exiccatus ē vertex carmeli. hoīes em̄ & nō mōtes
verticē habent. Itē Athlantis cinctū assidue nubi
bus atris. Pinifeꝝ caput vento quassat̄ & ymbri.
Nā ut hoīes aīales sunt. ita mons non habet aīam
cui mēbra homīs ascribunt̄. Caput em̄ humerus &
hmōi mēbra homīs sunt. Virgiliꝰ aūt hic transtu
lit a re aīali ad iaīale caput. id est ab hoīe ad mōtē
Ab inaīali ad aīale. ut Auferā a vobis cor lapideū
Non em̄ lapis. sed homo ꝓprie cor & aīam habet.
Hic tropꝰ scd̄m bedā & ad deum fit multifarie. ut
Sub vmbra alaꝝ tuaꝝ ꝓtege me. A feris. ut Domi
nus de syon rugiet. A mēbris humanis. ut Quis
mensus est pugillo aquas. & celos palmo ponde
rauit. Ab hoīe interiori. ut ibi Inueni dauid filiuꝫ
yesse virū scd̄m cor meū. A motibꝰ humane mētis

ut Tunc loquetᷓ ad eos in ira sua · & Penitet me fecisse hoīem · & Zelatus sũ syon zelo magno · Et multa huiusmodi · A rebus insensibilibus · vt ecce ego stridebo super vos · sicut stridet plaustrum onustum feno · Qui videlicet tropus in cõmuni locutione vsitatissimus est · vt cũ dicitꝰ Fluctuare segetes . gemmare vites · floridam iuuentutem Scire etiam debemꝰ vt dicit donatus esse methaphoras · alias reciprocas · alias ptis vniꝰ · vt Naues volant . segetes fluctuant · vel vites gemmant · Hoc aũt dicit · quia videlicet quedam methaphore sũt cõmunes · vt Thiphim aurigam celeres fecere carine . Vel naues volant · quia quemadmodum ĩ naui auriga dici potest · ita in curru cõmuniter gubernator · vel Naues volãt · qꝫ sicut dici potest . Naues volant · ita cõmuniter dici potest · aues natãt · Quedam vero non sũt cõmunes siue reciproce · sꝫ vnius partis · vt si dicam · Verticem montis . non enim potest pro vertice dici cacumen hoīs sicut dixit · Verticem montis · vel vites gemmant · non em̃ potest dici . gemme vitent · vel Segetes fluctuant · nõ em̃ in vicem potest dici . Vnde segetant · Ysidorꝰ etiã dicit ꝙ methaphora · aut partis vniꝰ ē · vt fluctuaᵗ segetes · non em̃ potest dici · segetare fluctꝰ . Aut antistropha · id est · reciproca · vt Remigiũ alarum Nam & ale nauiũ · & alarũ remigia dicuntur Hoc etiaꝫ dicit huguicio · Et dicitur methaphora a metha qd̓ est trans · vel de vel iuxta · & foros · quod ē ferre · Inde hec methaphora . id est · similitudo vel alicuius rei vel verbi vsurpata trãslatio · Vnde & a tullio tropus iste vocatur translatio · Et vt dicᵗ augustinꝰ · In methaphoricis locutõnibus sensus literalis est · & nõ quem faciunt verba · sed ꝓpter quem verba fiunt · Item scias · ꝙ natura vnius cuiuscũqꝫ rei ex diuersitate componitᵗ · Et ideo in sacro eloquio per rem quãlibet licite diuersa figurantᵗ · sicut plenius dicam in qnta pte in leo ·

Cathacresis est vsurpatio alieni nominis cũ propriũ deest · vt cum parricidam dicimus q̄ occidit fratrem · Et piscinam q̄ pisces non habet · Hec enim nisi extrinsecꝰ sumerẽt suũ vocabulum non haberent · vt dicit donatꝰ · Beda vero sic dicit · Cathacresis . est abusio nominis aut verbi ad signandam rem q̄ propria appellatõne deficit · vt Ponas veteres vectes in quattuor ãgulis mense p singulos pedes · & sextũ saguꝫ in frõte tecti duplices · & ibi · Confringet cornua arcuũ & labium calicis & rapandi labij · Hec a methaphora differt · eo ꝙ illa vocabulũ habẽti largitᵗ aliud · hec quia non habet propriũ · alieno vtitᵗ Pedes quippe & frons & labiũ & cornua hominũ tantũ sunt & animantiũ · non etiam rerũ insensibilium · q̄ nomina si prefatis rebus non imposuisset scriptura qd ꝓprium his diceret non haberet · Ad hunc tropum pertinet qd̓ scriptũ est · Est aũt hierosolimis ꝓbatica piscina · a piscibꝰ enim vocabulũ accepit aqua q̄ nequaquã ꝓpter pisces · sed ad lauandas vt asserũt hostias collecta est · Vnde & ꝓbatice cognomẽ sortita est · Et dicitᵗ cathacresis a catha · qd̓ est ab · & cresis qd̓ est vsus · quasi abusio nominis · Hec figura excusat acirologiam · & hic tropꝰ vocatur a tullio abusio ·

Methalensis · est dictio gradatim pgens ad id qd̓ ostendit · & ab eo quod p̄cedit id qd̓ sequitur insinuãs · vt labores fructuũ tuorum manducabis · Labores em̃ posuit pro his que laborando acquirũt homĩes · scd̓m bedaꝫ . Vel methalensis est distinctio gradatim pergens ad id quod ostendit · scꝫ de causa euenire ad causatũ per multa media · vt Post aliquot mea regna vidẽs mirabar aristas · Hic enim gradatim pgit dictio vl̓ distinctio ad id quod ostendit · quia p aristas segetes p segetes estates · p estates ãnos intelligẽ debemꝰ Ergo post aliquot aristas · post aliquot ãnos virgilius intelligi voluit · Qꝫ igitur fit per multa media differt a methaphora · que licet ꝓcedat ab aĩali ad aĩatũ · vel ecõuerso · facit tñ hoc sine medio · Excusat aũt hec figura acirologiam & cacephatõ Et dicitᵗ a metha · quod est trans · & lensis · qd̓ est sumptio · quasi transsumptio . quia significatum vnius transsumitᵗ ad significatuꝫ alterius · Vel dicitᵗ a metha quod est ad . & lensis quod est sumptio · Inde methalensis · quasi assumptio · quia vnuꝫ post aliud assumitᵗ · & vocatur a tullio gradatio ·

Methonomia · ē veluti quedam transnõiatio · Huius multe sunt species · aut enim continens ponitᵗ ꝓ contẽto · vt Theatra plaudunt effundite ydrias · id est · vinũ vl̓ aquam que est in ydrijs · Item prata mugiũt · id est · boues qui sunt in prato · vel · hierusalem que occidis prophetas · vel Nunc pateras libate ioui · id est . vinũ contentum in pateris · id ē · in vasis illis · Aut cõtẽtum pro continẽte · vt Dimitte arcã ire & aspicies vt habetur in p̓mo regũ · Non em̃ (vt dicit beda) arca · sed plaustrum quo cõtinebatᵗ arca vel boues ire poterant · Item vina coronãt · id est · ciphos implent vsqꝫ ad sũmum vino · Aut inuẽtor pro inuento · vt Sine cerere & libero venus friget · exemplũ est terentij in comedia · Ceres ſm poetas dꝛ fuisse dea & iuentrix frumẽti · & liber inuentor vini . Per istos ergo inuentores signantᵗ inuentiones siue inuenta · Per venerem intelligitᵗ concubitꝰ · vt sit sẽsus · Sine cerere & libero friget venꝰ · id est · sine pane & vino deficit voluptas · Item · Vulcãꝰ mittit sagittas · id est · ignis · Aut econuerso · ĩuentum pro ĩuentore · vt vinum precamur · id est · liberꝝ vini inuentorem · Item ꝓ efficiente effectus . ut frigus pigrum · id ē efficiens pigriciam . & Timor pallidus · id est · faciens pallorẽ · Aut ecõuerso effectus pro efficiẽte · ut Spumantia frena · id ē · equꝰ · Fit etiaꝫ cum materia ponitᵗ pro materiato · vt accinctꝰ ferro · id est · gladio · Vel consequẽs ꝓ antecedẽte · vt Pallet . id est · timet · Et dꝛ a metha · qd̓ est de · & onoma · qd̓ est nomĩatio · vel nomen · quasi denominatio · quia unum ꝓ alio noĩatur . Vnde & hic tropꝰ a tullio uocatᵗ denomĩatio · Vel dicitur a metha · qd̓ est trans · & onoma nomẽ · quasi transpositõ noĩs · Hug · eĩ dicit sic · Methonomia cõponitur a metha p̄positione greca · quod est trans · & onoma nomẽ . & dicitᵗ hec methonomia methonomie quedã figura · scꝫ transformatõ ab una sĩgficatõe ad aliam · & fit multis mõis · Cũ ꝯtinens ponitur ꝓ ꝯtento · vel ecõuerso . Vel cum inuẽtor pro inuẽto uel ecõuerso . Vel cum efficiẽs ꝓ effectu · uel ecõuerso Vel cũ possessor ꝓ possessione · uel ecõuerso · Vel cum materia ꝓ materiato . uel ecõuerso Vel cũ id qd̓ fit ponitur ꝓ eo ꝓ quo fit . uel econuerso

Anthonomasia · est significatio uice ꝓprij noĩs posita ex accidẽtibus · videlicꝫ pro p̓priã sĩgficans psonaꝫ . Et fit tripliciter · Ab aĩmo · ut magnanimus · i · eneas · Supbus · i · dyabolus ul̓ dyabolicꝰ · Vel ut dicᵗ beda · Ab aĩmo · ut nunquid tu pcussisti supbum · A corpe · ut Spuriꝰ altitudĩs sex cubitoꝝ & palmo · Ab elatõe autem

aĩmi dyabolꝰ· A q̃ntitate corpis significatᷣ· golyas
gigas· Extrinsecus· vt infelix puer· id est· troylus
Et hoc fit pluribus modis· Nam scd̃m bedam in
plures species diuiditur. Fit enim vel a genere· vt
Nunquid omĩbus vobis dabit filius ysai agros· i·
nobilis dauid· Vel a loco· vt auctor secte nazareo
rum· id est· paulus· Vel ab actu· vt Qui tradidit
illum dedit eis signum· scilicet iudas scarioth· Vel
ab euentu· ut Discipulus quem diligebat hiesus·
id est· iohannes· Per hunc tropũ ipse dominꝰ hie
sus christus aliquando designatur a genere· vt O=
sanna filio dauid· A loco· Qui sedes super cheru=
bin maĩfestaẽ· Ab actu· vt Peccaui· quid faciã tibi
o custos hominum· Fit ergo anthonomasia· cum
commune alicui appropriatur· vt per apostolũ. pau
lum· Per prophetam dauid· Per virginem· mariã·
Per vrbem· romam intelligamus· Vnde ẜm hugui
cionem· Anthonomasia est quando illud nomẽ qd̓
est commune pluribus appropriatur alicui· In do=
ctrinali sic dicitur· Anthonomasia solet excellentia
dici· Si nomen proprium taceas ponẽs generale·
Et dr̓ ab anti· quod est contra & noma qd̓ est no=
men· & thesis quod est positio· quasi contraria &
impropria positio nomĩs pro nomĩe· Vel dicitᷣ ab
anti quod est pre· & onoma quod est nomĩatio· q̃
si precellens nominatio· Vel dicitur ab anti· qd̓ est
contra· & onoma qd̓ est nomen· & vsi· quod ẽ eq̃le
quasi contra eq̃litatem noĩs

EPytheton· est preposita dictio proprio
nomĩ· scd̃m donatum· Fit em̃ epytheton
cũm adiectiuũ nomĩ proprio supponitᷣ·
vt Dilectus deo & homĩbus moyses· & Misera=
tor & misericors dominꝰ· & Iustus loth oppressꝰ·
Fit autem tribus modis epytheton· Ab aĩmo. sicᷣ
Sapiẽs plato· A corpe· sicut· Magnus gygas· Ex=
trinsecus· sicut diues heros· Et hec que exteriꝰ su
mũtur diuiduntᷣ in plures species· Descendũt em̃
a loco· ab actu· ab euentu· Grecismꝰ plane dicit Si
proprie ꝓprium dicas epytheton hic est· vt albus
cignꝰ· coruꝰ niger· nox humida· Vl̓ q̃ndo proprie
tas intelligitᷣ in substantiuo. vt dauid fidelis· deus
iustus· fames pallida· virtꝰ vera· Et ita adiectiuũ
proprie adijcitur substãtiuo· In doctrinali sic dr̓·
Fiat epytheton si dicas tristia bella· Et dr̓ ab epy
quod ẽ supra· & theton vel thesis· quod ẽ positio
quasi propria adiectiui suppoĩtio· Et differt ab an
thonomasia· quia anthonomasia pro vice nominis
ponitur· vt vrbs pro roma· apostolus pro paulo·
Epytheton nunq̃ est sine nomine· vide etiam in qũ
ta parte ĩ suo loco·

SYnodoche· ẽ significatio pleni intellectꝰ
capax· cum plus minus ue pronunciat·
Aut em̃ totũ a pte ostendit· vt Verbuꝫ
caro factum ẽ· & eramꝰ in naui vniuerse aĩme cen
tumseptuagitasex· Hic em̃ minꝰ dicẽs plꝰ sigficat
aut econtra a toto ptem· vt ꝓpter parasceuen iu
deorum· qꝛ iuxta erat in monumentũ posuerũt illũ
& tulerunt dominũ meum· & nescio vbi posuerũt
eum· dñm dicit· cũ solũ dñi corpꝰ quereret· Plus
em̃ dicens minus significat· Quod tractans grego
rius dicit in omelia· Notanduꝫ iuxta historiam· ꝙ
mulier non ait· tulerũt corpus domini mei· sed tu
lerunt dominũ meũ· Vsus nanqꝫ sacri eloquij ẽ vt
aut aliq̃ndo ex parte totum· aliq̃ndo v̓o ex toto p
tem significet· Ex parte em̃ totũ significatᷣ· sicut d̓
iacob filijs scriptum est· Quia descendit iacob in e
gypto ĩ aĩabus septuagita· Neqꝫ em̃ sine corpibꝰ
aĩme descendebãt· sed p solam aĩam totꝰ homo sigᷣ
ficatur· qꝛ ex parte totũ exprimitᷣ· Et solũ domini
cũ corpꝰ in monumento iacuerat· & maria non do
minũ· sed sublatũ corpꝰ dñi querebat· videlicꝫ ex
toto designãs ptem· Hug̓· vero dicit· ꝙ sinodoche
est quedã figura· cuꝫ quod ptis ẽ attribuitᷣ toti· &
econuerso· Et ẽ etiam q̇dam color rhetoricꝰ. & ap
pellatur apud latinos intellectio· Et ẽ intellectio
totius p ptem· vel ptis per totum· vel vnius p plu
ra· vel pluriũ per vnuꝫ cognitio· Et dr̓ synodoche
a sin· qd̓ est con· & odoche· quod est captio· vel ex
pectatio. qꝛ p intellectum ptis capitᷣ & expectatᷣ
intellectus totius· & econuerso· Meminisse aũt de
bemꝰ (vt dicit donatus) cũ fit a pte totum ab insi
gniori pte faciendum est· De synodoche etiam in
fra dicam cum agam de allotheca in capitulo de
sinthesi·

ONomatopeya· est nomẽ de sono factum
vel fictum· ut stridor porte· Coruus a
crocitando· Et silr̓ ter ꝓprietates aĩmaliũ
vt Rugitus leonis· & balatꝰ ouis· Tintinabulum
a tintin· ¶ Et notandũ· ꝙ nomẽ fictũ aliquãdo ẽ
nomen ipsiꝰ soni· ut tinitus· qui ẽ nomen sonitus
auris· Aliq̃n ẽ nomen habentium sonũ· vt taratan
tara· Et dr̓ ab onoma· qd̓ ẽ nomen· & thesis qd̓ est
positio· & poio· qd̓ ẽ fingo· quasi positio ficti noĩs
Et accipitᷣ hic nomen large ꝓ qualibet pte orĩtio
nis· Et scias· ꝙ onomathopeya aliquãdo ita lar
ge sumitᷣ ꝙ etiaꝫ comphẽdit verbi ꝯfirmatõeꝫ siue
tropũ qui dicitur remathopeya· ẜm hug̓· vide ple
niꝰ de hoc suo loco ĩfra in q̃nta pte·

PErifrasis· est circũlocutõ q̃ fit dupliciter
aut ornãde rei causa· scꝫ pulcre ꝓlõgãdo
materiam· Vnde virgiliꝰ· Et iam prima
nouo spgebat lumĩe terras· Titani croceũ linquẽs
aurora cubile· Quasi dicat· Iam lucebat aut dies
ortus erat· Item paulꝰ ad corinth· Scimus· ꝙ si ter
restris domꝰ nostra huiꝰ habitatõnis dissoluatur
qꝛ edificatõnem ex deo habemꝰ domuꝫ non manu
factam eternã in celis· Aut causa vitãde feditatis
vt Placitũ diugis petit eiꝰ ĩfusus gremio. Itẽ ad ro
manos ait aplꝰs· Femĩe eoꝝ mutauerũt naturaleꝫ
vsum ĩ euꝫ vsum q̇ ẽ contra naturã· Similiter aũt
& masculi ĩ masculos turpitudinẽ opantes ꝛc̃· Itẽ
Iste soluit tributũ veneris· Quotiens igitᷣ honestã
rem honestiorẽ p circũlocutionẽ facere volumus
pifrasis dr̓· ut auras uitales carpit· i· uiuit· Similitᷣ
cũ turpem rẽ p circũlocutionem uerboꝝ honesta
mus pifrasis est ut patuit· Vnde ĩ doctrinali dicitᷣ
Perifrasis circũloquiũ de iure uocatᷣ. Cum uerbis
curas attollere rem tibi gratã. Aut ĩ re turpi uerb̓
non turpibꝰ uti. Et ut dicit hug̓· Peri qd̓ est circũ
cõponitᷣ cũ frasis· qd̓ est locutio· Inde perifrasis·
id est· circũlocutio· cũ una res pluribꝰ uerbis sigᷣfi
catᷣ & describitᷣ· & in rhetorica iste modus loq̃ndi
dr̓ circũlocutio ¶ Et scias· ꝙ pifrasis q̃ fit ĩ oratio
ne differt ab anthonomasia & epytheton que fiũt
ĩ dictione· Item hec oblique ordinãtᷣ ad laudem ul̓
uituperiũ· illa uero directe·

YPerbaton est q̇dam transcensio uerboꝝ
ordinem turbans· Cuiꝰ q̇nqꝫ sũt species
scilicet ysterologia· uel ysteronproteron
anastrophe· parẽthesis· themesis· sincresis· Et dicitᷣ
ab yper quod est supra· & baton· quo est materia·
quasi transcendens loquendi materiam· & excusat
pleonasmon· Vel secundum huguicionem dicitur
uel componitur ab yper quod est super· & batin·

quod est grad⁹·et inde hec yperbaton·id est ·lon
ga & supergrediens constructionis·vel sententie
trāscēsio scilicꝫ cū verbū aut sētētia ordīe ꝯmutatˀ

YSterologia·vel ysteronproteron·est sen
tentie cū verbis ordo mutatus·vt. Tor
rere parant flamis & frāgere saxo· Qȯ
sic intelligas· Ysterologia·est mutat⁹ ordo sentē
tie cum verbis · vt in predicto exemplo· Torrere
parant ꝛc̄·Primo em̄ solet in mola frangi triticum
& postea torreri·id est·flamis coqui·Ergo & sē
sus & verba confundūtur·Itē virġ·Moriamur et
in arma ruamus·Item·Nutrit & peperit · Item &
vomit & potat·Item psalmus·Hic accipiet bene
dictionem a domino.& misericordiam a deo salu
tari suo·Nam vt dicit beda.Prius domin⁹ miserā
do iustificat impium·& sic benedicendo ornat iu
stum·Dicitˀ autem ysterologia·ab yster quod est
vltimus·& logos quod est sermo·quasi sermo vl
timus·scilicet p̄posterus.Vel dˀr ab ysteron quod ē
post & logos quod est sermo·Inde ysterologia·i·
p̄poster⁹ sermo.Sed ysteronproteron dicitur ab
ysteron·qȯ est ordo·& proteron·quod est p̄poste
ratio·quasi ordo p̄posterus·Vel dicitur ab yster·
quod est vltimus·& prothos quod est primū·qua
si pro vltimo primū·& ꝓ primo vltimum.
Ysteronproterō·est sentētia ordine mutata·scilicꝫ
conuersio recte sententie·Ysteron em̄ interp̄tatur
videre·ꝓteron cōuersio·ut dicit huġ·vide ī yste
rologia·

ANastrophe·est verborūꝫ tm̄
ordo preposterus·vt Italiam contra·ꝓ
contra ytaliam·Quotienscūqꝫ sensu in
tegro permanente verba tantum mutantur·Ana
strophe dicitur.vt Italiam cōtra·Debuit em̄ dici·
Contra ytaliam·eo ꝙ prepositio semꝑ debet p̄po
ni·Similiter & in iob·Quā obrem ego dep̄cabor
dominū·pro ob quā rem·Vnde doctrinale·Dictio
si subsit cum sit precedere digna·Fiet anastropha
sic surgit mare litora contra Et dicitˀ ab ana·quod
est sursum·& strophos·quod est cōuersio·quasi re
cti ordinis conuersio·Vel ab ana·qȯ est re·& stro
phos quod est missio·quasi retro missio·quia qȯ
deberet p̄poni retro mittitur.Vel dicitˀ ab ana·qȯ
est re·& strophos qȯ ē cōuersio·Inde anastrophe
id est·retro conuersio·vide in suo loco.

PArenthesis·est interposita ratiocinatio
diuerse sentētie·vt eneas(neqꝫ enim pa
trius cōsistere mentē Passus amor)rapi
dum ad naues p̄mittit achatē·Scd̄m donatū·quo
tiens sententia incohatur·eiqꝫ interponitˀ quelibet
ratiocinatio parenthesis ē·vt in p̄dicto exemplo·
Debuit em̄ dicere·Eneas rapidum achatē p̄mittit
ad naues·& sic demū subiūgere·Neqꝫ ei patri⁹ a
mor passus est cōsistere mentem·Item apostol⁹ ad
galathas·Cum vidissent gratiā que data ē michi
(qui ei operatus est petro in apostolatu·opatus ē
& michi) inter gentes·iacob⁹ cephas & iohannes
dexteras dederunt michi & barnabe societatis·Vl'
parēthesis·ē sentētie interpositio·qua ex medio re
mota integer sermo ꝑdurat·vt Dij ceptis(Nā nos
mutastis & illas)aspirate meis·Et dicitur a para
quod est inter·& thesis quod est positio·quasi in
terpositio·

THemesis·ē vni⁹ ꝯpōiti aut
simplicis vbi sectio·vna dictōe vl' pluri
bus interiectis·ut. Septem subiecta
trioni.Hoc compositum nomen septentrioni·di
uiditur & interponitˀ vna dictio·scꝫ subiecta·vt
Septē subiecta trioni·ꝓ eo qȯ ē·Subiecta septen
trioni·Vn̄ doctrinale.Dat themesis binas in ꝑtes
dictio secta·Est boree regio septē subiecta trioni
Itē Saxo cere ꝯminuit brum·ꝓ cerebrū.Et diuiditˀ
hoc simplex verbū·scꝫ cerebrum & dictio vna in
terponitur·scꝫ cōminuit·Itē Masili portabāt iuue
nes ad litora tanas·Hic simplex verbū diuiditˀ·scꝫ
masilitanas·i·de masilia ꝑplus·q̄ ē vrbs gallica diui
ditur·& plures dictiones interponuntˀ·scꝫ porta
bant iuuenes ad litora·Hec tropi species vt dicit
beda·nō facile in scripturis sanctis q̄ ex hebreo vl'
greco sermone translate sunt potest inueniri.& ē
huiusmodi·Hiero q̄ genuit solimis dauitica pro
les·Hoc ē hierosolimis·Et dˀr themesis a themos·
quod ē diuisio vel sectio·Diuiditur em̄ siue seca
tur vna dictio ab alia per ea que interponuntur.
Vel dˀr a teneo tenes & hec memeris·quod ē diuisio
quasi tenens diuisionem.

SYncresis·ē yperbaton ex omī parte ꝯfu
sus·ut Tris nothus arreptas ī saxa latē
tia torquet·Saxa vocant ytali.medijsqꝫ
in fluctibus aras·Est em̄ ordo·Tris·scꝫ naues ar
reptas·nothus·i·ventus in saxa torquet·que saxa
in medijs fluctibus latentia ytali vocant aras·ꝫm
donatum·Itē nos virtute lauat qui labē criminis
ornat·Et ē ordo·Ille qui lauat labem crimīs ornat
nos virtute·Et dicitur a sin quod ē con·& cresis·
quod ē fusio·quasi cōfusio·Vel dicitur a sin·quod
ē con·& chaos confusio·Ibi em̄ ordo sententie ver
borumqꝫ simul cōfunditur et quia fit ī ꝑmutatōe
ordinis duarum dictionum·& vtraqꝫ excusat cace
phaton·

YPerbole·ē dictio fidem exce
dens augēdi minuēdi ue causa·Augēdi
vt iste ē niue candidior·aquilis velocior
leonib⁹ fortior·Minuēdi ue·vt Terrebit te sonit⁹
folij volantis·& Denigrata ē suꝑ carbones facies
eorum·& Iste ē tardior testudine·Vnde doctrina
le·Transcensus veri manifestus yperbole fiet·Et
dicitur ab yper·quod ē sup̄·& bole·quod ē senten
tia·vel fides quasi supra sententiā·vel fidem·& ex
cusat tapinosim·Hic trop⁹ vocatur a tullio super
latio.& contrariatˀ huic tropo litote dˀ q̄ īfra dicā

ALlegoria·ē trop⁹ quo signatur aliud ꝙ̄
dicitur·vt Est iam tēpus equum fuman
tium soluere colla·Virgilius em̄ cum de
hoc diceret·non vere dicebat soluenda fore colla e
quorum·sed carmē finiendum significabat·Item ī
euangelio iohānis·iiij·Leuate oculos vestros &
videte regiones·quia albe sunt iam ad messē·Hoc
ē intelligite·quia populi iam pati sunt ad credendū
Et vocatur hic tropus a tullio ꝑmutatio·Et dicitˀ
ab alleon quod ē alienum·& logos quod ē sermo
vel gore·quod est dicere·Vn̄ allegoria·i·alienilo
quium cum aliud sonat & aliud ītelligitur·p̄cipue
oppositum·& ideo allegoria differt a metaphora·
vbi licet aliud·non tm̄ signatur oppositum·De hoc
require infra in quīta ꝑte ī suo loco·Itē infra post
antismos·Huius multe sunt species ex quibus emi
minēt septē·scꝫ yronia.antifrasis·enigma·carientis
mos·paroemia·sarcosmos·antismos

YRonia ē tropus ꝑ cōtrariūꝫ qȯ conatur
ostendēs·id ē·trop⁹ ostēdens id ꝑ cōtra
rium qȯ conatˀ·i·vult·vt ī libro regum
Clamate voce maiori de⁹ ei baal forsitā loquitˀ ul'
ī diuersorio ē·aut dormit vt excitetˀ Hanc nisi ġui
tas ꝓnūciatōis īnuerit ꝯfiteri videbitˀ qȯ negat cō
tēdit·ꝫm donatū Hug·eni dicˀ·Yronia ē sententia
ꝓnūciatōi ꝯtrariū hn̄s intellectū·scꝫ sic·Laudans

vt vitupare intelligat᷑ Et dr̄ ab yron qd̄ ē cōtrariū
& onoma nomē· qr facit᷑ pnunciatōez ɔtrariā intel
lectui· Vel dr̄ ab yron qd̄ ē eleuatio· Debet em̄ fie
ri cū quadā eleuatōe vocis· Vn̄ a tullio vocat᷑ ex=
clamatio· & scd̄m quosdaʒ qn̄cūqʒ eisdē verbis ali
quid & negare possum⁹ & cōfirmare· yronia dici
potest· & differt ab antifrasi· ut in antifrasis dicā·
ANtifrasis· est vni⁹ verbi yronia· ut Bel=
lum· hoc ē· mīme bonū· Luc⁹ qr n̄ luceat
Parca· qr mīme parcat· Manes quasi mi
tes· cū sint terribiles De istis grecismus dicit· Lu
cus & officium bellū libitinaqʒ parca· Ista per anti
frasim dicunt᷑ noīa quiqʒ· Beda dicit· ꝙ hic antifra
sis est· Amice ad quid venisti· Scd̄m huguitōʒ vo
antifrasis est sermo ecōtrario intelligend⁹· Et dici
tur ab anti· qd̄ est contra· & frasis qd̄ ē locutō· vt
Lucus· qr luce caret. Et differt ab yronia· qr yro=
nia pnunciatōe sola etiam indicat qd̄ vult ītelligi·
vt cū dr̄· homī male agēti· Quod bonū est facis Sʒ
antifrasis non voce pnunciātis signat cōtrariū ·sʒ
tantū verbis suis quoꝝ origo contraria ē· Doctri
nale dicit· Antifrasis sermo signās cōtraria dicto·
ENigma· est obscura sentētia p occultā si=
militudinē rerū. vt Mater me genuit· ea
dem mox gignit᷑ ex me· Cū signat aquā ī
glaciē cōcrescere· & eādē rursus efflue᷑· Vn̄ doctri
nale· Patrē pgenies occidit matris in aluo· Mater
me genuit eadē mox gignit᷑ ex me· Quā mr̄ genuit·
generauit filia matrē· Itē de ɔmedēte exiuit cib⁹· &
de forti dulcedo· Signat ex ore leonis fauū mellis
extractū· vel Pēne colūbe deargētate· & posterio
ra dorsi ei⁹ in specie auri· Cū significʒ eloquia scri=
pture spūalis diuino lumīe plena· Sensū em̄ eius ī
teriorē maiore celestis sapiētie gratia refulgentem
vel certe vitā sancte ecclesie pn̄tem virtutū pēnis
gaudentē· futurā aūt que in celis ē· eterna cum do
mino claritate fruiturā· Et dicit᷑ ab e· quod est ex=
tra· & nigmos quod est liquidum · quasi extra liq
dum· id est· extra intelligibilitateʒ· Vel dicit᷑ ab en
quod est in· & nigma· quod est ymago· Inde enig
ma· i· sentētia ī ymagīe· hᵒ ē ī obscuritate posita·
Et differt ḃm ysidoꝝ ab allegoria· qr allegoria sub
re alia aliud sigficat· & sic est gemina· Enigma vo
tantū sensum habet obscuꝝ p quasdam ymagines
obumbratum· Papias vero dicit· Enigma questio
obscura que difficile intelligit᷑ nisi apiat᷑· Vide in
quinta pte in suo loco·
CAriētismos· ē trop⁹ quo dure dicta gra
tius siue mitius pferunt᷑. vt cū ītērogā
tib⁹ nobis an aliqs nos q̄sierit· rn̄det᷑ bo
na fortuna· Ex quo dat᷑ ītelligi nemīnē nos q̄sisse·
Itē· Nōne pro rachel seruiui tibi quare imposuisti
michi lyā· vno ei leuissimo impositōnis verbo iniu
riam quā patiebat᷑· g̃uissimā rē tēperāti⁹ loq̄ns sig
ficauit· Itē de filio sacerdotis dr̄· Iste ē de gn̄e aarō
vel cōsobrinus fratris clerici· Et dr̄ a caris· quod ē
gratia· & mos moris· quasi gratiosus mos· Vel dr̄
ab ātos· qd̄ ē flos· & mos· i· virtus· Inde antismos
id est· tropus floride & vrbane virtutis·
PAroemia· est accōmodatū rebus tēpori
busqʒ pūbiū· Reb⁹· vt Adūsus stimulū
calcitra· i· supbis resiste· Tēporib⁹ vt lu
pus ē in fabula· i· tace· Fert᷑ quoqʒ ꝙ homo si a lu
po p̄us videat᷑ amittit loquelā· Vn̄ Lupus est ī fa
bula, dicit᷑ cum aliqs ī media locutione tacet· & ut
dicūt aliq naturales· Lup⁹ ē aīal venenosū & infi
cit aerem· Aer vero infectus veniens ad hominem

ipsius arterias ingredit᷑· vn̄ loquelā aufert· Sʒ si ho
mo p̄us videt lupum naturaliter cōfortat᷑· & ideo
non inficit᷑. Item ḃm bedam· canis reūsus ad suum
vomitū· & sus lota in volutabro luti· & Num saul
int᷑ pphetas· quoꝝ vno cū quēlibet post actā peni
tentiam ad vicia relabi· altero vero tūc vtimur cū
indoctū quēlibet officiū docēdi assumere· vl᷑ aliud
quid artis quod non didicit sibimet vsurpare vi
derimus· Hic tropus adeo late patet· vt liber salo
monis· quē nos scd̄m hebreos pabolas dicimus· a
pud grecos ex eo nomie accepit paroemiaꝝ· id est
prouerbiorum· Et scd̄m huguicionē para cōponit᷑
cū emū· quod est modulatio· Et dr̄ hic paroemia· i·
rebus vel tpibus accōmodatū puerbiū· Verbigra
tia· Voluit aliqs nocere alicui & lesus est ab eo po
test dici· Aduersus stimulum calces vel calcitras·
Vel pōt dici· Aduersus stimulū calces· dū signat᷑
aduersis resistendū· Similiter quotiens vtimur p
uerbio in tempe cōmodo & apto paroemia ē· Ver
bi gratia· loq̄baris de aliqᵒ talia aliq̄ q̄ sibi displice
rent si audiret· & ille veniēs subito dicis· lup⁹ est
in fabula· Vel dicit᷑ paroemia a para· qd̄ est iuxta·
& omon· qd̄ est deductio· vel modulatio· q̄si iuxta
modulatōeʒ vel deductōem· qr tacet dum narrat·
SArcosmos· est plena odio vel hostilis ir
risio auxiliante modo dicēdi signata· vt
Alios saluos fecit seip̄m nō pōt saluū fa
cere· Si rex isrhael ē descendat nūc de cruce & cre
dimus ei· Item Omēs quos pcusisti gladio mortui
sunt· cū hoc dr̄ alicui qui nemīnē gladio percussit
Huic cōtrariat᷑ antismos· Et dicit᷑ sarcosmos· a sar
cos quod ē caro· & ysmos qd̄ ē diuisio· q̄si carnalis
diuisio· i· hostil᷑· Vel dr̄ a sarcon quod ē corrosio· &
mos moris· q̄si mos corrosiu⁹· Vel dicit᷑ a sarcos·
quod ē caro· & mos moris· q̄si carneus mos· id est
mala & amara irrisio q̄ pūgit vsqʒ ad carnem
ANtismos· ē tropus multiplex numerose
qʒ virtutis· Nā ātismos putat᷑ dictū eē
quod simplicitate carʒ rustica· & faceta
satis vrbanitate expolitū ē. ut Qui bauiū nō odit a
met tua carmīa meui· Atqʒ idē iūgat vulpes & ml᷑
geat hyrcos· Quod exponens ysidorus dicit· Qui
bauiū non odit p pena ei cōtigat ut diligat meuiū
Fuerūt āt meui⁹ & baui⁹ poete pessimi & emuli
virgilij· Qui ergo hos diligit· dic᷑ virg̃· in buccol᷑.
sugillādo faciat q̄ ɔtra naturā sunt· i· iūgat vulpes
ad aratrū & mulgeat hyrcos· Itē antismos ē cū di
citur· Mulier oī sagitte aperiet faretrā. quasi dicat
Omī virge virili aperiet vuluā· Iteʒ· Fili mulieris
vltro viꝝ rapiētis· i· fili meretricis· dixit saul iona
the· Itē apostolus· Vtīnā & abscidātur q̄ uos ɔtur
bant· Et dicit᷑ antismos· ab antos quod est flos &
mos· id est· uirtus uel sentētia· Inde antismos· id ē·
tropus floride & urbane uirtutis uel sentētie· Et
ē antismos ɔtraria figura de sarcosmos· scʒ urbani
tas sine iracūda· ut Qui bauiū non odit ꝛc̄· ut dic᷑
hug᷑ Et scd̄ʒ papiā dicit᷑ astismos Et secūdū hugui
cionē ī uno loco dicit᷑ etiā astismos sil᷑iter· ita ꝙ s
est secūda lrā· In alio loco dicit antismos· ita ꝙ n·
ē secūda lrā· & ml᷑ti hoc dicunt· Astismos ḃm quos
dam debet dici· ita quod s· sit secūda lrā· & ē idem
quod antismos· uide supra immediate in antismos
NOta hic· ꝙ sicut dicit beda· Allegoria a
liquando factis· aliquando uerbis tantū
modo fit aliquando factis simul & uerb᷑
Factis sicut dr̄ ad galath· Quando abraā duos fi
lios habuit vnum de ancilla & unuʒ de libera que

sunt duo testamenta· Verbis autem solummodo ·
vt Egredietur virga de radice yesse· & flos de ra
dice eius ascendet· Quo significatur de stirpe da-
uid per mariam virginem dominum saluatorē fuis
se nasciturum· Aliquando factis simul & verbis
vna eademqꝫ res allegorice significatᷣ· Factis qui
dem· vt Vendiderunt ioseph in egyptū ysmaelitis
triginta argenteis· Verbis vero· vt Appenderunt
mercedē meā trigita argenteis· Itē factis· vt erat
dauid rufus & pulcer aspectu· & vnxit eū samuel
in medio fratrum suoꝝ· Verbis· vt Dilectꝰ meus
cādidꝰ & rubicūdꝰ electus ex milibꝰ· Qḋ vtrūqꝫ
significat mistice mediatorē dei & hominū· decoꝝ
quidē sapiētia & virtute· sꝫ fuisse sāguinis effusio-
ne roseū· eumqꝫ vnctuꝫ a deo patre· & oleo leticie
ꝑ consortibꝰ suis· Itē allegoria verbi sine opibꝰ a-
liquādo historicaꝫ rem· aliqñ tipicā. aliqñ tropolo
gicaꝫ· i· moralē rem· aliqñ anagogē· hoc ē sensū ad
superiora ducentē figurate denunciat· Per allego-
riam nanqꝫ res historica figuratᷣ· cuꝫ factura ꝑmo
rum sex siue septem dierū totidem seculi huiꝰ ꝯpa
tur etatibꝰ Per verbū historia. dū hoc qḋ dicit ia
cob p̄triarcha· Catulus leonis iuda ad p̄dā ascendi
sti fili mi ⁊c̄. De regno aūt victoris dauid aliqḋ ī
telligitᷣ· Per verbū spiritualis de christo siue ecc̄ia
sensus elicitur· cū idē sermo p̄triarche de dñica pas
sione & resurrectōne fideliter accipitur· Allegoria
facti tropologicaꝫ· hoc est moralē ꝑfectionem de
signat· vt Tunica talaris & polimita quā iacob pa
triarcha filio suo ioseph fecit variarum virtutum
grām· quā deꝰ pater vsqꝫ ad terminū vite nostre ī
dui & ꝑcepit & donauit insinuat· Allegoria verbi
eandē moꝝ ꝑfectionem desigt· vt Sint lūbi vestri
p̄cīcti· & lucerne ardētes ī manibꝰ vestris· Et alle
goria facti anagogicū· hoc ē ad supiora ducentem
sensū exprimit· vt Septimꝰ ab adam enoch trāsla
tus de mundo· Sabbatū future beatitudīs q̄ beati
tudo post opa bona seculi huiꝰ qḋ sex etatibus pa
gitur· electis ī fine seruatᷣ figurate designat· Alle
goria verbi· eadem vice celestia gaudia demōstrat·
vt Vbicunqꝫ fuerit corpꝰ illuc cōgregabuntur &
aquile · qꝛ vbi mediator dei & hoīm est corpe· ibi
nimirū & nunc subleuate ad celos aīe· & celebrata
gloria resurrectionis colligunᷣ corpa sanctorum·
Nōnunqꝫ autē in vna eademqꝫ re vel verbo histo
ria· simul & misticus de christo vel ecc̄ia sensus· &
tropologia· & anagoge figuraliter intimatᷣ· vt Tē
plum dñi iuxta historiam domꝰ quā fecit salomon
Iuxta allegoriā corpꝰ dñicum· de quo ait· Soluite
templū hoc & in tribꝰ diebus excitabo illud· Siue
ecclesia eiꝰ· cui dicitᷣ· Templuꝫ eñ dei sanctū ē qḋ
estis vos. Siue per tropologiā quilibet fidelis· q̄bꝰ
dicitᷣ· An nescitis qꝛ corpa vestra templū sunt spi
ritus sancti q̄ ī vobis ē· Per anagogē supne gaudia
māsionis. cui suspirabat qui ait· Beati qui habitāt
in domo tua dñe in secula seculoꝝ laudabūt te· Si
mili modo qḋ dicitur· Lauda hierusalem dñm lau
da deū tuū syon. Qm̄ cōfortauit seras portaꝝ tua
rum benedixit filijs tuis in te· De ciuibus terrene
hierusalē· de ecclesia xp̄i· de aīa quoqꝫ electa· & de
patria celesti· iuxta historiā· iuxta allegoriam· iuxta
tropologiam· iuxta anagogen recte accipi pōt· Iu
xta allegoriā de ecclesia xp̄i dicimꝰ sequētes exem
plum gregorij· qui in moralibꝰ ea q̄ de xp̄o siue ec
clesia ꝑ figuram dicta siue facta interp̄tantur· alle
goriam proprie nuncupare solet·

OMoensis· est minus note rei ꝑ sil'itudinē
eiꝰ q̄ magis ē nota demōstratō· & īterp̄
tatᷣ sil'itudo· Alij dicūt omozensis q̄si rei
vniꝰ noticia· Et dꝛ ab omos quod est vnum· & en
sis quod ē noticia· Huiꝰ sūt tres species· Ycon pa
bola. padigma· id est· ymago· compatio· exemplū
Et scias ꝙ quotiens pro rei note similitudine itel
ligimus rem quā minꝰ notam habemꝰ omoensis ē·
Fit aūt sicᷣ pompeiꝰ testatᷣ· aut a rebꝰ ignotis· aut
a rebꝰ īcognitis· aut a rebꝰ imparibus· Et he sunt
tres species quas annectit donatꝰ·

OMozensis· interp̄tatur sil'itudo ꝑ quā mi
nus note rei ꝑ sil'itudinēꝫ eius q̄ magis ē
nota p̄āditᷣ dmōstratō ꝯm hug· Et ē idē
quod omoensis· de qua immediate sup̄ dictum est

YCon est ꝑsonaꝝ inter se vl' eoꝝ q̄ ꝑsonis
accidūt ꝯpatio· vt Vidiꝰ gloriā eiꝰ glo
riam q̄si vnigeniti a patre· Iteꝫ Neqꝫ nu
bent· neqꝫ nubentᷣ· neqꝫ ducēt vxores· neqꝫ ei vltᷣ
mori poterūt. equales eñ angelis sunt· vt dicit be
da· Hug· vero dicit Ycon yconis fe· ge Et hec yco
nia yconie fe · ge· & hec ycona ne· i· ymago vel si
gnum· Et ē ycon inter se vel eoꝛū que ꝑsonis acci
dunt cōpatio· scꝫ cū figurā rei ex sil'i gñe conamur
exprimere· Et dꝛ ab ycon qḋ ē ymago vel signū·

PArabola· est rerū genere dissimiliū ꝯpa
ratio· vt Simile est regnū celorum g̃no
sinapis· Item Sicut moyses exaltauit ser
pentē in deserto· ita exaltari oportet filium hoīs
Item exijt qui semīat semīare semē suū· Et vt dicit
hug· para· i· iuxta ꝯponitᷣ cum bole· qḋ ē sententia
Inde pabola· id ē· similitudo siue compatio ex dissi
milibꝰ rebꝰ· sicᷣ est cū lucanꝰ ꝯpat cesarem leoni· ñ
ex suo· sed ex alio gñe similitudinē faciens· Et dicitᷣ
pabola quasi iuxta sentētiā· Non eñ ipa ē sentētia
q̄ sonat· sed iuxta sententiā · Vñ pabolicꝰ ca cum·
id ē· similitudinariꝰ ria· riū· vide de hoc ī suo loco

PAradigma· ē ꝓpositio vel enarratio exē
pli hortātis aut deterrētis· Hortātis· vt
Helias homo erat similis nob passibilis
& oratōe orauit vt non plueret sup terram & non
pluit· Iteꝫ ī euangelio· Respicite volatilia celi· quo
niam non serunt. neqꝫ metūt· neqꝫ ꝯgregāt ī orrea
& pater vester celestis pascit ea· Deterrētis· vt In
illa hora q̄ fuerit in tecto & vasa eiꝰ in domo non
descēdat tollere illa· & q̄ ī agro similiter ñ redeat
retro · Memores estote vxoris loth · scd̄m bedam ·
Et vt dicit hug· Paradigma ꝯponitᷣ a para qḋ est
iuxta· & digma· qḋ est dignitas· vel nomē· decus·
laus & gloria · Et dicitur hᵒ padigma gmatis· id ē
ꝓpositio exempli· vel exemplum dicti vel facti ali
cuius ex simili vel dissimili gñe· ꝯueniēs ei quam ꝓ
ponimꝰ rei· vt Tā fortiter perijt apud yponem sci
pio ꝙ vtice catho· Vel padigma scd̄m alios dicitᷣ
a para· quod ē iuxta· & digma sentētia· q̄si iuxta sē
tentiā rei ostēsio· & sic differt ab allegoria· Et qꝛ
omoensis & etiā padigma dꝛ similitudo q̄dā· Ideo
dicᷣ ysidorus agēs de padigmate· ꝙ similitudo fit
tribus modis· Qñqꝫ a pari ad parē· Qñqꝫ a maio
ri ad minus· Qñqꝫ econuerso a minori ad maius·

¶ Hec de scemate & tropis a donato positis dcā
sufficiāt· Nūc de coloribꝰ rhetoricis & de q̄busdā
figuris q̄ nō ponūtᷣ a donato vel p̄s· cū figuris lo
cutionis· sunt tñ in honore in theologia· & possūt
reduci ad scemata vel tropos mixtim videamꝰ Co
lores eñ liciti sūt sermones· & multi colores cōue
niunt cum figuris locutōis·

De coloribus rhetoricis.

COlores autẽ rethorici et figure p̄dicte de quibus hic itendimus sunt sexagintadue. scʒ. Adiũctũ agnominatio. antimetabola. antipofora. antitheta. antitheton. antropospatos aposiopesis. apostrophe. articulus. Braciologia. Catatiposis. climax. cõplexio. ↄcordia. ↄduplicatõ. cõiunctio. contentio. ↄtrariũ. cõuersio. correctio. Diaforosis. diasirtos. diffinitio. dubitatio. Ebasis. emphasis. endiadis. epydiocesis. epylogus. epymone. ethiopeya in suo loco ẽ. embasis. euphonia. euphemismos. exalage. exclamatio. Fantasia. Gradatio. Ypalage. ypofora. Lepos. litote. Occupatio. oliopomenon. omopasia. omophosis. Pizantia. p̄cisio. ꝓfonesis. ꝓsopopeia. ꝓthescosparalange. Ratiotinatio. repetitio. Sñia. sinthesis. somothophcia subiectio. Traductio. trãsitio. tropologia.

ADiunctũ vel adiunctõ est qñ res cõprehendiẽ et nõ iterponitur verbũ. sʒ pri⁹ aut in fine locatur. vt extinguit spẽm siue morb⁹ siue senectus. Itẽ morbo vel senio forme dec⁹ euacuatur.

AGnominatio. fit qñ dictiones plures iungũtur ĩ principio aut ĩ fine sillabe sensu tñ dissimiles. vt Curia curarũ genitrix nutrixqʒ maloꝝ. Inuictis victos inhonestis equat honestos. Hic color cõuenit cum quadã specie scematis que dicitur paranomasia.

ANtimetabola. est mutatio sermonis cũ sñia vt Nõ vt edas viuas. sʒ edas. vt viuere possis. Vñ doctrinale. Cũ verbis vertit antimetabola sensum. Non vt edas viuas. sed edas vt viuere possis. Et đr ab anti quod ẽ cõtra. et meta qđ est trans. et bole quod ẽ sententia. quasi translata cũ ↄtrarietate verboꝝ sñia. & reducitur ad tropũ qui đr metaphora. Vel vt dicit hug. Antimetabola ẽ cõuersio verboꝝ q̃ ordine mutato cõtrariũ efficit sensuʒ. vt Nõ vt edam viuo. sʒ vt viuã edo & declinaẽ hec antimetabola antimetabole. vł hec antimetabole antimetaboles.

ANtipofora. que a grecismo ponitur sub scemate. ẽ respõsio tacite obiectõi facta. vt Nil mihi rescribas attamẽ ipse veni. Et dicitur ab anti qđ est cõtra. et foros quod ẽ fari vł dicere. Inde antiphofora quasi dictio cõtra illud qđ posset obiici. Vñ doctrinale. Respõdẽs ad ea tibi que sunt obiicicda. Das antipoforã cũ nõ tñ obiiciatur. vel dicitur ab anti. et foros quod ẽ ferre. quasi contra ferre obiectioni responsionem.

ANtitheta ẽ quedã figura de qua supra dixi in capitulo de scemate quasi in fine.

ANtitheton est quedã figura de qua sup̄ dictũ ẽ ĩ capło de scemate quasi in fine.

ANtropospatos. est hũana passio. qñ quod est hoĩs attribuitur deo. vt de⁹ irascitur. gaudet. Vñ psalmi. Dñe ne in furore tuo arguas me. neqʒ ĩ ira ꝛc̃. ¶ Et dicitur ab antropos quod ẽ hõ & passis vel patos quod ẽ passio quasi humana passio. Et ponitur ĩ doctrinali inter colores vbi sic dicit. Si que sunt homĩs assignãtur deitati. Antropospatos ẽ sic sepe dei legis irã. Diciẽ etiã antropospatos qñ ecõuerso quod ẽ dei attribuitur homĩ. vt fulmĩare. tonare. ningere. pluẽ.

APosiopesis. est valid⁹ defect⁹ orõnis. vñ Prisc̃. in minori ponit exemplũ terentij in eunucho. Ego ne illã. que illũ. q̃ me. que me nõ. Deest vnicuiqʒ cõstructio plene oratõis. Ego ne illã digner aduẽtu meo. q̃ illũ p̄posuit mihi. que me spreuit. que me nõ suscepit heri. Et dicitur ab apo qđ est defect⁹. & vsios quod ẽ equale siue substantia. et passis quod est passio. quasi equalis defectus vel substãtialis passio. vel a poio is. quod ẽ fingere. quasi fictio equalis defect⁹. Vel secũdũ pap̄. aposiopesis ẽ cũ id quod dicturi videbamur silentio intercipimus. vt quos ergo semotos p̄stat cõponere fluct⁹. suspensa locutio. Et vt dicit alexander. differũt ethiopesis et aposiopesis. quia in ethyopesi certũ est quod subintelligi queat. vt hec secũ. deest enĩ loq̄batur. Sed ĩ aposiopesi mł'tis modis potest fieri suppletio. vt si introibũt ĩ requiem meã. suppleri potest mirũ erit. vł nõ credatur mihi vel aliud huiõi. Et fiunt huiõi defectus in penis et in p̄mijs ĩ theologia. ad notandũ ꝙ pene reproboꝝ et p̄mia bonoꝝ sunt inenarrabilia. Esa. Secretum meũ mihi. secretũ meum mihi. ve mihi.

APostrophe. est ↄuersio locutõis ad aliquẽ p secundã p̄sonã. vt Domini ẽ sal⁹ & sup ꝑpł'm tuũ benedictio tua. & diciẽ ab apos quod ẽ retro. vel aliud et tropos quod ẽ cõuersio q̃si conuersio ad aliud. & cõuenit cum tropologia de qua infra dicetur.

ARticulus est verboꝝ dispositio sine cõiunctione. vt Solus ĩermis. inops ĩglori⁹ vnde redisti. Vel q̃ndo clausule sine cessatõe absqʒ ĩteruallo distĩguunẽ. & iste ẽ color rhetoric⁹ quasi idẽ cũ scemate qđ dicitur asintheton vł dyaliton.

BRaciologia ponitur a grecismo sub scemate. & fit cũ pl'a sub paucis v̓bis cõprehẽdũtur. vt vrit amor paridẽ nuptã rapit armat atridẽ. vltro pugnaẽ. fit machina troia crematur. & dicitur a bracos. quod ẽ breue. & logos. quod ẽ sermo. quasi sermo breuis. vel braciologia ꝯm hug. idẽ ẽ ꝙ breuiloq̃uʒ. id ẽ. breuis dictio. vt venim⁹. vidim⁹. placuit. exẽplũ ẽ papie.

CAtatiposis q̃ poniẽ a grecismo sub scemate. fit quãdo aliq̃d iuxta sui formã describiẽ vel figuraẽ sub noĩe patris vel mr̃is vł alteri⁹ rei. vt caluus. crispus. ventrosus. sophronicus. ferroni⁹. socratẽ d̓scribũt hec oĩa solũ. & diciẽ a cata. qđ ẽ iuxta. et tipus qđ est figura vel forma. q̃si alicui⁹ descriptõ iuxta sui formã vł figurã.

CLimax q̃ poniẽ a grecismo sub scemate. fit cũ de vno verbo in verbis fit gradatio. vt Mars videt hanc. visamqʒ cupit. potiẽqʒ cupita. vł vt dicit pap̄. Climax. gradatio cũ a quo superior sensus terminaẽ. inferior ĩcipit. vt ẽ illud Ex innocẽtia nasciẽ dignitas. ex dignitate honor. ex honore imperiũ. Hanc figurã nõnulli catenã vocant. qđ scema est. & cõuenit hec figura cũ illo colore q̃ đr gradatio. & diciẽ a clima qđ est gradatio

COmplexio. fit ex eo ꝙ eadẽ dictio ĩ principijs plurimũ clausularuʒ repetiẽ. & altera circa finẽ earundẽ. vt benedicite angeli domini dño. benedicite celi domino. ¶ Item q̃s testamentũ vetus trãstulit. hieronimus. Quis triũ linguarũ peritus siue exptus fuit. hieronim⁹. Quis hereses destruxit hieronim⁹. & đr a ↄplector cterisqʒ cõplectiẽ conuersionem & repetitõm. qui sunt duo per se colores.

COncordia ẽ quãdo fines medietati versuũ cõueniunt & cõcordant. vt patet ĩ versib⁹ leonimis. Fac tibi fortunã. festines frangẽ lunam. & cõtra fatũ faciet te cura beatum.

Conduplicatio est geminatio dictionis vel dictionū vel orationis ad laudē vł vituperiū alicui⁹. & nō seruat locū qꝛ fit ī principio vel medio vel fine. vt Tu ne patrē gladio crudelis nate necasti. Tu ne patrē nūqͦ. mors patris mors tua nunqͦ. & cōuenit cū quodā scemate qd̓ dicit᷑ ana diplosis. & etiā cū epanalensi.

Coniunctio vel cōiunctū. est cū due clausule claudunt᷑ sub vno verbo posito ī medio vt Aut etas forme decus atterit aut valitudo. id ē. infirmitas. & cōuenit cum zeumate.

Contentio fit qn̄ cōtrarijs rebus oratio cōficit᷑. vt In luctu rides. īter cōuiuia luges. vrbem rure cupis. laudas bona ruris ī vrbe Mane peto lectū. dimitto v espere tectū

Contrariū. fit exquo animus ex diuersis rebus efficit᷑ certus. vt Qui sibi non parcit qūo mihi vel tibi pcet. Qui sua diuulgat ꝓbra credis ꝙ tua celet. An cedes soli q̄ȝ cū socio supasti. q̄si dicat nō. & ꝯuenit cū scemate qd̓ dᷣ an

Conuersio. est quādo eadē di tithetō. ctio ī fine clausularū repetit᷑. vt Qui vitiū spernis te spnis friuola spernis.

Correctio. ē quādo tollit᷑ qd̓ prius dictū ē & qd̓ magis ydoneum videt᷑ apponitur. vt Sū min⁹ oblitus decoris. quinimo dedecoris. ex quo dicor amās imo verati⁹ amēs. & ꝯuenit hic color cū figura q̄ dᷣ epydiocesis. de q̄ īfra dicā

Dyaforosis. ē dubitatio. vt Eloquar an sileam. & dᷣ a dya quod ē duo & forosis qd̓ ē locutio. Iñ dyaforosis. i. duplex locutio.

Dyasirtos. est figura locutōis in theologia familiaris. quādo aliqua vox vel dictio ad duo trahitur. vt Nequando rapiat vt leo aīam meam. scȝ ille qui est vt leo. vel leo nō rapiat.

Diffinitio. est breuis demōstratio rei ꝑ orationē facta. ꝓprias rei amplectēs ꝓprietates vt Prodigus ē quasi vitio retinēda ꝓfundēs. Largus. q̄ sumptuȝ facit ex ratione libenter. Parcus. qui retinet quidqͦ depostulat usus. Qui retinȝ cupide qd̓ res deposcit auarus. Prodig⁹ ut largo sic distat parcus auaro.

Dubitatio. fit cū aliqs ostēdit dubiū se esse & ignorat quid sit poti⁹ eligendū. ut Tu qs es ignoro. quo te quoqȝ noīe dicā Nescio. si dicā spurcissime nō erit equū. Si scelus appellem minus est. deformior an sis Neqor ignoro nunc hoc mihi. nunc placet illud.

Ebasis. ē euagatio ꝑ̄ter materiā. & dicitur ab e. quod ē extra. & basis quod ē fūdamētum. quasi extra materiā q̄ est fundamentū cum secundū materiā īquirendi sint sermones. vnde doctriale. Extra materiā describēs. uana uagatur Autor. & hanc plures ebasim dixere figuram. Quidā dicūt eubasis. ꝑ eu dyptongon. Et est eubasis bona digressio sic̄ sepe autores faciūt. quādo relicta materia digressionē faciunt. Et dicitur ab eu quod est bonū. & basis quod ē vado siue gradior Inde eubasis. id est. bona digressio

Emphasis. que ponit᷑ a grecismo sub tropo est exꝑ̄ssio loquēdi. & fit cū volentes exprimere aliqd̓ accidēs vtimur noīe substātiuo ꝓ adiectiuo significante illud accidēs ad maiorē exꝑ̄ssionē. vt si ponatur scel⁹ ꝓ scelerato. virtus ꝓ virtuoso. Tobias. Nubere virtuti vtus letatur. Et dᷣ ab en. quod ē in. & phasis locutio. vel exꝑ̄ssio. q̄si expressa locutio. secūdū quosdā. Hug. vero dicit. Emphasis. i. expressio. quasi quedā figura loquēdi. scȝ cū uolum⁹ abundātiā & exꝑ̄ssionē alicui⁹ accidētis ī aliquo notare. solem⁹ illud appellare noīe accedētis. vt Dauus est ipm̄ scel⁹. vnde emphaticus ca. cū. & hinc emphatice aduerbiū. ut emphatice loquit᷑ iste. i. expresse. scȝ tali figura. Et emphatico cas. id est. emphatice loqui. & nota. ꝙ emphaticus quādoqȝ dicitur audax & increpator. quia talium est expresse loqui.

Endiadis que ponit᷑ a grecismo sub scemate est cū duo adiungūtur substātiua & alterū resoluitur in adiectiuū. vt Arma virumqȝ cano. i. armatū uirum. vnde grecis. endiadis fiet resoluto ī mobile fixo. & secūdū doctrīale fit etiaȝ ecōuerso. vt Armatum uirū. id ē. arma et uirū. & ita est duplex endiadis. scȝ disiuncta & cōiuncta. Et dicit᷑ ab en qd̓ est in. & dya quod ē duo. & dis qd̓ ē insepabilis ꝑ̄positio & nota resolutōis. quasi duorū in vnū resolutio. Papias vero dicit. Endiadis est figura cū duo diuersa nomīa ī unā ꝯuenientiā cōiungūtur. ut īpertē & p̄dā. ꝓ impertē prede

Epydiocesis q̄ poītur a grecismo sub scemate. fit cū supradictū in meliorē ꝑtem corrigitur. ut iste est certus amās. imo certior. imo certissim⁹. Et dᷣ ab epy quod est sup̄. & dyan quod est clarū. & scesis quod est cesura. & dicitur correctio in rhetorica.

Epylogus similit᷑ ponit᷑ a grecismo sub scemate. & est supradictorū replicatio. & dicitur ab epy quod ē supra. & logos quod ē sermo. Et ē idē quod reuolutio. Secundū em̄ hug. ab epy & logus. dicitur hic epylog⁹ epylogi. id ē. suꝑlocutio alicui⁹ rei. uel breuis recapitulatio predictorū. & ꝓprie in fine causarum. in medio iudicij uel extrema parte libri. Et inde hoc epylogiū epylogij idē. & epylogo epylogas. id ē. epylogū facere. breuiter p̄dicta recapitulare. & est actiuū.

Epymone. est tropus in theologia. quando dictio repetit᷑ ad maiorē certitudinē vel desiderij expressionē. vt Amen amen dico vobis. & reducit᷑ ad epizensim. & dicit᷑ ab epy qd̓ est supra. & monos vnū. quasi vni⁹ dictōis supra posite repetitio. Vñ grecis. Epimone fit si vox sit crebro repetita. Alij dicūt. ꝙ epimone fit quando dictio nō tota repetit᷑ sed principiū & finis variat᷑ Et hoc ostēdit exemplū doctrinalis. vt expectans expectaui dn̄m. Canēs canebat. Laudās laudabo Et dicitur ab epy quod ē supra. et monon quod ē repetere. quasi superioris repetitio.

Eubasis. est bona digressio. De hoc etiaȝ supra dixi in ebasis. ibi require.

Euphonia. est pulcra locutio vt meridies ꝓ medidies. & secundū quosdā fit dupliciter vel qn̄ litera transponit᷑. vt nobiscū ꝓ cū nobis. Vel scribitur et nō ꝓfertur. vt circūeo circūamicta. ꝓpter malā cōsonoritatem. & dᷣ ab eu. quod est bonū. et phonos quod ē sonus. quasi bona sonoritas vel bon⁹ sonus. Vnde euphonic⁹ ca cū. id ē. bene sonās. et excusat cacephaton. secūdū doctrinale. Cū retices q̄ turpe sonāt euphonia habetur.

Euphemismos. est bona verbi ꝓ verbo mutatio. vt exultabit lingua mea iusticiam tuā. id ē. exultando ꝓnunciabit. & dicitur ab eu quod ē bonū. et phemismos quod est mutatio. quasi bona mutatio. De hoc sic dicit doctrinale. Euphemismos erit ꝓ vbo ponere verbū Exultat domini vocē mea lingua superni.

EXalage.est mutatio quãdo ꝓ numero plurali singularis ponitur.secundũ papiã De hoc etiã dicã infra qñ determiabo de allotheca in capitulo de sinthesi ĩ fine.& dicitur ab ex qḋ est extra.et aleon quod ẽ alienũ.et logus quod est sermo.quasi extraneus & alienus sermo.

EXclamatio est cũ frequenter clamat̃.vt O quãtis.o qbus.o qualib⁊ es viduata.et cõuenit cũ profonesi.de quo dicã infra.

FAntasia.secundũ grecismũ est sub tropo.& interp̃tatur ficta locutio.cũ qḋ ẽ aĩati attribuitur ĩ animato.vt Seges loquit̃ & cõuenit cum somotopeia.vide etiã in suo loco.

GRadatio.fit cũ de p̃cedẽti voce subsequẽs formatur q̃si p gradũ vocũ.vt Quid leui⁊ fumo vel flama.flamẽ.q̃d flamĩe vent⁊.q̃d vento mulier.quid muliere nihil.Et grecismus dic hic.Quãcunq; videt cupit.& quãcũq; cupiuit allicit.allectã vitiat.prodit vitiatã.& conuenit hic color cum figura q̃ dicitur climax.Conuenit etiã cum tropo qui dicitur metalensis.

HIpalage.cõtinet̃ sub scemate.Vñ etiam de ea dixi ĩ capitulo de scemate q̃si ĩ fine.

HYpofora.est obiectio q̃ potest fieri ab aduersario.& dicit̃ ab ypos qḋ est sub.& foros quod ẽ fero.id ẽ.dico.Inde ypofora.id ẽ.subdictio vel obiectio ab aduersario facta.

LEpos interp̃tatur vrbanitas.& fit quãdo vnius vel ad vnũ fit lucutio pluraliter.vt Nostis bone p̃sul.vnde doctrinale.Dicit̃ ethe lepos sermo direct⁊ ad vnum.vtens plurali.velut hic nostis bone presul.

LItote.tes.vel litota.te.vt ait grecism⁊ sub scemate.interpretat̃ minus dicẽs & plus signans.vt nõ nou⁊ imo vetus.iste nõ est insipiens.s; sapiẽs.genus et sp̃es nõ vident̃ simpliciter dici.imo multiplicit̃.Et munera nõ spernas.ꝓ libenter suscipias.vel ecõuerso.cũ plus dicit et minus signat.vt dicit papias.& vt ait doctrinale Fiet sub ea firmando negatio bina.Et sic secundũ eum litote fit cũ due negatões vnã faciunt affirmationẽ.vt sedeo necnõ & scribo.& d̃r a litos.quod est dissolutio.q2 due ptes resoluunt̃ in vnã.et est cõtraria litote cuidã tropo qui dicitur yperbole.

OCcupatio.fit qñ dicimus nos p̃terire aut nescire aut nolle dicẽ.hec q̃ maxime dicim⁊ hoc mõ Quid referã quãtis tua sit maculata iuuent⁊ flagitijs.& grecism⁊ ait.Occupat hic color cũ quid trãsire parabat.nec transit.pretereo cedes periuria furta rapinas.Tedia forte darem si verbis ista referrem.

OLiopomenon.ẽ sub paucis verbis multo⁊ cõprehensio.vt hic.vrit amor paride;.vel hic.Mors mala.mors int⁊.malus actus.mors foris vsus.Tumba.puella.puer.lazar⁊ ista notãt.& dicitur ab olon quod ẽ totũ vel multum & pomenon quod est cõiunctio.quasi multorum breuibus verbis adiectio.

ONomapasia.est attributio ꝓprietatis vni⁊ alteri vt lingua mea meditabit̃ iusticiã tua;.Lingue em̃ ẽ loqui.& cordis meditari.vñ quod est cordis attribuitur lingue.et d̃r ab omos.quod est vnum & pasia.quod est passio.quasi vnitorum passio & attributio.

OMophosis.est expositio ignoti per eque vl' magis ignotũ.vt Quid ẽ palmito.tas.p̃taxo.xas.vel qñ p grecũ expoĩtur latinũ.vt qḋ est hõ antropos.qḋ est currere decli... ab omos quod est simile.& phosis qḋ ẽ expositio q̃si p simile expositio.& reducitur ad omozensim.que est notificãs vnam rem p aliam.

PArisantia est questio cui nõ potest vna voce responderi.vt qua gerem⁊ bellũ.q̃ auxilia nobis pata erunt.q̃s erit qui subuenire velit.cum tam acerbe socios tractauerim⁊.Et vocatur a tullio hec figura interrogatio.

PRecisio.est cũ dictis q̃busdã quod oceptũ est relinquit̃ ĩ audientiũ iudicio.vnde grecis.Cõcipe.cõceptũ cela.p̃cisio fiet.vt te nõ equũ certamẽ ponere mecũ.Nunq̃d ego recolo quod tu fecisti s; dicere nolo.vl' p̃cisio fit cũ aliq̃s verba in anĩo cõcepit & loquẽdo interrumpit.

PRofonesis secundũ grecis.sub scemate est cũ aliquis exclamãdo deũ.leticiã vl' ĩdignationẽ exprimit.vt O deus in quãtis anim⁊ ver sat̃ amantis.& dicit̃ a pros qḋ est ad.et fonos quod ẽ sonus.quasi se habẽs ad sonũ.id ẽ.exclamationẽ.quia hic color dicitur exclamatio.

PRosopopeya.fit qñ inanimatu; loq̃tur ad animatũ.vt Qui modo nasonis fueramus quinq; libelli.vel qñ inanimatũ ad ĩanimatũ.vt terra loquitur fontib⁊ & marib⁊.vel fit tot modis ut metaphora.& dicitur a ꝓsos qḋ est p̃sona.et poio.is.quod ẽ fingo.quasi sermo fact⁊ a ficta p̃sona.vel dicit̃ a ꝓson quod ẽ p̃sona.et poio quod ẽ fingo.quasi fictio noue p̃sone.et reducitur ad methaphorã.cũ fiat quãdoq; q irratiõale loquitur rationali.ut nobis testudo locuta est.& hec figura sepe inuenitur ĩ thelogia.vnde damascenus.Nouit scriptura et ꝓsopopeya.i.p̃sonarũ fictione vti.& ut de ĩanimatis sic̃ de aĩatis loqui.sic illud Mare vidit & fugit.Hug.uero sic dicit.poio cõponitur cũ ꝓsopa quod ẽ p̃sona.& dicitur hec ꝓsopopeya.ie.i.p̃sone cõfictio uel cõfirmatio.ut cũ res ñ loquẽs ĩtroducitur loquẽs.ut ego celũ tego omĩa.& ego terra calco2 ab oĩbus.In doctrinali dicit̃.personãq; nouã formans dat ꝓsopopeyam.

rotheseospalange.fit qñ vna p̃positio ponitur ꝓ alia.vide in suo loco ĩ quinta pte.

RAtiocinatio.fit qñ aliq̃s a seipso q̃rit rationẽ & postea ip̃e dic.vt diues auarus eget.quare.non competit vsus.tangere parta timet.cur.ne minuatur aceruus.

REpetitio.fit ex eo q eadẽ dictio in principio plurium clausularũ repetitur.vt Laudate dñm de celis.laudate eũ ĩ excelsis ꝛc̃.& vide qualiter differunt.repetitio.conuersio.cõplexio.& cõuenit cũ scemate.quod d̃r anophora.

SEntentia ĩ rhetorica.idẽ est quod ꝓuerbiũ cũ p̃ponitur aliquid ad breuitatẽ.alicuius moralis instructõis.& ponitur cõsecutio vt ꝫm grecismũ.Cui satis ẽ quod habet satis illum cõstat habere.Cui nihil est quod habet satis illũ cõstat egere.ergo facit virtus nõ copia sufficiẽtẽ.& nõ pauptas s; mentis hiatus egentẽ.i.auaricia.Similiter hic.Hic liber ẽ qui vitijs nõ ẽ seru⁊.Hug.vero dicit.A sentio tis.dicitur hec sententia sñie.iudiciũ vel litis decisio.uel firma & indubitata responsio.uel animaduẽsio.uel sensus siue intellect⁊.Item sñia quidã colo2 rhetoric⁊ dicitur.sc; breuis oratio aliquid moralitatis generalit̃ compr̃hendẽs.vt Obsequiũ amicos.vitas odiũ parit.et a sẽtẽtia dicitur sentẽtiosus sa.sum.sentẽtijs plenus.et cõparatur.& ꝫm gregoriũ Sñia simpliciter dicta in

bona parte accipitur · & ut dicit Ysido · Sententia
est deter mīata acceptio alteri9 ptis cōtradictōis ·
Sineptesis. secūdū doctrinale fit dupliciter
Vno mō · est accidētis mutatio ꝑcipue nūi
in numerū · vt vnica facta fuit mulier que
sunt modo multe. sed iste mod9 nō ē multū ī vsu ·
Alio mō est mutatio de scda ꝑsona ad terciam · vt
Nobis ꝑce deus nostros lauet ille reat9 · vñ vsus ·
Dicuntur bine species sineptesis esse · Et differt
hic modus a tropologia · quia ibi fit transit9 econ
uerso de tercia ꝑsona ad secundam · vt dñi est sal9
& sup ꝑplm tuū benedictio tua · & dicit a sin qd ē
con · & thesis positio · quasi simul positio ·

Somotopeya · ponit a grecismo sub tropo ·
& cōuenit cū fantasia · et est somotopeya ·
cū res in corporea ītroducitur ad loquēdū
vt cum dr deus vl angelus loq · & dicit a soma qd
est corpus · & poio qd est fingo · Inde somotopeya
id ē · figmentū corpis · vel dicitur a soma qd est cor
pus · & thesis quod ē positio · et poio · is · quasi ficti
nois positio · Subiectio ī suo loco est ī quinta pte ·

Traductio · fit cum aliquod nomē ꝑ suos ca
sus variatur · & cōuenit cū quodā scemate
quod appellat poliptoton · vñ grecis · Misce
ꝑ casus vocē traductio fiet · vt Si nihil in vita io-
cundius est tibi vita · Indecorē vitā pages vtute
relicta · vel etiā fit in cōsonantia · vt Cur illam cu-
ras que multas dat tibi curas ·

Transitio · est color ꝑ quē cōtinuamus dicta
dicēdis · vt Audistis qlem se ꝓbuit iste pa
renti · Nunc qualis ipe fuit parens audite
vicissim · Item Dicto de noie dicendū ē de ūbo · vl
fit qñ breuit ondītur dcm & postea qd sit dicēdū ·

Tropologia secundū grecis. sub scemate · est
conuersio ad aliquē ꝑ secundā ꝑsonam · vt
Dñi est salus & sup ꝑplm tuū benedictio
tua · & dicit a tropos qd est cōuersio · et logos · qd
est sermo · qsi sermonis prius habiti cōuersio · et est
eadē cū apostropha · Hug. eñ dicit · ꝙ tropologia
est excusatio vel sensus spiritualis vl moralis & fi
guratiua intelligētia vel locutio · vel emēdatio vite
Et inde tropologicus · ca · cū · & tropologice aduer
bium · & tropologico cas · & tropologizo zas · tro-
pologice loqui · Pap · aūt sic dicit · tropologia mo-
ralis instructio · ad instructionē & correptionem
moꝝ siue aptis siue figuratis sermonibus ꝓlata ·
Amodo de allotheca · put ē figura cōstructōis se
cundū qd de ea determīat prisc. videam9 · Posset
hic cōpetenter dici de septē regulis ciconij · & de
speciebus distinctōis · scz comate · colo · periodo · sz
post allothecā de eis dicemus ·

Allotheca · est īproprietas cōstructōnis ex
eo ꝙ dictōes ī ea posite cōstruunt ī diuer
sitate accidentiū · vt ego sortes lego · vl re
cipiunt aliā cōstructibilitatez ꝙ habeāt a natura ·
vt sortes est albus pedē · & dicit ab allon quod est
alienū · & thesis qd est positio · vel theca inde allo
theca · id ē · aliena et diuersa positio accidētis vel ac
cidentiū · quod scema dicit a donato · & ī lexeos et
in dianeos diuidit ab eodē. ¶ Hic nota ꝙ figura
est licentiosa īproprietas vsu autoritate vel cōmo
ditate ꝓlata · & sm hoc aliquādo ē tolerabilis &
extendēda · aliqñ tolerabilis & nō extēdēda · Tole
rabilis et extendenda est illa q̄ plus habet ratōnis
ꝙ vicij · qr vsu & cōmoditate ꝓbat · sicut euocatō
& cōceptio · Tolerabilis vero et nō extendēda · est
illa q̄ habet plus vicij ꝙ ratōis · que tm auctorita

te probatur sicut antiptosis & paragoge · ¶ Spe
cies allothece secundū prisc · sunt quinqz · scz ꝓlen
sis · silensis · zeuma · sinthesis · & antiptosis · De sin-
gulis per ordinem videamus ·

Prolensis · est ꝓsumptio rerū explicandaruz
ordine secutarū · vt aquile volauerūt. hec
ab oriente · illa vero ab occidēte · & dicitur
a pro qd est pre · & lensis quod est sumptio · inde
ꝓlensis qsi ꝓsumptio · ¶ Species prolensis vt vult
prisc · in primo mio · sunt tres · Prima que habet fi
eri ꝑ solos rectos · de qua talis dat regula · Cum
fit diuisio ꝑ solos rectos ꝓponend9 est ntūs plu-
ralis cū verbo · & diuidētia debēt sequi sine verbo
tum singulariter tū pluralit · vt hoīes sunt · hic bo
nus ille malus · vel homīes sunt hij boni illi mali ·
Ex ꝓdictis patet ꝙ hec ē īcongrua diuisio · Oculi
alter dexter · alter sinister · vel Hoīes hic est bon9
ille mal9 · nisi forte excuset ꝑ antiptosim · ita ꝙ ille
ntūs ꝓcedens ponat ꝓ gtō · qm diuidentia nō ꝓce
dunt verbū a quo ille nominatiu9 regat · & respe-
ctu cuius fiat diuisio · cū oīs diuisio habeat fieri re
spectu verbi · vl adtributi · Scda diuisio habet fieri
ꝑ rectos et obliquos · cui9 regula talis est · Quoti
ens fit diuisio ꝑ rectos & obliquos · anteponēdus
est genitiu9 pluralis vel singularis nois collectiui
sine verbo · & postea debēt seq diuidentia cū ūbo
tam singulariter ꝙ pluraliter · vt hominū hic ē bo
nus ille malus · vel hoīm · hi sunt boni illi mali · vel
Romane gētis · alij sunt fortes alij debiles · Tercia
diuisio habet fieri ꝑ singulos obliquos · & tūc debz
ꝓponi obliquus cū ꝑticipio cōstruct9 intrāsitiue
& diuidentia respectu illius subsequi ꝑ obliquū ·
vt Aquilarū volantiū · hui9 ab oriente · illius ab oc
cidente similis ē celeritas · & potest fieri per obli
quos casus · vt aqlis uolantibus · huic relinquit ori
ens · illi occidēs · Aquilas volantes · hāc dimisit ori
ens · illā occidens · Aqlis volantibus · hac gaudet
oriēs · ista occidēs. Potest tñ diuisum sumi ꝑ geni
tiuū & diuidentia ꝑ alios obliquos · vt Aquilaruz
volantiū · huic relinquit oriens · illi occidēs · & ī ab
latiuo similiter ¶ Sed querit · quā īproprietatem
operetur ꝓlensis · Ad hoc dicūt qdam ꝙ ordinē ꝓpo
sterū · qr illi noīatiui postponunt suo ūbo · scz hec
vel illa · cū dicit · Aquile volauerūt · hec ob oriente
illa ab occidēte · Sed eadē ratōe hic ē ꝓlensis mecū
tecū · secum · cū poti9 sit ibi anastrophe · ¶ Ad hoc
dicimus · ꝙ ibi est multiplex figura · cū dicit · aquile
volauerūt · hec ab oriente · illa ab occidēte · Nam ex
eo ꝙ noīatiui singularis nūi respiciūt plurale · ē ibi
allotheca numeroꝝ · ex eo ꝙ ꝓposterant suo verbo
est ibi anastrophe · qr tñ sunt ibi tres attributōes ·
vna pluralis · & due singulares ibi ē zeuma · sz ꝑpt
modū diuidēdi est ibi ꝓlensis · Vnde nō credim9
ꝙ ꝓlensis ꝑ se sumpta sit figura cōstructōis · sed
quia de facili nō cōtingit ī sermone sine figura con
structōis · Ideo ponit a prisciano inter species al-
lothece · Quidā tamē dicūt · ꝙ inquātū dissimilia
reddunt verbo mediante diuisione · est ibi figura
cōstructionis · sed īquantū est ibi facultas quedā
venuste iterꝑtatōis de toto ad ꝑtes · ita ꝙ partes
diuidentes postponant · cū naturalit sint priores ·
Est eñ ibi figura locutōis · & hec fit quādoqz ipli-
cite · vt alter in alteri9 iactantes lumīa vultus · Itē
Vana locuti sunt · vnusquisqz ad ꝓximū suū · Quā
doqz explicite · vt in supradicto exēplo · aqle vola
uerūt rc · Nota ꝙ si cōiunctio interponat non
bene dicit · vt aquile volauerunt · hec ab oriente · &

illa ab occidēte· quia determinatōes que secuntur
ꝑtim suppositū & ꝑtim appositū nō sunt copulabi
les alicui voci· ¶ Querit̄ etiā de hoc quod dicit
prisc̄·i mino· ꝙ qui nō ponat̄ in cōstructionibus
diuisiuis.qꝛ cōueniēt̄ dicitur· Hoim qui legūt· hic
est.sortes ille plato. Ad hoc dico ꝙ qui nō ponit̄
in locutōibus diuisiuis·ita ꝙ sit alterū diuidentiū
hac de causa qꝛ dictio diuidēs venit ī locutōe pro
pte diuisi· Sed hoc relatiū q·refert totū suppositū
sui antecedētis· Itē queritur de hoc ꝙ dicit prisc̄
quādo fit diuisio ꝑ rectos & obliquos anteponen
dus est genitiuus pluralis vel gtūs singl'aris nois
collectiui· qꝛ aristoteles talē ponit diuisionē· quā
titatis·aliud cōtinuū· aliud discretū ·nec tn̄ iste ge
nitiuꝰ q̄ntitatis ē gtūs pl'alis.nec gtūs singularis
nois collectiui· ¶ Ad hoc dico ꝙ talis diuisio est
inconueniens scd̄m p̄sci·excusat̄ tn̄ more phi talis
diuisio· qꝛ aristoteles ibidē intendit diuidere quāti
tatē· ſm ꝙ est vniu̇sale genus reꝝ nō coartatū ad
numerū vel ad genus· Et ideo visus ē diuidentibꝰ
in neutro genere· qꝛ magis aptū erat tali diuisioni·
Querit̄ etiā de hoc ꝙ dicit prisc̄·qn̄ fit diuisio ꝑ so
los obliquos necesse est vti ꝑticipio & transitōem
facere· Contra· cōuenienter dicit̄ aq̄larū que volāt
huiꝰ ab oriēte illius ab occidēte similis ē celeritas
Et ī tali diuisione nō est ꝑticipiū· ¶ Ad hoc dicūt
quidā· ꝙ necesse est vti ꝑticipio.id ē· vtile· qꝛ diui
sio semꝑ debet fieri respectu alicuiꝰ attributi· nō
tamē semꝑ est ibi ꝑticipiū· vt in p̄dicto exemplo·
Nos vero dicimus ꝙ semꝑ necesse est vti ꝑticipio
vel suppletione illiꝰ ꝓpter vehementē intransitōeꝫ·
q̄ est inter ipm̄ & diuisum·respectu cuiꝰ diuidētia
subsecunt̄· si tn̄ fiat diuisio aliquādo·ita ꝙ non sit
ibi ꝑticipium. vel suppletio illiꝰ· vt Duoꝝ hoim·
vnū videt sortes·aliū videt plato. Dico ꝙ· vl'erit
ibi eclipsis ꝑticipij· vel erit simplex partitio· nō di
diuisio nomināda· ¶ Item querit̄ an diuisio possit
fieri ꝑ vocatiuū· Dico ꝙ nō· qm̄ vocatiuꝰ nullū re
cipit attributū respectu cuius possit fieri diuisio·
sed ꝑfectam per se facit orationem·

Nota hic· ꝙ noīatiuus qui apponit̄ verbo
substātiuo nō tenet̄ cōcordare cū v̇bo sub
stantiuo ī nūo nec ī ꝑsona· qꝛ nō supponit
ei· Vnde bene dicit̄· Sū homo·sum hoies· Vn̄ luca
nus Cesar erat oīa· Veruntamē aliq̄n cōcordat cū
sequēti & nō p̄cedēti ꝑ ꝯplensim vel anastrophen.
eo ꝙ intelligit̄ ante· vt Rixe amantiū reintegratio
est amoris· Et ouidiꝰ· vestes quas geritis sordida
lana fuit· Et ꝓpheta· Testimoīa tua meditatio mea
est· & arma vnꝰ gladius est· & Nuptie vnū cōnu
bium est· ¶ Et scias· ꝙ in huiusmōi locutionibus
ntūs supponēs debet p̄cedere hoc verbuꝫ est· & ei
īmediate iungi· Si aūt sequeret̄ ntūs ille post ver-
bū· īcongrue diceret̄· vnde non cōcedimꝰ huiōi la
tinitates· Testimoīa tua ē meditatio mea· vel arma
est vnus gladiꝰ· vel meditatio mea testimonia tua
est· vel vnus gladius arma est·

Silensis est dissimiliū clausulaꝝ· ꝑ vnū ver
bum cōglutinata cōceptio. Et dꝛ a sin qd̄
est con· & lensis qd̄ est sumptio vl' captio
Inde silensis.id ē· cōceptio· Fit aūt cōceptio quat-
tuor modis· ꝑ genera nūos ꝑsonas & casus·

Conceptio generū ē dictionū diuersoꝝ ge-
nerū sub adiectiuo plural' nūi cōsotiatio·
ita ꝙ vna cadat ī ꝓprietatē alterius· Et no
ta ꝙ masculinū cōcipit & cōcipit̄· femininū cōcipi
tur sed nō cōcipit· neutrū cōcipit & nō cōcipitur·
Nam masculinū cōcipit femininū & cōcipit̄ a neu
tro· vt vir & mulier sunt albi· vir & mācipiū sūt
alba· Femininū cōcipitur a masculino & neutro· sꝫ
non cōcipit nisi autoritate sue rei· vnde lucanꝰ· Le
ges & plebiscita sunt coacte· hic em̄ femininū cōci
pit neutrū· qd̄ sustinendum ē sed nō extendendū·
Neutrū em̄ cōcipit masculinū & femininū· sed nō
cōcipitur· qꝛ cōfusum ē ad vtrūqꝫ· causam q̄remꝰ
infra· ¶ Conceptio numeroꝝ ē dictionū diuersaꝝ
numeroꝝ sub dictōe pluralis nūi associatio· Et ē
sciēdū ꝙ singularis ꝯcipit singularē ꝑ equipantiā·
vt sortes & plato legunt· pluralis ꝯcipit singularē
vt hoies & asinus currūt· singularis nunq̄ꝫ ꝯcipit

Conceptio ꝑsonarū ē dictionum Cpluralē
diuersarū ꝑsonarum sub dictōe pl'alis nūi
sociatio·ita ꝙ vna cadat in ꝓprietatē alte
rius· vnde sciendū ē· ꝙ prima ꝑsona ꝯcipit secūdā
& terciā sub verbo pl'alis numeri & p̄me ꝑsone· qꝛ
vt dꝛ in doctrinali· Concipiēs simile sibi vult ūbū
retinere· vt ego & tu legimus· ego & plato dispu-
tamus· Secunda cōcipit aliā secundaꝫ & terciā· vt
tu & tu legitis· dirigēdo sermonē ad diuersos· vt
tu & plato legitis· Tercia ꝯcipit aliā terciā sine fi-
gura· ꝑ solā equipantiā· vt sortes & plato legunt.
¶ In conceptōe aūt casuum attendendū ē ꝙ ntūs
cōcipit ablatiuū mediante hac p̄positōe cū. vt sor-
tes cum platone currit· Et est notandū· ꝙ in omni
cōceptione dictio ꝯcipiens & ꝯcepta possunt īdif-
ferenter p̄cedere· p̄terq̄ꝫ ī conceptōe ꝑsonarū· vbi
ꝑsona ꝯcipiens semꝑ ē p̄ponenda quāuis cōtrariū
causa honoris inueniat̄ ī euangelio· vt pater tuus
& ego dolētes querebamꝰ te· voluit em̄ beata vir
go maria honorare sponsum suū· p̄ponēdo eū· vt
exemplū daret vxoribꝰ honorādi viros suos· Fit
etiā cōceptio ꝑsonaꝝ siml' & casuū mediante p̄po
sitione cū· sed nimis imꝓprie· vt Mecum sortes le-
gimus· i· ego & sortes legimꝰ· tecū sortes legitis·
id ē· tu & sortes legitis· vn̄ virgilius· Diuellimur
inde mēphitas & pelias mecū· Item est cōceptio
realis & ꝯceptio vocalis· Conceptio realis ē· vbi
res diuersaꝝ ꝑsonarum sub uerbo pluralis nūi cō-
sociantur· vt Nos legimꝰ· Cōceptio uocalis ē· que
ꝑtinet ad voces diuersoꝝ gn̄m vl' numeroꝝ ul' ꝑso
narum· vt dictū est. Et sciendū· ꝙ vbi est cōceptō
vocalis· ibi ē & realis sed non conuertitur.

Sed queritur· qūo resoluat̄ ꝓnomen pl'ale
positū conceptiue· vt nos legimus· utrum
dicatur· ego & tu· vl' ego et ille· ¶ Ad hoc
dicimus· ꝙ tale ꝓnomen debet resolui ī suuꝫ singu
lare· & aliā dictionē· que careat discretōe generis
numeri et ꝑsone· vt quodamō euagetur ad incertū
genus numeruꝫ & ꝑsonā· & talis dictōis defectꝰ
est apud latinos· signat ergo hoc ꝓnomē nos· rem
loquentē in ꝑsonali ꝓprietate p̄me ꝑsone. sed alias
in nulla determinata ꝑsonali ꝓprietate· Iteꝫ cum
dꝛ· mecum sortes legimus· solet queri· an ille abla-
tiuus significet ablatiue· an noīatiue· & vteꝝ copu
letur illi noīatiuo mediante p̄positōe· ad hoc dici-
mus· ꝙ & ablatiue signat· sed noīatiue supponit.
Reducitur em̄ ad suppositōem noīatiui mediante
illa p̄positione · nō ꝑ copulatōꝫ· sed ꝑ quandā asso
ciationē· ¶ Hic nota· ꝙ masculinuꝫ & femininum
sunt eque p̄ncipalia quantū ad naturā· sed nō eque
potentia· qꝛ masculinū est agens. & femininū pati-
ens in oꝑe generatōis. Et ideo masculinū in opere
p̄ponitur femīo tanq̄ꝫ dignꝰ· et impat ei tāquā de-
biliori. vnde ꝯcipit ipm̄· ut vir & mulier sūt albi·

Item scias ꝙ cum dicitur· vir & mancipiū diligūt
se· ibi hoc ꝓnomē se est neutri generis· qꝛ neutruꝫ
cōcipit masculinū· & similiter mulier & mancipiū
vident se· hoc ꝓnomē se est neutri generis. qꝛ neu
trum cōcipit femininū· ¶ Queritur hic· quare neu
trū vincat masculinū & femininū ĩ officio adiecti
siue in cōceptione· cū illa sunt digniora ꝙ neutrū·
adiectiua eñ in neutro genere substantiuātur· vt
albuꝫ currit ¶ Ad hoc dico· sequēs magistrū bene·
ꝙ ideo illa nō trahuntur ad im ꝓprietatē· qꝛ dignio
ra sunt & neutrū trahitur qm̄ est ĩdignius· vl' po
test dici ꝙ mas. & fe· sunt genera rei. sed ꝑ neutꝝ
habetur res generis· potētior aūt est res ꝙ accidēs
rei· Et ideo neutrū vincit illa duo in officio substā
tiui· & ĩ cōceptōe generū· Et ob hoc debꝫ exponi
ꝑ generale nomē· cuiꝰ naturā ĩ se habet· vt album
currit· i· res alba· Item mas· & fe· sunt magis finita
& coartata apud naturā ꝙ neutrū· Et ideo neutꝝ
est aptius generalitati ꝙ illa· & ē potentiꝰ ad tra=
hendū. vt dicaꝰ· vir & mancipiū sunt alba. similiꝰ
mulier & mancipiū sūt nigra· Queri etiā solet· an
ista sit cōgrua· & albus et alba est ciuis· ita videtur
qꝛ intelligiꝰ gemmari ꝓpter cōiunctionē· vt si dica
tur· & albus ē ciuis & alba est ciuis· Ergo cōgrue
diciꝰ· & albus & alba ē ciuis· Sed ɔtra. illa duo ad=
iectiua restringunt illum terminū ciuis semel posi
tum. & faciunt repugnantiā ĩ suppositōe illiꝰ ergo
locutio illa redditur incōgrua· ¶ Ad hoc dico ꝙ
est cōgrua· qꝛ substantiuū intelligiꝰ gemmari· & sic
quantū ad vnū supponēs venit tm̄ ꝓ maribꝰ· sed
quātum ad alteꝝ venit tm̄ ꝓ femīs· Queritur etiā·
quare duo substātiua diuersoꝝ gn̄m possūt recipe
adiectiuū vniꝰ gn̄is· vt vir & mulier sunt albi· Et
nō adiectiua diuersoꝝ gn̄m possunt recipe substā
tiuū vnius generis· qꝛ male dꝛ· Ciues sunt albi &
nigre· ¶ Ad hoc dicimꝰ· ꝙ substātiua ueniunt cō
ceptiue· vnde adiectiuū cadit ĩ ꝓprietatē vniꝰ eoꝝ
quantū ad genus· Sed adiectiua habētia discreta
gn̄a. volunt restringere qn̄ adiunguntꝰ substantiuo
cōmunis generis· eo ꝙ forme est ꝓprium ĩmutare·
vnde si substantiuū semel intelligaꝰ respectu diuer
soꝝ gn̄m locutio est ĩcongrua ꝓpter repugnantiā·
ut Ciues sunt albi & nigre· at si intelligaꝰ gemĩari
nulla est ibi repugnātia· Vn̄ congrue diciꝰ· Et albi
& nigre sūt ciues· Inueniꝰ tn̄ apud ouidiū Est spe
cus exesus structura pumicis asper· Non homī fa
cilis non adeunda fere·

Sciendū est hic· ꝙ vnitas addita vnitati fa
cit pluralitatē· vnde verbū plurale debet
sequi· vt Sortes & plato legūt· Potest tn̄
cōgrue dici· Sortes & plato legit· sicut illud Car=
thago mariusqꝫ tulit· Sed intelligiꝰ diuisim tanꝙ
sint due· qꝛ v̓bū redditꝰ zeumatice vtriqꝫ noīatiuo·
id est· sortes legit & plato legit· Si aūt cōiunctio
p̄ponatur & interponaꝰ duobꝰ nt̄is singularis nu
meri. verbū eis ꝓprie redditꝰ singulare· qd̓ distribu
tio cōiunctionis facit. vt. & Sortes & plato legit
Et sic male dꝛ· & sortes & plato legūt. sic & male
diciꝰ· sortes legunt. & ita dicūt multi· At nos dicī
mus ꝙ vtraqꝫ est cōgrua· & sortes et plato legit·
& sortes et plato legūt· qꝛ verbum potest respicē
hūc terminū & sortes & plato distributiue· Et sic
debet in singulari nūo sequi· qꝛ redditꝰ singulariter
vtriqꝫ nt̄o· Potest etiā eundē respicere collectiue
& hoc mō ē accipiendū pluraliter· Non tn̄ sequiꝰ
ꝙ sit dicendū· sortes legunt· qꝛ collectōne p̄missa·
postea distributio ē cōgrue faciēda hoc mō· & sor
tes & plato legūt· i· ipsi legunt· ita ꝙ sortes legit
& plato legit· Eodē mō concedimꝰ et· ego & tu le
gimus· id ē· nos legimus· ita ꝙ vterqꝫ· vn̄ p̄sc̄· ait·
Et agamenonis filiꝰ & men elai filia sociati sūt· Si
militer & ego et appoloniꝰ scribimꝰ· et certe oēs
autores essent rep̄hendendi nisi tales locutōes reci
perentꝰ· qꝛ frequentꝰ his vtuntur· Si aūt singularis
numerus et pluralis cōiunctōe interposita copulē
tur· debꝫ eis reddi verbū plurale· vt homo et asini
currūt. Potest tn̄ alia cōsideratōe verbū reddi pri
ori noīatiuo· vt intelligaꝰ verbū zeumatice reddi·
& sic erit illa locutio plures· Et scd̓m hoc cōgrue
diciꝰ· hoīes & asinꝰ currit· id ē· homīes currūt &
asinus currit· vnde Ouidiꝰ· omnes yliades totaqꝫ
troia dabit Idem dicimus ĩ ꝑsonis· qꝛ potest cō
grue ꝑ zeuma dici· ego & tu legis· vel tu et ego le=
go·· vel ego & sortes legit· & debet inter tales no
minatiuos tūc fieri quedā subdistinctio· ad ostēdē
dū· ꝙ due locutōes intelligantꝰ cōiungi· Tales aūt
locutōes ab arte sunt· et sepe ĩ autoribus ĩueniuntꝰ
vnde Horatiꝰ· Tu qd ego et ꝑpl's mecū desideret
audi· id ē. quid ego desiderē & qd ꝑpl's desideret·
Si aūt cōiunctio p̄ponaꝰ & interponaꝰ nt̄is diuer
soꝝ numeroꝝ vel diuersarū ꝑsonarū· Dicunt qdā
ꝙ nō potest sequi aliqd̓ verbū· qꝛ oporteret illud
esse duoꝝ numeroꝝ vel duarū ꝑsonarum· & sic iu
dicant istas incōgruas· & homo et asini currunt.
et ego et tu legimus. Nec ego nec tu scribimꝰ· nec
homo nec asini currūt. Causa eñ ĩcōgruitatis ē cō
iunctio p̄missa· qꝛ illa requirit ꝙ verbū reddatur
vtriqꝫ· Nos vero iudicamus eas cōgruas· et sepe
vtuntꝰ eis autores· vnde ita ĩuenitur in prisc̄. Nec
vos q̄ nec illi referūt estis· Dicimus ergo ꝙ cōgru
entissime sequiꝰ verbū plurale· qd̓ prius reddēdū
est collectiue· Postea diuisim cōgruitate seruata·
vt et hō et asini currunt· id est· ipi currūt· ita ꝙ hō
currit & asini currūt· similiꝰ nec ego nec socij mei
ꝓficimus· id ē· nos nō ꝓficimꝰ· ita ꝙ nec ego ꝓfi
cio nec ipsi ꝓficiunt· Et potest esse in talibus zeu=
ma· et tunc verbū ꝓpiori numero vel ꝑsone tenetꝰ·
Vnde cōcedimus· nec ego nec socij mei ꝓficiunt·
nec socij mei nec ego ꝓficio· Qui tales locutōnes
condemnāt· nimium sunt acuti· destruunt eñ artē
& omnes autores.

Queritur etiā· an cōgrue dicaꝰ· Sortes et pla
to currit et legūt· cum diuisim cōcedamꝰ·
sortes et plato legunt· sortes et plato cur=
rit· ¶ Dicimus ꝙ ĩcongrua est· ꝓpter repugnātiaꝫ
qꝛ verbū aliter respicit illos nt̄os diunctim· et ali
ter diuisim· Tn̄ inueniꝰ apd̓ Hora· Ambulat acer
fulcius et casiriꝰ male rauci· Ecce duo noīatiui cō
funduntur ꝓpter cōceptōem et zeuma· qd̓ autorita
ti ascribimus et nō arti· qꝛ nō cōcedimꝰ ꝙ bene di
catur· Petrus et iohānes discipuli platonis legit·
Inuenitur etiā actuū quīto· Respondēs aūt petrꝰ
et apl'i dixerūt· vbi tn̄ est appositio· bene potest eē
numeroꝝ cōfusio. vt Ciuitas pise ē pulcra· et Bo
ues animal sine fraude moriuntꝰ· Sicut ꝑ appositōꝫ
possunt construi dictiones diuersarū ꝑsonarum·
vel diuersoꝝ gn̄m intrāsitiue· vt ego sortes curro·
vel ego ip̄e disputo· et ego ille qui curro disputo·
similiter ciuitas mediolanū est fortis· mancipium
berta est fidele· Liber decreta ē magnꝰ· Liber to
pica est difficilis· Potest etiā dici liber topicoꝝ vl
decretoꝝ intrāsitiue· sic· Ciuitas bononia· et vrbs
ianua· & tn̄ posset dici· ciuitas bononie. et vrbs ia
nue· id est· vrbs que est ianua· sed hoc nō multum

aliquibus placet· q̃uis īueniatur apud virgiliū di centem· Vrbem q3 pataui·i· vrbē q̄ vocat̄ patauiū que mō dicitur padua· Quedā tñ sunt magis req̃ rētia genitiuū· vt Persona epi· Substātia socratis & tamē posset dici.persona epus est honesta·sicut potestas petri est bona· Et substātia socrates est corporea· Huiusmōi em̄ noia ptem & totū diuersi mode possunt notare· ¶ Nota hic φ donatus di uidit allothecā put est species cōstructōis in tres species· sc3 ī plensim·silensim· & zeuma· Prisci· ve ro in quinq3 species sc3 ī plensim·silensim·zeuma· antiptosim·et sintbesim· Alij vero dicūt φ allo theca put est figura cōstructōis stricte loquendo diuidit̄ in tres species scđm prisc̄·sc3 ī silensim an tiptosim & sinthesim·Scđm vero donatū· oms spe cies allothece que excusant viciū cōstructōis com prehendunt̄ sub silensi· & hoc patet p donatū di centē· Hoc scema·i·silensis late patet & fieri solet non solū p pteforationis.sed p accidētia ptiorati onis· Vñ omes soloecismi q̄ fiunt in poemate siue more sapientū excusant̄ p hoc scema· Et secundū istos oportz dicere φ zeuma & plensis sint figure locutōis pprie & p se loquēdo· & scđm prisc̄· & se cundū donatū· Sed cōtra hoc sic obijcit̄ Hec opi nio videt̄ cōtradicere prisc̄· qui diuidit allothecā ī quinq3 species put ē figura ostructōis et magistri cōmuniter dicūt φ figure que variāt accidētia sūt quinq3· ¶ Ad hoc dico sequens magistrū bene· φ plensis p se sumpta nō ē figura cōstructōnis· sed qz defacili nō otingit in sermone sine figura cōstru ctionis· Ideo ponit̄ a prisc̄· inter species allothece vt supra dixi in plensi· Similiter zeuma semp ē fi gura locutōis & respōdet colorib9 rhetoricis qui appellant̄ adiūctū vel cōiunctū· prisc̄·aūt ideo po nit zeuma inter figuras ostructōis· qz semp fit cū allotheca numeroꝝ vel psonarum·

Zeuma·ē tercia species allothece scđm psc̄· & interpretat̄ adiunctio· Et sic describit̄ a donato· Zeuma est vni9 verbi conclusio diuersis clausulis apte cōiūcta· & habet fieri trib9 modis scđm ysidoꝝ·sc3 a supiori·qñ verbū pmitti tur· vt Legit sortes & plato· A medio·qñ interpo nitur· vt Hebrei sunt & ego· Ab inferiori·quando verbū supponit̄· vt Tu quid ego & ppl'us mecū de sideret audi· ¶ Beda sic dicit·zeuma·i.cōclusio oz figura.quādo multa pcedentia aut vno verbo aut vna sententia cōcludunt̄· verbo vt apl'us ait· Om nis amaritudo· & ira et indignatio· & clamor· & blasphemia tollatur a vobis· sentētia· vt· Qui in greditur sine macula & opatur iusticiā· q̄ loquitur veritatē in corde suo zc̄· Ad vltimū ita concludit· Qui facit hec nō cōmouebit̄ ineternū· ¶ Alexan der aūt dicit φ zeuma.est quādo idem verbū vel adiectīm ad diuersa ptinet· ita φ cum vno cōstrui tur ppropie vt cum dicit̄·Hic illi9 arma· hic illi9 currus fuit· Et cōstruitur iste ntūs pluralis arma· cū hoc verbo fuit.impprie·si aūt diceret̄·hic curr9 illius· hic illi9 arma fuit·nō esset tolerabilis locu tio·simil̄r hic est zeuma· Et appollonius scribit & ego· & cōstruitur hoc pnomē ego·qđ ē pme pso ne cū hoc verbo tercie psone scribit· Et q̃ritur vtꝝ hic sit zeuma· Quid nisi secrete leserūt phillida si ue· & respōdet φ nō· qz nunq̄ ē zeuma sine quadā distributōe· vel adiunctōe.sed reducimus pdictū exēplū ad cōcidentiā· ad illā sc3 spēm que sub alijs speciebꝰ nō cōtinet̄· sc3 sub sinthesi· siue sub allo theca· & hoc nomē quid·cōstruit̄ cū hoc verbo le

serūt· pter mltiplicitatē quā hab3 cū īterrogatōe Quidā tñ dicūt φ quid·ponitur aduerbialiter· vt Quid·id ē·ī quo leserūt phillida silue·nisi qz erāt secrete·sed qđ prius dictū est veri9 credo· Et gre gori9 ī moralib9 sepe simili latinitate vtitur· ¶ Fit aūt zeuma p cōiunctionē copulatiuā· vt sortes le git et plato· per aduersatiuā· vt vos estis mundi· sed nō oms· per disiunctiuā· vt sortes legit vl' pla to· Vel p aduerbiū cōparādi φ· vt ego lego meli9 φ tu· vel p aduerbiū similitudīs· vt iste legit sicut ego· Et p hanc dictiōem nisi· vt null9 hō legit nisi ego· simil̄r p hāc dictionē nec· vt nec socij mei nec ego lego· ¶ Queritur vtrū zeuma sit figura ostru ctionis sic prisc̄· videtur velle· Ad hoc dicūt qdā φ zeumatis due sunt species· quarū vna cōtinetur sub figura cōstructōnis· vt appollonius scribit & ego· Alia sub figura locutōis· vt scribit virgilius & mulier· Noc tñ dicimus φ zeuma semp ē figura locutōis· & respondet colorib9 rhetoricis qui ap pellant̄ adiunctū vel cōiunctū· prisc̄· aūt ideo po nit zeuma inter figuras cōstructōis· qz semp fit cū allotheca numeroꝝ vel psonarū· ¶ Nota hic dili gēter φ scđm naturā zeumatis verbū & adiectiuū semp debēt reddi pximiori noīatiuo· vnde cōuenit̄ ter dr̄· ego & tu legis· vl' tu & ego lego. vir et mu lier est alba· vel mulier & vir ē alb9· ¶ Multa vti lia ptinētia ad zeuma·sup dixi vbi determiaui d̄ silēsi

Antiptosis.est quarta species allothece· se cundū prisc̄·sub q̄ otinetur antithesis· Est aūt antiptosis·positio vnius casus p alte ro· vt sermonē quē audistis nō est me9· & In ouer tendo dñs captiuitatē syon· & dr̄ antiptosis· ab anti·qđ est cōtra· & ptotos quod ē casus· Inde an tiptosis·id ē·cōtraria positio casus vni9 p altero Et hec figura ī autorib9 est excusabilis aliqua rōe sustinenda tñ·q̄ vt dicit quidā poeta· si fuit erran dū causas habet error honestas·sed nō est penitus extendēda· ¶ Antiptosis aūt cōtinet sub se ypala ge· que est casuum pmutatio & scđm hoc otinetur sub figura locutōis· Ypalage aūt dr̄ ab ypo qđ est trans· & alage quod ē mutatio· vnde ypalage·id ē· transmutatio· Fit aūt quādoq3 ī re tantū· vt hiere mie·xj· Mittamus lignū in panē eius· id ē· panē in lignū· hoc est xpm in crucē· Quādoq3 ī voce & in re· vt Malus sapor edit ora.id est·ora edunt malū saporē· De ypalage etiā supra dixi· in capitulo de scemate ī fine· ¶ Queritur q̄ sit causa excusans vi tium cū dicitur·sermonē quē audistis non ē meus & vnctionē quā accepistis ab eo maneat ī vobis· & virgilius·vrbē quā statuo uestra ē· Non em̄ ibi videtur esse necessitas uel cōmoditas aliq̄· ¶ Ad hoc dicimus φ imediata adiunctio relatiui & an tecedētis est causa pter multiplicatōe3 ipsi9 rela tiui et antecedētis· vnde icōgrue diceretur· sermo nem non ē meus quē audistis· si vero q̃ratur vtrū possit ī alijs casibus tolerari· Dicimus φ sic si īme diate iungeretur relatīm & antecedēs· ut sermoni cui intendis non est meus· hec latinitas tolerari posset si autoritate haberetur· ¶ Et ut dicit alexā der· cū dicitur sermonē quē audistis non ē meus· hec dictio sermonē in pte accusatiue· & in pte no minatiue tenetur· accusatiue secundū quod respicit hoc verbū audistis· nominatiue secundū quod con struitur cum hoc verbo est·

Synthesis vel synthosis·ē quinta species al lothece scđm prisc̄·sub qua cōprehēdūtur oms alie species allothece· scilic3 euocatio

appositio· sinodoche· allotheca· generū· numeroꝝ· temporꝝ· ꝑsonarū· modoꝝ· & singuloꝝ accidentiū ex quibus im ꝓprietas surgit· & dicitur a sin quod est cōtra. et thesis qd̄ est positio· Inde sinthesis· q̄si contra naturalē positionem·

Euocatio est dictionū diuersarū itransitiua adiunctio· ita ꝙ vna trahatur ad iproprietatē alteriꝰ· vt ego prisc̄· lego· ¶ Euocāt aūt ꝓnomīa p̄me et scd̄e ꝑsone· vt ego prisc̄· lego· tu priscianꝰ legis· Et verba substātiua et vocatiua· vt priscianus sum· p̄scianus vocor· Accidentialia vero euocare nō possunt ꝑ se· nisi hoc nomen qui· vt Qui lego disputo· vel ꝑticipiū vel nomē adiectiuū uel etiā aliud nomē ꝯueniētis significatōis· vt sedeo iudex· vide ī sedeo sedes· Vnde hic nota ꝙ nt̄us tercie ꝑsone potest iungi cū verbo p̄me et secūde ꝑsone· ex pte suppositi in q̄ttuor locis absq3 ꝓnomīe ibi posito· in q̄bus est euocatio· Per adiectiuū· vt celer curro· ꝑ nomē relatm̄· vt Qui lego disputo· ꝑ participiū· vt legēs ꝓficio· Et ꝑ vnum ꝓnomen epythematicon· i· appositiuū triū ꝑsonaꝝ vt ipse lego· ip̄e legis· ipse legit· ¶ Item ꝓnomīa deriuata ab his ꝓnoībus ego· & tu· possunt euocare hoc relatm̄ qui· ratōe genitiui p̄mitiui ī eis intellecti· vt meꝰ filius qui lego disputat· noster filius qui legimꝰ disputat· tuus filiꝰ· i· tui q̄ legis disputat· vester filius qui legitis disputat· vester filiꝰ q̄ legitis dormit· De hoc etiā supra dixi in tercia pte ī capitulo de possessiuis· ¶ Item scias ꝙ cū dicit̄· Habeo uoluntatē cōmedēdi solus. iste noīatiuus solus· euocat̄ ab hoc verbo habeo. mediāte hoc gerundio comedēdi· & ꝯstruit̄ cum hoc uerbo habeo ꝑ regimē· cū gerundio tm̄ ꝑ determinationē· similiter si dico· Habeo voluntatē eundi solus· & ita de cōsimilibus· ¶ Item nota· sicut nomē substantiuū recipit adiectiuū· vt Bonus hō· ita hoc uerbū sū· vt sum bonus· & sumꝰ boni· ita ꝙ nullū aliud substātiuū est ibi necessariū· & hoc ī prima & secūda ꝑsona· sed nō in tercia· Vnde potest dici· ego potestas sum bonus. ita ꝙ adiectiuū respiciat verbu3 tm̄ ratione suppositi ꝯsignificati· Sed in tercia ꝑsona male dicit̄. Potestas est bonus q2 verbū tercie ꝑsone nō habet ī se suppositū finitū· ¶ Sed scire te volo· ꝙ euocationū alia ē figura· alia nō figura· Figura est illa que fit ex pte suppositi· Nō figura que fit post verbū· q2 verbū nō tenet̄ sequēti noīatiuo cōformari in nūo vel ꝑsona· vn̄ cōuenient dicitur· ego sum tu. & tu es ego· vl' sum ille· similiter· ego non sum tu· vel tu nō es ego· Item euocationū alia respectiua· alia absoluta· Respectiua est illa q̄ fit habito respectu ad ꝑsonā verbi· vnde potest dici· Sapiēs lego. ita ꝙ hoc nomē sapiēs euocet̄ ab hoc verbo lego· Absoluta est q̄ fit nō habito respectu ad cōsignificatōem verbi· & scd̄m hoc male dicitur Prisc̄· scribo· Item euocationū· alia cōfusa· alia discreta· alia· media· Cōfusa ē illa qn̄ nomē distributiuum euocat̄· vt Quisquis ex hoc saxo mecū consistere potest· Nam ꝓnomē sic positū cōfuse demōstrat secundā ꝑsonā· ita ꝙ nō hanc vel illā· Discreta est illa· qn̄ ꝓpriū nomē euocat̄· vt ego sortes lego· Cōmunis siue media· est qn̄ euocat̄ nom̄ appellatiuū sine distributōne· vt ego magister disputo· Scias etiā ꝙ cum dicit̄· volo esse bonus· secundu3 quosdā hoc adiectm̄ bonus euocat̄ ab hoc verbo esse qd̄ esse nō potest· q2 īfinitiuꝰ caret ꝑsona· Alij dicūt ꝙ ptim ab hoc verbo eē· & ptim ab hoc verbo uolo· alij dicūt cū quibus ego ꝙ euocat̄ ab hoc verbo uolo· mediante infinitiuo ad cuius determinatōem venit· Nam sic̄ dicimꝰ· omīa v̄ba prime & scd̄e ꝑsone euocant adiectiua· nec oīs euocatio est mediata. vide ī quinta pte in futurus· Et vt dicit alexā· noīa euocata remanēt ī suis ꝑsonalitatibus alioquin hec esset icongrua· ego sum homo q̄ currit· Dicit̄ aūt euocatio· ab euoco cas· vel secundum quosdā dicit̄ ab e quod ē extra· & voco cas· quasi extra ꝓpriam significationē uocatio·

Appositio· ꝓut hic sumit̄. est īmediata & intrāsitiua adiunctio duoꝝ substātiuoꝝ· ita ꝙ minꝰ cōmune determiet magis cōmune vt aīal homo currit· Adiectiuo em̄ secundū opinionem magistri bene· nō potest fieri appositio ꝓpt̄ sui debilitatē· vnde male dicit̄ albus coloratus currit· Fit aūt appositio· quādoq3 causa restringendi suppositionē· vt aīal homo currit· Quādoq3 causa tollendi equocationē. ut canna fluuiꝰ currit· Quādoq3 causa detm̄inādi qualitatē· vt iste hō currit· Qn̄q3 causa discretōnis. ut ego ip̄e· tu ip̄e· Quādoq3 causa exprimēdi naturā generis· vt q̄d metuere boues animal· sine fraude dolisue· ¶ Et est notandum ꝙ vbicunq3 fit appositio· verbu3 adiectm̄ & relatiuū debent reddi dictōi cui fit appositio & nō apponēti· vt Ciuitas athene q̄ olim studio floruit est laudanda· & ciuitas mediolanū est magna· De hoc etiā supra dixi in capitulo de silensi. siue cōceptione q̄si in fine· ¶ Sed querit̄ que sit causa figure. cū dicit̄· Anīal homo currit· Si dicat̄ ꝙ īmediata adiunctio illoꝝ substantiuoꝝ. Cōtra· ergo si ponatur ibi mediū erit ꝓpria· vt dicat̄· anīal et homo currit· & hoc est falsum· qm̄ ps & totu3 copulari nō debēt· ¶ Ad hoc dico· ꝙ illa duo substātiua ptinent ad idem· & ide nō debet poni inter illa copulatiua cōiunctio· vl' alia q̄ sit nota diuersitatis· Si vero ponat̄ inter illa tale mediū qd̄ sit cōueniens bene cessat figura. vt dicā· aīal ens homo currit· vel animal quod est hō currit· Itē videt̄ ꝙ aduerbia faciant appositōe3· vt sortes est hic intus· uel sortes legit valde bene. vel sortes legit aliqualiter non· ¶ Ad hoc dicimus ꝙ nō est ibi appositio· nisi sumat̄ appositio large· ita ꝙ nō sit figura· s3 vtrū q3 illoꝝ aduerbioꝝ ꝑ se modificat uerbū· Sic̄ em̄ adiectiua ꝓpter sui debilitatē nō recipiunt appositionē· ita nec aduerbia cū sint adiectiua verboꝝ·

Synodoche· est assignatio totiꝰ ad ptem & partis ad totū· huiꝰ species sunt quattuor quarū due faciunt figurā cōstructōnis· & alie due figurā locutōis· Prima species est qn̄ id quod est ptis attribuit̄ toti· cū regimīe accusatiui vt sortes est albus pedē· Secunda species est qn̄ id qd̄ est totius attribuit̄ parti· cum regimīe accusatiui· vt ista puella est clara genus· ¶ Tercia species est qn̄ id qd̄ est partis attribuitur toti· sine regimīe accusatiui· vt sortes ē crispus· Quarta species est quādo id qd̄ est totius attribuit̄ pti· sine regimine accusatiui. vt bonus animꝰ vxoris ē mihi nuptus· ¶ Hic sciendū ꝙ om̄e nomē adiectm̄ denotās aliquā specialē ꝓprietatē potest regere accusatiuū denotantē ptem siue totū· vt sortes est albꝰ pedem· sortes ē lombardus gentē· vel bononiensis patriam· Et ꝑ hoc patet ꝙ male dicit̄· sortes ē aliqualis pedē· & sortes est albus aliquid· q2 generalitas īpedit synodochem· Et idē potest fieri ꝑ ablatiuū· vt sortes est albꝰ pedibus· sed tūc nō est ibi figura constructōis· Item ꝑ synodohē verba maxime passiua regūt accusatiuū· licet eoꝝ actiua nō

regunt duos diuersos accusatiuos· vt iste truncat̃ nares.i·habet truncatas nares· & iste radit̃ barbã Similiter verba neutra absoluta regunt accusatiuũ p synodochẽ· vt iste dolet ventrẽ. Querit̃ de hoc quod dicit prisc· bene dicit̃· sortes est alb⁹ colorem· qm̃ est ibi repugnãtia· qꝛ hoc nomẽ albus alit̃ dicit̃ de sorte· & aliter de colore· Ad hoc dico· licet aliter de vno· aliter de altero dicat̃· cõcedit̃ tñ ꝓpter apertã resolutõez quã ponit prisc· vt sortes est albus colorẽ· id ẽ· habens albũ colorẽ· De synodoche etiã dixi supra in capitulo de tropo·

Fit etiã allotheca numeroꝝ & ꝑsonarũ sine euocatõe & cõceptione in multis locis· vt Iubilate deo omis terra· Item alter alteri⁹ onera portate· Itẽ aperite aliqs· Itẽ vindicte quisquis fauete sue· & ĩ multis alijs locis. vbi ẽ disconuenientia numeroꝝ & ꝑsonaruz· nec potest reduci ad aliquã speciẽ p̃missarũ· Item scias quãdoqꝫ nũs ꝓ numero ponitur· ita est ibi figura locutionis· vt Ioseph accusauit fratres de crimine pessimo· id ẽ· fratrẽ· Item armato milite cõplent· id est· armatis militibus· & talis figura vocat̃ exalage. de de qua sup̃ dixi ĩ capitulo de colorib⁹ rhetoricis· Item p figurã cõstructõis ponit̃ qñqꝫ numerus ꝓ numero· vt populus currũt· i· currit· & pars ĩ frusta secant· id ẽ· secat· & ꝑplꝰs hic labijs me honorat· cor aũt eoꝝ longe est a me· id ẽ· ei⁹· & catilina repudiabat seruicia magna copia cui⁹· id ẽ· quoꝝ. Preterea fit allotheca generũ· vt triste lupus stabulis & p̃neste sub ipa· Quãdoqꝫ eidẽ substãtiuo reddunt̃ eadem adiectiua diuersoꝝ gñm· vt apud ouidiũ· Est specus excisus structura punicis asper Nõ homĩ facilis nõ adeundã fere· Quãdoqꝫ fit causa discernẽdi sexũ· vt anser erat cuidã p̃cioso germine feta· Qñqꝫ causa antiquitatis· vt mult⁹ murmur erat in ꝑplꝰo· Quãdoqꝫ ĩ relatiuis· vt Semini tuo q̃ est xp̃us. Et hec oĩa continent̃ sub figura cõstructõis· De hoc etiã supra dixi in tercia pte ĩ capitulo de collectiuis noĩbus· Vtrũ autẽ posset dici vinũ sunt· sic̃· popul⁹ sunt· arma est· thebe est supra ĩ tercia pte determinatũ est ĩ capitulo de nominibus cõplexiuis· Item fit allotheca temporꝝ quãdoqꝫ ĩ locutõe. qñqꝫ in cõstructõe· Tunc fit in locutõe· quãdo tẽpus ꝓ tempe ponit̃· vt ille regit currus nõ decem in annis. id ẽ· rexit· In cõstructione fit· cũ dictõ vnius tpis venit ad determinatõz alterius tpis· vt anteq̃ abꝛhaam fieret ego sum· & illud. Hac veniaz somnũqꝫ dies cras nato cesare festus· id ẽ· dabit· Item fit allotheca modoꝝ· quãdo modus ꝓ mõ ponit̃· vt ire ꝓ ibat. & non furtũ facies· ꝓ facito· & miserere mei de⁹ ꝓ miserearis· Similit̃ quãdo verbum significat cõfuse· vt iste ieiunat in quadragesima · & iste equus bene currit. Et vt breuiter cõcludã oĩs alienatio accidentiũ officij vel significatõis dicit̃ allotheca scd̃m prisc· & hec de illa & suis speciebus sufficiat nos dixisse·

Nunc anteq̃ ad quintã ptem accedam⁹· ponamus hic regulas ciconij. & tres species distinctõis· scꝫ coma· colũ· & piodum· Scias ergo qꝛ sicut dicit augustin⁹ ĩ tercio de doctrina christiana· Ciconius qui donatista fuit septẽ regulas edidit· Quarũ primã ponit de dñõ & eius corpe· Secundã de dñi corpe bipertito· Terciaz de ꝓmissis & lege· Quartã de specie & gñe· Quintaz de temporib⁹· Sextã de recapitulatõe· Septimam de dyabolo & ei⁹ corpe· Que quidẽ cõsiderata sic̃ ab illo aperiunt̃· nõ parũ adiuuant ad penetranda que tecta sunt diuinoꝝ eloquioꝝ·

Prima de dñõ & eius corpe est· in qua sciẽtes aliqñ capitis & corpis. id est· hiesu xp̃i & ecclesie vnã ꝑsonaz nobis intimari neqꝫ eñ frustra dictũ ẽ fidelib⁹· ergo semẽ abꝛhae estis cum vnũ sit semẽ abꝛhae qd̃ est xp̃us· nõ hesitem⁹ qm̃ a capite ad corp⁹ vel a corpe transit̃ ad caput· & tamen nõ recedit̃ ab vna eadẽqꝫ ꝑsona·

Secũda regula· est de domini corpe biptito qd̃ quidẽ ita nõ debuit appellari· Non eñ reuera domini corpus ẽ· qd̃ cũ illo non erit ineternũ· sed dicẽduz fuit de dñi corpore vero atqꝫ ꝑmixto· aut vero atqꝫ similato· vel aliqd aliud· qꝛ non solũ in eternũ· verũ etiã nunc ypocrite non in illo esse dicendi sunt· q̃uis in eius esse nũc videantur ecclesia· Vñ poterat ista regula & sic appellari vt diceretur de ꝑmixta ecclesia·

Tercia regula· est de ꝓmissis & lege· q̃ alio modo dici potest de spiritu & litera· vl' de gracia & mandato·

Quarta regula· ẽ de specie & genere· sic eñ eam vocat volẽs itelligi spẽm scꝫ ptem· genus aũt totũ. cui⁹ est ea ps quã nuncupat speciẽ· sic̃ vnaqueqꝫ ciuitas· ps ẽ vtiqꝫ vniũsitatis gentiũ· hãc ille vocat spẽm· gen⁹ aũt oms gentes·

Quintã regulam ponit· quã de tẽporibus appellat· qua regl'a plerũqꝫ ĩueniri. vl' conijci possꝫ latens ĩ scripturis sacris quãtitas tẽporꝝ· Duobus aũt modis vigere dicit hãc regulã· Aut tropo synodoche· aut legitimis numeris· tropo synodoche· aut a pte totũ· aut a toto ptem facit intelligi· hoc mõ locutõis· quo significat̃ a pte totum· illa de domĩ resurrectione soluit̃ q̃stio· Pars eñ nouissima diei· quo passus ẽ nisi ꝓ toto die accipiat̃· adiũcta etiã nocte p̃terita· & nox ĩ cui⁹ pte vltima resurrexit. nisi totus dies accipiat̃· adiũcto etiã die illucescente· scꝫ dominico. nõ possunt esse tres dies & tres noctes· quib⁹ se in corde terre p̃dixit eẽ futurũ· Legitimos aũt numeros dic̃ quos eminenti⁹ diuina scriptura cõmendat· sicut septenariũ· vel denariũ· vel duodenariũ. & quicũqꝫ alij sunt· quos legendo studiosi libenter agnoscũt· plerunqꝫ eñ nũi huiõi ꝓ vniuerso tpe ponunt̃· sicut· sepcies ĩ die laudabo te· Nihil est aliud q̃ semper laus eius ĩ ore meo· Tantundẽ valẽt· & cũ multiplicant̃ siue p denariũ· sicut septuaginta· & septingenti· vnde possunt septuaginta anni hieremie ꝓ vniuerso tpe generalit̃ accipi· quo ẽ apud alienos ecclesia· siue p seipsos· sicut decẽ p decem sunt centum· & duodecim p duodecĩ sunt centũ quadrigita quattuor· Quo nũo signatur vniũsitas sanctorũ in apoc̃· vnde apparet nõ solas tempoꝝ questiones istis nũis esse soluẽdas· sed latius patere significationes eoꝝ & ĩ multa ꝓserpere· Neqꝫ eñ nũs iste ĩ apoc̃· ad tẽpora ptinet· sed ad hoĩes·

Sextam regulã recapitulatõem vocat ĩ obscuritate scripturaꝝ· satis vigilanter ĩuentam· sic enĩ dicuntur quedaz· quasi sequantur ĩ ordine tpis· vel rerũ cõtinuatõe narrentur· cũ ad priora q̃ p̃termissa fuerũt latent̃ narratio reuocetur. qd̃ ñ ex hac regula intelligatur· erratur·

Septima ciconij regula· ẽ eadẽqꝫ postrema de dyabolo & ei⁹ corpe. Est enĩ ipse caput impioꝝ· qui sunt eius quodamõ corp⁹ ituri cũ illo in suppliciũ ignis eterni· sicut xp̃s caput ecclesie que ẽ eius corpus futurũ cũ illo in regno & gloria sempiterna· sicut ergo in p̃ima regula quã

vocat de domino & eius corpe· vigilandū est· vt ĩ
telligatur cum de vna eadē qꝫ ꝑsona scriptura loq̃
tur· qd cōueniat capiti· quid corpori· & ita in ista
nouissima aliquādo in dyabolū dicitur. qd nō ĩ ipo
sit sed potiꝰ in eius corpe poscit agnosci· qd locuꝫ
habet nō solum in eis qui manifestissime foris sūt
sed ĩ eis etiā qui cum ad ipm pertineant· tamē ad
tempꝰ miscētur ecclesie· donec vnusquisqꝫ de hac
vita exeat. vel a frumēto palea vētilabro vltimo
separetur· Hec aūt omnes regule excepta vna que
vocatur de ꝓmissis et lege· aliud ex alio faciunt in
telligi· quod est ꝓpriū tropice locutōis· Quod la
tiusqꝫ patet ꝙ vt possint mihi. vel ab aliquo vniū
sa cōprehendi. Nam vbicūqꝫ velut aliqd dr vt ali
ud intelligatur· & si nomē ipsius tropi in loquēdi
arte nō ĩuenitur· tropica locutō ē· q̃ cū fit vbi fieri
solet· sine labore seq̃tur intellectꝰ· Cum vero vbi
nō solet. laboratur vt ĩtelligatur ab alijs magis ab
alijs minꝰ· sicut magis minusue dona dei sunt inge
nijs hoīm· vl' adiutoria attribuunt̄· Proinde sicut
in vbis ꝓprijs vbi res vt dicunt̄ intelligēde sūt. sic
in translatis q̃ faciunt tropicas locutōes· vbi aliud
ex alio intelligendū est· Hic etiā nota ꝙ sic dicit
hieronimus· Ideo ꝓphe vix intelligunt̄. qr ꝑsonas
& numeros & tpa subito cōmutāt· & de qualibet
re transeūt ad aliā· Predicte regule ĩ his versibus
breuiter cōtinētur· Regula pma caput vnū cū cor
pore iungit· Corde de vero loq̃tur mixtaqꝫ scda·
Tercia describit· qd lex q̃d grā possit· Quarta ge
nus speciē ꝑtem totūqꝫ resoluit· Tempora maiora
q̃nta variatqꝫ minora· Sexta refert iterū q̃ pmo fa
cta fuere. Septia serpētis caput mēbraqꝫ reflectit·

Nunc de distinctōe & eiꝰ speciebꝰ videamꝰ
Distinctio est clausule vniꝰ integrū mem
brū. dictōes debita ordinatōe cōtexens· &
sententias a nexu dubitatōis expediens· Et huiōi
tres sunt species· scilicꝫ dependēs· cōstans· & fini
tiua: id est· coma· colum· & periodus·

Coma· ē punctū cū virgula sursum ducta
qñ nec sentētia nec cōstructio est ꝑfecta·
& talis distinctio dr suspensiua·

Colum est punctū sine vlla virgula· quando
videlicet constructio est ꝑfecta· sed adhuc
pendet intentio dictatoris· & talis distin
ctio vocatur media siue cōstans·

Periodus· est punctuꝫ cū virgula deorsum
ducta· qñ nec cōstructio nec sentētia plus
dependet· & talis distictio vocat̄ finitiua

¶ De his tribus distinctionibus familiare tradit̄
hoc exemplū· Cum inter virtutes caritas obtineat
principatū: ecce coma· nō est sine ipsa virtutū cer
ta possessio· ecce colū. in qua est oīm illaruꝫ posita
certitudo· ecce periodus· ¶ Notandum est ergo ꝙ
vnū coma ꝑ se stare nō potest· Colū vero fit· vt si
dicam· Per exhibitōeꝫ operū ꝑfecta dilectio demō
stratur. Si ergo ex vno verbo clausula contexatur
monocolū vocabit̄· sed ad modū periodi est pun
ctanda· vt paupertas bene cōposita ꝓ diuitijs cōpu
tatur· Alij em̄ dicūt ꝙ coma est quādo nec ꝑfecta
est cōstructio nec sentētia· & fit ibi punctus rotū
dus & flexus· Colū est vel colū fit vbi ē ꝑfecta cō
structio· sed nō ꝑfecta sentētia· & sic ibi punctus
eleuatus est· Periodus vero est· qñ ꝑfecta ē cōstru
ctio & ꝑfecta sñia· & ibi fit versus· Verbi gratia
esaie primo· Quod si nolueritis· & me ad iracūdiā
ꝓuocaueritis· ecce coma· gladiꝰ deuorabit vos· ec
ce colon vel colū· qd constat ex duobus comatibꝰ
qr os dñi locutū est· Ecce terminat̄ sentētia· & fit
periodus in fine versus· & dicit̄ a peri qd est circū
& oda qd ē cantus· q̃si circularis cantꝰ· Vel a peri
qd est circū· & oda qd est via· qr ĩ fine versus ꝑfe
cta est via locutōis· Hug· vero dicit ꝙ colū & co
ma sunt duo colores rhetorici· & est colum nomen
nothū· Colon em̄ dicūt greci· & ĩterpretat̄ mēbꝝ·
Et est colū in rhetorica punctata ꝓlatio alicuius
orationis ꝑ maiores decisiones· id ē· ꝑ clausulas q̃s
dam cōstantes ex duabus dictionibus vel ꝑlibus·
vt mihi nocuisti· tibi nō ꝓfuisti· oībus displicuisti
vnde inuenit̄ colū· id ē· ꝑcisus sensus vel sentētia
longa· Coma interꝑ̄tatur articulus: & dicit̄ coma
tis· in rhetorica· punctata ꝓlatio alicuius oratōis
ꝑ minores decisiones· vt voce· vultu· gestu· acrimo
nia· inimicos ꝑterruisti· vide etiā in suo loco in pe
Iam diuina potētia auxiliante supra de ¶ riodus·
terminauimꝰ de q̃ttuor particulis pricipalibꝰ huiꝰ
opis· Nunc restat vt de quinta pte. que est de or
thographia· ꝓsodia· significatōne· origine· & ethi
mologia· quarundā dictionū· que frequēter ĩueni
untur in biblia & in dictis sanctoꝝ & poetarū· se
cundū penuriā nostre scientie· ac tenuitatē ingenij
ad vtilitatē nostrā & socioꝝ aliq̃ disseramus· Su
mitur aūt aliter hic ethimologia· ꝙ supra in tercia
parte· sicut patebit cū de ea in suo loco determina
bitur· ¶ In hac aūt quinta pte ꝓcedam vbiqꝫ scdm
ordinē alphabeti· ita ꝙ ex tali ordine de facili habēi
poterit ortographia cuiuslibet hic posite dictōis·
vt verbi gratia· intendo tractare de amo & bibo·
Prius tractabo de amo ꝙ̄ de bibo· qr a· est prima
litera ĩ amo· & b· est pma litera ĩ bibo· & a· ē ante
b· in alphabeto· Itē tractare volo de abeo & adeo·
primo tractabo de abeo abis· ꝙ̄ de adeo adis· qr b·
est scda litera ĩ abeo· & d· est secūda litera ĩ adeo·
& b· est ante d· Item determinare volo de amatꝰ·
& de amor· priꝰ determiabo de amatꝰ· ꝙ̄ de amor
quia a· est tercia litera ĩ amatꝰ· & o· ē tercia litera
in amor· & a· est ante o· Item agere volo de impru
dens & de ipudens. ante agam de ĩprudens· ꝙ̄ de
impudēs· qr r· est quarta litera ĩ imprudēs· & v· ē
q̃rta in impudēs· & r· est ante v· Itē agere intendo
de iustitia· & de iustus· priꝰ agam de iusticia· ꝙ̄ de
iustus· qr i· est quinta litera ĩ iusticia· & v est q̃nta
litera ĩ iustus· & i· est ante v· Itē insuper determi
nare intendo de polisintheton ꝙ̄ de polissenus· qr
i· ē sexta litera ĩ polisintheton· & s· est sexta litera
in polissenus· et i· ē ante s· Et ita a simili intelligas
de omnibꝰ alijs dictionibus ĩ hac parte positis· ex
quibuscūqꝫ literis ꝯstant qr semꝑ est ibi ordinatio
scdꝫ ordinē alphebeti· vt opinor· ¶ Sed vide ĩ po
lissenus· s· est quinta litera & etiā sexta vt dixi· qr
geminat̄ ibi s· vnde patet in hac quinta pte· gemi
natio litere accipit̄ ꝓ duplici litera· Et sic ex hoc or
dine liquet quādo l· m· n· r· s· vl' alia quecūqꝫ litera
in dictōe debeat geminari. & qñ non· ¶ Vt autē
qd querit̄ exemplo aīo lectoris occurrat· quotiens
cunqꝫ prima litera vel scda dictionis mutabitur·
primā literam dictōis faciaꝫ de lazuro vel rubrica·
Hunc aūt ordinē cū magno labore & ardenti stu
dio adinueni· non tñ ego· sed gratia dei mecū· Obse
cro ergo te lector· ne tantū laborē nostruꝫ & ordi
nē velut quid rude cōtemnas· Nam vt dicit beatꝰ
hieronimus ĩ ꝓlogo libri regū· In tabernaculo dei
offert vnusquisqꝫ qd potest· Alij aurū & argentū
& lapides p̄ciosos· alij bissū & purpurā· & coccū
offerunt & iacinctum· Nobiscum bene agitur· si

obtulerimus pelles & caprarū pilos. Et tñ apſus contemptibiliora noſtra magis neceſſaria iudicat. Vnde tota illa tabernaculi pulcritudo. & p ſingulas ſpecies eccleſie pſentis futureqȝ diſtinctio pellibus tegit & ciliciis. ardoreqȝ ſolis. & iniuriā imbriū. ea que viliora ſunt phibent Rubrice iſtius quīte ptis ſunt ī quibuſdā quaternis p ſe ſepatim & ſunt correcte ibi quantū ad ortographiā ſecundū alphabetū. & etiā quātū ad accentū aliquādo.

Alma. interpretatur virgo abſcondita. vl' abſcōſio virginitatis. ſicut dicit ī interpretationibus. Hieronim⁹ vero dicit. ꝙ aalma ſignificat abſconditam virginem & ſecretam. De hoc dicam in virgo.

Aaron. interpretat mons fortis. vel mons fortitudinis. ſiue montan⁹. vt dꝛ in interpretationibus. Hug. vero dicit. Aaron interpretat mōs fortitudīs. quia thuriblū aureū accipiens inter mortuos & viuos ſtetit. & ruinā mortis quaſi quidā mons fortis excluſit.

Ab ppoſitio. omnib⁹ in cōpoſitione pponit literis. abſqȝ c. vel q. vl' t. vt ſupra pleni⁹ dixi in prima pte capitulo de b. Vñ verſ⁹ Ab ſi cōponis elemēta queqȝ ſequunt. C. q. t. tātū ſimul he tres excipiuntur.

Abactus cta. ctū. id ē. fugatus. diſperſus. ſeparatus. & dicitur ab abigo abigis.

Abacuc. luctator fortis. vel luctator rigidus. ſeu cōplexans eos. aut ſuſceptio eoꝝ interpretat. Secundū aūt hieronimū. abacuc ꝓpha. amplexans interpretat. qui vel ex eo ꝙ amabilis dñi fuit. vocat amplexio. vel qꝛ in certamē cum dño deo cōgreditur. amplexātis. id ē. luctātis ſortit vocabulū Nullus eñ tam audaci voce auſus eſt deū ad diſceptionem iuſticie ꝓuocare. & dicere ei. Cur in rebus humanis & mūdi iſtius pompa tanta rerū verſet ini

Abacus. ab abax. cis. qd īterptat decē quitas. deriuatur hic abac⁹ ci. quaſi decuplatio. qꝛ ī abaco ſunt decē arcus ſeſe decuplātes. In primo ē vnitas in ſcdo denarius. ī tercio cētenari⁹. Eſt etiā abac⁹ vel abax. virga geometrie. vel tabula quā habent phi. vbi figuras ī pulue ſuppoſito faciunt. que alio noīe dicit pinax cis. Abax etiā vel abacus dꝛ ſuperior ps capitelli. id ē. ſaxū quadrangulū qd ſup colūnas ponit. Et etiā qlibet menſa marmorea ſic dicitur. & ē maſculini generis abacus. & cor. penultima. Vide in abax.

Abalieno as. cōponit ex ab & alieno. as. eſa. pmo abalienati ſunt retrorſum. id ē. alieni facti ſunt.

Abamita te. ſoror aui. ex ab & amita. cōponitur.

Abarī. mons ī quo obijt moyſes. vt habet deut. xxxij.

Abatis. Batus. quod eſt quedā menſura. cōponitur cū ad. & ablata d. dicitur hic & hec abatis. indeclinabile p oīs caſus. id ē. q vel que cū bato diuidit auenā. vel aliud ſcdm hug. vl' abatis cōponitur ab aſſiſtēs. & batis datiuo plurali. vnde dicit magiſter bene. Pluralia cū ſingularib⁹ cōponant. vt aſecretis. acaliculis. areſpōſis. abatis. acōmentarijs. Hec eñ cōponunt ab aſſiſtens. & ab illis datiuis. Et noīa ſunt officioꝝ. tñ indeclinabilia vel poſſunt cōponi ab a. ppoſitione latina. & pdictoꝝ ablatiuis. vt aſecretis ab hoc ablatiuo ſecretis. quoniā ab ipis ſecretis q ei cōmittunt dicitur aliquis aſecretis. Similit abatis. cōponi poteſt ab a. & batis. qꝛ ab ipſis batis ſiue menſuris q ei committunt vel quas exercet dicit aliquis abatis. Et idem poteſt de alijs pdictis & ſimilibus iudicari. & cor. penultima abatis.

Abax cis. interpretat decē. vide in abacus. & cor a. ante x. naturaliter. vnde dicit priſc. in. vj. li. vbi agit de terminatioībus ſeptuaginta octo tercie declinatōis. Q in ax. cor. deſinit abax cis. qd tamē & hic abacus ci. frequēter īuenit. vt ſupra habes in tercia pte vbi agitur de tercia declinatōe. Et ſic patet ꝙ abax. ī gto cor. penul. vt oſtendi in ſcda pte vbi egi de deſinētibus in x.

Abba ſirum nomē. pater interpretat. Ro. viij. & accentuatur in fine.

Abbas. ab abba pater. dicit hic abbas abbatis monachoꝝ pater.

Abbatia. ab abbas tis. dicitur hec abbatia tie. p eccleſia vbi ē abbas. Et aliquādo largius accipit p collectōe oīm eccleſiarū. & que ſūt ſub aliquo abbate. & p ipſa dignitate.

Abbatiſſa tiſſe. monacharū mater vel domina. & dicitur ab abbas abbatis.

Abdenago indeclinabile. interptat ſeruiēs taceo Idem & azarias. & accentuatur ī fine.

Abdias. interpretat ſeru⁹ dñi. qꝛ legatus miſſus ad gentes pdicauit q ꝓphetali digna ſunt miſterio & ſeruitute. & inde ſeruus dñi dicitur.

Abdicatiuus. ab abdico cas. dꝛ abdicatiu⁹ ua. uū id ē. negatiu⁹ ua. uū. qd oponitur. Supabdicatius id ē. ſupnegatiu⁹. vñ ſupabdicatiua dicit negatio que addit negatōni. & nichil coopatur pluſꝙ pcedens. vt ī vulgari ſolet dici. ego non habeo nichil qd nō plus valet ꝙ ſi diceretur. ego nichil habeo.

Abdico cas. caui. care. catū. oponitur ex ab. & dico cas. Et ē abdicare. denegare. ſepare. remouere abſentare. Corint. iiij. Abdicamus occulta dedecoris. & cor. di. Ouidi⁹ epy. Quē fugit & factis abdicat ille ſuis. Alias etiā ſignificatōes habȝ abdico q cōtinentur ī his verſib⁹. Abdicat. expellit. remouetqȝ. reſultat. & addit. Denegat abſētat. ac ībibē notat.

Abdicatoriū rij. locus habilis ad abdiendum. & deriuatur ab abdico abdicas

Abditus ta. tū. penl't. cor. id eſt. abſconditus remotus. ab abdo dis. j. Regū xiij. Abſcōderūt ſe in ſpeluncis & in abditis.

Abdo dis. didi. ditū. id eſt abſcondere. remouere Ex ab & do das componitur

Abdomen grece. pinguedo carnis. ſecundū pap. Hug. vero dicit. abdomen grece pinguedo porci. & abuſiue oīm carniū. vel ſecundū eundē. omentū cōponit cū abdo dis. & dicit hoc abdomē minis. quaſi abditū omentū. ſcȝ pinguedo q eſt in ventre porci vl' porce. que & ſumē dicit. Iuuenalis Atqȝ bonā tenē placāt abdomine porce. & ꝓducit o.

Abduco cis xi. ctū. ex ab & duco cis penul. ꝓdu. & eſt abducere ſepare abſētare ab aliquo Abducit quis ad rem inhoneſtā Producitur ad ſtudiū Deducitur ad honorē Hebre. xiij. Doctrinis varijs et peregrinis nolite abduci

Abel iterptat luctus vel pauor. ſeu vanitas aut miſerabilis

Abeo abis abiui ire. ex ab et eo is. Pſalmiſ. Beat⁹ vir qui nō abijt ī via impioꝝ. id eſt nō iuit Inuenit etiā habeo habes. ſȝ tūc aſpiratur

Abeſtis inteſtina beſtiarum aſpiciens

Abeſus ſa. ſū. penul. ꝓducta. id ē. circūquaqȝ comeſtus et coroſus. et oponitur ex am quod ē circū et eſus eſa eſum

Abgrego gas. gaui. gare. id est. dissociare. ex ab. & grego gas. qđ nõ est in vsu. & corri. gre.
Abia indeclinabile. accentuatᷣ ĩ fine. vnde de vita abia. Si aũt declinetur abia abie. vł abias abie. tũc non acuitur ĩ vltima. penultima tamẽ sẽp ꝓduci tur. & interpretatur abia pater dñs vel pater fuit
Abiectus ab abijcio cis. deriuatur. abiectus cta. ctũ. id est. ꝓcul iactus. vilis vel cõtemptus. & cõ paratur abiectior tissimus. vñ abiecte tius. tissime aduerbiũ. & hec abiectio onis. id ẽ ꝓcul iactio vł vilitas vel contemptus
Abiecula le. penul. corre. dimi. id ẽ parua abies. et est ibi i. vocalis et est quinqꝫ sillabarũ abiecula
Abiegnus. ab abies dicitᷣ abiegnꝰ na nũ. penul. ꝓdu. et abienus na. nũ. in eodẽ sensu scd̃m quosdã. id ẽ de abiete. vnde prisc. in secũdo maio. vbi agit de formis possessiuoꝝ quasi ĩ principio dicit. et fe re oĩa ad materiã ptinentia e. breuẽ ante vs hñt vt plũbeus. stanneus Inueniũtur eñ pauca sine e. vt quernus. colurnꝰ. abiegnus. oleaginus In fine etiã ꝑdicti scdi. libri dicit sic Gnus. quoqꝫ vel gna vel gnũ. terminãtia longã habẽt vocalẽ penł. vt a sto stangnuz. a malo malignꝰ. abiegnus. pelignus. Item inuenitᷣ abienus sine g. vñ prisc. in secũdo li bro. vbi agit de formatõe possessiuoꝝ desinentiũ ĩ nus. dicit. Inuenitur aũt ĩ quibusdã a longa ante nus. vt romanus In alijs e longa. vt terrenꝰ. abie nus. alienus. vides ergo ꝙ priscianus dicit abiegnꝰ ꝑ g. ĩ duobus locis In vno vero loco dicit abienꝰ sine g. Sed potest dici ꝙ ab abies descẽdit abiegnꝰ ꝑ g. Sed abienus sine g in alia ponitᷣ significatõe. et est nomẽ patriũ secũdũ quosdã. vel dic ꝙ abiegnꝰ per g. descẽdit ab abies secundũ prisc Et ꝙ dicit abienus. ꝑ vnũ n. & sine g. loquitur prisc. scd̃m an tiquoꝝ opinionẽ. Quidã tñ dicunt ꝙ abiegnus & abienus. idem significant. vt dixi ĩ principio. vnde et in tercio libro regũ. capi. v. et sexto inuenitur. De lignis abiegnis. vel abienis legi põt. cõmunior tamen litera est abiegnis per g.
Abiens pticipiũ. de abeo abis facit genitiuũ ab euntis. sicut iens euntis. p̃teriens p̃tereuntis. sicut dicam in eo is. plenius.
Abienus. in abiegnus exponitur.
Abies abietis. fe. ge. arbor q̃dã est. dicta ab abeo. abis. qꝛ cito & longe sursum abeat & ĩ exelsum ꝓ mineat. & corri. e ante t. vt abietis. Est aũt & abi es expers terreni humoris. ac ꝓide abilis et leuis. est. candorẽ habꝫ. & sine nodo ẽ. & plana & odori fera. & venenosis aĩalibus inimica ẽ ƀm ysi.
Abietarius rij. id ẽ. carpẽtariꝰ. qui de abiete opa tur. & est ibi i vocalis. & dicitur ab abies.
Abigeatus. ab abiges gis dicitᷣ. vide in abigeus.
Abiges is. id ẽ. fur iumẽtoꝝ & pecoꝝ. eo ꝙ ipsa abigat aliorsum. vt cõpetentiꝰ ea furari possit. Et dicitᷣ ab abigo gis. & corripit i. ante g.
Abigeus. ab abigo gis. dicitᷣ hic abigeꝰ gei. idem qđ abactor. & abiges gis. id ẽ. fur iumẽtoꝝ & pe coꝝ. eo ꝙ ipsa aliorsũ abigat. vt cõpetentius ea fu rari possit. vnde hic abigeatus tus. tui. tale furtũ. & dicitᷣ etiã abigeatus ipsa terrefactio pecoꝝ. Et abigeus qui ea terrefacit. vel cũ virga. vel cũ man tello. vel alio mõ scd̃m hug. Dicitur etiã abigeꝰ se cundum papiã. qui seducit seruũ alienũ. vel pecꝰ.
Abigo gis. abegi abactũ. id est. fugare & separe. Ex ab & ago agis. & est abigere. pecus a tecto in pascua agere. Inigere vero ẽ pecus a pastu ĩ tectũ agere. & corripit penul. abigo gis. sicut ambigo. i. dubito. vnde Grecismꝰ. Qđ remoues abigis. du bitasqꝫ qđ ambigis esse. geñ. xv. Descẽderũtqꝫ vt volucres sup cadauera. & abigebat eas abrhaam.
Abijcio cis. abieci abiectũ. cõponitur ex ab. & ia cio cis. & mutatᷣ a in i. & sic scribitᷣ ꝑ geminũ i. & ẽ abijcere longe iacere. reijcere vilipendere. & scd̃m pap. Abijcere & ꝓijcere sic distinguuntᷣ. qꝛ quod in despectõe et neglecto est. hoc abijcitur. qđ vero foris est penitꝰ a salute et ab aptitudĩe alienũ hoc ꝓijcitur. & corripit penłtimã. abijcio abijcis. Iacio eñ iacis corripit primam.
Abimelech. iterp̃tatᷣ pr̃ meꝰ rex. vł pr̃is mei regnũ
Abintestato. id ẽ. sine testamẽto. aduerbiũ. vt Iste mortuꝰ est abintestato. id est. sine testamẽto. & cõ ponitur ex ab. & intestatus intestata intestatũ.
Abissus abissi. fe. ge. est ꝓfunditas aquarũ ĩpene trabilis. vel spelunca aquarũ latitantiũ. vnde fon tes & flumĩa ꝓcedũt. scꝫ pelagus. & dꝛ abissus. q̃si adipsus. eo ꝙ oĩs aque ad ipãz reuertuntᷣ tanquã ad matrẽ. vel quasi abuisus. id ẽ. absqꝫ visu. qꝛ eiꝰ altitudo cerni nõ potest. vñ ꝓfunditas scripturaꝝ dicitur abissus. vel abissus dꝛ quasi sine bisso. id ẽ. sine candore secundũ quosdam.
Abitio. onis. fe. ge. id ẽ. recessio ab abeo abis.
Abiuratio. onis. fe. ge. est rei credite abnegatio. sicut infra dicetur in inficior aris.
Ablactatio. ab ablacto ctas. dicitᷣ ablactatus. ta. tũ. Inde ꝑ formatõem hec ablactatio. onis. id est. a lacte remotio Et vt dicit magister in hystorijs. triplex est ablactatio Prima est a lacte mãme. que fit in tercio anno. Scd̃a a lacte ĩfantie. q̃ fit ĩ septi mo anno. Tercia a lacte puericie. que fit in duode cimo anno. & sic amouetur puer a nutrice. & a pe dagogo. & a tutore
Ablacto tas. taui. ablactatũ cõponitur ex ab. & lacto lactas. & ẽ ablactare a lacte extrahẽ. vel re mouere segregare. Et vt dicit grecismꝰ. Allactat puerũ quẽ mater ad vbera portat Vt lac sugat ab his. ablactat eũ remouẽdo. Primo libro regũ capi tulo p̃mo. & mane donec ablactas eum.
Ablatiuꝰ. ab aufero aufers dicitur ablatꝰ ta. tũ. & hic ablatiuꝰ tiui. ꝓ quodã casu q̃ ꝓprie ẽ auferẽ tium. & ablatiuꝰ ua. uũ. qui aufert
Abligurio ginis. fe. ge. ẽ. id est ꝓdigalitas. deua statio. & deriuatur ab abligurio & ꝓducit ri.
Abligurio guris. riui. rire. ritũ. ex ab & ligurio ris cõponitur. & ẽ abligurire. absumere. deuastare. & est neutrũ & ꝓducit gu
Ablucinatio onis. fe. ge. id ẽ lucis alienatio & ab sentatio. & deriuatur ab ablucino nas. quod cõpo nitur ex ab & lucino lucinas
Abluo abluis lui. lutũ. ex ab & luo luis cõponitur & ẽ abluere. lauare. purgare. sordes & lues remo uere. vel cõsumere abluendo Vñ ablutꝰ ta tũ. pe nultima ꝓducta De hoc etiã require in luo luis
Ablutes ablutiũ. pluralis nũi. sunt loca cenosa & aqua plena. q̃ & ablutia ablutioꝝ dicuntᷣ. & dicun tur sic ab abluendo ꝑ cõtrariũ qꝛ minime sũt abluta
Abluuio onis. fe. generis mundatio sordiũ scd̃m papiam Et dicitur ab abluo abluis
Abnepos potis. mas. ge. est filiꝰ ꝓnepotis dictꝰ qꝛ seiungitur a nepote. est eñ inter illũ & nepotẽ ꝓnepos scd̃m papiã. & corripit penulti. abnepos.
Abnormis. in norma exponitur.
Abnuo is. nui. nutũ. ex ab & nuo is. & est abnuẽ recusare. cõtradicere. ꝓhibere. & ẽ actiuũ Tercio regũ. xx. capitulo. Misit eñ ad me ꝓ vxoribꝰ meis

& filijs ꝓ argento & auro & non abnui.

Aboleo les. aboleui vel abolui aboletū vel aboli
tuz. ex ab & oleo les. cōponit̄. & est abolere idem
ꝙ delere. & īde abolitꝰ ta. tū. & hec abolitio onis.
& corripit primā oleo. les. vnde abolet penul. cor.

Abolitus ta. tū. penul. corr. id ē. deletus. destru=
ctus. ab aboleo aboles dicit̄. & a genitiuo aboliti.
addito o. fit abolitio. i. deletio. Ro. q̄rto. Exina
nita est fides. abolita est ꝓmissio

Abolla le. genus vestis senatorie. & dicit̄ sic q̄si
abulla. eo ꝙ vndiqȝ sit bullata & gemmata.

Abominor naris. abominatꝰ sum. ꝯponitur ex ab
& ominor ominaris. qđ est auguror. & ē abomīari.
abhorrere. aliqđ cum execratōe repellere. execrari
detestari. vl' malū omen īprecari. Vnde hoc abomi
niū nij. id ē execratio. & hoc abominariū liber vbi
abominatões scribebant̄. & corr. mi. abominor. &
est verbum deponēs. Ro. ij. Qui abominaris ydo
la sacrilegium facis.

Aborigines penlt. corr. ex ab & origo cōponit̄.
Et declinat̄ pluraliter he aborigines nū. quod & ī
singulari dicit̄ hec aborigo aboriginis. Et sunt ab
origines. supflui frutices q̄ nō naturaliter. sed vi=
tiose in arboribus & campis oriunt̄. & dicunt̄ ab=
origines. quasi seorsuz ob origine. nō qr nō habeāt
originē. sed qr nō naturalē. Item ex eisdē cōponit̄
& dicit̄ hic & hec aborigines. huiꝰ aboriginis. id ē
rusticꝰ. agrestis. ignobilis. Vñ salustiꝰ Cumqȝ his
aborigines genus hoim agreste. & dicunt̄ aborigi
nes. q̄si seorsum aborigine. nō qr omino careāt ori=
gine. sed qr eorū origo ignorat̄. Nam vt dicit hora
tius in p̄mo libro epy. Nec vixit male qui natꝰ mo
riensqȝ fefellit. Non eīm scribunt̄ genealogie rusti
corū. nec tradunt̄ memorie. sic̄ genealogie nobiliū.
& inde aborigineus nea. neum.

Aborior reris. vel aboriris abortus sum. ex ab. &
orior cōponitur. vide in orior retro.

Abortio tis. tiui. tire. titū. id ē. abortiuū facere. &
deriuatur ab abortus ta. tū. Iob. xxj. Bos eorū cō=
cepit & non abortiuit.

Abortiuus ua. uū. id ē nō suo. vel non recto tpe
ortus. & deriuatur ab aborior riris. & substantie
ditit̄ hoc abortiuū tiui. qđ aboritur Iob tercio. aut
sicut abortiuū absconditū non subsisterē

Abortꝰ ta. tū. dr ab aborior oriris. & dr abortꝰ
nō qr nō oriat̄. sȝ qr aboriat̄. q̄ scȝ natalit̄ nō ē ortꝰ

Abra bre. ancilla libera. & dr abra q̄si abara. quia
ad arā seruū liberū faciebat. scđm hug. & nō debet
accentuari in fine. Iudith decimo. Imposuit itaqȝ
abre sue ascopam vini.

Abram cōponit̄ ab abba quod ē pater. & ram qđ
est excelsꝰ. vnde abram quasi abbarā. id ē pater ex=
celsus. & addita est ei a. litera. & dictus est abraā.
qđ sonat pater multarū. & subauditur gentiū. gen̄
xvij. Nec vltra vocabit̄ nomē tuū abrā. sed appella
beris abraā. qr patrē multarū gentiū constitui te.
Vel vt alij volunt. abraam primū dictꝰ est abram
id est. pater vidēs pplm. scȝ isrhaeliticū tm̄. dictus
est postea abraā quod interp̄tatur pater multarū
gentiū. quod erat adhuc p fidē futurā. gentiū non
habetur in noīe. sed subaudit̄. & accentuat̄ in fine
abrā. sū abraā. et carz aspiratōne vtrobiqȝ. vid ī vr

Abrenuncio as. aui. atū. cōponitur ex ab & renū=
cio as. et ē abrenūciare a se renunciādo. remouere.
renuere. postponere. despicē. & ī eodē sensu ꝯstru
itur cū datiuo & acto & scribit̄ p c. sic̄ nūcio as.

Abrogo gas. penlt. corr. ex ab & rogo gas. sed ar
rogo p duo r. ꝯponitur ex ad & rogo gas. De hoc
infra dicā in rogo gas. & est abrogare. delere. de=
struere. ex toto legē subuertere & denegare

Abrotanū tani. herba est virtutē habēs calidam.
quasi affrotanū. ab affrodita quod est venus

Abrotoniū nij. ab affros quod ē spuma. dicit̄ hec
abrotoniū nij. fe. ge. nomē mulieris. quasi affrodo
niū. id ē venuscula. & est impositū causa adulatio
nis. secundū hug. & est grecū secundū pap. et in=
terpretatur amplexibus apta

Abs p̄positio ī quibusdā ꝓ ab cū dictionibꝰ a c.
incipiētibꝰ cōponit̄. vt abscōdo. abscedo. abscido
Et scias ꝙ a. ab abs. fere eandē significationis vim
habent. De hoc dixi supra in prima pte ī tractatu
de sillaba in capitulo de b.

Absolon interpretat̄ pax patris. p antifrasim. qr
bellum gessit cōtra patrem

Abscedo dis. cessum. id ē aliquo cedere. & absen
tari. et cōponitur ex abs. et cedo cedis cessi.

Abscidit. si cōponatur ex ab. & scindo dis corr. pe
nultimā. sicut scidit primā. et ē p̄teritū. et declinat̄
abscindo abscindis abscidi abscissuz. Si vero cōpo
natur a cedo cedis. & abs p̄positōe. ꝓdu. penl. ī p̄=
senti et in p̄terito Et declinat̄ abscido abscidis ab=
scidi abscidisti. abscisum p vnum s. in supino

Abscido dis. scidi. scissum. penl. ꝓdu. id ē. incidē
discidere. separe cēdēdo. & ꝯponitur ab abs & ce
do cedis cecidi cesum. vñ abscisus abscisa abscisuz
p vnum s. penultimā ꝓducit.

Abscindo abscindis abscidi abscindere. abscissuz
p duo s. in sup. cōponit̄ ex ab & scindo dis. et ē ab
scindē. ab vno ī aliud scindere Vñ abscissus sa sū.

Abscissus sa. sū. p geminū s. vide in abscindo

Abscisus sa. sū. ꝓducit penl. p vnū s. id ē incisus
ab abscido abscidis Dañ. scđo Donec abscisus est
de monte lapis sine manibus

Abscondo abscōdis abscōdi vl' abscondidi abscō
dere absconsū vel abscōditū. idē ē quod occultare
et cōponitur ab abs. et cōdo dis. et habet duplex
p̄teritū et duplex supinū. Vnde absconsus sa sū. et
absconditus abscōdita abscōditū. penl. correpta

Absens Sensus cōponitur cū ab. et dicitur hic et
hec et hoc absens absentis. quod nō est subiectum
alicui corporeo sensui quātūcūqȝ sit ꝓpe. vñ absēs
dicitur quasi a sensibꝰ remotus. vñ absenter adū.
& hec absentia absentie. et absento tas. id ē ammo
uere absens facere. vñ absentaneꝰ nea. neū. qui se
semp absentat Potest etiā deriuari ab absū. abes

Absentio absentis absensi absentire. et etiā absen=
tior tiris. in eodē sensu īuenitur. id ē dissentire. et
componitur ex ab et sentio sentis

Absida de. grecū est. et interpretat̄ lucida. id est
latus edificij vel triuia. eo ꝙ lumīe accepto p arcū
resplendeat et lumen faciat

Absinthiū absinthij grecū est. et est amara herba
secundū pap. et scias ꝙ t. remanet in suo sono cū
t. sequatur aspiratio sicut in corinthios

Absis sidis. fe. ge. idē est quod absida. Item absis
dicit̄ principiū exaltatōis planete ī suo circulo. id ē
illa ps circuli ī qua planeta incipit eleuari. Vel ab=
sis dicitur illa pars circuli in qua pte planeta adeo
distat a sole ꝙ amplius distare non potest

Absintes tis. gemma est nigra et ponderosa. que
calefacta igni septem diebus calorem tenet

Absolutus ab absoluo uis. qđ est a vinculo vl' im
pedimento absoluē. vel liberare. dicitur absolutus
a. tū. vnde et quedā noīa dicunt̄ absoluta. qr p se

dicta dant intelligi· qui dꝗd eis ꝯuenienter potest addi· vt deus· mens· ratio· Et quedā verba dicunẗ absoluta· id est nō transitiua· vl' absoluta· id est nō discretiua rei ad rem in sua significatōne· vel absoluta· id ē pfecta· q̄ nō deficiūt in aliquo sui modo Et absolutū· id ē nō relatū· id ē n̄ respectu alicuiꝰ dictum Et cōparaẗ absolutior tissimus· vnde absolute tiuis· tissime adū· & cōponiẗ iabsolutꝰ ta. tū·

Absono absonas Sono nas· cōponitur cū ab· & dicitur absono nas· nui· nitū· id est discordare· vñ absonanter· id ē discordāter Et hec absonātia· id ē discordantia vel discordia Et absonus na· num· id est. dissidens & discordans vel nō cōsonās Sic absonātia sepe ponitur ꝓ nō sonantia· & corripit ab sono absonas hanc silabam so

Absonus na· nū· corripit so· in absono nas· vide

Absorptus ta· tū· id ē euacuatus vel valde sorptꝰ ī sorbeo sorbes vide Propheta Absorpti sunt iuncti petre iudices eorum

Abstemius Temetū cōponitur cū abstineo nes· & dicitur abstemiꝰ mia. miū· id ē abstinēs· sobrius Et dicitur abstemiꝰ quasi abstinens a temeto siue vino· licet generaliter abstemiꝰ dicaẗ abstinens

Abstinentia tie· formatur ab abstinens abstinenti addita a· & accipit t· sonum de c· et ē abstinentia quādoqꝫ vitiū qn̄qꝫ virtꝰ Vnde gregoriꝰ ī pasto· Admonendi sunt abstinētes vt nouerint· qꝛ tunc placentē deo abstinentiā offerūt· cū ea que sibi de alimētis detrahunt indigētibus largiunẗ· Non em̄ deo· sed sibimetipsi quisqꝫ ieiunat si ea que ventri ad tempus subtrahit nō paupibus tribuit· sed ventri postmodū offerēda custodit Et ysidorus dicit Qui cibis abstinēt et mala agunt demones imitantur q̄bus nō esca· sed nequitia semꝑ adest

Abstineo nes· nui· abstentū· longe ab aliquo tenē et cōponitur ex ab· p̄positōe· et teneo nes· e· mutato in i· et cōstruiẗ qn̄qꝫ cū acto et ablatio cū p̄positione· vel sine p̄positōe· et est idē sensus· vt abstineo me vino vel a vino· vñ abstinēs tis· ꝑticipiū· et nomen· et tunc cōparaẗ abstinens tior· tissimus· et corri· sti abstineo nes· et similiter abstinens tis·

Abstraho trahis· abstraxi abstractū· cōponiẗ ex ab et traho trahis· et est abstrahere ī aliā ꝑtē trahē lacerare· abscidere. et corripitur tra· et aspiraẗ ho·

Abstrudo dis· abstrusi abstrusuꝫ· ꝯponiẗ ex abs· & trudo dis· & ē verbuꝫ actiuū· & ꝓducit tru· & est abstrudere· includere· abscondere·

Absum abes affui absens affuturꝰ· ex ab & sū· Et est abesse· lōge esse· nō esse ibi· vel a sensu corporeo distare· Sed deesse est idē quod abesse. vel deficere Homo ꝓprie abest· sed vinū deest· abest qꝺ alibi ē· deest qꝺ deficit & non habeẗ· sicut dicit hug· Grecismus vero dicit sic· Ede deest quisꝗ̄· q̄ non ē nec fuit ante· At q̄s abest ede qꝛ nō est sed fuit ante·

Abundo das· daui· dare· datū. cōponitur ex ab & vndo das· qꝺ nō est in vsu. vnde abundus da· dū· & abundās· & inde abunde et abundāter aduerbia Et vide ꝙ quidā dicūt abūdare deriuari de habeo habes· & ita dicūt abūdare· & abundus· debē aspirari ī prima sillaba· qꝺ omni caret ratōe & veritate vt dicit hug· Hoc etiā dicit prisc· q̄ vult ī· viij· li· Ab vnda diciẗ vndo das· abundo· mundo· sic patꝫ ꝙ caret aspiratōe· cū ab nō possit aspirari· qꝛ nulla p̄positio aspiraẗ scd̄m prisc· ¶ Et scias ꝙ abūdare abūdatus· abūdabit· & huiōi ꝓducūt da· vel abundo cōponitur ex ab· & vnda vnde· Item diciẗ abūdanter· ab abundans abūdantis·

Abusio onis· fe· ge· dꝛ abutor teris· Et fit tribus modus· scꝫ cōtra vsum· vt Mando tibi qualitates quasi salutes· Contra naturā· vt cum mulier parit vitulū· & cōtra nois ethymologiā vel ꝓprietatem. vt A est sillaba· Et abusio dꝛ poetica licētia· vt cū aliquid fit cōtra hoc quod deberet.

Abusiue· id est· improprie· quod ab usu recedit· aduer· qualitatis· secundum papiam·

Abusus sus. sui. id ē ꝑuersus vsus· vel cōtra ratōꝫ vsus· & ꝓdu· penl'· & pōt adiectiue declinari. abusus· abusa· abusū· & descēdit ab abutor vteris·

Abutor teris· abusus sū· abuti· id est· male vti· vl' ꝑuerse vti· & cōtra ratōm & ꝓducit v· & cōponitur ex ab & vtor vteris· inde abusus·

Acaliculis indeclinabile· id ē· pincerna· & cōponitur ab a· & calix· scd̄m hug· vel cōponiẗ ab assistēs. & caliculis datiuo plurali· vnde acaliculis· qui vel que assistit caliculis· sicut pincerna· Caliculus est diminutiuū de calix· vel cōponitur ab a· & caliculis ablatiuo plurali· sicut supra tetigi in abatis·

Acaris· a cōponiẗ cū caris· qꝺ est gratia & diciẗ hic & hec acaris acaridis· id ē· nō gratiosus· quasi sine gratia· īmemor beneficiorꝫ· & corri· ca· Ecc· xx· Homo acaris q̄si fabula vana vel noua· Litera aūt rabani habet· Homo ingratus quasi acaris·

Accanto tas· taui· tare· id ē· iterū vel iuxta cātare· & cōponiẗ ex ad· & canto tas· & mutaẗ d· in c·

Accedo dis· cessi· accessū· accedere· id ē· ad aliquē cedē· & cōponiẗ ex ad· & cedo dis. cessi· & mutaẗ d· in c· & ꝓducit ce· & ex vi p̄positōis exigit accusatiuū· vt accedo illū· id est· cedo ad illū· vsus tam̄ aliquorꝫ habet vt dicaẗ· Accedo ad illū· ī quo sine dubio ē supfluitas p̄positōis· vl' ī appōe vl' ī ꝯpōne

Accelero ras· raui· ratū· verbū neutrū· ꝯponitur ex ab· & celero ras· & mutaẗ d· in c. & ē accelerare· festinare· & coripit· le· Geñ· xviij· Accelera tria sata simile commisce farine·

Accendo dis· accendi· accēsum· verbū actiuū· & cōponitur ex ad· & candeo candes· & mutaẗ d· ī c·

Accento tas· est fre· huiꝰ verbi accino nis· vel potest esse in eodem sensu in quo accentuo as·

Accentus tus· tui· mas· ge· ab accino nis· dꝛ. vnde accentuo as· id ē· accētuatim ꝓferre· De hoc pleni us dixi supra in principio secunde partis·

Acceptio· ab accepti· genitiuo· addita o. formaẗ hec acceptio· huius acceptōis· ¶ Hic nota ꝙ acceptio ꝑsonarū magnū pctm̄ est· Ad cuiꝰ intelligentiā nota· ꝙ ꝑsonarū acceptio est cū aliquid ꝑsone attribuiẗ ꝓpter ꝓportionē dignitatis ipsius· vnde cōsiderare oportet· ꝙ dignitas ꝑsone potest attēdi dupliciẗ. Vno mō simpliciter· & secūdū se· et sic maioris dignitatis est ille· q̄ magis abundat in spiritualibus gratie donis· Alio mō ꝑ cōparatōm ad bonū cōmune. Contingit em̄ quādoqꝫ· ꝙ ille qui ē minus sanctꝰ· & minus sciens· potest maius cōferre ad bonū cōe· videlicet ꝓpter potenciā· vel industriā secularē· vel ꝓpter aliquid huiōi· & qꝛ dispensatōes spūaliū principaliꝰ ordinanẗ ad vtilitatē cōmunē· scd̄m illud apl'i ad corinth. Vnicuiqꝫ datur manifestatio spūs ad vtilitatē· Ideo qn̄qꝫ absqꝫ acceptōe ꝑsonarū in spūalium dispensatōe· illi q̄ sūt simpliciter minus boni· melioribus p̄feruntẗ· Sicut etiā & deꝰ gratias gratis datas· qn̄qꝫ ꝯcedit minꝰ bonis· ¶ Item scias ꝙ circa cōsanguineos prelati distiguendū est qꝛ qn̄qꝫ sunt minꝰ boni et simpliciter· & ꝑ respectū ad bonū cōe· & sic si dignioribꝰ

preferantur est peccatū psonarum acceptionis in dispensatōe spiritualiū· quoꝝ platus ecclesiastic⁹ non est dn̄s. vt possit eas dare p libito· sꝫ vt dispēsator· scd̄m illud apl'i pmo ad corin· iiij. a· Sic nos existimet homo vt mistros xpi & dispēsatores ministerioꝝ dei. Quādoqꝫ vero cōsanguinei plati ecclesiastici sunt eque digni vt alij· et sic licite potest absqꝫ psonarū acceptōe platus cōsanguineos suos pferre· qꝛ saltem in hoc peminēt· qꝛ de ipsis magis cōfidere potest· vt vnanimiter secū negocia ecclesie tractent· Esset tn̄ hoc pter scandalū dimittendum· si ex hoc aliqui exemplū sumerent etiam ppē dignitatē bona ecclesie cōsanguineis īdignis dādi·

¶Item scd̄m iura sufficit eligere bonum· nō autē requirit̄ qꝫ aliquis eligat meliorē· Quod sic intelligitur· qꝛ quātū ad hoc qꝫ electio īpugnari nō possit ī foro iudiciali· sufficit eligere bonū· nec oportꝫ eligere meliorē· qꝛ sic omīs electio possꝫ habere calūniam. Sed quātū ad cōscientiā eligentis necesse ē eligere meliorē· vel simpliciter. vel ī cōparatiōe ad bonū cōmune· Itē hō in iudicio debet pauperi subuenire· scd̄m illud ecc̄· iiij· In iudicādo esto pupill' misericors· hoc tn̄ ītellige· quātum potest fieri sine lesione iusticie. Alioqum habet locum illud qđ dꝛ exodi. xxiiij. Paupis quoqꝫ ñ misereberis ī iudicio

Accepto ptas· ab accipio pis· deriuatur accept⁹. pta. ptū· nomē· id ē· carus· placitus· acceptabilis· Et inde accepto ptas. verbū actiuū. id ē appciari vel facere acceptū· Itē accepto tas· potest esse verbū fre· de accipio pis· acceptu v· in o· fit accepto ptas· id ē· frequēter accipe· Inuenitur etiā accepto ablatiu⁹ de acceptus· aduerbialit̄ posit⁹· Vnde nō debet accentuari in fine· Ro· iiij· Cui des accepto fert iusticiam sine opibus·

Accersio sis· siui· deriuat̄ ab accerso sis· Actuum decimo. accersi symonē quendā qui cognominatur petrus· De hoc require infra in accio cis·

Accerso accersis· require in accio cis·

Accido dis· accidi. caret supino· & cōponit̄ ex ad & cado dis· mutata d· in c· & corꝛ· ci· Et ē accidē idē quod euenire· vñ accidēs tis· p eo qđ nō ē substantia· ¶Et scias qđ accidit malū· euenit casu· obtingit sorte· cōtingit facto· Potest etiā cōponi accido dis· ex ad· & cedo dis· & tunc pduc̄· ci· & est accidere valde vel iuxta cedere·

Accieo cies· ex ad & cieo cies· cōponit̄· vide in ac·

Accingo gis· accinxi· xi· in ctum· accin cio cis· ctum· ex ad· & cingo gis. mutato d· in c· Et est accingere valde cingere· pparare· adornare. Et nota qꝫ accingimur bellaturi· pcingimur ituri· succingimur ministraturi· Vnde versus· ad pugnā cinct⁹ pre pergit· subqꝫ ministrat

Accino nis· ni· accentū· ex ad· & cano nis· mutato d. in c· & a· in i· & est accinere iuxta vel iterum vel concorditer canere· & corripit ci·

Accio cis· Cieo vel cio· cōponit̄ cū ad & dꝛ accieo accies· acciui· accitū· id est· appellare· aduocare· Sꝫ antiqui in tali cōpositōe solebāt mutare d· ppositionis ī r· dicentes· aruolare· aruenire· arcire· Sed nos dicim⁹ aduolare· aduenire· accire· mutātes ī cōpositōe d. in c· sequēti c· Sic ergo dꝛ accio accis· secundū modernos· arcio cis. scd̄m antiquos· & ī eodem sensu· Et ab vtroqꝫ istoꝝ descēdit verbū desideratiuū ī so· vt ab arcio antiquo deberet dici arcesso sis· sed qꝛ arcesso sis· descendit ab arceo ces· ideo causa differētie· mutatū est primū s· in r· ī eo qꝫ descendit ab arcio antiquo· & dicit̄ arcerso sis·

Item ab accio moderno descēdit· accesso accessis: sed qꝛ ab accedo dis· accessi. similiter descendit accesso sis· Ideo causa differētie in eo qđ venit ab accio· mutatū est primū s· in r· & dicit̄ accerso sis· Inuenit̄ ergo arcerso ab arcio· arcesso ab arceo· accerso ab accio· accesso ab accedo· Inuenit̄ adhuc aliud verbū desideratīm ab accerso descēdēs· & est q̄rte cōiuga· et in eadē significatōe cum eo· et habet r· in antepenultima sillaba· scꝫ accersio sis· Vnde ī actibus aploꝝ capitulo· x. Vade & accersi symonē q̄ndā· Et vide qꝫ pdicta desideratīa sunt tercie cōiugatōis· & habēt pterita & sup· ad modū q̄rte· ita dicit hug· Prisc̄· etiā in pmo maio· dicit· Antiquissimi frequēter ar p ad ponebāt· Vnde ostendit̄ recte arcesso dici ab arcio verbo· qđ nunc accio dicimus· quod est ex ad· & cio compositum·

Accipio pis· Capio pis· cōponit̄ cū ad· & mutata d· in c· & a· in i. dicit̄ accipio pis· accepi ptū· p geminū c· Et inuenit̄ accipio pis· in plurib⁹ significationibus· Nam accipe· id ē· recipe· Et accipere· id ē audire· & accipe· id ē· pascere· Vñ virgilius. Illos porticib⁹ rex accipiebat maniplis· i· pascebat Itē accipe· id est rapere. vñ paul⁹ scd̄o ad corinth· Sustinetis siquis vos in seruitutē redigit siqs accipit vnde hic accipit̄ pitris· auis· qꝛ accipit· id ē rapit· ¶Et nota differentiā· Accipim⁹ ab alio· sumim⁹ ipi· Item sumimus p nos· accipim⁹ a nolēte· tollimus a volente· eripim⁹ vi· auferim⁹ qđ dedimus. Item auferimus inuiti· & quidqd dedim⁹ adimimus vi· assuminius vsu·

Accipiter· Accipio pis. idē qđ rape in vna significatōe· vnde hic accipit̄· pitris· p quadā aue. scilicꝫ scd̄m quosdā sparuiro· vel falcone· vel asture· quia accipit· id ē rapit scd̄m hug· Pap̄· vero dicit· Accipiter auis ē vngulis armata· ab accipiēdo dicta· qꝛ sibi capiat & ab alijs rapiat· ideo vocat̄ accipit̄· i· raptor· & scribit̄ p duo c· & corꝛ· pi· vbiqꝫ· Ouidi⁹ de arte· Odimus accipitrē. qꝛ semp viuit in armis Et vt dicit ambrosi⁹ in hexame· vj· Quinto die accipitres ferunt̄ diram in eo aduersus pprios fetus habere inclementiā· Nā vbi eos aduerterint tēptare volatus primordia e nidis eijciunt suis· cōtinuo qꝫ elimināt· & si morant̄: pulsant pennis atqꝫ pcipitant· verberāt alis· cogūtqꝫ audere q̄ trepidant nec eis postea deferūt mun⁹ alimonie· Quid mirū cū si rapere asueti nutrire fastidiūt· Consideremus ad hoc eos esse generatos vt etiā aues ad cauēdū formido exerceat nec passim curas relaxent· sꝫ pericula a pdonibus declinanda pspiciāt· Deinde cū his natura quadā pdandi mun⁹ inoleuerit. magis a tenera etate pullos suos instituere vident̄ ad pdā· q̄ pastus abdicare cōpendijs. Cauent ne in tenera etate piguescant ne soluant̄ delicijs· ne marcescant ocio· ne discāt cibū magis expectare q̄ q̄rere· ne nature sue deponāt vigorē· intermittūt studi endi· vt in vsus rapiendi audere cōpellant.

Acclino· nas· naui· natū· cōponit̄ ex ad· & clino· nas· & mutat̄ d· in c. & est acclinare ad se· vel ad aliđ flectere· vñ hic & hec acclinis· & hoc accline & acclinus na· nū· in eodē sensu· & pducit cli· vñ ī auroꝛa dicit̄· Debebāt baculis acclinia corpa viri id est· flexa· siue incuruata· & ab acclino nas· deriuatur hoc acclinatoriū acclinatorij· locus ī quo acclinari. & requiescere possum⁹· vel sup quod acclinatur· vt culcitra. vel puluinar.

Accola le· cōis gn̄is. dicit̄ ab accolo lis. & sūt accole aduenticij· sꝫ pmanētes sic̄ aduene· & corꝛ· co·

Et dicit pap̄. Accola signat multa. Dicitꝰ em̄ accola finitimus. vicinus. ꝓpinquus. ciuis alienus. affinis. cultor loci in quo nō est natus. cultor alienus. Quidā vero dicit. Accola nō ꝓpriam. ꝓpriam colit incola terram.

Accolo lis. lui. cultū. ex ad & colo. mutato d. in c. & est accolere. assidue vel valde colē. hītare. arare

Accōmodo das. daui. dare. ex ad. & ꝯmodo das. cōponitꝰ. & mutatꝰ d. in c. & est accōmodare. ad cōmodū & similē vsum dare. p̄stare. vel aptare. apte collocare. & corꝛ. mo. & scribitꝰ ꝑ gemmū m.

Accubo bas. baui. batū. & accūbo bis. bui. bitū. Et est accubare toto corꝑe accūbere cubito. & ꝓprie in comestione. Inde accubans tis. Nūi. xxiiij. Accubans dormiuit vt leo. & cōponitꝰ accubo. ex ad & cubo bas. d. mutata in c. & corripit cu. vide de hoc in cumbo cumbis.

Accuratus ta. tū. in accuro ras. vide.

Accuro ras. raui. ratū. ex ad. & curo ras. d. mutato in c. cōponitꝰ. & est accurare diligentꝰ & curialiter curare. Vñ accuratꝰ ta. tū. diligentꝰ ꝓcuratꝰ vnde accurate aduer. vt Iste accipit illū accurate. id ē. diligēter. studiose. curialiter. Et nota ꝙ accuratus. scd̄m qd̄ est nomē dr̄ tam ꝓ eo q̄ ꝓcuratur. q̄ȝ ꝓ eo qui procurat. Et est verbū actiuum. curo ras. & ꝓducit hanc sillabā cu.

Accurso sas. verbū fre. id ē frequentꝰ accurrere & formatꝰ ab accursu supino. d. accurro v. mutata ī o.

Accuso sas. saui. Cuso sas. nō est ī vsu. sed cōponitur accuso. sas. id ē inculpare. verbis ferire. Qui em̄ aliquē accusat. frequenter cudit. vt ad malā famā trahatꝰ. vel frequēter conatꝰ. vt ille ad cusiones ducatꝰ. Et inde accusatꝰ ta. tū. Et ab accusati addita o. fit accusatio. ¶ Itē scias ꝙ incuso idē est qd̄ accuso. Differūt tñ in hoc qꝛ accusare est ī crimine vel facto. Incusare verbis. Itē incusamꝰ maiores nobis. Qꝛ aūt dicitꝰ accusare vel incusare. q̄si adcausare vel incausare. id ē. ad. vel ī causā trahē. quā q̄s appellat. et h̄ia ē. nō cōpositio. & ꝓducit cu.

Aceo aces. nō est in vsu. & deriuatꝰ ab acuo is. Et ē acē. acetū fieri. vt vinū acet. i. acetū fit. et corꝛ. a.

Acephali. ab a. qd̄ est sine & cephas. dicti sūt acephali quidā heretici. vel acephalite. q̄si sine capite qꝛ actor eoꝝ nō inueniatꝰ. & quicūqꝫ īcerte sentētie insistit acephalus dr̄. Item oīs heretici. & oīs mali possunt dici acephali. id ē. sine capite xp̄o ihesu. qui est caput nostrū. cuiꝰ nos mēbra sumꝰ. Itē capitulū vel collegiū carēs capite vel rectore pōt dici acephalū. vñ in cōstitutionibꝰ nostris dicitꝰ ꝙ capl'm habeat magistrū nouū vel ātiquū ne acephalū iudicetꝰ. i. sine capite. & declinatꝰ acephalꝰ la. lū.

Acer. Ab acuo is. dicitꝰ hic acer hec acris hoc acre ī duabꝰ significatōibus. id ē. fortis. vl' amarꝰ. Acer etiā in vnaquaqꝫ forma dicitꝰ vegetꝰ. munitus. id ē fortis. & crudelis. asper. aniosos. Et cōparatꝰ acer acrior acerrimꝰ. vñ acritꝰ acriꝰ acerrime. & hec acritas tatis. id ē fortitudo. vel amaritudo. & hec acritudo. dinis. & hec acredo dinis ꝓ eodē. id ē amaritudo. Et ꝓprie dicitꝰ de pomis. & de similibꝰ rebꝰ Itē ab acer acris. acre. dr̄ hic acer aceris. ꝓ quadaꝫ arbore. Acer adiectm̄ cōponitꝰ. quāacer. peracer. ambo ꝓ valde acer. Et scias ꝙ acer adiectm̄ ꝓd. primā. sed acer substantm̄ eā corꝛi. Vñ versus. Dicitꝰ arbor acer. vir fortis & improbus acer.

Aceratus ta. tū. deriuatꝰ ab acer aceris. & dicitur aceratus sordidus. instar aceris.

Acerbꝰ ba. bū. īmaturꝰ. & deriuatꝰ ab acer acris acre. & cōparatꝰ acerbior acerbissimꝰ. Vñ hec acerbitas tatis. Et acerbo bas. qd̄ nō est in vsu. sed cōponitꝰ exacerbo bas. id ē. vuas acerbas colligere. & corꝛi. acerbꝰ primā. licet deriuetꝰ ab acer. ꝓducē te primā. Vnde oratiꝰ ī p̄mo epy. Occubat obscuri speciem taciturnus acerbi.

Acernꝰ na. nū. id ē. de acere. ab acer aceris d̄riuatꝰ

Acero ras. nō est in vsu. sed ꝯponitꝰ exacero ras. id ē ab acere purgare. & deriuatꝰ ab acero aceratꝰ ta. tū. & ab exacero ras. exaceratꝰ ta. tū. & corꝛ. ce

Aceronicus. qui nulli communicat

Acerra re. fe. ge. id ē vas in quo reponitꝰ thus. & deriuatꝰ ab acer aceris ꝓ arbore. eo ꝙ de acere fieri soleat

Aceruo uas. in aceruus vide.

Aceruus ui. mas. ge. id ē cumulus. Inde aceruulꝰ li. dimi. & aceruosꝰ sa. sū. & aceruo uas. v̄bū actiuū id ē. cumulare. & inde verbalia. & aceruatim adū. id ē. cumulatī. & glomeratim. & ꝯponitꝰ coaceruo uas. exaceruo uas. & dicitꝰ aceruꝰ ab acer adiectio Ora. in epy. Non domꝰ & fūdꝰ ñ eris acuꝰ & auri

Acesco scis. id est incipere acere. siue acetū fieri. & est īchoatm̄ de aceo aces. & ꝯponitꝰ cū ex. & dr̄ exacesco scis. & corꝛi. a. Oratius ī p̄mo epy. Sincerum nisi vas quidquid infundis acescit.

Acetabulū li. dicitꝰ ab acetū ti. & dicitꝰ acetabulū vas aceto plenū. vel ad recipiendū acetū paratum quod & hoc acetariū dicitꝰ. & dicitꝰ acetabulū. q̄si acetaferū. qꝛ ferat acetum. & appendit duodecim dracmas scꝫ quartam partem emine.

Acetū. ab aceo aces. dicitꝰ hoc acetū ti. penl'. corꝛ. & dicitꝰ acetū. q̄si acutū vel quasi aquatū. Vinum em̄ aqua mixtū. cito in hunc saporē redigitꝰ. Vnde dicitꝰ acidū. quasi aquidū. vñ acetulum li. dimi. & corꝛi. primā acetū. Aurora Hebree gētis mētē sigt aceti

Achademia mie. penul. corꝛe. villa in qua plato studuit. Vnde achademicꝰ ca. cū. id est. platonicus vel etiam philosophicus

Achadeon. velū maximū & ī media naue ꝯstitutū

Achaia achaie. ꝓuincia grecie. triū est sillabarū. licet necessitate metri aliquādo inueniatꝰ q̄ttuor sillabarū apud poetas. & est ibi i. duplex ꝯsonans. & scias ꝙ y. greca semper est vocalis

Achates tis. genꝰ est lapidis. quē si quis portauerit erit gratiosus. sicꝰ fuit eneas qui eū portabat in vagina. Vñ & dictus est achates fuisse armiger & comes enee. vl' aliūde dr̄ fuisse comes illiꝰ. Achos em̄ grece. cura dr̄ latine. Inde achates dicitꝰ fuisse comes enee. qꝛ cura & solicitudo semꝑ comitātur reges & magnates. ita dic hug̊. & ꝓdu. penul't. In doctrinali Que fiunt ī tes. sociabis vt achates

Achei. q̄ & achiui dicti sunt. ab acheio filio iouis a quo dr̄ achaia & ꝓducit penultimā

Acheldemac īterpretatꝰ ager sanguinis Achel. i. ager. emac. id ē sanguis Vñ ī actibus capitulo primo dicitꝰ Ita vt appellaretꝰ ager ille ligua eoꝝ acheldemac. id est ager sanguīs. & accentuatꝰ in fine

Acheron Ab a. quod ē sine & chere quod ē salue vel gaude cōponitꝰ hec acheron rontis. palus īfernalis. qꝛ nulla salus nullū gaudiū ī inferno est. sed ꝑpetuus horror & dolor inhabitat. secundū hug̊. Vel secundū papiā dicitꝰ acheronta. quod cōponitꝰ ab a. quod ē sine. & cheronta quod ē gaudiū Hūc sequitur grecismus dicens Quod sine leticia nomē trahit hec acheronta

Achila le. femi. gn̄is penultīa corꝛe. quidā locus ē de quo habetꝰ libro regū primo capit'o xxvj. Ecce dauid absconditus est in colle achile

Achilles.ab a·quod est sine·& chille qđ est labiũ cõponit̃ hic achilles lis·qꝛ grossa habuit labia·& hic achilleus lei·ꝓ eodẽ·& est dyptongꝰ eu·ĩ nt̃o & ita noĩatiuus ẽ trissillabꝰ·genitiuꝰ vero tetrasillabus·qꝛ ei·in gt̃o ibi dyptongꝰ nõ est·& achilleꝰ lea·leũ·penul:ꝓdu·possessiuũ·et inde ẽ ꝙ achilleꝰ penl't·ꝓdu. ꝓprie eu·matata ĩ e·dicimus achilles·a quo mutato nt̃o dicit̃ in vocatiuo achille vel achilles·Et simılit̃ cõtingit ĩ his noĩbus vlixes·aiates. & similibꝰ·& datiui istoꝝ sepe ponunt̃ ꝓ genitĩs vt achilli vlixi·ꝓ achillis vlixis·& ex eo ꝙ inuenit̃ achille vlixe·in vocatio voluerũt quidã declinare·hic achillus achilli·& vlixꝰ xi·qđ sine dubio falsuꝫ est vt dicit hug̃·& coꝛr̃·primã achilles vñ ouidiꝰ·de arte. Hectoꝛa donauit ꝑamo ꝑce motꝰ achilles

Achilleus penul·ꝓducta·in achilles exponit̃

Achiui vl' achei·dicunt̃ quidã greci ab acheo filio iouis·& ꝓdu·penl'·vñ horatiꝰ in ꝑmo·epy·Quid qđ delirant reges plectuntur achiui·Delirant ĩtellige·id est·delirando committunt

Acholiti grece·ceroferarij dicunt̃ latine a depoꝛtandis cereis qñ legẽdũ est euãgeliũ. vel sacrificiũ offerendũ·nõ ad fugandas tenebꝛas·cum sol tunc rutilet·sed ad signuꝫ letitie demonstrandũ·vt sub typo lumĩs coꝛꝑalis illa lux ostẽdat̃·de quo ĩ euãgelio legit̃·Erat lux vera q̃ illuminat omnẽ hoĩem venientẽ in hunc mundũ·vide in oꝛdo·

Accidia·accis grece·cura latine·Inde hec accidia id ẽ·tristicia·molestia.anxietas·vel tediũ·vnđ hec accidiola le·dimi·& accidiosus sa·sũ·id ẽ·molestꝰ tristis·anxius·& accidioꝛ aris·id ẽ·tristari·anxiari vel habere tedium·vel indignari·

Acidus.ab acetũ dꝛ acidus da·dũ·penul·coꝛ̃·id ẽ amarũ vt acetũ·& dicit̃ acidũ q̈si aquidum·& cõparat̃ acidioꝛ simꝰ·vñ hec aciditas tatis·id ẽ·amaritudo·Dicunt̃ eñ dentes acidi·id ẽ·stupefacti·Ecclesiastici·xiiij·Non acide feras·

Aciecula le·dimi·id ẽ·ꝑua acies·& coꝛripit cu·

Acies aciei·fe·ge·dicit̃ ab acuo is·& signat tria·Nam acies est ferri sũmitas·Itẽ acies oculoꝝ acumen·Item acies exercitus·eo ꝙ armatꝰ erat ad bellum acutis armis·vñ versus Est acies oculi·ferri belliqꝫ caterua·

Acinatis·ab acuo is.dicit̃ hec acinatis lingua medoꝝ gladius militaris valde acutꝰ·& acinatis dꝛ illa materies ferri·scꝫ acinatiũ. coꝛ̃·penl'·

Acinariũ·ab acinus dicit̃ hoc acinariũ rij·grosse·vel coꝛtices vuarũ q̃ post expꝛessionẽ ꝓijciunt̃

Acinus ni·mas·ge·id ẽ·botrus·scꝫ granellũ illud quod est ĩ grano vue·& dꝛ ab acetũ ti·quia habet sapoꝛẽ aceti·& coꝛri·penul. Vnde grecismus·Tu dicas acinũ quod in vua cernis acutum

Acirologia ẽ iꝓpꝛia dictio·vt sup̃ dixi ĩ q̃rta pte caplo de vicijs annexis barbarismo & soleocismo·

Acliuis·ab a·& cliuis cõponit̃ hic & hec acliuis & hoc acliue·& acliuꝰ ua·uũ·ĩ eodẽ sensu.id ẽ·iclinatus·pcuruꝰ·vñ hec acliuitas·& ꝓducit cli·

Acomentarijs·nomẽ indeclinabile cõis gñis q̃ vices regis agebat·cuiꝰ iudicio leges scribebant̃·vñ dicit̃ acõmẽtarijs scriptoꝛ gestoꝝ tpis. Et scias ꝙ inuenit̃ cõmẽtariꝰ·a cuiꝰ datiuo plurali vel ablt̃o scꝫ cõmẽtarijs.ↄponit̃ acõmentarijs·Require sup̃ ꝑ simile in abatis·Regũ·iiij·capitulo xviij·Sobna scriba & ioathe filius asaph acõmentarijs

Acredo dinis·fe·ge·amaritudo & ꝓpꝛie dicit̃ de pomis & similibꝰ rebus. vide ĩ acer·& ꝓđ·cre·

Acredula le·quedã modica auis·que aliter dicit̃ lucinia·& dicit̃ ab acre adiectiuo. De hac dicit cicero·Et matutinos exercet acredula cantus·

Acrimonia nie·dicit̃ ab acer adiectĩo·& est acrimonia ꝓpꝛie austeritas ĩ vultu·vel acrimonia·id ẽ viuacitas·aĩositas·asperitas·foꝛtitudo·Vnde acrimoniosus sa·sũ·foꝛtis·cõstãs.asꝑ.& cõparatur.

Acris·in acer exponitur

Acroceraunia·nioꝝ·montes fulminati·& ↄponit̃ ab acros·qđ ẽ mons & ceraunia·vide ĩ ceraunia

Acronicus·ab a·qđ est sine·& cro non qđ est tempus·dꝛ acronicus ca·cũ.penul·coꝛ̃·q̃si sine tẽpoꝛe Vñ in astrologia·Acronicus oꝛtus dꝛ ille qñ aliq̃ stella ꝑ dyametrũ soli opposita oꝛit̃ sole occidente

Acros grece·latine dicitur mons

Actenus·id est hucusqꝫ·vsqꝫnunc·ↄponit̃ ex ac. aduerbio & tenus·& caret aspiratõe & coꝛ̃·penl. Quando aũt sunt due ptes aspirat̃ & acuitur te·de hoc supꝛa dixi ĩ secunda pte·vbi egi de accẽtu aduerbioꝝ in capitulo de tenus

Actio onis·fe·ge·ab ago·gis·dicit̃·& est actio idẽ quod ductio·vel opatio·Itẽ ꝫm iuristas actõ est iuris ꝓsecutio in iudicio quod sibi debetur·

Actito·tas·penul·coꝛ̃·id ẽ frequẽter actare verbũ fre·& foꝛmat̃ ab vltimo supino de acto tas·scꝫ actatu a·in i·& v.in o·mutatis·

Actiuncula le·fe·ge·penl'.coꝛ̃·dimi·ꝑua actio

Actiuus·ab actus cta·ctũ·dicit̃ actiuꝰ ua·uũ·vt Actiua vita·que cõsistit ĩ actu et ope·& ẽ v̉bũ actiuũ qđ signat actũ transeuntẽ in rẽ rationalẽ·Et scias ꝙ sicut vita cõtemplatiã ↄsistit ꝑncipalit̃ in optimo cõtemplabili·ita vita actiua in optimo agibili·Vide in vita·

Acto actas·id ẽ·frequenter agere·verbũ fre·Et foꝛmat̃ ab vltĩo sup̃·đ ago·scꝫ actu v·mutata ĩ o·

Actoꝛ ctoꝛis·id ẽ.defensoꝛ·patronꝰ·causidicus aduocatus·factoꝛ·et oꝛ·ĩ rix.facit·vt actrix tricis fe·ge·& foꝛmatur actoꝛ ab vltimo supino de ago agis·scilicet ab actu·v·mutata ĩ oꝛ·Et scias ꝙ hic actoꝛ·quãdo est ꝓpꝛiũ nomẽ et grecũ·coꝛri·penl'·genĩtiui·vt actoꝛ actoꝛis·sic hectoꝛ hectoꝛis.castoꝛ castoꝛis·Sed qñ est appellatĩ et latinũ·ꝓducit penul·genitĩ·sicut vult prisc̃·ĩ vj·li·Vñ v̉sus Actoꝛis ĩ spolijs virtꝰ actoꝛis habet̃ Papias etiã dicit actoꝛ ctoꝛis·ꝓpꝛium penul. coꝛripit·sicut huiusmodi greca;

Actuarius ria·riũ·id est·res que ẽ in actu·deriuatur ab actus ctus·Et scias ꝙ actualis.ẽ q̃ acta facit·Sed actuariꝰ dicit̃ diuersis actibus ꝑoccupatus. Itẽ ab actus·dꝛ hec actuaria rie.nauis q̃ velo et remis simul agitur·

Actus·ab ago gis·deriuat̃ hic actꝰ ctus·ctui·i·opatio vel opꝰ. Vñ hic et hec actualis et hoc le.i·res q̃ ẽ ĩ actu·Inuenit̃ etiã actꝰ cta·ctũ·mobilit̃·

Aculeus·ab acus·dꝛ hic aculeus lei·ꝓ quodã toꝛmẽto ad similitudinẽ acus·et ꝓ illo quo stimulant̃ boues. et nõ seruat aculeꝰ dimi·genꝰ sui ꝑmitiui·

Acumẽ mis·ne·ge,i·acutio ab acuo is·et ꝓđ·cu·

Acuo acuis acui acutũ·verbũ actiuũ tercie cõiugatõis ꝓ facere acutũ Inde verbalia·Et cõponitur exacuo cuis,coacuo is·ꝑacuo is·acuo simplex et cõpositũ actiuũ est et coꝛripit primã

Acupedius pedij·mascl'i gñis·id est velox et ↄponitur ab acuo et pede quasi acutis pedibus currẽs

Acupicta cte·vestis acu intexta vel oꝛnata vl picta Eadẽ et frigia.qꝛ in frigia inuenta est·vnde et artifices illiꝰ vestis frigiões dicunt̃·et sc̃bit̃ ꝑ ct·

Acus cus·cui·fe.gñis dicitur ab acuo acuis quia

acuta est· vl' ab acumie· q2 nichil pene ẽ nisi acumẽ Dicitur etiã hec acus aceris· purgamẽtum tritici· Vñ grecismus. Paruula pungit acus gallinis spargitur acus· & corr· ce· acus aceris· & desinũt ablẽs & datiu9 pl'ales de acus cus· cui· i vbus· vt acub9

Acutela le· penl'· ꝓdu· fe· ge· i· acumẽ· ab acuo is·

Acutim· aduerbiũ· i· acute· ab acuo is· & ꝓdu· cu·

Acutio nis· femini ge· actio vel passio acuendi· ab acuo acuis dicitur·

Acutor toris· homo q̃ acuit Inde or· i rix· hec acutrix fe. ge· femia que acuit. & dicit̃ acutor ab acuo acuis· & producit cu.

Acutus tus· id ẽ· acutio· ab acuo is· Et etiã adiectiue declinat̃ acutus ta. tũ· tam ꝑticipiũ q̃ nomẽ & ꝓducit cu· Ouidius epy· Quã manibus clipeos & acute cuspidis hastam·

Ad· ꝑpositio sequẽtibus his nouẽ literis ĩ cõpositõe mutat d· in illas. scz· c· f· g· l· n· p· r· s. t· Vñ vers9. Cor· fla· grãs· le· nis· pir· ra· sal. ta· ad· sibi mutat· Tollit̃ ide tamẽ si sequitur cõsona post s· Sicut plenius dixi supra ĩ prima ꝑte· vbi egi de sillaba. in capitulo de d·

Adagonista· incitator· certator

Adam ade· accentuat̃ in fine· & interꝑtat̃ homo vel terren9· vel terra rubra· q2 ex terra facta est caro illius· Et dicit̃ ab adama· vt d2 in genesi· v· Factum est omẽ tẽpus qd vixit adam nõgenti triginta anni· & mortu9 est Et vt dicit̃ sapie· x· Hũc dominus eduxit a delicto suo· ¶ An adam potuerit peccare venialit̃ ĩ ꝑmo statu· habes ĩ veniale· vide in liber· ra· rũ· Item ĩ vir· Itẽ in monstro stras·

Adama hebraice· latine domus vel terra·

Adamas mantis· mas· ge· lapis insecabilis ferro· vel alia materia· nisi hyrcino sanguine recenti asꝑgatur nec vnq̃ calescit· Vñ & greca ĩterpretatõe nomẽ indomita vis accepit· quasi sine domatione· & caret adamas n· in recto· & corr· a· sed in obliq̃s retinet n· sicut gigas gigantis· elephas elephantis Vide in corripio in fine

Adar. id est· mensis marcij· & acuit̃ in fine

Adaugma tis. gene· neu· id est augmentum· ab augeo auges deriuatur·

Adbreuio as· ex ad & breuio as. cõponitur

Addico· cis· ex ad & dico cis· ꝓdu· penulti· vnde addictus cta· ctũ· Require in dico dicis

Addictus cta· ctũ· deputat9· cõscriptus· ascript9 destinat9· Horati9· Nulli9 addictus iurare ĩ verba magistri· & scribit̃ ꝑ ct· & deriuat̃ ab addico cis· s3 additus ab addo is· sine c· scribitur

Addisco scis· addidici addiscitũ· id ẽ valde disco ex ad. & disco scis· cõponit̃· & cor· penl'· ꝑteriti &

Additus ta· tũ· penul· corr. id est adiun supini ct9· apposit9· ab addo dis· additũ descẽdit Mach· ꝑmo capl'o. iij· Et additi sunt ad eos exercitus

Adedo adedis dit· vl' adedo ades adest· id ẽ iuxta vel valde corrodẽ vel edẽ· & ꝯponit̃ ab ad & edo dis· vel edo es est· & ꝓdu· e· adedo dis·

Adempt9 pta. ptũ· i· sublat9· ab adimo mis· ad

Adeo aduerbiũ. penul· corre· vñ emi· adẽptũ grecismus· Dic adeo tñ dicas adeo quoq3 certe· Affirmatiue quoq3 dicas & quãtitatiue· Papias vo dicit Adeo valde intantũ ꝑterea certe

Adeps pis· mas· ge. id ẽ pinguedo cõponit̃ ex ad & epulũ· q2 pĩguedo epulis solet addi· & corripit i· ante p· Et scias q̃ adeps proprie est pinguedo ĩterior· Pinguedo em̃ sup carnẽ aruina vel lardus dicit̃ Que vero carni est amixta ꝓprie pinguedo ẽ· que autem intestinis adeps

Adepticus ca· cũ. penul· corre· qd facile acquirit̃

Adeptus ta· tũ, id ẽ· assuetus· acquisit9· ab adipiscorısceris· adeptus sũ· ecclesiast· xl vij· Quam gloriam adeptus est in tollendo manus suas

Adhibeo bes· bui· bitũ· ex ad & habeo bes. & est adhibere addere adiungẽ apponere dare

Adiectiu9 ua· uũ· qd adijcit̃ & deriuat̃ ab adijcio cis· Vñ adiectiua noĩa dicunt̃ que adijciuntur substantiuis. & hinc adiectiuo uas· id ẽ. adiectm̃ facere· vel adiectiue ponere ¶ Et scias q̃ naturaliter noĩa adiectĩa in nullo casu deficiũt & ꝯparant̃ De hoc tamen plenius supra dixi ĩ tercia ꝑte ĩ tractatu de speciebus nominum

Adigo gis· penul· corre· adegi adactũ· id ẽ ad aliã ꝑtem reducere· & cõponit̃ ex ad & ago gis· a· mu

Adijcio cis· ieci· iectũ· id ẽ adiungere· tata ĩ i· ex ad & iacio cis· mutata a· in i· & sic scribit̃ ꝑ geminũ i· Oui· in tercio libro de arte· adijcit ornatus proxima queq3 dies

Adimo mis· ademi ademptũ· adimere· id est· auferre ex ad & emo emis· mutata e in i correpta

Adipatus ab adeps deriuat̃ adipatus ta· tũ· penl' ꝓdu· id est· adipe cõditus & impinguat9· Et hoc adipatũ ti· quodlibet eduliũ adipe impinguatũ

Adipiculus li· dimi· penul· corre· id ẽ puus adeps

Adipiscor sceris· adeptus sum· adipisci· id ẽ· adq̃rere ex ad & apiscor & mutata a· in i·

Aditus tus· tui· & hoc aditũ ti· penultima correpta & differũt Nam aditus est ĩtroitus· gradatio vel oportunitas vel aggressio Sed aditũ est locus secretus iuxta altare vnde dabant̃ responsa· Et d2 ab adeũdo ꝑ cõtrariũ· q2 minime licebat alicui adire locum illum nisi summo pontifici

Adiunctũ vel adiunctio· est quidã color rhetoricus· de quo sup̃ dixi in q̃rta ꝑte ĩ ca· de coloribus

Adiuto tas· penul· ꝓdu· frequẽter rhetoricis iuuiare ũbũ fre· & format̃ ab adiuto vltimo supĩo de adiuuo iuuas v· mutata in o·

Adiuuo uas· adiuui iutũ· adiuuare· i· auxiliũ dare· ex ad & iuuo uas· Vñ hoc adiutoriũ rij· Et hoc adiuuamentũ ti· Et hic adiutus tus· tui· Et adiuto tas· frequẽtatm̃ Adiuuo ꝯponit̃ cũ con· & fit coadiuuo uas· penultima corre· Et scias q̃ inuenitur apud antiquos adiuuaui adiuuat9

Adminiculor Miniculũ vel miniculor cõponit̃ cũ ad· & dicit̃ hoc adminiculũ li· id ẽ auxiliũ Et adminiculor laris. id ẽ auxiliare· administrare· vñ admiculatori9 ria· riũ· auxiliatori9. & corri· cu admiculor

Administratori9 ria· riũ· q̃ admĩstrat· ab admĩstro mĩstras· Heb· ꝑmo Oms sunt admĩstratorij spũs

Admiror raris. ratus· sũ· ex ad & miror Et est admirari· valde mirari vel cupere Et nota q̃ admiramur virtutes· miramur opera. Inuenit̃ etia3 ammiror ꝑ duo m· sed tũc cõponit̃ ex am ꝑpositione & miror· & producit mi·

Admissarius ria· riũ· id est aptus ad mittendũ· ab admitto tis· Vñ fortes & bonos equos admissarios vocamus· q2 admittunt̃ ad coitũ inter armenta Itẽ emissarius ꝓ eodẽ inuenit̃ Admissum· pctm̃ intermissum· ex admitto tis· Et adiectiue etia3 declinatur admissus admissa admissum

Admitto tis. admisi admissũ. ex ad & mitto. tis· Et est admittere· peccare· vñ hoc admissum· id ẽ. peccatũ· & admittẽ· id ẽ· accipe sumere· & admittere· id ẽ· exlassare· & cũ quadã velocitate· & agilitate equũ vertere vel ducere· vñ admissus sa. sum.

id est· velox· Vnde ouidi9. Nil nocet admisso sub
dere calcar equo. Inuenit᷑ etiam ammitto·ex am &
mitto· & scribitur tūc p duo m·

Admodū· id ē· valde aduer· penultima correpta
Prisc· in ꝓlogo minoris Quānecessariā admoduz
ad autoꝝ expositōem oīm diligētissime debemus
inquirere Et nota ꝙ ꝑpositio cū casuali loco adū
bij reperitur· vt admodū amodo

Admoneo nes·nui·nitū· verbum actiuū· ex ad &
moneo· & corripit mo Que sit differētia iter mo=
neo & admoneo Require in moneo

Adoleo les leui. vel adolui adultū vel adolitū ex
ad & oleo les· Et est adolere cremare cōburere in
cendere· Itē adolere. id ē· crescere· & inde adolesco
scis· inchoatm̄· & corripit o· vide in oleo oles

Adolescens scentis. nomē cōis ge· deriuat᷑ ab ado
lesco scis· verbo inchatiuo· ab adoleo les· & cōpa=
ratur adolescentior tissim9· vn̄ adolescenter tius·
tissime· adū· & hec adolescētia tie. & adolescētul9
la. lū· & hic adolescētulus li· dimi· & hec adolescē
tula le· Et ē adolescētia· a quindecimo anno vsqz
ad vicesimūoctauū. & dicit᷑ adolescentia quasi ad
gignendū apta & adulta· vide in etas

Adonay. nomē dei hebreū· interꝑtat᷑ dn̄s. & accē
tuat᷑ ī fine· & ꝯm hug· d᷑ ab adon qd̄ est suauitas

Adonis· ab adon qd̄ est suauitas dicit᷑ hic adonis
adonis· vel adonidis· amasi9 veneris· & est masclī
gn̄is & producit o. Ouidius metha· x· Abstinet &
summo celo ꝑfertur adonis Sed adonidis cor· ni·
& ꝯm hug· facit gēm adonis. vel adonidis Papias
aūt dicit· Adonis· qn̄ grecū adonidos facit. qn̄ la
tinū adonidis Adonis amasius fuit veneris· quem
gētiles anniuersario solebant plangē sic̄ ipsa plan
xit De quo ꝓpha isrhaelitas increpat· Ezech· viij·
Mulieres plangētes adonidem· Prisc· ī vj· li· dicit
In is desinentia greca· si in genitiuo greco cōsonā
tē habuerint ante os· o· ī i. cōuertūt· & faciūt gēm
latinū· vt eupolis polidis. adonis adonidis· doris
doridis· eucaris eucaridis vel eucaridos.

Adoptio onis· fe· ge. & dicit᷑ hec adoptatio· et p
sincopā adoptio· vide in adopto

Adopto ptas. ptaui· ptare· id ē· desiderare vel nu
trire vl' eligere· & accipe loco filij· Vn̄ hec adopta
tio onis· & p sincopam hec adoptio onis· desideri
ūm vel affiliatio· in filiū acceptio Vn̄ adoptiuus
ua· uū· loco filij acceptus ¶ Et nota ꝙ adoptio est
extranee ꝑsone in filiū vel nepotē: vel deinceps as
sumptio legitima· Itē scias ꝙ xp̄s nullo mō dicen
dus est filius dei adoptiue· q᷑ ei cōpetit ex natura
sua· scdm̄ quā essentialit᷑ a patre nascit᷑· Habet em̄
ius in hereditate paterna· q᷑ oīa que habet pater
sua sunt. vt dicit᷑ ioh· xvj· vn̄ hoc ius nō acquirit᷑ ei
p gratiā aduenientē· vt dici possit adoptiuus

Ador· ab adoro ras· deriuat᷑ hoc ador indeclinabile
scz quoddā gen9 annone vel frumēti· vn̄ fiebat pa
nis imolatici9· quē qui imolabat deū adorabat· vn̄
adoreus rea· reū. & adorius ria· riū· & hec adoria·
gloria vl' bona fama· Et hec adorea ree· dea frumē
ti. vel quedā vestis triūphalis Quare aūt ador sic
indeclinabile supra dixi in tercia pte ī tractatu ver
boꝝ· parum post principium·

Adordior diris· valde vel iuxta ordiri· Inde ador
sus pticipiū· & cōponit᷑ ex ad & ordior scdm̄ hug·
Papias vero dicit· Adordior adorsus facit· id est·
alloqui vel incipere·

Adoreus rea· reū· in ador exponitur supra·

Adorior reris· vel riris· adortus· id est· valde vel
iuxta oriri· vel inuadere aggredi· ex ad & orior· se
cundū hug· Pap· vero dicit· Adorior cōe fuit anti
quitus· vn̄ adort9 ē· i· nouiter vel subito nat9· In
Adorius ria· riū· in ador est· uenit᷑ et adorio·

Adorsus sa· sū· id est· inceptus· vel allocutus par
ticipium· de adordior·

Adortus ta· tū· pticipiū ꝺ adorior· vide ī adorior

Adp̄sens. penul· ꝓdu· inuenit᷑ ꝓ in ꝑsenti· & sunt
due ptes posite ꝓ vna· sicut dicit hug·

Adquiesco scis· Quieo quies· ꝯponit᷑ cū ad· & d᷑
adquieo quies· adquieui adquietū· id ē· assentire·
Vn̄ adquiesco scis· qd̄ scdm̄ huguitōis opinionem
est inchoatm̄ Prisc· videt᷑ cōtrariū dicere

Adquiri· id est· potius· secundum papiam·

Adquiro ris· adq̄siui adq̄sitū· ex ad & quero ris·
& mutat᷑ ae· dyptongus in i· longā· Et est adquire
re ad se querere· lucrari·

Adriastia stie· id ē· sors· vide in adria adrie·

Adria adrie vl' adros grece· petra latine· Inde hec
adria adrie· mare quoddā· eo ꝙ sit magis petrosuz
q̄̄ alia maria. Vn̄ ouidi9 tristiū· Serpentē medijs
adria vidit aquis· vn̄ adriaticus ca· cū· i· petrosus
& hec adriastia stie· i· sors· q᷑ sp alicui videt᷑ dura

Adscio scis· p d· & sine d· ascio etiā d᷑· vide ī scio

Aduena ne· cōis gn̄is· penul· correpta· q̄ aliūde ve
nit· alienigena· & dicit᷑ ab aduenio· Itē ab aduenio
dicit᷑ aduēticius cia· cium. & hic aduent9 tus· tui·
Que aūt differentia sit inter inquilinū· aduenā· &
incolā· Require infra in inquilinus·

Aduentinus. ab aduētus dicit᷑ hic aduētinus tini·
quidam mons ī roma· dictus sic ab aduētu auiū·
de tiberi illuc aduenientiū & ibi cōsidentium·

Aduento tas· id ē· frequēter aduenire· & format᷑
ab vltimo supino de aduenio aduenis. scz aduentu
v· mutata in o· fit aduento aduentas·

Aduerbiū bij. ex ad & verbū· & dicit᷑ aduerbiuz
q̄si aduerbū· id ē· verbo adherēs· verbo adiunctuz
vel iuxta verbū posituz· Vn̄ hic & hec aduerbialis
& hoc le· vide in fine tercie ptis in capitulo de ad
uerbijs

Aduersor. ex ad & verso sas· cōponit᷑
aduersor saris· id ē· esse vel fieri aduersum· vn̄ adū
sus sa· sum· id ē· cōtrarius· oppositus. mal9· infelix
& cōparat᷑· vn̄ hec aduersitas atis· & aduersarius
ria· riū· & aduersus vel aduersum ponit᷑ ꝓ aduer=
bio q̄litatis· vel loci. vt Aduersus vl' aduersū illū
Et ponunt᷑ indifferent᷑· Proprie tn̄ aduersū te· ad
uersarius· Aduersus te. imitator· & cōstruit᷑ adū
sor cū datiuo. vt iste aduersat᷑ illi· i. cōtradicit· con
trauadit· Construit᷑ etiā qn̄qz cū acusatiuo· vt Ad
uersammi vitia· id est· respuite·

Aduersus sa· sum· in aduersor vide·

Aduerto tis· ti· sum ex ad· & verto tis· & ē adū=
tere· vertere ad aliqd· vel ppendere· intelligere·

Adulator toris· mas. ge. q̄ blandit᷑. et d᷑ ab adulor
laris· & or· in rix· fit hec adulatrix adulatricis· mu
lier que adulatur· & ꝓducit la·

Adulatorculus li· penul· cor· dimi· puus adulator

Adulor laris· verbū deponens· cōponit᷑ ex ad· &
aula· au· dyptongo mutata in v. longā· Et est adu
lari· assentiendo blandiri· qd̄ solent facere maxie
aulici· Vn̄ versus· Aula domus regis verbū ꝯpo
nit adulor· Vel est cōpositū ex a· & dulos quod ē
seruus eo ꝙ seruoꝝ sit adulari·

Adulter· ab adulor laris· deriuat᷑ hic adulter adul
teri· vn̄ hec adultera re. Et qn̄qz ponit᷑ adiectiue.
adulter tera· terū· Et d᷑ adulter quasi alienum vio
lans thoꝝ· vel alienū vterū terens. vel adulter q̄si

adalter·id est·ad alterius vxorem accedens & est ethymo· & non cōpositio· & inde adulterinus na·nū·qui natus est de adulterio·et hoc adulteriū rij·illa praua actio·scȝ lesio alieni cōiugij·et est adulteriū in nupta·stuprū ī virgine vel moniali·incestꝰ in parente vel vidua·vide in raptus

Adultero ras·raui·dicit̄ ab adulter·& est neutꝝ vñ adulterasco scis·inchoatiñ·& adulteror raris·deponēs·id est·adulteriū cōmittere·vnđ adultera tor trix·adulteratio & adulteratorius ria·riū·Ponit̄ etiā qñqȝ adulterare ꝓ corrūpere·& ad maluȝ

Adultus ta·tū·id est·crematus vel vertere excretus·ab adoleo adoles

A ante E

Aer aeris·mas·ge·dicitur ab a qđ est sine·& eris quod ē lis·q̄si sine lite·ꝑ contrariū·qꝛ comoda lis ventoꝝ & fulminū fit in aere·vł'iđ dꝛ sine lite·qꝛ facile & sine lite cedit ferīēti·& facit actꝰ singl'is nūi·aerē vel aera·vid hoc ī terra

Aeriani heretici ab aere dicti·Hi vetāt ꝓ defunctis sacrificiū offerri scđm papiam

Aerinus·ab aer dicit̄ aerinꝰ na·nū penul·ꝓd·Et aerius ria·riū·vtrūqȝ possessiuū·dꝛ etiā aerꝰ qñqȝ

Aeripes·aer cōponit̄ cū pes·& dicit̄ hic altus & hec & hoc aeripes pedis·id est·aereos pedes habens·id ē·veloces·ita ꝙ in aere videat̄ sustentari & figi·nō in terra·& corri·penul·tā ī recto ꝙ̄ in

Aerius ria·riū·in aerinꝰ vide·Dicit̄ obliquis etiā aereus rea·reū·sed vide qꝛ aereus potest deriuari ab aere·& tunc ae·ē dyptongus tacita·Vñ dicit papias Aereus rea·reū·id ē·de ere existens

Aeromancia·penultima ꝓdu·cōpositū ab aer·& mancia quod est diuinatio·Et est aeromātia diuinatio q̄ fit ī aere·Et inde aeromancꝰ cia·ciū·Et aeromanticus ca·cū·Quidā dicūt & aerimancia·ꝑ i·in tercia sillaba Et dicit varro q̄ttuor esse genera diuinatōis·id ē·terrā·aquā·ignē·aerem·Hinc geomātiam·ydromantiam·aeromantiā·pyromantiā·dicimus·vide etiam de hoc in geomancia

A ante F

Afatin·id ē·abunde·largiꝰ·aduerbiū intentiuum & corr̄·fa·Et dicit̄ ab afatos scđȝ papiam·& scribit̄ ꝑ n·& vnū f & acuit̄ ī fine Inuenit̄ etiā affatim penl'·acuta·& scribit̄ ꝑ m·& geminū f·& nō acuit̄ vltima Et dicit̄ ab affatꝰ tatū·licet regularius esset affatuatim·& tantū valet quantū facunde·Vnde in grecismo dicit̄ Si dicas afatin tibi signabit abūde·Dicas affatim facūde significabis·Est afatos ꝑmi caput·affatusqȝ secūdi

Afer·vnus fuit ex posteris abrae de cetura·a quo africa dicta est·q̄ gentē illā deuicit & inhabitauit·Et dicitur africa q̄si aprica·qꝛ fuit apta & exposita celo vł'soli Vel dicit̄ sic quasi sine frigore·vñ afer africus & africanus·Sed vt dicit papias Afrū dicimus ciuē Africū ventū a meridie flanteȝ versus africam·Africanū negociatorē·& scribunt̄ ꝑ vnū f·& ꝓducūt primā·vt vult mḡr bene Vñ ī aurora dꝛ·Rex egypte tuus·ac africa rex tuus & rex

Aferesis·ex a & fares diuisio·vel auferesis ab auferēdo ꝑ v·subtractio litere vel sillabe ī principio dictōis·Et inde auferesatꝰ ta·tū·& aufereso sas·auferesim facere·De aferesi plenius supra dixi in quarta ꝑte in tractatu de methaplasmo

Afereso sas·penultima corr̄·in aferesis vide·

Affabilis·ab affor affaris·qđ ē alloqui·deriuatur hic & hec affabilis & hoc le·penul·corr̄·id est·facilis & suauis ad fandū·& ꝯparat̄·vñ hec affabilitas tatis·facilis suauitas loquēdi·& ꝯponit̄ īaffabilis & inaffabilitas·

Affatin·per geminum ff·componitur ex ad·& fatin quod est abundanter·Vnde affatin·id est·valde abundāter vel assidue·ita dicit hug·Sed dic vt sup̄ dictū est in afatin·ꝙ afatin·i·abunde·deriuatur ab afatos greco·quod potest scribi ꝑ f·vł'ꝑ ph·& corr̄·primā·& sic ꝑ vnū f·scribit̄·qđ est ꝯtra hug·Corripit etiā fa·vt volūt prisc·& papias·Sȝ affatim scribit̄ ꝑ geminū f·& ꝑ m·in fine·& ꝓducit penultimā·id est·facunde·

Affectus·ab afficio cis·dꝛ hic affectꝰ ctus·ctui·id ē·affectio·Et affecto ctas·verbū fre·i·frequenter afficere·vel deriuat̄ ab affectꝰ·Et est affectare cuꝑe·vel potius quod cupimꝰ ad affectū & volūtatē nostrā dare Nam ꝓprie dicit̄ affectare·qui caret affectu·& ab affectus affectuosus sa·sū·id est plenus affectu·& cōparat̄·vñ affectuose sius·sissime·aduerbiū·& hec affectuositas tatis·scđm hug·Papias vero dicit sic·Affectus ꝑticipiū·laceratꝰ maceratꝰ·Nomē vero quarte declinatōis ge·mas·voluntas anī·Itē affectus actio·vel passio·desiderium·uoluntas·vnde affectio desideriū·dilectio·maceratio·Itē affectus·id ē·finis vel intentio·vñ ambrosius·Affectus tuus nomē operi tui īponit·Et hec est regula generaliter vera in bonis opibꝰ sed in malis illa excipiunt̄·que ꝑ se mala sunt·Oia igit̄ hoīs opa secundū intentionē et causam iudicātur bona uel mala·Exceptis his q̄ ꝑ se mala sunt·i·q̄ sine ꝑuaricatōe fieri nequeūt·vide in cōscientia·

Afficio cis·affeci affectū·ex ad et facio facis·mutata d·in f·et est afficere tormētare informare cupere·vnde versus Afficit īformat punit cupit·hec tria signat·uel scđȝ pap̄·Affici ē iniurijs ḡuari ma

Affligo gis·afflixi afflictū·id ē·ualde cerari fligere·ex ad et fligo gis·mutata d·in f·& ꝓducit fli·Thob·Hāc afflige fauet hec famulare necat

Affluo fluis·affluxi afflu ctū·vel affluxum·ex ad et fluo fluis·mutato d·in f·& est affluere·largiter abūdare·Propheta Diuitie si affluant noli cor apponere·vnde affluens entis·ꝑticipiū·vnde afflūter·& hec affluentia tie·id est·abundantia·& affluus afflua affluū·id ē·abundans

Afforis aduer·loci·penul·corr̄·significat de loco & in loco·& ꝯponit̄ ex ad & foris·mutato d·in f·

Affurcillo cillas·laui·ex ad & furcillo cillas·mutato d·in f·& est affurcillare valde vel iuxta·vel aliquid suspendere vel cōcutere

Afaltites est lacus iudee·vbi nichil mergi pōt qđ habet aīam·quasi sine flatu·id est·sine vita

Aforismus·q̄si aporismus·sermo breuis integruȝ sensum rei ꝓposite scribēs·sic dictus a poris·q sūt apertōes ꝑue·& subtilia foramīa corꝑis·vñ sudor emanat·Et etiā aforismi·foramīa sunt ī naui·vnde remi emittunt̄·Item liber quidā in phisica sic dicit̄ & scribitur per vnum f·

Aforus fori·mas·ge·penul·corr̄·quidā pisciculꝰ qui ꝓpter exiguitatē hamo capi non potest·vnde & sic dicit̄·qꝛ hamo ferri nō possit·et cōponit̄ ab a·quod est sine·& foros quod est ferre·

Africa ce·penul·corr̄·ꝑ vnū f·vide sup̄ in afer

Afrodita dite·ab afros quod ē spuma·dicit̄ hec afrodita te·id ē·venus·vnde marcialis capellanus Oms vo illecebras circa sensus cunctos apposuit

Afronitū·niti·id ē·spuma nitri·ab afrodita afros dicit̄·et ꝓducit penul·vnde quidā·Rusticꝰ em̄ nescit qđ greco noīe dicar·Spuma vocor nitri grecis et afronitum est·

Afros grece·spuma dicitur latine·

Agabus bi· quidā ꝓpheta de quo habet̄ actuū xxj· & cor̄· penul· Vn̄ in aurora d̄r· Agab⁹ ecce famē p̄dixit in vrbe futurā·

Agamus mi· maſ· ge· id ē· ſine vxore· ab a· quod eſt ſine· & gamos vxor vel nuptie· & corripit ga·

Agapa pe· vel agape pes· pei· id ē· labor alien⁹ dilectio· vel caritas vl' orationū cōmunio· vel elemoſina rogata· vn̄ agapitus· id eſt· dilectus

Agapeta te· fe· ge· penul· ꝓdu· ancilla dei que pro xp̄o nubere noluit vt dicit hug· Pap̄· ſic dic̄ Agapeta vel agapetes· id ē· lenocinator· & qui cum feminis illicite conuerſatur

Agareni· penl'· ꝓdu· dicti ſunt ꝓſeliti & aduene ab agar que interp̄tat̄ duerſa vel aduena· Fuit em̄ egyptia aduena· cōplexui abrae cauſa generādi data· q̄ poſt cōceptum angelo increpāte cōuerſa eſt ad ſaram· Hi yſmahelite dicunt̄ & corrupto noīe dicuntur ſaraceni· vide in iſmael·

Agaſo· ꝓprie dicit̄ qui curat iumēta· quaſi agens ſomariū Quādoq3 tn̄ agaſo d̄r domeſticus miſter aſinoꝝ· ita dicit hug· & ꝓdu· penul· Vn̄ greciſm⁹ Eſt aſinoꝝ paſtor agaſo boumq3 bubulcus

Age verbū· id ē· dic fac incipe· Age aduerbium hortantis· ſcd̄m pap̄· Et ſcias· q̄ age· & agite· non diſcernūt numerū qn̄ ſunt aduerbia· ſed īdifferent̄ d̄r agite· vni & pl'ibus· & age ſi'r· ſic ſup̄ ꝓbaui in tercia p̄te in tractatu de nūo noīs· q̄ſi ī principio·

Agea agee· via ī naui p̄ quā citator ad remiges accedit Vn̄ ennius Multa foro ponēs ageaq3 longa replet̄· & dicit̄ ab ago gis· Itē agea ageoꝝ· pluraliter· id ē· victime q̄ p̄ rebus agēdis offerebant̄

Agelaſter· dicit̄ qui nunq̄ ridet

Agellarius rij· id eſt· ruſticus ab ager dictus

Ager agri· maſ· ge· dicit̄ ab ago gis· Et diuiditur ager a virgilio quadrifariā· Eſt em̄ ager ſationalis qui eſt aptus ſemībus· & eſt cōſitiu⁹· qui eſt apt⁹ vitibus & arborib⁹ & ager paſcu⁹· qui eſt aptus paſcuis· & eſt ager floridus vel florens· q̄ eſt apt⁹ floribus ꝓducēdis· Et idcirco q2 his quattuor modis agitur in agro· dictus eſt ager ab ago gis· & apte· eo q̄ in eo aliquid agatur

Agerculus li· dimi· paruus ager penul· cor̄·

Aggarrio ris· riui· ritū· ex ad & garrio ris· mutato d· in g· & eſt aggarrire· valde vel iuxta garrire· vel cum garriente garrire

Agger geris· maſ· ge· dicit̄ ab aggero geris· & ē agger cumul⁹ terre ſurſum eleuate Et etiā cuiuſlibet rei coaceruatio poteſt dici ager· Vn̄ agger d̄r media ſtrate emīnētia coaceruatis lapidib⁹ ſtrata· ab aggero· id ē· a coaceruatōe lapidū dicta· quā hiſtorici viā militarē vel ferratā dicūt· Et hinc aggeroſus ſa· ſum· id eſt· cumuloſus· Et ſcribit̄ p̄ geminum g· & corripit penul· in obliquis

Aggero ras· raui· dicit̄ ab agger ris· & ē aggerare accumulare augmētare· & ɔponit̄ exaggero ras penul· cor̄· id eſt· valde aggerare· & exaggeratim id eſt· valde cumulatim augmētatim· Dicit̄ etiam exaggero· id ē· aggrauo· vt Iſte exaggerat factu3 illius· id ē· aggrauat· vide in ſuo loco infra

Aggero ris· aggeſſi aggeſtū· id ē· adunare· accumulare· & cōponit̄ ex ad· & gero· ris· & mutat̄ d· in g· & corripit ge·

Aggeſtus· ab aggero ris· dicit̄ hic aggeſtus us· tui· id ē· cumulus· adunatio· Et inde aggeſtim· id ē accumulatim· adunatim· Scd̄o machab· xiij· Aggeſtim vndiq3 habens cineris·

Aggeus gei· penul· ꝓdu· feſtiu⁹· & letus iterpretat̄· Deſtructū em̄ templū reedificandū ꝓphetat· & poſt luctum captiuitatis· regreſſionis predicat leticiā· ita dicit hug· Hieronim⁹ etiā ī epiſtola ad paulinū· ſic dicit capitulo vij· Aggeus feſtiuus & letus q̄ ſeminauit in lacrimis vt in gaudio meteret deſtructū tēplū edificat· deūq3 p̄re3 īducit loq̄ntē

Aggredior deris· aggreſſus ſū· ex ad & g̃dior· et mutatur d· in g· & a· antepenultima in e· & eſt aggredi aſſilire· inuadere· arripere·

Aggrego gas· gaui· gare· ex ad & grego gas· vel grex gregis· mutata d· in g· id ē· accumulare

Agilis· ab ago gis· deriuat̄ hic & hec agilis· & hᵒ agile· & cōparat̄ agilis agilior agillim⁹· Vn̄ agiliter agilius agillime· & hec agilitas tatis· & ſcribit̄ agillim⁹ p̄ geminū l· Format̄ em̄ ab agilis remota is· & addita limus· vide etiā in dos·

Agina ne· dicit̄ ab ago gis· & eſt agina· foramē ī quo ſe trutina vertit· et agina d̄r feſtinātia· vn̄ agino nas· i· feſtinare vl' fugare· negociari· & ꝓd̄· gi·

Aginator toris· id ē· actor vl' mercator qui rē ſuā agiliter agit· & dicit̄ ab ago gis· & ꝓducit na·

Agyographia phie· i· ſancta ſcriptura· ab agyos quod ē ſanctus & graphia qd̄ eſt ſcriptura

Agyographus· ab agyographia· dicit̄ hic eſt hec agyograph⁹ phi· id ē· ſancta ſcribēs· & poteſt declinari adiectiue· agiograph⁹ pha· phū· penl' cor̄· Hiero· ī ꝓlogo regū Terci⁹ ordo agiographiā poſ

Agyos grece· latine dicit̄ ſanctus· & vt ſidet vult hug· dicit̄ ab a· quod eſt ſine· & ge· qd̄ eſt terra· Inde dicit̄ agyos· id eſt· ſine terra· q̄ſi celeſte

Agito tas· a ſecunda p̄ſona de ago agis· extracta s· & addita to· fit agito tas fre· id ē· frequēter agē vn̄ verbalia· & cōponit̄ exagito tas· id ē· cōmouē turbare Coagito tas· i· ſimul agitare vel cumulare cōmouere vel repellere· Subagito tas· qd̄ & ſubigito tas· dicit̄· id ē· ſubtus agere vel ſubducē· Vn̄ terentius ī tercia comedia· Hec quidē cōtumelia ē amicu3 ad te recip̄e· & eius amicam ſubagitare· & corripit gi· Oratius in epy· Non te ſemper inops agitet· vexetq3 cupido

Agmen agmis· neu· ge· id ē· turba· nom̄ collectm̄ & dicit̄ ſcd̄m rabanū· ab ago agis· q2 vbi agmē eſt ibi frequēs actio exercet̄· vel ſecūdū yſidoꝝ dicit̄· ab agendo· id ē· eundo· ſecundū q̄ in longitudīe directum eſt ſic exit a portis· alias abuſiue

Agnatus ta· tū· mobiliter· & hic agnat⁹ ti· & hec agnata te· ſubſtātiue et ꝓdu· penl'· vide ī cognat⁹

Agnellus li· dimi· id ē· p̄uus agnus· et hec agnella agnelle· ſimiliter diminutiuum

Agnes netis· et hec agna ne· vel grece poteſt declinari hec agne· hui⁹ agnes· et tunc accentuat̄ in fine· Et interp̄tat̄ agnes caſta· vel mater· vel martir· ſecundū papiā· Et dicit̄ ab agnos grece· quod eſt piū latine· q2 pia et mitis extitit· vel dicitur ab agnoſcendo· q2 viam veritatis agnouit·

Agnomen mis· neu· ge· nomē quod īponit̄ alicui ab euentu· vn̄ et dicit̄ agnomē· q̄ſi ab euentu nomē vel agnomē quaſi ad nomē· q2 poſt nomē ꝓprium debet poni· vn̄ agnomino nas· id eſt· agnomine vocare· vel agnomē imponere· et ꝓducit gno·

Agnominatio· eſt quidā color rhetoricus· de quo dixi ſup̄ ī q̄rta p̄te vbi egi de coloribus rhetoricis·

Agnoſco ſcis· agnoui agnitū· valde vel iuxta noſcere· et cōponit̄ ex ad et noſco· et mutat̄ d· in g· vl' g· eſt ibi p̄ ꝓtheſim· et tunc abijcitur d·

Agnus agni· dicit̄ ab agnos· quod eſt piū· vel ab agnoſcendo· q2 p̄ ceteris aīalib⁹ matrē agnoſcat·

vt etiã si ĩ magno grege errauerit balatu recogno
scit vocẽ parẽtis. Pastor errat in discretõe ouiũ.
agniculus ĩ agnitõe matris nescit errare. vñ agni-
nus na. nũ. et agnellus li. dimi. et hec agna angne.
vnde hec agnella agnelle dimmutiuũ.

Ago gis. egi actum. id ẽ. ducẽ vl' facẽ. et ĩ vtraqʒ
significatõe est actiuũ. & cõponit̃ cũ ad. et fit adi
go gis. adegi adactũ. id ẽ. ad aliã ptem reducẽ.
Itẽ cum ab. et fit abigo abigis. id ẽ. fugare separe
Itẽ cũ am et fit ambigo gis. b. interposita. id ẽ. du
bito. Itẽ cuʒ con. et fit cogo gis. coegi coactũ. Itẽ
cum circũ. & fit circũago gis. vbi m. debet scribi.
sed nõ pferri. Itẽ cũ de. & fit dego gis. id ẽ. viuo.
Item cũ ex. & fit exigo gis. exegi exactũ. Itẽ cũ in
& fit inigo gis. inegi inactũ. id ẽ. pecus a pastu in
tectũ agere. Abigere em̃ est pec⁹ a tecto ĩ pascua
agere. & cũ p. & fit pdigo gis. id ẽ. vastare. dila-
pidare. & cũ p. & fit pago gis. peregi pactum. i.
pficere. & cũ re & fit redigo gis. & cum sub & fit
subigo gis. & cũ sat vel satis. & dr̃ satago gis id ẽ
satis ago. scʒ festino. pcuro. oĩa perago. & cũ trãs
& fit transigo gis. id ẽ. vltra agere vel litẽ decidẽ.
Et nota q͞ ago actiuũ est. & omĩa cõposita ab eo.
Preter ambigo. & dego. et satago. que sũt neutra
Itẽ oĩa cõposita ab ago faciũt p̃teritũ ĩ egi. & supi
nũ ĩ actũ. pter dego qd̃ caret supino. ambigo etiã
& satago. nõ hñt supinũ in vsu. Itẽ scias q͞ ago qñ
cõponit̃. si resultat dictio dissillaba ex toto. a silla
ba remouet̃. vt cogo. dego. pgo. Si aũt dictio sit
trissillaba a. vertit̃ ĩ i. correptã. vt adigo. abigo. re-
digo. transigo. Sed tñ a. seruãt pago. & satago. &
corr̃. penul. ago. Horatius ĩ p̃mo epy. Nã tua res
agit̃ paries cum pximus ardet. agitur intellige. id
est. ducitur vel gubernatur

Agolus li. mas. ge. i. bacul⁹ pastoralis. ab agẽdo
pecora dictus. ab ago gis. dicit̃. & corripit go.

Agon. ab ago gis. dicit̃ hic agon nis. id ẽ. certam̃
pugna. & dicit̃ agon q̃si sine angulo. qr in loco ro-
tundo agones fiebant. Theodolus. Excedit laudes
hoĩm qui prim⁹ agones Instituit fieri sub vertice
montis olimpi. & accentuat̃ agon in fine

Agonia nie. idẽ est qd̃ agon. vel agonia id est. vi
gor. fiducia. victima vel hostia. & acuitur penulti
ma. & dicitur ab agon.

Agonista ste. cõis ge. dicit̃ ab agon. & est. agoni
sta q̃ vel que ẽ in agone. id ẽ. pugil certator

Agonisticus ca. cũ. penul. corr̃. id ẽ. victoriosus.
vel bellicosus. & dicitur ab agon vel ab agonista.
Aug⁹. sup psalmo. Et certe inq̃t reddetis ratõem.
quare monachos agonisticos appelletis

Agonitheta te. penul. acuta. cõis ge. qui vel q̃ est
in agone. id ẽ. pugil. scd̃m hug. Papias vero dicit
Agonitheta p̃lij actor. qui p̃est certantibus

Agonizeta te. ab agon dicit̃ hic agonizeta te. id ẽ
victor. Vnde agonizo zas. i. certare. verbum neu
trũ. scd̃m hug. Papias vero dicit. Agonizor zaris.
id est. certare. & pducit ze. agonizeta.

Agonomus mi. mas. ge. ab ago agis. i. princeps.
quasi p actionẽ noĩatus & diuulgatus. Et vt dicit
hug. videt̃ esse cõpositũ ab ago & nomen.

Agrammat⁹. id ẽ. illiteratus. ab a. quod ẽ sine &
grammaton. quod est litera.

Agrarius. Ab ager dicitur agrari⁹ ria. riũ. & hoc
agrariũ rij. illud qd̃ p agro vel de agro dat̃ vel su-
scipit̃ in precium. Vñ hec agraria rie. i. lex data de
agro. vel p̃ciũ quod p agro suscipit̃. Ecci. xxxviij.
Cum opario agrario de omni opere tracta.

Agredula. ab ager dicit̃ hec agredula le. i. pua rã-
na. que in agris inuenit̃. & corripit du.

Agrestis. ab ager dicit̃ hic & hec agrestis. & hoc
agreste. Qr em̃ agreste dicitur quasi stans in agro
ethymologia est. & non compositio

Agricola le. cõis ge. penul. corr̃. i. rusticus agrũ
colens. & vt dic̃ pap̃. fit cõpositio ex acto & nto.

Agricolonus ni. penul. pdu. mas. ge. i. agricultor
& cõponitur ex ager & colonus

Agricultor toris. mas. ge. ab ager et cultor dpo.

Agrimonia nie. fe. ge. herba quedã que precipue
abundat in agris. & dicit̃ ab ager

Agriofagite. ideo dicunt̃. qr solũ ferarum carnes
edant. ab agrion. qd̃ greci vocãt ferũ. vel ab ager
gri. & fagin quod ẽ cõmedere. Hi ciclopes dicunt̃
vel monoculi. qr vnum habere oculũ in media fron
te ad modum cicli dicunt̃. hos India gignit. & p-
ducit hanc sillabam gi.

Agrion vel agrios grece. latine ferũ agreste

Agripennus ni. mas. ge. ab ager & penna. & scd̃ʒ
ysidor. Agripenni sũt agri illi q̃ nõ plene sũt agri

Agrippa pe. p geminũ p. est qui cũ labore matris
editur. sicut p pedes. nõ p caput. ab agros. qd̃ est
tractus & pes. qr in partu p̃mo loco pedes emit
tit. Virgi. eneid. viij. Parte alia vẽtis & dijs agrip
pa secũdis. Dictus est etiã quidã herodes agrippa
Vnde ĩ aurora dicit̃. Tercius herodes rex ẽ agrip
pa vocatus. Vt dicam in herodes

Agros grece. latine dicitur tractus

Agula le. fe. ge. penl'. corr̃. id ẽ. lena. q̃si agẽs gulã

A ante l

Aio ais ait. id est. dico. & est quarte cõiuga-
tõis. qr facit imperatiũ ĩ i. vt ai. ĩ quo v̄bo
i. semp est duplex cõsonans sequẽte vocali
Vñ aio. aiunt. duarũ sillabarũ sũt Horati⁹ in epy.
Seruis habes p̃cium loris ñ vteris aio. Sed sequẽ
te cõsonãte vocalis ẽ. vt ais ait. est aũt defectiuũ
qr nõ inuenit̃ totũ in vsu Et scias q͞ ais pducit is
sicut & audis. Itẽ aimus pdu. penul. sicut audim⁹
Sed inquimus corr̃. penl'. est em̃ inq̃o inquis ĩquit
verbũ defectiuũ tercie cõiugatõis. vñ vers⁹. Ter
cia vult inq̃t. quartaqʒ sumit ait. De hoc etiaʒ s̃ di
xi in tercia parte vbi egi de preteritis tercie coniu
gationis in principio.

A ante l

Ala ale. p vnũ l. dicit̃ ab alo alis. quia sub ea
pullos alit auis. Ale etiã dicunt̃ milites. qr
sicut gallina alis ptegit pullos. sic milites
suis clipeis cooperiũt & ptegũt pedites. Ala etiã
est pars pilosa sub brachijs. que etiã dicit̃ ascella.
qr ex eis brachia cillent̃. id est. mouent̃. vñ versus.
Euolat & pugnat. humeris supponit̃ ala. Et scias
q͞ ala ale. pducit primaʒ. sed alo alis eam corr̃. vñ
versus. Quidnã pign⁹ alis o dedale cõcidet alis.
Ouidius de arte. Non auis vtiliter viscatis effugit
alis. vide in turma.

Alabastrites. ab ala dicitur alabastrites tis. lapis
candidus & intertinctus varijs coloribus. vñ hoc
alabastrũ vas vnguentariũ inde factũ. qd̃ in corru
pta seruat vnguenta. Luce. vij. Alabastrũ vnguen
ti. & dicit̃ alabastrũ vnguẽti vas siue pixis de ala-
bastro. que cõtinet vnguẽtũ & corri. primã. siue a.
in antepenul. Et scribit̃ sine b. in penul. vñ in auro
ra dicit̃. Illic vnguentũ fundẽs. franges alabastrũ
Itẽ alexãder. Marmoris ẽ spẽs vnguẽta tenẽs ala-
Alabastrũ stri. p r. ĩ vltima sillaba. vas bastrũ
quoddã vnguentariũ est. vide in alabastrites.

Alabrum. ab ala dicit̃ hoc alabrũ bri. id ẽ. illud in
quo fila vertunt̃. vnd̃ quidã. vertitur hoc alabro.

quidquid net femina fuso. Et nota ꝙ filum a colo
ducitᷣ in fusum. de fuso in alabꝛū. hinc in girgillū.
deinde ī glomicellū. hinc in pannū. postea ī telam

Alacer cris. cre. penul. coꝛꝛ. id ē. hilaris. velox. ar
gutus. letus & declinatur hic alacer hec alacris &
hoc alacre. scdm modernos. Inueniᷣ aūt hic & hec
alacer vel alacris. in vtraqꝫ significatōne. cōis ge.
vt supᷓ in tercia ꝑte dixi vbi egi de declinatōe nōis
& diciᷣ alacer. quasi alager. a velocitate

Alacrimonia nie. fe. ge. id ē. alacritas. leticia. gau
dium. velocitas. secundū papiam

Alani dicunᷣ quidā ꝑpl'i habitātes iuxta lanū flu
uiū. sic alemani dicūᷣ hitātes iuxta lemanū fluuiū

Alapa le. id ē. colaphus. vn̄ alapo pas. i. alapas
dare. verbū actiuū. & coꝛripit la.

Alapizo zas. verbū actiuū. i. alapas dare. diciᷣ ab
Alapus alapi. est ille qui alapas alapa alape.
patiendo adquirit victum

Alaris. huius alaris femini gn̄is. id ē. turma equi
talis. ab ala ale diciᷣ. & ꝓducit la.

Alatus ta. tū. qui hꝫ alas penl'. ꝓd. ab ala ale diciᷣ

Alba be. quedā ciuitas. eo ꝙ alba scropha fuit ibi
inuenta. & diciᷣ ab albus ba. bū. Itē alba be. vestis
sacerdotalis linea & stricta. que camisia diciᷣ. &
poderis. & talaris. & subucula scdm papiam. Vn̄
versus. Diciᷣ vrbs alba vestiᷣ ꝑsbiter alba

Albane narū. sunt nuces que diu seruate sūt albe
ab albus ba. bū. Itē ab albus diciᷣ hec albania nie.
regio oꝛientalis. Inde albani dicunᷣ homines illius
regionis. ꝓpter albos capillos

Albedo albedinis. in alboꝛ alboꝛis vide

Albeo bes. bui. id est. albuz esse vel fieri. verbum
neu. & dicitur ab albo albas. Et cōpoitur. coalbeo
coalbes. Inde coalbesco scis.

Albesco scis. verbum inchoatiuum. i. incipio albē.
ab albeo bes dicitur.

Albicies ciei. i. albedo. & diciᷣ ab alb9 & ē fe. ge.

Albico cas. penul. coꝛꝛ. id ē. parū albere. & dꝛ ab
albeo bes. scdm hug. Prisc. vō dicit. Ab albo bas
albico cas. & potest dici verbū apparitiuū. vt albi
co. id ē. appareo albē. & formaᷣ ab albo bas. o. mu
tata in i. coꝛreptam & addita co.

Albidus. ab albeo. vel ab albus diciᷣ albidus da.
dū. id ē. albus. & cōparaᷣ albidus dioꝛ. dissim9. vn̄
albide dius. dissime. Et hec albiditas tatis. & albi
do das. penul. coꝛꝛ. verbū actiuū. i. album facere.

Albiolus li. In albus est. & coꝛripit penultimā

Albo bas. verbū actiuū. i. albū facere. & cōponiᷣ
cū de. & fit dealbo bas. verbū actm̄. Inde verbalia

Alboꝛ boꝛis. ab albus ba. bū. dꝛ hec albedo dinis
& hic alboꝛ boꝛis. ꝓ eodem. & ꝓducit bo.

Albugo. ab albus diciᷣ hec albugo ginis. id est.
glaucitas oculoꝝ. vel albedo oculoꝝ. Et ē albugo
subtilis mēbrana visum īpediens. tenuis pellis. &
ꝓducit bu. Vn̄ in auroꝛa diciᷣ Conturbās oculos
albugo figurat hebꝛeos

Albula le. ab albus ba. bū. hec albula le. quidā flu
uius ꝓpter coloꝛē aque. qui modo diciᷣ tiberinus
a tiberio rege in eo submerso

Albumē minis. gene. neu. i. albedo oui. ab albus
alba album & ꝓducit bu.

Alburnus na. nū. i. albus. & dꝛ ab albeo bes. vel
alb9. Itē hic alburn9 ni. dꝛ q̄dā mons. eo ꝙ albeat.

Albus. ab albeo bes. diciᷣ albus ba. bū. & cōpara
tur albioꝛ albissim9. & hinc hic albus bi. ꝓ ventre
quasi aluus. & hic albo īdeclinabile ꝓ libꝛo. & ꝑci
pue vbi nōia sanctoꝝ scribunᷣ. Vn̄ hic albiolus li
dimi. Vn̄ iuuenalis. Cui9 & albiolus lanam pigue
rat artus. Et hoc albū bi. īueniᷣ ꝓ albedine. Et vt
dicit papias. Albū candidū. sed albū natura. can
didum fit studio. Vnde versus. Album natura fa
cit est res candida cura

Alce grece. latine virtus siue foꝛtitudo.

Alceus cei. penul. ꝓdu. quidā poeta foꝛtis. q̄ inue
ctiuam scripsit. Hieronim9 in epistola ad paulinū
capitulo. vij. Pindarus & alceus

Alchim9 mi. ꝓpriū nomē cuiusdā viri. coꝛ. penl'.
Auroꝛa Achim9 ex aaron descēdēs stirpe sacdos.

Alcides. alce interpꝛetaᷣ foꝛtitudo siue virtus. a
quo & ydos. qd̄ est foꝛma. diciᷣ hic & hec alcides
id ē. foꝛtis & foꝛmosus. vel ab alceo auo. & ꝓd. ci.

Alcion onis. pelagi volucris. dicta quasi ales oc
ceani. qꝛ in hieme in stagnis occeani nidos facit. q̄
excubante ferᷣ pelagus flantibus ventis continua
septē dierū trā quillitate putrescere. & ei9 fetib9
educandis obsequiū ipa rerū natura ꝑbere. Vel dꝛ
sic. ab alcione vxoꝛe ceicis. que doloꝛe viri sui mu
tata est in auē illā. scdm poetarū fabulas. & coꝛri.
penul. vn̄ ouidi9 epy. Altiones sole memoꝛes cei
cis amati. & coꝛꝛ. penl'. alciones. De hac dicit ysi.
ethimologiaꝝ xij. alcion pelagi volucris dicta. q̄si
ales cyanea. eo ꝙ in hieme ī stagnis occeani nidos
facit. pullosqꝫ educit. Et vt dicit ambꝛosi9 in hexa
meron. Tantā gratiā minuscula auis diuinit9 īdul
tam habꝫ. vt hos q̈tuoꝛdecim dies nautici vl' naute
ꝑsumpte serenitatis obseruēt. quos & alcionidas
vocant. q̄bus nullos mot9 ꝓcellose tēpestatis hoꝛ

Alea alee. quidā ludus vel instrumentū rescāt.
quo ludiᷣ. ab alea quodā milite. q̄ in troiano bello
illū ludū īuenit. scdm hug. Papias vero dicit. alea
tabula lusoꝛia dicta a quodā qui hunc ludū īuenit
Et scribiᷣ ꝑ vnū l. & ꝓd. ꝑmā Thobias. alea foꝛ
tune soꝛtes examinat aurū. vide in elemosina.

Aleariū rij. ge. neu. locus vbi ale reponuntur vel
vbi ludiᷣ. & diciᷣ ab alea alee

Aleatoꝛ toꝛis. mas. ge. qui ꝑfectus est ī ludo alea
rum. & diciᷣ ab alea. & ꝓducit penultimam

Aleatoꝛiū. ab alea diciᷣ hoc aleatoꝛiū rij. locus in
quo ludiᷣ cum aleis. Et inde aleatoꝛius ria. rium.
quod ꝑtinet ad aleas. vel qui cum eis ludit

Aleo onis. q̄ assidue ludit cū aleis. et diciᷣ ab alea

Aleola le. penul. coꝛrepta. diminutm̄ parua alea

Alers tis. doctus. q̄si alienus. ab arte ꝑ cōtrariū.

Ales alitis. cōis gn̄is. ꝓ aue vel ꝓ veloci. diciᷣ ab
ala. qꝛ alis alta cōscendat. Alites si aduersa nunciāt
inhibe dicunᷣ. q̄si inhibeant. id ē. ꝓhibeāt & vetēt
Si ꝓspera nunciāt. dicunᷣ ꝑpetes. qꝛ oīs aues vo
lantes pꝛioꝛa petāt. & coꝛripit li. vn̄ ī auroꝛa diciᷣ
Flectiᷣ ad collū caput alitis. vt quasi coꝛpus. Pro
aue etiā sumiᷣ in himno. cū diciᷣ. Ales diei nūcius

Alga. ab algeo ges. diciᷣ hec alga ge. hoc qd̄ ꝓij
cit mare vel herba marina. qꝛ frigida est. vn̄ & ma
re diciᷣ algosum. eo ꝙ algam a se ꝓijcit. vl' potest
alga dici ab alligo gas. qꝛ pedes vel man9 alligat

Algenia nie. i. doloꝛ algidus. ab algeo dꝛ. qꝛ facit

Algeo ges. alsi alsum. i. frigere verbū algere
neutrū. vn̄ algesco scis. verbū īchoatm̄. & vtrūqꝫ
cōponiᷣ cū ex. & diciᷣ exalgeo ges. & in exalgesco

Algidus. ab algus diciᷣ algidus da. dū. penl'. coꝛ.
id ē. frigid9. & cōpaᷣ algidioꝛ dissim9. & ab algidi
gto. addita tas. hec algiditas tatis. id ē. frigiditas

Algoꝛ goꝛis. mas. gn̄is. i. frigus. ab algeo ges &

Algosus sa sū. i. frigoꝛos9 ab alg9 dꝛ ꝓdu. go.

Algus gus gui mas. ge. id ē. frigus ab algeo ges

Alia lie. mascl'i gn̄is nomen fluuii. p vnum l. Sed
qn̄qȝ causa metri īterponit̄ aliud l. & d̛r allia allie.

Alias. ab alius alia aliū dicit̄ alias. id ē. in alio tp̄e
aduerbiū tempis. vel alias. i. ī alio loco. aduerbiū
loci. vel alias. id ē. aliter. & tūc ē aduerbiū q̄litatis
Genesis. xx. Alias aūt & vere soror mea ē. & accē
tuat̄ ī fine. ad differentiā huius nomīs alias

Alibi aduerbiū locale. & significat in loco. & cō
ponitur ab alius & ibi.

Albrū dicit̄ eo q̄ in eo librant̄. id ē. voluunt̄ fila
vel librant̄. i. soluunt̄. idem q̛d alabrum

Alicubi aduerbiū locale. & signat ī loco. & cōpo
nitur ab alius & vbi interposita c. causa euphonie
deberet em̄ dici aliubi. Et vt dicit papias. alicui. id
est. vspiam in alio loco.

Alicui. habet accentū sup̱ hāc sillabā li. in hoc da=
tiuo alicui. qui apud metricos accipit̄ ꝓ trissillabo
Vnde accent⁹ deberet esse sup̱ primā sillabā sed re
spicimus in accentu modulationē ꝓsaicā q̄ accipit
illū datiuū ꝓ tetrasillabo. & ideo ponit̄ ibi accēt⁹
sup̱ hanc sillabam li. tanq̄ esset antepenul.

Alicunde. aduerbiū loci. in aliunde vide

Alienigena gene. cōis ge. penul. corr̄. id ē. de alia
patria natus. & cōponit̄ ab alienus & genitus

Alienus. ab alius dicit̄ alienus na. nū. id est. extra
neus. Vn̄ alieno nas. verbū actiuum. id est. alienū
facere. penultima ꝓducta

Alietus ti. merillus. ab alo alis dicit̄. Vel vt dicit
papias. Alietus similis aq̄le. vel maior & ꝓdu. pe
nultimā. Vn̄ in aurora dicit̄. Obtinet exiguas alie=
tus corpore vires. Itē oui. metha. Et modo fact⁹
auis fuluis alietus in alis

Alimen mīs. ge. neu. id ē. nutrimentū. ab alo alis
& corr̄. penul. tam in noīatiuo q̄ in obliquis

Alimentū. ab alimē vel alo alis. hoc alimētum ti.
Et hec alimonia nie. ꝓ eodē. scȝ quod habet̄ ad alē
dum. vn̄ pluraliter hi alimones nū. id ē. nutritores

Alimonia nie. in alimentū exponitur

Alio aduerbiū loci. ab alius dicit̄ & acuit̄ in fine.
ad differentiā hui⁹ ablt̄i alio. Inuenit̄ etiā qn̄qȝ in
dt̄o alio. Math. viij. Et alio vade & vadit

Alioquin. id ē. aliter. aduerbiū q̄litatiū. & cōponi
tur ab alius. & quin. scd̄m hug. Papias vero dicit
Alioquin q̄ si minus. q̄ si nō. vel aliter. si alio mō
feceris. cōiunctio rationalis vel collectiua. ita dic̄
papias. & ꝓdu. penul. Horati⁹ in. v. sermonū. Q̛d
mechus feret aut sicarius. aut alioquin

Aliorsuȝ. aduer. loci. signat ad locū. i. v̛sus ad ali
am ptē. & ɔponit̄ ab alio adūbio. & vers⁹ vl' orsū

Alipes pedis. penul. corr̄. tam in n̄to q̄ in obliq̄s
id est. velox. quasi habēs alas in pede. & ē cōis ge
neris. Et cōponitur ab ala & pes.

Aliptes. ab alo alis dicit̄ hic aliptes ptis. plaga=
rum curator. q̄r eas fomētis alit. i. curat. Vn̄ iuue
nalis. Grāmaticus rhetor geometer pictor aliptes

Aliquādiu. componit̄ ab aliquātum & diu. secū
dū hug. id est. aliquantisper

Aliquando. alius. cōponit̄ cū qn̄. & fit aliqn̄ adū
bium tp̄is. & acuit li. licet penul. sit longa

Aliquātisper. aliquātis. ablatiu⁹ de aliquāt⁹ cō=
ponitur cū p̱. & dicit̄ aliquātisper. id ē. aliquātulū
secundū hug. Papias aūt dicit. Aliquātisper. id ē.
aliquādiu. p̱ aliquantulū temporis

Aliquātul⁹ la. lū. dimi. de aliquāt⁹. vid̛ ī aliquāt⁹

Aliquātus. alius cōponit̄ cū quant⁹. & fit aliquā
tus ta. tū. Vnde aliquantulus la. lum. diminutiuȝ
& aliquantulum aduerbium

Aliquid. alius cōponit̄ cū quis. & fit aliquis aliq̄
aliquod vel aliq̛d. & scribit̄ p̱ d. aliquid cui⁹ abla=
tiuus scȝ aliquo. ponit̄ aduerbialit̄. & significat ad
locū scd̄m hug. vel scd̄m antiquos. aliquo est adū
bium loci. & accentuatur in fine

Aliquorsum aliquo aduerbiū. cōponit̄ cū versus
vel orsū. & fit aliquorsū. i. versus aliq̄ partem

Aliquot est oīs ge. & indecli. & tantū plurariter
declinat̄. & cōponitur ex alius & quot

Aliquotiens aduerbiū nūi. in aliquot dicitur

Aliquotus ta. tū. corr̄. penul. q̄r quot⁹ a quo cō=
ponit̄ corr̄. primā. vn̄ in grecismo dicit̄. Si queras
quotus iste venit. numerū tibi signat. Quotus. i.
cū quot socijs. Si quotus iste sedet a me. tūc ordo
notat̄. id ē. primus vel secūdus. Et scias q̄ p̱s ali=
quota alicui⁹ toti⁹. dicit̄ eius p̱s ītegra. vn̄ partes
aliquote de sex sūt. vnū duo tria. & est numer⁹ p̱=
fect⁹. q̄r p̱tes eius aliquote sūt equales toti.

Alitus. ab alo alis dicit̄ alitus tus. tui. id ē. alitio
siue nutrimentū. Et alitus qn̄qȝ ponit̄ ꝓ spiritu. vl'
spiratōe. vt dicit hug. vnde quidā alitus est flatus
alitus nutritus habet̄. Et sic alitus ꝓflatu ꝓducit
primam. sicut alo alas. Sed alitus. id est. nutritus
corri. primam. sicut & alo alis alit.

Aliunde. cōponitur ab ali⁹. & vnde. & quādoqȝ
interponit̄ c. & fit alicūde. ꝓ eodē. Et signāt aliūd̛
& alicunde de loco. vt alicunde. i. de aliq̄ parte.

Alius alia aliud. nomē ad aliquid & abnegatiuū.
& potest dici de plurib⁹ q̄ de duobus. cū alter nō
dicat̄ nisi de duobus. scd̄m hug. vn̄ in grecismo d̛r.
De mlt̄is ꝓprie primus dices aliusqȝ. Sed prior ac
alter dic cōcordare duobus. Et differt alius a cete
ris. Nam alij dicunt̄ ex alio numero. sȝ ceteri ex eo
dem. ¶ Et scias q̄ alius in noīatiuo corri. penul. sȝ
in genitiuo eā ꝓducit. Deberet em̄ genitiu⁹ supare
ntūm in vna sillaba. vn̄ quod amisit in sillabis. recu
perauit in tēporib⁹. sicut alteri⁹. q̛d duabus sillab̄
superat noīatiuū. & corri. penul. & sic quod abūda
uit in sillabis. amisit in tp̱ibus. vn̄ dicit prisc̄. ī. xiij.
libro. Alius alius alij. cui⁹ genitiu⁹ q̄r par ī sillab̄
est noīatiuo. ꝓducit semp̱ penl'. cū alterius ecōtra
q̄r duabus vincit sillabis suū noīatiuū. semp̱ corri.
penul. alterius alteri. Et in. vj. li. dicit. Sciendū q̄ ī
vs. terminantiū. genitiu⁹ ꝓducit penul. nisi licētia
poetica cā corripiat excepto alter alteri⁹. quod id̛
magis correptā habuit penl. q̄r duabus sillabis vin
cit gtūs noīatiuū. quod igitur creuit sillabis. hoc
etiā minuit tēporibus. Itē vt dicit prisc̄. in. xiij. li
Inuenit̄ altere ꝓ alteri. & sole ꝓ soli. Inuenit̄ etiaȝ
scd̄m secūde declinatōis regulā. genitio alij alie. da
tiuo alio alie. similit̄ altere. vn̄ in euāgelio Math.
capitulo. vij. Dico alio veni & venit. ¶ Et scias
q̄ [illegible]iud scribit̄ p̱ d. sicut & q̛d. q̄r in d. ista duo in
ueniuntur neutri gn̄is. aliud & quid. Itē dicit p̄sc̄
in. vij. li. Cui. ꝓ monosillabo accipiunt metrici &
huic. Omnis em̄ gtūs in ius. desinens. vna sillaba
vult supare suū datiuū. alterius alteri. illi⁹ illi. Ali
us quoqȝ p̱ duas i. debuit eē gtūs causa datiui. q̄ ē
alij. sed vel hiatus causa. vel q̄r inter duas vocales
i. vocalis esse nō poterat. Datiu⁹ aūt loco cōsonā
tis eam accipi ꝓhibebat. quā ipse duplicat vocalē
Et credo differētie causa. ne ali verbū infinitiuū eē
putaretur. Ideoqȝ pleriqȝ recusauerūt cū frequēti
vsu ꝓferre. & corripit primā alius. ¶ Et scias. q̄
vt dicit prisc̄. ī. xv. li. Aliter. ab eo quod ē hic alis
huius alis. huic ali. ꝓ alius ali⁹ alij. addita ter. secū
dum analogiā profertur. ¶ Hic nota q̄ in diuinis

aliud. in neutro genere dicit essentiam. sed alius in masculino respicit psonã Vñ pater est alius a filio sed nõ aliud. Nã sicut dicit aug⁹. Vna ẽ patris & filij & spiritussancti essentia. quã greci omousion vocant. i q̃ nõ est aliud pater. aliud fili⁹. aliud spiritussanctus Quãuis psonalit̃ alius sit pater. ali⁹ filius. alius spiritussanct⁹. Itẽ aug⁹. Arrius dixit Aliud est pater aliud filius. recte diceret si dicerz alius. & nõ aliđ. Quãdo em̃ dicit aliud. cõtradicit ei a quo audit. Ego & pater vnum sumus.

Allatum. est supinũ de affero affers. Sed ablatuz est supinũ de aufero aufers.

Allec. pisciculus ad liquorẽ salsamẽtoꝝ ydoneus

Allecto ctas. i. freq̃nter allicere. fre. ẽ de allicio.

Allego gas. gaui. cõponit̃ ex ad. & lego legas. & mutat̃ d. in l. Et inde allegans gantis. oĩs gñis pticipium. & pducit penl'. Sapie. xviij. Et p incensũ depcatõem allegãs restitit ire. Et ẽ allegare. remittere vel affirmare. vl' ratões ad fulcimẽtũ sue ptis inducere. Vñ allegatões dicunt̃ affirmationes. & ratões ad cõfirmandũ aliquid inducte.

Allegoria rie. primã habet positõe pductam. vñ quidã. Allegoria canit secreta. parabola celat. Tñ aliquãdo subtrahit̃ vnũ l. & corri. primã. Vñ phisiologus. Est aũt xpus panther alegorice dictus Et scias q̃ sacra scriptura q̃ttuor modis potest exponi. scz historice. allegorice. anagogice. tropologice. Historia docet factũ. Tropologia faciendum. Allegoria credendũ. Anagogia appetendũ. Vnde versus. Litera gesta docz. quid credas allegoria. Moralis quid agas. quo tendas anagogia. Hec patent in hac dictõe hierusalẽ. Historice em̃ est nom̃ ciuitatis cuiusdã. Tropologice est tipus aĩe fidelis. Allegorice figura ecclesie militãtis. Anagogice tipũ gerit ecclesie triumphãtis. De allegoria etiaz supra dixi in quarta pte i tractatu de tropis. Papias sic dicit. Allegoria. misterium. similitudo. vt templũ dñi qđ fecit salomon. Iuxta historiã. Iuxta tropologiã. ecclesiã. Iuxta allegoriã. vel tipicũ sensum. corpus dñi. Iuxta anagogẽ supernã patriam. Similiter hierusalẽ. ipaz ciuitatẽ & hoĩes. ecclesiã animã. & patriã celestem significat.

Alleluia. dicit̃ ab allelu. qđ est laus. & ia quod ẽ nomẽ dei. scđm qđ est inuisibilis. vnde alleluia. id ẽ laus dei. scđm hug. Papias vero sic dicit. Alleluia hebraice. latine laudate dñm. Itẽ dicit papias. Ia. apđ hebreos nomẽ dñi tm̃ ponit̃. qđ etiã nouissima sillaba sonat de alleluia. vnde patet q̃ tam hug. q̃ papias vult. q̃ i. sit cõsonans ĩ hac sillaba ia. & sic alleluia est q̃ttuor sillabarũ. Est aũt indeclinabile alleluia. & debet acui in fine sicut osanna. Qz autẽ dicit̃ al. id ẽ. altissimus. le. i. leuat̃ in cruce. lu. id ẽ. lugebãt apl'i. ia. id ẽ. iam surrexit dñs. ethimologia quedã est. ¶ Nota hic q̃ sicut dicit aug⁹. i. ij. libro de doctrina xpiana. Hebrea verba nõ ĩterpretata sepe inuenimus ĩ sacris libris. sic amen. alleluia. & racha & osanna & siqua sunt alia. quoꝝ ptim ppt̃ sanctorũ autoritatẽ. q̃uis interptari possent. seruata est antiq̃tas. sicut sunt amẽ. alleluia. Partim em̃ in aliã linguã trãsferri nõ potuisse dicunt̃. sicut alia que posuimus. Sunt em̃ quedã verba certaꝝ linguarũ. que ĩ vsũ alterius lingue p interptatõm transire nõ possunt. & hoc maxime interiectõib⁹ accidit. q̃ verba motũ animi signãt potius q̃ sentẽtie cõcepte vllã pticulã. Nam & hec duo talia esse phibet̃. Dicũt em̃ racha ĩdignantis eẽ vocẽ osãna letantis

Alleuio as. aui. ex ad & leuio as. & mutatur d. in l. vide in leuio leuias.

Allibesco scis. Nota q̃ antiqui dicebãt lubet. & lubesco. p libet. & libesco. vnde & nos vtimur cõposito allubeo. & allubesco. id ẽ. obedire vel ɔsentire. Et inde hec allubescentia tie. vel allubẽtia tie. id ẽ. obediẽtia vel cõsens⁹. Et ĩ eodẽ sensu inuenit̃ allibeo bes. vl' allibz. & allibesco. & cor̃. li. sic libet

Allicio cis. allexi ctũ. ex ad & licio licis. & mutatur d. in l. vide in licio cis. & corripit li.

Allido dis. allisi allisuz. id ẽ. ledere ad aliquid. ex ad & ledo dis. & pducit li. & mutat̃ d. in l. & ae. dyptongus in i. Psalmis. Beatus qui tenebit & allidet paruulos suos ad petram.

Alligo gas. ex ad & ligo gas. cõponit̃. & mutat̃ d. in l. & cor̃. li. vnde birria. Quẽlibet ĩmodicus alligat eris amor. Propheta. Qui sanat contritos corde. & alligat cõtritiones eoꝝ.

Allisus sa. sũ. ab allido. & pducit li. Osee. x. Matre super filijs allisa. id est. lesa.

Allium allij. dictũ scđm papiã. eo q̃ oleat. cuius odorẽ venenata fera nõ sustinet. leo & pardus fugiunt. vñ allia q̃si olida. ab olẽdo. Persius. Gustaueris alli. p allij. Nũi. xj. In mentẽ nobis veniũt cucumeres & pepones. porriq̃z. & cepe. & allia

Allodiũ lodij. dicit̃ hereditas quã vendere vel donare possuz. ita vt mea ppria. scđm hug. Grecism⁹ sic dicit. Dicit̃ allodiũ fund⁹. fundũ maris imũ

Allophilus. allon interpretat̃ alienũ. & cõponit̃ cum philos. & dicit̃ hic allophilus. id ẽ. alienigena sic̃ philiste⁹. palestin⁹. vide ĩ philistim. & corripit penultimã. vnde in aurora dicit̃. Cerne q̃ allophilus hostibus ille datur.

Allon. interpretatur alienum.

Allopatia. ab allon alienũ. & pate. passio dicitur hec allopatia tie. vel grece hoc allopate pates. allopaten. id est. aliena passio q̃ ab alio infert̃. secũdũ hug. Papias vero ita dicit Allopatia tie. passio ab alio in alium transiens.

Alloquor queris. ex ad. & loquor queris. mutata d. in l. Et est alloqui loqui ad aliũ. vnde ex vi p̃positõis ɔstruit̃ cũ acto rei rationalis. vt alloquor te id ẽ. loquor ad te. & cor̃. lo. vide in loquor.

Allotheca. ce. dicit̃ ab allon. & thesis positio. id ẽ diuersa positio accidẽtis vl' accidẽtium. vt cũ cas⁹ vel psona ponit̃ p casu vel psona. vel cũ diuersi casus. vel diuerse psone cõstruunt̃ intrãsitiue. & consimilia. scđm hug. Grecism⁹ aũt dicit. allotheca. genus nescit numeros neq̃z casus. De hoc etiã reqre supra ĩ quarta pte vbi egi de allotheca scđm prisc.

Allubescentia. vel allubentia tie. fe. ge. i. obedientia vel cõsensus. vide in allibesco allibescis.

Allubesco scis. i. obedire vl' ɔsẽtire. viđ ĩ allibesco

Allucino nas. a luce dicit̃ lucino nas. id ẽ. suadere vel lucinare q̃si luci vicinare. & ɔponit̃ cum ad. & mutata d. in l. dicitur allucino nas. iuxta lucinare. Inde hec allucinatio. quasi iuxta lucẽ appropinquatio. & corripit ci. allucino

Alludo dis. ex ad & ludo. & mutato d. in l. & est alludere. illudere. vel ɔsonare. cõgruere. cõcordare. vt Hic alludit ad historiã & pdu. lu. viđ ĩ ludo

Alluo alluis. allui allutũ. ex ad & dis. si. sũ. luo luis. mutato d. in l. et est alluere. abluere. delauare. vel poti⁹ paulatim abluẽdo augmẽtare. Inuenit̃ etiã q̃ñq̃z alluẽ. p cõsũptõe aq̃rũ. viđ ĩ luo luis

Allutes. ab alluo luis. he allutes lutiũ. et hec allutia orũ. loca cenosa. id ẽ. ceno plena. vbi fluuius alluendo dimittit cenũ. et putredinem.

Alluuio. ab alluo luis. dicit̃ hec alluuio onis. et
hec alluuies alluuiei. i. alluuiũ vel aquositas. agrũ
iundãtia. Iob. xiiij. Alluuione paulatĩ t̃ra ɔsumit̃
Alluuiũ luuij. ge. neu. dicit̃ ab alluo luis. Et est al
luuiũ latens incrementũ. qd̃ fit cũ fluuius ex vna
pte addit ripe. Vñ hic alluuius uij. dicit̃ ager quẽ
paulatim fluuius alluẽdo in agrũ reddit. Inuenit̃
tñ quãdoqȝ alluere. ꝓ cõsũptõe aquarũ. & alluuiũ
ꝓ cõsumptõe riparũ ex aq̃s. Et hoc iõ qꝛ q̃ntũ flu
uiꝰ ex vna pte addit. tm̃ ex alia demit & corrodit.
Allux lucis. ꝓdu. penl'. sic pollux lucis. vñ quidã
Allux & pollux bene declinant̃ in vcis. & ratio est
qꝛ habet v. naturaliter longã ante x. ĩ recto. vt su
pra ostendi in scd̃a pte vbi egi de accentu nominũ
desinentiũ ĩ x. & vt dicit grecis. Est manuũ pollex
sed dicatur pedis allux.
Almus. ab alo alis dicit̃ almus ma. mũ. i. sanctus
pulcer. nutriẽs. scd̃m rabanũ. Papias etiã sic dicit
almꝰ ma. mũ. sanctꝰ pulcer exelsꝰ. ab alẽdo etiã de
Alnia. mons est apud smirniã. riuatur
Alnus. ab alo alis. deriuat̃ hec alnꝰ ni. q̃dã arbor
eo q̃ʒ amne alat̃. vñ hoc alnetũ ti. locꝰ vbi crescũt
Alo alis alui altũ vel alitũ. Vñ duplicia alni.
verbalia hic altor. & alitor. hec altrix & alitrix. &
hec altio & alitio. & hic altus tus. tui. & alitꝰ tus
tui. idẽ est quod alitio. Alo ɔponit̃ coalo lis. quod
est scd̃e cõiugatõis inuenit̃ et coaleo. Iñ coalesco
scis inchoatm̃. & corripit primã alo. Sed halo las.
eam ꝓducit. Vñ versꝰ. Nutrio curtat alo. ꝓducit
spiritus halo. Item in aurora dicitur. Claudos men
dicos. victu pietatis alebat
Aloe. fe. ge. arbor suauissĩ odoris. cuiꝰ lignũ vice
timiamatũ in altaribꝰ adolet̃. & iñ hec aloes alois
ꝓ quodã vnguẽto amarissimo ĩde facto vel specie
Alopicia picie. est fluor capilloꝝ circũscriptis pi
lis fuluis eris qualitatẽ habẽtibus. sic dicta a simi
litudine aĩalis vulpecule. quã greci alopiciã vocãt
Vñ alopitiosꝰ sa. sũ. i. caluꝰ. & acuit penl'. vñ q̃daȝ
Musculis in tibia semper manet alopicia
Alpha. prima litera apud grecos. & deriuatur ab
aleph hebrea litera. & ponit̃ ꝓ p̃cipio. Apoc. pri
ca. Ego sum alpha & o principiũ & finis.
Alphabetũ. alpha cõponit̃ cũ beta. scd̃a litera. &
dicit̃ hoc alphabetũ ti. id est. abcdarium
Alpinus na. num. penul. ꝓducta. in alpibus exi
stens. & dicitur ab alpis pis.
Alpis. ab altus dicit̃ hic alpis. huiꝰ pis. sȝ raro ĩ
uenit̃ in singulari nũo. Et dicunt̃ alpes quasi alta
petentes. id ẽ. mõtes. vel quasi altipedes. & nõ est
cõpositio. Et ẽ tractum a lingua galloꝝ. qui alpes
altos montes vocant
Alsi alsisti. id ẽ. frigui. pteritũ est de algeo ges.
Alsor. ab algeo ges. alsi qd̃ est frigere. Inde descẽ
dunt verbalia. sed nõ sunt in vsu. hic alsor soris. et
alsio onis. que est res verbi
Altare. altus cõponit̃ cũ ara. & dicit̃ hoc altare.
huius altaris q̃si alta vel altoꝝ ara. Et hoc altariũ
rij. ꝓ eodẽ. & hoc altar taris. id est. altare.
Altariolũ li. dimi. id est. paruum altarium. vel al
tare. & corripit penultimam.
Alter altera alterũ. nomẽ indiuiduũ. & facit gtũs
alterius penul. corr̃. qꝛ supat nomiatm̃ duabus sil
labis. Vnde qd̃ creuit in sillabis minuit ĩ tẽporibꝰ
sicut supra ꝓbaui in alius. Inuenit̃ etiã apud anti
quos alteri. altere. alteri in gt̃o. & ĩ datiuo altero.
altere. altero. sicut alio ĩ datiuo. Ioelis. i. Sup hoc
filiis vestris narrate. & filij vestri filijs suis & fi
lij eorum generationi altere
Alterco cas. caui. vel altercor caris. id ẽ. certare.
litigare. Et dicit̃ ab alter. & cõponit̃ vtrũqȝ coal
terco cas. & coaltercor coaltercaris
Alteritas. Ab alter alterius alteri. addita tas. fit
hec alteritas tatis. id est. vissicitudo
Alternus. ab alter dicit̃ alternus na. nũ. id ẽ. vicis
situdiariꝰ. Vñ alterne. & alternatim aduerbia. id ẽ.
vicissitudinarie. Et alterno nas. verbũ actiuũ. id ẽ.
mutuare. vl' alternatim aliquid dicere vel facere.
Et etiam ꝓ dissociare inuenitur
Altero ras. raui. verbũ actiuũ. dicit̃ ab alter. & ẽ
alterare. variare. facere alterũ. vnd̃ alteratꝰ ta. tũ.
id ẽ. variatꝰ. Et põt esse nom̃ simplicit̃ deriuatũ ab
Alteruter. alter cõponit̃ cũ vter. & fit alter
alteruter alterutra. utrũ. genitio alterutrius. id est
iste vel ille. vl' vterqȝ. ambo. Inde alterutrũ aduer
biũ. id ẽ. mutuo. Vnde ĩ epistola sancti iacobi di
citur. Confitemĩ alterutrũ peccata vestra. Inueni
tur etiã alterutrim aduerbiũ in eodẽ sensu. Quare
aũt alteruter nõ declinat̃ ex vtraqȝ pte. sed tm̃ ĩ fi
ne. cũ cõponat̃ ex duobus rectis integris. dixi sup̃
in tercia parte in tractatu de cõposita figura nois
vbi egi de cõpositione integroꝝ
Altigradus da. dum. penul. corr̃. id ẽ. alte g̃diẽs
vel q̃ ẽ ĩ alto g̃du. ab altꝰ cõponit̃. & g̃dꝰ vl' g̃dior
Altilis. ab alo alis dicit̃ hic & hec altilis & hoc le.
id ẽ. res que ad hoc alit̃ vt pinguior fiat. & vt oc
cidat̃. vt porci & volucres domestici. & dicit̃ q̃nqȝ
substantiue hec altilis. quãdoqȝ hoc altile. vnde in
matheo. Tauri mei & altilia mea occisa sunt. scd̃m
hug. Papias aũt dic. Altilia volatilia saginata stu
dio. Et prisc. dicit. altilia saginata dicimꝰ ab eo qd̃
est alere. altilia quasi alitilia vocamus. & cor̃. penl'
altilis. vnde in grecis. dicit̃. Ornix siluarum. solet
altilis esse domorum ab altus & loquor
Altiloquus. qua. quũ. penul. corr̃. qui alta loquit̃
Altio onis. id ẽ. alitio. vide in alo.
Altisonãs nãtis. id ẽ. altũ vel ex alto sonãs. & cõ
ponit̃ ex altus & sonãs. vel sono nas. & corr̃. so.
Altisonus na. num. penul. corr̃. id ẽ. alte sonãs. &
componitur ab altus & sono sonas
Altithronũ ni. altus cõponit̃ cũ thronꝰ. & fit hoc
altithronũ ni. i. sedes regia. Et ĩde dicit̃ altithronꝰ
ni. qui sedet in illa sede. & corripit thro.
Altitonãs. altus cõponit̃ cum tono nas. & dicit̃
hic & hec & hoc altitonans. nãtis. q̃ alte tonat. est
em̃ deꝰ altitonãs. & trinitas sancta. & v̇bũ. & aer
& celũ. Et substãtiue põt dici hic altitonãs deus
Alto tas. deriuat̃ ab altus ta. tũ. sed nõ est in vsu
& componit̃ inde exalto tas. id ẽ. in altũ extollere
Et inalto tas. ꝓ eodẽ a quibus verbalia secundum
hug. Papias vero dicit. alto tas nutrio. vel altum
Altrinsecus. ab alter dicit̃ altrin facio subleuo
secus penul. corre. id est. alter. et altrĩsecus. id est
econtrario vtrĩqȝ. vnde prudentius in himno. Re
spondet ille altrinsecus. vel secundũ papiã. altrin
secus dextra leuaqȝ alterutrũ. Genesis xv. dicitur
Et vtrasqȝ ptes cõtra se altrinsecus posuit
Altriplex plicis. penul. corre. qui vl' que ẽ animo
duplex. et cõponit̃ ab altera et plica. scd̃m hug. vl'
sm̃ papiã. altriplex duplex dolosus et corripit tri.
Altrix tricis fe. ge. id est alitrix vide in alo alis
Altus ta tũ habet tres significatões Altus. id est
subtilis. vt alta scientia ẽ ĩ isto. id est subtilis Et al
tus. id est ꝓfundus Cõuersim em̃. id est recipꝓce. al
tus ponitur ꝓ profundus et ꝓfundus ꝓ altus Et

comparatur altior altissimus· & inde hec altitudo
Item inuenit altus p nutritus· & tūc descēdit ab
alo alis, alitū vel altū· Et vt dicit papias· Altū su
perius & inferius dicit· ad vtrūqz altum ptinet· al
tum nāqz celū dicimus· & altū mare

Alueare· ab alueus dicit hoc alueare ris· vel alue
arium rij· vas in quo apes delitescunt

Alueolus li· penul· corr· mas· ge· dimi· id ē· paru9
alueus· Dani· xiiij· Intriuerat panes ī alueolo· vide

Alueus uei· mas· ge· dicit ab aluus alui ī alue9
& est alueus venter fluuiorū· Vñ hic alueus dicit
quoddā vas factū ad modū aluei fluuij· ī quo pe
des lauant· & olera & carnes· Vnde alueolus li·
dimi· tam aluei fluuij q̄ aluei vasis· Danielis· xiiij·
Intriuerat panes in alueolo

Alumē· ab alo alis dicit hoc alumē mīs· vel dicit
a lumine· eo q ceteris coloribus pbeat lumē· vl' ali
mētū & pducit lu· Papias dicit· Alumē a lumine
dicit· eo q lumē prestat colorib9 tingēdis. & cor·

Alumnatus ta· tū· id ē· nutritus mi in obliqs.
& dr ab alumn9 & scribit sine p· & ē m· & n· eius

Alumnus· ab alo alis dicit hic alum dem sillabe
nus alumni· qui nutrit vel q̄ nutrit· Vnde versus·
Est & qui nutrit· & qui nutrit alumnus

Aluta ab alo alis dicit hec aluta te· pellis que can
didata dicit vulgariter cordonance· qr alit pedes
Vñ iuuenalis· Appositā nigre lunā subtraxit alute
Et inde hic alutarius rij· id est· pelliparius· qui vel
operatur pelles cādidatas· vl' tinctas vel qui eas
candidat· id est· serenat vel tingit·

Aluulus li· di· penul· cor· id ē· paruus aluus

Aluus· ab abluo luis· dicit hic aluus hui9 alui· fe·
ge· q̄si ablus· & est alu9 qui cibum recipit· & pur
gari solet· vnde & sic dicit· quia abluatur· id ē· pur
getur· Ex ipsa em̄ sordes stercorū fluūt· & differt
a ventre & vtero· vide in venter

A ante m

Am ppositio· semp in cōpositōe iuenit· Sed
an· p n· est cōiunctio· que in ɔpositōe non
inuenit· sic dixi supra in pma pte in capi=
tulo de sillaba. vbi determinaui de m·

Ama ame· fe· gnis. scdm ysidorū dr ab amo amas
quia multū amat· que et strix dicit a strigendo· &
est a uis nocturna· vide de hoc in strix·

Amabilis· ab amo amas dicit hic & hec amabilis
& hoc le· Vñ amabiliter adu· & ɔponit hic & hec
inamabil' inamabile· vñ inamabiliter aduerbiū

Amabo interiectio blādientis· ab amo amas

Amadrias. amans pticipiū cōponit cū drias & ē
arbor· & fit hec amadrias driadis· amadriades dee·
sunt arborum· quasi amantes driades·

Amamē· ab amo amas dicit amamē minis· & hoc
amamētū ti· p eodē· i· amatio· & pd· penl'· amamē

Amando das· ex a. & mando das· id ē· extra lōge
mandare· & absentare· Et in eodē sensu inuenitur
amendo das· vide in mando das·

Amanitis tidis· fe· ge· sed amanites est mas· gnis
Vñ scdo regum capitulo· xiiij· debet dici· naaman
amanitis· nō amanites. & pducit penul. amanitis
De hoc dixi supra ī tercia pte in tractatu de specie
bus nominum· vbi egi de patronomicis

Amans amātis· ois ge· pticipiū de amo amas· &
cōstruit cū acto sicut & suū verbū· Qñqz ē nomē
& tūc cōstruit cū genitiuo. Vñ prisc· Amans illū
pticipiū est· amans illius nomē est. & ɔparat secū
dum qd est nomē amans tior· tissimus·

Amaracus· ab amarus· dicit hic amaracus ci. que
dam herba. vel amaracus quidā puer qui dū defer
ret vngueta & cecidisset mortu9 est· & mutatus ē
in florē sui nomīs. scdm fabulas poetarum· & ita
a nomīe illius dicit herba amaracus & flos· Et vn
guentum quod inde fit hoc amaracum dicit

Amareo res· dicit ab amarus· & est amareo ama
rus sum vel fio· vnde amaresco

Amarico· ab amarus amarico cas· verbū actiuū·
id ē· amarū facere. vel defatigare· Vnde verbalia

Amaricosus sa. sū· id ē· plen9 amore· ab amar9 dr

Amaror roris· mas· ge· i· amaritudo· ab amar9 dr

Amarus· ab a· qd ē sine· & mare pcontrariū dicit
amarus ra· rū· & cōparat amarior rissimus· Vnde
hec amaritudo dinis· amarus ɔponitur. peramar9
q̄amarus· ambo p valde amarus

Amasa se· ē pprium nomē viri· de quo dicit regū
xvij· Amasan vero cōstituit absolon p ioab super
exercitū. & corri· penul. vñ in aurora dicitur· Pro
mittes amase rex milicie dominatum·

Amasco scis. verbū inchoatiū· id ē. incipio amare

Amasio onis· mas· ge· idē est quod amasius

Amasiolus li· dimi· penul. corre· paruus amasius

Amasiunculus li· di· puus amasius· penul· corre·

Amasius· ab amo amas dicit hic amasius amasij· q
intempate amat· vel q intempate amat· Et est ama
sius· luxurie amic9. honestatis inimic9· a quo ama=
siol9 li· dimi· & hec amasia & amasiola siole· dimi·
Dicit etiā hic amasio onis· idē· qd amasi9. Et inde
hic amasiunculus li· dimi· puus amasio

Amathi· interptat veritas & accentuat in fine

Amatorculus li· dimi· puus amator penul'· corre·

Amatricula le· dimi· parua amatrix·

Amaturio turis· verbuz meditatiuū· id ē. meditor
amare· & format ab vltimo supino de amo amas·
scz amatu. addita rio· & corri. v· ante r· sic & ptu=

Amatus· ab amo mas· dicit amat9 tus rio ris·
tui· id ē· amatio· & mobiliter amat9 ta· tum·

Amazones· dicit ab a· & mazon quod est mamma
quasi sine māma· scz dextera· quā inurebant· ne im
pediret eas in sagittādo· et eā nudabāt· & hoc etiā
faciebant de sinistra· ne clipeus impediret· Eedem
dicte sunt vnimāme· he sine viris viuūt· & corri·
penul· amazones· Virgili9 eneid· xj· Pulsant & pi
ctis bellant amazones armis. Et scias· q vt dicit
ysidorus ethy· viij· Tria sunt genera cōsuetudinū·
sic scitarū· vbi femīe & viri ī pugnā eūt· amazonū
vbi sole femīe· Romanorū aliarūqz gentiū· vbi so=

Ambactus cta· ctum· id ē. circūact9 li mares
sicut solet esse quisqs dubitat. ab ambigo gis dicit

Ambages gis· dubia locutō ab ambigo gis & pd

Ambago ginis· dubia locutio· ab ambi penul·
go ambigis pducta penul. in nominatio·

Ambarualis· vide in aruambale·

Ambi· i· serui ab ambiendo· i· circūeundo dicti·

Ambidens· ab ambo· & bidēs ouis· cōponit hic
ambidēs dentis· i· ouis habēs ī superiori pte dentē
vnum & alium in inferiori parte·

Ambidexter· ab ambo & dextera· cōponit hic am
bidexter teri· ille qui vtraqz manu vtitur p dextera
sicut fuit aoth. vt habetur in libro iudicum

Ambifariaz aduerbiū· discretiuū· id ē· ex ambab9
partibus. ab ambo componitur

Ambigo gis· Ago cōponit cū am· & fit ambigo
gis· b· īterposita· i· dubitare· & corri· bi· et facit p=
teritum ambegi· Antiqui tñ dixerunt ambigui· su
pinum non est in frequēti vsu

Ambiguus ab ambages dicitur ambigu9 bigua·
biguū· id ē· dubi9· et ɔparatur sic· ambigu9 magis·

ambiguus ambiguissimus rc· vnd hec ambiguitas
tatis·et ambiguos? sa·sū.i·dubitabil' vel plen? am

Ambiloqu?·ambo cōponiť cū loquēs bagib?
& fit ambiloquus qua·quū·i·bilinguis·q nūc hoc
nūc illd affirmat·vñ ambiloquiū quij.tal' locutō et

Ambio bis·biui·bitū.i. circūdare & corri·lo·
cupe·& ꝓprie honorē·& ɔponiť ex am & eo·& int
poniť b·cā euphonie & e·mutať in i·vide ī eo is·

Ambitio·ab ambio bis·dr hec ambitio onis·i·cir
cūdatio vel cupiditas·& maxīe honoris·vñ ambi
tiosus sa·sū·i·cupid? & ꝓprie honoris·& ɔparať
Vñ hec ambitiositas.i·cupiditas·& hec ambities
tiei·ꝓ eodē·& qr ambitiosoꝝ ē blandiri & adulari
Ideo qñq3 ambitio poniť ꝓ adulatōe & blanditijs
& formať ambitio.ab hoc gtō ambiti·addita o·vñ
p t·scribiť quod tamē accipit sonū de c·

Ambitus tus·mas·ge·i·circuit?·& ambit?·id ē·
cupiditas & ꝓprie honoris·& dr ab ambio bis·&
corri·bi·ī verbali·sed eā ꝓducit ī supino.& ī ptici:
pio ambitus ta·tū·Oui·ī pmo metha·Iussit & am
bire·circūdare litora terre Lucanus ī primo·Letal'
ambitus vrbis·id est·circuitus

Ambo bonis·mas·ge·i.pulpitū·vbi ex ābab? pti:
bus sūt gdus·ab amphi qsi ampho·& idē dr amo
amonis·Itē ambo nis·i·grad?·vñ ambulo bulas·

Ambo.ab ampho greco·qd equipollet huic ppo
sitōi amphi qd sigt circū·Et nota q ambo diuidit
& colligit·duo colligit & ñ diuidit·vñ vere possū
dicere·Isti duo ferūt hunc lapidē·sed nō·Isti ambo
ferūt hūc lapidē·ñ vterq3 ferat·Et declinať plura
liť·Hi ambo he ambe.hec ambo·gtō amboꝝ ābaru3
amboꝝ·Dtō ambob? ābab? ambob? rc·Et sic qdā
ad modū pme·qdā ad modū scde·qdā ad mod ter
cie declinatōis·Et scias q qñ ē distributiuū·caret
vtō·s3 qñ ē collectīm habet vocatīm·vide in duo

Ambra bre·fe·ge·spēs qdam valde cara & dr ab

Ambro ab ambrosia diciť hic ambrosia brosie·
ambro bronis·i·leccator·sc3 idē qd lurco·māduc?
ardelio·ganeo·s3 īterest.Ambro diciť ille q bñ scit
iudicare de sapore ciboꝝ·& libent gustat bñ sapo
rata·Lurco diciť ille q gulose·& īmunde oīa deuo
rat·sic dictus a lues qd est sordes vel a lura·quod
est os vtris·Manducus diciť ille qui ore hians tur
piť māducat.Ardelio·ab ardeo·q ardēs est in lecca
citate·Ganeo q morať in tabernis·qr ganeū est ta
berna vbi fit leccacitas·Inde ganea leccacitas·vn:
de ganeo talis leccator·

Ambronim?·ab ambro quod ē leccator·dr ambro
nim? na·nū·vñ qdā cū vellet aliū rdarguē.ait·Tu
hēs lurconimā buccā·& ābronima labia·volēs sigre
q mltū & tpiť comedebat & libēť d bñ saporatis

Ambrosia sie·fe·ge·quedā herba pdulcis saporis
diuina dicta·eo q iñ pascanť eq deoꝝ·Vñ & am:
brosia diciť qñq3 nectar·vel cib? deoꝝ·vñ ambro:
si? sia·siū·i·dulcis vel gulosus·& tūc ab ambro dr·

Ambubaia.ab ambio & balneū ɔponiť hec ambu
baia·femīa frequēs circa balnea qsi ambiēs balnea·
Vñ hora·ī smoib? Ambubaiarū collegia pharma
copole·vl' ambula lingua syroꝝ·diciť tibia vel sym
phonia·Inde ambubaia·i·tibicina vl' symphonisti
ca·vel ambubaia est cōpositū ex ambio·& baia siq
dē baie locus erat amenissimus·quē leccatores fre
quētabāt.Iñ ambubaie.qsi freqntātes & ambiētes

Ambulacrū lacri·penul·na locū·sc3 leccatrices
turaliter corr·diciť ab ambulo las·& ē ambulacꝝ
loc? ad spaciandū spacios?·quod etiā ꝓ porticu re
periť·vel sm papiā Ambulacrū ē spaciū ābulandi

Ambulatoriu3 torij·ge·neu·locus aptus ad am
bulandū·& deriuať ab ambulo ambulas

Ambulo las·verbū neutꝝ·Et pōt deriuari ab am
bo bonis·quod ē gdus·Vñ vbalia Ambulo cōpo:
niť·deambulo·i.de loco ad locū spaciādo ābulare·
Vñ vbalia Obambulo las·i·circūambulare·vl' qd
meli? ē ꝓ spaciari·Vñ oui·metha·ij.In teneris for
mosus obambulat herbis.Preambulo las·Vñ ver
balia Cōponiť quoq3 pambulo las·coambulo las·
Et hinc vbalia.& reambulo las·i·redire remeare

Ambulus penul·corr·ab ambulo las·diciť ambu
lus la·lū·penl'·cor·quod et substātiue poni pōt ꝓ
cursore qui causa festinatōis legatur

Amburbale balis·vel amburbiū arburbij sacrifi
cium quod circūit ciuitatē.vide in aruambale

Amella·Mella·i·fluui? ɔponiť cū a·qd ē iuxta·&
diciť hec amella le·qdā arbor q iuxta mellā fluuiu3
crescit·cui? flos diciť hic amellus·Vñ virgilius ī
georg·Est etiam flos in pratis cui nomen amello

Amen·i·fere vel fideliter·vel sic fiat·& ē hebreū
Quare nō sit interptatū.dictū ē sup ī alleluia·Et
ē cōpositū secūdū hug·ab a·& mene·qd ē defect?
qsi siue defectu·s3 potius videť et hia q cōpositio
& accētuať in fine·& scribiť p n·ī fine·Sed amem

Amendo das·vide ī amādo das· verbū p m·

Ameniū nij·neu·ge·i·loc? pulcer & delectabilis·
& etiā ꝓ amenitate poniť·& dr ab amen? na·nū·

Amens·Mens cōponiť cū a·qd est sine·& diciť
hic & hec & hoc amens mētis·fatu?·qsi sine mēte
& cōparať amentior tissim?·vñ amēter tius·tissie·
aduerbiū.& hec amētia tie·Et amēto tas·i·īsanire
vel poti? insanū facē·scdm hug·Grecism? vo dic
Nil mētis retinēs·hō secū diciť amens·Et vt dicit
pap·Amētia ppetuū·Demētia vero tpale ē vitiū·

Amentia tie·ī amēs vide·& formať ab hoc datio
amenti.addita a·& accipit t.sonū de c.

Amentū ti·neu·ge·corrigia ligata in medio haste
vñ amentū diciť qsi a medio ligatu3·vel qsi medie
haste aptatum·vñ amento tas·amēto aliqd ꝓijcere
scdm hug·Papias vo dicit Amētū dictū quo me
dia hasta ligať vt iaculeť in hostes·vinculū est

Amenus·ab amo scdz varronē·amen? na·nū·Sic
em dic hug·amenū eo q solū amorē pstet & ad se
amādū alliciat·vel dr amenū qsi amuniū·i·sine mu
nio·i·sine fructu.Delectationē em solū cōfert·Et
cōparať amenior nissim?·vñ hec amenitas tatis.
Et hec ameitudo dinis·iocūditas·delectatio·Ame
nus cōponiť Inamenus Ab amen? dr ameno nas·
& ꝓducit penul·Vñ in aurora diciť Talis amenat
odor domū·qr flore rosaru3·Papias·Amena loca
dicta·qr amorē prestant·iocunda·viridia·

Ametist? sti·lapis pciosus·vn? de duodecim·vñ
hec ametistina ne.vestis eiusdē coloris dr.& corr·
penul·scdm papiā & magistrū bñ·vnde qdā Cau
sidicū vendūt·ametistina ɔuenit illis Secūdū aūt
regulas prisc·videť ꝓducēda siue acuenda·maxīe
in ꝓsa·et hoc cōmuni? retinetur ab autoribus

Amiaton·lapis dict? a veteribus·qr si ex ipo fue
rit vestis ɔtexta·ɔtra ignē resistat·et igni īposita ñ
ardeat.s3 splēdore accepto nitescat·et ē tcia lrā i·i

Amicalis·ab amic? diciť hic et hec ami papia·
calis·et hoc le·et hic et hec amicabilis et hoc le·qd
p otest esse ab amicor caris·vnde amicabiliť aduer
biū·et hec amicabilitas tatis.id ē·amicicia

Amicio·ab amicus diciť amicio cis·ciui·amictum
verbū actiuū·i·coopire vel adiungē vel ligare·qr
qui amicū sibi sociat·eum coopit ꝓtegit et defēdit

Vnde ouidius in v. metha. Ille sibi ablatus fuluis
amicit̄ in alis. Hiere. xliij. Sicut amicit̄ pastor pal
lio suo. Amicio ꝯponit̄. Circūamicio cis. vn̄ circū
amictus. Itē coamicis cis. subtracta n. Et scias ꝙ
īuenit̄ amicior nom̄ cōpatm̄ de amicꝰ. & interponit̄
ci. sillaba qn̄qȝ causa differētie. vt dicet̄ ī amicus.
Amicor. ab amicus dicit̄ amico cas. verbū actiuū
& amicor caris. verbū depōnēs. ī diūsis significati
onibꝰ. vt Amico illū tibi. id ē. facō illū amicū tibi
& amicor tibi. id est. sum amicus tibi
Amictuo. ab amicio cis. amictu dicit̄ amictuo
ctas. fre. Vn̄ ꝟbalia. & ꝯponit̄. Circūamictuo as.
dicit̄ tam̄ & circūamicto ctas. ꝑ sincopam
Amictꝰ. ab amicio cis. amictꝰ cta. ctū. i. cooꝑ-
tus. & hic amictꝰ ctus. ctui. & hoc amictoriū rij.
ambo ꝓ quolibet vestimento
Amiculū. ab amicio cis. dicit̄ hoc amiculū li. mitra
virginalis. Vel ē amiculū lineū palliū meretricum
Hoc em̄ ī adulterio deprehense īduebant̄. vt ī tali
amicl'o potiꝰ q̄ ī stola polluerēt pudiciciā. et erat
olim signū meretricie vestis. sed nūc est honestatis
Amicus. ab amo mas. deriuat̄ hic amicꝰ ci. quasi
amoris custos vel q̄si ani custos. Vel dicit̄ amicus
ab hamo. i. catena caritatis. & adiectiue amicꝰ ca.
cū. & cōparat̄ amicior cissimꝰ. Cuiꝰ cōparatm̄ po
suit plautꝰ in penulo. Nichil inquit ē hoīm amico
oportuno amiciꝰ. Et inde amice cius. cissime. adu̇.
& hec amicicia. Et nota ꝙ in cōpatio amicior. īter
ponit̄ hec sillaba ci. qn̄qȝ ad drīam p̄me ꝑsone huiꝰ
verbi amicior ciris. & dicit̄ amicicior. & ꝓ̇. penl'.
amicus. Sȝ amicio cis. corr̄. mi. Vn̄ versꝰ si nudos
amicis. sanctis potieris amicis. Et scias ꝙ ꝺm am
brosiū. amicꝰ ē alter ego. Et q̄dā sapiēs dic̄. Alter
ego nisi sis. nō es michi verꝰ amicus. Ni michi sis
vt ego. non eris alter ego
Amigdala. nom̄ grecū ē. q̄ latine nux longa dicit̄
Hāc alij nuculā vocant. i. minorē nucē. Et nota ꝙ
inuenit̄ hec amigdala le. & hic amigdalꝰ li. et hoc
amigdalū li. ꝓ fructu. Et inde amigdalinꝰ na. nū.
penl'. ꝓdu. Genesis. xxx. Tollēs ergo iacob virgas
populeas virides & amigdalinas. Et ē in scd̄a lrā
& g. est q̄rta scd̄m papiā. in amigdala. & cor̄. penl'
Vn̄ q̄dā ꝑplꝰ ē arbor vt amigdalꝰ. has parit estas
Amiliariꝰ. lapis ē vocatꝰ q̇ vbi ē positus miliariū
ōn̄dit viantibꝰ. ab a. & miliariū. qꝛ miliario aptat̄
Amistides. lapis ē quē q̇ secū gestauerit. īebriari
non poterit. sicut dicit huġ.
Amita te. soror patris q̄si alia mater dicta. corri.
mi. & deriuatur ab amo
Amitto tis. si. missū. i. ꝓdo. ex a. & mitto. sȝ admit
to ꝑ d. aliud sig̃t. vt sup̄ dixi. & cōponit̄ ex ad &
mitto. Itē īuenit̄ ām̄itto ꝑ duo m. ex am. p̄ꝑositōe
& mitto. sic admiror. ex ad & miror. & ām̄iror. ex
Amman. ꝑ duplex m. scribit̄ & am. & miror dr̄
ꝓferē. & est ꝓpriū nomē loci. & accentuat̄ ī fine
Ammiror raris. in admiror est
Ammitto tis. in admitto est
Amnensis sis. fe. ge. q̄libet villa ꝓpe amnem sita.
Amnicola le. cōis ge. penl'. cor̄. & dr̄ ab amnis
colēs amnem. & cōponit̄ ab amnis & colens
Amniculus li. dimi. i. ꝑuus amnis. & corri. penul.
Amnicꝰ ca. cū. penul. corre. i. fluuialis ab āñis dr̄
Amnis. ab amenꝰ dicit̄ hic amnis. huiꝰ āñis. i. flu
uius. ꝓpter amenitatē riparū. scd̄ȝ huġ. Pap̄. vero
dicit Amnis fluuiꝰ ab amenitate dictꝰ. frondibꝰ
redimitꝰ. & desinit ablt̄s in e. & ī i. amne vel amni
Amnites. gemma similis vitro. sed durior

Amo as. ui. atū. Vn̄ hic amator toris. Et amato
rius ria. riū. Amo cōponit̄. Redamo mas. i. rursuȝ
amo. Et deamo mas. i. valde amo. & ꝑamo ꝓ eo-
dē. & hinc verbalia. & ē actiuū amo cū suis cōpo-
sitis & corri. p̄mā. Sed hamo mas. ꝓ piscari. & hic
hamus mi. ꝓdu. eā. Vnde versus. Hamant̄ pisces
sȝ amant̄ sepe puelle. Vnā semꝑ amo. cuiꝰ nō sol-
uor ab hamo. Et differt amo a diligo. qꝛ diligo in
bono. amo sumit̄ ī malo. Itē amamꝰ ardētius. di
ligimꝰ leuiꝰ. Item ab amo. hic amator toris. & hec
amatrix tricis. & desinit abltūs ī e. tm̄. ab hac ama
Amodo. id ē. deinceps. cōponit̄ ab a. & trice
modo. posito adu̇bialiter. scd̄m huġ. Et nota ꝙ se
cundū prisc̄. ab m. vel v. loco cōsonātis incipiētibꝰ
solet in ꝯpositōe p̄poni a. vt amodo amens. auebo
auerto. & sic de alijs cōsimilibus
Amolior liris. amolitꝰ sū. i. remouē auertē Luca
nus ī v. Heu quā fortūa hūeris iā pōdē fessis. amo
Amomū mi. penul. ꝓdu. neu. ge. dr̄. lit̄ onus.
qꝛ velut odorē cinamomi referat & nascit̄ hec ar
bor ī syria & armenia. Apoc̄. xviij. & cinamomuȝ
& amomū. Vn̄ alexander. Qui canne iactū nomē
Amon filius ꝑpl'i mei interp̄tat̄ ꝓdu. amomū
Vel amon interpretat̄ fidelis vel honestꝰ & fuerunt
moab & amon. filij loth. a quibus moabite. & amo
nite dicti sunt. & accentuat̄ in fine amon
Amonita te. penl'. ꝓ̇. ab amon dicit̄. vide ī amō.
Amor. ab amo mas. dicitur hic amor amoris. & ē
amor pius filioꝝ. iustus vxoris. crudelis cōtra na
turā. obscenꝰ meretricū Itē amor cū ꝑuus ē vocat̄
cupiditas vel libido. Cū rectꝰ ē dilectō vel cari-
tas Et vt dic̄ oui. epy. Res ē soliciti plena timoris
amor. Et nota ꝙ sicut colligit̄ ex ūbis dyonisij ī li
bro de diuinis nōibꝰ. Amor habȝ triplicē vim. scȝ
inclinatiuā eleuatiuā & coordinatiuā. Inclinatiuaȝ
qꝛ inclinat supiora inferioribꝰ Eleuatiuā qꝛ eleuat
īferiora supioribꝰ. Coordinatiuā qꝛ coordīat eq̄lia
coequalibꝰ. Hāc aūt triplicē vim. amor diuinꝰ effi
cit ī his quos replet. Nā īclinat eos ꝑ hūilitatē &
sui cōtēptū. Eleuat ī desideriū supnoꝝ. Coordinat
inuicē ꝑ vniformitatē moꝝ. Psalmis. Ipse em̄ habi
tare facit vnius moris ī domo. vide in dilectio &
caritas. ¶ Hic nota ꝙ amicicia se extēdit ad aliq̄ȝ
dupliciē. vno mō respectu sui ipsiꝰ Et sic amicicia
nunq̄ ē nisi ad amicū. Alio mō se extēdit ad aliquē
respectu alteriꝰ ꝑsone. sicut si aliq̄s habet amiciciā
ad aliquē hoīem ratōe eiꝰ diligit oīs ad illū hoīeȝ
ꝑtinentes. siue filios siue ꝟuos. siue qualitercūqȝ ei
attinētes. & tāta pōt esse dilectō amici. ꝙ ꝓpt̄ ami
cum amant̄ hi q̇ ad ip̄m ꝑtinēt. etiā si nos offendāt
vel odiant. & hoc mō amicicia caritatis se extendit
etiā ad inimicos quos diligimus ex caritate ī ordīe
ad deū. ad quē habet̄ p̄ncipaliter amicicia caritatis
Itē vt dicit greġ. Amor domī nunq̄ ē ociosꝰ Ope
rat̄ eteni magna si ē. Si aūt opari renuit: amor nō
est. Expone. magna opat̄ ī ꝓposito. nō tamē semꝑ
magna opat̄ in actu ī p̄senti vita. vide in ꝑfectio
Et nota ꝙ hec tria amor dilectio caritas. se habent
ex additōe adinuicē. Amor em̄ dicit simplicē incli
natōem affectꝰ ī amatū. vnde etiā quādoqȝ passio
nē dicit. scd̄m qd̄ ē in ꝑte sensitiua. & sic amor etiā
in irrationabilibꝰ īuenit̄. Dilectio autē p̄supponit
electionē sicut ip̄m nomē ostēdit. vnde tm̄ rationa
biliū est. Sed caritas ponit quādā vehemētiā dile
ctōis. inquātū dilectū sub inextimabili p̄cio habet̄
ꝺm qd̄ res multi p̄cij care dicunt̄. volo etiā te scire
ꝙ amicicia addit aliq̇d sup̄ amorem. qꝛ ad ratiōem

amoris sufficit ꝙ hō velit bonuꝫ quodcūqꝫ alicui. Ad ratōꝫ aūt amicicie ·oportet ꝙ aliqs velit ei bonū qḋ vult sibi. vt scꝫ velit cōuersari cū ipso· & cōuiuere ī illis ꝗ maxime amat· Vñ īnē mlťū distātia pōt esse amor·sꝫ nō amicicia·qꝛ nō ꝯuersanť simul· qḋ est ꝓpriū amicicie· Vñ dicit pħus ī ix. ethicoꝝ· Qꝛ amici nō optāt amicis maxima bonoꝝ·ne dissoluať amicicia· Hic tñ aīaduerte·ꝙ licet deus in īfinitū distet a creatura·tñ opať ī oibus·& ī oib⁹. Et iḋ pt̄ saluari etiā rō amicicie·īnē deū et creaturā

Amorosus sa·sū·plen⁹ amore.ab amor amoris dr̄ & ꝯpať amorosior sissimus·vñ amorose sius· sissīe

Amorreus·aracē⁹ asene⁹·& aradi⁹·fu adubiū erūt filij chanaan· Vñ quidā ꝓpli dicti sūt amorrei alij aracei alij asenei·alij aradij & ꝓo·pel·amorre⁹

Amos īterpťať ꝓplś auulsus·qꝛ ꝓpha miss⁹·fuit ad ꝓplm israhel·q̄ iam erat auulsus a deo· & acuiť in fine amos· & ē indecli·vide in armentū

Amphi greca ꝓpositio.latīe dr̄ circū vel dubiū

Amphibologia logie·penul·acuta·ē ambiguitas dictōis·sꝫ amphibologia ē ābiguitas sīne & ꝯstructōis·ab amphi·qḋ ē dubiū & logos·qḋ ē ſmo· & bole·qḋ ē sīna·īn amphibol⁹ la·lū·& amphibolic⁹ ca·cū·penul·corr·De hoc sup̄ dictū ē ī q̄rta pte in caplo de vitijs annexis barbarismo & soloecismo.

Amphibracus ci.penul·corr·pes cōstās ex trib⁹ sillabis·pma & vltima breuib⁹ & media lōga·& ē cōtrari⁹ amphimacro·& cōponiť ab amphi qḋ est circū·& bracos qḋ ē breue·inde amphibracus· pes hincinde hñs breuē sillabā ī medio lōgā·& cor· bra

Amphidoxus·ab amphi qḋ ē circū·& doxa qḋ est gloria·cōponiť amphidox⁹·i·ex vtraqꝫ pte glorio

Amphimacrus cri·pes ꝯstās sus·& ꝓou·do· ex trib⁹ sillabis·ex pma & vltima longa·& media breui·& diciť ab amphi·qḋ est circū·& macros qḋ est longū·inde amphimacrus·pes hincinde hñs lōgā sillabā·in medio breuē·& corr·ma· Vnde vers⁹ Amphimacrus pmā media breui longat & imam· Amphibracus varia postulat ire via

Amphion·qdā cythared⁹ ꝑfect⁹ q̄ et thebanus fuit·hoc etiā sic & plura alia noīa p ph·iterdū·ſm qḋ greca sūt atqꝫ p f·latīa q̄nqꝫ īuenies scripta·ita

Amphitheatrū·ab amphi qḋ ē cir dicit papias cū· & theatrū,cōponiť hoc amphitheatrū tri·iḋ ē theatrū hñs circūquaqꝫ spectaculū·vel diciť sic locus gladiatoꝝ circūtrit⁹·vel diciť sic·qꝛ ex duob⁹ theatris sit fact⁹·q̄si ex vtraqꝫ pte theatrū habēs· qꝛ amphitheatrū rotūdū ē·theatrū vero ex medio āphitheatro ē·semicirculi habēs figurā·ſcḋꝫ hug· Papias sic dicit· Amphitheatrū locus rotund⁹ ad spectaculū factus·& corripiť naturaliter penul·

Amphitrites·ab amphi qḋ ē circū·& tero teris· diciť hic amphitrites tis·i·mare·a circūterēdo lit⁹ sic dictus· Vñ grecis· Dic amphitritē q̄ terrā circū

Ampho grecū ē·& equipollet huic it omnē ꝓpositioni amphi·quod significat circum

Amplector·plecto ꝓ flectere·ꝯponiť cū am· qḋ est circū·& diciť amplector cteris·amplexus sū· verbū cōe·q̄si circūcirca flectendo brachia cingere vel cingi· Vñ hic amplexus xus·xui· Et amplexim aduer·i·cōiunctīm.& amplexor xaris·fre·

Amplifico cas·caui·verbū actiuū·penul·corr·i· amplū facio·& cōponiť ab amplū & facio

Amplitas tatis·fe·ge·iḋ ē·amplitudo·& dicitur ab amplus pla·plū·ampli·addita tas·

Amplus pla·plū·cōparať amplior plissim⁹·ampla plior·plissima·amplū pli⁹·plissimū·vñ ample plius·plissime·adū· & cōponiť cū p· & sit pāpli us·hebreoꝝ·ix· Perampli⁹ & ꝑfecti⁹ tabernaclm Et declinať hic & hec pamplior· & hoc pamplius·

Ampulla·amplus pla·plū·cōponiť cū bulla qḋ ē inflatio aque·& fit hec ampulla le·eo ꝙ sit ampla ad similitudīē bulle·ſcḋm quosdā· Sꝫ meli⁹ est vt cōponať cū am·qḋ ē circū & bulla·& cōuersa b·in p·vt dicať ampulla q̄si ambulla·i·circū circa īflata ad modū bulle.vñ ampullosus sa·sū·i·sup̄b⁹·arrogans·inflat⁹· Et ampullor laris·i·vbis sup̄bis inflatis & sexquipedalibus vti·& scribiť p duo l·

Amputo tas.taui·ex am·& puto tas·& ē amputare·ex toto vndiqꝫ scindere vel remouere·vnde ī psalmo. Amputa oꝓpriū meum qḋ suspicatus sū· & cor·pu· Et vt dicit hug· Vites sūt putāde·& ñ amputāde.ñ forte velim⁹ vineā ex toto eradicare·

Amula le·fe·ge·fiala in similitudīe vrceoli·secūdū hug· Papias eīn dicit·amula vas vinariū quo offertur oblatio ex deuotōe·& corri·penul· Vñ habeť iij·regū ca·vij·Fecit quoqꝫ hyrā lebetes & scutas

Amurga ge·fe·ge·īferior fex olei·& & amulas cōponiť ab a·& mergo gis·qꝛ ab oleo se mergat īferius. Et inde amurgosus sa·sū· & ꝯparať·vnde hec amurgositas tatis· Et scias ꝙ amurga ꝓprie ē inferior fex olei· Sed q̄nqꝫ poniť ꝓ fece alterius liquoris·& ſcḋm quosdā diciť ab amar⁹·qꝛ ē amara

Amussis sis.fe·ge·p geminuꝫ s·& cōponiť ab a. quod ē sine·& musso sas, quod est dubito tas· Et ē amussis instrumentū plumbatū cemētarioꝝ·quod emittūt a sursū vsqꝫ deorsū·ad ppendēdā eq̄litatē parietis· Vñ & alio noīe diciť ppendiculū·a ppendo vl' dr̄ regl'a q̄ hť lapides ī muro coeq̄re· Et diciť sic quasi sine dubitatōe·qꝛ cementariū reddit certum

Ana grece sursum latine· Est aūt interiectio depcantis·ſcḋm papiā·et accentuať ī fine· Ana etiā diciť re·vñ anapest⁹·pes metric⁹

Anabatrū tri·i·cortina·ab ana q̄si repcussus· sursū·et batin qḋ est grad⁹·qꝛ sursū ġdiť et extendiť· Vel dicunť anabatra ġdus qꝛ p eos sursū gradiť et ascendiť· Iuuenalis· Conducto pendet anabatra tigillo· In vtraqꝫ significatōe hic pōt accipi ſm hug·papias vo dicit Anabatra iḋē qḋ pulpita

Anachoreta te·cōis ge· i·he vel gradus scale remita·quasi cor angens ad deū ieiunijs et afflictiōib⁹· Et deriuať ab ango gis·et secūdū hoc ē nomē latinū· Vl' diciť ab ana·qḋ ē sursū·et chorus q̄si celestē choꝝ mente inhabitās·et secūdū hoc ē nomē nothū· Et inde hec anachoresis·i·herem⁹ vel vita anachoretalis·vel dom⁹·et anachoretic⁹ ca·cū·posſessiuū·ſm hug· Vl' ſm papiā· Anachoreta heremita reclus⁹·q̄ deſta petit·et sol⁹ hitat·et ꝓo·penl'·

Anadiplosis·reqre supra ī quarta pte ī capitulo de scemate·et corripit penultimā·

Anaphora·penul·corre·vide ī q̄rta pte·ca·de sce

Anaglipha phoꝝ·eminēs pictura·sicut mate· est ī frontispicijs ecclesiarum.et in alijs altis locis Et sūt etiā anaglipha vasa sculpta supius· Ab ana quod ē sursū·et gliphe·quod ē sculpere vl' sculpta q̄si supiores sculpture vel picture·vñ anagliphus pha·phū·i·sculptus·et anagliphàrius pharij·sculptor·et corri·penul·siue scribať p f·ſm latinos·sū p ph·ſm grecos·vñ vsus· Dic celaturas q̄ grecus

Anagoge·ges.excelsus intelle anaglipha dicit ctus·vt de deo·et de angelis·et huiōi· Et diciť ab ana·quod ē sursuꝫ·et ge·quod ē ťra·vel ab ana·et goge ductio·q̄si sursū ductio.vñ anagogetic⁹ ca, cū.q̄ tractat de celestibus·vñ anagogetice aduer·

Item anagogicus ca·cũ. vt sensus anagogicus· vñ
anagogice adũ·& accentuatᷣ in fine anagoge ges.
Potest etiã declinari hec anagogia gie. idẽ qꝺ ana
goge·& acuitᷣ penul· Vel vt dicit papias·anago=
ge ducẽs sensuz ad supiora· Locucio ẽ q̃ de ꝓmijs
futuris & celesti vita futura aptis vel misticis ser=
monibus disputat· vide de hoc in allegoria

Ananias· gratia dei interp̃tatᷣ· Idem & sydrach ĩ
lingua chaldea· quod interp̃tatᷣ decor meus

Anantie· capilli a fronte dependẽtes. q̃si antie· ab
ante· vel ab ana qꝺ ẽ sursũ· & ota vel otis qꝺ ẽ au
ris· qꝛ sup aurẽ depẽdent a fronte q̃ supior ẽ aure

Anapestus grece. dꝛ repcussus. Greci anapestim
repcussionẽ dicũt·& iõ sic dicitᷣ· qꝛ in eleuatõe re:
pcutitᷣ a dactilo· Est eñi illi contrarius & dicitᷣ ab
ana· qꝺ ẽ re·& pestim quod ẽ pcussio·& constat ex
ꝑmis duabus breuib⁹ & vltĩa longa· vt dñs· Sed
dactilus cõstat ex ꝑma lõga & duab⁹ breuib⁹· vt
carmina· Vñ q̃dã· Dactile duc primã· mediã breui
abis & ymã· Pes anapest⁹ erit qui tibi bella gerit·

Anas anatis auis. fe· ge· deriuatᷣ a no· nas· q̃si ab
assiduitate natãdi· qꝛ assidue natat· Vñ anatin⁹ na·
nũ·& hic anatin⁹ ni· ꝓ pullo anatis· Ex genẽ ana
tũ q̃dã germane dicuntᷣ· qꝛ plus ceteris nutriãt· &
ꝓdu. a· ante tis· sic dixi supra in secũda pte· vbi egi
de accentu desinentiũ in as·

Anastasis· iuict⁹· vel resurrectõ· ab ana qꝺ ẽ sur
sũ & stasis qꝺ ẽ stat⁹· vel stans q̃si sursuz statio &

Anastrophe phes· q̃dã tro   erectio·& cor̃· penl
pus ẽ & accentuatᷣ ĩ fine· Potest etiã declinari hec
anastropha phe·& tũc penul· corri·& vltima non
acuitᷣ· De hoc habes s̃ ĩ q̃rta pte ĩ caplõ de tropis

Anastropha· i· stomachi sensũ eũtens· cũ q̃s quod
accipit euomit· ab ana & stropho quod ẽ cõuersio·
qꝛ cõuertitᷣ sup̃ quod ĩmissum ẽ·& corri· penul·

Anates· ab anus ni· dicitᷣ hec anates tis· i· morb⁹
q̃ solet ano· i· culo euenire· sic contigit philisteis

Anathema matis. ge· neu·   & ꝓdu· penultimã
ꝓducit the·& formatᷣ gt̃s a nt̃o· addita tis· sic neu
tra similia tercie declinatõis·& corri· penul· ĩ gtio
& aspiratᷣ media sillaba· scꝫ the·& ẽ anathema idẽ
quod dãnatio· excõicatio· pditõ· sepatio· Et dꝛ ab
ana qꝺ ẽ sursũ·& theta quod est q̃dã figura sic fc̃a
A scꝫ q̃ ĩprimebatᷣ olim ĩ frõtib⁹ dãnatoꝝ· Iñ dicitᷣ
anathema· q̃si anatheta. i· supna maledictõ q̃ solet
fieri p p̃latos· Vñ anathemo mas·& anathematizo
zas· i· maledicẽ & excõicare·& sũt actiua· Galath·
ꝑmo· Siq̃s vobis euãgelizauerit p̃ter id quod acce
pistis. anathema sit· Et ad corinth· xvj· Siquis nõ
amat dñm nr̃m hiesum xp̃m sit anathema marana=
tha. Quid sit maranatha dicemus ĩ suo loco

Anathome· i· aptio supius incisa ab ana sursum·
& thomos sectio·& accentuatᷣ in fine

Anatinus na· nũ· penul. ꝓdu· i ĩ anas atis. vide

Anceps· caput cõponitᷣ cũ am· quod ẽ circũ.& dꝛ
anceps pitis. mutata m· in n·& ẽ oĩs gñis· Bernhar
dus ĩ cãticis· sermone lxj· Anceps eñi est & cadu=
cũ terrenũ oñe· Et ẽ ꝓprie anceps res q̃ habet duo
capita· Vñ & anceps dicitᷣ hõ cũ dubitat· vtrum
de duob⁹ vnũ facere debeat Et anceps fauor q̃ bt̃
se ad duo tm̃· Vñ gladius dicitᷣ anceps qꝛ ledit ex
vtraqꝫ pte· vñ ꝓp̃ha Gladij ancipites ĩ maib⁹ eoꝝ
Et aplus ad hebreos iiij· Penetrabilior oñi gladio
ancipiti· penul· cor̃·& sine r. sic ĩ penul· de capite
nõ est r· Est ergo ꝓprie anceps dubitãs de duob⁹·
sed dubius est in vno vel ĩ pluribus

Ancesa· vasa circũpicta & celata· ab am· i· circuz
& cedo dis·& ꝓducit penultimã

Anchille· A chille· quod ẽ labrũ·& am· quod ẽ cir
cũ cõponitᷣ hoc anchille lis. scutũ rotundũ· quod
cecidit a celo numa sacrificãte· qꝛ circũcirca labrũ
& marginẽ habet·& tũc aspiratᷣ ĩ media sillaba· &
p duo l· scribitᷣ sic chille· Vl' põt deriuari ab ancido
dis· scutũ rotũdũ quasi ancisũ. i. circũcisũ· Quidi⁹
Idqꝫ anchille vocãt qꝺ ab oñi pte rotũdũ· Quaqꝫ
notus oculis angulus oĩs abest. Vel dicitᷣ ancile·
ab am.& cedo dis· quasi ancisũ· i· rotundũ·& sic ñ
aspiratᷣ·& p vnũ l· scribitᷣ· sp tñ penl'. ꝓdu· Grecis·
Amqꝫ notant circũ ꝓbat hoc ancile rotundũ

Ancido dis· ancidi. i. c̃cũcirca corrodẽ·& ꝯponitᷣ
ab am· quod est circũ·& cedo dis· cecidi· mutata
m. in n·& ꝓducit ci·

Ancile lis· in anchille vide·

Ancilla le· cõponitᷣ ab am· quod est circũ.& cilleo
les· quod ẽ mouẽ· qꝛ circũcirca mouetᷣ ad seruitiũ
Vel ab ana qꝺ ẽ sursũ & cilleo quod ẽ moueo vel
sustineo· eo ꝙ ancilla sit sustentamentũ dñe· vel ab
ancon quod dicitᷣ curuũ· Vñ ancon dicitᷣ apud gre
cos cubit⁹· qꝛ curuatᷣ· vñ hec ancilla le· qꝛ curuatᷣ
ad seruitiũ· vel qꝛ sit cubitus vel sustẽtamẽtũ dñe

Ancillaris· ab ancilla dicitᷣ hic & hec ancillaris &
hᵒ lare· i· res ancille· vl' ptinẽs ad ancillã· possessiuũ

Ancillo· ab ancilla dicitᷣ ancillo las. i· ministrare·
verbũ actiuũ vel seruire·& tũc ẽ neutꝝ· & ĩ eodẽ
sẽsu ĩuenitᷣ ancillor laris· Vnde verbalia Ancillo cõ
ponitur coancillo las·

Ancillula le. dimi· pua ancilla·& corri· penul·

Anclabris· ab anclo anclas· hec anclabris bris· idẽ
mensa diuinis officijs aptata· cui⁹ eciã vasa ancla

Anclidia dic· i· rota hauritoria vel   bria dicuntᷣ
sentina·& dicitᷣ ab anclo anclas·

Anclo clas· claui· verbũ actm̃· i· furari vel hauri
re· et ẽ cõpositũ ab am· et cleo cles· ꝓ absorbẽ· vl' a
clepo pis. ꝓ furari. vñ verbalia anclator trix· tio·
anclabilis· et anclabilitᷣ adũbiũ· Anclo ꝯponitᷣ ex=
anclo clas· similitᷣ ꝓ haurire· vnde verbalia

Ancon grece. latine curuũ. vnde ancon apud gre
cos dicitᷣ cubit⁹· qꝛ curuatᷣ· Et quedã ciuitas dicitᷣ
ancon conis. ab ancon greco· quod latie dicitᷣ cur
uum· qꝛ cõcauitatẽ quandã habet ĩ portu. vnde an
conites dicitᷣ apud grecos· apud nos anconitan⁹·
mutata es· in a· longã· addita nus·

Anconites· et ancoĩtan⁹· i. de ãconia· vid ĩ ancon·

Ancora re· dicitᷣ ab ango gis· vl' dicitᷣ ab am. quod
est circũ. et ciros quod ẽ manus· Inde ancora quod
dã instrumentũ nautarũ ad retinẽdas naues· quasi
circũ manuta· qꝛ habet vndiqꝫ vncos ad capiẽdas
arenas vel lapides ĩ similitudinẽ manuũ· Itẽ anco
ra ẽ q̃dã nota q̃ apponitᷣ ĩ libris· et ẽ supior et ĩferi
or. Ancora supior· ẽ nota sic facta·   Et ponitᷣ vbi
res mag̃ omĩo ẽ. Ancora ĩferior sic fit· ¶ Et ponitᷣ
vbi aliq̃d vilissime· vel incõuenient denũciatũ est

Ancoro ras· i· ãcoras ligare et firmare· et deriuatᷣ
ab ancora re· et ꝯponitᷣ ancoro cũ ex· et dicitᷣ ex an
coro ras· vl' ꝯponi põt ab ancora re· et ex· et cor̃· co

Ancuba be· i· succuba subintroducta· ab am. qꝺ
est circũ· et cubo bas· et corripit cu·

Ancus. Ancon dicitᷣ curuũ· vnde ancon dicitᷣ cu
bitus apud grecos qꝛ curuatᷣ· vnde ancus ci. dict⁹
est q̃dã rex roman⁹· qꝛ brachia habuit curua· Item
ab ancon curuũ dicitᷣ ancus ca. cũ· i· curuus· quod
ꝓprie dicitᷣ de eis q̃ habẽt adunca brachia· vel dicitᷣ
ancus ca· cum· ab ancilla ancille

Andegauis fe· ge· indecli· ꝓpriũ nomen cuisdam

ciuitatis ē·& corri·penul. Vnde quidā· Sic est an
degauis·auium de stercore dicta

Andreas· interp̄tat̄ decorus·siue resplendens·vl'
virilis·ab andros quod ē vir·q2 viriliter xp̄o adhe
sit·Fuit aūt decorus in pura vita·resplendens in sa
pienti doctrina·virilis in cōstanti pena

Androa·gēma argēti nitorē habꝫ·& dicit̄ nomē ei
esse īpositū· ꝙ aīoꝝ īpet⁹ vl' iracūdias domare &

Androgenus·Genet grece·la refrenare dicit̄
tine mulier·& cōponit̄ cū andron·vel andros qd̄ ē
vir.& dicit̄ androgen⁹ na·nū·vir & mulier īsimul
scꝫ qui habet vtrūqꝫ sexū·Idē & hermofrodita·&
penul·ꝑducit scꝫ ge· vn̄ de hoc vide ibidem

Androma atis·gēma miri coloris & odoris·vnde

Andron·siue andros interp̄tat̄· & nomē habꝫ
vir· Vide de hoc in androgenus

Androneū nei·ab andron dicit̄·Et est loc⁹ domi
cilij vbi multi viri hītant· sicut geneteū tei·dicit̄
locus vbi multe mulieres cōueniunt

Anelia lie·id ē·pugna fe·ge·& dicit̄ ab anelus

Anelitus tus·tui·mas·ge·penul·corre·i·īcitatio
spūs vel flat⁹·& dicit̄ ab anel⁹· Vel dic ꝫm prisc̄
ꝙ a.ꝑducta in e·ꝑductā inuenit̄ cōuerti·vt alit⁹
anelit⁹·vel ab halitus ꝑ h. anhelitus scd̄m quosdā

Anellus li·dimi· paruus anulus

Anelus·alo las·ꝯponit̄ cū am·vel ana·qd̄ ē sursū
& fit anelus la·lū·Vn̄ quidā vitiose aspirant e·in
anelus·i·anxius· vn̄ hic anelit⁹ tus·& anelosus sa·
sū·& anelo las·anxiari.scd̄m hug·Prisc̄·tn̄ vult·ꝙ
anhelo las·aspiret̄·sic̄ dictū ē sup̄ ī p̄ma p̄te ī ca·d
sillaba· & sic videt̄ cōpositū ex am·& halo halas

Amfibolus·i·vestis equi villosa sicut ē sclauina q̄
circūcluditur·& corripit penultimā

Amfora re·fe·ge·penul·corre·i·conca·ꝯponit̄ ab
am·qd̄ ē circū.& foros qd̄ ē ferre·q2 hincinde leue
tur·vtpote ex vtraqꝫ p̄te manuta·hec a figura sua
grece dr̄ dyota·q2 ei⁹ anse gemīate videant̄ aures
imitari·a dya·qd̄ ē duo·& ota·qd̄ ē auris·Anfora
ꝑ lagena etiā sumit̄·vn̄ qd̄ lucas dicit anforā·ma-
theus appellauit lagenā·& p̄t scribi ꝑ f·vl'ꝑ ph·&

Anfractus·ab anfringo gis·dicit̄ ꝑ m·vel ꝑ n.
hic anfract⁹ ctus·ctui·i·circūfractio·Anfract⁹
etiā dicunt̄ vie & loca·aspera·& diūticulis plena·
& circūfractōib⁹ & ruinis·Anfract⁹ etiā dicunt̄
qn̄qꝫ fouee & ꝯcauatōes·Vn̄ anfractuosus sa.sū·
& cōparat̄·vn̄ anfractuose sius·sissīe·adū·Et hec

Anfringo gis·anfregi an anfractuositas tatis·
fractū·cōponit̄ ex am·& frāgo gis·mutato m·ī·n
& a·ī i·& est anfringere circūquaqꝫ frangere

Angaria·ab ango gis·dicit̄ hec angaria rie·penl·
corre·i·ꝯpulsio·iniusta coactio·vn̄ angario rias·
id ē·cōpellere·vel iniuste cogē·Vn̄ ī passione dn̄i
Et angariauerūt symonē quendā·vt tolleret crucē
ihu·Vn̄ verbalia angariator atrix·& hic angarius
rij·pedellus·cōpulsor·iniust⁹ exactor·scd̄m hug·
Papias dicit·Angaria publica officia dicuntur

Angelus·ab agyos dicit̄ hic angelus li·qd̄ latine
sonat nuncius·hebraice amal vel amolaoth·Et me
rito ab agios dicunt̄ angeli eo ꝙ sint sine terra·&
celestes·& ab angelus angelic⁹ ca·cū·possessiuū.
Et angeli dicunt̄ q̄dā heretici q̄ angelos colūt.Et
scias ꝙ scd̄m dyonisiū nouē sunt ordines angeloꝝ
& tres sunt gerarchie.in q̄libet gerarchia sūt tres
ordīes In p̄ma gerarchia sūt seraphim cherubim &
throni In media sūt dn̄atōnes virtutes potestates
In tercia autē gerarchia sunt p̄ncipat⁹ archangeli
& angeli ¶Et vide ministroꝝ q̄ sūt sub vno rege
quidā opant̄ īmediate circa ꝑsonā regis·q̄si cubicu
larij & assessores·& hoc cōpetit p̄me gerarchie re
spectu dei·Quidā vero hn̄t officia ad regimen re
gni in cōi·nō deputati huic vel illi ꝓuincie·vt dn̄i
regalis curie·& principes militie.& iudices curie·
& his similes sunt ordines scd̄e gerarchie·Quidā
vero p̄ponunt̄ ad regimē alicui⁹ p̄tis regni·vt p̄-
positi & baliui.& huiōi minores officiales· & hijs
similes sūt ordines tercie gerarchie ¶Vt aūt dicit
gregori⁹ Angeloꝝ vocabulū nomē ē officij.nō na
ture.Nā sancti illi celestis patrie spūs·semp̄ q̄dez
sunt spūs·sꝫ semp̄ vocari angeli nequaq̄ possunt·
q2 tūc solū sūt āgeli·cū ꝑ eos aliq̄ nūciant̄· Vn̄ &
ꝑ psalmis·dicit̄·Qui facit angelos suos spūs·ac si
aperte dicat·q2 eos quos semp̄ habꝫ spūs cū volu
erit etiā angelos fac̄ ¶Itē aīaduerte ꝙ ī illa sūma
ciuitate·q̄sqꝫ ordo eius rei censet̄ noīe·quā pleni⁹
accipit in munere·ita ꝙ cōparatio nō referatur ad
oīs ordīes sꝫ ad īferiores Ordo aūt angeloꝝ dicit̄
multitudo celestiū spirituū·q̄ inter se ī aliquo mu
nere gratie similant̄·sic̄ etiā ī naturaliū datoꝝ mu
nere cōueniūt·Sic aūt ī illa sūma ciuitate specialia
quedā singuloꝝ sūt· vt tn̄ sint cōia oīm·& qd̄ in se
quisqꝫ ex p̄te habet·hoc ī alio ordine totū possidet
Sed idcirco vno eodemqꝫ vocabulo cōiter nō cen
sent̄·vt ille ordo vocari p̄uato vniuscuiusqꝫ rei no
mine debeat q̄ hāc in munere plenius accepit ¶Et
nota ꝙ cōtemplatō angeloꝝ magis se habet ꝑ mo
dū receptōis q̄ actionis· Et iō sic̄ luna siml' recipit
lumē a sole·& illumīat inferiora corp̄a·Ita etiā an
gelus simul illuminat̄ in diuina ꝯtemplatōe·& illu
mīat īferiores· & opat̄ circa eos· ¶Ex hoc collige
ꝙ semp̄ deū angeli ꝯtemplant̄.etiā qn̄ ad nos mit
tunt̄· Vn̄ dicit gregori⁹ ī scd̄o moraliū. Angeloꝝ
sciētia cōparatōe nostre incircūscripta valde & di
latata ē· sꝫ tn̄ ī ꝯparatōe diuine sciētie circūscripta
& angusta. Sicut & ipsi illoꝝ spiritus. ꝯparatōe
quidē nostroꝝ corpoꝝ spūs sūt·sꝫ ī cōpatōe sūmi
& incircūscripti spūs corpus sūt· Mittunt̄ igitur
& assistūt·q2 & ꝑ hoc ꝙ circūscripti sūt exeunt·et
ꝑ hoc qd̄ intus quoqꝫ p̄ntes sūt nunq̄ recedūt. Et
facie ergo patris semp̄ vidēt·etiā cū ad nos veniūt
q2 ad nos speciali p̄ntia foras exeūt·& tamē ibi se
vnde recesserāt ꝑ internā cōtemplatōm seruāt· Itē
q̄rit ibidē gregori⁹·q̄uo dicit̄ in iob· Cū venissent
filij dei vt assisterēt corā domīo·affuit int̄ eos & sa
than·Cū scriptū sit· Beati mūdo corde·qm̄ ipi de
um videbūt·& sathan mūdo corde esse nō pōt· Et
respōdet· Intuendū est· q2 affuisse corā domīo·nō
autē dominū vidisse p̄hibet̄·venit quippe vt vide
ret̄·nō vt videret ipse·ī cōspectu domī Nō aūt in
cōspectu eius domin⁹ fuit· Sic cecus cū in sole cō
sistit.ipse quidē radijs solis ꝑfundit̄·sꝫ tamē lumē
nō videt quo illustrat̄· Ita ergo etiā int̄ angelos in
cōspectu domī sathan affuit· q2 vis diuina q̄ intu-
endo penetrat oīa.nō se vidētē īmundū spiritum
vidit· ¶Vide ī vbi.et ī antixp̄s·et ī virtus· et in
archangel⁹. Itē in succuba· Itē in volūtas· Itē ī ꝑfe
ctio· Itē ī intellectus· Itē in seraph·

Angens tis·oīs ge·i·ꝯstringēs· solicitās. afficiēs.
cruciās·ab ango gis·et ab angēs·angent̄ adū·i. cō

Anger geris·i·spatari⁹·et dicit̄ ab stringēter·
ango gis·eo ꝙ angenter·i·stricte spatā teneat·et
hic anger·i·cruciator.et hic anger gen⁹ serpētis·
q2 angulose et tortuose īcedat·vnde vers⁹· Anger
angit gladios.serpens est et cruciator.

Angina·ab ango gis·dr̄ hec angina gine·tumor

faucium· vel inflatio gutturis· vnde macer· ī libro de virībꝰ herbarū Subuenit angine melli nitro qꝫ iugate·scđm hug· Pap̄· vo dicit· Angina glandula morbus fauciū·tubera porcoꝝ

Angiportus·portꝰ cōponiť cū angustꝰ·& diciť angiportꝰ tus·tui·& hoc angiportū ti. id ē·angusta & stricta via·vel angustꝰ & strictus locus

Anglia glie· q̄dā regio fe·ge·& diciť ab en· qđ ē in·& cleos gloria·q̄si intus gloriosa· vide ī brito

Ango gis anxi anctū·i·cōstringē·solicitare·afficere·cruciare verbū actiuū Vn̄ verbalia·ſꝫ nō sūt in frequēti vsu anctū·nec anctꝰ pticipiū·Regum caplo p̄mo·Affligebat quoqꝫ eā emula eius·& vehemēter angebat. Et vt dicit prisc·Ango xi·seruauit n·in supino·ago em̄ actū facit

Angor goris·mas·ge·i·anxietas·ab ango gis·

Anguilla le·diciť ab anguis·ꝓpter similitudinem quā habꝫ cū angue·vn̄ hic & hec anguillaris·& hoc anguillare. vt Anguillaris cibꝰ·& hoc āguillariū rij·locꝰ vbi anguille abundāt·Diciť etiā anguilla·scutica q̄ pueri verberanť·Et ē cibꝰ īfirmꝰ anguilla·iuxta illud·Casꝰ anguilla·mortis cibus ille vel illa·Ni bibas & rebibas·& rebibēdo bibas·Et vt dicit basilius ī nona omel· hexameron·Anguillas nō aliter n̄ de ceno nasci certissimū ē·Quaꝝ genꝰ nec ouū·nec aliter aliq̄s partꝰ instaurat. ſꝫ vt diximus de limo gignēdi sortiunť originem

Anguillaris·in anguilla vide guis diciť

Anguinꝰ na·nū·penl·ꝓđ·nom̄ possessiuū·ab an

Anguipes·anguis cōponiť cū pes & diciť anguipes·pedis oīs gn̄is.i·habēs anguinos pedes. sic fuerūt gigantes q̄ dicti sūt habuisse anguinos pedes Vel qꝛ astuti erāt ad modū serpentis·vel qꝛ serpebant in terrenis·tm̄ in eis cōfidentes

Anguis·ab angulus guli·diciť hic anguis guis·eo ꝙ angulosus·& nunq̄ recte incedat Et ē ꝓprie anguis aquarū. serpēs terrarū·draco temploꝝ

Angularis·ab ango gis·diciť hic angulꝰ li· qꝛ parietibus vndiqꝫ angať·vel qꝛ duo piętes in vnū cōiungat & angat. vn̄ hic & hec angularis·& hoc re qđ habet duos angulos·vel qđ ē ī angulo·& angulosus sa·sū·& angulatꝰ ta·tū·qđ est angulare·Angulus cōponiť cū bis·& fit biangulus la·lū·duos angulos habēs·vn̄ biangulatꝰ ta·tū·Itē cōponiť cū tris·& diciť triangulꝰ la·lū·vn̄ triangulatꝰ ta·tū·Itē cōponiť cū q̄ttuor·penta, sex·& diciť quadrangulus la·lū·vn̄ q̄drangulatꝰ ta·tū·& pentangulus la·lū·a penta, qđ est quinqꝫ·vn̄ pentangulatus ta·tū·& sexangulus la·lū, vn̄ sexangulatꝰ ta·tū·Et possunt p̄dicta nomīa poni substantiue· vt hic biangulꝰ·figura duoꝝ anguloꝝ·triangulꝰ triū anguloꝝ·& sic de alijs & similibus

Angulus li·mas·ge·penul·corre·in angularis est

Angustio·ab ango gis. diciť angustꝰ sta·stū·id ē strictus·Et cōparať angustior stissimꝰ. vn̄ hec angustia stie·anxietas·dolor·In plurali tn̄ accipiť ꝓ loco stricto·& inde angustio angustias Vel ꝑ subtractionē i·angusto stas·verbū actiuū·i·strictuꝫ facere. Corinth·vj·Nō angustiami in vobis·angustiammi aūt ī viscerībꝰ vestris·Vel scđm aliā literā·Angustammi·Et ꝑ ꝯpositōꝫ coangustio stias·& coangusto stas·& ab his oībus verbalia· & vt dicit grecis·Angustū tempꝰ dicať. sed locus artꝰ·

Angusto stas·staui·ī angustio āgustias exponiť

Anhelo las·penul·ꝓdu·aspirať·vt videtur velle prisc. ſꝫ anelus la·lū·nō aspirať scđm hug· vide in anelus sup̄·Multi tn̄ aspirāt anhelus

Anhetū ti·cū h. scribiť herba ortulana odorifera ī cibo sūpta calefacit & strīgit Et ꝓhibꝫ etiā sternutamētū naribꝰ opposita·scđm pap̄·& ꝓđ·penl Vn̄ macer·A medicis calidū siccūqꝫ referť anhetū

Anicius cia·ciū·i·inuictꝰ·Vn̄ boeciꝰ·dictꝰ ē anicius q̄si inuictus·qꝛ vicio vinci nō potuit·& diciť ab anicos grece. quod est inuictus latine

Anicos.i·iuictꝰ·& ꝯponiť ab a·& nicos·i·victꝰ

Anicula le·dimi·penul·corre·i·ꝑua anus

Aniculosus· ab anꝰ vl anicula đr aniclosꝰ sa·sū·id ē·anilis vel ridiculosꝰ·ad silitudinē vboꝝ anuū

Anilis·ab anus diciť hic & hec anilis & hoc anile·penul·ꝓdu·res anꝰ·vel ꝑtinēs ad anū. Timoth p̄ma·ca. q̄rto. Ineptas aut ianes fabulas deuita·vl scđꝫ aliā literā·Aniles fabulas·vn̄ anilit aduerbiū Et hec anilitas tatis·i·senectus·antiquitas

Anima me. scđm quosdā ab alo alis deriuať·eo ꝙ nos alat·Alij dicūt ꝙ cōponiť ab a·qđ ē sine & ne me sanguis. eo ꝙ sit sine sanguine. Alij dicūt aīaꝫ esse primitiuū·Nos vero dicimꝰ ꝙ aīa deriuať ab animos grece·qđ latine diciť ventꝰ·qꝛ quidā putauerūt aīam esse ventū·qꝛ ore trahētes aerē viuē videamur. & ab aīa hic animus mi·q̄dā vis aīe·Et ī substātia idē ē animꝰ. aīa. sensus·ratio·mens & spiritus. ī effectu nō·Nā aīa diciť·qꝛ viuificat·& mēbra vegetat·animus dū sapit·& vult·Vn̄ dicit ysidorus Aīa est vite·animꝰ ē ꝯsilij & vigoris·sensꝰ dum sentit. mens ē dū intelligit vel recolit. ratio ē dum discernit. spūs ē dū spirat vel cōtēplať ¶ Et nota ꝙ quidā dicūt ꝓbabilit aīam p̄mi hoīs fuisse in corpore creatā·Quidq̄d aūt de aīa p̄mi homīs extimeť de alijs certissime sciēdū est·ꝙ ī corꝑe creanť. creando em̄ īfundit eas deꝰ·& infūdēdo creat·Vn̄ ꝓpha·Qui finxit singillatī corda eoꝝ·Aīa autē scđm grego·est īmortalis qđ sic patet·Tres quippe vitales spūs creauit omīpotēs deꝰ·Vnū q̄ carne nō tegiť·Aliū q̄ carne tegiť·ſꝫ cū carne non moriť·terciū q̄ carne tegiť·& cū carne moriť·Spiritus nanqꝫ ē q̄ carne nō tegiť·angeloꝝ·Spiritꝰ q̄ carne tegiť·ſꝫ cū carne nō moriť·hoīm·Spūs q̄ carne tegiť·& cū carne moriť·iumētoꝝ oīmqꝫ aīaliū brutoꝝ ē·Hō itaqꝫ sic in medio creatꝰ ē·cū esset īferior angelo. supior iumēto·itaqꝫ habet cōe cū summo aliq̄d·& cōmune cū infimo·Immortalitateꝫ scꝫ spūs cū angelo·Mortalitatē vero carnis cū iumento. quousqꝫ ad ipaꝫ mortalitatē carnis gloria resurrectōis absorbeat. & īherēdo spiritui caro serueť in ꝑpetuū·qꝛ & ipse spūs inherēdo carni seruať in deū·q̄ tn̄ caro nec ī rꝓbis inť supplicia ꝑfecte deficit·qꝛ semꝑ deficiēdo subsistit·vt qui spiritu & carne peccauerūt semꝑ essentialiť viuētes. & carne & spū sine fine morianť·Aliā etiā ratōm ponit gregorꝰ q̄rto moralium·exponēs illud iob·Stetit quidā cuiꝰ nō agnoscebā vultū·Bene aūt inq̄t dictū est stetit·Omīs quippe creatura·qꝛ ex nichilo facta ē·& ꝑ semetipm ad nichilū tendit·nō stare habet·sed defluere·Rationalis em̄ creatura eo ipo quo ad imaginē cōditoris ē cōdita·ne ad nichilum transeat figiť·Ad hoc etiā facit ꝙ dicit grego· in xviij·libro moral·Vt beati īquit atqꝫ eterni simꝰ·in eternū imitemur eternū·& magna est nob eternitas imitatio eternitatis. Itē aristoteles ī scđo libro de aīa dicit·Sꝫ videť hō anīe genꝰ alterū esse·& hoc solū cōtingit separi sic ꝑpetuū a corruptibili·Itē sicut dicit bernhardꝰ·Nichil est ī rebꝰ quod possit replere creaturā factā ad imaginē dei nisi caritas deus qui solus maior ē illa· Gregorius etiam

in·xxvij·moraliū dicit·Anima·qꝛ ad solū deū appe tendū facta ē. Oīe aūt qḋ īfra appetit min⁹ ē·iure eīn nō sufficit ꝙ de⁹ nō ē·Et dn̄s ī euāgelio iohis caplo q̄rto·Oīs q̄ biberit ex aqua hac sitiet iterū q̄ aūt biberit ex aq̄ quā ego dabo ei nō sitiet ī eter= nū·¶Et scias ꝙ scḋꝫ augusti·Aīa ē quedā suba ratōis ꝑticeps regēdo corꝑi accōmodata·Hec aūt diffinitio daᷣ de aīa ꝓut ē spūs·& ꝓut aīa. Est eīn q̄dā anima corpori regēdo accōmodata·sꝫ nō sepabilis·imo cū corꝑe corrūpiᷣ·sic aīa vegetabil̄ ī plantis & sensibilis in brutis·iō n̄ ē substātia q̄dā id ē·ꝑ se substās·qꝛ nō manet si sepaᷣ·sꝫ rationalis aīa in se subſtat etiā sine corꝑe·& iō substātia q̄dā Et iterū substātia q̄dā totā & ꝑfectā & nō aliūde possidēs ratōm·vt de⁹·& iō nō ē ratōis ꝑticeps sꝫ totā capiēs ratōeꝫ. Sed aīa rational̄ nō ꝑfecte·nec a se naturā rationalē ē habēs & iō ē ratōis ꝑticeps Sed qꝛ iterū ē substātia quedā ratōnis ꝑticeps. vt angelus·sꝫ corꝑi viuificādo & sensificādo nō ē ac cōmodata·Erit ergo aīalis substātia quedā ratōis ꝑticeps regēdo corꝑi accōmodata·& tangiᷣ ibi na tura aīe rationalis duplex·scꝫ spūalitatis·scḋꝫ ꝙ ē spūs·& sic diciᷣ substātia q̄dā ratōis ꝑticeps·Iteꝫ viuificabilitatis·scḋꝫ quā diciᷣ aīa·& distīguiᷣ ab āgelo·& ꝓpter hoc addiᷣ regēdo corꝑi accōmoda ta·¶Itē attēde ꝙ opinio est aristotelis·quā oīs q̄si moderni sequūtur.ꝙ aīa vniᷣ corꝑi sicut forma materie·Vn̄ aīa est ꝑs hūane nature·& nō natura quedā ꝑ se·& qꝛ ratio ꝑtis contrariaᷣ ratōi ꝑsone. Ideo aīa sepata nō pōt dici ꝑsona·qꝛ q̄uis sepata nō sit ꝑs actu·tn̄ habet naturā vel ratōꝫ vt sit ꝑs· Magister tn̄ ī sentētijs dicit·ꝙ est ꝑsona aīma se parata·sed hec opinio mō nō teneᷣ·Nō aūt volo te ignorare·ꝙ q̄uis vnio anīe sepate ad carnē non possit fieri·nisi ꝑ virtutē supnaturalē. tn̄ ī ea ē na turalis aptitudo ad hoc·etiā ꝙ vnio nō pōt opleri nisi ꝑ virtutē supnaturalē·est ex defectu corꝑis·nō ex defectu aīe·Viḋ etiā ī rō & ī tradux·et ī venia le. & ī volūtas·Qn̄ aūt aīa rōnalis īfūdaᷣ ī corꝑe dicā ī extraduce·Itē vide ī hō·& ī origini⁹·Itē de scientia·& potētia aīe xp̄i·dicā in antixp̄s

Animaduersio onis·fe·ge·pena·punitio·& ē ge= nus oīm penarū·& dᷣ ab aīaduerto tis.scḋꝫ hug· Pap̄·dic·Aīadūsio·vltio·sīma ī reū·& etiā osiḋatō

Animaduerto tis·aīaduerti·uersū·cōponiᷣ ex aīa vl̄ anim⁹·& verto tis·& īterponiᷣ d·causa eupho nie·Vel pōt oponi ex anim⁹ & aduerto tis·& tūc interponiᷣ d·sꝫ apocopaᷣ anim⁹·& ē aīaduertere in aīo vertē·& osiderare·intelligē.cogitare·& po niᷣ q̄nq̄ꝫ ꝓ punire·qꝛ anteq̄ pena irrogeᷣ·secūdū quātitatē vel q̄litatē peccati vertiᷣ quātitas vl̄ q̄li tas pene ī aīo·vel qꝛ tūc vtit iudex aīm ad reū pu niēdū·vt ꝑpēdat q̄ pena sit puniēd⁹·vn̄ hec aīadū

Animal·ab aīa diciᷣ hoc anīal lis·& sio onis· ꝓdu·penul·in gēo·sic alia neutra desinētia in al·si= milia·Vn̄ hic & hec anīalis & hoc le·Corinth·ij· Anīalis hō nō ꝑcipit ea q̄ sunt spūs dei·i·carnalis bestialis·vn̄ hec aīmalitas tatis·ꝓprietas qua q̄s dᷣ anīal·& vt dic papias·Anīal cōe nomē ē oīm aīaꝫ habētiū dictū ꝙ aīmeᷣ spū & moueaᷣ·aīalib⁹ aūt

Animalis·ī animal exponiᷣ adā noīa dedit.

Animatus ta·tū·ab animo mas·diciᷣ. & ē aīatus habēs animā.vel cordatus·volūtari⁹·Et vt dicit papias·Animatū quidq̄d aīam.i·vitā habet diciᷣ animatū sic hō·bos·arbos·herba·Et diciᷣ anīatus q̄si aīo acut⁹·Aīosus vero aīmo & viribus plenus

Animequior·i·aīo vel ani equior·Animequi⁹·i· patiens·scḋm papiaꝫ·Baruch·iiij·Anīequior esto hierl̄m.Idē in eodē·animequiores estote filij·

Animo mas·maui.i·animā dare vel exhortari·au dacē facē·ab aīa diciᷣ·& cōponiᷣ ex aīo mas·inani

Animosus sa·sū·ab anim⁹ diciᷣ·& mo mas· diciᷣ aīosus q̄nq̄ꝫ audax·suꝑbus·q̄nq̄ꝫ fortis·& cō paraᷣ anīosior sissim⁹·&c̄·vn̄ hec aīositas tatis·for titudo·vel audacia·scḋm hug·Et vt dicit papias· anīat⁹ q̄si aīo acut⁹.aīos⁹ vo aīo & viribus plen⁹

Animula le·fe·ge·dimi·ꝑua anima·penul·corre·

Animus.ab aīa diciᷣ hic anim⁹ mi·quedā vis aīe· Et in substātia idē ē aīa·& aī⁹·& sensus·& mens· & ratio·& spūs·Sed in effectu nō·sic dixi in anīa Et hoc intellige scḋm quosdā·Animus oponiᷣ cū equus & fit hic & hec equanimis & hoc me·Vnde equanimiᷣ aduer.& hec eq̄nimitas tatis·i·anī equi tas·& cū vnus·& fit hic & hec vnanimis·& hoc me·vn̄ vnanimiᷣ & hec vnanimitas tatis·i·anī vni tas·& cū magnus·& fit magnanimis. vn̄ magnani miter·& hec magnanimitas tatis·i·animi magni= tudo·& cū ex·& fit exanim⁹·i·territus·mortuus· Sed exanimat⁹ ꝓprie diciᷣ ꝑterrefactus. vn̄ exani miter·& hec exanimitas·Et cū pusillus & fit pusil lanimis·vnde pusillanimiter·& hec pusillanimitas tatis·& cū long⁹·& fit longamīs. vnde lōganiter & hec lōganimitas tatis·Et·cū semis·et fit semia nimis·i·semiuiuus·Et sciendū est·ꝙ licet supdicte partes ꝓferanᷣ scḋꝫ terciaꝫ declinationē Inueniūᷣ tn̄ et scḋe·vt eq̄nim⁹·semianim⁹ ma.mū·et sic ḋ ce

Anitas tatis·fe·ge·i·vetusta teris·et corri·ni· senectus·ab anus ꝓ vetula diciᷣ·et corripit ni·

Anna·gratia dei interp̄taᷣ·qꝛ cū ꝑus esſꝫ sterilis postea fecūdata ē gr̄a dei·de viris anne matris b̄te marie virginis·et etiā de filiab⁹ suis habes ī iohēs

Annalis·ab ann⁹ diciᷣ h̄ et hec annalis et hoc le· id ē·annuus Et hic annalis lis·liber ī quo facta an ni scribebanᷣ·scḋm hug·et desinit abltūs ī i.Pap̄· vero dicit·Annalis·liber annua otinēs acta·anna les·eoꝝ q̄ nostra etas nō nouit·historia·q̄ vidim⁹

Annaria rie.fe·ge·i.lex ḋ anno fc̄a.et dᷣ ab ann⁹

Annicito tas.cū palpebris annuē·sic facim⁹ desi gnātes aliq̄d cū palpebris·et cōponiᷣ ex ad·et nici

Anniculus·ab ann⁹ diciᷣ hic anniculus to tas· li·i·ꝑuus annus·sic est annus lunaris·vl̄ adiectiue annicul⁹ la·lū·i·vni⁹ anni·Vnde ī exoḋ·xij·Erit agnus sine macula masculus annicul⁹·Et etiā in au rora legiᷣ·Masculus annicul⁹·q̄ foret absq̄ꝫ nota·

Anniuersariū·in annualis vide

Annona ne·seges vni⁹ anni·ab annus diciᷣ quasi annoua·eo ꝙ in singulis annis renoueᷣ·Vel scḋꝫ papiā·Annona ē alimonia anni copiosa.tractū est a tꝑe quo romani quondā ad cibos vocabanᷣ

Annosus·ab annus dᷣ annosus sa·sū·plen⁹ ānis et opaᷣ annosior sissim⁹·vn̄ hec ānositas·i·ātiq̄tas

Annotinus na·nū·i·vni⁹ anni·ab ann⁹ diciᷣ·Vn̄ iosephus ī vj·li·annaliū·Arietē cū agno annotino in olocaustū offerebāt·et corr̄·penul·cū desinat in tinus·et nō habꝫ t·a ꝑmitiuo.sicut horno hornoti nus. vt ostēdi ī scḋa ꝑte vbi egi de desinētib⁹ ī in⁹

Annuo uis·verbum actiuum·ex ad et nuo nuis et d·mutata in n·et corr̄·penul·vide in nuo uis·

Annualis·ab annus.hic et hec annualis et hoc le· id ē annuus·Et inde annualiᷣ aduer·et hoc annua le lis·substātiue·idē qḋ anniuersariū·Qḋ cōponiᷣ ab ānus·et verto·scꝫ dies ꝓ mortuis celebrata sin gulis annis.et pōt declinari substātiue·et etiā adie ctiue·vt anniuersaria dies

Annuarius ria·riū·sicut annuaria officia·id ē·sin
gulorum annoꝝ·et dicitur ab annus

Annuatim aduer·i·singulis annis·ab ann⁹ dicit̄·

Annūcius nunci⁹ ꝯponit̄ cū ad·& dicit̄ hic annū
cius cij·& hec annūcia·idē qd̄ nūcius vel nuncia·
& hoc annūciū cij.id qd̄ annūciat̄·Ambro.sup ege
sippū·Irridebāt ꝓpharū ānūcia.phas oīe calcabāt

Annuo is·nui·annutū ex ad & nuo.& est annuē
assignare·vl' assentire·nutū alicui facere·Et ē acti
uum ꝓ cōcedere.sʒ ī alijs significatōibus est neu
tri ge·Et format̄ scd̄m prisc̄.p̄teritū a p̄ma psona
p̄ntis o·in i·vt annuo annui·& supinū a p̄terito i·
mutato in tū·vt annui annutum

Ann⁹ anni mas·ge·dicit̄ ab am·qd̄ ē circū·& no
nas·qꝛ voluit̄ q̄si ī circulo·Vel ab anna·dea anni·
Vel potest cōponi ab am·qd̄ est circū·& no nas·
q̄si circū nans·qꝛ q̄si ī circulo voluit̄ Ann⁹ autē
solaris sic describit̄·Ann⁹ ē spaciū tēporis quo sol
ab vno puncto zodiaci exiens ad idē reuertit̄ Hoc
aūt facit in trecētis sexagintaquinqʒ diebus & sex
horis·Philosophi vo videtes ꝙ maxima esset cōfu
sio si annus noster p horas terminaret̄·scʒ si p̄mus
annus incipet ab ortu solis & t̄minaret̄ ī meridie·
Secūdus a meridie incipet & termiaret̄ in occasu
Tercius ab occasu inciperet & terminaret̄ ī media
nocte·Quart⁹ a media nocte incipet·& t̄miaret̄
in ortu solis·cōstituerūt ꝙ ille sex hore absqʒ vlla
cōputatōe ponant̄ trib⁹ annis·donec ī quarto an
no facere valeāt vnā diē que dicit̄ bisextilis·Et di
cit̄ bisextilis·qꝛ sexto kl'as martij bis ꝓnunciat̄·
scd̄m quosdā·Vel meli⁹ dicit̄ bisextus ꝫm astrono
mos quasi ex bisse momentoꝝ collect⁹·qd̄ sic patē
pōt·Sol ī quolibet signo morat̄ triginta dieb⁹·&
triginta trientib⁹ horaꝝ·& triginta bisse momēto
rū·Triens ē tercia ps rei·Bisse ꝯtinet duas tercias
alicui⁹ totius cōstantis ex tribus ptibus·Triginta
ergo trientes horarū faciūt decē horas·& trigīta
bisse momētoꝝ faciūt decē momēta·& duo pūcta
sed multiplicatis duob⁹ punctis duodecies.habe-
mus sex horas ex bisse momētoꝝ collectas·& quia
ex istis sex horis ꝓuenit ille dies·ꝓpterea dicitur bi
sextilis·Vide etiā in quintilis

Annuto tas·taui·ex ad & nuto tas.d·mutata in
n.Et ē annutare·annuere.vl' assignare·nutū alicui
facē·Vn̄ plaut⁹·Alij annutat·alij annutitat·aliū
timet·aliū amat·Annutitare·ē cū oculo annuē.sʒ
annuē·& ānutare cū alio mēbro.& ꝓd̄·nu.ānuto

Annuus a·ū·ab ann⁹ dicit̄·i·res anni vel ptinēs

Anolegiū gij·cōponit̄ ab ana sursū· ad annū
& legiū pulpitū·vn̄ anolegiū qꝛ ibi sup̄ legit̄·Idē
ē anologiū a logos qd̄ ē sermo qꝛ ibi sup̄ sermoci
namur·scd̄m hug·Papias vero dicit.Anologium
dicit̄ ꝙ sermo inde p̄dicetur

Anologia gie·penul·acuta·ꝯponit̄ ab ana qd̄ est
rectū·& logos qd̄ est sermo.& dicit̄ hec analogia
gie·i·equalis locutio regularis formatio·vl' similiū
ꝯparatio siue ꝓportio·Colligit̄ aūt octo modis cō
paratio siue ꝓportio analogie·scʒ q̄litate·cōpatōe
gn̄e·nūo·figura·casu·extremitatib⁹ similiū sillaba
rū·& similitudīe tempoꝝ·Vn̄ analogic⁹ ca.cū.i·
regulare scd̄ʒ hug·Pap̄.etiā dicit·Anologia grece
similiū ꝯpatio sū ꝓportio d̄r·Et ē o·ēcia lr̄a i papia

Anologicus ca·cū·in anologia vide

Anologium logij·in anolegiū vide

Anomalus·Noma vel nomia·cōponit̄ cū a·i·sine
& dicit̄ anomal⁹ la·lū·sine lege·Vel anomal⁹·q̄si
anormal⁹·i·sn̄ regula·i·irregularis·ꝫm hug·Pap̄·
vo dic̄.anomala ext̄ regulā·Nā a·sn̄·& nomos lex

Anomia grece·latine iniquitas·i·sine lege·ab a·
quod est sine·& noma·vel nomia qd̄ est lex

Anqna ne.funis nauis quo ad malū antemna re
ligat̄·Lucan⁹·Atqʒ anq̄na regat stabilē fortissima

Anquiromagus·gen⁹ nauigij est·& dicit̄ cursu
sic·quia celeritate sui ancoris & reliquis instrumē
tis nauium vehendis sit aptus

Ansa se·i·auris·p quā vas sustollit̄·ab ango gis·
Vn̄ ansatus ta·tū·ansā habens·vn̄ & ansatū dicit̄
vas qd̄ tales habet ansas siue aures·Itē ansa dicit̄
auris p quā cortina vel vestis suspēdit̄·Gregori⁹
ij·moraliū·Sed ecce q̄stioni questionē iungim⁹·et
q̄si dū ansam soluere nitimur nodū ligam⁹·

Anser·ab anas anatis dicit̄ hic anser anseris·q̄dā
auis q̄ dicit̄ occa vulgariter.ꝓpt̄ similitudinē ana-
tis·Vel qꝛ habet simılit̄ frequētiā natādi·Vnde an
serinus na·nū.penl'·ꝓd̄·& sunt calami anseris vti
les ad scribendū·Vn̄ quidaʒ.Anser ouē variat cui
potū vacca mīstrat.Et est ꝯmiscui generis anser·
Vn̄ sub vna voce & vno articulo ꝯprehēdit aīalia
vtriusqʒ sexus·vt albus anser tam ꝓ mare q̄ꝫ ꝓ fe
mina.vt dixi sup̄ in tercia pte·vbi determinaui de
genere noīs capitulo de epiceno genere

Ansula le·penul·corre·dimi·pua ansa·

Ante adū·ē.& sigt̄ locū & tps.Antea solū tēp⁹
vn̄ h̄ & hec anterior·& hoc ri⁹·suplatiuū nō habʒ

Antea aduerbiū tēporis·ab ante dicit̄

Anteceniū·Ante cōponit̄ cū cena.& dicit̄ hoc an
teceniū nij·& hec antecenia nie.i·merēda scʒ cib⁹
qui ante cenā sumit̄·Merēda aūt q̄si vulgare ē·sic
tn̄ dicta.quasi post meridiē edenda

Antegradior graderis·angress⁹ sū·id ē·ante ire
ex ante & g̃dior·& retinet a·in p̄senti sui simplicis
sic̄ & p̄gradior·Dicit̄ etiā p̄gradior·i·ante g̃dior·

Antela·ab ante & telon·qd̄ est longū.componit̄
hec antela le·cingulū illud qd̄ ante pectus equi ten
dit̄·Sicut postela dicit̄ illud qd̄ posteri⁹ tenditur
sub cauda equi.vel dicit̄ antela·quasi ante sellā·&
postela quasi post sellam.Et scd̄m hoc pōt dici sic
quodlibet ornamentū equi ante vel retro·vel man
tica que ante portat̄ vel retro·Grecismus sic dicit
Est antela quod est i pectore quadrupedātis·Di-
catur postela quod est a posteriori

Antelucanus·cōponit̄ ab ante & lux·i·surgēs an
te diē vel lucē·vel ꝯponit̄ ab ante·& lucan⁹ quod
ē splendor matutin⁹·Inde hic antelucan⁹ ni·penl'·
ꝓd·i·eruptio aurore ante lucē canēs·i·q̄si albēs
Et adiectiue antelucan⁹ na·nū·i·ante lucē surgēs
Sapie·xj.Et tanq̄ꝫ gutta roris antelucani q̄ descē-

Anteluco cas·deriuat̄ ab antelucan⁹ dit ī terrā
vel pōt cōponi ab ante·& lux lucis.& ē anteluca
re ī nocte vel ante lucē surgere vel vigilare

Antemna ne·corda capitalis in naui que sursū di
rigit velū·Et dicit̄ antemna qꝛ ante se habet aquas
Vel dicit̄ antemna·pertica ex qua velū dependet.
q̄si ante amnē posita·Preterfluit em̄ eā amnis·vn̄
ouidius tristiū·Nō tulit antēnas aura scd̄a meas·
& videt̄ cōponi ab ante & amnis·Papias vero di
cit·Antemna lignū ex trāsuerso mali posituʒ·p qd̄
dependet velū·dicta quasi ante amnem·

Antemurale lis·ge.neu·i.defensio ante murū·&
cōponit̄ ex ante & murale·Itē & hoc ꝓmurale q̄si
ꝓ muro factū·sicut vallum et fosse·vn̄ esaie·xxvj·
Ponet̄ in ea mur⁹ et antemurale·Trenoꝝ·ij·Luxit
antemurale et murus pariter dissipat⁹ est·et pro
ducit ra·vide etiā in ꝓmurale·

Antepenultimus.ma.mū. qui est in secūdo loco ante penultimū. et cōponit̄ ab ante.et penultimꝰ.

Antepes pedis.mas.ge.ab ante et pes. Et sūt antepedes obseq̄a amicoꝝ.vel ipsi amici obsequētes

Antermmus na.nū.i.vicinus vel iuxta terminos positus.ab ante.& terminus dicitur

Anteritas.tatis.fe.ge.i.antiq̄tas.ab ante dicit̄.

Anterium.ab ante dicit̄ hoc anteriū terij.i.ꝑliuȝ ante vrbem factū.qđ aliter anteurbanū dicit̄.

Antes.ab ante dicit̄ hi antes.hoꝝ antiū.lapides et macerie qui claudūt vineas.eo ꝙ ante stant.vñ et antes dicunt̄ q̄ñq̄ȝ extremi ordines vinearū. q2 ante stant.et videt̄ esse cōpositū ab ante et sto.

Antesignanus na.nū.i.primipulꝰ.vexillifer ab ante.& signū vel signa.addita nus.& ꝓdu.penul.

Antestor.Testor staris.cōponit̄ cū anti.qđ ē cōtra.& dicit̄ antestor staris.i.cōtra testari.scȝ testimoniū ꝓhibere.& est absolutū vt si dicat̄.Iste negat se hoc fecisse.& ego antestor.Si vo dicat̄.Antestor illum.idē est ꝙ illū testē cōtradico. Vel cōponit̄ ab ante et testor.Et dicit̄ antestor staris.i.ante iudices stare ꝓ teste vel ꝑmo testari.vel ante iudices testes statuere.Et ē verbū deponē.et scribit̄ vbiq̄ȝ ꝑ te.nō ti.scđm hugꝰ.Pap.vero dic̄.Antestari.ꝑus testari.vel ante iudicē statuere.vl' teste

Anti.id est.contra vti ante iudices

Antibachiꝰ.ab anti qđ ē cōtra.& bachius.dicit̄ antibachius.pes cōtrariꝰ bachio.cōstat em̄ ex duabus ꝑmis longis & tercia breui vt natura. Bachiꝰ vero cōstat ex prima breui & duabꝰ sequētibꝰ longis vt poete.Vnde versus Adbreuiat ꝑmā.mediā ꝓducit & ymā Bachius.ē antibachiꝰ hostis ei.

Antibibliū.biblus ꝓ libro cōponit̄ cū anti.qđ est cōtra.& dicit̄ hoc antibibliū.i.pignꝰ ꝓ codice mutuato datū.quasi cōtra bibliū datū

Antica.ce.dicit̄ ab ante.& ē antica hostiū āteriꝰ sic posticū posterius. Vñ quidā.Fallit̄ anticā qui me nō dixerit esse.Sed q̄ñq̄ȝ antica dicit̄ ꝑs ecclesie que dicit̄ tremia.& venit ab anti ꝓ cōtra

Antichristus.i.cōtra xp̄m.ab anti qđ est cōtra et xp̄s Nascet̄ aūt (vt dicit remigius) Antixp̄us ī babilone.de tribu dan.& cū venerit hierosolimā.circūcidens se dicit iudeis.Ego sum xp̄us vobis promissus.Tūc cōfluent ad eū oēs iudei.& reedificabūt templū qđ est destructū a romanis.Sedebitq̄ȝ ibi dicēs se esse deū.& interficiet enoch & heliam.sic habet̄ apoc.xj.Erit aūt antixp̄s bastardꝰ.vt dicit damascenꝰ.¶ Itē erit ī cōcupiscentijs feminaꝝ & terrā diuidet gratuito.vt dicit̄ daniel'.xj.¶ Itē tp̄e antixp̄i aliq̄ vere miracula fient virtute demonū ꝑmissione diuina.In illis tñ ad q̄ virtꝰ demonū se extendit.Dicunt̄ tñ ab ap̄lo mendacia ex ꝑte finis.q2 ad decipiendū fient.Habebit aūt antixp̄us angelū bonū custodē.q2 lex cōis ꝓp̄e vnuȝ īmutari nō debȝ.Et ī hoc eius pena iustior apparebit.quia bñficia toti nature hūane ꝓuisa sibi nō subtrahēt̄.Nec tñ omīo frustra erit eius custodia.q2 etsi ad bonū nō cōuertat̄.a multis tñ malis cessabit retractus ab angelo custode.hūc em̄ effectū ad minus cōsequit̄ angelꝰ ꝑ custodiā ī quātūcūq̄ȝ sit obstinatus ¶ Et vt dicit remigiꝰ antixp̄s simulabit se occisum.& post mortē resurrexisse.Tanta quippe temeritas erit ī illo damnato hoīe.vt ad deludēdos aīos ꝑuuloꝝ.imitatōe veri capitis xp̄i occisū se dicat.& resurrexisse post mortē.Tandē vero dñs interficiet eū spū oris sui.Siue em̄ dñs ihūs xp̄us interfecerit eū potētia visionis sue.siue michael īterfecerit illū.virtute dñi ihū occidet̄.nō virtute michaelis Occidet̄ aūt sic doctores tradūt (q2 hieronimꝰ sup danielē hoc dicit) in mōte olijueti.ī papilione & solio suo.ī loco circa quē dñs ascendit ad celos.Et subdit remigiꝰ.¶ Notandū q2 nō statim veniet dñs ad iudiciū vbi fuerit antixp̄s īterfectꝰ sed sic in li.daniel' cap̄lo.xij.intelligimꝰ post mortē illiꝰ ɔcedent̄ electis ad penitendū dies q̄dragintaquinq̄ȝ.Quātulūcunq̄ȝ vero spaciū tp̄is sit vsq̄ quo dñs veniet.penitꝰ ignorat̄ ¶ Sed pōt q̄ri.an filiꝰ dei sciat diē iudicij siue finē mūdi.& videt̄ ꝙ nō.q2 dicit̄ math.xxiiij.De die aūt illa & hora nemo scit.neq̄ȝ angeli celoꝝ.neq̄ȝ filiꝰ nisi solꝰ pater Itē marci.xiij.De die autē illa & hora nemo scit.neq̄ȝ angeli in celo neq̄ȝ filiꝰ.nisi pater. ¶ Ad hoc dico ꝙ filiꝰ dei scit diē illā.q2 oīa scit q̄ pater.q2 vna ē essētia filij & patris.& vna potētia.& eadē sciētia.Dicit̄ tñ nescire nobis.q2 nō facit nos scire sȝ latet nos.Vñ dicit glosa.Nescit filiꝰ adoptiuꝰ.Itē nescit corpus filij ī terra positū.qđ est eclesia. Vel dic.ꝙ filius nescit a se.nec etiā spiritussanctꝰ a se scit.q2 nō ē a se.Sed pater solꝰ scit a se & ꝑ se q2 a nullo ē.sȝ filiꝰ ē a patre ꝑ generatōem & spūs a patre & filio ꝑ cōmunē spiratōeȝ. Vñ dicit hilarius ī glosa.math.xxiiij.Filiꝰ & spiritussanctꝰ q2 nō sunt a se.de die illa nesciunt a se.pater aūt q2 a se est scit a se.Sciūt ergo filiꝰ & spiritussanctus ꝑ se.sed nesciūt a se.q2 nec a se sunt.pater aūt scit đ die illa a se & ꝑ se.¶ Sed querit̄.an xp̄us inquātū hō hoc sciat.Dico ꝙ aīa xp̄i hoc scit.sȝ dicit̄ nescire.q2 corpꝰ eiꝰ scȝ eccīa nescit.ñ em̄ expedit nobis diē illā scire.vt scđm glosā hieronimi.simus semꝑ īcerti de aduētu iudicij et sic quotidie viuamꝰ q̄si alia die.vel ī illa die iudicandi.& ita vt semꝑ simꝰ soliciti.Vñ augꝰ.Latet vltima dies vt obseruent̄ oēs.Itē glosa sup illud actuū primo.Nō ē vestrū scire tp̄a vl' momēta ꝛc.cū nō est hoīm iudicij diē nosse.vt q̄si semꝑ iudiciū expectēt.nō ait nō erit.sed nō est vestrū scire.notans eos adhuc esse infirmos.& iō ad secreta nō esse ydoneos.Patet ergo ꝙ ecclesia militās nescit diē iudicij.¶ De ecclesia aūt triumphāte pōt q̄ri an sciat.De hoc dicit glosa math.xxiiij.De die aūt illa & hora nemo scit.neq̄ȝ angeli celoꝝ.nisi pater solꝰ.In quibusdā inq̄t codicibus addit̄.neq̄ȝ filiꝰ.q̄ quidē oīa scit cū patre.sȝ nō fecit hoīeȝ scire.neq̄ȝ electi angeli quē ꝙ scire fecerūt.q2 v idlicȝ nulli sanctoꝝ āgeloꝝ ɔcessit deus noticiā huiꝰ diei.neq̄ȝ filio scȝ adoptiuo.i.neq̄ȝ vlli sanctoꝝ hoīm.vide in etas.¶ Hic etiaȝ nota diligent̄.ꝙ aīa xp̄i.q2 ꝑfectissime inter creaturas verbū ītuet̄.ad terminū huiꝰ cognitōis ꝑuenit.scȝ q2 scit oīa q̄ sūt vel erūt vl' fuerūt.nō solū facta sed & cogitata vel dicta.& q2 cōprehēdit q̄libet essētiā creatā.Iō scit oīa q̄ sūt in potētia seminalis creature cuiuscūq̄ȝ eo mō quo deus scit oīa q̄ sunt ī potētia sua posita.Sic ergo aīa xp̄i videt ī vbo oīa q̄ verbū videt sciētia visionis.nec tñ adequatur sciētia aīe xp̄i ad verbi sciētiā.q2 aīa xp̄i non potest ita limpide videre ea que videt in verbo sic ip̄m verbū.q2 nō habet tantā virtutē ī intelligēdo Itē q2 essentia diuina que ē exēplar rerū in quo res vident̄ magis est coniuncta sibi ꝙ alicui creature q̄ ē ei eadē scđȝ rem.¶ Alij aūt sancti a xp̄o.q̄uis deū videāt ꝑ essentiā.nō tñ videt oīa que deꝰ videt.eo ꝙ essentiā diuinā nō cōprehendūt.Nō em̄ ē necesse ꝙ sciens causam sciat oēs eius effectus.nisi causam cōprehendat.qđ nō cōpetit intellectui

creato· Et ideo vnuſqſqꝫ videntiū deū ꝑ eſſentiā tanto plura ī eius eſſentia cōſpicit· quāto clariꝰ di uinā eſſentiā intuet̄· Et inde ē ꝙ poteſt vnus aliū inſtruere· & ſic ſciētia angeloꝝ & aīarū ſanctarū poteſt augeri vſqꝫ ad diem iudicij· ſic̄ & alia que ad p̄miū accidētale ꝑtinent. ſꝫ vlterius nō ꝓficiet qꝛ tunc erit vltimꝰ ſtatus rerū· Et ī illo ſtatu poſ ſibile eſt· ꝙ oīs oīa cognoſcāt· que deꝰ ſcīa viſi onis nouit· ¶ Licet aūt aīa xp̄i oīa ſciat· nō tamē oīa poteſt· qꝛ creare nō pōt qḋ eſt potētie infinite· Nam ſic̄ aīe xp̄i nō potuit cōicari vt habēt etiā īfi nitatē eſſētie. ita nec oīpotētia ſibi cōicari potu it. nec alicui creature cōicari pōt· Credo tn̄ ꝙ oīs potētia q̄ alicui creature cōicari pōt· ſibi cōicata fu it multo abundantiꝰ· vt ſcꝫ materia elemētaris ma gis obediret ſibi ad nutū· ꝙ̄ actiuis q̄litatibus· vl̄ etiā celeſti virtuti· & qꝛ magis potuiſſet celū mo uere ꝙ̄ aliq̄s angelꝰ· ſi tn̄ angeli mouēt orbes· De gratia dei & v̄tute. dicā ī virtus· ¶ Et inde augꝰ in· ix· libro de ciuitate dei dicit qḋdā notabile ver bū nō obliuioni tradendū· In coꝝ inq̄t ſane qui tūc futuri ſunt ſanctoꝝ atqꝫ fideliū cōparatōe qḋ nos ſumꝰ· cū quidē ad illos ꝓbādos tantꝰ ſoluet̄ inimicꝰ cū quo nos ligato tātis ꝑiculis dimicamꝰ. Qūo autē antixp̄s felicit̄ gradiet̄· ſꝫ ñ bene finiet dicā in leo. Itē de ſignis antixp̄i dicam in miraculū

Anticipo pas· ab ante & capio ꝯponit̄ antecapio pis. & anticipo pas· penul· corr̄· in eodē ſenſu· ſcꝫ p̄occupare· preuenire· primo capere.

Antidicomarite. q̄dā heretici dicti ſunt· qꝛ marie virgini cōtradicūt· & cōponit̄ ab anti· & dico· &

Antidotū ti· ge· n· venenū qḋ dat̄ ꝯt vitā maria vel illud qḋ dat̄ ꝯtra venenū· ab anti qḋ eſt cōtra & datū· Papias vero dicit· Antidotū grece· dicit̄ ex cōtrario datū· Contraria eīn cōtrarijs curant̄· Vñ ꝓ medicina ponit̄· & corr̄· penul· Vnde vindo cinenſis. Eſt ancilla dei ſimplex elemoſina. mortis Antidotū· venie porta· ſalutis iter. Vnde hic anti dotarius tarij· liber quidā cōtra vitia cōpoſitus

Antifraſis ſis· penul· corre· fe· ge· cōtrouerſia· cō trarietas· De hoc req̄re in q̄rta ꝑte in tractatu de tropis· Vtrū aūt antifraſis faciat deriuatōem dixi in tercia ꝑte vbi egi de ſpeciebus noīm.

Antigonus ni· penul· corr̄· Vnde in auroꝛa dicit̄· Maior alexander antigonuſqꝫ minor·

Antigraphus· Graphus. i· ſcriptor· cōponit̄ cum anti· qḋ ē cōtra· Et dicit̄ hic antigraphus phi· i. can cellariꝰ· qui & archigraphꝰ dicit̄· qꝛ reſcribit lite ris miſſis ad dn̄m ſuū· Vñ hec antigraphia g̃phie· & hec archigraphia phie· i. eiꝰ dignitas ſcꝫ cācella ria· & corr̄· penl̄· antig̃phus· Sꝫ antigraphia acuit

Antilibanus ni· penl· corr̄· ea ꝑs libani· penul. vel ſuꝑ libanū q̄ occidētalē ꝑtem reſpicit q̄ſi cōtra libanū Et ꝯponit̄ ab anti & libanꝰ ni· ꝓ mōte quo

Antiloquus qua· quū· q̄ p̄mo loquit̄· ab ante· & loquor· & corri· lo· vnde antiloquiū quij· dam·

Antimetabola le· penul· corr̄· vel p̄ma locutio antimetabole· les· grece· & tūc acuit̄ in fine. De hoc dixi in q̄rta ꝑte· vbi egi de coloribꝰ rhetoricis

Anthiochia ochie· dicit̄ ab antiocho patre ſeleuci q̄ eam edificauit· a quo etiā & ſeleucia alia ciuitas dicta ē· Vel dr̄ ſic· ab anti & ocis qḋ ē velox· qꝛ cō tra velox· id ē· occeanū ē poſita· Vñ anthiochenus na· nū· patriū

Antipaſtꝰ dicit̄ pes· qꝛ fit ex cō trarijs ſillabis ſcꝫ ex breui & longa. & ex longa & breui. vt amauere· Et dicit̄ ſic· ab anti cōtra· & pa ſtos· qḋ ē ſpaciū· qꝛ cōtrarijs ſpacijs conſtet

Antipater tris· penul· corre. Vnde in auroꝛa dr̄· Vir ꝓbus antipater· ydumeus cōſulit illi·

Antipentimemeris ris· penl̄· corre· cōponit̄ ab an ti· & pentimemeris. Et eſt antipētimemeris quedā ſp̄es ceſure. ꝑ quā vocalis naturalit̄ corr· ꝓducit̄ ī principio ſc̄di pedis· Et dicit̄ ſic· qꝛ pentimemeris fit in principio terci pedis· hoc ē ī principio ſc̄di vt in hoc verſu· Mors ecce nō tardat & iō labit̄ hora

Antiphona ne· i· cōtra pſalmū ſonās· vel qꝛ pars illius canit̄ ab vna ꝑte chori· alia ab altera. & dicit̄ ab anti· qḋ ē ꝯtra· & phonos qḋ ē ſonus· & ſcribit̄ ꝑ ph· & ꝑ o· ī penul· ſillaba nō ꝑ a· Poteſt etiā ſcri bi ꝑ f· & corripit̄ penul· Papias vero dicit· Anti phona grece· vox reciproca duobꝰ choris altnatim pſallētibꝰ

Antipofora re· penl̄· cor̄· Vid ī q̄rta ꝑte· vbi agit̄ de coloribus rhetoricis·

Antipos podis. ꝓpl̄s ſubterraneꝰ· cōtra nos hn̄s pedes vt putāt quidā· ab anti. qḋ eſt ꝯtra· & pos qḋ eſt pes· vel ab anti· & pes pedis· Pap̄· vero dic̄ Antipedes penul. corre· dicti ꝙ ꝯtrarij noſtris ve ſtigijs putant̄· Itē antipodes· genus mōſtri ī libia plātas v̄ſas hn̄t poſt crura· & octenos digitos in plantis

Antiptoſis· penul· corre· quedā figura allothece· ſub q̄ ꝯtinet̄ antitheſis· Vide ſuꝑ ī q̄rta ꝑte in capitulo de allotheca ſc̄dm priſcianū·

Antiquarius· ab antiquꝰ dicit̄ hic antiq̄rius rij· q̄ antiqua habet ī memoria vel ſcribit. Et differt a li brario· qꝛ libraiꝰ dr̄ q̄ noua & veta ſcribit· Antiq̄ rius q̄ ſolū vetera· Antiq̄rius etiā dr̄ ſenex antiquꝰ

Antiquitus· aduer· penul· corre. ab antiquus dicit̄

Antiquus qua· quū. dicit̄ ab ante· Et eſt antiquꝰ ſolo euo· vetus annis· & cōparat̄ antiq̄or quiſſimꝰ vñ hec antiquitas tatis. i· eui longitudo· & antiquo quas· i· antiquū aliquid facere vel dicē· ſc̄dm hug· Papias vero dicit· Antiq̄re· i· euacuare· aliquid ad priſtinū ſtatū reuocare· Hebreoꝝ· viij· Quod autē antiquat̄ & ſeneſcit ꝓpe interitū eſt·

Antiſima· Sima· i· curuū cōponit̄ cū anti· & dicit̄ hoc antiſima· indecli· talis ſcꝫ figura·) (quaſi ſima cōtra ſima· i· curuū ꝯtra curuū Hec nota ponit̄ ad illos verſus· quoꝝ ordo ꝑmutandꝰ eſt· hec eadem nota·) (cū puncto ponit̄ ī his locis· vbi in eodē ſenſū duplices verſus ſunt et dubitat̄ q̄s potiꝰ eli gendꝰ ſit

Antiſmicus· ca· cū. i· vrbanꝰ. nō ama rus· nō iracūdꝰ· Et dr̄ ab antiſmos· & corripit mi·

Antiſmos. quidā tropus eſt de quo dixi ſupra in quarta ꝑte in tractatu de tropis·

Antiſtes ſtitis· ge· cōis. i· ſac̄dos· q̄ſi ſtans ꝓ ꝓpl̄o qꝛ ante ſtat & orat ꝓ plebe· & corri. ſti·

Antiſtitiū· ab antiſtes dicit̄ hoc antiſtitiū ſtitij· i· ſac̄dotiū· vel dominiū· qḋ & hec antiſtitia ſtitie· dr̄·

Antiſta ſte· i. ſacerdotiſſa· ab antiſtes dicit̄·

Antiſto ſtas· ab antiſtes dicit̄ ātiſto ſtas· Vel an tiſto ſtas· i· excellere· p̄ſtare· precellere·

Antiſtropha phe· i· cōtra cōuerſionē ſimplicē. Et ē antiſtropha· qn̄ finito verſu reincipit̄ ip̄m reſpō ſoriū vel eius medietas· ab anti & ſtropha· De hoc vide in ſtrophus· ita vult hug. Papias vero dicit. Antiſtropha· reciproca cōuerſio qn̄ totum reſpon ſoriū conuertitur· & corripit ſtro·

Anthitheſis. eſt quedā ſp̄es methaplaſmi· de qua dixi ſuꝑ in q̄rta ꝑte ī capitulo de methaplaſmo· Et ſc̄dꝫ hug· Antitheſis ē cōtraria poſitio· vt ī duobꝰ p̄miſ v̄ſibꝰ boetij· ſꝫ aſſignat̄ ibi a q̄buſdā antitheta

Anthitheta te. quoddam ſcema· de quo dixi ſupra in quarta ꝑte de ſcemate·

Anthitethon quedā figura eſt· de qua in q̄rta ꝑte

dixi in tractatu de scemate.
Antonomasia sie. quidā tropus est. & acui t penl
de quo sup̄ ī q̄rta p̄te dictū ē ī tractatu de tropis
Antracitis. lapis p̄cios⁹ sic dict⁹. q᷑ ip̄e sit ignei
coloris. vt carbūcul⁹. q̄ antrax dicit̄. s₃ cādida ve
na p̄cinct⁹. cui⁹ ꝓpriū ē q̄ iactat⁹ ī ignē velut inē
mortuos extiguit̄. & ecōtrio aq̄s p̄fus⁹ exardescit.
Antrax carbuncul⁹ vel calcul⁹. id ē. lapis.
Antropofagi. gens asp̄rima. q̄ humanis carnib⁹
vescit̄. & sūt sub regione scithie. Et cōponit̄ ab an
tropos. qd̓ ē hō. & fagin qd̓ ē comedē. & corri. fa.
Antropomorphite. heretici sic dicti. q᷑ ī simplici
tate rustica deū hūana credūt habē mēbra. ab an=
tropos hō. & morphe qd̓ ē mutatio. & theos qd̓ ē
Antropos. i. hō. ab ana quod est sursū   deus
tropos. quod est cōuersio. quasi sursum cōuersus
& erect⁹. vt suū creatorē aspiciat. cū alia aīalia ꝓ
na spectent terrā. Vñ ap̄l'us nos admonēs dicit.
Que sursū sunt q̄rite. vbi xp̄s est in dextera dei se
dens. que sursū sūt sapite. nō q̄ sunt sup̄ terrā. Pa
pias dic̄ sic. antropos q̄si anatropos. i. sursū vers⁹
Antropospatos hūana passio. q̄ñ qd̓ ē hoīs attri
buit̄ deo. Vide sup̄ ī q̄rta p̄te ī tractatu de colori
Antrū tri. grecū est. latine spe   bus rhetoricis
cu dicit̄. vel antra quasi atra. i. obscura loca. scd̓m
papiā. Vñ in himno iohis baptiste. Antra deserti
teneris sub annis ciuiū turmas fugiens petisti.
Anubis. Nubes cōponit̄ cū a. qd̓ ē sine. Et d᷑ hic
anubis. i. mercuri⁹ quasi sine nube. Est em̄ de⁹ ser
monis. q᷑ om̄ia reuelat. & idē dicit̄ cinocephal⁹. a
cinos qd̓ ē canis. & cephas caput. q᷑ cū canino ca
pite depingit̄ apud egyptios ꝓpter sagacitatē. Est
em̄ canis anial valde sagax. & ꝓducit nu. sic̄ nubes
Vñ virgili⁹. Omigenūq₃ deū monstra & latrator
Anularis. ab anulus dicit̄ hic   anubis. s̄m hug̊.
& hec anularis. & hoc re. qd̓ p̄tin₃ ad anulū. & hic
anularis substantiue. scd̓us digitus a minio. q᷑ ibi
frequēter ponit̄. anulus ꝓdu. penl'. & scribit̄ p̄ sim
plex l. & formāt a gt̄o anuli i. in a. & addita ris.
Anularius. ab anularis dicit̄ hic anulari⁹ rij. q̄ fa=
cit anulos. & hoc anulariū rij. loc⁹ vbi fiūt anuli.
Anulus. ab anus ꝓ culo dicit̄ hic anulus li. ꝓ ro=
tunditate. Vel dicit̄ anul⁹ ab anno. p̄ diminutōem
quasi annul⁹. i. circul⁹. q᷑ in se redeat vt ann⁹. vñ
anulat⁹ ta. tū. i. anulum habēs. Quidā tñ dicūt q̄
anul⁹ nō venit ab anus. ꝓpter p̄dictā causam. sed
ob aliā. Fuit em̄ cōsuetudo olim q̄ si aliq̄s esset ho
micida. vel adulter deferret simiā in collo. os suu₃
ad simie culū tenēs. sed q᷑ hoc nimis erat oꝓbrio
sum. fecerūt torquē rotundū quē ī dedec⁹ defere=
bāt ī digitis. & tūc nobiles fecerūt illū fieri aureū
vel argentū. qd̓ magis videbat̄ honori q̄ dedecori
ex eo t̄pe consuetudo inoleuit. vt nobiles deferrēt
anulos. & idō dicūt quidā q̄ anul⁹ dict⁹ ē ab ano
simie. Alij dicūt q̄ ꝓtheus ferē ēcūdedisse ferreū
circulū digito lapide iclūso. qua cōsuetudie hoīes
vsi anulos habē ceperūt. & p⁹ gens cepit gestare
eos in quarto a pollice digito. q᷑ ī eo vena est que
vsq₃ ad cor p̄tingit. quā notandam & ornandā ali
quo insigni veteres putauerunt
Anus. ab annus anni dicit̄ hec anus anus anui. ꝓ
vetula. eo q̄ multos habet annos. Vel ab a. quod ē
sine. & nus. quod ē sensus. quasi sie sensu. & corri.
p̄rimā. Vñ quidā. Pamphile tolle manus iamq₃ re
dibit anus. Dicim⁹ etiā hic an⁹ ani. scd̓e decli. pro
culo. similit̄ ab anno. ꝓpter circulatōem. Vñ p̄mo
regū ca. vj. Posuerūt sup̄ plaustrū capsellā ad si=
militudinē anoꝝ. & ꝓdu. p̄mā. vñ in aurora d᷑. Ex
auro vero faciūt anos totidemq₃. vñ vers⁹ Forma
senilis anus. p̄s q̄dā corp̄is anus. vel dicit̄ an⁹ ani.
q̄si inanis. i. vacu⁹. scd̓m papiā. & ē mascl'i gn̄is.
Anutergiū gij. dicit̄ illud vnde anus. id ē. culus
tergit̄. & cōponit̄ ab anus & tergens.
Anxioma. in axioma est.
Anxius. ab ango gis. dicit̄ anxius anxia anxiū. Et
cōparat̄ anxi⁹ magis anxius anxissim⁹. & hec anxi
etas tatis. & anxior aris. deponens. vnde verbalia
anxiator anxiatrix. anxiatio. anxiatus. vnde anxia=
tim & anxie aduerbia.
Aorasia debz dici. quidā tñ dicūt. aorisia. q̄dā
aurisia. Aug⁹. aūt ī li. de. ciui d̓i. aorasia. &
ista verior ē litera. vñ dicēdū est. Sodomi
tas p̄cussos aorasia. vñ vers⁹ Dicit ora grec⁹ vbi
dicit oro latin⁹. Hinc orasis grece. quod visio dico
latine. A quo ꝯpositū noscas aorasia grecū. S₃ vis
fit metro quotiēs aorasia pono. vide īfra ī aurisia.
Apage. id est. recede. vade. apagite. recedite
vadite. vel state in pace. Et vident̄ esse ad
uerbia meli⁹ q̄ v̓ba. ñ q᷑ vident̄ discretōe₃
habere numeroꝝ. q᷑ apagesis & apage r̄ferunt̄ ad
vnū. apagite ad plures. sed forte hoc cōtingit ñ ex
vi aduerbij. sed ex vi verboꝝ quā habent in se.
Apagesis. sta in pace. vel habeas pacē. aduerbiu₃
comicū. Terenti⁹. Obsecro mi hō apagesis. secūdū
hug̊. Papias vero dicit Apagesis. id est. recede. sis
sanus. sis pacificus. id est. tace.
Apatia tie. grece. latine īpassibilitas. ab a. i. sine
& pate quod est passio.
Apella. i. iudeus. quasi sine pelle. Aurora ī exodo
Extinguit dn̄i factus apella puer.
Apenni⁹. dict⁹ ē quasi alpes acute. penniū em̄ an
ti qui acutū vocabāt. vel apēnius. quasi alpes p̄eni
id ē. anibalis. p̄ quas anibal dux viam fecit dum ro
mam peteret. & ꝓducit penultimam.
Aper pri. mas. ge. dicit̄ ab aperiēdo. eo q̄ feriēdo
aperiat. vel dicit̄ aper quasi afer. a feritate. cōuer
sa f. in p. vñ hic apcularius. effractor dom⁹. Et est
differentia int̄ ap̄rū. verrē. & nefrendū. Aper nāq
dicit̄ porcus siluestris. verres domesticus h̄ns te
sticulos. Nefrend⁹ dicit̄ domestic⁹ carēs testicl'is
& corri. p̄rimā ap. vñ ouidi⁹ de reme. A cane non
magno sepe tenetur aper.
Aperculus li. diminutiuū. paruus aper.
Aperio ap̄is rui. ap̄tū. ꝯponit̄ ex a. vl' ad & pario
vñ aptus ta. tū. & cōparat̄ apertior ap̄tissim⁹. vñ
aperte aperti⁹ ap̄tissime aduer. Aperio componit̄
cū ad. & dicit̄ adaperio ris. rui. ap̄tū. id est. valde
aperire. secundū hug̊. vnde vult q̄ aperio cōponit̄
ex a. vel ad. Magister aūt bene. vult. q̄ ꝯponat̄ ab
ad. & pario. & abijcit̄ d. sicut b. in opio. & operior
abijcit̄. & corri. p̄rimā aperio. vñ in aurora dicitur.
Iob fauces ap̄it sed nō tamē absq₃ medela. & illud
teneas. Et hoc etiā vult p̄risc̄. qui ī. x. libro dic̄ de
p̄teritis quarte cōiugatōis. Aperio facit aperui. q᷑
videt̄ a pario esse cōpositū. quod vetustissimi nō so
lum secundū terciā. s₃ etiā secūdu₃ quartā cōiuga
tōem declinabāt. Igit̄ ex eo cōposita si p̄rincipalem
sillabā purā. nec ex ītegra p̄positōe habuerint. io. ī
ui. cōuertūt in p̄terito. vt aperio aperui. opio ope
rui. vult ergo p̄risc̄. q̄ aperio & operio. nō ꝯponan
tur ex p̄positōe integra. Et sic ap̄io. ex ad & pario
cōponit̄. abiecta d. Et operio cōponit̄ ex ob. & pa
rio. & abijcit̄ b. & formāt p̄teritū a p̄senti. io. ī ui.
diuisas. S₃ reperio & cōperio. ex ītegra p̄positōe

cōponunt̃ · nec habēt principalē · i · primā sillabā pu
rā · i · sine cōsonāte vocalē · & iō p̄teritū faciūt in ri ·
Apes pis · sic dicta · qꝛ nascat̃ sine pedib⁹ · ab a · &
pes pedis · Vel apes ab alligādo se pedib⁹ · vñ hec
apecula le · dimi · Itē ī nt̃o hec apis dicit̃ · Eccle · xj ·
Breuis ī volatilib⁹ apis · vnde hec apicula dimi · In
uenit̃ etiā hic apis ꝓ rege grecoꝝ · q̄ ī egypto mor
tuus fuit & ꝓ deo habitus · & ī arca posit⁹ · Item
hic apis · dicebat̃ taurus q̄ de nilo solebat exire · &
gesticulatōe sui corpis p̄dicere futura solebat · Itē
apis · de⁹ apū · Et nota ꝙ apes nascunt̃ de putridis
carnibus boū · sicut scabrones & scarabei de carni
bus equoꝝ · fuci de mulis · vespe de asinis
Apex picis · mas · ge · i · sūmitas · Qḋ em̄ ī sūmo est
a pedib⁹ remotū ē · Et apex qñqꝫ litera dicitur · Et
ꝓprie apices dicunt̃ litere ille q̄ in frontispicijs mu
roꝝ vel ecclesiaruꝫ scribunt̃ · sꝫ quelibet litera qñqꝫ
dicit̃ apex · Vnde ī marco · Vnus apex nō p̄teribit
a lege donec oīa fiant · Et in principijs libroꝝ · & ī
titulis leguꝫ · & apex ligamen · & apex dicit̃ pileus
subtilis quo gētiles sacdotes vtebant̃ · & apex sū-
mitas galee · scꝫ con⁹ sup̄ quē criste ponunt̃ · Et in̄
hic apiculus li · dimi · qḋ & ꝓ litera · & ꝓ ligamine
quo filateria dependēt · & ꝓ filis accipitur · & inde
tūc apicio cis · scḋꝫ hug · Papias vo sic dicit · Apex
apicis dictus ꝙ longe sit a pedib⁹ · i · sūma ps verti
cis · vel coni vel galee vel mōtis vel litere · id ē · vir
gula vt coma · vel distinctōis nota
Apiago · ab ape dꝛ hec apiago ginis · herba cuius
flores apes libenter colligūt & maxime appetūt
Apiariū · ab ape dꝛ hoc apiariū rij · loc⁹ vbi apes
mellificant · qḋ & hoc apiforiū & hoc apisteriū dꝛ
Apiaster · ab apis dicit̃ hic apiaster stri · apū mgr
Vel dicitur ab ape · sicut catulaster a catulo · & hec
apiastra · auis que libenter comedit apes · & est vi
ridis coloris · que & merops dicitur
Apicio cis · cere · i · ligare · verbū actm̄ · & dicit̃ ab
apex apicis · vel apiculus apiculi
Apiciosus sa · sū · i · calu⁹ capite · cui⁹ frontis sūmi
Apicitus ta · tū · id est · ligatus ab   tas apparet
apicio dicitur vel ab apex
Apicula · inuenit̃ hec apes vel apis · Ab apes de-
scēdit hoc dimi · apecula le · Ab apis vero descēdit
hec apicula le · ꝑua apis · scḋm hug · vt sup̄ habes ī
apes · Hoc etiā ex verbis prisc̄ · habet̃ · vnde ipe dicit
in vj · Notandū ꝙ a pede vel a sedēdo · cōposita ꝑ
dis nō ꝑ tis · efferūt gt̃m · & a pede quedā cōposita
seruāt e · A sedendo vero mutāt e · in i · vt bipes pe
dis · deses desidis · excipit̃ hec apes hui⁹ apis · qꝛ h°
solū a pede cōpositū · vt quibusdā videt̃ e · longam
seruauit · nec vlla sillaba creuit in gt̃o · Quidius tñ
nomiatiuū hec apis ꝓtulit in · xvj · matha · Nō apis
inde tulit hos sedula flores · Qḋ etiā dimi · ostēdit
apicula · qūo fidicula docet p̄mitiui sui noīatiuū fi-
dis · non fides esse · In · iij · em̄ li · dicit idē prisc̄ · In es
ꝓductam desinentia femina tercie declinatōis vel
q̄nte · abiecta s · assumūt cula · & faciūt diminutiua
& seruāt e · ꝓdu · vt vulpes vulpecl'a · Excipit̃ mer
ces cui⁹ is genitiui ī vla · cōuersa facit dimi · merce
dula · & apes cui⁹ di · ꝓ e · longa i · habuit apicula ·
His visis videt̃ dicendū ꝙ ab apes descēdit apecu
la · & ab apis apicula · sic dicit hug · & prisc̄ · innuit ·
Vnde scias ꝙ apud modernos apes ꝑ e · est in vsu
frequēti in nt̃o · & apicula dimi · tñ & apis in nt̃o
inuenit̃ · & etiā apecula ꝑ e · dimi · Sꝫ tūc apecula re
gularit̃ descēdit ab apes · et apicula ab h° nt̃o apis
Apiculus li · dimi · ꝑuus apex · vide in apex ·

Apifera · funes qui cornibus antemne dextra sini
straqꝫ tendunt̃ retro versa · ab a · & pes pedis & fe
ro · quia longe a pede mali uel veli ferūt cornua &
extendūt cornua veli · & corripit fe ·
Apiforꝝ fori · ge · ne · pe · cor̃ · nomē est opidi ·
Apis · ī apes vide · ꝓḋ · p̄mā apis · ꝓ deo egyptioꝝ
Apiscor sceris · verbū deponētale · i · adquirere · ab
Apiū pij · herba q̄ solebant coronari   ape dicit̃
apices · i · capita hoīm · & dicit̃ ab apex cis · scḋꝫ hug
Vel scḋm papiā · Apium genus herbe dictū · eo ꝙ
apices · i · capita antiquoꝝ triumphātiū uel poetaꝝ
ipo coronabant̃ · quo īternoꝝ viscerū dolores ḡuis
simi sopiunt̃ · huīōi herba ebrietatē dicit̃ ꝓhibere
Aplanos · Planos qḋ ē error vel vagatio cōponit̃
cū a · quod est sine · & dicit̃ aplanos vl' aplane apla
nes · id est · firmamentū quasi sine errore · quia semꝑ
mouet̃ in eodē loco · & acuit̃ in fine
Aplustre stris · gubernaculū nauis vel armamētū
& deriuat̃ ab appello lis · & habet p̄mā naturaliter
breuē · vñ iuuenalis · Victeqꝫ triremis aplustre · et
facit nt̃ūs plural' aplustra · & gt̃ūs aplustriū · inue-
Apoca ce · fe · ge · ē scriptū qḋ   nit̃ etiā aplustria
creditor dat debitori soluēti · ī quo creditor ꝯfite
tur se denarios debitos sibi accepisse · & inde etiaꝫ
ꝯfessio dicit̃ & securitas · qꝛ debitorē reddat secu
rū · & dicit̃ ab apos qḋ ē re · & capio qḋ ē receptio
qꝛ recipit̃ soluto debito · & cōponit̃ cū anti qḋ est
cōtra · & dicit̃ hic antipoca poce · scriptuꝫ qḋ debi
tor soluēs dat creditori · ī quo debitor notat se sol
uisse tm̄ ex tali causa · & dicit̃ sic · qꝛ cōtra apocam
dat̃ · Vñ ūsus · Apoca soluēti dat̃ anti suscipienti ·
Apocalipsis sis · interp̄tat̃ reuelatio · qꝛ ibi manife
sta sunt q̄ erāt abscondita · & est grecū · & nō debꝫ
accentuari ī fine · & ē cōpositū ab apo · qḋ est re · &
calipsis qḋ est velamentū Vnde apocalipsor saris
id ē · reuelare · & cor̃ · p̄mā · Aurora Est apocalipsis
mistica v̄ba gerens · & ē femī generis apocalipsis
Apocrifus · a crisis quod ē secretū · & apo quod ē
de · cōponit̃ apocrifus fa · fum · penul · cor̃ · i · occul
tus et secret⁹ q̄si de secretis · i · de numero secretoꝝ
Apocrifa ꝓprie dicunt̃ illa scripta quoruꝫ origo et
autor ignorat̃ · et q̄uis ibi sint multa vera tñ nō ha
bent̃ in autoritate · ꝓpter plura falsa q̄ ibi cōtinent̃
Vnde hic apocrifarius q̄ describit apocrifa secūdū
hug · Vel scḋm quosdā apocrifus · cōponit̃ ab apos
quod est longe · et crisis qḋ est iudiciū · q̄si longe a
iudicio · vel de quo nō potest certū haberi iudiciuꝫ
Et dicit̃ duplicit̃ liber apocrif⁹ · vel qꝛ autor igno
rat̃ et veritas patet · et talē recipit ecclesia · nō ad fi
dei ꝓbatōem · sed ad erroꝝ destructōem · q̄les sunt
liber iudith · Et alij quos numerat hieronim⁹ ī ꝓ-
logo regū · Sapiētia inq̄t q̄ vulgo salomonis inscri
bit̃ · et hiesu filij syrach liber · et iudith · et pastor · nō
sunt ī canone Vel dicit̃ apocrifus · qꝛ de eius veri
tate dubitat̃ · et tales nō recipit ecclesia · vt ē liber
de infantia saluatoris · et de assūptōe corpis beate
Apocrifarius · ab apo · et crisis quod   ¶ virginis
est secretū · cōponit̃ hic apocrifarius vel apocrisa
rius · i · secretari⁹ · cōsiliari⁹ · vnde et quādoqꝫ sic dꝛ
cancellari⁹ · qꝛ ipse secretari⁹ ē regis vel imꝑatoris
et eius secreta scit · sed nomen sonat q̄si de secreta
rijs · qꝛ rex uel imꝑator plures habꝫ secretarios et
cōsiliarios · quoꝝ vnus ē cancellari⁹ · Vnde ī p̄scri
ptōe tituli prisc̄ · sic dicit̃ · Prisc̄ · grāmatici cesariē
sis apocrisarij uel apocrifarij doctoris vrbis rome
cōstantinopolitane de arte grāmatica liber prim⁹
incipit · vel ab apo · quod ē ab · uel de et crisis · quod

est aurum · dicit̃ hic apocrisarius · i · thesaurariꝰ · uel
sic dicit̃ cancellarius regis vel imꝑatoris · quia ha=
beat aurum in sua custodia ·

Apocopa pe · vel apocope pes · greca declinatõe
corr̃ · ꝑmã · Vñ q̃dã · Monade subtracta · dicet̃ apo
copa facta · De hoc sup̃ dixi ĩ q̃rta ꝑte ĩ ca · de me=

Apodixes grece ostẽsio · scd̃z papiã · thaplasmo
Hug · vero dic̃ · Apodixen ostẽsio · fantasia · ꝓbatio
expimentũ · virtꝰ · potestas · Vñ in vita beate agne=
tis dicit̃ · Ad filiũ meũ voluisti apodixen tue artis
magice demõstrare · & ꝓdu · penul · positione

Apoforetũ ti · penul · ꝓdu · cõponit̃ ab apo · ꝑposi
tiõe greca & foros · & apofertũ etiã dicit̃ · & tunc
cõponit̃ ab apo · & fero fers · & sũt apoforeta vasa
sic dicta · a ferẽdo poma vel aliud · & sunt plana

Apogeũ gei · ẽ cõstructũ sub t̃ra edificiũ · qd̓ nos
antrũ vl' speluncã dicimꝰ · ab apo qd̓ ẽ de · & ge qd̓
ẽ t̃ra · & idẽ dr̃ ypogeũ · ab ypos qd̓ ẽ sub · & ge · t̃ra

Apolesma · diffinitio & cõsũmatio disputatõis

Apollo linis · ꝓpriũ nomẽ viri corri · ꝑmã · Vñ scri
bit̃ ꝑ vnũ p · & geminũ l · Vñ virgiliꝰ in vj · eneid̓ ·
Cõcutit & stimulos sub pectore vertit apollo · vñ
corr̃ · ꝑmã de apollo · Aliq̃n aũt ẽ indecli · vñ prima
corinth · capl'o · i · Ego quidẽ sum pauli · ego aũt sũ
apollo · & tũc videt̃ ꝙ debeat in fine acui · sic equꝰ
pharao · licet vsus aliquoꝝ cõtradicat · Papias dic̃
Apollo a gentibus sol dicitur

Apollonius nij · ꝓpriũ nomẽ viri primã corr̃ · vñ ĩ
aurora scribit̃ · Missꝰ apollonius dux nuꝑ factꝰ ab illo

Apologeticus ca · cũ · i · excusatoriꝰ · vel re
spõsoriꝰ dicit̃ ab apologia · scd̃m hug · Papias dic̃ ·
Apologia · excusatio · vñ apologeticũ dicit̃ · i · satis=
factõis iudiciũ · verũ testimonium

Apologia · excusatio · vel respõsio · ab apo qd̓ ẽ re ·
& logos qd̓ ẽ sermo · q̃si sermoĩs relatio · i · respõsio
vñ in decretis alexandri pape · Clerici q̃ alios accu=
sant iustã accipiãt apologiã · Et ẽ posita apologia
ibi ꝓ defensione vl' negatõe sola · Nã in ea solẽt q̃dã
accusantibꝰ respõdẽ · & acuit̃ gi · in penul · sillaba

Apompeius grece · emissariꝰ latine · vñ & hircus
apompeius dicebat̃ emissariꝰ · qr̃ emittebat̃ ĩ desertũ

Apoplexia · ẽ subita sanguinis · vide ĩ emissariꝰ
effusio q̃ suffocati intereũt · sic dicta · qr̃ ex letali ꝑ=
cussione repentinus casus fiat · Greci igitur ꝑcussi
onem apoplexim dicunt ·

Aporia Porus ri · cõponit̃ cũ a · & dicit̃ hec aporia
rie · i · apertio · vel labor · angor · aculeꝰ · stimulꝰ · ictꝰ
vulnꝰ · cura · tediũ · molestia · Ecclesiast · xxvij · Apo
ria hoĩs in cogitatu illius · Et inde aporio rias · id ẽ
aperire · enucleare · & depauꝑare · & tunc ẽ actiuũ ·
Item aporiare · i · laborare vel laborando sudare · &
anxiari · & tũc ẽ neutrũ · Inuenit̃ etiã in deponẽti ge
nere ĩ eodẽ sensu · Vñ ad corinth · Aporiamur sed
nõ destituimur · vbi põt esse passiuũ ꝓ depauꝑari
Ysidorus tñ dic̃ ꝙ aporos grece latine dicit̃ pauꝑ
Vñ aporiare · i · pauꝑẽ facẽ · & aporos ra · rũ · i · diui
nus Pauꝑẽ em̃ ẽ diuinos eẽ & regnũ habẽ celoꝝ

Aporus · in aporia vide ·

Aposiopasis sis · penul · corre · est validus defectꝰ
orationis · De hoc supra dixi in quarta parte · in ca
pitulo de coloribus rethoricis ·

Apostata te · cõponit̃ ab apo · qd̓ est re · & stolos
missio · Vñ hic & hec apostata te · ꝑuersus renũcia
tus · refuga · retromissꝰ · Et ꝓprie ille dicit̃ aposta
ta · q̃ ꝑmo bene agit · sꝫ postea ꝑuertit & male agen
do retro abit · Vñ videt̃ cõponi ab apo & stans · q̃si
retro stans · vel vt alij dicũt deriuat̃ ab apl'us ꝑ cõ
trariũ · vel ab apostus sta · stũ · qd̓ est ꝑuersus & cõ
trarius · & fit ab appono · vnde apostaticꝰ ca · cũ · i ·
ꝑuersus · & hec apostasia sie · i · renũciatio · retro ad
malũ morẽ itio · & acuit penul · Et apostato tas · re
tro abire · a bono ꝑuerti · ꝑuerse agere · vñ eccl'i · xix ·
vinũ & mulieres apostatare faciũt etiã sapientes ·
& corri · ꝑmã apostata · vnde seduliꝰ · Tũc vir apo
stolicus · nunc vilis apostata factus

Apostema matis · ge · neu · dura humoꝝ collectio ĩ
corꝑe · sic dictũ a collectiõe humoꝝ · Nã greci apo
stemas collectões vocant · & ꝓducit ste ·

Apostolus · apo qd̓ est de · vel re · cõponit̃ cũ sto
los qd̓ est missio · Et dicit̃ hic apl'us li · i · missus · &
dicit̃ apl'us q̃si demissus · i · de celo · vel a deo missꝰ ·
Apostolꝰ grece · lisan hebraice · missus latine · vnde
hic apostolatꝰ tus · tui · officiuꝫ vel dignitas apl'i &
apostolicus ca · cum · & hic apostolicꝰ ci · ꝓ papa ·
Apostolici etiã dicti sunt quidã heretici · qui nihil
possidẽtes ꝓpriũ · nõ recipiũt aliquos q̃ aliquo ĩ hoc
mundo vtunt̃ · Et hic & hec apostularis & hoc re ·
Et coponit̃ apl'us cũ con · & dicit̃ coapostulꝰ · id ẽ
simul apostolus cũ alio · & corr̃ primã apl's · vnde
in aurora dicit̃ · Sanctꝰ apostolicꝰ lucas dilucidat
actus · ¶ Et nota ꝙ dictis apl'oꝝ sine ꝓbatõe cre
dendũ ẽ · sicut dicam ĩ symbolũ · & scias ꝙ de nece
apostoloꝝ ita legit̃ ĩ quadã cronica · Claudius ĩpe
rat · Marcus euangeliũ scribit · Apostoli ꝑ orbẽ di
uidunt̃ · Petrꝰ romã venit · Andreas achaiaꝫ · ibiq̃ꝫ
crucifigit̃ · Iohẽs ephesum · viuus ĩtrat sepulcrũ · Ia
cobꝰ maior hierosolimis decollat̃ · Thomas ĩ india
lancea transfigit̃ · Philippus ĩ phrigia crucifigit̃ &
lapidat̃ · Iacobus minor hierosolimis ꝑtica fullo
nis occidit̃ · Bartholomeꝰ ĩ maiori yndia excoriat̃
deinde decollat̃ · Matheus ĩ ethiopia ĩ altari lancea
ꝑforat̃ · Symon & iudas in ꝑsia a pontificibꝰ ydo
loꝝ tumultu ꝓpl'i interimunt̃ · Mathias ĩ iudea pro
xpo patit̃ · Lucas ĩ bithinia obijt · Marcus alexan
drie martiriũ cõpleuit · Barnabas ĩ salamia cremat̃
Quartodecimo anno claudiꝰ veneno interijt · Ne
ro successit · matrẽ euiscerat · Sororẽ stuprat · romã
in duodecim ꝑtibus incẽdit · senecã interficit · ranas
apud lateranũ euomit · petrũ crucifigit · paulũ de
collat · imꝑat annis tredecim · mensibꝰ septẽ · a lupis
deuorat̃ · vide in nũs · ¶ Volo etiã te scire ꝙ sic di
cit hieronimꝰ cõtra iouinianũ ĩ primo libro inter
duodecim vnꝰ eligit̃ · vt capite cõstituto scismatis
tolleret̃ occasio · Sed cur nõ iohãnes qui electus ẽ
virgo · etati delatũ est · qr̃ petrꝰ senior ẽ · ne adhuc
adolescens & pene puer ꝓgresse etatis hoĩbus ꝑ
ferret̃ · & magister bonꝰ q̃ occasionẽ iurgij debe
bat auferre discipul' · & dixerat eis · pacẽ meã do vo
bis · pacẽ relinquo vobis · et qui voluerit ĩter vos
maior esse minimꝰ oĩm fiat · ne ĩ adolescentẽ quem
dilexerat causam p̃bere videret̃ ĩuidie · vt aũt scia
mus tũc puerũ fuisse iohẽm manifestissime docẽt
ecclesiastice historie · Qꝰ vsq̃ꝫ ad traiani imperium
vixerit · i · pꝰ passionẽ dñi anno sexagesimooctauo
dormierit · qd̓ nos ĩ libro de illustribus viris breui
ter ꝑstrinximꝰ · Ambrosiꝰ etiã dicit sup lucã · Misti
cũ est ꝙ maria cõmendat̃ iohãni inter ceteros iuni
ori · qd̓ nõ ociosis auribus debemus accipe · Pericu
losa est em̃ mulieribus copula adolescẽtis · & spẽs
iuuẽtutis · ¶ Itẽ scias ꝙ porphiriꝰ arguit matheũ
& apostolos q̃ secuti sũt cõtinuo xp̃m · vt dicit hie
ronimꝰ ĩ matheũ · Arguit inq̃t porphiriꝰ et iulianꝰ
augustus vel imꝑitiam historiographi mentientis
vel stulticiã eoꝝ qui statim secuti sunt saluatorẽ q̃si

irrationabiliter quomōlibet vocantem hoīem sine secuti· cũ tantas virtutes tantaqȝ signa ꝑcesserint que apl'os anteꝙ̃ crederēt vidisse nõ dubiũ ē· Certe fulgor ipē & maiestas diuinitatis occulte q̃ etiã in humana facie relucebat ex xp̄o ad se videtes trahere poterat aspectu· Si em̃ in magnete lapide & sucinis hec esse vis dicit̃· vt anulos· & stipulã. & festucas sibi copulãt· quãto magis dñs creaturarũ oīm ad se attrahere poterat qđ volebat· ¶ Gregorius aũt dicit· Nulla xp̄m facere adhuc miracula petrꝰ & andreas viderãt· & tñ ad vnũ dñi ꝑceptũ hoc qđ videbant̃ possidere obliti sũt. q̃nta nos eiꝰ miracula vidimꝰ· quot flagellis affligimur· q̃ntis minaꝝ asperitatibꝰ deterremur· & tñ vocantē seq̃ cōtemnimꝰ

Apostrophe phes· accentuat̃ ī fine. Dicit̃ etiã apostropha phe· & tũc nõ acuit̃ in fine & est apostrophe· transitꝰ· regressꝰ· reuersio. scđȝ papiã· De hoc require supra in quarta parte in tractatu de coloribus rhetoricis

Apostrophus· Trophos qđ ē cõuersio· cõponit̃ cũ apo· qđ est de· vel re· & dicit̃ hic apostrophus· virgula· regula· q̃si ps circuli dextra ad summã literam posita in his dictionibꝰ ī fine tribunal & pirrin qua nota ostēdit̃ deesse ī sermone vltima vocalis· vt tribunal ꝓ tribunale· pirrin ꝓ pirrine Et ad hoc ostendendũ ibi ponit̃· Vel ideo vt ibi denotet̃ accentus debere poni ī fine· Vel iđ vt ibi denotet̃ vltima cõsonãs cuiꝰ subtracta ē vocalis recuruari & apostrophari· i· cõuerti & reuerti ad ꝑcedētem vocalē. vnde apostrophus dicit̃ & corr̄· stro.

Apotheca· Theca cõponit̃ cũ apo· qđ ē re· & dr̄ hec apotheca ce· i· repositoriũ. vel reconditoriũ· qr in his hoīes elaboratas fruges reponũt· Vnde hic apothecariꝰ rij· q̃ custodit apothecã· vel mercator & apothecarius ria· riũ· ad apothecã ꝑtinens. & ꝓducit penul· apotheca· sicut cyrotheca· entheca·

Apozima vis coctarũ herbarũ· & ꝯponit̃ ab apo & zima· quod est vis. & corr̄· penul. Mac· Vis potius seminũ vel apozima ꝓderit huius·

Apparitiuũ verbũ· est verbũ desinēs in co· vt vel lico· nutrico· albico. De hoc dixi in tercia ꝑte ī tractatu de speciebus verborum.

Apparitor· ab appareo res· deriuatur hic apparitor toris· i· seruiēs· qr appareat & videat̃ vt presto sit ad obsequiũ. Vel apparitores vocamꝰ eos qui apparere faciebãt reos in cõspectu iudicum

Appello las· laui· ꝯponit̃ ex ad & pello las· qđ est vocare· & mutat̃ d· in p· vñ appellatiuus ua· uũ· & ē appellare aduocare· Itē appellare· i. ad aliũ iudicez vocare. vel audientiã alterꝰ iudicis postulare· Et vt dicit bern. in· iij· libro de ꝯsideratōe· Appellasse inique iniquũ est. Inique & impune iniquarũ appellationũ fomes· Iniqua aũt oīs appellatio ad quã iusticie inopia nõ coegit· appellare nõ vt graues. sȝ si grauerís licet

Appello lis· appuli· cõponit̃ ex ad & pello lis· & mutat̃ d· in p· & ē appellē ad portum venire· vel īpellere & appellere· i· applicare. vñ terenciꝰ· postꝙ̃ poeta animũ suũ ad scribendũ appulit· i. applicuit· Potest etiã apello apuli apulsuȝ cõponi ex a· & pello· & tũc scribit̃ ꝑ vnũ p· & est appello ab aliquo pello vel amoueo· Vnde apulsꝰ ab vbere· i· amotus· Esaie· xxviij· Ablactatos a lacte· apulsos ab vberibus· id est· amotos

Appendix· ab appendo dis· dicit̃ hic & hec & hoc appendix dicis· quod alicui appendēdo adheret· vñ appendix dicit̃ mansiuncula q̃ magne domui adhēt scȝ q̃ appēdit̃ parieti· nõ hñs tectũ diuisũ ī duo latera. vñ hoc appēdiciũ dicij idē. & appēdiciꝰ cia· ciũ·

Appendo· Pendo dis· cõponit̃ cũ ad· & dicit̃ appendo dis· & mutat̃ d· ī p· i· suspēdere vel librare pōderare· vñ h appēsor soris· & appēsoriꝰ ria· riũ·

Appeto tis· tiui· titũ. habet ꝑteritũ & supinũ ad modũ q̃rte· & cõponit̃ ex ad· & peto· & mutat̃ d· ī p· & est appetere· desiderare. adquirē reqrere· Vñ hic appetitꝰ tus tui· penul· ꝓdu· ī nto· & hic & hec appetibilis· & hoc le· & hic appetitor· penul· ꝓdu·

Applaudo· plaudo cõponit̃ cũ ad· & mutata d· in p· dicit̃ applaudo dis· plausi· i· alicui plausũ facere. & inde hec applauda de· vel appluda de. i· sorbiciuncula ex paleis facta· c̄ca quã pueri solebant applaudere· Vel applauda etiã dicit̃ furfur·

Appluda de· in applaudo vide

Appodio as· aui· id ē· innitor ex ad· & podio dias mutata d. in p· vide in podio podias·

Appono nis· apposui appositũ· ex ad & pono nis· & mutat̃ d. in p· & ē apponere· adiungē· addere· et inde appositus ta· tũ· & ꝑ sincopã apostꝰ sta· stũ· id ē. ꝑuersus & cõtrariꝰ· vnde aposte aduerbiũ

Appositio onis· quedã figura· de q̃ sup̄ dixi ī q̃rta ꝑte vbi egi de allotheca capitulo de sinthesi·

Appostus· in appono est

Apprecior aris· appreciatus sũ· existimare· ꝑcium determinare· et cõponit̃ ex ad. et ꝑcior aris· et ē deponēs· antiq̃ tam̄ ꝑcio as· et apprecio as· in actiuo genere declinabant. Zacharie. x· Decoruȝ precium quo appreciatus sum ab eis

Apprehendo dis· di· sũ. ex ad et prendo dis·

Apprime· prime cõponit̃ cũ ad. et mutata d· in p· dicit̃ apprime ꝑ gemmũ p· i· valde· Vl' sũt due partes posite ꝓ vna. et teneat̃ d· et dicat̃ adp̄me· et debet semper media ꝓduci scđȝ hug· Mac· Apprime sumptis zedoar obstare venenis Affirmant ꝛc̄. In legenda etiã beati augustini inuenit̃ hoc vocabulũ apprime. Et vide· hug. vult ꝙ si sit vna ps vel due posite ꝓ vna tũc retinet̃ d. Prisc· aũt in tractatu de aduerbijs dicit ꝙ apprime est ps cõposita· Dic̄ em̃ ꝙ prime. ponit̃ aduerbialiter· qđ ostēdit terrētius· qui ꝯpositũ ab eo ī andria ꝓtulit· Nã id arbitror apprime in vita esse vtile. Sicut dixi sup̄ ī tercia ꝑte vbi egi de aduerbijs.

Apprimo mis· appressi appssum· id ē· ad aliquid ꝑmere vl' iuxta. et componit̃ ex ad et ꝑmo mis· et mutat̃ d· in p· et pre ī pri correptam

Appropio as· aui· are· Inde appropiãs antis· Et est appropiare· a ꝓximare· appropinq̃re· et ꝯponit̃ ex ad et ꝓpio as· Vide ī ꝓpius· Luce· x· Appropians alligauit vulnera eiꝰ. Et nõ habet r· in penl' sillaba

Appuli· penul· corre· est ꝑteritũ de appello lis· vide in appello

Apricitas tatis· i. calor· iocũditas Et dicit̃ ab apricus· et scribit̃ ꝑ vnum p·

Apricus· ab aprilis dicit̃ apricus ca· cũ· i· delectabilis et iocũdꝰ· eo ꝙ ī illo mense sit pulcrũ tempꝰ ex ꝓductōe floꝝ· vnde hec apricitas· Proprie aũt locus apricus dicit̃ sine frigore· q̃si sine rigore frigoris· vel qr sit aptus celo· scȝ delectabilis locꝰ et ꝓducit pri· Horatius in epy· Quicqđ sub terra ē in apricum ꝓfert etas· id est· in apertum

Aprilis· dicit̃ quasi aperilis· qr tũc terra apitur et flores germīat· Vel dicit̃ ab affrodita qđ est venꝰ vnde aprilis quasi affrodilis· vel quasi afrilis. id est venerius· quia ille mensis dedicatꝰ est veneri· vel quia in eo habet festũ suũ· vel quia in eo nata fuit et facit ablatiuũ in i· tm̄· vt aprili

Aptitudīarius · Aptitudo · i · cōueniētia · vñ aptitudiariꝰ ria · riū · qȯ sigīficat ꝓprietatis aptitudinē

Apto · ab aptus dicit̄ apto ptas. vt risibilis verbū actiuū · & componit̄ adapto ptas · Coapto ptas · & ꝑapto ptas · & ab his omībus verbalia

Aptotus · ptotos qȯ est casus cōponit̄ cū a · qȯ ē sine · & dr̄ aptotus pta · ptū · q̄si sñ casu · & cor̄ · pto ·

Aptus · ab apiscor dicit̄ aptus pta · ptū · q̄ libenter adquirit · & habet modū ī exponendo · Et ē nomen nō pticipiū ī nostro vsu · & etiā verbū · scʒ apiscor nō est in vsu. & cōparat̄ aptior tissimus ·

Apud ꝑpositio ꝑ d · scribit̄ · qꝛ veteres ꝓ apud ad sunt sepe vsi. duabꝰ medijs literis subtractis scd̄ʒ hug · Prisc · aūt dic · ꝙ ad deriuat̄ ab apȯ ꝑ sincopā

Apulia lie · ꝓuincia vbi cōditū est brundusiū · Vñ apulus la · lū · homo de apulia · & ꝓducit primā

Apulus · penul · corre · hō de apulia · & ꝓducit a ·

Aqua aque · dicit̄ ab equus qua · quum · vel ab equo equas dicit̄ · ꝓpter eq̄litatē supficiei. & mutat̄ ae dyptongꝰ in a · breuē · Vñ papias dic · aqua dicta ē · qꝛ ciꝰ supficies sit eq̄lis · vid̄ ī terra · & ī vnda · & ab aqua hec aquula diminutm̄

Aquagiū · Aqua cōponit̄ cū agito tas · & dicit̄ hᵒ aquagiū gij · i · aqueductus · qȯ & hoc aqueductile lis · dicit̄ · scʒ via ꝑ quā aqua agitat̄ & ducit̄ de proprio loco · & hoc aqualiciū licij · ꝓ eodē · vel guttatoriū · qꝛ ꝑ illud aqua elicit̄ · id ē · foras emittit̄

Aqualiciū licij · locus ꝑ quē aqua elicit̄ a ꝓprio alueo · & cōponit̄ ab aqua · & licio cis ·

Aqualiculus culi · i · ventriculꝰ · in aq̄lis vide · & in

Aqualis · ab aqua dicit̄ hic & hec aq̄lis venter & hoc le · ad aquā ptinēs · & substātiue hoc aquale lis · i · vas aquatile grossum & latum · Vñ plautus Date illi sellaʒ vbi sedeat · & aquale cū aqua · Qȯ qñqʒ accipit̄ ꝓ grosso ventre · & inde venit hic aq̄liculus li · i · ventriculꝰ · Vnde psius Pinguis aqualiculus penso sexquipede extat ·

Aqualiū lij · sūma ps capitis · ab aq̄ deriuat̄ iȯ sic dicta · qꝛ ꝑus suscipit aquā defluētē q̄ꝫ totū corpꝰ

Aquamanile lis dicit̄ vas sup qȯ cadit aqua q̄ abluunt̄ digiti sacerdotū post sūptōeʒ corpis xpi · qȯ tenere & ꝑparare debet subdyaconꝰ · & ꝓdu · ni ·

Aquariolus li · mas · ge · ab aqua dicit̄ · scʒ seruiens meretrici · qui crebro defert aquā ad eam mūdandā & venustandā · & corri · penul ·

Aquarius · ab aq̄ dicit̄ hic aquarius rij · ꝓ quodaʒ celi signo · eo ꝙ tūc cū sol est in eo · est abundantia aquarum · & aquarius dicitur seruiens qui portat aquā · vñ hic & hec aq̄ria · ancilla que aquam defert

Aquaticus · ab aqua dicit̄ aquaticꝰ ca · cū · penul · corre · & hic & hec aquatilis & hoc le · ꝓ eodem

Aquebibus · aq̄ cōponit̄ cū bibo · & dicit̄ hic aquebibus bi · penl̄ · corre · qui sepe bibit aquā & pōt de

Aqueuomus · aqua ꝯponit̄ cū elmari adiectiue vomo mis · & fit hic aqueuomus mi · q̄ aquā vomit & potest declinari adiectiue. & corripit vo ·

Aquila · ab acuo is · dicit̄ hec aq̄la le · auis · eo ꝙ acute videat · Vñ dic pa · Aq̄la ab acumine oculoꝝ dicta · qꝛ irreuerberato visu solē inspiciat · Itē aquila est signū in celo · ab aq̄la dicit̄ aquilꝰ la lū · qui nasū habet curuū ī sūmitate · vt aquile rostrū · et ē aq̄la ꝓmiscui generis · & sub vna voce & vno articulo · scʒ femino · cōprehendit aīalia vtriusqʒ sexus · vt alba aquila · dicit̄ tam ꝓ mare q̄ꝫ ꝓ femella · Et vt dicit gregorius in moralibꝰ · Aquile nomīe sanctoꝝ subtilis intelligētia · & sublimis eoꝝ ꝯtemplatio figurat̄ · Cunctarū quippe auiū visum acies aq̄le superat · ita vt solis radiꝰ fixos in se eius oculos nulla lucis sue coruscatōe reuerberatos claudat · vide in turtur

Aquileus · in aquilo vide ·

Aquilinꝰ · ab aq̄la dicit̄ aquilinꝰ na nū. possessiuū nomē · vt aq̄lina pēna · & hi aquilini noꝝ · demones qui in similitudinē aquilarū apparēt · & ꝓdu · li ·

Aquilo · ab aqua dicit̄ hic aquilo lonis · q̄si ligans aquas · qꝛ ventꝰ ē serenus · & aquas stringit · et aq̄lus la · lū · dicebāt antiqui · ꝓ niger gra · grū · vnde aquileꝰ lea · leū · i · niger vel fuscus · scd̄ʒ hug · Pap̄ · vero dicit · Aquilo ventꝰ ad septētrionis sinistraʒ dictꝰ · ꝙ aquas stringat & nubes dissipet · Est em̄ gelidus et siccus · Idē et boreas · qꝛ ab yꝑboreis oris flat · Ecclesiast · xliij · Frigidus ventꝰ aquilo flauit et gelauit cristallos ab aqua

Aquor · ab aqua dicit̄ aquor q̄ris · deponēs · et cōponit̄ · adaquor quaris · ꝓ eodeʒ · scʒ ad aquā ducere vel potare aīalia · Inuenit̄ tñ actiuū adaquo adaquas · Vñ theodolꝰ · En adaquare gregē simul et releuare calorē · Geñ · xix · Donec oīa pecora cōgregent̄ · et amoueamꝰ lapidē de ore putei vt adaq̄mꝰ

Aquosus · ab aqua dicit̄ aquosus sa sū · greges plenus aqua · Et ꝓprie dicit̄ locꝰ aquosꝰ · Potio vȯ aquata · et cōparat̄ aquosior sissimꝰ · Vñ hec aquositas tatis · inundantia aquarum ·

Aquula · in aqua est ·

A ante R

A ante R

Ara · ab aro ras · hec ara huiꝰ are · q̄a vt arat oī bene ꝓueniret · solebat ara institui · Alij vȯ dicūt ꝙ deriuet̄ ab ardeo · eo ꝙ victime ibi ardeant · Scias tñ ꝙ ara dicit̄ ꝓ altari · et ꝓ stabulo porcoꝝ · Sʒ ara ꝓ altari primā ꝓducit et nō aspirat̄ · sʒ hara ꝓ stabulo porcoꝝ · primā corri · et aspirat̄ · Vñ versus Est hara porcoꝝ breuis · non ara deoꝝ · vl̄ Porcū nutrit hara · gētilis quē necat ara ·

Arabia ab ara re · hec arabia bie · q̄ sacra interp̄tat̄ quia regio illa thure abundat · hāc greci endemon nostri beataʒ nominauerūt · Eadeʒ est nominata et saba · a filio chus · qui dictus est saba

Arabilis · ab aro ras · hic et hec arabil̄ et hoc arabile · vt terra arabilis · i · bona et apta ad arandum · et comparatur arabilis lior · lissimus

Arabis · genitiuꝰ de arabs · corri · penl̄ · sed quādo est verbuʒ futuri tp̄is eam ꝓducit · Vñ versus Dic arabs arabis ab aro tamen exit arabis

Arabs · ab arabia dicit̄ hic et hec arabs arabis gētile · et arabicꝰ ca · cū · possessiuū · Arabici etiā dicti sunt quidā heretici ī arabia exorti dicētes aīam cū corpore mori · et in nouissimo vtrunqʒ resurgere · secundū hug · Papias sic dicit Arabs arabos grece hic arabs bis · et arabus bi · latine

Aradij quidā populi · vide in amorreus

Aranea · ab aere scd̄ʒ rabanū dicit̄ hec aranea nee · quasi aeranea · eo ꝙ ex aere nutriat̄ · et hic aranꝰ inuenit̄ · et araneus nea · neū · Vñ diminutiua · Ab araneus hic araneolus li · et ab aranea hec araneola le · id ē · ꝑua aranea · Papias etiā dicit Aranea vermis ab aere dictꝰ · eo ꝙ in aere fila gerat · Hug · aūt magis aꝓꝑbat · ꝙ aranea dicat̄ ab aragne · que fuit mutata in araneam · scd̄m fabulas

Arapagare · i · effodere vl̄ sculpē ab area · et ponit̄ simplicit̄ ꝓ effodere · et cōponit̄ ab area · et pagus qȯ est villa

Arapagatus ta tū · ab area effossus et dicit̄ ab arapagare Vnde plautꝰ ī aularia Aurū mihi intus arapagatum est

Aratellū li · di · i · ꝑuū aratrū · sic̄ a cerebro cerebellum dimi ·

Aratiuncula le · fossa ꝑua · que instar sulci arat̄ · et dicit̄ ab aro ras · vl̄ ab arator · vñ regū

tercio capitulo· xviij ·Fecit aqueductum quasi per duas araciunculas in circuitu altaris.

Aratorculus li·dimi· paruꝰ arator·

Aratorius ria·riū·locꝰ q̄ potest arari·ab aro aras

Aratrū trī·ab aro aras dicit̄·& corri·penl'· naturaliter· Vñ in aurora dicit̄ sup leuitico· Nostre carnis humum crucis hic aratro quasi sulcant

Arbiter tri·tro·scd̄e declinatōis dicit̄ ab arbitror traris·& accipit̄ in tribꝰ significatiōibus· Arbiter em̄ dicit̄ reuelator cōsilioꝝ· vt ī salustio· Procul arbitris oībus amotis. Arbiter testis Arbiter iudex Sed differūt· qꝛ iudex ex lege·arbiter ex volūtate iudicat· Inde hoc arbitriū trij ·Et scias ꝙ ī cōi vsu est scd̄e declinatōis·Inuenit̄ tñ etiā ī tercia arbiter tris.tri·sicut ponit gregoriꝰ ī moralibꝰ. Etiā pap̄. dic̄. ꝙ arbiter ē scd̄e & tercie declinatōis ẜm salu· scd̄e·scd̄m vero regulas prisc̄·est tercie

Arbitriū trij·dicit̄ ab arbiter· Et ē liberꝝ arbitriū facultas ratōis vel volūtatis q̄ bonū eligit̄ gratia assistente·vel malū eadē etiā desistente ¶ Et scias ꝙ est triplex libertas·scꝫ a necessitate·a peccato·a miseria· A necessitate & ante pc̄tm̄ & post·eque liberū est arbitriū· sic̄ em̄ tunc cogi non poterat·ita nec modo ·ideoqꝫ volūtas merito apud deū iudicat̄· que semp a necessitate libera est·& nunꝙ cogi potest· Vbi necessitas·ibi nō est libertas· vbi nō ē libertas nec volūtas·& iō nec meritū Hec libertas in omībus est tam ī malis ꝙ ī bonis· Est alia libertas a pc̄tō·scꝫ de qua dicit apl'us· Vbi spūs domī ibi libertas· Hec libertas a seruitute peccati liberat. & seruos iusticie facit·sic̄ ecōuerso seruitꝰ peccati liberos facit iusticie· Hāc libertatē homo peccando amisit· Ideoqꝫ augustinus dicit· ꝙ hō male vtens libero arbitrio·& se pdidit & ipm̄. qꝛ pdita est p pc̄tm̄ libertas·nō a necessitate sꝫ a peccato· Qui em̄ facit peccatū seruꝰ ē peccati· Istā libertatem q̄ est a pc̄tō· illi soli nūc habent quos filius p gratiam liberat & repat·nō ita ꝙ penitus sint sine peccato in hac mortali carne·sed vt pc̄tm̄ ī eis nō dominet̄ neqꝫ regnet·& hec ē vera & bona libertas que bonā parit seruitutē scꝫ iusticie. Est aūt libertas a miseria· De qua apl'us ad romanos ait Et ipsa creatura liberabit̄ a seruitute corruptōis in libertatē glorie filioꝝ dei· Hanc libertatē habuit hō ante pc̄tm̄ qꝛ omī carebat miseria. & nulla tangebat̄ molestia & pleniꝰ habebit ī futura beatitudīe vbi miser esse nō poterit· Sed in hac vita q̄ est īter primū pc̄tm̄ & vltimā cōfirmatōeꝫ nemo a miseria liber est·qꝛ pena peccati nō caret· Libertas a pc̄tō & a miseria p gratiā est· libertas aūt a necessitate p naturā· ¶ Scire etiā oportꝫ ꝙ vt dicit ptolomeus. Homo sapiens dominat̄ astris qꝛ scꝫ p sapīam suā potest vitare ea ad q̄ astra disponūt·d̄ hoc etiā require in astrū. & in mors· vide etiā in voluntas· Item scias ꝙ quattuor sūt status liberi arbitrij·& de quolibet accepit xp̄s· vt dicā ī liber ra·rū· Quare aūt deus nō fecit hoīeꝫ impeccabilē ·vel qui peccare nollet·dicam in prescio·

Arbitror traris ·tratus sū ·trari.i.existimare· vel extimare·sed differūt· qꝛ existimare vel extimare ē apud animū nostrū ·Arbitrari vero iudiciū animi pferre ·& corripit bi·naturaliter·

Arbor vel arbos·scd̄m ysidoruꝫ sic̄ & herba. dicit̄ ab aruis· qꝛ terre fixis radicibus adheret· Vel arbos dicit̄ ab herba·eo ꝙ ad modū herbaruꝫ pullulet nascendo· Prius em̄ iacto semīe herba orit̄· dehinc cōfota surgit in arborē· dehinc in pūo tp̄e herbam quā videras arbustū suspicis. Ab aruo ergo deriuat̄ herba·ab herba arbos vel arbor. & videt̄ ꝓprie arbos dici de fructifera· Arbor vero de nō fructifera & sterili. & est arbos fe·ge·c sit mater ꝓprij fetus· & attende ꝙ noīa arboꝝ sunt fe·ge· quia naturā matris ī suis fructibꝰ imitant̄· vt pirꝰ & vlmus·hec em̄ est quasi obstetrix puerperaruꝫ bachi· Vnde oleaster fuit mas·ge·qꝛ nō cōcipit cū sit ꝓpriū sue gentis cōcipere· id ē· oliuiaruꝫ. ꝓ pomis vero sunt neu·ge·exceptis paucis·

Arboretū ti·locus vbi arbores crescūt·ab arbore

Arboreus rea.reū· & arborinus na.nū· dicitur possessiuū ab abore dicitur

Arbuncula le·dimi·parua arbor.

Arbustula le·dimmutiuū parua arbor·

Arbustū·ab arbore dicit̄ hoc arbustū sti·locꝰ vbi arbores crescunt· & ꝓ ipis qn̄qꝫ ponit̄. & p̄cipue nouellis· Arbustū em̄ dicit̄ qn̄qꝫ arbor nouella et tenera in qua insertio etiā quandoqꝫ fieri potest·et dicitur arbustum ·quasi arboꝝ statio· vel hasta

Arca·ab arceo ces.dicit̄ hec arca arce·qꝛ arceat & ꝓhibeat visuꝫ·& caret aspiratōe·& inde hic arcariꝰ rij·q̄ facit arcas·vel q̄ custodit· Itē adiectīe pōt dici arcariꝰ ria·riū·qd̄ ptinet ad arcā· vl' ad ar

Arcanus na·nū·i·secretꝰ ta·tū·a quo ce cariū ceri arcent̄·ab arceo ces·d̄r·& caret aspiratōe

Arceo arcui supinū debet esse arcitū tu·sed p sincopam dicit̄ artū artu· Arceo cōponit̄ cū ex dicit̄ exerceo ces·Itē cū con. & fit coerceo ces·i· cōstringere· Arceo simplex & compositū est actiuum & mutat a. in e·in compositiōe

Arcerso sis·in arcio arcis exponitur·

Arcesso sis·verbū desideratīm·ab arceo ces·vide ī

Archangelus·ab archos qd̄ ē prin accio cis· ceps & angelꝰ ꝯponit̄ hic archangelꝰ li·i·pn̄ceps angeloꝝ·vt gabriel· Vnd̄ archangelicus ca·cū. Et scias·ꝙ oīa officia hūana ptinentia ad singulares psonas cū quibuscūqꝫ ordinibus similitudinē habeant dirigunt̄ p vltimū ordinē inquantuꝫ pticipant virtutes superioꝝ· Sed illa officia q̄ ad mltitudinē ptinent·dirigunt̄ p principatꝰ & archangelos· Et ideo homo in p̄latōe ꝯstitutꝰ illuminat̄ ab angelo inferioris ordinis· de his que ad statum psone sue ptinēt·sed ab angelo principe de his q̄ spectāt ad regimen multitudinis· Vide etiā in angelus·

Archetipus pi.i·princeps figurarū. Nā tipus idē est qd̄ figura· & archos·ideꝫ est quod princeps·& potest poni adiectiue· vt archetipus pa·pū· Vnd̄ archetipus mundꝰ dicit̄ principalis figura sensibilis mundi·& corripit ti·

Archia chie·i·principatus. ab archos dicitur

Archicoquꝰ qui·est princeps coquoꝝ· ab archos princeps. & coquus coqui·& licet coquus primam corripiat·tñ archicoquꝰ qui·acuit co·scd̄m vsum & hoc facit potentia nr̄i·qꝛ remanet incorruptus· & ideo nō cōmutat accentū·sicut nec vicecomes.

Archidyaconus· Dyaconꝰ cōponit̄ cū archos·qd̄ est princeps·& dicit̄ hic archidyaconꝰ·i·princeps dyaconoꝝ· Vñ hic archidyaconatus tus·tui·eiꝰ officiū vl' dignitas· Dicit̄ etiā hic archidyacon conis

Archiepiscopus.i·princeps ep̄oꝝ·ab archos·princeps· & ep̄us· Vnde hic & hec archiepiscopalis·et hoc le· & hic archiep̄atꝰ tus·tui· & hᵒ archiepiscopiū pij· & archiepiscopor· paris ·esse vl' fieri archiep̄m· vel archiepiscopatū habē· vide ī metropolis

Archigallus li·princeps galloꝝ. scꝫ illoꝝ sacerdotum·ab archos et gallus·

Archigenes·genesis qđ est natura· cōponitur cū
archos· qđ ē princeps· & dicit̄ hic archigenes·nis·
penul·corre·i·principalis medicus qui optime scit
mederi genesi·id est·nature.

Archigraphus phi·penul·cor̄· vide ī antigraph⁹

Archileuita te·princeps leuitarū·& ɔponit̄ ab ar

Archilogus·Archos cōponit̄ chos & leuita
cū logos. qđ est sermo·& fit archilogus ga·gum·
princeps vel p̄m⁹ ī sermone·vñ hoc archilogiū ser

Archimandrita·ab archos p̄n monis p̄ncipiū
ceps·& mandros ouis·dicit̄ hic archimādrita te·
id est·pastor ouium·Et p trāslatōem đr quandoqȝ
de pastoribus spiritualibus·

Archipota te·penl'·ꝓducta·i·magnus potator·
ab archos·& poto tas·q̄si princeps potatoꝝ

Archipresbiter teri·p̄nceps p̄sbiteroꝝ·ab archos

Archisynagog⁹ gi·p̄nceps syna & presbiter
goge·ab archos & synagoga goge.

Archisteriū sterij·i·monasteriū ab archos & ste=
rion·qđ ē statio·q̄si p̄ncipalis·i·sp̄ualis statio·Vl
dicit̄ archisteriū·eo ꝙ regulis & disciplinis arcet̄

Architector·ab archos & tectuȝ·qđ ponit̄ ꝓ edi
ficio vel domo·ɔponit̄ hic architector ctoris·qui
facit tecta·Vel poti⁹ principalis artifex qui p̄est
edificijs cōstruendis·Qui etiā architectus dicit̄·
Vnde hec architectura re·Et architector ctaris·
tecta principalit̄ ɔstruere·Et vt dicit prisc·ī viij·
li·Sunt fere oīa ꝓfessionum noīa apud latinos
verbalia et ī or·desinūt·Nā grāmaticus & phus
& architectus & sophista & poeta·greca sūt·ita
qȝ ex nominib⁹ ipis habēt verba greca apđ grecos
Vñ nos quoqȝ philosophor·architector·poetor·ī

Architriclin⁹·priceps triclinij·qđ vsu habem⁹
est domus·trina sessione conuiuantiū ordinata·ab
archos & triclīniū·scđm hug·Papias vero dic̄ sic·
Architriclinus dicit̄ maior dom⁹· vel ī domo prin
ceps triū lectoꝝ·qr ī lectis solebāt comedere·Nā
clinos vel clinon·grece lect⁹·archos princeps tri·
triū·& ꝓdu·penul·Vñ in auroza·Architriclinus
habet moysen signare stupentē·Vide ī tricliniū

Archoniū·dicit̄ aceru⁹ manipuloꝝ·vl' aliarū reꝝ

Archos grece·latine dicit̄ princeps.

Arcicula le·di·penul'·corr̄·pua arx·siue rupes·

Arcipotēs·arcus cōponit̄ cū potēs·& cū tenens
& dicit̄ hic & hec & hoc arcipotēs·vel arcitenens·
vl' arqtenēs·scđȝ antiquos q̄ dicebāt arqu⁹ ꝓ arc⁹

Arcippus pi·ꝓpriū nomē viri·p duo p·scribit̄

Arcitenens·i·tenens arcū·Vel arquitenens 6m

Arcites·ab arc⁹ dicit̄ hic arcites antiquos p q·
tis·sagittarius cū arcu equitans & sagittans·sicut
turci·& traci·Vel pōt scribi p q·more antiquoꝝ·q̄
dicebant arqu⁹ ꝓ arcus·& tūc dicet̄ arquites

Arciuū arciui·penul·ꝓdu·i·librariū·armariū·De
quo hieronim⁹ in ꝓlogo hester·Quē librū ego de
arciuis hebreoꝝ eleuās verbū e verbo expressius
transtuli·Et deriuatur ab arca arce.

Arcticus penulti·corre·in arctus arcti vide

Arctophilax·arctus cti·cōponit̄ cū philaxe·qđ
est seruare·vl' philis qđ est amor·Et fit hec arcto
philax·q̄si seruās vel amans vrsam·qr eam sequit̄
semp·& est minor vrsa·& eadeȝ dicit̄ acturus·q̄si
arcton vrens·id est·vrsam amās. vel est aliud si=
gnum acturus·vt dicūt boetes·

Arctos grece·vrsa dicit̄ latine·qui & septentrio
vocat̄·qr ex septē stellis cōstet·scđm papiā·Et est
tercia litera c·in papia·scribit̄ eñ ibi p ct·

Arcturus ri·penl'·ꝓdu·Iob·ix·Qui facit arctuꝝ
& orionas·& hyades·& iteriora āustri. Et vt dic̄
gregori⁹·Arctur⁹ septē stellis mane lucȝ & semp
versat̄·& nunꝙ̄ mergit̄·Et đr arctur⁹·q̄si arcton
vrens·vide in arctophilax·& dicit̄ vulgo carrus

Arct⁹ cti·vel arctos grece fe·ge·vrsa·scȝ ꝓ illo
signo celesti·Et interp̄tat̄ vrsa latine·vñ arctic⁹
dicit̄ tam polus iuxta arctū·ꝙ̄ circulus includens
illā·qui & septētrionalis dicit̄·Similiter antarcti
cus dicitur tam polus oppositus·ꝙ̄ circulus oppo
situs·Dicit̄ etiam hic artus tus· ꝓ membro·sȝ tūc
scribit̄ p t·solam·& est mas·generis·

Arcuatim aduerbiū·i·curuatim·cameratim· & đr

Arcubius bij·ille q̄ cubat ī arce & ab arc⁹ cus·
cōponit̄ ex arx arcis·& cubo cubas·

Arcula le·dimi·pua arca·Vnde hic arcularius· q̄
facit·vel qui custodit arcas vel arculas·

Arculus li·diminutiuū paruus arcus·

Arcuo as·aui·verbū actiuuȝ·id est·curuare ab ar
cus dicitur·vnde verbalia·

Arcus cus·cui·dicit̄ ab arceo arces·qr arceat ho
stem·Itē arcus dicit̄ fornix·qr sit arta curuatione
curuat⁹·Ponit̄ etiā arcus ꝓ arte sagittandi·vñ in
scđo regum dicit̄·Precepit vt docerēt filios iuda
arcum·& desinit datiuus pluralis in vbus·vt arcu
bus·ad differentiā arx arcis arcibus·

Ardea dee. ab arduus dicit̄.quedaȝ auis petens
ardua·scȝ aerē·vel scđȝ fabulas dicit̄ a ciuitate que
ardea dicebat̄·qr in arduo erat sita·vñ hic & hec
ardeas patriū·& dicta est auis illa ardea·qr de ci=
nere illi⁹ ciuitatis nata fuit·Et eadē auis a multis
tantal⁹ dicit̄·scđm hug·Papias vero dicit·Ardea
auis dicta·qr ad ardua volet·imbres eñ formidās
sup nubes volat vt ꝓcellas imbriū sentire nō pos
sit·& acuit penultimam·

Ardelio ab ardeo des. dicit̄ hic ardelio onis· id i
leccator q̄ ardens est in leccacitate vel leccatione

Ardeo des·arsi arsū·verbū neutrū·& inde ardē
tis·oīs ge·& cōparat̄ ardentior ardētissim⁹· vi
ardenter tius·tissime.aduerbiū·Et hic ardor doris
Item ab ardeo ardesco scis.inchoatiuū·qđ ɔponit
cū re·& dicit̄ redardesco scis. inposita d·Ardeo
vero ɔponit̄·exardeo des·inardeo des·Ardeo sim
plex & cōpositū neutrū ē & absolutū·Sȝ qñ pon
tur ꝓ cōburo est trāsitiuū & indiget obliquo·E
inde·xv·iobis dicit̄·Colligent eū & ī ignē mittē
& ardet·Dicit̄ ardet in p̄senti·nō ardebit ī futur
ad innuendū ꝙ ignis inferni ē cōtinu⁹·& sine ali
iterpolatōe affligit eternalit̄·& scias ꝙ ardeo mu
ta signat·vt patet in his versibus·Ardet mēs·ar
det clipe⁹·focus ardet & edes. Hec amat hec spl
det·hec vrit & vrit̄ illa.

Arduenna ne·quedā silua qr ei⁹ ligna sūt ardu

Arduus dua·duū·dicit̄ ab ardeo·eo ꝙ ardua ar=
dēt a sole·vnde hec arduitas tatis·& est altitudo

Area ree·locus vbi terit̄ fru et ꝓprie montiū
mentū·et dicit̄ ab areo res·qr nō triturant̄ ibi nisi
arida.vel dicit̄ area q̄si erea· qr eradant̄ ꝓ trituran
dis frugibus·et ponit̄ ꝓ dom⁹ latitudine·et ꝓ ma
ri·qr latū et spaciosū ē·et ꝓ tabularū equalitate·

Arefacio cis·feci factū·i·aridū facio.et cōponit̄
ab arere īfinitio de areo ares·et facio facis·et acui
tur fa·in prima et scđa et tercia p̄sona presentis in
dicatiui modi·licet sit breuis arefacio cis·

Arefio fis.arefactus arefieri.id est·fieri vel esse
aridum·et componit̄ ab hoc infinitiuo arere·et fio
fis·et producit fi·sicut fio·

Arelatum ti·penultima ꝓducta·vrbs gallie·

Arena ne·non vt quidā dicunt dicit̄ ab herendo ī fabricis·sed ab areo res· Vnō hec arenula le·dimi· & arenosus sa·sū·locus plenus arena·& arenariꝰ ria.riū·idem.vel quod fit de arena q̄si possessiuū· & hoc arenariū rij·locus arenis plenus· Vel dicit̄ arena ab aro ras·per cōtrarium

Areo ares arui·verbū neutrū·& caret supinis eē vel fieri siccū.& cōponit̄ cū in·& fit in areo res·et cū ex·& fit exareo res·exarui·& ꝓdu·a· Vñ in au roza dicit̄· Sic sine doctrina marcidus aret amoz· Sed aro ras·eam cozri·Vnde quidā· Terrā nullꝰ aret·in qua vis seminis aret

Areola le.dimi·ꝑua area·Ezech·xvij·caplo· Vt ir rigaret eam de areolis germinis sui.& cozripit o·

Areologꝰ·i·virtuosꝰ & potēs ī sermone·ab ares

Ares·id ē·virtus· virtus & logos sermo

Aresco·ab areo ares dicit̄ aresco scis·verbū īcho atiuum·& cōponit̄·inaresco scis·exaresco scis·

Aresponsis īdecli·q̄ dat responsa ꝑncipis·& pōt cōponi ab assistens·& respōsis dto·q̄si assistēs re sponsis· Vel ab a·& hoc ablō responsis· vt s̄ dixi

Arfaxat.interpretat̄ depopulatio in abatis

Argentū·argiros dicūt greci· Vñ olim argirꝰ di cebat̄ denariꝰ·qz maxime moneta de argento solet fieri· Et argira quedā insula ī medio occeano fecū da argēto·ita vt dicat̄ habē supficiē argēteā·& iō sic est dicta·Inde dicimus hoc argentū.& ab argē tum argenteꝰ tea.teū·i.de argento existēs· Vñ ar genteolꝰ la·lū.dimi·& argento tas·qō cōponitur deargento tas·& inargēto tas.& sunt actiua·& inde verbalia· Item ab argentū·argentarius tarij·q̄ custodit argentū·vel opatur de argento

Argi·mas.gñis·& in plurali nomen loci

Argiletū·penul·ꝓdu·locus in quo occisus est ar gus·& cōponitur ab argi & letum· Possunt etiam esse due ꝑtes·& tunc argi letum.i.mozs argi

Argilla gille·terra tenax & humida·ab argos vl' argis ciuitate ī grecia·qz apud grecos primū ex ea facta sūt vasa. Vñ argillosus sa·sū·plenꝰ argilla

Argirus ri·olim dicebat̄ denariꝰ.ab argētū dicit̄

Argonauta·argos qō est prima nauis.cōponitur cū nauta·& dicit̄ hic argonauta te·& dicti sūt ar gonaute·oīs illi q̄ ī illa naue ierūt ꝓ aureo vellē Vñ argonauticꝰ ca·cū·possessiuū·& hec argonau tica ce.liber cōpositus ab appollōe de argonautis

Argos·nomen ciuitatis

Argumentū·ab arguo guis·dicit̄ hoc argumētū qō tribus modis dicit̄· Nam dicit̄ argumentū res ficta que tñ fieri potuit·vt comedie terētij· Dicit̄ etiā argumentū ꝑuū opus ꝑmissū ī quo tota mate ria subsequētis opis ꝑlibat̄· Et dicit̄ argumētū q̄si argute·i·callide inuentū· Dicit̄ etiā argumentū rei dubie ꝓbamentū·vñ argumentosus sa·sū·plenus argumētis.& qñqz dicit̄ expeditꝰ·& cōparat̄ Vñ argumentoz taris·verbū deponētale·& argumēta toz tatrix·tatio· Et dicit̄ argumētatio·argute mē tis ozatio scōm hug·Papias vero dicit·argumen tū argute inuentū·qō rei dubie facit fidem·Argu mentū ꝓbatio·vel breuis ozatio·vel fabula verisi milis vel instrumētū mechanicū·argumentū dicit̄ eo ꝙ arguat mentē·arguit aūt tanꝙ ignarā·vt in tra se de ignozātia cōfundat̄·& derelicto mēdacō veritatē deuote sequat̄. argumentū ē ipa sentētia q̄ fidē ꝑstat Argumentatio ipsiꝰ sīne ꝑ ozatōez ex plicatio·cuiꝰ due sūt spēs·silogismꝰ & īductio·sz silogismo·entimema·inductōi supponit̄ exemplū·

Arguo guis gui gutū·verbū actiuū·i·cōuincere accusare vel ↄstringē·vñ verbalia Arguo ↄponit̄ Coarguo arguis·Redarguo arguis·vnde verbalia

Argus gi·pastoz quidā a quo & letū cōponit̄ hꝰ argiletū ti·locus ī quo occisus ē argus· Itē argus quidā mons a quo vl' a factoze dicta ē ꝑma nauis Hic argus gi.& hoc argon īdecli·& argon gonis & hic arge ges gei·& hic argos goi.vñ ꝑ cōpositi onē hic argonauta te· Item argus dicit̄ vagus vel piger·vnde argia·id est·pigricia

Argutia gutie·calliditas versutia discertitudo· & dicit̄ ab argutus scōm hug· Papias sic dicit Ar gutie documentozum experimenta

Argutim adū·& argute·i·dis̄te ab argutꝰ dicit̄

Argutꝰ·ab arguo guis·dicit̄ argutꝰ ta·tū·quod ī tribus significatōibus inuenit̄·scōm qō est nomen Nā argutū.i.brene·vt argutū caput· Itē argutū; organū·i·sonoꝝ Itē argutū anial.i·callidū·vñ ver sus Est breuis argutus est callidus atqz sonozus· & cōparat̄ argutioz tissimus·& ab argutꝰ arguto tas·i·verbis īpugnare·vl' diserte se defendē repre hendere·verbū frequē·scōm hug. Prisc.aūt in x·li· dicit Arguo guis·argui argutū·vñ & ꝑticipiū ar gutus & futuꝝ argutur·& deriuatīm ex hoc ver bo argutoz taris·Inuenit̄ tñ in vsu etiā arguiturꝰ ꝓ arguturus. Papias vero dicit Argutus q̄ argu mentū cito inuenit·vrbanꝰ in loquēdo·i·astutus· Argutus ꝑticipiū de arguo·i·conuictus· Et etiam adde accusatus reprehensus constrictus

Aridus da dū·i·siccus ca cū·ab areo ares·& cōpa rat̄ aridioz dissimꝰ·vñ hec ariditas·i·siccitas & cō ponit̄ Peraridus da dū·i.valde aridus Et scias ꝙ terra appellata ē arida.qz eius naturalis ꝓprietas ē siccitas Geñ·i· Appellauit aridā terrā·& cor·penl'

Ariel·scōm remigiū·leo deꝰ vel leo dei interꝑtat̄ & qñqz ponit̄ ꝓ viro fozti·vt ꝑmo ꝑalipo·xj· Ipe percussit duos ariel moab·i·duos viros fortes ad modū leonis· Qñqz ponit̄ ꝓ hierusalē Esaye·xxix· ve ariel ariel·et dicit̄ bis ariel ꝓpter templū et alta re·Tercio dicit̄ ꝓ altari·vñ in ezech·xliij· Ipe ariel q̄ttuoz cubitoꝝ·et accentuat̄ in fine·vñ quidā Hie rusalē signat ariel signatqz leonē ¶ Et scias ꝙ olim hierusalē dici ꝓprie poterat ariel·i·leo dei·vñ dicit glosa esaie xxix·ve ariel ariel leo dei· Hierusalē cū potentissima et fortissima fuit·sz post edificata sb hiesu sacerdote magno ē dicta q̄si ariel·vnde dñs ibi subiungit dicēs Et erit michi q̄si ariel hierusalē Et dicit q̄si·qz templi similitudinē retinēs antiquā nō magnificētiā· Itē vmbrā tm̄ antique dignitatis retinēs·sicut dicit glosa Nostro aūt tpe non ꝓprie dicit̄ nec ariel·i·leo dei·nec etiā q̄si ariel ꝓpter pec cata que iudei cōmiserūt·maxime in ꝑsonā filij dei vide i hierusalē·et scōm quosdā ad literā hierusalē dicta est ariel·i·leo·quia in modū leonis edificata erat Itē dicta ē ariel·i·leo·qz sic leo dicit̄ rex besti arū·ita hierusalē dicebat̄ regina aliarū ciuitatū·ra tione fidei que viguit in patriarchis·et ratione sci entie que illuxit ī ꝓphetis ac nobilitatis et dignita tis que fuit in regibus populi dei

Aries ab ara·scōm ysidoꝝ dicit̄ hic aries tis·quia ꝑmo in ara īmolatus fuit·vnde virgilius· Aries mactat̄ ad aras vel ab areos·i·a mare·vnde etiā in grege masculi mares vocantur·vel dicit̄ ab ares qō est virtus·qz maioris v̄tutis sit in grege·vnde hic arietulꝰ li·dimi·et arietinꝰ na nū· Et nota ꝙ aries dicit̄ ꝓ veruece et pro illo instrumento·quo muri quatiunt̄·qz impugnat murū in modū arietum im pugnantiū·vel quia fit in summo cum coznibus ad

ſimilitudĩe arietis. vñ & arietare dicim⁹ cũ illo ĩ
ſtrumẽto ꝑcutere. Et arietare ꝑtinet ad veruecẽs
qñ ſũt ĩ tꝑe coeũdi. & corꝛ. penul. aries vbiq𝔷
Arietotas. in aries vide. & corꝛ. penul. ſiue e.
Arietulus li. dimi. paruus aries.
Arimaſpi. hoĩes vnũ oculũ habẽtes. bellu𝔷 gerũt
cũ griphib⁹ aĩalib⁹ terribilib⁹. & ſibi ſmaragdos
lapides ꝑcioſiſſimos auferũt. Nam ſcd̃m remigiũ.
ꝑcioſiſſimi ſmaragdinei lapides ĩperiunt̃ ĩ ſcithia
regione deſerti. quos tñ cuſtodiũt griphes aĩalia
ꝗdã terribilia & fortia. ꝗ corpus habent leoninum
pedes aũt & roſtrũ et alas vt aq̃la. Ideoq𝔷 ꝑ terrã
currũt vt leones. ꝑ aera volãt vt aues. Que beſtie
cuſtodiũt ipam deſerti regionẽ. & ſeruãt ipos lapi
des. nõ ꝙ ipe in ſuã eos cõuertãt vtilitatẽ ſ𝔷 hoĩb⁹
ipos auferũt. cũ quibus arimaſpi hoĩes vnũ oculũ
habẽtes bellũ gerũt. ipſoſq𝔷 lapides eis auferũt. Et
dicunt̃ arimaſpi ab ares qḋ ẽ virtus. & aſpicio. q̃ſi
virtuoſe aſpiciẽtes. q𝔷 lic𝔷 tm̃ vnũ oculũ habeãt vi
dent tñ virtuoſe & acute. ¶ Que res pulcrũ in ſe
cõtinet miſteriũ. Lapis quippe ſmaragd⁹ ꝗ nimie
eſt viriditatis. xp̃m ſignificat. ꝗ paſcua eterne refe
ctõis ſuis datur⁹ ẽ fidelibus. Porro deſertũ illud
in quo lapides repiunt̃. ſignat corda ſanctoꝝ qui
ſe a terrenis & hui⁹ mundi curis longe faciunt. vt
ĩ ſecreta cordis ſui quiete dño ſeruire poſſint. Vñ
vnus illoꝝ dicit. Ecce elongaui fugiens & manſi ĩ
ſolitudine ĩ quoꝝ cordib⁹ inuenit̃ lapis ſmaragd⁹
q𝔷 in ipſis habitat xp̃s. Sed aſſunt griphes. i. mali
gni ſpũs. qui xp̃m nitunt̃ tollere fidelib⁹. nõ ꝙ ipi
habeant eũ. ſed cauſa inuidentie hoĩbus eũ auferũt
Sed ſunt arimaſpi vnũ oculũ habẽteſ. i. electi ocu
lum mentis poſſidẽtes. ꝗ bellant cũ griphib⁹. hoc
eſt cũ malignis ſpiritib⁹. xp̃mq𝔷 ſibi rapiũt. qui eſt
lapis ꝑcioſus. Ex dictis patet ꝙ ſmaragdus ꝑcio-
ſus eſt lapis in ſua natura. ſed ꝑcioſior ẽ in electo
rum figura. vide etiam in griphes
Ariolus. ab ara are dicit̃ hic ariolus li. diuinator
q𝔷 circa aras ydoloꝝ nepharias ꝑces faciebant &
funeſta ſacꝛficia ĩmolabãt. vñ arioloꝛ laris. lat⁹. ſũ.
id ẽ. diuĩare. v̇bũ depo. vñ verbalia. & corꝛ. o. penl̕
Ariopagita penul. ꝓdu. in ariopagus vide
Ariopag⁹ gi. villa virtutis. ſc𝔷 vicus athenis vbi
ſtudebant phi. Et dicit̃ ab ares qḋ eſt virt⁹. & pa
gos qḋ eſt villa. Inḋ hic ariopag⁹ gi. villa virtutis
& inde hic ariopagita. princeps & magiſter illius
ville. Vnde dicit̃ dyoniſi⁹ ariopagita. ſcd̃m huġ.
Vel ariopagus curia erat athenienſium vbi erant
iudices. Nam ares virtus pagus villa. q𝔷 ibi tota
virtus ciuitatis erat. Vnde ariopagite athenĩeſiũ
curiales vel ꝑ̇ncipales. vt vult papias. & ꝓdu. pa.
Ariſmetica. dicit̃ ab ares qḋ eſt virtus. & menos
qḋ eſt numer⁹. q𝔷 tractat de virtute nũi. vnde hic
ariſmeticus ci. & adiectiẽ ariſmetic⁹ ca. cũ. ſecũdũ
huġ. Papias vero dicit. Arithmetica numerorum
diſciplina. ſꝫm ſe. Greci em̃ arithmon nũm dicũt. vl̕
componitur ex ares & rithmon numer⁹. & ſic ſcri
bi poteſt per th. in quarta litera
Ariſta. ab areo ares dicit̃ hec ariſta ſte. q𝔷 primo
areat. i. ſpica vel ſpicula ſpice & piſciũ. Vñ ariſta
tus ta. tũ. ſic̃ dicimus ariſtatos piſces. ꝗ plures ha
bent ariſtas. & ariſtoꝛ ſtaris. colligere ariſtas
Ariſtella le. dimi. parua ariſta
Ariſtoforꝝ. ab areo. & foros. qḋ eſt ferre. dꝛ hoc
ariſtophorꝝ ri. vas ad potus & prandia deferenda
ruſticis ĩ agros aptũ. & dꝛ ab areo ꝑ cõtrariũ. eo
ꝙ non ſit aridũ. q𝔷 operarij ſemꝑ indigent vt vinum

vel aqua ſit ĩ eo ꝗ vtant̃. Vel vas vbi reliquie cibo
rum reponunt̃. & corripit fo.
Ariſtoteles lis. fuit quidã ph̃us dictus ab ares.
virtus q𝔷 virtuoſus fuit virtute acquiſita
Arma. ab armus hec arma armoꝝ. q𝔷 eũ tegũt. vl
quia armis. i. brachijs exercent̃. & dicũt̃ arma ge
neraliter oĩm generũ tela. Sed tam̃ ꝓprie arma qui
bus defendimur. Tela ꝗbus oppugnamus & ꝗ mit
timus. Vnde armo mas. verbũ actiuũ cũ ſuis opo
ſitis. Et inde v̇balia armatoꝛ trix. tio. Et inde hec
armatiuncula le. parua armatio
Armabilis. ab armo mas. dꝛ h̃ & hec armabil̕. &
hoc le. qḋ facile eſt ad armandũ. & corꝛi. penul.
Armamentariolũ li. dimi. paruũ armamentariũ
Armamentariũ rij. dicit̃ ab arma. locus vbi tela et
arma ponunt̃. Tercio li. regũ xiiij. & poſtea repor
tabant ea ad armamentariũ ſcutarioꝝ
Armamentũ ti. ab arma dicit̃. & ſunt armamenta
firmamenta nauiũ. vel locus vbi arma ponunt̃
Armariũ. ab arma dicit̃ hoc armariũ rij. locus vbi
reponunt̃ arma. & hoc armamentariũ rij. ꝓ eode𝔷
Sed mõ ꝓprie armamẽtariũ dicit̃ vbi tantũ tela et
arma ponunt̃. Armariũ vero dicit̃ gñaliter locus
vbi ĩſtrumẽta & arma cuiuſcũq𝔷 artis reponut̃. q𝔷
cuiuſlibet artis ſũt ſua arma. vt clericoꝝ arma ſũt
libri. Nautarũ vela. remi. funes. Feminaꝝ fuſa co
lũ & huiõi. Freq̃nt̃ tñ nũc armariũ ſp̃ealit̃ dicimus
Armelauſa. fe. ge. ab armis deriuat̃. ve libroꝝ
ſtis ẽ ſic dicta. q𝔷 ante & retro diuiſa & apta ſit. ĩ
armis tm̃ clauſa. q̃ſi armiclauſa. ablata c. & ẽ ſcla-
Armelus. ab arm⁹ ſcd̃m rabanũ dicit̃ hic uina
armel⁹ li. veſtis humeros tm̃ tegens. ſic̃ ſcapulare
monachoꝝ. Item ab armus hoc armelu𝔷 li. generis
neutri. vas ſacrificioꝝ vel victimarum
Armentariũ rij. dicit̃ ab armentũ. & eſt idẽ qḋ ar
mentũ. & inde hoc armentariolũ li. dimi. & hic ar-
mentarius rij. cuſtos armẽti. & eſt armentariũ de
maioribus beſtijs. ſic̃ & armentũ. Sed grex de mi
noribus. ſcd̃m huġ. Papias vero dicit. Armẽtariũ
locus vbi armenta ſunt. vide in armentũ.
Armentũ ab armo dꝛ hoc armẽtũ ti. q𝔷 ſit aptũ ar
mis. vel faciendis vel fiendis vel exercẽdis. vel q𝔷
ſit cornib⁹ armatũ. vel armentũ dicit̃ q̃ſi aramẽtũ
ab arando. & differt a grege q𝔷 armentũ ꝓprie ẽ de
maiorib⁹. grex de beſtijs minorib⁹. Inde hic armẽ
tarius armẽti cuſtos. Amos capl̕o. vij. Nõ ſum ꝓ-
pheta. & nõ ſum filius ꝓphete. ſed armentari⁹ ego
ſum. Et intellige ꝙ denegat ſe eſſe ꝓphetã. lic𝔷 tot
vera ꝑdixerit. q𝔷 em̃ eadẽ hora qua requiſitus eſt.
ꝓphetie ſibi ſpũm deeſſe ſenſit. & de ſemetipſo teſti
moniũ veraciter ĩtulit dicẽs. Nõ ſũ ꝓpheta. ꝗ tam̃
ſecutus adiunxit. Et nũc audi verbu𝔷 dñi. hec dicit
dominus. Vxor tua in ciuitate fornicabit̃. & filij
tui & filie in gladio cadẽt ꝛc̃. quib⁹ ꝓphetie verb is
apte oſtendit̃. q𝔷 cũ de ſe illa ñ loqueret̃ impletus
ſpiritu ꝓph̃ico quẽ ex tũc mox habẽ meruit. q𝔷 ſe
ꝓphetam nõ eſſe humilit̃ cognouit. ſicut dicit gre
gorius in ſecundo moralium.
Armigatus ta. tũ. penul. ꝓdu. Regũ. vj. Et dauid
ꝑcuciebat ĩ organis armigatis. et ſaltabat totis vi-
ribus ante dominũ. Dicunt̃ aũt organa armigata.
ad armũ. i. humerũ ligata. vnde in organis armiga
tis. id eſt. ad humerũ poſitis. vel vt dicũt quidã eſt
genus organi quod cũ aqua fit.
Armiger gera. gerũ. penul. corre. i. ꝗ arma gerit
Inuenit̃ etiã ſubſtãtiẽ declinatũ ĩ quolib𝔷 genẽ. vt
hic armiger ꝓ ſcutifero. hec armigera. ꝓ ſcutifera.

et componit̃ armiger·ab arma·et gero·ris·vel pōt cōponi ab armoꝝ·gēo & gerens noīe īmediate

Armilla·ab armus dicit̃ hec armilla le.i·torques brachiale·dextrocheriū·Et sunt ꝓprie viroꝝ·ab armoꝝ v̓tute collate victorie causa·q̄ olī viriles dicebant̃·Eedem & circuli. vel qꝛ ī armis·i·humeris ferunt̃·Sed armilla p̄cipue mulierū latiꝰ extendit̃ Circulꝰ v̓o rotundꝰ fit·Itē ab armus·hoc armillū li·vas vinariū aptū ad portādū in humeris·vide ī

Armipotens tis·masꝭ·generis torqueo ques. penul.corre·id est·mars·Quod etiam omnis gn̄is potest esse.id est·in armis potens

Armomācia cie·diuinatio q̄ fit ī armis·i.ī scapul' bestiarū·ab armis.& mancia mancie

Armonia nie·dulcoratio·& cōsonantia plurimoꝝ cantuū.Vñ armonicus ca·cū.dulcis·suauis·delectabilis cantus·vt armonia·i·dulcis cantꝰ celi·Et videt̃ armonia esse cōpositum ex ad.sed scd̓m antiquos mutat̃ d.ī r·& sic fit ar.& monos qd̓ ē vnū vbi scꝫ om̄s cantus ad vnā cōsonantiaꝫ tendūt·& acuit penul·armonia·vide ī psaltes & in cithara

Armus mi·masꝭ·ge·i·scapula·humerꝰ·Sed humerus ꝓprie hoīm·armus vero bestiarum

Arna grece·latine agna

Arnaglossa vel arnaglossus·herba ē·scꝫ agni lingua·ab arna qd̓ est agna·& glossa quod ē lingua.
Eadem a romanis dicit̃ plantago.qꝛ planta eius cito adhereat terre·Et est fe·gn̄is vtrūqꝫ

Aro aras araui aratū·scd̓m ysidoꝝ·deriuat̃ ab ereo ꝙ priꝰ erea aratra faciebāt·Vñ hic arator toris & hec aratura re·& cōponit̃ aro cū ex·& fit exaro ras·i·describē vel valde arare·& cū per·& fit paro ras·& cū ob & fit obaro ras·& hinc verbalia·Aro cū suis cōpositis neutrū ē·excepto exaro·ꝓ describere·& corꝛ̃.primaꝫ·Sed areo res·eā ꝓducit·Vñ versus·Terrā nullus aret in q̄ spes semis aret Et ē transitiuꝫ aro.& habet tercias ꝑsonas passiui·vt aro terram·& terra aratur a me·

Aroma matis·ge·neu.& dicunt̃ aromata.q̄cūqꝫ fragrātis odoris india mittit.vel alie regiones·dicta sic ab ara·qꝛ aris īposita diuinis inuocatōibus apta videant̃.Vl' ab aere·qꝛ sese aeri īseri & misceri ꝓbant̃·Nam quid ē odor.nisi aeris cōtactus·& ꝓdu.penul.aroma·Vñ in aurora·Nectar aroma fauum thus mirram balsama cunctas·

Aromatizo tizas·i·redolere.ab aromate dicit̃·& ponit̃ qn̄qꝫ transitiue·vt Ego aromatizo hūc.i·aromate vnguo·vl' aromate redolentē facio.& ꝓdu·

Arpax·dictus qꝛ arripit·Arpe ti positōne·em grece·rapere·& ē īstrumētū orci·ferreꝰ vncinꝰ dictꝰ·qꝛ arripiat qd̓ in puteū cadit.scd̓m papiam.

Arquitenēs·scd̓m antiquos vel arcitenēs·secūdū modernos·arcū tenēs·& corri·penul·De hoc sup̄

Arra re·ꝑ geminū r·illud qd̓ habes ī arcipotēs dat̃ cum aliqd vendit̃ vel emit̃ ꝑ certitudine & nō vt reddat̃ tāꝙ pignꝰ·sꝫ vt sit de corꝑe p̄cij·vñ & dr̓ ab ara·qꝛ res q̄ mercādo tractat̃ adeo rata debꝫ eē q̄si testibꝰ aris foret fc̄a·& cōponit̃·inarro·subarro·scd̓ꝫ hug̓·Vel scd̓m papiā·arra dicit̃ a re ꝓ q̄ dat̃·Vñ dicit·arra dicta a re ꝓ qua datur·non vt ipsa sic pignus reddat̃·sꝫ ipa sibi manēte cetera co pulant̃

Aarrabo bonis.masꝭ·ge·i·vadimonium
Vñ terentiꝰ in·iij·comedia·Ea relicta arraboni ē ꝓ illo argento·& ꝓprie arrabo dicit̃ bona arra·sic que dat̃ ꝓ bona re·vt ꝓ cōiugio·q̄ vero dat̃ ꝓ mala re·vt ꝓ fornicatōe·nō ē arrabo ꝓprie·& dicitur arrabo ab arra·ꝑ cōpositōm scd̓m hug̓·Et papias etiaꝫ dicit Arrabo bonis·dictꝰ q̄si arra bona·& sic videt̃ ꝙ corripiat penul.in obliqs·Nā bona·habet primā breuē Et sic genes·xxxviij·Quid vis tibi ꝓ arrabone dari·debet corripi ibi bo·in arrabone·in noīatiuo aūt arrabo·ꝓdu·penul·Vñ qdā.Pars arrabo venit p̄cij·dum res bona venit·i·vendit̃

Arreptitius ab arripio pis·dicit̃ arreptꝰ pta ptū Vñ arreptim adū·& arrepticiꝰ cia ciū·qd̓ arripit·vel qd̓ arreptū ē·vt demoniacꝰ vel demoniaca·vñ ꝓprie arrepticiꝰ dr̓ demoniacꝰ·& arrepticia demoniaca

Arrigo gis·arrexi arrectū·penul·corre· verbū actiuū·i·sursū·vel valde vel ad aliqd regē & cōponit̃ ex ad & regio gis·& mutat̃ d·in r·vñ terentiꝰ·Arrige aures pamphile·ꝑ hoc eū notāt libidinosū·& hic est cacephaton scd̓m donatū

Arripio pis·pui·arreptū·i·inuadere·ad aliqd agēdum rapere vel aggredi.& cōponit̃ ex ad & rapio pis·& mutat̃ d·in r·& a·in i·

Arrogo gas·penul·corꝛ̃·ex ad & rogo gas·Et ē arrogare supbire·Itē arrogare est ꝑ supbiā & arroganter adquirē.vel sibi tribuere·Sꝫ ponit̃ simpliciter ꝓ adquirē·Vñ arrogās·i·supbus se extollēs & cōparat̃ arrogātior tissimꝰ·vñ arrogant̓ tior·tissime·aduer·& hec arrogantia·¶Et scias ꝙ sic dic gregoriꝰ moral'·xxiiij·Quattuor sūt species qbus om̄is tumor arrogantiū demonstrat̃·scꝫ cū bonum aut a semetipo habere se extimāt·aut qd̓ sibi datū desuꝑ credūt ꝓ suis se hoc accepisse meritis putāt aut certe cū iactant se habē qd̓ nō habēt aut despectis ceteris singularit̓ videri appetūt habere qd̓ habent·Vñ phariseus idcirco de templo absqꝫ iustificatōne descendit·qꝛ bonoꝝ operū merita sibi q̄si singulariter tribuens oranti publicano se pretulit vide in supbus & rector

Ars artis·ab arceo ces·dicit̃ qꝛ regulis nos arceat·& est ars nostra liberalis·Artificiū quod est factum manibꝰ·vel dicit̃ ars·ab ares qd̓ est virtus·Dicit̃ etiā hec arx arcis·ꝓ coclea·vnde versꝰ·Ars docet·arx munit·arcus tegit & ferit idem Que artes sint licite·et q̄ illicite·habes in orno nas·

Arsates·reges ꝑsaruꝫ·sicut augustus dicit̃ cesar romanoꝝ secundū papiā·et corripit penul·

Arseda de·i·stella valde splendens·sm̄ hug̓·

Arseuerse·dicit̃ ab ardeo·et est verbū defectiuū imperatiui modi·secūde ꝑsone·id est.auerte ignē·vel arseuerse dicit̃ ꝓuerbium

Arseueū·neu·ge·vestis mulieris rubei coloris

Arsis.eleuatio vocis·i·initiū·et acuit̃ in fine

Artabatite·penul·ꝓdu·genꝰ mōstri ī ethiopia q̄ p̄ni vt pecora ambulare dicunt̃ Quadragesimū em̄ annū nullus supgredit̃·vt dic̄ ysidorꝰ ethy·xj·et dicunt̃ sic·ab artꝰ ta tum·et batin quod ē gradus quia artatim et curue gradiunt̃

Artabe·penul·corꝛ̃·mensure sūt Daniel·xiiij·vñ dic̄ pap̄·Artaba genꝰ mensure syriace·q̄ tres mo dios facit·

Artauus ui·i·cultellꝰ scriptoꝝ·ab arto tas·et corꝛ̃·ta·Hoc etiā vult magister bene·

Artemo monis·ab ars artis dicit̃ hoc artemū mi·paruū velū·quo ī dulcibus potiꝰ vtimur aq̄s Inuenit̃ etiā hic artemo monis·ꝓ eodē·vñ ī actibꝰ apostoloꝝ Et eleuato artemone secundū aure flatum tendebant ad litus·et ꝓducit penultimā

Arteria·artus ꝓ strictꝰ cōponit̃ cum aere·et fit hec arteria rie·q̄i arta aeris via·scꝫ vena ꝑ quā exit et intrat aer et sp̄us·et acuit̃ penul·sm̄ hug̓·vl' sm̄ papiā·Arterie fistule vel vene dicte·eo ꝙ artis teneant itineribus vitalē spirituꝫ·vel quia ꝑ eas aer·

id est·spiritus a pulmone fertur·

Arteriacus·ab arteria dicit̄ arteteriacꝰ ca·cum· cuiꝰ fauces reumatizant. vnde hoc arteriacū ci·me dicina que ꝓdest meatui gutturis

Artesis·ab artus tus·dicit̄ hec artesis sis·artuū morbus·Vnde prudentiꝰ in libro himnoꝝ·Nodo sa quos podagra distorquet & artesis

Arteticus·ab artesis dicit̄ arteticꝰ ca·cū·ille qui habet infirmitatē in artubꝰ ex cōsuetudine·Vl' vt medici volūt·q quandā nodositatē i membroꝝ pa tit̄ iūcturis. & ī eodē sēsu dicit̄ articꝰ ca cū·et hec artetica·dicit̄ infirmitas illa·& corr̄·penl'·arteticꝰ

Articula le·dimi·ꝑua ars

Articularis·ab ars artis vel artic'a d̄r hic & hec articularis·& hoc re·qd̄ ptinet ad artē·Itē articu laris articulare·quod habet officiū articuli·vt hic & hec & hoc·& tunc deriuat̄ ab articulus

Articulus·ab artus tus·tui·dicit̄ hic articulus li· dimi·ꝑuus artus·vt digitus·Vn̄ articulo las·i·co pulo las·Itē articulus dicit̄ quedā psoratōis apud grecos solā relatōem significās·Vn̄ hic & hec arti cularis & hoc re·qd̄ habet officiū artic'li·vt hic et hec & hoc·Articulus etiā dicit̄ finis Itē articulꝰ ē qdam color rhetoricꝰ·de quo sup̄ dixi ī q̄rta pte ī tractatu de coloribꝰ rhetoricis Itē articulus·i·mo mentū·vt In articulo diei illius·i·in initio in fine· in hora in momēto·Itē articulus·ꝑssura·artitudo· Item articulꝰ spēs numeri Vn̄ in grecismo dicit̄· Articulus color ē·breue mēbrū·dictio greca·Ar ticulꝰ nūs.p denos multiplicatꝰ.Momentū articu lus·pressuraqꝫ dicit̄ esse·vide etiam in fides

Articus ca cū·penul·corre·vide in arteticus

Artifex·Ars cōponit̄ cū faciēs·& dicit̄ hic & hec & hoc artifex ficis·& inde hoc artificium cij·inde artificiosus sa·sū·& hic & hec artificial'·& hoc le.

Artificina ne·penul·ꝓdu·locus vbi artes exercē tur·& deriuat̄ ab artificium

Artificꝰ ca cū·i·bonis artibus instructꝰ & dicit̄ ab ars artis·& ab artificꝰ artifice adū·i·igeīose &

Arto tas taui tare·i·frequēter arcē ꝓdu·penl' vel copulare·Vn̄ hic & hec artabilis & hoc le·& cōponit̄ Coarto tas·vn̄ v̄balia·& format̄ arto ab vltimo supino de arceo ces.scꝫ artu v·i o·mutato

Artocopus·ars cōponit̄ cū copos.qd̄ ē panis & fit hic artocopus pi·penul·corre·i·pistor·q̄si arti= fex panis Vel ab artos·i·panis & copos labor·In̄ artocopus copi·panis cū labore factꝰ ad opꝰ dn̄i

Artocrea·ars componit̄ cū creos qd̄ est caro·Et fit hec artocrea cree·i·qlibet cibus artificiose cōpo situs·Vel ab artos·i·panis·& creos caro·Inde ar tocrea cree·cibus ex pane·scꝫ pasta & carne factꝰ scd̄m hug·Pap·vo dicit Artos panis creos grece caro·In̄ artocrea paīs carnē ptinēs vulgo tortella

Artopta·Ars ponit̄ cū aptus·& dicit̄ hec arto pta pte·i·vas artificialit̄ operatū·Vn̄ plautꝰ ī au= laria·Ego artoptā hinc ꝓximo vtendā peto

Artos grece·panis latine

Artotira re·penl'·cor̄·cibꝰ q̄ fit ex pane vel pasta & caseo·& ponit̄ ab artos·panis·& tirꝰ qd̄ ē ca

Artuatī adū·i·mēbratim·ab artus dicit̄ seus

Artuo ab artꝰ dicit̄ artuo artuas·qd̄ nō est ī vsu sed cōponit̄·Exartuo tuas·i·diuidē·Et deartuo tuas·similiter ꝑ diuidē·& est ꝓprie diuidere & se pare artus a semuicē·vt de gallinis & similibꝰ·& hinc verbalia Vnde plautus In captiuis ego eru= mnatus & deartuatus sum miser

Artuosꝰ sa sū·i·mēbratꝰ·ab artꝰ d̄r qd̄ ē mēbrū

Artus ab arceo ces·artus ta tū·i·strictus·& cō parat̄ artior artissimꝰ·vn̄ arte artiꝰ artissime adū· & artim·i·strictim·Itē ab arceo hic artꝰ tus tui. id ē·mēbrū qd̄ neruis artat̄·& fit dt̄s & ablatiuus pluralis ī vbus·ad drīam de ars artis artibus

Arualis·ab aruū ui·dicit̄ hic & hec arualis & hoc le·penul·ꝓdu·i·ptinēs ad aruū·vel res arui

Aruambale·Aruū ponit̄ cum ambio·& fit hoc ar uābale lis·hostia cū q arua ambiebant·Qd̄ etiā d̄r hoc amburbale & hoc aruābale Sꝫ amburbalis vel amburbale et hoc amburbariū·est hostia cū q̈ ciui tatē ambiebant·ab ambio et vrbs secūdū hug·Pa pias etiā dicit aruambale·sacrificium aruoꝝ

Arugo ginis.color quidaꝫ sic̄ pedes accipitris et scribit̄ ꝑ a·solā ſm papiā·Sed aurugo ꝑ au·secūdū eundē est morbꝰ regius Hug·vero dicit Ab auro hic aurugo ginis·morbꝰ regiꝰ·Sed arugo ē color sicut in pede accipitris et ꝓducit ru·Dicit̄ etiā au rugo corruptio aure ꝑ quā segetes cōtrahūt īnatu ralem colorē ex aura corrupta·vide in erugo

Aruina·ab aruū arui·dicit̄ hec aruina ne·i·pigue do·Iob xv·Et de lateribꝰ eius aruina depēdet·et ꝓducit penul·vn̄ ī grecismo dicit̄·Intus adeps ar uina foris pinguedoqꝫ queuis

Aruinatus ta tū·i·īpinguatus ab aruina dicit̄

Aruinosus sa sū·id est·crassus·ab aruina dicit̄·et comparat̄ aruinosior sissimus·

Aruinula le·dimi·ꝑua aruina et corripit penul·

Aruiolū li·di·ꝑuum aruū.siue corpus paruū

Arula le·di·ꝑua ara siue altare scd̄m hug·vel ſm pap̄ Arula patella carbonū·craticula·Her̄·xxxviij Et posita ē corā eo arula plena prunis et cor̄·pel'·

Arundinetū ti·penul·ꝓducta in arundo vide

Arundo dinis·dicit̄ ab areo ares·qꝛ cito aret·et ꝓprie dicit̄ foliū dependēs·sed sepe simplicit̄ ponit̄ ꝓ canna·vn̄ arundineꝰ nea neū·et hoc arundinetū ti·locus vbi crescūt arūdines. vn̄ in libro sapie ca· tercio dicit̄ Fulgebūt iusti et tanꝙ scintille in arū dineto discurrēt·Et scias ꝙ arundo nō aspirat̄ in papia nec in hug·Sꝫ aspirāt hirūdo et hirudo·De his qdā Cantat hirūdo·floret arūdo·sanat hirudo

Aruspex·ara cōponit̄ cum specio cis·et fit hic et hec aruspex cis·i·diuinator·q̄si ararū inspector Hi etiam exta·seu intestina pecudū inspiciunt vt futu ra predicent·vt dicit papias.

Aruspicina·ab aruspicor caris·deriuat̄ hec aruspi cina ne·penul·ꝓdu·i·domꝰ aruspicū·vel locꝰ vbi

Aruspicium cij·i·diuinatio ab aru diuinatur spicor caris·vide in geomantia

Aruspicor caris·penul·corr̄·verbū deponētale·i· diuinare·vnde verbalia·et dicit̄ ab aruspex

Aruum arui·id est campus·ab aro aras

Arx arcis fe·ge·i·coclea scꝫ turris·ab arceo arces qꝛ arceat hostes·Dicit̄ etiā hec ars artis feminini generis per s·in nominatiuo·vnde quidā Ars do= cet arx munit arcus tegit et ferit idem.

A ante S

As assis mas·g̅n̄is ꝑ geminū s·ī obliquis est pondꝰ cōstans ex duodeci vntijs·et qn̄qꝫ ponit̄ pro obolo Et nota ꝙ cōposita ab as assis ꝓ obolo·in essis finiunt̄ Preter tria q̄ in vssis finiunt̄·scꝫ octussis centussis septussis·et p̄ter se missis qd̄ in issis finit̄ et monossis qd̄ in ossis finit̄

Asbestꝰ lapis ferrei coloris·ab igne noīn sortitꝰ qꝛ semel accēsus nunꝙ extinguit̄ Nam asbestꝰ·i·ī extinguibilis

Ascella locus sub brachio dicta quia ab eis ascellis brachia cillent̄·id est mouentur secundum papiam·vide etiā in brachiū

Ascendo dis·ascendi ascensuz·i·ad aliquē altum
locū scandē·vñ ascēsus sus·& ɔponit̄ ex ad·& scā
do·& subtrahit̄ d·seq̄nte s·cū alia ɔsonante·& cō:

Ascia·acuo cōponit̄ cū scindēs & uertit̄ a·in e·
dicit̄ hec ascia ascie·i·dolabra·q̄si acute scindēs·vl'
dr̄ ab astulis q̄s a ligno eximit·scd̄m papiā·vide in

Asciatim aduerbiū·i·dolatim·cesim· astula
carptim·diuisim.& dicit̄ ab ascio vel ascia

Ascio as·aui·are·verbū actiuū·i·acuere vel dola
re·& dicit̄ ab ascia ascie.& cōponit̄ exascio as·

Ascio ascis asciui ascitū·i·adiungo adquiro.ex ad
& scio·& subtrahit̄ d·& cōponit̄ cū eisdē·& reti:
net d·causa dr̄ie·& dicit̄ adscio scis·i·aduoco·vñ
ascisco scis & adscisco scis·inchoatiua

Ascicola le·penul·corre·dimi·parua ascia

Ascis ab ascia hec ascis hui9 ascis·ꝓ securi·q̄ ce:
mentarij vtunt̄·vñ hic asciculus li·dimi.

Ascisco scis·inchoatiuū.ab ascio scis·Aliq̄n·etiaz
ponit̄ ꝓ suo positiuo.vt asciscit̄·i·adquirit̄ vel ad
iungit̄·Et tunc potest habē p̄teritū sui p̄mitiui scz
asciui·q2 ascio nō ē i vsu·sz loco ei9 ponit̄ nūc asci
sco·vide i cōcupisco·Et adscisco scis.etiā dr̄ retē

Ascopa penul'.corr̄·vas ē aquaticū vtri ꝑ ta d·
simile·ascopa em̄ grece·latie vter s̄m hug·Iudith
·x·Imposuit itaqz abre sue ascopam vini·& ē vas

Ascribo bis·psi·ascriptū·ex ad & scribo olei
bis.& abijcit̄ d·& est ascribē asserere adijcē desti:

Ascriptus pta ptū·alicui rei de nare deputare
ditus & deputatus·& dicit̄ ab ascribo bis·

Asecretis·idecli·cōis gn̄is nomē officij·& potest
cōponi ab assistens·q̄si assistētes secretis.Vel pōt
ɔponi ab a p̄positōe latina·& hoc ablatio secretis
quoniaz ab ipsis secretis que ei cōmittunt̄ dicit̄ ali
quis asecretis·vt supra dixi in abatis

Aser.beatus dicit̄·q2 geñ·xxx·Cum peperissz eū
zelpha dixit lya hoc.Pro beatitudine mea beatam
quippe me dicēt mulieres·Propterea appellauit eā
aser.& scribit̄ ꝑ vnū s·cor̄·em̄ primā·vñ i aurora
dicit̄·Neptalim & iudas beniamin & gad aser

Asia·quedā femina fuit q̄ olim tenuit imperiū ori
entis.a q̄ dicta ē asia regio illa. vñ asianus na nū·
& asiaticus ca cū·vel asia interp̄tat̄ elatio vl'eleua
tio·Et ideo dicta ē terra illa sic·q2 illa ꝑs mundi sit
elatior & altior·Inuenit̄ etiaz hec asia ꝓ q̄dā palu
de p̄ma ꝓducta q̄ in noīe regioīs breuiat̄·Vñ luca
nus vj·Europam miseri liam asiamqz timere

Asilum li·ge·neu·domus refugij qd̄ romul9 fec̄
sed mō est ecclesia·& sic dicit̄ ab a·qd̄ ē sine·& silō
quod est tact9·q2 ñ sit phas alicui ibi tangē & of
fendere aliū.Machabeoꝝ li.ij·ca·iiij·Suasisset de
asilo ꝓcedere·& ꝓdu·penul·Virgili9 i vij·eneid·
Hinc lucū ingentē·quē romul9 acer asilū·Retulit
& gelida mōstrat sub rupe lupcal·Papias vero di
cit·ꝙ asilū est templū·& ꝙ remus & romulus cō
stituerūt.ad qd̄ quicūqz cōfugeret ab omi noxa li
ber esset·Itē dicit̄ hic asil9 li·mas·ge·musca q̄ bo:
ues stimulat·quā greci oestrū vocant·& rustici ta
banū.Videt̄ dici ab a qd̄ est sine·& silon qd̄ est ta
ctus·ꝑ cōtrariū·q2 eius tactus nimis sentitur.De
p̄dictis duobus dicit̄ in grecismo·Turbat asilus
apes miseris succurrit asilum

Asinfonia·i·cōsonātia·ab a·& simphoīa·& acuit̄

Asintheton·quedā figura ē·de qua in penul·
supra dixi in quarta ꝑte vbi egi de scemate

Asinus·a sedeo des·dicit̄ hic asinus ni·q̄si asidus
a sedēdo·q2 hoīes anteq̄ haberēt equos asinis insi:
debant·Vel ɔponit̄ ab a·et senos sens9 q̄si sine sen
su·q2 brutū & stolidū anial est·Dicit̄ etiā asinus·
quasi alta sinēs·sed tūc est ethymologia nō cōposi
tio·Vñ asellus li·di·& hec asina & hec asella·di·
ab asello dicta·& asinin9 na·nū·& asinari9 ria riū
qd̄ ꝑtinet ad asinū·vt mola asinaria quā trahit asi
nus ad molendū·& asinarius q̄ ducit vel pascit asi
nos·Et scias ꝙ asina facit ablm̄ pluralē i abus·ad
differentiā sui mas.qd̄ facit in is·Tñ inuenit̄ in is·
Vñ i p̄mo regū·capi·ix·Et de asinis quas ꝑdidisti
nudiustercius ne solicitus sis·q2 iuente sunt·Sicut
em̄ inuenit̄ filia filiabus·& filijs·Nata natabus·&
natis·vt ostēdi sup̄ i tercia ꝑte·vbi egi de p̄ma de
clmatōe·Et scias ꝙ vt dicit basilius in hexameron
omelia octaua·Intelligit asinus & hoīs cōsuetus
vocē.nouit iter qd̄ sepi9 ambulauit·ad audienduz
ita vehemēter acut9 vt nullus ei de terrestrib9 cō
parari possit·Recognouit bos possessorē suum·&
asin9 p̄sepe dn̄i sui·Piscis vero nequaq̄ pōt dino
scere nutrimenta p̄stantē·Nā aīalia aquatica nō so
lum muta sed etiā inscia & immitia sūt & indocta
& ad omez vite societatē ꝓrsus hoībus intractabi
lia·Vide in bos et in canis·Itē quō terrestria anīa
lia docta sunt·et tractabilia erga hoīes respectu
piscium·dicam in camelus

Asmodeus dei·penul.ꝓdu.nomē ē demonis·Tho
bie·iij·Demon noīe asmode9 occiderat eos

Asopus pi·penul·ꝓdu·Vñ i doctrinale dicitur
Asopū retrahas europaz siue piropū·Asopus est
nomen fluuij·Piropus nomen gemme

Asparagus·dict9 est.q2 spinosus et asper sit fru
tex ei9.quedā herba est·Et etiā sic dicit̄ quidā par
uulus piscis·sed optimi saporis·et etiā boletus vo
cat̄ asparag9·et corr̄.penl'.vt dicit mgr̄ bene·et vt
dicit papias·Asparagi i cibo sūpti stomacho ꝓsūt
calidi sūt·i aq̄ cocti oīs visice cas9 curant·et cal

Asper ra·rū·durus·acerb9·tru culos frangūt
culent9·& cōparat̄ asperior asꝑrimus·Vñ aspere·
rius·asꝑrime aduer·et hec asꝑitas tatis·i·duricies
truculētia·et asꝑo ras·i·aspeꝝ facē·verbū actiuū
et cōponit̄ exasꝑo ras·et cōponit̄ asꝑ ab a·et spera

Aspergo gis·si·sū·ex ad et spargo ɔponit̄·et mu
tat̄ a·simplicis in e·et subtrahit̄ d·et est asꝑgē di:
stanter ꝑire·ꝑfundere·Vñ hec aspergo ginis·i·
aspersio·et asꝑgo ē nom̄ ciusdā auis marine et asꝑ
go vestis feminarū.Vel vestimētoꝝ suꝑfluitas·qd̄
etiā sirina dicit̄·vñ aspergine9 nea·neū·Itē ab asꝑ
go h° asꝑsoriū·Et asꝑgito tas·fre·et apso sas·ali
ud frequētatm̄·a quo asꝑsito tas·aliud freq̄ntatm̄

Aspergo ginis·fe·ge·in aspergo gis·vide

Asperno·sperno ɔponit̄ cū ad·abiecta d·et dicit̄
asꝑno nis·asꝑreui aspretuz·i·valde sꝑnere·vñ asꝑ
nor naris·deponēs in eodē sensu·vel cōponit̄ ꝑ se
ex ad·et sperno nis·vñ h et hec asꝑnalis et hoc le·

Aspicio·specio specis·ɔponit̄ cū ad·et matata a
in e·et abiecta d·dicit̄ aspicio cis·xi·aspectū·ante
vel ad aliq̄d ꝓspicere·vnde aspect9 ctus·ctui·et
aspecto ctas·vide in specio et in video

Aspiro ras·raui·i·anelare·conari·deuenire.valde
spirare·vel fauere·Et ē tractū a vētis qui q̄ñ flāt
et spirant nautis fauent·et cōponit̄ ex ad·et spiro
ras·abiecta d·Itē aspirari inuenit̄ ꝓ eleuari·vñ in
canticis·Donec aspiret dies et inclinent̄ vmbre·et

Aspis dis·fe·ge·genus ē serpentis· ꝓd·penl'·
Et scdz ysid·Aspis ē vocata·ꝙ morsu venena imit
tat et spergat·yos em̄ grece·venenū dicūt·et inde
aspis q̄si aspergens yos·id est venenū eo ꝙ morsu
venenato interemat·et corri·penul·in genitio·De

hac dicit ꝓpheta · Sicut aspidis surde et obturātis
aures suas · ne exaudiat vocē incātantis · vide in ci
Asporto tas · i · ōportare · abire alōge · alioꝝ gris
sum absentare · remouē · de loco ad locū portare · Et
cōponit̄ scd̄m prisc̄ · ex ab & porto · mutato b · in s ·
sicut aspello · drīe causa ne si apporto appello dice=
remus · ab ad cōposita extimenē
Assa asse · lignū latum & dolatum
Assatura assature · in assus vide
Assecla · ab assequor q̄ris · dicit̄ hic & hec asse
cula · vel assecla cle · ꝑ sincopā cōis ge · i · seruiēs vel
comes qui sequit̄ aliquē · & corr̄ · penul · Vnde ī au
rora · Rursus vt in primis vir lucis & assecla fumi
Astiterant domino · & cetera
Assector ctaris · ctatus · sū · ex ad & sector ctaris
d · mutata ī s · & ē assectari seq̄ndo adipisci · sequi ·
Assecula le · in assecla vide
Assensus sa · sum · in assentio tis · vide
Assentio tis · si · sū · cōponit̄ ex ad & sentio tis · &
est assentire · assensū p̄bere Vn̄ · hec assensio onis · et
hec assensia sie · i · cōsensus ī q̄libet re · & hic assensꝰ
sus · & assentaneꝰ nea · neū · q̄ cito p̄beat assensū · &
assensor saris · deponēs · i · adulari · nā adulatoꝝ ē as
sentire · Et scias ꝙ inuenit̄ assentior tiris · sus · sū · in
eodez sensu in deponēti gn̄e · Genes̄ · xxxiiij · Assensi
sunt om̄s · i · cōsenserūt · circūcisis cunctis maribus
Assentisco scis · ichoa · i · īcipio assentire · ab assētio
Asser · ab asse dicit̄ hic asser seris tis · addita co ·
qꝛ asseres soli in tectis ponunt̄ & non cōiunctim ·
Assem em̄ vnū dicimꝰ · Vl' dicunt̄ asseres qꝛ asside
ant parietibus & trabibꝰ · vel qꝛ inserat̄ vnꝰ alij in
pariete ab assero ris · Ecclesiastici · xxix · Melior ē vi
ctus paupis sub tegmine asserū · ꝙ̄ epule splendide
rē · & corripit penultimam in obliquis
Assero ris · ꝯponit̄ ex ad & sero ris · & fac̄ p̄teritū
in seui & ī serui · & supinū ī sitū & in sertū · ī diuer
sis significatōibus · vide in sero ris · & corripit se ·
Asserto tas · frequētatiuū ab assero ris ·
Assesco scis · fre · ab assideo · q̄si incho · ꝑ assidesco ·
Asseuero ras raui · i · affirmo vl' assero · & ꝯponit̄
ex ad & seuero ras · qd̄ nō ē in vsu · & ꝓdu · penul ·
Assidela le · penul · ꝓdu · i · mensa iuxta quā sedemꝰ
& deriuat̄ ab assideo des ·
Assideo des sedi sessū · ex ad & sedeo des · & ē as
sidere iuxta sedē · & assidere · i · cōpari & assimilari
& assidē · i · esse similē · In p̄ma significatōe cōstrui
tur cū datiuo & accusatio in eodē sensu vt assideo
te · assideo tibi Vide etiā in sedeo
Assiduꝰ ab assideo des · deriuat̄ assiduꝰ dua duū ·
studiosus · solicitꝰ · cōtinuꝰ · alicui rei intentus · Itez
assiduus pōt cōponi ab as assis · & do das · & tūc
assiduꝰ idē est qd̄ diues · qui multos possidet asses
& assiduus dicit̄ q̄ expēsis erarij p̄erat Et dicit̄ sic
ab asse & dando · nō qꝛ multū gratis det diues · sed
coactus plus dat ꝙ̄ paup in collectis faciēdis · Et
cōparat̄ assiduꝰ ꝑ suppletionē magis assiduus assi
duissimus · Vnde hec assiduitas tatis · & assiduo ·
duas · id est · esse vel fieri assiduum
Assilio lis · ex ad & salio lis · & ē assilire · aggredi ·
inuadere · impetē · Et in eodē sensu cōstruit̄ cū dto
& acto · vt assilio menia · & assilio menibꝰ · Itē assi
lire · i · cū gaudio salire ad aliq̄d Vn̄ hic assultꝰ tus
ipetꝰ assūptꝰ saltu · & assulto tas · frequē · & cor̄ · si
Assimilo las laui · lare · i · valde simila assilo lis ·
re · ex ad & similo las · & ē v̄bū actiuū · Inueīt̄ etiā
assimilor laris · deponētale ī eodē sēsu ī quo assimi=
Assisteriū rij · monasteriū grecū ē · vel dr̄ lo las

ab assistēdo Vn̄ hec assistria strie · monialis ibi assi
Assistria strie · in assisteriū vide stens ·
Assistrix tricis · i · astitrix tricis · ab assistēdo · vl' as
sistrix cis · id ē · affirmatrix ab asserēdo · vel vt dicit
hug̊ · Assistrix tricis · q̄ assistit ad seruitia alicuius ·
Vn̄ sapie ix · Da mihi dn̄e sediū tuarū assistricē sa
pientiā · Et est ibi ꝓducenda hec sillaba stri · Et vt
quidā dixerūt deberet esse ibi astitricē · qd̄ est fe=
mininū verbale ab asto astas astiti astitū astitu · v
in or · astitor · & or in rix · fit hec astitrix tricis · qd̄
corri · penul · in nt̄o · sꝫ in genitiuo eam ꝓducit
Associus cij · i · cōsocius cōsors ꝯsodalis cōtribul'
cōfederatꝰ · & videt̄ esse ꝯpositū ex ad et socius
Assolatus ta tū · i · ad solū deductꝰ · Naum p̄mo
Mōtes cōmoti sūt ab eo et colles desolati sūt · Vel
scd̄z aliā lr̄az · Et colles assolati sūt · i · ad solū de du
cti ad solitudinē r̄dacti de solio depoīti · et ꝓd̄ la ·
Assuesco scis · Assueo sues sueui · vel assuetꝰ sū ·
id ē · valde suere · Vn̄ hec assuetudo dinis · et assue=
tus ta tum · et assuesco scis · verbū inchoatiuum se
cundum hug̊ · vide in sueo sues
Assuetus ta tū · penul · ꝓdu · in assuesco vide
Assula le · penl' · corre · fe · gn̄is dicit̄ id qd̄ cadit de
ligno quando dolat̄ · et dicit̄ ab assa asse
Assultus ta tū · in assilio lis · vide
Assum ades adest · cōponit̄ ex ad et sum · mutata
d · ī s · vn̄ assum et assumꝰ ꝑ geminū s · scribi debēt
Quidaz tn̄ p̄dicta ꝑ d · scribūt causa cōsortij p̄me
et scd̄e ꝑsone · sꝫ priꝰ dictū p̄ualet et magis ē scd̄m
artē et regulas prisc̄ · vn̄ in himno trinitatis dicen
dū est · Assumus et nos cernui · ꝑ geminū s ·
Assumentū ti · illa ps que de aliquo accipit̄ vel as
sumit̄ ad aliq̄d sartiēdū vel repandū · & dicit̄ ab as
sumo mis · Marci scd̄o Nemo assumētū p̄ani rudis
assuit vestimento veteri · q̄si diceret · Nemo sapiēs
coniungit panno veteri ꝑtem noui panni quā assū
psit de aliquo nouo panno
Assur suris · fuit filiꝰ sem · a quo dicta est assuria
vn̄ assurius ria riū · & etiā assur dicit̄ · vn̄ i aurora
Sic̄ rex assur malus extitit · et tn̄ idem
Assus ab ardeo des · dicit̄ assus sa · sū · q̄si arsꝰ · vn̄
asso sas · verbū actiuū · vn̄ assatus ta tū · et hec assa
tura re · Regū libro ij · capit'lo vj · Assaturā bubule
carnis vnā · i · frustū bouis assatū · vel etiā scd̄m aliā
literā Bubale carnis · i · bubaline ptitꝰ ē eis
Astarten · ydolū sidonioꝝ & acuit̄ in fine
Astericus ci · i · astri forma · & cōponit̄ ab aster qd̄
est stella · & ycon qd̄ ē imago vel signū · Et scribit̄
ycon apud grecos ꝑ ei dyptongū · vn̄ semp ꝓducit
primā sillabā · tam in simplicitate ꝙ̄ in ꝯpositōe · &
astericꝰ ca cū · penultima ꝓdu · & scribit̄ ꝑ c · sine s ·
in vltima sillaba · vt multi literati moderni volunt
Antiqui tn̄ scribebāt asteriscus ꝑ sc · in vltima silla
ba · & tūc deriuat̄ ab asteris · qd̄ est stella · Astericꝰ
aliquid deesse vbi apponit̄ demonstrat · Obelus v̄o
cui apponit̄ falsū vel sup̄fluū mōstrat (Nam sagit
ta grece dicit̄) et versuz iugulat · & ē obelus nota
sic facta ÷ Astericus vero nota sic facta ⁜ que
apponitur in his que obmissa sunt vt illucescant ꝑ
eam notā que deesse vident̄ · Et asterico & obelo
vsus est origenes · vn̄ hieronimꝰ dicit in ꝓlogo pē
tateuci Qd̄ vt auderē origēis me studiū ꝓuocauit
qui editōi antique trāslationē theodocōnis miscuit
asterico & obelo · i · stella & veru om̄e opus distin
guens · Dum aūt illuscere facit que minꝰ ante fue
rant · aut sup̄flua queq꜔ iugulat & cōfodit · maxime
que euangelistarū & ap̄loꝝ autoritas ꝓmulgauit

& etiam hieronimus vsus ē astericis & obelis· sic
ipse dicit in ꝓlogo iob

Asterites·est gemma candida inclusā lucē cōtinēs
sicut stellam intus ambulantē vnde dicta est

Asterno nis·astraui astratū·i·ad vl' iuxta vl' valō
sternē·& cōponit̄ ex ad & sterno nis·& abijcit̄ d·

Astin·id est·ciuitas

Astismos·ī fine accētuat̄·& d̄r etiā ātismos q̄dā
tropꝰ·de quo sup̄ dixi ī q̄rta pte ī capl'o de tropis

Asto stas·astiti astitū·& etiā astatū inuenit̄. Sci
re etiā debes ꝙ dedi facit datū·& steti statū a·cor̄
& eadē etiaꝫ corripit̄ in cōpositōe· vt circūdatū &
prestatū· vel mutat̄ ī i.breuē· vt redditū & p̄stitū
Astiti etiā astitū & astatū fac̄ pel· cor·et ꝯponit̄ ex
ad· & sto stas. & abijcit̄ d· Et est astare iuxta vel
in cōspectu vel ad seruitium stare

Astrea stree·i·iusticia· ab astrū dicit̄·q2 de celo de
scendit· & ꝓducit penul· Ouidius in p̄mo metha·
Vltima celestiū terras astrea reliquit

Astrepo pis.pui·q̄si iuxta· vel in conspectu stre
pere strepitū facere.& corri·stre·Et cōponit̄ ex ad
& strepo pis abiecta d·

Astreus rea·reū·res que ptinet ad astruꝫ· & cor̄
penultimā·& dicitur ab astrum

Astringo gis·xi·strictū·ex ad & stringo abiecta
d·& est astringē·iuxta vel ī cōspectu stringere

Astrion·gemma est cristallo ꝓpinqua·in cuiꝰ cen
tro lucet stella fulgore lune plene·& dicit̄ sic·quia
astris postposita fulgorē rapit & gerit

Astrolabiū bij·quoddā instrumentuꝫ ipsius artis
astronomie. & dicit̄ ab astrum

Astrologus.astrū cōponit̄ cū logos qd̄ est sermo
& dicit̄ hic astrologus logi·i·loquēs de astris· &
augurās.vn̄ hec astrologia gie·q̄dā ars astronomia
Et astrologicus ca·cū· Et scias ꝙ astrologia ptim
naturalis· ptim supsticiosa ē· Naturalis seu vera.
dum exequit̄ solis & lune cursꝰ vel stellarū certas
tēpoꝝ statōes· Supsticiosa vero ē illa quā mathe=
matici sequunt̄ qui in stellis augurant̄·quibus etiā
duodecim signa p singula anime vel corpis mēbra
disponūt·sideꝝq3 ex cursu natiuitates hoīm & mo
res p̄dicare noscunt̄·scd̄m papiam

Astronomus.astrū cōponit̄ cū nomos qd̄ est lex
vel norma qd̄ est regula· vel noma qd̄ ē nomen· Et
dicit̄ astronomꝰ mi. qui docet legem vel regulā de
astris· vel q̄ noīat ea. Vn̄ hec astronomia mie· ipsa
ars· Et astronomicꝰ ca cū·scd̄m hug· Papias vero
dicit· Astronomia astroꝝ lex·que cursus syderuꝫ
docet· vna de septē artibus liberalibus ꝛc·

Astrosia sie·est tenuitas corpis ex causis latētibꝰ
& paulatī cōualescentibus·dicta sic ab īminutōne
corpis· Nā greci nutrimēti cessatōeꝫ astrosiā dicūt

Astrosus sa·sum·i·lunaticus·q̄si malo sydere vel
astro natus· & dicit̄ ab astrum

Astruco· ab astur ꝓ gēte· dicit̄ hic astruco conis
id ē·dextrarius q2 apud illā gentē huiōi equi abū
dant· Vn̄ legit̄ ꝙ iulius cesar paucis diebꝰ anteꝙ̄
occideret̄ somniauit·ꝙ in stabulū descendēs astru
conē suū aureū caput habere videbat· Et in rheto
rica· Detur lucus astruconi vt coragiū paret̄· vbi
ab aliquibꝰ legitur asturconi·id est·accipitri

Astrū stri·i·stella·dicit̄ ab astro philosopho·qui
primus tractauit de astris. Vel ab aster·qd̄ grece
dicit̄ stella. vn̄ hic & hec astralis & hoc le· & scias
ꝙ stella dicit̄ q̄libet singularis· Sydus pluriū stella
larū collectio. Astrū grandis stella vel grande sy
dus· Hec tn̄ nomia sepe cōfundunt̄ apud autores·

Volo etiā te scire·ꝙ motus celestis se habet ad li=
berū arbitriū.sic̄ inclinans ad aliq̄d agendū·inquā
tū ex imp̄ssione corpis celestis relinquit̄ aliq̄ dispi
tio in corpe scd̄m quā aīa efficit̄ ꝓna ad hāc acti
onē vel illā·sic̄ etiā ex naturali cōplexione q̄dā sūt
magis ꝓni ad vnū vitiū ꝙ̄ alij·& hoc mō possunt
astrologi enūciare aliq̄d ex his q̄ ex libero arbitrio
dependēt cōiecturaliter & nō p certitudinē sciētie
ꝙuis talibus p̄dictionibꝰ nō sit tutū nimis ītendē
vt dicit augustinꝰ sup genesim·j·& tn̄ plerunq3
astrologi de futuris vera ꝓnunciāt·non tam ex si=
gnis celestibus·ꝙ̄ ex occulto demonū īstinctu quē
humane mentes interdū nesciētes patiunt̄· Et sic
cum huiōi diuinatōnibus quodāmō fedus init̄ cū
dyabolo· Virtutē aūt coactiuā sup liberū arbitriū
sufficientē n̄ habēt corpa celestia· Vn̄ & ptholomeꝰ
dicit ꝙ hō sapiens dominat̄ astris·q2 p sapientiam
suā potest vitare ea ad que astra disponūt· de hoc
etiā supra in arbitriuꝫ dixi· Volo etiā te scire·ꝙ
sic̄ ꝓbat̄ in scientia astronomica de mēsura q̄ntita
tis solis & terre· ꝙ sol ē maior tota terra· sicut &
alie stelle oīes p̄ter lunā & mercuriū sūt maiores
ꝙ̄ t̄ra·vide etiā de hoc ī gallus·ī cometa· & ī sors

Astula le·dicit̄ a tollēdo·scꝫ qd̄ cadit & in sol
de ligno dum dolat̄. Vn̄ quidā volūt dici asciā·ab
astulis.q2 eas a ligno eximit·& cor·stu·vid̄ ī ascia

Astupeo pes·pui·& caret supinis·& cōponit̄ ex
ad·& stupeo pes.remota d·& cor̄·stu· Et ē astu
pere· valde stupere·ad aliquid stupere

Astur· Stura re·est quidā fluuiꝰ hyspanie· Et cō=
ponit̄ cū a·qd̄ ē iuxta·& dicit̄ hic astur asturis·q̄=
dam ppl'us hyspanie·q2 iuxta fluuiuꝫ sturā habitat
vn̄ hec asturia rie·regio eoꝝ & ciuitas.vn̄ asturien
sis asturiense· Itē ab astur ꝓ ppl'o·hic astur sturis·
mas·ge.dicit̄ quedā auis que apud illā gentē abun
dat·vel dicit̄ ab aue· & sterno·quia sternat aues ·
& corripit penultimā in genitiuo·

Asturco conis·i·accipiter vel astur & cōponit̄ ab
aue· & sterno· quia sternat aues scd̄ꝫ hug· Papias
vero dicit·asturco accipit̄ maior. Dicit̄ etiā astru=
co r·p̄cedente v·id est·dextrarius

Astꝰ stus·stui·calliditas·dolositas·fraus·fallacia
& sumit̄ in malo sic̄ & astutus ī malo· Quod ꝯpa=
rat̄ astutior tissimꝰ· vn̄ astute tius·tissime·aduer·
& hec astutia tie·i·ingeniositas·dolositas·cautela·
īdustria· calliditas·& ꝓprie dicit̄ de malo. Inuenit̄
etiā hoc astu indecli·ꝓ eodē. Vn̄ auianus· Astu vin
cit hō cūcta creata solo·& pōt hic eē decli· vl' inde
cli·astu. & dicit̄ astutꝰ· q̄si sine statu· Nā q̄ astutꝰ
ē.nō diu in eodē morat̄ statu·sed multa deliberat·

Astutus ta·tū·ab astu dicit̄·vide in astus

A ante T

Atacus ci·penul·cor̄·maior est bruco·& vt
dicit glosa iohelis p̄mo· Eruca vermis ē q̄
in oleribus maxime inuenit̄· Brucus vocat̄
fetus locuste anteꝙ̄ habeat alas Deinde cū incipit
parū volare·dicit̄ atelabꝰ· Cum vero pleniter vo
lat dicit̄ locusta. Et ē brucꝰ multo grauior ꝙ̄ locu
sta vel atelabus·q2 iacens in vno loco radicitus co
medit fructus· vn̄ dicit̄ a bromin·qd̄ est cōsumere
Atacus aūt dicit̄ q̄si ategus·i·sine tega eo ꝙ nihil
habeat quo īuolutꝰ tegat̄· Teca em̄ q̄si tega· dicit̄
a tegendo Papias auteꝫ dicit atacus auis ignota·
Hieronimꝰ aūt dicit sup illud esaie·xxxiij· Sic̄ col
ligit̄ brucus velut cū fosse plene fuerint de eo. Ex
locusta inq̄t hieronimus·brucus nascit̄· & quousq3
habeat alas sic vocat̄. Cū aūt ale crescere ceperint
atelabus dicit̄· Cum autē plene volare ceperit·est

locusta & dicit᷑. Nocꝫ vero brucus plus q̄ atelab⁹
uel locusta. q̄a alis carꝫ nec moueri pōt. Et sic ubi
insederit nichil relinq̄ facit. iō fiūt fosse & obruūt᷑
locuste ne a uētō rapient᷑ in mare. & ad terrā reie:
cte & ex ouis q̄ uiue cōcepant. etiā mortue brucos
Atauus ui. d̄r ab auus. scꝫ aui pater generent.
penul. cor. Vide in auus
At contra. due ꝑtes sunt.
Atelabus bi. penul. cor. dicit᷑ ab a. qđ ē sine & te
la. & abeo abis. q̄si sine tela. i. teca abiens. & dicit᷑
atelabus q̄si atelau⁹. id ē. sine tela uadēs. uel quasi
a tela abiens. de hoc etiā supra dixi in atacus
Ater atra atrū. i. niger. & ꝯparat᷑ atrior aterrim⁹
Vn̄ atre atrius aterrime aduerbiū. & ꝓducit a.
Atalanta. atas grece leuitas latine. lentos plenū
Inde dicta est quedā virgo atalanta. ꝓpter veloci:
tatem. quasi plena leuitate
Athlanteus tea. teū. penul. ꝓdu. in athlas est
Athlas lantis. habet n. in obliq̄s. sed in n̄to nō. sic
gygas gantis. elephas phantis. adamas mantis. Et
desinit in as. ꝓductā. Fuit aūt athlas frater ꝓme:
thei. rex africe. optimus astrologus. Vn̄ dictus ē
celū sustinuisse. Et a noīe eius dictus est mons a
frice athlas. q̄ ꝓpt̄ suā altitudinē dict⁹ ē celū susti
nuisse. Vn̄ athlanteus tea. teū. & athlantic⁹ ca. cū.
Athalia. interpretat᷑ temp⁹ dn̄i. & fuit regina in
israhel. & acuit penul. scđm cōmunē vsum
Athanasia. i. īmortal' ab athanatos d̄r. & acuit pnl'
Athanatos. id est. īmortalis. ab a. quod ē sine. &
thanatos mortale. & accentuat᷑ in fine. Vnde atha
natus ta. tum. id est. immortalis
Athene. ab athanatos dicit᷑ he athene narū. q̄daꝫ
ciuitas. q̄si athanate. i. īmortalis. ꝓpter studiū sapi
entie. q̄ imortalis ē. qđ olī ibi viguit. & ꝓdu. the.
Atheniensis. ab athene dicit᷑ hic & hec atheniēsis
& hoc se. nomē patriū. Et deberet scđm formatio
nis analogiā dici athenensis sꝫ cā euphonie habuit
i. ī ante penul. sicut ostēdi supra in tercia ꝑte. vbi
egi de denoīatitiuis desinētibus in ensis
Athleta te. penul. ꝓdu. luctator. pugnator. miles
fortis. & dicit᷑ sic. q̄si ad letū fortis. i. ad mortem
Athomia grece. debilitas stomachi latine
Athomus mi. fe. ge. penul. corre. corp⁹ īdiuisibile
ꝓpter sui ꝑuitatē. q̄uis forte nullū corp⁹ sit qđ di
uisionē recipe nō possit. & d̄r sic ab a. qđ ē sine. &
thomos qđ ē diuisio vl' sectio. q̄r n̄ recipiat sectōꝫ
Atnepos. fili⁹ abnepotis. & ē sensui subiacētē
scđa litera t. ſm papiam. & corripit ne.
Atramē. ab ater atra atrū. dicit᷑ hoc atramē mis.
id ē. nigredo. vn̄ hoc atramentū ti. i. incaustū q̄r ni
grum facit liquorē in quo ponit᷑
Atramentariū. ab atramē dicit᷑ hoc atramētariū
tarij. i. scriptoriū. pluteū. plumatiū. Vn̄ ezech. ix.
Et atramentariū scriptoris ad renes eius. & inde
hoc atramentariolū li. diminutiuū
Atriēsis. ab atriū. dicit᷑ hic atriensis. i. ianitor. ho
stiarius. exclusarius. patiginarius. ianuari⁹
Atriolum li. dimi. paruū atrium
Atriplices. herbe humidā & frigidā virtutē habēt
In cibo sumpti ventrē soluūt. & corri. penultimā.
Atriū. dicit᷑ q̄si atrū. ab ater atra atrū. ꝓpter caligi
nē ignis. q̄ olim solebat esse in atrio. Vn̄ ī passione
xp̄i. Et petr⁹ stans ī atrio calefaciebat se ad igneꝫ
Vel atriū dicit᷑. q̄r ei addant᷑ tres portic⁹ extrisec⁹
& scđm hoc atriū d̄r mag̃ dom⁹ ampla & spaciosa
Atrox. ab ater atra atrū. dicit᷑ atrox trocis. omis
gn̄is. efferus. crudelis. & cōparat᷑ atrocior cissim⁹.

Vn̄ atrociter cius. cissime. aduer. & hec atrocitas
tatis. & habet primā naturalit᷑ breuē. Vn̄ in auror̄a
sup thobiā. Scire facit quantū sit furor ei⁹ atrox
Attabernalis. Taberna cōponit᷑ cū ad. & dicit᷑ h
& hec attabernalis. & sic mutata d. in t. i. soci⁹. &
ꝓprie in taberna leccator. q̄ valde frequētat taber
nam. Idem etiā hic tabernio tabernionis
Attamen minis. ge. neu. i. setaciū. Inuenit᷑ etiā at
tamen ꝓ sed cōiunctio. & corri. ta. Oui. Nil michi
rescribas attamē ipe veni. De hoc in tamē vide
Attamino nas. i. aduersari. ex ad & tamino as. d.
mutato in t. Itē attamīo nas. i. purgare farinā cum
setacio. scđm hug. Papias vero dicit. Attammare
inq̄nare. corrūpere. vsurpare. & corri. mi.
Attat. inreriectio timētis vl' expauescētis. ſm pa.
Attero ris. triui. tritū. valde terere. corr̄. te. & cō
ponit᷑ ex ad & tero ris. Job xiiij. Donec atteratur
celū nō euigilabit. Vn̄ attrit⁹ ta. tum. & a genitio
attriti. addita o. format᷑ hec attritio tionis. In quo
aūt attritio differat a contritōe. dicam in cōtritio
Atticinor naris. ad ignē titiōes aduicinare. & cō
ponit᷑ ex ad. & ticinor naris:
Attineo nes. nui. attentū. i. valde tenere. vel ꝑti
nere. & ꝑtinet ad ꝓpinquos. vt iste attinꝫ michi. i
tali gradu. & ꝯponit᷑ ex ad. & teneo tenes. & muta
ta d. in t. & e. in i. & corripit ti.
Attingo gis. attigi. attactū. i. valde vl' iuxta tan
gere. vel accidere. & componit᷑ ex ad & tāgo gis.
mutata d. in t. & a. simplicis in i.
Attonitus. Attono nas. componit᷑ ex ad & tono
nas. Et inde deriuat᷑ attonit⁹ ta. tū. penul. corr̄. i.
tonitruo stupefact⁹. territus. ꝯfusus. ꝑturbatus.
Attraho his. traxi. tractū attrahere. i. ad se t̄here
adbreuiare. & cōponit᷑ ex ad. & traho trahis
Attrecto ctas. vel magis attracto ctas. ꝯponit᷑
ex ad. & tracto ctas. Inuenit᷑ etiaꝫ attrecto ctas.
mutata a. in e. & videt᷑ ꝓprie ad tactū corꝑaleꝫ ꝑti
nere. vn̄ gene. xxvj. Si attrectauerit me pater me⁹
vel attractauerit ſm aliā literā. vel potest formari
ab att̄ho traxi. attractū. v. ī o. vbū frequētatm̄. i.
frequēter att̄hē. iuxta tractare. ꝓpe tangē. palpare
At vbi. due dictiōes sunt. & duob⁹ accentibus re
gende. vn̄ ad galatas. At vbi venit plenitudo tē
poris. i. sed postq̄. Aliq̄n tn̄ atubi & astubi. ē q̄dā
irregularis vocū cōgeries. nō ꝓprie compositio &
fungit᷑ loco vnius dictiōis. & tūc sub vno accētu
ꝓferē & grauat᷑ penul. siue v. De hoc dixi ī secūda
parte. vbi egi de vbi
Atqꝫ. idē est qđ et. q̄nqꝫ ponit᷑ ꝓ q̄ sicut boetius
in quinto de cōsolatōe in ꝓsa tercia. Tum ego ꝛc.
Atqui. i. certe. & est quedā irregularis ꝯgeries vo
cū. vn̄ boeti⁹ in scđo de ꝯsolatōe in ꝓsa que īcipit
Tū ego. Atq̄ viget incolumis. atqui dicit. i. certe.
Auarus. ab aueo aues dicit᷑ auarus ra. rū. q̄
em̄ dicit᷑ auarus. quasi varas habēs man⁹
id ē. curuas. vel auarus dicit᷑ q̄si auens au
rū. ethymologia est. nō cōpositio. & cōparat᷑ auari
or rissim⁹. & est auarus ꝓprie q̄ nō satiat᷑. Cupid⁹
qui aliena desiderat. vn̄ auare ri⁹. rissime. aduerbia
& auaricia cie. & format᷑ a gt̄o auari. addita cia. Et
vt dic̄ hieronim⁹ ī epistola ad paulinū caplo viij.
Antiquū dictū est auaro deest tam qđ habet. q̄ qđ
nō habet. & in thobia dicit᷑. Prodigus excedit men
sura. largus honori seruit. fructificat parc⁹. auar⁹
eget. vide in larg⁹. ¶ Et nota q̄ malū & magnū ē
auaricie vitiū. qđ sicut dicit beda. fidē tollit. cōcor
diā dissipat. caritateꝫ violat. & inumerabilia mala

generāt· Teste apostolo q̄ ait· Radix oīm maloꝝ
est cupiditas· Auaricia siquidē visceribus pietatis
caret. patrē nescit· matrē ignorat· fidē & amiciciaꝫ
nō custodit· ꝓpinquo vl' ꝓximo nō miseret̄· sꝫ ꝓpin
quos velut extraneos abijcit· dicēte salomone· Bn̄
fac̄ aīe sue vir misicors· auar⁹ etiā ꝓpiquos abijcit
Auceps aucupis cōis ge· aues capiens· ab auis et
capio vel capiens. & corri· cu· in obliquis
Auctim· i· crescēter· ab augeo dr̄· & ē adū· q̄lita·
Auctio· ab augeo dicit̄ hec auctio onis· i· augmē
tatio· Dicit̄ etiā auctio· i· mercatio· Vn̄ hic auctio
narius ria· riū· i· mercator q̄ res suas auget· & ꝓpe
ille qui hic vel illic res ꝑuas & veteres & tritas et
ruptas emit· vt postea cari⁹ vendat· & auctionor
naris· i· sic mercari· vel res strenue augē· vnde &
auctionator quādoqꝫ dicit̄ ꝓ impatore Accipitur
tamē simpliciter auctionari ꝓ mercari
Auctionarius· in auctio vide
Auctionor naris· verbū depo· in auctio vide
Auctito tas· penl'· corre. i· frequēter augē & for
mat̄ ab auctatu· vltīo supīo h⁹ vbi aucto auctas
Aucto ctas· verbū frequētatm̄ a· in i· & v· ī o·
id ē· frequēter augere· & format̄ ab vltimo supino
hui⁹ verbi augeo· scꝫ actu v· in o·
Auctor· ab augeo ges· auxi auctū auctu· dicitur
hic auctor ctoris· i· augmētator dux· & debet scri
bi cū v· & ct· Qn̄ vero signat autenti· i· autoritatē
est cōis ge· & debet scribi ꝑ v· & sn̄ c· vt hic & hec
autor· & deriuat̄ tūc ab autētim Itē inuenit̄ qddā
verbū defectiuū· scꝫ auieo auies. i. ligo gas· Et in
autor· i· ligator· similit̄ cōis ge· & debet scribi sine c
& cum v· & scd̄m primā significatōem impatores
ꝓprie dicunt̄ auctores· ab augēdo rempublicam·
Sepe etiam deus dicit̄ noster auctor· i. noster dux·
noster augmētator Scd̄m vero secūdā significatōꝫ
ph̄i & inuētores artiū· vt plato· aristoteles. prisc̄
& quelibet excellētes persone debēt dici autores·
Scd̄ꝫ vero terciā virgili⁹ & lucan⁹ & etiā ouidi⁹
& ceteri poete debēt dici autores· q̄ ligauerūt car
mina sua pedib⁹ & metris· Inuenit̄ etiam hic actor
sine v· ab ago agis actū actu· De quo supra dixi ī
suo loco· Vn̄ versus· Auctor ab augendo nomen
trahit· ast ab agendo Actor· ab autentim qd̄ grecū
nascit̄ autor· scꝫ sine c· & per v· scriptū
Auctoriū· Ab augeo dicit̄ hoc auctoriū rij. id est
illud qd̄ addit̄ rei mēsurate cum vendit̄· & est etiā
cibus qui mense vacuate suꝑadditur
Auctrix tricis· i· augmētatrix fe· ge· ab auctor or
Aucupabilis· ab aucupor paris· dicit̄ hic in rix·
& hec aucupabil' & h° le· i· res apta ad aucupandū
Aucupiū· ab aucupor dicit̄ hoc aucupiū pij· i· for
tuniū· & bon⁹ euētus· & etiā ip̄m officiū capiēdi
Aucupor· ab auceps dicit̄ aues dicit̄ aucupiū·
aucupor paris. patus sū. i· aues caꝑe. & ponit̄ qn̄qꝫ
ꝓ augurari & ꝓ adq̄rere· vn̄ aucupator trix· aucu
patio· hic aucupat⁹ tus· tui· & cor· penl'· aucupo
Vn̄ ouidi⁹ epy· ix· Aucupor infelix īcerte murmur
Audax ab audeo des· dicit̄ audax auda re fame
cis oīs ge· & cōparat̄ audacior audacissim⁹· vn̄ au
daciter· Sed dicim⁹ ꝑ sincopā audacter cius· cissi
me aduer· Et distat inter audacē & temerariū Nā
audax nō timet· temerarius nō cogitat ꝑiculū· Itē
audacia post cōsiliū· temeritas sine ꝯsilio fit & po
nitur audax ꝓ arrogante quādoqꝫ
Audeo des· verbū neutropassiuū Et est differen
cia inter v̄ba neutropassiua & neutrapassiua Naꝫ
neutropassiua dicunt̄ q̄ passiuo sunt similia· ī hoc
ꝙ cum careāt ꝑ̄teritis habēt supplet ōm ꝑ̄teritoꝝ ꝑ
ꝑticipiū & verbū substātm̄ sic & passiua· Ista aūt
q̄nqꝫ sunt· q̄ indicant isti versus Quinqꝫ puer nūo
neutropassiua tibi do· Audeo cū soleo fido quoqꝫ
gaudeo fio· Sunt aūt neutrapassiua q̄ habēt pas
siuoꝝ significatōm sub actiua literatura· & signāt
passionē aliunde illatā· Et sunt q̄ttuor q̄ cōtinent̄
in his versibus Exulo vapulo veneo nubo q̄ttuor
ista· Sensū passiui sub voce gerūt aliena scd̄m huḡ
Audeo facit ausus sū. q̄ȝ haurio facit hausi ꝑ̄teritū
sicut habet in tractatu de verbo
Audientia tie· format̄ ab hoc datiuo audiēti· addi
ta a· vnde ꝑ t· scribit̄. & tn̄ t. accipit sonum de c·
vt detis michi audientiam· i· me audiatis
Audio dis diui· auditū audire verbū actiuū dicit̄
ab auris· Q aūt dicit̄ audio q̄si aurē do· vl' aurib⁹
capio· ethymologia ē· nō compositio Inde verbalia
auditor auditrix· Itē auditio· Et h audit⁹ tus tui·
& hoc audimē minis· ꝓ eodē Audio cōponit̄ exau
dio dis· Vn̄ exauditor exauditrix exauditio· exau
ditus ta tū. & hic & hec exaudibilis & hoc le· Vn̄
exaudibiliter aduer· & īportat plus exaudire ꝙ au
dire Est eñ exaudire qd̄ rogat̄ intelligere & ad ef
fectuꝫ deducē Itē cōponit̄ cū ob & dicit̄ obaudio
dis· i. male audire· vel contra· Inuenit̄ etiā ꝓ obe
dio· sed raro· & ex eisdē cōponit̄ obedio Item au
dio cōponit̄ cū sub· & fit subaudio dis· i· aliq̄d nō
positū vel dictū subintelligē Audio & sua cōpo
sita sūt actiua ꝑ̄ter obedio· Itē audio simul potest
cōstrui cū acto & ablatiuo· vt audio virgiliū ab il
lo. Item nota ꝙ alicui volūt auris· fieri ab audio·
vt dicatur auris quasi audis
Auditoriū rij· locus vbi cōsilia & responsa audi
untur· & dicit̄ ab audio audis
Aueho his auehere· i· asportare scd̄m papiam
Auellana ne· tā ꝓ arbore ꝙ ꝓ fructu· ponit̄ in fe·
ge. & dicit̄ ab auellano mōte vbi abūdāt auellane
Auena· ab auid⁹ dicit̄ hec auena ne· herbe genus
eoꝙ auide surgat· & īde hec auenula le· di· Inuenit̄
aduena ꝑ d. & corr̄· pnl'· Et ē cōis ge· Vid ī venio
Auēto tas taui auētare· auenas eradicare &
dicit̄ ab auena scd̄m hug· Papias vero dicit. auen
tare est truncare & eradicare
Auenula le· di· ꝑua auena· & corripit penultimaꝫ
Aueo aues aui auere· i· cuꝑe· & caret supinis· Et
est neutrū q̄ȝ vox ipsa sꝑ illi deficit in passiuo· sine
qua voce· scꝫ passiua verbū actiuū esse nō pōt· vn̄
luca· Oīa cesar auet & birria si dare mlta Potes·
quidq̄d auebis habes· Et nota ꝙ inuenit̄ aue auete
aueto auetote auere· ꝓ saluū esse. sic salue saluete
salueto saluetote saluē Et idē dicendū ē de aue· &
vale· sed vale ī recessu salue & aue in aduētu ꝓpe
Vel salue vtrūqꝫ· scꝫ aue et vale cōprehendit Vnd
grecismus dicit Aue dic veniēs de iure valeqꝫ rece
dēs Hoc verbū salue· cōprehēdit aueqꝫ valeqꝫ
Auernus ni· mas· ge· locus vbi est descēsus ad ī
feros· et ponit̄ sepe ꝓ ip̄o inferno. et dicit̄ ab a qd̄
est sine· et vernus qd̄ est delectabil'· q̄ȝ in inferno
nulla est delectatio· sed sempitern⁹ horror inhabi
tat Vn̄ auern⁹ q̄si sine vere· vel dicit̄ q̄si auolus ab
a· et volo las· q̄ȝ ibi aues suꝑuolare nō possunt pro
pter fetorē grauissimū, q̄ aues suꝑuolātes olim ne
cabat· vel dicit̄ ab aue auete verbo ꝑ cōtrariū
Auersor saris· id est· detestor secundū papiā
Auersus sa sū· retro in aliaꝫ ꝑtem versus· ab auer
to tis· Item auersus ꝑticipiū· ab auertor teris·
Auerto tis· auerti auersum· i. remouere· vnde in

psalmo. Auerte oculos meos ne videant vanitatẽ.
Itẽ auertere.i.post tergũ vertẽ. & ꝯponitᷣ ab a. &
verto tis. Itẽ īuenitᷣ auertor teris auersus sũ. vbũ
deponẽs.i.spnere vilipendẽ.recusare. & cõponitᷣ
similitᷣ ex a. & verto tis. Boetius ī pͥmo de cõsolati
one. Heu heu ꝙ surda miseros auertitᷣ aure. Inue-
nitᷣ & aduerto ꝑ d. De quo supᷓ dixi in suo loco

Auerunco cas.auerũcaui.i.auenas euellẽ. Nam
rũcare dicũt euellere. Ex quo & auena. cõpositũ ẽ

Aufero aufers abstuli ablatũ.i.eri ¶ aueruncare
pere.tollere. & cõponitᷣ ab a. & fero. & conuertitᷣ
scđm priscᷣ.b.in v.in pñti.tam euphonie causa. ꝙ
differẽtie. ne si affero dicas.ab ad. & fero cõponi
videatᷣ.quod mutat d.in f.

Auferro ras.raui.rare.i.ferrũ auferre. & cõponi
tur ex ab. & ferro. & mutatur b.in v.

Augeo ges.auxi auctum augere.i.amplificare au
gmentũ dare.augeo cõponitᷣ cũ ad. & fit adaugeo
ges. & cũ ex. & fit exaugeo ges.augeo simplex &
cõpositum est actiuum

Augesco.ab augeo dicitᷣ augesco scis.verbũ in-
choatiũ.i.incipio augeri.eo ꝙ significat ꝯtra ꝓprie
tatẽ alioꝝ verboꝝ inchoatiuoꝝ.sic integrasco.i.
incipio integrari. Vnde statius. Proniqꝫ vim auge
scunt sumere manes.vide in integer.

Augmentũ.ab augeo ges.dicitᷣ hoc augmentũ ti.
id ẽ.amplificamentũ Vñ augmẽto tas.verbũ acti
uum. Quod tñ qñqꝫ inuenitᷣ ī deponẽti gñe ī eodẽ
sensu.augmẽtator taris. & ab vtroqꝫ verbalia

Augur.auis ꝯponitᷣ cũ garrio. & dicitᷣ hic & hec
augur cõis ge.qui vl' q̄ in garritu auiũ diuinat. vñ
auguror raris.i.sic diuinare. Vñ verbalia. & hoc
auguriũ rij.i.talis diuinatio scđꝫ hug. Ouidi⁹ epy.
Protin⁹ ipsa meos anguror esse deos. Itẽꝫ auguro
ras.vñ dicit priscᷣ.ī q̄rto libro.ab auguror dicitᷣ au
gur.abiecta o. Et a saturo satur. Et ī aurora dicitᷣ
Sanguis eẽ reos sup nos dũ augurat enses. Dicitᷣ
ergo auguro ras.ī neu.ge. & auguror raris depo
nens. & hoc magis videtᷣ esse in frequẽti vsu. Inue
nitᷣ etiã augurior q̄ttuor sillabarũ. Vñ gene.xliiij.
Sciphus quem furati estis.ipe est in quo bibit dñs
meus. & ī quo auguriari solet. Et infra.scilicꝫ ī eo
dẽ. An ignoratis ꝙ ñ sit similis mei ī auguriãdi sci-
entia. Ego aũt credo ꝙ litera vitiõ scriptoꝝ ibi cor
rupta est. & debet ibi esse augurari quattuor silla-
barum & augurãdi. Papias aũt dicᷣ Auguror cõe
antiq̄tus. ꝓ quo mõ dᷣr auguro ras raui.ratũ.neu
trũ. vñ augur.ablato o.cõis ge. Sꝫ dic ꝙ auguror
nũc ẽ deponẽtale. & magis ẽ ī vsu ꝙ auguro ras.

Auguror raris. & auguro ras.vide in augur

Augustea.ab august⁹ qđ est impator deriuatᷣ au
gustea stee.i.carta q̄ ab augusto mittitᷣ.vel qđdaꝫ
genus carte sic dictũ ī honore illi⁹. Sicᷣ augusteuꝫ
dicitᷣ genus marmoris in egypto tpe augusti pͥmo
inuentũ. Sicᷣ tiberiũ rij.genus marmoris tempore
tyberij inuentum.a tyberio dicitᷣ

Augustus.ab augeo dicitᷣ hic augustus gusti.q̄li
bet romanus impator.ab augẽdo īperiũ.vnde etiã
antonomasice octauian⁹ dictus ẽ august⁹.qꝛ sup
oĩes alios auxit impiũ romanũ. Et ab illo quidaꝫ
mensis dict⁹ est august⁹.qꝛ ī eo mẽse nat⁹ ẽ.vl' qꝛ
ī eo obtinuit victoriã de antonio & cleopatᷣ. Qñ
qꝫ vero adiectiue declinatᷣ august⁹ sta.stũ.i.nobi
lis.illustris.insignis.pclarus.exgrex.segregarius.
celticus.heroic⁹. Et est cõpositũ ab aue. & gusto
stas.qꝛ solis nobilib⁹ licebat olim gustare aues. &
tunc cõparatᷣ augustior augustissim⁹. Cũ vero de

clinatᷣ ꝑ q̄rtã declinatõem hic august⁹ stus.stui.est
quedã spẽs diuinatõis.que fiebat in gustu auiũ. &
est cõpositũ ab aue. & gustu. Solebãt em̄ auẽ spar
gere gallinis. & ī gustu & ī captõne illi⁹ esce sape
re augurium.quod dicitᷣ augustus

Auia.ab auus dicitᷣ hec auia auie.patris vel ma
tris mater. Thimothei scđa.caplo pͥmo. Qui inha
bitauit primũ ī auia tua loyde & matre tua eunice.

Auiaria.secreta loca. & a via remota aut tantum
auibus adibilia. & dicunᷣ ab auius auia auiũ

Auicula le.diminutiũ pua auis

Auicularius cularij.qui capit aues masc.ge. Auicu
laria etiã dicitᷣ.pluralis nũi ge.neu. & sũt auicula
ria secreta loca siluarũ solis auibus adibilia

Auidus.ab aueo aues dicitᷣ auidus da.dũ.i.multũ
cupidus. Vel scđm quosdã dicitᷣ ab habẽdo.qꝛ sp
habere desiderat. Vñ auidul⁹ la.lũ.aliquãtulũ aui
dus. & cõparatur auidior dissimus.vñ auide di⁹.
dissime.aduer. & hec auiditas tatis.

Auieo auies.i.ligare.verbũ defectiuũ. & inde hic
& hec autor.i.ligator.vide in vieo vies.

Auigerulus.auis cõponitᷣ cũ gero geris. & dicitᷣ
hic auigerulus. & hec auigerula.penulti.corre.qui
vel que aues gerit ad vendendum

Auinũ auini.penl'.ꝓdu.q̄si extra vinũ.i.aq̄ mixtũ

Auis.ab aueo aues dicitᷣ hec auis.qꝛ escaꝝ sit cu
pida.vel dicitᷣ ab a. & via.q̄si sine via.qꝛ certã viã
nõ habet.sꝫ ꝑ auia queqꝫ discurrit.sed poti⁹ videtᷣ
esse ethymologia.ꝙ ꝯpositio. & desinit acc̄s singu
laris in em. & ī im.vt auẽ auim. & ablatiu⁹ in e. &
in i.vt aue vel aui. & acc̄s pluralis in es. & in is.vt
aues vel auis. & corripit a.

Auius.ex a. & via.cõponitᷣ aui⁹ auia auiũ. Auia
aũt dicunᷣ loca secreta. & a via remota qꝛ extra
viã ipa sũt & deuia & inuia. & inde auiaria orũ.

Aula le.i.domus regia siue spaciosuꝫ habitaculũ
porticib⁹ q̄ttuor ꝯclusũ. Inde hec aulula le.di. Itẽ
dicitᷣ aula qñqꝫ scriniũ ī quo res ponũtᷣ. Et etiã au
le pluralitᷣ dicũtᷣ fistule organoꝝ.ꝑ q̄s elicitᷣ melo
dia. & īde aulid⁹ da.dũ.i.dulcis īstar soni organi.

Aularis.ab aula dicitᷣ hic & hec aularis. & hoc au
lare. & auletus ta.tum.ꝓ eodem.

Aula grece.cannula dicitᷣ vel tibia latine

Auledus di.penul.ꝓducta.in aules vide

Aules.ab aule dicitᷣ hic aules aulis. & hic auled⁹
di.qui cũ cannulis cãtat.scꝫ tibicen. & cõponitur
coraules lis.i.ille q̄ cũ cannulis cantat in choro

Auleũ.ab aula dicitᷣ hoc auleũ lei.i.cortina.qꝛ in
aula athali regis ꝑgamoꝝ pͥmo fuit inuentũ vel qꝛ
in aulis extendi solet. Itẽ ab aula aule⁹ aulea leũ.i.

Aulicus.ab aula dᷣr aulicus regalis vel res aule
ca.cũ.penul.corre. Et aulan⁹ na.nũ.i.palatin⁹.q̄si
aule custos.qꝛ assidue est in aula cũ principe

Aulidus da.dũ.penul.corre.in aula exponitᷣ

Aulula le.dimi.pua aula. & corripit penultimã

Auoth.i.villa vel ville. Vñ numeri.xxxij. Quos
appellauit auoth iayr.id est.villas iayr.

Aura.ab aer.dicitᷣ hec aura aure.qꝛ motu aeris fit
aura. Leuis em̄ motus aeris ẽ aura.scđm hug. Itẽꝫ
aura dicitᷣ splendor. Vñ dicitᷣ aurora re.scꝫ initiuꝫ
diei clarẽscẽtis.qꝛ fulget.siue prim⁹ splẽdor aeris
qui grece eos dicitᷣ. Vñ poti⁹ dicitᷣ aurora ꝙ erora
& aura ꝓ splendore ꝙ eora. Et ab aurora.auroro.
auroras. Alij dicũt ꝙ ab auꝝ aurora fit.qꝛ habeat
colorẽ auri.ita dicit hug. Papias etiam dicit.ꝙ au
ra dicitᷣ ab aere.agitat⁹ em̄ aer auram facit. Aura
etiã dᷣr fauor.vñ versus. Aera splendorem.flatum

notat aura fauorẽ· Hic animaduerte· ꝙ ſcđꝫ veritatẽ radix venti ẽ ex vapore q̃ aſcẽdit ex terra· & principiũ eſſe eiꝰ eſt ex eo· & materia eius ẽ vapor talis qui eſt frigidꝰ & ſiccus ſubtilitate ſua aerem tranſcẽdens· & cũ ſpiſſatᷣ frigiditate aeris fortiter impellit aerẽ· Sicut pleniꝰ dixi in dyalogo de queſtionibus aĩe ad ſpiritũ· & in ventus etiã vide

Aurata aurate·fe·gñis quidã piſcis qui ĩ capite habet colorem ſimilẽ auro· & dicitᷣ ab aurũ

Aurea. ab auris dr̃ hec aurea·i·frenũ·eo ꝙ ĉca aures ponatᷣ· dr̃ etiã aureꝰ rea. reũ·adiectm̃·i·đ auro & tũc deriuatᷣ ab auꝝ· vñ vſꝰ· Aurea frenat equos

Aureola· in virgo ẽ· eſt aurea mobile nomẽ

Auricalcũ· aurũ cõponitᷣ cũ calcos· qđ ẽ es· & fit hoc auricalcũ auricalci· qđdã genꝰ metalli ex diuerſis metallis cõflatũ, ſic dictũ· qꝛ habet ſimilitudinẽ auri & eris· Auri in ſplẽdore· eris ĩ duricia· vel cõponitᷣ a calcos qđ ẽ fex· quaſi fex auri· Apocal'· primo· Et pedes eiꝰ ſimiles auricalco

Auricomꝰ ma·mũ·q̃ aureos habet capillos· & cõponitᷣ ab aurũ· & coma me· & corri co· auricomus

Auricularis· Ab auris vel auricula·dicitᷣ hic auricularis· vel hoc auriculare· minimꝰ digitus· qꝛ eo aurẽ purgamꝰ· & adiectiue inuenitᷣ hic & hec auricularis & hoc re· vt auricularis amicus·i·ſecretꝰ Dicitᷣ etiã auricularis·res ad aurẽ ptinẽs· & ꝓ eodẽ auricularius ria·riũ· vt auriculariꝰ anulꝰ· Vel auricularius qui in aure ferẽ· & hic auriculariꝰ·i·ſecretus cõſiliator· & hec auricularia·q̃ eſt ſecreta cõſiliatrix·qꝛ ſecreta in aure ſolent dici

Auriculariũ a ſecreto· Regũ ij·ca·xxiiij· Fecitqꝫ eũ ſibi dauid auriculariũ a ſecreto·i·ſecretariũ ꝯſiliariũ

Auriculariꝰ·i auricl'aris vid & ẽ vna ps ĩdecl'·

Auriculatꝰ ta·tũ·i·magnas hñs auriculas·ab au

Auricꝰ ca·cũ·res ptinens ad aures ricula dicitᷣ ſic dicimꝰ auricos pilos·q̃ creſcũt in aure· & dicitᷣ ab auris· & corripit penultimam

Aurifaber bri·maſ ge·q̃ opatᷣ in auro· & cõponitᷣ ab auro & faber· & corripit fa·

Aurifex·aurũ cõponitᷣ cũ facio· & dicitᷣ hic & hec aurifex ficis·q̃ vel q̃ facit aurũ· Vñ dic pap· Aurifex dictꝰ qꝛ aurũ faciat· & corr̃·ri·aurifex cis·

Aurificina ne·fabrica aurificũ· & dicitᷣ ab aurifex & ꝓdu·ci· Grecis·aurificina locꝰ ĩ quo faber exco

Aurificiũ ficij·ipm opꝰ vel exercitiũ quit auꝝ qđ fit in auro· & dicitᷣ ab aurifex ficis·

Aurifodina ne·locus vbi foditᷣ aurũ· & cõponitᷣ ab aurũ & fodio· & ꝓducit di· Vñ in grecis· dicitᷣ Aurum quod foditᷣ dici ſolet aurifodina

Auriga ge·maſ·ge·penul·ꝓdu·i·rector currus· ab aure & rego gis·vl' ago gis·qꝛ regit equos freno q̃ſi auris auditu Vel etiã auriga ab ago & rego dicitᷣ· qꝛ agat & regat currum· vel auriga dicitᷣ ab haurio· qꝛ haurit·i·pcutit equos iũctos·et ſcias ꝙ ſicᷣ ſe habet nauta ad nauẽ regendã· ſic ſe habꝫ auriga ad currũ regendũ· ſꝫ ĩ naui regenda eſt eligẽdꝰ nauta nõ ſorte ſꝫ arte Ergo in curru regendo ẽ eligendꝰ auriga nõ ſorte ſed arte. Similitᷣ & rector in ciuitate nõ ſorte ſed arte eſt eligendus

Aurigraphia·aruũ cõponitᷣ cũ gͥphia·qđ eſt ſcriptura· & fit aurigraphia·i·aurea ſcriptura· Vñ hic aurigraphus qui aureã ſcripturã facit

Aurilegiũ gij·locꝰ vbi reponitᷣ auꝝ ſeꝫ theſaurus vbi legitᷣ·i·colligitᷣ auꝝ ab auꝝ & lego gis cõpo·

Auripigmẽtũ·aurũ cõponitᷣ cũ pigmẽtũ ti·genꝰ terre·ex quo fit q̃iqꝫ vnguentũ habẽs colorẽ auri

Auris fe·ge·dr̃ ab haurio ris·eo ꝙ hauriat ſonuꝫ· Vel auris dicitᷣ q̃ſi auide rapiens ſonũ· Vel ab audiendo. & ẽ ethia nõ cõpoſitio ſcđm hug. Papias aũt ſic dicit Auris auide rapiẽs vel hauriẽs ſonũ· vel ab audiẽdo. & eſt ethia vt dixi nõ cõpoſitio

Auriſcidus auriſcidi·maſ·gñis·i·artifex q̃ ſcindit auꝝ· & cõponitᷣ ab auꝝ & ſcindo & corr̃·ſci·

Auriſia ſie·i·cecitas q̃ ſodomite ĉca domũ loth fuerunt pcuſſi· Geñ·xix· Sed meliꝰ videtᷣ dici aoraſia ſie·ſicᷣ dixi ĩ aoraſia· Et vt dicit mgr ĩ hiſtorijs Auriſia vel aoraſia vt hñt q̃dam libri·eſt qñ hoĩes hñt aptos oculos & nõ vident·qđ magi faciunt incantatõibꝰ ſuis· Fit etiã aliqñ ꝙ hoĩes habẽt rẽ in manu & nõ vidẽt· & hec ẽ auriſia vel aoraſia q̃ pcuſſi ſũt ſodomite· vt dictũ ẽ Item illi q̃ q̃rebãt heliſeũ cum eſſꝫ cũ eis· vt habetᷣ in q̃rto regũ capitulo vj· Item diſcipuli dñi euntes ĩ emaus vt habetᷣ ĩ luca· xxiiij· Forte hoc mõ qñqꝫ q̃rimꝰ qđ ĩ manu tenẽꝰ

Auritus ta tũ·q̃ magnas hꝫ aures ab aure dicitur

Auro ras raui ratũ· dicitᷣ ab auꝝ & corr̃·penl'· & cõponitᷣ cũ in· & fit inauro ras· & cuꝫ de· & fit deauro ras.i·auꝝ alicui rei ſupponere

Aurora re·in aura exponitᷣ· & in crepuſculũ

Auroro ras raui rare·i·illumĩare·ab aurora dicitᷣ

Aurugo ginis·morbꝰ regiꝰ·ab auꝝ dicitᷣ· & ſcribitᷣ p au.ĩ papia·vid etiã de hoc ſup ĩ arugo ſñ v·

Aurulentꝰ ta tũ.i·plenus auro· & cõponitᷣ ab aurum & lentos·id eſt·plenum

Aurũ·ab aura ꝓ ſplẽdore dicitᷣ hoc aurũ auri·qꝛ p̃ ceteris metallis fulget·vl' ab arion qđ ẽ ſuare·qꝛ p̃ ceteris metallis ſeruatᷣ· ab aurũ dr̃ aureꝰ rea reũ id ẽ·de auro exiſtens. Inde aureolus la·lũ·

Auruſpex ſpicis·gñis cõis·id eſt·diuinator vl' diuinatrix·ab auſpiciendis auibus dictus vel dicta· Vnde ab aue & ſpecio videtᷣ componi

Auſpicator·ab auſpicor caris·dicitᷣ hic auſpicator id ẽ·diuinator· Iñ auſpicatrix·i·diuinatrix or·ĩ rix· Inuenitᷣ etᷣ auſpicato poſitũ adũbialit.i· oportune omnio· Vñ terentiꝰ ĩ andria Haud auſpicato huc me appuli

Auſpiciũ cij·i·diuiatio auiũ ĩſpectꝰ vel bonus euentꝰ· & dicitᷣ ab auſpicor caris·

Auſpicor·ab auſpex dr̃ auſpicor caris·i·diuiare· vñ hec auſpicatio· & hic auſpicatꝰ tus·tui·

Auſter auſtri·ventus perflans a meridie dictus ſic ab hauriendo aquas Nam nubila nutrit & aq̃s dat· & inde hic & hec auſtralis & hoc auſtrale· & auſtrinus na nũ·ꝓ eodẽ· Auſtralis plaga eſt q̃ ẽ ab auſtro ſiue meridie. Vñ auſtralis·i·meridianus· & hic auſtralis ꝓ quodã paralello q̃ & brumal' dr̃· & auſtro ſtras·vbũ actm̃·i·humidare· Itẽ ab auſter vel auſtrinꝰ aſtrino nas·i·corrũpẽ vitiare macruꝫ facere Et ẽ auſter ventꝰ adeo calidꝰ ꝙ etiã piſces dicitᷣ corrũpe in mari. Vñ & auſtrinatus ta tũ· vt Auſtrinata aĩalia·i·macra. quaſi auſtro corrupta

Auſterus·ab auſter dicitᷣ auſterꝰ ra·rũ·pnl'·ꝓd· & hic & hec aſteris et hoc re·in eodẽ ſenſu·i·aſper qꝛ ventꝰ ille aſp et ĩſuauis ẽ·et cõparatᷣ auſterior ſteriſſimꝰ. Vñ auſtere vel auſteritᷣ auſteriꝰ riſſime aduerbiũ·et hec auſteritas tatis·id eſt·aſperitas·

Auſtralis.in auſter vide·

Auſtrino nas·penul·ꝓducta in auſter exponitᷣ

Auſtroafricus frici·maſ·gñis quidam ventus collateralis auſtro· ſic dictus. qꝛ ſit inter auſtrum et africum·et componitᷣ ab auſtro et africus·

Auſus ſus·ſui·i·audacia·et auſus ſa ſum· mobilitᷣ ab audeo audes neutropaſſiuo

Aut cõiunctio·p t·et ſine aſpiratõe· Haud aduerbium negandi·p d·et cum aſpiratione ſcribitᷣ

Autenticus ab autor· qđ significat autētim· dicit̄
autenticus ca· cũ· & hic & hec autorizabilis & hoc
le· in eodē sensu· factũ autenticũ. vel autorizabile
dr qđ scȝ fit autoritate sapiētis vel sapientũ· vt hõ
autenticꝰ vel autorizabilis· i· autoritatis cui credi
debet· Dicit̄ etiã autenticus· i· nobilis· & ab auten
ticꝰ dicunt̄ hec autētica· qdã liber legalis sic dictꝰ.
qꝛ in eo cõtinent̄ autentica dicta

Autor toris· cõis gñis in auctor ꝑ ct· vide

Autoritas tatis· sine c· scribit̄. & deriuat̄ ab autor
qđ significat autentim· & est autoritas sñia imita-
tione digna· Vel autoritas ꝓut sumit̄ in topicis· ē
iudiciũ sapientis in scientia sua· Vñ a rei iudicio so
let talis locus denominari· vt plato dicit celuȝ esse
volubile· ergo ita est· qꝛ quod videt̄ alicui sapiēti
& experto ī sua scientia credendũ est sic esse· iuxta
illud· Experto crede magistro

Autorizabilis· in autenticus vide

Autorizo· ab autor qđ significat autētim· deriuat̄
autorizo zas· & autoro ras· in eodē sensu· i· affirmo
autēticũ facio· Et sũt actiua illa ṽba· Et iñ ṽbalia

Autoro ras. ab autor qđ significat autētim· i· au
toritatē· deriuat̄ autoro ras· i. affirmo· autenticum
facio· & cõponit̄ cũ ex· & fit exautoro ras· i· extra
autoritatem facere vel ponere. Vnde quintili· de
causis· Exautoratus manꝰ aruis agresti labore sub
egit. Exautoratꝰ· hic ponit̄ ꝓ extra autoritatē po
situs· Accipit̄ etiã ꝓ delere· Vnde macrobiꝰ de sa
turnalibus· Exautorata tñ sequenti etate

Autũnus ni· a tempestate dicit̄· quia sepe tunc fit
quãdo folia cadunt & oĩa maturescũt· Vel dicit̄
autumnꝰ ab augendo· vel ab autumnãdo· Nam au
tumnare est colligē· Et scias ꝙ quattuor sũt tēpo-
ra anni· scȝ ver· estas· autumnꝰ· hiems· Ver est cali
dũ & humidũ· Estas calida & sicca· Autumnꝰ est
frigidꝰ & siccus· Hiems ē frigida & hũida· vide in

Autumo mas· maui· are· ꝯponit̄ ex timo· estas
quod est mens & ab· mutato b· in v· & est autuma
re affirmare putare suspicare credere· q̃si a mēte sic
habere & credere· Vñ hec autuma me· id est· existi
matio· & est verbũ actiuum· & corripit tu·

Auunculꝰ li· frater matris· sicut patruꝰ frater pa
tris ꝓprie· Vnde versus· Patruus a patre pendet
auunculus a genitrice·

Auus aui· dicit̄ ab auarus· qꝛ auoꝝ sit auere· i· de
siderare· & esse auaros· vel auus ab euo· i· ab anti
quitate dicit̄· Vnde hec auia auie· matris vl' patris
mater· Auus cõponit̄ hic ꝓauus· i· pater aui· quasi
ꝓpe auũ· vnde hec ꝓauia ꝓauie eiꝰ vxor· Item aba
uus· id est· pater ꝓaui quasi lõge ab auo· vnde hec
abauia eius vxor· Item atauus atavi abaui pater·
vnde hec atauia eius vxor· Item tritauus tritaui· i·
ataui pater· quasi tetrauus· id est· quartus ab auo
vnde hec tritauia eius vxor· & corri· primam auꝰ·
vnde ouidius epy· viij· Tu quoqȝ habes pelopem
ꝓauum pelopisqȝ parentē· ¶ Nota hic diligenter
ordinem in cognatõe· Pater· auus· ꝓauus· abauus
atauus· tritauus· quod est vltimũ & supius nomē
cognatõis· Familia enĩ orit̄ a patre & terminat̄ in
tritauo· postea dicimꝰ maiores· Itē pater· filius· ne
pos· quasi natus post filiũ· ꝓnepos· i· ꝓpe nepoteȝ
vel porro natꝰ a filio· abnepos q̃si longe a nepote
nam seiungit̄ a nepote medio ꝓnepote. atnepos·
trinepos· q̃si tetranepos· qꝛ post nepotem est q̃rtꝰ
in ordine· postea dicimus minores

Auxesis auxesis· id est· augmentum. & ꝓprie dicti
onis ab augeo auges dicitur

Auxiliarius rij· in auxilium exponitur

Auxiliũ· ab augeo ges· dicit̄ hoc auxiliũ auxilij·
quia ꝑ auxiliũ aliq̃d auget̄· & est auxiliuȝ qđ ab ex
traneis datur· Subsidiũ qđ postea supuenit· Presi
diũ aũt loco vtili positum. vñ hic & hec auxiliaris
& hoc re· & auxiliariꝰ ria· rium· qui vel que vel qđ
potest p̃bere auxilium· Et auxiliatorius ria, riũ· ꝓ
eodem· Itē ab auxiliũ auxilior aris. atus· sũ· verbũ
deponētale· & cõstruit̄ cũ acto & datiuo. vt auxi
lior te & tibi· vñ auxiliãs antis· ꝑticipiũ· & hic au
xiliator auxiliatrix auxiliatio· & hoc auxiliamē auxi
liaminis· & hic & hec auxiliabilis· & hoc le· idē qđ
auxiliarius· & cõponit̄ coauxilior aris· Et debent
ꝓnũciari p̃dicta sicut auxit· ab augeo auges· & sic
dixit· a dico dicis· & luxit a lugeo luges· vel luceo
ces· Nam oĩa p̃dicta scribunt̄ ꝑ x· nõ ꝑ s· & x· ē
duplex cõsonãs· & nõ liquescit ĩ ꝓsa nec in metro·
qꝛ sꝑ facit positõem· Nec in sono· qꝛ nunq̃ ꝓferri
debet ad modũ s· in sono liquescentis· vt in asilus

Auxilla· ab augeo ges· dicit̄ hec auxilla le· id est·
olla vel mensura paruȝ maior q̃ iusta. vnde hec au
xillula le· dimi· i· ꝑua olla· vel parua talis mensura.

Auxillula le· penultima corre· in auxilla vide

Auxit· i· augmentauit· p̃terituȝ de augeo ges· sed
hausit ꝑ s· & i· traxit· p̃teritũ de haurio hauris

Axa· filia caleph fuit·

Axioma matis· neutri· ge· i· dignitas· Inde
axiomaticꝰ ca· cũ· i· dignitatē habēs· scđȝ
hug· Papias etiã dicit· Axioma matis· i· dignitas·
& ꝓducit o· Inuenit̄ etiã anxioma matis· ꝑ n· ĩ pri
ma sillaba· vnde dicit hug· ab ango gis· vel angēs·
hoc anxioma matis. cõcatenatio loquēdi· sicut sunt
sophismata· Papias vero sic dicit· Anxiomata ꝓlo
quia· & maxime ꝓpositiones in topicis. Anxioma·
obnoxiuȝ veritati aut falsitati· vt Cicero disputat
cicero non disputat

Axiomaticus· in axioma vide

Axis. celi est septētrionalis linea recta ꝑ mediaȝ
plagã spere trãsiēs· scđm pap̃· & est mas. generis

Axunga ge· idē quod axungia· vide in axungia

Axungia gie· fe· ge· i· venter porci· vl' alterius rei·
vnde macer de viribus herbarũ· Si porcina vetus
axungia iungit̄ illi· Inuenit̄ etiaȝ hec axunga ge· in
eodem sensu· & vtraqȝ dicit̄ ab anxior anxiaris· qꝛ
reddit hominem anxium· vñ axungarius ria· rium·
ad anxungiã ꝑtinens· vel axungiã vendēs. Et axun
gio gias· i· axungia vngere· vel axungiaȝ p̃bere· &
componit̄ exaxungio gias· id est· axungiaȝ auferre
vel axungia siue axunga. id est· vnguentũ porci· di
citur ab vngo gis· vnde dicit pap̃· Axungia ping
uedo· ab vnctione dicta·

Azabel· interpretatur fluens sanguinem· vel
sterquilinium dicitur

Azaria interpretatur auxilium dñi. Ideȝ & ab
denago· quod interpretat̄ seruiens taceo

Azimus ma. mũ· i. sincerus. sine fermēto· & cõpo
nitur a zimos· quod est fermentuȝ· & a· qđ est sine
Apl'us ad corith· Nõ in fermēto malicie & nequi
tie sed ĩ azimis sinceritatis & veritatis. & corripit
zi· vnde in aurora· Azima mandatur septem come
denda diebꝰ

Azonus· ab a· quod ē sine· & zona· cõponit̄ azonus na· num· id est. sine zona vel extra
zonam· vnde azoni dicunt̄ dij extra zonam zodiaci
manētes· Similiter signa dicunt̄ azona que nõ cõti
nentur intra zonam zodiaci· & ꝓducit penultimaȝ
azonus· sicut zona primam·

BAal nomẽ ydoli cuiusdam. Vide in belus.
Babel īterp̄tatᷓ cõfusio. Vnde babilon vel babilonia. ciuitas vbi olim hoīes turrī edificãtes disp̄si sunt īmissa diuinitꝰ confusione linguaꝝ inter eos. Vnde babilonia regio. Et babilonius. nia. niũ. nomen patriũ vel gẽtile. Et scias ꝙ sicut narrat hieronīꝰ Babilõ ẽ metropolis chaldeorũ cꝰ muri sedecī milia passuũ p̄ quadꝝ ab angulo ad angulũ. quod est simul lxiiii. milia. scilicet quadragintaduabus leugis & duabꝰ vniꝰ leuge p̄tibus tēdebantᷓ. Ibi turris triũ miliũ passuũ ī altitudīe & duabꝰ leugis a lato in angustũ. Et quia vt habetᷓ geñ. xi. Ibi cõfusum ẽ labiũ. hebraice babel. grece diciᷓ babilõ. Ibi nabuchodonosor fuit rex potẽtissimꝰ q̄ int̄ cet̄a etiam iudeã captiuauit. Inter alias bestias ibi habitãtes dicuntᷓ ibi habitare strucões et dracones. Destructa eñ fuit a medis & p̄sis. nec postea est edificata. sed diciᷓ ī medio eius esse lacꝰ serpentibꝰ plenus. et arbusta ī quibus odibiles bestie & aues & venatõ regia. et īhabitabilis ẽ ꝓpter portẽta. Due ciuitates apud medos dicuntᷓ facte ex ea. scꝫ thesiphõtes & seleucia. Vide ī pena. et ī chaldei. Et scias ꝙ medi & p̄si subiecti erãt babilõiis et chaldeis Sed postea exigẽte sup̄bia chaldeoꝝ destructa est babilõ a cyro siue p̄sis & medis Vñ sup illud esa. xlvii. Veniẽt tibi hec duo subito in vna die. sterilitas & viduitas. Dicit glosa. Subito de īp̄uiso veniẽte cyro & dario. Nõ eñ metuebat babilon vt a medis et p̄sis q̄ illiꝰ cõpatõne quasi nulliꝰ erãt fortitudīs. vt ab ipsis subiectis possꝫ sup̄ari. Despectũ eī et subiectũ populũ chaldei non timebant.
Babilonia nie. in babel vide.
Bacca ce. p̄ duo. c. ẽ fructꝰ oliue et etiã lauri. Poniᷓ tñ quãdoqꝫ ꝓ quolibet fructu. et p̄cipue arborũ siluestriũ. Inueniᷓ etiã bacca ꝓ gẽma p̄cõsa. vt ī auiano. Quid nitido preciũ cortice bacca daret. Et inde baccatꝰ ta. tũ. i. baccis lapidibꝰ adornatꝰ Vel secũdũ p̄mã significatõꝫ. i. de fructu baccarũ abundãs vel pastꝰ.
Baccar. caris. fe. ge. herba fascinũ pellẽs. & diciᷓ a bacca ce. vñ vir ī bucol. Baccare cinge caput.
Baccaulũ. li. ge. neu. feretꝝ in quo mortui deferũtur. et diciᷓ a bacca bacce.
Bacha bache. sacerdotissa bachi a bachus dicitur et ꝓducit p̄mã. et scribiᷓ tantum p̄ vnum. c.
Bachanalia a bachꝰ diciᷓ p̄l'aliter hec bachanalia bachanaliũ. vel bachanalioꝝ. i. festa bachi. Iuuenal' Qui cariꝰ simulãt et bachanalia viuunt. et poniᷓ hic nomen ꝓ aduerbio. i. bachanaliter. i. furiose ad modũ sacrificãtiũ bacho. ī cuiꝰ festis īsanire solẽt
Bachania. nie. i. furor. a bachus dicitur.
Bachariũ. rii. neu. ge. quoddã vas vinariũ. & dicitur a bachus. & idẽ diciᷓ hec bachãna ne. fe. ge.
Bacheus chea. cheũ. diciᷓ a bacho. et diciᷓ bacheus de bacho existẽs. vel sit possessiuũ. Et in eodem sensu bachicus bachica bachicũ.
Bachides bachidis. ꝓpriũ nomẽ viri. de quo habetur ī libro machabeoꝝ. et corripit pnl'. vñ ī aurora Alchimꝰ hoc spacõ rediẽs cũ bachide pugnãs ꝛc̄.
Bachinal. lis. ge. neu. i. torcular p̄ssoriũ. & diciᷓ a bachus bachi
Bachis bachidis. fe. ge. femīa colens festũ bachi s. sacerdotissa eius. que etiam hec bacha diciᷓ. et diciᷓ a bachus bachi.

Bachius. a bachus diciᷓ hic bachiꝰ. chii q̄daꝫ pes metricꝰ quo ī festis bachi vtebantᷓ. Et cõstat ex p̄ma breui. et duabꝰ seq̄ntibus longis. vt poete. Vñ versus. Abreuiat primã mediã producit et imam Bachiꝰ. ẽ antibachius hostis ei. Itẽ a bachꝰ deriuatᷓ hoc bachiũ chii. festũ bachi. & bachiũ diciᷓ paruꝰ vrceus quo vtebantᷓ ī festo bachi ad vinũ tenendũ sed postea in vsus aquarios transiit.
Bachor. a bachꝰ diciᷓ bachor bacharis. i. furere. Vñ verbalia & cõponiᷓ. debachor aris. i. valde furere. vel a furore cessare. et ꝓducit ba.
Bachula le. pnl't. correpta dimi. p̄ua bacha
Bachus bachi diciᷓ deꝰ vini. et poniᷓ quãdoqꝫ ꝓ ipso vino. et ꝓd. primã. vnde catho. Cũ venere & bacho lis est sed iuncta voluptas.
Baculꝰ li. diciᷓ a bacho. secũdũ ysidoꝝ. qꝛ ab ip̄o bacho diciᷓ repꝑtus. qꝛ hoīes moti vino baculo īnitebantᷓ. Vel diciᷓ a baiulo las. et a baculus diciᷓ baculo las. i. p̄cutere baculo Quod ꝯponiᷓ cũ de. & diciᷓ debaculo debaculas.
Badius badii. equus quẽ antiq̄ vadiũ dicebãt. & diciᷓ a baiulo. las. qꝛ nos baiulet. vel badius diciᷓ quasi vadius. a vado vadis. quia fortius vadat inter cetera animalia.
Bafer. fra. frum. i. grossꝰ vel agrestis
Baken. ornamẽtũ ẽ colli ex anulis aureis cõfectũ Baken eñ grece corona latine. secũdũ rabanũ
Baia. a baiulo. las. diciᷓ hec baia baie. portus Vñ baie baiaꝝ ciuitas ī italia iuxta mare. qꝛ ibi sit locus portuosus et delectabilis Vnde baianus baiana baianũ. nomen patrium
Baiulo. las. laui. lare. i. portare. sustẽtare. & dicũt q̄dã ꝙ ẽ simplex. et sic i. debet esse duplex cõsonãs Vñ falsus essꝫ sic ille versus Cloto colũ baiulat. lathesis trahit. atropos occat. debet eñ p̄ma huius verbi baiulo ꝓduci Alij vero dicũt ꝙ ẽ ꝯpositum ex basis et iulꝰ. q̄ fuit filiꝰ enee. qui baiulatus fuit ab enea Et īde baiulare. q̄si iuluꝫ portare. & sustẽtare. et ponitur ibi simpliciᷓ ꝓ portare Vel baiulare diciᷓ a basis et iulus. qꝛ ip̄e fuit basis. i. sustentamentũ patris. et sic p̄mã corrᷓ De hoc dixi in p̄ma p̄te. vbi egi de i. lrã Et inde verbalia. et hic baiulꝰ li. q̄d ꝓ portitore et ꝓ nutritore. et pro baculo ad baiulandũ apto diciᷓ et ꝓ portu. qꝛ ibi merces baiulãtᷓ Itẽ a baiulo las. diciᷓ baiulatꝰ ta. tũ. i. portatus
Baiulum baiuli generis neutri. i. frenum a baiulo baiulas. quia eo equꝰ baiulatᷓ
Baiunola le. lectꝰ q̄ ī itīere baiulatᷓ. & diciᷓ a baiulo las.
Bala le. interpretatur inueterata. fuit eñ ancilla rachelis
Balaã interp̄tatᷓ vanus populꝰ
Balach. interpretatᷓ p̄cipitãs siue deuorãs
Balanatus. in balanus vide
Balanite. a balanꝰ vel balanũ. p̄l'aliᷓ balanite balanitaꝝ. id ẽ. vue vel vites instar glãdiũ vuas facientes grãdes Vñ hec balanitides. hꝰ balanititis gẽma precõsa
Balanõ grece. latine glãs diciᷓ
Balãs. a balo las. dicitur balãs balãtis p̄ticipiũ generis oīs. et hec balãs balãtis ꝓ oue
Balanꝰ Balanon grece. latine glãs diciᷓ Inde hic balanꝰ ni. penultīa correpta queddã arbor Et vt dicũt genꝰ ẽ quercinũ Vñ hoc balanũ ni. ꝓ fructu et ꝓ vnguẽto inde facto Vñ balanatꝰ ta. tũ. balano vnctꝰ. s'm hug. Quidã dicũt ꝙ balanꝰ ẽ castanea cocta scꝫ balosa. et corripit la.
Balatro tronis. i. clamorosus. ioculator. vñ horatius ī sermonibꝰ. Mẽdici mĩae balatrones. et diciᷓ

a balo las. vel balatrones secundum quosdã dicũ
tur pdigi et leccatores. a seruilio balatrone. cuius
facit mentõnẽ in vltio sermone. Sed secunduz hãc
significatõz meli⁹ dicit̃ baratro baratronis. a bara
tro. et apte baratro baratronis. id ẽ. leccator. dicit̃
a baratꝝ. qz scz oĩa baratro. id est ventri pmittit
Balat⁹ tus. tui. mas. ge. a balo las. et ẽ ouiũ. & p
Balbutio tis. tiui. tire. male & trepide ducit la.
loq̃ & ĩcõgrue. & dicit̃ a balbeo bes. & pducit bu
Balducta hui⁹ balducte fe. ge. dicit̃ lac p̃ssum a
sero scz mutata. et dicit̃ balducta. quasi valde du
cta. quia valde p̃ssa est & ducta
Balea a balin dicit̃ hec balea lee. id ẽ. funda vel in
strumentũ quod vulgo vocat̃ balestꝝ. Vñ hic ba
leari⁹ rii. et hic baleator. i. fũditor vel balistator.
Balearis. a balea dicit̃ hic et hec balearis. et hoc ba
leare. i. cũ balea iactabile. Inuenit̃ etiã balearis p
funda. et deriuat̃ tũc a nomĩe insule. Baleros em̃
vel balerica. uel balearis insula ẽ hyspanie. et sunt
due. scz afrosiades et gẽmasiades maior & minor.
Vñ & eas vulg⁹ maioricã & minoricam uocãt. In
his ĩsulis p̃mũ repta ẽ funda. Vnde balearis dicta
est funda. et balearis dicta est talis ĩsula Et ĩ vtra
qz significatõe a balin a quo balea. & a balea bale
os uel balerica uel balearis A quo hic et hec balea
ris & hoc baliare gentile
Balena ne. q̃dã magnus piscis. dicit̃ a balin quod
est effũdere uel iacere. qz effũdat uel iaciat aquam
huc & illuc altius cũctis bestiis maris. & pducit
Balestꝝ a balin dicit̃ hoc balestꝝ penultimam.
stri. Vnde balestro stras. strare. i. cum balestro ali
quid piicere uel pcutere
Bali grece latĩe dicit̃ iacere siue emittere uel effũ
Balimon greci. balneũ latini dicũt. qz anxi dere
etatẽ animi tollat. a balin et noys quod est mens
qz iaciat anxietatẽ de mente Hic hoc balneũ balnei
a leuatõe meroris dicit̃ Inuenit̃ ãt ĩ femĩo gñe bal
nee balneaꝝ Inde hoc balneriũ balnerii. et balnea
toriũ torii. ambo p loco ĩ quo balneat̃. & balneo
as. ũbũ actiuũ cũ oĩb⁹ suis ɔpositis siq̃ ĩueniãtur
Balista ste. gen⁹ ẽ tormenti Et uidet̃ esse ɔpositũ
a balin & hasta Torq̃t̃ em̃ uerbere neruorũ. et ia
cit hastas & saxa Vnde hic balistari⁹ rii. qui bali
stas facit. uel q̃ iacit cũ eis Vtrꝝ ars balistarioꝝ
sit licita. de hoc habes ĩ orno as
Ballo las. laui. lare. i. huc & illuc inclinare. & po
nit̃ qñz absolute. s. p vacillare. et dicit̃ a baiulo las
Balneolũ li. di mi. puũ balneũ
Balneũ balnei ĩ balimon exponit̃
Balo las. laui. lare. uerbũ neutrꝝ. et est ouiũ. & cõ
ponit̃ cũ de. et dicit̃ debalo las. valde balare. & p
Balsam⁹ sami. fe. ge. i. arbor Vñ hoc ducit ba
balsamũ sami. lignũ uel fruct⁹ uel liquor ei⁹ Et
scias ꝙ multiplex vnguentũ balsamus affert Pri
mũ est p̃cõsi⁹ aliis quod spõte manat de foliis. &
illud uocat̃ balsamũ Secundũ ẽ carpobalsamũ uel
xirobalsamũ Terciũ est opobalsamũ Quartũ ẽ fo
liobalsamũ Qñtum est calobalsamũ uel xilobalsa
mum Et pbat̃ sic an sit corruptũ balsamũ uel non
Si ferat̃ ĩ manu cõtra solẽ purit carnẽ. si nõ est cor
ruptũ. et a balsamũ balsamat⁹ ta. tũ. i. balsamo in
unct⁹ Quod etiã potest esse pticipiũ Nã balsamo
mas. i. balsão ĩ ungere. et est actiuũ Quod ɔponi
tur cũ in. et fit ibalsão as. i. valde balsão ĩungere
similiter actiuũ. & corripit sa secũdũ hug Papias
uero et ysidor⁹ dicunt Balsãi arbor ĩ iudea int̃ ter
minos tm̃ uiginti iugerꝝ erat. posteaꝙ eadem regi
one romani potiti sunt etiã latissimis collibus ppa
gata est. stirpe similis viti. foliis similis rute s3 al
bior⁹. sempqz manãtib⁹ Arbor ãt balsamum. Li
gnũ ei⁹ xilobalsamũ dicit̃ Fruct⁹ eius siue semen
carpobalsamũ Carpos em̃ fruct⁹ dicit̃ Succ⁹ opo
balsamum. vide in vnguo vnguis
Balterio ris. riui. rire. i. cĩgẽ ũbuz actiuũ a balte⁹
Balte⁹ tei. mas. ge. ĩ plurali ĩuenit̃ mas. tei dicit̃
et neutri gñis. hi baltei. et hec baltea. et est balte⁹
cingulũ militare. sic dict⁹ q̃si pẽdẽs. qz ex eo signa
dependẽt ad demõstrãdũ legionis militaris sũmã
. i. sexmiliũ sexcentoꝝ. ex quo numero & ipi consi
stunt Vnde & balteus dicit̃ nõ tm̃ quod cĩgit. sed
etiã a quo arma dependẽt Iob xii Balteũ regũ dis
soluit. & p̃cĩgit fune renes eoꝝ Et corripit penul
timã Vñ hic balteolus li. dimi. & balteat⁹ ta tum.
balteo ornat⁹ Aurora Balteus ẽ carnis macies cã
Balustriũ strii. locus ubi sunt dorqz pudicus.
multa balnea quasi lustrat⁹ balneis. & componit̃
a balneũ. et hoc uerbo lustro lustras
Bamoth interp̃tat̃ euent⁹ mortis
Baptism⁹ ĩterp̃tat̃ tinctõ dict⁹ a baptes quod ẽ
flumen uel aqua uel etiã sacrꝝ Vnde hoc baptisma
matis. idem Et baptizo zas. uerbũ actiuũ cũ omni
bus suis cõpositis Vnde uerbalia s3m hug ¶ Et
scias ꝙ ĩuenit̃ in euãgelio ĩ neutro gñe hoc baptis
mũ mi Vnde mathei xxi. Baptismuz iohãnis unde
erat Papias sic dicit Baptism⁹ ĩtinctõ lauatõ uel
tinctõ ĩterp̃tat̃. q̃ ideo tinctõ dicit̃. qz ibi hõ spiri
tu gratie ĩ meli⁹ mutat̃. et lõge aliud ꝙ erat effi
cit̃ Pro lauare uel mundare sumit̃ baptizo Eccia
stici xxxiiii Qui baptizat̃ a mortuo. & iterꝝ tangit
mortuũ q̃d pficit lauatõ illi⁹ ¶ Et nota ꝙ forma
baptismi est ista Ego baptizo te ĩ noĩe p̃ris & filii
& sp̃ũs s̃cti Forma em̃ cõpletiua rei mediũ ẽ quo
dãmõ ĩter materiã quã pficit. et causã efficientez a
qua pficitur. ut uirt⁹ efficientis mediãte forma ad
materiã traducat̃. & qz mediũ cõplectit̃ aliq° mõ
utrũqz extremoꝝ Ideo forma baptismi ɔtinet pñ
cipale efficiẽs vñ baptism⁹ efficaciã hab3 & mate
riã baptismi proximã q̃ ẽ actus absolutoĩs. & ideo
ponit̃ In noĩe p̃ris & filii & sp̃ũs s̃cti. tãꝙ princi
pale efficiẽs a quo baptism⁹ efficaciã hab3. et poni
tur act⁹ materialis & ea q̃ circumstãt ip̃m scz con
ferens & recipiens. in hoc ꝙ dicit Ego baptizo te
¶ Item uolo te scire. ꝙ un⁹ act⁹ q̃ uno agente ex
pleri potest nõ pgredit̃ a plurib⁹ agentib⁹ simul.
& ideo un⁹ baptizãs cũ ipe solus baptizare possit
deb3 significare actũ suũ nõ a plurib⁹ exeuntẽ sed
ut a se solo. et ideo nõ potest dici Nos baptizam⁹
Sed s3m quosdã potest dici Ego baptizo uos si ne
cessitas assit Nec ẽ aliqua forme mutatõ quãtum
ad significatõnẽ. quia plurale non ẽ nisi singulare
gemmatũ Itẽ aĩaduerte ꝙ licet ĩ uerbis p̃me &
secunde p̃sone ĩtelligat̃ ntũs cert⁹. tñ apponi deb3
ego. qz formã sac̃mẽtoruz non accipiunt uoces ut
significatiue tm̃ sed ut effectiue Et qz nichil agit
nisi secundũ quod pfectũ ẽ Ideo de ĩtegritate for
me baptismalis ẽ ut ponat̃ totum quod ad baptis
mum req̃rit̃. quãuis unum ex alio intelligi potest
¶ Circa ãt materiã nota ꝙ ex institutõne diuina
necessariũ ẽ fieri baptismũ ĩ aq̃ cui⁹ ratões q̃ttuor
accipi possunt P̃ria qz aq̃ rõe dyaphaneitatis hẽt
aliquid de lumĩe. et ita cõpetit baptismo q̃ hẽt uim
illumiãtiuã secundũ quod ĩ eo grã ɔfert̃ Secunda
est. qz rõne humiditatis hẽt uim ablutiuã. et ideo
competit baptismo ĩ quo sordes culpe abluuntur

siue mundat̃. Tercia est. q̃ aq̃ ĩ omibus mundi par
tib⁹ ĩuenit̃. Quarta ẽ. q̃ res ẽ q̃ de facili ab omni
bus potest haberi sine magno p̃cõ. & he due cause
cõpetunt sibi ꝓut est sacramẽtũ necessitatis. ¶ Sci
re etiã debes ꝙ diuersitas aquaꝝ q̃ est ꝑ loca & si
tus est dr̃ia accñtalis. Vnde nõ mutat speciẽ aque
& ideo ĩ qualibꝫ aq̃ huiõi vel maris vel flumĩs vel
cisterne vel fõtis vel stagni potest fieri baptismus
Veꝝ si aqua paludis essꝫ ĩtãtum ingrossata ꝙ rece
deret a vera raritate aq̃ nõ essꝫ baptism⁹. sicut si es
set lutũ. alias adhuc esset baptism⁹. q̃ adhuc speci
es aque manet. Itẽ si baptizaret̃ aliq̃s ĩ mari sola. il
la aq̃ maris ꝑtinet ad baptismũ. q̃ potest habere ali
quẽ effectũ in baptizato vel ĩ lauãdo vel ĩ frigidã
do & nõ totum mare. Itẽ baptism⁹ potest fieri ĩ
lixiuio sicut & ĩ aq̃s sulphureis & ĩ aquis aliis que
ex terra ꝑ quã trãseunt ĩmutant̃. In aqua aũt artifi
ciali nõ potest baptism⁹ fieri. Aqua vero artificia
lis vt rosacea. est alteri⁹ speciei q̃ꝫ aqua naturalis
¶ Potest etiã q̃ri. an intentõ vel volũtas req̃rat̃
in baptizãdo Ad hoc dico ꝙ baptizat⁹ duo recipit
in baptismo. scꝫ sacramentũ & rẽ sacramenti. Sed
ad hec duo recipiẽda nõ req̃rit̃ aliquid causãs ex ꝑ
te recipiẽtis. sed solũ impedimentũ remouens. q̃d
quidẽ impedimentũ nichil ẽ aliud q̃ꝫ volũtas ↄtra
ria alteri p̃di ctoꝝ Et ideo ĩ adultis & in habẽtib⁹
vsũ ratõis in quibus potest esse cõtraria volũtas
actu vel habitu. req̃rit̃ & cõtritõ vel deuotõ ad ꝑ
cipiendã rẽ sacramẽti & ĩtentõ vel volũtas ad reci
piendũ sacramentũ. In pueris aũt absq̃ꝫ vtroq̃ꝫ ꝑci
pit̃. & sacramentũ & res sacramẽti. Similit̃ est in
carẽtib⁹ vsu ratõis. nisi voluntas contraria habitu
insit & si nõ actu. Tñ sciendũ est. ꝙ nõ requiritur
ĩ adulto volũtas absoluta suscipiẽdi quod ecclesia
cõfert. sed sufficit volũtas ↄditõnata. sicut ẽ in vo
luntariis mixtis. vt dicit̃ in tercõ ethicoꝝ. Et ideo
si sit coactõ sufficiẽs. ita ꝙ p̃ncipium sit ex toto ex
traneũ conferẽti vim passo. vt cũ aliq̃s reclamaus
immergit̃ violent̃. tũc talis nec sacramẽtũ recipit
nec rẽ sacramenti. Si aũt sit coactõ mouẽs sic mi
nis vel flagell'. ita ꝙ baptizat⁹ poti⁹ eligat baptis
mũ suscipe q̃ꝫ talia pati. tũc suscipit sacramẽtũ &
caracterẽ. sꝫ nõ reꝫ sacramenti ¶ Iteꝫ scias. ꝙ ĩ pu
eris nõ potest esse ↄtraria volũtas nec actu nec ha
bitu. & ideo nõ requirit̃ intentõ vel voluntas ĩ eis
qua ꝓhibens remoueat̃. In amentib⁹ aũt & dormi
entib⁹ potest esse voluntas cõtraria habitualis q̃ꝫ
uis nõ sit actualis. Et ideo si añ somnũ vel furiam
fuerũt cõtrarie voluntatis nõ recipiũt sacramẽtũ.
q̃ illa voluntas habitualit̃ manet adhuc. Si autem
habuerunt ꝓpositũ accipiendi baptismuꝫ. et hoc ꝑ
aliqua signa innotuit. tunc ĩ articulo necessitatis
debꝫ eis cõferri baptism⁹. et suscipiũt sacramentũ
& rẽ sacramenti. etiã si furios⁹ tũc ↄtradicat. quia
illa cõtradictõ nõ ꝓcedit a voluntate ratõis secũ
dum quã est capax baptismalis gratie. Si auteꝫ ne
cessitas nõ sit. debꝫ in furiosis expectari lucidũ int̃
ualluꝫ. vel in dormientib⁹ vigilia. tñ si baptizet̃ in
statu illo sacramẽtũ suscipit q̃ꝫuis peccꝫ baptizãs.
¶ Itẽ cõsueuit queri an ĩtentõ baptizãtis requira
tur ad baptismũ. & videt̃ ꝙ nõ. quia ĩtentõ hois
nõ est alicui certa nisi sibi. Si aũt requirit̃ intentõ
ad baptismũ nõ erit certuꝫ de aliquo ꝙ sit baptiza
tus nisi apud eum qui baptizauit. et hoc est incõue
niẽs ꝙ homo sit ĩ tanto dubio salutis. Responsio.
cuꝫ vni⁹ rei vna sit cã. si ex aliquib⁹ plurib⁹ causis
vn⁹ effect⁹ ꝓcedat. oportꝫ ꝙ ille cause sint facte
aliquo mõ vnũ ad inuicẽ. Ad effectũ autẽ sacramẽ
ti videm⁹ multa cõcurrere. scꝫ ministꝝ. formã ver
boꝝ. & materiã. Hec ãt nõ possunt colligari ad in
uicẽ vt sit vna causa nisi ꝑ intentõꝫ baptizãtis. qui
. s. formã ad materiã applicat. Suũ vero ministeriũ
ad vtrunq̃ꝫ & totuꝫ hoc ꝑtinet ad sacramẽti colla
tõꝫ. Et ideo requirit̃ ĩtentõ baptizãtis. & similiter
etiã ĩ omibus aliis sacramentis req̃rit̃ intentõ mini
stri cum debita materia & forma. nõ solum ad effe
ctum sacramẽti cõseq̃ndũ. sꝫ ad sacramẽti ꝑcepti
onem ¶ Ad obiectũ aũt secundũ diuersas opinio
nes duplicit̃ respõderi potest. Quidã. n. dicunt ꝙ
si desit mental' ĩtentõ in baptizãte. nõ cõfert sacra
mentũ baptismi. tñ in adulto supplet fides & deuo
tõ effectum baptismi. vt ꝑiculuꝫ ex hoc ipi bapti
zato q̃ ignorat intentõꝫ baptizãtis nullũ ꝓueniat.
Si aũt sit puer tunc credit̃ pie ꝙ summ⁹ sacerdos
. s. de⁹. defectum suppleat & salutem ei cõferat. Si
auteꝫ nõ facit. nõ iniuste facit. sic̃ nec in illo qui sac̃
mento nõ subiicit̃. Alii dicunt ꝙ ĩ baptismo & in
aliis sacramentis q̃ hñt ĩ forma actuꝫ exercitatum
nõ req̃rit̃ mentalis ĩtentõ. sed sufficit intentõis ex
p̃ssio ꝑ verba ab ecclesia instituta. Et ideo si forma
seruat̃ nec aliquid exterius dicit̃ quod intentõꝫ cõ
trariã exprimat baptizatus ẽ. Nõ em̃ sine causa ĩ sa
cramentis necessitatis. s. in baptismo & q̃busdã ali
is actus baptizãtis tam solicite exp̃ssus est ad intẽ
tõis exp̃ssionem Et attende ꝙ q̃ñ cõsuetudo eccle
sie patit̃. vel quãdo incumbit necessitas ꝓpter defe
ctum aque. siue ꝓpt̃ ꝑiculum pueri de cuius morte
timeat̃. vel etiã ꝓpter imbecillitateꝫ sacerdotis nõ
potentis sustentare infantẽ. potest baptism⁹ sine ĩ
mersione celebrari. Itẽ sit caput aspsum aq̃. in totũ
corpus aspersio deputat̃. sicut etiã iuriste dicũt. ꝙ
vbi caput homis iacꝫ. reputat̃ ac si totus hõ iacuis
sꝫ vel sepultus essꝫ ibidem. Nõ sic ãt de aliis ꝑtib⁹
¶ Tria ãt sunt baptismata. s. flumĩs. flamĩs. & sã
guinis. i. aque penitẽtie & martirii ¶ Nolo etiaꝫ te
ignorare. ꝙ baptismus inter alia sacramenta ẽ ma
xime necessarius. Et ideo ea q̃ ad necessitatem sac̃
menti requirunt̃ debuerũt esse cõmunissima. & ex
ꝑte materie. s. aque q̃ vbiq̃ꝫ haberi potest. & ex ꝑte
ministri. vt quilibꝫ hõ baptizare possit. Et sic sãcti
ficatõ materie. & bñdictõ p̃cedens baptismũ non
est de necessitate sac̃menti. sed de solennitate quã
nõ licet p̃termittere ꝓpter ecclesie institutõnẽ. Ita
etiã ordinatõ ministri nõ est de necessitate sac̃men
ti sed de solennitate. sed peccat si aliquis nõ ordĩa
tus baptizet nisi necessitate ĩminente tñ sacramen
tũ confert. Angeli ãt in figura humana apparẽtes
boni vl' mali baptizare nõ possunt.

Baptismus iterari nõ debꝫ sicut nec cõfirmatõ. vel
ordo. In his em̃ tribus sacramentis caracter indeli
bilis imp̃mit̃. Vide in caracter in c. lrã. Penitẽtia
aũt iterari potest. sicut dicã in penitentia. Quare
aũt pena corꝑalis remaneat post baptismũ. dicam
in origine⁹. Item vide in clauis

Baptista ste. mas. ge. qui baptizat. a baptizo. sas.
& videt̃ esse nomen officiũ.

Baptisteriũ. sterii. i. statõ baptismatis. et ↄponit̃
a sterion. quod est statõ. & baptisma. & dicit̃ tam
ꝓ baptismate q̃ꝫ ꝓ loco. quod & hoc baptisatoriũ

Bar lingua syria. fili⁹ ĩterp̃tat̃ dicitur

Barach. interp̃tat̃ fulgurãs.

Barachias. ĩt̃p̃tat̃ bñdict⁹ dñi. vl' bñdict⁹ dñs.

Baratro. nis. vide sup̃ ĩ balatro. nis

Baratꝝ barathri. est nomen nimie altitudinis &

ꝓfunditatis. & dicit̄ baratꝝ quasi voratꝝ. id ē. uo
rago atra ex ꝓfunditate. qꝛ omia deuorat. & dici
tur baratꝝ qn̄qꝫ infernꝰ. Qn̄qꝫ ꝓfūdissimꝰ locus
inferni in quo nulla ē redemptō. Qn̄qꝫ fossa. Qn̄z
gurges ūtiginosus. Qn̄qꝫ veter. Qn̄z etiā ꝓfundꝰ
puteus in quē execratores p̄cipitant̄. et corr̄. pnl't
naturalit̄. Vn̄ quidā. Hoc etiam baratꝝ. qm̄ vorat
Barba. be. dicit̄ q̄i virana. a viro. omnia dico.
qꝛ uiroꝝ sit & n̄ mulieꝝ. & ē ꝓprie barba hominū
barbe alioꝝ aīaliū. Vn̄ barbatꝰ ta. tū. quod & pro
sapiente dicit̄. Nā & olim philosophi ī signū sapi
entie solebant pascere barbam. & barbatus. habēs
barbā longā dicit̄
Barbanꝰ ni. i. patruꝰ pnl'. ꝓd. a barba dicit̄
Barbaria barbarie. dicta est q̄dam terra iuxta gre
ciam ꝓpter excellētiā crudelitatis Et dicit̄ a barba
rus. & acuit̄ penultima
Barbaries riei. regio barbaroꝝ. a barbarꝰ dicit̄
Barbarismꝰ rismi. ꝯponit̄ a barbarꝰ & mos. q̄si
cōsuetudo & mos barbaroꝝ. s. viciū quod cōsistit
ī ꝯiunctōe lrāꝝ in sillaba. vl' sillabaꝝ ī dictōe. uel
ī eaꝝ accn̄tibus. quo vicō maxīe barbari solēt vti.
& ideo ab eoꝝ ꝯsuetudine habuit nomē. Vel com
ponit̄ barbarismꝰ a barba & rure & more. q̄i mos
& cōsuetudo barbe rudis durioris & ruris. Quia
.n. ruricole. vtpote inculti & duri. rudes & incul
tas solēt habere barbas. Ideo ad eius moris simili
tudinē. barbarismꝰ dicit̄ viciū ī dictōe q̄ nō ē cul
ta sua ꝓprietate. Barbarismꝰ aūt si ē in cōmuni ser
mone sine ratōe viciū est. et ē vitādus. Si āt in poe
mate fiat vel ī aliquo ꝓsaico dictamīe aliq̄ ratōa
bili de causa figura erit. & dicet̄ methaplasmꝰ s3m
hug. & hoc vult donatꝰ q̄ dicit Barbarismꝰ ē vna
parsoratōnis vicōsa ī cōmuni sermone. in poema
te methaplasmꝰ. Et fit barbarismꝰ in ꝓpria lingua
Barbarolexis in aliena. Fit āt barbarismꝰ duobus
modis. s. ꝓnūciatōne & scripto. his biptitis vt di
cit donatꝰ q̄ttuor spēs supponūt̄. additō detractō
īmutatō. & trāsmutatō lrē ac sillabe tpis toni &
aspiratōis. Vide in soloecismus.
Barbarizo zas. i. crudelit̄ agere. vel barbarismum
facere. & dicit̄ a barbarꝰ vel a barbarismus. & vt
breuit̄ eius significatō apiat̄. barbarizare. est more
barbarorum vti in q̄cunqꝫ re
Barbarolexis. est aliene lingue corruptō. & dicit̄
a barbarꝰ. & lexis quod est sermo. & differt a bar
barismo. qꝛ barbarismꝰ ē corruptō ꝓprie lingue ut
si grecꝰ corrūpat linguā grecā. latinus latinā. Bar
barolexis vero est corruptō aliene lingue. vt si gre
cus corrūpet latinā linguā. vel latinꝰ grecam. Con
fundit̄ tn̄ quādoqꝫ hec ꝓprietas.
Barbarostomꝰ stomi. qui ūba plena barbarismis
ꝓfert. a barbarismꝰ. & thomos quod ē diuisio vel
īcisio. s. os. q̄i qui ī ore habꝫ barbarismos
Barbarꝰ. a barba dicit̄ barbarꝰ. ra. rū. crudelis. ī
cultꝰ. austerꝰ. stolidus. & ē nomen crudelitatis &
austeritatis. Vn̄ oliꝫ gētes oēs dicte sūt barbare
p̄ter grecos & latinos. Vn̄ barbaricꝰ ca cū. & bar
baratimꝰ. na. nū. i eodē sensu s3m hug. Papias vero
dicit. Barbarꝰ īcultꝰ. vulgaris impitꝰ. extraneꝰ. a
barba & rure. & corripit penultiaꝫ
Barbatꝰ. ta. tū ī barba exponit̄
Barbatulꝰ la lū. pnl. cor. di. i. paꝝ barbatꝰ.
Barbitista ste. gn̄is cōmunis. qui vel q̄ cantat cū
barbito. a barbitus dicit̄
Barbitondiū dii. i. tōsura barbe. vel locus vbi tō
det̄. & ꝯponit̄ a barba. & tōdeo des

Barbitonsor soris. qui barbā tōdet. ut barbariꝰ.
a barba. & tōsor componit̄
Barbitus a barrꝰ ri. dicit̄ hic barbitꝰ ti. quod etiā
hoc barbitū īuenit̄. s. quoddā instrumētū musicum
q̄i barritus. qꝛ de ossibꝰ barroꝝ fiat
Barbula le. dimi. pua barba
Barca a baiulo las. dicit̄ hec barca ce. pua nauis
merces ad litꝰ portās vn̄ hec barcula. le. & barcel
la le dimi. & hic barcariꝰ rii. q̄ barcas facit uel du
Barcella le. di. pua barca cit.
Bardus di. stultꝰ. hebes. ineptꝰ. t. ardus. q̄ & alio
noīe dicit̄ blennꝰ. Bardꝰ etiā ī alia sumit̄ significa
tōe ꝓ cātore laudis vel ꝓplo. Vn̄ lucanꝰ. Plurima
securi fudistis carmina bardi. Vnde dicti sunt lon
gobardi. uel p sincopā lombardi. q̄i lōgibardi. uel
a lōgis barbis quas solebāt nutrire & nō tondere.
Vnde lombardia uel lōgobardia. ꝓuīcia quā possi
derūt. A cuiꝰ noīe modo sumit̄ gētile lōgobardꝰ
da. dū. uel lombardus da dū
Barginꝰ na. nū. & hic & hec barginis & hoc ne.
.i. alienigena. pegrinꝰ & barbarus. uel gens uel ge
nitꝰ. uel bargies dicūt̄ fortes ī bello a baro & ago
uel genitꝰ. qꝛ ad modū baronū se agāt. uel sint for
tes quasi essēt geniti a baronibꝰ. & corripit gi.
Bary grece. ltie graue uel forte dicit̄
Baria a bari greco quod ē graue uel forte. dicitur
hec baria rie. i. grauis linea a sūmo sinistre deposi
ta ī dexterā. & ē una de decē figuris accentuū q̄ ꝓ
ūboꝝ distictōibꝰ a grecis apponūt̄. Et fit ita
Bariona. Bar lingua syra filiꝰ. iona lingua hebrai
ca colūba intp̄tat̄. Inde bariona filius colūbe. Vel
debꝫ dici bariohāna. i. filiꝰ iohānis. Bar. n. filiꝰ in
tp̄tat̄. iohāna. i. iohānis. Vn̄ hieronimꝰ exponens
illud math. xvi. Btūs es symon barioā. Mercedem
inquit recepit ūa cōfessio. & ex cōfessiōe sortit̄ uo
cabulū. quod reuelatōꝫ ex spūsācto hēat cuiꝰ & fi
liꝰ appellādus sit. Siqdē barioā in nostra ligua so
nat filius colūbe. Alii simplicit̄ accipiūt ꝙ symon
id ē. petrꝰ sit filiꝰ iohānis iuxta alterius loci inter
rogatōꝫ. Symō iohānis diligis me. Et uolūt scri
ptoꝝ vicō depuatū ut ꝓ bariohāna. hoc ē filio io
hānis. bariona scriptū sit. una detracta sillaba. Io
hāna āt intp̄tat̄ dn̄i grā. Verūqꝫ āt nomē mistice
intelligi potest. qꝛ & columba spūmsāctū. & grā
dei donum significat spuāle
Bariptes gēma est nigra cū sāgneis & albis notis
Barnabas leuites. cipus gn̄e. unꝰ de septuaginta
duobꝰ domī discipulis. pauli apostoli ī p̄dicatōne
socius fuit Vnde & quādoqꝫ largo modo appellat̄
apostolus. hic interp̄tat̄ filius ꝓphete. uel filius cō
solatōis. Ip̄e. n. ꝓphetie spū claruit. Ip̄e etiam pau
pes & desolatos cōsolatꝰ fuit. Paupes uidelicꝫ q̄
bus elemosinā detulit. Desolatos quibus ex parte
apostoloꝝ eplāꝫ destiāuit De ip̄o dicit lucas actu
um. xi. Erat uir bonꝰ spūsācto plenꝰ & fide
Baro a barrꝰ dicit̄ hic baro onis qꝛ sicut elephas
cetera aīālia magnitudine supat. ita baro alios p̄
cellit hoīes. Vel quod meliꝰ est. dicit̄ a bary. quia
grauis & fortis homo dicit̄ baro. & denotat nobi
litatē & fortitudineꝫ. quādoqꝫ fortitudinem solā.
Vnde ī grecismo. Est bary fortis baroqꝫ mōstrat
Baronissa se. uxor baronis uel uirago. s. ba ideꝫ
ronis habens animū. & dicit̄ a baro
Barrabas. īterp̄tat̄ filiꝰ magistri eoꝝ. a bar quod
est filiꝰ. & rabi quod est magister. & ab is ꝓnoīe.
uel a greco ei equipollenti. Vnde barrabas. i. filiꝰ
magistri eoꝝ. ꝓculdubio iudeorū magistri qui est

dyabolꝰ homicidiorꝫ auctor q̄ usqꝫ hodie regnat ī eis. & grauať pnľ. quādo est declinabile. & antepe nultima acuiť. sꝫ quādo est īdeclīabile acuiť ultia barzaban. hꝰ barzaban. sic ionathan. hꝰ ionathan.
Barzidus. i. supbꝰ. a barꝫ dicit
Barzio ris riui ritū. i. clamare elephātis est. & di
Barzitus tus. uox elephātis ciť a barzus. a barzio ris diciť. & pducit penultimā
Barꝫ a bary quod ē graue vl' forte. diciť hic bar rus ri. i. elephas. qꝫ grauis est & fortis. & ē nomē ficticiū a sono tractum
Bartholomeꝰ a bar quod est filiꝰ. & tholos quod est sūmitas. & moys quod ē aq̄ diciť bartholome us. sꝫm vnā interptatōꝫ est filiꝰ suspēdentis aquas id est. dei q̄ mentes doctorꝫ sursū eleuat. & inferiꝰ aqs distillat. Vel interpretať filiꝰ suspendentis me. & ē syrꝫ nomē nō hebreū. Per pmū notať pfundi tas & pspicacitas sue sapientie. Per secūdū vero notať tuplex suspendiū quod ipe habuit Fuit. n. suspensꝰ. i. eleuatꝰ ab amore mūdi vel suspensꝰ. i. intentꝰ amore celesti. vt possꝫ dicere cū iob Suspē diū elegit aīa mea. vel suspensꝰ. i. totaliť inixꝰ gra tie & auxilio dei. vt nō a suis meritis sꝫ a dei adiu torio tota vita sua dependeat. vt posset dicere cuꝫ apostolo Grā dei sum id quod sū. & grā eius ī me uacua non fuit
Barunculus li pnľ. cor. dimi. paruꝰ baro
Baruch. interpretať fulgurās
Basan accentuať ī fine. & est n. lrā finalis. & īnť pťať siccitas vel confusio
Basilea lee. i. eccīa. a basileus diciť
Basileos a basis & laos quod est populꝰ diciť ba sileos. quod versū ī latinū diciť basileꝰ. i. rex vel ī pator. qꝫ ē sustentamētū populi. vñ basilea ecclesia & basilla & basilissa. i. regina. & basiliscꝰ rex serpē
Basileꝰ ī basileos vide tum
Basilica ce penlt. corripit. domꝰ regia. scꝫ palati um regis vel īpatoris Sꝫ mō p trāslatōꝫ dr basilica eccīa. qꝫ ē palatiū sūmi regis regū. & diciť a basile
Basilicanꝰ na nū. i. palatinꝰ vel etiā ec us lei clesiasticꝰ. & diciť a basilica. & pducit ca
Basilice aduer. i. inuicte fortiť. & diciť a basileos
Basilisca sce est herba q̄ & geciana diciť. cuiꝰ ra dix dat fortitudīneꝫ & sanitatē oībꝰ vtentibus ea.
Basiliscꝰ sci diciť a basileos & dicitur a basis Secundū āt ysid. ethi. xij Basiliscꝰ grece. latie inter pťať regulꝰ. eo ꝙ rex serpentū sit. adeo vt eū vidē tes fugiať. qꝫ olfactu suo eos necat Nā & hoīem si aspiciat interemit Siqdeꝫ eiꝰ aspectū nulla auis volās illesa trāsit. sꝫ quis pcul sit ab eius ore obu sta deuorať. a mustelis tū vinciť quas illis hoīes inferūt cauernis qbus delitescūt. itaqꝫ ea mustela visa fugit. quē illa psequiť & occidit Nichil em pa rens ipe creator rerꝫ sine remedio cōstituit. Est āt lōgitudie semipedalis albis maculis lineatus Sibu lus idem est quod regulus Sibilo em occidit ante ꝙ mordeat vel exurat
Basis hꝰ basis fe. ge. nomē fortissime petre ligua syrorꝫ Vnde basis diciť fultura colūnarꝫ scꝫ quod supponiť illis Epistiliū diciť quod supponiť illis. quod qnqꝫ poniť p columna Basis etiā diciť extre mitas plante sꝫm hug. Pap. vero sic dicit. basis ses sio colūnarꝫ. ofirmatō fūdamēti. nom petre durissie
Basiū sii diciť a bassan quod iterpťať pinguedo. qꝫ plꝰ delectat ī pinguiori osculū. vide ī osculum
Bassan interpťeť pinguedo
Bassaris dis fe. ge. a bassa diciť. quod est ouis pi guis. & sunt bassarides vacce mulsarie & vberes.
Bassarides etiā sunt sacerdotisse bachi a bacho di cte Et corripit hanc sillabā ri
Bassus. bassan iťptať pinguedo Vnde bassus sa. sū. i. non altꝰ. qꝫ pinguedo nō sinit multū in altuꝫ crescere Vnde basso sas verbū actiuū. i. deponere depmere. & inde hec bassa se ouis piguis
Basterna ne est teca manualis vel vehiculū itine ris qͥ vesterna. qꝫ mollibꝰ vestibꝰ sterniť & a du obꝰ aīalibꝰ trahiť. vbi nobiles feīe deferūť
Batha the siue beth apud hebreos diciť mola ole
Batera re genꝰ patere a batꝰ diciť azia
Bath hebraice. līnū diciť lie
Bathin dicunť vestes līnee scꝫ brace līnee vsqꝫ ad genua ptingentes qbus verēda sacerdotis velabā tur Et est indeclinabile in singulari. & in plurali ē fe. ge. De hoc hēť ī daniele. & diciť a bath quod ē
Batillū li p geminū l thuribulū līnū sꝫm hug pala instrumentū quo colligūť carbones. & corri pit pmā Vñ hora. Pretextā & batū clauū pruneqꝫ batillū Inueniť hic batillꝰ li di. a batꝰ. i. puꝰ batꝰ
Batꝰ hec bata siue beth apud hebreos diciť mola olearia Vñ hic batꝰ ti qdā mensura capiēs qnqua ginta sextarios. q̄ mensura mole vna vice supduci tur Vel secūdū hieronimū. batꝰ q̄ hebraice dicitur beth. eadē mensura est q̄ & ephi scꝫ triū modiorū. & deputať tm̄ liquidis pprie. licꝫ & ī aliis rebꝰ tā lis mensura habeať Ezechielis. xlv diciť Ephi & ba tus equalia & unius mensure erūt

Bdelliū lii arbor aromatica diciť. & etiā p gumi accipiť. Vñ dicit glosa sup illud gē nesis. ii. Ibiqꝫ inueniť bdelliū Secūdū plini um. bdelliū est arbor aromatica magnitudine olee cuius lacrima lucida. gustu amara. boni odoris. sꝫ odoratior infusione bōi vini. bdelliū etiā ē genꝰ lapidis. sic dicit psꝰ. ī pmo maioris volumis

Beatifico cas. i. beatū facere verbū actiuū a beatū & facio Et inde uerbalia
Beatitas tatis fe. ge. idē ē quod beatitudo Vñ augꝰ ī x. li. de ci. dei Alternāte sepe beatitate & miseria. & formať a btūs ti. addita tas
Beatulꝰ la lū di. aliqntulū btūs
Beatꝰ ta tū a beo as diciť Et est btūs cui omnia suppetunt ad votū. ille scꝫ q̄ hēt q̄ vult & nō ea q̄ nō vult. & nichil mali vult Vñ dicit beatꝰ augꝰ. Btūs nō est nisi q̄ & hēt oīa q̄ vult. & nichil vult mali Ille qppe beate viuit q̄ viuit & vult nec male aliqd vult. & diciť btūs quasi bñ auctus vel aptꝰ & opať beatior tissimus. & a gtō bti addita tudo hec beatitudo diciť ¶ Et est btitudo status oīm bonorꝫ ogregatōe pfectꝰ Ibi em̄ et qdquid amabi tur aderit. nec desiderabiť quod nō aderit. omne quod ibi erit bonū erit. & sūmus deus sūmum bo nū erit. & quod ē oīno btissimū. ita fore semp cer tum erit. sꝫm augustinū ¶ Et scias ꝙ btitudo ve ra nō pōt inueniri in deliciis. nec in diuitiis. nec in honoribus mundanis. licꝫ qdā in pdictis eā posue runt Vñ ī iob diciť Nō īuenitur ī ẏra suauiť viuē tiū Abissus dicit Nō in me est. & mare loqtur Nō ē mecum Nō inueniť inquit in ẏra suauiter & car naliter viuentiū. & ita nō inueniť in deliciis Abis sus. i. auarus sine sustentamēto. qꝫ nunqͣ diciť suffi cit Dicit. i. p opa dicere se ostēdit Btitudo vera ī me nō est. & ita nō inueniť in diuitiis Et mare. i. supbus ad modū maris tumens loquiť. i. p opa lo qui se oñdit. sapiētia dei & beatitudo nō est mecū. & ita nō inueniť in supbis & mundanis honoribus

qꝛ ver⁹ beatitudinis sūme bonoꝛ nulli denegabit̃
digno·nulli cōcedetur indigno Vide in vita· & ĩ
defunctus & in oꝛacō & in sanctus
Beemoth hebꝛaice·latine animal sōat·bestia igno
ta ē Ideo āt beemoth·i·animal dyabolus dicit̃· qꝛ
de excelsis ad t̃rena cadēs ꝓꝓꝛio merito aĩal bꝛutū
ē fact⁹ ipē est leuiathā·i·serpēs de aq̄s q̄ ĩ hui⁹ se
Beel dicit̃ mors culi mari volubuli ūsat̃ astutia
Bel ydolū assyꝛioꝝ·in belus vide
Bele dicitur mens
Belial in bel⁹ exponit̃
Bellariū a bell⁹ quod ē dimi·de bonus · dicit̃ hoc
bellariū rii·i·om̄e gen⁹ cibi secūde mēse·sicut sunt
poma & nuces q̄ extremi⁹ apponūt̃ Pꝛima q̄dē mē
sa ē carniū·Secūda fructuū·sꝫ carnes p̄ualent fru
ctib⁹ idq̄ꝫ bellariū sumit̃ a diminutōe vt notet̃ di
minutō bōitatis Vn̄ macrobi⁹ de saturnalib⁹·ad
huc dicēt esuꝛio secūde mēse allata sūt bellaria
Bellatic⁹ ca cum in bellum vide
Bellax cis in bellū exponitur
Belliger bellū cōponit̃ cū gero ris· & dicit̃ belli
ger gera geꝝ pn̄l'coꝛ·qui gerit bellū Vn̄ bellige
ro ras verbū neu·i·bellare·Michee·iiii Et non de
scēdet vltra belligerare
Bellipotēs a bellū & potēs cōpōit̃ hic & hec bel
lipotēs· ꝓ deo vel dea belli·& bellipotens silr ge·
oīs ꝓ potēti & foꝛti in bello·& cor po
Bello las laui dicit̃ a bellū·& ē ūbū neu · & nūq̄
depo·& cōponit̃ debello las·i·expugno·& ē actm̄
Bellona ne dea belli a bellū dicitur
Bellulum li di·p̄uū bellum·& cor penlt ·
Bellum li dicit̃ a bonū p̱ antifrasim Vn̄ bellicus
ca cum·& bellatic⁹ ca cū·& hic & hec & hoc bel
lax cis in eodē sensu·& cōpat̃ bellax cioꝛ cissimus ·
Vn̄ bellacit̃ ci⁹ cissime adū·& hec bellacitas tatis·
& differt bellū a pugna & p̄lio Nā pugna ē q̄ fit
cum pugnis Pꝛeliū p̄m⁹ cōflict⁹ Bellū tot⁹ cōfli
ctus Itē bellū dicit̃ vniuersuꝫ & punicuꝫ·q̄i totuꝫ
tp̄us guerꝛe dicitur bellū Hui⁹ ptes sunt pugne ·
vt canēsis·cremensis Iteꝫ in vna pugna multa sūt
p̄lia Aliud in coꝛnibus·Aliud ĩ medio Aliud in ex
trema acie gerit̃ Belluꝫ igit̃ totū est Pugna vnius
diei·Preliuꝫ ps pugne est·Itē belluꝫ & tumultus
differunt·qꝛ bellū est cōtra hostes· tumult⁹ q̄ ciui
li seditōe cōcitat̃·Nā seditō est dissensio ciuiū dca·
qꝛ seoꝛsū alii ad alios eāt Alii dicunt dissensionem
aĩoꝝ seditōꝫ vocari quā greci dyastasiꝫ vocāt Itē
bellū pōt esse vt tumult⁹ nō sit· Tumult⁹ āt sine
bello esse nō pōt·Quid·n·aliud est tumult⁹ nisi p̱
turbatō tāta vt maioꝛ tumoꝛ oꝛiat̃ Vn̄ & dicit̃ tu
multus quasi tumoꝛ multus·& est grauioꝛ tumul
tus q̄ȝ bellum·quia in bello vocatōes valent · ĩ tu
multu nō valent ¶ Et nota·q̄ȝ q̄dam dicunt q̄ȝ olī
bellum dicebat̃ duellū a duo · qꝛ due sunt ptes di
micātium·uel qꝛ alteꝝ faciat victorē·& alteruꝫ ui
ctum·postea detracta d·&·v·mutata ĩ b· dictuꝫ
est bellum·Itē a bellū bellicos⁹ sa sū·vide in p̄liuꝫ·
¶ Hic nota q̄ȝ tria requirunt̃ ad hoc q̄ȝ belluꝫ sit
iustū·Pꝛimo quidē autoꝛitas pn̄cipis cui⁹ manda
to bellum est gerēdum·nō·n·ptinet ad p̱sonā p̄ua
tā bellū mouere·qꝛ pōt ius suū iudicō sup̱ioris ꝓ
sequi·similit̃ etiā·quia cōuocare multitudinē quod
ĩ bellis opoꝛtꝫ fieri·nō ptinꝫ ad p̄uatā p̱sonā·Cum
āt cura reipublice cōmissa sit pn̄cipib⁹· ad eos pti
net rēpublicā ciuitatis vel regni seu prouĩtie sibi
subdite tueri·& sicut licite defēdunt eā materiali
gladio ɔtra ĩterioꝛes quideꝫ p̄tbatoꝛes dū malefa
ctoꝛes puniūt·ita etiā gladio bellico ad eos ptĩnꝫ
rēpublicā tueri ab exterioꝛib⁹ hostib⁹ · vn̄ & pꝛinci
pibus dicit̃ ĩ psalmo·Eripite paup̱eꝫ & egenuꝫ·&
de manu pc̄tōꝛis liberate·Vn̄ aug⁹ dicit cōtra fau
stum·Oꝛdo naturalis moꝛtaliū paci accōmodatus
hoc poscit·vt suscipiendi belli autoꝛitas atq̄ꝫ con
silium penes pn̄cipes sit · Secundo requirit̃ causa
iusta·vt scꝫ illi qui ĩpugnāt̃ ꝓꝓter aliquā culpā im
pugnatōꝫ mereant̃·Vn̄ aug⁹ dicit in li·octuagin
tatrium q̄stionum·Iusta bella solēt diffiniri q̄ vlci
scunt̃ iniurias·si gens vl' ciuitas plectēda est q̄ uel
vindicare neglexit quod a suis imꝓbe factū ē·uel
reddere quod p̱ iniuriā ablatum est Tercō requi
rit̃ q̄ȝ sit intentō bellātium recta qua scꝫ intendat̃
vel vt bonū ꝓmoueat̃·vel ut malum vitet̃· vn̄ au
g⁹ in li·de ūbis dn̄i·Apud veros dei cultoꝛes etiā
illa bella pacifica sunt q̄ nō cupiditate aut crudeli
tate·sꝫ pacis studio gerunt̃·ut mali coerceant̃ · &
boni subleuēt̃·Pōt āt cōtingere etiā si sit legitima
autoritas indicentis bella·& causa iusta· quod ni
chilominꝰ ꝓꝓt̃ p̱rauam intentōꝫ bellum reddat̃ illi
Bellus a bon⁹ dicit̃ bell⁹ la lū·dimi·ali citum
quantulū bon⁹·& cōp̱at̃ bellioꝛ lissimus· Vn̄ bel
le lius lissime·Vn̄ marcialis coquus·Nil bn̄ cuꝫ fa
cias·facias attn̄ oīa belle·& a bell⁹ bellulus la lū
dimi·Inuenit̃ etiam hic belus li ꝓ quodam ydolo
ut hētur in daniele·sꝫ tunc scribit̃ p̱ vnum l
Belocul⁹ li gēma est albicās & pupillam cīgit ni
grā in medio aureo fulgoꝛe lucētē·& p̱ropt̃ spēm
assyꝛioꝝ regi belo dicata est·vn̄ & dicit̃ belocul⁹
q̄i oculus beli·& cor·cu·& scribit̃ p̱ unum l
Belphoegoꝛ·scribit̃ p̱ oe ĩ papia·Numeri xxv·In
uēitur beelphegoꝛ·& cōponit̃ cū bel & phoegoꝛ·
& sꝫm hoc p̄t dici belphoegoꝛ uel belphegoꝛ secun
dum quosdā sine o·uide in belus
Belua ue dicitur a bellū·qꝛ apta sit bellis· Vel a
balo las q̄i balua·Vn̄ beluin⁹ na num·& belut⁹ ta
tum·i·turpis·& belue·i·bestie similis·& ꝓō·be
Belues ei fe·ge·egestas q̄ solꝫ cōtingere p̱ uasta
tōnē belue·& dicitur a belua
Belus li·pat̃ mimi·p̄mus rex assirioꝝ·& cepit po
stea hrī ꝓ deo & coli ibi & ĩ affrica·& factuꝫ ē ei
ydolum in babilonia quod uocatum ē bel· quod ĩ
tp̄tatur uentus·Vn̄ & lingua punica baal dicitur
deus· Sꝫ apud assyꝛios bel quod est deus uel uir ·
a quo & zebub·i·musca dictū est ideꝫ ydolū belze
bub·i·dn̄s ul' uir muscaꝝ·ꝓ imundicia & soꝛdibus
ydolatrie & sāguīs ibi ĩmolati ad queꝫ multitudo
muscaꝝ ɔueniebat·uel ꝓ ĩmundicia belial·i·dyabo
li qui ibi colebat̃·& idem ydolū dictuꝫ est acharō
& belial·& a bel & phegoꝛ qui fuit quidā mōs di
citur belphegoꝛ·qꝛ interp̄tat̃ simulacꝝ ignominie
ydolum·n·fuit moab·cognomīto baal sup̱ monteꝫ
phegoꝛ queꝫ latini p̄apuꝫ uocāt·scꝫ deum oꝛtoꝛū·
Sic igit̃ baal·belial belzebub· belphegoꝛ belbꝛith ·
berith belbꝛis idē sūt·s dyabol⁹·ut dicit hug·beda
āt dicit sic·Ninus cōditoꝛ niniue belo patꝛi statuā
eiq̄ꝫ diuinos honoꝛes cōstituit· cuius simulacri cō
suetudineꝫ chaldei suscipientes bel uocabāt · pale
stini baal·moabite beelphegor· Iudei āt unius dei
cultoꝛes ꝓꝓter derisionē gentium beelzebub appel
labāt asserentes in hoc simulacro pꝛincipem demo
nioꝝ habitare·Et uide q̄ȝ dicit̃ belphegoꝛ · uel bel
phoegoꝛ·ut uidetur dicere huguicō ul' beelphegoꝛ
uel beelphoegoꝛ p̱ oe ut papias dicit Similiter bel
zebub ut uidetur dicere huguicō uel beelzebub p̱
duo e ut uidetur beda dicere·& in euāgelio· sꝫ pt

dici ꝙ bel & beel per duo e sunt nomina eiusdem
ydoli apud diuersos. vñ põt dici belzebub vl' beel-
zebub. & belphegor vl' beelphegor ꝑ vnum e vl' ꝑ
duo e. vel belphoegor ꝑ oe vt pap̃ dicit phoegor ꝑ
oe. & etiã biblie correcte hñt beelphoegor

Belzebub vel beelzebub dicit̃. & ẽ finalis lrã b &
acuit̃ in fine. Vide ĩ belus li.

Ben. i. filiꝰ. vñ dicit̃ iosue bẽnũ i. iosue filiꝰ num

Benedico cis ĩ dico cis exponit̃. & scias ꝙ inueni
tur bñdico positũ ꝓ maledico. vnde ĩ iob dicitur.
Bñdic deo & morẽ. i. maledic. & ĩ iii. regũ ca. xxi.
Bñdixit nabath deũ & regẽ. i. maledixit

Benefacõ cis verbũ neu. cõponit̃ a bñ & facõ. et
acuit pnl'. secũde & t̃cie ꝑsone p̃ntis sui indicatĩ. li
cet sit breuis. vt bñfacis cit: vide ĩ facõ cis.

Benefactoriꝰ torii. ille q̃ ꝓ muuẽ sibi impẽso bñ
facit ĩ beneficiis. & deriuat̃ a benefacõ cis

Beneficiẽtia format̃ a beneficiens bñficienti addi
ta a fit beneficientia. Vide ĩ beneficus

Beneficꝰ ca cũ pnlt. cor. i. benefactor. largus. ele
mosine deditus. Et scias ꝙ a benefacõ cis dicit̃ be
neficus ca cũ. & dicit̃ hic & hec & hoc beneficiens
tis. Et vtrũqꝫ cõpat̃ beneficior ciſſiꝰ. & beneficiẽti
or tiſſimꝰ. Sꝫ illũ positm̃. s. beneficiens. et cõpatm̃
et suplatm̃ huiꝰ positiui scꝫ beneficꝰ absoluerunt.
Iõqꝫ ex hͦ positõ beneficꝰ & ex cõpatõ & suplatõ
illiꝰ positĩ beneficiẽs. facta ẽ q̃dã irregularis cõpa
tio. s. beneficꝰ beneficiẽtior beneficientiſſiꝰ. & a be
neficꝰ dicit̃ hoc beneficium cii. & a beneficiẽs hec
beneficiẽtia tie. & ẽ beneficiẽtia quod agit caritas
vt prosit proximo

Beneliguatus ta tũ. i. eloq̃ns facundꝰ. a bene & lingua dicit̃

Beneplaceo ces cet acuit pnlt.
secũde & t̃cie ꝑsone p̃ntis ĩdicatĩ licꝫ sit breuis. vt
dixi sup̃ ĩ secũda ꝑte vbi egi de impedim̃to ꝯsortii

Beniamin ĩt̃ptat̃ filius dextere q̃ ẽ virtutis. Ben
. n. filiꝰ iamin dexta dicit̃ Mat̃. n. moriẽs. vt habet̃
gen. xxxv. vocauit nom̃ filii sui benomi. i. filius do
loris mei. Pat̃ vero appellauit eũ beniamĩ. i. filium
dextere quãdo eũ circũcidit. Appellatꝰ est ãt filiꝰ
dextere. i. gemiꝰ. qr vtraqꝫ manu eq̃ vtebat̃. Inde
ĩuenit̃ filius gemĩ & vir gemineꝰ. i. de tribu benia
min. Et vide ꝙ priꝰ appellatꝰ ẽ benomi. i. filius do
loris. Deinde beniamĩ. i. filiꝰ dextere. qr priꝰ opor
tꝫ pniam agere. & deinde vitã et̃nã habere. Vnde ĩ
aurora dicit̃. Beniamĩ dictꝰ est a patre puer quasi
dextere filiꝰ. ip̃e fuit dext̃ vtraqꝫ manu. hic tam̃ ĩ p̃
mis dictus ẽ benomi inde. Beniamĩ accepit nomẽ
vtrꝫqꝫ. Nota benomin dictus est idcirco ꝙ extitit
eius natõ maternꝰ p̃moriẽdo dolor. Beniamĩ adie
cit pater hũc debere vocari. Quãdo cognitꝰ ẽ de
xter utraqꝫ manu. Sꝫ nõ beniamin est prius. & pꝰ
benomi. ĩmo beniamin extreme. benomi ante fuit.
hoc notat ĩ patria. ꝙ si vis beniamin esse. expedit
hac vita benomi esse prius. Sicut cũ viciis luctã
dũ est p̃mitꝰ. & sic isihael ex iacob deinde futurꝰ
eris Et sciendũ est ꝙ dicit̃ benomi sꝫ gratia metri
põt in fine addi n. vt dicat̃ benomĩ. Vide ĩ gemiꝰ

Benignus a bene deriuat̃ benignꝰ gna gnu. i. be
ne igne ignitꝰ. & ẽ ethimologia nõ cõpositõ & cõ
pat̃ benignior niſſiꝰ. vnde benigne niꝰ niſſime ad
uerbiũ. & hec benignitas tatis. & differt a bonita
te. Benignitas. n. virtus est sp̃öte ad benefaciendũ
exposita lenis. blãda. dulcis alloq̃o. & sua cũctos
inuitãs dulcedine. Sꝫ bonitas quidẽ facere bõa &
p̃stare quod posc̃it̃ pata ẽ. tam̃ nõ nouit suauis eẽ
cõsortõ. & sua cũctos ĩuitare dulcedĩe. & ĩde be
nignꝰ & bonꝰ vident̃ distare. sꝫ nõ multũ. qr vter
qꝫ ẽ ad benefaciendũ expositꝰ. Sꝫ in hoc differunt
quia põt bonꝰ esse etiã tristior. & bene quidẽ face
re quod petit̃. nõ tam̃ suauis nouit esse consortõ.
Sꝫ benignus sua nouit cunctos inuitare dulcedine
& dulcis esse alloquio

Beniuolus. bene cõponit̃ cũ volo vis. & dicitur
beniuolus la lũ pnl't cor. & hic & hec & hoc benĩ
uolẽs tis. Vnde hec beniuolẽtia tie

Bennũ. i. filiꝰ nun. Ben. n. filiꝰ. nun ꝓpriũ nomen
patris iosue q̃ appellatꝰ ẽ bennũ. i. filiꝰ nun. Vnde
in ꝓlogo regũ dicit hieroniꝰ Et incipiũt a hiesu fi
lio naue. q̃ apud eos iosue benũ dicit̃

Beo as aui are verbũ actm̃. i. remunerare vel be
atũ facere. & dicit̃ a bene uel bonus Et cõponitur
cũ trans. et dicit̃ transbeo as

Bepho grece latine puer vel iuuenis dicit̃

Bephotrophiũ. Trophos quod ẽ cõuersio. cõpo
nit̃ cũ bepho. & dicit̃ bephotrophiũ. locꝰ ven̄abi
lis vbi pueri & ĩfãtes alũt̃. Vnde hic & hec bepho
trophita te. q̃ uel q̃ custodit bephotrophium

Berbex cis ĩ berbicꝰ est & ꝓducit be

Berbicꝰ a veruex mutata v ĩ b. dicit̃ hic berbex
cis. & hic berbicꝰ ci. i. aries castratus. & hec berbi
ca ce. i. ouis & producit bi

Berillus ꝑ geminũ l gema est ĩ ĩdia habẽs nomen
sue gentis sꝫm hug. vel sꝫm alios berillus est lapis
p̃cõsus viridis apud indos cãdidꝰ

Berith in belus exponitur

Bes. i. octo vncie. & beſſꝰ quidã populus

Bestia & fera differũt. qr oĩs bestia ẽ fera & nõ
econuerso. bestie. n. sũt q̃ morsibꝰ vel unguibus se
uiunt. exceptis serpentibꝰ. ut pardi leones & simi
les a vastãdo dicte quasi uastie uel a vi qua seuiũt
quasi vistie. fere etiã sunt ille q̃ & si nõ seuiãt mor
sibus uel unguibꝰ tam̃ siluestres sũt sic dicte. q̃a
naturali utãt̃ libertate & desiderio suo ferũt̃ quã
doqꝫ oĩs fera d̾r bestia quandoqꝫ etiam bestia non
dicit̃ nisi q̃ mansiõe hominum utit̃. & tunc dicit̃ a
beth quod est domus & sto

Bestialis a bestia dicitur hic & hec bestialis &
hoc le vnde bestialiter adnerbium. & hec bestia
litas tatis

Bestiariꝰ a bestia dicit̃ bestiariꝰ ria
riũ. i. crudelis & viuens ad modũ bestiarũ. & hic
bestiarius q̃ seruat bestias vel venat̃ eas. & hoc be
stiariũ rii liber de bestiis loquens. uel locus ubi be
stie morantur

Bestiola le di. ꝑua bestia. et corripit penultimã

Bestiꝰ tia tiũ. i. crudelis ĩstar bestie. et dicit̃ a be
stia tie.

Betha i beth exponitur

Beth apud hebreos dicit̃ mola olearia. uel etiã be
tha et beth est secũda lrã corꝫ. et a beth dicunt gre
ci bethã scdãm lrãm. et a. betha dicimus nos b. Sic
ergo betha apud hebreos ẽ mola olearia apud gre
cos ẽ secũda lrã. et tũc est neu. ge. et ĩde. apud nos
betha dicit̃ in fe. ge. genus oleris. s. secũdꝰ caulis
q̃ pꝰ abscisiõꝫ nascit̃ ĩ magudeti. vnde betaceꝰ cea
ceũ possessiuũ. Item beth interp̃tat̃ domꝰ

Bethania ĩterp̃tat̃ domꝰ obediens. et dicit̃ a beth

Bethel vrbs samarie prius dicta luza. sꝫ postquã
dormiens ibi iacob uidit scalam innitentem celo. et
dixit uere hic domus dei ẽ et porta celi. Ex causa
hac locus ille dictus ẽ bethel. i. domus dei. a beth
quod ẽ domus et el quod ẽ deus. sed quando ibi a
hieroboam uituli aurei fabricati sũt dicta ẽ betha
uen. i. domꝰ ydoli q̃ ante uocabat̃ domus dei

Bethleem a beth quod est domꝰ. et leem quod est

panis dicta ē bethleē ciuitas dauid. in q̄ natus est
saluator mundi. & p̄mū dicta ē ephrata. sȝ quando
ibi iacob pauit pecora sua eīd loco bethleē ꝗdā
vaticinio futi īposuit ꝙ domus panis interptat. ꝓp
ter illū panē q̄ ibi de celo descēdit. In bethleemita
te patriū cōis gn̄is. & ꝓducit mi. & hic bethleemi
tes tis. Regū ii. c. xxi. Polimitari⁹ bethleemites
Bethsaida de hebraice. latie dom⁹ pecudū eadē
ꝓbatica piscina dicit̄. iohānis ca. v. vide ī ꝓbatica
Bethsura re q̄dā loc⁹ ē de quo habet̄ ī li. macha.
& ꝓducit pnt. vn̄ ī aurora dicitur. bethsuramqȝ
capit hierusalemqȝ petit
Bethis fluuius. quia humilis decurrat. vn̄ betica
ꝓuintia. & beticus de prouintia tali existēs
Bethonica q̄dam herba
Biangulus. angul⁹ cōponit̄ cū bis. & dicit̄
biangul⁹ la lū duos angulos hn̄s. vn̄ biā
gulat⁹ ta tū. & pōt poni substātiue hic biangul⁹
Bibax a bibo bis dicit̄ hic & li ꝓ tali figura
hec & hoc bibax cis. q̄ multū bibit. & ꝯpat̄ cior cis
sim⁹. vn̄ bibacit̄ ci⁹ cissīe adū. & hec bibacitas tatis
Bibio nis masc. gn̄is. i. musciones supnatantes in
vino. & dicitur a bibo bibis
Bibix cis fe. gn̄is. i. pugna a bis dicta. quia semp
inter duas partes fiat
Bible⁹ a bibl⁹ ꝓ libro dicitur bibleus a um. & bi
blius a um āmbo possessiua. biblei & biblii dicun
tur instabiles. & etiā qui reparant libros
Bibliator oris. vide in bibliopola
Biblii in bibleus vide
Bibliopola bibl⁹ ꝓ libro ꝯponit̄ cū polio lis. &
dicit̄ hic & hec bibliopola le pnl't cor. i. vēditor &
ornator librorum. q2 polit & pumicat ut carius ven
dat. & idē dicitur bibliator toris
Bibliotheca. biblus ꝓ libro coponit̄ cū theca q̄d
ē repositoriū vt scriniū vbi aliquid reponit̄. & di
cit̄ hic bibliotheca. i. biblorum theca. i. librorum reposi
tio uel recōditō. scȝ armariū. vn̄ p similitudinē q̄
dam liber in eccīa dicit̄ bibliotheca. quia ibi multi
libri theologie cōtinēt̄. & inde bibliothecarius rii.
i. custos librorum siue repositor. & pcoducit the
Bibl⁹ a bibo bis dicit̄ hic bibl⁹ li. i. iunc⁹. q2 aq̄rum
ē bibul⁹. & aliq̄n dicit̄ ꝓ libro. q2 antiq̄ de iūcis so
lebāt ꝯtexere pgamenū. & ibi scribere anq̄ꝫ essȝ vs⁹
Bibo bis bi bitū ꝯponit̄ cū ad. & dicit̄ ad carte
bibo bis. i. iternm bibo. & iuxta uel ad me traho
bibēdo. & cū cō. & dicit̄ ꝯbibo bis. i. simul cū alio
bibo vel simul totū bibo uel sepe bibo uel ī me con
traho. & cū circū & dicit̄ circūbibo. i. ex omni par
te bibo. & cū de. & dicit̄ debibo. i. valde bibo vel
deorsū bibo vel debibere. i. euomē. & tenet̄ de pri
uatīe. & cū e & dicit̄ ebibo bis. i. valde bibo uel in
tus bibo vel euomo vel trado obliuiōi. Iob vi. Sa
gitte dn̄i ī me sunt quarum indignatō ebibit spm̄ me
um. & cū in. & dicit̄ imbibo bis. i. valde bibo vel ī
tus bibo. vel bibendo īmitto. & cū p̄ & dicit̄ p̄bi
bo bis. i. an̄ vel p̄ aliis bibo & cū ꝓ & dicit̄ ꝓbibo
. i. in cōspectu uel ꝓcul bibo & cū re & dicit̄ rebi
bo bis. i. iterum bibo vel euomo & cū se & dicit̄ se
bibo bis. i. seorsuȝ bibo. & cū sub & dicit̄ subbibo
. i. parum bibo uel p⁹ alios vel subt⁹ bibo. uel q̄ sūt
subt⁹ bibo. Et nota ꝙ bibo & oīa ab eo cōposita
sūt neutra & faciunt p̄teritū in bibi & supinū ī bi
bitū. & oīa corripiūt bi tā in p̄nti ꝙ in p̄terito &
supino. Vir. Claudite iā riuos pueri sat p̄ta bibe
runt. Itē oīa ꝯposita a bibo videtur significare itē
siōȝ excepto subbibo quod significat remissiōȝ Itē
nota ꝙ bibere nat̄e est. potare luxurie
Bibo onis cō. gn̄is q̄ multū bibit a bibo bis dicit̄
Bibul⁹ a bibo bis dicit̄ bibul⁹ la lū pnl't cor. qui
multū bibit. uel q̄ multū attrahit humorē vt arena
Bicellū li gn̄is neu. quod & biclīniū dicit̄ scȝ do
mus sub se habens duas cellas. sicut domus merca
torum in vrbe. & componitur a bis & cella
Biceps tis in caput vide
Biclīniū biclīnii in bicellum exponitur
Bicolos pnl't cor. a bis & colon vide in colon
Bicornis a bis & cornu componit̄ hic & hec bi
cornis & hoc ne duo habens cornua
Bidēs a bis & dens ꝯponit̄ bidēs tis quoddā in
strumentū rusticorum bifurcatū genus rastri ꝓpt̄ du
os dētes. & hec bidens tis fe. gn̄is. i. ouis a duob⁹
dentib⁹ q̄ p̄minēt dicta & cū quib⁹ fert̄ nasci. Se
cundū āt̄ seruiū dicūt̄ oues bidētes quasi biennes.
. i. duorum annorū. q2 talis etatis eligebant̄ ad sacri
ficiū et cor. p̄mā. Vnde ī aurora legit̄. Ad latus al
taris esse cremata bidens. et ē ge. incerti. uel secū
dum quosdā cōmunis. sed ꝓ instrumēto masculini
Bidētal lis ge. neu. loc⁹ ī quo fulmen cadit. sic di
ct⁹ a bidentib⁹ ibi sacrificatis. uel aliq̄d fulmīe p
cussū Persi⁹ Triste iacēs lucis euitādū qȝ bidētal.
Biennis a bis et ann⁹ cōponit̄ hic et hec biēnis
et hoc ne. i. duorum ānorum. vn̄ hoc biēniū nii spaciuȝ
duorum annorum
Bifari⁹. for ꝯponit̄ cū bis. et dicit̄
bifarius a um. et cū tris. et dicit̄ trifari⁹ a um et q̄
drifarius a um. multifarius a um. et dicit̄ bifarius
duplicit̄ loquēs. vir biliguis. q̄ duas nouit liguas
uel duplex et fallax. q̄ aliud hēt ī corde ꝙ fatur in
ore. uel qui nūc dicit hoc et nūc aliud. et similiter
expone alia. un̄ bifarie tripharie multifarie et qua
drifarie. Bifarie. i. ī duobus modis uel ī duabus p
tib⁹. et sic de aliis. et ꝓ istis aduerbiis īueniunt̄ qn̄
qȝ acti p̄dictorum nominū positi adūbialit̄. Vnde
ad hebreos. Multifariam multisqȝ modis ⁊c̄
Bifax bifacis qui duos habet obtuitus. commūis
Bifid⁹ da dū. i. ī duas gn̄is. a bis et facies faciei
ptes fissū. et est cōpositū a bis et fid⁹ a um. quod
nō est in usu et deriuat̄ a findo dis De hoc infra di
cā in fidus et scribit̄ p vnū f bifid⁹ trifidus. bifari
us trifari⁹ et huiōi. q2 corripiūt p̄mā Nā regula ē.
I ante f siue ph. ꝓducit̄ ut ciph⁹. p̄ter composita a
nūis ut bifid⁹ trifid⁹ bifari⁹ et huiōi. et cor. penul
timā. bifidus sicut fidus. uel fidi primā
Bifiniū nii a bis et finis ꝯponit̄ locus uel diuisio
inter duos fines. sicut trifiniū dicimus et quadrifi
niū et diūsfiniū. i. diuisio inter diuersas terras uel
loc⁹ īter diuersos fines. s. ubi diuersi fines ꝯueniunt
Bifores a bis et fores cōponit̄. pluraliter hee bi
fores biforiū. i. duplices ualue. quia bina foramina
faciant. Vnde hic et hec biforis et hoc bifore. id ē
duplex. Vnde ouidius metha. secundo. Argēti bi
fores radiabant lumine value
Biformis a bis et forma cōponit̄. hic et hec bifor
mis et hoc biforme. i. duarum formarum. sicut trifor
mis trium formarum. Vnde biformit̄ aduerbium.
Bifrons tis masc ge. dicit̄ ian⁹. et cōponit̄ a bis.
et frōs. q2 duas hēt frontes hominis. s. an̄ et retro
Biga a bis et iugū cōponit̄ biga ge q̄ etiā biiuga
ge. dicit̄. sicut curr⁹ tm̄ a duob⁹ equis tractus. et
est biga ꝓprie lūe ꝓpter duas ꝓprietates. scȝ quia
crescit et decrescit. Triga plutonis. quia capit ho
mines de trib⁹ etatib⁹ scȝ puericia iuuentute et se
nectute. Quadriga solis ꝓpter quattuor tpa anni
que facit uicinitate et remotōe sua. scȝ uer. estatē

autumnū·hiemē· uel ꝓpter q̃ttuor ꝓprietates quas habȝ ĩ die Rubet eñ ĩ mane·splēdet ĩ tercia· calet ĩ meridie·tepescit ĩ nona Seiuga curꝛꝰ iouis· a sex & iugo·qꝛ a sex eq̃s trahiẽ·& attribuiẽ ioui ·vt po te sūmo deo s͡ʒm poetas Et ita biga ·triga·quadri ga dicūẽ a numero equoꝝ & iugo

Bigamꝰ·a bis & gamos quod ē nuptie vel vxor vel mulier·cōponiẽ bigamꝰ ma mū·q̃ vel q̃ duobꝰ vel duabꝰ nupsit scȝ viris ul' vxoribꝰ· vñ hec biga mia mie pnl't·acuta·id ē·due vxores uel ꝓprietas q̃ aliq̃s fit bigãꝰ ¶ Potest igiẽ q̃ri an bigamie sit ir regularitas adiūcta Dico ꝙ aliq̃s ꝑ sacramētū or= dinis mīster sacramētoꝝ cōstituiẽ· & ille q̃ alijs sa cramenta mīstrare debet·nullū defectū in sacramē tis pati debet Defectꝰ ãt ĩ sacramētis ē ·quādo sa cramt̄i significatō nō ĩueniẽ integra· sacramētū ãt matrimonii significat cōiunctōȝ xp̄i ad ecclesiaȝ q̃ est vniꝰ ad vnã· sicut dicã in mꝛĩmoniū Et ideo re q̃riẽ ad ꝑfectã significatōȝ sacramēti· vt vir sit tm̄ vniꝰ vir· & vxor tm̄ vniꝰ vxor sit· & iō bigamia q̃ hoc tollit irꝛegularitatē inducit Et sūt q̃ttuor mo di bigamie Primꝰ est cum q̃s pluref hēt vxores de iure successiue Secundꝰ ē cum simul habet plures vnã de iure aliã de facto Terciꝰ cū hēt plures suc cessiue·vnã de iure & aliã de facto· Quartꝰ quan do viduã duxit uel corruptã. & in his oībꝰ est irꝛe gularitas adiuncta·sȝ nō videẽ ꝙ cōtrahaẽ irꝛegu laritas ex hoc ꝙ aliq̃s virginē nō duxit vxorē quia plus impediẽ aliquis defectu ꝓprio ꝙ̃ alieno Sed si ip̄e cōtrahens nō sit virgo non fit irꝛegularitas ergo multo fortius si vxor eius virgo nō sit ¶ Ad hoc dico ꝙ in cōiūctōne xp̄i & ecclesie vnitas ex vtraq̃ȝ ꝑte inueniẽ Et ideo siue diuisio carnis inue niẽ ex ꝑte viri siue ex ꝑte vxoris ē defectꝰ sacram̄ ti·sed tamē diuersimode· ex ꝑte viri requiriẽ ꝙ ip sa sit virgo· Cuiꝰ ratō assignaẽ· quia defectꝰ in ip so sacramento causat irꝛegularitatē Corruptō aūt carnis extra mꝛĩmoniū cōtingens q̃ p̄cessit matrĩ nium nullū defectū facit ĩ sacramēto ex ꝑte illius ĩ quo est corruptō·sed facit defectū ex ꝑte alteriꝰ qꝛ actꝰ cōtrahētis mꝛĩmoniū nō cadit sup̄ seipsū sed sup̄ alteꝝ· & ideo ex termino specificaẽ qui est etiã respectu illius actus quasi materia illiꝰ sacra menti Vnde si mulier esset ordĩs susceptiua· sicut vir efficiẽ irꝛegularis ex hoc ꝙ duxit in vxorē cor ruptã·nō ãt ex hoc ꝙ corruptꝰ cōtrahit·ita fieret mulier irꝛegularis si cōtraheret cū corrupto·nō si cōtraheret corrupta·nisi in alio matrimonio prius corrupta fuisset ¶ Sed dicis·esto ꝙ aliquis deflo rauit aliquã quã duxit postea in uxorē· talis nō vi deẽ irꝛegularis· quia nō diuidit carnē suã in pluref nec etiã vxor eiꝰ·& tamē duxit corruptã in uxorē Respōsio in tali casu sunt diuerse opiniones· tamē ꝓbabiliꝰ est ꝙ nō sit irꝛegularis qꝛ carnē suã nō di uisit ĩ plures ¶ Queriẽ etiã an cū bigamo possit di spensari Dico ꝙ bigamie nō est adiuncta irꝛegula ritas de iure naturali· sed de iure positō· nec iterū est de essentialibꝰ ordĩs ꝙ·s·aliquis nō sit bigamꝰ quod patet ex hoc·ꝙ si aliquis bigamꝰ ad ordines accedat caracterē recipit· & ideo papa dispēsare pōt in tali irꝛegularitate totaliẽ· sed ep̄us quãtum ad minores ordines· Et quidã dicūt ꝙ etiã quãtuȝ ad maiores ordines in illis qui volunt deo ĩ religi one seruire ꝓpter vitandū religiosoꝝ discursū ·& si obiicias·cōtra ius diuinū nō licet dispēsare· sed omĩa q̃ ĩ canone dicunẽ ad ius diuinū ꝑtinēt· Cum igiẽ apostolꝰ ĩ scrip̄ta canonica dicat Oportȝ epi scopū vniꝰ vxoris viꝝ esse· videẽ ꝙ nō possit ĩ hᵒ dispensari· Respōdeo hoc veꝝ est quantuȝ ad ea q̃ sunt de iure naturali· & quantuȝ ad ea q̃ sūt de ne cessitate sacramentoꝝ & fidei·sed ĩ aliis q̃ sunt de institutōe apostoloꝝ·cū ecclesia mō habet eãdem ꝑtãtem statuendi & destituedi quã tūc habuit·po test ꝑ eum qui p̄matū tenet ĩ ecclesia dispēsari· Vi de ĩfra ĩ bigamꝰ & ĩ p̄scriptō & casus

Bigens tis oĩs ge·qui ex duabꝰ gentibꝰ est natꝰ sicut ex patre tusco· & matre franca· & compoiẽ a bis & gens gentis

Bigenꝰ na nū pnl't cor·componiẽ a bis & genus Et dicunẽ bigena aĩalia que ex diuersis generibus nascunẽ· vt mulus ex equa & asino·burdo ex equo & asina muscio ex capra & ariete · est eñ dux gre gis secundum huguicōȝ

Bigermen mĩs neu·ge·i· seges vel legumē ex du obꝰ germĩbꝰ ꝯmixtū·& ꝯponiẽ a bis & germen

Biiuga ge·idem est ꝙ biga

Biiugꝰ·a biga uel biiuga diciẽ biiugꝰ ga gū· & hic & hec biiugis & hoc ge in eodem sensu· & sub stantiue decliata inueniunẽ hic biiugꝰ gi· & hic & hec biiugis gis· & dicunẽ biiugi uel biiuges· equi qui trahunt bigam·vel qui duo sunt ad iugum· & secundū hoc cōponiẽ biiugus vel biiugis·a bis & iugum·& corripit penultimam

Bilanx lancis fe·ge·i·libra·statera·a bis & lanx· quasi habens duas lances

Bilbio bis ĩ bilbo bis uide

Bilbo a bibo bis deriuaẽ bilbo uel bilbio bis ueꝛ bum neu·i·soitum facere

Bilibris·a bis & libra ꝯponiẽ hic & hec bilibris & hoc bre·i·duarū libraꝝ pondus vel mēsura·s͡ʒm hug̃·& producit li sicut libra· Versus differētialis Pro centū libris nolo carere libris· Apoca·vi· Bi libris tritici dēario vno· Pap̄ uero dicit·ꝙ bilibris est sextarius bis assumptus

Biliguis a bis & lĩgua cōpōiẽ hic & hec biliguis & hᵒ biligue·siẽ a tris & lĩgua diciẽ triliguis gue· qui duas uel tres lĩguas nouerunt·uel qui duabus uel tribꝰ lĩguis loquūẽ· Et ꝑ similitudinē biligues & triligues dicunẽ fallaces & duplices qui aliud habent in corde· & aliud in lĩgua·uel instabiles qui nunc hoc habent ĩ lingua nunc illud & corripit p̄ mam· Vnde ĩ grecismo dicitur Duplicis ac cordis homo diciẽ esse biliguis

Biliosꝰ sa sū·qui freq̃nter irasciẽ·& semꝑ est ẽstis & deriuatur a bilis

Bilis·a bis diciẽ hic bilis·i·fellis & ire sedes · uel ex fellis cōmotōe ꝓcedēs amaricatō ·& poniẽ q̃ñȝ ꝓ ip̄o felle· & ꝓ quolibet nigro & malo humore · Q̃ñȝ ꝓ ira· vñ ꝑsius· Turgescit vitrea bilis

Bilix cis· Liciū cōponiẽ cū bis uel tris· & dicitur hec bilix cis· & hec trilix cis ·i· lorica q̃ cōtexiẽ du obus uel tribꝰ liciis accumulatis ·texiẽ eñ ponēdo liciū suꝑ liciū·& hec bilix cis · & hec trilix cis ·i·pã nus tribꝰ filis agregatĩ cōtextꝰ · vñ hic & hec bili cis·& hᵒ ce·& hic et hec trilicis· & hoc ce

Bimartꝰ ti masͤ·ge·i·bigamus qui bis fuit maritꝰ et cōponiẽ a bis et maritꝰ·qꝛ bis marcuit · luxuria eñ facit marcere hominem· Vnde bimartia bimar tie talis proprietas

Bimaris a bis et mare cōponiẽ hic et hec bimaris et hoc re·id est·duo maria uel inter duo maria exi stens·et corripit penultimam

Bimatꝰ tus tui·i·spaciū duoꝝ annoꝝ ·et dicitur a binus· Math ·v·ꝙ herodes occidit omēs pueros

qui erant in bethleē et in finib⁹ eius a bimatu et in
fra· Occidit·i·occidi iussit qꝛ qui ꝑ aliū facit per se
ip̄m facere videt̄· Ideo glosa·lingua vtit̄ ꝓ gladio
Sed quare a bimatu occidit pueros herodes fecit
cū xp̄s nōdū secundū cōmunē opinionē duoꝝ essꝫ
annoꝝ·hoc fecit secundū rabanū·qꝛ timebat ne pu
er cui famulabāt̄ sydera paulo sup̄ etatē uel infra
speciem sibi cōformaret̄·et ꝓducit penultimā
Bimensis·mēsis cōponit̄ cū bis·et dicit̄ hic et hec
bimensis·et hoc bimēse·id est duoꝝ mensiū· quod
aliter bimestris stris dicit̄
Bimeter tra trꝝ·vbi sūt duo metra· & cōponitur
a bis & metꝝ· & cor·ꝑeuultimā naturalit̄
Bimo as aui re·i·duplicare· Vide in bino as
Bimul⁹ la lū dimi·de bim⁹ secundū hug· Pap̄·ue
ro·dicit bimul⁹ bimatū agens· sicut trimulus tri
matum agens & corripit penultimam
Bim⁹ mā mum·i·duoꝝ annoꝝ·a bis & ann⁹ q̄si
bis annus· Et vt dicit̄ in grecismo· Est gemin⁹ bi
nus anni gemini quoqꝫ bimus
Bino a binus dicit̄ bino nas· & bino mas uerba
actiua· & differūt·nā binare est duo & duo ı̄simul
coniungē· & cōponit̄· Cōbino nas·in eodem sensu
Sed bimare est duplicare· & ꝓducit bi
Binoctiū noctii·ge·neu·i·spaciū duaꝝ noctiuꝫ
& cōponit̄ a bis & noctiū· quod antiq̄ olim dice
bant hoc noctiū·uel a gtō plurali de nox noctis·
Binomē a bis & nomē cōponit̄ hoc binom̄ bino
minis·i·duo nomina· Vnde hic & hec binomis· &
hoc me·qui duo habet nomina & ꝓducit no
Binus na nū nomē distributiū quod in singulari
tm̄ valet quantū duo· vt bina lectō·i·due lectōes
sed in plurali tenet̄ distributiue ꝓprie· vt isti come
dunt bini· Et quandoqꝫ tm̄ valet ı̄ plurali quantū
in singulari·vt vidi binos homı̄es·i·duos·& est cō
positū binus a bis & vnus· inde binus·i·bis vnus
Et a binus hic binarius talis numerus·& binarius
ria rium adiectiue·& producit bi
Bios·id est via
Biothanat⁹ ti mas·ge·ille qui bis extitit mortu⁹
vt lazar⁹·a bis & thanatos quod est mors ul' mor
tuus· & mobiliter potest declinari biothanat⁹ ta·
tum sꝫm hug· & papias dicit· Biothanat⁹ bis mor
tu⁹ duplicit̄ dānat⁹
Bipēnis nis fe·ge·securis q̄ duas pēnas hēt·hec etiā dolabra dicit̄ secunduꝫ
pap̄· & cor·p̄mam· Virgili⁹ in·iiii· georgicorum·
Vre sata & validam in uites mollire bipennem·
Hug·āt dicit·ꝙ bis ꝯponit̄ cū pēna·& dicit̄ hic &
hec bipennis·qꝛ duas habet pēnas·s·ante & retro
& adiectiue declinat̄ hic & hec bipennis·& hoc ne
Vel ꝯponit̄ a bis & pennum·quod antiq̄ dicebant
acutū·qꝛ duas hēt pēnas·i·acutas ptes· Vn̄ & aui
um dicunt̄ penne·qꝛ sunt acute· hec & dolobra di
cit̄·quia duo latera habꝫ· Nam securis simplex est·
Bipertior tiris·& biptō tis·i duas partes diuide·a
bis & ptior uel partō tis· Vide in partior tiris
Bipes dis ge·ꝯnis a bis & pes duos habēs pedes
Tamē constructōe potest esse omis gn̄is
Biplex plicis· Plica ce·cōponit̄ cū bis & dicitur
hic & hec & hoc biplex plicis· Itē plica cōponitur
cū alter· & dicit̄ hic & hec & hoc altplex cis· ı̄ eo
dem sensu scꝫ duplex animo·fraudulētus· & vtrū
qꝫ compat̄· Vnde hec biplicitas & altriplicitas·i·
duplicitas fraudulētia·et scias ꝙ p̄dicta ab his cō
posita a bicellū vsqꝫ huc abiiciūt s
Birrat⁹ ta tū birro indutus a birrum dicitur
Birria rie·ꝓpriū nomē viri· & dicit̄ a birꝝ quod ē
grossū vestimentū· qꝛ birro & vilit̄ indutus erat·
Vel birria quasi virria b in v conuersa qꝛ viriliter
consulebat domino suo
Birros⁹ sa sū·birrat⁹ ta tū birro idut⁹ a birꝝ dr
Birꝝ ri grossū vestimētū·& dicit̄ a greco· Nā bir
Birsa cloaca ul' coriū bouis rū dicūt greci librꝝ
Vn̄ & carthago olim dicta ē birsa· qꝛ fuit circun
data corio bouis·& a birsa birs⁹ sa sū ruf⁹ uel ni
Bis adū·est nūi sūptū anormale a duobus ger
Bisamnis nis·q̄dam fluuius currens ꝓpe ianuam
a bis & amnis·quia duo amni uel amnes intrant
illum fluuium·& desinit ablatiuus in e
Bislongus bislonga bislongum quasi tantuꝫ bis
longus a bis & longus
Bispilus li vbi mortuus portatur
Bisse a bes·i·octo vncie·vn̄ bisse idē·uel dicitur
bisse quia bis est triens & a bisse dicit̄ bissext⁹· qꝛ
ex bisse·i·minutis colligit̄·uel dicit̄ a bis & sextus
qꝛ sext⁹ dies an̄ kalēdas martii bis cōputat̄ eo an
no·ut dicit hug· Et ı̄ seq̄nti die celebrat̄ festuꝫ ma
thie & e⁹ vigilia ı̄ die p̄cedēti· Vn̄ ūs⁹· Bissextuꝫ
sexte martis tenuere kalende· Posteriori die cele
brant̄ festa mathie· Vide de hoc sup̄ in annus
Bissextus in bisse uide
Bissillab⁹ ba bū componit̄ ex bis & sillaba·i· di
ctō constans ex duabus sillabis·vt amo & produ
cit p̄mam positōne sicut & dissillabus· Vnde ı̄ do
ctrinali dicit̄ Nō sine cōpositis debēt dissillaba de
Bissin⁹ na nū possessiuū a bissus deriuat̄ ut mi
bissina uestis·i·candida facta ex bisso Declinatur
aliquādo substantiue hoc bissinū ni· Apocalip· xix·
Bissini em̄ iustificatōnes sanctoꝝ sunt· Et scias ꝙ
quādo ē possessiuū ꝓducit penultimā·quādo uero
ē substātiuū eā corripit·sicut sup̄ ōndi ı̄ secūda pte
de accētu vbi egi de possessiuis desinētib⁹ ı̄ inus·
Biss⁹ si fe·ge·genus lini cādidissimi & mollissimi
& nascit̄ ı̄ egipto· Luce xvi Homo quidam erat di
ues & induebatur purpura et bisso
Bitalassuꝫ·vestigiū in luto p̄ssum· vel concursus
duoꝝ mariū·scꝫ locus vbi duo maria cōcurrunt a
bis et talassū quod est mare· Act·xxvii· Et cū inci
dissemus in locū bitalassum impegerunt nauē
Bitid⁹ da dū·i·biformis·uel quantū ad corp⁹ ul'
q̄ntū ad aı̄aꝫ·& ꝯponit̄ a bis & ydea quod est for
Bito tas·verbū neu·i·ꝑgere a bitumē dicit̄ ma
Vn̄ plaut⁹ ı̄ gurgulione Quis michi in terra eque
fortunatus si illa ad me bitet
Bituligo a bitumē dicit̄ hec bituligo ginis·id est·
vimen minutum quod in bitumine crescit
Bitumen a bibo bis dicitur hoc bitumen·minis·
quoddam genus terre vtile ad compages nauium
quod et gluten dicit̄·et abundat ı̄ asphalto lacu iu
dee·et bitumineus nea neū·id est existens de bitu
mine·et bituminat⁹ ta tū·id ē·litus de bitumine·
sꝫm hug· Vel ut dicit glosa ge·vi· Bitumen est glu
ten feruentissimū quo lita lingna nulla uiolētia dis
solui possunt·et ꝓducit tu· Vnde in aurora dicit̄·
Arcam liniuit ponendo forte bitumen
Biuira re q̄ duos hēt uel habuit uiros·id est mari
tos·a bis et uir·et corripit ui sicut vir uiri
Biuiū uii ge·neu·locus ubi due uie cōueniunt uel
cōcurrunt·et cōponit̄ a bis et uia· unde hic et hec
biuialis et hoc le·et biuiatim·id est ꝑ biuia
Bizantiū·hoc bizante uel bizantiū olim dicta est
cōstātinopolis·unde bizāte⁹ tea teū· et bizāti⁹ tia
tiū·et hinc adhuc moneta illi⁹ ciuitatis dicit̄ hic bi
zanteus uel hic bizantius

B ante L

Blandicellꝰ la lum in blandulus vide
Blandior diris ditꝰ sū verbū deponētale.
cōstruit̄ cū dtō. ut blādior tibi. i. adulor.
Inuenit̄ etiā cū actō in eodē sensu. & inde blādus
da dū. & inde blādicia cie. & hec blādicies ciei. i.
adulatō Blandior cōponit̄ deblādior. i. valde blan
dior. uel sit de priuatiuum Eblandior. id est. ualde
blandior Reblandior. id est iterum blandior
Blandulꝰ a blādus da dū dicit̄ blandulꝰ la lū. id ē
blandꝰ aliquātulū quod & blandicellꝰ dicit̄. vnde
& blādicella dicūt̄ uerba diminutīa. & blādicōsꝰ
Blas blatis. id est. stultus uel insipiens sa sum.
a blatero blateras dicitur
Blasphemo mas a blas & femina componit̄ blas
phemo mas. i. detrahere uel rephendere. vitupare
Nā femiaꝝ est rē stulte blasphemare. Vn̄ blasphe
mia mie & pluralit̄ blasphemie miaꝝ. i. detractio
uel vitupatō. Vnde prudentius ī sicomachia. Nō
vult vlterius capti blasphemia monstri Virtutum
regina fides. Et ē blasphemia irreligiosa rephensio
uel detractō. vitupatō Blasphemus uero est male
dicus. detractor vitupator. & est adiectm̄ & ꝓdu
cit phe. & scias ꝙ ꝓprie & stricte loquēdo blasphe
mare ē deo iniuriā irrogare. quod fit aut cū ei attri
buit̄ quod nō ꝯuenit ei quod est cōtra misericordi
am. aut cū ab eo remouet̄ quod ei ꝯuenit quod est
cōtra iusticiā. aut cum creature attribuit̄ quod est
ꝓprium dei qđ ē contra maiestatē. Et sic mathei ix
scribe iudicabāt cū xp̄s palitico dixit. tibi dimittā
tur peccata. vnde dixerunt hic blasphemat
Blasto tonis mas. ge. i. cubicularius siue hospita
larius. & dicitur a blatero blateras
Blata a blatero teras. dicit̄ hec blata te quoddā
animal de nocte tm̄ ambulās. vnde & lucifuga di
cit̄ q̄ ꝯphensa manū tingit. Alii dicūt ꝙ sit vesper
tilio. q̄dam dicūt ꝙ sit genus muris in subt̄raneis
habitans cauernis. & inde hec blata te. i. purpura
eiusdem aīalis colorē imitās. Vnde blateꝰ tea teū
& hic & hec blatealis & hoc le. purpureus uel tal'
color scȝ blauius. Itē a blata te. ꝓ aīali dicitur hec
blatea tee. i. illud quod de calciamentoꝝ soleis era
dit̄ uel lutū ex itinere in calciamentis collectū
Blatea blatee in blata exponitur
Blatero. hec blatera re. i. sonus ranaꝝ. inde blate
ro ras. i. stulte uel sine causa loqui. detrahere decla
mare. vel strepite aliquid loqui & ꝓferre. i. metu
trepidantia uerba dicere quod & balbutire ē et est
ꝓprie cameloꝝ. Vnde blatero ronis q̄ ita blaterat.
Blatio tis tire verbum neu. i. ꝑplexe & impedite
loqui. Vnde plautꝰ in amphitrione. Quod intelli
gere quisqȝ potis est ita nugas blatis Et blatire. i.
ꝑcipue loqui. & dicitur a blata blate
Blatus ti. i. stultus & insipiēs idē & blas a blate
Blēnus a blatero ras dicit̄ hic blennꝰ ro teras.
ni. & hic blenno onis in eodem sensu. id est stultus
vel bircosus & impudicus
Blesus a balo las dicit̄ blesus sa sū. & dicit̄ blesꝰ
q̄i fresꝰ. qr ūba frāgit nō bn̄ ea ꝓferēs. Qr āt dicit̄
blesꝰ q̄si bucca lesus. ethimologia ē nō compositō

B ante O

Boa a bos dicit̄ hic boas vel boa quidā ser
pens q̄ valde ꝑsequit̄ boues. nam plurima
lacte riguis vberibꝰ se innectit & sugens
interimit. & inde a boū depopulatōe boas dicitur
Boa etiam dicitur tumor cruriū in vnum collectꝰ
& rubor & etiā lutum dicit̄ boa
Boanerges intꝑtat̄ filius tonitrui Vnde marci iii
dicit̄ ꝙ xp̄s vocauit ad se iacobū zebedei & iohan
nē fratrem iacobi. & imposuit eis nomina boaner
ges quod est filii tonitrui vbi dicit beda in glosa.
Quoꝝ vnus intonās vocē theologā quā prius ne
mo edere nouerat emisit. In principio erat verbuȝ
&c. quā tanto pōdere grauidā reliq̄t. ut si aliquāto
plꝰ ītōare voluissȝ. nec ipe mūdus cape possȝ.
Boariū rii locꝰ ubi vēdūt̄ boues. vide in bouariū
Boatꝰ tꝰ mugitꝰ boū. uel vox plēa a boo as dici
Bobino nas uerbū neu. dicit̄ a boo as. & ē tur
bobinare. conuiciari. damnare. clamare. vn̄ hic bobi
cinator cōuiciator vel tricosus & inconstās
Boema matis ge neu. id ē. boatus sonus. strepi
tus. & deriuat̄ a boo boas
Boetes a bos deriuat̄ hec boetes tis. uel boete ꝓ
quadam stella. uel potius ꝓ signo. ꝯtinȝ em̄ plures
stellas ut dicūt duodeci. & ꝓducit e
Boetius tii ꝓpriū nomē cuiusdā magni theologi
& philosophi. & dicit̄ a boetes. & scribit̄ ꝑ t. et fit
vocatiuꝰ boeti penultīa ꝓducta
Boglossa se secundū pap. in buglossa uide. qr cō
muniter medici dicunt buglossa ꝑ u
Boia boie fe ge. torquis damnatoꝝ quasi iugum ī
boue a bos dicit̄
Bois grece. latine dicitur bos secundum papiam
Bole. id est sententia
Boletus ti mas. ge. genus fungi & ꝓducit penul
timā. Vn̄ quidam Boleti leti causa fuere tui
Bolis lidis mas. ge. Bolidē āt pnl't. cor. appellant
naute massam plūbi quā sūmittē solent in mare ut
exꝑiant̄ ꝓfūditatem maris Actuū xxiiii. Et sūmit
tētes bolidē inuenerunt passus. xx. Vnde uersus.
Per bolidem plumbi massam dic petre notari
Bolus a bn̄ uel bonꝰ dicit̄ hic bolꝰ li. i. morsellꝰ.
uel bolꝰ iactus. Secundū ꝙ dicit̄ ꝓ morsello dici
tur bolus q̄si bn̄ olidꝰ. & est ethimologia nō com
positō. & corripit bo. vnde ī aurora. Hic fidei arti
culus competit esse bolus
Bombicino nas pnlt. cor. vide in bombicinus
Bombicinꝰ a bombix cis dicit̄ hoc bombicinū ni
quo noīe vocat̄ ipa lana anteꝙ tingat̄. & textura
q̄ fit inde. & bombicinꝰ na nū penultīa ꝓducta. ꝙ
aūt iuuenalis corripuit eam ibi Quaꝝ delicias pā
nus bombicinꝰ vrit. licentia fuit poetica Et bom
bicio nas. i. bombiciniū & purpurā facē. vn̄ bom
bicinator toris q̄ eam facit sȝm hug. & cor penulti
mam. bombicinum quando est substātiuum
Bombix cis mas. ge. dicit̄ a bombus. Sunt antē bō
bices uermes ex quoꝝ egestōne ipsa efficit̄ lana se
rici. uel vt dicūt bombaciū cōficit̄. Generant. n. ex
se lōgissima fila vn̄ purpura & huiōi texunt̄. & ꝓ
ducit pnl't ī gtō qr descēdit a ntō habēte i. natura
liter longam añ x. vt dicit magister bn̄
Bombizo zas penultima ꝓducta. vide in bombꝰ.
Bombꝰ a boo as dicit̄ hic bombꝰ bi. i. sonꝰ. a qº
bōbizo zas. i. bombos facere vel clamare. & ꝓprie
est apū q̄ndo clamāt suo mō. vnde hec bombizatō
tionis ipa uox apū Inuenit̄ etiam bombus ꝓ sono
Bonꝰ na nū ē primitm̄ uel pōt deriuari a culi
venus. & dicit̄ bonus quasi uenus a venustate cor
poris Et postea ad animū est hoc nomē bonꝰ trās
latū. eum em̄ bonū dicimus cui nō ꝑualet malum.
cūqȝ optimū qui peccat minimū. Et a bonus boni
addita tas fit hec bonitas tatis. & compat̄ irregu
lariter bonus melior optimus. & ī aduerbio. bn̄ me
lius optime. ¶ Et scias ꝙ oīa appetunt bonum
naturaliter. vnde dicit boetiꝰ ī t̄cō de cōsolatōne
philosophie Est mentibus hoīm veri boni naturalit̄

inserta cupiditas· sed ad falsa deuius error adducit & ē triplex bonū scz· honestū· utile & delectabile
Boo oas aui are verbū neu· i· sonare clamare· mugire uel uocare· & cōponit reboo as· i· resonare
Boos interptat in quo fortitudo uel robur ē· vide in
Boreas ree qd vent9 ē· & cor pma· vn   pphetaoui epy· Illic me teneas boreas vbi dulce morari ē
Borith herba fullonis est de q panes faciūt quos herbaticos vocāt· & siccāt illos· habētqz p sapōe secūdum papiam· Secūdum aūt hieronimū i hieremia hebraicum est· & est quedam herba quam· lxx· interptes dicūt herbā fullonū· q i palestina i humidis & i uirentibus locis inuenit· & eandē vim hēt quā & nitrū ad lauādas vestes & accentuat i fine· Hiere ca ii· dicit· Si laueris te nitro & multiplicaueris tibi herbā borith maculata es ēm iniquitate
Bos uis cōis ge· dicit qsi bonus   tua coram me operator soli· & est ethimologia nō compositō & deberet facē gtūs bois· sz interponit u· & dicitur bouis causa euphonie· gtūs pluralis facit boū· datiu9 & abltūs bob9· Vn dic psc· i vi· li A boue quoqz bouū deberz fieri e· i um· sz hoc nomē notandū in quo u· consonantē assumūt obliq casus singulares hyat9 causa· abiiciūt āt eam u· quando sunt plurales Virgili9 i tercō Leta boū passim campis armēta videm9· Dtūs aūt & ablatiu9 eiusdē nominis p sincopā semp medie pfert sillabe bobus p bouib9 Ntūs· n· pluralis & actūs & vtūs q similes sunt raro abiiciūt u· consonātis loco positā· ¶ Et scias qp bob9 quod amisit sillabis recupauit in temporibus· Vn licet bouis & boue corripiunt primā· qz ouidius· Nō boue mactato celestia numīa gaudēt Tamē bobus eam pducit· Vnde idē Nō pfectur9 litora bobus aras· & dicit hug· qp greci dicunt bus inde dicit bos· Sz nō credo qp sit pprie loquēdo de riuatō· & ita in cōsimilib9 dico· sicut i tercia pte ostēdi in capitulo de spēbus nominū quasi in pricipio· Item dicit hug· qp nichil est quod quidā insulsi dicūt bubus· nichilominus qp dicūt buū· & ut dicit basili9 in hexameron omelia ix· Boues cū diutius inclusi fuerint hyberno tpe pturbatōnem aeris naturalis psentientes intellectu de stabulo foris omēs aspiciunt nutantes· vide in asinus
Bossor9 Bos cōponit cū foros quod est ferre· & dicit hic bosforus fori pnlt· cor· i· illud mare p qd transiit yo· i spē bouis· uel p quod iupiter i specie tauri detulit europā· Idē & alio noīe ppontides a transitu pōti· Inuenit etiā bossor9· & ppontides p nomine cuiusdā stelle
Bossequ9 penultīa cor· i· bubulc9 quasi sequēs boues i custodia uel i quouis alio mō
Bostar cōponit cū sto stas & dicit hoc bostar staris penultīa pducta loc9 ubi boues stāt scz stabulū· Dicit etiā bostar loc9 vbi corpa boū cōburunt & inuenit hic bostar staris penultīa cor· pprīū nomen viri· & primitīū· ita dicit hug· Pap ēm dicit bostar locus vbi cōburūt corpa boū vel statō boum Magister aūt bn his i pte cōtra dicit· dicit· n· Nota qp dicim9 hic bostar p quodā barbaro· & nichil ē hoc bostar vn cor· penultīā gtī & nūqp pducit· Errauit aūt hug· q dicit hoc bostar in deriuatōnib9 suis Ita dicit magister bn· sz dictū suū nō pbat· nobis āt magis placēt pus p hug & papiam
Botrio a botr9 dicit hic botrio onis   dicta quod exit de sarmento quando turgescit· & quod pendet de cingulo
Botrus tri id quod ē in acino· sz ponit quādoqz p acino· qnqz p vua· qnqz p racemo· & ē fe· gnīs Inuenit tam aliqn i mas· ge· Vn deut· xxxii· Botr9 amarissim9 secundū vnā lram·
Bouariū a bos dicitur hoc bouariū bouarii ul' boariū id ē locus ubi vendunt boues
Bouicida de penultīa pducta ge cōis q uel que cedit boues· i· macellarius a bos bouis· & cedo dis
Bouilla a bos dicit hec bouilla le loc9   cōponit vbi vēdūt boues· vn psi9· Accedo bouillas· vel bouille lar qdā locus iuxta romā ubi boues uendebā tur· vel vbi boues tm sacrificabant iuxta pceptū minerue Et ideo sic dicit qi boū villa· & sm hanc significatōz ponit a persio hoc nomen vt dixi Accedo bouillas
Bouin9 na nū res bouis uel ad bouē ptinēs a bos dicit· & pducit penultīā sic huiōi possessiua i in9 Bouin9 etiā vt vult pap dicit boui similis
Bouiscida de cōis ge· i· q scidit boues· s· macellarius a bos & scido dis cōponit & cor· penultimam

Bracale lis ge· neu· i· lumbare a brace bracarum dicitur
Bracariū rii ge neu· id est lumbare· & dicit a brace bracarum
Bracat9 a brace dicit bracat9 ta tū· q indut9 est braca· vnde & bracata dicit qdam regio gallie· s· q adiacz reno· qz hoīes ibi vtūt laxis bracis
Brace carū pluralis nūi dicunt a bracos quod est breue· qz breues solēt esse Nō ēm solēt habere tibialia· sed extendūt solūmō vsqz ad genua his verēda corpis uelant & tegūt
Braceū ei· i· vadū· & dicit a bracos qd est breue
Bracile a brace arū dicit hō bracile lis· i· lumbare Bracile etiā dicit cingulum renū
Braciologa gie qdam figura locutōis· de qua supra dixi in quarta parte ubi egi de coloribus rhetoricis· & acuit penultimā
Bracis is fe· ge· dicit inferior pars circuli· & dicitur a bracos quod est breue
Brachiale lis ge· neu· torquis i brachio· siue brachii quoddā ornamentū· quod & dextrocheriū siue dextrochiriū dicit & deriuat a brachiū
Brachiū a bari quod est forte uel graue dicit brachiū chii· qz ceteris membris fortius sit Vnde hoc brachiolū li dimi· & brachiat9 a um hns brachia· ¶ Scias qp multe sūt ptes i brachio· nā ibi est tor9 siue muscul9· cubit9 & ulna· & ala siue ascella· siue subhirc9 & lacert9 Et lacert9 quod est pprie supior ps· uel etiā ipm totū s· brachiū· & dicit a laceras· qz lacerti videt lacerati a toto corpe· vnde lacertosus a um· i· fortis· qui magnos & fortes hēt lacertos· Tor9 siue muscul9 est illa pulposa caro q i lacerto est· Cubit9 ē vsqz ad manū· & dicitur a cubo bas· qz hoīes solēt cubare sup cubitū i cena· Vel dicit a cubon quod est firmū· qz firmū mēbrū sit· Vlna sm quosdā est cubitalis mensura idē· s· quod cubit9· Secūdū alios est extēsio utriusqz brachii· Ala ē illa pilosa ps sub brachiis· & dicitur sic qz pilosa sit ut ala· uel qz instar alarū inde brachia emergant uel moueant· & eadē ascella le dicit· qz ab hoc loco brachia cillent· i· mouent· & idē locus dicit etiā subhirc9· qz sit fetid9· hēt· n· subt9 hircū· id ē fetorē hirci· & cōponit a sub & hirc9
Braco cas· i· aliquē bracas induere· & dicit a brace carū· & cōponit imbraco cas i eodē sensu· Et debraco cas· i· bracas extrahere· & sūt actiua
Bracos grece· i· breue latīe
Bragmane narū· populi sūt indie· & declinatur

hic & hec bragmana ne ōis gñis pnl't· cor· sicut hic & hec salmana ne Hieronimꝰ i epistola ad paulinū· ca· pmo Peruenit ad bragmanas ꝛc

Brancia a bracꝰ ci quod ē guttur dicit̄ hec brācia cie qdā locꝰ iuxta guttur· & ut dicit̄ brancie sunt fauces Unde legit̄ i historia thobie· ꝙ thobiam iu niorē piscē metuentē prenderē iussit angelus dicens apprehende brācias eius

Branciola le dimi· pua brancia

Brancꝰ ci· i· guttur a bracos quod est breue dici tur· qꝛ breue sit quantū ad alia mēbra· Itē inuenit̄ hic brancꝰ ci qdā morbꝰ ·scꝫ pfoca tio fauciū frigido hūore· & tūc dicit̄ a brācia cie

Bratea a bracos quod ē breue dicit̄ hec bratea oꝝ & i plurali numero tm̄ inuenit̄ & neu· ge· Vel dicit̄ a braten greco quod lamina auri est Et inde bratea teoꝝ tenuissima auri lamia· Vñ hec brateola teole dimi pua bratea· bratea etiā uel brateola dicit̄ capa nula aurea· Unde brateatꝰ ta tū· i· brateis ornatꝰ· sꝫm hug· Papias uero dicit· bratea tenuis auri la mina uel alicuius metalli

Brateola teole in bratea uide

Braueta te ōis gñis pnl't· pducta tā victor ꝙ qui accipit brauiū ꝙ q dat· & dicit̄ a brauiū

Brauiū uii laurea palma munꝰ pmiū· cursus ·qsi pauiū· i· patum adqsitū vi & uirtute· Vel quasi ba bitauiū· id est· habitum virtute

Bresith· id est· liber geneseos secūdum hebreos·

Breuiariū rii in breuis vide

Breuigerulꝰ li penulcia cor· i· baiulꝰ & portator breuiū a breue & gero ris oponitur

Breuilogia gie breuis dictō ·s· quando aliqs bre uiter dicit a breuis & logos sermo

Breuiloquꝰ qua quū penultima corꝛepta· qui bre uiter loquit̄ a breuis & loquor Unde hoc breuilo quiū breuis locutō

Breuis a bracos quod ē breue dicit̄ hic & hec bre uis & hoc ue· & ꝯpat̄ breuior uissimꝰ Unde breui ter uiꝰ uissime adubiū· & hec breuitas tatis· & hᵒ breue uis ꝓ lr̄is· quod & hic breuis uis inuenitur Vñ hᵒ breuiariū rii locus ubi reponunt̄ uel repoꝛ tant̄ breuia· Vel vbi aliquid otinet̄ adbreuiatum · vñ qdā liber i quo ē totū officiū diurnū & noctur num dicit̄ breuiariū ·Itē a breuis dicit̄ breuio bre uias quod ꝯponit̄ adbreuio as· & sūt actiua· vide

Bria· i· mēsura· a bracos quod ē breue i narratō vbi· n· nimietas est mēsura non est· & bria dicitur q dam tra vbi finnt boni casei

Brisca sce· i· fauꝰ vñ mel elicit̄ a brisin dicitur

Briseus sei masꝯ· ge· i· bachꝰ· & dicit̄ a brisin quod ē expmē uel elicē· qꝛ ille pmꝰ docuit expmi & eli ci vinū de vua· lac de māma· mel de fauo· ut dicit

Brisin· i· exprimere uel elicē huguicio·

Briso sas· i· frangere exprimere· elicere · & dicit̄

Britannꝰ ni in brito exponitur a brisin

Brito a brutꝰ dicit̄ hic & hec brito onis· sūt· n· britones qsi bruti q quidē brutꝰ fuit pmꝰ rex bri tonū· & q primo vna cū eis habitauit illā insulaꝫ q mō vocat̄ anglia· Itē dicūt̄ britāni & eadem causa vñ hec britonia & britānia a quo modo sumit̄ gē tile brito· & britannꝰ ni· Et nota ꝙ britanni qñqꝫ dicunt̄ anglici· sꝫ cū adiūcto· vt flaui britāni· & ra ro sine adiūcto· & quandoqꝫ dicit̄ qdam insula ul tra britānos & ꝓprie illi britāni qui eandē inhitāt Sꝫ q nobis sunt otigui ꝓprie sunt britones· & corꝛ· penultimā gti brito tonis· Iuuenalis li· iiii· sat· iii· Q̄ tribiles cimbri nec britones vnquam

Bromin interptatur comedere uel consumere

Bromius mii· id est· bachus· vide in bruma

Brucꝰ ci masꝯ· ge· qdam vermis· a bracos quod est breue dicitur· qꝛ breuis sit· vel qꝛ duret breuit̄· sꝫm hug· Papias vero dicit Brucꝰ locuste similis· vel q nōdū euolat· tam maior & pducit bru· de hᵒ ple

Bruma Bracos quod ē ni/ꝰ dixi supra in atacꝰ· breue ꝯponit̄ cū emeras quod ē dies · & dicit̄ hec bruma me qsi bracos emeras· i· breues dies · ꝓpter breuitatē dieꝝ qui tūc sūt· & dicit̄ bruma matuti nale frigꝰ ꝓprie· qꝛ breuiter durat· & totuꝫ hyema le tēpꝰ dicit̄ bruma a breuitate dieꝝ Vel bromin intptat̄ comedere vel cōsumere Inde bromiꝰ· id ē bachꝰ qꝛ dat appetitū comedēdi ·vnde hec bruma me quasi edacitas · quia comedit et corꝛodit folia arboꝝ· vel qꝛ q i estate adquirūt̄ i brūa comedūt̄ vel qꝛ dat appetituꝫ comedendi· Unde brumani di cūt̄ qui hūt fastidiū ciboꝝ· & inde brumariū i eodē sensu Itē a bruma hic & hec brumalis· & hoc le· ut brumale tpꝰ· & brumosꝰ a um· i· imundus vel fri gorosus sꝫm hug· Papꝯ vero sic breuiter dicit Bru ma gelu tpꝰ hiemis· & pducit bru sic brumeo mes

Brumeo a bruma dicit̄ brumeo mes· verbū exce pte actōnis· vt deus brumet id est facit brumam· Vel brumere· i· stultū & brutū fieri Vñ brumesco scis inchoatiuū Itē brumet & brumescit ponūt̄ i

Brunda grece latie cornu vel caput psonaliter cerui dicit̄ Unde hᵒ brundusiū sii a situ loci Videt̄ tur· n· cornua cerui & caput & figura in dispositō ne eiusdē loci· & est in papia tcia lrā v

Brundusiū sii locꝰ quidā vbi optiꝰ portꝰ ē· vide

Bruteo tes tui verbū neu· & carꝫ i brunda de· supꝯ· i· esse vel fieri brutū · Unde brutesco scis desi piscere ichoatiū Bruteo cōponit̄ debruteo tes · vt teneat̄ de itēsiue vel puatie · Obbruteo tes· Unde debrutesco & obbrutesco obbrutescis inchoatiua

Brutꝰ ta tū· i· stolidus insulsus· stultus immūdꝰ & deriuat̄ a bruteo tes· ꝙ autē dicitur brutus qua si obrutꝰ· s· a sensu· quia caret sensu· est· n· sine ratō ne· ethimologia est non compositō

Bubalꝰ li pnl't cor· bos siluestris & ferinus a bos dicit̄· quia sit similis boui Iā bubula le ꝓ femina & bubalmꝰ na nū· & bubalus la lū in eadē significatōne ·s· ad bubalū ptinēs · vel de bubalo existens· Inuenit̄ etiam bubalus la lum· Regum secundo capitulo sexto· vide in assus

Bubastis stis dea bubulcoꝝ fe· gñis a bos dicitur

Bubo bonis incerti gñis a sono vocis cōpositum nomē hēt & ē auis feda & feralis· onusta quidem plumis· sꝫ graui semp detenta pigricia in sepulcris die noctuqꝫ usat̄· & semp commorās in cauernis· De q ouidiꝰ in v· metha· Fedaqꝫ fit uolucris vētu ri nūcia luctꝰ· Ignauꝰ bubo diꝝ mortalibus omē· Deniqꝫ apud augures malū ꝓtēdere fert̄ Nam cū in vrbe visa fuerit solitudinē significare dicunt· Si cut dicit ysidorꝰ xii· ethimologiaꝝ

Bubulcus ci custos boum· & componit̄ a bos & custos· sicut subulcus dicitur custos suum

Bubulus bubula bubulum in bubalus est

Bucca a boo as dicit̄ bucca ce· i· os vel oris folli culus & inflatō· vel bucca est nomē ficticiū sūptū ex ꝓprietate vocis ipsiꝰ rei· ꝙ āt dicit̄ bucca· quasi bolos· i· cibos capiēs ethimologia ē non ꝯpositō et scribitur p duo c

Buccatꝰ ta tū in bucco cas vide

Bucco as aui are· i· buccā facere vel inflare ·quod cōponit̄ imbucco as aui· i· inducere· et in tali sensu

est actiuū. Similit̄ et bucco as ꝓ buccatum facere est actiuū. vñ buccatꝰ ta tum participiū. et buccatus dicit̄ qui habet buccam vltra modum magnā.
Bucco a bucca dicit̄ hic bucco onis. verbosator. q̄ multū loquit̄ & qui multū comedit. ꝓprie q̄dem bucco d̄r garrulꝰ q̄ cūctos loq̄citate oris nō sēsu exuperat
Buccula a bucca d̄r hec buccula le. & hec bucella le tam ꝓ morsello q̄ꝫ ꝓ ꝑua bucca. Buccula etiā d̄r vmbo. & q̄dam pars galee. s. crista vel conus. Vñ iuuenalis Et fracta de casside buccula pendēs. & scribit̄ ꝑ duo c. Itē bucula. i. iuuēca. & tūc deriuatur a bos. et scribit̄ ꝑ vnū c Virgiliꝰ ī p̄mo georḡ Aeria fugē grues aut bucula celū. s͡m hug. Pap. vero dicit sic. Bucula. vaccula a boue diminutiuū.
Bucella .a bucca dicit̄ hec bucella .le. tam ꝓ morsello panis. q̄ꝫ ꝓ ꝑua bucca. & scribit̄ ꝑ vnū c. Vnde psal Mittit cristallum suam sicut bucellas
Bucellarius rii. id ē gluto a bucella dicitur
Bucetū ti locꝰ vbi boues ciut̄. i. vocāt̄ sic est stabulū vel pascua vel foꝝ. & ꝯponit̄ a bos & cio cis
Bucina a bucca dicit̄ hec bucina ne. vel dicitur a boo as. q2 sonat vel dicit̄ bucina quasi vocina a voce. & ē bucina qua signū dat̄ in hostē. S3 oli3 pagani agrestes ad omnē vsū bucīa ad ꝯpita vocabant̄. ꝓprie igit̄ agrestibꝰ hᵒ signū fuit Et differt a tuba ī vsu. q2 bucīa insonās solicitudinē ad bellū denūciabat. s3 tuba ꝓliū indicebat. & inde bucīo nas naui. i. bucina sonare Vñ ꝓpheta. Bucīate in neomenia tuba. & bucīneꝰ a um. & hic bucinus ni. id est clāgor bucine. & corpnl'e. bucīa. Vir. ī xi. eneidū. Bucina cū muros varia cinxere corōa. vide in fase
Bucicen inis masꝯ. gn̄is penultīa cor. cum bucina canēs. & dicitūr a bucina & cano nis
Bucolicus a bos deriuat̄ bucolicꝰ a um penultīa cor. i. bouinꝰ. liber de bobꝰ factꝰ vel tractās. Vñ et plalit̄ bucolica oꝝ ille liber vbi tractat̄ secūdū hug. de bobꝰ Pap. vero dicit Bucolicū carmē. id ē pastorale a bos. vt dixi in buccula ꝑ duo c.
Bucula le per vnum c. id est iuuenca
Bufo bufonis masꝯ. ge. id est rana siluestris
Buglossa. bos ꝯponit̄ cū glossa quod est lingua. & dicit̄ hec buglossa se q̄dam herba. quasi bouis ligua. q2 folia asꝑrima ad modum lingue bouis habeat s͡m hug. Et scias q̄ꝫ pap. scribit per o. boglossa ita q̄ꝫ secūda lr̄a ē o. vñ dicit boglossa herba ligua bouina a grecis dicta. q2 folia asꝑrima ad modum lingue bouis habeat. Sed macer & medici dicunt vsualit̄ buglossa ꝑ u. vñ talem versū ponit macer. Ligua bouis greco sermōe buglossa vocat̄. & ita vsus emulandꝰ tenet
Bulla le ꝑ duo l. tumor q̄ fit ī aqua ex pluuia cadēte Et dicit̄ a bullio lis Inuenit̄ etiā bulla ꝓ stella. Aliq̄n inuenit̄ ꝓ gēma Aliq̄n etiā dicit̄ bulla ornamētū equoꝝ. & nobiliū pueroꝝ Solēt. n. pueri nobiles in signu3 nobilitatis deferre quasdā bullas aureas a collo pēdētes ꝑ quasdā corrigiolas vnde tales pueri dicunt̄ bullati. vñ & q̄dam vestis & etiā baltheꝰ dicit̄ bulla. q2 bullis ornet̄ & vt gn̄alit̄ dicat̄. omīa ornamēta aurea uel argētea q̄ fiūt quasi inflata bulle dicunt̄. & bulla dicit̄ etiā qn̄q3 sigillū quod cere imprimit̄. vnde bullo las. i. sigillo las & a bulla s͡m q̄libet sui significatoꝝ dicit̄ bullatꝰ ta. tū id est bullis plenꝰ vel ornatꝰ vel sigillatꝰ
Bulliculꝰ li diminutiuum paruus bullio
Bullio lis liui litu3 verbū neu. vñ uerbalia. & hic bullor loris. & hic bullio lionis id ē tumor aq̄ bullietis Bullio lis ꝯponit̄ cū e. & fit ebullio lis id est ualde bullire. & rebullio id ē iteꝝ bullio. & semibullio id est ī media ꝑte uel paꝝ uel nō ꝑfecte bullio Cōbullio. i. simul cū alio bullio. & debullio id ē valde bullio. uel bullire cesso Bullio cū oibꝰ suis ꝯpositis ē neu. gn̄is. & ꝑ gemīnū l. scribitur
Bullio onis tumor aq̄ bullientis. & dicitur a bullio lis. & inde bulliunculꝰ li diminutiuū
Bulliūculꝰ li dimi paruꝰ bullio penultīa cor.
Bullor oris tūor aq̄ bulliētis. & dicit̄ a bullio lis
Bumasta a bos dicit̄ hec bumasta ste & hoc būaste tes. uitis uel vua magna in similitudinē māme bouis. unde & dicit̄ bumasta quasi bouis mamma
Buo is bui buere butum uerbū actīn. i. ꝑfundere & nō ē in usu. & deriuat̄ a bibo bis. buo ꝯponitur imbuo is. id est ꝑfundere. & cōbuo is. id est simul ꝑfūdere Et nota q̄ꝫ ībuo & cōbuo magis ꝓprie accipiūtur in malo q̄ꝫ in bono. sepe tamē etiam ī bono Item nota q̄ꝫ imbuere inuenit̄ ꝓ initiare. Proprie enī imbui dicit̄ ara noua p̄mo sacrificō dedicata & ꝑfusa Item delibuo is componit̄ a de & oleo. uel liquore. & buo uel imbuo secundū quosdā Quidam tn̄ dicūt q̄ꝫ buo is nihil est. nec inde cōponūt̄ p̄dicta uerba. s3 imbuo & cōbuo cōponūt̄ ab in & cō & uo uis quod nō ē in usu. & incipit̄ b. & de delibuo dicet̄ infra
Burdigallis. a burdꝰ & gallus dicit̄ hec burdigallis q̄dam ciuitas. q2 hūc burdum galli habuerunt prius. unde hic & hec burdigallensis & hoc se.
Burdo onis est animal quod ex equo nascit̄ & asina secūdū pap. ut mulꝰ ex eq̄ & asino. & dicūtur hmōi aīalia bigēa. Regū iiii. ca. q̄nto. Cōcede mihi seruo tuo ut tollā onꝰ duoꝝ burdonū de terra. unde dicit magister ī historiis. Est āt burdo ex equo & asina s͡m quosdā tulit terram ut sterneret eam ī templis ydoloꝝ. ut stans sup eam adoraret deū terre isrhael. ne offenderet dominū suū. sed pariter non adorar3 S3 uerīꝰ uidet̄ q̄ꝫ ex ea fecit altare domino ad īmolandū. unde subdit̄. Non faciet seruꝰ tuꝰ ultra olocaustū uel uictimā diis alienis n̄ dn̄o
Burgūdio a burgꝰ gi dicit̄ hic & hec burgundio onis ꝓ nomine cꝰdam gentis. nam olim deuicti a romanis homines illiꝰ gētis ab ipsis romanis per burgos sūt diuisi. & ob hoc burgūdiones dicti sūt unde hec burgūdia die t̄ra illa. unde mō sumit̄ hic et hec burgūdio onis gētile q̄ est de terra illa
Burgꝰ gi masꝯ. ge. i. castꝝ & castra crebra q̄dē3 ꝑ limites habitacula ꝯstituta burgos uulgo uocant et īde burgariꝰ ria riū. et hic et hec burgēsis et hᵒ
Buris a bos d̄r hic buris hꝰ buris se ī eodē sēsu longū et curuatū lignū in aratro. uel potiꝰ curuatura illiꝰ ligni q̄si bouis uros q2 curua sit ad similitudinē caude bouis. & desinit actīue sin. in im. tīn et ablatiuꝰ in i. unde uersꝰ. Im tīn faciūt hec quartu3 nomia casū. Vim buri tussim maguderiq3 sitimq3 Pap. uero dicit. buris curuatura aratri
Bursa se. i. marsupium. dicitur a birsa se quod est corium bouis. quia de corio fiat
Bursella le diminutiuum ꝑua bursa
Burso sas id est. bursas facere vel in bursa3 reponere. & deriuat̄ a bursa se. & cōponit̄ cū in & fit ī burso sas. id est in bursam reponere
Bursula le di. ꝑua bursa. & corripit penultimam
Bustariꝰ starū dicit̄ ille qui corpora cremat vel sepelit a bustum busti dicitur
Busticeta a bustū dicitur hic & hec busticeta te. sc3 qui vel que sepulcra struit

Bustifragus gi penultima correpta qui frāgit bustū·i·sepulcrū· vt spoliet mortuū· & componitur a bustū & frango frangis

Busto stas·i·sepelire vel cremare mortuos· & dicitᷓ a bustum

Bustulū li dimi·paruū bustum

Bustū sti dicitᷓ ignis vel lignoꝝ strues vbi corpora mortuorum cremantᷓ· & dicitur bustū q̄si vstuꝫ ab urendo & bustū id est sepulcꝝ

Bustura re·i·sepultᷓa a bustū dicitᷓ qđ ē sepulcrū

Butanicū ci a buo is vel buto dicitᷓ hoc butanicū q̄dam liber medicine vel phisice qui & herbarius dicitur·quia ibi herbe notantur

Butiꝝ·Bos ꝯponitᷓ cū vterꝰ vel tirꝰ quod est caseus·& dicitᷓ hoc butiꝝ tiri quoddā quod fit ex lacte· Et dicitᷓ butiꝝ q̄si bouis vterus vel tirꝰ· & secundū vtrāqꝫ ꝯpositōꝫ cor·pnl't·Potest etiā butiꝝ deriuari a buto tonis quod est animal lacte multū abundans·& sic ꝓducit pnl't·Sed meliꝰ est vt eaꝫ corripiat· & teneatᷓ vt p̄mo dictū ē·ita dicit hug· Magister āt bñ dicit· De butiro dubitatᷓ quod dicitᷓ a boue & tiros quod est caseus siue angustia·ē eñi butiꝝ pinguedo lactis·Sed a tiros greco veniūnt q̄dā corripientia i· vt artotira· & hec tirus tiri ꝓ q̄dā prouincia siue terra & quedam ꝓducētia·i vt tiro nis & tirociniū· Dicimꝰ ꝙ vsꝰ habet ꝙ ꝓducatᷓ Virgiliꝰ tamē ī quodā opusculo cor·penultimā de butiꝝ ita dicēs·Lac niueū butiꝝqꝫ nouū cū melle ꝯmedi·Ita dicit magister bñ· Vides ergo ꝙ secundū diuersas ꝯpositōnes potest penultīa corripi & ꝓduci· vsus tamē ōis habet ꝙ penultīa ꝓducatᷓ·Quod etiā doctrinale vult dicens·I sup r breuis tñ excipis inde butiꝝ·In aurora dicitᷓ· Quod nō ē miꝝ stillat ꝓ lacte butiꝝ·sup ecc̄iastē hᵒ dicit

Buto tonis mas·ge·quoddā geꝰ aīalis quod valde ī lacte abūdat·& dicitᷓ a buo is·vnde butirum·

Butro nis mas·ge·i·iuuenis a buto dicitur

Butꝰ ta tū·id est ꝓfusus a buo buis dicitur

Buxꝰ·Pixos grece latine dicitᷓ buxꝰ·Et inde nos dicimꝰ corrupte hic buxus xi q̄dam arbor·Vñ hoc buxū xi lignum vel fructus illiꝰ arboris·vtrunqꝫ tamen indifferenter inuenitᷓ tam pro arbore q̄ȝ pro ligno·Item a buxus dicitᷓ buxeus ea eum ·de buxo existēs·& hoc buxetū ti locꝰ vbi buxi crescunt·

Caath pnīa vel patiētia dicitᷓ·

Caballꝰ a cabo dicitᷓ hic caballus li dimi·id est· vilis equꝰ

Vñ caballinꝰ na nū penultīa producta· Vel caballus dicitᷓ q̄si cauallꝰ·quia pede cauat terraꝫ· vel qꝛ pedē hēt cauū vt dextrarius · Vide ī equꝰ·Pap̄ etiā dicit·Caballꝰ dictus·qꝛ vngula trā cauat·uel a cauis pedibꝰ·hic & sōipes dicitur

Cabio as ūbū actīn·i·pforare a cabo dicitᷓ

Cabo nis·i·eqꝰ a cauo as dicitᷓ quasi cauo

Cabro a cabo dicitᷓ hic cabro onis· & hic scabreꝰ brei·& sūt diuersoꝝ gnm aīalia· & dicūtᷓ tā cabrones q̄ȝ scabrei a cabo· qꝛ de putridis carnibꝰ equoruꝫ sepe nascuntᷓ·ita dicit hug·Pap̄·vero dicit·Cabro uermis dictꝰ a cabone·i·equo · eo ꝙ ex equo creetᷓ·& sic cabro sine r scribitᷓ ī p̄ma sillaba Ponit etiā pap̄·crabro·ita ꝙ r·ē in p̄ma & secūda sillaba· Vñ dicit·Crabro vermis dictꝰ a cabone ex qᵒ nascitᷓ·i·equo·& hec lrā inuenitᷓ ī multis bibliis·Deutro·vii·Insup & crabrones mittet domiꝰ deꝰ tuꝰ ī eos·Quedā āt biblie hñt ibi s·& dicitᷓ scrabrōes ita ꝙ r·ē in p̄ma & secunda sillaba·Sꝫ pap̄·vult ꝙ scrabrones scribatᷓ sine r ī pria sillaba·Vñ dicit scabrones·i·vespe lōgiorā crūra hñtes· Si vis seq̄ papiā dic ꝙ inuenitᷓ cabro sine r·ī prima sillaba. & hᵒ etiā hug· videtᷓ velle ī cauo as· Itē inuenitᷓ crabro· ita ꝙ r·sit in p̄ma & secūda sillaba· & hoc ꝓ codeꝫ aīali·Inuenitᷓ etiā scabro p s·ī prima sillaba & sine r·sꝫ cū r·ī secūda sillaba·& hec videtᷓ verior lrā

Cabul ī ligua phenicū sonat displicē·Vñ·iii·reg ix·dicitᷓ ꝙ hyrā appellauit opida q̄ dedit ei salomō trā cabul·qꝛ displicuerūt ei·& accētuatᷓ in fine·

Cabus bi nomē ē mensure De q̄ regū li iiii·ca·vi· Quarta ps cabi·s·stercoris columbaꝝ Et vt dicit iosephꝰ·hoc ꝯdiebāt cibos ꝓ sale Itē ī historiis dicitᷓ· Tradūt q̄dam noīe stercoris dici vesiculam colūbe in qua recipiebantᷓ grana deforis allata

Cacabꝰ bi mas·ge·penultima cor·id ē lebes a sono feruoris dictꝰ ē Feruēdo eñi exprimit hunc sonum·ca ca ca·secundū hug· Pap̄·dicit· cacabꝰ uas de terra·& etiam de eramento

Cacephaton·sic dicit hug·cacephatꝰ ti·i· turpis sonꝰ· a catos & fone quod ē sonꝰ·vel turpis fatꝰ. Inde cacephatꝰ·id est turpis sonus ·vel turpis fātus ·quod & alio nomīe dicitᷓ cacophonia·id est cacephaton·& pōt scribi p ph vel p f·de hoc vide supra ī q̄rta pte in capitulo de viciis annexis

Cacethes this·i·malꝰ mos mas·ge·& ꝯponitur a cacos & ethis quod ē mos·Iuuenalis in vii·satira· Insanabile multos scribendi cacethes

Cacexia xie·vel cacosia dicitᷓ grece mala vexatio· q̄dam passio est·& dicitᷓ a cacos & oxi quod ē acutū·vel ethis quod ē mos q̄si acutū malū·uel malus mos sꝫm hug·Pap̄·vero dicit·cacexia nomē sūpsit a corpis habitu· Nā grece malū·vel vexatio dicitᷓ· Fit·n·in tempantia egrotantis uel medicantis

Cachinnor aris uerbū deponētale quod antiq̄ dicebant cachinno as·i·rideo· Vñ hic cachinnꝰ ni·i· risus inutilis·uel cachinnꝰ ꝯponitᷓ cū con & cignꝰ q̄ est albus ut nix·ꝓpter dentes qui videntur albere in risu· Vnde uerbum predictum· & hic & hec cachinno nonis·qui ridet

Caco cas caui care a cacos quod est malū dicitur & est cacare egerere malū humorē·malā substantiam·malam possessionem deponere

Cacodemon monis·id est malus angelus· q̄si malū sciēs·a cacos & demon·uide in demon

Cacofonia nie penultima acuta· de hoc require ī q̄rta pte in capitulo de uiciis annexis

Cacos grece īterp̄tatur malum latine

Cacosintheton est uicōsa ꝯpositō dictōnū· Vide ī quarta pte in capitulo de uiciis annexis

Cacumen minis ne·ge·i·sūmitas· Vnde cacumino nas naui are·i·acuere·in summo sublimare· & cor·mi·Qui·Sūmasqꝫ cacuminat aures

Cacus ci· A cacus maluꝫ·quia fuit malus·fuit·n seruꝰ euandri & malus & fur

Cadauer·a cado is dicitᷓ hoc cadauer ueris· quia stare nō potest·Omnis mortuꝰ aut funꝰ est aut cadauer·funꝰ si sepeliatᷓ a funibꝰ accensis·i·candelis sic dictum est·quas añ fereꝝ papiris cera circūdatas ferebāt·cadauer uero si insepultū iacet·Iteꝫ funꝰ dicitᷓ ī domo ·Cadauer dū portatᷓ uel sepelitur uel crematᷓ· Exequias uel funꝰ dicimus crematum Reliq̄as cōditū·Iā sepultū corpꝰ consuetudine dicitᷓ· & cadauer cadauerosus sa sum·Qꝛ aūt dicitur cadauer q̄i caro data ūmibꝰ etħia ē·& ꝓdu·pnlt· nti cadauer. Iob·xxxix·dicitur de aquila · Vbicunqꝫ fuerit cadauer statim adest

Cadax cis communis generis id est claudus · qui

sepe cadit & dicitur a cado cadis

Cades a cado dis dicit̃ hec cades is uel hoc cades indeclinabile. id est locus uel fons vbi erit iudiciũ & acuit̃ in fine. & int̃p̃tat̃ sanctũ uel sanctificans vel sanctificatio

Cadesa se. i. scortum. Geñ. iii. de iacob dicit̃ Quã cũ vidiss3 suspicat9 est cadesã. i. scortum

Cadex cis mas. ge. i. trunc9 a cado dis dicitur q̃i casum dans. quod & caudex dicit̃ & codex

Cadiol9 li dimi. paruus cadus

Cado dis cecidi cadere casũ verbũ neu. ꝯponitur cum ad. & mutata d in c. & a in i. dicit̃ accido dis ꝑ euenire. Itẽ cũ con. & dicit̃ ꝯcido dis. i. simul cadere. Itẽ cũ de. & dicit̃ decido dis. i. deorsũ cadẽ. Itẽ cũ ex & dicit̃ excido is. i. extra cadere uel ex aliquo cadere Itẽ cũ in & dicit̃ incido is. i. ĩ aliqua cadere. Vñ in luca. Incidit ĩ latrones Itẽ cũ inter. & dicit̃ intercido is. i. ĩter aliqua cadere. Itẽ cũ p̃. & dicit̃ p̃cido is. i. añ cadẽ vel ĩ anteriorẽ partẽ. Itẽ cũ ꝓ & dicit̃ ꝓcido is. i. ꝓcul cado vel añ. Itez cũ ob & dicit̃ occido is. i. cõtra vel circũ cadere. Item cũ re & dicit̃ recido is. i. itez vel retro cadere Itẽ cũ sub & dicit̃ succido is. i. subt9 cadere Et nota ꝙ cado & omĩa ei9 ꝯposita sũt neutra. & omnia dicũtur ꝑ cadere. nisi ꝙ q̃dã ꝓpositõs addite designãt quasdã circũstantias sic̃ dictũ. itẽ omnia ꝯposita a cado carẽt supĩs excepto occido quod facit occasum. Et omnia mutant a ĩ i. & omnia faciunt presens in cido. & p̃teritũ in cidi penultĩa cor. tam ĩ p̃senti ꝙ in p̃terito Et scias ꝙ cado facit cecidi non cadi. ne si cadi dicam9 nomĩ esse videat̃ secũdũ p̃s. Item nota versus de supĩnis ꝯpositoꝝ a cado. Occidit excepto caruerũt cuncta supino. Que sunt a verbo simplici nata cado Et scias ꝙ cecidi corripit penultimã a cado is. s3 cecidi a cedo is eã ꝓducit. Tercõ regũ xii. Pater meus cecidit vos flagellis. ego ãt cedã uos scorpionib9 Vñ versus De cado dic cecidi casũ de cedo cecidi. Cesum de cedo cessi cessumq3 supino

Caducari9 carii in caducis exponitur

Caduceator toris in caduceum est

Caduceũ cei virga mercurii cũ qua discordia3 faciebat cadere in pacẽ & somnũ. & dicit̃ a cado is. Et a caduceũ hic caduceator oris ꝓprie caduceatores dicunt̃ legati pacis. s. q̃ grã pacis ferũt legationem iter aliquos.

Caducifer ra rũ. i. ferẽs caduceã talẽ. s. virgam. & corripit penultimam

Caduc9 a cado is dicit̃ caduc9 a um penult̃. ꝓducta. Et cadabũd9 a um. i. crebro cadẽs. Caduc9 dicit̃ etiã id quod cadẽ facit. vt caduc9 morb9. q̃ etiam comicialis dicit̃. Et h° caducũ ci. i. illa hereditas q̃ contingit alicui ex morte alicui9 carẽtis herede. Vñ hic caducarius rii. Et hec caducaria rie. ille vel illa cui hoc contingit. s. qui accipit caducũ. Caduca etiã dicunt̃ folia maloꝝ vel flores. quos greci quintinas vocant s3m hug. Papias vero dicit. caducũ dicit̃ quod ab vno cadit ĩ alteꝝ p̲ hereditatẽ vide in legatum

Cadula loꝝ. i. gutte q̃ cadũt ex pĩgui carne cum assatur. vel etiã ex cereo & corripit du

Cadurcũ a cado is dicit̃ hoc cadurcũ ci. i. tentorium. quia facile cadat. quod & cadurc9 inueuit̃. itẽ cadurcũ est membꝝ virile vel potius femine. Na3 ꝓprie cadurca sũt vel dicũtur sũmitates nature femine. sicut viroꝝ preputia. Alii spondam lectuli esse dicunt. & deriuat̃ tũc etiã a cado is

Cadus i vas qd̃ vulgo dicit̃ barrile Et vt dicunt vas ẽ vinariũ cõtinẽs tres vrnas & alio noĩe dicit̃ situla. Et inde cadul9 li. & cadiol9 li ambo dimi.

Caelũ li secundũ pap̃ scribit̃ p̲ ae diptongũ. Vñ secunda lrã ẽ a & tercia e. sed qui s3m modernos in hm̃õi dyptongis tacitis. s. ae. vt caelũ. & oe vt foenũ tacet̃ prima vocalis quo ad sonũ. & etiam quo ad integrã scripturã. ideo sequens cõmunẽ vsũ determinabo de celũ. vbi e sequit̃ c. & ita de cõsimilibus intelligas. Tamẽ scias ꝙ ĩ secũda vocali q̃ ꝓferẽ sit infra ĩ medio quoddã signũ ad notandũ ꝙ est ibi dyptong9 tacita. Vñ caelũ sic mõ scribitur celũ. & foenũ sic fenũ Tamẽ ĩ papia & ĩ antiquis libris scribunt̃ ambe vocales dyptongi sicut caelũ foenũ. Scribit etiã nihilominu9 papias celũ vbi e sequitur post c. & sic sine a

Cafarnaũ ĩt̃p̃tat̃ ager cõsolatõnis uel villa pinguedinis. & scribit̃ p̲ f. ĩ pap̃. p̃t etiã p̲ ph scribi

Caifas fe penultĩa cor. Vñ accẽt9 debet poni super primã sillabã. & ĩterp̃tat̃ ĩuestigator uel sagax uel vomẽs ore. iniq̃ eñ ore suo iustũ damnauit. ꝙ uis hoc misterio ꝓphetali ãnunciasset Aurora Ad caifam ꝓperãt ꝯsiliumq3 tenẽt & p̃t scribi p̲ f uel p̲ ph ¶ Et scias ꝙ p̃dicta bene cõueniunt caife. Nã fuit ĩuestigator siue inuestigãs. s. p̲ maliciã. Sagax p̲ astutiã. Ore vomens p̲ ꝯtractõnẽ. i. concilii impietatẽ cũ dixit. Expedit vobis vt vn9 moriatur hõ ꝓ populo & nõ tota gens pereat. vt habet̃ iohannis xi. capitulo ¶ Et pñt ĩtelligi p̃dicta uerba duobus modis Vno mõ s3m prauã intentõ3 caiphe q̃si dicat Expedit vobis ut un9 moriat̃ homo. i. unius homĩs uitã ꝓcuremus ad mortẽ ꝓ populo. s. liberando & nõ tota gens p̲eat romanoꝝ crudelitate. Nã ut dicit augustinus. iudei tp̲alia p̲dere timuerunt & uitã eternã nõ cogitauerunt. at sic utrũq3 amiserunt. Nam etiam romani post domĩ passionẽ & glorificatõ3. s. post quadragintaduos annos tulerũt eis gentẽ & locũ expugnãdo & transferẽdo. Et ĩ p̃dicto sensu intellexit p̃dicta uerba caiphas. & fuerũt mala. & a caiphe libero arbitrio Vñ quãtum ad intentõ3 caiphe peccauit caiphas & nõ fuerunt ꝓphetica ¶ Alio mõ possunt exponi p̃dicta ũba s3m ꝙ fuerunt a spũsancto & ꝓphetica. expedit uobis ꝛc. quasi dicat expedit uobis quantũ ad liberatõ3 a culpa. & quãtum ad ianue celi ap̲tõne3. ut un9 moriat̃ homo. s. xp̃us dei fili9 s3m sc3 ꝙ homo quia uerbũ inꝯ̃tũ uerbũ nõ est passu3 s3m augustinũ. Et hoc figuratũ est ĩ genesi xxii. p̲ hoc ꝙ aries est immolat9. & ysaac. i. xp̃us fili9 abrhae. i. dei patris liberat9 ẽ. ꝓ populo. i. ꝓ salute populi. & non tota gẽs p̲eat sc3 ad infernũ uel limbũ descẽdendo & celestẽ requiẽ nõ ĩgrediẽdo. & sic p̃dicta uerba fuerunt ꝓphetice ꝓlata p̲ caiphã pontificẽ nõ ea intelligentẽ.

Calabria ṗrie ꝓuĩtia iuxta apuliam

Caladrius drii auis qued̃ est & d̃r etiam caradriõ leuit̃ xi. S3 deutro. xiiii. dicit̃. caladriũ ne comedatis. Aurora. Garrula caradriõ auis est illosq3 figurat. & vt dicunt. caladri9 & caradrion ꝓ eadẽ aue accipiũt̃ s3 ꝯstat ꝙ scrip̃ta differũt. uide ĩ caradriõ

Calamat9 a calã9 mi dicit̃ hic calamatus ti quoddam gen9 stricte mitre & dicit̃ calamatus quasi calorẽ machinãs eo ꝙ stricta sit. & capiti imp̃ssa. & est ethimologia. vñ ioseph9 in v. Sup̲ caput gestat pilleũ in modum parui calamati

Calamariũ calamarii cornu ubi tenetur incaustu3 & dicitur a calamus

Calamistratulus. in calamistratus uide

Calamistrat9 ta tū·i·calamistro ornat9·& dicit̄ a calamistꝝ·Et a calamistrat9 descendit calamistratul9 la lū dimi·pnlt·cor·Vñ hieronim9 ī quadam epistola·Pueros cincinnaculos & calamistratulos & pegrina vnguēta olētes deuita

Calamistꝝ·a calam9 dicit̄ hoc calamistꝝ stri·id ē acus ferrea vel alterius metalli in similitudinē calami facta qua crines obtorquentur vt crispi fiant quā in cinē vel in igne calefacere solēt qui capillos crispant ut calamistrati sint

Calamitas tatis·i·miseria·& dicit̄ a calam9 ꝑ cāna·qz ē ianis & vacua instar calami Proprie qdem calamitas ē quādo aliqs nec habꝫ ī spe nec ī re·nec exterius nec interi9·sicut cāna vacua & vana ē interius & exteri9·Vel dicit̄ calamitas a calamis stipulis·Cū·n·calami segetū frangūt̄·& inde oriūt̄ fames & miseria·tūc ē calamitas Vñ & qdā dicūt ꝙ calamitas dicit̄ qsi cadamitas·a cado·d·mutata in l·qñ ita calami cadūt & frāgūt̄·sꝫ poti9 videt̄ esse ethimologia ꝙ cōpositō·& corripit mi·

Calamitas tatis ·mas·ge·genus rane dictus a calamus·quia moratur in calamis

Calamito a calamitas tatis dicitur calamito tas·verbū actiuū·id ē·mestificare ifelicitare·calamito

Calamitos9 sa sū·i·miser·& sū face· & cor·mi calamitate plen9·& dicitur calamitas tatis

Calamizo sas·i·leta cātare·a calam9 dicit̄

Calamus mi ē cāna vel stipula segetis q̄ sustinet spicaꝫ·& dicit̄ a caleo les·qz ex immisso flatu calescit sꝫm hug·Itē sꝫm pap·Calam9 dicit̄ penna scriptoris a calo las quod ē velū ponere·qa calat·id ē imponat incaustū sup cartā·Itē calam9 ē ꝓpriū nomen arboris a canendo·i·fundendo voces dictum Item calam9 ī ezechie·xl·est mensura sex cubitorū & palmi·Itē calam9 est fluui9 amnis cāpanie·Itē calam9 species est aromatica·Item calami sunt haste candelabrorū facte ī modū calamorꝝ·& cor·la·

Calaria rie nauis q̄ ligna portat a calo nis dicit̄·vel a calon grece·quod est lignū latine·

Calat9 ti·A calon quod est lignū dicit̄ hic calat9 ti·qz fit ex ligno·Vel dicit̄ a calo las·quod ē pono qz ibi ponat̄ pensa uel aliud·Et est calat9 canistrū uel quoddā gen9 poculorꝝ sc̄dm hug Pap vero dicit·calati ciati·canistri de virgis·angusti ī fūdo· la

Calcane9·a calx uel call9 dicit̄ ti ī ore·& cor·la hic calcane9 nei·idē est qd calx·& est al ud ꝙ tal9 Nā talus est sub cruribus·idem & talonus·Et sub talo est calcane9 uel calx sꝫm huguicōꝫ

Calcar aris ge·neu·dicit̄ a calcaneus·qz ī calce vel calcaneo religat̄·& ꝓducit ca·siue pnlt·in obliqs·& dicunt̄ calcaria stimuli animaliū·Oui· Nil norꝫ admisso subdere calcar equo

Calcedoni9 pallidā ignis habet effigiē·subrutilat ī publico·fulgorē dat ī nubilo·virtutē fert fideliū occulte famulantiū·gēma est sꝫm pap· Glosa autē sup apoc·xxi·dicit· Calcedoni9 qsi pallēs ignis lucerne nitet & fulgꝫ sub diuo·nō ī domo·significat flamā caritatis īterne q̄ ī abscōdito bona agit·Sed cuꝫ aliis ꝓdesse iubet̄· mox apparet quid fulgoris habeat ītus·sculpentib9 resistit ictu solis vel digitoꝝ attritu excādens ad se paleas trahit· a nullo q̄ unt vinci īmo ad se fragiliores trahunt

Calcio a calx cis dicit̄ calcio cias quod exigit hoc calciamentū ti· vel calceo eas quod exigit hic calceus ei· calcio componitur discalcio cias· Excalcio cias·Recalcio cias·& sunt actiua·

Calcitro tras traui trare·dicit̄ a calx cis·& est calcitrare calce percutere·& ē actm̄·vel resistere·& tūc est neu··Vnde hic calcitro tronis·i·rustic9·q̄ inte pate calcat uel calcitrat sꝫm hug·Et pap dicit· calcitrare qi calce retro ferire·& cor·ci natalit̄·

Calcitro onis in calcitro est

Calco as verbū actm̄·calco ꝯponit̄ cū con·& dicit̄ conculco as Itē cū de & dicit̄ deculco as quod & decalco as iuenit̄·i·op9 tectoꝝ dealbare Itē cū ex & dicit̄ exculco as·Itē cū in & dicit̄ inculco cas· Itē cum pro·& dicit̄ proculco as ·Itē cū re·& dicitur reculco as·& sunt omnia actiua

Calcos grece latine es uel fex dicit̄

Calcula le·i·lixa vel seruus militū uel nunci9 cursatilis·Vñ plaut9 Video calculā militarē

Calculati·i·nūati adū· Vide ī calcul9

Calcul9 a calco as hic calcul9 li lapis leuis·puus rotund9·& duriss imus·dict9 sic·qz breuitate sui sine molestia calcet̄·cui ꝯtrari9 ē scrup9·lapillus minut9 & asꝑ·q̄ si inciderit in calciamentū nocꝫ· & ē molestus animo·Vñ animi molestiā scrupulū dicimus Hinc & scrupea uel scrupulosa saxa·id ē· aspa Et a calcul9 ꝑpē similitudinē calculi dicunt̄ scaqui quia leues sunt & rotundi·vel dicunt̄ a callis·qa p vias ordinales eant·id est· p calles·sed calculoꝝ ꝑtim ordine mouent̄ vñ & ordinarii dicunt̄ · parti vage·vñ & vagi dicunt̄·ac qui moueri omnino nō possunt inciti dicūt̄·Vñ & egētes homines inciti vocant̄ quib9 spes vltra ꝓcedēdi nulla restat· Itē a calculo lapide dicit̄ hic calcul9·ratō·numer9 ꝯputatō·qz antiq̄ h mōi lapillos ī manu tenētes solebāt numerꝝ ꝯputare·Vñ calculo las verbū actm̄ ·i·numerare·& cor·cu·vñ vet balia·Et calculati·id ē·nūerati aduerbiū·Itē a calcul9 ꝓpter sui paruitatē hic calcul9 li lapis q̄ in vesica fit· vñ calculosus sa sū q̄ talē patit̄ infirmitatē·sꝫm hug·Item calculus lapis ignitus siue carbunculus· Vnde dicit glosa esa·vi· Et ī manu ei9 calcul9 ꝛc· Calcul9 inquit ē lapis ignit9 uel carbuncul9·q̄ ꝓpter flameū colorē igneus dicit̄·vnde vers9· Calcul9 ē ratō numerus sentētia carbo·Calcul9 est pondus minim9 lapis ensis acutus

Calc9 a calcul9 ꝓpter sui puitatē dicit̄ hic calcus ci·i·quarta ps oboli·sc̄dm & est mīma ps pōderis· Item calcos dicunt greci· & o mutata ī u·ꝯuertit̄ in latinū·& dicit̄ calc9 ·i·fex uel es

Caldaria rie vas quoddam qsi calidaria a calidus dicitur

Cald9·calidus sincopat̄ & dicit̄ cald9 a um·i·ca lidus

Calefacō is·Calere mōi infiniti ꝯponit̄ cū facō & cū fio·& dicit̄ calefacō is·&calefio fis·& acuit̄ pnlt·ī secūda et ēcia ꝑsōis·licꝫ sint breues ut calefacis it·vide ī facō is

Caleo les lui ·verbū neu·et caret supīs·i·esse uel fieri calidū·et ꝯponit̄ Recaleo les·incaleo les Cocaleo les·i·simul calere·Psal· Cōcaluit cor meum intra me Et tā ab istis ꝙ a suo pmitiuo fiunt inchoatiua ab eis formata Calesco is Recalesco· icalesco Cōcalesco is·et cor·pmā caleo·vnde ouidi·ephy· Qui calet ī cupido pectore pstat amor

Caleptra in capullulū exponit̄

Calerarius rii·id est minister ferens ligna a calō quod est lignum dicitur

Calero as verbū neu·id est ꝓperare ul'ligna portare·et dicit̄ a calo onis·uel a calon greco

Calibs libis ge·ōis q̄dam populus a caleo les dictus·eo ꝙ semp caleat fodiendo illud genus ferri qd vulgo dicit̄ acier uel azal·eo ꝙ multū abundat

apud eos· vnde hic calibs bis dicitur illud genus ferri et cor· pnl't· Lucanus in quarto· Nō calibem gentes penitꝰ fugiente metallo Eruerāt ⁊c̄

Calico as·i·bibere·potare·et dr a calix cis

Calicula le· vide in caliga ge

Caliculus li·dimi·puus calix·

Calidꝰ a um dicit̄ a caleo les·et ꝯpatur·calidꝰ dior dissimus· vñ calide dius dissime aduerbium· et hec caliditas tatis·et sincopat̄ calidus· et dicit̄ caldus a um·et vt dicit pap· Calidus calore affectus scribitur ꝑ vnum l·corripit eñ primā sic̄ caleo les·

Calienda͡ꝝ dri·i·mitra uel gnaliter ꝗdquid caput inuoluit ut maiorem calorēʒ contrahat·et dicitur a caleo les· Horaciꝰ ī sermōibꝰ· Altū sagāe calienda͡ꝝ

Caliga a calcio cias dicit̄ hec caliga ge calciamtū cruriū siue sit de panno siue sit de ferro· vel dicit̄ a colligo gas· qr calige ligāt̄·vel dicit̄ a callo pedū· Inuenit̄ etiā calicula ꝓ eod̄ similiter a callo· & corripit pnl't· Vñ in aurora· Sume tibi caligas· & vestem stringe sequendo

Caligatꝰ a caliga dicit̄ caligatꝰ ta tū· qui caligas habʒ· vñ & milites caligati dicunt̄ a quibusdaʒ caligis ferreis quas solent habere· vñ quidaʒ neronū dictus est caligula· quia a puericia inter milites sit versatꝰ· Caligula pōt dici pua caliga diminutiuuʒ

Caligo gas verbuʒ actm̄·i·caligis indue·a caliga ge· & cor·pnle·sicut caliga· Itē caligo gas· dicit̄ a caligo gis· & ē caligare obscurari·obcecari obtenebrari· & ꝓducit li· vide in caligo ginis· Itē caligo gas quando significat caligine ꝓducit primam· sed quando ꝑtinet ad caligas eandē corripit

Caligo gis fe·gnis dicit̄ a caleo les· Et ē caligo· obscuritas & vmbra spissitudine aeris facta·etiam caligo dicit̄ fuligo· & dicit̄ sic· qr maxīe calore aeris uel ignis gignat̄· Psal· Caligo sub pedibꝰ eius vñ caligīosꝰ sa sū·i·obscurꝰ·caligine plēꝰ· & caligo as verbū neu· & ꝓducit li pnl't tā nomē ꝗ͠ ūbuʒ pro obscuritate

Caligula le dimi·pua caliga· vide in caligatus

Calimacꝰ ci pnl't cor· ꝓprium nomē cuiusdā viri· De quo ouidius in de remedio amoris· Calimaci numerus non est dicendus achilles

Caliope· pes accentuat̄ in fine· & est de nouē musis quasi calophone· id ē bona sonoritas· & dicitur a calo quod ē bonū· & pōt scribi ꝑ k· kaliope pes·

Calix cis mas·gnis quoddā geꝰ poculo͡ꝝ ꝗd oliʒ ex ligno fiebat· vñ a calon quod ē lignū deriuatur vel pōt deriuari a caleo les· Solebāt· n· calidā & frigidā potōʒ miscē ī calice· vñ calix dictꝰ ē a calida potōe· & miscere dictū ē ꝓ mistrare & ꝓpiare vinū· & etiā adhuc miscēꝰ calida frigitis· & ecōuerso ut uinuʒ et aquā & cor·li· Vñ horaciꝰ· Fecūdi calices quē nō fecē disertū· & desinit in ix·corr·naturalit̄ secundum pap· & ꝑscianum

Calleo· A callus li dr calleo calles callui verbum neu· & caret supīs·i·durē vel callide scire· Vnde ꝗdam· Callet durē denotat & sape· vñ & callesco scis inchoatm̄· Calleo ꝯponit̄· concalleo les·i·simul callere· Occalleo les·i·circū vel vndiq͡ʒ callere· Recalleo les·i·iteruʒ callere vel remollescere· & a callo cessare· & scribit̄ calleo ꝑ duplex l·

Callesco scis inchoatm̄·i·incipio callere

Callidꝰ a calleo les dicit̄ callidus da dū·i·subdolus· vel ꝑ exercitatōʒ actus instructꝰ·et sic callidꝰ nō ꝓ astuto tm̄·sʒ ꝓ astuto etiaʒ docto dicit̄· Hic etiā versutꝰ dicit̄· qr aīum cito vertat & facile ad quālibet fraudē· Iob xxxvi· Simulatores & callidi ꝓuocāt irā dei· & ꝯpat̄ callidus dior dissiꝰ· Vnde callide dius dissīe aduerbiū· & hec calliditas tatis· Inuenit̄ etiā calidꝰ ꝓ calore affectꝰ· Sʒ tūc scribitur ꝑ vnū l·sed callidus·i·astutus ꝑ duo l scribit̄· Vñ & ꝑmā positōne ꝓducit Aurora· Callidꝰ ergo dolos & fraudes ī pectore voluit

Callis·a callꝰ li dicit̄ hic callis lis·i·semita callo peduʒ ꝑdurata stricta & angusta int̄ montes· & ē callis iter pecudū ꝓprie·semita hoim·uel callis est limes callide iacēs· & secūdū hᵒ dicit̄ a calleo les· ꝓ callide scio· Inuenit̄ etiā hic callꝰ li dēs pluralis callis· vñ versꝰ· Callꝰ duricies dicat̄ semita callis·

Callosꝰ·a callꝰ dicit̄ callosꝰ sa sū·i·durus·fortis· pinguis·carnulētus callis plenꝰ· & hic hec callositas tatis·i·duricies·fortitudo·pinguedo

Callꝰ·a calco as dicit̄ hic callꝰ li·i·duricies pedū qua terrā calcamꝰ· & etiā manuū duricies interior dicitur callus & cutis lardi

Calo·a calon quod ē lignū dicit̄ hic calo onis· ille qui fert ligna· Calones etiā dicūt̄ galee militum & ꝓducit ꝑmā·sed calo as verbū eandē cor· vnde versꝰ· Ponere dico calo·sʒ refert pōdera calo

Calo as aui·i·laxare deponere ꝑponere· & dicit̄ a calon greco quod latīe dicit̄ laxa· & ꝯpōit̄·intcalo as·i·intponere· vnde verbalia & corripit ꝑmam siue

Calobalsamū mi lignū ca vt ꝓbaui ī calo onis balsāi vel liquor emanās de ligno eius trito· & cōponit̄ a calon quod est lignum & balsamum

Calon grece lignū latine

Calopodiū·calon ꝯponit̄ cū podiū quod ē baculꝰ quo ꝑre innitimur· vel cū pos quod ē pes· & dicitur hᵒ calopodiū dii·i·baculꝰ ligneꝰ uel pes ligneꝰ

Calor oris dicitur a caleo es

Caluaria a caluus dicit̄ hec caluaria rie·id ē·locꝰ patēs sup duo supcilia· vnde vt ī euāgelio habet̄· Locꝰ ī quo decapitabāt̄ latrōes locꝰ caluarie appellabat̄·s·ꝓpter caluiciē abscisoꝝ capitū ꝗ ibi iacebāt uel ꝓpt̄ ossa calua existētia ibi & dicit̄ hebraice gol gatha·

Caluaster stri mas·ge·dicit̄ a caluꝰ ui

Caluicies·a caluꝰ dicit̄ hec caluicies ei & hᵒ caluiciū cii locus patens super duo supercilia

Caluicium uicii in caluicies est

Calūnia nie accusatō falsa·crimen falso obiectum iurgiū aliene litis· & dicit̄ a caluo uis· Et a calumnia deriuat̄ calūnior aris·i·reꝑhendere·crimen falso accusare·uel ꝯsumē·terrē·exigē·detinē· causari frustrari·ludificare· Sʒ antiq̄ dicebāt calūnio nias & a calūnia dicit̄ calūniosꝰ a ū plenus calumnia

Calūniator oris falsi crimīs accusator· & ꝑt hrē easdē sigficatōes sic̄ & calūnior· & dicit̄ a caluo is

Caluo uas uaui uare·i·facere aliquē caluū·sʒ non est ī usu· & inde dicit̄ hic caluus ui· & adiectiue inuenit̄ caluꝰ ua uū· Caluo uas ꝯpōit̄ decaluo as aui·i·caluū facere uel decapitare· & caluariā auferre·

Caluo uis ui uere·i·decipe verbū actm̄ & carʒ supīo· deberʒ eñ facere calutū·sed non īuenit̄· & est tractū a caluo· qui quodammō decipit videntes ꝓpter galeꝝ suū uel aliquo cooꝑtorio· & dicitur a caluꝰ ui·et īuenitur calui ꝑteritū·et gtūs a caluus vnde versus· Si non vis calui fugias cōsortia calui·et a caluo uis dicit̄ cauillo as ꝓ caluillo·

Calus li· vas uimineū·uel de salice ꝑ ꝗd musta eo lāt̄·

Caluulꝰ li di·paꝝ caluꝰ

Caluꝰ ui et caluꝰ ua uum in caluo uas uide

Calx a callus li dicitur h̄ calx cis·prima pars plāte uel potius postrema·que et calcaneus dicitur· sed hec calx cis·i·cementū Et dicitur tūc a caliduſ

q̃si calix·qꝫ ex lapide calefacto et adusto fit· Calx etiã ponit̃ ꝓ fine cuiuslibꝫ rei·sicut dicit̃ In calce libri ꝑ ĩ fĩe libri·& ẽ calx ꝓ pede siue calcaneo mas·gñis licꝫ virgiliꝰ posuit autoritate sua ĩ feĩo· Procemẽto ergo ẽ fe·gñis·Vñ versꝰ Pars pedis ẽ hic calx·cõbustꝰ calculꝰ hec calx·& vt dicit pap̃·Calx lapis coctꝰ·aqua accẽdit̃·oleo extinguitur

Cama a cami quod ẽ breue dicit̃ hec cama e·genꝰ lecti breuis & circa t̃rã·quod & hᵒ cama atis ĩuenit̃ ĩ ãbrosio de officiis·Pap̃·etiã dicit·Cama lcũs

Cambio bis·campsi bire·ꝑsũ aliq̃d ꝯmu breuis tando ꝓ aliqua re dare·Vnde campsor oris & cãpso sas·frequẽtatiuũ a campsu v·in o

Cambises sis ꝓducit pnl't·Vñ in aurora·Rex nabuchodonosor cambises dictus in anno

Cameleon leontis mas·gñis quoddã animal dictũ a camelꝰ·& dicit̃ sic·qꝫ licꝫ sit aspꝰ albis maculis pedibꝰ bubalis·capite tam̃ camelo ẽ similis·secũd hug·Pap̃·ãt dicit·Cameleon sil's lacerte q̃drupes sꝫ sub aspectu mutat colorẽ·& viuit de aere·vide

Camelopardus dictꝰ ꝙ camelo & ĩ salmandra pardo similis sit·secundũ pap̃·

Camelꝰ a cami quod ẽ breue vel humile dicit̃ hic camelꝰ li·qꝫ cũ cameli onerant̃ ut breuiores & humiles fiant accubant·uel a camur quod ẽ curuũ dicit̃ camelꝰ q̃si curuus·qꝫ curuꝰ ẽ dorso Itẽ camelꝰ li funis nauticꝰ·& ꝓducit me·Et scias ꝙ camelus nõ coit cũ matre·sicut dixi ĩ equus·Itẽ vt dicit basilius ĩ octaua omelia hexamerõ·Camelꝰ hẽt semꝑ memoriã maloꝝ·& ad iracundiam grauis & ꝑseuerans ẽ·Deniqꝫ si fuerit ꝑcussꝰ diu dissimulato dolore·cũ repit oportunũ tꝑus illatã ꝓtinus r̃pẽdit iniuriã·Sꝫ hũc nulla de marinis beluis imitat̃·Audite itaqꝫ iracundi hoĩes recordatoẽꝫ dudũ lesionis accepte ꝓ virtute maxĩa affectatis cui belue sil'es

Camẽa a cano nis dicit̃ hec camena ne habeamĩ ·i·cantilena vel musa quasi canẽs amene· vel q̃si canens melos·& ꝓducit pnlt̃·Horacius·Surge & ĩ humane senium depone camene

Camera a camur quod ẽ curuũ dicit̃ camerus ra·rũ·i·curuꝰ·Vñ hec camera re curuatura·Vnde & camera dicit̃ locꝰ secretus vbi cubamꝰ·eo ꝙ quãdã curuaturã solꝫ habẽ ĩ sup̃iori ꝑte quasi ad modũ celi·q̃ & testudo dicit̃ & lacunar·Vel põt dici camera a camur·& a camera dicit̃ hic camerariꝰ rij· Vñ hec cameraria rie·Itẽ a camera cameratus ta tũ·i·curuatus·vel cameris ornatꝰ·& cõpõit̃ Bicameratꝰ ta tum Tricameratus ta tũ·

Camero ras raui ũbũ actm̃·i·curuare uel cameras facẽ·uel cameras p̃parare uel distinguere

Camillꝰ a camera dicit̃ hic camillꝰ li·i·puer ingenuus q̃ camerã solꝫ freq̃ntare·hic quoqꝫ hec camilla le dicit̃ puella ĩgenua·Inueniũt̃ etiã he due partes ĩ alio sẽsu·s·ꝓ pueris sacerdotũ·Vñ macrobius de sat̃nalibꝰ Camillos ĩquit & camillas appellabãt flaminum·flaminaꝝqꝫ mistros·& secundũ hᵒ tm̃ valꝫ cãillus ꝙtũ mister·& camilla ꝙtũ mistra Vñ & mercurius ĩuenit̃ appellari camillus·qꝫ mister est deoꝝ

Caminꝰ ni mas·gñis penult̃ ꝓdu cta ignis uel fornax·& dicit̃ a campso sas quod ẽ flectere·quia flamas in se reflectat secundũ hug· Vel secundũ pap̃ dicitur a caumate

Camisia sic dicit̃ a cama e·qꝫ ĩ ea dormiꝰ ĩ camis·i·in lectis nr̃is uel stratis·Vel dicit̃ sic·qꝫ olĩ fiebat de canabe Vnde cãisiatꝰ a ũ q̃ hẽt uel ĩdutꝰ est camisia·

Camisiola le di·ꝑua cãisia

Campana ne dicit̃ a cãpania ꝓuĩtia·qꝫ eius vsus p̃mũ ibi reptus ẽ·Vnde hec cãpanula le·& hec cãpanella le ambo di·Et hic cãpanariꝰ rij·q̃ facit cãpanas·vñ hec cãpanaria rie ciꝰ vxor uel q̃ cãpanas facit·& hoc cãpanile lis t̃ris ĩ q̃ morãt̃ cãpane·&

Campania·A cãpus siue cã ꝓducit pa cãpana ꝑ ꝓꝝ planicie ĩ q̃bus sita est·dicit̃ hec cãpania nie ꝓuĩtia cuius caput ẽ capua·Vel dicit̃ capua a capi eius fũdatore·de cuiꝰ noĩe ciuitas illa dicta est capua·uel a capacitate·qꝫ eius terra omnẽ fructuꝫ vite capiat·vnde cãpania·uel a cãpoꝝ planicie dicitur·& inde cãpanus na nũ

Campanile lis penultĩa ꝓducta locus vbi stant cãpane·vide in cãpana ne

Campester·a cãpus dicit̃ hic & hec cãpester vel stris & hoc cãpestre adiectm̃·& hoc cãpestre hꝰ stris substãtm̃ vestis gladiatoꝝ qua tm̃ genitalia tegũt̃ dicta sic·qꝫ iuuenes dũ nudi ĩ cãpo martis gladiaturã exercebãt·illa veste pudẽda coop̃iebãt Dicunt̃ etiã campestria lũbaria·succinctoria·p̃izomata secundũ hug·Pap̃·vero seq̃ns p̃scia·dicit· Campester ĩ campo se hñs·hic cãpester vel campestris·hec cãpestris·& hoc stre·Itẽ cãpestria succinctoria dicta·ꝙ hi q̃ ĩ cãpo ꝯtẽdunt·his genitalia tm̃ op̃iunt·hec & p̃izomata dicunt̃·Scias tamẽ ꝙ nunc secundũ ꝯẽꝫ vsũ dicit̃ hic campester hec stris hoc stre·& sũt hmõi noĩa q̃ faciũt masculinũ in er & feĩm ĩ is·& neutꝝ ĩ e·x·vt dixi sup̃ ĩ t̃cia ꝑte in capitulo de casu siue decliãtõe noĩs q̃si ĩ p̃ncipio·

Campio nis mas·gñis gladiator vel in cãpo duellũ exercẽs·scꝫ pugnator·& dicit̃ a cãpus pi

Campso sas verbũ actm̃·i·flectere uel plectere· Itẽ inuenit̃ campso ĩ alia significatoẽ·Cãbio·n·facit campsi ꝑsũ·sup̃·u in o fit campso sas freq̃ntati· ·i·freq̃nter cambire·& inde campsor soris·

Campus a cami quod ẽ breue & humile dicit̃ hic cãpus pi·ꝓꝑie planicies terraꝝ sic dictꝰ·qꝫ sit humilis & breuis pedibꝰ·nõ erectꝰ vt mons sꝫ iacẽs vnde & grece podion dicit̃·& inde cãpulus li·& hic cãpellus li ambo di·

Camur grece latĩe dicit̃ curuũ·vnde camurꝰ ra·rũ·i·curuus·& hi camures camuꝝ boues alti & decuruati·vel deriuatur a cami quod ẽ breue·qꝫ hñt cornua breuia

Camures in camur vide

Cana vicꝰ ẽ galilee·vnde symon dictus ẽ cananeus quod ĩterp̃tat̃ possessio uel possidẽs·vnde cananeani dicti sunt q̃dam heretici·Iidẽ & anomiani latine sine noĩe dicunt̃

Canabũ bi ge·neu a canna dicit̃ ꝓpter similitudinẽ canne·uel a greco canabim·quod dicunt greci· vnde hec canabis bis ꝓ eodem·& ꝓ corda inde facta·& cor pnult̃·Persius Tunc mare transiliẽs ut corda canabe fultum

Canalis lis fe·gñis·& hoc canale lis ꝯr & deriuatur a cãna·qꝫ caua sit ad modũ cãne & ꝓdu·pnlt·

Cancellarius a cancellꝰ dicit̃ hic cancellariꝰ rij ille q̃ facit cancellas·& cancellarius dicit̃ ĩ curia imꝑatoris ab illa significatõe·secundũ quã cancellus dicit̃ aula palacij·quia semꝑ hĩtat ĩ cancello·id est· ĩ aula palatii Cũ eñ thesaurꝰ ĩꝑatoris essꝫ ĩ custodia ip̃ius·ip̃e iuxta thesauꝝ manebat q̃ erat repositus in cancello·uel dicit̃ cancellariꝰ a cancello s̃ꝫm illam significatõꝫ secundũ quam cancellus dicit̃ interstitiũ muraliũ·Et fuit hoc tractũ a palestina regione·vbi tecta desuꝑ cacuminata nõ erant·sꝫ iacebant in planũ ꝓstrata·Eleuabant̃ vero parietes circunquaqꝫ ad modũ muraliũ·Illa ũo intersticia que sunt inter ꝓpugnacula dicunt̃ ꝓꝑie cancelli·

Qui vero epistolas missas recitare volebāt populo ī regione palestina antiqtꝰ ascēdebāt sup tectū & de cancellis recitabant. & inde inoleuit vsus ut q̄ lrās pn̄cipibꝰ missas hn̄t exponē. cācellarii vsitato nomine dicant̄. vñ hec cancellaria rie. tā ꝓ illa q̄ habʒ illud officiū ꝙ ꝓ vxore cācellarii & eius di

Cancellꝰ li di. de cancer cri. & ē cancel gnitate. lꝰ ꝓ aula palatii. puū foramē pietis. intersticiū int̄ ꝓpugnacula muratoꝝ. parietes sine tectura. sicut q̄ claudūt choꝝ. & a cancellꝰ cancello las. i. cancellos cōstruē sʒm hug. Paꝑ. vero dicit. Cancellꝰ cātoꝝ excellēs locꝰ. vñ cancellarius q̄ ī cancellis primus ē. hec paꝑ. Dicit̄ etiā cancellꝰ fenestra reticulata. Prou̇. vii. De fenestra. n. domꝰ mee ꝑ cancellas prospexi

Cancer. a conca dicit̄ hic cancer cri qꝛ sit tota cōca. Et scias ꝙ cancri viuūt de carnibꝰ ostreoꝝ miro ingenio. Nā qꝛ validā testam eoꝝ apire nō possunt. explorāt quoad ostrea claustra testaꝝ apiāt & tunc cancer latent̄ lapillū mi<u>j</u>cit. & īpedita conclusione ostroꝝ carnes corrodit. & ut dicit ābro. in hexamerō. Sūt homines q̄ cancri nisu ī alio vsu circūscriptōes irrepūt & īfirmitatē ꝓprie virtutis astu quodā suffulciūt. fratri dolū nectūt vt alterius pascant̄ erūna. Tu aūt ꝓpriis esto ɔtētus & alien a te damna nō pascāt. Beata ē si bēa sua nouerit cū ueritate pauꝑtas. & omibꝰ p̄ferēt a thesauris. Vtamur ergo ingenio ad reqrēdaʒ gratiaʒ & salutē tuendā nō ad alienā circūscribēdaʒ innocentiam licet nobis vti exēplis maritimis ad ꝓfectū nostre salutis nō ad aliene ꝑiculū. Item vt dicit paꝑ. Cācer cri animal dictꝰ qꝛ intestina in modū concarū hēt. Cancer etiā ē quartū signū in celo dictꝰ. qꝛ cū ad eū sol venerit. retrogradit̄ ī modū cancri Dicit̄ etiā cancer ꝓ morbo. & secūdū antiquos fuit neu. gn̄is. & fecit gtūs canceris. Vñ versꝰ. Est cancer animal signū viciūqʒ malignū. Canceris ē morbus cancri stellaqʒ piscis

Candacis fe. gn̄is q̄dā regina fuit. & cor. penultimā. Vñ in aurora dicit̄. Cādacis regina uiꝝ direxerat istū. Et ut dicit̄ in historiis. Omes regine ethiopū dicebāt̄ regine candaces. sicut romani īꝑatores dicebant̄ cesares. nec hēbat regimē regio illa nisi a feminis

Candela le dicit̄ a cādeo des. qꝛ accēsa candeat

Candeo des dui verbū neu. & carʒ supīs. i. albere vel calē. Vñ versꝰ. Cādida res candʒ. & ferri lamina candʒ. & est tractū a ferro. ꝙ candē pōatur ꝓ calē. qꝛ ferꝝ q̄nto candidiꝰ tanto calidiꝰ. Et a candeo candesco scis ichoatm̄: Candeo ɔponit̄ excandeo des. i. ualde candeo. Inde excandesco. Incādeo des. i. intus vel valde candeo. Inde icandesco. Recandeo des. i. iteꝝ candere. inde recandesco. icho. & ē neu. candeo cū suis ɔpositis. q̄n nō mutant cōiugatōʒ. Itē ɔponit̄ cū ad. & dicit̄ accēdo dis. & cū cō & dicit̄ ɔcēdo dis. & cū p̄. & dicit̄ p̄cendo dis. i. an̄ uel valde accendē. & cū sub. & dicit̄ succendo dis. & sūt oīa ɔposita a candeo q̄ mutāt cōiugatōʒ actiua. & hn̄t sig̃ficatōʒ actiuā. vide in studeo

Candelabꝝ bri pnl̄. natalit̄ correpta. a studes cādela dicit̄. q̄si candela feꝝ. qꝛ ferat candelā. Vel dicit̄ candelabꝝ q̄si candele latorium

Candico cas caui. candicare verbū neu. i. candere vel aliq̄ntulū candere. vt sit di. a candeo des. & corripit di candico

Candidariꝰ rii. i. pellipariꝰ q̄ coria facit alba. a cādeo des dicit̄. Candidariꝰ et vocat̄ qui lauat pannos. vñ hec candidaria rie. lotrix q̄ lauat pannos

Candidatꝰ ta tū. i. dealbatꝰ. a cādidꝰ dicit̄

Candibulꝰ la lum di. paꝝ candidꝰ Inuenit̄ etiam candiculꝰ la lū. i. candidꝰ uel candidulꝰ. vñ marbatus uel merbotus in libello de lapidibꝰ. Tercia cādiculis tribus ē inscripta lituris

Candidꝰ da dum. a candeo des dicit̄. & ɔpat̄ candidus didior dissiꝰ. vñ candide dius dissie aduerbium. & differt candidū ab albo. Albū em̄ ē de natā Candidū de artificō & studio. vnde & dicit̄ candidum q̄si candori datū studio. itē albū quodam pallore ɔmixtū. Sʒ candidū quadā luce resꝑsum ē. A cādidus dicitur cādido das verbū actm̄. i. facē candidum. & cor. pn̄lt

Candor oris maſ. gn̄is. i. albedo. a cādidꝰ dicitur

Candulꝰ. a cādidꝰ dicit̄ candidulꝰ la luʒ. vnde cādulus la lum ꝑ sincopam. vnde iuuenalis. Prebenda ē gladio pulcra hec. & candula ceruix

Candus di maſ. gn̄is uestis regia a cādeo es dr̄

Caneo. a candeo des dicit̄ caneo es ui verbū neutꝝ. & carʒ supīo. vnde canesco scis īchoatm̄. quod & canisco scis inuenit̄ q̄si a uerbo tercie ɔiugatōis Caneo ɔponit̄. Cōcaneo es. i. simul canere. icaneo es. i. valde canere. Precaneo es. i. tēpestiue canere Recaneo es. i. iteꝝ canere. uel retro vel simpleciter canere. & ꝓducit ca. sʒ canes nomē eam cor. vnde quid. Desine uelle canes postq̄ ꝑ tꝑa canes

Canicies ciei. & hec canitudo dis in eodē sensu a caneo es sʒm hug. Paꝑ. vero dicit. Cāicies senectꝰ q̄si cādicies a cādore dicta

Canicula. a canis dicit̄ hec cāicula le. & hic caniculꝰ li ambo di. Canicula etiam dicit̄ q̄dam stella ī quam sʒm poetas mutata fuit canicula ycari. vnde h̄ & hec canicularis & hoc lare. vt Dies caniculares ī quibꝰ canicula regt̄ sʒm hug. Paꝑ. uero dicit Canicula vel canis nom̄ stelle q̄ ē vicina thauro. q̄ & syrꝰ dicit̄. estiuis mēsibus in medio cētro celi ē. Et cum sol ad eam ascēderit duplicat̄ calor. & dissoluūtur corꝑa. vnde cāis dicit̄. qꝛ corꝑa morbo afficiat. Et scias ꝙ caniculares dies sūt q̄nquaginta tres. quibus moleste sūt purgatōs. a pridie ydꝰ iulii vsqʒ ad p̄die nōas septēbris. vnde uersꝰ. Incipiunt pridie iulii ydus caniculares. Et p̄die nonas septēbris fine resultant

Canicularis in canicula exponit̄

Canis. a cano is uel canor oris dicit̄ hic & hec canis. vnde canicus a um. & caninꝰ a um. Quidam etiam dētes dicūtur canini. vide ī dens. vel canis dicit̄ a cinos greco quod canis dicit̄ latine. & facit gtūs pluralis canū. & actūs pluralis ī es tm̄ cāes. sicut iuuenes & panes. Et scias ꝙ canis nom̄ non mutauit accētum ad dr̄iam huiꝰ uerbi canis. qꝛ scʒ utraqʒ ꝑs ē pn̄cipalis & certaʒ hēt dr̄iam ꝓpter accidētia sua. & neutra depēdʒ ab alt̄a. Sʒ vbi differētia habʒ locum. dēt unū ab alio ꝑ originē ʒ depēdere. Item potest in ɔsimilibus dici Item canis animal latrabile. marinus piscis. sydus celeste equiuoce dicit̄. Vnde uersus. Nat canis in pōto. latrat extra. fulgʒ in alto. Item cano is uerbū. & canis nom̄ n̄ti casus cor. p̄mam. sʒ canis dtūs & abltūs pluraľ ō canꝰ a um ꝓducit p̄maʒ sicut caneo es Vnde quidam. Cum latrat ille canis canis & tu cantica cāis Et scias ꝙ ysiō. xii. ethy. dicit. Nihil sagacius canibus. Plꝰ em̄ sēsꝰ cetis aīalibꝰ habent. Naʒ soli sua nomina recognoscunt. dominos suos diligunt. dominoꝝ tecta defendunt. ꝓ dominis suis se morti subiiciunt. uoluntarie cū domino ad p̄daʒ currunt

corpus domi sui etiã mortui custodiunt & nõ reliquũt Quorũ postrema nat̃e ẽ extra hoĩes esse nõ posse. Hec ysid. Quis ergo vt dicit ambrosi? ĩ hexamerõ nõ erubescat grãm bñ de se meretib? non referre. cũ videat etiã bestias refugẽ crimẽ ĩgrati & ille imptite alimonie huãt memoriã. tamẽ tu nõ seruas salutis accepte

Canisco scis verbũ ĩchoatm̃. i. ĩcipio canẽ. & canesco etiam dicitur. vide in caneo canes

Canistz stri a cãna dicit̃. q2 de cãnis fissis texitur Vel dicit̃ a can? a um. q2 cana. i. poma q̃ sunt cana. i. lanuginosa ibi ponũt̃. Vñ hoc canistrellũ li di. sʒm hug. & dr canistz sportula q̃si cãnis textuʒ

Canitudo dĩs fe. gñis. i. canicies a caneo es dicit̃.

Canna e dicit̃ a cano nis q2 ea canit̃. & significat plura. Nã cãna ponit̃ p arũdine. p cãna gule. & p

Cannella le dimi. pua cãna quodam fluuio.

Cannetũ ti gñis neu. loc? vbi cãne crescũt. & dicit̃ a canna

Cannula le dimi. parua cãna. Item cãnula le. id est fistula.

Cano is cecini cãtuʒ verbũ ẽ polisonũ. Multa. n. signat. Nã cano aliquãdo simplicit̃ signat cantare. Qñq3 diuinare. Aliqñ dicere Quãdoq3 laudare. qñq3 metrice describẽ & ẽ poetaz sic describere sicut dicere est psaycoz. & in duab? p̃mis significatõibus ẽ neu. In alijs actm̃. Cano cõpõit̃ Accino is. ui tũ. i. iuxta uel itez vel ocorditer canere. Vñ hic accẽtus tus. Itẽ p̃cino is. vñ precẽtus & p̃centor. Item occino is. vñ occento tas fre. Dicit̃ quoq3 occano is ui. Vnde salusti?. Occanere tubis. Itẽ cõpõitur recino is. & succino is. vñ succẽtor toris. & nota q omĩa verba composita a cano mutãt ĩ preseti a in i sʒ ĩ sup. in e. excepto occano is. & oĩa faciũt presẽs in cino pnlẽ. cor. & p̃teritũ in cinui. & supinũ ĩ cẽtum excepto occano. & oĩa sũt neutra recino põt tamẽ esse actm̃ p recitare. Si tam̃ composita a cano. redoleãt aliquã vel vtrãq3 illaruʒ significatõnũ secũdum quas cẽsuimus cano eẽ actiuum. sine dubio erũt actiua. Item cano geminat p̃teritũ & facit cecini. cum deberet facere canui. qd̃ nõ facit ad driam hui? verbi caneo es ui. Composita uero faciũt ĩ ui diuisas. vt cõcinui. & habẽt in supĩo e. ante tũ. ut p̃cẽtum secũdum p̃s. Item nota q cano cõpõitur cũ cornu. & dicit̃ hic cornicẽ cĩs q̃ canit cũ cornu. Vnde hec cornicina e. q̃ canit cum cornu Itẽ cum tuba. & dicit̃ hic tubicen cinis q̃ canit cũ tuba. Vnde hec tubicẽa p femina. Item cum fidis. & dicit̃ hic fidicen. q̃ canit cũ fide. id est cum corda. vnde hec fidicĩa e. Item cum lira. & dicit̃ hic liricen cĩs qui cãit cũ lira. vndec hec liricina e. Itẽ cum cicuta & dicit̃ hic cicuticẽ cĩs q̃ canit cũ cicuta. vnde hec cicuticina e. p femĩa. Itẽ cũ tibia & dicit̃ hic tibicẽ penult̃. pducta. Oĩa em̃ cõposita ab hoc verbo cano is. & nomibus instrumtoz sũt maſ. gñis. & oĩa cor. pnl't. excepto vno solo quod pducit pnlẽ. scʒ tibicen cĩs q̃ canit cum tibia q2 due vocales breues ibi oglutinãtur ĩ i lõgaʒ. vnde hec tibicina. femĩa q̃ canit cum tibia. Cõpõitur etiã cano cũ os oris. & dicit̃ hic oscen cĩs q̃ canit ore. uel foliis uel aliis rebus vel alio mõ ut aues õcipiat. Et cor. p maʒ cão is. sed caneo es eã pducit Vnde qdam. Dũ barbis cães verbula pauca canes Histrio vult canere. senior canere videt̃. Iteʒ regẽ scurra canit & citharista canit. Carmĩa naso canis ãnosaq3 tempa canis. Laudo cano modulor describo vaticiorq3. Lau. descri. dico. moduloq3 va ticinorq3

Canõ is. maſ. gñis grece. latĩe regula osuetudo approbata siue institutõ secũdum pap. Et scias q canõ ĩ recto nõ debet ĩ fine accẽtuari cum corripiat pnl't obliquoz

Canõic?. A canõ dicit̃ canõic? a um. i. regularis quod substãtiue dicit̃ hic canõic?. & hec canõicataʒ p femĩa regulari. q̃ p ecc̃ia vbi regulares morãtur. Quelibet tamẽ ecclesia ĩuenit̃ dici canonica Nam ĩ qualibet regulariter viuẽ debẽt Et scias q improprie dicit̃ canõicus regularis. q2 idẽ ẽ quod canõicus. canõicus regularis. Similit̃ ĩ pprie dicitur canõicus secularis. q2 idem est quod regularis secularis. Quidã tam̃ his ĩ pprietatib? vocabuloruʒ vtũtur causa driẽ ad canõicos regulares & min? regulares. uel quasi õuersatõne sit seculares Vnde dicũt tales sũt canõici regulares. & tales sũt canonici seculares. Et satis põt tolerari & dici. Sepe. n. p dictõs ĩcõgrue iũctas ĩtellectũ õpetẽtẽ gñam?

Canopeũ. Cãobus hi fuit gubernator menelai. & mutata h ĩ p. dicit̃ q̃dam ciuitas egipti hic cãopus pi. & hec canopia pie. Vnde h° cãopeum pei. id ẽ cortĩa subtilissima ĩstar retium plexa. texta & fenestrata. Vnde lecti nobilium ornãtur ad arcendos culices & muscas & dicit̃ sic. q2 ĩ egipto hmõi rete p̃cipue habeat̃. Vnde iuuenalis. Vt testudineo tibi lectulo canopeo. In eodẽ sẽsu ĩuenitur iudith. xiij. Abstulit canopeum eius a colõis. Vel conopeum vt alii dicũt deriuat̃ a con? . quod ẽ summitas galee. & tũc conopeum dicit̃ quasi conuʒ petens. q2 ad similitudinẽ coni a lato tẽdit̃ in acutũ ad modum reticuloz q̃ causa arcẽdi pulueris sup altaria collocãt̃. & tũc scribit̃ conopeũ p o ĩ p̃ma sillaba. & pdu. pnl't canop? sic̃ canopeũ. Theodolus. Barbara famoso nõ cedit turba canopo Et ĩ aurora dicit̃. Reticulum sericũ scriptura vocat canopeũ. Papias ãt dicit. Canopeũ rete subtilissimuʒ quo ĩpellunt̃ culices. & musce circa lectulos dormiẽtium.

Canopus pi ĩ canopeum ẽ

Canor oris maſ. gñis. i. sonus a cano is & pdu. no pnlẽ obliquoz ut cãor oris

Canor? ra rum. i. suauis. dulcis cãtu. grat?. a cão dicit̃ addita rus. Naʒ ut dicit p̃s. ĩ quarto libro In rus denomĩatiua siue uerbalia pauca ĩueniuntur. q̃ pnlẽ pdu. honor honor? odor odorus. canor canor?. sonor sonorus quoz regula & ĩ pmptu est. Nam nomĩa us verba rus assumunt

Cantaber bra brũ. & hic cãtaber popul? est hyspanie a nomine vrbis & hiberi amnis. cui insidet sic dictus

Cantabz ri gñis neu. i. purgamtum frumenti uel farĩe. uel cibus canin? quo canes pascunt̃

Cantar? ri maſ. gñis quoddã vas uinarium. s. crater. & dicit̃ a cão is. q2 cãtãdo portat̃

Canteri? rii equ? castrat? maſ. gñis.

Cantes a cano is he cãtes tium. i. fistule organoz in quibus cãtus tempat̃ Vel ut marciano placʒ Cãtes dicunt̃ dee ornamentoz

Cantito tas uerbum fre. i. freq̃nter cãtare

Canticum a cão is dicit̃ h° cãticum ci. vox cãtãtium in leticia. laus. Item cãticuʒ psalterii est. cuʒ io organum modulat̃. postea cãtãs loquit̃. Quidam etiam liber salomonis intitulat̃ cãticacanticorũ p excellentiã. eo q omĩbus canticis preferatur. & dicitur hebraice syrasirim

Cantilena e fe. gñis penultima pducta dicit̃ esse cõpositum a cantus & lenis. nõ enim dicit̃ esse cantilena nisi sit cantus dulcis et lenis & suauis & nõ asper sʒm hug. Papias etiam dicit. Cantilena cãt?

lenis· cantici compositō
Canto tas verbū fre· & formaẽ a cãtu supīo ẽ ca
no is u i o Et ẽ cãtare freq̄nter canere· & ɔpōitur
cū ad· & fit accãto tas·i·iterꝝ vel iuxta cãtare· Itẽ
componiẽ cū cō· & fit cōcanto tas·i·simul vel cuz
alio ·vel simul plura cantare· Decãto tas·i· valde
cantare· Discanto tas·i· diuersis modis cãtare· Ex
canto tas·i·discantare· Incanto tas· Recanto tas·
·i·iterꝝ uel retro cantare
Cantus a cano is diciẽ hic cãtus tus tui· Itẽ dici:
tur hic cãtus ti ꝓ cãtu uel ꝓ meditullio rote· Vel
quod melius est· Cãtus ti ẽ curuaẽa vel circūferen
tia rote·s·lignū quod ĩram calcat· cui radi⁹ infigiẽ
Persius· Vertentẽ sese frustra sectabẽ cantū· Et ĩ
ista significatõe ẽ secūde decliãtõis: sȝ ꝓ melodia
cantorꝝ ẽ quarte ¶ Et nota ꝙ augustin⁹ loquens
de cantu ecc̃iastico· in·x·libro ɔfessionū dicit· Cum
mihi accidit ut me amplius cant⁹ ꝙ̃ res q̄ canitur
moueat· penaliẽ me peccare ɔfiteor· & tūc mallem
me nō audire cantãtẽ· Vide in psalmodia· Et bern
hard⁹ sup cãticis in xlvij ·sermone· Vos ĩquit mo
neo dilectissimi pure semp ac strenue diuĩs ĩtesse
laudib⁹· Strenue q̄dẽ vt sicut reuerẽter ita & ala:
criter dño assistatis· Pure vero· vt nil aliud dum
psallitis ꝙ̃ quod psallitis cogitetis Nec solas dico
vitãdas cogitatōs vanas & ociosas· vitandẽ sunt
& ille illa dūtaxat hora & illo loco · q̄s officiales
fratres ꝓ ɔmuni necessitate q̄si necessario frequen
ter admittẽ ɔpellūẽ· Sȝ ne illa q̄dẽ ꝓfecto accipere
tūc ɔsuluerim q̄ forte pauloañ ĩ claustro sedentes
ĩ codicib⁹ legeratis· q̄lia & nūc me viua voce dis
serente ex hᵒ adiutorio spūssancti recẽtia reporte
tis salubria sūt· sȝ mĩme illa salubriẽ inter psallẽdū
reuoluitis· Spūs em̃ sanct⁹ illa hora gratū nō reci
pit quidquid aliud ꝙ̃ debes· neglecto eo quod de
bes obtuleris· Hec ille
Canus a caneo es diciẽ can⁹ na nū· & ɔpaẽ can⁹
nior nissi⁹· Vñ cane ni⁹ nissie adū· & canic⁹ a um·
& hic can⁹ ni·tã ꝓ illo q̄ canȝ· ꝙ̃ ꝓ capillo q̄ ĩ capi
te canet· Cã⁹ ɔpōiẽ ĩcan⁹ a ū·i· nō can⁹ uel valde
can⁹· & ꝑcan⁹ na nū·i·añ tpus ɔgruū can⁹· Sap·
iiii· Cani sūt aūt sens⁹ hoĩs & etas senectutis uita
ĩmaculata· & ꝓ̊ ꝑmã can⁹ ·sȝ cãis eã corripit· Vñ
vers⁹· Not⁹ voce canis dictamĩa nō bōa canis
Capa e diciẽ a caput qꝛ sit ornam̃tū capitis· Vel
diciẽ a capio is· q̄si capiat totū hoiem· & ꝓ̊· ꝑmã·
& inde capat⁹ a um· q̄ habȝ vel indutus ẽ capa· &
hᵒ caputiū tii ·idem quod capa
Capacul⁹ la lum dimi·i· aliꝙ̃tulum capax
Capadoces· Capadocia ẽ q̄dam ciuitas· vñ regio
in qua ẽ illa ciuitas dicta ẽ capadocia, vnde hic &
hec capadox cis ·tã gẽtile ꝙ̃ patriū· & cor penulẽ·
Iuuenalis· Quanꝙ̃ & capadoces faciãt equitesq̄ȝ
bitini· Et sȝm pap· Capadoces orti sūt a masoth fi
Capana ne vilis casa vel dom⁹ lio iapheth·
palea coopta· & diciẽ a capio is· qꝛ capiat tm̃ unū
vt in vineis custodiẽdis· licȝ alie dicanẽ capane· sȝ
im ꝓꝓrie sȝm hug· Pap· etiã dicit· Capana a rusticis
dicta· qꝛ vnū tm̃ capiat·i· tugurium
Capapellis· hui⁹ capapellis ɔponiẽ ex ablatiō &
ntō sic legeius quod ĩ rhetoricis ĩueniẽ· qꝛ dicitur
capapellis· quasi pellis cū capa· & ideo merito de
clinaẽ in fine siue ex ꝑte recti tantū
Capax a capio is diciẽ hic & hec & hoc capax cis
q̄ aliq̄ in se ꝑt cape· & cōtinere & cōpaẽ capax cior
cissim⁹· vnde capaciter cius cissime adū· & hec ca:
pacitas atis· id est domus vel alterius rei amplitu
do vel cōtinẽtia
Capedo dĩs fe. gñis·i· ingeniū· studiū uel spaciū·
& diciẽ a capio is· vñ ꝑ cōpositōȝ hec intercapedo
dĩs·i· distãtia localis· vt ĩter duos ꝑietes sȝm hug·
vel ut dicit ꝑ̃s· in q̈rto libro de denq̄iatĩs· hm̃oi no
mina denominatiua in do· si a verbis veniunt secū:
darꝝ termiatōes ꝑsonarꝝ in e ꝓductã vertūt· & ac
cepta do· faciunt deriuatm̃· vt intercapio is· ĩterca
pedo· torpeo es torpedo Et sic intercapedo ẽ figu
re decōposite· Versus ingeniū studiū spaciū repu
Capedulū· in capullulū vide tato capedo
Capella le dimi· tam ꝓ ꝑua cap· ꝙ̃ ꝓ ꝑua ecclesia
q̄ nec habȝ baptismū nec cimiteriū· & diciẽ sic· quia
olĩ tabernaculū de pellib⁹ caprꝝ erat cooꝑtū· vnd
& hic capellan⁹ tã ꝓ sacerdote illius ecclesie· ꝙ̃ ꝓ
ꝑrochiano· vnde hec capellana ne· Inueniẽ etiã ca
pellan⁹ na nū adiectĩe sȝm hug· Pap sic dicit· Ca
pella di·ẽ a cap· Capella vero ꝓ ecclesia dicta qua
si capiẽs laos·i· ꝑpl'm uel laudem
Capellan⁹ in capella vide
Capellula le dimi· ꝑua capella·
Capell⁹ quod & hᵒ capellū ĩueniẽ a capillus dici
tur· qꝛ capillos tegat & caput· vnde capellat⁹ ta·
tum· & capello las ·i· capello tegẽ · ꝙ aūt diciẽ ca
pellus q̄si capitis pellis· ethĩa ẽ nō cōpositō
Caper pri· mas· gñis·i· hircus d̃r a carpo is· qꝛ car
pat virgulta· vel a capio· qꝛ capiat ardua vel asꝑa·
vel d̃r sic sȝm quosdã a crepitu cruriū suorū· vnde
hec cap pre·
Capesso sis· verbū desideratiuū a capio is· & ĩue
niẽ etiã ꝓ cape cum desiderio, & ꝓ cupe· & facit ꝑ
teritū capessi a capesso o in i· licȝ capessiui inuenia
tur· & sup· facit capessitū pnl't ꝓducta· Sȝ quidã
solẽt ꝓferre hoc verbū in sco· capesco scis quod si
ne dubio nihil est· sȝ capisco scis dicenduȝ est & ẽ
inchoatm̃· Ex hoc patȝ ꝙ dicẽdum est capessẽs &
capessẽdus ꝑ geminū s· & capessẽd⁹ formatur a ca
pessens entis tis in dus· vnde quando sacerdos po
nit ꝑtẽ hostie in calicem dẽt dicẽ· Hec sacrosancta
ɔmixtio corꝑis & sanguĩs dñi nostri hiesu xp̄i fiat
mihi & oĩbus sumentib⁹ salus m̃tis & corporis
ad vitã eternã ꝓmerendã & capessẽdam ꝑꝑatō sa
lutaris· Quidã tamẽ ibi scribunt & ꝓnūciãt cape
scendã ꝑ sc· sȝ ꝑ duo s scribi dẽt sȝm veritatẽ De ca
pesso etiam sup dixi ĩ tercia ꝑte vbi egi de ꝑteritis
verborꝝ tercie cōiugatõis desinentium in so· & for
matur a capis secunda ꝑsona de capio pis · is mu
tata in es· & addita so
Capi ge neu ĩdecli· q̄dã mẽsura a capio pis
Capiciū cii os tunice uel alterius vestis vñ caput
immittiẽ· & diciẽ a caput· Iob. xxx· Quasi capicio
tunice succinxerūt me· & a capicium deriuaẽ capi
cio capicias· id est capicium facere
Capidula le dimi· ꝑua capis· vnde ꝑ̃s· in vi· libro·
vbi agit de desinẽtibus in is dicit· hec capis pidis·
cui⁹ dimi· est capidula penultima cor.
Capillamẽtum ti·i· capillatura· uel coma arboruȝ
& dicitur a capillo las·
Capillicium cii·i· capillaẽa· & diciẽ a capillus
Capillo las a capillus diciẽ· & ẽ capillare capilla
tum facere verbum actiuū· & cōponiẽ Decapillo
las·i· valde capillare· uel capillos auferre
Capillus li diciẽ a caput q̄si capitis pilus· vñ hic
capillul⁹ li dimi· & capillos⁹ a um· & capillatus a
um· q̄ multos uel longos habet capillos· Et est ca
pill⁹ tam viri ꝙ̃ mulieris· vnde uers⁹· Est coma q̄
drupedis· colubri iuba siue leōis· Cesaries hominis

crinis ꝓprie mulieris· H9 et illi9 bñ d᷑ esse capill9
Capio is cepi cape captū verbū actm̄·i·obtinere
īuadē·circumuenire· & ꝯponit᷑ cū ad· & dicit᷑ acci
pio is· Itē cum añ· & dicit᷑ antecapio is· & antici=
po as in eodē sensu·i·ꝑoccupare·ꝑuenire· Itē cum
cō· & fit ꝯcipio· Itē cū circū· & fit circūcapio · Itē
cum de· & fit decipio· Itē cuz ex· & fit excipio · Itē
cum in· & fit incipio· Itē cum int᷑· & fit intercipio·
& intercapio is·ista duo ī eodē sēsu·i·inter aliqua
uel medio cape· Itē cū ob· & dicit᷑ occipio is·i· inci
pe· Itē occupo as ex ob & capio· Itē cū ꝑ & dicit᷑
ꝑcipio· Itē cū p· & dicit᷑ pcipio·i·pfecte cape & in
tellige· Itē ꝑcapio·i·añcapio ī quo sēsu īuenit᷑ etiā
ꝑcipio· Vnde horacius· Quidq̄d ꝑcipies esto bre
uis· Itē cū re· & dicit᷑ recipio Itē cū susū·uel sursū
& dicit᷑ suscipio· Et scias ꝙ capio & ab eo ꝯposita
oīa sunt actiua· & omnia q̄ sunt t͛cie ꝯiugatōnis
faciunt ꝑteritū in cepi· & supinū ī ceptū· & omnia
mutant ī ꝑnti a ī i· ꝑter antecapio circumcapio· in
tercapio & ꝑcapio· Itē nomīa ꝯposita a capio faci
unt gtm̄ ī pis· vt ꝑnceps pis pticeps is· Sȝ compo
sita a caput faciunt gt̄m ī tis· vt biceps cipitis· tri
ces pitis· Vñ vers9· Componendo caput gt̄m tis
faciem9· A capio natis pis gtūs erit
Capis idis fe gn̄is a capio is dicit᷑ quoddā uas qd̕
vulgo dicit᷑ casa· & dicit᷑ capis q̄si capiēs ydrō. id
est·aquā ethimologia ē nō cōpositō· & facit actūs
pluralis ī es uel in as capides vel capidas· Vñ ma
gis grecū esse ostēdit᷑·cum ī as faciat actm̄ plēm
sicut vult pꝰ ī vi·libro
Capisco scis·i·īcipio cape·uerbū īchoatm̄· & for
mat᷑ a capio is scd̕a ꝑsona· & addita co fit capisco
Vnde de leone dicit q̇dam· Tunc quasi viuiscit cū
Capisteriū rii·ge·neu· sensus quinqȝ capiscit·
vas qd̕dam cū quo frum̄tum purgat᷑· & dicit᷑ a ca
pio is· Qd̕ fractū beat9 bñdict9 nutrici flēti inte=
grū restituit· vt hēt᷑ ī dyalogo bti gregorii
Capistrū stri dicit᷑ a caput· qꝛ caput ium̄toꝝ strin
gat· Vñ capistro stras verbū actm̄·i·capistro liga
re· & ē capistꝝ in singulari nūo tm̄ neu·gn̄is · sed
in plurali ē mas· & neu· vt capistri & capistra·
Capital lis gn̄is neu·vel capitale lis·tam ꝓ pecu
nia uel pena capitali·ꝙ̄ etiam ꝓ sentētia d̕ capite
puniēdo· & dicitur a caput
Capitale a caput dicit᷑ hic & hec capitalis· & ho
le res capitis vel ptinēs ad caput· & hoc capital·
ul' capitale substātiue tā ꝓ pecūia uel pena capita
li ꝙ̄ etiā ꝓ sn̄ia de capite puniendo vt vult hugo·
Paꝑ·uero sic dicit· Capitalis astut9·uersutus·sup
bus· Capitale caput pecunia vel sors
Capitati quasi p capita aduerbium remissiuum·
vel qualitatiuum· & dicitur a caput
Capitat9 a um·ꝑt esse nomen a capite·q̇ habȝ ca
put· & ꝑt esse ptici·verbi passiui h9 verbi acti
capito as· quod est alicui caput face᷑
Capitecensus· Caput vel capite componit᷑ cuȝ cē
sus· & dicit᷑ hic capitecens9 sus sui·i·corona q̄ ī ca
pite gerit᷑· vel taxatō possessionū· & adiectiē capi
tecensus a um·q̄ de suo capite annuatim reddit cē
sum·i·tributum. uel ī capite gerit coronā
Capitellū li ē dimi·de capitulū in qualibȝ sui sig=
ficatōne· Vñ & capitella dicunt᷑ q̄ supponunt᷑ co
lumnis· qꝛ columnaꝝ sunt capita·quasi sup colluȝ
caput·q̄ grece dicunt᷑ epistilia
Capito onis mas·gn̄is q̇dam piscis ·a quantitate
capitis sic dictus· vñ a caput deriuat᷑
Capito as taui·alicui caput face᷑·sȝ non ē in vsu·

& deriuat᷑ a caput· & cōponit᷑ cū de· & dicit᷑ deca
pito as· & ab vtroqȝ uerbalia· Et vtꝝq̄ȝ est actm̄
Capitolin9 na num pnl't ꝓducta de capitolio exi
stēs·uel capitolio seruiens· & deriuat᷑ a capitoliū
Capitoliū lii dicit᷑ a capitulū· qꝛ ibi cōueniebant
senatores·sicut in capitulo claustrales·uel dicitur
a caput· qꝛ sit quasi caput romane ciuitatis· Vel qꝛ
ibi cōueniebant capita ciuitatis· Vel qꝛ tarq̇nus ꝑ
sc9 dum capitolii fundamēta apirȝ·ī loco fūdamē
ti caput hoīs lr̄is tuscis notatum inuenit· & inde
capitoliū appellatum a caput· & laos quod ē ꝓplūs
Capitularis· a capitulū dicit᷑ hic & hec capitula
ris & hoc re·quod cōuenit capiti uel capitulo
Capitulū li ꝑuum caput di·de caput Capitulum
etiam dicit᷑ quādoqȝ ille pu9 locus ī quē cōueniūt
claustrales· Qñqȝ illa cōgregatō claustraliū· Qñ
qȝ aliqua distinctō breuis ī quolibet libro· Vnde
uersus· Distīguit·minuit·locat· & collectō fertur
Et inde a capitulo las·i·capitulis aliq̇d distīgue᷑
Vnde capitulatī aduer·i·distincte p capitula· Et
p cōpositōem recapitulo las·i· ꝑdicta ad memori
am reducere· Item a capitulum hoc capitellū li di·
ī qualibȝ sui sig͠ficatōne secundū hug· Paꝑ·etiā di
cit· Capitulum dictū quasi alterius sentētie caput
Capitula libroꝝ dicta ꝙ breuiter capiāt et cōtine
ant aliquā sn̄iam·siue quasi caput et titul9 maioris
scripti· Vnde capitulum clericoꝝ dictū ꝙ capitu
Capo onis ī caupo vide la ibi exponant᷑
Capparis· A cephas dicit᷑ hec capparis ris q̄dam
herba· vel virgultū est simile lentisco· qꝛ hēat ī sū
mitatib9 rotunda seminum capitula·sic dicit hug·
Dyascorides uero dicit· ꝙ est frutex spinos9 expas
sus sup terrā vnctōne plenus·et dicit᷑ ꝙ duriciem
splenis sup oīa medicamina iuuat· et habet mul
tas radices et magnas· Nascit᷑ ī locis aridis et du
ris·et maxime in muris· Semen ei9 si cū sale cōpoī
tur escis aptum est· ventrē mollit comestuȝ et vri
nā ꝓuocat· Radix ei9 bibita·paliticis mirifice pro
dest·menstruis īpat· Semē ei9 cum aceto coctum
et ore retentū dolorem dentiū mitigat·similiter et
corium radicis oīa ista facere ꝑt· Radix si masti
cet᷑ dolorē dentiū mitigat· succus ei9 auri infusus
vermes occidit· Capparis corr᷑·pnlt᷑·et ꝑmā positi
one ꝓducit· Vnde marcialis · Capparis vt putri ce
pas allece natātes· Et scribit᷑ p c uel k· secundū ꝙ
ei9 origo greca ē· Vnde ecclesiastes xii Dissipabit᷑
capparis·debȝ etiā ī pnlt᷑ cor·
Capꝑ pre domestica a cap dicit᷑· Capꝑ vero siluati
ca dicta quasi capiens ardua· vnde dicit pꝰ·ī iii·li
bro· Capreol9 videt᷑ a ntō capre9 esse· cui9 femini
num ī vsu est caprea Nam capꝑ a capro fit·ex q̇bus
capellus et la fiunt di·
Caprī9 rii q̇ custodit capꝑs· a cap uel capꝑ dicit᷑
Caprea pree·capꝑ siluestris dicta q̄si capiēs ardua
Capree vt dicit Paꝑ·sunt ibices·q̄si auices·eo ꝙ ī
star auium alta petant· He siquādo aduersitatē fe
raꝝ uel hoīm ꝑsenserint de altis cacumībus sese ꝑ
cipitantes suis se cornibus ī ramis arboꝝ recipiūt
illesas· vide etiam ī dorcas
Capreolus li dimi·tam capꝑ ꝙ̄ caprei· unde hec ca
preola similiter di·tam capre ꝙ̄ capree·et corr᷑·o·
Vide ī capriolus
Capreus a cap uel capꝑ dicit᷑ hic capreus prei·id ē
siluestris cap· qꝛ sit similis capro · unde hec caprea
pree siluestris capꝑ · Et scias ꝙ caprei et capree di
cunt᷑ dorcades·et etiā ibices
Capcorn9 corni·cōponit᷑ a cap et cornu·quoddā

animal est· quod rinoceros et egloceros dicit᷑· Et dicit᷑ capcornus quasi capna habens cornua· Capcornꝰ etiam dicitur quoddam sidus celeste· cuius cauda i effigie piscis format᷑· ut in extrema sui pte pluuias designet

Caprificꝰ ci fe· gnis a carpo is· qdam herba sic dicta· qꝛ pietes qbus innascit᷑ carpit & fodit & erũpit extra e latebris qbꝰ cõcepta ẽ· Vel dicit᷑ a fico qꝛ ficus arbor eius remedio fecundet᷑· Vñ psius· Et q semel, intꝰ innata ẽ rupto iecore exierit capficus ꝛc̃· s3m hug· Pap̃· vero sic dicit· Caprificus in fructuosa arbos i saxis monumti nascit᷑· Capficꝰ arbor appellata· eo ꝙ pietes qbus innascit᷑ carpit·

Capgenꝰ na nũ pnl't· cor· qđ meliꝰ dr & cor· si hic & hec capgena gene· sc3 pecꝰ genitũ a cap

Caplis in capnus exponitur

Capnus a cap̃ uel cap dicit᷑ caprinꝰ na num· & h & hec caprilis· & hoc le in eodẽ sẽsu pnlẽ· ꝓou· & substãtie hoc caple lis stabulum caprarum

Capolus li· A capio is dicit᷑· & sunt caprioli cincinni siue vncinuli· qbꝰ se innecte͛ vel suspende͛ arboribꝰ solẽt vites sic dicti· qꝛ capiãt arbores secũdum hug· & Pap̃ dicit· Capoli sic dicti· qꝛ capiãt arbores· Sunt· n· cincinni siue vncinuli qbꝰ se innecte͛ & suspẽdere arboribꝰ solẽt vites, vt sine lapsu sustineant fructꝰ suos· S3 capreoli sunt s3m Pap̃· filij capre q acutũ visum hñt· herbas eligũt vt comedant· ad alta nitunt᷑· S3 s3m hug· Capreolus est dictam capri ꝙ caprei· vt in suo loco dixi

Caprona ne fe· gnis anterior iuba equi· quasi capiti ꝓna· & deriuat᷑ a caput

Capsa e· i· cista, vbi aliquid reponit᷑· quod etia3 ꝓ qualib3 pua domo dicit᷑· & dicit᷑ a capio is. s3m hug· & dicitur capsa qꝛ capiat in se atq3 seruet aliquid· vñ pap̃· Capsa dicta· qꝛ capiat ĩ se at3 seruet aliquid

Capsella le dimi· parua capsa

Capsula le di· pua capsa· & cor· pnlẽ

Capsus psi mas· gnis a capio is· i· carruca· vndiq3 ptecta qsi capsa· qꝛ multa capiat

Captẽcula le fe· gnis, i· subtilis verboꝝ deceptõ· sic sunt sophismata· & dicit᷑ a capio is· Vñ marcianus capella· Captenculis ludis illigantibus

Captiuꝰ ua uũ· a capio is dicit᷑ qsi captꝰ· vel qsi capite diminutꝰ· Vñ & sic dicit᷑ apud legistas· Ingenuitatis· n· fortuna excidit ab eo· vñ hec captiuitas tatis & captiuo captiuas verbũ actm̃· id ẽ· captiuũ facere

Capto tas taui tare· verbu3 actm̃ freqn· quod & ꝓ cape & frequenter cape dicit᷑· & format᷑ a capio captũ tu· u io fit capto tas· Vñ captatõ onis· rũor cura popularis. Psal· Captabã ĩ animam iusti·

Captura re· i· captõ a capio is dicit᷑· Luce v· Stupor circũdederat eum & omnes qui cũ eo erant ĩ captura piscium quam cepant

Capue pue qdam ciuitas· vide in cãpania

Capula le pnlẽ cor· i· pua capa

Capularis· in capulꝰ vide

Capullulũ a caput dicit᷑ hoc capullulũ li· & capedulũ li· & hec caleptra tre in eodẽ sensu sc3 mitra tegens caput· q & alio noĩe dicit᷑ pilleꝰ· galerꝰ· calamatꝰ· calieñꝝ· comatiũ· caticulũ· Caleptra tamẽ ꝓprie dicitur cufia equi

Capulꝰ· a caput dicit᷑ hic capulus li· qꝛ caput est gladii vel a capio qꝛ ibi capit᷑ gladius vt teneatur Vñ capulo las verbũ actm̃· i· scinde͛ uel secare· vnde ĩ decretis põtificũ· lingua delatoris capuletur· Capulꝰ etiam dicit᷑ lectꝰ ĩ quo mortui deferuntur qꝛ sup capita hoĩm deferat᷑· Vñ versus· Est gladii capulꝰ· capulusq3 cadauera portat

Capꝰ pi· i· falco auis· a capiẽdo s3m Pap̃

Caput itis dicit᷑ a capio is· qꝛ oms sẽsꝰ & etiã neruí ab eo initiũ capiant & ex eo omis viuẽdi cã oriatur· Ibi· n· omẽs sensꝰ apparẽt· Vñ ipsius aĩe· q corpori ꝯsulit psonã quodammodo gerit s3m hug· Et pap̃ dicit· Est caput dictũ· qꝛ capiat cũctos sẽsꝰ· Caput etiã mentẽ sigt· q caput ẽ anime s3m hug· & ponit᷑ quãdoq3 ꝓ pncipio· vnde ꝓpheta· In capite libri scriptũ ẽ de me· Quandoq3 etiã ponit᷑ ꝓ fine· Ecciast· xxxii· Habeat caput responsũ tuũ· Ponit᷑ etiã quãdoq3 ꝓ domĩatu· vnde uersꝰ· Principiũ caput est· ps corpis & domĩatꝰ· & ẽ finalis lrã t· qđ pat3 ad gtm̃· Caput ꝯpõit᷑ cũ bis & cũ tris· & dicitur biceps itis· triceps itis ge omĩs· q hab3 duo ul' tria capita· Inuenit᷑ etiam hoc biciput· hoc triciput neu· gnis· i· geminũ vel trinũ caput· cõponit᷑ etiam caput cũ occiduũ· & dicit᷑ hoc occiput itis· i· occidua & postrẽa ps capitis· vel occiput cõponit᷑ cũ ob & caput· & dicit᷑ sic qsi cõtra caput· qꝛ sit capiti retrorsũ· & idẽ dicit᷑ occipitiũ· Itẽ ꝯponit᷑ cũ sincerꝰ & dicit᷑ sinciput itis· i· por & anterior ps capitis· qsi sincera & pura· & patẽs ꝓpter capilloꝝ absentiã· Itẽ ꝯponit᷑ cũ p̃· & dicit᷑ pceps· & cũ ante· & dicit᷑ ãceps· Et nota ꝙ ꝯposita a capio faciunt gtm̃ i pis, vt pnceps is· Sed composita a caput faciunt gtm̃ in tis· sicut dixi ĩ capio

Carabrio onis genꝰ auis mustele similis

Carabꝰ pua scapha ex vimine facta & crudo corio ꝯtexta. vt ẽ nauicula discurrẽs ĩ pado

Caracter ris grece· ymago nouꝰ vultꝰ· effigies· forma vel stilus· figura· lrã· ferrũ quo note pecoribꝰ inurũt᷑· vnde & ipa nota vel signũ caracter dicit᷑· & ẽ mas· gnis· & cor· pnlẽ gti Sed pt queri quid sit caracter· & ĩ quibꝰ ordĩbꝰ caracter ĩpmatur· Ad hoc dico· Caracter s3m theologos ẽ distĩctiuũ signu3 quo qs ab aliis distinguit᷑ ad aliquid spuale deputatꝰ· Sed ad spuale pt aliquis tripliciter deputari· vno mõ vt aliquis ĩ se spualia pcip3 & ad hoc quis deputat᷑ ĩ baptismo· quãdo iam deputatꝰ pt esse pticeps omĩs spualis receptõis· vnde caracter baptismalis ẽ quasi qda3 spualis potẽtia passiua· Alio mõ ut spualia quis ĩ noticiam ducat p xpi fortẽ ꝯfessionẽ· Et ad hoc deputat᷑ quis in ꝯfirmatõne· vnde etiam in tempe psecutõnis eligebant᷑ aliqui qui debant i loco psecutõnis remãere· ad publice nomẽ xpi ꝯfitendũ aliis occulte ꝓcedentibꝰ· sicut pat3 ĩ legẽda sancti sebastiãi· Tercio mõ vt etiã spualia credentibꝰ tradat· & ad hoc deputat᷑ aliquis p sacramtũ ordĩs· Et ideo sicut ĩ baptismo cõfert᷑ caracter & ĩ ordine ita & in confirmatõne: Et hec tria sacramenta sc3 baptismꝰ· cõfirmatõ & ordo· ĩ quibꝰ cõfert᷑ caracter nõ possunt iterari· cũ habeant effectũ semp manentẽ sine iniuria sacramenti· Et scias ꝙ distinctõ huiꝰ caracteris in veteri lege figurata est· In distĩctõne enĩ filiorum israhel ab egiptiis figurabat᷑ caracter baptismalis· In distĩctõne timidoꝝ a fortibꝰ ĩ bellis· caracter cõfirmatõnis· In distinctõne leuitaꝝ a frat᷑bus suis· caracter ordĩs· ¶ De degradato an potestatem cõsecrandi amittat dicemꝰ ĩfra cũ ꝯ missa dicet᷑· & cor· primã caracter· vnde quidam· Exurit signat res distĩguendo caracter

Caracterismꝰ mi descriptõ forme alicuius· & dicitur a caracter

Caracto tas· i· scribere· & a caracter dicit᷑

Caradrion · auis q̄dam alba tota · cuius interiora
oculos caliginosos curāt · Si viuere debꝫ infirmus
appꝛiquabit sibi Si vero mori fugit ab eo · Per me
dias noctes ī sublime celi dicit̄ volare sig̃t & xp̄m
ita dicit pap̄ · In libro āt de ꝓprietatibꝰ & naturis
reꝝ dicit̄ sic · Caladriꝰ ſꝫm philosophū est albi co:
loris nullā hn̄s ꝑtē nigredīs cuiꝰ ps inferior ipsius
femoris purgat caligine oculoꝝ · Cuiꝰ nat̄a talis ē
ꝙ quādo aliqs graui detinet̄ infirmitate · si egritu
do fuerit ad mortē kaladrius auertit faciē suā a sic
egrotāte · & sine dubio tūc morit̄ hō · si āt infirmꝰ
dēt ꝯualescē · figit visū ī ip̄m · & intendit in euꝫ q̄si
applaudēs ei · & pōt scribi ꝑ c vel ꝑ k kaladriꝰ Dif
fert āt kaladriꝰ ab auicula q̄ dicit̄ kalādra · q̄ ē auis
sonora & canora sicut merula · sic̄ dicit glosa deut̄ ·
xiiii · vbi dicit̄ · Differūt ꝛc̄ · vide ī caladriꝰ

Caragma atis gn̄is neu · i · imp̄ssio · ymago vel lr̄ā
Vnde auianꝰ · Sicut numꝰ habꝫ caragma cesaris ·
sic hō hēt caragma dei · & deriuat̄ a caracter

Caraxis xis fe · gn̄is · i · notatō · & dicit̄ a caracter ·

Caraxo xas · i · scribere · a caracter dicit̄ ſꝫm hug ·
Pap̄ · dicit · Caraxare · exinanire scribere

Carbasꝰ si a careo & basis · & dicit̄ h̄ carbasꝰ si · ſꝫ
ī plurali carbasa oꝝ neu · gn̄is · i · velū q̄si carens ba
se · i · sustētamīto ab inferiori · Carbasꝰ etiā dicit̄ qd̄
dā genꝰ vestis subtilissime · Iude carbaseus ea eum
secundū hug · & vt dicit̄ hec carbasꝰ ī singulari ve
stis sinuosa · q̄ tā viro ꝙ̄ mulieri ꝯuenire pōt · ſꝫ car
basa oꝝ ad vela nauiū ꝑtinet · & cor · pn̄lt̄ Vn̄ oui ·
epy · Vidi p̄cipiti carbasa tensa noto

Carbo onis · a carpo pis dicit̄ · qꝛ ab igne carpat̄ ·
vel potiꝰ dicit̄ a careo res · qꝛ flama careat · Qn̄ ac
cēsus ē dicit̄ pruna Cū pruna extīcta fuerit carbo
vocat̄ · Et ide hic carbōariꝰ riī q̄ facit carbones

Carbunculꝰ a carbo dicit̄ hic carbunculꝰ li taꝫ ꝓ
paruo carbone ꝙ̄ ꝓ lapide p̄cōso ignito vt carbo ·
cuiꝰ fulgor nec nocte vincit̄ · & ꝓ morbo quodaꝫ
inuenit̄ · qꝛ in ortu suo rubeꝰ sit vt ignis · postea ni
ger vt carbo extīctus · Vnde versus · Est lapis ē
morbus · carbo carbunculus extat

Carcanꝰ nomē ciuitatis vel loci · & cor · pn̄lt

Carcan · calcamo · arphat · emath · ciuitates ī oriēte

Carcer a coerceo es dicit̄ hic carcer ris · eo ꝙ re
os coerceat · In singulari ꝓprie vbi rei clauduntur
ſꝫ in plurali vnde q̄drige emittūt̄ · vel repagula an̄
posita · & dicit̄ carcer q̄si capiēs reos · & ē ethimo
logia nō cōpositō · Vn̄ hic carcerariꝰ riī q̄ carcereꝫ
facit uel custodit · Et hic & hec carceralis & hoc le

Carchesia pocula · a loco carchesi vel spelūca · uel
sūmitas arboris nauis ſꝫm pap̄ · Vn̄ grecismꝰ · Ast
instrumītū dicas · carchesia nauis · Hug° · vero sic di
cit · Carchesia sūt ī cacumīe arboris nauis trochee
quasi f · lr̄ā ꝑ q̄ funes trahūt̄ · vn̄ & q̄dam vasa ad si
militudinē illoꝝ facta carchesia dicunt̄ · Trochee
etiā sunt vocate qꝛ rotulas habeāt · Trochos enim
grece rota dicit̄ latīe · Itē carchesia summitas mali
ī q̄ corde ꝯcurrūt · Vnde lucanꝰ · Ac vtimā summi
curuet carchesia mali

Cardia die quidā morbꝰ scꝫ cordis pulsus · & di
cit̄ a cardian quod ē cor

Cardiacꝰ ca pn̄lt cor · i · cordis pulsū patiēs · quasi
cor ardēs hn̄s ꝓpter sitiꝫ · et dicit̄ ab ardeo & cor
ꝑ ꝯpositōem · Vel dicit̄ a greco cardian quod ē cor
Vn̄ iuuenalis · Cardiaco ciatū nūꝙ̄ missurꝰ amico
uel sit ꝯpositū a cor & hio as · q̄si cor hians habēs ·
ꝓpter siti · & tūc dicet̄ cordiacꝰ non cardiacꝰ

Cardian grece latīe dr̄ cor · & accētuat̄ ī fine ·

Cardinalis · A cardine dicit̄ hic & hec cardinalis
& hoc le · Et cardinariꝰ ria riū ī eodē sensu scꝫ qd̄
ad cardinē ꝑtinet · Et hic cardinalis lis · ablatio ab
hoc cardinali · qꝛ ꝑ eos mūdꝰ dēt regi & guberna
ri & moueri sicut hostiū ꝑ cardinē · Quedā etiam
virtutes dicunt̄ cardinales ad similitudinē cardis
in quo motꝰ hostiī firmat̄ · quas nimiꝝ virtutes vt
dicit gregoriꝰ ī tercia omel · ezechielis · tūc veracit̄
accipiꝰ cū eaꝝ ordinē custodimus · Prima quidem
prudētia · secunda fortitudo · tercia iusticia · quarta
tempantia est Quid · n · ꝓdest prudētia si fortitudo
desit · Scire · n · cuiꝙ̄ quod non pōt facē · pena mag̃
ꝙ̄ virtꝰ ē · ſꝫ q̄ prudēter ītelligit quod agit · & for
titer agit quod intellexerit iā ꝓculdubio iustꝰ est ·
sed iusticiā tempantia seq̄ dēt · qꝛ pleꝝqꝫ iusticia si
modū non hēt ī crudelitatē cadit · Ipā ergo iusticia
vera iusticia est · q̄ se tempantie freno moderat · vt
ī zelo suo q̄sqꝫ feruet sit etiā tempans · ne si plꝰ fer
ueat ꝑdat iusticiā · cuius seruare moderamīa igno
rat · Et vt dicit augꝰ ī xiiii · libro de trinitate · Iusti
cia est ī subueniendo miseris · prudentia ī p̄cauēdis
insidiis · fortitudo ī ꝑferendis molestiis · tempātia
ī coercēdis delectatōnibꝰ p̄uis · De his dicit̄ ī lib°
sapīe · Sobrietatē & prudētiā docet · iusticiā & vir
tutē · sobrietatē vocat tempantiā · & uirtutē uocat
fortitudinem · vide etiā ī dos dotis & ī virtꝰ

Cardo dis incerti gn̄is dicit̄ a carpo pis qꝛ uertē
do carpat̄ · vel dicit̄ a cardian · & est cardo ꝑua ps
hostii · s · cuneꝰ q̄ ī foramine vertit̄ Vnde & cardo
dicit̄ ip̄m foramen aliquādo · & dicit̄ cardo a cardi
on quod est cor · qꝛ sicut cor hominēꝫ regit & mo
uet · ita ille cuneus ianuā regit & mouꝫ · Cardo eti
am dicit̄ extremitas rei · vnde & cardines celi dicū
tur extreme ꝑtes axis sic dicti · qꝛ ꝑ eos vertit̄ ce
lum · Cardo etiā ponit̄ ꝓ oportunitate vel articu
lo · Vn̄ ꝓuerbialit̄ solꝫ dici · Res est ī cardine · id ē ·
ī articulo uel ī oportunitate · Qui · n · ī cardīe est · le
uiter pōt ītrare uel exire · Vn̄ vir · Aut tāto cessa
bit cardine reꝝ

Cardomomū momi herba q̄dā est · granū quod ē
spēs arōatis · & ꝯpō · mo sicut amomū ciāmomū ·

Carduelis lis fe · gn̄is q̄dā auis dicta a carduis
qꝛ scirpis & carduis pascat̄

Cardusꝰ dui · dicit̄ a carpo pis q̄si carpꝰ · Reg̃ · mj
libro xmj · capitulo · Carduus libāi misit ad cedruꝫ
Et est cardꝰ genus herbe spinose · cuius natura
mordax & austera ē · & ideo succus eiꝰ allopicias
· i · capilloꝝ fluxꝰ curat

Carectū ti locus vbi crescit carex vel repouit̄ · &
deriuatur a carex · Vir · in buc · Titire coge pecꝰ tu
post carecta latebas · Iob · vnj · Aut pōt crescē ca
rectum sine aq̄

Careo res p̄teritū habꝫ · & suppletōem p̄teriti · &
duo supina · scꝫ carui caritus vel cassꝰ sum cassum
cassu · et caritū caritu . Caritū tu quod ꝓbat caritu
rus · & cassū su · quod ꝓbat cassu[rus] a um · Carēs ca
ritus vel cassꝰ · caritur ꝰ vel cassurus · quod probat
cassus · & est idem carere quod nō habē · & est nen
tꝝ cum omībus suis ꝯpositis si aliq̄ ab eo verba cō
posita inueniātur ſꝫm hug · & cor · ca · Ouidi · epy ·
Quod caret alterna requie durabile nō est · Sꝫ ca
rus ra rū ꝓpō · ca · Vnde versus · Semꝑ amore care
ne te careas mihi care · Pap̄ · dicit · Careo res rui cas
sum ꝙ̄uis caritur ꝰ ra rū faciat ꝑticipiū · & secūdū
h° caritur ꝰ irregularit̄ format̄ ·

Carex cis fe · gn̄is q̄dā herba · & ut dicunt cāna pa
lustris · & dicitur a careo res · qꝛ robore careat ſꝫm

hug·Pap̄·uero sic dicit·Carex herba acuta· uulgo
lista·et coꝛ·ri ī obliquis ut caricis
Caria rie·i·caries·Vide in caries
Cariatharbe·q̄ et hebꝛon dꝛ· et interp̄tatᷣ ciuitas
quattuoꝛ·Arbe·n· q̄ttuoꝛ cariath ciuitas·qꝛ ibi se
pult⁹ ē adā·maxi⁹ abrhaā·ysaac & iacob·cū vxo:
Cariathsepher·interp̄tatᷣ villa pul   ribus suis·
critudīs vel ciuitas lr̄arum
Caribdis·a carina dicitᷣ·hec caribdis quoddā pi
culū marinū sic dictū·qꝛ carinas abdet·i· absoꝛbe
at·Aq̄s·n·accipit vt uomat·vomit vt accipiat·vn̄
Ouidi⁹ Euomit & potat dira caribdis aq̄s·vel ca
ribdis q̄dā vetula voracissima fuit· q̄ qꝛ boues her
culis furata ē·a ioue fulmīata ē & ī mare p̄cipitata
antiq̄s ibi exercet rapinas · Vn̄ ille loc⁹ dicitur ca
ribdis·& ē b·eiusdē sillabe cū d· Vel caribdis ·vt
dicit pap̄·mare ē vertigīosum ī sicilia dicta grece·
ꝙ gurgitibus occultis naues absoꝛbeat·Ter in die
st̄ngit fluct⁹·& ter vomit·& dicitᷣ caribdis·quasi
carinas abdēs·qꝛ eas ī mare submergit·Vide ī scil
la·Et desinit actūs singularis ī im & ablatiu⁹ in i
Carica a copia dicitᷣ hec carica ce   vt caribdi
·i·fruct⁹ palme·& ficus sicce·vel poti⁹ massa illa
rū·Vn̄ & a copiositate sūt noīate· qꝛ multe sunt
in vna massa·Vel dicitᷣ a caris quod ē grā·qꝛ tales
fruct⁹ gratiosi sunt·& coꝛ·pnltᷣ·Oui·Quid vult
palma sibi vulgosaqꝫ carica dici
Caricia cie ī caritas ē
Carientismos·Vide ī q̄rta p̄te ī ca·de tropis
Caries a careo es ·dicitᷣ hec caries riei·i· putredo
qꝛ careat soliditate·Sed caries ē ꝓprie lignoꝝ·pu
tredo vero aliaꝝ reꝝ·& dicitᷣ sic· qꝛ euēiat lignis
soliditate & virtute carētib⁹·& hec caria rie ī eodē
Carīa e a cario is dꝛ hec carīa ne·media ps   sēsu
nauis·qꝛ cū remis currēs diuidit aq̄s·vel poti⁹ di
citᷣ a curro is carina quasi currina·Et ē carīa ꝓprie
media ps nauis scꝫ ventᷣ·sꝫ ponitᷣ quādoqꝫ pro ipā
naui·Qꝫ āt dicitᷣ carina·quasi carēs rima ethimolo:
gia est nō ꝯpositōnis ostensio·& ꝓd·pnltᷣ·vn̄ q̄dā
Dic lat⁹ esse ratē ventrē dic eē carinā
Carinatoꝛ toris·i·cōuiciatoꝛ & maledict⁹·& de
riuatᷣ a carino nas
Carino nas verbū neu·i·arguere vel ꝯuiciari· uel
illudē·& dicitᷣ a careo res
Carinus ni q̄dā vir a terēcio induct⁹ dictus sic·
quasi carēs noy·i·mēte & sensu·a careo & noy·vl̄
sit hec ethia·& deriuetᷣ a careo res
Cario rias·i·putrescē·& est lignoꝝ·& deriuatur
Cario ris·i·diuidē verbū actm̄   a caria rie
Cariosus a caria uel caries dicitᷣ cariosus sa sum·
·i·vetust⁹ putrid⁹·& ꝯpatᷣ carios⁹ sioꝛ sissim⁹·vn̄
cariose sius sissime adūbiū
Caris grecū·& interp̄tatᷣ grā·& accētuatᷣ in fine
& pōt scribi p k siue p c
Carisia sie·i·lena·vetus & litigiosa·& dicitᷣ a ca:
reo res·Vn̄ & fallaces ancille carisie dicuntᷣ·qꝛ ve:
ritate carent
Carisma matis gn̄is neu·i·grā vel donū grē·& di
citᷣ a caris quod est grā·& coꝛ·pnltᷣ·gti·vn̄ quidā
Vult crux lucia cinis & carismata dia Qꝫ det uota
pia quarta seq̄ns feria·
Caristeū stei gn̄is neu ·gen⁹ marmoꝛis viridis· a
caris quod est grā sic dictū·qꝛ sit gratū sculptoꝛi
bus·eius·n·viriditas reficit oculos
Caristia stie in caritas uide
Caristo·a caristeū dicitᷣ caristo stas·i·fulgere· vel
caristare·i·grās referre·vel letari ·& secūdum h°
deriuatur a caris
Caritas·A carus quod ē grā dicitᷣ hec caritas atis
·i·dilectō·vel reꝝ emptō difficilis·quod magis ꝓ
prie dicitᷣ hec caritudo dīs·Et hec caristia stie· qd̄
etiā dicitᷣ fest⁹ & gratios⁹ dies·& etiā suauitas &
dulcedo & grā · & hec caritia in eodem sensu sꝫm
hug·Pap̄·etiā dicit·Caritia dies fest⁹ inter ꝯgna
tos Dicitᷣ āt caritas quasi cara vnitas·qꝛ nos vnit
caro·vn̄ apostol⁹ dicit ꝙ caritas ē vinculū p̄fectō
nis·i·p̄fecte unionis·Signū āt caritatis est gaudē
cū gaudentib⁹·& flere cū flentib⁹·Itē excusatō &
opimtum delicti ꝓximi·qꝛ ut dicit petr⁹·Caritas
opit mlͭitudinē peccatoꝝ·Vnde quādo fratᷣ diuul
gat delictū ꝓximi·maxīe ubi nō pōt esse correctio
signū est nullius uel p̄ue caritatis ad ꝓximū·Quā
do āt libentᷣ opit & excusat·scd̄m scꝫ deū signū ca
ritatis ē ¶ Sꝫ pōt q̄ri an mali siue peccatoꝛes sint
diligendi ex caritate. Dico ꝙ in malis ē duo consi
derare scꝫ naturā qua homīes sunt· & maliciā qua
mali sūt·qꝛ ergo sꝫm natuā suā sūt ad ymagīnē dei
& uite diuīe sunt capaces·iō sꝫm naturā suā sunt
ex caritate diligēdi·Malicia āt ipoꝝ cōtraria diui
ne uite·& iō ipa ī eis odienda est·unde aug⁹ dicit
Sic diligendi sunt hoīes ut eoꝝ nō diligātᷣ erroꝛes
Sciendū tn̄ ꝙ ī p̄ctōrib⁹·q̄diu sūt ī hac uita sunt
adhuc ratōe natᷣe humāe māet possibilitas ad gra
tiā Nō āt in dānatis & demonib⁹·& iō nō est simi
lis ratō de p̄ctōrib⁹ & dānatis·unde patꝫ ꝙ dam
nati nō sūt diligēdi ex caritate·licꝫ p̄ctōres in hac
uita ex caritate diligi dēant·nec etiā ꝓ dānatis est
orādum·Et ꝙ dicitᷣ·Diligite inimicos ur̄os·& bn̄
facite his q̄ oderunt uos·& orate ꝓ p̄seq̄ntibus &
calūniātib⁹ uos·Intelligitᷣ donec sunt ī uita ista ī
qua orōes nostre eis ꝓdesse possūt·unde dicit gre
gori⁹ moraliū·xxxiij·Orant sācti ꝓ inimicis suis·
eo tēpore quo possunt ad fructuosā pn̄iam eoꝝ
corda ꝯuītē·atqꝫ ipā cōuersione saluare·vide ī di
lectō & in zel⁹ & ī scādalū & ī p̄fectō & inimic⁹
Itē ad quid ualeāt bōa opa extra caritatē facta ha
bes ī op⁹·uide etiā ī p̄ceptū·Item ꝙ caritas ē por:
ta padisi habes ī rōphea·Iteꝫ uide ī uita· Nota
hic ꝙ opa bona ī caritate facta etiā si trāseāt actu
manent tn̄ q̄tū ad meritū ī dei acceptatōe Et secū
dū hoc ꝙ sic manent habent efficaciā q̄tū ī ipis est
inducendi facientē ad uitā et̄nā·& sic dicuntᷣ uiua
remanē·sꝫ ꝙ effectū ī p̄ctōrem nō habent est p ac
cidens ꝓpter p̄ctm̄ quod facit p̄ctōrem īdispositū
ad p̄cipiendū effectū p̄cedentiū meritoꝝ·Nō āt ꝙ
ab ipis opib⁹ aliq̄d dematᷣ·cū ī suo fieri efficaciā p
dictā obtinuerint hoc ipo ꝙ ex caritate sūt elicita·
qd̄ eis seq̄ns p̄ctm̄ auferre non potest·Et iō remo
ta indispōne a p̄ctōre p pn̄iam·opa illa p̄cedentia
effectū suū·in ipo iteꝝ habere incipiūt·et secūdū
hoc uiuificari dicuntᷣ·Nō ergo opa prius uiua mo
riuntᷣ ī se·sꝫ moriūtᷣ p accidens quo ad ipm effectū
et iō remoto illo accidente uiuificari dicuntᷣ ·si aūt
p̄dict⁹ peccator moriatᷣ in peccato moꝛtali ·tunc
bona p̄cedentia nō ꝓsūt sibi ad meritū uite eterne
ꝓsunt tamen iustis et p̄seuerātib⁹ in pn̄ia· et etiā
btīs·Vnde in apoc·ca·iii·Tene quod habes· ut ne
mo accipiat coronā tuā·Quod duob⁹ modis pōt
intelligi·si·n·intelligatᷣ de corona p̄ntis iusticie di
citᷣ coronā ei⁹ ali⁹ accipe·duꝫ opa ipius in caritate
facta q̄ sibi et aliis ꝓderāt·secundū ꝙ spūs carita
tis facit omunia merita sāctoꝝ·ipo peccante sibi ꝓ
desse desinūt ad meritū uite eterne·eoꝝ tamen fru
ctus in illis manet qui in grā p̄seuerāt· Nō tamē

ita ꝙ eadem nūo grā q̄ est in uno· ipo peccante in
altero fiat· Similit̄ etiā exponit̄ si intelligat̄ de co:
rona future glorie· q2 sancti ī patria existētes gau
dēt de oib9 meritis sāctoꝝ q̄ ī mūdo sūt· vnde ali
quo peccāte cui9 multa merita p̄cesserūt gaudiū
illoꝝ meritoꝝ inetnū manebit ī btīs quod ipe pec
cādo amisit· & nō ita ꝙ gloria q̄ p̄destiāta est vni
alteri det̄· Opa vero q̄ fiunt in mortali mortua sūt
& iō adueniēte pnīa illa bona nō reuiuiscūt Vnde
vers9· Illa reuiuiscūt q̄ mortificata fuerunt· Viuē
nō possūt q̄ mortua nata fuerūt ¶ An pnīa possit
itari hēs ī pnīa ¶ Vtꝝ inuidēs fratri· & ide dolēs
possit esse in caritate· reqre in inuideo
Caritudo dis in caritas exponitur
Carmel9 q̄ hebraice chermel dr̄· mons ē in ɔfinio
palestine atq3 fenicis· s3 nō ille d̄ quo nabal carme
lus· Ille· n· mons ē galilee in tra ꝓmissionis
Carmē mis dicit̄ a carmētis dea carminū· vel dici
tur carmē q̄si carēs mente· q2 illi q̄ illud canebant
mēte carē credebant̄· Vel dicit̄ a carpo pis· q2 car
pti ꝓnūcient̄· & dicit̄ carmē quidq̄d pedib9 ɔtinet̄
Carmē etiā dicit̄ scriptū de aliquo delectabili cū
metro ut in boetio· Carmina q̄ quondā studio flo:
rēti pegi· Carmē etiā dicit̄ q̄lib3 cātus cum metro
Vn̄ liber odarū intitulat̄ liber carminū· i· cātuū· q2
q̄lib3 eius distinctō cātabilis ē· Vn̄ carmineus nea
neum ad carmē ptinens
Carmētis is fe· gn̄is dea carminū fuit mater euā
dri· & dicitur a carpo pis
Carmino nas vel carminor naris· i· carmina facē·
& dicit̄ a carmē mis· Et etiā ad lanā ptinet· vt car
minare lanā· quasi carpe vel purgare·
Carnalis in caro est
Carnariū narii loc9 vbi carnes reponūt̄ · & dicit̄
Carneus nea neū in caro vide a carne
Carnicula le dimi· pua caro
Carnifex cis dis gn̄is· i· homicida vel macellator·
& dicit̄ a carnifico cas· & cor· fi· s3m hug· Pap· ve
ro dicit· Carnifex dicitur q2 carnē faciat·
Carnificina ne ꝓd· pnlt̄· fe· gn̄is· i· macellū· & di
cit̄ a carnifex· Vn̄ aug9· in quodā sermone stepha
ni· Caruificinā itaq3 sui furoris iude9 exercuit· sed
ouē suā dauid noster de ore fremītis excussit
Carnificiū ficii officiū vel actus carnificis. & dr̄
Carnifico as pnlt· cor· i· facē carnes a carnifex
uel interficere vel lacerare & ɔpōit̄ a caro & facio
& ɔponit̄ carnifico cū ex· & dicitur excarnifico as
id est· dilacerare vel cruciare
Carnulētus ta tū ɔponit̄ a caro & lētos quod est
plenū· & ē carnulētus plen9 carnib9 · s· pinguis &
crass9· & ɔpat̄ carnulēt9 tior tissi9· vn̄ carnulente
tius tissīe aduerbiū· Vn̄ hec carnulētia tie · i· crassi
Caro nis fe· gn̄is dicit̄ a creos vel a creo tudo
as· vel dr̄ caro· q2 cara ē· Et ē caro ex q̄ttuor elem̄
tis ɔposita & ɔpacta· Nā terra ī carne ē· aer ī hali
tu· humor in sāguine· ignis ī calore vitali· Et dicit̄
ꝓp̄ie caro q̄ viuit· idē & corp9· Corp9 quod nō vi
uit· idem nō caro· Sed iam laxius vtimur isto vo
cabulo caro· Item ꝓp̄ie caro in singulari humana·
Carnes in plurali q̄lib3 alie· porcine· pecorine· vel
alie· vnde carneus nea neum quod ē ex carne ul' pi
guis· & carnos9 sa sum· i· crass9 · & ɔpat̄ carnos9
sior sissi9· Vn̄ carnose sius sissīe aduer · vn̄ hec car
nositas atis· i· crassitudo· Itē a caro h̄ & hec carna
lis & ho le· i· carneū vel q̄ seq̄t̄ fragilitatem carnis
q̄si fragile uel quod ptinet ad carnē· vn̄ carnaliter
aduerbiū· & hec carnalitas tatis· Et hēt p̄maȝ bre
uem caro· s3 carus ra rum p̄mā ꝓducit· vn̄ quidā
Vilis sepe caro· mea fit ꝓ munere caro ¶ Et scias
ꝙ apostol9 cū dicit· Caro & sāguis regnū dei nō
possidebunt· ꝙ carnis & sāguis nomīe nō substan
tiā veri corpis · s3 corruptōȝ mortalitatis signat· si
cut ipe cōsequēter exposuit dicēs· Nec corruptō ī
corruptelam possidebit· qd̄· n· dixerat· Caro & san
guis dicit corruptōȝ· & qd̄ dixerat regnū dei· nūc
dicit incorruptelā· Aliter nāq3 s3m gregoriū Caro
ī scriptura sacra iuxta naturā· aliter iuxta culpam
aliter iuxta corruptōȝ mortalitatis q̄ ex culpa con
tigit appellat̄· Iuxta naturā q̄dē cū dicit ī gen̄· Hoc
nunc os ex ossibus meis· & caro de carne mea· &
verbū caro factū est & hītabit ī nobis Iuxta uero
culpā cū dicit̄· Caro cōcupiscit aduers9 spm̄ & spi
rit9 aduers9 carnē· Iuxta corruptibilitatē āt cū di
cit̄ p ꝓphetā· Et rememorat9 est q2 caro sunt· id ē
fragiles & moribundi · vnde & recte subdit̄ · Spi
rit9 vadens & nō rediēs· Regnū itaq3 dei caro nō
possidebit· i· caro iuxta culpā vel mortalitatē· & ta
men caro iuxta naturā regnū dei possidebit· Vide
Carol9 li pnlt̄· cor· rex francie fuit in homo
Carpentari9 rii qui facit vel qui ducit carpētū· di
cit̄ tamen gn̄aliter omis artifex lignarius carpēta
rius· & dicit̄ a carpentū ti· Et a carpētari9 hic car
pentariolus li diminutm̄
Carpentū ti· A carpo pis dicit̄ ho carpentum ti
quoddā genus curruū· ꝙ āt dicit̄ carpentū q̄si car
r9 pōpatic9· q2 ī pōpis sol3 hri· poti9 videt̄ ethi· ꝙ
Carpo pis psi ptū carpe ver cōpōnis ostensio
bum actm̄ · i· rep̄hendere· diminuere · incidere· dissi
pare· p̄pare· purgare· auferre· Vnde quidā · Carpit
diminuit· capit· aufert· & rep̄hendit · Carpo ɔponi
tur discerpo pis· Decerpo pis· Excerpo pis· & ab
istis oib9 verbalia· & sūt actīa sic̄ & p̄mitm̄
Carpobalsamū· Balsamū cōponit̄ cū carpos vel
xiros· quoꝝ vtꝝq3 īterp̄tat̄ fruct9· & dicit̄ ho car
pobalsamū mi vel ho xirobalsamū mi· i· fructus si
ue semē balsami · vel liquor qui fit ex ei9 fructu si
ue semine
Carpofor9· A carpos quod est fruct9 uel semen
& foros quod est ferre· cōponit̄ hic carpoforus ri
quidā de9 paganoꝝ qui ltīe īterp̄tat̄ fructifer uel
Carporo ras· i · sauciare· ferire· & dicit̄ vberri9
a carpos· quod magis videt̄ deriuari a carpo pis
Carpos grece· latine fructus vel semen
Carptim aduerbiū· i· sparsim· distinctim· diuisim
carpendo eligenter· & dicitur a carpo pis
Carena · & publica pnīa · & q̄dragena vnū sunt
Qui igit̄ istā pnīam facit quadragita dieb9 non in
trat ecc̄iam· & lanea veste idut9 ab escis & potib9
qui interdicti sūt· a choro gladio & equitatu illos
supradictos dies abstinet· In tercia aūt & qn̄ta fe
ria & sabbato aliquo genere leguminū ac oleribus
pomis uel piris uel pisciculis cū modica cereuisia
vtat̄ tempate· Hec omīa ꝓbāt̄ extra de homicidis
Carruca· A carrio ris· quod est diuido dicit̄ hec
carruca e· q2 currendo diuidat terrā· Esa· xl vi· Et
adducent omēs frēs vrōs rc̄· & in lecticis et ī mu
lis et in carrucis· Itē a carrio ris dicit̄ hic carr9 ri·
eadē ratōe· Quidā tam̄ dicunt ꝙ carrus dicitur a
cardine rotaꝝ s3m hug· Pap· vero dicit· Carꝝ ri a
cardine rotaꝝ q̄ttuor vel quod currēdo sonȝ. vel
Carr9 ri s3m hug· mas· gn̄is· S3m Pap q̄i curr9
hoc carꝝ ri· Vide ī carruca genus est vehiculi
Carta te· A careo res· q2 caret pilis et carnibus·
vnde hec cartula pnlt̄· cor· dimi et hic cartularius

qui cartas facit et ꝑpat

Cartago ginis. A carta et ago agis cōponit̃ hec cartago gis q̄dā ciuitas. q2 fuit circundata corio bouis. Vñ hic & hec cartaginiēsis. & hº se. Et adiectiue etiā decliat̃ h & hec cartaginiēsis & hoc se & ꝓ. ta. & pōt scribi p k Et scias ꝙ cartaginiensis format̃ ab hoc gtō cartagis. remota s. & addita ensis. Vnde patz ꝙ hēt i. ī añpnlt̃ sillaba. vt pistoris pistoriēsis. Sic oñdi ī tercia pte vbi egi de d̄noiatiuis desinētib9 ī ensis. Multi tam̄ subtrahunt i. ī ꝓnunciatōe cā euphonie. & dicūt cartaginēsis

Cartallū li canistꝝ. cophin9 vel Vide ī feniceō vas quo mortui efferunt̃. Hiere. vi Cōuerte manū tuā q̄si vindemiator ad cartallū. s3 hic meli9 scribitur p q sicut ī suo loco dicet̃ s3m hug. Scdm̄ pap. dicit̃ hic cartallus mas. gñis. Vñ sic dicit Cartall9 id est. cophinus vel canistrum

Cartallus grece fiscella latine

Cartilago. A careo dicit̃ cartilago gis. i. naris. vel auris. ul' alteri9 rei ossea teneritudo & sine medulla. quod gen9 auricule & nariū discrimina & costaꝝ extremitates hēnt. & dicit̃ sic. q2 leui attritu car3 dolore dū plectit̃. & vt dicit Pap. Cartilago ossis spēm hab3. fortitudinē nō hab3 sicut discrimē nariū & auricule. Iob. xl. Cartilago illi9 ꝛc. & ꝓ. pnlt̃. Vñ alexander Cartilago rig3 eadē magẽ carne rigescit.

Caruncula le dimi. pua caro. s3m hug. & Pap

Carus. A caris quod est grā dicit̃ car9 ra rū ī duab9 sigficatōibus. Carū dilectū. Carum cuius emptō ē difficilis. & ɔpat̃ car9 rior rissi9. Vñ care ri9 rissime aduer. & ꝓ. ca. s3 caro nis ꝑmam corripit

Casa se fe. gñis pua dō9. & d̄r a cad9 di s3m hug. Sapie xi. Et ī locis desertis fixerūt casas. Vel s3m Pap. Casa est agreste hītaculū palis virgultis arūdib9q3 ɔtextū qb9 pñt tueri a vi frigoris l' caloris

Casdei. in chaldei vide

Caseol9 li dimi. puus caseus

Case9 sei dicit̃ a cado dis. q2 facile cadat & cedat vel dicit̃ a careo. q2 sepe caret. q̄si carens. & ꝓduca. Vñ quidā. Caseus anguilla mortis cibus ille ul' illa. Ni bibas & rebibas & rebibendo bibas

Casia. A cado dis dicit̃ hec casia sie q̄dā herba. c9 flos cito cadit. Vñ casia flos illi9 vel liquor īde fact9. & scribi dēt p vnū s. Vñ ī psalmo Mirra gutta & casia. Et ī iob vltio ꝓ e9 scda filia. corripit. n ca. Vnde psius ī vltima satira. Hec sibi corrupto casiā dissoluit oliuo. Itē Oui. xv. metha. Qui simulas casias & nardi lenis aristas. Itē in aurora de secūda filia iob dicit̃. Que redolet casia germana secūda vocat̃ Et ponit̃ int̃ spēs arōaticas ab ysidoro

Casleu. nouēber. mēsis q̄ ē non9. & accētuat̃ ī fie.

Casma matis gñis neu. i. portie9 aeris vel fulgur ethere. Et ē grecū. ltie dicit̃ fulgetra. vnde casmatisso tissis tissē verbū excepte actōis soli deo conueniens s3m hug. Pap. ūo dicit. Casma hiat9 terre

Casmatisso tissis in casma est dū rūpit̃ t̃ra

Casoma me acus mulieris q̄ mulier caput scalpit a cado dis dicta eo ꝙ cadere faciat immunda.

Cassabund9 da dū. id est. cassus frustratus. & dicitur a cassus quod est vanus

Cassari9 rii. i. retiari9 a cassis dicit̃ q̄ retia facit.

Cassicula le a cassis dicit̃ hec cassicula le puū rete quod & cassilis dicitur. vel dicitur cassilis a careo q2 careat soliditate in foraminibus

Cassida in cassis vide.

Cassidilis dilis fe. gñis. & hoc cassidile lis neutri gñis dicit̃ saccul9. pera. sarcipiū. sicatiū. marsupiū mocul9. locul9. crumena. s3m hug. Pap. etiā dicit. Cassidilis pera pastoralis. & ꝓdu. penlt̃. Tobias. Cassidili profert. ancillare iecur. & corripit penulti. hic. s3 hoc accidit cā metri. Quidā tam̄ legūt ibi cassiduli p u. ī thobia vnj. ca. vbi dicit̃. Protulit de cassiduli suo ptē iecoris. & ita inuenit̃ ī antiq̄s bibliis. & hoc vult hug. & pap. Quedā tam̄ biblie noue habent de cassidili suo et cor. pnlt̃. et decliat̃ cassidilis lis. Quidā legūt ibi cassidili suo declinātes cassile lidis & cor. pnlt̃ siue li. Quidā etiā dicūt ꝙ cassidile dicit̃ pera aucupis ī modum reticuli facta. ī qua pōit aues q̄s ī casse. i. in reti capit. Et dicit̃ cassidile. q2 quidquid capit̃ i casse sed3 īclusū ī cassidilib9 vel dicit̃ q̄si cassis sedile q2 breue est ut sedile. i. fundus cassis. & simili mō reticulatum

Cassilis lis. in cassicula vide

Cassis. A caput dicit̃ hec cassis dis. i. galea. quia caput tegat. & ē de ferro. & ē ꝓprie militu3. Galea vero de corio est. dicta a galeon quod est coriū. & est peditū. Et facit cassis actm̄ cassidē vel cassida vnde & sumit̃ hec cassida de idē quod cassis. vel dicit̃ cassis a careo. q2 int9 sit inanis & cassa. Regu3 i. libro ca. xvii. Cassis erea sup caput eius

Cassis sis mas. gñis. i. rete. & vt dicit ysidorus ꝓprie est gen9 venatorie retis. & dicit̃ a capio. quia capiat. vel dicit̃ a caro q2 careat soliditate in foramibus. Dicit̃ & hic cassis dis pro helmo. vnde u sus. Fallit aues cassis. munit caput enea cassis. Si cassis cassis dicas signat tibi rete. S3 galeam signo cum cassis cassidis aio

Casso sas saui sare. i. frangere. destruere adnihilare. vanū facē. Et est actm̄. & deriuat̃ a cass9

Cassus a um dicit̃ a careo res. q2 hēt ꝑ nomīe teritū carui. & p suppletōem cassus sū. Et nota. ꝙ cass9. id est priuatus pticipium ē. cassus uero. id ē vanus nomen est. Inde cassabundus da dum

Castanea nee fe. gñis tā ꝓ arbore q̄ꝓ ꝓ fructu. & dicit̃ a castro stras. q2 eius fruct9 ī modū testiculoꝝ geminus intra folliculū recōdit9 reijcit̃ q̄si ca

Castellanus. A castrum dicit̃ castellan9 stra. 9. na num. qui inhabitat castrum. & hic castellarius. rii dominus castri. vel qui ꝑest castris

Castellū li a castꝝ dicit̃ hoc castellu3 li. & hoc castellulū li ambo dimi. castellū etiā dicit̃ cōductus uel receptaculū aq. vel uas ad aquā recipiendā. & videt̃ sic dici. q2 ad modū castri sit dispositū

Casteriū sterii locus ubi remi collocāt̃. & dicit̃ a castro uel a castris

Castifer ra rum penlt̃. cor. qui flagella portat ut castiget. a cast9 & fero fers

Castigo gas dicit̃ a cast9. & est uerbū actm̄. Et ē castigare castū facē uel corrigē. uel cōmouere. vñ ī psalmo. Castigās castigauit me domin9. Q2 aūt dicit̃ castigare quasi castum facere uel agere potius uidetur ethi. q̄ꝓ ɔpositō. et ꝓducit sti

Castionia a cast9 dicit̃ hec castionia nie. i. castitas

Castor storis mas. gñis quoddā animal est sic dictum a castro stras q2 cu3 sentit uenatores se seq̄ntes seipm castrat ut euadere possit. sciens se fugari ꝓpter testiculos. Testiculi em̄ ei9 apti sunt medicamibus. Idem et fiber fibri et beuer et canis pōtic9 dicit̃ s3m hug. Ysid. etia3 in xii. libro ethi. ca. de bestiis dicit. ꝙ cū ꝑsenserit uenatorē se castrat et morsibus virilia sua amputat. Et phisiolog9 etiam hoc dicit. Quidā tamen opinant̃ hoc falsum eē dicentes ꝙ castor nō est tāte discretōis ꝙ sciret se

liberare taliter. et hoc quotidie patet in castoribꝰ. qui in diuersis locis inueniunt. vnde quod dictū est de castratōe castoris. nō de castoribꝰ q̄ fibri dicunt. sꝫ de q̄busdā aliis aīalibꝰ castoribꝰ assimilā tibꝰ in testiculis ē forsitan intelligendū ¶ Est aūt castor animal mirabile & mōstruosū. viuit ī terra & in aqua. natat in aq̄ vt piscis. ī terra ambulat sicut alia aīalia. Cauda eiꝰ in omibus naturā piscis hēt & sapit. habꝫ em̄ squamas & spinas quēadmodum piscis. reliquū corpꝰ carneū est naturā hn̄s q̄drupedis aīalis. & nō ꝯmedit in ieiuniis. Cauda vero eius ꝯmedit ī ieiuniis. Est aūt castor ī magnitudine admodū pui canis. hn̄s pedes q̄si caninos a pte posteriori cuꝫ q̄bus pncipaliter ambulat. A pte vero anteriori habꝫ pedes q̄si anserinos cū q̄bꝰ pncipaliter ī aquis natat. Dentes hēt acutissimos pellē pciosam. Itē inuenit castor oris ꝓ quodaꝫ signo celesti. Vnde dicit pap̄. Castor & pollux apd̄ paganos dii sunt habiti. quos etiā inter sidera fixerunt. quod signū dicit gemi. Itē ysid. ī tercio libro ethi. vbi agit de noībus stellaꝝ sic ait. Castoreꝫ & pollucē post mortem inter sidera notissima ꝯstituerūt. qd̄ signū gemi dicunt. & cor. plē gti castor toris in vtraqꝫ significatione

Castoreū. a castor dicit hoc castoreuꝫ rei. i. medicamentum quod fit de testiculis castoris Et adiectiue declinat castorꝰ rea reū. vt castorea caro. id ē caro castoris vel de castore existens

Castra sūt vbi milites steterunt dicta q̄i casta. uł qꝛ ibi castret libido. Castꝝ vero singularit opidū sꝫm pap̄. Hug. vero dicit. Castꝝ tri dicit a castro as. qꝛ castretur licētia ibi ībitantiū ne passim vagri liceat. & pateāt hostibꝰ. Eadē ratōe dicunt & castra ī expeditōe tm̄ in plurali nūo. vel qꝛ ibi tanq̄ casti dēnt esse. luxuria em̄ vires eneruat. Vel dicit castꝝ qꝛ ī alto loco ē situm. quasi casa alta.

Castrametor taris. i. diuidē vel ponē vel mutare castra. vt Castrametati sunt filii israhel. id ē. posuerunt castra vel mutauerunt. & ē ꝯpositū a castra & metor taris. quod dicitur a metior vel muto tas sꝫm hug.. Q̄nq̄ āt inuenit. Castra sūt metati. ita q̄ sunt due dictōes. Deu. pmo. Metabunt aūt castra filii israhel. & ꝓ. me. castrametor aris. Vnde Lucanꝰ in pmo. Audax hespereos veniā metatur

Castrensis. a castro vel castris dicit in agros. hic & hec castrensis. & hoc ense. Et ē sꝫm pap̄. castrensis dignitas vel honor castrorum.

Castrimargia gie. i. ꝯcupiscentia gule. ventris ingluuies. a castꝰ p ꝯtrariū dicit. qꝛ nō facit castos.

Castro tras traui verbū actm̄. & dicit gallꝰ castratꝰ. quādo ei amputati sunt testiculi. & īde verbalia.

Castꝝ tri ī castra exponit

Castꝰ ta tū dicit a castro as. Vnde dicit Pap̄. & hug. Castus oli pmo a castratōe dictꝰ. Pꝰea placuit veteribꝰ etiā eos sic nominari qui ppetuā libidis abstinentiā pollicent. Et ꝯpat castꝰ tior tissiꝰ. Vn̄ caste tius tissime aduerbiū. & hec castitas atis Et ē castitas ꝓprie corporis incorruptio. Sꝫ ꝯtinētia ē pꝰ corruptōem luxui abrenūciatio. Dicit tn̄ cōtinēs nō solū in castitate. sed etiam ī cibo & potu & ira. & coitu & in aliis Quidā castitatē in ꝯiugiis spualibꝰ. cōtinentiā in virgibus intelligūt. Illa aūt ē vera castitas q̄ nec mēte polluitur. Cōsuenit etiā a quibusdaꝫ distingui triplex castitas. Est nā qꝫ castitas virgīalis mrīmonialis & vidualis. & in qualibꝫ istarū homo fidelis saluari pōt.

Casula le di. pua casa. Casula et dicit vulgo plāneta pſbiteri. qꝛ īstar pue case totū hominē tegit

Casus sus sui dicit a cado dis. Et a casus hic & hec casualis & hoc le. Et inde casualit aduerbiū secundū hug. Pap̄. vero sic dicit. Casus a cadēdo dictus. p eos em̄ inflexa nomina variātur. & cadūt tā sensu q̄ lrā. ¶ De casu accidēte nois supra reqre in tercia pte vbi egi de cāu nois. Casus diuersa significat. Nā casus ē lapsus. ruina. fortuna. euētꝰ. omen. piculū. Casus āt vel fortūa sūt cāe p accidēs rariꝰ euenīētiū. ī his rebꝰ q̄ ꝓpter aliq̄d aliud fiūt Vt qui cā vidēdi amicū exiuit. lapide sua grauitate cadenti ē pcussꝰ. Vel vt dicit boetiꝰ in v. de ꝯsolatōe. Casus ē inopinatus euentꝰ ex cōfluētibꝰ cāis in his q̄ ob aliq̄d aliud gerunt. sic & cū vnꝰ abscōdit auꝝ & alter effodiēs terrā ob aliud idē īuenit hº igit fortuitu credit accidisse. sꝫ ñ de nihilo. Nā ꝓprias hēt cās q̄ posuit priꝰ & pꝰ qui effodit. Dicit em̄ boetius in q̄rto de cōsolatōe notabile verbū Quāuis cāꝫ tāte dispōis ignores. tn̄ quoniā bonꝰ mundū rector tēpat. recte fieri cuncta ne dubites. Nā vt dicit in iob. Nihil ī terra sine cā. Aristoteles āt. ii. phicoꝝ dicit. Casꝰ ē cā agens pter intētōeꝫ. Et iō q̄ casualia sunt. simplicit loquēdo non sunt intenta nec voluntaria. Et qꝛ oīe peccatū ē voluntariū secūdū augustinū. ꝯueniēs ē q̄ casualia inq̄ptū huiōi nō sint peccata. Cōtingit tn̄ id vt qd̄ nō ē actu p se volitū uel intentū. p accidens sit volitū & intentū. secundū q̄ cā p accidēs dicit rimouens ꝓhibens. Vn̄ ille qui non remouꝫ ea ex quibꝰ sequit homicidiū si dēat remouere. erit quodāmō homicidiū voluntariū Hº āt ꝯtingit duplicit. vno mō quādo dās opaꝫ rebus illicitis q̄s vitare dēbat. hōicidiū incurrit. Alio mō quādo non adhibꝫ debitā solicitudinē. Et iō sꝫm iura. si aliquis det opam rei licite debitā diligentiā adhibens. & ex hº homicidiū sequit non incurrit homicidii reatū. Si vero det opam rei illicite. uel etiā dās opam rei licite. nō adhibens diligentiā debitā nō euadit homicidii reatū. si ex ope eius mors hois seq̄tur. Vn̄ ī quarto ca. geñ. & ī historiis legit. q̄ lamech credēs interficē bestiā īterfecit hominē. s. chain. & reputatum ē ei ad hōicidiū. qꝛ uidelicꝫ lamech nō adhibuit sufficientē diligentiā ad homicidiū uitandū. & iō reatū homicidii nō euasit ¶ Nota h̄ q̄ sic dicit ī historiis. Lamech secundū iosephuꝫ res diuīas sciēs. sapiēter uidens chayn ꝯnī pene subiacē. sibi uero deberi maiorē penāꝫ. pdixit hoc mulieribus suis sic. Quoniā occidi viꝝ ī vulnꝰ meuꝫ. & adolescenteꝫ ī liuorē meuꝫ. septuplū dabit vltio de chayn. de lamech vero septuagiessepties Lamech uir sagittarius diu uiuendo caliginem oculoꝝ īcurrit. qui hēns adolescentē ducem dum exercerꝫ uenatōem ꝓ delectatōe tātum & usu pelliū. qꝛ non erat usꝰ carnium ante diluuiū. casu īterfecit chayn int frutecta. extimās ferā. quem qꝛ ad indiciū iuuenis ductoris sui dirigens sagittā īterfecit. iratꝰ illi cū arcu uerberauit eum usqꝫ ad morteꝫ īclusiue. Occidit ergo chayn ī uulnere. adolescentē ductorem suuꝫ ī liuore uulneris. Vel utꝝqꝫ occiderat ī uulnꝰ & in liuorem suum. i. ī damnatōem suā. Et iō cum peccatuꝫ chayn esset punitum septupluꝫ. suum punitum est septuagesiessepties. i. septuagintaseptē aīe q̄ egresse sunt de lamech in diluuio pierunt. Vel hoc numero maioritatem tantum pene notat. Hebreꝰ uero dicit. Mulieres sue male sepe tractabant eum. Vnde ipse iratꝰ dicebat eis se pati hoc ꝓ duplici hōicidio quod fecerat. tam̄ terrebat eas subdendo

penas·quasi dicat·cur uultis me occidere·grauiꝰ
puniet̄ q me interficiet ꝙ q̇ chayn·Itē̄ scias ꝙ do
minꝰ dixit ad chayn·Maledictꝰ eris sup terrā·va
gus & ꝓfugꝰ·merito iste maledicit̄ nō adā·qꝛ sci=
ens iste penā ꝑme ꝑuaricatōis fratricidiū addidit·
Timēs ergo chayn ne vel bestie euꝫ deuorarent si
egrederet̄ ab hoībus·vel si maneret cū eis ꝓ pecca
to suo occideret̄ eum·dānās se & despans ait Ma
ior ē iniq̄tas mea ꝙ ut veniā merear·i·ꝙ id quo ve
niā merear·q̄si dicat·Maior ē iniquitas mea omni
merito meo·vel misericordia dei·qꝛ oīs qui īuene=
rit me occidꝫ me·Ex timore hᵒ dixit·vel optando
hoc dixit·q̄si dicēt·Vtinam occidat me·Dixitqꝫ ei
dn̄s.Nequaꝙ fiet ita·nō cito·s·morieris·sꝫ omnis
qui occidit chayn ipē liberabit eū a miseria & labo
re·Et tūc addit̄ ipsonalit̄·Septuplū puniet̄·id ē·
punitō fiet de chayn·dū viuet in pēa vsqꝫ ad lāech
septimū·Cui ꝯsonat trāslatō septuagita interp̄tuꝫ·
Om̄is qui occidit chayn septē gn̄atōes exoluet·q̄si
dicēt·punitō fiet de te ꝑ septē gn̄atōes·Lamech·n
qui septimꝰ fuit ab adā·s·in septīa gn̄atōe interfe
cit eū·Tradunt quidā penā eiꝰ durasse vsqꝫ ad se=
ptimā gn̄atōꝫ·qꝛ septē peccata ꝯmisit·Nō recte vi
uisit·fratri īuidit·dolose egit·vocās ī agꝝ occidit·
ꝓcacit̄ negauit·despauit·nec dānatus pn̄iaꝫ egit·
vl'sic·Qui occiderit chayn septuplū puniet̄·i·plꝰ
ꝙ ipe chayn ꝓ ꝓhibitōe hōicidii q̄ nōdū facta fu=
erit ipi chayn·Itē scias ꝙ lamech p̄io induxit bi=
Cata ꝑpositō greca ē·& qn̄qꝫ tm̄ valꝫ gamiā·
ꝙtū trās·vt catagrapho·i·transscribo·Quādoqꝫ
q̄ntū ꝑ·vt Cata antifrasiꝫ·i·ꝑ antifrasim·Quādo=
qꝫ tm̄ quātū sup̄ vel iuxta·vt Cata matheū·i·iux
ta uel sup̄ matheū·Et pōit̄ ꝓ breui etiā·vt i catha
Catacarisia sie·i·ancilla sup alias dolosa logus
& fallax·& cōpōit̄ a cata qd̄ ē sup̄·& carisia
Cataclismꝰ mi mas·ge·i·diluuiū a cata qd̄ ē ꝑ·&
clīa·q̄si diluuiū ꝑ diūsa clīata·i·mūdi ptes dispsū·
Ecc̄·xxxix·Et qm̄ cataclismꝰ aridā inebriauit
Catacresis·vel catacrisis secundū quosdā ē spe
cies tropi·de qua supra dixi in quarta parte ī capi
tulo de tropo
Catafronicꝰ·i·cōtūax·cōtēptor supbus
Cathagꝑpho phas plē cor·i·tn̄scribo·vide ī gꝑhos
Cataleticꝰ ca cuꝫ pnlē cor·cui nihil supabundat·
Vn̄ ille versꝰ dicit̄ cataleticꝰ·ī quo nihil ꝺ metro
supest·& cōponit̄ cū a vel yp·quod ē sup·& dicit̄
Acataleticꝰ ca cū·& Ypcaleticꝰ ca cuꝫ·Ille āt uer
sus est acataleticus·ad cuiꝰ ꝑfectōeꝫ deest vna sil
laba·idē dicit̄ & claudus·Ypcataleticꝰ vero ē ille
versus cui supabundat vna sillaba
Catalogꝰ gi·i·enūatō·ordo·series·vel breuis int̄
ꝑtatō seu descriptō vel iustorꝝ nūerus·& dicitur
a cata quod est breue & logos quod est sermo uel
ratō·q̄si sermo multa breuiter cōphendēs·vt Om
nes sancti orate ꝓ nobis·Catalogꝰ etiā dicūt̄ duo
deci libri vetis testamti·Hieronīꝰ ī ꝓlogo thobie
Quē hebrei de catalago diuiarꝝ scriptarꝝ sectātes
Catamane·i·iuxta mane·s·diluculo·uel ī ipo ma
ne·& dicit̄ a cata quod est iuxta & mane·& ꝓdu
cit ma·sic mane aduer·Vnde quidā·Quolibꝫ a ma
ne fieri dicas catamane
Cataplasma·Plasma cōponit̄ cū cata quod ē su
pra·& dicit̄ hᵒ cataplasma atis·inductō·medicam̄
qꝛ sup̄ formā morbi īducit̄·Itē dicit̄ hoc īplastꝝ
emplastꝝ ab en qd̄ est in·& plastes qd̄ est forma·
Cataplectatō īterp̄tat̄ cōuiciū·Vn̄ secundū vnā
trāslatōꝫ dicit̄ obiurgatō·eccl'·xxi·Et pōt dici cata
plectatō·a cata quod ē iuxta & plecto ctis·q̄ndo
·s·tanta est rixa·ꝙ fere plectūt se·i·puniūt & uer
berant·Nostra lrā dicit·Obiurgatō & iniurie ānu
labunt substantiā·Sed alia translatō habꝫ cataple
ctatō·ut dicit glosa
Catapuera·docta puella
Catapulta est vas ut dicūt·vel potiꝰ sagitta cū
ferro bipenni·quā sagittā barbatā uocant
Cataracta te·via subterranea q̄ aqua sub terra di
scurrit·Vn̄ ꝑ translatōeꝫ in celo dicunt̄ cataracte·
nubes uel discursꝰ & meatꝰ pluuiarꝝ uel tonitrua
secūdū hug·Pap̄·etiā dicit·Cataracte celi fenestre
·i·nubes uel tonitrua·& cor·ꝑmā·Vn̄ in pantheō·
Et cataractarꝝ fundit ī orbe faron
Catascopꝰ·Scopin quod est intendē uel specula
ri cōpōit̄ cū cata quod est ꝑ·& dicit̄ hic catascopꝰ
pi qui & scapha similiter dicit̄·quasi scopa a scopī
·s·nauigiū·quod latie speculatoriū dicit̄·qꝛ mitta
tur causa indagandi & speculandi Vnde sepe cata
scopus dicit̄ explorator·indagator circulator·īue
stigator·& cor·sco
Catasta ste est pene genus eculeo simile uel lectꝰ
ferreus
Catatiposis·pōit̄ sub scēate a grecismo de quo su
pra ī quarta ꝑte dixi ī ca·de coloribꝰ rhetoricis
Categoreuma atis gn̄is neu·i·ꝑdicatm̄ vel sigfi
catm̄·& dicit̄ a categoro ras·& ꝓd·re·
Categoria rie dicit̄ a categoro ras·& acuit pnlē·
& ē categoria ꝑdicamentū uel ꝑdicatō uel significatō·Vn̄ & ꝑdicamenta aristotelis dicunt̄ catego
rie·Cathegorie etiā dicunt̄ accusatōes
Categoro ras uerbū actiuū·i·signare uel ꝑdica
re·& dicit̄ cōpositū a cata & gore quod est dicere
Vn̄ categorizo zas in eodē sensu
Cateia·Telū dicit̄ ligua psarꝝ uel gallorꝝ·& ut di
cunt lancea uel hasta Vel vt quidā volunt·Cateia
ligua psarꝝ ē sagitta barbulata·siue hasta qua ute
bat̄ hercules·Erat āt cū ligulis catenarꝝ·& quan
do euꝫ ꝓijciebat·iterꝝ cuꝫ catenula retrahebat·Vir
giliꝰ·Soliti torquē cateias·Quidā libri ī donato ī
capitulo de barbarismo habēt catela·i·iaculuꝫ lon
guꝫ quod cuꝫ catena ꝓijcit̄·& dicit̄ a catēa & telō
quod est lōgū·Si āt dicat̄ cateia pnlē cor·cū ꝓdu
cat̄ fit barbarolexis ex subtrctōe tpis
Catella le dimi ꝑua catena vnde & catelle dicunt̄
catenule & circuli colli inuicē se cōphendentes in
modū catene·Iteꝫ catella le di·ꝑua cata·& descen
dit a catellꝰ·Inuenit̄ etiā catela ꝑ vnū l·id est iacu
lum lōgum·ut dixi in cateia sup̄ īmediate
Catellꝰ·A catulꝰ dicit̄ hic catellꝰ li·vn̄ hic catel
lulꝰ li di·Math·xv·Nā & catelli edunt de micis·
& a catellus hec catella le·& a catellulus hec catel
lula catellule
Catena ne dicit̄ a capio is·qꝛ capiendo teneat·uel
qꝛ capiendo teneat̄ pluribꝰ mōis·& est ethi nō cō
positō sicut & illud Catena quasi captiuos tenens
Cateno nas·i·catenis ligare a catena dicit̄·& cō
ponit̄ Cōcateno nas Incateno nas·& suut actiua
& carent aspiratōe & ꝓducunt te
Catenula le di·ꝑua catena
Caterua ue hoim multitudo·& deriuari videtur
a cata quod est iuxta
Cateruarius ria riū qd̄ est caterue·uel quod spe
ctat ad cateruam·Cateruariꝰ etiam dicit̄ qui semꝑ
in caterua est·i·ī multitudine populi
Catuatī aduer·i·multiplicit̄ uel gregatī·uel ꝑ ca
teruas uel de caterua ī cateruā & dicit̄ a caterua

Catecuminꝰ ni pnl̄e· cor· inꝑtat̄ instructꝰ vel au dīēs· qꝛ doctrinā fidei audiat· nec dū tn̄ baptismū ꝑcepit· Et dicit̄ a catezizo zas ī catesis est

Cathedra dre grecū est· i· excelsa sedes iudicis uel ꝑsidentis· & ꝯpōit̄ a cathos quod ē sedes & edra spōda q̄si spōdata sedes a quo hic & hec cathedra lis & hoc le· Vn̄ cathedralit̄· cathedralitas atis· Itē a cathedr a· cathedratꝰ a um Cathedrate· cathe draticus ca cū· Cathedratice secundū hug· Secun dū āt quosda cathedra est doctoris· Vn̄ in grecis mo· Rex soliū· doctor cathedrā· iudexqꝫ tribunal· Possidꝫ ac sedē ꝑsul· pretorqꝫ curulē·

Catheristica ce· i· determiatia & cor· pnl̄e

Cathesis vel cathetesis grece doctrina· vel locꝰ doctrine dicit̄ latine· Vn̄ cathetezizo zas uel cathe zizo zas· i· ꝯfirmare· instruē· edocē· imbuere· redar guere· obiurgare· refutare· Apostolꝰ ad galathas v· Cōmunicet āt is q̄ cathesizat̄ verbo ei qui cathe zizat· i· instruit in oibus bonis· qꝛ vt dicit̄ in ꝑma ad corꝝ· Si spūalia vobis seiauiꝰ nō magnū ē si car nalia vrā metāꝰ· et a cathezizo uel cathecizo deriua tur hic cathecizeta te· & cathezizeta· id ē· doctor· i structor ꝑceptor· & hic cathecismus mi· i· instru ctō doctrina· & maxīe ī fide ¶ Sed pōt queri an cathecismus dirimat mrīmoniū ꝯtractū· ad hoc di co ꝙ ꝑ cathecismū baptismi & ꝯfirmatōem epi cō trahit̄ ꝯpatnitas· Drn̄t tn̄ i hᵒ· qꝛ licet ꝑ baptismū & ꝯfirmatōꝫ· ꝯtracta cōpaternitas īpediat & diri mat mrīmoniū· Illa tn̄ q̄ cōtrahit̄ ꝑ baptismi cathe cismū adeo est exilis & inualida· ꝙ vix īpediat ma trimoniū ꝯtrahendū· nunꝙ āt dirimit iā cōtractū· Cū em̄ baptismꝰ sit ianua & fundamtū oīm sacra mētoꝝ· patet ꝙ cathecismus nō est sacramtū· ꝑce dit nāqꝫ baptismū· Itē an̄ baptismū quis nō est fi lius eccīe· qꝛ si sic moreret̄ inetnū ꝑiret quo ad pe nā dāni· igit̄ nec spūalis filius· Ergo ꝑ cathecismū vel nulla vel quasi nulla contracta est cōpatnitas Vide etiā in cōmater & in frater

Cathecismꝰ mi in cathesis exponit̄ sup̄ īmediate

Cathezizo zas in cathesis vide

Catholicon inꝑtat̄ vniuersale vel ꝯmune· Vnde catholicꝰ ca cū· i· vniūsalis· vt fides catholica secū dū hug· Scdꝫ vero Pap̄· Catholicꝰ rectꝰ· Catholi cō et̄ dr iste liber· sicut dixi in ꝑncipio pꝛīe ꝑtis

Catholicus in catholicon exponitur

Catilio· A catulꝰ dicit̄ hic catilio onis· i· gluto ꝰ gulator· q̄ q̄dā gulositate ad modū catuli ꝑ domos discurrit· Vn̄ catiliosus sa sū· i· auidus· gulosus· si cut catulꝰ est ad escā secūdū hug· Et secūdū pap̄· Catilio as aui verbū actm̄· i· deglutire uel sonare·

Catillū li di· i· ꝑuū catinū sm̄ hug vt catulus·

Catinū ni vas fictile secundū hug· Secundū uero ysi ethy· xx· Catinū ē vas vinariū fictile· quod me lius in neu gn̄e dicit̄ ꝙ masclīo· sicut & salinū dici tur vas aptū sali· Vnde quidā· Quod capiēs vinū teneat vas dico catinū· Fictile vel luteū faciēs fri gē lieū· Et in aurora dicit̄· Qui mecū uescit̄ ait tā gēdo catinuꝫ· Et scias ꝙ licet q̄dā noīa inueniātur autoritate veteꝝ qn̄qꝫ in mas· ge· quādoqꝫ in neu· vt hic punctꝰ hoc punctū· et hic catiꝰ hoc catinū nō tn̄ dēnt dici incerti gn̄is· qꝛ masculinū taliū no minū iā cessauit· qꝛ non vtimur nisi neu· gn̄e istoꝝ noīm· Esto tn̄ ꝙ vteremur his nominibus in vtroqꝫ gn̄e· nō tn̄ essent dicēda incerti gn̄is· qꝛ varias ter minatōes hn̄t secundū diuersa gn̄a quod ī noībꝰ dubiis non contingit· & ita de stadius & stadium & consimilibus dicas

Cato· A catus dicit̄ h̄ cato onis· qꝛ astutus fuit ad modū illiꝰ aīalis· Vn̄ catōicꝰ a um· Et h̄ & hec catōista ste q̄ uel q̄ seq̄t̄ catonē & sectā illiꝰ· Duo āt catones dicunt̄ fuisse ambo amatores virtutis· Maior cēsorinꝰ auunculꝰ minoris philosophoꝝ ꝑi tissiꝰ· Minor nepos eiꝰ rigidus dictꝰ ē & vticēsis q̄ vtice se interfecit Vel cato dr a catꝰ a um secun

Cattꝰ ti quoddā aīāl ingeniosū· scꝫ dū quosdā murilegꝰ· quod alii dicunt gattꝰ ꝑ g· sed corrupte Vnde hec catta e· & dicit̄ cattꝰ a catꝰ· q̄si cautꝰ ꝑ sincopā eo ꝙ sit cautꝰ ī muribꝰ capiēdis· & scribi tur cattꝰ ꝓ aīali ꝑ geminū t· Baruth v· dicit̄· Sup̄ corpꝰ eoꝝ & sup̄ caput eoꝝ volāt noctue & hirū dines & aues etiā similit̄ & catte

Catulaster stri di· ꝑuꝰ catulꝰ· vn̄ hec catulastra

Catullꝰ li ꝑ geminū l· fuit q̄dā poeta ve lastre· ronensis de quo dicit ouidiꝰ· Mātua virgilio gau dꝫ verona catullo· Peligne gētis gloria dicor ego De hᵒ et̄ facit mentōnē hieroniꝰ ī epistola ad pau linū capitulo vii· & viii·

Catulus li pnl̄e cor· est dimi· de cāis· Et sunt catu li ꝓprie filii canuꝫ· Abusiue tamen filii q̄ꝝlibꝫ besti aꝝ dicunt̄ catuli· & inde hec catula le

Catus· Cautꝰ sincopat̄ & dicit̄ catus a um· i· cau tus secundū hug· Pap̄· vero dicit· Catꝰ denoīatur siue denoiātōem assumit a cane· i· doctus· sapiens· acutus ingeniosus Inde cato onis dicit̄

Caucasus mons scithie ab īdia vsqꝫ ad tauꝝ por rectꝰ· ꝓ gētiū varietate & līguaꝝ varie dictꝰ Nā ē i oriēte ī excelsū cōsurgit caucasꝰ dicit̄· secunduꝫ ꝙ ipoꝝ līgua ꝓ niue cādidꝰ dicit̄ secundū pap & cor· pnl̄e· Vnde q̄dā· Carbasus adbreuias & cauca sus est cōes illiꝰ ¶ Et scias ꝙ vt narrat albertꝰ hic mons est maior oībꝰ montibus oriētalibꝰ tendēti bus ad aquilonē· Significatō sup magnitudinē mō tis huiꝰ est ꝙ illi q̄ hītāt sub ipso loco inferiori vi dent radios solis ī monte isto· i· in cacumine· dōec trāseat tercia ꝑs noctis in sero in occidente· & in mane āte tres horas ortꝰ diei vidēt iteꝝ ī oriente in ipō radios solis· Vnde ipsiꝰ solis radii nō occul tāt̄ nisi ꝑ terciā ꝑtē noctis hᵒ ē ꝑ q̄ttuor horas eq̄ les secundū ꝙ tota nox diuidit̄ in duodecī horas· Aliud signū eius magnitudinis est magnitudo fun damti eiꝰ· Nā latissimū & multas terras occupās· hēt fundamētuꝫ· & testes huiꝰ sunt hoīes q̄ hītāt sub eo & ꝓcedunt ab eo· qꝛ ibi multaꝝ natōnū & multaꝝ sunt līguaꝝ· Et sub isto mōte caucaso ori unt̄ flumīa magna multaꝝ aquaꝝ· vide in mons

Cauda e dicit̄ a cado is· qꝛ uidet̄ cadē· vn̄ cauda tꝰ a um q̄ hēt caudā· & ē cauda extrēa ꝑs aīālis

Caudex A cauda dicit̄ hic caudex cis· i· truncꝰ· qꝛ ē quasi cauda arboris· quod & cadex dicit̄· & tūc deriuat̄ a cado· quasi casum dās

Caudice nauicule dicte· qꝛ quattuor vsqꝫ ad de cē capiāt hoīes secundū pap̄· vide in t̄baria

Caudix cis fe· ge· radix que īherꝫ terre· & dicit̄ a caudex

Cauea· A cauo uas dicit̄ hec cauea uee locus cō cauꝰ· ubi aues nel alia aiālia includuntur· Cauea et̄ dicit̄ theatꝝ uel sessio hoim ī circūitu ꝯsedētiuꝫ

Caueo ues ui cautum· i· obseruare· videre prospi cere· vitare· cā vitādi aliq̄d ad cautelā adhibere· vn de quidā· Vitat & obseruat cautelā datqꝫ cauere· Caueo cōpōit̄· Precaueo ues āte uel p̄ aliis cauere Et est actm̄ caueo cum omibus suis cōpositis· & cor· ca· Vnde prudentius de sicomachia· Disce su ꝑcilium deponere disce cauere· Ante pedes foueā

quiſquis ſublĩe minaris· & deberet facere ſupinuꝫ catum ſine u· Nam ut vult pſ· in ix·libro · Caueo eo in i·mutato facit ꝑteritũ caueo caui·& ui in tũ catũ dẽret eſſe·Sꝫ facit cautuꝫ·addita u ad drĩam huius noĩs catus ta tũ·ſicut faueo ues facit faui· fautũ·ad drĩam huius noĩs fatũ·

Caueola le di·ꝑua cauea & coꝛ·pnlẽ

Cauerna ne·i·ſpelunca·& dicĩẽ a cauea·Et a cauᷓ=na dicĩẽ cauernatꝰ ta tũ·& cauernoſus ſa ſũ·in eo dẽ ſenſu·ſ·ꝑfoꝛatꝰ·ꝑfoſſus·ꝑſcrobatus

Cauernicula le di·ꝑua cauna·& coꝛ·pnlẽ

Cauernula le di·ꝑua cauerna·& coꝛ·pnlẽ

Cauilla le·A caueo ues dicĩẽ hec cauilla le·q̃ de li gno inſeriẽ foꝛamibꝰ ad modũ claui·Vnde cauillo las·i·clauis ĩfigẽ·vel ↄfirmare cauillis·Inuenitur etẽ cauilla pro rixa·cauillatõe·ↄtentõe·Sed a caluo caluis tunc deſcẽdit

Cauillo·A caluo uis dicĩẽ cauillo las quod & ca uilloꝛ laris inueniẽ·& ẽ di· & dẽret dici caluillo· ſed ſubtrahiẽ l·& dicĩẽ cauillo las·quod eſt aliquã tulũ decipe·Et ꝓꝓꝛie ꝑtinet iſtud verbũ maxĩe ad ſophiſtas·qui verbũ veꝝ ſcienẽ ĩpugnãt· et falſuꝫ ſcienter affirmãt·Itẽ cauillare inueniẽ ꝓ deridere vel ↄtẽnẽ·vel cõuiciose iocari·vel calumniari·argu mẽtis tergiuerſari·caute ꝑſcrutari·

Caula le·i·ouile·a greco aula greci em̃ vocãt au=las receptacula aĩaliũ·& inde caula addita c·Cau=la etẽ dicĩẽ cãcellꝰ ãte iudicẽ·vbi ſunt aduocati vel ingreſſꝰ·Caule etẽ dicunẽ munimẽta ouiuꝫ

Caulis a coaleſco inchoatõ verbo dicĩẽ hic caulis lis·Et ẽ caulis gñaliẽ herbaꝝ vel oleꝝ mediꝰ fru=tex q̃ vulgo tirſus dicĩẽ·qꝛ a t̃ra ſurſum cõſcẽdat· Ex quo tractuꝫ ẽ vt ſpecialiẽ quoddã genus oleꝝ caulis diceretẽ·qꝛ tirſꝰ ipſiꝰ ãplius ceteris oleribꝰ coaleſcit·i·creſcit·Inueniẽ hec caula le ꝓ ouili·Vñ quidã·Dic caules olera dicunẽ ouilia caule

Cauma atis·ge·neu·i·incendium· & dicĩẽ a cami nus·& coꝛ·pnlẽ·gtĩ

Cauo uas uaui·i·fodẽ·& ↄponiẽ Cõcauo as·De cauo uas·i·valde deoꝛſũ cauare·vel extrahẽ Exca uo uas·Iob·xiiij·Lapides excauant aq̃·Intercauo uas inter aliq̃ cauare·Precauo uas·i·añ vel pre ali is cauare·Recauo uas·i·iteꝝ vel retro cauare·vel extrahẽ·Succauo uas·i·ſubtꝰ cauare·Cauo & cõ poſita ab eo om̃ia ſunt actiua·& coꝛripiũt ca·Vñ quidã·Et duꝝ lapidẽ gutta cadẽdo cauat

Caupo ponis dicĩẽ a capio pis·qꝛ capiat vinũ vel aquã·Ecc·xxvi·Et ñ iuſtificabiẽ caupo a peccatiſ labioꝝ·Q̃ꝫ ãt dicĩẽ caupo q̃ſi capiẽs potũ ethy·eſt nõ cõpõ·Qui & alio nomĩe dicĩẽ tabernariꝰ·& ta bernio & ganeo·A caupo dicĩẽ hic cauponariꝰ rĩi in eo dẽ ſenſu·ſ·tabernarius·Inueniẽ etiã hic capo ponis ſine u·i·gallꝰ caſtratꝰ·Vñ dicit Pap·Capo vel capꝰ ex gallogallinacio fit caſtratꝰ·& coꝛ·ca· Vñ ũſꝰ·Cãtat nocte capo·vinũ uult vẽdẽ caupo·

Caupona ne pnlẽ ꝓducta taꝫ ꝓ muliere taberna ria q̃ꝫ ꝓ taberna·& dicĩẽ a caupo

Cauponati aduer·i·fraudatĩ admixtĩ·vel adulte=ratĩ vel alternatĩ·& dicĩẽ a caupo·Solẽt eĩ caupo nes admiſcere aquã vino & ꝓ puro vẽdere

Cauponoꝛ naris verbũ depo·i·vẽdere·& dicĩẽ a caupo·Vnde in decretis romani concilii·Si tergo nobis anathema eo ꝙ verbum veritatis audet cau ponari·Vnde verbalia

Cauſa ſe dicĩẽ a caſu quo euenit·Eſt em̃ oꝛigo & materia negocii·quod dũ ꝓponiẽ cã eſt·dum diſcu tiẽ iudiciũ·dum finiẽ iuſticia·Cã ſine ratõe poteſt eſſe·Ratõ vero nõ ſine cã vt dicit pap·Et ſcias ꝙ cã ſecundũ logicũ eſt ad cuiꝰ eſſe ſequiẽ aliud·Et diuidiẽ ĩ cauſã materialẽ & foꝛmalẽ· & iſte ſũt cãe intrĩſice·Efficienteꝫ & finalẽ·& iſte dicunẽ cãe ex trinſice Cã materialis eſt illa ex q̃ aliquid fit·ut ex ferꝛo fit cultellꝰ ferꝛeꝰ ·uel ĩ q̃ aliquid fit·vt ĩ coꝛ pe fit albedo·& ita coꝛpꝰ eſt materia albedĩs & co loꝛis omĩs·Cã ãt materialis ex q̃ aliquid fit diuidi tur·Nã alia ꝑmanet in materiato·vt ferꝝ ꝑmanet in cultello·Alia t̃nſit ut aq̃ & farina trãſeunt in pa nem·& fenum & filix in vitꝝ·Materia ãt ẽ que ẽ in potentia tm̃·Cã ãt foꝛmalis eſt q̃ dat eſſe rei· & cõſeruat eaꝫ in eſſe·ut albedo ẽ cã foꝛmalis albi·& humanitas homĩs·Cã uero efficiens eſt a qua ẽ ꝑn cipium motꝰ·uel q̃ mouet & oꝑatur ad hoc ut reſ ſit·ut faber eſt cauſa efficiens cultelli·& domifica toꝛ eſt principium mouens & oꝑerãs ut domus ſit Cã finalis ẽ id ꝓpter quod aliquid fit · vt btĩtudo eſt cauſa finalis iuſticie·Et ſcias ꝙ ut dicit plato· Nihil fit cuiꝰ oꝛtum legĩtĩa cã nõ ꝑceſſerit·Iteꝫ in iob quĩto dicĩẽ·Nihil ĩ terꝛa ſine cã fit

Cauſariꝰ rĩi maſ·gñis litis amatoꝛ·uel reus q̃ ex aliquo crimine ad cãm duciẽ

Cauſatiuꝰ A cã dꝛ cauſatiuꝰ ua uũ·quod ex cã ſe quiẽ·Vñ cauſatiua dicunẽ effectꝰ cãꝝ·

Cauſidicꝰ ci qui dicit & tractat cãs ſecundũ hug Pap·uero dicit Cauſidicꝰ oꝛatoꝛ·defenſoꝛ·patro nꝰ·Et ↄponiẽ a cã & dico is·ſiue ab hoc ꝑterito di xi quod naturaliter coꝛ·pꝛimam licet poſitione cã ꝓducat·Et ideo cauſidicꝰ ueridicus·maledicꝰ· & cõſimilia coꝛ·pnlẽ·Vnde quidã Cauſidicꝰ lites me dicꝰ ꝑnoſtica uite·Vulnuſ amat medicꝰ pꝛeſbiter interitus

Cauſoꝛ aris cauſatꝰ ſũ uerbum depo·a cã dicĩẽ· Et ẽ cãri cãs agere uel reꝑhendere·calumniari·uel inculpare·exigere uel in cãm ducere·cõq̃ri·Ro iii· Cãti ſũꝰ iudeos & grecos omẽs ſub pctõ eſſe

Cauſtos grece·latĩe ĩcenſũ dꝛ & accẽtuaẽ in fine·

Cauſula le di·ꝑua cã

Cauteriatꝰ ta tũ poteſt eſſe ꝑticipiũ de cauterio· rias·& tunc tm̃ ualet quãtum uſtꝰ cauterio uel diſ famatꝰ·uel põt eſſe nomẽ·& tunc tm̃ ualet quãtuꝫ durus malus uel coꝛruptus·Vnde apoſtolꝰ thio· ꝑma ca iiij·Cauteriatã hñtes conſcientiã·id ẽ·coꝛ ruptã uel leſam

Cauterio·rias·i·cauterio inurere·dãnare·& deri uaẽ a cauteriũ·& cõponiẽ ĩcauterio rias· & ꝑ trãſ latõꝫ dꝛ incauteriare·diffamare

Cauteriũ·A cautꝰ dꝛ hoc cauterium rĩi ferꝝ quo utunẽ infirmi q̃ſi cauturiũ·qꝛ caute urat Et qᵒ eti am inurũẽ dãnati ꝓ ſigno ut dũ caro uriẽ uolũtaſ refreneẽ·unde hoc cauteriolũ li di ſecundum hug· Pap·uero dicit·cauterium dictuꝫ quaſi cauturiuꝫ qꝛ urat·et ꝓuida ſit ĩ eo ſeueraqꝫ cautio·ut duꝫ ui deẽ cuiꝰ ſit auaricia refreneẽ·qᵒ ĩterdũ ꝓ ſigno·ĩ terdũ ꝓ cura adhibeẽ ut etiã uis moꝛbi ignis ardo re ſicceẽ·Inde cauterizo ȝas ȝaui·i·uro cauterio

Cautes tis fe·gñis petra duriſſima & aſꝑꝛima di cta a cautꝰ q̃ſi cauta qꝛ caueẽ·Theodolꝰ Lãbunt aĩalia cautẽ·ſecundũ hug·Pap·uero dicit Cautes ſaxa aſꝑꝛima videlicet maris·dicte a cauendo a na=uigantibus·ſ·quaſi caute

Cauticꝰ a um·i·aſper & durꝰ·& dicitur a caute rium·Macer de uiribus herbaruꝫ·A medicis rute vis cautica diciẽ eſſe

Cautio·A caueo ues diciẽ hec cautio cautionis ·i·cautela·iuratio·obſeruatio· & poniẽ ꝓ ſcripto

qꝛ scriptis nobis cauemꝰ. Vñ ĩ euãgelio luce. Accipe cautõnem tuã. & vt dicit Pap. Cautio est breue recordatõnis cyrographũ. Itẽ sꝫm iuristas. Cautio est nuda ꝓmissio sine solennitate iuramẽti aut interpositõe pignoꝛis aut fideiussoꝛis. Cũ eñ inuenit̃ ĩ iure sine adiecto. intelligendũ ẽ de nuda promissione. Cũ vero addit̃ & dicit̃ ydonea cautõ uel ydonee caueat̃. intelligendũ est õ cautõe iuratoꝛia vel pignoratoꝛia siue fideiussoꝛia.

Cautꝰ A caueo es venit cautꝰ a um. & ẽ eius pticipiũ Sed põt esse nomen in tali sensu cautꝰ q̃ sibi cauet. astutꝰ. callidus. gnarus. Vnde caute vel cautim. & hec cautela le. Cautꝰ cõponit̃ Incautꝰ sꝫm hug. Pap. vero dicit Cautꝰ a cauere solicitus. p̃cauens. In grecismo sic dicit̃ Cautũ ꝓuisum cautum signat quoqꝫ firmum

Cauus. A cauo as dicit̃ cauꝰ ua uũ. & est cauum natura Cauatũ manu. & hic cauꝰ ui substãtiue ꝓ cauerna vel foramine. Vñ cauitas tatis. & ꝑ cõpositõem ꝯcauus ua uũ. & cor. ca sicut cauo as

Caxillum li dimi. ꝑuus callus

CEcidi dici debet & nõ cecidi. Si eñ diceret̃ cecidi. aut p̃ma ꝓduceret̃ aut corꝛipetur. Sed nõ posset corꝛipi. ꝓpter regulaꝫ q̃ docet ꝙ nunq̃ӡ ae dyptongꝰ põt mutari ĩ i. corꝛeptã Sed nec posset produci ꝓpter regulã q̃ docet. quoniã prioꝛ sillaba corꝛipit̃ quotiens aliq̃ sillaba geminat̃ in talibꝰ. Subt̃cta igit̃ a vocali ab hac dyptõgo ae. dici debꝫ cecidi p̃ma corꝛepta & pnlt̃. prod̃. & ẽ p̃teritũ de caedo dis. i. incido. Et sic sumit̃. regũ. iij. libro. ca. xii. Pater meus cecidit vos flagell' ego ãt cedã vos scoꝛpionibꝰ. Inuenit̃ etiã cecidi a cado dis. & tũc coꝛ. pnlt̃. quod facere debuit cadi quod nõ facit ad dr̃iam cadi nois. Vide ĩ cado dis et sic sumit̃ luce viii. Et aliud cecidit inter spinas.

Ceco as aui atũ. i. cecũ facẽ. & ꝯponit̃ Exceco as Obceco as. & est act̃m cũ oĩbus suis cõpositis. & ꝓducit ce Vñ vindocinẽsis Diuitie multis excecãt coꝛda cupite Et vt vult alexãder nequã obceco as scribit̃ ꝑ b. non eñ mutat b in c. secundũ eũ. & sic ꝯmunit̃ scribit̃. Sed hoc videt̃ contra regulã p̃sc. q̃ dicit ꝙ b in ꝯpositõe mutat̃ ĩ c seq̃nte c. vt occido occũbo. Sed dico ꝙ illa regula p̃s. hẽt exceptõem. sicut vult ip̃e met p̃s. Vñ ip̃e dicit in ii. libro maioris Que tñ ꝯsonãs. idẽ. b seq̃nte c solet pleꝝqꝫ ĩ eaꝫ mutari. vt occido ꝛc̃. Nõ ẽ ergo regula ista gñalis qꝛ p̃sc. dicit pleꝝqꝫ notãter Et ideo q̃dã excipiunt̃ vt subcmericius & obceco

Cecula A cecus dicit̃ hec cecula le genus serpentis sic dicta. qꝛ parua sit. & nõ habet oculos

Ceculco a ceco as dicit̃ ceculco as verbũ actiuuꝫ. i. cecare. Et qñꝫ ponit̃ absolute & sig̃t tũc passiõꝫ ĩtñsecꝰ natã. vñ plautꝰ. Nã mihi ocl'i mei ceculcãt

Cecunia nie. i. noctua a cecus dicit̃

Cecꝰ A ceco as dicit̃ cecus a um q̃ neutro oculo videt Vel dicit̃ cecꝰ a careo. qꝛ caret visu. Et tũc a cecꝰ ceco as & hec cecitas tatis. Cecus ꝯpõitur semicecꝰ a um. Itẽ a cecꝰ deriuat̃ hᵒ cecũ ci. quoddam ĩtestinũ. & dicit̃ a cecꝰ. qꝛ sit sine foramie & exitu. quod greci tiloneutron dicunt.

Cecutio is iui ire verbũ neutꝝ. i. cecũ esse vel fieri & tunc deriuat̃ a cecꝰ Vel cecutio. i. ĩsanio & tũc deriuat̃ a cicuta te cuiꝰ succꝰ haustꝰ uel facit insanire vel moꝛtificat sꝫm hug. Vel secundũ Pap. cecutio. i. lippio. paꝝ video. Inde cecutiẽs tis omnis gñis. vñ cecutiẽtes dicũtur lippientes. i. paꝝ vidẽtes sꝫm Pap. Vnde hieronimꝰ dicit de ep̃lis canõicis Q̄ꝛ rarꝰ est qui nõ ĩ eaꝝ lectõe cecutiat

Cedar nomẽ est loci. & nomẽ fuit viri Et ẽ hebreum. & interp̃tat̃ tenebre sꝫm hug. & accẽtuat̃ in fine Pap. vero sic dicit Cedar regio saracenoꝝ trãs arabiã sita Propheta. Hitaui cũ habitãtibꝰ cedar Item cedar fuit filiꝰ ysmahel. & interp̃tatur tenebre vel meroꝛ Vide in saracenꝰ

Cedecula le pnlt. coꝛrepta di. ꝑua cedes fe gñis

Cedis dis fe gñis verberatõ uel incisio a cedo cecidi Actuũ ix. Paulꝰ adhuc spirans minaꝝ & cedis Et vt dicit pap. caedis. i. occisio a cedẽdo ꝑ ae scribendum est

Cedo is cecidi & nunq̃ӡ cicidi cesũ. i. verberare. ferire vel incidẽ. & ꝯponit̃ cũ am quod est circũ. & dicit̃ ancido is m mutata in n. i. circũcirca cedere. & cũ abs. & dicitur abscido is. Itẽ cũ ad & dicit̃ accido is id ẽ iuxta vel valde cedo. Itẽ cũ cõ. & dicitur ꝯcido is. Itẽ cũ circũ. & dicit̃ circũcido is Itẽ cũ in & dicit̃ incido. Itẽ cũ inter & dicit̃ intercido Itẽ cũ de & dicit̃ decido. Itẽ cũ ex & dicit̃ excido Itẽ cũ p̃ & dicit̃ p̃cido Itẽ cũ ob & dicitur occido itẽ cũ re & dicitur recido Itẽ cũ sub & dicitur succido. Cedo actiuũ est & oĩa sua ꝯposita similiter actĩa sũt. & oĩa mutant c in i. ĩ pñti & in p̃tito & in supino. & omnia faciũt p̃mã ꝑsonã pñtis indicatĩ moĩ ĩ cido. & p̃teritũ in cidi & supinũ in cisũ. & omnia ꝓducũt pnlt̃ in p̃nti et in p̃terito et supino. et vt gñalíꝰ dicatur vbiqꝫ ꝓducũt hãc sillabaꝫ ci. et scribitur caedo ꝑ ae dyptongũ licet secundũ vsũ vna vocalis taceatur tã in sono q̃ӡ in scripto

Cedo is cessi cessũ cedẽ in q̃nqꝫ significatõibꝰ inuenit̃ Nã cedo id ẽ do locũ. et secũdũ hᵒ ꝯstruitur cũ dtõ solo. Q̃nqꝫ cũ dtõ et actõ ĩ eodẽ sensu idẽ eñ est Cedo tibi ꝙ do locũ tibi et e ꝯuerso. itez cedo id est ĩcedo vt Cedo ad ecclesiã. i. ĩcedo vel vado et cedo id ẽ recedo. vt cedo domũ id ẽ recedo Et cedo. i. ꝯtigo. vt mihi bene cedit. tibi nũc male et secundũ hoc q̃nqꝫ ponit̃ ĩpsonalit̃. vt cedo id ẽ euenio. Cedo cõpõitur cũ ãte et dicitur antecedo is. i. añcedẽ. itẽ cum abs et dicitur abscedo Itez cũ ad et dicitur accedo. itẽ cũ con et dicitur concedo Item cũ de et dicitur decedo. itẽ cũ dis. et dicitur discedo. Itez cũ ex et dicitur excedo. Item cũ ĩ et dicitur incedo et ẽ nobiliũ. Item cum inter et dicitur ĩtercedo Itẽ cuꝫ p̃ et dicitur p̃cedo. Itẽ cuꝫ pro et dicitur procedo. Itẽ cum re et dicitur recedo. i. retrocedo. et cuꝫ sub et dicitur succedo. et cum se p̃positõne et dicitur secedo Cedo cessi est neutruꝫ et omnia cõposita ab eo similiter sunt neutra Preter añcedo et concedo et excedo ꝓ sup̲are. et procedo q̃ sunt actĩa. Itẽ oĩa retinẽt lrãturã sui simplicis vbiqꝫ. Itez cedo simplex et sua cõposita faciunt p̃teritum in cessi. et ĩ cessum supinuꝫ. et producunt ce vbiqꝫ. et scias ꝙ discedimus ꝑ diuoꝛtium. abscedimꝰ ꝑ absentationẽ. secedimꝰ ꝑ singularitatem. decedimꝰ ꝑ moꝛtẽ. Vnde quidã. Decedit moriẽs discedit ab vrbe recedẽs. et scribitur ꝑ ae dyptongon caedo secundũ papiam

Cede cedite verbum defectiuuꝫ anoꝛmaluꝫ. id est dic dicite. et deriuatur a cedo is. et ẽ impatĩ modi. et secunde ꝑsone singularis numeri cede. id ẽ dic. sed cedite pluralis numeri. i. dicite. Terẽtiꝰ ĩ eunuco Quid te ergo alium solicitat cede. i. dic et coꝛripit ce. Vnde scribitur ꝑ e solam. inuenitur ergo ut patuit cedo cecidi. Item cedo cessi et in duobꝰ istis locis prima dyptongatur. Vnde producunt primam Inuenitur et cede cedite id est dic dicite

modi impāti· & coꝛ·p̄mā· & ē defectm̄· Vñ quidā
Cedo caedo cede tria sūt q̄ ꝓ tribꝰ edo

Cedria· A cedꝛꝰ hec cedria rie vnguentū factuꝫ
quo asseres liniti non putrescūt vel tempe vel uer
mibus· Vide etiam in cedrus

Cedrinus na nuꝫ pnlē·producta ·i·de cedro exi
stens·& dicitur a cedrus ri

Cedron nomen fluuii vel loci·Iohis xviij· Trans
torrentē cedron·Et interp̄taē tenebre·Item cedrō
grece cedrus latine sꝫm hug·Vide in cedrꝰ·& accē
tuaē in fine·Et scias ꝙ cedron in iohāne ē gt̄s plu
ralis grecꝰ·& ē sensus·Trans torrentē q̄ dicit ce-
dron·i·cedroꝝ·& nominaē sic ꝓpter cedroꝝ multi
tudinē·& est versꝰ orientē ꝑte hierusalē· Vnde di
cit Rabanꝰ sup illud machabeoꝝ i·libro capitulo
xvi·Rex anthiochꝰ mādauit edificare cedronē·ce
dron inquit ē vallis vel torrens iuxta hierusalē ad
orientalē plagā·Ibidē etiā ē villa q̄ dr gethsemani
trās torrentē cedron ad radicē montis oliueti

Cedrꝰ ri fe·gn̄is·i·arbor quā greci vocant cedrō
qd ē arbor ardentis humoris·& ē cedrus iputribi
lis·Itē ut vult ysidorꝰ·Cedrꝰ est lignum iocundi
odoris & diu durās·& nunq̄ a tinea aut teredine
·i·lignoꝝ verme extermiaē·Vnde ꝓpter eius dura
bilē ꝑpetuitatē ex cedris fiunt lacunaria in regum
palatiis & in templis·Huius arboris gūmi siue la
crima dicit cedria·q̄ ad ꝯseruatōnē libroꝝ sūme ē
necessaria·Nā libri ex hac lacrima liniti nec a tine-
is corroduntē·nec tempe senescunt· Nascit in t̄ris
affrica & syria & maxie ī mōte libani· Et vt dicit
rabanꝰ sup psalteriū·Cedrus ē arbor altissima om
niū arboꝝ domina & regina·Est etiā aspectu pul-
cra·semp retinēs virorē suū·& insup odorifera·cu
ius odor fugat serpentes & oīa venenosa

Cedula le·i·carta pnlē·cor

Ceduꝰ ua uū venit a cedo qd est incidē seu veni-
re·& dicit silua cedua·q̄ est apta ad succidendū·&
cuiꝰ arbusta recrescūt·& ita sūit ī iure ciuili

Ceila le pnlē·cor·qdā locꝰ est de quo habeē p̄mo
regum·xxiij

Celamen mis neu·gn̄is idem quod celatura a celo
las dicit·& ꝓdu·pnlē

Celatura·A celo las pro sculpe uel pingē dicitur
hec celatura re ꝓ sculptura vel pictura·& hoc ce
lamē mis ꝓ eodē

Celeber·A celū dicit hic celeber hec bris hoc bre·
id est·festiuꝰ·solennis·sanctus·deuotus·frequēs·
freq̄ntatꝰ·Proprie dicit ille locꝰ celeber qui est a
multis freq̄ntatꝰ·vel vbi celebria agunē·vt forꝝ ec
clesia·& ꝯpaē celeber brior berrīꝰ·Vñ celebrit bri-
us berrīe·& hec celebritas atis·i·solennitas·freq̄n
tia cōuentus·Et celebro bras·i·freq̄ntare·venerari
colē·& cor·naturalit le·Vñ ouidius in libro p̄rio
de arte amādi· Vt redit atꝫ freq̄ns lōgū formica ꝑ
agmē·Sic ruit ad celebres cultissīa feīa ludos

Celebro bras in celeber est

Celebs bis gn̄is cōmunis·i·celestē vitā ducens·
Et descendit a celestis ꝑ cōpositōnem de media di
ctōne·& est ibi b loco u·de ultīa est ibi s·& dicit
celebs virgo·vel castꝰ sine solicitudīe seculari·vel
vir sine vxore·quasi celestē vitā ducens·& formaē
gt̄s a ntō mutato e in i·& intposita i int b & s·vt
celebs bis·& cor·li

Celer·A celū dicit hic celer hec ris & hoc re·gtō
huiꝰ celeris·i·uelox·Et ꝯpaē celer rior rimꝰ·vnde
celerit rius rime·& hec celeritas tatis·i· velocitas
Celer ꝯpōit p̄celer & ꝑceler·i·valde celer·& cor·
hanc sillabā ce·celer quando est adiectm̄· Sꝫ celer
substātm̄ ꝓ seruo romuli ꝓducit ce·vt dicit magi
ster bñ·& sꝫm Pap̄ celer dicit a cilleo les lē·i·mo
uē·Sꝫ sꝫm hug·dr a celū li·Vide ī celo las

Celeriusculꝰ·A celer siue celerius dicit celeriuscu
lus la lū pnlē·cor·i·aliquantulū celer·& est di·vñ
celeriuscule adū·i·cito·Vñ cicero·Strenue quod
volumꝰ ostēdē·celeriuscule factū dicemꝰ·Et for
matur a neutro compatī addita culus·vt celerius
celeriusculus·sicut meliꝰ meliusculus·grandiꝰ grā
diusculus & similia

Celero a celer dicit celero as aui verbum neutꝝ
·i·maturare festinare·& componit·Accelero ras·
Concelero ras·p̄celero ras· & sunt omnia neutra·
cōposita ab eo·& cor·le

Celestis a celū dicit hic & hec celestis & hoc ste
& celicus ca cum in eodem sensu

Celeuma a celū dicit hoc celeuma matis·i·clamor
nauticus quia ad celuꝫ deferaē·Dicit quoqꝫ gn̄alit
ꝓ quolibꝫ clamore·Hiere·xlviij·Nequaq̄ calcator
vue solitū celeuma cantabit·Vñ celeumaticꝰ ca cū
quod cōponit·Proceleumaticꝰ ci·scꝫ pes metricꝰ
cōstans ex quattuor breuibus sillabis·qr ad talem
clamorē describendū fuit inuētꝰ·vnde u̇sꝰ· Quat
tuor ip̄e breues ꝓceleumatice serues·ꝙ āt dicit ce
leuma q̄si calcantium oma·i·cātus ethy ē sꝫm hug·
Pap̄·vero dicit·Celeuma clamor nautaꝝ·siue car
men sup mortuos vel sup lacū·vnde uersus·Dicas
celeuma quē dat vindemia cantū·Editus a nautis
clamor celeuma vocatur

Celibalis est denoīatm̄ a celebs·& formatur a ce
lebis gtō·is mutata in a longaꝫ·& assumpta lis·vt
celebs bis celibalis·iuuenis iuuenalis·Inuenit etiā
iuuenilis·ut dicit p̄s·ī tractatu de denoīatis

Celibatꝰ tꝰ tui mas·gn̄is dicit a celebs· & dr celi
batꝰ uirgitas·castitas·dc̄m ꝙ celo dignꝰ sit q̇s

Celicola le gn̄is cōis pnlē cor·q̄ colit deos uel ce
lum·uel qui inhabitat celū·ut deus·& cōponitur a
celum·& colo is sꝫm hug· Pap̄·uero dicit·Celico
la dictus est ꝙ celū colat·Est·n·angelicꝰ·Celico-
le laꝝ·facit ꝑ concisionē celicolū·quod maxime fit
ī cōpositis & patronomicis·ut g̃uigenū·cap̄genū
omnigenū·eneadum·dardanidum

Celicꝰ ca cū pnlē·cor·i·celestis a celuꝫ dicit·Tho
bias·Celica sunt aīe·pabula corpꝰ alunt

Celido dis·fe·gn̄is·i·hirundo·quia in celo·i·ī ae
re cibū capiat·& dicit a celum

Celidonia·A celido dicit hec celidonia q̄daꝫ her
ba·q̄ erumpit in aduētu hirundinū·uel qr pulli hi
rundinū si patiunē in oculis·maē ex hac herba me
deri dicaē·& stati uisum recipiunt·Et celidonia ē
etiam q̄dam gemma ex hirundinū colore uocata·q̄
& celonites dicit·Vnde hic celidoniacus ci gladiꝰ
lati ferri·cuius mucro duplex & bifurcatꝰ ī modū
caude hirundīs formaē

Celidoniacꝰ in celidonia exponit

Celidrus·qdā serpēs·vide in cersidrus

Celigena ne·pnlē·cor·cōis gn̄is·i·genitꝰ a diis·

Celites celitū·pluraliter uitā celestē agētes·s·dii
& dicit a celū·et ē cōis gn̄is

Celitꝰ aduerbiū loci pnlē·cor·a celites dicitur·ut
Gabrihel missus est celitus·i·a celo uel deo·

Celium lii·neutri gn̄is idem est quod celtes quod
uulgo celionem uel scalpellum uocant

Cella le dicit a celo las qr celꝫ ī ea habitātes·Vn
de dicit bernhardus·Cella nequaquā debet esse ne
cessitatis·sed domiciliuꝫ pacis·Celle et celi hītatō

cognate sunt· qꝛ sicut celū & cella adīuicē viden
tur habē aliquā ɔgnatōz nomīs sic pietatis· A ce
lando em̄ & celū & cella nomē hrē videt̄ Et quod
celat̄ ī celis hoc & ī cellis· quod gerit̄ ī celis hº &
in cellis· Quiodnā hoc est vacare deo frui deo spiri
tui ozāti· vel etiā a corpe exeunti· a cella in celū lō
ga vel difficilis via non inuenit̄· A cella ·n· sepe in
celū ascēdit̄· vix āt aut nunꝗ a cella in infernuz de
scēdit̄· nisi sicut dicit psalmista· Descēdant ad īfer
nū viuētes ne descēdant moziētes· Hoc modo cel
laꝝ incole sepe descēdunt in infernū· Sicut em̄ assi
due cōtēplando reuisē amant gaudia celestia ut ar
dētius appetant· sic & dolores inferni ut horreāt
& refugiant· Et hoc ē quod impcant̄ inimicis suis
ozātes vt descēdant in īfernū viuētes· Mozientes
āt vix vnquā aliq̄ a cella in īfernū descēdunt· quia
uix vnꝗ nisi celo pdestinatꝰ ī ea vsqꝫ ad mortē psi
stit· Filiū ·n· gratie fructū vētris sui cella fouz· nu
trit· amplectit̄· & ad plenitudinē pfectōis pducit
& colloq̄o dei dignū efficit· Cella terra sancta· &
locꝰ sanctꝰ ē· ī qua dominꝰ & seruꝰ eiꝰ sepe collo
quunt̄· sicut vir ad amicū suuz· In qua crebro fidel'
aīa uerbo dei ɔiungit̄· sponsa sponso sociat̄· terre
nis celestia· humanis diuīa vniunt̄· Siquidē sic sā
ctum tēplum dei· sic cella serui dei· In tēplo em̄ &
ī cella diuīa tractāt̄· sꝫ crebriꝰ ī cella· vide ī ocium
A cella dr̄ h̄ & hec cellita te· studēs vel stās ī cella
Cellariū A cella dicit̄ hoc cellariū rii· Canti· pmo
Introduxit me rex in cellaria sua· exultabimꝰ & le
tabimur ī te· lac ubeꝝ tuoꝝ sup vinū· Vel dicit̄ a
colligo gis· quia in eo colligunt̄ ministeria mēsaꝝ
vel necessaria q̄ victui supsunt· & ē cellariū pauco
rum dieꝝ sꝫ pmptuariū lōgi tpis· & a cellariū hic
cellariꝰ & hic cellerarius· i· custos cellarii
Celleo es in cello is vide
Cello lis ceculi vel cellui cellē culsū vel celsū ver
bū actm̄· i· supare sꝫ nō ē in vsu· A quo deriuatur
celleo les lui· i· pesse· neutꝝ & absolutū· Et ɔponit̄
celleo vel cello cū ex· & dicit̄ excelleo les vel excel
lo lis· Itē cello lis cōponit̄ cū p̄· & dicit̄ pcello lis
Itē cū p & dicit̄ pcello is· Et cū p & dicit̄ pcello
pculi sū· i· pcutē· Cōposita a celleo es neutra sunt
sicut & suū simplex· & faciūt pteritū in lui tantū·
Composita vero a cello is omīa sunt actiua· nisi ꝙ
excello sꝫm ꝙ ɔstruit̄ cū dtō ē neutꝝ Et omīa faci
unt ptitū in culi tantū & supinū in culsū tm̄· Nisi
ꝙ excello & pcello iueniunt̄ facere exculi excellui·
pculi pcellui exculsū excelsū pculsū pcelsū· Vide
Cellula le di· pua cella pnlt̄ cor ī pcello lis
Celo as aui· i· sculpe pingere· Et ē ī alia significa
tōe ɔtrariū ad reuelare· & scdm̄ hoc cōstruit̄ cum
duobꝰ diuersis actīs· vt Celo te consiliū meū· Ce
lo cōponit̄ Cōcelo as· i· simul celare· Recelo as· id
ē reuelare· & ē actm̄ cū omībꝰ suis ɔpositis & om
nia pducūt hanc sillabā ce· sꝫ celer adiectm̄ coꝛ· ce
Vn̄ quidā· Hostia claude celer· vt clausa p hostia
celer· Itē horaciꝰ in epy· Stultoꝝ incurata pudoꝛ
malus vlcera celat· Itē grecis· Caelo cū sculpo la
pides· celo coopta· Et vt dicit pap̄· Caelare p scul
pe p ae· Pro abscōdere p e solā scribit̄· & vbiqꝫ ha
Celonis in celox vide bet vnū l·
Celox· A celer dicit̄ hec celox cis· vl' hec celonis·
huiꝰ celonis· i· uelox nauis· & ad misterium classis
apta· Enniꝰ· Labit̄ vncta caria p equora alta celo
nis· Itē plautꝰ in asmaria· Quo hanc celoc[illegible] ras
vn̄ hic & hec & hoc celox cis dicit̄ velox sꝫ[illegible] g·
Pap̄ etiā dicit· Celox genus nauis fe· gnis

Celsus· A cello is dicit̄ celsus sa sū· Vel celsꝰ di
cit̄ a celo· qꝛ sublimis sit & altus· & q̄si celestis· &
cōpat̄ celsꝰ sioꝛ sissiꝰ· Vnde celse sius sissie adū· &
hec celsitudo dis· & ɔponit̄ celsꝰ cū ex· & dicitur excelsꝰ
Celtes tis mas· gn̄is· i· instrumtū ferreū
aptū ad sculpēdū· & dicit̄ a celo as p pingere vel
sculpe· Iob xix· Vel celte sculpant̄ in silice· Quidā
tn̄ legūt ibi certe· Vl' dr̄ celtes a celleo vel ceculi
Celtiber exponit̄ ī tercia pte ī scda declinatōne ī hyberꝰ
Celticꝰ a ū· i· nobilis· & dicit̄ a celsꝰ
Celū· A celo as dicit̄ hº celū li· qꝛ celat nos secre
ta· Vel a caelo as p sculpe· qꝛ sculptū ē & īsignitū
uariis stellis· Vel ɔpōit̄ a casa et elios qđ ē sol· qꝛ
sit casa solis· Et ē celū ethroclitū gn̄e· quia ī singu
lari ē neu· gn̄is· & in plurali mas· & scribit̄ p ae dy
ptongū vt dicit Pap̄· Sꝫ dubitare consueuit an sit
dicēdum· Vnꝰ celoꝝ vel vnū celoꝝ magister bene
dicit· ꝙ adiectiuū dēt respicere genꝰ quod ibi est
& ita dici dēt· Vnꝰ celoꝝ sicut vna epulaꝝ De hº
pleniꝰ dixi sup ī tercia pte in tractatu de gn̄e no
minū vbi egi de noībꝰ ethroclitis· Et scias ꝙ secū
dum rabanū septē sūt celi· scꝫ empyreū· cristallinū
siderīū· igneū· olimpū· ethereū & aereū· Et insup
ē aliud celū sancte trinitatis· Ipa ·n· celsitudo diui
ne maiestatis noīatur methafozice celū Itē celū
p motū suū causat gn̄atōz & corruptōz in īferiori
bus· Vn̄ dicit Rabi moyses· ꝙ celū in vniuerso ē si
cut coꝛ in aīali· cuiꝰ motꝰ si ad horā q̄escerꝫ corpis
vita finiret̄· Vide in spera Quare celū rubeū in
māe sigficꝫ pluuiā· & ī sero serenū dicā in nubes
Cemētum A cedo dis cecidi dicit̄ hoc cemētuz ti
· i· calx & minutoꝝ lapidū cōgregatio & cesura la
pidū & fundamētum domꝰ· qꝛ ceso lapide surgat·
vnde hic cemētarius rii· qui disponit lapides ī mu
ro· Cemētum etiā dicit̄ mēdacium
Cena· A cenon quod ē ɔmune dicit̄ hec cena qua
si a cōmunione vescēdi· Antiq̄ ·n· publice & ī patu
lo comedebāt nō solitarii & puate sicut mō· ne sin
gularitas in deliciis luxuriā gn̄arꝫ· vel dicitur cēa
quasi scena a scenō quod ē vmbra· & dicitur cena
pprie ī sero· sicut iā iātaculū ī mane· Prādiū ī ter
cia· Merēda uel ancenia p nona· obsoniū post cenā
A cēa dicit̄ hec cenula le dimi· Et cēaticus a cū ad
cēaꝫ ptinēs. Cēa componitur hic et hec incenis· et
hoc ne· i· ieiunus quasi sine cēa
Cenaculū· a cēa dicit̄ hoc cēaculum li· et hoc cena
toriū rii· idē scꝫ locus cenandi sꝫm hug· Pap̄· ūo di
cit· Cēaculū domꝰ supioꝛ ps· dictum a ɔmunione
vescētiū· vn̄ et cenobiū bii congregatō multoꝝ
Cenatarius rii mas· gn̄is dicitur ille q̄ victū mai
bus q̄ritat· a cena dicitur
Cenaticꝰ ca cum penultima cor· id ē ad cenam pti
nens a cena dicitur
Cenatorium ī cenaculum exponitur
Cenito tas uerbum freq̄n· i· freq̄nt̄ cenare pnlt̄·
cor· et formatur a cenatu ultimo supīo de ceno as
a in i mutata et u ī o
Ceno nas naui natum· i· cenam sumere a cena dici
tur· Et cōponit̄ Conceno nas id est simul cenare·
Receno nas· id est· iteꝝ cenare· et est neutruz ceno
cum omnibus compositis· et pducit ce
Cenobates tis mas· gn̄is q̄ ppt̄ cenā sup funē am
bulat· Sꝫ potiꝰ p s dēt scribi sic ī suo loco dicetur
Cenobita in cenobium est et producit bi·
Cenobium· a cenō quod ē cōmune et habito tas·
componit̄ hoc cenobium bii· i· monasteriuz· scꝫ cō
munis habitatō pluriōꝝ· ubi sunt plures ɔgregati

insimul ad cōmuniter habitādum et comedendum vnde hic et hec cenobita te q̄ uel q̄ illum locum in habitat. Quidā tñ solēt scribere hoc nomen per sc vt dicat̃ scenobiū. a scenō quod ē vmbra. q2 tal' locus solꝫ fieri in vmbrosis. locis & nemorosis. Et inde hic & hec scenobita te sꝫm hug. In papi. scribit̃ ꝑ c cenobium & cenobita. Vñ dicit. Cenobite genus monachoꝝ quos nos in cōmuni viuentes possumus appellare

Cenodociū. A ceno nas dicit̃ hoc cenodociū. cii. i. domus in qua cenandi refugiū ē paupibus. s. hospitale. vñ hic cenodociari9. i. elemosinari9. & hec cenodociaria ei9 vxor vel elemosinaria Sꝫ hec melius scribunt̃ ꝑ x vt dicātur a xenos vt dicet̃ infra i x lrā

Cenodoxus. Cenuꝫ ꝯponit̃ cum doxa quod ē gloria. & dicit̃ hic cenodoxus xi. & hec cenodoxa xe. qui vel q̄ ē cupid9 vel cupida cenose & vane glorie scꝫ mundane. Vñ hec cenodoxia xie. i. cenosa & vanagloria sicut ē gloria mundana sꝫm hug. Pap̄. vero dicit Cenodoxia. i. iactātia seu vana gloria. Cenodox9 inanis glorie cupid9

Cenofactoria ars ē illoꝝ q̄ opant̃ de ceno. id est de luto. In actibus āt apostoloꝝ ca. xvij. dēt dici scenofactoria ꝑ sc.

Cenomia mie. i. ꝯis musca a cenō quod ē cōmune sꝫm hug. Et scribit̃ ꝑ oe sꝫm Pap̄. qui dicit. Coenomia. canina musca. sꝫ omīno mordax ꝑ oe scribitur nō ꝑ i. Sꝫ dic ꝙ etiā ꝑ i. scribit̃. sꝫ ī alia sigⁱficatōe

Cenon vel cenos grece latīe nouū vel ꝯmune vel

Cenositas tatis ī cenosus vide mixtum.

Cenosus. A cenuꝫ dicit̃ cenosus a um. i. fetidus. spurcus. lutulētus hircosus. & compat̃ Vnde hec cenositas tatis

Cenouectoriū. Cenū cōponit̃ cuꝫ veho his. & dr̄ hoc cenouectoriū rii. i. instrumētū cuꝫ quo deportat̃ cenū. Vñ etiā hᵒ cenouehū hi idē

Censeo es sui cēsū. i. iudicare. iubē. statuē. suadē deliberare. noīare. extimare. nūare. sniāꝫ ꝓferre Et nota ꝙ cēseo scđe cōiugatōis. & cēso is ere. tercie cōiugatōis. & censio sis sire q̄rte cōiugatōis in significatōe nō differunt vel in simplicitate vel ī cōpositōe. sꝫ in lrātura differunt. Nā cēseo facit p̄teritū cēsui. & supinuꝫ censū. vñ pticipium cēsus a um. Censo sis facit cēsiui censitū pnlt̃. cor. vñ pticipiuꝫ censitus ta tū plt̃. cor. Cēsio vero cēsis facit cēsiui censitū pnlt̃. ꝓducta. Vñ cēsitus ta tum pticipiū simillt̃ pnlt̃ ꝓducta. Ergo ꝓ voluntate legētis dicit̃ in ꝓsa censitus recēsitus pnlt̃. cor. inquantū uenit a t̄cia cōiugatōe. uel censit9. recēsit9 pnlt̃. ꝓd. inquātuꝫ scꝫ venit a q̄rta. Quodlibet p̄dictoꝝ uerboꝝ cōponit̃ cū ꝑ. & dicit̃ ꝑcenseo es ꝑcēsui sū. ꝑcenso sis siui situꝫ. & ꝑcensio sis siui sitū. i. ꝑfecte vel valde censē uel ꝑquirē. circūire ꝑ errare. vnde ꝯui. metha. ij. Et laniata sinus totū ꝑcensuit orbeꝫ. Itē ꝯponunt̃ p̄dicta tria uerba cum re. vt recēseo. sui sum. Recēso sis siui sitū. Recēsio sis siui sitū. i. numerare. iteꝝ nūare. recitare. recolere. rememorare. reuenerari. Itē cōponunt̃ cū sub. & dicit̃ succēseo sui sum. Succēso iui itū. Succēsio iui ituꝫ. id ē irasci. Censio censeo censo sunt actīa. & cōposita ab eis sunt actīa similit̃. Preter succenseo quod est neu. ꝓ irasci. si forte inueniat̃ ꝙ sui simplicis redoleat significatōꝫ actiuū erit. ita dicit hug. Quidaꝫ vero dicunt ꝙ censo is tercie cōiugatōis est verbum desideratiuū. & ꝙ habet p̄terita & supina ad modum quarte censiui itū. vñ semꝑ censitus recensitus ꝓd. plt̃. sꝫm eos. Vñ in libro numeroꝝ semꝑ legendū est. recensiti sunt pnlt̃. ꝓducta. Istius opinionis fuit mg̃r bñ. & hoc veruꝫ credo & sꝫm doctrinā p̄sc. De hoc req̄re sup̄ etiā ī t̄cia parte. vbi agit̃ de p̄tīi. & supīs uerboꝝ desinentium ī so

Censio is ire ī censeo exponit̃

Censitus ta tum vide in censeo

Censo is ere ī censeo vide

Censor oris maſ. gnīs. i. iudex & ꝓprie q̄ iudicat de morib9 & eos corrigit. & dicit̃ a censeo es

Censorin9 ī cēsori9 vide. & ꝓdu. pnlt̃.

Censorius. A censor dicit̃ hic cēsorius rii. Et hic censorin9 ni ꝓ eodē scꝫ censor. Vñ cato dictus est censorin9. q2 moꝝ erat corrector Et pñt eē adiectiua & possessiua. vt Censoria res. i. res cēsoris. Iteꝫ possūt esse deriuatīa a cens9. ut hic censori9 & hic censorin9. i. ille q̄ censum seruat uel pecuniā

Censualis. A census dicit̃ hic & hec censualis & hoc le. id est officialis q̄ censum exigit ꝓuīcialem & qui dat illum

Censura. A cēseo es dicit̃ hec cēsura re. id est iudicium. vigor. seueritas. m̄sura. vīdicta. potestas. sētentia. de cus. & ꝓdu. plt̃

Census. A censeo dicit̃ hic cēsus us ui. i. pecunia facultas descripta publice uel extimata. Dicit̃ etiam hic census si. quoꝝ patrimonia publice ānotata sūt descripta uel extimata. Item inuenitur cēs9. a um participiū. & format̃ a censeo censui censum censu. addita s

Centaur9. Signo vel genit9 cōpōit̃ cū aura & dicit̃ hic centaur9 ri q̄si gētaur9. i. genitus ex aura. Siq̄dē ꝫm fabulas poetaꝝ Xion secretarius iunonis eam interpellauit de cōcubitu q̄ cū filio iouis formauit quandā nubem in sui speciem. & eam obtulit xioni. quā putās ille iunonem esse effudit sem̄ in nubem. & inde nata sūt q̄dā mōstra in media ꝑte homīes. & ī media ꝑte scꝫ inferiori equi. & dicti sūt centauri. quasi gentauri. i. geniti ex aura. vnde centaure9 rea reum. Et hec centaurea ree. q̄dā herba secūdum hug. Pap̄. vero dicit. Centauri a latīs dicti breuitate. Nā ypocentauri dicere debem9 ab ypos. i. subt9 & centaur9 equ9. q2 cū sup̄i9 essent homīes īferius erāt equi. Dicit̃ āt hoc nomen siue mōstꝝ cōfictum fuisse ad exprimendā humāe uite velocitatem. q2 equus sit velox Secūdum āt historiā xion prim9 ī grecia centū milites armatos adunauit. qui eq̄tes cū ab īdoctis primuꝫ uiderent̃ suꝑ equos. unū animal reputati ex homīe & equo. dicti sunt centauri quasi centuꝫ armati. uel q2 centū erāt q̄i aura cito uolātes terrā cōsumebāt

Centenari9. a centum uel centen9 dicit̃ centenarius ria riuꝫ cōtinens centum uel hñs centum ānos. Et hic centenari9 rii ꝓ tali numero. et hoc centenarium rii ꝓ quodā pōdere centū libraꝝ q̄d pōd9 romāi īstituerūt ꝓ ꝑfectōe centenarii numeri

Centen9. a centum deriuat̃ centenus a um. et ī singulari tm̄ ualet quātuꝫ suū p̄mitm̄. sed ī plurali tenet̃ distributīe & distribuit ꝑ parem numeꝝ sicut bini & trini. ut isti īcedunt centeni. Item hoc centenum ni q̄dā gen9 ānone s. miliū. q2 ī plerisq3 locis sem̄ eius ī crementum frugis centesimum renascat̃ Vñ & milium a multitudīe fruct9 dicitur

Centesi9 a um nomen est ordīale & dicit̃ a centū

Centies aduer. i. centū uicib9 a centū dicit̃

Centiman9. a centū & manus cōponit̃ hic centimanus nus nui secundum p̄s. in septimo libro f. potest tñ declinari hic centiman9 ni. uel adiectīe centiman9 na num q̄ centum habet mā9. & corr̄. pnlt̃.

Pap. āt seq̄ns p̄s. dicit. Centiman⁹ a manu cōpositum e⁹ seruauit declinatōz hic cētiman⁹ hui⁹ nus. Nota igit̄ nullū aliud ꝓpriū pricipiuꝫ uel adiectm̄ vel mobile q̄rte declinatōis esse.

Cento. A centū deriuat̄ hic cēto onis Et dicebātur olī cētones. q̄ de carmibus homeri vel virgilii ad ꝓpria opa more cētenario ex multis hincinde cōpositis vnū sarticbāt opus ad facultatē cuiuscūqꝫ materie. Sed de cuiuscūqꝫ carmībus q̄cūqꝫ h° mō faciūt cētones dicunt̄. & cēto nis dicit̄ sartoꝛ pulnmaris vel uelū de multis pānis. vel q̄ facit filtra. vel ipm̄ filtꝝ. Iuuenalis. Intrauit callide veteri cētone lupanar. Quidā tn̄ dicunt ꝙ hic cēto dicit̄ fetoꝛ veniēs ex assiduitate libidis

Centrix. A centū vel cēto dicit̄ hec cētrix cis. & dicunt̄ cētrices meretrices. lupe. multiuire. dyabolares. nonarie. & dicunt̄ a centū ꝓpter multitudinē. Vel a cētōibus. i. filtris. qꝛ ex eis desiccabāt̄. vl̄ qꝛ sternāt̄ ī lupanari. vt loc⁹ reddat̄ calidioꝛ.

Centꝝ tri. i. punctū ī medio circuli vel alteri⁹ rei a quo eq̄liter distat q̄libet ꝑs periferie uel circūferētie. quod & hoc cētꝝ īuenit̄ īdecli. & hic centro onis inuenit̄. & dicit̄ cētꝝ a cēseo es. qꝛ scd̄m ipsuꝫ sūit̄ iudiciū ꝑferie ptinēdo sup se alteꝝ pedē circl̄i Vel dicitur sic quasi cunctū. quia cuncta ad ipsuꝫ vertuntur

Centua tue ē m̄sura terre vel vinee h̄ns ꝑ singl̄as ptes pedes centū. Vn̄ & a centū dicit̄

Centū oīs gn̄is īdecli. & tm̄ pluralis nūi. & est p̄mitm̄ vt dicūt. vel poti⁹ deriuat̄ a cāt⁹ ti. quod ē circul⁹ & circūferētia rote. qꝛ ibi circulet̄ & curuetur numer⁹ ad p̄mū. uel qꝛ ille nūer⁹ est pfectus

Centupeda de fe. gn̄is gen⁹ aīalis a multitudine pedū dictū. & ꝯponit̄ a centū & pes

Centuplico cas caui. id est. centuplo. a centuꝫ & plica. Vide in cētuplus

Centupl⁹ la lū pnlt̄. coꝛ. i. centies tm̄. & est compositū a centū & plica. vn̄ centuplo las. idē ē ꝙ cētuplico cas. Scd̄o regū. xxiiij. Adaugeat dominus deus tu⁹ populum tuū quāt⁹ nunc est. iteꝝqꝫ cētuplicet. vel secundū aliā literā centuplet

Centuria rie fe. gn̄is. i. centū hoīes in re militari. & dicit̄ a centū vel a cēturio. Vn̄ Horacius in poetria. Cēturie senioꝝ agitāt exptia frugis Et cētu ria dicit̄ ducēta iugera ī agris sicut ager ducētoꝛū iugeꝝ. q̄ antiquit⁹ a centū iugerib⁹ centuria vocabat̄. Sed post duplicata est m̄sura & nomē p̄stinū retinuit. In numero em̄ cēturie multiplicate sūt. sꝫ nom̄ mutare nō potuerūt scd̄m hug. Pap. etiā h° vult. vn̄ dicit. Cēturias dici⁹ ptes exercitus in centenos milites diuisas. Vn̄ & qui his p̄sūt cēturiones dicuut̄. Itē centuria ager ducentoꝝ iugeꝝ qui apud antiquos centū iugerib⁹ existebat. post duplicat⁹ nomē retinuit

Centurio onis mas. gn̄is q̄ centū p̄est viris a cētūdr. uel q̄ p̄est centū militib⁹ dicit̄ centurio secūdū

Centurio rias. i. oꝛdinare. ꝑ cēturias ¶ Papiā. distribuē. & dicit̄ a centuria. vel a centurio nis. & ꝯpōit̄ Cōcenturio rias. i. coordinare vel adunare. Et succenturio rias. i. succurrē vel poti⁹ ī succursū p̄moꝝ post illos oꝛdinare. Proprie em̄ succēturij dicunt̄. qui post primā aciē sunt oꝛdinati vt ei succurrāt si necesse fuerit

Centussis. As assis ꝓ obolo pōitur. & cōpōitur cū centū. & dicit̄ hic centussis. i. centū asses vel p̄ciū centū assiū. Vnde psius. Et cētū grecos curto cētusse licet̄. Sed hic ponit̄ ꝓ cētesima parte assis

Cenula le di. ꝑua cena

Cenulēt⁹ ta tū. plen⁹ ceno. & ꝯponit̄ a cenū & lētos greco quod significat plenitudinē. Et cōparatur cenulent⁹ tioꝛ tissim⁹. & hec cenulentia cenulentie id est. fetoꝛ

Cenū. A ceno as dicit̄ hoc cenū ni ꝑ cōtrariū. qꝛ nō cenet̄. Et ē cenū soꝛdidum lutū. voꝛago profūda. Inde cenosus sa sū. id est. fetid⁹. spurc⁹. hircos⁹. & cōpat̄ cenos⁹ sioꝛ ssiī⁹. Vn̄ cenose sius ssiē aduerbiū. & hec cenositas tatis

Cepa. A cephas dicit̄ hoc cepe indeclinabile ī singulari. & scribit̄ ꝑ ae dyptōgō caepe. qꝛ nō est nisi caput. In plurali em̄ he cepe aꝝ dicim⁹. Inuenitur etiā hec cepa pe ī singulari Vnde oui. Radēda est oꝛtis eruta cepa meis. & hoc cepe ī singulari īueīt̄

Cepari⁹. A cepa dicit̄ hoc cepari⁹ rii. oꝛtolanus qui custodit vel vēdit cepas. Vnde hec ceparia rie id est oꝛtolana. & cepari⁹ ria riū possessiuū. vt Foliū ceparīū. id ē. cepe. Vel designat materiā. vt ol⁹ ceparīū. id est. de cepis

Cephalargia. in cephalea vide

Cephalea lee pnlt̄. ꝓducta capitis passio. Cephalī em̄ greci caput dicūt scd̄m Pap. Hug. vero dicit. Cephalea vel cephalargia. vena uel doloꝛ capitis. a cephas dicit̄. Sed secundū Pap. Cephalargia est humoꝛ capitis.

Cephas vel cephalin greci dicūt caput. Vnde cephas dict⁹ est petr⁹. qꝛ in capite & pꝛincipatu sit constitut⁹ apostoloꝝ. Itē cephas hebraice petrus grece. latine agnoscens. syriace caput. Qꝫ āt ī capite sit cōstitut⁹ apostoloꝝ. Vide in petr⁹

Cepi defecti. & ꝑ oe scribit̄. Vide ī cepio is

Cepiciū cii & hic cepici⁹ cii. i. cepe

Cepidines. A cepi p̄terito de capio. he cepidīes cepidinū. i. saxa scꝫ in mari. vel que p̄eminēt in p̄ruptis locis. & coꝛ. di

Cepio pis pi cepe ceptū. i. īcipe. & deriuat̄ a cepi p̄tito de capio. Vnde terēci⁹ Sex totis mēsib⁹ ob fecissē ꝙ ille quidquid cepet. Sed p̄ns hui⁹ verbi & q̄ formant̄ ap̄nti absoluerūt. Preteritū vero & q̄ formant̄ a p̄terito adhuc retinētur. Et huiusmodi p̄teritū quādoqꝫ accipit̄ ꝓ p̄nti. quādoqꝫ in vi p̄teriti. Et scribit̄ coepi defecti. ꝑ oe. similit̄ coept⁹ ꝑ oe ab eo descendēs. sed incept⁹ ab incipio is ꝑ e solā scribit̄. Et sunt q̄ttuoꝛ uerba defectiua q̄ habent sensū p̄ntis & p̄teriti. Vnde versus. Bis duo sunt odi. noui. cepi. memīqꝫ. Que retinēt sensuꝫ p̄sentis p̄teritiqꝫ

Ceptus ꝑ oe scribitur sicut coepi defectiuū. vide in cepio cepis

Cera re ab aue q̄ dicit̄ apes fit. Et ut dicit Papi. Cera a greco ceros dicit̄ quod idē ē. Itē cera materies fuit lrāꝝ illaꝝ. q̄ puuloꝝ nutces fuerūt.

Cerami⁹ mii. i. figul⁹. qui sic̄ figit cerā ita argillā & cōpōit̄ a cera & ago is uel a cera & lim⁹

Cerari⁹ rii. A cera dicit̄ hic cerari⁹ rii qui facit ul̄ vendit cerā. vel qui ī ea opat̄

Cerastes vel cerasta mas. gn̄is. serpens coꝛnut⁹. Gene. xlix. Cerastes ī semita. & dicit̄ a ceros quod ē coꝛnu. eo ꝙ ī capite coꝛnua h̄eat arietū. vnde lucan⁹ ī vi. Aut viuētis adhuc lybie mēsure ceraste

Cerasus si fe. gn̄is ciuitas fuit pōti. quā ciuitateꝫ cū lucull⁹ deleuisset. quoddā gen⁹ pomi inde aduexit. & dicta ē arboꝛ hec ceras⁹. uel fruct⁹ eius hoc cerasū. Et dicitur cerasus a cerite opido ubi abundant. & coꝛripit ra

Ceratim indecli. quoddam pondus. s. media pars

oboli habens siliquã vnã & semis. Hũc latini semi obolum uocãt. Cerati grece latĩe siliq̃ cornuũ ĩter

Ceratꝰ. A cera dicit̃ ceratꝰ ta tum ꝑtatur & differt a cereꝰ rea. reũ. q: cereum est quod totũ ex cera cõstat. ceratũ qḋ uel linitũ uel ĩcrustatum ẽ cera. Vnde & cerate dicunt̃ tabule ĩ q̃bꝰ scribit̃.

Ceraunia. Ceros componitur cum amnis & dicitur pluraliter ceraunia nioꝝ. i. acutõnes uel exaltatões undaꝝ in tempestate. q̃si amnes cornuti. Vnde lucanꝰ ĩ q̃nto. Mouitq; ceraunia nautis. Vnde ceraunia dicuntur saxa ꝓminentia ĩ mari ĩstar cornuum. Item a cera he ceraunie niaꝝ. id ẽ. uites uel vue q: sunt subrubee ut cera. uel ceraunos grece. latine dicit̃ fulmen. & inde he ceraunie niaꝝ. uites uel vue. q: rubeant ut ignis. Et hec ceraunia q̃daʒ gẽma sic dicta. q: alibi nõ inuenit̃ nisi ĩ loco fulmine icto. Et hoc ceraunium nij. nota sic facta ¶ Et ponit̃ q̃n multi versus ĩꝓbant̃ nec ꝑ singulos obelant̃. & hec ceraunia nioꝝ. ꝑrupte sumitates montiũ dicunt̃ a crebra fulminatõe. Quod cõponit̃ cũ acros quod ẽ mons. & dicit̃ acroceraunia nioꝝ. illud idẽ. q̃si montes fulmĩati. vñ & ceraunii & acroceraunii antonomasice dicunt̃ mõtes epiri. ꝓpter altitudinẽ & assiduos ictꝰ fulminum

Ceraunos grece latine fulmen

Cerberꝰ ri mas. gñis canis ĩfernalis. quasi creos baros. i. carnes vorãs. Et cõpõit̃ a creos & baros quod est tractꝰ. dicit̃ eñ carnes vorare. s; ossa reseruare & eis incubare. quod nichil ẽ aliud. nisi ꝙ cerberus ẽ terra q̃ carnes mortuoꝝ cõsumit. sed ossa cõsumẽ nõ põt. Vñ & sarcofagꝰ dicit̃ sepulcrũ hoĩs. quasi comedẽs carnes secundũ hug. Pap. uero dicit. Cerberꝰ infernoꝝ canis tria capita habẽ dicit̃ ꝓpter tres etates. sc; infantiã. iuuẽtutẽ & senectutẽ. & cor. pnlt̃. Vir eneiḋ. vi. dicit. Cerberus hec ingẽs latratu regna trifauci Itẽ grecismꝰ cerberꝰ om̃e vorãs tria possidꝫ ora canina

Cercopa pe cõis gñis. i. certator. & cõponit̃ a certo as & copia. Vñ cercopa q̃i certãs copiose

Cerdo. Cerdon ĩterꝑtat̃ coriũ. inde cerdo donis q̃ ꝑpat coria sicut calcifex. Vñ psiꝰ. Tollat sua munera cerdo. Cerdo etiã dictus est quidã hẽticꝰ. Vñ cerdoniani dicti sunt quidã heretici. vel cerdo deriuat̃ a certꝰ ta tũ s;m quosdã. Itẽ cerdo dr̃ sutor. vñ dicit Pap. Cerdones sutores & ꝓducit do

Cerdon ĩterꝑtat̃ coriũ

Cerdoniani q̃dã heretici. Vide in cerdo

Cereagius gii. i. pistor q̃ ad modu; cere deducit pastã. & cõponit̃ a cera & ago agis

Cerealis. Vide in ceres

Cerealiũ lii gñis neu. locꝰ vbi panis & cibus pascitur. & dicit̃ a ceres cereris

Cerebellũ li di. ꝑuũ cebꝝ

Cerebrosus sa sũ. i. iracundꝰ vel qui viciũ hab; ĩ cebro vel in eo patit̃. & dicit̃ a cerebꝝ

Cerebꝝ bri ps capitis pnlt̃. cor. & ꝓprie medulla capitis appellat̃ cerebꝝ s;m Pap. Et inde excerebro bras. i. interficẽ extra cerebꝝ ponẽ Esa. lxvi. Quasi q̃ excerebrat canem

Cereolꝰ li di. ꝑuꝰ cereꝰ pnlt̃. cor

Ceres. A creo as dicit̃ hec ceres cereris. dea frumẽti & sepe ponit̃ ꝓ ipo frum̃to. Et dicit̃ sic quia creat fruges. Ipa ẽ & t̃ra. & ops opis. q: melior sit t̃ra ope. Et ꝓserpina. quia ex ea serpãt fruges. & vesta etiã dicit̃. vñ hic & hec cerealis. & hoc le. Quãt ꝑ cererẽ intelligat̃ frumẽtum siue panis videt̃ ĩ illo exemplo terencij quod inducit donatꝰ in capitulo de tropo. Sine inquit cerere & libero venus frig; . i. sine pane & vino deficit voluptas & cor. re. vide etiã in cerete

Cerete. A chere dicit̃ hoc cerete tis q̃dã ciuitas. Dũ eñ romani olĩ militarẽt iuxta aquilinã ciuitatẽ q̃sierũt a ciuibꝰ quod ess; nomẽ ciuitatis. Ali vero inexꝑtes lingue latĩe. vtpote greci se a romanis eẽ salutatos credentes responderunt chere quod est salue. Tunc romani chere nomẽ ciuitatis esse credẽtes subtraxerunt h. & addiderũt hãc sillabã te. & dixerunt hoc cerete tis ꝓ noĩe ciuitatis pnlt̃ ꝓḋ. Vñ antiq̃ sumpserunt nomẽ patriũ hic & hec ceretis & hoc te pnlt̃. ꝓducta S; postea romani antiq̃ causa differentie ad ꝑmitiũ corruperũt deriuatiuũ mutãtes e pnlt̃. in i. & dixerũt hic & hec ceritis & hoc te similit̃ plt̃. ꝓducta. Postea moderni nomẽ amplius corruperũt patriũ in nr̃o isto mas. & fẽi. gñis. s. ceretis subtrahentes ti. sillabã dixerũt ꝑ sincopam hic & hec ceres & hoͦ cerete. gt̃o ceretis ul' ceritis pnlt̃. ꝓducta. S; causa dr̃e ad ꝑmitiuũ tam in e ꝙ in i. inuenitur ĩ isto nomĩe pnlt̃. cor. apud autores. Cũ ergo in ꝑmitiuo inuenit̃ i. penultima cor. nimis imꝓprie ponit̃ sola poetica licẽtia. vide etiam in ceritis

Cerethi & pheleti noĩa sunt indeclinabilia. & accentuant̃ in fine. Erant ãt cohortes siue legiões pugnatoꝝ. & sõat cerethi extermĩatores. pheleti admirabiles. Hi erãt pugnatores doctissimi ii. Reg. ca. viii. Banaias filiꝰ ioiade sup cẽthi & pheleti. hi erant custodes capitis dauid. vt dicit̃ in historiis. vide in pheleti

Cereꝰ. A cera dicit̃ cereꝰ ea eum. quod fit de cera Et hic cereꝰ rei. i. candela

Cerimonie. A cera vel cereꝰ he cerimonie aru;. festa facta cũ cereis. vel cerimonie dicunt̃ quasi carimonie a carẽdo quibusdã escis quibꝰ olim iudei in festis abstinebãt. vel quia homines carent vsu illaꝝ reꝝ q̃ in sac̃ficiis diuis offerunt̃. Et inde. hec cerionia nioꝝ. ipsa sacrificia. & hic & hec cerimonialis. & hoc le. i. festiuꝰ. religiosꝰ. diuinꝰ. sanctus vel sacrificatiuꝰ s;m hug. Pap. vero dicit. Cerimonia & cerimõie pluraliter dicte ꝙ nos viciis carẽ faciãt In historiis sic dicit̃. Nota solẽnitates dictas cerimonias a cereis. i. luminaribꝰ. vel a carie & mene. quod ẽ defectꝰ. q: tunc dẽnt in nobis sordes deficere. & ita dicunt̃ cerimonie quasi carimonie. a carendo muniis. i. officiis seruilibꝰ. Nã hoc munium idẽ est qḋ officiũ vl' obsequiũ. Itẽ pñt dici cerimonie a caris quod est grã. & mene quod ẽ defectus quasi defectꝰ gratie. quia huiusmodi obseruatões de se grãm nõ cõferebãt. ¶ Et nota ꝙ in lege & ꝓphetis q̃nq; erant quoꝝ noticia valde necessaria ẽ sc; moralia. iudicialia. cerimõialia. ꝓmissa. & sacramẽtalia. Moralia erãt ꝑcepta decalogi de quibꝰ habet̃ exodi. xxx. Iudicialia erãt illa de quibꝰ habet̃ exodi. xxi. Si emeris seruũ hebreũ ꝛc. & huiusmodi ꝑtinẽt ad pacẽ inter homĩes cõseruandã Alia erãt cerimonialia. & hec erãt ĩ differẽtiis sacrificioꝝ. in discretõe ciboꝝ. in expiatõe im mundiciaꝝ. ĩ obseruatõe solennitatũ. De quibꝰ habetur ĩ leuitico fere ꝑ totũ. Promissa ãt erãt ad alliciendũ. sicut promissio terre manãtis lacte & melle. Exodi. iii. Etiam ꝓmissio ãgelice custodie. exodi xxiiii. Ecce ego mittã angelũ meũ qui ꝑcedat te & custodiat te in via. et inducat ad locũ quẽ paraui. Et ꝓmissio de omniũ bonoꝝ multiplicatõe. Leuit. xxvi. Si ĩ ꝑceptis meis ãbulaũitis. et mãdata mea custodieritis

& feceritis ea dabo vobis pluuiã in tẽporib⁹ suis. & tr̃a gignet germẽ suũ. & pomis arbores replebunt ꝛc. Sacramẽtalia aũt erãt figure sacramẽtorũ noue legis. sicut ẽ sacramẽtum phase. Exo. xii. Tollat vnusquisqꝫ agnũ ꝑ familias & domos suas ꝛc. Et sacramẽtum vitule rufe Numeri. xix. Precipe filiis isrhael vt adducãt ad te vitulã rufã etatis itegre in qua nulla sit macula ꝛc

Cerintiani qdã heretici a cerinto quodã dicti. Hii inter cetera circũcisiõꝫ obseruãt mille annos p⁹ resurrectõꝫ ĩ voluptate carnis p̃dicant futuros. vñ & grece ciliasti. latiñ millenarii sunt appellati

Ceritis exponit̃ in cerete. & etiã in tercia ꝑte vbi agit̃ de denoĩatiuis in tis

Cernida. A cerno nis dicit̃ hec cernida de. lignuꝫ sup̃ quod ducit̃ taratãtara. & cernida dicitur taratantara. qꝛ discernit pollinẽ a furfure

Cerno nis creui cretũ. cernẽ. i. videre cõsiderare ꝓponere. iudicare. statuere. Cerno cõponit̃ Cõcerno. i. simul cerno. Discerno nis. i. diuidere. separe discutere. Decerno nis. i. iudicare. ꝓponere. deliberare. statuere. cõfligere. Secerno. i. sepo. Cerno & cõposita ab eodẽ sunt actiua. Decerno tñ ꝓ cõfligere ẽ neutꝝ. Itẽ cerno differt a video. qꝛ cernim⁹ lõginq̃ uidem⁹ ꝓxima. Itẽ cerno & cõposita ab eo faciunt p̃teritũ in creui. & supinũ ĩ cretũ sicut cresco & ꝯposita ab eo sꝫm hug. Vñ vers⁹. Cerno solet facere creui. cretũqꝫ supinuꝫ. Sic creui cretum vult tibi cresco dare. Cõsueuit tñ dici ꝙ cerno caret p̃teritis & supĩs. sꝫ ea sumit a cresco scĩs sicut & q̃dam alia verba q̃ ꝯtinent̃ in his versib⁹. Sido sisto tollo. ferio. furoqꝫ cerno. Gaudẽt nõ ꝓpriis. sꝫ p̃teritis alienis. Et ẽ differẽtia inter cerno & cõsidero. qꝛ vt dicit grecism⁹ Corporeis oculis cerno cõsidero mẽte. Vide ĩ secerno

Cernul⁹ la lum. id est inclinatus vel ingenios⁹. a cerno nis dicit̃

Cernu⁹. A cerno nis dicit̃ cernuus nua nuũ. i. accliuis hũil'. ꝓn⁹. ĩ capite ruẽs. Cernui etiã dicũtur socci siue solea. Cernu⁹ etiã dicit̃ magn⁹ infitus.

Cero. A cera d̃r cero as. i. cera ĩplere vel linire & ꝯponit̃ incero as ꝑ eodẽ. & ꝓducit ce

Ceroferarius. A cereus & fero fers componitur hic ceroferarius rij. qui cereũ portat. vt acholitus vel qui fert ad vendẽdum

Ceroma. A cera dicit̃ hoc ceroma matis. quod d̃ vnguentũ. q̃dã cõfectũ ex melle. herbis & cera. q̃ palestrite capillos suos inungebãt vt essent labiliores. Vñ ceromatic⁹ ca cũ. i. ceromate vnct⁹.

Ceromatic⁹ ĩ ceroma exponit̃

Ceros grece cornu latiñ

Cerotũ ti. gñis neu. idẽ ẽ qđ ceroma uel ꝯmixtio herbaꝝ & vnguẽtoꝝ. & dicit̃ a cera

Cerritus. A ceres reris dicit̃ cerrit⁹ ta tũ inẽposita r. ne si diceret̃ cerit⁹ ꝑ vnũ r. putaret̃ a cera dicit & dicit̃ cerrit⁹ q̃ hẽt frumẽtum vel insan⁹. qꝛ quando sacerdotes cereris ei sacrificabãt solebãt insanire. Vel dicit̃ a cerebꝝ scꝫ furiosus qui cerebꝝ hẽt cõmotũ. & ꝓducit ri. Vñ grecismus. Cerrit⁹ dicetur quẽ vesania torquet. De hoc sup̃ vide ĩ tercia ꝑte vbi agit̃ de denoĩatiuis in tus

Cersidr⁹. A cerson quod ẽ terra & ydor quod est aq̃ dicit̃ hic cersidr⁹ dri. quidã serpẽs q̃ alternatiꝫ mõ ĩ aqua mõ in terra morat̃. & idẽ dicit̃ chelidr⁹ & ab eisdẽ ꝯponit̃ scꝫ a chelon quod ẽ curuũ quasi cersidr⁹. Lucan⁹ tñ videt̃ velle ꝙ aliud gẽ⁹ serpẽtis sit chelidr⁹ q̃ꝫ cersidr⁹. & cõponit̃ sꝫm hoc a chelon quod ẽ curuũ & ydor aqua. qꝛ semꝑ curuatur & morat̃ in aqua. Vñ hoc chelidꝝ dicit̃ lignũ uel lapis teres & lõgus & volubilis ad moduꝫ serpẽtis illi⁹ quo arca adequat̃. Vide ꝙ q̃dã solent ꝓferre has dictões corrupte dicẽtes cellidr⁹. sꝫ barbarism⁹ ẽ ĩ oĩb⁹. Chelindr⁹ tñ inuenit̃ sꝫ ĩ alia significatõe. scꝫ q̃dã figura q̃drata. sicut dicit̃ in geometria. hñs supius semicirculũ. & dicit̃ sic a p̃do lapide vel serpẽte ꝓpter equalitatẽ. Vñ hic chilindroidos dicit̃ vmbra equaliter crescẽs in longum sꝫm hug. Pap̃. etiã dicit. Chilindr⁹ in geometria figura q̃drata hñs supi⁹ semicirculũ ĩ solido.

Cersõ dicunt greci tr̃ã

Certifico cas. i. facere certũ verbũ actiñ. & ꝯponit̃ a cert⁹ & facio cis. & cor. fi

Certioro. A certior oris ꝯparatõ d̃r certioro as verbum actñ. i. certificare. licꝫ ꝯpatiñ possit teneri ex ui p̃mitiui sui. vt si dicat̃. Ille me certificauit. sꝫ ille me certiorauit. i. magis me certũ reddidit sꝫm hug & ꝓd̃. o añ r. sicut peioro ras

Certo tas taui deriuat̃ a cert⁹ ta tũ. Et ẽ certare. litigare pugnare. Certi. n. solẽt⁹ litigare. Vñ dicit̃ certare quasi certũ se dicẽs hr̃ẽ. Vnde hoc & hoc certamẽ mĩs. & certatiñ adũbiũ. Certo ꝯponit̃ Cõcerto tas. i. simul cũ alio certare. Decerto tas. id ẽ valde certare. Recerto tas. i. iterꝝ certare. Certo as & cõposita ab eo omĩa sũt neutra.

Cert⁹. A cerno nis dicit̃ cert⁹ ta tũ. Proprie. n. cert⁹ dicit̃ ille qui cernit rẽ de q̃ certificat̃. licꝫ quandoqꝫ ad animã referat̃. & ꝯpat̃ cert⁹ tior tissimus. vnde certe tius tissime adũbiũ. & hec certitudo dinis. Certus cõpõit̃ Quãcert⁹. i. valde cert⁹. Incertus ta tũ. i. nõ cert⁹. & compatur. Vnde hec ĩcertitudo dis sꝫm hug. Papias vero dicit Certa clara manifesta. Et scias ꝙ certitudo nichil aliud ẽ q̃ꝫ d̃terminatio intellect⁹ ad vnũ. Itẽ certa discussiõe nõ egẽt. Vide ĩ ꝯsiliũ

Ceruica ce fẽi gñis. i. alapa vl' potius colaph⁹ Et dicit̃ a ceruix. & ꝓducit vi

Ceruical lis gñis neu. id ẽ puluinar aureale quod & ceruicariũ dicit̃. & dicit̃ a ceruix. & ꝓducit plẽ. scđm hug. Et vt dicit Papias. Ceruical dicit̃ eo ꝙ sub ceruice ponatur

Ceruicatus ta tum. id ẽ. supbus furiosus. cõtũax a ceruix dicitur

Ceruicos⁹ sa sũ. i. supbus arrogans. & deriuatur a ceruix

Ceruinus na num pnlẽ. ꝓducta res cerui. vel de ceruo a ceru⁹ ui dicitur

Ceruisia sie gẽ⁹ potõis a cerẽ dicit̃ sꝫm hug.

Ceruix. A cedo dis dicit̃ hec ceruix cis. posterior pars colli. sicut anterior gula. qꝛ ibi ceduntur capilli Vel aũt ceruix dicit̃ quasi cerebri via. qꝛ ꝑ eãdẽ partẽ cerebꝝ ad medullã spiñe dirigitur. ethimologia ẽ nõ cõpositio vel deriuatio. Ceruix etiã accipitur ꝓ supbia. et maxime in plurali. et quãdoqꝫ etiaꝫ in singulari. Iob xv. Cucurrit aduersus eũ erecto collo. et pĩgui ceruice armat⁹ ẽ. et ꝓducit vi

Cerule⁹ ĩ cerul⁹ exponitur

Cerul⁹. A cera dicitur cerulus la lũ pnlt. cor. fluidus instar cere. viridis niger glauc⁹. Proprie q̃dẽ cerulũ ẽ viride cum nigro vt ẽ mare. Vnde ceruleus lea eũ pnlt. cor. Et vt dicit Pap̃. Cerul⁹ dicitur ipẽ color. Cerule⁹ vero quod ex cerulo ꝯstat. Itẽ cerul⁹ nature. cerule⁹ figmẽti ẽ.

Cerusa q̃dam materies apta ad pingẽdũ q̃ ex plũbo stannoqꝫ conficitur sꝫm Pap̃. Hug. vero dicit

A ceroma dicit̃ hec cerusa se quoddã geꝰ coloris

Ceruulꝰ li di·paruus ceruꝰ· Vnde hec ceruula le pnlt̃ corr·

Ceruus· A ceros quod ē cornu·dicitur hic ceruꝰ ui· Vnde hec cerua ue· Et vt vult ambrosiꝰ· Ceruus eger olee ramusculos mandit & sanat̃· Et vt dicit Pap· Ceruꝰ fugiēs spieta penetrat illesꝰ· oculis caligãtibꝰ serpentē deuorat & in eo estu & veneni ardore ad fontē vadit· mersusq3 in eo caliginē & q̄q3 supflua exuit· Et adhuc cū amoris incēdio detinet̃· priore subseq̄ntis caput sup renes sustētãte natãdo sicq3 p d̃uia siluaꝝ ad extrēas regiōes d̃ ueniunt fideles signt· Et s3m ysid̃·xiii·ethy· Cerui erectis auribꝰ acute audiūt· submissis aūt audiūt nichil· Gregoriꝰ etiã dicit moraliū·xxx·libro exponēs illd̃ iob· Vel pturiētes ceruas obseruasti· Ceruaꝝ inquit moris ē inuētos serpētes extiguē· eoꝝ q3 mēbra morsibꝰ dilaniare· Fert̃ aūt· qr si quando flumĩa trãseūt capitū suoꝝ onera dorsis p̃cedētiū· supponūt· sibiq3 ĩuicē succedentes laborē põderis oĩno nõ sētiunt· magistri spūales cerue vocati sūt Ipsi·n· more ceruaꝝ incemptis viciis q̄si extinctis serpētibus viuūt· & d̃ ipa extinctōe vicioꝝ ad fōtē vite acriꝰ ĩardescūt· Ipi etiã dū labētia huiꝰ tēpalitatis moĩta q̄si q̄dam flumĩa transeūt· cõpatientes caritate onera sua sibiĩuicē supponūt· qr sūma obseruatõe custodiūt id qd̃ scriptum ē· Inuicē onera vrã portate· & sic adĩplebitis legē xp̃i

Cesar saris· dicit̃ a cedo is cecidi· & qr abstractꝰ fuit de ceso vẽo matris· vl' qr fortit̃ cedebat alios ĩ p̃lio· vl' qr pᵒ secuit cesariē sibi· vl' qr cū cesarie sit natꝰ· Vel a cesꝰ dicit̃ quod ē elephas· qr in singulari certamĩe deuicit elephantē· Et fuit cesar·s·iuliꝰ p̄mꝰ impator romanꝰ· a quo q̄libȝ romanꝰ ĩpator dictꝰ ē cesar· sicut & augustꝰ ab augusto· Et a cesar cesareꝰ ea reū possessiuū· & cesariꝰ ria riū Vñ cesarianus na nū· & hic & hec cesariēsis & hᵒ se· Inueĩt̃ ãt cesar aliq̄ñ ĩ plurali· vñ oui· Cesaribꝰ virtꝰ otigit añ die·

Cesaraugusta ste fēi g̃nis·i· traconēsis hispanie opidū· a cesare augusto factū & noĩatū

Cesarea ree vel cesaria rie dicit̃ ĩ cesaria vide

Cesaria rie q̄dã ciuitas· & sunt plures cesarie vel cesaree oĩs a cesare noĩate s3m hug

Cesaries· A cedo is cecidi dicit̃ hec cesaries riei· coma capitis· & ē ꝓprie viroꝝ· Decȝ·n· viꝝ eē tonsum s3 nõ mulierē· Versꝰ grecismi· Est coma q̄dru pedis· colubri iuba siue leonis· Cesaries hominis crines ꝓprie mulieris· Huius & illius bene dicitur eē capillus·

Cesia· A cedo is cidi dicit̃ hec cesia sie·i· lēticula Vñ cesius sia siū·i· lēticulosus· Qui·n· lēticulosꝰ ē colorē nõ integꝝ s3 incisum habȝ s3m hug· Pap· etiam dicit· Cesia lēticulosa· Cesius lēticulosꝰ· quasi lesus facie

Cesim adū·i· diuisĩ· artuatĩ· & dicit̃ a cedo is cecidi s3m hug· Pap· vero dicit· Cesim p cedes quomõ vicissĩ p vices· q̄si limate vel dolate vel gradatim

Cesisonomaton· quoddã scema ē quod meliꝰ scribit̃ p se ĩ p̄ma sillaba· Vñ ĩ s· de eo dicã· & supra ĩ q̄rta pte dixi in ca· de scēate

Ceso onis mas· g̃nis q̄ de vētre matris ceso scĩditur· & dicit̃ a cedo is cecidi

Cesonia a cedo is cecidi hec cesonia nie q̄dã carūcula ĩ frõte eq̄ni pulli cū p̄mū ꝓdit ex aluo· vñ mulieres faciunt quãdã potõez mortiferã· Itē cesonia fuit ꝓpriū nomē cuiusdam mulieris

Cesor oris mas· g̃nis·i· incisor a cedo is cecidi· Paralip̃·ii· capitulo·xxiiij· At illi deducebant ex ea cesores lapidū

Cespes pitis mas· g̃nis t̃ra cum herbis auulsa· uel frutex vel virgultū· & dicit̃ sic quasi circa pedes· Vñ cespito tas·i· fodē nel cadē offēdē· Vñ & eq̄ qui sepe cadūt cespitare dicunt̃

Cespito as aui are ĩ cespes exponit̃ & cor· spi

Cessim aduer·i· cedēdo vel gradatĩ

Cesso· A cedo is cessū su u·ĩ o fit cesso as·i· freq̄nter cedē· Et inuenit̃ ꝓ peccare· Vñ verbalia· & cessabundꝰ a ū·i· similis cessanti· vel ille q̄ sepe cessat·

Cesso is iui uerbū desideratĩ· quod nõ ē ĩ vsu in simplicitate· & descēdit a cedo cessi cessū

Cesticulus ĩ cestus exponit̃

Cestõ ĩ cestus cesti vide

Cestꝰ sti· A castus dicit̃ hic cestꝰ sti vel cestos· & hoc ceston indeclinabile·i· cingulū veneris quo accingunt̃ & vtunt̃ in legitimis nuptiis & dicitur ceston quasi caston· qr in femĩs maritatis castitatis signū sit· Vñ ponit̃ quandoq3 ꝓ legitĩa copula & maritali cõcordia vel castitate s3m hug· Pap· uero dicit· Ceston sona veneris

Cestus· A cedo is cecidi dicit̃ hic cestꝰ stꝰ stui·i· coriū cum plūbo infuso quo manꝰ suas pugiles muniūt & se ĩuicē cedūt· cestus etiã dicit̃ baculus pugilū qui corio & corrigiis solȝ esse circūdatus· Etiã g̃naliter arma pugilū dicunt̃ cestꝰ vnde uidetur dici cesticulꝰ li circulꝰ ĩ capite cū aliq̄d portat̃

Cesura est finalitas dictõnis in p̃ncipio pedis· ita q̄ seq̄ns dictio a lõga possit incipe uel a breui· Nõ aūt fit ĩ p̄mo pede· q̄uis possit incipe a mõasillaba dictõe· qr monasillaba dictio nõ habȝ aliquid ante se a quo cedat̃· licȝ illa cedat̃·i· sepetur a seq̄nti· ut si dicas· Nõ minor est uirtus q̄rē q̄ parta tueri· De hoc etiam require ĩ memeris

Cesus sa sū·i· pcussꝰ· incisꝰ· maculatꝰ· a cedo is·

Cetaria viuaria ĩ q̄bꝰ cete & alii pisces sūt cidi uel officia ĩ q̄ liq̄mē ex piscibꝰ cõficit̃ a ceto dicit̃·

Cetariꝰ· A cetus ti dicit̃ hic cetarius rii qui cetuȝ piscē capit uel vendit· Et inde hoc cetariū rii· locꝰ ubi uendunt̃ cete· uel ubi capiuntur & abundant· Quod & ꝓ ipis & ꝓ q̄buslibȝ piscibꝰ ponit̃

Cete ĩde· pluralis nūeri ge· neu· Vide ĩ cetus

Ceteri·i· reliqui ex eodē nūero s3m pap·

Ceteꝝ diūctio aduersatiua tm̃ ualȝ q̄tū s3· Vñ ꝓsper· Ceteꝝ iniquꝰ ignorat se puniri ꝛc̃· Vel nã

Cetheꝰ pnlt̃ ꝓd· interp̃tat̃ abscisus

Cethei q̄dã sapiētes ĩuētores uerboꝝ s3m Pap·

Cethura interp̃tat̃ timiama· uxor fuit abrhae pꝰ sarã· & s3m hanc regulam debet pnlt̃ ꝓduci· sicut lectura bethsura armatura· Gen xxv· Abrhaã uero aliã duxit uxorem nomĩe cethurã

Cetus· A cedo is cessi dicit̃ hic cetus tus tui·i· cõgregatio hoĩm p contrariū· quia nõ cedat· uel melius dicit̃ a coeūdo quasi coetus· unde p oe dyptongū debet scribi· Inde deriuat̃ hic cetus ti p e solam mas ge·ĩ singulari numero· In plurali uero est neu· g̃nis & ĩdecli· pluraliter hec cete hoꝝ cete· Vnde in gen·i· Creauit deꝰ cete grãdia p quodã magno pisce marino qr copiosus sit ĩstar coetꝰ Vnde uersus· Est hoĩm cetus uiuit ĩ equore cetus

Ceu aduer· silĩtudĩs sic q̄i· quēadmodū tanquam

Ceueo ues ui uerbū neu· & caret sup·i· culū monere uel clunē agitare· sicut faciunt in concūbēdo· Et ꝓprie ceuere est quod faciūt homines superius sicut crissari quod faciunt mulieres ĩferius· Vnde

vers9. Est ceuere viroꝝ.s. cessari mulierꝝ. Vel ceuẽ
ẽ viroꝝ inter se. cessari mulierꝝ inter se. Iuuenalis
Ego te ceuentẽ sistẽ verebor. ſcʒm hug.

CHaldei. Caleph filius fuit nachor fratris
abrahe. Vñ chasdei dicti sũt q̃ nũc chaldi
dicũt̃ s. mutata ĩ l. & ĩterp̃tat̃ chaldei feroces vel
captiuãtes vel q̃i demẽtes. Et sciãs ꝙ chaldei po
tẽtissimi fuerunt. & multas terras destruxerunt.
Tria. n. fuerũt potẽtissima regna. scʒ regnũ chalde
orꝝ. grecoꝝ & romanoꝝ. Vñ dicit glosa sup illud
esa. xxiii. Ecce terra chaldeorꝝ. talis populus nõ fu
it ꝛc. vsqʒ ad mortẽ nabuchodonosor fuerunt for
tissimi chaldei & assirii. Postea popul9 grecoꝝ &
romanoꝝ fortior fuit. Predicta aũt tria regna ꝓpẽ
sua peccata subiugata sũt. vt dicã in pena
Caleph interpretatur canis. vel quasi viride siue
cor. aut quasi omne cor
Cham calid9 vel calid9. siue calor aut caliditas.
& vt dicit hug. Cham interp̃tatur calidus ex p̃sa
gio futuri sic dictus. Posteritas eñ eius eã ꝑtẽ ter
re possedit q̃ vicino sole calentior ẽ. Vñ & egipt9
vsqʒ hodie lingua egiptioꝝ cham dicitur
Chami greci dicũt breue & hũile. & accẽtuat̃ ĩ fĩe
Chamos ydolũ moabitaꝝ ſcʒm pap̃. & accentua-
tur in fine
Chamul ĩt̃p̃tat̃ surgẽs dolor. vel necessarie ꝑturi
ens seu calẽs dolore. aut caliditas ꝑturiẽtis
Cham9 mi. A chami qd̃ ẽ breue & humile dicitur
hic cham9 mi quoddã gen9 freni vel ps. s. qd̃ vul
go dicit̃ molmet. Vel cham9 capistꝝ ẽ. vel deriua
tur a campso sas qd̃ est flectere. q2 reflectat equũ
hũc & illuc. Reg. iiij. li. ca. xix. Ponã itaqʒ circuluʒ
in narib9 tuis & chamũ in labiis tuis
Chana vic9 ẽ galilee. Vñ simõ dict9 est chanane
us. Iohãnis. ii. Nuptie facte sunt in chana galilee.
& interpretatur zelus. vel emulatõ seu possidoʒ eos
aut possessio eorum
Chanaã ĩt̃p̃tat̃ possidẽs dñi vel emulator gratie.
Chananẽ9 interpretat̃ emulator vel zelotes siue
preparatus aut negociator
Chaos neu. ge. indeclĩa. vel chaon. Etiã dicit̃ &
hec cha9 chai. vel hec chaos chaoi. i. ꝓfũditas. fos
sa vel cõfusa. caligo vel cõfusio reꝝ. vel initiũ reꝝ
scʒ yle. i. q̃ omĩa fuerũt confusa & ɔmixta. & a quo
omĩa ſcʒm hug. Pap̃. vero dicit. Chaos greci dicũt
materiam celi & terre cõfusã
Charrã interpretat̃ ira vel iracũdia siue furor aut
foramina. Thob. xi. dicit̃. Peruenerũt ad charram
que est in medio itinere circa niniuẽ. & accentuat̃
in fine. & scribit̃ p geminũ r.
Chasdei ĩ chaldei exponit̃
Chasleu interp̃tat̃ spes ei9 vel sp̃ans in eũ
Chele dicũt̃ brachia scorpionis ꝓpter curuitatẽ.
Itẽ chele laꝝ inuenit̃ ꝓ signo libre. q2 ex pedibus
virginis & brachiis scorpiõis efficit̃. & dicit̃ a che
lon secunduʒ hug. Pap̃. etiam dicit. Chele brachia
scorpii que faciunt libram
Chelidr9 qdã serpẽs ĩ cersidr9 exponit̃
Chelis. A chele dicitur hec chelis lis. id ẽ. cithara
quia in modũ brachioꝝ curuata est
Chelon grece latine dicit̃ curuũ vel chelon grece
latine dicit̃ brachiũ siue crus ꝓpter curuitatẽ
Chere interp̃tat̃ aue. salue vel gaude. & ꝓd. che.
Vñ psi9. Quis docuit psitacũ suũ chere. i. suã salu
tatõʒ. & inde ɔpo. sincer9 ra rũ ſcʒm magistꝝ bene.
Chermel hebraice dicit̃ q̃ & carmel9. mons est in
cõfinio palestine & fenicis. & interp̃tat̃ molle uel
teneꝝ siue agn9 tener. aut agnitõ seu sciẽtia circũ
cisionis. Esa. xxix. Cõuertet̃ liban9 in chermel. &
chermel in saltũ reputabit̃. Alia lrã est in charmel
Hoc ẽ p̃dicatõe apostoloꝝ liban9. i. gẽtes cãdide
& mũde p baptismũ cõuertẽt̃ ĩ chermel. i. in sciã
vere circũcisionis. Et charmel vel chermel. id ẽ. iu
dei exterius circũcisi cõuertent̃ in gẽtes siluestres
& infructuosas. Liban9 eñ cãdidatõ. Charmel ue
ro scia circũcisionis ĩt̃p̃tat̃. vt ibidẽ dicit glosa
Cherub cherubis. cherubin cheruben. cherub. che
rube. & pluraliter cherubim p om̃s casus mas. ge.
& p m scriptũ. Itẽ cherub indecli. ĩ sin. & ĩ plurali
ꝓ eodẽ. Itẽ hic cherubim ĩdecli. mas. ge. & scriptũ
p m. & tm̃ sin. numeri. & significat vnũquẽqʒ ãge
loꝝ de illo ordine. & tũc dẽt dici. Sãcte cherubim
ora ꝓ nobis. Itẽ pluraliter hec cherubin & indecli
nabile. & neu. ge. & tm̃ ĩ plurali scribit̃ p n. & sig
ficat illũ ordinẽ angeloꝝ. & tũc debet dici. Sãcta
cherubin orate ꝓ nobis. & secundũ primã declina
tõʒ potest dici Sancti cherubim orate ꝓ nobis et
ĩterp̃tat̃ plenitudo seu multitudo sciẽ. quia illi an
geli vicini9 positi deo. diuina scientia amplius cete
ris inferioꝝ ordinũ pleni sunt
Cheruc9 ci. i. sũmitas mali. s. illud qd̃ ĩstar vexil
li malo supponit̃. & secundũ ventũ mouet̃. Luca
nus. Instabit summis minor versa cherucis. Quidaʒ
tamen dicũt ꝙ cheruci sunt capita & cornua antẽ
narum. uel funes in malo
Cheruni. signati vel metuentes seu formidantes
aut insanientes interpretatur
Chidon interp̃tat̃ scutũ vel clipeus
Chilindroidos dicit̃ vmbra equaliter crescens in
longum. Vide in cersidrus
Chilindr9 ĩ cersidr9 exponit̃
Chile cũ aspiratõe est labꝝ
Chilones cũ aspiratõe hoĩes breuiorib9 labiis vo
Chimera re. est quoddã monstꝝ secun cantur.
dum fabulas. hñs caput leoninũ. pect9 et ventreʒ
caprinũ. & caudã anguinã. Vñ & p similitudinem
meretrix dicit̃ chimera. vnde uersus. Omĩs reuera
meretrix ẽ dicta chimera. Parte leo prima. media
cap. anguis ĩ ima. vnde Vir. i. vi. eneidos. Horrẽ
dũ stridẽs flamisqʒ arma chimera. Chĩera etiaʒ ẽ q̃
dam nauis enee. vnde vir. in v. eneid. Ingentemqʒ
gyan. ipsãqʒ ingentiqʒ mole chimerã.
Chyos insula syra lĩgua dicit̃. q2 ibi mastix gigni
tur. Syri eñ masticẽ chyon vocãt. & inde chi9 a ũ
pnlt̃. ꝓducta q̃ ĩ primitiuo corr̃. Itẽ chyos dicitur
fili9. Itẽ chius chii qdã loc9 de quo dicit̃ actuum
xx. Sequenti die venim9 circa chiũ. Sʒm ũo pap̃.
Chius ĩsula ẽ in qua bonũ vinũ nascit̃ quod chium
dicitur. in qua fons est hebetes faciẽs
Chi9 chii. vel chium chii fe. ge. vel neu. generis
potest esse in chios est.
Choa ecc̃ia vel ɔgregatõ ĩterp̃tat̃. & accẽ. in fine
Chobal cõdemnat9 vel cõdemnatõ interp̃tat̃.
Chodorlaomor interpretatur quasi gñatio mani
puli. uel quasi habens decoꝝ manipulum
Choeleth hebraice. grece ecc̃iastes. latĩe ɔcionator.
Chomor interpretatur lacescens uel prouocans
siue lacessiones aut prouocatões
Chonenias ĩterp̃tat̃ ꝑcuss9 dño uel ꝑcussio domĩ
Choraula. Chor9 cõponit̃ cũ aule quod grece di
cit̃ cãnula & dicit̃ hic & hec coraula le. q̃ choꝝ du
cit uel qui ĩ choro cũ cãnulis cãtat. q̃ aliter dicitur
choraules. & ex eisdẽ ɔpõit̃. vel choraules ɔpõit̃ a
chorea & ago gis. s. qui agit choreã ſcʒm hug. Pap̃.

etiã dicit· Choraules priceps chori· vel qui cũ can nulis·i·fistulis canit in choro·

Chore interp̃tat̃ caluaria vel caluiciũ vel caluus

Chorea ree fe·gñis·i·ludicris cantilena·vel salta tio·& dicit̃ a chorus ri·& acuit̃ pnl't· Pap̃· vero di cit· Chorea son⁹ ludoꝝ·cant⁹ vel carmina

Choreb interp̃tat̃ mensa vel massa: siue temptans

Choreus interp̃tat̃ iracund⁹ vel aut temptatõ liber·aut de foramine

Chorican⁹ ni mas·gñis a chor⁹ dr q̃ cãit ĩ choro vel cũ choro·& cor·pnl'·& ɔpo a chor⁹ & cão is·

Choricista ste mas·ge·a chor⁹ dicit̃ q̃ canit ĩ cho ro vel cum choro

Chorul⁹ li mas·gñis di·pu⁹ chor⁹·& cor·pnl't

Chor⁹ ri mas·gñis est multitudo ĩ sacris collecta Dicit̃ tñ & chor⁹ locus vbi canũt q̃ ĩ choro sũt & dicit̃ a cõcordia· Alij dicũt ꝙ chorus deriuat̃ a co rõa·q2 olim ĩ modũ corõe circa aras starẽt & cane rent·sed meli⁹ videt̃ ꝙ corõa deriuet̃ a chor⁹· Vel chor⁹ dicit̃ a coeu⁹·quasi coeuoꝝ cantus·vel socie tas vel loc⁹· A chorus deriuat̃ hic cor⁹ ri q̃dã ven tus collateralis zephiro·q2 ventoꝝ circl'm claudat & quasi choꝝ faciat· Itez dicit̃ chorus q̃dã mẽsura decez modioꝝ·sed hoc ex hebreo descẽdit·q̃ vocat̃ chor⁹ ad similitudinẽ coll'· Choria em̃ hebraice col les appellãt̃· Coaceruati em̃ trigĩta modii ĩstar col lis vident̃·& on⁹ cameli efficiũt scd̃m hug. Et vt dicit magister bñ· Corus ꝓ vento nõ aspirat̃·ĩ ali is ũo sigficatõnib⁹ aspirat̃·& ꝑmã cor·s3 ꝓ vento ꝓd·ꝑmã· Vñ ũs⁹· Cõsõa t̃ba chor⁹ q̃tiens est aera

Chous choi mas·gñis pars celi·s·qua celũ cor⁹ cõtinet̃ vel ip̃m celũ·& dicit̃ a chaos·q2 ex chaos putauerũt q̃dã celũ esse formatũ· Itẽ inuenit̃ cho us choi ꝓ quodã loco de quo dicit̃ actuũ·xxi·a· re cto cursu uenim⁹ choum·

Chremes· A cremo as deriuat̃ hic chremes tis·vl' chremis ꝓpriũ nomẽ cuiusdã ꝑsõe introducte ĩ co media·q2 cremabat symonẽ denegãdo filiã suã filio illius·& scd̃m h° caret aspiratõe· Si vero habeat aspiratõez chremes·nõ est tũc nomẽ latinũ· nec de riuat̃ a cremo mas ꝭm hug· Quãdo vero ꝑsc·in pri mo ma·dicit ꝙ aspiratõ põitur p⁹ c in chremes di cas ꝙ ibi chremes nõ est latinũ

Chretic⁹· A chrisis qd̃ est iudiciũ dicit̃ hic chreti cus ci·i·iudex vel medic⁹ qui ꝭm chrisim iudicat d̃ ĩfirmo an dẽat euadere nec ne·& chretic⁹ a um·vt Chretic⁹ dies in quo sumit̃ infirmitatis iudiciũ· q̃ q̃i iudicat & indicat homĩ an dẽat liberari nec ne·

Chrise⁹· A chrisis qd̃ ẽ auꝝ dicit̃ chrise⁹ sea seu3 ·i·aure⁹·& chriso sas·i·deaurare· Vñ chrisat⁹ a ũ· ·i·deauratus·

Chrisis grece latĩe dr secretũ vel iudiciũ vl' aurũ vñ ũs⁹· Auꝝ iudiciũ secretũ dat tibi chrisis·& acu

Chrisma ẽ grecũ·& scribit̃ aliq̃n p x it̃ in fine sicut xrisma·q2 hec figura x·rep̃sẽtat apud grecos ch·& scribit̃ etiã p ch chrisma· Vide ĩ christ⁹·& di cit̃ chrisma vnctõ latine·& deriuat̃ a chrisis qd̃ est auꝝ· Xrisma iubẽte dño in exodo moyses ɔposuit q° ꝑmo aarõ & filij eius in sacerdotiũ puncti sũt· S3 p⁹ꝙ christ⁹ verus rex & sacerdos celesti ac mi stico vnguento ẽ delibut⁹·iã nõ solũ reges & põti fices·sed om̃s eccl'ia ꝓ vnctõe xrismatis ɔsecr̃t· ꝓ eo ꝙ ẽ m̃bꝝ et̃ni regis & sacerdotis· Vide ĩ vnguo

Chrisolit⁹ ti mas·gñis scd̃e declinatõnis lapis ꝑ cõsus similis auro·cũ marini coloris similitudĩe·& dicit̃ a chrisis qd̃ ẽ auꝝ· Et vt dicit remigius ĩ apo ca· Chrisolitus q̃si auꝝ fulget·& videt̃ emitẽt ex se quasdã ardentes scintillas· Cui⁹ specie significã tur hi q̃ in luce sup̃ne patrie resplendẽt·suasq3 vir tutes atq3 sentẽtias cũ verbo exhortatõis velut sci tillas in ꝓximos effundũt·quibus ad amorẽ dei & ꝓximi alios accendant

Chrisopassus quidã lapis p̃cõsus·a chrisis qd̃ ẽ auꝝ & passus qd̃ est color·q2 sit aurei coloris· Re migius vero dicit·ꝙ ẽ aurei coloris & viridis·& significat electos sapĩa resplendẽtes·& ĩ viridita te fidei semp ad celestia tendentes

Chrisopatasius lapis p̃cõsus ethiopic⁹ quẽ lux celat·ꝓdit obscuritas· Nocte em̃ igne⁹ ẽ·die aure us ꝭm hug·& dicit̃ a chrisis qd̃ est auꝝ

Chrisostõ⁹·a chrisis qd̃ est auꝝ·& omos qd̃ ẽ os dictus est iohẽs crisostõ⁹·i·aureũ os· Vl' ɔpõitur a thomos qd̃ est diuisio· Os em̃ nichil aliud esse vi det̃ ꝙ̃ diuisio labioꝝ ab inuicẽ·

Christeeleysõ·ab eli qd̃ est de⁹ dicit̃ quoddã ver bũ grecũ·s·eleyson·i·miserẽ· Vñ dicit̃ christeeley:

Christianism⁹ mi cult⁹ & rit⁹ sõ·i·xp̃e miserẽ xp̃ianoꝝ·& ɔpõit̃ a xp̃ianus & mos moris

Christianus ni· Christiani a xp̃o dicti sũt sic a iu da iudei·seu ab unctõe deductũ est h° nomen qd̃ nomen primum in anthiochia p petri predicatõem exortum est·vt habetur actuũ xj·

Christicola le pnl't·cor·xp̃m colens cõis gñis

Christus·a chrismate dict⁹·q̃si chrismate vnct⁹· Chrisma em̃ grece latine dicit̃ vnctõ·qd̃ nomẽ xp̃us olim erat cõe & sacerdotibus & regib⁹·q2 & hi q̃ vocabant̃ ad regnũ·& q̃ ad sacerdotiũ ĩunge bant̃· De regib⁹ habet̃ in esa· Dicite xp̃õ meo cyro De sacerdotib⁹ dicit̃ ĩ psal· Nolite tangẽ xp̃õs me os· Vñ dominus noster antonomasice ꝓprio nomi ne dictus est xp̃s·q2 verus rex & sacerdos fuit·& chrismate vnctus·i·septẽ dõis sp̃ussancti plenarie delibutus· Et nota ꝙ hec figura x·rep̃sentat apud grecos ch· Vnde chrisma & xp̃us p x·scribunt̃·q2 dictões grece sũt· ¶ Quare nõ dicat̃· Xp̃e ora ꝓ nobis·sed Exaudi nos·dicã in oratõ· Itẽ in xp̃õ fu erunt omnes virtutes & vsus virtutũ sic dica3 in virtus· Itẽ de formatõe corpis xp̃i & de infusione anime dicã in extraduce· Itẽ quõ xp̃i corpus acce pit aliquid de omni statu hõis dicam in liber ra rũ Itẽ de scia anime xp̃i & potentia dictũ est in anti xp̃us· Itẽ vide in verbũ· Itẽ ĩ ꝓpheta dicã quõ xp̃s ex ꝓp̃io iudeo & gentili natus est· Itẽ de ymagine faciei xp̃i quã xp̃s misit abagaro regi dicã in iudas

Chus interp̃tat̃ ethiops vel tenebros⁹

Chusan interp̃tat̃ tenebrãs donũ vel nigredo g̃

Chusaurasathaim tenebrosa ĩiquitas tificatõis vel nigredo impietatis interp̃tat̃

Chesi interp̃tat̃ secretũ·vel silentiũ vel arcanu3 aut ꝓfunditas·& acuit̃ in fine

Ciat⁹ ti mas·gñis q̃dã vas ẽ ad bibendũ & duodeci ciati vnũ sextariũ faciũt· Itẽ ciatus ꝑuus ciphus·cratecul⁹ porrecto rius·& cor·pnlt̃·

Cibariũ·a cibo as dicit̃ h° cibariũ rij·i·cibus·& adiectiue cibarius ria riũ·q̃ vel q̃ vel quod ptinet ad cibũ

Cibatus tus mas·gñis·i·comestõ a cibo bas & adiectĩe pt̃ declinari cibatus ta tũ

Cibe baꝝ pl'is nũeri·i·tessere quadrate·s·taxille a cibo as

Cibeles·a cibo bas dicit̃ hec cibeles lis· vel hec cibele lis·i·mater deoꝝ·s·terra q̃ cibaria cõ fert· Vel poti⁹ deriuat̃ a cubõ·quod interp̃tat̃ solidũ vel firmũ q̃si cubele·q2 inter elemẽta nullu3 sit firmi⁹ & solidius illo· Vl' dicit̃ sic a cibelo mõte

in quo colit̃ · & a cibele vel cibelo dicit̃ cibelus la · lũ possessiuũ · & cibeleus lea leũ idem

Cibo bas baui · i · cibos dare · & dicit̃ a cibꝰ bi · vñ verbalia & cibatorius ria riũ · Cibo ꝯpõit̃ · Concibo bas · i · simul cibare · Decibo bas · i · valde cibare vel cibũ auferre · Excibo bas · i · ꝑfecte cibare · Percibo bas in eodẽ sensu · Recibo bas · i · iteꝝ cibare · Succibo bas · i · latent̃ vel paꝝ vel subtꝰ cibare · Cibo & oĩa eius ꝯposita sunt actiua · & cor · hanc sillabã ci Vnde quidã · Caseus anguilla mortis cibꝰ ille vel illa · Ni bibas & rebibas · & rebibendo bibas

Ciboriũ rii qdã vas ad cibos deferendos & dici

Cibosꝰ · a cibꝰ dr̃ cibosꝰ a ũ · i · cibo tur a cibus · plẽꝰ · & ꝯpat̃ · vñ hec cibositas atis plẽitudo ciboꝝ

Cibus bi a capio pis dicit̃ · Qr aũt dicit̃ cibꝰ quasi captus ore · qr capit̃ ore · et hia ẽ nõ ꝯpõ ẽm hug · Itẽ secundũ pap̃ cibus grecũ est · Est aũt figura in geometria · q̃ lõgitudine latitudine & altitudie cõtinet̃ sic qr corpus solidũ · Hec etiã texera dicit̃ vel nũs solidꝰ hñs ĩ sui dnoĩatõe q̃ttuor voces vt bis duo bis suut octo · Hoc etiã dicit ꝙ a cubõ qd interpretat̃ solidũ siue firmũ dicit̃ hic cubus bi · figura solida · De hoc plenius dicã in cubus bi

Cibꝰ grece latie dicit̃ cubꝰ · vide in cubus bi ·

Cibutũ ti · i · arca cibaria · & dicit̃ a cibus

Cicada de dicit̃ a cuculꝰ · qr ex cuculoꝝ nascunt̃ sputo · vel dicunt̃ sic a sono quẽ faciunt · & secũdũ seruiũ nõ durat vita eoꝝ nisi ꝑ diẽ · Dicit em̃ ꝙ eo dẽ die quo cicada orit̃ morit̃ · Vnde quidaz · Mors & vita dies vna cicada tibi · sed aut falsũ dicit apte · aut alia aĩalia vocauit cicadas q̃ꝫ nos vocemus Qr aũt dicit̃ cicada quasi canẽdo cadẽs vel cito cadens ethy · est nõ ꝯpõ & pnl't · ꝓdu · Vñ ouidiꝰ in primo de arte · Vere prius taceãt volucres estate cicade · Feia quã iuueni blãde tẽptata repugnet

Cicatcosus sa sũ plenus cicatricibus a cicatrix di

Cicatcula le di · ꝑua cicatrix · & cor̃ · cu citur ·

Cicatrix · A ceco as dicit̃ hec cicatrix cis · i · vestigiũ · obductõ vulneris sic dicta · quia cecet & obducat vulnera q̃si cecatrix · Qr ãt dicit̃ cicatrix q̃i cese carnis tritõ et hia ẽ nõ ꝯpõ · & ꝓdu · tri

Cicẽdela a cãdeo des dicit̃ hec cicẽdela · i · lusula genus scarabeoꝝ · qr volans candeat · i · luceat

Cicendulũ li gñis neu · i · thuribulũ vel licinus · & põit̃ ꝓ candela · & dicit̃ a candeo des

Cicer ris ge · neu · genus legumĩs & cor̃ · ce

Ciclas · A ciclus dicit̃ hec cicla cle · & hec ciclas ciclадis · qdã genꝰ pallij circũtextũ · & ꝯtinens multos intertextos ciclos · & hec ciclas dis dicit̃ ĩsula q̃ cũ quibusdã aliis in ciclo disposita ẽ · Ciclades · n fuerũt sexaginta tres insule circa delũ in orbe site · & ideo sic dicte sunt nõ qr in orbe sũt digeste · sed ꝓpter scopulos qui ꝯtra easdem sũt secundũ hug · Pap̃ · etiaz dicit · ciclades insule sũt in egeo mari · dicte ꝙ ĩ ciclo · i · in orbe sũt põite · Ciclas dis genus vestis a rotũditate dicta · sursũ stricta · deorsũ ampla · Vnde inuenit̃ ĩ legẽda bte agnetis · Induit me dñs ciclade auro texta · & cor · plẽ · gti siue cla · Stacius achilleidos · Puppis & in mari mutabant ciclades auras · Vnde ĩ grecis · Est ciclas pannꝰ circundat ciclada põtus · & ita teneas ꝙ a media ante d cor · Fortunatꝰ tamen eã ꝓducit dicens · Bratea gẽmata ciciadẽ filo catenant

Ciclopea saxa ĩ qbꝰ ciclopes hitauerũt in sicilia · secundum pap̃ · Vide etiam in ciclops · qr declinat̃ ciclopeus pea peum

Ciclops pis maſ · gñis dicit̃ a ciclus cli · Ciclopes nascunt̃ in india & in scithia · olim sic dicti erãt · qr vnũ orbẽ · i · vnũ oculũ habẽ in media frõte ꝑhibentur · Hi & agriofagite dicunt̃ qr solas feraꝝ carnes edãt · Ciclopes isti dicti sunt esse fabri iouis · & fabricare fulmina eꝰ ĩ ethna mõte sicilie · Vnde ciclopeꝰ pea peum · Vnde hec ciclopea saxa dicunt̃ ĩ quibꝰ ciclopes habitauerũt in sicilia · & ꝓdu · penulti · mã ciclopes · Vnde vir · vii · eneid · Ferꝝ exercebant vasto ciclopes in antro · Et theodolꝰ · Fulmina ciclopedes iouis impio fabricãtes · Et vt dicunt quidam · Ciclopes si est nomẽ ꝯmune gẽtile ꝓdu · pnlt̃ Si vero sit ꝓpriũ eam cor · & satis hoc ꝓbabilit̃ dicitur · Itẽ inuenit̃ cicrops pis ꝑ r · & tunc cor · penul · in obliquis · Vñ theodolus · Egregio cicropi debet̃ causa litandi

Ciclꝰ cli dicit̃ a circulꝰ ꝑ sincopaz · vel a greco ciclõ qd greci rotundũ vel orbẽ vocãt · Ciclus ꝯpõit̃ Epiciclus Semiciclꝰ Hemiciclꝰ · ab hemis & ciclꝰ · i · mediꝰ circulꝰ · Vnde hemiciclus qñz dicit̃ sedes dimidiũ circulũ habens · i · arcũ & ꝓducit ci · & ẽm ꝯpotistas · Ciclus est spaciũ aliquoꝝ annoꝝ ĩ se rediẽs secundũ aliquos numeros · Et dicit̃ ciclꝰ quasi circulꝰ ꝑ duplicẽ sincopam · Et est semiciclus dimidius ciclꝰ a semis & ciclꝰ

Cicõia nie dicit̃ a sono quo crepitat quasi cicãia qr sõꝰ potius est oris q̃ꝫ vocis · qr eum quatiẽte rostro faciunt · Vnde & ciconiã quod & ciconiuz dicit̃ vocant hispani lignũ lõgum quo in ortis hauriunt aquã · qr imitat̃ naturaz illiꝰ auis leuãtis & deponẽtis rostra dũ clangit · Eandẽ ortolani telonã vocant · Tale lignũ inuenit̃ mõ sup quosdã puteos cũ catena ferrea · Et scias ꝙ hec auis a quibusdã appellat̃ pia auis · ꝓpter pietatẽ quã erga parẽtes ondit · vnde dicit ambro · in hexamerõ · v · Depõiti patris artꝰ ꝑ lõgeuam senectutis plumaꝝ tegmĩe alarũqz remigio nudatos circumstãs soboles ciconia pẽnis ꝓprijs fouz · & quid dicã · collato cibo pascit Qñqz etiã ipa repat nature dispendia · vt hĩc atqz ĩde subleuãtes senẽ fulcro alaꝝ suaꝝ ad volanduz exerceant & in pristiõs vsꝰ desueta iã reuocent patris membra · Quis nr̃m leuare egꝝ nõ fastidiat patrem · quis fessũ senẽ suis humeris nõ impõat · ꝙ in ipa historia vix credibile habet̃ · Quis vt pius sit nõ hoc seruulis mandet obsequiũ · At vero auibus nõ est graue quod pietatis est plenũ · nõ est onorosũ quod soluitur nature debito · aues nõ erubescũt reuerẽdi senis membra portare · Est em̃ vectura pietatis ꝙ eousqz freq̃nti testificatõne ꝑcrebruit · vt ꝯgrue mercedẽ remuneratõis inuenerit · Nã rõanorũ vsu pia auis vocatur · Est quod vix vni impatori ꝯsulto senatꝰ delatũ dicitur · hoc iste aues in cõmũi meruerũt · Habẽt ergo aues ista decreta patꝝ ac ꝓprie insignia clemẽtie · Pios em̃ filios patꝝ prius oportuit iudicõ ꝑdicari

Cicur placidus · mansuetꝰ · prudens · Pluraliter cicures · placidi · quieti · secundũ Pap̃ ·

Cicurius rii maſ · ge · prudens · gratus · cautꝰ · astutus · vafer · placidꝰ · mansuetꝰ · vnde cicuro ras verbum actm̃ · i · d est prudenter vel mansuete se ꝯtinere · militare · mansuete facere

Cicuro ras in cicurius est · & ꝓducit cu

Cicurris ris maſ · ge · est porcus natus ex apro siluestri & dõestica porca · & dicitur a cicurius secundũ hug · Pap̃ · vero dicit · Cicurris dõesticus sus

Cicuta te pnlt̃ · ꝓducta q̃dã herba est a cecus dcã quasi cecuta · quia eius sucus nocet oculis · vel quia in tirso geniculato nodos habet occultos vt cãna

ſicut dicitur foſſa ceca que occulta eſt·
Cicuticen a cicuta & a cão is ↄpõit̄ hic cicuticen
cinis qui canit cū cicuta· vnde hec cicuticina ne plē
cor· femina que canit cū cicuta· & cor· pnult̄· cicuti
cen cinis tam in ntō ꝙ̄ in obliquis
Cidaris ris fe· ge· pilleus pōtificalis· & vt dicunt
mitra cidaris & tiara idem eſt· & cor· da·
Cidō nis maſ· ge· puerorū amator ſecū dū hug· &
dicit etiam pap̄· cidōes puerorū amatoreſ
Cidōia ciuitas cretenſis· cidōia genus pōi· Item ci
donia mala· ab opido quod eſt ī creta dicta ex quo
p̄mo pomū cidōicum ↄficit̄· Fit quoqꝫ ex eo vinū
quo languentiū deſideria fallūt̄· nā vinū repn̄tat
Cieo cies & cio cis idē habent p̄teritū ſcꝫ ciui· &
idē ſupinū· ſ· citū· Niſi ſecundū hoc ꝙ deſcendit a
cio quarte ↄiugatōis ꝓdu· pnlt̄· Secundū vero ꝙ
deſcendit a cieo cies ſecunde ↄiugatōis cor· eandeꝫ
Vnde verſus· A cieo citū· nō venit īmo citū· Item
cio & cieo eandē habēt ſignificatōꝫ· ſ· vocare· mo
uere· ↄmouē· ↄgregare· Cieo cies tn̄ accipit̄ ī alia ſi
gnificatōe· ſ· ꝓ feſtinare· ꝓperare· ī qua nō accipit̄
cio cis· Cieo & cio ↄponūtur cū ad· & dicitur acci
eo cies· & accio cis· i· appellare· aduocare· Itē cū cō
& dicitur cōcieo· & cōcio· Item cum in· & dicitur
incieo & incio· Item cuꝫ ex & dicitur excieo · & ex
cio· Cieo & cio & omīa ↄpōita ab eis ſūt actīa· ni
ſi ꝙ cieo ꝓ feſtinare eſt neutꝝ· Cieo & cio faciunt
p̄teritū in ciui· & ſup̄· in citū· Itē cieo & ↄpōita ab
eo cor· pnl't· in ſup̄· & ī p̱ticipio p̱teriti tp̄is· Cio
vero & eius ↄpōita eam ꝓducunt·
Cigneꝰ gnea geū· i· candidus vel ad cignū p̱tinēſ
vel de cigno exiſtens· & dicit̄ a cignꝰ·
Cignitꝰ tꝰ maſ ge· vox cigni a cignꝰ dr̄ & ꝓd· gni
Cignus· Ab hº p̄terito cecini dicit̄ hic cignꝰ gni
qꝛ bene cantat· Vn̄ hic cignulꝰ li di· ꝑuus cignus
& cigninꝰ na nū· & cigneus nea neū · Itē a cignus
dictꝰ eſt amnis quidā cilicie hic cignus· tum qꝛ mi
ram habꝫ aquarꝝ ſuauitatē· tū qꝛ autūno & eſtate
qn̄ niues ſoluunt̄ tumeſcit· quadā em̄ lingua quid
quid eſt candidū dicit̄ cignus· Reliq̄s vero āni tē
p̱ibus tenuis eſt & quietus ſcd̄m hug· Pap̄· aūt ſic
dicit· Cignꝰ auis genus· que & olor dicit̄· qꝛ totꝰ
ſit albus plumis a canēdo dictus· eo ꝙ carmīa mo
dulatis vocibꝰ fundat· Itē cignus cilicie fluuius
Cile ē q̄daꝫ figura q̄ apud grecos repn̄tat mille·
Cilia venter interpretatur
Ciliacus q̄ in vētre habet paſſiōem · & dr̄ a cilia
Ciliarcha· A cile figura greca· & qd̄ eſt vēter
archos qd̄ ē p̄nceps ↄpōit̄ hic ciliarcha che· q̄ mil
le p̄eſt militibꝰ· quē nos millenariū vocamus·
Ciliaſte q̄dā hētici ſūt· Vide in cerinthiani
Cilices q̄dā ꝑpli quos vicit pōpeius· pirate erant
& ponūt̄ cilices ꝓ piratis· & pirate ꝓ cilicibus
Cilicia ꝓuīcia aſie miōris iuxta taurum mōtem·
a cilice quodam nomen traxit
Cilicinus na nū a ciliciū dicit̄· vt Cilicina veſtis·
que fit de cilicō· & ꝓdu· pnl't· Vnde ī aurora dicit̄
Pūgens & veſtis te cilicina tegit·
Ciliciū cij neu· ge· dr̄ velamtū factū de pilis cap̄
rū vel taxorꝝ vn̄ tētoria fiūt & mortui operiuntur
Cilicus a um· i· de cilicia exiſtēs pnl't· cor·
Ciliū· A cilū dicit̄ hº ciliū lii· i· ordo pilorꝝ qui in
folliculo qº oculꝰ tegit̄ ſiue in cilo creſcit· qd̄ ↄpōi
tur cū ſup̱ & int̄ & dr̄ ſup̱ciliū & interciliū·
Cilleo les lui ūbū actīn· i· mouē· & caret ſup̄
Cilliba be mēſa cibatoria q̄ finita ↄmeſtōe remoue
tur· & dicit̄ a cilleo les & cibo bas· Hec & aſſidela
dicit̄· & cor· pnl't cilliba
Cilōes ſine aſpiratōe dicūtur homīes anguſti ca
pitis quorꝝ capita oblōga ſūt
Cilū· a celo las dicit̄ hº cilū li· i· folliculꝰ quo ocu
lus tegit̄· qꝛ oculos celet· vel ſm yſiō· dr̄ a cilleo es
qd̄ eſt mouere· qꝛ ſepe mouet̄
Cima me quaſi cōa· ſ· ſummitas olerꝝ vel arborꝝ·
& dicitur a cōa me
Cimba be in cumba expōitur
Cimbala acitabula quedā ſūt· que p̱cuſſa ſe inuicē
tāgunt & faciūt ſonū ſic dicta· qꝛ cuꝫ bellemacia ſi
mul p̱cutiunt̄· Et eſt cimbalū pnl't· cor· inſtrumtū
muſicū· ꝓprie quo accit̄· i· aduocat̄
Cimbia orꝝ expōit̄ in cumba
Cimex hec cimia vel cimicia dicit̄ q̄dam herba que
valde fetet· vn̄ hic cimex is aīal valde fetidū· & ꝓ
p̱rie iſte vermis· ſ· cimex naſcitur in carne putrida·
Tinea in veſtimtis· Eruca in olere· Teredo ī ligno
Tarmꝰ in lardo· & cor· mi in obliquis·
Cimicoſꝰ ſa ſū· i· plenus cimicibus a cimex dr̄ &
Ciminile lis ge· neu· dicit̄ vas aquaticū cor· mi
ad abluēdas manꝰ vt dicūt batinū· & ꝓdu· ni·
Ciminū ni ge· neu genus herbe vel ſemīs qd̄ vul
go dr̄ cuminū· & eſt calidū & ſiccū & ꝓd· penul't·
vn̄ macer· Eſſe putāt calidū medici ſiccūqꝫ ciminū
Cimis grece interp̄tat̄ dulcis latine
Cimiteriū· A cimis qd̄ eſt dulcis · & ſteriō qd̄ eſt
ſtatō ↄpōit̄ hoc cimiteriū rii q̄ſi cimiſteriū· i· dulciſ
ſtatō aīarꝝ· vel potiꝰ corp̱m· Vel dicit̄ cimiterium
q̄ſi cimiteriū· qꝛ ibi cinis mortuorꝝ terit̄· vel dicitur
a cis· quia cis· id eſt an̄ eccleſiam ſoleat fieri· Vnde
cimiteriolum li diminutm̄
Cimara re pnl't· cor· inſtrumētū muſicū eſt · Et di
cit̄ a cieo qd̄ eſt mouere· quaſi ciens· i· ↄmouens ae
ra ſono ſuo· Vel qꝛ ciet̄· i· mouet̄ ad ſonandū· vn̄
dicit Pap̄· Cimare ſunt acitabula q̄ p̱cuſſa ī modu
lo ↄcitāt̄· Mach· li· p̄mo ca· mj· dicit̄· In ipa renoua
tū ē ī cāticis & citharis & cimaris & cībalis
Cincinaculꝰ la lū in cincinꝰ eſt
Cincinoſꝰ ſa ſū in cincinus vide
Cincinnꝰ· A cedo dis cecidi dicit̄ hic cicinnꝰ ni·
crinis q̄ ꝓlixe depēdꝫ· Cāt· v· Cicini mei guttis no
ctiū pleni ſūt· & inde cicinaculꝰ la lū· i· capillatꝰ· q̄
magnos habet capillorꝝ cicinos· vnde hieronimuſ
ī quadā ep̄la· Cicinaculos pueros & calamiſtratu
los & p̱egrīa vnguenta olētes ſemp̱ deuita· Itē ci
cinus dicit̄ pāniculꝰ vetus pānoſꝰ & detritus· &
tunc inde dicit̄ cicinoſus ſa ſum · i· pānoſus lacinio
ſus· tunicoſus ſm hug· vel ſm Pap̄· cicini dicūtur
capilli dependētes· vnde cicinoſus ſa ſum· cui ca
pilli criſpi dependēt· vel crinitꝰ ſicut mulier· & ꝓ
du· plt· poſitōe· vnde ī aurora dicit̄· Cicini ꝑpli ſūt
nam diuinitꝰ iſti
Cincti aduer· id eſt· ſtricti· ↄſerti a cingo is dicit̄
Cinctoriū rii ge· ne· quo cīgimur a cīgo is
Cinctura re pnlt̄· ꝓducta· id eſt actus cigēdi &
id quo cigimur & dicit̄ a cigo is
Cinctus cti maſ· ge· i· lata cinctura uel zōa a cigo
gis Itē mobiliter cictus ta tum p̱ticipium
Cinctutꝰ idē eſt qd̄ cictꝰ· vnde horacius in poe
tria· Fingere cictutꝰ nō exaudita chetegis
Cine grece latie eniti vel cigere dicit̄
Cinedus· a cios dicit̄ cinicꝰ ca cum & cinedꝰ da
dum ī eodē ſenſu· i· canīnꝰ· Dicūt̄ etiā cinici vel ci
nedi molles & effeminati & īmundi ſicut canes· q̄
& publice coeūt· & ad vomitū redeunt· vel dicūt̄
ſic ſatirici· i· reprehenſores· qꝛ rep̄henſione ledunt·

ſicut canis morſu. Iuuenalis Caſtigas turpia cũ ſis
Inter ſocraticos notiſſima foſſa cīedos Vñ & ꝑ ex
cellentiā īmundicie quidā pħi heretici dicti ſunt ci
nici · q̄ publice & in patulo cũ vxoribꝰ ꝯcũbebant
predicātes publice eſſe cōcumbendũ cum vxoribꝰ
in vicis & plateis ad modũ canũ · qꝛ ꝯiugiũ iuſtũ ē
& ꝓducit pnl' · cinedꝰ ſ; cinicꝰ eā cor
Cinerica ce auis cinereũ hñs colorē fe · gñis & dr
a cinis & cor · penulē
Cinerulentꝰ ta ũ plēꝰ cinē a cīs & lētoſ cōpōitur
Cineus nea neũ nomē gentis pnlē · ꝓdu · Et vt di
cit Pap̄ · Cinei orti ſũt a ietro genero moyſi
Cingo gis xi ctũ cingē · i · circũire · circũdare · cin
gulo ſe ſtringē Vñ verbalia · Et ꝯpōitur cingo cuꝫ
ad & dicit̄ accingo gis · i · valde cingere · preparare
adornare · Itē ꝯpōitur circũcingo gis · Diſcingo is
Incingo gis · i · valde cingē · Precingo gis · i · añ vel
ab anteriori ꝑte vel ſurſũ cingē · Recingo is · i · iteꝝ
cingē · Succīgo is · i · ſubtꝰ cīgere · Et nota ꝙ accī
gimur bellaturi · p̄cingimur ituri · ſuccīgimur mini-
ſtraturi · Vñ q̄dā Accīgor gladio · p̄cīgor gauſape
Cingulatus · A cingulũ dicit̄ hic cin ſumpto
gulatus ti quoddā genus calciamenti · & vocantur
cingulati a quibuſdam ſoliati
Cingulũ · A cinctꝰ ti ꝑ diminutōꝫ dr hoc cingulũ
li q̄d & hic cingulꝰ īuenit̄ · Vñ hec cīgula le fe · ge ·
Et ē cingulũ neu gñis hoīm · Cīgula fe · ge alioꝝ
aīaliũ · Vñ verſꝰ · Cīgula ſũt hoīm cingula ſtrīgit
Cinicꝰ ca cũ · i · caninꝰ a cinos q̄d eſt canis equũ
& cor · pnlē · Perſius Si cinico barbā petulās nōa
ria vellat · vide etiā in cineꝺus
Cinifes fis fēi gñis · Vel cinifex indeclīabile ꝓ eo
dē vel ꝓ alio gñe ꝑuaꝝ muſcaꝝ · ſ · ꝓ zīzala cernicu
la · Et dicit̄ a cinos quod eſt canis · & ſic videt̄ ꝑ c ·
ſcribēdũ ī p̄ma ſillaba · Sed multi addũt ſ · & dicũt
ſcinifes ꝑ ſc in p̄ma ſillaba & ita ꝯuenit̄ ſcribitur in
exodo viij · Facti ſunt ſcinifes in homībus & iumē
tis · Itē Pap̄ · pōit ꝓ p̄ma lrā ſ · & dicit Scinifes cu
licũ geꝰ eſt aculeis ꝑmoleſtũ · Vñ ī ſ de eo vide · Ci
niphis āt ꝓ fluuio ꝑ c ſcribit̄ ī p̄ncipio · Et ſcias ꝙ
in pſalmo dicit̄ ſcinifes ꝑ ſ in prima lrā & vltima ·
Dixit inquit & venit cinomia & cinifes · Et p̄t ſcri
bi ꝑ ph vel ꝑ f in vltima ſillaba · et cor · ni In hiſtori
is aũt dicit̄ ꝙ cinifes muſce ſunt adeo ſubtiles vt
viſũ niſi acute cernētis effugiāt · & corpus cui inſe
dent acerbo terunt ſtimulo
Ciniflo flōis maſ · gñis dicit̄ ille q̄ cum folliculo
ignis flamā excitat · vel qui calamiſtꝝ calefacit ſcꝫ
ferꝝ quo capilli criſpant̄ · Hic vulgo ciniferꝰ dicit̄
& cōpōitur a cinis & flo flas
Cinipheus in ciniphis vide
Ciniphis fluuius eſt libie iuxta quē magni abun
dāt hirci · Vnde cinipheí dicũt̄ maiores hirci licet
adiectm̄ ſit qñqꝫ gñaliter hircoꝝ & caꝑꝝ ciniphe
us phea pheũ ſcd̄m hug · Pap̄ · etiā dicit · Cinipheí
hirci maiores a flumine affrice vbi plurimi ſũt &
magni · Itē dicit Ciniphis fluuius in libia · vbi gran
des hirci naſcunt̄ · & cor · ni · & ſcribit̄ ꝑ ph vel ꝑ f
Cinis A cādeo des dicit̄ hic in vltima ſillaba
ciner vel cinis huiꝰ cineris · qꝛ ex cādore & incēdio
fiat · Vnde cinereꝰ rea reũ & cineus nea neũ · Et vt
dicit̄ in grecis · His duo nomīa ſũt q̄ ſubſtātiua vo
cātur · Que vel in is vel in er rectũ poſuere freq̄n
ter Vt puluer vel puluis · vomer vel vomis · ciner
vel cinis · cucumer vel cucumis
Ciniſculꝰ li maſ gñis plē · cor · di · ꝑuus cinis
Cinnamolegꝰ gi pnlē · cor · q̄ legit cīnama & que
dā auis arabie qꝛ legat & texat nidũ ex fructibus
cīnami · & ꝯpōitur a cinnamũ & lego legis
Cinnamomũ mi ꝓdu · pnlē Vide ī cīnamũ
Cinnamũ vel cīnamomũ gñis neu · ē breuis arbu
ſtula ſed mire virtutis & odoris cuiꝰ fructꝰ dicũ
tur ſtacte · & dicit̄ cīnamomũ vel cīnamũ a canna ·
qꝛ cortex eius in modũ cānaꝝ ſit rotũdus & tenu
is · & tam cortex ꝙ̄ arbor ipſa dicit̄ ſic · & cor · plē ·
cīnamũ mi & cinnamomũ eā ꝓducit
Cinnꝰ ni maſ · gñis · i · tortio oris · & cinꝰ ꝯmixtō q̄
ꝫlibꝫ reꝝ ꝓportōalis · & ꝯpōit̄ ꝯcinnus ꝯcinni
Cinocephalus · A cinos cāis & cephas caput cō
pōit̄ hic cinocephalꝰ li pnlē · cor · gēs habēs caput
ad modũ canini capitis · Et etiā quoddā geꝰ ſimia
rum ſic dicit̄ · Aug · ī xvi · li · de ci · dei ſic dicit Quid
dicā de cinocephalis quoꝝ & capita atqꝫ ipe latra
tus magis beſtias ꝙ̄ homines ꝯfitet̄ · Hi in īdia na
Cinogloſſa ſe quedā herba ſcũt̄ Vide ī anubis
a cinos cāis & gloſſa quod eſt līgua de ſimilitudīe
lingue cāis ſic dicta · vel quia ad morſum caninum
trita cũ ſale & impoſita ſuccurrat
Cinomia mie · i · muſca cāina & venēoſa & dicit̄ a
cinos · i · cāis Pſal · Dixit & venit ciomia & cinifes
et cor · mi ſecũdũ vſũ · Inneitur et cenomia ꝑ e · vt
ſupra habes in ſuo loco · ſed aliud ſignat
Cinos grece latine cāis vt dicit hug · ī cāo is
Cinoth hebraice dicit̄ latine lamētatō hieremie ›
vñ dicit hiero · in ꝓlogo regũ · Hieremias cũ cioth
· i · cũ lam̄tatōibus ſuis · et accētuat̄ in fie
Cinꝰ ni geꝰ arboris vt dicunt lētiſcꝰ fe · ge · Dan ·
Cinxia xie fēi gñis · i · iuno a cingo xiii · Sub cino
gis · Et dicit̄ ſic · quia in eiꝰ honore et nomine puelle
maritate cingũt̄ cũ illis p̄ſit nubentibꝰ
Cio is iui ire expōit̄ in cieo cies
Cipariſſus ſi fēi gñis q̄dam arbor q̄ et cupreſſꝰ et
cipreſſꝰ vocat̄ · et dicit̄ a cephas quod eſt caput · qꝛ
caput eiꝰ a rotũditate in cacumē erigit̄ · vel dicta
eſt cipariſſꝰ a quodā eiꝰ noīs puero in illā arborē
ſ;m poetas mutato · Vnde hec cipariſſa ſe noctur
na ymago · et habet cipariſſꝰ ſiue cipreſſꝰ lignũ im
Cippꝰ a cepi p̄terito de capio dicit̄ putribile ·
hic cippꝰ pi ꝑ geminũ p et ꝓ trunco et ꝓ cumulo
terre · et ꝓ lapide mortuo ſuppoſito et ꝓ cimiterio
et ꝓ īſtrumēto quo reoꝝ pedes reſtrīgũt̄ · quaſi ca
Cipſſꝰ ſi in cipariſſꝰ expōit̄ piens pedes
Cipacꝰ a ũ plē · cor · a ciprꝰ dicit̄ vide in ciprꝰ
Cipcus a um pnlē · cor · in ciprus eſt
Ciprinũ vnguentũ a flore cipro vocatũ · cꝰ odo
rem ꝓprie refert ſ̄m Pap̄ · et ꝓdu · pnlē
Cipris pridis in ciprus eſt
Ciprius pria priũ de cipro vbi nobiles vites ſunt
àffluētes · et dicit̄ a ciprꝰ · et a ciprius dicit̄ cipria
cus ca cũ · Nā ciprus facit ciprius et cipcꝰ Vide in
ciprus Math · li · ſecũdo ca · q̄rto · Prelatꝰ ē cipriis ·
Ciprus pri fēi gñis q̄dā ciuitas · vel īſula ī q̄ ē illa
dicta eſt ciprus Vel cipros interp̄tat̄ mixtura · vn
de et illa inſula dicta ē ciprꝰ · qꝛ multe et varie her
be ad ꝯfectōes faciēdas in ea repiunt̄ · vnde cipriuſ
ria riũ et cipcus a um pnlē · cor · Item a ciprus hec
cipria prie genus coloris · qꝛ ibi valde abundet · Et
hec cipris pridis · i · venus · qꝛ in ea colit̄ · Eadē inſu
la dicit̄ et paphus · Et vt dicit p̄ſc · in tractatu poſ
ſeſſiuoꝝ · Ciprus facit cipricus · Ciprius vero cipri
acus ca cũ · et ciprus acuit primā ſcꝫ ci
Ciragra gre fēi gñis pnlē · acuta · i · manuũ īfirmi
tas · ſicut podagra dicit̄ infirmitas pedum a ciros
quod eſt manus dicit̄ ciragra & podogra dicitur

a pos quod est pes et agros quod ē tractus. cum manus vel pedes ꝯtrahūt̄. vel ꝯponunt̄ ab agrios quod ē ferꝫ vel agreste. & īde podagra & ciragͣ. q̄i a fero dolore. qꝛ qđ īmite ē. abusiue agreste vocāꝰ

Circa. A circꝰ dicit̄ circa & circū Circa refertuꝛ ad locū & ad tpus. vn̄ tpaliter inuenit̄. vt Circa viginti annos. & localiter. vt circa ecclesiā. Circuꝫ vero ē tm̄ locale q̄si vndiqꝫ. vt circū mōtem. circa ꝑ cōpōem vel potiꝰ ꝑ q̄ndam irregularitatē iungitur cū istis quocirca. ꝓ ꝯiūctōe causali vel illatiā circūcirca ꝓ adū. loci. & simılit̄ circūquaqꝫ

Circinꝰ. A circꝰ dicit̄ hic circiꝰ ni maſ. gn̄is. id ē machinula q̄ apud carpētarios circulū efficit. Esa. xliiii. Et in circino tornauit illū. Itē a circꝰ circino nas. i. circūire & cor. ci. Vn̄ thob. Circinat. egressꝰ scrutat̄. opita q̄rit. & ꝺr circinꝰ quasi circū nās

Circiter dicit̄ a circꝰ & refert̄ ad numerꝫ & ad tpꝰ. Et est tm̄ tpale respectu nūi. vt Circiter viginti ānos. Circiter nōas decēbris. Licet qn̄qꝫ īueniat̄ & locale sꝫ īꝓprie. vt ī salustio Depssꝰ humi circiter vigīti pedes. & hͦ n̄ fit n̄ ꝓpter numerꝫ.

Circiꝰ cii maſ. gn̄is. i. ventꝰ q̄ diuerse & acriter circūitū faciendo volat. & dicit̄ a circꝰ ci

Circulator oris maſ. gn̄is ꝓprie qui famā portat & dicitur a circulo las

Circulatoriꝰ rii maſ. gn̄is qui lectulos tornatiles facit. & dicitur a circulo las

Circulo las. i. circūdare vel tornare. & ꝓ decipe ī uenit̄. vn̄ verbalia. & deriuat̄ a circulꝰ & cor. cu.

Circulꝰ li idē est qđ circꝰ quasi dimi. & dicitur a circus ꝟm hug. Pap̄. vero dicit. Circulꝰ dictus eo ꝙ ī circūductōe currit. Itē circulus ē figura plana q̄ sub vna linea ꝯtinet̄. ad quā ex vno pūcto quod inter ipsā est omnes q̄ recte ducūt̄ linee eque sibi sūt. Itē circulꝰ armilla vel frenū

Circū aduer. est & qn̄qꝫ p̄positō ꝟm dōatū & seruit actō casui. & est tm̄ locale. Vide supra ī circa Et scias ꝙ circū qn̄ ꝯpōit̄ cū dictōne incipiente a vocali m. debet scribi sed nō ꝓferri. vt circūago. circūamictꝰ. circūeo. circūitꝰ. Vnde versus. Circū ꝯpōita vocalis si cōitetur. M. nō ꝓfertur. sed sola figura tenet̄. Vide in circūeo.

Circūago gis egi circūactū. i. circūducē a circuꝫ & ago gis. & debet scribi m & nō ꝓferri. & cor. pn̄lt. in p̄senti. sed in p̄tito ꝓducit eandē

Circūamictus. A circūamicio is dicit̄ hic circumamictꝰ ctus. & adiectie circūamictꝰ ta tū. & debet scribi m. & nō ꝓferri qn̄ est vna ps. Si āt sint due ptes tūc m scribit̄ & ꝓfert̄. & ita de similibus dicas. Psal. Circūamicta varietatibꝰ

Circūegi gisti ē p̄teritū de circūago gis & ꝓđ. e.

Circūeo is iui itū ire ex circū & eo is ꝯpōit̄. & ꝺ qet m scribi sed taceri. Nā vt dicit hug. Quotiens circū vel aliud aduer vel p̄positō desinēs in m cōpōit̄ cū dictōe incipiēte a vocali. debet m scribi ad ostendendū ꝙ sit de integritate illiꝰ dictōis. sed debꝫ taceri. dicet̄ ergo circūeo is circūamicta quādo est vna ps tacito m. Cōtra hͦ nō est oppō ꝺ ambio. qꝛ b interpōit̄ nec de comedo. qꝛ m nō est ibi essentialiter sed accidentaliter ꝓ n. ita dicit hug. in eo is. De hoc etiā habes sup̄ in circū

Circūite quādo est verbū mōi impati ꝓđ. pn̄lt. Hiere. v. Circūite vias. Sꝫ quādo ē mobile circumitꝰ ta tū. circūiti circūite ī vtō cor. pn̄lt. qꝛ itū sup̄. cor. p̄mā. Nūeri ca. xiij. Omī regiōe circūita

Circūitꝰ quādo ē verbū ꝓdu. pn̄lt. Math. xxiij. Qui circūitis mare et aridā vt faciatis vnū ꝓseli tū. Sed quādo ē casus ablatī nūeri pl'is de circūitꝰ ta tū cor. pn̄lt. vt etiā tetigi in circūite

Circūitus tus tui substātm̄ & circūitꝰ ta tū mobile semꝑ & vbiqꝫ cor. i. pn̄lt. qꝛ itū sup̄. cor. p̄mā Vn̄ in psalmo. In circūitu impij ambulāt. Et nūeri. xiii. Omī regiōe circūita. & debet m scribi sꝫ nō ꝓferri. vt sup̄ ostēdi in circū & circūeo

Circūpes pedis maſ. gn̄is a circū & pes cōpōit̄ & cor. pn̄lt. gti. Et sunt circūpedes obseq̄a seruorū vel serui obseq̄ntes. vel scādala ꝟm hug.

Circūcellio. Circū ꝯpōit̄ cū cella & m ꝯuersa in n dicit̄ hic circūcellio onis. i. mōachus q̄ ꝑ diuersas semꝑ vagat̄ cellas deuastando & deuorando. quidq̄d inuenit ibi. qui & circellio dicit̄

Circūcillio onis maſ. gn̄is Circūcilliōes āt sūt q̄dam hētici sic dicti. quia agrestes sunt quos stocopicos vocant. qui xp̄m filiū dei adoptm̄ nō ꝓpriuꝫ asserunt. Et videt̄ nomen ꝯposituꝫ a circum & cella sicut & circumcellio

Circūcisio onis a circundo dis dicit̄ & est circūcisio ī carne p̄putii abscisio. qđ solis iudeis fit Hic nota ꝙ ī sacͣmento ē duo ꝯsiderare. s. usū sacͣmēti & ipm̄ sacͣmētuꝫ Ipm̄ āt sacͣmentū dicit̄ a quibusđ opus opatum. Vsus āt sacͣmēti est ipa opatō que a quibusdā opꝰ opans dicit̄. Et dicunt q̄dā ꝓbabiliter ꝙ nullo mō ipa sacͣmenta veteris legis. id est opus opatum in eis. gratiā ꝯfēbant. excepta circūcisiōe q̄ dabat grām quātum ad effectus p̄uatiuos culpe & reatꝰ. & ꝗtū ad quosdā effectꝰ positios. sicut ordinare animā. & facē dignā vita eterna. nō tamē ꝗtū ad omēs effectꝰ quos habet grā baptismalis. q̄a illa sufficit ad totaliter ꝯcupiscentiaꝫ rep̄mendā & meritorie agendū. ad quod grā in circūcisiōe data sufficere nō valebat. Et sic intellige qđ dicit beda. Idē inquit salutifere curatōis auxilium circūcisio in lege cōt originalis peccati vulnus agebat. qđ baptismus agere reuelate gratie ꝯsueuit in tpe. excepto ꝙ regni celestis ianuā nec dū intrare poterāt. tamē in sinu abrhae post morteꝫ bt̄a reqe ꝯsolati supni pacis ingressū spe felici expectabant Greg. etiā dicit ī q̄rto li. moraliuꝫ. quasi ī p̄ncipio. Qđ apđ nos ualꝫ aq̄ baptismalis. hoc egit apđ veteres. vel ꝓ puulis sola fides. vel ꝓ maioribus virtꝰ. s. sacrificii. vel ꝓ his q̄ ex abrhae stirpe ꝓdierūt misteriū circumcisiōis ¶ Itē scias ꝙ ꝗuis omēs tenerent̄ ad habendā fidē quā habuit abrhaam. non tamen omnes tenebantur imitari abrhaam in fide. q̄a nec ad omēs noticia abrhae venerat. nec omībꝰ datus erat in exemplū imitabile. nisi mediāte semine in quo omnes gētes benedictōeꝫ ꝯsecute erant Et iđ circuncisio q̄ erat signū fidei abrhae nō omnibus ꝑpl'is ꝯpetebat. Vnde solis iudeis data ē. ex qͦ xp̄us nasciturꝰ erat. Apđ āt alios populos remāebant alia remedia q̄ ante circumcisiōem fuerunt data. q̄ remedia dicta sunt ꝑ verba gregorii ¶ Nolo etiā te ignorare. ꝙ peccatuꝫ origīale ꝗtuꝫ ad culpā & reatum descendit a patre ī filios. ꝗtuꝫ autē ad p̄ealitates descēdit a femīa. q̄a pater est efficiens ī gn̄atōne. & mater materiā ministrat. Circuncisio āt data ē ꝯtra originale peccatuꝫ ad tollendā culpam Nō āt ad tollendā carnis corruptōem. & ideo uiris & nō mulieribꝰ data ē. & ꝓpter hͦ etiā ostēdit̄ sacramentuꝫ impfectuꝫ & sua impfectō in expectatione ipfectōes ducit ¶ Anīaduerte etiā ꝙ circuncisio data fuit pluribus de cāis. ut ꝑ obedientiā mādati abrhaā placerꝫ deo cui ꝑ p̄uaricatōꝫ adā displicuerat. Data etiā fuit in signuꝫ magne fidei abrhae

q̄ credidit se habituꝝ filiuȝ ī quo fieret benedictō
oīm. De inde hoc signo discerneret̄ populus ilie a
cetis natōibus. In carne vero ꝑputii ideo iussa ē fi=
eri. quia in remediū instituta ē origīalis peccati qđ
a parentibus ꝯhimus ꝑ ꝯcupiscentiā. q̄ in ꝑte illa ma
gis dominat̄. & q̄a in ꝑte illa culpā inobedientie ꝓ
mus hō sensit. decuit vt ibi signū inobedientie acci
peret. Fiebat aūt octaua die ī petrino cultro. q̄a &
in resurrectōe omī etate octaua futa ꝑ petrā xp̄m
omnis ab electis absciđet corruptō. & ꝑ xp̄i resur
rectōeȝ octaua die factā circūcideret̄ a peccatis aīa
cuiuscūqȝ ī eū credētis. Et ē hec ratō mistica. Alia
est lr̄alis q̄ tangit̄ a rabi moyse. quia puer añ octa
uū diem ē ita tener quasi in vētre mr̄is. Et ir eo sic
aīalia nō offerēbant̄ ꝓpt̄ dictam causā ante octauuȝ
diē. ita nec puer circūcidebat̄. Sed pōt queri an
octau⁹ dies esſȝ de necessitate circūcisiōis. & vide
tur ꝙ nō. quia sicut est ꝑtermittē determinatū tem
p⁹ si ꝑueniat̄ ita & si tardet̄. sȝ ꝓseliti circūcidebāt̄
post octauū diē & eis valebat. ergo & pueri pote
rant añ octauū diē circuncidi. & eis valē. Respō
sio. Circūcisio erat ī ꝑcepto. & erat sacramentum
octau⁹ ergo dies erat de necessitate circūcisionis
q̄ntum ad obligatōeȝ ꝑcepti. ita ꝙ reus erat q̄ illud
tꝑus nō obſuabat. sed nō erat de necessitate eius
q̄ntū ad efficaciā sacramēti. q̄a etiā in alio tꝑe circū
cisio facta suū effectū sacramētalē habebat. Sicut
etiā accidit de mistrātib⁹ nostra sacramēta. qui ser
uant materiā & formā debitā. & omittūt aliq̄d de
ritu ad solennitatē sacramēti ab ecclesia institutū ꝑ
tinēs. Ad illud aūt qđ obiectū ē dico. ꝙ sic mag.
sniaꝝ videt̄ sentire. licebat īminēte mortis articlō
diē ꝑuenire octauū. Alii dicunt ꝙ nō erat necessi
tatis diem ꝑuenire. q̄a illis qui añ octauū diē mori
ebant̄ valebat ad salutē remediū qđ ante circūcisi
onē fuerat qđ adhuc efficaciaȝ habebat. & hoc con
firmant ꝑ iudeos qui nunc sunt. q̄ nunꝙ ante dieȝ
octauū circūcidunt̄. & etiā ꝑ simile. quia nullū ani
mal offerēbat̄ dn̄o ante octauū diē. Scđm hāc ergo
opinionē dicendū est ꝙ nō est simile de ꝑueniēdo
& differēdo. quia nullo mō ꝑceptū q̄s transgredi
debet vt ꝑueniat. sȝ si trāsgress⁹ fuerit differēdo de
bet q̄ntū ꝑt illud īplē in quocunqȝ tꝑe

Circundo das dedi dare datū ex circū & do das.
& cor. hanc sillabā da vbiqȝ in verbo supio & ꝑtici
pio. Vnde debet dici circundabat dare dat⁹ pnlē.
cor. Oui. Iussit & ambire circundare litora terre.
Itē de corripit̄ ī ꝑterito. vt circundedi

Circūforanus ni mas. gn̄is a circū & foꝝ ꝯponit̄
ille q̄ circūit foꝝ causaꝝ causa aduocatōnum. vel
foꝝ venaliū cā decipiendi & auferēdi aliquid qui
& lustro dicit̄. & ꝓducit pnlē. & mutat̄ m in n. se

Circūluuiū uii loc⁹ quē aq̄ circūluit ꝗnte f.

Circūq̄ȝ. i. ex oī ꝑte vndiqȝ & dr̄ a circūluo is

Circūscribo bis ꝑsi ꝑtuȝ circūscribere. i. ꝯcludere
circūire dānare. rephēdere. īcludere vel stīgere vel
remouere. bōis ꝓpriis ꝓuare. delere. Vñ hic & hec
circūscriptibilis & hoc le. & circumscriptibiliter

Circumscriptorie aduer. i. callide. versute. surre
ꝑtie a circumscribo bis

Circūscript⁹. A circūscribo bis dicit̄ circumscri
pt⁹ ta tum ꝑticipiū in eadē significatōe q̄ & suum
verbuȝ. Itē circūscript⁹ ta tū. i. caut⁹ vel callidus.
vel argut⁹ vel strict⁹. & īde circūscripte aduer. i.
argute. caute. circūspecte vel stricte. Et ꝯpat̄ tior
tissi⁹ & ꝯpōit̄ incircūscript⁹ ta tū

Circūsept⁹ ta tuȝ idē qđ circundat⁹. vndiqȝ cin
ctus. vel sepe ambit⁹. & ꝯpōit̄ a circuȝ & septus.
Vel circūseptus est ꝑticipiū figure decōposite. &
tunc descendit a circūsepio pis

Circūspicio cis xi ctuȝ a circū & specio ꝯpōit̄. &
est circumspicere vndiqȝ aspicere ꝓuidere. cauere.
Vñ circūspecto as freq̄n. & circu nspectus ta tū
. i. caut⁹. callid⁹. ꝓuid⁹. & ꝯpat̄

Circūuenio is veni ventū circūdare. stīgere. vel
inculpare. decipe. Scđo cor. xiij. ca. Nunquid tit⁹
circūuenit vos. i. decepit. & cor. ve ī ꝑn̄ti & ī ꝑte
rito ꝓducit ve. & in his q̄ ab eo formant̄

Circ⁹ ci mas. ge. i. circularis linea ad idē punctuȝ
rediēs Vñ & h̄ circ⁹ ci dict⁹ est locus rome. ī quo
equi currebāt ī circūitu circa metā. i. theatꝝ. & qui
libȝ loc⁹ ī quo equi ita currūt pōt dici circ⁹

Cirene regina fuit lybie q̄ ex suo noīe ciuitatē cō
didit. quā cirenen noīauit sȝm Pap

Cirene⁹ pnlē. acuta interꝑtat̄ heres

Cirocop⁹. A copos labor & mirō qđ est vnguen
tum. vel ciros qđ est man⁹. & dicit̄ mirocopus pi
& cirocop⁹ pi in eodē sensu vnguētarius q̄ vēdit
vel ꝯpat̄ vnguentū. & cor. co

Cirog̃pho phas. i. mān scribere. a ciros & grapho
phas qđ est scribo. vel dicit̄ cirographo phas. id ē
cirographuȝ facere vel scribere caracteres. & tunc
deriuat̄ a cirographū phi. & cor. gra

Cirographus. a ciros qđ est manus. & grap⁹ uel
graphia ꝯpo. hic cirograph⁹. & hoc cirographium
phi. Itē ab eisdē & sin quod ē cō vel simul ꝯpo. sin
graphus phi. & hoc singraphuȝ phi. & hec singra
phia indecli. Et nota ꝙ cirograph⁹ & singraph⁹
sepe accipiunt̄ indr̄nter Drñt tamē secundū ꝓprie
tatē. quia cirograph⁹ dicit̄ circūscriptō manuuȝ. s.
cautio q̄ fit ꝓpria manu debitoris. & omittit̄ credi
tori. Singraph⁹ dicit̄ ꝯscriptō. i. duoꝝ ī simul scri
ptio. Antiquitus eīn debitor & creditor simul in li
gno vel ī carta scribebāt & nomē creditoris & no
men debitoris & testes & summā pecunie. & ī me
dio hoc nomē singraph⁹ capitalib⁹ literis. & ꝑ me
diū diuidebāt. Postea si creditor pl⁹ exigerȝ q̄ꝫ de
bitor deberet. vel si debitor denegaret depositum
vterqȝ afferebat ꝑtē quā habebat. vtꝝ due ꝑtes cō
uenirēt. & illud ꝓprie ē singraphū vel singraphus.
Singraph⁹ etiā dicit̄ nota aliqua. vel scripta in re
aliq̄ ꝯfirmanda facta sic in cartis publicis vbi non
vnus scribit tm̄ sed plures ad ꝯfirmatōem carte. et
hinc singrapho phas. i. singraphū facere

Cirogrillus. i. erinacius spinos⁹ maior ericio

Ciromancia cie fe. gn̄is diuinatō q̄ fit in manu. a
ciros et manus et mancia diuinatio

Cironomāta. a ciros man⁹ et nomos quod ē mo
uens dicit̄ hec cironomāta te. et hic cironomās tis
. i. ioculator quilibȝ qui manib⁹ suis ludit mouēdo
eas cū cutellis. et hic etiā hoc cironomō indecli. īue
nit̄ et in eodē sensu. et hic cironomō dictus est io
culator ꝓprio noīe q̄i ꝑ excellentiā leccacitatis et io
culatōis.

Ciros grece manus latine

Cirotheca ce. i. manuū tectura vel repositoriū a
ciros et tego is. vel theca quod est repositō scȝ scri
niū vel aliud vbi aliquid reponit̄. Et est fēi gn̄is si
cut apotheca. vt vult magister hñ. licȝ quidā dicūt
ꝙ est mas. gn̄is. et vide ꝙ theca pōt esse grecū. et
sic aspirat̄ cū suis cōpositis. Vel ꝑt esse latinū a te
go gis. et sic teca nō aspirat̄ nec ciroteca.

Cirothecarius. a cirotheca dicit̄ hic cirothecarius
rii qui eas cirothecas facit vel vēdit. Et cirotheca
rius ria riū sȝm hug. et videt̄ velle. ꝙ cirotheca sit

fe·gn̄is·quia dicit qui eas facit vel vendit·

C irrus ri in crimis est

C irurgia gie pnlt̄·acuta·vide in cirurgicus

C irurgicus·a ciros quod est man⁹ et ago is ɔpo·
hic cirurgic⁹ ci pnlt·cor·i·medic⁹ manu & ferro
ꝑcisiōem opans·& cirurgic⁹ ca cum·Vn̄ hec cirur
gia ie i ꝑa manuū e⁹ opatō·Cirurgia etiā dicit̄ lib
docens sanare plagas vel vulnera

C is aduer·loci·i·ex ista parte· Vn̄ cis & cit̄ sunt
eiusdē significatōis·nisi ꝙ cis est tm̄ locale·sed ci
tra quādoqȝ tpale qn̄ȝ locale·vt cit̄ defitū tps Itē
cis ꝓprie ꝑponit̄ ꝓpriis nomib⁹ mōtiuȝ & fluuioꝝ
vt Cis renū Cis alpes·Sed citra ꝓprie appellatiuis
nōibus locoꝝ·vt citra foꝝ·Sed q̄nqȝ p imꝓprie
tatē cis ꝑpōit̄ appellatīs·Citra ꝓpriis·Et citra cō
ꝑat̄ citerior terri⁹ vel citim⁹·Et est citerior idem
qd̄ interior ꝓprie ex ista pte·Sed citim⁹·i·ꝓxim⁹
Itē a citra dicit̄ citer tra trū·id est·vicin⁹ ꝓxim⁹·
ex hac pte·quod pōt esse positiu⁹ istoꝝ·s·citerior
& citerrim⁹·Itē cis nomen patris saul

C ison interpretat̄ letificans eos vel duricia eoꝝ·
& acuit̄ in fine

C ista a costa ste dicit̄ hec cista ste dicta sic·a co
stis·id est·cannis vel lignis quib⁹ texitur Et ſm
pap̄·Cista est grandis corbus

C istella le dimi pua cista

C isterna locus aquā colligens scd̄m Pap̄ Pt̄ etiā
dici cisterna loc⁹ ꝓfūd⁹ vbi colligunt̄ aque pluui
ales·Et dicit̄ cisterna quasi cis·i·inferius stricta

C itat⁹·a cito tas dicit̄ citatus ta tū·i·velox Et
ɔpat̄ citat⁹ tior tissi⁹·& inde citate tius tissie adū
& citatī·i·cito mobiliter·agiliter silr̄ aduer

C iterior in cis expōit̄

C ithara re·dorica ligua pect⁹ dicit̄· Vnde hec ci
thara re dicta sic·quia in initio credit̄ fuisse similis
hūano pectori·vt sic a pectore·ita ex ipa cāt⁹ ede
rent̄·Sed postea paulatī fuerūt plures spēs eius·
Et a cithara citharistes grecū Vnde citharista ste
q̄ cū ea canit·& citharistes tis mas·gn̄is mōs q̄daȝ
est ¶ Et scias ꝙ vt dicit glosa sup illud esa·xxiij·
Bene cane ⁊c̄·admōet tiꝝ canticū miseriaꝝ suaruȝ
semꝑ cātare·ne iteꝝ eadē patiat̄·Dicūt em̄ hanc eē
musice natāȝ si letū inuenerit letiorem facit·si tristē
tristiorē reddit·Vide in psaltes

C ithared⁹ di q̄ cū cithara cāit pnl̄·ꝓd̄·& ďr a ci
tharista ste in cithara vide thara re

C itherea ree hic cither⁹ ri mōs est Vn̄ hec cithe
rea ree·i·venus q̄ ī illo mōte colit̄· vel q̄a iuxta il
lū montē fuit nata de spuma maris· Vnde cithere
us rea reū·i·venereus·vel a mōte illo existēs

C ithisus gen⁹ arboris piguis a cithiso īsula vbi
abūdat·Itē cithisus gen⁹ fruticis herba odorifera
scd̄m Pap̄·& cor·pnlt̄·Vnde theodolus Ve semꝑ
oues cithiso capras depellit ab humo

C itimus in cis vide

C ito as A citus deriuat̄ cito as·i·festinare vel sit
freq̄n·hui⁹ verbi cieo ſm ꝑdictā significatōeȝ·Et
nota ꝙ cito as pōt esse freq̄n·de cio & cieo·scd̄m
ꝙ idē significāt·& tūc ɔpōita varie ꝓferūt̄·naȝ si
descendāt a cio ꝓd̄·pnl̄t·si a cieo cor·eādē·Cōpo·
ergo Cōcito as Incito as et Excito as· vel hec ma
gis sint deriuata a cio vel a cieo nescit̄ Itē ɔponit̄ ī
cito as·i·ɔmouere·ꝓuocare īstigare pl̄t·cor· quā
do venit a cieo scd̄e ɔiugatōnis·vel pnl̄t·ꝓducta
quādo venit a cio cis q̄rte·Item ɔpōit̄ recito as·su
scito as a sursū vel susū & cito as qd̄ ɔpōit̄ resusci
to as·In istis trib⁹ solemus tm̄ cor·pnl̄t·nō ꝓdu

cere sicut dicit hug·Alij vero dicūt cū quib⁹ ego
ꝙ cito as freq̄n·de cieo vel cio ciui citū cū omibus
suis ɔpositis cor pnlt̄ & ꝓdu·vt excito vel excito·
Pret̄ solicito·recito·oscito suscito·& ab eo ɔpōitū
resuscito·& hoc vult magister bene·Inuenit̄ cito
aduer·i·statim pnl̄ cor

C itra in cis exponit̄

C itropedes dicūt q̄dam sed s· esse debet initialis
lrā sitropedes vel scitropedes Vnde ī s· vide

C itus a cio cis ꝓ festinare dicit̄ citus ta tuȝ·i·ve
lox & agilis viuax·Vn̄ terē·Citus puer nat⁹ est e
pāphilo·& ɔpat̄ citus tior tissi⁹ Vnde cite ti⁹ tis
sime aduer.& ɔpōit̄ Percitus ta tū·i·valde citus.
Et scias ꝙ citū est supinū de cieo cies· & scd̄ȝ hoc
cor·ꝑmam·& est supinū de cio cis q̄rte ɔiugatōis
& scd̄m hoc ꝓducit ci Vnde quidā A cieo citū nō
vēit imo citū·& idē dicas de cit⁹ ta tū·vnde dicit
Pap̄ Citus ta ū·id est·velox a cio ꝑmā ꝓd̄·a cieo
vero eā cor

C iuito as aui pnlt̄·cor·deriuat̄ a ciuis·& ē ciuita
re ciuitatē colē vel ciuē facē vł̄ more ciuis se hrē

C iuic⁹ ca cū pnlt̄ cor· dicit̄ a ciuis & similiter hi
& hec ciuilis & hº le ďr a ciuis.i·ad ciuē ptinēs vel

C iuilis lis le a ciuis dicit̄ res ciuis res ciuis
vel ad ciuem ptinēs·& ꝓd̄·pnlt̄

C iuilitas atis fei gn̄is mansio ciuiū vel ꝑuilegio
ciuiū vti posse & gaudē·Actuū xxij·Ego multa
sūma ciuilitatē hāc ɔsecutus sū· & pōt formari ab
hoc dtō ciuili addita tas·& cor·pnlt̄ ciuilitas

C iuis A coeo is dicit̄ hic & hec ciuis cōis gn̄is·
quia ciues coeāt vt insimul viuāt· vel ciuis dicit̄ a
cio cis·quia ciant̄ ad simul habitandū Et ide p cō
positōem hic & hec ɔciuis & dicunt̄ cōciues q̄ ha
bitāt ī eadē ciuitate & ꝓducit ci Vnde quidā Nō
bonus est ciuis q̄ ꝑfert ciuibus hostē·secūdū hug
Pap̄·vero dicit Ciues vocati· quia in vnū cetum
coeunt societatis vinculo adunati ad custodiendā
legem·a cico cies dicit̄

C iuitacula le di·pua ciuitas

C iuitas atis dicit̄ a ciuis· & ē ciuitas hoīm multi
tudo societatis vīculo adunata ab eodē iure viuē
di Et ciuitas nō saxa·sȝ habitatores vocāt̄·sȝ vrbs
ipa menia sūt·& dicit̄ ciuitas q̄i ciuiū vnitas

C ladecula le di pua clades & cor·pnlt̄
lades dis fei gn̄is dicit̄ a cladeo des quia
res tūc inequaliter ɔtigat·vel clades meli⁹
deriuat̄ a gladius q̄si glades Proprie em̄ clades di
cit̄ esse pestilentia q̄ fit p gladiū siue p interfectō
nē factā a gladio ſzm hug·Pap̄·vero dicit Clades
dicta ꝙ currendo facta ledat · vel clā data clades
morbus·tabes·calamitas ꝑiculū

C lā aduer q̄litatis·i·occulte latēter et dicit̄ a clāis

C lamis dis fei gn̄is·i·palliū quod ex vna pte idu
it̄ neqȝ ɔsuit̄·sȝ fibula infrenatur· Hoc a greco no
men accepit·& cor·pnlt·gti

C lamo mas maui verbū neutꝝ·i·clamorē facere
sōare·& dicit̄ clamare a calamus quasi calamare·
vnde clamosus sa sū quasi calamosus a calāo·s·q̄
sōet·Et pōitur clamo q̄nqȝ transitiue·sed imꝓprie
vt clamo illū·i·clamore voco ſzm hug· & ꝓdu·cla
Iuuenalis li tercō Et plures vna ɔclamāt sophiste
voce·Et vt dicit Pap̄·Clamo simplicis oris ē·Cō
clamo cuȝ aliis·Acclamo īcuso·Reclamo post ali
quē iteꝝ clamo·Inclamo & succlamo murmurātis
est·Proclamo laudandi vel deꝑcandi exaltatō·Ex
clamo eleuo vocē·Exclamare signat valida inten
tōe ꝑces effūdere·& clamare voce insonare·

Clamor oris masꝯ gn̄is a clamo as dicit̄ Et ē clāor ratōabiliū Clāgor vero irratōabiliū
Clamosus in clamo as vide
Clanculū A clam dicit̄ clanculū aduer·dimi· & clanculꝰ la lū·i·dubiꝰ·occultꝰ Vnde clanculo las id est·abscōdere·occultare·palliare·celare·& corr̄ cu clanculū & clanculo
Clamdestinꝰ na nū·i·latens & occultꝰ Vn̄ clādestino nas idē qd̄ clāculare Et nota ꝙ clādestiꝰ plē cor·nō est em̄ ꝯpōitum a clam & tenēdo vel stādo vt quidā dixerūt·sed deriuat̄ tm̄ a clā vt dicit p̄s· i t̄ctatu p̄pōis Vn̄ cū nō hēat t a p̄mitio cor·pnlē
Clango gis go i xi clanxi & xi in ctū clāctū verbū neutꝝ·i·sōare & est alaꝝ siue tubaꝝ Vn̄ h̄ clāgor goris·i·sōꝰ & est irratōabiliū·vt anseꝝ tubarū alaꝝ·Sed clamor est ratōabiliū vt hoim·Inuēitur at̄ clangui i p̄terito·Vn̄ numeroꝝ x·Si semel clāgueris veniēt p̄ncipes ad te Sed pōt dici ꝙ litera corrupta est ibi vicio scriptoꝝ·& debet ibi legi clanxeris·quia secundū p̄s·facit p̄teritū clāxi & ita
Claredo dinis fei gn̄is·i·claritas in silibꝰ dicas a clarus dicit̄·& hec claritudo in eodē sensu·& vt dicit pap̄ Claritas est splendoris Claritudo nobili
Clareo res rui rere verbū neu·i·esse vel tatis fieri clarum·manifestū·& dicit̄ a claro as·& ꝓō· p̄mā Prosp Ex opm specie clarebūt intia cordis
Claresco scis incipio clarē verbū inchoatm̄
Clarifico as aui facē claꝝ verbū actim̄ a clarus ra rum & facio cōpōitur & cor·pnlē
Clarigatō a clarꝰ & actio ꝯpōitur hec clarigatō onis·i·clara actio scꝫ q̄ expōit̄ clara & apta voce & pōt esse verbale a clarigo gas·i·clarigatōem facere·i·causas belli exponē·& est sūptū a romana ꝯsuetudine Cū em̄ rōani hostibꝰ bellū indicē volebant pat̄patratꝰ ad fies hostiū ꝓficiscebat̄·& clara voce eis exponebat q̄bus de causis bellū indiceret·Que causaꝝ expositō clarigatō dicebat̄ qꝛ clara voce fieret Expositis autē causis hasta emissam fines hostiū indicabat pugne principiū
Clarigo as aui are·i·clarere·florere secundū Pap̄ vel secundū hug·Clarigare·i·clarigatōem facē·id est causas belli exponē vide in clarigatō onis
Clarius rii·i·sol & dicit̄ a clarꝰ qꝛ sit clarꝰ·vel dicit̄ a claro insula in qua colitur
Claro ras·i·claꝝ facere & manifestū·sed nō est i vsu & deriuat̄ a clarꝰ & ꝯponit̄ Declaro ras·id ē
Clarꝰ A celū dicit̄ clarꝰ notificare & ꝓō·clara rū qꝛ splendeat & ꝯpatur rior rissiꝰ·vnde clarerꝰ rissime aduer·& hec claritas atis & hec claritudo dis·& hec claredo dinis in eodē sensu·Clarus ꝯpōit̄ Preclarꝰ Quāclarꝰ ambo ꝓ valde clarus & ꝓducit cla·vnde quidaꝫ Quid tibi nobilitas quid
Classarꝰ rii masꝯ·gn̄is·i·tu virtus clara p̄entū bicen·& ꝓprie militū & dicit̄ a classitum
Classitarꝰ·i·ꝓreta q̄ nautis ip̄at & d̄r a classis
Classitū A kalo as qd̄ ē vocare dicit̄ hoc classitū ti·i·cornu vel tuba vel aliud instrumtum causa cōuocandi factū Classitū etiā dicit̄ signū bellicū vel sonꝰ tube vel alteriꝰ īstrumenti bellici·Proprie tamen classitū est ꝯcentꝰ & cōcordia oīm instrumentoꝝ insimul sonantiū siue sint tube & cornua i bello·siue sint campane siue etiā hoīes & cor·pnlē
Classis A kalō qd̄ est lignū dicit̄ hec classis sis qꝛ de ligno fit·& est classis multitudo nauiū·Dicitur tn̄ & classis vna nauis·& qꝛ alia habebāt signa bellica tā romani milites ꝙ̄ pedites·ideo & milites dicunt̄ quādoqꝫ classes·Quandoqꝫ etiā tā milites ꝙ̄ plebei dicunt̄ classes·Cū ēm̄ romulꝰ rē publicā instituisset romanos in duas p̄tes diuisit·scꝫ in nobiles & ignobiles·& vtrāqꝫ p̄tem classē appellauit· a quibusdā classitis·qꝛ tā isti ꝙ̄ illi suū classitū·id ē suum signū habebāt Sed illi scꝫ nobiles dicebātur prima classis·ignobiles secunda classis
Clatrꝰ·A clauis vel claudo dis dicit̄ hic clatrus tri repagulū qd̄ opponit̄ hostio vel ip̄ꝫ hostiū precipue ortoꝝ·vineaꝝ & viridarioꝝ vel trūcus·Horaciꝰ Obiectos valeat ꝯfringē clatros scd̄m hug· vel ꝫm pap̄·Clatri ligna volubilia i caueis·validissimi fustes quibꝰ hostia obseranē valli
Claua ue baculꝰ hn̄s massā ferri i fie·& etiam aliquādo in p̄ncipio q̄ vulgarit̄ d̄r massa·& d̄r a clāuꝰ ui·qꝛ sit clauis ferreis religata·q̄ & cateia dicitur·& ꝓducit cla·vide in clauis
Clauatꝰ·a clauꝰ dicit̄ clauatus ta tū clauis confixꝰ vel clauo veste vel instrumēto ornatus & p̄para tus·& hic clauatꝰ ti qd̄dā genus calciamēti pedū & dicunt̄ clauati quasi claui lati·qꝛ minutis clauis id est·acutis solea caligis vinciatur
Claudeo des·i·claudicare·& dicit̄ a claudo dis
Claudicarꝰ ria riū q̄ cito claudicat vel sepe·& dicit̄ a claudico cas Inuēit̄ etiā hec claudicaria rie·i·
Claudico as verbū nauis oneraria vel sonora· neu·i·ieq̄liter icedē & d̄r a claudus & cor·pnlē
Claudo dis clausi sū·vn̄ hec clausura re Et nota ꝙ antiqui dicebant cludo dis clusi in eodē sēsu quo dicimꝰ claudo dis·cuius l̄rāturā omnia ꝯposita a claudo vel cludo redolent·cōponit̄ etiam claudo vel cludo·cōcludo is clusi sū·Itē discludo is·i· apire·clausurā auferre Itē decludo dis·i·valde vel deorsū claudere uel discludere·Item excludo dis id est·extra claudere·i·extra clausurā emittere Itē includo dis id est intus claudo Iteꝫ intercludo dis inter aliqua claudere vel auferre Itē p̄cludo dis·i· ante claudere uel auferre Itē occludo dis·i·cōtra claudere Itē recludo dis·i·iteꝝ claudere uel retro claudere uel apire Itē secludo dis·i·seorsū claudē & segregatim separe Itē transcludo dis·id ē·ultra claudere vel fugare vel mittere·Claudo & cōposita ab eo omnia sūt actia & omnia faciūt p̄teritū i si & supinū in sū Itē omnia ab eo ꝯpōita vbiqꝫ mutant au in v lōgam·vnde omnia desinūt in p̄nti in cludo & in p̄terito in clusi & sup̄·in clusū·Et sciasꝙ antiq̄ pōebant claudo dis etiaꝫ ꝓ claudicare·vnde claudus da dū
Claudulꝰ la lū dimi de claudus
Clauicularius in clauis exponitur
Clauiger ra rū pnlē·cor·q̄ claues gerit Inuēitur etiā sb̄stantie declinatū in quolibet gn̄e·& ꝯponit̄ a clauis & gero ris·vel pōt ꝯponi a claua & gero ris·& tūc clauiger idē est qd̄ clauā gerens
Clauis a claudo dis dicit̄ hec clauis uis·quia claudat·vnde hec clauicula le di·a quo hic cluicularius q̄ claues portat vel facit·vnde hec clauicularia rie in eodē sensu·Et facit actm̄ singularē in em vel in im·vt clauē vel clauim Et ablatm̄ i e vel in i·vt claue vel claui·& actm̄ pluralē in es vel i is·vt claues vel clauis Et scias ꝙ clauis ꝓut sumit̄ in theologia est potestas ligādi & soluendi·qua ecclesiasticus iudex dignos recipe & indignos excludere debet a regno·Et ponit̄ in p̄dicta diffinitōne genus scꝫ potestas & subiectū potestatis scꝫ iudex ecclesiasticus·& actus·scꝫ excludere & recipe scd̄m duos actus materialis clauis·aperire scꝫ & claudere cuius obiectū tāgit i hoc ꝙ dicit a regno·Modus

aūt in hoc ꝙ dicit dignos vel idignos· i ill'i quos
act⁹ exercet̃. pensat̃· Claues aūt sūt due· scȝ scien
tia discernendi· & potentia ligādi & soluēdi· Et se
cūda clauis q̃ dicit̃ potestas ligandi & soluēdi est
q̃ imediate serā apit peccati· Sed pma clauis q̃ dici
tur sciētia discernēdi ostēdit cui apienda est sera
illa· Et si obijcias Claues in collatōe ordinis ↄferū
tur· sed scientia nō est ex infusiōe semp· sed quādo
qȝ exc ↄq̃sit ē· nec ab omib⁹ ordinatis habet̃· & a
q̄busdā nō ordinatis habet̃· ergo sciētia nō ē clauis
& sic est tantū vna clauis. scȝ potestas ligandi &
soluēdi· Respōdeo ꝙ nō soluȝ vna clauis· sȝ due dā
tur in ordine Vnde dico ꝙ scīa q̃ habit⁹ est nō est
clauis· sed autoritas actū scīe exercēdi q̃ q̄nqȝ sine
scīa est· q̄nȝ scientia sine ipa est· sic etiā patet in iu
dicib⁹ secularib⁹· Aliq̄s em̄ est iudex hn̄s autorita
tem iudicandi· q̃ nō habȝ iuris scīam · & aliq̄s ecō
uerso habet scīam iuris q̃ nō habet autoritatē iu
dicādi· & qꝛ actus iudicij ad quos q̄s ex autorita
te suscepta obligat̃· n̄ āt ex scīa habita · sic vtroqȝ
bn̄ fieri nō pn̄t. Iō autoritas iudicādi q̃ clauis ē si
ne scīa nō pōt sine peccato accipi· Sed scīa sine au
toritate absqȝ pctō haberi pōt A clauis ↄponit̃
ↄclauis & ꝓ·cla Hic pōt q̄ri an sacerdos ex vi
clauiū remittat pctm̄ quo ad penā tantū· Respō
deo idē est iudiciū de effectu quē ptās clauiū actu
aliter exercitata ↄplet in eo in quo ↄtritō tpe pces
sit· & de effectu baptismi q̃ iam habēti gratiā dat̃
Aliq̄s em̄ p fidē & ↄtritōem pcedentē baptismū g̃
tiam remissiōis peccatoꝝ q̄ntū ad culpā cōsecut⁹
est· sȝ q̄ndo actualit̃ postea baptismū suscipit gra
tia auget̃· & a reatu pene totalit̃ absoluit̃· eo ꝙ sit
pticeps passionis xp̄i· Et silr ille q̃ p cōtritōȝ cōse
cut⁹ est remissionē peccatoꝝ q̄tū ad culpā et per
ↄseq̄ns q̄tū ad reatū pene eterne q̃ simul cū culpa
dimittit̃· ex vi clauiū ex passiōe xp̄i efficaciā haben
tiū auget̃ gratia· & pena remittit̃ tpalis· cuius rea
tus adhuc remanet post culpe remissiōȝ· Nō tamē
totus sic in baptismo sed ps ei⁹· eo ꝙ in baptismo
hō regn̄at̃ & ↄfigurat̃ passioni xp̄i· totalē efficaciā
passiōis xp̄i q̃ sufficit ad omēȝ penā delendā i se su
scipiens· vt nichil de prioris peccati actualis pēa
remaneat· qꝛ nō debet alicui imputari ad penā· nisi
qd̄ ipemet fecit · In baptismo aūt homo nouā vitā
accipiēs fit p gratiā baptismalē nou⁹· Et ideo nul
lus reatus pene in eo remanet ꝓ pcedēti peccato
Sed in penitentia hō nō mutat̃ in aliā vitā qꝛ peni
tentia nō est regn̄atio sed sanatō q̄daȝ· Et ideo ex
vi clauiū q̃ opat̃ in sac̄mento pn̄ie nō tota pena re
mittit̃· sed aliquid de pena tpali· cui⁹ reat⁹ post ab
solutōeȝ a pena eterna remanere potuit vt dictū
est· Nec solū a pena illa quā habet penitēs in confi
tendo· vt q̄dā dicūt· Quia sic ↄfessio & sacerdotal'
absolutio non essēt nisi i on⁹· qd̄ nō ↄpetit sacram̄
tis noue legis · sed etiā de illa pena q̃ i purgatorio
debet̃ aliq̄d remittit̃· vt min⁹ i purgatorio puniat̃
absolut⁹ ante satisfactōem q̄ si an̄ absolutōem de
cederet Ex dictis collige ꝙ deus p se ipm̄ i ↄtri
tōe delet culpā· dimittit pene et̄ne reatū· infūdit i
aīa grāȝ· Sac̄dos āt ex vi clauiū i ↄfessiōe aliq̄d di
mittit de pena tpali· Vide de h° infra in pn̄ia

Clauo as aui are· i· clauis cōfigere verbū actiuū
& dicit̃ a clau⁹ ui· & ꝓ· cla

Claustralis in claustꝝ vide

Claustrensis i claustꝝ exponit̃

Claustrellū li di· puū claustꝝ·

Claustꝝ· A claudo dis dicit̃ h° claustꝝ stri· quia
claudat̃ vel clau dat inhabitātes· Vn̄ hoc claustrel
lū li dimi· & hic & hec claustrēsis & hoc se· & hic
& hec claustralis & hoc le in eodeȝ sensu res clau
stri vel ptinēs ad claustꝝ· & pōt esse substātm̄· &
hic & hec claustrēsis· vel claustralis· i· monach⁹ vl'
mōacha stans i claustro vel in cenobio

Clausula le pn̄lē· cor· est distinctio cōstructōnis
& dicit̃ a claudo dis Et vt dicit Pap̄· Clausula est
in oratōne breuis sn̄ia

Clau⁹ ui mas· ge· i· acut⁹ dictus a calibs quasi ca
lib⁹· i· ferreus· qꝛ fit de ferro· Et clau⁹ dicit̃ vestis
purpurea q̃ vtebāt̃ senatores· qꝛ q̄busdā clauis au
reis· vel de alia materia erat ornata & variata· Et
i tali veste sepe denotat̃ dignitas· Clau⁹ etiā dicit̃
gubernaculū nauis scȝ temo vel manica temonis·
Prouer· xxiii· Quasi sopit⁹ gubernator amisso cla
uo· Vn̄ vers⁹· Claua ferit· clauis apit· clau⁹ duo iū
git· Indue te clauo· rege claua· pcute claua

Clemēs tis oīs ge· i· misericors· nobilis· pi⁹· & sā
ctus· Et dicit̃ a cluo is· i· defendo· qꝛ cluat· i· defen
dat & ꝓtegat & tueat̃· sic solet patron⁹ clientem
Et ↄpat̃ clemēs tior tissim⁹· Inde hec clemētia tie·
a dtō clemēti addita a fit clemētia· Clemēs cōpōit̃
Inclemēs· i· nō clemēs· & inde hec inclemētia tie·
· i· ipietas· crudelitas· & ꝓ· cle Vn̄ in aurora dicit̃
Hinc pi⁹· hinc dulcis· hinc clemēs· hicqȝ benignus
Itē ibidē Dōec honoret eos sūmi clemītia regis· Et
dr̄ clemēs q̄si cluentē mentē hn̄s· & est ethia

Cleo· A cleos qd̄ est gloria dicit̃ cleo cles cleui
cletū· id est· glorior aris· Itē cleo cles· i· abscōdere·
vel sorbere Itē cleo cles· i· inclinare

Cleopatra regina & soror ptholomei regis alexā
drie· & cor· pn̄lt· nat̃aliter· Vnde in aurora dicitur
Nubit alexandro cleopatra regia ridēt· Item idem
Que iā cleopatre leserat int⁹ amor·

Cleophas frater fuit ioseph spōsi virginis marie
pat̃ simeonis q̃ simeō iacob epō successit·

Cleos. i· gl'ia· Iñ iclitus· i· gl'osus fm̄ Pap̄·

Clepo pis psi p e cleptū· i· furari· & est actm̄ cuȝ
omnibus suis cōpositis siqua sūt sȝm hug. Pap̄· eti
am sic dicit· Clepe clā rapere· furari· surripe· celare
& corripit cle

Cleps· A clepo pis dicit̃ hic & hec cleps · vel cle
ptes tis· cōmunis gn̄is· id est fur·

Clepsedra· a clepo pis dicit̃ hec clepsedra dre· id
est ducillus q̃ obdit foramē dolij· qꝛ p illū q̄s fura
tur liquorē· & videt̃ esse compositū a clepo pis &
ydor qd̄ est aqua siue liquor· Vnde quidā dicūt cle
psidra pn̄l't· ꝓ· & p i· quasi clepens ydor· Sed po
tius videt̃ ethia q̄ ↄpositō· sȝ siue sit ethy· siue cō
positō dicendū est clepsedra pn̄l't· cor· & p e secun
dū hug· Iteȝ clepsedra dicit̃ quoddā instrumentū
qd̄ imittit̃ in doliū p foramē supius causa furādi vi
nū· Itē clepsedra dicit̃ illud instrumentū p qd̄ hore
colligūt̃· scȝ horologiū· Vnde clepsedrarii dicunt̃
illi qui p illud instrumentū horas colligūt. Clepse
dre etiā dicūt̃ vasa pforata q̃ habebāt philosophi
ad dimetiēdā q̄ntitatē· Vnde marcialis i sua astro
logia· Monstratū est om̄ia sig̃ paria spacia cōtinē
multiplici appositōe clepsedraꝝ

Cleptes tis cōis ge· in cleps est

Cleptus a tū· i· furatus passiue· Qd̄ & ꝓ guloso
dicit̃· & deriuat̃ a clepo pis sȝm hug

Clericalis in clericus vide

Clericus. a cleros vel clerus dicit̃ hic clericus ci
Et dicunt̃ gn̄aliter clerici omēs qui in ecclesia xp̄i
deseruiūt· dum tamē ordinē habeant· & ab illo tpe

sic dicti sunt·ex quo mathias sorte electꝰ ē·ꝙ pri-
mū ꝑ apostolos legiꝰ ordinatū·Vñ hic clericatus
tus tui·& hic & hec clericalis & hᵒ le·Vñ clerica
liter aduer·& hec clericalitas tatis ſm hug·Pap̄·
vero dicit Clericus dictus est·qr est d̄ sorte domī
vel qr dominꝰ sors & pars clericoꝝ ē·¶ Et scias
ꝙ clericis q̄ ad diuina misteria applicant̄ competit
rasura & tōsura ī modū corōe ratōe figure·qr co-
rona est signū regni & ꝑfectōis cū sit circulꝰ·Illi
aūt qui diuinis ministerijs applicant̄ adipiscunt̄ re
giā dignitatē & ꝑfecti in virtute esse debēt·Corōa
em̄ regale decꝰ significat·& seruire deo regnare ē
Vñ mistri ecclesie reges eē debēt vt se & alios re
gant quibꝰ petrus ait·Vos estis genus electū· re
gale sacerdotiū·Cōpetit em̄ eis rōne subtractōis
capilloꝝ & ex ꝑte suꝑiori ꝑ rasurā·ne mens eoꝝ ī
tꝑalibꝰ occupatōibꝰ·a ꝯtemplatōe diuinoꝝ retar
det̄·sꝫ reuelata facie gloriā dei expedite & libē cō
templet̄·Sūmitas em̄ capitis est eminentia mētis·
Denudatō capitis est reuelatō mētis·Cleric꜠ em̄
secretoꝝ dei nō ignarꝰ esse debet·& ex ꝑte inferio
ri ꝑ tōsurā·tondent̄ em̄ capilli vsqꝫ ad reuelatōꝫ sē
suū scꝫ oculoꝝ & auriū·vt vicia ī corde & ope pul
lulantia doceant̄ ꝑcidenda ne ad audiendū & itel
ligendū verbū dei ꝑpediāt·ꝓ quo seruato reddet̄ ī
excelsis corōa·¶ Itē figura rotunda nullū angulū
habꝫ·& signat ꝙ clerici nō debēt habē sordes in vi
ta·qm̄ vbi angulꝰ ibi sordes·& debēt habē verita
tem ī doctrina·qm̄ veritas angulū nō habet sic di
cit hieronimꝰ·Itē hec figura ē oīm figuraꝝ pulcer
rima·Vnde in hac deus celestes creat̄as fecit·ꝑ qd̄
signat̄ ꝙ clerici debēt habē pulcritudinē interiꝰ in
mente & exterius in ꝯuersatōe¶ Tales sane vt di
cit clemēs papa ad misteriū spūale eligendi sūt cle
rici q̄ digne possit dominica sacramēta tractare·Me
lius est em̄ dn̄o sacerdotū paucos habē ministros
qui possint digne opus dei exercē ꝙ̄ multos inuti
les·qui ordinatori onꝰ graue inducāt·Hieronimꝰ
aūt ad nepocianū de vita clericoꝝ sic dicit·Nec ru
sticꝰ & tm̄ simplex frater·ideo se sanctum putet si
nihil nouerit·nec ꝑitus & eloquēs ī lingua extiet
sanctitatē·Multoqꝫ meliꝰ est de duobꝰ imꝑfectis
rusticitatē habē sanctā ꝙ̄ eloq̄ntiā peccatricē·Iteꝫ
q̄dā glosa dicit sup illud esa·xxix·caᵒ·Dabit̄ liber
nescienti lrās·dicet̄qꝫ ei·lege & r̄ndebit·nescio lite
ras rc̄·Multo meliꝰ est īꝑitiā legis ꝯfiteri ꝙ̄ iacta
re prudentiā nec posse scire qd̄ dicit̄·Vide in nubi
lis & ī ordo & ī sacerdos & ī lux
Cleronomꝰ A cleros dicit̄ hic cleronomꝰ mi·id
est heres·Et inde hec cleronomia.i·hēditas
Cleros grece latine sors vel hēditas
Clerus A cleros dicit̄ hic clerꝰ ri·id ē·multitudo
clericoꝝ quasi hereditariꝰ vel sortitꝰ·qr sit sortitꝰ
deo·i·de sorte domī vel qr partē dn̄i habꝫ·vel ſm
quosdā clerꝰ dicit̄ a clarꝰ·qr sit clarus
Clibanarius in clibanus est
Clibanicius cii mas·gn̄is·i·panis in testa vel fur
no coctus·& dicit̄ a clibanus
Clibanꝰ A cliuꝰ dicit̄ hic clibanus ni pn̄lē·cor·i·
furnꝰ vel fornax quasi cliuanus qr in erectōne sit
collectꝰ·Cliuus em̄ ascensus dicit̄·Itē & alio no
mine dicit̄ cliuacius cii simılit̄ a cliuo & a clibanus
dicit̄ hic clibanarius rii qui custodit clibanū vel fa
cit & hec clibanaria rie vxor clibanarii·vel q̄ facit
vel custodit clibanū·& adiectiue clibanariꝰ ria riū
Cliens A colo lis dicit̄ hic & hec cliens tis cōis
gn̄is a colēdis patribꝰ·vel dicit̄ a cluo·qr cluat &
defēdat dominū suū secundū hug·Pap̄·vero dicit
Cliens a colēdo patronū dictus.i·amicꝰ·domesti
cus qui prius colentes dicebant̄ Item cliētes disci
puli quasi colentes magistꝝ
Clientela le fēi gn̄is·i·seruitiū vel multitudo ser
uoꝝ·& dicit̄ a colo lis·vel secundū pap̄·Clientela
officiū dōesticū & ꝓducit te·& format̄ a dtō clien
ti i·ī e longā & addita la ſcōm ꝑsc·
Clientulꝰ li dimi·ꝑuus cliens siue seruiēs
Clima A cleo cles ꝓ īcliāri deriuat̄ hoc clima tis
id est·tāta portio terre secunduꝫ quā mutat̄ meridi
es·Et ſcōm hoc ī astrologia assignant̄ septē clima
ta in nostra hitabili regiōe ſcōm quosdā·Vel ſcōꝫ
alios octo·It̄ clima dicit̄ plaga vel ꝑs celi siue mū
di sicut ꝯsueuit dici·Quattuor sūt climata mundi
id ē partes scꝫ orientalis·occidētalis·septentriona
lis & australis·Itē clima grece dicit̄ latīe gradatō
& inde hic climax cis q̄dā color rhetoricus
Climateriū Clima grece latīe dr̄ gradatō·Iñ hoc
climateriū rii·& sūt climateria q̄ gradatī descēdūt
vel īcerte rei diuiātōes vel incerta ꝓfugia
Climax·Clima grece dicit̄ gradatō latīe Vnde hꝫ
climax cis quid̄ color rhetoricus ſꝫm hug·vide eti
am sup̄ ī q̄rta ꝑte ī ca·de coloribus rhetoricis·
Cline grece latine dicit̄ lectus & vertit̄ in latinū
& dicit̄ hic clinꝰ ni·i·lectꝰ·a quo clino nas
Clinicus a cline vel clinꝰ dicit̄ hic clinicus ci pn̄lᵒ·
cor·q̄ de lecto nō descēdit & ꝑcipue paliticus·Et
hec clinica ce in eodē sensu·& clinicus ca cū mobili
ter pōt declinari
Clino·a clinus·i·lectus a quo dicit̄ clino nas·id ē
flectē·curuare·& ꝓprie ad lectulū·sꝫ nō est ī vsu
& ꝯpōit̄·acclino nas·Cōclino nas Declino nas In
clino nas·Inēclino nas·Reclino nas·Clino & eius
ꝯpōita omia sunt actiua·licꝫ qn̄qꝫ iueniant̄ ī abso
luta & passiua significatōe·vt ī lucano·Inclināt fa
cta ducū·Et oīa ꝓducūt cli·Facetꝰ·Maiori cedat
caputqꝫ inclinet seniori
Clinus ni a quo dicit̄ clīo nas·qd̄ ꝯpo·acclīo as
Declīo as·vide ī cline·& ī clino nas·& ꝓd̄·cli
Clipeola le pn̄lt·cor·vide ī clipeus
Clipeolus li dimi·ꝑuus clipeus
Clipeus·a cluo is·i·defēdo dicit̄ hic clipeus pei·
id ē scutū·Sꝫ scutū est militū·clipeus vero peditū
& dicit̄ clipeus quasi clupeus·qr defendat ab icti
bus·Vel dicit̄ a clepo pis qd̄ est furari quasi clepe
us·qr furat̄ corꝑa nostra ictibus·Qꝫ aūt dicit̄ cli
peus quasi clepens soma·i·subtrahēs & furās cor
pus ictibus ethy·est nō cōpositōis ostensio·vnde
hoc clipeū pei neu·gn̄is pictura vel ymago vel fi
gura rotūda·vbi tm̄ capue impīgitur·vel dicit̄ sic
locꝰ vbi ymagīes reponūtur·& hic clipeolus li di·
& hec clipeola le pn̄lt·cor·anulus·qr sit rotūdus
instar clipei·vel est monile rotūdū ad modū clipei
& clipeatus ta tū·i·clipeo ꝓtectus vel armatꝰ·&
clipeo as·i·ꝯtegere vel armare clipeo·& est actīm
& cor·cli·sicut clipeus·Vnde patet ꝙ scribitur ꝑ
simplex p·Horacius ī tercia epistola·Quā mānibus
clipeos & acute cuspidis hastā
Clistere·a clepo & stercus cōpo·hoc clistere ris·
quod & hoc clisteriū inuēitur scꝫ instrumētū medi
coꝝ quo stercus infirmi ī ventre ꝑouratū faciunt
exire·sic dictū·quasi clepēs stercus·vel dicitur sic
quasi colus stercoris·vel quasi colatō stercoris·qr
ꝑ ip̄m colatur stercus extn̄secus·vel dicitur sic a
cleo cles quod est incliāre & stercus·quia stercus
faciat inclinari·i·deponi·& cor·pn̄lē·clistere·vnde

dicit Macer de puluere aneti. Appositis digitis aut ītus clistere fuso. & declinat hic clister ris a macro & sic ablatiuus desinit in e clistē. & sic ſm regulā de finentiū in er crescentiū in gtō corr. pnult. vt pulueris. clister ris Et inde dicit clisterizo zas. & est clisterizare p forame in anū aliqd immittere. disiūge re ſm Pap. Medici aūt cōmuniē dicūt. Clistere nis pnlt. pō. & tūc declinat hoc clistere huius steris. & desinit ablatiuus sin. in i. clisteri

Clito. A cluo is. p splēdeo dicit hic clito onis. id est filius regis vel īpatoris vl' qui multa resplēdz

Clitus ta tū. i. gloriosus. nobilis. ſz nobilitate nō est ī vsu. & deriuat a cleos qd ē gl'ia. vel a cleo cles qd est glorior. Et cōponit clit? cum in. & dicit Inclit? ta tū. i. valde gl'osus. nobilis. Vel pōt cōponi inclitus ab in & clito onis. Vn inclit?. i. nobilis & gl'osus ſcdm hug. vel inclitus ſcdm Pap. cōpōit ab in & cleos quod est gloria. Inde inclitus. i. intus gl'osus siue intus cleos. & corri. cli.

Cliuosus sa sū Vide in cliuus

Cliu? A cleo cles qd est inclinare dicit hic cliuus ui. i. collis. ſcdm qd cōsiderat in descensu ſcz ascēs? vel potius descensus mōtis vel flexuositas. vn cliuosus sa sū. i. mōticulosus vel flexuos?. Cliuus cōponit hic & hec accliuis & hoc ue vel accliuus ua uū. Decliu? Procliu? & qōlibz istorū cōpat. secūdū hug. Pap. vero dicit. Cliu? ascēsus. mōs nō altus

Cliuosus. i. inclinat?. Pro ascēsu sumit Regū j. ca. ix. Cūqz ascenderēt cliuū ciuitatis inuenerūt puellas zc. & pducit cli

Cloaca A colo las dicit hec cloaca ce. qz ibi colatur q emittūt. & dicit cloaca qlibet fossa ad quam sordes defluūt. vel ſcdm quosdā dicit a cleo cles qd est abscōdere vel sorbere. qz stercora & imūda absorbeat vel abscōdat. & pd. pnlē. vel ſcdm pap Cloace dicte sūt. qz p eas colāt aq. vt quotiēs pluuie īundatō extiterit p eas aq ext ciuitatē emittāt

Cloacari? rii q cloacā facit vel purgat a cloaca dicit. & hec cloacaria rie in eodē sensu. Et cloacarius ria riū qd ptinet ad cloacā vel res cloace

Cloto vna ex trib? parcis. & interptat euocatio

Cludo dis antiq dixerūt. ſz moderni claudo is dicūt. vn ꝑt cōponi secundū antiqtatē. Concludo Excludo Decludo zc. Vide ī claudo dis

Cluniculū li ge. neu. pnlt. cor. i. spata. splēdona & dicit a clunis. qz resplēdeat a clune. vel dicitur a cluo is. qz defendat Clumculū etiā dicit foramē quod fit in camisijs mulierū circa inguina. vel gnaliter qd fit in pānis eaz circa lat? ſcdm hug

Clunis. A culus dicit hic aut hec clunis gnis inē ti. id ē. nates. qz sint iuxta culū. vel poti? deriuat a cluo is p defēdo. qz illa massa carnis defendit ossa sedentis ſzm hug. Pap. vero dicit. Clunes dicte ꝙ sint iuxta culum

Cluo is clui caret sup. & sigt duo ſcz defendere. & resplēdere. Cluo cōpōit precluo is. i. valde defendere vel valde resplēdere. Vnde hic & hec pcliuis Et cluo p defēdo cū suis cōpositis siqua habz actīm est. Pro resplendere neu. & omia carēt sup. secundū hug. Pap. uō dicit. Cluere. i. pollere. excellere. vigere ptegere

Coaceruo as aui ex cō & aceruo as. & abijcit n. & ē coaceruare sil' aceruare cumulare. cōgregare

Coacti aduer. i. vrgenter

Coactor oris q cogit a cogo is. Coactor etiaz dicit aselli agitator secundū Pap

Coactrix tricis fēi ge. mulier q cogit. & format a coactor tor cōuersa in trix vel or in rix

Coact? ta tū. i. cōstrictus. in vnū collectus. a cogo is dicit

Coacuo is coacui ex cō & acuo is. i. simul acuere. Hiero. in plogo librorū salomonis Sciat magis scripta nrā intelligi. q nō ī terciū vas trāsfusa coacuerūt. sed stati de plo purissime cōmēdata teste suū saporē seruauerūt

Coadiuuo as. i. simul adiuuo & cōponitur ex cō & adiuuo as. & abijcit n.

Coaduno ex cō. & aduno nas. id est. simul adunare cū alio in vnū colligere & abijcit n

Coagito tas ex cō & agito tas. & est coagitare simul agitare vel cumulare. cōmouere vel repellere

Coagulat? ta tū. i. cōstrictus vel simul strictus. a coagulū a cogo is dicit hoc coagulo dicitur coagulū li. id est. illud quod ponit in lacte vt coaguleē. Vnde coagulo las id est simul stringere

Coalbeo bes bui bere. i. simul albē a con & albeo

Coaleo les in coalo lis vide & abijcit n

Coalesco scis inchoatiū a coaleo les

Coalo lis lui id est crescere ex con & alo lis. Qō etiā secūde cōiugatōnis īuenit coaleo les lere. id est simul crescere. Inde coalesco scis inchoatiū

Coalterco as vel coaltercor aris. i. simul certare litigare ex cō & alterco vel altercor cōpōit.

Coamicio is iui itum simul amicire ex cō & amicio cis & corripit mi.

Coago is xi ctū id ē simul angere ex cō & āgo is

Coarguo uis gui guere id ē simul arguere ex con

Coarto as aui are. i. simul & arguo guis artare cōstringere cōdensare. ex cō & arto tas

Coax vox est ranarū

Coaxo as verbū pprīū ranarū & dicit a coax cis.

Coccinus. vide in coccus

Cocci? ti fluui? infernalis & interptat luct? & pd. pnlē & etiā pmā. qz duplicat c. quia vt habet in doctrinali Iotaqz vocalis cocci? c. duplicabit. Iob xxj. Dulcis fuit glareis cocciti. Quod verbū tractans gregori? moraliū xv. dicit. Greca lingua coccitos luctus dicit. qui tamē luct? feminarū vel quorūlibz infirmantiū solz intelligi. Sapientes vero hui? seculi a luce veritatis exclusi qsi vmbras qsdā de veritatis inquisitōe tenere cōati sūt. Vn coccitō fluuiū currere apud inferos putauerūt. videlicet designātes ꝙ hi q digna dolorib9 opa faciūt ī infernū ad luctū decurrūt. Sz nos despiciam? vmbrā carnalis sapiētie. q iaz de veritate lucē tenemus & cognoscam? voce beati viri coccitō vel coccitū luctū infirmantiū dici. Et scias ꝙ Pap. pōit quoccit? in q & etiā in c. vnde in c dicit. Coccitus īfernī palus vel fluuius secundū hug. ponit coccitus ī c. Et sic pma lrā secundū eū est c. & sic scribit cōmuniter. De coccito dicit. Nō nisi lamēta tua dāt coccite fluēta. Quidā tn coccitus scribūt p vnū c. tm

Coccineus nea neum in coccus vide

Coccitens tea teū deriuat a coccitus. Vir. in vij. eneid. Hic subitā rabiē coccitea virgo obiicit &c.

Cocc? ci mas. ge. est gen? tincture s. mediū inter rubeū & croceū. coccū dicūt greci. Nos rubeū seu vermiculū dicimus. Est em vermiculus ex siluestribus frondibus. vnde coccinus na nū. & coccineus nea neū illo colore tinctus. id est. rubeus. Inuenit etiā h° coccinū in Esa. i. Si fuerint peccata vestra vt coccinū. vbi dicit glosa. Idē est coccus & coccinū & vermiculus. ¶ Et scias ꝙ coccinū substantiuū cor. mediā. & coccinus na nū adiectīm pducit pnlē. sicut bissinus na nū pducit mediā. Sed hoc

bissīmū substātīm eā corr. & vt dicit Pap. Coccine

Coclea a cōca dicit̄. Cū sanguineū a cocco dicit̄. hec coclea lee di. quasi cōcula Item coclee dicūt̄ alte & rotūde turres scꝫ a ciclo quasi ciclee. qꝛ ꝑ circulū asceunndt ad orbē Vnde scd̄m pap̄ Coclea dicit̄ ꝑ circulū ascensꝰ Grecis. vero dicit Dic cocleā

Coclear a coclea dici turris scalā testāqꝫ limacis tur hoc coclear vel hᵒ cocleare huiꝰ ris. a ꝯcauitate vel ab vsu priꝰ cocleaꝝ dictū Coclear etiā dicitur q̄daꝫ mēsura scꝫ dimidia pars dragme appēdēs siliq̄s nouē qd̄ triplicatū conculā facit ſm hug. In grecis. sic dicit̄ Est coclear ꝓprie qᵒ pultes pōis in

Coclearīꝰ rii ē lapis mariꝰ cocleis & arēis ore & lapillis ꝯcretꝰ & asꝑiꝰ. & dicit̄ a coclea

Coctilis a coquo q̄s dicit̄ hic & hec coctilis. & hoc le pnl't. cor. qd̄ coctū ē vel aptū ad coq̄ndum

Coctꝰ ta tum a coquo q̄s dicit̄. Qꝫ aūt coctum quasi coactuꝫ ab igne & aqua dicit̄ et h̄ia est nō deriuatō Quod ꝯponit̄ semicoctus ta tum

Cocula vasa omnia coquendi causa parata

Codex Caudex idē est qd̄ trūcus & mutata au in o dicit̄ hic codex. vel a caudex dicit̄ hic codex liber q̄dam in quo ꝯtinent̄ diuersa p̄cepta iusticie. sicut in codice trūco ꝯtinent̄ diuersi rami. Et appellatio ista mō ampliata est vt etiam q̄libet liber dicat̄ codex Differūt tamē codex & liber. Quia codex est ꝓprie multoꝝ libroꝝ. qꝛ tanq̄ȝ ramos continet in se multos libros Sed liber est vnius voluminis

Codicillus li dimi. puꝰ codex Codicillꝰ etiā dicebat̄ illa carta in qua scriptū erat testamētū alicuius mortui extra ciuitatē vel ī pegrinatōe que postea mittebat̄ ad romāos secūdū hug. Pap̄. vero dicit codicillꝰ paruus codex vel scriptura nulla indigēs solēnitate sed solūmodo testatoris voluntatē sig̃ficans. loco testamenti habet̄

Codiculꝰ li di. puꝰ codex idē qd̄ codicillꝰ & cor. cu

Coegi coegisti p̄teritum est de cogo gis

Coeo Eo is ꝯponit̄ cū cō & dicit̄ coeo is subtracta n. & ē coire simul ire. & coire. i. ꝯiūgi. ꝯgregari. coadunari. ꝯuenire. Vñ qꝛ vir & femīa ꝯiungūt̄ in oꝑe venereo dicūt̄ tunc coire. Vñ hic coitꝰ tus tui. i. ꝯcubitus. Item coire q̄nq3 ponit̄ transitiē ꝓ cōiungē siue colligere & cōgregare. & secūdū hoc inuenit̄ eius passiuū in tercia ꝑsona. Vnde lucanꝰ Multūqꝫ coit̄ humani gn̄is. id est. colligit̄ & ꝯgregat̄. coeo tamen neu. est & absolutum

Coepiscopus pi vicarius est epī a cō & eps̄. vel ſm pap̄. Coeps̄ cōiunctus & vicinus episcopꝰ

Coepulor laris. i. siml' epulari a cō & epulor aris

Coequo q̄s q̄ui q̄re. i. simul equare ex cō & equo quas. Vnde hic & hec & hoc coequans tis. & scribit̄ ꝑ oe dyptōgū. Vnde patet ꝙ ꝓd̄. pnl't. Reguꝫ ii. libro ca. viii. Et mēsus ē eos funicl'o coeq̄ns ter̄re

Coerceo es cui citū verbū actīm. i. simul arcē. cōstringere. & cōpōit̄ ex cō & arceo es. vñ hic & hec coercibilis & hoc le. Vnde coercibiliter aduerbiū

Coesꝰ sa sū. i. corrosꝰ a cō & esus. & ꝓd̄. pnl't.

Coetaneꝰ nea neū. i. vniꝰ & eiusdē etatis. Gal. i. Proficiebā ī iudaismo sup̄ ml'tos coetaneos meos

Coeternus na nū id est simul eternus. & cōponitur a cō & eternꝰ. vt filius est deo patri coeternꝰ. Vnde hec coeternitas tatis. Vide in persona

Cofinarius rii mas. gn̄is qui cofinos facit vel vēdit vel portat. & dicitur a cofinus ni

Cofinulꝰ li diminutīm. paruꝰ cofinus

Cofinus ni pnl't. cor. dicit̄ a cauo as quasi cauus qꝛ sit cauꝰ secūdū rabanū. Et vt dicit pap̄. cofinos grece corbis latine. cofinꝰ vas ex virgultis aptum aliq̄d mūdare. vel vt dicit q̄dam glosa in iohanne. cofini sūt vasa ad fimū portādū. Vel dic ꝙ cofinꝰ est gestatoriū fimi vel ceni qd̄ q̄si idē est. vel scd̄ꝫ quosdā. cofini sūt vasa viminea ad oꝑa seruilia deputata. Iuxta illud p̄s. Māꝰ eiꝰ ī cofino seruierunt

Cogitatiūcula le dimi. parua cogitatō

Cogito tas. i. puto & fit a scd̄a ꝑsōa huius verbi cogo is abstracta s. & addita to. vnde verbalia cogitator. cogitatrix. cogitatō. & hic cogitatꝰ tꝰ tui & hoc cogitamē mis. cogito cōpōit̄. Excogito tas. Precogito tas. Recogito tas. & ab istis verbalia. & dicit̄ cogitatō. qꝛ cogat freq̄nt̄ aīm reminisci

Cognatꝰ. gnatꝰ. i. filius cōpōit̄ cū cō & abiecta n. dicit̄ hic cognatꝰ ti. i. frater quasi simul natꝰ. & hec cognata. i. soror quasi simul nata. i. filia. & tūc pōit̄ g in natꝰ. & nata ꝑ ꝓthesim. Itē natus ta tuꝫ cōponit̄ cū cō & ad & dicit̄ cognatꝰ ta tū. & hic cognatus & hec cognata. Et agnatus ta tū. & hic agnatꝰ hec agnata q̄ vel q̄ vel qd̄ est de eodē gn̄e natus vel nata vel natū. tamen ibi est differētia. qꝛ agnati dicunt̄ q̄ ꝑ virilē sexū descēdūt Sed cognati dicunt̄ q̄ ꝑ femineū descendūt sexū. Et dicuntur agnati. qꝛ accedūt ꝓ natis. & succedūt loco natoꝝ dū desūt filii. Sed cognati dicūtur qꝛ sūt de eodē gn̄e nati. vel qꝛ sūt ꝓpinq̄tate cognatōis cōiuncti Qui id̄ post agnatos habent̄. qꝛ ꝑ feminei sexus ꝑsōas veniūt. Et a cognatꝰ dicit̄ hec cognatō onis. Et ab agnatus hec agnatō onis. i. parentela. cōsanguinitas sed distingue

Cognomē inis est cōe nomē totius cognatōis. vnde hic & hec cognomis & hoc mine q̄ sūt eiusdem cognomīs vel nomīs. & tūc cōponit̄ a cō & nomē & īde cognomīo as. i. cognomine appellare vel cognomē īponē

Cognosco scis noui nitū noscere. i. simul noscere. vnde cognitor dicit̄ a cognoscendo rōnes vtriusqꝫ ꝑtis. cognoscē etiā dicit̄ in alio sēsu. vt ibi. Adā ꝯgnouit vxorē suā. Cognosco cōponit̄ ex cō & nosco. & mutatur n. ī g. Cognosco cōponit̄ cū p̄ & re & dicitur p̄cognosco is. Recognosco is. De cognitōe sanctoꝝ dicā in oratō & ī sanctus. De cognitōe vero nostre vtilitatis dicaꝫ ī curiosus. Itē de cognitōne mortuoꝝ dicā ī defunctus Itē de cognitōe btōꝝ angeloꝝ dicā ī itellc̄us

Cogo Ago cōponitur cū con & fit cogo is coegi coactū. vnde verbalia coactor trix coactō. Et est cogē cōstr̄ngere vel coadunare. vnde versus Cogo constr̄ngo dico cogo coaduno

Cohereo es hesi hesū simul hereo ex con et hereo res abiecta n. et producit he

Coheres redis cōis ge. i. simul cū alio heres. et cōpōitur ex cō et heres. et ꝓd. pl't. tā ī ntō ꝙ̄ ī obliq̄s Ro. viii. Si at̄ filii et hēdes quidē dei cohēdes aūt xp̄i

Cohibeo bes bui bitū cohibē. i. coercē. refrenare. cōstr̄ngere. vetare. et cōpōitur ex cō et habeo bes et abijcitur n. et mutatur a ī i. Aliquando tñ retinetur n. et dicitur cōhibeo bes conhibentia. sꝫ tūc aliud sig̃t vt patebit Et nota ꝙ venialia cohibentur et peccata mortalia ꝓhibentur

Cohors. a cohortor taris dicitur hic cohors tis. a freq̄ntia cohortatōis et est cohors multitudo rusticoꝝ. castrū multitudo militū. Cohors maior cōtinet quingentos. cohors minor trecentos. Item cohors dicitur quoddā geuus munitionis a coartando vel coercendo. quia coerceat cuncta interiora. id est. cōcludat. vel qꝛ coerceat obiectu suo extraneos et adire ꝓhibeat. Et secundū hoc in tali sēsu

melius scribit̄ p vnū o · & sine h · scꝫ cors cortis
Cohortor taris tatus sum cohortari · id est · simul
hortari ex con & hortor hortaris
Cohostio stis tiui tire · i · simul hostire siue equare
& componitur a con & hostio hostis
Cobum bi gn̄is neutri · i · corrigia qua iugū ad te-
monē religat̄ · & dicitur a cohibeo cohibes ·
Coijcio cis ex cō & iacio cis · & abijcit̄ aliquādo
n · aliquando retinet̄ & melius · vide in cōijcio cis ·
Coimo mis emi emptū · id est · siml'emere ex cō et
emo mis · & abijcit̄ n · & mutat̄ e in i · cor ·
Coinquino nas · i · ꝯmaculare · fedare · simul pecca-
re ex cō & inquino nas & cor · qui Matħ · vii · Sed q̄
de ore ꝓcedūt illa sūt q̄ coinquināt hominē
Coire infitiu9 de coeo is · vide etiā in coeo
Coitus tus tui · id est concubitus a coeo is iui itū
& cor · pnlt̄ sicut coitū supinum
Colax cis fuit quidam leccator · a quo & quilibet
parasitus potest dici colax
Colema a colo is d̄r hoc colema atis · i · comixtio
herbe & olei ex q̄ luctatores ī palestra vngebātur ·
Colera A colus vel colō dicit̄ hec colera re pnl't ·
cor q̄si follicula scꝫ fellis effusio · & est vn9 de quat
tuor humoribus corpis · Dicitur etiam colera ipe
follicul9 de quo fel effūdit̄ · Et nota ꝙ q̄ttuor sunt
humores corpis humani scꝫ sanguis colera melan
colia & flegma. Et vnusquisqꝫ p̄dictoꝝ humoruꝫ
elementū suū imitat̄ · Sanguis nanqꝫ imitat̄ aerem
Colera ignē · Melancolia terrā · Flegma aquā · vide
Colericus ca cū pnlt · cor · ille in   de hoc in estas
quo magis dominat̄ colera · & dicit̄ a colera re
Colicus ca cū in colus est & corripit penultimā
Colifiū a colo lis dicit̄ hoc colifiū fii · i · panis qui
post primā vel meridiē laborantib9 dat̄ · Vel pāis
azim9 ī modū virilis membri fact9 · quo solebant
vti agōiste vt essēt fortiores · Iuuenalis Comedūt
colifia pauca · scdm hug · Pap · vero dicit · Colifia
dicūt̄ panes azimi & gen9 carniū carnes asse & se
micocte · qui ē vict9 athletaꝝ & xp̄ō · o añ l · colifia
Colimb9 bi mas · gn̄is ē herba cresces in aqua · vel
tirs9 virens vel aqueductus s · loc9 p quē discurrit
aqua · In passiōe bti thome inuenit̄ · Fecit colimbū
& lac9 aquaꝝ influētes scdm hug · Pap · vero dicit
Colimbus vbi mundant̄ vestimenta vel aquarū in
fluens locus & producit primam
Collactaneus nea neū · i · eodem lacte nutrit9 · vl'
eodē tpe lactatus · & dicit̄ a collacto tas · Actuuꝫ
xiii Et manaen qui erat herodis tetrarche collacta
Collacteus tea teū · i · eiusdem lactis · Col   neus
lactei sunt qui idem lac suxerūt · vel in eodem tpe
quasi coetanei · & ꝯponit̄ ex con & lacteus ·
Collacto tas taui tare · id est · simul lactare · & cō
ponit̄ ex cō & lacto & mutatur n in l ·
Collafizo as · i · collafis cedē a collafus fi · dicit̄ · vel
sꝫm Pap · Collafizare ē collū cedere · Vnde collafi
zat9 ta tū · i · collafis ces9 vel verberat9 Petri i · ca ·
ii · Que ē em̄ grā si peccātes & collafizati suffertis
quasi dicat si peccatis & punimī ñ ē in hoc grā
Collafus fi ē colli pcussio a collū d̄r · & ē mas · ge ·
Collariū rii · id qđ ē ī collo canis a collū dicit̄
Collateralis a cō & lateralis ꝯpōit̄ hic & hec col
lateralis & hoc le q̄ est a latere · vt vent9 collatera
lis quasi ꝯtigu9 & vicin9 & a latere existens
Collatero ras raui · i · simul laterare pnl' · cor · & cō
ponit̄ ex cō & latero ras qđ ē ꝯiūgē vl' aliq̄d alic9
lateri apponere · & est actiuum ·
Collatō onis in collatiu9 vide

Collatiu9 a ꝯfero fers dicit̄ hec collatō onis · Et
collatiu9 ua uū · i · larg9 · ampl9 · sinuos9 · capax vbi
multa ꝯferūt̄ · Vñ collatiue aduer ꝯferēdi · Vñ ps̄ ·
dicit̄ agere de litera collatiue vbi ostendit̄ que lite
ra cui litere ꝯfert̄ ad ꝯstitutionē sillabe
Collato tas taui tū · i · simul latare ex con & lato
latas cōponit̄ · vide in lato tas & ꝓducit la
Collaudo das · i · simul laudare · vide in laudo das ·
Collectiu9 ua uū a colligo is dicit̄ · vñ collectiuū
nomē dicit̄ qđ ī singulari nūo ml'titudinē signat vt
popul9 · Pl'es em̄ hoīes ī vno ppl'o colligūt̄ · vide ī
tcia pte vbi agit̄ de sp̄eb9 noīm ī ca · de noīe colle
Collega ge mas · gn̄is nomē officij viro   ctiuo
rum est · & dicit̄ a collego as · & ꝓd · pnl't · Proprie
quidē college sunt ī officō scꝫ q̄ insimul legātur ad
aliquod officiū agendū vt ad pacē īter aliquos cō
ponendā · Vñ vers9 Consortes ꝯiūgit amor · socios
labor vnus Missio collegas ad eūdē copulat actū
Ast eadē comites vnit via · mensa sodales · Item le
go is ꝯpōit̄ cū cō · & dicit̄ colligo is · Et idē hic &
hec collega ge cōis gn̄is pnlt̄ · cor · i · simul colligēs
vel legēs · Sicut em̄ ꝯuene dicūt̄ simul veniētes · sic
college dicūt̄ simul legētes · vide in socius
Collegiū a colligo is · i · simul lego dicit̄ hoc colle
giū gii · i · societas · Vñ collegio as · i · collegiū facē ·
congregare scdm hug · Pap · vero dicit · Collegiū ē
societas collegaꝝ in vno honore positoꝝ
Collaetor taris tatus tari · i · simul letari a cō & le
tor taris & ꝓducit le · quia ibi est dyptōgus ae
Colleuio as · i · simul leuio · Vide in leuio as
Collibentia tie · i · obediētia vel ꝯsensus & idē est
collibescētia & dicitur a collibeo bes
Collibeo Libet vel libeo ꝯpo · cum cō · & d̄r colli
beo bes · i · simul libere vel ꝯplacere Itē collibere · i ·
obedire vel ꝯsētire · Vñ collibesco scis īchoatiū · &
Collibert9 · i · cū alio libt9 · vide ī libtus   cor · li
Collibescētia in collibentia vide
Collibista collibiste in collibiū vide
Collibiū bii dicit̄ a collibeo bes · & dicitur collibi
um puū munusculū vel fruct9 vt pomū · nuces · ci
cer frixū · vua passa quod & bellariuꝫ dicitur & an
tepometū · et dicitur a collibet · qꝛ simul cū aliis pla
cet · p9 · n · carniū fercl'a fruct9 solēt diligi · p se nō
tantū · Vnde collibista te dicitur q̄ recipit collibia
et hmōi munuscula ꝓ vsura vel aliquo seruitio · di
citur etiam collibista qui vendit collibia
Collibrum bri pnl't · ꝓducta ē genus pecunie vel
tota pecunia simul collibrata · et dicitur a collibro
bras quod cōpōitur a con et libro bras
Colliculus li diminutiū puus collis
Collido dis lisi sū collidere · i · simul ledere a con
et ledo dis · Vnde collisus sa sū · et cor · li
Colligo is gi ctū · colligere simul legere a cō et le
go is · et cor · li · sed ꝓducit in p̄terito le
Collirida de pnl't · cor · dicitur a collū · et est colli
rida panis tenuis et quasi subcinericius · vel colliri
da est panis modicus et triāgul9 coctus et frict9
dec̄s9 · Reg · ij · ca · vi · colliridā panis · Vnde alexā
der · Colliridā panis quoddā genus ee memento
Colliriū · A collū dicitur hoc colliriū rii · i · q̄libet
supunctio · ꝓprie tamen ad tergendas feces oculo
rum s̄m hug · Pap · vero dicit Colliriū medicamen
tū · Collirìa sonāt · qꝛ vicia oculoꝝ tergāt · Apo · iii
Et collirio inunge oculos tuos vt videas
Collis · A collū dicitur hic collis · et sunt colles p̄
minentiora iuga montiū · quasi colla · vel ipsi ascen
sus circa sūmitates montiū · et facit gtūs pluralis

in iũ colliũ & actũs plis ĩ es vel ĩ is colles vel lis

Collisio ·onis fe͠i gñis q̄si simul lesio a collido dis vel p formatõnem a collisꝰ ·si addita o·fit collisio Itẽ collisio ẽ quedã spẽs methaplasmi·q̄ alio nomine dicit̃ sinalimpha de q̄ dixi ĩ quarta pte in ca·methaplasmi·Itẽ collisiones sunt cũ aspe ɔsonãtes in ɔstructõe occurrũt sibi vt ẽ illud·Si iures auriga p lora p flagella p frẽa·vt vult Pap·& sic collisio est viciũ contentũ sub barbarismo

Collisus sa sũ·q̄i sil' lesꝰ a collido is dicit̃·& ꝓd li

Collito tas taui tare·id est·simul litare· & cõponitur a con & lito tas·& corripit li

Colliueo ues liui uere·id ẽ·simul liuere ex con & liueo ues·Vnde colliuesco inchoatiũ & ꝓducit li·

Colloco cas aui are·i·simul locare· ex cõ & loco

Colloq̄ũ quii·i·ɔsiliũ vel ɔcio cas ɔpõit̃ qd vulgo dicit̃ perlamẽtũ·& d̉r a colloquor q̄ris· vel p̃t dici colloquiũ q̄i simul loquiũ·i· simul habẽ

Colloquor ris tus sũ·colloqui locutionem id est·simul loqui a cõ & loquor ris·& cor·lo

Colluco as aui are·id est·obscurare·& est tractũ a ramis arboꝝ·qui cadentes nemus obscurius faciunt·& cõponit̃ a cõ & lucus·& ꝓducit lu

Collulũ li diminutiũ paruũ collũ.

Collũ A columna dicit̃ hoc collũ li·qr sit longũ & rotundũ vt colũna baiulãs caput· cuiꝰ anterior pars gula·posterior ceruix dicit̃ ſm hug·Papias etiã dicit·Collũ dictum·quia sit rigidũ & rotũdũ caput sustentans sicut columna

Colluo is·i·simul luo vel siml' delauare vel destruere· vel sordes ɔgregare·& cõponit̃ ex cõ & luo

Collustro as aui are·i·simul lustrare ex con & lustro stras

Colluuiũ A colluo is dicit̃ hoc colluuiũ uii·& hec colluuies ei·& hec colluuio onis in eodẽ sensu·i·aquaꝝ inundatõ·vel sordiũ collectio & ɔgregatõ ex multa fluxiõe & inundatõe aquarũ

Colo as aui dicit̃ a colꝰ.& est colare·purgare·foras emittẽ·liq̄facere·eliq̄re Colo ɔponit̃ Concolo las Decolo las Excolo as·Precolo as·percolo las Recolo as Succolo as·i·paꝝ colare·vel q̄ sẽ subtꝰ colare vel post colare·Et est actiũ cũ omnibꝰ suis ɔpõitis·& oĩa ꝓd·hanc sillabã co·Sed colo is eam cor·Vñ ĩ grecis dicit̃ Prĩa dico colo tẽia dico colo Idẽ Nũc ego rura colo·lego calco gurgite colo

Colo is lui ere quinq̃ʒ habʒ significatões Colo ciuitatẽ·i·habito·colo terrã id ẽ·aro·colo formã id ẽ orno·colo deũ·i·veneror·colo parentes·id est diligo He significatões ɔtinent̃ ĩ his versibꝰ·Agros rus formã supos colit atq̃ʒ parẽtes ·Hos arat·hic habitat·ornat·honorat·amat A colo vel colens p cõpositõeʒ hic & hec celicola & cristicola le· & hic & hec ruricola le·& hic & hec agricola le ¶Et scias q̄ hmõi noĩa cõposita a colo is sũt cõis gñis sic a gigno ɔposita·Vñ in doctrinali dicit̃ Quod colo cõponit ɔmune locare decebit Q̄d q̃ʒ facit gigno Itẽ colo ɔponit̃ cũ ad & dicit̃ accolo·Itẽ cũ ex & dicit̃ excolo·i·diligẽter colẽ Itẽ a colo cõponit̃ incolo is·i·habitare·pcolo lis id ẽ pfecte colẽ· p̃colo id est p̃ aliis colẽ·occulo is·i·absconẽ Recolo·i· rememorari·recordari·ad memoriã reducẽ·vel iterũ colere Colo actiũ est in omĩ sua significatõe·nisi ꝓ habitare & arare·Tũc eñ est neu Cõposita vero ab eo si redoleãt alterutrã p̃dictaꝝ significationũ scʒ arare vel hitare neutra sũt·in aliis significatõibꝰ omĩa sũt actiua Itẽ omnia ɔposita ab eo retinẽt lrãturã sui simplicis vbiq̃ʒ·preter occulo is qd mutat o ĩ u Item omĩa faciũt preteritũ ĩ lui & supĩn cultũ Et hec silba co vbiq̃ʒ cor·in eis

Colobiũ A collũ dicit̃ hoc colobiũ bii·i· pallium virginale vsq̃ʒ ad talos depensũ & sine manicis & dicit̃ colobiũ quasi collobiũ a collo depensum· vel qr sit lõgum·Et nota q̄ nõ solũ virgines sʒ etiam dyacõi vtebãt̃ colobio·loco cꝰ postea vsi sunt dalmatica· qr scʒ nuditas brachioꝝ culpabat̃

Coloma me·i·calãꝰ cũ spica sua & dicit̃ a culmꝰ

Colon dicũt greci & interp̃tat̃ mẽbꝝ Itẽ colõ vl' colos dicũt greci fel vel aliud ĩtestinũ A colõ d̉r p cõpositõem Monocolos dicolos vel tricolos & tetracolos a monos qd est vnũ·vel dis siue bis qd ẽ duo vel tris qd est tres vel tria· vel tetras quod ẽ q̄ttuor & colõ qd est mẽbꝝ scʒ qd habʒ vnã vel duas vl' tres vel quattuor metri varietates Vñ inuenit̃ ĩ odis horacii·hec oda est monocolos hec dicolos hec tricolos·i·hñ ĩ se vnaʒ vel duas vel tres metri varietates·papias dicit Colõ culare intestinũ

Colonia a colonus dicit̃ hec colõia nie id est ciuitas vel castꝝ vel villa q̄libʒ a nouis instituta colonis·hieronimꝰ in ꝓlogo hieremie Iã terras eoꝝ colonie gentiũ possidebant·colõia etiã dicebat̃ olim ciuitas vel regio capta a romanis in qua veteribus expulsis supinducebant̃ noui colõi a romanis·colonia etiã dicebat̃ ciuitas vel castꝝ vel villa in confinio duaꝝ regionũ a colõis ibi freq̄nter mutatis a romanis·ne liceret eis esse infideles secũdum hug· vel ſʒm pap·colõia est q̄ ꝓ defectu indigenaꝝ nouis cultoribꝰ adimplet̃·dicta q̄ sit agriculture dedita

Colonꝰ ni id est·terre cultor & ꝓprie aduena qui aliũde veniens agꝝ locatũ sibi colit & dicit̃ a colo is secundũ hug·pap·etiã dicit· colõi ab incolendo terrã dicti aduene sũt

Coloq̄ntida de vel hec coloq̄ntis tidis·cucurbita agrestis & vehemẽter amara·q̄ similiter vt cucurbita p terrã flagella extẽdit fructu rotundo & foliis similibꝰ cucumeri vsuali· Vnde ĩ quarto libro regũ ca·iiii·Et collegit ex ea coloq̄ntidas agri· vel vt d̉r ĩ historiis·coloq̄ntide sũt agrestes cucurbite amarissime·minores his que in ortis nascũt̃·vel vt q̄dam dicũt·herba est quasi vitis se diffundẽs ĩ sepibꝰ fructu modico purpureo & rotundo cuʒ maturus ẽ·Vnde alexãder sic dicit·agrestis tibi sit coloquintida curbita lector

Color dicit̃ a caleo· qr calore ignis & solis colores cõficiunt̃·vel dicit̃ a colo as·quia olim colores colabant̃ vt essent nimie subtilitatis·Vnde coloro ras verbũ actiũ·alii vero dicũt·q̄ a coloro fit color p apocopam·color cõpo·hic & hec bicolor ris· quasi duoꝝ coloꝝ·Vnde bicoloratus ta tũ·& hic & hec tricolor ris·i·triũ coloꝝ·Vñ tricoloratꝰ ta tum·& hic & hec multicolor·i·multoꝝ coloꝝ· hic & hec diũsicolor·i·diuersoꝝ coloꝝ·et hic et hec discolor·i·diuersoꝝ coloꝝ·vel alterius coloris · Vnde discoloratꝰ ta tũ·& hic & hec vnicolor·i·vniꝰ coloris·& hic & hec rubicolor·i· rubei coloris· & hic & hec albicolor·id est·albi coloris·& cuʒ eisdẽ cõpõit̃ coloro ras·& sũt omĩa eiꝰ cõpõita actiua · & cor·p̃dicta co·Et scias·q̄ omĩa cõpõita a color vt bicolor·a decor· vt dedecor·a corpus · vt bicorpor sũt cõis gñis·licet irregulariter·aliq̄ñ inueniãtur in neutro gñe·quod autoritati attribuimꝰ·Ezechiel' xvi· Et sumpsisti vestimẽta tua multicoloria & cor·primã color·auianꝰ·Ingenio moꝝ subsistit forma coloruʒ·Itẽ ſʒm pap·colores rhetorici sunt qualitates vel spẽs dicendi·d̃ quibꝰ habes in fine quarte ptis·It̃ de colore nubiũ vide in nubes

Coloro ras raui rare verbū actm̄ a color dicitur
Alij vero dicūt ꝙ a coloro fit color ꝑ apocopam
Coloro ꝯpoīt cū cō · & dicit̄ ꝯcoloro ras · i · simꝉ co
lorare vel cū alijs colorē ꝑpare · Itē cū de & dicit̄
decoloro ras · i · valde colorare vel colorem auferre
Et vt breuiter dicamꝰ ꝯpoīt cū oībꝰ ꝑdictis cū q
bꝰ color & omnia sūt actiua · & ꝓducūt lo
Colos vel colō dicunt greci fel · vel aliud intesti-
num · sicut dixi in colō
Coloseū . a colosus dicit̄ hᵒ coloseū sei quidaꝫ lo
cꝰ rome vbi olim erant ymagines oīm ꝓuīntiaruꝫ
& in medio erat ymago rome tenēs pomū aureum
in manu · vt pote dn̄a & regina oīm · Et erāt ita di
sposite arte nigromātie · ꝙ qn̄ aliq̄ ꝓuītiaꝝ volebat
insurgē ꝯtra rōanos statī ymago rome obuertebat
dorsū illiꝰ ꝓuītie ymagīni · Vel vt dicūt ymago
illiꝰ ꝓuītie īsurgebat ꝯtra ymaginē rome · & tūc
rōani ex impulso mittebāt illuc exercitū · & ꝓuīti
am illā sibi subiugabant · Et tali arte rōani quasi to
tū mundū sibi subiugauerūt · & dicit̄ in vulgari co
lisie · Vide in pantheō
Colosꝰ A colo is dicit̄ hic colosꝰ si · i · id est · aliqua
res in memoria alicuiꝰ mortui facta · vt tumuli &
ymagines apud antiquos · & dicit̄ colosꝰ q̄si colēs
ossa · & ꝓd · pnlt̄ Iuuenalis · Et de marmoreo citha
raꝫ suspēde coloso · ꝭm hug · Pap̄ · vero dicit · Colo
sus vocat̄ statua marmorea & alta
Colostꝝ · a colo is dicit̄ hoc colostꝝ stri qđ & co
lostra dicit̄ · i · lac ꝯcretū in mām̄is vel potiꝰ nouuꝫ
lac qđ statī ꝑmo mulget̄ pꝰ fetū qđ cito coagulat̄
Pap̄ · dicit · Colostꝝ lac nouū ꝑ o · Pōt etiā ī fe · ge ·
declinari hec colostra stre · Vnde dicit auicēna ī ii ·
lib · in ca · de lacte · Et colostra est tarde digestōis
Mel vero ipm̄ rectificat · & acquirit ex ipō corpꝰ
nutrimentū plurimū · hec ille
Colubella in colūna vide
Coluber · a colo lis dicit̄ hic coluber bri penultīa
naturaliter cor̄ · & hec colubra bre · quia colat vm
brā · genus est serpentis · Vnde colubrinꝰ na num ·
Coluber ceruū fugit · leonē interficiat
Colubercul9 li di · paruꝰ coluber
Colū A colo as hoc colū li instrumētum ꝑ qđ mu
stū fluit · Vnde virgi · Tūc spissos vimīe qualos co
laqꝫ ꝑloꝝ · Fūosis de rispe tectis · Itē colū accipit̄
ꝓ quodā colore rhetorico · Sūt eñ colū & cōa duo
colores rhetorici · vide ī fie quarte ꝑtis · Papias sic
dicit · Cola dicunt̄ ꝑ que mustum fluit · a colādo di
cta hoc colum li
Colūba · a color secundū rabanū dicit̄ hic colūbꝰ
& hec ba · ꝓpter diuersos colores quos habet ī col
lo · & ē fēi gn̄is colūba & dicit̄ colūba quasi colens
lūbos · & habet septē ꝓprietates · caret felle · nulluꝫ
ledit · alienos pullos nutrit · gemituꝫ ꝓ cantu emit
tit iuxta fluuiū morat̄ · granū eligit qđ ꝯmedat · ī fo
ramībꝰ petre nidificat · que oīa ī significatōe cō
ueniūt fideli aīe · Significat etiā spūmsanctū
Colūbar A colūbꝰ dicit̄ hoc colūbar baris latibu
lū vel foramē vbi nidificāt colūbe · Colūbar etiam
dicit̄ qđdā genꝰ vinculi a collo · qꝛ sit aptū collo ·
dicunt̄ etiam columbaria · loca ꝯcaua in naui ꝑ quē
remi emittūtur · quia sint similia latibulis columba
rum vbi nidificant
Columbinus na nuꝫ penultīa ꝓducta possessiuū
a columbus dicit̄ · Item hic colūbinꝰ ni qdaꝫ lapis
a colore illius auis sic dictꝰ
Columbulus li · diminutm̄ puꝰ colūbꝰ · & hec co
lūbula le parua columba

Columbus bi in colūba vide
Columella vide in colūna
Columē · a colo is dicit̄ hoc columē mis · i · alacri
tas vel fortitudo · & cor · lu · vn̄ hōerus · hic patrie
columē pugnat mauortiꝰ hector
Columis · a colūna dicit̄ hic & hec colūis & hoc
me · id est sanus & alacer · qꝛ erectꝰ & firmissimus
sit vt columna · A quo ꝯpoīt̄ hic & hec incolūis &
hoc me · id est infirmꝰ · & cor · lu
Colūna ne dicit̄ a columē mis · qꝛ in summo sit lō
ga · vel qꝛ culmē sustineat · Vnde hec colūnula le di
mi · & hec colūnella le dimi · & ꝑ abiectōeꝫ n · inue
nit̄ hec columella le · Vnde iosephꝰ ī vııȷ · Quattu
or columelle quadrāgule stātes · Et a columella ꝑ
mutatōeꝫ m in b · inuenit̄ hec colubella le similiter
dimi · & cor · co ꝑdicta · hora · in epy · Nempe inter
varias nutrit̄ silua columnas · Et in aurora dicitur
Petra colūna viā sol redeūdo in orā
Colūnella le diminutm̄ ꝑua columna
Columnelli A colūna hi colūnelli orꝝ dētes q̄ ca
nini dicunt̄ a lōgitudine & rotūditate sic dicti · qꝛ
sunt lōgi & rotūdi ad moduꝫ columne · ꝭm hug ·
Pap̄ · vero dicit · Colomelli
Columnula le vide in colūna
Colurꝰ · a colō & urꝰ ꝯpoīt̄ hic colurꝰ ri quasi co
lō uri · i · mēbꝝ s · cauda bouis siluestris nā vrus bos
siluestris dicit̄ · Inde colurꝰ cauda illius · Vn̄ & qua
dā similitudine dicūtur coluri duo circuli impfecti
in celo · q̄ quadaꝫ ydeali prudētia fingunt̄ in firma
mēto · Sic eñ cauda bouis facit circulū impfectuꝫ
ita qđā circuli fingunt̄ esse in celo impfecti q̄tum
ad visū nrm̄ ꝭm hug · Pap̄ · aūt sic dicit · Coluri ī
ꝑfecti circuli interꝑtant̄ · Sunt aūt duo diuidentes
celū · vnꝰ ꝑ mediū cancꝝ & capcornū · alter ꝑ medi
um arietē & librā · nec ꝑueniunt nisi ad australē cir
culū · vnde impfecti dicunt̄
Colꝰ · colos vel colō dicunt greci fel vel aliud in
testinū & vertit̄ in latinā formā · & dicit̄ hic colꝰ
li apud nos · Vnde colicus ca cū · vt · colica passio ·
q̄ fit in illo mēbro · & colicꝰ hō q̄ infirmitatem coli
patit̄ · vnde macer de viribꝰ herbaꝝ · Illiꝰ semē co
licis cū melle medet̄ · Item īuenit̄ hic colꝰ li vel co
lꝰ lus lui ꝓ rota feminaꝝ · Sed tunc deriuat̄ a colo
is . & est fēi gn̄is & secūde vel quarte declinatōis ·
secundū hug · Pap̄ · aūt dicit · colū ē grecū & est neu
tri gn̄is · Et in phisica dicit̄ intestinū culare · Inde
colica passio · colū · colatoriū a colādo mustū · colus
instrumētū vnde femine nēt gn̄is fēi ꝭcde vel quar
te declinatōis · & cor · primā · Qui · epy · aptior est di
gitis lana colusqꝫ meis
Coma · a como is dicit̄ hec cōa e ꝓprie capilli muli
eꝝ a comēdo · Sic cesaries viroꝝ a cedēdo · Vel di
citur cōa ꝓprie nō cesi capilli · & est nomen grecuꝫ
Item a cumulo as ꝑ ꝯtrariū dicitur hec cuma me ·
vel potiꝰ hec cōa me · quasi cuma id ē breuis dictō
& hoc cōa atis · i · cēsura iudicū · Et a cōa me hic co
maticꝰ ci · i · versificator · Vnde cōatice aduerbium
id est · breuiter · ꝯpendiose Itē cōa et colū sunt duo
colores ī rhetorica · vide supra in quarta parte ī fi
ne · Quidā tamē dicunt · ꝙ cōa ē quadrupedis · Vn
de grecismꝰ · Est cōa quadrupedis · colubri iuba si
ue leonis · cesaries hōis crinis ꝓprie mulieris · huius
& illius bene dicit̄ esse capillꝰ
Coma matis ꝓducit co · vide in coma me
Comarchus chi · id est · princeps sup comites · a co
mes et archos quod est ꝑn̄ceps cōponitur
Comaticꝰ · a coma me dicitur hic comaticus ci · i ·

versificator. vnde comatice aduerbiū. i. breuiť cō-
pendiose. comaticus etiā diciť abbreuiator. cōpen-
diosꝰ. diuisꝰ. Vnde dicit hieronimꝰ ī ꝓlogo osee
Comaticus est & q̄si ꝑ sententiā loquēs. vbi dicit
glosa. Abbreuiator diuisus eo ꝙ in singulis clausu
lis diūsas & plēas sn̄ias dicat. & corripit ti
Comatulus la lū dimi. a coma me diciť. Hieroni
mus ī q̄daꝫ epistola. Comatulꝰ cōptus lasciuꝰ do
mus tue tecta nō videant.
Comatus a cōa diciť cōatus ta tū. i. comas hn̄s
& hec comata te. quedā gallia scꝫ lōbardia. qꝛ co-
mas solet nutrire. & ꝓducit pnl't. comatꝰ ta tum.
adiectm̄. Sed coma atis comata substantm̄ plura
lis numeri corripit penultimā siue ma
Combuo cōbuis in buo is vide
Comedia. Oda qd̓ est cantus vel laus cōponiť cū
comos qd̓ est villa. & diciť hec cōedia die penul.
ꝓducta. Pōt tamē in metro esse breuis. i. villanus
cantus vel villana laus. qꝛ tractat de rebꝰ rustica
nis. Et est affinis quotidiane locutōni. qꝛ circa vil
las fiebat & recitabať. Vel diciť cōedia a comesati
one. Solebāt em̄ post cibū hoīes ad audiendū eaꝫ
ꝯuenire. & differt a tragedia. sic in tragedia diceť
Pap̄. āt sic dicit. Comedia est q̄ res ꝑuataꝝ & hu
miliū ꝑsonaꝝ cōprehēdit nō taꝫ alto stilo vt trage
dia sed mediocri & dulci. q̄ etiā sepe de historica fi
de & de grauibus ꝑsonis tractat. Itē dicit papias
Comedi dicti sūt. qꝛ prius post comesatōes ad eos
audiendos solebāt venire homines. sed post agres
si gesta vniuersoꝝ & delicta corripiētes iuste ꝓfe
rebant. Et comedi ē p̄titū de cōedo. & gtūs de co
medꝰ da dū. & vtꝝqꝫ ꝓducit me. Sed comedi infi
nitiuꝰ corripit penultimā
Comedicus ca cū ad comediā vel ad comedendū
ꝑtinens vel delectabilis. Vnde comedice. id ē. dele
ctabiliter. & diciť cōedicus a comedus
Comedo is di cōponiť ex cō & edo is. & qꝛ t̄pis
esset ꝓlatio si diceret conedo mutata est n. in m.
& ita ē ibi m accidentaliter. Vn̄ nō ē cōtra regulā
si ibi m ꝓferatur. Est em̄ regula ꝙ p̄positio debet
sillabicari ꝑ se qd̓ nō fit hic. Sed vt dixi m. est ibi
accidentaliter. & a comedo dis hic & hec comedo
onis. i. gluto. vorax. & corripit pnl't. sicut ī verbo
Vn̄ siue dicať comedo is siue comedo onis semper
ē corripi debet. sic vult hug̓. & etiā magister bene
Et habet comedo is duplex snpinum. s. comesū
& comestū. Inde comesatio ꝑ vnū s.
Comedo onis pnl't. corripit in ntō. sꝫ in obliq̄s eā
ꝓducit. de hoc vide in comedo dis. & est cōmunis
generis comedo onis
Comedꝰ da dū q̄ comediā describit. & diciť a co
media. & ꝓducit me. Vide in comedia
Comes mitis deriuať a como as. & est mas. gn̄is
& cor. co. Tamen vicecomes ab eo cōpositū acuit
co. licet sit breuis. Et a comes hec comitissa se. Itē
inueniť hic & hec cōes gn̄is cōis ꝓ socio. & tūc ō
riuať a commeo meas. Et est comes proprie in iti
nere a commeando. sociꝰ in ꝑiculo. collega in offi
cio. cōsors in p̄mio. sodalis ī mensa. vide versus in
collega ¶ Et scias ꝙ comes est cōis gn̄is in decli-
natōe. sꝫ oīs ī ꝯstructōe. vn̄ lucanus. Impiūqꝫ co
mes. De hoc vide ī tercia ꝑte vbi agiť de oīm gn̄e
& corripit co cōes sb̄stantm̄. Sꝫ cōes actūs de co
mis. & comes futuꝝ de como is ꝓducit co. Vnde
versus. Illis esto comes quoꝝ te dogmate comes.
Est ꝯn̄e comes cōes mas nom̄ honoris. Est moris
comes dignos habere comes. vide etiā ī como is

Comesatio onis fe̅i gn̄is ꝑ vnū s. vide etiā in co
Comeso ab vltīo supino huiꝰ verbi co meso
medo scꝫ comesu u. ī o. fit comeso sas pnl't. produ
cta verbū freq̄ntatm̄. i. frequenť comedē. Proprie
q̄dē est comesare. sepe & supflue & luxuriose come
dē. Vn̄ hec comesatō onis. Et sūt ꝓprie comesatō
nes supflua & luxuriosa ꝯuiuia. & debet scribi per
vnū m. & vnū s. sic & suū verbū. & hoc vult hug̓.
& magister bene. Vnde patet. ꝙ ad romanos
ca. xiii. vbi diciť. In comesatōibꝰ & ebrietatibꝰ. De
bet comesatōnibus per vnū m. & ꝑ simplex s. scri
bi vel proferri
Cometa te fe̅i gn̄is diciť ordinatrix comaꝝ. & de
riuať a coma me. Iuuenalis tamē gratia metri inť
posuit s. ibi. Ponūt cosmete crinitas. Itē inueniť h̄
cometa te mas. gn̄is. vel hic cometes tis vel come
te. Et ē cometa q̄dā stella crinita. & emittens de se
radios flamaꝝ ad modū crinīū. Et semꝑ q̄ndo ap
paret significat mortē vel imutatōꝫ alicuius princi
pis. vel alicuiꝰ patrie destructōeꝫ. & semꝑ dirigit
radios suos ad illā partē cui minať ¶ Quidā tam̄
dicūt. ꝙ nō ē stella. sꝫ est q̄dā nubes ignea clarita
te accensa qd̓ magis crediꝰ secūdū hug̓. & ꝓducit
me. pap̄. vero sic dicit. Cometes stella ē dictus. qꝛ
comas lumīs ex se fūdat. qd̓ genus sideris quando
apparet pestilentiā. famē. aut bellū. vel regni muta
tōnē significat. qd̓ latini crinitē vocāt. eo ꝙ in mo
dū crinīū flamas spargit ¶ Aliꝭ dicūt cū qbꝰ ego
ꝙ cometes nihil aliud ē q̄ vapor terreꝰ grossꝰ. cu
ius partes sibi multū ꝯiacēt. paulatī ascendēs ab ī
feriori parte estꝰ. ad supiorē partē eiusdē vbi con
cauitatē ignis ꝯtingit. & ibi diffusꝰ ē & inflamatꝰ
Et ideo videť lōgus freq̄nter & diffusꝰ ¶ Iteꝫ sci
as ꝙ stelle habētes comas efficiūtur & sꝫm locum
sue gn̄atōis sūt ꝓpter aerē inflamatū et ex vicinita
te ignis. q̄ cōtinet materiā comete. & ipsū cometeꝫ
aerē dico ꝓpinquū igni. q̄ in se ꝯtinet calorē ignis.
qꝛ quādo in ipō vapor siccꝰ īflamať. tūc ꝯtinuatio
fit cū lumīe flame comete ab īferiori aere. vbi stat
vapor eiusdeꝫ nature & ita diffuso illo qd̓ ꝯtinuať
ei fit oblōgū. & hoc est cometes Et si q̄ras cū co
metes dicať se habere ad bellū vel ad mortē alicꝰ
an sit huius signū vel causa vel effectꝰ. Dico ꝙ ꝓ
prie ē signū p̄dcōꝝ. qꝛ sic dicit aris. ī libro de sōno
& vigilia Talia sūt sicut cōsiliarius. cuius cōsilium
melioribus īuētis mutari potest. Ita dominiū mar
tis bella & mortē continentiū & regētiū turbas si
gnat. sicut inclinās primū ad hoc ꝑ irā & calorē et
siccitatē. ex qbꝰ ꝓuenit animositas & ꝯcitatō ꝓplo
rum ad inuicē. Et ideo signatū comete prius est su
pra martē. q̄ est causa belli & destructōis populo
rū. Causa dico inclinās nō necessaria. & ideo diciť
illa signare cometes cū tamen eius signatō ꝓxima
nō sit sup illa. Et scias ꝙ vt dicit ptolomeꝰ. Homo
sapiens dominať astris. qꝛ ꝑ sapiētiā suā pōt vita
re ea ad que astra disponunt. Vide de hoc supra ī
astꝝ. & etiā infra in iupiter
Cometes tis mas. ge. pnl't. ꝓd̓. vide ī cometa
Comicꝰ. A comedia diciť comicꝰ ca cū. i. comedꝰ
vel ad comediā ꝑtinēs vel facetꝰ. & cor. penultimā
¶ Duo sūt gn̄a comicoꝝ scꝫ comediā scribentiū
scꝫ veteres. qui ioculatores extiterūt vt terentius
Noui q̄ & satirici quibꝰ gn̄aliter vicia carpunť. vt
ꝑsius & iuuenalis. & nudi pigūť. qꝛ vicia denudāt
Comis. a como mis diciť hic & hec comis & hoc
me. i. suauis vel curialis & facetꝰ. Sed facetꝰ ō do
ctrina. Comis de nat̄a vel facetꝰ ī factis. comis

in dictis. & compatur comis mior missim9. vnde comiter mi9 missime aduerbiū. vel comis vt dicit pap. cōposit9. hilaris. benignus. Et nota q como mis & hic & hec comis & hoc me. & hoc coma ma tis pducūt pmā. sz hec coma me eā corripit. vnde versus. Cane colore comis me fallit femina comis id est. suauis vel curialis

Comitas tatis. id ē. curialitas vel suauitas. et for mat a comi dtō de comis addita tas. vel secundū pap. comitas. i. benignitas. humanitas

Comitatus tus tui. i. comitis dignitas vel terra. siue tantū spaciū quantū vn9 comes tenet. & deri uat a comes. Itē inuenit hic comitatus tus tui. id est societas vel comitatō & tūc deriuat a comitor taris. Itē inuenit adiectiue comitat9 ta tū. vide in comitor taris. et corripit co

Comitell9 li. vide in comitulus

Comitiū tii a cometes dicit hoc comitiū tii. id ē. tempus in quo ꝯsules eligunt. vel intronizant. Et etiā ipa electō vel intronizatio dicit comitiū. Vel solēnitas q̄ ibi tūc fiebat. & cōuentus toti9 popli & loc9 in quo fiebat. & dicit comitiū q̄si coitiū. qz tot9 pplus ad electōez & intronizatōz cōsulū cōue niebat. & ē ethy. poti9 q deriuatō vel ꝯpositō. Vn̄ comiti9 vel comitialis morb9 dicit. i. caducus vel passiu9. qz in comitiis illi q̄ patiebant repulsas p pudore morbū caducū incurrebāt. Quidā etiam p timore repulse. scz timētes repelli. Et inde comitio tias. i. comitiū celebrare vel eligē vel ītronizare vl in comitio & ꝯuētu loq. Et p ꝯpositōez. Incomitio tias ī eodē sensu. Itē scias q a comes itis ꝑ habēte comitatū pt deriuari hoc comitiū tii. i. placitū qd multi comites faciūt. Vn̄ plaut9. Ibo ītro vt d ca pite meo faciāt comitia. Et inde comitio tias. i. co mitiū celebrare vel in comitio loq. Et p cōpositōz incomitio tias. i. in comitiū adducē. Itē īcomitiare id est. comitiū celebrare. vel in comitio loqui

Comitor. a comes dicit comitor taris tat9 sū. id est. seq cū alio ire. Et inde comitās antis gnis oīs Et comitat9 ta tū. i. secut9. & cor. o & mi. Ouidi9 de arte. Ipe licz venias musis comitatus homerus Si nihil attuleris ibis homere foras. & fuit olī cō mune. nūc est verbū deponētale

Comitul9 li mas. gnis pnlt. cor. & hic comitellus li diminutiū. id est. paruus comes. & sūt ambo di. de comes secundū vtrāqz ei9 significatōem

Commanipularis a cō & manipularis cōponitur hic & hec ꝯmanipularis & hoc lare. cōsoci9. simul cū alio māipularis. & mutat n ī m. seqnte m.

Cōmater tris q̄si simul mater ex cō & mater com pōitur. & pducit ma. Et scias q sūt spēs ꝯpater nitatis seu ꝯmaternitatis. Vna directa. scz cū ego suscipio de sacro fōte filiū berte vel ipa meū. vel ad ꝯfirmatōz corā epō teneo filiū berte. Et si eaz ac cepo semp ē sepandū cōnubiū. Alia est indirecta. q̄n vn9 ꝯiugū postq vna caro effecti filiū aliorūz suscipit. In hoc casu ambo parētes infantis cōpa tres efficiunt. Etiā alter ꝯiugū q̄ nō suscipit. quo niā ꝯmunicāt sibi ꝯiuges actōnes. Et sic tā directa ꝯpaternitas q īdirecta matrimoniū impedit con trahendū & dirimit iā ꝯtractū

Cōmeat9 a ꝯmeo meas dicit cōmeat9 tus tui. id est. simul meat9. Cōmeat9 etiā dicit expensa q̄ est necessaria in itinere simul ꝯmeantibus

Commēoratō onis fēi gnis. i. recordatō vel simul recordatō a cōmemoro as deriuat. Vn̄ cōmemora tio fideliū defunctoꝝ. & formatur ab hoc gtō cō memorati. addita o. fit cōmeratō.

Cōmemoro ras ex con & memoro ras penultima correpta. Vide in memoro ras.

Cōmēdatici9 a cōmendo as dicit cōmēdatici9 cia ciū aliquis q̄ de suo nobis aliquid dat. vt res ei9 ī nrā habeam9 tutela. Est etiā cōmēdaticia res q̄ no bis & nrē tutele ꝯmēdat. Inuenit etiā ꝯmēdatici9 qui ꝯmēdat nos vel laudat. Vn̄ in scda ad corīthi os ca. iii. Aut indigem9 ꝯmendaticiis epistolis. & format a gtō ꝯmēdati addita cius

Cōmendo das ex cō & mando das. & mutat n. ī m. & a in e. & est ꝯmēdare. tradē. ꝯmittē vl lauda re magnificare. extollē. Vn̄ ꝯmēdator9 ria riū. & hic & hec cōmēdabilis & ho le & ꝯmēdatiu9 ua uū

Commētari9 a cōmentū deriuat ꝯmentari9 ria riū id est. expositori9 ria riū. & hic ꝯmētari9 rii qui cō mentat. & cōmentator & ꝯmētari9 qui cōmentūz ꝯponit vel scribit. & ho ꝯmentariū. id est armariū vbi reponūt ꝯmenta. & hic cōmētariol9 & hoc cō mentariolū diminutiua

Commētici9. a commētū dicit commētici9 cia ciū. id ē. ꝯfict9 fals9 vel expositori9 vel ad ꝯmētū ptinēs

Commētor. a commētū deriuat commētor taris ꝯmē tat9 sū tari. i. cōmentū facē. vel inuenire silia. vel exponē cōfingere. mentiri. & potest esse freqntati uū h9 verbi ꝯminisci. licet deficiat in supino secun dum vsū & redolebit eius significatōnes omnes. Itē commētari. i. augurari

Commētū a cōmiscor dicit cōment9 ta tū. & hoc cōmentū ti. i. fraus. mendaciū. machinamentū. inuē tū. confictū. cōpositū. Vel commētū est pluriū stu dio vel doctrina in mente habitoꝝ ī vnū collectō & secundū hoc quilibz liber. qdlibz opus de quali bet arte ꝯpositū dicit commētū. Sed ī nrō vsu com mentū dicit liber expositori9 scz qui deseruit expo sitōni sentētie alicui9 libri & non constructōi lite re. & scdz hoc sic diffinit. Commētū est expositio ū boꝝ iuncturā nō consideräs sz sensū. In quo autē glosa differat a ꝯmento. require in glosa

Commeo as. i. simul meo ex con & meo as

Cōmerciū. ex cō & merx mercis ꝯponit hoc com merciū cii. i. ex plurib9 reb9 vna venditō vel diūsa rū reꝝ cōmutatio. Vt si quis daret vel cōmutaret mantellū ꝑ capa vl ecōuerso. Vnde et dicit cōmer ciū quasi ꝯmutatio merciū Illa vero mirabilis in carnatio ihesu xpi fuit commerciū quasi commuta tio merciū scz diuinitatis et hūanitatis. Nā homo deo qdāmodo concessit humanitatē. deus homini largit9 est diuinitatē. descendit diuītas. ascēdit hu manitas et exaltata est sup choros angeloꝝ. Vnde cantat ī ecclesia. O admirabile commerciū creator gnis hūani animatū ꝛc.

Commilito onis simul cū alio miles masculini ge neris ex con et milito onis.

Cōmiscor. Memi cōponit cuz con. et dicit cōmini scor eris. i. ꝯmēorare. ad mēoriā reducere. excogita re. adiuenire. silia fingere. mētiri vel ꝯponē. Com minisci est etiā plura studio vel doctrina in mente habita in vnū colligē. et facit supinū cōmentū. In de ꝯment9 ta tū participiū.

Comminor aris atus sū. i. simul minor. Inde com minās nātis gnis oīs. et corripit mi. Iob. xvi. Cō minās mihi infremuit contra me dentib9 suis. De scendit etiā cōminās a ꝯmino as. et tūc ꝑducit mi sicut mino nas. vnde versus. Dum grex minat lu pus illi dente minatur

Comminus aduerbiū. i. iuxta. sine intermissione.

ſtati· fere· in preſēti· ſimul ꝓpe· de ꝓxio· cui ↄtrariū
eſt emin⁹· cōminus cū duab⁹ m ſcribiť ſcđʒ Pap̄·
& cōponiť ex con & mā⁹· & ſic diciť ī grecis Emi
nus ad longe· ſʒ cōmin⁹ ad ꝓpe ſpectat
Cōmiſſura re fēi gn̄is· i· incaſtratura coniūctura
ligatura· Et diciť a cōmitto tis qđ eſt cōiūgē· Res
eñ ꝗ coniūgunť ſimul in vnū mittunť
Cōmiſſū ſi· i· in fide traditū· creditū· coniunctuʒ
peccatū· forefactū. & diciť a ↄmitto tis
Cōmitto tis ex con & mitto tis cōponiť· & ē cō-
mittere ſimul mittere vľ coniūgere aliqua vnū im
mittēdo alii ſcʒ incaſtrare & cōmittere· i· forefacē
peccare· Inde hoc cōmiſſū & committere· i· crede-
rē· in tutelā vel in fidē dare alicui⁹ ſecunduʒ hug·
In grecis· āť ſic diciť· Cōmitto ſenſū· portat c⁹libʒ
hoꝝ· Coniūgo · pecco credo· facio rephendo
Cōmixtus ta tū a cōmiſceo es diciť· Inde hec cō
mixtio onis· i· ſimul mixtio· Vide ī miſceo es
Commodo das in cōmodus vide
Commodo⁹· Mod⁹ ↄponiť cū con· & dˀ cōmod⁹
a dū· i· vtilis· bon⁹· māſuet⁹· quaſi cū mō· Vnde cō
moduʒ diciť illud qđ cōmodať· ſcʒ id qđ noſtri iu
ris eſt & ad aliū tpaliter tranſlatū ē cū modo tem
poris ꝙdiu apud eū ſit· Vn̄ & cōmodū dictū eſt q̄
ſi cū mō datū vel ad vtilitatē non ad ꝓprietatē da
tū· Vn̄ cōmodo das· i· p̄ſtare commodū facere· Et
componiť accōmodo das· i· ad cōmodū & ſimilem
vſū dare preſtare vel aptare· apte collocare· & eſt
actīn cū omibus ſuis compoſitis. Cōmod⁹ cōpať
dior diſſi⁹· Vn̄ cōmode dius diſſie aduer· Vn̄ hec
cōmoditas atis· & ↄponiť incommodus da dū· &
cōpať· Vnde hec incōmoditas atis· & incōmodo
das· i· offendere· incōmoditatē alic⁹ facere· & con
ſtruiť cū dtō & eſt neutꝝ· Itē in eodē ſenſu ↄſtrui
tur cū actō· & eſt actīn ſecundū hug· pap̄· vero di
cit Cōmodare pecuniā ē idē qđ p̄ſtare ꝙ ſibi red
dať pecunia· cū ↄmodo aliqđ dare· i· p̄ſtare· Nā cō
modū · i· ꝓficuū· emolimētum· merces· lucꝝ
Cōmolo lis molui lere· i· ſimul molere · vel conte
rere· Eſa· iii· ca· Facies paupeꝝ cōmolitis· & debʒ
ibi cor· pnľ· ſiue li ſicut in legitis cum ſit ēcie ↄiuga
tōis· Et cōponiť ex con & molo lis· & cor· mo
Commonefacio cis· i admoneo· inſtruo· & acuit
fa ↄmonefacis cit· ſic bn̄facis cit· licʒ ſit breuis
Commoratio onis· i· habitatio· māſio· tardatio · a
cōmoror raris· Et formať a ↄmorati gt̄o de cōmo
rat⁹· addita o· fit ↄmoratio· Actuuʒ· p̄mo ca· Fiat
cōmoratio e⁹ deſta & non ſit ꝗ inhitʒ in ea
Commoror raris ex con & moror pnľt· cor· com
poniť· Et ē cōmorari cū alio morā facere vel aliquē
retinere & morari facere· Inueniť etiaʒ commoro
ꝓ cōmoror ſcđʒ Papiā
Communico a cōmunis deriuať cōmunico cas· i·
participare· cōmunionē dare· cōmunē facere· īmū
dum facere ſiue inqnare· Marci· vii· ca· Non intel
ligitis ꝙ oīne extrīſec⁹ introiēs in hominē nō pōt
eū ↄmunicare· i· īmūdū facere· inqnare· Et compo
niť ↄmūico cuʒ ex & diciť excōmunico cas· i· extra
communionē facere· cōmūione p̄uare· Et ē actīn
cū oib⁹ ſuis compoſitis· & cor· ni· Vtꝝ at quilibʒ
xp̄ian⁹ teneať coīcare ſemel ī āno dicā in cōmunio
Cōmunio a cōmunis diciť communio unis cōmu
niui· i· cōmune facere· Et hec cōmunio onis· quia a
plurib⁹ participať· vt corp⁹ dn̄i Vide in miſſa
Hic poteſt q̄ri vtꝝ ſumēs corp⁹ xp̄i cū conſciētia
peccati mortalis peccʒ mortaliter Et videť ꝙ non
quia null⁹ peccat faciēdo id ad quod teneť· ſʒ iſte
peccator teneť ex p̄cepto eccleſie ſemel in āno cor
pus xp̄i ſumere· ergo ꝙuis ſit in ꝓpoſito peccādi n̄
peccat corp⁹ xp̄i māducādo ſiue ſumēdo · Ad hoc
dicēdum eſt ꝙ habēs conſciētiā peccati mortaľ qđ
dimittere non ꝓponit peccat mortaliter accedens
ad ſūmēdū corp⁹ xp̄i· quia īdigne accedit· Peccat
etiā nō accedēdo tp̄e ab eccleſia conſtituto· ſcʒ ī pa
ſca· quia inobediēs eſt· Non tamē eſt ꝑplex⁹· quia
poteſt ſe ab hoc diuio eripere ꝓpoſitū peccādi di
mittēdo· nihilomin⁹ tam̄ manēte tali ꝓpoſito min⁹
peccat non ſum̄do ꝙ ſum̄do· quia illud qđ ē maluʒ
ſcđʒ ſe eſt mai⁹ malū ꝙ id qđ eſt malū· quia ꝓhibi
tū Vnde ſe prius debʒ dimittere excommūicari· ꝙ
ꝙ cū ꝓpoſito peccati mortalis corp⁹ xp̄i ſumat
Notāduʒ ꝙ multiplex eſt commūio· & ſcđʒ hoc mľ
tiplex erit communionis p̄uatio· Eſt eñ commūio
ſp̄ūalis· ſcʒ q̄ eſt in conſēſu vero vel interp̄tatiuo
& hoc modo cuʒ hereticis communicādū non eſt·
Sic intelligiť hoc· ii· chorinth· vi Exite đ medio eo
rum Gloſa ſpiritualiť ſcʒ vt eoꝝ opa īcrepetis Se
cūda eſt communio in ſacm̄ētis. & hoc modo etiā
non eſt communicādū cū hereticis notatis ſiue no
minatis· q̄ etiā licʒ non ſint notati ſiue noīati· ꝙtū
tamē de ſe eſt priuāť effectu communionis ſacra
mētoꝝ· quia ip̄o iure ſūt excommunicati · ſiue ſint
occulti ſiue manifeſti· Tercia eſt cōmunio ī cibo &
potu & huioī· & hoc etiā modo non eſt cōmunicā
dū cū iſtis hereticis q̄ p̄ciſi ſunt ab eccleſia nomia
tim· Quarta eſt cōmunio corꝑalis vt cohabitatio
in eadē ciuitate· Et talis ↄmunio non vitabať ī p̄n
cipio ꝓpter multitudinē hereticoꝝ· & etiā adhuc
alicubi non vitať· Si at ab aliquibus timereť de la
pſu· tuti⁹ eſſʒ non hitare cū eis· Et ſecundū hāc di
ſtinctōeʒ ſolui poſſunt ſi qua obiiciant· Sʒ obiįciť
illud math· xiii Ne forte colligētes zizania eradice
tis ſimul & t̄ricū· ſinite vtq̄ʒ creſcere vſq̄ʒ ad meſſē
zizania ſunt heretici· Triticū fideles· Meſſis finis
ſeculi· ergo heretici ſunt tolerādi int̄ fideles & nō
ſūt ab eis ſeꝑandi vel vitādi vſq̄ʒ ad finē ſeculi· di
co illud dictuʒ ītelligi poteſt de hereticis occultis
quoruʒ hereſis dep̄hendi non poteſt· tales eñ etſi
excommunicenť excommunicatione gn̄ali· non ta
mē excōmunicatione ꝑſonali· nec exterminanť gla
dio materiali· niſi cū multitudine infideliū manife
ſtoꝝ inueniant· vel ītelligi hoc poteſt de catholicis
malis· quia habēs diſcretionis exemplū equanimi
ter tolerare debʒ malos ꝓpť bonos· Secundū autē
ꝙ meſſis diciť illud tēpus quo heretici manifeſte
corruptiui alioꝝ ſūt abiįciēdi & euangelica falce
ſcđm hoc ītelligiť ꝑmiſſio ꝓ tp̄e illo quo n̄ diſcerniť
plene an ſit heretic⁹· cū at plene innotuerit eccleſie
corruptio ſua eſt ꝑſonaliť p̄cidend⁹. Nā aug⁹· ī li
bro de vera religione dicit ſīnaliter · ꝙ in eccleſia
tādiu ſuſtineť error alicui⁹ donec accuſationē inue
niat· aut opinionē prauā ꝑtinaciter defendat· Cum
at diciť prio coꝝ· xii· Neceſſe eſt hereſes eē· Ibi di
ciť· neceſſe eſt illud qđ eſt vtile ꝑ accidens ſiue pre
ter intentionē hereticoꝝ· ſcʒ ad hoc vt ab his q̄ ſe
exercent in diuiā ſcriptura· pigricia eā diſcutiendi
excutiať· & magis fidei veritas declareť· & hoc ha
beť ex gloſa ibidē· Vnde & ſecundū ꝙ habetur ex
gloſa ſuꝑ illud eſa· vii· Hec dicit dominus de⁹ ⁊c̄.
Semꝑ ſcʒ vſq̄ʒ ad fineʒ ſeculi erunt aliq̄ hereſes &
malicie hominum ad exercenduʒ fideliuʒ patientiā
& ſapientiā· Et ſcias ꝙ error dep̄hendiť aliquādo
ꝑ facti euidentiā· aliquādo ꝑ ↄfeſſionē ī iure factā
Aliquādo ꝑ ꝓbationē teſtium vel inſtrumentoꝝ·

Sciendum etiã ꝙ cõmunio cuȝ aliqua pſõa fidelib⁹ interdicit̃ dupliciter. Vno modo in penaȝ eius cui ꝯmunio ſubtrahit̃. Alio modo ad cautelã ei⁹ cui i̅terdicit̃ ne cõmunicȝ. Et vtraqȝ cauſa elici poteſt ex verbis apoſtoli i. coꝝ. v. Primo modo nõ interdicit eccleſia fidelib⁹ cõmunionẽ infideliũ. q̃ nullo mõ fidẽ receperũt ſ. paganoꝝ vel iudeoꝝ. quia nõ habet de eis iudicare iudicõ ſpũali. ſed tp̄ali in caſu. vt cũ inter xp̄ianos morãtes aliquã culpã cõmittunt. & p̄ fideles tp̄aliter puniunt̃. Sed b̃n hec modo ſcȝ in penã interdicit eccleſia ꝯmunionẽ illorum infideliũ q̃ deuiauerunt a fide recepta. ſ. eos excõmunicãdo. Quãtũ vero ad cautelã diſtinguẽdum eſt ꝙ firmi in fide nõ ſunt ꝓhibendi ꝯmũicare cũ i̅fidelib⁹ qui fidẽ nõ receperũt. & maxime ſi neceſſitas cogat. Simplices vero & i̅firmi i̅ fide quoruȝ ſubuerſio poſſet ꝓbabiliter timeri ſũt a cõmuniõe i̅fideliũ ꝓhibendi. Et maxime ne magnã familiaritatẽ habeant cũ eis neqȝ ſine neceſſitate cõmunicent cum ipſis

Cõmunis. Muniũ ꝯpõit̃ cũ cõ. & dicit̃ hic & hec ꝯmunis & hoc ne quaſi muniũ pluriũ vel quaſi cũmunio. quia nõ eſt ſegregat⁹ ab aliis in officio. vñ hec ꝯmunitas atis & corripit ni. Inuenit̃ etiam cõmunitas actũs pluralis de ꝯmunit⁹ ta tũ i̅ femio ge. qd̉ venit a ꝯmunio iui. vt Literas accipe ſigillo ꝯmunitas. & tũc ꝓd̉. pnlt. ſic cõmunitus ta tum. Itẽ ꝯmune aliq̃n ponit̃ ꝓ i̅mundo. & eſt tractuȝ a gẽtib⁹ q̃s iudei reputabãt i̅mũdas. qꝛ ꝯmuniter cibariis veſcebant̃. nec diſcernebant ſicut iudei. Vnde & animalia quib⁹ gẽtes cõmuniter veſcebãtur ꝯmunia & i̅munda dicebant̃. Vñ actuũ xii. Cõmune & i̅mundũ nũꝙ̃ introiuit in os meũ. & ampliata vocabuli ſignificatõne qd̉libet i̅mundũ dicebat̃ ꝯmune. Itẽ q̃dam verba dicebant̃ ꝯmunia. qꝛ in lr̃ã tura paſſiui accipi p̃nt in actiua & paſſiua ſignificatõe. De quib⁹ dixi ſup̄ in tercia p̄te vbi egi de v̉bis in ca. de gn̄e verboꝝ & i̅ tractatu de p̄ticipiis. De ꝯnitate vel ꝯni vita dicã in thomas

Communitas i̅ ꝯmunis vide.

Como as. i. oꝛnare dicit̃ a coma me. & eſt verbuȝ actiuũ. Vnde comatoꝛes dicunt̃ argenti celoꝛes. qꝛ de ſoꝛdida maſſa lucidũ comãt argentũ. Comare etiã inuenit̃ ꝓ frondere & coꝛ. p̄imã. ſed como es ꝓd̉. ſic in como is oſtendã.

Como is pſi ptũ. i. ornare vel planare vel pectiare. & ꝯponit̃ accomo is. i. valde comẽ. Cõcomo is Diſcomo is. i. deoꝛnare. Excomo is Incomo is. i. valde comẽ. Como is & abeo cõpoſita ſũt actiua & ꝓducũt co. ſꝫ como as coꝛ. co. Vnde in grecis. dicit̃. Como dũ crines oꝛno. como ſplendeo dicas Tercia dat como. dat quoꝝ p̄ima como. Et comis nomẽ etiã ꝓducit co. Vide i̅ comis. Itẽ inuenit̃ comes maſ. ge. vel comis ſubſtantm̃ & coꝛ. co. Sꝫ comes actũs de hic & hec comis & h° me. et cões verbũ futuꝝ de como is ꝓducũt co. Vnde verſus Si vis eſſe cões mihi moꝛes accipe comes. Si mihi fida cões ſic eã cariſſĩe comes. Vide etiã in comes.

Compact⁹. A ꝯpingo gis cõpegi pactũ deriuat̃ ꝯpact⁹ ta tũ. i. i̅pulſ⁹ vel ꝯiunct⁹ & ꝯfoꝛmat⁹. cõglutinat⁹. Et ꝯpacti̅ aduer. i. ꝯiuncti̅ ꝯſertim.

Compages A cõpingo gis dicit̃ hec ꝯpages gis. id eſt. ꝯiunctio. Et hec ꝯpago inis. ſimiliter coniunctio. Cõpagines etiã vel ꝯpages dicunt̃ capita oſſium. qꝛ ꝯpacta neruis velut quodã glutino ſibi adhereãt Et hic ꝯpagine⁹ nea neũ. & cõpagio nas. i. ꝯiũgere. & ꝓd̉. pnl̉. cõpages

Compagio as pnlt̃. coꝛ. vide i̅ ꝯpages.

Compago inis pnlt̃. ꝓd̉. in ntõ. Vide in cõpages

Compatiu⁹. a ꝯparo ras dicit̃ ꝯp̄atiu⁹ ua uum. & hic ꝯp̄atiu⁹ ui. & hoc ꝯpatm̃ ui p̄ qd̉ fit comp̄atio. id ẽ collatõ rei ad rẽ vel qd̉ p̄tinet ad cõp̄atõnem. Cõp̄atm̃ ãt nomẽ quid ſit. & quomodo foꝛmetur. & cũ quo caſu ꝯſtruat̃. dixi in tercia p̄te vbi determinaui de ſpẽb⁹ noĩm i̅ ca. de ꝯpatõ

Compareo res parui. ſimul parẽ. coꝛã parẽ. ex cõ & pareo res & ꝓd̉. pa. Gen. xxxvii. Puer non comparet & ego quo ibo. Ouidi⁹. Que nimis apparẽt retia vitat auis

Compo ras raui ex cõ & paro as & eſt compare. ſimul parare. Itẽ ꝯpare. i. cõferꝛe. aſſimulare. Item ꝯpare. i. ꝯtra p̄are. Itẽ cõp̄are. i. emere. & ex hac ſignificatõe ſũpta eſt ſecũda. Nã q̃ aliq̃d emit p̄ciuȝ ſuũ cõp̄at. i. confert rei emẽde. & coꝛ. pa Vnde ouidi⁹ de remediis. Bella mihi video bella p̄ant̃ ait.

Compaſcu⁹ cua cuũ ex cõ & paſcua. i. cõmũis ad paſcua vel ad paſcendũ Vnde paſcu⁹ ager dict⁹ ẽ qꝛ cõiter ad paſcendũ vicinis relict⁹ eſt

Compater tris. quaſi ſimul eiuſdẽ filii pater. qui filiũ alicui⁹ baptizat vel xp̄ianũ facit vel ad baptiſmũ vel ad cõfirmatõeȝ eũ tenet. & coꝛ. p̄imã pateꝛ vnde vindocinẽſis. Doctrine pater eſt vſ⁹ doctrina ſcolaris. Intercisa perit cõtinuata viget Et ſcias ꝙ due ſunt ſpecies cõpaternitatis. vt dixi ſup̄a in cõmater

Compatioꝛ eris paſſus ſũ ex cõ & patioꝛ. & ẽ cõpati ſimul pati. quaſi illi q̃ patitur cõdolere. Vnde hec cõpaſſio onis & cõpaſſiu⁹ ua uũ. & ẽ verbum depo. cõpatioꝛ. & coꝛ. pa

Compatriota te cõis ge. pnl̉t ꝓd̉. i. vni⁹ & ei⁹dẽ patrie. & cõponit̃ ex cõ & patria

Compeciſcoꝛ eris ex cõ & paciſcoꝛ. & mutat̃ a i̅ e in p̄ſenti. ſed in ſupino ſeruat a. vnde facit cõpactũ. Et ẽ cõpeciſci ſimul paciſci

Compedio. Pedica cõponit̃ cũ con. & dicit̃ cõpedio dis diui dire. i. incatenare. illaq̃are. pedes retinere. Inde cõpeditus ta tũ. q̃i cũ pede vel pedica aſtrict⁹. incatenat⁹. & coꝛ. pe

Cõpedit⁹ ta tũ pnl̉t. ꝓd̉. in cõpedio ẽ

Compegi giſti git. & ẽ p̄teritũ de cõpingo

Compello lis cõpuli pulſũ ex con & pello lis. & coꝛ. pnlt̃. i̅ p̄terito. Et eſt cõpellere ſimul pellẽ. vel impellẽ. vt Iſte cõpulit me ad hoc. i. impulit. Item compellẽ. i. coadunare. virgili⁹ i̅ bucco. Compuleratqȝ greges coꝛidõ & tirſis in vnuȝ. i. coadunauerant. & vt dicit Pap̄. Compello lis. Compello las ad ꝓuocatõeȝ p̄tinet. Illud compuli. hoc compellaui facit. ambo ſũt actiua. Compelloꝛ inuenit̃ deponẽs. Compellare. i. alloqui

Compendino nas naui nare. i. differꝛe. vnde hec cõpẽdinatõ onis. i. dilatio. & coꝛ. di ſꝫm Pap̄.

Compendiũ. a cõpendo dis dicit̃ h° compendiuȝ dij. quidq̃d eſt breue & vtile. & inde compẽdioſ⁹ ſa ſũ breuis & vtilis. vnde compendioſe aduerbiũ vt Iſte loquitur compẽdioſe. i. breuiter & vtiliter & hec compendioſitas tatis

Compẽdo dis ex con & pẽdo dis componit̃. & ẽ compendẽ ſimul pẽdẽ. reddere vel perſoluere vel trutinare. equare

Compẽſo ſas ſaui ſare. i. remunerare vel reddere donare. trutinare. & eſt verbuȝ frequentatm̃ a cõpendo dis compenſũ ſu u. i̅ o.

Compenſoꝛ ſoꝛis ille qui libẽter reddit quod debet. & dicitur a compendo dis

Compensꝰ ſa ſū·i·reddituꝰ vel equatꝰ vel remūe ratus & dicit̄ a compendo dis

Comperi pnlt̄·cor. p̄teritū eſt de cōperio peris

Comperio ris coperi ptū rire·i·inuenire·& cōpo nit̄ ex con & pario mutata a in e cor·Inuenit̄ etiā ꝯperior in actiua ſignificatōe·Vnde ſaluſtius: Et ego compior bacho ꝛc·

Comptum eſt ſupinum de compio

Compes pedis fēi gn̄is.i.catēa circa pedes·& di cit̄ a ꝯpedio dis ſcd̄m hug·Pap̄·vero dicit·Com pedes dicte ꝙ ꝯtinēt pedes·Compes dis fēi gn̄is & cor·pnl't·Inuenit̄ āt in maſ·ge·Trenoꝝ t̄cio ca· Aggrauauit cōpedē meū ·Qd̄ autoritati aſſcribiꝰ vel forte vicio ſcriptorū litera corrupta eſt·& di ctum eſt meum pro meam

Compeſco ſcis ſcui ſcitū cere·i.refrenare.compo nit̄ ex con & peſco ſcis quod nō eſt in vſu·Quidā tamen dicunt ꝙ cōpeſco eſt ꝯpoſitū ex cō & pede & capio Vel a con & paciſcor·vel a cō & paco as Vnde compeſco ſcis quaſi facio pacem. Alii a cō & paſco ſcis·& eſt tractū ab equis·qui cū paſcūt̄ cogunt̄ ligant̄ & coercent̄ pedibꝰ·Sed illud ſupi nū compeſcitū nō ē ī freq̄nti vſu ſecundū quoſdaꝫ

Competo tis ex cō & peto·& habꝫ p̄teritū & ſu pinū ad modū quarte ꝯiugatōis·Et ē competere ſi mul petē vel ꝯuenire·ꝯgruere A ꝯpeto aūt ꝓ cōue nire deriuat̄ competēs nomē omis gn̄is·i.ꝯueniēſ & ꝯpat̄ ꝯpetēs tior tiſſiꝰ. Vnde competent̄ tiꝰ tiſ ſime aduerbiū·& hec ꝯpetentia tie·& ꝯponit̄ incō petens. Et eſt neutri gn̄is ꝯpeto ꝓ ꝯuenire·& ſecū dum hoc facit ex ſe impſonale competit·Sed in ali is ſignificatōibus eſt actiū·

Compilo·a pilus ꝓ capillo dicit̄ pilo las·i·pilos auferre·Quod ꝯponit̄ cū con·& dicit̄ ꝯpilo las id eſt·ſimul pilare·& cor·pi·in iſta ſignificatōne·ſicut & pilꝰ·Itē a pila ꝓ inſtrumento terēdi deriuatur pilo las·quod ꝯponit̄ cū con·& dicit̄·Compilo as id eſt·contundē vel rape.furari·expoliare·Horaci us in ſermone. Ne te compilent fugientes·quid iu uat horꝝ·Proprie quidem cōpilare·ē aliena dicta ſuis intermiſcē·& hic hic cōpilator toris·q̄ aliena dicta ſuis ꝑmiſcet·ſicut ſolent pigmentarij in pila diuerſa mixta ꝯtundere·Vnde horaciꝰ in ſermone Ne me criſpini ſcrinia cōpilaſſe putes· & ī hac ſig ficatōe ꝓducit pi ſecundū hug·Vel ꝯponit̄ compi lo a con & pilū·Vnde dicit magiſter bene·Cōpilo id eſt·cum pilo frāgo ſeu fodio ꝓd̄.pnl't·& cōpo nit̄ ab eo qd̄ eſt pilū·Vnde horaciꝰ·Ne te cōpilēt fugientes quid iuuat horꝝ·i·ne te ꝯfodiāt·Pap̄·di cit etiā·Cōpilator qui aliena dictis ſuis ꝑmiſcet. Vide in pilo las·Cōpilo ergo a pilꝰ cor·pnl't·Cō pilo las a pila vel a pilū eā ꝓducit. Vnde verſus· Compilo tollo pilos·compilo ſcripta librorꝝ

Compingo. Pango·i·iungo vel impello cōponit̄ cū cō·& mutata a ī i. dicit̄ ꝯpīgo gis ꝯpegi pactū id eſt·impellere vel ꝯiungere.conglutinare·confor tare·Vnde in iob·x. Oſſibus & neruis ꝯpegiſti me· Itē cōpingo pōt ꝯponi a con & pingo gis·& dicit̄ ꝯpingo is pinxi ctū ere·i·ſimul pingere·

Compitū·a competo tis dicit̄ hoc ꝯpitū ti·colle ctio pluriū viaꝝ·ſcilicꝫ locꝰ vbi plures vie ſe ꝯpe tūt & ꝯueniūt·ſicut eſt biuiū triuiū & quadruuiū vel ꝯponitur a con & pital qd̄ ē via·vn̄ h & hec cō pitalis·& hoc le·& cor·pnl't·ꝯpitū

Complector·Plecto ꝯponit̄ cū cō·& dicit̄ cōple ctor eris verbū ꝯmune olim nunc deponēs·& ē cō plecti·ſimul vtriſqꝫ brachiis cingere·Vnde hic cō plexus xus xui·Et ꝯplexim aduerbiū·Et hec cōple xio actꝰ ꝯplectēdi·vel q̄dam argumētatio q̄ vndi qꝫ ꝯplectit̄ aduerſariū·Et hec a latinis dicit̄ cōple xio vel cornutꝰ ſillogiſmꝰ a grecis dilema. Et com plexio dicit̄ natura vel diſpoſitio·Vnde hic & hec cōplexionalis·& hᵒ le·Complexionaliter aduerbi um·Et hec ꝯplexionalitas·Et ꝯplexionatus ta tū· complexione participans vel diſpoſitꝰ·Itē cōple xus accipit̄ in paſſiua ſignificatōe·i·ꝯiunctus vel ꝯpoſitꝰ·vt Sermo cōplexꝰ dicit̄ ꝯſtans ex dictōni bus·ſcilicꝫ oratio & ꝯpoſitio Et ꝯponit̄ incōplexꝰ xa xū·Itē a ꝯplector dicit̄ cōplexor aris freq̄ntatiū De noibꝰ complexiuis dixi in tercia parte in capi tulo de ſpeciebus nominū

Complex·a cōplico cas dicit̄ hic & hec & hoc cō plex cis·i·in malo ꝯſentiens·alterius dolo ſimul cō ſentiēs·Proprie quidē ꝯplex ē·qui aliquo peccato vel crimine eſt alteri implicitꝰ·Ad malū ſemꝑ·ad bonū nunq̄ꝫ dicimꝰ complex

Complexio onis·actꝰ ꝯplectēdi·Vide in comple ctor eris·Itē complexio eſt quidā color rhetoricꝰ de quo ſupra dixi in quarta parte in capitulo de co loribus rhetoricis·

Complexꝰ xa xū in complector cteris eſt·

Complicitas tatis fēi gn̄is·i·ꝯcors inter duos vlᵉ plures doloſitas·in malo conſenſꝰ·Et format̄ a cō plex cis ci.addita tas fit complicitas·

Complico cas plicui plicitū·Inuenit̄ etiaꝫ compli caui & complicatū maxīe apud antiquos·& eſt cō plicare ſimul plicare·Et ꝯponit̄ ex cō & plico cas· Verbale tamen retinet a vt complicatio·De hoc vide in plico cas·& corripit pli penult·complico

Complodo dis ploſi ploſū ex con & plodo is·& eſt cōplodere ſimul plodere·vel inſimul reꝑcutere· claudere manꝰ·Et ponit̄ ſimpliciter ꝓ ꝯiungē vel ꝯcutere·Iudicū·vii ·Ceperunt bucinis clangere & ꝯplodere inter ſe lagenas·& ꝓdu.plo·Vide ī plau

Comploſꝰ ſa ſū·i·ꝯcuſſꝰ vel ꝯiunctꝰ a cō do is plodo dis·& ꝓd̄·plo·& ſcribitur per vnum s

Compluo pluis pluui vel plui ꝑ ſincopā·i·pluuia irrigo·& eſt verbū actiū·& cōponit̄ a cō & pluo Vnde cōplutio onis·Et cōpluor eris ī paſſiuo·vn̄ cōplutus ta tū pnl't·ꝓd̄·Amos q̄rto ca·Pars vna cōpluta eſt·& pars ſuꝑ quam non pluit aruit.

Complutus ta tum in compluo vide

Compluuiū uij locus ad quaꝫ multe pluuie cōflu unt vel cōpluūt·& dicit̄ a compluo pluis

Compono nis poſui poſitū ex con & pono ponis & eſt componere ſimul ponere vel ſepelire vel con ſtituere vel ornare· Vnde & dicit̄ vox compoſita id eſt·ornata & elementariis ſonis diſtincta·ſcd̄m hug·Inuenit̄ etiā cōpono in aliis ſignificatōnibus ſicut continet̄ in his verſibus·Componit·ſepelit· cōiūgit fingit & ornat·Inſtruit īformat pacificare

Compos potis·i·competēs·aſſecutor ſui ſolet voti cui omnia ſuccedunt ad votū·Et eſt cōmunis gn̄is declinatōe·& conſtructōe eſt omnis ge·Vn de boetius·Conſtat eternū bonū eſſe ſui compos· De hoc dixi ſupra in tercia ꝑte in capitulo de omi gn̄e·& corripit pnl't·compos in obliquis

Compotio tis iui ire·i·īueſtire·vt Mando vobis vt cōpotiatis eū p̄benda ſua·& deriuat̄ a compos

Compotiſta ſte·vide in compotus

Compoto tas taui tare·i·ſimul potare·Et eſt po tare luxurie·Bibere vero nature·& ꝓducit po·In de hic compotor toris·& hec compotrix tricis·vn de dicit Pap̄·Compotator vel compotatrix ſimul

potās· vl' compotatoꝛ a cōpoto tas·i·simul bibere
vltra modum·

Compotrix vel compotatrix· Vide in compoto
tas. & ꝓducit penultimā naturaliter

Compotꝰ·a cōputo tas vel a cōputatoꝛ toris di
cit̃ cōpotꝰ ti·id est·numeratio vel numeri assigna
tio vel doctrinalis ars· Antiqui tamen dicebāt cō
putꝰ sicut exigit deriuatō· quod nos abhorremus
ꝓpter vocis absonantiā· Vnde hic & hec cōpotista
ste qui docet compotū· vel qui vacat compoto·&
corripit po cōpotus vbiqꝫ

Cōmp̄hendo dis hendi hensū ere·i·simul p̄hendē
simul cape. & ꝯponit̃ ex cō & p̄hendo dis quod ē
idē qđ p̄ɛ̄do is· Vide in prehendo dis

Comprendo dis di comprensū idē ē qđ cōprehē
dē·& cōponit̃ a cō & pɛ̄do dis. vide ī pɛ̄do dis

Comptꝰ ta tū·i·oꝛnatus·planatꝰ a como comis·
Ouidius epy· Sint procul a nobis iuuenes vt femina cō
pti· Et cōpat̃ cōptꝰ tioꝛ tissimꝰ· Vnde compte ti
us tissime aduerbium

Compunctꝰ A cōpūgo gis dicit̃ cōpunctꝰ ta tū
quod cōponit̃ incompunctꝰ ta tū· Et a gt̃o cōpū
cti addita o· fit cōpunctio onis·& ē cōpūctio pec
catoꝝ suoꝝ cū meroꝛe recoꝛdatō

Compungo gis ere·i·simul cōmouere·peccatoꝝ
suoꝝ reminisci·contristari·vide etiā in pungo gis·

Computo tas taui tare pnl't·coꝛ·id ē·ꝯnumerare
simul putare Vn̄ hic cōputatoꝛ toris·& computa
toriꝰ ria riū Vide etiam in puto putas

CON prepositō scribit̃ p o & n· & nunq̄ꝫ in
uenitur in appōne sed in compōne tantuꝫ
sicut di dis re se an·& mutat quādoqꝫ n·
in m·maxime sequēte b·vt cōburo·m ·vt cōmitto·
p vt cōpono·Item con in cōpositōe qn̄qꝫ ꝑdit n se
quente vocali·vt coeo is causa euphonie·sicut dixi
supra in p̄ma ꝑte vbi egi de sillaba ī ca. de n Inuēi
tur āt cū scriptū ꝑ u & m & venit solū ꝑ appositio
nem ·& hoc intelligo ꝑ se vt dicā in suo loco

Conamen inis gn̄is neu·nisus temptatō a conor
aris·& ꝓdō·pnl't·ī ntō sed ī obliq̄s eam corripit

Conatꝰ tꝰ tui mas·gn̄is & adiectiue conatus ta
tū·i·nisꝰ tēptatꝰ A conoꝛ aris quod ē ānit̃i attem

Conca a cauo uas dicit̃ hec cōca ce·qꝛ sit ꝑtari
caua·vel qꝛ deficiēte luna cauat̃·i·euacuat̃·& īue
nit̃ cōca ꝓ quodā terreo vase & ꝓ testa cuiusdā pi
scis·& ꝓ ipso pisce qn̄qꝫ inuenit̃· Itē nota esse mul
ta gn̄a concaꝝ inter quas margaritifere habent̃·q̄
& coclee dicunt̃ in quaꝝ carne p̄ciosꝰ calculꝰ so
lidatur·& dicūt ꝙ nocturno tꝑe litoꝛa appetūt·&
ex celesti roꝛe margaritas cōcipiūt· vnde & coclee
vocant̃· Itē cōca gn̄aliter appellatur omnis piscis
testam habens· vide in margarita

Concaleo les lui·id est ·simul calere ex con & ca
leo · Psalmista Cōcaluit coꝛ meū intra me

Concēdo dis concēdi concēdere id est simul cāde
re ex con & candeo des·

Concenturio rias vide in centurio rias

Concentus tus tui·id est ·cōueniētia & cōcoꝛdā
tia & ꝓprie in cantu· & dicit̃ a concino nis secūdū
hug· Pap·vero dicit Concentꝰ cantꝰ mixtꝰ·id est
simphonia a cōcino. Cōcentꝰ etiā celi dicit̃ a quibꝰ
dā esse·i· consonātia planetaꝝ· Concentꝰ etiā dici
tur cantꝰ cōtinuꝰ & laus bonoꝝ·vnde iob xxxviij
Concentū celi quis doꝛmire facit·

Conceptaculū li locꝰ ꝯceptōis a cōcepto tas

Conceptio quasi simul captio & est cōceptō q̄dā
species allothece que alio nomīe dicit̃ silensis de q̄
dixi ī quarta ꝑte vbi egi de allotheca scd̄ꝫ ꝑs·i ca·
de silēsi Pap· vero sic dicit . Conceptꝰ susceptꝰ·cō
ceptōes cū aliq̄d certū mēte cōcipimus·vt si pares
iūgant̃ numero pari par quoqꝫ fit nūerꝰ ꝓductꝰ

Concepto tas freq̄nt̃ cōcipe a ꝯcipio conceptum

Concessio ē apđ rhetoꝛes cū reꝰ nō id tu u in o
qđ factū ē defēdit·sed ut ignoscat̃ postulat

Concidentia tie quasi simul cadentia· vt concidē
tia generum est cum diuersa genera simul cadunt ī
eadem voce·& dicit̃ a concido dis

Concido dis cidi cidere·id est simul cadē a con &
cado dis· & caret sup·& coꝛ·ci Gen̄·iiii·Concidit
vultꝰ eius·Itē concido dis di cidē·id ē simul cedē
& tunc componit̃ a cō & cedo dis di & ꝓdō·ci vbi
qꝫ·Iob xvi·Concidit me vulnere sup vulnꝰ

Concieo.cieo vel cio cōponit̃ cū con·& dicit̃ con
cieo es iui itum·& concio is iui itum·id est commo
nere vel cōuocare·& ꝓducit pnl't·concitū quando
venit a concio is·sed quādo venit a cōcieo es coꝛ·
vide in cieo cies iui itum

Concile· a conca dicit̃·hoc concile lis vel concilīū
id est·piscis qui latitat in conca de cuius sanguine
tingitur lana & fit purpura·vnde & quādoqꝫ pōi
tur ꝓ tali tinctura·quādoqꝫ ꝓ viciis q̄ coinq̄nant
& tingunt et inficiunt ad modū illiꝰ tincture· Qn̄
qꝫ ꝓ inq̄natis et soꝛdidis et tinctis tīctura vicioꝝ
vnde iuuenalis ꝓ viciis vel vicōsis illud ponēs ait
Hoꝝ ego nō fugiā concilia· et producit ci

Concilegꝰ gi mas·ge·qui cōcilia legit·id est colli
git·et cōponit̃ a concile et lego gis et coꝛ·le

Conciliabulū li dicit̃ a conciliū quasi consiliabulū
vel locus in quo accipimus cōsilia vel locus ī quo
multi homines sunt sui iuris

Concilio·a cōciliū dicitur concilio as aui·amicum
et concoꝛdem facere·ad integritateꝫ reuocare·con
iungere·sociare translatiue·quasi cilia coniungere
Et nota ꝙ maioꝛes minoꝛibꝰ conciliant̃·et nō ecō
uerso· et componit̃ reconcilio as·conciliātur noui
amici·reconciliātur veteres·Itē ꝯciliamur deo qn̄
primo a gentilitate couūtimur·recōciliamur q̄ndo
post peccatū penitendo regredimur·et est cōcilio
actim cū suis cōpositis

Conciliū lii componitur ex con et ciliū quadam si
militudine cilioꝝ·quia sicut cilii iūgūtur cū oculi
quiescere cupiūt·ita quoqꝫ cōcoꝛditer iunguntur
homines in concilio·et est tractū a romano moꝛe·
tꝑe eñ quo cause agebātur cōueniebant omnes in
vnum·et cōmuni intētōe tractabāt· vnde et cōcili
um a cōmūi intentōe et a cōmuni ꝯuentōe dictū ē
quasi consiliū vel quasi considium

Concino as aui are·i·commiscere· cōponere·oꝛdī
nare·p̄ꝑare. vnde ꝓpheta· Ligua tua cōcinabat do
los·i·commiscebat·componebat· Item ꝓuerbioꝝ
xii· Qui aūt testis est repētinꝰ concinat liguaꝫ mē
dacii·et deriuatur a concinus ni

Concinꝰ cini.a cō et cinus cōponitur concinꝰ na
nū·concoꝛs.affabilis·benignꝰ·in quo moꝛes cōcoꝛ
diter cōmixti et positi sūt·et compatur concinior
issimꝰ·vnde concine niꝰ nissime aduer· et hec cōci
nitas tatis·concoꝛdia·cōgruitas·et ꝑ compositōeꝫ
īconcinꝰ. vel secundū quosdā concinꝰ ꝯponit̃ a cō
et cignꝰ·et concoꝛs et consonās·sic̃ cātꝰ cignoruꝫ

Concino·nis·cōcinui concentū·i·sil' vl' concoꝛdit̃
canere·cū alio cōuenire. ex con et cano is·et coꝛ·ci·

Concio·cis ciui·citū·i·cōmonere vel conuocare·
vnde hec concio onis·i·conuocatio· vide ī cōcieo

Concionabulū a concionoꝛ naris dicitur hoc con

cionabulum li.i. conciliũ vel locꝰ conciliorũ. vnde in decretis innocentii pape. Si statim cederes de tuo pessimo ꝯcionabulo

Concionor aris natꝰ nari. q̄si populũ alloq̄ ꝯuentũ facere. & dicit̄ a ꝯcio onis q̄d ē ꝯuocatõ

Concipio pis cepi ptũ ex cõ & capio. & est concipe simul cape. vnde & mulier dicit̄ ꝯcipe q̄n spma viri cũ suo ꝯcapit̄ & ꝯcrescit. Cõcipe etiã inuenitur ꝑ mẽte vel ĩ mẽte ꝯcipe vel intelligere. vñ versꝰ. Cõcipit hoc mẽte. mulier sed ꝯcipit aluo.

Concipiones a ꝯcipio is d̄r hec ꝯcipio onis. & sũt ꝯcipiões q̄dã stelle q̄ ꝯcipiẽtibus aptant̄ & fauent

Concisio onis fe. ge. pnl̄. ꝓd. q̄si simul cesio. a cõcido dis. Phil̄. iii. Videte ꝯcisionẽ

Concitariũ rii. i. donũ impatoris a ꝯcito as. qr excitat animos militũ ad obediendũ ei

Conclasso as verbũ neutꝝ. id est. conclamare. cõboare vel naues ꝯiungere. congregare. Et componitur a con & classicum

Conclauis. a cõ & clauis componit̄ hec cõclauis uis. ablatõ ab hac ꝯclaue. & hoc ꝯclaue uis. ablatõ ab hoc ꝯclaui dicit̄. i. cella vel thalamus. camera secreta sub claue domꝰ alterꝰ clausa. vel q̄ sub multis clauibꝰ ꝯtinet̄. & ad quã ꝑ multas claues venitur. Vnde in. iiii. li. reḡ. ca. vi. d̄r. Helisēꝰ ꝓpheta q̄ est in isrhael indicat regi isrhael omnia verba q̄ locutus fueris ĩ ꝯclaui tuo. Itē regũ. ii. ca. iiii. Ille dormiebat sup lectũ suũ in ꝯclaui. & ꝓd. penul.

Conclino. a cõ & clino as ꝯponit̄ ꝯclino as. id ē. simul clinare pnl̄ē. ꝓd. vnde hic & hec conclinis & hoc ne. & ꝯclinꝰ na num

Concordia die. a cõcors. i. ꝯueniẽtia cũ alio pacificatõ. Itē ꝯcordia ē color rhetoricꝰ de quo dixi ĩ q̄rta pte ĩ ca. de col̄. rhetoricis. vidē etiã in pax pacis.

Concordo das daui dare verbũ neu. absolutũ. & d̄r a ꝯcors dis scđ͠z hug. Pap̄. vero dicit. Cõcordare ꝯuẽire. vnꝰ ordĩs fieri. ꝯcordo & ꝯcordor ĩueĩt̄

Concors. cor ꝯponit̄ cũ cõ. & dicit̄ hic & hec & hoc ꝯcors dis oĩs ge. q̄i vnꝰ & eiusd̄ cordis. vnde ꝯcordit̄ adũ. & hec ꝯcordia a quo ꝯcordiosꝰ sa sũ.

Concremo mas maui. a cõ & cremo mas. & ē cõcremare simul cremare. & corripit cre

Concretꝰ. a ꝯcresco scis d̄r ꝯcretꝰ ta tũ pticipiũ coagulatꝰ vel ꝯmixtꝰ crescendo vel simul cretus. vnde ꝯcretim aduerbiũ. i. coagulatĩ. ꝯglobatĩ. scđ͠z hug. vel p̄t dici ꝯcretꝰ a ꝯcerno. vñ dicit Pap̄: Cõcretꝰ a ꝯcerno. i. ꝯiunctꝰ. ꝯglobatus

Concuba be ge. cõ. pnl̄t. cor. q̄ vel que cũ alio cũbit vel cubat a ꝯcubo bas. vel a ꝯcũbo bis

Concubina. a ꝯcubo bas. vel a ꝯcumbo bis dicitur hec ꝯcubina ne q̄ ad vsum veneris non legitime tenet̄. vnde hec ꝯcubinula le. dimi. & hic & hec cõcubinalis & hoc le. & ꝯcubinarius ria riũ in eodē sensu quod ad concubinam pertinet. & hic concubinatus tus tui talis ꝓprietas.

Concula. a cõca d̄r hec cõcula le di. pua cõca & cõcula d̄r q̄dam mẽsura q̄ dragma & dimidia est

Cõculco cas aui care. i. simul calcare. superare. ex con & calco calcas

Cõcupiscẽtia tie. vide in cõcupisco scis

Concupisco is verbum inchoatiũ a cõcupio pis a quo hic & hec & hoc ꝯcupiscẽs is compat̄. & inde cõcupiscenter. & hec cõcupiscẽtia tie. Et scias ꝙ ũba inchoatiua carẽt p̄teritis vt feruesco. nisi forte a scisco & cõcupisco que modo nõ significãt ĩchoatõnem. vnde habent preterita suoꝝ primitiuorũ scꝫ asciui & cõcupiui. & valet tm̄ nunc cõcupisco quãtũ cõcupio. vnde cõcupiscẽtia non cõcupiẽtia

Concurrẽs scđm ꝙ sumit̄ a cõpotistis est supexcrescẽtia vnius diei vel pluriũ supra q̄nquagitadũas septimanas vel pluriũ. ideo dixi quia in anno bisextili supexcrescũt duo dies. In reliq̄s vero annis vnꝰ tãtũ. Vnde versꝰ. Hedomade decies quĩne numerant̄ ĩ anno Atqꝫ due post quas lux vna due uesupsunt. Et ab illo incremẽto origĩnẽ habẽt cõcurrentes. alii postea formant̄ vno addito. sic tamẽ ꝙ septenariũ numerꝝ nõ excedãt. Vnde scias ꝙ p̄mus annꝰ cicli solaris habꝫ vnũ ꝓ cõcurrẽte. secũdꝰ habet duos. Tercꝰ habet tres. Quartꝰ habet quattuor. Quĩtꝰ sex ꝓpter bisextilẽ. Sextꝰ habet septẽ Septimꝰ habꝫ vnũ. & sic ꝓcedẽdo vsqꝫ ad. xxviii. annos inuenit̄ ꝙ postea reuertit̄ ad caput ꝓcedendo ꝑ ordinẽ sicut priꝰ. vnde & appellat̄ circulꝰ solaris siue cõcurrentiũ. Si aũt vis scire quotus sit ãnus cõcurrentiũ adde annis domĩ nouẽ annos. & a totali sũma subtrahe. xxviii. quotiẽs poteris & quotꝰ sit annꝰ cicli solaris q̄d residuũ fuerit d̄mõstrabit. & si nihil remãserit vltimus annus erit. Potest etiã sciri cõcurrens ꝑ hos versus. A. sex. b. v. c mi. e. ii. d. iii. Primꝰ cõcurrẽs f. septimꝰ est g. Hoc est dicere. quãdo a. est lrã dominicalis tũc ē sextus cõcurrẽs. & quãdo b. est dominicalis litera tunc ē quintus concurrẽs. & sic de ceteris. q̄ aũt sit litera dominicalis omni anno patebit in pasca siue ĩ ope pascali quod feci

Concꝰ ci mascu. gn̄is quidam lapis qui in conca repit̄. & dicit̄ a conca ce

Cõdicio onis fẽi gn̄is cõponit̄ a cõ & dicio onis. q̄d est potestas. & est cõdicio lex vel pactũ. & tũc scribit̄ cõdicio ꝑ solũ c. sicut & dicio. Inuenit̄ etiã cõditõ ꝑ t. solã. i. cõstitutõ. & tũc est verbale huiꝰ verbi cõdo dis cõdidi ditũ. Itē a cõdico is xi ctũ deriuat̄ hec condicio onis. & subtrahit̄ t. & scribitur ꝑ solã c. & sũt condicões ꝓprie testiũ ã cõdicẽdo quasi condictiones. quia ibi non tantũ unus testis iurat sed plures. Nam in ore duoꝝ uel triũ testium stat omne uerbum. uel condiciones. quia int̄ se conueniat sermo testiũ quasi condictiones secũdũ hug. Pap̄. dicit. Condicio. cõuẽtio. potestas fortuna. casus exitꝰ. & cor. di condicio. Vnde ĩ aurora dicit̄. Dissipat condicio dissimilisqꝫ modꝰ

Condicionalis. a condicio dicit̄ hic & hec condicionalis & hoc le. & inde condicionaliter aduerbiũ. Vide ne decipiaris in ortographia huiꝰ dictionis condicionalis. quia potest scribi ꝑ c. vel ꝑ t. sic̄ & conditio a quo venit. sicut in condicio patet

Condico is. simul dicere. statuere. decernere. spõdere. vbi non vnꝰ sed plures dicũt. vbi unꝰ plura dicit. & componit̄ ex con & dico is. & ꝓd. ci

Condilomata te fe. ge. quoddã genꝰ glandiũ. instar nodoꝝ minutoꝝ. & dicit̄ a condilus dili

Condilomaticus. A condilus li. dicit̄ condilomaticus ca cũ. i. nodosꝰ. pustulosꝰ. Vnde condilomatica passio dicit̄ manuũ nodositas uel etiam aliorũ mẽbroꝝ q̄ plena sunt pustulis

Condilꝰ A condo is dicit̄ h̄ condilꝰ li. i. nodꝰ. & p̄cipue qui apparet ĩ articulis digitoꝝ pugno clauso. quo solemꝰ quãdoqꝫ capita pueroꝝ ꝑcutere ludẽdo. et maximam lesionem inferre. Vnde marcial̄ capella. Ictibus crebris uerticem complicatisqꝫ in condilos digitis uulnerabat

Condio dis diui ditũ dire. quarte est coniugatõnis & simplex. i. saporare. dulcorare. & est uerbũ actiũ Inde hoc condimẽtum ti. Vel potest deriuari condio a condus di quod est genus ciphi & per

similitudinem corpa mortuoꝝ condiri dicunt̃· quādo specieḃꝰ aromaticis inunguntur· Geñ· l· Precepit qꝫ seruis suis medicis vt arōatibꝰ ɔdirēt patrem

Conditō onis a cōdo is itū· vide in condicō onis

Conditor toris mas· gñis deriuat̃ a ɔdio iui diditū· & sic ꝓ· pnl't· Vel potest deriuari a condo dis dere itū· & sic pnl't· cor· Vnde Conditor alme sideꝝ· i· actor factor· Vñ versus· Conditor abscōdit cōditor fercula condit·

Condit̃ quarte ɔiugatōis a cōdio is iui pnl't· ꝓ· sed condit̃ tercie ɔiugatōis a cōdo is· i· facē· ɔstruere edificare· cōstituere· & etiā ꝓ abscondere ponitur cor· penultimā· Vnde quidā· Condit̃ vrbs· condit̃ olus· sed condit̃ auꝝ

Conditꝰ ta tū a cōdo dis cōdidi conditū cor· pl't & sic sumit̃ geñ· xlix· ibi· Et lia cōdita iacꝫ· Itē conditꝰ ta tū a cōdio is iui itū ꝓ· pl't· & sic sumitur geñ· l· Et cōditꝰ aromatibꝰ repositꝰ ē ī loculo· Et coll'· iii· Sermo noster semꝑ sit sale cōditꝰ

Condo is ɔdidi itū· i· facere· edificare· cōstruē· cōstituere· & ponit̃ qñqꝫ ꝓ suo cōposito scꝫ ꝓ abscōdere· Condo componit̃ abscondo dis· Recondo is Et est compositū condo is· a con & do das· & cor· in supino pnl't· siue di· vide in do das

Condoliū lii neu· gñis· i· anulꝰ a cōdo dis

Condo onis mas· ge· i· gladiator a condo is

Condono as aui· i· sil' donare· ignoscē· cōcedere· remittē· & ɔpouit̃ ex con & dono & ꝓ· do

Conduco is xi ctū cōducere ex con & duco cis· & est cōducere simul ducere· aliquibꝰ ducatū prebere· mercede constituta aliquid ducere· vnde versus· Conducit ꝑciū tradens prebēsqꝫ ducatū· Qui capit ille locat cōducit q̇ preciū dat

Conduplicatō est quidā color rhetoricꝰ ď quo dixi supra ī· iiii· ꝑte in ca· de colorib· rhetoricis

Condꝰ di mas· gñis qǒdā genꝰ ciphi a cōdo dis· vel scd'm Pap· cōdꝰ cifꝰ patera poculū

Conestabularīꝰ· stabularīꝰ cōponit̃ cū cō & dicitur hic cōstabularīꝰ rii· quod freqntius inuenit̃ cōestabularius stabularii· & designat dignitatē siue officium· vnde hec conestabularia rie eius vxor vel dignitas

Confectus ta tū a conficio is feci fectū quod inuenit̃ in sex significatōnibꝰ· vide in cōficio· Papias sic dicit· Confecta debilitata· immūita· eximaniata· sꝫ ꝑt significare sex· sic & suū verbū·

Confedustꝰ ta tū a cōfedero as· i· in eodē federe cū alio cōiunctꝰ· scꝫ socius consors cōmanipularīꝰ cōsodal'· collateralis· cōcomes· collega· cōsocīꝰ contubernio· cōcubinarīꝰ· cōuictuarīꝰ· collaterensis·

Confertio tis cōferti cōfertū ex cō & fartio tis· & est cōfertire· cōspissare· cōstipare· replere· cōflare· in vnū colligē· cōmouere simul fartire

Confero fers tuli ferre collatū ex con & fero· & est conferre simul ferre vel cōmiscere· vnde & conferre dicit̃ pugnare disputare· Nā & q̇ pugnāt brachia conferūt· sicut qui disputāt verba· & est cōferre simul erogare· & est conferre quasi compare· cōgregare· sed bona cōferunt̃· mala vero inferunt̃

Confertꝰ ta tū· i· spissꝰ· constipatꝰ· repletꝰ· a confertio tis· Et cōpat̃ tior tissimꝰ· Itē a confertio cōferto tas verbū freqn· Pap· vero dicit· Conferta in vnū collecta· plena· compata· consociata· Luce· vi· Mensurā bonam & confertā coagitatā & supereffluentē dabunt in sinum vestrum

Confestim aduerbiū quasi cū festo· a con & festū quod est lignū ad quod tigna festināt· sic em̄ tigna festināt vt sint cū festo· sic & nos festināꝰ vt quod facere volumꝰ sine interuallo sit confestim· q̄si statim cum presentia pretereuntis rei vel tꝑis vel cōfestim componit̃ a con & festio as· vel a con & statim· sed prius dictum verꝰ est·

Conficō is confeci ctū· conficere ex con & facio is· & est conficere idē quod simul facere· Itē conficere finire ꝑficere Etiā conficere· i· destituē deficē vbi em̄ est cōfectō multaꝝ reꝝ ibi multaꝝ rerū est defectō· & cōficere· i· componere siue cōmiscere & secundū hoc ꝑtinet ad medicos qui multa commiscent ad faciendas suas confectōes· Et conficē· i· vincere vt vulgo dicit̃· Iste confecit hostes in ꝑlio & hec significatio est tracta a precedēte· vbi em̄ ē hostiū confectō ibi multoꝝ cōmixtio· Item cōficē id est· tingere· sic ergo conficere ī sex īuenit̃ significatōibꝰ· Itē cōficere· i· consecr̃e corpꝰ xp̄i

Confidēs a confido is dicit̃ confidēs tis om̄is ge & compat̃· Vnde confidenter tiꝰ tissime aduerbiū & hec confidētia tie· & accipit̃ in bono & in malo· vt cōfidēter vel cū fidentia iste loquit̃· i· audacter ꝑsūptiue· vel cū audacia vel presūptōe· & ꝓd· fi

Configo is xi ctū configere simul figere· ex cō & figo is· Et ꝓd· fi· Psal· Confige timore tuo carnes meas

Confinis a con & finis componitur hic & hec confinis & hoc ne pnl't ꝓducta· id est vicīꝰ eundem finē habens· vnde confiniter aduerbiū· & hec cōfitas tatis· et hoc confiniū ambo ꝓ vicinitate· vel locꝰ vbi fines duaꝝ terraꝝ conueniūt

Confio is iui ire confitū id est efficere ex cō et fio et trāsit ad actiuā significatōem· Accipitur etiā cōfire in passiua significatōne scꝫ pro effici· et ꝓd· i ā te o fio Vide in fio fis

Confirmatō est vnum de septem sacramentis de quo require in vngo·

Cōfitēs tis ge· oīs a cōfiteor eris et corr̃· fi·

Confiteor eris fessꝰ sū ex con et fateor compōit̃ Vnde h' confessor oris hec ɔfessio onis· h' et hec et hoc cōfitens participiū· Et cor· predicta fi· Vnde quidā Confiteor sponte fateor mea facta coacte Et sic scias ꝙ confessio est legitima coram sacerdote peccatoꝝ declaratō· & dicit̃ confessio quasi siml' vel ex toto vel vndiqꝫ fassio· nam ille vere confitetur qui totū fatet̃ Hic nota ꝙ septē circūstātie assignant̃ a tullio et a boetio· s· quis quid vbi q̇bꝰ auxiliis cur quomodo quando· Sed nunquid om̄is circumstantia est confitenda· Ad hoc dicunt quidam ꝙ omnes circūstantias q̄ aliquā notabilē quātitatē peccato addunt confiteri necessitatis est si memorie occurrant Alii vero dicūt ꝙ nō sunt confitende de necessitate nisi circūstātie q̄ ad aliud genus peccati trahunt et hoc ꝓbabilius est· Sed attēdendū est que ad aliā speciē mortalis trahunt· Cuius ratō est· quia venialia nō sūt de necessitate cōfessionis· sed solū mortalia que quātitatē infinitā quodāmodo habent· et quia circūstantie aggrauantes que aliā speciē peccato nō tribuūt· vel q̄ tribuunt quidē sed non mortalis peccati non sunt de necessitate confessionis· tamē ea confiteri ꝑfectionis est sicut et venialia· Item scias ꝙ sacerdos debet ꝑscrutari conscientiā peccatoris in confessione quasi medicus vulnꝰ et iudex causā· qr frequēter que ꝑ confusione confitens taceret interrogatus reuelat. Sed tamen ī īterrogationibꝰ faciēdis tria sunt attēdenda· Primo vt quilibet peccator interroget̃ de peccatis q̄ consueuerūt ī hominibus illīꝰ conditionis abūdare. Nō· n· oportꝫ ꝙ a milite de peccato

clericorum queratur aut religiosoꝝ aut econuerso. Secūdo vt nō fiat explicita interrogatō de peccatis. nisi de illis que omībꝰ manifesta sūt. ǒ alus vero adinuentōibꝰ peccatoꝝ ita debꝫ a longinquo fieri interrogatō vt si ɔmisit dicat. & si nō ɔmisit nō addiscat. Tercio vt de peccatis p̄cipue carnalibus nō descēdat nimis ad particulares circūstantias qꝛ huiusmodi delectabilia quāto magis ī spēali considerant̄ magis ɔcupiscentiā nata sūt mouere. vt dicit̄ ī iii. ethicoꝝ. & ideo pōt ɔtingere vt confessor talia querēs & sibi & ɔfitenti noceat. Et sic quādoqꝫ deficiūt in suo scrutinio iniquitates scrutantes scdm̄ illud dauitic̄. Defecerūt scrutantes scrutinio ¶ Volo etiā te scire ꝙ hō in ɔfessione debꝫ famaꝫ alteriꝰ custodire quātūcunqꝫ pt̄. sed suā ɔscientiaꝫ magis debꝫ purgare. & ideo si circūstantia q̄ ducit in ɔgnitōnem ꝑsone sit de necessitate ɔfessionis secundū regulā datā tūc debet ɔfiteri occultādo ꝑsonā ꝙ̄tū pōt. si aūt nō sit de necessitate confessionis debꝫ dimittere ne peccatū alteriꝰ ꝓdat. ¶ Debet aūt quisqꝫ saltē semel in anno ꝓprio confiteri sacerdoti. Sed qd̄ si peccator sciat sacerdotē suū hereticū aut solicitatorē ad malū. aut fragilē qui ad peccatū qd̄ quis ei ɔfitet̄ sit ꝓnus vel si reuelator esse cōfessionis ꝓbabilit̄ extimat̄. vel si peccatū contra ipm̄ sit de quo quis cōfiteri debꝫ Dico ꝙ in casibꝰ illis in q̄bus ꝓbabilit̄ timet penitēs ꝑiculū sibi vel sacerdoti. ex cōfessione ei facta debꝫ recurrere ad supiorē vel petere ab eo licentiā alteri confitēdi. ꝙ si licentiā habere nō possit. idē ē iudiciū ǒ illo qui nō habꝫ copiā sacerdotis. vnde magis debꝫ eligere laico ɔfiteri nec in hoc transgredit̄ p̄ceptū ecclesie qꝛ p̄ceptū iuris positiui nō se extēdit vltra ītentionem precipiētis q̄ est finis precepti. hoc autē est caritas scdm̄ apostolū. nec iterꝫ fit aliqua iniuria sacerdoti. qꝛ priuilegiū meret̄ amittere. q̄ cōcessa sibi abutit̄ potestate ¶ Itē scias ꝙ q̄nqꝫ casꝰ ponūt̄ q̄bus licꝫ alteri ɔfiteri ꝙ̄ ꝓprio sacerdoti sine eiꝰ licētia Primꝰ est si sit vagabundꝰ. Secūdꝰ si mutauit domiciliū. Terciꝰ si offēdit ī aliena ꝑrochia. Quartus ꝓpter maliciā sacerdotis. q̄ reuelat cōfessiones vel incitat ad malū. Quintꝰ in articulo necessitatis Sed hic queri potest Illud ꝑ quod impedit̄ diuinū mandatū. nō potest ꝑ mandatū vel p̄uilegiū alicꝰ hominis cōcedi. sed mandatū diuinū est ad rectores ecclesiaꝝ vt diligent̄ vultū pecoris sui agnoscant ꝓuer. xxvii. ca. quod impedit̄ si aliꝰ ꝙ̄ ipe confessionē eꝰ audiat. ergo hoc nō pōt ꝑ alicuiꝰ hominis priuilegiū vel mandatū ordinarii tolli. Ad hoc respōdeo. ꝙ rector ecclesie dēt vultū sui pecoris agnoscere duplicit̄. Vno modo ꝑ solicitā exterioris cōūsatōis ɔsideratc̄em. qꝛ inuigilare debꝫ sup gregem sibi ɔmissū. & in hac ɔgnitōe nō oportet ꝙ credat subdito. sed certitudinē facti ī ꝙ̄tum pōt inquirat Alio mō ꝑ ɔfessionis manifestatōnem. & ꝙ̄tum ad hāc ɔgnitōem nō pōt maiorē certitudinē accipe ꝙ̄ vt subdito credat. quia hoc est ad subueniēdū ɔscientie ipius. Vnde ī foro cōfessionis credit̄ & ꝓ se & cont̄ se. nō aūt in foro exterioris iudicii. & ideo ad hanc cōfessionē sufficit. ꝙ credat subdito dicēti se alteri absoluere valēti ɔfessū fuisse. & sic patꝫ. ꝙ talis ɔgnitō pecoris ꝑ p̄uilegiuꝫ alicui indultuꝫ de ɔfessione audiēda nō impedit̄. vide ī penitentia & in sigillū & in raptus

Conflages. a ɔflo as. hec ɔflages. i. loca mōtuosa ad q̄ multa ɔfluūt flamina siue venti. & facit gt̄ūs iū ɔflagiū. sic manes maniū. Et ꝓd̄. fla

Conflatoriū rii. ge. neu. locus vbi fit conflatō. & dicit̄ a conflo as secundū hug̊. Vel conflatoriū dicit̄ vbi ferꝝ vel argentū conflat̄

Conflictꝰ. a ɔfligo gis. hic ɔflictꝰ tꝰ tui. bellū pugna. & ɔflicto as verbū freq̄n. Inuenit̄ etiā ī depo. ge. ɔflictor aris. Et inde hec ɔflictatō onis. cūctatio. ɔtentō. pugna verboꝝ. Thimo. j. ca. vi. Conflictatōes hoim̄ mēte corruptoꝝ.

Confligo is. xi. ctū. cre. ex cō & fligo is. & est cōfligere. simul fligere vel pugnare. & ꝓ eodē sumit̄ ɔfligo as. & producit fli.

Conflo as ex cō & flo as. vide in Flo as

Confodio dis di. ɔfossū ere. i. simul fodere. ex cō & fodio. & corripit fo. in presēti. sed in pretito eā producit. vide in fodio is

Conformis. a cō & forma ɔponit̄ hic & hec ɔformis & hoc me. i. vniꝰ & eiusdē forme. Et inde conformit̄ aduer. & hec ɔformitas atis.

Confossus a um. ꝑ geminū s. quasi simul fossꝰ. iaculatus. vulneratꝰ. a cōfodio is di sū

Confotꝰ a um. i. silꝰ fotꝰ. a ɔfoueo es ui tū. & ꝓd̄. fo. Esa. lix. Et qd̄ ɔfotū ē erumpꝫ ī regulum

Confragꝰ a um. i. tumbrosꝰ. tumulosus. vel potius asper & spissus. cōdensatꝰ ɔfractōe ramoꝝ aridoꝝ. & dicit̄ a ɔfringo is secundū hug̊. Vel secūdū pap̊. Confraga dicunt̄ loca vbi vndiqꝫ vēti currūt ac frangunt se. & cor. fra

Confrater ex cō & frater ɔponit̄ hic ɔfrater tris. & ꝓd̄. fra naturalit̄. & dicunt̄ confratres q̄i simul fratres. siue in ecclesia siue in alio loco vel cōsortio siue etiā ꝭm carnē. De hoc vide in Frater.

Confratrissa se ex cō & fratrissa ɔponit̄ hec ɔfratrissa se. i. ɔsoror vel ɔgregatō ɔfratꝝ vel ɔsoroꝝ.

Confresꝰ a. um. i. ɔfractꝰ. ɔtritus ɔcussus. & dicitur a ɔfrendo dis. & producit fre

Confringo is. confregi. ɔfractū. confrīgere. id ē. simul frangere. & cōponit̄ ex con & frango

Confuga ge. com. gn̄is. simul cuꝫ alio fugiēs. & dicit̄ a ɔfugio is. & cor. fu

Confugela le pnl̄t. ꝓd̄. vide in confugiū

Confugiū. a confugio is dicit̄ hoc confugiū gii. & hec confugela le. securitas & tutela. vl̄ adiutorium vel locus refugii. & cor. pnl̄t.

Confundo. ex con & fundo is. cōponit̄ confundo dis cūfudi cōfusū. i. cōmiscere. vel cōfutare. conuīcere. arguere. ponit̄ etiā ꝓ decipe vel frustrari Ad rom̄. v. Spes autē nō cōfundit. i. nō decipit vl̄ frustrat̄ sperantē. & ideo nō facit erubescē. qꝛ dat qd̄ ꝓmittit. quia est de deo & in deo q̄ non potest decipe nec decipi. quando enī alicui aliq̄d promittit̄ & ei non dat̄ q̄dāmodo confūdit̄ & erubescit.

Confuto as aui atū are. ex con & futo as cōponitur. & producit fu. Et est verbū actīm. & ē confutare. arguere. conuincere. confundere

Conger vel congrus gri. quidaꝫ piscis similis anguille. sed grandis. & morat̄ in cauernis petraruꝫ sub aqua. Et dicitur a congero ris.

Congeries ei fe. gn̄is. i. cumulꝰ. a congero ris.

Congerminalis in germino as vide

Congero ris congessi. stum. ex con & gero ris cōponit̄. id est. simlꝰ gerere. congregare. accumulare. & cor. ge. Vide in gero geris

Congestus. a congero is. congestꝰ ta tum. i. simul gestus. congregatus. accumulatꝰ. & hic congestꝰ tus tui. i. congeries. accumulatio. & congestī. id ē. accumulatim aduerbium

Congiarium rii. i. bn̄ficium. donatio imperatoris.

quia qlibet impator fauorē populi captās adijcie bat vt largior videret in donis. Et etiā congiariuz dicit frustū carnis vndiqz equatū. & hic & hec cō gialis & hoc le. id est. rotundum.

Congio is iui itū ire. id est per augmentū cresce re vel equare vel congregare

Congius gii mas. gnis. genus mensure. scz sex sex tarioꝝ. & dicit a congio is

Conglobo. a cō & globo bas componit cōglobo bas. id est. simul globare. coaceruare. in modū glo bi rotundare. Vnde conglobatim aduerbiū. id est. spissim vel cumulatim. & cor. glo

Congredior eris gressus sū ex con & gradior. & mutat a in e. & ē ꝯgredi. ꝯcurrere siml' gradi. vl' cō fligē. pugnare. disputare. Illi aūt ꝓprie ꝯgrediunt q simul cōtra se gradiunt ad pugnā ũboꝝ vel ma nuū vel armoꝝ. & cor. gre.

Congruo is ex cō & gruo is. & est cōgruere. cō uenire. concordare. Vide in gruo is.

Congrꝰ ri. vide in conger

Congruꝰ. a ꝯgruo is dicit ꝯgruꝰ a um. i. conueni ens. & compat ꝑ suppletōem ꝯgruꝰ magis ꝯgruus simꝰ. Vnde congrue congruenter adūbia. Et hec congruitas tatis. idem qd conuenientia. Congruꝰ componit incongruꝰ. i. inconueniēs. & ꝯpat. vnde incōgrue. & hec incongruitas tatis.

Cohibētia a cōhibeo bes dicit hec cohibentia tie. id est. assensꝰ idē & ꝯueniētia & collibētia. vt ille sine cohibētia vel cōniuētia vel collibētia fratꝝ re cessit. i. sine assēsu. de hᵒ vide etiā in cōhibeo

Conhibeo. habeo cōponit cū cō. & retinet n. que auferē in cohibeo. & dr cōhibeo bes. i. oculos clau dere. & quia clausio oculoꝝ signat assensū. ideo cō hibere ponit pro assentire. obedire. & tunc inde di cit conhibentia tie

Coniecto ctas ctaui ctare. est freqntatīn de cō ijcio cis in omni sua significatōne

Coniector oris mas. gnis pnl't. ꝓd. tam in ntō ꝙ in obliqs dicit iterpres vel cōiecturis pitꝰ. sacrile gꝰ. diumꝰ. Et deriuat a conijcō is ieci iectū. Geñ. xi. Vt coniecturis veritas probaret

Coniectura. a cōijcio is hec coniectura re. iudici um suspicō. opinio. suspiciosa cogitatō. vel existīa tio. & hinc hic & hec cōiecturalis & hoc le. qd cō iectura aliq ꝑpendit vel hēt. vl' qd cōiectura sūit Vnde cōiecturalit adū. qi opinatiue

Conifer ra rū pnl't. cor. ferens conos. & componi tur a conꝰ & ferens vel fero

Conijcio is ieci iectū iicere. i. simul iacē. Item cō iicere. i. existimare. opinare. cogitare. ꝑpendē qbus dam cōiecturis. & ꝯponit a cō & iacio is. Geñ. xli Que audiui te prudētissime cōiicē. Et scribit cō iicio ꝑ duo i. qr cōponit a con & iacio is. & mutat a in i. Inuenit etiā coiicio cis abiecta n

Conniuentia tie que & alio nomine dicit cohibē tia. vide in conniueo es.

Conniueo es. & cōniuo is. cōniui xū vel cōnixi in preterito. facit supinū cōnixū. sed nō est i vsu. id ē oculos claudere vel palpebras iūgē. & ponit sepe ꝓ assētire. qr clausio oculoꝝ assensū signat & com ponit a cō & nix niuis. qr nix aciē ocl'oꝝ ꝑstringit. Albedo em̄ disgregat visū. & ꝓd. ni. Ita dicit hug in cōniueo. Vel ꝭm quosdā cōniueo cōponit a con & nitor eris. Pap. vero dicit. Cōniuere. cōsentire. oculos claudē. iterdū dissilare. paꝝ dormire. Inde cōniuens consentiēs qd ꝓd. primā & secundā secū dum pap. Vnde hec cōniuētia tie assensꝰ. vnde cō niuentia capitl'i factū est. i. assensu. Et in iii. sniaꝝ di. iii. Sane dici pōt & credi oportz iuxta sanctoꝝ attestatōs conniuentiā ꝛc. Grec. dicit Qui mihi cō niuz ocl'is signū mihi prebet.

Coniugalis pnlē ꝓd. in cōiūx est

Coniugatō onis fēi gnis. i. verborū conseqns de clinatō. & dr a cōiugo as qr ꝑ cōsonātes coniuga tas id ē affines & cōsimiles apud grecos discernit cōiugatō. & hec oratō ad grecos spectat. vl' dicit declinatio ũbi sic. qr pl'ima ũba cōiugāt i ea. i. sub eadē declinatōe ponūt. & hec oratō ꝑtinz ad ltīos

Coniugiū. a cōiūx dicit hoc coniugiū gii scz legi timaꝝ ꝑsonaꝝ inter se coeūdi & copulandi contra ctꝰ. vel legitima viri & mulieris coniūctio indi uiduā consuetudinē vite continens

Coniugꝰ. Iugū cōponit cū con vel sin qd est con & dicit coniugꝰ a ū. & siniugꝰ a ū inuenit. omnia in eodē sensu. i. eiusdē iugi vel sb eodē iugo positꝰ vñ qdam ꝓnomina ab aristarco dicūt cōiuga vel siniuga. id ē eidē iugo certitudīs vel diffinitōnis ꝑ sonaꝝ subiacētia. Et cōponitur icōiugꝰ ga gū. dis similis. non eiusdē cōiugii. vnde idē aristarcꝰ dicit verba nō esse cōiuga scz nō eodē iugo certitudinis & diffinitōis ꝑsonaꝝ subiacentia

Coniūctio a coniūgo is dicit hec coniūctō onis qdam parsoratōis indecliabilis coniūctiua aliarū ꝑtiūoratōis qbꝰ consignificat. Propriū aūt coniū ctōis est diūsa nomīa vel qscunqz dictōnes casua les vel diuersa verba vel aduerbia coniungere. Et scias ꝙ nulla coniūctō vel ꝑpositio aspirat. Et vt dicit Pap. Coniūctio est dicta ꝙ sensꝰ sentētiasqz coniūgit. Coniūctio etiā dicitur qdam color i rhe torica de quo dixi in qrta ꝑte i ca. de coloribꝰ rhe toricis. Et scias ꝙ nulla coniūctio cōponitur cuz verbo. vñ sisto est verbū simplex. nec etiā cū nomi ne cōpōitur cōiūctō ꝑter si & ne. vt siqs & neqs.

Coniunx gis cō ge. secundū quosdaz cōponitur a con & iugū. & dicūtur cōiuges quasi eiusdez iugi a iugo qd imponitur mrīmonio coniungendis. & quo copulantur ne seperentur. vel dicūtur coniuges pnlē. cor. a coniūgo is vel a coniūgendo qr sūt cō iūcti qd ntūs potiꝰ exigē videtur. Isid. vero dicit. ꝙ coniuges appellātur ꝓpter iugū matrimonii cui se sbiugant ne ꝑ discordiā seperentur. Scōz vero ꝑs. quē sequor coniūx deriuatur a coniūgo is. & habz n in ntō. sed non in obliqs. vnde i vi. libro sic dicit In x. desinētia si a verbis sint in go desinētibꝰ abla ta x. & addita gis faciunt gtīn. vt regis a rego rex regis. Coniūgo coniūgis coniūx gis. qd etiā i ge nitīo differētie cā n. amittit. ne si coniūgis dicamꝰ verbū esse putetur. Idē etiā i quarto li. dicit ꝙ cō iūx desinit in nx. sed i obliqs amittit n.

Conniuo uis i conniueo es exponitur

Connixi ꝑteritū de conniueo es

Connubo is. i. sil' nubē ex cō & nubo. vide i nubo

Connuo is nui nutū. id ē simul nuere vel ānuere & est verbū neutꝝ & cōponitur ex con & nuo is

Conon in conꝰ exponitur

Conopeū in canopeū exponitur supra

Conor aris natꝰ sū conari verbum deponēs. anni ti. attēptari. & dicitur a conꝰ ni et ꝓducit co. Vn de ouidiꝰ. Quidquid conabar dicere versꝰ erat

Conquerens tis ꝑticipiū de conqror ris. et est ge. om̄is. et corripit que. vide in queror ris

Conquexi est ꝑteritum de conquinisco

Conquinisco scis conquexi. id ē oculos claudere. vel caput inclinare

Conquirens tis ge. oīs pl't· ꝓo· vide in q̄ro ris
Conq̄ro is cōquisiui sitū conquirere· id est simł' q̄-
rere· & ꝓo. q & componit̄ a con & q̄ro·
Consanguitas est vinculū ꝑsonaruꝫ ab eodē stipi
te descendētiū carnali ꝓpagatōe ɔtractū· & dicit̄
ɔsāguinitas a cō & sāguis· q̄si ɔmunē sāgnīnem ha
bētes vel de vno sāguine ꝓcedētes. Et scias ꝙ sm̄
canones duo fratres sūt ī primo gradu· filii duoꝝ
fratꝝ in secūdo· nepotes ī tercio· ꝓnepotes ī quar
to Grado° aūt est habitudo ꝑsonaꝝ distantiū quo
ɔgnoscit̄ quota gn̄atōis distātia due ꝑsone inter se
differāt· Sed qd si aliq̄ persone attinent sibi ex vna
ꝑte in secūdo gradu vel tercio· ex alia vero in q̄nto
nūquid possunt contrahere· Dico ꝙ sic quia semꝑ
stādū est remotiori ꝑsone in cōsāguinitate· In hoc
em̄ casu remotior ꝑsona extra metā cōsāguinitatis
existit· vnde nō attinet illi ex quo de eius ɔsāguīta
te nō est· quoniā sicut olim omīs ɔsāguinitas in se
ptīo gradu terminabat̄· ita hodie in quarto· saltem
quo ad ꝓhibitōnem copule cōiugalis. Et vt dicit
Pap· Consanguinitas quasi sāguīs ꝓpinquitas· cō
sanguinei sūt dicti· q ex vno sanguīe· id est ex vno
patris semine nati sunt
Conscidi disti p̄teritū de cōscindo dis & cor· sci·
Esdre ii· li· ca. xxiii· Cōscidi vestimēta mea.
Conscientia· a ɔscio is deriuat̄ hec ɔscientia tie co
gnitō sui ipius cordis Et scias ꝙ cōscientia errans
& recta obligat diuersimode tamē· Nam cōsciētia
recta obligat simpliciter & ꝑ se· Hoc em̄ est dicta
tū ꝑ ipsā qd in se bonū est· & ex iudicio ratōnis bo
nū apparꝫ· Vnde si nō fiat malū est & si fiat bonū
est· Sed ɔscientia erronea nō obligat nisi ꝑ accidēs
& scd̄m q̄d· Si em̄ dictat aliquid faciendū illud in
se fieri cōsideratū nō est bonū necessariū ad salutē
sed apprehendit̄ vt bonū· & ideo cuꝫ non liget nisi
secundū ꝙ est bonuꝫ nō obligat̄ voluntas ꝑ se ad
hoc sed ꝑ accidēs scꝫ ratōe app̄hēsiōis qua iudicat̄
bonū· & ideo si fiat aliq̄d quod ē secundū se malū
quod errās ratō tn̄ iudicat bonū peccatū non eui
tat̄· si aūt nō fiat peccatū incurrit̄· Et si obiicias vi
det̄ ꝙ consciētia erronea nos nō obliget· p̄ceptuꝫ
em̄ inferioris nō potest obligare ɔtra p̄ceptū supi
oris· sed de° supior est nostra ɔsciētia· ergo cōsciē
tia nostra nō potest nos obligare ad peccatū faci
endū suo precepto· Dico ꝙ ɔscientia obligat non
virtute ꝓpria sed virtute p̄cepti diuini· nō em̄ con
scientia dictat aliquid faciēdū hac ratōe ꝙ sibi vi
detur· sed hac ratōe quia a deo preceptū est· vnde
ꝑ accidēs ex virtute diuini precepti obligat inquan
tū dictat hoc vt preceptū a deo· & ideo dictamen
ɔscientie pl° obligat ꝙ̄ preceptū p̄lati. sicut & pre
ceptū diuinuꝫ in c° virtute ligat· sic patet si prece
ptū regis nō ꝑueniret ad populū nisi mediante ali
quo p̄ncipe si p̄nceps diceret hoc est preceptū a re
ge ꝙ̄uis nō esset verꝫ· dictū suū obligarꝫ vt prece
ptū regis ita ꝙ ɔtemptores penā mererent̄. Et sci
as ꝙ cōscientia ē q̄dam dictamen ratōis & vt di
ctū est obligat virtute precepti diuini sꝫ c° ratō
ne apprehēdit illō qd ratō dictat· & ideo si illō ap
prehēdatur vt directe sub precepto cadens peccat
quis mortaliter omittēdo qd cōscientia dictat· et
si sit veniale vel indifferēs· Si aūt nō apprehendat̄
vt directe cadēs sub precepto vel ꝓhibitōne tunc
nō fit directe contra ɔscientiā sed pret̄ eā· & ita nō
peccaret mortaliter sed venialit̄ vel etiā nullo mo
do· sic quādo ɔsciētia dictat alicui ꝙ bonū est facē
aliq̄d op° ɔsilii· si nō facit nō peccat· q̄r nō apprehē
dit illud vt bonū debitū & necessariū ad salutē &
p̄cepto subiacēs· vide ī ignoro & in affect° ¶ Hic
etiā secundū est ꝙ secundū dionisiuꝫ ī vii· ca· de di
ui· no. Diuīa sapiētia ɔiūgit p̄ncipia secundoꝝ vlti
mis p̄moꝝ· q̄r vt in li· de causis ostēdit̄ ī ordine cau
satoꝝ oꝑtet ꝙ cōsequēs precedēti similet̄· nec hoc
potest esse nisi secundū ꝙ aliquid ꝑticipat de ꝑfe
ctōe ei° qd quidē inferiori modo est ī secūdo ordi
ne creaturaꝝ ꝙ̄ ī p̄mo· Vnde hoc qd inferior crea
tura de similitudīe supioris ordīs ꝑticipat ē supre
mū in īferiori· & vltimū in supiori· q̄r est deficiēti°
ꝑticipatū ꝙ̄ ī supiori sit Inter creaturas aūt talis ē
ordo· vt p̄mo sit angel°· & secūdo sit ratōalis ani
ma· & q̄r ratōalis anima corꝑi coniūcta est. iō co
gnitō debita sibi secundū suū ꝓpriuꝫ ordinē est co
gnitio q a sensibilib° ad intelligibilia ꝓcedit· vnde
nō ꝑuenit in cognitōeꝫ veritatis nisi inq̄sitōe pre
cedēte· & ideo cognitio illa rationalis dicit̄· Quia
vero angel° simplicit̄ īcorpore° est· nec corꝑi vni
tur cognitio nature sue debita est vt simpliciter si
ne inquisitōe veritatē apprehēdat ꝓpter quod intel
lectualis natura nominat̄· oꝑtet ergo ꝙ in aīa rati
onali q angelo ī ordine creaturaꝝ ɔtiguat̄ sit ꝑtici
patō intellectualis virtutis secundū quā aliquā ve
ritatē sine aliqua īquisitōe apprehēdat· sicut appre
hendūt̄ prima p̄ncipia naturalit̄ cognita tā ī specu
latīs ꝙ̄ in oꝑatiuis· vnde & talis virt° intellectus
vocat̄ secundū ꝙ est ī speculatiuis· Que etiam se
cūdū ꝙ ī oꝑatiuis est sinderisis dicit̄. & hec virt°
ɔuenient̄ scintilla dicit̄· q̄r sicut scītilla est modicū
quid ex igne euolās. ita hec virt° ē q̄daꝫ modica ꝑ
ticipatō intellectualitatis respectu ei° quod de in
tellectualitate ī angelo est· Et ꝓpter hoc etiā supi
or ratōis ꝑs scītilla dicit̄· q̄r ī natura ratōali supre
mū est· Vnde hiero· dicit. ꝙ ꝑ aquilaꝫ significat̄ q
cetera aīalia ī volādo trāscēdit· ita & hec virt° tn
scendit ratōabilē· q ꝑ hominē significat̄· ɔcupiscibi
lē q ꝑ vitulū· Irascibilē q ꝑ leoneꝫ· sicut autē nō cō
tingit ī speculatiuis intellectū errare circa ɔgniti
onē p̄moꝝ p̄ricipioꝝ· quoniā semꝑ repugnet omī
ei quod ɔtra p̄ricipiū dicit̄· Ita etiā nō ɔtingit erra
re ī practicis p̄ncipiis primis· & ꝓpter h° dicit̄· ꝙ
supior ratōis scintilla q sinderisis est extīgui nō pt̄
sed semꝑ repugnat omī ei quod ɔtra p̄ncipia natu
raliter sibi tradita sit ¶ Ite scias ꝙ sicut dicit aris·
ī· vii· ethicoꝝ· Ratio ī eligēdis & fugiēdis q̄busdā
silogismis vtit̄· In silogismo autē est triplex cōside
ratio· secūdū tres ꝓpositōes ex quaꝝ duab° tercia
ɔcludit̄· Ita etiaꝫ contigit in ꝓposito dum ratio in
oꝑandis ex vniuersalibus p̄ncipiis circa ꝑticularia
iudicium assumit· Et q̄r vniuersalia p̄ricipia iuris
ad sinderisim ꝑtinēt· Ratōnes autē magis appriate
ad op° ꝑtinent ad habit° quib° ratio supior & īfe
rior distinguit̄· sinderisis ī hoc silogismo quasi ma
iorem mīstrat. Cui° ɔsideratō est act° sinderisis·
Sed minorē mīstrat ratō supior vel inferior· & ei°
ɔsideratio est ipsi° act°· sed ɔsideratio cōclusionis
elicite est ɔsideratio ɔscientie· Verbigratia· sindere
sis hāc ꝓponit· Omne malum uitanduꝫ· Ratio supi
or hanc assumit· Adulteriuꝫ est malum· quia lege
dei ꝓhibitum· siue ratio inferior assumit istā· ideo
est maluꝫ· q̄r iniustum siue inhonestū· Conclusio āt
q ē adulteriū ꝓpter hoc esse uitandū ad ɔscientiam
ꝑtinet· & indn̄ter siue sit de pretito siue de presen
ti siue de futuro· quia ɔscientia & factis remurmu
rat & faciendis ɔtradicit· Et inde dicit̄ conscientia
quasi cum alio scientia· Dicitur uniuersalis· q̄r ad

actū ꝑticularē applicat̄·vl'etiā qꝛ ꝑ eā aliq̄s sibi cō
sciꝰ esse pōt eoꝝ q̄ fecit vel facere intendit·& pro
pter hoc etiā dicit̄ dictamē vel scientia ratōis·Et
ꝓpter hoc etiā contigit consciāz errare nō ꝑ sinde
resis errorē·sed ꝑ errorē ratōis sicut patꝫ in here-
tico cui dictat conscīa vt priꝰ ꝑmittet se cōburi ꝙ̄
iuret·qꝛ ratō supior ꝑuersa est in hoc ꝙ credit iu-
ramētū simplicit̄ eē ꝓhibitū·& ꝭm hūc modū patet q̄
lit̄ differat sinderesis lex naturalis & cōscīa· quia
lex naturalis nominat ipsa ꝑ̄ma ꝑ̄cipia iuris· sin
deresis vero nominat habitū eoꝝ siue potentiā cuꝫ
habitu·Conscīa vero nominat applicatōem quādā
legis nat̄al' ad faciēda ꝑ modū cuiusdā ꝯcl'oi ¶Et
nota ꝙ cōscīa a diuersis diuersimode diffinit̄ siue
describit̄·Nā secundū origenē· Conscīa est spiritꝰ
corrector & pedagogꝰ aīe sibi sociatꝰ quo sepat̄
a malis & adherꝫ bonis Sed hic attendendū ꝙ spꝰ
qn̄qꝫ sumit̄ ꝓ spūali quadā opatōe vel ꝓ quodam
dono spūali & hoc modo sumit̄ hic spūs & non ꝓ
natura anime·Vel conscīa scd̄m ꝙ a q̄busdā descri
bit̄ est dictamē ratōis quo iudicat et ligat ad faciē
dum vel nō faciendū·Vel scd̄m damascenū·Con
scientia est lex intellectꝰ nostri·Bernh̄·Multi mł'
ta sciūt & seipos nesciunt·Dicit·fixi me esse quod
nō erā·dixi me velle qđ nolebā·aliud in corde vole
bā·& aliud ore dicebā·& ita sub ouina pelle vulpi
nā ꝯsciam abscondebā·vulpina plane consciētia ē
tepida ꝯuersatō & animalis cogitatō.& ficta con
fessio breuis & rara cōpūctio.obediētia sine deuo
tōe.lectō sine edificatōe·sermo sine circūspectōe·
O ꝙ̄ dura sūt mihi ista que loquor·qm̄ loquendo
meipm̄ ferio·Veruntamē qꝛ me nō nego peccatorē
sed peccatū meū ꝯgnosco·erit forte apud deū iudi
cē piū ipa cognitō culpe īpetratō venie·vide ī ꝯci
um·Itē dicit glo·sup illō Esa·xxviii·Obsecro dn̄e
memēto q̄so quō ābulari coraꝫ te in veritate etiam
Iturꝰ ezechias ad deū narrat opa sua·felix consciē
tia q̄ in tpe maloꝝ pōt recordari bonoꝝ

Conscio·Scio ꝯponit̄ cū cō & dicit̄ ꝯscio is·id ē·
simul scire & ꝓprie dicit̄ de malo tūc em̄ aliq̄s con
scit cū in malo & scelere ꝯsciꝰ est·vnde hec conscīa
& ꝯsciꝰ a um·& ꝓprie ī malo·Vnde q̄dam·Cōsciꝰ
ipē sibi de se putat omnia dici·Papꝰ·etiā dicit·Con
sciuit consentit intulit·Consciꝰ ꝑticeps scientie
aliq̄d habens·testis·Iob·xvi·Ecce em̄ in celo est te
stis meꝰ & ꝯsciꝰ meꝰ in excelsis

Cōsciꝰ a um in ꝯscio vide

Consecro cras craui crare.deo dare· simul sacra
re·ex cō & sacro as & cor·se.

Consectaneus·a consector aris qđ componit̄ ex
cō & sector·& a sector aris deriuat̄ consectaneus
a um q̄ simul sectat̄·vel consectaneꝰ eiusdē secte
& tūc ꝯponit̄ ex con & secta cte·

Consedi ē ꝑteritū de cōsideo des·quod componi
tur ex cō & sedeo des·Itē idē preteritū habꝫ consi
do is·sed infinitiuꝰ ꝑ̄dictoꝝ facit considē·vnde di
cit pap·Consedi a ꝯsideo & ꝯsido preteritū·Vnde
eccl̄ xj·dicendū est·In medio magnatoꝝ cōsidere il
lū faciet·Et si est infinitiꝰ a ꝯsedeo ꝓd·pnl't· sicut
sedere·Si vero sit infinitiꝰ a sido dis pnlē·cor· sic
sidere·Similit̄ in epistola ad eph̄.ca·ii·legi debet·
Et corresuscitauit & considere fecit in celestibus
in xp̄o hiesu·Et vt gn̄alit̄ dicamꝰ ꝯsedere nūꝙ̄ ī in
finitō inuenit̄·sed cōsidere·qꝛ quādo venit a sedeo
e mutat̄ in i· ¶Et scias ꝙ considere a sedeo es nō
potest poni in versu heroico.qꝛ breuis scꝫ si inter
duas lōgas scꝫ cō & de nō ponit̄ in versu heroico

vnde qn̄ considē inuenit̄ in versu est infinitiꝰ de si
do is·qđ ꝓd·si·sicut in illo versu·Considere duces
in nos considere ꝓmpti

Cōsētaneꝰ·a ꝯsētio is deriuat̄ ꝯsentaneꝰ nea neū
q̄ facile cōsentit vel ꝯueniēs·congruꝰ

Consentes·A consentio tis·hi consentes consen
tiū dij sibi vel bonis consentientes vel consentes·
q̄i coessentes·quia diuina essentia cui semꝑ assistūt
semꝑ reficiunt̄ hi & consentanei dicunt̄

Consentio is si sū ex con & sentio is· & est cōsē
tire consensū prebere·q̄i simul sentire

Conseptuꝫ ti neu·ge·i·ambitꝰ·locus·circūcirca
clausus·A cōsepio pis consepsi ptū deriuat̄·Regū
libro·iiii·ca·xj·Ducite eum extra consepta templi
id ē extra ambitū vel clausurā templi·

Consero is pnl'·cor·vide in sero is

Consesco is in sedeo est·

Consideo es consedi considere sessū·id est simul
sedere.ex con & sedeo es.& mutat̄ e in i·& cor·si·
vide in sedeo & in considere·

Considere est infinitiꝰ duoꝝ verboꝝ scꝫ de consi
deo des secūde ꝯiugatōis quod componit̄ ex con
& sedeo· & tūc ꝓd·pnl'·Vel pōt esse infinitiuꝰ de
consido is tercie ꝯiugatōis·qđ ꝯpōit̄ ex cō & sido
is·& sic cor·pnl't·vide etiā ī consedi sup̄·

Considero as aui are·i·ꝓspicere· & ꝓprie celestia
& ꝯponit̄ ex con & sidero as·quod nō est ī vsu·Et
vide ꝙ sidero deriuat̄ a sidꝰ·Vnde dicit pris·ī vi
libro·A sidus sideris·sidero as quod nō ē in vsu·i·
pondero as·& considero componit̄ ex con & side
ro·vnde patꝫ ꝙ ꝯsidero scribit̄ in secunda sillaba si
ne c·sicut sidꝰ & sidero caret c·in prima sillaba

Consido is·ex cō & sido is·& ꝓd·si· vnde naum
iii·Que ꝯsidūt in sepibꝰ ī die frigoris·Et dēt ꝓd·
pnl'·de considunt·vide etiā ī sido is

Consiliū.a ꝯsulo lis dicit̄ hoc consiliū lii·quod ex
animi ꝓuidētia alicui tribuit̄·vnde hoc cōsilioluꝫ
li dimi·& consiliariꝰ a um·& consilior aris·consili
um habere·secū voluē·iudicare·exquirē·vnde con
siliatoriū.locus consilioꝝ·Item consiliariꝰ·qui cō
sulit vel secretariꝰ· sicut dei filiꝰ dicit̄ consiliarius
patris·i·secretariꝰ·qꝛ om̄ia secreta eius ab eterno
nouit·Et scribunt̄ predicta sine c·in secūda sillaba
vt cōsiliū·ꝯsiliariꝰ·consilior·& similia· sicut & cō
sulo caret c·in secūda sillaba·Et scias ꝙ diut̄na de
liberatō & multoꝝ consilia requirūt̄ in magnis &
dubiis· vt pħus dicit ī·iii·ethi. In his āt q̄ sūt cer
ta & determinata nō requirit̄ consiliū·Nam vt di
cit glo·sup illud ad thessol'.in epl'a ca·v·Omnia ꝓ
bate·certa discussione nō egēt·Ita deus mutat sen
tentiā sed non consiliū·vide in mors·

Consisto is cōstiti cōstitū·inuenit̄ etiā constatuꝫ
ex con & sisto cōponit̄·vide in sisto

Consistoriū·a consisto is dicitur hoc consistoriū
rii·id est·vestibulū.porticus·locus ad consistendū
Hester·v·At ille sedebat sup soliū suū in consisto
rio palatii ꝯtra hostiū domꝰ·

Consobrini q̄i ꝯsorini vide ī ꝯsobriꝰ & ī patruelis

Consolor·a cō & solor aris cōponit̄ cōsolor aris
atꝰ sū·deponēs nūc ātiquitꝰ vero cōmune·ꝓ quo
cōsulo apud latinos antiquos inuenitur· Et ē con
solare·confortare·solatiū prebē·simul solari·quasi
consolidare· vnde cōsolabilis·le.consolās tis·ge·
omīs·consolatoriꝰ ria riū·consolabiliter aduerbiū
& est cōsolator qui soli se applicat· & solitudinem
alloquio suo leuat·& ꝓducūt predicta hāc sillabā
so·Vnde ouidiꝰ metamor·xiii·Consolor socios vt

·lo͞gi tedia belli·mente ferant placida· vnde consue
uit dici Dicito consoloꝛ ꝑstuloꝛ semꝑ aduloꝛ
Consoꝛs soꝛs componit̃ cũ cõ· & dicit̃ hic & hec
consoꝛs tis·id est socius eiusdẽ soꝛtis· vnde hoc cõ
soꝛtiũ societas ꝑ t scribit̃
Conspergo gis si sum componit̃ ex cõ & spargo
gis. & mutat̃ a simplicis in e. Inuenit̃ etiã conspar
go gis·sed potius hoc accidit ex vicio scriptoꝛum
require in conspersus
Conspersio a conspergo gis deriuat̃ hec consper
sio onis. Inuenit̃ etiã consparsio sed hoc magis vi=
detur ex vicio scriptoꝝ·& est conspersio farina ꝑ
aquã ꝯglutinata sine fermẽto· Idẽ ẽ & azima. Pꝛia
Coꝝ. v· vt sitis noua ꝯspersio sicut estis azimi
Conspersꝰ a um·a conspergo si sũ·& est consper
sꝰ infusꝰ·repletꝰ. sicut ꝯspergo infundo repleo
Conspicax cis in conspicio vide
Conspicillũ a conspicio cis dicitur hoc conspicil
lum li locus ad conspiciendũ aptus · Plautꝰ in cas
sia·Conspicillo conspexi virginem
Conspicio is xi ctũ ex con & specio is· & est con
spicere simul specere· Vnde conspicuꝰ a um aptus
& habilis ad cõspiciendũ· vel specõsus· preclarus·
altus· & hic & hec & hoc conspicax cis in eodẽ sẽ
su· vel aptꝰ ad conspicienduꝫ·& compatur· vnde
hec conspicacia cie. & hec conspicitas tatis species
vel subtilitas vel aptitudo videndi
Conspico a con & spico as ꝯponit̃ conspico cas
spicas collige· In quo sensu inuenit̃ ꝯspicoꝛ caris·
deponẽs· & ꝓd·pnl· Item ꝯspicoꝛ põt componi a
cõ & specio is Vel deriuat̃ a cõspicõ is· & tũc coꝛ
ripit pnl Et est idẽ qd̓ aspicio· Vnde grec̃· Conspi
coꝛ aspicio conspico colligo spicas Pap̃·dicit· Cõ
spicari rimari intendere credere · Et a cõspicoꝛ hic
& hec conspicabilis & hoc le·conspicabiliter· con
spicabundꝰ da ũ·id est habilis ad conspiciẽdũ· vel
similis conspicanti vel decoꝛꝰ
Conspicuus a um in conspicio vide
Constantinopolis·polis ꝓ ciuitate ꝯponit̃ cũ cõ=
stantinꝰ· & dicit̃ hec ꝯstãtinopolis ciuitas ꝯstanti
ni q̃dã ciuitas ĩpialis ẽ ĩ grecia. vñ ꝯstãtinopolita
nus na nũ de illa ciuitate· & coꝛ·po ꝯstãtinopolis·
& ẽ totiꝰ oꝛiẽtis caput sicut rõa occidentis
Constellatõ a cõstello qd̓ cõponit̃ a con & stello
las dicit̃ hec ꝯstellatõ onis qd̓ sepe ponit̃ ꝓ ipso si
gno stellaꝝ scd̓m hug· Et vt dicit pap̃· Constella
tões latini vocãt supstitões mathematicoꝝ·id est
notatões sideꝝ quomodo habeat se vnusquisqꝫ
Consterno is ꝯstraui ꝯstratũ & consternoꝛ naris
atꝰ depo.d̓r prime ꝯiugatõis· Et ẽ ꝯsterno animal'
vel coꝛꝑis vel mãipuli vel lectuli vel aselli vel ma
ris·sed ꝯsternari mẽtis est· Consternari eñ est men
te deficere·terreri·stupefieri·turbari·cadere·exani
mẽ esse vel aliquo timoꝛe vel aliquo casu· vnde cõ
sternatꝰ ta tũ territꝰ ꝯturbatꝰ· Consternatꝰ ꝓpꝛie
mẽte stratꝰ vero coꝛꝑe· Et vtrũqꝫ tã ꝯsterno ꝙ cõ
sternoꝛ ꝯponit̃ a cõ & sterno nis·ꝙ aũt cõsternoꝛ
ꝯponat̃ a sterno vult ꝑs·in viii·libro ĩ tractatu de
figura verbi vbi dicit· Inueniũt̃ q̃dã que sepe non
solũ ꝯiugatõꝫ·sꝫ etiã gẽꝰ vel significatõeꝫ ũbi ꝑmu
tãt ĩ ꝯpõe vt sꝑno is actiñ·asꝑnoꝛ aris depo· Ster
no is actiñ ꝯsternoꝛ aris deponens
Consternoꝛ aris in ꝯsterno is est
Constipo pas aui are·id est simul stipare·ex con
& stipo pas· Et ꝓducit sti·luc̃·in vii· Pompeie dẽ
sis acies stipata cateruis
Constiti pnl·coꝛ·ẽ ꝑtitũ de ꝯsisto & ꝯsto ꝯstiti·

Constituo ex con & statuo ꝯponit̃ ꝯstituo is con
stitui ꝯstitutũ ũbũ actiñ·id ẽ simul statuere· Cum
ãt ponit̃ absolute. id ẽ sine actõ tñ valet ꝙtuꝫ po
nere terminũ· Vnde salustiꝰ· In diẽ terciũ ꝯstituũt
id est·terminum ponunt
Constitutõ vel edictũ ponit̃ ꝓ eo qd̓ rex ꝯstituit
vel edicit vel facit scd̓m pap̃· Cõstitutões etiã pos
sũt dici qd̓ facit eccĩa vel ꝯgregatõ aliq̃ religiosoꝝ
Cõsto as cõstiti cõstitũ· Inẽnit̃ etiã cõstatũ qd̓ ex
con & sto cõponit̃· & ẽ constare simul stare· Item
cõstare·i·cõstitui· vt domꝰ ꝯstat ex tecto ꝑiete &
fũdamẽto·i·cõstituit̃· Itẽ constare. id ẽ ꝑseuerare·
vt iste cõstat ĩ ꝓposito ·id ẽ ꝑseuerat· Itẽ constare
id ẽ·certũ & apertũ esse· Itẽ cõstare ꝑtinet ad ꝑci
um vt hec capa cõstat tribꝰ denariis· vnde cõstans
tis omĩs gñis· & cõꝑatur Vnde cõstanter tiꝰ tissi
me aduerbiũ· & hec cõstantia tie· & cõstãs dicitur
qꝛ vndiqꝫ stat nec in aliquã partẽ potest declinari
& componitur incõstãs· vnde hec incõstantia
Constructõ·a cõstruo is dicitur hec constructio
onis· & cõstructiuꝰ a um· & hic & hec cõstructi
bilis & hoc le Scd̓m vero Pap̃·cõstructõ a multi
tudine lapidũ & lignoꝝ dicta & strue qd̓ ẽ cõpo
sitõ Itẽ constructõ ẽ q̃daꝫ dictionũ cõgregatõ vt
soꝛtes legit virgiliũ qd̓ etiã dicit̃ oꝛatõ & etiam lo
cutõ sicut consueuit dici·soꝛtes legit virgiliũ hec ẽ
vna oꝛatõ vna cõstructõ & vna locutõ Oꝛatõ est
ĩdicatiã·cõstructõ trãsitiã·locutõ de pñti affirma
Constuproꝛ aris·i·simul stuprari·a cõ & tiua
stuproꝛ. vide ĩ stupꝝ & coꝛ·stu naturalit̃· & vt di
cit hug̊·ꝙ stuproꝛ ẽ deponẽs cũ suis cõpositis·sed
inuenit̃ in actiua siguificatõe constupro pras Hie
re·ii Cõstuprauerũt te vsqꝫ ad verticẽ
Cõsubstãtialis·a cõ et substantialis cõponit̃ hic
et hec cõsubstãtialis et hoc le·id ẽ eiusdẽ substãtie.
Vnde filiꝰ dei d̓r cõsubstantialis patri· qꝛ ẽ vnius
et eiusdẽ sub̃e et nature secum·id est cũ patre
Consueo es consueui uel consuetꝰ sum· Vnde cõ
suetim et cõsuetudo·et hic cõsuetudĩariꝰ a ũ ·et cõ
ponitur cõsueo a cõ et sueo es quod nõ est in usu
Cõsuesco is cõsueui uel cõsuetꝰ uel cõsuescere cõ
suetudinẽ facẽ secundũ pap̃· Et secundũ hug̊.con
suesco ẽ inchoatiñ de sueo sues
Consuetudo a consueo es hec cõsuetudo dĩs · et
ẽ consuetudo ius qd̓dam moꝛibꝰ constitutũ quod
pro lege suscipit̃ cũ deficit lex nec distat scriptura
an ratõe constet·sicut dicit ysid·ethy·v· Nec mirũ
tãta ẽ vis consuetudĩs ꝙ secũdũ ecclesie cuiuslibꝫ
consuetudinẽ uel trina vel unica ĩ baptismo debet
fieri ĩmersio Consuetudo tamẽ nõ potest tollẽ ius
naturale siue diuinũ·id est ꝑcepta et prohibitões
domĩ·ĩmo talis consuetudo abrogat̃ a lege Ius ue
ro positiñ siue humanũ tollit cõsuetudo ·uel in to
to si est gñalis·uel in ꝑte si ẽ ꝑticularis·ita tamẽ ꝙ
ñon sit contra ius naturale ipsa consuetudo · quia
tũc nec ius positiñ posset tollẽ Ex hoc potest con
cludi licet ꝑ ypothesim ꝙ si ꝑsonales decime non
dei sed hominũ ꝑcepto debẽtur · videtur ꝙ cõsue
tudo contraria a culpa liberet non soluentes· uide
tur inquã et uerũ est ubi ecclesia nõ cõsueuit huius
modi decimas exigere
Consul· a consulo lis dicitur hic consul lis mas ·
gñis· Vnde consultus tus mas ·ge·et hic et hec cõ
sularis et hoc re dignꝰ consulatu·et ꝑ compositio
nẽ ꝓconsul lis loco consulis positꝰ· Exconsul lis
extra consulatũ positꝰ cũ eum priꝰ habuerit sic di=
cit hug· Isid· uero dicit ꝙ consules appellati sunt

uel a consulendo ciuibꝰ· uel a regẽdo cũcta cõsilia·
Exconsules aũt dicũtur quia iam a cõsolatu exie rint siue discesserint peracto vicis sue anno· Pro consul dicitur qui vice consulis fungitur·

Consularis in consul est

Consulo· a cõ & sileo les ↄponit̃ consulo lis· id ẽ dare consiliũ· & scd̃m hoc construit̃ cũ dtõ· vt cõ sulo tibi· Itẽ cõsulo· i· interroge· consiliũ accipio· & scd̃m hoc ↄstruit̃ cũ actõ vt cõsulo te· & ẽ acti uũ· Vnde dicit Pap̃· Cõsulo tibi cõsiliũ do· Nã cõ sulo te interrogatm̃ est· & tunc est passiuũ· id est· consilium peto a te· Vnde versꝰ. Consulo te q̃rẽs tibi cõsulo consiliũ dans·

Consulto as fre· de ↄsulo lis cõsultu· u in o fit cõ

Consultꝰ a ↄsulo lis dicit̃ ↄsultꝰ ta tũ· q̃ sulto ↄsulit· vel disertꝰ & cũ cõsilio. & compat̃· & com ponit̃ inconsultꝰ ta tũ scd̃m hug· Pap̃· vero dicit Consultꝰ interrogatꝰ· cõsulturꝰ interrogaturus· Consultũ ꝓuidẽtia ↄsiliũ placitũ· Inde ↄsultare de liberare· Consultꝰ dicit̃ causidicꝰ· Consultꝰ etiaꝫ q̃ cõsiliũ a ↄsulto accipit· Incõsultꝰ dicit̃ ab eo ꝙ nõ accipiat ↄsiliũ· In grec̃· aũt tales versꝰ ponunt̃· Consultor poscit qd̓ consultꝰ bene noscit· Consul tor rogitat consultꝰ consiliũ dat

Consũmo as aui are. i· finire ꝑficere ad effectum ducere· complere· Et ↄponit̃ ex cõ & sũmo as· qd̓ deriuat̃ a sũma me· & sic patꝫ ꝙ debꝫ scribi ꝑ gemi nũ m· Ille consũmat q̃ in bono expendit· Ille consu mit q̃ in malo deuastat & dissipat· Vnde q̃dã· con sũmare mea volo sed ↄsumere nolo· Et ẽ actm̃ cuꝫ suis ↄpositis· Et inde ↄsũmatꝰ ta tũ· Luce ii· Post ꝙ consũmati sũt dies octo· i· finiti ꝑfecti· comple ti· & ĩde hec ↄsũmatõ onis· i· ↄpletõ· Vnde ps̃· Om nis ↄsũmatõis· i· opis vidi finẽ· Ponit̃ aũt cõsũma re aliquãdo ꝓ cõsumere & ecõũso im ꝓprie tamen & debꝫ scribi sũmo ↄsũmo as ↄsũmatio ↄsũmatꝰ ꝑ geminũ m. Vnde versus. M summare duplex sibi vult sed sumere simplex

Consumo mis psi ptũ consumẽ· i· destruẽ· in ma lo expendẽ· absumere qd̓ componit̃ ex cõ & sumo mis qd̓ scribit̃ ꝑ vnũ m· quod patꝫ in p̃terito sũpsi qꝛ format̃ a p̃nti secũdũ p̃s· o mutata ĩ psi· vnde & consumo mis ꝑ simplex m scribẽdũ est· & ꝓducit su· & inuenit̃ poni ꝓ ↄsũmo as & ecõuerso· impro prie tamẽ & a ↄsumo is ↄsũptꝰ ta tũ· Et scias ꝙ ꝓ prie loq̃ndo ↄsũmo as ponit̃ ĩ ꝑte bõa· sꝫ ↄsumo is tercie ↄiugatõis in mala sic̃ dixi in cõsũmo as·

Consũpsi est p̃teritũ de ↄsumo is

Consũptũ est supinũ de cõsumo mis

Consutilis a cõsuo is qd̓ ↄponit̃ a con & suo is· dicit̃ hic & hec consutilis & hoc le pnl̓· cor· & com ponit̃ incõsutilis le· Iohis· xix· Erat aũt tunica icõ sutilis· de quo dicam in suo loco·

Contagiũ. a ↄtigo is dicit̃ hoc cõtagiũ gii· & hec cõtagio onis in eodẽ sensu· i· labes· putredo· lues· vel morbꝰ pecoꝝ siue ouiũ· qꝛ cõtactu vniꝰ totus grex corrũpit̃· vñ ↄtagiũ dicit̃ morbꝰ· qꝛ q̃dq̃d teti gerit polluit· vñ ↄtagiosꝰ a ũ sordidꝰ vide ĩ pestis

Contamino as aui are· id ẽ polluere· det̃pare· cor rũpere verbũ actm̃· Et componit̃ ex con & tamio as quod est adũsari· & corripit mi

Contemno nis psi ptũ ex cõ & temno nis· & est contemnere· vilipẽdere aspernari nõ curare· despci ari· Et caret p in p̃senti sed habet m ante n· sed in p̃ terito habet p· qꝛ format̃ a prima ꝑsona p̃sẽtis· no mutata in psi· & ĩ sup̃· quia format̃ a preterito psi in tũ· Vnde cõtemptꝰ cõtemptõ habent p

Conteplor· tẽplũ componit̃ cũ con· & dicit̃ con templor plaris videre ꝓspicere rimari Et ꝓprie re fert̃ ad inuisibilia licꝫ quãdoqꝫ ad visibilia transfe rat̃· vnde cõtemplatiuꝰ a ũ. q̃ morat̃ in contempla tõe vel ad contemplatõꝫ ꝑtinẽs· & vt dicit grego· sup ezechielẽ Contemplatiũa vita est caritatẽ dei & ꝓximi tota mẽte retinere· ab exteriori actõne q̃esce re· ita vt iam nec libeat agere· sꝫ calcatis curis omĩ bꝰ ad videndũ faciem sui conditoris animꝰ iardescerer· vide in vita

Contempanẽꝰ a cõ & tempanẽꝰ componit̃ contẽ panẽꝰ nea neũ· cũ tꝑe veniens· vel insimul in tẽꝑe existens vel veniens· vel eiusdem tempis

Contẽptibilis cõtemptui habilis a cõtẽno

Contemptꝰ a ũ spretꝰ· repulsꝰ· a contemno nis· secũdũ Pap̃· & substantiue hic contemptꝰ tus· vi de in cõtemno & in temno & in tempꝰ.

Contendo dis di tentũ vel tensũ· litigare· vel sil̓ ire vel simul tendere· extendere· pugnare· & cõpo nit̃ ex cõ & tendo tendis

Contẽtio a cõtendo dis hec contentõ onis pug̃· disceptatõ· litigiũ· & describitur sic· Contentio est impugnatõ veritatis ex confidentia clamoris· Iteꝫ contentõ est q̃dam color rhetoricus de quo dixi in quarta ꝑte in capitulo de coloribꝰ rhetoricis

Contentiosꝰ sa sũ qui nõ ratõne aliq̃· sed sola per tinacia contendit· vnde & dicitur a contẽtõe secũ dũ Pap̃· dicitur etiam cõtentiosꝰ litigiosꝰ

Contẽto as freq̃nter contendere. a contendo is contentũ tu v mutata in o

Contentꝰ a ũ a contineo nes nui tentũ· id est pa tiens. sufficiens pauco secũdũ pap̃· It̃ contẽtꝰ po test deriuari a contẽdo & tũc contentꝰ dicit̃ quasi simul tentꝰ vel tensꝰ· It̃ inuenitur contẽptꝰ ꝑ p ꝓ spretꝰ· Vnde v̓sꝰ· Contẽptꝰ spretꝰ contẽtꝰ suffici ens ẽ· Primũ contẽnor dat contineoqꝫ scd̃m

Contmino nas aui ex con & t̃mino· & est conter minare simul t̃minare vel coniũgere· vnde hic & hec contminalis & hoc le· i· confinalis & cor· mi

Conterminꝰ na nũ· id est· vicinꝰ coniũctꝰ ex con & terminꝰ componitur

Contnans dicitur ille q̃ est in completione terciĩ anni· vnde dicit̃ contnans quasi complẽs terciũ an nũ quasi triẽnis vel quasi trium annoꝝ existẽs. Vn de esa. xv. dicit̃· Vectes eiꝰ vsqꝫ ad segor vitulam conternantẽ· i· vitulã triũ annoꝝ· vl̓ segor ciuitatẽ ꝑuã dicit vitulã contnantẽ· i· robustã· qꝛ secunduꝫ glosã aĩalia sũt robusta tercio ãno· sicut homo in xxx· anno· Hiere· xlviii· dicitur· A segor vsqꝫ ad oronaym vitulã ↄternãteꝫ· ubi quidã libri falsi ha bent· consternãteꝫ· & secundũ pap̃· conternãs ẽ vi tula terciuꝫ agens ãnũ· & est ge· oĩs conternãs

Contestor aris sil̓ testari ex con & testor aris· Et vt dicit pap̃· contestari ad iudices· obtestari vero ad adũsarios ꝑtinet· Dicitur etiã contestari adiura re· firmiter asserẽ. sicut firmuꝫ est testamtum·

Conticeo ces ticui ticitũ ex con & taceo ẽ conticẽ sil̓ vl̓ statĩ tacere· nihil ꝓferre· & ẽ neu· & cor· ti· & a secũda ꝑsona contices addita co fit conticesco is incho· Ps̃· Impii in tenebris conticescent

Conticinium nii neu· ge· tꝑꝰ noctis dicitur· quan do cuncta silent a conticeo ces· Qualiter ꝑtes no ctis distinguãtur dicemꝰ in crepusculũ·

Contigi isti est p̃teritũ de contigo is· & cor· ti

Contignatio onis fe· ge· tignorũ coniunctio· uel coaptatio ĩ edificio· et dicitur a contigno as· quod est tigna cõponere coniungere· coaptare ĩ structa

ante o

edificii Tectū tigna ferūt que contignatō iungit·
Ecc. x· In pigriciis humiliabit̃ contignatō
Contiguꝰ a ꝯtingo is dicit̃ ꝯtiguꝰ a um· id ē vici-
nꝰ· ꝓximꝰ· qꝛ contingit domū alterius· vnde conti
guo is cōtigui· id ē cōtingi esse vel fieri ꝯtiguū· vn
de ꝯtiguitas vicinitas Sed ꝯtinuꝰ ē vicinꝰ sine in-
terpositōe· qꝛ simul teneat̃· vnde aq̄ in vase est va-
si ꝯtigua· sed nō est ꝯtinua ei sed aqua aq̄ ē ĩ se cō
tinua· qꝛ aq̄ aq̄ continua est quia terminꝰ idē· Nam
sic dicit ares· in libro v· phisi· Contigua sūt quorū
vltima sūt simul Continua āt quoꝝ terminꝰ idē
& vnꝰ est vtriusq̃ q̄ tangunt̃· & hoc signat nomen
Nā ꝯtinuū a continēdo dicit̃· qñ ergo multe ptes
ꝯtinent̃ in toto & quasi simul se tenēt tūc est ꝯtinu
um· sed hoc nō potest esse cū sint duo vltima sꝫ so
lū cum est vnū Itē ĩ pn̄cipio sexti dicit ares· Conti
nua q̄dē quoꝝ vltĩa vnū Et scias ꝙ oīne ꝯtinuū ē
diuisibile in ĩfinitū intellige inꝗ̄tū ꝯtinuū
Contineo es nui tentū ex con & teneo es· vñ con
tinens & compat̃· vnde hec continentia e· id est ab
stinētia· castitas· & est ꝯtinere simul tenē habē· ge
rere abstinere in castitate manere· & scđꝫ Pap. cō
tinēs nō solū ĩ castitate manere dicit̃ pꝰ corruptō
nem sed & ab omī vicio· Sapientie viii· & vt sciui
qm̄ alit̃ nō possū eē ꝯtinēs nisi deꝰ det
Contingo is ꝯtigi tactū cōtingere simul tangere
vel accidere attrectare· ex con & tingo is· vñ con
tactꝰ tus· & adiectiue contactꝰ a ū Et scias ꝙ acci
dit malū· euenit casu· obtingit forte· cōtigit facto
Potest etiaꝫ componi cōtingo ex cō & tingo is· &
tūc facit pterītū continxi continctū contigere· id
est simul tīgere inficere contamīare
Continuꝰ a cōtineo es dicit̃ continuꝰ a um· id ē·
vicinꝰ vel sine interpolatōe quia simul teneat̃ Vn
de hec ꝯtinuitas atis· & cōtinuo as aui ꝯtinuū face
re vel cōtinue habere· vnde cōtinuatī· id est coniū
ctim iugiter· & est actīn cōtinuo as cū suis cōposi
tis secundū hug· Pap· sic dicit Continuare ꝯiunge
re dilatare ꝓlōgare Itē a cōtinuꝰ deriuat̃ cōtinue
aduerbiū· ꝓ quo sepe ponit̃ cōtinuo id est continu
atim vel statī· vide ĩ contiguꝰ supra
Contiquia imbriū collectō quasi continēs aquam
ex quibꝰ videtur componi
Contor a cōtꝰ ꝓ instrumēto piscatoris dicit̃ cō
tor aris verbū deponēs· & est cōtari cōto aliquid
ꝑquirere vel scrutari· & ponit̃ ꝓ īterrogare īuesti
gare· & componit̃ ꝑcōtor aris· id est īquiro ul' ꝑq̄
ro īterrogo & scribit̃ ꝑ o· Inuenit̃ etiā cuntor aris
ꝑ u· ꝓ morari vel dubitare· Vnde quidā· Cōtor ꝑ
quiro cuntor dubitoq̃ moror q̃· & ĩ grec· dicitur·
Percōtor notat id quod ꝑscrutor ꝑ o scriptū· Per
cūtorq̃ ꝑ u. dicit̃ esse moror
Contractō a ꝯtraho is dicit̃ hec contractō onis
id ē collectō cōstrictō abbreuiatō vel decurtatio·
Vnde hezech· vii. Ecce vēit cōtractio Inuenit̃ eti
am ibi secunduꝫ aliā lrām cōtrictio· Hiero· Contri
ctio que dicit̃ hebraice scissura· id est· contextꝰ &
ꝑplexio vel collectō oīm maloꝝ
Cōtracto· ex con & tracto as componit̃ ꝯtracto
as & cōtrecto as inuenitur· id est simul tractare·
vel īter manꝰ palpare & tractare
Contractus venditio locatio & cetere spēs con
ductionis secundū papiā
Contraho is xi cōtrahere· id est· siml' trahere· ad
breuiare cōmoarri colligere constīgere decurtare
ex cō & traho is compōitur
Cōtrarius ria riū adiectīn id est aduersariꝰ· Con
trariū etiā est quidā color ĩ rhetorica de quo supra
dixi ĩ q̄rta ꝑte in ca· de coloribꝰ rhetoricis
Cōtrecto as ĩ cōtracto vide
Cōtremisco is v̄bū ĩchoatīn a ꝯtremo is
Cōtremo mis mui ꝯtremere· id ē simul tremere ex
cō & tremo mis· & corripit tre
Contribulis a con & tribulis cōponit̃ hic & hec
ꝯtribulis & hoc le simul eiusdem tribus· & ꝓducit
bu Sed tribulo las corripit bu· vnde versꝰ Dat tri
bula tribules gñat tribꝰ vna tribules
Cōtritō onis fe gñis format̃ a ꝯtritus a um cōtri
ti addita o· vñde patꝫ ꝙ nō est ibi c sed t· sola ĩ pl'e
sillaba· sicut nec ĩ cōtritꝰ vel cōtrituꝫ q̄d format̃ a
cōtriui pterito de cōtero is ui ĩ tū· & dicit̃ cōtritō
quasi simul tritio vel ex toto tritio· qꝛ de oībus
peccatis penitēs debet dolere Cōtritio sic diffinit̃
Cōtritō est dolor de peccatis assūptꝰ cum ꝓposito
ꝯfitēdi & satisfaciēdi Iste dolor debꝫ eē acer· quia
offēdimꝰ deū creatorē oīm Acrior quia offēdimꝰ
deū patrē nostꝝ q̄ nos pascit multiplicit̃· Acerrīꝰ
quia offēdimꝰ redemptorē nostꝝ qui nos liberauit
ꝓprio sāguīe a vīculo peccatoꝝ· crudelitate demo
nū & acerbitate gehēne Et scias ꝙ ꝯtritō est a deo
solo ꝗ̄tū ad formā qua īformat̃ sed ꝗ̄tū ad sb̄stan
tiā actꝰ est ex libero arbitrio & a deo q̄ opat̃ in oī
bus opibus nature & uolūtatis· Et cōtritō potest
dici dolor assumptꝰ a nobis cū dei grā ¶ Sed po
test q̄ri an post hāc vitā aīe de peccatis ꝯterāt̃ Ad
hoc dico ꝙ ĩ cōtritōe tria considerāda sūt. Primuꝫ
est contritōis genꝰ quod est dolor· Secundū ē cō
tritōis forma. qꝛ est actꝰ virtutis grā informatus
Terciꝰ est efficacia cōtritōis· qꝛ est meritorius &
sacramītalis & quodammō satisfactorius dolor cō
tritōis· Anime ergo post hāc vitā q̄ in patria sunt
hāc cōtritōnem habere nō possūt· quia carēt dolo
re ꝓpter gaudii plenitudinē· Ille āt q̄ sūt ĩ inferno
carēt ꝯtritōe quia si dolorē habeāt deficit tamen in
eis grā dolorē īformās· Sꝫ ille q̄ ĩ purgatorio sūt
habēt dolorē de peccatis grā īformatū· sed nō meri
toriū· quia nō sunt de statu merendi· In hac āt vita
p̄ dicta tria īueniri possūt· Et scias ꝙ contritio dif
fert ab attritōe sic informatū ab īformi· qꝛ attritō
est dolor sine caritate· Cōtritio vero est dolor gra
tia & caritate formatus ¶ Item nota ꝙ quoꝝ p̄n
cipia sunt diuersa cīno vnū eoꝝ nō potest fieri id
q̄d est alteꝝ· sed attritōis pn̄cipiū est timor seruil'·
Cōtritōis āt tior initialis· ergo attritō nō potest
fieri cōtritō· Preterea naturalia nō fiūt g̃tuita vt
ꝯmuniter dicit̃· sed naturale dicitur q̄d ē ante gra
tiā· Et sic attritō īter naturalia ꝯputabitur· Igitur
nō potest fieri cōtritō cū sit gratuitū bonuꝫ· Itē ad
uerte ꝙ ꝯtricō & attritio nō dicūt habitū sꝫ actū
tm̄· & actꝰ ille attritōis īformis trāsit & nō māet
adueniēte caritate· et qꝛ dolor ille attritōis q̄ erat ĩ
formis nō māet adueniēte caritate formari non po
test· ꝓinde attritō nō potest fieri cōtritō
Contrōuesor· a ꝯtra & ūso as ꝯpo· ꝯtrōuesor aris li
tigare decertare cōt̃dicē· vnde hec cōtrōusia sie· q̄i
cōtraria v̄sio· & dicit̃ cōtrouersia negociū certamē
q̄stio contētio disceptatio collatio compatio
Contuberniū· a con & taberna dicit̃ hoc contuber
nium nii quasi contaberniū· Et dicit̃ contuberniuꝫ
tabernaculū vel societas· vel ad tēpꝰ coeundi con
uentꝰ· Et dicitur a taberna· quia sic illi q̄ ĩ taberna
conueniunt ad tempus commanēt & cito dissoluū
tur· Ita & contuberniuꝫ ꝓprie sumēdo cito dissolui
tur· pacto scꝫ negocio pro quo ad contubernium

conuenitur. Sap. viii. Contuberniū habēs dei. Itē marci vi. Et p̄cepit illis vt accumbere facerēt oēs scd̄m contubernia sup viride fenū. A contuberniū aūt deriuatur hic contubernio onis. id ē sociꝰ commilito q̄ est in eodē contubernio cū alio. Et hic & hec contubernialis & hoc le

Contudi pnl'. cor. ē p̄teritum de contundo dis

Contumax a contumeo mes dicit̄ qd̄ componit̄ a con & tumeo mes. & īde dicitur hic & hec et hoc contumax cis. i. supbus vel iiuriosꝰ vel repugnatiuꝰ. Et dicitur sic quia tumet ī verbis iiurie. Vl' dicitur contumax qꝛ contēnat et negligat. Et compatur. Vnde contumacit̄ cius cissīe aduer. et hec contumacia cie. vel contumacitas atis. i. supbia. iiuria repugnātia contemptꝰ. Et cōponit̄ pcontumax. i. valde cōtumax. & cor. tu scd̄m hug. Pap. vero dicit. Contūax dr̄ ꝙ contēnat. supbꝰ vel a tumendo

Contumelia a contumeo es dicitur hec contumelia. i. iniuria. vitupium. graue conuiciū. et hec contumia mie idē Et a cōtumelia dicitur contumeliosus sa ū qui audax est et tumet verbis iiurie et supbie. vel contumelias et conuicia iījcit. et compatur. Et nota ꝙ ꝯtumia vl' cōtūelia ē ꝓprie ī vbis.

Contumeo es cōtumui. i. simul tumē ex con et tumeo es. Vnde contūesco is īchoatm̄. et cor. tu

Contumia mie id ē qd̄ cōtumelia. vide ī cōtūelia

Contūdo ex con et tundo is compo. contundo is contudi tusū. conterere. confrīgere. pcutere domare. concidere sil' tundere. vnde contusus sa sum

Contꝰ a conꝰ dicit̄ hic cōtꝰ ti qddā genꝰ teli & ꝓprie qd̄ ferꝝ nō habꝫ sed est acuta cuspide lōguꝫ sic pertica preacuta quā portāt rustici loco haste. Vnde boetiꝰ in ii. de cōsolatōe. Tu q̄ nūc contum gladiū qꝫ ptimescis solicitꝰ. si vite huiꝰ callem vacuꝰ viator ītrasses corā latrōe cātares. Cōtꝰ etiaꝫ dr̄ instrumentū cū quo piscator piscat̄ vel sciscitatur aquā ingrēdo pisces. vide in cōtor aris.

Cōtusꝰ sa sū pnl'. ꝓd. vide ī ꝯtūdo

Contutatꝰ a um ī cōtutor vide

Contutor aris atꝰ sū ꝯtutari. i. abscōdē. defendē Mach. ii. li. ca. i. Et ī eo ꝯtutati sūt. & ꝓd. tu

Conuallis lis fe. ge. ex cō & vallis. & dr̄ ꝯuallis. magna vallis uel loca terraꝝ depssa inter mōtes.

Connubiū ex cō & nubo bis ꝯponit̄ hoc ꝯnubiū bii. cōiugiū nuptie vel coniū ctio viri & femie. vn̄ h̄ & hec ꝯnubial' & hoc le. & hic ꝯnubial'r adū. virgiliꝰ. Cōnubio iūgā stabili ꝓpriāqꝫ dicabo.

Conuena. a ꝯuenio is hic & hec cōuena ne sil' cuꝫ alio veniēs vel q̄ cū alio ꝯuenit. Vel ꝯuene dicunt̄ aduene de diuersis locis. & cor. ve

Cōuenio ex con & venio ꝯponit̄ ꝯuenio is. i. ꝯgruere vel decere. Vnde hoc palliū ꝯuenit michi. id ē decꝫ me. & ꝯuenire. i. alloq. vt cōuenio vos o iudei id est. alloquor. & conuenire. i. adunari. vt isti conueniūt. i. adunant̄. & cōuenire. i. simul venire & cōuenire. i. pacisci. vnde in math. Nonne ex denario ꝯuenisti mecū. vel cōuenio tibi vnū denariū. id est paciscor. & cōuenire. i. exigere aliqd de aliquo. & ꝯuenire. i. cōpellere. i. ad causaꝫ vocare vel ad placitū. & cōuenire. i. inesse. vt albedo cōuenit michi. id est inest. & conuenire. i. assil'ari. vt iste cōuenit cuꝫ illo in albedine. i. est similis illi. Vnde cōuenit impsonale. & conueniēs. & hec cōueniētia tie. & cōponit̄ inconueniēs & compat̄. vnde hec inconuenientia tie. vnde versꝰ. Conuenit alloqtur decꝫ id siml' assiml'at̄. Exigit ad causas vocat & compellit inest qꝫ Pāgit adunat̄ & adunat ꝯueniēs est

Cōuēticulꝰ. a conuentꝰ dicit̄ hic ꝯuenticulꝰ & hoc cōuenticulū li ābo di. & cor. cu

Cōuento as freqnt̄ ꝯuenire a cōuenio is conuētū tu v in o. sed conuentor deponēs aliud est

Conuentor. a conuentꝰ dicit̄ ꝯuētor aris. conuētū facere vel celebrare f̄m hug.

Conuentꝰ tꝰ congregatio. cetꝰ

Conuersio q̄si simul versio. a cōuerto vel conuersꝰ si addita o. Itē cōuersio ē qdā color rhetoricꝰ d̄ quo sup̄ dixi ī q̄rta pte in ca. de coloribꝰ rhetoricis

Conūsor a con & verso sas componit̄ conuersor saris. i. simul versare & esse cū aliquo. Vnde hic & hec conuersabilis & hoc le

Conuerto ex con & verto cōponit̄ cōuerto is. cōuerti versū. insimul vertere vel ad aliquā vitā vel sectā vertere. vnde hic & hec conuertibilis & hoc le & compat̄. & componit̄ inconuertibilis & hoc le Item a conuerto conuerso sas freqn. & est actiuū conuerto. tamē secundum hug. conuertor & p̄uertor passiua sūt & deponētia.

Conuescor eris ex cō & vescor verbū depo. & caret p̄terito & sup̄. debet tamē facē ꝯuescitū. & est cōuesci simul vesci. pit̄ vesci. cū alio comedere

Conuexꝰ. a ꝯuebo is dr̄ cōuexꝰ a ū vndiqꝫ inclinatꝰ & curuatꝰ quasi conuersꝰ. vel dicit̄ a conuebo is qꝛ vndiqꝫ vehat̄ in circūitu ad visū. et compat̄. vnde hec cōuexitas atis. curuitas. rotūditas sicut est celi. vel f̄m pap̄. ꝯuexa dicūt̄ extrēa celi flexa. et ꝓducit ve positōe. x. eñ est duplex consonās

Cōuicaneꝰ a ū. i. cōuicinꝰ a cō & vicaneꝰ.

Cōuicanꝰ a ū. i. cōuicinꝰ a cō et viciꝰ ꝯpo.

Conuictor toris mas. ge. q̄ simul cū alio viuit. et tūc deriuat̄ a cōuiuo is. vel cōuictor quasi cū alio uictor. et tūc deriuat̄ a conuīco uici uictū.

Conuiciolū li penultīa correpta puū conuiciū diminutm̄ de conuiciū

Conuicior. a con et uicio as componit̄ conuicior aris. cōuicia inferre. uitupari. et construit̄ cum datō Vnde hoc conuiciū cii contūelia. uitupeꝛiū. Vnde conuiciosꝰ sa suꝫ plenꝰ conuiciis. et compat̄. ita dicit hug. Pap. etiam dicit Conuicior aris atus sum id est exꝓbro Inde conuiciū id ē oꝓbriū. iniuria. et sic uidet̄ ꝙ p̄dicta debeāt p c. scribi. sicut uicium qd̄ deriuat̄ de uinco is scd̄m hug. Alii dicūt ꝙ uicium deriuat̄ a ueto as. et cor. i ante t. et conuicium compo. ex con et uita. et ꝓd. i ante t. et sic predicta scribūt̄ p t. sicut ueto et uita. Et hoc uidet̄ uerius cū uitiū cor. ui. Vn̄ horaciꝰ. Oibꝰ hoc uitiū ē catoribꝰ int̄ amicos Et conuiciū ꝓd. ui. et istiꝰ opinionis fuit mg̃r bene. Vnde dicit uitiū quod dicitur a uetādo cor. I. ante t. cū suis deriuatis ut uicio as conuiciū tn̄ ꝓd. I. ante t. sꝫ meliꝰ compo. ex cō et uita. qꝛ conuiciū est imꝓperiū contra uitā

Conuiciū ī conuiciū uide

Conuiua a cōuiuo is dicitur hic et hec conuiua ue commūis gn̄is qui simul cū alio uiuit et comedit. et producit ui. Horaciꝰ ī epy. Tres michi conuiue ꝓpe dissentire uidentur

Conuiuiariū rii neu. gn̄is locꝰ ī quo q̄s cōuiuatur quod et conuiuatoriū dr̄. et dicitur a conuiuor aris

Conuiuatoriū ī conuiuiariū uide.

Conuiuiū. a cōuiua dicitur hoc conuiuiū uii. id lauta comestio et magna. et hinc hoc cōuiuiolū li.

Conuiuo uis. id est simul uiuere pnl'. ꝓd. dimi a con et uiuo is

Conuiuor. a conuiuiū dicitur conuiuor aris. cōuiuiū facere uel celebrare. uel insimul comedē. katho

Raro conuiuare. et ꝓducit ui.
Conuotꝰ. a con & votꝰ ta tũ componitꝰ cõuotus ta tũ. id est eodẽ voto astrictꝰ. vl' componitꝰ ex cõ & votũ ti. & ꝓducit vo
Conꝰ ni mas. gñis id est sũmitas galee vel curuatura q̃ sup galeã ponitꝰ sup quã sũt criste. a conõ grece quod dicitꝰ latine acuta vel alta rotunditas Vnde & conon dicitꝰ figura q̃ ab amplo incipit & in acutũ finitꝰ sicut ortogoniũ
Coopio is iui ptũ ire. id ẽ sil' opire ꝯtegẽ. vñ coopꝛtoriũ amictꝰ ex cõ & opio ꝯpo. abiecta n. & cor
Cooper aris cooꝑatꝰ sũ ũbũ depo. id ripit pe est sil' opari coauxiliari. Et ꝯponitꝰ ex con & operor aris. & abijcitꝰ n cã euphonie & corripit pe
Coopto tas taui tare id est simul optare. & cõponitꝰ a con & opto as
Copia pie id ẽ multitudo abũdãtia dicta q̃si cuz opibꝰ. & deriuatꝰ a copos id ẽ labor qꝛ omis sbstãtia ex labore ꝯstat Nõ em̃ sine labore copia haberi potest. vnde copiosꝰ sa sũ. id est locuples abũdãs plenꝰ copia. & compatꝰ copiosior sissimꝰ. vnde copiose siꝰ sime. & hec copiositas tatis. quidaz vero dicũt ꝙ copia descẽdit a cops pis
Copiola le diminutiñ ꝑua copia
Copiosꝰ sa sũ in copia vide
Copos grece labor ltĩe & accẽtuatꝰ in fine
Cops pis oĩs gñis ex con & opis dr cops diues opulentꝰ q̃si cũ opibꝰ Vnde q̃dam Fecũdꝰ cops ẽ dea t̃re fertilis ops est Fex domuũ scops ẽ mũdaꝝ fossa qꝫ scrops ẽ. vñ potest deriuari hec copia Itẽ inuenitꝰ hec cops ĩdecliabile fẽi gñis & tũc deriuatur a copia pie & ẽ tũc idẽ cops qđ copia
Copula le id ẽ ꝯiũctio vel id qđ ꝯiũgit. vel vinculũ in collo canis & ĩ singulari & in pl'i est gñis fẽi In plurali tamẽ inuenitꝰ neu. gñis copl'a oꝝ Et vt dicũt ĩ singulari ꝓ ꝯiũctõne canum In pl'i copula neutri gñis ꝓ q̃libet alia coniũctõe siue hoĩm siue reꝝ aliaꝝ Et scias ꝙ est copula verbalis implicita & explicita id est nõ coartata. vt in hoc verbo suz es est. vide in cedo
Copularꝰ rii mas. gñis. id est vinculũ in collo canis & dicitur a copula le
Copulatim. id ẽ coniũctim adũbiũ a copulo las. vnde copulatiuꝰ ua uũ
Copl'atiuꝰ a ũ qđ copulare hẽt a copulo las
Copulo a copula le dicitꝰ copulo las. id est coniũgere sociare iugare Copulo ꝯponitꝰ discopulo as id ẽ disiũgẽ Recopulo las. id est reiũgere Copulo & eiꝰ ꝯposita sũt actĩa & cor. pu
Coq̃na ne dr a coquꝰ & ꝓducit q̃
Coquo q̃s xi ctũ & scribitꝰ ꝑ c in pꝛima sillaba coquo & in secũda ꝑ q. licet ꝙtũ ad sonũ videtꝰ desinere in co. sed hoc accidit qꝛ u. amittit vim litere. & ꝯponitꝰ coquo cũ de & dicitꝰ decoquo quis. id ẽ. valde coquẽ Itẽ cũ ex & dicitꝰ excoquo is in eodez sensu Et similiter componitꝰ incoquo is Precoquo is. id ẽ p̃ alijs coq̃re vel supꝛa vel plꝰ Recoquo is iteꝝ vel valde coq̃re Succoquo is. id ẽ paꝝ vel sbtꝰ coq̃re Coquo & eꝰ composita actĩa sũt & cor. hãc sillabã co in p̃senti
Coquulꝰ li di. ꝑuꝰ coquꝰ & corripit qua
Coquꝰ qui qui cibos coquit. vnde hic coquilꝰ di. & hec coquina vide in p̃cocia
Cor cordis neutri gñis dicitꝰ a cardian. ꝙ ãt dicitur cor q̃si custodia oĩm reꝝ ethimologia ẽ Et vt dicit ysid. Cor id est vicinũ pulmõi vt cũ ira accenditꝰ pulmõis hũore tpetur Et scias ꝙ in grec. tales vsꝰ ponũtꝰ Cor sapit & pulmo loquitꝰ fel cõmouet iras Splen ridẽ facit cogit amare iecur. vide ĩ splẽ Et ꝯponitꝰ cor cũ cõ & dicitꝰ ꝯcors dis & est omnis gñis. discors dis. & cũ ex & dicitꝰ excors dis. & cũ miserãs & dicitꝰ misericors dis Itẽ cũ re et dicitur recordor aris Itẽ cũ se p̃positõe et dicitꝰ secors dis Et cũ ve et dicitur vecors dis. et cũ vnꝰ et dicitur vnicors dis Et nota ꝙ antiquitꝰ dicebatur hic et hec vnicordis et hoc de. et alia huiusmodi ꝯposita similia a cor quod ĩ autoribꝰ sepe ĩuenitur. Et scias ꝙ rabi moyses dicit ꝙ celũ ẽ ĩ vniũso sicꝰ cor in aĩali. Cuiꝰ motꝰ si ad horaz quiesceret corꝑis vita finiretur. & ex hoc patꝫ ꝙ celũ sideriũ ꝑ motũ suũ gñatcẽz cãt et ĩ inferioribꝰ corruptõem.
Coragios grece ltĩe villa dicitur.
Coragiũ. a coragios dicitur hoc coragiũ gii. id ẽ. suffragiũ. Coragiũ ẽ etiã ps ludi. scꝫ quãdo ꝓbũbia dicũtur Vel coragiũ est virginale signũ vel virgĩalis põpa quã solẽt v̾gines facere in quibusdã locis circa mortuũ scꝫ corea. et q̃libet corea sic potest dici. et tunc ꝯpo. a corea et ago agis. Sed hoc corragiũ ꝑ duo r aliud est. scꝫ quod ex toto et intĩo corde petitur. et ꝯpo. a cor et ago agis.
Corallꝰ li naturam habet viminis sub aqua. sꝫ detracta sup aquam statim durescit et rubescit et lapidescit. Ita occupari qꝫ et euelli retibus solet aut acri ferramento pꝛecidi.
Corã p̃positõ seruit ablatio. vt coram deo placet humilitas. Itẽ est aduerbiũ qualitatis vt nobis in theatro morãtibꝰ quidã corã surrexit & locutꝰ est id est. patenter euidẽter apte. et cõpo. a cor et am ꝑ apostropham. quod em̃ fit coram ante cor fit. et ꝓducit pꝛimam. Vnde in aurora dicitur. Coraz languoris ꝓpulit omne genus.
Corax cis. i. coruꝰ. et tam illud q̃ istud nomẽ habet a sono pectoris. qꝛ grũnit pectore
Corban oblatõ siue donũ sonat. Vnde math. vij Corban quod est donum. vide in corbonam
Corbio onis mas. gñis ille qui facit vel vẽdit vel portat corbes. et deriuatur a corbis
Corbis a curuo as dicitur hic corbis bis vas vimineũ quo mensuratur uinũ uel etiaz annona uel per quod fluit mustum. qꝛ dicitur a curuo. qꝛ ex curuatis virgis cõtexitur. vel dicitur a colando
Corbita te penultĩa ꝓducta fe. gñis. id est nauis oneraria. et dicitur a corbis
Corbiꝰ. a cor et binũ ꝯpõitur hic corbiꝰ bii quod et hic corbinꝰ dicitur scꝫ ille qui duplex hẽt cor q̃i binũ cor habẽs. vel re vera q̃ ẽ v̾sipellis et ĩcõstãs
Corbonan sicut dicit hug. corban interp̃tatꝰ oblatõ. vnde hec corbona ne vel corbonan indeclĩabile vltima acuta. i. gazofilaciũ vbi diuine oblatões reponũtur. Pap̃. vero dicit. Corbonan gazophilacium vbi pecunia sacerdotũ erat. et ĩterpꝛetatur oblatõ. et vt dicitur in historiis sup actꝰ apostolorũ Corbonan erat arca in qua reponebãtur donaria sacerdotũ. Musach erat arca in qua reponebãtur donaria regũ vel pñcipũ ad reficienda sartatecta tẽpli. Gazophilaciũ erat arca ĩ q̃ reponebantur dõaria trãseũtiũ.
Corbulꝰ li mas. ge. plẽ. cor. ꝑuꝰ corbis. & dicitur a corbis
Corcula ioculatrix
Corculũ li di. paruũ cor. et corripit cu
Corculꝰ. id est tadeꝰ a corde dictꝰ. Ipse et tadeꝰ ipse est et iudas iacobi quem ecclesiastica tradit historia missũ edissã ad abagaꝝ regẽ secunduz pap̃. Hug. dicit. Tadeus interpꝛetatur corculus. id est

cordis cultor. & corripit cu. vide in iuda

Corda. a cor dicit̃ hec corda de. qr sicut pulsꝰ cordis est in pectore. ita pulsꝰ corde ē in cithara. vnde ꝓpheta. Laudate eum in cordis & organo

Cordatista ste gn̄is cōmunis qui vel q̄ canit cū corda. & dicit̃ a corda de

Cordatꝰ. a cor dicit̃ cordatꝰ ta tū. i. sapiens gnauus audax conueniens. In iob. xxxiiii. dicitur. Viri cordati. id est sapiētes audite me. vnde cordate. i. sapienter conuenienter honeste

Cordex cis maſ. gn̄is q̄ facit cordā. vel q̄ canit cū cordis. & dicitur a corda de

Cordiacꝰ ca cū vide in cardiacus

Cordicitꝰ adū. plꝫ. cor. i. cordetēꝰ a cor dr̄. Vn̄ sidoniꝰ. Prudētibꝰ inq̄t cordicitꝰ insitū est

Cordula le dimi. pua corda pnl'. correpta

Cordꝰ da dū. i. serotinꝰ dicit̃ a cor. vnde & vue q̄ tarde veniūt ad maturitatē corde dicūt̃ ẜm hug. & pap. dicit. Cordū serotinū qd̄ tarde nascitur

Coredulus. Cor componit̃ cum edo. & dicit̃ hic coredulus li q̄dam auis que statim & citius q̄ cetera mēbra cor auis capte edit

Coriambꝰ. a chorꝰ dicitur hic coriambꝰ bi quidā pes constās ex prima lōga & duabus mediis breuibꝰ & vltia lōga. vt audierāt. & dicit̃ sic. quia carmen hoc pede ꝯpositū aptū sit choro canentiū. Vl' cōponit̃ a chorꝰ & iābus quia in choro & in circuitu habeat duos iambos sed ordine cōuerso. vnde coriambicꝰ ca cū. Potest etiā coriambicꝰ ī pma sillaba scd̄m quosdā aspirari sicut in chorꝰ

Coriandrū dri ge. neu. genꝰ herbe a greco qd̄ illi coriō dicūt. & vt dicit pap. Coriandrū qd̄ greci corion dicūt. Cuiꝰ semē dulci vīo datū ꝓniores reddit in venerē. si sup̄ modū dederis amētiā facit. In cibo sūptū calefacit & stringit & somnū facit

Corarius rii qui parat coria vel qui opat̃ de coriis a corio dicitur

Corimbꝰ. a corona dicit̃ hic corimbꝰ bi. i. fructꝰ edere. quia inde coronabant̃ antiqui. & p̄cipue poete. vnde ouidiꝰ. iiii. meta. Et grauidus distīguit vela corimbis. Corimbi etiam dicūtur anuli vitis. qui ꝓxima queq; ligant & compħendūt. ne lōgius laxati palmites ventorū flatibꝰ dissipent̃

Corithꝰ a coriū dicitur hic corithꝰ thi. i. tectura arcuū. Vn̄ staciꝰ thebaidos ī vii. Qua sup a tergo velox corinthos & arcꝰ. & hic corinthꝰ thi. i. r̄positoriū sagittarū scz pharetra. vnde ouidiꝰ tris. In qbꝰ est nemo qui nō corinthō & arcū. Corinthon actm̄ grecū ꝓtulit ꝓ corinthū. Inuenit̃ etiā hic corinthꝰ nomē ciuitatis. vnde chorinthius thia thiū. Ad corinthios scribit paulꝰ duas epistolas & scribit̃ corinthꝰ p h. in vltima sillaba. vnde t. remanet in sono suo ante h. & cor. pma ab horacio ī epistol'. Nō cuiuis hoīm ꝯtingit adire corintū

Coriolū li dimi. paruū coriū.

Coriosꝰ sa sū. i. corio vestitꝰ. & dicitur a corium

Coriū a carne dicit̃ hic coriū rii quasi carnium qr carnē tegat. vel quia a carne extrahatur. a coriū p compositōnē excorio as. Decorio as. Discorio as in eodem sensu. id ē. coriū auferre. Incorio as. id ē. coriū immittere vel coriū aptare

Cornetū ti pnl't. ꝓd. locꝰ vbi corni crescūt. & dr̄ a cornꝰ ni ꝓ q̄dā arbore dura ī fructu vel ligno

Cornēꝰ nea neū ptinens ad cornu vel de cornu existēs. & tūc dr̄ a cornꝰ ni ꝓ arbore

Cornicen cinis maſ. gn̄is qui canit cū cornu quod etiā dicit̃ hic & hec cornicēs tis. & vtrūq; componit̃ a cornu & cano nis. & cor. pnl't. cornicē in ntō et in genitiuo

Cornicēa ne pnl't cor. fei gn̄is femina q̄ canit cū cornu & deriuat̃ a cornicen.

Cornicor caris a cornix dicitur. & ꝓducit ni. Vnde persius. Nescio qui tecū graue cornicaris iepte. Vide in corniculor laris

Cornicula le dimi. parua cornix

Corniculor. a cornix dicitur corniculor laris. id ē vocē cornicis imitari vel inutiliter loqui & garrire quod etiā cornicor caris dicit̃

Corniculū li dimi. paruū cornu

Corniger ra rū pnl'. cor. gerens cornu a cornu & gero geris

Cornipes dis omnis gn̄is corneos habens pedes quod ꝓ equo inuenit̃ & tūc est maſ. gn̄is hic cornipes dis. & cor. pnl'. tam ī ntō q̄ ī obliquis. & componit̃ a cornu & pes

Cornix cis fe. gn̄is dicit̃ a cornu. quia auis clamosa sit vt cornu. vel quia diu viuit vt cornu etiā durat. & habet cornix i. naturaliter lōgam ante x. vnde penultimā ꝓducit in gtō

Cornu dicit̃ a carne q̄si carneū. quia ex carne ꝓcedit. & in singulari est indeclīa. In plurali vero hec cornua nuū. Inuenit̃ etiā hic cornꝰ nus nui in eodē sensu. Et nota q̄ cornua vocant̃ extreme ptes antēnarū p tropū ab aīali. Itē cornua vocant̃ extremitates exercitꝰ. qr intorte sūt ad modū cornuū animalis. sed in hac significatōe ꝓprie inuenit̃ hic cornus nus nui. & ꝓ cornu militis similiter. sz cornu ī singulari. & cornua in plurali ꝓprie ptinent ad animalia. A cornu deriuatur cornutꝰ ta tū. & corno nas id ē cornu resōare. & hic cornꝰ ni ꝓ quadā arbore dura in fructu vel ligno vnde hoc cornū ni fructꝰ illiꝰ arboris. Vnde versus. Corna gerit cornus pecudū sūt cornua cornu. Militis est quando ꝓperat sua bella gerendo. Cornu componitur h & hec bicornis & hoc ne. & hic & hec vnicornis & hoc ne

Cornupeta te bos penl'. corripit. Exodi. xxi. Qr si bos cornupeta fuerit ꝛc̃.

Cornus ni. vide in cornu

Cornustibii ēcia filia iob nomē accepit. qr em̄ per cornu & tibiā vnū v̄bū ex vtroq; ꝯposuit vtrūq; v̄bum p vnā orōis ptē ī latīa līgua trāsfusū ē. quo voluit gn̄e licite demōstrauit scd̄m greg.

Cornutus. a cornu dicitur cornutꝰ a um. Et sciaſ q̄ facies moysi dicebatur cornuta sicut dicit glosa exo. xxxiiii. ꝓpter quosdam radios splēdoris quo humanus visus ferre nō potuit

Corolla le di. pua corona

Corollariū rii dicitur a corolla. & est corollariū p̄mium alicuiꝰ certamīs scz corōa vel aliud. Vl' corollariū est vnde aliquis meretur adipisci coronā. Vnde boetiꝰ ī de cōsolatōe philo. Ita ego quoq; tibi velut corollariū dabo. vel habetur ibi collorariū a collo. qr ferat̃ in collo vt torquis aureꝰ scd̄m hug. Pap̄. etiam dicit. Corollariū quasi corone. i. p̄mii illatm̄. sicut collariū quod est in collo. Itē corollariū dicitur vnde corona meretur dictū q̄ coronā ferat. vel circumlocutiua ostensio ab ambitu corone q̄dam ornamenti premium.

Corona. a corus hec corona ne. quia rotunda ad modū cori solet fieri. & est in signū victorie uel regiī honoris signū q̄ ideo ī capite regū ponit̃ ad significandū circumfusos ī orbe populos qbꝰ accinctꝰ quasi caput suū coronatur. A corona deriuat̃ corono nas verbū actm̄ scd̄m hug. Pap̄. vero dicit q̄ corona gn̄aliter dicitur. Dyadema vero sp̄eal'r

Nã ẽ gestamẽ regũ capitis. Corõa do quozcunqꝫ
Itẽ corona dicitur circulus. De corona clericoꝝ di
xi in clericus. vide etiam in caritas

Coronula le di. pua corona

Corpalis. a corpꝰ dicit̃ hic & hec corpalis & hoc
le ad corpꝰ ptinẽs. vnde corpaliter & corpalitas.
& cponit̃ incorpalis incorpale liter. icorpalitas ta
tis. Et vt dicit ps. Corpale nomen est istud qđ cor
poreã rem significat. & hoc in ꝓpriis & in appella
tiuis. In ꝓprijs vt sortes. In appellatiuis vt homo
Incorpale vero nomen est illud quod incorpoream
rẽ significat ĩ ꝓpriis & appellatiuis. In ꝓpriis vt pu
dicicia penolipes. In appellatiuis vt virtus

Corporeus in corpus est

Corporo. a corpus dr̃ corporo as corpeũ facẽ vel
ĩpiguare vel ĩ corpꝰ ĩmittẽ vel ad sustentamentuꝫ
& augmẽtũ corpis sumẽ. & cpo. icorporo as & ẽ
actiũ cũ omibꝰ suis cpositis. & corripit po

Corpulentus a um. id ẽ pinguis crassꝰ. & cõpat̃
vnde corpulent̃ tiꝰ sime aduerbiũ. & hec corpulen
tia tie. id est crassitudo. & cponit̃ a corpꝰ & lẽtos
quod est plenũ quasi plenꝰ corpe vel carne

Corpꝰ a corrũpo pis dicit̃ hoc corpꝰ poris. qꝛ sit
nature corruptibilis & cito corrũpat̃. vel corpus
componit̃ a cor & pus puris. Inde corpus q̃si cor
dis pus. id est custodia. sed potius videt̃ ethimolo
gia ꝙ cpositõ. vel corpꝰ quasi corã positus. vnde
corporeus rea reuꝫ. vnde hec corporeitas tatis. &
cõponit̃ hec incorporeitas atis. A corpꝰ cponitur
bicorpor tricorpor q̃dricorpor. & sũt cõ. ge. quia
nomina composita a corpore colore decore sũt cõ-
munis generis

Corpusculũ li dimi. puũ corpus

Correctõ onis fe. ge. i. emẽdatõ castigatõ. a cor
rigo gis. Itẽ correctõ ẽ q̃dam color rhetoricus. de
quo dixi sup̃ ĩ iiij. pte ĩ ca. de coloribus rhetoricis.

Corregionalis ex vna regione

Correptõ in corripio est

Corrideo des corrisi. id est simul cum alio ridere
ex con & rideo des. & mutat̃ n. in r. & producit ri
Geñ xx. corridebit mihi

Corrigia a coriũ dicit̃ hec corrigia gie. vel a colli
go gas q̃si colligia. vnde corrigiola le dimi. & cor
rigiatꝰ ta tũ cum corrigiis ligatꝰ. & corrigio gias
id ẽ corrigias facere vel corrigiis ligare & cõponi
tur decorrigio as. discorrigio as excorrigio gias in
eodem sensu. id est dissoluere. Incorrigio as corri
giis ligare vel ornare vel aptare. & est actiuũ cuꝫ
omnibus suis compositis.

Corrigibilis ad corrigendũ habilis secũdũ papiaꝫ

Corrigo gis rexi rectũ. i. castigare vel emendare
Et cõponit̃ ex con & rego gis & cor. ri. & differt
a corripio. qꝛ corrigo. i. emendo. vt corrigo libruꝫ.
Pertinet etiã ad mores quãdoqꝫ. vt corrigo istum
id est. castigo. & nulla correctio sperat̃ de isto. id
ẽ. nulla emendatõ. vnde ꝓuba In quo corrigit ado
lescentior viã suã Sed corripio. id est rephẽdo. vt
Corripiat me iustꝰ ĩ misericordia Sic & correctio
a corrigo ꝓprie ptinet ad libꝛꝫ. vt iste liber nõ ẽ be
ne correctꝰ Sed correptõ vel correptor vel corre
ptꝰ a corripio is ptinet ad mores. vt iste nõ ẽ bene
correptꝰ de tali dicto vel facto

Corrigo as aui are atuꝫ. i. siĺ rigare ex cõ & rigo
as. & cor. i & retinet n. secundũ quosdã.

Corripio pis pui correptũ corripe. i. simul rapere
vel cape vel castigare rephendẽ. & cponit̃ ex cõ &
rapio pis. & cor. pi. Et inde correptꝰ ta tũ. & hec
correptõ onis. Et scias ꝙ fraterna correptõ sic de
scribit̃. Correptõ fraterna est admonitõ fratris de
emendatõe delictoꝝ ex fraterna caritate ꝓcedens
Queri hic potest an peccatũ ꝓximi priꝰ debeat di
ci p̃lato ꝙ ecclesie vel ecõuerso. Ad hoc dico ꝙ p̃
latꝰ potest dupliciť considerari. aut scđ ꝙ iudicõ
p̃sidet. & sic dicere p̃lato ẽ dicere ecclesie & sic pri
us debẽt adhiberi testes ꝙ p̃lato dicat̃. aut potest
csiderari scđm ꝙ ẽ extra iudiciũ. & sic dicere prela
to nõ est dicere ecclesie sed psone q̃ potest ꝓdesse
& nõ obesse. quia nullus potest ꝓdesse magis ꝙ p̃
latꝰ. & scđum hoc prius debet dici p̃lato ꝙ testibꝰ
ostẽdi aliis. & ꝙto minus potest fieri publicet̃. &
tũc prelatꝰ adhibet̃ quasi vnꝰ de testibꝰ Talis. n.
debet esse correptõis ordo fraterne quẽ augustiꝰ
in speculo clericoꝝ tradit. vt cũ quis oculi petulã
tiã vel aliud peccatũ quodcũqꝫ ĩ fratre suo aduer
tit statim debet eũ ammonere ne cepta ꝓgrediãt̃
sed de ꝓximo corrigant̃. ꝙ si post admonitionẽ ite
rũ vel tercio illud facere videat̃ tunc debet quasi
vulneratꝰ sanãdꝰ manifestari. sꝫ anteꝙ in publicũ
ꝓdat̃ quod fit cũ ecclesie dicit̃. prius debet alteri
vel tercio demonstrari. quod est ad haberi vnũ vĺ
duos testes. & inter eos quibus ostendi debet añꝙ
aliis ostendat̃ p quos cõuincendꝰ ẽ. & si negauerit
prius debet p̃posito ostendi post admonitõem vt
secretiꝰ correptꝰ nõ inotescat ceteris. et ita primo
debet admoneri. secũdo p̃lato ostendi. tercõ testes
adhiberi. quarto in publicũ adduci cuincendꝰ si ne
gauerit. vide in fama. Itẽ nota ꝙ vt dicit gregoriꝰ
in xxx. moraliũ. Nõ vna eadẽqꝫ cũctis exhortatio
cuenit. quia nec cũctos par moꝝ qualitas cstringit
Sepe tamẽ aliis officiũt q̃ aliis ꝓsunt. Nam et ple
rũqꝫ herbe que hec aĩalia reficiunt alia occidũt. et
leuis sibulꝰ equos mitigat catulos instigat. et me
dicamẽtũ quod hũc morbũ imminuit alteri vires iũ
git. Et pãis qui vitã fortiũ roborat puuloꝝ necat
Nã sic idẽ greg. dicit in. ix. omeĺ. ezech. Verecunde
etem mẽtes si quas fortasse culpas admiserint leui
ter arguendi sũt. quia si asperiꝰ increpant̃ frangun
tur potiꝰ ꝙ emendant̃. At contra mẽtes aspere at
bꝫ impudẽtes si increpate leuiter fuerint ad maio
res culpas ipsa leuitate ꝓuocant̃. Et in ix. omeĺ. se
cũde ptis ezech. dicit greg̃. Tanta debet esse discre
tio vt nec disciplĩa nimia nec misericordia sit r̃mis
sa. ne si inordinate culpa dimittat̃. is qui ẽ culpabiĺ
ĩ reatu g̃uiꝰ astringat̃. Et rursuꝫ si culpa ĩmodera
te resecetur. tãto qui corrigit̃ deterior fiat. quãto
erga se nichil ex benignitatis gratia agi considerat
Vides ergo ꝙ disciplĩa vĺ misericordia multũ de
stituit̃. si vna sine alta teneat̃. Correpta nãqꝫ mens
ĩ odiũ repẽte ꝓruit. Si hãc ĩmoderata ĩcrepatõ plꝰ
ꝙ debuit addicit. quia idociles veritas ĩmoderata
facit. Itẽ gregoriꝰ dicit ĩ pastor̃. Quos cruciamẽ
ta nõ corrigũt nõnunꝙ ab iiqs actibꝰ leuia blan
dimẽta compescũt. quia et plerũqꝫ egros quos for
tis pigmentoꝝ potio curare ñõ valuit ad salutẽ p̃
stinã tepẽs aqua reuocauit. Et nõnulla vulnera q̃
curari incisione nequeũt fomentis olei sanantur. et
durus adamas incisionẽ ferri minime recipit. sed leui
hircoꝝ sãguine mollescit. Item in eodẽ. Iratos me
lius corrigimꝰ si in ipsa ire sue cmotõe declinamꝰ
Perturbati q̃ppe quid audiãt ignorãt. sed ad se r̃du
cti tãto libentiꝰ exhortatõis verba recipiũt quan
to se trãquilliꝰ toleratos erubescũt. Menti eñ fu
rore ebrie omne rectũ quod dicitur puersuꝫ vide
tur. Vñ et nabal ebrio culpã suã abigail laudabiliť
tacuit quam digesto vino laudabiliter dixit. Vides

in curiosus & in rector & in obedio
Corriualis a con & riualis cōponit̄ hic & hec cor riualis & hoc le. cum alio potans eundem riuum. Unde & per similitudinē corriuales dicunt̄ qui eā dem amicā habent. Vide in riualis
Corrodo dis. rosi rosū corrodere simul rodere ex cō & rodo dis. & ꝓducit ro
Corrūpo pis rupi ruptū ex con & rumpo is. & est corrūpere frangere deuirginare. viciare. infice re morbo vel malis moribꝰ. Unde hic & hec corru ptibilis et hoc le et inde corruptibilit̄ corruptibili tas. Itē a corrūpo corruptꝰ ta tū. & ꝯpa͂t. et cōpo. incorruptꝰ ta tū quod similiter ꝯpatur
Cors in cohors vide
Cortex. a coriū dicit̄ hic aut hec cortex ticis. quia corio lignū tegat vn̄ videt̄ & componi. sed potiꝰ est ethimologia ꝙ compositō. Corticē aliq vocant corucē. liber est ps interior corticis dictꝰ a liberato cortice. i. ablato. Est em̄ mediū quoddā iter lignū et corticē. Pōt etiā ibi pōi terciū scʒ suber. vn̄ versus Pars por ē cortex liber altera tercia suber. Unde theodol'. Mutat flebiliter rigidū pro corpe suber.
Corticillꝰ li dimi. paruꝰ cortex
Cortico as dr̄ a cortex. et ē corticare corticē dare vl' auferre. Et ꝯpo. decortico as. Discortico cas. ex cortico as ī eodē sēsu. i. cortices auferre Incortico as ī corticē mittē vel aptare corticē
Corticulꝰ li puꝰ cortex
Cortina. a coriū hec cortina ne qꝛ prius ex coriis et pellibꝰ fuerūt facte vt ī tabnaclo moysi Cortia etiā dicebat̄ locꝰ olim ī templo vnde dabatur re sponsa. vel potius mensa in tēplo appollis sup quā stabat phebꝰ qui dicebat oracula. et dicebatur cor tina qꝛ corio fitonis erat tecta. Vel cortina quasi certina. quia ibi certa dabātur respōsa. vel cortina quasi cordicina. quia ibi hominū tenebāt̄ corda. A cortia dr̄ cortiatꝰ a ū. i. cortina ꝑpatus
Cortiariꝰ. a cortia dr̄ h cortiariꝰ rii q̄ cortinas ex tēdit vel seruat vel facit. et hec cortiaria rie ī eodē sēsu. et cortiariꝰ ria riū quod ad cortinā ptinet
Cortinula le dimi. pua cortina
Corus ri ꝓ vēto ꝓducit pͥmā. et caret aspirati one. Vide in chorus aspirato
Corusco as aui are atū verbū neutrū. et est coru scare resplendere vel vibrare vel iaculari fulgere Iuuenalis in iij. Carpeio seruata & ioui frōteqʒ co ruscat. Unde patʒ ꝙ scribit̄ p vnū r. & corꝑmam Unde coruscꝰ a um splendens crispus tremulꝰ vi brans. & substantie hic coruscꝰ ci splēdor lux ito lerabilis. & hec coruscatō. id est splēdor. coruscādi actio. Et scdm̄ grecis. Sol radiat. mucroqʒ micat fulgorqʒ coruscat Cum fulgor supra nos parʒ tūc fulgurat ether.
Cos cotis cote grece latie dr̄ icisio. Vn̄ hec cos cotis. qꝛ ferrū ad icidēdū acuat. ꝓprie ūo duri lapi des cotes appellāt̄ q̄i cautes vt dicit pap & prudē co. Virgilꝰ. Subigūtqʒ in cote secures
Cosmarcha che dominꝰ vel princeps mūdi. a cos mus mundus & archos pͥceps. vnde hec cosmar chia chie eius potestas pnl't. acuta
Cosmarius rii mas. gn̄is dominꝰ m undi. & dicit̄
Cosmicꝰ a um pnl'. cor. id ē a cosmꝰ vl' cosmos mundanꝰ a cosmos dicitur
Cosmographia in cosmographꝰ vide
Cosmographꝰ. cosmos ꝯponit̄ cum graphos qđ est scribē. & dicitur cosmographus graphi q̄ mun dum describit. & cor. pnl'. Unde in aurora dicitur.
Cosmographo moysi mihi pduce carmine huiꝰ. vn de hec cosmographia phie mundi descriptō. & cos mographo phas. id ē mundū describē
Cosmopeia. i. mundi factura
Cosmos dicūt greci. & ꝯuertit̄ in latinā formam & dicitur hic cosmus. id est mundꝰ
Cosmus mi. id est mundus a cosmos. Itē cosmus dicit̄ ornamentū pontificis
Costa sic dicit̄ a custodio dis. qꝛ coste custodiūt interiora. vnde hec costula le & hec costella le di. & hoc costariū rii locꝰ costarū. & costatus a um q̄ habet costas vel hn̄s magnas costas. Quare eua sit facta de costa dicā in mulier
Coste decas gentos. vnū & idem significāt. id ē decē. & accentuant̄ pdicta tria in fine
Costo as quod nō est in vsu. id est costas vel cos tatū facere. & dicit̄ a costa te. & componit̄ deco sto as. discosto as excosto as in eodē sensu. id ē co stas extrahē. Item incosto as immittē costas. reco sto as. id ē excostare vel iterū costare. & sūt actia omnia composita a costo as
Costꝰ ti fēi ge. radix herbe cuiusdam
Cotana. id est mala cogogna. gēꝰ malorū & cor. pnl't. & declinat̄ hoc cotanū ni. & scribitur sine c. in pap. Unde dicit. Cotona genꝰ fructuum nucū & cor. pͥmā vt patʒ in hoc versu. Cuʒ cotano mo rꝰ moriqʒ soror sicomorus
Cote incisio grece dicit̄ pnl'. acuta
Cotula. a cotes hec cotula le q̄dā mēsura vini oti nēs ciatos sex. i. emiā q̄ iō cotula dr̄. qꝛ cum icisio & diuisio sextarii fit in duo eq̄ ita fit cotula
Coturnix cis fēi ge. a sono vocis dicit̄. quā greci ortigem vocāt. & ꝓ. pnl'. vnde in aur. Nāc cotur nices vespere vulgꝰ habʒ
Counio nis iui ire. i. sil' iūgē a cō & vnio. & ab
Couno as aui are. i. ꝯgregare ijcit̄ n. & ꝓdu. u & componit̄ ex con & vno nas. & ꝓdu. u
Couterinꝰ na num ex eodē vtero cuʒ alio ꝓgeni tus. & componit̄ a cō & vterinꝰ na num
Coutor eris. i. simul vtor ex cō & vtor eris. & ꝓ
Coxa xe fe. ge. coxe dicte sunt quasi ducit u cōiuncte axes. In ipsis em̄ capita femorū iungun tur. vnde hec coxula le diminutiū.
Cra vox est coruorum
Crapula. a crudꝰ dicit̄ hec crapula le. id est super abūdās edacitas imoderata & noxia voracitas. & sic quasi cruda epula. vnde craplo las. i. supflue co medere. vel imoderate ingurgitare. & scdʒ hoc po test esse transitiū et actiū scdm̄ hug. et secundū cō munē vsū Pap. vero dicit. Crapula imoderata vo racitas dicta q̄i cruda epula cuiꝰ cruditate graua tur cor et stomachꝰ ebatur. Est aūt vini cibiqʒ
Crapulor aris depo. i. supflue māducare bibere. iebriari. hec pap. Pro excessu āt i potu pōit̄ i psal' Tāquā potens crapulatus a vino. et corripit pu
Cras adūbiū tp̄is. et ptinet ad futurum tempus.
Crassator toris depredator latro
Crasso. a crassꝰ dicit̄ crasso sas et crassor aris īue nit̄. i. crassū facere. vnde crasseo es sui. i. crassū eē vel fieri. et habʒ inchoa. vt crassesco cis. vnde illō. Sermo crassescit quod fit duobꝰ modis vl' cū sup abundat vel cū ingrossatur et deficit a subtilitate vel cū inflat̄ ad altuʒ stilū. Crasso cōponitur con crasso sas. i. simul crassare. decrasso sas. i. valde ipi guare vel macrū facē. qđ et discēsso as dr̄. Incrasso as et ē actiū cū oibꝰ suis ꝯpōitis. Inueīt̄ etiā grassor aris depo. sed aliud est de quo dicam in suo loco.

Crassus sa·sum·id ē pinguis·sed obes⁹ plusq̄ pī
guis est. & dicit̄ a cresco is·vel dicit̄ crassus a cre
os vel a creando quasi apt⁹ ad creādas carnes·&
compat̄. vnde hec crassitas atis·& hec crassitudo
dinis·& hec crassicies ciei·& p compositōem craſ
silent⁹ a·um·plen⁹ crassicie scđʒ hug·Pap·vero di
cit Crassa·fecūda·pīguis·spissa Crassari corpis ē
& sanguinis·grassari animi & crudelitatis

Crastin⁹·a cras dicit̄ crastin⁹ na·num·a quo cra
stino nas·qđ nō ē ī vsu sed oponit̄ ꝓcrastio nas·i.
ī crastinū differre Itē recrastio nas·i·iterꝫ crastina
re vel ꝓlōgare·ponit̄ quādoqʒ tn̄ simplicit̄ ꝓ dif-
ferre simplex si īueniat̄ ī eodē sēsu inuenit̄. & corr̄·
pnl'·crastin⁹·quia nō habet t.a primitiuo

Crater eris mas·gn̄is vas vinariū·& dicit̄ a cra-
tim & facit actūs singularis hūc craterē vel crate
ra·& est cratera actūs grec⁹·& tūc est mas·gn̄is
& desinit ī a·cor·& in plurali similiter geminū ha
bet actm̄ crateres vel crateras & ꝓducit te & cor
ripit as·& est terminatō greca Vnde virgili⁹ enei
dos viii. Indulgēt vino & vertunt crateras aenos
Itē idē in primo eneid. Crateras magnos statuūt
& vina coronāt Et ponit donat⁹ tractās de meto
nomia hoc exemplū·& pōt sumi ab hoc actō gre-
co cratera quod ē mascl'i gn̄is·& desinit in a·corre
ptā·iste ntūs lati⁹ hec cratera re fe.ge· Et similit̄
dicendū est etherē vel ethera·aerem vel aera pan-
ter eris panterē vel era·lāpas padis·actō lāpadeꝫ
vel lāpada·& actūs plīs lāpades vel lāpadas Pi
xides vel pixidas Ouidi⁹ Pixidas īuenies & rerū
mille figuras Et est talis actūs grec⁹ in a·ī singl'a
ri·& ī as in actō plurali eiusdē gn̄is sicut est ntūs
singularis·vnde pixidas ē fei gn̄is sicut pixis·simi
liter aera ē mascl'i gn̄is sicut aer·sed efficit̄ ntūs la
tin⁹ & tūc aera re est fei gn̄is & ethera re·& ita d
similib⁹ intelligas·vt cassidē vl' cassida·Et secūdū
hug·crater eris duas habet ansas & est ꝓprie gen⁹
calicū·i·poculoꝝ fiebat em̄ pri⁹ de ↄnexiōe virgul
torum vnde & dicit̄ crater a cratim eo q̄ se inuicē
teneat·vn̄ hic craterculus li diminutiū Et vt vult
pap·Crater vas vinariū ē·In grecismo sic Est cra
ter patera connexio virgea crates

Cratera tere pnl'·ꝓd·pōt esse actūs grec⁹ & tūc
ē mas·gn̄is sic crater·vel pt eē ntūs latin⁹ & sic ē
p̄me declinatōis & fei gn̄is sicut dixi in crater eris

Crates a crater vel cratim greco dicit̄ hec crates
cratis q̄ fit de vimib⁹ vel de ferro ad assandas car
nes vel pisces desup·vnde hec craticula le·di·par
ua crates scđm hug·Et scias q̄ istud dimi·craticl'a
reqrit q̄ dicat̄ cratis p i·ī ntō In multis etiā libris
inuenit̄ crates p e·ī ntō Vnde ī aurora Altaris me
dio crates p̄dicta resedit Item ī grecismo. Est cra
ter patera connexio virgea crates·hug·etiam vide
tur ponere crates per e·ī nominatō·& dicitur cra
tes a cratim eo q̄ virgule ibi cōtexte se contineāt

Craticula diminutiū parua crates vel cratis

Creagra gre dicit̄ a creos quod est caro & agros
quod ē tract⁹·& sunt creagre tridentes fuscinule
ad carnes de caldariis ꝓferendas vel extrahēdas &
ꝓducit pnlē·hiere lii·Et lebetes & creagras

Creber ra·rū·id est dens⁹·sed creber dicit̄ de mul
titudine·vt creber paries circūit hāc domū·id est
multi parietes ·Densū siue densatū est qđ visu pe
netrabile nō ē vt ebur licʒ tenue Spissū vero quod
nō ē tenue Et ↄpat̄ crebrior berrimus·& format̄ a
ntō addita rim⁹ Vn̄ crebre bri⁹ berrīe aduer·&
ꝓducit cre·qr e ante b ꝓducit̄ ī bissillabis vt reb⁹

vnde qdā Lectō crebra valꝫ quaʒ nō obliuio tollit

Creberrimus in creber est

Crebreo bres a creber bra brꝝ dicit̄ crebreo bres·
brui & caret supino·id est esse vel fieri crebꝝ Vn
de crebresco cis inchoatiū·& est neutꝝ crebreo cū
suis compositis secūdum hug· Et vt dicit papias
Crebresco id est innotesco spissor multiplicor

Crebrifur⁹ ri mas·gn̄is loc⁹ crebro habens fures
scʒ q̄ sepe freq̄ntat̄ a furib⁹ & cōponit̄ a crebro &
Crebro id est freq̄nter fur furis quod ꝓd·fu
adūbiū Pōt etiam esse nomen & tūc est ablatiuus
hui⁹ nomīs creber ra rū Et scias q̄ nō mutat accē
tum crebro aduerbiū ad differētiā nois ·qr sufficit
differētia tpis i vltīa sillaba·qr quādo ē aduerbiuꝫ
hēt vltimā ↄmunē·sʒ quādo ē nomē producit eam

Crebro onis mas·gn̄is alio nomīe dicit̄ porca·est
aūt porca illa terra q̄ continet̄ inter duos sulcos &
dicit̄ a crebro quia aqua crebro p ipsam discurrit·

Credibilis A credo is·hic et hec credibilis et ho
le·quod credi potest·et compat̄·et cōponit̄ hic et
hec īcredibilis et hoc le quod silr̄ cōpat̄·et corr̄·bi

Creditarius·A credo dis hic creditari⁹ rii·id est
cōsiliarius vel camerarius cui secreta cōmittuntur
Vnde hec creditaria·id est·cameraria

Credo A supīo hui⁹ verbi cerno scʒ cretū et do
das cōpōitur credo dis credidi creditū·ē em̄ crede
re dare cretū·id est cōsideratōem sup̄ rem aliquam
vel dare cretū·id est inclinare animū ad cernendū
q̄ ita sit vt dicit̄·Vnde verbalia·et ↄpōitur credo
ↄcredo·id est simul credo·et discredo·id ē rem nō
credere·et est actīm credo cum omibus suis ↄpōi
tis et producit cre Ouidius de arte Munera crede
mihi capiūt homines qʒ deos qʒ Et scias q̄ aliud
est credē in deū et aliud credere deū·et aliud crede
re deo Credere deo est credere esse vera q̄ loquit̄
quod et mali faciūt·sed nos credimus hominē sed
nō in hominē Credere deū est credere q̄ ipse sit de
us quod etiā mali faciūt·Credē in deuꝫ est creden
do amare credendo in eum ire·credendo ei adherē
et ei⁹ membris incorpari·Per hanc fidem iustifica
tur impius·vide etiam in fides

Credul⁹·a credo dicit̄ credul⁹ la luꝫ·qui semper
vel facile credit·vnde hec credulitas tatis·et com
ponit̄ incredul⁹ qui nunq̄ vel vix credit ſm hug·
Grec̄·sic dicit·Rumor credibilis res credula que ci
to credit Sic icredibilis et res īcredula distat

Crementū A creo as·dicit̄ hoc crementū ti·id ē·
semē virile q̄i creamētū. vnde iosephꝰ·ī primo Cre
mentum ad libidinē suo poti⁹ nutriuit ex corpore
Itē crementū dicitur a cresco cis·et tunc tantū va
let q̄tum incrementū·vnde cremēto tas·id est cre
scere puberare vel spermatisare

Cremes quādo est latinū deriuatur a cremo mas·
et caret aspiratōe·q̄ndo vero aspiratur ī prima sil
laba chremes nō est latinū·vide supra in chremes

Cremiū A cremo as dicitur hoc cremiū mii·id ē
siccamētū lignoꝝ vel frixoꝝ ī patella et etiā quod
remāet ī patella aridū de carnib⁹ p⁹ pīguedinem
liquefactā dicitur cremiū·vnde ꝓpha Ossa mea si
Cremo as aui atū are id est cut cremiū aruerūt
cōburere cruciare·et cōponitur ↄcremo as et ē acti
uū cū oib⁹ suis ↄpositis·Et corripit cre Vnde ī au
rora dicit̄·Hos ī nube leuat hos de⁹ igne cremat

Cremiū mii·id ē sacrificiū quod et olocaustum di
cebatur·et dicitur a cremo cremas cremium

Creo as aui are dicitur a creos·et est ꝓprie creare
aliquid ex nichilo facere·et sic solus de⁹ creare pt

cū sit potentie infinite Et dicit hec ꝓpositō ex cum
dico ex nihilo ordinē nō materiam. sed facere ē ex
ꝓiacenti materia. Ponitur tamē creare pro facere
et ecōuerso. et ꝓ generare et ecōuerso. Vnde crea
tores dicūtur parentes Creo ꝯpōitur cōcreo as. id
est simul creare Procreo as. Recreo as. iterū crea
re reficere Et est actīm cū omnib⁹ suis cōpositis
Et sciēdū ꝙ v̉ba hec scꝫ facere creare agere et alia
huiusmodi de deo nō posse dici scd̄m eam ratōem
qua dicuntur de creaturis. q̄ppe cū dicim⁹ eum ali
quid facere. nō aliquē in opando motū illi inesse i
telligim⁹ vel aliquā in laborando passionē sicut so
let nobis accidere. Sed eius sempiterne volūtatis
nouū aliquem signamus effectū. id est. eterna eius
volūtate aliquid nouiter existere Sicut ergo ex ca
lore solis aliqua fieri ꝯtingit. nulla tamen in ipō vl'
in eius calore facta motiōe vel mutatōe. ita ex dei
voluntate noua habent esse sine mutatōne actoris
qui est vnū & solum principiū omniū. Credamus
igit̄ omniū reꝝ creatarum celestiū & terrestriū vi
sibiliū & inuisibiliū causā nō esse nisi bonitatē cre
atoris qui est deus ver⁹ & vn⁹. cui⁹ tāta ē bōitas
vt sūme bon⁹ beatitudinis sue qua eternalit̄ beat⁹
est. alios velit esse ꝑticipes. quam videt & ꝯmūica
ri posse & minui omnino non posse. Illud igit̄ bo
nū quod ipse erat & quo beatus erat. sola bonita
te non necessitate aliis cōmunicare voluit. quia sū
mi boni erat ꝓdesse velle. & omnipotētissimi noce
re non posse Quare aūt sit creata ratōnalis creatu
ra dicam in dos dotis

Creos grece ltīe d̄r caro. & accē. in fīe

Creperon dubium dicitur. Vnde creperus crepe
ra creperum. id est dubius

Crepido dinis ē ripaꝝ obruptō. saxi vel rupi vel
montis extremitas. altitudo. sūmitas. Ponit̄ tamē
quādoqꝫ pro cauerna vbi vie conueniūt. in qua so
lent paupes latitare vel mendicare. Vnde iuuenal'.
Nulla crepido vacat. & pōit̄ hic ꝓ sūmitate ripa
rum & dicit̄ crepido pnl'. ꝓducta a crepo as. Qui
dā tamen volūt deriuari crepido a creperō quod ē
dubiū vel incertū. quia dubiū est ī tali loco ponē
pedē. Sed congrue dicit̄ a crepo pas. quia ibi ē fre
quenti⁹ sonitus ventoꝝ & ruptō lapidū. Itē sūmi
tas vel extremitas altaris ī circūitu altaris diceba
tur crepido & ipm ꝓpiciatoriū. Vnde ezech. xliii.
De sinu t̄re vsqꝫ ad crepidinē. i. ꝓpiciatoriū.

Crepito as. freq̄n. i. freq̄nter crepare & cor. pi

Crepit⁹. a crepo as dicit̄ hic crepit⁹ tus tui. &
hoc crepitaculū li. i. sonit⁹. & cor. pi

Crepo as. crepui crepitū. quod & crepo pis. cre
pui secundū terciā ꝯiugatiōem dicit̄. sed crepare ē
sōare. Crepere vero est cremare. dirumpi. sed sepe
vtrūqꝫ inuenit̄ in vtraqꝫ significatōe. vnde hic cre
por poris. i. sonit⁹ vel crematō. Itē ab hoc supino
vltimo crepitu u. mutata in o. fit crepito as. freq̄n
tatm̄. Crepo cōponit̄ concrepo pas. i. consonare.
discrepo pas. i. dissonare. discordare. distare. Incre
po pas. i. redarguere. reꝑhendere. vitupare. Et ab
istis omnib⁹ freq̄n. Cōcrepito as. discrepito tas.
increpito as. Eedē ꝯpositōnes inueniunt̄ increpo.
pis. Crepo pas & crepo pis. & composita ab his
omnia sunt neutra. Preter increpo quod ē actiuuꝫ
Item omnia faciūt p̄teritū in pui & supinū ī pituꝫ
nisi quia in simplici prime ꝯiugatōis & compositis
ab eo quādoqꝫ inuenit̄ p̄teritū in aui & supinū in
atū. ꝓut prima cōiugatō exigit. Vnde. Increpasti
supbos & increpuerūt me renes mei. & omīa corri
piūt hāc sillabā cre. Prudentius Magna cadunt. in
flata crepūt. tumefacta ꝓmūtur

Crepor oris. mascl'i gn̄is. id est. sonitus vel eleua
tio. & dicit̄ a crepo pas. crepundiū dii. id est cuna
bulū. quia in ea puer crepat. id est sonat vagiendo
& dicit̄ a crepo as secūdū hug. Itē ƀm pap. Crepū
dia puerilia ornamēta ide dc̄a ꝙ expositis īfātibus
adhibent̄ vt cunabuluꝫ. Vnde hiero. Inter crepun
dia noui part⁹. vide in fescen nine

Crepusculū. a crepon quod ē dubiū dicit̄ h° cre
pusculū li. id est dubia lux scꝫ hora q̄ īter diē & no
ctem est. vel inter diem & noctē dubia an sit diei
vel noctis. Prima em̄ pars noctis dicit̄ crepuscl'm
vel vespeꝝ a stella occidētali. Secūda conticiniū a
cōticendo. Tercia gallicīniū a gallicātu. Quarta in
tēpestū. id est non oportunū & non aptuꝫ tp̄us ali
cui rei faciēde quādo nichil agi pōt. quasi sine tem
pore. id est actu ꝑ quē cognoscit̄ tempus. Quinta
iteꝝ gallicīniū ꝓpter gallos lucis ꝓnuncios. Sexta
matutinū int̄ abscessū tenebraꝝ & aurore aduētū
Septima diluculū. nūcia diei q̄ īcipit quasi diei par
ua lux. Idem etiam aurora dicit̄. postea iteꝝ & cre
pusculū. ita dicit hug. ¶ Isidor⁹ vero in q̄nto ethy
mo. sic dicit. Septē sunt ꝑtes noctis scꝫ vesperum
crepusculū. conticiniū. itempestū. gallicīniū. matu
tinū. diluculū. Vespeꝝ autē ab occidentali stella ē
vocatū. q̄ solē occiduū sequit̄. & tenebras seq̄ntes
ꝓcedit. Crepusculū est dubia lux. nam creperō du
bium dicim⁹. hoc est inter lucē & tenebras. Conti
ciniū est quādo cūcta silent. Conticere em̄ silere ē
Intempestū est mediū & inactuosū noctis temp⁹
quādo agi nichil pōt. & omnia sopore quieta sunt
Nam tēpus ꝑ se nō intelligit̄ nisi ꝑ actus humāos
mediū āt noctis actu caret. ergo intempesta dicū
tur inactuosa quasi sine tp̄e. id est sine actu ꝑ quē
dinoscit̄ temp⁹. Gallicīniū ꝓpter gallos lucis ꝓnū
cios dictū. Matutinū autē est inter abscessuꝫ tene
braꝝ & aurore aduentū. Et dicit̄ matutinuꝫ. quia
hoc tp̄e inchoāte mane fit. Diluculū quasi diei par
ua lux iā incipiēs. Hec & aurora q̄ solem precedit.
Est āt aurora diei clarescētis exordiū & p̄m⁹ splē
dor aeris qui grece eos dicit̄. quē nos ꝑ deriuatōꝫ
aurorā dicim⁹ quasi eororā. ¶ Et scias ꝙ sicut di
cit magister ī historiis tractās illud machei. xiiii.
Quarta autēꝫ vigilia noctis venit ad eos. quattu
or vigilias faciūt excubātes in castris. Prima dici
tur cōticiniū in qua omnes simul vigilant. Secūda
vero ītēpestū ī qua adolescētes. Tercia gallicīniū
ī qua viri. Quarta ātelucanū ī qua senes. Has do
min⁹ aliis noīb⁹ noīauit scꝫ sero. an media nocte
an gallicantu an mane. Marci. xiii

Cresco cis creui cretū idē habet p̄teritū & supinū
q̄ntū ad vocē quod habet cerno nis. Vnde versus.
Cerno solet facere creui cretūqꝫ supinū. Sic creui
cretū vult tibi cresco dare. Cresco cōpōit̄ accresco
cis accreui. ex ad & cresco. & mutat̄ d. in c. & est
accrescē ad aliq̄d vel alicui crescere. Itē cōcresco is
id est. coalescē. coagulari. cōmisceri. congelari cre
scendo. Itē decresco. id ē minui. quod & discresco
inuenit̄. Itē excresco cis. quasi extra crescere vl' val
de crescē. Itē icresco. id est valde vel int⁹ crescere
vel increscere. id est tediū ingerere. Itē recresco is
id ē. decrescere vel iteꝝ crescere quod decreuerat.
Item succresco cis. id est paꝝ crescere vel post cre
scere. vel a posteriori parte crescere. vel subt⁹ vel
latenter vel a sursum. Cresco & omnia ei⁹ ꝯposita
neutra sunt. & omnia faciunt p̄terituꝫ in creui. &

supinū ī cretū sicut & cerno & eiꝰ ꝯposita · & oīa habēt ꝑticipia ꝑteriti tpis sicut dictum est

Cresꝰ si · rex lidoꝝ scdm pap̄. Et hieroniꝰ ī epistola ad paulinum viii · ca · Preferē vidua diuitiis

Creta A cresco cis · dicit̄ hec creta te . q̄dā cresi insula est in qua fuit nutritꝰ iupiter · vnde cretus · a · um · & cresꝰ sa · sum · & hic & hec cretensis & hoc se · in eodē sēsu · & hec creta te · gēꝰ t̄re albe · s̄ . argilla · qz ī illa isula melioꝛ abūdat creta · vñ cretosꝰ sa sū · abūdās creta · & creteꝰ tea teū id qd̄ fit d̄ creta

Creticꝰ · a cerno is · dicit̄ creticꝰ ca . cū · id ē iudicialis vel determinatiuꝰ vel creticus dies in quo sumit̄ iudiciū infirmitatis · & hic creticus ci · substantiue · id est iudex · & scdm hoc creticꝰ carz aspiratōe vel potest deriuari a chrisis quod est iudiciū · & sic aspiratur chreticus

Cretio · a cerno is d̄r hec cretio onis · id ē iudicatō vel certꝰ nūs dieꝝ ī quo ē īstitutus heres · vel adiit hereditatē · vel fito tpe cretōis excludit̄ · & dicitur cretio q̄si decretō · qz ibi decernit̄ vel ꝯstituit̄

Cretum est supinū de cerno is · & de cresco is · & creui est eoꝛum preteritū

Creui est preteritū de cresco & de cerno · & cretum est eoꝛum supinū

Cribꝛo sicut dicit pap̄ · cribꝝ a currēdo dictū · qz ibi currat frumētū · & est instrumētum aptum ad purgādum fruges · & inde dicit̄ cribꝛo bꝛas · id est · frumtū purgare · secernere . examinare . vētilare · & cōponit̄ cribꝛo bꝛas · decribꝛo as · ꝑcribꝛo as · recribꝛo as · & est actīm cū suis ꝯpositis acceptū trāsitiue · Sed ꝓꝓꝛie acceptū est neutꝝ Et a cribꝝ hoc cribellū li dimi · . Vel scdm quosdā cribꝛū a creber bꝛa · bꝝ · i · dēsꝰ · qz sit crebꝛo pfoꝛatū · & a cribꝛo as descēdit cribꝛās tis om̄is ḡnis Vñ in scd̄o regum . Cribꝛās de nubibꝰ aquā · Et de clerico dixit q̄dam Haurit aquā cribꝛo clericꝰ absqz libꝛo

Crimē a careo es dicit̄ hoc crimen mīs · vt furtuz falsitas & similia q̄ nō occidūt sed infamāt · Vnde criminoꝛ aris verbū cōmune · & criminosꝰ sa · sū qd̄ ꝯpat̄ crimiosus sioꝛ sissiꝰ · Vnde crimiose siꝰ sime · aduerbiū · & hec crimiositas tatis · & hic & hec criminalis & hoc le · & ꝓ̄ · cri · ꝓ̄dicta

Crinalis · a crinis d̄r hic & hec crinal' & hoc le · & hec crīalis · i · acꝰ q̄ crīes aptāt̄ & ꝓ̄ na

Crineo es nui · verbū neutꝝ · id ē habere crīes · &

Crinesco cis · inchoatīm · id ē incipio d̄r a crinis hr̄e crīes & formāt̄ a crineo es addita co

Criniculꝰ li dimi · masclī ḡnis puꝰ crinis

Crinioꝛ · A crinis dicitur hic & hec crinioꝛ oris · id est crine prolixioꝛ

Crinis A cerno is dicit̄ hic crinis huiꝰ crinis · & sūt ꝓꝓꝛie crines mulieꝝ sic dicti · quia crinibꝰ a viris discernāt̄ · & ita q̄tum ad vocē descēdit crinis a cerno · sed q̄tum ad significatōez potius a discerno is · Etiā dicit̄ alio mō hic cirꝛꝰ ri · quod & ꝓ plicatura dicit̄ capilloꝝ a cirꝛī quod est tōdere · & inde cirꝛitꝰ a · um · id est crinitꝰ

Crinitus a um · pn̄l' · ꝓducta magnos habēs crīes

Cripta · id est spelūca · cauerna & dicit̄ a crinis vel turba hoīm · & dicit̄ a crepo pas

Crispo pas paui · pare . patū · id est crispū facē · vel cōcutere · vibꝛari · iaculari · vnde crispꝰ pa pum . & ꝯpat̄ crispꝰ pioꝛ · pissimꝰ · vnde crispe piꝰ pissīe aduer · vñ hec crispitudo dis · & ꝯponit̄ cōcrispo pas & est actiuū cum omibꝰ suis ꝯpositis

Crissoꝛ aris atꝰ sū · i · fricare · ceuē · Sz crissari id qd̄ mulier subtꝰ facit · ceuē qd̄ facit vir desuꝑ vel crissari ē mulieꝝ int̄ se sic̄ ceuere ē viroꝝ iter se . Vñ q̄dā Est ceuere viꝝ sed crissari mulieꝝ · scdm hug · .

Crista A crinis vel cirꝛꝰ dicit̄ hec crista te · quod eminet suꝑ galeam & suꝑ capita q̄ꝛundā auiū · Vnde cristatꝰ ta · tū · id est crista oꝛnatꝰ vel q̄ magnaz habz cristā Inuenit̄ etiā cristatꝰ · id est galeatus

Cristallꝰ li · feī ḡnis genꝰ est cādidi lapidis quasi nix · & fit glacie durata ꝑ ānos · vnde & greci ei nomē dederūt Ps · Mittit cristallū suā sicut bucellas Et nota ꝙ antiqui dicebāt hoc cristallū li Vnde ī auroꝛa dicit̄ Cristallina fuit facta fenestra decens Et scias ꝙ cristallus appośita radijs solis adeo rapit flamā vt aridis fungis vel foliis ꝓ̄beat ignem fulgidū āt nihil aliud ꝙ̄ frigidū pati potest

Croceus A crocus ci · dicit̄ croceus cea · ceum · & hec crocea cee · id ē cuna infātiū . Vnde ī trenis hieremie dicit̄ Qui nutriebant̄ in croceis āplexati sūt stercoꝛa & coꝛripit penultimam

Crocito as A cra quod est vox coꝛuoꝝ dicit̄ crocito tas · id est clamare ad modū coꝛuoꝝ · vnde hic crocitatꝰ tꝰ tui . quod & crocitꝰ inuenit̄ . id ē vox coꝛui · & est tercia lrā o . in pap̄ · & est crocitare ꝓpriū coꝛuoꝝ . & coꝛripit ci

Croco as . a cra dicit̄ · & ē idē ꝙ crocito as

Crocodilꝰ li q̄dā animal quadꝛupes a crocꝰ dicitur quia croceū habz coloꝛē . & est plerūqz in lōgitudine vigītí cubitoꝝ dentiū & vnguiuz īmanitate armatꝰ tāta duricie ꝙ foꝛtiū ictus lapidū tergo repcussꝰ nō sentiat · nocte in aquis & die humi requiescit · solꝰ ex animalibꝰ supioꝛem maxillā mouere dicit̄ . ita dicit hug · Pap̄ · vero sic dicit · Crocodilus a croceo coloꝛe dictꝰ · animal q̄dꝛupes ī nilo · in terꝛa & in aquis viuēs · longitudine plerūqz viginti cubitorum · hoc solū ex animalibus suꝑioꝛem maxillā mouere dicit̄ · similis est lacerte sed maioꝛ · ita vt homines mādūcz · Huic doꝛmienti oꝛe apto quoddā animal fauces ingꝛediens viscera dilaniat exitqz viuēs · de inferno qd̄ fecit & xp̄s · hec papias Quidā āt dicūt ꝙ crocodilꝰ ꝯponit̄ a crocꝰ et dilus quod est metꝰ . Vnde versꝰ Herba crocꝰ dilꝰ qz metꝰ . venit hinc crocodilꝰ · Nā croceis maculis variatur et est metuendus R · post c · ꝓ̄mū sibi dās l · scriptito solo

Crocus ci q̄dam puer versus ī floꝛē secundū poetas · vnde hic crocus ci dictꝰ ē flos . Sed ꝓꝓꝛie hoc crocū ci . ꝓ floꝛe neu · ge Sz ꝓ puero h̄ crocꝰ ci · licz ꝓ floꝛe inueniatur hic crocꝰ ci · sed hoc fit grā pueri · vel crocū dicitur a coꝛicio opido cilicie · vbi melius et plus abūdat ꝙ̄ alibi vnde croceus cea · ceū et hec crocea crocee substantiue

Croma grece latīe dicitur coloꝛ · vnde cromaticꝰ ca cū · qui colore non confunditur nec coloꝛem mutat secundum hug · Pap̄ · vero dicit ; Croma grece dicitur coloꝛ vel humoꝛ latine

Cromaticꝰ a · um · pn̄l' · coꝛ . i . ꝓlixꝰ ī croma est

Cronia nie ꝓlixus coꝛpis moꝛbꝰ q̄ multo tpe moratur vt podogra vel ptisis . et dicitur a cronon ·

Cronica . cronon grece latine dicit̄ tempus · vnde cronicus ca · cum · id est tempalis . terꝛenꝰ · et pluraliter hec cronica coꝝ . id est tempoꝛa vel tempoꝛū series vel oꝛdo · vel liber vbi descripta tpa continētur vel facta diuersoꝝ tempoꝝ et coꝛ · ni

Cronographus . a cronon quod est tempꝰ et graphus quod est scriptoꝛ cōponit̄ hic cronographꝰ phi . penultima coꝛrepta qui describit tempoꝛa · vnde hec cronographia phie · id est bꝛeuis scriptura vel tempoꝝ descriptō et acuitur penultima

Cronon grece latine dicitur tempus
Cruciabilis. a crucio as. dicitur hic et hec crucia
bilis et hoc le. quod ē dignū vel aptū cruciari
Cruciamē mis. a crucio as dicitur hoc cruciamē
minis. vnde hoc cruciamentū ti. et hoc cruciū cii.
idem quod cruciamentū vel tormentū quodlibet
vnde lucillius. Vinum insuaue cruciū dixit & p
ducit penultimam cruciamen
Cruciarius A crux dicit̄ hic cruciarius rii. qui est
cruce dignꝰ vel qui fert crucē ad suū dispendium.
vel ad officiū suspendii. vel ad signū pfessionis &
religiōis sue. & inde cruciariꝰ ria riū adiectiue
Crucibolū. a crucio as & bolus quod est morsel
lus cōponit̄ hoc crucibolum li. id est lucerna. quia
bolus id est morsellꝰ sepe ibi cruciat̄ & diminuit̄.
crucibolū etiā dicit̄ mortariū. & corripit bo
Crucicula le dimi. pua crux pnl'. correpta
Crucifer fera ferū. q fert crucē pnl'. corr̄. a crux &
Crucifigo gis xi xum verbū fero fers ꝯpōitur
actīm pnl'. pducta a crux & figo is. Vnde verba
lia. vel ꝯponit̄ a cruci datō & figo is
Crucio as aui are. i. torquē. tormētare. vnde cruci
ator oris & cruciatoriꝰ ria riū quod cruciat vl' qđ
ē dignū cruciari vel aptū cruciari. Crucio ꝯpōitur
cōcrucio as. Itē decrutio as. i. valde cruciare vel a
cruciamine remouere. Itē excrucio as. Crucio cum
omnibꝰ suis ꝯpositis est actīm. & cor. cru. Biria
ad mala natꝰ. ego crucior dū cūcta qescūt
Cruciū cii. i. tormētū quodlibꝫ vide in cruciamē
Crudelis. a crudꝰ dr hic & hec crudelis & hº le.
adiectīm. i. crudꝰ. & ē crudel' ī sāguīe. seuꝰ ī ira. &
crudelis lior lissiꝰ. & crudeliter liꝰ sime aduerbiū
& hec crudelitas atis talis pprietas
Crudꝰ A cruor dicit̄ crudꝰ da dū. quod non est
coctū quasi nō sine sāguine. & inde p translatōē
dicit̄ homo crudꝰ quasi nō coctꝰ. nec esui habilis
est em̄ asper & durꝰ. & cōpat̄ crudꝰ dior dissimus
vnde crude dius sime aduer. & hec cruditas tatis
& crudeo des ui. id est esse vel fieri crudū vel inua
lescē. vnde crudesco inchoatīm. & pducit primam.
Prudentiꝰ in sicho. Insolitis dapibꝰ crudescit gut
tur & ossa. Item in grecismo sic dicit̄. Crudꝰ non
coctꝰ ē crudelis quoqꝫ crudꝰ
Cruentatꝰ A cruor dicit̄ cruentꝰ ta tū. id est sā
guine inquinatꝰ vel q amat effusionem sāguis. vn
de cruēto as. i. sāguīe iqnare. & cruentatꝰ ta. tum.
& differt a cruēto. qr cruētatꝰ dicit̄ pprie sanguīe
iqnatꝰ. sꝫ cruētꝰ qui amat effusiōem sanguis
Cruentus ta tum ī cruētatus exponit̄
Cruma in crumena vide
Crumena ne pnl'. pducta saccꝰ. marsupiū quod
& cruma crume dicitur
Cruor A curro is. dicit̄ h cruor oris. quia currē
do corruat. & est cruor effusꝰ. sanguis vero in cor
pore Vnde versus. Sanguis alit corpus cruor est a
corpore fusꝰ. vel sanguis est hominū. cruor victi
marū. vel cruor est corruptꝰ sanguis qui emittitur
& dicitur sanguis quia sit suauis
Cruratꝰ ta tū q magna hēt crura a crus dicitur
Crus a curro is dicit̄ hoc crus cruris qr crurībꝰ
currimꝰ & gressū facimꝰ. & sūt crura sub genibus
vsqꝫ ad suras. vel crus est os tibie anteriꝰ. & facit
gtūs pluralis crurū. format̄ em̄ ab hoc ablatō sin
gulari crure. e ꝯūsa in um
Crusculū li dīminutīm puū crus. & format̄ a crus
addita culū penultima correpta
Crusculꝰ la lū. q pua hēt crura & dicit̄ a crꝰ
Cruscumulꝰ li. tumor crurū & dicit̄ a crus
Crusta. hoc crustū vel crustulū p fragmēto pāis
& p quolibꝫ edulio. hec crusta ste vel crustula le di
minutīm pnl'. cor. est lamina qlibꝫ vel fragmentum
auri vel argenti vel alteriꝰ metalli. vel ligni vel la
pidis. vnde marmorati lapides crustati dicunt̄. Itē
crusta vel crustula supficies vel cortex panis vl' al
teriꝰ rei. Vnde exodi. xix. debet legi. Tolle panes
azimos & crustula. & est ibi casꝰ actī crustula .nu
meri pl'alis. Inuenit̄ etiā ibi crustulā
Crustaria rie. i. tabna. a vasis crustatis sic dicta.
Crusto as. id est crustā facere vel addere vel appo
nere crustis aliqd linire. & dicit̄ a crustū sti. Et com
ponit̄ ꝯcrusto stas Itē decrusto as. id est valde cru
stare vel crustas auferre. quod & discrustare dici
tur & excrusto as in eodē sensu. Itē incrusto stas.
id est crustis linire. crustas apponere. Itē recrusto
stas. id est crustas auferre vel reponere. Itē subcru
sto as. i. latēt̄ crustas auferre vel subtꝰ vel pꝰ cru
stare. & est actīm cū omībꝰ suis ꝯpositis
Crustosꝰ A crusta dicit̄ crustosꝰ sa sū. plenꝰ cru
sta & comparatur crustosꝰ sior simus. et crustose siꝰ
sime adūbiū. et hec crustositas tatis
Crustula le dimi. in crusta vide.
Crustulū li in crusta exponit̄
Crustū sti in crusta vide
Crustumiū A crusta dicitur hoc crustumiū mii.
quoddā genꝰ piri. quia durā habet corticis crustā
vel dicit̄ a crustumia regione. et in eadem signifi
catōne potest declinari mobiliter
Crux A crucio as dicitur hec crux cis. quia cruci
at. et facit gtūs pl'is crucū. qr formatur ab hoc ab
abl'tō cruce e. mutata ī ū. et cor. v ante c. Vñ hora
ciꝰ ī epistolis. Nō hominē occidi. nō pasces in cru
ce ceruos. Et ī aurora dicitur. Extat ymago crucis
q domat omne malignū. Et nota q crux in eo q la
ta est signat caritatē vel opa caritatis. In eo q lō
ga est vsqꝫ ad terrā signat pseuerātiā vsqꝫ in finē.
In hoc q est sublimis signat supnū finē ad quē cū
cta referūtur. Qꝫ āt pfūda est & ī terra occultata
signat pfūditatē gratie dei vel signat carnis morti
ficatōē cū viciis ¶ Et nota q crux xpi ex qttuor li
gnorū gñibꝰ fuisse phibet̄. scꝫ palme. cipressi. oliue
et cedri. Vnde qdam. Ligna crucis palma cedrꝰ ci
pssꝰ oliua. Hāc drām lignorū videtur apostolus ī
nuere cū dicit. Vt possitis comprehēdere cū omni
bꝰ sanctis que sit latitudo. longitudo. sublimitas
et profundū. Et vt dicit augustīnꝰ. Crux que erat
suppliciū latronū nūc transit ad frontes impatorū
Si tantū honorē deꝰ contulit supplicio suo qtum
conferet seruo suo. vide etiam in latria

Cubatoriū toriū. tarū p lecto q pro alia re
cui īnitimur. et dicitur a cubo bas
Cubicularīꝰ. a cubiculū dicitur h cubicu
lariꝰ larii. i. lecti custos vel fabricator vel ppar ator
et inde hec cubicularia rie in eodē sēsu. Potest eti
am adiectiue declinari cubiculariꝰ ria riū. i. quod p
tinet ad cubiculū vel ad cubiculariū
Cubiculū li. i. lectꝰ a cubo bas
Cubile. a cumbo bis vel cubo bas dicitur hoc cu
bile lis. et est pprie concubinarū. sicut genialis spō
sarū. Fit em̄ ad lectū cōcubinarū potiꝰ descensꝰ et
inclinamentū q ascensus et producit bi
Cubio cubi onis masculini gñis id est masculus.
et dicitur a cumbo bis vel cubo bas
Cubitalis in cubitus vide
Cubitꝰ. a cubō dicitur hic cubitus ti. quia firmū

& solidũ membꝝ sit· vel cubitꝰ ti· deriuat̃ a cubo· bas· qꝛ sup̱ cubitũ solent cubare in comestione· & durat vsqꝫ ad manũ· Vnde hic & hec cubitalis. & hoc le· Et sũt cubitalia sup̱ q̄ cubitũ vel ceruicẽ reclinamꝰ· vt aurealia & puluinaria vel etiã alia· Cubitalis componit̃ bicubitalis le· tricubitalis le· Iteꝫ a cubitꝰ p̱ compositõeꝫ bicubicꝰ ca cũ· & tricubicꝰ ca· cũ· in eodẽ sensu cũ p̄dictis· Et vt dicit papias· Cubitꝰ dupliciter sũit̃· Vnꝰ q̄ nat̃aliter ad digitorũ sũmitatẽ a cubito vsqꝫ ꝓtẽdit̃· q̄liter moyses arcam mensurauit· Aliꝰ cubitꝰ est q̄ & maior dicit̃· q̄ brachio extenso toto cubito capiti p̄lato se eẽ demõstrat quo arca noe demetita est

Cubo bas cũ suis ꝯpositis in cũbo bis vide

Cubon interp̄tat̃ solidũ siue firmũ

Cubꝰ· a cubon dicit̃ hic cubꝰ bi figura solida que lõgitudine. altitudine· latitudine contĩet̃ sic facta· Vnde cubitꝰ dicit̃ nũs solidꝰ· scꝫ habens in sui denoĩatõe q̄ttuor voces vt bis duo bis· ter tria ter· Vnde cubicꝰ ca cũ· & hic cubicus ci· ꝓ illo solido nũo· scꝫ idẽ ꝙ cubꝰ scd̃m hug· & vt dicit pap̄· Cibꝰ grecũ est latinũ cubꝰ· vide in cibꝰ

Cuculla le in culla est

Cucullꝰ· a culla vel cucullà dicit̃ hic cucullꝰ· id ẽ· vestis caputiata & lata humeros eĩ & capita tegens instar caputii· Vnde iuuenalis· Sumere noctẽ nos meretrix angusta cucullos· & hic cucullus li· q̄ddam genꝰ poculoꝝ· Vnde horaciꝰ. Reges dicũtur m̃l'tis vrgere cucullis

Cuculꝰ li· a sono vocis nominat̃· Vide in curuca

Cucuma me. fei gñis a sono feruo & cor· pnl'· ris dicit̃ sic cacabꝰ· id est vas eneũ desuper cooperꝰtũ in quo calescit aqua vel coquit̃ cibꝰ· Item cucuma vel cucurma dicit̃ q̄ddam genꝰ claue

Cucumer· ab amarꝰ dicit̃ h̃ cucumer vel cucumis huiꝰ cucumeris· qꝛ interdũ sit amarꝰ q̄ dulcis nasci ꝓhibet̃· si lacte mellico coꝝ semẽ infũdat̃

Cucumerariũ· a cucumer dicit̃ hoc cucumerariuꝫ riĩ· locꝰ vbi cucũeres abũdãt & seruãt̃· & h̃ cucũerariꝰ rii· Et hec cucumeraria rie· q̄ vel q̄ eos custodit vel vẽdit· Esa· j· Sic tuguriũ i cucumerario

Cucurbita te· pnl'· cor· dicit̃ qꝛ sit fructu rotundo & foliis· vt cucumer vsualis· sed p̄cipue agrestis cucurbita· q̄ & coloq̄ntida dicit̃ scd̃m hug· Papias vero dicit· Cucurbita. id est zuccara q̄si specieꝫ cucumeris habꝫ· Est aũt frigida & hũida· Cucurbita etiã est ventosa vnde trahit̃ sanguis

Cudis in incꝰ dis vide

Cudo dis di cusũ. id ẽ fabricare· polire· sculpe· celare· Procudo dis· id est ꝓ aliq̄ re cudere· vel qd̃ ẽ retro cudere· Cudo & eiꝰ composita sũt actĩa. sic̃ & cõposita ab eiꝰ freq̄ntatõ cuso sas· Itẽ cudo & eiꝰ cõposita omnia faciũt p̄teritũ in cudi. licet quidam dixerũt cusi. & supinũ cusũ p̱ vnũ s· Itẽ omia ꝓducũt hanc sillabã cu in omi tp̱e· Itẽ cudis dicit̃ malleꝰ· vide in incꝰ· Itẽ scias ꝙ scd̃m p̄s· cudere· i· ferire· Vnde incꝰ dicit̃ ꝙ illic aliquid cudamꝰ· id ẽ feriamꝰ· Vnde p̄ris· introducẽs in x· li· illud virgilii in p̄mo eneid̃ sic dicit· At primũ silicis scintillaꝫ excudit achates· Suscepit igneꝫ foliis ꝛc· Excudit eñ tã p̄ns ꝙ̄ p̄teritũ p̄ot intelligi. sꝫ qꝛ suscepit· sb̃iũxit· meliꝰ p̄teritũ intelligimꝰ

Cui & huic· ꝓ mõasillabis accipiũt metrici. quia gtũs in ius desinẽs vna vult supare sillaba suũ datm̃ vt dicit p̄ris· agẽs de voce scd̃e declinatõis

Cuias· a cuiꝰ a· ũ· deriuat̃ hic & hec cuias atis interrogatm̃· possessiuũ· infinitũ. relatim̃· gentile & patriũ. Et habet q̄rere de gente vel de patria· tam̃ siml' & semel non potest q̄rere de vtroqꝫ· Ad qd̃ possũt responderi illa duo ꝓnomĩa nostras & vestras· vt cuias est iste respondet̃ nostras. id est. d̃ nostra gente vel patria· vel possũt responderi nomina gẽtilia seu patria· vt romanꝰ· ytalicꝰ· vel specificãtia gentẽ vel patriam posita in ablatõ casu cũ hac prepositõe de. vt cuias est iste· responderi potest de tuscia de bononia· & circũflectit̃ in fine cuias· qꝛ olim dicebat̃ hic & hec cuiatis & hoc te qd̃ penl'timam circũflectebat

Cuiꝰ a ũ· deriuat̃ ab hoc gtõ cꝰ· & debet hic i· sonare consonãtẽ· sed in gtõ primiti vocaliter cã differentie scd̃m hug· sed hoc non tenet̃ commũiter· Non eñ est necesse ꝙ i· ꝓferat̃ vocaliter ĩ gtõ cꝰ ad differentiã hꝰ nomĩs cuiꝰ a· ũ. qꝛ alia est differẽtia inter cꝰ gtĩm & cꝰ ntm̃. qꝛ cꝰ ntũs possessĩm ẽ & acuit̃ in fine· & tenet̃ concordare cũ sb̃stantõ ĩ tribꝰ· Vnde virgi· in bucoli· Dic mihi dameta cuiũ pecꝰ an melibei. Sed iste gtũs cꝰ non acuit̃ in fine & est primitim̃ & non requirit p̄dictaꝫ cõformitatem accentuũ. Nota ꝙ cꝰ tam primitĩm ꝙ̄ deriuatĩm est duaꝝ sillabaꝝ· & sic est ibi i· duplex ꝯsonãs Sed cui est monasillabũ· qꝛ gtũs eiꝰ scꝫ cꝰ superat eũ vna sillaba. & est ibi i consonãs sic̃ ĩ cꝰ· Itẽ ƀm vsũ declinat̃ ntõ cꝰ a· ũ· Actõ cuiũ am ũ. ablatõ a cuia· & non habet in vsu plꝰ· & est ĩfinitũ interrogatm̃· possessĩm· relatm̃. Item ad interrogatõeꝫ factam p̱ cꝰ ia iũ· debent responderi nomina vel pronomina possessĩa vel gtũs specificãs possessorem· vt cuiũ est istõ mancipiũ· respondet̃ petrinũ. meũ mei· martini· Item scias ꝙ cuia fei ge· & cuiũ neu· gñis acuũtur in fine· ꝓpter consortiũ mas· scꝫ cuiꝰ qd̃ acuitur in fine

Culcitra A calco cas dicitur hec culcitra tre penl'tima naturaliter correpta q̄i calcitra· qꝛ calcetur id est fartiatur plumis. vel dicitur a colo colis· qꝛ colatur diligenti cultura

Culex cis. animal paruũ volatile dictꝰ ab aculeo quo sanguinem sugit· Culices non tangũt hoĩem si absinthio cũ oleo cocto se perũgat vt dicit pap̄. & corripit li· & dicitur culex vulgo sizala Qꝛ antẽ corr̃· li patet in aurora vbi dicitur. Discurrũt culices hominem turbando quietũ

Culina ne· dicitur a coquina p̱ diminutõnẽ· vl' vt dicit priscianꝰ in iiii· libro de denomĩatis· a coquꝰ dicitur hec coquina & culina· & ꝓducit pnlẽ. Vnde iuuenalis. Centũ conuiue sequitur sua q̄qꝫ culina· Pap̄· vero dicit sic· Culina vel coquĩa locꝰ coq̄ndi a coquo dicta qui est artifex coq̄ndi

Culla· a culleus dicitur hec culla le genus vestis monachoꝝ· qꝛ ille qui hanc vestẽ gerit omnia debꝫ postponere secularia· Vnde hec cullula le dimi· & cullatus ta tũ· & hec cuculla le· idem qd̃ culla· vnde cucullatus ta tũ· Alii dicũt ꝙ cuculla est dimi· a cella q̄si minor cella vel casa· Alii vero dicũt ꝙ cuculla est dimi· a culla q̄si minor culla

Culleus lei. dicitur a claudo dis· & ẽ culleus quidam saccus de corio in quo damnati insuebantur· s qui patrem vel matrem vel fratrẽ occiderant· vel patriam ꝓdiderãt vel aliud magnũ scelꝰ commiserant. & cũ damnato includebãtur symia· serpẽs et gallus gallinaciꝰ & canis & sic in mare vel etiam in flumen vicinũ secũdũ q̄litatẽ illius regiõis ꝓiiciebatur· at tũc cãis simiã· simia gallũ· gallus ƀpẽtem p̱seq̄batur donec serpens p̱ os uel p̱ podicẽ dãnati ĩtrare cogebat̃· & sic magnis penis affligebat̃

vnde iuuenalis. Cuius supplicio nō debuit vna pa
rari Simia nec serpens canis nec culleus vnus. vel
dicitur culleus quasi occule⁹ ab occulo lis. A cul
le⁹ deriuatur culleatus ta tū. in culleū missus. &
hic culleolus li dimi. paru⁹ culleus. De p̄dicta pe
na dicit̄ in institutis & in codice legū

Cullula le dimi. parua culla

Culmen minis. id est. sūmitas tecti. q2 tecta do
moꝝ apud quosdā culmo coopiūt̄. Vnde culmine
us nea neū. & corripit i. ante n

Culmino nas pnl̄. correpta. i. exaltare. fastigiare.
sublimare. a culmē dicit̄

Culmites A culmio as & pl'aliter hi & he culmi
te pnl̄t. cor. i. diuites q̄ sibi diuitias accumulāt

Culm⁹ mi. mas. gn̄is. est ipse calamus spice qui a
radicib⁹ nascit̄. licet & culm⁹ q̄ndoq3 inueniat̄ p
ipō folliculo vnde spica exit. vel quādoq3 pro ipa
spica. & dicit̄ culm⁹ a calamo. quasi calm⁹. vn̄ hec
coloma me. id est calam⁹ cū spica sua

Culpa pe. id est noxa. crimē. mala fama. rep̄hēsio.
videt̄ deriuari a cello lis. qd̄ non est in vsu. quia p
cellat & percutiat hominē

Culpito tas freq̄n. & format̄ ab vltīo supino de
culpo as. culpatu. v mutata in o. & a in i

Culpo as dicit̄ a culpa pe. & est culpare. crimīari
reprehendere Culpo componit̄ disculpo as. excul
po as. in eodem sensu. id est defendere culpam. cul
pam impositam alicui ab eo remouere. Inculpo as
id est. culpam īponere. Culpo as actīm est. & om
nia ei⁹ ɔposita similiter sunt actīa

Culpone⁹ nei. calciamentū rusticoꝝ amplū & la
tū. qd̄ alio noīe dicitur pero onis. vt vult hug. Pa
pias etiā dicit. Culponei rustica calciamēta

Culpulula le dimi. parua culpa

Cultell⁹ li dimi. paru⁹ culter

Culter A colo lis dicitur hic culter tri. quia ante
q̄ falces essent reperte. vites & arbores cū cultel
lis antiquitus putabant & colebant

Cultꝝ tri neu. ge. i. patella qd̄ a colo lis dicit̄

Cultura re. pnl̄t. p̄d. dicitur a colo lis

Cult⁹. a colo lis dicit̄ cult⁹ a um. & compat̄ cul
tus tior tissim⁹. vnde culte ti⁹ tissīe aduerbiū. &
cōponit̄ Incult⁹ ta tū. & similiter ɔpat̄. & hic cul
t⁹ tus tui. & ē secūdū pap̄. cult⁹ ta. tum. ornatus.
aptat⁹. Cult⁹. religio quā credentes exhibem⁹ Et
scias q̄ incult⁹. id est. nō cult⁹ nomē est. sed incul
t⁹. i. inhabitat⁹ pticipiū est ab incolor leris

Cul⁹ li dictus quasi currus. quia p eū īteriora di
scurrant secundū papiā. & est idem cul⁹ q̄ an⁹ ni.
secunde declinatōnis

Cum p̄positō ablatō casui deseruit. & scribit̄ p u
& m. & venit solū p appositōz. aliquādo est adūbi
um tpis vt cuz p quādo. Inuenit̄ con p o. & n. &
venit tm̄ p ɔpositōz. Sed obijcit̄ de q̄cūq3 & cuius
cūq3. ubi cuz p u. venit p compositōnem. Ad hoc
dico q̄ cū potest p verā ɔpositōez venire nō tamē
pse. sed virtute hui⁹ ɔiūctōnis q3. sicut dixi supra
ī tercia pte in ca. de figura ɔposita. Et scias q̄ huic
coniūctōni cū nō est alia reddēda ɔiūctio. Vnde
male dicit̄. Cū de vestra misericordia ɔfidā. id vel
pterea vel idcirco ad vos recurrere nō formido.
Vnde quidā. Sermo dānat̄ ideo si cū comitatur

Cumba A cubo bas vel a cumbo bis dicit̄ hec cū
ba be. & hec cimba be. id est yma pars nauis & vi
cinior aquis sic dicta. quia aquis īcūbat. Vnde &
ipa nauis & precipue parua quādoq3 dicit̄ cūba si
ue ciba. Vnde pl'aliter cimbia oꝝ. dicūt̄ pocula fa
cta ad similitudinem cimbe nauis

Cumbo bis bui bitū. non est in vsu in p̄senti. & in
de cubo bas p̄ine ɔiugatōis. & habet idē p̄teritū
& supinū cū eo scz cubui & cubitū in eodē sēsu cū
eo. id est iacere inclinari. sed cubare poti⁹ spectat
ad lāguidos & ad insidiatores & vigilatores. Vn
de cubare inueniāt p insidiari vel vigilare vel infir
mari. Itē secūdū antiq̄tatē inuenitur q̄ cubo as. fa
cit p̄teritū in aui & supinū in atū. vt cubaui cuba
tū. & secūdū hoc ꝓprie ptinet ad lāguidos vel insi
diatores vel vigilatores. vnde vers⁹. Sanus eo cu
bitū male san⁹ vado cubatū. Cūbo bis & cubo as
ɔponūtur accūbo bis & accubo bas. & est accuba
re toto corpe. accūbere cubito. & ꝓprie in ɔmesti
one. Itē cōcūbo bis. & etiā ɔcubo bas. id est coire
vel pariter vel insimul iacere. vnde hic ɔcubit⁹ tus
Itē decūbo bis et decubo bas. id est vigilare vel ia
cere in partu vel in infirmitate. Itē discūbo bis. &
discubo bas. id est iacere ad comedēdū in triclinio
vl' etiā ī alio loco. solebāt eī iacētes supra cubitū
comedere. Item excūbo bis et excubo bas. id est vi
gilare causa custodie. quasi extra cubare. quod fa-
ciūt q̄ ciuitates vel castra vel castella custodiūt de
nocte. Itē incūbo bis et incubo bas. id est īminere
instare. vel alienā rē inuadere et vi possidere. Sed
incūbere ꝓprie accipitur in prima significatōe. sed
incubare ꝓprie in secūda. Itē intercūbo bis et īter
cubo bas. id est inter aliqua cūbere vel cubare. Itē
ꝓcūbo bis et procubo bas id est procul cubare vl'
inclinari vel ante vel in anteriori parte. Item occū
bo bis et occubo bas. id est contra aliquid cūbere
vel cubare. Itē recumbo bis et recubo bas. ꝓprie ī
cubiculo. sicut recubat lāguid⁹. sed accūbit in tri
clinio ɔuiua. Item recūbere vel recubare. id ē sedē
vel iacere ad comestionē. Itē succūbo bis et succu
bo bas. id est cessare vel supari. vel sube⁹ cumbere
vel cubare. Cumbo bis et cubo bas. et omnia com
posita ab eis sūt neutra. et omnia faciunt p̄teritū
in cubui. et supinū in cubitū. nisi q̄ secūdū antiq
tatē a cubo bas et ei⁹ ɔpositis inuenitur quādoq3
p̄teritū in aui et supinū in atū secundū hug. Item
oīa corripiunt hanc sillabā cu vbiq3 nisi positōne
defendatur. Itē ab omnibus inueniūtur freq̄ntatīa
vt accubito tas ꝛc. Itē cōposita a cūbo et a cubo fe
re in eodē sensu inueniūtur. et si in sensu differunt
patet ex p̄missis secundū hug. Hic nota versus dif
ferentiales et magistrales. Accumbens dormit di
scūbens fercula sumit Concūbēs violat ꝓcumbēs
numē adorat. Occūbens morit̄ uict⁹ succūbē fert
Qui cubat ille iacz uigil excubat incubat ales

Cumi interpretatur surge. et accentuatur in fine
Marci quinto. Tabita cumi. id est puella surge Ti
bi dico nō est de interpretatōe

Cuminū ni gn̄is neutri penult. ꝓducta. Et ut di
cit papias Cuminū latine ciminum grece. herba est
vide supra in ciminum

Cumulatī adū. id ē ɔgestī a cumulo las dicitur

Cumulo las pnl'. correpta i cumul⁹ expouitur

Cumul⁹ A culm⁹ dicitur cumul⁹ li. id est summi
tas et aliquorum coaceruatio. vnde hec cumulatō
onis. vnde cumulosus sa suz plenus cumulo. Et cu
mulo las penultima correpta id est congregare au
gere multiplicare congerere ad summum implere.
vnde verbalia. Cumulo ɔponitur. Accumulo las
id est aggregare Decumulo las. id est valde cumu
lare uel cumulū auferre. Et est actīm cū omnibus
suis compositis et cor. mu. vn̄ q̄dā. Gaudia stultoꝝ

cumulant augmenta doloꝝ vel maloꝝ
Cuna A cine greco dicit̃ hec cuna ne ·q̃si cina·id ē lectul? vbi pueri iacere consueuerũt· Ideʒ & alio nomine dicit̃ crepũdiũ & dicit̃ sic· qꝛ partui solet adhiberi·vel qꝛ puer in ea iacet cinct?·Cuna etiaʒ dicit̃ dea paganoꝝ q̃ cunã dicit̃ infanti administrare·vñ hoc cunabulũ illud idẽ q̃ cinabulũ·Et cunabulũ dr̃ temp? ĩ quo puer iacʒ ĩ cunabulo·& ꝯpõitur hoc incunabulũ idẽ qđ cunabulũ
unabulũ li pnl'·cor·in cuna exponit̃
uncta te·i·mora·& dicit̃ a cũct? a ·um. Vnde katho·Prospicito cũcta tacit? qđ q̃sq; loq̃t̃· Non eñ potest hic li cũcta esse pl'alis numeri & actĩ cas?·quia sic essʒ ꝯstructõ incongrua. Est ergo abl'tis singularis & talis est constructõ & sens? Tu tacit? ꝓspicito id qđ q̃sq; loq̃t̃. ꝓspicito dico cuncta· id ē p cũctã. i·p morã anteq̃ꝫ des respõsũ vt intelligas qđ dicit̃·qꝛ qui pri? respõdet q̃ꝫ audiat stultũ se esse demõstrat & cõfusione dignũ
unctatim aduerbiũ·id ē dubitãter vel morãter vel omĩo siue omimodo· & dicit̃ a cuncta cte vl'
unctipotẽs.id est de? cuncta potẽs a cũct? pnl't. cor· & potest esse gn̄is omis
ũctitenẽs tis·i·cũcta tenẽs pnl'. cor·ge·omnis
unctor A cũcta te siue cũct? dicit̃ cũctor aris tat? tatũ·id est morari vel dubitare· q̃ eñ vniũsuʒ vult videre vel numerare·oportʒ eũ morari & dubitare· & scribit̃ cũctor aris ꝓ morari vl'dubitare cũ omib? suis ꝯpositis p u·Cõtor ãt cõtaris pro inq̃rere cũ omnib? suis compositis debʒ scribi p o vide in cõtor p o·in prima sillaba
unct? A cune? vel coco is dicit̃ cũct? ta tum id est vniuers?·vel collecta in vnũ vniũsa multitudo q̃i cune?·qꝛ omẽs ĩ vnũ coeãt·Cũcti ei dicunt̃ omẽs cũ ꝯiũcti sũt & simul faciũt·aliter dicũt̃ omnes & nõ cũcti· & scribit̃ p u·ĩ p̃ma sillaba· Inueniẽt cõt? p o in p̃ma sillaba sed aliud est de quo supra dixi ĩ suo loco. Itẽ declinat̃ hec cũcta te· vnde q̃dam·Prospicito cũcta si vis bñ dicere cũcta
une?·a coeo is dicit̃ hic cune? nei ;id ē collecta in vnũ militũ vel peditum multitudo·vnde qui in vnũ coeũt dicunt̃ cune? quasi conue?. qꝛ in vnum coeãt & cogant̃ omẽs·Cune? etiã dicit̃ quoddam instrumẽtũ ligneũ ad findendũ ligna & ad firmandũ stilũ in ferramẽto aliquo vel alia re· similiter a coeo is·qꝛ coeat in sũmitate·vel qꝛ sui interpositõne diuersa faciat coire vel coartari· Ad cui? similitudinẽ dicũt cuneũ in expeditõe dici
uniculin? a·um·pnl't. ꝓđ· vide in cunicul?.
unicul?·a cun? dicit̃ hic cunicul? li idẽ qđ cuneus scʒ via occulta & s̃bterranea·vnde hic cunicul? li·pnl't·cor· quoddã animal in s̃bterraneis hitãs cauernis· vel dicit̃ cunicul? q̃si canicul?·qꝛ canũ indagine capiat̃· & hinc cuniculin? a um possessiuũ vt cuniculine pelles· Itẽ a cunicul? dicit̃ hic cuniculus li quoddã gen? machinaꝝ caute ad vrbes capiẽdas inuẽtũ. vel est castrꝝ sub terra factũ instar cunoꝝ·vnde & volũt ipm̃ inde deriuari· Vnde amb·sup egesippũ· Iohes p̃nceps seditõnũ cuniculũ suffodit· & potest intelligi cunicul? tam via illa subtẽranea q̃ꝫ machĩa ĩ ea facta nã huiusmodi fouee s̃bterranee sepe fiũt ad capiendũ opida
unio is iui ire· verbũ neu.id est·putrescere vel sterc? facere. vnde hic cunn? ni· & inde hic cunnulus li dimi·vas mulieꝝ
ũn? ni in cunio exponit̃
un? ni mas·ge·id est foramẽ· occulta via & subterranea. & inde hic cunicul? li
upedia·a cupid? dicit̃ hec cupedia die·id est cupiditas edẽdi & bibẽdi· vñ aug?· ĩ libro de do·cristiana· Fieri p̃t vt sine aliquo vicio cupedie vel voracitatis p̃ciosissimo cibo sapiẽs vtat̃
upedios? sa sũ.id est cupidus vel superbus· & dicit̃ a cupedia
upe est infinitĩ? de cupio is· & cor· pnl't
upes·a cupio is pl'alit̃ hec cupes iũ.id est cibi lautiores·vnde p̃t oriri cupido secũduʒ hug·Pap·vero dicit·Cupes fastidios?·supb? cupid?·
upidenari?·a cupid? vel cupido dĩs & denari? componit̃ hic cupidenari? narij denarioꝝ cupid? sic̃ mercator·Vel adiectĩe p̃t declinari cupidenarius ria riũ·a cupio & denari? rij.id est cupiẽs denarios·Vnde terenci? ĩ eunucho·Concurrũt leti obuiam michi cupidenarii
upidine? a ũ·id ē voluptari? a cupido dĩs
upido·a cupes vel cupio is dicit̃ hec cupido dĩs fẽi gn̄is ꝓ cupiditate· sʒ ꝓ filio veneris est mas·ge· Et hinc cupidine? nea neũ· Et scias q̃ꝫ cupido tam ꝓ voluptate q̃ꝫ ꝓ filio veneris ꝓducit pi·Pro cupiditate sumit̃ palip·ii·ca.xix· Nõ est inq̃t apđ dominũ nostrꝝ iniq̃tas nec ꝑsonarũ acceptõ·nec cupido muneꝝ· Et in oui·de arte·Qđ latʒ ignotũ est. ignoti nulla cupido·qꝛ scđm augustinũ & grego· Omĩo incognitũ nõ p̃t diligi·Pro filio ãt veneris sumit̃ in ouiđ·de reme.Pare tuũ natũ sceleris dãnate cupido·Itẽ inuenit̃ cupid? da dũ· dtõ cupido de·do· & tũc cor·pi· & sũit̃ sic in oui·epi· A iuuene & cupido credat̃ reddita virgo· Vnde patʒ q̃ꝫ cupido ĩueniẽt ĩ trib? sig̃ficatõib? q̃ ꝯtinent̃ in hoc v̉su· Ipe cupido nocʒ multis cupidoq; cupido
upidul? la lũ dimi. aliq̃ꝫtulũ cupid?
upid? A cupio is dicitur cupid? da dũ· & ē cupid? ĩ adquirẽdo·auar? in retinẽdo· & ꝯpatur ·cupid? dior dissim?. Vnde cupide di? dissime adũ. & hec cupiditas atis· & cor·pi· & dr̃ cupidus quasi multũ cupiens vel capiens· Differt cupiditas a voluptate vt dicã in voluptas
upio is iui itũ cre·tercie ꝯiugatõis· Et distigue sic·ambim? honores & dignitates· Cupim? alias res mũdanas. desideram? celestia· Itẽ cupimus & p̃ntia & absẽtia·desiderã? tantũ absentia·petimus cupitũ· Desideriũ mulieris q̃rimus· Itẽ scias q̃ꝫ inq̃rimus de quib? dubitam? ĩ difficili q̃stõne q̃ solui volum? Sʒ interrogamus quod respõderi volum? A cupio deriuatur cupisco cis inchoatiũ· & p cõpositõem cõcupio is·vnde ꝯcupisco cis inchoa· tñ concupio mõ nõ est ĩ vsu. Cupio & composita ab eo sũt actĩa & faciũt p̃teritũ & supinũ ad moduʒ q̃rte ꝯiugatõis. & oĩa cor·hãc sillabã cu vbiq;
upitis q̃ñ est verbũ cor·pnl't·quãdo vero est casus dati vel ablati de cupit? ta tum ꝓducit penl't· sicut cupitum supinum de cupio. Vnde q̃daʒ· Multa viri cupitis multa periere cupitis
upla le ,deriuatur a copulo las· & sunt cuple ptes edificioꝝ sic dicte·quia copulãt inter se luctãtes· Luctantes similiter sunt ptes edificioꝝ sic dicti· qꝛ erecti inuicẽ se teneant more luctantium
uppa pe idem est quod dolium· vnde lucan? in mj·Nãq; ratẽ vacue sustentant vndiq; cuppe.
ur aduerbium·id est quãobrem·quare·est & interrogatiuum & relatim
ura·a cor dicitur hec cura re·id est·solicitudo. anxietas·Qꝫ ãt dicitur cura quasi cor edens vel q̃i cor vrens vel quasi a corde ruens·vel q̃i cor agitãs

ethimologia est nõ ꝯpositcõis ostensio· Scđm quos dam tñ deriuat᷑ a corruo is· Differt tamē cura a so licitudīe· qꝛ solicitudo moderata ē & tp̱alis· sꝫ cu ra sine moderamīe ē· Itē cura ē medicia· Vnde ver sus· Cura fugat morbos & auaꝝ pectꝰ adurit·

Curator toris dicitur a curo ras· quia curaꝫ ferat de pueris· qui eiꝰ etatis sũt vt sua negocia admi strare non possint

Curculia lie· fe· gñis· Curculias vocant naute fu nes qbꝰ in tempestate vtũtur secũdũ hug· Papias etiam dicit· Curculias naute suo more vocãt funes quibus in tempestatibus vtũtur·

Curculio· a gutture dicitur hec curculio onis qui dam vermis qui comedit legumīa· quia pene nihil aliud est ꝙ guttur· quasi eñ cõstat totꝰ ī gutture Sed hoc nomē viciose inuenit᷑ scriptũ p̱ g· cũ cer tuꝫ sit esse scribendũ p̱ c· scꝫ curculio· sed hic error accessit ꝓpter deriuatõem factã a gutture· dicitur eñ curculio quasi gurgulio a gutture· & hic facta translatõe curculio dicit᷑ priapꝰ· Cũ eñ priapus ē inflatꝰ est silis illi ũmi· h eñ totus videt᷑ ꝯstare in gutture & fere nihil aliud eē videt᷑ nisi gutt᷑ scđm hug· Pap̃· vo dicit· Curculio v̊mis frumti vl' fabe

Curculiũculꝰ li dimi· p̱uꝰ curculio

Curia rie dicitur a cura· qꝛ ibi frequēs est cura & solicitudo de rebꝰ administrãdis· De curia dicit q̃ dam. Curia curaꝝ genitrix· nutrixqꝫ malorꝫ· Inui ctis victos inhõestis eq̃t hõestos· Et ē ibi q̃daꝫ co lor rhetoricꝰ q̃ dicit᷑ agnoĩatõ· Itē curia· id ē mere trix· Vñ curia ius curat meretx ē curia dicta

Curialis A curia dicit᷑ hic & hec curialis & hᵒ le qui est de curia vel p̱tinēs ad curiam vel res curie Et compatur curialis lior lissimꝰ· vnde curialiter lius lissime adũ· & hec curialitas atis· Itē curiales dicũt᷑ qui accipiunt curã de plebe & ciuilia officia procurãt & exequũt᷑· & deriuatur a cura. Hi ijdeꝫ dicunt᷑ & decuriones

Curiatī adũbiũ· id ē de curia in curiã· vel curiatī id ē curialiter· & deriuatur a curia vel curialis.

Curio· a curia deriuat᷑ hic curio onis· qui est d̄ cu ria· & inde ꝯponit᷑ decurio· Curiones etiã dicunt᷑ qui accipiũt curam de plebe & ciuilia officia ꝓcu rant & exequũtur· Iidē & decuriões & curiales di cti sũt· & tunc deriuat᷑ a cura re

Curiola le dimi· p̱ua curia

Curiosꝰ sa sũ dicit᷑ a curia· & ꝯpat᷑ curiosus sior· sissimus· Vnde curiose sius sissime aduer· & hec cu riositas tatis· & est curiosꝰ facetꝰ· dicax· vrbanus Iteꝫ curiosꝰ dicit᷑ qui vitã alioꝝ inuestigat & sua ī teriora ignorat· Vnde dicit greḡ· in omelia· Homo quidã fecit cenã magnã· Graue inquit nãqꝫ est curi ositatis viciũ q̃ dũ cuiuslibet mentē ad inuestigan dã vitã ꝓximi exteriꝰ ducit· semp̱ ei sua intima ab scõdit· vt aliena sciēs se nesciat· & curiosi animꝰ ꝙ to peritꝰ fuerit alieni meriti tãto fiet ignarus sui· Ideo dicit bernhardꝰ in meditatõibꝰ· Multi mlta sciũt & seipsos nesciũt· stude cognoscere te ipꝫ· qꝛ multo melior & laudabilior es si te ipm cognoscis ꝙ si te neglecto cognosceres cursꝰ sideꝝ· vires her baꝝ· cõplexiones hominũ. naturas animaliũ· & ha beres oim celestiũ & terrestriũ scientiã· vide ī ocu lus & in p̃ceptũ & in hõ

Curo as aui are actũ· verbum actĩm· i· sanare vel purgare vel curã alicui adhibere· & deriuatur a cu ra re· Inuenitur etiã neutꝝ & absolutũ curare· id ē studiũ & curã habere· Curo ꝯponit᷑ cũ ad & dicit᷑ accuro ras· Itē cũ pro & dicit᷑ ꝓcuro ras· id est· ꝓ aliquo curã de aliq̃ua re suscip̱e· & ꝓcurare dilige n ter pascere. & sũt actiua oĩa ꝯposita a curo as & ꝓducũt cu. sed hi cures curiũ· quidã populi iuxta romã· & corripit cu· Vnde versꝰ· Quod statuere cures nõ illud rumpe cures

Curraculꝰ la lũ· id est aliquãtulũ currax vel velox· & dicitur a currax

Currax· A curro is dicitur h & hec et hoc currax cis· id est velox et cursu potens

Curriculũ· a cursu dicit᷑ hoc curriculũ li· id est par uus cursꝰ vel tp̱is cursꝰ siue spaciũ· vel etiã ipsum tempus· quia nõ stat sed currit· vel locꝰ siue spaci um in quo fit cursꝰ vel officiũ currēdi· Et ablatiuꝰ singularis huiꝰ nomis scꝫ curriculo ponit᷑ aduerbi aliter ꝓ cito vel celeriter· Vnde plautꝰ· Licet nos abire curriculo· Et terentius· Precurre curriculo Sed secundũ hug· Melius est vt hic et ibi teneatur in vi ablatiui· et ponatur pro cursu· vt sit sēsꝰ· Cur riculo· id est cito cursu·

Curriculꝰ li p̱uus currꝰ

Curritis tis· i· iuno. et dicitur a cura· qꝛ credebat᷑ curã gerē ꝓ poplo· vel potius dicit᷑ a currus· quia iuno vtit᷑ curru et armis· Est eñ dea belli protegē do populũ· et producit pnlt᷑· vnde marcialis· Cur ritim debent memorare bellantes

Curro ris cucurri ere cursũ verbũ neutꝝ· et com ponit᷑ cũ ad· et dicitur accurro is· id est ad aliquem currere· et p̃cipue causa auxiliandi· vnde hic accur sus sus sui· Itē ꝯcurro is id est simul currere· Inde cursꝰ sus sui· Itē circũcurro is. id ē circũquaqꝫ cur rere· inde circũcursus sus sui· Itē discurro ris· id ē· diuersis modis currere· vel ad diuersa loca currere vnde discursꝰ sus sui· Itē decurro is. id est deorsuꝫ currere vel p̱transire. vnde decursus sus sui· Itē ex curro is· id est. extra currere vel p̱transire· vnde ex cursus sus sui· Itē incurro is· id est· currere cõtra vl' ītro currere· vnde incursus sus sui· Itē intercurro· is· id est· interuenire currere inter aliqua· vnde iter cursus sus sui· Item procurro is· id est· procul curre re vel in anteriorē partē currere· Itē p̱curro is· id ē· p̱fecte vsqꝫ ad finē currē· vnde p̱cursꝰ sus sui· Itē p̃curro is· id ē. ante currere. vnde p̃cursus sus sui. Itē occurro is· id est· contra currere· vnde occursꝰ sus sui. Itē recurro is· id est. retro currere vel iterũ currere· redire· vnde recursus sus sui· Item succur ro is· id est· parum· currere· id est. remisse aliq̃tulũ vel post currē· vel subtus currē· vel subuenire· vel auxiliari· vnde succursus sus· Itē transcurro is· id est· vltra currere· vel velociter p̱trãsire· inde trãscur sus sus. Curro et omnia eius composita faciũt p̃te ritũ in curri et supinũ in cursũ· Item curro gemĩat primã sillabã in p̃terito· vt cucurri· sed cõposita ab eo quandoqꝫ gemĩnãt· quãdoqꝫ nõ· sed sepius nõ geminant p̃ter p̃curro quod sepe geminat· vnde in euangelio iohannis· Precucurrit citius petro· Iteꝫ curro et ab eo composita sũt neutra· Precurro tñ pro preuenire· et procurro pro p̱transire· possunt esse actiua secũdũ hug· Pristi· etiã in· x· libro dicit. A curro composita vtroqꝫ modo prolata inueniũ tur ab autoribus. vt decurro decurri· et decucurri· Ex hoc patet ꝙ quãdo cõposita a curro inueniun tur geminare preteritũ in biblia vel dictis sãctoꝝ non est corrigendũ· Tamē scias· ꝙ apđ modernos curro geminat p̃teritũ· in compositõne aũt tantum cum pre· vt precurro is· sicut et pungo cũ re· vide supra in tercia parte ī tractatu de preteritis perfe ctis in regulis generalibus·

Curꝛus. a curꝛo is dicitur hic curꝛus us. ui. quodDam genus vehiculi

Cursilis. a curꝛo is dicit̃ hic & hec cursilis & hoc le. ad curꝛendū facilis. & coꝛripit penultimã

Cursim aduerbiū. id est cursibiliter. cito. velocit̃. & dicitur a curꝛo is

Cursito as in curso sas exponitur

Cursio onis femĩ gñis a curꝛo is dicit̃. & est ipse actus curꝛendi

Curso ab vltimo supino de curꝛo is scꝫ cursu. u ĩ o fit curso sas verbū freqntatm̃. a cuiꝰ supino. scꝫ cursatu. a mutata in i. & similiter v. in o. fit cursito cursitas verbū freqntatm̃ similĩt

Cursoꝛ oꝛis masc. ge. a curꝛo is dr̃. vt cursoꝛ domĩ

Cursꝰ. a curꝛo is dr̃ hic cursꝰ sus sui. vel pape. dr̃ a crure. est em̃ cursꝰ velocitas pedū

Curuca. a cuculꝰ dicit̃ hec curuca ce. qdam auis q̃ alienos pullos educat vel nutrit. & dicit̃ sic. qꝛ dū cuculus eius oua soꝛbeat sua qꝫ relinquens. curuca tādiu ea fouet & pullos natos educat. donec filii inde nati & excreti eaꝫ curucā comedāt. vnde & curuca dicit̃ ille q̃ cū credat nutrire filios suos nutrit alienos hec eadē auis linosa dicit̃ scd̃m quosdam

Curuco as aui. verbū actm̃ dicit̃ a curuca ce. & est curucare aliquē curucā facere quod fit eiꝰ coꝛrūpendo vxoꝛē. & ꝓducit pnl̃. curuca & curuco

Curulis. a curꝛꝰ dicit̃ hic curulis sedes consulū vel p̃toꝝ & ediliū. & dicit̃ curulis q̃si curꝛulis. qꝛ ĩ curꝛu ferebant̃. vnde hic & hec curulis & hoc le adiectm̃. & hic & hec curulis q̃ ex dignitate sedꝫ in tali sede. & coꝛ. primã sed ꝓducit pnl̃. vnde grecismꝰ. Possidꝫ hāc sedē p̃sul pretoꝛqꝫ curulem

Curuo as aui. vnde verbalia & hec curuatura re. & curuꝰ a um. qd̓ ꝯpat̃ curuꝰ ioꝛ issiꝰ. vnde curue uiꝰ sime aduer. & hec curuitas atis. & componit̃ ĩ curuꝰ a um. id est valde curuꝰ. Curuo as cōponit̃ accuruo as. id ē ad se vel ad aliqd curuare. acuruo as a curuatura remouere. Cōcuruo as. id est simul curuare. decuruo as. id ē valde curuare vel a curuatura aliqd remouere. Incuruo as. ꝓcuruo as. recuruo as. Vnde recuruꝰ a um. Curuo actm̃ ē cuꝫ omnibus suis compositis

Cuso a cusu supino de cudo dis v. mutata ĩ o. fit cuso sas verbū freqntatm̃ qd̓ nō est in vsu a quo ꝯponit̃ accuso sas. decuso sas. id est oꝛnare. venustare. q̃ em̃ oꝛnat valde & freqnter cudit. Excuso sas. Incuso sas Recuso sas Cuso actm̃ est cū omnibꝰ suis compositis. & ꝓducit cu

Cuspis A cespes dicit̃ hec cuspis dis feĩ gñis ꝓprie posterioꝛ ps haste. Dicit̃ tamē q̃ndoqꝫ cuspis ip̃a hasta. q̃ndoqꝫ sūmitas haste. quandoqꝫ hastile amentatū. Sꝫ ꝓprie vt dictū ē dr̃ posterioꝛ ps haste a cespite. q̃i a v̓gulto. & ꝯponit̃ ĩde tricuspis

Cussū est supinū de cutio is

Custodia die in custodio vide.

Custodiariꝰ vide in custodio

Custodio dis diui ire itū. vnde hic & hec custos dis cōis gñis. seruatoꝛ pastoꝛ ꝓcuratoꝛ. & hic hec custodia die. & hec custodela le pnl̃. ꝓd̓. ĩ eodē sēsu & h̓ custodiariꝰ. & hec ria idem quod custos

Custos in custodio vide

Cusū p vnū s. supinū de cudo dis

Cutere. id est ferire infinitiꝰ de cutio is

Cuticula le dimi. pua cutis. Et scias ꝙ i. ante culꝰ la vel lū. ĩ diminutis omnibꝰ breuiat̃. vt ventriculꝰ. iuuenticula. feniculū. Tamen in cuticula & ĩ nutricula inuenit̃ longa apud quosdaꝫ autoꝛes licētia poetica & metri necessitate

Cutio A cutis dicit̃ cutio is si sū. i. ꝑcutē. sed nō est in vsu & componit̃ Cōcutio is id ē quatē Discutio is. id ē subtiliter indagare vel q̃rere Decutio tis. id est auferꝛe vel q̃rere. Excutio is. id est. quatere vel s̓btiliter inq̃rere. Incutio tis. id est iniicere inferꝛe. ĩmittere vel q̃rere. Percutio is. i. ferire. Recutio tis. id est iteꝝ q̃rere vel cutere. Succutio tis. subtꝰ cutere. Et nota ꝙ oĩa ista possūt esse composita a quatio is. qd̓ magis videt̃ q̈tum ad significatōem. sed q̈tū ad vocē potiꝰ a cutio Cutio is. & eiꝰ composita omnia sūt actĩa. & faciūt p̃teritū ĩ cussi & supinū in cussū & coꝛ. cu. Vnde virgilius in vj. eneid. Concutit & stimulos s̓b pectoꝛe v̓tit appollo. vide etiā in quatio is

Cutis Cote grece latine dicit̃ incisio. vnde hec cutis. id est pellis. Sed pellis dicit̃ qꝛ extraneas iniurias coꝛꝑis tegendo pellat. Pellis vero detracta iā dicit̃. Coꝛiū a carne quā tegit sed hoc brutis aĩalibꝰ est ꝓpꝛiū. cutis vero dicit̃. qꝛ primā incisionē patiat̃ scd̃m hug. Pap̃. vero sic dicit. cutis q̃ in coꝛꝑe p̓ma ē dicta sic ꝙ coꝛꝑi supposita incisionē primaꝫ patiat̃. cotis em̃ grece latine incisio dicit̃. Eadeꝫ & pellis dicitur & coꝛ. cu Birria. Pena tenꝫ stimulos innouat illa cuteꝫ

Cuticꝰ A cutis dicit̃ cuticꝰ a. um. id est stup̃tꝰ. coꝛruptus. qd̓ componit̃ Recuticꝰ a um. in eodē sensu vel q̃ retrou̓sam habet pellem mēbꝛi virilis. vnde recutici ꝓprie dicunt̃ iudei quasi retro habētes cutē. id ē circūcisi. carēt em̃ anterioꝛi pelle virilis mēbꝛi Vnde marcialis ad vxorem suā ait Nec recuticoꝝ fugis inguina iudeoꝝ. Et psiꝰ. Recuticaqꝫ sabbata pellis. Et vocauit sabbata recutica ꝓpter recuticos. quia ad eos ꝑtinent & ea celebrant

Dabir siue dauir oracl̓m dei. sed in libꝛo regū interp̃tat̃

Dabꝛeiamĩ libꝛ q̃ loq̃la dr̃ s̓mo dieꝝ. i. palipomenō

Dacia cie in dacꝰ est

Dactilicꝰ a ū ĩ dactilꝰ ē

Dactilō grece latine dicitur

Dactilꝰ A dacti digitꝰ lon qd̓ ē digitꝰ dicit̃ hic dactilꝰ li. fructꝰ palmaꝝ qꝛ digitoꝝ similitudinē imitari videt̃. & hic dactilꝰ li q̃dam pes metricꝰ q̃ ad modū digiti a lōgioꝛi modo inchoans in duas desinit breues. vt carmina menalꝰ. Vnde dactilicꝰ ca cū. vt dactilicū metrū quod constat ex dactilis. vel in quo dactilꝰ magis dominat̃ Dactilꝰ etiaꝫ inuenit̃ ꝓ digito vel ꝓ anulo etiā apud nos secūdū hug. Et vt dicit Pap̃. Dactilica metra p̃ncipalia sūt. recipiūt tamē spōdeū in locis omnibꝰ excepto q̇nto. sed ĩ fine tantū trocheū. Dactilicū metꝝ heroicū dicit̃ eo ꝙ hoc metro maxime heroū. hoc est viroꝝ foꝛtiū facta canerent̃ & p̄lia. Et scias ꝙ dactilꝰ vbiqꝫ constat ĩ heroico carmine nisi in sexto pede. Vnde versus. Sextā sp̓ne sedē si sumis dactili pedē Q̇ntū sponde fugiat stet fine trochꝰ. Spōdeus tamē quādoqꝫ ĩuenit̃ in dactilico ĩ q̇nto pede vt apud lucanū. Altꝰ cesoꝝ pauit cruoꝛ armentoꝝ. Et sic secundū papiā & plr̓es alios trocheꝰ habet locū in heroico carmine siue dactilico in sexto pede. Alii dicūt ꝙ tantū duo sūt pedes quibꝰ vtimur in dactilico vel heroico carmine. scꝫ dactilꝰ & spondeus. Vnde finalis sillaba sexti pedis siue sit longa siue sit breuis sēper accipit̃ pꝛo lōga. vt apud lucanū. Iusqꝫ datuꝫ sceleri canimꝰ populūqꝫ petentē. sic̃ & in p̃ncipio

tercij pedis breuis accipitur pro longa. Vnde tho
bias. Hostis si reprobet hosteꝫ. ne crede furorē Ex
ercere suũ te mediāte sitit. & huius opinionis fuit

Dacꝰ ci. quidam poplꝰ. & dici   magister bene.
tur dacꝰ quasi dagꝰ. qꝛ de getoꝝ genere dicuntur
fuisse creati daci. & declinatur hic dacꝰ daci. pro
poplo illiꝰ terre. & hec daca ce. ꝓ femina. & dacus
ca cũ. Vnde & hec dacia cie. terra eoꝝ. & hic dacꝰ
ca cũ nomen gentile. & hic dacꝰ ci. et hec daca dace
sicut iam dictũ est. Vel quod meliꝰ est dicamꝰ ꝙ
huiusmodi nomina gētilia & patria. vt grecus. da
cꝰ. reginus. & q̄ designāt ꝓfessionē. vt grāmaticꝰ
dyaleticꝰ. & q̄daꝫ alia. vt nobilis. siue sint mobilia
ꝑ tria genera in tribꝰ vocibꝰ. vt dacꝰ ca. cũ. siue in
duabꝰ. vt parisiēsis pariēse. licet inueniant̄ posita
substantie in mascu. & fe. & neu. ge. tamē declinā
tur semꝑ secundũ suā declinatōnem mobiliter. Sic
dicimꝰ de omibꝰ adiectis i neu. gñe substantie po
sitis. vt albũ currit. Certe puer debet decliare hoc
nomē sic positũ mobiliter. scꝫ albus ba bum & qui
tũc declinat hoc albũ bi errat secundũ hug.

Dagon indeclinabile maſ. gñis in fine accentuat̄.
Et vt habetur in primo regum. Dagon ydolũ fuit
in azoto vbi arca dei capta est

Dalila interpretat̄ paupcula vel situla coniunx sā
sonis. & corripit penultimā. Vnde in aurora. Qꝫ
caput illius spoliauit dalila sacro

Dalmanuta locꝰ q̄dā de quo hētur marci octauo

Dalmatica. dalmacia regio ē. vnde dalmaticus ca
cum. & hec dalmatica ce. quedā vestis sacerdotal̄.
primũ in dalmacia regione cōtexta. & corri. penlt.

Dalũ li. minimũ velũ ad nauis ꝓrā defixũ scd̄ꝫ pap.

Dama me est quoddā animal q̄drupes (vt dicũt)
caprea. & videt̄ cponi a de & mãu. inde dama quasi
dema qꝛ de mãu fugiat. vñ damo as. aui. i. cape ſm
hug. Pap. ũo dicit. Dama aīal dubii ge. dama aīali
um genus timidũ & imbelle canes nimiũ fugiens

Damaris nomen cuiusdam mulieris. & cor. pnl̄.
Vnde in aurora dicitur. Credis & o domaris quā
morum gratia ditat

Damascenꝰ hec damascꝰ ci. nomē ciuitatis ē. a da
damasco cōditore dicit̄ Glosa aũt dicit super illud
Esa. xvii. Onus damasci. Ecce damascꝰ desinet eē
ciuitas ꝛc. Damascꝰ metropolis syrie quā cōdidit
eleazar seruꝰ abrhaā. cuius rex rasin semꝑ p̄bebat
decē tribubꝰ auxiliũ cōtra iudā. Ideo spũs sāctꝰ mi
nat̄ ei captiuitatē ꝑ esaiā Per eam aũt totā ꝓuinti
am intelligimꝰ. Itē alia glosa. Damascꝰ bibens vel
fundēs sanguinē interp̄tatur. quia ibi cain occidit
abel Vnde damascenus na. nũ. paliꝑ. ꝓmo ca. xviij
Supuenit aũt & syrus damascenꝰ. & hec damasce
na ne. quedā arbor scꝫ quoddā genus prunoꝝ. qꝛ
ibi multũ abundat & melior. vel qꝛ primo inde ad
uecta est. vnde hoc damascenũ fructus eiꝰ secũdũ
hug. Pap. vero sic dicit. Damascus vrbs syrie con
dita et denomīata a damasco. vl̄ ab eleazaro dispē:
satore abrhae ꝑhibet̄. hec antea in omi syria tenuit
principatũ. Damascus interp̄tatur sāguinē bibens
qꝛ iterfectꝰ ibi fuit abel a cain abscōsusqꝫ i sabulo
& producit penultimam damascenus

Damascus ci in damascenus vide

Damno nas in damnum est.

Damnosus sa sum in damnũ est

Damnulũ li dimi. paruũ damnũ

Damnũ subito & nobis nescientibꝰ fit. sed iactu
rā sciētes & vltro patimur. Detrimētũ vero leue
damnũ est. & dicit̄ damnũ a diminutōne rei. Vnde
damnosus sa sũ. qui infert damnũ. & compat̄ dam
nosus sior sissiꝰ. vnde damnose sius sime adūbiũ.
& hec damnositas tatis. Itē a damnũ dāno nas. na
ui. & cōponit̄. Cōdemno nas. Indemno nas. Dam
no & cōposita ab eo sunt actiua. & caret p. Et cō
struũt̄ cũ actō designāte rem i quā trāsit eoꝝ actꝰ
& cũ gtō & ablatō indifferenter designāte rem re:
spectu cuiꝰ exercetur actus eorũ. Sicut omia ver
ba ꝑtinentia ad damnacōem vel ad accusatōeꝫ vel
ad rep̄hensionē vel ad vituꝑatōeꝫ. vel ad monitōꝫ.
vt damno te furti vel furto. moneo te furti vl̄ fur
to. Et vt dicit Pap. Damnare. id est punire. anim
aduertē. Et vt vult phꝰ i. v. ethi. dānũ dr̄ ex eo ꝙ
aliq̄s miꝰ hēt ꝙ̄ debet habere. vide in satisfacio

Damula le diminutiũ ꝑua dama secũdũ hug. Pa
pias vero dicit. Damula genus fere capreoli simil
vel vt quidam dicunt mustela. & cor. mu

Dan interpretat̄ iudiciũ. aut iudicās. fuit vero fi
lius iacob ex ancilla rachel. Bala em̄ dũ eũ pepisset
dixit rachel domina eius. Iudicauit me dominus &
exaudiens dedit michi filiũ. & ita causaꝫ nois exp̄s
sit. vt qꝛ iudicasset dominus filio ancille iudicium
nomē iponeret. de cuius genere vel tribu nascitu
rus est antixp̄s. & huiꝰ figura tribus dan non cō
numerat̄ inter c. xliiij. milia signatos. Apoca. xvii.
De anticrhisto dixi in suo loco

Danay dicũtur greci a dano rege

Daniel interp̄tatur iudiciũ dei. a dan quod est iu
diciũ & el quod est deus. vel qꝛ in p̄sbiteroꝝ iudi
cio sententiā diuine examinatōis exhibuit. dũ rep
ta eoꝝ falsitate susannā innocentē ab iteritu libe
rauit. vel qꝛ dei visiones vel somnia sagaci mente
discernēs aperuit. hic & desideroꝝ vir dictꝰ est.
qꝛ panē desiderii nō manducauit. & vinũ concupi
scētie nō bibit. & declinat̄ hic daniel elis. Et inde
clinabiliter inuenit̄ hic daniel el. et acuitur el

Danista ste maſ. gñis. id ē fenerator. a danꝰ ni d̄r.

Danubius bii. maſ. gñis. fluuius est a copia niuiũ
sic dictus quibus magis augetur. quasi dans niues
secundũ hug. papias vero dicit sic. Danubius ger
manie fluuius dicit̄ a vi et copia niuiũ quibus ma
gis auget̄. iste est qui et in europa plus omnibꝰ ha
bet famā. Idē hister. qꝛ dũ ꝑ innumeras vadit gen
tes mutat nomē et maiores vires acquirit. Oritur
aũt germanicis iugis in occidentalibꝰ partibꝰ bar
barorum. pergens contra orientem sexagita fluui
os i se recipit. septem hostiis i ponticũ mare itrat

Danus ni maſ gñis. id est fenerator a do das

Dapaticus in dapax est.

Dapax. a dapes dicitur hic et hec et hoc dapax da
pacis. id est loquax et facundus ex cibo. et dapati
cus ca. cum. penult. corr̄. quod et dapticus inuenit̄
id est. manifestus et apertus et largus. dapsilis ma
nificus. magnificus. vnde dapatice aduerbiuꝫ. id ē
magnifice. vel large. dapsiliter vel munificēter

Dapes. a do das dicit̄ hec daps vel dapes gtō da
pis. sed ntũs singularis nō ē i vsu. i. epulũ. sed da
pes nobiliũ sũt epule p̄uatoꝝ vel dapes deoꝝ. epu
le hominum. dapes quasi dās opes. et corripit da
Vnde quidam. Nobilitat viles frōs gñosa dapes.

Dapifer ra rũ penultīa cor. qui fert dapē

Dapino nas. naui. nare. id est. largiri. et precipue
victum verbum actīm. et dicit̄ a dapes. & cor. pi

Dapsilis. a dapes dicitur hic et hec dapsilis et hoc
le. id est. largus et p̄cipue in cibis. Et compat̄ da
psilis lior. lissimꝰ. Vnde dapsiliter lius. lissime. ad
ũbiũ. et hec dapsilitas tatis. i. largitas. et cor. psi.

Vnde grecismus. Dapsilis est dapibus. aliis rebus
quoqȝ largus. Papias vero dicit Dapsilis largus
grece. vel qui satis erogat dapes.

Dapticus ca cum. in dapax est

Dardanꝰ filius iouis & electre qui ꝓpter fratrici
diū recessit de ytalia & tenuit illa loca vbi postea
fuit troya. qui congregatis hincinde rusticis illo-
rū locoꝝ insimul primus actor troye extitit. vnde
troya dicit̄ dardania & troyani dardanij & darda
nides. a cuiꝰ ntio singulari subtracta de. sillaba fit
hec dardanis idis. id ē feīa troiana. & cor. pnl' dar
danꝰ ꝫm hug. Et vt dicit ꝑs. ī tractatu possessiuo
rū. Abusiue poete ꝓ dardanio ponūt dardanū

Darius rex chaldeorum. & formatur vocatiuus a
ntīo remota us. & facit dari

Daticius A do das dicit̄ daticiꝰ cia ciū. facilis ad
dandū. & daticii dicunt̄ diticij. scȝ qui victi vel vi
cendi tradunt se hostibus victoribus

Datim adūbiū. id ē de dato ī datū ī datus ta tum

Datiuꝰ datiui ꝓ tercio casu a do das dicit̄

Dauid interp̄tat̄ māu fortis. qꝛ vtiqȝ fortissimus
in p̄lijs fuit. Ipse & desiderabilis in stirpe. s. sua de
qua dixerat ꝓpheta Veniat desideratꝰ cūctis gē-
tibus. & est indeclinabile Inuenit̄ etiaȝ declinabile
dauid uidis pl't. gtī cor. Vnde dauiticꝰ ca cū. Psal
mus dauiticꝰ. Inuēit̄ tamē & pl't. pducta dauidis
ibi. Israhel es tu rex dauidis & inclita proles. Me-
lius ergo dicit ille qui corripuit dicēs. Cur ego da
uiticis assuetus cātibꝰ odas. Nā vt dicit magister
bene. Dauid ꝓprie debet cor. penultimā obliquoꝝ
si declinat̄. quoniā ntūs desinit in d. cor. nec est de
exceptis Vide in filiusfaltꝰ & in vermiculꝰ.

Dauus ui. dicit̄ a greco daos mutata o in u. & in-
terposita u. cōsonāte. Et fuit dauꝰ seruus simonis
sȝ malus & fraudulentꝰ. & interpretat̄ dauus q̄si
deuiꝰ. quia faciebat simonē deuiare. vel quasi dās
viā. Nam eius cōsilio omīa agebat pāphilus. vl' q̄
si dans vana sicut faciebat simoni. Mō aūt ꝓ quo-
libȝ seruo fraudulēto & callido ponit̄ dauus

DE p̄positō regit siue exigit ablm̄ casum
& dicit q̄nqȝ naturā. vt iste pānus est d̄
lana. aliq̄n originē. vt petrus de ianua.
aliquādo ordinē vt de mane fit meridies. id est pꝰ
mane. & creare est de nichilo. id est post nichilum
aliquid facere. Hic animaduertendū est ꝙ nō om
nia q̄ dicūt̄ ex deo etiā de ipso esse dici debēt. quia
vt ait augustinꝰ in libro de natura boni. nō hoc si-
gnat penitꝰ ex ip̄o qđ de ipso. qđ em̄ de ipso ē po
test dici ex se ip̄o. sȝ nō om̄e qđ ex ip̄o est potest di
ci de ipso. quia nō est de sua substantia Ex ip̄o em̄
sūt celū & t̄ra. quia ipse fecit ea. nō tn̄ de ip̄o sunt
quia nō sūt de sua substātia. Sic si aliq̄s hō gn̄at fi-
liū & faciat domū. ex ipso ē filiꝰ. ex ip̄o ē domꝰ. sȝ
filiꝰ de ip̄o. domꝰ vō de t̄ra & de ligno nō de ip̄o

Deambulacrum cri. penultīa correpta homine
vbi deambulari bene potest

Deambulatoriū a deābulo las d̄r hoc deābulatori
um rii. qđ ꝓprie d̄r lobiū. quod fit iuxta domos ad

Deartuo as ex de & artuo as. & est spaciāduȝ
deartuare separe artus a se īuicē. vt fit de gallinis
& similibus. vide in artuo as

Debello las laui. id est expugno verbū actm̄ a de
& bello las. vnde debellatorius ria riū. Inde etiam
verbalia debellator debellatrix debellatō

Debeo es bui bitū. ex de & habeo es cōponit̄. &
ē debē debitū habē. q̄si de alieno habere vn̄ debitꝰ
a. um. & hoc debitū ti pnl'. correpta.

Debilis. A debello las dicit̄ hic & hec debilis &
hoc le. qđ facile debellat̄. vel debilis d̄r a de & bilis
qđ ē humor corpꝰ afficiēs. q̄i ꝑ bilē factꝰ fragilis.
& deorsū a viribꝰ. & cōpat̄ debilis lior lissimꝰ. vn̄
debilit̄ lius sime aduer. vnde hec debilitas tatis

Deblatero ras. id est valde blaterare vel diuulga-
re a de & blatero blateras

Debreo as. ex de & ebrio as. & potest ibi de esse ī
tentm̄ vel priuatim & est actiuum

Deca. id est decē. sȝ deca dicunt greci. nos decem
Decas. coste. gētos. vnū & idem significant. & a
deca hic decas cadis. id est decē. Vn̄ quidam. Per
decades centū ꝑ centū mille redundant.

Decacordus a um. id est decē cordarum a deca qđ
est decem & corda corde

Decalogus gi mascl'i gn̄is pnl't. cor. id ē decē p̄ce
pta legis. Nam deca decē. & logos sermo dicitur.

Decania A decanus dicit̄ hec decania nie societas
decem virorum vel dignitas decani

Decanissa A decanus dicit̄ hec decanissa se. vxor
decani. vel que decem viros habet sub se

Decanꝰ A decē dicit̄ hic decanꝰ ni. qui decem vi
ros habet sb̄ se. siue in ecclesia siue extra secunduȝ
hug. & ꝓducit penultimā Pap̄. vō dicit. Decāi di
cti ꝙ decem militibus preferuntur vel clericis

Decapolis A deca qđ est decē. & polis quod ē ci
uitas cōponit̄ hec decapolis lis. id ē ciuitas vel re
gio que decem habet ciuitates sub se & facit gtūs
decapolis vel decapoleos & est gtūs grecꝰ Mar
ci. vij. Inter medios fines decapoleos. vnde decapo
litanus dominus illius ciuitatis vel episcopꝰ vel
archiepiscopus illiꝰ ciuitatis & cor. po decapolis

Decas adis vide in deca. & corripit ca

Decedo is cessi cessū ex de et cedo is cessi. et est ce
dere deorsum vel de vno loco ad alium cedere. vn̄
et ponitur ꝓ migrare vel mori. vnde decessus sus
sui. Et scias ꝙ discedimus ꝑ diuorciū. abscedimus
ꝑ absentatōem. secedimus per singularitatē. dece
dimus per mortē. discedimus ab vrbe. Vnde q̄daȝ
Decedit moriens discedit ab vrbe recedens

Decem A deca qđ est decē sȝ scđȝ grecā ethimolo
giam dicunt̄ decē quasi decimos. quia ligant et cō
iūgāt infra iacētes numeros. nā decimos coniunge
re vel ligare apud eos dicit̄. et est decem nomen in
decliābile et omīs gn̄is et cor. de.

December bris a decē et imber cōponit̄ december
quia decimus est a primo mēse. i. a marcio q̄ pluui
osus est et imbribus abundare solet. et facit ablati
uus in i. ab hoc decembri. potest etiaȝ declinari ad
iectiue hic et hec decēbris et hoc bre. et hic et hec
septēbris et hoc bre. vnde et kalēdas septēbris di
cimꝰ. et facit actūs pluralis ī es vel in is. vt decem

Decēocto cōponit̄ a decē et octo bres vel bris
et est omnis gn̄is et īdeclinabile et pluralis nume
ri. a quo deriuatur decimusoctauus ua uum

Decempeda de penultima correpta. i. pertica de
cem pedum. et componit̄ a decem et pes pedis. vn
de horaciꝰ ī odis. Nulla decēpedas metata porticꝰ

Decemseptem omnis gn̄is numeri pluralis īdecli
nabile. et componitur a decem et septem

Decēnalis. bellū decē annis gestis secundū papiā
et decliāt̄ h et hec decēnalis et hoc le. et ꝓdu. plt̄.

Decēnis. a decē et ānꝰ ꝯpōit̄ hic et hec decēnis et
hoc ne. i. decē ānoꝝ. vn̄ hoc decēniū nii spaciū decē

Decēnouē oīs ge. pl'is nūi et indecli. et annoꝝ
ꝯponit̄ a decē et nouē. vnde decimusnonꝰ na. num

Decens. a deceo ces dicit̄ hic et hec et hoc decēs

decentis participiū·et decens aliquādo est nomen Et dicit decens motu corporis·Speciosus specie·formosus natura vel forma·Itē decēs cōpositus·perfectus·egregie forme et ꝑfecte et tunc videtur dici a numero decē et comparatur decens tior tissimus & inde decenter tius sime aduerbiuꝫ·et hec decentia tie·et componitur īdecens tis·i·non decens·incōueniens·et hinc indecenter tius tissime aduerbiuꝫ·

Decētariꝰ rii·i·ingeniosus et hec īdecentia tie·promptus paratus uel copiosꝰ·et dicitur a decem

Decentrix fēi gnīs nauis compta a decēs dicitur

Deceo ces cui cere·id est conuenire ad ornatuꝫ ꝑtinere·vt Te decet himnꝰ deus in sion·Itē palliuꝫ decet istū·Et scias ꝙ ntūs huiꝰ verbi decet debꝫ significare ornamentū·actūs vero id cuius est ornamentum·si aliter fiat nō erit latīe dictū vt palliū decꝫ istū·Si vero dicat·iste decꝫ palliū·vel iste decꝫ illud palliū·nō dicit latine·& sic habet ibi·talis partus decꝫ deū·Si vero dicat talē partū decet deus·vel talis partus decꝫ deo·nō est latinū·Item a deceo dicit decꝫ impsonale qd magis est in vsu ꝙ̄ suū ꝑsonale·& cōstruit cū actō sicut & suū ꝑsonale sed dissimiliter·quia intrāsitiue cū suū ꝑsonale exigat eundē transitiue·Decet componit·cōdecꝫ & dedecꝫ·id est discōuenit Deceo cū omnibꝰ suis cōpositis neutrꝫ est·& corr·primā sillabā·Vnde ouidius Te decet ingenuos tedia ferre sui

Decerno is ex de & cerno is cōponit·vide ī cerno

Decerpo pis·psi·ptum·a de & carpo pis componitur·& est decerpe·de aliis carpe·id est eligere

Decesso·a decedo is cessū·u ī o·fit cesso sis iui situ verbū desideratiū·i·desidero·decedē vel declinare

Decessꝰ sus sui·i·mors·vide ī decedo

Decetero·id est denuo·deinde·iterum·Et scias ꝙ non ē hic compositō·sꝫ quedā irregularis vocū congeries·sicut in tercia parte dixi in capitulo de figura composita quasi in fine

Decibilis·a decꝫ deriuatur hic & hec decibilis & hoc le·quē decꝫ aliquid vel pōt decē vel quod decꝫ

Decido is cidi cidere·i·deorsū cadē·& carꝫ supīs & cōponit ex de & cado & cor·ci·Item inuenit decido is si sū·i·deorsū cedē vel valde cedere·& tūc cōponit a cedo is cecidi·& ꝓducit ci vbiqꝫ·

Deciduꝰ a ū·i·ad cadēdū facil' a decido dicitur

Decies adū·nūeri·i·decē vicibꝰ a decē dicitur

Deciessepties aduerbium numeri

Decimo mas in decimus est

Decimula le dimi·pua decima·& cor·penultimaꝫ

Decimus·a decē dr decimus ma·mū·& hec decima me·vnde decimo mas maui·i·decimā ptē dare vel auferre·Et est notandū ꝙ antiq dicebant decumꝰ ꝓ decimus·vnde hec decuma pro decima·& decumare pro decimare·quod cōponit cū e·& dicit edecumo mas·i·decimas excerpe·Iteꝫ inuenit decimo mas·i·decimas auferre·Et tunc componit a de & cima me·Vide ī quadragesima & in consuetudo

Decimusseptimus ma mum·dictio cōposita·vel potest deriuari a decem & septem

Decipio pis cepi ceptū cipere·i·fallere·& componitur ex de & capio pis·vnde deceptorius ria·riuꝫ hic deceptor hec deceptrix·& hec deceptio

Decipula le pnl'·cor·a decipio pis cepi·& dicit instrumentū quod ad aliquid decipiēdū efficit·sicut muscipula ad mures capiendos·Vn̄ decipula pōt esse deceptō·muscipula laqueus·pedica·Dicit aūt a decipiendo·quia sic ponit vt duꝫ esca ponit neq̄ ꝙ̄ ipsa a transeunte videat·que videlicꝫ nō facile decipet si videri potuissꝫ·Iob·ix·Abscōdita est in terra pedica eius·& decipula eius sup semitā·Vn̄ quidā·Decipula capiunt aues que fossa dicatur

Declino nas naui nare ex de & clino nas compōit non est in vsu·& est declinare de vno loco ad aliū vel deorsū clinare vel variare·vn̄ hic & hec declinis & hoc ne·& declinus na·nū·& hec declinatio·& declinatus ta tū·quod declinat vel decliāri potest & est actīm declino·& ꝓdu·pnl'·De declinatōne noīm dixi in tercia parte

Decliuis·a de & cliuꝰ cōponit h̄ & hec decliuis & hoc ue·& decliuus ua uū·in eodeꝫ sensu·i·deorsum inclinatꝰ·vel plenꝰ quasi deorsū a cliuo·vnde hec decliuitas·et ꝓducūt p̄dicta cli

Decliuꝰ ua uum·in decliuis est

Decollo las laui lare·i·collum amputare verbum actīm·ex de et collū li·et scribit ꝑ duo l·

Decolor loris cōis ge·ex de et color componitur id ē·sine colore·Inde decolorare·i·fuscare verbum actīm·et dicit decolor ꝙ desit ei color·et cor·co

Decor·A decet deriuat hic decor oris·i·honor et cor·o·in gtīo·Et sic sumit danielis·xi·Et stabit in loco eius vilissimꝰ et indignus decore regio et īfra etiā·Nō tribuet ei honor regius·Item a decet deriuatur decor oris ꝓducta o·in gtīo·i·venustas et pulcritudo·Inuenit tamē ꝭm quosdā antiquos ꝓ honorus ra·rū adiectiue positū·et tūc est cōmūis ge·et cor·o·in gtīo·Et secundū hoc componit cū in vel de·et dicit hic et hec indecor coris·Et hic et hec dedecor coris cor·o·in gtīo in eodem sensu scꝫ inhonorꝰ·dedecorosus·Virgilius in decimo·Non tamē indecorē tua te regina reliquit·Hoc exēplum adducit p̄s·i sexto libro·et ꝭm hoc ab eo potest deriuari decorus ra rū·i·honorus media correpta vel decorus·i·honorus deriuatur a decus oris·Vnde staciꝰ theba·Terraꝝ decora alta viri·decoriqꝫ iugales·Iteꝫ a decus dicitur decoro ras·media cor·i·honorare·Vnde horacius ī epi·Et genus et formā regia pecunia format·Ac bene numatū decorat sua dela venusqꝫ·Itē a decor oris dicitur decorꝰ ra rū id est·pulcer·egregius vel ꝑfecte forme·venustus vel potest deriuari a numero decē et ꝓducit o·Vnde theodolꝰ·Virgo decora nimis dauid de semine regis·Itē quidā dixit·Ad celi decora nos erige virgo decora·Itē a decor dicitur decoro ras media ꝓducta·i·venustare·vel potius dic secūdū p̄s·ꝙ decor deriuatur a decoro ras abiecta o·et cōponitur decoro Cō decoro ras·Item scias ꝙ a dedecet·id ē discōuenit deriuatur hoc dedecꝰ coris·i·vituperatio que fit contra decus·vnde augustinus·Nunꝙ̄ est dedecus culpe sine decore iusticie·et cor·hic co dedecoris·vel componitur ex de et decꝰ·vnde dedecorosus sa sū·et compatur dedecorosus sior sissimꝰ·vnde dedecorose tius sime aduerbiū·et dedecoro ras·plē·cor·i·inhonestare·vitupare·Et nota ꝙ decoro ras·siue corripiat mediā sillabā siue ꝓducat actīm ē cū oībus suis cōpositis·De p̄dictis nota versꝰ·Quē veneror decoro quem pulcrū reddo decoro·Hūc hoīes decorāt quē vestimēta decorāt Te vestis pulcꝝ reddit natura decoꝝ

Decorus ra rū·in decor exponitur

Decrepitus·A de et crepo pas·et componitur decrepitus ta tum·valde senex quasi deorsū a crepore·quia iam desierit crepare·id est sonare scꝫ aperte loqui vel prolationem exprimere

Decretalis in decretū exponitur

Decretista te·co·ge·q studꝫ ī decretis a decretū dr

Decretū A decerno nis dicitur decretus ta tum. & hoc decretū ti. id est statutū patrū. definitū iudicium. vnde hic & hec decretalis & hoc le. vt ista dicta sunt decretalia. i. que in decretis continentur Et plr hec decreta pro libro in quo cōtinentur decreta. Inuenitur etiā hec decretalis lis substantiue. vt in tali decretali sic dicitur Item decretus ta tū. inuenitur in decresco is decreui decretū. & potest ibi de esse augmentatm̄ vel priuatm̄. vnde scias q decretū ē supinum duorū verborū scz decresco is. & decerno nis. & decreui est eorū preteritū

Decreui p̄titū de decerno & de decresco

Decubie arū. i. vigilie vel quod vulgo dicitur palee mulieris. vnde dicitur. Hec iacet in decubiis Et dicitur a decūbo bis. vel a decubo bas. quod est vigilare vel iacē in ptu vel in infirmitate.

Decumanus A decē dicitur hic decumanus mani. id ē maximus limes inter agros qui ab oriente ī occidētem p transuersū dirigitur. qui quia formā decem efficit decumanus est appellatus. Ager enī bene diuisus figuram denarii numeri efficit. Nam cardo dr alius limes ī agris qui a septētrione directus ē & dicitur a cardine celi. quia ibi celū voluitur

Decures ris. in decurio est & pdu. cu.

Decurio. a de & curio componitur hic decurio onis id est. de curia electus vel potius de curia existēs in eodē sensu inuenitur hic decures ris. & hic decurides dis. Inueniuntur etiā hec nomina ī alia significatōne. scz p eo qui p̄est decē viris. & tunc deriuantur a decē. vel pnt oponi a decem & cura. vel curo ras. id ē decē curās vel decē habēs ī cura sua. Itez decuriones dicuntur q accipiūt curā d plebe. & ciuilia officia pcurāt & exequūtur. & cōponitur tūc a de

Decursim aduerbiū. id est fugaciter & cura re. vel defluenter a decurro ris dicitur.

Decurso sas verbū freqntatim. & formatur ab hoc vltio supino decursu. u mutata in o.

Decus secundū papiā hoc decus decoris ē glorie sed hic decor decoris est forme. Vide in decor vbi plenius exponitur

Decuso a decus oris dicitur decuso sas. id est venustare. adornare. vnde decusatus a. um. & decusatim adū. id ē adornate & uenustatim. vel potius decuso oponitur a de & cuso sas. sicut dixi in cuso sas

Dedalus Dedalon interptatur doctus & inde fuit quidā dictus dedalus qui fuit valde doctus & ingeniosus artifex. vnde & quilibet ingeniosus artifex potest dici dedalus. & cor. da

Dedecus in decor vide

Dedere est infinitiuus de dedo is & cor. pnl. vl est p̄teritū pfectū de do das dedi. & pluralitur dedimus dedistis dederūt vel dedere. & pō. penultimā

Dedico cas caui care. i. ōsecrre. deo copulare vl dare pficē. a deo & dico as. & cor. di. vide in encenia

Dedidi pnlē. cor. p̄teritū de dedo is

Dedisco scis ex de & disco componitur. & est dediscere obliuiōi tradere. siue quod didiceraz perdere. vide etiam in disco

Deditio onis fei gnis in dedo is est.

Deditius in dedo is est

Dedo ex de & do das oponitur dedo is didi tuz. id est reddere se victum vel vincendū hostibus victoribus se tradē. vnde hec deditio onis. talis traditio aut redditio. & deditius tia tiū. q sic se tradit Et deditius etiā dicitur q de sua pūincia ad aliā se tradit Inuenitur etiā dedē p dare siue amare. & p tradere fm hug. Papias vero dicit. Deditio quando victi hostibus se tradūt. spōtanea traditō Deditij a deditōe dicti. quondā dū aduersū populū romanū serui arma sūpsissēt. ōphensi stigmatibus affecti sunt ex his post manumissionez pter suppliciorū notas ad dignitatē ciuiū romanorū nō puenīūt

Deduco is xi ctū. ex de & duco is oponitur. & pō. du. & ē deducē de vno loco ad aliū ducē vel valde ducere. vel deducere est amicū abeuntē proseq & comitari quod vulgare quorūdā redolet

Deerunt est futurū de sū es est p u. nō p i. Vn dicendū ē deerūt p̄erūt inerūt nō deerit p̄erit inerit

Defamo as aui. ex de & famo mas. & ē defamare ōuiciari criminari famā auferre & prod. fa. Vn quidā. Fama volat trāsitqz modū quocūqz feratur

Defatigo gas est verbū actiū ex de & fatigo gas & est defatigare valde vel deorsum fatigare vel a defatigatōne alleuiare. & producit ti. vnde defatigatus ta tū

Defecatus ta tū ī defeco as est

Defeco as ex de & feco cas. & ē defecare. purgare qsi deorsū a fece ponere. Inde defecatus ta tū. id est sine fece. vel sine sordibus vel purus pnlt. producta

Defectō onis in deficio est

Defectus in deficio est

Defendo is di. ex de & fendo is. id est protegere Inde hic defensor soris. actor patronus. et defēsorius ria riū. et hec defensio onis

Defensaculū li. id est defensio vel id quod defen-

Defenso sas verbū fre dit. et dicitur a defēso sas qn. et formatur ab vltio supio defendo scz defēsū u. in o. et est defēsare freqnter defendere

Defercio is defertū. id est valde vel deorsum implere. euacuare. a de et farcio cis. et inde deferto as

Defero defers tuli latū. ex de et fero fers freqn. et ē deferre de vno loco ad aliū ferre. vel deorsum ferre. et deferre. i. accusare. in qua significatōe sepe īuenitur ī boetio de ōsolatōe. et deferre. i. honorē īpendere. et secūdū hoc ōstruitur cū dtō. vt ego defero tibi. id ē honorē impēdo. Vn versus. Defero fert accusat honorat fertqz deorsū

Deferretur ē subiūctiui modi de feror ferris. vnde dicendū est. cū deferrer reris vel rere retur. silr ōferretur auferretur Iud. xxi. Quare dominus deus israhel factū est hoc malū in populo tuo. vt hodie vna tribus auferretur ex nobis.

Deferro ras. ex de et ferro ras componitur. vide

Deferto tas. verbū freqntatm̄ a in ferro ras defercio cis defertū tu. u in o

Defessus sa sū est participiū de defetiscor sceris. vide in defetiscor sceris

Defetiscor antiqui dicebant fatiscor sceris fessus sum qd nos nō dicimus. sz componitur defetiscor sceris defessus sū et hoc vtimur. defetisci aūt est deficere vel fatigari. vici. et q defetiscor faciat defessus testatur p̄s. ī x. libro dicēs Defetiscor defessum facit supinū et pticipiuz p̄teriti tēpis defessus nā ab eo quod deficio defectus fit pticipiū p̄teriti. et vt dicit papias Defessus exhaustus lassus. fatigatus lassatus a defetiscor

Deficio is feci fectū. A de et facio. et inuenitur in duabus significatōibus scz in absoluta et transitiua. Nam deficere. id est defectum pati. deesse. vt iste lassus defecit. Itez deficere. id est destituere. derelinquere Inde defectus et inde hec defectō onis Et vt dicit pap. Defectus quarte declinatōis solis et lune varii labores. Solis cum inter nos et ipsuz luna obijcitur. quod nunquā fit nisi finita luna. Lune enī defectus. cum inter solem et ipsam lunam

vmbra terre obijcitur

Definio nis niui nitū. ex de & finio nis. & est definire valde finire. & idē etiaʒ qꝺ diffinire. vnde definitus a um. Actuū ii. Hunc definito ꝯsilio & p̄scientia dei traditū. & ꝓducit fi

Defio fis. ex de & fio fis. vide in fio fis

Defiteor teris ex de & fateor. Et secundū papiaʒ Defitetur negat abnuit

Deflagro as. ex de & flagro as. & est deflagrare exardere. diuulgare. furorē deponere.

Defluo is. ex de & fluo is. in fluo is est

Deflu⁹. a defluo is dicit̄ defluus a um. id qꝺ cito discurrit. & hoc defluū deflui. id ē decursio

Deformis. a de & forma ꝯponit̄ hic & hec deformis & hoc me. id est turpis quasi deorsū a forma. scʒ pulcra. Item deformis. i. vltra modū magnus. quasi deorsū a forma scʒ iusta. vnde deformiter aduerbiū. & hec deformitas tatis. Et secundū papiā d̄formis cui deest forma & spectat ad corp⁹. Turpe aūt ad crimen vel ad animū refertur.

Defresus sa sum. id est. detritus decussus. & dicitur a defrendeo des. & ꝓducit fre.

Defringo gis fregi fractū. id est valde & deorsuʒ frangere a de & frango gis componit̄

Defraudo as ex de & fraudo as scꝺm theologos dicit̄ defraudo as. tamen ſm hug. debet dici defrudo au mutata in u. longā. & est defraudare vel defrudare valde fraudaē vide ī fraudo as. & pa. etiā dicit defrudo a fraudo cōpōit̄ au ī u. sicut claudo includo

Defunctorie. i. transitorie leuiter

Defunct⁹. A defungor geris. id est deorsū a functōe esse. Vnde quia qui moritur deorsū fit a functione vite ideo dicit̄ defūgi. id est mori. Vnde defunct⁹ a um. i. mortu⁹. quia deorsū est a functōne vite. Itē quondā functi dicebant̄ qꝺdā genus ciuium qui fungebantur officio & honore aliquo. Vnde defunctos mortuos dicim⁹ qui ꝯpleuerūt vite officia nihil em̄ iam faciūt & īde hec defūctō onis id est. mors ¶ Queri hic potest an mortui maxīe damnati sciant vel recordent̄ ea que hic sciuerunt Ad hoc dico ꝙ sicut ꝓpter ꝑfectā sanctoꝝ beatitudinē nil erit in eis qꝺ non sit gaudij materia. ita nichil erit ī damnatis ꝙ non sit eis materia & causa tristicie neqʒ aliquid quod ad tristiciā ꝑtinē possit eis deerit. vt sit eoꝝ miserie cōsideratō ꝯsūmata Erit ergo in damnatis actualis consideratio eoruʒ scʒ que sciuerūt prius vt materia tristicie nō autē vt delectatōnis causa. Considerabunt em̄ & mala q̄ gesserūt ex quibus damnati sunt & bōa neglecta q̄ obmiserunt & ex vtroqʒ torq̄būtur. Similiter et torq̄bunt̄ de hoc ꝙ ꝯsiderabūt noticiā quā de reb⁹ speculabilib⁹ habuerūt imꝑfectam esse. & amisisse sūmā e⁹ ꝑfectōʒ quā potuerūt adipisci Itē q̄rit̄ an dānati videāt gloriā btōꝝ. Ad hoc respōdʒ gregorius in omelia de diuite epulone sic dicens. Credendū est ꝙ ante retributōem extremi iudicii iniusti ī requie quosdam iustos conspiciūt. vt eos vidētes in gaudio non solū de suo supplicio. sʒ etiā de illorum bono crucient̄. Iusti vero ī tormentis semper intuent̄ iniustos. vt hinc eoꝝ gaudiū crescat. quia malū quod conspiciunt misericorditer euaserunt. Tantoqʒ maiores ereptori suo gratias referunt ꝙ̄to vident ī aliis qꝺ ipsi ꝑpeti si essent relicti poterunt. De hoc vide in sapientia. Videbunt aūt dānati bonos ante diē iudicii. nō hoc modo ꝙ gloriam eoꝝ qualis sit cognoscāt. sʒ solūmodo cognoscent eos esse in gloria quadā inextimabili. & ex hoc cruciabunt̄. tum ꝓpter inuidiā dolētes de felicitate beatoꝝ. tū ꝓpter hoc ꝙ ipsi talē gloriā amiserūt. sed post diem iudicii omnino visione beatorū priuabūtur. nec tamen ex hoc pena eoꝝ minuet̄. sʒ augebit̄ quia memoriā habebunt glorie beatoꝝ quā in iudicio vel ante iudiciū viderunt. & hoc erit eis in tormentū. Sed vlterius affligent̄ in hoc ꝙ videbūt se indignos reputari etiā videre gloriā quā sācti merent̄ habere ¶ Itē potest queri an damnati videāt ea que in hoc mundo agunt̄. Ad hoc respondʒ gregori⁹ xii. moraliū tractās illud iob. xiiii. Siue nobiles fuerit filii ei⁹ siue ignobiles non intelligūt. Sicut hi inquit qui adhuc viuētes sūt. mortuoꝝ anime quo loco habeant̄ ignorāt. ita mortui vitā ī carne viuentiū post eos qualiter disponat̄ nesciūt. qꝛ vita spūs lōge ē a vita carnis. Quod tamen de animabus sanctis sentiendū nō est. quia qui int⁹ omnipotentis claritatē vidēt nullo modo credendū ē ꝙ sit foris aliquid quod ignorēt. De hoc dicā in sāctus. Dico ergo ꝙ boni vidēt que fiūt circa suos. mali aūt nō. Et si dicas. Magis distat a damnatis gloria beatoꝝ ꝙ̄ ea que in hoc mūdo agunt̄ sʒ ipsi nō vidēt ea que circa nos agunt̄. ergo multo min⁹ possunt videre gloriam beatoꝝ Dico ea q̄ hic agūtur nō ita affligerēt damnatos in inferno si viderētur sicut gloria sanctoꝝ īspecta. Vnde nō ita ostēdunt̄ damnatis ea que hic agunt̄ sicut sāctoꝝ gloria. quāuis etiaʒ eoꝝ que hic agunt̄ quedā ostendātur eis scʒ ea que in eis tristiciā augere possūt. licʒ ꝑ se nō videant ¶ Quomō āt anime ī purgatorio existētes possūt scire quando ꝓ eis suffragia fiant dicā in purgatoriū ¶ Itē quomō ītelligat̄ ꝙ diues epulo damnat⁹ rogauit ꝓ fratribus suis. cū ī inferno sit ꝑfectū odiū. & desiderāt damnati om̄es dānari. dicā in infern⁹ Itē ꝯsueuit queri an boni bonos in regno vel mali malos ī supplicio agnoscāt. Huius rei sentētia in verbis dominicis in euangelio luce est luce clarius demōstrata. vbi dicit̄ ꝙ lasarū abrhaā ꝯgnouit. & diues fratꝝ suoꝝ in tormentis inferni meminit. Ex quib⁹ verbis vt dicit gregori⁹ iiii. dyalog. apte declaratur. ꝙ & bōi bonos & mali malos ꝯgnoscūt. Si em̄ abrhaā lazaꝝ minime ꝯgnouissʒ. nequaq̄ʒ ad diuitē ī tormentis positū de trāsacta e⁹ contritōe loqueret̄ dicens. Quia mala recepe rit ī vita sua. Etsi mali malos nō cognoscerent. nequaq̄ꝙ diues in tormentis posit⁹ fratꝝ suorū etiam absentiū meminisset. quomō em̄ p̄sentes nō potuissʒ agnoscere. q̄ etiā ꝓ absentiū memoria curauit exorare. Qua in re etiā ostenditur ꝙ & boni malos. Nam diues ab abrhaā ꝯgnoscit̄. & mali ꝯgnoscent bonos. qꝛ etiā electus lazarus a reprobo est diuite ꝯgnitus ¶ Item vt dicit gregorius fit sic in electis qꝺdam mirabilius. quia eos non solum agnoscunt quos in hoc mūdo nouerūt. sed velut vicios ac cognatos cognoscunt bonos quos nūquam nouerūt ¶ Quō sācti orōes nostras ꝯgnoscāt dicā ī oratio

Deguadio dias. in guadia guadie exponitur

Degener eris. apud antiquos fuit ge. om̄is. apud nos est cōis. vel poti⁹ est cōis gn̄is declinatōe. sed om̄is cōstructōe. Et dicit̄ degener q̄ deorsū ē a genere & nobilitate. i. īdecor. Et deriuatur a degenero ras. & cor. pnl̄. gti. Lucanus in. vi. Degeneres trepidant animi peioraqʒ versant. Papias vero dicit. Degener qui ex nobili genere nascitur & inhoneste viuit. Degener ignobilis impar generi suo generi dissimilis

Degenero ras. ex de & genero ras. ī genero ras ē

Deglutio is iui. vide in glutio tis. & ꝓducit glu
Degina grece morsus latine scđm hug. & papiā
Dego gis degi. id est viuo. & caret supinis sec un
dum vsū. & ē ꝯpositū a de & ago agis. & ꝓdu. de
Vnde in auroza dicit̃. Qui coz habent humile. vel
casto corpore degunt
Degulator dict᷒ ꝙ gule sit deditus
Dehisco cis. id est deorsū vel valde hiscere. vnde
dehiscens ōmis ge. id est aptū hiatū & diffusū hñs
valde hiscens. a de & hisco is compōit̃
Dehortor taris. in hortor taris vide
Deicida. deus compōit̃ cū cedo is. & dicit̃ hic &
hec deicida de pnl'. ꝓducta q̃ deū occidit
Deicola. De᷒ compōit̃ cū colo & dicit̃ hic & hec
deicola le. pl'r. cor. qui vel que colit deū
Deiecto tas freq̄ntatm̄ a deijcō cis deiectū
Deiero ras in iuro ras vide
Deifico De᷒ cōpo. cū facio is. & dr̄ deifico cas. i.
deū facē. vñ deific᷒ ca cū di. pl'r. cor. id ē diuinus.
Deiicō is ieci iectū. ex de & iacio is componit̃. &
est deiicere deorsum vel de vno loco ad alium ia-
cere. vnde deiect᷒ ta tū. & deiecto ctas freq̄nta.
Deinceps. i. ab hodie ī antea adū. tpis vel ordinis
& desinit ī ps Et vt dicit hug. ꝯpo. a de & icepto
& dicit ꝙ pnl'. acuit̃. sic delonge abintus & hūc se
Deinde antepnl'. acuit. vide in inde quor
Deintegro. id est iterꝝ vel rursus scđm pap. vide
Deiuro ras penultima ꝓdu in integer ꝫm hug.
cta. ex de & iuro ras. vide in iuro
Delabor beris laps᷒ sū. i. de vno loco ad aliū vel
deorsū labi. ex de & labor beris ꝯpo. & ꝓducit la.
Delapido as verbū actm̄ pnl'. cor. & ē delapida
re scđꝫ pap. eūtē ꝯsumē. erogare vel vastare
Delator oris. id est accusator. a defero fers deriua
tur qđ ē accusare. & sic sūit̃ ii. mach. iiij. Simō aūt
ꝓdict᷒ pecuniaꝝ & patrie delator. i. accusator. Et
vt dicit papi. Delator accusator. eo ꝙ detegit qđ
latebat. aut facultates ꝓdit aliēas. Pt̄ etiā delator
poni in illis significatōib᷒ in quibus defero ponit̃
Delatura re. dicit̃ accusatō vel proditio. detractō
Delatus a defero dicit̃. id ē de vel deportatō
vno loco ad aliū latus. vel deorsū latus accusatus.
Delbora īterꝑtat̃ apis & loq̄x. apis em̄ fuit quia
fuit ad bellū ꝓmptissīa. dimicās adūsū sisarā. quo
ꝑꝑtro cecinit cāticū. & ide loq̄x. & cor. pl'r. Vnde
ī auroza dicit̃. Hic subijt mortem rebecce delbora
Delecto Ex de & lacto as ꝯponit̃ dele nutrix
cto as. & mutat̃ a in e. Inuenit̃ etiam dcpo. in eo
dē sensu Vnde ꝓpheta Delectent̃ ī leticia & exul
tatōe Et est delectare. gaudere. iocūdari placere.
Et signat hoc verbū delecto magis passionē ītrīn
sec᷒ natā ꝙ actōꝫ transeūtē. sꝫ illā signat ad modū
actōis Et ide delectat īpsonale Et hec delectatio
delectatōis. & hec delicie aꝝ. quia delectant
Delectus ctus ctui. id est electō. & adiectīe dele
ct᷒ cta ctū a deligo gis. Et vt dicit pap. Delecta
de multis electa ꝑsona a deligo gis
Delego as aui. ex de & lego as. inde delegans tis
ꝑticipiū. & est delegare de vno loco ad aliū vl' de-
orsū legare. inde delegat᷒ ti. & ꝓducit le
Deleo les leui lere letū. id est destruere extingue-
re interficere ex de & leo les qđ nō est in vsu. Inde
delet᷒ ta tū. id est destruct᷒ pnlē. ꝓducta. Vnde
dicit ꝑs. in ix. libro. Deletū a deleo. Vnde & letuꝫ
ipsa res q̃ delꝫ vitā q̄i a leo simplici qđ nō est ī vsu.
Et format̃ deletū a deleui vi mutata ī tū & ꝓd. de
deleo les Birria Dia mors delet oīa morte cadūt

Deletus a um. in deleo est
Delibatō in delibo bas est.
Delibo bas aui. vnde delibās tis ꝑticipiū Deliba
tus a um. vnde delibatō ōnis fei gñis Et cōponit̃
delibo ex de & libo bas Et est delibare. sacrificare
imolari extinguere cōsūmare cōtingere vel parum
per degustare. Et secūdū hāc significatōeꝫ dicitur
ad ro. xi. Qꝫ si delibatō est sācta & massa Deliba
tio em̄ accipit̃ ibi ꝓ particula vel portōe ad simili
tudinē e᷒. q̃ paꝝ cōtingit vel degustat de re vt ha
beat experiētiā toti᷒ Qꝫ imolari etiā dicit̃ delibor
ptꝫ in secūda epl'a ad thimo. capitulo. iiij. Ego eniꝫ
iā delibor. id est imolor. qꝛ parat᷒ erat domio imo
lari in morte sua & ꝓducit li Vnde q̄dā Vinū deli
bo de quo temptans ego gusto.
Delibuo buis bui butū buere. id est inungere. &
ē cōpositū a de & oleo vel liquore & buo. vnde de
libuē q̄i de oleo vel liquore ꝑfūdē. vnde delibutus
Quidā tñ dicūt ꝙ delibuo ꝯpo. a de & oleo vel li-
quore et ibuo. et nō a buo. qꝛ buo secūdū eos nihil
Delibut᷒ A delibuo buis dicit̃ delibutus ta est
tum quasi de oleo vel liquore inunctus secunduꝫ
hug. Papias vero dicit Delibutus ꝑfusus bene vn
ctus contactus delicatus oleo vnctus
Delicatus A delicie deriuatur delicatus ta tū. id
est delicijs assuet᷒. insolens angustiaꝝ & doloꝛuꝫ
Delicie A delecto ctas he delicie aꝝ qꝛ delectāt
vel dicūt̃ delicie. qꝛ inde delectāt̃ hoīes. vñ delici
osus sa sū plen᷒ deliciis. et ꝯpat̃ delicios᷒ sior sim᷒
vñ deliciose si᷒ sime. vñ hec deliciositas tatis
Delictū A delinquo q̄s liq̄ ctū. dicitur hoc deli-
ctū cti. quasi derelictū. qꝛ dereliq̄t officiū suū. et ē
delictū ī omissiōe q̄ñ scꝫ nō iplet̃ dei mandatum.
Peccatū vero ī cōmisiōe fit. q̄ñ scꝫ ꝓhibitū fit sed
aliq̄ñ vnū ponitur ꝓ altero. vide in peccatum
Deligo gis legi deligere. quasi de aliis legere. id ē
eligere. a de et lego gis componitur et cor. li
Delimio as aui verbū neutꝝ a de et limio as. Et
ē delimiare valde limiare vel deorsū limē auferꝛe
Delimo mas valde limare vel limen auferꝛe. vide
in limo limas. In alia etiā significatione hoc verbo
vtimur. vt iste vult delimare vicinos suos. id ē de
struere quasi omnio de limo. id ē mūdo auferꝛe
Delinificus ca cū ī delinio est
Delinio is. id ē placare. dulcem facere & lenē. vñ
delinit᷒ ta tū. et hec delinitō onis. et hoc deliniimē
tū ti. i. placatō dulcedo blādimētū. et ꝑ ꝯpōeꝫ deli
nific᷒ ca cū. i. callid᷒ ꝯsultator vel blādiloquus.
Delino nis leui linere letū. ex de et lino. et ē deli-
nere. valde vel deorsū linere vel planare vel deleꝛe
vel occidere. et corripit li vbiqꝫ.
Deliquo quis qui. ex de et liquo quis et amittit n
ī ꝑterito. et ē deliquere peccare omittēdo bonū. et
dereliquendo dei mandatū. Propheta. Priusq̄ꝫ hu
miliarer ego deliqui
Deliqui ē ꝑtitū de deliquo quis. et produ. pnlē.
Deliquiū quii delīq̄tō. i. decursio distillamē defe-
ct᷒. et deriuat̃ a deliqueo ques. vide in liqueo
Deliquus qua. quū. id est defluus. purus vel liqui
dus. et dicitur a deliqueo deliques
Deliramentū ti. est fatuitas dementia. discordia.
vel deuiatio a rectitudine. et dicitur a deliro ras.
Deliro ras penultīa producta in lira exponitur.
Deliteo delites tui. ex de et lateo tes componitur
et mutatur la ī li. cor. et est delitē deorsum latere
Delius in delos est
Delos interpretatur manifestatio. vnde quedam

insula dicta est delos. & o cõuersa in u. dicitur hic delus li. quia appollinis responsa q̃ alibi dabantur obscura ibi dabant̃ manifesta. vel qr post diluuiũ qd̃ ogygy tempe fuit. ante omes terras radiis solis illuminata est. & prima manifestata est visibus & inde dicta est delos & ciuitas & isula. Et hoc fuit rei veritas. licet secundũ fabulas aliter dicat̃. & a delos deriuat̃ delius lia liũ. Et hic delius lii. id ẽ. appollo. & hec delia. i. diana. vel qr ibi colunt̃. vel

Delphin inis. vel delphinos & qr ibi nati sũt etiã hic delphinus ni. & potest formari a gto greco scz delphinos. o mutata in u fit hic delphinus ñs latinus. & dicunt̃ delphines quidã pisces marini quia voces hominũ sequũt̃. vel qr simphoniam gregatĩ faciũt. a fone qd̃ ẽ sonus & po. fi. Vnde ouidius in epi. Iã nostras curui norũt delphinos amores.

Delubrum bri penultia naturaliter correpta dicit̃ tẽplũ a delẽdo qi delẽs vmbrã. qr ĩ sacris tẽplis delẽtur vmbre pctõrum. Itẽ delubra dicunt̃ tẽpla sacros fõtes hñtia ĩ qbus pctõres diluũt̃ siue abluũt̃ & regenerant̃ p baptismũ a delendo vel diluendo.

Delũbis ppo. a de & lũbus. & dicit̃ h & hec delumbis & hoc be quasi deorsũ a lũbo. id ẽ fortitudine

Demarchus chi. princeps super decem. & componitur a decem & archos quod est princeps

Demas. id est ornans in diadema vide

Demens. a de & mens componit̃ demens tis gñis omnis quasi deorsũ a mente. & compat̃ demens tior tissimus Vnde dementer tius tissime aduerbium & hec dementia tie. secundũ hug. Pap. vero dicit Demens quasi diminutõem mentis habeat. Est vero demens tempalis. amens vero ppetuus

Demensũ incisũ sectũ defectũ vel mensuratum secundum papiam

Demento tas a demens dicit̃ demẽto tas. id est furere vel furiosũ facere. Et dementor taris depo. ĩ eodẽ sẽsu. vel dr̃ demẽtare q̃si dementẽ facẽ extra mentẽ. i. ratõz ponere Actuum capitulo viij. Magicis suis dementasset eos

Demeo as aui. ex de & meo as. & ẽ demeare deorsũ vel valde vel de vno loco ad aliũ meare vel trã

Demergo is si sũ ex de & mergo is. & ẽ desursũ mergẽ deorsũ mergere. vel a mersiõe qi a dorsũ sb̃leuare. Psal. Nõ me demergat tempestas aq̃

Demeto ex de & meto tis cõponit̃ demeto tis. i. destruere abscindere & desiccare. & corripit me

Demiror raris ratus sũ ex de & miror cõponit̃. & est demirari valde mirari vel deorsũ. vñ etiã ponit̃ p despicere. qd̃ em̃ despicius q̃i sb̃ nob̃ aspicimus. & ẽ

Demitigo as aui ex de & mitigo as. & pdu. mi ẽ demitigare demulcere vel pcutere & corripit ti

Demo mis dempsi ptũ demere. id est extrahẽ minuere. & producit de. Horacius epi. Deme supcilio nubem plerũqz molestus

Demolior. A de & molior ppo. demolior liris molitus sũ moliri. i. valde moliri vel deorsũ. vel demoliri. i. destruẽ & q̃i dissipare & venustatẽ vultus q̃i ad nihilũ redigere. Vnde ĩ matheo sexto. Vbi nec erugo nec tinea demolitur. & producit li

Demollio lis liui ex de & mollio lis ppo. & est demollire valde vel deorsum mollire vel ĩdurare. et

Demon onis interptat̃ pitus scribit̃ p gemmũ l. vel sciẽs. vnde hoc demoniũ nii. illud idẽ scz malus spũs & demonicus ca cũ pnlt̃. cor. sed a demoniũ demoniacus ca cũ. Demon oponit̃ cũ cacos quod ẽ malũ et kalo quod est bonũ. et dicit̃ cacodemõ et kalodemon. Et sũt cacodemones mali angeli. quasi mali scientes vel malũ scientes. Kalodemones boni angeli quasi boni vel bonũ sciẽtes et scribitur p ae daemõ. et cor. pnlt̃. in obliquis. De corpibus demonũ habes in succuba. Itẽ qualiter impmant fantasiã habes in volũtas. Itẽ de obstinatõe demonum habes in infernus et in pena. Item an demones corpora transmutent. dicã in diomedes. Itẽ vide in anticristus et in dyabolus et in miraculũ. et secundum ysid. Demones triplici acumine sciẽtie vigẽt scilicz subtilitate nature. id est ingenii. expientia temporum reuelatõe supnorum spirituũ. Aliquãdo iidez nefãdi spiritus etiã que ipsi acturi sunt velut diuinãdo p̃dicũt. Ratõ aũt p̃dictorum est. Cũ em̃ peccatũ non tollat naturã sz tantũ diminuat habilitatẽ ad bonũ secundũ q magis facit a gratia distare oportz ĩ demonibus lumen ĩtellectuale pspicuũ remanere. qr natura eorum intellectualis est. Cognitõ aũt eorũ ẽ de rebus dupliciter. Quedã em̃ sũt quorum cognitõ p causas naturales vel signa haberi nõ potest. et talia nõ nisi reuelatõe supnorum spirituuz demones cognoscũt. Quedã vero sunt quorũ cognitõ p naturã haberi potest et hoc dupliciter. Vel p causas determinatas ad effectus naturales. et talia demões cognoscunt subtilitate nature sue inquantum in eis resplendent similitudines totius ordinis vniũsi. vel p aliqua signa ex qbus vt in pluribus potest aliqua cognitõ rei haberi. sicut medici prenosticãt de sanitate vel de morte. et talia cognoscũt demones per experientiã temporum secunduz q et ex talibus signis plures tales effectus concurrerunt

Demonicus in demon est

Demonstro stras straui. ex de et monstro stras. componitur. et est demonstrare rem subiectaz vel quasi subiectã oculis vel intellectui p̃sẽtare. vnde hec demonstratõ onis. et hic et hec demõstrabilis et hoc le. et demonstratorius ria riũ. et demõstratiuus ua uũ. quod demõstrat vel qd̃ demõstratur

Dempsi preteritũ in demo est

Demulor laris in emulor vide. et corripit mu

Demulus la lũ pnlt̃. cor. i. emulus a demulor laris dicit̃. et pprie demulus est eiusdẽ artis emulator

Demũ. i. postmodũ. nouissime. maxime. vero. iterum

Demusso sas. id est dubito dissimulo

Denariolus li diminutiuũ paruus denarius

Denarius. a denus dicit̃ denarius ria rium. et hic denarius rii. p tali numero. et pro numi quodaz genere qr p decẽ nũis oli r̃putabat̃. et pensat siliquas decẽ et octo

Denigro gras ex de et nigro componitur. et corripit ni naturalit̃. vide in nigro ras

Deniqz. i. postmodũ. postremo. nouissime. et componit̃ ex denuo et qz. Et scias q qz diiũctõ encletica nõ ĩclinat h accẽtũ sillabe p̃cedẽtis ad se. qr p̃cedẽs vocalis corrupta ẽ. ita a simili dic de vndiqz.

Denominatiuũ nomen est illud quod a nomine deriuatur. vt iusticia ab hoc nomine iustus. De hoc r̃quire in tercia parte in tractatu de speciebus nominum in capitulo de denominatiuis.

Dens. a demo mis dicitur hic dens tis. qr demãt et auferant omia dentes. vel dicũtur quasi decẽtes qr pulcri decent. sicut deformes dedecent. vel dẽtes dicũtur quasi diuidẽtes cibos. vel greci dicunt odentes. et inde nos dicimus dẽtes. quorum primi incisiui vel p̃cisores dicunt̃. qr omne quod accipitur ipsi prius ĩcidunt. Sequentes canini vocãtur. quorum duo in dextra maxilla. et duo in sinistra sunt sic dicti. quia sicut canis ipsis ossa confrigit. sic et homo. et quod non possunt priores p̃scindere. illis tradunt vt confringant. Hi pro longitudine et

rotūditate colūnelli vocanť. vl'timi dicūť molares
qui contrita & concisa a prioribus. & confracta a
sequentibus suscipiunt vt molant & masticent. &
plures sunt dentes in viris ꝙ̄ in mulieribus.
Denseo dēses in denso sas est
Densetus. a denseo ses diciť densetus a. um. id ē.
dēsus scʒ ꝑ se. licet quādoqʒ inueniať ꝓ densato. sʒ
Denso sas saui sare. id est densatū ab aliquo
spissare. vnde dēseo ses sui. id est spissū eē vl' fieri.
Inueniť tamē quādoqʒ dēsere positū trāsitiue pro
dēsare. Et a denseo ses densus sa sū. id est spissus
Denso componiť cōdēso sas. Denso cū oībus suis
ɔpositis ē actm̄. sed dēseo est neutꝝ & caret supīs
Dentana ne. fe. ge. ferꝝ cū q° medici dētes tollūt
Dentale lis. ge. neutri illud in quod inducitur vo-
mer quasi dens. & deriuať a dens tis
Dentatus ta tum. qui dētes habet. vel q̄ magnos
dentes habet. & diciť a dens dētis
Denticulus li. diminutm̄ paruus dens.
Dento as. id ē dētatū facē. & diciť a dēs. & cōpo
niť edēto as. id ē dētem extrahē vel excludere.
Dētos? sa sū. dētib? plenus. & diciť a dēs dentis
Denus a. um. in singulari tm̄ valʒ quātū suū ꝑmi-
tim. In plurali accipiť distributiue ꝑ pares nume
ros. vt isti incedūt deni. id est decē & decē. & tan
tū qn̄ʒ ī pl'i valʒ q̄tū suū ꝑmitm̄. Et vt gn̄aliť faci
am? doctrinā qd̄ dixi? supi? de bin?. mō de denus
dicēdū ē. & gn̄aliť de omibus noīb? gn̄alib? nūa-
lib? distributiuis. vt sūt bini trini quatrini ꝛc̄.
Denussepten us na nū. deriuať a decēseptē. & de-
nusseptenari? ria riū. & hic decēseptenarius rii
Deorsū. i. desursū a de & orsū ɔpo. adū. ē loci. &
acuiť pnl'. vide de hoc sup̄ ī scd̄a pte vbi agiť de i-
Depact? ī depeciscor vide pedimto distīctōis
Depāno as aui are. i. dilacerare vel pānos auferre
expoliare. denudare. & cōpo. a de & pann? pāni.
Depaui ē ꝑteritū de depasco scis. vide ī pasco is
Sapie xix. Tanquā equi em̄ depauerūt escam
Depeciscor sceris. depactus sum. depecisci. id est
valde pacisci vel pactū facere. Et depecisci. id est.
discordare. pactū rūpe. vel diffidare. & facit supi
nū depactū. & ɔpo. a de & paciscor. a mutata in e
Depecto depectis in pecto ctis vide.
Depellicor caris depellicatus sū. id est decipe. &
componiť a de & pellicio cis
Depelliculo las. i. decipe a de & pellis componiť
Depello lis puli pulsū pellere. i. deorsū vel d̄ vno
loco ad aliū pellere. vel componiť ex de & pello.
Depesco is scui scitū. ex de & pesco qd̄ nō ē ī vsu
ɔpo. Et vt dicit ꝑsc. in. x. li. Cōpesco scui. & depe
sco scui. a p̄nti tpe faciūt supinū. mutata o in i. cor
reptā & addita tū. vt cōpesco scitū & depesco sci
tum sicut posco & disco. ꝑdicta tamē supina mō
nō sūt ī freq̄nti vsu licʒ scd̄m artē ɔticis possum?.
Depigis A de & piga qd̄ est sūmitas nariū diciť
h̄ & hec depigis & hoc ge. i. sine narib?. & ꝓ. pl't
Depilo las. i. pilos auferre. & ɔpo. vide ī piga
a de & pilo qd̄ deriuať a pil? li. & ī ista significati
one cor. pi. sic̄ & pil? Itē depilo las pt̄ cōpōi a de
& pilo las. qd̄ deriuať a pila. ꝓ istrumēto terendi
Et ē tūc depilare rape. furari. expoliare. Et in hac
significatōe depilo las ꝓducit pi. sicut pila
Depigo gis. pegi. pactū. depigē. i. valde pigere
vel de vno loco ad aliū impellē vel deorsū. & ɔpo
niť a de & pāgo gis qued ē iniūgo vel ipello. vel
pōt esse ɔpositū a de & pingo gis. pixi. & tunc fa
cit depinxi. & aliud significat scʒ valde pingere.

Depleo ples pleui pletū. id est. valde replere. vel
euacuare. exinanire. quasi de pleno deducere. & cō
ponitur a de & pleo ples quod non est in vsu
Depono nis. pnl'. ꝓducta. in pono nis exponitur
Depōtan? ni mas. gn̄is qui ad tam graue deuenit
etatem & vitaʒ vt magis prosit ei de pōte se ꝓiice
re ꝙ̄ viuere. quod etiam faciebāt in aliquib? ꝓuin-
cijs. et ɔponiť a de et pōs pōtis. ita dicit huguicō
Depopulor laris. in populor est
Deporto as in porto as vide
Depositū ti. ē pign? ad tpus ɔmēdatū. Itē deposi
tū traditū ul' ɔmdatū cā custodie ɔmissū a depono
Deꝑuo as aui. i. valde ꝑuare. ꝑue nis deriuatur
facere. et cōpo. a de et prauo uas. et producit pra
Deꝑcior aris deꝑciat? sū ex de et ꝑcior. Et est de
ꝑciari valde ꝑciari vel de ꝑcio auferre. deꝑmē vili
pendere vilificare, et ē deponētale. antiq̄ tamē dice
Deꝑcor caris catus sū. ex de et bāt deꝑcio cias
precor componiť. Et est deꝑcari valde ꝑcari. vel
de potest ibi esse priuatm̄. id est nō ꝑcari. refutare
quod vulgo diciť disꝑcari vel excusare vel expur-
gare. et est deponētale. et corripit pre
Deꝑdor aris. deꝑdatus sū verbum deponentale.
id ē valde ꝑdari. ꝑdas facere. dissipare. ex de et ꝑ
dor daris cōponiť. et ꝓducit ꝑ. et cōstruiť cū actō.
Vn̄ in tren̄. Ocul? meus deꝑdat? est animam meā
Deprehendo dis di. ex de et prehēdo componiť.
et est deprehēdē. ꝑfecte ɔgnoscē. valde tenere
Deprēdo dis di deprēsū prendere. i. deprehendē.
verbū actm̄. et ɔponitur a de et prēdo dis di
Depubis Pubes ɔpōiť cū de et dicitur hic et hec
depubis et hoc be. i. deorsū a pube. i. a barba. Vn̄
et depubis dicitur porcus sugēs q̄i deorsū a setis.
Et h̄ et hec īpubes et hoc be. gtō īpubis. i. iberbis
sine pube. q̄ nōdū hēt pubē. et ꝓ. pu. vide ī pub.
Depudeo des cor. pu. vide in pudeo des.
Depuro as producit pu. vide in puro as
Deretro cor. re. Baruch. v. Visa itaqʒ turba dre
tro. i. ab ante. et ɔponiť a de et retro. vide a simili
in desup et etiam in retro
Derideo des risū. ex de et rideo ɔponitur et ꝓdu-
ri. Et ē deridere deludere subsānare. de aliquo risū
mouere. vnde derisus sa sū. id est delus?. et hic deri
sus sus. id est derisio. vide in rideo des. Et scias
ꝙ̄ derisio tāto graui? ē peccatū quāto maior reue
rentia debetur ꝑsone que illuditur. Vnde grauissi
mū est irridere deū et ea que dei sunt. secūdū illud
esaie xxvii. Cui exprobrasti et quē blasphemasti et
sup quem exaltasti vocē tuā. Et postea subditur.
Ad sanctū isrhael. Deinde secundū locū tenet irri
sio parentū. Vnde dicitur ꝓuer. xxx. Oculū qui sb
sānat patrē et despicit partuʒ matris sue effodient
eum corui de torrentib?. et ɔmedēt eum filii aq̄le.
Deinde iustoꝝ derisio graue peccatuʒ est. quia ho
nor est virtutis premiū. et ɔtra hoc dicitur iob xii.
Deridetur iusti simplicitas lampas cōtenta apud
cogitatōnes diuitū pata ad tpus statutū. q̄si dicat
nō potestis me deridere nec ratōe minoris vite nec
ratōe minoris scientie. quia lampas ꝛc̄. Nec ratōne
minoris glorie. quia pata ē a deo ista lāpas remūe
rari in tempe statuto. quasi diceret. non sum mino
ris vite nec minoris scientie. nec ero mīoris glorie
ꝙ̄ vos qui me deridetis imo maioris sum Vnde mi
nus dicitur et plus signat. quia vos nec bonā vitā
nec bonū intellectū nec bonā gloriam habetis nec
habebitis nisi peniteamini
Derisus in derideo des exponitur.

Deriuo uas· A riuus ꝑ compositõem dicitur diri uo uas· & deriuo uas. Et differunt· nam deriuare ē quasi riuũ de fonte ducere· sed diriuare est fontez ĩ diuersos fõtes vel riuulos deducere· Diriuatur er go grecismus in latinitatē· id est quasi fons ĩ riuu los ducit̄· Sed latinitas deriuatur a grecismo. id ē quasi de fonte ducit̄· Similiter dictõ primitiua diri uatur· quia quasi fons in diuersos riuulos ducitur Sed dictõ deriuatiua deriuat̄· id est quasi riu9 de fõ te ducit̄ & ꝓducit ri deriuo De deriuatõe nõim di ctũ ē sup̄ ĩ t̄cia pte· qi ĩ pncipio ĩ ca· de spēb9 noĩz

Derogo gas pnl'· correpta in rogo rogas est

Descendo dis in scando dis est

Descio descis· id est nescire· obliuioni tradere· ex de & scio scis componitur

Desero ris· in sero seris est· & corripit se

Desero as· in sera vide & producit se

Desertũ Desero ris rui sertũ· id ē derelinquē· Vñ hoc desertũ ti· i· derelictũ dictũ sic qr nõ serit̄· & ideo deserta sũt· Vel pt̄ dici desertũ qr deserit̄· i· ab hominibus nõ habitat̄· Et hinc deserto tas· id est desertũ facere· Potest etiã esse frequē· hui9 vbi de serere· & declinat̄ etiã desert9 ta tũ· desolat9. egēs

Desideo des· ꝯponit̄ ex de· & se auxilii deo· & ē desidere deorsũ sedere· a ꝓposito desistē· pigrere· Vnde desidesco scis· ĩchoatiũ· & hic & hec deses desidis· id ē piger remissus· vnde hec desidia die· id est pigricia· & hinc desidiosus sa sum

Desideratiũ verbũ qd sit hēs sup̄ ĩ t̄cia pte ĩ t̄cta tu de spēb9 verborũ capitulo de verbo desideratõ

Desiderius rii· vtõ o desideri ꝓpriũ nomen viri d̄ quo dicit hieronimus in prologo pentateuci· De siderii mei desideratas accepi epistolas· Et infra· Nunc te deprecor desideri carissime ꝛc· et acuit̄ de

Desidero ras· ex de & sidero as· & est desiderare· cupere & ꝓprie celestia· & hinc hoc desideriuz rii vñ desiderosus desideriosa desideriosũ· & ē verbum

Designo as in signo nas est actiuum desidero·

Desilio desilis in salio lis vide

Desino desinis in sino sinis est· & corripit si

Desipio is. i· deorsũ sape· de sapiētia exire· ex de et

Desisto is in sisto est sapio componit̄ & cor· si

Desiui preteritum de desino desinis est· Sapiētie quinto Desiuimus esse·

Desolatus sicut dicit Pap· Desolari solum dereli quere destruere Desolatus de solo eiectus inops

Desolor laris ex de & solor· id est deua deiect9 stare derelinquere & solum facere· vnde desolato rius ria rium Psal'· Cum carbonibus desolatoriis. vel desolatoris· & producit penultimã desolor

Despectus in despicio est

Despero as ex de & spero as ꝯpo· i· a spe cessare· sine spe fieri· & ꝓducit penult· Vnde desperans tis

Despicabilis in despicio cis est omnis generis·

Despicio is xi ctũ· ex de & specio is componitur & est despicere deorsũ aspicere· contēnere vel vili pendere· Quē eĩ contemnim9· quasi deorsuz aspi cere volumus. vnde despecto as fre· & hic despe ct9 tus & despectus ta tũ· Et compat̄ despectus ctior ctissim9· vnde de despecte ctius sime aduer· vnde despectiu9 ua uũ· & hic & hec despicabilis·

Despicor Ex de & spico cas componi & hoc le tur despico cas· & despicor caris deponentale· id est grana de spica excutere vel extrahere· Vnde & sepe ponitur pro auferre & pro aperire· & ꝓducit spi· Item despicor potest deriuari a despicio is· & est idē qd despicē· vel ꝑ se ꝯponit̄ a de & specio is & sic corripit spi· vñ grecism9 Tunc ego despicor cũ spicis extho grana· d̄spicor ac ꝓprie dico cũ spe

Despõdi ē pte· tũ de d̄spõdeo es cto deorsũ·

Despõso as fre· de despõdeo es di spõsũ su· v mu

Despuo is in spuo is est tata ĩ o· vide ĩ spõdeo·

Desterno· ex de & sterno nis componit̄ desterno nis straui· id ē valde ve deorsuz sternē· vel de est ibi ꝑuatiũ quasi a pace vel pactu remouere vel sel lã auferre quod & desellare dicit̄· Et ĩ hac vltima significatõe sumit̄ geñ· xxiiij· vbi dicitur· Introdu xit eum in hospitium ac destrauit camelos· id ē sel

Destino Teneo compo ¶ las & sarcinas d̄posuit mit̄ cũ de et impositas· dicit̄ destino nas· id est le gare· mittere· deputare ascribere significare· Et inde componit̄ p̄destino nas· Quidam tamen dicũt ꝙ destino componit̄ a de et stino nas quod non est ĩ vsu· sꝫ pri9 dictũ p̄ualet· et cor· sti destino· vnde ouidi9 meta Destinat ĩpio clarũ p̄nũcia veri Fama

Destiti est p̄teritũ de desto stas et de desisto stis

Desto stas destiti in sto stas est et corri· sti

Destraui est p̄teritũ de desterno nis· quod cõpo nitur a de et sterno nis. et tũc scribitur ꝑ s· Est eti am preteritum de dextro tras· et tunc scribitur ꝑ

Desueo sues in sueo sues est x· dextraui

Desultor in salio salis est·

Desum dees deest deerunt· in sum es est vide·

Desuo suis in suo suis vide

Desup si sequit̄ casus vt de sup terram due ptes sũt sicut sup̄ dixi in secunda pte ĩ capitulo de sup

Detento tas freqñ· de detineo nes nui tentum ten

Deterior A detero is dicit̄ hic tu v· mutata in o et hec deterior et hoc deteri9· id est peior· et deter rimus ma mũ· id est pessimus· Et hinc aduer· dete rius rime· Et a deterior deterioro ras· id ē peiorare Et nota ꝙ detero ponit̄ in ꝯpatõne ꝓ positõ p̄oi ctorũ noim vt detero deterior deterri9 ꝛc·

Determino nas a de et t̄mino nas ꝯponit̄ verbuz actiũ· et ē determinare definire terminos auferre·

Detero is triui tritum deterere· id ē valde terere Item detero teris triui deterere· id est peiorare vl'

Deterrimus in deterior vide peiorari

Detestor staris a de et testor componit̄. Et est de testari valde testari deierare vel execrari maledice re abominari· vnde hic et hec detestabilis et hoc

Detineo nes nui tentũ· a de et teneo detestabile nes componit̄· et est detĩere remorari impedire vl' deorsum vel de suo ꝓposito tenere· et corripit ti·

Detonsus sa sum a detõdeo es quod cõponit̄ a de et tondeo detonsus sa· i· nõ tonsus

Detractõ· A detraho his xi ctũ dicitur hec detra ctio onis Nota ꝙ detractõ consistit in adnichi lando vel diminuendo bonũ alterius· vnde haymo dicit· Detrahere est aliorũ bona inuertere vel nega re· vel sic· Detractõ est reuelatõ defectus absētis ꝓximi facta alicui vt ipm in bono minorē extimet Et secundũ has duas notificatõnes distinguuntur sex species detractõis· tres scđm primaz et tres se cundũ scđaz· Tres p̄me sumũtur respectu boni· se cunde tres respectu mali· Respectu boni cũ quis negat bonũ alterius· aut tacet vbi nõ debet· aut in uertit· Respectu mali cũ reuelat vbi nõ debet alte rius peccatũ siue malũ· aut aggrauat· aut fingit qd nõ est· vnde quidã· Cum nego iam factũ· taceo pũ to reuelo· Aggrauo delictũ noua cudere cũ mala conor· ¶ Contra detractores dicit hieronim9 ad rusticũ monachũ· Si vis me corrigi delinquentem. apte increpa tantũ ne occulte mordeas. Quis eĩ

mihi pdest si aliis mala mea referas si me nesciēte peccatis meis imo detractōib9 tuis aliū vulneres & certatim omnibus narres. Sic singulis loqris qi nulli alteri dixeris. hoc em̄ nō est emēdare me. sed vicō tuo satisfacere. Itē bernhard9 in secūdo libro de csideratōe ait. Porro detrahē aut detrahentem audire quod hoꝝ damnabili9 sit. nō facile dixerim. Et hoc intellige si eum inducat ad detrahendū. vel saltē placeat ei detractō pter odiū eius cui detrahit. quoniā de9 odit eos dicēs in cāticis. Recti inquit diligūt nos. bona pfecto cōsolatō cū blasphemamur a malis benefacientes. si recti diligunt nos omino sufficit aduers9 os loquentiū iniqua. Opinio bonoꝝ cū testimonio conscīe nō veniat anima mea in cōsilia detrahentiū. quoniā odit eos de9 dicēte apostolo. Detractores deo odibiles. quā sētētiā de9 loquens in psalmo cōfirmat. Detrahentē ĩquit pximo suo hūc psequebar. Nec mirꝝ. cū id pcipue viciū caritatē q̄ deus est & qdem ceteris acri9 impugnare & psequi cognoscat. quēadmodū vos quoqꝫ potestis aduertē. Omnis qui detrahit primū qdem seipm pdit vacuū caritate. deinde qd aliud detrahendo intēdit. nisi vt is cui detrahit veniat ĩ odiū vel cōtemptū ipsis apud quos detrahit. Ferit ergo caritatē ĩ omibus qui se audiūt ligua maledica. & qītū in se est necat fundit9 & extinguit. Nō solū aūt in pn̄tibus. sed etiā in absentibus vniuersis ad quos volās verbū forte p eos qui p̄sētes sūt puenire cōtingit. Cor siqdē felle liuoris amarū p lingue instrumentuꝫ sparge nisi amara nō potest dicēte domio. Ex abundātia cordis os loquit. Et sūt spēs pestis hui9. dū alii quidā nude atqꝫ irreuerenter vti in buccā venerit. vir9 euomāt detractōnis. Alii aūt quodā sil'ate verecundie fuco cōceptā maliciā quā retinē nō possūt obumbrare conant. vi deas alta p̄mitti suspiria. sicqꝫ quadā cū grauitate & tarditate vultu mesto. dimissis supcilus & voce plangēti egredi maledictōem. Et quidē tāto psuasibiliorē quāto credit ab his qui audiūt corde inuito & magis cōdolēte affectu. qꝫ maliciose proferri. Doleo inquit vehement p eo qꝫ diligo eū satis. & nūqꝫ potui de hac re corrigē eū. dū ali9 quidem michi ait. bene opertū fuerat de illo istud. sed p me nunquā innotuissꝫ. at quoniā p alterꝫ patefacta res ē. veritatē negare nō possū. Dolēs dico reuera ita ē. & addit grande damnū. Nam alias qdē in plurib9 valꝫ. certū ĩ hac pte vt verꝫ fateamur excusari mīme pt. vide etiā ĩ vilis & ĩ derideo & in

Detraho his in traho his vide p̄ceptum

Detrecto ctas qd etiā detracto dicit ex de & tracto ctas. vide in tracto ctas

Detrimentū ti. ge. neu. damnum. iactura. diminutio. & deriuat a detero is

Detrus9 sa. sū. a detrudo dis. & est detrusus. inclus9. expuls9. & pd. penult.

Detudi pnl'. cor. ē p̄teritū de detūdo dis

Deueho his in veho his. est

Deuex9. a deuerto tis dr deuex9 xa. xū. i. iclinat9 incuruat9. in rotundū versus. quasi deuersus. vel dicit a deueho. qꝛ vndiqꝫ deorsū vehat. & compat. vñ hec deuexitas atis. Et nota qꝫ celū pprie dr cōuexū vel deuexū. vel siqd aliud ita factū sit

Deuio as ex de & vio as. opo. i. exorbitare. extra viā ire. vnde deui9 a. um. Et est idē deuia qꝫ auia. q̄si loca secreta extra viā a via remota

Deuns. a decē & vns vel vncia opo. hic deuns tis. i. decē vncie. vl' qd meli9 ē vndeci vncie. q̄si vncia dēpta de asse. & tūc opo. a de. qꝛ ei desit vncia ad librā. Persi9. Pergant auidos sudare deūces.

Deuoto as aui are. i. p furorē maledicere. exprobrare. deuotōem sanctis auferre. Vnde pū. xx Ruina est homis deuotare sāctos. secundū vnā literā. Itē deuotare. id est. emissū votū infringere. freqnt vouere & tūc est freqn. hui9 ve. bi deuoueo es. deuotū tu. v. in o. mutata. & fit deuoto as. & pd. pnl.

De9 dicit a greco theos. quod signat metū. & in de mutata o. in u. & d posita p th. dicit de9. qꝛ timor sit omib9 rebus colentib9 eum. vel dicit a do das. quia dat omia omoda omnib9. vel a diligo qꝛ omnia diligit. & nichil odit eoꝝ q̄ fecit. vel dicit a desū dees p otrariū. quia nichil ei desit. Nota qꝫ deus dicit essentialit. vt vn9 de9. Abusiue psal'. Dii eoꝝ demōia. Partitie Psal'. Dii estis. Et alibi. Dii fortes ꝛc. Et hoc tripliciter. p̄mo sil'itudis represētatione. vt Exodi vii. Ecce constituo te deum pharaonis. Potestatiue. Nō detrahes diis. i. p̄latis. Et meritorie. Dij fortes ꝛc. ¶ Et scias qꝫ largo modo sumit deriuatō. & nō pprie. qn̄ dicit qꝫ de9 deriuatur a theos. Itē scias qꝫ de9 facit vēm in e. scꝫ dee. & nunqꝫ de9. Tamē aliqn̄ ntūs ponit p vtīo. sicut agn9 p agne. vt agn9 dei qui tollis peccata mundi. Itē nota qꝫ in ntō. dtō & ablatō pluralib9 istius nominis de9. duo i. oglutinant in vnū longū i. vñ deberet scribi & pnūciari tantū p vnū i. sed scribūt ibi duo i. sed tm̄ pnūciat vnū. Scribunt ibi duo i. duab9 de causis vel cā differētie. Si em̄ scriberetur di dis p vnū i. viderent esse p̄positōes insepabiles vel p̄positō & nō nomen. vt ergo ex ipsa scriptura ppendat qꝫ nō sint p̄positōes. institutū est vt duo i. scribant ibi. sed tm̄ pronūciet vnū. vel de consuetudine antiquoꝝ. Solebāt em̄ veteres gēmīare vocalē lōgā quātū ad scripturā. licꝫ tm̄ vnā pronūciarent. nec fiebat illa geminatō scripture. nisi vt scriptura vocalis producta esse ostenderet. In hoc ergo sequēdo veteres seruam9 antiquā osuetudinē qꝫ scribi9 dii & diis p duas vocales. & pronūciā9 vnā tm̄. & sil'r ĩ ntō dtō & abltō plib9 isti9 pnoīs ĩs ea fit sineresis. i. oglutinatō ei. in i. & tamen scribuntur ibi duo i. licꝫ tm̄ vnū pronūcietur. & fit talis scriptura p̄dictis duab9 de causis. scꝫ vel de cōsuetudine antiquoꝝ p̄dicta vel causa differētie. ad is & i. verbū impati modi scdꝫ hug. vide ĩ tercia pte vbi agitur de dtō secūde declinatōis. Magister aūt bene. dicit. qꝫ dieresis est diuisio vni9 sillabe ĩ duas. Per hāc figuraꝫ sumitur bisillabe hoc nomen dii. quod est monasillabū in hoc versu vsuali Scribe dii lege di si vis vrban9 haberi. Et signat multa de9. sicut patꝫ in his versib9. Dat natura deū. dat gratia dat dominat9. Esse deos error est simulacra reat9. Iust9 hō fertur de9. angel9 & pater almus. Spirit9 ille malus. de9 est quādoqꝫ vocat9. Scire etiā te uolo qꝫ damascen9. xii caᵒ. primi libri dicit. Theos. i. deus dicitur. uel ab eo qd est theim id est currē uel fouere uniūsa. qꝛ scꝫ p omia uadit omnia saluās & continēs. Vel ab ethim qd est ardē. quia de9 noster ignis ē consumēs omnē maliciā. Deut. mj. Vel dicit a theaste quod ē osiderare uel uidere quia omnia uidꝫ. Nulla em̄ eū latēt imo oīm est cōtēplator. Vide in genu & hymen & in iupiter & ĩ creo & in credo ¶ Et scias qꝫ cū dicitur deus de9 est ibi geminatō. sed non compositō quia tm̄ ualet geminatō ista si est compositō quantum si non est cōpositō. & ideo cū nichil mutꝫ talis cōpositō. inutilis ē et recusāda ¶ Itē scias qꝫ de9 incōmutabil'r

semper in se existens · presentialiter· potentialiter essentialiter est ī omni natura siue essentia sine sui diminutōe ·et in loco omni sine circūscriptōe ·et in omni tpe sine mutabilitate. et ideo in sāctis spiritibus & aīabus est excellenti9 ·scꝫ ꝑ gratiā habitans & in homīe xp̄o excellētissime ī quo plenitudo diuinitatis habitat totaliter ut ait apostol9 Itē sicut dicit aug9. De9 est omib9 rebus cā essēdi · ordo viuendi · ratō intelligēdi· ¶ Itē sicut dicit gregorius ī xvii· moraliū· Sūt pleriqꝫ ita hebetes vt formidare nesciant· nisi qđ corꝑaliter vidēt· Vñ fit vt deū nō metuāt quē videre nō possūt. Sed quis de deo ista vel desipiens suspicet· qui nimirū cū sit semꝑ omīpotens· sic intendit omib9· vt assit semꝑ singulis· sic adest singulis· vt simul omib9 nūquā desit· nam si quosdā peccātes deserit· iisdē tamē ipsis adest ꝑ iudiciū quibus deesse cernit ꝑ adiumētū· sic itaqꝫ exteriora circūdat vt interiora īpleat· sic interiora implꝫ vt exteriora circūdet. sic sūma regit vt ima nō deserat· sic imis p̄sens est vt a suꝑiorib9 nō recedat· sic latꝫ ī sua specie vt tamen ꝯgnoscatur ī oꝑatōe· sic ꝯgnoscit in suo oꝑe· vt tamē comp̄hēdi nō valeat a cognoscētis extimatōne· vide ī prescio & ī ꝑsōa ¶ Itē q̄lit deus sit ī oīb9 creaturis eēntialiter & ab eorꝫ sordib9 nō cōtamīnet dicā in sol

Deuterogamia· Deuteron cōponit cum gamos· quod est vxor vel nuptie· & dicitur hec deuterogamia mie· id est· secunda gamos· scꝫ secunde nuptie Eedē dicūt dygamia & bigamia mie·

Deuteron grece latine dicit scđm & nomia vl' noma lex· Vnde qđā liber dict9 est deutonomiū mij id ē secūda lex· qꝛ replicat ea q̄ dicta sunt ita tñ ꝙ videt noua lex· & ē p̄figuratō euāgelii

Deuteronomiū mij. ī deuterō ē Inuenit etiā deuteromi9· vñ ī aurora dr· Hoc nomīe deuteromi9 lex esse secunda

Deuterosis sis fe· ge· i· nouitas· & dr a deuteron·

Dextera A do das dicit hec dextera re· quod per sincopā dicit dextra tre· quia ipsa pignus pacis & testis fidei solet dari vel quia ea damus Et a dextera dicit dexter tra trꝫ· id est ex dextra ꝑte existens vel bon9· ꝓpicius ꝓsper· Et ꝯꝑat dexter terior ti9· quod regularit deberet facere dexterrimus · sed irregulariter format sicut sinistim9

Dextimus in dextera est

Dextralia· ornamēta q̄dam q̄ sunt cōmunia viris & femīs larga & ampla & ante manicas portātur & iungunt vno clauo & dicūt a dextra

Dextralis· A dextra dicit hic & hec dextralis & hoc le· vñ dextralis dicit securis dextre habilis

Dextrari9 rii· i· equ9 a dexta. qꝛ ꝑ dexterā ducit·

Dextro as aui dicit a dextra, & ꝯpo· addextro as aui· id ē ꝑ dexterā ducē· & scribit dextraui e9 p̄teritū ꝑ x· · sꝫ qñ est p̄teritū de desterno nis qđ ꝯpo· a de & sterno· tūc destraui scribit ꝑ s·

Dextrocerīū rii ornamētū dextre q̄i dextrocirium· a dextra & cyros qđ ē mā9· & ē torq̄s aure9 vt dict

Dextrorsū· i· ī dexterā ꝑtē vel v̄sus dexterā ꝑtem a dextra & orsū vel versū ꝯpo· & est adūbiū

Dextrouersū· id est in dexterā ꝑtem vel vers9 dextrā ꝑtem a dextra & versus cōponit

DI & dis sunt p̄positōnes q̄ nō inueniūnt ꝑ appositōeꝫ· sꝫ in cōpositōe tm̄. Cuꝫ quibus aūt dictōibus cōponat di & cū quibus dis dictū est sup̄ ī p̄ma ꝑte de orthographia ī cap· de sillaba vbi egi de s

Dya apud grecos plures significatōes habꝫ· secūdū e m̄ ꝙ scribit ꝑ y· grecū nomē est eiusdē significatōis cui9 est hoc nomē duo· sꝫ quādo scribit per iothā pt̄ esse causalis ꝯiunctō · vnde sepe ponitur vbi nos ponim9 causā· Et potest esse p̄poitō greca eiusdē significatōis cui9 est de apud latinos nā scđm hug· dya grece · id ē duo & scribitur etiā ꝑ y grecū· sed dia· id est de scribitur ꝑ i· latinū

Dyabolaris· cū dya quod est duo cōponitur obolus quod est medalia· & dicitur hec dyabolaris ris id ē meretrix quasi duob9 obolis empta. & potest sepe emi ꝓ duobus obolis

Dyabolatori9 rii qui ꝓ oꝑe suo duos obolos promeretur· & compo· a dya quod est duo & obolus

Dyabol9 · Bolos cōponitur cū dya quod est duo· & dr hic dyabolus quasi duplex morsell9 · mordet em̄ animā & corꝑ9· Vel dyabol9 hebraice dicitur deorsū fluens· quia suꝑbie pondere deorsū corruēs cecidit· sꝫ grece dicitur criminator· qꝛ crimina in q̄ ip̄e illicit ad deū referat· Vel quia electorꝫ innocētiam crimibus fictis accusat· vnde dyabolicus ca· cum ¶ Et scias ꝙ crisostō9 dicit in omel Erat hic sus eiciens demoniū· nec e m̄ īquit potest quis fortis vasa diripe· nisi alligauerit forte prius ⁊c· fortē dicit adūsariū nostꝝ quātū ad nostrā infirmitatē nō quātū ad suā virtutē· Deinde fortē dicit nō vt terreat nos· sed vt solicitos magis esse faciat nos· nec em̄ debꝫ hostē timere fortē qui habꝫ principem fortiorē· sed ꝙ vigilem9 & laborem9 vt in fiducia principis maioris cōtemnamus aduersariū fortem Nam si cōtemnim9 eū manifestū est ꝙ fortiores illo sum9· si aūt negligimus ille fortior īuenitur· nā quāuis sit infirm9 fortior tamen est homīe negligēte· Fortē em̄ dyabolū nostra negligentia facit· non illius potētia· vide deīde ꝙ̄ sapienter eū quē prius dixit fortē· postea ostēdit ligatum· vt si te audita fortitudo terruit. ligatō eius nūciata confortꝫ· Iaꝫ q̄li oꝓꝓbrio dign9 est imo magis tormēto qui adūsariū suū ligatū nō vicerit· vis scire ꝙ ligatus ē aduersari9 tu9 cōsidera naturā carnis & spiritus & ītelliges ꝙ non poterat homo carnalis spiritum vincere nisi eū dominus alligassꝫ· Itē aug9 in· xx· lib· de ciuitate dei loquens de fidelib9 qui reꝑientur ī fine mūdi sic dicit· In eorꝫ sane qui tūc futuri sunt sanctorꝫ atqꝫ fideliū compatione quid nos sumus quando quidē ad illos ꝓbādos soluet tāt9 inimic9 cū quo nos ligato ꝑiculis tantis dimicam9· vide ī demō & in miraculū & in mirmicoleon

Dyacon. Dyacones grece latine ministri dicūtur· quia sicut in sacerdote cōsecratō· ita ī dyacono misteriū dispensatō habetur · Et declinatur etiam hic dyaconus ni· & hic dyacon vel dyacōes nis· vnde hic dyaconatus tus tui· id ē officiū vel ordo dyaconi· & cōpo. cū sub vel ypos· vel archos & dicitur subdyaconus· ypodyacon9· archidyacon9 Et scias ꝙ ꝯposita inueniuntur decliata tot modis sicut & simplex ¶ Ad dyaconū ꝑtīꝫ assistere sacerdotib9 & ministrare in omibus q̄ agūtur ī sacramentis xp̄i scꝫ ī baptismate· ī crismate · ī patena et in calice · oblatōes quoqꝫ inferre· et disponere ī altari· ꝯponere etiā mēsā dei et vestire· crucē ferre et p̄dicare euāgeliū et epistolā· Nā sicē lectorib9 vet9 testamentū ita et dyaconib9 nouū p̄dicare p̄ceptū est

Dyadema· a dya quod duo est et demo mis ꝯpo · hoc dyadema atis· id est regia corona· quia duo demat scꝫ principiū et finē· et differt a serto et corona· quia sertū est quod fit de floribus insertis · Corona dicitur quilibet circulus capitis de quocūqꝫ

d ane y

metallo· Dyadema vero tm̄ de auro & lapidibus
p̄cōsis. vel dyadema ɔpo·a dya quod est duo· & dē
mas quod est ornans· qꝛ vtrāqꝫ ptē capitis ornat·
vel diadema ɔponit̄ a dia quod ē de· & demos qꝺ̄
est ɔiūgere vel ligare· quia tale ornamentū ī circū
actis extremitatibꝰ retro astringit̄· & postea liga
tur. & est regū & matronaꝝ ornamētū Vnde ver
sus. Virginis est sertū· cleriqꝫ corona· poete Lau
rea· rex gestat dyadema vel īdupator Mach. libro
p̄mo ca. xi· Et īposuit duo dyademata capiti suo·
Dyasorosis· vide ī q̄rta pte ī ca· de coloribꝰ rhet̄·
Dyaletica· a dya quod est duo & logos qꝺ̄ ē ser=
mo dicit̄ hec dyaletica ce· q̄si dualis sermo· qꝛ dya
letica disputatō tota versat̄ & finit̄ inter duos s.
inter opponentē & respōdentē· nō em̄ est ibi neces
sarius iudex terciꝰ vt in causis agēdis· vel dicitur
dialetica a dia quod est de & lectos qꝺ̄ est dictio
quia in ea disputat̄ de dictis· & scd̄m hoc debꝫ scri
bi dia p i· latinū, vel dicit̄ dyaletica a greco verbo
dyalegiste quod est disputare· Inde dyaletica qua=
si ars disputatoria· vnde dyaleticꝰ ca cū·
Dialis· a dies dicit̄ hic & hec dialis & hoc le· vt di
alis cibꝰ· i· quotidianꝰ· vn̄ dictꝰ ē dialis sacerdos
Dyaliton quoddam scema est· vide in iouis·
quarta pte in tractatu de scemate
Dyalogꝰ gi· pnlē. cor· i· dualis sermo scꝫ q̄ versat̄
int̄ duos· & dr̄ a dya quod ē duo & logos sermo·
Dyamas mantis mas· gn̄is lapis est p̄ciosus· & ha
bet n· in obliq̄s sed nō in nt̄o· vnde dicit̄ in doctri
nali· Ex as est atis· elephasqꝫ gigasqꝫ dat antis· Et
diamas adamas ꝛc̄· & cor· pnl̄· diamas
Dyametrꝝ tri· ge· ne· vel hec dyametrꝰ tri vel dya
metros· & in masclīo gn̄e īuenit̄ hic dyameter tri·
id ē recta linea p cētrꝝ ducta ī duas eq̄les ptes cir
culū diuidēs· & dicit̄ a dya qꝺ̄ ē duo & metros qꝺ̄
ē mēsura· & cor· me nat̄ aliter· vide in terra.
Dyan grece latine dicit̄ lux vel claritas
Diameron gn̄is neutri est genus liquoris medici
nalis a suco mori dictum ex quo conficit̄· & cōpo
nit̄ a dia quod est de & morus
Dyana. a dyan & neos quod est nouū ɔponitur
hec dyana ane· q̄si noua lux vel claritas Est em̄ lūa
q̄ singulis mēsibꝰ facta hebes singulis mēsibꝰ a so
le lumen accipit· & sic semp videt̄ eius lux & clari
tas noua· Similiter hoc nomē ei cōgruit secundū
quod p̄est bestiis· clarescit em̄ magna claritate· qꝛ
flore virginitatis· vel qꝛ ipa est luminare minꝰ· quod
p̄est nocti in qua discursū suū habēt bruta anima=
lia sicut homo in die· vnde dicit ꝓpheta· Posuit te=
nebras & facta est nox. ortꝰ est sol & in cubilibus
suis collocabunt̄· vel dyana dicit̄ a dyaneō quod ē
diuisio tenebraꝝ· qꝛ radijs lunaribus tenebre silua
rū sepant̄· vel dicitur dyana q̄si duana. quia ipa ē
luna· & luna die ac nocte apparꝫ· Ipsa est & lucina
quia luceat. vel quia lucē p̄beat nascētibꝰ· Eadē &
triuia· quia tres habꝫ vias· id est potestates. vn̄ &
tribus fingitur figuris. Est ei dyana ī siluis. luna ī
celo. & ꝓserpina in inferno secundū poetas
Diapēte· i· de q̄nqꝫ· a dia quod ē de· & pēta q̄nqꝫ
Diaphonia· Dia quod ē de ɔpo· cū phone quod ē
sonꝰ· & dicit̄ diaphonia· dissonātia vocū
Dyapsalma· Ex dya quod ē duo & psalmꝰ cōponi
tur hec dyapsalma me· id est· diuisio psalmi Et vo
lūt quidā hoc esse hebreū. & signat ꝙ illa quibꝰ in
terponitur sempiterna esse cōfirmat· Alii volūt eē
grecū· & signat interuallū psallendi vt psalma sit
quod psallit̄· Dyapsalma vero interpositū in psal
lendo silentiū· Et sicut simpsalma dicit̄ vocis copla
tio in cantādo· Ita dyapsalma disiūctō eꝰ· vbi que
dam requies distincte continuatōnis ostendit̄· scꝫ
pausatō· vnde dicit cassiodorꝰ· Est dyapsalma ser
monū rupta continuatō docens vbicunqꝫ reptum
fuerit psonaꝝ fieri mutatōem. Hieronīꝰ tn̄ confir
mat dyapsalma ɔtinuatōem esse sp̄ūssancti·
Dyaptotꝰ· A dya quod est duo· & ptotos quod ē
casus· componitur dyaptotus ta tū· vel dyptotꝰ
ta. tum· scꝫ nomen quod in vno numero & in vno
genere habet tantum duas diuersas terminatōnes
in diuersis casibus vt tabi tabo
Diaria rie· iugis ventris cursus sine vomitu· Et di
citur a dies· Itē a dies dicitur hoc diariū rii· cibus
diei vel preciū· vnde Horaciꝰ. Cum seruis vrbana
diaria rodere mauis· Et grecismus· Sūt qui suffici
unt in luce diaria sumptus
Dyas dis· fe· ge· i· binariꝰ· & dicit̄ a dya qꝺ̄ ē duo
Diasintastica· Sintasis quod est constructō ɔpo·
cū dia quod ē de· & dicit̄ diasintasticꝰ ca· cū· · id ē·
de constructōe tractās· vnde & diasintastica illa
ps p̄s· dicitur· vbi tractatur de ɔstructōe· & cor=
Dyasirtos· vide supra in quarta parte ripit sti
in tractatu de coloribus rhetoricis·
Dyastasis· Dya quod est duo componitur cū sta
sis quod est status· et dicitur dyastasis scꝫ dissēsio
animoꝝ quod quidam seditōem vocāt
Dyastole quedā spēs metaplasmi q̄ alio noīe dici
tur extasis· vide ī q̄rta pte ī ca· de methaplasmo
Diatim aduer. vide in dietim
Dybellū li· i· secūdū bellū
Dica ce fe· ge· tabula vel cautō vel carta ꝓprie vbi
ɔtinet̄ sūma debiti· et noīa debitorū vel debētiū· et
ponitur ꝓ q̄libꝫ pte carte· et dicitur a dico cis·
Dicacitas atis fe· gn̄is· breuis et acuta dictio ad
hominum risus. vel immoderata vel multa locutio
et dicitur a dicax cacis. quod est loquax
Dicaculus la· lum· id est· aliquantulum dicax· Vn̄
plautus· Dicacula inquit est meretrix· et deriuatur
a dicax cacis· et corripit cu·
Dicax· A dico cis· dr̄ hic et hec & hoc dicax cis· i·
facetꝰ· vrbanꝰ· vel q̄ v̊bis bn̄ loquitur· scꝫ facundꝰ
loquax· vel q̄ īmoderate vel multuꝫ loquitur· et cō
patur dicax cior· cissimus· vnde dicaciter· cius· sime
aduer· et hec dicacitas tatis· et cor· i· ante c· sic̄ veri
dicus. maledicus
Diceriū rii· est verbuꝫ iocose dictum· et dicitur a
Dicio onis· vide in dictō p ct dictum
Dico cas caui· care· i· copulare. et dico cas. i· cōse
crare et est hec significatō tracta ex p̄missa· tūc ei
cōsecrata est ecclesia quādo copulata est deo· Itēꝫ
dico cas· id ē voueo ues· et cōponitur abdico cas
dedico cas. indico cas· p̄dico cas· Et est actm̄ dico
cū oibꝰ suis ɔpositis· et deriuatur a dico cis. quod
ꝓd· primā· sꝫ dico cas eam cor· Vnde versus· Qui
diis tēpla dicāt qui sūt hi dii michi dicāt· In grecis
mo aūt dicitur· Illa dico signat cōfirmo copulo sa
cro· Itē quidā· Prima dico lego tercia dico lego· q̄
versus vtrorūqꝫ verboꝝ· scꝫ tā lego gis ꝙ lego as
ꝙ dico cis. et dico cas driam ostendit
Dico cis xi ctū cere· semel est Memorari pluries
Itē dicere accipitur pro signare vel intelligere vn
de dictō dicitur quia dicat aliquid· id est significꝫ
vel intelligi faciat· vnde dictionare· id est dictōes
coniūgere ad constructōnem oratōnis faciendam
Dico cōponitur· Addico cis· i· deputare· destiare
ascribere et constringere· vnde addictus cta ctuꝫ

id est·deputatus·astrictus Horacius· Nullus addi
ctus iurare in verba magistri·Item códico cis·id ē
simul dicere·q̄si odere & statuere vel decerné·vbi
nō vn⁹ sed plures dicunt vel vbi vnus plura dicit
Itē contradico cis·i·dicere contra·Item dedico is
id est·rem dictam denegare·Itē edico cis· id est p̄
cipe·& est regū vel imꝑatoꝝ·Itē indico cis·id ē·p̄
cipe vel annūciare·& est sacerdotū qui festa indi
cunt populis & ieiunia. vnde vers⁹·Edicūt reges
indicit festa sacerdos·Itē interdico cis·id ē ꝓhibe
re quasi interī dicere·Itē p̄dico cis·id est ante dicé
Item obdico cis·i·contradicere·Itez redico cis·id
est iteꝝ dicere·Itē dico cis ꝯponit̄ cū bene & male
& dicit̄ benedico cis & maledico cis·q̄ in eodē sen
su cōstruunt̄ cū dtō & actō·Idez em̄ est benedico
vel maledico te & benedico vel maledico tibi ¶Et
nota ꝙ dico cis & omnia ei⁹ ꝯposita sūt actiua·be
nedico tamē & maledico scd̄m ꝙ ꝯstruunt̄ cū dtis
neutra sūt·& scd̄m ꝙ ꝯstruuntur cū actis actiua
sūt·& omnia faciūt p̄teritū in xi & supinū in ctuz
& omnia ꝓducūt hanc sillabā di vbiqz·Tamen sci
as ꝙ dixi p̄teritū corripit di naturaliter· vn̄ dicax
cis·& mobilia q̄ ꝯponūtur a dico cis·vt maledicus
veridicus·falsidic⁹·causidic⁹ corripiūt i·an̄ c· quia
hec naturā tenēt magis hui⁹ p̄titi dixi cui⁹ prima
naturaliter breuis est· De hoc a sil'i reqre in scd̄a p
te vbi agitur de accētu verboꝝ q̄i in fine

Dicolos in colon uide·

Dictator a dicto ctas dicit̄ hic dictator oris qui
dictat. vnde & dictatores dicebant̄ olim quidam
honorati valde in romana ciuitate quasi principes
& p̄ceptores·vnde hec dictatura re·eoꝝ honor

Dictio·a dico cis dicit̄ hec dictō onis· & dicitur
dictio quia dicat aliquid·id ē sig̃ficet vel intelligi
faciat. Vnde dictōnare·i·dictones ꝯiungere ad cō
structōem orōis·Itē a dico cis hec dicio onis·id ē
potestas imperiū·& tūc debet scribi penultima p
c·solā· & est eius ntūs in raro vsu·Vnde in iudith
In dicōne tua domine sunt cūcta posita scdꝫ hug·
Pap̄·etiā dicit· Dicio onis p c solā potestas condi
cio īperiū Dictō vero p ct·est ps quelibet oratōis
sꝫ ntūs qn̄ scribit̄ p c solā nō est in vsu.& tunc cor
ripit primam Vnde in aurora dicitur· Celsius aut
opibus aut dicōne vehi

Dictito tas verbuꝫ frequētatm̄·id est freq̄nter di
ctare & formatur ab vltimo supino de dicto ctas
scꝫ dictatu.a mutata in i· & u in o

Dicto Ab hoc vltimo supino dictu u.in o cōuer
sa fit dicto ctas verbū freq̄ntatm̄.id est freq̄nter
dicere·& est dictare animi conceptōem recta ora
tōe ꝓferre & ꝯponé·qui hoc mō facit freq̄nt̄ dicit
Dicto ꝯpo·edicto as·i·palā vel valde dictare

Dictum A dico cis dicitur hoc dictuꝫ cti·& hic
dictus tus tui Dictum est qd̄ dr̄ Dict⁹ est actio
vel passio dicendi

Dicturio Ab vltimo supīo de dico cis scꝫ dictu
addita rio fit dicturio v̄bū meditatim·& corripit
v ante r·& caret supino·

Didascalus grece latine magister vel doctor· Iñ
hic didascalatus tus tui·i·magistratus Et didasca
lo las·id est magistrare docé·& didascalicus ca cū
id ē magistralis siue doctrīalis·vn̄ genus qd̄dam
legēdi discipuli ad magistꝝ dr̄ didascalicū quo bo
eti⁹ vtit̄ ī li·de ꝯso·vbi pħia magistra boetio disci
pulo loquit̄ & cor·sca Vide hoc ī hermeneuticus·

Didim⁹ grece latine dubi⁹ & cor·pnl't Thomas
apl'⁹ dict⁹ est didim⁹· qr di u hesitauit in fide

Dydracma me·id ē due dracme vel m̄sure Math·
xvii·Mg̊r vester nō soluit dydracmā Itē mach li·
ii·ca q̄rto Portātes argēti didracmas trecētas in
sacrificiū herculis·& scribit̄ p c nō p g ī penultīa·

Diduco cis xi·cere ex di & duco cis·& est diduce
re ī diuersas partes ducere·id est diuidere vl' sepa
re extendere vel subtiliare & ꝓducit du

Diecula le A dies dicit̄ hec diecula le pua dies &
ponit̄ ꝓ qualibet pua mora temꝑis & corripit cu·

Dyemeron·Meras quod est dies ꝯponit̄ cuꝫ dya
quod est duo & dicit̄ hoc dyemerō vel dyemeruꝫ
latinū·id est biduū & est e tercia litera in papia

Dyenniū nii a dya quod est duo & annus ꝯponit̄

Dico es et·i·diē facé a dies dicit̄· & ē verbū exce
pte actōis·qr soli deo conuenit·vnde diesco cis ī
choatm̄·& hinc diet & diescit impsonalia· vn̄ nūc
diet·i·dies fit Diescit·id est dies incipit esse

Dierectus cti·id est malus dies dictus sic p con
trarium·& componitur a dies & rectus

Dyeresis species est methaplasmi·vide in quarta
parte in capitulo de methaplasmo·

Dies A dian dicit̄ dies quia clarus sit vel dies di
cit̄ a dijs· quia eoꝝ nominibus dies appellant̄·quia
nomībus planetaꝝ quos quidā deos rrputauerūt
Semp em̄ dies sumit nomen ab illo planeta qui ī il
lo die habet primā horā·vnde qr sol habet primam
horā in die domīco dictus ē dies solis vel dies do
micus·qr sol maior est & quasi dominus inter pla
netas & ea die habet primaꝫ horā & sic de aliis·vi
de infra in sabbatuꝫ·vel dicitur a dijs·qr diuini sit
oꝑis·& est incerti gn̄is in singulari dies·sꝫ ī plura
li est mascl'i gn̄is Itē scias ꝙ quidaꝫ dies dicit̄ arti
ficialis quidam naturalis· Dies artificialis est cla i
tas solis in aere·vel est spaciū tēꝑis in quo sol ver
titur ab oriente in occidentē· Dies naturalis ē spa
cium diei & noctis·i·spaciū in quo sol ꝓcedit ab
oriente in occidentē·et iteꝝ ab occidente reuertit̄
in orientē Huius diei principiū diuerso modo assi
gnatur·Chaldei et perse a solis ortu faciūt initiuꝫ
diei naturalis Egiptii ab initio noctis Rōani a me
dia nocte·Athenienses a sexta hora diei

Diesco scis in dieo vide

Diespiter Dies componitur cū pater et dicit̄ hic
diespiter tris vel piteris·i·iupiter Et dicit̄ sic q̄si
diei pat̄·vn̄ macro·de sat̄· Ipī quoqꝫ romaī diespi
trē iouem appellabāt·et corripit penultimam

Dieta te penultīa ꝓducta dicit̄ a dies. et est dieta
diei itineratō·vnde dieto tas·id est per dietas ire·
vel pendinare Item dieta dicitur obseruatō legis·
et vite vel corꝑis dispensatō vel cibus infirmoꝝ
vnde dieto tas·i·custodire conseruare dietas

Dietic⁹ a dies dicit̄ dietic⁹ ca cū.i·regularis . scꝫ
se de die in diē custodiēs sicut faciūt claustrales·

Dietī aduerbium·i·de die in diem vel p singulos
dies quod et diatim inuenit̄·et deriuatur a dies

Diezensis disiūctō dicitur secundū papiam

Diffascio cias in fascia vide

Differtio tis si fertum·id est·diuersis modis farti
re implere·a dis et fartio tis·vnde differtus ta tū·
Inde differto tas freq̄ntatm̄

Differo fers distuli latū ferre·ex dis et fero cōpo
nitur·et est differre ꝓlōgare extēdé vel diūsis mo
dis ferre uel dissipare dispgé·Itē differre·i·distare·
driam habé. vt hō differt ab asino·et in hac signifi
catōe sepe īuenitur impsonaliter positū. vnde dif
ferens tis omnis gn̄is·Inde differenter tius·sime
aduer·et hec differētia tie·vide etiā ī is ca id

Differto tas in differtio tis est

Diffessus in diffiteor vide

Difficax cis gñis omnis inueniť ꝑ difficilis & cõparať difficacior issim9. vnde difficaciter cius sime aduerbium. & hec difficacia cie. & hec difficacitas tatis in eodem sensu.

Difficilis. A dis & facilis componitur hic & hec difficilis & hoc le. & cõpať difficilior lim9. & formať suplatiu9 a gt̃o difficilis remota is & addita lim9. vt difficil' lim9. vide ĩ facili9. vñ difficiliter vel difficulter lius sie aduerbiũ. & hec difficultas tatis. & hec difficilitas. Itẽ scias ꝙ ꝑ faciliter vtimur facile & ꝑ difficiliter vtimur difficile vel difficulter. ꝑ difficilitas vtimur difficultas

Difficilimus in difficile vide

Difficulter in difficilis exponitur

Diffidi ꝑteritũ de diffindo dis. & cor. fi.

Diffido is fisus sũ. ex dis & fido is. componiť. id ẽ nõ fidẽ. & ꝓducit fi. vide in fido is

Diffigo gis fixi. vide in figo

Diffido is fidi fissũ findere id est diuersis modis vel in diuersas partes findere. & cõponiť a dis. & findo is fidi. & corripit fi in ꝑterito. Sꝫ diffido is. ex dis & fido is. producit fi. Vnde versus. Diffidit ille falce. diffidit non bene fidens.

Diffinio nis ex dis & finio nis compouiť. & ꝓducit penultimam. vide in finio

Diffinitio. A diffinio nis diciť hec diffinitõ onis id ẽ termin9 demonstrãs qd ẽ eẽ rei. Vel diffinitõ ẽ oratõ exꝑmẽs eẽ rei ꝑ substãtialia. vt aĩal ratõnale mortale exꝑmit eẽ hoĩs ꝑ genus & drĩas. q̃ sunt ibi substãtialia. & argumẽtať a diffitõe affirmãdo & negãdo. Diffitõ etiã ẽ q̃dã color rhetoric9. vide ĩ q̃rta ꝑte in ca. de coloribus rhetoricis

Diffisus sa sum. penultima ꝓducta a diffido dis. diciť quod est non fidere.

Diffiteor. A dis & fateor cõpo. diffiteor teris fessus sũ. q̃si diuersa & alia fateri. Iñ diffisus sa sum

Diffodio is fodi in fodio is exponiť

Diffringo is fregi fractũ. i. diuersis moĩs frãgere ex dis & frango is. a in i. cõuersa & s. in f

Diffugiũ. a diffugio is dr̃ hoc diffugiũ gii. & diffug9 a. um. i. ĩ diuẽsa fugiẽs vel vndiqꝫ fugiens

Diffugus pnl't. correpta in diffugium vide

Diffuso sas saui. i. fuso dissoluere. & componitur a dis & fusus si. & ꝓducit fu

Dygamus ma mũ. pnl'. cor. a dya qd̃ est duo & gamos ꝯponiť & diciť dygam9 q̃ duabus nupsit scꝫ vxoribus. vnde hec dygamia mie. id est. due nupcie. vel ꝓprietas qua aliq̃s diciť dygamus. & acuitur mi in dygamia. vide sup̃ in bigam9 ¶ Hic põt queri quare secũde nuptie nõ benedicanť. Ad hoc dico. ꝙ secundũ matrimoniũ q̃uis in se cõsideratũ sit ꝑfectũ sacramentũ. tamen in ordine ad primum cõsideratũ habet aliq̃d de defectu sacramẽti. quia nõ habet plenã significatõem cũ nõ sit vna vni9 sicut est in matrimonio xp̃i & ecclesie. & ratõne huius defectus benedictõ a secũdis nuptijs subtrahiť sed hoc est intelligendũ quando secũde nuptie sunt secũde ex parte viri & ex parte mulieris siml' vel ex parte mulieris tantũ & non ex parte viri tantum. Si eñ virgo contrahat cum illo q̃ aliã habuit vxorẽ. nichilominus nuptie benedicunť. Saluatur eñ aliquo modo significatõ etiã in ordine ad p̃mas nuptias. qꝛ xp̃us & si vnã ecclesiã habeat sponsam. habet tamen plures desponsatas ꝑsonas in vna ecclesia. sꝫ aĩa non põt esse sponsa alterius q̃ꝫ xp̃i. qꝛ cum demone fornicať. nec est ibi matrimoniũ spũale. & ꝓpť hoc quãdo mulier secũdo nubit. nuptie nõ benedicunť ꝓpter defectũ sacramenti. De significatõne matrimonij vide in matrimoniũ

Digeries. a digero is. dr̃ hec digeries ei. i. digestõ euacuatõ. & ꝯpo. hec indigeries ei. i. indigestio

Digero. a di & gero is ꝯpo. digero is. gessi gestũ id ẽ explicare vel ordinare vel ordinẽ describere. integꝝ ordinare vel exponere vel diuidere ordinati. vel euacuare vel ebrietatẽ deponere. quod vulgariter dr̃ sinaltire. qd̃ fit cũ cibaria et potus ĩ stomacho diuidanť. et q̃dã pars purior trãsmittiť ad mẽbra ad alimenta vite. quedã grossior mittitur ad secessum. Vnde in p̃mo regum dr̃ anne. Digere paululum vinum quo mades

Digestibilis. A digero ris ħ et hec digestibilis et et hoc digestibile. qd̃ facile digeri potest. Et compo. hic et hec indigestibilis et hoc le. i. non digestibilis. Et compať digestibilis lior sim9. Indigestibilis lior simus. vñ digestibiliter lius sime aduerbiũ et ꝑ compositõeꝫ indigestibiliter li9 sime. et hec digestibilitas atis. et ꝑ ꝯpõem indigestibilitas tatis.

Digestista ste. communis geñis q̃ vel que docet digestum. vel qui docetur. & deriuatur a digestũ sti

Digestũ sti. a digero ris. vel a digestus ta tuꝫ dr̃ hoc digestum sti. quidam liber regalis sic dictus ꝓpter legalia p̃cepta ibi excellenter digesta. Vnde hic et hec digestalis et hoc le quod ꝑtĩet ad digestũ

Digestus. A digero ris dr̃ digestus ta tum. et cõponitur Indigestus. et a digestus dr̃ digestim aduer. i. ordinatim. et hec digestio onis. et cõpo. indigestio. et hic digestus tus tui. i. digtas

Digitabulũ. a digitus dr̃ hoc digitabulũ li. ĩstrumtũ in quod digit9 ĩtromittitur quod et digitale dicitur.

Digitale vide in digitabulum

Digitellus li. di. paruus digitus

Digito tas. i. digitus vide

Digitulus li. di. paruus digit9

Digitus. A decẽ diciť hic digitus ti. qꝛ decẽ sunt digiti ĩ vtraqꝫ manu vel ĩ vtroqꝫ pede. vel digiti dicunť. qꝛ decenť iũ cti existũt. Nam habẽt ĩ se numerꝝ ꝑfectũ & ordinẽ decẽtissimũ. Prim9 dicitur pollex. qꝛ ĩter ceteros pollꝫ virtute et potestate et grossitudĩe. Secund9 salutatori9 vel demõstratorius. vel ĩdex diciť. qꝛ eo fere salutam9 vel aliquid ĩdicam9 vel demonstramus. Tercius diciť medius vel ĩpudicus. qꝛ ꝑ eũ plerũqꝫ ꝓbri ĩsectatõ exꝑmitur. Idẽ et verpus a verrẽdo podicẽ. ꝑcussit eĩ deus iudeos ĩ posteriora. et o ꝓpbriũ sẽpiternũ dedit illis. Nã singulis annis ĩ crucifixione dnĩ emittunt sagñẽ ꝑ posteriora. quẽ cũ medio digito ibi reponẽdo & abstergẽdo verr̃t podicẽ et iñ dict9 ẽ verp9 quasi ferrẽs podicẽ. vñ adhuc ille digitus ĩ o ꝓpbrium ostendiť iudeis queꝫ si alicui iudeo ostenderis min9 vt fertur te diliget. hinc iuuenalis. Mediũqꝫ ostẽderet vnguẽ. Hoc faciebat demetrius fortũe. scꝫ ꝙ ꝑtẽdebat ei mediũ digitũ ĩ o ꝓpbriũ sic fit iudeis. ꝑ hoc eam contemptibilẽ esse ostẽdẽs. Et hic est ꝙ verp9 iuenitur ꝑ iudeo. Iuuenalis. Quesitũ ad fontẽ solos deducere uerpos. glosandũ. i. iudeos. Quart9 digit9 dicitur anularis. qꝛ ĩ eo solꝫ ferri anulus. Et idem medicinalis dicitur. quia in eo trita colliria a medicis colliguntur Quĩt9 auricularis. qꝛ eo aurẽ scalpim9. vel qꝛ eo solem9 aurẽ purgare. Et a digit9 deriuatur digitul9 li. Et hic digitell9 li. ambo di. Et digito tas. id ẽ. digitos facere vel monstrare digitis. et ꝑ compositõem indigito

tas · i · digitos īduē vel demonstrare vel nominare
Digma · i · digtas vel nomē · decꝰ · laus glꝰa · vide in padigma
Dignitas ē alicꝰ hōesta autoritas cultu honore & verecūdia digna · Itē dignitas · decꝰ laus · nomē · gloria · summus honor scđm papiā ·
Dignitosus · A dignor naris dicit̃ dignitosus sa · sū · id ē dignus · vnde cris · sup math · Cum in illo seculo caro infirma dignitose aīe fuerit subiecta
Dignor naris · natus sū · id ē dignum iudicare dignū habere · Vnde dignus na nū Et compat̃ · Vnde hec dignitas · Et dignosus sa sū · id est dignus ·
Dignus cōpo · indignꝰ na · nuʒ · & compat̃ . vñ hec īdignitas · Dignor vo cōponit̃ dedignor naris · & īdignor naris · i · irasci · & est depo · cū oībꝰ suis cōpositis · & ɔstruit̃ dedignor vel dignor cū actō & abltō vel gtō · Sʒ dignꝰ tm̃ cū abltō & gtō · Et vt dicit Pap̄ · Dignū equum congruū competens
Digredior deris gressus sū ex di & gradior · Et ē digredi in diuersas partes gradi & sepatim · vel diuersis moīs gradi · nūc huc nunc illuc · nūc sursum nūc deorsū sinistrorsū ante & retro secundū hug · Pap̄ vero dicit · Digressi ab inuicem sepati ·
Digredi · id est diuidi · & corripit gre ·
Diiudico cas ex di & iudico cas · & est diiudicare diuersis modis iudicare vel deliberare · discernere · diuidere separe · & est actim ·
Dilabor beris · ex di & labor beris ɔpo · et ē dilabi diūsis moīs · vel ī diūsas ptes labi · & ꝓducit la ·
Dilambo bis in lambo bis vide
Dilato tas pnl̄ · ꝓducta · vide in lato latas ·
Dilator toris mas · gñis qui differt · a differo fers
Dilatus dilata dilatum producit dicitur penultimam in fero fers vide
Dilectō A diligo is vel a dilectꝰ cti addita o · dicitur hec dilectō onis · vel dicit̃ dilectio a dya qđ est duo & ligo as · qr ī se duo ligat · vel qr a duobꝰ incipit quod est amor dei & ꝓximi · Vl' est ethimologia · dilectō quasi duos ligās vel a duobꝰ īcipiēs & deriuat̃ a diligo is vt dictū ē Et scias ꝙ diligere · id est discrete a laudibꝰ humanis actus suos sb trahē · Diligere · id est discrete actus suos ad deuʒ colligere & reducere · Diligere · id est in debita distributōne actus suos trāsire · vt carni debet̃ pabulū necessitatis & ṽga directōis · Nō aūt vt eius vires anime dominent̃ · & omne quod est in corpe sit ratōale saltē p pticipatōem · Diligere · id est · discreta & distincta legis meditatō vt in pñcipio psal' · Beatꝰ vir ꝛc · & sic legens habet dilectōem · id est · duoꝝ ligatōem Diligē aūt debemꝰ deū sup omīa & ꝓximū sicut nosipsos · valde eñi errat qui non diligit deū creatorē suū · recreatorē · remuneratorē · vnde dicit augꝰ . Valde em̄ errarē si deū non amarem qui dedit michi animā vt viuam · gratiā vt bene viuam · sapientiā vt ordinate viuā . & tandē daturus est gloriam vt beate viuā ¶ Et scias ꝙ dilectō dei & ꝓximi ꝓpria virtꝰ est & specialis pioꝝ atqʒ sanctoꝝ · cū cetere virtutes bonis & malis possūt esse cōmunes scđm aug · vnde qui istis geminis virtutibꝰ caret alas ad regnū celoꝝ nō habet vnde volet vide in caritas Et scias ꝙ vt quidā ꝓbabilit̃ dicūt quilibet sanctus in patria plus diligit se ꝙ̄ ꝓximū etiā se meliorē · sed de compatōe ꝓpinquoꝝ ad extraneos · credo ꝙ simpliciter loq̄ndo vnusquisqʒ plus diligit extraneū meliorē ꝙ̄ consāguineū minus bonū · qr plus attendit̃ ordo dilectōis q̄tū ad proximitatē ad deū · ꝙ̄ quātū ad proximitatē ad seipsuʒ q̄muis vtrūqʒ oporteat ꝙ attendat̃ · vnde de equaliter bonis plꝰ diligit proximiorē · sʒ de inequalibꝰ plꝰ diliget meliorē · Itē vt dicit augustinꝰ quattuor diligenda sūt · vnū quod sup̄ nos est scʒ deꝰ Alterū quod nos sumꝰ · Terciū quod iuxta nos est scʒ proximꝰ Quartū quod infra nos est scʒ corpꝰ · De secūdo & quarto nulla p̃cepta dāda erant scʒ vt diligeremꝰ nos vel corpꝰ nostꝝ · Precipit̃ aūt deus diligi & ꝓximꝰ . vt aūt quicūqʒ se diligat · p̃cepto nō est opus q̄ntūlibet em̄ homo excidat a caritate remanet illi dilectio sui & corpis sui · qr nemo vnquā carnē suā odio habuit · Nā viri iusti qui corpꝰ suū cruciant nō corpus sʒ corruptōnes eiꝰ & pondꝰ oderūt Quod aūt dictū est in secundo & quarto · id ē de dilectōe nostri & corpis nostri nulla p̃cepta dāda esse · intellige scʒ specialia & diuisa · qr cū illo vno scʒ in dilectōe proximi iuxta nos existētis totū continet̃ · & qr id quod nos sumus & qđ infra nos est · ad nos tantū ptinēs nature lege diligimꝰ que in bestiis etiā est · Ideo & de illo quod supra nos est & de illo quod iuxta nos est diūsa p̃cepta sumpsimꝰ · In quoꝝ altero huiꝰ quod sumꝰ & illiꝰ quod infra nos est dilectō continet̃ · & vt generaliter dicā noīe proximi quilibʒ viator & quilibet homo vel angelus cōphensor continet̃ · vide in proximus & in zelus & in amor & in scandalum ·
¶ Item de perfectione caritatis vel dilectionis · dicam in perfectio et in inimicus Et nota ꝙ cum dicitur · Diliges proximum tuum sicut teipsum · tradit̃ & diligendi ratō & dilectōis modꝰ · Ratio quidē diligēdi tāgit̃ ex eo ꝙ proximꝰ nominat̃ propter hoc eī debemꝰ alios ex caritate diligere · quia sunt nobis proximi · & secūdū naturalē dei ymaginem & secundū capacitatē glorie · Nec refert vtꝝ dicat̃ proximꝰ vel frater vt habet̃ in p̃ma iohānis iiij · vel amicꝰ · vt habet̃ leuit̃ · xix · Quia p omīa hec eadē affītas designat̃ · Modꝰ aūt dilectōnis tāgit̃ cū dicit̃ . sicut teip̄m quod nō est intelligendū q̄tū ad hoc ꝙ aliquis proximū equaliter sibi diligat . sʒ similiter sibi · & hoc tripliciter · Prīo quidē ex parte fis . vt aliquis diligat proximū ꝓpter deuʒ sicut et seip̄m ꝓpter deum debʒ diligē · vt sic sit dilectō proximi sancta · Secūdo ex pte regule dilectionis · vt scʒ aliquis nō cōdescendat proxīo in aliquo malo · sed solū ī bonis sicut et sue volūtati satisfacere debet homo in bonis · vt sic sit dilectio proximi iusta . Tercio ex pte ratōis dilectōnis · vt scʒ aliquis nō diligat proximū ꝓpter ꝓpriaʒ vtilitatē vel delectatōeʒ · sed ea ratōne ꝙ velit proximo bonū sicut vult bonum sibiipsi · vt sic dilectō proximi sit vera Nam cū quis diligit proximū ꝓpter suaʒ vtilitateʒ vel delectatōneʒ nō vere diligit proximū sʒ seip̄m ¶ Volo etiā te scire ꝙ deū debemꝰ diligere ex tota mēte ex tota memoria · ut absit obliuio · Et ex toto corde · i · intellectu · ut desit error · Ex tota anima id est · uolūtate · ut tollatur omīs cōtraria affectio scđm augustinū · vel ex toto corde · i · sapienter · Ex tota anima · i · dulciter · Ex tota mēte · i · fortiter diligi debet deꝰ · Itē qr imensus est deus · sine mensura diligendus est deus · ut cū eum multū diligimꝰ parū nos diligere fateamur · Nullusqʒ locꝰ ī nobis remaneat uacuꝰ · qui dei dilectōe nō repleat̃ · sʒ mens lingua · manus · eiꝰ dilectōeʒ resonēt · Scias etiaʒ ꝙ quia quelibet pars est impfecta in seipsa pfectōeʒ aūt habet in suo toto · Ideo etiā naturali amore ps plus tendit ad conseruatōem sui totius ꝙ̄ suiipsiꝰ vnde naturaliter homo opponit brachiū ad defensionē capitis · ex quo pendet salus totius · et ide est

etiã ꝙ ꝑticulares homines seipsos morti exponũt.
pro conseruatõne cõmunitatis cuius ipsi sũt pars
Quia ergo bonuz nostrꝝ in deo ꝑfectũ est· sicut in
causa vniũsali ꝑma & ꝑfecta bonorꝝ. Ideo bonum
in ipso esse magis naturaliter complacz ꝙ in nobis
& ideo etiaz amore amicicie naturalit̃ de9 plus ab
homine seipso diligit̃· & qꝛ caritas naturam perfi
cit· Ideo etiam secundũ caritatẽ deũ sup̃ seipm̃ ho-
mo diligit· & sup̃ omĩa alia ꝑticularia bona
Dylema· A dya quod est duo & lema vorago cõ
ponit̃ hoc dilema matis quedã argumentatõ que a
qbusdã vocat̃ complexio· qꝛ vndiqz cõplectit̃ adũ
sariũ· A quibusdã vero cornut9 silogismus· & dici
tur dylema quasi duplex vorago· qꝛ dupliciter· id ẽ
vtrũqz vorat aduersariũ· Quancũqz ꝑtem em̃ con
cedat voraginẽ· i· icõueniẽs incurrit· & ꝓducit le·
Dilibuit· id est· vnguento vnxit· ꝑ di scribit̃. Di-
libũt̃ oleo vngunt̃· vide in dilibuo is
Diligo gis lexi lectũ· i· amare· & compõit̃ a di &
lego gis· & est amare ꝓprie in malo· diligere in bo
no· vnde hic dilect9 ct9 ctui· & dilect9 cta ctuz·
& hec dilectõ onis. et hic & hec diligens tis· id est
studiosus sedulus· & compat̃ diligens tior simus
vnde diligent̃ tius sime aduerbiũ. & hec diligẽtia
Dilituit· i· latuit· Inde dilite tie· vide ĩ dilectõ
scere· id est latere secundũ Pap̃. & cõponit̃ a di &
lateo es. & declinat̃ diliteo es· & corripit li,
Diluceo ces ex di & luceo ces· & producit hãc sil
labam lu· vide in luceo luces
Dilucide adũ· i· discrete· plano sermone· euidẽter
Dilucido das· ex di & lucido das ĩ lucido vide
Dilucidus da dum· id est elatus & aptus· & com
pat̃ dilucidus dior dissimus· vnde dilucide di9 dis
sime aduerbiũ· & deriuat̃ a dilucido das· quod cõ-
ponitur a di & lucido das.
Diluculescit· i· dilucescẽ incipit
Diluculũ li pnl'· cor· tp9 illud cũ incipit ꝑua lux eẽ
& a nocte diuidi· & dicit̃ a diluceo ces secundum
hug· Pap̃· vero sic dicit· diluculũ aurora
Diludiũ dij loc9 vbi diũsi ludi exercẽt̃· vel ludus
diuisus & diuers9 ab alio· vñ horaci9 ĩ epi· Displi-
cet ille loc9 clamo & diludia posco· & ꝯpo· a di &
Dilut9 a· ũ· a diluo is dicit̃· & est dilut9 lud9·
distꝑatus liquid9. vel ꝓpter liquiditatem diuisus·
& compat̃ scdm̃ ꝙ est nomẽ· Itẽ dilut9 in omni sig
ficatõe sui verbi inuenit̃ & ꝓducit lu· Vnde ꝑsius
Dilutas querit̃ gemmet qꝛ fistula guttas
Diluuiũ uij· cathaclism9 nimia aquarꝝ inũdãtia vl'
destructõ· & ꝓprie ex nimia aq̃rꝝ inundatõne sic di
ctũ· qꝛ aq̃rꝝ clade oĩa q̃ inũdauerit diluat. i· commi
sceat & destruat· Et deriuat̃ a diluo is
Dimensus sa sum· vide in dimetior tiris
Dimetior tiris dimetit9 vel dimẽsus sum· ex di &
metior tiris componit̃· & est dimetiri diuersis mo
dis metiri· vnde dimens9· Dimẽsio onis· vnde h̃ &
hec dimẽsionalis & hoc le ad dimensionẽ ꝑtinens·
& facit futurꝝ indicatĩ in ar· licet simplex suũ inue-
niat̃ in bor. vt metibor· Vnde ꝓpheta. Exultabo &
diuidã siccimã & cõuallẽ tabernaculorꝝ dimetiar·
Et in euangelio dicitur· Eadem quippe mensura q̃
mensi fueritis remetietur vobis
Dimico cas caui· in mico cas vide & corripit mi
Dimidio as ex di & medio as· vide in medio as
Dimidi9· A di & medi9 ꝯpo· dimidius dia dium·
vnde hec dimidietas tatis
Diminuo is nui nutũ· ꝑ vnũ m· a di & minuo cõ-
ponit̃· & tũc ĩportat diminutõez· Itẽ inuenit̃ dim
minuo is ꝑ duo m· et tũc cõpo· a dis et minuo· id ẽ
in diuersas ꝑtes minuo· Nã sicut dicit ꝑs· in primo
maio· S trãsit ĩ m· vt diminuo ꝓ disminuo· Tereci
us ĩ adelphis· Diminuet̃ tibi cebrꝝ. vide ĩ minuo is
Diminutiũ· A diminuo is dicit̃ diminutiu9 ua uũ
vnde quoddã gen9 vborꝝ ẽ dictuz diminutiũ· quia
diminutõez act9 sui verbi signat. De quo dictũ ẽ
in tercia ꝑte ĩ tractatu de specieb9 verborꝝ. Et qd̕
daz genus nominũ dicit̃ diminutiũ· de quo dixi in
tercia ꝑte in tractatu de speciebus nominũ
Dimitto is misi missũ· cõponit̃ ex di et mitto tis
et est dimittẽ diuersis modis mittere· vel in diuer
sas ꝑtes· et dimittẽ. i. parcere· indulgere· condona
re· et est etiam dimittere. differre· derelinquere
Dina dine est ꝓpriũ nomen filie iacob
Dinascia vt habet̃ in historiis sup geñ· ca· de ortu
regnorꝝ dinasciã egiptij sũmã potestatẽ vocant
Dinodo das· pnl'· ꝓd· cõpo· ex di et nodo das· vi-
Dinosco cis noui· notũ· dinoscẽ de in nodo das
id ẽ· discernere· diuersis modis noscere· ex di et no
sco noscis cõponit̃. et non habz g· ante n· Vnde ec
cle· mj· In lingua em̃ sapientia dinoscitur
Diocesis sis. fe· ge· interpretat̃ gubernatõ· et hoc
nõ scdm̃ ꝓprietatẽ verbi vel potestatẽ· sed secũdũ
effectũ· et est diocesis ꝓprie baptismalis ecclesie ter
ritoriũ et gubernatõ· et dicitur a dia quod est de·
vel a dya quod est duo· et cesio. quasi decisio· quia
semꝑ decidit̃ et sepatur ab alia diocesi· et corr̃· ce
Diogenes nis· ꝓpriũ nomen viri et cor· pnl'· sic̃ et
Diomedes dis pnl'· ꝓdu· ꝓpri hermogenes nis
um nomen est cuiusdã viri· et vt narrat Pap̃· Dio
medẽ pagani deũ asserũt· cui9 socios in aues con
uersos ita se ludificare dicũt· vt suis· id est· grecis
colludãt alienos verberẽt· et ad templũ diomedis
rostro aquã portãt· sed hoc vel fingunt vel si aquã
portant· vel tale aliqd ludificatõnib9 fit demonuz
q̃ eos a veri dei cultu abstrahũt. Hug· etiam dicit·
Diomedes aues dicti sũt a sociis diomedis. quos
ferũt fabule in illas aues fuisse cõuersos· Augusti
n9 etiã in xviij· libro de ciuitate dei ca· xvi· sic dicit
Greci diomedẽ fecerũt deũ· quez diuĩtus irrogata
pena ꝓhibent ad suos nõ reuertisse· ciusqz socios ĩ
volucres fuisse conuersos· Quĩ etiã tẽplũ e9 aiũt
eẽ ĩ insula diomedia. nõ longe a monte gargano q̃
est in apulia· et hoc tẽplũ circũuolare et incolẽ has
alites taz mirabili obsequio vt aqua ĩpleant et asꝑ
gant. et eo si greci venerint nõ solũ q̃etas esse verꝝ
et adulari· Si aũt alienos viderint subuolare ad ca
pita tamqz grauib9 ictib9 vt etiã ꝑimant vulnera
re· Naz grãdibus et duris rostris satis ad hec ꝑlia
ꝓhibent̃ armate. Et respondz aug9· ĩ codẽ libro
ca· xvij· Hec vel falsa sũt vl' tã iusitata vt merito
nõ credãtur· Firmissĩe tamen tenendũ est omĩpotẽ
tẽ deuz posse oĩa facere que voluerit nec demones
oꝑari. nisi qd̕ ille ꝑmiserit cui9 iudicia occulta sũt
multa· iniusta nulla· Nec sane demões naturas cre
ant nec aliquid tale faciunt. sed specietenus que a
deo vero sũt creata ꝯmutant vt uideant̃ esse quod
nõ sũt. Et subdit ibidẽ aug9· Socii vero diome
dis qꝛ nusq̃ subito cõparuerũt et postea in illo lo
co apparuerũt ꝓdẽtib9 eos vltoribus ãgel' malis ĩ
eas aues q̃ ꝓ illis sũt occl'te· ex aliis locis vbi ẽ h°
gen9 auiũ· ad ea loca ꝑducte ac repente supposite
creduntur esse cõuersi· Q2ãt diomedis tẽplo aquaz
rostris afferũt et aspergunt· et ꝙ blandiũtur gre
cigenis· atqz alienigenas ꝑsequantur mirandũz nõ
est fieri demonũ instinctu· Quorꝝ ĩterest ꝑsuadere

deũ factũ esse diomedẽ ad decipiẽdos hoĩes. vt falsos deos cũ ueri dei iniuria multos colãt. & hoĩb9 mortuis. tẽplis altaribus & sacrificiis q̃ nõ nisi uni deo uiuo & vero debẽt̃ inseruiãt. vide in miraculum.

Dione a dian dicit̃ dione. id ẽ. ven9. qz pulcra sit uel dicta est dione. a matre sua. q̃ similit̃ dicta est dione. quasi duos nectẽs in amore. Nõ ei amor potest expleri sine duob9. Vel dicitur dione quasi ex duob9 nata. Inde dyoneus nea neuz. id est. uenere9 Vnde uirgili9. Ecce dionei ꝓcessit cesaris astrum.

Dyonimũ. in noma est

Dyonisius sii. dictus est bachus. Et hinc pluralit̃ hec dyonisia dicunt̃ festa bachi. vnde dyonisi9 dicit̃ quidã lapis fusc9. & rubentib9 notis spars9 sic dict9. quia & si aq̃ admixt9 sit tñ ꝯtrit9 nimiũ fragrat scd̃m hug. Pap. vero sic dicit. Dyonisia gẽma nigra. mixtis notis rubeis. Itẽ dyonisi9 nisii ꝓpriũ nomẽ cuiusdã sancti doctoris q̃ ariopagita a vico ciuitatis in quo habitabat dict9 est. & interp̃tatur dyonisi9 vehementer fugiens vel eleuat9. Vel dicit̃ dyonisi9 a dione quod est venus. scz dea pulcritudĩs & sios quod est de9. quasi pulcer deo. vel dicit̃ a dyonisia q̃ ẽ q̄dã gẽma nigra valẽs cõtra ebrietatẽ vt dicit ysidor9. Fuit igit̃ vehemẽter fugiens de mũdo p pfectã abrenũciatõem. Eleuat9 p internoꝝ contẽplatõez. Pulcer deo p decorẽ virtutum Valens peccatoribus contra ebrietatẽ vicioꝝ.

Dyoscor9 cori. mascl̃i gñis pnl̃. cor. id est iunius

Dyota dicit̃ vas vinariũ duas aures. id est. duas ansas habens. a dya quod est duo & ota qd̾ est auris. hoc alio noĩe d̾r anfora. Et ꝓd̾. o dyota. Vnde grecism9. Auris otis tibi sit inde dyota venit.

Dyotrepes pis pnl̃t. cor. quidã heresiarcha Et interpretat̃ speciosus insulsus vel decor insaniens

Dyouolares sũt vilissime meretrices pui stipẽdii vel dyouole scd̃m pap. vel he alio nomine dicũt̃ diuoltres vt videt̃ velle hug. vt patebit infra

Dyouole in dyouolares vide

Dyplo a dya quod est duo & plico cas componitur dyplo plas. id ẽ duplicare. vnde hec dypla ple id est. nota in testamentis signandis

Dyplois. a diplo plas deriuatur hec dyplois ploidis femĩ gñis duplex vestis. qz sit duplex amict9 & est vestis militaris. Psalmista. Sic diploide confusione sua. & corripit i. ante d

Dyplonia. A dyplo plas deriuatur hec dyplonia nie. id est duplex locutõ. Et diplonius a um. id est duplicatũ. & hic dyplonatarius. id ẽ duplicator.

Dypondius dii mas. gñis duo pondera scz gen9 põderis ex duob9 assib9 cõpositũ. Vnde in euãgelio. Nõne duo passeres veneunt dypõdio. Et sciendũ ꝙ pond9 vna libra vel vnus as est. vnde & dypõdius dict9 est quasi duo pondera. due libre. vel duo asses. & cõponit̃ a dya quod ẽ duo & pond9

Dipsa se. fei ge. & hec dipsas sadis. & hec dipsis hui9 sis vel sidis. gen9 est serpẽtis. & interp̃tat̃ sitibũda. vnde & latine dicit̃ situla. qz quẽ mordet siti facit pire. Deutro. viij. In qua erat serpẽs flatu adurẽs. & scorpio ac dipsas. vbi dicit glosa. Dipsas gen9 aspidis que latine dicitur situla. quẽcũqz momorderit siti pimit vel perit. adeo pua. vt cum calcat̃ nõ videat̃. cui9 venenũ ante extinguit ꝙ sentiatur. nec tristiciam sentit moritur9

Diptica ce fei gen̾is tabula manualis. q̃ & pugillaris dicit̃ & ephimeris. Vnde quidaz. Clerice dipticas lateri ne dẽpseris vnꝙ̃. Et deriuat̃ a dico cis. vel dyptica dicit̃ a dya quod est duo & theca qd̾ ẽ positõ. quasi duoꝝ theca scz tabule due. Si em̃ plures ibi sint nõ ꝓprie dicit̃ dyptica secũdũ hug. Papias vero dicit. Diptice tabule q̃bus corruptores amorẽ suũ inscribũt puellis. & ꝓdu. pi. vnde i decretis xxiiii. q. ii. canone Sane ꝓferẽ. circa p̃ncipiũ dicit̃. Et in sacris dipticis scripserunt. quod glosa ibidẽ exponit dicẽs. Diptice a dico cis. vnde marcialis. Clerice dipticas ꝛc̃. Et dicit eadẽ glosa postea ꝙ dyptice sunt columne in quibus imagines patrũ in suo cathalago ponuntur.

Dyptong9 femĩ gñis. a dya quod est duo. & ptõgos son9. Inde dyptong9 dicit̃ cũ due vocales iũgunt̃ in eadem sillaba. Nã singule vocales suas voces habent. Quid aũt & quot sũt dyptõgi dixi supra in prima parte in capitulo de dyptongis

Dyptotus ta tum pnl̃t̃ correpta alio nomine dicitur dyaptot9. vñ i dyaptot9 vide sup̃ vbi expõit̃.

Dira re. id est furia. & dicitur a dur9 qz sit dura. Et dicuntur ꝓprie eumenides vel erinides in inferno. furie i terra. dire in celo. quasi deoꝝ ire. qz ex ira deoꝝ ꝓueniũt. & est ethimologia nõ compositoĩs vel deriuatoĩs ostensio scd̃m hug. Pap. vero dicit Dire dee pẽaꝝ dicũt̃ maloꝝ vltces. a dira tractũ ẽ

Dir9 ra um. i. crudelis. re9 imisericors. asp. atrox detestabilis. Q aũt dicitur dir9 quasi diuina ira i undat9 ethia est. ꝓprie aũt dicitur diꝝ. quod diuĩa infertur ira. dicitur etiam dir9. i. magn9. & ꝓd̾. di vñ q̄dam. Blãdicie plusꝙ̃ dira venena nocent

Dirigo gis rexi verbũ actm̃ componitur ex di & rego gis. & dicitur dirigo gis q̃si i diũsã ptez rego & corripit ri. Psalm̃. Dirige gressus meos ꝛc̃.

Dirimo mis remi reptũ. i. diuidẽ. separe. ex di & emo is ꝯponit̃ interposita r. cã euphonie. & mutatur e. ĩ i. ĩ p̃nti. & cor. di. Lucan9 ĩ q̃nto. Et nõ admisse dirimit suffragia pleb. Quare di corripiat̃ in dirimo & disert9 dictuz est sup̃ i q̃rta pte in ca. de methaplasmo & sistole. vide etiam in disertus.

Diripio pis pui reptum. ex di & rapio pis componitur. & corripit ri. Et ẽ diripe diuersis modis vel in diuersas partes rape. vastare. diuellere

Dirumpo pis rupi ptũ. ex di & rũpo pis compõitur. Et est dirũpe in diuersas ptes rumpe. scindere diuidẽ. vnde dirupt9 ta tũ. id ẽ sciss9. diuisus. Danielis xiiij. Et diruptus est draco pnl̃t. producta.

Diruo is rui. ex di & ruo is cõponitur. & est verbũ actm̃. et cor. ru in supĩs. et est diruere. destruere in diuersas partes ruere. euertere. deiicere

Dirupt9 in dirũpo pis vide

Dirus ra rũ i dira re vide

Dirutũ est supinũ de diruo is. et cor. pnl̃t. Sz diruptũ p pt. est supinũ de dirũpo pis

Dis ditis. A dito tas dicitur hic et hec dis et hoc dite. gtĩo ditis. id est diues. sed neutꝝ in singulari nõ est in vsu vt p̃s. asserit. et cõpatur dis tior tissi9 vnde dititer ti9 sime adũ. Itẽ hic dis ditis. id ẽ. pluto. a ditando. qz nostris mortib9 orbẽ suũ ditat secũdũ hug. Pap. vero dicit. Dis. id ẽ diues opulẽt9 hic et hec dis. hui9 ditis. et hoc dite debuit facere quod singulare neutꝝ non est i vsu. sed pluraliter ditia. et p̃s. in sexto libro dicit In is desinentia lõgã cuiuscũqz sint gñis latina ablata s. et addita tis faciũt gtũz vt hec lis litis. hic et hec dis ditis. vnde hi et he dites et hec ditia. cui9 ntũm singularez neutrũ in vsu nõ inueni. deberet tamen scd̃m analogiã hoc dite esse. Nam ĩ is finire neutrũ nõ potest supple si sit declinabile. quod dico ꝓpter semis qd̾ est omnis gñis sed ĩdeclinabile. Staci9. Optataqz peõ

templa licet tot ditia dõa dabit sacratis postibꝰ

Dys grece latine dicit̃ bis. Itẽ dis & di sp̃ inueni unt̃ ĩ ꝯpõe. cũ quibꝰ ãt dictõibꝰ ꝯponat̃ dis & cũ quibꝰ di dictũ ẽ sup̃ ĩ p̃ma ꝑte ĩ ca. de sillaba vbi agitur de s.

Discalcio as aui are. i. calciam̃ta extrahẽ. & ꝯpo.

Discedo dis cessi cedere. i. in a dis & calcio as. diuersã ꝑtem cedere. & cõponit̃ a dis & cedo dis

Discepto tas taui tare. id est disputare. ꝯtendere vsurpare. iudicare. & vt dicit isidorꝰ. Iudex dictꝰ quasi ius dictãs vel dicẽs poplo. siue ꝙ iure discepetꝫ. Iure autem disceptare est iuste iudicare

Discerniculũ li. pnl'. coꝛ. oꝛnamentũ v̉gĩale vt acꝰ cũ qua virgo discernit & diuidit capillos. & dici

Discerno is in cerno nis est tur a discerno nis

Discerpo pis cerpsi ꝑtũ cerpe verbum actm̃. id ẽ diũsis modis carꝑe. id est scindẽ. laniare. euellere. ex dis & carpo pis componitur a. in e mutata

Discerpsi p̃teritũ de discerpo is

Discidiũ dii. A discindo is hoc discidiũ dij. i. sepa tio. diuoꝛtiũ dictũ ꝙ q̇s a pacto discedat. vnde di scidiosꝰ sa sũ. qui freq̃ns est in discidijs. & qui di scidia amat. Põt etiam dici dissidium a dissido is.

Discinctꝰ ta tũ. i. deligatꝰ. remissꝰ. ĩcõpositꝰ a di scigo gis qḋ ẽ deligare qḋ ꝯpo. a dis. & cingo gis. Regũ li. iij. ca. xxii. Nõ gl'et̃ accinctꝰ eq̃ vt discinctꝰ

Disciplina. A disco vel discipulꝰ dicit̃ hec discipli na ne. qꝛ discit plena. & ẽ disciplĩa ĩ discipulo. Do ctrina in magistro Facultas vel ꝓfessio vel scĩa in vtroqꝫ & licꝫ sint idẽ disciplĩa doctrĩa & facultas vel ꝓfessio vel sciẽtia. Scĩa tamẽ ex diuersitate sub iectoꝝ accipit diũsitatẽ vocabuloꝝ. Vel scḋꝫ quos dã d̉r disciplina a displiceo ces. q̃si displicia. qꝛ di scentibꝰ aliq̃n displiceat. & ĩde disciplio as. i. docẽ vel v̉bare. admonẽ vel castigare & inde discipliatꝰ a ũ. & ꝯpo. indisciplinatꝰ a ũ. i. nõ disciplinatus

Discipularis in discipulus est

Discipulꝰ a disco is dicit̃ h̄ discipulꝰ li q̇ addiscit & hic hec discipula le. & hic & hec discipulatꝰ tꝰ tui. & hic & hec discipularis & hᵒ re Et discipl'o las. i. discipulũ docere. erudire. vide in responsum.

Disco cis didici discitũ ere. id ẽ cognoscẽ vel sciẽ tiã accipe Disco ꝯpo. addisco scis addidici. i. valde discere. cõdisco cis. id ẽ simul discere Dedisco scis id ẽ obliuioni tradere Edisco cis. id ẽ euidẽt trade re. discere. redisco cis. id ẽ iteꝝ discẽ Et nota ꝙ di sco & ꝯposita ab eo habẽt supinũ sꝫ nõ ĩ frequenti vsu Vnde dicit p̃s. q̃n qꝫ disco carere supino. q̃n qꝫ dicit habere Itẽ scias ꝙ disco & oĩa ab eo ꝯposita faciũt p̃teritũ in didici & supinũ in discitũ Iteꝫ di sco ꝓ ꝯgnoscere actiũ ẽ & sil'r ab eo ꝯposita s̄m ꝙ redolẽt illã sig̃ficatõꝫ Itẽ disco ꝓ cape sciãꝫ neutꝝ ẽ & similiter ab eo ꝯposita scḋm illã significatõneꝫ

Discofoꝛꝰ ra rũ pnlt̃. coꝛ. id ẽ discũ ferẽs. vñ hie ro. ĩ ꝓlogo dañ. Cũ vero ad abacuc veñat & d̉ iu dea ad chaldeã raptum discofoꝝ lectitabat

Discoloꝛ loris coĩs gñis cõpo. ex dis & coloꝛ. & coꝛ. co. vide in coloꝛ Hiere. xxii. Nũq̇d auis disco loꝛ hereditas mea michi Et vt dicit pap̃. Discoloꝛ aliũ coloꝛẽ h̄ñs mutatꝰ a p̃mo coloꝛe. nõ h̄ñs colo

Discolꝰ la lũ. pl't. coꝛ. i. discoꝛs rẽ quẽ dẽt h̄re. a scola ĩdoctꝰ ideota illiteratꝰ a scola diuisꝰ & di uersus. & p̃t ꝯponi a dis & scola Petri p̃ma ca. ii. Non tantum bonis & modestis sꝫ etiam discolis

Discoopio is ex dis & coopio componit̃

Discoꝛdo das. vide in discoꝛs

Discoꝛs. Coꝛ ꝯponit̃ cũ dis & dicit̃ hic & hec di scoꝛs dis q̃si diuersi coꝛdis. vel quasi deoꝛsũ a coꝛ de alterꝰ. vnde hec discoꝛdia die. & ĩde hic discoꝛ diosus sa suꝫ. Itẽ a discoꝛs discoꝛdo as aui are ver bũ neutꝝ & absolutũ. i. diuersũ coꝛ h̄rẽ dissentire

Discretõ. A discerno nis hec discretõ onis. id ẽ di uisio scientia discussio quarũlibꝫ reꝝ consideratio. ad quid tendãt. & vt dicit quidã poeta. Omnibꝰ ĩ rebus res est discretõ summa. Itẽ discretõ est attri butio actus vel passionis aliquibꝰ cũ exclusiõe ali cuiꝰ vel aliquoꝝ. vide in narratõ & in zelus

Discrimen. a discerno nis dicit̃ hoc discrimẽ mis. id est ꝑiculũ vite. aliquãdo discrimẽ est capitis. ali quãdo dicit̃ differẽtia sepatõ in duo. vel scḋm pa piã. Discrimẽ est ꝑiculũ distantia laboꝛ a discernẽ do. qꝛ aliquãdo duaꝝ reꝝ sepatõ ostendit q̄ coniũ cte esse possunt. vt in oꝛnamentis mulieꝝ. vnde di scriminalia dicũt̃ q̄ diuidũt capillos ꝑ mediã frõtẽ

Discriminalis. a discrimen dicit̃ hic & hec discri minalis & hoc le. quod diuidit. & hoc discrimina le lis. & sunt ꝓprie discriminalia quibꝰ crines diui si religant̃. qꝛ caput mulieris a viro discernãt. vel capillos inter se scḋm hug. vel vt dicit pap̃. Discri minalia mulieruꝫ capitis oꝛnamẽta. dicta ꝙ caput mulieris a viro discernũt vel crines diuidũt

Discrimino nas naui nare. id est diuidere. sepa re. & dicit̃ a discrimen. & coꝛripit mi

Discumbens tis gñis omnis. id est ad discũ sedẽs & fercula sumẽs. a discũbo bis dicit̃. vide in cũbo

Discursim aduerbium. id est. passim vel sparsim. a discurro ris dicitur

Discurso sas verbũ freq̃ntatiũ. id ẽ. frequent̃ cur rere. & foꝛmat̃ a discursu vltimo supino de discur ro ris. discurri discursũ su. v in o. conuersa

Discus. A scus quod est rotundũ dicit̃ hic discus disci. i. scutella. q̄ oli et scus dicebat̃. sic et discus a rotũditate. sꝫ nũc discꝰ dicit̃. qꝛ et escas et fercula apponat. vel potius est ethimologia discus q̃i dãs escas. vnde hic disculus li diminutiũ. et discũbens ad discuꝫ sedens. Et nota ꝙ discus ꝓprie est scutel la et nõ mensa. licet ꝓ ea ponat̃ quandoqꝫ ꝑ meto nomiã. et a discus dictus est discus ludꝰ plumbee scutelle et ipa plumbea scutella. qꝛ facta erat ad si militudinẽ scutelle. et in aerẽ ꝓijciebat̃. qui ludus nunc dicit̃ ludus ꝓiiciendi lapidẽ. vnde horacius in poetria. Indoctusqꝫ pile disci ve trochi ve quie scit. Discus etiam dicit̃ mappa vel mensale. vnde et animalia dicunt̃ apparuisse petro ĩ disco. quod alibi liber actuuꝫ apostoloꝝ lintheũ vocat. De p̄dictis versꝰ. Discꝰ scutellã. mensã notat atqꝫ mapellam. vel sic et planꝰ. Est discꝰ ludꝰ. discꝰ quoqꝫ regia mẽsa. Discꝰ scutella tibi sit discus quoqꝫ mapa.

Discutõ tis cussi cussũ. verbũ actm̃ componit̃ ex dis et cutio tis. et coꝛ. cu. Et est discutere subtilit̃ indagare vel quatere. disiũgere. Potest etiam com poni ex dis et quatio tis. vnde discussus sa sum. et hec discussio onis. i. subtilis inq̇sitõ vel examinatio

Disertus ta tum. Dissero ris ꝯponit̃ ex dis et sero ris. et est disserere tractare dicere sapienter loqui. cõfirmare exponere declarare eloqui lucide. vnde disertus ta tũ nomẽ. i. sapiens eloquens et facũdꝰ vel vt dicit hug. subtrahit̃ vnũ s. quãuis sint duo ĩ verbo participio et verbali. vt dissero dissertoꝛ dis sertus. vnde et p̃ma coꝛripit̃ in disertus noĩe. Ho racius. Fecundi calices quẽ non fecere disertũ. Et sapientie x. Linguas infantiuꝫ facit disertas. et cõ ꝑatur disertus tioꝛ tissimus. vnde diserte vel diser tim tius tissime aduerbium. Et est diserte lucide.

sapienter distincte·et hec disertitudo dis· diserta
locutõ. Itē a dissero dicit̃ disserto tas freq̄ntatim
quasi freq̄nter disserere· discrete loqui· Inuēit̃ etiā
diserto tas p vnū s· id est· disertū facere· & tūc de
riuat̃ a disertus ta tū· Itē dissero ris ꝯponit̃ E disse
ro ris. et ita vult hug· ꝙ scꝫ disertus nomen deriue
tur a dissero ris· et sbtrahit̃ ide vnuꝫ s· Alii dicūt
cū q̄bus ego· ꝙ disert⁹ ꝯpo· a di et ars· īterposita
s· vnde dicit magister bene· ꝙ disert⁹ nomē· i· facū
dus p vnum s· scribitur· et compo· a di et ars inter
posita s Cū vero est pticipiū scribitur p geminū s
Itē scias ꝙ licet di ꝓducatur vbiqꝫ· di tñ ī diri
mo mansit breuis atqꝫ ī disert⁹· Vnde hic nota· ꝙ
sistole quādoqꝫ fit ꝓpter liq̄scentiā seq̄ntis litere·
vt apud horaciū· Regis op⁹ sterilisqꝫ diu pal⁹ ap
taqꝫ remis Liquescit vero s. vltima hui⁹ nomis pa
lus in scāsione metri· quod etiā fit apud kathonē
Qđ nosti factū nō recte nolito silē· q̄si diceret no
lito ilere· Et iō dirimo & disert⁹ cor· pmas· q̄ sunt
naẗalit̃ lōge· qꝛ dirimo ꝯpo· ex di & emo. & diser-
tus ex di & ars· & interponit̃ s· ī disertus & ī di-
rimo· Itē ps· in tractatu p̄positōnū dicit· ꝙ di pre
positō vbiqꝫ ꝓducit̃· excepto dirimo & disert⁹

Disgruo is grui grutū· componit̃ ex dis· & gruo
is. & est disgruere· disconuenire· discordare

Disijcō cis ieci iectū· componit̃ ex dis & iacio cis·
Et est disiicere· diuersis modis iacere· dispergere·
separe· diuellere diruere· & scribit̃ p duplex ij· ī se
cunda sillaba· pmnm consonans scōum vocale·

Disinteria rie· Interia qđ ē itestīa ꝯpo· cū dis· qđ
ē diuisio· & dr̄ hec disinteria rie pnl· acuta· i. diuisio
ꝯtinuatōis vel vlceratō intestioꝝ· & fit antecedē-
te fluore quē greci diariā vocāt Et ēteria p e· vel ī
teria p i· pōt scribi ī pma sillaba· & scđꝫ hoc potest
dici disinteria vel disenteria· & ita i· vel e· pt eē qr
ta lr̄a Pap· vo dicit ꝙ disinteria ē sanguineus flu-
xus ventris cum excoriatōne intestinorum·

Disligo gas gaui· & deberet dici diligo gas· a di
& ligo gas sed interponit̃ s· causa differentie ad di
ligo gis· Inuenit̃ etiam in eodem sensu disligo gis·
tercie coniugatōnis sicut dicit hug· & cor· li

Disnoic⁹· i· suspirios⁹ q̄ pl⁹ đ aere recipit q̄ emit
tit & videt̃ eē ꝯpo· a dis qđ ē diuisio vel diūsū· &
noic⁹ qđ ē īfirm⁹· ide disnoic⁹· q̄ ñ equo mō r̃cipit
& emittit aerē

Dispect⁹ a ū· ī dispicō cis vide

Dispello lis puli pulsū ere· i· diūsis mōis vel in di
uersas ptes pellē· & componit̃ a dis & pello lis

Dispēdiū· A dispēdo dis· dr̄ hec dispēsa se· & hoc
dispēdiū dii· i· nimia largitas vel nimia dispēsa· &
dispēdiū dicit̃ qđ ē ꝯtriū ꝯpēdio· i· lōgū & inutile
vñ dispēdios⁹ sa sū· lōg⁹ & iutilis· Et ꝯpat̃ dispē
dios⁹ sior sissim⁹· vnde dispendiose si⁹ sime aduer·
& hec dispendiositas tatis secūdū hug· Pap· vero
dicit· Dispendium damnum vel detrimentum

Dispendo dis di· ex dis & pendo dis componit̃·
& est dispendere. largiter donare· expendere· vel
ordinare diuidere. vnde hic dispēsor oris· & dispē
sorius ria rium & hec dispensa se

Dispēso as aui are· vbū freq̄n· de dispēdo is pēsū
su· u ī o· ꝯūsa· & ē dispēsare· q̄si largit̃ dōare· diuidē
distribuē· disponere vel delibare· Inñ h dispensator
toris· & dispensator dicitur secunduꝫ pap· cui cre
ditur administratō pecuniaꝝ. quia prius q̄ dabāt
pecuniam nō numerabant sed appendebant eā

Disp̄do dis didi dituꝫ· ex dis & p̄do dis· vñ ī ps·
Nō disp̄diderūt gentes q̄s dedit domin⁹ ill· i· non
destruxerunt· deleuerunt diuersis modis p̄diderūt

Dispesco cis scui dispescitū deberꝫ facere supinū
& est dispescere· distare· separi· Inuenitur etiam tñ
sitiñ ꝓ separe vel diuidere· & componitur a dis &
pesco cis· quod nō ē ī vsu· Quidā eñ dicūt ꝙ com
ponitur a dis & paco cas vel paciscor vel pasco

Dispicabilis· in dispicō cis vide

Dispicio cis dispexi dispectum· ex dis et specō is
componitur. et est dispicere diuersis modis aspice
re· vel in diuersas partes. Inde dispectus cta ctū
et dispicor caris· et ide h et hec dispicabilis et hoc
le· Et vt dicit Pap· Dispectus cōtemptus· Dispe
ctio fastidium superbia

Displico cas penult· cor· ex dis et plico cas cōpo
nitur· Et est displicare deorsum a plica ponere

Diplosus vel diplosus a um· id est dissutus apt⁹·
diruptus· vide in plaudo dis

Dispolio as cōponit̃ a dis et spolio as· et abiicit̃
vnū s· Et ē dispoliare diuersis mōis spoliare

Dispunctor· Dispungo gis componitur a dis et
pungo gis· et est dispungere diuersis mōis pūgere
vel dispensare vel donare vel deorsūꝫ a puncto fa
cere et expellere· Item a pungo componitur expū
go gis extra pellere· extra punctum scriptōis pōe
re et delere· Et hinc dici⁹ expūctores & dispūcto
res eos qui expellunt alios ab hereditate· et delent
noīa eoꝝ de tabula testamti· vel eos sic dicim⁹ q̄ ī
signādis p̄erāt testamtis· et eoꝝ inserebāt pūctos
q̄ erant ihereditādi· vel eoꝝ quotiens expediebat
auferebant qui erant exhereditandi

Dispūgo gis· ex dis et pungo pūgis componitur·
Vide in pungo pungis

Disputo tas taui tare. ex dis & puto tas compo
nitur· et est disputare diuersa putare in loquendo·
vel loquendo dissentire· Vel disputare est diuersa
ratione mentis perquirere vt ad rei veritatem pos
sit peruenire· Vnde hic disputator toris· et hic di
sputatorius toria torium

Disquiro q̄ris siui situm· id est diuersis mōis que
rere et iuestigare· et ꝓducit qui. et componitur ex
dis et quero is mutato e· in i·

Disseco cas· ex dis et seco cas cōponit̃· et est disse
care· diuersis mōis secare· dirūpe· cruciare· et cor· se
Actuum septimo· Audientes autem hec dissecabā
tur cordibus suis

Dissensio onis fei gñis a dis
sentio tis. et est dissensio diuisio· discordantia

Dissentio tis et dissentior tiris in eodē sensu· id ē
discordare· discrepare· q̄si diūsa sētire· vñ hec dissē
sio onis· et hic dissēs⁹ sus· et dissensim aduer· id est·
discordant̃· et dissentane⁹ nea neum· q̄ facile dissē
tit· Et compoītur dissentio a dis et sentio tis

Dissepio pis piui· ex dis et sepio pis componitur
et est dissepire· diuersis mōis sepire· vel sepem re
mouere· discludere· et ꝓducit se

Dissero is· in disertus est

Dissero as· Ex dis et sero as compoīt̃ dissero ras
id ē· diuersis mōis serare vel serā remouere vel ape
rire· et corripit se.

Dissicio cis cui sectum componitur ex dis· et seco
cas· et est dissicere· remouere· separe· et corripit si·
Ambrosius· Ille vetis militie more dissicere hosti
um cuneos ꝛc·

Dissicui est preteritum de dissicō cis

Dissideo des· id ē· discordare. discōuenire· ī diuer
sa pte sedere· vñ dissidēter aduer· et hec dissidētia
tie· Et ꝯponit̃ dissideo ex dis et sedeo des· et cor·
si· Ouidi⁹ epi· A verbis facies dissidet ista tuis· et
a disideo vel dissido deriuatur hoc dissidiū dii

Dissido dis. id est discordare· disconuenire. ĩ parte diuersa sedere· quasi idez signat cum dissideo es & componit̃ a dis & sido dis·& ꝓducit si. Vnde in iij li· moralium quasi in pñcipio dicit greg̃. Sed dum a semetipsis ꝑ contrarietatẽ dissidunt lectorem ad intelligentiam veritatis mittunt

Dissilio lis ex dis & salio compo· & cor̃·li· vide ĩ salio salis

Dissillaba· Ex dis & sillaba componit̃ dissillabus ba bum· id est duarum sillabaruz & ꝓducit p̃mam positõe· Vnde in doctrinali· Nõ sine compositis debent dissillaba demi

Dissino nis siui situm· id est diuidere· sepãre· & cõponit̃ a dis & sino sinis· & cor̃· si in presenti & in supino·

Dissipo pas paui pare patum compo nit̃ a dis & sipo sipas & cor̃· si· & est dissipare· dispergẽ· diminuere· destruere

Dissitus ta tum penultima cor̃· id est sepatus. & dicitur a dissino dissinis

Dissiui est p̃teritum de dissino nis· & ꝓducit si

Dissoleo soles in soleo soles est

Dissono nas ex dis & sono· vide in sono nas

Dissopio sopis produ· so. sicut & sopio sopis vide in sopio sopis·

Dissulto dissultas in salio salis est

Dissuria ẽ arida vrĩe digestõ vl' difficl'tas mĩgẽdi

Dissutus· A dissuo suis quod componit̃ a dis & suo suis sui sutum dicit̃ dissutus suta sutum penultima producta· & est dissuere disiungere· suturam frangere

Distendo distendis distendi componit̃ a dis & tendo tendis· vide in tendo tendis

Dysticium Dya quod est duo componit̃ cũ sticon quod est versus· & dicit̃ hoc disticum vel disticon & hoc disticium inuenit̃· id est carmen vel op⁹ duoꝝ v̉suum· Vnde theodolus· Quos in disticiũ carmen complecteris emi· Item disticon dicit̃ quod ð gen⁹ dicẽdi. cum scz auctor totum loq̃t ꝑ se sine ꝑsona introducta

Disticon in disticium est

Distineo Teneo componit̃ cum dis· & dicitur distineo nes nui· id est detinere vel sepãre vel in diũsam partem & oppositam tenere

Distingo gis xi ctum· distingẽ· i d est tincturã auferre· a dis & tingo gis componit̃· & scribit̃ sine u

Distinguo A dis & stinguo guis componit̃ distiguo xi distinctum. & abijcit̃ vnum s. & est distinguere· determinare, designare· diuidere· sepãre· pũctare· discernẽ· & inde distictus cta ctum· & hec distinctio distinctõnis· Distinctionis autem tres sunt species· scilicet colum· coma periodus· de quibus dictum est supra in quarta parte in fine

Distiti penultima cor.p̃teritum de disto distas

Disto stas stiti itum· distare & distatum inuenit̃· remotum esse· & componit̃ a dis & sto as. & ẽ distare differre· remotum esse. in diuersa parte stare cessare· vñ distant̃· distantia· & componit̃ indistã ter indistantia

Distribuo buis ex dis & tribuo buis componit̃· Et est distribuere· diuidere· diuersis diuersa tribuere. vide in tribuo tribuis.

Districtus A distringo gis dicitur districtus cta ctuz· seuerus asꝑ austerus· & compatur district⁹ ctior simus· vnde districte ctius sime aduerbium

Distringo gis xi ctum· & abijcit̃ n· ĩ supino causa euphonie· & est distringere diuersis modis stringere· Item distringere· id est ampliare· stricturam remouere vel leniter tangere· Et in hac vltima significatione potest sumi ezechielis xvij. vbi dicitur· Tenerum distringam. Et in prologo amos vbi dicitur· Ruborum mora distringens

Distrophos dicit̃ oda illa que ĩ secundo versu repetit varietatem versus· Vide in strophos

Diteo dites· id est esse vel fieri diuitem· vnde ditesco scis inchoatiũ· & deriuat̃ diteo a dito ditas

Ditior est compatiuus de dis ditis· hic & hec dis· & hoc dite· idem est quod diues· De quo supra dixi in suo loco· & compatur dis ditior ditissim⁹, vnde dititer ditius ditissime aduerbium

Ditissim⁹ ma mũ· i· valde diues suplatiuuz de dis

Dito tas taui tare· id est diuitem facere ditis· Et est actiuuz cum omibus suis compositis si qua habet· Et inde ditatus ta tum· id est diues factus Hieremie quinto· Ideo magnificati sũt & ditati & ꝓducit di· Vnde in auroɼa· Quod repl3 angelic⁹ ditat & oɼnat honoɼ· Inuenit̃ etiam dicto dictas ꝑ ct· & ẽ fre· a dico cis dictum ctu· u ĩ o cõuersa

Diu aduerbium tempis dicit̃ a dies· & accipit̃ ꝓ determinato spacio tempis· & ꝓ indeterminato sic dies· vnde & ꝑ compationem hic & hec diutior et hoc diutius et diutissimus sima simum· Et inde diutius et diutissime aduerbia· que magis sunt ĩ vsu q̃ꝑ p̃dicta nomina· Et per compositõem· Interdiu. et aliquandiu et quandiu· Potest etiam q̃ꝑ diu esse due voces· Pap̃· sic dicit· Diu multo tꝑe tarde· Si ãt est vna ps. quãdiu debet scribi ꝑ n· et non ꝑ m.

Diualis· A dium⁹ dicit̃ hic et hec diualis et h° le id est· dium⁹. vnde diualis dicit̃ pñceps vel impator· qui quasi deus habebat̃· et ꝓducit ua diualis

Diuendo dis didi ditum diuendere· id est· diuise vendere· et componitur a di et vendo vẽdis

Diuentilo las ex di et ventilo las componit̃· id ẽ· diuersis modis ventilare· et corripit ti

Diuersiclinium· A diuersus sa sum. et clino as cõponitur hoc diuersiclinium clinij· id est. locus vbi diuerse vie coniungunt̃ quia illuc diuerse vie acclinant̃· vel quia illic via inclinat̃ ad diuersa. quod aliter grece dicit̃ hoc etheroclitum ti· Item etheroclita siue diuersiclinia dicuntur quedam nomina ĩ arte grãmatica· quasi ad diuersa se inclinantia· s· que inclinant se ad diuersas dictõnes ĩ diuersis casib⁹ vt iupiter iouis· vel ad diuersas significatõnes· vel ad diuersas declinatões· vel ad diuersa gñ̃a in diũsis numeris· vt vespa vespe· vas vasa· celuz celi· vnde p̃scian⁹ ĩ libro constructõnũ dicit· Itaqz etheroclita· id est. diuersiclinia necessario conseqtur aliquis nominatiu⁹ aptus genitiuo· ex quo relique figuratõnes tam casuum q̃ꝑ numeroꝝ reddũtur· Et nota q̃ꝑ in eodem sensu inuenitur hic et hec diuersiclinis et hoc cline· De nomine etiam etheroclito dictum est in tercia ꝑte in tractatu de gñ̃e nominũ·

Diuersifico cas caui· id est diuersa facere· et componitur a diuersus et facio· et corripit fi

Diuersifinium nij in bifinium exponitur.

Diuerso sas· frequentatiuum de diuerto tis· id ẽ· frequenter diuertẽ· Item inuenitur diuerso sas· id est variare· et componitur a di et verso versas·

Diuersoriũ· A diuerto tis dicitur hoc diuersoriũ rii· i· diuersitas viaꝝ scz vbi viator ad callẽ diuertitur· vel locus remot⁹ ab alio· vel receptaculũ· scz hospitiũ vel hospitale· et dicitur diuersoriũ· vel q2 illuc diuerti⁹· vel q2 ex diuersis vijs ibi ꝯueniatur vnde in luca. Nõ erat ei locus in diuersorio· et hieremie ix· Quis dabit me in solitudinẽ diuersoriuz viatoꝝ· Et vt dicit glosa sup lucam· Diuersorium est domus inter duos muros· duas habens ianuas vt scz ex diuersis vijs recipiat aduenientes· et significat ecclesiam inter padisum et mundum

Diuersus. A diuerto tis dr diuers9 sa sū. i. diuisus sepat9. nō ꝯcors. mal9. et opatur. vñ hec diuersitas tatis. varietas. et ꝑ compositōem diuersifico cas.

Diuerticulū A diuerto tis dr hoc diuerticulum li flex9 viaꝝ vbi vna via diuertit ab alia. vel ipse cal lis ꝑ quē diuertimus ab alia via. quasi diuersa uia. Idē & diuortiū qi diuersū. i. via uel semita ī diuer sū tēdēs. Et ponit̄ gnalit̄ diuerticulū vel diuortiū ꝓ sepatōe et diuisiōe & subt̄fugitōe Vñ diuortiuꝫ dicit̄ inter uirū & mulierem quotiēscunqꝫ dissolu to matrimonio alter eorū alias nuptias sequit̄. sic dictum a flexu uiaꝝ. id ē uie ī diuersa tendentes

Diuerto tis in uerto tis est.

Diues. A dito tas ℞ et hec diues. hui9 diuitis. id ē pecunios9. siue utat̄ siue nō. Locuples fūdis qua si loculis plen9. Fortunat9. subito fact9 beat9. Ho nest9. morib9 & honore vs9. Felix q habet & utit̄. Vnde ps. dicit. ꝙ diues ꝑtinet ad quātitatē extrin sec9 accidentiū. sed felix ad qualitatē. Itē sepe inue nit̄ diues potētia. & virtutib9 potēs. quasi deo ꝓ xim9. sed ethia est nō deriuatō uel ꝯpositō. Et cō patur diues diuitior tissi9. q cōpatiu9 & suꝑlatiu9 nūc ī vsu nō sūt. quāuis in autorib9 īueniant̄. vn de ouidi9 ī epy. Opida sūt regni diuitiora mei. & a diues he diuitie aꝝ. Et nota ꝙ vt dicit beda. Ali ud ē pecunias habere. aliud amare. Multi habēt & nō amant. multi nō habent & amāt. Item alij habēt & amāt. alij nec habē nec amare se gaudēt. q tutio res sūt. q cū apostolo dicē possūt. Michi mundus crucifix9 est & ego mūdo. Vnde & salomō ait Nō q habet sed q amat diuitias fruct9 nō capiat ex eis Itē vidocinēsis dicit. Nō reꝝ cumul9 sed sufficien tia mētis Ditat. sufficiūt paucula diues eris. vide ī volūtas. Itē scias ꝙ diues est cōis ge. in decliati one. sed ōis ꝯstructiōe. & pōt adijci mas. & feīo & neutro gnī satis ꝓprie. sed nō ī qlibet sui termiatō ne. qr qlitas actī desinētis in em. & forma pluralis ī es. nullo possūt mō neu. gnī adaptari. vnde nihil est. habeo diuitē regnū. vel diuites regna. sed alie termiatōes ei9 possūt neu. ge. adaptari. vt diues re gnū. diuitis regni. Vnde ouidi9. Addidit externo marmore diues op9. Vnde quidam dixit. Tem uel tes neutꝝ fugiūt. sed cetera sumūt

Diuitios9. a diuitie dr diuitios9 sa sū. i. copiosus. plen9 diuitiis. & opat̄ diuitios9 sior sim9. vñ diui tiose si9 sime adū. & hec diuitiositas tatis. i. copio sitas.

Diuidens. Duo ꝯponit̄ cū dens. & dicit̄ hic diuidens tis. id ē ouis vel agnus duos tātū ha bens dentes. Item diuidens tis. omnis gnīs potest esse ꝑticipiū de diuido dis si sū

Diuidia. a diuido dis hec diuidia die. i. discordia. vel bellōa. vñ diuidios9 sa sū. i. discordios9. q ꝑ su am discordiā alios diuidit & discordare facit. q et diuisios9 dicit̄

Diuidiculū. a diuido dr hoc diui diculū li. i. castellū in diuisiōe terraꝝ positū

Diuido. A di & vido dis t̄cie ꝯiugatōis scdm an tiquos cōpo. diuido dis si sū. id ē partiri. vel quasi diuersis modis videre. Quidā tamē dicūt ꝙ est cō positū a di & via & do. Inde diuido. i. diuersas vi as do. sed ethy. est. vñ diuis9 sa sum. & diuisiu9 ua uū. i. diuis9 vel diuidēs. Et ꝑ compōem indiuis9 sa sū & indiuisiu9 ua uū. Iteꝫ a diuido hic & hec diui sibil' & hoc le. vñ diuisibiliter adū. Et hec diuisibili tas tatis. Et ꝑ cōpositōeꝫ indiuisibil' le. indiuisibil'r & hec indiuisibilitas. Diuido compo. Condiuido dis. & cor. ui. Qꝛ aūt antiq9 vido is fuerit tercie ꝯiugatōnis. patet ꝑ illū versū kathonis. Hoc vide ne rursus leuitatis crimine dānes. qr de corripit̄ ibi in vide cum īperatiu9 secūde coniugatōis desinat in e productam

Diuidu9. a diuido dicit̄ diuidu9 a um. qd diuidit vel diuidit̄. vñ hec diuiduitas tatis. Et ꝑ composi tōeꝫ īdiuidu9 a um. & hec indiuiduitas tatis

Diuin9. A diuus dicit̄ diuinus na nū. quod est de oꝝ vel ꝑtinens ad deos. & diuini. celestes deificati & diuini qui tractant de deo. qui magis ꝓprie di cuntur theologi. & diuini qui diuinant quasi deo pleni. diuinitate ei se esse plenos simulant. & astu tia quadam fraudulenta hominibus futura conie cturant. Et a diuinus ni. addita tas. fit hec diuini tas tatis. & diuitus aduerbium. id est ex dijs vel a deis factum. & diuino nas verbum neutꝝ cum om nibus suis compositis. & producit ui. Et vt dicit varro. quattuor sunt genera diuinatōis. Vide ī ae romancia & geomancia

Diuisiosus sa suꝫ. id est. diuidios9 ī diuidia vide

Diuisorium sorij. dicitur cella ab alijs diuisa Et di citur a diuido dis

Diuoltres. vilissime meretrices que se suaqꝫ gra tia numorum prebent. Et dicuntur diuoltres quasi desiderium volentes. vel quasi pro numo volute. vide ī diouolares

Diuortium. ī diuerticulum exponitur

Diurnus. A diu scdm ꝙ accipit̄ pro determinato spacio temporis dicit̄ diurn9 na num. id est vnius diei. vel durans ꝑ vnū diem

Dius dia diū. id ē diuin9 & sanct9. & dr a de9

Diutin9 na nū. pnl'. cor. ī diuturn9 est

Diuturn9. A diu scdm ꝙ accipit̄ ꝓ īdeterminato spacio tēporis dicit̄ diuturn9 na num. quod habet indeterminatam significatōnem temporis. sicut di urnus habet determinatam. et diutinus na num in eodem sensu. id est long9. prolix9. diu durās. conti nuās. Et dr diutin9 na nū. a diu sic̄ diurn9 secūduꝫ hug. Pa. vero dicit. Diutīa dicta ab eo ꝙ diu du rauerit. Diut̄na a ꝑpetuitate dicta qsi et̄na.

Diuulgo. a di et vulgo gas. dr diuulgo gas. gaui gare. id est. diuersis modis vulgare. publicare. omī b9 notū facere & sigficare

Diu9. a de9 dr diu9 ua uum. id est deificat9. Sed de9 semꝑ ē. Diu9 vero fit qsi q ex mortali fit īmor talis. vnde secundū Pap. Diuus dr de9 vel īꝑator qui post mortē velut deus habetur. Et scias. ꝙ di uū et diuo quandoqꝫ ponūtur aduer. Sub diuo. id est sub celo. vel extra tectū. sub solo aere et nudo et ꝯpo. cum ꝑpositōe. et dr subdiu9

Do das. dedi. datū. dare. id ē. dono. trado cōcedo. partior. vnde hic dator toris. et dat9 ta tū. vñ hec datō onis. et hoc datū ti. Do ꝯpo. cū ad. et dr addo dis. et cū ab. et dicit̄ abdo dis. i. abscōdere. remouē. et cū cō. et dr con do dis. Quod ꝯpo. abscōdo dis et recōdo dis. Itē do ꝯpo. cū circū. et dr circūdo das. dedi datū. Iteꝫ cū cretū. et dicit̄ credo dis. et cum de. et dicitur de do dis. et cum e. et dicitur edo edis. et cuꝫ in. et di citur īdo īdis. et cum pro et dicitur prodo prodis et cū ꝑ et dicitur ꝑdo dis. et cū pre et dicitur ꝑdo predis. et cum pessum et dicitur pessundo das. et cum ob. et dicitur obdo obdis. et cuꝫ re et dicitur reddo dis. et cū sub et dicitur sbdo dis. et cū trās et dicitur trado dis. et abijcitur ns. et cū uenū. et dr uenūdo das. et ex eisdem componit̄ uendo dis. qd componit̄ diuendo dis. ¶ Et nota ꝙ do et oīa cōposita trāseūt ad terciā cōiugatōꝫ exceptis t̄bus

scilicet pessūdo circūdo·venūdo q̃ remanēt in pri
ma·Itē omnia verba cōposita a do q̃ sūt tercie ɔiu-
gatōis faciūt p̃teritū ī didi & supinū ī ditū·Cōpo
sita tñ a cōdo vt abscōdo & recōdo habēt duo p̃ti
ta·scz ī didi & in di·sine geminatōe·& duo supīa
scz in ditū & ī sū·Itē hec sillaba da cor·in hoc ver-
bo do das vbiqz·& in v̀bo & ī pticipio & ī supino
Vnde dicēdū ē circūdabā dare·dat⁹ ꝛc̄·vt sempeꝛ
da corꝛ̄·vbicunqz inuenit̄ ante finē ī hoc verbo Ex
hoc patet ꝙ verecūdoꝛ daris & iocūdoꝛ daris nō
sunt ɔposita a do das cū ꝓducūt a·pnl't·in verbo·
pticipio & supino ¶ Itē scias ꝙ do dedi facit supi
nū datū & steti statū a·correpta & eadē corripit̄
ī ɔpositōe·ut circūdatū & p̃statum·vel mutat̄ in i·
breuē·vt redditū & p̃stitum·Item do cor·primaꝫ
in p̃terito vt dedi cū ɔpositis oīb⁹ vt circūdedi
Sed in aliis polisillabis de ꝓducit̄ pnl'·vt venunde
tur·Vnde vers⁹.In verbo do das si sint polisilla-
ba dicas·Qꝛ de longat̄·sed da semꝑ breuiat̄·Preti
tum det̄ breuib⁹ tamē & breuiet̄ ¶ Hic tamē attē
de ꝙ satisdare acuit pnl'·secundū vsū·cū deberꝫ cā
grauare cū sit breuis sicut circūdare·Itē cōposita a
do & monasillabis p̃pōibus tercie sunt ɔiugatōis
vt trado dis·Circundo āt prime ɔiugatōis ē·quia
circū dissillabū est·& magis aduer·ꝙ p̃positō·vñ
versus·Ad ternā trāsit do si mōasillaba denē·Sed
redit ad primā dissillaba si socienē·Itē vt dixi dedi
p̃teritū cor·p̃mā·sed dedi infinitiu⁹ de dedo dis ꝓ
ducit eādē·Vñ qdā·Multis multa dedi·q̃ nunc cu
peré michi dedi·¶ Et scias ꝙ do est verbū actīm
tamē passiuū in p̃ma ꝑsona p̃ntis indicatī·sciz doꝛ
nō ē in vsu sicut nec foꝛ·Vide sup̃ ī tercia pte vbi
agit̄ de verbo·Et scias ꝙ aliquid dicit̄ dari mlṫipli
citer sicut dicam in liberalis

Doceo ces docui ctū & hinc verbalia·Doceo cō-
ponit̄ addoceo ces·id ē valde vel abundāter docē
Cōdoceo ces·i·simul docē·Dedoceo ces·i·non do
cere. Edoceo ces·i. valde docere vel extra vel su-
pra docē. Predoceo ces·i·añ docere·Doceo & ab
eo ɔposita sūt actiua·& faciunt p̃teritū ī cui & su
pinū in ctū·& oīa corꝛ̄·hāc sillabā do vbiqz·Et cō
struit̄ cum duob⁹ diuersis actīs·vno designāte rē
in quā trāsit eoꝝ act⁹·& altero designāte rē cuius
respectu ille act⁹ trāsit in rē alteri⁹ actī·vt doceo
te grāmaticā scd̄m hug. Quidā tñ dicunt ꝙ p̃mus
regit̄ ex natura trāsitōis. & alius ex ui cause mate
rialis·Verba āt q̃ regunt duos diuersos actōs in
his versib⁹ ɔtinent̄. Flagito·posco·peto·doceo·ro
go calceo·celo·Induo. succigo·moneo simul exuo
iungo·Actōs varios copulant sibi binos. Instruo
iungat̄ sine quo res falsificat̄·Et oīa que similia
sūt illis et q̃ ptinent ad doctrinā·ad dep̃catōez &
ad obsecratōez·vt īstruo te bonos mores·Obsecro
te multa Oro te hoc Ex qua āt natura p̃dicta ueꝛ
ba regant duos actōs duplex est opinio posita·&
potest addi tercia·ꝙ videlicet p̃dicta verba regāt
duos diuersos actōs ex natura transitōis hac ratō
ne·quia ptinēt ad duos actus·Nā quicunqz docet
agit duo·agit em̄ in discipulū quē docet & agit in
artē quā ostendit·& ideo duos actōs regunt·Sed
quia ille due transitōes sunt diuersarū naturaꝝ nō
debent copulari·quia vna trāsitō est dependens·al
tera pficiens·& hec opinio magis mihi placet·Pas
siua autem p̃dictoꝝ verboꝝ regunt vnū actm̄·vt
tu doceris a me grāmaticam

Docibilis·A doceo ces dicit̄ hic & hec docibilis
& hoc le·& ꝑ sincopā dicit̄ hic & hec docilis & hᵒ
le. Differunt tñ·naꝫ docilis est discipul⁹ qui facile
docet̄. Nō em̄ dicit̄ docilis quia sit doctus·sed qꝛ
doceri pōt·Est em̄ īgeniosus & ad discendū para
t⁹·Docibilis vero est liber q̃ facile discit̄ vel disci
p̃t·Ponit̄ tamē quādoqz vnū ꝓ altero·vnde iohā
nis vi·Erunt omnes docibiles dei·i·dociles Et no
ta ꝙ verbalia in bilis a verbis absolutis venientia
significāt actōez & aptitudinē agēdi·vt risibil'·id ē
aptus ridere·Gressibilis·id ē aptus gradi·Inueniū
tur & quedā alia q̃ significāt passionē & aptitudi
nem faciendi·vt hec uia est gradibilis·id est apta
per quam aliquis gradiatur·venientia etiam a
uerbis transitiuis significant passionem & aptitu
dinē patiēdi. vt amabilis·i·aptus amari·Docibilis
id ē aptus disci Docilis·i·aptus doceri·Inueniun
tur tamē quedā alia q̃ significāt actōem & aptitu
dinē agendi nō semꝑ·sed quādoqz in quibusdam lo
cis vt cū penetrabile ꝓprie sit quod facile penetrat̄
vel quod est aptum penetrari·Inuenit̄ tamen pene
trabile frigus.i·aptū penetrare·vl' quod facile pe
netrat·Penetralis vl' penetrale iterioꝛ & secretioꝛ
pars domus appellat̄·Docilis vel docibilis cōpo-
cum in·& dicitur indocilis vel indocibilis·i·nō do
cilis uel non docibilis·Et scias ꝙ nomina ī bilis si
gnificant aptitudinē ut patuit·Nomina uero ī os⁹
significāt plenitudinem·Nomina autem desinentia
in bundus·denotant similitudinē·vnde uers⁹·Os⁹
plena notat·bundus similat·bilis aptat

Docilis pnl't cor·in docibilis exponitur

Docimen·A doceo dicitur hoc docimen docimīs
quod & documen inuenitur·& cor·penultimaꝫ·tā
docimen q̃ꝫ documē

Doctiloquus qua·quum·qui docte loquit̄ a do
ctus & loquoꝛ componit̄·vnde hoc doctiloquiuꝫ
loquii·i·doctum eloquium·uel docta & sapiēs lo
cutō·& cor·lo

Doctrina. A doceo doces dicit̄ hec doctrina ne·
vnde doctrino nas·naui. nare·i·docere

Doctus A doceo ces dicitur doctus cta ctū·&
comparatur doctioꝛ doctissim⁹·vnde docte cti⁹
sime aduerbiū·Doctus componitur indoctus cta
ctum. & compat̄·& semidoctus semidocta semi
doctum·& doctiloquus qua quum

Documen pnlt̄·correpta in docimen est·Inde do
cumentum. i·doctrina

Dodona·A do as dicit̄ hec dodona ne·i·dea glā
dium·et dodona etiam dicta est quedaꝫ silua epiri
a dando dona·i. glandes hominibus. vñ dodoneus
nea neum possessiuū

Dogma·a doceo d̄r hoc dogma gmatis·id est do
ctrina vel iteratō doctrine uel decretū·placitū cō
sensio consolatō Iñ dogmaticus ca cū·i·doctus sa
gax prudēs sophistic⁹ instruēs vel instructus uel
cōsolat⁹·& dogmatizo zas·i·docere·īstruere·Inue
nit̄ etiā hoc doma matis sine g·ꝓ domo

Dolabra bre femī gn̄is·et hoc dolabrum bri ꝓ eo
dem·scilicet īstrumento dolandi·scilicet pro bipē
ni·vñ dolobella belle·et hoc dolabelluꝫ belli ambo
dimi·vel dolabra d̄r quasi dulabra·qꝛ duo habeat
labra·et corripit la naturaliter·

Dolatilis pnlt̄ cor·in dolatura uide

Dolatura·a dolo las·dicit̄ hec dolat̄a re·i·dolatio
uel idē quod dolādo aufert̄ de ligno·vel id cū quo
dolat̄ Itē a dolo las hic & hec dolatilis et hoc le·i·
aptū ad dolādū·et hoc dolatoriū rii locus in quo
dolat̄

Doleo les lui litū·i·pati doloꝛē·vnde hic
doloꝛ loꝛis·et hinc doloꝛosus sa sū Doleo ɔpōituꝛ

condoleo les· id est simul dolē compati· vnde condolesco scis inchoatm̄· dedoleo les· id est non dolere. a dolore cessare Quidius de remedio Vincula qui rupit dedoluitqȝ semel Predoleo les· id est perfecte uel ualde dolere. Doleo et omnia composita ab eo sunt neutra· et faciunt p̄teritū in lui et supinū in litū· & cor· do· Esopus· Sepe dolȝ pietas crimīs arte capi· Et scias ꝙ doleo verbū neutꝝ absolutū regit p sinodochen actm̄· vt vētrē uel caput doleo· Itē nota ꝙ dolor nō ē lesio sȝ lesiōis sensus

Dolium lii uas terre rotundū

Dolo as laui lare· i· leuigare· planare· p̄parare· percutere· & est actm̄ cum omnibus suis compositis· siqua habet· & cor· vbiqȝ hanc sillabam do

Dolon· A dolus dr̄ h̄ dolo vel dolō onis· & sunt dolones tela abscōdita ī ligneis vaginis ꝓpter dolū· & ipē etiā lignee vagine dicūt̄ dolōes· int̄ quas latȝ pugio sub specie baculi· & dicūt̄ sic· qr fallant & decipiāt ferro cū p̄ferant speciē ligni· hos etiam vulgus greco nomine oxas vocāt· id ē acutos· vnde & apud medicos acutus morbus oxea vocatur ab oxi quod est acutum

Doloro ras· i· dolorē hr̄e vel pati· & dr̄ a dolore·

Dolorosus. a dolor loris dr̄ dolorosꝰ sa sū plenꝰ dolore. & compat̄· vide in doleo.

Dolosꝰ· a dolꝰ dr̄ dolosꝰ sa sū pnl'· ꝓd· i· insidiosꝰ vl' malignꝰ· quia deludat· Vt aūt decipiat occultā maliciā blādis sermōibꝰ adornat· & compat̄ dolosus sior simus· vnde dolose sius sime aduerbium· & hec dolositas tatis· id est occulta malicia

Dolumē· a dolo las dicit̄ hoc dolumē mīs· idē est ꝙ dolabra· & ꝓd· lu cū ueniat a p̄ma ꝯiugatōe

Dolus li· i· fraus masͨ· ge· malicia occulta blandis sermōibꝰ adornata· calliditas mētis· Et dr̄ a dolore· qr dolorē īferat· vel dicit̄ dolus a deludo· quasi delus· quia deludat & decipiat· & fit dolus animo insidie loco uel telo· fraus circa fidē mutuatā· Et ē dolꝰ cū aliud agit̄· aliud simulatur· & corripit do· Et inde ꝯpo· subdolꝰ la lū· & subdolꝰ li sb̄stātiue

Doma tis ge· neu· greci tectuȝ dicūt· Et etiā dici doma tectū· vel etiā atriū qd̄ nō tegit̄· Phisiologꝰ Deqȝ pilis eiꝰ fit sub domate fumꝰ· Regū ii· li· ca· v· dicit̄· Domatū fistulas ⁊c̄· Et appellat domatū fistulas cānales qbꝰ stillicidia defluebāt· vid̄ ī fistula

Domesticꝰ ca cū· i· notꝰ & familiaris quasi in domo eadem stans· & deriuatur a domus

Domicellus li & domnellꝰ li dicūt̄ a domīꝰ p diminutōȝ· Itē a dn̄ꝰ hec domīa· & inde hec domicella & hec domīella ambo dimi· Domicellꝰ & domicella etiā dicūtur quandoqȝ pulcri iuuenes magnatum seu liberoꝝ siue sint seruiētes siue nō

Domiciliū· a domꝰ & ciliū ꝯpo· hoc domiciliū lii· id est· domꝰ fastigiuȝ & altitudo· & dicit̄ sic quasi ciliū domꝰ· dicit̄ tamē quādoqȝ domiciliū domus ipsa uel habitatō uel māsio uel ius & potestas ſm hug. In psalmo autē vbi sic dicitur· Sicut nocticorax in domicilio· dicit glosa· vel in parietinis· q̄ vulgō dicūtur ruine· ubi parietes stant sine tecto· Dicitur āt parietina quasi parietum ruina

Domicula le dimi· ꝑua domus

Domiduca ce pnlē· cor· iuno dicitur· quia vsqȝ in domū puellas maritatas introducere credebat̄· vi

Domifico cas plē· cor· i· domū de ī iterduca ce· facio· a domꝰ & facio cōpo· a cōuersa in i·

Dominatōes. a dominor aris dicit̄ hec dominatō onis idē qd̄ dominatꝰ· Dn̄atōes etiā dicūt̄ qdaȝ angeli· Et ut dicit gregͦ· Ea angeloꝝ agmīa· que mira potētia p̄minēt' ꝓ eo ꝙ eis cetera ad obediendum subiecta sūt dominatōes vocant̄

Dominellus in domicellꝰ uide

Domicus· a dominꝰ uel domina dicit̄ domīcus ca cū· vn̄ hec domīca ce ꝓ' p̄ma feria Et hic & hec domīcalis & hoc le· qd̄ sumit̄ taȝ a domīca ꝓ illa die ꝙ̄ a domīcus ca cū Et vt dicit Papͣ· Domīcus diesꝓ inde dicit̄· quia in eo resurrectōis dn̄i nrī a xp̄ianis gaudiū celebratur· Itē hic domīcus ci. dictꝰ ē quidā egregius cōfessor pater & īstitutor ordinis fratꝝ p̄dicatoꝝ· Et dictꝰ est domīcus quasi a dn̄o custoditꝰ scȝ a corruptōe peccati Vel dictus ē domicꝰ q̄i dn̄i sui custos· Et iō glorificandus custos q̄ꝑpe dn̄i fuit iste· quia voluntatē domī custodiuit Custos domini· quia uinee domini sabaoth custos a domino deputatus

Dominium· A dominus dicit̄ hoc dominiū nii· id est ius tutela. potestas Inde dominiosus sa suȝ· imperiosꝰ dominus & homo qui habet ardua p̄cipe. scȝ hō magne autoritatis

Dominor· a dominus dicit̄ dominor aris· qd̄ construit̄ cū gtō vel cū dtō verbū depo· vnde hec dominatō onis· & hic domīatꝰ tus tui· i· dominatio·

Dominus dicitur a domꝰ· quia domui presit· Q2 aūt dominꝰ dicitur quasi dās minas vel quasi dās munus· scȝ seruitium· vel domus murus· vel dans minas scȝ pene. vel domans manus· ethīa est nō cōpositō· & cōpōitur cū hoc gtō legū· & dicitur dn̄s legum· i· iurisꝑitus· Sed quādo sunt due ꝑtes· tūc dr̄ domīꝰ leguȝ solꝰ īpator. qr ipē solꝰ hēt potestatē cōdendi et destituendi iura

Domnus· a dominꝰ vel dn̄a dicitur hic domnus mni & hec domna mne p sincopā· qd̄ ꝓprie cōuenit claustralibꝰ· sed dn̄ꝰ vel domina mundanis· Vnde ī ecclesia cātat̄· Iube domne benedicere· & domnꝰ abbas· & domnus prior

Domo· a doma atis dicitur domo mas mui mitū id est vincere· subiugare· mansuefacere· frangere· colere· & hinc uerbalia domitor trix· domitō & domitus ta tum· quod cōponitur indomitus ta tum id est nō domitus. et effrenis & īsatiabilis· Domo cōponitur· edomo mas· id est. ualde domare· ꝑdomo mas· id est ꝑfecte domare· Redomo mas· id ē iteꝝ domare· Et a supino domitu fit domito tas· freqͣ· Domo & eius ꝯpōita actiua sūt et faciūt p̄teritū ī mui· et supinū ī mitū· et cor· hāc sillabā do· Esopus· Cui des ipē nota teqȝ gulose doma· Item Verbū pōe doma ꝓ lōgo culmīe doma

Domuncula le di· ꝑua domus

Domus· a doma tis dicitur hec domus· gtō huiꝰ domꝰ uel mi· et declinatur hoc nomē scdōȝ quartaȝ et scdaȝ declinatōȝ p oēs casꝰ absqȝ dtō et ablatio pluralibꝰ· ī quibus decliatur tm̄ scdm quartā· dicitur em̄ domibꝰ et nunꝙ̄ domis. vt dicit p̄s· in vii· libro· vbi agit de dtō et ablatō pluralibꝰ secunde declinatōis· Ntūs tamē pluralis et vtūs tā singularis ꝙ̄ pluralis scȝ dome uel domi· nō sūt ī frequenti vsu secundū scdaȝ declinatōȝ· Similiter nec ablatiuꝰ singularis scdm quartā· scȝ domu ē in vsu· Et scias ꝙ domꝰ est vniꝰ familie habitaculū. sic vrbs vnius populi· et sicut orbis domiciliū est totiꝰ humani generis· Item domus dicitur cōmixtō viri et vxoris. et etiam familia· sed incipit a duobus Naȝ ꝓprie familia est liberi ex liberis legibus suscepti a femore dicta· et dicitur domus quasi domans māꝰ et est ethimologia ¶ Item animaduerte ꝙ domus secundum ꝙ est secunde declinationis ponitur ad

modū ꝓprioꝝ nominū·nō aūt secundū ꝙ est quarte·qꝛ ꝓpria nomina in q̄rta declinatōne nō repiūt̄ Et ideo bene dicit̄ fui domi·sed incōgrue Fui domꝰ·Itē i ꝓsa pōt dici vado domū·& cū ꝑpositōe vado ad domū diuersis tamē respectibꝰ ¶ Itē volo te scire·ꝙ domꝰ nō est nomen collectm̄·vt dici possit ꝓprie·Domꝰ sūt·ita ꝙ domus sit singularis numeri·sicut nec ciuitas sūt vel militant· quoniaꝫ vnitas domꝰ cōsistit in ꝑfectōe partiū contiguaꝝ ¶ Et scias ꝙ domus saltꝰ libani de qua habet̄ i t̄cio li·reguꝫ capi·vii·dicebat̄·qꝛ edificata erat de lignis libani· Vel vt dicit glosa sup illud esaie·xxii· Armamentariū domus saltꝰ·Iuxta templū erat domꝰ quā edificauit salomon ad reponēda arma· In cuiꝰ circūitu arbores multe erant·Vnde domus saltꝰ dicit̄ ipsa quoqꝫ domꝰ nō lapidea sed lignea. & subditur causa quare lignea·Ex humore em̄ cementi & lapidis (vt aiūt) erugi̅nat ferꝝ Ex dictis collige ꝙ dicebat̄ domus saltꝰ libani·qꝛ de lignis libani erat·Saltus vero qꝛ multis arboribus erat circūdata domꝰ ista

Donariū· A donū dicit̄ hoc donariū rij.idem qd̄ donū·& donariū est locꝰ vbi dona q̄ offerūt̄ in tēplo reponūt̄·Et donarius ria riū·illud quod dōatur. vel quod facile donari potest

Donatica. a dono nas d̄r hec donatica ce·i· corōa q̄ autor donat̄·& donaticꝰ ca cuꝫ quod donat̄ vel accipit̄

Donatō onis in dono as est

Donatm̄ ui.id ē donū stipendiū·satelliciū·stola· Vnde in vita beati martini legit̄ ·ꝙ iperator cepit donatm̄ erogare militibus. vel hic donꝰ ni dicitur miles a dono·hinc hoc donatm̄ quod militibꝰ stipēdarijs ꝓ stipendiis datur

Donatꝰ· A dono nas dicit̄ hic donatꝰ ti q̄dā autor·Hinc liber ab eo compositꝰ dicit̄ donatꝰ·Vnde hic & hec donatista ste·q̄ sequit̄ donatū vl' studet in libro eius·Donatiste etiā dicūt̄ q̄dam heretici a donato quodā afro dicti· qui asserebant filium esse minorē patre·& minorē filio spiritūsanctū

Donec aduer·id est q̄ndiu·quoadusqꝫ

Donifer ra rū · vel doniferus ri penl't correpta·q̄ defert dona·ex donū & fero fers componit̄

Dono nas nare·id est dona tribuere vel remunerare vel honorare·Et differt a dare·qꝛ dare est cū spe remuneratōis·donare vero sine spe remūeratōnis·Nā donare est quālibet reꝫ transigere·vnde & donū cuiuslibet rei transactō dicit̄·vnde dicit̄ donare q̄si donū agere·Et donatō quasi doni actio. Vnde dicit aristoteles in tercō topicoꝝ·ꝙ donatō est genꝰ doni·Donū eī est datō irreddibilis·Ecce dicit ꝙ donū ē datio et nō ecōuerso·& differt donū a munere·qꝛ donū deo debet̄· Munꝰ vero homī Itē donū honorariū est·Munꝰ vero debitū· vt patrono· Nam ꝓprie mūera dicūt̄ obseq̄a·q̄ paupes diuitibꝰ loco mūeꝝ soluunt·sic dicta·qꝛ manibus accipiunt̄ vel dant̄·Itē donū dantis est a dādo vl' a donādo·Munꝰ accipientis a manibus vel muniēdo vel monēdo·& ꝓducit do·Ouidiꝰ d̄ arte· Placat̄ donis iupiter ipse datis·Dono nas componit̄ Cōdono as·id est simul donare vel remittere·redono as·id est iteꝝ donare·Dono & composita eius actiua sūt·& ꝓd·do·vide in liberalis

Donū ni·vide in dono as·& in spiritꝰ·Itē quare vni nō dat̄ oīa dōa dicet̄ i vtꝰ·Itē vide in piꝰ.

Dorcas grece·īterpretat̄ latine videre· Vnde hec dorcas·vel dorco uerbū grecū·id ē video·inde hec dorcas dis,id est caprea · eo ꝙ acute uideat & de lōginquo·Hec etiam ibices dicūt̄ q̄si auices·quia instar auiū ardua & excelsa teneāt & in sublimis habitent·ita vt de sublimitate vix humanis obtutibꝰ pateant· vide etiā in caprea·Itē dorcas ꝓprium nomen est mulieris·de qua habet̄ actuū nono·& corripit penultimā in gtō dorcas dis·

Dorciū cii·quedam mulier sic dicta cā adulatōis & blādimenti q̄si iuuēcula. & dicit̄ a dorcas·& interp̄tat̄ dortiū pulcra visu

Dorco onis·gnis masc'l'i.id est·auidꝰ·vorator·dictꝰ sic·a dorcas quod est videre.quia solo visu accenditur ad leccacitatem

Dores·Dorꝰ fuit filiꝰ neptuni. vnde dori vl' dores q̄dam greci dicti sūt·quia ab eo originem duxerūt·vnde doricꝰ ca cū scd̄m hug,pl't·correpta·

Dorica ce est vna ex linguis grecoꝝ quam habēt egiptii & siri·& cor·penl't·

Dormio is miui mitū mitu·u·in o.fit dormito as verbū freq̄n·pnl't·ꝓd· & est dormitare·sub pigricia dormire·Sed dormire vero naturaliter·

Dorsiculū li di·paruū dorsū

Dorsum·A durꝰ dicit̄ hoc dorsū si·& est dorsum a ceruice vsqꝫ ad renes quasi dursū· quia illa pars corꝑis sit durior·ad modū saxi fortis ad portandū et ꝑpetiendū·Inde dorso sas·quod compōit̄ edorso sas·indorso sas·redorso sas

Dorus dori·in dores vide

Dos dotis fe·ge·dicit̄ a do as·& dicit̄ dos quod dat̄ vxori a marito q̄n nubit·Donatō quod datur eidē ab eodē ꝓpter deuirginatōꝫ. Parafernū quod datur ei ab amicis post nuptias· ꝑ aliquot dies secūdū consuetudinē diuersaꝝ terrarū·Et dicitur parafernuꝫ a para quod est iuxta· & fernos quod est dos. qꝛ iuxta & post dotē datur. Et nota ꝙ antiq̄tꝰ ritꝰ erat·vt maritꝰ & vxor inuicē se emerēt & dotarēt ne vxor videretur ancilla·Et ideo dicunt dici dotē q̄si doitē·qꝛ p̄cedēte i nuptijs viri donatione sequitur dos vxoris.et nota ꝙ dos q̄nqꝫ dicitur ꝓprietas & virtꝰ alicuiꝰ·vnde boetiꝰ in libro p̄mo de cōsolatōe dicit·vt breuiter omnes eius dotes includā patri similis est·& ꝓd·o·ante t·dos dotis·Oui.de reme·Quā potes in peius dotes deflecte puelle ¶ Hic nota ꝙ secūdū theologos beatis q̄n in gloriaꝫ transferuntur aliq̄ dona diuinitꝰ dantur ad coꝝ ornatū·& hi ornatꝰ a magistris dotes sūt nominati·vnde talis descriptō datur de illa dote·Dos est ꝑpetuꝰ ornatꝰ anime & corꝑis vite sufficiens in eterna beatitudine iugiter ꝑseuerans· & sūt tres dotes anime·scꝫ visio·delectatō·comprehensio·et has tangit magister in libro secūdo sētētiaꝝ dicēs·Quia nō valet dei beatitudīs particeps existere aliquis·nisi ꝑ intelligentiā q̄ quāto magis intelligitur·tāto pleniꝰ habetur·Fecit deꝰ ratōalē creaturā·q̄ sūmū bonum ītelligēt· & intelligendo amaret. & amādo possidēt·ac possidēdo frueretur & habent ista quattuor se secūdum ordinē·Intellectꝰ em̄ secūdū app̄hēsiōꝫ bōi gignit amorē·Amor aūt amantē vnit amato, & quodāmodo illud suuꝫ esse facit possidendo & ex hac couiūctōe sequitur delectatō·q̄ ꝑficit ratōem fruitōnis· ¶ Dotes aūt corꝑis sunt quattuor· scꝫ claritas·impassibilitas· agilitas·subtilitas·et adaptant quidam istas quattuor dotes corꝑis quattuor virtutibꝰ cardinalibꝰ eo ꝙ quattuor virtutum cardinaliū materia sūt bona corꝑalia·vt scꝫ prudentie r̄spondeat claritas ꝓpter ꝯgnitōꝫ iusticie que est ꝑpetua et immortalis īpassibilitas·Fortitudini vero agilitas ex q̄ otigit

ꝙ nichil poſſit corpi reſiſtere. Vnde agilitas nota tur ꝑma cor. xv. p hoc ꝙ dicitur. Surget in virtu te. Tēpantie vero q̄ corp9 attenuat ſubtilitas. vt ſic quattuor dotes corpis reſpondeant quattuor v̄ tutib9 cardinalib9. ſicut tres dotes anime reſpon dent trib9 theologicis. ſcꝫ viſio fidei. comphenſio ſpei. vel fruitō ſcd̄m vnā acceptōez. Delectatō ve ro caritati. vel fruitō ſecūdū aliā ſignificatōz. Frui tio em̄ pfecta qualis in patria habebit᷑. includit in ſe delectatōez & comphenſiōem. & ideo a q̄buſdaꝫ accipit᷑ ꝓ vno. a q̄buſdā vero ꝓ alio. Cōphēſio ei nichil aliud eſt ꝙ̄ in pn̄tia deū habē. & in ſeipo te nere. Et nota ꝙ corp9 dicit᷑ agile tūc. q2 ad omnes anime act9 eſt expeditū & patū. Itē agilitas non ſolum ptinet ad motū. ſed etiā ad ſenſū & ad oīs alias ptes aīe. vt ſcd̄m hoc dicat᷑ corpus glorioſū eſſe agile. qd̄ eſt pfecte habilitatū ad omnes opa tōnes q̄ p corp9 exercent᷑

Dotaliciū. in dotalis eſt

Dotalis. A dos dicit᷑ hic & hec dotalis. & hoc le. i. doti aſcript9 vel in dote habituſ. & inde dotalit᷑ adū. & dotalici9 cia ciū. idem quod dotalis. vnde dotaliciū cii. i. dos vel dotis pcium

Dotat9. A dos dicit᷑ dotat9 ta tū. q̄ dotē habet. & compat᷑ dotat9 tior tiſſi9. vn̄ dotate ti9 ſime ad uer. & dotatim ſimilit᷑ adū. i. abūdant᷑. & p cōpoſi tōem indotat9 ta tū. id eſt. ſine dote. nō dotat9

Doto. A dos dicit᷑ doto tas taui tare. id eſt. dotē dare. & pd̄. do. & ē actm̄ cū omib9 ſuis cōpoſitis

Doxa grece. latine dicit᷑ gloria

Doxula le dimi. pua doxa ſiue gloria

Dracena ne vxor vel filia draconis. & dici

Dracma me p c. ſcriptū tur a dracōe ꝑme declinatōis. qd̄dam pond9 ē. ſ. octa ua ps vncie. & denarii pond9. trib9 oſtans argēti ſcrupulis. i. decēocto ſiliquis ſm̄ hug. Pap. vero dicit. Dracma octaua ps vncie. oſtat ex trib9 ſcru pulis. Dracma denarii gen9. vel certū pond9 argē ti. Luce. xv. Aut q̄ mulier habēs dracmas decē ⁊c. & eſt c. q̄rta litera in papia

Draco conis dicit᷑ a greco dracō. Greci em̄ draco nē dracontē vocāt. & dicit᷑ ſerpēs. & eſt draco tē plorꝫ. anguis aquarꝫ. ſerpens terre. Dū ei eſt in tē plo ꝓprie draco dicit᷑. Dum em̄ eſt in aq̄ ꝓprie an guis dicit᷑. dū em̄ in terra eſt ꝓprie ſerpens dicitur Gloſa aūt dicit eſaie. xxvij. Q2 draco ut ferūt in t̄ ra ſerpit. natat in aquis. volat in aere. Et vt dicit Yſido. ethimolo. xij. Draco maior cunctorꝫ ſerpen tiū. ſiue omniū animantiū ſup t̄ram. qui ſepe a ſpe lūcis abſtract9 fert᷑ in aerem. concitat᷑q3 ꝓpter ipꝫ aer. Eſt āt criſtat9 ore puo & artis fiſtulis. per q̄ſ abſtrahit ſp̄m & linguam exerit. Vim autem non in dentib9 ſed in cauda habet. & uerbere poti9 ꝙ̄ ictu nocet. inoxi9 eſt a venenis. Sed ideo huic ad mortē faciendā venena nō er āt neceſſaria. q2 ſi quē ligauerit occidit. a quo nec elephas tut9 ē ſui cor poris magnitudine. Nam circa ſemitas delitēſcenſ p quas elephātes ſoliti gradiūt᷑ crura eorꝫ nodis il ligat. ac ſuffocatos pimit. Gignit᷑ autē in ethiopia. & in india. & in ipſo incendio iugis eſtus Et vt di cit ambroſi9 in hexameron. Dracones ſimili modo ut piſces pleriq3 ſine pedib9 ſunt. Et a draco p cō poſitōem dicit᷑ dracomarin9. quidam piſcis qui ha bet aculeos in brachijs ad caudam ſpectantes

Draconarius. A draco dicit᷑ hic draconarius narij id eſt. vexillifer. vexillarius. ſignifer. qui fert vexil lum vbi eſt depictus draco

Dracontea. a draco dicit᷑ hec dracontea tee. q̄daꝫ herba q̄ vulgo dicit᷑ herba draconis. quia haſta ei9 uaria ſit in modū colubri & ſimilitudinē draconis imitetur. vel quia eam herbam vipa timeat. Item a draco hec draconia nie. uel draconita te. quedaꝫ gemma ex capite draconis eruta. ſecūdum huguici onem. Papias vero dicit. Dracontea herba dicta ſic. quia a ſanguine draconis fertur nata. & eſſe dra conis coloris. & flos e9 ut lingua draconis. ſi quiſ radicem huius herbe ſanis cōfricet manibus ſerpē tes ſine periculo prendet

Dracuncul9 diminutiū pu9 draco. & formatur a draco. o mutata in un. & addita culus. & cor᷑. cu

Dragma tis gn̄is neu. tercie declinationis p g. ſcri ptū eſt queſtio ſiue interrogatō. Hinc dragmatic9 ca cū. id eſt. interrogatiu9. Vnde quoddam genuſ loquendi dicit᷑ dragmaticū. ſcꝫ quod fit inter inter rogantem & reſpondentez. & ꝓprie p pſonas itro ductas. vt in terencō ſecūdum hug. Et papias di cit. ꝙ dragmaticon eſt genus dicendi ī quo poeta nuſquam loquit᷑. ſed pſone introducte tantū. vide

Dragmatic9. in dragma eſt in hermeneutic9

Driades dee arborꝫ. a drimdos quod ē arbor dicte

Drimdides di dis. maſculini generis dicitur quidā lapis. a drimdos quod eſt arbor

Drimdos grece. id eſt arbor latine

Drimdus di. id eſt arbor. a drimdos dicitur.

Dromedarius darij. maſculini gen̄is. camelarius. qui ſcilicet ducit dromedos. Vnde in eſaia. Drome darij madian & epha. & dicitur a dromedus.

Dromos grece latine dicitur curſ9 & velocitas. Vnde hic dromedus di. & hec dromeda de. quod dam gen9 camelorꝫ. minoris quidem ſtature. ſꝫ ve lociores vnde a velocitate currēdi nomē habuerūt Centū em̄ & ampli9 vno die miliaria pgere ſolent

Dromo onis maſcl̄i gn̄is. longa & ꝓducit me nauis & velox in curſu. & dicitur a dromos grece qd̄ eſt curſ9. velocitas vel curuitas

Dualis. a. duo deriuatur hic & hec dualis & ho le. & in̄ hec dualitas atis. i. duplici tas altplicitas. Et ſcd̄z pa. dualis. i. gemin9 diuiſuſ

Dubitatō quidā color rhetoric9 eſt. de quo dictū eſt ſupra in quarta parta pte ī ca. de colorib9 rhe.

Dubitatus. a dubito tas. dicitur dubitat9 ta tū. qd̄ in actiua ſignificatione inuenitur. & cōponitur indubitatus ta tum. & vtrūq3 compatur. vnde in dubitanter & indubitatie adūbium. & indubito ſi militer inuenitur aduerbialiter poſitum. vt īdubi to loquitur iſte. i. indubitatiue vel indubitanter

Dubito tas taui tare. quaſi duab9 vijs bitare qd̄ ē pergere. id ē eſſe incertū. vel dubitare quaſi diui tare. i. duarꝫ viarꝫ eſſe incertū. vnde dubi9 quaſi di uius. i. īcert9. quaſi duarꝫ viarꝫ. vel quaſi duas tenēſ vias. Et ꝯpatur dubi9 magis dubi9 dubijſſi9. vnde dubie magis dubie ſime. adū. & hec dubietas atis Itē a dubito dr̄ dubitās tis oīs ge. & ꝯpatur ſcd̄m ꝙ ē nomē. Vn̄ dubitāt᷑ ti9 ſime adū. & hec dubitā tia tie. Dubitās cōpo. indubitās. i. non dubitans. & ſimiliter compatur. Dubito cōpo. addubito tas. i. valde dubitare. & ē neutrꝫ cū omnib9 ſuis com poſitis. Inuenitur tamē dubitare ꝓ dubitādo timē & ſecūdū hoc inuenitur ſepe paſſiuū in qualibet p ſona. ſed tamē iudicatur neutrꝫ. Q2 eius paſſiuūꝫ ī ueniatur ī ꝑma pſona aſcribitur autoritati. et cor bi. Katho. Ne dubites cū magna petis īpēdē pua.

Dubo bas baui. inuenitur ꝓ dubito dubitas

Ducat9. a dux dicitur h̄ ducat9 t9 tui. i. dignitas

ducis vel eius terra. Et ducatus .i. ductus vel guida. & cor. primā ducatus sicut dux ducis. Licȝ anti claudianꝰ eam pō. Dicit ei. ducatū sūmi regis cōscendit ī arcē. Ad hoc dicit magister bene. ꝙ erra=

Ducēti te ta. a duo & uit ibi sic & in pupillꝰ centū dicit̄. vnde ducenties aduer. nūerale. & ducentesimꝰ ma mū Et ducentenus na nū scd̄m hug. Pap. vero dicit. Ducenti dicti q̄si bis centū

Ducētuplꝰ la lū .i. ducenties tm̄. a ducēti & plica

Ducilla le dimi. pua dux cōpo. & cor̄. penl't.

Ducillꝰ li diminutm̄ puꝰ dux

Duco cas caui. deriuat̄ a dux cis. Et ē ducare. guidare vel nutrire. & componit̄ educo cas. id ē enutre Et ē duco cas cū oībꝰ suis compositis actm̄. & cor̄. hāc sillabā du. sic dux cis Sȝ duco cis eā pdu. vñ vsꝰ Tu nisi lacte duces pueros ad fūera duces

Duco cis xi ctū. Inde hic ductor toris. & hec ductrix cis Et hic ductꝰ tꝰ tui. Et ductim adū. id ē. tracti. Et ducto tas verbū fre. a quo aliud freq̄ntatm̄ ductito tas Duco compo. Adduco cis. id ē. ad se ducē vel ad aliū Abduco cis. id est separe absētare ab aliquo. Abducit̄ q̄s ad rem inhonestā. pducit̄ ad studiū. Deducit̄ ad honorē Itē duco ɔponit̄. Cōduco is. deduco cis. diduco cis Itē educo is id ē extra ducē. Itē introduco cis. Induco cis. illō idē qd̄ introducere. Itē pduco cis. id est pfecte ducere vel iiūgē Produco cis. id ē pcul ducē & absētare vel extēdere vel plōgare vel in ɔspectu ducē vel in apertū vel extra ducere. Itē obduco cis. id ē tegere. Vnde hec obductō onis. id ē tectō vel opimentū. Ecc. ij. ca. Et ne festines in tempꝰ obductionis ꝛc. Itē reduco is. id ē retro vel iteꝝ ducē. Itē seduco is. Itē subduco cis idē qd̄ seducere vel sbtꝰ ducere vel subtrahere Et est pprie subducere naues de aq̄s ad terrā trahere vel ducere. Sic ecōtrario deducere est naues de terra in aquaȝ ducere vel trahē. Itē traduco is. Duco cis & eiꝰ cōposita sūt actīa & faciūt pteritū in xi & supinū in ctū. & pducūt hanc sillabā du. Sȝ duco cas eā cor̄. Vñ quidam. Educo pma facit. educo tercia dicit. Iteȝ duco cis cā drie ad duce ablatm̄ de dux cis sincopat. secūdā psonā singularē ipati mōi & facit duc. quā correptōeȝ retinēt oīa eiꝰ ɔposita. Et inde duco is pmam natalitez pō. sed duxi pteritū pō. pmaȝ positōē sed nataliter eā cor. Vnde dicit pris. in x. lib. Duco duxi qd̄ ostendit̄ esse correptū ex nomīe qd̄ ab eo deriuat̄. & corripit̄ dux cis sic rexi pduci approbat̄. ex nomine qd̄ ab eo nascit̄ sic rex regis. vnde duci infitiꝰ pō. du. sed duci nomē eā cor. vnde q̄daȝ Docto crede duci si vis ab eo bene duci. Sic igit̄ dux cis nataliter cor. primā. Ex hoc patȝ ꝙ hō nomē tradux cis cor. du Vide etiam infra ī duxi

Ductilis a duco cis dicit̄ hic & hec ductil' & hoc le. vñ ductilit̄ aduer. & ductileꝰ lea leū & ducillꝰ la lū quod & docillꝰ la lū dicit̄. id ē clepsidra. vide

Ductito tas verbū freq̄ntatm̄. de du in fusilis cto ctas ctaui ctatū ctatu. a conuersa in i. breuē & u. in o. fit ductito

Ducto ctas v̄bū freq̄n. id ē freq̄nter ducere. a duco cis ductu. u conuersa in o. fit ducto ctas.

Ductor ctoris mascl'i gn̄is in duco cis est sup̄

Ductrix cis fei gn̄is in duco cis vide

Duellio onis mascl'i gn̄is in duellū vide

Duellū a duo & bellū ɔpōit̄ hoc duellū li. & hoc duelliū lij. q̄si dubellū vel dubelliū. id est duoꝝ bellū. vnde hic duellator toris. ille q̄ duellū pegit. & hic duellio onis. id est pugil qui etiaȝ duellꝰ dicit̄. & inde duellis lis p compositōnem id est ille pugil qui pseueranter durat in duello. Et vt dicūt. Militis est bellū fortis pugilisq̄ȝ duellū.

Dulcis .i. suauis iocūdꝰ amabilis mitis misericors Inde dulciculꝰ la lū dimi. aliq̄ntulū dulcis

Dulcoratꝰ ta tū .i. dulcedie repletꝰ seu dulcore

Dulensis. a duo deriuat̄ hec dulēsis sis .i. caritatis seruitꝰ q̄ fit it̄ duos. vel deriuat̄ a dulia quod ē ser

Dulia lie .i. seruitꝰ q̄ exhibenda est hoī. si uitus cut latria est seruitꝰ q̄ debet̄ deo. & dicit̄ a dulos et componit̄ dulia cū yper quod est supra. & dicit̄ yperdulia lie q̄si supra duliam. & hec xp̄i hūanitati debet̄. Nam honor alicui debet̄ ratōne excellentie quam habet. Non em̄ idem honor debet̄ patri & regi & magistro. & sic de alijs. vt dicit philosophꝰ ī ix. ethicoꝝ. Inter omnes aūt alias ratōnes excellētie est illa pcipua. q̄ creatura honorat̄ ratōne vnionis ad creatorē. sic humanitas xp̄i & q̄ ad ipsam ptinent. et ideo speciali nomine yperdulia nominat̄. quasi sup duliā ad latriā accedēs Vnde ypdulia xp̄i hūanitas p se considerata adorat̄. ¶ Sed potest q̄ri an peccatores debent honorari vel adorari dulia. Dico ꝙ dulia reuerentiā & honorē iportat. q̄ creature exhiberi potest. Cū āt honor vt dicit philosophꝰ non debeat̄ nisi rebus diuinis. non debetur pprie & directe. nisi habenti gratiam & virtutem q̄ diuinos facit. Sed habet aliq̄s v̄tutē multipliciter Vel sicut actꝰ virtuosos. & huic directe & pprie debet̄ & secundū se honor. vel sicut habens aptitudinē naturalē ad virtutē. & sic cuilibet habēti ymaginem dei est natura exhibendꝰ honor. nisi sit ɔfirmatꝰ in malo. vt demō & dānati. qr ligatꝰ ē in illis ordo ad virtutē. vel sic ordinatꝰ ad inducendū vl' conseruandū virtutē. & sic debet̄ omnibꝰ p̄latis. q̄ ad hoc ordinati sūt vt alios instituāt et dirigant in virtutē. dulia ergo hoī debet̄. vñ q̄dā. Mortalis duliā latriā dic oīpotentis. vide etiam in latria

Dulos grece dicitur seruitꝰ latine

Dumeo. a dumꝰ dicit̄ dumo mas. id est. spinare. vnde dumeo mes mui. id est esse vel fieri spinosum a quo dumesco scis inchoatm̄, vt ager dumescit. i. incipit esse dumosꝰ vel spinosꝰ

Dumetū ti penultima producta dicitur a dumus et est dumetum locus dumo plenus. quod et hoc dumicetum ti. dicit̄. id est spinetum

Dumꝰ mi mas. ge. est spina vel potiꝰ spiaꝝ collectō. vnde dumosus sa sum. id est spinosus sa sum. vel spinis plenꝰ. et comparatur dumosꝰ sior simus vnde dumose sius sime aduerbiū et hec dumositas tatis. et h̄ et hec dumalis et hoc le. id ē spinosꝰ

Dumtaxat Taxo taxas componitur cum dum aduerbio et dicitur dumtaxat aduerbium quantitatis id est tantummodo. et componitur a taxo p licitari. quia licitatores rem in foro considerantes dicūt tantum valet. Et inde dumtaxat ponitur pro tantummodo. vel componitur a taxare p dicere. quia illud quod dicitur tūc tantū est dū dicit̄. vel vt dicunt ɔponit̄ a taxo p arbore succi amarissimi ex cuius succo si quis semel gustauerit sufficit ei tantuȝ semel gustasse Sed hoc nō placet prisciano dicēti ꝙ dumtaxat. id est tantūmodo ab aduerbio dū et verbo taxo taxas componitur

Duo. A dya quod ē duo dicitur pluralit̄ hij duo he due et hec duo. Genitō hoꝝ duoꝝ haꝝ duaruȝ hoꝝ duoꝝ vel duū Datīo his duobꝰ duabus duobus ꝛc. secūdū hug. Pris. autem dicit in sexto libro vbi agit de datiuo et ablatiuo secūde declinatōis.

Q; duo & ambo gtōs quidem & actōs secūdum secundam declinatōem ꝓferūt·scȝ duoꝝ & amborum·duos & ambos· quāuis in neutro differentie cā ad masculinū duū soleat dici· Dtōs vero et ablatiuos in bus faciūt in omi gn̄e·vt duobꝰ duabꝰ duobꝰ·& sic etiam ambobꝰ ambabus ambobꝰ

D uo duis dui duisti duere·id est tribuere·dare·soluere·a quo componitur induo is & est actiuum duo cū omnibꝰ suis compositis

D uodecennis·A duodecim & annꝰ componitur hic & hec duodecennis & hoc ne·i·duodecī annoꝝ vnde hoc duodecenniū nii spaciū duodecī annoꝝ·

D uodecenniū nij·in duodecennis est

D uodecim·a duo & decē componit̄ duodecī oīs generis numeri pluralis & indeclinabile·Sed cum compōat̄ ex duobꝰ rectis·videt̄ ꝙ ex vtraqȝ pte declinet̄·sed dico ꝙ nō oportet·qꝛ regula intellgēda est tantū de integris·Duodecim autē componitur ex integro & corrupto·quia videlicet decē corrupte venit ad compositōnem

D uodenariꝰ·A duodecim dicit̄ duodenarius ria·riū·& hic duodenariꝰ rii·& duodecimus ma mum & duodecies aduerbiū·id est duodecī vicibꝰ

D uodēnis·i·duodecī ānoꝝ· & videtur ꝯpositū a duodecī & ānꝰ sic̄ septēnis.a septē & ānꝰ· Rabanꝰ· Pulcre duodēnis dn̄ꝰ sacerdotes iterrogās ꝛc̄

D uodenꝰ na nū penl'tima ꝓducta·sed videt̄ ꝙ d̄beat ex vtraqȝ pte declinari·qꝛ quando fit compositō ex duobꝰ rectis ex vtraqȝ parte decliat̄·Et sic duo declinat̄ sicut & denꝰ·Ad hoc dico ꝙ duodenꝰ nō componit̄ ex duo & denꝰ·sed deriuat̄ a duodecim·& sic est figure decomposite

D uodeuigīnti·id est duo minꝰ de vigīnti

D uonꝰ·i·bonꝰ q̄ libēt̄ tribuit·a duo is dicit̄

D uplex cis·in duplico vide

D uplicariꝰ·A duplex dicit̄ hic duplicarius rij·qui duabꝰ fauet partibꝰ scȝ fraudulentꝰ

D uplico cas caui catum a duo & plico cas·vn̄ duplex cis ge·oīs.& cor.du nat̄alit̄·& cōpat̄ duplexcior cissiꝰ·vn̄ dupliciter ciꝰ sime adū·& hec duplicitas tatis·& cor̄·pli.duplico & etiā ꝑmā nat̄alit̄

D uplꝰ la lū ꝯpo·a duo & plica ce·vn̄ duplo las·laui lare·i·duplū facere·& cor·du naturaliter

D uran īdeclinabile & in fine accentuat̄ q̄daȝ fluuiꝰ iuxta quē gigātes edificauerūt turrī·vide in sēnaar·Itē sicut dicit̄ dan̄·nj·Durā est campꝰ ī quo rex nabuchodonosor posuit statuam auream

D ureo·a duro ras dicit̄ dureo res rui esse vel fieri duꝝ·Et componit̄ Indureo res addureo res a q̄bꝰ inchoatiā·Duresco scis Induresco scis· addure sco scis·Dureo & eiꝰ composita neutra sūt· & ꝓducūt du·vide in duro as

D uribuccꝰ dicit̄ ille qui nūquam vult aperire os & a durꝰ ra rū & bucca componit̄

D uricies ei fe·ge·idē qd̄ duricia.a durus vel a duro ras raui rare·i·duꝝ facē reo res deriuat̄ Et durare·i·ꝑmanere ꝑseuerare sufficē·vt iste diu durauit·& durare·i·patiēter ferre·vn̄ h̄ & hec durabilis & hoc le·Duro ꝯponit̄ adduro ras·i·valde durare Cōduro ras.i.simul durare.deduro ras·id est valde durare·vel duriciā remouē·i·mollificare Eduro ras·i·valde durare Induro ras·i·in interiora durare·Vn̄ ī exodo·Induratū est cor pharaōis Preduro ras·i·valde durare vel ante·Perduro as id ē ꝑfecte durare vel fortiter·Obduro ras·id ē cōtra durare vel quodā velamine durare·Reduro as id ē iteꝝ durare·vel retro durare·scȝ dedurare·Duro ras ꝓ duꝝ facē est actm̄·& cōposita ab eo scd̄ȝ ꝙ redolēt hāc significatōȝ actiua sūt. Aliter duro & ab eo ꝯposita neutra sūt·sicut dureo & ab eo cōposita·Itē duro & dureo & ab eis ꝯposita oīa ꝓducūt hāc sillabā du·Vn̄ oui·de arte·Certiꝰ vt lōgo tpe duret amor·Itē a duro as durꝰ ra rū·& cōpat̄ durꝰ rior simꝰ·vn̄ dure riꝰ sime aduer·Et etiā duriter aduerbiū īuenitur.Et hec duritas tatis & hec duricia cie·Durꝰ componitur·Predurꝰ ra rū·perdurꝰ ra rū·Quamdurꝰ ra rū.Edurꝰ ra rū·id ē valde durꝰ·& ꝓd̄·du

D urꝰ ra rum in duro ras exponitur·

D usiꝰ sij mas.ge.demon qui homines educit a sensu·vel qꝛ ducit eos vsqȝ ad mortē·& dicitur a duco cis scd̄um hug ·pap̄·vero dicit·Dusios galli nomināt demones quos romāi faunos ficarios dicūt

D ux·a duco cis xi deriuatur hic & hec dux cis cōmūis gen̄is·qd̄ designat dignitatē & officiū· Dicitur em̄ dux·qꝛ sit ductor exercitꝰ Sed nō statī quicūqȝ ꝑncipes vel duces sūt·etiaȝ reges dici possūt In bello vero meliꝰ ē ducē nominare ꝙ̄ regē·Naȝ hoc nomen exprimit in ꝑliū ducentē·Dux compōitur hic & hec redux cis· & hic & hec tradux cis· & deriuatur a reduco cis·& a traduco traduxi·& tenent tūc naturā ꝑteritoꝝ ꝑ̄dictorū verboꝝ·s.deduxi traduxi reduxi·q̄ naturaliter corripiūt du·tradux cis·& redux cis·dux cis·licet duco cis ꝓd̄ du Vide in duco cis·& que desinunt ī ux·naturaliter corripiuntur secūdū prisci·vide etiam in tradux

D uxi est ꝑ̄teritū d̄ duco cis·et cor·du naturaliter sicut ꝓbaui in duco cis Hic nota ꝙ qn̄ hoc verbū duxi·vel aliqd̄ simile construitur cū nomine ꝑticipiali desinente in dus·considera vtrū descēdat a verbo habēte constructōem ad actm̄·qꝛ tūc ꝯgrue ponitur hoc verbū duxi cuȝ illo nomie ī actō casu·vt duxi tuā amiciciam rogitandā· duxi vos attentius deꝑ̄candos·Si aūt verbū non construitur cū actō tale verbale descendēs ab eo cū hoc verbo duxi cōstrui nō valebit· Vnde incongrue dicitur· amiciciam tuā duxi attentius supplicandā·īmo debet poni gerundiū loco eiꝰ cū sui verbi constructōne·vt dixi vestre gratie attentius supplicandum

E prepositō est· Et in compositōne est priuatm̄·vt eneruis Vel intentiuum·vt enarro· Vel ꝓ extra ponitur. vt educo·Quibꝰ aūt literis preponitur e·et quibꝰ ex·ī compositōne·dixi supra in prima pte ī t̄ctatu de silba ī ca·de·x·

E acides·pnl'·cor·i·eaci nepos·i·achilles litera Vn̄ quidam·Aio te eacida romanos vincere posse·

E atenus sunt due partes·et sub duobus accentibus proferuntur·vide in secunda parte de accentu in capitulo de tenus

E basis·huius ebasis est euagatō preter materiam·vide ī q̄rta pte in capitulo de coloribus rhetoricis

E bdoas adis·pnlt·correpta.est spacium septem dieꝝ.et dicitur ab epta quod est septē·et doas qd̄ ē dies·et similiter dicit̄ hec ogdoas.huiꝰ adis· spaciū octo dieꝝ·et dicitur ab octo et doas dies·

E bdomades conceptōes sūt q̄ fiūt in mente· q̄ ptim note sūt oībꝰ·vt si de equalibꝰ equalia demas q̄ relinquūtur sūt equalia.partim nota sapientibꝰ tm̄·vt incorporea in loco non esse·et debet scribi p b·Nā ebdo grece·i·concipio latīe· declinatur vero

hec ebdomas·huius ebdomadis·Et plr̄ he ebdoma
des·harꝝ ebdomadū·Itē hec ebdomas adis ꝓ septi
mana ponit̄ Dan̄·ix·Ebdomas vna.& coꝛ·pnul't.
siue do·Ebdomada etiam ꝓ septimana pꝛime decli
natōis est·& scribi deberet ꝓpꝛie p p·Nā dr̄ ab he
pta grece.i·septē latine·h in s·mutata·sed qꝛ apō
latinos p.añ d·nō repitur·trāsit p·ī b·& dicit̄ p b
ebdomoda·& coꝛ·penultimā ebdomades & ebdo=
moda·sed infra in h·melius ponitur

Ebdomas madis·in ebdomades vide

Ebriol9 la·lū·dimi·aliquātulū ebꝛi9·Vnde plau
tus·Tristes ac ebꝛioli incedunt·& coꝛ·o

Ebrius·ab e.& bꝛia qd̄ est mensura.componitur
ebꝛius bꝛia bꝛiū·i·extra mensuraꝫ bibens·vñ ebꝛio
sus sa·suꝫ.q̄ sepe & multū bibit.& hec ebꝛietas ta
tis·Et hec ebꝛiositas tatis·Ebꝛius quādoqꝫ ebꝛio=
sus sepe & ml'tū bibit·Vnde ebꝛietas aliqñ·Ebꝛi
ositas freq̄ns vini temulentia·Iteꝫ ab ebꝛius ebꝛio
as are verbū quod nō est in vsu·Aristoteles tamē
posuit simplex dicēs·Mulieres q̄ raro ebꝛiant̄ cito
senescūt·Hic nota in ebꝛietate duo attēdi possūt·
scꝫ defect9 ꝯsequēs·& act9 p̄cedens·Ex pte auteꝫ
defect9 ꝯseq̄ntis·in quo ligat̄ vsus ratōnis ebꝛie=
tas habet excusare peccatū.inquantū causat īuolū
tariū p ignoꝛantiā·Sed ex pte actus p̄cedētis vide
tur eē distiguendū·qꝛ si ex actu illo p̄cedēte subse=
cuta ē ebrietas sine peccato·tūc peccatū sequēs ex
cusat̄ totalit̄ a culpa sicut foꝛte accidit de loth. Si
aūt actus p̄cedēs fuit culpabilis·sic nō totaliteꝛ ex
cusat̄ aliq̄s a peccato seq̄nti·quo scꝫ reddit̄ volūta
riū ex volūtate p̄cedentis act9·inquātū scꝫ aliquis
dans opam rei illicite incidit in sequēs peccatū Di
minuit̄ tamen seq̄ns peccatum sicut diminuit̄ ratō
volūtarij·Vnde augustin9 contꝛa faustū dicit·ꝙ
loth culpandus est·non inquātum ille īcestus·sed
quantū ebꝛietas meruit

Ebullio lis·liui·lire·i·valde bullire verbum neu
tꝝ p geminū l·& componit̄ ab e·& bullio lis

Ebur oꝛis·os elephātis·& deriuat̄ ab eo eburne9
nea neū·illud quod est de eboꝛe·vel qd̄ ē candidū
sic̄ ebur·Vnde in cāticis cāticoꝛū·Collū tuū sic̄ tur
ris eburnea·Inuenit̄ etiam eburn9 na nū·in eadem
significatōe·Virgi·in sexto eneid·Prosequitur di=
ctis poꝛtaqꝫ emittit eburna

Ecclesia ꝯuocatō interp̄tat̄·qꝛ om̄es ad se
cōuocat·& ē fideliū·Sed sinagoga quod
interp̄tat̄ ꝯgregatō ꝓpꝛie est iudeoꝝ·ꝙ
uis etiā ecclesia dicta sit.sed nostrā apostoli nūquā
sinagogā dixerūt sed semp ecclesiā·siue discernēdi
cā siue id̄.qꝛ inter ꝯgregatōꝫ & sinagogā & ꝯuoca
tōnem (vñ ecclesia nomen accepit) distat aliq̄d·
qꝛ scꝫ ꝯgregari pecoꝛa solent·quorum greges pro
pꝛie dici9·Cōuocari aūt ē magis vtentiū ratōe·sic̄
sūt hoīes.vt aūt notaret̄ iudeoꝝ infidelitas·dicta
est hoꝝ sinagoga·i·congregatō·q̄si pecoꝝ & indi
secretorū·Et vt fidelitas nostra ip̄o vocablo noīe
ret̄·dicta ē nostra ecclesia·i·ꝯuocatō·q̄si ratōabili
um & discretoꝝ·Que ecclesia dicitur katholica·i·
vniuersalis·Nō em̄ sicut cōuēticula hereticoꝝ ī ali
q̄bus regionū partib9 coartat̄·sed p totū oꝛbē ter
rarū dilatata diffundit̄.Et hinc ecclesiola le dimi.
& ecclesiastic9 ca·cū·Ecclesio as·i·conuocare vel
ꝯcionari qd̄ & ecclesiarizare īueit̄ Sꝫ videt̄ ꝙ eccīa
sit nom̄ collectm̄.qꝛ ecclesia dicit̄ ꝯuocatō fideliū
& sic signat in singulari numero multitudinē·ergo
poterit dici·ecclesia dei sūt in celo ¶ Ad hoc dico
ꝙ ecclesia nō est nomē collectm̄·qꝛ collectm̄ sapit
diuersitatē·sed ecclesia tantūmodo vnitatē·Sūt·n
om̄es fideles q̄dam mēbꝛa caritatis vinculo couni
ta in vno coꝛpe·cui9 caput est xp̄s·& sic nō est di
cendū ecclesia sunt·vel ecclesia militāt vel triūphāt
ne videat̄ in ecclesia dei esse diuisio·q̄ vnitate sp̄u=
ali firmiter est vnita·vide ī pax & in caritas ¶ Et
scias ꝙ salomō dicit·Vestigiū nauis nō inuenit̄ in
mari·vbi dicit remigi9 in matheo·vestigiū nauis in
mari nō inuenit̄·quia cōuersatō sancte ecclesie non
est terꝛena sed celestis.vñ vn9 remex eius dicebat·
Nostra aūt cōuersatō in celis est·Et quāuis sācta
ecclesia terꝛena officia exercē videat̄·verūtamē ei9
intentō semp sp̄ūalis est & in celis.In iob etiā dr̄.
Nō inuenit̄ in terꝛa suauiter viuētiū·Abiss9 dicit
Nō est in me·Et mare loquit̄·i·p opa loqui se ostē
dit nō est ī me·Supb9 dicit·Nō est ī me·qꝛ scilicꝫ
nec carnales īmundi nec auari nec supbi sūt d̄ eccle
sia dei merito·licet in ecclesia sint numero·vide ī bi
gamus & in p̄scriptō & in virtus

Ecclesiastes grece·hebꝛaice coelech·latie cōciona
toꝛ dicit̄·i·salomō·vnde dicit hieronim9 trib9 noī
bus vocatū fuisse salomonē·scriptura manifestissi
me docēt·Pacificū·i·salomonē·& ididā hoc ē dile
ctū domini·& ꝙ nūc dicit̄ coelech ecclesiastes·au
tem greco sermone appellat9.qꝛ cetū·i·ecclesiā cō
greget·quē nos nūcupare possumus concionatoꝛē
eo ꝙ loquat̄ ad populū·& sermo e9 nō specialiteꝛ
ad vnum·sed ad vniuersos gn̄aliter dirigit̄·poꝛro
pacific9 & dilect9 domī·ab eo ꝙ in regno ei9 pax
fuerit & eum domin9 dilexerit salomon appellatus
est·vide in salomō ¶ Itaqꝫ iuxta numeꝝ vocablo
rum tria volumina edidit·scꝫ ꝓuerbia·ecclesiasten
& canticūcanticoꝝ·In ꝓuerbijs puulū docēs qua
si de officiis p sententias erudiēs·vnde & ad filiuꝫ
crebꝛo s̄mo repetit̄·In ecclesiaste vero matuꝛe vi
rum etatis instituens·ne quicꝙ in mūdi rebus pu
tet esse ppetuū·sed caduca & breuia vniuersa que
cernim9·Ad extremuꝫ iam cōsūmatū viꝝ & calca
to seculo p̄patum in canticocanticoꝝ sponse iūgit
amplexib9·nisi em̄ prius relinquerem9 vicia & pō
pis seculi renūciantes·expeditos nos ad aduentuꝫ
p̄pauerimus·non possum9 cantare canticūcantico
rum ¶ Et scias ꝙ pōt declinari hic ecclesiastes tis
& sic nō accentuat̄ in fine vt volūt quidā Aliis ve
ro videtur·ꝙ ꝓ hoīe nō accentuat̄ in fine·vt vani
tas vanitatū dixit ecclesiastes·sed ꝓ libꝛo accentu
at̄ in fine·vt in ecclesiaste ita legitur·& hoc magis
mihi placet·Tamen vide quia potest decliari.hoc
ecclesiaste·hui9 ecclesiastes·& tūc cum declinatio
sit greca accentuat̄ semp in fine·vt v̄ba ecclesiastes
sicut pēthecoste costes·costen

Ecclesiasticū librū hiesus fili9 sirach nepos hiesu
sacerdotis magni hierusolomitani ꝯposuit·qui lib
apud latios ꝓpt̄ eloquij silitudineꝫ titulo salomōis
p̄notat̄·Dict9 āt ecclesiasticus qꝛ de toti9 ecclesie
disciplia religiose ꝯūsationis mag̃ sit edit9 cura &
ratōe·hic apud hebꝛeos repit̄ sꝫ inter apocrifos ha
bet̄ ab eis

Eccum ꝯponit̄ ab ecce & eū·q̄i ecce
cum·et ita scd̄m vsuꝫ declinat̄.actō eccū eccam ec
cum·et pluraliter actō eccos eccas·q̄i ecce eos uel
eas·et ē ꝓnomē·similit̄ ellum componitur ab ecce
et illum·quasi ecce illum.et ita declinatur·actō el
lum ellam·Et pluraliter actō ellos ellas·quasi ecce
illum vel illam·vel ecce illos uel illas

Echinus in hechinus vide

Eclipsis sis fe·ge·id est defectus solis vel lune·
vel alterius rei·In dictamine vero si fiat defectus

dictõnis vel oratõis dicitur eclipsis. sed defectus litere uel sillabe nõ dicitur eclipsis. sed aferesis vel sincopa vel apocopa. Unde eclipticus ca cũ. id ẽ. defectiuus. vnde linea zodiaci p quã sol discurrit dicit ecliptica. Ad hoc em̃ q sol vel luna patiat eclipsiz oportet vt in illa linea sit sol & lũa. Et hinc eclipti co cas. i. eclipsim facẽ. obscurare. De hoc etiam dixi in quarta pte in capitulo de viciis annexis barbarismo & soloecismo. et differt eclipsis ab aposiopesi. sic ĩ q̃rta pte dixi ĩ tctatu de coloribus rhetoricis vbi egi de aposiopesi

Eclipticus ĩ eclipsis est. & corripit penultimã

Eco indeclinabile gẽ. neu. dicit ab ycon. & dicit eco q̃i yco sonus aeris. vel valliũ uel rupiũ vel montiũ. scz sonus redditiuus. qr est ymago & repsentatio vocis. Dicũt tamen q̃daz q eco saxũ est. qd humane vocis sonũ captãs verba loquentiũ ymitat. Et dicit sic quia ad vocez respondẽs alieni efficit ymago sermonis. sed potius & verius videt hoc euenire a natura locoꝝ sicut ꝯualliũ & huiusmodi secundũ hug. quidã tñ scribunt echo cũ aspiratõe. Pap. vero dicit q eco est vox aeris. sonus in silua vel ĩ cauernis resonans. Sapientie xvii. Aut resonans de altissimis montibus eco. & accentuat in fine. & pducit pmam. scribit tamen p vnũ c

Economicus ab economus dicit economicus ca. cum plt. cor. i. dispensatiuus. vnde hec economica ce. id ẽ sciẽtia q̃ instruimur in dispensatõe pprie familie

Economus mi pnl. correpta. id ẽ. dispensator proprie familie. Unde hec economia mie. i. dispensatõ talis. Et dicit economus ab eco quod est sonus redditiuus. quia ad eius sonũ & vocẽ tota familia debz ordinari. Vel potius dicit economus ab ycon quod ẽ ymago vel signũ. & noma quod est lex. vel norma qd est regula. Inde yconomus. i. signatilis lex vel regula. qr ad eius signũ uel regulaz tota familia debz dispẽsare. & inde hec yconomia mie. dicit secundũ hug. Pap. vero dicit. Economus grece. latine dispẽsator domus. minister. qui modo aduocatus dicit Vide etiam in yconomus

Ecõtra adũ. ordinãdi acuit pnlt. sicut econtra.

Ecors dis. om̃is gñis quasi sine corde ab e & cor & est idem quod excors. vide in excors. Inuenitur etiã hic & hec ecordis & hoc ecorde

Ecquis compõit ex en aduerbio. & quis mutata n. in c. vt ecquis quasi ecce quis. de hoc etiam vide in tercia pte in tractatu de figura composita nominis in capitulo de sillabicis adiectõibus

Ecubi cpo. ab en & vbi. mutata n. ĩ c. q̃i ecce vbi.

Edaculus la lum. i. aliq̃ntulum edax vorax ab edax dicitur. & corripit cu

Edax. ab edo es est dicit edax cis omnis gñis. q̃ multũ & assidue comedit. & cõpat edax cior simus. vnde edaciter cius sime aduer. & hec edacitas tatis. & pducit pnlt. in gtõ edacis. sz cor. pmã ubiqz tã ĩ recto q̃ in obliq̃s. Oui. de remedio amoris. Rumpe liuor edax iã magnũ nomẽ habemus

Edecumo as aui are. i. excerpe. ab e & decumo as ꝯponit. Vñ & macrobius de satnalibus. Inuenit iq̃t locus veterꝝ viroꝝ decumatos ex multis libris

Eden hebreice dr padisus trestris. & interptatur delicie. Vel eden dicit p eiden qd est videre. & scdm hoc pt etiã illi loco ꝯuenire. Est em̃ ibi visus diuinus quodammõ & deliciosus. & accẽtuatur in fine

Edentatus ta tũ. i. extra dentes qui dentibus caret ab e. & dentatus ꝯponitur

Edento tas taui tare. in dento tas est

Edentulus la lum. i. extra dẽtes. q̃ dẽtibus caret. ab e & dens. Et ut dicit grecis. Dente carẽs edẽtulus ẽ sed natus habere. Qui dentes habuit nec habet dentes nec habebit Est edentatus. prior est infans. ve

Edepol. i. p edem pollucis. aduer tus alter bium adiurãdi. & acuitur in fine

Edera. ab edus di dicit hec edera re pnlt. cor. qr edis sup lactis abundantiã ĩ escã a veteribus prebebat. vel dicitur sic ab hereo. qr arboribus rependo adhereat. vñ ederinus a ũ. plt. pd. Q ãt dr edera q̃i edita petẽs. uel editis herẽs ethy. est

Edes edis fe. ge. i. domus. & dicitur ab edo es est qr pmo fuit facta ad edẽdũ. In euãgelio ãt dicitur de zacharia q periit ĩter altare & edẽ. & dicitur h edem. i. tẽplũ. & scribitur aedes p ae dyptongum

Edico cis xi ctum. pducit di. vide in dico

Edictũ cti ge. neu. i. pceptũ & pprie regũ vel imperatoꝝ. vñ ĩ luca. Exiit edictũ a cesare augusto zc.

Ediculus li dimi. puus edus. & cor. cu vnde augustinus in secundo libro de ciuitate dei. Ne animi malis (q̃ pcipue cauẽda sunt) mores corrũpẽtur hũani. nulla sacra edicula dignũ putauerũt

Edifico cas. edes componitur cũ facio. & dicitur edifico cas. id ẽ edẽ facio. & hinc edificãs tis & hoc edificiũ cii. id est edium effectõ uel ipa edes. & cõponitur coedifico cas. Reedifico cas. & est edifico neutꝝ cuz suis compositis. & corripit fi. & ẽ edificans figure decõposite. Hic nota differentiaz inter pticipiũ & alias dictõnes casuales. quia nomen & pnomẽ ꝯponũtur etiã p obliquos. vt aliusmodi & istiusmõi & huiusmodi. sed pticipia nõ possũt cõponi teste ps. nisi p ntũm. & hoc habent a suis verbis. qm̃ verba vim habẽt ntõꝝ & nõ obliquoꝝ. Ergo si aliquod pticipiũ videatur in obliquo casu ad ꝯpositõz venire. dicẽdum ẽ q amittit naturã participii. & compositione transit ĩ nomẽ. vt doctificus id ẽ. doctũ faciẽs. Sz si obiiciatur de edificans. Dico q faciẽs nõ habz hãc compositõz a se imo a uerbo. quia est figure decomposite

Ediliciũ. Ab edilis dicitur hoc ediliciũ cii. honor vel officium edilis. & hec edilitas tatis illud idem & edilicius cia cium. id ẽ. res ptinẽs ad edilẽ

Edilis. ab edes dicitur hic edilis. huius lis penul. pdu. id ẽ custos edis qui custodiebat de dignitate & officio erariũ vel capitoliũ. vel curiã regis siue ĩpatoris. ne morbosa animalia vt capre et porci & huiusmodi intrarẽt. et aerem ibi corrũperent

Edilitas tatis in edilicium est

Edillus li dimi. puus edus

Edissa se. vrbs mesopotamie quam condidit nemroth que antea dicta est areth

Edissero ris edisserui edissertum cõponitur ab e. et dissero ris. et est edisserere valde disserẽ. vel aperire. narrare. exponẽ. vnde in euangelio Edissere nobis parabolam hanc. et hic edisserto edissertas frequentatiuum verbum

Editio onis fe. ge. i. expositõ. ab edo edis editum et dr editio q̃si extra datio secundũ pap.

Editus ta tum. penultima correpta. id est. altus. uel manifestus vel natus uel emissus. compositus expositus. et deriuatur ab edo edis. et compatur. editus tior simus

Edituus tui tuo. idem est quod edilis. scz custos edis. et componitur ab ede et tueor. Inde edituus quasi edem tenens et custodiens. vnde boni poete dicuntur editui. quia per carmina sua fortia facta viroꝝ custodiunt ¶ Edo es. i. ẽ comedẽ. Antiqui

dicebāt edo edis edit regularit̄·sed postea differen
tie causa corrupta est scđa ꝑsona· & ꝓ edis dictū
est es· Et ut ī sūma dicat̄·q̄cūq̄ȝ voces hui⁹ verbi
sequūt̄ secundā ꝑsonā ꝑ formatōeȝ corrupte sūt· sȝ
q̄ formant̄ a p̄ma ꝑsona nō sūt corrupte· Vnde di
cit prisͣ·in ix· li· Edo es est ē anormalū·tamē in plu
rali numero seruat regulā tercie ꝯiugatōis edim⁹
editis edūt· Similiter in p̄terito īꝑfecto & futuro
edebā edam· & in omibus q̄ solēt in hac cōiugatōe
a p̄ma nasci ꝑsona·hoc est in tercia ꝑsona impatiui
modi edat & in futuro optatiui q̄ est etiā subiūcti
ui presēs edā as at· In omnib⁹ vero q̄ solēt in hac
cōiugatōe a secūda nasci ꝑsona corruptā inuenies
regulā tercie ꝯiugatōis· Es tñ ꝓductā quā a secun
da acceperunt ꝑsona seruant vbiq̄ȝ· vt es est·este
estote·esto essēt esse· Vnde quidā· Sanus vis esse·
noli de fructib⁹ esse· Nec mireris si nō vbiq̄ȝ diffe
rētiā faciat vel defectōeȝ ancep s sigficatō· Nō so=
lum enī est in verbis sed etiā in nomibus & aliis ꝑ
tibus oratōis quandoq̄ȝ faciūt differētiā uel accētu
um uel literaꝝ mutatōne autores q̄ñq̄ȝ non faciūt·
Hec prisͣ· Edo ꝯpōit̄ adedo is it vel ades adest·id
est iuxta uel valde corrodē uel edē· Itē comedo is
Exedo dis dit·id ē corrodē vel extra uel ualde edē
Inde exesus sa sum· Peredo dis· id est ꝑfecte edē·
corrodere·cōsumere· Edo neutꝝ est & similit̄ ꝯpo
sita ei⁹ oīa· ꝓ corrodere tamē inueniūt̄ actiua· Itē
edo corrūpit secūdam ꝑsonā & q̄ ab eo descendūt·
Cōposita vero omia regulariter declināt̄· q̄dā tam
ex illis sequunt̄ quādoq̄ȝ corruptōeȝ & irregulari
tatē sui simplicis· vt adedo ades facit etiam adedo
dis· Itē omia ꝯposita & simplicia faciūt p̄teritū in
edi·tm̄ secūdum regularitatē sui simplicis & sup̄·
in esū uel estū· & ꝑticipia passiui in esus uel ī est⁹
& omia corripiūt hanc sillabā e·in p̄senti & q̄ reti
nēt literaturam p̄ñtis. In p̄terito uero & ab eo for
matis eandē sillabā scȝ e·ꝓducūt· Sed edo edis edi
di·id est manifesto ꝓducit e· Vnde versus· Dū da
pe uescor edo sermonē dū loquor edo· Sepe bibes
& edes si dapsiliū colis edes· Itē scias ꝙ edo es est
verbum anormalū facit p̄teritū edi edisti edit· & i=
finitiū esse· & supinū esū uel estū vt tactū ē· Quā
doq̄ȝ tamē regulariter īuenit̄ secūdū antiquos· vt
edo edis edit·id est comedo· & tunc similiter facit
p̄teritū edi. & supinum similiter esum uel estū· Infi
nitiuus tamen facit edere· Sed edo edis·id est ma
nifesto facit edidi geminatū. quia componitur ab
e & do das· Vide in edo edis

Edo edis edidi edere editū cōpo· ab e· & do das
& est edere dicere manifestare·emittere·cōponere
exponere·paré· ꝓferre·ꝓducere·dare· Vnde q̄daȝ
Edo cōpono pario loquor & manifesto Anorma=
lum fit edo tercia seruat edo Inuenit̄ etiā apud an
tiquos edo edis regulare ꝓ comedo· sȝ tunc est sim
plex & facit p̄teritū edi. vide in edo es est sup̄

Edorso sas·id est ·dorsum scindere· & p̄cipue ab
anteriori parte· Vnde edorsatus ti dicit̄ equ⁹ ab ā
teriori parte ꝑ dorsuȝ scissus· & componit̄ edorso
sas ab e & dorsum dorsi

Educo cas caui care·id est enutrire· & componi
tur ab e & duco cas· & cor· du· vide in duco as·vl̄
scđm pap̄· Educare· id ē enutrire·īstituere eligere
Educere vō ē ꝓtrhere eruere subuertere.

Edulis ab edo es est deriuat̄ hic & hec edulis &
hoc le·id est habilis ad edendū· & cor·du

Eduliū lij·id ē cibus ab edo es ē deriuat̄· vnde di=
cit pap̄·eduliū ab edēdo dictū quasi p̄gustatia co
mestō uel esca·edulia cibi alimīta apta ad mādicādō

Edul⁹ li dimi·puus ed⁹·edul⁹ etiā dicit̄ estor uel
vorator qui multū comedit ab edo es est

Edus edi mas· gñis dicitur ab edo es est·q2 tener
sit & comestibilis· & ꝓducit primā· vide in fascino

Effabilis ab effor faris deriuat̄ hic & hec
effabilis & hoc le·quod aptum est vt q̄s
loquat̄ illud· & componit̄ cum in· et dici
tur hic & hec ineffabilis & hoc le. et ambo ꝯpant̄·

Effamen mis· vide in effamino nas

Effamino nas ꝯpo· ab ex et famio·et mutat̄ x ī f·
et ē effamiare idē ꝙ loq̄· vñ hoc effamē mis·i·loq̄la
locutō·et ꝓ̄·plē·in ntō·sed in gtō eā corripit·

Effectiu⁹ ua uū. in efficō cis vide

Effemiatoriū rij·dom⁹ meretricū·et d̄r ab effemi
Effemio nas in femino nas vide no nas

Efferat⁹ ta tum. dicitur mente ferina effect⁹ sine
ratōe ab efferor aris secundum pap̄.

Effero ras raui ratuȝ rare·i·crudeliter agere· vel
ferꝝ facere·et deriuat̄ ab effer⁹ ra rū scđȝ hug· dici
tur etiam efferor aris· vnde dicit pap̄· Efferor raris
rat⁹ sū·efferat⁹ mēte ferina effectus sine ratōe. sȝ
effero ras magis est in vsu·et corripit fe.

Effero fers extuli elatū ab ex et fero fers· et est ef
ferre extra ferre·et ꝓprie cadaueꝝ·et efferre·id ē ex
tollere. eleuare·sup̄bire· vnde hec elatō onis

Efferus ab ex et ferus ꝯponit̄ effer⁹ ra rū. id est
valde ferus· crudelis et īmansuet⁹. et cor·fe

Effeta·id ē adaptō vel adap̄ire sic̄ marcus euāgeli
sta expōit·et accentuat̄ in fie· Dicit̄ etiaȝ effet⁹ ta
tū· sȝ aliud sig̃t· & tūc ꝓ̄·pnl't· sȝ effeta eā cor· vn
de ī aurora dicit̄· effeta sic audit sic hō verba sonat

Effetus· Fet⁹ ta tū·componit̄ cū ex· et dicit̄ effe
tus ta tum·id est debilis quasi sine fetu. id est ·sine
fortitudine viriū·sed ꝓprie dicitur de muliere effe
ta· quasi extra fetum ꝑsita que iam parere nō po
test·et hinc facta est translatō· vt ille dicatur effe
tus qui iam euacuatus est a viribus·et ꝓducit fe

Efficacia· Ab efficax dicitur hec efficacia cie id ē·
potētia· ꝑfectō·vigor·agilitas

Efficax cacis ge·omnis dicit̄ ab efficio cis· et ē ef
ficax·potēs qui nullam difficultatē habȝ in qualibȝ
re faciēda sȝ eam ad effectū ducit vnde et eam me
dicinam dicim⁹ efficacē q̄ efficit illud propter qd̄
data ē·et comparatur efficax cior cissimus · vnde effi
caciter cius sime adūbium·et componitur īefficax
id ē non efficax·scȝ qui nō potest deducere ad effe
ctuȝ quod intēdit·et similiter comparat̄·et cor· fi
secundū hug· Pap̄· vero dicit· Efficax·effectus ca
pax qui facile potest implere quod vult

Efficō Ab ex et facio cis componitur efficio cis
feci ctum·et ē efficere ꝑfecte facé·quasi ꝑficere le
uiter adimplere· & inde effectus tus tui· id est fiu
rei aut quod a causa efficitur· vt dies est effectus
solis· vnde effectiuus ua uū quod habȝ uel potest
habere effectum et dicitur effectiuus ab efficō cis
q2 efficit· vt medicina est effectiua sanitatis

Effigies ab effingo gis·quod componitur ab ex
et fingo gis dicitur effigies giei·id ē ymago et hic
effigio gias giaui·id est· effigiem facere uel effigieȝ
representare·et est actiuum

Effontio tis tiui tire·i· venenose loqui vel foras
emittere·et componitur ab ex et fons fontis

Effor faris fatus sū fari·id est eloqui·et ꝯpo. ab
ex et for aris·et ꝓ̄ fa· vel effor. id ē extra vel apte
loquor

Effraim filius ioseph dictus est· quia auxerit euȝ

deꝰ et ex eo vocablo ĩ liguã nr̃am trãsfert̃ augm̃tũ
Effrateus tea teũ penult̃· ꝓducta ab effraim scri bit̃ ꝑ geminũ f. Ephrateꝰ ab ephrata ꝑ ph Euphrateus ab eufrates ꝑ eu·ita dicit̃ in historijs ĩ primo regũ q̃i ĩ ꝑncipio· & dc̃t guazi effrata in pnlt̃ · &
Effregi plt̃·ꝓ̃ ꝑteritũ de effringo gis ultima
Effrenatus ta tũ dicit̃ ab effreno nas·& componit̃ ab ex & freno nas. et secundũ pap̃· Effrenatꝰ dicit̃ quia ꝑceps et ꝓnꝰ et sine freno ratoĩs sit
Effrenis Frenũ componit̃ cum ex·et dicitur hĩ et hec effrenis et hoc ne. et effrenus na num·id est sine freno·& producit fre·
Effringo gis fregi c̃tũ effrigere·id est ·valde uel extra frangere·& componitur ab ex & frango gis
Effrons frõtis cõis gn̄is·i·iuerecũdꝰ sine fronte & sine verecũdia·& dicitur ab ex & frons frontis
Effugiũ gij ·i· fuga·effectus fuge ab effugio gis dicit̃ Iob xj. Et effugiũ ꝑibit ab eis
Effugus ga gum ab effugio gis· & dicitur effugus penultima correpta·id est fugitiuus vel extra fugiens·qui scʒ continue & sepe fugit

EGa grece latĩe d̃r cap̃· & ẽ tcia litera a
Egeator in egeus vide
Egens tis oĩs gn̄is·i· nccia non habẽs vel opus habens ab egeo es deriuat̃. Qꝛ autẽ dicit̃ egẽs quasi sine gẽte vl̃ gn̄e ethimologia est
Egenꝰ na nũ plt̃·ꝓ̃·deriuat̃ ab egeo es·& dicit̃ egenꝰ·i·egẽs inops paup̃. ꝙ ãt d̃r egenꝰ q̃i sine gẽte vel gn̄e uel extra gẽtẽ ethimologia est
Egeo es gui·eo mutata in ui diuisas·egẽ·id ẽ·nõ habẽ uel opꝰ habere·& ita differt a carere·quia carere est nõ habẽ·sʒ multotiẽs egemꝰ rei quã habẽꝰ Egeo ꝯponit̃ cũ in & dicit̃ ĩdigeo es·interposita d & e in i·mutata. Egeo cũ oĩbus suis compositis ẽ neutꝝ· & facit ꝑteritũ ĩ gui· & caret supĩs·& corr e. Vnde prosp̃· Paucoꝝ exigui temporis vsus egʒ· Et scd̃m pap̃· Egeo illius rei ·vel illa re·vel illaʒ rẽ dicimꝰ· Et vt dicit pap̃· Egere & indigẽ·id ẽ pauꝑtatem pati·necessaria non habẽ
Eger a uʒ dicit̃ ab egeo es·qꝛ egeat viribꝰ. vel leticia·id ẽ tristis vel infirmus·& compat̃ eger egrior egerrĩꝰ·vnde egre egriꝰ egerrĩe adũ· Vnde hec egritudo dĩnis·id est tristicia vel infirmitas & hec egrimonia nĩe·illud idẽ. & egrotꝰ ta tum·id est eg̃ Sed eger ꝓprie animo· Egrotus corꝑe· Item eger id ẽ·tristis & infirmꝰ ad tempꝰ·Sed egrotꝰ tantũ infirmus & diu & sepe sicut iratꝰ & iracũdꝰ differunt·& ꝓducit e ·Vnde q̃dã Ingemit egrotꝰ quia lãguʒ corꝑe totꝰ·eger lãguescit mẽtis viciũ qꝛ cre
Egere ꝑt eẽ infitiꝰ de egeo es egui·Item scit potest esse ꝑteritum ꝑfectũ de ago is egi·egerunt uel egere. & in vtraqʒ sig̃ficatõne ꝓdu·ge
Egero ab e· & gero ris cõpõit̃ egero is egessi stũ & ẽ egerere digerere foras emittere & ꝓprie malã sbam vẽtris ꝑ secessũ vel anũ. & hic trãslatĩe dicit̃ ꝓ euacuare· Ponit̃ etiã ꝓ vomere & cor·ge Vñ q̃dam Qui bene digerit egerit ĩgerit ẽ hõ sanus·
Egesco scis inchoatiñ·id est incipio egere· & formatur ab egeo es addita co
Egestas ab egeo es dicitur. & ẽ egestas peior ꝙ̃ pauꝑtas Pauꝑtas em̃ honesta potest eẽ. sʒ egestas sẽp ẽ turpis· vnde egestuosus sa suʒ·id ẽ egestate & miseria plenꝰ· Itẽ egestas ꝑt esse actũs pluralis femĩ gn̄is huiꝰ noĩs adiectĩ egestus ta tuʒ.& tunc deriuat̃ ab egero ris.et ẽ egestas euacuatas vel foras ꝑ anum missas vel uomitas· vnde quidã· Post res egestas multos afflixit egestas·

Egestuosus sa sum in egestas vide
Egeus egei pnult̃·acuta pater fuit thesei· postea deus maris factus quando in illud se precipitauit vnde egeuʒ dictum est mare illud ĩ quo se ꝑcipitauit· Et hinc egeus gea geũ. & hic egeator toris·id ẽ hortator nauis in mari ab egeo mari
Egilopa in egilopiũ est· & cor·lo
Egilopicus in egilopium vide
Egilopiũ pij gn̄is neutri· & hec egilopa pe· id ẽ vlcꝰ vel caro q̃ nascitur in angulis oculoꝝ· vnde macer de virtutibus herbarum·egilopam curat si quis cõmasticat illam· vnde egilopicus ca cũ pnlt̃· cor·qui talẽ infirmitatẽ patit̃ uel curat
Egiptiacꝰ dies in egiptus vide
Egiptius in egiptus uide
Egiptus ti ẽ q̃dam regio fẽi gn̄is· vnde egiptius tia tium· & interꝑtat̃ egiptij lingua hebreica affligẽtes. quia afflixerũt populũ dei priusꝙ̃ diuĩo auxilio liberaret̃· & egiptiacus ca cũ pnlt̃·cor·vnde ĩ quolibʒ mẽse dicuntur duo mali dies egiptiaci· qꝛ ab egiptijs fuerũt introducti secundũ quosdaʒ· & vt dicit glosa sup̃ illud esaie xix·ca. Tradã egiptũ ĩ manu dominoꝝ crudeliũ· Multis (inquit glosa) dominis egiptꝰ est tradita· Primo assirijs· postea nabuchodonosor· Tercĩo alexandro· Ad vltimũ romanis anthonio & cleopatra sub augusto suꝑatis· Chaldei crudeliores·romani potẽtiores·vide ĩ pena ¶ Hic nota ꝙ in quolibʒ mẽse sunt duo dies egiptiaci. hoc ẽ ab egiptijs deꝑhẽsi· In egipto vͦ erãt ꝑitissimi astronomici· & inuenerunt quasdam constellatões eẽ nociuas actibꝰ hominũ in his diebus id ẽ in aliqua hora hoꝝ dierum· & ideo notauerunt hos dies·sed non debẽt obseruari·quia sancta mater ecclesia ꝓhibʒ fideʒ talibꝰ adhiberi scd̃m quosdam· vel dicũt̃ ꝑdicti dies egiptiaci·quia dominus in illis diebꝰ misit plagas in egiptios·& scribũtur in kalẽdario nõ ꝙ aliquid sit incipiendũ vel desinẽdũ his diebꝰ potius ꝙ̃ ĩ alijs. sed vt dei miracula in memoria teneantur & hoc magis placʒ ¶ Quotus autẽ dies sit egiptiacus a principio vel a mẽsis fine quolibʒ mense istis versibus explanat̃· Augurior decies audito lumine clangor· Liquit olꝰ abies·coluit colus·excute gallum· In his duobꝰ versibus sũt xij·dictões duodecĩ mensibus seruientes· ꝑma ꝑmo· & scd̃a scd̃o·et sic de alijs ꝑ ordinẽ·sumpto initio a ianuario ita ꝙ quota est ꝑma lrã ꝑme sillabe alicuiꝰ istaꝝ dictõnum totꝰ dies est egiptiacus infra mensẽ cui deseruit illa dictõ· computando a mensis principio versus finem·et quota est ꝑma lrã scd̃e sillabe dictoĩs·totꝰ dies est egiptiacꝰ a fĩe mensis versꝰ ꝑncipiũ computando· verbigratia. Augurior q̃ est ꝑma dictõ deseruit ianuario· qui est primꝰ mensis·et a q̃ est prima litera prime sillabe huiꝰ dictõis augurior est prima litera in alphabeto·ergo primꝰ dies ianuarii est egiptiacus· Item g·est pr̃ia lrã scd̃e sillabe eiusdem dictõis vii in alphabeto·et ergo septimus dies ianuarii est egiptiacꝰ ꝯputãdo a fine versus ꝑncipiũ· et sic de alijs· Et deinde accipe scd̃am dictõem ꝓ secũdo mẽse faciendo similiter vt dictum est & sic deinceps ꝛc̃
Egloga ge dicitur quasi egaloga·ega eniʒ grece cap̃ latine·logos sermo· Inde egloga·id est sermo de capris·vel quasi de rusticis vel vilioribus rebus Vel dicitur egloga·id est caprinus sermo· vel propter feditatem et turpitudinem materiei·vt apud satiricos·vel quia ibi sermo habeatur de capris ꝑ ꝗ̃pue· vt apud virgiliũ in bucc̃· & cor· plt̃· virgiliꝰ

Egloga verbēasqꝫ adole pīgues & mascula thura
Ego onis & egona ne·i·seculum·Vel vt dicit papias. Egones pnlē·ꝓ̄·sunt sacerdotes rustici
Egoceron·Ega qͦ est capra ꝯpo·cū ceron quod est cornu·& dicit̄ egoceron ontis qͦdā aīal quod alio nomīe dicit̄ capcornus·& potest dici ꝓ eodeꝫ aīali egocerō uel egoceros.& acuit̄ in fine·vnde q̄dam·Est tibi saturne domꝰ egocerontis & vrne
Egomet·i·ego & nō aliꝰ·Vn̄ dicit p̄s·in xiii·li·de casibꝰ ꝓnoīs·Dicēdo ego dico·vel possū & solus & cū alio intelligi·solet tamen met addita plerūqꝫ sigficantiā vel discretōꝫ ostēdere·Egomet·i·ego & non aliꝰ·Necnō egoipe vel egometipe·Et scias ꝙ sillabica adiectō imutat speciē·sed nō figuram·vnde egomet est speciei deriuatiue ab ego·sꝫ figure simplicis·De sillabicis adiectōibꝰ aūt q̄ adiūgūt̄ ꝓnoībꝰ dictū est sup̄ in tercia pte vbi agit̄ de figura noīs in ca·de sillabicis adiectōibꝰ ī fine·
Egona ne·in ego onis expo·
Egre adū·i·difficulter·acerbe scd̄m Pap̄·
Egredior eris egressꝰ sum·i·exire.extra gradi·& ꝯpo·ab e·& gradior deris·vel egredior d̄r de vno loco ad aliū locū exeo·
Egregiꝰ·ab e·& grex ꝯpo.egregius a·um·i.nobilis·maximꝰ·p̄cipuꝰ·q̄i extra gregem alioꝝ·& p suppletōem compat̄ egregius magis egregius egregiissimus·& hinc egregie magis egie egregiissime aduerbiū·& hec egregietas tatis talis ꝓprietas·scꝫ nobilitas
Egreo es egrui ere·i·eē vel fieri egrū·& dicit̄ ab eger·& est verbum neutꝝ
Egresco scis inchoatīū·i·incipio egrere·& formatur ab egreo es·addita co fit egresco
Egrimonia·ab eger dicit̄ hec egrimonia nie·i·tri sticia vel infirmitas
Egroto tas taui tare·i·in firmari vel freq̄nter egrere·Licet em̄ egreo egres·egrui scd̄m vsū careat supino·fit tamē ab eo egroto tas fre·q̄i ab egrotu sup̄.& ꝓ̄·o·Horaciꝰ ī epistolis·Qͦ mihi das egro dabis egrotare volēti
Egrotꝰ ta tū·pnlē·ꝓdu·in eger est
Egui trisillabū p̄teritū de egeo es·

EI interiectō dolentis vniꝰ sillabe est·& ei datiuꝰ cū deberet minui vna sillaba a genitō sicut oīa in ius facientia gtm̄ per dierisim ꝓfert̄ causa differētie ei interiectōnis·Sic igit̄ ei eidē eisdeꝫ p dierisim ꝓferūt̄ secūdū pap̄·
Eia·i·age ꝓprie aduerbiū hortandi·
Eiecto as v̄bū fre·i·freq̄nter eiicē·& format̄ ab eiicio cis eieci eiectū eiectu·u in o·conuersa·
Eiicio cis ieci ctū eiicere·i·extra iacere·euellē·eui dēter iacere.& ꝯpo·ab e·& iacō cis·& mutat̄ a in i·& fit eiicō cis·& scribit̄ p duo i·& est primū i cōsonās·secūdū vocalis·Vnde dicit pris̄·in xii·li·ꝙ e p̄positō in cōpositōe inuenit̄ ante u et i·loco cōsonantiū positas.ut eueho & eiicio cis
Eiulath indie regio sic dicta·eo ꝙ possessa sit ab eiuloth filio iectan post diluuiū secūdū Pap̄·
Eiulor·Iulꝰ multū fleuit in morte patris·iō a iulo & e.p cōpositōeꝫ dicit̄ eiulor laris latꝰ sū.i·flere voce dolorē manifestare·voce cōfusa p̄ dolore clamare·Vn̄ q̄dā dixerūt eē ꝯpositū ab e·& iubilꝰ qͦ ē vox ꝯfusa p̄ gaudio·q̄si extra iubilū eē·& ē eiulari ꝓprie feminaꝝ·Inuenit̄ etiam eiulo las·Vn̄ dicit pap̄·Eiulare plorare alta voce·vnde hic eiulatꝰ tꝰ tui·i·ploratꝰ vel clamor p̄ dolore confusus·& hec eiulatō onis idem quod eiulatꝰ

EL eloy & eloe nomina dei sūt apͦ hebreos·& interp̄tat̄ el deꝰ uel chiros quod est fortis secūdū hug·pap̄·vero dicit·El deꝰ vl' fortis dicit̄ ꝙ nulla īfirmitate opp̄imat̄·ē āt apud hebreos el p̄mū dei nomē.secūdū eloy.terciū eloe
Elabor beris lapsus sum ab e·& labor beris componitur·& est elabi valde uel extra labi·euadē·decurrere·effugere·& ꝓducit la
Elamite pnl'·ꝓdu·dicūt̄ p se ab elam filio sem
Elate sunt palmaꝝ folia q̄ sursū eleuant̄·nec pendent deorsū sicut aliaꝝ arboꝝ·elate & palmaꝝ sūt ꝓductiores rami & excellētiores interdū aurei coloris crispātes vel circūstātes.& semp ad excelsa tēdētes nūq̄ virorē amittūt·Quidā elatas abietes dicūt ita dicit pap̄·& secundū hoc dicit̄ elata quasi eleuata ab effero fers·& ꝓducit la·Vnde quidaꝫ canticoꝝ·v·vbi dicit̄·Come eiꝰ sicut elate palmaꝝ ꝓducūt ibi mediā de elate.Sꝫ hoc nō videt̄·qꝛ ibi dicit glosa·alia translatō crines eiꝰ abietes·Abies grece elates vocat̄·vnde ibi elate vel elates nō est latinū sed grecū videt̄·& ideo multi corripiūt hāc sillabā la·ad drīaꝫ de elate ꝓ ramo palme & ꝓ ipa palma·et adiectīe elatꝰ ta tum·et vt dicunt.elate est nomen arboris similis palme altitudīe vel foliis
Elatꝰ ta tū·i.extra latꝰ q̄si eleuatꝰ·supbꝰ ab effero fers·vnde hec elatō·id est·iactātia confidentia
Elbidꝰ da dū pnlē cor·in elbus exponitur
Elboe in elbꝰ vide
Elbꝰ ba bū siue elbidus da dum est color medius inter nigrum et albū·ab albus dictus·vnde elboe quasi alboe dicūtur vites vel vue neqꝫ purpuree·neqꝫ nigre neqꝫ albe quas quidam varias appellāt
Eleadaberī hebreice deutronomiū grece q̄dā lib ē
Eleazar interp̄tatur dei adiutorium·et ꝓdu·plē.
Electo ctas·id ē·freq̄nter elicē·foras positōe emittere·et est freq̄ntatīm huius verbi elicio elicis elicui electum electu·u in o·fit electo ctas
Electꝝ.ab elios quod est sol dictus est electros vnde dicitur hoc electꝝ tri·quia ad radium solis clarius auro argentoqꝫ reluceat·et sūt tria genera electri·vnū genꝰ est gūmi quod fluit ab arboribꝰ et durescit in lapidem quod et sucinuꝫ dicit̄·Secūdum genus electri est quod ex auro et argento fit auri scꝫ tribus ptibus et argenti vna·Tercium est metallum quod naturaliter inuenit̄ et p̄cio habet̄·Et scias ꝙ gregoriꝰ in secūda omelia ezech·exponens illud·de medio eiꝰ quasi sp̄es electri dicit·In electrum dum auꝝ argentūqꝫ miscent̄·argentum ad claritatem crescit·auruꝫ vero a suo fulgore pallescit·Quia ergo in vnigenito dei filio nature deitatis vnita est natura humanitatis·in qua adunatione humanitas in maiestatis gloriam excreuit·Diuinitas vero a sui fulgoris potentia hūanis se oculis tempauit·et sic patet illa expositōne q̄liter nos deus exaltauit p hoc ꝙ hūana natura clarior facta est·quasi p aurum creuit argentum·et quia diuinitas a fulgore suo nostris est aspectibus tempata·quasi aurum nobis palluit·argentum excreuit quasi electrum·ergo in igne est deus homo factus in psecutione
Electuarium rii·ab electōne rerum quibus conficitur dictum·vnde ab eligo gis dicitur
Electus electa electum·id est·splendidus·excelsus·clarꝰ·ex aliis lectꝰ·ab eligor ris dicitur·vnde hec electō onis cū quis de multis eligitur
Elefrons grece dicitur mons et accentuat̄ in fine
Elegās tis oīs ge.dicitur valēs excellēs nobilis·egregius decens·pulcer·bonus.et dicitur ab eligo eligis·Bona em̄ et pulcra sunt eligenda·et compat̄

elegans tior tissimus. vnde eleganter tius . tissime aduerbiū. et hec elegantia tie. ꝓstantia. excellentia. pulcritudo. valitudo. et dicitur eleganter vrbane nobiliter. et corripiūt le ꝓdicta

Elegia elegie. in elegus est

Elegus a. um. i. miser ra rū. et dicit̃ ab eleysō quod est misereri. vnde viri sācti de miseria dicūtur elegi. vnde hec elegia gie. id ē. miseria. et hic elegiacus ca cum. id ē. miser vel de miseria cōpositus. et cor. le. Vnde boetius. Et veris elegi fletibus ora rigant. Elegi est etiā ꝑteritū de eligo gis. et tūc ꝓdu. pnl. et vt dicit Pap. Elegiacū carmen dictū. ꝙ modulatō eiusdē carmīs miseris conueniat. quod metrū cōstat ꝑmo vsu heroico. scdo pentimemeri. ꝑma heroica. scda dactilica. vt Carmīa q̄ quondā studio florēti pegi Flebilis heu mestos cogor īire modos

Elementaris in elementū vide

Elementū. Ab yle dicit̃ hoc elementū ti. q̄si ilemtū. quia deus ꝑmo loco de nihilo creauit ylē. et ex yle fecit elemēta. et ex elemētatis omnia alia. vel dicit̃ elementū quasi elicitamentū. q2 omnia ex elemētis elicita sūt et extracta. vel dicit̃ elementū quasi eleuamentū. q2 vnū sup aliud est eleuatū. sc3 aqua sup terrā. aer sup aquam. ignis sup aerē. vel elementū quasi alimentū. q2 omnia animalia alunt̃ ī elemētis. q̄dam in terra. q̄dam in aqua. q̄dam in aere. que dā etiā viuētia in igne ¶ Et nota ꝙ elementū quādoq3 dicit̃ ipm elemētatū. vt terra quā videmus et calcamus. et aqua quā videmus et potamus. et sic de ceteris. Quādoq3 est etiā ipm verū elementū cuiuslibet ꝑs est eiusdē gn̄is cū ipo toto. vt elemētum terra dicit̃ illō corpus cuius q̄libet ꝑs est terra. et sic de alijs. sed hoc potius ad ph̄iaꝫ ꝑtinet. et ab elemētum dicit̃ hic et hec elemētaris et hoc tare. id ē res elemēti. vel qō ꝑtinet ad elementū. et q2 elemētuꝫ est ꝑma ꝑs corpis in ꝯpositōe et vltīa in resolutōe inde ē ꝙ quodā modo loq̄ndi q̄dquid est ꝑs prima alicuius in cōpositōe et vltīa in resolutōne dicit̃ elemētum. vt litera est elementū vocis lrāte. et dictō est elemētū vocis significatie. Et vt dicit damascenus in ii. lib. ca. xii. Oportet scire quoniā quattuor elementa sunt. terra sicca et frigida. aqua frigida et humida. aer humidus et calidus. ignis calidus et siccus. et similiter quattuor humores ꝓportōeꝫ habētes cum quattuor elemētis. Nigra colera. i. melācolia q̄ habet ꝓportōeꝫ cum t̃ra. est ei sicca et frigida Flegma ꝓportōeꝫ hēt cum aq̄. frigidū est em̄ et humidum. Sāguis ꝓportōꝫ hēt cum aere. Humidus eī est sāguis et calidus. Rubea colera ꝓportōeꝫ habet cum igne. calida. n. est et sicca. vide etiā in terra. secūdū ambrosiū de q̄ttuor elemētis. Itē vide ī estas de quattuor tempibus anni et ī etas. Itē vide ī mare. Et nota ꝙ supiora elementa sunt mas. ge. vt ignis et aer. Inferiora vero sunt fe. ge. ut terra et aq̄. Nam supiora elementa sunt quasi mares. et īferiora quasi femine. quia illa agunt in inferiora. et hec patiunt̃ ab illis

Elemon grece misericors latine secundū Pap.

Elemosina. Ab elemonia quod est misericordia et syna qō est mandatū ꝯponit̃ hec elemosina ne. id ē mandatum misericordie. et scdm hoc scribit̃ ꝑ e. in scda silba. s3 melius scribit̃ ꝑ y. et tūc dr̄ elymosina ab ely quod ē deus et syna mādatum. Īn elymosina quasi mādatū dei. Ipe. n. mādauit eā fieri. Vn̄ ī luca. Date elymosinā et ecce oīa mūda sūt vob. Preterea qō paupi dat̃ deo dat̃. vl' dicit̃ elymosina ab ely quod ē deus et mois quod ē aq̄. Īn elymosina q̄si aqua diuīa. Sicut eī aqua extinguit ignē. ita elymosina ext̄guit pctm̄. Et scias ꝙ septē sūt elymosine corpales q̄ continent̃ in versu. Visito. poto. cibo. redimo. tego. colligo. condo. visito sc3 infirmuꝫ Poto sc3 sitientē. Cibo sc3 esurientē. Redimo sc3 ī carceratū. Tego. i. vestio nuduꝫ. Colligo. i. recolligo hospitē. Cōdo. i. sepelio mortuū. Itē septeꝫ sūt elymosine spuales q̄ ī hoc versu continent̃. Cōsule castiga. solare. remitte. fer. ora. Cōsule. id est. doce ignorantē. et dirige dubitantē. Intelligit̃ em̄ ī hoc duplex spualis elymosina. sc3 doctrina et cōsiliuꝫ Castiga delīquentē. Solare. i. ꝯsolare tristē. Remitte delinquentibus in te. Fer. i. porta infirmitates aliorū et grauamina. Ora ꝓ omibus. Et ab elymosina hic elymosinarius narij et hec elymosinaria rie. Et mobiliter declinatū inuenit̃ elemosinarius ria riuꝫ vel elymosina dicit̃ ab elymō grece quod ē misericors latine. Īn elymosina qō est misericordia. Vide ī sors ¶ Hic pōt q̄ri an de illicite acquisitis possit fieri elymosina Ad hoc dicēdum ꝙ aliqd pt esse tripliciť acq̄situ̅ illicite. vno mō q̄n id qō illicite acq̄rit̃ ab aliquo debet̃ ei a quo est acquisitū. nec pōt ab illo retineri q̄ acquisiuit illicite. sicut cōtingit in rapina. in furto. in vsuris. et de talibus cum hō tene at̃ ad restitutōeꝫ elymosina fieri non potest. Alio vero mō est aliquid illicite acq̄situm. quod quideꝫ ille qui acquisiuit retinē nō pt. nec tamē debetur ei a quo acquisiuit. q2 sc3 vnus ꝯtra iusticiā accepit et alter ꝯtra iusticiā dedit. sicut ꝯtingit in simonia. in qua dans et accipiēs ꝯtra iusticiā legis diuie agūt vnde nō dēt fieri restitutō ei qui dedit s3 dēt ī elymosinas erogari. et eadē ratio est ī similibus in quibus sc3 datō et acceptō est ꝯtra legē. Tercio modo ē aliquid illicite acquisitū nō quia ipa acquisitio sit illicita. s3 q2 id ex quo acquiritur ē illicitū. sicut patet de eo quod mulier ꝑ meretriciū acquirit. et hoc ꝓprie vocat̃ turpe lucꝝ. Q2 em̄ mulier meretriciuꝫ exerceat turpiter agit et ꝯtra legē dei. s3 ī eo quod accipit nō iniuste agit nec ꝯtra legē. vnde quod sic illicite acquisitū est retineri pt. et de eo elymosina fieri ¶ Circa illa vero q̄ ꝑ aleas acquirūtur videt̃ esse aliquid illicitū ex iure diuino. sc3 ꝙ aliqs lucretur ex his qui reꝫ suā alienare nō possunt. sicut sūt minores serui furiosi et huiusmodi. et ꝙ aliquis t̃hat aliū ex cupiditate lucrandi ad luduꝫ. et ꝙ fraudulēter lucretur ab eo. et in his casibus tenetur ad restitutōꝫ. et sic de eo nō potest elymosinā facē. Aliquid āt videtur eē vlterius illicitū ex iure positiuo ciuili. qō ꝓhibꝫ vniuersaliter tale lucrū. s3 q2 ius ciuile nō obligat oēs. s3 eos solos qui sunt his legibus subiecti. et iteꝝ ꝑ dissuetudinē abrogari pt. Ideo apud illos qui sūt huiusmodi legibus astricti. tenētur vniūsaliter ad restitutōꝫ qui lucrātur. nisi forte ꝯtraria ꝯsuetudo ꝑualeat. aut nisi aliquis lucratus sit ab eo qui t̃xit eū ad ludū. In quo casu nō tenet̃ restituē. q2 ille qui amisit nō ē dignus recipe. et ille qui lucratus ē nō pt licite retinē tali iure positio durāte. vn̄ dēt de hoc elymosina facē ī hoc casu ¶ Iteꝫ nota ꝙ ille ludus ē turpis et reꝓbatus. vtputa q2 est ꝯtra deū et oīa iura. vn̄ ꝓpt̃ talē ludū nullus pōt aliquid acquirē. nec titulū nec bonaꝫ fidē habē. Iniustus eī titulus ꝓ nō titulo ē habēdus et male fidei possessor dicitur. qui ꝯtra legū īterdicta mercatur

Elencus ci mas. gn̄is. i. titulus libri. quia totum opus illuminet. Vnde euāgeliū luce sic intitulatur Elēcus luce. i. titulus. Hic etiā elēcos vocāt ꝑciosos lapides in supficie ornamenti. q2 illuminent illud

et quicūqз p̄ciosi lapides ī loco notabili ponūtur dicūť eleci· Vñ iuuenalis· Auribꝰ extēsis magnos ɔmisit elēcos Elencꝰ etiā dr ī dyaletica qddā genꝰ argumentatōis · scз silogismꝰ ɔtradictōis· & tūc ɔpo· ab en quod ē in ·i· ɔtra· & lexis qd ē sermo vel dictō· inde elencꝰ ·i· ɔtradictō· & diffinit sic. Elencus ē silogismꝰ ɔtradictōis vniꝰ & eiusdē· nō nōis solū sed rei & nōis· nō sinoīmi sз eiusdē· et ex his q̄ data sūt de ncc̄itate accidē· nō ɔnumerato quod erat ī p̄ncipio scđm idē· & ad idē silr & in eodē tēpe· Hec āt diffinitio magis ad logicum ptinet

Elephātus· Elephō grece dicit mōs latine· vñ hic elephātꝰ ti & elephas· qd habз n ī obliquis elephātis phāti· sed nō ī ntō· & dicit a magtudīe corpis sui· qr formā mōtis p̄ferat· vñ hec elephātia tie· q̄dā sp̄es lepre qr sic elephas est maior oībꝰ aliis aīalibꝰ· ita passionibꝰ cetis hec maior ē· Et scias q᷑ dr elephātꝰ ti· vel elephātos· & o· mutata in u· dicit elephantꝰ ti· Elephas mire castitatis creditur· ita vt si pdat ɔiugē nulli copulet. inter siluas ɔmorat solꝰ· biennio āt portat fetꝰ· nec ampliꝰ q᷑ semel gignit· sed nec plures sed tantuз vnū viuit autem trecentis annis. & corripit penultimam elephas

Elephas in elephātꝰ exponitur

Elesmot liber q̄ dicit exodus. & accentuat in fie

Eliachim interp̄tatur resurrectō domini

Eliades ab elios qd ē sol dicit hic eliades de· filiꝰ vel nepos sol'· & sbtracta de silba dr hec elias dis

Elias dis ī eliades vide filia vel neptis solis

Elicio cis cui citū· ab ex & licio is ɔpo. & ē elicē extrahē· extra vocare & deducē· vide in licio cis

Elicon conis mas· ge· est vnū de duobꝰ cacumīibꝰ parnasi ī quo solebat esse olī studiū. & dicit ab elicio cis· qr olī eliciebat inde sapiētia· vnde & elicon dicit quasi eliciens cuncta · & est ethimologia & inde eliconius nia niū deriuatur

Eliconis nidis fe· ge. dicitur musa q̄ ī parnaso habitabat· vel femina illius loci· & dicitur ab elicon

Elido dis si sū plē· ꝓdu· ab e· & ledo dis cōpo· & ē elidere valde vel extra ledere· & ineit ꝓ tēptare

Eligo gis gi ·ctū· ab e & lego gis cōpo. & est eligere· excerpe· q̄i extra alia aliquid legere· Vnde dicit aliquis electꝰ in episcopū q̄ nōdū ɔsecratus ex alijs iā excerptꝰ ē· & inde hec electō onis. & ē eligere ꝓprie de duobꝰ ꝓpositis vnū accipe· & alterūз dimittere. Nō em̄ eligit qui nil accipit· vel qui oīa accipit· vñ q̄dā sp̄es ɔiūctōis dicit electīa q̄ de duobꝰ ꝓpositis vnū eligere. & alteꝝ refutare ostēdit Eligo ɔpo· Preeligo gis· i· p̄ alijs eligere· & cor· li

Elimas interp̄tat magnꝰ· & sic oīe nomē malefic oꝝ aꝓpriatū ē elime mago ī actibꝰ apostoloꝝ· & cor· plt· Vñ ī aurora dicit Obstat eis elimas mago vtens arte recenti

Elimino nas naui nare ab e· & limino nas componit· & cor· mi· vide in limino liminas

Elimo mas aui· ab e· & limo as ɔpo· & ē elimare purgare· vnde elimatꝰ ta tū· i· clarꝰ vel purgatus· Et elimatī aduer· id est· clare· purgate· & hoc elimamentū ti· i· purgamentū· & ꝓducunt hec omnia li·

Elinguis ab e· & lingua ɔpo· hic & hec elinguis & hoc elingue · id est· sine lingua vel mutus

Elinguo guas guaui · compo· ab e· & ligua· & ē elinguare· linguam extrahere vel auferre

Elyon apud hebreos nomē dei dicitur · et interp̄tatur excelsus

Elyotropiū herba nomen accepit eo q᷑ estiuo solsticio floreat· & q᷑ solis motibus folia circumacta conuertat· vnde et a latīs solsequiuū dicitur· quia solem sequatur apiendo florem suum

Elyotropus lapis est viridis coloris· sanguineas habens venas· missus in argenteā peluem aqua plenam· radios solis in sāguineū et obscurū vertit colorē et est splendidꝰ cū ortu et occasu solis colorē mutans in affrica inuenitur. vide in solsequium

Elipsis est quedam methaplasmi figura· de q̄ sup̄ dixi in quarta p̄te in ca· de methaplasmo

Eliquo quas · pnlē· corr· in liquo quas est

Eliquus qua quum· id est · purus· liquidus· vel liquore plenꝰ· et dicitur ab eliqueo eliques·

Elyzabeth interp̄tat dei mei saturitas vel dei mei

Elisius· Lisis compo· cū e· et dici iuramentuз tur elisius sia sium· id est· valde solutꝰ vel extra solutōnem positus· vnde et elisij in inferno dicūtur campi vbi requiescunt anime beatoꝝ secūdū fabulas poetaꝝ· et dicūtur illi campi elisij quasi solutorum vel quasi extra solutōnem positoꝝ· sunt eniз ibi cōmorantes beati et ita nūquam patiunt dissolutōem Vel dicūtur elisij quasi extra lesionem positi· ab e· et lesio· secūdū em̄ veritatem sancti qui sūt in vita eterna sunt elisij· id est· extra omnem penaз et lesionem positi. Absterget em̄ deus omneз lacrimam ab oculis sanctoꝝ· et iā non erit amplius ill' neqз luctus neqз clamor sed nec vllus dolor

Elisus sa sum penult. ꝓducta. ab elido dis elisꝰ sum· et est elisꝰ valde vel extra vel euidēter lesus

Elixum xi· vocatur quod in aqua solum decoquitur· Lixa enim aqua dicitur eo q᷑ sit soluta Vnde membra loco mota lixa dicuntur

Elleborus fluuius est et hec elleborus et hoc elleboꝝ est quedam herba que circa illū fluuium plurimum nascitur. Hāc romani veratꝝ vocāt· qr sumptū in potu mentē in īsaniā deducit. Est āt elleborus pabulū nocens· esca tñ est coīnicū· et plerūqз tpat ad salutē hoīs· et cor· pnlē. Macer de viribus herbaꝝ· Qualiter elleborꝰ sit nobis accipiendus·

Ellum in eccum est

Elluo onis p geminuз l· mas· generis· dicit gluto vel leccator· qui oīa bona sua eluit· dissipat et disp̄git· et deriuatur ab eluo eluis

Elogiū· Logiuз vel logos componit cum e· et dicit hoc elogiū· i· eloquiū ꝓuerbiū et responsū diuinum et ignominia et ordo et textus carminuз et ꝓprie maloꝝ vel criminum· vel textus malorū gestorū vel deoꝝ misteriū· vnde hic elogius versiculus

Eloy vel eloe in ely exponitur

Eloquor. ab e· et loquor ɔponitur eloquor queris elocutꝰ sum· et cor· lo· et est eloqui valde vel ornate vel apte et expedite loqui· et manifeste enunciare· et est oratoris· vnde eloquens tis· gn̄is oīs· id ē disertꝰ· facūdus. expedite et euidenter loquens

Eluceo ces eluxi· valde vel extra uel euidēter· vel p̄ alijs lucere· ab e· et luceo luces· et ꝓducit lu

Eludiani. quidam heretici ab eludio dicti· qui dicunt post natiuitatem xp̄i mariaз alios filios de viro ioseph pep̄isse· et ꝓducit penultimam

Elul non ebul vt quidam legunt secundum bedā dicitur september· uel secunduз alios elul october et accentuatur in fine· nullus enim mensis ebul vocatur· ita q᷑ b· sit secunda litera

Elumbis· Lumbus componitur cum e· et dicitur hic et hec elumbis et hoc elumbe· id est· debilis· q̄si extra lumbos· id est· extra fortitudinem·

Eluo eluis elui elutum ɔponitur ab e· et luo luis et est eluere, lauare · purgare· vel lauādo destruere

corrodere vel effūdere & dissipare. In luo luis. vide infra in l. litera in loco suo

Elutus ta tū nomē ē. & deriuatꝰ ab eluo is. & ꝓdu. pulꝰ. et dicitꝰ elutꝰ mūdꝰ. madidꝰ. insipidꝰ. & ꝯpatꝰ. elutꝰ tior simꝰ. vñ elute tius sime aduer. Horacıꝰ in sermonibꝰ. Irriguo nichil est elutius orto

Eluuies. Ab eluo is dicitur hec eluuies ei. et hoc eluuiū uij. et hec eluuio onis. i. nimia aq̄ꝝ inūdātia vel destructō ex aquarum abundātia scꝫ diluuiuꝫ.

Eluuio onis. in eluuies vide

EMac vel emas. uel emath grece latine sāguis. et accentuantur hec tria in fine.

Emacitas tatis feminini generis. id est. emendi auiditas. et dicitur ab emax emacis

Emaculꝰ la lū aliquantulū emax. & cor. penul.

Emanceps. Manceps compo. cū e. & dicitꝰ h emāceps cipis. qui cū p̄mo fuisset manceps. iam ab illa seruitute & potestate ē liberatꝰ. Vñ emancipo as are. id est. a seruitute liberare. sed iā inoleuit ꝯsuetudo ut filiꝰ de potestate patris liberatus dicatur emācipatꝰ. sed seruꝰ a seruitute liberatꝰ dicatꝰ manumissus. licꝫ ꝓprie p̄dicta vocabula cōueniant captis in p̄lio & in seruitutē redactis secūdum hug. Pap. vero dicit. Emancipare iuris ꝓprij dn̄m statuere. quasi extra manū. i. potestatem suā facere.

Emancipo as in emanceps exponitur. & corrꝰ. ci

Emano. ab e. & mano nas ꝯpo. emano as aui atū & ē emanare extꝰ manare. ebullire. ꝓcedē. & ꝓdu.

Emanuel hebreice. quod in latīo sermōe sigt nobiscum deus. scilicet quia p virginem deus natꝰ hominibus in carne apparuit. & acuitur in fine

Emarceo emarces emarcui ab e. & marceo ces cōponitur. verbum neutrum. & caret supino. & est emarcere. euidenter marcere. elanguere.

Emasculo. ab e. & masculus componitꝰ emasculo las. & ē emasculare. eneruare debilitare. vel castra

Emath sāguis grece. Iñ emathia re. & cor. plē. i. sāguinolēta ꝓpter multa bella. & acuitꝰ in fie

Emaus ꝓpriū nomē castelli quod post nicopolis dictum est. & acuitꝰ in fine. & est duarum sillabaꝝ

Emax. ab emo mis dicitꝰ hic & hec emax cis. i. emptor auidꝰ. vel qd̄ facile emitꝰ. & ꝯpatꝰ. Vnde emaciter cius sime. & ꝓducit penultimam genitiui

Emblema matis ge. neu. id est eminens sculptura vel ornamentum vasorum vel varietas pauimenti siue diuersitas colorum in pauimēto qui dicitur lichostratos vel frustum auri vel argēti. Vnde prudentius de sycomachia. Sordent argenti emblemata. & ꝓducit ble. & cor. ma.

Embolismus mi mas. gn̄is. i. supaugmentū. vñ hic & hec embolismalis & hoc le. id est supexcrescens vt annꝰ embolismalis dicitꝰ quasi supexcrescens. qr supat duos annos p̄cedentes vna lunatōne. Habꝫ em̄ annꝰ embolismalis. xiij. lunatōnes. scꝫ duodecī sicut & alij anni cōmunes. & illam terciam decimā supadditam. que nullo mensi tribuitur. vide de hᵒ in epacta

Emembris. ab e. & mēbꝝ cōponitur hic & hec emembris & hoc bre. sine mēbro. q̄si extra mēbra. id est. extra fortitudinē

Ememor. id est oblitus cor. me. & est cōmnis generis. ab e. & mēor moris cōponitur.

Emensus sa sū. ꝑticipiū de emetior tiris. Et ē emēsus quasi extra mensus vel euidenter mensus.

Emeras interp̄tatur dies. & accentuatꝰ in fine

Emergo gis si sū. ab e. & mergo gis ꝯponitꝰ. & ē emergere. extra mergere. extra venire. exurgere

Emerito in emeritus vide

Emeritus. Meritus cōponitꝰ cū e. & dicitur emeritus ta tū. i. iā extra meritū positus. qui non p̄t iaꝫ mereri & exercere officiū suū. imo liberatus & solutus est a labore officij sui. sicut miles olī post sexaginta annos nō cogebatꝰ militare. sꝫ soluebatur a labore solito. & dabatꝰ ei ager vel villa vel aliud vnde viueret. & tunc erat emeritꝰ quasi extra meritū positꝰ. quia nihil postea labore solito merebatur. vnde hec emeritio onis. talis ꝓprietas vel talꝰ liberatō scd̄m hug. Pap. etiam dicit. Emeritus valde meritus. Item emeriti milites veterani. quia iaꝫ soluti a militia sunt. Emerita ciuitas quā postquaꝫ cesar edificauit veteranos ibi constituit

Emetior tiris titꝰ vel emensꝰ sū ab e. & metior ꝯ & ē emetior q̄i extra metior. vel euidētꝰ vel apte metior

Emicatī adū. i. splēdēter ab emico cas

Emico cas ab e & mico cas cōponitur. & cor. mi

Emigraneus vermis capitis vide in mico cas vnde & dicimꝰ dolorē capitis emigraneū esse

Emina ab emo emis deriuatur hec emina emine. quedā mensura mediū sextariū continens ad emendū vinū vel annonaꝫ. vel dicitur ab emetior tiris. vel ab hemis qd̄ est dimidiū

Emineo nes nui. i. extra manere. apparere supincūbere. supstare. vñ eminēs tis ge. oīs. & cōpatur eminēs tior tissīꝰ. vñ eminēter tiꝰ sime adū. & hec eminentia tie. & cōpo. emineo cū sup. & dicitꝰ supemineo nes. Et cū p̄. & dicitꝰ p̄emineo es. qd̄ p sincopā inuenitꝰ p̄mineo nes. Emineo aūt cōpo. ex e. & maneo nes. a in i. mutata. et cor. mi

Eminulꝰ la lum. id est aliquantulum eminens penultima cor. et dicitur ab eminens.

Eminus componitꝰ ab e et manꝰ. i. ꝓcul q̄i extra manū. sed comminus. i. ꝓpe a con et manꝰ. et sunt aduerbia loci. Vnde p̄scianꝰ ī xv. Eminus et cominus localia sunt. Vnde quidā. Eminꝰ ad longe sed cōminꝰ ad ꝓpe spectat

Emissarius. Ab emitto dicitur emissus sa sū. Vnde emissarius ria riū. id est. valde ad emittendum aptus. sicut sūt cursores regum vel alioꝝ diuitū. q frequenter emittūtꝰ ad nūcia ferenda. Item hircus apompeius dicebatur emissarius. quia emittebatꝰ in desertū. Apompeiꝰ grece emissarius latine. Itē hic emissarius sarij dicitꝰ equꝰ fortis et velox. qr extra alios eligitur et ad equas mittitur ad coitū Idē et admissarius dicitur. De capro admissario habetꝰ leuitꝰ. xvi. Iteꝫ emissariꝰ dicitur ꝑcussor. gladiator vel flagicioꝝ et luxurie satelles

Emissicius cia ciū. qd̄ sepe et cito in diuersa loca emittitꝰ. vt oculꝰ. et deriuatur ab emitto tis

Emo mis emi emptū. et est emere ex alienno meū facere. id ē. dare suum et alienum accipe. Emo cōponitur adimo mis ademi ademptū. id est. auferre Coimo mis coemi coēptū. quasi simul emo vel cuꝫ alio emo. ex con et emo emis. Item dirimo is. i. diuidere. separe. Eximo mis. id est. auferre vel extrahere. Perimo mis ꝑemi i. occidere. Redimo mis redemi redēptū. i. liberare. Emo emis cum omnibus suis cōpositis est actim. et cor. e. in p̄sēti. sed ī p̄terito ꝓdu. Ouidiꝰ epi. Turpiter ingenuum munera corpus emunt. Composita tamen e. ī p̄sēti mutātꝰ in i. correptam. Itē oīa faciūt p̄teritum ī emi. et supinum in emptum. et habēt p. in supino cā euphonie. Deberet em̄ formari a p̄terito emi i. mutata ī tum Vnde dicit p̄s. in x. li. Emi emptū facit quod ideo assumpsit p. quia non p̄t m. ante tuꝫ sine p. inueniri causa euphonie. vt sumptus. ꝓmptus. cōptꝰ

¶ Hic nota· ꝙ circ̃ rē q̄ emit̃ & vendit̃ triplex defectus ꝯsiderari pōt· Vnꝰ siquidē ſm spēm rei· & hūc quidē defectū si vēditoꝛ ꝯgnoscat in re quam vendit· fraudē cōmittit in vēditōe. Vñ vēditio illicita reddit̃· Et hoc ē qd̾ d̾r ꝯtra quosdā· Esaie p̄mo Argentū tuum versū est in scoriā· vinū tuū mixtū ē aqua· Qd̾ em̄ pmixtū est patit̃ defectū quātum ad spēm· Alius aūt defectꝰ ē ſm quantitatē· que p mēsurā cognoscit̃· Et iō si q̄s scienter vtat̃ deficiēti mēsura in vendēdo· fraudē ꝯmittit· & ē illicita venditio· Vñ d̾r deut̃· xxv· Non hēbis ī sacculo diuersa pōdera· maiꝰ & minꝰ nō erit in domo tua· nec modiꝰ maioꝛ & minoꝛ· Et postea subd̾r· Abhominabit̃ ei dn̄s eum q̄ facit hoc· & aduersat̃ omnē iniusticiā· Terciꝰ defectꝰ· ē ex pte q̄litatis· puta si aliqd̾ aīal infirmū vendat̃ q̄si sanū vel p sano· qd̾ si quis sciēter fecerit· fraudē ꝯmittit ī venditōe· Vñ est illicita venditio· & in his oībus nō solū aliquis peccat iniustā venditōez faciēdo· sed etiā ad restitutionem faciendā tenet̃· Si vo vēditoꝛe ignorāte aliquis p̄dictoꝝ defectuū in re vēdita fuerit· venditoꝛ quidē nō peccat· qꝛ iniustū facit materialiter· non tñ eiꝰ opatio est iniusta· vt ex p̄dictis patz· tenetur tamē cū ad eiꝰ noticiā peruenerit damnū recompēsare emptoꝛi· & qd̾ dictū ē de vēditoꝛe itelligendū est etiā ex pte emptoꝛis· Contigit em̄ qn̄qꝫ venditorē credere suā rem eē minꝰ p̄ciosam quātū ad spēm· sic̃ siquis vēdat aurum loco auricalci· emptoꝛ si id ꝯgnoscat iniuste emit· & ad restitutōem tenet̃· & eadē ratio est de defectu quātitatis & q̄litatis· sic̃ de defectu speciei substantialis

Emola le. vas coquinariū sic̃ caldaria vel coculū Cocula aūt dicunt̃ vasa coq̄ne· a coquēdo dc̄ā· oīa nanqꝫ vasa causa coquēdi pata cocula dicunt̃ scd̾ꝫ ysidoꝝ. Vñ in secūdo hesdꝛe vbi nos dicimus· Hostias coxerūt in emolis & ollis· greci hn̄t hostias coxerūt in eneis ollis· Et d̾r emola· q̄si īmola· ab imolando. qꝛ ibi hostie īmolabant̃· i. coquebant̃· Vl' d̾r emola q̄si enea olla· & tūc ponit̃ ibi m. p n· Et ab olla subtrahit̃ vnū l· qꝛ emola coꝛr̃· penl'·

Emolioꝛ liris· tus· suꝫ· valde vel extra moliri acq̄rere niti· ab e· & molioꝛ liris· ꝯponitur·

Emolimentū· ab emolo lis d̾r hᵒ emolimentū ti· ꝓprie lucꝝ molēdini· scꝫ qd̾ hētur ex molēdino ꝓpt̃ moliturā· sꝫ ponit̃ p quolibet lucro· vel pro q̄libet cōmoditate· Malachie· iij· & qd̾ emolimentū· quia custodimꝰ precepta eius·

Emorrogiꝰ gia· gium· in emorrois vide·

Emorrois· Emac vel emas vel emach grece latīe d̾r sanguis· Vñ hec emorroys roydis· q̄dā infirmitas quādo aliq̄s patit̃ fluxū sanguīs· Vnde emorroissus sa· sū· qui talē infirmitatē patitur Vnde in euāgelio d̾r· qꝛ dominꝰ mulierē emorroissā sanauit id ē· fluxū sanguīs patientē· qd̾ etiā emorrogiꝰ dicitur· Vel sic dicit̃· qꝛ sanguinē mīgit p vrinā· Item emorrois dicit̃ q̄dam serpēs· q̄si sanguinolēta· q̄a eius quē mordet totū sanguinem effluere facit·

Emphasis est expressio loq̄ndi· vide in quarta pte ī tractatu de coloribꝰ rhetoricis

Emphiteosis ꝯsis fe· ge· i· melioratio siue ꝯtractꝰ melioratōis· Vnde cum quis dat agrum alicui vt excolat & melioret· illum iste dat agrum in emphiteosim· & ille accipit in emphiteosim· Et videt̃ cōpositū ab en· quod est in· & phitos· qd̾ est fides· & thesis qd̾ est positio· q̄si in fide positio· Et inde hic & hec emphiteota. vel emphiteoteca q̄ rem accipit in emphiteosim· & emphiteoticꝰ ca· cum· quod pertinet ad emphiteosim· Et hic emphiteotecariꝰ rij· vel emphiteotecarius ria rium· idem quod emphiteoteca· vel emphiteoticus·

Emphiteotecarius. in emphiteosis est·

Empicus sicut dicit papias. Empici dicuntur illi quibus collectio facta est in pulmone vel toꝛace. & crepuerit & sanuerit· ijdem sunt saniosi· Empicꝰ etiā dicit̃ spuēs sāguinē. & ꝓd· pnl'· Vñ macer de betōica· Empicos tussimqꝫ iuuat suspiria sedat

Empireū celum factum fuit p̄ma die cuꝫ angelis Vnde dicit strabꝰ· In p̄cipio creauit deus celum & terram· Celū inquit non visibile firmamentum hic scriptura appellat· Sed empireuꝫ· id est· igneū vel intellectuale· qd̾ non ab ardore· sed a splēdore dicit̃· qd̾ statim factū repletum est angelis· Celū inquit in quo posita sunt lumīaria· non in p̄ncipio· sed secūda die factuꝫ est· Sed queri pōt an celum empireū sit immobile· & incoꝛruptibile· Respōsio cū omīs res determinet̃ in fine· opoꝛtꝫ cōditiones celi empirei accipe scd̾m ꝙ ꝯuenit statui beatoruꝫ· ꝓpter quos factū est· & qꝛ illi sunt in plena pticipatione eterne lucis & quietis & eternitatis· Ideo decet celū empireum esse lucidū immobile & īcorruptibile esse· Est aūt celū empireū quoddam corpus p̄ncipaliter oꝛdinatū vt sit habitatio beatoꝛū· & hoc magis ꝓpter hoīes (quoꝝ corpa etiam glorificabunt̃· quibꝰ locus debetur) q̄ꝫ ꝓpter angelos qui loco non indigent· & qꝛ illa gloꝛia excedit īuestigatōem humanā· ideo etiam & celuꝫ empireum· Dicit̃ aūt celum empireū locus contēplatōis· non q̄ntum ad necessitatē· sed quantū ad cōgruitatem sicut & ecclesia dicit̃ locus oꝛatōis· Philophi autē hoc celū nō cognouerūt· qꝛ nec motui nec visui sb̄iacet· Vnde celū empireū ratōne inuestigari non pōt· quia quidq̄d de celis cognoscimꝰ· hoc est aut p visum· aut p motū· Et scias· ꝙ celum empireū dicitur lucidū· nō qꝛ radios emittat sensui nostro visibiles· sꝫ qꝛ ī nat̃a sua lucē hꝫ· eo ꝙ maxīe formale ē

Empirici penul· coꝛrep̄· sunt medici q̄ solam experientiā siue practicā sectant̃ vel sequuntur·

Emplastrū tri· dicit̃ ab en· quod est in· & plastes forma· eo ꝙ sup formam moꝛbi inducitur. Potest etiā dici implastrum· sicut dicā in energia

Empoꝛicus· in emptoꝛium est·

Empos· empo grece latine foꝝ· vel mercatuꝫ· & hinc hic & hec empos tis· id ē· patiēs emptoꝛ· Itē empos pōt eē cōpositū ab en quod in· & potis· Et dicit̃ īde empos q̄si īpos· i· non potēs· cui adimit̃ potestas· q̄si adēpta potestate· īminutꝰ· & mutat̃ n· in m· sequente p·

Empticius cia. ciū· i· emptꝰ vel facilis ad emendū· Vnde serui empticij dicebāt̃ illi qui ī seruitutē emebant̃· Et dicit̃ ab emo emis·

Emptirium · in emptoꝛium exponitur·

Emptoꝛiū· ab emo emis dicit̃ hᵒ emptoꝛiū rij· id ē· locꝰ vbi emit̃· qd̾ & hᵒ emptiriū tirij· dicitur· vnde iosephꝰ ī· ix· Ad portū nauigaē ad emptiria nequaq̄ꝫ p̄ualuit· Et d̾r ēptoꝛiū vbicūqꝫ negociationes exercent̃· Itē īuenit̃ hᵒ empoꝛiū rij· quod deriuat̃ ab ēpo grece quod latine dicit̃ foꝝ vel mercatū· Et dicit̃ ēpoꝛiū ꝓp̄e locꝰ iuxta mare vbi negociationes vel mercatōes exercent̃· vnde empoꝛicꝰ ca· cū· quod ptinꝫ ad ēpoꝛiū· hic ēpoꝛica carta dicitur quoddā genꝰ carte· qꝛ ī ea merces īuoluūt̃ cuꝫ sit ī scripturis minus ydonea

Emuloꝛ Moles ꝯponit̃ cū e· & dicit̃ emuloꝛ aris. latꝰ sū· lari· i· diligē· ij· coꝝ· xj· Emulor ei vos dei

emulatōe. vel emulari. i. īuidē. Ro. xiij. Non ī cōtētione & emulatōe. Et tūc ꝯponit̄ ab e. & molo lis. Itē emulari. i. seq̄ ꝑ īuidiā vel amorē. ꝓu. iij. Non emuleris hoīem malū. Et tūc ꝯponit̄ ab e. & molior liris. Vnde quidā. Emulor īflat̄. amat. īuidet ac imitat̄. Itē ezech. viij. videt̄ poni ꝓ īdignatōne vbi dr̄. Erat statutū ydolū ad ꝓuocandā emulatione. Ab emulor deriuat̄ emulꝰ la. lū. i. diligēs. vel īuidus. vel sequax. vel eiusdē rei studiosꝰ. & ī eodē sensu & ex eisdē ꝯpositis īuenit̄ demulor laris. vn̄ demulus la. lum. id est. emulus.

Emunctoriū ab emūgo gis. dr̄ hoc emūctorium rij. i. purgatoriū. scꝫ ferrū cū quo cādelā emūgimꝰ & emūctꝰ ta. tū. vel emūxꝰ xa. xum. i. purgatꝰ. exodi. xxv. Emūctoria quoqꝫ vbi d̄ ea q̄ emūcta sūt extinguuntur.

Emūxꝰ xa. xū. i. ꝑgatꝰ. & deriuat̄ ab emūgo gis.

En. id est in. vide in energia.

Ena. id est. vnitas.

Enarro ras. raui. rare. ꝯpoīt̄ ab e. & narro ras. & ē enarrar̄e euidēter vl' apte narrar̄e. vn̄ hic & hec enarrabilis & hoc le.

Encaustū. Caustos ꝯpoīt̄ cū in. vl' cū en. qḋ ē in. & dr̄ hoc encaustū vel incaustū q̄si īustū. s. tictura.

Encenia niorꝝ. dicūtur initiatōes vel scribēdi initia siue noua festa. sic̄ dedicatōes ecc̄iarꝝ. ab en. qḋ ē in. & cenō qḋ ē nouū. Vn̄ encenio nias. i. iniciare. vel aliqḋ ꝑmo exercere. vel īduere. vn̄ vestē nouā enceniat q̄ ꝑmo eā induit vel portat. & similiter ep̄us ecc̄iam enceniat qn̄ eā dedicat. ēcenia ergo sic̄ dic̄ b̄tus hierōꝰ. dedicatōis tēpli festiuitas dicebat̄ qḋ ter legit̄ dedicatū. Prima dedicatō fuit ī autūno qn̄ rex salomō dedicauit tēplū decīa die septēbris. Itē qn̄ reedificatū fuit tēplū a redeūtibus de babilone. dedicatū ē ī vere duodecīa die martij id ē. duodecīa luna. Cū at̄ ātiochꝰ epyphanes polluissꝫ tēplū sordibꝰ ydolorꝝ. & ꝓphanassꝫ vtensilia eiꝰ. iudas machabeꝰ mūdauit tēplum & restituit vtēsilia eiꝰ ī locis suis. & quasi dedicauit illḋ. xxv. die decembris. Ista dedicatō obseruabat̄ tp̄e xp̄i. Vn̄ dr̄ ioh̄is. x. Facta sunt encenia ī herosolimis & hyems erat.

Encirídion. i. liber manualis. & dr̄ a ciros qḋ ē manꝰ. & en. qḋ ē in. Itē encirídion dicitur instrumentum medicorꝝ sic dictū. qꝛ manu astringatur dum plura cōtineat ferramenta.

Enclesis. Cleo qḋ ē īclīnare ꝯpoīt̄ cū en. quod est in. & dr̄ hec encles̄ sis. i. īclīnatio. vn̄ encleticꝰ ca. cū. i. īclīnatiuꝰ ut ēcletica diūctio dicit̄ illa q̄ inclinat se sub accētu p̄cedētis dcōis remittēdo suū accentuꝫ ī illā & inclinat accentū illiꝰ ḡ se vt q̄si sub accētu illiꝰ ꝓferat̄. Vn̄ encletico cas. i. sic īclīnare ɓm hug̊. & fit ēclesis ī p̄ncipio & ī fine sic̄ dixi sup̄ in secūda p̄te vbi egi de impedimento enclesis.

Encleticꝰ ca. cū. pnl'. corꝛ̄. ī ēclesis exponitur

Endecas. Deca vel decas ꝯpoīt̄ cū ena quod est vnitas. & dicit̄ hec ēdecas cadis. i. vndecī. & corripit penultimam in nominatiuo & in obliquis

Endecasillabꝰ ba. bum. id est. vndecim sillabarꝫ & componitur ab endecas & sillaba

Endelicia cie. fe. ge. fuit mr̄ siches. i. aīe & īterp̄tatur intima etas vel absoluta ꝑfectō. vel ē delicia ɓm calcidiū ꝑfecta etas q̄si endos lechia. i. intima etas. ɓm arist. absoluta ꝑfectō. ɓꝫ platonē aīa mūdi

Endiadis dis fe. ge. pnl'. cor. q̄dā figura ē de q̄ dixi ī q̄rta p̄te ī ca. de colorıbꝰ rhetoricis

Endogenia. i. naťa. īde endogenicꝰ ca. cū. i. naturalis. & hic endogenice aduerbiū. id est. naturalit̄

Endor grece aries latine

Endromides dis. ab endor quod ē aries. dicitur hec endromis vel endromides. id est vestis villosa de arietinis pellibus fc̄a qua īduebant̄ romani cōtra frigus. vel endromis dicitur duplex vestis duplex palliū forte & villosum & hyemale

Endromis in endromides est

Eneades ab enea dicit̄ hic eneades de. filiꝰ vl' nepos enee. & etiam quicunqꝫ descederūt ab enea dicuntur eneade ut romani. & inde subtracta de sillaba dicitur hec eneas eneadis filia vel neptis enee. Itē īuenitur hic eneꝰ enei. & īde hec enides de. & subtracta de sillaba ab eo quod deberet dici eneides fit hec eneis dis. i. filia vel neptis enei. Sꝫ iam hoc nomīe magis vtimur ꝓ historia facta de enea & corꝛ̄. penul. eneades. Vnde liber virgilij sic intitulatur. Incipit eneis virgilij & corꝛ̄. penl'. eneidis gt̄us de eneis. huius eneidis vel eneidos

Eneator. ab eneū vel es dicitur. hic eneator toris id ē. cornicen. cornicrepa. liricen. liricinator. scilicꝫ ere canens vel in eneis instrumētis canens

Eneis eneidis ī eneades vide & corꝛ̄. pnl'. eneis

Energia ab energuminꝰ dicit̄. et ē energia vis & efficacia effectus. Vn̄ hierōꝰ in ep̄la ad pau. ca. ij. Habet nescio qd latētis energie viue vocis actꝰ et & ī aures discipuli de autoris ore tr̄sfusa fortius sonat. Energia etiā dicit̄ agilitas et rerꝝ gestarꝝ aut q̄si gestarꝝ sb̄ oculis īductō. Dicit̄ etiā aīmi āxietas vn̄ fulgētiꝰ. Demones ꝑ energiā n̄ credūꝰ illabi aīe. Et nota ꝙ īueīt̄ īenergumīnus et īergia sc̄ptū ꝑ in et idem valꝫ. qꝛ tm̄ valet en apud grecos q̄ntū in apud nos. Vn̄ hmōī noīa greca siue notha q̄ p̄dictā ꝯpositōeꝫ habēt ī. sui ꝯpositōe possūt scribi et scribunt̄ īdifferēter mō ꝑ en. mō ꝑ in. vt encaustū et īcaustū. ētimema et ītimema. ēplastrū et īplastrū. energuminꝰ et īnerguminꝰ. energia et īergia. et sic ī ꝯsilibꝰ sic̄ dic̄ hug̊. tractans de erge. Vel dicit̄ energia interior labor. vel interior opatō. ab en quod ē in. et erge quod est operatio vel labor

Energuminꝰ. dicit̄ ab en quod ē ī. et erge quod ē opꝰ ve labor. et mene quod est defectꝰ vel luna. Inde energuminꝰ. i. demoniacꝰ a demone possessꝰ et vexatꝰ. et dicit̄ sic q̄si īefficax. nō laborans. non opans. sꝫ in ope deficiēs. vel en sit augmentatiuum qꝛ singulis lunatōibꝰ valde mēte laborat. vel energia dicit̄ vis vel fortitudo mene luna. Inde energuminꝰ fortis ī luna vt sunt lunatici. vel en. i. in erge id ē labor. mene. i. defectꝰ. noys. i. mēs. Inde energuminꝰ q̄si laborās ī corp̄e deficiēs ī mēte. vide ī energia et corripit mi energuminus

Eneruis. Neruꝰ ꝯponitur cū e. et dicit̄ hic et hec eneruis et hoc ue. i. sine neruis solutus debilis effeminatus. et dicitur eueruis quasi sine neruo. i. sine virtute

Eneruitꝰ ab eneruis dicitur eneruitus et eneruiter adūbia. id est solute debiliter. vel eneruitus. id est. vsqꝫ ad neruos

Eneruo uas uaui. ꝯponitur ab e. et neruo uas. et ē eneruare dissoluē demollire debibilitare quasi extra neruos ponē. Ouidius de remedijs. Eneruant aīmos citareqꝫ ιociqꝫ lireqꝫ

Eneꝰ enea eneū penultīa correpta ī ereus vide

Engadi īdecli. accentuatur in fine. locus vbi finit̄ mare mortuū. et interp̄tat̄ hebraice fons. id est. baptismus vel oculus celi aut vitulorum

Enigma ē q̄dam tropꝰ. q̄re ī quarta p̄te in ca. de tropis. Hug̊. sic dic̄. Enigma matis ge. neu. ē sermo figuratus vel obscura locutio siue similitudo vel

qstio. occulta vel obscura q difficile itelligit nisi aperiat. vt illō iudicū. De comedēte exiuit cibus. & d forti egressa ē dulcedo. sigficās ex ore leonis fauū eē extractuz. Inde hic & hec enigmatista te. q vel q obscue & figuralit loqt. Et enigmaticus ca cū. i. obscurus ad exponēd. vl q p enigma loqt. Et enigmatico cas. & enigmatiso sas. i. p enigmata loqui.
Enigmatista ste. in enigma vide.
Enigmatiso sas. in enigma est.
Enimuero cpoit ex eī & vero. & acuit ī pnl. vt dic pap. & hug. vide etiā ī verus ra rū. Et ē enīuero idē quod certe. coniunctio affirmatiua
Eniteo tes. tui. vbū neutr ē & carz supio. & ē enitere valde nitē. fulgē. splēdere. micare. vñ enitēs tis. pticipiū. & cor. ni. vide etiā ī nitēs. & cponit
Enitor teris. enisus vl enixus sū ab e. & niteo tes eniti. i. valde niti. vel foras mittē vel parere. & cōpoit ab e. & nitor teris & pō. ni. Vñ enitens tis. participium ois ge. & tunc pducit ni. sed quādo descendit ab eniteo corripit ni.
Enixa. i. conata ad sufficiendū aliquid. vel partu liberata sm papiam. vide in enitor
Ennoymaticus. in ennoyan exponitur
Ennoyan cpoit ab en. qd ē i. & noys qd ē mens. Inde ennoyan. i. ī mēte. i. accñs qd dr eē ī mēte. qa nullo corporeo sēsu cphēdit. sz solo intellcū mētis. vel id qr p accñtia & formas rer noticia fit rer q a sēsu tnsfert ad mentē. & id accñs dr eē ī mēte. et īde ennoymaticus ca cū. i. accñtalis. Vñ ysidorus. accidētales diffinitōes vocat ēnoyan vel ennoymaticas. qr nō sbalia sed accidētalia declarātur
Ennos iterptat hitator vel pfūdū & acuit ī fine
Ennosigeus. Ennos interptat hitator. a quo & sigeū qd est qdā mōs iuxta troyā. vñ dcūs ē neptunus ēnosigeus. i. hitator sigei illius pmōtorij ī quo habebat tēplū iuxta troyā. vl ēnosigeus iptat pfūdū silentiū. Ennos eī pfund dr sige silentiū. vl latibulū. & vocat neptunus sic a pfūditate maris. & a silētio qd ē ī pfūdo maris. Vel ēnosigeus dr ab ennos qd ē hitator. & siche qd ē pfūdū qi ēnosicheus. i.
Eno nas. ui natū nare. i. euidē hitator pfundi ter nare vel ext natare. & cpoit ab e. & no nas. et cor. enatū supi. pnl. siliter enato tas et⁹ frequen.
Enoch iterptat edificatō. ipius eī noie ciuitatem edificauit cayn filius adam
Enodis. nodus cponit cum e. & dr hic & hec enodis & hoc de pnl. pō. i. sine nodo. extra nodum.
Enodo das daui dare. cpoit cū e. & nodo as. Et ē enodare exoluere de nodo tollē declarare planuz
Enormis Norma me. i. regula facere. & pō. no cpoit cuz e. & dr hic & hec enormis & hoc me. scz deformis. turpis. inanis. grandis. irregularis. illiteratus. crassus sine mensura vel forma
Enos leticie locus interpretatur
Ens entis ge. ois pōt eē nomē vl ptici. de sū es ē
Ensatus ta tū. i. ēse armatus ab ēsis dr & pō. pnl.
Ensiciū cij. ge. neu. occisio fcā cū ēse ab ens dicit
Ensiculus li. mas. ge. pu⁹ ensis penultīa correpta
Ensifer ra rū. penul. correpta qui fert ensem
Ensis sis masculi generis. i. spata a secando dicit
Enteria enterior. i. itestima penultimam acuit
Entheca Theca cponit cuz en qd est in. & dr hec ētheca ce. i. reposite rei copiosa sba qi ī theca reposita Vel ētheca ce. i. peculiū vel ppriū. Vñ enthecarius ria riū. Et hic ēthecarius carij. i. negociator et pdu. penul. ētheca sic apotheca Inuenit etiaz hec hectheca. d quo dicā ī h. qr pria sillaba et pl. aspirāt

Entimema Timo qd ē mēs. cōponit cū en. qd ē i vel ena qd ē vnitas. & dr hoc entimema matis qd dam genus argumētatōis. scz festinata cclusio. & dicitur sic qi ī mēte vnicū. qr ī entimemate vnum ex vno ifert. vel cponit ab en & timos vel time qd ē mens. & monos vnū qsi in mēte vnū. qr vna ppositio in mēte retinet vel tacet. Entimema aūt est silogismus impfectus. i. oratō in q nō oibus ppositōnibus ātepositis festinata infert cclusio. ut omē aīal currit. ergo ois homo currit. In hac em dicta argumentatōe subintelligit hec ppositō. Omis homo ē aīal. & non apponit ibi. qr si apponeret pfectus ibi eēt silogismus. & pducit penultimā entimema
Enucleo ab e. et nucleo as aui cōponit. Et ē enucleare extra testā nucis nucleū deponere. et ponit p apire. enodare. expedire. maifestare. declarare. Vnde enucleatus ta tū. id ē. aptus maifestus enodatus expeditus declaratus. et cōpatur enucleatus tior tissimus. Vnde enucleatim aduerbium. vel enucleatetius. sime aduerbium. et corripit nu.
Enulum vide in enum
Enum ab es dicitur hoc enum eni. Vnde hoc enulum enuli diminutiuum. i. puum enum. scz caldarium
Enūcio as. cōponit ab e. et nūcio as. Et est enunciare valde nunciare vel de aliquo nūciare vel euidenter nūciare Vñ hec enūciatō onis. et enunciatiuus ua. uum. Vnde dr in dyaletica. Oratio enūciatiua ē vox sigficatia de eo qd aliqd est vel nō est.

E ante o

Eo is. iui. itum Vnde hec itio onis. et hic itus itus itui. et hoc itiner itineris Eo is cōponit cū ab. et dicit abeo is iui ire. i. ambulare. Item cū ad et dicit adeo adis. i. ad aliqd ire Itē cōponit cū am et interponit b. et dr ambio bis. id est. circūdare et cupe. et pprie honorē Item cuz ante et dicit anteo is Item cū circū et dicit circūeo is. et debet m scribi sed nō pferri Itez cū con et dicit coeo is subtracta n. Itē cū ex et dicit exeo is iui itū Itē cū īt et dr itereo is. i. mori Itē cū itro et dicit introeo introis Vnde hic introitus tus tui Item cū in et dicit ineo is iniui initū Vnde hoc initium tij. id ē. principiū. Item cū p et interposita d dicit prodeo dis dire diui ditū Item cū p et dicit peo is iui ire. id ē āte ire. Itez cū pter et dr ptereo is iui ire. i. iuxta ire vel trāsire Item cū p et dr peo is Itē cuz ob et dicit obeo is Itē cū re et dicitur redeo is et interponit d Itē cum trās et dicit trāseo is Itē cum sub et dicitur subeo is Itē cum venum et dicit veneo nis. id ē. vendor Nota q eo is et oīa composita ab eo sūt neutra. exceptis istis decē scz adeo ambio anteo is circūeo ineo peo pretereo obeo (pro pficere et frequēter circūire) subeo trāseo que oīa sunt actiua Item oīa cōposita ab eo retinēt literaturā sui simplicis. excepto ambio quod transit ad literaturā aliorum verbor qrte cōiugationis mutādo e sui simplicis vbiqz in i. Vnde vsus Ambio seruat io retinet vestigia qrte. Cetera sūt ī eo q veniūt ab eo. Itē eo et eius cpōita oīa faciūt pteritum ī iui vel ij. p sincopā. et supinū in itū correpta penul. vt ineo iniui vel inij initū. pereo perii vel perij pitū et sic d alijs. excepto veneo quod deberz facere venitū. sz facit venū. ut uenū iui. Itē excipit ambio quod qr nō seruauit literaturam sui simplicis. ideo pducit penultimā ad modū alioruz uerbor qrte ciugatōis desinentiū in io et in supio et in pticipio. Vnde ouidius. Iussit et ambite circundare litora terre. In noie tamē uerbali qrte declinationis causa differētie ad participiū correpta pnl.

ut hic ambitꝰ tus. ¶ Et attende ꝙ ambio facit fu
turū indicatiui nō in bo. sed in am. sicut audiā am=
biam bies. si ergo inueniť ī bo fit ẜm antiquitatez
Oīa eñ verba quarte cōiugatōis olim faciebant
futurū indicati in bo & ī boꝛ. Vñ adhuc in theolo
gia & in psalmis inueniť. Partiboꝛ metiboꝛ. ſꝫ hec
antiquitas absoluit. & solū duo verba q̄rte coniu
gationis faciunt illud futuꝝ in bo. scꝫ eo & queo.
& cōposita ab eis excepto ambio. In cōpositis tñ
ab eo inueniť etiam illud futuꝝ q̄ndoqꝫ in am. vt ī
luce euangelio. Celū & terra transibūt verba autē
mea nō transient. Et peribit & periet. Itē scias ꝙ
ꝑticipiū p̄sentis & preteriti impꝑfecti tpis nasciť a
p̄ma ꝑsona p̄teriti impꝑfecti indicatiui modi in oī
cōiugatione bam. mutata in ns. vt amabam amans
exceptis in eo desinētibus quarte ꝯiugatōis verb
que mutāt bam in ns. vt ibam iens. quibā q̄ens. p̄=
teribam p̄teriēs. Hec eñ ꝑticipia habēt ꝑ obliquos
casꝰ ꝓ ie. eu. ut iens eūtis. quiēs queūtis. p̄teriēs p̄
tereuntis. transiēs transeūtis. ambiens ambeuntis.
rediens redeūtis. subiens subeūtis. ¶ De hoc ifi
nitiuo iri dixi in tercia ꝑte in capitulo de gerūdio
Eos eoy grece diciť sol vel oriens vel p̄mꝰ splen
doꝛ aeris clarescētis qui auroꝛa diciť.
Eous ab eos eoy diciť eous eoy p̄mꝰ equꝰ solis
& adiectiue declinať eous eoa eouꝫ. i. oriētalis
Eousqꝫ. i. intantū scd̄m papiam
EPacta est numerꝰ inuariabilis datꝰ āno
ad sciendū quota sit luna ī kalēdis cuius
libet mēsis. Et dʓ epacta ab epy. qd̄ ē su
pra & aucta. qd̄ est augmentū. i. excessus āni sola
ris sup̄ lunarē. Compotiste eñ notauerūt ꝙ p̄mꝰ
annꝰ seculi nullā habuit epactā. qꝛ non p̄cesserat
aliq̄s annꝰ a quo accepissꝫ vndecim. Secūdꝰ vero
habuit illos vndecim ꝓ epacta. qui sūt excessus an
ni solaris sup̄ lunarem. Vñ semꝑ addēdo vndecim
formať epacta. Verbi gratia. Epacta p̄mi anni ē
nulla. epacta vero secūdi est. xj. addamꝰ ergo vn
decim & erūt vigintiduo. q̄ sūt epacte tercij anni.
q̄bus addamꝰ vndecī. & erūt trigitatria. quorum
trigita faciunt vnū embolismū. & tria remanēt ꝓ
epacta quarti āni. Est aūt embolismus lunatio tri
gita dieꝝ collecta de excessu āni solaris ad ānū lu
narē. vñ adde vndecī epactis p̄cedētis anni & ha
bebis epactā anni seq̄ntis. nisi summa illa excedat
trigita. qꝛ tūc abijce trigīta qꝛ trigita sūt ēbolis
mus. & qd̄ remanꝫ est epacta illiꝰ āni. & hᵒ vsqꝫ
ad decē & nouē annos. In vicesimo aūt āno reuer
tiť ad caput. & ē epacta nulla. & postea ꝑ ordinē
ꝓcediť sic dictū est vsqꝫ ad decēnouē ānos inclusi
ue. Vnde appellať ciclus decēnouēnalis. Si autez
vultis scire quotꝰ sit annus cicli epactaꝝ. accipite
ānos xp̄i & ipis adiūgite vnū ānū qꝛ tūc totꝰ pre
cesserat iste ciclus & a totali sūma subtrahite de
cēnouē quotiēs potestis. & quota r̄māserit totꝰ ē
ānꝰ cicli epactalis. & si nichil remāserit. decimus
nonꝰ annꝰ erit hoc tñ ē verū si a kl'is ianuarij vsqꝫ
ad kalendas septēbris feceritis hāc ꝯputatōem. ſꝫ
si post kalēdas septēbris vsqꝫ ad kalendas ianuarij
p̄dictam cōputatōez feceritis debetis addere duos
ānos. qꝛ ī kalēdis septēbris mutať ānꝰ epactalis.
Anni aūt xp̄i nō mutanť vsqꝫ ad natiuitatē dn̄i. vl'
potiꝰ ad kalendas ianuarij. Vnde a kalēdis septem
bris vsqꝫ ad natiuitatē dn̄i ad sūmā annoꝝ xp̄i de
bemꝰ addere duos ānos. Hug̉. aūt sic diť. Epacta
id ē. adiectio. Compotiste q̄dā ad cognoscendum
quota sit luna in qualibet feria cōposuerūt duo ge
nera numeroꝝ. quoꝝ vnū r̄gulares lunares. aliud
vero epactas vocauerūt. id ē. adiectōes. Et diciť
ab epy qd̄ est sup̄. & thesis qd̄ est positio. qꝛ regu
lares adijciunť lunaribus ad inueniendū etatem
lune. & hoc etiā pōt dici. alio tamen respectu.
Epanalēsis ē species scematis de q̄ dixi sup̄ in q̄r
ta ꝑte in caᵒ de scemate.
Epar epatis ge. neu. i. ficatū. Et diciť ab epy qd̄
ē sup̄. qꝛ sup̄positū sit. & hinc epaticꝰ ca. cū. pnl'.
coꝛ̄. qui patiť in epate. & facit gt̄us epatis ꝑ t. pe
nultīa coꝛrep̄. ẜm vsum. tamē ẜm hug̉. facit eparis
vel epatis.
Epatiarius ria. riū. qd̄ ꝑtinet ad epar. Plautus.
Cū te moꝛbꝰ agitat epatiariꝰ ꝛc. & diciť ab epar.
Epaticꝰ ca. cū. in epar vide.
Epenthesis. ē quedā sp̄ēs methaplasmi. de q̄ dixi
in quarta ꝑte in ca. de methaplasmo.
Ephebia ē p̄ma ꝑs adolescētie ẜꝫ pap̄. Ephebia et
diciť iu uenū emīnēs pulcritudo. vl' collectio ephe
boꝛum. & deriuať ab ephebꝰ. Vel vt dicit alexan
der. Quo ꝓstant pueri locꝰ est ephebia dictꝰ. &
sic ponituꝛ ꝓ ephebian.
Ephebian fe. ge. & indecli. accentuať in fine. Et
deriuať ab ephebꝰ. & est ephebian locꝰ ꝓstitutio
nis vbi iuuenes meretricabanť & ꝓstituebantur.
Machꝫ. li. ij. ca. iiij. Sup̄ hoc ꝓmittebat et alia. c.
l. si potestati eiꝰ cōcederet gimnasiū et ephebian si
bi constituere.
Ephebiolꝰ. li. diminutiuū. in ephebus ē.
Ephebꝰ. ab e. & phebꝰ ꝯponiť hic ephebꝰ. id est
valde lucidꝰ. scꝫ iuuenis pulcer. & imberbis. Vñ
hic ephebiolus li. dimi. Et mobiliter pōt declinari
ephebus. ba. bū. Et ephibiolus la. lum. pnl'. coꝛ̄.
Sed ephebus ꝓdu. penul. Vnde lucanus in tercio.
Grādeuosqꝫ senes mixtis armauit ephebis. Item ī
aurora dicitur. Ecce fugit dixere senes hic pulcer
ephebus.
Ephy. q̄dam mēsura est. scꝫ trium modioꝛum. &
acuitur in fine.
Ephimera re. quidā piscis qui vno die oriť & in
eodē moriť. Inde dʓ ephimera. re. penul. coꝛ. febꝛis
simplex & nō molesta q̄ in vno die affligit hoīem.
& eodē die perit. q̄si sup̄ diem nō excedēs. qꝛ vlť
vnū diem non solet durare. & inde hec ephimeris
idis. genus est histoꝛie. scꝫ vnius diei digestio. vel
vnius diei regularis abbreuiatio. ꝯputatio. calcu=
latio. ephimeris etiā dʓ tabula manual'. vel liber ī
quo quotidiani actꝰ scribi solent. et sonat ephime
ris apud nos diurnū. vel quotidianū. Nā quod la
tini dicūt diurnū greci ephimerida dicūt. Vl' diciť
ephimeris. ab epy. i. sup̄. et mereo res. qd̄ est dole
re. Inde ephimeris. meridis. dʓ tabula vel liber in
quibꝰ vsurarij scribūt denarios quos mutuo dant
ad pignora q̄ recipiūt. ꝑ quod cognoscūt si lucran
tur vel non. et si damnificanť. dolēt super damno
quod ipis crescit.
Ephot. ab epy. quod est sup̄. diciť ephot indecli.
vestis sacerdotalis. quod latine interp̄tať sup̄ indu
mētū. Erat eñ palliū suꝑhumerale. quo tota sacer
dotalis ambitio tegebať. et erāt duo genera. vnuꝫ
lineū et simplex quod sacerdotes habebāt. Aliud
ex diuersis coloꝛibꝰ auro gēmisqꝫ contextū. habens
in vtroqꝫ humero lapides duos. scꝫ smaragdinos
auro cōclusos in quibus sculpta erant noīa p̄riar
charum quo olī pontifices vtebanť.
Ephrata te. penl'. coꝛ̄. ciuitas ē q̄ dicta ē bethleē.
et non debet vltima accentuari in ephrata. Inde

ephrateus tea·teū· penultia ꝓducta· Inuenit̄ etiā
effrateus tea·teū ·p f· ab effraim· Vide sup̄ in effra
teus in suo loco·in ca° de e·f·

Epy grece latine dicitur sup̄·

Epyaltes d̄r ab epy qd̄ est sup̄· & altes quod est p̄
mens· Inde epyaltes· q̄si sup̄ p̄mens· qꝛ suo pōdere
videt̄ suffocare & grauare dormientē· & ē quedaꝫ
sp̄es fantasmatis q̄ contingit in sompnijs·

Epybata· Epy cōponit̄ cū batō qd̄ est nauis · &
d̄r hic & hec epybata te·grece qd̄ latine d̄r laycus
vel supueniens hic nichil habꝫ negocij in naui· sed
naulo dato ī alias terras trāsire dispoīt & cor·ba

Epycaustoriū· Epy cōponit̄ cū caustos qd̄ est ī=
cēsum ·& dicit̄ hoc epycaustoriū rij · instrumentū
qd̄ fit sup ignem causa emittēdi fumū· Itē epicau=
storium dicit̄ loc⁊ vnguentoꝝ vbi se vngebant ad
ignem· vel vbi vnguēta fiebāt ad ignē· Epicausto
riū etiam d̄r loc⁊ discernēdi causas· & in qualibet
istarū significationū accipit̄ opetēter in passione sā

Epycenus na·nū·penul·ꝓducta·i· cti thome
sup̄ omune· Vñ quedā noīa dicunt̄ epicena ·vt aq
la· De q̄bus dixi in tercia pte in tractatu de genere
noīm in ca° de epiceno genere siue ꝓmiscuo·

Epiciclus· ab epi & ciclus qd̄ est circul⁊ cōponi
tur hic epiciclus cli ·pnl'· ꝓducta·id est· puus circu
lus positus sup maiorem circulum · ita vt epicicli
centrum sit in linea maioris circuli·

Epyctasis· Stasis qd̄ stans vel stat⁊ dicit̄ cōpo=
nitur cum epi qd̄ est sup̄ ·& d̄r hec epyctasis sis·
vel epistasis· Nam c·repsentat zima grecoꝝ·& est
epictasis adiectio litere vl' sillabe sup statū dcōis

Epycureus penultima ꝓducta· Vide in epicur⁊

Epycur⁊ · Epi oponit̄ cū cura vel cutis·& d̄r hic
epicur⁊ ri ·quoddā genus pħorum· qꝛ curam sup
cutem corpis habebāt· Dicebāt em̄ voluptatē esse
sūmū bonū· Ignorātes ergo aliam eē voluptatem
p̄ter carnalem· dimissa aīa tm̄ corpi curā impende-
bant· & ideo dicti sūt epicuri· & ī de epicure⁊ rea
reum ·vt dicit hug· Vel scd̄m alios· Epicurei dicti
sunt ab epicuro quodā pħo amatore voluptatis ·
& vanitatis·non sapiētie quē ipi pħi porcū nomi
uerūt ꝓpt̄ voluptatē· qꝛ vanitatis & voluptatis a
mator non sapientie· sūmum bonū voluptatē cor=
poris asserebat· cui⁊ traditōes epicurei sequebant̄
Vñ dicebāt deū ex ꝓuidentia nichil agere· In mun
do oīa constare ex corpibus· aīam nichil aliud esse
q̄ꝫ corpus· Vñ & dixisse fert̄· Non ero postq̄ꝫ mo=

Epicus ab epos qd̄ ē laus d̄r epic⁊ tuus fuero
ca cum· i ·laudabilis· Vnde martialis· Epica vulgo
liricaqꝫ pagina consonaret· Videt̄ tamen hic epica
poni ꝓ dactilico· Dactilus em̄ inuent⁊ est ad de=
scribenda gesta heroum · ex quibus consecuti sunt
laudem· Vel epicus componitur ab e· & pede·id ē
ꝓsaicus· Potest ergo ibi legi epica·id est ·ꝓsaica·

Epydiocesis est quedaꝫ figura· De qua sup̄ dixi
in quarta pte in ca° de coloribus rhethoricis ·

Epidromus· Epi componit̄ cum dromos quod ē
nauis· & est quoddā genus nauis· & dicit̄ epidro
mos vel epidrom⁊ velum secūde amplitudinis·scꝫ
ad pupim· & cor·penultimam siue dro·

Epifora epi cōponitur cum foros quod est ferre
& dicit̄ hec epifora ·id est· lippitudo oculorū· quā
do scilicet pellicula supducitur oculo & cor̄·fo·

Epigramma· Grāma quod est linea vel lrā com=
ponitur cū epi quod ē sup̄· & dicitur hoc epigrā=
ma tis·id est· supscriptio ·scꝫ titul⁊ vel breuis āno
tatio·coꝝ que diffusius dicunt̄ in sequenti ope· &

epigrāma dicit̄ etiam illa supscriptio que supponit̄
tumulo·scꝫ epithaphium · vel q̄ supponitur ymagi=
ni alicuius ad signandum cui⁊ ymago sit· vel ad si
gnādum aliquā ꝓprietatem illius cui⁊ ymago est·
& ꝓducit penultimā epigrāma· Vnde theodolus
Grecorum p̄mus vestigat grāmata cadm⁊· & scri
bitur p duo m· vt quidam dicunt·

Epigrus· Epi cōponit̄ cuꝫ agros quod ē tractus
& dicitur hic epigrus gri·id est· clau⁊ quo ligno li
gnum adheret· quia suptrahat̄·

Epilema· Lemos vel lema grece latine dicit̄ vo=
rago· & componitur cū epi qd̄ est sup̄· & dicitur
epilema tis·id est· emplastrū· quia sup lema·id est·
vulneris vel vlceris voragine ponat̄·

Epilensia sie·est quedam passio sic dicta· quia mē
tem apprehendens piter & corpus possideat· greci
enim apprehensionē epilensiam vocant· Hec passio
dicit̄ caduca· & alias lunatio· & morb⁊ comicialis
quia apud gentiles cum comicioꝝ die cuidam acci
disset· comicia dicebant̄ · vel quia ex timore vel ve
recundia repulse in comicijs sepe illum morbum in
currebant· Cui tanta vis est vt homo valēs conci
dat & spumet Hos vulg⁊ lunaticos vocat · quia p
lune cursum contingat eis· Et hinc epilēsiacus ca·
cum· qui talē infirmitatem patit̄· & epilentic⁊ ca·
cum· penultia cor̄ · in eodem sensu·

Epilēticus ca·cum·penul·cor·in epilēsia est ·

Epilog⁊ ga·gum ·idem est quod reuolutio· Vide
sup̄ in quarta pte ī cap̄ ·de coloribus rhetoricis·

Epimelas dicitur gemma cum in cādida gemma
supnigrescit color· Vnde & nomē habet ab epi &
melan quod est nigrum·

Epimenia· Epi componit̄ cum mene · quod est
defectus· vel luna vel mēsis· & dicitur pluraliter
hec epimenia niorum ·id ē ·expense vel exenia ·vel
tributa que dant̄ p singulos mēses post defectum
lune·id est post nouilunium ·

Epimane in q̄rta pte vide in ca ·de colorib⁊ rhe
toricis· & acuitur in fine

Epinicia oꝝ· dicit̄ festiuitas & gratiarū actio ꝓ
victoria p̄habita· Vñ machab·ij ·ca· viij ·d̄r· & cū
epinicia agerēt̄ hierosolimis· & cor·pnl'·ɓm vsum
epinicia· Et d̄r ab epi· qd̄ est s̄· & nicos qd̄ ē victo
ria· Vñ d̄r ibi in glosa· Pro epinicijs legitur ī alia
editione dies victorie supatis ergo hostib⁊ iudas

Epimirion·sic̄ dic̄ glosa interli festū celebrat
nearis palip̄ ·p̄mo li·cap̄ · xv· In citharis ꝓ octaua
canebant epimirion ⁊c̄ ·et interp̄tatur victori deo
triumph⁊ et palma· ꝓ octaua enim·id est· ꝓ miste
rio resurrectionis ·qd̄ celebrabat̄ die octaua cane
bant epinirion· Alia litera dicit· epimichion quod
vt dicunt interp̄tat̄ victori deo palma vl' victoris
dei triumphus·

Epiphanes ꝓdu· penul· Vnde in aurora d̄r · An
tiochus cornu significat̄ in hoc epiphanes·

Epiphania cōponit̄ ab epi quod est sup̄ et pha
nia quod est apparitio q̄si epiphania ·id est· supna
apparitio· vel d̄r ab epi et phone sonus · Inde epi
phāia q̄i supn⁊ sonus· vl' diuin⁊ son⁊ qꝛ eo die vox
p̄ris sonuit de celo· Hic est filius me⁊ dilect⁊· Vl'
plenius et clarius sic potest dici· epiphania q̄dru
plici vocabulo nūcupat̄ · ɓm q̄ꝫ quadruplici mira
culo ista dies decorat̄· Hoc eī die magi xp̄m ado
rant· Cū em̄ xp̄us esset tredeci dieꝝ· magi ad eum
stella duce venerīt ·et ide ꝓpe d̄r epiphāia· ab epi
qd̄ ē s̄·et phanos·qd̄ ē apparitio· et qꝛ tūc desursuꝫ
stella apparuit· siue ip̄e xp̄s p stellā q̄ desursuꝫ visa

ē magis ver⁹ de⁹ demōstrat̄. Eadē etiā die reuolu
tis .xxix. ānis cū iam annū .xxx. attigisset. q2 ut dic̄
lucas. Erat hiesus incipiēs q̄si annoꝝ .xxx. habebat
eñ .xxix. ānos & dies .xiij. & tūc inquā in iordane
baptizat⁹ ē. & ob hoc vocat̄ theophonia. a theos
qd̄ est de⁹. & phanos appitio. vel phonos sonus.
q2 de⁹ trinitas tūc appuit. pater in voce. fili⁹ ī car
ne. spūs sanct⁹ ī colūbe specie. Ipo iteꝝ die āno re
uoluto cū esset xp̄us annoꝝ .xxx. & .xiij. dieꝝ aquā
in vinū mutauit in nuptijs. & iō vocat̄ betphania
a beth qd̄ est dom⁹. & phanos apparitio. q2 mira-
culo facto ī domo ver⁹ deus apparuit. Predicta
tria miracula tāgunt̄ in quadā ātiphona q̄ cantat̄
ad bñdict⁹. Hodie inq̄t celesti spōso iūcta ē eccle
sia. q'm ī iordane lauit xp̄us ei⁹ crimīa. currūt cum
munerib⁹ magi ad regales nuptias. & ex aqua fcō
vino letant̄ cōuiue. Ipa insup die reuoluto āno cū
eēt annoꝝ .xxxj. & .xiij. dierū satiauit quinq3 milia
hoīm de quiq3 panib⁹ sic̄ dicit beda Et ob hoc vo
catur phagiphanya. a phage vel phagin. qd̄ ē buc-
ca vel mādúcare. & phanos apparitio. & acuit pe
nultīam epiphania siue ni.

Epiphia orꝝ. nūi pluralis ge. neu. sūt ornamenta
equoꝝ. vt frena vel pectoralia. Horatius. Optat
epiphia bos piger. optat arare caballus. Inde epy-
phiare. id ē. equū totaliter ornare.

Epirediū. Epi cōponit̄ cum reda. & d2 hoc epy
rediū dij. & dicūt̄ epiredia ꝓprie pua & miora ve

Episcop⁹. Scopin quod est intende bicula-
re vel speculari. cōponit̄ cum epi qd̄ est sup̄. & d2
hic ep̄us epi. quasi sup̄speculator. & sup̄intendēs
curam subditorum gerens. Vel dicitur ab epi & co
pos quod est labor. quasi sup̄laborans. scilicet sup̄
gregem suum. & est nomē opis & oneris. vt vult
pap̄. scd̄m illud apostoli. Qui episcopatu3 deside
rat bonum opus desiderat. sed nunc magis videt̄
esse honoris q̄ꝫ oneris. Et est quadriptitus ordo e
piscoporum. scilicet in patriarchas. archiepiscopos
metropolitanos & in episcopos. Patriarcha sūm⁹
& p̄nceps patrum interp̄tatur. quia p̄mum. id est
apostolicū retinet locum. sicut patriarcha roman⁹
antiochenus. alexandrin⁹. Vide etiam de hoc in pa
triarcha. Archiep̄us dicitur. quia sūmus & p̄nceps
ep̄orum est. Tenet eñ vicē apostolicā & p̄sidet tā
metropolitanis q̄ꝫ ceteris ep̄is. Metropolitani a
mensura ciuitatū vocantur. Singulis eñ ꝓuintijs
p̄sident. quorum autoritati & doctrīe ceteri sacer
dotes subiecti sūt. sine quib⁹ reliquis ep̄is nil agē
licet. Solicitudo enī totius ꝓuintie ip̄is cōmissa ē
Omnes aūt sup̄ius signati ordines vno & eodē vo
cabulo ep̄i nominant̄. sed ideo p̄uato noīe quidam
vtuntur ꝓpter distinctōnem potestatis quā singu
li acceperunt. Ab ep̄us autem deriuatur hic & hec
ep̄alis & hoc le. vnde ep̄aliter aduerbiu3. Item ab
ep̄us hic ep̄atus tus. tui. Et hoc episcopiū pij di
gnitas vel officiū ep̄i. Et ep̄or aris. id ē ep̄atū hr̄e
vel regere. & corꝛ. sco. Vide etiam in metropolis
Hic pōt queri. an religiosi q̄ ꝓmouentur ī ep̄os te
neantur ad obseruātias regulares. Ad hoc dico. q̄ꝫ
status religionis ad p̄fectionem p̄tinet quasi q̄da3
via in p̄fectionem tendendi. Status aūt ep̄alis ad
p̄fectionem p̄tinet tanq̄ꝫ qd̄dam p̄fectionis magi
sterium. Vnde status religionis compatur ad ep̄a
lem statu3. sicut disciplina ad magisteriū. & dispo
sitio ad p̄fectionē. Dispositio aūt non tollitur p̄fe
ctione adueniēte. nisi forte quātum ad id in quo p̄
fectioni repugnat. quantu3 ad id quod p̄fectioni
congruit. magis confirmat̄. Sicut discipulo cum
ad magisterium p̄uenerit non congruit q̄ꝫ sit audi
tor. congruit tamē sibi q̄ꝫ legat & meditet̄ etiā ma
gis q̄ꝫ āte. Sic igit̄ dicendū est. q̄ꝫ siq̄ sūt ī regulari
bus obseruātijs q̄ non impediāt pontificale officiū
sed magis valeant ad p̄fectionis custodiā. sicut ē
continentia. paup̄tas & alia huiusmodi. ad hec re
manet religiosus. etiā factus ep̄us obligatus. & p̄
consequēs ad portandū habitum sue religionis. q̄
est huiusmodi obligationis signū. Siqua vero sūt
in obseruantijs regularib⁹ q̄ officio pontificali re
pugnent. sicut ē solitudo. silentium. & aliq̄ue absti
nētie. vel vigilie graues. ex q̄bus impotens corp̄e
redderet̄ ad exequendū pōtificale officiū ad hmōi
seruanda non obligatur. In alijs tamen potest di
sp̄ēsatione vti scd̄m q̄ꝫ requirit necessitas p̄sone vl'
officij vl' conditio hoīm cum quib⁹ moratur p̄ mo
dum quo etiam p̄lati religionū in talibus secum di
spensāt Testamentum autē nullo modo facere pōt
quia sola dispensatio ei committit̄ rerum ecclesia
sticarum que morte finit̄. ex qua incipit testamētū
valere. vt apostolus dicit ad hebreos .ix. Si tamē
ex cōcessione domini pape faciat testamentū. nō in
telligit̄ ex ꝓprio facere testamentu3. Sed apostoli
ca autoritate intelligit̄ esse ampliata potestas sue
dispensatōis. vt ei⁹ dispensatō possit valere post
mortē. sicut dicit frater thomas. Vide etiam in ho
noro & in acceptio.

Episinalimpha. Sinalimpha cōponit̄ cum epi qd̄
est sup̄. & dicit̄ hec episinalīpha. i. concursus dua
rum vocaliū in eadē sillaba & ī eadē dictione posi
tarū cū collisiōe vtriusq3. Et d2 epysinalīpha qua
si sup̄sinalīpha. q2 plus est q̄ꝫ sinalīpha. Plus eñ ē
ita duas vocales subtiliare vt ꝓferant̄ s̄m vnū im
pulsū. q̄si in vnū sonū. ita tamē q̄ꝫ vtraq3 aliq̄d so
ni retineat. q̄ꝫ ita duas cōiungere. vt altera totum
suū sonū amittat scd̄m hug⁹. Hec alio noīe d2 sine
resis s̄m quosdā. Vn̄ dicit pap̄. Epysinalimpha vl'
sineresis est cōglutinatio duaꝝ sillabaꝝ in vnam. ut
neri ꝓ nerei. De sineresi aūt dixi sup̄ in quarta p̄te
in ca° de methaplasmo.

Epithasis pen̄. corꝛ. alio nomīe dicit̄ epictasis p̄
ct. Vide sup̄ in epictasis ī suo loco.

Epistiliū componit̄ ab epy & stil⁹. Et ē capitel
lum qd̄ supponit̄ columne. quia supponatur stilo
columne Vnde epystilia dicunt̄ quasi sup̄ stilos. i.
sup̄ columnas. Et scias q̄ꝫ tres sunt p̄tes columne.
scilicet basis. id est fundamentum. stilus. sc3 illud
rectum quod sup̄ basim erigitur. Epistilium vero
dicitur illud quod stilo supponitur.

Epystola dicitur ab epi quod est sup̄ & stolō qd̄
est missio. quasi sup̄ missio. quia sup̄ intentionem
mittētis gerit officium nuncij. Vel quia epystola ī
dignitate preeminet simplici missioni. Et describi
tur sic. Epystola est legatio literalis absenti p̄sone
vel absentibus mittentis plene significans volunta
tem. Legatio literalis dicitur ad differentiam nū
cij. quia si per solum nuncium sine literis aliquid ī
timamus. non id epistola. sed quedā stola. id ē sim
plex missio nomīat̄. Absenti p̄sone ponitur ad dif
ferentiam sermonis qui p̄tinet ad presentes. Nam
etsi causa pudoris quādoq3 presenti epistolam de
stinamus. tamen ei nō scribim⁹ vt presenti. Mittē
tis plene significans voluntatem. ideo subiungit̄.
q2 potest q̄nq3 p̄ alicui⁹ p̄tis subtractionē episto
la decurtari qd̄ tolerandū ē dūmodo plene mitten
tis affect⁹ exp̄mit̄ & declaratur.

Partes vero epistole a pluribꝰ ponunꝛ quīqꝫ· sꝫ salutatio · exordiū · narratio · petitio · & cōclusio. Et licet ꝑtes sic naturaliter ordinenꝛ. tñ exordiū · narratio · & petitio · possūt naturalē ordinē ꝑmutare · sed nō salutatio nec cōclusio · qꝛ illa prior semꝑ est & hec vltima debet esse · Nā petitio ꝓponi pōt exordio · vt si dicā. Amiciciā tuaꝫ rogo qtenus equū mibi accomedes vsqꝫ romā. cū oīa q̄ habeo sint exposita semꝑ ad tuū beneplacitū & mandatū · Similiter narratō pōt ꝑmitti exordio · vt si dicā · Sciatis me sine vestro auxilio ñ posse ī studio ꝑmanere · qꝛ mibi estis specialis dñs & benefactor pijssimꝰ Petitio etiā quādoqꝫ narratōem anticipat · vt si dicam Rogo dominatōꝫ vestrā qtinus michi pecuniā trāsmittatis · qꝛ illā totam quā mecū detuli iam expēdi cariore bononie tꝑe ꝑsistēti · Quāuis etiā epistola ex quinqꝫ ꝑtibus ītegreꝛ · pōt tñ ex paucioribꝰ qñqꝫ cōstare sic ex salutatōe & narratōe · pōt etiaꝫ in sola narratōe vel petitōe cōstare oībus alijs ꝑtibꝰ relegatis · Vñ narratōe subtracta nō debet petitio remoueri · vel ecōuerso · subtrahiꝛ tñ quādoqꝫ salutatio causa indignationis. & tūc tm̄ sufficiūt noīa ꝑsonaruꝫ · Qñqꝫ taceꝛ exordiū · qꝛ rei dignitas ꝑ se patet. Quādoqꝫ narratio vt ī literis ꝓceptiuis · Interduꝫ petitio vt frequēter in epistolis remissiuis · Qñqꝫ ꝯclusio qꝛ cōmoditas vl' incōmoditas per se patet · vel qꝛ epistola est nimis longa · Veruntñ īuenitꝛ qꝫ ī salutatōe sola quidā abbas epistolā destinauit in hunc modū · B · talis ecclesie dictꝰ abbas · dilecto ī christo filio. b · benefactori · bene incipe · melius ꝓsequi & optime terminare · Qd̄ bene fieri potuit qꝛ ꝑ talem epistolā volūtati mittētis plenarie satisfecit · Hoc em̄ diciꝛ epl'aris dictamis vltimum cōꝑlementū · Vñ versus · Hic satis est ꝑs vna due tres quattuor omes. vide in exordium

Epistolaris · ab epistola diciꝛ hic & hec epl'aris & hoc re · qd̄ ē epistole · vel qd̄ ꝑtinet ad epistolā · & hoc epistolare ris · & hoc epistolariū. liber epistolarū ·

Epytafiū · Tafos quod est tumulū vel sepulcrum componiꝛ cum epy · & diciꝛ hoc epytafiū fij · quod superscribiꝛ tumulo mortui

Epythalamiū · epy cōponiꝛ cū thalamus · & diciꝛ hoc epythalamiū mij · i · cantꝰ q̄ fit suꝑ thalamū. i. sponsū vel spōsam · Vñ epythalamiꝰ mia · miū · scđꝫ hug · Papias vero sic dicit · Epythalamia sūt carmina nuptiarū que decantanꝛ a scolasticis ī honorem sponsi & sponse · hoc primū salomō edidit in laudē xpi & ecclesie · exquo gētiles epythalamiū sibi vēdicauerūt · Dictū ē aūt eo qꝫ ī thalamis decāteꝛ · Hieronimꝰ ī epl'a ad paulinū ca · vij · Salomon pacificꝰ & amabilis dñi · mores corrigit · naturā docet · ecclesiā iungit · & xp̄m sāctarū nuptiaꝝ dulce canit epy thalamiū

Epythematicus · epy cōponiꝛ cū the sis · & diciꝛ epythematicus ca · cū · i · suppositus vel appositꝰ · Vñ ip̄e ipsa ip̄m diciꝛ epythematicon · i · appositiuū · qꝛ apponiꝛ · i · iungiꝛ cum prima & scđa ꝑsona & tercia. vt ip̄e lego · ip̄e legis · ip̄e legit · ip̄i legimus · ipsi legitis · ipsi legunt ·

Epythetū · epy ꝯponiꝛ cū thesis · & diciꝛ hoc epythetū ti · adiectm̄ quodlibet. qꝛ supponaꝛ · sed ꝓprie epythetū diciꝛ illud adiectm̄ qd̄ conuenit omni rei alicuiꝰ maneriei sed nō soli · vt cigni est epythetuꝫ albus · corui niger · Itē epythetū diciꝛ accidēs qd̄ ē ꝓpriū · sed differūt · Epythetū est qd̄ cōuenit omni rei alicuiꝰ maneriei sꝫ ñ soli · vt esse nigrū cōuenit omi coruo · sꝫ nō soli Propriū vero oībꝰ vniꝰ maneriei rebus · & solis cōuenit · Vñ epytheton diciꝛ quedā figura cū tale accidens vel adiectm̄ addiꝛ tali rei īmediate · scđm hug · De hoc etiā dixi supra in quarta ꝑte in capitulo de tropis

Epythoma tis. ge. neu · vel epythome mes · acuta vltima · i. abbreuiatō sermonis · diciꝛ ab epy & thomus vel thomos diuisio · ꝑcisio q̄si ꝑsectio sermoīs Vñ hieronimꝰ dicit in epistola ad paulinū ca · vij · Paralipomenon liber īstrumēti veteris epythome tantꝰ ac talis est ꝛc̄ · Diciꝛ aūt epythoma abbreuiatio veteris testamēti · qd̄ diciꝛ instrumētū · qꝛ īstruit in doctrina fidei & moꝝ · & poniꝛ hic absolute · ꝓ abbreuiatōe · qꝛ breuiter tangit pretermissa · Ab epythoma aūt diciꝛ epythomaticus ca · cum · id est breuiter dicens vel dictꝰ · & epythomor maris · breuiter loqui · Vide in paralipomenon

Epythimū. epy ꝯponiꝛ cū thimū qd̄ grece ē flos & diciꝛ hoc epythimū · i · flos thimi · & ē timbre similis · & diciꝛ sic · qꝛ soleat suꝑ poni a medicis alijs adiutorijs ꝓcedētibus · Vñ epythimicꝰ ca · cum · i · concupiscibile · & epythimū etiā diciꝛ turibulū qd̄ alio noīe diciꝛ thimiamateriū a suppositōe thimiamatū qd̄ alio noīe dr̄ thuricremulū. Vñ diciꝛ · Pone thimiama ī thuricremulo · & corꝛ · pnl' · epythimū

Epysensis · est quedā figura scematis de qua dixi supra in quarta ꝑte in capitulo de scemate

Epos grece · latine laus

Eptimemeris · meris vel memeris qd̄ est diuisio · vel ꝑs cōponiꝛ cū epta quod ē septem & diciꝛ hic eptimemeris. q̄si diuisio suꝑ septimā sillabam · Est quedā species cesure · q̄ septima sillaba naturaliter correpta ꝓduciꝛ · Septima dico · respectu triū spōdeicorū pedū · vt hic Tantalꝰ & seue perijt iniuria mense · & fit ī principio qrti pedis siue suꝑ septimā sillabam · vt dixi · & cōponiꝛ cū post. & dicitur hic posteptimemeris · Vide in penthimemeris · & corꝛ · penultimā · sed melius scribiꝛ ꝑ h · prima sillaba

Epto onis · id est · memoria ·

Epudoratus ta. tū · extra pudorē positus · vide in

Epudorus · ab e · & pudorus · qd̄ est pudoratꝰ pudore plenus. cōponiꝛ epudorus ra · rum · i · extra pudorē · id ē · verecundiā impudens

Epule · hoc epulū li · ī singulari nūo · & hee epule arū ī plurali · & sic ē etheroclitū genere & declinatione · & diciꝛ epulū q̄si opulū ab opulētia rerū · & diciꝛ scđm quosdā epulū ꝓ corꝑali · sed epule lariꝛ · ꝓ spirituali · i · ꝓ refectōe sciētie vel virtutis · vnde plato in thi · venistis ad epulas hesternas · Ab epulum diciꝛ epulor laris · latus · sū · . i. epulis vti · hinc v̄balia · & hoc epulatoriū · i · locꝰ epulatōis · & corꝛ ·

Epulo lonis · in epulonus est penl' ·

Epulonꝰ · ab epulor laris · diciꝛ hic epulonus ni. i · gluto epulis deditꝰ · q̄ aliter diciꝛ hic epulo lonis · vñ augustinus de ciuitate dei · Epulones etiā deos iouis parasitos esse dixerūt · & ꝓducit etiā lo ·

Epulus · id est · lux ·

E ante Q

Equabilis · ab equo equas · dicitur hic & hec equabilis · & hoc equabile · & per sincopaꝫ hic & hec equalis & hoc equale · & īde eq̄liter · & hec equalitas tatis · & ꝑ compositōem inequabilis vel inequalis · īequale · inequalitas · inequaliter · inequabilitas · inequabiliter ·

Equanimis · equus equa equū · componiꝛ cū animus · & dicitur hic & hec equanimis · & hoc me · & equanimus ma · mū · id est · equi & patientis animi · & hinc hec equanimitas tatis · id est animi equitas & patientia · & corripit mi ·

Equarius · ab equꝰ equi · hic eq̄rius equarij · custos

equorũm · & hec equaria equarie · similiter ·

Eques · ab equis dicit̃ hic & hec eques equitis · i · miles · Unde hic & hec equitissa femina equitãs · et corripit e · sic equus substantiuũ · Unde quidam · Et modo vadit eques qui solet ire pedes ·

Equester · ab equus dicit̃ hic & hec equester · vel equestris · & hoc eqstre · vel potiꝰ scdm modernos hic equester hec stris · & hoc stre · qui vadit ĩ equo Mach · ij · li · ca · xj · Apparuit p̃cedens eos equester · Equester etiã scdm papiã sumit̃ ꝓ illo qui certaminibus medius ĩteruenit · p quẽ vtraqꝫ ps equã fidẽ sectat̃ · & tũc videt̃ dici ab equus equa equũ

Equidẽ · id ẽ · certe · coniunctio approbatiua vel expletiua · licet & alia possit esse · & corr̃ · penul. Vñ in aurora dicit̃ · Non equidẽ sanctos vt me saluent precor illi · & est figure simplicis · Vñ dicit prisc̃ · in xvj · libro · Quidam equidẽ cõiunctõez compositã esse extimant ab ego & quidez · sed errant · simplex eñ est · Hieremie tricesimotercio · Equidẽ semen iacob & dauid serui mei ꝛc ·

Equidiũ equidij · Equus equa equũ siue equitas · cõponit̃ cũ dies · & fit hoc equidiũ dij · idẽ qd̓ equinoctiũ · quasi equitas dierũ cum noctibus · Vñ hic & hec eqdialis & hoc eqdiale · id ẽ · equinoctialis ·

Equiferus ri · mas · ge · i · ferus equus & siluestris ab equꝰ & ferus feri · & corripit · fe ·

Equimanꝰ na · nũ · qui equaliter vtraqꝫ manu ad gladiũ vel ad aliud tenendum vtit̃ · & cõponit̃ ab equus equa equũ · & manus · & corr̃ · ma ·

Equinoctiũ · equus adiectiuũ siue equitas cõponit̃ cũ nox noctis · & dicit̃ hoc equinoctiũ equinoctij · id ẽ · equalitas noctiũ cum diebꝰ · & fit bis in anno scꝫ in festo sancte crucis & ydibus martij · Vñ versus · Equa crucis festũ dat tẽpora martis & ydus · Hoc est festũ crucis qd̓ est decimooctauo kalẽdas octobris dat equa tẽpora · i · equinoctiũ · qꝛ illa die ꝯtingit equinoctiũ autũnale · & ydus martis · id ẽ martij · dat equa tẽpora · hoc ẽ equinoctiũ · qꝛ tunc est equinoctiũ vernale · Et ẽ equinoctium maxima diei artificialis · & noctis adeqtio · Ab equinoctiũ dicitur hic & hec equinoctialis & hoc le · & hic eqnoctialis lis · tam ꝓ paralello q̃ꝫ ꝓ coluro in quo fit equinoctiũ · vide in solsticium ·

Equinus eqna nũ · penul · ꝓducta · ĩ equꝰ eq est

Equipenso sas · saui · satuꝫ · ab equus adiectiuum & penso sas · componit̃ · & est equipẽsare eque cogitare vel eque iudicare ·

Equiparo ras · cõponit̃ ab equus substantiuo & paro paras · & inuenit̃ in tribus significatõnibus · Nam eqparare · i · imitari · vnde virgilius in bucco. Nec calamis solũ eqparas sed voce magistrũ · Itẽ equiperare · id est · equare vl' comparare · vt eqparo hoc illi · id est · equo vel comparo quasi ostẽdo esse equum illi · Item equiparare · id est · parem fieri · vt iste in breui tẽpore doctores suos equiperauit · id est · par factus est illis

Equipolleo · equus adiectiuũ cõponit̃ cum polleo les · & dicit̃ equipolleo eqpolles · & cum valeo & dicit̃ equiualeo les · ĩ eodẽ sensu · i · parificari · ꝯferri assimulari · vnde equipollens equiualẽs ge · oĩs · & inde equipollẽtia equalentia · i · similiũ rerũ eqlitas

Equiricia cie · armentum equorꝫ · vel vaccarum · & dicit̃ ab equus equi ·

Equistatiũ statij · ge · neu · stabulũ vbi equi stant & componit̃ ab equus equi · & sto stas ·

Equitania nie · dicit̃ ab eqtate aque cuiusdam fluuij qui fere vndiqꝫ eam cingit · vel p cõtrarium · qꝛ oblique eam cingit · vel dicitur ab aqua · vnde equitanicus ca · cũ · aliqs de terra illa · penulti · correpta ·

Equitatus · in equito tas · vide

Equito tas · i · equũ facere · vt equito illi · id est · rectuꝫ facio illi · & componit̃ · inequito tas · nõ recte nõ eque agere · & deriuatur equito ab equus equa equũ · Item equito tas · potest esse fre · huiꝰ verbi equo equas · & tunc tm̃ valet quantũ frequẽter eqre · & tũc est actiuũ · & ꝯstruit̃ cum accusatio ĩ p̃dictis significatõibꝰ · Equito ꝓducit e · cũ sit ibi ae · dyptongus · Itẽ equito tas · põt deriuari ab equus equi · & tunc eqtare · id ẽ · militare · & sic corripit e · vnde hic equitatus tus · id est · actus equitandi · vel multitudo equitum · vnde ĩ cantic̃ · Equitatui in curribus pharaonis assimulaui te

Equiualeo equales · corr̃ · va · & exponit̃ ĩ eqpolleo

Equiuocus · vox componit̃ cum equus adiectiuo & dicit̃ equiuocus ca · cũ · quod vna voce plura significat · & describit̃ sic equiuocũ · Equiuoca sunt quorũ solũ nomẽ est cõe · & secundum illud nomẽ ratio substantie est diuersa · vt cũ aĩmal significet aĩal verum & animal pictũ · nomẽ est eis cõe solũ & ratio substantie vtriusqꝫ scdm illud nomẽ est diuersa · dicimꝰ eñ de leone picto ĩ pariete · Ecce terribile aĩal · & de aĩali vero qd̓ est leo · idẽ dicimus equocãdo hoc nomẽ aĩal ad utrumqꝫ · Equocatio vero sic describit̃ · Equiuocatio ẽ eiusdẽ dictionis diuersa intẽtio siue significatio · vel scdꝫ alios Equiuocatio est cũ diuerse rerũ ratões in eodẽ noĩe simpliciter vniunt̃ · In hac aũt descriptõe res sumitur cõmuniter ad rem & modum significandi

Equo equas equaui eqre · equũ facere · & dicit̃ ab equus adiectiuo · E componit̃ cum ad & dicit̃ adequo equas · Itẽ cum con · & dicit̃ coequo coequas abiecta n · Itẽ cum ex · & dicit̃ exequo exeqs · Item cum ob · & dicit̃ obliquo quas · Equo eqs actiuum est cũ oĩbus suis cõpositis · & ꝓdu · primaꝫ · Nam scribit̃ p ae · dyptongũ · sed eques nomẽ p e · solam & corripit primã · vnde versus · Ne sis solus eques tibi me p equum precor eques

Equor ris · ge · neu · i · mare tranquillũ · & dicit̃ ab eqlitate · vñ versꝰ · Cũ fremit esse fretũ · mare dicas cũ sit amarꝫ · Pontꝰ ponte carꝫ · sꝫ ab equo dr̃ equor

Equuleus · ab equꝰ eq dicit̃ hic equuleus equulei p quodã tormento facto ad modũ equi · scdm hug̃ Papias vero dicit · Ab equꝰ equi · hic equulus vel equuleꝰ diminutiuũ puus equus · vel genꝰ tormẽti

Equus · ab equꝰ equa equũ · deriuat̃ hic equus eq · id ẽ · caballus · qꝛ eque currat · vl' dicit̃ ab equo eqs qꝛ olim quãdo equi quadrigis iũgebant̃ equabant̃ pares forma et similes cursu copulabantur · et ĩde hec equa eque et equinus na · nũ · penl' · ꝓdu · res eq vel ad equũ ptinens · et scribit̃ p e · solã · et corripit primã · sed equus equa equũ scribit̃ p ae dyptongũ et sic ꝓducit primã · vñ versus · Non ẽ dignꝰ equo cui carior est equus equo · Miles pungit equũ sed iudex iudicat equũ · Et scribit̃ equus equi · et equꝰ adiectiuũ p geminũ v · et amittit v · post q · vim litere tam vocalis q̃ꝫ cõsonãtis · Et scias q noĩa equorũ et genera sunt diuersa · et diuersis de causis iposita · equus nanqꝫ est gñale nomẽ oĩm equorꝫ · et dicitur ab equando · vt dictum est · Caballus dicitur quasi cauallus · qꝛ pede cauat terrã · vel qꝛ pedẽ habet cauũ · vt dextrariꝰ · vel cabo dicit̃ equus castratus q̃si cauo · et inde caballus quasi diminutiuũ · scꝫ vilis equus · Dextrariꝰ dicit̃ qꝛ p dextram ducitur Palefredꝰ dicit̃ a passu et leni · et freno · et ducẽdo

quia leni passu ꝑ frenuꝫ ducit᷑ ·et idem dicit᷑ gradariꝰ a gdu ·& describit᷑ sic ·Gradariꝰ ẽ equꝰ mollis incessus sine succussura incedẽs ·Itẽ potest dici mãnus ·qꝛ ad manũ nitat᷑ & ducat᷑ ·vel qꝛ mãsuetudĩe manũ sequit᷑ · Veredus dicit᷑ equus qui vehit redã Badiꝰ dicit᷑ equꝰ q̃si vadius a vado dis ·qꝛ fortiꝰ vadat inter cetera aĩalia ·ipe est etiã spadix. quem frenaticuꝫ vocant ·& dicit᷑ spadix a coloꝛe palme · quã siculi spadicã vocant ·& est glaucus qui quasi pictos habet oculos & quodã splendoꝛe ꝑfusos · Nam glaucon albũ greci dicũt ·Et scias ꝙ equi nõ coeunt cũ matribus sic᷑ nec cameli . Vñ aristoteles in viij ·li ·de aĩalibꝰ ·Cameli nõ cognoscũt matres q̃dã ciuitate coopiebat᷑ camele caput ·vt eiꝰ pullus sup eã saltaret ·qui coopto matris capite sup eã saltauit ·qui postꝙ de ipsa descendebat anteꝙ conplebat᷑ coitus momoꝛdit ingeniatoꝛẽ & interfecit eum ·& dicit᷑ ꝙ rex septẽtrionis habebat equã pulcram ·& peperit equũ pulcrũ ·& rex ille voluit extrahere ab illo ·& matre aliquem pullũ · & ingeniabatur equũ saltare sup matreꝫ suã coopiendo faciẽ matris ·& saltauit sup ipãꝫ ·& tũc discooperiebat᷑ facies matris & cognouit ipãꝫ ·fugit equꝰ & eiecit se ab alto & moꝛtuꝰ est. Hec aristoteles · De natura etiã equoꝝ loquẽs ·ysidꝰ ·xij ·li ·ethim̃ · sic dicit · Viuacitas equoꝝ multa · Exultãt em̃ in campis ·odoꝛant bellũ ·excitant᷑ sono tube ad ꝑlium · voce accẽsi ad cursuꝫ ꝓuocant᷑ ·dolent cũ victi fuerint. exultant cũ vicerit · Quidã i bello sentiũt hostes ·adeo vt aduersarios moꝛsu petant ·aliq̃ etiã ꝓꝓꝛios dños recognoscũt obliti mãsuetudĩnis · si mutent᷑. aliqui ꝓter dñm in doꝛso nullũ recipiunt ·interfectis vel moꝛientibus dñis. multi lacrim as fundunt ·solum em̃ equũ post hominẽ lacrimari & doloꝛis affectũ sentire dicunt · Vñ etiam in centauris equoꝝ & hominũ natura ꝑmixta ẽ. Solẽt em̃ ex equoꝛũ vel mesticia vl' alacritate euentum futurũ dimicaturi colligere · vide in musculus

Equus equa equũ .i · rectus · iustꝰ · & differt a iusto ·qꝛ iustus ex lege est ·q̃si ius custodiẽs · Equus equa equũ ·ex natura · Et est scribẽdũ ꝑ ae ·dyptongum. sed equꝰ ꝓ animali ꝑ e ·solã ·& ꝯparat᷑ equꝰ equioꝛ eq̃ssimꝰ ·vnde eque equius equissime adũ · & hec equitas tatis ·& equo equas verbũ actiuuꝫ & ꝓducit primã equus adiectm̃ cum scribit᷑ ꝑ ae · dyptongũ ·sed equꝰ equi coꝛꝛ · e · Vñ quidã ·Miles pungit equũ ·sed iudex iudicat equum

Era ere · fe ·ge ·id est ·pecunia ·siue moneta · & dicitur ab es eris ·

Eradico cas ·i ·euellere destrue᷑ ·ab e · & radico cas ·cõponit᷑ ·vnde eradicãs ꝑticipiuꝫ ge ·oĩs · Iob ·xxxj ·Omnia eradicans genimina ·& ꝓdu · di ·

Eramentũ ·ab es dicit᷑ hoc eramentũ eramenti ·instrumentũ de ere · sicut ferramentũ de ferro

Erarium rij ·in es exponitur

Erarius ·ab era ere ·dicit᷑ hic erariꝰ rij ·id est · monetarius ·& hec eraria ·i ·monetaria ·vl' erarius siue eraria dicit᷑ quicũqꝫ vel quecunqꝫ operat᷑ in ere ·& dicitur ab ere ·& erarius ria ·rium · quod ad es vel ad eram pertinet ·

E regione ·i ·ex opposito ·sic᷑ vna regio opponit᷑ alij vt contra eam distinguit᷑ · & est quedã irregularis vocũ cõgeries potius ꝙ compositio

Ereus ·ab es dicit᷑ ereus erea ereũ ·& eneus enea eneũ ·& i eodẽ sẽsu scꝫ qd̓ cõstat ex ere ꝑ ae scbunt᷑

Ergasteriũ ·dicit᷑ ab erge qd̓ est opus & sterion · qd̓ est statio ·& dicit᷑ hoc ergasteriũ locꝰ vbi aliqd̓ opꝰ fit quasi operaria statio ·& ergasteriũ dicitur magisteriũ ·qd̓ fit in tali loco ·crisostomus ·per hoc ipsum ergasteriũ huiꝰ artis apparuit

Ergastulũ ·ab erge & stolon qd̓ est missio dicitur hoc ergastulũ li ·i ·carcer rusticus & locus dãnatorum. scꝫ ad quẽ rei ligati mittebant᷑ ·& ibi opabãt᷑ opa sibi iniuncta ·exodi ·vj ·ca · de ergastulo egyptioꝝ ·Inuenit᷑ etiã q̃ñqꝫ ꝓ carcere coꝛpis in quo aĩa in hac vita tenet᷑ quasi incarcerata ·Iteꝫ ergastula dicunt᷑ vincula & cõpedes quibus illi qui erant in ergastulis ligabant᷑ · Lucanus i ·v ·li · Vt primũ foꝛtuna redit seruilia soluit Agmina · conflato seuas ergastulo ferro Exacuere ·scd̓ꝫ hug̓ · Papias vero sic dicit ·Ergastuluꝫ carcer vel locus vbi damnati marmoꝛa secant aut aliquid operant᷑ ·Item ergastulum durum opus aliquod dicitur

Ergata te ·cõis gñis ·id ẽ ·opatoꝛ vel viciñꝰ ·& dicitur ab erge quod est opus

Erge grece ·latine dicit᷑ opus ·& accentuat᷑ i fine

Erica ·ab vro dicit᷑ hec erica ce · quasi vrica · quia ignee sit virtutis ·

Ericanus na ·nũ ·penul ·coꝛre · cõponit᷑ ab es eris · & cano nis. scꝫ qui canit cũ ere · Idẽ dicit᷑ erisonus

Ericius vel iriciꝰ dicit᷑ ab erigo gis ·scꝫ animal spinis suis coopertũ inde dictũ ·qꝛ erigit se q̃ñ spinis claudit᷑. quibus vndiqꝫ ꝓtectus est cõtra insidias Nam statim vt aliquid ꝑsenserit prius se surrigit & in globũ cõuersus se i sua recolligit arma ·huiꝰ prudentia quedã est qꝛ vitẽ ascendit & vuã excutinat vt acini cadãt sup terrã ·tũc supinꝰ volutat se sup illos ·ita vt acini figant᷑ i spinis suis ·& sic poꝛtet escã filijs suis. idem aĩal ẽ erinaciꝰ & irinaciꝰ Quidã dicunt ꝙ sunt diuersa aĩalia. dicũt em̃ ꝙ erinacij sunt aĩalia de cauernis petraruꝫ aggregatim ꝓcedentia · vt dicit papias . Iricius · figurã poꝛcelli lactẽtis habꝫ. sed deforis spinosus est ·de hoc require in hechinꝰ in h ·

Eridanus ·i. padus · vide in padus

Erigo gis · erexi erectũ ·re ·i ·ex imo sursum regere & componit᷑ ab e · & rego gis · & coꝛripit ri ·

Erinacius ·in ericius est

Erinis erinis ·eris ·grece ·latine dicit᷑ lis ·vnd̓ hec erinis erinis vel erinidis · id ẽ ·furia ifernalis ·quasi ad litem & discoꝛdiã nata. & ꝓducit ri · Vnde quidam ·Erge notat litẽ signat erinis idem

Eripes dis ·ge ·oĩs ·qui habet pedes ereos ·& cõponitur ab es & pes

Eris grece ·latine dicit᷑ lis ·& sic accentuat᷑ in fine Itẽ eris est verbũ futurũ indicatiui de sum es est · & coꝛripit primã ·Itẽ eris est gt̃us huiꝰ nomĩs es. eris ·& sic ꝓducit primã ·qꝛ scribit᷑ ꝑ ae dyptongũ Vnde quidã · Verbũ fiet eris genitiuꝰ d̓ꝛ eris

Erisonus na ·nũ ·penul ·coꝛrepta qd̓ sonat cũ ere & cõponit᷑ cũ es & sono nas. idem & ericanus ·

Ero eras eraui re · dicit᷑ ab es eris · & est erare linire ꝓparare ·& cõponit᷑ deero ras ·i · es auferre · vel valde erare ·Inero ras ·obero ras ·i ·ꝓcio. scꝫ ere cõducere · Vñ oberatꝰ ta ·tũ · i ·ere cõductꝰ · Vñ in vita sancti martini ·Oberatos habet meos scriptoꝛes ꝑ quos tibi mee ineptie publicant᷑ ·& oberare ·est vndiqꝫ ere circũdare ·Iteꝫ cõponit᷑ subero ras · i ·latenter ꝓcio ·scꝫ ere cõducere ·et suberare est sub auro vel argento vel alio metallo · vel alia re ·es ponẽ vnde et aurũ dicit᷑ suberatũ ·qꝛ sub se es habet · q̃si deauratum es · vnde persius · Neqꝫ suberato mẽdosum terminat auro ·

Erodo dis ·si. sũ ·ab e · et rodo rodis · et est rodẽ

extra vel valde rodere· & ꝓducit ro·
Erogo gas·gaui·gare. i·dare·distribuē· & ꝓprie in elimosinas· & cōponit̄ ab e· & rogo rogas & cor
Erpica ce·fe·ge·instrumētū rusticoꝝ ripit ro· ad terendas glebas· & trahit̄ a bob⁹·vnde dicitur erpica q̄si arpica·ab arpe qđ est rape·vl' q̄si arapeta·i·arata petēs. pri⁹ em̄ terra arat̄· & postea erpicat̄· & hic erpicari⁹·qui erpicā facit vel trahit· & adiectiue potest declinari erpicari⁹ erpicaria erpicarium· & erpico erpicas
Erraticus ca·cū·penul·corr̄·in erro ras. est
Erro ras·rare·i·exorbitare quasi extra rē ire· & hinc verbalia· & hic erratus tus· & hoc erratū ti· ambo ꝓ delicto· & hic error ris·vnđ errone⁹ nea neū·i·errore plenus·Itē ab erro errabund⁹ da·dū & erraticus ca·cū· & h̄ et hec erratilis & h° le·oīa ī eodē sensu·erro ꝯponit̄ aberro ras·lōge a uia errare·deerro ras·de alijs errare·vl' de vno loco ad alium errare vel deorsū·Et inerro ras·valde errare· & perro ras·i·pfecte errare·vl' p alia loca errare Suberro ras·subtus vel paruz errare·Erro & oīa cōposita ab eo sunt neutra·Et scias ꝙ est duplex error·scz cognitōis & electōis· & sic errāt om̄s q̄ operant̄ malū·etiā ex industria vel certa scientia·
Erro nis·mas·ge·i·quilibet vagus & instabilis· ab erro ras·Vnde horatius in sermonibus·Teqz ipsum vitas fugitiuus & erro
Eruca ce·ab erodo dis·deriuat̄ hic eruca ce·modicus vermis frondiū q̄si eroda·Itē eruca est quedā herba· & tūc deriuat̄ ab vro ris·q̄si vrica.qr ignee sit virtutis· & in cibo sepe sumpta veneris īcendiū commoueat. & ꝓducit penultimā·Ouidius. Non te minus erucas iubeo vitare salaces
Eructo eructas·in ructus est·
Eructuo eructuas·in ructus vide
Eruđero ras·raui·re·i.purgare·rudera eijcere·cōponit̄ ab e. & rudero·vel ruder ris·
Erudio dis·diui·ditū.ab e & rudio rudis· & est erudire instruere·quasi extra rudem.vel ruditatez ponere· & corripit ru.
Erugino nas·ab erugo ginis·deriuat̄ erugio nas penul·corr̄·sicut a rubigo rubigino·as·erugine vel rubigine corrūpere·deuastare· & ꝯponit̄·Erubigino nas·derubigino nas·erugino nas·derugīo nas id ē·rubiginē·vel eruginē auferre· & sunt actiua
Erugo.ab erodo dis·dicit̄ hic erugo eruginis·i. sanguisuga·Itē erugo vitiū rodens ferrū & segetes· & nascit̄ hec corruptio ex minutissima pluuia circa festū sancti iohis· & ponit̄ sepe ꝓ amore pecunie· & dicit̄ erugo q̄si erodo·qr erodat·vel erugo dicit̄ ab es eris· & scđm hoc ꝓprie ē eris·Vnde dr erugo·q̄si eris rubigo.sic̄ ferrugo ferri rubigo· Vn̄ erugineus nea·neū·de erugine existēs· & eruginosus sa.sū·erugine plenus· & ꝓdu·ru·Math·vj· vbi nec erugo nec tinea demolit̄·Auror In terris vbi sunt erugo tinea fures·Qz aūt erugo sit corruptio segetū dicit̄ in glosa super illud amos·iiij·Percussi vos in vento vrente. & in arugine multitudinem ortoꝝ vestroꝝ rc̄·Arugo inquit·i·rubigo·vl' erugo que apđ iohel eruca dicit̄·q̄ ita fit cū nocte ros vel imber sup teneras spicas cadit inualescēte sole vertunt̄ in rubeū colorez & canescūt grana adhuc tenera·Aurugo etiā dicit̄ morbus q̄ ī hoīe nascit̄ ex abūdātia fell' corrupti·q̄ corrūpit sāguinē et vtit ī pallorē· & queqz dulcia vertit ī amaritudinē
Erumna·Rumē cōponit̄ cuz e· & dicit̄ hec erūna ne·miseria·inopia·calamitas·q̄si extra rumē·i·cibū vn̄ erūnosus sa·sū·i·miser paup inops sic dict⁹·qr p inopiam miser factus esuriat & sitiat·Et erūno nas·id est inopem & miserum facere
Erunt·dicendū ē·nō erint·futurū de sum es est
Eruo is rui tū·i·euertere·ab e· & ruo ruis
Erusco cas·dicit̄ quasi eruco cas·i·era ī vnū colligere·sicut numularij faciunt· & dicit̄ ab es eris
Erutus eruta tum·penultima correpta·id est extra raptus vel ereptus aut euersus·zacharie tercio Torris erutus de igne

Es eris·ge·neu·dicit̄ ab aer·qr sit eiusdē coloris cū aere·Vnde hoc erariū rij.loc⁹ vbi pecunia publica reponit̄· & dicit̄ ab es eris quia olim prius ibi es reponebat̄·Es em̄ pri⁹ olim fuit in vsu·auro & argento & ferro nondū inuētis ex quibus metallis·ꝗuis postea facta fuisset pecunia·nom̄ tn̄ erarij pmansit ab eo metallo·vn̄ pecunia initiū sumpsit· & qr es vtpote prius inuentum habebat̄ in vsu cuiuslibet metalli·Inde ē ꝙ inuenit̄ ꝓ quolibz metallo gn̄alit̄· & scribit̄ p ae·sz tacet̄ a·
Esca esce·dicit̄ ab edo es est· & dicitur esca quia eam os capiat· & est ethimologia· & inde escosus sa·sum·id est·escis plenus pinguis crassus
Escale·ab esca dicit̄ hoc escale lis·quodlibet vas ad escas deferēdas vel accipiendas aptum
Escaria escarie·fe·ge·i·mensa escis plena· & dr ab
Escarius·ab esca dicit̄ escarius rij·qui esca escedam piscis dictus sic·quia solus escam ruminare p hibetur·nam alij pisces non ruminant
Eschines & demostenes·fuerunt duo oratores· Eschines īpugnauit causaz thesifontis· & demostenes defendit & p̄ualuit·Inuenit̄ etiā echinus ni· & corripit penul.tam eschines ꝙ̄ demostenes·de his facit mentōem hieronim⁹ ī epistola ad paulinū ca· ·ii·vn̄ & eschines cū rhodi exularet. & legeret̄ demostenis illa oratio quā aduersus eū habuerat·mirantib⁹ cunctis atqz laudātib⁹ suspirās ait·Quid si ipsam audissetis bestiā sua verba resonantem
Esco·ab esca dicit̄ esco escas·i·escam tribuere vel escis pascere. & componit̄ adesco scas·i·ad escam vocare·vel valde escare·Inesco inescas·i.esca impinguare vel decipere escis·
Esculent⁹ ta·tū·i·pinguis·cōponit̄ ab esca & lētos greco qđ significat plenitudinē· & comparat̄ esculentior simus·vn̄ esculente tius sime·aduer· & hec esculentia tie·i·pinguedo·crassitudo
Esculetū ti·penulti·ꝓducta.locus vbi multe crescunt esculi.et dicitur ab esculis
Escul⁹ li·fe·ge·ab esca dicit̄·est em̄ quedā arbor cuius fructus esca est.et vt dicūt quidā est sorb⁹ vel nespirus scđm hug.et scđm papiam est arbor glandifera·et corripit scu·
Esebon.accentuat̄ in fine·et interpretat̄ cingulū tristicie.vel cogitatio meroris
Esquilie·ab esca et ales ꝯponit̄ he esquilie liarū· quidā vicus rome vbi erat vstrina publica·vnđ iuuenalis·Esquilias dictū q̄ petunt a vimine collem Qui locus dicit̄ hebraice carnariū.et dicit̄ ille loc⁹ esquilie·q̄si alitū esce·qr aues ibi comedebāt hoīm cadauera·vn̄ quidā mons vicin⁹ dictus ē esqlinus
Esquilinus lini·in esquilie vide
Essedum di.genius est vehiculi·Horatius Esseda festinant·et corripit penultimam
Essentia·ab esse infinitiuo deriuat̄ hec essētia tie· id est·substantia·vel ꝓprietas essendi·vnde hic et hec essentialis·et hoc le·vnde essentialiter essentialitas·scđm hug·Pap·vero dicit·Essētia·substātia

natura· vel eternitas. eo ꝙ semp est· et differt essen
tia ab esse· qꝛ esse est actus essentie· Essentia autez
dicit̃ cui⁹ actus est esse· Subsistentia cui⁹ act⁹ est
subsistere· Substantia cuius actus ē substare Hoc
autem dupliciter dicit̃· sicut in singulis pateͤ pōt
Esse enim est actus alicui⁹. vt quod est· sicut cale
facere est actus calefaciētis· & est actus alicui⁹ vt
quo est· scʒ quo denominat̃ esse· sicut calefacere est
actus caloris. Verũ aũt damnati velint nõ esse· di
cam in infernus· vide etiam in vnus

Estas· ab est⁹ dicit̃ hec estas estatis· & est calida
& sicca· Et scias ꝙ q̃ttuoꝛ sũt tpa anni· hyems· ver
estas· autũnus· Hyems ē frigida & humida· & cõ
uenit cũ elemēto aque· & cũ humoꝛe flegmatico.
Ver aũt humidũ & calidũ est· & cõuenit cũ elemē
to aeris· & cum humoꝛe sanguinis· Estas vero est
calida & sicca· & cõuenit cũ elemēto ignis· & cum
humoꝛe colere. Atũnus aũt frigidus & sicc⁹· & ha
bet cõuenientiã cũ elemēto terre. & cũ humoꝛe me
lancolie· Hyems aũt scd̃m quosdã incipit· ix· kalen
das decembris· scilicʒ in festo clemētis Ver incipit
octauo kalendas martij· scilicʒ ĩ festo sancti petri·
Estas incipit octauo kalēdas iunij· scʒ in festo san
cti urbani· Autumn⁹ aũt initiũ sumit· ix. kalendas
septēbris scʒ in festo sancti bartholomei· vel scd̃m
alios octauo kalendas septēbris· Vñ versus· Dat
clemēs hyemē· dat petrus ver kathedꝛat⁹· Estuat
vrbanus· autũnat bartholome⁹ De cõueniētia ele
mentoꝝ & humoꝝ copoꝛis· dixi in elementũ

Estacula le· diminutiñ parua estas

Estifer estifera estiferũ· penul· coꝛꝛ· i· ferēs estatē
vel estum ex estas· vel estus & fero fers cõponit̃·

Estiuus. ab estas dicit̃ estiuus ua· uũ· ad estatem
ꝑtinēs· Vñ pluralit̃ hec estiua estiuoꝝ dicunt̃ loca
in nemoꝛib⁹· vbi ĩestate bestie sub vmbꝛa moꝛant̃
vt vitent caloꝛē· Vñ estiuo uas· ad vmbꝛã ĩ estate
quiescere· Itē ab estas vel ab estiu⁹ dicit̃ hic & hec
estiualis· & hoc le· ad estatē vel ad estiuũ ꝑtinens

Estoꝛ estoꝛis· i· voratoꝛ· epulo· mãducus· mãdax
ardelio. ab edo es est dicit̃· & ꝓdu· penul· in gt̃o

Estrix cis. fe· ge· femina gulosa· & ꝓducit stri in
genitiuo· & foꝛmat̃ ab estoꝛ· toꝛ in trix·

Estuo as· in estus vide

Estus· ab vro vris dicit̃ hic estus stus· stui· quasi
vstus· i· caloꝛ· feruoꝛ· vnde estuosus sa· sũ. estu ple
nus· & ꝯparat̃ estuosus sioꝛ· sissim⁹· vnde estuose
sius. sime· aduerbiũ· & estuo as· feruere bullire cale
re· & componit̃ exestuo as· & inestuo inestuas· &
est neutrũ cum suis compositis

Esurio ris· foꝛmat̃ ab esu supino· de edo es est ad
dita rio· & ē esurire meditari edereͤ· verbũ medita
tiuũ· Ille esurit· cui⁹ animus est in patinis. Et inde
hec esuries ei· & coꝛri· v· ante r· Et scias ꝙ esurio
ris facit p̃teritũ esuriui· Vt patet math· xxv· Esuri
ui em̃ & nõ dedistis michi manducare· qd̓ est cõtra
naturã v̓bi meditatiui· verba em̃ meditatia carēt
p̃teritis· Sʒ dic ꝙ esuriui ponit̃ ꝓ famui siue famē
habui· De hoc tñ plen⁹ dixi ĩ tercia ꝑte ĩ tractatu
de speciebus verboꝝ ĩ ca· de verbo meditatiuo

Esus· a passiuo hui⁹ verbi edo· qd̓ inuenit̃ in t̃cia
ꝑsona dꝛ· esus esa esũ· i· comestus· coꝛrosus· & ꝯpo
nit̃ p̃mesus coesus abesus obesus· & ꝓducit e.

E ant T

Etatula le· penultima coꝛrepta· est diminu-
tiuũ de etas· id est parua etas· & scribit̃ ꝑ
ae· dyptongum in pꝛima

Etas· ab euo dicit̃ hec etas etatis· q̃si euitas· Etas
plerunqʒ dicit̃ ꝓ vno ãno· & ꝓ septē & ꝓ centum
& ꝓ quouis tēpoꝛe sic dicta· quasi euitas· scʒ simi-
litudo eui· Nam euũ est etas ꝑpetua· cui⁹ nec ini
tium nec finis extremus noscit̃· quod greci vocant
eonos· quod aliquãdo apud eos ꝓ seculo· qñqʒ ꝓ
eterno ponit̃ Vñ apd̓ latinos etas ē deriuatiuũ· ab
euũ vel ab esse· ꝓpter eius durabilitatē· Et dicitur
etas duobus modis· aut mũdi aut hoĩs Mũdo aũt
nõ assignant̃ etates quãtum ad substantiã· quia sic
in ꝑpetuũ durabit· sed quantũ ad statũ· sic em̃ tran
sibit mundus· qꝛ p̃terit figura mundi· scd̃m apl̃m·
Figura inquit nõ est substantia· & sic mund⁹ antiq̃
tur & senescit Et scd̓ʒ hoc distiguunt̃ mũdi etates
methaphoꝛice ad similitudinē etatis vnius hoĩs
Variant̃ em̃ in hoĩe etates ſm diuersas notabiles
varietates in statu ipsius· vnde pꝛima etas hoĩs di
citur infantia vsqʒ ad septē annos· Exinde vsqʒ ad
quattuoꝛdecim annos est etas secunda scʒ puericia
necdum ad generandũ apta· Vñ puer dicit̃ a puri
tate· qꝛ purus est· necdũ lanuginē & floꝛē genarũ
habet· Tercia etas ē adolescētia ad gignendũ apta
& adulta· que ꝓrogat̃ vsqʒ ad vigintiocto annos
Que tres etates cõputant̃ quãdoqʒ ꝓ vna· Quar
ta est iuuent⁹ firmissima oĩm aliarũ etatũ finiens
in quinquagesimo anno· Quinta est senioꝛis. i· gra
uitas que est declinatio a iuuentute in senectutez
nondũ senect⁹· sʒ iam nõ iuuent⁹· qꝛ senioꝛis etas
est quã greci p̃sbiten vocãt· Nam senex apud gre
cos ñ p̃sbiten· sed geron dicit̃· que etas a quinqua
gesimo anno incipiēs· in septuagesimo anno termi
nat̃· Sexta etas est senectus· que nullo annoꝝ ter
mino finit̃· sʒ post illas quinqʒ etates· quãtũcunqʒ
vite est senectuti deputat̃· Seniũ autē ē vltima ꝑs
senectutis durans vsqʒ ĩ finē· dicta sic· qꝛ termi⁹ ē
sexte etatis· scd̃m hug̓· & ysidoꝝ. ¶ Etates aũt mũ
di sic distinguunt̃· Nam pꝛima etas mundi fuit ab
adam vsqʒ ad noe in q̃ fuit generis humani institu
tio & lapsus· Secũda a noe vsqʒ ad abꝛaam· in qua
fuit generis humani destructio ꝑ diluuiũ· & reno-
uatio. Tercia ab abꝛhaam vsqʒ ad dauid ĩ qua fuit
circũcisionis & legis ĩstitutio. Quarta a dauid vs
qʒ ad transmigrationē babilonis· scʒ iude ĩ babilo
niam· ĩ qua lex floꝛuit sub regib⁹ & ꝓphetis· Quĩ
ta a transmigratõne babilonis vsqʒ ad xp̃m in qua
fuit populi captiuatio & liberatio· Sexta a chꝛisto
vsqʒ ad finē mundi· ĩ qua est generis humani redē
ptio. In septima ergo etate & vltima venit chꝛist⁹
Vñ & iohes dicit· Nouissima hoꝛa est. & paulus ĩ
pꝛima ad coꝛinth Scriptũ est ĩ quos fines seculoꝝ
deuenerũt· Non tñ opoꝛtet ꝙ equali numero anno
rum etas humani generis compleat̃· sicut nec etas
vni⁹ hoĩs· qꝛ vltima etas hominis quãdoqʒ habʒ
tantũ quãtũ oĩs pꝛime· nescit̃ em̃ finis vltime eta
tis hominis siue finis mundi· vt dixi in antixp̃s· Et
scias ꝙ a pꝛincipio mũdi vsqʒ ad incarnatõem xp̃i
fluxerũt anni quinqʒ milia· ducenti vigintiocto· sic̃
dicũt ꝓsper & eusebi⁹ cesariensis· & hieronim⁹ in
cronicis snis· Oꝛosi⁹ aũt p̃sbiter scribens ad augu
stinũ dic̃ sic· Sũt ab adam pꝛimo hoĩe usqʒ ad ninũ
magnũ vt dicũt regē qñ nat⁹ est abꝛaam. anni tria
milia centũ octogintaq̃ttuoꝛ· qꝛ ab omnib⁹ histoꝛi
ographis uel omissi uel ignoꝛati sunt· Anni autem
ab abꝛaam usqʒ ad cesarem augustum· i· usqʒ ad na
tiuitatē xp̃i· que fuit anno imperij cesaris q̃dꝛage-
simo secũdo facta pace cũ parthis· iam poꝛte non
clause sunt. & bella toto oꝛbe cessauerũt colligunt̃
anni duo milia xv· & sic colligunt̃ anni q̃nqʒ milia
centũ & nonaginta nouem· a pꝛincipio mũdi vsqʒ

ad xp̄m·scd̄m orosiũ. Et vt dicit̄ in aurora·Incipiens ab adam fuit ad noe labilis etas· Prima p̄ annorum milia pene duo· Et vt dicit frater thomas·triplex est p̄fectio scȝ nature gratie & glorie. Perfectio nature est que fuit in principio seculoꝝ· De q̄ dicit̄ in genesi primo· Q̄ die septimo cōpleuit deꝰ opus suũ· Perfectio vero glorie erit in fine seculorũ· Et q̄ꝛ p̄fectio gratie est mediũ īter vtrãqȝ· Ideo xp̄s p̄ quē gratia facta est circa mediũ seculoꝝ venit· Vñ dicit̄ abacuc·iij ·In medio annoꝝ notũ facies. Quidã aũt distinguũt tm̄ q̄ttuor etates scȝ q̄ aptant̄ quattuor tēporibꝰ anni·Sũt em̄ q̄ttuor tēpora·scȝ ver estas autũnꝰ hyems. Et sũt q̄ttuor hoīs etates·scȝ puericia q̄ est calida & humida· sic & ver·Secũda etas·scȝ iuuentus que est calida & sicca·sic estas· Tercia ē senectus que est frigida & sicca·sicut autũnꝰ Quarta est seniũ q̄d est frigidũ & humidũ sicut hyems. ex collectōe flegmatici humoris qui abũdat in senio·& aptat̄ hyemi frigide & humide· De hoc etiam vide in estas

Eternus·Euiternus sincopat̄ & dicit̄ eternus na. nũ·vl' dicit̄ ab etas·scȝ q̄d caret principio·& carebit fine·scȝ q̄d nō habuit principiũ sue essētie·nec habebit finē qualis est solus deus Vñ eterne adũ. Et vt dicit boetiꝰ ī quinto libro de ↄsolatōe· Eternitas est īterminabilis vite tota simul & perfecta possessio Et nota q̄ eternũ ē (vt dixi) q̄d carȝ principio & fine· Perpetuũ em̄ q̄d in t̄pe incipit esse & caret fine·Sempiternũ est q̄d cum t̄pe īcipit esse & cũ tēpore desinit esse Temporale ē q̄d ī t̄pe incipit esse & in t̄pe desinit esse·Solus ergo deꝰ eternus ē angeli & anime p̄petue sunt· mũdꝰ & tempꝰ sempiterna sũt. temporalia sũt homīes & hoīm facta· Item ab eternꝰ hic & hec eternalis & hoc le· vnde eternaliter aduerbiũ·vñ hec eternalitas tatis· De coeternitate & equalitate p̄sonarum diuinarũ dicã in p̄sona· Item vide in anima·

Etesticulo las·id ē·testiculos auferre·vel valde testiculare verbum actiuũ· E ↄponit̄ ab e·& testiculo las·& corripit cu·

Ether etheris·est superius elementũ scȝ ignis·et est nom̄ grecũ mas·ge· Vñ etherenꝰ rea·reũ·& hec ethra ethre·i· splendor etheris· Vñ illud in hymno Quē terra pontus ethra colũt adorant predicant. Quidã tñ legũt ibi ethera ita q̄ sit nomiatiui casꝰ dicimꝰ em̄ etherē vel ethera·vñ hec ethera ethere Sed ethra scd̄m hug·debet dici· Cōis tam̄ ecclesie vsus dicit ethera·Itē ether dicit̄ supior p̄s aeris

Etheroclitus ta·tũ· Quid sit nomen etheroclituȝ dictũ ē sup̄ ī diuersiclinũ & cor·penl' etheroclitꝰ

Etherogeneus·ab etheros vel etheron q̄d est diuersum·& genos q̄d est natura· componit̄ etherogeneus nea neũ·penultima correpta·i·diuersarum naturarũ·vt patet in homīe qui est totus etherogeneus·id est·diuersarũ naturarũ. Hoc etiã patet in p̄tibus organicis·vt in manu & ī pede·q̄ꝛ manꝰ vel pes cōstat ex rebus diuersarũ naturarũ·puta ex pelle carne·neruis ossibꝰ & venis·Sed aliter est in omogeneis·q̄ꝛ in omogeneis totum & p̄s sũt vniꝰ nature·sicut frumentũ·piper·vinũ·argentuȝ·caro & ossa·q̄ꝛ quelibet p̄s frumenti frumentum est·& q̄libet p̄s piperis·uini.argēti·carnis & ossis·piper vinũ·argentũ·caro·& os est·& cōponitur omogeneum·ab omos q̄d est vnum & genus natura·īde omogeneus nea·neũ·penul·corre·i·vnius nature De hoc vide in tercia p̄te in tractatu de numero nominũ in ca·de nominibus cōplexiuis

Ethicus·Ethis grece latine dicit̄ mos·vñ ethicus ca·cũ·penultima cor·i·moralis·& hec ethica ce·i· moralitas·vel scientia que tractat de moribus·& ethicus ca·cũ·i·p̄priũ·scd̄m hug·Itē vt dicit pap· Ethica genus febris cuiꝰ tres sũt sp̄ēs·prima·scd̄a & tercia·& habet esse in membris· De p̄ma leuiter liberat̄ aliq̄s·de scd̄a vix·de tercia raro uel nunq̄·

Ethimologia·ethimos vel ethimon grece·latine dicit̄ veruȝ·& logos sermo vel ratio·inde hec ethimologia gie·quasi veriloquiũ·q̄ꝛ ethimologisãdo vocabuluȝ veram ipsiꝰ originem eloquimur·& diffinit̄ sic· Ethimologia est expositō vnius vocabuli p̄ aliud vocabulũ siue vnũ siue plura magis notuȝ vel magis nota in eadē lingua vel diuersis scd̄ȝ rerum p̄prietatē vel literarum similitudinē·vt lapis quasi ledens pedē. Piger quasi pedibus eger· Et in ethimologicus ca·cũ·i·figuratiuꝰ·vel quod p̄tinet ad ethimologiaȝ·vel qui ethimologisat·& ethimologiso·sas·i·sic exponere. scd̄m hug·An ethimologia faciat deriuatōem. dixi in tercia p̄te q̄si in principio ī tractatu de speciebus noīm·Itē nota q̄ ethimologia aliter sumit̄ quãdo est vna p̄s grãmatice Grãmatica siquidē diuidit̄ ī q̄ttuor p̄tes·scȝ orthographiã·ethimologiã·diasintasticã·& p̄sodiaȝ·& tunc ethimologia dicit̄ ab ethimon q̄d est verum· & logos sermo·inde ethimologia·i·tractatꝰ de veritate oīm p̄tium oratōis absolute·& sic sumpta ē tercia pars istius libri·

Ethiopeya·ab ethis·quod ē mos·& poio·pois· id est·fingo·gis·dicit̄ hec ethiopeya peye·i·cōfirmatio morum in qua homīs p̄sonam fingimus·pro exprimendis effectibus etatis·studij·fortitudinis·leticie·sensus·meroris·audacie·scd̄m hug·Papias dicit·ethiopeia est cũ sermonē ex aliena p̄sona īducimus·vt cũ fingimꝰ p̄sonã mulieris vel vocem

Ethiops·p̄ p̄s·scribit̄·q̄d cognosci pōt ad genitiuũ qui format̄ a n̄to interposita i·& corri·penul·tam in nominatiō q̄ ī g̃to·& sic dicit hug·Ethiopes dicti sunt a filio cham·q̄ vocatus est chus·a quo originē traxerũt·Chus em̄ hebraica lingua ethiops interpretat̄·& hinc ethiopia ethiopie·fe·ge·q̄d interpretat̄ tenebre·vnd̄ ethiopicus ca·cũ·& ethiopius pia·pium·ambo gentilia·

Ethis grece·latine dicit̄ mos·& accentuat̄ ī fine

Ethna ne·mons sicilie ex igne & sulphure dictus Inde & gehenna·secundũ papiam·

Ethnicꝰ ca·cũ·pnl'·cor·i·gētilis·& d̄r ab ethnos

Ethnos grece·latine dicit̄ gēs·& accētuat̄ ī fine·

Ethra ethre·in ether exponitur·

Ethronus na·nũ·qui nullũ habet throņuȝ·scȝ qui nullã regni p̄tem habet·& cōponit̄ ab e·& thronꝰ ni·quasi extra thronũ·& corri·thro·

Etiam·est cōiunctio causalis vel copulatiua·vel secundũ diuersa adiũcta alteriꝰ speciei esse potest & est secunda litera t·in papia·

Eu·vox respondentis·aduerbiũ est

Eus·vox vocantis aduerbiũ est·secũdũ hug & papias dicit·Eu·vox respondētis·Eus vero aduerbiũ est vocãtis·Eu grece·latine bonuȝ Inuenit̄ etiã heu aspiratum·& tũc ē īteriectio do lentis

Eua·interpretat̄ vita siue calamitas siue ve·Vita·q̄ꝛ origo fuit nascēdi·Calamitas & ve·q̄ꝛ p̄pter p̄uaricatōem causa extitit moriendi·a cadēdo em̄ nomē assumpsit calamitas q̄si cadamitas·Vel ideo vita & calamitas est dicta·quia mulier sepe ē viro causa salutis·& sepe calamitatis & mortis origo quod est ve·Quare eua fuit facta de costa ade

dicam in mulier· in m· litera·

Euagino nas· in vagina vide

Euan tis· masꝰ ge· i· bachus dictꝰ sic a voce sacri
ficantiũ ꝓclamantiũ euoe· Vel dicit̃ ab eu quod ẽ
bonũ· Item euan tis quasi bonꝰ deus

Euangeliũ· bona ãnũciatio ĩterpretat̃· Grece em̃
eu bonũ· latine angelus nuncius interpretat̃· scd̃m
papiã· Hug· aũt dic̃ ꝙ angelꝰ dicit̃ ab agio s· i· san
ctus· Inde dicit̃ hoc euangeliũ· i· annũciatio qd̓ cõ
ponit̃ cũ eu· qd̓ est bonũ· u· vocali cõuersa in conso
nantẽ· & fit euangeliũ· i· bonũ nunciũ· Vñ hic euã
gelista ste· q̃ euangeliũ cõposuit· & euãgeliso sas·
id est· euangeliũ annũciare· Vñ patet ꝙ euangeliũ
scribit̃ ꝑ simplex u· Et vt dicit hieronimꝰ in episto
la ad gal· Nõ debemꝰ putare in verbis scripturarũ
esse euangeliũ· sed ĩ sensu· nõ in supficie· sʒ ĩ medul
la· nõ in sermonũ folijs sed in radice ratõis· Itẽ in
originali sup· xiiij· marci· In euangelicis inquit ser-
monibꝰ semꝑ litere iunctꝰ est spiritus· & quidq̓d
ṗmo frigere videt̃ aspectui si tetigeris calet Vide
in theologꝰ· Item de q̃ttuor euãgelistis figuratis
ꝑ quattuor facies in ezechieli dicam in marcꝰ

Euanidus· in vanidus est

Eubasis vel ebasis sine u· scd̃m quosdã· vide ĩ eba
sis· & in q̃rta pte in ca· de coloribꝰ rhetoricis

Eucaris· eu qd̓ est bonũ componit̃ cũ caris quod
ẽ gratia· & dicit̃ hic & hec eucaris huiꝰ eucaridis
id ẽ· homo bene gratiosus· & corri· ca· Eccl· vj· &
lingua eucaris in bono hoĩe abundabit

Eucaristia· Caris qd̓ ẽ gratia componit̃ cũ eu· qd̓
est bonũ· & dicit̃ hec eucaristia stie· i· bona gratia
vl gratiarũ actio· Vñ etiã eucaristia dicit̃ sacramẽ
tũ panis & calicis· scʒ sacrificiũ corpis & sanguĩs
xpi· q̃si bona g̃tia· Quid ẽ em̃ meliꝰ· quid g̃tiosius
corpe & sanguine xp̄i· certe nihil· Vñ eucaristo tas
id est· gratulari· vide in missa· & in cõmunio

Euchius· ab eu· quod est bonũ· & chios filiꝰ· cõ-
ponit̃ hic euchius chij· scʒ bachꝰ· i· bonꝰ filius· quo
nomine eũ iupiter nominauit cũ gigantes ĩterfecit
Vel potius componit̃ euchius ab eu· & yos quod
est filius· & interponit̃ ch·

Eudoxia xie· fe· ge· id est· bona gloria· claritas· Et
componit̃ ab eu· quod est bonũ· & doxo quod est
gloria· quasi bona gloria

Eudulia lie· fe· ge· ꝯponit̃ ab eu· qd̓ ẽ bonũ & du
lia qd̓ ẽ fuitus· Iñ hec eudulia eudulie q̃si bonũ fui

Euentus· ab euenio nis· dicit̃ hic euentꝰ tium
tus· i· casus· finis principiũ· Vñ ouidius epy· Exi
tus acta ꝓbat careat successibus opto· Quisquis
ab euentu facta notanda putat· De predictis tri-
bus significationibus dicit q̃dam· Euentꝰ dic prin
cipium· finem quoqʒ casum

Euestigio· i· cito & cõtinuo· statim· & cõponit̃ ab
e· & vestigiũ· secũdũ hug· sed dic ꝙ in veritate non
est hic cõpositio· sed irregularis vocũ cõgeries· &
hoc ideo· qꝛ casus cũ sua p̄positõe fungit̃ loco adũ
bij· vel aduerbialis determinatõis· Vñ possũt casu
alia cũ suis p̄positionibꝰ ad interrogatiões aduer
bioꝝ respõderi· vt quo vadis· ad vrbem· qñ facies
hoc· euestigio· i· cito vel statim vel mox

Eueus filiꝰ chanaan· a quo dicti sũt euei· Ipi sũt
& gabaonite· de ciuitate gabaon· qui supplices ve
nerũt ad iosue· & acuit penultimã eueus

Eufemia mie· i· bona fortuna· ab eu qd̓ est bonũ
Vñ q̃dam virgo dicta ẽ eufemia· q̃si bñ fortunata·

Eufonia· in ꝓsa acuit penul· in coloribus rhetori
cis est in quarta parte

Eufortuniũ tunij· i· bonum fortuniũ· ab eu quod
est bonum & fortunium

Eufrates huius eufratis· vel eufrate masꝰ gñis et
hic eufrate huiꝰ eufrates· fluuiꝰ est mesopotanie·
de paradiso exiẽs copiosissimꝰ gẽmis· qui ꝑ mediã
babiloniã ĩfluit· hic ab vbertate nomẽ accepit· Nã
hebraice eufrata fertilitas interpretat̃· Mesopota
miã in q̃busdã locis ita irrigat· sic̃ nilus alexandriã
& ꝓdu· penul· Lucanꝰ Tigeris & eufrates vno se
fõte resoluũt· Itẽ aurora Frugifer eufrates natat
hic ꝙ plurima ꝓfert· De vltima aũt sillaba põt du
bitari quõ accentuet̃ Ad hoc dico ꝙ eufrates tis·
& casus ab eo descendẽtes nõ debent in fine accen
tuari· Sed hic eufrate tes· & casus ab eo veniẽtes
debent accẽtuari in fine· sic̃ in penthecoste stes· Eu
fratem qñ scribit̃ ꝑ m· descendit ab eufrates tis· &
sic nõ accentuat̃ ĩ fine· sed qñ scribit̃ ꝑ n· descẽdit
ab eufrate tes· & tunc acuit̃ in fine sicut pentheco
sten· & sic de similibus dicas

Eufrateus tea· teũ· dicitur ab eufrates fluuio· sed
effrateus ꝑ duo f· ab effrata venit· vide supra in ef
frateus· & acuit̃ penultima

Euge aduerbiũ ẽ· põt etiam aliq̃n esse interiectio
& est euge aliquãdo exultatoriũ vel exultãtis· Ma
thei xxv· Euge serue bone & fidelis· qꝛ sup pauca
fuisti fidelis supra mlta te cõstituã intra in gaudiũ
dñi tui· euge· i· bene tibi sit· ꝭm crisostimũ Vel secũ
dum rabanũ· Euge dicit̃ quasi ad bonũ genitꝰ· ab
eu quod est bonũ & genitꝰ & videt̃ esse cõpositio
sed potiꝰ est ethimologia· & sic est exultatoriũ vt
dixi vel applausoriũ· Glosa aũt dicit Gaudens dñs
in gaudiũ intrare iubet· & sic est cõgaudẽtis Item
euge aliq̃n est irrisoriũ· Psal· Dilatauerũt sup me
os suũ & dixerũt mihi euge euge viderũt oculi no
stri ꝛc̃· & sic est euge irrisoriũ vt dixi· vel exprobra
toriũ siue exprobrantis· Itẽ euge est exhortatoriũ
Propheta· Non dicant in cordibꝰ suis euge euge
anime nostre· nec dicãt ꝛc̃· Item euge aliq̃n est adu
latoriũ· Psal· Ferãt cõfestim cõfusionem suã qui di
cũt michi euge euge· Inuenit̃ etiã euge aduerbium
positũ noĩaliter ꝓ adulatõe vel adulatoria laude·
vnde psius· Euge tuũ & velle nã velle hic excute
tuũ· quasi dicat excute· i· remoue· tuũ euge· i· tuã
adulationem & tuum velle

Eugenes penul· corr· greci dicũt quod nos inge
nuos vel nobiles· i· boni generis dicimus

Euidens· ab e· & vidẽs cõponit̃ hic & hec & hoc
euidens tis· ge· oĩs· i· clarus vel aptꝰ· & comparat̃
vñ hec euidentia tie· i· aptio vel claritas· Et cõpo
nit̃ cum in· & dicit̃ ineuidens ge· oĩs· i· obscurꝰ vl
inaptus· & similiter cõparat̃· Inde ineuidentia ine
uidentie· i· obscuritas· & corripit vi·

Euilat filiꝰ chus· a quo getuli· i· mauri· Item eui
lat dicit̃ ꝓpriũ terre· secundũ papiam

Euiro· ab e· & viror cõponit̃ euiro euiras· penl·
ꝓducta debilitare· eneruare· Item euiro euiras põt
componi ab e· & vir· & tũc corripit penultimã· &
est euirare· i· castrare debilitare

Euitaneus nea· neũ· in euum exponit̃

Euiternus· in euum vide

Euito tas· taui· tare· i· valde vitare· vel euidẽter
vitare· vñ hic & hec euitabilis & hoc le· vnd̓ euita
tus ta· tũ· i· valde vitatꝰ vl euidenter vitatꝰ· Item
euitatus potest cõponi ab e· & vita· et tũc euita
tus· i· vita priuatus· vnde dicit papias· Euitatꝰ ui
ta priuatus· id est· ꝑterritus

Eulogiũ gij· ab eu· bonũ· et logiũ· et est eulogiũ

sapientia uel bona fama·uel testimoniũ·uel cantus Item eulogia dicunt̃ laudes electe·& sũmatim collecte·vt si quis in imagine alicuius laudes scribat eulogia dicunt̃ Item ab eu quod ẽ bonũ·& logos cõponit̃ hec eulogia gie·& sunt eulogie benedictiones·salutatões·& bone donatõnes. Vñ in decretis·xvj·dis·de eulogijs ad sacra ↄcilia ↄstitutis·& hinc eulogicꝰ ca·cũ·& eulogiꝰ gia·giũ·i·bñdictꝰ

Eumenis dis·fe·ge·furia ĩfernalis·quasi in bono deficiens·ab eu. qđ est bonum & mene defectꝰ·& corripit penultimam. Vnde grecismus·Emenides quia deficiũt bonitate vocant̃

Eunucia cie·in eunucꝰ exponit̃

Eunucizo zas·in eunucꝰ est

Eunucꝰ ci. mas·ge·grecũ est·i·spado·& hic eunucizo zas.& eunuco cas·i·eunucũ facere·& hec eunucia cie·i·facies. Sed pluraliter eunucie arũ·sunt delicie·& videt̃ esse compositũ eunucꝰ ab eu quod est bonũ·& nice victoria

Euo euas·id est·insanio·& euare inuenit̃ ꝓ euacuare et fugere·& dicit̃ ab euan tis·

Euocatio.est q̃dam figura allothece que cõtinet̃ sub sinthesi·de q̃ dixi in quarta parte in capit̃lo de allotheca vbi egi de sinthesi

Euphemismos·vide in coloribꝰ rhetoricis

Eupolis. Eupoleos grece latine eupolis facit·id est·bona ciuitas·sic & similia sc̃dz papiam·& componit̃ ab eu quod est bonũ & polis ciuitas·& ẽ feminini generis·& corripit po·

Euprepia pie·pulcritudo decor sc̃dm papiã·

Euripus·Ripa componit̃ cũ eu·qđ est bonuꝫ·& dicit̃ hic euripus pi·i·maris estuatio·vel locus in mari periculosꝰ·Vñ sic dicit̃ q̃si bona ripa p cõtrariũ·Boetiꝰ·Estuantis more fert̃ euripi·sc̃dm hug̃ Papias vero dicit Euripus est reductio maris vel aquarũ·quod fit sc̃dm crementũ vel decrementum lune·& ꝓducit ri·

Euroauster stri·mas·ge. ventus collateral' ab austro sic dictꝰ·qꝛ sit int̃ eurũ & austrũ·& cõponit̃ ab euro & auster·Inuenit̃ etiã euroaq̃lo·vid̃ ĩ tri phonicꝰ

Europa·fuit filia agenoris regis libie quã iupiter ab africa raptã cretã aduexit·& ab ea terciã ptẽ mũdi europã vocauit·Vñ europiꝰ pia·piũ.& europicꝰ ca·cũ·Et nota ꝙ tres sũt partes mũdi·sꝫ europa·libia·& asia·de quibus lucanus ĩ vj·Europam miseri libiam asiam qꝫ timere

Eurus·ab eos·eoy·dicit̃ hic eurꝰ euri. vẽtꝰ flans ab oriente·q̃si ab eoo ruens. vide in triphonicus

Eus vocantis aduerbiũ ẽ. vide supra in eu

Eusebia bie·i·pietas·vñ eusebiꝰ·i·pius·& est cõpositũ eusebia ab eu qđ est bonũ·& sebes qđ ẽ pietas·Vñ sc̃dm compositõem eusebia·i·bona pietas Hĩc etiã grece ciconia dicit̃ eusebes·i·bone pietatis auis·Fert̃ eñ ꝙ sic alit̃ a parentibꝰ dũ parua ẽ ita postmodũ senes parentes alat·& corripit bi sc̃dm vsum·vide de hoc in ciconia

Eustochiũ·Tuchis qđ interpretat̃ fortuna·cõponit̃ cum eu·qđ est bonũ·& cõponit̃ hoc eustochiũ id est·bene fortunata & est fe·generis·qꝛ qualitas vocis essentiam rei non mutat

Euticiani·q̃dam heretici dicti ab eutice cõstantinopolitano abbate·q̃ xp̃m post humanã assumptionem negauit existere in duabꝰ naturis·sed solã diuinam asseruit in eo esse naturam·& ꝓducit a·

Euũ·ab hoc infinitiuo esse hoc euuꝫ dicit̃·id est·seculũ·vel tempꝰ·vel spaciũ quod cũ mũdo cepit esse·Euũ etiã est p̃sentiarius statꝰ oĩm que sunt & fuerũt & futura sunt·i·in cuiꝰ p̄ñtia sunt oĩa p̄terita & futura tanq̃ presentia·Vñ euiternꝰ na·nũ·Et euitaneus nea·neũ·i·ꝑdurabilis in euo

Ex·modo ꝓ extra accipit̃·vt excludo exlex Modo priuatĩm est·vt explico exoro·Nõ intentiuũ vel p̄fectiuũ est·vt exoro explico·efficio·extendo·Itẽ ex p̄positio interdũ ꝓ valde accipit̃·sic excelsus·Interdũ ꝓ extra vt exul sc̃dz papiã·Cum quibꝰ aũt literis in cõpositõe ponatur ex·et cũ quibus e·dixi supra in prima pte in ca·de sillaba vbi egi de hac litera x·Que aũt sit differentia inter de·& ex·habes in de·

Exacerbo bas·cõponit̃ ab ex & acerbo bas·qđ ñ est in vsu·& ẽ exacerbare vuas acerbas colligẽ ex

Exacero ras·i·ab acere purgare·ab ex asperare & acero componit̃·& corripit ce·

Exactio onis·fe·ge·iniusta petitio. Et deriuat̃ ab exigo gis·actũ actu v. in i·& addita o·fit exactio

Exactor·ab exigo gis·dicit̃ hic exactor exactoris id est·iniustus petitor

Exactus cta·ctũ·vide in exigo gis

Exaggero ras.raui·cõponit̃ ab ex & aggero ras·Et est exaggerare valde aggerare.attollere maius facere.sic est illud euãgelij·Et tu capharnaum que vsqꝫ ad celũ exaltata es·Nõ q̃dem vsqꝫ ad celũ capharnaũ exaltata erat·sꝫ eiꝰ nimiã sup̃biã exaggat

Exalage.continet̃ sub sinthesi·vide in q̃rta parte in capitulo de coloribꝰ rhetoricis

Exalto tas·i·in altũ tollere ab ex & alto altas

Examen minis·i·filũ mediũ quo trutina & statera regit̃ & lances equant̃·Vñ & ĩ lanceis amentũ dicit̃·vel examen dicit̃ lingula q̃ in foramine trutine vertit̃ huc & illuc sc̃dm quã cõsiderat̃ equalitas ponderatorꝫ·vnde & examẽ dicit̃ iudiciũ discretio ꝓbatio inquisitio·Examẽ etiã dicit̃ apum cõgregatio·& p translatõem hominuꝫ·vnde examino nas·naui·nare·i·ꝓbare equaliter iudicare vel discutere & diligenter inquirere inuestigare

Examussim aduer·cõponit̃ ab ex & amussis qđ ẽ plumbatũ cemẽtariorꝫ·Et inde examussĩ adũbiũ·id ẽ·valde sine dubitatõe·& oĩno sine·dubitatõne Nã p̄positio ĩ hac cõpositõe auget.vñ prisc·vides ergo p seipaꝫ sillabã deficere p̄dictorꝫ rõe·nec alit̃ posse examussim tractari nisi posita sit in dictõe·

Exanclo clas·i·haurio. vide in anclo clas·

Exancoro ras·i·ancorã euellere.nauẽ dissoluere & cõponit̃ ab ex·& ancoro ras·& ẽ verbũ actiuũ vel potest cõponi ab ex·& ancora ancore

Exanguis·ab ex & sanguis cõponit̃ hic & hec exanguis·& hoc exangue·huiꝰ exanguis.i.ext̃ sãguinẽ vel palliodꝰ·& ẽ triũ sillabarũ tã ĩ nr̃o ꝙ in g̃co

Exanimis·& exanimus dicit̃·& componit̃ ab ex et animus. vide in animus

Exanimo mas.maui·mare.i·debilitare·pterreface re·ab ex et animo mas·vnde exanimatus ta·tum·id est debilitatus·pterrefactus·cõsternatus·Hester.xv·Et pene exanimata est

Exaplois·dicit̃ ab exa qđ est sex.et plois qđ ẽ plica q̃si sex habẽs plicas·i·sex colũnellas·et ꝫm quosdam debet ꝓferri exaplis qđ est triũ sillabarũ. Oy eñ est dyptongꝰ greca q̃ sonat i·tam apud nos ꝙ apud grecos·Hieronimꝰ in ꝓlogo iosue·vt ꝓ grecorꝫ exaplois·que etiã sumptu et labore maxime ĩdigent editionẽ nostram habeant·et ponit̃ exaplois hic ꝓ sex exemplaribus vel interpretationibus

Exaro ras·i·describere·vel valde arare·ab ex et aro aras componit̃·et corripit a·

Exartuo as·i·diuido·ab ex·et artuo as·componiť
Exascio as·i·dolare·ab ex & ascio as·cõponiť
Exaspero ras·raui·ab ex & aspero ras·cõponiť
& est exasperare·exacerbare·vel cõmouere vl' facẽ
Exautoro ras· vnde exautoratus ta· asperum
tũ·in autoro autoras vide
Excandesco scis·inchoatiũ·i·incipio candẽ·ab ex
& candeo candes·addita co fit excãdesco scis·
Excaturiso sas·in scaturio exponiť
Excauo uas·penultima corre·ab ex & cauo uas·
verbũ actiuũ·Iob·xiiij·Lapides excauant aque
Excedo dis·excessũ excedẽ·exire·extra cedẽ·& ex
cedo·i·excello vel trãscendo vel supo·& ꝓdu·ce·
Excedra dre·ab ydor vel ydros·qd̊ ẽ aqua·diciť
h ydrus vel hec ydra serpẽs aq̃tic9·De ydra legiť
ꝙ fuit draco multoꝝ capitũ qualis fuit ĩ leerna pa
lude ꝓuincie archadie. Hec latine excedra diciť· qꝛ
vno ceso tria capita excrescebãt·Sed hoc fabulosũ
est·Nam ꝯstat ydrã locũ fuisse vomentẽ aquas va
stantes ciuitatẽ vicinam·in quo vno meatu clauso
multi erũpebant·Quod hercules videns loca illa
cõbussit·& sic aque meat9 clausit·vñ & ydrã diciť
interfecisse·Et scias ꝙ in aliquib9 libris scribiť ex
cedra p d·& tũc est ethimologia·excedra·q̃si excel
sa ydra·in aliquibus p t·excetra·q̃si excelsa tria·&
ista litera cõmunior est·& habꝫ mediã naturaliter
ꝓductã·Excetre aũt cõpat hieronim9 emulũ suũ·
ꝓpter detractionis sibilũ·vel forte qꝛ quãdo aufer
tur vna via detrahendi inuenit detractor aliã viã
vel plures·Vñ ĩ ꝓlogo esdre dicit hieronim9·Ita
qꝫ licet excetra sibilet victorqꝫ sinõ ĩcendia iactet
Sinon aũt fuit quidã ꝓditor cuius insidijs capta
fuit troia·& ideo diciť victor·cui ꝯparat hieroni
mus emulũ suũ detractõis incendia iacientẽ
Excelleo les·in excello lis·vide
Excello·Cello lis·vel celleo les·cõponiť cum ex
& diciť excelleo les·lui·vel excello lis·culi·vel lui
culsum vel celsũ·Excelleo neutrũ ẽ & absolutũ·&
cõstruiť tm̃ cum ablatiuo·vt iste excellet sapiẽtia·
Excello lis·trãsitiuũ est·& construiť cũ accusatio
& datiuo in eodẽ sensu·vt iste excellit illũ·& scdꝫ
hoc est actiuum·& iste excellit illi·& est idem sen
sus·& scd̃m hoc est neutrũ·vnde excellẽs generis
oĩs·& hec excellentia tie·
Excelsus·Celsus cõponiť cũ ex·& diciť excelsus
sa·sũ·& ꝯpať excels9 sior·sissim9·vñ excelse sius·
sime·Et hec excelsitudo nis·i·altitudo·sublimitas·
Excendo dis·i·valde accẽdo ab ex & candeo des
Exceptorius ria·rium·diciť ab excipio pis·Exce
ptoria sunt que excipiunť vel debent excipi·
Excerpo pis·cerpsi cerptũ·i·extra carpere·eligẽ
extrahere·& cõponiť ab ex & carpo pis·
Excessus sus·ab excedo dis·
Excetra tre·vide in excedra
Excidiosus sa·sum·id est·excidio plenus·& diciť
ab excidium excidij
Excidium cidij·i·destructio vel euersio vel casus
& põt deriuari ab excedo dis·i·destruere vl' cede
re·& diciť ab excido cidis·ꝓ cadere Et secũdũ hoc
antepenultimam corripit siue ci·
Excido dis·di·sũ·i·extra vel valde cedere vel de
struere vel euertere·& cõponiť ab ex & cedo dis·
cecidi·& ꝓducit ci·vbiqꝫ·Item excido dis·cidi·po
test cõponi ab ex·& cado dis·& tunc caret supino
& corripit ci·vbiqꝫ·Et est excidere·extra cadere·
vel ex aliquo cadere
Excidu9 dua duũ·qd̊ facile cadit ab excido dis·dr

Excieo es·ciui·citũ·i·ꝓuocare cõmouere·& ꝯpo
niť ab ex·& cieo es·ciui·citum·& corripit penulti
mã istud supinũ excitũ·& tunc ab eo descẽdit hoc
frequẽta·excito tas·penul·correpta·Item diciť ex
cio cis ciui citũ·& tũc excitũ tu·penultimã ꝓducit
qꝛ A cieo citũ ñ venit imo citũ·& tũc ab eo deriua
tur excito tas·penul·ꝓducta Vñ patet ꝙ in illo re
sponsorio cõgrue põt dici·Excita dñe potentiam
tuã·ita ꝙ penultima de excita sit longa vel breuis
Excillare·i·d est·cum vxore esse
Excindo·ab ex & scindo scindis·componitur·&
abijcitur s·x·precedente
Excio cis·ab ex & cio cis·vide in excieo cies·
Excipio·ab ex & capio·cõponiť excipio pis·exce
pi·Et est excipere eligere·extrahere·extra capere·
sup alia capere·recipere latenter capere·inuadere·
& ptinet ad insidiatores
Excipulũ li·i·venabulum ab excipio excipis·quia
excipiat aprum venientem
Excipu9 a·um·i·p̃cipu9 & melior·ab excipio pis·
qꝛ meliora solent excipi & eligi q̃si extra alia·
Excito tas taui·in excieo es·exponiť
Exclamatio exponiť in q̃rta pte in ca·de co·rhe·
Exclusor soris mascli ge·qui & exclusarius diciť
id est·ianitor qui foras excludit hoĩes·& diciť ab
excludo dis·& ꝓducit clu
Excodico·ab ex & codex ꝓ trunco cõponiť exco
dico cas·Et est excodicare circa codicem·i·trũcũ
aperire terrã·& velut lacũ efficere
Excolens·ab excolo diciť hic & hec & hoc exco
lens tis·q̃ excolit·vel purus & deliciose & diligen
ter paratus·et tũc cõpať excolens tior sim9·Vnde
iohẽs cassianus dicit·Excolentiores cibi aniẽ non
adimũt puritatẽ si cũ moderamine sumanť
Excolitus ta tũ·i·bene cultus·et diligenter et di
citur ab excolo lis·et corripit li·
Excolo las laui·Vnde excolans tis·gñis oĩs·id ẽ
purgans vel emittẽs discutiẽs·Mathei xxiij·Exco
lantes culicẽ·i·minima discutiẽtes·camelũ aũt glu
tientes·i·de maiorib9 p̃ceptis nõ curantes·Et com
poniť excolo las·ab ex et colo las·Vide ĩ colo las·
Inueniť etiã excolo lis·tercie cõiugatõnis·ab ex et
colo lis·Vide in colo las·et ꝓducit co·excolo qñ
est p̃me cõiugatõis·sed quãdo est tercie corripit
Excõmunicatio onis·vide in excõmunico
Excõmunico cas caui care·extra cõmunionẽ fac
cõmunione priuare·et est actiuũ·et cõponiť ab ex
et cõmunico cas·vñ excõmunicatus ta tũ·et hec ex
cõmunicatio onis·Et scias ꝙ duplex est excõmuni
catio·Vna est minor que separat tm̃ a pticipatiõe
sacramentoꝝ·sed non a cõmunione fideliũ·Et ideo
taliter excõmunicato licet cõmunicare sed nõ licet
ei sacramẽta cõferre·Alia est maior excõmunicatõ
et hec sepat hoĩem a sacramẽtis ecclesie et a cõione
fideliũ·et ideo tali excõmunicatõne·excõmunicato
cõmunicare nõ licꝫ·Sed qꝛ ecclesia excõmunicatõꝫ
ad medelã nõ ad iudiciũ inducit·excipiunť ab hac
generalitate quedã in quibus cõicare licet·scꝫ ĩ his
que ptinent ad salutẽ·qꝛ de talibus licite hõ cũ ex
cõmunicato loqui põt·et etiã alia verba interserẽ·
vt facilius salutis verba ex familiaritate recipianť
Excipiunť aũt quedã psone ad quas specialiter pti
net ꝓuisio de excõicatis scꝫ vxor·seru9·filius·rusti
cus·et seruiens·Sed hoc intelligendũ est de filijs
nõ emancipatis·alias teneneť vitare patreꝫ excõmu
nicatũ·De alijs aũt intelligiť ꝙ licꝫ excõmunicato
cõmunicare·si ante excõmunitõem ei se subdiderũt

non aūt si post. Quidā vero ītelligūt ecōuerso. scȝ ꝙ superiores possūt licite cōicare inferioribus excōmunicatis. Alij vero ɔtrariū dicūt. sed ad minꝰ in his eis cōicare debēt in quibus sūt eis obligati. qꝛ sicut inferiores oligantᷣ ad obsequiuȝ superiorꝝ. ita supiores ad ꝓuidentiā inferiorꝝ. Sunt etiā qdaȝ casus excepti. sicᷣ quando ignoratᷣ excōicatio. & qn̄ aliqui sunt pegrini. & viatores ī terra excōicatorꝝ qui licite possūt ab eis emere vel etiā accipe elemosinā. & similiter si aliquis videat excōicatū in necessitate. qꝛ tunc ex ꝓcepto caritatis tenetᷣ ei ꝓuidere Vnde versus. Vtile lex humile res ignorata necesse. vt vtilitas referatᷣ ad verba salutis. lex ad matrimoniū. humile ad subiectōem. cetera patēt. In quibus aūt vitandus sit excōmunicatꝰ patet ī his versibus. Si ꝓ delictis anathema quis efficiatᷣ. Os orare. vale. cōmunio. mensa negatᷣ.

Exconsul. in consul est

Excors. ab ex & cor cōponitᷣ hic & hec & hoc excors dis. i. iners. fatuus. insipiens. & dᷣ excors dis oīs ge. quasi extra cor. Et ī eodē sensu cū e. & dicitᷣ ecors dis. ge. oīs. q̄si sn̄ corde. Vn̄ horatiꝰ in epy. Sub dn̄a meretrice fuisset turpis & excors

Excrementū. est qđ supexcrescit. vt in arboribus quod putatur. seu quod expuimus secundū papiā & dicitᷣ ab excresco scis. vel ab excreo

Excreo as. aui. are. i. expuere & ꝓijcere. & cōponitᷣ ab ex & screo as. & abijcitᷣ s. ꝓcedente x.

Excretus ta. tū. penul. ꝓd. dᷣ ab excresco scis.

Excubie arū. i. vigilie. custodie. īsidie. & deriuatᷣ Excubo bas. i. vigilare causa cu ab excubo bas stodie. qsi extra cubare. qđ faciūt q̄ ciuitates vl' castella vl' castra custodiūt de nocte. & ɔponitᷣ ab ex & cubo bas. Potest etiam dici excūbo bis. ab ex & cūbo bis. ī eodē sensu. & corᷣ. cu. excubo bas. vīđ ī cūbo bis. Excubare etiā ɓm pap. dᷣ ꝑ foribꝰ inui

Excudo dis. di. cusū. cudere. i. feriendo gilare eijcere. i. extᷣ cudē. & ɔponitᷣ ab ex. & cudo dis. &

Excurso sas. verbū fre. & formatᷣ ab ꝓdu. cu. excursu supino. de excurro ris. u. mutata in o.

Excuso sas. saui. sare. qsi extra cusionem ponere quasi nō cudere. Vel excudere dicitᷣ qsi frequenter cudere. vt ille q̄ excusat sit extra malaȝ famā. & cōponitᷣ ab ex & cuso sas. qđ est fre. de cudo dis. cusu Et scias ꝙ hō multipliciter & libenter se excusat. Vn̄ dicit bernhardꝰ de gradibꝰ humilitatis. multis modis fiūt excusatōes ī peccatis. Aut em̄ dicit qui se excusat nō feci. aut si feci quidē benefeci. aut si male. nō multū male. aut si multū male. nō mala intentōe. Si aūt & de illa (sicᷣ adā & eua) cōuincitᷣ aliena se nititᷣ excusare ꝑsuasione. Sed sic ꝓcaciter etiā apta n̄ defēdēt. qn̄ occl'tas & malas cogitatōes cordi suo aduenientes humiliter reuelaret abbati. vide in vbi. Et addit bernhardꝰ. Licet em̄ genera hec excusatiōis eatenꝰ male iudicentᷣ. quatenꝰ ore ꝓphetico verba malicie appellantᷣ. multo tn̄ ꝑiculosior est fallax atqȝ supba ɔfessio. ꝙ ꝑuicax & obstinata defensio. Nōnulli em̄ cum de apertioribus arguuntur. scientes ꝙ si defenderent nō crederetᷣ. subtilius inueniunt argumētū defensionis. verba respōdentes dolose cōfessionis. Est quippe vt scriptū ē. qui nequiter humiliat se. Et interiora eiꝰ plena sūt dolo. Vultus demittitᷣ. ꝓsternitᷣ corpus. aliqs sibi lacrimas extorquēt si possūt vocē suspirijs. verba gemitibus interūpunt. Gloriosa res est hūilitas. q̄ ipsa quoqȝ supbia palliare se appetit ne vilescat. sȝ hec cito tergiuersatio a ꝑlato deprehēditᷣ. si ad hāc supbam culpā nō defferat penā. Vasa vig uli ꝓbat fornax. & tribulatio vere penitētes discernit. Qui em̄ veraciter penitet. laborē penitētie nō abhorret sed quidqđ sibi ꝓ culpa quam odit iniungitᷣ tacita conscientia patienter amplectitᷣ

Execro. ab ex & sacro cras. cōponitᷣ execro cras sed frequētius inuenitᷣ execror craris. in deponenti & est execrari. maledicere. excōicare. extra sacrum facere. & corri. e. siue penultimā

Exedra dre. i. cathedra. thronus. sedes. sella. sug gestus. vel exedra est camera secreta. vel locꝰ thesauri. vel locꝰ subselliorꝝ. i. absida vel camera. vel locus quidā separatꝰ modicū a ꝑtorio vel a palatio. vel exedra genus est fenestre que exteriꝰ dilatatᷣ. sȝ īteriꝰ coartat. Itē īuenitᷣ exedra ꝓ gazophilacio. & etiā ꝓ thalamo. & corripit penultimā

Exemplū. ab ex & amplꝰ pla. plū. dicitᷣ hoc exemplū. qđ fit ad ad īstar alteriꝰ. vn̄ hᵒ exēplar aris ad cuiꝰ silitudinē fit. vn̄ exēplo las. vbū actm̄. vn̄ qdā Exemplar genus est. exempluȝ qđ trahis inde. Vel exemplar liber est exemplū qđ trahis inde. Et ē exemplū alicuiꝰ dicti vel facti ꝑteriti ꝓpositio cum certi autoris noīe. vt oīes ꝓ superna patria laborare debemus. sicᷣ fecit apl'us q̄ tot verbera passus est. Item exemplū est quedā species argumentatōis & scđm hoc exemplū est qn̄ fit ꝓcessus ab vno ꝑticulari ad aliud. vt athenienses pugnare cōtra thebanos est malū ergo thebanos pugnare ɔtra focen

Exemptꝰ ta. tū. dicitᷣ ab eximo mis. ses ē malū & dicitᷣ exemtus. subtractꝰ. sublatꝰ. extractus. qi ex aliquo emptus. id est. tractus

Exenium. ab exenos qđ ē peregrinū. dicitᷣ hoc exenium nij. munꝰ paruuȝ. & quodcūqȝ munꝰ mittitᷣ alicui qđ vulgo ditịtᷣ & gallice ꝑsent. & cōponitᷣ hoc exeniū ꝓ eodē. scđm hug. Papias dicit exenia ꝑmia dona. munera. beneficia. Eccle. xx. Exenia & dona. excecant oculos iudicum

Exensis. Sensus ɔponitᷣ cū ex. & dicitᷣ hic & hec exensis. & hoc se. i. extra sensum

Exentero ras. raui. rare. qsi exintrare dicitᷣ. i. que intra sunt extrahere. Exentera em̄ dicuntᷣ ītestina que sic dicuntᷣ qsi exintra. & corri. penul. exentro.

Exequie. ab exequor queris. dicitᷣ he exequie qaꝝ officiū mortuorꝝ. & obsequia que fiunt circa sepulturā. vn̄ hic & hec exequialis & hoc le. ad exeqas ꝑtinens. vel res exequiarum

Exequo quas. quaui. qre. ab ex & equo equas. & scribitᷣ ꝑ ae. dyptongū exaequo

Exequor. ab ex & sequor qris. cōponitᷣ exequor. queris. i. extra alia seq. aliqđ ꝑficere ad effectū ducere. instare ad aliquid faciendū Vn̄ executio dicitᷣ effectus. et abijcitur s. ꝓcedēte x. & corᷣ. e. exequor

Exerceo ces. cui. citū. ab ex & arceo ces. & ē vbū actm̄. Et ē exercē opari experiri extra arcere

Exercito. ab vltimo supino de exerceo ces. exercitu. v. in o. mutato fit exercito tas. frequētatiuū. vn̄ exercitatꝰ ta. tū. Et nota ꝙ exercitus dᷣ ꝓprie defatigatus. Sȝ exercitatꝰ artibus assuetꝰ & īstructꝰ

Exercitus. ab exerceo ces. dicitur hic exercitꝰ tꝰ. id est. collectio hoīm ī expeditione. vn̄ dicitur hoc exercitiū cij. & adiectiue exercitus ta. tū. & dᷣ exercitus ꝓprie defatigatus. & scribitur ꝑ t. in penultima exercitiū. sed t. habet sonū de c.

Exermis. ab ex & arma componitur hic & hec exermis & hoc me. id est extra arma. & exermus exerma exermum idem

Exero. ab ex & sero seris ɔponitur exero ris. rui.

exertum· id ē· foras emittere vel nudare manifesta re· vnde exerto tas· frequentatiuũ· Et exertus ta· tum· & corripit penultimã exero ris·

Exesus· ab exedo dis· qđ ꝯponit̃ ab ex & edo dis dicit̃ exesus sa· sũ· i· corrosus· extra vel valde esus· cõsumptus euacuatꝰ· & ꝓducit penul· exesus

Exhalo las· ab ex & halo las· cõponit̃ exhalo las· lui re· i· foras emittere· redolere vel de vita recedẽ & est neu· sic̃ & suũ simplex· & ꝓducit ha·

Exhaurio ris· ab ex & haurio· in haurio vide

Exhaustꝰ ta· tum· i· cõsumptꝰ euacuatꝰ extenua tus· ab ex & haurio ris· & componit̃ cum in· & di citur inexhaustus· id est· non exhaustus·

Exhebenꝰ ni· fe· ge· quedã gẽma p̄ciosa & cãdida q̃ aurifices auꝝ poliũt· & ꝯponit̃ ab ex· & hebenꝰ

Exheredo das· ab ex & heredo das componit̃· & ꝓducit re· vide in heredo das·

Exhibeo bes· bui· bitũ· cõponit̃ ab ex & habeo et corr̃· hi· & ē exhibere ostendẽ vel p̄sentare vl' dare

Exhortor taris· ab ex & hortor ꝯponit̃· in hortor

Exitialis· in exitium est & ꝓducit a· vide

Exitiolũ li· dimi· ꝑuum exitium

Exitium· ab exitus dicit̃ hoc exitiũ tij· i· tormẽtũ vel mors· clades· calamitas· casus aduersus· exitꝰ malus· Vñ exitiosus sa· sũ· & hic & hec exitialis· & hoc le· ꝑiculosum· vel quod infert exitium

Exigo· ago cõponit̃ cũ ex· & dicit̃ exigo gis· exe gi· exactũ· qđ habet quinꝫ significatões· Nam exi= gere· i· expellere· & exigere· i· ꝑficere· & exigere· i· iniuste petere· & exigere quãdoꝫ simplcit̃ ponit̃ ꝓ requirere vel petere· & exigere· i· extra vel vltra agere· & exigere· i· diuidere· Vñ exactꝰ cta· ctũ· Secũdo mach· vltimo Sic̃ em̃ vinũ semꝑ bibẽ· aut semꝑ aquã ꝯtrarium ē· alternatĩ aũt vti delectabi le· ita legentibus si semꝑ exactus sit sermo nõ erit gratus· Exactus· i· ꝑfectus exquisitus delectabilis

Exiguus· ab exigo gis· quod est diuido dis· deri= uatur exiguꝰ gua guũ· i· ꝑuus· qđ em̃ est exiguum alteriꝰ eget suffragio scđm hug· Papias vero dicit Exiguus inbecillis infirmꝰ multũ egens ꝑuus·

Exilio lis liui· vel lui exultũ exilire· i· extra vel val de salire· vnde exulto tas· & componit̃ exilio ab ex salio lis· Vide in salio salis·

Exilis· ab ex & hilus vel hilum· ꝯponit̃ hic & hec exilis & hoc le· i· tenuis & macer· vel exilis q̃si sine ilibꝰ· nõ em̃ exilis videt̃ habere ilia· Vl' exilis dicit̃ ab exeo· q2 possit q̃si ꝑ angustũ exire· & cõparatur exilior exilissimꝰ· vñ exiliter exilius sime aduer· Et hec exilitas tatis· i· tenuitas· & ꝓducit exilis penul timã· & videt̃ esse aspirandũ qñ cõponit̃ ab hilus sed alias nõ· Vnde horatiꝰ ĩ epistola· Exilis domꝰ est vbi non multa supersunt

Eximius· ab ex & imus cõponit̃ eximiꝰ mia· miũ· & dicit̃ eximius q̃si extra imũ positus· scꝫ maximꝰ p̄clarus nobilis sublimis· & habet vim superlatiui vñ cõstruit̃ cũ gt̃o plurali· vt dauid eximiꝰ ꝓphe= tarum· vel cõponit̃ ab ex qđ est valde· & eminens Inde eximius· id ē· valde eminẽs· Et hec iunctura equipollet suꝑlatiuo· & ita significatõem suꝑlatiui cõtrahit a suis cõponentibus· Et cõparat̃ ꝑ suppletionẽ· cũ non habeat vim suꝑlatiui· eximius magis eximiꝰ eximijssimꝰ· vnde & hec eximietas tatis· i· sublimitas magnitudo nobilitas claritas

Eximmutuo as aui are· cõponit̃ ab ex & ĩmutuo as· & est exĩmutuare depauperare pauperẽ facere

Eximo mis mi· emptũ eximere· i· auferre vel extra here· & dicit̃ eximo q̃si extra emo· i· traho & cõpo nit̃ ab ex· & emo emis· & corri· penultimã eximo

Eximprouiso nõ est dictio cõposita· sed quedam irregularis vocũ cõgeries fungens loco vnius di ctionis· sic̃ dixi in tercia ꝑte vbi determinaui de fi gura composita nominis

Eximanio inanis niui· cõponit̃ ab ex & inanio nis· et ē exinanire adnichilare deprimere euacuare dimi nuere· & ꝓducit a· Vñ apostolꝰ ad philip̄· Exina niuit semetipsum· formã serui accipiens· i· ex mise ricordia sua quoddã inane sumpsit scꝫ formã serui id ē· naturã humanã q̃ ē qđdã inane r̃spectu diuini tatis

Exintegro· in integer vide

Existimo· ex cõponit̃ cũ estimo· & dicit̃ existimo mas· i· putare· vnđ hec existimatio· i· putatio vl' il lese dignitatis statꝰ· fama & moribꝰ acquisitus

Existo stis· extiti re· ab ex & sisto stis· Et ē existe re· ꝑmanere extra stare· vide etiã in sisto

Exitus· ab exeo exis dicit̃ hic exitus tus· & signi ficat multa· Nam exitꝰ· i· finis Vñ oui· epy· Exitꝰ acta ꝓbat careat successibꝰ opto· Quisq̃s ab euẽ tu facta notanda putat· Itẽ exitꝰ· i· mors· Item ex itus· i· egressꝰ· vñ ꝓpha In exitu isrl' de egypto ꝛc̃·

Exlex exlegis· gñis oĩs· i· sine lege extra legẽ· ab ex & lex legis cõponit̃ Et vt dicit prisc̃· L· sequẽte x inuenit̃ in hoc noĩe exlex et ꝓducit le· et desinit in ex· naturaliter ꝓductã

Exoccupo pas· i· expedire· ab ex et occupo et cor ripit cu·

Exodiarius In exodium vide

Exodiũ· ab ex et oda quod ē cantus cõponit̃ hoc exodiũ dij· i· primus cantus initiũ cantilene et hinc hic exodiarius rij· i· p̄centor qui cantũ incipit· ante alios· Et exodiarius ria riũ· ad exodiũ vel ad exodi ariũ ꝑtinẽs

Exodus· Odo quod ē via cõponit̃ cũ ex et dicit̃ hic exodus di· i· exitꝰ· q̃si itus vl' via tio extra· et hinc quidã liber dicit̃ exodus· qui cõti net exitũ vel egressũ populi isrhael de egypto· et corripit penultimam exodus

Exoleo les leui· vel lui· exoletũ vel exolitũ· i· cre scere ab ex et oleo les· componit̃· in oleo oles vide Papias vero dicit Exoleuit· i· in obliuionem venit defecit· corruptus est· et corripit o· ante l·

Exoletus· ab exoleo les· dicit̃ exoletꝰ ta tum· i· ex cretus nutritus vel adultus Plautus in empidico Domi reliqui virginẽ exoletã· i· grandem Itẽ dicit̃ exoletus ta· i· valde fetidus· et tunc cõponit̃ ab ex et oletus· id est fetidus et est nomen

Exomnis· ab ex et somnus cõponit̃ hic et hec exo mnis et hoc ne· i· extra somnũ

Exomologesis fe· ge· grece latine interpretat̃ cõ fessio· vel p̄ces siue sit laudis vt cũ dicit̃ Mathei xj· Confiteor tibi pater celi et terre ꝛc̃· siũ sit pctõꝝ Et differt a letanijs q̃ ĩterpretãt̃ rogatões· q2 exo mologesis ꝓ sola cõfessione peccatoꝝ agit̃· letanie aũt ꝓpter rogandum deũ et impetrandũ in aliquo malo misericordiam eius fiunt

Exorabilis ab exoro ras· dicit̃ hic et hec exorabilis et hoc le· quod facile potest exorari scꝫ ꝯcedere ro gata Et hinc exorabiliter aduerbiũ Et cõponitur inexorabilis· id est non exorabilis· vnde ĩexorabili ter· et comparantur

Exorcismus mi· est increpatio vel ꝯiuratio aduer sus dyabolũ· vt recedat ĩde hic et hec exorcista ste id ē· cõiurator vel increpator· ĩuocat em̃ suꝑ cathe cuminos· et suꝑ eos qui habent spiritũ ĩmundũ no men dñi nostri hiesu xp̄i· adiurans ꝑ eũ vt egredia tur ab eis Et exorcizo zas· id est adiurare increpare scđm hug· Papias etiam dicit Exorcismus grece

coniuratio vel sermo increpatōis est aduersus dya
bolū vt discedat. sic est illud zacharie. iij. Increpet
in te dn̄s sathan. vide in ordo

Exorcista te. in exorcismus est

Exordiarius. ab exordiū dicit̄ exordiarius ria. riū
id est. ad exordiū ptinens. Et hinc exordiarius rij.
qui incipit vel exordiū facit.

Exordior diris. exorditus sū vel exorsus sū. ab ex
& ordior. & est exordiri incipere vl' loqui. vn̄ exor
sus sa sum. id est. locutus inceptus

Exordiū. ab exordior diris. dicit̄ hoc exordiū dij.
id est. inceptio. Itē exordiū dicit̄ prima psoratōnis
in rhetorica Nā scd̄m ysido. in li. ethimo. ptesorati
onis ī rhetorica arte sūt quattuor. scȝ exordiū nar
ratio argumētatio & cōclusio. Harū prima audito
ris animū puocat. Scd̄a res gestas explicat. Ter
cia fidem assertoribꝰ facit Quarta finē totius ora
tionis complectit̄. Et vt dicit papias. Exordium
dicit̄ principium oratōnis quod orator in sua cau-
sa facit. ī quo reddit auditores beniuolos dociles
& attentos. De exordio etiaȝ dixi supra in epistola

Exoria rie. fe. gn̄is. i. nascētia ab exorior ris. dicit̄

Exors. sors cōponit̄ cū ex & ōr hic & hec exors
tis. i. ext̄ sortē & abijcit̄ s. p̄cedēte x. sap. ij. Nemo
nostrū sit exors luxurie nostre. i. alienus vel extra
sortem

Exorsus. in exordior vide

Exosso sas saui. ab ex & osso sas cōponit̄. & ē ex
ossare laniare discindere ossa extrahere. & ē actm̄
Ponit̄ etiā p debilitare vel infirmare. Cū em̄ ossa
sint corpis robur. qui ea aufert. corpꝰ debilitat

Exosus sa sū. i. valde vel pfecte odiēs. & cōstrui
tur cū acto. vt exosus bella. i. odiēs valde. Et ɔpo
nit̄ ab ex & osus. vide in osus. & scd̄m papiā. Exo
sus est qui aliquē odit. Odiosus vero qui odit̄

Expando dis di. passū. Vn̄ illud. Expassis ī cru
ce manibus. i. extensis. Inuenit̄ etiā expansis quod
sustinendū est. Sed scd̄ȝ prisc̄. pando pateo patior
faciunt supinum passum. Et cōponit̄ expando ab
ex & pando dis. vide in pando dis.

Expapillo. Ab ex & papilla ɔponit̄ expapillo las
laui. lare. i. exoluere denudare. & ꝓprie papillas

Expassus sa. sū. vide in expando dis.

Expatulor laris latꝰ lari. verbū depo. ab ex & spa
tulor laris. qd̄ deriuat̄ a spatula. Et est expatulari
spatulā auferre vel frangere. & corripit tu.

Expecto ctas ctaui ctare. i. demorari sustinere.
p̄stolari. Expectat̄ qui venturus est. Spectat̄ qui
videt̄ vel appiat secundū papiā.

Expectoro ras. raui. rare. expectorare ab ex &
pectus cōponitur. & est expectorare exoluere. fir
maculū a pectore remouere

Expedio. ab ex & pedica componit̄ expedio dis
diui. ditū. & ē expedire liberare explicare exoluere
quasi extra pedicā ponere. Et inde expeditus ta tū
id ē. exolutus. liber pmptus. & cōparat̄. expeditꝰ
ditior tissimꝰ. Vnde expedite tius. sime. aduer. &
& hec expeditio onis. sic dicimus aliquē esse ī expe
ditione. vbi hoīes liberi & pmpti efficiunt̄. Expe-
ditus cōponit̄ inexpeditus ta. tū. Item expedire. i.
cōuenire vel posse vel vtilē esse. & scd̄ȝ hoc sepe
inuenit̄ impsonale expedit. vt ibi expedit vobis vt
vnꝰ homo moriat̄ p populo. ne tota gens pereat
& corripit pe. expedio dis.

Expeditus. in expedio est

Expendo dis. pensū pendere. i. expēsas facere. ab
ex & pendo dis. vnde hec expensa se.

Expergefacio cis. feci. factū. i. excitare. vl' facere
euigilare. & componit̄ ab expergiscor sceris. & fa
cio cis. & acuitur fa.

Expergiscor sceris. experrectus expergisci. id ē. a
somno euigilo. & ɔponit̄ ab ex & pergo gis. quod
cōponitur a per & rego gis. Vn̄ dicit prisci. x. li.
Expergiscor q2 a pgo est exprectuȝ facit. quod scȝ
cōponit̄ ex per & rego quod facit rectū. ꝙuis ve-
tustissimi etiā expergitus dicebant

Experior. Ab ex. & pario cōponit̄ experior riris
exptus sum. experiri verbū cōmune. i. pbare vel p
bari. cognoscere tēptare. cognosci vl' tēptari. vnde
hoc expimentū ti. & hec experiētia tie. & expertus
ta. tū. ꝙ aūt experior ɔponat̄ a pario. patet p prisc̄
in x. li. dicentē. Sunt etiā alia ex hoc ipo. i. pario cō
posita deponētia experior opior. quoꝝ pticipia ex-
ptus. optus a pario ostendunt esse cōposita. cuius
pticipium partꝰ est. Et vult prisc̄. vt patet ꝙ expe
rior sit verbū deponens. Sed dic ꝙ olim experior
fuit depo. sed nunc est cōmune

Exprectus ta tū. est pticipiū de expergiscor. vt ī
expergiscor dixi. ysa. xxix. Et sicut sōniat esuriens
& cōmedit. cū aūt fuerit exprectꝰ vacua ē aīa eiꝰ

Expers. Pars cōponit̄ cum ex & dicit̄ hic & hec
expers tis. i. immunis. sine pte. Vnde exptius tia.
tium. i. expers scd̄m hug̃. Papias vero dicit. Exps
id est. extra ptem vel patriā. alienus extraneus. In̄
exptia. id est extraneitas

Expes. ex ɔponit̄ cū pes. & dicit̄ hic & hec & hoc
expes. & deficit ī obliquis. i. extra spem vel sn̄ spe
desperatꝰ. Persius. Donec deceptus & expes & ē
quinte declinatōis. Et scias ꝙ expes nō potuit ob-
liquos habere. q2 opteret ꝙ ablatiuꝰ suꝰ desineret
in e. & in i. cum sit oīs ge. quod in quinta declinati
one esse nō potuit. Similiter opteret ꝙ ablatiuus
desineret in e. correptā. vt contingit in omībꝰ his
que sunt oīs ge. vt felice audace. Sȝ ablatiuꝰ quin
te declinatōis nō potest desinere in e. correptā.

Expicor caris. & expico cas. dicit̄ ab ex & spico
cas. & pducit pi. vide in spico cas.

Expilo las. idem est quod depilo. & ex eisdē vir
bis potest cōponi de quibus depilo. Vnde potest
corripere pi. & pducere. scd̄m diuersas cōpositio
nes. vide in depilo las.

Expingo gis. pegi. pactū. i. expellere. & ɔponit̄
ab ex & pango gis. quod est īpello vel iungo

Expinis. Spina componit̄ cū ex & dicitur hic &
hec expinis. & hoc expine. id ē extra spinas vel sn̄
spinis. & pducit spi.

Expino nas naui nare. id est spinas auferre. vl ex
trahere. & cōponit̄ ab ex. & spino nas. & pō. penl

Expio. ab ex et pio pias. cōponit̄ expio pias. i. ex
purgare. ex toto vel pfecte piare. vn̄ hoc expiamē
penul. pdu. et hec expiatio. i. purgatio. pia actio.
mūdatio. et expiabilis expiabile quod expiari pōt.

Expiro ras raui rare. i. mori extra spiritū mittere
ab ex et spiro ras. cōponit̄. et pducit spi.

Expiscor caris. i. ex toto a piscibus euacuare. vel
adquirere et cōponit̄ ab ex et piscor scaris.

Expletus ta tum. i. finitus ab expleo ples dicitur
quod cōponit̄ ab ex et pleo ples. Expletꝰ ɔponit̄
cum in et dicit̄ inexpletus ta tū. i. non finitꝰ Item
ab expleo dicit̄ expletiuus expletiua uum.

Explicit ab explico cas. deriuat̄ explicit. et explici
unt verbuȝ defectm̄. i. terminatur et finitur vel fi
niuntur et terminant̄. nec inuenitur de eo plus

Explicitus. ab explico cas. vel ab explicit v̄bo de
fectiuo deriuat̄ explicitꝰ ta tū. i. extensus finitus.

vel terminatus·et componiꝛ inexplicitus ta tum·
Explico cas cui· plicitum·Inueniꝛ etiam plicaui catũ· antiquitus ab ex & plico cas·componitur·& est explicare ordinare digerere distēdere extra plicam ponere·soluere·apire
Explodo dis·si·sũ·ī plaudo exponiꝛ & ꝓ̇·plo·
Exploro ras raui rare·id ē·exquirere īuestigare & ꝓdu· plo·& ꝯponiꝛ ab ex & ploro ploras. Auroza·Per quos exploret plebis & vrbis opus
Explosus sa sũ·penult·ꝓducta·ab explodo dis·sum·vide in plaudo dis·
Expolia·ab expolio as·qḋ ꝯponiꝛ ab ex & spolio as·dr hec expolia lie·p̄da sic dicta·ab expoliãdo
Expompo pas paui pare·i·vitupare detestari·& componiꝛ ab ex & pompo pas·
Exprimo mis·expressi expressũ exprimere·i·extra p̄mere effundere manifestare rep̄senta re·& cōponiꝛ ab ex & p̄mo mis·& corripit pri·
Exꝓbro bras·cōponiꝛ ab ex & ꝓbro bras·& corripit ꝓ·naturaliter·& est exꝓbrare diffamare īcrepare cōuitiari·p̄teritã culpã opꝓbriose enarrare
Expultrix tricis·mulier expellens·& formaꝛ ab expulsor or·in rix·& sic deberet dici expulsrix·sed mutaꝛ s·in t·sic vult prisc·vt etiã dixi in tercia pte in ca·de verbo quasi in principio
Expumo mas·maui·mare·i·valde vel extra spumare·vel spumas auferre·ab ex & spumo
Expunctor ctoris·in pungo gis est
Expuo is·pui·putũ·puere·i·extra spuere·& componitur ab ex & spuo is·
Exquiro ris siui sitũ·ab ex & quero ris ꝯponiꝛ·& ꝓducit qui·& est exq̃rere inuestigare ext̃ q̃rere
Exta sunt medie pecoꝝ ptes·intestina·fibre·scḋ; pap·Secundũ aũt hug·diciꝛ hoc extum ti·ītestinũ ab exeo exis·vel ab exto tas·Ezech·xxj·Interrogauit ydola exta cōsuluit ꝛc·de exto diceꝛ etiã i sto·
Extales & ani idē sunt·i·vie alui purgãdi·vnde in primo regũ Cōputrescebant ꝓminentes extales coꝝ·qḋ dicit iosephus factũ fuisse ex violēta passione disinterie·vt & putrefacta ītestina egererēt Vnde mures ebullientes de agris cōmedebãt extales coꝝ·& declinaꝛ hec extalis lis·& ꝓducit ta·
Extasis sis·fe·ge·penu·corꝛ·i·excess⁹ mentis·sc; cum homo poniꝛ extra statũ sue mentis·sic in articulo mortis·& cōponiꝛ ab ex & stasis·qḋ est stat⁹ Vel scḋm papiã·Extasis excessus mētis diciꝛ·que fit pauore mentis·vel aliqua reuelatōne·Item extasis est quedam species methaplasmi·de qua dictuz est in quarta pte in capitulo de methaplasmo·
Extemplo dicēdũ est nō extimplo·Tractũ ē eñ ab antiquoꝝ ꝯsuetudine·qui audire solebãt respōsa in templis·cōpleto officio·dicebat sacerdos clara voce·extēplo·ac si diceret exite de templo·Qm̃ hoc igiꝛ statim audito exibant·ita inoleuit vsus vt poneretꝛ extēplo aduerbialiter·ꝓ statim·vel ꝯfestī ita dicit alexander·Hug·aũt in libello de accentu·dicit ꝙ extēplo dicendum est p e·nō extimplo p i·Pap·etiã dicit·Extemplo repentine·Extemplo subito·i·extra tpis amplitudinē·Magister etiaz bene dicit·ꝙ extemplo nō est vera compositio·sed poti⁹ quedã irregularis vocũ cōgeries sicut decetero defacili·Vnde p̄positio hic non venit p cōpositōez sed p appositionē·sicut dixi ī tercia pte ī ca·de figura nōis in fine Ex dictis patet ꝙ in sexto ca·ꝓuer·vbi diciꝛ·Hinc extēplo veniet pditio sua·debet dici extemplo p e·in penul·sillaba·licet vitio scriptorũ inueniaꝛ ibi extimplo p i·scriptum & male

Extendo dis di·tentũ vel extensũ·extendere·id ē extra tendere·explicare·ab ex & tendo cōponitur
Exter tera terũ·i·vltimus vel extraneus·extern⁹ & dicitur ab extra
Extermino nas naui nare·i·terminum auferre vel exulem facere·quasi extra terminũ ponere & eijcē & ꝓprie diciꝛ de exulibus·& ponitur ꝓ demoliri·Math·vj·Exterminãt facies suas·i·demoliuntur·dissoluunt·deuenustant·dissipant·q̃si extra terminos humane conditōis abducũt·Vnde hic & hec exterminabilis & hoc le·& cōponiꝛ inexterminabilis le·Item ab extermino diciꝛ hoc exterminiũ nij·id ē·desolatio·extra terminos eiectio exiliũ·Mors etiã quandoq; diciꝛ exterminiũ·q: extra terminos vite ponit·& corri·mi·extermino nas·
Externus·ab extra diciꝛ externus na nũ·i·alien⁹ vnde externo nas naui·nare·i·alienare
Exterus ra rum, idem est quod externus
Extesis·in extasis est ī capitulo de methaplasmo
Extimo·Timo quod est mens cō ī quarta pte poniꝛ cum ex·& diciꝛ extimo mas·i·appreciari·vl putare·quasi ex mente sic habere
Extinguo guis·xi·ctũ·guere·id est mortificare·& ptinet ad ignem·& componiꝛ ab ex & stinguo guis·& abijcitur s·x·p̄cedente
Extipex·Extum cōponiꝛ cũ specio cis·vel inspicio cis·& diciꝛ hic & hec & hoc extipex·vel extispex cis·i·augur qui inspicit exta
Extipo pas paui pare·i·emittere euacuare·ab ex & stipo pas·cōponitur·& ꝓducit sti·
Extirpo·ab ex & stirpo pas componitur extirpo pas·i·a radice subuertere·a stirpe extrahē destruere·ex toto vel euidenter siue extra stirpare·
Extispex·in extipex exponitur
Extollens·ab extollo lis·diciꝛ extollens tis·gñis oīs·Inde extollenter aduerbiuz·& hec extollentia extollentie·id est·superbia
Extorris·ab ex & terra cōponiꝛ hic & hec extorris ris·i·expers vl' extra terrã positus exul·& proprie expulsus de terra sua vi·Vel potest cōponi ab ex et torris·Inde extorris·id est·exul·ꝓprie cui interdicebatur ignis patrie·
Extra·ex prepositio est·Inde extra aduer·loci et cōparaꝛ extra exterior extimus·vel extremus·id ē nouissimus·vnde hec extremitas tatis·et extremo mas·i·extremũ facere·vel vltimũ vel purgare·auferre·extrinsecus deforis·secundum hug·
Extraduce sunt due ptes·et ex prepositio et traduce qḋ est casus ablatiui de tradux cis·Vnde queriꝛ an aīe sint ex traduce·i·ex altero ducte vel ꝓpagate·vt sit anīa ab vel de anīa·Et dicēdũ est ꝙ nō imo a deo creanꝛ·q: deus aīas creando īfundit·et infundendo creat·vide ī tradux·¶ Hic potest q̃ri qñ anīa infundaꝛ corpi·Ad hoc dico ꝙ quadragesima die anīa masculi infundiꝛ suo corpi·Anima vo mulieris post cōceptōem sui corpis infunditur in octuagesima die·In xp̄o aũt aliter fuit·Vnde scias ꝙ cōceptio xp̄i subito facta fuit·ita ꝙ hec q̃ttuor in instanti eodē fuerũt·sc; cōuersio sanguis illius materialis in carnez & alias ptes corpis xp̄i·et formatio mēbroꝝ organicoꝝ et animatio corpis organici·Et assumptio corpis animati in vnitate diuīe psone·In alijs aũt hoc successiue ꝯtingit·ita ꝙ maris cōceptus nō pficiꝛ vsq; ad quadragesimũ diē·vt dicit aristo·in ix·libro de anīalib⁹·Femine aũt vsq; ad nonagesimũ·vel scḋm alios vsq; ad octuagesimum·Et inde est scḋm istos sicut in historijs

habetur sup leuiti· ꝙ mulier pariens masculũ arcebatur ab introitu templi quadraginta diebus. pariens vero feminam octuaginta In pariente siquidem feminã duplicabant̃ dies quo ad tẽpli ingressionẽ· sic & duplicabant̃ quo ad corꝑis formatõez Nam sicut quadraginta diebus corpus masculi organizat̃· & ꝑficit̃. & in ipo die quadragesimo aĩa infundit̃. sic corpus femĩe in octuaginta dieb⁹ ꝑficit̃· & ĩ octuagesimo die aĩa rationalis ĩspiratur· Sed in cõpletõe corꝑis masculi. videt̃ aug⁹· superaddere sex dies· qui sic distinguunt̃ scd̃m eũ in epistola ad hieronimũ· Semẽ patris sex dieb⁹ primis quasi lactis habet similitudinẽ· nouẽ diebus cõuertitur ĩ sanguinẽ· Deinde duodecim diebus solidat̃ decemocto diebus format̃ vsqȝ ad ꝑfecta mẽbroꝝ lineamenta ·& hinc iam reliquo tꝑe vsqȝ ad temp⁹ partus auget̃ magnitudine· Vñ versus. Sex in lacte dies ·ter sunt in sanguine trini· Bisseni carnem ter seni mẽbra figurãt· Et hoc videt̃ esse figuratũ in euangelio iohis· vbi dicit̃ in scd̃o ca· Quadragintasex annis edificatũ est templũ hoc· In xp̄i aũt cõceptiõe materia quã virgo ministrauit. statim formam & figuram corꝑis humani accepit· & anima ĩ vnitate diuine ꝑsone est assũpta· Sed vide diligenter qd̃ aug⁹ ·dicit· ꝙ numerus tẽpli cõuenit corpori xp̄i· Vnde nota ꝙ sicut dicit glosa augustini. Sicut templũ quadraginta sex annis edificatuȝ ē· sic corpus xp̄i ĩ vtero virginis quadragintasex dieb⁹ fuit formatũ· Sed hoc sic intellige· licȝ enĩ ab ĩstanti cõceptõis xp̄i corpus fuerit formatũ. & oĩa mẽbra & lineamenta habuerit ·tñ corpus ita paruum erat ꝙ huiõi lineamenta nõ apparebant in ipso vsqȝ ad quadragintasex dies· & ideo quãtum ad augmẽtum dicit̃ formatũ in q̃dragintasex diebus· & id̃o cum sit duplex perfectio scȝ existẽtie & apparẽtie primã ꝑfectionẽ habuit corp⁹ christi ĩ instanti cõceptõis. Secundã aũt nõ habuit nisi post q̃dragintasex dies· Et iõ bene dicit augustin⁹. ꝙ numerus templi cõuenit corpi christi isto modo intelligẽdi· Item scias ꝙ iudei loquunt̃ de edificatõe tẽpli sub zorobabel facta· cũ dicũt· Quadragintasex annis edificatũ est templũ hoc. nõ de illa que facta ē sub salomone· Nam illa in viginti annis cõpleta fuit

Extraneus nea· neũ · quasi exterrane⁹· i ·extra terram suam positus· ab extra dicit̃

Extremisco cis·i ·incipio extremere verbũ inchoatiuũ ·& format̃ a scd̃a ꝑsona extremis· addita co·

Extremo mas· penul. ꝓdu· in extra exponit̃

Extremo mis ·mui ·ere · quasi extra tremere· ab ex & tremo mis· & corripit tre·

Extremus· ab extra aduerbiũ· d̃r exterior extim⁹ vel extremus ·i ·preclarus ·precellens· nouissimus· scd̃m papiã · vide in extra. tamẽ extremus magis ē in vsu ꝙ̃ extimus· De sacramento extreme vnctionis· require in vnguo·

Extricabilis· in extrico extricas est·

Extrico. ab ex & trico cas · cõponit̃ extrico cas· & est extricare · expedire ·exoluere· & ꝓducit tri · vñ virgilius ĩ vj · eneid̃· Hic labor ille dom⁹ & inextricabilis error· Tho· vj · Fumus eius extricat oĩe demoniũ· Ab extrico deriuat̃ hic & hec extricabilis· & hoc le· & cõponit̃· inextricabilis· i· insolubilis

Extringo gis ·extrinxi extrinctũ. ab ex & stringo gis· cõponit̃· & est extringere extra vel valde stringere· vel a strictura remouere·

Extrinsecus· ab extra deriuat̃ extrinsec⁹ ca· cum· & est extrinsecus deforis aduer· loci· Vel potius aduerbialiter positũ inuenit̃ · & corripit penul·

Extrudo dis· trusi· trusũ· extrudere· i· valde vel extra trudere · depellere longe abire· longe facere· & ꝯponit̃ ab ex & trudo dis· & ꝓducit tru·

Extruo is · xi· ctũ· ab ex & struo is. componit̃· & est extruere· valde vel extra struere

Extum ti· in exta extoꝝ exponitur

Extupeo pes· pui· verbũ neutrũ ē · & carȝ supino & cõponit̃ ab ex· & stupeo pes· Et ē extupẽ valde stupere · vel a stupore cessare· liberare · & corr̃ · stu·

Extupo pas· paui · pare · i · valde stupare· stupam remouere. ab ex & stupo pas. & corri· stu·

Exuberis· vber ꝓ mamma· cõponit̃ cũ ex & dicit̃ hic & hec exuberis· & hoc re· & dicũtur exuberes infantes qui extracti sunt ab vbere· & ꝓducit u· sed penultimam corripit

Exubero uberas. ab ex· & vbero vberas· Vide etiam in vbero vberas·

Exuco exucas · in succus est·

Exudo das · daui · ab ex & sudo das· cõponit̃· verbũ neutrũ · Et ē exudare· sudorẽ emittere · vel extra sudorẽ ire · & ꝓducit penultimã exudo exudas·

Exul lis· cõis gñis· & descendit ab exulo remota o· sicut a vigilo vigil· & a cõsulo cõsul · Et est exul extra solũ ꝓprium positus· & hinc hoc exiliũ lij. q̃si extra solũ ꝓpriũ positio · exterminium· & exultari⁹ ria · riũ· qui exulat· & corripit penul· exul in gt̃o·

Exularius ria · riũ. in exul vide·

Exulcero ras ·raui· cõponit̃ ab ex· & vlcero ras· Et exulcerare· id est .extra valde vel deorsum vlcerare· vel vlcera auferre & aceruare· eneruare· & est actiuum· & corripit ce·

Exulo· Solũ cõponit̃ cũ ex· & dicit̃ exulo exulas· id est ·extra solũ sue terre poni· & extermĩari · & est neutrũpassiuũ· & sic debet cõstrui· Ego exulo a rege· & nõ debet dici. ego exulo illũ · scd̃m hug· Papias etiã dicit · Exulare· extra solũ suũ habitare Exulo a te. Que aũt sint verba neutrapassiua & q̃ neutropassiua ·dictũ est supra· in tercia ꝑte in tractatu verboꝝ· in capitulo de genẽ· verboꝝ

Exulto· exilio lis· liui · ve lui· ultũ ·ultu· i· valde vl' extra salire· Vñ exulto tas· i· frequenter exilire· qd̃ ꝓprie fit cum letamur· Et ideo ponit̃ exultare ꝓ letari· sed ꝓprie saliendo· secundũ hug· Papias vero dicit· Exultare· gaudere· gloriari. cõpõit̃ ab ex· & saltare· Exultatio verboꝝ atqȝ membroꝝ est· Leticia vero mentis gaudium·

Exundo· ab ex & vndo das· cõponit̃ exundo das· id ē. valde abundare vel excrescere·

Exuo· ab ex & suo suis· cõponitur exuo is· exui· exutũ exuere· i ·extrahere expoliare · Inde exut⁹ ta· tum. id est· expoliatus· extractus· expulsus·

Exupero· ab ex et supero as· componit̃ exuꝑo ras raui. rare · id est· valde superare·

Exuro ris · exussi. exustũ· cõponit̃ cum ex· & vro ris· et est exuere valde vrere. et ꝓducit u· Vñ exustus sta· stũ · i· cõbustus· de quo nihil suꝑ est·

Exuuie· ab exuo is· he exuuie arũ · i· spolia · vestes· indumenta· q2 exuunt̃· Exuuie et induuie dicũtur tunice serpentũ· q2 induuntur et exuunt̃ · secundũ hug· Papias vero dicit. Exuuie spolia occisorũ hostium vel tunice serpentum·

Ezechias interpretatur fortis dominus vel fortitudo domini·

Ezechiel· interpretatur fortitudo dei vel imperiũ domini·

F In latinis dictōib⁹ ponim⁹.
vt fama filius. In grecis ve
ro dictōibus ph. ut orphe⁹.
pheton. Hic tñ scire dēbem⁹.
ꝙ non tam fixis labris est ꝓ
nūcianda f. quomō ph. atqȝ
hoc solū interest. sicut dicit
priscianus in primo li. maio.

Faba be. dr̄ quasi faga. a fagin qd̄ ē comedē. Vnd̄
fabari⁹ ria. riū. qd̄ fit de fabis. uel qd̄ ꝑtinet ad fa
bas et hic fabari⁹. i. cantor. Et dicebanť apud gen
tiles cātores fabarii. quia illo legumine maxie ute
banť in cibo. et ꝑ cōpositōem hec fabafresa se. quia
homines eā frēdeāt. i. frāgāt. cū molēdo eam cōmi
nuūt uel sūt due ꝑtes. et dr̄ fresus sa. sū. i. fract⁹.

Fabafresa se. in faba est a frendeo des.

Fabella le. diminutiuum. parua fabula. Et hinc
fabello las. id est. loqui

Faber bri. deriuať a facio cis. q̄si facer a faciendo
ferrū. q̄i faciēs ferrū. hic ec postea hoc verbū tradu
ctū est ad aliaꝝ reꝝ artifices. ſȝ cū adiectōne vt fa
ber lignari⁹. faber carpētari⁹ vnde h̄ fabercul⁹ li.
dimi. et hec fabrisa se. vxor fabri. vnde hec fabrilla
le. et faberc'a le. dimi. vñ hec fabrica ce. loc⁹ fabri
cādi. faber cōponiť hic aurifaber bri. Item a faber
bri. diciť faber bra. brū. i. igeniosus. caut⁹. pulcer.
cōpositus. Vñ fabre aduerbiū. qd̄ componiť fabre
fact⁹ cta. ctū. i. artificōse. et igeniose fact⁹ et ꝯpo
niť faber. Affab bra. brū. i. valde fab. et etiā Infa
ber bra. brū. i. nō faber. nō pulcer. nec cōpositus.

Fabos grece. latine dicitur timor siue metus

Fabrateria. a faber bri. diciť hec fabrateria rie. i.
ornatus fabroꝝ. vel locus vel domus vbi fabrice
sūt. Vel fabrateria rie. est ciuitas cāpanie. Vnd̄ fa
bratern⁹ na. nū. Noīa em̄ desinētia in teria. faciūt
possessiuū in nus r. precedente.

Fabrefact⁹ cta. ctū. in faber bri. exponitur

Fabrico. a faber bri. diciť fabrico cas. i. instruo
ꝯpono. munio. et ē neutꝝ cū oīb⁹ suis ꝯpositis.
vi deť tñ poni aliq̄n in deponēti genere. Vnde illd̄
ꝓpheticū. fabricatus ē aurorā et solē. Sed multa v̄
ba iueniūtur actiua et deponētia in eadē voce. vñ
potius dicendū ē ꝙ fabricatus. scd̄m qd̄ ꝯstruitur
cū acto significat actōeȝ. et descēdit a v̄bo neutro
scȝ fabrico sicut a ceno naui. cenatus. et cor. bri.

Fabrilis. a fab bri. dr̄ hic et hec fabrilis. et hoc le.
penl'. ꝓdu. ad fabꝝ ꝑtinēs. vel a fabro ꝑfectum.

Fabula. a for faris dr̄ hec fabula le. res q̄ nec ve
ra ē nec verisimilis. Et fabula ē illa vera. q̄ nichil
veritatis habet in se. et illa falsa ē. que aliq̄d verita
tis in se ꝯtinet admixtū. Sicut em̄ ē in amore mod⁹
nō habuisse modū. sic ē in fabula veritatis non ha
buisse veritatē. et dr̄ fabula a fando. quia in solo fa
tu cōsistat. Itē fabula q̄nqȝ diciť historia. similiter
a fando q: eā famur. Q̄nqȝ locutō. vñ fabulosus
sa. sū. et hic et hec fabularis. et hoc re. et hic fabu
lo lonis. recitator fabulaꝝ vel iuentor. et fabulor
laris. i. fabulas dicere vel falsa.

Face impatiuū de facō facis. et nūc vtimur ꝑ apo
copā fac. Est em̄ face ablatiuus de fax facis

Facesso. a facio cis. diciť facesso si. sitū. verbū de
sideratm̄. i. desidero facē. Itē facessere. i. desinere.
cessare. recedere. vt diciť facesso q̄si facere cesso.
Vnde prudētius in li. himnoꝝ. Facessite inquit ne
nostrā grauet obseq̄la mortē. i. discedite. scd̄ȝ hug.
Et formať p̄teritū a prima ꝑsona p̄ntis o. in i. mu
tata. vt facesso si. sed supinū facit facessitū. penl'ti.
ꝓdu. ad modū quarte. q̄i descēderet ab hoc p̄terito
facessiui. Quidā dicūt capessū facessū. Sed ego di
co ꝙ facessū et capessū. nō sūt voces significatiue.
Vñ in t̄cia ꝑte vide vbi egi d̄ p̄teritis et supis v̄bo
rū t̄cie ꝯiugatōnis desinētiū i so. et formať facesso
a facō cis. is mutata in es. et addita so. fit facesso.

Facetia tie. i. curialitas. vrbanitas. elegātia. suaui
tas. et ꝓprie i factis. et dr̄ a facetus ti. addita a.

Facetus. a facō dr̄ facetus ta. tū. i. curialis. vrba
nus. ꝓprie de doctrina. et ꝓprie i factis. scȝ qui io
cos et lusus gestis et factis ꝯmodat. et ꝯpatur. ꝙ
autē diciť facet⁹ q̄i fauēs cetui. ethimologia est. et
ꝓdu. ce.

Faciecula le. dimi. ꝑua facies.

Facies faciei. diciť a facō. q: faciat notitiā homis.
l' q: sit fc̄a a natura. Est em̄ facies naturalis. et cer
tus. et imutabilis oris habit⁹. Vult⁹ ergo artificia
lis et vari⁹ est. et scd̄m affectōem aīmi mō tristis
mō letus. Vñ solet dici ꝙ facies facta ē. vultus ve
ro fit. vñ versus. Consistit facies. sed vultus sepe
mutatur. vide in vultus.

Facillim⁹. a facō cis. deriuať hic et hec facilis et
hoc le. qd̄ compať facilis facilior facillim⁹. et inde
adūbia faciliter li⁹. lime. et sūt q̄nqȝ suꝑlatiua que
fiūt in lim⁹. Vñ versus. In limus q̄nqȝ dat fagus
cetera linq̄. et scribiť facilis ꝑ unū l. sed facillimus
ꝑ duo q: formať a suo positiuo facilis remota s. et
addita limus. Facilis cōponiť difficilis. Vñ diffi
ciliter. et difficulter aduerbia. Et vide ꝙ ꝓ faciliť
vtimur facile. et ꝓ difficiliter vtimur difficile vel
difficulter. et ꝓ difficilitas vtimur difficl'tas. et vt
dicit pap̄. facile. i. sine difficultate leue. Et vt dicit
grecism⁹. Diciť id facile qd̄ nō grauat ad faciēdū.
Cui nō pōdus inest diciť eē leue. Oppositum facili
graue dico leui quoqȝ pondus.

Facin⁹ a facō cis. dr̄ hoc facin⁹ facinoris. et dif
fert a flagitō. Quidq̄d em̄ agit idomita cupiditas
ad corrūpendū aīmū flagitiū vocať. Sed quidq̄d
agit vt alteri noceat facin⁹ diciť. Et hec sūt duo
genera oīm peccatoꝝ. Sed flagitia peiora sūt. que
cū corruperit aīm ad facinora ꝓsiliť. Sūt em̄ fla
gitia in dictis vel cogitatōib⁹. sed facinora in fa
ctis. Vñ et illa dicunť flagitia a flagitādo facē qd̄
sibi noceat. vel a flagitādo corruptelam libidinis.
Sed hec dicūtur facinorā a facti cōmissione. q̄a fa
cit qd̄ alteri nocet. et hinc facinorosus sa. sū. et cō
ꝑatur facinorosus sior. sim⁹. Et nota ꝙ facinus ali
quādo accipiť in bona significatōe. scȝ ꝓ facto qd̄
fere semꝑ discerniť ex adiuncto vt pulcrum faci
nus. preclarum facinus.

Facio cis. feci factū et est facē ex p̄iacēti materia
aliq̄d oꝑari. Sed creare ē ex nichilo aliq̄d ꝓduce
re vt supra in creo as. pleni⁹ dictū est. Facō cōpo
niť cū p̄positōib⁹. et adūbijs. et cū ifinitiuis. et no
mib⁹ qd̄ sigilatim ostēdem⁹. sed accipe p̄positōes
large sicut donat⁹. Scias ergo qd̄ facō cōponitur
cū ad. et diciť afficio afficis. i. tormētare vel infor
mare. et ꝑtiet ꝓprie ad ꝓprietates itrinsecas. et cō
poniť cū con. et diciť ꝯficio cis. Itē cū de. et diciť
deficio cis. Itē cū ex. et diciť efficio cis. Itē cū in. et
diciť inficio cis. i. deturpo et ꝑtinet ad ꝓprietates
itrinsecas. Itē cū in. & dicitur ificior ciaris. depo.
id ē. negare veritatē. q̄i nō facere factū. Itē cū inť
et dicitur iterficō cis. i. occido. Itē cū pre. et diciť
p̄ficio cis. i. p̄pono. Itē cū ꝑ. et diciť ꝑficio cis. Itē
cū ꝓ. et dicitur ꝓficio cis. et ex eisdē cōponitur ꝓ
ficiscor ꝓficisceris ꝓficisci. i. ire. Itē cū re. et dicit
reficō cis. i. restituē. recreare. Itē cū ob. et dicitur

officio cis·mutata b·in f·i·noceo·Itē cū sub· et di
cit̄ sufficio cis·b·mutata in s·Itē cōponit̄ facō cū
aduerbijs·et dr̄ benefacō cis·Malefacō cis·Satis=
facō cis·Forifacio cis·re·forifactū·i·ostēdo·et cō
struūtur oīa ista cū dtīs·Itē facō cōponit̄ cū in=
finitiuis verbor̄ habētib⁹ actiuā vocē vel passiuā
qd̄ patet p expositōem·vt calefacō cis·i·facō calē·
Tepefacō cis·i·facō tepere·Terrefacō cis·i·facio
terrere·Madefacō cis·i·facō madere·Cōponit̄ et
cū mltis alijs īfinitiuis·sed oīa talia cōposita cō
struūtur cū actīs·Itē cōponit̄ facō cū noībus·et
dicit̄·Nichilifacō cis·et floccifacō cis·i·puipendē
vilipēdere·q̄i nichil appreciari·vel par̄·q2 floccus
lane fere nulli⁹ ē p̄cij·Lucrifacō cis·i·lucrari·adq
rere·Vñ paul⁹·Oīa arbitror vt stercora vt xp̄m
lucrifaciā·Itē cōponit̄ deifico cas·magnifico cas·
id est·deū vel magnū facere·Item edifico cas·id ē.
edem facē·Domifico cas·i·domū facere·Itē sacri
fico·i·sacrificiū facō·Itē versificor caris·i·versus
facō·Itē gratificor caris·i·gaudē vel gratias age
re·vl' gratū facere·vel eq̄pare·Itē ludificor caris·
id ē·deludere·quod antiq ludifico cas dicebāt·Et
scias q facō in impatiuo debēt facere face·sed ad
drām isti⁹ ablatiui face·facit fac p apocopā·quam
corruptōez quedā cōposita ab eo retinēt·quedam
nō·Itē aīaduerte q facō est neutr̄ solā voce·nā si=
gnificatōe actiuū ē·Sed q2 vox ei⁹ deficit in passi
uo·licet scdm āt iquos īueniat̄ facit̄ et faciat̄·ideo
adiudicatū ē neu·generi·Nota ergo diligēter has
regulas·Facō neutr̄ ē·et oīa ab eo cōposita·Cū
p̄positōib⁹ vero put donat⁹ accepit p̄positōnes
si desināt in o·actiua sūt·p̄ter ista quattuor deficō·
pficō·sufficō·et officō·q̄ sūt neutra·Deficō tam p
rlinquo·et sufficō p sūministro et p substituo sūt
actiua·Si vero desināt in or·sūt passiua·p̄ter pfici
scor·et inficior que sūt deponētia·Item oīa talia
cōposita redeūt ad regularitatē in ipatiuis·vt cō=
fice·infice·Et oīa in p̄nti mutāt a·simplicis in i·
vt cōficio·et supinū in e·vt cōfectū·sed p̄teritum
sui simplicis retinēt īmutatū·vt cōfeci cōfectum·
Itē oīa cōposita a facio·et ab adūbijs vel infini=
tiuis sūt nentra·et oīa retinēt lr̄aturā sui simpli=
cis vbiq3·et accentū similit̄ et sup eadem sillaba·et
oīa retinēt corruptōez impatiui vt benefacō·ca=
lefacō·benefac·calefac·bn̄facē·calefacē·bn̄factu3·
calefactū·Itē oīa cōposita a facō et noībus·non
ex toto facile p̄nt distingui circa gen⁹·sed queda3
sunt actiua·vt deifico·magnifico·Quedā neutra
vt deifico·domifico·nichilifacō·Quedā deponētia
vt versificor·gratificor·ludificor caris·Hoc tn̄ re
regl'ariter pōt dici·q oīa cōposita a facō et noī
bus, que ex toto retinēt lr̄aturā et accentū sui sim
plicis·vt sup eadē sillaba sūt neutra·vt nichilifa=
cio·floccifacō·lucrifacō·et similia·De istis et d̄ cō
positis ab infinitiuis sciendū ē·q et significatōz et
ɔstructōem hn̄t actiuā·sed adiudicata sūt neutro
generi eadē rōne qua et eor̄ simplicia·sc3 quia eor̄
vox deficit ī passiuo licet īueniat̄ apud theologos·
etiā in prima et scda p̄sona·Itē oīa cōposita a fa
cio et noībus, trāseūt ad primā ɔiugatōem vt deifi
co cas·exceptis illis que retinēt lr̄aturā sui simpli=
cis ex toto·vt nichilifacō·que sūt tercie ɔiugatōis
cū suo simplici sicut et oīa alia cōposita a facio·
De accētu hui⁹ verbi facō·et ab eo cōpositor̄ di=
ctū est etiā in scda p̄te in ca·de impedimētis accē=
tus vbi agit̄ de impedimēto consortij·

Facitergiū gij·i·togilla·siue puulum gausape ad
tergēdū faciē·et cōponit̄ a facies et tergo tergis·

Facito facitas penl't·cor·vide in facto ctas·

Factici⁹ a factus deriuat̄ factici⁹ cia·ciū·Et dr̄
nomē facticiū, qd̄ factū ē ad similitudīez soni illi⁹
rei que noīat̄·Vel facticiū nomē est illud·quod a
p̄prietate sonor̄ īuentū est·p imitatōez·vt turtur
taratantara·tintinabulum·

Factio a facio cis·dr̄ hec factio factōis·i·actus
faciēdi vel passio fiendi·Et factō dicit̄ ficta actō·
Cū em̄ aliq̄s fingit se aliquid facere causa cōmodi
alicui⁹ et facit vt īcōmodet illi·factō p̄prie dicit̄·
vñ et factō dr̄ pditio·vñ factōsus sa·sū·i·ficticio
sus qui fingit se facē vt p̄sit·facit tn̄ vt noceat·vñ
et factōsus dicit̄ pditor·Fautō et fautōsus a fa=
ueo faui fautū aliud significat·

Factōsus factōsa factiosū·i·factō onis·exponit̄

Facto ctas·i·frequēter facē·Et format̄ a factu
vltio supino de facō cis·u·mutata in o·Et ab hoc
frequētatiuo facto ctas·descēdit aliud frequēta=
tiuū sc3 factito ctas·

Factus a facō cis·dr̄ hic factus ctus·ctui·et hoc factū cti·vel potius a
fio·et est fact⁹ actus faciēdi·vel passio fiendi·Fa
ctū qd̄ fit·Declinat̄ etiā adiectiue fact⁹ cta·ctū·

Facula le·dimi·pua fax·et inde faculo las·pnl'ti·
correpta·i·fingere faces vel facere·

Faculent⁹ ta·tū·i·lucid⁹·clar⁹·et cōponit̄ a fos
et lentos·Inde faculent⁹·i·plenus luce lucidus et
ornat⁹ et ɔpat̄ faculēt⁹ tior·sim⁹·Vñ faculenter
tius·tissime·aduerbium·Et hec faculētia tie·splen
dor·decusatio·

Facultas·a facilis dr̄ hec facultas tatis·i·facili=
tas vel possibilitas·Vñ et facultas alicui⁹ dr̄ scien
tia illi⁹·in qua p̄ceteris ē facilis·et potēs ad respō
dendū·et qd̄ querit̄ soluēdū·facultas etiā dicit̄ q̄=
libet scientia, q2 reddat eū facilē et potentē ad p̄di
cta faciēda·Itē facultas dicit̄ copia opum·

Facund⁹ a for faris·dr̄ facūd⁹ da·dū·i·disert⁹
qui facile fari pōt·qd̄ intelligit et cōpatur·Vñ hec
facūdia die·et facūditas tatis·et ē facūdia magnu3
dei donū·dū quis cōmode p̄t eloqui que cōmode ī
telligit·et hinc facūdiosus sa·sū·et facūdat⁹ ta·tū·
plen⁹ facūdia·et facūdo das·i·facere facūdum·

Fage vel fagios grece comedē dr̄ latine b̄m pap·

Fagin grece latine dr̄ comedē scdm hug·

Faginus a fag⁹ dr̄ fagin⁹ na·nū·et fagineus nea·
neū·in eodē sensu, qd̄ est de fago·vel qd̄ ptinet ad
fagū·et hoc fagmetū ti·locus vbi abūdant fagi, et
corripit penultimā faginus·

Fagolidoros grece·mādūcātes maledictū latīe·
fage em̄ ɔmedere, lidoros maledictū·et acuit̄ vlti·
Vñ hieronim⁹ in p̄logo sup ezech·dicit·Sed ve=
reor ne illud eis eueniat qd̄ grece significantius dr̄
vt vocent̄ fagolidoros hoc ē manducātes senecias
quasi dicēt vereor ne ipis sponte legētibus et det̄
hētibus eueniat·qd̄ grece signātius dr̄ in detestatō
nē taliū·q̄ latine·q2 apud grecos verbū vsitatū ē
et maxīe detractōis exp̄ssiuū·vt vocent̄ fagolido
ros·id est·maledicta comedentes incorporantes
sibi eadē·que pri⁹ maledixerūt detrahendo·Qui
dā vero exponūt sic·Fagin grece ɔmedere lidoros
maledictū·Inde fagolidoros·i·ɔmedētes maledi
ctū vel maledictōez·Tales sūt detractores·q̄ ni
chil aliud vident̄ hr̄e in ore nisi maledictōes vel d̄
tractōes maledictas·hoc ē apud nos mādūcantes
senecias·p̄dicti apud grecos emphatice vocant̄ fa
golidoros·Vel scdm alios senecia grecū est·et lati
ne dr̄ belua īmūdū aīal·Hanc phisiolog⁹ dic̄ aliq̄n

marem·aliquãdo feminã·et quia est animal imũdũ
ponit̃ hic ꝓ imũdicia·et est sensus·mãducãtes se=
necias·i·qð vn? detrahẽdo euomit ali? audiẽdo ꝯ
glutit·et ita in huiõi imũdicijs delectant̃·sic fame
lici in cibo·Vñ mãducãtes senecias·i·detractõnuʒ
imũdicias·et delectabilit̃ mãducantes·i·incorpan
tes sibi scʒ in occulto ea de q̇bus in publico maledi
cunt·vide in senecia·

Fagus a fagin·qð est ꝯmedere d̾r hec fagus gi·q̃
dam arboꝛ glãdifera·sic dicta·qꝛ eius fruct? olim
hoĩes ꝯmederũt et escã habuerũt. vñ sepe ꝓ agro
ponit̃·qꝛ olim pauit hoĩes sicut mõ ager·et ꝓdu·
fa·Vñ ṽgili?·Titire tu patule recubãs sub tegmĩe

Fala·a falon dicit̃ hec fala le·i·lignea fagi:
turris·Vñ iuuenalis·Cõsulit añ falas delphinorũ

Falanga·falanx gis·et hec falanga qʒ colũnas·
ge·lingua macedonũ·dicit̃ legio siue caterua·Vnð
falangari? ria·riũ·i·legionari? scʒ de falanga exñs
vel ad falãgã ꝑtinẽs·et falãgo gas·i·falãgã facẽ.

Falanx gis·in falanga vide·

Falarica. a fala d̾r hec falarica ce·qðdam telũ in
gens tornofactũ.habẽs ferrũ cubitale·et rotundi
tatẽ de plũbo ad modũ spere·et in ipa sũmitate d̾r
ignẽ habere affixũ·Hoc telo pugnat̃ de turribus·
quas greci falas vocãt et mittit̃ toꝛmẽto nõ mani
bus·et qꝛ hoc telũ toꝛmẽto mittit̃·Inde ẽ·ꝙ quã
doqʒ ponitur ꝓ toꝛmẽto·qð vulgo dicit̃ petraria·
vel manganũ·Et hinc falaric? ca·cũ·qui fert tale
telũ·vel qð ꝑtinet ad falaricã·et coꝛ·fa·sic̃ et fala·
Lucanus in vj·Hũc aut toꝛtilib? vibꝛata falarica

Falcari? rij·q̃ falces fac̃ neruis·Obꝛuat etc̃·
vel q̃ falce secat et dicit̃ a falx falcis·

Falcastrꝝ stri·a falce d̾r·qꝛ recuruũ ẽ ad silitudi
nẽ falcis·Idẽ et runco conis·a rũcando vepꝛes d̾r·

Falcicula le·dimi·id est.ꝑua falx.

Falcidia lex dicit̃·a falcidio tribunoplebis·qui
sub octauiano legẽ fecit·ne quis plus in extꝰneos
legaret·ꝙ̃ vt quarta ꝑs supesset heredib? ꝯm pap̃.
Et nota ꝙ si heredes sunt filij·et sũt quattuoꝛ vel
paucioꝛes·legitima oĩm est tercia ꝑs hereditatis·
Si vero sunt q̇nqʒ vel plures legitima oĩm erit me
dietas hereditatis·Si aũt sũt extranei siue pauci si
ue multi quarta ꝑs hereditatis erit legitima·Et in
quolibet istoꝝ casuũ ista legitima ẽ inter ipsos he
redes vbi plures sũt eq̃liter diuidẽda·Vñ q̇dam·
Quattuoꝛ aut ĩfra dant natis iura trientẽ·Semissẽ
vero dãt natis q̇nqʒ vel vltra·Arbitriũ seq̇tur sub
stãtia cetera patris·

Falcito a falco cas·dicit̃
falcito tas·fre·i·frequẽter falcare·Et ꝑt eẽ nõ fre
quẽtatiũ·et tũc deriuat̃ a falx cis·et est idem quod
falcare vel falcem facere·

Falco cas·caui·care·i·curuare vel falce secare·et

Falco conis·mas·ge·d̾r a falce·qꝛ d̾r a falx cis·
vngues habet recuruos ad silitudiñem falcis·q̃dam

Falera re·pnl't·coꝛ·est oꝛnamẽtũ equo auis ẽ·
rũ·sed ponit̃ q̃nqʒ ꝓ oꝛnatõe aliaꝝ reꝝ vt verbo
rũ·Vñ falero ras·i·oꝛnare·vt iste vtit̃ verbis fale
ratis·i·oꝛnatis·Et qꝛ falere nichil ꝓsũt equis·sed
fiũt eis causa suꝑbie·reddũt eñ eos pulcrioꝛes et
suꝑbos·et arrogãtes quadã elatõe·Inde ẽ qð fale
ra ĩuenit̃ ꝓ suꝑbia et inani iactatõe·et falerare pro
suꝑbire·ĩaniter se iactare·et coꝛ̃·fa·Vñ ouidius·
Blãda faleratos elegia cãtat amoꝛes·Itẽ in aurora
dicit̃·Plume sunt falere ciceronis picta poete·In
uenit̃ etiã fallere infinitiu? de fallo lis·et ꝓdu·pri
mã positõe·Ouidius epy·Fallere credentẽ non est
operosa puellam.Gloria etc̃·

Falernicus ca·cũ·in falernum est·

Falernũ·falernus ni·mõs est in cãpania·vbi opti
mũ abũdat vinũ·Ideo falernũ dicit̃ bonũ vinũ·et
hinc falern? na·nũ·et falernic? ca·cũ·penul't·coꝛ̃·et
prima·q̇a oĩa illa scribunt̃ ꝑ vnũ l·vide ĩ spuma·

Fallacia in fallax vide·et in falsifico cas·

Fallax cis·ge·oĩs·i·deceptor·a fallo lis·dicit̃·quia
fando decipiat·Et ꝯꝑatur fallax cioꝛ·cissim?·Vnde
fallaciter ci?·sime·adũ·Et hec fallacia cie·Et nota
ꝙ fallax differt ab eo qui mentit̃·qꝛ oĩs homo fal
lax·id agit vel dicit vñ aliq̇s fallat̃.sed nõ oĩs ho
mo vult fallẽ q̃ mentit̃·vt ioculatoꝛes q̃ sepe men
tiunt̃ magis studio delectãdi ꝙ̃ volũtate fallendi·
Vñ et fallacia d̾r apud dyaleticos in argumẽtatõe
vel voce aliq̃·vt cũ quis videt̃ aliud fari·i·dicere
vl' sig̃ficare ꝙ̃ sig̃t vñ et hõ decipiat̃·vide ĩ mẽdax

Fallo lis·fefelli falsũ·et d̾r a foꝛ ris·Est eñ fallẽ
fando verbis deciꝑe·Et a fallo d̾r falso sas.frequẽ
tatiuũ·a quo falsito tas·aliud frequẽ·Fallo ꝯponit̃
Refello lis·li·fellere et caret sup̃·Fallo lis·actiuũ
ẽ et ab eo ꝯposita siq̃ habet actiua sũt et mutãt a·ĩ
e·et carẽt sup̃·et nõ geminãt ꝑteritũ·

Falon grece latĩe lignũ d̾r·et ꝑt scribi ꝑ ph·vel ꝑ
f·Et siliter dicas de veniẽtib? ab eo·et de ꝯsil'ibus·

Falsidic? ca·cũ·i·falsa dicẽs·et ꝯponit̃ a falso et
dico cis·et coꝛ·di·sicut veridic?·qꝛ tenet naturã hu
ius ꝑteriti dixi·qð naturaliter coꝛ·di·

Falsifico.falsus sa·sũ.ꝯponit̃ cũ facõ cis·et dicit̃
falsifico cas·Vñ hec falsificatõ onis·Pꝛo quo q̇dã
abutunt̃ hoc noĩe fallacia·sed male·Quia fallacia
est deceptõ q̃ est in argumẽtatõe·Sed falsificatõ ẽ
instãtia cõtra argumẽtatõeʒ in q̃ magis apparet fal
sitas ꝙ̃ in argumẽtatõe aliter nõ erit falsificatõ.Est
eñ falsificare·argumẽtũ ĩducẽ ad aliq̇d in quo ma=
gis appareat falsitas·Vñ nec veꝝ argumẽtũ nec fal
sissimũ ꝑt falsificari·et coꝛ.fi·falsifico.

Falsito tas.est frequẽ·de falso sas·et est falsito·
frequenter falsare·et coꝛ·penultimã

Falso sas·id ẽ frequẽter fallere·a fallo fefelli·fal=
sum su·v·in o·fit falso·

Falsus·a fallo lis·fefelli falsũ·d̾r falsus sa·sũ·Se
cũdũ qð est ꝑticipiũ falsus·i·decept?·Scðm qð est
nomẽ falsus est q̃ fallit.vel q̃ negat qð veꝝ ẽ·Vñ
hoc falsũ si·et falsus sa·sũ·dicit̃ qð veꝝ nõ est quia
fallat·Et ꝯpat̃ falsus sioꝛ·sissim?·Vñ falsus si?·si=
me·adũ·et hec falsitas tatis·et differt a mẽdacõ.qꝛ
falsitas ẽ negare qð veꝝ est·Mendaciũ ẽ fingẽ qð
verũ nõ est·Vnde quidã·Si vera supꝑimas falsus
agnosceris eẽ·Si falsa ꝯfingas sic mẽdax eẽ videris
Et d̾r falsitas a falsus·qꝛ fando aliud ꝙ̃ sit veꝝ de
cipiat·Itẽ falsũ differt a ficto.qꝛ falsũ ad oꝛatoẽs
ꝑtinet·vbi veritas ita sepe videt̃ vt q̃ facta sint ne
gent̃·Sed fictũ ad poetas ꝑtinet vbi que facta ñ
sũt.facta dicũtur·falsũ ergo ẽ qð verũ nõ est·Fi=
ctũ qð verisil'e est·Itẽ falsus sa·sũ·i·iniust?·vt fal
so q̇rit̃ de sua natura humanũ gen?·i·iniuste·sic̃ et
verũ dicit̃ iustũ·Et hinc denari? d̾r falsus qꝛ nõ ha
bet iusticiã suã·deest eñ ei vel in pondẽ vel in foꝛ
ma vel in suꝑscriptõne·vñ et moneta d̾r qꝛ monet
nequa fraus et iniusticia subsit·Et vt dicit crisos·
falsũ dicere hoĩm est malignoꝝ·qꝛ falsa res si bene
ꝯtinuata fuerit·vera et credibilis ẽ·i·apparet.Rem
aũt ĩpossibilẽ dicẽ·insensatoꝝ hoĩm et nõ maloꝛuʒ
est·qꝛ qð impossibile ẽ defensione nõ indiget·qꝛ ĩ
possibilitas rei seipsam destruit·

Falx cis·d̾r a filice·qꝛ hac primũ milites herbã fili
cẽ abscindẽ solebãt·et est ĩstrumẽtũ aptũ segetib?

vineis et pratis. Vn̄ versus. falcē puto vineā. meto sata. tondeo prata. Itē grecismus. falx metit et scindit. fax vrit. faux quoqꝫ mandit.

Fama me. dr̄ a famulor laris. qͥ famula. q2 famulatur nobis dū ad modū famule discurrēdo rumores de nobis portat p diūsas terras. etiā nobis ignorātibus. vel dr̄ fama a fando. q2 fando puagatᷓ. Et est nomē bonaꝝ et malaꝝ reꝝ. sed sine adiūcto sepius accipitᷓ in bono. et describitᷓ sic fama. Fama ē sine certo autore īuentus rumor. cui malignitas dedit initiū. fides aūt incremētū. et inde famosus sa. sū. de quo fama loquitᷓ. siue bene siue male. vn̄ qn̄qꝫ accipitᷓ in bono. sed sepiꝰ in malo. scꝫ p īfami. et ꝯpatur famosus sior. simꝰ. A fama dr̄ famo mas. quod non est in vsu. et ꝓdu. primā fama. et famo mas. vn̄ qͥdam. Fama volat trāsitqꝫ modū quocūqꝫ feratur. Itē famo ꝯponitᷓ cū dis. et dr̄ diffamo mas. Itē cū de. et dr̄ defamo mas. Itē cū in. et dr̄ īfamo mas oīa in eodē sensu. famo mas. actiuū ē cū oībus suis cōpositis. Hic nota ꝙ scd̄m theologos aliqͥs pt̄ alicui famā tripliciᷓ auferre. vno mō veꝝ dicendo et iuste. puta cū aliqͥs crimē alicuiꝰ ꝓdit ordīe debito seruato. et tūc nō tenetᷓ ad restitutōem fame. alio mō falsū dicēdo et īiuste. et tūc tenetᷓ restituere famā ꝯfitēdo se falsū dixisse. Tercō vero mō verū dicēdo sed īiuste. puta cū aliqͥs ꝓdit crimē alterius extra ordīe debitū. et tūc etiā tenetᷓ ad rstitutōem fame quātū pōt. sine mēdacō tn̄. vtpute ꝙ dicat se male dixisse. vel qd̄ eū iniuste diffamauit. sine hoc tn̄ ꝙ se verū dixisse dicat. Itēꝫ vt dixi sine mēdacō. quia nō debet alterius famā cū mendacio restituere. vide in pceptum.

Famelicꝰ ca. cum. i. esuriēs. ieiunꝰ. a fames dr̄. et cor. pnl't. Pri̇o reg. ij. Et famelici saturati sunt.

Famen. a for ris. dicitur hoc famen minis. i. locucio. et corripit penultimā genitiui.

Fames famis. fe. ge. quod āti qui fames famei dixerūt. vn̄ adhuc ablatiuꝰ desinit in e. ꝓdu. qͥ quite declinatōis. Et ē fames appetitꝰ edendi. ꝯtusio faucis qͥ fos meās. et ē ethimologia. Inde famelicꝰ ca. cū. et fameticꝰ ca. cū. et fametꝰ tea. teū. in eodēꝫ sensu. i. esuriēs. fameteus etiā dicitᷓ mortifer. et fameo mes. mui. i. esurire. habere famē. vnde famesco scis. inchoatiuū. et cor. primā fames. sed fama eā ꝓducit. vn̄ versus. Nil mage triste fame. nil clare cō

Fametꝰ tea. teū. in fames est. paro fame.

Famicꝰ ci. locꝰ tabernaꝝ ī vrbe quē freqͥntāt ꝓpᷓ famē pellēdā. et dr̄ ā fames. et ē mas. ge. et cor. pe.

Familia. a femur dicitᷓ hec familia lie. Et ē familia liberi ex liberis legibꝰ suscepti. a femore dicta. Nā familia ꝓ seruis abusiue nō ꝓprie dicitᷓ. et cōponitᷓ cū mater. pater. filiꝰ. vt paterfamilias. materfamilias. filiusfamilias. et ē familias gt̄us grecꝰ. Et incipit familia a patre et termīatᷓ in tritauo. sed stirps ex longa generis significatōe vocatᷓ. vt vult hug. Et pap. dicit. familia familias greco more facit ꝓ familie. vnde hec familia lie. vel familias.

Familiaris. a familia dicitᷓ hic et hec familiaris et hoc re. i. domesticꝰ amicꝰ de ꝓpria familia. assuetꝰ vsitatꝰ. Inuenitᷓ etiā substātiue positū. vt iste est nimis familiaris. & ꝯpatᷓ familiaris rior. simꝰ. vnde familiariter riꝰ. sime. adū. et hec familiaritas tatis.

Famino nas. naui. nare. i. loqui. a famē minis. dicitur. et cōponitᷓ affamino nas. penl'ti. correpta.

Famo mas. ꝓdu. primā. vide in fama me.

Famulamen laminis. i. famulatus. seruitium. vel seruitꝰ. dicitᷓ a famulor laris. et ꝓdu. la.

Famularis. a famulꝰ dicitᷓ hic et hec famularis. et hoc lare. & ꝯpatᷓ famularis rior. simꝰ. vn̄ famulariter riꝰ. sime aduer. & hec famularitas. i. famuloꝝ seruitiū vel seruitus.

Famuliciū licij. i. seruitiū vel tiū vel seruitus. obedientia. a famulus dicitur.

Famulus li. dimi. puꝰ famulꝰ. vnde hec famulula le. pua famula. similiter diminutiuū.

Famulor laris. latꝰ sū. lari. i. obsequi. obedire. Sꝫ famulari debiti est. Obsequi volūtatis. Obedire ad vtrūqꝫ refertᷓ. Famulor cōponitᷓ cōfamulor laris. i. simul famulari. et ē depo. famulor cum oībꝰ suis cōpositis. et cor. primā et penl't. Inde hic famulus li. et sūt famuli ꝓprie qͥ ex ꝓpria suoꝝ familia sunt orti. et dicitᷓ famulꝰ quasi vnꝰ de familia. Sed hꝰ ex cōditōne seruitutis. vnde hec famula le. et famulus la. lū. adiectiue potest declinari.

Fanaticꝰ. a fanū dicitᷓ fanaticꝰ ca. cū. i. lunaticus. insanꝰ. ꝓpter fanū violatū. vel q2 ad fanū ducebatur vt liberaretᷓ. & fanaticū dicitᷓ quod ptinet ad fanū. et hinc fanaticꝰ ci. i. custos fani. scꝫ sacerdos. fanatici etiā dicūtur qͥ futᷓa canūt. et cor. ti.

Fandus da. dū. quod qͥs debet fari. et dicitᷓ a for faris. et cōponitᷓ infandus et nefandus.

Fans tis. i. loquēs ge. oīs. et pt̄ eē nomē et pticī.

Fantasia sie. penl't. acuta. in fantasma exponitur.

Fantasma. a fasmos quod ē apparitō. dicitᷓ hoc fātasma tis. & hec fantasia sie. idē quod fasma. sꝫ fasma semp ē dubia. fantasma vel fantasia qn̄qꝫ. Item fantasia ē de cognitis species in aīmo figurata. Sꝫ fantasma ē de īcognitis. & hinc tractū ē vt fallacia in argumētatōibꝰ dicitᷓ fantasia. cū apparꝫ aliud ꝙ sit. vn̄ fantasticꝰ ca. cū. quod sic apparet. vl' quod ptinet ad fantasma. vel quod ꝯtinet in se fantasiā. vnde et cellula qͥ est in anteriori pte capitis. in qua ē vis intelligēdi dicitᷓ fantastica. q2 ea homo fantastice et imaginatorie cōprehēsa p intellectū pcipit s̄m hug. Papias vero dicit. fantasia imago alicuiꝰ corpis visa. et cogitādo ī aīmo postea figurata. vt puta patris species quā vidimꝰ. Fantasia poetica est rei maīate sensū dare. vt mirantᷓ arbores. de hoc dixi in qͥrta pte in ca. de coloribꝰ rhetoricis. Fantasma verꝰ est quā nūꝙ vidimꝰ species aīmo figurata. vt puta spēs auis quā nūꝙ vidimꝰ. fātasma visio vana. vide etiā in somniū et in voluntas.

Fanū. a fonos vel fone quod ē sonus dicitᷓ hoc fanū ni. i. templū. qͥ fonū. q2 ibi dij rn̄sa dabāt in voce humana. vel dicitᷓ a faunis qͥbus antiqui templa edificabāt. Inuenitᷓ etiā aliqn̄ fanū in bona pte pro ecc̄ia et tūc pt̄ dici a fando. p ꝯtrariū. q2 fanū nō ē locꝰ cōfabulatōis. sꝫ deuote orōnis. et ꝓdu. primaꝫ.

Far farris. n. ge. a frango gis. dicitᷓ quod fanū. dā genꝰ ānone. generalitᷓ tn̄ oīa semina frugū farra dicuntᷓ a frāgendo. q2 olim frangebantᷓ ī pila anꝙ vsus molaꝝ eēt. vnde farreꝰ rea. reum. de farre exn̄s vel factus. et vt dicit prisc. & farris solū in r desinēs gemīauit r. ne si faris dicamus aliud monstret. scꝫ for faris verbum.

Farao nomē ē honoris apud egiptios. sicut cesar apud nos. In latinū aūt exprimitᷓ denegās eū vtiqꝫ deū. siue dissipator. populi eī dei fuit afflictor. secūdū pap. Hug. vero dic. ꝙ faros ciuitas vel turris. qn̄qꝫ ponitᷓ ꝓ egipto. vnde īuenitᷓ farius ria. riū. i. egipriacꝰ. & hinc oēs reges egipti dicti st̄ pharaones. Pōt etiā pharao p ph. scribi. et sic de cōsimilibꝰ dicas. De x. plagis pharaonis hēs etiā in plaga.

Farcimē minis. ge. neu. et hoc farcimē tū ti. a fartio fartis dicitᷓ. et ꝓdu. pnl't. farcimē. si

audimẽ· et est idẽ farcimẽ quod fartum·

Farcimo nas· naui· a farcio cis· dicit̃· & est farcire· replere· et cõponit̃ refarcimo nas· i· iteꝝ facimãe et suffarcimo nas· i· succingẽ· quasi ab inferiori sursũ vestes attrahẽ et subtus cingere· qđ faciũt qui sub veste aliquid latẽter portãt· vt sit subfarcimare quasi sub veste quãdã farcimatõez faciendo aliquid latenter deferre· et coꝛ· penult· farcimo·

Farcio cis farsi tũ· et qñq3 ĩuenit̃ farciui citũ· qđ ꝓbat farcimẽtũ· Iteꝫ ĩuenit̃ farsiui sitũ· sed hoc potius tractũ est a vulgari quoꝛũdã qui vtũtur verbo isti9 ĩfature ꝑ totã ꝯiugatõem· scꝫ farsio sis· siui· sitũ· Et est farcire· saginare implere· Inde verbalia fartoꝛ fartrix· fartio onis· Farcio ꝯponit̃ Cõfercio cis· differcio cis· Infercio cis· infersi tũ· Defercõ cis· Refercõ cis· Suffercio cis· Et ab omĩb9 istis descendũt frequẽtatiua· Conferto tas· Differto tas· Deferto tas· Inferto tas· Referto tas· Sufferto tas· Farcio et omĩa ei9 cõposita sũt actiua· et omĩa faciũt p̃teritũ in si· et supinũ in tũ· formant̃ eñ a p̃terito si· cõuersa in tũ· licet qñq3 ĩueniat̃ p̃teritum eoꝝ in ciui· et supinũ in citũ· Item omĩa ab eo ꝯposita mutãt a· simplicis vbiq3 ĩ e· Et ẽ farcõ q̃rte ꝯiu·

Fares ĩterp̃tat̃ diuisio. Vñ dict9 ẽ phares q̇ diuisio ĩterp̃tat̃· q2 tũc nat9 ẽ qñ ꝑ linguas terra diuisa

Faretra· a feron qđ est moꝛs· đ2 hec faretra tre· vbi poꝛtant̃ sagitte· q̃i fereteca· i· moꝛtis repositoꝛiuꝫ· Quot eñ fert sagittas· tot fert et moꝛtes· Quidã tñ dicũt ꝙ faretra deriuat̃ a fero fers· quia moꝛtes· i· sagittas ferat· sed pꝛi9 dictũ videtur verius· Et hinc faretrat9 ta· tũ· armat9· et instructus faretra· vel q̇ habet faretrã ꝫm hug· Pap̃· vero dic̃· Faretra est teca sagittaꝝ· a ferẽdo iacula dicta· sic̃ feretrũ a ferendo fun9· faretra dicta ꝙ ferat teꝝ· id ẽ· moꝛtẽ· et coꝛ· penl't· naturaliter·

Farina· a farre· đ2 hec farina ne· q2 ex eo fiat· Vñ hec farinula le· dimi· Et farinace9 cea· ceũ· i· de farina factus· Et farinosus sa· sũ· i· plen9 farina·

Farinula le· dimi· ꝑua farina· et coꝛ· penultimã

Fariseus. a fares qđ est diuisio đ2 farise9 sea· seũ· i· diuisus· et hinc quidã heretici dicti sũt pharisei· qui diuisi ĩterp̃tant̃· q2 traditões et obseruatões legis quas illi deuterosas vocãt iusticia p̃ferũt· Vñ et diuisi vocant̃ a populo q̃i ꝑ iusticiã dei· vel quia decalogũ legis ĩ mẽbꝛanulis scribentes et cõplicãtes eas et ligãtes in fronte gestabãt vt religiosi iudicarẽtur· et inde pharisei· i· diuisi a populo dicti sũt· Et vt dicit̃ in histoꝛijs sup euãgelia· Tres erãt secte iudeoꝝ a cõmuni reliquoꝝ vita et opiniõe distantes· pharisei· saducei· et essei. Pharisei cultu austero et victu pauco vtebant̃· traditõnes suas statuentes quib9 traditões moysi determĩabãt· pictacia cartaꝝ in fronte gerebant· et in sinistro bꝛachio circũligata· quib9 decalogus inscript9 erat q2 dixerat dñs· hec habebis q̃i quid appensũ et in mãu tua etc̃· et hec dicebant̃ philateria· a philaxe qđ est seruare· et thoꝛath qđ sonat legẽ· Isti etiã maioꝛes fimbꝛias alijs deferẽtes spinas eis alligabãt· quib9 pũcti in deambulatõe memoꝛes mãdatoꝝ dei fierent· et p̃t scribi pharise9 ꝑ ph· grecũ· vel ꝑ f· latinũ· vi

Farma vel farmacon· ligua syroꝝ de in saducei dicitur vnguentum vel medicamentum·

Farmacẽticus ca· cum· đ2 a farmacia· Et scias ꝙ tria sũt genera curatõis· Vnũ est farmacẽticum· a farmacia q̇ est medicamẽtoꝝ curatõ· Secũdũ ẽ dieticũ· a dieta qđ est obseruatõ legis et vite· Terciũ est cyrurgicũ· a cirurgia· q̇ ẽ ferramẽtoꝝ incisio·

Farmacia cie· est medicamẽtoꝝ medicina· vel domꝰ vnguẽtaria· et đ2 a farma scđm hug· et pap̃· Vl' dic ꝙ farmacia largo mõ dicit̃ omĩs medicia maxĩe ꝯposita· sed stricto mõ et ꝓpꝛie farmacia sumit̃ ꝓ

Farmacopola· farmacon cõ medicina laxatiua· ꝯponit̃ cũ pole qđ est vendẽ· et dicit̃ hic et hec farmacopola pole. i· vnguẽtoꝝ siue medicamẽtoꝝ vẽditoꝛ vel venditrix· Vel cõponit̃ a farma & copos quod est laboꝛ· vnde farmacopola le. i. vnguẽtari9 qui laboꝛat circa vnguenta· & coꝛ· po.

Farmacus· a farma vel farmacon đ2 hic farmac9 ci· i· malefic9. et hec farmaca ce. vel scđm grecã declĩatõez farmace farmaces· i· mulier malefica· s· maleficia faciens·

Faros. a fos qđ est lux vel ignis· đ2 hoc farũ ri· vel hic faros et vertit̃ in latinũ et dicit̃ hic far9 ri· turris maxĩa iuxta alexandꝛiã in mari· dicta sic· q̃a flamaꝝ indicõ longe videat̃ quasi fosfoꝛos vel q̃si fosoꝛos· oꝛos visio đ2. et inde pharos. quasi foꝛos· i· visio ignis· Visus ei9 lumĩs est ad ꝓnũciandum nauigantib9 vada et poꝛt9 introit9 vel poꝛtũ ibi eẽ· Hinc etiã quẽlibet montẽ iuxta poꝛtũ positum et quãlibet turrim simlit̃ iuxta poꝛtũ positã super quẽ vel sup̃ quã igne accẽso posito designabãt nauigantib9 ibi eẽ poꝛtũ· & ĩtroitũ ad poꝛtũ pharõ vocabãt· Vñ & quedã turris in ytalia dicta est faros· ꝓpter vtilitatẽ talem· Et hinc etiã in poꝛticib9 machina ad p̃lucendũ fabꝛicata faros dicta est· Itẽ a pharos turri alexandꝛie quedã ciuitas in egipto dicta est faros· Et pharos ciuitas vel turris q̃ndoq3 ponit̃ ꝓ egipto· vñ ĩuenit̃ fari9 ria· riũ· i· egiptiac9· & hĩc oẽs reges egipti dicti sũt pharaones·

Farracũ ci· puls ex farre facta vel pinguis cibus generaliter· et dicit̃ a far farris·

Farrago· a far ris· dicit̃ hec farrago gĩnis· i· stramen vel q̃libet vilis ãnona· vel q̃libet mixtura pabuloꝝ· Vñ ꝑsius. In tenui farragine mẽdax· & hĩc facta trãslatõe farrago dicit̃ multitudo scolariũ· quasi despectiue· q2 ex diuersis et varijs gentibus sit collecta· Pꝛopꝛie tñ farrago ẽ herba oꝛdeacea adhuc viridis et granis ad maturitatẽ adhuc ñ tur gescẽtibus·

Fartũ· a farcio cis· đ2 hoc fartũ ti· qđ & fertũ ti ĩuenit̃· i· repletõ extoꝝ vel ventris· i· caro cõcisa et minutata q2 ea intestina farciant̃· id ẽ· repleant̃ cũ aliaꝝ reꝝ ꝯmixtõe· Idẽ & farcimẽ đ2· Itẽ fartũ est supinũ de farcio cis·

Farus ri· in faros exponit̃·

Fas· a facio cis. dicit̃ hoc fas· actõ hoc fas· vocatiuo o fas· i· licitũ et differt a iure· quia fas est lex diuina· Ius est lex humana· Fas est ꝑ alienũ agꝝ trãsire· Nõ aũt est ius. Et vt dic̃ pꝛisc· in tractatu v̇boꝝ· Differẽtie causa multa solent vel taceri vel contra regulã ꝓferꝛi. vt fas gẽm nõ habet· Nã siue facis siue faris vel fasis vel fassis dicamus aliud põt significare· vide etiã in faux·

Fascenia· a fascis đ2 hec fascenia nie· i· clausibilis vallacõ circa castra et ciuitates· q̇ solet fieri quib9dam fascibus stipulaꝝ et lignoꝝ·

Fasces· in fascis exponit̃·

Fascia· a fascis dicit̃ hec fascia scie· qua tegit̃ pectus· et papille cõpꝛimunt̃· vel q̃ puer ĩuoluit̃ q̃a in modũ fasciculi coꝛpus ligat· Vñ fascio scias· i· fascijs ĩuoluẽ· et cõponit̃ diffascio scias· fascijs dissoluẽ· Refascio as· iteꝝ fasciare vel diffasciare·

Fasciale· a fascia dicit̃ hoc fasciale lis. i· fascia· et ꝓpꝛie dicit̃ fasciale· latũ cingulum. quo puer circũligatur in fascijs· et ꝓdu· penul·

Fasciculus li·dimi·ꝑuus fascis·penul·cor·

Fascino nas·a fascis vel fascia ·dicit̃ hic fascinus ni·i·incãtatõ ·qꝛ in quibusdã fasciculis vel fascijs herbaꝝ soleat fieri ·et hoc fascinũ ni·ꝓ eodẽ· fascinus etiã dicit̃ priapus·q̃a quibusdã fascijs solebat olim ĩuolui cũ careret̃ bracis·et a fascinus dicit̃ fascino nas·i·ĩcantare quasi adulãdo ĩpetere·laudando decipe· Vñ ad galath·Quis vos fascinauit veritati nõ obedire·vbi dicit glosa·Quis vos fascinauit·i·decepit veritati nõ obedire·Veritas em̃ se ingerit vobis et vos ei nõ creditis· Et quis vos ita fascinat ꝑ simile hoc dicit·q̃i dicat vt qđ ante oculos est nõ videatis·sicut magicis ludificatõnibus aliter quedã oculis hoim̃ oñdunt̃ ꝙ̃ sint·et dicunt̃ illa fascinatõnes· Dicit̃ etiã fascinus siue fascinatõ vulgo q̃ nocet infantibꝰ·dicunt̃ em̃ quorũdã oculi visu vrentes· et hinc eoꝝ actus fascinatõ dr̃· et p̃t fieri vt huic peccato inseruiãt demones·similit̃ inuidia tanꝙ̃ fascinꝰ vrit·Inuidꝰ em̃ nõ modo sibi nocet cũ aliena felicitate tabescit sed etiã his quibus aliq̃ bona esse incipiũt·vñ in libro qui sapiẽtia salomonis inscribit̃ dr̃· Fascinatõ malignitatis obscurat bona·Sic factũ est vt ĩuidi tanꝙ̃ fascinãtes nocuerint galathis nuꝑ in xp̃o renatis· vt ij dẽ galathe fidei stomacho nauseãte·cibũ sp̃us euomuerit· et cor·pnl̃t·fascino·vñ virgilius in bucc̃·Nescio q̃s teneros oculo michi fascinat edos·

Fasciola le·di·ꝑua fascia·q̃ vulnera ligantur

Fascis ·a facio cis· dicit̃ hic fascis scis·i·onus· et pl'aliter hi fasces fasciũ·i· insignia honoꝝ· et q̃ñq̃ ipi honores dicunt̃ fasces· q̃i a fascibꝰ lignoꝝ· q̃a graues sũt pondere dignitatis et autoritatis·scd̃m hug· Pap̃·etiã dicit· Fasces fasciũ dignitates cõsulares·Fascis colligatõ lignoꝝ ad deportandũ colligatoꝝ· vnđ versus· Põdera sũt fasces· fasces dicũtur honores·

Fase·i·trãsitus dñi·Nota ꝙ q̃rtadecima die primi mẽsis ad vespam comedebãt iudei agnũ pascalẽ· et nox illa dicebat̃ fase·i·trãsitus dñi·sicut dicit̃ in historijs suꝑ exod·xij·ca· qꝛ in ea trãsiuit angelꝰ per egiptũ·ꝑcutiẽs primogenita ab hoie vsq̃ ad pecꝰ· et trãsiuit suꝑ tecta hebreoꝝ linita sanguĩe·et aggressus ẽ iter transeũdi israhel ab egipto· Itez quia ait dñs·Diem hanc habebitis solennẽ et in monimẽtũ in gñatõibus vestris cultu sempiterno septem diebꝰ azima ꝯmedetis·Prima dies erit sancta et venerabilis·sil'iter septima·nil opis facietis in eis exceptis his que ad vescendũ ꝑtinẽt·pap̃·etiã dicit·Fase trãsitus vel trãscensus dr̃ qꝛ eadẽ nocte dñs ꝑ egiptũ trãsiuit·et cũcta primogenita egiptõꝝ ꝑcussit vide in pasca·et acuit penl'ti·fase· et põt etiã scribi ꝑ ph·phase·Hic nota ꝙ in veteri testamẽto erãt decẽ festa·scz sabbatũ·neomenia·fase·penthecoste· festũ clangoris·festũ ꝓpiciatõis·scenophegia· encenia·iubileus et furim·Sabbatũ ĩterpretat̃ quies· et p̃t dici festũ dñi·qꝛ deus quieuit in eo·De hoc plenꝰ dicã in suo loco·Neomenia sonat ĩuocatõ lune·de hoc require in suo loco·Fase·i·trãsitꝰ dñi·de hoc dictũ est·Pẽthecoste sonat q̃nq̃gesimꝰ·vel pẽthecosten ipa q̃nq̃gena dieꝝ·q̃bus cõpletis vltimꝰ dies dicebat̃ festũ penthecostes·fiebat autẽ in memoriã date legis·q̃ in q̃nq̃gesimo die ab exitu de egipto est data·Eadẽ etiã solẽnitas dicebat̃ festum ebdomadaꝝ ·qꝛ supputatis septẽ ebdomadis ab altera die asimoꝝ fiebat· Dicebat̃ em̃ festũ primitiaꝝ qꝛ tũc offerebant̃ de nouis frugibꝰ duo panes·De hoc etiã vide in pẽthecoste·Festũ clangoris vel tubaꝝ· erat prima die mẽsis septimi· simul cũ neomenia· et ita duplex solẽnitas erat in prima die mẽsis septimi·scz festũ clangoris vel tubaꝝ et neomenia Vñ illud·Bucciate in neomenia tuba·in quo buccinabat̃ cornibus pecorinis· qꝛ ea die liberatus erat ysaac ne ĩmolaret̃·pecore ꝓ eo substituto·Dicebat̃ etiã festũ septimanaꝝ vel sabbatũ mẽsiũ quia mẽsis septimꝰ fere erat totꝰ solẽnis· Festũ ꝓpiciatõnis · erat decima die mensis septimi·i· septẽbris· quia redijt ea die moyses ad iudeos referẽs eis deũ placatũ suꝑ offensa vituli cõflatilis· Eadẽ die ieiunabãt hoies et iumẽta·et pueri septẽnes· a vespa vsq̃ ad vespaz ꝓ memoria mortuoꝝ·Vñ etiã dicebat̃ dies afflictõis·Dicebat̃ necnõ dies expiatõis·qꝛ eo die sanguĩe vitule rufe expiebat̃ tabernaculũ et altare et fiebat cinis ex ea·ad expiatõem ĩmũdoꝝ· et ipsi expiebant̃ a pctĩs ipius anni ꝑ emissionẽ hirci apõpei·Scenophegia erat q̃ntadeciã die septẽbris· qđ sonat fictõ tabernaculoꝝ· in q̃ ꝑ septẽ dies habitabãt sub vmbraculis in memoria q̃dragita annoꝝ in quibꝰ in deserto sub vmbraculis fuerũt seu tabernaculis ·Vñ et festũ tabernaculoꝝ solet dici· et ꝓtelabat̃ septẽ diebꝰ·quarũ primꝰ et vltimꝰ solẽnes erant·Octauꝰ etiã dies erat solẽnis nõ quia ð scenophegia esset sed ea die cõueniebãt ad faciendam collectã forte in vsus paupeꝝ vel in alios vsus cõmunes· vñ et scenophegia legit̃ q̃ñq̃ festũ eẽ octo dieꝝ· De hoc etiã vide in scenophegia de s·litera · Encenia sonat noua festa·sicut dedicatões ecc̃iaꝝ· vide sup̃ in encenia· Jubilꝰ erat ãnus remissionis et gaudij· De quo dicã in suo loco· Phurim ·i· sortiũ·erat festũ ꝓ victoria hester·quã hũit de aman de quibꝰ dicit̃ hester·ix· Isti sũt dies quos nũꝙ̃ delevit obliuio &c̃·vt habet̃ plenꝰ hester·ix·

Faselus li·fe·ge·dr̃ a fase qđ ĩterp̃tat̃ trãsitus·& est phaselꝰ ꝑua nauis habilis ad transeũdũ huc et illuc · faselus etiã dicit̃ q̃dam ĩsula grecie·vnde hic phaselus li·q̃đdam genꝰ legumĩs·qđ plurimũ abũdat in illa ĩsula·vel quia primũ inde allatũ est·et inde faseolus li·dimi·et hoc faselariũ larij ·herba fase li·vel locꝰ vbi abũdat·et ꝓdu·pnl̃t·phaselus·vnđ in doctrinali dicit̃· E sup l·longã dabimꝰ ꝓbat ecce phaselus·et scribit̃ tantũ ꝑ vnum l·

Faseolus li·dimi·in faselus est·

Fasianus·Hec fasis sis·vel fasidis·quedam insula grecie· vñ hic fasianꝰ ni ·q̃dam auis· qꝛ inde primũ asportatꝰ ẽ· vel dr̃ fasianꝰ·q̃i fagianꝰ ·a fagin quod ẽ comedẽ·qꝛ eiꝰ caro suauis ẽ ad ꝯmedẽdũ·et ꝓd·

Fasma·a fasmos dicit̃ hec fasma pnl̃t·fasianꝰ· me·et hoc fasma tis ·i·aparitõ ꝓprie vana et ĩcerta vt in nocte·et hinc q̃dam fabula menandri dicta ẽ fasma a q̃dam aparitõe· vide ec̃ in fantasma·

Fasmos grece·aparitõ ĩterp̃tatur latine·

Fassio onis·fe·ge·i·cõfessio a fateor teris·fassus sum·Ouidiꝰ in epy· Da veniam fassi michi nõ mu nera tanti ·

Fastidio dis·diui·dire·i·horrẽ sꝑnere·cõtemnẽ·tedẽ ·vnde v̊balia et hoc fastidiũ dij·i·suꝑbia vel tediũ· vnde fastidiosus sa·sũ·i· suꝑbus vel tediosus·vnde hic fastidiosus si·vnđ hec fastidiositas tatis· fastidio actiuũ ẽ cũ oĩbꝰ suis cõpositis siq̃ habet·et deriuat̃ fastidio a fastꝰ tus· qđ est suꝑbia· Quidam tñ dicunt fastidiũ esse prime impositõis·et inde fastus·

Fastigatus ꝓ fastigiatꝰ ·in fastigiũ vide.

Fastigiũ gij·i· sũmitas·altitudo·honor · Et inde fastigiolũ li·dimi·et fastigio as·i·exaltare·sublimare· vnde fastigiatus tus· Et fastigiatꝰ ta·tũ·i·ele

uat? et altus · et deriuat͞ a fastus · qꝺ est supbia ·
Et iuenit͞ ꝑ sincopam fastigatus ꝓ fastigiatus · et
vt dicit͞ in grecismo · Sūt fastidia tedia · ſꝫ fastigia

Fastuosus · a fastus tus · qꝺ est supbia dꝛ celsa ·
fastuosus sa · sū · i · supb? · et compat͞ fastuosus sioꝛ ·
sim? · vñ fastuose sius · sime · aduerb · Et hec fastuosi
tas tatis · i · supbia · elegantia · elatio ·

Fastus · a fas dicit͞ fastus ta · tū · et fast? dies dici
tur licit? · in quo licebat romanis negocia agē · cau=
sas exercere · vel aliqꝺ tale · Nefast? vero dies dicit͞
q̄i illicit? · qꝛ illicitū aut quasi nefas erat in illo die
ꝑdicta agē · qꝛ in illo die male cōtigerat romaīs · et
dicit͞ nefastus a nefas · fuit siquidē vetus cōsuetu=
do apud romanos · vt q̄scūqꝫ aduersitates siue pro
speritates sustinerēt eas ī fastis ānotari facerēt · Il
los ergo dies in quib? sibi male cōtigerat celebra=
bāt nō causa solēnitatis · sed timoꝛe infoꝛtunij · et
vocabant͞ nefasti · Sed illi in quib? bene sibi cōtige
rat vocabātur fasti · q̄i liciti qꝛ in eis licebat eis cās
agere · et huiōi · vel qꝛ in eis fabat͞ ius · et hic quidā
liber ouidij · in quo tractat͞ de fastis et nefastis die
bus a digniori ītitulat͞ liber fastoꝝ · Hinc etiā āna=
les libri in quib? scribebant͞ facta romanoꝝ totius
anni · similit͞ a digniori ꝑte dicti sūt fasti · Inuenit͞
etiā hic fastus tus · q̄rte declinatōis ꝓ ānali libro ·
Vñ lucan? in x · Nec meus edoxi vincet͞ fastib? an
nus · Sed magis ꝓprie ꝓ libro ānali est scꝺe declina
tōis fast? sti · Nā ꝓ supbia ē q̄rte decli · h fast? tus

Fatat? ta · tū · i · fato destinat? et dꝛ a fato tas ·

Fateoꝛ teris · fassus sū · fateri · i · maīfestari quasi te
neoꝛ fari · Fateri coactōis ē et nc̄itatis · fatemur ei
coacti · Sed cōfitemur et maīfestam? volūtarij · ꝓ
dim? ꝑcio vel aliqua vtilitate sperata ducti · Item
fatemur mala · maīfestam? bona · ꝓdim? quesita · Sꝫ
hec distinctō qñqꝫ ꝯfundit͞ · et vtimur istis verbis
īdifferent͞ · Fateoꝛ cōponit͞ cū cō · et dꝛ cōfiteoꝛ · Itē
cū dis · et dicit͞ diffiteoꝛ · Itē cū in · et dicit͞ infiteoꝛ ā
bo ꝓ negare · Itē cū ꝓ · et dicit͞ ꝓfiteoꝛ · Itē cū re · et
dicit͞ refiteoꝛ · Fateoꝛ et oīa ab eo cōposita sūt de
ponētia et faciūt supinū in sū · Itē oīa ab eo ꝯpo
sita mutāt a sui simplicis in i · in verbo · sed in supio
& in ꝑticipio in e · et coꝛ · fa · fateoꝛ · Vñ oui · de sine
titulo · Cōfiteoꝛ si quid ꝓdest delicta fateri ·

Fatidic? ca · cū · i · fata dicens · et cōponit͞ a fatum ·
et dico cis · et coꝛ · di · sicut & maledicus ·

Fatigo gas · gaui · gare · i · fatim agē et abūdanter
a fatim qꝺ ē abūdanter · et ago gis · sed magis vide
tur ethimologia q̄ꝫ cōpositō · et ē actiuū cū omib?
suis cōpositis · et ꝓꝺ · ti · A fatigo deriuat͞ fatigat?
ta · tū · i · in itinere lassatus · fessus ·

Fatim adū · i · multū vel abūdāter · vide ī affatim

Fatisco scis · cōponit͞ a fatim qꝺ est abūdāter · et
hisco scis · et ē fatiscere abūdāter hiscere et scindi ·
vt iste pann? fatiscit rimis · i · scindit͞ · et fatiscere ē
lassari · marcescē · abūdanter aperiri · desinē eē · defi
cere · Vñ de sancto martino dicit͞ · Artus febꝛe fati
scentes · Et nota q̄ꝫ nos dicim? fatisco cis · sed anti
qui dicebāt fatiscoꝛ sceris · fess? sū · qꝺ nos nō dici
mus · sed cōponit͞ defitiscoꝛ ceris · defessus sum · et
hoc vtimur · vt dixi in defetiscoꝛ ·

Fatū · a foꝛ ris · dicit͞ hoc fatū ti · et dicūt fatū esse
quidqꝺ deus fatur · Vel fatū est tꝑalis successio vl̄
euētus reꝝ a deo ꝓuisaꝝ · Et fingūt tria fata · in co
lo et fuso · et digitis fila ex lana trahētib? ꝓpter tri
nā variatōeꝫ reꝝ · Quedā vero desinūt eē · quedā in
cipiūt eē · quedā ꝑseuerāt · vel ꝓpter tria tꝑa · scꝫ pre
teritū qꝺ in fuso iam netū et iuolutū est · Presens
qꝺ inter digitos nētis trahit͞ · Futuꝝ qꝺ est in lana
que in colo īplicita ē · et qꝺ adhuc ꝑ digitos nētis
ad fusū tanq̄ꝫ ꝑsens ad ꝑteritū traijciendū ē · Et ē
idē fatū et foꝛtuna · Sed in hoc differūt · qꝛ foꝛtuna
ē in his q̄ foꝛtuitu veniūt nulla palā causa · fatū ve
ro est appositū singulis et statutū · sed hoc alterius
ꝯsideratōis ē · Scꝺm vero q̄ntilianū de causis fatū
dicit͞ a facio vel fio · Vñ et ait · Quid ē fatū nisi qꝺ
fit et nō habet causas · Boeti? vero in iiij · li · de ꝯso ·
dicit · Prouidētia est ipa diuina ratō in sūmo oī m
p̄ncipe cōstituta que cuncta disponit ·

Fatū est inherēs reb? mobilib? dispositō ꝑ quā
ꝓuidētia suis queqꝫ nectit oꝛdibus · A fatū dicit͞
fato tas · taui · i · destinare designare · et hic et hec fa
talis et hoc le · qꝺ fato debet͞ · vñ fatalit͞ aduer ·

Fatuo as · aui · i · fatuū facē et dicit͞ a fatu? · & cō
ponit͞ Diffatuo as · i · diuersis mōis fatuare · vel a
fatuitate remouē · Infatuo as · i · valde fatuare · et ē
actiuū cū omnibus suis compositis ·

Fatus ta · tū · i · locut? · vide etiā in foꝛ faris ·

Fatu? tua · tuū · dicit͞ a foꝛ ris · et dicit͞ fatu? q̄a
imꝑitiā suā ostendit fando q̄dquid latet in animo ·
vel respondēdo ad īterrogata · Vel ideo fatu? dꝛ
a fando · qꝛ nec qꝺ ipe fatur · nec quod alij dicūt in
telligit · et differt fatu? a stulto · qꝛ stult? est qui ꝑ
stupoꝛē nō mouet͞ · iniuriā et seuitiā ꝑfert · nec vl
tus ē · nec vllo ignominie cōmouet͞ dolore · qꝛ stult?
ē hebetior coꝛde · Vñ quidā · Ego stultū me extimo
fatuū esse nō opinoꝛ · i · obtusuꝫ siquidē sensib? · nō
tn̄ vt ille · et compat͞ fatu? magis fatu? fatuissim?
vñ fatue magis fatue sime · adū · et hec fatuitas tis ·
scꝺm hug · Vel ꝫm quosdā fatu? dicit͞ q̄ fando ostē
dit imꝑitiā suā · Stult? vero est q̄ semꝑ ꝑ stupoꝛem
mouet͞ in nimiā seuitiā in coꝛde nec ꝓfert ·

Faucō onis fe · ge · in fautoꝛ exponit͞ ·

Faudicus ca · cū · pn̄l't · coꝛ · ē ille q̄ vera dicit cui
cuncti fauēt · & videt͞ ꝯponi a faueo faues · vel dico
vel dictum · quia eius dictis fauet͞ ·

Faueo ues · ui · fautū fauē · i · suffragari · auxiliari · as
sentire · fauoꝛē dare · & ꝓprie in malo · faueo neu · ē
cū oīibus suis cōpositis · Itē faueo in ꝑn̄ti coꝛ · hāc
sillabā fa · sed in ꝑterito eā ꝓducit · Thobias · Vt le
gi faueas · tibi sicut amaris amet͞ ꝓxim? &c̄ · & de
beret supinū facē fatū · vi · ꝑteriti cōuersa in tū · ſꝫ
addit͞ u · ad drām de fatū fati sicut & caueo caui ·
catū · deberet facē · sed facit cautū ad drām huius
nominis catus cata catum ·

Faui est ꝑteritū de faueo ues · & ꝓdu · primā · Itē
faui ē gt̄us hui? noīs fau? faui · ꝓ brisca mellis · &
tūc coꝛ · primā · vñ versus · Basia plena faui michi
das ideo tibi faui ·

Fauilla · a fos qꝺ est ignis ·
dicit͞ hec fauilla le · i · scintilla · Sed scintilla ꝓprie dꝛ
accensa · fauilla vero extincta & igne deserta · quia
fauilla est extinctus scintille ignis vel cinis · & dꝛ
sic qꝛ ꝑ ignē effecta sit · vñ & dꝛ fauilla · quasi fos
vulsa · vel dicit͞ fauilla quasi fagilla · a fagin quod ē
ꝯmedere · quia ē cibus ignis · vel poti? reliquie cibi
ignis ·

Fauill? li · dimi · ꝑuus fauus · Idē etiā
fauul? li · dꝛ ·

Fauissoꝛ soris · ē piscatoꝛ q̄ sꝑ rogat et fauet deo
vt sibi bn̄ eueīat · et dꝛ a faueo ues ·

Faui? fauia uiū · id est · leuis & imponderosus · &
dici͞t a fauoni? nij · qui dicit͞ ventus leuis

Fauni · a fando vel fonos · dicti sūt quidam dij sil
uarū fauni · quia voce nō signis ostēdebant futura
in lucis cōsulti a paganis · Hi vulgo incubi vel īcu
bones · a romanis vero fauni · ficarij dicūtur

Fauoneꝰ·a faueo ues·dicit̃ hic fauoneꝰ nij·lenis ventꝰ·qui & zephirus dicit̃·Et vocat̃ sic fauonius q̃a eiꝰ fauore flores ꝓducunt̃·et terra germīat·vñ ouidiꝰ·Vsq3 sub aduētu spirātis lene fauoni·Vnð fauoniꝰ nia·niū·et hoc fauoniū nij·leue odiuz·qð cito transit et cadit ad modū illiꝰ venti·Fauonij ec olim dicebant̃ spurij q̄ ex p̄re īcerto et matre vidua sūt geniti·et hoc ideo quia quedā aīalia fauonio spiritu hausto cōcipe existimātur·

Fauor·a faueo ues·dicit̃ hic fauor uoris·i·auxiliū laus·assensus·vñ fauorosus sa·sū·i·fauore plenus·Idem et fautoriꝰ ria·riū·a fautore·et hic et hec fauorabilis·et hoc le·Et cōpat̃ fauorabilis lior·lissimꝰ vñ fauorabiliter liꝰ·sime·adū·& hec fauorabilitas·tatis

Faustitudo dinis·in faustus vide·

Faustus·a faueo dr̃ faustꝰ sta·stū·i·felix·cui fortuna fauet·& compat̃ faustꝰ tior·simꝰ·vnde fauste tius·sime·adū·Et hec faustitudo dinis·i·felicitas·Faustꝰ cōponit̃·Infaustꝰ ta·tū·i·infelix cui fortūa nō fauet·sed semp ē aduersa·et ei nō contingit nisi male·a faustꝰ dr̃ fauste adū·ꝓspere·felicit̃·pie·

Fautor·a faueo ues·dicit̃ hic fautor toris·i·laudator·cōsensor in malo·Et hec fautō onis·laus vel cōsensus in malo·sicut amicicia cōsensus in bono·Qð em̃ est amicicia īter bonos·hoc idē est fautō inter malos·vñ fautōsus sa·sū·in malo ꝯsentiēs·et scribit̃ p t·fautō et fautōsū nō p c·

Fautorius·in fauor exponitur·

Fautū est supinū de faueo ues·

Fauus faui·mel est in cera·sc3 brista·et dicit̃ a fagin grece·qð est comedē latine q̄i fagus q2 magis comedit̃ ꝙ bibit̃·et cor·fa·sic̃ dixi in faui p̄terito·

Faux·a fos quod ē vox dicit̃ hec faux cis·fauces sūt anguste fistule gutturis·quasi foces·i·voces p quas vocalis spūs ab ītimo pectore exiliēs sonum vocis emittit·et dicūt̃ sic·vel a fūdēdis vocibꝰ·vel q2 p eas famur voces·Vel fauces dicūtur a fos qð est aer·q̄i fos capiētes·i·aerē·vel fauces dicunt̃ a fagin quod ē comedē·et ſm hoc fauces dicūtur maxille quibꝰ comedimꝰ·Et ad similitudīe3 fauciū dicūtur fauces loca stricta et angusta·sicut ē aditꝰ viaꝝ īter altos mōtes·Silit̃ ad sil̃itudinē fauciū dicūtur fauces hostia fluuioꝝ et exitꝰ in mare·quia locus ille solet eē strictꝰ et angustꝰ ad modū fauciū·vel q2 p locū illū aque et naues exeūt sic̃ p fauces voces·Et a faux cōponit̃ suffoco cas·Et scias ꝙ īuenit̃ faux p u·et p x·et fas sine u·et p s·i·licitū et fax sine u·p x·et falx p l·et p x·sicut patet in hoc versu·Faux est·fasq3 licet·resecat falx·fax quoq3 lucet·Expone faux ē·i·comedit cetera patent·

Faxo·a facio cis·dicit̃ faxo faxis faxit·i·facē vbu3 defectiuū et comicū·et nō habet ampliꝰ nisi predictas voces et faxim·Et scias ꝙ faxo faxis faxit·qñq3 accipiunt̃ in vi futuri·qñq3 in vi p̄ntis·tā subiunctiui ꝙ īdicatiui·Faxim est p̄ntis tempis sbiunctiui modi·accipit̃ tamē ꝓ futuro·

Fax facis fe·ge·i·teda·et dicit̃ a fos·qð est ignis quia faciat igne3 quasi fos capiens·vel focos faciēs Inde facula le·dimi·i·pua fax·

Febe febes·i·luna dicit̃ a fos qð est lux vl' claꝝ·et acuit̃ vltima sillaba·Itē hic febus febi·i·appollo vel sol·a phos dicit̃·Vnde dicit pap·Febus et febe sol et luna dicūtur·a fos·id ē·claritate·Febus·i·clarꝰ·ab eo qð ē fos·i·lux·Hug·vero dicit a fos qð ē lux dictꝰ ē sol phebus·id ē·lucidꝰ·et ē quasi adiectiuū·vñ febus appollo q̄i lucidꝰ da·dū·vel phebꝰ grece latine īterp̄tatur cōis·q2 cōiter tempat et frigidos et calidos planetas·vñ phebeꝰ bea·beū·et p̄t scribi phebꝰ p f·vel p ph·

Febricito tas·pnl't·cor·qð et febricitor·ꝓ ph·taris·īuenit̃ in depo·ge·i·febrē hr̃e et deriuat̃ a febris·

Febricula le·dimi·i·pua febris·

Febrio febris·id est·febrem habere·dicit̃ a febris et a febrio febrisco scis·inchoatiū·

Febris bris·fe·ge·dicit̃ a ferueo ues·q2 facit homīe3 feruē·vel dicit̃ a frigeo ges·q2 facit hoīe3 frigere·Et desinit acc̃s singl'a·in em·vel in im·vt febrē vel febrim·et ablatiuꝰ in e·vel in i·vt febre vel febri·etiā acc̃s pl'alis in es·vel ī is·vt febres vel febris

Februa oꝝ·ge·neu·pluralis numeri·i·sacrificia·et purgatōes que olim solebant fieri ꝓ aīabꝰ defūctoꝝ·vñ februatꝰ ta·tū·i·purgatꝰ·Et februo as·id ē·sacrificare vel purgare·et hic februꝰ brui·id ē pluto·Februi etiā dicūt̃ manes·q2 eis fiebāt huiōi purgatōes·et a februꝰ vel febrꝰ dicit̃ hic februariꝰ februarij·qdam mēsis dictꝰ sic·q̄i sacrificatoriꝰ vl' purgatoriꝰ siue purgatiuꝰ·q2 ī illo mense olim p̄cipue fiebant februa ꝓ aīmabꝰ defunctoꝝ ipi plutoni·vnde februariꝰ ria·riū·

Februarius·in februa est

Febus bi·mas·ge·in febe est expositū

Fecialis·a fedꝰ federis·dr̃ hic et hec fecialis·q̄i fedialis·i·sacerdos·p quē federa fiebāt·vel q̄ bella annūciabat·qui potiꝰ dicebat̃ secularis·Vñ olim feciales dicebant̃ fediales·q2 p eos federa fiebant sic p seculares bella·Fecialis ergo ꝓprie dicebat̃ ille q̄ legatōe vtebat̃ ꝓ federe et pace ſm hug·Papias etiā dicit·feciales dicunt̃ p quos federa et bella indicebant̃·i·sacerdotes·

Feciniū nij·dr̃ a fex·et dicūtur fecinia minuti acini et dure cutis·q2 plꝰ fecis faciāt ꝙ alij acini·

Feco·a fex dicit̃ feco cas·caui·care·i·fecē facere·vel fece inficere·Et cōponit̃ defeco cas·i·purgare q̄i deorsū a fece ponere·Vñ ꝓpheta·vindemie defecate etc̃·Itē effeco cas·i·purgare·q̄i extra fecem ponē·ab ex et feco cas·feco cas·ꝓ fecē facē neutꝝ est·ꝓ deturpare est actiū·Cōposita vō ab eo oīa sūt actiua·et ꝓdu·hanc sillabam fe·

Fecula le·dimi·pua fex·fecula etiā dicitur vua decocta vel pinguis·

Feculētus ta·tū·i·fetidꝰ·et dicit̃ a fece vel fecl'a vel cōponit̃ a fece et lentos qð est plenū·vnde feculentꝰ ta·tū·i·fece plenus vel fetidus·et copat̃·vnde hec feculētia tie·i·fetiditas·

Fecundꝰ·a fetus dicit̃ fecundus da·dū·i·fertilis·abūdans·q̄i fetūdus·i·fetu vndās·vel quasi fetu3 dans·et ꝯpatur·fecūdus dior·dissimꝰ·vnde fecūde dius·sime·adū·et hec fecūditas tatis·fecūdꝰ ꝯponitur infecūdus da·dū·i·nō fecūdus sterilis·et a fecūdus fecūdo das·i·fecundū facere·

Fedeo des·i·fedū eē·a fedo das dicit̃·

Federo·a fedus deris·dicit̃ federo ras·i·pacificare·fedus firmare·et cōfedero ras·i·ꝯiūgere·colligare·vñ verbalia ꝯfederator trix·tio·

Fedo das·daui·dare·i·deturpare·et cōponit̃·cōfedo das·defedo das·i·mūdare vel valde fedare·Diffedo das·i·diuersis modis fedare vel mūdare·Effedo das·i·valde fedare vel extra feditatē ponere·Refedo das·i·iterū fedare·fedo et cōposita ab eo actiua sūt·et ꝓducūt hanc sillabā fe·Regū ij·li·xvj·ca·dicit̃·vt cū audierit israhel ꝙ fedaueris patrē tuū roborent̃ tecū etc̃·virgiliꝰ in·iij·eneið·Se mesam p̄dam et vestigia feda relinquūt·

Fedosus sa·sū·i·fedus da·dū·et compat̃ fedosus

sior·simus·et deriuatꝛ a fedus da·dũ·

Fedus deris·i·pactũ vel pax·q̃ fit inter dimicantes·et dicitꝛ a fedus da·dũ·fuit vero olim cõsuetudo ꝙ cũ aliqs vellet inire fedꝰ quedã porca sacrificaretꝛ in hũc modũ·maior ex ista ꝑte et minor ex alia·siue eẽt imꝑator·siue esset rex·siue aliꝰ pñceps tenebãt illã porcam·et ipam ꝑcutiebãt·et turpiter occidebant q̃i dicerẽt·sic occidatꝛ ille q̃ a pace resilierit·& inde dictũ est fedus·a porca feda & turpitꝛ occisa·cꝰ mors optabatꝛ ei q̃ a pace resiliret·vel dꝛ fedus a fide Vel dicitꝛ ab hirco et edo f·litera addita·vel potiꝰ posita ꝓ h·q̃ habetꝛ in hoc noĩe hircꝰ·et dicitꝛ fedus sic quia hircꝰ et edus cũ porca ĩmolabantꝛ in federe facĩẽdo·Et fedus ꝑuenit pacẽ·sed federis ꝑtes sũt inducie dicte q̃i dies ocij·vel inducta ocia·& scribitꝛ foedus deris·ꝑ oe·dyptongon·Similitꝛ foedero ras·Inuenitꝛ fedus da·dũ adiectm·i·turpis·deformis·sordidꝰ·et deriuatꝛ a fedo das & compatꝛ fedus dior·simꝰ·vnde fede diꝰ·sime·aduerbiũ·& hec feditas tatis·et scribitꝛ ꝑ e·solã ꝓductã primã·Vñ versus·Sordidꝰ est fedus ꝓ pacto dicito foedus·Iudith xxij·ca·dicitꝛ·fedũ est eñ apd assyrios si femina irrideat virum·

Fedus da·dũ·i fedus deris·exponitur·

Fel·a follis dicitꝛ fel·lis·qꝛ sit folliculꝰ gestãs humorẽ qui vocatꝛ bilis·& dicitꝛ fel tam folliculus ꝙ ille humor·et scribitꝛ ꝑ duo l·in gto·Nam gtus formatꝛ a nto addita lis·sicut et mel lis·a fel deriuatꝛ fellеꝰ lea·leũ·i·de felle existens vel amaꝝ

Felena ne·quedã bestia valde timida·scꝫ cerua·et ꝑ eodẽ ĩuenitꝛ hec feles ĩdeclinabile·Oui·in quinto meta·Feles soror phebi niuea saturnia iacta·

Felicito tas·fre·est de felico cas·caui·catũ·tu·& formatꝛ ab hoc supino felicatu a·mutata in i·breuẽ·et u·in o·sicut et ab impero ras·imꝑatu a·in i·breuẽ·& u·in o·fit impito tas·

Felico·a felix deriuatꝛ felico cas·catũ·care·i·felicẽ facere a quo felicito tas·fre·vide in felix·

Felix cis·ge·oĩs·i·beatꝰ·fortunatꝰ·diues·et dicitur felix·et q̃ dat felicitatẽ·et q̃ accipit·& ꝑ quod datꝛ felicitas·vt felix tꝑus·felix locꝰ·& compatꝛ felix cior·cissimꝰ·Vñ feliciter ciꝰ·sime·aduerbiũ·& hec felicitas tatis·De felicitate pħoꝝ siue cõtemplatõe dicã in vita·et a felix deriuatꝛ felico cas·i·felicẽ facẽ·A quo felicito tas·frequẽtatiuũ·Felix cõponitꝛ infelix·i·nõ felix·infortunatꝰ·& siliter cõꝑatur·Vñ infelicitꝛ ciꝰ·sime·adũ·& hec ĩfelicitas·& infelico cas·i·infligẽ·infelicẽ facẽ·A quo ĩfelicito tas·frequẽ·et formatꝛ ab hoc supĩo ĩfelicatu·a·mutata in i·breuẽ·et u·in o·fit infelicito tas·sicꝛ volo volas volatu·volito tas·Rogo rogas·rogatu rogito tas·Vt sup̃ ostendi in tercia ꝑte in capitl'o de verbo frequẽtatiuo·Et scias ꝙ felix dicitꝛ quasi facie letus·et ẽ ethimologia et ꝓducit fe·Vñ lucanus in q̃rto·Felix qui potuit mũdi vitare ruinam·Quo lateat iam scire loco et cecera·

Femella le·dimi·ꝑua femina·

Femellariꝰ·a femina dicitꝛ femellariꝰ rij·i·mulierariꝰ·femineis vel femineo opi deditꝰ vel femineos habẽs mores·vel volũtati femine deditꝰ·et obnoxius·qui alio nomine dicitur vxorius

Femẽ·a femur dicitꝛ hoc femẽ mĩs·et sũt ille ꝑtes femoꝝ·quibus in equitãdo tergis equoꝝ adhẽmꝰ·vñ et p̃liatores olim sub femĩbus amisisse equos dicebantꝛ·vel femẽ minis·ẽ coxa femĩe·Cantico·vij·ca·Et iũctura feminũ tuoꝝ sicut monilia·vñ hoc femĩale lis·brace femĩaꝝ·qꝛ tegant femina·Et hic femẽ dicitꝛ q̃ñqꝫ pĩguedo illa q̃ est in pube mulieris·Et femur dicitꝛ que ẽ in pube viroꝝ·hec tñ proprietas sepe corrũpitur apud autores vtentes ꝑdictis vocabulis indifferẽter

Femina dicitꝛ a fos qđ est ignis·q̃i ignita·quia vehemẽtius viro ardet et cõcupiscit·vel femina dicitꝛ a fetitate·q̃i fetita·qꝛ gñat fetũ·et hinc hec femella le·et feminella le·et feminula le·oĩa dimi·et femineꝰ nea·neũ·et feminꝰ na·nũ·res femine·vel ꝑtinẽs ad feminã·Itẽ femina potest eẽ pluralis nũi ꝓ coxis mulieꝝ·vide in femẽ minis

Feminale lis·ꝓdu·pnl't·vide in femẽ minis·

Feminella le·dimi·ꝑua femina

Femininꝰ na·nũ·a femĩa dicitꝛ·et scribitꝛ ꝑ i·in antepnl't·et pnl't·sillaba vt cuius gñis feminini·Vnde geñ·vj·ca·dicitꝛ·Et ex cũctis aĩantibus vniũse carnis bina induces in arcã masculini sexꝰ et feminini·

Femino nas·aui·dicitꝛ a femĩa·et ẽ femĩare·more femĩaꝝ se habẽ·et scđm hoc neutꝝ ẽ et absolutuꝫ·vel femino nas·i·mollẽ vel femineũ facẽ·debilitãe eneruare·euirare·et cõponitꝛ effemino nas·i·valde feminare·Femino et eiꝰ cõposita in hac significatõne sũt actiua·ꝓducũt fe·sicut et femina·Oui·đ arte·Sic ruit ad celebres cultissima femina ludos

Feminula le·dimi·ꝑua femĩa pnl'ti·correpta

Femorale lis pnl't·ꝓđ·et exponitur in femur·

Femur moris·ge·neu·cor·pnl't·gtĩ·et sũt femora ab ĩguine vsqꝫ genua·dicta a femĩa·qꝛ ibi sit distĩctio eius et viri·vel femur ẽ coxa virilis ꝓꝑie·vnđ hoc femorale lis·brace viroꝝ qꝛ femora tegãt·Sed femẽ ẽ coxa ꝓꝑie femĩe·vñ et femur dicitꝛ q̃ñqꝫ piguedo que ẽ in pube viroꝝ·sicut femẽ pinguedo q̃ ẽ in pube mulieꝝ·Hec tñ ꝓꝑietas apud autores sepe corrũpitꝛ·Et scias ꝙ femur et genꝰ et stirps đr·

Fendo dis·nõ ẽ in vsu·sed cõponitꝛ defẽdo dis·sũ·su·Inde defẽso sas·frequẽ·Itẽ cõponitꝛ infẽdo dis·di·sũ·Et inde infẽso sas·frequẽ·Itẽ offendo dis·di·sũ·su·Inde offẽso sas·frequẽtatiuũ

Feneror·a fenus dicitꝛ feneror aris·Et in eodẽ sensu ĩuenitꝛ fenero ras·i·mutuare vel mutuari·scꝫ dare ad vsurã·vel accipe·est eñ dantis et accipientis et qui dat mutuo·et qui accipit feneratꝛ·Vnđ hic fenerator toris·qui dat et qui accipit fenus·quasi fenoris actor·et feneratoriꝰ toria·torium·fenero vel feneror raris·cõponitꝛ·Cõfenero ras·vel confeneror raris·i·simul fenerari·Defenero ras·vel defeneror raris·i·ditare vel ditari·vel valde fenerari·vel deseruire·vel a fenore remouẽ·Refenero ras·vel refeneror raris·i·iteꝝ fenerari·Et nota ꝙ fenero vel feneror ĩuenitꝛ etiã ꝓ diungere vel ligare·fenero ras·cũ oĩbꝰ suis cõpositis est neutꝝ·Sed feneror raris·est depo·cũ suis cõpositis·Tamẽ fenero ras·qñ stat ꝓ coniungẽ vel ligare·& defenero ꝓ ditare·sunt actiua·

Fenestra stre·đr a fos quod est lux·quia lucẽ ferat·vel quia ꝑ eã videamꝰ foris lucẽ·vnde et fenestra dicitꝛ quasi ferẽs nos extra·vel fenestra cõponitur a fos et ministro·qꝛ ministrat lucẽ domui·et sũt ꝓꝑie fenestre quibꝰ exterior ꝑs angusta ẽ·sed ĩterior diffusa·et hinc fenestrella le·dimi·i·ꝑua fenestra·et fenestratus ta·tum·et fenestro stras·i·fenestras facere·vel fenestras p̃parare

Feniceon grece latine dicitꝛ rubeũ·vnde feniceus cea·ceũ·i·rubeus·vnde feniceã vestem dicũt greci quã nos coccineã dicimꝰ·vñ puniceꝰ cea·ceũ·i·rubeus·quasi feniceꝰ·et hic et hec fenix cis·i·homo rubeus·qꝛ ergo illi ex vicinitate solis sũt punicei

seu fenicei dicti sunt fenices· Vnde etiam q2 ipsi
primi inuentores literaꝝ fuerūt· adhuc capitales lite
ras rubeo colore·i· minio vl' vmilione scribiꝰ· vt co
lore repsentemꝰ illos fuisse inuentores literaꝝ· &
ab eis terra quā coluerūt dicta ē fenicia cie· vnde
hic et hec fenix cis·gentile·scȝ quicūqȝ ē de terra il
la·siue sit rubeꝰ siue nō· Et feniceꝰ cea·ceū·in eodē
sensu· Itē a fenicea dicit̄ penus na·nū·subtracta a=
spiratōe· si phenicea scribat̄ p ph· vel mutata f· in
p·si scribat̄ p f· Et a penꝰ mutata e·i u·fit punꝰ na
nū· Vnde punicꝰ ca·cū·& hinc puniceꝰ·cea·ceū·oīa
in eodē sensu· Et nota diligēter ꝙ peni·puni et pu=
nici·et punicei ·dicunt̄ tam illi de punicea ꝙ car=
thagineses et africani ·Dido qdā q̄ fuit de tiro et
sidone ciuitatibꝰ fenicie fugiēs fratrē suū pigma=
lionē venit in africā cū magna multitudie suoꝝ cū
quibꝰ cartaginē edificauit·& hinc cartaginēses di=
cti sunt peni vel puni vel punici vel punicei·et ter
ra cartagini adiacens·dicta ē punica· Tn̄ postea ā
pliata est appellatō·et dicta ē gnaliter africa ter=
ra punica· Et africani dicti sūt punici peni vel pu
ni· Vn̄ et qddam genꝰ maloꝝ dicit̄ malū punicū·q2
de illa regione fuit allatū· vel q2 ibi plurimū abun
dat·vel q2 grana habeat rubea·Item a feniceon hic
fenix cis· quedā auis arabie·de qua dicā ī suo loco
Vn̄ feniceꝰ cea·ceū·qd ptinet ad fenicē·vel res fe
Feniceus cea·ceū·in tribꝰ significatōibꝰ nicis·
inuenit̄· Nā fenicꝰ·i·rubeus a feniceon· et feniceꝰ
·i·de fenicia·et feniceꝰ cea·ceū·qd ptinet ad fenicē
auē·sicut pleniꝰ dixi in feniceon·et potest scribi p
ph·vel p f·indifferenter·

Feniciū cij·ē herba fullonū q̄ nigrā facit tinctu
rā· Vn̄ ysa·lxx·Si fuīnt pcca nostra quasi feniciū·

Feniculū·a fenū dicit̄ hoc feniculū li·pnl'ti ·cor·
vel hoc feniculū·q2 tirsus huiꝰ herbe et radices a=
cuūt visū· Vn̄ et feniculū dr quasi oculoꝝ fenū· vl'
dicit̄ sic·q2 hec herba ē calida et sicca·

Fenix cis·cōis ge·i·homo rubeꝰ·a feniceꝰ dicit̄·
Itē fenix dicit̄ a fenicia·et tūc ē gentile·i· homo de
fenicia·et in istis duabꝰ significatōnibꝰ est cōis ge·
vt dixi in feniceon· Itē a feniceon qd est rubeū dici
tur hic fenix cis·mas·ge·pnl't·pdu·quedā auis ara
bie·de qua dicit ambro·in exame· Fenix qdam auis
in locis arabie phibet̄ degere· atqȝ ea vsqȝ ad an=
nos quīgentos longeua etate pcedē·q̄ cū sibi finē
vite adesse adūterit·facit sibi thecā de thure et mir
ra et ceteris odoribꝰ in quā impleto vite sue tpe
intrat et morit̄·de cuius humore carnis vmis exur
git·paulatīqȝ adolescit ac pcessu statuti tempis in
duit alaꝝ tegmina·atqȝ in supioris auis speciē for
māqȝ repatur· Doceat nos igit̄ hec auis vel exem
plo sui resurrectōem credē·que etiā sine exemplo
et sine ratōis pceptōe ipa sibi insignia resurrectōis
istaurat· et vtiqȝ aues pter hoiem sūt· nō homo
pter aues· Sic igit̄ exemplo docet nos ꝙ auctor
et creator oim sanctos suos pire in ppetuū nō pa
tiat̄·q2 auē vnicā pire nō est passus·resurgentē sn̄
semie voluit eā ppagari· Isidorus etiā xij·ethimo·
dicit· Fenix arabie auis dicta·q2 colorē feniceū hȝ·
vel q2 sit in toto orbe singularis·et vnica· Nā ara
bes singularē fenicē vocāt hic qngentos et vltra ā
nos viuēs·dū se videt senuisse·collectis aromatuꝫ
virgul' rogū sibi instruit· et ecōuerso ad radiū so
lis alaꝝ plausu volūtariū sibi incendiū facit· sicqȝ
iterū de cineribꝰ suis resurgit·et pt scribi p ph· siue
Fenix· p f·fenix·
Foenū ni·dicit̄ a fos qd est ignis q2 fa
cile igne accēdat̄· vel eo flama facile nutriat̄ ·et scri
bit̄ p oe dyptōgum·tn̄ scdm vsū prima vocalis ta
cetur et nō ex toto scribitur·

Fenus noris·ge·neu·i·vsura·sed vsura est lucrū
de capitali acceptum· fenus vero lucrum de vsura
acceptum· vel vsura est sine determinato tempe·
sicut qui accōmodat xij· denarios p vno denario·
quotquot mēsibus acceptor voluerit· Fenus vero
ē cū tpe detmiato sicut q̄ accōmodat viginti p tri
ginta vsqȝ ad mēsem ·vn̄ fenꝰ vocat̄ auidū· quia q̄
sic accōmodat semp auet vt illud tpus veniat cito·
Vn̄ lucanꝰ· Hinc vsura vorax auide·qd in tpe fenꝰ
Indifferenter tamē qnqȝ vtūtur autores predictis
vocabulis· Et inde fenereꝰ rea·reum·

Fera re·dicit̄ a fero fers· Et dicit̄ fera oīs bestia
quia toto corpe ferat̄· vel q2 vtat̄ naturali liberta
te et desiderio suo et volūtate ppria ferat̄· Fere sūt
etiā si nō seuiūt· Bestie vero a vastādo dicte sunt·
quia morsu vel vnguibꝰ seuiūt quasi vastia· Ex his
patet ꝙ oīs bestia est fera·et nō ecōuerso ·sȝ hoc
distinctū est sup diligēter satis in bestia·

Feraculꝰ la·lū·aliqntulū ferax·et dr a ferax cis·

Feralis·a feron qd est mors dicit̄ hic et hec feral'
et hoc le·i·mortal'·lugubris·funebris·et pdu·ra·

Feratꝝ tri·dicit̄ a fera re·et sunt feratra tecta sil

Ferax·a fero fers dr hic et hec et uaꝝ spissa·
hoc ferax cis·i·fecūdus·abūdans· Et compat̄ ferax
cior·cissimus·vn̄ feraciter ciꝰ ·cissime ·aduerbium·
et hec feracitas tatis·

Ferbeo bes·in ferueo ues·exponitur·

Ferculū·a fero fers dr hoc ferculū li·i· missoriū·
Ferculū etiā dicit̄ mēsa·sup quā ponūtur fercula·
Itē ferculū etiā dr vasculū in quo portat̄ ferculū·
vn̄ salomon in can· Ferculū fecit salomon rex de li
gnis libani·scdm hug· Papias vo dicit· Ferculum
discus·mēsa edētiū·aut vasculū missoriū ī quo epu
le ferūtur·

Fere·aduerbiū·i·ppe vel iuxta·et dr a fera·Cū em̄ toto corpe fere ferant̄ sūt magne ce
leritatis·quattuor quippe pedibꝰ vtunt̄· sed celeri
bꝰ oīa iuxta sūt·et ideo fere opetent̄ ponit̄ pro iu
xta vel ppe· Itē fere·i·pene ferme· vide in fanus·

Ferentariꝰ· a fero fers·dicit̄ hic ferentariꝰ rij· i·
vexillifer· vel fundibulariꝰ vel sagittariꝰ q2 ferat ar
cū·vn̄ ambrosiꝰ sup egisippū· Sed vt solet in feren
tarioꝝ plijs plura vulnera ꝙ neces iferebantur·

Feretꝝ·a feron qd est mors dicit̄ hoc feretꝝ tri·
q2 ferat mortuū· Q2 aūt dicit̄ feretꝝ qi ferēs atrū·
ethimologia est· Quidā tn̄ volūt deriuari feretꝝ a
fero fers·q2 ferat mortuos· Alij dicūt feretꝝ dici·
q2 ferat terꝝ·i·mortuū·sȝ potiꝰ ē ethi·ꝙ opositio·

Feria·a ferio feris·dicitur hec feria rie· cessatō ab
ope seruili· vnde et feria dicit̄ festiuꝰ dies· in quo
cessare debemꝰ ab opibus seruilibꝰ in qua sola res
diuina debet geri·et dicit̄ feria a feriēdis victimis
et scdm hoc soli festiui dies dicunt̄ ferie pprie in q̄
bus sacrificia pcipue solent fieri· Sed quia qualibȝ
die debemꝰ cessare a vitijs· Inde ē ꝙ quilibȝ dies pt
dici feria· vel feria dicit̄ quasi faria·a fando·quia in
creatōe mūdi p singulos dies fabat̄ deꝰ· In prima
em̄ die dixit deꝰ· Fiat lux· In scda die dixit· fiat fir
mamētū·et sic in alijs·vel dicit̄ a fando feria·quia
in ferijs est nobis tpus fandi in diuino vel hūano
officō·et scdm hoc quilibet dies pt dici feria· Scdȝ
ergo osuetudiem xpianoꝝ sic appellandi sūt dies·
Dies solis prima feria· vel dies dn̄ica· Et dies lune
secūda feria·et dies martis tercia feria·et dies mer
curij qrta feria·et dies iouis quīta feria· et dies ve
neris sexta feria· et dies saturni septima feria · Et ē

sensus duplex· quia vero dies ab initio habitus est ferialis· Ideo dies dñica nücupat̃ prima feria· quia primus dies est a feria·i·a sabbato quod feriale solet eẽ· Dies lune·dicit̃ secũda feria· q2 scdus est a feria·i·a sabbato·et sic de ceteris· Vel dies dñicus dicit̃ prima feria·q2 est prim⁹ dies septimane·que est feria·et sic de ceteris· Qualit̃ dies ẽm hebreos et gentiles appellant̃·dicã in sabbatum·

Feriat⁹·a feria dicit̃ feriatus ta·tũ·i·festiu⁹·Proprie quidẽ dies feriati vocant̃·qbus res diuina fit· et abstinẽ etiã opztet hoĩem a litib⁹ et opib⁹ suili

Ferinus·a fera·dicit̃ ferin⁹ na·nũ·pos bus· sessiuũ·& hec ferina ne·i·venatõ· Vñ virgili⁹· Implenẽ veteris bachi pinguisq3 ferine·

Ferio ris·caret p̃terito et supino· sed mutuat ea a pcutio tis·quod ẽ eiusdẽ significatõis secũ·et facit pcussi pcussũ·et cõponit̃ ferio referio ris·i·iterũ ferire·vel retro ferire· Ferio cũ oĩb⁹ suis compositis ẽ actiuũ·et coz·primã·et est quarte cõiugatõnis· Vñ ouidi⁹· Ipaq3 ceruleis carta ferit̃ aquis· Horati⁹· Nõ sp feriet qcũq3 minabat̃ arcus·

Ferio as·qõ poti⁹ ferioz aris·dicitur·i·cessare ab opib⁹·vel solẽnisare·et est ferio neut2·sed ferioz dõ po·cũ suis cõpositis siqua habet· et dicit̃ ferio vel

Fermentũ ti·i·zima·a ferueo ues· ferioz a feria· dicit̃· q2 excrescat·vñ fermẽtatus ta·tũ· Vñ qdam panis dicit̃ fermẽtat⁹·i·fermẽto corruptus·& fermẽto tas·i·fermẽto corrũpe·& q2 pa2 fermẽti totam massã paste corrũpit· Ideo qñq3 ponit̃ p peccato·q2 etiã paruũ mortale magnã massam virtutũ mortificat·quia q in vno offendit fact⁹ est omniũ

Fero fers·tuli latũ·verbũ anoz re2·teste aplo malũ·coz·primã tam in pñti q̃ in p̃terito·et ĩueni tur in quattuoz significatõib⁹· Nam fero·i·cupio· Ouidi⁹· In noua fert anim⁹ mutatas dicẽ formas· Fero·i·dico·fero·i·sustineo·vel patioz vel tolero· Et fero·i·porto· Quas significatões iste vsus indicat· Fert patit̃ dicit·fert cupit atq3 gerit· Vñ verbalia latoz latrix latõ· Fero cõponit̃ cũ ad·et mutata d·in f·dicit̃ affero affers attuli·allatũ·i·ferre ad aliqd· Itẽ cõponit̃ cũ añ·et dicit̃ añfero añfers ãtetuli·antelatũ· Itẽ cũ ab·et mutata b·in u·tm̃ in p̃senti dicit̃ aufero aufers abstuli ablatũ·i·eripe·vñ verbalia ablatoz ablatrix ablatõ· Item cũ cõ·et dicit̃ cõfero cõfers otuli collatũ· Et scias q̃ mala irrogãtur sed bona pferunt̃· Itẽ cũ circũ et dicit̃ circũfero circũfers tuli latũ· Itẽ cũ dis·et dicit̃ differo distuli·dilatũ· Itẽ cũ de·et dicit̃ defero·defers·detuli dõ latũ· Itẽ cũ ex·et dicit̃ effero effers·extuli·elatũ· Itẽ cũ in·et dicit̃ infero infers·intuli·illatũ· Itẽ cũ p̃· et dicit̃ p̃fero p̃fers·tuli latũ·i·anteferre vel ppo nere·vñ platus ta·tũ· Itẽ cũ p·et dicit̃ pfero ptuli platũ·i·loq vel generare· Itẽ cũ p·et dicit̃ p̃fero tuli·latũ·i·pati·sustinẽ·vel pfecte ferre· Itẽ cum ob·et dicit̃ offero offers obtuli oblatũ·i· vltro pbere vel obuiã recipiẽti ferre·et mutat̃ b·in f· in pñti Vnde hec oblatõ onis· Itẽ cũ re·et dicit̃ refero refers retuli relatũ· qõ multa significat· Itẽ cũ sub· et mutata b·in f·in p̃senti·et b·in s·in p̃terito·et dicit̃ suffero sustuli sublatũ·i·pati·vel sursũ ferre et eleuare· Itẽ cũ trans·et dicit̃ trãsfero tuli·latũ· transferre· id est· vltra ferre· vel de vno loco ad alium ferre· Et nota q̃ fero et omnia sua composita faciunt frequentatiua a supino· vt lato latas· ablato·tas·collato tas·dilato tas· Itẽ nota q̃ fero accipit p̃teritũ mutuo a tollo tuli· vel de tulo qõ ãtiqtus erat ĩ vsu· Et siliter accipit supinũ mutuo a lato tas· quod mõ est frequẽtatiuũ ei⁹· sed accipit illud nõ integ2 sc3 latatũ· sed sincopatũ sc3 latu3· Cõposita vero a fero siliter accipiũt p̃teritũ et supinũ a compositis eoz· Itẽ nota q̃ fero et oĩa ab eo cõposita sũt actiua·exceptis defero p honorẽ ĩpendere·et differo p distare· et refero p distare· vel pesse·q̃ sunt neutra in istis significatõib⁹· sed in alijs sũt actiua· Et oĩa faciũt p̃teritũ in tuli· et supinũ in latũ·et oĩa sũt anozmala·i·nulli⁹ cõiugatõnis regularis·

Ferocia cie·fe·ge· idẽ est qõ ferocitas· et dicitur a ferox cis· Vñ martialis· Pitagozici edocuerũt ferociã aĩmi cũ tibijs mollire·et in himno marti2 legũt quidã· Hi p te furias atq3 ferocias calcarunt

Ferocio cis·ciui·cire·i·seuire vel despicẽ hoĩm vel fastidire·et deriuat̃ a ferox cis·

Feron grece latine dicitur moza·

Feronia nie·qdam fons vel palus·et dicit̃ a fero fers· q2 cõferat vtilitatẽ bibẽtibus·et hec ferocimia nie·dõ dea illius aque vel fontis·

Ferox cis·in ferus exponitur·

Ferrari⁹ rij· qui in ferro opat̃·vel qui ferrũ equifacit·et deriuatur a ferrum·

Ferret ẽ p̃teritũ ĩpfectũ subiũctiui de ferrer ris· Vnde dicendũ est p̃terito ĩpfecto cũ ferrer reris· vel rere·ret̃·et ita in cõpositis vt auferret̃·deferretur·inferret̃·offerret̃·et sic de alijs similibus·

Ferro·a ferro p metallo fit ferro ras·raui· qõ simili̇́t potest fieri a ferro equi·et ẽ ferrare·ferro aliquid pparare·oznare· et cõponit̃ cũ ad·et dicit̃ af ferro ras·raui·rare·i·iuxta vel valde ferrare· Item cũ ab·b·mutata in v·et fit auferro ras·raui·i·fer2 auferre·vel amouẽ· Itẽ cõferro ras·i·simul ferrare deferro ras·i·valde vel deozsũ ferrare·vel fer2 remouẽ et extrahẽ· Itẽ efferro ras·i·deferrare· Item inferro ras·i·fe2 ĩtromittẽ·et pprie vsq3 ad imũ· Itẽ p̃ferro ras·i·ante ferzare· Itẽ referro ras·i·iter2 ferzare·vel retro fer2 remouẽ ·i·deferrare· Itẽ suf ferro ras·i·subtus vel post vel pa2·vel ĩ sufficie ferzare· Itẽ trãsferro ras·i·vltra vsq3 ad aliã pte3 ĩ mittẽ fe2· Ferro cũ oĩbus suis opositis est actiũ et scribitur p geminum r·

Ferrugo·a fer2·dicit̃ hec ferrugo giĩs·i·ferri rubigo· Et hec ferrugo dicit̃ quidã coloz similis ferro et est purpure subnigre·et fit in hispania· vnd ferrugine⁹ nea·neũ·te ferrugine existẽs·et ferruginosus sa·sũ·plen⁹ ferrugine·et potest compari·

Fer2·a far ris·dicit̃ hoc fer2 ri·quia farra·i·semina frugũ terre cõdat·vnde ferre⁹ rea·reũ·i·de ferro existens· Item a fer2 dicit̃ hoc ferramẽtũ ti·i·instrumẽtũ ferreũ et accipit̃ collectiue· et hoc ferrũ ferri·p ferro equi·quia ex puro fiat ferro·et in tali significatõe fer2 habet pluralitatẽ· Et scias q̃ purgamẽta ferri sũt rubigo·et scozia· Itẽ ĩuenit̃ hic ferrũ ri·mas·ge· p pprio noie viri· quia qlitas vocis eẽntiã rei nõ mutat· Potest etiã declinari hic ferr⁹ ri·& ita de cõsimilibus dicas·

Fertilis·a fero fers·dõ hic et hec fertilis et hoc le·id ẽ·abũdans·multa ferẽs· fertilis ager ẽ· fructuosus vero est qcunq3 cõpendio est· Et compat̃ fertilis lioz·simus·vnde fertilit̃ li⁹·sime·adũ· Et hec fertilitas tatis·et coz·pnl't·fertilis·

Fertũ·a fero fers deriuat̃ hoc fertũ ti·i· oblatõ q̃ altari offert̃·et postea a pontificib⁹ sacrificat̃· Ite3 fertũ quãdoq3 ponit̃ p fartũ·vt dixi in fartum·

Ferueo·a fozm⁹ quod ẽ feruẽs dõ feruo is·et ferueo ues·qĩ fermeo·i·bullire·scatere·calefieri·estua

re. Et ponitur sepe ferue᷑ ꝓ frequētare. sic ecōtrario
frige᷑ . ꝓ cessare . quia cū locus aliqͣs frequētatur cal
cando videtur calefieri. sic etiā frige᷑ cū non frequētatur
Qꝫ autē dicitur ferueo q̄i fos habeo ethimo . est . & ha
bent idem p̄teritū feruo & ferueo. scꝫ feruiui. sed
frequētius ꝓfertur ꝑ sincopā ferui. vt dicit hug. ꝑsc.
tn̄ dicit ꝙ ferueo & feruo habent idē p̄teritū scili
cet ferui. Vnde hic feruor oris. Itē a ferueo muta
ta v. in b. dicitur ferbeo bes. bui. in eodē sensu. & qͦ
libet istoꝝ cōponitur. & dicitur cōferueo ues . et cōfer
uo uis. et cōferbo bes. i. simul ferue᷑. Itē deferueo
ues. & deferuo uis. & deferbeo bes. i. valde ferue᷑.
vel deorsū a feruore esse vel cessare. Item efferueo
ues. efferuo uis. & efferbeo bes. ꝑ geminū f. qꝛ mu
tatur x. in f. Itē inferueo ues. inferuo uis. & inferbeo.
bes. i. valde & intus ferue᷑. & ab om̄ibꝰ istis sūt in
choatiua. scilicꝫ feruesco. feruisco. ferbesco. & sic de
alijs. Ferueo. & feruo uis. & ferbeo. & eoꝝ cōposi
ta om̄ia sūt neutra et carent supinis.

Feruidus. a ferueo ues. dr̄ feruidus da. dū. i. cali-
dus & iracūdus. & cōpatur feruidus dior. dissimꝰ
Vn̄ feruide dius. dissime. adū. & hec feruiditas tis.

Ferula. a ferio ris. dicitur hec ferula le. pnl'. cor. qͦ
dam genꝰ herbe. et palmatoriū inde factū dicitur fe-
rula. Dicit em̄ cornutꝰ ꝙ ferula est genꝰ feniculi
qͦ crescit in monte gargano. & inde affertur a ꝑegri
nis in modū retorti baculi qͦ est tam calide nature.
ꝙ cū auster flat q̄ sil'iter est calidꝰ. fit quidā ꝯflictꝰ
& cōfractō inter herbas illas. & inde ꝓcreatur ignis
adeo magnꝰ. ꝙ qn̄qꝫ cōburitur tota regio . a qua cō
bustione beata agatha siculos & romanos liberasse
se legitur. De hoc genē herbaꝝ faciūt doctores pal
matoria. & leuā manū discipuloꝝ verberāt. qꝛ cor
hoīs a leua ꝑte est. Cū autē circa illud sanguis ꝯge
latur et obstat aīo ne possit veꝝ decernē. calor illa ꝑ
cussione excitatꝰ vsqꝫ ad cor ꝑ artereas descēdens
calefacit sanguīem cōgelatū et ita ex aīo cecitatem expellit.

Ferulariū rij. locꝰ vbi ferule abūdant
a ferula dr̄. & ꝓ eodē īuenitur hoc feruletū ti.

Feruletū ti. vide in ferulariū. et ꝓdu. pnl't.

Feruo uis. in ferueo ues. vide.

Feruoriū rij. i. caldariū. a ferueo ues. dicitur.

Ferus. a fero fers dicitur hic ferꝰ ri. Vn̄ psalmist.
Singularis ferꝰ depastus est eā. & hec fera re. de q̄
dixi sup̄ in suo loco. Et a fera deriuatur ferus ra. rū.
id ē. crudelis. durus. asꝑ. & compatur ferus rior. simꝰ
vn̄ hec feritas tatis. id ē. crudelitas. & hic et hec et
hoc ferox cis. i. crudelis. īmāsuetꝰ. et compatur ferox
cior. cissimꝰ. vn̄ ferociter cius. sime. adū. Itē a ferox di
citur hec ferocitas tatis. & hec ferocia cie. in eodem
sensu. Et nota ꝙ ferox ē animꝰ. ferꝰ est leo. Itēꝫ fe
rocitas sepe laudi habetur. Est em̄ ferocitas militūꝫ.
& ferox iuuētus dr̄. Sed feritas diri aīmi ē. Ferox
cōponitur hic et hec et hoc p̄ferox cis. et cor. fe. Lu.
in iiij. Nō sonipes in bella ferox nō iret in equor

Fescenia. a fascinus dicitur hec fescenia nie. mu
lier que expellit fascina.

Fescenine. a fescenia nie. dicūtur hi fescenini. ho
rū fesceninoꝝ. i. carmīa q̄ dicit mulier quādo expel
lit fascinū. et he fescenine naꝝ. carmīa q̄ mulier dic
mouēdo cunas vt sopiat pueꝝ. et qn̄qꝫ fescenine
dicūtur laudes. Vn̄ habetur in quodā sermone. ꝙ an
geli astantes dn̄o nato in p̄sepio canebāt gloria in
excelsis deo. et in terra pax hoībus bone volūtatis
ꝓ fescenimis. q̄i loco fesceninaꝝ. i. tales fesceninas
dicebāt circa eū vt q̄i dormiret. scꝫ gloria in excels
deo etc. et sic laudabāt eū. Itē īuenitur fescenīnꝰ na.
nū. a fescenino opido. vn̄ horatiꝰ. Fescenina ꝑ hūc
īuenta licētia moꝝ. scd̄m hug. Pap̄. etiā dicit. Fesce
nina cantica nuptialia. q̄ in nuptijs cantantur. Hier.
in sermone de assūptōe beate marie q̄ incipit. Cogi
tis me o paula et eustochiū ꝛc̄. sic di. Inter crepun
dia noui ꝑtus et q̄relas nescij ploratꝰ ꝓ fescenimis
porro quoqꝫ gloria in excelsis deo et in terra pax
hoībus bone volūtatis. angelos cātātes audistis. et
ꝓdu. pnl't. fescenine. Itē dicit pap̄. fesceninꝰ na. nū.
id ē. nuptialis. a fescenino opido quodā cāpanie.

Fessus. a findo dis. dr̄ fessus sa. sū. q̄i fissus. i. di
uisus a sanitate. nec iā integer salute. Et ē generale
nomē. ad om̄ia em̄ refertur. Dicimꝰ vero fessus aīo.
fessus corꝑe quod magis ē ꝓpriū. et fessus rerūꝫ ad
casū venientiū q̄i inops copiaꝝ. et scd̄m hoc ē no
mē. ſm vero qͦ ē ꝑticipiū dr̄ a fatiscor sceris.

Festialis. a festꝰ dr̄ hic et hec festialis. huiꝰ festia
lis. i. sacerdos vel orator ꝑ quē bellū idicitur. et pax
cōponitur. q̄ et fecialis dr̄. vide sup̄ in fecialis.

Festino. a festū qͦ est lignū quoddā. dicitur festino
nas. naui. nare. i. accelerare. videntur em̄ tigna ad fe
stū celerare. et ideo tractū est inde festinare q̄i ad
festū nare. vn̄ festinꝰ na. nū. Festino neutꝝ ē et ab
solutū. Tamē īuenitur cōstrui cū actō. sed vel hēbit
ille actīs vim ablatiui. et designabit causam. vt festi
no viā. i. ꝑ viam. vel verbū hēbit in se vim alterius
verbi. vt festino cibū. i. festinātēr paro vel coquo
cibū. vel festino te. i. facō te festinare. vnde et quan
doqꝫ īuenitur passiuū eiꝰ in tercia ꝑsona. vt aīmo cu
pienti nichil satis festinatur. vnde festinatꝰ ta. tum.
ꝑticipiū. Festino differt a ꝓpero. Properat em̄ qui
quod īcipit mature trāsigit. Festinat q̄ multa simul
īcipit nec ꝑficit. et ꝓdu. pnl't. festino nas.

Festiuitacula le. dimi. ꝑua festiuitas.

Festiuus ua. uū. a festꝰ dicitur. et ē festiuꝰ idem qͦ
festus. vnde ꝑ trāslatōnē dicitur homo festiuus. i. le
tus. comptus. suauis. vn̄ festiue adū. et festino nas.
id ē. festare. Et hic et hec festiualis. et hoc le. vnde
festiualiter adū. et hec festiualitas tatis. i. solēnitas.
vel suauitas. dulcedo. ornatꝰ. leticia. Et dr̄ festiui
tas q̄i festiditas. a festis diebꝰ. et est ethimo.

Festra. a fenestra ꝑ sincopā dicitur hec festra stre.
ꝑua fenestra. vnde macrobius de saturnalibus. Fe
stra quidē est minusculū hostiū in sacrario.

Festuca ce. i. stips. s. minimū pondꝰ vel puluis vel
athomus. Inde effestucare. verbū iuris. i. abrenun
ciare

Festulū li. di. ꝑuū festū. et cor. pnl't.

Festū sti. ē illud lignū in sūmitate domus ad qͦ
om̄ia dirigunt tigna et in quo cōueniūt. vnde hoc
festū sti. ꝓ solēnitate. Sicut em̄ ad festū lignum ti
gna domꝰ cōueniūt. sic ad festū. i. ad solēnitatē ho
mīes cōueniūt. vel festū dicitur a feria. q̄i feriatum.
Et hinc festꝰ ta. tū. vt festus dies. et sūt festi dies
tm̄ ocij et religionis. qꝛ in eis sola res diuina fit. Et
nota ꝙ festi dies dicuntur ex cōsuetudine. sed solen
nes qui ad homīes ꝑtinēt. vt parentela. vt cū quis
defuncti officia expleuerit dicitur solēnia p̄stitisse. et
a festus dicitur festo stas. i. festū celebrare. solēnisare
Et nota ꝙ sic dicit prisc. tractās de datiuo et abla
tiuo scd̄e declinatōis. Festoꝝ nomīa dieꝝ in a. desi
nētia semꝑ pluralia gtīn quidē. tam scd̄m formā se
cūde ꝙ tercie ꝓferūt. datīm vero et ablatīm scd̄um
terciā. vt hec vulcanalia hoꝝ vulcanalioꝝ. vl' vul
canaliū. his et ab his vulcanalibꝰ. Sil'iter saturna
lia floralia etc̄. vnde quidā. Nomīa festoꝝ dicas in
iū. vel in oꝝ. Et scias ꝙ grego. dicit in omelia de
octauis pasce. Ecce solēnia pascalia agimꝰ sed ita

nobis viuēdū est· vt puenire ad eterna festa mereamur· Trāseunt cūcta que tpaliter festiua celebranꝰ curate qui his solēnitatibus interestis· ne ab eterna solēnitate sepemini· Quid pdest interesse festis hoīm si deesse cōtingit festis angelorꝝ· Vmbra venture solēnitatis est solēnitas psens· idcirco hanc ānue agimus vt ad illā que nō est ānua sed cōtinua pducamur. De festiuitatibꝰ veteris testamēti quas iudei celebrant dixi in fase & in encenia·

Fetans tis· in feto tas· exponitur·

Feteo· a fedeo des· mutata d· in t· dicitꝰ feteo tes· cui· tere· i· esse vel fieri fetidū· Qz aūt dicitꝰ fetet q̄si fos tenet· i· ignē vel aerē ethimologia est· & hic fetor toris· vnde fetidus da· dū· i· putridꝰ· et fetosꝰ sa· sū· i· fetidus· Feto cū omibus suis cōpositis siq̄ habet neutrꝝ est et pducit fe·

Feto· a fetus ta· tū· dr feto tas· taui· tare· i· parē vel generare· Et inde fetatꝰ ta· tū· i· generatꝰ vel ptus· & fetans tis· oīs ge· pticipiū· i· generans vel pariēs· & hic fetās tis· i· pecus pecudis· Vn̄ psal· & sustulit eū de gregibus ouiū· et de post fetātes

Fetulentꝰ· Fetus cōponitꝰ cū len   accepit cūtos quod ē plenū et dr fetulentꝰ ta· tū· i· plenꝰ fetore· et spatꝰ· vn̄ hec fetulētia tie· i· fetiditas·

Fetura re· i· fetꝰ ptus· et deriuatꝰ a fetus ta· tū·

Fetus· a foueo ues· dicitꝰ hic fetus   et pdu· pnl'· tus· tui· i· ptus· natꝰ· filiꝰ mulieris· vel pecoris· & pprie adhuc existens in vtero sic dictꝰ· qz adhuc in vtero foueatꝰ· licet p iam pto inueniatꝰ· Vn̄ fetus ta· tū· i· plenꝰ· et qn̄qz liberatꝰ· vt ista mulier ē feta· i· partu vel filio plena vel iam liberata· Et sil'r si īueniatꝰ feta ptu· i· liberata vel plena·

Fetutina res· i· fetida et īqnatissīa ac mliebris sordida actō que p mulierē fetū facē pt scdm pap·

Feudū di· ē bn̄ficiū et beniuola actō tribuēs gaudiū capienti· capiēsqz tribuēdo in id quod facit· et sua sponte pata· Vel feudū est illud beneficiū qd̄ ex beniuolētia alicuiꝰ ita traditꝰ alicui vt pprietate rei que in feudū datꝰ penes dantē remanēte vsufructū eiusdē rei ita accipientē trāsferat vt ad eū heredesqz suos masculos et femīas si de eis noīatim dictum fuerit et in ppetuū ptineat· ad hoc vt ipe et eius heredes fideliter seruiāt dn̄o siue illud seruitiū noīatim dictū fuit a domio quale eē debeat· siue in detmiate sit pmissū· Item feudū dicitꝰ a fidelitate vel a fide· Nec em̄ debet aliq̄ īuestitura fieri ei q̄ fidelitatem facere recusat·

Fex cis· fe· ge· dr a figo gis· qz se mergēdo in fundo vasis affigit· Vel sm quosdā dr a fedo das·

Fiala le· pnl'· cor· vas patulū ad potandum vel ad oleū retinendū· Et dicitꝰ ab biali quod ē vitrꝝ· vn̄ fiala q̄i biala· qz olim ex vitro fiebat· vel fiala a filo quo solet fieri· et vt dicat pap· Fiale vasa āplitudie diffusa· corda carita

Fiber· a findo dis· dr hic fiber   tis significāt· bri· qddam aīal quod cū venatores sequunꝰ se castrat· et sibi mētulam findit· vn̄ et alio noīe dicitꝰ castor· qz ipe se castrat scdm quosdā· et hinc fibrinus na· nū· et hoc fibrinū ni· lana illiꝰ aīmalis· vn̄ hec febrina ne· dr vestis que tramā de fibri lana habet· vi

Fibra bre· dicitꝰ a febus· et est   de in castor· fibra idem qd vena· sed differūt· qz fibra est ipa corda scz ipe folliculꝰ p quē sanguis discurrit. Vena ipe sanguis cursus· vel fibre sūt iecoris extremitates sic dicte· qz apud gentiles in sacrificijs· ad febi aras ferebanꝰ ab ariolis· vt ibi responsa acciperent· Fibre etiā dicunꝰ vene īteriores vel vene iecoris· vel viscera vel mēbrorꝝ iuncture· Et inde fibrosus sa· sū· i· plenꝰ fibris· vn̄ in himno beati iohānis baptiste dr· Vt q̄ant laxis resonare fibris·

Fibrinꝰ na· nū· pnl't· pdu· in fiber vide·

Fibula· Fibulin dicūt greci· hinc nos fibula le· dicimꝰ qua pectus feiarꝝ ornatꝰ· vel firmatoriū quo palliū tenetꝰ in humeris vel cingulū in lumbis· vn̄d hoc fibulariū rij· illud qd apponitꝰ mātello· vel per qd īmittunꝰ fibule ne dissipent mantellū·

Fibulo las· i· fibulis ligare· a fibula dicitꝰ· Et componitꝰ cū ad· et dicitꝰ affibulo las· i· alligare· et pprie mantellū· Itē cū con· et dicitꝰ cōfibulo las· i· simul fibulare· Itē cū dis· et dicitꝰ diffibulo las· Item cuz de· et dicitꝰ defibulo las· i· dissoluere· disligare· Itē cū ex· et dicitꝰ effibulo las· x· mutata in f· i· exoluē· Itē cū in· et dicitꝰ infibulo las· i· illigare· vel fibulas īmittere· Item cū p̄· et dicitꝰ p̄fibulo las· i· ante vel ab anteriori pte fibulare· Item cū re· et dicitꝰ refibulo las· i· iterꝝ fibulare· vel diffibulare· Item cū sub· et dicitꝰ suffibulo las· i· subligare· et mutatꝰ b· in f· Fibulo actīn ē cū omibꝰ suis cpositis et p̄t ptinere ad mantellū sicut ad hominē·

Ficariꝰ rij· q̄ colligit ficus· Item ficariꝰ rij· dicitꝰ quidā deus siluestris· scz pan· vel faunꝰ· vel satirꝰ· vide in pilosus· Et dicitꝰ a ficus scdm hug· Hiere· l· ca· Habitabūt dracones cū fatuis ficarijs· vbi dicit īterlinearis glosa· i· cū hoībus siluanis· Alij dicunt q ficcarij dicunꝰ fauni· et satiri· qui inter ficus et alias arbores moranꝰ qui in ysa· xxxiiij· onocētauri et pilosi appellantur·

Ficatū ti· i· iecur siue epar· et dicitꝰ a ficus·

Ficedula le· pnl't· cor· quedā auis a ficu dicta· qz ficus magis edat· Hec eadē et ficedulēsis dr· Quidā tn̄ dicūt q ficedulēses suut pui pisces·

Ficedulensis· in ficedula vide·

Ficetum ti· locus vbi crescunt arbores fici· et dicitur a fico et pducit pnl't·

Ficosus· a ficus p morbo deriuatꝰ ficosus sa· sū· tali īfirmitate plenꝰ· ficosus sa· sū· etiā potest dici a fico arbore· q̄i plenꝰ illis arboribꝰ· et a fico fructu q̄i plenus tali fructu· scz ficuum·

Ficticiꝰ· a fingo gis· dicitꝰ ficticiꝰ cia· ciū· et ficticōsus sa· sū· i· qui fingit· vel quod fingitꝰ· ficticij vel ficticōsi pprie sūt falsi amici et simulatorij scz q̄ fingūt facē aliquid ad seruitiū amici· et faciūt vt ei ī cōmodū p̄stent· vn̄ et fictō dicitꝰ falsa et ficta amicicia· q̄i ficta actō· et ficticij dicunꝰ ficte agentes·

Fictilis· a figo gis· dicitꝰ hic et hec fictilis et hoc le· pnl't· cor· qd facile potest fingi· vel quod iam fictū ē· Vn̄ et vasa terrea fictilia vocanꝰ· q̄i ficta et cōposita· vt aliquā formā habeant·

Fictim aduer· id est· ficte·

Fictio onis· in ficticius vide·

Fictor· a fingo gis· dicitꝰ fictor oris· q̄ componit vel ornat aliq̄d sicut qui capillos mulierꝝ linit et ptractat· vngit et mitigat· vnde fictorius ria· rium· qui fingit vel qui fingitur·

Ficulnea nee· ē pua ficus· et dicitꝰ a fico arbore· Inde hoc ficulnetū ti· locus vbi crescūt filculnee· qd et hoc ficetū dr a fico· et ficulneꝰ nea· neū· de ficulnea existens· vel ad ficulneam ptinens· qd et ficeus cea· ceū· et ficulnꝰ na· nū· dicitꝰ· Ficeꝰ vero potest deriuari a ficu fructu·

Ficulnꝰ na· nū· idē qd ficulneꝰ· vide ī ficulnea·

Ficus· a fecūdus da· dū· deriuatꝰ hec ficus fici pro arbore· Vnde luce ca· xiij· Arborē fici hēbat quidaz et dicitꝰ a fecundus· qz sit fecūdior et feracior oībꝰ

alijs arboribus·quia bis vel ter generat fructum ī anno·& vno maturescēte alter orit̄·Hinc & carica dicit̄ fructus eius vel massa fructuū eius a copia· vnde hec ficus cus cui·ꝓ fructu illi⁹ arboris q̄rte declinatōis·& desinit ablatiu⁹ in vbus·vt ficubus· Inuenit̄ etiā ꝓ quadā īfirmitate sil'iter ficus cus·q̄r te declinatōis· Sed differūt quia ficus ꝓ morbo ē mas·ge·sed ficus ꝓ fructu ē fe·ge· Cecilian⁹ tamē voluit ꝙ ficus ꝓ morbo eēt secūde declinatōnis· Vñ martialis coqu⁹·Cū dixi ficus rides quasi barbara verba·Et dici ficos ceciliane iubes· Dicemus ficus quas scim⁹ in arbore nasci· Dicem⁹ ficos ceciliane tuos·Item versus·Arbore de fico maturas collige ficus·Sed tumidos ficos null⁹ michi mittat amicus·Inuenit̄ etiā hec ficus ci·scd̄e declinatōnis ꝓ fructu·Hiere·xxiiij·Et ecce duo calati pleni ficis·Itē marci xj·Nō em̄ erat tp̄us ficoꝝ·In grecismo sic dicit̄·Est ficus morb⁹ est ficus fructus et arbor·Dicit̄ hic fic⁹ ꝓ morbo sed ꝓ reliquis hec·

Fidecula le·di·pua fides·et corr̄·pnl't·

Fideiubeo·a fides & iubeo bes·ꝯponit̄ fideiubeo bes·iussi·iussū·verbū actīū·i·fidē ꝓ aliquo dare·iurare·ꝓmittere·Vñ hic fideiussor soris·q̄ ꝓ alio se obligat vel fidē dat vel ꝓmittit·Ecc̄i·xxviij·Fideiussoris ne obliuiscaris·dedit em̄ aīam suā ꝓ te·& scribunt̄ ꝑ gemīnū ss·fideiussi·fideiussū·et fideiussor·Et scias ꝙ scd̄a et tercia ꝑsona p̄ntis de fideiubeo acuūt pnl't·ꝓpter cōsortiū prime ꝑsone·q̄uis hec sillaba iu·sit breuis·vñ dicim⁹ fideiubeo bes·iubet·acuentes hanc sillabam iu·

Fideiussor·soris·in fideiubeo vide·

Fidelia lie·i·olla dicta a fidelis·q: fidelis sit ī seruādo·Persius·Rñdet viridi nō cocta fidelia limo·Fidelia etiā p̄t eē pluralis nūi·Psal·Fidelia oīa mādata ei⁹·et tc̄ decliāt̄ hic et hec fidelis·et hoc le

Fideliola le·di·i·pua fidelia siue olla·

Fidelis·a fides dicit̄ hic et hec fidelis & hoc le·& dicit̄ fidelis ab eo quod dicit vel ꝓmittit bonū·vñ quidā·Est vir in obsequijs fidus·sermone fidelis·& compat̄ fidelis lior·simus·vñ fideliter li⁹·sime·aduer·et hec fidelitas tatis·& cōponit̄ hic et hec ī fidelis et hoc le·& compat̄ infidelior·sim⁹·vñ infideliter li⁹·sime·adū·et hec infidelitas tatis·

Fides·a fio fis·dicit̄ hec fides fidei·et est fides q̄ veraciter credim⁹·qd̄ nequaq̄ videre valem⁹·Naz credē nō possum⁹ quod videm⁹·Et est fides si animo fiat quod dictū ē vel ꝓmissū vel placitū inter vtrosq; q̄i inter deū et hoīem·vnde et aug⁹·dic̄ ꝙ fides dicit̄ ex hoc ꝙ fiunt dicta·Et scias ꝙ dicitur hec fidis fidis·i·corda·et cor·primā·Item īuenitur hec fides fidis·ꝓ quadā virgine·et cor·etiā primā·et hec fides fidei·cor·primā·Sed fido fidis verbuz ꝓdu·primā·vñ versus·Orphea nulla fidis tangit q̄ tangere fidis·Itē·virgo fides fidis est·resonat fidis in citharando·Iūgit amicoꝝ corda fides fidei·Ponit̄ etiā fides fidei ꝓ crudelitate et ꝓ articulo fidei·vnde·Crudelitasq; fides·articulusq; fides·Et nota ꝙ sicut dicit paulus·Fides est suba sperādaꝝ reꝝ argumētū nō apparentiū·et appellat̄ hic fides suba nō quia suba sit in genere substātie·sed q̄a quandā ꝓprietatē habet sube·sicut em̄ suba est fundamentum et basis oīm alioꝝ entiū·ita fides ē fūdamētū totius sp̄ualis edificij·et ꝑ hūc modū dicit̄ etiā ꝙ lux est ypostasis coloris·q: in natura lucis oēs colores fundant̄·Hugo aūt de sancto victore diffinit fidē ꝑ accidēs qd̄dam eius sc; ꝑ certitudinē dicēs·ꝙ fides est certitudo quedā aīmi de absentib⁹ sup̄ opinionē et infra sciam cōstituta·vide in opinio et in ꝑsona·et hoc etiā accidēs fidei pōt haberi ex diffinitōe apl'i ex hoc ꝙ fides est argumētū nō apparentiū·Argumētū em̄ īportat certitudinē·vnde ponit scientiā sup̄ opinionē·Nō apparentiū vero īportat absentiā cognoscibilis ꝑ qd̄ ponit̄ fides sub scia·Item scias ꝙ aliud est credē deum·aliud credere deo·aliud est credere in deū·sicut dixi supra in credo dis·Itē volo te scire ꝙ scd̄z richardū de sancto victore·Articulus ē indiuisibilis veritas de deo artans nos ad credendū·et ē articul⁹ nomē grecū vt dicūt quidā·et īportat īdiuisionē·vnde mēbra que nō diuidūtur in alia mēbra dicuntur articuli·et scd̄m istū modū cōclusiones q̄ inq̄rūtur in aliq̄ scientia·vl' in aliquo tractatu dicunt̄ articuli·q: ex eis sicut ex quibusdā principijs īdiuisibilib⁹ cōsurgit collectō q̄ tractatū ꝑficit·et sic in iudicijs ea que ꝑ testes ꝓbata sūt·vl' ꝓbanda·dicūtur articuli·Fides aūt nō inq̄rit·sed supponit ea q̄ fidei sūt ex testimonio dei ea dantis·vnde illud qd̄ habet specialē difficultatē in fide·et cui⁹ suppositū nō depēdz ab aliquo alio supposito ꝓprie dr̄ articulus fidei·et ideo in diffinitōe p̄dicta richard⁹ secutus ē·et ꝓprietatē noīs dicens·ꝙ ē indiuisibilis veritas et etiā ethiam scd̄m qd̄ sonat in lingua latina dicēs·ꝙ artat nos ad credendū·et dicit̄ articul⁹ artare ad credendū nō necessitate coactōis·sed necessitate finis·quia sine fide articuloꝝ nō potest eē salus·Articuli aūt fidei distinguūtur duplicit̄·vno mō quātū ad ipa credibilia·et sic sūt q̄ttuordecim·Alio mō quātū ad ipos qui articulos distinxerūt·et sic sūt duodecī articuli scd̄m nūm duodecī apl'orū·Q; aūt articul⁹ est veritas de deo·hoc ꝯtingit esse dupliciter·q: aut est de ipo deo tm̄·aut de deo ratōe nature assūpte·Si primo mō hoc cōtingit eē duplicit̄·quia aut ē de deo ratōe nature·aut ratōe ꝑsonaꝝ·aut ratōne effectus ꝓprij·Si ratōe nature sic habem⁹ primū articulū·Credo in vnū deū·Si ratōe ꝑsone aut ratōe patris·et sic habemus scd̄m sc;·Patrē oīpotentē·aut ratōe filij·et sic habem⁹ terciū·Et in hiesū xp̄m filiū eius·aut ratōe sp̄ūssancti·et sic habem⁹ quartū·Credo in sp̄ūmsanctū·Si ratōe effectus·aut ꝑtinet ad ꝯditōem nature·et sic habem⁹ quītū·Creatorē celi et terre·aut ad donū gratie·et sic habem⁹ sextū·Sanctā ecc̄iam catholicā·sanctoꝝ cōmunionē·remissionē peccatoꝝ·aut ad ꝑfectōem glorie·et sic habem⁹ septimū·Carnis resurrectōem et vitā eternā amē·Et ponit̄ opus siue effect⁹ gratie in cōsecutōe boni·cū dicit̄·Sanctam ecc̄iam catholicā·sanctoꝝ cōmunionē·Et in remotōnem mali cū subdit̄·Remissionē peccatoꝝ·Quia iste sūt due ꝑtes iustificatōis et boni·sc; declinare a malo et facere bonū·¶ Quidā tn̄ aliter distiguūt hos tres articulos·q: op⁹ creatoris īcludunt ī primo articulo·qui ꝑtinet ad vnitatē eēntie et vltimū opus diuidūt in duos articulos·sc; carnis resurrectōem·vnū articulū dicētes·et vitā eternā aliū·Sed prima distinctō melior videt̄·q: apostolus exp̄sse ponit vnū articulū de creatōne ad hebreos xj·Fide credim⁹ aptata eē secula etc̄·Et iterū·Cōpletō vite eterne et glorie īcludit cōiunctionē aīme et corpis·Articuli aūt ꝑtinētes ad naturā assūptā sunt etiā septē·Prim⁹ ꝑtinet ad cōceptōez·Qui cōceptus ē de sp̄ūsancto·Scd̄us ad natiuitatem·Natus ex maria virgine·Terci⁹ ad passionē·Passus sub pontō pylato crucifix⁹ mortuus et sepultus·Quart⁹ ad descensū ad inferos·Descēdit

ad inferna. Quītus ad resurrectōnem. Tercia die resurrexit a mortuis. Sextus ad ascēsum ad celos. Ascendit ad celos sedet ad dexterā dei patris om̄i potentis. Septimꝰ ad aduentū ad iudiciū. Inde vē turus est iudicare viuos et mortuos. Et vide pat̄ nō est missus sicut et alie ꝑsone. Et ideo eis ꝓpter effectus missionis plures articuli appropriant̄ ꝙ patri. Item fides de corꝑe xp̄i et de om̄ibus sacram̄ tis. et de clauibus et de om̄ibus huiōi includit̄ in ar ticulo. qui ē de effectu gratie. qui est. Sanctā ec clesiā catholicā etc̄. Et ideo in niceno symbolo ad ditū est. Confiteor vnū baptisma. Quidā vero di cūt ꝙ reducit̄ ad articulū de passione. sed primuꝫ ꝓbabilius est. Norum aūt articuloꝝ tres in vnum petrus cōplexus ē scꝫ articulū de vnitate essentie. Et de om̄ipotentia patris. et de opatōne creatōis. Ideo quia opus creatōnis ꝓpter potētiam quā in dicat. patri appropriat̄. qui ē fons totius diuinita tis. Et ideo ꝯpetit sancto petro qui est caput apo stoloꝝ. sicut pater sancte trinitatis. Vn̄ istū arti culū posuit sanctus petrus. Credo in deū patrem creatorē celi et terre. Sanctus iohānes aūt posuit aliū articulū de ꝑsona filij. Articulū aūt de conce ptōne et natiuitate cōiunxit in vnū iacobꝰ zebedei Vnde posuit hūc articulū. Qui cōceptus ē de spū sancto natus ex maria virgine. Articulū aūt d̉ pas sione posuit andreas. scꝫ passus sub pontō pylato crucifixus mortuꝰ et sepultꝰ. Descensū ad inferos posuit sanctus philippꝰ. Resurrectōem posuit sā ctus thomas. qui primo de resurrectōe xp̄i dubi tauit. deinde ꝑ tactū et visū certificatus credidit. Ascensionē posuit sanctꝰ bartholomeꝰ. Aduentū ad iudiciū sanctꝰ matheus. Vnde dicit. Inde vētu rus est iudicare viuos et mortuos. Articulū de spi ritussancti ꝑsona posuit sanctꝰ iacobꝰ alphei. Vn̄ posuit istū articulū. Credo in spūmsāctū. ¶ Opꝰ aūt gratie diuiserūt duo apostoli. Nam symon po suit effectū gratie in cōsecutōe boni. scꝫ. Sanctā ec clesiā catholicā sanctoꝝ ꝯmunionē. Sanctꝰ iudas iacobi quantū ad remotōem mali posuit. scꝫ. Pec catoꝝ r̉missionē. Effectū aūt glorie posuit sanctꝰ mathias. vel iteꝝ thomas. vt quidā dicūt. scꝫ. Car nis resurrectōem vitā eternā. Quidā aūt aliter p̄ dictos articulos attribuūt apostolis sed in hoc nō est magna vis. Itē scias ꝙ habēs fidem informē di cens symbolū nō peccat. quia hoc dicit in ꝑsona ec clesie que credit nō solū deū sed etiā credit in deū Est em̄ duplex fides scꝫ informis. et fides formata. Fides formata est fides q̄ ꝑ dilectōnem opatur et hec est virtus theologica et fundamētū edificij spi ritualis. et ē a spūsancto. Et cū spūsancto. Fides aūt informis ē fides sn̄ opibus q̄ ocōsa vel mortua est. sicut dicit iacobꝰ. Hec est aūt a spūsancto. sed nō cū spūsancto. vt dicam in timor. ¶ De tribus aūt fidei symbolis. require in symbolū. Itē ea que sunt fidei sunt sup̄ intellectū angelicū. vt dicā in in tellectꝰ. Itē non ꝓdest bn̄ viuē sine fide xp̄i. vt di caꝫ in vita. Et scias ꝙ fides dicit̄ magna quattuor modis. scilicet cognitōne. cōstantia. articuloꝝ quā titate. et deuotōne.

Fidicen cinis. masc. ge. qui canit cū fide. siue cum corda. Et cōponit̄ a fidis corda. et cano nis. et cor.

Fidicina ne. fe. ge. citharista que cū fide pnl'ti. cantat. et dicit̄ a fidicen. et cor. ci.

Fidicula. a fidis corda dicit̄ hec fidicula le. dimi. et fidicula dicit̄ qđdam genus tormēti. scꝫ parua cordula vn̄ ligabant̄ manus martiꝝ. Vn̄ prudētiꝰ in himnis. Ignes et fidiculē seuiant. et tūc dicitur a fides. quia hoc genē tormēti rei in eculeo torque bant̄ vt fides īueniret̄. Idē etiā vngula dicit̄.

Fidifragus ga. gū. i. fidē frangēs. et cōponit̄ a fi des et frango gis. et cor. fra.

Fidis dis. fe. ge. i. corda cithare. et d̉r a fido dis scđm hug. Vel scđm papiā. Fidis. i. corda dicta. qꝛ sibi fidem seruet ne alterius sonos imitet̄ et cor. fi: sed fido dis. ꝓdu. fi. vt dixi in fides.

Fido dis. dit. fisus. sū. verbū neutropassiuū. Vn̄ hic et hec et hoc fidens tis. tam nomē ꝙ ꝑticipiū. Et scđm qđ est nomē cōpatur. vnde fident̄ tius. si me. aduer. et hec fidētia tie. Fido cōponit̄ confido cōfidis. fisus sū. Vnde confidēs et compat̄. vnde cōfidenter tius. sime. aduer. et hec cōfidentia tie. et cōponit̄ cū dis. et dicit̄ diffido dis. fisus. sum. i. nō fidere. Fido cū om̄ibus suis cōpositis est neutꝝ Nec hoc qđ est neutropassiuū impedit. quia omne neutropassiuū ē neutꝝ. est em̄ neutropassiuū neu tri species. Itē fido et om̄ia eius cōposita ꝓducūt hanc sillabā fi. Ouidiꝰ de arte. Diffidet misere ꝓti nꝰ illa sibi. Inuenit̄ fidit. p̄teritū de findo dis. fidi disti. dit. et tūc cor. fi. Vn̄ versus. Fido parit fidit. dat quoqꝫ findo fidit. Itē fidis est etiā gt̄s de fidis dis. i. corda. et gt̄us de fides dis. ꝓ virgine quadā. Item fidis est dt̄us et ablatiuꝰ pluralis de fidꝰ da. dū. et ꝓdu. fi. vide etiā in fides. et habet fido tria ꝑticipia scꝫ fidens. fisus. et fisurus.

Fiducia. a fidus dicit̄ hec fiducia cie. et est fiducia in bonis rebus. et in malis. sed sepius in bonis rebꝰ Et inde hic et hec fiducialis. et hoc le. et inde fidu cialiter aduer. et hec fiducialitas tatis. Item a fidu cia dicit̄ fiduciariꝰ ria. riū. i. fidus. Itē fiducia ē cū res aliqua sumēde pecunie mutue gratia vel māci patur vel in iure credit̄. et hinc fiduciariꝰ dicit̄ pos sessor vel qui rem aliꝗ̄ fiducialit̄ accipit. i. ī fiducia

Fiducio. a fiducia dicit̄ fiducō as. v̇ et tutela bū actm̄. i. fiduciā ꝑstare vel ad securitatē. qđ vul garit̄ solet dici affidare. et cōponit̄ affiducio as. ad aliquā fiduciā vel securitatē dare. Itē confiducō as. i. simul fiduciā dare. Diffiducio as. Defiducō as. Effiducio as. Infiducō as. i. īpignorare. publicare. diffidare. Fiducō actm̄ ē cū oībus suis compositis

Fidus. a findo dis. di. dicit̄ fidus da. dū. i. fidelis quod et fisus dicit̄. sed nō est in vsu. et cōponitur. Bifidus da. dū. Trifidus da. dū. Quadrifidꝰ da. dū et multifidus da. dū. i. qđ est fissū in duas. vl' tres vel q̄ttuor vel multas ꝑtes. et cor. omnes tres silla bas. scꝫ bifidus et trifidus. Itē fidus p̄t deriuari a fido dis. et tūc dicit̄ fidus qui fidit et in quo quis fidit. et dicit̄ fidus amicus. fidelis famulꝰ. Et com patur fidus dior. simus. vn̄ fide dius. sime. aduer. Fidus cōponit̄ infidus da. dū. i. nō fidus. et ꝑfidꝰ et ꝓdu. fi. vnde lucanꝰ. Infidus primis ducibus du biusqꝫ priori. Item infidus p̄t cōponi ab in. et fides et tūc cor. fi. vnde virgiliꝰ in quodā libello. Infida me celeri facta tulisse mora. Similit̄ dic de ꝑfidus et de cōsimilibus. qđ si cōponit̄ a fidus ꝓducit pri mā. vt ꝑfidus. i. valde fidus. sicut ꝑpulcer. i. valde pulcer. Si aūt cōponat̄ a fides cor. fi. vnđ quidam. Perfidus est neꝗ̄. ꝑfidus corde fidelis. Item. Non caret ille fide cui mētis gratia fidi. Genitiuus de fi dus fidi. est hic.

Figmen. a fingo gis. dicit̄ hoc figmē minis. id ē. figmētū. et hinc hoc figmentū ti. i. cōpositō. īuetō vnde figmentatꝰ. ta. tum. id ē. fictus. Et figmēto tas. id est. fingere. simulare

Figmentum. in figmen vide.

Figo gis. fixi. fixū. i. īmittere. inferre. fortit̄ & stabiliter imponē. et cōponit̄ cū ad. & dicit̄ affigo gis. xi. xū. i. figere ad aliqd. et mutat̄ d. in f. Itē cū con. & dicit̄ ꝯfigo gis. xi. xū. Itē cū crux. et dr̄ crucifigo gis. xi. xū. id ē. figere cruci. Itē cū dis. et dicit̄ diffigo gis. xi. xū. i. diuersis modis figē. vel a fixura remouē. Item cū de. & dicit̄ defigo gis. xi. xū. i. deorsum vel valde figere. vel a fixura remouē. Item cū ex. et dicit̄ effigo gis. xi. xū. Itē cū in. et dicit̄ infigo gis. Item cū p̄. et dicit̄ p̄figo gis. i. ante vel ab anteriori pte figere. Item cū ꝑ. et dicit̄ ꝑfigo gis. i. ꝑfecte figē. Item cū re. et dicit̄ refigo gis. i. iterū figere vel retro vel quasi a fixura remouē. Item cū sub. et dicit̄ suffigo gis. i. ab inferiori pte figere. et mutat̄ b. in f. Item cū trās. et dicit̄ trāsfigo gis. i. vltra vsq3 ad aliā ptem figere. & ꝑforare. Figo et oīa ei9 ꝯposita sūt actiua et faciūt p̄teritū in xi. et supinū in xū. et ꝓducūt hanc sillabā fi. Ouidi9 in epy. Figit ī iusso nostra sagitta loco. Itē aurora. Fige corr in celis vt nō elatō regnet. et facit figo fixū ad differentiā de fingo gis. xi. quod facit fictū.

Figul9 li. i. ollarius. luti cōpositor. qui lutū cōfingit et r̄digit in aliquā formā. et dicit̄ a fingo gis. & dr̄ figul9 qi fingens lutū vel fictor luti. et cor. pnl̄.

Figulina ne. penl̄t. ꝓdu. est fornax in quo coquūt figuli vasa terrea sc3 ollas.

Figura re. dicit̄ a fingo gis. Et ē figura hominis. forma nature. vñ figuratiu9 ua. uū. & figuro ras. Et hinc verbalia. Figuro cōponit̄. Cōfiguro ras. i. simul figurare. Diffiguro ras. i. diuersis modis figurare vel diffigurare. i. figurā auferre. Defiguro ras. i. valde figurare vel diffigurare. vel figurā auferre. Prefiguro ras. i. āte figurare. p̄signare. Trāsfiguro ras. i. trāsformāe. sc3 vltra in aliā figurā mutare. Figuro actm̄ est cū oīb9 suis cōpositis. & ꝓdu. gu. Et scias ꝙ figura est in grāmatica ex eodē vel diūso ꝓueniēs quedā dispositō dictōis. Tres aūt sūt figure. sc3 simplex. cōposita. et decōposita. De hoc dictū est sup̄ in tercia pte in ca. de figura noīs. Itē de figuris allothece. dictū est in quarta pte. Item scias figuratiue loq̄ est cū vnū dicimus & aliud intelligim9. vide in leo.

Filatista. a filū dr̄ hic et hec filatista ste. cōis ge. q̄ vel que pro mercede filat.

Filadelphia fie. ciuitas arabie.

Filātropos gen9 herbe. De hoc vide ī ph. in suo loco

Filateriū. filaxe qđ est seruare cōponit̄ cū thorath. quod est lex. vñ hoc filateriū rij. sc3 mēbranula vel breuicellus in quo erat scripta lex et seruabat̄. quā deferebāt ante frōtē vel pect9. vt sic viderent̄ religiosi. Sed hoc nō fiebat nisi causa iactātie & vanitatis. vñ et sepe inuenit̄ ꝓ vanitate. Hinc illud euāgelij mathei. xxiij. iuxta principiū. Dilatāt filateria sua et magnificāt fimbrias. Alij dicunt ꝙ componit̄ a filum. quia per filum pendens a fronte vel pectore agitatur.

Filaxe grece latine dr̄ seruare. vnde hec filaxa xe. vas vbi aliqd recōdit̄ & seruat̄. hoc fuit a p̄ncipio. s3 postea filaxe in vsū vini trāsierūt. Et a filaxe trahitur filaxo xas. id est. seruare.

File grece. latine dicitur mulier.

Filiatio onis. in filialis est.

Filialis. a fili9 vel filia dicit̄ hic & hec filialis. & hoc le. pnl̄t. ꝓ. res filij vel filie. vel ptinēs ad filiū vel filiā. vñ filialit̄ aduer. Et hec filialitas tatis. & hec filiatō onis. in eodē sensu. sc3 ꝓprietas qua qs dicitur filius vel filia.

Filiaster. a filius deriuat̄ hic filiaster stri. qui filiā habet vxorē. vel poti9 p̄uign9. vñ hec filiastra. i. p̄uigna.

Filiat9 ta. tū. i. curuat9. a filū dicit̄. q2 filū cito curuat̄. et ꝓducit penultimā.

Filica ce. i. curialis. et dr̄ a file quod est mulier.

Filicariū rij. loc9 vbi filix abūdat. et dr̄ a filix cis.

Filicetū ti. loc9 vbi filix abūdat a filix dr̄. et ꝓd.

Filiceus cea. ceū. de filice existens. vel ad filicem ptinens et dicitur a filix.

Filiolus li. dicit̄ a fili9. & est filiolus ꝑuus filius. vel quē de sacro fonte leuam9. Itē a filia dicit̄ hec filiola. i. ꝑua filia. vel etiā quā de sacro fonte extrahimus. et cor. o. de hoc etiā inferius vide.

Filipensis. in philippus est.

Filippis vrbs macedonie. scđm pap̄.

Filippus pi. iterp̄tatur amator equorū. Filos enim grece latine dicit̄ amor. Et ꝯponit̄ cū ypos. qđ est equ9. Inde filipp9 amator equorū. Vel philipp9 iterp̄tat̄ os lampadis. q2 lumē iuentū p̄dicauit nathanaeli. Vel iterp̄tat̄ os lampadis ꝓpter suā luculētā p̄dicatōem. Dicit̄ etiā os manuū ꝓpter assiduam opatōem. Philipp9 etiā dictus est pater alexandri putatiu9. Vñ et philippi porū. dicti sūt campi thesalici in q̄bus regnauit. Vñ lucan9. Et mutina lentos p̄uos fecere philippos. Et bizantij in q̄bus erat scripta illi9 imago. vnde horati9. Retulit acceptos regale numisma philippos. vn d philippēsis. Ad philippēses scribit paul9. & scribit̄ ꝑ vnū l. cū cor. fi. et ꝑ geminū p. et potest scribi in prima sillaba ꝑ f. latinum. vel ꝑ ph. grecum.

Filius dicit̄ quasi famul9 a familia. vñ hec filia lie & desinūt dtūs et ablatiu9 in abus. vt filia filiab9. ad drām masculini. et dicūtur filij et filie a familia quia primi existūt in ordine nascentiū. Familia eniz incipit a patre et termiat̄ in tritauo. Sed stirps ex lōginquo gn̄is sanguie vocat̄. Quidā tñ dicūt ꝙ fili9 dicit̄ a filos qđ est amor. q2 sit amor patris vel matris. vel dicit̄ a filo generatōis. Est em̄ fili9 filū generatōis ꝓcedendi in posteris. sed vbi deest filius frāgitur filū generatōis nec vltra ꝓcedere p̄t. Scđm vero augustinū fili9 dicit̄. q2 fit vt ille. id ē. vt pater. sed potius est ethia ꝙ cōpositō. et ꝯueit ꝓprie filio dei. q2 ꝑ oīa est similis patri. Et nota ꝙ q̄driptitus est ordo filiorū. sc3 vnigenit9. primogenitus. medi9. nouissim9. Primogenit9 dicit̄ ante quē nullus. vide in primogenit9. Vnigenit9 dicit̄ ante quē vel post quē null9 est natus. Medi9 iter oēs. Nouissim9 post oēs. Idē est & minimus a monade. nouissim9 aūt q2 nou9 nam ceteri p̄cedendo ātiquiores existūt. Item q̄ttuor modis dicūtur filij sc3 natura vt filij naturales. Imitatōe vt iudei cū dñr filij abrahe & alij ipius fidē imitātes ex gētibus. Adoptōe. Et p̄t adoptari quilib3 tam masculus ꝙ femia dūmodo sit minoris etatis patre adoptiuo. ita ꝙ fili9 naturalis eius esse possit. Doctrina sicut apl'us appellat eos filios quib9 euāgelium p̄dicauit. Item dicunt̄ filij liberi. q2 sicut seru9 est in potestate dñi. sic fili9 est in potestate patris. & inde etiā filio fit emācipatō vt sit liber a patre. sic̄ seruo māumissio. vel dicūtur liberi. q2 ex libero matrimonio sint orti. Nam filij ex libero et ancilla orti seruilis cōditōis sunt. Semꝑ qui nascit̄ deteriorez ꝑentis statū sumit. A fili9 aūt dicit̄ filio lias. id ē. filiū facere. & parere. et cōponit̄ fili9. et dr̄ filiusfamilie. vel familias. vel familiarū. et sūt filijfamiliarū vel familias. filij nobiliū. q2 olim non nūabant̄ nisi

familie nobiliū· vel filij familiarū dicuntur liberi· &
est familias ·gtūs grec⁹ cū dicitur filiusfamilias ·
& acuitur in fine familias·

Filiusfamilias· in filius exponitur·

Filiussalt⁹ dicit̄ dauid in scd̄o regū xxj·ca·f· vbi
sic dicit̄· Terciū quoqȝ fuit bellū in gob cōtra phili
steos in quo pcussit adeodat⁹ filiussalt⁹ polimita
rius bethleemites goliath getheū· Vbi dicit magi=
ster in historijs· his q̄ttuor noībus exprimit̄ dauid
& dicit̄ adeodatus· qꝛ ad liberatōem israhel datus
est a deo in regē· Filiussaltus qꝛ de pascuis et sal=
tu assumpt⁹ est· Polimitarius ·qꝛ de genē beseliel
polimitarij fuit mater ei⁹· vel quia multis modis ā
pliauit cultū domī· Bethleemites dicit̄ a patria·

Filix· a filū dicit̄ hec filix cis· quedā herba q̄a fo=
lia eius quasi fila sūt· Vel dicit̄ a findo· vel a singu
laritate folioꝝ quasi fenix· Arabes em̄ singularē fe
nicē vocant· et coꝛ· pnl't· in gt̄o filicis· Vn̄ virgilius
in scd̄o geoꝛg· Et filicē curuis ĩuisā pascit aratris·

Filocalus li· i· amatoꝛ boni· coꝛ· pnl't· Et ꝯponit̄
a filos quod est amoꝛ· & calō bonū· & est cōmunis
generis· sicut & philosophus·

Filocopus· Filos cōponit̄ cū copos quod ē laboꝛ
vel opos qd̄ est visio et dicit̄ hic & hec philocop⁹
pi· i· amatoꝛ iactātie· q̄ vult vt laboꝛ su⁹ appareat
ꝓpt̄ vanā gloriā· et coꝛ· pnl't· scȝ co·

Filogeus· Filos componit̄ cū ge· qd̄ est terra· &
dicit̄ hic filogeus gei· quart⁹ equ⁹ solis· q̄i amans
terrā· videt̄ em̄ sol amare terrā cū post nonā decli=
nat ad eā· tūc em̄ ad occasū tendit· et ꝓdu· pnl't·

Filomena· auis lucinia ĩterp̄tat̄ canens dulciter
eo q̄ dulciter cātat· et ꝓducit penultimā·

Filon grece latine dicit̄ folium·

Filos grece latine d̄r amoꝛ· et accētuat̄ vltima·

Filosophus· Filos cōponit̄ cū sophia quod ē sa=
piētia· et dicit̄ hic & hec filosophus phi· i· amatoꝛ
sapientie· Vnde hec philosophia phie· amoꝛ sapien
tie· Et hinc philosophic⁹ ca· cū· Et philosophoꝛ
pharis· i· studere filosophie· vel docē philosophiaȝ
vel tractare eā· vel moꝛē philosophi sequi· et p̄t di
ci verbū moꝛale· vel imitatiuū· & foꝛmat̄ ab hoc ab
latiuo philosopho ·o· mutata in oꝛ· vel addita r· Et
nota q̄ phus ꝓprie dicit̄· qui diuinaꝝ et humanarū
reꝝ scientiā habet· & omnē bene viuēdi tramitē te
net· & fert̄ hoc nomē primū esse exoꝛtū a pitagoꝛa
Nam greci veteres cū ante sophos· vel sophistas·
id ē· sapiētes vel doctoēs sapiētie semetipsos iactā
tius noīarent· iste ĩterrogatus qd̄ ꝓfiteret̄ verecū
do noīe philosophū· i· amatorē sapientie se esse re
spondit· quia sapientē ꝓfiteri arrogantissimū vide
bat̄· Ita deinceps· postea posteris placuit· vt q̄ talī
bus de rebus ad sapientiā ptinentib⁹ doctrīa q̄sqȝ
vel sibi vel alijs videret̄ excellere· nō nisi phus vo
caret̄· Et nota q̄ philosophus idem ē qd̄ sapiens·
et philosophia idē est quod sophia vel sapientia·
vel philosophice loq̄· q̄uis ĩterp̄tatō aliud videat̄
sonare qd̄ fuit factū a pitagoꝛa vt dixim⁹· Et scias
q̄ filosophie tres sūt sp̄es· scȝ phisica· logica· ethica
et est philosophia meditatō moꝛtis· qd̄ magis con
uenit xp̄ianis· qui seculi ambitōe calcata· similitudi
ne future patrie viuūt· Vel vt dicit aristoteles in li
bꝛo de regimīe regū· Filosophia nil aliud est q̄ ab
stinētia et victoꝛia cōcupiscibiliū· In iob aūt ca· xx
viij· dicit̄· Ecce timoꝛ dn̄i ip̄a est sapiētia· et recede
re a malo est ĩtelligentia· Vide in terra et noctua·
et in siliq̄· Et scias q̄ aristoteles in tercō thopicoꝝ
dicit· Aliq̄n aūt melioꝛa nec etiā magis eligēda sūt
neqȝ melioꝛa necessario ·et magis eligēda· philoso
phari ei melī⁹ q̄ ditari· sȝ n̄ magis eligēdū ĩdigēti

Filtrū· a filū dicit̄ hoc filtꝝ tri· qꝛ necessarijs·
ex filis· i· pilis aīaliū fiat· vn̄ filtrat⁹ ta· tū· Filtꝝ et̄
d̄r quedā herba venenosa· vn̄ et sepe ĩuenit̄ ꝓ vene
no acutissimo positum·

Filū· a filon dicit̄· vel dicit̄ filū q̄si pilū· qꝛ ex pi
lis aīaliū fiat· a filū dicit̄ filo las· i· filū a colo p quā
dā tenuatōem deducē· et ꝓdu· hāc sillabam fi·

Fimarius rij· homo vel equ⁹ q̄ poꝛtat fimū· et d̄r

Fimbria brie· a findo dis· dicit̄ hec fim a fim⁹·
bria brie· i· extremitas vestis· Sup̄sticōsi em̄ magi
stri in fimbrijs q̄ in q̄ttuoꝛ angulis pallioꝝ pende
bāt acutissimas spinas ligabāt· vt eaꝝ aculeis pun
gerētur· et ex hac ꝯmotōe trahent̄ ad officia dei· vn̄
fimbriatus ta· tū· i· fimbrijs oꝛnat⁹· et fimbrio as·

Fimus mi· mas· ge· dicit̄ a fio fimbrijs aptare·
fis· et est fim⁹ sterc⁹ qd̄ p agros iacit̄ qd̄ vulgo le
tamē dicit̄ qꝛ suo nutrimēto leta faciat arua· et red
dit pinguia· Et dicit̄ a fim⁹ qꝛ fiat mus· i· terra vl'
stercus· vel dicit̄ fim⁹ qꝛ fit imus· q̄n em̄ spargit̄ in
agro occultāt̄ sub terra· et est et h̄ia et coꝛ· primā·
sed fimus verbū eam ꝓducit· Vnde quidaȝ· Fetet
vbiqȝ fimus· vitiosi coꝛpe fimus·

Findo dis· di· fissū· i· scindere· vn̄ verbalia· Findo
cōponit̄ affindo dis· mutata d· in f· i· valde vl' iuxta
findere· Itē cōfindo dis· di· sū· i· simul vel cum alio
findē· Itē diffindo dis· di· fissū· i· diuersis mōis vel
in diuersas ptes findē· vel findēdo ĩmittere· Item
pfindo dis· di· fissū· i· valde vel pfecte findere· Itē
ꝓfindo dis· di· sū· i· ꝓcul findere· Itē p̄findo dis· di
fissū· i· ante findē· Itē refindo dis· di· fissū· i· iteruȝ
findere· Itē suffindo dis· di· sū· i· latent̄ vel subtus
vel post vel paꝝ findē· Itē trāsfindo dis· di· fissuȝ·
id ē· vltra findere· Findo et oīa ab eo composita
sūt actiua et faciūt p̄teritū fidi sine n· et sup̄· fissū·
gemiato s· et oīa coꝛ· hanc sillabā fi· in p̄terito·
vt diffidi· cōfidi· pfidi· etc̄· Sed fido dis· dit· ꝓdu·
fi· Vnde quidā· Fido parit fidit· dat quoqȝ findo
fidit· Virgili⁹ in octauo· Diffidit ac multa poꝛre
ctum extendit arena·

Finies ĩterp̄tat̄ oꝛi parens· Trāsfixit em̄ pugione
zambri cū scoꝛto madianite· et dn̄i furoꝛē placauit
vt pceret· finies frater ophni os mutū ĩterp̄tatur·
quo figurat̄ veteris sacerdotij et doctrīne silentiū·

Fingo gis fixi fictū· fingere et acuit̄ vltima·
·i· oꝛnare· cōponē· facere· foꝛmare· plasmare· exco=
gitare· et cōponere· qd̄ verū nō est· i· simulare· Itē
ĩuenit̄ fingo gis· i· nitidare· extergere· Fingo cōpo
nit̄· Cōfingo gis· xi· ctū· i· simul fingere· vel dissila
re· Diffingo gis· i· diuersis modis fingere· vel dissi
mulare· Itē defingo gis· i· valde fingere vel diffin
gere· Item effingo gis· i· exp̄sse fingere· mutato x·
in f· Fingo et oīa ei⁹ cōposita sūt actiua· et oīa fa
ciūt p̄teritū ĩ xi· et sup̄· in ctū· Itē oīa abijciūt n·
in supino· qd̄ habent in p̄n̄ti· et in p̄terito pfecto·

Finio nis· niui· nitū· nire· i· termīare· cōsūmare· p
ficere· et dicit̄ a finis· et cōponit̄· Diffinio is· et trā
sit s· in f· i· diuersis modis finire· determīare osten
dere quid sit· vel quale vel quantū· vn̄ hec diffinitō
onis· termin⁹ demōstrans quid ē esse rei· Item ꝯpo
nitur definio nis· definit· valde finire· vn̄ definit⁹
ta· tum· Actuū· ij· Hūc definito cōsilio· Itē p̄finio
nis· id ē· ante finire· p̄figere· p̄statuere· p̄destinare·
Finio et ei⁹ cōposita actiua sūt et ꝓd· hāc sillabā fi·

Finis· a funis dicit̄ hic aut hec finis ge· inc erti· qꝛ
agri funiculis sint diuisi· vn̄ ꝓpha· Funes ceciderūt

michi in p̄clarís· Mensurarum em̄ linee in terrarum ptí tōe tendūtur· vt dimēsiōis equitas teneat̄· Et scias ꝙ finis dicit̄ termin⁹ ·cōsūmatō· mors· patria· Vn̄ hic & hec finalis & hoc le· vnde finaliter adū· Finis cōponit̄· Affinis· cōfinis· et ꝓdu· fi· Et nota· Est finis cōsūmans· & est finis cōsumens· Vnde versus Finis cōsumens & cōsūmatō finis· In eo ꝙ cōsum = mat siue ꝑficit habet naturā maris seu hꝫ se ad modū maris· In eo ꝙ consumit hābet se ad modum femine · vnde cōueniēter est incerti ge· i· mas· vel fe· Item ab hoc datiuo fini addita tas· hec finitas·

Finitim⁹ ma· mū· id est· ꝓpinqu⁹ pnl't· nti cor· vicinus· et dicitur a finis·

Finitiu⁹ ua· uū· pnl't ꝓdu· in finitus vide·

Finitus· a finio nis· dicit̄ finitus ta· tū· vnde finitiu⁹ ua· uū· quod finit vel finit̄· & cōponit̄ infinitus ta· tū· i· nō finit⁹· scꝫ cui⁹ mēsura nō habꝫ finē· Et īfinitiu⁹ ua· uū· i· nō finitiu⁹· Et hinc quidā modus verbi dicit̄ hic infinitiu⁹ ui· & hoc infinitiuū ui· Et hic infinit⁹ ti· et hoc infinitū ti· vide i tercia parte vbi egi de verbis impsonalibus·

Fio fis· factus sū· i· incipe eē· de nō esse trāsire ad esse· Quod em̄ fit nō est· & quod ē non fit· et ē neutropassiuū quātū ad vocē neutrūpassiuū ꝗtum ad significatōem· Et debet habere tria ꝑticipia· scilicet fiens· fact⁹· & futurus· sed fiens nō est in vsu hac ratōe· Nam hoc verbū fio est quasi passiuū hui⁹ v = bi facō· sed om̄e passiuū caret ꝑticipio p̄ntis tp̄is· & ideo fiens nō est in vsu· licet fuerit in antiquorū vsu· Itē fio deberet habē facturus ꝑticipiū futuri tp̄is· sed qꝛ eēt cōcidentia īter ꝑticipiū huiōi & ꝑticipiū huius verbi facō qd̄ est factur⁹· Ideo fio habet futur⁹ ꝑticipiū futuri tp̄is· & nunꝗ facturus· & cōponit̄ fio cū om̄ib⁹ eisdē dictōibus cū quib⁹ cōponit̄ facio· ita vt literaturā suā nō mutet· vt benefacō & benefio· malefacō & malefio· satisfacō et satisfio· calefacō· et calefio· tepefacō & tepefio· expgefacō expgefio· nichilifacō et nichilifio· & sūt loco passiuorum ad illa· Itē fio cōponit̄ cū cō· & transit ad actiuā significatōem· et dicit̄ cōfio fis· fiui· fitū cōfire· i· efficere· accipit̄ tn̄ cōfire in actiua significatōe scꝫ ꝓ effici· Itē defio fis· fiui· fire· i· derelinq̄re vel deesse· defectū pati· Item cōponit̄ cū sub· & dꝛ suffio fis· fiui· fitū· fire· i· subfumigare· vel admīstrare· Fio est neutrum & cōposita ab eo· q̄ nō mutāt literaturā illius· om̄ia sūt neutra· & habent accēt⁹ sup eandē sillabā sup quā & simplex iuxta regulam illā· Quotiēs facō vel fio cōponit̄ ita vt nō mutet̄ literatura simplicis· sup eandē sillabā est accentus in cōposito sup quā est in simplici· Que vero cōponūtur a fio· ita vt mutēt literaturā sui simplicis· eē accētus mutāt & actiua sūt· p̄ter defio ꝓ deficere· quod est neutrum· Et nota ꝙ fio fiebā ꝓducit i· purā vbicūqꝫ nō habet r· cū om̄ibus suis cōpositis· q̄n̄ signat passionē· nā si r· sequit̄ ad e· breuiat̄ i· ante e· vt fierē & fieri· Et vt dicit varro· ideo fio fis· ꝓducit· qꝛ est passiuū de facō· vnde qꝛ passiuū parificat̄ actiuo· Ideo fio ꝓdu· primā· vt tp̄e saltē parificet̄ vt· s· qd̄ amisit in sillabis recupet ī tp̄ibus· Facetus· Nunꝗ spina nocēs fiet odora rosa· Et vt dic̄ pap· Fio fis factus sū· q̄rte ciugatōis ꝓdu· pnl't· in om̄i dissillaba· licet sit vocalis ante vocalē vt fio fiam· Inde componitur suffio·

Firmaculum li· penultima correpta· quo aliquid firmat̄· a firmo mas· dicitur·

Firmamētū ti· dicit̄ a firmo mas· qꝛ firmū fit nec casui subiacēs· Et scias ꝙ celū firmamētū factū ē scd̄a die· & scd̄m quosdā ē de quinta essentia·

Firmus· a formon qd̄ est calor· dicit̄ firm⁹· ma· mū· q̄i cū calore· & cōpatur firm⁹ mior· missim⁹· vn̄ firme mi⁹· missime· adū· et firmit̄ etiam dꝛ· & hec firmitas tatis· & hec firmitudo dinis· qua aliquid firmat̄· et a firmus dicit̄ firmo mas· maui· vnd̄ hoc firmatoriū rij· quo aliqd firmat̄· et hoc firmaculū li· ꝓ eodē· Firmo cōponit̄· cōfirmo mas· affirmo mas· Infirmo mas· i· debilitare· falsificare· eneruare· Offirmo mas· mutato b· in f· Prouꝰ· xxj· Vir impi⁹ ꝓcaciter offirmat vultū suū· Firmo mas· actm̄ est cū oibus suis cōpositis· Et scias ꝙ firm⁹ ex natura dꝛ· Valens vero ex p̄cipuis viribus· vt athleta·

Fiscalis· in fiscus exponitur·

Fiscella· a fiscina dꝛ hec fiscella le· di· ꝑua fiscina· Et hic fiscellus li· di· i· mollis casei appetitor·

Fiscina· a findo dis· dicit̄ hec fiscina ne· i· vas vel corbulus ex iūcis vel vimine factus in quo fit case⁹ & cor· pnl't· Vn̄ virgili⁹· Nūc facilis rubea cōtexit̄ fiscina v̄ga·

Fiscinula le· di· ꝑua fiscina· & cor· pe

Fisc⁹ sci· mas· ge· i· facc⁹ vel bursa regis vbi publicus cēsus reponit̄· Ponit̄ tn̄ q̄n̄qꝫ ꝓ quolibet facco· Et inde hic et hec fiscalis et hoc le· et hoc fiscale lis· i· redditus regalis· Om̄ia em̄ publca dona dicūtur fiscalia· Et nota ꝙ fiscus dꝛ a fico arbore ꝓpter vbertatē que ē ibi maior ꝗ in alijs saccis· sicut illa arbor est vberior ꝗ alie· Et vt dicit aug⁹· contra auaros· Quod nō accipit xp̄us accipit fiscus· A fiscus dꝛ fisco scas· scaui· scare· i· publicare· ad fiscū reducere· in fisco reponere· Et cōponit̄ cōfisco scas· i· simul fiscare· Infisco scas· Fisco actiuū est cum omnibus suis compositis·

Fisiculat⁹· A fisis quod ē natura dicit̄ fisic⁹ ca cū· i· naturalis· vnde fisiculo las· i· diuinare uel ꝓnūciare· vn̄ fisiculat⁹ ta tū· diuinat⁹ vel ꝓnunciat⁹

Fisicus· A fisis quod ē natura dicit̄ fisic⁹ ca· cū· i· naturalis· Et hec fisica ce ꝓ quadā arte q̄ de rerū naturis tractat· q̄i scientia de naturis· Et hic fisic⁹ ca· cū· qui de arte illa tractat· vel qd̄ ad artem illā ꝑtinet vt fisicus liber· et hic fisicus ci· et hec fisica ce· q̄ vel q̄ tractat artē illā vel scd̄m artem illam

Fisiologus· Fisis grece latine dicit̄ natura· & cōponit̄ cū logos qd̄ est sermo vel ratō· et dicit̄ hic fisiolog⁹ gi· q̄ loq̄tur vel tractat de naturis rerum· et cor· lo

Fisis grece latine natura dicit̄·

Fissilis· a findo dis· dꝛ hic et hec fissilis et hoc le· qd̄ facile findi vel frangi p̄t· et cor· pnl't·

Fissus sa· sū· deriuat̄ a findo dis· di· fissū· Vn̄ hec fissura re· i· scissura· Et scribit̄ ꝑ geminū ss· sed fis⁹ sa· sū· a fido dis· fisus sa· sū· fisu· scribit̄ ꝑ vnū s· ꝓducit tn̄ primā· vnde versus· A fido fisū· sed findo dat tibi fissū·

Fistula· a fos quod ē vox· et stolon quod ē missio· cōponit̄ hec fistula le· instrumentū ad canēdū ex cānulis cōpactū· Et dicit̄ sic quia vocē vel aerē emittit· vnde quidā· Fistula dulce canit volucrē dū decipit auceps· vnde et fistula dicit̄ aqueduct⁹ et meat⁹· qꝛ aquā fundat et emittat sic fistula instrumētū voces· Et a fistula dicit̄ fistulor laris· i· sibilare vel cū fistula canere· Fistula eē dicit̄ quedā infirmitas· vn̄ fistulatus ta· tū· et fistulosus sa· sū· qui fistulā illam patit̄ infirmitatē· vn̄ versus Fistula dulce canit· est morbus fistula dur⁹· Fistula etiā dicit̄ aroma siue arbor aromatica· Cant̄· iiij· Fistula et cynamomū cū vniūsis lignis libani·

Fisus sa· sū· a fido dis· vide in fissus·

Fitius· in fiton vide·

Fiton nis· maſ· ge· fuit quidã ſerpẽs creatꝰ a tra quẽ appollo in ꝑnaſo mõte interfecit et iterꝑtatur fiton cõſulere vel dubitatõ et dicit̃ a verbo greco ſcꝫ fito· quod eſt quero· Hinc fiton dubitatõ dicit̃ quẽ appollo interfecit· qꝛ ſapiẽtia dubitatõem abſol uit· & hinc ipe appollo dictus ẽ fiton· vel fitius· & hinc fitia fitioꝝ dicti ſũt ludi· vel feſta facta in ho nore appollinis ꝓpter victoriã quã habuit de fito= ne· & a fiton fitius tia· tiũ· Vel fiteus tea· teũ· i· ap pollineus· Vel a fitone ſerpẽte poſſũt hec deriuari Item fiton· i· diuinatoꝛ· vide in fitonicus·

Fitonicus· a fitone appolline dꝛ fitonicꝰ ca· cũ· et hinc fiton onis. & hec fitoniſſa ſe· i· diuinatoꝛ vel i cãtator· plenꝰ fitonico ſpũ· & diuiatrix vel incãta= trix· fitonico ſpũ plena· qꝛ appollo autoꝛ fuit diuiã tionis· et corripit penultimã fitonicus·

Fitoniſſa in fitonicus vide·

Fixula· A figo gis· dꝛ hec fixula le· i· fibula· que ad firmandũ pallium infigitur·

Fixus· a figo gis· fixi. xũ· vel a figoꝛ geris· dicit̃ fi xus· xa· xũ· ꝑ x· Inuenit̃ etiã fiſſus ſa· ſũ· a findoꝛ· de ris· et ſcribit̃ ꝑ geminũ s· Vñ verſus. A figoꝛ fixꝰ a findor ſit tibi fiſſus·

Flabellum li· id eſt· muſcariũ ſcꝫ cum quo muſcas abigimus et flatuꝫ facimus· et di citur a flabꝛum·

Flabꝛum bꝛi· id eſt· ventus vel flatus venti· a flo

Flacteo ctes· ctui· i· marcere· vñ hic flas dicit̃· flactoꝛ oꝛis· i· marcoꝛ· & hic et hec et hoc flactẽs. tis· ꝑticipiũ· i· marcens· Vñ ꝑ trãſlatõem flacten= tes dicũtur qui in peccatis & iniq̃tatibꝰ marcent· & ꝑſeuerãt· & qꝛ quod marcet exiccat̃ et areſcit· Ideo etiam qñqꝫ ponit̃ flactẽ ꝓ arere. Vñ yſa· xix. Erũt irrigua eius flactẽtia. id eſt· arentia·

Flactoꝛ ctoꝛis· in flacteo eſt·

Flactus cta· ctũ· i· marcidꝰ· a flacteo ctes·

Flagellum· in flagrum vide·

Flagitiũ. a flagito tas· dicit̃ hoc flagitiũ tij· i· de= decus· peccatũ· & flagitõſus ſa· ſũ· i· vitõſus· libidi noſus· turpis· nõ dicendus· crimiõſus. ſic dictus· qꝛ frequẽter flagitet & appetat libidinẽ vel noceat ſibi· Et compat̃ flagitõſus ſioꝛ. ſimꝰ· Vñ flagitioſe ſius· ſiſſime· adũ. Et hec flagitõſitas tatis· Que dfa ſit inter flagitiũ et facinꝰ· dictũ eſt in facinus·

Flagito tas· taui· A flo flas dicit̃· Et eſt flagitãe expoſtulare· querẽ· rogare· petere· cũ clamoꝛe po ſcere· Vñ et flagito tas· dicit̃ q̃ſi flatũ gero· vł ago et eſt ethia· Flagito cõponit̃· Efflagito tas· i. valdẽ flagitare· Et eſt actiuũ cũ oĩbus ſuis cõpoſitis· Et exigit duos diuerſos actõs· poſt ſe· et coꝛ̃· gi· Que autẽ verba regãt duos diuerſos accuſatiuos dictum eſt in doceo doces·

Flagro gras· in flagꝝ exponitur·

Flagrũ· a flo flas· dicit̃ hoc flagꝝ gri· et inde hoc flagellũ li· di· et ſũt flagra vel flagella· virgule· vł potius ſũme ꝑtes virgaꝝ qꝛ cũ flatu et crepitu in coꝛꝑe ſonant· vel ſũme ꝑtes arboꝝ dicunt̃ flagella qꝛ crebꝛos ventoꝝ flatus ſuſtinẽt· Eadẽ ratõne di cũtur et flagra· Itẽ quia flagrũ ꝑcutit et vꝛit dicit̃ flagrũ quãdoqꝫ verberatõ· qñqꝫ ardoꝛ· Vñ flagro gras· i· eſtuare· feruere· ardere· Sed fragro gras· i· redolere· ꝑ r· in vtraqꝫ ſillaba· vñ verſus· Fla facit ardoꝛẽ· ſed frã· largitur odoꝛem·

Flama me· dicit̃ a flo flas· qꝛ flatu excitet̃· vel di citur a fos· quod ẽ ignis· Q̃ aũt dicit̃ flama q̃ſi fos late means· ethimologia eſt non compoſitio.

Flamaſco ſcis· in flameſco exponitur·

Flamẽn· a filũ dicit̃ hoc flamẽ minis· i· ſacerdos io uis. quaſi filamẽ· qꝛ reliquias a collo ꝑ fila penden= tes poꝛtet· vel ideo dicit̃ a filo· qꝛ quicũqꝫ erat ſacer dos in ſignũ ſacerdotij deferebat almuciũ· ſed in gruẽte caloꝛe cũ ex caloꝛis nimietate nõ poſſet id d̃ ferre· ligabat ſibi capillos quodã filo vel flocculum lane filo in vertice ligatũ deferebat in ſignũ ſacer dotij· et tũc eſt maſ· ge· Item a flo flas· ꝑt deriuari hoc flamẽ minis· i· flatꝰ· et hinc flaminꝰ. nea· neũ·

Flameo· a flamo mas· dꝛ flameo mes adiectiuũ· flamui· i· flamã emittẽ· vel calẽ· vel etiã ardere·

Flameolũ li· di· ꝑuũ flameũ· Prudentiꝰ de ſicho machia· Flameolũ ſtrophiũ dyadema monile·

Flameſco ſcis· inchoa· et foꝛmat̃ a flameo mes. ad dita co· vñ in himno· Flameſcat igne caritas· Qui dam tamẽ ꝓnũciãt flamaſcat· qđ eſt inchoa· huius verbi flamo mas· vt ſit ſenſus· Flamaſcat· i· icipiat flamare· i· incẽdere· ſed vt dicit hugꝰ· flameſcat ibi d̃ bet dici inchoa· a flameo mes·

Flameũ· a flama dicit̃ hoc flameũ mei· vitta ſiue i fula nuptiaꝝ tenuis et rubea· qua vtebant̃ nubẽtes ad deſignandũ pudoꝛis leſionẽ· operiẽtes vultum cũ ea· vñ lucanꝰ in ſcđo· Lutea dimiſſos velarunt

Flameus mei· maſ· ge· id ẽ· ꝓmi flamea vultus· miſter ſacroꝝ· et dicitur a flamen·

Flamita· te· i· ſacerdotiſſa· et dicitur a flamen·

Flamiger ra· rũ· i· gerens flamã pnł· coꝛ· et cõpoĩ tur a flama et gero geris·

Flamineũ nei· neu· ge· i· ſacerdotiũ vel officiuꝫ fla minis· et dicitur a flamen·

Flamo mas. i· incẽdere· a flama dicit̃· et cõponit̃ inflamo mas· i· icendere· inaĩmare· Et eſt neu· cũ oĩ bus ſuis cõpoſitis· licet qñqꝫ iueniat̃ abſolute poſi tũ· ſed ꝓ flamare vel reſplẽdere eſt actiuũ·

Flamula le· di· ꝑua flama· et cor· pnł·

Flandꝛia dꝛie pnł· coꝛ· quedã ꝓuintia vel comita tus· vnde hic et hec flandꝛenſis natus vel nata de illa ꝓuintia vel illo comitatu·

Flatilis· a flo flas· dicit̃ hic et hec flatilis et hoc le facilis ad flandũ· vnde flatiliter· adũ· et hec flatili tas tatis· et coꝛ· pnł· flatilis·

Flaueo ues· ui· i· eſſe vel fieri flauũ· vnde flaueſco ſcis· inchoatiuũ· et ꝓducit fla· vnde virgiliꝰ in buc· Molle paulatim flaueſcit tꝑus ariſta·

Flauus· a flaueo ues· dicit̃ flauꝰ ua· uũ· i· albus vł rubeus· ſed ꝓpꝛie flauꝰ eſt q̃ vulgo dicit̃ blundus· Flaui etiã dicti ſunt anglici· teutonici et flãdꝛẽſes Itẽ flaua ẽ arena· Flaua ẽ ſpica cũ ẽ matura· Flauꝰ cõparat̃ flauioꝛ ſiſſimus· vnde flaue uiꝰ· ſime· adũ· et hec flauedo dinis· et vt dicit̃ in greciſ· Flauꝰ eſt crinis· ſꝫ fuluũ metallũ· vnde dicit· Dic apte flauũ crinem fuluũqꝫ metallum·

Flebilis pnł· coꝛ· in fleo fles. ẽ

Flebotoniũ ſcđm yſidoꝝ ethi· iiij· ca· xj· ab iciſiõe vocatũ eſt· nam iciſio grece toniũ dicitur·

Flecto ctis· flexi· flexũ· i· curuare· ceſſare· mutãe vnde hec flexura re· et hic flexus xus· xui· Flecto cõ ponit̃· Cõflecto ctis· Circũflecto ctis· Deflecto ctis· i· valde vel de vno loco ad aliũ flectere· vel deoꝛſũ flectere· Inflecto ctis· i· valde vel intro vel intus flectẽ· Reflecto ctis· i· iteꝝ flectere· Flecto actiuũ eſt· et oĩa cõpoſita ab eo ſunt actiua· et fa ciũt ꝑteritũ in xi· et ſupinum in xum·

Flegiton· tontis· maſ· ge· fluuiꝰ ifernalis· totꝰ ar= dens· a fos quod eſt ignis vel flegi quod eſt infla mans· et totus· vnde flegitonteꝰ tea· teum·

Flegi grece latine dicitur inflamans·

Flegma flegme· feminini generis· et hoc flegma
matis·ge·neu.est vn⁹ de q̄ttuoꝛ pͥncipalibus hu=
moꝛibus humani coꝛꝑis sic dictū q: sit frigidum·
Greci eñ frigoꝛē flegmonē dicūt· Vñ flegmaticus
ca·cū·in quo dn̄atur flegma.et qd̓ cōfert & efficit
& generat flegma·& quod ꝑtinet ad flegma·et qd̓
ꝓcedit et ꝓuenit ex flegmate· & flegmatiſo ſas ·i·
flegmate abundare vel flegma eijcere· multū ſali=
uare·& ſpuere·vide in elementum·

Flegmē mis·neu·ge·dicit̄ a flegi qd̓ eſt inflamās
et eſt flegmē tumoꝛ ſanguinis ·ſicut vbi abundant
crura ſanguine·Item flegmīa ſunt cum in manibus
et pedibus calloſi ſulci ſunt·

Fleo fles fleui fletū· dicit̄ a fluo fluis· Qui eī flet
lacrimis fluit· Flere eñ eſt vbertim lacrimas fūde
re·quaſi fluere·Sed ploꝛare·eſt cū voce flere·Plan
gere· eſt cū lacrimis pectus aut faciē tundere· Lu
gere ē cū aliquib⁹ dictis miſerabilib⁹ et habitus
mutatōe flere· Merere eſt cū ſilentio dolere· vnde
et merere dicit̄ quaſi mēte carē·et lugere quaſi luce
egere·Et a fleo fles dicit̄ hic flet⁹ tus·et hic et hec
flebilis·et hoc le·et flebiliter aduer.et hec flebilitaſ
tatis· Ouidi⁹. Flebile pͥncipiū melioꝛ foꝛtuna ſecu
ta eſt·poteſt tñ hoc ꝓuerbiū ad futurū ꝓferri·Et
tūc dic melioꝛ foꝛtuna ſequet̄·Fleo componit̄· De
fleo fles·Effleo effles·i·valde flere·ꝑfleo fles·i·ꝑ=
fecte fleo·Refleo fles·i· iterꝝ flere· Fleo & omnia
eius cōpoſita faciūt ꝑ̄teritū in eui·et ſupinū ī etū·
& omīa ſunt neutra·licet īueniant̄ trāſitiue cōſtru
cta cū actis ſcʒ cauſam deſignātibus.vel tūc habēt
illa verba in ſe vim verboꝝ trāſitiuoꝝ· Vñ īueniū
tur paſſiua ab eis·

Fletus·a fleo fles hic fletus tus ·tui·& flet⁹ ta·
tū·ꝑticipiū paſſiue ſignificatōis·& cōponit̄· Infle
tus·i·nō fletus·et ꝓducit fle·

Fleumon·ē moꝛb⁹ inq̄et⁹ cū ruboꝛe·et doloꝛe·&
tēſione·& duricia·& dicit̄ a flegi qd̓ eſt inflamās·

Fleuus ua·uū·i·vanus·

Flexibilis·a flecto ctis dꝛ hic et hec flexibilis &
hoc le·qd̓ facile flectit̄· vel flecti ꝑ̄t· vñ flexibiliter
aduer·et hec flexibilitas tatis·et ꝑ cōpoſitōem hic
& hec inflexibilis & hoc le·i·nō flexibilis· et hinc i
flexibiliter adū·& hec inflexibilitas tatis·

Flexuoſus·a flecto tis·dicit̄ flexuoſus ſa·ſū·id ē
plenus flexu·nō rectus· vel qui nō īcedit recta via
& compatur· Vnde hec flexuoſitas tatis·

Fligo gas·in fligo gis·exponitur·

Fligo gis·xi·ctū·& fligo gas·in eodē ſenſu·id ē·
cruciare·diſſipare·deſtruere·deuaſtare· ſed nō eſt i
vſu· & vtrūqʒ cōponit̄·Affligo gis· & affligo gas·
id ē·valde fligere· & cōfligo gas·et cōfligo gis·i·ſi
mul fligere· vel pugnare·defligo gis.et dfligo gas
valde vel deoꝛſū fligere vel pugnare· infligo gis·
et īfligo gaſ·ꝓfligo·gis·et ꝓfligo gaſ·Fligo actm̄
eſt·et cōpoſita ab eo que deſinūt in o·ſimilit̄ actiua
ſūt omīa·ꝑ̄ter cōfligo et defligo·que ſūt neutra ꝓ
pugnare·et omīa faciūt ꝑ̄teritū in xi·et ſupinū in
ctū·et ꝓdu·fli· Vnde vindocinēſis· Hanc affligere
fauet huic famulare vetat·

Flo as·aui·atū·i·flatū emittere· Vñ hic flat⁹ tus
tui· Flo cōponit̄· Afflo flas·i· flare ad aliquid vel
flatu venerare·vel īterficere vel tangere·Cōflo flas
·i·flare vel fūdere aurꝝ·et aliud metallū ad aliquid
faciendū·et eſt verbū fuſoꝝ· q: fuſoꝛes multa inſi
mul fūdunt de vna foꝛma ad aliā·Ideo hinc tracta
eſt metafoꝛa ad illos q̄ res alienas mutuo accipiūt
et luxurioſe cōſumūt· vñ īuenit̄ cōflare ꝓ mutuare
et ꝓ cōſumere· Nam q̄ cōſumit et qui mutuat̄· de
vna foꝛma quaſi fundit̄ in aliam·Item cōponitur·
Efflo as·extra flare·vel flando emittere·Item inflo
as·i·intus flare·flatū impellere·Itē ꝑflo flas·i· fla
re ꝑfecte·vel valde· Item ſufflo flas· Flo neutꝝ ē
et omīa compoſita ab eo ſunt actiua·

Floccifacō cis·i·parꝝ extimare cōtemnē·ꝑuipēdē·
et cōponit̄ a floccus·et facō· quia floccus lane pa
rum valet·et fere nullius eſt precij·

Floccipēdo dis·a floccus et pēdo dis· cōponitur
idē eſt qd̓ floccifacō vide in floccifacō·

Floccus·a flo flas·dicit̄ hic floccus ci· ꝑua maſſa
lane vel niuis·q: leuiter flatu impellat̄ huc et illuc·
vnde hic floccul⁹ li·dimi·Et flocco cas· verbū ſo
li deo cōueniens·Tūc eñ deus floccat cū floccādo
Floꝛa re·fe·ge·eſt dea floꝝ·   ningit·

Floꝛalis· a flos dicit̄ hec floꝛa re·dea floꝝ· vnde
hic et hec floꝛalis et hoc le·qd̓ ꝑtinet ad floꝛam·Et
pluraliter floꝛalia liū·vel floꝛalioꝝ·feſta floꝛe·que
ab antiquis celebꝛabant̄·Item hic et hec floꝛalis et
hoc le·qd̓ ꝑtinet ad floꝛes·et tūc deriuat̄ a flos·vñ
et floꝛalia dicūtur tempa floꝝ·Et ſcias ꝙ huiōi no
mīa feſtoꝝ ī a·deſinētia tm̄ pluralit̄ decliata·faciūt
gtm̄ in oꝝ·et in iū·vt dixi ſup̄ in feſtum·

Floꝛariū rij·locus vbi floꝛes creſcūt·vel vbi r̄po
nūtur·et deriuat̄ a flos floꝛis·

Floꝛeo res·rui.dicit̄ a floꝛo ras·Et eſt floꝛere· vi
rere·reſplendē·floꝛidū eſſe vel fieri·Et cōponitur
Cōfloꝛeo res ·i·ſimul floꝛere· Effloꝛeo res· Reflo
reo res·i·iterꝝ floꝛere·reſplendere· reuirere· Et ab
his inchoa·floꝛeſco ſcis·effloꝛeſco ſcis·Cōfloꝛeſco
Refloꝛeſco ſcis· Floꝛeo res.cū omībus ſuis compo
ſitis eſt neutꝝ·et facit ꝑ̄teritū in rui· et caret ſupi
nis·Inchoatiua aūt iſtoꝝ carēt ꝑ̄teritis et ſupinis·
et ſūt neutra ſicut et alia inchoatiua·Itē floꝛo ras·
et floꝛeo res·et floꝛeſco ſcis·et eoꝝ cōpoſita ꝓdu
cunt hanc ſillabam flo·vñ vindocinēſis· Floꝛeat il
leſus ꝓximitatis amoꝛ·

Floꝛetū ti·locus vbi floꝛes abūdant· et dicitur a
flos ris·et producit penultimā·

Floꝛo ras·raui·dicit̄ a flos et ē floꝛare floꝛes crea
re vel floꝛib⁹ ſꝑgere·implē ·et cōponit̄ · Defloꝛo
ras·et ē actm̄ floꝛo cū oib⁹ ſuis ɔpoſitis·et ꝓd̓·flo

Floꝛulent⁹ ta·tū·i·plenus floꝛibus·et ɔponitur a
flos et lentos·quod ſignificat plenitudinem·

Floꝛuleti ſūt campi et pꝛata·Sʒ floꝛide ſūt arbo
Flos floꝛis maſ·ge·dicit̄ a fluo is·   res et herbe·
et dicit̄ flos quaſi fluos·et floꝛes quaſi fluoꝛes· q̄a
cito fluant·vnde floꝛeus rea·reū·de floꝛibus tot⁹
exiſtēs·vel floꝛib⁹ plen⁹·vel ꝓcreādis floꝛib⁹ apt⁹
et ꝓdu·pꝛimā floꝛes·tam nomē ꝙ̄ verbū·

Floſcul⁹ li·di·ꝑuus flos·et coꝛ·pn̄l̓t·

Flucticul⁹ li·di·ꝑuus fluctus·et coꝛ·pn̄l̓t·

Fluctiuagus ga·gū·pn̄l̓t·coꝛ·i·vagans ꝑ fluctus
et cōponitur a fluctus et vagus gi·

Fluctuo·a fluctus deriuat̄ fluctuo as·aui·are·i·
cōmouere·vacillare· fluctib⁹ īundare· et ponit̄ ꝓ
dubitare· vñ fluctuat⁹ ta·tū·i· fluctuans· vel qd̓
fluctuauit·et hec fluctuatio onis·

Fluidus·a fluo fluis·dicit̄ fluidus da·dum·id eſt
madidus vel currēs·et compat̄ fluidus dioꝛ·ſim⁹·
vnde fluide dius·ſime·aduerbium·et hec fluiditas·
id eſt·madiditas· decurſio·

Fluito tas·taui·tare·i·diſſolui·fatiſcē·frequēter
fluere·vacillare·et ponit̄ ꝓ dubitare· et ē frequēta
tiuū de fluo is·et foꝛmat̄ a ſcd̓a ꝑſona pn̄tis īdica
tiui mōi·ſcʒ fluis·abſtracta s·et addita to· vt vult

hug. Quidã tñ dicũt ꝓbabiliter. ꝙ ãtiqui dixerunt
fluo is. fluxi. xũ. vel fluctũ. et etiam fluitum fluitu
et inde v. in o. fit fluito tas. et ẽ fluctꝰ ipe motus
Flumẽ minis. ge. neu. a fluctus dicit aquarum
et est flumẽ ipa aqua decurrẽs. Sed fluuiꝰ ipe aque
decursus dr. A flumẽ dicit flumineus nea. neum.
Fluo is. fluxi fluxũ. vel fluctũ. fluere. i. decurrẽ.
Qꝫ faciat supinũ fluxũ ꝓbat ꝑ hoc ꝑticipiũ fluxu=
rus. ra. rũ. ꝙ fit ab eo. Qꝫ faciat fluctũ ꝓbat ꝑ hoc
nomẽ verbale quarte declinatõis scꝫ fluctus ctus.
ctui. qꝺ fit ab eo. Fluo cõponit affluo is. Itẽ ꝯfluo
is. i. simul fluere. Vñ cõfluꝰ flua. fluũ. Item circũ=
fluo is. vñ circũfluꝰ flua. fluũ. Item defluo is. i. de
orsũ vel cito fluere. vel decurrẽ. & nota ꝙ defluit
quod etate vel vetustate dissoluit. vt etas homĩs
folia arborꝝ. Fluit qꝺ naturaliter decurrit. vt hu=
mor aque. Fluere aũt tribus modis dicit. humore
rerꝝ. sanie viuorꝝ. tabe mortuorꝝ. Itẽ diffluo is. i. di
uersis modis. vel in diuersas ꝑtes fluere. Itẽ effluo
is. i. extra fluere. exercere. ab ex. & fluo is. qꝺ com=
ponit cum per. & dicit Perfluo is. i. ꝑfecte fluere.
Hebre. ij. Ne forte ꝑeffluamꝰ. Itẽ influo is. i. in ali=
qua. vel intro fluere. vñ influus a. ũ. Itẽ interfluo
is. i. inter aliq̃ fluere. vel ĩtrofluere. vnde interfluꝰ
a. ũ. Itẽ ꝓfluo is. i. ꝓcul fluere. vnde ꝓfluus a. um.
Item p̃fluo is. i. añ fluere. p̃currere. Item p̃terfluo
is. i. iuxta fluere. Itẽ ꝑfluo is. i. ꝑfecte fluere. Itẽꝫ re
fluo is. i. retro fluere. vñ refluꝰ a. ũ. Item supfluo
is. supabũdare. vnde supfluꝰ a. ũ. & supflue adũ.
& hec supfluitas tatis. Fluo & eius cõposita sunt
neutra. et faciũt p̃teritũ in xi. & supinũ in xũ. et in
ctũ. sed frequẽtiꝰ & vsitatiꝰ in xũ. ꝙ̃ in ctũ. scđm
hug. Alij dicũt ꝙ fluo scđm ãtiquos etiã faciebat
fluitũ. vnde fluito tas. ab illo antiquo supino flui
tu. Tamẽ scđꝫ hug. fluito format a scđa ꝑsona fluis
remota s. & addita to. fit fluito.
Fluor oris. mas. ge. i. ꝺcursio vel madiditas a fluo
Flustrꝝ stri. i. aqua vel vnda crispans is. dr.
et dicit a fluo is. Proprie flustra sũt maris motꝰ si
ne tẽpestate fluctuãtis. Vñ quidã. Vastabãt in flu
stris. ac si dicẽt. In salo & in crispãtibus aquis.
Fluuidꝰ da. dũ. dr a fluo is et est idẽ ꝙ fluidus.
Vñ luca. Traxit iers telũ fluuidũ cõtagia pestis.
Fluuiolus li. dimi. ꝑuꝰ fluuius. et cor. pnl't.
Fluuiꝰ uij. a fluo is. et est fluuiꝰ ipe aque decur=
sus. vñ fluuiosus sa. sũ. et hic et hec fluuial' et hoc
le. Et fluuio as. qꝺ etiã fluuior aris. dicit. i. abun
dare. Vide in riuꝰ. & sũt noĩa fluuiorꝝ mas. ge. eo
ꝙ fortiter. et cũ ĩpetu ruant. et in hoc quandã na
turã maritatis gerũt. Sed crustimiũ fuit neu. ge. ꝓ
pter q̃litatẽ vocis. maxĩe cũ sigficaret rẽ insexataꝫ.
Fluxꝰ xa. xũ. deriuat a fluo is. fluxi xũ. et dr fluxꝰ
decurrẽs. labilis. ĩstabilis. et hinc hic fluxꝰ xus. xui
alicuius rei decursio.

Focacius cia. ciũ. a focus dicitur. et dicitur
panis focacius in cinere coctus. Idem et
subcinericius dicitur.
Focaria dicit coq̃naria a foco. vñ in p̃mo regũ.
Filias quoqꝫ vestras faciet sibi vnguẽtarias et fo
carias. Litera iosephi ẽ Coquestrias a coquẽdo. et
coquestriꝰ. vel coquestria. qui vel que panem vel
aliud coquit. Item focaria rie. dicit cõcubina.
Focaris. a focus dicit hic et hec focaris. et hoc fo
care. Vnde focarẽ petram vulgus vocat. que fer
ro ꝑcussa scintillam emittit.
Focariꝰ rij. locꝰ ĩ quo fit ignis. et dicit a focus ci.
Focillo. a focus dicit focillo las. laui. lare. i. nutri
re vel reficere. fouere. et cõponit. Refocillo las. i.
reficẽ iterꝝ focillare. Vñ verbalia et geminãt l.
Foculus li. dimi. ꝑuus focus. vnde foculo las. id
est. nutrire. vel ignem facere. et cor. cu.
Focus ci. cõponit a fos qꝺ est ignis. et colo lis.
vel deriuat a foueo ues. qꝛ fouet ignẽ. Ignis etiã ẽ
ipa flama. et q̃doquid ignẽ fouet focꝰ vocat. siue sit
ara siue sit illud ĩ quo ignis fouet. sicut locꝰ ĩ quo
fit ignis in domibꝰ. Ponit tamẽ q̃ñqꝫ ꝓ igne.
Fodico cas. dicit a fodio dis. et est fodicare leuit
parꝝ. sũmatim fodere. et ponit q̃ñqꝫ ꝓ leuiter tãge
re scđm hug. Vñ horatiꝰ. Qui fodicet latus. et co
gat trãspendere dextrũ. et est fodico verbũ appari
tiuũ. et format a fodis. scđa ꝑsona de fodio. remo
ta s. et addita co. et cor. di. De hoc dixi sup̃ in ter
cia ꝑte vbi egi de sp̃ebus verborꝝ. in ca. de v̇bo ap
Fodio dis. di. fossũ. a fouea dr. Fodẽ paritiuo.
ẽm est foueã facere. q̈i fouere. Fodio cõponit cõfo
dio dis. di. sũ. i. simul fodere. Itẽ circũfodio dis. Itẽ
diffodio dis. i. diuersis modis fodere. Itẽ defodio
dis. i. valde vel deorsũ fodere. vel a fossa extrahẽ.
Itẽ effodio dis. i. extrahere de terra. Itẽ ꝑfodio dis
. i. ꝑfecte fodere. Itẽ p̃fodio dis. i. ante fodere. Itẽ
refodio dis. i. iterꝝ fodere. vel retro fodẽ. q̈i defodẽ
Itẽ suffodio dis. i. latenter vel parꝝ. vel subtus. vel
post fodere. Itẽ transfodio dis. i. vltra vsqꝫ ad aliã
ꝑtem fodere. et cauare. Fodio scđm qꝺ simpliciter
accipit in sua significatõe neutꝝ est. sed scđm ꝙ fo
dio trãsfert ad cauare. vel forare. vel tangẽ. seu ꝑ
cutere. et tunc fodio et om̃ia eius cõposita actiua
sunt. et faciũt p̃teritũ in di. et supinũ in sũ. gemina
ta s. et om̃ia cor. hanc sillabã fo. in p̃nti. sed in p̃te
rito eã ꝓdu. et est tercie cõiugatõnis.
Foliobalsamũ mi. neu. ge. i. folium balsami. vel li
quor manãs de certis folijs illiꝰ. et cõpositum est a
foliũ et balsamus. vñ in grecismo dicit. Balsamus
est arbor foliũ folibalsama reddit. et scđm hoc dicẽ
dũ est folibalsamũ. ita ꝙ nõ est o. tercia sillaba sed
bal. Sed potest dici ꝙ ibi est sincopa.
Foliolũ li. dimi. ꝑuũ folium.
Foliũ lij. deriuat a foueo ues. qꝛ fouet florẽ quã
do priꝰ ꝓrũpit. vel dicit a fluo is. qꝛ facile fluat. et
inde foliũ dicit quedã herba. quia sine radice vlla
ĩnatat huc et illuc. et dicũt ꝙ ꝓcedit de fontibꝰ pa
disi. et colligit in litoribus indie. et inde efficit p̃cõ
sũ vnguentũ qꝺ vocat foliatũ. Itẽ folia dicũtur li
brorꝝ. ꝓpter similitudinẽ foliorꝝ arborꝝ. vel quia ex
follibus. i. ex pellibus fiunt. quorꝝ ꝑtes pagine dñr
qꝛ sibi inuicẽ cõpaginãtur. i. cõiungant. Itẽ a foliũ
dicit foliatꝰ ta tũ. i. habens folia vel abundans fo
lijs. vel curuatꝰ sicut dicit hug. in sile. Foliũ cõpo
nitur. Trifoliũ. Quĩqꝫfoliũ. et cor. fo. Alexander.
Pampinꝰ est. foliũ vitis ramusculus huius.
Folleo les. lui. i. inflare. et dicitur a follis.
Follesco. a folleo les. dr follesco scis. i. eẽ vl' fieri
follẽ. stultũ vel vanũ. vel p̃t deriuari a follis lis.
Follicia cie. vel follentia tie. i. vanitas. superbia.
stulticia. et dicit a folleo les. vel a follis lis.
Folliculus li. dimi. ꝑuus follis.
Folliculꝰ etiã est theca frumẽti in qua granũ ser
uat interiꝰ. hic sup spicã vallo ĩstructo munimẽ p̃
tendit. ne auiũ minorꝝ morsibꝰ spica suis fructibus
exuat. vel vestigijs ꝓterat. et vbicunqꝫ aliquid ita
cõtinetur potest etiam dici folliculus.
Follis. a foueo ues. dicit hic follis lis. mãtibꝝ fa
bri. et dicit follis quasi fouis. a fouẽdo quia fouet
ignem flando. et qꝛ folles inflant q̃si quadã re iani

Inde est ꝙ follis dicit̄ stultus·sup̄bus·vanus·infla
tus·et hinc folleo les·id est·inflari·

Fomē minis·neu·ge·i·nutrimentū·esca que fouz
et dicit̄ a foueo ues·& cor·pnl't genitiui·

Fomentū ti·i·nutrimētū·esca q̄ fouet·& dr̄ a fo=

Fomes mitis·mas·ge·a foueo ues· mē minis·
dr̄·& est idē quod fomē vel fomentū·scʒ nutrimētū
esca que fouet·Fomites etiā dicunt̄ scitille que psi
liūt ex ferro candēte·sic astule q̄ cadūt ex asseribus
cū dolant̄·Item fomes dicit̄ radix scd̄m pap̄·Vn̄
peccatū originale dicitur fomes·

Fonasgū vel fonasgo indecli·dr̄ quedā potō·&
cōponit̄ a fonos qd̄ est son⁹·& ge·qd̄ est terra·&
dicit̄ sic quia creat vocē·Nam terra creat oīa·qua
potōe vtebant̄ poete cū recitare habebāt.

Fonicus ca·cū·in fonos vide·

Fonos grece latie dicit̄ son⁹ et vertit̄ in latinū &
dicit̄ hic fon⁹·i·son⁹·Vn̄ fonic⁹ ca·cū·ꝯsonās musi
cus qui docet fonos·& cor·ni·

Fons·a fūdo dr̄ hic fōs tis·q̄i fundēs aquā·qr aq̄
ex se effūdat.est em̄ origo nascentis aque·

Fontana ne·idem est quod fons·

Fontan⁹ na·nū·i·iuxta fōtē hitās vl' ad fōtē ꝑti

Forticul⁹ li·di·pu⁹ fons· tinēs·& dr̄ a fons·

Fontosus sa·sum·plenus & abūdans fontibus·
& dicitur a fons·

For faris fat⁹ sū·fari·i·loqui·& deficit in p̄ma ꝑ
sona·scd̄m vsū·For cōponit̄ cū ad·et dicit̄ affor ris
id ē·alloqui·Item cū cō·& dicit̄ cōfor ris·i·simul
fari·Itē cū ex·& dicit̄ effor faris·i·eloqui·Itē cū p̄·
& dicit̄ p̄for·ris·i·p̄loqui·Itē cū ꝓ·et dr̄ ꝓfor·ris
For faris cū cōpo·est deponē·et ꝓdu·fa·& oīa vo=
lunt habere actm̄ vocis cū dtō rei·vt iste fat̄·effat̄·
p̄fat̄ verbū tibi·p̄ter affari qd̄ vult trāsire in actm̄
solū rei aīmate·vt iste affat̄ illū·Q̄ꝫ ꝓdu·fa·patet
ꝑ ꝓsperꝫ dicētē·Nā fari recte miserꝫ & viuē p̄ue·

Forago·a foris dr̄ hec forago illud filū alteri⁹ co
loris qd̄ mulier ponit in capite·vel in fine·vel in la
tere tele·ad distictōem vel ornatū faciendum·

Forceps·Ferrū cōponit̄ cū capio·et dicit̄ hic for=
ceps pis·forcipe·forcipū·mas·ge·licet antiqui po
suerūt hoc nomē in fe·ge·Vn̄ enni⁹·Signare optet
frontē calida forcipe·& est forceps fabrorꝫ numu=
lariorꝫ·q̄i ferriceps·qr ferꝫ candēs capiat & teneat
Vel dicit̄ forceps·q̄i formiceps·qr cū eo aliq̄d for=
mū capim⁹ et tenem⁹·Nam formū est calidū·Itē
ferrū cōponit̄ cū filo & dicit̄ hec forfex cis·qua in=
cidit̄ filū quasi ferrū filorꝫ·i·aptatū ad fila inciden=
da·vel cōponit̄ a foros qd̄ est ferre·et filū·quasi fe
rat·i·auferat·vel incidat fila·vel cōponit̄ a foris·
et capio·qr capiat quod foris ē in veste vel in pāno
& scd̄m hoc ꝓprie est fullonū·Itē componit̄ ferꝫ
cū pilo·& dicit̄ hec forpex cis·q̄ incidit̄ pilus·scʒ
ferrū pilorꝫ·scʒ aptatū ad pilos icidendos·vel com
ponit̄ a foros·quod est ferre·qr ferat·i·auferat &
incidat pilos·Ab istis trib⁹ noibus descendūt tria
dimi·scʒ hec forcicula·hec forficula·& hec forpicl'a
vnde versus·Forfice fila·pilū cape forpice·forcipe
ferrū·Item·Fex est filorꝫ·ceps ferri·pex qʒ filorꝫ·F
cedit filū·c·ferrū·p·qʒ capillū·vel sic·F·resecat fi
lū·p·pilum·ceps quoqʒ ferrum·

Forculus li·de⁹ qui p̄est forib⁹ vt eas custodiat
et dicitur a fores forium.et corripit cu.

Forensis·a forꝫ vel foris adū·dicit̄ hic & hec forē
sis·et hoc se·i·in foro vel in foris manēs et habitās·
Horati⁹·Ac velut inati triuijs pene qʒ forēses etc̄

Fores·a foris vel foras dr̄·pl'r hee fores riū·i·por
te·In singulari tn̄ inuenitur gt̄s foris·acc̄s forem·ab
latiu⁹ fore·et dicunt̄ fores·qr foris ponūtur et fo
ris apiunt̄ et voluūtur·Inuenit̄ etiā fores rē·re·ver
bū·et tam nomē ꝙ verbū cor·fo·

Forfex fe·ge·in forceps est·

Forica·a forio ris·dicit̄ hec forica ce·i·cloaca ad
quā publica ciuitatis stercora cōfluūt et ꝓijciunt̄·
Nam latrine dicunt̄ a latēdo scʒ cloace p̄uate que ī
domib⁹ latent·Forica et̄ dicūtur fossa extra portā
ad quā cōfluūt imūdicie·et dicit̄ sic qr foris est·Si
vero est intra portā dicit̄ latrina·Item forica dicit̄
q̄doquid imūdū foras iacit̄·et tūc cōponit̄ a foras

Forifacō cis·i·offendere·nocē·q̄i et iacio cis·
facere foris·i·extra ratōem·Et cōponit̄ a foris·et

Forinsec⁹·a foris dicit̄ forinse facio·abiecta s·
cus ca·cū·i·extrane⁹ defois veniēs vel existēs·et
ponit̄ forinsecus q̄nqʒ adū·sicut et intrinsec⁹ et ex

Foris·vnde foras.et vtrū trinsecus·et cor·se·
qʒ est aduer·loci·Sed differūt qr foras sig̃t ad locū
vt lazare vei foras·Foris vero in loco sig̃t·vt foris
sū·et de loco·vt foris venio·Foris cōponit̄·Affo
ris·Deforis·Efforis·Preforis·Proforis·et oīa si
g̃nt in loco vel de loco·Sicut intro sig̃t ad locū·in
tus de loco et in loco·vnde versus·Intro foras ad
significat·intus foris in·de·

Forma·a formō quod ē calor.dicit̄ hec forma me
·i·pulcritudo·pulcra dispositō·ꝓprie em̄ calor san
guinē mouet·et sanguis pulcritudinē·Inde formo
sus·sa·sū·i·pulcer·cui calor sanguīs ex rubore pul
critudinē creat·et compat̄ formos⁹ sior.sim⁹·vnde
formose·sius·sime·adū·et hec formositas tatis·et
a forma ꝑ cōpositōem·Biformis·Cōformis·Defor
mis·Difformis·Informis·Vniformis·Multiformis
Triformis·a q̄bus aduerbia q̄litatis·et noīa ꝓprie
tatis in tas·vt biformiter tas·cōformiter tas·dfor
miter tas·etc̄·Et dicit̄ forma quasi foris manēs·vi

Formella le·di·pua forma ·de in multiformis·

Formica ce·dr̄ a foros qd̄ est ferre·et mica·Inde
formica·q̄i foromica.qr ferat micas ānone·vn̄ for
micin⁹ na·nū·et formice⁹ cea·ceū·et hoc formica
riū rij·loc⁹ formicarꝫ·quod et formicetū dr̄ et dicit
quidā sapiens·Exemplū p̄bet nobis formica labo
ris·Vnde et basili⁹ dicit in ix·ome·Tu homo nō la
borabis in hoc mūdo vt possis tibi subsidia quietis
future reponē cū videas formicā ante hiemis mero
rē victū sibi studiose tp̄e estatis attrahere·que nō
ideo min⁹ diligēs est·quia nōdū picula expit̄ hiber
ni·quī poti⁹ oīni nisu curaqʒ ꝑuigili laborat et opa
tur·cunctaqʒ discurrēdo ꝑtemptat·quo sufficiētia
possit sibimet alimēta recōdere·mirabiliqʒ pruden
tia ꝓspicit·ne spēs q̄ collecte sūt corrūpant̄·Secat
em̄ dentib⁹ granū ne icipiens germinare pastū sibi
p̄beret iutilez·Semē quoqʒ si fuerit humectatū va
pore telluris·siccat ī sole nec tamē semꝑ hoc facit·
sed cū serenitatē stabilē fore p̄senserit·Deniqʒ nō
videbis imbres emitti de nubib⁹ quoadusqʒ formi
ca torrēdū sub sole semē exponit·Hec ille·

Formicales·A form⁹·pl'r hi formicales liū·i·for
cipes fabrorꝫ·qr forma·i·calida de fornace extħūt·

Formicoleon tis·mas·ge·Facit etiā gt̄s formica
leonis·sed tūc potius est gt̄ūs de formicoleo sine
n·quod cōponit̄ a formica et leo·Sed formicoleon
cōponit̄ a formica·et leon·quod est leo·et est idē
ꝙ mirmicoleon·vide infra in mirmicoleon·

Formicula le·dimi·pua formica·

Formido das·deriuat̄ a formō quod est ignis·vl'
calor·et est formidare·trepidare·formidinē habē·

quod fit cū formon.i. sanguis ad p̄cordia fugiens a cute se cōtrahit. Nam timor sanguinem gelat. qui coactus gignit formidinem. quia vt dicit boetiꝰ in cōmēto sup cathegorias aristo. cū homo penitet ex aliquo delicto sanguis amicꝰ nature quasi coopturus delictū tendit ad exteriorā. et ita fit homo rubeus. Ecōtra cū ꝓ aliquo timet hō. fugit ad īteriora sanguis et ita fit hō pallidus. et hec est cā quare fit hō rubeus cū verecūdat̄. et quare pallidꝰ cū timet. Formido oponit̄ reformido. q̄i quadā formidine retrahi. Formido cū cōpositis est neu. et abso. et sig̅t passionē mēt̄secꝰ natā cōstruit̄ tñ q̄nq̄ȝ cum acto trāsitiue. vt formido illū. i. timeo. vñ īuenitur eius pas. in tercia p̄sona et ptici. p̄teriti tp̄is. Statiꝰ in achil'. Magnimū eatidē formidatāq̄ȝ conāti ꝓgeniē. Et scias ꝙ iohēs eps in quodā sermone sic dic̄ tractās illud math. xiiij. Et volens herodes illū. s. iohem occidere timuit ppl'm. facile deuiat a iusticia qui in causis nō deū sed hoīem formidat. et cor. mi

Formido dinis. fe. ge. dicit̄ a formido das. Et nota ꝙ formido obijcit̄ oculis vl' aīmo sine habita ratōe et maxime p̄uulis. Sed pauor cū timiditate animi subita est. cōturbans oculos q̄n tamē soluit̄ ratōe vel tempe nō ostat. Metꝰ est iterior motꝰ aīmi subitus siue cordis. factꝰ ex aliq̄ tristi recordatōe. Sed timor ē accidens dolor mētis extrīsecus ex aliqua occasione accidēti. Itē scias ꝙ formidīes dicūtur pēne sagitte alligate. quibꝰ venatores ceruos capiunt. et ꝓdu. mi. formido dinis.

Formidolosus. in formidolus est.

Formidolꝰ. a formidīe dicit̄ formidolꝰ la. lu. qui habet formidīnē. et cor. pnl't. & hinc formidolosus sa. sū. in eodē sensu. i. qui patit̄ formidīeȝ. Ponitur tñ im ꝓprie ꝓ eo q̄ infert formidīnē. Vñ salustius. Nō aliena virtꝰ semp ē formidolosa. his. i. inferēs formidīnē. Formidolosus cōpatur sior. simꝰ. vnde formidolose siꝰ. sime. adū. & hec formidolositas tis

Formidꝰ da. dū. i. calidꝰ. pnl'. cor. a formꝰ dicit̄.

Formo. a forma. dicit̄ formo mas. maui. are. i. instituere. alicuiꝰ formā facere. et cōponit̄. Conformo mas. i. simul formare. vel viniꝰ forme facē vel īstituere. Itē deformo mas. i. valde formare. vel deorsū a forma facere. Itē informo mas. i. valde vel itꝰ formare. vel formādo itromittere. Itē p̄formo as. id ē. p̄ alijs vel añ formare. Reformo mas. i. iterū vel denuo formare. et ꝓprie post lapsum a forma. Item transformo as. i. vltra in aliā formā mutare. Formo actiuū est cū oīmibus suis compositis.

Formon. i. calor vel ignis. Vñ formꝰ ma. mū. dixerūt antiq̄. calidꝰ et feruēs. & hoc formū. i. calida materia ferri sicut extrahitur ab igne.

Formula. a forma dicit̄ hec formula le. et hec formella le. dimi. & ptinent ꝓprie ista nomīa ad illa instrumenta alutarioꝝ. quibus formant subtalares.

Formus. in formon est.

Fornacaliū. in fornax exponitur.

Fornacio. a fornax dicit̄ fornacō cis. ciui. cire. i. fornacē facere. vel in fornace coquere. vnd̄ fornacitus ta. tū. i. in fornace coctus.

Fornax. a fos qd̄ est ignis dicit̄ hic fornax cis. q̄si fos vrna. vel q̄i fos vrgens. Itē fornax cis. dicebat̄ quedā dea apud gentiles. Vñ hec fornacula le. di. et hoc fornacaliū lij. vel fornacale lis. et dicūt̄ fornacalia festa illiꝰ dee apud antiquos. Fornacalia ec̄ dñr quedā īstrumēta ad opꝰ fornacis aptata.

Fornicor. a fornix dicit̄ fornicor caris. i. meretricari ī fornice. Vñ fornicās tis. ge. oīs. et hec fornicatō. q̄i fos vel forme. i. aīme necatō. Fornicor componit̄. Cōfornicor caris. & est depoñ. cū oībus suis cōpositis. et cor. hanc sillabā ni. Vide ī raptus Ponit̄ etiā fornicari ꝓ negociari. quia multotiēs negociatores sp̄ūaliter fornicant̄. q̄a ex cupiditate lucrādi fraudē et vsurā cōmittūt. et sic aīa a suo vēo sponso ihū xp̄o sepat̄ p mortale peccatū. Et sic sumit̄. xxiij. esa. Post. lxx. ānos visitabit dñs tyꝝ. et reducet eam ad mercedes suas. Et rursū. Erit cuȝ fornicabit̄ cū vniūsis regnis terre. Glosa. Fornicabitur. i. negociabitur sicut ante.

Fornix. a fornax dicit̄ hic fornix cis. arcꝰ lapidēꝰ sic dc̄s. q̄a ō coctura fornacis extruit̄. l' q̄ curuatꝰ l' arcuatꝰ sit vt fornax. Et q̄a mētrices solent meretricari in huiōi fornicibꝰ. Ideo etiā fornix dicit̄ lupanar. s. domꝰ mētricū. vñ dr̄ fornix q̄si fos necās. i. ignē scȝ aīme. vel fornix q̄i formā necās. i. animā q̄ est forma nr̄a. et cor. pnl'. Iuuenalis. Lenonū pueri quicūq̄ȝ in fornice nati. Itē grecismus. Fornix lenonis locꝰ est p̄iter meretricis. Ast arcus muri dicit̄ extior. Itē. Est arcꝰ fornix. sȝ fornax saxa p̄urit

Foro ras. raui. rare. dicit̄ a foris. q̄a qd̄ foris est forat̄. & inde hec foratō onis. Et hoc foramē nis. Foro ras. cōponit̄. Afforo ras. i. valde vel iuxta forare. Cōforo ras. i. simul forare. Circūforo ras. i. vndiq̄ȝ & circūquaq̄ȝ forare. Deforo ras. i. valde forare vel deorsū. vel de foramīe extrahē. Inforo ras. i. intro vel intra forare. vel in foramīe īmittē. Perforo ras. i. p̄fecte vsq̄ȝ ad aliā p̄teȝ forare. Preforo ras. i. añ forare. Reforo ras. i. iteꝝ forare vel de foramīe extrahē. retrahē. Sufforo ras. i. latenē vel paꝝ vel post vel subtus forare. Trāsforo ras. i. vltra vsq̄ȝ ad aliā p̄tem forare. Foro et eiꝰ composita sunt actiua. et cor. hanc sillabā fo. Vñ in aurora. Ingume secreto sepe libido forat.

Foros grece. latine dicitur ferre.

Forpex picis. in forceps est expositum.

Forpicula le. dimi. p̄ua forpex.

Fors. a foros dicit̄ fors. ablatiuo ab hac forte. i. euētꝰ reꝝ. vñ & sepe īuenitur positū adūbialit̄ ꝓ adūbio euētꝰ. nec hȝ hoc nomē n̄ istas duas voces

Forsan. a fors deriuat̄ forsis fortuitu forsan & forsitan. & fortassis et fortasse. q̄ dubitatiue ꝓferūtur. sicut et fors dubitabilis est. Sed hoc distigue. fortuitu est aduerbiū euentꝰ. Sed fortassis & fortasse sūt aduerbia temeritatis. forsis. forsan et forsitan sūt aduerbia dubitādi. Hanc distinctōeȝ facit p̄sc. sed q̄a oīa ista ꝓferūtur dubitatiue. Iō p̄sci. cōnumerat ista inter aduerbia dubitandi.

Fortassis. forsitan. fortuitu. fortasse. et forsis. in forsan exponit̄.

Fortefortuna est aduerbiū euētus. Et oponit̄ a forte et fortuna. et desig̅t ꝓspeꝝ euentū. i. bono omine. bona fortuna.

Fortis scd̄m rabanū. hic et hec fortis et hoc forte dicit̄ a fero fers. q̄a fortiter ferat adūsa. et quecūq̄ȝ accidūt. Scd̄m vero ysidoꝝ. fortis dicit̄ a ferro. q̄a sit durus ad flectendū nec molliat̄. et est fortis ad p̄icula. Inuictꝰ ad labores. Q̄ȝ aūt dicit̄ fortis quasi fos vel formō tenens ethia est. et cōpatur fortis tior. tissimus. Vnde fortiter tiꝰ. sime. aduer. et hec fortitudo dinis. vna de q̄ttuor cardinalibꝰ virtutibus. Et est fortitudo mētis. q̄ aduersa eq̄nimiter tolerat. licet q̄nq̄ȝ dicat̄ corp̄is. et describit̄ sic. Fortitudo est p̄iculoꝝ cōsiderata susceptō. et laborum diuturna p̄pessio. vt sic nō timeamꝰ. et sic est fortitudo contra timoreȝ. Fortis cōponit̄ ꝙ̄fortis. tam fortis. id est. valde fortis.

Fortuitus. a fors dicit᷑ fortuitus ta. tũ. id qđ forte cõtingit vt bona fortune & tẽpalia. Vñ fortuitu adũ. euent⁹. p quo etiã qñqȝ inuenit᷑ fortuito. ablatiuus positus aduerbialiter.

Fortuna. a fors dicit᷑ hec fortuna ne. quã fingũt eẽ quandã deã hũanas res varijs casib⁹ & fortuitis alludentẽ. Vñ & eã cecã esse dixerũt. qꝛ sine vllo examie meritoꝝ & ad bonos & ad malos venit nõ cõsiderans cui se applicet. Vñ et eũ cecũ solem⁹ vocare. qui indiscrete agit. Vel fortuna dicta ẽ ceca. qꝛ excecat & reddit cecos qbus adiũgitur. Sed hec dea aut nichil ẽ. aut est tpalis euẽtus reꝝ a deo puisaꝝ. Et pprie cõsiderat᷑ in his reb⁹ q̃ fortuitu eueniũt nulla palã causa. sicut sup̃ in fatũ dixi. Et licet fortuna se habeat ad psperitatẽ. & ad aduersitatẽ. tñ sine adiũcto sepi⁹ & fere sp accipit᷑ in bono. A fortuna deriuat᷑ fortuno nas. ui. i. secũdare. psperꝝ facere. Horatius. Tu qncũqȝ de⁹ tibi fortũauerit horã. Grata sume mãu etc̃. & cõponit᷑. Infortuno nas. i. ĩfortunatũ facẽ. & oĩa sunt actiua.

Fortunat⁹. a fortuna đꝛ fortunat⁹ ta. tũ. cui fortuna fauet & sp ẽ pspera. & cõponit᷑. Infortunat⁹ ta. tũ. i. cui fortũa sp est adũsa. & vtꝛqȝ comparat᷑.

Fortuniũ nij. psper euẽt⁹. & dicit᷑ a fortuna.

Forulũ li. dimi. puum forum.

Forul⁹. a forus p foramĩe dicit᷑ hic forul⁹ li. pecor. i. bursa. vel scriptoriũ. qꝛ crebro sit pforatum ad pennas & cornua ĩponẽda. Vel theca vel cista libroꝝ. Iuuenalis. Hic libros dabit. sed & forulos me

Forũ ri. ge. neu. a foris dicit᷑ qꝛ diãqȝ minerũã. semp fit foris scȝ locus vbi res vendũtur. Foꝝ etiã dicit᷑ locus vbi tractant᷑ cause. & tũc deriuat᷑ a fãdo. Iñ hoc forulũ li. di. Dicit᷑ etiã hic for⁹ ri. vide

Forũapij. qđ api⁹ senator edidit. in forus.

Forus ri. mas. ge. deriuat᷑ a foro ras. raui. & equocat᷑ forus ad multa. Forus em̃ est loc⁹. vbi vua calcat᷑. sic dictus. qꝛ pede calcãtis feriat᷑. Forus etiam dicit᷑ vbi res vendũtur. a fando. vel qꝛ foris ẽ. Forus etiã est vbi tractant᷑ cause a fando dicit᷑. vel a foronio qui pm⁹ legẽ dedit grecis. Forus etiã est tabulariũ nauis a ferẽdo. qꝛ ferat incessũ hoĩm. Forus etiã dicit᷑ foramẽ illud in naui p qđ rem⁹ imittit᷑. a forãdo. Vñ quidã dicũt. Causa᷑ vẽditqȝ foꝝ figitqȝ foramẽ. Inueiesqȝ foros datqȝ carina foros.

Fos grecũ est et ad mlta equocũ. qꝛ fos. i. lux vel ignis. & fos. i. vox. & fos. id est. aer.

Fossforus. Foros qđ est ferre. cponit᷑ cũ fos qđ ẽ lux. et dicit᷑ hic fossforus. vel fossforos grece. i. lucifer. quasi ferens lucẽ. et cor. fo.

Fosforos. i. visio ignis. in foros est expositum.

Fossor. a fodio dis. đꝛ hic fossor ris. ille q fodit.

Fossoriũ rij. i. ligo cũ quo fodit᷑ a fodio dis. dicit᷑

Fotilis. a foueo ues. đꝛ hic & hec fotilis & hoc le. i. nutribilis vel apt⁹ ad fouẽdũ. & cor. pnl̃t.

Fotiniani quidam heretici. a fotinio gallo grecie smirne epo dicti. q hebionitaꝝ heresim suscitãs. asseruit xp̃um a maria p ioseph nuptiali coitu fuisse cõceptum. & pdu. pnl̃t. fotiniani.

Fotio onis. fe. ge. i. nutritõ a foueo ues. đꝛ.

Fotus tus. tui. mas. ge. Et fot⁹ ta. tũ. i. nutrit⁹. refocillat⁹. refect⁹. & dicit᷑ a foueo ues. ui. tum.

Foueo ues. ui. tũ. fouere. i. nutrire. calefacẽ. reficere. vel p cibum. vel p calorẽ. vel p requiẽ vel p amplexũ. vel p tecturã. vel p defensionẽ. vel alijs reb⁹. Vñ ad multa videt᷑ eẽ equocũ. sed tñ eius significatõem exp̃mere nõ possum⁹ pprio vulgari. vel p aliquod verbũ. sed dicat᷑. Fouere. i. reficere. refocillaẽ vel p cibũ. vl' p calorẽ. vel alia re vt diximus. Foueo cõponit᷑. Cõfoueo ues. ui. fotũ. i. simul fouẽ. Itẽ refoueo ues. ui. fotũ. i. recreare. iteꝝ fouere. foueo & eius cõposita actiua sũt. et faciũt p̃teritũ in vi. & supinũ in tũ. & cor. hãc sillabã fo. in p̃nti. sed in p̃terito eã pdu. Vnde auroꝛa sup iob. Est etas fragilis que non nisi lacte fouetur.

Fracticius. a frango gis. deriuat᷑ fracticius cia. ciũ. quod facile frangi potest.

Fractilis. in frangibilis est.

Fractill⁹. a frango gis. đꝛ hic fractillus li. cauda vel fragmẽ pãni fissi. causa ornat⁹ pendẽs ex ĩferiori pte. fractillus etiã dicit᷑ villus in tapeto vel alia veste villosa.

Fractus. a frango gis. fract⁹ cta. ctũ. & hec fractõ onis. & hec fractura re. et

Fragidica ce. i. stil⁹. a frãgo gis. fractĩ adũ.

Fragilis. a frãgo gis. đꝛ hic et hec fragilis et hoc le. i. debilis. Et compat᷑ fragilis lioꝛ. sim⁹. vñ fragiliter li⁹. sime. aduer. et hec fragilitas tatis.

Fragmẽ minis. vñ hoc fragmẽtũ ti. et đꝛ fragmẽ a frango gis.

Fragoꝛ garis. gatus sũ. qđ nõ est in vsu đꝛ a fragus gi. et a fragoꝛ cõponit᷑. Refragoꝛ garis. i. resistẽ. Itẽ componit᷑ suffragoꝛ ris. i. auxiliari. et pprie in verbis. scȝ p̃cibus. fragoꝛ cũ suis compositis est deponẽ. et pducit fra.

Fragoꝛ goꝛis. mas. ge. a frango gis. dicit᷑. Et ẽ fragoꝛ tonitruũ. vel ali⁹ sonus. qꝛ queqȝ sicca et arida facile frangit. vñ fragosus sa. sũ. plen⁹ fragoꝛe. vel asper. vel spissus dẽsitate reꝝ fractaꝝ. vt sũt loca in siluis vbi freq̃nt᷑ fiũt fragoꝛes fractõe ramoꝛuȝ

Fragro gras. graui. i. redolere. dicit᷑ a frango gis. qꝛ fracte species maioꝛẽ odoꝛẽ emittũt ardoꝝ et scribit᷑ fragro p r. in p̃ma sillaba et in scđa. Sed aliđ ẽ flagro p l. in p̃ma. et p r. in scđa. vñ dic̃ pap. fragrat p r. ad odoꝛẽ refert᷑ q fit fracta specie. flagrat vero p l. ad flamã q̃ flatu fit. Vnde versus. Fla facit ardoꝛẽ. sed fra largit᷑ odoꝛem.

Fragus gi. mas. ge. i. curuatõ genuũ vl' ip̃m genu a frango gis. qꝛ videt᷑ ibi os fractum.

Framea. a ferrũ dicit᷑ hec framea mee. q̃i ferrea. scȝ gladius ex vtraqȝ pte acut⁹. Idẽ est et spata. et rõphea. Sed machera. est gladi⁹ long⁹ ex vtraqȝ pte acutus. vel scđm quosdã framea dicit᷑ q̃si fremea. a fremo mis. qꝛ meticulosos fremẽ faciat. vñ pph̃a. Erue a framea de⁹ aĩam meã. Alexãder sic dicit. Id qđ dat gladius frameã signare memento

Francigena ne. cõis gn̄is aliqs vel aliq̃ genitus. vel genita. a franco vel in frãcia. et cõponit᷑ a francus. et genero ras. vel genitus

Francista. a franc⁹ dicit᷑ hec francista. Et sũt franciste. insignia que ante cõsules ferebãtur. vt secures sic dicte. a consuetudine francoꝝ.

Francisso sas. i. more francoꝝ se habere. vel liguã eoꝝ loqui. et đꝛ a frãc⁹ et pdu. pnl̃t. positõne

Francus ci. fuit quidã dux francoꝝ. vnde hec frãcia cie. Et inde francus ca. cũ. vel franci dicũtur a feritate moꝝ. vnde dicta est francia cie. terra eoꝝ. Et hinc francus ca. cum. gentile.

Frangibilis. A frango gis. dicit᷑ hic et hec frangibilis. et hoc le. et hic et hec fractibilis & hoc le. vñ frangibiliter & fractibiliter aduerbia. Et hec frangibilitas tis. et hec fractibilitas tatis.

Frango gis fregi fractũ. Inde fractus cta. ctũ. & hec fractio onis. & hec fractura re. et hoc fragmẽ minis. & hoc fragmẽtũ ti. frango cõponit᷑ cũ am. qđ est circũ. et mutat᷑ m. in n. et dicit᷑ anfrango gis. anfregi. anfractũ. Item cũ cõ. et đꝛ confringo

gis·i·simul frangere· Item defringo gis·i·valde vl' deorsũ frangere· Diffringo gis·i·diuersis mõis frã gere· Infringo gis·i·intus frangẽ·vel ĩfringẽdo il lidere· Effringo gis·id ẽ·valde vel extra frangere Perfrigo gis.i·pfecte frangẽ· Refringo gis·i·iterũ frangere· vel retro· Frango & ei⁹ cõposita sũt acti ua· Itẽ composita ab eo mutãt a· sui simplicis in i· in p̃senti· vt anfringo·cõfringo·infrigo· Preteritũ vero & supinũ sui simplicis retinẽt ĩmutata· vt cõ fregi·cõfractũ· Itẽ simplex & cõposita abijciũt n· in p̃terito & supino·

Frasis·i·locutõ vel ĩterp̃tatõ vel sermo·ẽm pap· & dicit̃ a fraxo verbo greco qd̃ est idẽ q̃ loquor· Et inde hec frasis hui⁹ frasis.locutõ vel mod⁹ lo= quendi·& hic frastes·i·locutor·

Fratellũ li·a frango gis·dicit̃ hoc fratellũ li·id ẽ stillicidiũ stercoris vel sterquilinij· vñ frateo tes· tui·i.sordere·displicere ·vel tergere

Frater tris·a fructu dicit̃· Q3 aũt dicit̃ frater q̃si fere alter ethia est· Prop̃e aũt fratres sũt·qui sunt nati ex eodẽ patre·sed diuersis matrib⁹· Vñ & fra tres dicũtur q3 sũt de eodẽ fructu.i·semie nati· Sed germãi sũt qui sũt ex eadẽ matre·sed diuersis patrib⁹ sũt p̃creati· Vñ & germani dicũtur·quasi ab eadẽ genitrice manãtes·nõ vt aliqui dicũt ex eo dẽ germie qui tm̃ fratres dicunt̃. Item germani di cũtur vterini·q3 sint ex diũsis patrib⁹ & vno vte= ro editi· Germane etiã intelligũtur vt germani ·& soror vt frater· Et est soror ex eodẽ semie dicta·q3 sola cũ fratrib⁹ in sorte ꝯgnatõis habeat̃· Si vero habeãt eundẽ patrẽ et eandẽ matrẽ dicunt̃ fratres· q3 habẽt eundẽ patrẽ· Et dicũtur germani q3 habẽt eandẽ matrẽ·et dicũtur fratres germani q3 habent eundẽ patrẽ et eandẽ matrẽ·et similit̃ intellige ĩ fe mieo genere· Et scias q̃ q̃ttuor modis fratres dñr sc3 natura· ꝯgnatõe· gente·et affectu· Natura vt esau et iacob·petr⁹ et andreas· Cognatõe qui sunt de eadẽ familia siue pentela·siue consangnitate ·vt abraã et loth· Vñ in libro geñ·dixit abraã ad nepo tẽ suũ· Nõ sit rixa inter me et te· et inter pastores meos et pastores tuos·fratres em̃ sum⁹· Gente vt om̃es iudei inter se fratres dicũtur ·Vñ ap̃ls ad ro· Optabã em̃ egoip̃e anathema eẽ a xp̃o p̃ fratribus meis·qui sũt cognati mei scd̃m carnẽ·qui sũt israe lite· Affectu etiã fratres dicũtur·et hoc dupliciter sc3 cõiter et sp̃aliter· Cõiter·sc3 cõi affectu· sicut om̃es hoĩes qui de eodẽ patre nati sũt fratres vo= cant̃·et pari germanitate ad inuicẽ ꝯiungũtur· Vñ scriptura· Dicite his q̃ oderũt vos· fratres nostri vos estis· Speciali affectu om̃es xp̃iani fratres vo= cant̃· Vñ psal· Ecce q̃ bonũ et q̃ iocũdũ habitare fratres in vnũ· Et nota q̃ scd̃m iura ĩuenit̃ frater nitas sp̃ualis·que attendit̃ inter illũ qui suscipit̃ ĩ sacro fonte et filios et filias carnales patris sui spi ritualis siue patrini· De p̃dictorũ m̃rionio sine aliq̃ dubitatõe ita teneas·q̃ om̃es filij duorũ ꝯpatrũ si= ue ante cõpaternitatẽ geniti sint siue postea·pos= sũt legitime m̃rionialiter copulari·excepta illa p̃so na qua mediãte cõpaternitas est cõtracta· Nã illa p̃sona nunq̃ p̃t copulari alicui filiorũ patris sui spi ritualis. De hac materia vide in ꝯmater.et in cathe sis et in patrin⁹· Itẽ querit̃· Si fili⁹ sacerdotis vel alteri⁹ viri qui baptisauit puellã possit cõtrahẽ cũ ea quã pater ei⁹ baptisauit· Dic iure nouo q̃ non· imo etiã si cõtractũ fuerit m̃rioniũ est sepandum· et p̃du·p̃rimã sup̃naturalit̃· Lucan⁹ in p̃mo· Frat̃ no primi maduerũt sanguine muri·

Fraterculus li.dimi·p̃uus frater·

Fratern⁹ na·nũ·res fratris·vel ad fratres p̃tiens Vñ hec fraternitas tatis· Et hic et hec fraternalis· et hoc le· vñ hec fraternalitas tatis.

Fratrissa se·fe·ge· vxor fratris· et dicit̃ a frater·

Fratria trie·id est·filia vel vxor fratris vel ꝯgre gatõ.et dicitur a frater·

Fratruelis·pnl'·p̃du·in fratruus vide·

Fratru⁹·a frater dicit̃ hic fratru⁹ trui·i·fili⁹ fra tris·vñ hec fratrua true·i·filia vel vxor fratris·et hic et hec fratruelis et hoc le·qd̃ p̃tinet ad fratrem vel res fratris·vel fratruelis·i·fili⁹ fratris vel filia fratris·vel fratrui·et dicit̃ fratru⁹ vel fratruelis.q̃ si frater ali⁹·et est ethia· Fratrueles etiã dicũt̃ duo rũ fratrũ filij·

Fraudo das·daui·dare·i·decipe surripe· Vñ hec fraus dis· Fraudo cõponit̃ cũ de· et mutato au·dyptongo in v·longã dicit̃· Defrudo dis·i·valde defraudare· Fraudo actiuũ est· Similit̃ cõposita ab eo om̃ia sũt actiua·et mutãt au·in v·li cet q̃nq3 ĩueniant̃ nõ mutare· scd̃m hug· Scd̃m tñ vsũ cõmunẽ nõ mutat̃ au·dyptong⁹·

Fraudulent⁹· A fraus et lentos qd̃ est plenũ dici tur fraudulent⁹ ta·tũ·i·plen⁹ fraude·et hic et hec et hoc fraudulẽs tis.in eodẽ sensu·et compat̃·vnd̃ fraudulẽter ti⁹·sime adũ·et hec fraudulẽtia tie

Fraxinetũ ti·pnl't·p̃du·locus vbi fraxini crescũt·

Fraxine⁹·in fraxinus vide et d̃r a fraxin⁹·

Fraxin⁹·a frag⁹ dicit̃ hec fraxin⁹ ni·pnl'.cor. q̃= dam arbor·q3 magis in asp̃is et mõtanis locis sol3 nasci.sicut et frag⁹· Et hinc p̃ deriuatõe3 fraxin⁹·si cut a mõte mõtan⁹· vel fraxin⁹ a frango gis·q3 fa cile frangat̃·vñ fraxineus nea·neũ·

Frea free·i·p̃tãs vel mũdia·et a p̃ente suo ĩflicta et d̃r a fremo mis· Hoc mũdiũ dicit̃ dominiũ.

Fremebũd⁹ da·dũ·filis fremẽti· vel q̃ cito fremit et dicitur a fremo mis·

Fremisco scis·in fremo mis vide

Fremo mis·mui·mitũ·fremẽ·i·murmurare·tumul tuari·furorẽ mẽtis vsq3 ad vocis tumultũ excitare vnde hic fremor oris· et hic fremit⁹ tus· tui· Sed fremor ẽ murmur hoĩm· Fremit⁹ ferarũ· Fremo cõ ponit̃·Cõfremo mis·i.simul fremẽ· Defremo mis· id ẽ·valde fremẽ·vel a fremitu cessare· Infremo is· id ẽ·valde vel intus fremẽ· Refremo mis·i·iterum fremẽ·et ab istis inchoa· Fremisco scis· Confremi sco· Defremisco· Infremisco· Refremisco· Fremo et eius cõposita sũt neutra· et faciũt p̃teritũ in ui· di uisas·et supinũ in itũ·et om̃ia cor·hanc sillabã fre· vnde q̃dam· Cũ fremit eẽ fretũ.mare dicas cum sit amarũ· Itẽ iuuenalis li·iiij·sat̃·ij·vox domĩ fremet ĩ stantis virgamq3 tenentis·

Fren ge·neu·et ĩdecli·quedã exagitatõ furoris a cerebro descendẽs et dicit̃ a frendeo des·

Frendeo des·dui·dere·i·dentes ꝯp̃mere· vel ꝯcu tere·et collidẽ·vñ frendesco scis.inchoa· Frendeo cõponit̃· Confrẽdeo des·i·simul frendẽ· Itẽ defrẽ deo des·i·a frendore cessare·vel valde frendere·vel ab actu frendẽdi desistere· Itẽ infrendeo des·i· val de vel intus frẽdere· Itẽ p̃frendeo des·i·p̃fecte frẽ dere· Item refrẽdeo des·i·iterũ frendere· vel retro· vel a tali actu desistere· Frendeo et eius cõposita om̃ia sũt actiua· et faciũt p̃teritũ in dui· et carent supis· Inuenit̃ etiã frendo dis·tercie ꝯiugatõnis de quo dicit p̃sc· in x·libro· Frendo dis·caret p̃teritis & sup̃· Quidã tñ dicũt frẽdi qd̃ nõdum inueni·

Frendo dis·in frendeo des· vide·

Frenesis·a fren dicit̃ hic frenesis·sis·ipsa rabies·

vñ freneticus ca·cũ·qui frenesim habet·qꝛ dentes cõcutiat· Vel frenesis dꝛ ab impedimẽto mẽtis·qꝛ greci frenas mentẽ dicũt· Et vt dicit mgr bene· Frenesis ĩuenitur mediã corripe & ꝓducere·

Freno nas· vide in frenũ·

Frenulũ li·dimi·ꝑuũ frenũ·& cor·pnl'r·

Frenũ·a frendeo des·dicit̃ hoc frenũ ni·Sed ĩ pl'ali ĩuenit̃ mas·ge·& neu·scz hi freni·& hec frena·& dicit̃ frenũ a frendeo·qꝛ dentibꝰ equi semꝑ ꝯcutiũt & ĩprimit̃·Nã equi hoc sꝑ frẽdẽt·i·ĩprimũt dẽtibus & cõcutiũt & mordẽt· Vel dicit̃ a fremo is·qꝛ facit equũ fremẽ· Frenũ cõponit̃· Effrenis & effrenus· Infrenis & infrenꝰ· A frenũ deriuat̃ freno nas·i·frenũ ori imponẽ·& cõponit̃· Cõfreno as·i·simul frenare· Itẽ defreno nas·i·frenũ remouẽ·vel valde frenare· Item effreno nas·i·valde frenare·vl' defrenare· Itẽ infreno nas· Itẽ refreno nas· Freno & eiꝰ cõposita sunt actiua·& ꝓducũt hanc sillabã fre· Vnde in aurora dicit̃· Adueniũt lacrime lingua refrenat iter· Itẽ ouidiꝰ de remedijs amoris· Prepositis frenis sepe repugnat equꝰ· Et quadã trãslatõne a brutis aĩalibus transfert̃ ad homĩes.

Frenusculꝰ·a frenũ dꝛ hic frenusculꝰ li·di·pnl'ti·cor·& sũt frenusculi vlcera circa rictũ oris·similia his que fiũt iumẽtis asperitate frenoꝝ·

Frequẽs·a fruor dꝛ hic & hec & hoc frequẽs tis·id ẽ·multꝰ·vel assiduꝰ·vel creber·qꝛ sepe fruat̃ curia· Prope qdẽ frequẽs dicit̃ q assiduꝰ est ĩ curia·& sepe fruit̃ ea· Vñ & frequẽs dꝛ quasi fruẽs curia sepe·& est ethia· Frequẽs cõpat̃ tior·tissimꝰ· Vñ frequẽter tiꝰ·sime adũ·& hec frequẽtia tie·& freqnto tas·verbũ actm̃·& cor·fre· Vñ in doctrina rudiũ dicit̃· Pãdit & ignaris qstio certa frequẽs· Et ouidi· Vt redit atqꝫ frequẽs lõgũ formica ꝑ agmẽ & cõponit̃ infrequẽs·i·nõ frequẽs·rarꝰ·nõ assiduꝰ vnde hec infrequentia tie·

Frequẽtatiuũ verbũ desinit ĩ to·vel in xo·vel in so·vt plenius dixi in tercia parte vbi egi de spẽbus verboꝝ in capitulo de verbo frequẽtatiuo·

Frequẽtidicꝰ ca·cũ·qui frequẽter dicit·vel frequẽs est in dicendo·sicut est ĩcantator· Et cõponit̃ a frequẽs et dico cis·et cor·di·sicut maledicus·

Fresus sa·sũ·i·fractꝰ·ꝯtritꝰ·cõcussus·vñ & fabã fresam dicimꝰ·qꝛ habet thecã molitã·i·fractã ꝯcussam·& ꝯtritã· Et dicit̃ a frendeo des·

Fretũ ti·dicit̃ a ferueo ues·qꝛ ferueat vel a fremdo·& ẽ ꝓprie fretũ ipe feruor maris·sed ponit̃ pro mari. Itẽ fretũ est angustũ·& qi fluẽs mare·ab vndaꝝ feruore dictũ·vt gadicanũ & siculũ· Vñ varro ait· Freta dicta qi feruida·i·feruẽtia·& motum feruoris habẽtia· Et nũcupat̃ mare diũsis nomibꝰ sic̃ ptꝫ in his v̓sibus· Cũ fremit eẽ fretũ·mare dicas cũ sit amaꝝ· Põtꝰ põte caret sꝫ ab equo dꝛ equor·

Fretus·a fretũ dicit̃ fretus ta·tũ·i·fultus·tutꝰ·impauidꝰ·ꝑ cõtrariũ qꝛ fretũ reddit hoiem pauidũ Et dicit̃ a feruore·qꝛ feruor & ira reddit hoiez impauidũ·vel potius deriuat̃ a fruor eris· Fruitio em̃ natura solet reꝝ cõferre tutelã· Ille em̃ est fretus q auxilio alicuiꝰ fruit̃· Nõ aũt fretꝰ est ꝑticipiũ sed nomẽ·& ꝓdu·fre·sed fretũ ti·cor·primã· Vñ versus· Pascit nauta fretũ tu debilis appete fretũ·vel sic· Intrat nauta fretũ ventoꝝ turbine fretus·

Frico cas·cui·frictũ·est vnã rẽ supadducẽdo exasꝑare cũ alia·sicut fit cũ sal quadã vi supadducit̃ carni·& cõponit̃· Cõfrico cas·i·simul fricare· Itez defrico cas·i·valde fricare· Itẽ ꝑfrico cas·i·ꝑfecte fricare· Item refrico cas·i·iteꝝ vel reũse fricare· Et põnit̃ ꝓ resistere·vel cõtradicere· Frico & eius cõposita oĩa sunt actiua·et faciũt p̃teritũ in cui·et supinũ in ctũ·et cor·hanc sillabã fri·vñ virgiliꝰ in georg̃· Et pede ꝓsubigit terrã·fricat arbore costas

Frictum est supinũ de frigeo ges·et defrico cas·et etiã de frigo gis·scd̃m quosdam·

Frigdeo des·in frigdo exponitur·

Frigdo·a frigdor gdoris·dicit̃ frigdo das·i·frigere·vel frigdore iplere· vñ frigdeo des·dui·i·frigere·et hic frigdesco scis ĩchoa·i·frigescẽ· Frigdo cõponit̃ infrigdo das·et est frigdo actm̃ cũ oibus suis cõpositis·ꝓ frigdore implẽ·

Frigdor gdoris·mas·ge·i·frigꝰ·a frigus dicit̃·

Frigeo ges·gui·vel frixi·frigere·frictũ·ctu·i·algere·vl' torꝑe·vñ dicit̃ frigeo qi fos egeo·et ẽ ethimologia·et sepe ponit̃ ꝓ cessare·sicut ecõtrario ferue ꝓ frequẽtare·vñ teren·in eunu· Sine cerẽ et bacho venus friget·et hinc hoc frigus goris· Frigeo cõponit̃·ꝑfrigeo ges·frixi·vel frigui frictũ·i·perfecte frigẽ· Itẽ refrigeo ges·frixi·vel gui·frictũ·vñ in euãgelio· Refriguit caritas multoꝝ· Et ab istis inchoa· Frigesco scis· Perfrigesco scis· Refrigesco scis·frigeo et oĩa eius cõposita sũt neutra·et ꝓd·hanc sillabã fri. Ouidiꝰ epy·frigidiꝰ glacie pectus amãtis erat· Et faciũt p̃teritũ in xi·vel in gui·scd̃m hug̃· Prisc·tñ dicit·ꝙ facit frixi frictũ mutat enim geo·in xi· Magister aũt bñ·respiciẽs vsũ cõmunez dicit·ꝙ frigeo ges·scd̃e ꝯiugatõis facit frigui·vnd̃ in euãgelio· Refriguit caritas multoꝝ·et caret supino scd̃m vsũ. frigo aũt frigis facit frixi frictũ scd̃z analogiã·et etiã frixum scd̃m vsum·

Frigero ras·raui·i·recreare·et dicit̃ a frigeo ges·et cõponit̃ cũ re·et dꝛ refrigero ras·et inde hoc refrigeriũ rij· Et ẽ actm̃ frigero cũ oibꝰ suis ꝯpositis

Frigia gie·fuit filia europe·vnde et cor·pnl'·hec frigia·dicta est quedã ꝓuitia· Hec et dardania a dardano iouis filio· Huĩ regio troia est quã ex suo nomĩe appellauit tros rex troianoꝝ·pater ganimedis·et sũt due frigie·maior et minor· Maior frigia smirnã habet· Minor v̓o yliam·et hinc frigius·gia·giũ·et hic et hec frix frigis·quo noĩe sepe vocãtur troiani·cũ volumꝰ eos appellare timidos· Pro qualitate etiã negocij autores dant troianis diuẽsa noĩa·si volũt eos appellare timidos·appellãt eos friges vel frigeos· Si gñosos dardãidos· Si ꝑfidos·laomedõtia des· Si fortes·troios· Si audaces hectoreos· Itẽ frigia gie·dicit̃ qdam vestis·q alio nomĩe dicitur acupicta·

Frigidariũ rij·locꝰ vbi aliqd ponit̃ ne calore corrũpatur·et dicit̃ a frigido das·

Frigido das·daui·in frigidus est·

Frigidus·a frigeo ges·dꝛ frigidꝰ da·dũ·et ꝯpa t̃ dior·dissimꝰ·vñ frigide iꝰ sime·adũ·et hec frigiditas tatis·et frigido das·i·frigidũ facẽ·et ꝓdu·fri· Et est actiuũ frigido cũ omnibus sui cõpositis·

Frigilla le·auis q frigore cãtat·et dꝛ a frigeo·ges

Frigio gias·in frigium vide·

Frigio·onis·mas·ge·dicit̃ a frigia·et est frigia qdam vestis que fit in frigia·que et acupicta vocat̃· Huiꝰ vestis artifices frigiones dñr·qꝛ in frigia est repta·vel qꝛ illi ꝑiti sũt in tali veste facienda

Frigiũ·a frigia dicit̃ hoc frigiũ gij·i·frisellũ·vel qdam mitra põtificalis·qꝛ in frigia meliꝰ fiat·vnde frigio gias·i·frigiũ apponere·vel frigio ornare·et ẽ actiuũ· Item a frigia dicit̃ hic frigius gij·quidã lapis qui nascitur in frigia·

Frigo gis·xi·xũ·vel frictum·i·coquere ĩ patella

sine aqua vel vino seu cū oleo vel sagimine. et ꝯponit᷑. Cōfrigo gis. xi. xū Item cū de. & dicit᷑ defrigo gis. i. valde frigere. Itē cū ꝑ. & dicit᷑ ꝑfrigo gis. i. ꝑfecte frigē. Itē cū re. & dicit᷑ refrigo gis. i. iterū frigere. Frigo & eius cōposita sūt actiua. & cor. fri. et faciūt p̄teritū in xi. et supinū in xū. Inuenit᷑ tn̄ quādoqȝ in ctū. sed raro scd̄m vsū. vide in frigeo.

Frigores orū. numeri pluralis mas. ge. i. febres q̄ faciūt hoīes frigere. et deriuat᷑ a frigeo.

Frigorosꝰ sa. sū. plenꝰ frigore. a frigꝰ dr̄. & ꝯpa

Frigutio. a frigeo ges. dicit᷑ frigutio tis. tiui tur tire. i. subtilit᷑ aggarrire. vel frigide se ducē huc & illuc ꝓpter frigꝰ. sic̄ catulꝰ facit qn̄ habet frigus.

Frigus goris. neu. ge. in frigeo est.

Fritillū. a frango gis. dr̄ hoc fritillū li. i. molinellū in quo pip̄ terit᷑. q2 grana pipis vel alia frangit. & est ꝑforatū ab iferiori. & inde pip̄ tritū recolligitur. Ponit᷑ etiā ꝓ quodā vase ꝑforato. ꝑ qd̄ solent ꝓiici taxilli ne fiat ibi fraus. Iuuenalis. Paruoqȝ cadere monet arma fritillo.

Fritinio nis. ꝓprie est vrūdinū. et vt dicūt omniū auiū. et p̄cipue ꝑuarū. Vn̄ iuenit᷑. Aues fritiniūt. i.

Friuolus la. lū. pnl̄t. cor. i. vanus. iutilis cātāt. mēdax. caducus. incertꝰ. dubiꝰ. simulatꝰ. ꝑui p̄cii. Vn̄ friuolū quasi fere valēs obulū. Inuenit᷑ quādoqȝ scriptū ꝑ b. fribolꝰ la. lū. sed antiq̄tas est. ꝓprie aūt friuola dicūtur fictilia vasa & inutilia.

Frix gis. cōis ge. in frigia vide.

Frixa. a frigo gis. dicit᷑ hec frixa xe. i. carbonella scȝ parū carnis que sup̄ carbones cito solet decoq̄. Et hoc frixū xi. genꝰ cibi. dictū a sono quem facit quādo ardet in oleo vel sagimine.

Frixatura. a frigo gis. dr̄ hec frixatura re. et hec frixura re. in eodē sensu. scȝ coctura illa. talis actō vel qd̄ frigit᷑. Frixura descēdit a frigo gis. Sed frixatura a frixo xas. frequētatiuo.

Frixit. est p̄teritū de frigo gis. et etiam de frigeo ges. vide in frigeo ges.

Frixoriū rii. ge. neu. dicit᷑ a frigo gis. Et ē frixoriū patella vel ferū sup̄ qd̄ coquit᷑. Propheta. Confrixa sūt ossa mea tanq̄ in frixorio. Frixoriū ꝯponitur. cōfrixoriū. i. patella. sartago. qd̄ idem est.

Frixura re. in frixatura exponitur.

Frondator. a frons dis. dicit᷑ hic frondator oris. qui frondes colligit ad pastū aīaliū. vel q̄ auellit frōdes a vitibꝰ vt citiꝰ maturescāt. Vel qui canit fronde. vel auis quedā que ex frondibꝰ nidū facit. Vn̄ virgiliꝰ. Hic alta sub rupe canet frondator ad auras.

Frondatꝰ. a frons dis. dicit᷑ frōdatus ta. tū. & frōdeꝰ dea. deū. & frondosus sa. sū. Sed frondeū est qd̄ de frondibꝰ totū est. Frōdatū vel frondosū. ē quod frōdes habet et eis abūdat. vt locus arborū. sicut grammeū et grammosum.

Frondeo des. dui. dere. i. frondes habē vel emittere. vel ꝑdere. Et deriuat᷑ a frondo das. et cōponitur. Cōfrondeo des. i. simul frondē. Defrōdeo des. i. frondes amittē vel ꝑdere. Item refrōdeo des. i. iterū frondē. Et hinc inchoa. Frondesco scis. Confrondesco scis. Refrōdesco scis. Defrōdesco scis.

Frondeus. in frondatus exponit᷑.

Frōdicula le. pnl̄. cor. ꝑua frōs. et est dimi. d̄ frōs

Frondo das. daui. dicit᷑ a frons dis. et est dis. frondare. frōdatū facē. frondes p̄bere. et cōponit᷑. Defrondo das. i. frondes euellere. et sunt neu.

Frondosus sa. sū. i. frondatꝰ vide. et in frons.

Fronesis. sis fe. ge. i. prudētia vel sapiētia. et dicitur a fronos. quod est prudens.

Fronitus. a fronos vel fronꝰ. dr̄ fronitꝰ ta. tū. i. prudēs vel sapiēs. et cōponit᷑. Infronitꝰ ta. tū. i. insipiens isulsus. Vn̄ ecc. xxiii. Aīmo irreuerēti et infronito ne tradas me. Sed ibi cōiter legit᷑ ifrunito.

Fronos grece. latine dicit᷑ prudēs et ꝓdu. pnl̄. vel sapiēs. Et vertit᷑ in latinū et dicit᷑ fronus nanū. et ꝯpat᷑ fronꝰ nior. simꝰ. vn̄ frone niꝰ. sime adū.

Frons dis. fe. ge. dicit᷑ a foros. et dicit᷑ frons q̄si forons. q2 ferat virgulta vel vmbrā. vel dicitur a fluo is. q2 cito fluat. Et hinc frōdosus sa. sū. i. frōdibus plenꝰ. Et cōpat᷑ frondosus sior. simꝰ. vn̄ hec frondositas tatis. abūdantia frondiū. Et est frons dis. arboris. Sed frons tis. capitis ē. et vtrūqȝ ē fe. ge. Vn̄ v̄sus. Frons foliū frondis. frons ē in verti ce frontis.

Frons tis. fe. ge. est capitis. Sed frons dis. arboris. vide in frons dis. Et cōponit᷑. frons. Bifrons. Effrons tis.

Frontispiciū. a frons tis. et specio cis. cōponitur hoc frontispiciū cii. i. inspectō frontis. vnde et anterior pars ecclesie frontispiciū dicitur.

Fronus na. nū. in fronos vide.

Fructifico cas. caui. care. id ē. multiplicare. et est actiuū. et cōponitur a fructus et facō. et corripit hanc sillabam fi. fructifico.

Fructuariꝰ ria. riū. i. vtilis. vel fructu abūdans. vel ad fructū ꝑtinēs. et dicitur a fructus.

Fructꝰ. a fruor dicit᷑ hic fructꝰ ctus. ctui. Vnde fructuosus sa. sū. et cōꝑatur fructuosus sior. simꝰ. vn̄ fructuose sius. sime. et hec fructuositas tatis. et ꝑ cōpositōem ifructuosus sa. sū. et similit᷑ ꝯpat᷑. Vn̄ hec infructuositas. Itē fructus cta. ctū. est ꝑticipiū de fruor frueris. Quid sit fructus tricesimꝰ. sexagesimꝰ. cētesimus. habes in numerus.

Frugalis. a fruge dicit᷑ hic et hec frugalis et hoc le. i. vtilis. sobriꝰ. moderatꝰ. cōtinens. vn̄ frugalit᷑ adū. et hec frugalitas tatis. i. vtilitas. ꝑsimonia. modestia. cōtinentia. tꝑantia. ꝑcitas. sobrietas. Est v̄o frugalitas. v̄tꝰ iter auariciā et ꝓdigalitatē. et ꝓd̄.

Frugeria rie. dea frugū. et dicit᷑ a fruge. ga.

Fruges. in frux exponitur.

Frugi. a fruge. dicit᷑ hic et hec et hoc frugi idecli. ꝑ omēs casus. i. bonus. vtilis. valens. tꝑatus. modestus. vel dic scd̄m p̄sc. q̄ frugi est dtūs huius nōis fruges. et figurate et intrāsitiue ꝯiungit᷑ cū omi casu. cū vtroqȝ numero. cū quolibet gn̄e. Eccl̄ia. xxxi. Homo frugi. Idem dicas scd̄m p̄sc. de nichili. cordi

Frugifer. Fruges cōponit᷑ cū fero fers. et dr̄ frugifer ra. rū. pnl̄. cor. i. ferens frugē. i. vtilitatē vel fructū. et hec frugifera re. id ē. terra. et hic frugifer. i. ager. De fruge dicā in frux.

Frumen. a fruor eris. dicit᷑ hoc frumē mis. i. sūma et eminēs ꝑs gule vel gutturis ꝓxima ꝑs gurgulioni q̄ cibus et potꝰ deuorat᷑. q̄ sapor cibi et potꝰ discernit᷑. et qua fruimur cibis et vescimur. Et eadē ructa et rumē. Sed rumē in bestia. Ructa vel frumē in homie. ita vult hug. Sed in grecismo dr̄. Gutturis est imū rumē frumē quoqȝ summū.

Frumentū. a frumē vel fruor dicit᷑ hoc frumētum ti. quia p̄cipuū est ad fruendū. vn̄ frumētosus sa. sū. plenus et abūdans frumento. Et frumētor taris id est. frumentum colligere

Fruor eris. fruitū tu. vel fructū ctu. Fruitū tu ꝓbat fruiturꝰ ra rū. Fructū ctu. ꝓbat fructus ctꝰ ctui. Fruor id est vtor. Differūt tn̄ quia fruimur rebus quibꝰ vtimur ꝓpter illas. sed vtimur illis qbꝰ vtimur ꝓpter nos. Est em̄ re aliqua frui ei inherē ꝓpter se et eā diligere. Fruimur ergo deo. Vtimur

mūdo et creatis in eo· Vnde aug⁹ · Vtendū est hoc
mūdo nō fruendū· vt inuisibilia dei p ea que facta
sūt intellecta cōspiciant̄·i· vt de tpalibus eterna ca
piātur· Itē fruimur quodāmō celestib⁹ virtutibus
& scientia· Vtimur mūdanis diuitijs cibis· vestib⁹
& similib⁹· Fūgimur autem officō· Et nota ꝙ frui
aliquo dicitur tripliciter. Aut sicut obiecto·et hoc
modo solo deo fruendū est· quia ad bonitatē solius
dei ordinat̄ bonitas totius vniuersi· sicut bonū to
tius exercit⁹ ad bonū ducis· vt dꝛ in xj· methaphi·
Alio modo sicut habitu eliciēte actū fruitōnis· &
hoc modo beatitudine creata et caritate fruendū ē
Tercio modo fruimur aliquo sicut instrumēto frui
tōnis·et hoc modo fruimur potētia cui⁹ fruitō est
actus· Fruoꝛ cōponit̄· Cōfruoꝛ eris·i·simul frui·
Item defruoꝛ eris·i· valde frui ·vel a fruitōe cessa
re· Item pfruoꝛ eris·i·pfecte frui· Fruoꝛ & ei⁹ cō
posita omia deponētia sūt·et faciūt supinū in frui
tū vel fructū· sed frequētius in fruitū · Vnde am
plius inueniūtur ista pticipia in vsu·scꝫ fruitus· &
fruitur⁹ ꝙ̄ ista scꝫ fruct⁹ & fructurus· Hec enī in
vsu deficiūt·sicut supina a quib⁹ descendūt· A frui
ti gtō de fruitus addita o·formatur hec fruitio· De
qua vide supra in dos dotis·

Frustra adū·qualitatis·i· in cassū sine causa sine
effectu· Vn̄ frustroꝛ traris· dpo· olim tn̄ fuit cōe·i·
fallere·decipe· Vn̄ frustrat⁹ dꝛ laboris fructu eua-
cuatus·illusus· Et scribit̄ frustra & frustroꝛ p r·in
pma & scda sillaba· Sed frusta nomē plalis nūi· nō
habet r·in vltima sillaba sed tm̄ in prima·

Frustulū li·pnl'·coꝛ·di·de frustū·i·puū frustum.

Frustū sti·sine r·in vltima sillaba dicit̄ a frumen·
Et est frustū pticula carnis vel panis· qꝛ capiat̄ a
frumie· Vn̄ frusto stas·staui·stare·i·frusta diuidē·
vel frusta facē· Vn̄ frusto stas staui·statū·stare·i·ī
frusta diuidere· vel frusta facere· Vnde frustatim
aduerbiū·i·diuisim vel pticulatim·

Frutectum.in frutex est·

Frutex· a fruoꝛ eris·vel a fruge ·dicit̄ hic frutex
cis·i·densitas virgulaꝝ·vel puaꝝ arboꝝ vel spina-
rū· Qꝛ aūt dicit̄ frutex·qꝛ fronde terrā tegens·ethi
mologia ē· Vnde hoc frutectū cti·p ct·in vltia sil-
laba·locus vbi frutices crescūt· Hiere·xj· Et cōbu-
sta sūt frutecta eius· & scribit̄ frutex p t·solā coꝛ·
enī fru· Vn̄ ouidi⁹ de arte li·iij· Turpe pecus muti
lū turpis sine gramie campus· Et sine frōde frutex
& sine crine caput. Item in li·epy· Mons fuit appa
rens frutices in vertice rari·

Fruticoꝛ·a frutex deriuat̄ fruticosus sa·sū·i·spio
sus·plenus fruticib⁹· Et fruticoꝛ caris·i· frutices
emittere·multiplicari·abūdare·pullulare· crescere
ad modū fruticū·& coꝛ·ti· Iuuenalis· Sed frutican
te pilo neglecta et squalida crura

Frux vel fruges gis·fe·ge·ē·sed nts deficit i vsu
Et scias ꝙ segetes dicūtur dū seminātur a sero is·
Messes dū colligunt̄ a meto tis· Fruges dū fruunt̄
a fruendo·i·vescendo· Itē fruges liquide sūt· Frum̄
ta arida & sicca· Et sunt frumēta omia que habēt
aristas. Fruges vero reliqua·

Fuco cas·caui·care·i·colorare· fucū suppo
nere· verbū actm̄·& dicit̄ a fuc⁹· scdum
hug·& inde fucat⁹ ta·tū·& vt dic pap·
Fucata depicta·tincta·adulterio cōtaminata·ficta
nō vera·diuersi coloris·fucare·depigere·mēdacijs
subornare·& pducit fu· vide in fucus·

Fucosus sa·sū·i·supetinct⁹ fuco·et dꝛ a fucus·

Fucus·a fagin qd̄ est cōmedere·dicit̄ hic fuc⁹ ci·
maioꝛ ape·minoꝛ scabrone·qꝛ fagus qꝛ alienos labo
res edat· Nō enī mellificat sed aliaꝝ mel comedit·
De quo virgili⁹· Ignauū fucos pecus a psepib⁹ ar
cēt· Et hinc hic fucus ci·genus herbe vn̄ fit quedā
tinctura·q̄ simili̇t dicit̄ fucus & p quolibet coloꝛe
naturali supposito dꝛ fucus·qꝛ alienū mentit̄ colo
rem· Sap·xiij· Rubicūdū facies fuco coloꝛē· Item
fucus ponit̄ quadā similitudie p deceptōe q̄ suppo
nitur veritati celāde· Vn̄ boeti⁹ de ɔsolatōe· Intel
ligo inqt multiplices fucos illius pdigij·

Fudi sti·dit·pteritū de fūdo dis·et pducit fu·

Fugax·a fugio gis·dicit̄ hic & hec & hoc fugax
cis·assidu⁹·freqns in fuga·et ɔpat̄ fugax cioꝛ·sim⁹
vn̄ fugaciter cius·sime·adū·et hec fugacitas tatis.

Fugere·pnl'ti·pdu· est pteritū pfectū indicatiui
modi de fugio gis· vt fugi sti·git· & pl'aliter fugi⁹
gistis·gerūt·vel fugere· Item potest esse modi infi-
nitiui verbi predicti·vt infinitiuo fugere· et coꝛr·
pnl'ti·& ita de similibus dicas.

Fugillatoꝛ·in fugillus est·

Fugillus li·ferꝝ quo extrahit̄ ignis de petra· Et
videt̄ deriuari a fos qd̄ ē ignis·& gero ris· q̄si fos
gerēs· vn̄ fugillo las·i· ignē de petra fugillo extra
here·vn̄ hic fugillatoꝛ toris· & hinc p figurā fugil
latoꝛes dicūtur vmbꝛe demonū q̄ ignē ferunt.

Fugio gis·gi·tū·cōponit̄ cū ab· & mutato b·in v
& dicit̄ aufugio gis ·i·longe fugere· Item circūfu
gio gis· Itē cōfugio gis·i·simul fugere·vel ad aliqꝫ
fugere causa securitatis. & auxiliū habendi· Item d̄
fugio gis·i·valde vel deoꝛsū vel d̄ vno loco ad aliū
fugere causa habendi auxiliū· Itē diffugio gis·id ē
diuersis modis vel in diuersas ptes fugere· Itē pfu
gio gis·i·p alijs fugere· Itē pfugio gis·i· pcul fuge
re· Itē pfugio gis·i·pfecte fugere · Iteꝫ refugio gis
·i· iteꝝ vel retro fugere · vel ad aliquē fugere cā
euadendi et habendi auxiliū· Item subterfugio gis
·i·subtus fugere·recusare·renuere· Item trāsfugio
gis·i·vltra aliū fugere· Fugio gis·actiuū est & ha
bet significatōem cōtrariā sue voci· In actiua enim
voce sigt passionē & in passiua actōeꝫ. Idē enī est
fugio te·qd̄ fugioꝛ a te·et idē est fugioꝛ a te· qd̄ fu
gio te· Item omia ei⁹ cōposita sūt actiua·iō nullus
miret̄ si dicim⁹ fugio esse actiuū·nam sic ē pculdu
bio·qꝛ autoꝛitas psc·et ei⁹ sigtio et ɔstructō id p
testat̄· Item fugio et omia ei⁹ ɔposita faciūt pteri
tū in gi·et supinū in gitū·pnl't·coꝛ·vt fugi gitum·
ɔfugi gitū· Et formatur pteritū a pma psona psentis
tpis indicatiui modi addita o· vt fugio gi· et supi
nū a pma psona pteriti addita tū·vt fugio gi·gitū
Item omia coꝛ·hāc sillabā fu·in pnti·vn̄ facet⁹· Nō
facias solus qd̄ fugit omis homo· sed in pterito eā
pducit· vnde quidā· Hic mō iure fugit·sed heri cur

Fugitiuus ua·uū·dicit̄ a fuga dic michi fugit·
ge· Et scias ꝙ fugitiu⁹ recte nemo dꝛ nisi q̄ dn̄m fu
git· Nam si puulus puer a nutrice aut a scola discef
serit fugitiuus nō est·

Fugito tas·frequē·pt esse hui⁹ verbi fugio gis·
et huius verbi fugo gas·vt fugito·i· frequēter fu
gio·vel frequēter fugoꝛ·et coꝛ·gi·

Fugo gas·gaui·gare·i·expellere·in fugā ɔuertē
Fugo ɔponit̄ affugo gas·i·a se longe fugare·ex ab
et fugo·et mutat̄ b·in v· Item cōfugo gas·i· simul
fugare· Item diffugo gas·i·diuersis modis vel ī di
uersas ptes fugare· Item defugo gas·i· de vno lo
co ad aliū vel valde fugare· Item effugo gas·id ē·
extra fugare·ab ex·et fugo et mutatur x·in f· Item
pfugo gas·i·pfecte fugare· Item pfugo gas.id ē·

p̄ alijs fugare. Item refugo gas. i. repellere. Fugo
& oīa eius cōposita sūt actiua et cor. hanc sillabā
fu. sicut & fuga ge. a quo deriuat̄. Fuga aūt a fugio
dicit̄. Birria. Nil poterit timido tuti⁹ esse fuga.
Victor quippe fugat. victus ab hoste fugit.
Fulcimē minis. neu. ge. i. sustentamētū. firmamētū
auxiliū. & pdu. pnl'. in ntō. sed in gtō eam cor.
Fulcimentū ti. & hoc fulcimē dicit̄. vnde exponi
tur sicut fulcimē. Et p hoc pbat̄ q fulcio fac̄ fulci-
ui. Nam noīa in mentū desinētia a verbis veniētia
solent formari a p̄terito pfecto vi. mutata in mētū
vt fulciui fulcimētū. nutriui. nutrimētū. vide in ful
Fulcio cis. ciui. cire. i. sustentare. suppor cio cis
tare. subleuare. submunire. firmare. adiuuare. & fac̄
p̄teritū fulsi vel fulciui. vn̄ fultū vl' fulcitū. Q fal
ciui faciat pbat̄ p hoc nomē fulcimentū. Naz noīa
desinētia in mentū. veniētia a verbis solent forma-
ri a p̄terito pfecto vi. mutata in mentū. vt fulciui.
fulcimentū. Et inde fult⁹ ta. tū. & fulcit⁹ ta. tum.
& hoc fulcimē. & hoc fulcimētū ti. Fulcio cōponit̄
Affulcio cis. Cōfulcio cis. Effulcio cis. Prefulcio
cis. Perfulcio cis. Refulcio cis. Suffulcio cis. Fulcō
& eius cōposita sūt actiua et faciūt p̄teritū in si. vl'
in ciui. vt fulciui fulsi. & supinū in tū. vel in citum.
vt fultū. vel fulcitū. affulcio cis. si. vel ciui. tū. vel
citū. scdm hug. Sed scdm p̄s. fulcio facit p̄teritū in
si. cio. mutata in si. & supinū in tū. si. mutato in tū.
vt fulcio si. tū. Suffulcio si. tū. et ita tenendū ē fm
modernos. licet aliqn̄ inueniat̄ fulciui. citū. sed po-
tius antiqtas est. Quidā tamē vt dicit p̄sc. fulxi. p
tulerūt. differētie causa qr scz fulgeo faciat etiā ful
si. Sed dic q fulgeo & fulcō habēt p̄teritū scz fulsi
sed in supino differūt. qr fulcō facit fultū. sed ful-
geo fulsū. Vnd' v̄sus. Fulcio dat fulsi fultū. dat ful
geo fulsi. Fulsū dissili voce supina gerunt.
Fulcitus. in fulcio vide.
Fulcrū. a fulcio cis. dicit̄ hoc fulcrū cri. pprie spō
da siue pes lecti. qr fulcit lectū. Inuenit̄ tn̄ qn̄qz p
lecto. qn̄qz p ornamēto lecti. vn̄ fulcrat⁹ ta. tum.
fulcꝝ habens. Et fulcro cras. id est. fulcra lectulo
facere. lectum fulcris p̄parare.
Fulgeo ges. fulsi i. in um. fulsū. & habet idē p̄teri
tū cū fulcio. sed in supino differūt. vt dixi in fulcio
cis. Et est fulgere. idē quod resplendē. et qr splen
dor ferit et pcutit oculos intuentiū ideo ponit̄ ful
gere p ferire et pcutere. Fulgeo cōponit̄ p̄fulgeo
ges. i. p̄ alijs fulgere. Refulgeo ges. i. resplendere.
Suffulgeo ges. i. parꝝ fulgē. et ab his oīb⁹ incho.
Fulgesco. Prefulgesco. Refulgesco. Fulgeo et ei⁹
ꝯposita sūt neutra et faciūt p̄teritū in si. et supinū
in sū. antiq etiam dixerūt fulgo gis.
Fulgetra. a fulgeo vel fulgēs. et etra cōponit̄ hec
fulgetra tre. i. fulgēs etra. vel q̄i fulgor etre. Hoc
grece dicit̄ casma. vulgo aeris pticus. Et hoc pprie
etiā dicit̄ splendor ignis. vide in fulmen.
Fulgetū ti. i. fulgor. a fulgeo ges. et pdu. ge.
Fulgidus. a fulgeo ges. dicit̄ fulgid⁹ da. dū. id ē.
splendid⁹. et compat̄ fulgid⁹ dior. sim⁹. vn̄ fulgi-
de dius. sime. adū. et hc fulgiditas tatis et fulgi-
do das. i. fulgidū facere. Fulgid⁹ cōponit̄. p̄fulgi-
dus. Quāfulgid⁹. ambo p valde fulgid⁹. et cor. gi
Fulgor goris. mas. ge. i. splendor. et deriuat̄ a ful
geo ges. Vnde in euāgelio. Sicut lucerna fulgoris
illumiabit te. et pdu. pnl'. in gtō. vide et in fulmē.
Fulgorus. a fulgor oris. dicit̄ fulgor⁹ ra. rū. id ē.
splēdidus. Et hinc fulgoro ras. i. splēdere. et p cō
positioem. Perfulgor⁹ ra. rū. id est. splendidus. et
pducūt go. sillabam.
Fulgurat⁹ ta. tū. in fulgoro ras. vide.
Fulgoro ras. a fulgur dicit̄ fulguro ras. i. fulgē.
vel fulgure pcutere. et scdm hoc est transitiuū. Et
hinc fulgurat⁹ ta. tū. i. fulgid⁹. vl' fulgure pcussus
Et nota q fulguro ras. et fulmīo nas. scdm quod
sūt verba excepte actōis neutra sūt et pprie nō hn̄t
nisi tercias psonas. et scdm hoc fulmīare et fulgura
re. est fulmīa vel fulgura emittē. Trāslatiue tn̄ ac
cepta ad hoīes. actiua sūt. i. fulgure vel fulmīe vel
aliquo q̄i fulmine aliquē ferire. Et scdm hanc sigfi
catōem cuicūqz attribuant̄ sūt actiua. et eoꝝ cōpo
sita similiter. Fulgurare. p splendere ē neu. et cor.
gu. Et inde in psal. vbi dicit̄. Fulgura chorusc̄atio
nes. Dicit glosa. Fulgura vel fulgora. vel chorusca
. i. clarifica. chorusc̄atōes. i. miracula fac crebresc̄ē.
Fulg⁹. a fulgeo ges. d' hoc fulg⁹ vel hoc fulgur
guris. vn̄ fulgure⁹ rea. reū. Sed pprie fulg⁹. qr tā
git. fulgur qr incēdit et vrit. fulmē qr findit. vide i
Fulica. a fuligo gīnis deriuat̄ hec fulica fulmē.
ce. vel hec fulex cis. q̄dam auis. Vel fulica dicit̄ q̄i
fuliga. qr caro ei⁹ quasi leporina sapiat. Lagos em̄
grece lep⁹ dicit̄ latine. Vnde et apud grecos lagos
vocat̄. et est hec auis stagnēsis. i. in stagnis et palu
dib⁹ morās. Hec habet nidū in medio aq̄ vel in pe
tris quas aq̄ circūdat. maritimoqz semp delectat̄ p
fūdo. q dū p̄senserit maris cōmotōem fugiens in va
do ludit. scdm ysidoꝝ. et cor. li. Alexāder. Cū fuli
cis puppisqz petunt excelsa volando.
Fuligino nas. pnl'. cor. in fuligo est.
Fuligo. a fum⁹ dicit̄ hec fuligo gīnis. i. nigredo
illa que dependet in trabib⁹. et fit ab igne. Q autē
dicit̄ fuligo q̄i fumo ligata. etħia ē. Et inde fuligi
neus nea. neū. i. niger. vel de fuligine existens vl' ad
fuliginē ptinens. Item a fuligine fuligīat⁹ ta. tuz.
id ē. fuligine denigrat⁹. qd potest eē pticipiū. Et
fuliginosus sa. sū. plen⁹ fuligine et compat̄. Et fu
ligino nas. i. denigrare. et pprie fuligine. et pdu.
fuligo. pnl'. nti. sed pnl'. gti cor. Vn̄ iuuenalis. Ille
supciliū madida fuligie tinctum. Obliquo pducit
Fulina. a fum⁹ dicit̄ hec fulina ne. i. co acu. etē
quina. vn̄ hic fulmari⁹ rij. i. coqu⁹. et fulmari⁹ ria.
riū. Et fulino nas. i. coqnare. ī fulina coq̄re. et pō.
Fullo. a fulgeo ges. dicit̄ hic fullo lonis. li.
q̄ pānos parat et excandidat. et eos fulgere facit.
Inde fullo las. laui. lare. i. pulcrare. decorare. demer
gere. vel leniter tangē. et cōponit̄. Affullo las. i. iu
xta fullare. valde fullare. leniter tangē. scdm hug.
Pap̄. etiā dicit. Fullo lauādari⁹ decorator. et pdu.
pnl't. genitiui. fullo lonis.
Fulmē. a fulgeo ges. d' hoc fulmē. minis. Vn̄ ful
mine⁹ nea. neū. Et scias q scdm opinionē hug. quā
do duo vel tres. vel plures venti in aere īter cipiūt
nubē aliquā. eam cōfringūt et collidūt. et ex illa col
lisione fiat sonus in aere. et pcreat̄ ignis. et son⁹ il
le pprie dicit̄ tonitruū q̄i ton⁹. i. sonus terrens. qr
terreat. Splendor illi⁹ ignis pprie dicit̄ fulgetra vl'
fulgor. Ignis ille siue iaculū ex eo factū. vel ict⁹ il
lius iaculi pprie dicit̄ fulgur vel fulg⁹. vel fulmen a
fulgendo vel fulg⁹ feriendo vel pcutiendo. Sed p
prie dicit̄ fulgur. qr incendit et vrit. Fulg⁹. qr tan
git. Fulmē. qr findit. Sūt em̄ tria genera fulminis.
Vnū qd afflat et tangit. ita q nō vrit. Secūdū qd
vrit. Terciū quod findit. et ideo cū trib⁹ radijs de
pingit̄ fulmē. hinc et trifidā flamā dicit̄ habere. qn̄z
tamē p̄dicta noīa ꝯfundūtur et dicūtur esse noīa
vni⁹ et eiusdē rei. Sed tonitruū dicit̄. qr suo sono

terreat. Fulgetra vel fulgur. vel fulgor qꝛ fulgeat
fulgus qꝛ tangat. fulgur qꝛ vrat. fulmē qꝛ findat.
Ex p̄dictis patet ꝙ ante fit sonus ꝙ̄ ignis. et tam̄
citiꝰ & ante videmꝰ ignē ꝙ̄ audiamꝰ sonū. Sed q̄=
ritur q̄re hoc cōtingat. Ad hoc dicendū est. vel vt
dicūt quidā. ꝙ hoc ideo cōtingit. qꝛ velocior ē ocu
lus ad videndū. ꝙ̄ auris ad audiendū. Radius eniꝫ
ab oculo exiens. in ictu ipius oculi repcutit̄ in re re
motissima. Vn̄ oculus excitat̄. & visu rem illā stati
ꝑcipit. sed sonus nisi p̄mo ꝑueniat ad aurē & eam
ꝑcutiat. auditu nō ꝑcipit̄. qꝛ ergo sonus ille valde
remotus sensui ad aurē accedēs. et eā repꝑcutiens.
tarde auditu ꝑcipit̄. Frater em̄ albertꝰ dicit ꝙ hoc
ideo cōtingit. qꝛ visus est formalior ꝙ̄ sit auditus
& ideo nobilior ē visus ꝙ̄ sit auditꝰ. Siliter auteꝫ
obiectū visus ē in aere. nō sicut in materia tm̄ & d=
ferente siue via. sed est in eo sicut in spūali. quod ē
ꝑspicuū. & scd̄m esse spūale hoc ē intētionale ipsa
forma ē visibilis. Sed nō est ita de obiectis aliorū
sensuū. Id em̄ qd̄ est in aere scd̄m actōem lucis. hoc
est visibile. sed id quod lux abstrahit & ponit in ae
re. hoc nō est forma rei. sed intētio forme rei. & idō
aer nō est albus vel niger vel alia forma informatꝰ
quādo in eo est visibile. qꝛ nō est in eo nisi scd̄m in
tentōem forme. et non scd̄m esse forme qd̄ habet in
materia. Ideo motꝰ eius ꝑ aerē est subito & non in
tempe. sed sonus scd̄m suū eē est in aere. & aer est
in materia eiꝰ. qꝛ verū eē soni nō est n̄ in aere. licet
intentō et nō esse soni recipiat̄ in aure. & ideo mo=
tus soni ꝑ aerē nō est subito. sed successiue & i tꝑe
& ideo ꝑceptō visus in tonitru ē ante ꝑceptōnem
auditꝰ. & ideo citiꝰ videt̄ fulmē ꝙ̄ audiat̄ tonitrꝰ.
& licet scd̄m eē tonitrus sit ante fulgur. qꝛ toitrꝰ
est in ipa scissione vel ruptura nubis. et fulgur ē il
lumiatō ignis. q̄ apparet nube iam scissa vel rupta.
Ventꝰ em̄ dirūpit nubē cū impetu & velocitate.
& īflamat ignē ex agitatōe eius in nube. & tūc mi=
cat ignis. Huiꝰ aūt aptū dant exemplū auicēna &
algazel de muliere lauāte pānos emīnꝰ vltra fluuiū
latū. Percussura em̄ quā dat sup̄ pānos videt̄. et n̄
audit̄ sonꝰ quē dedit nisi post tꝑus interpositū. p̄
terea si aliq̄s aliq̄ntulū remotꝰ cū securi ꝑcutiat ar
borē vel aliud. licet post ꝑcussionē subleuet securi
tamē p̄us videmꝰ securim eleuatā ꝙ̄ audiamꝰ sonū
p̄cedentis ꝑcussionis. vide etiā in introitus.

Fulmino. a fulmē dicit̄ fulmino nas. pnl̄. cor. & ē
verbū neu. & aliquādo actiuū. vide in fulguro.

Fulsi ē p̄teritū de fulcio cis. & de fulgeo ges.

Fultus ta. tū. in fulcio cis. vide

Fulueo ues. in fuluus est.

Fuluꝰ. a fulgeo ges. dicit̄ fuluꝰ ua. uū. i. rubeus.
aliquātulū vel cū nigro rubeꝰ. Et ꝯpat̄ fuluꝰ uior
uissimꝰ. vn̄ fulue uiꝰ. sime. adū. & hec fuluedo dis
& fulueo es. eē l' fieri fuluū. vn̄ fuluesco scis. incho.

Fumariū rij. ē camīꝰ ꝑ quē exit fumꝰ. et deriuat̄

Fumeo. a fumo mas. d̄r fumeo mes. a fumus.
mui. i. eē vel fieri fumosū. vel fumū emittere. Et hic
fumesco scis. inchoatiuū. & ꝓdu. fu.

Fumidꝰ. a fumꝰ dicit̄ fumidꝰ da. dū. & ꝯpat̄.
Vnō hec fumiditas tatis. & fumido das. i. fumidū
facere. infumare. verbū actiuū. et cor. mi.

Fumigo. a fumꝰ dicit̄ fumigo gas. i. īfumare. &
ꝯponit̄. Affumigo gas. Infumigo gas. Prefumigo
gas. Refumigo gas. Suffumigo gas. i. paꝝ vel ab ī
feriori p̄te fumigare. Fumigo et eiꝰ cōposita acti=
ua sunt. et corr̄. mi. et inde fumigabūdus da. dum.
similis fumiganti.

Fumo mas. maui. mare. i. fumo īplere. vel fumū e=
mittere. et deriuat̄ a fumꝰ. Fumo componit̄. Infu
mo mas. i. intus fumare. Itē refumo mas. i. iteꝝ fu
mare. Item suffumo mas. i. paꝝ vel subtus fumare
ex sub et fumo mutato b. in f. Fumo mas. ꝓ fumū
emittere neu. est. et cōposita ab eo scd̄m hanc signi
ficatōem neutra sūt. similit̄ et fumo mas. ꝓ fumo ī
plere. et eius cōposita scd̄m hāc significatōem acti
ua sūt. et ꝓdu. hanc sillabā fu. Fisiologus. Deqꝫ pi
lis eius fiat sub domate fumus.

Fumulus li. dimi. ꝑuus fumus.

Fumꝰ mi. dicit̄ quasi fos meās. et est ethia. et hic
fumosus sa. sū. plenus fumo. Et ꝯpat̄ fumosus
sior. simꝰ. vnde hec fumositas tatis.

Funalis. a funis dicit̄ hic et hec funalis et hoc le.
ꝑtinens ad funē. et hoc funale lis. idē quod funis. et
funale licmiꝰ ad cādelā faciendā. Vn̄ et sepe poni
tur ꝓ cādela: et dicūtur fuālia licmu a funibꝰ iter
cerā. quos ante vsū papiri cera circūdatos habue
re maiores. Vide etiam in funis.

Funābulꝰ li. pnl'. cor. ē ille qui sup̄ funē ambulat.
et componit̄ a funis et ambulo.

Functoriū rij. i. transitoriū scd̄m papiam.

Functus. a fungor geris. dicit̄ fūctꝰ cta. ctū. idē
quod vsus. Hinc functi dicebat̄ qōdam genus ci
uiū. qui fungebant̄ officio et honore aliquo. Item
a fungor dicitur hec functio onis.

Funda de. dicit̄ a fundēdis lapidibus. qꝛ ex ea la
pides fundant̄. i. mittant̄. Vn̄ a fundo dis. dicit̄. Itē
īuenit̄ hec fūda de. genꝰ piscatorij rhetis. qꝛ in fun
dū mittat̄. Idē et iaculū a iacio. et tūc deriuat̄ fūda

Fundamētū ti. dicit̄ a fūdo das. di a fūdus di.
ctū sic. qꝛ sit fūdus domui. et est ethia. Idē et cemē
tū quia ceso crasso lapide surgat.

Fundanus ni. rusticꝰ qui fūdos colit. et dicitur a
fundus di. et ꝓducit da

Fundibalariꝰ. in fundibalū vide.

Fundibalista. in fundibalum est.

Fundibalū li. neu. ge. machina bellica. Vn̄ possūt
dici fūdibalarij qui talibꝰ machinis p̄sūt. et videt̄
cōponi a fūda et balim. qd̄ est iacere vel emittere.
Vn̄ dicit̄ in p̄mo libro mach. ca. vj. Et statuit illic
balistas et machinas. et ignis iacula et tormēta ad
lapides iactandos. et spicula. et scorpios ad mittē
das sagittas. et fundibala. Item scd̄m hug. a fūda
et balim. cōponit̄ hic fundibalꝰ li. et hic fundibala
rius rij. et hic et hec fūdibalista ste. in eodē sensu.
id ē. cū fūda iaciēs et emittēs. et cor. hāc sillabā ba.

Fundibula le. pnl'. cor. i. fūda. et deriuat̄ a funda.

Fundito. a fūdatu vltio supino de fūdo das. daui
datū. a. mutata in i. breuē. et v. in o. fit fūdito tas.
frequē. i. frequēter fūdare. Similit̄ sicut format̄ ro
gito tas. a rogatu. sic et fundito. i. frequēter fundo
verbū frequētatiuū. a fundo das. Item p̄t fundito
frequē. esse a fundo dis. et format̄ tūc a fūdis scd̄a
ꝑsona remota s. et addita to. et hinc fundito tas. i.
frequent̄ fundere. Vn̄ plautꝰ in amphitrione. Cū
cruciatu tuo ista verba funditas.

Funditor toris. q̄ cū fūda iacit. et d̄r a fūda de.

Fundo das. daui. dare. datū. i. cū fū et cor. di.
da iacere. vel in funda lapidē mittere causa ꝓijcien
di. et tūc deriuat̄ a funda de. Item fundo das. daui
dare. i. fūdamētū facē. et dicit̄ tūc a fundꝰ di. Tūc
em̄ fundat̄ domꝰ cū eius fūdamentū fit qd̄ domui
est fūdꝰ. Vn̄ hoc fundamen mis. quod ꝓdu. da.

Fundo dis. fudi. fusum. sꝑgere. emittere. fugare.
Fundo ꝯponit̄. Cōfundo dis. i. ꝯmiscē. vel ꝯfutare

cōuincere· arguere· Item circūfundo dis· Item dif fundo dis· i· diuersis modis fūdere· vel extendere· dilatare· Itē effundo dis· i· extra fūdere· vel ex toto fundere· Item infūdo dis· i· intro fūdere· vel im mittere· Item pfundo dis· i· pfecte fundē· Itē pfū do dis· i· pcul fūdere & dispgere· dissipare· Itē offundo dis· i· circa fūdere· vel circūfundē· Item re fundo dis· i· iterū fundere· retribuere· Item suffūdo dis· i· parū vel subtus fūdere· Item trāsfūdo dis· i· vltra fūdere· Fundo & eius cōposita sūt actiua· & faciūt pteritū in fudi· & supinū in fusū· & abijciūt n· in pterito et supino· Naz vt dicit psci· in x· li· vbi agit de supinis verborū tercie ↄiugatōis desinētiuz in do· Illud sciendū est q verba n· āte do· hñtia que amittūt n· in pterito· amittūt eandē in supio· et gemināt s· si sit pnl'· breuis in pterito· vt findo dis· di fissū· scindo scidi scissū· Sin vero pducat pnl'· pteriti vnā s· habent in supino· vt fūdo fudi fusū· ↄposita vero simpliciū termiatōnes sequūtur·

Fundula le· dimi· pua funda·

Fundul9· a fund9 dicit fūdul9 li· dimi· pu9 fūd9· Itē fundul9 dr qdam piscis pu9 q fūdo adheret·

Fundus· a fūdo dis· dicit hic fūdus di· & p fūdo aque et p agro & pprie p allodio· qr fūdat aquas vel opes siue diuitias· Et dicit fund9 tam in ciuitate q extra· Vñ fundus dicit vrbanū edificiū & rusticanū· scdm hug· Multi dicūt p fūdo aque dicit hoc fundū· sed p agro hic fūdus· Vñ dicit pap· Fūdi sūt possessiones agri campi pdia vici· Fūdū ima ps aq· Itē in grecis· dicit· Allodiū fūdus dicas· fūdū maris imū· Item vsus· Fūdus fundit opes· diffūdit funda lapillos· Fundū cū tenui murmure fūdit aquas· Et dicit ysidor9· Fund9 dict9 est quia i eo fundet & stabiliat patrimoniū· Michi aūt videtur q fūdus p agro sit mas· ge· Sed p fūdo aque dicit hoc fundū neu· ge· Etiā hic fūdus pt dici· sz in neutro ge· magis est in vsu·

Funebris· in funus exponitur·

Funero ras· raui· rare· i· sepelire· officiare· Vt iste funerat corp9· i· officiat corp9· scz facit exequias funeris & funerosa officia pagit· Et deriuat a fun9 et cor· ne· Itē a fun9 dicit funerosus sa· sū· plen9 funere· vl' luctuosus· vel ptinēs ad funus·

Funesto stas· in funus est·

Fungor geris· ctus· sū· i· vti· & cōponit· Defungor geris· i· deorsū a functōe esse· Vñ qr qui morit deorsū fit a functōe vite· ideo dicit defungi· i· mori· Itē cōponit pfungor geris· i· vti vel destruere· vel destrui· Vñ pfunctus cta· ctū· & hec pfūctō· Fūgor & eius cōposita sūt depo· et faciūt supinuz in functū· Nam vt dicit psc· In gor· deponētia mutant ea in ctū· et faciūt supinū· vt fūgor functū· Que dra sit inter fūgor et vtor· dixi in fruor·

Fung9· a fos qd est ignis dicit hic fung9 gi· qr fungi aridi ignē acceptū cōcipiant et retineāt· Et dicit fung9 esca vulgo· qr sit fomes ignis et nutrimentū· Vel dicūtur fungi a fūgor geris· fm vocē· a defungor geris· scdm significatōem· qr ex eorū genere quidā sunt iteremptorij· Vñ et defūcti dicūtur mortui· Vnde quidam· Boleti leti cā fuere tui· Inuenitur etiā fungus p veteri panno·

Funiculus li· dimi· puus funis·

Funis· a fos qd est lux· dicit hic funis nis· qr funes añ vsū papiri olim in vsu lumis fuerūt circūdata cera· et pdu· fu·

Funus· a funis dicit hoc fu
nus funeris· i· cadauer sic dictū a funib9 accēsis· i· candelis· quos funes ante feretrū añ papiri vsū cera circūdatos ferebāt· Vñ funere9 rea· reū· et funestus ta· tū· et hic et hec funebris· et hoc bre· oīa in eodē sensu· scz luctuosus· mortalis· Tamē differunt scdz pprietatē· qr funebre est luctuosū· Et funereū est qd ex funere cōstat· vel qd ad fun9 ptinet· Funestū vero qd funere est inqnatū· Vñ funesto stas· i· funere inqnare· et ponit simplicit p inqnare· Que aūt sit differētia inter fun9 et cadauer· et qdā alia· dixi in cadauer· Et scias q funebris cor· pnl't· naturaliter· vnde hora· in epy· Ira truces iimicicias et funebre bellum· supple gerunt·

Funusculū li· dimi· puum funus·

Fuo is· it· fuisti· fuit· fuerat· fuere· fuisse· fuendi· fuēdo· fuendū· futū· futu· fuens· et futur9· i· esse· et est modo defectiuū· Tantū em pteritū tpus et que formant a pterito sūt modo in vsu· Inuenit tñ qn doqz hoc verbū in alijs tpibus scdm ātiquos· et qr fuo et sū sunt eiusdē significatōnis et sū caret pterito· et pteritū hui9 verbi fuo· nō habeat pñs in vsu Ideo sum es est accipit illud pteritū mutuo· et ita ex sum es est· et ex hoc pterito fui· factū est quasi vnū verbū· Et cū sum es est· habeat duo pticipia· scz ens et futur9· Ens format a sum es est· Futur9 a fui· sed p mediū· scdm qd fui erat verbū integruz faciebat supinū futū futu· et hic addita r9· fit futurus·

Fur· a furn9 dicit hic et hec fur furis· ge· cōis· qr noctis vtit tpe· Proprie quidē est fur ille q de nocte vadit et pfodit domos· Latro qui latet i siluis· et expoliat trāseuntes· vñ illud· Fur latet in furno latro se fert obui9 vltro· et pdu· fu· in gtō· Hora· in epy· Et dñm fallūt et psunt furib9 ergo·

Furabula lorū· nūi pl'alis ge· neu· i· tenebre· qr furant nobis visū et discretōez rerū· et dr a fur· et cor·

Furca ce· cōponit a fur et cilleo les· Inde pnl't· furca qr fures ibi cillent· i· mouent· Et habz minus pene q crux· qr statim strāgulat et iterficit· Item furca est quoddā instrumētū rusticorū· et scdm hoc cōponit a frumentū· et cilleo· qr cum ea mouet frumētū in area· vel furca ↄponit a fero fers et caput Inde dicit furca quasi ferēs caput· qr antiqui solebāt deferre capita occisorū hoim in ea· Inuenit etiā furca trāslatiue p quadā violētia· vnd hora· i epy· Naturā expellēs furca tñ vsqz recurret· A furca dr furcat9 ta· tū· quod cōponit· Bifurcat9 ta· tū· Trifurcatus ta· tum·

Furcat9· vide in furca·

Furcella le· dimi· pua furca·

Furcelles· Fur cōponit cum cilleo· et dicit he furcelles liū· pprie furce ille vbi suspendūtur fures et latrones quia ibi cillentur·

Furcifer ra· rū· pnl't· cor· i· ferens furcā· et ↄponitur a furca et fero· Furcifer etiā dicebat olim· qui ob leue delictū cogebat a dñis ignominie magis q supplicij causa furcā circa viaz ferre pdicans peccatum suū· et monere ceteros ne quid sil'e peccarent· Furcifer etiā dicebat homicida dānatus ad furcaz· vel qui dign9 erat furca· qr cōsuetudo erat oli dānatos sua patibula portare ad locū suspensionis· sicut legit xpm hiesum dominū nostrū fecisse·

Furcillo· a furcelles deriuat furcillo as· i· suspendere· vel ↄcutē· Et ↄponit cū ad· et dicit affurcillo las· i· iuxta vel valde· vel ad aliqd suspēdē· vel ↄcutere·

Furcula le· dimi· pua furca·

Furfur· A farina vel farre· dicit hic furfur· ris· i· brenno· qr eorū purgamentū est· vel dicit a furor raris· qr ab eo minutior farina subtrahat et furet· et est mas· ge· Et hinc hic furfur ris· quedā auis que nō pascit nisi furfure· Et hec eadē dicit furfurio

onis. Item a furfur dicitur furfureus rea reum .i. de fur fure factus. Et vide fur simplex est latro. sed fur ge minatum .i. furfur est cibus porci. vnde quidam. Fur sim plex est latro. geminatum fit cibus apro. Item furfur est mas. ge. licet quidam dixerunt quod est neu. contra quos dicitur. Furfura qui dixit semper de furfure vixit.

Furia. a ferio dicitur hec furia rie. quia ferit corda ho minum. & reddit ea commota. Vnde hic & hec furialis. & hoc le. vnde furialiter adu. et hec furialitas tatis. & furiosus sa. sum. et furiatus ta. tum. Sed furiosus est qui ritu furiarum fertur & ab eo furor nunquam recedit. Fu riatus qui furit ex causa. Et furiosus comparatur sior. simus. vnde furiose. sius. sime. adu. & hec furiositas tatis.

Furibundus da. dum .i. similis furenti. et deriuatur a furio ris.

Furio. a furia dicitur furio ris. verbum neutrum & abso lutum. Reg. j. ca. xxj. Introduxistis istum vt furiet me presente. Et vt vult pris. Prima persona scilicet furo vel fu rio. non est multum in vsu & caret preterito & supino. sed mutuatur tam preteritum quam supinum ab insanio nis. quod est eiusdem significationis cum illo. & facit preteritum insaniui. & supinum insanitum. Seduli. tamen finxit preteritum furiui. a furio. sed non sequimur eum in hoc. Vide in cerno. & hinc hic furor roris. Furo vel furio secundum quosdam componitur defuro ris. vel defurio ris .i. valde furire vel a furore cessare. Diffuro ris. & diffurio ris .i. diuersis modis furire. Prefuro vel prefurio .i. ante fu rire vel pre aliis furire. Perfuro ris. vel perfurio ris. id est perfecte vel valde furire. Furo cum omibus suis compositis est neutrum. & cor. fu. Quod autem dicitur furo quasi fos vro. et barbarismus est. et cor. prima furis verbum. sed furis nomen eam producit. Vnde versus. Cur insane furis. non ledor crimine furis

Furiosus. in furia vide.

Furno nas. in furnus exponitur.

Furnulus li. dimi. paruus furnus.

Furnus ni. mas. ge. dicitur a furfure. quia panis ex eo factus ibi coquitur. vel dicitur a fos quod est ignis. vnde furnus quasi fos vrna. Vnde furnarius ria. rium. ad fur num pertinens. Et hic furnarius rij. & hec furnaria rie. qui vel que custodit furnum. & furno nas .i. in furnum mittere vel in furno coquere. & componitur cum de. & dicitur defurno nas .i. a furno extrahere. Item cum in. et dicitur infurno nas .i. in furnum mittere vel in eo coquere. et est furno actiuum cum omnibus suis compositis.

Furo ris. vel furio ris. deriuatur. vide in furio ris.

Furo onis. mas. ge. quoddam animal. & dicitur a furnus. tenebrosos enim et occultos cuniculos effodit et eijcit predam quam inuenit.

Furor raris. ratus sum. verbum depo. et dicitur a fur. & producit fu. sed furor nomen eam cor. Vnde versus. Est in cor de furor. sociorum tegmina furor. Hinc potest queri. an li ceat alicui furari propter necessitatem. Ad hoc dico. quod licet ea que sunt iuris humani non possunt derogari iure naturali vel iure diuino. secundum autem naturalem ordinem ex diuina prouidentia institutum res inferiores sunt ordina te ad hoc. quod ex eis subueniatur hominum necessitati. Et ideo per rerum diuisiones & appropriationem ex iure humano procedentem non impeditur quin hominum necessitati sit sub ueniendum ex huiusmodi rebus. & ideo res quas aliqui super abundanter habent. ex naturali iure debentur pauperum su stentationi. Vnde beatus ambro. dicit. et habetur in decre. dis. xlvij. ca. Sicut hi. Esurientium panis est quem tu deti nes. & nudorum indumentum est quod tu recludis. misero rum redemptio & absolutio pecunia est quam tu in ter ra suffodis. Sed quia multi sunt necessitatem patientes & non potest ex eadem re omnibus subueniri. committitur arbitrio vniuscuiusque dispensatio propriarum rerum. vt ex eis subueniat necessitatem patientibus. Si tamen adeo sit vrgens & euidens necessitas. vt manifestum sit instanti necessitati de rebus occurrentibus esse subueniendum. puta cum immi net persone periculum. et aliter subueniri non potest. tunc licite potest aliquis ex rebus alienis. sue necessitati subuenire. siue manifeste siue occulte sublatis. Nec habet hoc proprie rationem furti vel rapine. quia per talem extremam necessitatem efficitur proprium. illud quod quis accipit ad sustentandum propriam vitam. Similiter in casu consimilis necessitatis etiam potest aliquis occulte rem alienam accipere. vt subueniat proximo sic indigenti. nec credo aliena sic recipientem teneri ad re stitutionem si eum contingat ad fortunam pinguiorem deuenire

Furtulum li. dimi. paruum furtum. penultima cor.

Furtum. a fur dicitur hoc furtum ti .i. aliene rei inuito domino contrectatio. vnde furtim adu. et furtiuus ua. uum. et furtuosus sa. sum .i. plenus furto. qui sepe committit furtum. vel quod pertinet ad furtum. Furtuosus etiam di citur qui pugnat vbi merces certa paratur.

Furueo ues. Furuus ua. uum .i. niger. obscurus. fuscus. Inde furueo ues. ui. uisti .i. nigrere. fuscum. vel obscu rum esse vel fieri. et hinc furuesco inchoatiuum.

Furunculus li. dimi. paruus fur.

Fusarius. a fusus si. deriuatur hic fusarius rij. qui facit fusos et adiectiue fusarius ria. rium. quod ad fusum pertinet.

Fuscina ne. est quoddam instrumentum ferreum et tridens quo vtuntur gladiatores ad se capiendum. piscatores ad pisces capiendos. coqui ad carnes extrahendas de caldaria. vel de lebete. vel de olla. et cor. penultima. Vnde in aurora dicitur. Carbones carnes forceps vel fuscina tollit.

Fuscinula le. dimi. parua fuscina.

Fusco cas. caui care .i. obumbrare. denigrare. obfu scare. Vnde hic fuscator toris. et hic fuscarius ria. rium. quod fuscat. vel quod aptum est ad fuscandum. et fuscus sca. scum .i. niger. Fusco componitur. Confusco scas. Infu sco scas. Obfusco scas. Fusco actiuum est cum omnibus suis compositis.

Fusellus li. dimi. paruus fusus.

Fusilis. a fundo dis. dicitur hic et hec fusilis et hoc le. quod tantum funditur sicut ductile quod tantum malleo pro ducitur secundum pap. et cor. si.

Fusorium rij. neu. ge. vas in quo aliquid infunditur et

Fustigo. a fustis dicitur fustigo deriuatur a fundo dis. gas. verbum actiuum .i. verberare. quasi fuste agere. ex qui bus videtur esse compositum. vel sit et barbarismus.

Fustis. a figo dicitur hic fustis huius fustis .i. palus vel baculus ad verberandum. et dicuntur pali fustes quasi fixi stantes quia fixi in fossis stent.

Fusus. a fundo dis. di. fusum. dicitur fusus sa. sum .i. fu gatus. vel prostratus. sparsus. Vnde hec fusio onis. et fu sim adu. Item a fundo dis. hic fusus si .i. instrumentum filandi. quia per eum fundatur quod netum est. et componitur fu sus si. cum dis. et in. et pro. et dicitur Diffusus si. et infu sus si. profusus si. et producit fu.

Futilis. a futis dicitur hic et hec futilis et hoc le. quod cito et facile decurrit. vel decurrere potest. Vel futilis dicitur quod nichil potest retinere quemadmodum nec illud vas quod dicitur futis. vnde proprie futilia dicuntur vasa illa fictilia que cassa et rimosa non tenent ea que immittun tur. et hinc facta translatione futilis dicitur homo vanus superfluus. loquax. qui nichil scit velare. nec audita potest retinere. nec abscondere. Et sic secundum hug. futilis deriuatur a futis pro vase. Sed cum futilis cor. penultima. et omnia nomina in ilis desinentia a nominibus deriuata producant penul. vt a senex senilis. a puer puerilis. deriuata vero a ver bis eam corripiant. vt a volo volatilis. a lego legibilis. videtur michi quod futilis deriuetur a verbo. et hoc dicit pris. in. iiij. li. vnde dicit quod a futio tis. deriuatur futilis. et ab vtor vtilis. et cor. penultima. Hoc etiam patet in his versibus grecismi. Futile vas illud quod nulla recepto

claudit. Sic hō futilis ē diuulgās om̄e qđ audit.

Futio. a futis dicit̄ futio tis. tiui. tire. i. vana loq̄. vel fundere. & cōponit̄. Effutio tis. tiui. i. valde vana loqui. vel ex toto fundē. & ꝓdu. fu. Vñ hora. i poetria. Effutire lenes indigna tragedia versus.

Futis. a fūdo dis. deriuat̄ hic & hec futis qđdam vas in templo vbi reponebat̄ quod de sacrificiō restabat. Nō em̄ licebat cuiq₃ manu tāgere vel effūdere. Vas aūt illud os habebat amplū. et latū. fūdum vero acutissimū. adeo ꝙ instare nō posset. vñ stati incliābat̄. ita ꝙ illud sacrificij qđ intus erat effūdebat̄. qꝛ nō licebat illud reseruari. Vñ a fūdendo futis dicebat̄. & hinc hic et hec futilis et hoc le. scđz hug̉. vel ꝫm p̄sc. a futio tis. dicit̄ futilis le. & hoc rectius videtur. cū corripiat penultimā.

Futo. a futis deriuat̄ futo tas. taui. tare. i. arguere. cōuincere. ꝯfūdere. reꝑhendē. & cōponit̄. Cōfuto tas. i. arguere. cōuincere. confūdere. Itē refuto tas. taui. tare. i. r̄nuere. recusare. Et descēdit futo a futis. qꝛ qui futat verbū vel verba fundit. sić illud fūdebat̄. quod in fute. i. in illo vase ponebat̄. Futo & eius cōposita sunt actiua. et ꝓdu. fu.

Futuo. a futis dicit̄ futuo is. ui. tuitū. pnl̕. in supino ꝓdu. qđ est verbū satis cōe. ꝑ quod iactura hūani generis restaurat̄. scꝫ coire. Et đr a futis tis. Qui em̄ talē actū exercet aliqđ fūdit. et cor. fu. ꝫm

Futurus p̄t esse ꝑticipiū de sū es est. hug̉. & format̄ a futu. addita rus. quod oli͂ fuit supinū de fuo fuis fui futū futu. Vide in fuo is. Itē potest eē ꝑticipiū de fio fis. vt dixi in fio fis. Et si queras. Quō dinoscit̄ qñ est ꝑticipiū de sū es est. et quādo de fio fis. Ad quod dico ꝙ qñ futur⁹ exponit̄ ꝑ futurū de sū es est. tūc est ei⁹ ꝑticipiū. vt sū futurus ep̄us. i. ero ep̄s. Si aūt exponat̄ ꝑ futuꝝ de fio fis. est ꝑti. de fio fis. vt ego sū futur⁹ miles. i. ego fiaꝫ miles. Hic nota ꝙ gn̄alis regula tradita est a p̄sci. Quēcūq₃ casū regit idicatiu⁹. et q̄libet modus ei⁹ gerūdiū supinū. et ꝑticipiū qđ ab eo descēdit. Sed p̄sc. nō ponit exemplū nisi de obliquis. Et ideo dubitat̄ de ntō vtꝝ regat̄ ab īfinitiuo. a gerūdio. supino vel ꝑticipio. Et videt̄ ꝙ sic. qꝛ sicut dicit̄ bene Ego sū miles vel ep̄us. ita bene dicit̄. Volo esse miles vel ep̄us. venio cā fiendi miles. sū futur⁹ miles vado factū miles. et huiōi. Ad p̄dicta dico. ꝙ regula p̄sc. intelligit̄ de obliq̄s tm̄ et nō de ntō. Vnde ipossibile est ꝙ infinitiu⁹ gerūdiū supinū & ꝑticipiū regant nt̄m. Vñ cū dicit̄. Tu es futur⁹ ep̄s. futurus ꝯstruit̄ cū ep̄s. ꝑ determiatōeꝫ. sed nō ꝑ regimē. qꝛ q̄lis casus p̄cedit. talis debet seq̄. vt sum futurus ep̄us. Misereor hoīs futuri ep̄i. Parco homī futuro ep̄o. Video hoiem futuꝝ ep̄m. Gaudeo de hoīe futuro ep̄o. Sed de vt̄o dubitat̄ an sit dicēdū O hō future episcope vel ep̄us. Dico ꝙ debet seq̄ vt̄us. Vnde dicendū est. O hō future episcope. nō ep̄us. licet quidā cōtrarium dicāt. Similit̄ cū dico. volo eē bonus vel miles. Bon⁹ ꝯstruit̄ cū eē ꝑ determiatōem. Cū volo ꝑ regimē. et euocat̄ ab hoc v̉bo volo mediāte hoc infinitiuo eē. Si ergo dico. volo bonus. nichil ē. qꝛ hoc verbū volo habet istā vi͂ mediāte infinitiuo quā nō habet ꝑ se. Vñ cū dico. volo eē bonus. hoc totū eē bonus. ponit̄ loco vnius actī. de hoc etiā dixi sup̄ in quarta ꝑte vbi egi de allotheca. scđm p̄sc. in capitulo de euocatōe. Et scias ꝙ futurū tribus modis ꝓnunciat̄. vt dicam in somnium. vide etiam in gallus. in astrum. et in demon.

Fututum penultima correpta. est supinum de futuo futuis.

G Apud latinos nulli⁹ sillabe est termialis nisi cū loco d. vel b. ponit̄. vt ī ad. vel sub vel ob. ꝑpositōe. vt agger aggredior. suggero. ogga

Gabaon fuit quedā [illegible] nio ciuitas. vñ hic et hec gabaonita te. nomē patriū. et eadē ciuitas gabaa đr. & acuit̄ in fine gabaō. vid̉ ī eue⁹.

Gabelus li. ꝓpriū nomē cuiusdā viri. ꝓdu. pnl̕. vñ in aurora dicit̄. Angel⁹ īplet op⁹ iāq₃ gabel⁹ adest

Gabriel hebraice in nr̄a lingua īterp̄tat̄ fortitudo dei. vbi em̄ potētia diuina vel fortitudo maīfestat̄. gabriel mittit̄. vnde cū dn̄s erat nascitur⁹ & triunphatur⁹ de mūdo et dyabolo ad mariā gabriel missus ē. vt illū ānūciaret. qui ad bellādas aereas potestates humilis veīre dignat⁹ est. Et scias ꝙ iste archangel⁹ gabriel sūm⁹ īter archāgelos q̄ apparuit marie. apparuit ioseph. et zacharie. & pastorib⁹. vñ origenes tractās illud math. ij. Angelus dn̄i apparuit in somnis ioseph. dicit. Qualis angelus. & respondet. ille ip̄e qui ad mariā destinat⁹ fuerat. gabriel veīt ānūciare ei. qui ad zachariā ī templo locutus est. q̄ et ioseph paulo supius visus ē. Ip̄e nunc ꝑ somnū oñdit se ioseph sanct⁹ āgel⁹ gabriel. Ipi em̄ miūctū fuerat et cōmendatū gn̄atōnis domice sacr̄m. Propterea et digne gabriel appellat⁹ ē. q̄ inē p̄tat̄ fortitudo dei. Illi⁹ nāq₃ incarnatōis sacramētū cōmendatū habebat. q̄ veniebat ad debellādas aereas p̄tātes. Iste etiā angel⁹ ad illos bene vigilātes pastores venit. et dn̄i gn̄atōeꝫ eisdē nunciauit. Angelus inquit stetit iuxta illos etc̄. et ꝓdu. pnl̕ti. gtī

Gaddir ris. ge. neu. ciuitas ē in hispania. et cor. pnl̕. gtī. et desinit in ir. cor. et scribit̄ per [illegible] gabrielis

Gades dis. fe. ge. ciuitas ē. et gades [illegible] geminū d. dis. insula ē in fine hispanie. q̄ dirimit europam ab africa. in q̄ herculis colūne inferunt̄ q̄ de noīe isule gades dicte sūt. Et īde tirreni maris faucib⁹ occeani estus īmittit̄. et est a cōtinēte terra centū vigiti passib⁹ diuisa quā tirij a rubro mari ꝓfecti occupātes in ligua sua gadem. i. viā septā vocauerūt. qꝛ circūsepta sit mari. Et nota ꝙ colūne quecūq₃ sūt posite a viris fortib⁹ in eo loco vltra quē subiugāre ꝓplos nō potuerūt gn̄aliter dn̄r gades a gadibus hercul̕. vel qꝛ quasi ꝓ sepe et termio posite sunt.

Gaius gai gaio. ꝓpriū nomē cuiusdā viri. bissillabū ē. qꝛ i. ibi duplex est cōsonans quādo ponit̄ int̄ duas vocales. sed in vocatiuo est monasillabū. scꝫ gai. et ē ibi i. cōsonās. De hoc pleni⁹ dixi in tercia ꝑte vbi egi de formatōe vtī scđe declinatōnis.

Gala grece latine dicitur lac.

Galata te. ge. cōis nomē popl'i ad quē scripsit beatus paulus. Et dicit̄ a gallus. Itē galata est nomē gentile. vide in gallogrec⁹. et cor. pnl̕. galata. vnde in aurora dicit̄. Inde petit galathas frigiā lustrans

Galathia thie. ꝓuintia galathaꝝ. et đr [illegible] regionē.

Galaticie. a gala he galaticie aꝝ. leticie [illegible] a galata. delicie. lauticie. scꝫ cibi delicati ꝓprie ex lacte et īte stinis facti. vñ galaticōsus sa. sū. i. deliciosus.

Galaxia xie. pnl̕t. acuta. dicit̄ a gala qđ est lac. et xios. quod est circul⁹. inde hec galaxias. vel galaxia xie. i. lacteus circul⁹. q̄ vulgo dicit̄ via sancti iacobi. Et scias ꝙ galaxia que idē ē quod via lactea. siue alba. vel lacteus circul⁹. nichil aliud ē nisi multe stelle ꝑue quasi cōtigue in loco orbis. in quib⁹ diffunditur lumen solis. et ideo videtur circulus albescens quasi fumus.

Galbanũ· a gala greco·dicit̃ hoc galbanũ ni·genꝰ pigmẽti· vel succꝰ vel lac ferule· Vnde hoc galbanũ quidã color ĩde factꝰ·et hinc galbaneꝰ nea·neũ & hoc galbanũ ni· q̃ddam genꝰ vestiũ·dictũ a galbaneo colore·qui ẽ sublucidꝰ. & subalbus cũ pallore·& est neu·ge· vnde lucanꝰ in ix· Hic ebulũ stridet ꝑegrinaq̃ꝫ galbana sudãt·Inuenit̃ tñ in mas·ge· Ecc̃·xxiiij·Quasi galbanꝰ ñ icisus·Et vt dic̃ pap· Galbanũ ẽ species multis apta medicamibus·

Galea·a galeron dicit̃ hec galea lee·i·cassis·Sed cassis est de ferro et militũ·Galea ex corio·& ẽ peditũ·Vnde hoc galear ris·i·galea·& galeatꝰ ta·tũ qui galeã habet·et cor·pnl'ti·Inuenit̃ etiã hec galea lee·genꝰ nauigij·et tũc ꝓdu·pnl'·Vñ ṽsus·Armo caput galea·pelagꝰ ꝑcurro galea·

Galeo as·dicit̃ a galea ꝓ casside·et est galeare·galea armare·et cõponit̃·Degaleo as·i·galea spoliare·& deornare·& ẽ galeo actm̃ cũ oĩbꝰ suis ꝯposi tis

Galeron grece latine dicitur corium.

Galerus·a galeron hic galerꝰ ri·et hoc galeꝝ ri· et hoc galeriũ rij·in eodẽ sensu·scꝫ pileũ ex corio et ꝓprie ex pelle cese hostie factũ·vñ galeratꝰ ta·tũ· i d ẽ·galeꝝ habẽs vel galero ornatꝰ·et ꝓdu. pnl'ti· Vñ statiꝰ thebaidos·Obnubitq̃ꝫ comas et tempat astra galero·Et in doctrinali· Ex hoc austerus ꝓducitur atq̃ꝫ galerus·

Galicea·a gala qđ est lac·dicit̃ hec galicea cee· qr gignat hoĩes cãdidiores reliq̃s hispanie popul'·vñ galicianꝰ na·nũ·gentile·Hi galiciani grecã origiẽꝫ sibi asserũt·vñ & naturali ĩgenio callent·

Galilea·a galã dicit̃ hec galilea lee·regio palestine sic dicta·qr gignat candidiores hoĩes q̃ alia regio palestine·Et hinc galileꝰ lea·leũ·Galileꝰ ĩterp̃tat̃ volubilis·Vñ sepe ĩuenit̃, Galilei sũt·i·volubiles· & ẽ duplex galilea.scꝫ supior & ĩferior·terra optia & ferax·et cor·primã galilea· Vñ in aurora dicit̃· Hic tanta terrã galileam pace beauit·

Galla·a gala lac dicit̃ hec galla le·instrumẽtũ cerdonũ quo coria purgant̃ & dealbant̃·Galla etiam dicit̃ quedã herba & fructꝰ quercuũ·Vñ fit quasi puluis ad aptãda coria·q̃ similit̃ galla vocat̃·Galla etiã fuit nomẽ cuiusdã mulieris· Et a galla hic gallarius rij·& gallicariꝰ rij·i·cerdo qui in gallo operatur·& adiectiue declinat̃ gallariꝰ ria·riũ· vel gallicariꝰ ria·riũ·qđ ꝑtiet ad gallã·et scbit̃ ꝑ geminũ l·

Gallus li·fluuius ẽ frigie· de quo hoĩes potantes reddũtur ĩsani et ebrij·Vnde sacerdotes cibeles dc̃i sũt galli ab illo fluuio vbi colit̃ cibele· d̃ quo potãtes in sacrificõ nimietate furoris agitabant̃ q̃i vini nimietate·vel dicti sũt galli q̃i gallinacij·qr castrati sũt·& ꝑ ꝯpositõeꝫ archigallꝰ li·i·archip̃sbr· et q̃si p̃nceps galloꝝ·vide in gallus·

Gallia·in gallus exponitur·

Galliacꝰ ca·cũ·i·gallicꝰ·pnl'·cor·a gallia dicitur·

Gallicantus·in galliciniũ exponitur·

Gallicanꝰ na·nũ·pnl'·cor·in gallꝰ exponit̃·

Galliciniũ·gallus cõponit̃ cũ cano·vel cantus·& dicit̃ hoc galliciniũ nij·& hic gallicantꝰ tus·tui·in eodẽ sensu·scꝫ cãtus galli·vñ et quedã ꝑs noctis· dicit̃ galliciniũ vel gallicãtus·a cãtu galli· vide in crepusculũ·

Gallina·a gallus d̃r hec gallina ne· tã ꝓ vxore galli·q̃ ꝓ quodã signo celesti·

Gallinacꝰ·a gallina dicit̃ gallinacꝰ cia·ciũ· quod ad gallinã ꝑtinet·Gallinacꝰ etiã dicit̃ gallꝰ· qr vocẽ et formã galline exp̃mit·Gallinacꝰ etiã capꝰ vl' capo dicit̃ qr quasi gallina est· vnde gallinacios dicimꝰ imbelles & molles siue vxorarios hoĩes· Et scias q̃ gallus gallinacꝰ dicit̃ qr q̃i gallina nutrit pullos·qr mulieres solent ei deplumare ventrẽ & fricare cũ vrtica·q̃ taliter vrticatꝰ libẽtissime cubat sup pullos·et nutrit eos sicut mater ·et g̃cillat sic gallina·Itẽ gallꝰ gallinacꝰ repto cibo dat vocis signũ vt gallina·

Gallinella le·dimi·ꝑua gallina·

Gallinula le·etiã dimi·ꝑua gallina.

Gallio onis·ꝓpriũ nomẽ viri·de quo habet̃ actuũ xviij·et ꝓdu·pnl't·in obliquis·

Gallogrecus ca·cũ·a gallo & grecꝰ cõponit̃·Gallogreci idẽ sunt q̃ et galathe·Et hinc hec gallogrecia cie·eadẽ regio q̃ & galathia· Siquidẽ olim galli in auxiliũ a rege bitinie euocati r̃gnũ cũ eo ꝑacta victoria diuiserũt·sicq̃ꝫ eisdem grecis admixti primũ gallogreci dicti sũt·et eoꝝ regio gallogrecia· nũc ex antiquo noĩe galloꝝ et galathe dicũtur & eoꝝ regio galathia·et hinc gallogrecꝰ ca·cũ· & hic & hec galatha the·et ꝓdu·penul·gallogrecus

Gallulus li·dimi·ꝑuus gallus·

Gallus li·dicit̃ quasi castrꝰ· vel castratꝰ a castro stras·qr inter aues hec sola castrat̃·Et vt dic̃ greg· Gallꝰ cũ iã se ad cantũ parat p̃us alas suas excutit· & semetip̃m feriens cantũ vigilãtiorẽ reddit·Quia nimiꝝ necesse ẽ vt hi q̃ verba sancte p̃dicatõis mouent·p̃us studio bone actõis euigilent·ne in semetip̃is torpentes ope·alios excitẽt voce·p̃us se q̃ sublimia facta excutiãt·et tũc ad bene viuẽdũ alios solicitos reddãt & anteq̃ verba exhortatõis insonẽt· oĩne qđ locuturi sũt opibus clamẽt· Itẽ a gala greco d̃r gallus la·lũ·tam ꝓ gente q̃ ꝓ hoĩe illius gẽtis·& dicti sũt galli a cãdore corꝑis·Scđm em̃ diũsitatẽ celi.et facies hoĩm·& colores·& corpoꝝ q̃litates· & aĩmoꝝ diũsitates existũt· Et hinc rõanos graues·graios leues·afros versipelles.gallos nat̃a feroces et acriores ĩgenio videmꝰ·qđ natura climatũ facit inquã nõ necessitate.sꝫ quadã ĩclinatõe vel dispositõe·vnde ĩuenit̃ apud autores q̃ p̃dicta gẽtiũ noĩa designt ꝓprietates p̃dictas·vt iste ẽ afer· q̃i malignꝰ vel versipellis·scđm hug·Hieronimꝰ autẽ sup epistolã ad gala·sic dicit. vnaqueq̃ꝫ ꝓuintia suas ꝓprietates· cretẽses semꝑ mẽdaces malas bestias·vẽtres vero pigros ab epymenide poeta dcõs apostolus comꝓbat vanos mauros·et feroces dalmatas·latinos pulsat historicꝰ timidos·Frigas omnes poete lacerãt·Athenis expeditiora nasci ingenia p̃hi gloriant̃·grecos leues et apud cesarẽ sugillat tullius·Ip̃m israel g̃ui corde·et dura ceruice omnes scrip̃e arguũt · In hũc modũ arbitror et apostolũ galathis regionis sue ꝓprietatẽ attribuisse· O insensati galathe inq̃t etc̃·In originali etiã dicit hieronimus sup esaiã·Q̃ꝫ oĩes historie referũt romanoꝝ et iudeoꝝ gẽte nichil fuisse auariꝰ. Ad p̃dictoꝝ declaratõem nota·q̃ electõ aĩme multũ inclinat̃ ex cõplexione corꝑis· vnde etiã medici iudicãt aliquẽ esse ĩuidũ·vel tristẽ·vel lasciuũ· vel aliquid huiõi·Iudicia aũt hec frequẽter vera sũt·eo q̃ ĩ pluribus ratõ passionibꝰ succũbit et ab eis deducit̃·q̃uis nõ de necessitate·eo q̃ ratõ impiũ sup passiões habet·De hoc dixi sup̃ in astꝝ·A gallus deriuatur hec gallia lie·regio eoꝝ·et sũt tres gallie· scꝫ comata·togata·bracata·Gallia comata est lombardia·s· a b alpibus vsq̃ꝫ ad rubiconẽ· Gallia togata est ab alpibus vsq̃ꝫ ad mare britãnicũ· Gallia bracata est q̃ rheno adiacet·vt ꝑs burgũdie·lotaringia·flãdria colonia·& terra ligonensiũ·et etiã quedam alie regiones cõtinent̃ in gallia bracata·et hinc gallus la·lum·gentile·et gallicanus na·nũ·proprie tñ gallus

qui in gallia natus est dicit᷑·gallicus ex gallia lat⁹
gallican⁹ qui ex gallia aliqͦd affert·Et scias ꝙ gal=
li germani sūt teutonici·Sed galli senones sūt frā
ci·Pap̄·aūt sic dicit·gallie sūt tres·Togata·i·lom=
bardia ad morē romanoꝝ·Comata·i·burgundia·
Bracata·i·teutonica·a longis bracis·Vide sup̄ etiā
in galli·Nota versus. Sunt populi galli·tenebris
dant cantica galli·Gallus auis populus fluui⁹ ba
chiqꝫ sacerdos·vide in petrus·

Gamaliel īterp̄tat᷑ retributō dei·& acuit᷑ in fine·

Gāma e·lr̄a apud grecos q̄ apͦ nos valet g·

Gamo grece nubo dicit᷑ latine·& inde gamos·id ē
nuptie vel vxor vel mulier·et cōponit᷑ monogam⁹
vnigam⁹·bigamus·trigamus·quadrigamus·pēta=
gamus·sexagamus·scꝫ qui vel que vni·vel duob⁹·
vel tribus·vel q̄ttuor·vel quiqꝫ·vel sex nupsit·in
de hec monogamia·vnigamia·bigamia·trigamia·
pētagamia·sexagamia·ꝓprietas qua q̄s dicit᷑ mo=
nogam⁹·vnigam⁹·& sic de singulis·& cor·ga·

Ganea·in ganeum est·

Ganearia·a ganea qͦd est leccacitas·dr̄ hec ganea
ria rie·i·taberna·qꝛ ibi multa īutilia ganiūt. & hic
ganeari⁹·i·tabernari⁹·& hec ganearia·i·tab̄naria·

Ganeo onis·mas·ge·i·leccator ī ganea·& deriuat᷑

Ganeū·a ganio nis·dicit᷑ hoc ganeū·a ganeuꝫ·
nei·scꝫ locus in terra defossus ad quē ad ludendum
& scortandū ꝯfluebāt·Sed vbicūqꝫ ē leccacitas il
le locus p̄t dici ganeū·qꝛ ibi multa īutilia ganiunt·
Et hinc hec ganea nee·leccacitas q̄ in ganeo fit·In
uenit᷑ qn̄qꝫ ganea ꝓ putana·sed hoc fit ꝓpter exp̄s
sionē leccacitatis·A ganea deriuat᷑ hic ganeus nei·
id est·luxuriosus leccator·

Ganges gis·mas·ge·quidā fluuius q̄ exiens de pa
diso ꝑgit ad regiones īdie·Hic & phison dicit᷑·i·
caterua·qꝛ decē magnis flumibus sibi adiūctis im
plet᷑ & efficitur vn⁹·Et dicit᷑ ganges·a gangarus
qui fuit rex indie.

Ganio nis·niui·nire·i·intēdere·vel nutrire·latra
re·irridere·vulpiū est·hoc em̄ ꝓprie agūt vulpes·
Vna vulpes ganit alia oggannit·Et trāslatiue trans
fert᷑ ad homies leccatores·& leccatrices q̄ inutilit᷑
multa ganiūt·maxīe cū se ꝓuocāt ad luxuriam·ga
nio ꝯponit᷑ cū ob·& b·mutato in g·dicit᷑ oggannio
nis·i·contra ganientē ganire·vel garrire·Et ponit᷑
qn̄qꝫ ꝓ respondē·qn̄qꝫ ꝓ stulte loqui·qn̄qꝫ ꝓ īcul
care·ganio neutꝝ est cū omib⁹ suis cōpositis·In
grecismo dicit᷑·Hinnit equ⁹·grunnit porc⁹·pipiat
quoqꝫ nisus·Frendit aper·vulpes qꝫ·& ganit·ru
dit asellus·Sed vide ꝙ ganio p̄mā cor·lꝫ hic ꝓdu·

Garamas·mātis·mas·ge·quidā rex fuit appollinis
fili⁹·Vn̄ hec garama me·qͦd dam opidum·qͦd ille in
africa ꝯdidit ex suo noīe garamā appellauit·Et hic
& et hec garamas mātis·qdā popul⁹ africe locū il
lū inhabitās·Vn̄ lucan⁹·Nudi garamātes arant·

Garganus ni·mōs apulie·pnl'·ꝓdu·Sꝫ ꝓ hoīe cor·
Vn̄ v̄sus·Mōs est gargan⁹·sꝫ gargan⁹ icola mōtis

Garrio ris·ui·Et ē garrire verbosari·gaudē·blā
diri·iocari·Prop̄e tamē est multa verba dicē.sordi
de loqui·Ille em̄ garrit q̄ multa verba dicit·aut q̄
sordide loquit᷑·Sed ille loquit᷑ qui recte et tpate di
cit·garrio cōponit᷑·Aggarrio ris·i·valde vel iuxta
garrire·vel cū garriente garrire·Cōgarrio ris·i·si
mul garrire·Degarrio ris·i·valde garrire·vel a gar
ritu cessare·Pregarrio ris·i·p̄ alijs garrire·Oggar
rio ris·i·cōtra garrire·Regarrio ris·i·iteꝝ garrire
Suggarrio ris·i·post vel paꝝ vel subtus garrire·
garrio & eius cōposita neutra sūt·et geminat r·Et
a garrio hic garritus tus·tui·pnl't·scꝫ ri·ꝓducta·
Et a garrio io·mutato in vlo·dr̄ garrulo las·v̄buꝫ

Garrulus la·lū·dicit᷑ q̄si ḡcul⁹·et diminutiuū·
dicit᷑ ꝓprie garrulus qui vulgo v̄bosus appellat᷑·ac
cedente leticia nec volēs nec valens tacere·Et est
sumptū nomē a graculis auib⁹·qꝛ importuna loq̄ci
tate semꝑ strepūt·nec vnq̄ q̄escūt·Vn̄ hec garruli
tas tatis·i·verbositas·vel talis leticia·

Garrulo las·in garrio est·

Gauata·A cauo uas·dic·hec gauata te·vas escariū
quasi cauata g·posita ꝓ c·Et differt a cōca·qꝛ hec
cauata·illa cōcaua·et ꝓducit ua·

Gaudeo des·gauisus sū·verbū neutropassiuū·Et
sūt quiqꝫ que cōtinent᷑ in his v̄sibus·Quinqꝫ puer
numero neutropassiua tibi do·gaudeo cū fio·soleo
simul audeo fido·Et facit supinū gauisū·debēt tn̄
facere gausū·sicut audeo ausū·qꝛ format᷑ supinū a
prima ꝑsona p̄ntis idicatiui modi deo·mutata ī sū·
vt audeo ausū·video visū·ardeo arsū·gaudeo etiā
i·post u·assūpsit euphonie causa·et sic facit gauisū
vt dicit p̄s·Vn̄ etiā in doctrinali dicit᷑·gaudeo ga
uisū p̄bet·vult regula gausū·et cōstruit᷑ gaudeo
cū ablt̄ō sine p̄positōne·vt gaudeo societate tua·
gaudeo bono tuo·licet aliquādo inueniat᷑ cū p̄posi
tōe·A gaudeo hic et hec et hoc gaudens tis·et gaui
sus sa·sū·et gauisur⁹ ra·rū·oīa eius pticipia·Itē
a gaudeo hoc gaudiū·dij·et est scd̄m pap̄·gaudiū
leticia aīmi·Exultatō vero verboꝝ atqꝫ mēbroruꝫ·
Vide de hoc in letus·et etiam in spes·

Gausape pis·neu·ge·i·mantile·et īuenit᷑ ꝓ quodā
genere pallij·et cū debēt regularit᷑ facere ablatiuū
in i·frequēs vsus habet vt faciat in e·tn̄·Et ab isto
ablatiuo fit pl'ale gausapa·Nam a gauasapa gausa
pia debēt eē·et nō gausapa·scd̄m hug·Prisc·auteꝫ
in quarto li·sic dicit·Antiq̄ssimi·et hec gausapes·
et hec gausapia·et hoc gausape·et plurale neutri
hec gausapa·q̄i a noīatio gausapū ꝓtulisse īueiūt᷑
Idem in eodē gausape facit ablatiuū in e·Hora·in
scd̄o sermone·gausape purpureo mensam ꝑtersit et
alter·Vnde ꝑsius quasi in e·tn̄ desinēte sup̄dicti
nois ablatō gausapa dicit pluralit᷑ nō gausapia·Iā
clamides regum iam lutea gausapa captis·Seneca
ouidiū sequēs·gausapa si sūpsit·gausapa sūpta ꝓ
bet·Gtūs aūt pl'alis facit gausapū·format᷑ em̄ ab
hoc ablatiuo gausape·e·mutata in um·sic nuce nu
cū·furfure furfurū·dtūs pluralis fac̄ gausapibus·

Gaza ze·fe·ge·lingua ꝑsaꝝ·dicūtur diuitie·thesau
rus·Vn̄ hoc gazetū ti·penul·ꝓdu·i·gazarū reposi
toriū·qͦd et ꝓ ipa gaza ponit᷑·et hec gaza ze·quedā
ciuitas palestine·qꝛ ibi cambises rex ꝑsaꝝ thesauros
suos posuit cū bellū egiptijs intulisset·vnd̄ hoc ga
zetū ti·vinū inde latū·Et scias ꝙ gaza ꝓducit p̄mā
positōe·qꝛ ꝫ·est duplex cōsonās·vnde vitiosū est il
lud·Cōdite gaza polo saccos vacuare gazaꝝ·cum
vocalis ante ꝫ·in fine p̄cedentis dictōnis īuenit᷑ bre
uiari·vn̄ iuuenalis·Si tibi zelotipe reserent᷑ scrinia
meche·sed p̄sc·hoc nō recipit nec cōmendat·

Gazetum·in gaza exponitur.

Gazophilaciū.gaza ꝯponit᷑ cū philaxe qͦd ē seruat᷑
et dicit᷑ hoc gazophilaciū lacij·arca vel loc⁹ vbi cō
munis cēsus reponebat᷑·vel vbi in templo colligun
tur ea que in vsus idigentiū pauperꝝ reseruant᷑ s̄m
hug·In historijs aūt sup euāgeliū dicit᷑·ꝙ gazophi
laciū erat arca desup foramē habens·posita ad de=
xtraꝫ ingrediētibus cōtra altare·in qua mittebatur
pecunia offerentiū ad sartatecta templi īstaurāda
et seruabat᷑·In ezechiele autē gazophilacia dicunt᷑

cellule pue vbi thesauri recōdūtur.

Gazophilax cis. vel lagis. vtrūq3 em̄ inuenit᷑ maſ. ge. eſt. et dicit᷑ a gazophilaciū. Vnde ioseph?. Nō p miſit vt q̄ñ opus eēt a gazophilage peteretur eiſdem pontifice iſmahele & ezechiā gazophilace. Et dicit᷑ gazophilax. qui pēſt gazophilatō. vel q̄ cuſtodit vl' ſeruat illud. et cor. gazophilax pnl'. in ntō. ſed in ge nitiuo eā pducit. ſcʒ gazophilacis.

Gazula le. dimi. pua gaza.

Ge. grece latine dicit᷑ terra. Vnde hic geon fluui? de padiſo exiens. & vniūſaʒ ethio- piā cingens. dict? ſic. q2 incremēto ſue in undatōnis terrā egipti irriget. Hic apud egiptios nilus vocat᷑. ꝓpter limū quē trahit q̄ efficit fecūdi- tatē. Vñ & nilus q̄i nilon. i. limū trahens. Nam an tea nilus latine melo dicebat᷑. et ſcribit᷑ geon p e. ñ p i. ſcōm hug. & pap. et etiā ſm yſido. xiij. li. ethi. vbi agit de flumibus. Vñ patet ꝑ geñ. ij. & eccia. xxiiij. dicendū eſt. geon. nō gion. Gion em̄ eſt qdaʒ locus in quo iunctus eſt ſalomō in regē de quo ha bet᷑ in iij. li. regū. ca. j. Et poſuerūt inq̄t ſalomonē ſup mulā regis dauid. et adduxerūt eū in gion. ſum pſitq3 ſadoch cornu olei de tabnaculo. & vnxit ſa

Gedeon iterptat᷑ expimentū iniq̄tatis lomonē. eoꝝ. Frequētib? em̄ documētis iformat? eſt. quaſi pſagio cōtra hoſtes victoriā futurā expiret᷑. Ex q° futuro expimēto etiā nomē ſumpſit. & declinat᷑ hic gedeon hui? gedeonis. & pdu. pnl'e. gti. Vñ in aurora dr̄. Angelus accedit cum gedeone loquens et acuitur vltima in fine in nominatiuo.

Gebenna. vide in gebennon.

Gebēnon. Ge cōponit᷑ cū bēnon. qđ fuit nomē ꝑ priū cuiuſdā hoīs. & dr̄ gebēnon ſcʒ vallis quedaʒ iuxta hieruſalē que fuit filioꝝ bēnon. & inde dicta eſt gebēnon. q̄i terra bēnon. vel filioꝝ eius. & fuit hec vallis olim ꝯſecrata ydolis. & ſcelere ydolatrie plena. repleta cadaueribꝰ mortuoꝝ. Ibi em̄ hebrei filios ſuos imolabāt demonib?. Vnde dicta ē gehē na. i. locus ignis & ſulphuris. infern?. vel pena in ferni. Futuri em̄ ſupplicij locus vbi peccatores ſunt cruciandi. pdicti loci vocabulo deſignat᷑ ſm hug. Hieronim? etiā dicit. Nomē gehēne a valle ydolis ꝯſecreta iuxta hieruſalē traxiſſe putāt. q̄ repleta eſt olim cadaueribꝰ mortuoꝝ. quā ioſias otaminaſſe le gi᷑. iiij. regū. ca. xxiij. b. Et hac ſilitudie trahit᷑ ad infernū i quo ſūt mortui ſempitni. Vide in racha.

Gela. a gelu dicit᷑ hic gela le. fluui? ſicilie. q2 frigi dus ē. Vñ q̄dā ciuitas dcā ē gela. Et hic gela? a. ū.

Gelicidiū dij. i. gelu cadēs. at ꝯpōit᷑ a gelu. & ca

Gelima. a gelu & ligo gas. et māu. cōpo do dis nit᷑. hec gelima me. i. garba vel coma ſegetis. quia cum manu ligatur ſuper genu.

Gello lonis. in gillo eſt.

Gelo las laui. i. ſtringē terrā gelu. ꝓprie. Et dicit᷑ a gelu. & cōponit᷑. Aggelo las. i. valde vel iuxta ge lare. Item cōgelo las. i. ſimul gelare. Itē degelo las. i. valde gelare. vel a gelu remouē. Itē regelo las. i. iteꝝ gelare. vel a gelu remoue᷑. Et ab iſtis in- choatiua. Cōgelaſco. Degelaſco. &c. Gelo & eius cōpoſita actiua ſūt. Licet iueniant᷑ q̄ñq3 in abſolu ta & paſſiua ſignificatōe. vt gelat terra. i. gelatur. & cor. hanc ſillabā ge. vñ ouidi? in xj. metha. Con gelat & patulos vt erāt idurat hiatus. Itē luca. in iiij. Nec pallas ſpectare pc vultuſq3 gelaſſent.

Gelonus ni. quidā populus quia ſit frigide zone ꝓpinquus. & dicitur a gelu.

Gelos grece latine dicitur riſus.

Gelu. ge. i. terra cōponit᷑ cū ligo gas. & dicit᷑ hoc gelu indecli. in ſingulari. Sed gelua geluū in pl'ali. q2 oīne nomē quarte declinatōis deſinēs in u. eſt in declinabile in ſingulari nūo. vt veru. gelu. & cornu. & dicit᷑ ſic q2 liget. i. ſtringat terrā. vñ gelidus da. dū. & compat᷑ gelid? dior. ſim?. vñ gelide di?. ſime adū. et hec geliditas tatis. et cor. ge. Oui. in epy. Queq3 micat gelido paſis vrſa polo.

Gemebūdus da. dū. i. ſimilis gemēti. vel qui facile gemit. deriuatur a gemo mis.

Gemelliperare. pnl'. cor. que gemios parit. & cō ponitur a gemellus. & pario vel pariens.

Gemellus. vide in geminus.

Gemineus nea. neū. vide in geminus.

Gemio. a geminus dicit᷑ gemio nas. naui. i. dupli care. & cōponit᷑. Cōgemio nas. Itē ingemino nas. Et ē actīn gemio cū oībus ſuis ꝯpoſitis. & cor. mi

Gemin?. a gigno gnis. dicit᷑ gemin? na. nū. i. du plex vel duo. vñ gemini dicūtur duo ſimul nati. et nō tm̄ duo ſimul nati dicūtur gemi. ſed etiā plures. De gemis vno abortiuo. alter q̄ legitime fuerit na tus volpicus appellat᷑. Gemi etiā q̄ñq3 dicūtur pa res. ſimiles. eq̄les. vñ gemellus la. lū. dimi. Item be niamin quia vtraq3 manu eq̄ vtebat᷑ ꝓ dextra gemi nus eſt dictus. et ei? filij geminei. vñ regū. ij. li. ca. xx. Vir gemine?. et videt᷑ ꝓdebēt dici. vir gemini? ita ꝑ i. eſſet in pnl'e ſillaba ſi vſus nō obſiſteret. q̄a cōiter dicit᷑ gemine? p e. vide in beniami. Hic nota ꝑ in pmo regū ca. ix. ſaul dicit. Nūquid nō fili? ge mi ego ſū de mīma tribu iſrael et cognatō mea no uiſſima iter oēs familias de tribu beniamin. Item iudicū ca. vj. ſimilit᷑ rñdit gedeon angelo dicēti ei. Vade in hac fortitudie tua. et liberabis iſrael ō ma nu madian. Ecce inq̄t gedeon ad āgelū familia mea iſima eſt in manaſſe. et ego mīmus in domo patris mei. vbi in pmo regū ca. ix. dicit mḡr hugo in poſtil lis. Nota hic duplicē opiōeʒ. Quidā dicūt ꝑ gemi nus fuit quidā viliſſim? in tribu beniami. qui ſepe legit᷑ iꝑperatus fuiſſe poſteris ſuis. et de illo fuit ſaul vt dicūt. Sed ioſeph? dicit cōtrariū. Dicit ei ꝑ cis nobilis fuit et potēs et ſaul ſtrenuus. et hoc magis credim?. vnde dicim? ſicut hebrei dicunt. ꝑ ben in hebreo idē eſt ꝑ filius. iamin. idē eſt ꝑ gemi et iterptat᷑ dextra. Idē eſt ergo beniamī qđ ē filius gemi et ecōuerſo. Eſt ergo ſenſ? hui? quod dr̄ hic Nūquid nō fili? gemi ego ſū. i. de tribu beniamī. q̄ mīma erat. q2 fere deſtructa fuit ꝓpter vxorē leui te. vt legit᷑ iudicū. xx. vnde ſubiūgit. De mīma tri bu iſrael. vel forte hoc dic᷑ ex hūilitate. vt. j. ad co. xv. paul? dixit. Ego ſum mīmus apoſtoloꝝ qui nō ſum dign? vocari apl'us.

Gemiſco ſcis. in gemo mis vide.

Gemma. a gūmi dicit᷑ gēma me. q̄i gūma. q2 iſtar gūmi trāſluceat. et ſcribit᷑ p duplex m. vnde patet ꝑ pdu. pmā. vnde ouidi? epy. Nec pcium ſtupzi gēmas aurūq3 popoſci. Et inde gēmatus ta. tum. gemmis abundans. Et compatur.

Gemmo mas. a gēma dicit᷑ gēmo mas. maui. mare. id ē. reſplendē. Itē gēmare. i. gēmis ornare. Et com ponit᷑. Congēmo mas. i. ſimul gēmare. Degemmo mas. i. valde vel deorſū gēmare. vel gēmas auferre. Egēmo mas. i. degēmare. Ingēmo mas. Regemmo mas. Gēmare ꝓ gēmis ornare actiuū eſt. et ſimilit᷑ cōpoſita ab eo ſcōm hāc ſignificatōem actiua ſūt. Sed gēmare ꝓ reſplendē neu. ē. et ſcribit᷑ p duo m.

Gemmoſus. a gēma dicit᷑ gēmoſus ſa. ſum id eſt. plenus gēmis. v el pulcer. et compat᷑. vnde gēmoſe

sius·sime aduer·et hec gēmositas tatis·

Gemmula le·dimi·ꝑua gemma·

Gemo mis·mui·mitū·vñ hic gemit⁹ tus·& gemē
dus·da·dū·i·dign⁹ gemi·Vñ beatus grego·Quis
quis talis gemēdus est·qꝛ nō gemit·& gemebūd⁹
da·dū·Gemo cōponit᷑·Cōgemo mis·i·simul gemo
Ingemo mis·i·valde vel intus gemo·& ꝓgemo is·
·i·ꝓcul gemo. vel palā gemo·Item regemo mis·i·
iterū gemo·& ab omibus istis inchoatiua·Gemisco
Cōgemisco·Ingemisco·Progemisco·Regemisco·
Gemo & eius cōposita sūt neu·& faciūt ꝑteritū in
mui·& supinū in mitū·& coꝛ·hanc sillabā ge·Vñ
in auroꝛa dicit᷑ in leuitico·Suspirādo gemat & coꝛ
ad alta leuet·Itē vidocinēsis·Sub domino deo car=

Gena·a genos·dicit᷑ hec gena cere ꝑssa gemit·
ne·loc⁹ lacrimaꝝ·vel inferioꝛ ꝑs oculoꝝ·illa pars
vult⁹ que ē inter malas et auriculas vñ barba in=
choat sic dicta·qꝛ ibi barba gigni icipiat·Gena etiā
dicit᷑ palpebꝛa·Vñ therenti⁹·Hodie non compssi
genā·et coꝛ·ge·Oui·epy·v·Et securi madidas vn=
gue rigente genas·Item in auroꝛa dicit᷑·Et steriles
habuit & sine floꝛe genas·

Genealogia gie·acuit pnl'·vide in genealogus·

Genealogus·Genesis·i·generatō·cōponit᷑ cum lo
gos·& dicit᷑ genealog⁹ ga·gū·i·de genesi loquēs·
sicut beatus mathe⁹·Vñ hec genealogia gie·i·ge=
neratō·vel sermo de gñe vel linea generatōnis·&
acuit gi·& coꝛripit etiam lo·

Genearcha·Genesis qđ est generatō cōponit᷑ cum
archos qđ est pñceps·et dicit᷑ hic et hec genearcha
·i·pꝛinceps vel caput totius generis·

Gener neri·nero·i·marit⁹ filie·et dicit᷑ a genet·qđ
est mulier·qꝛ ꝓpter mulierē habet᷑·Vel dicit᷑ a ge=
nus·qꝛ ꝓpter augmentandū genus asciscitur·

Generalis·a gen⁹ dicit᷑ hic et hec generalis·et hoc
le·i·vniūsalis·et compat᷑ gñalis lioꝛ·simus·Vnde
gñaliter lius·sime·aduer·et hec gñalitas tatis·id ē
vniūsalitas·Nomē etiā gñale dꝛ ꝙ in diuersas spe
cies potest diuidi·vt animal et arboꝛ·

Generatim·id est·ꝑ singula genera aduerbium di
scretiuū·et deriuat᷑ a genus·

Genero a genus dicit᷑ genero ras·et cōponit᷑·Cō
genero ras·i·simul gñare·Degenero ras·i·deoꝛsū
esse vel fieri a genere·eē vel fieri degenerē·vel dge
nerare·est denobilitare·i·facere degenerē·vel dege
nerare ē de gñe exire peccādo vel malis moꝛibus·
Item regenero ras·i·iterū gñare·qđ fit ꝑ baptismū
et est actiuū genero ras·cū omibus suis ꝯpositis ꝑ
ter degenero ras·qđ est neutꝝ ꝑ esse vel fieri dege
nerē·et coꝛ·ge·Lucan⁹ in vj·Degeneres trepidāt
aīmi peioꝛaqꝫ versant·et differt gñare a gignē·vt
patet in hoc vsu·Femīa sola parit·generat vir·gi
gnit vterqꝫ·Et nota ꝙ gñare poti⁹ tractū ē a gñe
ꝙ genus a gñando·qꝛ pꝛius oꝑtet genus eē in ani
mali·ꝙ ipm gñet·Sed ꝑsc·causaꝫ voluit ꝑ effectū
ꝓbare cū dicit·Gen⁹ dicit᷑ a gñando·qđ nō intelli
git᷑ tanꝙ a sua causa·sed tanꝙ ab effectu·A genē
em̄ ꝓuenit effect⁹ gñatōis causatiue et recte·Ge
nus aūt dicit᷑ a genos qđ est natura·et inde geneꝭ·
Et scias ꝙ generatō est exitus a non esse in eē·Coꝛ
ruptō vero est ꝓgressus ab esse ad nō eē·et foꝛma
tur generatō a gtō generati·addita o·et īuenitur
ꝗdꝛuplex generatō·qꝛ vt dicit anshelmus·De⁹ ꝗt
tuoꝛ modis hoīem fecit·scꝫ sine viro et femīa·sicut
patet in gñatōe ade·geñ·ij·Item de viro et sine fe
mīa·sicut gñatō eue·ꝗ facta ē de costa viri doꝛmi
entis·sic dicā in mulier·Itē de viro et femīa·sic pa

tet in gñatōe seth·et cōiter oīm alioꝝ hoīm·Itē de
femīa sine viro sicut fuit in gñatōe xp̄i·qui singula
riter nat⁹ est de virgīe maria·Hec gñatō figurata
fuit geñ·xv·vbi dicit᷑·Gñatōe quarta reūtent᷑ huc
qꝛ scꝫ in xp̄i gñatōe exules ad patriā celestem reueꝛ
tuntur per chꝛisti mortem·

Generosus sa·sū·dicit᷑ a genus·et appellat᷑ gñosus
nobilis boni generis·licet tñ rustici genus habeant
nō tñ dicūtur generosi·Soli em̄ nobiles solēt suas
describē genealogias·Vñ ipi soli dicunt᷑ habē gen⁹
nō rustici·licet gen⁹ habeāt·Vñ et aboꝛigenes di
cūtur quasi sine oꝛigīe et compat᷑ gñosus sioꝛ·sim⁹
vñ generose sius·sime·adū·et hec gñositas tatis·i·
nobilitas·pulcritudo·

Genesar·in fine acuitur
et est stagnū siue lac⁹ in iudea amplissim⁹·lōgitudi
ne centū ꝗdꝛagīta stadijs extendit᷑·latitudine ꝗdꝛa
gīnta diffūditur·Aurā nō ventis sed ꝑ semetipm si
bi exercēs·Vñ et genesar ꝗi gñans sibi aurā dicit᷑·
qꝛ videlicet ex vndis crispātibus gñat auras·et hᵒ
accidit vt fert᷑·qꝛ ex reflexu ioꝛdanis gñat᷑ in hoc
stagno vent⁹ vl' aura·Lac⁹ etiā ꝑdict⁹ dꝛ stagnū
genezareth·

Genesis se·ge·i·natura vel gñatō·
et dicit᷑ a gigno gnis·scđm hug·vel poti⁹ dicit᷑ ꝯm
alios a genos qđ est natura·Inuenit᷑ etiā hic geneꝭ
hui⁹ genesis vel geneseos ꝗdam liber veteris testa
mēti sic dict⁹·qꝛ exoꝛdiū mūdi vel gñatō in eo cō
tinet᷑·

Genesta ste·ꝑua arboꝛ et vtilis mulieri
b⁹ ꝓpter lanificiū qđ inde habet᷑ ꝯm hug·Vel vt di
cit pap·genesta genus virgulti amarissimi·

Genet grece·latine dicit᷑ mulier·

Genetaliac⁹·A genesis natura dicit᷑ genetaliacus
ca·cū·i·mathematic⁹·genetaliaci ꝗdam magi dicti
sūt ꝓpter cōsideratōes naturaliū dieꝝ·qꝛ genesim
ꝑ duodeci signa celi describūt·siderūqꝫ cursu nascē
tiū moꝛes et actus et euent⁹ ꝑdicare conant᷑·i·ꝗs
quo signo fuerit natus·aut quē effectū habeat vi
te qui nascit᷑·Hi sūt ꝗ vulgo mathematici vocant᷑·
vñ hoc genetaliacū ci·i·natiuitas·et coꝛ·pnl't·

Genetearius·in geneteum est·

Geneteū·A genet·dicit᷑ hoc geneteū tei·pnl'·acuta
scꝫ lupanar·vel textrinū·qꝛ ibi cōuent⁹ femīarum
ad meretricandū vel ad opus lanificij exercendi cō
uenīūt·Dicit᷑ ergo geneteū loc⁹ vbi mulieres ꝯue
niūt ad texendū·sicut est textrinū vel ad ꝓstituen
dū sicut ē lupanar·vñ genteari⁹ ria·riū·qui vtit᷑
vel ꝑest geneteo·vel textoꝛ in geneteo·

Genialis·pnl'·ꝓdu·in genius vide·

Geniat⁹ ta·tū·i·gr̄tus·delectabilis·et dꝛ a genius
nij·

Genicularis pnl'·ꝓdu·in geniculū est·

Geniculoꝛ·A genu dicit᷑ geniculoꝛ laris·i·genua
inclinare·flexis genib⁹ adoꝛare·vñ geniculati adū·
Inuenit᷑ etiā geniculo las·vñ aug⁹·in quodā ꝯmōe
dicit·Qualis est iste magnitudīs suꝑne gloꝛie·ad
cui⁹ pānos angeli excubāt·reges trepidant vel tri
pudiant·sidera obsecūdant·et sectatoꝛes sapiētie
geniculant·et coꝛ·cu·

Geniculū li·dimi·ꝑuū genu·vñ hic et hec genicu
laris·et hoc re·qđ ꝑtinet ad genu·et hic genicularis
ꝗdā herba ꝗ ob repellēdā vim scoꝛpionū ꝯbsternit᷑

Genimē mis·ge·neu·i·generatō vl' germē·et coꝛ·
penul·tam in ntō ꝙ in gtō·et dicit᷑ a gigno gnis·
Math·xxiij·genimīa vipaꝝ ꝗs ōndit vobis fugē a
ventura ira·

Geniosus·A genius dicit᷑ geniosus
sa·sū·i·plen⁹ genio·s·genio deo·vel genio·i·īgenio

Genista·A genus dicit᷑ hic et hec genista ste·geni
ste ꝗdam heretici dicti sūt·qꝛ de gñe abꝛae se esse
gloꝛiant᷑·Nam et in babilonia cū venisset populus

dci·plerīq3 relinquētes vxorēs suas babiloniis mu
lieribus adheserūt· qdam aūt i israeliticis ɔiugijs tm̄
cōtenti vel ex eis geniti· dū reuersi eēnt de babilo
nia diuiserūt se ab om̄i populo·et assumpserūt sibi
hoc nomen geniste iactantie causa·

Genitale lis·ge·neu·genitalia dicūtur quedā cor
poris ptes· sc3 sexus virilis et feminei· vel a genio
deo· vel a gignēdo·Hec et pudenda et verēda a ve
recūdia dicūtur·vñ et operiūtur·Dicūtur etiā ihō
nesta·q2 nō habent speciem decoris· sicut membra
que in ꝓmptu sūt·idē ꝙ veretꝝ·Vñ hic et hec ge=
nitalis· & hoc le·qd̄ spectat vel ptinet ad genitale·
vel ad geniturā·scd̄m hug·Pap̄·etiā·Genitalia·vn
de vir generat aut mulier parit·

Genitiu9·a gigno gnis·dicit̄ gtūs ua·uū· qd̄ per
tinet ad geniturā·sc3 naturalis· vt genitiua forma
vel imago·i·in qua genit9 est. & hic gtūs gti pro
quodā casu·q2 alios casus ex se gignat· vel q2 per
ip3 gen9 significam9·vt cū dicit̄ Hoc ē gen9 pami·

Genitor·A gigno gnis·dicit̄ hic genitor toris·Et
est genitor nomē nature vel originis·Pater digni=
tatis & honoris·Vñ senes patres dicimus·

Genitura re·id est·generatō vel seculi posteritas·
Et dicitur a gigno gignis·

Genitus·A gigno dicit̄ genit9 ta·tū·Et hic geni=
tus ti·ꝓ filio·& hec genita te·ꝓ filia. Genitus ɔpo
nit̄·Ingenit9 ta·tū·i·nō genit9· Primogenit9 ta·
tū·& vnigenit9 ta·tū·Primogenit9 ante quē null9
est genit9· Vnigenit9 añ quē & post quē nullus ē
genit9· Et sic domin9 noster ihūs xp̄us dict9 fuit
vnigenitus & primogenit9·tam scd̄m patrē ꝙ s̄m
matrem. vide in primogenitus.

Genius nij·mas·ge·deus qui p̄est nuptijs·vel de9
nature·Et dicit̄ a gigno gnis·q2 q̄i vim habeat om
niū rerꝝ gignēdarꝝ·vel dicit̄ a gignēdis liberis·vnd̄
hic genialis hui9 genialis dicit̄ lect9 qui ī nuptijs
sternit̄·sc3 in quo spōsus et sponsa cubāt·Sed cubi
le est cōcubinalis lect9 a cubādo nō a gignēdo di=
ctus. Ad genialē fit ascensus causa gignēdi libēos
Ad cubile fit descēsus solū causa cōcūbendi·Et hic
& hec genialis· & hoc le·i·naturalis·vel nuptialis·
vel voluptuosus·Et hinc genialit̄ adū·i·naturalit̄·
vel nuptialit̄·vel voluptuose. Vñ oui·xj·metha·
Hospitis aduētu festū genialit̄ gerit·Item a geni9
hoc geniū nij·i·ingeniū·Et scias ꝙ geni9 & geniū
iueniunt̄ in alijs significatōibus· Geniū honor pri
uat9·genius honor public9·scd̄m hug·Pap̄·vero
dicit·geniū honor·aut dignitas·vigor·ordinatio·
genialis grat9·ꝓpinquus·affinis·

Genorbadū·a genos dicit̄ hoc genorbadū di·qd̄
vulgo dicit̄ gerinouus· Vnde quidā· Murilegus
bene scit·cuius genorbada lambit·

Genos grece latine dicit̄ barba vel natura·

Gens·a gigno gnis·dicit̄ hec gens tis·Est autem
gens ab vno pn̄cipio orta multitudo·vel ab alia na
tōe scd̄m ꝓpriā collectōe3 distincta·vt grecie·asye
Dicta gens·ꝓpter generatōes familiarꝝ a gignēdo
sicut natō a nascēdo· gens genus est natōis· vel fa
milie·vt iulie· claudie·genus ad q̄litatē refert̄·vt
pomi pecoris·Et scias ꝙ gens īuenit̄ in eodē sensu
in quo gentilitas·vñ in actibus apl'orꝝ·Ecce ɔuerti
mur ad gentes·Et ī euāgelio·In viā gētiū ne abieri

Gentilic9 ca·cū·pnl'·cor·i·de gētib9 exñs·vl' tis
ad gētiles ptinēs·et deriuat̄ a gentilis·

Gentilis·a gens dicit̄ hic & hec gentilis·et hoc le·
Et sūt gētiles ꝓprie q̄ nec circūcidūtur ut iudei, nec
baptisant̄ vt xp̄iani·Vñ & gētiles dicunt̄·q2 tales
existūt·vt sūt geniti· Sed xp̄iani nō ita sūt vt fue
rūt geniti. q2 sūt baptisati·Silr̄ter & iudei mutant̄
q2 c̄ircūcidunt̄·Et hinc gētiliter adū· & hec genti
litas tatis·i·collectō gentiliū· vel ꝓprietas q̄ aliq̄s
dicit̄ gentilis·et gētilicus ca·cū· gentiles nati sunt
ex iaphet filio noe·Nam sicut dic̄ criso·sup math·
Xp̄us induxit populū in templū· vt gētes iudeis
cōiūgat·vt impleat qd̄ iacob bn̄dicens filiū suū iu
dam ꝓphetauit·Alligās inq̄t ad vitē pullum suū·
Que ē ista vitis·iudea q̄ ex egipto trāslata est et in
oriēte plantata·Et sicut ꝓphetauit noe de filijs suis
dicens· Bn̄dictus filius meus sem dilatet deus ia
phet & ihabitet in tabernaculis sem. geñ·ca·ix·Sē
em̄ erat pater iudeorꝝ·Iaphet pater gētiū·que per
xp̄m ingresse sūt ī tab̄nacula iudeorꝝ·vide ī iaphet

Gētos·i·decē·et ɔponit̄ cū bis·et d̄r viginti· q̄i bi
giti·& cū tris·et dicit̄ trigīta·& cetera similia·

Genu·a gena ne·dicit̄ hoc genu in singulari īdecli·
sed in plurali genua genuū genib9·genua sūt com
missiōes femorꝝ et crurꝝ dicta sic·q2 in vtero sint
genis opposita. Ibi em̄ coherēt sibi·q2 infans in vte
ro caput tenet īclinatū inter genua·Et hinc ē ꝙ ho
mies dū ad genua se ꝓsternūt stati lacrimātur·vo
luit em̄ natura eos vterꝝ maternū rememorare·vbi
q̄i in tenebris cōsidebāt anteꝙ venirēt ad lucē·Et
nota ꝙ genua ɔsecrata sūt misericordie·Dicūt em̄
phi·singulas corꝑis ptes numibus ɔsecratas· aurē
memorie·frontē genio·vñ venerantes deū tāgim9
frontē signo sancte crucis·dextrā fidei·genua mise
ricordie. vnde hec tangunt rogantes·

Genuin9·a genus dicit̄ genuin9 na·nū·i·natural'·
& hic genuin9 ni·dēs maxillaris· Et etiā q̄libet dēs
potest dici genuin9·a genio·vel a gigno·q2 nat̄ali
ter gigni hēat·vñ psius·Et genuinū fregit in illis·

Genus gn̄is·a gigno gnis·d̄r scd̄m hug·Et p̄s·di
cit ꝙ gen9 dicit̄ a generādo·Alij dicūt ꝙ genus d̄r
a genos qd̄ est narura·& hoc verꝝ ē recte & causa
tiue loquēdo·sicut dixi in genero ras·Et sumit̄ mul
tiplicit̄ genus·Dicit̄ em̄ genus multitudo aliquorꝝ
siue collectō ab vno pn̄cipio descēdentiū· & dicit̄
genus pn̄cipiū illi9 collectōis·& gen9 dicit̄ p̄dica
bile qd̄dam in dyaletica·Et tūc genus sic describit̄
Genus est qd̄ p̄dicat̄ de plurib9 differētib9 specie
in eo qd̄ quid·Item gen9·i·sanguis·vel origo·Et
genus·i·maneries·& genus·i· q̄litas substātialis·
& genus·i·accidēs ptiūoratōis·& forte alijs mōis
dicit̄ genus·Vide sup̄ in tercia pte in ca·de genere
noīm·Multa em̄ vtilia īuenies ibi· et etiā vbi agit̄
de secūda declinatōe & tercia nominū·

Geograph9 phi·mas·ge·i·terre descriptor a geos
qd̄ ē terra·& graphus qd̄ ē scriptor·Vñ hec geog̃
phia phie·i·terre descriptō· & geog̃pho phas·id ē
terram describere·& cor·gra·

Geomācia cie·fe·ge·diuinatō q̄ fit in terra·a geos
terra· & mācia diuinatō·& sūt q̄ttuor genera diui
natōis scd̄m q̄ttuor elemēta·sicut dixi in aeroman
cia·que est diuinatō in aere·Et scias ꝙ demones ex
p̄sse iuocati aliqñ futura p̄nūciant ꝑ hoīes viuos·
sic̄ in arrepticijs patet·& hec diuinatō fit ꝑ phito
nes·Qñq3 vero futura p̄nūciant ꝑ aliquas figuras
vel signa q̄ in rebus inaīmatis apparēt in aliquo cor
ꝑe terrestri·puta vngue·vel ferro· aut lapide poli
to·& vocat̄ geomācia·Si aūt in aqua ydromācia·
Si aūt in aere aeromācia·Si aūt in igne piromācia·
Si aūt in visceribus aīaliū īmolatorꝝ ī aris demonū
vocat̄ aruspiciū·vide in aeromācia·

Geomet̄ vel geometra·tre mēsor·et ꝓdu·pnl'·

Geometria trie·i·mensuratō terre·ge·em̄ terra·metron grece mēsura dicitur ſm̄ papiam.

Geon·vn᷒ de fluuijs paꝛadiſi·vide ſup̄ in ge.

Georgicus·Orge quod eſt cultura ꝯponit᷑ cū·ge·qd̓ eſt terra·& dicit᷑ georgic᷒ ca·cū·pnl̓t·coꝛ·agricultoꝛ·vel de cultura terre tractās·Vn̄ liber virgilij ītitulat᷑ liber georgicoꝝ·i·de cultura terre ſm̄ hug̓·Pap̄·vero dicit·Georgia terre opa·vel cultura·Inde & georgicū carmē·de terre cultura factū·Georgicus ruſtic᷒·oparius terre·ruſticanus.

Gepte apiens vel aptus interp̄tatur.

Gera grece·latine interp̄tat᷑ ſacꝝ vel ſanctum·

Gerapigra·Gera cōponit᷑ cū pigra·qd̓ eſt medicina·& dicit᷑ hec gerapigra vel gerapitagra·q̄i ſacra vel ſancta pigra·ꝓpter eius vtilitatē·Eſt em̄ optima medicina & ꝓducit gi·

Gerara re·et geraris in pl'ali dicit᷑ gen̄·xx·& ē gerara·pnl̓·coꝛ·ꝓuintia vbi berſabee opidū conſtat·ſcd̓m pap̄·In auroꝛa dicit᷑·Saphaciā gerarā quos li

Gerarcha·Gera cōponit᷑ cū ar ber iſte notat·chos·qd̓ eſt pꝛinceps·et dicit᷑ hic et hec gerarcha·che·i·ſacer pꝛinceps ſicut ep̄us. Vn̄ hec gerarchia chie·eius ptās vel ſacer p̄ncipat᷒·et ſūt tres gerarchie & in q̄libet ſūt tres oꝛdines angeloꝝ·vt dixi ī āgelus·A geracha dicit᷑ gerarchic᷒ ca·cū·vt act᷒ gerarchici·i·ad gerarchiam ptinētes.

Gerarchic᷒ ca·cū·i·ſacer vel ſacrat᷒·et d̓r a gera·

Gergeſe᷒ fili᷒ chanaā·a quo gergeſei pnl̓t·ꝓdu·

Gereon onis.fuit rex hiſpanie tricoꝛpoꝛ qd̓ nichil aliud fuit·niſi ꝙ fuerūt tres fratres tante cōcoꝛdie vt in trib᷒ coꝛpibus q̄i vna aīma eſſet·Vel qꝛ ille habuit tria regna. Pꝛefuit em̄ balerice maioꝛi·& balerice mīoꝛi·et ebuſo·ſ. his tribus inſulis.& ido fictus ē eſſe tricoꝛpoꝛ·Ex hoc vtilit᷑ potes notare ad intelligentiā que in hoc libꝛo dicūtur·ꝙ ſi grāmatici vel poete aliq̄ fabuloſa vident᷑ dicere·nō tn̄ ſine cā hoc finxerūt·Nā vt dic̄ oui·in ep̄y·Si fuerit errandū cauſas habet erroꝛ honeſtas·

Germania·A gigno gnis·et īmania dicta eſt germania·terra diues populis īmanibus. Vn̄ ꝓpter fecūditatē gignēdoꝝ ꝓpl'oꝝ īmaniū dc̄a ē g̃mania·& ſt̄ due g̃manie·ſcꝫ ſupioꝛ iuxta ſeptētrionalē occeanū·Inferioꝛ circa rhenū·vel dicit᷑ germania q̄ſi gerens īmania qꝛ plurimū abundant ibi coꝛpa īmania hoīm·et īmanes natōes ſeuiſſimis durate frigoꝛib᷒·Que moꝛes ex ip̄o celi rigoꝛe traxerūt·Feroces animo ſūt ibi hoīes·et ſemp̄ īdomiti·raptu venatuq̄ꝫ viuētes·hoꝝ plurime gentes·varie armis·diſcoꝛdes habitu.līguis diſſone & oꝛigine vocabuloꝝ īcerte vn̄ germanus na·nū·Et germanic᷒ ca·cū·Et hinc germanicus ci·q̄dam ceſar q̄ germaniā deuicit·Vel qꝛ eo āno nat᷒ ē quo pater ei᷒ germaniā deuicit·

Germanic᷒ pnl̓·coꝛ·in germania vide·

German᷒·Genitrix cōponit᷑ cū mano nas·et dicit᷑ german᷒ na·nū·Pꝛopꝛie q̄dem germani vel germane dicūtur·q̄ vel que hn̄t eandē matrē·ſed diūſos patres·i·ab eadē genitrice manātes·Et hinc qd̓dam gen᷒ anatū dicūt᷑ germane·qꝛ plus ceteris diligant & nutriāt fratres·Germani etiā dicūtur q̄ habent eundē patrē & eādem matrē·vt dixi in frater·Item a germania poteſt deriuari germanus na·nū·id ē·de terra illa exiſtens vel natus·

Germen·A gigno gnis·dicit᷑ hoc germē minis·id ē ſurcul᷒ p̄gnans·vel botr᷒ q̄ exit a ramo vel radice turgeſcēdo·i·initiū floꝛis·Et germē dicit᷑ ſemē·vl' dicit᷑ a gero ris·Vn̄ germine᷒ nea·neū·de germine exiſtens vel ad germē ptinēs·& germino nas nauinare·i·emittere germē·vel ꝓducere·gignē·generare·creare·& cōponit᷑ cū cō·et dicit᷑ cōgermino nas·id ē·ſimul germīare·Vn̄ hic et hec cōgermīalis & hoc le·Vn̄ aug᷒·de ciuitate dei·Spicas coeuas cōgermīales rubigo interemit·Itē cum ꝓ·et d̓r ꝓgermino nas·et ē actm̄ germīo cū oīnibus ſuis compſitis.et coꝛripit mi·

Germine᷒ nea·neū·penul·coꝛ·in germen eſt·

Gero ris·geſſi geſtū·i·facere·vel ferre. vel āminiſtrare·Gero cōponit᷑ cū pluri b᷒ noīb᷒·vt armiger ſcutiger·clauiger·et ſimilia·Et ſcias ꝙ oīa p̄dicta noīa īueniūtur poſita ſubſtātiue in quolibet gn̄e·et differt gerē a ferre·qꝛ gerim᷒ noſtra velut naturalia aliq̄ que a natura in nobis ſūt·Sed ferim᷒ impoſita nobis·Item gero cōponit᷑ cū p̄poſitōnibus·Nam cōponit᷑ cū ad·et dicit᷑ aggero ris.Item cum cō·et dicit᷑ cōgero ris·i·ꝯgregare·accumulare·ſiml' gerere·Item cū di·et dicit᷑ digero ris·Item cū e·et dicit᷑ egero ris·i·extra gerē·Item cū in·et dicit᷑ ingero ris·i·īmittere·inferre·Item cū re·et dicit᷑ r̃gero ris·rit·i·iteꝝ gerit·vel deſtruit geſtū·vel repoꝛtat·Item cū ſub·et mutato b·in g·dicit᷑ ſuggero ris·Gero et ei᷒ cōpoſita oīa ſūt actiua·et faciūt p̄teritū ī geſſi·et ſupinū ī geſtū·et coꝛ·ge·Vn̄ quidā·Deſignat facō gero·deſignat quoq̄ꝫ poꝛto·

Geron·Gera iterp̄tat᷑ ſacꝝ vel ſanctū·Vnde hic geron tis·et hec gerōta te.i.ſenex vel ſacerdos·vn̄ gerōteus tea·teū·et gerōticus ca·cū·pnl̓·vtrobiq̄ꝫ coꝛrepta·i·ſenilis vel ſacerdotalis·

Geronta·in geron vide·

Gerontecomiū mij·ge·neu·i.hoſpitale·loc᷒ venerabilis in quo paupes et ꝓpter ſenectutē ſolā infirmi hoīes curant᷑ et paſcūtur·Et videt᷑ ꝯpoſitū a geron·et comos·qd̓ eſt villa·vel ꝯmedo·q̄a talis loc᷒ in locis ſiluoſis et ī villis ſolet eſſe vt ibi gerontes cōmedant et reficiantur·

Gerra·a gero ris·dicit᷑ hec gerra re·nuga vel ineptia·et gerra ē piſcis inſipid᷒ et nulli᷒ ſapoꝛis·In plurali vero adhuc aliud ſignificat·nā gerre rarū dicūtur ſepes ferree circa altaria et choꝛos·vn̄ gerratus ta·tū·gerris circūdatus et ſeptus·

Gerro·a gerra dicit᷑ hic gerro onis·i·nugatoꝛ ineptus·et inſipiēs.ſtult᷒·indiſcret᷒·īſipid᷒·ad modū illius piſcis·vel garrulus et tūc dicit᷑ gerro·q̄ſi garro·a garrio ris·et hic gerrone᷒ nea·neū.ad gerrones ptinens·et cōponit᷑ gerro cū cō·et dicit᷑ congerro ronis·i·gerro ſimul cū alio·vel cōgerrones dicūtur qui aliena ad ſe cōgregant·

Gerſa·a gero ris·dicit᷑ hec gerſa ſe·i·blatea·vnde gerſo ſas·et cōponit᷑ ingerſo ſas·i·infuſcare facieꝫ

Gerulus la·lū·dicit᷑ a gero ris. vel alia gerſa·et eſt gerul᷒ q̄ gerit·i·baiulus·poꝛtatoꝛ·ſomarius·iumentū·gerula nutrix·poꝛtatrix·et īuenit᷑ hoc nomē ſubſtātiue poſitū ī quolibet gn̄e·et coꝛ·pnl̓t·

Gerundiū·a gero ris·dicit᷑ hic gerēdus da·dū. et ſcd̓m ātiquos gerūdus da·dū·ꝓ gerendus·vn̄ gerūdiuus ua·uū·et p̄ ſincopā gerūdius dia·diū·gerūdia vel gerūdiua dicūtur q̄dam noīa que gerunt oīmodā ſignificatōem ſuoꝝ verboꝝ·et inſup̄ ſi veniūt a verbis actiuis vel cōibus·vtrāq̄ꝫ gerūt ſignificatōem·ſcꝫ actiuā et paſſiuā·ſcd̓m hug̓·Alij dicūt cū q̄bus ego ꝙ gerūdiū deſcendit a verbo actiuo·paſſiuo·ip̄ſonali·neutro·cōmuni·et deponēti·Et ſi deſcēdit a verbo actiuo exponit᷑ p̄ verbū actm̄·vt magiſtrum legendum eſt virgilium·id eſt·magiſter legit virgilium·Si vero deſcendit a verbo paſſiuo debet exponi p̄ paſſiuū·vt mgr̄m honorandū

est a discipulis·i·magistrum dignum est honorari a discipulis· De hoc plenius habes i tercia pte vbi tractat de spebus verbor in ca·de gerundio·

Gesa·a gero ris·dicit hec gesa se·gen9 armor qd gallice dicit gisarma vel cesa se· a cedendo· Et gese vel cese gallor·pila rōanor·sarisse macedonum·

Gessemani·iterptat villa piguissima· & acuit in

Gessen locus egipti·in quo habitauit fine· iacob·& acuitur in fine·

Gestatoriū rij·illud in quo aliquid portat vt feretrū.& dicitur a gesto gestas·

Gesticulor laris·latus·sū·& in neu·ge· gesticulo las·idē qd gestio stis·et deriuat a gest9·& cor·cu·

Gestio stis·stiui·stire·i·cupe·& gestire·i·gestus facere·scz diuersis modis agitare·gaudē·luxuriari·lasciuire·diffluere· Sed gestire pprie malor ē· gaudere bonor· Et deriuat a gestus stus·stui· Itē iuenitur hec gestio onis·et tūc deriuat a gero ris·

Gestito tas·i·frequēter gestare· Et est frequētatiū de gesto stas·& cor·sti·formatur em·de gesto stas·statū·statu·a mutata in i·breuē·& v·in o·fit gesti

Gestiūcula le·dimi·pua gestio·vel to gestitas·res aliqua minuta·

Gesto stas.staui·i·frequēter gerē·verbū freqn. & format a gestu supino de gero geris·v·in o· Et a gesto dicit hoc gestamen minis·

Gestoriū rij.i·ferculū·& dr a gero ris·

Gestuosus·a gest9 stus·dicit gestuosus sā·sū·i· flexibilis·& diuersis modis agitabilis· Vn gestuose·adū·i·agilit·flexibilit· & hec gestuositas tatis·

Gestus· a gero ris·dicit gestus sta·stū·i· factus portat9·admistrat9· Et hic gest9 stus·stui·i. act9 vel corpis agitatō· Inuenit et hoc gestū sti·p actu·

Gete·i·gothi·post getuli dicti·

Getulia lie·quedā terra· Hinc getulus la·lū·nomē gentile.a quo getulicus ca·cum·& vt fertur getulia piscatores non habet·

Gibberus ra·rū· qui sarcine nimis incūbit sed succumbit·& dicitur a gibber ·& scribitur p duplex b·

Gibbus bi·mas·ge·idē quod struma· Sed struma ē tumor in pectore· Gibbus in posteriori·scz i dorso· Qd notat iuuenalis vbi dixit· Strumosuz atqz vtero piter gibboqz tumentē· Et hinc gibbosus sa·sū·qui habet gibbū·sicut strumosus q habet strumā·& compat gibbosus sior·sim9·vn gibbose si9·sime·adū·& hec gibbositas tatis· Itē a gibbus hic gibber·hui9 gibberi·qui habet gibbū·vel potius ipe tumor·scz idem qd gibbus· Vn gibberosus sa·sū·qui habet gibber q plurib9 tumorib9 onerat·et compat scdm hug· Quidā tn faciūt differētiā iter gibber·& gibb9·vt patet in hoc vsu· In dorso gibbus in pectore gibber habetur·

Giganteus tea·teū·a gigas dicit· Nūi·iij·ca· De gne gigāteo et pdu·pnl· Vn oui· Iāqz gigātes iniectā faucibus ethnā· Transierunt &c·

Giganthimachia chie·fe·ge·i.pugna gigantiū aduersus deos·et ponit a gigas & machia.i·pugna

Gigas.a gigno gnis·vel genit9 cōponit cū ge·qd est terra·& dicit hic et hec gigas gigātis·et dicūtur gigātes qi gegātes·i·de terra geniti· Vel dicūtur gigātes·qi gegines·i·terrigenes·qr filij terre fabulose dicūtur fuisse· Ge em terra·gignes· gen9 dr Et habet gigas n·in obliquis·sed in ntō nō. Vide i dyamas·& facit geūs plalis gigantiū· Format eniz ab ablatiuo singulari e·mutato in i· et addita vm· vt gigante gigātiū·ciuitate ciuitatiū· Tamē scdm vsum huiōi genitiui plurales pferuntur p sincopā vt ciuitatum gigantum·

Gigno·a ge·qd est terra deriuat gigno gignis·genui·genitū·qr ex terra oīa gignūtur· Sed ātiqui dicebāt geno genis·quā literaturā adhuc seruam9 in pterito & in oib9 ab eo formatis. Gigno ponitur· Progigno gnis·genui· Gigno cū oibus suis cō

Gillo vel gello lonis·dicit positis est actiuū· rusticus iept9 q aliter bacalis vel bacalaris vel lu calis dicit·

Gimnas·a gimnos qd est nudus dr gimnas dis·pugna·lucta cursus·qr solent nudi exerceri in talib9 ludis· Vn hoc gimnasiū sij·i· ginas vel locus in quo fiebat· Ante em in loco alieno·certātes cincti erant ne nudarent· Postea relaxato cingulo repēte·pstrat9 et exanimat9 est qdam cursor quare ex cōcilij decreto archonipomenes vt nudi d inceps exercitarent pmisit· Ex illo deinceps ginas & gimnasiū dictū est·a nuditate qr iuuenes nudi exercent ibi·vbi sola tm verēda coopiebant· Et hic facta trāslatōe studiū scolariū & magistror dicit gimnas·et locus studij·dicit gimnasiū· et qnqz ipz studiū·qr sicut in palestra corpus·sic in studio anim9 exercet·et hinc accidit vt oim pprie artiū exerciciū vel locus exerecitij gimnasiū dicat·vt scola· Et vt dicūt quidā gimnasiū grece·exercitiū vocat latine· Et hinc gimnasiū dicit gnalis locus exercitior· Nā & balnea & loca scolariū·et cursor & athletarū ginasia sūt·qr ibi hoies i sue artis studio exerceā

Gimnasiarches chis·pnceps i ginasio·& tur· ponit a ginasiū·& archos qd est princeps·

Gimnasiolū li.dimi·puū gimnasiū·vel puus locus studij·vel puū studiū·& cor·pnl·

Gimnasista ste·cōis·i·luctator vel palestrisator· et deriuat a gimnas gimnadis·

Gimnasium sij·in gimnas exponitur·

Gimnia nie·fe·ge·exercitiū qd fiebat in gimnasio· & dr a ginas·et hec ginicia cie·idē quod gimnia·

Gimnicia·in gimnia vide·

Gimnicus ca·cū·dr a ginas.vt gimnic9 ludus·& est ginicus ludus velocitatis et viriū gloria· Cuius qnqz sūt genera.scz saltus·cursus·iactus·virt9·et luctatō·et corripit penul·gimnicus·

Gimnologizo gisis·gisi·gisisti·i·nude loqui·vl nude ratōcinari·et componit a ginos quod est nudus et logos sermo vel ratio·

Gimnos grece latine dicit nudus·et vertit in latinū·et dicitur gimn9 na·num·

Gimnosophista ste·cōis ge·i·doctor vl magister in gimnasio· Et cōponit a gimnos·vel ginasiū et sophista·et hinc gimnosophiste dicti sūt quidā phi· qui nudi p opacas indie solitudies solebāt philosophari·adhibētes tm genitalib9 tegmīa ad modū iuuenū qui nudi exercebant in campo· Vnd btūs hieronim9 in epla ad paulinū capitulo qnto· Vt ginosophistas et famosissimā solis mēsam videret

Gingima ne·dicit a gigno gnis.qr ibi dētes gignātur·gingima em est caro vbi dentes gignūtur·vnde gingimari9 ria·rium·qd ad gingimam ptinet·

Gion loc9 ē vbi salomō fuit iunct9· vide in geon

Gipsū psi·neu·ge·cognatū est calci et est nomen grecū· Inde gipseus psea·pseū·de gipso existens· vel ad gipsum ptinens·et gipso psas·i·gipso linire vnde gipsatus ta·tū·gipso linitus·

Giraculū li·est illud cum quo pueri ludunt·quod in sūmitate cāne vel baculi voluitur·et cōtra vētū cum impetu defertur·et cor·cu·

Girgillus· a girus ri·dicit hic girgillus instrumētū

femineũ· quod alio noīe dicit͛ volutoriũ qꝛ ꝟtendo in girũ inde fila deuoluũtur· Filũ em̃ de colo ducit͛ in fusũ· a fuso in alabꝝ vel traductoriũ· ab alabro ĩ girgillũ vel deuolutoriũ· a girgillo in glomicellũ· a glomicello in panũ· a pano in telã· Itẽ girgillus est lignũ mobile ex quo funis in puteũ cũ situla dimit͛tit͛ ad hauriendũ aquã· & dꝛ a girgillus· qꝛ in giruꝫ
Giro ras·raui· A girus dicit͛· Et est gira versat͛re· in giꝝ voluẽ· vel circũdare· & cõponit͛· Cõgiro ras· Regiro ras· Et est actiuũ cũ omibus suis compositis· & ꝓdu·gi· Vñ phisiologꝰ· Natus non vigilat dum sol se tercio girat·
Girouagoꝛ· a girus & vagoꝛ garis· cõponit͛ girouagoꝛ garis· i· circũcirca vagari· Vñ girouagꝰ ga· gũ· i· erronesꝰ· ĩstabilis· circũcirca vagãs· & coꝛ· va·
Girus ri· mas͛· ge· & hoc girũ ri· ĩuenit͛· s· circũitꝰ
Git est genꝰ legumĩs simile cimino in q̃n curuꝰtitate sed nigri coloꝛis· & in pane dulcoꝛãdo sp͛git͛ vt dicit glosa ysaie· xxviij ca. Vel vt dicũt medici· git calidũ & siccũ ẽ in secũdo gradu· & ẽ git herba que ĩter frumentũ oꝛit͛ & semẽ nigꝝ & q̃si triangulũ facit aliq̃ntulã habẽs amaritudinẽ· ꝟtutẽ habet dissoluendi & cõsumẽdi· Et est indeclinabile git· & acuitur in fine·

Glabellus· A glaber· dicit͛ glabellꝰ la· luꝫ· i· nudus. sine pilis· Vñ hec glabella le· grana capitis· qꝛ nuda est sine pilis·
Glaber bra· brũ· i· lenis facie· imberbis· sine pilis· curiosus nudus vel timoꝛosus· Vñ augꝰ· de ci· dei Glabꝛos inquit aut male barbatos videmus·
Glabꝛio onis· mas͛· ge· i· caluus vel imberbis vel timoꝛosus· & dicitur a glaber·
Glaciecula le· dimi· ꝑua glacies·
Glacies· gelu ꝯponit͛ cũ aqua· & dicit͛ hec glacies ciei· q̃i gelaq̃s· i· gelata aqua· Vñ glacio as· i· glacie stringere· et est actiuũ cũ omibus suis ꝯpositis & hic et hec glacialis et hoc le· i· frigidꝰ glacie plẽꝰ De glacie dicit donatꝰ· Mater me genuit eadẽ mox gignit͛ ex me· et signat͛ ꝑ hoc enigmatice aquã ĩ glaciem cõcrescere· et eandẽ rursus effluere·
Gladiatoꝛ toꝛis· in gladio as· est·
Gladiatoꝛius· in gladio as· est·
Gladiatura re· in gladio as· exponitur·
Gladio as· dicit͛ a gladius· Et ẽ gladiare· gladijs dimicare· vñ hic gladiatoꝛ toꝛis. q̃ gladio dimicat· et est nomẽ cuiusdã officij qd̍ olim rome exercebat͛ in arena· Vñ hec gladiatura re· ars illa vel ludꝰ ille Et gladiatoꝛiꝰ ria riũ· qd̍ ꝑtĩet ad gladiatoꝛes· l' qd̍ exercet͛ a gladiatoꝛe· Vñ gladiatoꝛiꝰ ensis· i· ensis gladiatoꝛis· et gladiatoꝛiꝰ ludꝰ· q̃ exercet͛ a gladiatoꝛe· Item gladio as· cõponit͛. Cõgladio as· i· simul gladiare· Digladio as· i· diuersis modis gladiare· Itẽ gladio in hac significatõne cũ suis cõpositis est neu· Sed gladio as· i· gladio ĩterficere· in hac significatõe cũ omibus suis cõpositis est actiuũ·
Gladiolus li· dimi· ꝑuus gladiꝰ· Gladiolus etiam dicit͛ quedã herba. qꝛ sit folijs gladio similis· tirso cubitali· floꝛibus purpureis·
Gladius· a gula dicit͛ hic gladius dij· Gladius generalit͛ dicit͛· Ensis in ꝑlio· Sed ensis ferꝝ tm̃ ẽ· gladius vero totus· Sed ꝓprie dicit͛ gladiꝰ· q̃i guladiꝰ qꝛ gulã diuidit· Nam cetera mẽbꝛa securi magis solent trũcari· sed gladio collũ tm̃. et ad hoc primũ factꝰ est· et est ethia· Et scias ꝙ mucro· ensis· gladiꝰ spata sunt nomina sinonoma.
Glandeo· a glãs dis· dicit͛ glandeo des dui· i· glandes habere vel emittere· Vñ glandesco scis inchoa·
Item a glans dis· deriuat͛ glandeꝰ dea· deũ· de glãde existens· vel ad glandem ꝑtinens·
Glandicula le· di. ꝑua glans· et coꝛ· pnl'·
Glandiosus sa· sũ· glãdibꝰ abũdãs· et dꝛ a glans
Glandula· a glans dis. dicit͛ hec glãdula le· dis et hoc glandulũ li· idem scꝫ ꝑs intestinoꝝ vel nodꝰ q̃ sub cute nascit͛ ex hũoꝝ abũdantia· et coꝛ· pnl'·
Glans dis· fe· ge· est fructꝰ quercuũ· Glandes etiã dicũtur masse plumbee facte ad modũ glandium· que ꝓijciuntur cum fundis·
Glarea ree· i· argilla· scꝫ terra humida· vel lapilli ꝑui quos fluuiꝰ trahit· Iob· xxx· Aut sup glaream·
Glaucoma· a glaucꝰ dicit͛ hoc glaucoma matis· qd̍ antiq̃ dicebãt hec glaucoma me· i· macula in oculo· vel nebula· vel caligo oculoꝝ et obscuritas. Vnde plautꝰ· Glaucomã oculis obijciemꝰ eumqꝫ ita faciemus vt quod videt ne videat·
Glaucus· Greci glaucũ dicũt albũ· vñ hic glaucus quidam piscis· qꝛ sit albus· et glaucꝰ ca· cũ· i· splendidus· vt oculi glauci· i· splendidi· habẽt em̃ candoꝛẽ admixtũ virori· et glaucꝰ ca· cũ. i· subniger· Est em̃ glaucꝰ coloꝛ ferruginesꝰ· subniger· Et glaucus viridis et flauꝰ· Glaucꝰ ergo albus· splẽdidus· subniger· rubeus· flauꝰ· viridis dicit͛· Qꝛ glaucꝰ dicit͛ albus· vel splẽdidus· vel flauus· tractũ est a greco· Qꝛ ꝟo glaucꝰ dicit͛ viridis vel subniger tractũ est a glauco qui dicit͛ deus maris· Nam coloꝛ maris viridis et subniger ẽ· et cõpat͛· A glaucꝰ dicit͛ hec glaucitas tatis· et hec glaucedo dinis·
Gleba be· fe· ge· i· durus cespes cũ herba· et dicit͛ a globus. qꝛ sit quasi globꝰ· vñ hec glebula le· et glebella le· dimi· et glebosꝰ sa· sũ· et ĩde hec glebositas tatis. Itẽ a gleba hic glebo onis· i· rusticꝰ aratoꝛ·
Gliceriũ· a glicin dicit͛ hec gliceriũ fe· ge· ꝓpriũ nomẽ mulieris· causa adulatõis et blãdimẽti· q̃dam diminutõe ĩpositũ· vt mea gliceriũ q̃i mea dulcicula· Et est tale nomẽ voce neu· ge· significatõe vero fe· Et in declinatõe assumit articulũ fe· quia qualitas vocis essentiam rei non mutat·
Glicin vel glicon grece latine dicit͛ dulce·
Glirius· a glis ris· dicit͛ gliriꝰ ria· riũ· et gliricꝰ ca· cũ· i· stupidꝰ. toꝛpẽs· somnolẽtus· q̃ multũ doꝛmit· Glirius ria· riũ· etiã dꝛ de glire factꝰ· vel ad glireꝫ
Glis· a glisco scis· deriuat͛ hic glis ris· ꝑtinens· quoddam genus muriũ qd̍ multũ doꝛmit· et dicit͛ sic· qꝛ somnus facit glires pingues et crescere· tota em̃ hieme doꝛmiũt et q̃i moꝛtui existũt estate reuiuiscũt Et a glisco dꝛ glis glissis· i· carduꝰ qui alit͛ dicitur lapa· Itẽ a glisco hec glis glitis· terra argillosa· De his tribꝰ dꝛ· Glis aĩmal· glis terra tenax· glis lapa vocat͛· Ris ꝑmũ· glitis tenet altera· tercia glissis· Ris animal· tis terra tenax· sis lapa vocatur· Hic animal· hec terra tenax· hec lapa vocatur· Sic genus et nomẽ ꝯgnoscit͛ et ꝯtũs· Itẽ a glisco hec glis glidis· i· muffa panis vel vini·
Glisco· a glicin qd̍ est dulce· dicit͛ glisco scis· q̃ em̃ dulcia sũt desiderare solemꝰ· Gliscere eni ẽ cupere· vel desiderare· resplendẽ· crescẽ· ardescere· pinguescere· tumescere· sup͛bire· vel indignari. glisco cum suis cõpositis siqua habet est neutꝝ· Pro desiderãe vero est actiuũ· et caret p͛terito et supino· secũdũ vsũ· debet tñ scd̃m analogiã facere gliui· glitũ· Et foꝛmat͛ a pñti sco· in vi· p͛teritũ ꝯuersa. et sup̃· a p͛terito vi· in tũ· sicut et nosco noui notũ·
Glissosus sa· sũ· id ẽ· laposus· vel lapa· seu glisse plenus· et dicitur a glis glissis·
Gliteꝰ tea. teũ· i· terreꝰ· et dicit͛ a glis glitis·

Glitosus sa·sũ·i·argillosus·et dr a glis glitis·

Globo bas·baui·dicitur a globus·et est globare·aceruare·cumulare·rotũdare·solidare·cõspirare·globosũ facere· Vñ globatim adũ·i·cumulatim·spissim·Globo cõponit̃· Agglobo bas· Cõglobo bas·vñ cõglobatim adũ·i·spissim·cumulatim· Globo & omĩa eius cõposita sũt actiua·& cor·glo· qđ patet ĩ hoc v̾su. Hic globata pila fert̃·glomerataq3 fila·

Globus bi·mas ge· Et hic glom⁹ mi· et hoc glomus meris·dicit̃· Glom⁹ meris·ẽ coadunatõ & glomeratõ filoꝝ· Glomus mi·ẽ illud idem vel circul⁹· Globus vero ẽ aliaꝝ reꝝ coadunatõ & cumulus· Tñ ꝓprie dicit̃ glob⁹ qđlibet solidũ & rotũdũ. sc3 solida rotunditas habẽs tres eq̃les dimẽsiones vt mũdus· Vñ mũdus ꝓprie dicit̃ globus vel globat⁹ Vñ marcialis· Mũd⁹ genit⁹ ex q̃ttuor elemẽtis idẽ q3 tot⁹ in modũ spere globat⁹·Itẽ a glob⁹ globosus sa·sũ·& compat̃. Vñ hec globositas tatis·

Glomero ras·raui·rare·i·cumulare. adunare·aceruare· vñ glomeratim adũ·i·cumulatim·adunatim.et cõponit̃· Agglomero ras· Cõglomero ras· Deglomero ras·i·deuoluẽ·glomos destruere· Eglomero as in eodẽ sensu· Itẽ inglomero ras·int⁹ vel valde glomerare· Glomero et omĩa eius cõposita sũt actiua·& cor·pnl'·siue me·& deriuat̃ glomero ras·a glomus meris·scđm hug·& ponũtur tales v̾sus ĩ grecismo· Cõgeries lapidũ tibi sit glomeratõ fili· Lig^{o}rũ ꝓprie dicit̃ esse strues·

Glomus mi·vel glomeris·in globus exponitur·

Gloria. a clarus dicit̃ hec glorie rie·i·frequẽs fama cũ laude· Et dicit̃ gloria q̃i claria·a freq̃ntia claritatis g·ꝓ c·& o·ꝓ a·vel dicit̃ gloria q̃i glaurea.i·gerens laureã·et ẽ ethia ·Inde gloriosus sa·sum·& compat̃· vñ hec gloriositas tatis·& cõponit̃ ingloriosus sa·sũ·q2 sit sine gloria·i·triũphis·& ĩgloriosus·i·ĩmemor gl'e· Itẽ a gl'a·glorior aris· & cõponit̃

Glorifico cas. caui·care·verbũ cõglorior aris·actm̃ gloriosũ facẽ·& cõponit̃ a gloria & facõ·

Gloriola le·dimi·pua gloria·

Glos tis·fe·ge·i·cognata· Sed glos ris·i·flos· Sz glos glossis ẽ lignũ putridũ· Vñ versus. glos ris·flos ẽ·glos tis·femia fratris· Glos glossis lignum vetus est de nocte serenum·

Glosa se·dicit̃ a glossã qđ est lingua· Et distat inter cõmentũ glosaz trãslatõem et textũ· Cõmentuz expositõ ẽ verboꝝ iũcturã nõ cõsideràs sed tantũ sensũ·deseruit em̃ expositõi sm̃e alicui⁹ libri·et non cõstructõi litere· Accipit̃ tñ q̃nq3 cõmentũ largi⁹·sez ꝓ quolibet libro·et tũc sic diffinit̃· Cõmẽtũ est plimoꝝ studio vel doctrĩa in mẽte habitoꝝ ĩ vnũ collectõ·vt dixi in cõmẽtũ· Glosa ẽ expositõ litere·& ipius sm̃e·que nõ solũ sm̃am sed etiã verba attẽdit·vel glosa ẽ expositõ sm̃e lr̃az cõtinuãs et exponẽs·vñ dicit̃ glosa q̃i glossa·i·lĩgua·q2 tanq̃ lĩgua doctoris adeẽt et exponẽt·sic litere exponẽde insistit & sensũ enucleat· Translatõ ẽ expositõ sm̃e ꝑ aliã linguã· Text⁹ est liber ipius doctoris·cõtinẽs tractatũ sine litere vel sm̃e expositõe· Vel text⁹ ẽ ipe tractat⁹ vel liber sine expositõe litere vel sm̃e· A glosa dicit̃ hec glosula le·dimi·i·pua glosa. & gloso sas ·& glosulo las·ãbo actiua cũ suis cõpositis· Et glosari⁹ ria·riũ·q̃ glosat vel qui glosat̃·

Glossa se·i·lingua·& cõponit̃ cũ bos·& cinos·& agn⁹·& dr hec buglossa se·et hec cinoglossa se·& hec agniglossa se·hbe st̃ q̃i bouis lĩgua·& canis lingua·et agni lĩgua·l' in forma q2 st̃ formate vt ille lĩgue·vel ĩ tactu l' aspitate·& ꝓđ·ꝑmã glossa·geĩat ẽ m̃ s·vñ q̃dã· Osse caret glossa ꝑ quã frãgũtur & ossa

Glossula le·dimi. pua glossa·

Glunio nis·niui·nire. vñ hic glunitus tus·porcorũ clamor ẽ·& ꝓdu·glu· Vnde q̃dam· Hinnit equ⁹ glunit porcus·pipiat quoq3 nisus·

Gluten· a glutio tis· dicit̃ hoc gluten tinis· t̃ra tenax·vtilis ad cõpages nauiũ & alioꝝ vasoꝝ·qđ et bitumẽ mis·dicit̃·vñ glutine⁹ nea·neũ·de glutine existens·vel ad gluten ptinẽs·& glutinosus sa·sũ·id est·plenus glutine vel tenax·

Glutinũ ·a gluten dicit̃ hoc glutinũ ni·vñ hoc glutinariũ rij ·idẽ qđ glutinũ ·q̃doquid diũgit sc3 vinculũ· Proprie tñ glutinũ est illud tenax. qđ fit de glutine ad aliq̃d linienđũ·& a glutinũ deriuat̃ glutino nas·i·diũgere·glutino colligare·vñ glutinater·et glutinatim adũ·i·diũctim·et cõponit̃· Agglutino as ·i·adiũgere·alligare· Itẽ cõglutino nas·i·cõiũgere glutino· Itẽ reglutino nas·i·iteꝝ coniũgere· Et est glutino actiuũ cũ omibus suis cõpositis·et cor·ti· Vñ in aurora dicit̃· Inuiscat lim⁹· sic et ex glutino quodã· Hieronim⁹ in epl'a ad paulinũ ca·ꝑmo dic· Et christi glutino copulata·

Glutio·a gula dicit̃ glutio tis·tiui·vel glutij per sincopã·et est glutire·absorbere·vorare·cõmedere·et cõponit̃ cũ cõ·et dicit̃ cõglutio tis·i·simul glutire· Item deglutio tis·id est·valde vel deorsum glutire·vel a gula iam ingulatũ emittẽ· Et in eodẽ sẽsu eglutio tis· Itẽ inglutio tis· Introglutio tis·i·intus vel intro glutire· Item p̃glutio tis·i·ante glutire· Item reglutõ tis·i·iterum glutire·vel retro a gula eijcẽ· Itẽ trãsglutio tis·i·vltra glutire· Glutõ neu·ẽ cũ omibus suis cõpositis·et ꝓdu·glu· Vnde q̃dam· Quẽ q̃i deglutit quẽ secũ ad tartara ducit· et scribit̃ ꝑ t·glutio· qđ patet ꝑ scđaz ꝑsonã· et facit p̃teritũ glutiui·vel glutij· ꝑ sincopã·

Gluto onis·mas·ge·i·leccator·vel deuorator· Et dr a glutõ tis· Vel gluto dr q̃i gulato·a gula·

Gnarus ra·rũ·i·sciens·pitus·doct⁹·s·qui ex arte scit q̃liter aliq̃d fiat vel sit faciendũ vel q̃liter fieri debeat·siue illud faciat siue nõ·et dicit̃ gnarus ꝓ narus·et apponitur g·ꝑ ꝓthesim·vide etiam in ignarus·

Gnatus ti·i·filius·q̃i generatus· Et hec gnata ·i·filia·q̃i gñata·et apponit̃ ibi g·ꝑ ꝓthesim·vide etiaz

Gnau⁹ ua·uũ·ꝓ nau⁹·et apponit̃ ibi g· in nat⁹·ꝑ ꝓthesim·vide etiam in nauus·

Gnidus di·gnido ĩsula est de qua in actib⁹·xxvij Et vix deuenissemus circa gnidum·

Golgata· sirũ est ·et ĩtetp̃tat̃ caluaria·non ob caput vel caluiciũ ade· qđ mentiũtur ibi sepultũ·sed ob decollatõem dãnatoꝝ Ioh̃.xix· Hebraice golgatha·et acuitur in fine·

Golias golie· ꝓpriũ nomẽ cuiusdã philistei·quẽ interfecit dauid ·de quo in aurora dicit̃· Exigu⁹ magnũ vicit puer ille goliã· Allegorice·dauid interfec̃ goliam·id est·christus dyabolũ·

Gomor mensura est antiqua continens quinq3 sextarios et acuitur in fine·

Grabatũ·gra·grece·latine dicit̃ caput·vñ hoc grabatũ ti·reclinati capitis susceptõ Et videt̃ cõponi a gra· et bati qđ est gradus sc3 ad qđ gradimur vt ibi caput reclinem⁹· genus est lecti·et ꝓdu·pnl'· Inuenit̃ etiã hoc g̃batum ꝓ gremio·et cor·pnl'·vnde versus· Pro gremio grabatũ·ꝓ lecto pone grabatum·

Graculus li· a garrio ris ·nõ sicut quidã dicũt q2 gregatim volẽt·cũ sit maifestũ eos ex voce garruli

tatis nũcupari· est eñ loquacissimũ gen? aĩalis· et vocibus importunũ· et cor· cu·

Graduale lis· dicit̃ a grad? · q2 gradati canit̃ p? responsoriũ· scd̃m hug· q̇dam tñ dicũt graduale lis·

Gradari? rij ·i· palefredus· et dicit̃ a gradus· Et describit̃ sic· Gradari? est equ? mollis incessus sine succussatura initens & incedens· Et gradarius ria· rium· quod fit gradatim·

Gradatõ est quidã color rhetoricus· de quo dixi in quarta p̱te in ca· de colo· rhetoricis·

Gradior deris· gressus· sũ· gradi· i· vado· & cõponit̃ cũ p̄positõibus· et dr̃· Aggredior deris· Angradior deris· Cõgredior deris· Egredior deris· Ingredior· ꝓgredior· qd̾ & ꝓgradior ĩuenit̃· Pretgredior Regredior· Trãsgredior· Gradior cũ oĩbus suis cõpositis est depo· & mutãt a· simplicis in e· p̄ter antegradior· & p̄gradior· & oĩa faciũt supinũ in gressũ· sicut & simplex· Item gradior & eius cõposita cor· hanc sillãbam gra vel gre·

Gradiu? · A gradus dicit̃ hic gradiu? ui· i· mars· q2 gradati incedit̃ ad bellũ· Vel gradiu? a g̃dim qd̾ ẽ vibratõ haste· vel gradiu? dr̃ quasi craton diu? · i· potens de? ·

Grado das· daui· dare· i· gradibus ornare· vel p̱ gradus ducẽ· et dicit̃ a grad? · Et cõponit̃ cũ de· & dicit̃ degrado das· i· grad? destruere· vel a gradu remouẽ· deponẽ a gradu digtatis· Itẽ cũ re· & dicit̃ regrado das· i· degradare· vel degradatũ in gradũ restituere· Itẽ cũ retro· et dicit̃ retrogrador daris· dari· i· retro ire· vel gradi r̄tro· Grado das· cũ oĩbus suis ꝯpositis ẽ actĩu p̄ter regr̃dor daris· qd̾ ẽ d̾po· et absolutũ· & oĩa cor· gra·

Gradus· a gradior deris· dicit̃ hic grad? dus· dui scʒ idẽ p̱ quod ascendit̃ ad altare· vel ad pulpitũ· vl' ad aliũ locũ· Gradus etiã est stat? · & ꝓprie dignitatis· Et gradus ẽ iter ordinatũ· Vñ gradatim· i· p̱ gradus· & cor· gra· Vñ quidã· Mutat nupta gen? sed generata gradũ· Quõ gradus scd̃m decretistas cõputentur· dixi in cõsanguinitas·

Grãma me· grece latine dicit̃ linea· Vñ greci dicũt hoc grãmatõ· i· litera· Et hoc grãma matis· p̱ eodeʒ & dr̃ a linea· q2 lineati fiũt litere· i· q̇busdã lineis et ꝓtractõibus· Grãmatõ vertit̃ in latinũ et dicit̃ hᵒ grãmatũ ti· i· litera· Vñ theodol? · Grecoꝝ primus vestigat grãmata cadin? · Et hinc grãmat? q̄ sumit initiũ legẽdi· vel qui paginas legere potest·

Grãmatica· a grãmatõ· vel a grãma qd̾ est litera· dicit̃ hec grãmatica ce· q̇i literalis sciã· nõ a prima p̱te sui· q2 p̄mo tractat de literis· sed p̱ effectũ· q̄a efficit literatũ· Vñ & sic describit̃· Grãmatica est scia recte scribẽdi recte ꝓnũciandi recte ꝯstruẽdi gnara· Docet eñ hec ars recte scribẽ· sine quo nõ est habẽ p̱fectõem isti? artis· Nec tñ ob hoc iniungo scribẽdi officiũ artifici hui? artis· sed poti? scribendi sciam· Optet eñ vt scias cognoscẽ figuras· & qualiter debeãt fieri· & q̄ cui sit vel q̄ nõ sit p̄ponẽda vel supponẽda· & oĩno figuras elegãter & artificõse coaptare· & hoc quidẽ necessariũ ẽ sed non sufficiẽs· sicut nec alia duo q̄ restãt· q̄ ad hui? artis quoqʒ p̱fectõem exigunt̃· scʒ recte scire ꝓnũciare· & recte cõstruere· ex quib? oĩbus q̇i integraliter hec ars cõsistit· Q2 aũt dicit̃ grãmatica· q̇i grãmatorũ theca· i· literaꝝ repositoriũ· et hĩa est· & hic grãmatic? ca· cũ· i· p̱tinens ad grãmaticã· vel grãmatica instruct? · & cõpatur grãmatic? cior· cissim? · vñ grãmatice ci? · sime· adũ· et grãmatizo ʒas· i· grãmatice loq̇· Vel scd̃m quosdã grãmatica est scia recte scribendi recte loquẽdi origo et fũdamẽtũ omniũ liberaliũ artiũ· Cõsistit aũt hec ars p̄ncipalit̃ in cõsideratõe q̇ttuor reꝝ· scʒ litere· sillabe· dictõnis· et oratõis p̱fecte· et scribũtur p̄dicta oĩa p̱ duo m·

Gramẽ mis· neu· ge· a germio nas· dicit̃· Et põt gramẽ dici q̄libet herba· q2 germiet· sicut robur oĩs ligni cutis et spẽs· q2 sit firmissima· Spẽaliter tamẽ gramẽ est quedã herba q̄ nascit̃ ex hũano sanguĩe· et etiã quedã alia herba q̄ etiã mortua recẽti herba renascit̃ et vulgo ita vocat̃· et dicitur sic· q2 multũ germinando multiplicetur· vel dicitur a situ scʒ ab agro· q2 pl'imoꝝ agroꝝ sit· Vñ et ip̄m greci agreste nũcupauerũt· Q̃nqʒ etiã ĩuenit̃ ꝓ radice talis herbe· Itẽ a gramẽ dicit̃ gramine? nea· neũ· qd̾ totũ est ex gramĩe· vel quod ad gramẽ p̱tinet· et gramĩosus sa· sũ· quod gramĩe abũdat vt locus· Et cõpat̃· Itẽ a gramẽ dicit̃ gramĩo nas· naui· nare· q̇i gramĩa colligẽ· vel gramĩe implẽ· et cõponit̃· Cõgramĩo nas· et degramino nas· i· gramĩa euellẽ· Itẽ ingramĩo nas· i· gramĩe implere· et sũt neutra oĩa· et a gramĩo nas· dr̃ gramineo nes· nui· i· eẽ vel fieri gramĩosũ· et hic gramĩesco incho· et cor· p̄dicta oĩa mi·

Gramino nas· in gramẽ exponitur·

Grandeo· a grãdis dicit̃ grandeo des· dui· i· eẽ vl' fieri grandẽ· vñ grandesco scis· incho·

Grandeu? ua· uũ· pnl'· ꝓdu· i· grãdis eui· scʒ senex Et ꝯponit̃ a grande et euũ· Vñ innocentius· lxxvij· di· Quicũqʒ in verbo grandeu? etc̃·

Grandiloqu? qua· quũ· i· grãdia loq̄ns· a grãdis· et loquor cõponit̃· et cor· pnl't· siue lo·

Grandino nas· pnl'· cor· in grando est·

Grandis· i· magn? · Sed grãdis ad corp? · Magn? ad animũ refert̃· et declinat̃ hic et hec grãdis et hᵒ grande· et facit actũs pluralis grãdes vel grandis· Et compat̃ grãdis dior· dissim? · vñ granditer di? · sime adũ· Et hec grãditudo dĩnis· et hec grãditas tatis· Grandis cõponit̃· Pergrãdis· Tamgrãdis· q̄p grandis· i· valde grandis· Grãdeuus ua· uũ· Grãdiloqu? qua· quũ· Grandisonus na· nũ· i· grãdia sonãs Et ꝯponit̃ a grãdis et sono as· et cor· so· g̃ndison?

Grandisonus na· nũ· in grandis vide·

Granditudo· dĩnis· in grandis est·

Grandiuscul? la· lũ· pnl'· cor· i· aliq̄nãtulũ grãdis· et format̃ ab hoc cõpatiuo g̃ndi? addita culus la· lum· sicut et maiusculus et similia·

Grando· a grãdis dicit̃ grando dĩnis· q̄si grandis data· vel grãdo deriuat̃ a granũ ni· ꝓpter siĩtudĩeʒ et inde grãdineus nea· neũ· et grãdinosus sa· sũ· Et grãdino nas· i· grãdinem emittẽ vel grandine p̱cutere· deuastare· et cor· di· Vnde in aurora dr̃· Carnis luxuriã grandinat ira dei· Et scias q̄p grãdo frequentius fit in t̄pe calido q̄p in t̄pe frigido· q2 t̄pus calidũ siĩe est loco calido· et t̄pus frigidũ simile est loco frigido in causando materiã nubis calidissime· Cui? quidẽ causa est· q2 calor frigori cõtrarius est Et ideo sicut frigus spissat nubẽ· ita calidũ distrahit et segregat eã· et p̄bet eam vndiqʒ aptam frigori ad ingrediendũ· Sicut et corp̱a rare subẽ et porose facilius multo frigore ledunt̃ q̄p corp̱a spissa et crassa q̄ paucos et strictos habẽt poros· Vñ corp̱a melieꝝ min? ledunt̃ frigore q̄p viroꝝ et flegmaticorũ min? q̄p colericoꝝ vel sanguineoꝝ· Ex caliditate ergo nubis apit̃ nubes et recipit̃ frigus ad ĩteriora nubis· In hora aũt caliditatis calor ẽ vndiqʒ exp̄ss? in aere· et ideo totũ frigus ab aere expellit̃ ad vnũ locũ· et vehemẽter multiplicat̃· qd̾ multiplicatũ in nubẽ totũ ingredit̃· et ꝯgelat aquã eius in g̃ndineʒ· Sed in t̄pibus frigidis· frigus disp̱sum est in aere

toto·et ideo nusq̄ multiplicat̄· Vnde locus ꝓprius
nubibus nō habet tūc frigus nisi cōe aeri ·nisi cōtin
gat forte ꝑ hoc accidens·scꝫ ꝙ calidis vaporib⁹ re=
plentibus vndiqꝫ aerē frigus ad locū nubiū expel=
leret̄· Tūc em̄ posset gn̄ari in hieme grando· Sed
potest eē dubiū quare non gn̄atur tūc grando fre
quētius in estate·cū hoc tp̄us sit calidissimū· Et q̄re
nō frequētius gn̄atur in autūno cū autūnus scd̄m
solis motū equalis sit ꝓpinq̄tati solis sicut est tp̄us
vernū· Cui⁹ causa ē· qꝛ in estate caloꝛ solis tūc foꝛ
tis existens plus scd̄m naturā cōsumit de humoꝛe
quā eleuet·& ideo tūc exiccat terrā & aerē· & idu
cit maturitatē fructibus·& ideo p̄scindit̄ scd̄m plu
rimū materia grādinis et aliaꝝ hūidaꝝ imp̄ssionū ·
In autūno aūt p̄cedens estas exiccauit locū aeris et
terrā ita ꝙ tp̄auit frig⁹ autūni sic ꝙ non pōt iducē
paulatī humoꝛē hūidū ad mitigandū siccū qd̄ estas
induxit· Sed in vere caloꝛ veris iuenit in supficie ē
re natās hūidū qd̄ frigus hiemis induxit· tū ex plu
uijs·tū ex cōuersione aeris in aquā·tū etiā exp̄men=
do ex terra·& ideo tūc agit in hūidū & facit multā
materiā vapoꝝ hūidoꝝ· Itē nota ꝙ grādo cadens
nō solū destruit fructus quos iuenit·sed etiā ipe=
dit fertilitatē terre in sequēti āno· et ea que ꝑcutit
reddit iutilia·intm̄ ꝙ etiā iumēta nō delectabiliter
accipiūt ea in cibū·qd̄ nō facit gutta magna· & hᵒ
ideo qꝛ frigus multū est in grādine· Frigus aūt est
qualitas moꝛtificatiua·& hec virtus manet ī aqua·
q̄ue liq̄facta in grādine humefacit terram·& impe=
dit fertilitatē ei⁹·& ifusa fructib⁹ extīguit in eis
calidū natale digerēs humidū nutrimētale fructuū
& ideo crudū remanēs gn̄at iumētis abhoīatōem·
& illa virt⁹ bene durat ꝑ totū annū·ergo &c̄· Gut
ta aūt magna cū sit calida· totū facit oppositū quā
do sola venit·ita ꝙ grādo eā nō seq̄tur· Est em̄ ipa
bone cōmixtōis cū aereo & subtili terrestri·et habꝫ
multū in se de caloꝛe vapoꝛis ex quo fit· & id̄ opti
me ifūdit terrā·et si ledit aliquos fructus teneros
hoc non facit nisi ex vi ꝑcussionis·

Graneo·a grano nas·d̄ꝛ graneo nes·nui·i·habere
vel emittere grana· Vn̄ granesco scis·inchoa·

Grano nas·in granū exponitur·

Granū·a grandis·d̄ꝛ hoc granū ni·qꝛ crescēdo gn̄
de efficit̄·& est gn̄ale cuiuslibet semis· Per excellē
tiā tn̄ frumētū dicit̄ granū· Vnde hoc granulū li·
& hoc granellū li· dimi· & hoc granariū rij· locus
vbi granū reponit̄· Itē a granū dicit̄ grano as·aui·
are·i·granis implē·& cōponit̄ cū p̄pōsitōibus cō·
de·e·in·et dicit̄· Cōgrano nas· Degrano nas·i· gra
na excutere·vel auferre· Egrano nas·idē qd̄ degra
no· Ingrano nas·i· intus granare·vel grana in hoꝛ=
rea īmittere·et reponē· Grano et eius cōposita sūt
actiua·& ꝓducūt hanc sillabā gra·

Graphia·a grāma vel grāmatō apud grecos· d̄ꝛ
graphos·i·scriptoꝛ· Vn̄ graphia·i·scriptura·et gra
pho phas·i·scribo bis·scripsi·et cōponit̄ apud gre
cos· Catagrapho phas·i·transscribo transscripsi·et
sūt diuerse p̄pōsitōes cate et cata·et ita est alia cō
positō in p̄terito·alia in p̄n̄ti· Aliter em̄ iūctura cō
positōis nō maneret īmobilis quod p̄s·asserit apte
et a grapho hic graph⁹·i·scriptoꝛ et acuit pnl'·gra

Graphius·a graphia dicit̄ hic graphius phia·
phij· et hoc graphiū phij ·i·stil⁹ cū quo scribit̄ in
cera·

Graphus phi·in graphia vide·

Grassor saris·satus·sū·a gradioꝛ deris·et ē grassa
ri·iuadere·ꝑpetrare·latrocinari·p̄dari· ipugnare·
Pꝛopꝛie grassari ē crudeliteꝛ gradi·et dicit̄ sic ab ī
petu gradiendi·vt dicat̄ grassari·q̄i cū impetu g̈di·
ad crudeliter agendū· Vn̄ grassatoꝛ q̄ crudelit̄ agit·
latro p̄datoꝛ seuiēs crudeliter·et homicida· Et poni
tur grassari qn̄qꝫ ꝓ niti vl' conari· Vide ergo ne po
nas grassari ꝓ crassari·et ecōuerso· In scd̄o rg̈ū ca·
vltimo dicit̄·vt cesset idignatō que grassat̄ in ꝑp̄lo
·i·q̄ deuastat vel crudeliter gradit̄·

Grates gratiū fe·ge·i·gratie· Sed grates deo agū
tur· Gratia vero hoībus· Sed hoc sepe coꝛrūpitur
apud autoꝛes· gratie em̄ sepe referūtur deo·grates
hoībus·et dicitur grates a gratia·

Gratia tie·dicit̄ a gratis· Et est gr̄a donū vel dona
tio·amoꝛ· Et dicit̄ gr̄a·q̄i gratis data· Vnde hec g̈
tiola le·dimi· ꝑua gratia·et gr̄osus sa·sū·i· gr̄a ple
nus· Et compat̄ gratiosus sioꝛ·simus· et inde gra
tiose sius·sime·adū·et hec gratiositas tatis· Et opo
nit̄· Ingratiosus sa·sū·i·nō gratiosus·et similit̄ com
pat̄· Et dicit̄ ꝓpꝛie gratiosus qui pl⁹ vnicuiqꝫ q̄ me
reat̄ tribuit· Quare vni nō dent̄ oēs gratie·habes
in virtus· Hic nota quod ē gratia gratis data·vt be
ne legere·cantare·p̄dicare· et similia·et huiōi g̈tie
nō dant̄ oēs vni· imo vt dicit apl'us· Diuisiones
gratiaꝝ sūt alij dat̄ sermo sapientie·alij sermo scīe
alij genera linguaꝝ ꝛc̄· Et est gratia gratū faciēs· et
circa hanc p̄t queri· An det̄ scd̄m capacitatē viriū
naturaliū· Ad hoc dico ꝙ mēsura scd̄m quā datur
gr̄a gratū faciens vel caritas·est capacitas ipi⁹ ani
me q̄ est ex natura sil' et dispositōe·q̄ est ꝑ conatum
opeꝝ· Et qꝛ scd̄m eundē conatū opꝫ magis dispo
nit̄ natura melioꝛ· Ideo q̄ habet melioꝛa naturalia·
dūmō sit par conatus magis recipit de p̄fectōibus
ifusis·et q̄ habet peioꝛa naturalia qn̄qꝫ magis reci
pit si assit maioꝛ conat⁹· Itē scias ꝙ est gr̄a opans
et coopans· siue p̄ueniens et subsequēs· Gratia vō
coopans adiuuat ne frustra velit· Vtrāqꝫ gratiam
vt dicit aug⁹·scꝫ p̄uenientē et subsequētē·i· opan
tem et coopantē· Apl'us cōmendās dixit· Nō ē vo
lentis nec currētis sed miserētis dei· Nō em̄ ideo mi
seret̄ de⁹ alicuius qꝛ voluit et cucurrit· sed idō vo
luit et cucurrit·qꝛ misert⁹ est ei deus· Parat̄ enim
volūtas homīs a deo·et a domino gressus hoīs diri
gūtur· Ideoqꝫ cōgrue ait apl'us· nō ē volentis nec
currētis·sed dei miserētis· Nō qꝛ hoc sine volūtate
nostra agat̄·sed qꝛ nostra volūtas nil boni agit· ni
si diuinit⁹ adiuuet̄· vn̄ apl'us alibi dicit· Nō ego sꝫ
gratia dei mecū· Nō ideo dicit qꝛ nil boni agebat·
sed qꝛ nil boni ageret si illa nō adiuuaret· et videt̄
q̄busdam nō irratōnabiliter· qꝛ vna et eadē sit gr̄a
et donū·eadē virtus que opatur et coopat̄· sed ꝓp̄t
ei⁹ diuersos effect⁹ dicit̄ opans et coopans· Ope
rans em̄ dicit̄ inq̄ntū p̄parat et liberat voluntatem
hominis vt bonū velit· Coopans inq̄ntū eandē ad
iuuat ne frustra velit·scꝫ vt opus faciat bonū· Ipa
em̄ gratia nō est ocōsa·sed meret̄ augeri· vt aucta
mereat̄ et p̄fici· Et scias ꝙ gratia sanat foꝛmaliter·
vt dicam in sacramētū· Itē volo te scire ꝙ gratiarū
actō est inuitatō ad plus dandū· Vtꝝ hō sine gratia
possit nō peccare·dicam in pecco cas·

Gratificoꝛ caris·catus·sū·ex grat⁹ ta·tū· et facio
cōponit̄· Et est gratificari·gaudere vel grās agere
vel gratū facere·vel eq̄pare·vn̄ gratificus ca·cum·
id ē· gratis vel gratū faciēs· Pꝛop̄e aūt dicit̄ gra=
tificus qui facit bonū gratis· Gratiosus q̄ pl⁹ vni
cuiqꝫ q̄ mereat̄ tribuit·gratus tm̄ aīo· gratific⁹ et
aīo et coꝛp̄e d̄ꝛ·pnl'·gratificoꝛ coꝛripit scꝫ fi·

Gratis aduerbiū qualitatis·scꝫ spōte· sine causa·
sine spe remuneratōis·sine precio·

Grator taris in gratulor vide.
Gratuite. & gratuito. in gratuitus vide.
Gratuitꝰ. a gratus dicit͛ gratuitus ta. tũ. i. gratis datus et habitꝰ. vñ gratuite adũ. i. gratis. sponte. & sine causa. ꝑ quo inuenitur qñq; gratuito ablatꝰ vel datiuus positus aduerbialiter.
Gratulor. a gratatꝰ ta. tũ. dicit͛ gratulor latꝰ sũ. Et grator taris in eodē sensu. i. gaudē. vel gratias agere. Vñ hoc gratulamē minis. & gratulabũdus da. dũ. i. letꝰ vel letabũdus. et gratulāter. i. letant͛
Gratus. a gratia dicit͛ gratus et cor. ꝑdicta tu ta. tũ. & sigt͛ tria. Nā gratꝰ. i. gratiā seruās. gratō sus. acceptabilis. placitꝰ. & gratꝰ. i. memor bñficij. & gratꝰ. i. remuneratꝰ. & compat͛ gratꝰ tior simꝰ. Vñ grate tius. sime adũ. et hec gratitudo dis. et cō ponit͛. Ingratꝰ. i. nō gratꝰ. et dicit͛ gratꝰ q̃i gratie datus. & est et hia. et ꝓdu. primā. Vnde horatius. Grata supueniet que nō sperabit͛ hora.
Grauascellꝰ li. mas. ge. aliq̃ntulũ g͛uis. et dr̄ a g͛uis
Graueo ues. in grauis vide.
Grauidus da. dũ. in grauis est.
Grauis. a grandis deriuat͛ hic et hec grauis. et hᵒ ue. q2 que grādia sũt grauia solent eē. & ē graue d̄ natura. sed grauidũ de accidēti. i. fecũditate. vt ar bor grauida pomis. mulier grauida fetu. Itē g͛ues dicimꝰ autēticos. venerabiles. Vñ & ꝯtemptibiles leues dicimꝰ. Et dr̄ grauis ꝑ cōsilio et cōstantia. q2 nō leui motu dissilit. & fixa cōstantie grauitate cō sistit. Et compat͛ grauis uior. g͛uissimꝰ. Vñ graui ter. ponderose. vehemēter. moleste. grauiꝰ. sime. adũ. & hec grauitudo. Et hec grauitas. i. firmitas venerabilitas. maiestas. et hec grauedo dinis. Gra uitas ex pondere aĩmi et sĩna cōstat. Sed grauedo vel grauitudo corpis est. Itē quĩta hoĩs etas dicit͛ grauitas. que ē declinatō a iuuētute in senectutē. necdũ senectꝰ. sed iā nō iuuētꝰ. Itē a grauis dicit͛ grauo uas. Vnde graueo ues. i. esse vel fieri grauē & hinc grauesco scis. inchoa. Grauo cōponit͛. Ag grauo uas. Congrauo uas. Degrauo uas. i. valde grauare. vel deorsũ. vel exonerare. alleuiare. Ing͛ uo uas. Ingrauat͛ aliq̃s pondere alieno. Sed graua tur suo. Pregrauo uas. i. ꝑ alijs grauare. Grauo & eius cōposita actiua sũt. et cor. hanc sillabā gra. vñ ꝓsper. Nulla aĩma est q̃ nō mortali a carne grauet͛. Itē a grauis grauidꝰ da. dũ. Grauida ē que est ꝓxi ma ꝑtui. q2 iam grauet͛. Pregnās vero q̃ concepit. Grauidus compat͛. vñ hec grauiditas tatis. Et gra uido das. verbũ actiuũ. et cor. pnl͛t. Grauis multa signat. vt patet in his v̍sibus. Pondꝰ. ꝑsona. vir. lectio. femĩa ꝑ̃gnans. Quodq; molestat͛ dicit͛ esse graue. & cōponit͛ grauis. ꝓ̃grauis. i. valde grauis & grauisonus na. nũ. et grauidicꝰ. & grauiloquꝰ. qua. quũ. i. grauia sonās. dicens. loquēs. i. pōdero sa. molesta. vehementia.
Grecus greci. fuit rex grecie. Vñ hec grecia cie. & hinc grecꝰ cā. cũ. & greculꝰ la. lũ. & grecor caris. id ē. loq̃ vel habere se more grecoꝝ. Q̄d aliter dici tur grecisso sas. siue grecissor saris. depo. Greci di uisi sũt in quiq; ꝑtes. Quidā dicũtur attici. Quidā boetes. Quidā eoles. Quidā dores. Quidā yades. Vñ et lingue grecoꝝ dicũtur q̃nq;. sc; attica. boeti ca. eolica. dorica. yadica. et ꝓdu. gre. De regno gre corum dixi in chaldei.
Gregarius. in grego gas. est.
Grego gas. i. vnare. sed nō est in vsu. et ꝯponitur cũ ad. & mutato d. in g. dicit͛ aggrego gas. Itē cũ ab. et dicit͛ abgrego gas. i. dissociare. Item cũ con. & dicit͛ cōgrego gas. Itē cũ dis. & dicit͛ disgrego gas. i. dispgere. Itē cũ se. et dicit͛ segrego gas. i. sepa re. & ab oĩbus istis verbalia. & aggregatĩ aduna tim cōiter. abgregatĩ dispsim. Cōgregatĩ segrega tim. Grego et eiꝰ ꝯposita sũt actiua. et cor. gra.
Gremiũ mij. i. sinus. vñ hoc gremiolũ li. di. et gre miosus sa. sũ. i. gremiatꝰ ta. tũ. qd̄ habet gremiũ. Itē a gremiũ gremio as. aui. et ē gremiare ĩ gremio accipe. vel locare. Et cōponit͛ aggremio as. i. ĩ gre mio accipe. Cōgremio as. Degremio as. gremiũ de struere. vel a gremio ꝓijcere. Ingremio as. i. in gre mio accipe. vl͛ in gremiũ mittē. Subgremio as. sur sũ gremiũ faciēdo pānos eleuare et succingere. et ē actĩm gremio cũ oĩbus suis compositis.
Gressus. a gradior deris. dicit͛ hic gressus sus. sui. i. passus. vel pes. vel vestigiũ pedis. et gressus sa.
Gressutus. a gressus dicit͛ gressutꝰ sũ. ꝑticipiũ. ta. tũ. pnl͛. ꝓdu. qui magnos habet pedes vel ma gnos facit gressus.
Grex. a grego as. dicit͛ hic grex gis. et differt ab armēto. quia armentũ maioꝝ est. vt equoꝝ. boum. Grex minorũ. vt caprarum. ouium.
Grillus li. nomē habet a sono vocis. hic retro am bulat. terrā terebrat. stridet vocibus. venat͛ eñ for micā vñ hoc grilletũ ti. locus vbi abũdant grilli.
Griphes phis. mas. ge. vel griphen phes. animal q̃ drupes. et pennatũ aĩmal. Sũt eñ griphes alites fe re. et sũt in oĩbus leonibꝰ similes. ꝑ̃ter alas et fa cies. quibꝰ aquilis cōueniũt. et multũ equos ĩfestāt et eis ĩimicant͛. adeo ꝙ equitē armatũ cũ equo i sb̄ lime rapiant. vt dicit hug͛. Vel dic scd̄m remigium. ꝙ griphes sũt aĩalia t͛ribilia et fortia. q̃ corpꝰ hñt leoninũ. pedes aũt et alas et rostꝝ vt aquila. Ideo q; ꝑ terrā currũt. vt leones. ꝑ aera volant vt aues. vide in arimaspi
Gripꝰ pi. i. supbꝰ. ceruicosꝰ. Vñ canes supbos et ignobiles gripos vocamꝰ. q2 ꝑ̃ ceteris supbi sunt.
Grosseo. in grossus est.
Grossulus. in grossus vide.
Grossus. a grauis dicit͛ grossus sa. sũ. et compat͛. vñ hec grossitas. et hec grossitudo dis. et hec gros sicies ciei. et hic grossus si. Et sũt grossi ficꝰ ĩmatu re inhabiles ad comedendũ. et ꝓprie ꝑ̇mitiue q̃ ad pulsũ venti facile cadũt. Vñ apo. vj. ca. Sicut ficꝰ mittit grossos suos. cũ a vento magno mouet͛. Itē a grossus grossulꝰ la. lũ. dimi. et grosso sas. i. facē grossũ. Et cōponit͛. Cōgrosso sas. Degrosso as. i. subtiliare. Ingrosso sas. et est actiuũ cũ oĩbꝰ suis cōpositis. Itē a grosso sas. grosseo ses. eē vel fieri grossũ. et hinc grossesco scis. inchoa.
Grucula le. dimi. ꝑua grus pnl͛. cor.
Grumꝰ na. nũ. qd̄ ꝑtinet ad gruē. et dicit͛ a grus.
Grumo mas. maui. mare. i. dirigē. vel eq̃tare. vl͛ tu mere. vñ grumꝰ mi. i. cumulꝰ. aceruꝰ. congeries. et hinc hic grumulꝰ li. ĩ eodē sensu. vñ grumꝰ vl͛ gru mulꝰ dicit͛ ager a tumore. et hec gruma me. i. crusta que fit in lateribꝰ dolij ꝓpter vinũ. vñ grumosꝰ sa sũ. Et compat͛. vñ hec grumositas tatis.
Grumulus. in grumo est.
Grunda de. fe. ge. inferior ꝑs tecti capane a qua stillat aqua. vnde hec grũdula le. dimi. et grundo das. i. grundũ facere. vel a grunda guttas aq̃ fun dere. vel a grũda cadere guttatim. Et inde hᵒ grũ datoriũ torij. idem qd̄ grunda. vel qd̄ stillat a grun da. vel sup quod stillat. Et ꝑ cōpositōꝝ hec suggrũ da. de. qd̄ est ĩter tectũ et pietē. vel ipa grũda.
Grunio nis. niui. nire. nitũ. ꝓprie suis est. vnde hic

grunitꝰ tus·tui·ipa vox suis et ꝓdu·pnl't·grunitꝰ & etiā gru·vnde quidā·Hinnit equꝰ grunit porcꝰ pipiat quoqꝫ nisus·Et sciās ꝙ sidonius in libro de naturis reꝝ ponit ꝓpria verba aīaliū scd̄m vocez que hic in ꝑte ponemꝰ baulare latrare est et ꝓpriuz canū·leonū est rugire·tigridū recanare·pardoꝝ fe lire·pātheraꝝ caurire·vrsoꝝ vrcare·vel seuire·apꝝ frendere·lincū lincare·lupoꝝ vlulare·serpētū sibi lare·onagroꝝ mugilare·ceruoꝝ rugire·boum mu gire·equoꝝ hinnire·asinoꝝ rudere·porcoꝝ grunire verris curricare·arietū lorectare·ouiū balare·hirco rū miclire·edoꝝ bebare·vulpiū gānire·catuloꝝ gla tilare·lepoꝝ et pueroꝝ uagire·mustelaꝝ drinolare·muriū pipicare·soricū deisticare·elephantū barrire ranaꝝ coaxare·coruoꝝ crocitare·aquilaꝝ clangere·accipitꝝ pipiare·vultuꝝ pulpare·miluoꝝ lipire·olo rū drensare·gruū gruere·ciconiarū crocolare·anse rū siclingere·anatū restrissicare·pauonū paupulare galloꝝ cucurrire·crābunoꝝ fringulire·noctuaꝝ cu cubire·cuculoꝝ cuculare·merulaꝝ zinziare·turdoꝝ trutilare·vel surcitare·sturnoꝝ pallicare·hirūdinū fritinire vel mimirrire·Dicūt tn̄ quidā mimirrire ē oīm minutissimaꝝ auiculaꝝ·gallinarū est crispare·passerū cinciare·apium bombicare·vel bombilare·cicadarum frinicare·

Gruo uis·ui·utū·i·cōuenire·cōcordare·sed non est in vsu·Et est tractū a gruibꝰ·Vn̄ a grus d̄r qꝛ maxime in volatu cōcordiā seruāt·vn̄ dicūtur dedi cate cōcordie·vel ideo tractū est a gruibus·qꝛ de ti biis gruū solent fieri fistule que maximā reddunt cōuenientiā cōsonantiā & cōcordiam·Vn̄ ponitur gruere ꝓ cōuenire·Et cōponit̄ cū cō·& dicit̄ con= gruo is·i·cōuenire et cōcordare·Item cū dis·et d̄r disgruo is·i·discōuenire & discordare·Item cū in·et dicit̄ ingruo is·i·maturare·iminere·ipendere·in stare·Et ꝓprie dicit̄ de malo malū ingruit·q̄i ꝯtra cōgruū·Et bonū est qd̄ impēdet·i·cum ꝯgruitate venit·Gruo neutꝝ est cū omibus suis cōpositis & faciūt ꝑteritū in grui·& supinū in gruitū·

Grus gruis t̄cie decli·ge·cōis·a sono vocis dicit̄ Et sciās ꝙ grues maximā seruant in volatu ꝯcordiā·vn̄ dicūtur dedicate cōcordie·Vnde ambro·in exa·Grues i iussi et volūtario vsu in nocte solicitā exer cent custodiā·dispositos vigiles seruant·& ceteris cōsortibꝰ generis quiescētibus alie circūeunt et ex plorant·neq̄ ex ꝑte insidie tentent̄·atqꝫ deferūt īpi gro suo vigore tutelā·postubi vigiliaꝝ fuerit tp̄us impletū·ꝑfuncta muñe in somnū se ꝑmisso clango re cōponit·vt excitet dormientē cui vicē muneris traditura est·at illa volens suscipit sortem·nec vsu nostro iuita & pigrior somno renūciat·sed īpigre suis excutit̄ e stratis·vicē exequit̄ & quā accepit ḡ tiam pari custodia atqꝫ officō repn̄tat·ideo nulla discretō qꝛ deuotio naturalis·ideo tuta custodia·qꝛ voluntas libera·Hūc etiā volantes ordinē s̄uāt·& hac moderatōe oñem laborē alleuiāt·vt ꝑ vices fungant̄ ductus sui munere·ꝑcedit eñ vna & pre currit ceteris·deinde cōuertit̄ & sequēti sortē du= cendi agminis cedit·quid hoc pulcrius·et laborē oī= bus et honorē esse cōem·nec paucis arrogari potē tiam·sed quadā in oñes volūtaria sorte trāscribi·an tiq̄ huiꝰ reipublice munꝰ et instar libere ciuita= tis est·Sic a p̄ncipio acceptā a natura exēplo auiū policiā hoīes exercere cepant·vt cōis eēt labor·cōis dignitatis ꝑ vices singuli partire curas discerēt ob sequia impiaqꝫ diuidere·nemo eēt honoris exors·nullus imunis laboris·hic erat pulcerrimꝰ rerum statꝰ·nec insolescebat quisq̄ ꝑpetua potestate·nec diuturno seruitō fr angebat̄·qꝛ et sine inuidia erat ordine muneris & t̄pis moderatōe delata ꝓmotō·& tolerabilior videbat̄ q̄ cōi cadebat sorte custo= dia·nemo audebat aliū seruitō ꝑmē·cꝰ sibi succes suri ī honorē mutua forent subeūda fastigia·nemī labor grauis·quē dignitas secutura releuaret·sed nūc quē inuenies hoiem qui sponte deponat impiū & ducatus sui cedat insignia·fiatqꝫ volēs in nume ro postremus ex ꝑmo·Nos aūt nō solū de ꝑmo sꝫ etiā de medio sepe ꝯtēdimꝰ·et ꝑmos discubitꝰ in cō uiuio vendicamꝰ·& si semel delatū fuerit volumus ꝑpetuū.& ideo etiā ipa laboris fūctō duriꝰ sustiet̄

Guadia debita cōstitutō·vn̄ guadiare gua diā cōstituere·vel guadiā firmare.et ꝯpo nitur·Deguadio dias·guadiā frangere·Inguadio dias.valde guadiare·

Gubernio onis·i·gub̄nator·et d̄r a gub̄no as·are·

Guberno nas·naui·cōponit̄ a cohibeo et hiberna & d̄r gubernare·regē·custodire·& ꝓprie ꝑtiet ad nautas·vnde & dicit̄ gub̄nare·i·cohibernare·i·co hibere hiberna·i·tempestates maris·vnde hic gub̄ nator toris·q̄i cohibernator qꝛ cohibeat prudentia sua hiberna·i·tēpestates marinas·et hoc gub̄nacu lū li·cū quo aliq̄d gubernat̄ vel temo nauis·actuū·xxvij·Lūcturas gubernaculoꝝ

Gula·a gala grece dicit̄ hec gula le·i·anterior ꝑs colli·posterior dicit̄ ceruix·et dicit̄ gula a gala·qꝛ illa ꝑs colli solet eē candida·vel dicit̄ gula a gutt̄e·& inde gulosus sa·sū·i·leccator·& compat̄ sior.si mus.Vnde gulose sius·sime adū·et hec gulositas tatis·et cor·gu·Vnde in aurora d̄r·Cepas post mā na turba gulosa petit·

Gulo las laui lare·dicit̄ a gula sed nō est in vsu·& cōponit̄·Degulo las·i·deuorare·vel gulā a mātel lo vel alia re auferre·vel valde gulā aptare·Qꝛ aūt dicit̄ gulare·q̄i gule dedere·& degulator q̄si gule deditus·et hia est·Item ingulo las·i·in gulam mit tere vel deuorare·vel ingulare ē mantellū vel aliud gule aptare·Item transgulo las·i·vltra gulā deor sum imittere·scilicet transglutire·Item componit̄ cū stringo et dicitur strangulo las·stringere gulaꝫ & interficere·Gulo las.est actiuum cum oībꝰ suis compositis·et corripunt hanc sillabam gu·sicut et gula·Vnde quidam·Indulgere gule noli que ven tris amica est·Item a gula·gulo onis.et hic gulonꝰ ni.ambo pro leccatore·

Gulonus ni·vel gulo onis·in gulo las est·

Gulus·a guttur dicit̄ hic gulus li·genꝰ nauigij·pe ne rotundū ad modum gutturis

Gumi·a gutta dicitur hoc gumi indeclina·lacrima arborum que est quasi gutta·et primo gutta exit a ligno & inde durescit & fit gūi·et hic gūosꝰ sa·sū·

Gurdus·a guttur dicitur gurdus da dum·ineptꝰ stultus·inutilis·importunus·et precipue in cōme sationibus recipiendis·

Gurges gitis·mas·ge·ꝓprie locus altus et profū dus in flumine·Per tapinosim tamen ponitur sepe ꝓ mari vel pro loco profundo in mari·quam tapio sim solent etiam autores eleuare ꝑ adiunctōez epi theti istius·scilicet magnus et altus vel vastus vel consimiliū·et dicitur gurges a guttur·quia est q̄si guttur fluminis·A gurges deriuatur gurgito tas·vorare·implere·vel deuorare.et est actiuū cum om bus suis compositis·et cor·pnl'·sicut et gurges in obliquis·Vnde ouidius de arte·Quo minime credis gurgite piscis erit·

Gurgito tas. in gurges est.

Gurgulio lionis. a guttur dicit̃ hec gurgulio is. quedã ꝑs in ore. cui ꝓximũ est rumẽ. cuiꝰ meatꝰ ad os & nares ꝓtendit̃. habens viam qua vox ad lin=guã transmittit̃ vt verba possint collidere. Itẽ gurgulio inuenit̃ ꝓ quodã verme. qui comedit legumina. Sed in hac significatõe debet potius scribi ꝑ c. Vnde in c. dixi de curculio.

Gurgustiũ. a guttur. vel gurgulio qđ potius curculio dicit̃. dr̃ gurgustiũ stij. cella modica vl' domꝰ pauperꝝ. angusta secreta & tenebrosa. vel locus ta=bernarũ tenebrosus vbi turpia cõuiuia fiũt. vl' vbi pisces mittunt̃. vel rhete piscatoriũ. quia in aquis curculiones deꝑhendere solent. Vnde in iob. xl. Nunq̃d implebis sagenas pelle eius. & gurgustiũ

Gurgutinꝰ na. nũ. ad gurgitẽ pisciũ capite eiꝰ. ꝑtinẽs. et dr̃ a gurges gitis. et ꝓducit ti.

Gustito tas. pnl'. cor. verbũ fre. i. freq̃nt̃ gustare.

Gusto stas. in gustus vide.

Gustus. a gutt̃ dicit̃ hic gustus stus. stui. vnꝰ de q̃nq3 sensibus corꝑis. & inde gusto staſ. staui. stare. i. libare. quod vulgo dicit̃ assazare. Et cõponitur Aggusto stas. i. valde vel iuxta gustare. Item d̃gusto stas. valde vel deorsum vel de aliquo gustare. Item p̃gusto stas. p̃libare. ante gustare. Item regusto stas. iterꝝ gustare. Gusto et eiꝰ ꝯposita sũt neu.

Gutta te. est aqua que stat & parꝝ fluit. stilla vẽo que cadit. Hinc stillicidiũ stilla cadẽs. stiria eñ grecũ est. i. gutta. & inde di. dicit̃ stilla. dũ autem stat aut pendet de tectis vel arboribꝰ q̈i glutinosa gutta est. Vnde gutta q̈i glutta. i. glutinosa a glutine. dũ ceciderit stilla. Gutta eñ dicit̃ quedã infirmitaſ & scribitur ꝑ duo t. scđm ꝑ̃sc. & a gutta dicit̃ gut=to tas. i. guttatim cadẽ. vel guttatim fundere. vel guttis ꝑfundere. Vnde hoc guttamẽ minis. Gutto cõponitur. Congutto tas. Degutto tas. Ingutto tas. Pergutto tas. Regutto tas. Sugguto tas. id ẽ subtus vel parꝝ guttare. Gutto ꝓ guttatim cadere neu. est. alias cũ suis compositis est actiuũ. Item a gutta dicitur guttosus sa. sum. id est. plenꝰ guttis vide in grando et in ventus.

Gutto tas. in gutta exponitur.

Guttim. i. guttatim adũ. a gutta dicit̃.

Guttula le. dimi. ꝑua gutta.

Guttulꝰ li. q̇dã minutꝰ piscis dicit̃ a gutta.

Guttur turis. neu. ge. dicit̃ a garrio ris. & dicitur guttur q̈i garrur. q2 inde garritꝰ ꝓcedat. & ꝓdu. ꝑmã positõe. Vñ in aurora. Qđ guttur trãsit nõ cõ

Gutturna. a guttur. dicit̃ hec guttur perit̃ ibi. na ne. infirmitas gutturis q̃ solet cũ inflatõe gutturis eueĩre. Vñ gutturnosꝰ sa. sũ. illã hñs ĩfirmitatẽ

Gutturniũ nij. quoddã vas aq̃tile. in inferiori ꝑte ꝑforatũ. qđ inferiꝰ deguttat aq̃. & dicit̃ a gutta.

Guttus ti. masſ. ge. genus vasis vnguẽtarij ꝓ bre=uitate a gutta dictus. Vnde hoc guttũ ti. vnguentum in eodem repositum. Vnde iuuenalis. Non opposito pauidus tegit inguina gutto.

Guna vel guina. vas vitreum vel cucurbita quod ventosa dicitur. & videtur dici a gula quasi gulo=sa in sanguine accipiendo. vel a cucurbita. ꝓpter similitudinem. vel quia de ea fit. secundum hugui. Papias vero dicit. Guna vas vitreum que a latinis a similitudine cucurbite. ventosa vocatur. que animata spiritu per igniculum in superficiem trahit sanguinem.

Habel interp̃tat̃ iustꝰ. vel luctus. quo noĩe p̃figurabat̃ occidẽdus. idem & vanitas q2 cito solutus vel sublatꝰ est et subtractus.

Habena. ab habeo dicitur hec habena ne. i. lorꝝ vel retinaculũ freni. q2 ea habemꝰ. i. retinemꝰ equos. Vnđ habenatus ta. tũ. habenã habens vel habena ornatus. et habeno nas. i. habenã regere. vel habenã p̃parare. & ornare. & producit be.

Habenula le. dimi. ꝑua habena. & cor. pnl'.

Habeo bes. bui. bitũ. cõponit̃ cũ ad. et dicit̃ adhibeo bes. Item cũ cõ. et dicit̃ cohibeo bes. abiecta n. aliq̃n tamẽ retinet n. & dicit̃ cõhibeo bes. Item cũ de. et dicit̃ dehibeo besſ. Item cũ ex. & dicit̃ exhibeo bes. Item cum in. et dicitur inhibeo bes. id ẽ. ueto. Item cum ꝓ. & dicit̃ ꝓhibeo bes. Itẽ cum p̃. & dicitur p̃hibeo bes. Item cũ ꝑ. & dicitur ꝑhibeo bes. Item cũ re. & dicit̃ rehibeo bes. Habeo & eiꝰ composita sũt actiua p̃ter cohibeo vel cõhibeo quod ẽ neu. Item oĩa faciũt p̃teritũ in bui. & supinũ in bitũ. & oĩa cor. ha. vel hi.

Habilis. ab habeo bes. dicitur hic et hec habilis et hoc le. ad habendũ cõmodus. aptꝰ. & oportunus. cõgruꝰ. et compat̃. Vnde habilit̃ lius. sime. aduer. et hec habilitas tatis. et cõponit̃. Inhabilis. i. nõ habilis. Vnde hec inhabilitas. et cor. bi.

Habitabilis. ab habeo bes. dr̃ hic et hec habitabilis et hoc le. quod habitari p̃t. et cõponit̃. Inhabitabil' . i. nõ habitabilis. et hoc habitaculũ li.

Habito. ab habeo bes. bui. bitũ. bitu. v. in o. fit habito tas. Et cõponit̃ cũ con. et dicit̃ cohabito tas. id ẽ. siml' habitare. Item cũ in. et dicit̃ inhabito tas. id ẽ. colere. intus habitare. Habito et eius cõposita sũt oĩa neutra. licet eñ habito sit frequẽ. tñ quia signisificatõe3 mutauit sui simplicis mutauit et genus cũ significatõe. quã tamẽ nõ oĩno mutauit. q̇a qui habitat locũ aliquẽ frequẽter illũ habet. Vnde cũ homo est in expeditõe nõ dicit̃ habere loca in q̇bus manet ad tꝑus. q2 nõ freq̃nt̃ illa habet

Habitudo dinis. in habitus est.

Habitus. ab habeo bes. dicit̃ hic habitꝰ tus. tui. i. q̃litas corꝑis ꝑ applicatõem aduenĩẽs difficile mobilis. habitꝰ ille nichil aliud est q̃ habilitas ad actũ. Ite3 habitꝰ est vestimentũ. vt iste monachꝰ habitũ gerit monachalẽ. Itẽ habitus. i. status vel volũtas. vel appetitus. vel actꝰ siue passio habendi. Item ab habeo. habitꝰ ta. tũ. ꝑtici. Item habitꝰ ta. tũ. ponit̃ ꝓ pingui. et compat̃ tior. tissimꝰ. Et ab habitꝰ deriuat̃ hec habitudo dinis. i. dispositõ corꝑis vel moles vel pĩguedo. vel habitudo dicit̃ aptitudo. vel ꝓprietas habendi. vel cõueniẽtia. vñ habitudinariꝰ ria. rium. qui aliqua habitudine se habet ad aliquid vel quod ꝑtinet ad habitudinem.

Hac tenus q̃n scribit̃ ꝑ h. sunt due ꝑtes hac. et tenũs. et duobꝰ accẽtibus debẽt ꝓferri. Sed q̃n non aspirat̃ ẽ vna ꝑs. et pnl' g̃uat̃. vide ĩ actenꝰ ĩ a. lr̃a

Haeriani quidã heretici ab haerio dicti sũt. hi offerre officiũ vel sacrificiũ ꝓ defunctis spernunt.

Halo. ab alo lis. vel alitus vt dicit ꝑ̃sc. venit halo las. i. spirare. halitũ mittere. vel redolere. vnde halitus tus. i. odor. Et cõponit̃ halo cũ ex. et dicit̃ exhalo las. i. foras emittere. vel de vita recedere. et ẽ neu. sicut et suũ simplex. Ab halo las. dicit̃ halitus tus. i. spiratõ. et ꝓdu. ha. sicut halo las. vñ versus.

Halitus ē flatus·alitus nutritus habetur·

Hamatus ta·tũ·in hamus vide.

Hamis tis·maſ·ge·i·fuſtis·aucupabilis·ſcꝫ virgula que ſuſtinet rhete quo capiũtur fere·vel q̄ leuat rhete ĩ quo capiũẽ aues·et ḋr ab hamꝰ·& coꝛ·mi·

Hamus mi·maſ·ge·eſt ferꝝ recuruũ cũ quo capiũtur piſces·et ꝓdu·ꝑmā·ſed amo amas eā coꝛ·Vnď verſus·Vnā ſemꝑ amo cuiꝰ nō ſoluoꝛ ab hamo·Hamus eẽ eſt ſquamula loꝛice·et tũc etiā ꝓdu·pꝛimā·Diciẽ etiā hamꝰ aſſer cũ clauis q̄ ſubtegiẽ terra in vineis ſub arboꝛibꝰ defendẽdis· vel in domo circa ſcrinia & theſauros·vt ſi aliqñ fur ĩgrediaẽ eiꝰ pedibus infigaẽ·& ita fur depħendaẽ·& tũc coꝛ·pꝛimā·Et ab hamꝰ piſciũ vel loꝛice·diciẽ hamatus ta·tũ·i·curuatꝰ ad modũ hami·vel vncinis circũdatꝰ·vel ſquamis cōtextus·Vñ regũ ꝑmo capitulo·xvij Et loꝛica hamata·

Hare re·quādo poniẽ ꝓ ſtabulo poꝛcoꝝ aſpiraẽ·& coꝛ·ꝑmā·ſed ꝓ altari ꝓdu·pꝛimā·& non aſpiratur·vide in ara·de a·

Haſta·ab aſtu ꝓ callido hec haſta ſte·qꝛ aſtutũ q̄rit dñm in ea vtenda·Vñ haſtatꝰ ta·tũ· & aſpiraẽ haſta ad dr̄am huiꝰ verbi aſta modi impatiui·Vnď multũ incraſſeſcit ibi aſpiratō·ſcdm hug·

Haſtifer ra·rũ·i·qui fert haſtā et cōponiẽ a haſta·et fero fers·& coꝛ·pnl'·vbiqꝫ·

Haſtiger ra·rũ·i·haſtā gerens·et ꝯponiẽ ab haſta & gero ris·& coꝛ·ſti·et ge·pnl'·ſillabam·

Haſtile·ab haſta ḋr hoc haſtile lis·pnl'·ꝓdu·& eſt dimi·& poniẽ ꝓ ligno lancee·et ꝓ parte cādelabri a ſtipite directe procedente·

Haſtiludiũ dij·quidā ludꝰ militũ cũ haſtis·ſcꝫ qñ equites currũt & frangũt haſtas·et cōponiẽ ab haſta ſte·& ludo·inde haſtiludioꝛ aris·depo·i·talē ludũ exercere qď vulgariter diciẽ bohourder·

Haud ꝓ nō eſt adũ·negādi·et ſcribiẽ ꝑ d· et aſpiraẽ·Item ſcdm pap̄·haud·ſecꝰ·nō aliẽ·Haud ꝓcul·nō longe·Item inueniẽ aut cōiunctō ꝑ t·& ſine aſpiratōne·ſicut dixi in a litera·

Haurio ris·hauſi·hauſtũ·haurire·attrahē·& pꝛopꝛie aquā ď puteo·et poniẽ qñqꝫ ꝓ euacuare· qñqꝫ ꝓ extenuare & cōſũmere·qñqꝫ ꝓ bibere·qñqꝫ pꝛo ꝑcutere·vel ferire·Inde hauſtꝰ ſta·ſtũ·ꝑtici·& hic hauſtꝰ ſtus·i·attractō euacuatō vel bibitō·Iñ hauſtim adũ·Inueniẽ etiā auſtꝰ ſine aſpiratōe·ſed aliď ſignificat·ſic dixi in a·lr̄a in ſuo loco·Haurio ꝯponitur cũ cō·et diciẽ cohaurio ris· abiecta n·i·ſimul haurio·Dehaurio·i·valde haurire·euacuare·Exhaurio ris·in eodē ſenſu·Haurio & eius cōpoſita actiua ſunt·et faciũt ꝑte·in hauſi·& ſup·in hauſtũ·Et nota ꝙ cũ vocalis paꝝ debeat aſpirari·tñ in hac ſcda ꝑſona hauris multũ aſpiraẽ ad dr̄am huiꝰ nominis auris·& gratia ꝯſoꝛtij in omībꝰ alijs ꝑſonis et modis illiꝰ verbi·& etiā cōpoſitis illiꝰ verbi multum aſpiraẽ vocalis·et vt dicit ꝑſc·in x·li·Haurio ris·hauſi·hauſtũ·drĩe cauſa aſſũpſit t·ꝙuis in aſpiratōne differat·Hic diẽ ꝑſ·ꝙ audeo des·deo mutata in ſũ·etiā facit ſup·in auſũ·ad drĩam iſtius haurio faẽ hauſtũ ĩterpoſita t·qꝛ deberet facē hauſũ·qꝛ foꝛmatur a ꝑterito hauſi ſi·mutata in ſum·

Hauritoꝛiũ·ab haurio ris·diciẽ hic & hec hauſibilis et hoc le· vel hic et hec hauribilis et hoc le· vel hoc hauſoꝛiũ·qď etiā hauritoꝛiũ diciẽ·ſcꝫ locꝰ de qᵒ vel vbi hauriẽ·vel ĩſtrumẽtũ hauriẽdi·Itē ab haurio hauritoꝛiꝰ ria·riũ·qď ꝑtinet ad hariendum·

Hauſibilis·in hauritoꝛiũ vide·

Hauſtra·ab haurio ris·diciẽ hec hauſtra ſtre·quod et hoc hauſtꝝ ĩueniẽ·i·rota hauritoꝛia· ab haurien do aq̄s·qď etiā hic girgillꝰ ḋr qꝛ in giꝝ vertatur·

Hauſtus·in haurio ris·exponitur·

Hebdomada·Hepta grece latine ſeptē dicit·vnde hec hebdomas dis·et hec hebdomada de·q̄ſi heptomada· a nũo ſeptē dierũ quoꝝ repetitōe et mēſes et āni et ſecula ꝑaguñẽ Dañ·ix·Hebdomas vna·et coꝛ·do·Vnde hebdomadarius ria·riũ·qď ꝑtinet ad hebdomadā·et hic hebdomadariꝰ rij·q̄ ꝑ hebdomadā curā gerit ꝓ ſocijs ſup cibarijs vel in choꝛo officiũ facit· et facit vt̄m ĩ e·hebdomadarie·Et vt dicit pap̄·Hepdomada debet ſcribi ꝑ p·Nā deriuaẽ ab hepta greco·i·ſeptē latine·ſed qꝛ apũd latinos p·ante d·nō repiẽ·tranſit p·in b·ſcdm quoſdā·et diciẽ hebdomada· et hoc verum eſt·Vide etiam in e·litera·

Hebdomas dis·pnl'·coꝛ·tam in ntō ꝙ in gtō exponiẽ in hebdomada·et ĩueniẽ in dañ·ca·ix·dicitur enĩ ibi·Confirmabit aũt pactũ multis hebdomas vna et ĩ dimidio hebdomadis deficiet hoſtia et ſacrificiũ·

Heber fuit ꝓnepos ſem· ĩterꝑtatur tranſitus· et hec ĩterꝑtatō ē miſtica·qꝛ ab eiꝰ ſtirpe trāſiret deꝰ nec ꝑſeueraret in eis trāſlata ad gentes gratia·Ex ĩpo enĩ oꝛti ſũt hebꝛei et dicti·Ab heber deriuatur hebꝛeꝰ bꝛea·bꝛeũ·qď interꝑtaẽ trāſiens vel trāſitꝰ vel trāſitoꝛ·ꝓpter dictā cauſam·qꝛ deꝰ ab illa gēte trāſiret et recederet·vel hoc nomīe iudei vocati ſũt ex quo mare rubꝝ trāſierũt·Vñ hebꝛei dicti ſunt q̄dam heretici·q̄i trāſitoꝛes·quo noīe admoneñẽ vt ď peioꝛibus ad melioꝛa trāſeant·et pꝛiſtinos erroꝛes reliquāt·et ab hebꝛeꝰ diciẽ hebꝛeicus ca·cum·

Hebenꝰ ni·pnl'·ꝓdu·fe·ge·arboꝛ q̄ ceſa dureſcit ĩ lapidē·cuiꝰ lignũ nigꝝ eſt·et diciẽ hebenũ·vñ hebeninꝰ na·nũ·de hebeno exiſtens·et ꝓducit ni·

Hebeo bes·bui·bere·i·ſtupere ·tardare· pigrere· obtũdi·obſerari·obſcurari·Vñ hebeſco ſcis·inchoꝓpꝛie tñ hebeſcit q̄ nature vſu tepeſcit·Hebeo cũ omibus ſuis cōpoſitis ſiq̄ habet neu·eſt· et caret ſupinis·et oĩa coꝛ·he·ſiue noīa ſiue verba ab eo veniētia·Ab hebeo diciẽ hebes tis·i· piger tardꝰ obtuſus ſtupidus amens·et compaẽ hebetioꝛ·ſimus· vñ hebetiter tius·ſime·adũ·Cuius autē generis ſit hebes dictũ eſt in tercia ꝑte in ca·de genere noīm vbi agitur de oĩni gñe·et deſinit ablt̄s in e·vel in i·

Hebeteſco ſcis·in hebeto eſt

Hebeto tas taui·ſuffocare·obtuſare·obſcurare hebetē facere·Et hinc hebeteo tes·idē quod hebē·ſcꝫ eſſe vel fieri hebetē·Vnde hebeteſco ſcis·inchoa·in eodē ſenſu·Pꝛoꝑe tamē hebeteſcit q̄ amittit aciem·hebeſcit vero q̄ nature vſu tepeſcit·et oĩa ꝑdicta coꝛ·he·et eſt actiuum hebeto

Hebeo onis ·vel hebeon onis ·i·pauper· vnde hebeonei·vel hebeonite dicti ſũt quidam heretici·quaſi a paupertate intelligentie·xp̄m enĩ ꝑ ꝓuentuꝫ ſolum virũ iuſtũ putāt effectũ·Hi ſemiiudei ſunt et ita tenent euangeliũ vt legem carnaliter ſeruent· hinc hebeoneus nea ·neum·et hebeonicus ca·cum· vt hebeonica ſecta·

Hebeonite·in hebeo exponitur·

Hebitudo·ab hebes·diciẽ hec hebitudo dinis· idē pigricia·fatuitas·obtuſio·tarditas·et ĩuenitur ſcriptũ in papia·et in moꝛalibꝰ gregoꝛij ꝑ bi· quidā tamē volũt ꝙ ſcribaẽ ꝑ be·et ꝓdu·tu·

Hebꝛeus·in heber exponitur·

Heccine ſũt due ꝑtes ·hec et ne ·et grauaẽ penl'ti· vnde hic nō inclinat coniunctō encletica accentũ ꝑcedentis ſillabe ad ſe·i·iuxta ſe quod accidit ꝓpter

corruptōem pcedentis vocalis· dicitur em̄ heccine cū deberet dici heccene·corrupta ē ibi sillabica ad iectō ce·q2 nō erat de substātia adiectōis nec habe bat aliquē accentū p se cū careat significatōe et nō sit dictō·et hoc factū est cā maioris elegātie·vl' cā necessitatis· q2 nō est ponendus pricipalis accent? sup aliquā sillabicā adiectōem cū penitus careat sē su· & sic necessitas cogit eam corripi ·ne dicerem? heccine posito accentu acuto sup pnl'·et ideȝ dicas de siccine· Item cine adiungit aliq̄n huic pnomini hic p sillabica adiectōe· et tūc deberet legi nō iter rogatiue·sed remissiue· Vn̄ in secūdo ca·trenorū · Plauserūt sup te manibus om̄es transeūtes p viaȝ· sibilauerūt & mouerūt caput suū sup filiā hierl'm · heccine est vrbs dicētes pfectī decoris gaudiū vni uerse terre· Heccie·i·hec·Item·xx·ca·ysaie·Heccie erat spes nostra ad quos cōfugimus in auxiliū vt li beraret nos a facie regis assirioȝ et quō effugē po terim? nos·Et ita aliquādo in siccine·cine est silla= bica adiectō·& tūc siccine·id est·sic·

h echinus ni·dicit̄ ab hereo res·& est hechinus·i· puus pisciculꝰ semipedalis sic dictꝰ·q2 herendo na uem retineat·Licet em̄ ruant vēti·licet seuiāt pro celle ·nauis tn̄ quasi radicata i mari stare videt̄ nec moueri nisi retinēdo·sed tantūmō adherendo · Vt em̄ dicit aug?·Nō cōtingit hoc ex ppria fortitudie· sed ex natura eius·hūc latini morā appellant·q2 co = gat morari nauigiū·& hinc dicit̄ hic echin?·vas ad similitudinē illiꝰ piscis factū·Et hoc dicit ambro· in quito hexame·Echinus aīmal exiguū vile ac de= spicabile·marinū loquor plerūqȝ index future tem pestatis aut trāquillitatis annūcius solet esse naui= gantibus·Deniqȝ cū pcellam ventoȝ psenserit cal culū validū arripit·eūqȝ velut saburrā vehit & tā q̄ ancorā trahit ne excutiat̄ fluctibus·Itaqȝ n̄ suis se liberat viribus sed alieno stabilit & regit ponde re·quo viso naute velut signū future perturbatio nis capessunt & sibi pcauent ne eos impatos tur bo impuisos ueniat·Et post subdit ambro· Quis neget diuinitꝰ illis infusū ingeniū et huiōi atqȝ vir tutē·cū videat istos in aquilonē tam solennē obeū= de fecūditatis pegrinatōem viuaci ingenio compo nere·alios exiguo corpe tantū validitatis assumere vt maxias nauiū plenis currētes velis i medijs flu ctibus sistāt·Sic breuis piscicul? echin? tanta faci litate mēorat̄ nauē ingentē statuere· vt q̄i radicatā mari videas herere nec moueri·aliq̄diu em̄ mobilē seruat·Et in ista significatōe·scȝ p pisciculo pdu · pmā·Vn̄ lucan? vj. In medijs echin? aquis oculis i qȝ draconū·Item iuenit̄ echinus p iricio· Vnde di cit ambro· in hexame·vj· Echinus iste terreus quē vulgo iriciū vocant·siquid insidiaȝ psenserit spinis suis claudit̄·atqȝ in sua arma se colligit·vt quicun qȝ cū eū cōtingere putauerit vulneret̄· Ideqȝ ·Hic echin? futuri puidens gemias sibi respirandi vias munit·& quādo boreā flaturū collegerit septētrio nalē obstruit quādo nothō cognouerit otergi aeris nubila ad septētrionalē se cōfert·vt flatus declinet obuios et e regione noxios·et pdu·pnl'·in qlibet si

h ecthe ca ce·dicit̄ solariū· Vnde di gnificatōe· cit glosa sup illud ezech·xli· Hecthecas ex vtraqȝ pte &c·Hecthecas quas rome vocāt solaria de ce naculoȝ pictibus emiētia vel menialia ab eo qui ea pmo iuenit·hoc etiā vult pap· Dicitur etiā pibo lus hecteca·& pdu·pnl'·

h ector toris·pnl't·gti cor·sicut greca ppria i or· vt actor toris·hector toris· Ouidius·Hectora do

nauit pamo pce motus achilles·

h edera pt deriuari ab hereo·et sic videt̄ q̄ obeat aspirari ·vel deriuatur ab edus·et sic non aspirat̄ · Vnde de ea dixi in e·litera·

h elchana·iterptatur dei zelus·vel dei possessio ? & cor·penul·Vnde in aurora· Helchana qui domi possessio dicitur illos·

h eleyson·ab hely q̄d est deus or ·q̄dam verbum grecū·scȝ heleyson ·i·miserere ·Vnde dicitur xpe heleyson·id ē·christe miserere·

h elena ne pnl'·cor·ppriū nomē cuiusdā mulieris ·

h ely·vel heloy·vel heloe·nomia dei sunt apud he breos· & q̄libet eoȝ iterptat̄ deus apud latinos · vel poti? interptat̄ deus me?·sicut euāgeliste i pas sione dn̄i apte demōstrāt·& videt̄ eē cōposita ab el·& aliquo pnoie greco q̄d tantū valet q̄ntū me? apud latinos·Et hinc eleazar q̄d interptat̄ dei adiu toriū·Et est el·apud hebreos pmū nomē dei·scdm heloy·terciū heloe·vt dixi in el·

h elyas iterptat̄ dn̄s deus & hoc fuit ex futuri p sagio·q2 dū altercaret̄ cū q̄dringētis sacerdotibus balam iuocato noīe dn̄i descēdit de celo ignis sup olocaustū·q̄d cū vidisset om̄is populꝰ cecidit in fa ciem suā & ait·dn̄s ipe est de?·ex hac causa tale pus nomē accepit·q2 p eū postea cognouit pplus dn̄m deū·Idem & fortis dn̄s iterptat̄ · vel q2 eosdē inē fecit sacerdotes·vel q2 achab adūsitatē tolerauit ·

h ely lamazabatani·idē quod de? me?· deus meus vt quid dereliquisti me·

elyodor? ppriū nomē cuiusdā viri. et inuenitur pnl'·pdu·Vnde horati? in sermone·Hospicō modi co recto comes helyodorus· Inuenit̄ etiā et cor·vn de pantheon ·Corp? helyodori fodiūt abeūtqȝ latē ter·& hoc michi placet·Sicut em̄ theodorus cor? · pnl'·s'm cōmunē vsū ita et helyodorus·licet aliquā do iueniat̄ pnl'·pdu·Vnde iuuenalis·Lautoȝ pue ros artē dicens theodor? · q̄d autoritati ascribim?

h elyos·ab hely quod est de? dict? est sol helyos quia p deo olim reputabatur·

h elyotrodia ·in helyotropium vide·

h elyotropiū ·ab helyos quod ē sol· & tropos q̄d est cōuersio·dicit̄ hoc helyotropiū pij·q̄dam herba q2 solis motibꝰ folia circūacta cōuertat· vnde et a latinis solsequiū dicit̄·Nam & sole oriente flores suos apit·sero claudit cū sol occubuerit·Ipa ē quā latini incubū siluaticū vocāt·hec & verrucaria·q̄a extinguit verrucas· Itē ab helyos et tropos cōpoi tur hec helytropia pie· quedā gēma valde clara & pspicua·que colores mutat s'm variatōem coloȝ in sole·vnde rubea apparet i mane et in vespe· Vel sic dicit̄·quia posita in labris eneis radios solis mutat sanguineo colore repcussos · sed extra aquā in mo dū speculi solem accipit· Inuenit̄ etiā p eodē lapi de pcioso hic helyotropius tropij·

h eliseus interptatur domī salus·quia multas vir tutes fecit· et famem pellens· populum a morte li berauit & saluauit·

h elyn interptatur domin? deus·vel domin? do miator·siue de? meus iste·aut deus meus ipse·

h eloy·in hely exponitur·

h eloe·in hely vide·

h emiciclus·ab hemis· et ciclus cōpoit̄ hic hemi ciclus cli·i·medi? circul?·Vnde hemiciclus quādo qȝ dicit̄ sedes dimidiū circulū habēs·i·arcum·

h emmā me·queda mēsura medium sexterium con tinēs·et dicit̄ ab hemis·quod est dimidiū ·vel pōt deriuari ab emendo·

H emiolius·ab hemis & olon·quod est totũ·ↄpoĩ
tut hemiolius lia·liũ·i·cõtinens totũ· & sup medie
tatem· Vnde hemiolicus ca·cum.
H emis dicũt greci·i·dimidiũ·& acuit̃ in fine·
H emisperiũ·ab hemis & spera cõponit̃ hoc hemi
speriũ sperij·i·dimidiũ spere· Et sũt duo hemispe=
ria scȝ supius & inferius· Supius colim⁹ nos & an
tei nostri· Inferius colũt antipedes nostri· & eorũ
antei·si tñ veꝝ est istos populos esse·
H emisticiũ·hemis qd̓ est dimidiũ cõponit̃ cum sti
cos qd̓ ẽ versus· & d̓r hoc hemisticiũ q̄i dimidius v̓
H emite⁹·ab hemis·et theos cõponit̃ hic he　sus
mitheus thei·i·dimidi⁹ deus·scȝ q̇ ex parte patris
vel matris est tm̃ deus scd̓m poetas·
H emitogiũ gij·ge·neu·i·dimidia toga· et ↄponit̃
ab hemis·qd̓ est dimidiũ· & toga qd̓ est vestis·
H emitriceus·hemis cõponit̃ cũ trice qd̓ est terciũ
& dicit̃ hic hemitrice⁹ tricei·i·febris acuta· & sũt
tres hemitricei·minoꝛ·medius·& maioꝛ·
H enatimi·gigantes siue robusti siue potentes· aut
H ennon vallis tristicie　humiles ↄsurgẽtes·
vel vallis interfectionis·
H epta grece latine dicitur septem·
H eptimemeris·in e·litera exponitur·
H er grece latine dicitur terra·
H erba be·dicit̃ ab aruo· Iacto em̃ semĩe in aruũ·
nõ longo tempe post ip̄m pullulat in herbã·vel qꝛ
terre fixis radicibus adheret· vñ hoc herbariũ rij·
locus vbi herbe abũdant· & ab herba· dicit̃ herbo
bas· Et est herbare herbã pascere·vel herba oꝛnari·
inouere· Herbo cõponit̃· Abherbo bas· Coherbo
bas· Deherbo bas·ab herba remouẽ· Inherbo bas·
Et est actiuũ herbo cũ oĩbus suis cõpositis· Item
ab herba herbeus bea·beũ·de herba factus· vel ad
herbã ptinens·vel viridis· Item ab herba herbosus
sa·sũ·plenus & abundans herba· et compat̃· vnde
hec herbositas tatis· Itẽ ab herba herbidus da·dũ·
pnl'·coꝛ·i·herba plenus herbosus·vel q̃ habet her=
bam· & compat̃·hec herbiditas tatis·
H erbeo·ab herbo bas·dicit̃ herbeo bes·bui·i·esse
vel fieri herbosũ·vel viridẽ· & hic herbesco scis· in
choa· Vnde aug⁹·de ciuitate dei in·v· Similit̃ her=
bescunt flauescunt pubescunt·
H erbilis·ab herba dicit̃ hic & hec herbilis· & hoc
le·pnl'·coꝛ·i·herba abũdans· Herbilis ẽt vocat̃ ãser
H erbo bas·in herba exponit̃·　herba pastus·
H erbula le·pnl'·coꝛ·dimi·p̄ua herba·
H ercisco scis·ui·tũ·cõponit̃ ab hereditate & scin
do vel cedo· & ẽ herciscere diuidẽ· et ꝓprie heredi
tatẽ inter heredes·vnde hic & hec et hoc herciscẽs
·i·diuidens· & herciscẽdus·i·diuidẽdus· Et scd̓m
antiquos e·mutata in v·dicit̃ herciscũdus da·dum·
id ẽ·diuidẽdus·et hinc hec herciscũda de· et herci=
scũde indeclinabile ĩuenitur in legibus·id ẽ·diuisio·
hereditatis inter heredes·
H erciscũdus da·dũ·in hercisco vide·
H ercules lis·q̄i heris cleos·i·lite gloriosus ab he
ris quod ẽ lis· & cleos gloꝛia· Vel quasi heros glo
riosus·ab heros et cleos· Vel quasi here·i·dñe scȝ
iunonis gloꝛia·ab hera et cleos· Vnde hercule⁹ lea
leum·et herculinus na·num·
H erebus·ab hereo res·dicit̃ hic herebus bi·i·infer
nus·qꝛ nimis adhereat illi quẽ capit· Et est hereb⁹
ꝓprie tartar⁹·scȝ ꝓfũdissimus loc⁹ inferoꝝ·de q°
dicit̃· Quia in inferno nulla ẽ redemptõ· Ad illum
locũ nõ descendit in moꝛte xp̄us·nec inde dãnatos
extraxit· Vñ ĩ osee dicit̃· Ero moꝛs tua o mors ero
moꝛsus tu⁹ o inferne· Momoꝛdit em̃ infernũ·qꝛ in
de ptẽ scȝ electos extraxit·et partẽ scȝ dãnatos ibi
reliquit·et coꝛ·pnl'·hereb⁹· Vñ lucan⁹ in secũdo·
O vtinã celiqȝ deis herebiqȝ liceret·
H eredicapa pe·ge·cõis·q̇ hereditatẽ alteri⁹ capit
& ↄpõit̃ ab herediũ vel hereditas·et capio·et coꝛ·
H eredipeta te·cõis ge·q̇ alteri⁹ hereditatẽ　ca·
petit vel cupit· & componit̃ ab hereditas·vel here
dium·et peto tis·et coꝛ·pnl'·
H erediscinda de·cõis ge·qui alterius hereditatem
scindit aufert· Et cõponitur ab hereditas vel here
dium·et scindo dis·
H ereditacula le·di·p̄ua hereditas dicitur·
H ereditalis·ab hereditas tatis·vel heres· dicitur
hic et hec hereditalis et hoc le·et hereditarius ria·
riũ·in eodẽ sensu· scȝ ad hereditatẽ ptinens· vel qui
hereditatem accipit vel accipe debet·
H ereditari⁹ ria·riũ·in hereditalis exponit̃·
H ereditas tatis·in heres est·
H ereditat⁹ tus·mas·ge·i·hẽditas· & d̓r ab heredi
H eredito tas·in heredo das·vide·　tas·
H erediũ dij·i·p̄diũ·hẽditas·et d̓r ab heres dis·
H eredo·ab heres·vel herediũ·dicit̃ heredo das·
heredẽ facere·vel hereditatẽ dare· Et hinc heredito
tas·freq̄n· Vel potest deriuari ab hereditas tatis·et
vtrũqȝ cõponit̃ coheredo das· & coheredito tas·
exheredo das·vel exheredito tas·i· ext̃ hẽditatẽ po
nere·hereditatẽ auferre· Et sũt actiua hẽdo & he
redito cũ oĩbus suis cõpositis·et ꝓdu·pnl'ti·here
do·sed heredito eã coꝛ·
H eremicola le·cõis·ge·id ẽ heremũ colẽs·et cõpo
nitur ab herem⁹· & colo vel colẽs· & coꝛ·co·
H eremipeta te·cõis·ge·q̇ hẽmũ petit·et coꝛ·pnl'·
ab herem⁹ & peto vel petens cõponitur·
H eremita·ab heremus dicit̃ heremita cõis·ge· q̄si
ab aspectu hoĩm remotus·moꝛat̃ em̃ in heremo so
litari⁹· Idẽ & anachoꝛeta·vñ hẽmitic⁹ ca cũ· & ꝓd̓
H eremiũ mij·i·hẽm⁹· & d̓r ab hẽm⁹ mi·　mi·
H eremus·ab hereo res·dicit̃ hec herem⁹ mi·fe·g·
p cõtrariũ·qꝛ nunq̄ vel raro fiat ibi mãsio· Vel hẽ
mus mi·est iuia solitudo vbi nunq̄ habitatũ est· Sȝ
desertũ·vbi aliquãdo habitatũ est· & nũc d̓relictũ
est·vel herem⁹ dicit̃ a remoueo·q̄i remota ab aspe
ctu hoĩm·vñ heremic⁹ ca·cũ·et coꝛ·re· heremus·
sed herem⁹ verbũ p̄me p̄sone pl'alis nũi·de hereo ꝓ
H ereo res·hesi·hesũ·tria significat·scȝ　du·re·
inniti·dubitare· & moꝛari siue manẽ· Hereo ↄponit̃
Adhereo res·i·ãniti· Cohereo res· Inhereo res·i·ĩ
niti· Subhereo res·i·subniti· Hereo & ei⁹ ↄposita
sunt neutra· & faciũt p̄teritũ in si· & sup̄·in sũ· &
H eres·ab herus dicit̃ hic et hec heres　ꝓdu· se·
dis·ꝓprie filius heri·qꝛ hero succedẽ debet in here
ditate· Licet et heredes dicant̃ alij qui in heredita
tẽ succedũt· Vel heres dicit̃ a rebus additis siue ab
ere·qꝛ possidet agrũ & censũ soluit· Vel d̓r heres
ab hereo·qꝛ maxie adhereat· Et ab heres hec heredi
tas tatis· & cõponit̃ cũ con· & d̓r coheres· & ꝓd̓·
H eresiarcha che·ge·cõis·i·heresis p̄nceps·　he·
et cõponit̃ ab heresis·et archos·i·pꝛinceps·
H eresis·ab hereo ꝓ initi·vel dubitare·dicitur hec
heresis sis·i·diuisio ab vnitate fidei·qꝛ nimis adhẽt
illis·vel qꝛ facit illos dubitare in fide·quos ĩuadit
Vel heresis interp̄tat̃ diuisio·et est grecũ·vel here
sis dicit̃ q̄i elisis·ab eligẽdo·qꝛ id sibi vnusquisqȝ eli
gat quod meli⁹ sibi esse videt̃· vt pypathetici·epy
curi·stoici·vel sicut alij dicũt·qꝛ pуersum dogma
cogitantes arbitrio suo de eccĩa recesserũt· Iñ ergo

heresis dicta ē ab electōe qua quisq₃ arbitrio suo
ad instituēda vel suscipiēda que libent ipe sibi eli-
git· Nobis vero nichil ex arbitrio nostro inducere
licet sed nec eligere · huius rei apostolos dei habe
mus autores· qui nec ipi quicq̄ ex suo arbitrio qđ
inducerent elegerūt· sed acceptā a christo discipli-
nam fideliter natōnibus assignauerūt· Vnde dicit
apl'us ad galathas· Q₃ si angelus de celo aliter euā
gelisauerit ·anathema sit· Scdm quod deriuat̄ ab
eligo non debet aspirari eresis· Et facit gtūs here-
sis vel hereseos· & cor·re· vide in scisma matis·

h ereticus · ab heresis dicitur hereticus ca cum ·i·
diuisus ab vnitate fidei· eligēdo quod sibi melius
videt̄· Sed scismatici sūt. quia ab alijs sunt segre-
gati· Solo em̄ cōgregatōis discidio gaudent ·quia
eodem cultu & eodē ritu incedūt vt ceteri· et fere
eadē opinant̄· Heretici vo penit⁹ alia opinantur ·

h eri aduerbiū tempis· et cor· primā· Vnđ esop⁹
Fallere vult hodie siqua fefellit heri·

h erilis· ab herus dicit̄ hic & hec herilis et hoc le-
res heri vel ptinens ad herū · Vnde heriliter adū ·
& hec herilitas tatis · & pdu·pnl'·herilis·

h eritudo· ab herus d₃ hec heritudo dis ·fe·ge ·i·
h erma me· in hermes exponit̄· dominatō

h ermafroditus· Herma apud grecos d₃ mascul⁹
& frodi femia nūcupat̄· Vnde hic hermafrodit⁹
& hec hermafrodita · dicit̄ qui vel que vtrunq₃ se
xū habet· Hic alio noie dicit̄ androgen⁹ hi dextrā
mamillā virilē·sinistrā muliebrē habentes vicissim
coeūdo et giguunt & pariūt· Et quia talis homo
nec vir nec mulier videt̄· sed vtrunq₃ · ideo qua-
dam similitudie hermafroditus dicit̄ castratus· q₃
nec vir nec mulier videt̄. vel hermes quod est mer
curius· cōponit̄ cū frodita· quod ē venus · & dicit̄
hermafroditus·i·filius veneris & mercurij· qui q₃
cōmixtus ex illis vtrūq₃ sexum habuit· Ideo ab il-
lo dicit̄ hermafroditus & hermafrodita· in quo vē
q₃ sexus apparet scdm hug· et pdu. pnl'· Vnde in
doctrinali dicitur· Et pducunt̄ lechitus· & herma
froditus· De hoc etiā dicit aug⁹· in ·xvj ·li· de ciui
tate dei· Androgeni quos etiā hermafroditos nun
cupant· q̄uis ad matrimoniū rari sint · difficile tn̄
est vt tempibus desint· ī quibus cū sic vterq₃ sex⁹
apparet nature· ex quo potius debeant accipe no
mē incertū est· A meliore tn̄ hoc est a masculo vt
appellarent̄ loquēdi cōsuetudo pualuit· Nā nemo
vnq̄ androgenas aut hermafroditas nūcupauit ·
Et querit aug⁹· Vtrū huiōi monstruosa hominū
gn̄a traxerint originē ex adam· Sed ad hoc respon
debitur infra in monstro stras

h ermagedo · cōsurrectō in priora· siue mons glo
bosus interptatur· & acuitur in fine·

h ermene grece latine dicit̄ interptatio· Vn̄ her
menia nie·i ·iterptatō · Et ɓm grecā declinatōz her
menias fac̄ gtm̄· qđ ɔponit̄ cū peri et d₃ periherme
nias·

h ermeneuma ab hermene dicit̄ hoc her
meneuma tis ·id ē· interptatō· vnde hermeneuma
tizo zas· id est· interptator

h ermeneuticus ca cū.i· interptatiu⁹· & dicit̄ ab
hermene· vl' hermenia nie · quod est interptatō· vn̄
quoddā genus loquēdi dicit̄ hermaneuticū ·i· inter
ptatiuū · quo sc₃ aliquā rem interptamur· i· exponi
mus vel enarram⁹ vt in rhetorica oratōne · vel in
vulgari sermone· Sūt em̄ tria pncipalia genera lo
quēdi· sc₃ dragmaticū · didascalicū ·hermeneuticū ·
siue enarratm̄· Dragticū ē qđ itez interrogantē &
respondentē fit siue versat̄ · quod sc₃ decisū est fre
quēti interrogatōe & responsione · vt in dyaletico
tumultu· Et dicit̄ dragmaticū quasi interrogatm̄
a dragma atis · quod est interrogatō· Didascalicū
est quod cōsistit inter doctorē & discipulū· et dici
tur didascalicū· qi doctrinale· a didascalo qđ ē do
ctor vel magister · Hermeneuticū vel enarratiuū ē
qđ cōsistit iter cōtinuā oratōez decurrentē iter lo
qntē & audientē· vbi vn⁹ cōtinue loquit̄· alter vl'
alteri tacent & audiunt · Et differt a didascalico in
hoc· q₃ illud fit cū doctrina· illud vero minime ē do
ctrinale· scdm hug· Vel scdm alios dic q̄ tria sunt
genera loquēdi· sc₃ didascalicū ·dragmaticū· & her
meneuticū· Didascalicū est doctrinale · a didasca
lo doctore. & hoc vertit̄ inter magistꝝ & discipu
lū vt patet in donato · Et iste modus tractandi d₃
socratic⁹ · quia socrates pus fuit vsus dialogo ·i·
duali sermone introducēdo vnū querentē et aliu₃
respondentē· Hūc aūt modū tenet gregori⁹ ī dya
logo· Et ego tenui in questionib⁹ aīme ad spūm in
quodā libro quē cōpilaui in theologia · vbi anima
tanq̄ discipuli formā sumēs interrogat· et spirit⁹
tanq̄ doctor rn̄det · Dragmaticū ·i· interrogatiuū
inter disputātes versat̄ vt in dyaletica· et dicitur a
dragma atis· quod est q̄stio quā indicat qui respō
det · Hermeneuticū·i · interptatiuū ·locum habet in
causis vbi est sermo cōtinuus· et iudex ordinarius
q̄ causam decidē debet · et d₃ ab hermes

h ermes· ab hermene ·hic hermes me · vel hic her
mes mis · vel hermetis·i· interptatiu⁹ · Vnđ et mer
curius dictus est hermes · quia est interpres dei et
hoīm · et hinc hec herma me· et hec hermula le di ·
dicit̄ imago mercurij· et statua · et hinc etiā tractu₃
est vt quelibet statua· et precipue sine manib⁹ dica
tur herma vel hermula le · Similiter dicit̄ capitellū
colūne supius et inferi⁹ · sc₃ quod supponit̄ et sup
ponitur columne et dicitur herma. Herma etiam
apud grecos masculus dicitur

h ermogenes nis · pnl'· cor· pprīū nomē viri

h ermon monis · mons est et acuit̄ vltima

h ermula le · pnl'· cor· in hermes exponitur

h erne lingua sabina saxa vocantur

h ernia · ab herne vel hernicus dicit̄ hec hernia e·
sc₃ tumor vel defluxio itestinoꝝ in mētulā· vn̄ her
niosus sa sū · talē tumorē itestinoꝝ patiens

h ernic⁹ ca cū· pnl'· cor· i· saxosus vel mōticulosus
vel q̄ habitat ī locis saxosis vel mōticulosis· et d₃
ab herne Virg· Et roscida riuis hernica saxa colūt

h erodes interptat̄ pellice⁹ · vel gloriosus · clarus
ethia est· Et scias q̄ tres fuerūt herodes· Primus
fuit herodes ascolonita· fili⁹ antipr̄is · qui primus
alienigena regnauit in iudea post hircanū · Iste to
tū regnū obtinuit dolo· Iste herodes pueros inter
fecit bethleemitas a bimatu et infra · Fuit alius he
rodes antipas · qui fuit filius istius sub quo passus
est dn̄s · vt habet̄ luce· xxiij · qui etia₃ decapitauit
iohannē baptistā· vt habet̄ math· xiiij · Iste etiam
idem herodes adiudicāte cesare impatore successit
patri in galilea· et frater eius archelaus in iudea ·
Fuit et tercius herodes· qui dictus est agrippa · ne
pos fuit magni herodis a quo iacobus frater iohā
nis occisus est gladio · vt habet̄ actuū· xxij · a· Pri
mus ergo herodes dictus est ascolonita · secūdus
antipas· tercius agrippa· Vnde versus· Ascolonita
necat pueros · antipa iohannem· Agrippa iacobu₃
claudens in carcere petrum·

h erodias diadis · et hic herodius dij· īuenitur p
eodem · et i· gti mutata in a· et assumpta des fit hic

herodiades diade · nomẽ patronoīcũ · id · est filius vel nepos herodis · & hinc subtracta de · sillaba · fit hec herodias dis · i · filia vel neptis herodis · & acuit pnl' · in ntõ herodias · sed in gtõ eã grauat ·

herodius dij · idẽ quod herodes · Itẽ herodiꝰ est rapacissima auis auiũ · et omniũ volatiliũ maioꝛ · qui et aquilã vincit · ita dicit glosa sup illud psal · Herodij domus dux est eoꝝ · Alia litera habet · Fulice domꝰ · Item deutro · xiiij · sup illud · Hec aũt ne cõmedatis · accipitrẽ iuxta genꝰ · suũ herodiũ &c̃ · dicit īterlinearis · Vulgo grifalco dr̃ · qui aquilã rapit · Herodion onis · idẽ ẽ qd̃ herodiꝰ · Pap · vo dicit · Herodiꝰ grece fulica · in psalmo ardea putat̃ ·

heroicꝰ ca · cũ · ab heros dicit̃ · Vñ dicit̃ · Hoc est heroicũ carmẽ · Heroica gesta que sũt de magnis viris & heroicis · & heroicꝰ īuenit̃ ꝓ dactilicus · qꝛ gesta heroũ dactilico metro solẽt describi · Vñ p̄sc · in p̄mo mino · dicit de quodã versu · Est eñ dimetrũ iambicũ coniũctum penthimemeri heroice · id ẽ · dactilice · & coꝛ · pnl' · heroicus ·

herois · ab heros · dicit̃ hec herois idis · i · baronissa scʒ vxoꝛ herois · & hinc intitulatꝰ est liber ouidij epl'arũ · Incipit liber heroidũ · qꝛ fere om̃es epl'e in eo ɔtente · sũt misse ab heroidibꝰ ad viros · & si aliq̃ ibi ẽ missa a viro ad mulierẽ · nõ fuit de ꝓposito

heronicꝰ ca · cũ · i · heroicus · vel anti autoꝛis · quꝰ · & dicit̃ ab heros · & coꝛripit ni ·

heros · ab her · vel heros · dicit̃ hic heros herois · i · baro vel vir fortis · sapiens & potens · quasi vir herus · & quasi dñs terre · Vel dicit̃ herus q̃i etherꝰ · qꝛ ꝓ sapiẽtia & fortitudine celo dignꝰ est · Prope quidẽ heroes dicũtur q̃ olim post mortẽ credebãtur deificari ob sua merita · vt hercules · eneas · & cõsimiles · Est eñ hoc nomẽ tractũ a iunone · Grece eñ iuno dicta est hera · Vñ quidã eius filius heros dictus est · sed hec fabula mistice sig̃t hic ꝙ aer iunoni deputat̃ vbi volũt heroas habitare · Quo nomīe appellant alicuiꝰ meriti aīas defunctoꝝ · quasi viros ethereos vel aereos · vel celo dignos ꝓpter sapientiã & fortitudinẽ · Ab her ergo vel herus · vel hera · deriuat̃ heros herois · & ꝙ dicit̃ heros q̃si ethereus · vel aereus · et hia est ·

herus · ab her dicit̃ hic herus ri · i · dñs terre · vl' ab hereo res · qꝛ alij īnitunt̃ ei · Vñ hec hera · i · dña · & coꝛ · he · Vñ esopꝰ · Vtilit̃ seruit nemo duobꝰ heris

hesdras dꝛe · interp̄tatur adiutoꝛ ·

hesito · ab heso sas · dicit̃ hesito tas · taui · verbuʒ frequẽ · qd̃ sepiꝰ ꝓ dubitare īuenit̃ · Vnde hec hesitatõ onis · & hinc hec hesitatiũcula le · dimi · & hic & hec hesitabilis & hoc le · i · dubitabilis · et hic hesitatiuus ua · uũ · i · dubitatiuꝰ · & hesitabũdus da · dum · similis hesitanti vel dubitanti ·

heso sas · ab hereo res · hesi · hesũ · hesu · v · in o · fit heso sas · verbũ frequẽ · sed nõ est in vsu ·

hesperia · ab hesperꝰ dicit̃ hec hesperia rie · id ẽ · hispania ab hespero stella que ĩ ea p̄te lucet · et hec est hesperia respectu ytalie · que dicit̃ similit̃ hesperia · Siquidẽ hesperꝰ fuit frat̃ athlantis q̃ pulsus a germano ytaliã tenuit · eãqʒ de suo noīe vel nomīe p̄stime regiõis quã reliq̃rat hesperiã appellauit · Si ergo dicas hesperiã sine additamẽto ytaliam sig̃t · Si addis aliq̃d · scd̃m diuersa addita põt significare nũc hispaniã · vt si dicas vltimã vel aliq̃d tale · Nũc ytaliã · vt si dicas magnã vel cõsimile · & hinc hesperiꝰ · ria · riũ · i · hispanus vel ytalicus · & hec hesperes rides · ytalia vel hispania · & hinc filie athlantis dicte sunt hesperides · vel ab hispania · vel a patruo hesperon ·

hesperides · in hesperia vide ·

hespus · Hespa re · dicũt greci · i · hoꝛa que ẽ inter diẽ vel noctẽ · vel econuerso inter noctẽ & diem · Vnde hic hesperꝰ ri · stella occidentalis q̃ in vespe post solem apparet · Hec etiã dicitur vesperus &

hester quedã mulier fuit · et vesp · et coꝛ · spe · est indecli · & acuitur in fine ·

hesternus · ab heri dicit̃ hesternꝰ na · nũ · ꝓ heriꝰ causa alternitatis vitande · hesternꝰ dies scʒ heri · et hesternus cibus · i · heri coctus · scʒ ab heri seruatꝰ ·

hetheus a · um · ꝓducit penultimã ·

heu ẽ intiectõ dolẽtis · Inuenit̃ etiã eu · sine h · vide in suo loco

hex · dicũt greci sex ·

hexa grece · i · sex · et iñ apud nos hexas dis · i · sex

hexas dis · in hexa vide ·

hexamerõ · cõponit̃ ab hexa qd̃ est sex · et meros qd̃ est dies · inde hexamerõ · i · liber sex dierum ·

hexameter cõponit̃ cũ hexa qd̃ est sex · & metꝝ · inde hexamet̃ tra · trũ · versus cõstans ex sex metris vel pedibꝰ · Et coꝛ · pnl't nat̃aliter hexametꝝ · Vnd̃ quidã · Fugit̃ hexametꝝ pedibꝰ sex mobile metrũ ·

hexaptotus ta · tũ · cõponit̃ ab hexa qd̃ est sex · & ptotos casus · et dicit̃ hexaptotꝰ ta · tũ · nomen sex casus habẽs · & coꝛ · pnl' · Vnde illa noīa dicũtur hexaptota · q̃ in nũo & genere sex diuersas termīationes habent in diuersis casibꝰ vt vnus ·

Hiacus ci · mas · ge · i · bachus · & dicit̃ ab hio as · qꝛ facit venas hiare · Virgiliꝰ · Populus alcide gratissima vitis hiaco ·

hiades · Hiados grece · latine dicit̃ pluuia · vnde hec hias dis · qd̃dam signũ celeste · & q̃libet stella illius signi potest dici hias · & hoc signũ est in fronte tauri · & dicũtur hiades · ab hiados qꝛ oꝛtu suo efficiũt pluuias · vñ et latini succulas illas appellãt vel dicũtur hiades · ab ydoꝛ qd̃ est aqua · & coꝛ̃ · pnl't · hiades · vñ in auroꝛa · Grece dñr hiades gutte pluuiaruʒ ·

hialin grece · latine dr̃ vitꝝ · vñ hoc hialũ li · qd̃dã genus purissimi vitri · Hinc hialinꝰ · na · nũ · i · vitreus · & acuit̃ in fine hialin

hias dis · in hiades vide ·

hiatus tus · in hio as · vide ·

hiberasnenias · in nenia vide ·

hibernus · ab hiems · dicit̃ hic hibernꝰ na · nũ · Hibernũ tp̄us est inter hiemẽ & ver · qd̃ tp̄us plerunqʒ a p̄te totã hiemẽ signat · Hesdre · ij · ca · xxv · dicit̃ Multitudo magna ẽ & tp̄us hibernũ · vnde hoc hibernũ ni · & hoc hibernaculũ li · ꝓ eodẽ · scʒ domus in qua hiemamꝰ in expeditõe · et hiberno nas · idem qd̃ hiemare · vel in hibernis moꝛari · et hec hibernia nie · ꝓuintia quedã · qꝛ ibi sit hiems p̄cipue dura · vñ hibernus na · nũ · Et hibernicus ca · cũ · et hic & hec hibernensis · et hoc se · gentilia ·

hiberus ri · mas · ge · fluuiꝰ hispanie · vnde hec hiberia rie · dicta est hispania · Et hinc hiberꝰ ra · rũ · gentile · Et nota ꝙ hiberꝰ gentile · designat genteʒ hispanie · & quẽlibet de illa gente · Et causa differẽtie ad nomẽ fluuij apocopat̃ ab autoribꝰ ntũs tm̃ et dicit̃ hiber ra · rũ · et hiber bri · et hinc hiber eris nomẽ alteriꝰ gentis ab hiberis ꝑfecte que est vlt̃ armeniã · ita dicit hug · et ꝓdu · pnl' · hiberus · De hoc etiã dicit p̄sc · tractans de noibus scd̃e declinatõis In er · inq̃t tam masculinoꝝ latinoꝝ q̃ȝ grecoꝝ īueniũtur · vt caper pꝛi · hiber bꝛi · quod p apocopã extreme sillabe ꝓlatũ solũ in hac declinatõe ꝓd̃ · er · et ab eo cõpositũ · vt celtiber beri · Celte eñ dicũt̃ galli · et hiberi hispani · Inde dñr celtiberi mixti · ex

vtraqȝ gente populi· Vnde lucan⁹· Et celte miscen
tes nomē hiberis· Dicitur tñ & hiber beri· p̄ hispa
nia· & hiber beris· quādo de illa gente loquimur q̄
est iuxta armenios· Et hiberus ri·fluui⁹· Vñ luca·
in q̄rto· Qui p̄stat terris tibi nomē aufert hiber⁹·

hic·hec·hoc·hui⁹·huic· p̄nomē est scd̄i modi &
ē huic monasillabū· Vñ dicit p̄sc·tractans de vto
secūde declinatōis· Ait em̄· Illud quoqȝ possumus
scire q̄ bene quoqȝ cui p̄ monosillabis accipiunt
metrici & huic· Om̄is em̄ gtūs in us·desinēs· vna
sillaba vult supare dtm̄· vt ille illius illi &c̄· Item
hi & his pl'ales de hic debent scribi p vnū i· Item
he plurale p vnū e·scribi debet & aspirari· Sed ij·
& ijs·plurales hui⁹ p̄nomīs is ea id·p duo i· scri
būtur·ad drīam de eo is it·et i·verbis· sicut dicaȝ
in is·ea·id· Item vt dicit p̄sc·in xij· Hec sillabica ad
iectō ce·addebat̄ huic p̄nomī hic·hec·hoc·p om=
nes casus apud latinos·et dicebat̄ hicce hecce hoc
ce· Nūc vero addit̄ huic p̄nomī in his casib⁹ qui ī
s·d̄sinūt euphonie cā vt huiusce·hisce·hosce·hasce

hiebusei·in hierusalem est·

hiemicula le dimi·p̄ua hiems·

hiems·ab hemis qd̄ est dimidiū· dicit̄ hec hiems
mis· qȝ tūc breuiori et diminuto vsqȝ ad medieta=
tem vel vltra sol vertit̄ circulo· Et nota q̄ in hoc
noīe hiems nō est p·nec i·cōsanās sed vocalis & r̄
p̄sentat̄ p y· & formaāt̄ gtūs a ntō interposita i·vt
hiems mis· & est hiems frigida & humida· Vide ī
estas & in elementū· & ē duarū sillabarū hiems·
& hīc hic et hec hiemalis & hoc le· & hiemo mas
·i·in hieme demorari· vel in tēpestate more hiemis

hyerapolis quedā ciuitas pnl'·cor· seuire·

hyeremias īterp̄tat̄ excelsus dñi· qȝ dictū est ei·
Ecce cōstitui te sup gētes· & regna· & acuit pnl'·

hieronim⁹ interp̄tat̄ sacra lex· Fuit em̄ sanct⁹·i·
firm⁹ vel mūdus·vel sanguine tinctus· vel sacro
vsui deputat⁹·sicut vasa templi dicebant̄ sacra qȝ
sacro vsui deputata· Fuit em̄ sanct⁹·i·firm⁹ in bo
no ope·pseuerātia·lōganimitate·mūdus in mente
p puritatē·sanguīe tinct⁹ p dñice passionis medi=
tatōeȝ·sacro vsui deputat⁹ p scripture sacre expo=
sitōem & interp̄tatōem· Dicit̄ & lex· p̄pter regu=
larē disciplinā quā monachos suos docuit· Vel qȝ
sacrā legem exposuit & interp̄tatus fuit· sicut di=
caȝ in īterpres· Et scias q̄ cū olim in ecclesia vnus=
quisqȝ canēt quod volebat·theodosi⁹ impator da=
masū papā rogauit· vt alicui viro docto ecc̄iasti
cū officiū cōmitteret ordināđū· Ipe igit̄ sciēs hie
ronimū in lingua latina·greca· & hebraica pfectū
& in omi scientia sūmū eidem p̄dictū officiū cōmi
sit· Hieronim⁹ ergo psalteriū p ferias distinxit·et
vnicuiqȝ ferie p̄priū nocturnū assignauit·ac gloria
patri &c̄·in fine cuiuslibet psalmi dicendū īstituit
Deinde epl'as et euāgelia p anni circulū decantan
das· ceteraqȝ ad officiū ptinētia p̄ter cantū ratio
nabiliter ordinauit· Misitqȝ idē de bethleem ad sū
mū pontificē et tam a papa q̄ a cardinalibus fuit
valde app̄batū·et ppetuo autenticatū· Tandē aūt
in ore spelūce vbi domin⁹ iacuit monumentū sibi
ɔstruxit·vbi expletis xcviij·ānis et mēsibus sex se

hierosolia·i hierl'm vide·et cor·pnl'· pult⁹ fuit

hierosolimipeta te·pnl'·cor·cōis ge·pegrin⁹ qui
petit hierl'm·et cōponit̄ cū hierosolima·et peto tis

hierusalē· Hiebus p̄priū nomē fuit cuiusdā viri·
Vnde hiebuse⁹ sea·seū· Hiebusei edificauerūt hie
richo· Vnde et dicta est hiericho q̄i hiebico·qȝ hie
bus hierusalē ampliauit·ideo hierusalē dicta ē hie
bus· Siquidē hierusalē p̄mo dicta est salē·a condi
tore qui dicebat̄ salem· Ad heb·vij·ca· Postea dc̄a
est hiebus·ab ampliatore qui vocatus est hiebus·
Vel a hiebuseis habitorib⁹· Postea illis duob⁹ no
mibus cōiunctis p cōpositōem·scȝ hiebus et salē·
dicta est hierusalē quasi hiebusalē· Et sic videtur
hoc nomē esse p̄ferendū p geminū s· sed dic q̄ in
cōpositōe vnū s·abijcit̄· Hec postea a salomone di
cta est hierosolima q̄i hierosalomonia· Et nota q̄
īuenit̄ hec hierosolima me·et hierosolime maȝ·et
hierosolimis indecli·in eodē sensu·scȝ p̄ illa ciuita
te·et hec etiā corrupte a poetis solima dicta est·et
postea a helio adriano·vocata est helia· in ipa est
sion que hebraice speculatō īterp̄tat̄·qȝ in sublimi
cōstructa et delonge veniētia cōtemplat̄· Hierusa
lē aūt grece·latīe pacifica vel visio pacis interp̄ta
tur· Et scias q̄ hierusalē historice est nomē ciuita
tis cuiusdā· Tropologice est tipus aīe fidelis· Al
legorice figura est ecclesie militātis· Anagogice ti
pū gerit ecclesie triūphantis·vt pleni⁹ dictuȝ est
in allegoria· Et scias q̄ ciuitas hierusalē·euersa est
a nabuchodonosor·restituta aūt est a neemia· et a
hiesu sūmo sacerdote· Euersa vero a romanis· re
stituta ē ab helyo adriano·sed nō in eodē loco nec
in pristinū statū· vt dicit glosa sup illud esa·xxv·
Posuisti ciuitatē in tumultū· vrbē fortē in ruinam
Qȝ aūt in alio loco sit mō hierusalē q̄ esset cū fuit
dñs crucifixus·patet ex hoc·qȝ locus in quo cruci
fixus est dñs· et ortus in quo sepult⁹ est· mō sunt
in medio ciuitatis·et tūc erant extra· Vñ apl's ad
heb·ca·xiij· Propt̄ quod hiesus vt sanctificaret po
pulū p suū sangnē extra portā passus ē· Vid̄ etiā

hieu·p̄priū nomē viri ē·et interp̄tat̄ in ariel·
patiens vel faciens·siue cōmotus aut cōmotō·

hiezechiel·p̄priū nomē cuiusdā p̄phete·

hilaramē mis·ge·neu·i·leticia·vel gaudiū· et d̄r
ab hilaro ras·et penul·nti p̄ducit·

hilareo·ab hilaro ras·dicit̄ hilareo res·rui·i·esse
vel fieri hilarē Et hinc hilaresco scis·inchoa·ec cō
ponitur exhilareo res· Et exinde exhilaresco scis·
inchoatiuū·et corripit la·

hilarius rij·quidā sanctus dictus ab hilaro ras
qȝ semp fuit hilaris in seruitō dei· et hinc hilario
onis·p̄ alio sancto· Vel d̄r hilari⁹·q̄si alari⁹· ab al
tus·et ares virt⁹·qȝ fuit altus in sciētia·et v̄tuos⁹
in vita·sed potius est ethīa q̄ compositō

hilaro ras·i·letificare·vñ macrobius· Verba non
minus q̄ vinū hilarent cōuiuiū·et cōponit̄ cū ex·
et dicit̄ exhilaro ras·i·valde hilarare· Inde hic et
hec hilaris et hoc re·i·letus·iocūdus·et compatur
rior·simus·vñ hilariter rius·sime·adū· et hec hila
ritas tatis· Hilaro cū oībus suis cōpositis ē actm̄
et cor·la·vñ horati⁹ in epy· Oderūt hilarē tristes

hilus li·mas·ge·et hilū li·gra tristēqȝ iocosi·
nū putamē qd̄ adheret fabe vel medulla pēne· scȝ
illud tenue qd̄ ē ī medio pēne·vide in nichil

himen nis·mas·ge·est mēbranula illa ī qua puer
īuoluit̄ in vtero matris·que alio noīe matrix dicit̄
in qua sūt septē cellule forma humana impsse nec
plures·vnde nō cōtingit plures quā septē pueros
simul cōcipi a muliere·vnde hic himine⁹ nei·deus
nuptiarū·qȝ ptinet ad huiusmōi officiū·scȝ ad crea
tōem·et scd̄m hoc himene⁹ dicit̄ vis illa retentiua
semīs ex qua habent p̄creari puerperia·et dicitur
vis illa deus scd̄m cōsuetudīem antiquorȝ·qui quā
libet essentiam in qua aliquid diuinitatis aliquam
scȝ emulatōeȝ diuinitatis repiebant· deū vocabāt

vnde naturalē vim terre ꝓducendi vinū vocabāt deū·scȝ bachū·naturalē vim terre segetes ꝓducēdi·vocabāt cererē· Qualitates etiā elementoꝝ naturales vocabāt deos· qꝛ suā viderent̄ habē vim in cōpositōe corpoꝝ· Similiter ad stellas· Hee eñ vident̄ habere ratōnalem effectū in his īferioribus Idem quoqȝ de sciētijs & virtutibus·que sunt bona gratuita·cū etiā in vitijs sit quedā emulatō deitatis·i·domare vitia·iñ dij dicebāt̄. Vl'himeneꝰ dictus est·a quodā atheniēsi himeneo noīe· qui feliciter vsus est nuptijs·siquidē himeneꝰ atheniensis iuuenis amore cuiusdā forma paris·sed nobilitate supioris inarserat·sȝ ob generis imparilitatē repulsam passus inter virgines virginali habitu cōuersatus·& a piratis inter virgines captiuatꝰ·& tandem vir eē dephensus.ad suos remissus est· vt parentibus virginū eaꝝ facile nūciet vel dicat ꝯditū·ea tñ lege vt eius quā peteret vti cōiugio ꝯcederetur·concedit̄·reddūtur virgines· fit ille voti sui compos·salua lege sue cōditionis· Vñ inoleuit cōsuetudo·vt quicūqȝ nuberet·eū tanꝗ deū nuptiarū inuocaret·qꝛ feliciter amore suo vsus sit·Himeneus aūt qñqȝ ponit̄ ꝓ nuptijs·qñqȝ ꝓ coitu·et interꝑtatur dormiēs·scd'm hug·Et vt dicit pap·dij vel dei quos pagani deos asserūt· olim hoīes fuisse ꝓdunt̄·& ꝓ vniuscuiusqȝ vita a suis post mortē coli ceperūt·in quoꝝ etiā laudes poete carmina cōposuerūt & in celos eos sustulerūt· Nam quarundā iuēōines artiū et cultū pepisse dicūtur·vt esculapio medicina· fuerūt etiā viri fortes aut vrbiū cōditores·quibꝰ mortuis hoīes qui eos dilexerūt simulacra finxerūt vt haberēt aliquod ex imaginū ꝯtemplatōe solatiū·sed paulatī hic honor ꝑsuadētibus demonijs ita in posteros irrepsit·vt quos illi ꝓ sola noīs memoria honorauerūt· successores deos extimarēt atqȝ colerēt·Hoc etiā īuenitur in libro sapiētie ca·xiiij·de hoc vide in iupiter·

Himeneꝰ nei·pnl'·ꝓdu·Ouidiꝰ· Maior himeneꝰ adest nō illi gratia lector· Itē ouidiꝰ· Ecce vacāt himeneo & ignibꝰ atria fumāt· Vide in himen·

Himnicanꝰ ni·qui canit himnos·& cōponit̄ ab hinus et cano·et corripit ca·

Himnidicus ca·cū·q dicit himnos· Vñ in quadā omel'· Ibi chori angeloꝝ himnidici·i·laudes dei dicentes·et cor·di·licet cōponat̄ ab himnus et dico cis·tenet vero naturā huiꝰ ꝑteriti dixi qd' naturaliter cor·primā·vt ostendi in dico cis·

Himnigraphus pha·phū. himnoꝝ scriptor·vnde hec hinigraphia phie.hīnoꝝ descriptō·& cor·gra

Himniloquꝰ qua·quū·qui loquit̄ de himno ab hinus & loquor ꝯponit̄·& cor·la·Itē ꝓ eodē himnilogus ga·gū·ab himnꝰ & logos· Vñ hec himnologia gie·sermo vel laus de himno·

Himnio· ab himnus dicit̄ himniso sas·et himnio onis·ambo ꝓ laudare·vel himnos cantare·

Himnista ste·cōis ge·est·qui facit vel cantat himnos.& dicit̄ ab himnus ni·

Himniso sas·in himnio nis·vide·

Himnulus li·dimi·ꝑuus himnus·

Himnus ni·mas·ge·i·laus dei cū cantico·Proprie eñ hinꝰ cāticū ē ꝯtinēs laudē dei·Si ergo sit laus et nō sit dei·nō est himnus·Si sit laus et sit dei et nō cantet̄·nō himnus est·Si ergo in laude dei dr·et cantat̄ et tūc est himnus cui cōtrariū est treni·qui sunt carmīa lamenti & funeris·

Hin qdā mēsura ē·scȝ sextariꝰ et ē indeclinabile·

Hinnio nis·niui·nire·nitū·ꝑ geminū n·equoꝝ ē·Hiere·v· Vnusquisqȝ ad vxorē ꝓximi sui hinniebat·& cōponit̄ cū ad·& con·& fit adhīnio nis·i·valde hinnire·& cohinnio nis·i·simul hinnire·& ē neutrū cum oībus suis compositis·

Hinnitus tus·tui·ꝑ geminū n·clamor est equoꝝ·& ꝓdu·ni·& deriuat̄ ab hinnio nis· Iob·xl· Aut circūdabit collo eius hinnitum·

Hio.hias·hiaui·hiare·i·os aperire· & ē tractum a feris·qꝛ auiditas oris aptōe mōstrat̄· Vñ & ponit̄ qñqȝ ꝓ desiderare·& qñqȝ ꝓ deficere et est tractū a canibus qui quādo deficiūt hiant· & ꝓ fatigari etiā ponit̄·qd' silr tractū est a canibus· & prorūpi etiā ponit̄·vel ꝓ scindi· vel aperiri quecunqȝ res sit·et cōponit̄ cū in·et dicit̄ inhio as.et ē neu·cū oībus suis cōpositis·& ab hio deriuat̄ hiatꝰ tus·tui·i·fissura aptio terre·ꝑruptō terre ꝓfundaq̄i itus·sed ꝓprie hiatus est oris hoīs aptio· Item scias ꝙ hiatus est qddam vitiū qd' cōtinet̄ sub barbarismo· Vñ dicit donatꝰ·Fiūt aūt barbarismi per hiatꝰ·et dicūt̄ hiatꝰ·quotiēs due vel pl'es vocales ꝓnuncian̄t sil'·vt musa amabit·vel muse aonides·

Hir·vigil interꝑtatur·

Hircania nie·dicit̄ quedā silua q subiacet scithie· Vnde hec hircania nie·dicit̄ quedā regio illi silue adiacēs· Et hic hircanꝰ na·nū·pnl'·ꝓdu· Et hircanius nia·niū· Aurora·Post ānos pl'es hircanꝰ fur

Hircinus·ab hircus dicit̄ hircinꝰ na· ripit vnū· nū·pnl'·ꝓdu·Et hircosus sa·sū·in eodē sensu· qui ē fetidꝰ instar hirci·q̄i qui sudore corꝑis fetido fetet et ꝓdu·ci·Hircinꝰ etiā ē possessiuū de hircus·

Hircus ci·in hirquus est·

Hirqulꝰ li·di·mas·ge·puer libidīosus & lasciuꝰ vt hircus.& q oculos sꝑ retorquet ad angulos ex nimia lasciuia·Et deriuat̄ ab hircꝰ vel hirquus·

Hirquꝰ qui·mas·ge·scd'm suetoniū est oculoꝝ angulus vbi putredo colligit̄·Et qꝛ ex nimia lasciuia & luxuria solēt quidā retorq̄re oculos ad hirquos inde dicit̄ hic hircus ci·i·caper·scȝ aīal lasciuū et petulcū et feruēs semꝑ ad coitū· Cuius oculi ad libidinē in transuersū aspiciunt·& ad hirquos retorquētur·& inde dictus est hircus·Dicit̄ eñ ī naturali historia hircos ita eē libidinosos vt īdignentur si videāt aliquos coeūtes·vt ī eos impetū faciant·& inde hirculꝰ li·vel hirciolus li·dimi·

Hirsutꝰ ta·tū·i·asper pilis. vel pilosus vt hircꝰ· Vnde hirtus ta·tū·ꝑ sincopā ꝓ hirsutꝰ ta·tū· Vñ de sancto iohe dicit̄· Prebuit hirtū tegimē camelus artubus sacris·Prope quidē est hirsutus·cuiꝰ pili erecti extant·et ꝓdu·pnl'e·hirsutꝰ·& deriuat̄ ab hircus ci·

Hirtus·in hirsutus vide

Hirudo dis·i·sanguisuga.et dicit̄ ab hereo res·q̄ carni adhereat·et ꝓdu·ru·Vñ horatiꝰ·Nō missura cutē nisi plena cruoris hirudo· Vñ hirudineꝰ na·nū·et hirūdinꝰ na·nū·in eodē sensu·Inuenitur hec hirūdo dis·ꝑ n·ꝓ quadā aue·vñ versus·Ales hirūdo volat·nat hirudo·agitat̄ arūdo·vel sic·Cātat hirūdo·fugit hirudo·crescit arundo·

Hisco scis·inchoa· qd' debēt facere hiasco· ab hio as·addita co· sed cā vitandi hiatū facit hisco· Et cōponit̄ cū de·& dicit̄ dehisco scis·i·valde vl' deorsū hiscere·Inde dehiscens tis·

Hispaniensis·in hispanus vide·

Hispanus fuit quidā rex cōditor hispanie· vnde dicta est hec hispania nie·& hinc hispanus na·nū·gentile et possessiuū·et hic et hec hispaniēsis·& hoc se·gentile· Et habet sex ꝓuintias·scȝ terraconēsem cartaginensem·lusitaniā.galiceā· beticam & trans

fretũ in regione africe tingitaniã. & sũt due hispa nie. scʒ citerior que in septẽtrionali plaga a pire= nio vsqʒ ad cartaginẽ porrigit̃. Vlterior que in me dio a celtiberis vsqʒ ad gadicanũ fretũ extenditur Citerior aũt & vlterior dicta est. q̃i citra vel vlt̃. Sed citra quasi citra terras. & vltra vel q̉ vltra sit. vel qꝛ nõ sit post hãc vlla alia terra.

H ispidus. ab hirc⁹ dicit̃ hispid⁹ da. dũ. i. asꝑ seto sus. pilosus. hirsut⁹. squalid⁹. et cor. pnl'. hispidus

H ister stri. mas. ge. fluui⁹ est qui & danubi⁹ dr̃. Vñ histri dicti sunt. Siquidẽ de colcho insula qui dã missi ad ꝑsequẽdos argonautas in ponto intra= uerũt histꝝ fluuiũ. & iñ a vocabulo ãnis quo a ma ri recesserũt histri dicti sũt. Iñ hec histria strie. di cta est terra quã incoluerũt. Vnde hister stra. strꝝ gentile. Et hec histrix cis. q̃ddam aĩal q̃drupes spinosũ. qꝛ in terra illa abũdat. et ꝓdu. stri.

H isterion. i. gesticulari.

H istoria. Historĩn interp̃tat̃ videre vel ꝯgnoscẽ. Vnde hec historia. Antiq̃tus eñ nullus scribebat historiã ñ q̃ iterfuisset. et ea que scribenda eẽnt vi disset. Vel ideo dicit̃ historia ab historĩn. qꝛ diu p̃ terita ad nostrã memoriã & noticiam reducit. Est aũt historia res gesta a memoria hoĩm. ꝓpter ve= tustatẽ remota. In nostro tam̃ vsu & si nuꝑ vel ali quantulũ retrores gesta sit. tñ dicit̃ historia. Inde historiola le. dimi. Et ꝑ cõpositõem historiog̃ph⁹ phi. descriptor historiaꝝ. Vnde hec historiog̃phia phie. historie descriptõ. Et historiographo phas. i. historiã describere vel depĩgere desĩgre. Et ĩ eodẽ sensu historio as. et sũt actiã. et cor. pnl'. historia.

H istoric⁹ ci. qui historiã describit vel narrat. & cor. ri. & potest adiectiue declinari.

H istoriographus pnl'. cor. in historia est.

H istrio. ab histerion q̃d est gesticulari dicit̃ hic histrio onis. q̃i histerio. i. gesticulator. ioculator. qui diuersos gest⁹ et habit⁹ hoĩm scit rep̃sentare. Vnde histriones dicebant̃ rep̃sentatores comedia rũ qui in recitatõe laruas sue faciei apponẽtes rep̃ sentabãt habitus & gestus diuersorum.

H istrix cis. in hister vide.

H iulcus ca. cũ. i. hians. spissus. rimosus. & dicit̃ ab hio as. In estate terra est hiulca. cũ ẽ fissa & ri= mosa calore solis. et ꝯponit̃ semihiulc⁹ ca. cũ. aliq̃n tulum hians. aptus ex parte.

Hoc est. & id ẽ. sũt due ꝑtes. & ad hoc in telligendũ nota. q̉ noĩa cõponũtur cum verbis ꝑ oẽs casus excepto ntõ & vtõ vt dixi in tercia ꝑte in ca. de figura cõposita nomĩs Vnde patet q̉ cũ dicit̃. Marcus. i. tullius. vl' mar cus hoc ẽ tulli⁹. Id est. vel. hoc ẽ. nõ potest esse di= ctõ cõposita. qꝛ cõstat ex ntõ & verbo. & ideo nõ sũt cõiunctões expositiue. vt quidã putauerũt. qꝛ nec etiã talis species ꝯiunctõnũ ĩuenta est. & sic dicendũ est. q̉ sũt oratões expositiue siue ꝯposite. Et illud ꝓnomẽ hoc. venit demõstratiue. et hoc ꝓ nomẽ id relatiue & respicit intellectũ p̃cedentis termĩ. & nõ suppositũ. & ideo sumit̃ in neutro ge= nere & in singulari numero.

H odie adũ. tempis. i. hoc die. Et ꝓ semꝑ ponit̃ & cõponit̃ ex hoc & die. Iñ hodiern⁹ na. nũ. & ꝓ du. e. die. cũ oĩbus suis cõpositis. vt hodie & p̃die

H omerocẽtonas. Hiero. in ep̃la ad quotidie. paulinũ dicit. Quasi nõ legerim⁹ homerocẽtonas & virgiliocẽtonas. i. opuscula de versib⁹ homeri & virgilij cõposita. & ꝓdu. to. Et scias q̉ homero cẽtonas et virgiliocẽtonas excerptões quedã sunt de libris homeri et virgilij in duob⁹ libris r̃dacte in quib⁹ multi versus p̃ter dictoꝝ autoꝝ intentõꝫ adaptant̃ xp̃o. Quidã sane excerptores librorũ ho meri et virgilij trãscurrẽtes. vbicũqʒ iuenerũt ali quid q̃d sue materie possent adaptare. pũcto sig̃= uerũt. vt quãdo cõpilarent ꝓmptius inuenirent. et ab huiõi pũctatõe centones dicunt̃ scripta ex v̾ sibus cõpilata. hinc inde collectis. et sc̃dm materiã cõtinuatis. Cento eñ vt dicũt. est verbũ grecum idẽ quod pũgo. Inde dicit̃ hic cẽto tonis. idem q̃d pũctus. et declinat̃ hic virgiliocento tonis. et hic homerocẽto tonis. Vnde virgiliocẽtonas homero cẽtonas sũt acti pl'ales greci. et acuũtur in fine.

H omicida de. pnl'. ꝓdu. i. hominẽ cedens. i. occi dens. et cõponit̃ ab homĩe et cedo dis. De homici dio casuali habes in casus.

H omicidiũ dij. dr̃ ab homicida. i. hoĩs occisio.

H omiñiũ nij. ge. neu. i. hoĩs fuitiũ. ab hõ hoĩs dr̃.

H omo. ab humus dicit̃ hic et hec homo hoĩs q̃si humo. qꝛ ex humo est effectus. Inde q̃ttuor dimi. Vñ dicit p̃sc. in tercio libro. ab homo. homũculus dicit̃. et homũcio. homullus et homullul⁹. Naʒ vt ideʒ in eodẽ dicit. que geminãt l. ante us. vel a. vl' um. in vlus. vla. vlũ. faciũt iteꝝ diminutiua. vt ho mull⁹ homullul⁹. Pauxillus. pauxillul⁹. Et potest dici q̉ homo q̃ttuor diminutiua habuit. ꝓpter eius q̃ttuor trãsgressiones. Prima fuit in paradiso. Se cũda legis naturalis. Tercia legis mosaice. Quar ta legis euãgelice. Diminut⁹ est etiã homo in tem ꝑibus qꝛ antiq̃ssimi vt dicit p̃sc. in vj. li. Declina bant homo homonis. sed mutata ẽ o. ꝓducta in i. cor. et dicimus homo hoĩs. Vñ enni⁹. Vultures in siluis miseꝝ mãdebãt homonẽ. Itẽ vt dicit grego. in quarto moraliũ. Scriptura sacra tribus mõis ap pellat hoĩem. scʒ ꝑ naturã. sicut scriptũ ẽ in genesi Faciam⁹ hoĩem ad imaginẽ et similitudinẽ nostrã Item hoĩem ꝑ culpã sicut scriptũ est. Ego dixi dij estis et filij excelsi oẽs. vos aũt sicut hoĩes morie mini. Ac si apte dicat. Sicut delinq̃ntes obibitis. vnde paul⁹ dicit. Cũ sit inter vos zelus et ꝯtẽtio nõne carnales estis. et sc̃dm hoĩem ambulatis. Ac si dicat. Qui discordes mẽtes ducitis nõne adhuc ex rep̃hensibili hũanitate peccatis. Item hoĩem ꝑ ĩ firmitatẽ. sicut in hieremia scriptũ est. Maledict⁹ qui spem suã ponit in hoĩe. Ac si apte diceret in ĩ firmitate. Itẽ dicit grego. in omelia ascẽsionis. Oĩs creature aliquid homo habet. Habet nãqʒ cõe esse cũ lapidib⁹. viuere cũ arborib⁹. sentire cũ aĩalib⁹ intelligere cum angelis. Si igit̃ cõe habet aliquid cũ oĩ creatura hõ. iuxta aliq̃d oĩs creatura hõ. Hic nota q̉ de cõditõe et vilitate hoĩs loquens bernhard⁹ in. Multi multa sciũt. hoc est in quadã meditatõe sua. que sic incipit. Multi multa sciunt. sic dicit. Attende hõ quid fuisti ante ortũ. et quid es ab ortu vsqʒ ad occasũ. et quid eris post hãc vi tam. Profecto fuisti q̃d nõ eras. ex vili materia po stea factus es. et in vilissimo pãno iuolutus. men struali sang̃ne in vtero materno fuisti nutrit⁹. tu nica tua fuit pellis secũdina. sic indut⁹ et ornatus ad nos venisti. nec memor es q̃ sit vilis origo tui Forma. fauor populi. feruor iuuenilis. opesqʒ Sur ripuere tibi noscere q̃d sit homo. Nichil aliud est homo nisi sꝑma fetidũ. saccus stercoꝝ. et cib⁹ ver miũ. Post hoĩem vermis. post vermẽ fetor et hor ror. Sic in non hoĩem. i. cinerẽ vertit̃ oĩs homo. Cur ergo sup̃bis homo. attende q̉ fuisti vile semẽ et sanguis coagulatus in utero. deinde miserie h⁹

vite expositus et peccato· postea vermis et cinis ·
Cuiꝰ cõceptus culpa· nasci miseria· viuere pena ·
mori angustia· Cur carnẽ tuã rebus ꝓciosis sic im
piguas & adornas· quã post paucos dies vermes
deuoraturi sũt in sepulcro· Aiam ergo tuã cur nõ
adornas bonis opibus· q̃ deo & angelis pn̄tanda
est in celis· Quare aĩam tuã vilipẽdis· et carnẽ ei ꝓ
ponis· dominã ancillari et ancillã dn̄ari· magna ab
usio est· Totus iste mũdus ad vniꝰ aĩme ꝓciũ exti
mari nõ potest· Nõ eñ ꝓ toto mũdo isto deꝰ aĩaꝫ
suã daret· quã ꝓ vna aĩma dedit· Vide in curiosus
Et nota ꝙ iste dtũs frugi figuratiue & intrãsitiue
adiũgitur cũ om̄i casu· cũ vtroqꝫ nũo· & cũ quoli
bet genere cũ hoc nomĩe homo· Eccĩa· xxxj· Homo
frugi· i· homo bonus & vtilis· Quare deus hoĩem
fecit dixi in dos· Itẽ vide in creo· Itẽ de q̃ttuor sta
tibꝰ hoĩs dicã in liber ra· rũ· Itẽ vide in infernus ·

Honestas· ab honor dicit̃ honestus sta· stum· qui
nichil habet turpitudĩs· q̃i honoris statũ ꝯseruãs ·
& compat̃ honestus stior· simus· vñ honeste stius
sime· adũ· & hec honestas tatis· i· ꝑpetuꝰ honor· q̃
si honoris status. & cõponit̃· inhonestꝰ sta· stum·
id ẽ· nõ honestus· & compat̃· Item ab honestꝰ ho
nesto stas· i· honestũ facere· vel reddere· & cõpoĩ
tur· dehonesto stas· Inhonesto stas· i· valde hone
stare· vel potiꝰ diffamare· vitupare· ab honestate
remouẽ· Et sũt actiua scd̃m hug· Pris· aũt dicit ꝙ
honestus format̃ ab honor· or· mutata in es· & assũ
pta tas· sicut a maior maiestas·

Honor vel honos· in honoro ras· vide·

Honorculus li· pnl'· cor· i· ꝑuus honor·

Honorifico· honor ꝯponit̃ cũ facõ· et dicit̃ hono
rifico cas· i· honorare· honorẽ impẽdere· vñ honori
ficus ca· cũ· & compat̃· sed eius compatiua nõ sũt
in vsu· & hic & hec & hoc honorificẽs tis· sed nõ
est in vsu· tñ eius compatiua sũt in vsu· Fit ergo q̃
dam mixta compatõ ex compatiuis istiꝰ· & ex hoc
positiuo honorificus· et dr̃ honorificꝰ cẽtior· simꝰ·
vñ honorifice cẽtius· sime adũ· Et hec honorificẽtia
tie· ab honorificẽs· i· honorabilitas· Item ab hono
rifico hic et hec honorificabilis & hoc le· & compa
tur honorificabilior simus· Vnd̃ honorificabiliter
iꝰ· sime· adũ· & hec honorificabilitas tatis· & hec
honorificabilitudo dis· Vnd̃ hec honorificabilitu
dinitas· & hec longissima dictõ vt patet in hoc v̓
su· Fulget honorificabilitudinitatibus iste· & cor ·
penultimã honorifico cas·

Honoro ras· raui· i· honorẽ impẽdere· Vñ honora
tus ta· tũ· qui recipit & impẽdit honorẽ· & cõpat̃
honoratus tior· simꝰ· vñ honorate tius. sime. adũ ·
& honoratoriꝰ ria· riũ· qui impẽdit honorẽ· vel qd̓
ẽ honori· & hic et hec honorabilis et hoc le· dignꝰ
honorari· vel aptus honorare· Et dicit̃ honorabil'
quasi honori habilis· i· aptus· vt recipiat vel tri
buat honorẽ· Et compat̃ honorabilis lior· simꝰ· vñ
honorabilit̃ lius· sime adũ· et hec honorabilitas tis·
Et cõponit̃ inhonorabilis· i· nõ honorabilis· et sil'r
compat̃· Itẽ ab honoro hic honos vel honor· & ẽ
honor in honorãte· Et attendit̃ honor nõ solũ in
reuerẽtia· sed etiã in admĩstratõe eoꝝ que sunt cor
pori necessaria· Et vt dicit ph̄us in q̃rto ethicoꝝ ·
Virtutis ꝓmiũ honor ẽ· & attribuitur bonis· Et
augꝰ· in de ciui· dei loquẽs de vero honore patrie
celestis dicit· Honor ille nulli denegabitur digno·
nulli ꝯcedet̃ indigno· Itẽ de honore siue ꝓmatu di
cit criso· Primatꝰ fugientẽ se desiderat· desiderãtẽ
se odit· Et scias ꝙ hieronimꝰ dicit sup isto verbo·
Honora patrẽ tuũ & matrẽ tuã· Sed si a v̓o patr e
te nõ sepat tãdiu carnis copula ꝙdiu ille suũ noue
rit autorẽ· Idem· Ecce aduersariꝰ xp̄m in pectore
tuo conat̃ occidere. si ꝑuulus ex collo pendeat ne
pos· licet sꝑso crine scissisqꝫ vestibꝰ vbera quibus
te enutrierat mater ostẽdat· licet in limĩe pat̃ iaceat
ꝑ calcatũ ꝑge patrẽ· ꝑ calcatã ꝑge matrẽ. siccis ocu
lis ad vexillũ xp̄i euola· Solũ pietatis genꝰ est in
hac re esse crudelẽ· Honoro cõponit̃· Abhonoro
ras· Cohonoro ras. i· simul honorare· Dehonoro
ras· Exhonoro ras· i· vitupare· extra honorẽ facere
vel ponẽ· & inhonoro ras· i· nõ honorare· cõtra ho
norẽ facere· vitupare· Honoro actiuũ est cũ oĩbꝰ
suis cõpositis· Hic nota ꝙ ambrosiꝰ sup lucam di
cit· Sed nec maria minor q̃ꝫ matrẽ xp̄i decebat fugi
entibꝰ apl'is ante crucem stabat· & pijs spectabat
oculis filij vulnera· Que spectabat nõ pignoris
mortẽ· sed mũdi salutẽ· aut fortasse quia ꝯgnouat
ꝑ filij mortẽ mũdi redemptõem· aula regalis puta
bat se et sua morte publica numeꝝ additurã· Sed
hiesus nõ egebat adiutorio ad hoĩm redemptõneꝫ
quia dixit· Factus sũ sine adiutorio iter mortuos
liber· Suscepit quidẽ matris affectũ· sed nõ q̃siuit
hoĩs auxiliũ· Habemꝰ igit̃ pietatis magistrũ· do
cet lectõ· qd maternꝰ debeat affectꝰ imitari· quid
sequi reuerẽtia filioꝝ· vt ille se offerãt in filioruꝫ
ꝑiculis· illis amplius solitudo materna· q̃ꝫ sue mor
tis mesticia sit dolori. Misticũ tñ est ꝙ cõmendat̃
iohãni inter ceteros iuniori qd̓ nõ ociosis auribus
debemꝰ accipe. Periculosa eñ est mulieribus copu
la adolescẽtis· & species iuuẽtutis· vide in maria ·
Nõ est aũt hic obliuioni tradendũ ꝙ sicut dic̃ fra
ter thomas· aliud ẽ de eo qui est adhuc in seculo cõ
stitutꝰ· & aliud de eo qui ẽ iam in religione ꝓfes
sus· Ille eñ qui est in seculo cõstitutꝰ si habet ꝑen
tes qui sine ip̄o sustentari nõ pñt· nõ debet eis reli
ctis religionẽ intrare· q̃a trãsgrederet̃ ꝓceptũ dñi
de honoratõe ꝑentũ q̃uis dicãt quidã oppositum ·
scꝫ ꝙ in hoc casu licite posset eos deserere· eoꝝ curã
deo cõmittẽs· Sed si q̃s recte cõsideret· hoc essꝫ tẽ
ptare deũ· cũ habens ex hũano cõsilio q̃d ageret ·
ꝑiculo ꝑentes exponẽt sub spe diuini auxilij· Si ve
ro sine eo ꝑentes vitã trãsigere possent· licitũ esset
ei desertis ꝑentibꝰ religionẽ intrare· quia filij non
tenẽtur ad sustẽtatõeꝫ ꝑentũ nisi causa necessitatis
Vñ luce· ix· dicit̃ ꝙ dñs dicenti sibi· ꝑmitte michi
ꝓmũ ire et sepelire patrẽ meũ· rñdit· Sine vt mor
tui sepeliãt mortuos suos· tu aũt vade & ãnũcia r
gnũ dei· Quod verbũ tractãs cyrillꝰ dicit ꝙ disci
pulus ille nõ petijt ꝙ patrẽ suũ iam defũctũ sepe
liret· sed adhuc viuentẽ in senectute sustẽtaret· qᵒ
usqꝫ eũ sepeliret· qd̓ dñs nõ cõcessit· quia erãt alij
qui eius curã habere poterãt linea ꝑentele ad hoc
faciendũ astricti· Ille vero qui ẽ iam in religione ꝓ
fessus· reputat̃ iam q̃i mortuꝰ mũdo· Vñ nõ debet
occasione sustẽtatõnis ꝑentũ exire claustꝝ in quo
ip̄e xp̄s sepelit̃· et se iteꝝ secularibus negotijs im
plicare· tenet̃ tñ salua sui ꝓlati obediẽtia· et sue reli
gionis statutis piũ studiũ adhibere q̃liter eiꝰ ꝑen
tibus subueniat̃· vide in dulia·

Hora re· cũ h· ẽ dieꝝ· et ẽ hora re· spaciũ ĩ quo me
dietas alicuiꝰ signi orit̃ in oriente· et medietas alte
rius occidit in occidente· Item hec ora ore sine h· ẽ
regionũ vel finiũ vel vestiũ· cũ eñ regionẽ vl' finẽ
vel extremitatẽ vestimẽtoꝝ designare volumꝰ per
hoc nomẽ scribendũ ẽ sine h· Itẽ q̃ndo est pluralis
nũi de os oris ora· Vñ v̓sus· Oras mũdus habet

nox horas. et clamis oras. Aspiras horā vbi tpus
Horispex cis. ī haruspex vide. sigficabit.
Horison tis. media spera apparēs sup terram.
Horno adū. tempis. i. hoc āno. & cōponit̄ ab hoc
& ānus. Vnde hornus na. nū. & hornotin⁹ na. nū
pnl'. cor. in eodem sensu. i. hui⁹ anni. Designat tn̄
quando qz tempus indeterminate.
Hornotin⁹ na. nū. in horno exponitur.
Hornus ni. in horno exponitur.
Horologic⁹ ca. cū. pnl'. cor. qui in horologio col
ligit horas. vel quod ptinet ad horologiū. Et de=
riuatur ab horologium gij.
Horologiū. Hora p tempe cōponit̄ cū lego gis.
& dicit̄ horologiū gij. vbi hore legunt̄. i. colligun
tur vel ītelligunt̄. vel cōponit̄ a logos qđ ē sermo
vel ratō. qz ibi sermo habet̄. vel ratō de horis col=
Horoscopus pi. mas. i. horaꝝ inspe ligendis.
ctor. & cōponit̄ ab hora & copos. qđ est labor vl'
intentō. qi in cognitōe horaꝝ intendēs vel laborās
vel cōponit̄ ab hora & scopin. qđ est speculari. qz
p horas natiuitates hoim speculant̄ dissili & diū=
so fato. Vnde hoc horoscopiū pij. i. horaꝝ specula
tio. & cor. pnl't. horoscop⁹.
Horreo res. rui. i. horrorē habere. timere. vel tre=
mere. Prope quidē ille horret qui tremit. et cuius
pili rigescūt. i. surrigunt̄ ppter frigus. vel ppter
timorē. sicut in nocte cū homo vadit solus. Et hic
hic horror roris. rori. & hic & hec horribilis. & h°
le. i. abominabilis. Et compat̄ horribilis lior. sim⁹.
Vnde horribilit̄ lius. sime. adū. & hec horribilitas
tatis. Itē ab horreo. horridus da. dū. i. terribilis ab
ominabilis. frigorosus. tremēs. & compat̄ horri=
dus dior. sim⁹. Vnde horride dius. sime. adū. Et
hec horriditas tatis. Horreo cōponit̄ cū facō. &
dicit̄ horrefacio cis. i. terrefacere. Itē horreo cōpo
nitur abhorreo res. rui. i. timere. abominari. Item
exhorreo res. Inhorreo res. Perhorreo res. & hinc
inchoatiua. Horresco. abhorresco. exhorresco. In=
horresco & phorresco. Horreo & eius composita
sūt neutra. et signt passionē extrinsecus nataꝫ. &
cōstruunt̄ qn̄qz cū actis. qn̄qz sine actis. cū ponū=
tur p timē. Et scias q horreo facit pteritū in rui.
eo mutato in vi. diuisas. et caret sup. scd̄m vsum.
deberet tn̄ facere horritū. eo mutato in i. breuē. &
addita tum. vt vult psc.
Horridul⁹ la. lū. di. aliqntulū horrid⁹. & cor. du
Horrid⁹ da. dū. pnl'. cor. in horreo res. est
Horrifico. Horreo cōponit̄ cū facō & dicit̄ hor=
rifacō cis. & horrifico cas. i. terrefacere. Vnde hor
rificus ca. cū. penultima correpta.
Horripilatō ē qn̄ pili capitis p horrore erigūtur.
Hortor taris tat⁹ sū. i. suadere ɔfortare instigare
vel instigari. vnde hic hortator toris. & hic hor
tatorius ria riū. & hec hortatio onis. & hic horta
tus tus tui. & hoc hortamē mis. & hoc hortatoriū
rij. i. palmatoriū. vel locus vbi fiūt hortamīa. hor
tor cōponit̄. Adhortor taris. Abhortor taris. Co
hortor taris. i. simul hortari. Dehortor taris. i. dis
suadere vel valde hortari. Vnde dehortatori⁹ ria
riū. & hoc dehortamē mis. Exhortor taris. i. valdē
hortari. Vnde hic exhortator. & hec exhortatō. &
exhortatori⁹ ria riū. Hortor cū suis ɔpositis ē cōe
Horula le. di. pua tpis hora. et cor. ru.
Horus ri. Ab hora p tempe dicit̄ hic horus ri. q̄
primus horas adinuenit.
Haruspex cis. Hora cōponit̄ cū specio vel inspi
cio. & dicitur hic haruspex cis. vel horispex cis. il

le qui inspicit horas. & hic haruspicus ci. i. horaꝝ
inspector. qui etiā horoscopus dicitur
Haruspicus. in haruspex vide. & cor. spi.
Hospes. hostium componit̄ cū peto. & dicit̄ hic
et hec hospes pitis. qui recipit et qui recipitur. q̄si
hostipes. i. hostium petens. quasi hostio pedem in
ferat. Antiquitus em̄ hospites qui recipiebāt et q̄
recipiebant̄ veīebāt ad hostiū et pōebāt pedē ī eo
et pactū firmabant q vn⁹ nō decipet aliū. Vn̄ q̄ re
cipit et qui recipitur hospes dicit̄. Vterqz em̄ po
nēdo pedem in hostio amicicie pactum firmabat.
Vnde quidā. Est qui suscipitur. et qui me suscipit
hospes. Qz autem dicit̄ hospes. quasi hostium pe
tens ethīa est. Vnde facilis benign⁹ aptus. et qui
aduētum amicoꝝ nō subterfugit. sed eis ad hostiū
se libenter exponit. hospitalis homo dicitur. et est
cōmunis generis. hospes tam in singulari q̄ in plu
rali. Sed hec hospita huius hospite in singulari est
fe. ge. et in plurali neu. sicut et sospita
Hospitiarius. ab hospitium dicitur hospitiarius
rij. et hec hospitiaria rie. custos hospitij
Hospitiolū li. dimi. puum hospitium
Hospitiū. ab hospes dicitur hoc hospitiū tij. vbi
quis ad tempus hospitali iure inhabitat. et inđ trā
siens migrat. Hospitium vero scolarium est. sz do
mus est burgensis qui eam locat
Hospita. ab hospes dicitur hec hospita te. et ho
spitat⁹ ta tū. qđ ɔpo. Inhospita & Inhospitat⁹ ta
tū. i. nō hospitatus. sed de istis duobus nominibus
nō inuenitur nisi illa terminatio que est in a. ī quo
cūqz casu sit. et in vtroqz numero. Inuenitur ergo
ntūs vtūs et ablatiuus singularis fe. ge. et ntūs
et vtūs et actūs plurales in neutro genere. scz ho
spita et inhospita scđm hug. alij vero dicūt cum q̄
bus ego. q hospita te. est fe. ge. in singulari nūo.
sed in plurali est neutri. habens tantū ntm̄ actm̄ et
vtm̄ et sic est etheroclitū. Vn̄ pl'alit̄. ntō hec hospi
ta. actō hec hospita. vtō o hospita
Hospitabilis. ab hospitor taris. dicitur hic et hec
hospitabilis et hoc le. pnl'. cor. qui libenter hospi
tat̄. vel q̄ est dign⁹ vt recipiat̄ in hospitiū. et com
ponitur inhospitabilis. i. non hospitabilis
Hospitalarius. in hospitalis vide
Hospitalis. ab hospes dicitur hic et hec hospital'
et hoc le. pnl't. pdu. qui benign⁹ et pn⁹ ē ad hospi
tandū. et componit̄ hic et hec inhospitalis et hoc
le. De hoc etiam vide in hospes. Item ab hospes
dicitur hoc hispitale lis. vbi pegrini recipiuntur in
hospitio. Vnde hic hospitalarius rij. custos hospi
talis vel qui est de hospitali. et hec hospitalaria rie
p femina in eodem sensu
Hospitor. ab hospes dicitur hospitor taris tat⁹:
sum. Hospitor aūt si attribuatur recipienti. sensus
est. Ego hospitor te. i. in hospitiū te recipio. Si au
tem attribuatur ei qui recipitur sensus est. Hospi
tor tecū. i. in hospitio tuo tecum maneo vel ī alio
Si autem attribuatur ei qui recipitur et cōstruat̄
cum actō sensus est. Hospitor te. i. in hospitium a
te recipior. Vnde olim erat cōmune. et cōstrueba
tur sic. Ego hospitor te. et ego hospitor a te. quod
cōpetentius est. scz vt dicatur esse cōe. et cōstrua
tur ad modū cōmunis verbi scđm hug. Cōmunit̄
tamen dicūt q est deponens.
Hostia. ab hostis dicitur hec hostia stie. hostie au
tem erant sacrificia que fiebant anteq̄ pergerent
ad hostes quasi p hostibus deuincendis facta. Sz
victime erant sacrificia que post victoriam victis

hostibus ĩmolabant̃ et erant victime maiora sacrificia q̃ hostie. Vnde versus. Victima ꝓ victis datur. hostia pro supandis.

Hostiarius. ab hostiũ dicitur hic hostiator. id ẽ. ianitor. qui & hostiarius dicit̃. qꝛ custodit hostiũ. et inde hostiarius dicit̃ in ecclesia ab officio. quia p̃sit hostijs templi. Ipe em̃ tenẽs clauẽ oĩa intus et exterius custodit. inter bonos & malos habens iudiciũ. fideles recipit. et infideles respuit. Et hec hostiaria rie. que custodit hostiũ. et hostiari9 ria. riũ. qd̃ ptinet ad hostiũ. vide in ordo.

Hostiatim aduerbiũ. ab hostio dictũ. i. p hostia. quasi de hostio ad hostium.

Hosticapa. hostis cõponit̃ cũ capio vel cedo. vel scido. & dicit̃ hic et hec hosticapa pe. vel hostiscida de. vel hostiscida de. qui vel que capit vel cedit vel scindit hostẽ. et cor. pnl'. hosticapa.

Hostiscida de. pnl'c. ꝓdu. ge. cõis. qui vel que cedit hostẽ. et ꝯponit̃ ab hostis & cedo dis. cecidi.

Hostic9 ca. cũ. i. hostis. ab hostis deriuat̃. & corsti. Vñ in aurora dꝛ. Hostica sũt ei9 colla subacta

Hostilis. ab hostis. dicit̃ hic & hec hostilis et hoc le. qd̃ ptinet ad hostẽ. et ꝓdu. pnl'. Et inde hostiliter adũ. et hec hostilitas tatis. i. inimicicia

Hostilo las. exponit̃ in vstilo las.

Hostimentũ. ab hostio stis. dicit̃ hoc hostimentũ ti. i. equamentũ equalitas. vel illud cõtra quod põdus exequatur in libra.

Hostio stis. stire. stitũ. i. eq̃re. et cõponit̃ cũ ab. & dicit̃ abhostio stis. Item cũ con. & dicitur cohostio stis. abiecta n. Item cũ p. & dicit̃ phostio. Et est actiuũ cum oĩbus suis compositis.

Hostiolũ li. dimi. puũ hostiũ. pnl'. cor.

Hostis. ab hostio stis. dicit̃ hic et hec hostis. quia equa fronte eat ad bellũ. Prope quidẽ hostes dicũtur qui ĩeq̃les sũt nec eq̃liter sibi inuicẽ debent. q̃si qui nichil sibi debent. nec vn9 magis tenet̃ alteri q̃ ecõtrario. Vnde hostes ꝓprie nõ possũt eẽ xp̃iani inter se. nec hostile p̃liũ inter eos. qꝛ xp̃iani semp debent sibi ĩuicẽ aliquid saltẽ causa xp̃ianitatis. sed xp̃iani et saraceni ꝓprie dicũtur hostes. quia nichil sibi inuicẽ debẽt. Si em̃ vilissim9 saracenus caperet regẽ francie. tm̃ deberet illi. q̃ntũ rex frãcie deberet illi si eũ capet. Vel hostes dicũtur ab hostiando. i. equãdo moenia victoꝝ. Solent enim hostes victores moenia victoꝝ hostiũ adequare. i. cũ terra equa facẽ. i. destruere. et deijcere p terrã.

Hostiũ. ab hostis dicit̃ hoc hostiũ stij. qꝛ hostem arceat. ibi em̃ aduersarijs nos obijcim9. Hinc etiã hostia fluuioꝝ dicũtur exitus in mare scꝫ loca vbi ĩtrant mare. qꝛ hostibus illuc solemus occurrere & nos eis ibi opponẽ. Vel dicũtur loca illa hostia. qꝛ p loca illa tanq̃ p hostia in domũ intrant flumina mare. vel res exportant̃ vel important̃ p loca illa tanq̃ p hostia. vel quia homĩes p loca illa tanq̃ p hostia egrediũtur & ingrediũtur fluuiũ vel terrã suã quasi domũ. Q. aũt dicit̃ hostiũ quasi oñdens aliquid interi9. vel q̃si obstans intrãtibus. i. intrare volentib9. et hia est. vide in ianua.

Hostioriũ. ab hostio stis. dicit̃ hoc hostioriũ rij. lignũ cũ quo modius vel sextari9 adequat̃. illud videlicet lignũ quod ducit̃ sup mẽsurã. vt si quid ibi supfluũ ẽ amoueat̃ & si quid deest suppleatur.

Huiuscemodi est cõis ge. & indeclinabile. ab huius et mõi. & interponit̃ ce. sillabica adiectio. & designat iste gtũs modi qualitatem: vt Huiuscemodi. i. talis.

Humano nas. in humanus exponitur.

Humanus. ab homo dicit̃ hũanus na. nũ. qd̃ habꝫ humanitatẽ. vel quod ptinet ad hũanitatẽ. Itẽ humanus. benign9. mãsuet9. misericors. qꝛ circa homines habeat amorẽ. & miseratõis affectũ. & scd̃um hanc significatõem compat̃ hũanus nior. sim9. vñ hũane vel hũaniter nius. sime. adũ. & humanitas tatis. & hũanitus adũ. Et differũt humane & humanit9. sicut diuine et diuinit9. Nam diuinitus & humanit9. signt a deis & hoibus. Sed diuĩe & humane ad similitudĩem deoꝝ vel hoĩm. Si em̃ dicas Gabriel missus est diuinitus. idẽ est ac si dicat̃. Gabriel missus est a deo. & istud factũ est hũanitus. id ẽ. ab hoibus. Si vero dicas. Gabriel locutus ẽ diuine. vel humane. i. ad similitudinẽ deoꝝ vel hoĩm siue diuino more vel humano. Et hũane. i. mãsuete. et hũaniter. i. dẽ est q̃ hũane. Human9 cõponit̃ cũ in. et dicit̃ inhuman9 na. nũ. i. nõ humanus. scꝫ effrenis. efferus. & crudelis. & ĩmisericors. et cõpatur. Vnde hec inhũanitas tatis. i. feritas. crudelitas. impietas. Item inhũanus p̃t dici studens totus deditus studio. qui raro cõuersat̃ cũ hoibus. & similit̃ compat̃ inhũanus nior. simus. vñ hora. Surge et inhũane seniũ depone camene. Itẽ ab humanus. hec hũanitas tatis. a gtõ hũani addita tas Et dicit̃ hũanitas. ꝓprietas qua quis dicit̃ homo. & hũanitas. i. mãsuetudo. misericordia. quedã affectõ qua nos ĩuicẽ intuemur. Item ab hũanus dicit̃ hũano nas. & est hũanare. hũanitatẽ induere. Vñ hũanatus ta. tũ. vñ hiesus xp̄us est hũanatus. i. humanitate indut9. hũana natura vestit9. & hinc hec hũanatio onis. hũanitatis susceptõ. ĩdutio. et ꝓ. p̃mam humanus cum suis deriuatiuis. vt humano nas. hũanitus. hũaniter. vñ horati9. Hũano capiti ceruicẽ pictor eq̃nã Iũgere si velit varijs ĩducere plumas.

Humatus. in humo mas. vide.

Humectatus. in humectus vide.

Humect9. ab humor moris. vel ab humeo mes. dicit̃ humect9 cta. ctũ. i. humid9. & compat̃ hũectior. sim9. vñ humecte ctius. sime. adũ. et hũecto ctas. i. madefacere. vnde hec humectatõ onis. et hoc humectamẽ mis. et humectat9 ta. tũ. vnde humectatĩ aduer. sicut ab humectus humectim. et ẽ actiuum humecto ctas.

Humeo. ab humus. dicit̃ humeo mes. mui. i. madefieri. vñ humesco scis. inchoa. et ꝓdu. p̃mã humeo sed humo mas. eã cor. vnde versus. Corpa nullus humet vbi terra liquoribus humet.

Humeralis. ab homerus. dicit̃ hic et hec humeralis et hoc le. qd̃ ptinet ad humeꝝ. et hoc humerale lis. dꝛ quoddã palliũ. qd̃ et suphũerale dꝛ. Ecc. lxv Et humerale posuit cũ ephot.

Humerillus. ab humer9 dicit̃ humerill9 li. qui extremitati axis infigitur.

Humer9. ab armus dicit̃ hic humerus ri. q̃i armerus. vt eẽt distinctõ hoĩm quoꝝ sũt humeri ad aĩmalia quadrupedia quoꝝ sũt armi. vñ humerosus sa. sũ. i. fortis. et magnos habẽs humeros.

Humidus. ab humeo vel humor dicit̃ humidus da. dũ. quod exteri9 habet humorẽ. Sed vuidum quod interius habet humorẽ. et cõpatur humidus dior. simus. vñ humide dius. sime. adũ. et hec humiditas tatis. et humido das. i. humidũ facere. madefacere. et est actm̃ et ꝓdu. etiam hu.

Humilis. ab humus. dicit̃ hic et hec humilis et hoc le. quasi humi accliuis. et est et hia. et compat̃ hũilior. simus. Dañ. iiij. Humillimũ hoĩm. et scribit̃ p

duo l. suplatiuus. licet humilis scribat̃ ꝑ vnum l. Format̃ eñ ab humilis. remota is. & addita limꝰ. vt humilis humillimꝰ. Et sũt qñqȝ suplatiua que desinũt in limus cũ suis cõpositis. & cõtinent̃ simplicia in hoc versu. In limꝰ qñqȝ dat fagus cetera linque. & a dtõ humili addita tas. fit hec humilitas. Item ab humilis dicit̃ humilio as. aui. are. verbũ actiuũ. & cor. pnl. humilis. & humilio as. Et scias ꝙ vt dicit glosa sup math. ca. iij. Vera est humilitas quã sequit̃ comes obediẽtia. Et grego. dicit in morali. xxvj. Ille vere est humilis. qui nõ defensor est cũ arguit̃ in malis. & sũt tres gradus humilitatis. Primꝰ gradus ē se subdere maiori et se nõ preferre equali. & hec humilitas dicit̃ sufficiens. et est necessaria cuilibet iusto. Scdꝰs gradꝰ est subdere se equali. nec se ꝑferre miori. & hec humilitas dicitur abundans. Tercíꝰ gradus est subdẽ se minori in quo gradu est oĩs iusticia. et hec hũilitas dicit̃ supabũdãs. Inuenit̃ aũt hũilitas bona & mala. Bona exaltat. mala deijcit. Qd̃ dñs in euangelio luce xviii. patẽter & compẽdiose designat dicens. Oĩs qui se exaltat humiliabit̃. & qui se humiliat exaltabitur. Quod exponẽs beda dicit. ꝙ qꝛ simpliciter nõ ait. Qui se exaltat humiliabit̃. & qui se hũiliat exaltabit̃. sed cũ additamẽto. Oĩs qui se exaltat humiliabit̃. dicendũ est. qꝛ varijs modis homines ĩ hoc seculo & ĩ futuro exaltant̃ & humiliant̃. Alij hic & in futuro exaltant̃ sicut rex dauid & iob. & ezechias. & iosias. et ceteri tales qui gloriosi in hᵒ seculo fuerũt. & gloriosiores sũt in futuro. Alij hic & in futuro humiliant̃. sicut supbi paupes. vel certe illi qui in hoc seculo de peccatis vindictã recipiũt. & in futuro ad penã ꝑpetuã trãseũt qualis fuit herodes. anthiochꝰ. nabuchodonosor. & pylatus. & multi tales. de quibus scriptũ est. Duplici cõtritõne contere eos dñe. Nõnulli hic exaltant̃. sȝ in futuro humiliant̃. sicut sũt supbi diuites. qui iuxta scripture vocẽ ducũt in bonis dies suos. & in pũcto ad inferna descendũt. Alij aũt hic humiliantur & in futuro exaltant̃. sicut sũt sancti paupes. & illi ꝑcipue qui ꝓpter deũ oĩa sua relinq̃ntes semetipos spontanea pauptate humiliãt. vt in futuro a dño exaltari mereantur. Et bernhardꝰ dicit in xxxiiij. sermõe. Quãti humiliant̃. qui hũiles nõ sũt alij cũ rancore humiliant̃. alij patiẽter. alij & libẽter. Primi rei sũt. seq̃ntes ĩnoxij. vltimi iusti. Qui aũt dicere potest bonũ michi qꝛ humiliasti me. is vere humilis est. Nõ potest hoc dicere qui ĩuitus tolerat. minꝰ qui murmurat. Est aũt humilis. qui humiliatõnez cõuertit in humilitatẽ. et ipe est qui dicit deo. bonũ michi quia hũiliasti me. Item dic̃ grego. in q̃rta dñica de aduẽtu. Miranda actõ cũ elatõ nõ eleuat sed grauat. Qui eñ sine hũilitate virtutes cõgregat. q̃i qui in ventũ puluerẽ portat & vnde aliq̃d ferre cernit̃. inde deteriꝰ cecatur. In cũctis ergo. q̃ agitis fratres mei radicẽ boni opis humilitatẽ tenete. Nec q̃bus iam supiores. sed quibus adhuc inferiores estis aspicite. vt dũ meliorũ vobis exempla ꝓponitis ad maiora semp ascendere ex humilitate valeatis.

Humo as. aui. are. dicit̃ ab humus. Et est humare in terra ponẽ. humo tegere. i. sepelire. Vnd̃ humatus ta. tũ. terra tectus. & sepultus. et cõponitur. Inhumatꝰ ta. tũ. i. insepultꝰ. Et humatim adũ. i. sepultim. vel vilit̃ & abiecte. et cor. hu. humo mas. sed humeo eam ꝓducit.

Humor. ab humeo mes. dicit̃ humor moris. Vnd̃ humorosus sa. sũ. i. humore plenꝰ. & compat̃ hũorosus sior. simꝰ. Vnde hũorose sius. sime aduer. & hec humorositas tatis. et ꝓdu. ꝑmã. humor nomẽ. Sed humor aris. passiuũ de humo as. eã cor. Vnd̃ q̃dã. Me terret ꝙ hũor. nõ terret qd̃ sonat hũor.

Humus mi. fe. ge. i. terra. & ꝓprie humida & inferior. Et nota ꝙ humꝰ est q̃i ꝓpriũ nomẽ terre. vñ & caret pluralitate. & rñdetur ad adũbia interrogatiua ad modũ ꝓprioꝝ noĩm sine ꝑpositõne sicut domus domi & militia militie. et deriuat̃ a mus. greco. quod dicit̃ terra. vt d̃riuatõ sumat̃ ab vltĩa sillaba & cor. hu. Vñ ouidi. epy. Luxuriat frigido sanguine pinguis humus. vide in tellus.

Hus terra est in finibus ydumee. et interꝑtatur festinans vel consiliator.

I est impatiuus de eoĩs. facit eñ impatiuꝰ I. eat. Item sic̃ dicit hug. Hec figura latina i. et hec figura greca y. idem elementũ reꝑsentãt. et i. reꝑsentat illud in substãtiali sono. Sed y. in accidẽtali. hoc aũt elementũ i. naturaliter et exilit̃ sonat. ergo hec figura i. reꝑsentat illud elementũ cũ sonat exilius. Sed cũ sonat spissius et vberiꝰ repñtatur hac figura y. Et ad istos diuersos modos reꝑsentandi ꝑdictũ elemñtũ greci ꝑdictis duabus figuris vtunt̃ appellantes i. iotã. Y. gui. nos aũt nõ vtimur hac figura y. nisi in grecis dictõibus. vel barbaris et non vbiqȝ. Vnde in multis dictõibus grecis vel barbaris est dubiũ an debeant scribi ꝑ i. an ꝑ y. apd̃ nos cũ nesciamꝰ illas linguas ex toto. qꝛ apud illos scȝ grecos et barbaros in q̃busdã locis scribit̃ i. ĩ alijs y. scȝ gui. Item hec figura i. apud nos repñtat duo elemñta. scȝ i. vocalẽ. et i. consonantẽ. Quia ergo i. duo elemñta repñtat. et quia i. et y. idem repñtant elemñtũ. Ideo mixtĩ nobis placuit tractare d̃ dictõnibus que incipiunt ab i. vocali. et de illis que incipiũt ab i. cõsonãte. et etiã de his q̃ incipiũt ab y.

Ia est nomẽ dñi scdꝰm qd̃ est ĩuisibilis. Ex quo et allelu. qd̃ est laus. vel laudare. cõponit̃ alleluia. i. laus ĩuisibilis. vel laudate inuisibilem.

Iabel. interꝑtatur ascensio.

Iabin. ĩterꝑtat̃ sapiẽs vel sẽsus. siue ec̃ prudẽtia.

Iaceo ces. cui. verbũ neutꝝ. et caret sup̃. et dicit̃ a iacio cis. et cõponit̃ cũ ad. et dicit̃ adiaceo ces. i. iuxta iacere. et cũ inter. et dicit̃ ĩteriaceo ces. et cũ ꝑ. et dicit̃ ꝑiaceo ces. et cũ sub. et dicitur subiaceo ces. et cor. ia. Luca. in iiij. Felix qui potuit mundi minãte ruina. Quo iacet iam scire loco.

Iacere. qñ est infinitiuꝰ de iaceo ces. ꝓdu. pnl̃t. Quãdo vero est infinitiuꝰ de iacio cis. cor. pnl. vñ versus. Si nescis iacẽ lapidẽ tu mitte iacere.

Iacintinꝰ. in iacintus vide.

Iacintus ti. fuit quidẽ puer versus in florẽ. ſm poetas. vnde et ille flos sil̃iter dictus ẽ iacintꝰ. et est purpureꝰ. et hinc quidã lapis est dictus iacintinꝰ habens purpureũ et ceruleũ colorẽ ad modũ illius floris. vnde versus. Flos est iacintus lapis est iacintꝰ homoqȝ. vnde iacintꝰ ta. tũ. penultimã ꝓducit. q̃uis poetica licentia qñqȝ corripiat̃ in metro scdꝰm hug. et hinc iacintinus na. nũ. quod ẽ de colore iacinti. et scribit̃ sine c. ĩ vltĩa sillaba iacitꝰ.

Iacio cis. ieci. iactũ. iacere. vñ hic iactꝰ ctꝰ. ctui. Iacio cõponit̃. Adijcio cis. abijcio cis. Cõijcio cis. Item ꝑ detractõnem n. coijcio cis. ꝓ conijcio cis.

Deijcio cis. Disijcio cis. Eijcio cis. Inijcio cis. Proijcio cis. Preijcio cis. Obijcio cis. Reijcio cis. Subijcio cis. Traijcio cis. Iacio et om̄ia ei⁹ cōposita sūt actiua. Item om̄ia eius cōposita retinēt p̄teritum sui simplicis īmutatū. vt pijcio pieci. sed a. p̄sentis mutat̄ in i. et a. supini in e. mutat̄. Item nota q̄ adijcio. abijcio. & cetera composita a iacio. p̄ duo i. scribi debent. et pnunciari regulariter. & ē p̄mū i. cōsonans. & alterū vocale. Scd̄m hoc ergo si cōponatur iacio. cū dictione desinēte in cōsonantē. debet prima sillaba pduci positōne. Inuenit̄ tamē quādoq3 corripi. et hoc ideo fit. quia in oib⁹ huiōi verbis solent quidā tacere q̄nq3 i. cōsonantē in metro. imo quod magis est causa euphonie semp̄ solent tacere i. ɔsonantē in qualibet platōne in p̄dictis verbis cōpositis. & tamē est de integritate dictōnis. & debet scribi. licet taceat̄ apud quosdam causa euphonie. Sicut in hac dictione circūeo. m. nō pfert̄. & tamē est p̄s dictōis huius. et ibi scribitur. Cū ergo cōtingit q̄ i. cōsonans in p̄dictis verbis taceat̄. & liquescat a potestate cōsonātis. tunc prima nō cogit̄ pduci positōne. & inde est q̄ pōt corripi si naturaliter correpta ē. Si vero i. cōsonās nō taceat̄ nec liquescat. tūc prima pducit̄ si desinat in cōsonantē. & hinc est q̄ subijcio q̄nq3 pducit primā. quādoq3 corripit. & in cōsimilibus idem est iudiciū. Si querat aliq̄s verū asseram i. cōsonātem semp̄ debē taceri in p̄dictis verbis in qualib3 platōe. sic distinguo. Cū metrū cogit taceat̄. alias apte pferat̄. Nō em̄ video magnā esse cacophoīā3 si dicat̄ abijcio. deijcio. licet quidā velint hoc semp̄ & vbiq3 vitare. ita dicit hug̊. Magister aūt bene dicit. Ob in compositōne breuiat̄ vt obeo. nisi positio supueniat. vt obieci. tamē in p̄nti et in omibus que tenēt cognatōem p̄ntis obijcio primā corr̄. & producit. Corripitur em̄ subtracta i. consonante. vnde statius. Frontib⁹ ītentas obijcit mōstratq3 cruorē. & pō. Vn̄ idē stati⁹. Pectora q̄ īuisis obijcit fumātia muris. & corripit̄ retēta i. ɔsonāte. vn̄ horati. Cū michi liuor edax ignauos obijcis ānos In frequētiori tamē vsu est q̄ pducat̄. Ita etiā contingit in hoc verbo abijcio. corripit̄ em̄. Vnde statius. Frontibus intentas abijcit mōstratq3 timorē. & pducit̄. Vnde idē statius. Abijcit attonite tectoꝝ culmīe sūmo. Idem accidit in hoc verbo subijcio. Nam a statio corripit̄ dicente. Fata videre prior subijcit gauisus vlixes. Producit̄ aūt a virgilio. Quātum vere nouo viridis se subijcit alnus Sed in reijcio aliter est. quia tam in p̄nti q̄ in p̄terito primā corripe et pducere inuenit̄. quia scd̄m quosdā ibi i. est simplex cōsonans. et sic primā cor. Vnde virgili⁹. Titire pascētes a flumīe reijce capellas. Quītus em̄ pes est pceleumaticus cōstans ex quattuor breuib⁹. Scd̄m aūt quosdā ē ibi i. duplex cōsonans. et sic pducit̄ positōe. Vnde virgi. Reijce ne maculis obfuscēt vellera pullis. Alie vero p̄positōnes composite cū hoc verbo iacio penitus pducūtur. vt inijcio. eijcio. in quibus oibus i. duplex cōsonans est ante vocalem.

Iacito tas. pnl̄. cor. in iacto ctas. exponitur.

Iacob īterp̄tatur supplātator. q2 in ortu suo plātam nascētis fratris apprehēdit. Vel q2 postea fratrē arte decepit. Item iacob angelū & etiā esau vicit nō manibus sed oratōnibus. Vn̄ sup illud esa. xlix. Redemptor tu⁹ fortis iacob &c̄. Dicit glosa Fortis redemptor iacob q̄ dedit valitudinē iacob luctandi cū angelo oratōe vt aiūt. nō manib⁹. Volebat em̄ angel⁹ qui eū custodiebat in p̄egrinatōe ad deū recedere. euicit aūt oratōe vt eu3 benediceret. & audiuit. Si cū deo fortis in oratōe es q̄nto magis cōtra hoīes. quasi diceret et oratōe ɔtra esau quē metuis p̄ualebis. Hic nota q̄ grego. tractans illud geñ. xxxij. Cum iacob ad p̄pria rediret vir luctabat̄ cū eo vsq3 mane. qui cū videret q̄ eū supare nō posset tetigit neruū femoris ei⁹ & statī emarcuit. Ita dicit in scd̄a omel̄. scd̄e p̄tis ezech̄. Is qui certat in luctamīe aliquādo supiorē se. aliq̄n vero eū cū quo cōtendit inferiorē inuenit. Designat ergo angelus deū. et iacob qui cū angelo contendit vniuscuiusq3 p̄fecti viri. & in contemplatōe positi aīam. quia videlicet aīa que cōtemplari deū nitit̄. velut in quodā certamīe posita. modo exup̄at. q2 intelligendo et sentiēdo de incircūscripto lumīe aliquid degustat. Modo vero succūbit. quia etiā degustando iteꝝ deficit. Quasi ergo vincit̄ angelus quādo intellectu intimo apprehēdit̄ deus. Sed notandū q̄ idem victus angel⁹ neruū femoris iacob tetigit. eūq3 marcescere statim fecit. atq3 ab eo iacob tempe claudicauit vno pede. quia sc3 om̄ipotēs deus cum iam p̄ desideriū & intellectū cognoscit̄. om̄em in nobis voluptatē carnis arefacit. et q̄ p̄us quasi duob⁹ pedib⁹ innitētes et deū videbamur q̄rere. & seculū tenere. post agnitōem suauitatis intime vnus in nobis pes sanus remanet. atq3 alius claudicat. quia necesse est vt debilitato amore seculi. solus in nobis amor cōualescat dei. Si ergo tenemus angelū vno claudicamus pede. quia dū crescit in nobis fortitudo amoris dei. infirmat̄ pcul dubio fortitudo carnis.

Iacobipeta te. cōis ge. pnl̄t. cor. q̄ vel q̄ petit ecclesiā sancti iacobi. et ɔponit̄ a iacob⁹ & peto tis

Iacobus zebedei. a patre cognamīatus est quem cū iohanne relinquēs veꝝ patrē secuti sūt. Hi sūt filij tonitrui. qui etiā boanerges ex infirmitate. et magnitudine fidei nomīati sūt. Hic est iacob⁹ fili⁹ zebedei frat̄ iohānis. q̄ post ascensionē dn̄i ab herode occisus est. Et interp̄tat̄ supplantator. quia curā carnis supplātauit dn̄o vocante. & ip̄am carne3 herode cruciante cōtempsit. vnde iacobitanus nanū. & hic et hec iacobensis et hoc se. Hic dictus ē iacobus maior. sicut alter mior. p̄mo ratōe vocatōnis. quoniā prim⁹ vocatus est a xp̄o. Secūdo ratōne familiaritatis. quoniam maiorem familiaritate3 videtur christus habuisse cum isto q̄ cum alio. q̄a videlicet ipsum ad secreta sua admittebat. sic̄ fuit ad puelle resuscitationem. et ad gloriosam transfigurationem. Tercio ratione passionis. qui primus inter ceteros apostolos passus est. Sicut ergo dicitur maior altero ex eo q̄ primus vocat⁹ ad apostolatus gratiam ita potest dici maior ex eo q̄ primus vocatus est ad eternitatis gloriam. Iacobus alphei ob distinctionem prioris iacobi cognomīatus est qui dicitur filius zebedei sicut iste filius alphei. Cognomen igitur ambo a patre sumpserūt. Iste est iacobus minor. qui in euangelio frater domini dicitur. Ambo predicti iacobi apostoli fuerūt et consobrini christi. Hic iacobus vt tactum ē dictus est minor ad differentiam iacobi zebedei. Licet em̄ iacobo zebedei prior natus sit. fuit tamē vocatōne posterior. Vnde et hec consuetudo in plerisq3 religionibus obseruatur. vt ille qui prior ingreditur maior vocetur. et ille qui posterior minor. licet sit prior. s. ā etate maior. aut sāctitate dignior Dictus est etiam frater domini. ex eo q̄ sibi simil

limus fuisse perhibetur. adeo vt pleriq; in eorum specie fallerent. Appellatus est etiã iacobus iust⁹ ꝓpter meritũ excellentissime sanctitatis. Vñ egisippus apostoloꝝ vicinus. Hic inquit ex vtero mr̃is sue sanctus fuit. vinũ et sicerã nõ bibit. carnes nũq̃ mãducauit. ferrũ in caput eius nõ ascendit. oleo nõ est vnctus. balneis non est vsus. sindone. i. veste linea semꝑ indutus. totiens in oratõe genua flexerat vt callos in genibus sicut in calcaneis videretur habere. Hic solus inter apostolos ꝓpter nimiã. i. magnã sanctitatẽ suã ꝑmittebat̃ in sancta sanctoꝝ intrare. Propter etiã eius sanctitatẽ p̃ ceteris apostolis hierosolimis est ep̃us ordinat⁹. Dicitur etiã ꝙ primus inter apostolos missaz celebrauit. vide in iohannes.

Iactantia tie. i. arrogantia. suꝑbia. vanitas. & scribitur ꝑ t. in penultima. sed accipit sonũ de c. fit enim ab hoc v̄bo iactãti. addita a. fit hec iactãtia.

Iactarius rij. in iactura vide.

Iacto. a iacio cis. ieci. iactũ. ctu. v. in o. fit iacto ctas. verbũ frequẽ. a quo dicit̃ iactito ctas. aliud frequẽ. Item iactare vel iactitare. ponit̃ ꝓ gloriari. laudare gloriando. vanitare. arrogare. vel maniter ꝓferre. Inde iactans sũ arrogans dicit̃ qui se vanitat. & maioꝝ institutis nõ adquiescit. s; ꝓpriã quandã viam iusticie & sanctitatis ĩquirit. et comparatur iactans ctior. simus. vñ iactanter ctius. sime. aduer. Vnde versus. Qui iacit hic iactat qui laudat se quoq; iactat.

Iactuarius. in iactura vide.

Iactura. a iacio cis. dicit̃ hec iactura re. i. iact⁹. Iactura etiã dicitur damnũ. & ꝓprie quod naute patiunt̃ cũ immĩete & ingrauescẽte tempestate res suas in mare iaciũt. sc; panẽ. vinũ. pannos. & generaliter quicq̃d habẽt qñq;. ne ip̃a nauis nimio põdere reruz submergat̃. vñ hic iactarius rij. qui frequenter damnũ patit̃. & ꝓprie qui ita res suas iactat. Et iactuari⁹ ria. riũ. i. damnosus. patiens. vł inferens damnũ. Inter damnũ autẽ & iacturam ẽ differentia. quia iacturã scientes & vltro patimur Damnũ vero & insolito & nobis nescientibus fit ꝯm pap̃.

Iaculator toris. in iaculũ vide.

Iaculũ li. a iacio cis. dicit̃ hoc iaculũ li. i. missile. eo ꝙ iacit̃ & mittit̃ impetuose. Vnde iaculor aris. id est. iaculũ mittere. & iaculo torq̃re. Vnde hic iaculator toris. Et hinc iaculatorius ria. riũ. aliquid iaculatoris. vel quod est aptũ ad torquendum. vel quod ꝑtinet ad iaculandũ. Iaculor cõponit̃. Cõiaculor aris. & est depo. cũ omĩbus suis compositis Item iaculũ dicit̃ q̃ddam rhete piscatoriũ similiter a iaciendo. Vnde hic iaculator toris. qui iaculũ iacit vel facit. et cor. cu. iaculum.

Iaculus li. mas. ge. quidã serpens volatilis. a iaciendo dictus quia de arborib⁹ se iacit suꝑ aĩalia & ea ꝑimit. Vnde luca. in ix. Et natrix violator aq̃ iaculiq; volucres

Iair. interp̃tat̃ vigilãs. siue illuminans. & acuitur vltima.

Iairus ri. ꝓpriũ nomẽ cuiusdã viri. cuius filiã dominus suscitauit. vt habet̃ marci q̃nto. et ĩterp̃tatur illuminãs siue illumĩatõ seu vigilie. aut vigilãtius. et ꝓducit penultimã. Vnde in aurora dicit̃. Mensa leui splendet curatur nata iairi.

Iam aduerbiũ est tempis.

Iambeus. in iambus est.

Iambus bi. est quidã pes metric⁹ cõstans ex breui & longa. & dicit̃ a iambos q̃d est ascendere. vel ascensio. q; cito trãsimus et ascẽdim⁹ a breui ad longam. vel dicit̃ a iambusiz. q̃d est repĥendere. vel detrahere venenũ. q; inuent⁹ fuit ad describendũ venenũ ire. & repĥensiões & detractões. vñ horati⁹ Archilocũ ꝓp̃o rabies armauit iambo. vñ iambe⁹ bea. beũ. & iambic⁹ ca. cũ. et ẽ bisillabũ iamb⁹. lic; in ꝑdicto versu sit trissillabũ ꝑ dierisim iambo.

Iamin. i. dextra. & cõpoit̃ cũ bẽ et dicit̃ beniamĩ

Iamnes acuit̃ in fine. & interp̃tat̃ marinus. siue vbi est signũ eius. cessit eñ & defecit signũ eius corã signis moysi. vñ dixert̃ magi. Hic digit⁹ dei ẽ.

Ianiculũ li. templum iani. et dicitur a ianus. Ianiculũ etiã dicit̃ opidũ q̃ddam ytalie. & hic ianiculus mõs apud romã. q; ibi olim colebat̃ ianus.

Ianitor. a ianua dicit̃ hic ianitor toris, qui & ianuator dicit̃. sc; qui obseruat ianuam.

Ianitrix cis. illa que obseruat ianuã. & ianitrices dicũtur vxores duorũ fratrũ. quasi eandẽ ianuam terentes. vel ꝑ eandẽ ianuã iter habentes. & dicit̃ a ianua vel ianitor ꝑ formatõem mutato or. in rix. vt a ianitor ianitrix. et cor. ꝑnł. in ntõ. in gtõ autẽ ꝓducit penultimã siue tri.

Iantaculũ. a ianto tas. dicit̃ hoc iantaculũ li. cibus quo soluit̃ ieiuniũ ante prandium. vnde iantaculo las. & in deponenti genere iantaculor laris. idem q̃d ianto tas. Et scias ꝙ quidam corrupte solent ꝓferre hec vocabula ꝑ e. in p̃ma sillaba. sc; gẽto tas. & gentaculo las. & gentaculum li.

Ianto. a iano deo principioꝝ dicitur ianto tas. taui. & in deponẽti genere iantor taris. i. cõmedẽ ante prandiũ. soluere ieiunium sc̃dm hug̃. Papias etiam dicit iantare. i. disuare dicit̃ vulgo. Ianto ec gusto ante prandiũ. vnde quidam. Iantam⁹ mane cenamus vespere facto.

Ianua. a ianus dicit̃ hec ianua nue. ꝓprie p̃mus ingressus. primus introitus. quia ianus ẽ deus p̃ncipioꝝ. cui antiqui omnẽ introitum & exitũ sacrificarũt. vel ianua dicitur hostiũ ꝑforatum. quale videmus in cellarijs. ꝑ quod videri potest intus & extra. sicut ianus videt ante & retro. Fores sunt que ext̃ voluũtur & apiũtur. value que int⁹ apiuntur et voluũtur et sunt duplices & replicabiles. quia in se replicãtur cũ apiunt̃. & dicũtur sic a velando. quia se velent. vel quasi volue. quia dũ apeiũt̃ cũ difficultate voluũtur. vel q; in se reuoluũtur. Porta ꝓprie est ciuitatis. Cũ eñ antiqui ciuitatem aliquã volebant edificare. in circũitu ducebant aratrum. & locum muroꝝ sulco designabant Cum eñ veniebant ad locuz vbi porta debebat eẽ suspendebant aratrũ ne tangeret terram. et portabant. & ab illa portatione aratri locus ille dictus est porta. et sc̃dum hoc ꝓprie est ciuitatis. Potest etiam in alijs dici porta. ab exportatõe & importatione rerum ꝑ eam facta. Posticũ vel posticium. vel postis. vel postica. est latens ingressus in parte posteriori. vel quia respicit occidentẽ. Antica hostium ab ãteriori. vel quia respicit orientẽ. Hostiũ dicitur generaliter vbicũq; sit. siue sint value. siue fores. siue aliud. Similiter et aditus dicitur generaliter hostiuz. Differunt tamẽ. quia aditus ẽ quo admittimur. Hostium quo excludimur. Vsus tamẽ hanc ꝓprietatem corrũpit. Item a ianua porta dicta est ianua. quedã ciuitas potens. nobilis. pulcra & diues iuxta mare sita. et est quasi introit⁹ et porta lombardie. tuscie ꝓuincie. Huius ciuitatis oriũdus fuiut cõpilator p̃sentis libelli. qui dicitur prosodia vel catholicon. Cõpilator siquidẽ hui⁹ opis dictus frater iohẽs ianuensis de balbis. de ordine

fratrū pdicatorū modicus· Qui etiam compilauit aliū libellū ī theologia qui dicit̄ dialogꝰ· de q̄stio nibus aīme ad spūm· Qui etiā cōposuit quoddam opus pascale· vbi scʒ defacili repitur pasca· Sʒ hᵒ opus pascale cōposuit anteꝙ ordīnē intraret· & a ianua ꝓ ciuitate dicit̄ hic et hec ianuēsis & hoc se· patriū· & ianuinus na· nū· possessiuū·

Januariꝰ· a ianua dicit̄ hic ianuariꝰ rij· qꝛ ianua est et introitus anni· Vel dicit̄ a iano qꝛ ianuariꝰ ē pn̄cipiū āni sic ianꝰ dicebat̄ pn̄cipiū oīm operꝝ· & inde ianuariꝰ ria· riū· Hic alio nomīe iouoniꝰ dr· quia omniū mensium sit pater·

Januator· vide in ianitor·

Januensis· in ianua vide·

Janus· qꝛ iam designat tpus pn̄s et qd̄ statī & cū quadā velocitate sequit̄· ideo inde deriuat̄ hic ianus ni· ꝓpter velocitatē vidēdi ante & retro cū sit bifrōs· & est ianꝰ deꝰ oīm pn̄cipiorꝝ· Et dicit̄ bifrōs· i· habere duas frontes· scʒ ante & retro· Et scd̄m hoc dicit̄ ianꝰ mūdus vel celū qd̄ habet duas facies· i· duas portas· scʒ oriētē & occidētē· vl' can crū et capricornū· Sed cū ianꝰ dicit̄ quadrifrons hoc refert̄ ad q̄ttuor mūdi ptes· vel ad q̄ttuor ele mēta· vel ad q̄ttuor anni tempa·

Japhet interp̄tat̄ latitudo· Ex eo em̄ populꝰ gē tiū natus est· & qꝛ lata ē ex gentibꝰ mltitudo cre dētiū ab illa latitudīe iaphet dictꝰ ē· vide ī gētil'·

Jas· viride dicitur·

Jaspis dis· fe· ge· quedā gēma p̄ciosa est & viri dis· Jas em̄ viride pimasim gēma dicit̄· et ex eis cō ponitur iaspis· & cor· pnl'· gtī iaspidis·

Ibex cis· fe· ge· genus est q̄drupedis anīa lis· scʒ caprea q̄ alio noīe dicit̄ dorcas· Et dicunt̄ ibices q̄i auices· qꝛ instar auiū ardua & excelsa teneāt· & in sublimi inhabitāt· ita vt de sublimitate vix hūanis obtutibus cerni pos sūt· He siquādo aduersitatē aīaliū vel hoīm p̄sense rint· de culmībus saxorꝝ altissimis sese p̄cipitantes suisqʒ se cornibus illesas suscipiūt· scd̄m pap̄· Et d̄ clinat̄ hec ibex· huiꝰ ibicis &c̄· Et pluralit̄ he ibi ces· harꝝ ibicum &c̄· & cor· bi· pnl'· obliquorꝝ· Job xxxix· Nūquid nosti tpus partꝰ ibicū in petris· vn̄ versus· Cornua fert ibex· iob testis· & ibicis inde· De hoc sup̄ dixi in scd̄a pte vbi egi de accentu no minū desinētium in ex·

Ibi aduerbiū loci· et cōponit̄ cū in· et dicit̄ inibi· id ē· in eodē loco· Et cū idē· & dicit̄ ibidē· i· in eo dē loco· & acuit pnl'· Duo em̄ i· cōglutinant̄ ī vnā longā· Itē cōponit̄ cū alius· et dicit̄ alibi· i· in alio loco· Et cū inter· et dicit̄ īteribi· i· interim interea in illo loco· et cor· p̄mā ibi·

Ibidem· in ibi vide·

Ibis· fe· ge· Grō ibis vel ibidis· est ciconia· scʒ auis īmunda· qꝛ nunꝙ ꝓijcit se ad volandū n̄ priꝰ potet aquā· qꝛ rostro posteriora purgat· Et quia auis est imūda· ideo ouidiꝰ vocauit ibim· aduersa riū suū et corriualē qui cū vxore sua mechabat̄· & librꝝ quē in eū scripsit sic ītitulauit· Oui· in ibm· i· cōtra ibim· Vn̄ sic dicit· Ibidis iterea tu quoqʒ no

Ibix cis· fe· ge· auis est aquatica· serpē mē habe tibus inimica· vt dicit glosa sup illud esa· xxxiiij· Possidebūt eū onocroculꝰ· & ericiꝰ· & ibix· Item ysidorus· xij· ethimo· Ibices aues meridiana plaga vocat· que nili fluenta inhabitant· Vnde versus· Ibix ibicis auis est niliqʒ fluentis· et sic ꝓdu· pnl'· gtī· sed ibex cis· vt dixi ꝑ ex· cor· pnl'· gtī·

Ibo ibis· futurū de eo is· ꝓdu· p̄mam·

Icarus ri· fuit filiꝰ dedali· vn̄ icarius ria· riū· Et hinc mare dictū est icariū· ī quo submersus ē· & hec icaria rie· insula iu xta quam submersus est·

Icio cis· Vide in ico cis·

Iciofagus· ab icius· & fagin qd̄ est cōmedē· cpo nitur iciofagꝰ ga· gū· i· pisces cōmedēs· Vn̄ icio fagi sunt quidā populi· quia venādo in mari vale ant· et piscibus tantū alantur·

Icius cij· quidam piscis est·

Ico icis· ici· icere· ictū· i· ꝑcutere· Vn̄ ictus cta· ctū· i· ꝑcussus· Vnde homerꝰ· Icta petit celū ter ris citharea flictis· Nūi· xxxv· Ictus occubuit· Et hec ictio onis· i· ꝑcussio· et hic ictus ctus· ctui· idē & icto ctas· frequē· qd̄ frequentius īuenit̄ ictuo ctuas· in eodē sensu· i· frequēter ꝑcutere· & hinc scd̄m quosdā cōponit̄· abicio cis· deicio cis· subicō cis· et huiōi cū ꝓferunt̄ ꝑ vnū i· quod esse nō pōt· quia p̄terita et supina istorꝝ nō possūt cōpositōem recipe ab ico cis· deberet em̄ eē p̄teritū abici· deici· subici· et nō abieci· deieci· subieci· licet scd̄ʒ quosdā ico cor· pnl'· in p̄senti· & in p̄terito eā ꝓducat· tam̄ scd̄m alios in pn̄ti eam ꝓducit· Sed p̄dicta cōposi ta sꝑ cor· eaʒ in pn̄ti· vn̄ lucretiꝰ· Ex incorporeis ꝓ pellit et icit· ita dicit huḡ· Alij vero dicunt cū qui bus et ego· ꝙ ico· icis· ici· tam pnl'· longa ꝙ breui· facit supinū ictū· sed nō est in vsu nisi ꝑticipiū p̄te riti tpis ictus· Et scias ꝙ iuenitur ico icis· et icio cis· Vn̄ p̄sc· in· ix· li· dic̄· iuenit̄ simplex icio icis·

Icon onis· exponit̄ ī q̄rta pte in ca· de tropis·

Icona ne· i· imago vel signū· scd̄m qd̄ dicit huḡ· Vide ī icon· in q̄rta pte supra in ca· de tropis·

Iconia nie· ī icon ē· vide sup̄ ī q̄rta ꝑte d̄ tropis·

Iconomus· vel economus· penul· cor· est tam pe cunie ꝙ frugū· et oīm que possident̄ dispensator· vnde iconomicꝰ ca· cū· xenofontis pulcer liber est qui nō gubernatōem ville· sed dispensatōem vniū se domus tullio īterp̄tante designat· vide etiam in economus in e· litera·

Ictuo ctuas· in ico cis est·

Ictus cta· ctū· et ictꝰ ctꝰ· ctui· in ico icis est·

Idaliū lij· quedā silua in cipro īsula ī qua colit̄ venus· vn̄ ipa venus et quedā ter ra ei adiacens dicta est ydalia lie· vl' yda lis· huiꝰ ydalis· vel ydalidis· et hic ydaliꝰ lia· liū·

Idcirco· i· ideo ꝓpterea et videt̄ esse simplex·

Idea dee· penul· acuta· exemplar vel forma· et di cit̄ ab ydos qd̄ est forma· Inde hic et hec ydealis et hoc le· i· formalis· imaginarius·

Idem cōponit̄ cū is· et demū· q̄i is demū· hoc est iterū is· et eius feminū est eadē· et neutrū idem i· cor· que in masculino ꝓducit̄· vn̄ versus· Neutrūʒ curtat ideʒ· sed mas ꝓducit̄ idem· et gemiatur cō positō in neutro· Dicimꝰ em̄ identidē· i· idē et idē Cuius obliqui deficiūt casus· et ntūs tam mas· ꝙ neutri ex duobus est corruptis· necnon actūs tam mas· ꝙ feminini· mutat̄ em̄ m· in n· ante d· causa eu phonie vt eundē eandē qd̄ in alijs quoqʒ cōpositis fieri solet ꝓpter eandē cōsonantē vt quendā quan dā quorūdam· quarūdam· que tn̄ possūt et ꝑ adie ctōem habere extremā sillabā· Ceteri vero casus sup̄dictorꝝ ꝓnoim· hoc est eadē· eiusdē· eidē· eodē eedē· eisdē· easdem· eosdem· ex ītegro et corrupto inueniūtur· Itaqʒ regula exigit ꝑ duo ij· vel ꝑ e· et i· tam ntm̄ pluralē mas· ꝙ dtōs et abltōs oīm gene rū pl'es scribi· vt ijdem vel eidē· ijsdem· vel eisdeʒ· Solent aūt auctores etiā ꝑ sinerēsim vnā i· ponere

I ante d

ꝓ duabus vt pataui ꝓ patauij. Iuuenalis ĩ tercio.
Antoni gladios potuit cõtemnere si sic. Antoni
posuit ꝓ antonij. sicut dicit ꝑsc. in xij. li. vbi agit
de figura ꝓnoĩs. Vide etiã in is. ea. id. & in tercia
pte vbi egi de gtõ singulari scđe declinatõnis.

Identidem. in idem exponitur.

Id est. supra exponitur in hoc ē.

Idida de. pnl'. cor. nomē est salomonis. et interꝑ
taē dilectus dñi ꝓpter deũ. vel amabilis dñi ꝓpter
dñm. vide etiam in ecclesiastes.

Idin. interꝑtatur videre.

Idioma tis. ge. neu. dicitē ab ydios qđ est ꝓpriũ.
& omũ qđ est sermo vel modulatõ. Inde hoc ydio
ma ꝓprietas loquēdi in qualibet lingua. Quot em̃
sũt lingue tot sũt et ydiomata. Vnusqsqz em̃ suo
ydiomate loquitur. et ꝓdu. penul. in ntõ. sz in gtõ
eam corripit ydioma matis.

Idiopate. ab ydios qđ est ꝓpriũ. & patos quod
est passio. cõponitē hec ydiopate huiꝰ tes. greca de
clinatõe. & hec ydiopatia tie. i. ꝓpria passio q̃ aliũ=
de nõ infertē. sed intrinsecus nascitur.

Idios grece. latine dicitur ꝓprium.

Idiotha. ab ydus qđ est diuisio. & iota quod est
litera. cõponitē ydiota te. cõis ge. i. illiteratꝰ q̃i di
uisus a literis. i. indoctꝰ & insipiens. Vel ꝯponitē
ab ydus & ote qđ est auris. Inde ydiota q̃i diuisꝰ
ab aure. qꝛ quod audit nõ intelligit. Vel ydiota di
citē ab ydios qđ est ꝓpriũ. & ethis qđ est mos. qa
ꝓpriũ morē sue terre ignorat. & ꝓdu. pnl'. ydiota
Vnde versus. Vir bene vestitꝰ in vestibꝰ esse pi=
tus Creditē a mille. q̃uis ydiota sit ille.

Idithũ. interꝑtatē trãsiliens eos. vel saltans. qa
quosdã humo inherētes. & ea que in imo sũt cogi=
tãtes. & in rebus transeũtibus spem ponētes trãsi
liuit canēdo iste q̃ vocatē trãsiliens. et acuitē ĩ fine.

Idolatra. Ydolũ cõponitē cũ latria. et dicitē hic
& hec ydolatra tre. i. cultor ydoloꝝ scz qui cultu=
rã quã debet impēdere suo creatori impēdit ydolo
Vñ hec ydolatria trie. i. cultura ydoloꝝ scz quam
ydolo ĩpendit. et cor. ydolatra penul. naturaliter.

Idoliũ lij. dicitē locꝰ vbi ydolatre venerãtē & co
lũt ydolũ. scđm pap̃. vnde ꝑma ad corinth. viii.
ca. In ydolio recũbentem &c̃.

Idolothicũ ci. cõponitē ab ydolũ et theos qđ est
deus. q̃i ydolo deificatũ. i. sacrificatũ. i. illud quod
ydolo cõsecratē & offertē. et scđm cõpositõem pe=
nultima debet corripi. quã quidã cõsueuerũt ꝓdu
cere ẜm hug. Et pt̃ dici q̃ est simplex. et deriuatur
ab ydolũ. et sic ꝓdu. penul. sicut huiõi noĩa a noĩ
bus deriuata. vñ quidã. Est locus ydoliũ qđ ibi
datē ydolothicũ. Coꝝ. j. ca. viij. Ydolothicũ mãdu

Idolũ. ab ydos qđ ē forma. dꝛ hoc ydolũ li cãt
. i. simulacꝝ qđ hũana effigie factũ et ꝯsecratũ est.

Idoneꝰ. ab ydos quod ē forma dicitē ydoneꝰ nea
neũ. i. irreꝑhensibilis. aptꝰ. vtilis. cõueniēs. q̃i con
formis cuilibet. Q aũt dicitē ydoneꝰ. q̃i in se duplũ
habēs donũ. et hia est. & compatē ꝑ suppletõꝫ ydo
neus. magis ydoneꝰ. ydoneissimus. vñ hec ydoñei
tas tatis. aptitudo. vtilitas. cõuenientia.

Idor vel ydro grece. latine dicitur aqua.

Idos grece latine dꝛ forma. vñ ydea dee. i. formal'

Idra dre. vel ydrus dri. in exedra exponitur.

Idria drie. ē quoddã vas aq̃tile. & dicitē ab ydor
vel ydro grece qđ est aq̃ latiē. et cor. penul. ydria.

Idriꝰ drij. i. aquariꝰ. et dicitē ab ydro aqua.

Idro. in ydor exponitur.

Idrofaba be. ydro cõponitē cũ fabos. quod greci.
tumorē vel meatũ dicũt. & dicitē hec ydrofaba be.
id ē. aque meatꝰ. Hũc morbũ latini ab aque meatu
limphaticũ vocãt. Et fit ex canis rabidi morsu. vel
ex eiꝰ spuma. quã si homo vel bestia tetigerit aut
demētia repletē. aut in rabiē vertetur.

Idromalũ li. penul. ꝓdu. vnguētum qđ fit ex aq̃
& malis macianis. et cõponitē ab ydro et malũ.

Idromãtia. ydro ꝯponitē cũ mãte vel mãtia quod
est diuinatõ. & dicitē hec ydromãtia tie. diuinatõ q̃
fit in aqua. Est em̃ ꝓprie ydromãtia. in aque ĩspe
ctione vmbras demonũ euocare. et imagiēs & lu
dificatões eoꝝ videre & ab eis aliq̃ ibi audire vbi
adhibito sanguie etiã infans ꝑhibetē suscitari. quod
genꝰ diuinatõis a ꝑsis fertē illatũ. vñ ydromãtius
tia. tiũ. vel ydromãticꝰ ca. cũ. q̃ talē artē exercet di

Idromãticꝰ ca. cũ. et ydromãtius tia. uinandi.
ciũ. penul. cor. exponitur in ydromantia.

Idromellũ li. ē aqua mellita. q̃ ꝯstat ex aqua co=
cta et melle. et ꝯponitē ab ydor aq̃ & mel. Idem &
medo dicitē. Sz mulsũ ē qđ fit ex aq̃ cruda & melle.

Idropicus. in ydropis est.

Idropis. ydro cõponitē cũ peste. quod grece hu
mor dicitē. et dicitē hec ydropis. huiꝰ ydropisis. vel
ydrops pis. i. aquosus hũor. Est em̃ humor succu
taneꝰ cũ inflatõe et anelitu fetido. Inde ydropicus
ca. cũ. penul. cor. q̃ talē ĩfirmitatem patitē. & hec
ydropisis. idē quod ydropis. et cor. penul. ydropi

Idumea mea. quedã regio indie. vñ ydu sis.
meꝰ mea. meũ. penul. acuta. & ĩterꝑtatē ydumea ru
fa. vel rubea. seu terrena. aut sanguinea.

Idus. yduũ. ydibꝰ. fe. ge. pluralis nũi. i. diuisio.
quarte declinatõis. vñ quidã dies mēsis dictꝰ est
ydus. quasi diuisio. qꝛ tũc diuidebãtur a nũdinis. q̃
durabãt a nonis vsqz ad ydus. Vel qꝛ tũc diuidebãtē
mēsis nõ quia in ydibus sit medietas cuiuslibz mē=
sis. sed quia in ydibꝰ est diuisio mēsis. quãtũ ad ap
pellatõem dierũ. Ab ydibus em̃ mēsis nõ cõputatē
nisi ꝑ kalendas sequētis mēsis. vel dicitur ille dies
ydus. quasi edos. ab edēdo. qꝛ hec dies apud vete
res epularũ esset. Ab ydus deriuatē yduo as. aui.
yduare. id est. diuidere.

I ante e

Iecerũt. vel iecere. ꝑteritũ est de iacio cis.
ieci. et ꝓdu. penul. vtrobiqz.

Iechonias. ĩterꝑtatē ꝑparatõ dñi & acuit

Iecur curis. i. epar siue ficatũ et dicitē penul.
iecur. quasi iapir. qꝛ ignis ibi iaceat & ibi habeat se
dem. qui in cerebrũ subuolat & inde ad oculos &
alia mēbra diffũditur. & calore suo succũ ex cibo
tractũ vertit in sanguinē. Et nota q̃ antiq̃ dicebãt
hoc iecor oris. vel iecus iecoris. ꝓ quo nos dicĩꝰ
hoc iecur iecoris. & consistit in iecore concupiscē
tia. Sicut enim corde sapimus. ita iecore amamꝰ.
et cor. penul. in gtõ. et etiã in ntõ. vñ versus. Splē
ridere facit. cogit amare iecur. vide in cor.

Ieiuniũ nij. dicitur quoddã intestinũ tenue semꝑ
vacuũ. vnde dicitur ieiuniũ. qꝛ sui ĩedia viscera va
cua et exinanita existũt. et ē ieiuniũ ꝑsimonia victꝰ
& abstinētia ciboꝝ. A ieiuniũ deriuatur ieiuno as
aui. are. i. a cibis abstinē. et ē neutrũ cũ oĩbus suis
cõpositis. Et vt dicit hiero. sup marcũ. Medicina
cuiuslibet vulneris abhibēda ē ei. ñ ei sanat oculũ
quod calcaneũ. ieiunio passiones corporis. oratõe
sanantur pestes mētis. & ambrosiꝰ dicit ĩ hexam.
Ieiuni hoĩs sputũ si serpēs gustauerit moritur. vi
des quãta sit vis ieiunij. vt ex sputo suo homo ter
renũ serpentē inficiat. & merito spũalē. Quãdo
aũt ieiunia quattuor tꝑibus anni agantē his vsibꝰ

habetˀ. Vult crux lucia cinis carismata dia. Que det vota pia quarta seq̃ns feria. Hic nota ꝙ q̃dragesimale ieiuniũ artiꝰ obseruatˀ ꝙ alia ieiunia. qꝛ in eo xp̃m ſm modũ nr̃m imitamur. et ido q̃uis esus casei & ouoꝝ sit in q̃dragesima gñalitˀ iterdictꝰ. tñ in alijs ieiunijs apud diũsos ẽ diũsꝰ abstinẽtie modus & ꝯsuetudo. quã q̃sq꞉ obſuare debꝫ ſm morẽ eoꝝ inter quos ꝯũsatˀ. Vñ dicit hiero. de ieiunijs loq̃ns. Vnaq̃q꞉ ꝓuitia abũdat in suo sensu. Vnde in huiõi ieiunijs oua & lacticinia possũt comedi ſm morẽ et ꝯsuetudiẽꝫ gñalẽ patrie. Item vigilie oĩm aplꝰoꝝ debẽt ieiunari exceptis tribꝰ. scꝫ vigilia philippi et iacobi. et iohis euãgeliste. qꝛ illoꝝ festiuitas ẽ infra solẽnitatẽ pascalẽ. istiꝰ aũt infra natalẽ dñi celebrabatˀ. sicut dicitˀ i quodã decretali. Vnð patꝫ ꝙ vigilia beati mathie debꝫ ieiunari. Itẽ scias ꝙ ieiuniũ exaltatõis ex ĩstictu spũssancti ꝓcedit. q̃ est spũs libtatis. Et ideo hoc ieiuniũ sub p̃cepto cadẽ nõ dꝫ. Ieiunia ergo q̃ sb̃ p̃cepto ecc̃ie ĩstituũtur sũt magis ieiunia afflictõis. q̃ nõ ꝯueniũt diebus leticie. ꝓpt̃ qð nõ est ieiuniũ ab ecc̃ia ĩstitutũ ĩ toto pascali tp̃e. siue ĩ q̃nquagesima. nec etiã ĩ diebus dñicis. in qbꝰ si q̃s ieiunaret ꝯtra ꝯsuetudiem ꝓpli xp̃iani. q̃ vt augꝰ dicit. ꝓ lege ẽ hñda. vel etiã ex aliquo errore sicˀ manichei ieiunãt. q̃i necessariũ tale ieiuniũ arbitrãtes. nõ eẽt a pcc̃o ĩmunis. q̃uis ip̃m ieiuniũ ſm se ꝯsideratũ oĩ tp̃e sit laudabile. ſm qð hiero. dicit ad lucillũ. Vtinã omĩ tp̃e ieiunare possemus. vide in quadragesima.

Iepte ĩterp̃tatur apiens. vel apertus.

Ieroboã ĩterp̃tatˀ supiꝰ diiudicãs. vel cã populi ã diuisio ꝓpl'i. siue discernẽs ꝓpl'm. qꝛ ĩ regno eiꝰ diuisus fuit ꝓpl'us isrl'. et p̃cisꝰ a regno stirpis dauid

Iesse ĩterp̃tatˀ in sole sacrificiũ. vel incensũ. vel incendens. siue incendiũ. & fuit pater dauid.

Iesus hebraice. grece sother. latie aũt salutaris siue saluator ĩterp̃tatˀ q̃a cũctis gẽtibꝰ salutifer venit. Et scribitˀ hoc nomẽ tribꝰ l'ris cũ titello. ad d̃signãdũ misteriũ sancte trinitatis sic. Ihc. Errant aũt sc̃ptores q̃ ꝓ ista figura H q̃ ex vtraq꞉ ꝑte eq̃litˀ eleuatˀ scribũt ibi h. q̃ est nota latie aspiratõis. nõ em̃ ẽ ibi aspiratõ. & ideo istud nomẽ ĩpositũ hiesus ẽ ab angelo. et habet tres t̃miatões. scꝫ i sus ĩ ntõ In sũ in actõ. & in su. in reliq̃s casibꝰ. scꝫ in gtõ dtõ. vtõ. & abltõ. scꝫ hiesu. qð nõ iuenies ĩ aliquo noĩe q̃rte declinatõis. & forte habuit tm̃ tres t̃miatões. ad denotãdũ ꝙ in xp̃o tres sũt subẽ. scꝫ diuinitas. aĩa. & caro. Est em̃ verꝰ deꝰ & hõ. vide ĩ iu

Ignarꝰ ra. rũ. ꝯponitˀ ab in. et narꝰ. da Vel ꝯponitˀ ab in. & naris. Inde ignarꝰ insciꝰ. rudis. Et q̃ ignorat. & q̃ ignoratˀ sic appellatˀ. et dꝛ igrꝰ ꝓpe q̃ oblitꝰ ẽ & ꝑdidit memoriã. q̃i sine naribꝰ. Olfecisse em̃ vetẽs scisse dicebãt. & hinc ignoro ras. Et nota ꝙ g. apponitˀ huic noĩ gnarꝰ ꝑ ꝓthesim. et oĩbꝰ ab eo deriuatis. Quidã tñ dicũt ꝙ sit ibi naturalitˀ. et in ꝯpositõe n. nõ trãsit in g. sꝫ subtrahitˀ. & ꝓdu. pnl'. Vñ q̃dã. Panditur ignaris questio certa freq̃ẽs.

Ignauꝰ. ex in. & nauꝰ. ua. uũ. pnl'. ꝓdu. ꝯponitˀ ignauꝰ ua. uũ. i. inefficax. piger. insipiẽs. stultꝰ. & ꝯpatˀ. Vñ ignaue. vel ignauitˀ uiꝰ. sime adũ. & hec ignauia uie. i. pigricia. tarditas. stulticia. & ẽ corporis. Que aũt dꝛ ignauꝰ q̃i igne aĩmi vacuꝰ. ethiã ẽ. Et nota ꝙ huic nõi nauꝰ. q̃nq꞉ apponitˀ g. ꝑ prothesim vt gnauꝰ. et oĩbꝰ suis deriuatis. qð tñ g. dicũt quidã eẽ de ĩtegritate dictõis. et ſm hoc in ꝯpositõe n. nõ mutatˀ in g. sed subtrahitˀ.

Ignearius. ab igne dicitˀ ignearius ria. riũ. i. ignem cõtinens. Vnde hoc ignear iũ rij. i. focarium.

Igneolus. in igneus exponitur.

Ignesco scis. inchoatiũ. ab igneo nes. dicitˀ. Pt̃ etiã dici ignisco scis. ab ignio gnis.

Igneꝰ. ab igne dꝛ igneꝰ a. ũ. ad ignẽ ꝑtinens. vel de igne existens. vel resplendens. vel ardens. & igneolꝰ la. lũ. pnl'. cor. Prudẽtius in libro himnoꝝ. Vigor igneolus non vritur.

Ignibulũ li. thuribolũ. et dꝛ ab igne cremãs.

Ignicremꝰ a. ũ. pnl'. cor. i. igne crematꝰ. vel igne

Igniculꝰ li. dimi. ꝑuus ignis. et cor. penul.

Ignio gnis. gniui. gnitũ. dicitˀ ab igne. et ẽ ignire inflamare. calefacẽ. Vñ ignitꝰ ta. tũ. i. inflamatus. vel ardẽs. et tũc est nomẽ. Ab igne dꝛ igneo gnes. i. inflamari. calere. vñ ignesco scis. inchoa. Ignio ꝯpnnitˀ. adignio adignis. id est. inflamare. Ignio actm̃ ẽ cũ oĩbus suis ꝯpositis. ab ignio. nis. ignisco scis. inchoatiuũ.

Ignis. a gigno & in. cõponitˀ hic ignis q̃si nõ gignẽs. qꝛ nichil ab eo gigni possit. sꝫ cõsumit cũcta q̃ rapit. & ẽ ꝓprie ignis ip̃a flama. Qð aũt fouet ignẽ focꝰ ẽ. et facit abltũs singl'aris igni vel igne & actũs pl'is ignis vel ignes. et sũt tres sp̃ẽs ignis scꝫ. lux. flama. carbo. Et scias ꝙ ignis in sua spera nõ lucet. qꝛ sic tegẽt corpa celestia. vide etiã in

Ignisco scis. ĩ ignio nis. vide. elemtũ et ĩ tra.

Igniuomꝰ a. ũ. penul. cor. i. ignẽ vomẽs. ab ignis & vomo mis. componitur.

Ignobilis. Nobilis ꝯponitˀ cũ in. et mutatˀ n. ĩ g. & dꝛ hic et hec ignobilis & hoc le. q̃i nõ nobilis. q̃ fere nõ cognoscitˀ. cuiꝰ et nomẽ & genꝰ ignoratˀ. & ꝯpatˀ. ignobilis lior. simꝰ. vnde ignobiliter liꝰ. sime. adũ. et hec ignobilitas tatis.

Ignominia. Nomẽ ꝯponitˀ cũ in. et dꝛ hec ignominia nie. i. infamia. quasi ꝯtra nomẽ. Sed ignominia ĩponitˀ p̃tãti alicuiꝰ. Sꝫ infamia fit multoꝝ cõsentiẽte ſmõe. Vnde ignominiosꝰ sa. sũ. i. infamis vitupatꝰ. vnde ignominiose adũ. et hec ignominiositas tatis. ſm hug. Inuenitˀ etiã ignominiũ nij. vnde dic pap. Ignominiũ dictũ eo ꝙ desinat hr̃e nomẽ is q̃ in aliquo crimine dep̃hẽditˀ. quasi sine noĩe.

Ignoro. ab ignarꝰ dꝛ ignoro ras. raui. Et scias ꝙ ignoramꝰ ea quoꝝ noticiã habuimꝰ. Sed oblitisumꝰ. q̃ scꝫ scire debemꝰ. sꝫ quodã vicio pigricie nescimꝰ. ea vero nescimꝰ que nũq̃ sciuimꝰ. vnde ignoranˀ. adũ. et hec ignorãtia tie. ſm hug. Iob. xix dicitˀ. Si ignoraui mecũ erit ignorãtia mea. vide ĩ erro ras. Hic nota ꝙ ignorãtia differt a nesciẽtia. qꝛ nesciẽtia dicit simplicẽ scĩe negatõem. vnde cuicũq꞉ deest aliquaꝝ reꝝ scĩa. p̃t dici nescire illa. ſm quẽ modũ beatꝰ dyonisiꝰ in ãgelis nesciẽtiã ponit. vj. ca. ecc̃iastice gerarchie. Ignorãtia v̓o importat sciẽtie p̃uatõeꝫ. dũ scꝫ alicui deest scĩa eoꝝ q̃ aptꝰ natus ẽ scire. Hoꝝ aũt q̃dã aliquis scire tenetˀ. illa scꝫ sine quoꝝ scĩa nõ p̃t debitũ actũ exercẽ. vnde oẽs tenẽtur scire cõiter ea q̃ sũt fidei. et vniũsalia iuris p̃cepta. Singuli aũt ea q̃ ad eoꝝ statũ vel officiũ spectãt scire tenẽtur. vnusq̃sq꞉ em̃ tenetˀ scire ea q̃ ad suũ officiũ spectãt. Quedã v̓o sũt q̃ et si aliq̃s aptꝰ natꝰ ẽ scire. nõ tamẽ ea scire tenetˀ. sicˀ theoreumata geometrie. ꝯtingẽtia ꝑticularia et huiusmõi ñ in cãu. manifestũ ẽ aũt ꝙ q̃cũq꞉ negligit hr̃e vel facẽ id qð tenetˀ habẽ vel facẽ de iure peccat pcc̃o omissiõis. vnde ꝓpt̃ negligẽtiã ignorãtia eoꝝ. q̃ quisq꞉ scire tenetˀ. ẽ pcc̃m. Nõ aũt imputatˀ homĩ ad negligẽtiã si nesciat ea q̃ scire nõ p̃t. vnde

eoꝝ ignorãtia inuĩcibilis dicit̃. qꝛ scʒ studio supari nõ p̃t. Et ꝓpter hoc talis ignorãtia cũ nõ sit volũtaria eo ꝙ nõ ẽ in ptãte nrã. eã nõ repellẽ nõ ẽ peccatũ. Ex quo p̃tʒ ꝙ nulla ignorãtia ĩuĩcibilis ẽ peccatũ. Ignorãtia aũt vĩcibilis ẽ pcc̃m si sit eoꝝ q̃ q̃s scire tenet̃. Vide in scia. & in ĩfernus. Et scias ꝙ btũs aug⁹. ad valẽtinũ dicit. Licet g̃ui⁹ sit peccare scient̃ ꝙ nescient̃. nõ tñ ideo fugiẽdũ ad ignorãtie tenebras. vt ĩ eis quisꝙ excusatõʒ reqrat. Aliõ em̃ ẽ nescire. aliud scire noluisse. qꝛ ĩ eis q̃ scire noluerit ipa ignorãtia pcc̃m ẽ. Hoc aũt veꝝ est. si sit eoꝝ q̃ q̃s scire tenet̃. alias nõ. qꝛ etiã habẽ volũtatẽ nõ sciẽdi geometriã pcc̃m nõ ẽ ei. q̃ illã nõ ꝓfitetur ꝑ officiũ mg̃ri. & subdit btũs aug⁹. In eis vẽo q̃ nõ potuerũt. pena pcc̃i. Ignorãtia võ q̃ nõ ẽ eoꝝ qui scire nolũt. sʒ q̃ tm̃ simplicit̃ nesciũt. sʒ nõ renuẽtes vel ꝓponẽtes scire. nullũ sic excusat. vt eterno igne nõ ardeat. sʒ fortasse mi⁹ ardeat. Nã vt dic̃ apl̃s. j. ad coꝝ. xiiij. Ignorãs ignorabit̃. id ẽ. a deo reꝓbabit̃. & ĩtellige de ignorãtia eoꝝ q̃ q̃s scire tenet̃ sic̃ eoꝝ q̃ ptinẽt ad fidẽ. virtutẽ. & ad bonos mores. vide in ꝯscia. et ꝓd. pnl'. ignoro ras.

Ignosco scis. noui. notũ. i. remittẽ. ĩdulgẽ. & ẽ in ꝑuatiu̇. Nã illõ ignoscim⁹ qõ ãpli⁹ noscẽ nolum⁹. & p̃t ꝯponi ex in. & nosco. & sic mutat̃ n. ĩ g & facit pticipium ignotur⁹. Inuenitur tamen etiã ignoscitur⁹.

Ilas ẽ fluui⁹ asie. & ylas vel yla fuit quidã armiger vel amasius herculis. q̃ fuit raptus a nymphis cũ exhaurirʒ aquã de quodã fonte. ₛm fabulas poetaꝝ.

Ile. yles. fe. ge. ĩterp̃tat̃ silua. & ẽ dicta sic p̃mordialis materia. quã q̃dã vocauerũt siluã. Quidam possibilitatẽ. Quidã ĩter aliq̃d & nichil. Quidã inter aliꝙ et nullã subaꝫ. Quidã receptaculũ omniũ formaꝝ. Quidã corp⁹ ĩcorporeũ. et alijs adhuc nominib⁹ ph̃i eã vocauerũt. Si q̃res vtꝝ yle sit aliq̃d vel nichil. Nõ hoc ꝯcedim⁹ sʒ ẽ ĩter aliq̃d et nichil De hoc dic̃ calcidi⁹ sup platonẽ. Sicut nichil videndo videm⁹ tenebras. et nichil audiẽdo audim⁹ silẽtiũ. sic nichil ĩtelligẽdo ĩtelligim⁹ ylẽ. Vñ beatus aug⁹. Cũ aliq̃d ĩforme ꝯcipio. ꝓus nichil ĩtelligo ꝙ ĩtelligã. & ab yle. dict⁹ ẽ yle⁹. q̃dã gigas ꝓpter ꝯfusiõeʒ et magt̃udĩeʒ elem̃toꝝ. et acuit̃ ĩ fine yle.

Ile. ab ylios qđ ẽ obuoluẽ. dicit̃ hoc yle. yles. ylis t̃cie declinatõis. et in singulari et ĩ plurali. vel tm̃ pl'alis nũi. Vñ alexãder. Ylia declĩat tibi t̃cia sʒ nõ nisi plura. & sũt ĩtestina ꝑua & rotũda circa renes aĩaliũ. & dicunt̃ ylia. ab ylios. qꝛ ibi nos obuoluim⁹. Vñ ₛm quosdã ꝯponit̃. exilis. q̃i ext̃ ylia Luca. in q̃rto. Alligat & mediũ ꝯp̃ssis ylib⁹ artat. & scribitur per vnũ l.

Ilex cis. fe. ge. ẽ q̃dã arbor glãdifera. & d̃r ilex. q̃si elex. ab eligẽdo siue eligo gis. qꝛ hui⁹ arboris fructũ p̃mũ hoĩes elegerũt sibi. & scribit̃ ꝑ vnũ l. producit tñ p̃mã. Vñ in aurora dicit̃. Tres iuuenes vidit stantes inde sub ilice mãbre.

Ilia. liũ. ylibus. vide in yle ylis.

Iliacus. penul. cor. vide in ylios & in ylius.

Iliades. in ylius vide.

Ilicet penul. cor. i. ire licet. Expleto em̃ officio suo sacdos dicebat ilicet. q̃i dicẽt ire licet. Magis aũt corruptũ ẽ postmodũ & dictũ ilico. i. cõtinuo adũ. tp̃is. vt dicit alexãder neqꝫ. et sic scribit̃ ꝑ vnũ l. ꝓdu. tñ p̃mã. Vñ in grecis. dicit. Cõcito. ꝯfestimox. ꝓtinus. ilico. statim.

Ilice⁹ cea. ceũ. i. de ilice. exñs. vel ad ilicẽ ptinẽs. & dicit̃ ab ilex cis. & cor. ce.

Ilico adũ. tp̃is. et ₛm pap̃. Ilico. id est. continuo subito. statim. iterato. vide etiã in ilicet.

Ilion. in ylius vide.

Ilios grece latĩe obuoluẽ d̃r. Vñ ylios vel ylion obuolutõ. & dicit̃ dolor ĩtestinoꝝ qꝛ ĩtestina sepe p̃ dolore obuoluũt̃. et hic yliac⁹ ca. cũ. q̃ talẽ infirmitatẽ patit̃. Hi & tormĩosi dicũtur ob ĩtestinoꝝ tormẽta. & ĩde d̃r hoc yle. ylis. ylia. yliũ. ꝓ intestĩo

Ilium. in ylius vide. ₛm hug.

Ilius. Ylus fuit q̃dã rex troian⁹. Vñ troia dicta ẽ yliũ. Et nota ꝙ troia dicta ẽ regio asie. yliũ vero ẽ ciuitas troie. Q̃ñqꝫ tñ troia accipit̃ ꝓ illa ciuitate. & tũc yliũ accipit̃ ꝓ q̃dã emĩnẽtissima turri illi⁹ ciuitatis. & ĩde ĩuenit̃ hoc ylion ĩdeclinabile. et h⁰ yliũ ylij. et hic ylios ylioy. et hic p̃t dici hic yli⁹ ylij. Vñ hic et hec ylĩesis et hoc se. & yliac⁹ ca. cũ. id ẽ. troian⁹. & hic yliades dis. troian⁹. vnde subt̃cta de. sillaba d̃r ylias dis. feĩa troiana. et pnl't. gtĩ

Illacrimor. ex in. et lacrimo ꝯponit̃ cor. yliades illacrimor aris. Et ẽ illacrimari. ĩtus lacrimari. vel cõdolere. et ẽ depo. licet ãtiq̃t⁹ ĩueniat̃ in neu. gñe. vnde boetius in scđo de cõsolatõne. Alius prole letatus filij filieue. derelict⁹ mest⁹ illacrimat.

Illaudabilis. in laudabilis vide.

Illaudatus. in laudatus exponitur.

Illecebra. ab illicio cis. d̃r hec illecebra bre. i. carnalis delectatõ q̃ hoiem illicit. licʒ & ꝓ alia dlectatõe ĩueniat̃. Inde illecebrosus sa. sũ. i. delectabilis. illecebris plen⁹. et ꝯpat̃. vnde hec illecebrositas tatis. Itẽ ab illecebra d̃r illecebro bras. i. illecebris attrahẽ. seducẽ. illicẽ. & cor. ce naturaliter

Illecto ctas. i. freq̃nt̃ illicẽ. ab illicio illexi. lectũ

Illect⁹. ab illicio cis. lexi. lectũ. lectu. v. in o ctu. dicit̃ illect⁹ cta. ctũ. i. illaq̃at⁹. seduct⁹. in licio posit⁹. Iaco. j. ca. d̃r. Abstract⁹ et illect⁹ &c̃.

Illepid⁹ da. dũ. i. ĩsuauis. ĩsipid⁹. ab ĩ. et lepid⁹

Illex. ab illicio cis. d̃r hic et hec & ꝯponit̃. hoc illex cis. q̃ aliquẽ ducit ĩ fraudẽ. Qđ etiã absolute ꝓ fraudulẽto d̃r. & deceptore. vnde plautus. Esca est meretrix et pectus illex.

Illibat⁹ a. ũ. i. intact⁹. ab in. & libat⁹ cõponit̃.

Illiberalis. Ab in. et liberalis. cõponit̃ hic & hec illiberalis et hoc le. i. nõ liberalis.

Illicio cis. illexi. ctũ. ab in. et licio cis. et ẽ illicẽ. illaq̃are. in fraudẽ ducere. et cor. li.

Illicit⁹ ta. tũ. i. nõ licit⁹. ab in. et licit⁹ ꝯponit̃.

Illido dis. illisi. sũ. lidẽ. i. int⁹ vel valde ledere. ab in. et ledo dis. cõponit̃ e. cõuersa in i. vñ illisus sa. sũ. i. ĩtus vel valde lesus. et ꝓdu. li. vbiqꝫ

Illiria rie. fe. ge. regio ẽ iuxta mare adriaticũ. vñ illiris dis. et illiric⁹ ca. cũ. pnl'. cor. vñđ ad rom̃. ca. xv. vsqꝫ ad illiricũ &c̃. et illiris d̃r idẽ qđ illiria. et hec illirica ce. herba q̃dã que in illiria abũdat

Illiricus in illiria exponitur

Illisus sa sũ. in illido dis vide

Illiteratus ta tũ in literatus exponitur

Illo adũbiũ loci ẽ & acuit̃ in fine Math̃ secũdo Timuit illo ire id est ad illum locum

Illotus ta tũ. penul. ꝓducta. i. nõ lotus ĩmũd⁹ & cõponitur ab in. et lotus

Illumĩo as aui are. in lumĩo nas exponitur

Illunis ab in. et luna ꝯponit̃ hic et hec illunis et hoc ne. i. sine luna vel obscurus et ꝓducit penul.

Illustris ab illustro stras qđ ꝯponit̃ ab in et lustro stras. dicit̃ hic et hec illustris et hoc stre. i. p̃clar⁹ nobilis. q̃ valde illustrat̃. et compatur

Illuuies illuuiei fe· ge· dicitur squalor· vel imūdicia morbus· vel sordes· et dicitur ab illuo is ·qđ est maculare· qꝛ deturpat & maculat rē ī qua ē· Deutro· xxviij· Sup illuuie scđaꝝ· i· sup illuuiosis & putridis secūdis· vt fiat endiadis·

Ilus· in ylius vide·

I ante M

Imaginor naris· ab imagie dr· Et ē imaginari absentē rē pcipe· vel imaginē rei absentis· Vñ hec imagiatō onis· vis aīme qua qs ǫphēdit formas cū materia re absente· Sed hoc aut ē recordatōis· aut imitatōis· aut ǫfictōis· Recordatōis ·cū eandē rē imagīamur· q̄ pus fuit subiecta nr̄o sensui· Imitatōis· cū rē silem nō eandē· Cōfictōis· qñ ǫformam⁹ aliqđ in mēte qđ in rerū nūo natura nō patitur īueniri· vt chimerā ex capite leonis· pectore hoīs· vētre asini· cauda serpētis Prima imagiatō nobis cōis ē cū beluis· Scđa et ētia ē ꝓpria hoīs· Itē ab imaginor hic & hec imaginabil' et hoc le· qđ aptū ē imaginatōe pcipi· et imaginatiu⁹ ua· uū· qđ imagiatōe pcipit vel pcipitur· vel qđ ptinet ad imagiatōem· & imagiatorius ria riū· vide in mulus·

Imago ginis· fe· ge· repñtatō alicui⁹ rei· & dicitur imago ab imitor taris· q̄i imitago· qꝛ imitatur rē cuius ē in corpalib⁹ lineamētis et dispositōe ptiū· aliter nō dicitur imago ꝓprie· Vñ imagiari⁹ ria· riū· qđ ptinet ad imaginē· vel qđ pcipitur vmbratilit' & q̄dā imagiatōe· Et scias ꝙ triplex ē imago· scꝫ creatōis· recreatōis· & sil'itudis· sic dicit glosa sup illō psal· Signatū ē sup nos lum̄ vult⁹ tui dn̄i &c̄· Ex hoc patet ꝙ esse imaginis hoīs nō solū ē nature· sꝫ grē & glorie· qꝛ imago creatōis ē nature· imago r̄creatōis ē gratie· imago sil'itudis ē glorie· Itē nota ꝙ hō fact⁹ ē ad imaginē et sil'itudinē dei· Ad imaginē q̄ntū ad naturalia· Ad sil'itudiēꝫ q̄ntū ad gratuita· Sed aīadūte ꝙ imago q̄ntū ad eē cōsistit in solis naturalib⁹· quātū aūt ad bene eē· vel pfecte vel pfectū eē ǫsistit in ḡtuitis· Itē scire te volo ꝙ t̄plex fuit ratō īstitutōis imaginū in eccia· Pria ad instructōēꝫ rudiū q̄ eis q̄i q̄busdā libris edoceri videntur· Scđa vt īcarnatōis misteriū & sanctoꝝ exēpla magis ī memoria nr̄a eēnt· dū quotidie oculis nr̄is repñtantur· Tercia ad excitandū deuotōis affectū· q̄ ex visis efficaci⁹ excitatur q̄ ex auditis· Vide etiā in latria· Itē de imagīe faciei xp̄i dicā in iuda·

Imbecillis ex in· et bacul⁹· ǫponitur imbecilli⁹ la· lū· et hic et hec ībecillis et hoc le· in eodē sensu· i· sine baculo· i· sustētamēto viriū· i· debilis fragilis· vñ ībecillo las· lare· i· debilitare· v̇bū actm̄· et inde v

Imbellia lie· i· ǒbilitas· ab ībellis ǒriuatur balia·

Imbellis· ab in· et bellū ǫpo· hic et hec ībellis & hoc le· i· eneruis· fragilis· debilis· & mutatur n· ī m·

Imber· ab īebrio as· deriuatur hic im seq̄nte b· ber bris· pluuie vis repētina ad nubes vel pluuiaꝫ ptinēs· sic dict⁹· qꝛ terrā inebriet ad germinādū· et desinit abltūs in i· imbri· Inuenitur etiā in e· ibre· vt dixi in abltō t̄cie decliatōis· Cōposita aūt faciūt in

Imbrex cis· ī imbriciū exponitur· i· vt septēbri·

Imbriciū· ab iber dicitur hᵒ imbriciū cij· p qđ aqua elicitur· scꝫ lauariū· fluariū· vel cānalis· qđ alit' dicitur hic imbrex cis· & cor· pnl'· gti· Vñ prudēti⁹· Imbricib⁹ ruptis· vndātis desup auxi ꝛc̄· Imbrices eē dicūtur tegule· qꝛ capiūt ībres· et est ethia·

Imbriculus li· dimi· puus imber·

Imbricus ca cū· penul· cor· & imbricosus sa sū· id est· pluuiosus ab imber dicitur

Imbul⁹· ab ābulo las· dicitur hic imbul⁹ li· mas· g· penul· cor· portic⁹ lata & spaciosa· Et dicitur ībul⁹ q̄i inābulus· loc⁹ ad ābulandū spacōsus· ƀm hug· Pap· v̇o dic̄· Imbuli dc̄i· vl' qꝛ sub volumie sūt· vl' qꝛ sub his ābulam⁹· Sūt em̄ plateaꝝ porticus

Imbuo is· in buo is exponitur

Imeon vel ymon grece ceruix

Imitans· in imitor exponitur

Imitator & imitatrix· ī imitor taris exponitur

Imitatorius ria riū· i· dignus imitatōe· vel q̄ aliquem imitatur· et dicitur ab imitor taris·

Imitor taris tatus sū imitari· i· seq̄· Vñ hic imitator toris· & imitatrix tatricis· & hic et hec & hoc imitās tis· ptici· Ezech· xxi· Sabbatoꝝ ociū imitās Et cor· mi· siue penul· & etiā p̄mā Vñ patet ꝙ scribitur p vnū m· Vñ luca· in p̄mo· Et q̄ te laxis imitantur sarmata bracis· Et in aurora· Quas imitans p̄sul bis sex fert pectore gemmas

Immanis· Manū qđ ē bonū cōponitur cū in· et dr hic & hec īmanis et hoc ne· q̄i sine mān· i· sine bono· scꝫ efferus crudelis īmansuet⁹ terribilis· & cōpatur īmanis nior sim⁹· vnde īmanitur nius sime adū· & hec īmanitas tatis· i· crudelitas tatis· Et qꝛ magna solēt eē crudelia & effera· et terribilia· ideo immanis īuenitur ꝓ magn⁹ grādis· Pro crudeli vel immāsueto siue supbo īuenitur Iob xxxvj· Immanib⁹ lux abscōditur &c̄· Qđ exponēs gregori⁹ in mora· Immanib⁹ lux abscōditur· qꝛ nimiꝫ supbiētib⁹ veritatis ǫgnitō denegatur ·possūt etiā ƀm gregoriū ibi īmanib⁹ eē due ptes sꝫ tūc p̄ma scribitur p n·

Immatur⁹· ab in· & matur⁹ cōponitur īmaturus ra rū· i· nō matur⁹ acerb⁹· et ǫpatur· Vnde esa· xviij Ante messē em̄ tot⁹ efflo ruit ·et īmatura pfectio germīauit· vnde hec īmaturitas tatis· i· nō matura acerba· Immaturitas etiā dicitur nocturnū tpus· qđ nō ē maturū· i· oportunū· vt aliquid agatur vigilando· qđ etiā vulgo solet dici hora importuna

Immemor· in memor vide

Immemoratō onis fe· ge· i· obliuio īgratitudo n̄ recognitō· ab īmemro ras· Sap· xiiij· ca· Bonorū dn̄i īmemoratō·

Immineo nes nui· ex in et ma neo nes· ǫponitur· & mutatur a· in i· et n· in m· et ē imminē īpendē īgruere supstare īstare· p̄sens eē· vnde īmmēs tis ge· oīs· et ǫpatur īmmēs tior sim⁹· vnde īmmēter ti⁹ sime adū· et hec īmmētia tie· et cor·

Immitis ex ī· et mitis· et ꝓdu· mi· īmitis· mi·

Immolo las laui· cōponitur ab in· et mola le· qđ ē puls· ex farina et aq̄ et sale· qua oli victime inter cornua pfūdebantur· et mutatur n· ī m· qꝛ n· nō p̄t stare ante m· in eadē dictōe latina· et sic īmolo scribitur p duo m· et ē īmolare sacrificare· q̄i molā infūdere vel mola pfūdē· Vel īmolare ǫponitur ab ī· et moles q̄i in mole altaris victimā ponē· Vnđ et īmolatō dicta ē ab antiq̄s· eo ꝙ in mole altaris poīta victima cederet· Vnde mactatō post īmolatōēꝫ erat· Sꝫ nūc īmolatō panis et vini calici cōuenit· Vnde īmolatici⁹ cia ciū· i· sacrificatiuus· scꝫ q̄ īmolatur et

Immot⁹ ta tū· ptici· de īmoueor cor· mo īmolo Vel p̄t eē nomē ǫpositū ab in· et mot⁹ q̄i nō mot⁹

Immūdus da dū· i· īpur⁹· et ǫponitur ab in et mūdus· et ǫpatur īmūdus dior sim⁹· vnde īmūde dius sime adū· et hec īmūdicia cie· i· impuritas

Immunis· Ab in et muniū ǫponitur hic et hec īmunis et hoc ne· i· sine munio· id ē· tbuto· scꝫ liber qui nulli ē tributari⁹· vnde et sepe īmunis dicitur exps· alienus· sine parte· Itē īmunis· i· nō munific⁹ q̄i sine munio· i· munē· vnde in ꝓūbio veteri dicitur· Immunes ciues odore sui· Itē īmunis dicitur q̄ nō facit

munia.i. officō nō fungit᷑. Est em̄ om̄i priuilegio vacuꝰ ꝛ dono .scꝫ viciosus. piger. ventri īdulgēs. ꝛ ꝯstruit᷑ hoc nomē cū gtō ꝛ abltō. vt īmunis ꝑiculi ꝛ ꝑiculo. ꝛ hic hec īmunitas tatis, et ꝓducit
Imo dicit᷑ ab imꝰ ma. mū. et ē adū. pnl'. īmunis eligēdi. et tm̄ valet quātū potiꝰ. aliqn̄ ē adū. affirmādi. ꝛ tūc tm̄ valet quātū certe. Aliqn̄ ē ꝯiūctō illatiua. et tm̄ valet q̄ntū igit᷑. ꝛ ē scribēdū imo ꝑ vnū m. Et cā differētie ad abltm̄ ꝑdicti nomīs. scꝫ imꝰ a. ū. debet eē accētꝰ ī fine. ꝛ debet m. aliq̄ntulū ꝯp̄sse sonare cū i. licet sit de seq̄nti silba. sed cā drie hoc fiat. ita vult hug. Quidā tn̄ dicūt ꝙ non optet ꝙ imo adū. accētuat᷑ in fine. ad driam huius abltī imo. qꝛ satis ptꝫ drīa īter ea cū sint diūse partes oratōis. vt in scda ꝑte tetigi ꝑ sile. vbi egi de impedimētis accētꝰ ī capitulo de īpedimēto drie. ꝛ ꝓdu. ꝑmā imo. Vn̄ vidocinēsis. Sponsā nō cupias quā duxit ꝓxiꝰ. imo Floreat illesꝰ ꝓxitatis amor. Quidā aūt dicūt ꝙ imo scribit᷑ ꝑ duo m. quos ego nō sequor.
Impar ris. i. sine pare. nō par. in fimꝰ. ꝛ ꝯponit᷑ ab in. ꝛ par. ꝛ mutat᷑ n. in m. ꝛ est oīs ge. ꝛ cor. pnl'. gtī imparis.
Impatiens. exponitur in patiens.
Impedatura re. dr̄ pedis mēsura. vel imp̄ssio. vel īuestigatō. Peda aūt dr̄ vestigiū hoīs. Vn̄ ꝑt dici pedo das. ꝛ ꝑ ꝯpositōēꝫ īpedo das. ꝛ inde hec īpedatura re.
Impedio dis. diui ditū dire. i. reti nere. q̄i in pedicā trahē vel in pedicā ponē. ꝛ ꝯponit᷑ ab ī. ꝛ pedica. ꝛ ab īpedio dr̄ hoc īpedimētū ti.
Impegi. ꝑteritū ꝺ īpingo gis. et ꝓd pe.
Impello lis. puli. sū. ab in. ꝛ pello lis. ꝛ mutat᷑ n. in m. Et ē impellē. q̄i intus vel valde pellē. Vn̄ impulsus sa. sū. ꝛ impulsiuꝰ ua. uū.
Impēdeo des. di. dere. sū. i. īminē. īgruere. instare. suspēdē. ꝛ ꝯponit᷑ ab in. ꝛ pēdeo des. Hester xiiij. Eo ꝙ eis certa mors īpēderet. i. īminēt. vel in starent.
Impēdiū. ab īpendo dis. dr̄ hec impēsa se. Et hoc īpendiū diꝫ. ābo ꝓ expēsa vel dispēsa. ꝛ impēdio adū. i. sedule. intēte. Inuenit᷑ etiā īpendiū ꝓ studio ꝛ sedulitate. Vn̄ īpēdiosus sa sū. i. sedulꝰ. intētꝰ. vn̄ īpēdiose adū. Et hec īpēdiositas tatis.
Impēdo dis. di. sū. dere. i. donare. exhibere. ꝛ ꝯponit᷑ ab in. et pendo dis.
Impenetrabile. i. inacessibile ꝭm pap.
Impenitēs tis ge. oīs. i. nō penitēs. ex in et penitēs ꝯponit᷑.
Impēso sas. freq̄nt impēdē. ꝛ for mat᷑ ab īpēdo dis. di. sū. su. u. in o. ꝯuersa
Impator. ab īpero ras. dicit᷑ hic impator ris. qꝺ dr̄ aliqn̄ indupator du. silba īterposita cā metri. et tūc optet m. mutari in n. an̄ d. Et hec impatrix cis ꝛ impatoriꝰ ria riū. ꝛ hoc impiū riꝫ. vn̄ hic et hec impial' et hoc le. ꝛ impiosꝰ sa sū. i. altꝰ. nobilis et autēticꝰ impio et ptāte et digtate plenꝰ. ꝛ ꝯpat᷑. Vn̄ impiose sius sime adū. et hec impiositas tatis.
Impegre pnl'. cor. adū. ē. et ē idē i. maiestas quod instabiliter vel sine certa māsione. ꝛ ꝯponit᷑ ab in. ꝛ peregre. n. ꝯuersa in m
Impiosus. in impator exponitur
Imperito tas. i. frequēter impero. ꝛ format᷑ ab hoc supino imperatu a. mutata in i. correptā. ꝛ u in o. fit imperito tas.
Impitꝰ ta tū. i. nō peritꝰ nō īstructꝰ. nō doctꝰ ꝛ ꝯpo. ab in. ꝛ pitꝰ. et ꝯpat᷑. impitꝰ tior. simꝰ. vn̄ impite tiꝰ sime adū. et hec impitia tie. et ꝓdu. ri.
Impero ras raui ratū. i. ꝑcipio. ex in et paro ras ꝯponit᷑. et mutat᷑ m. in n. et a. in e. ꝛ cor. pe.
Impers. ꝑs ꝯponit᷑ cū in. et dr̄ impers tis. i. expers sine ꝑte. Ambro. sup egisippū. Vr̄o p̄lio om̄es īplicabunt᷑. nec erit nostra vlla r̄gio vestri īpers ꝺ
Impsonale v̄bū a quo nascat᷑ habes su corisp̄ in t̄cia ꝑte ī tractatu ꝺ v̄bo ca. de v̄bo īꝑsonali.
Impertior tiris. Et īptio tis. i. tribuere. donare. ptē dare. et ꝯponit᷑ ab in. et ptior tiris. vel ptio tis ꝭm ātiquos. Et fac̄ supinū imptitū, et ꝓdu. pnl'.
Impes tis. in impetus exponitur
Impetigo. ab impeto tis. deriuat᷑ hec impetigo ginis. sicc ascabies ꝓminēs cū aspitate et rotūditate forme. Vn̄ impetigiosus sa sū. i. scabiosus. Et ꝯpat᷑. Vn̄ hec īpetiginositas. i. scabiositas et ꝓdu. īpetigo pnl'. in ntō sꝫ in obliq̄s eam corripit
Impetro tras traui. ꝯponit᷑ ab in et patro tras. mutato a. in e. et est verbū actiuū. et cor. pe. naturaliter. et ē impetrare. exorare. qꝺ petit᷑ obtinere in petitōne effectum habere
Impetus. ab īpeto tis. dicit᷑ hic īpes tis. et hic īpetus tus tui. in eodē sensu. Vn̄ impetuosus sa sū. id ē. furibūdꝰ cū impetu oīa faciēs. et ꝯpat᷑. vn̄ impetuose siꝰ sime adū. et hec īpetuositas tatis
Impiger gra grū. cor. pi. naturalit᷑. et ꝯponit᷑. ab in et piger. et est impiger nō piger
Impingo gis īpegi īpactū. et ꝯponit᷑ ab ī. et pāgo gis. qꝺ est iūgo vel impello. Et scias ꝙ īpingē īuenit᷑ ꝓ cespitare. et in hac significatōne est neu. Vnde ꝓū. tercō. Et pes tuꝰ nō īpinget. Inuenitur etiā ꝓ īpelllere. et sic est actm̄. vnde eccī. xiij. Nō imꝓbꝰ sis ne īpingaris. Inuenit᷑ etiā īpinguo as. īpinguaui. et scribit᷑ ꝑ v. in vltima sillaba.
Impiꝰ. Ex in. et pius ꝯponit᷑ impiꝰ pia piū. q̄ sine pietate est. Et ponit᷑ ꝓ īfideli. iniquo. qꝛ nō est equꝰ sed īequalis. et ꝑuis opibus maculatꝰ. et oīs impiꝰ ē iniquꝰ. sed nō ecōuerso. et ꝯpat᷑ ꝑ suppletōnē impiꝰ magis īpius īpijssimꝰ. vn̄ impie magis īpie īpijssime adū. et hec īpietas tatis. Et īpio pias. i. impia agē. vel īpiū facere. Vn̄ prudētiꝰ in libro himnoꝝ. At q̄ inq̄natū vitijs cor īpiauit. Et scias ꝙ ista ꝯpositō ē recipiēda. Iste lapis ē nō pius. nō tamē ē impiꝰ. qꝛ cū dico nō pius. nō venit ꝑ appositōem et ꝑuat tm̄. sed impiꝰ ꝑuat et ponit sic̄ dixi in tercia ꝑte in ca. de figura nomis
Implano nas naui nare. i. decipe vel in errorē ducere. vnde eccī. xv. Nō dicas ille me īplanauit. et ꝯponit᷑ īplanare. vt dicūt q̄dā ab in. et planos. qꝺ est error vel vagatio.
Imploro ras raui. ex in. et ploro ras. ꝯponit᷑. et ē implorare. rogare. querē. vel īpetrare. et ē verbuꝫ actiuū. et ꝓdu. plo. ꝭm hug. pap. vero dicit. Implorat cū fletu īuocat vel rogat inquirit.
Implumis. Pluma ꝯponit᷑ cū in. et dicit᷑ hic et hec īplumis et hoc me. i. sine pluma. sine barba. et ꝓdu. plu. vnde oui. Implumes calue puer cetusqꝫ fuerunt.
Impluuiū uij. i. lauariū. guttatoriū ꝑ qꝺ decidit pluuia ī domū. et dr̄ ab īpluo is
Impolitꝰ ta tū. dicit᷑ inornatꝰ. nō ꝯplanatus. n̄ sculptꝰ. et ꝯpo. ꝭm quosdā ab in. et polio lis. et ꝓdu. li.
Impomētū ti. ge. neu. ē id qꝺ extremiꝰ ī cena ponit᷑. sic̄ st̄ nuces et poma et dr̄ ab īpono is.
Impono nis. ex in. et pono nis. ꝯpo. et ē īponē iniūgē. vel īculpare. vel īputare. vel ponē. et tunc facit ꝑteritū ī sui. et supinū in sitū. Itē imponere. i. decipe. et tūc ꝯstruit᷑ cū dtō. vt īpono tibi. id ē. decipio te. Gen̄. xxi. Quare īposuisti michi. et tūc facit supinū in stū. scꝫ impono sui. stum.
Importitor toris. mas. ge. q̄ portas facit. ab in. et portitor componitur. et cor. ti.

Importo tas·in porto tas·exponitur·
Importunꝰ na nū·ꝯponiť ab in·& portunus· & diciť ĩportunꝰ·ĩfestꝰ·ꝯterꝰ·inqetꝰ· qꝛ nō habeat portū·i·qetē qi sn̄ portuno· Vnde ĩportuni dicūť q̄ in naufragiū cito feruntˀ·& ꝯpať·vn̄ hec ĩportu=nitas tatis·i·ĩfestatō·ĩquietudo·& ĩportuno nas·id ē·ĩfestare·ĩquietare
Importuosus sa·sū·locꝰ vacuꝰ portibꝰ·ab ĩ·& portuosꝰ·et ꝯpať·ĩportuosioꝛ·simꝰ·vn̄ hec ĩportu
Impos tis·cōis ge·i·ĩpotēs q̄ vo ositas tatis·tū suū ad effectū deducē nō p̄t·et ꝯponiť ab in·&
Impostoꝛ·ab ĩpono sui·impostū ꝓ de pos tis·cipio·deriuať hic ĩpostoꝛ toris·i·deceptoꝛ q̄ male agit·& inde ĩpostoriꝰ ria riū·i·deceptoriꝰ ria riū & ĩpostus sta stū·in eodē sensu·scꝫ deceptorius malꝰ·ꝑsus·Staciꝰ thebaidos·Mēs cūctis ĩposta manet·& hec ĩpostura re·i·ꝺceptō·& ꝓō·penl'ti·
Impostus·in ĩpostoꝛ vide· ĩpostura
Impotio tis tiui tire·i·diuestire· vt ĩpotiatis eū ꝑbenda sua·id est·diuestiatis· et deriuať ab ĩpos tis·et corripit po·
Imp̄coꝛ ab in et p̄coꝛ·ꝯponiť imp̄coꝛ caris· cari catū·verbū depo·i·execrari·maledicē· Poniť etiā aliqn̄ in bona sigficatōe·vt iste imp̄caťilli bona·i·valde rogat vel adoptat· vn̄ imp̄cās tis·ge ·oīs Gen̄·xxiiij·Imp̄cātes ꝓspera & coꝛ·p̄·Hic nota ꝙ imp̄catōes siue maledictōes q̄ in sacra scripťa ĩueniunť·puta·Exurgat deꝰ et dissipenť ĩimici eiꝰ et cōsiľes tripliciť p̄nt ĩtelligi·Vno mō ꝑ modū ꝓnūciatōis·nō ꝑ modū optatōis·vt sit sensꝰ·Dissipēť ĩimici tui·i·dissipabūť Alio mō ꝑ modū optatōis scꝫ vt ꝺsideriū optātis nō referať ad penā hoīm·sꝫ ad iusticiā puniētis·ſm illud·Letabiť iustꝰ cū viderit vīdictā· qꝛ nec ip̄e deꝰ puniēs letať ĩ ꝑditōe ĩpoꝝ ĩpioꝝ·vt diciť sap̄·ꝑmo·sed ĩ sua iusticia·qꝛ iustus dn̄s & iusticias dilexit·Tercō mō vt desideriū referať ad remotōez culpe·nō ad ĩpaꝫ penā· vt scꝫ pcc̄a destruanť·et hoīes remaneāt·Sciendū est etiā ꝙ vt dicit grego·in q̄rto moꝛa. tractās illud iob·Et maledixit diei suo· Scriptura sacra duobꝰ mōis maledictū memoꝛat·aliud videlicet qꝺ aꝑꝓbat·& aliud qꝺ dānat· Aliť eīn maledictū ꝓferť iudicō iusticie· aliť liuoꝛe vīdicte· Maledictū qꝺ ꝑ iudicō iusticie ĩpi ꝑmo hoī peccāti ꝯlatū ē· cuꝫ audiuit·Maledicta ťra in opibꝰ tuis·ĩtē cum ad abraā diciť·Maledicā maledicētibꝰ tibi· Rursū ꝺ maledicto qꝺ nō iudicō iusticie·sꝫ liuoē vīdicte ꝓmitur voce pauli ꝑdicātis admonemur·q̄ ait·Bn̄dicite·& nolite maledicē·& rursū·Neqꝫ eīn maledici regnū dei possidebūt·Deꝰ ergo maledicē diciť·& tn̄ maledicē hō ꝓhibeť· qꝛ qꝺ hō agit· malicia vīdicte·deꝰ nō facit nisi examīe & ꝟtute iusticie· Cū ergo sancti viri maledictōis snāꝫ ꝓferūt·non ad hāc ex voto vltōis·sꝫ ex iusticie examīe erūpūt Intus eīn subtile dei iudiciū aspiciūt·& mala foꝛas exurgētia qꝛ maledicto debeāt feriri ꝯgnoscūt·et eo ĩ maledicēdo nō peccāt·quo ab ĩterno iudicō n̄ discoꝛdāt·Hic ē ꝙ petrꝰ in offerentē sibi pecuniaꝫ symonē snām maledictōis ĩtoꝛsit dicēs· Pecunia tua tecū sit in ꝑdictōꝫ·Qui eīn nō ait ē sꝫ sit·nō in dicatiuo·sꝫ in optatio mō se hoc dixisse siguit·Hic helyas duobꝰ q̄nq̄genarijs ad se veniētibus dixit· Si hō dei sū descēdat ignis de celo et ꝯsumat vos· Quoꝝ vtroꝝqꝫ snā q̄nta seueritatis ratōe cōualuit·ĩmmꝰ cause mōstrauit·Nā et symō eťna ꝑditōne ĩterijt·et duos q̄nq̄genarios desuꝑ veniēs flama ꝯsūpsit· virtꝰ ergo subsequēs testificať·qua mēte

maledictōnis snā ꝓmiť· Cū eīn et maledicētis in nocētia ꝑmanet et tn̄ eū qui maledicit vsqꝫ ad interitū maledictō absoꝛbet·ex vtrusqꝫ ptis fine colligiť· qꝛ a bono et ĩtimo iudice in reū snā sūpta ia
Imp̄sentiarū·i·in p̄nti.mō.et p̄t eē ꝑs culať·cōposita·et erit adū·tp̄is·Gen̄·l·Sicut in p̄ntiarū cernitis·Pōt etiā eē adū·loci·ſm quosdā· et tūc ĩ p̄ntiaꝝ·idē est quod in p̄senti·
Imp̄mo mis·si·sū· ex in·& p̄mo mis·cōponiť· et ē ĩpꝛimē valde p̄mere·Vel ĩpꝛimē·i· infigē·et ē
Imꝓbulꝰ la lū·pnl'·coꝛ·i·ali actm̄ et coꝛ·pꝛi·q̄ntulū imꝓbꝰ·& deriuať ab imꝓbus·
Imꝓbus·ꝓbꝰ ꝯponiť cū in·et diciť ĩꝓbꝰ ba būid ē·nō ꝓbꝰ·vel ĩsatiabilis·ĩpoꝛtunꝰ·ꝑseuerās·vn̄ Laboꝛ imꝓbꝰ oīa vincit· & diciť imꝓbꝰ q̄i instās ꝓhibēti·et ē ethia·& ꝯpať·Vnde imꝓbe biꝰ sime·adū·et hec imꝓbitas tatis· Et vt diciť in grecis· Imꝓbꝰ ē aliqs verbis factisqꝫ ꝯteruus·
Imꝓmptu·id ē·in manifesto·sed magis sūt due partes·vide in ꝓmptus·
Imꝓꝑeriū·ab imꝓꝑero ras·qꝺ cōponiť ex ĩ·& ꝓꝑero ras·deriuať hoc ĩpꝛoperiū rij·i·ꝯuitiū dedecꝰ iniuria vel derisio. Vn̄ ĩ psal'·Imꝓꝑeria imꝓꝑerātiū tibi ceciderūt suꝑ me·Iacobi·j·Qui dat oībꝰ abundāter & nō imꝓꝑerat·Qꝛ deꝰ dat ē bonitatis· Qꝛ omibus cōitatis·Qꝛ abundanter largitatis. Qꝛ nō impꝛoperat.est summe curialitatis
Imꝓuisꝰ sa·sū·ex in & ꝓuisꝰ ꝯponiť·& ē ĩpꝛouisū qꝺ n̄ ꝓuideť·sꝫ subito accidit qꝺ fit·& ꝓō·vi·
Impꝛudens penul·ꝓducta·in pꝛudens vide·
Impubeo bes·in pubes bis·vide
Impuber beris·ꝓdu·pu·exponiť in puber
Impubes bis·in puber vide et in pubis
Impudēs·ex in·et pudēs cōponiť·et ē ĩpudēs n̄ pudēs·nō verecūdꝰ·cui pudoꝛ et pudicicia ꝓcul ē Dan̄·viij·Cōsurget rex ĩpudēs facie·et coꝛ·pu· Vn̄ oui·de arte·Si doctꝰ videare rudi·petulāsue
Impudicꝰ·Pudicꝰ ꝯponiť cū in·et ꝺꝛ pꝛudēti·ĩpudicꝰ ca cū·i·adult·obscenꝰ·Quidā tn̄ dicūt ꝙ ĩpudicꝰ ꝯponiť ab in·et podice·qꝛ podicē·i·fetoꝛē dicit q̄ turpitudinē infert·Et ꝯpať· Vnde ĩpudice ciꝰ sime·adū·et hec ĩpudicicia cie·et ĩpudico cas·id ē·ĩpudicū facē·ĩcestare·Et ē actm̄ et ꝓdu·di· Vnde oui·epy·Ille cū pietate mea p̄cibusqꝫ pudicis·Et scias ꝙ duplex ē impudicicia·scꝫ sp̄ualis et carnalis·Sp̄ualis ē q̄ ꝑ delectatōem cogitatc̄nū intus tm̄ agiť.Carnalis ē q̄ coꝛꝑaliť agiť seu ꝯpleť· Fit aūt multis mōis·Nā mō ꝑ visū mō ꝑ auditū·mō ꝑ tactū·mō ꝑ cogitatōez·mō ꝑ locutōez·modo ꝑ opatōez·Talibꝰ fomētis nutriť et exerceť libido et potest anima separari a deo·
Impulsus sa sū·i·valde pulsus· vel intꝰ pulsus ab ĩpello lis diciť·et hic ĩpulsus sūs·substātiue
Impunis·ab in·et punio vel pena·ꝯpo·ĩpunus na·nū·et hic et hec ĩpunis et hoc ne· ĩ eodē sensu ·i·nō punitꝰ·sine pena· Et q̄nqꝫ ĩpunis diciť ĩmunis·et inde ĩpune·et ĩpuniť adū·et hec ĩpunitas tis et ē ĩpune sine pena·liber·sine vīdicta·vt Impune nō cedit·i·nō hꝫ successū vl' nō accidit sine pena·
Impunitꝰ ta tū i·nō punitꝰ·et ꝯpo·ab in·et pu
Impurꝰ ra rū·i·nō purꝰ·et ꝯpať ĩpurꝰ nio nis rioꝛ·simꝰ·vnde ĩpure riꝰ sime·adū·et hec ĩpuritas tatis.et ꝯponiť ab in·et purꝰ·Vel p̄t cōponi ab ĩ·et puro ras·et ab ĩpurꝰ deriuať ĩpuro ras·i·ĩpurū
Imꝰ a·ū·i·deꝑssꝰ·ĩfimꝰ· facē·et ꝓō·pu·
N ꝑposito aliq̄ndo ꝯstruiť cū actō cāu·aliqn̄ cum abltō·aliq̄ndo cū vtroqꝫ siml'· Septē autem modis

ꝯstruit̃ cū actō tm̄·Sex cū ablatō tm̄·Tribus cum vtroqȝ ĩdifferent̃ & sic ĩ vniūso·xvj·mōis ꝯstruit̃ cū casib⁹· Quotiēs aūt in·significat motū de loco ad locū ꝯstruit̃ cū actō tm̄·vt vado in vrbē· vado in ecc̃iam·si sū extra·Itē quotiēs in·ponit̃ ꝓ cōtra cōstruit̃ cū actō tm̄. vt vado in hostē·i·cōtra hostē·Itē in·adulteꝝ dico·i·cōtra adulteꝝ·Itē quotiēs in·sig̃t indeterminatā infinitatē ꝯstruit̃ cū actō tm̄·vt in psalmo·Dn̄s regnauit in eternū· & iusti in ꝑpetuū viuēt·Itē quotiēscūqȝ in·ꝯsignificat diuturnitatē ꝯstruit̃ cū actō tm̄·vt Visio quā hic vides in lōgos dies ē·& Iste ꝓphetisat in magna tpa & ibi·Vt inhabitē in lōgitudĩeȝ dieꝝ·Itē quotiēscūqȝ ad ĩ·subĩtelligit̃ vsqȝ cōstruit̃ cū actō tm̄· vt Qui odit aĩam suā in hoc mūdo in vitā eternā custodit eā·i·vsqȝ in vitā etnā·et ibi·Scio cui credidi et cert⁹ sū· qꝛ potēs ē depositū meū seruare in illū diē·i·vsqȝ ad illū diē·& Vado ĩ montē·i·vsqȝ ad montē. Itē quotiēscūqȝ in·ponit̃ ꝓ iuxta ꝯstruitur cū actō tm̄· vt Isti cōtendebāt iuxta regē ĩ hūc modū·i·iuxta hūc modū ·et ibi·Misit ad ezechiā in hec v̇ba·i·iuxta hec v̇ba·Itē quotiēscūqȝ ĩ· ponit̃ ꝓ sup·ꝯstruit̃ cū actō tm̄·qd̄ videt̃ eē t̃mmō cū liber oñdit̃ ab aliquo exponi· vt Beda in matheū·i· sup matheū· Et sic septē mōis ꝯstruit̃ in·cū actō tm̄·Sex autē modis ꝯstruit̃ cū abltō tm̄· Nā quotiēscūqȝ in· sig̃ficat motōeȝ fieri in eodē loco· construit̃ cū abltō tātū·vt Milites currūt ĩ ciuitate· ego curro in cāpo. Itē quotiēscūqȝ in·cōsignificat ꝑmanētiā in eodē loco·vel ĩ re aliq̃·cōstruit̃ cū ablatiuo tm̄·vt sū in domo·sū in lecto·sū in cogitatōe·dormio ĩ lecto·Itē quotiēscūqȝ in· ponit̃ ꝓ ĩter ꝯstruit̃ cū abltō tm̄·vt benedicta tu ĩ mulieribus·i·ĩter mulieres·& ibi· accepisti bona in hoib⁹ ·i·ĩter hoĩes· & ibi·In quib⁹ vocati estis vos·i·ĩter quos· Itē quotiēscūqȝ in·ponit̃ ꝓ ĩtra· ꝯstruit̃ cū abltō tm̄. vt oratō mea in sinu meo ꝯūtet̃·i· ĩtra sinū meū·& ibi· Nec ꝯclusisti me ĩ maĩb⁹ ĩimici·i· ĩtra man⁹·Itē quotiēscūqȝ in. ponit̃ ꝓ cū· ꝯstruit̃ cū abltō tm̄·vt ĩ baculo meo trāsiui iordanē·i· cuȝ baculo meo ·Itē quotiēscūqȝ in·ponit̃ ꝓ ante· construit̃ cū abltō tm̄· vt Dirigat̃ dn̄e oratō mea sicut incēsū ĩ ꝯspectu tuo·i·an̄ ꝯspectū tuū·& ibi·Hoc ē mirabile in oculis nr̄is·i·ante oculos nr̄os·Cum vtroqȝ cāu ꝯstruit̃ ĩdifferēter· Quotiēscūqȝ ĩ ·ponit̃ ꝓ sup ·cōstruit̃ cum actō · vt Loquet̃ pacē in plebē suā·i·sup plebē suā·Cū abltō·vt Misit de⁹ filiū suū in terris·i· sup terras·& ibi· Iacta cogitatū tuū in dn̄o·i·sup dn̄m·Itē quotiēscūqȝ in·ponitur ꝓ ꝑ·qn̄qȝ ꝯstruit̃ cū abltō· qn̄qȝ cū actō·Cum actō·qn̄ significat localē trāsitōeȝ·vt Apite michi portas iusticie·& ĩgressus ĩ eas·i·ꝑ eas · Cum ablatĩo qn̄ notat admĩstratōeȝ. vt Multifarie multisqȝ mōis·olĩ de⁹ loq̄ns p̄rib⁹ in ꝓphetis·i·ꝑ ꝓphas· Itē quotiēscūqȝ in ·ponit̃ ꝓ ad· cōstruit̃ qn̄ȝ cum actō·q̄ndoqȝ cū abltō·Cū actō q̄ndo localē motōeȝ desig̃t· vt Impulit ĩ lat⁹ tuū·i·ad lat⁹ tuū·et Vado ĩ hostes·i·ad hostes·Cū abltō. vt Dn̄s·erit ĩ latere tuo·i·ad lat⁹ tuū·ita dicit hug· Scđm aūt aristotelē sic distĩguūtur mōi de in ·Nā ꝑmo mō dicitur aliq̄d eē in aliquo·sic̃ ꝑs ĩtegralis in suo toto· vt digit⁹ in māu·paries ĩ domo·Scđo mō·sicut totū ĩtegrale ē in suis ꝑtib⁹·vt domus ē in ꝑiete· tecto et fūdamēto·Tercō aūt mō sicut sp̄es in gn̄e· vt hō ĩ aĩali & vniūsalit̃ qd̄libȝ ĩferi⁹ in suo supiori·Quart⁹ mod⁹ eēndi in· dicit̃ sicut gen⁹ in sp̄e· vt aĩal in hoĩe·& vnūqd̄qȝ diffĩniēs in suo diffĩnito·Quit⁹ mod⁹ eēndi ĩ aliquo ē· sicut forma ĩ materia·Et iste q̄nt⁹ modus subdiuidit̃·qꝛ q̄daȝ ē forma subalis·vt aĩa ē forma subalis hoĩs·Alia aūt ē accidētalis· vt albedo ē forma accidētal' hoĩs·Et ꝑma eaꝝ dicit̃ ꝓprie eē in ; sicut est forma ĩ materia·& aĩa in corpe·Alia dicit̃ eē in·sicut accidēs in subiecto·vt albedo ĩ ꝑiete·& color ĩ corpe·Sext⁹ mod⁹ eēndi ĩ·ē sicut aliq̄d in ꝑma cā efficiēte·vt regnū in regēte· Septim⁹ mod⁹ eēndi in ·ē sicut aliq̄d in fine·sic̃ virt⁹ in beatitudĩe· Octau⁹ modus eēndi in·ē sicut aliq̄d ĩ vase·& vniūsalit̃ sicut locatū in loco· Hos aūt octo modos eēndi in. distinguit aristoteles in phisica sua · Boetius autem assignat nouē·qꝛ subdiuidit q̄ntū modū ĩ duos. vt di

Inaffabilis· Affabilis ꝯponit̃ cū in·et ... ctū ē· dicit̃ hic & hec inaffabilis et hoc le. i·ĩsuauis·et au

Inalto tas taui tare·i·in al... ster⁹ ad loquēdū· tū extollē·& ꝯponit̃ ab in·et alto tas·

Inaĩmo as·aui·are·i·valde aĩare·& ꝯponit̃ ab ĩ·

Inanis·ab in·& van⁹ ꝯponit̃ hic ... & aĩo mas· et hec ĩanis·et hoc ne·q̄i inuan⁹·i· valde van⁹· & cōpat̃·vn̄ hec ĩanitas tatis. Et ĩanio nis·niui·nire ·i·inanē facere ·adnichilare·euacuare·deꝑmere.diminuere·& ē actm̄ cū oĩbus suis cōpositis·& ꝓ̇·a· Vn̄ katho· Hoc faciūt stulti quos gloria vexat ĩanis·Et vt dicit maxim⁹·differūt ĩane & vanuȝ· qꝛ van ū est q̄dquid nulli⁹ ponderis aut v̇tutis firmitate cōsistit·Inane ē quidq̄d cū seculo p̄nte deficiēs ad vitā nō trāsit eternā· Quidq̄d em̄ ꝓ carnali honore laborat̃·corruptibili cū carne dilabitur·

Inarro ras·raui.rare.i· in arram ꝓ aliquo dare & componitur ab in.& aaro·

Inauris· ab in et auris· cōponit̃ ĩauris ris·i· anulus q̇ in aure ꝑforata gestat̃·Itē ĩaures dicunt̃ filateria ydoloꝝ·sic̃ dicit glosa sup gen̄·xxv·a·

Incarcero ras·raui·i·ĩ carcerē ponē· et cōponit̃ ab in·et carcer ceris·

Incarno as·aui·are·verbū actm̄·i·ĩduere carnē· Vn̄ incarnatus ta·tū, A quo hec incarnatō onis· & cōponit̃ ĩcarno nas·ab in ·et caro nis·

Incassū ab in·et cassis sis·cōponit̃ incassū adūiō ē·frustra· sine cā·q̄i sine cassib⁹· sine q̇bus venatō ĩanis ē·Vel cōponit̃ ab in·et cassū adūbio q̄litatis ·ꝭm hug· Pap·etiā dic̃·Incassū irritū·frustra· infructuose·sine causa·

Incastratura re· dꝛ ĩcauatura lignoꝝ ꝑ quā mutuo sibi copulant̃·sicut ꝑtȝ in extremitatib⁹ asseꝝ cōtinuatoꝝ et dicit̃ incastratura· qꝛ in eo q̄si in castro vniūtur ligna·et muniūtur·

Incaustū sti. in encaustū exponitur·

Incedo·ab in·et cedo dis.cōponit̃ incedo dis·si·sū·dere·i·ire·et ē nobiliū· et regit post se ntm̄· vt incedo supm⁹· Vide pleni⁹ de hoc ĩn t̃cia ꝑte vbi agit̃ de regimĩe in capitulo de ntō casu·

Incenat⁹ ta.tū·i·nō cenat⁹·Dan̄·vj·Et abijt rex in domū suā et dormiuit incenat⁹·

Incēdo dis·di·sū·i·valde accēdē·v̇bū actm̄ est· et cōponit̃ ab in·et cādeo des·sic̃ et accēdo dis·et

Incenis·ab in·et cena componit̃ ... succēdo dis· hic et hec incenis et hoc ne·quasi sine cena·id est· ieiunus·et ꝓducit penultimā·

Incēsū si·i·thus·ab incēdo dis·dicitur·

Incētiu⁹·ab ĩcēdo dis·dꝛ incētiu⁹ a·ū·et hoc incentiuū ui·qđ ĩcēdit·vt est⁹ libidĩs·et ꝓdu·pnl'ti·

Incētor·ab ĩcendo dis·dꝛ hic incētor toris· Vn̄ dicit ysidor⁹·Incētor dꝛ ab eo ꝙ incēdat atqȝ inflamet·Et addit·Incentor ē qui ꝑua suggestione cor

aliorꝝ succedit. et psuadendo inflamat.

Incesso sis. sui. situ̅. verbu̅ actm̅. i. puocare. ab ịcedo dis. dr̄. Vn̄ boeti⁹. Tu solebas icessire pn̄te̅
Incessus sus. sui. id est. itio. ab incedo fortuna̅
dis. incessum dicitur.

Incest⁹. Castus vel cesto̅ ɔponit̄ cu̅ in. et dicit̄ i=cestus sta. stu̅. qi incast⁹. q̄ cu̅ moniali. ɔsangnea. vel virgie̅ co̅cubit. Vn̄ hoc icestu̅ sti. Et icest⁹ st⁹. stui. talis coit⁹ illicit⁹. et icesto stas. verbu̅ actiuu̅. i. taliter ipudicare. s̄m hug. Vide in rapt⁹.

Inchoatm̅ verbu̅ desinit i sco. & sig̅ficat initium act⁹ vel passionis sui p̄mitiui. vt pleni⁹ dixi in tercia pte i tractatu d̄ sp̄eb⁹ vborꝝ i ca. d̄ vbo incho.
Inchoo as. aui. are. atu̅. i. icipe. Vn̄ inchoat⁹ ta tu̅. i. icept⁹. Vn̄ ichoato̅ onis. i. icepto̅. Ite̅ ab in=choo. inchoatiu⁹ ua. uu̅. i. inceptiuus.

Incido dis. di. dere. sup̄. caret. i. in aliq̄ pte cade̅ Vn̄ in luca. x. ca. f. Incidit i latrones. & ɔponit̄ ab in. et cado dis. & cor. ci. Ite̅ iuenit̄ icido dis. di. ci=su̅. dere. qd̄ ɔponit̄ ab in. et cedo dis. cidi. et pdu. ci. vbiq3. Vn̄ v̄sus. Qui putat icidit. icidit ille ca=
Incieo cies. ciui. citu̅. i. vocare. co̅moue̅. dens
puocare. ab in & cieo cies. co̅ponit̄. Ite̅ dicit̄ incio cis. ciui. citum. ab in. & cio cis.

Incincta cte. fe. ge. i. p̄gna̅s. qi sine cinctu. qr p̄ cingi fortit̄ vter⁹ no̅ pmittit. & ɔponit̄ ab in. et ci
Incio cis. exponit̄ in cieo cies. go gis.
Incipio pis. cepi. ceptu̅. ab in. & capio pis. ɔpoitur. & cor. ci. Inuenit̄ etia̅ icipit verbu̅ impsonale. Nota q̄ su̅t queda̅ verba ipsonalia no̅ simplicit̄. s3 ex adiu̅cto. q̄ sequu̅tur ɔstructo̅es illorꝝ verboru̅ ipsonaliu̅ qbus adiu̅gunt̄ sc3 icipit. solet. debet. desinit. p̄t. vt Socratis icipit iteresse lege̅. Sic pleni⁹ dixi in t̄cia. vbi egi de verbis in ca. de verbis ip
Incircu̅script⁹ pta. ptu̅. i. t̄mi̅o ca sonalib⁹.
re̅s. q̄ circu̅cludi neq̄t. et deriuat̄ ab icircu̅scribo bis. Et scias q̄ p̄prie corp⁹ a loco circu̅scribit̄. Aīma vero vel angel⁹ no̅ circu̅scribunt̄ p̄prie et absolute loq̄ndo. tn̄ respectu dei et angel⁹ corp⁹ dr̄ & circu̅scribit̄. Vn̄ dic̄ grego. Et mittunt̄ igit̄ angeli & assistu̅t. qr etsi circu̅script⁹ e̅ angelic⁹ sp̄us. su̅mus tn̄ sp̄us ip̄e q̄ de⁹ e̅ circu̅script⁹ no̅ e̅. Angeli itaq3 missi ante ip̄m su̅t. qr quolib3 missi venia̅t intra ip̄m curru̅t. Prope tn̄ angel⁹ in loco no̅ dicitur ee̅ nisi diffinitiue. qr ita e̅ in vno loco q̄ no̅ e̅ vbiq3 vel i plurib⁹ locis. Sed de⁹ vbiq3 e̅ ee̅ntialit̄. p̄ntia
Incisiu⁹ ua. uu̅. i. no̅ in liter & potentialit̄.
tpe sect⁹. vel imatur⁹. vel supflu⁹. & deriuat̄ ab icido dis. Hora. in odis. Vt gaudet icisiua decp̄e̅spira. et hoc icisiuu̅ ui. p̄t dici substa̅tiue supfluu̅ illo̅ qd̄ icidit̄ de aliq̄ materia. vide etia̅ in pficuus.
Incito tas. ɔponit̄ ab in. et cito tas. vide in cito
Incleme̅s. ab in. et cleme̅s ɔponit̄ incle tas.
me̅s tis. ge. ois. vn̄ hec icleme̅tia tie. & dicit̄ icleme̅s. iexorabilis. crudelis. imisericors. impi⁹. et pducit cle. Vn̄ in aurora dr̄. Donec honorat eas su̅
Inclino ex in. et clino nas. mi cleme̅tia regis.
ɔponit̄ iclino as. aui. are. qi int⁹ clinare. i. reflecte̅. vn̄ hic et hec iclinis et hoc ne. & inclin⁹ na. nu̅. ide̅ et hoc iclinatoriu̅ rij. & pdu. cli. inclino. Vn̄ i aurora dicit̄. Tu̅c caput iclinat emissus sp̄us exit.
Inclit⁹ ta tu̅. pnl̄. cor. in clitus exponitur.
Includo dis. in claudo dis exponitur.
Inclunior aris. atu̅. i. ɔcubitu̅ pati. et ɔponit̄ ab in. et clunis. Inuenit̄ etia̅ iclunio as. verbu̅ actm̅. p clunes icuruare. vel eleuare.
Inclusor soris. mas. ge. & hic iclusori⁹ rij. dr̄ ille q̄ vicinorꝝ claudit pecora p forefacto. & dicit̄ ab icludo dis. s̄m hug. Inclusor etia̅ p̄t dici q̄ aliquid icludit. sicut aurifaber qui icludit ge̅ma̅ in anulo. & pdu. pnl̄. iclusor. tam in nto̅ q̄ in gto̅.

Incola le. Ab icolo lis. dicit̄ hic et hec icola le. co̅is ge. et cor. pnl̄. i. adue̅tici⁹. Incola em̅ no̅ idigena̅. sed aduena̅ desig̅t. vide in inquilinus
Incolat⁹. ab icola dicit̄ hic icolat⁹ tus tui. i. ihabitato̅ vel ma̅sio. Vn̄ pp̄ha. Heu michi qr icolatus me⁹ plo̅gat⁹ e̅. i. ihabitato̅. pegrinato̅. mansio.
Incolo lis. in colo lis exponitur.
Incolumis. ab in et columis. vel colu̅na co̅ponit̄ hic et hec icolumis et hoc me. ide̅ qd̄ columis. Et e̅ ibi in. no̅ p̄uatm̅. sed augme̅tatm̅ et itentm̅. q̄i valde erect⁹. fortis. stabilis. alacer. Et ɔpat̄. Ind̄ hec icolumitas tatis. i. sanitas. alacritudo
Incomicio cias. exponit̄ in comiciu̅ cij
Inco̅modo das. exponit̄ in co̅modus
Inco̅pete̅s. Co̅petens ɔponit̄ cu̅ in. et dr̄ inco̅petens tis. ge. ois. i. co̅uenie̅s & ɔpat̄. inco̅pete̅s tior sim⁹. vn̄ hec ico̅pete̅tia tie. i. ico̅uenie̅tia. et cor. pe
Inco̅plex⁹. ab in et co̅plex⁹ co̅ponit̄ inco̅plexus xa xu̅. i. no̅ co̅plexus. Vn̄ a dyaleticis t̄min⁹ co̅plexus dicit̄ q̄ co̅stat ex plurib⁹ dicto̅ib⁹. vt ho̅ alb⁹. Termi⁹ vero inco̅plex⁹ dr̄ ille q̄ vnica dicto̅ne co̅tentus est. vt homo.
Inco̅cinus. ab in et co̅cin⁹ ɔponit̄ inco̅cin⁹ a. u̅. id e̅. inco̅gru⁹. nulli co̅cors. i quo discorda̅t mores iter se et ab alijs. Et ɔpat̄ iconcin⁹ nior sim⁹. vnd̄ inco̅cine ni⁹ sime adu̅. et hec inco̅cinitas tatis.
Inco̅dit⁹. i. ico̅posit⁹. iordinat⁹. ipolit⁹. rudis. s̄m pap̄. et pdu. penul. Ite̅ p̄t ea̅ corripe. sic̄ ɔdit⁹ p̄t corripi et pduci in pnl̄. vide i ɔdit⁹ & in iterie
Inco̅iugus. exponit̄ in coniugus ctio.
Inco̅sult⁹ ta tu̅. exponit̄ in co̅sultus
Inco̅sutilis. A co̅suo is. deriuat̄ hic et hec co̅sutilis et hoc le. qd̄ co̅ponit̄ cu̅ in et dicit̄ hic et hec inco̅sutilis et hoc le. pnl̄. cor. Iohis. xix. Erat au̅t tunica inco̅sutilis. i. cu̅ paucis suturis. vt ee̅t mioris su̅pt⁹. Paupes em̅ sole̅t q̄to min⁹ pn̄t pa̅nos diuide̅. & paucas ptes face̅. vt fortiora sint idume̅ta. et mioris su̅pt⁹. Quida̅ vero sic exponu̅t. Inco̅sutilis. i. sine sutura ac⁹. s3 reticulato ope facta. et ido apte scidi no̅ poterat. sed no̅ e̅ verisil̄e q̄ ista tunica ta̅te ee̅t artis. cu̅ xp̄us paup ee̅t et su̅me hu̅ilis. Erat au̅t ɔtexta desup. i. p tota̅ ptem supiore̅ habebat pa̅nu̅ ex tra̅suerso desup positu̅ ad modu̅ corrigie i pellicijs vt fortior ee̅t. Criso. sic dic̄. Duplex erat ista tunica p totu̅. i. duplicato pa̅no s̄m more̅ palestine regio̅is. vbi paupes habe̅t tales vestes ca̅ fortitudi̅s. Quida̅ aiu̅t allegoria̅ p istud ostendi. q̄m no̅ simplicit̄ ho̅ erat q̄ crucifix⁹ erat. s3 desuper deitate̅ he̅bat. Quida̅ ip̄a3 sp̄em tunice aiu̅t eua̅gelista̅ historice desig̅re. qr em̅ in palestina duos pa̅nos co̅mitte̅tes ita subtexeru̅t idume̅ta. ɔn̄dit ioha̅nes. q̄m talis erat tunica ex his qr desup subtexta. Ista tunica fert̄ a beata virgie ip̄i xp̄o in ifantia facta. et aptata fuisse. et creuit cu̅ ip̄o cresce̅te. Qd̄ no̅ debet esse icredibile. cu̅ sil̄e miraculu̅ ɔtigerit filijs isrl̄ in solitudi̅e. vt habet̄ deutro. ca. viij
Inco̅tamiat⁹ ta tu̅. et dicit̄ ipollut⁹. icorrupt⁹. no̅ deturpatus. non co̅taminatus. Et componitur ab in. & contaminatus.
Inco̅tine̅s tis. ge. ois. i. no̅ co̅tine̅s. ab in et contine̅s. Vnde hec inco̅tinentia tie. i. no̅ continentia. Vide in contineo contines.
Increpo pas. pui. et increpaui iuenit̄. et cor. cre.

Vide supra in crepo pas.
Incuba be. cōis ge. pnl'. cor. qui vel q̄ semp incūbit vl' icubat. Et dr ab icubo bas. vel ab icūbo bis
Incubi vel incubones idē quod pilosi. qdam demones sunt. Vide in pilosus. et corripit penul. incubi. sed incubones eam ꝓducit.
Incudineus nea. neū. quod ptinet ad incudem. & deriuatur ab incus incudis.
Inculco. ab in et calco cas. ɔponit̄ inculco cas caui. care. valde calcare. itus calcare. v̄ba iterando multiplicare. iactare. & ɔūtit̄ a. simplicis in u.
Incūctant̄ adū. i. dubitant̄. scdm papiam.
Incuria. i. negligētia ab eo ꝙ cure n̄ sit. s̄m pap̄
Incurso sas. verbū frequētatiū. & format̄ ab incursu sup̄. de icurro ris. v. mutata in o.
Incus. ab in & cudo dis. deriuat̄ hec inc⁹ dis. i. istrumētū illud sup qd̄ fabricat̄. qr in ea cudit̄ aliquid. i. feriēdo ꝓducit̄. Veteres em̄ nō incudē sed intudē vocabāt. qr in ea metallū tūdat̄. i. tendat̄. Vn̄ itudis dicit̄ malle⁹ a tudēdo. i. tendēdo. Et ꝓducit cu. sicut cudo dis. vide in cudo dis.
Incuso sas. exponit̄ in accuso sas.
Indago gas. gaui. gare. i. iquirē. iuestigare. vnd̄ hec idago gis. iuestigatō. inq̄sitō. et ꝓdu. da. Vn̄ theodol⁹. Nec cuiq3 hoīm dedit idagare sepulcrū Et videt̄ in hoc versu h. vim habere litere.
Inde adū. deriuat̄ ab in. Et ɔponit̄ deide. exide. pinde. ꝓinde. subinde. Et differūt. qr exinde & deide & subide aduerbia sūt loci. vel ordis. Perinde adū. silitudis vel q̄litatis. i. talit̄. ꝓinde est ɔiūctō illatiua. i. igit̄ Inuenit̄ tn̄ qn̄q3 adū. loci. vel ordis & ista qn̄q3 apocopant̄. exin. ꝓin. subin. pin. dein. ꝓ exinde deide &c̄. Et scias ꝙ oīa cōposita ab ide. debēnt acuē pnl'. iuxta r̄gulā illā. Si aliq̄ p̄positio ɔponit̄ cū adūbio habēte pnl'. longā. tūc ipa pnl't. debet acui. vt alōge. delōge. abitus. excepto vno solo adūbio scz inde. qd̄ si ɔponat̄ cū p̄positōe. tūc ipa antepenul. acuēda ē. vt exinde. deinde &c̄. ita dicit hug. De hoc vide in scda pte in ipedimentis accentus in ca. de ipedimēto distinctōis.
Indecor coris. in decor coris. vide.
Indefessus sa. sū. i. ifatigabilis. vel indeficiens.
Indemno nas. naui. nare. natū. ɔponit̄ s̄m pap̄ ab in. et dāno nas. & mutat̄ a. in e. et ē indēnare n̄ dānare. indemnē facē. vel on̄dere. vn̄ indēnat⁹ ta. tū. & hic et hec indēnis & hoc ne. i. sine dāno vel damnatōne. scz nō dānatus. vn̄ indēniter adū. & hec indemnitas tatis. Prosper. Indemnis propriū seruat sapientia censum.
Indept⁹ ta. tū. i. adq̄situs. In indipiscor est.
Indetōsus sa. sū. i. nō detōsus. ab in. et detonsus.
Index. ab idico cas. dicit̄ hic et hec et hoc index cis. q̄ indicat. Vn̄ hoc idiciū cij. Index etiā dicit̄ penultim⁹ digit⁹. scz collateralis pollici. qr eo idicamus. & tūc est tm̄ mas. ge. et cor. di.
India die. quedā regio. Inde indus da. dū. et indic⁹ ca. cū. gentile. Vn̄ et qd̄dam gen⁹ coloris dictū ē indicū. qr in idicis calamis iuenit̄ spuma adherente limo. et ē coloris cianei mixturā purpurei ceruleiq3 mirabilē reddēs. & indic⁹ ci. quidā lapis albus. Iob. xxviij. dicit̄. Nō cōferet̄ tinctis indie colorib⁹. Et scias ꝙ idie tres eē ab historioḡphis asserūtur. Prima ē que ad ethiopiā mittit. Secūda q̄ ad medos. Tercia q̄ finē facit. In hanc ingressus est bartholomeus apostolus.
Indicens. in dico cis est.
Indico cas. pnl'. cor. in dico cas. est.
Indico cis. pnl'. ꝓdū. in dico cis. est
Indictio. ab indico cis. deriuat̄ hec idictō onis. i. edictō. vel ānūciatō. siue edictū. Hic p̄t queri quid sit idictō. et ad q̄d sit inuēta. et vn̄ ioleuit cōsuetudo vt idictōes vocarent̄. et vbi sumāt exordiū. & qualit̄ indictō possit iueniri Indictō solet appellari indictōnū ciclus. i. q̄ndeci annoꝝ tp̄us. Qn̄q3 etiā idictō appellat̄ q̄libet ānus illius tp̄is. vt p̄mus ānus dicat̄ p̄ma indictō. scd̄us scd̄a. tercius t̄cia. & sic p singulos ānos. sic vsq3 ad q̄ndecimū annū. indictōes veniētes rursus ad p̄mū āni p̄ncipiū reuoluunt̄. Qn̄q3 etiā dicebat̄ oliz idictō illud tp̄us in quo ɔsimilia t̄buta psoluebant̄ romanis. scz spaciū ānoꝝ quiq3. Indictōes iuēte sūt ad notandū quo tp̄e aliq̄d sit actū. Et ioleuit talis cōsuetudo a romanis. & talis appellatōis ratō ab eis sūpsit exordiū. Romani em̄ debellato orbe & sibi tributario facto triplicē ordiem tēpoꝝ ad triplex gen⁹ tributoꝝ psoluēdū p̄scripserūt. Erat em̄ edictū in vniūsos dicōni eoꝝ subditos. vt semp ifra q̄decim ānos auro. vel argēto. ere. ferro. soluerēt tributa. & hoc tali ordie. Cōstituerāt em̄ sic romani. vt p̄mo quiquēnio soluerēt auꝝ & argentū ad sustentādā r̄epublicā. Et ita illi qn̄q3 āni diceban tur p̄ma idictō. Deinde i alio quiquēnio. i. in alijs qnq3 ānis soluerent̄ es. & huiōi metallū ad faciēdas imagies illustrib⁹ viris q̄ ꝓmeruerāt. et ad depingēda fortia facta eoꝝ vt eēnt i memoria. Vnd̄ finitis primis ānis i p̄ncipio sexti āni fiebat edictū vt deiceps soluerent̄ es. et isti qn̄q3 āni dicebant̄ scd̄a indictō. In t̄cia indictōe soluebat̄ ferrū ex quo fiebāt arma ad debellādos hostes. vn̄ finita scd̄a idictōe in p̄ncipio vndecimi āni fiebat edictū. vt i illis qn̄q3 ānis soluerent̄ ferrū. Vltra aūt nūm q̄ndecim ānoꝝ nō ꝓcedebāt. et appellatū ē hoc tp̄us q̄ndecim ānoꝝ idictō vna. vel idictōnū vn⁹ ciclus. in quo plenarie mūdus expleuit. qd̄ a romanis idictū erat. Sicut aūt romani actōes suas notabiles p idictōes ānotauerūt. sic eccl'ia romana adhuc spiritualia psoluēs tributa notabilia facta p idictōes cōsueuit ānotare. Vn̄ adhuc singulis ānis paschali festo cū āno dn̄ice icarnatōis i cereo ānotat̄ ānus p̄sentis indictōis. Anni siquidē ab icarnatōe dn̄i idictō quoq3 et epacte et cōcurrētes. Nomē quoq3 et tp̄us p̄ncipis i pascali cereo ānotant̄. Cereus aūt renouat⁹ & illumiat⁹ siḡficat xp̄m resurgētē a mortuis i carne gloriosa. splēdore diuitatis illustratū. Cera em̄ carnē xp̄i desiḡt et lumē deitatē. Anni ergo dn̄i &c̄. p̄dicta i cereo ɔscribūtur. qm̄ actōes hoīm et successiōes tēpoꝝ ex xp̄i dispositōne ordināntur. Sumit aūt ciclus idictōnū exordiuz ab octauo kl'as octobris. supple s̄m ātiquos. Indictōem aūt sic iuenire poteris. Sume annos dn̄i et quotquot fuerit in p̄nti āno. his adde tres ānos q̄ p̄cesserāt de indictōe illa in qua nat⁹ ē dn̄s. Natus em̄ est domin⁹ i tercia indictōe siue in t̄cio āno cicli indictōnū. et totā illā sūmā ptire p q̄ndecim. et quot āni remāserit ipa est indictō p̄sentis āni. et si nichil remāserit est idictō q̄ndecima. et postea r̄dit ad caput. qr indictō nō excedit q̄ndeci annos. De hoc tales tradūtur v̄sus. Si trib⁹ adiūctis domini diuiseris ānos. Per ter qn̄q3 dat̄ indictō certificata. Si nichil excrescit q̄ndena indictō currit. Sed hic nota ꝙ āni domi renouātur in kalēdis ianuarij siue in natiuitate dn̄i. sz indictō renouat̄ i octaua kalēdas octobris. et sic a nni domi p̄cedunt nouez mēsibus. vn̄ versus. Mensibus hanc nouē. domini

p̄curſitat ānus. Et ido ſi cōputas vel queris indi
ctōez a natiuitate vſqȝ ad octauas kalēdas octo
bris. iūgas tm̄ duos ānos ānis dñi. & ſi queris de
ea ab octauo kl'as octobris vſqȝ ad natiuitatē dñi
iūgas ānos tres. Nota īsup ꝙ indictō in alijs ſig=
ficatōibus īuenit̄ a p̄dictis. ſic in tcio regū ca. v.
vbi dicit̄. Et erat indictō trigītamilia viroꝝ. i. ſū
ma eoꝝ qua īdicebant̄. Vel dic ſic exponit̄ ī histo
rijs ꝙ forte indictō ē ibi detm̄iata hoim collectō.
ſicut ē cohors et legio. Itē indictō ꝑ exactōne vel
p̄cepto graui vel ītolerabili ponit̄ in ſcđo li. heſ̄ō.
ca. xx. vbi dicit̄. Nec vlla alia indictō irrogeẗ ꝛc.
Itē īuenit̄ indicō caſus abltī hui⁹ nois indiciū cij.
ſed tūc ſcribit̄ ſine t. et cor. antepnl'. Vñ oui. epy.
Eminet indicō ꝓdita flama ſuo.

Indict⁹. ab indico cis. deriuat̄ indict⁹ cta. ctū.
id ē. p̄ceptū vel ānūciatū. Vñ heſ̄dre. ij. li. ca. q̄rto
a. Sȝ nec īdicto. i. nōdū impato. vel ānunciato.

Indic⁹ ca. cū. pnl'. cor. in india exponit̄

Indifferēs. ab in. et differēs cōponit̄ hic et hec &
hoc indifferēs. i. nō differēs. ſine dr̄ia idē vel ſil'is.
& opat̄. Vñ indifferēter tius. ſime. adū. et hec īdif
ferētia tie. i. idētitas. vel exp̄ſſa ſimilitudo.

Indigena ne. cōis ge. pnl'. cor. vide in inq̄linus.

Indigeo. ab in. et egeo. ꝯponit̄ īdigeo ges. gui.
d. īterpoſita. & e. mutato in i. cor. et dr̄ indigē. q̄ſi
valde egē. vel ītus egere. Vñ īdigēs tis. et a dtō ī
digēti. addita a. fit hec īdigētia tie. i. pauptas. ege=

Indiges. ab īdigeo ges. deriuat̄ hic & ſtas.
hec īdiges tis. i. deificat⁹. Prope quidē indigetes
dicunt̄ de hoībus facti dij & īmortales et dicunt̄
īdigetes ꝑ cōtrariū. ab īdigeo ges. qꝛ nulli⁹ rei in
digeāt. Vñ & q̄libet dij dicunt̄ qñqȝ īdigetes. ſȝ
imꝓꝓrie et abuſiue. Vel indigetes dicunt̄ q̄ſi inter
deos agētes. i. ꝯuerſantes. Vel q̄i de die in diē agē
tes. i. ꝑficiētes. vel q̄i nūm dieꝝ augētes. vel qua
ſi inde geniti. i. ex terra. Ge. em̄ terra dicit̄. Sȝ oēs
iſte ſūt ethimologie. et deriuat̄ ab īdigeo ges. vt
dictū ē. vel īdiges. ſm̄ quoſdā dr̄ ab indigito tas.
Et dicebant̄ īdigetes īdigetei apud ātiquos quos
nominare non audebant.

Indigetes. in īdiges getis. exponitur.

Indigeſtus ſta. ſtū. exponitur in digeſtus.

Indigito tas. in digitus exponitur.

Indignus na. num. in dignus vide.

Indigu⁹ a. um. pnl'. cor. i. īdigēs. ab īdigeo ges

Indipiſcor ſceris. idept⁹ ſū. i. adq̄rē deriuat̄
et cōponit̄ ab in. & adipiſcor.

Indiſeret⁹ ta. tū. i. īſipiēs. nō facūd⁹. ñ eloq̄ns.

Indiuidu⁹ a. ū. ab in. & diuidu⁹ ꝯponit̄ indiui=
du⁹ a. ū. Vñ hec īdiuiduitas tatis. Et ſcias ꝙ indi
uiduū dr̄ trib⁹ mōis. vel carētia ptiū. vt athom⁹.
vel duricia. vt adamas. Vel qꝛ ꝑ inferiora ſue na=
ture philoſophice diuidi nō p̄t. vt ſocrates.

Indo. ab in. & do. ꝯponit̄ indo dis. didi. ditū. in
dere. i. imponē. īmittere. inſerē. inferre. īdicē. īdu
cē. ſiue foras emittē. et dr̄ indē. q̄i intus dare.

Indocilis. ab in. et docilis ꝯponit̄ hic & hec īdo
cilis et hoc le. penul. cor. i. nō docilis qui nichil di
ſcē p̄t. Sȝ īdoct⁹ cta. ctū. dr̄ q̄ nōdū diſcit. ſȝ tam̄

Indoct⁹. in ī docilis exponit̄ diſcē poteſt.

Indoles. ab in. et dol⁹. dr̄ hec indoles lis. penul.
cor. q̄i ſine dolo. i. etas iuuenilis. īgeniū. origo. pro
genies. Prope tñ indoles ē ſignū vel initiū future
ꝓbitatis. qđ ſepe ꝑp̄edit̄ in q̄buſdā pueris. Qꝛ aūt
dr̄ īdoles q̄i ītus vel īterius olēs. ethia eſt.

Indorſo. ab in. et dorſū ꝯponit̄ īdorſo ſas. ſaui.
ſare. i. ſup̄ dorſū ponē qđ vulgo ſolet dici īterſel

Indubitato. in dubitat⁹ exponitur. lare.

Inducie. ab īduco cis. qđ ē introducē deriuat̄ he
inducie ciaꝝ. et dicūtur īducie q̄i inducta ocia. vl'
ꝯponit̄ ab in. et dies. et ociū. Vñ inducie. q̄i ī dies
ocia. Et ſūt inducie ptes federis. vnđ induciari⁹ ria
riū. & hic et hec īducialis et hoc le. vt hoc ē tpus ī
duciale. i. in quo habēt̄ vel debēt haberi īducie. &
inducio cias. i. differre ꝑ inducias. vel īducias facē

Inductō onis fe. ge. eſt q̄dā ſpēs & ꝯſtituere.
argumētatōis apud logicū. & ſm̄ hoc ſic dſ̄cribit̄
Inductō ē oratō ꝑ quā fit ꝓgreſſio a ꝑticularibus
ad vniūſale. vt hic ſortes currit. plato currit. et ſic
de ſingulis. ergo om̄is homo currit.

Inducula le. penul. cor. i. īdumētū ab īduo is. dr̄

Indulgeo. Algeo ges ꝯponit̄ cū īde. vel in. & in
t̄poſita d. dr̄ indulgeo ges. ſi. ſū. vel indultū. et ha
bet diūſas ſignificatōes. Indulgē em̄ accipit̄ ꝓ gra
tis ꝯcedere. vt Papa īdulſit michi hanc ptātē. Itē
īdulgere. i. operā dare. vt īdulgere gule noli q̄ ven
tris amica ē. i. noli opam dare. vel cōſentire. Item
īdulgere. i. remittē. vt Indulge nobis domie pcc̄a
noſtra. & tūc dr̄ indulgē. q̄i inde algere. i. poſtea
ceſſare a noticia et memoria forefacti. et in prima
ſignificatōe eſt actm̄. In alijs vero neutꝝ. De in
dulgētijs ecc̄ie dicam in purgatorium.

Indumē mis. ab induo is. dr̄ hoc īdumē mis. qđ
quid īduim⁹. Ioſeph⁹ in. xvij. Quādo ciuitatē ītra
bat priuatis īdumībus vtebat̄. Vnđ hoc īdumētū
ti. et ꝓđ. penul. indumē in ntō. ſȝ in gtō eā cor.

Induo. ab in. et duo is. qđ eſt ſoluo cōponit̄ in
duo is. Poſtq̄ em̄ īdut⁹ ē aliq̄s. q̄ſi ſolut⁹ et expe
ditus ē. vel ad aliq̄d opandū. vel vt ſe totū viden
dū p̄beat. qđ nō eſt cū ſit nudus.

Indupator aliq̄n dr̄ impator īterpoſita du. cauſa
metri. qꝛ in heroico carmie īpator ſtare nō p̄t. Et
ē ibi epentheſis q̄dam figura methaplaſmi.

Induſio. ab induo is. dr̄ induſio as. i. īduere. vñ
hoc induſiamē mis. i. indumentum.

Induſtri⁹ ſtria. ſtriū. et hic et hec īduſtris et hoc
ſtre. ꝑ eodē dicit̄. i. ſtudioſus. agilis. vigilans. effi
cax. ꝑſeuerās. impiger. ſolers. Vnde īduſtrie adū.
et hec īduſtria ſtrie. i. aſſiduitas. ſtudiū. cupiditas
ardor. auiditas. ꝑſeuerātia. ſolertia. vigilantia.

Induuie. ab īduo is. pl'r he induuie arū. indumē
ta. et ꝓꝓrie tunice ſerpētū. Eedem exuuie. qꝛ exuū
tur ſicut induuie. qꝛ induūtur.

Inebrio as. aui. are. verbū actiuū. ab in. et ebrio
as. ꝯponit̄. et p̄t eſſe intentm̄ ibi in.

Inedia. Edes ꝯpo. cū in. et dicit̄ hec īedia die. i.
pauptas que ē in ede. i. in re familiari. et dicit̄ īedia
q̄i ſine eſu. Iob. xviij. Inedia īuadat coſtas eius.

Ineffabilis. ab in. et effabilis. ꝯponit̄ hic et hec
ineffabilis et hoc le. quod q̄s nō p̄t loqui. Vel qđ
quis p̄t loqui cū difficultate. vnde et de⁹ ē ineffabi
lis. nō qꝛ dici nō p̄t. ſed qꝛ finiri ſenſu et ītellectu
hūano nullaten⁹ p̄t. Et qꝛ de eo nichil digne dici
p̄t. ideo ineffabilis dicit̄. Sil'iter et eadē rōe quod
dā nomē dei dicit̄ ineffabile. et cor. bi.

Inenarrabilis. ab in. et enarrabilis ꝯponit̄ hic &
hec inenarrabilis et hoc le. penul. cor. quod enarra
ri nō p̄t. vel quod cū difficultate narratur.

Inenodabilis. ab in. et enodabilis. quod dicit̄ ab
enodo das. ꝯponit̄ hic et hec inenodabilis et hoc
le. penul. cor. quod ſolui nō poteſt.

Ineo inis. iniui. initū. ab in. et eo is. ꝯponit̄. et ē
inire. intrare. incipē. īuenire. cōcumbere.

Ineptio tis·tiui· vide in ineptus ta·tum·
Ineptiola le·pnl'·cor·dimi·pua ineptia·
Inept? pta ptū. ꝯponit̄ ex in et apt? pta ptū ·i·
apto cōtrari? ·q̄i nō apt? ·i·stultus·ƀm pap̄·Hug
vero dic̄· Inept? pta ptū·i·īdiscret?· q̄ adquirit
sed nō habet modū in expēdēdo·& ꝯpat̄· ineptus
tior sim? ·et ab inept? veīt hec īeptia tie· & īepto
ptas ptaui· verbū actm̄·i· infatuare·īeptū facere·
vel fieri·& tūc est neutrū·Inuenit̄ etiā īeptio ptis
ptiui ptire·in eodem sensu.
Inergia·ī energia exponit̄ idē quod energia·
Inergumimus·idem quod energumimus·Vide in
energia·et in energumimus·
Inermis·ab in et arma ꝯponit̄ hic & hec īermis
& hoc me· Et īerm? ma mū·in eodē sensu.i·sine
armis,sine virib?·Vñ virgili?, Tūc studio effuse
matres·& vulgus inermū·
Iners·ars cōponit̄ cū in et dicit̄ hic & hec et hᵒ
iners tis.oīs ge·q̄i sine arte·q̄ ad nichilū faciendū
vel patiendū ē apt?·vñ hec inertia inertie·
Inerticula· ab īers·dicit̄ hec inerticula le ·vitis
nigra·quā greci amaranō vocāt boni vini et lenis.
vñ et sic d̄r·qr īers īterpellādis neruis habeatur ·
Inertic? ca cū·i·grauis·ignar?·remissus·ab in=
ers tis·dicit̄·et cor·penultimā·
Inexorabilis· ab in et exorabilis· cōponit̄ hic et
hec īexorabilis·et hoc le·i·nō exorabilis·īflexibilis
īplacabilis·et īmisericors·q̄ nulli? p̄cib? flectitur
Hic etiā dicit̄·Inexorabile odiū·inter eos ē·i·tale
qd̄ pacificari vel exorari ad pacē nō p̄t.et hic īexo
rabiliter adū·& hec inexorabilitas tatis·
Inexpiabil'·ab in et expiabilis ꝯponit̄ hic & hec
īexpiabilis et hoc le·qd̄ nō purgat̄· vl' qd̄ expiari
Infaber bra brū·ab in et faber bra brꝝ· nō p̄t·
ꝯponit̄·& ē infaber·īartificōsus·īornat?· Vñ īfa=
bre adū·i·īornate·Hora·in sermonib?· Quid scul
ptū īfabre·quid fusū duri? eēt·et cor·fa· Vñ q̄dā
Nil runcia fabro cōfert sed rūcina multū·
Infamo mas maui·ex in et famo mas·ꝯponit̄·&
hīc hic et hec īfamis·& hoc me·sine bono noīe·vel
fame male·vñ hec infamia mie·et ꝓducit fa·
Infand?·ex in & fand? ꝯponit̄ īfand? da dū ·i·
execrādus·scelest?·nec noīand?· q̄i qd̄ non debet
noīari·nec aliq̄s de eo fari·Et in eodē sensu d̄r ne=
fandus da dum·et vtrūq; compatur·
Infans·a for faris dicit̄ fans tis·oīs ge·i·nō lo=
quēs·& ꝯpat̄·infans tior sim?·Vñ prudenti? in li
bro hīnorꝝ·Largite michi carmē īfantissimo·Dicit̄
etiā īfans ꝓ puero·& tūc ē cōis ge·tm̄· et ē infās
vsq; ad septēniū·& d̄r infans·qr fari nesciat·i·loq̄
nō possit·cū nō habeat adhuc bñ ordinatos dētes
Nec ideo dicit̄ īfans qr loqui nō possit vsq; ad se=
ptēniū·s; qr nō p̄t loqui expedite et distincte vsq;
ad illud tpus· Vel qr ī ip̄a p̄ma pte illius tpis loq̄
nō p̄t·vñ hec īfantia tie· etas infantis·
Infantil'·ab īfans dicit̄ hic et hec īfantilis & hoc
le·res īfantis·vel ptinēs ad īfantē·et ꝓdu·penul·
Infātiosus sa sū·plen? īfan vñ īfantilit̄ adū·
tia·i·infantilis·et dicit̄ ab infantia.
Infantul?·et infanticul? li·& infantiolus li·Et
infantill? li·p geminū l·omīa ꝓ paruo infante·Et
corripiunt tria prima penultimā·
Infaust? sta stū·exponit̄ in faustus sta stum·
Infect? cta·ctū·i·nō factus·vñ dicit̄· Qd̄ ē ꝓ
infecto haberi nō p̄t·Et cōponit̄ ab in et factus·
Virgili?·Et pīter facta atq; īfecta canebat· Potest
etiā eē pticipiū de inficior ceris·

Infelicito tas·in felix exponitur·
Infelico cas·exponit̄ in felix supra in f·litera
Infendo dis·o·in i.īfendi sū dere·i·valde offen=
dere·facere irasci·& ꝯponit̄ ab in et fendo dis·vñ
infensus sa sū·i·offēsus·vel irat?· et est plus eē in
fensū q̄ȝ offensū vel iratū·et ab īfensu sup̄ ·u· in o·
fit īfenso sas frequētat̄m̄·Paul? in ep̄l'a ad heb̄·ca·
tercō·Quib? aūt īfensus ē quadragita annis·
Infensus sa sum·exponitur in fendo fendis·
Infercio·ab in et farcio cis·ꝯponit̄ infercō cis si·
infertū·i·implē·vñ īfert? ta tū·et īferto tas·ver=
Inferie arꝝ·in gtō pl'ali sūt sacficia bū frequē·
fca īferis·ꝓ mortuis·et dicit̄ ab inferus ri·
Infernas·Ab īfern? dicit̄ hic et hec infernas tis
ge·cōis de īferno exñs vel q̄ infernū colit.sic sup
nas natis·d̄r qui ē supn? vel qui colit superna·
Infern? ni·mas·ge·in singulari·sed in pl'ali neut
tm̄·hec inferna norꝝ·& dicit̄ īfern? ab īfra·qr sub
terra dicit̄ esse·sicut em̄ cor ē in medio hoīs·ita &
īfern? ī medio terre credit̄ eē·vel infern? dicit̄ ab
īfero infers qr aīe reorꝝ illuc īferātur· Vñ hic &
hec īfernalis et hoc le·& īfern? na nū·i·īfernalis·
vel im? vel īferno supposit?· Et scias q̄ȝ q̄druplex
est īfern?·Vn? est īfern? dānatorꝝ·in quo sūt te=
nebre·et quātū ad carentiā visiōis diuīe· & quātū
ad carētiā gr̄e· et ē ibi pēa sēsibil'·& hic loc? ē īfer
n? dānatorꝝ·Ali? īfern? est sup̄ istū in quo sūt te
nebre ꝓpter carētiā diuīe visionis· & ꝓpter carētiā
gr̄e.sed nō ē ibi pena sensibilis. et dicit̄ limb? pue
rorꝝ· Ali? sup̄ hūc ē· in quo sūt tenebre quātū ad
carētiā diuīe visionis·et ē ibi pena sensibilis sed ñ
quātū ad carētiā gr̄e·& dicit̄ purgatoriū·Ali? lo
cus quart? magis ē sup̄ in quo sūt tenebre q̄ntum
ad carētiā diuie visionis·sed non quo ad carētiā g̃
tie·nec ē ibi siue erat pena sensibilis· Et hic ē infer
nus siue limb? sanctorꝝ patrū·et in hūc tm̄ xp̄s de
scēdit·q̄ntū ad locū sed nō quātū ad tenebrarꝝ ex
pietiā·et inde sanctos extraxit. Et scire te volo q̄ȝ
post tpus illud null? ad limbū illū vel īfernum de
scēdit· De pena īferni habes in pena· Itē de ea dixi
in defūctus. Itē vide in sapiētia·Itē in sanctus ·
Item de sinu abrae habes in sin?·Hic p̄t queri·An
dānati in īferno vellēt oēs alios eē dānatos·Ad
hoc dico ·q̄ȝ sicut in beatis ī patria erit pfectissīa
caritas·ita in dānatis erit pfectissimū odiū· Vñ si
cut sancti gaudebūt de oībus bonis·ita mali de
oīb? bonis dolebūt· vñ & felicitas sanctorꝝ ꝯsi
derata eos maxime affligit·vñ dicitur esa·xxvj·ca·
Videāt et ꝯfūdant̄ zelātes populi· & ignis hostes
tuos deuoret. vñ vellēt oēs beatos eē dānatos ·
Tāta em̄ erit inuidia in dānatis· q̄ȝ & ꝓpinquorū
glorie inuidebūt·cū ipi sint in sūma miseria·Et cū
etiā in hac vita hoc accidit crescēte inuidia· sed tñ
min? inuidēt ꝓpinq̄s q̄ȝ alijs· qr maior eēt eorꝝ pe
na si oēs ꝓpinqui dānarent̄ et alij saluarent̄·q̄ȝ si
aliq̄ d̄ suis ꝓpinquis saluarent̄·& exinde fuit q̄ȝ di
ues petije fratres suos a damnatōe eripi · Sciebat
em̄ q̄ȝ aliq̄ eriperētur·maluisset tñ fratres suos cū
oībus alijs dānari·Et scias q̄ȝ q̄ȝuis ex dānatorū
multitudine pena singulorꝝ augeat̄·tñ tm̄ supexcre
scit odiū et inuidia q̄ȝ magis eligūt torq̄ri cū mul
tis q̄ȝ minus soli·Potest etiā hic sic queri· Natura
intellectualis ordinata ē ad beatitudinē cuius est
capax·sed in demonib? manet natura intellectua
lis post peccatū·ergo nō sunt adeo obstinati quin
possūt bonū velle et beatitudinē cōsequi. Ad hoc
respōdeo q̄ȝ in demonib? remanet naꝛalis potētia

ad bonū· sed remota et indisposita p cōtrariū habitū depravata qua bene possent facē si vellent· sed velle nō possūt· quia habitus malicie ab eoꝝ volūtate removeri nō potest qui iā in statu vie nō ē· De hoc etiā in pena vide· Itē potest queri· An melius sit nō eē q̄ male eē· ad hoc dico q̄ melius ē nō eē q̄ male eē· Vñ dicit hieronimus tractās illud hiere· ca· xx· Maledicta dies ī qua natus sū· Melius inquit est nō esse q̄ male eē· Vñ dicit beatus bernhardus ī xxxviij· sermōe tractās illud cāticoꝝ· Si ignoras te o pulcra· īter mulieres egredē et abi post greges sodaliū tuarū· dicit· Hoīes quidē merito ignorātie ignorati· i· reprobati· & ad tremēdū illud iudiciū stare· & igni perpetuo tradi habēt· nō aūt & pecudes· nec dubiū· fore deterius his q̄ sic erūt· q̄ is q̄ oīno nō erūt· Melius fuerat ei inquit xp̄s si natus nō fuissz ille hō· Nā vtiqz si natus nō fuissz· oīno dānatus nō fuisset hō ille· Sed verbi gratia· aut pecus aut alia quepiā creatura· q̄ (qm̄ iudiciū ñ haberz) ad iudiciū nō veniret· ac p hoc nec posteriorez ad suppliciū puto· qz et in p̄nti vita si bñ adūtas· posteriorē ire pecoribus hoīem iudicabis· an nō· Siquidē ipsis bestijs tibi videt quodammō bestialior eē hō ratōe vigēs· & ratōe nō viuēs· Nam pecus quidē si se ratōe nō regat· excusatōez habet a natura· a qua hoc ei penitus munus negatū est· Hāc nō habz homo cui ab ipa spēali prerogatiua donatū est· Merito p inde eoipo censet hō egredi· & post ire gregalibus aīantibus q̄ solū hoc aīal ouersatōne degeneri iura nature trāsgrediēs· ratōis cōpos· ratōnis expertia moribus et affectu imitat· Cōuincit ergo ire post greges hō· & nūc quidē depravatōne nature· postmodū aūt etiā extremitate pene· Hec bernhardus· Boetius etiā dicit· Ceteris aīantibus sese ignorare natura est· hoībus vitō venit· Hic nota q̄ nō esse pt dupliciter cōsiderari· Vno mō scd̄m se· & sic nullo mō pt esse appetibile· cū nō habeat aliq̄ ratōem boni· sed sit boni pura p̄uatō· Alio mō pt osiderari inquantū ē ablatiū penalis vel miserie vite· & sic ñ esse accipit ratōem boni· Carē eñ malo ē quoddam bonū vt dicit phūs in v· ethicoꝝ· & p hūc moduz melius est dānatis nō eē q̄ miseros eē· & scd̄m hoc dānati possūt eligē nō eē scd̄m deliberatā ratōez· Et scias q̄ vsqz ad infernū sūt miliaria triamilia· ducēta et quadragitaq̄nqz· scd̄m illos q̄ ponūt īfernū in centro terre· vide etiam in terra·

Infero īfers· ītuli· illatū· oponit ab ī· et fero fers Et dicit inferre· ītroferre· vel īmittere· Vñ dñs ad thomā ait· Infer digitū tuū huc· et īferre ē contra ferre· irrogare· & ptinet ad malū· Mala eñ īferuntur· i· otra ferunt· Et scd̄m hāc significatōem īuenit in dyaletica· īferre· i· cōcludē· Illatō· i· conclusio· Cū eñ aliqd cōcludit infert· i· cōtra oppositōnem vel opinionē alicuius fert· vñ oiūctō q̄ est signū cōclusionis dicit illatiua· q̄i contra portatiua·

Infertū ti· ge· neu· vīnū qd̄ altari offert vl' libat & oponit ab in· & fertū· qd̄ est oblatō quedā· vel deriuatur tantū ab infero infers·

Inferus ri· mas· ge· p īferno· vel p deo īfernali· scz p deo mortuoꝝ· vel p manibus· sic supus p deo celesti· vel p deo viuoꝝ· et deriuat īferus ab infer

Infessus· ab īfiteor teris· dr in nus· & cor· fi· fessus sa· sū· i· nō fassus negans·

Infestus· ex in· et festus· idē qd̄ iratus· īfensus· otrarius· molestus· inq̄etus· et dr infestus q̄i nō festus· non festiuus· et opat· infestus stior· simus· vñ infeste stius· sime· adū· & īfesto stas· staui· i· molestare· adūsari infestū esse alicui· et ē actiū· & cōstruit cū actō·

Inficie arū· in inficior vide·

Inficio cis· feci· fectū· ex in· et facō cōponit· & dr inficere· deturpare· tīgere· repellē· īformare· & ptinet ad pprietates intrīsecas· et cor· fi·

Inficior aris· ciatus· sū· oponit ab in· et facō· & dicit inficiari q̄i nō facē· nō esse factū otendē· i· negare· et pprie qd̄ veꝝ est quasi nō fateri factū· sed cōtra veritatē mēdacō niti· Et est pprie inficiari rē debitā denegare cū a creditore deposcit· Idē & ab iuratō· i· rei credite abnegatō· Vñ quidā· Inficit intigens· q̄ denegat inficiat· & ab inficior· he inficie inficiaꝝ· id est· negationes·

Infidus da· dum· in fidus est·

Infimas· ab īfimus dicit hic & hec infimas tis· et dicunt īfimates infimi et miores in populo· Qz autē īfimi vel īfimates dñr q̄i in fine positi· et bia ē·

Infimo· ab īfimus dr· īfimo as· pnl'· cor· et ē infimare· deprimē· subtus ponē· vnde īfimatus ta· tum·

Infimus· Infra ē adū· loci· & opat· infra rior· fimus vñ inferius īfime· adū· & est dr̄ia int infimū & imū· Vnd̄ in grecismo· Infimus ordie fit imus at ille loco· & ponit īfimus p deiecto· vel īfra posito· Potest etiā infimus esse verbū· et pducit fi· Vide in infio infis· infit· infimus·

Infinitiuus ua· uum· in finitus exponitur·

Infinitus ta· tum· in finitus exponitur·

Infio· ex in· et fio· oponit infio· fis· sed mō non ē in vsu· Vñ aristo· in p̄mo de gñatione· Infimus īstātem aliq̄ndo tangē nos· sed nō nos eū· Plato etiā hoc verbo vtit· Infimus ergo· i· dicimus· & pducit fi· Pap̄· vero dicit· Infit ceteris deficit· antiq̄ tñ infit dicebāt· id est· incipit fari·

Infirmus· ab in· & firmus· oponit infirmus a ū· id ē· nō firmus q̄i sine formo· i· sine calore· et opat· infirmus ior· simus· vñ īfirme ius· sime· adū· Inueitur etiā īfirmiter apud antiquos· Vnde in li· sap· ca· q̄rto· Infirmiter posita a vēto cōmouebunt· & hec īfirmitas tatis· & īfirmor maris· i· esse vel fieri infirmū· Vnde btūs paulus in ij· ad corith· ca· xj· Quis īfirmat et ego nō infirmor· Inuenit etiā īfirmo mas· verbū actiū· i· debilitare· falsificare· eneruare· & oponit ab in et firmo mas·

Infisco scas· scaui· oponit ab in· et fisco scas· & ē infiscare· ī fiscū mittē· Vñ illud· Et res eius infiscent· i· in publicū deueniāt· & est actiuum·

Infligo gis· xi· ctū· et infligo gas· in eodē sensu· id ē· inferre· irrogare· introfligere· et est actiuuz· & pducit fli· infligo·

Informis· ab in· et forma oponit hic et hec informis· et hoc me· i· turpis· q̄i sine formitate· nō qz careat oīno forma· sz qz careat pulcra et p̄cipua forma· vnde īformit adū· & hec īformitas tatis·

Inflo inflas· in flo flas exponitur·

Infortuniū tunij· id est· aduersitas· mala fortūa· & oponitur ab in· et fortunium·

Infra dicit ab in· et ē adū· loci· et compat· infrarior· fimus· vnde īferius fime· adū· Et signat īfra localē depssionē vel suppositōez cui cōtrariū est sup Vnde male dicit· Sū infra muros ciuitatis· nisi essē defossus muris· vide in ītra·

Infrenis· ab in· et frenū· oponit hic et hec infrenis et hoc ne· et īfrenus a· ū· i· sine freno· et pd̄· fre

Infrequēs· cor· pnl'· vide in frequens·

Infringo gis· exponitur in frango gis·

Infronitus ta· tum· exponitur in īfrunitus·

Infrunitus ta· tū· pnl'· pdu· idē est qd̄ īfronitus

·i· ñ frunit⁹· Eccī· xxiij. animo īfrunito & irreuerēti ne tradas me· Inuenit̄ etiā inibi īfronito ·et ɔponit̄ ab in· et frumē quod ē ps gutturis· vbi cibus sapit· vñ infrunit⁹ q̄i sine frumie· i· sine sapore sapiētie. i· īsipiēs· stult⁹· idiscret⁹· sine freno ratōnis

Infucat⁹ ta· tū· i· sincer⁹· sine fuco· ab in· & fucatus cōponit̄· quod exponitur in fuco cas·

Infula le· ē fasciola sacerdotal' capitis alba in modū dyadematis · a q̄ vitte ab vtraq3 pte depēdēt· que īfulā vinciāt· vñ et vitte dicte sūt· q2 viciāt· Sz īfula plerūq3 lata erat· plerūq3 tortilis de albo & cocco·

Infurno nas· in furn⁹ exponit̄·

Infuso sas· saui· sare· i· fuso īuoluere· et cōponit̄ ab in· & fusus si· & pducit· fu·

Infusorium rij· in suffusorium exponitur·

Ingeniculans lantis· oīs generis· i· genu vel genua flectens vel inclinans· & corripit cu·

Ingeniū nij· ɔponit̄ ab in· et geniū· ī eodē sensu· Illa vero pposito in. addita nichil opat̄ nisi q̄ notat īgeniū eē ītrinsecā vim aīe & naturalē· Vñ etiā dicit̄ īgeniū· q̄i intus genitū scz a natura· et ē ethia vñ hoc īgeniolū li· di· et īgeniosus sa· sū· et ɔpat̄· ingeniosus sior· sim⁹· vñ ingeniose si⁹· sime· aduer & hec īgeniositas tatis· & īgenior· aris· i· īgenium exercē· & īgeniose se habere· Et ponit̄ p decipe· et tūc ē trāsitm̄· Itē ab īgeniū hec īgeniositas tatis· id ē· astutia· calliditas· prudentia· subtilitas·

Ingenu⁹· ab in· et gen⁹· ɔponit̄ īgenu⁹ a. ū· et dicit̄ īgenu⁹· nobilis q̄ in genē habet libertatē cum facto· sicut libert⁹· Vñ greci īgenuos eugenes vocāt· q2 sūt boni gnīs· Vñ hec ingenuitas tatis· id est· nobilitas· & corripit ge· Vnde ouidius de arte· Dedecet ingenuos tedia ferre sui·

Ingerso sas· in gersa exponitur·

Inglo2iosus· in glo2ia exponitur·

Inglo2i⁹· ab in· et glo2ia ɔponit̄· īglo2i⁹ ria· riū ·i· sine glo2ia· absq3 hono2e· idē q̄d īglo2iosus. Vñ qdā. Ne q̄ras glo2iā et nō dolebis cū īglo2i⁹ eris

Ingluuies· ab īglutio tis· deriuat̄ hec ingluuies uiei· i· vo2acitas· Vñ īgluuiosus sa· sū· i· vo2ax· vl' igluuies ɔponit̄ ab in· et gula q̄i in gulā veniens·

Ingrat⁹· ab in· et grat⁹· cōponit̄ īgrat⁹ ta· tū· & sigt̄ tria· Nā ingrat⁹· i· nō grat⁹· nō acceptabilis· & īgrat⁹· i· īmemor bñficij· & ingrat⁹· i· irremunerat⁹· & ɔpat̄· vñ hec īgratitudo dis· & d2 īgratus q̄i sine gratia· Vñ v̄sus· Dicit̄ ingrat⁹ acceptor īmemor omnis· Et cui⁹ merita sequitur retributō nulla· Et cui dicēdi deerit gr̄a vl' faciēdi· Et nota q̄ ille qui bñficiū dat nō statī debet se exhibē punitorē ingtitudīs· sed pus piū medicū· vt scz iteratis bñficijs ingtitudinē sanet· Et scias q̄ sicut dic̄ bernhard⁹ in cāticis sermōe q̄nto· Ingtitudo inimica ē aīme· exīanitō merito2· virtutū dispsio· bñficio2 pditō· Ingratitudo vent⁹ vrens· exiccans fontē pietatis· ro2ē misericordie· fluēta gr̄e· Et aug⁹· in sermōe sancti stephani dic̄· q̄ pei⁹ ē aliquotiēs q̄ nō solū inimicos nō diligim⁹· sed nec amicis q̄dē fidē ītegrā custodim⁹· sz e diūso gratia2 actio ē inuitatō ad plus dandum· vide in canis·

Ingredio2 deris· ingressus sum id est· intrare· ab in· & gradio2 deris· & corripit gre·

Ingruo ingruis ingrui· in gruo gruis exponit̄·

Inguadio inguadis· in guadio exponitur·

Inguen gīs. neu· ge· ps co2pis circa pudenda sic dca· ab vnguo guis· siue ab vnctōe· et co2· pnl' gtī

Inhabilis· exponitur in habilis·

Inhereo· ab in· & hereo res· ɔponit̄ inhereo res· inhesi· ihesū· i· initi· ītus herē· Vñ hic et hec & h° inherēs tis· Vñ īherent̄ adū· et hec īherētia tie· &

Inhibeo bes bui bitū· ɔpo· ex in et ha pdu· hebeo bes· et ē inhibere· phibē· cohibē· vitare· remouere· separe· & ē in· puatm̄· Est eī inhibē nō habē· Vnde hic inhibito2 to2is· et corripit hi· inhibeo·

Inhibito2 to2is· Ab inhibeo bes· dicitur hic inhibito2 to2is· id ē· pedellus· qui & angarius & exacto2 dicit̄· q2 ī nimis petēdo & iniuste ferēdo inhibet hoīes· vel q2 īhibet lites īter eos· et co2r̄· bi·

Inhumanus na· num· vide in humanus·

Inibi aduerbium loci· exponitur in ibi supra·

Inicio2· ab iniciū· d2 inicio2 aris· i· īchoare· ɔsecrare· sanctificare· ītroducē· sacrificare· Vñ pp̄ha· Iniciati sūt beelphego2· i· sacrificauerūt· vel ɔsecrauerūt· Et nota q̄ q̄dā vtunt̄ hoc v̄bo ī actiuo ge· ini cio as·

Iniciū· ab ineo inis. d2 hoc iniciū cij· & ē iniciū rei a qua aliq̄d īcipit· Sz pñcipiū v̄bo2 est exo2diū·

Inigo gis inegi īactū· ɔponit̄ ab in· & ago gis· & est inigere pecus a pastu in tectum agere· Abigere vero est pecus a tecto in pascua agere· & corripit penultimam inigo inigis·

Inimicalis· ab inimic⁹ d2 hic et hec īimicalis & hoc le· & hic et hec īimicabilis et hoc le· vel ab inimico2 caris· pt venire· Vñ inimicabilit̄ adū· et hec inimicabilitas tatis·

Inimic⁹· ab in· et amic⁹ ɔponit̄ inimic⁹ ca· cū· & ɔpat̄ inimic⁹ cio2· simus· vñ hec īimicicia cie· & inimico cas· verbū actiuū· & inimico2 caris· verbū depoñ· in diūsis significatōibus· vt Inimico illū tibi· i· facō illū inimicū tibi & īimico2 tibi· i· sū īimic⁹ tibi· Hic nota q̄ dilectio inimico2 pt triplicit̄ cōsiderari· vno quidē modo· vt inimici diligant̄ īquātū sūt īimici· et hoc est puū et caritati repugnās· q2 hoc ē diligere malū alterius· Alio mō potest accpii dilectō īimico2 q̄ntū ad naturā· scz in vniūsali· et sic dilectō īimicorū ē de necessitate caritatis. vt scz aliq̄s diligēs deū et pximū ab illa gñalitate dilectōnis pximi īimicos suos nō excludat. Tercō mō pt cōsiderari dilectō inimico2 in spēali· vt scz aliq̄s in spēali moueatur motu dilectōis ad īimicū· et istud nō ē d necessitate caritatis absolute· q2 nec etiā moueri motu dilectōis in spēali ad quoslibet hoīes singl'arit̄ est de necessitate caritatis· q2 eēt impossibile· Est tamen de necessitate caritatis scdm pparatōem aīmi· vt scz homo habeat aīmū pparatū ad hoc q̄ in singulari inimicū diligēt si necessitas occurrēt· Sed q̄ absq3 articulo necessitatis homo hūc actū īpleat vt diligat īimicū pp̄ter deū· hoc ptinet ad pfectōz caritatis· Cū em̄ ex caritate diligat̄ pxim⁹ pp̄ter deū· quāto aliq̄s magis diligit deū tanto etiaz magis ad pximi dilectōez ascēdit nulla īimicicia impediēte· Sicut si aliq̄s multū diligēt aliquem hoīem· amore ipius filios ipius amaret etiā sibi īimicos· et totā ei⁹ familiā· vide in dilectō· et ī caritas· et ī amor·

Ininterp̄tabilis. ab in· et īterp̄tabilis· cōponit̄ hic et hec īinterp̄tabilis et hoc le· quod īterp̄tari nō potest· vel nō habile ad īterp̄tandū· Heb· v· Ininterpretabilis ad dicendum·

Iniqu⁹· Equ⁹ adiectm̄ ɔponit̄ cū in· et dicit̄ iniqu⁹ qua quū· i· nō equ⁹· et ɔpat̄· vnde hec iniquitas tatis· et co2· pmā· vnd pāphil⁹· Semp īiquorū scelus impedit acta bonorum· et scribitur iniquus p geminum u· in vltima sillaba·

Initus inita initum· penultima correpta· id est· īceptus· ab ineo inis initum·

Iniūgo gis xi· ctū· ex in· et iungo gis· cōponit̄·

et est iiungere pcipere. sicut vult hug. Multum tamē pbabilis videt q iiūctō mis importat q pceptū. quia qñ plats vult aliqd inquirē vel iuenire. pus iniūgit. & postmodum facit preceptum.

Iniuria rie. in iniurius est.

Iniuris. ab in. & ius cōponit iiurius ria riū. i. tortuosus. nō seruās ius. qi sine iure. Et ide hec iiuria rie. i. iiusticia quasi sine iure. vel contra ius. qñ scz fit aliqd cōtra ordiem iuris. Vñ iiuriosus sa. sū. i. iiuris. vel potis ille q patit iiuriā ab aliquo. et cōpat. vñ iiuriose sius. sime. adu. Et hec iiuriositas tatis. Item ab iiuria. iiurior aris. atus. sū. iiuriari. i. iiuriā facere. & cstruit cū dtō. vt Iniurior tibi.

Iniūx. Iugū cōponit cū in. & dicit hic & hec iiūx gis. Item cōponit cū se. et dicit hic & hec seiūx gis in eodē sensu. Iniuges dicūtur boues nōdū iugo cōiūcti. Idē dicunt seiuges qi seorsū a iugo. fm hug. Et i grecis. dicit. Bos nōdū domits a multis dicit iiūx.

Innocēs. i. nulli nocēs. vide i noceo ces.

Innocus. ex in. et nocus cōponit inocus cua cuū. i. innocēs. & cui nō nocetur. scdm huguitionem.

Innoxis. ab i. & noxis a. ū. qi sine noxa. Innoxis pprie dicit cui quisq nocē nō nouit nec ipe alij.

Innuba. ex in. & nubo cōponit hec inuba be. i. inupta q adhuc nulli nupsit. & q adhuc vultū suuz nō velat. & cor. nu. sic pnuba. licet nubo bis. eā p

Innuitio onis. fe. ge. et iterponit i. cā ducat. euphonie. Debet eñ dici inutio. ab i. & nuts ti. addita o.

Innuls. ab inuo is. deriuat hic inuls li. & sūt innuli filij ceruoz ab inuēdo dicti. qz ad nutū matris absconduntr. vñ inulins na. nū. & inules lea. leū. in eodē sensu. Et hic inules lei. idē qd inulus. Cāti. ij. Silis est capree inuloqz ceruoz.

Innuo is. nui. tū. ex in. & nuo is. cōponit. et ē innuē. nutū facē. vel signū dare itelligēdi. et ē neu.

Ino grece. vinum dicitur latine.

Inolits. ab in. & oleo les. deriuat iolits ta. tū. i. insuetus. innatus. naturalis. Vnde inolita bonitate. i. id est. insueta. & innata. & corripit li.

Inomellū. ab ino qd est vinū. et mel cōponit hoc inomellū li. i. vini. vel mulsi. et mellis confectio.

Inopinabilis. vide in opinor.

Inops. Ops pis cōponit cū in. et dicit hic & hec inops pis. Vel dic fm qd dicebat antiqtus hic & hec et hoc ops. i. diues. fecūdus. opulētus. Et ide cōponit inops pis. i. paup. sed differūt. Inops proprie dicit q nichil habet qui nec sibi sufficē potest nec alijs largiri. sed paup dr. q licet alijs largiri nō possit sibiipi tñ sufficit. Vñ & copulatoz recipiūt vt ibi. Ego sū paup & inops. & alibi. Paupi & inopi tu eris adiutor. Vel iops cōponit ab in. et ops opis p terra. idē dicit iops. qi sine terra. i. insepultus. qui scz caret sepultura. vñ hec inopia pie. fm hug. In grecis. dr. Nullis possessor iops hō dicit.

Inquilins. ab icolo lis. dicit hic iquilins esseni. i. aduena. qi incolēs aliena. Nō eñ ppriā sedē. sz in terra aliena ihabitat. Sed differentia est inter inquilinū et aduenā. vel incolā. Nam inqlini sūt qui emigrāt. Nam icola nō indigenā. sz aduenā desigt. Hec ē ergo inter illa differētia. Inqlini sūt qui emigrāt. & nō ppetuo pmanēt. Aduene vel incole aduēticij sūt. sz pmanētes iidē & accole. Peregrini vo dicūtur. qz pentes eoz ignorātur. sūt eñ de lōginq regione. Indigene vero sūt inde geniti. & in eodē loco nati vbi habitāt. Vel iquilins cōponit ab i. et culina. scz vilis ciuis. et aduētici fm quosdā.

Inqno nas naui. i. maculo. deturpo. et cōponitur ab in. et cunio nis. vel ab in. & coqna. et cor. q. Vñ in aurora dicit. Petrā q gradit virts nō inqnat an

Inquio iquis. fm hug. defectm ē. et est guis tercie cōiugatōis. Vnde versus. Tercia vult inqt. quartaqz sumit ait. Ex hoc colligit q inqmus corpnl. sicut legims. Sed aims pducit i. sicut audims. & scribit iquit p t. & nō p d. qz nullū verbū in d. desinit in tercia psona pñtis indicatiui mōi. Scdz aūt analogiā fere tota eis declinatō iuenit. vt sup ostendi in tercia pte in tractatu de pteritis tercie cōiugationis in principio.

Inquiro ris. ab in et quero ris. cōponitur e. conuersa in i. Vide in quero ris.

Insanus. Sans cōponit cū in. et dicit insans nanū. i. nō sans. & compat. vnde isane nis sime adū. & hec isania nie. & isanio nis niui nire. i. furere. & est neutz. & ponit qñqz p scribere vsus et facere vel cātare. qz olim poete credebant insanire cum versus faciebāt. et studio vacabant. Vnde vgils. Insanire libet quandoqz tibi.

Inscitia. Ab iscits ta tū. dicit hec inscitia tie. i. ignorantia. Vnde horatis in epy. Sed turpē putat iscitie metuitqz liturā. scdm hug. Item sapie xix. Aliam assūpserūt sibi cogitatōem iscitie. Itē sap. xiiij. Sed in magno viuētes inscitie bello. Et scias q iscitia format ab isciti gtō de iscitus ta tū. addita a. quia regula est. I. ante cia. breuiat in denoiatiuis. que formant addita cia. vt iusts iusti iusticia Sed iscitia nō format addita cia. sed addita a. vt i scitus ti. addita a. fit iscitia. et ideo pducit i. ante tia. et ita teneas. Vñ iscitia scribit p t. in penultia. sicut inscitus isciti in vltima.

Inscius scia sciū. quasi sine scientia ab in. et scis. quod est sciens componitur.

Insensis. sensus cōponit cū in. et dicit hic et hec insensis et hoc se. i. sine sensu.

Inseto tas taui tare. i. filo setam adaptare. et cōponitur ab in. et seta sete

Insidie. ab insideo des. dicūtur he insidie arum. et hinc insidiosus sa sum. et insidior aris. id est. insidias tendere et preparare.

Insignis. Signū cōponit cū in et dicit hic et hec insignis et hoc ne. i. pclarus. ornatus. nobilis. gloriosus. magne fame. qi habēs eminēs signū p alijs. vñ hoc insigne gnis. substātiue. i. ornamētū. et insignio nis niui nire. i. nobilitare. ornare. exaltare. insignē facere. et est actiuū insignio.

Insilio lis. in salio lis exponit. et corripit si.

Insimulo. ab in et simulo. cōponit insimulo las laui lare. i. accusare. vel icusare. qz accusatoris est simulare in adūsariū quidqd potest. et isimulor aris iuenit in eodē sensu in gne deponēti. fm hug. Itez isimulo. i. nō simulo. nō fingo. vñ isimulats ta tū. i. nō ficts. Sap. xxiij. Insimulatū impiū tuū portās. i. nō fictū. vel cōponit ab in et simulatus

Insinuatō onis. fe. ge. exponitur in sinuo sinuas.

Insipidus da dū. i. nō sapids. pnl. cor. et cōponitur ab in et sapidus. et compat insipids dior sims. et ab hoc gtō insipidi addita tas. fit hec isipiditas tatis.

Insipiēs. ex in et sapiens. componit hic et hec et hoc insipiens tis. i. nō sapiens. qsi sine sapore et sapiētia. et cpat. vñ hec insipientia tie.

Insisto stis. in sisto stis. exponitur.

Insitio onis. Ab insero ris. vel ab isitus ta tum. isiti. addita o. fit hec insitio onis. Et scias q insero ris. insiui. insitum. idē est quod plantare. et est pprie inserere. plātare. p imissionē ramoz ad iuicē.

vnde ouidi⁹ de remedijs· Venerat insitio fac ramū
Insolens ·ab īsoleo les ·dicit̃ ramos adaptet·
insolēs tis·ge·oīs·i·supbus·fatu⁹·morib⁹ nō cue=
niēs· & compat̃. vñ insolēter tius·sime adū· et hec
insolētia tie·i·su pbia·fatuitas· Vel potest cōponi
īsolēs ab in ·et solēs· q̄si nō solens· & corripit so·
Insolesco scis·i·īcipio solē·& ē inchoatīm huius
verbi insoleo les·qđ cōponit̃ ab in·& soleo les
Insōnis· Sōn⁹ cōponit̃ cū in·& dr̄ hic & īsōnis
hoc ne·i.sine somno·puigil· q̄ dormire nō potest ·
vñ hec insomnia nie·i·vigilia·vel vigilantia·& hᵒ
insomniū·quod videt̃ p somniū· et est quedaz spe
cies somni· vide in somniū·

Insons·ab in· & sons cōponit̃ insons tis·ge·oīs
id ēst.innocēs·innoxius· Vnde in esopo. Insontis
animos florida lingua polit· et compat̃· vñ insont̃
tius·sime·aduer· & hec insontia tie·i· innocentia ·
Insontia tie·in insons est·
Inspicio cis·xi·ctū·īspicere.q̄i intus cōsiderare·
& cōponit̃ ab in·& specio cis· & cor·spi.
Instans tis·exponitur in insto stas·
Instar·ab insto stas·dicit̃ hoc īstar īdecli·i·simi
litudo· vel poti⁹ ad similitudīem· Habet em̄ in se
vim hui⁹ p̄positōis ad· Vñ nō debet recipe p̄posi=
tōem ad·nisi in expositōe·vñ dicendū ē·hoc est in=
star illi⁹·i·ad similitudīez illi⁹· Aliquādo tñ inuei
tur ad instar·sed tūc p̄positō abundat·

Instauro ras·raui·dicit̃ ab īstar·& est instaurar̃
facere simile pori·restituere· reficē ad porē simili=
tudīez aliq̄d facē·repare·qđ cponit̃ ·restauro ras ·
& ē restaurare ꝓprie ītcio repare· et dr̄ instaurare
q̄i in statū pristinū reducere·& est ethimologia·
Instigo gas·ab in· & stigo gas·qđ est stimulare·
cponit̃ instigo gas·gaui·et ē instigare valde stiga
re· Q aūt dicit̃ instigare q̄i instīctū agē·et hīa ē ·
et ꝓdu·sti· Vñ in aurora dr̄· Instigās ꝓceres voce
Instictus·ab īstinguo guis·dici mināte suos·
tur īstinct⁹ cta.ctū· & hic īstinct⁹ ct⁹·i·instiga=
tio·psuasio·stimulatio·incitatio·

Instiguo guis·xi·ctū.īstinguē·i·īstigare·psuadē
vel mortificare ·& cponit̃ ab in ·& stinguo guis ·
Instita·ab īsto stas·dicit̃ hec īstita te·q̄dā vestis
talaris·q̄ & stola dicit̃·Instita etiā latū cingulū dr̄
cū quo puer ligat̃ in cuna·Instite etiā vt dic pap̄·
sūt pue lintheole q̄ mortuū īuoluūt·Iohis·xi·Li=
gat⁹ man⁹ & pedes īstitis·et cor·sti·instititia·
Institor·ab īsto stas·dicit̃ institor toris·i·merca
tor·qr̄ īstat mercib⁹ emēdis·Iob·xxviij·Filij insti
toꝝ &c̃· Versus grecismi· Qui vēdit merces mer
cator dr̄ ille. Institor est īstat q̄ ꝓ precō minuēdo
Mercator vendit institor ille emit·

Instituo·ex in & statuo cponit̃ instituo is.i· de
cernere.ordinare ·vnde hoc institutū ti· et hec insti
tutio onis·id est moꝝ informatō· Sed ponit̃ etiaz
ꝓ quodā libro legali tantū in plurali· he institutio
nes institutōnū·& hec īstituta·hoꝝ institutorū
Insto·ab in et sto stas componit̃ insto stas· insti
ti·stitū·penultima correpta·et etiā instatū penulti
ma correpta inuenit̃·i·contra stare·inuigilare·insi
stere· insudare. vnde instans pticipiū & nomē· &
tūc compatur· vnde instanter tius sime aduer· &
hec instantia tie· et hoc instans tis· dicit̃ tempus
simplex·& sic describit̃ ꝙ cuz sit finis preteriti est
p̄ncipium futuri·vel cum incipit statim esse dr̄init
Vel instans ē breuissima ps tpis que nō expectat
Insubul⁹.ab insubulo las·quod successionē·
cponitur ab in & subulo las·dicitur insubulus li ·

quoddā instrumentū in texendo telam·scilicz circa
quod panus vel stamen inuoluit̃·quia insubulat̃ ·
id ē·pforatur vt possit īuolui et retineri ꝓ volun
tate texentis· vel componitur ab infra et supra·qr̄
infra et supra sit·et corripit bu.

Insula le ·dicit̃ terra mari vndiqꝫ circūsepta· vn
de insula dicit̃ quia in sole sit sita·i.in mari·
Insulsus sa sum ·i·nō salsus· quasi sine sapore sa
lis vel sapientie· Et comparatur·& componitur ·
ab in & salsus sa sū·inquantū ē nomē·Iob· vi· Aut
poterit comedi insulsū quod nō est sale conditū ·
Insulto·ab insilio li liui lij vel lui·insultum insul
tu u·in o·conuersa.fit insulto tas. verbū frequen
tatiuū· Proprie quidē est insultare quadam cauilla
tione & derisione hostem repellere· Vnde de bea=
to laurentio dicitur · Et subijcientib⁹ prunas īsul=
tat leuita xp̄i cuz dicebat·girate et versate ad aliā
partem· Quidam tamē idiote legunt ibi· Exultat
ita dicit hug̃· Pap̄·vero dicit·Insultare, id est·insi
lire· & de alterius iniuria gaudere·
Insultus tus·mas·generis·inuasio, aggressio ·q̄i
saltus in alium impetuose factus·

Insumo ·ab in & sumo componitur insumo mis
insumpsi ·insumere·id est, intus vel valde sumere
vel contra sumere·
Integer gra grum.i·incorruptus·& comparat̃·
integer grior gerrimus· vnde integre grius gerri
me aduerbium · Et hec integritas tatis· et hec inte
gritudo dinis·& iste ablatiuus integro ponit̃ ad=
uerbialiter·ꝓ integre ·et componitur· Deintegro
Exintegro·i·dehinc vel exhinc· vel a principio vel
de toto.siue ex toto·Itē ab integer deriuat̃ ītegro
gras graui grare·i·integrū facere·nouare· & com
ponit̃·Reintegro gras·et īterposita d· frequenti⁹
dicit̃ redintegro gras· et hinc inchoatiua integra
sco scis· redintegrasco scis· Et scias ꝙ aliter est in
isto inchoatiuo ꝙ̄ in alijs· Alia em̄ inchoatiua hn̄t
significationem eandem quam habent et sua p̄mi
tiua ·vt si sua p̄mitiua significant actum· et eoruz
inchoatiua· In hoc tamen aliter est· Nam integro
gras·significat actum · sed eius inchoatiuū signifi
cat passionem·Integrasco em̄ est incipio integrari
Similiter contingit in augesco.licet de hoc non fa
ciat mentōem p̄sc·Integro actiuū est cum omib⁹
suis compositis· et corripit te· Vnde in aurora di
citur·Integrat.imponēs omnibus ille manus.
Integrasco scis·in integer exponitur
Intellectibilitas·in intelligo gis exponitur
Intellectio onis· vide in quarta parte in tracta
tu de tropis· vbi agitur de sinodoche·
Intellectus·in intelligo gis·exponitur· ¶ Hic
nota ꝙ sicut dicit phus in tercio de aīma · In hoc
differt intelligibile a sensibili· quia sensibile excel
lens destruit sensum·Intelligibile aūt maximū non
destruit ītellectū· sꝫ cōfortat intellectū· Sed scđz
hoc cum deus sit maxime intelligibilis quātum in
se est·quia est primū intelligibile·videtur ꝙ a nr̄o
intellectu possit etiam nūc maxime intelligi· nō ei
impediret nisi ꝓpter excellentiam suam· Ad hoc di
co ꝙ quodāmodo est simile in intellectu et sensu ·
et quodāmodo est dissimile· In hoc em̄ simile est ·
quia sicut et sensus nō potest in id qđ nō est ꝓpor
cionatū sibi ·ita nec intellectus· cū oīs cognitio
p modū cognoscentis sit scđm boetiū ·In hoc autē
dissimile est·quia intelligile excellens nō corrūpit
sicut excellens sensibile· Vnde intellectus non de
ficit a cognitōe excellētis ītelligibilis·q̄ corrūpat̃

sed quia p se nō attingit · et ideo nō pfecte deū vi
dere potest intellectꝰ creatꝰ · Itē scias ꝙ boni an=
geli · quia sūt boni · optet ꝙ habeant plenā visiōez
sū intellectū eorū oīm de qbus ē fides · quātū ad
visionē gloriosam que fidei succedit · & ideo sicut
fides credit corpꝰ xp̄i eē sub sacramēto · ita visiōe
beata angeli vident · Credo aūt ꝙ oīa que sūt fi=
dei sūt supra naturalē cognitōem et intellectū an
geloꝝ · sicut sup̄ ratōem naturalē hoīm · Et ideo mi
steria fidei dicunt̄ esse abscondita a seculis in deo
Eph · iij · ca · Vn̄ naturali cognitōne nō videt̄ ange
li corpus xp̄i sub sacramēto · sed solū beata cogni
tōne · Demones vero nullo modo videt̄ plenarie ·
sed credūt & cōtremiscūt · Item scias ꝙ vt dic̄ ari
stoteles in p̄mo ethicoꝝ · Sicut in corpe visus sit ·
ita in anima intellectꝰ · Item ab opinione differt ī
tellectus · sicut dicam in opinio ·

Intelligo gis · lexi · intellectū · intelligere · quasi ī=
tus legere · Et componit̄ ab inter et lego gis · et mu
tatur r · in l · Vnde intelligēs tis · ge · oīs · vnde ītel
ligenter aduer · et hec intelligentia tie · & ab intelli
go hic intellectꝰ ctus · ctui · vnde hic & hec intel
lectualis et hoc le · vnō ītellectualiter adū · et hec
intellectualitas tatis · & hic et hec intellectibil' · &
hoc le · i · intellectu cōp̄hensibilis · Vn̄ intellecti=
biliter adū · & hec intellectibilitas tatis · Item ab ī
telligo · hic & hec intelligibilis & hoc le · quod ītel
ligi potest · & hec intelligibilitas tatis · & ītelligibi
liter adū · Differūt tn̄ intellectus & intelligentia ·
& intelligibilitas · Quantū em̄ ītellectꝰ supioꝛ ē
ratōe · in tantū intelligētia est supioꝛ intellectu · et
in tatū ītellectibilitas supioꝛ est intelligentia · Et
ratō est vis aīme discretiua formarū ad se inuicē ·
Intellectus etiā est vis aīme qua forme extra natu
rā corpalē cōp̄hendunt̄ · vel qua incorpea pcipiū
tur cū certa ratōne quare ita sint · Sed incorpeorū
tria sunt gn̄a · scʒ aīma · angelus · & deus · sed circa
diuinā substantiā nō pcipit intellectꝰ · Prop̄e qui
dē intellectus ē vis aīme cōp̄hensiua incorpeaꝝ
substantiarū formis subtractarū vel formarū cir
ca eas · Intelligentia vero est vis aīme que aspirat
vt aliquid circa diuinā substantiam cōp̄hendat ·
Intellectibilitas vero est quedam vis aīme omniū
formarū in quadā simplicitate ꝯplicatiua absqʒ or
dine naturali vel tempali · & tali modo deus cōp̄
hendit res · qui eas oēs vno intuitu absqʒ omni
successiōe dicitur cōp̄hendere · Hoc modo ꝯgno
scendi vtunt̄ tres ordines angeloꝝ · qui deo ꝓpin
quiores sunt · Et quia forte sunt aliqui hoīes qui
quantū bonitas dei pmittit ad hanc aliquo modo
accedūt cognitōem · Ideo dicit plato · Intellectus
solius dei est · et admodū paucoꝝ hoīm · Et ponit̄
hic intellectus ꝓ intellectibilitate · quia sepe p̄di
cta vocabula ꝓ se īuicem ponunt̄ · Sed certe q̄liter
cūqʒ intellectus accipiat̄ · scʒ siue ꝓprie · siue imꝓ
prie ꝓ intelligentia · siue ꝓ intellectibilitate p̄t di
ci vere intellectus solius dei eē · & admodū pauco
rū hoīm · scd̄m quod dicit hugui · Hec aūt ad aliam
scientiā ptinere vident̄ · Vide in sapientia & in vo
luntas · et in ratō · & in opinio ·

Intempies · ab in · et tempies componit̄ hec intē
peries riei · & hoc ītemperiū rij · vbi nulla securitas
& nullum temperamentum est ·

Intempestiuꝰ · in tempestiuꝰ exponitur ·

Intempestꝰ sta · stum · exponitur in tempestus ·
Et scias ꝙ quedam ps noctis dicitur intempestū ·
sicut habes in crepusculū · & in tempestas ·

Intendo dis · di · sū · vel intentū · ꝯponit̄ ab in · &
tendo dis · & ē intendere · augere vel adiūgere · vt
deus ītendit albedinē circa istū · et scd̄m hoc facit ī
tensū su · Vn̄ hec intentō · i · adauctō · Intēdere etiā
est opam dare · dirigē · intentū facē · ītelligere · cōsi
derare · vt iste intēdit aīmū suū · Et scd̄m hoc ꝓp̄e
facit intentū tu · Vn̄ hec ītentō onis · i · abstractio ·
cōsideratō · Item intentō qn̄qʒ ꝓ volūtate · Intōuz
ꝓ fine accipit̄ · Vn̄ intentiuꝰ ua · uū · et hic et hec in
tentōnalis et hoc le · Et intento tas · verbū frequē
tatiuū · vide de hoc in affectus ·

Intentō onis · exponitur in intendo dis ·

Intensio onis · in intendo dis · vide ·

Intento tas · ex in · & tēto tas · ꝯponit̄ · & vt dicit
pap̄ · Intētat · i · ītendit · multū minat̄ · obijcit · impu
gnat · īponit · infert · Itē intēto tas · p̄t esse frequē ·
& tūc format̄ ab ītentu sup̄ · de intendo dis · inten
sum · vel intentū · u · in o · cōuersa ·

Inter · ab in · deriuat̄ īter aduerbiū loci · Semp em̄
sig̃t locū · vel q̃i locū · sed dissiliter · q̃i sex mōis · Si
gnat em̄ qn̄qʒ localē positōem ī medio · vt intrum
po · Qn̄qʒ trāsitōez vniꝰ ad aliū · vt ītern ūciꝰ · Qn̄
qʒ localē distantiā · vt ītercapedo · Qn̄qʒ distātiā
tpalem · vt īteruallū · Qn̄qʒ vicissitudinē cū tran
sitōe · vt cōuersiqʒ oculos īter se atqʒ ora tenebant ·
Qn̄qʒ significat pmanētiā in medio · vt īter amicos
& hoc cū q̃dam cōtinuatōnis significatōne ·

Interasile dicit̄ īterpolatuʒ celatura et planicie ·
Planū em̄ īter celaturas q̃i rasū videt̄ · et declinat̄
hic & hec īterasilis & hoc le · pnl' · cor · Vel s̄m pap̄ ·
īterasilis ē anaglipha sculptura · Alexāder vero sic
dicit · Qd̄ nūc sculpturis nūc planicie variat̄ · Hoc
& non aliud opus interasile dicas ·

Intercalaris · ab ītercalo las · deriuat̄ hic et hec ī
tercalaris et hoc re · i · intpositm̄ · vel īterpositū · scʒ
quod īterponit̄ · vt Versus ītercalaris dicit̄ qui se
pe īterponit̄ · vn̄ hec ītercalaritas tatis · i · īterposi
tio ·

Intcalo las · pnl' · cor · vide in calo las ·

Intercapedo dis · ꝓdu · pnl' · nomīatiui · sed pnl't ·
gti corripit̄ · vide in capedo vbi exponitur ·

Intcedo dis · cessi · ꝯponit̄ ab int̄ et cedo dis · cessi
& est ītercedē · ꝓ aliquo ad aliquos p̄ces facere · &
est intcedere · inter aliquos cedere & eē mediatorē
& ꝓprie int̄ minorē & maiorē · vt maior cōdescen
dat p̄cibus mediatoris · Vn̄ sancti dicunt̄ nostri ī
tercessores apud deū · Sūt em̄ mediatores int̄ nos
& deū · singulis diebꝰ ꝓ nobis deū orātes · quoruʒ
intcessione q̄ renes scrutat̄ et corda · nobis auxilietͬ ·
vt opꝰ īceptū ad finē laudabilē pducamꝰ · et ꝓd̄ ·

Intcido dis · cidi · sup̄ · caret · et pnl' · intcedo ·
cor · ci · vbiqʒ · et ꝯponit̄ ab int̄ · et cado dis · cecidi ·
et est intcidere in aliq̄ cadere · Itē inuenit̄ intcido
dis · cidi · cisū · i · intpolatim cedē · uel int̄ aliq̄ cedē ·
Vn̄ beatꝰ iacobꝰ maior dictꝰ ē intcisus q2 p singu
la mēbra fuit cesus · et ꝓdu · ci · vbiqʒ · ꝯponit̄ em̄ ab
inter · et cedo cedis cecidi ·

Intcilium lij · spacium quod ē int̄ duo supercilia ·
et componitur ab inter · et cilium ·

Intcipio pis · et intercapio pis · in eodem sensu ·
id est · inter aliqua et in medio cape · ab in · uel int̄ ·
et capio capis componūtur ·

Interclino nas · naui · nare · id ē · inter aliqua clina
re · et cōponitur ab inter · et clino nas · et ꝓdu · cli ·
et īde hic et hec intclinis et hoc ne · et intclinꝰ a · ū ·

Intercludo · ab īter · et claudo cōponit̄ intcludo
dis · si · sū · cludē · i · īter aliq̄ claudere · uel auferre ·
et īn hec ītercludo dis · idē qd̄ intclusio · et ꝓd̄ · clu ·

Intercolumniū nij · cōponit̄ ab īter · et colūna · q̄si
inter columnas existens · scꝫ illud quod ponitur in
ter colūnas · vel spacium diuidēs eas · In tercio rē
libro regum ca · vij · vbi dicitur · Media intercolū =
nia quadrata nō rotunda · dicit glosa · Media inter
colūnia dicit tabulam supiorem · que sicut alie qua
drata erāt · similiqꝫ sculptura · & in sūmitate sui ha
bebat rotunditatem vnius & dimidij cubiti ī qua
lucerna ponebatur ·

Intercōfinium · ab inter et confiniū componitur
hoc intercōfinium nij · id est terminus vel locus in=
ter duos fines existens ·

Intercurso sas · verbum frequentatiuum · & for =
matur ab vltimo supino de intercurro ris · scꝫ cur =
su · v · mutato in o ·

Intercus · ab inter et cutis componitur hic et hec
& hoc intercus cutis · i · illa res quā patimur inter
carnem & cutē · sicut est infirmitas scꝫ malus hu =
mor · vel aliud huiusmodi · vnde intercuticꝰ ca · cū ·
& intercutaneus nea · neū · & intercutanus na · nū ·
omnia ꝓ eo quod est inter cutem & carnem · et cor
ripit cutis primam ·

Interdictū · ab interdico cis · dicitur hoc interdi=
ctum cti · quasi interim dictum · scꝫ quod interim
annūciatur a iudice non ꝙ perpetuo maneat · sed
ꝙdiu dictum et statutū est a iudice · Hic nota ꝙ in
generali interdicto debent ista conferri ab ecclesia
scꝫ baptismus puulorum · penitentia morientium ·
Potest etiam epūs puulos baptisatos confirmare
Itē semel in mense vel septimana populū interdi
ctum & etiam excōmunicatum ad ecclesiam aliquā
conuocare et ei p̄dicare · Item potest eucharistia in
morte vere penitentibus dari · Vnde decretalis no
ua · Permittimus ecclesiarū ministris semel in he =
bdomada tempore īterdicti nō pulsatis campanis
voce submissa ianuis clausis excōmunicatis & inter=
dictis exclusis missaꝝ solennia celebrare causa cō
ficiendi corpus domini · quod decedentibꝰ in peni
tentia nō denegatur · Item ꝑmittitur ꝙ clerici de =
cedentes qui pene seruauerūt interdictum in cimi
terio ecclesie sine campanaꝝ pulsatione cessantibꝰ
solēnitatibus omnibus cū silentio tumulentur · Itē
conceditur ꝙ in cōuentualibus ecclesijs bini & bi
ni vel simul tres horas canonicas valeant legē po
tius ꝙ cantare · ianuis clausis interdictis & excom
municatis exclusis · voce ita dimissa ꝙ exterius nō
possint audiri · Per quod patet ꝙ īterdicti & mul
toforcius excōmunicati nō debēt auscultare horas
canonicas · Item ꝑegrinis accipientibus signū cru
cis ob reuerentiā crucifixi non est penitentia dene
ganda · quod etiam alijs ꝑegrinis potest misericor
diter indulgeri · Item nota ꝙ extrema vnctō nō de
bet dari alicui ꝑsone laico · vel clerico vel etiam re
ligioso in loco generali interdicto supposito · nisi
sup hoc hēant p̄uilegiū spēale · vide in vnguo ·

Interdiu · cōponitur ab īter · et diu · i · interim dū
dies est · vnde interdiꝰ dia · dium · i · iugis & conti
nuus · Inuenitur etiam ꝑdius dia · dium · in eodem
sensu · & est compositum a per et diu ·

Interduca · Ab inter & duco cis · dicitur hec inē
duca ce · i · iuno · que ideo sic dicit̄ · quia itererat quā
do puelle maritabant̄ · vel quia eas introducebat ·
vel qꝛ interim dū erant in itinere eas ducebat · Est
em̄ ꝓnuba que etiā domiduca dicebat̄ · quia vsqꝫ ī
domum puellas maritatas introducere credebat̄ ·

Interdū · i · nōnunꝙ · aliquando & ꝓdu · pnl̄ ·
aliquotiens · secundum papiam ·

Interea · ab inter · & ea componit̄ interea aduer
biū tempis · Quidam vero dicūt ꝙ ab inter deriua
tur interim · & interea · De hoc plenius dixi in t̄cia
ꝑte vbi egi de figura composita nominis · Et com
ponitur interealoci aduerbium loci · id est · interim
vel in eo loco ·

Intereo · ab inter & eo is · componit̄ intereo ris ·
riui · vel interij · interire verbum absolutum · i · mori
& proprie in itinere · Vnde hic interitus tus · id ē ·
mors · & interitus ta · tum · id est · mortuus ·

Interest · ab inter et sum · componit̄ intersum · in
teres · interest · interfui · interesse · et cōstruitur cū
dtō · vt interfui tali negocio · Tamē eius impꝑsona
le interest construit̄ cum gtō · Ista em̄ impꝑsonalia
interest et refert construūtur cum gtīs omniū di
ctionū casualium · vt interest socratis legere · & re
fert platonis disputare · Preter istos quinqꝫ gtōs
ꝓnominum primitiuorū · scꝫ mei · tui · sui · nostri · ve
stri · loco quorū construūtur cum abltīs ꝓnominū
possessiuorum in singulari numero et in feminino
genere tantum · scꝫ mea · tua · sua · nostra · vestra · vt
Mea īterest legere · & tua refert disputare · Si aūt
sunt gtī possessiuoꝝ · tunc bn̄ cōstruūtur interest
& refet cum illis gtīs vt mei fratris interest legē
& tui patris refert disputare · Item construūtur p̄
dicta verba cum isto gtō cuius · vt cuius interest
facere hoc · Et hoc habemus a p̄sc · in minori libro
constructionū eodem modo cōstruūtur cū isto ab
latiuo cuia · vt Cuia interest facere hoc · Et hoc ha
bemus a p̄sc · in maiori · Item possunt regere ntōs
quando significat ꝑtinentiam · vt iste equus inter
est socratis · id est · ad vtilitatē suam ꝑtinet · Sed
hic opponit̄ sic · Talis regula traditur · Omne ver
bum impꝑsonale actiue vocis siue passiue debet ha
bere illum casum ꝑ naturam suppositōis · quem ha
bent sua verba ꝑsonalia a quibus descendūt a par
te post ꝑ naturā regiminis · vt ego amor a te · et ī
personale passiue vocis · scꝫ amatur · ante se reqrit
abltm̄ · vt a me amatur · Similiter in verbis impꝑso
nalibus actiue vocis · vt hoc placet michi · et suuꝫ
impꝑsonale ante se requirit datiuū · vt michi placet
& sic de alijs · Igitur videt̄ ꝙ interest & refert im
ꝑsonalia construātur cum dtīs · quia eoꝝ ꝑsonalia
cum datiuis a parte post construūtur · vt Interfui
huic negocio · Ad hoc dico ꝙ p̄dicta verba impꝑso
nalia nō seruant constructionem suoꝝ verboruꝫ ꝑ
sonalium · quia nō retinent eorum significatōnem ·
quia cum dico · Interfui huic negocio · i · p̄sens fui ·
Cum autē dicit̄ · Impatoris interest habere bonos
milites · mutat̄ significatio · quia sensus est · Ad vti
litatem impatoris ꝑtinet habere bonos milites · et
variatō significatōis fac̄ variatōem ꝯstructionis ·

Interficio · ab inter · et facio componitur · interfi
cio · interficis · interfeci · interfectum · interficere · id
est · occidere · & corripit fi ·

Interia quod et enteria etiam dicitur · i · intestina
vnde interici dicūtur qui dissolutōnem patiuntur
ventris · scdm̄ pap · & ꝓducit ri · enteria ·

Interibi · in ibi exponitur ·

Interiectō quedam ꝑs oratōnis indeclina · apud
latinos · ab interiaceo ces · dicta · Et nō componit̄
interiectō · sed simplex est · Cuius ratō est · quia ꝓ
priuꝫ est passionis destruere · Vnde cū interiectō
affectum passionis designet · naturā habet compo
sitōni contrariā · & ꝓpter hoc cōsueuit abscondita
voce ꝓferri · ergo ꝓ dolor et ꝓ pudor · nō possunt
esse vna pars · Item heu · oe · sūt due interiectōnes

absqȝ compositione·sicut o·vtinam sunt duo aduer
bia optandi sine compositione venienti a·De accen
tu autem interiectionū dixi in secunda parte vbi
egi de accentu interiectionū·Et scias ꝙ sicut dic
pſ·Interiectio consueuit abscōdita voce ꝓferri·vt
vah·Et donatus dicit ꝙ interiectio est vox incon=
dita·i·intus condita siue absconsa·Vnde in gre=
cismo dicit̄·Vt donatus ait vox est incondita vox
hec·Hec quoqȝ que plena est vox interiectio non
est·Vide in racha·

Interitio onis.fe·ge·i·mors·& formatur ab in=
teriti genitiuo·de interitus ta·tum·addita o.Pro
pheta·Eripuit eos de interitionibus eorum·

Interlido dis·in ledo dis·exponitur·

Interlinearis·Linearis dicitur a linea·quod cō=
ponitur cum inter·& dicit̄ hic & hec interlinearis
& hoc re·quod est inter lineas·Vnde quedam glo
se dicunt̄ interlineares que sūt inter lineas·Vel in
terlinearis potest deriuari ab interlinium nij·

Interminus·ab in·& terminus componit̄ inter
minus na·nū·i·sine termino existens·Vnde in him
no sancte trinitatis dicitur.In simplici substantia
virtus manens intermina·Papias vero dicit·Inē
mina internūcia mediatrix·inseꝑabili ēmio carēs·

Intermitto tis·componit̄ ab inter·& mitto tis·
& est itermittere int̄ aliquā mittere·vel interpola
re·vel intermitto quasi interim dimitto·Est enim
itermittere dimittere vel relinquē·vel cessare·Sm
hugui·Papias vero dicit·Intermittere·ad temp⁹
dimittere·& iterum ad idem reuerti·

Internecio onis·fe·ge·quasi quedam homīs ma
gna nectio·mors·vel pena·Interneciū dicitur bel
lum in quo omnes perierunt nullo remanente·scdm
pap·& formatur ab internecti gtō de internect⁹
addita o·& remota t·Vnde dicit pſc·in quarto li·
de denominatiuis·In io·terminātia plerūqȝ a par
ticipijs fiunt preteriti temporis·quorum gtūs assū
pta o·& correpta i·facit huiōi nomina·vt oratus
orati oratio·Lectus cti·lectio·Internectus autē
internecti·internecō·facit causa euphonie abiecta
t·Quidā vero fingunt ec intnicō quos n̄ sequor·

Interneciū cij·in internecio vide

Interneco·ab inter·& neco cas·componit̄ inter
neco cas·caui.care·i·inter aliqua necare·vel inter
polatim necare·vel interim dum aliquis est in itie
re necare·Vnde hec internecatō onis·i·mors que
contingit alicui dū est in itinere·Item inter ponit̄
sepe ꝓ e·vt Venimus mare interbibere·i·ebibere·
Et scdm hoc dicitur interneco cas·id est·enecare
& corripit ne·interneco·

Internicida·ab interneco cas·quod est idem qd
enecare·deriuatur hic et hec internicida de·idem
quod homicida·quasi enicida·scȝ qui falsum testio
nium fecit & cōmisit·et ob id hoīem occidit·Vnde
hec internicies ciei·mors ab illo facta·

Internicium·Ab internicida deriuatur hoc inter
nicidiū dij·vel internicium·i·mors·occisio quam ī
ternicida cōmittit·Et internicidiuȝ·vel interniciū
quasi quedā homīs enecatō·Et qn̄ iudiciū interni
cidij dabatur in internicidam & accusatorem eius
possessio bonorum sequebat̄·Interniciuȝ etiam di
cit̄ bellū in quo oēs perierunt nullo remanente·

Internodium dij·spacium inter nodos.vel illō
grossum os quod est in genu·Et dicitur interno
diū·quia innodat simul crus et coxam inter se·vn
de oui·in v·metha·Mollia nodosus facit interno
dia poplex·& componit̄ ab inter et nodus·

Internūcius cij·dicitur·et hec internūcia cie·q
vel que inter duas partes aliquid nūciat vel nūciū
portat·Vnde hoc internūcium cij·id quod inter
nūcius nunciat vel portat·Et componūtur predi
cta ab inter·& nuncius cia·cium·substantiuis·

Intern⁹ na·nū·i·interior·ab intus dicitur·

Intero·ab in·& tero ris·componit̄·intero ris·
intriui·intritum·interē·i·intus terere·minutare·
vel valde terere·Vnde in daniele vltimo dicitur
de abacuc·ꝙ intriuerat panes in alueolo·Et corri
pit te·intero·

Interpello·ab inter·& pello las·componit̄·inter
pello las·laui·lare·i·interrogare·inter aliqua voca
re et alloqui·& pro alio preces fundere·Vnde ad
roma·viij·capitulo·Qui etiam interpellat pro no
bis·& scribitur per duo l·

Interpolo·ab inter·et polus·componit̄ interpo
lo las·laui·lare·i·obscurare·inquinare·impedire·
vel interrumpere·corrumpere·variare·non continuaē
Vnde in himno·Quod nulla nox interpolet fideqȝ
iugi luceat·Vnde interpolus la·lum·i·interrupt⁹
variatus·non continuus·& hec interpola le·que
dam vestis que dum sit vetus·ad nouam speciem
reducit̄·et fit quasi noua·Et cor·hec oīa ꝑdca po.

Interpres·Pres scdm quod accipitur ꝓ diues·
componit̄ cum inter·et dicitur hic et hec intꝑres
tis·Et dicitur interpres qui diuersa genera līgua
rum nouit·scȝ qui vnam linguam exponit ꝑ aliaȝ·
vel vnam linguam transfert in aliam·Et dicitur
sic·quia mediator sit inter vnam loquelam & aliā·
Vel componitur a pres quod est diues·quia inter
pretes ditant loquelam·transferentes vocabula d
vna loquela in aliam·Vel componitur a pars tis·
quia interpres sit medius duarum linguarum cum
transfert vel exponit vnam ꝑ aliam·Sed qui inter
deum interꝑtatur & homines·qui diuina indicat
misteria interpres vocatur·Vnde interꝑtor taris
verbum cōmune·i·exponere·vel exponi vnam lin
guam ꝑ aliam·Vnde hic & hec interꝑtabilis & ho
le·aptum ad interꝑtandum·Priſ·tamen videt̄ vel
le·ꝙ ꝑdicta compositio ꝑcedat in verbo·& inde
deriuetur interpres·tis·ita dicit hug·Et scias ꝙ i
terꝑtatio fit in diuersis linguis·vt Cinos grece·ca
nis latine·Ethimologia autem fit in eadē lingua·
vt cum dicitur lapis quasi ledens pedeȝ·Glosa au
tem sup illud esa·xliij·Inter ꝑtes tui·i·moyses &
aaron ꝑuaricati sunt in me·sic dicit·Interꝑtes qua
si inter partes·scȝ pacem ferentes·Item nota ꝙ pri
mū scripturas veteris testamēnti de hebreo in gre
cum septuaginta interꝑtes transtulerunt·Secun
dam editionem aquila·Terciam & quartam theo
docion & symachus ediderunt ambo iudei ꝓseliti
Quinta vero & vulgaris illa interꝑtatio·cui⁹ au
tor non apparet·& ob hoc sn̄ noīe interꝑtis quīta
editio nūcupatur·Preterea sextam & septimā edi
tionem origenes miro labore repperit·& cum cete
ris editionibus supra dictis comparauit·Hi sunt
itaqȝ qui scripturas sacras de hebreo in grecū ver
terunt.quiqȝ etiam numerantur·Nam latinorum
interꝑtuȝ qui de greco in nostrum eloquiū trāstu
lerunt·vt meminit sanctus aug⁹·quasi infinitus ē
numerus·Sicut enim inquit primis fidei tempibus
ad cui⁹ manus venit codex grecus·qqȝ aliqntulū
sibi vtriusqȝ lingue peritiam sensit·ausus est stati
interꝑtari·atqȝ inde accidit īnumerabiles apud lati
nos extitisse interꝑtes·De hebreo autē in latinum
eloquium tantūmodo hieronimus presbiter trium

lin guarum peritus easdem scripturas conuertit · eloquēterq; trāsfudit · cuius interp̄tatō merito ceteris anteferē · Nā; et est verboꝝ tenacior · & in sē tentijs veracior · & in verbis clarior · atq; vtpote a xpiano interp̄te verior · ita scribiē in pap̄ · Hieronimus etiā dicit in ꝓlogo in libros salomonis · Si cui sane septuagita iterp̄tū magis editō plac; hē a nobis olim eā emendatā · neq; eīn noua sic cudim⁹ vt vetera ōstruam⁹ · Et cū diligētissime legerit · sciat magis nostra scripta itelligi · que nō in terciū vas trāīfusa coacuerint · sed stati de p̄lo purissime cōmendata teste suū saporē seruauerit · Vide etiā in hieronim⁹ in h ·

Intscalaris · in scala vide ·

Iterscapulū · scapula cōponiē cū inter · & dicitur hoc interscapulū li · spaciū quod est inter scapulas

Intersignū · ab inter & signū cōpo et cor · puniē hoc intersignū gni · vel intersigniū gnij · qd est inter duo signa · vel signū quod est inter aliquos · sicut aliqd solet mitti ō vno loco ad aliū cā signi & noticie ·

Intersticiū cij · i · interuallū spaciū in ter aliqua · et componiē ab inter · & sto stas.

Intstiti · ē p̄teritū de itersto stas · vide i sto stas ·

Interuallū · Vallū componiē cū inter · & dicitur hoc interuallū li · spaciū inter capita vallorū · i · stipitū quibus vallū fit · Vnde & cetera spacia quādoq; dicūtur interualla · Sed magis ꝓprie interuallū diciē spaciū tempoꝝ · Intcapedo vero localis distantia ꝓprie appellaē · vnde hoc interuallulū li · di · & interuallo las · i · p interualla dicere · vel facere aliquid · vel intponere · & scribitur p geminū l ·

Intuent⁹ · i · itercessio · ab iteruenio nis · dicitur ·

Interula · ab ītus dr hec interula le · i · camisia · qa intus iuxta carnē induiē · vnde interulat⁹ ta · tum · id ē · interula siue camisia indut⁹ · Item ab interula diciē interul⁹ la · lū · i · interior · & cor · pnl · Vn̄ martialis capella · Quin etiā interulos gaudēs dissoluē nexus ·

Intestabilis · exponiē in testabilis ·

Intestatus ta · tum · qui non facit testamentum · ab in · & testatus componitur ·

Intestin⁹ · ab intus deriuaē intestin⁹ na · nū · i · intrinsecus ca · cū · vnde hoc intestinū ni · Et dicūtur itestina interiora · qr in iteriori p̄te corp̄is cohibētur · Que ideo longis nexib⁹ ad modū circuloꝝ ordinata sūt · vt susceptas escas paulatim egerant · & supadditis cibis nō impediané · vel intestin⁹ cōponiē ab in · & testa · & hinc bellū diciē intestinū · qd est inter testas · i · muros ciuitatis · Et intestina iteriora · qr quasi in testa recondita sunt ·

Inthronizo · ab in · & thron⁹ componiē inthronizo zas · i · in throno vel in sede ponere · seu collocare

Intimas · ab intim⁹ diciē hic et hec intimas tis · i · interi⁹ habitans · vel secretari⁹ · vel cōsiliari⁹ · credotari⁹ noster · q̄ scit secreta & intima cordis vel do mus ·

Intimo · Intra compatur intra interior intimus · & ab intimus deriuaē intimo mas · maui · mare · id est · demonstrare · indicare · nūciare · notificare · vel componitur ab in · & timos quod ē mēs · quasi in mentē inculcare · et īmittere · secundum huguitionem · vel componitur ab in · & time quod est anima vel mens · secundum papiam ·

Intolerabilis · ab in · & tolerabilis componiē hic & hec intolerabilis & hoc le · quod non valet nec debet tolerari · Et compatur · Intolerabilis lior · simus · et scribitur per vnum l · et cor · to · itolerabil⁹ ·

Intonsus · ab in · & tonsus · componiē itonsus sa sum · id est · non tonsus ·

Intra dicitur ab in · & differt ab infra · quia īfra sig̃t localem dep̄ssionem vel suppositōnem · cui contrarium est supra · quod sig̃t localem suppositōem vt sol currit supra lunam · vel luna infra solem · Intra vero signat localem inclusionem cui contrariū est extra · quod signat localem exclusionem · vt ciues habitant intra muros ciuitatis · rustici extra · Nullus ergo dicat · Ego sum infra muros ciuitatis · nisi esset defossus sub ipis muris · Intra compatur interior intim⁹ · vnde interius intime · aduerbium ·

Intriuerat · in intero ris · exponitur ·

Intro aduerbium loci · signat ad locum · et acuiē in fine · Et inde deriuatur intro intras intraui · verbum neutrum ·

Introeo · ab intro · et eo is · componitur · introeo is · iui · ire · id est · ire intus · intrare · vnde hic introitu tus · tui · pnl · cor · qr itum sup̄ · cor · primam ·

Intromitto · Ab intro & mitto tis · componitur · intromitto tis · intromisi · intromissum · et est itro mittere · idem quod īmittere · Item intromittere ē idem quod vulgo dicitur intra meare · quasi in rez se mittere · vt de ea curet & tractet ·

Introneus · ab intro dicitur introneus nea · neum id est · interior & ꝓprie qui quadam importunitate se ingerit intro vt comedat ·

Introrsus · ab intro dicitur introrsus sa · sum · id est · intrinsecus · Sed frequentius introrsum inuenitur in vi aduerbij ·

Intus · et intro · dicuntur ab intra · & differunt · quia intro signat ad locū · Intus signat in loco vel de loco · vt intro vado · Intus sum · Intus exeo · vnde versus · Intro foras ad signat · foris intus in & de · & componitur · Deintus et abintus · Et scias ꝙ composita ab intus acuunt penultimā cum sit lōga · sicut probaui in secunda parte vbi egi de impedimentis accentus in ca · de ipedimēto distīctōis ·

Inuado dis · inuasi · exponiē in vado dis · vasi ·

Inualeo les · ab in · & valeo les · componitur · et ē inualere · valde valere · crescere · abundare · vnde ō iacob dicitur in gen̄ · Inualuit contra angelum · vnde inualesco scis · inchoatiuum ·

Inualitudinarius · id est · languens · sine valitudine · secundum pap̄ · ex in · et valitudinari⁹ ꝯponitur

Inualitudo inualitudinis · feminini generis · id ē · debilitas · imbecillitas · infirmitas · & dicitur ab inualidus · & ꝓducit tu ·

Inubero ras · exponitur in vbero ras ·

Inuectiua · Ab inueho his · vel ab inuehor ris · in deponenti genere · dicitur inuectiuus ua · uum · id ē detractorius · malignus · et hoc inuectiuum ui · et hec inuectiua ue · ipsa inuectio · detractio · vituperatio · vnde quidam liber ciceronis dictus est inuectiue · inuectiuarum · propter inuectiuas factas ibi in catelmā ·

Inueho his · in veho his · exponitur ·

Inuenio · ex in · et venio nis · componitur inuenio inuenis · id est · venire in id quod cupimus vel querimus · Inuenimus quesita · Reperimus vltro occurrentia · et componitur cū ad · et dicitur adinuenio nis · id est · valde vel iuxta · vel ad vtilitatē · vel ad damnum alicuius venire · et corripit ve · in presenti sed in preterito producit ·

Inuestigo gas · ꝓducit sti · et exponitur in vestigo gas · ex quo et in · componitur ·

Inuicem debet proferri sub vno accentu · vt designetur poni pro una parte · uel pro uno aduerbio qualitatis · Secundum enim ueritatem inuicē sunt due partes posite pro una sine compositione · Et

potest dici quedam irregularis uocum congeries. et corripit vi. De hoc dixi supra in secunda parte vbi egi de composita figura nominis.

Inuidentia. id est. inuidia. ab inuidens tis: inuidenti. addita a. Et dicit augustinus. Non esset inuidentia. si esset concors differentia.

Inuideo. ab in. et uideo uides. componitur inuideo des. vt Inuideo tibi. i. nō video tibi. i. nō fero videre te bene agentē. & est neutrū. Sed inuenit in passiuo in prima persona. Et etiam ipse p̄sc. dicit illud esse actiuū. sed hoc ideo fit. quia quandoq₃ exigit accusatiuū. quia verbum quod exigit actm̄. in eo intelligit. vt Inuideo te facere hoc. i. p inuidiā p̄hibeo. vt Inuideo tibi amiciciā regis. i. p inuidiā subtraho tibi amiciciā regis. & quādoq₃ exigit accusatm̄ significantē causam rei verbi. vt Inuideo tibi sapientiā. i. p̄pter sapientiā. Hic potest queri. An ille qui īuidet p̄ximo suo & inde dolet sit in statu salutis. Hanc questionē tangit bernhard⁹ in xlix. sermone canticoꝝ. et determinat eā sic quādo ait. Quomō ais ego p̄ficere possū. qui fratri p̄ficienti īuideo. Et respondet. Si doles. ꝙ inuides. sentis. sed nō consentis. passio q̄nq₃ est sananda. non actio condēnanda tantū. nec illuc resideas iniquitatē meditās in cubili tuo. q̄liter videlicet foueas morbū. satisfacias pesti. p̄sequaris insontem. bene ab illo gesta calumniādo. deprimēdo. puertendo. atq₃ impediēdo gerēda. Alioq̄n. nō nocet ambulāti & extendēti se ad meliora. quod iā ipse nō opatur sed quod habitat in eo peccatū. Nō est igit̄ dānatio illi ꝙ nō dat mēbra sua iniq̄tati. nō linguā ad d̄trahendū. nō quicq̄ reliqui corpis ad ledendū nocendū ve aliquo modo. Magis aūt confūdit̄ sic se eē male affectū. & inolitū ex longinquo vitiū confitendo. flendo. orando conat̄ expellere. & cū nō p̄ualet mitior inde ad omēs. atq₃ apud se inuenitur humilior. vide in liuor.

Inuidia. in inuidus est. & etiam liuor.

Inuid⁹. ab īuideo dicit̄ īuidus da. dū. qui īuidet. Et hec īuidia die. et est inuidia odiū aliene felicitatis. Vel īuidia est ex aliena felicitate in aīmo cuiuscunq₃ īnata tristicia. Vnde īuidiosus sa. sū. cui īuidet. & raro qui īuidet. Vnde versus. Inuidiosus ego nō inuid⁹ esse laboro. Et vt dicit horaci⁹. Inuidia siculi nō īuenere tirāni. Tormētū mai⁹ &c. p̄sc dicit. Inuidus qui habet inuidiam.

Inuiolat⁹. i. ītact⁹. integer. scd̄m papiam.

Inuiso. ex in. & viso sis. cōponit̄ īuiso sis. si. sū. inuisere. id est. intus visere. visitare. Iudi. xv. Inuisere volens vxorem suam.

Inuit⁹. ab in. & vita ↄponit̄ inuit⁹ ta. tū. i. non volens quasi ↄtra vitā. id est. voluntatem.

Inui⁹ uia. uiū. id est. nō patens vie. vbi nō est via. extra viā. & componit̄ ab in. & via.

Inundo. das. daui. datū. dare. i. abūdare. replere stagnare. Si īueniat̄ cū actō sensus ē. Inundare. i. facē abūdare. Et cōponit̄ ex in. & vndo das. Vnd̄ īundat⁹ ta. tū. pn̄l. p̄du. Vn̄ in scd̄a ep̄la petri ca. ij. Mūdus aqua īundat⁹ periit.

Inuolo. a vola qd̄ est media ps man⁹ vel pedis. & in. ↄponit̄ īuolo las. laui. lare. i. furari. vel ī vola aliq̄d ↄtinē. vel ponē. vel in volā īmittē. Itē p̄t cōponi ex in. & volo las. sed ī alio sensu. i. intus vel valde volare. & corripit vo. volo las.

Inuolucrū. ab in. et voluo uis. dicit̄ hoc īuolucꝝ tri. īuolucrū cuiuslibet rei. qd̄ fit cū in nostris d̄cis aliud īuoluit̄ q̄ dici videat̄. s̄m hug. Pap. vero dicit. Inuolucrū absconsū occultū dictū. sic ꝙ in se hēat aliud īuolutū. In. xxvij. ezechie. d̄r. Inuolucris

Inuoluul⁹ li. maſ. ge. pnl̄. cor. que iacintinis. dam bestia. q̄ vt hoīes facili⁹ decipiat inuoluit se aliqua re. & dicitur ab inuoluo uis.

Io ab idecliabile. acuitur in fine. & interpretatur spirans. vel domini robur.

Ioas. iterp̄tat̄ vbi ē incensū dn̄i. p̄pria ethia est noīs. Iste ē qui simulacra combussit.

Ioathan. interp̄tat̄ p̄fect⁹ pulcer. ethia ē noīs. Fec eī̄ rectū in ↄspectu dn̄i. & portā dn̄i edificauit excelsā.

Iob iterp̄tat̄ dolens. p̄pter pcussionē carnis. & passicem doloꝝ. Calamitates eīm suas nominis ethimologia predesignauit.

Iocista ste. cōis ge. qui vel que iocis semp intendit. quasi in iocis stans.

Iocor. a iocus dicit̄ iocor caris. catus. sū. Vnde verbalia hic iocator toris. Hec iocatrix. hec iocatōonis. & iocatori⁹ ria. riū. et ↄponit̄ adiocor caris. coniocor caris. ciocor caris. & cor. io.

Iocosus. a iocus dicit̄ iocosus sa. sū. i. frequēs. vel plenus iocis. Et compat̄ iocosus sior. sim⁹ Vn̄ iocose sius. sime. adū. et hec iocositas tatis. fe. ge.

Ioculus ioculi. diminutiuum. paruus iocus. A quo ioculor laris. Et ioculatori⁹ ria. riū. et hic & hec ioculāris et hoc re. & ioculatori⁹ ria. rium. &

Iocund⁹. a iocus d̄r. hic iocūd⁹ da. cor. cu. iocundum. id est. letus. hilaris. quia semper iocis sit aptus. & hilaritati frequentior. et compat̄. iocundus iocundior iocundissimus. Vnde iocunde iocundius iocundissime aduerbium. & hec iocunditas tatis.

Iocus ioci masculini generis. Sed in plurali masculini et neutri. hij ioci. et hec ioca. et est iocus p̄prie in verbis.

Iohannes. interpretatur gratia domini. Io. dominus. hanna gratia. Vnde iohannes quasi iohanna. quia sit limes p̄phetie. prenunci⁹ gratie siue initiū baptismi per quod gratia ministratur. Et scias ꝙ iohannes baptista multipliciter nominatur. Dicit̄ enim p̄pheta. amicus sponsi. lucerna. angelus. vox. helyas. baptista saluatoris. preco iudicis. precursor regis. In p̄pheta designatur prerogatiua cognitionis. In amico sponsi. prerogatiua dilectiōis. In lucerna ardenti. prerogatiua sanctitatis. In angelo. prerogatiua virginitatis. In voce prerogatiua humilitatis. In helya. prerogatiua feruoris. In baptista prerogatiua mirabilis honoris. In precone. prerogatiua predicationis. In precursore. prerogatiua preparationis. Similiter iohannes euangelista quodam vaticinio ex merito nomen accepit. Interpretatur enim domini gratia vel in quo est gratia vel cui donatum est. vel cui donatio a deo facta ē. Et per hoc intelliguntur quattuor priuilegia que fuerunt in iohanne euangelista. Primum fuit precipua christi dilectio. Xp̄us enim pre ceteris apostolis magis eum dilexit & maiora signa dilectionis & familiaritatis ei ostendit. Vnde ob precipui amoris gratiam supra pectus domini recubuit. Et inde dicitur domini gratia. quasi domino gratiosus. Secundum est carnis corruptio. quia virgo a domino est electus. Et inde dicitur in quo est gratia. In ipso enim fuit gratia pudicicie virginalis. Tercium est reuelatio secretorum. Et ideo dicitur cui donatum est. Eidem sane donatum est multa secreta & profunda nosse. sicut de diuinitate vbi. & de consūmatione seculi. & de subali vnitate. &

de sancta trinitate ꝑsonali· Vnde ipse dicit· Tres
sunt qui testimoniū dant in celo· pater· verbum· &
spūssanctus· & hi tres vnuz sunt· Quartū est ma
tris dei recōmendatō & inde dicit̄· cui donatio a
deo facta est· Maxima em̄ a domino donatō tunc
eidem facta est ·quādo mater dei in eius custodiā
tradita est. Vide in honor· Item in marc⁹ habes
de iohanne· & de alijs euāgelistis· Hic nota ꝙ ioa
chim ex galilea & ciuitate nazarth sanctā annā ex
bethleem duxit vxorē· Ambo em̄ iusti erant· et si=
ne rephensione in om̄ibus mandatis domī incede=
bant· Om̄emqȝ substantiā suā trifarie diuidebant·
vnā ꝑtem templo et templi seruitorib⁹ impende=
bant· aliā pegrinis & paupibus erogabant· Ter=
ciā sibi et familie sue vsibus reseruabāt· Anna em̄
habuit sororē nomīe ysmeriā· que ysmeria genuit
elizabeth ex eliud· Elizabeth aūt genuit iohannem
baptistā ꝑcursorē domini ex zacharia· De eliud na
t⁹ est emmen· De emmen nat⁹ est sanct⁹ seruasi⁹
Anna aūt tres viros habuisse fert̄· scȝ ioachim vt
dixi· cleopham & salome· De primo aūt viro scili=
cet ioachim vnā filiā scȝ mariā matrem domini ge:
nuit· quā ioseph de domo dauid nuptui tradidit·
que xp̄m dominū genuit· Mortuo ioachim accepit
anna cleophā fratrē ioseph· & genuit ex eo aliam
filiā quā similiter mariā nomīauit· & alpheo post=
modū in cōiugē sociauit· Hec aūt maria ex alpheo
viro suo quattuor filios genuit· scȝ iacobū minorē
Minorē dico vocatōe· sicut dixi in iacob⁹. Ioseph
iustū qui & barsabas dictus est· Et symonē & iu
dam· Mortuo secūdo viro anne ·terciū accepit an
na scȝ salome· ex quo aliam filiā genuit quā rursus
mariā vocauit· & zebedeo in coniugē tradidit· Hec
aūt maria ex zebedeo viro suo duos filios genuit·
scȝ iacobū maiorē & iohannē euāgelistā· Predicta
patent in his versib⁹· Anna solet dici· tres conce
pisse marias· Quas genuere viri ioachiz· cleophas
salomeqȝ· Has duxere viri ioseph· alphe⁹· zebede⁹
Prima parit xp̄m· iacobū secunda minorem· Et io
seph iustū peperit cū symone iudā· Tercia maiorē
iacobū· volucrēqȝ iohannem· Ex predictis liquet
ꝙ xp̄us & iohannes baptista fuerunt filij duarum
consobrinarum· Sed xp̄us & iohannes euangelista
fuerunt filij duarum sororum· Quare autem petr⁹
preferatur ecclesie· et nō iohānes· dixi in apostol⁹·

Ionas vel iona interꝑtatur columba vel dolens
Columba ꝑ gemitu qnando in ventre ceti triduo
fuit· Dolens propter tristiciam quam de salute ha
buit niniuitarum· vel propter ederaȝ subito aresce
tem cuius vmbra tegebatur contra solis ardorem.
Ipse est amathi sareptane vidue filius quem susci
tauit helyas. matre ad eum postea dicente· Nunc
cognoui quia vir dei es tu· & verbum domī ī ore
tuo est veritas· et ideo ip̄m puerū amathi dictum
putant· Amathiqȝ ex hebreo & latina lingua veri
tas dicitur, & quia helyas verū locutus est· ideo
ille q̄ resuscitat⁹ est· dictus est filius veritatis·

Ionathā interpretatur columba domini·

Ionicus dicit̄ quidam pes metric⁹ ab inuentore
vel ꝓpter numerorū vel sillabarū ineq̄lē sonū· Io
nos em̄ grece iequale dicit̄· Habet em̄ q̄ttuor silla
bas. duas breues & duas lōgas· Et ē ionic⁹ duplex
scȝ maior vel mīor· vel a maiori vel a mīori· Ionic⁹
maior vl' a maiori· ꝯstat ex duab⁹ lōgis ꝑcedētib⁹·
& duab⁹ breuib⁹ seq̄ntib⁹. vt acerrim⁹· Ionic⁹ mi
nor vel a mīori ꝯstat ex ꝑmis duab⁹ breuibus· &
duab⁹ seq̄ntib⁹ longis· vt ꝑamabas. Vn̄ versus·
Longat ꝑmores & curtat posteriores· Pes ionic⁹
maior· obui⁹ huicqȝ minor· Itē ionica est vna ex lin
guis grecorum·

Ioppe· ioppes· ioppen· ioppe· opiduz palestine ma
ritimum· & acuitur in fine· vnde ioppita te·

Iordanis ·iordanis· masculini generis. iudee flu
uius a duobus fontibus nominatus quorum vnus
ior· alter dan· dicitur· Hi copulati iordanem faciūt
Nasciturqȝ sub libano monte· & diuidit iudeam
& arabiam· qui post multos circuitu⁹ iuxta hieri
cho in mare mortuum fluit· et interpretatur iorda
nis· riuus iudicij·

Ios· id est· fluuius·

Iosaphat· interpretatur domini iudicium·

Ioseph quia mater alium sibi addi optauerat vo
cauit augmentum· Hunc pharao saphanet appella
uit· quod hebraice absconditorum repertor sonat·
quia obscura somnia reuelauerit & predixit sterili
tatem· Interpretatur em̄ saphanet egiptio sermōe
saluator mundi. quia orbem terre ab imminente fa
mis liberauit excidio·

Iosue· interpretatur saluator· Ipse enim in figu
ra xp̄i populum a deserto liberauit· & in terram ꝓ
missionis induxit· Et dictus est iosue bēnum· vel
bentheleon ·id est· filius nun · Item dictus est hie
sus filius naue· Vnde dicit hieronimus ī prologo
regum· Et īcipiunt a hiesu filio naue· qui apud eos
iosue bennum dicitur·

Iota proprie dicitur hec litera i· apud grecos et
est minor ceteris literis· quia vno ductu fit· scd̄m
augustinum· Sed quandoqȝ ponitur simpliciter ꝓ
qualibet liteta· Vnde in matheo ·Iota vnum aut
vnus apex non preteribit a lege·

Iotacismus. a iota· & cismos quod est corrupte
la· componitur iotacismus iotacismi· Et est iotacis
mus vbi i· plurimum sonat· vt si dicas. Iuno iouis
iure irascitur· Vel iotacismus est cum verborum
coniunctio in huius i· litere assiduitate colliditur·
vt in exemplo predicto patet. Vel secundum hu
guitionem· Iotacismus a iota ·& est iotacismus se
cundum eum vocalium literarum exilis pronuncia
tio· vel quando in iota litera est duplicatus sonus
scilicet quando pro vno iota pronunciantur duo
vel econuerso· vel quando vnum exilius duo spis
sius sonant · Nam vnum spissius· duo exilius ꝓ
ferri debent·

Iouensiles. id est· dij ad nuncia proferenda ꝺ̄pu
tati· quasi ioui· id est· creatori saltatores· et compo
nitur a ioue· & salio· et corripit si· & declinatur·
hi & he iouensiles· Mar· capella· Limphe dijqȝ io
uensiles· Vel scd̄m aliam literam nouensiles.

Iouis· Iupiter dicitur quasi iuuans pater· Et cō
ponitur a iuuo vel iuuans· & pater· & producit ꝑ
mam positione. Vnde ouid̄· epy· Iupiter esse pium
statuit quodcunqȝ iuuaret· & inuenitur in nomina
tiuo iupiter vel iouis· vt dicit ꝑsci· Tamen moder
ni vtuntur tm̄ hoc noīatiuo iupiter· Huguitio au
tem sic dicit· A iuuo iuuas· dicitur hic iouis· hui⁹
iouis· & hic iupiter iupiteris vel iupitris· antiqui
tus enim ita declinabantur nomina ista· sed postea
obliqui istius nominis iupiter· & iste nominatiu⁹
iouis absoliti sunt · Vnde postea ex obliquis isti⁹
nominatiui iouis· et ex isto nomine iupiter:· facta
est quedam commixtō· et redacta sunt quasi ī vnū
nomen· scilicet hic iupiter. huius iouis· huic ioui ·
et est compositum a iuuans et pater· vel a iuris et
pater· quasi iuris pater· quia legem tam positiuam

q̄ naturalem omnibus hominibus dedit vt fert ur. et a iouis hic et hec iouialis et hoc le. vide i iupiter

Youonius. in ianuarius exponitur.

Ypalage ē cōuersio casuū. vel ↄstruct ōis vel qn̄qȝ toti⁹ fiue. et ↄponit̄ ab ypos. qd̄ est trans. & alage qd̄ est mutatō. In de ypalage. i. trāsmutatō. De hoc dixi supra in q̄rta parte vbi egi de antiptosi.

Ypapanti. Ypa grece latine dicit̄ ire. anti cōtra. Inde dicit̄ ypapanti indecli. i. obuiatō vel occurs⁹. Vn̄ rep̄sentatō dn̄i in templo. i. festū purificatōis beate virgīs. dicit̄ ypapanti. q2 tūc symeon xp̄o occurrit & obuiauit. et in vlnis suis accepit eū. & i templo p̄ntauit. fm hug. Pap. etiam dicit. ypapanti grece obuiatō dicit̄ symeonis scȝ anne & ceterorū. & scribit̄ p a. antepenultima sillaba.

Ypaton. dicūt greci iecur. Vn̄ ypatic⁹ ca. cū. qui patit̄ in iecore. vel ptinēs ad iecur. & cor. ti. ypaticus.

Ypatic⁹. in ypaton est.

Yper grece. id est. super latine.

Yperaspistes grece. idē qd̄ ptector latine. Vnd̄ hiero. in plogo geñ. Cū ariste⁹ eiusdē ptholomei yperaspistes.

Yperbaton. qdam trop⁹ est de quo dictū ē in q̄rta pte in ca. de tropis. & acuitur

Yperbole. ē quidā trop⁹. de quo dixi in fine. in quarta parte in capitulo de tropis.

Yperbolic⁹ ca. cū. i. excedens veritatē. elat⁹. Et dicitur ab yperbole. & corripit penultimam.

Yperbore⁹. yper ↄponit̄ cū boreas. & dicit̄ yperbore⁹ rea. reū. sup qd̄ boreas flat. Vn̄ & qdaȝ mōtes dicūtur ypborei. sup quos & a quibus boreas flat qui & yperbatate. dicuntur.

Ypercataleticus. in cataleticus exponitur.

Yperdulia. exponit̄ in dulia.

Yperfan⁹. yper ↄponit̄ cū fanos. vel fasma quod ē apparitō. & dicit̄ yperfan⁹ na. nū. i. supb⁹. Vnd̄ hec ypfania nie. id est. superbia. scȝ cum aliqs vult apparere super illud quod est.

Yperion. yper componitur cum on. quod est totum vel omne. et dicitur hic yperion onis. id est. sup omīa. Quod qn̄qȝ dicitur de ioue. qui sup omnia est. Quādoqȝ de sole. qui sup̄ faciem toti⁹ terre in circūitu fert̄. Quādoqȝ de quodā gigante q super omnes alios fuit.

Yperlidius. yper componitur cū lidius. qd̄ dicit̄ acutus sonus in musica. et dicit̄ yperlidius idem quod lidius. scȝ acutus sonus in musica.

Ypersintelicon. Sintelicon qd̄ est p̄fectū. componitur cum yper. & dicitur ypersintelicon. i. plusq̄ p̄fectū p̄teritum apud grecos. quod designat rem multo ante preteritam.

Ypersophia. yper ↄponit̄. cū sophia qd̄ ē sapīa. & dr̄ hec ypsophia phie. i. supgrediens sapientia.

Yphen. vel vphen. componitur ab ypos & ens. & īterpretat̄ copulatio. Est enim yphen vel vphen modus pronunciandi qui consistit in continua prolatione dictionum sine vlla distinctione vt hic populus gentium &c̄. et dicitur sic. quia vna dictio sub. i. post aliā scȝ sine distictōe copulatim pfert̄.

Ypocentaurus. ypos quod est equus. componitur cum centaurus. & dicitur hic ypocentaurus. idem quod centaurus. scȝ monstrum ex parte homo & ex parte equus. sicut onocentaurus monstrū ex parte asinus. & ex parte homo. Nam onos asinus dicitur. Vide in centaurus.

Ypochrita communis generis. dicitur fictor. simulator. & representator alterius persone. Simulat enim se esse id quod non est. & dicitur ypochrita quasi yperchrita. ab yper quod est super & chrisis quod est aurum. quasi superauratus. quia in superficie & exterius videtur bonus. cum interi⁹ sit malus. Vel dicitur sic ypochrita ab ypos quod est sub. & chrisis quod est aurum. quasi habens aliud sub auro. Habet enim aurum in superficie. quia subtus habet aliud. scȝ lutum. Vel compoītur ab ypo quod est falsum. & chresis quod est iudicium. quia dum intus malus sit. bonum se palam ostendit. Et ideo de eo habetur falsum iudicium dum falso vultu incedit & simulat quod non est. Nam ypochrita dici nō p̄ot ex eo qd̄ foras ostenderit. Inde hec ypochrisis. huius ypocrisis. simulatio. & corripit chri. Vide in sacerdos. & in strucio.

Ypodyaconus. vel ypodyacon. in subdyaconus exponitur.

Ypodromus. ab ypos quod est equ⁹. et dromos quod est curuitas. componitur hic ypodrom⁹ mi. id est. stabulum equorum. vel tormentum factum ad modum vel ad similitudinem equi. Vel ypodromus ypodromi dicitur locus obscurus & domus declinandi ad necessitatem. vel loca supra vel citra que sunt arcus deambulatorij. super quos homines ambulant. & secundum hoc ypodromus cōponitur ab ypos quod est sub. & dromos quod ē curuitas. vel ab yper quod est supra. et dromos quod est cursus. quia desuper homines currunt et ambulant. Vnde in legenda beati sebastiani dicit̄. Tunc iussit eum in ypodromo palatij. tandiu fustigari. q̄diu spiritum exalaret. et corripit dro. sicut patet in hoc versu. ypodromiqȝ decus par sit loc⁹ his duoden⁹. Vide in dromos. vel in epydromos.

Yposora. exponitur in quarta parte in capitulo de coloribus rhetoricis.

Ypogabus ypogabi masculini generis. id est. nauis qua equi vehuntur. Et dicitur ab ypos quod est equus.

Ypogeum. ab ypos quod est sub. et ge. quod est terra. componitur hoc ypogeum. id est. sub terris constructum edificium quod nos antrum vel speluncam dicimus. Sed hic ypogeus masculini generis dicitur sol. quia sub terris vadit in nocte. vel ypoge⁹ componitur ab yper quod est super et ge quod est terra. quia in die super terraȝ feratur. In aurora dr̄. Vulpib⁹ ypogeis associandus abis.

Ypolidius. grauis sonus in musica. qui et sublidius dicitur. ab ypos. et litius componitur.

Ypomanes ypomanis masculini generis quasi velox ad modum equi. vnde propter suam velocitatem dicitur supasse athlantem cursu. Sed hoc ypomanes indeclinabile neutri generis est quedam herba que se comedentes facit furere. vel potius ypomanes est virus quod distillat ab inguine eque. ex nimia luxuria dum amoris rabie fertur. Et dicitur ab ypos quod est equus. et mano nas. quia ab inguine eque distillet. Hoc nouerce et malefice solent colligere. et potionem mortiferam inde facē. quod venenum similiter dicitur ypomanes. et producit ma.

Ypopirgium ypopirgij. componitur a pir quod est ignis. et ypos quod est sub. et gero. et dicitur hoc ypopirgium scilicet illud ferreum instrumentū quod retinet et sustinet ligna in igne. sic dictū. quasi subtus ignem gerens.

Ypos. id est. sub. Item ypos. id est. equus.

Ypostasis componitur ab ypos quod est sub. et

stasis quod est status. vel stans. et dicitur hec ypostasis sis. i. substantia intellecta sine forma. scz primordialis materia. et dicitur sic quasi substans qa habet substare omibus accidētibus. Et in se omia accidentia recipit nullo tn̄ informat. scdm hugui. vnde ypostaticus ca. cū. Et scias ꝙ greci vtuntur eodē modo hoc nomīe ypostasis. sicut nos vtimur eodē modo hoc nomīe psona. vnde potest dici ꝙ tres psone sunt in diuinis. vel tres ypostases. id ē tres subsistētes. Et facit gtūs pluralis ypostasum. vide in ꝓprietas. & in persona.

Ypotamus. Ab ypos quod est equus dicit hic ypotamus mi. i. equus fluuialis scz quidā piscis sic dictus. quia sit equo similis dorso. iuba. hinnitu. rostro resupinato. a primis dentibus. cauda tortuosa. vngulis binis. die in aquis commoratur. nocte segetes depascit.

Ypotheca. Ab ypos qd̄ est sub. et theca qd̄ est repositoriū. componit hec ypotheca ce. cū res cōmodatur sine depositōe pignoris. pacto vel cautōne sola iteruenientē. Et differt a pignore. qr pignus est qd̄ ꝓpter rem creditā obligat. Item fiducia differt ab vtroqz. Est aūt fiducia cū res aliqua sumē de mutuo pecunie gratia. vel mancipat vel in iure creditur. Item ypotheca dicit idem qd̄ apotheca. vnde ypothecarius ria riū. quod ad ypothecā ptīet Et hic ypothecarius. i. apothecarius. vel qui rem nomine apothece accipit.

Ypothesis dicitur causa vbi cum certa persona controuersia est. Et ypothesis est substantia vel disputatio. et conditio. vel suppositio. vel consensus Vnde ypotheticus ca cū. i. conditionalis vel suppositiuus. et dicitur ab ypos quod est sub. & thesis qd̄ est positō. Inde ypothesis. i. suppositio.

Yposensis. exponitur in quarta parte in capitulo de scemate.

Ypra ypre. quedam villa bona in flandria. & ibi fiunt boni panni. Vnde hic & hec yprensis & hoc se. natus ex illa terra. & de illa fuit petrus dictus bulpen.

Ipse. ipa. ipm. potest iungi cū prima & secunda et tercia persona. vt ipe lego. Ipe legis. Ipse legit. Sed cū prima & secunda figuratiue. cū tercia sine figura. et est p. de secunda sillaba. Et vt dicit priscianus in xij. li. de pronominibus. Illud attendendum. ꝙ cum ille. illud. iste istud. is id. faciunt neutra. ipse solum quod & ipsus inuenitur a vetustissimis prolatum neutruz in um. desinens fecit. Therentius in andria. Ipsus michi dauus qui ī timus est eorum consilijs. Ipsa enim que quibusdā visa est ratio non adeo firma videtur. ideo in vm. facit neutra. quia in vs. desinit masculinum. Nam alius cū in vs. terminet aliud tamen neutrum facit

Ir generis neutri indecli. id est. palma manus. Vnde versus Sis vis mnā vir nadabitur tibi nantis in ir mna.

Ira. ab vr quod est ignis. dicitur hec ira ire. quasi vra. quia accendit & inflamat. Vnde irascor irasceris. iratus sum. & hinc iracundus da dum. facile irascēs. quia accenso sanguine in furorē compellit & compat. vnde hec iracundia die. & est ira presens cōmotio animi. & ex causa nascitur. Iracūdia est vitium naturale & ppetuū. & sic iratus est pro tempore concitatus. Iracundus frequenter iratus & leuiter. Item ab irascor hic & hec irascibilis & hoc le. Et vt dicit hieronimus. Irasci homīs est sed iram non perficere xpiani. Et scias ꝙ ē ira p vitiū & ira per zelum. & vt dicit gregorius in quito moralium. Ira per vitium oculos mentis excecat. Ira autem per zelum turbat. Vnde psalmus. Turbatus est pre ira oculus meus. Nunꝗ vero turbationi cōtemplatio iungitur nec preualet mens conturbata conspicere ad quod vix tranquilla valet inhiare. quia nec solis radius cernitur cum cōmote nubes celi faciem obducunt. Nec turbatus fons respicientis imaginem reddit. quam tranquillus ꝓprie ostēdit. quia quo eius vnda palpitat eo in se speciem similitudinis obscurat. & cum per zelum animus mouetur curandum sumopere est. ne hec eadem q̄ instrumento virtutis assumitur. menti ira dominetur nec quasi domina. peat sed velut ancilla ad obsequium preparata a rationis tergo nunꝗ recedat Tunc enim robustius contra vitia erigitur. cū subdita rationi famulatur. Nam quantumlibet ira ex zelo rectitudinis surgat. si immoderata mente vtitur ratōni protinus seruire contemnit. & tanto se impudentius dilatat. quanto impatientie vitium virtutem putat.

Iracundia in ira exponitur

Iricius exponitur in ericius.

Irinacius in ericius vide

Iris. ab aere dicitur hec iris iris vel iridis arcus celestis. quasi aeris. eo ꝙ ab aere descendat ad terram. Vel eris grece latine dicitur lis. Inde hec iris iris. vel iridis. id est. arcus celestis. Sed arcus proprie est via ipsius dee. & iris ipsa dea. Et dicitur iris quasi eris. qr raro mittitur nisi ad litem & discordiam concitandam. & est nuncia & pedissequa iunonis. Et nota ꝙ iris nichil aliud est ꝗ nubes soli opposita. radijs solis multipliciter informata. Ea enim est natura luminosi corporis vt semper in oppositam partem radios dirigat. Sol enim cum sit luminosum corpus. radios suos mittit in partem oppositā. in q̄ quandoqz nubem inuenit. que in vna parte sui est densa in alia densior in alia densissima Item in alia sui parte est rara. & in alia rarior. & in alia rarissima. In illa que est densa solares radij q̄si in vitro inclusi rubeum colorem faciunt. In densiori ceruleum. In densissima nigrum. Item in rara p te faciunt viridem. In rariori croceuz. In rarissima album. Et ita scdum maiorem densitatem illius nubis magis accedit ad colores nigredini affines. Secundum maiorem raritatem magis accedit ad colores albedini affines. Preterea nubes illa quoddam corpus est compositum ex quattuor elementis & aquosum. que solis radio accenso a quattuor elemētis quadripertitum contrahit colorem Contrahit ab igne rubeum. Ab aere ceruleum. siue lucidū vel purpureum. Ab aqua viridem. A terra nigrū. Hic est ꝙ si videatur iris in mane videtur in occidente Sed in vespere videtur in oriente. Si ī meridie videtur in septentrione. In meridie nunꝗ videri potest. cum sol in opposita parte nunꝗ possit esse. & hinc ꝓpter varietatem colorum iris dicitur quedaz gemma & etiam quedam herba. quia eius flos colorum varietate celestem arcum imitetur. ita dicit huguitio. Et scias ꝙ iris est signum federis inter deū & hominem. sicut dixit dominus ipsi noe. gen. ix. capitulo. Ponam inquit arcum meum in nubibus celi. et erit signum federis inter me & inter terraz Quia enim maxime timebat noe ne dominus iterū aquas diluuij inundaret super terram. & noe quotidie orabat ne hoc fieret. vt iosephus refert. pepegit dominus cum eo ꝙ vltra non fieret diluuium. & in signum federis huius posuit arcum suum in

nubibus· & est signum duorum iudiciorum arcus· scilicet iudicij per aquam preteriti siue facti· sed et iam vlterius non faciendi ne timeatur· & futuri p ignem· vt expectetur· quia mundus quidem igne iudicij cremabit· sed aqua iaz diluuij nō delebitur inde est qꝫ duos colores pͥncipaliter habet· scz cerulеum· qui aque⁹ est· & est exterior· qꝛ preterijt· & rubeū qui est igneus· qui est interior· qꝛ futurus ē ignis· sicut dicit magister in historijs· & gregori⁹ tangit in octaua omelia ezech· Itē vt dicitur in historijs. Tradūt sancti· qꝫ quadraginta annis ante iudiciū non videbit arcus· quod etiā naturaliter ostendit desiccatōez aeris iam inceptā· Et in aurora dr· Vt sancti tradūt ānis decies quater ante iudiciū fugiet arcus & exul erit· Vide in antixps· & in etas· & videt quidē iris p diē ex radio solis· & p noctē ex radio lune· Item aīaduerte qꝫ ex sole & nube format iris· qꝛ ex vnione diuinitatis et hūanitatis fit recōciliatō hūani generis· Cornua huius arc⁹ modo sūt iclinata ad nos· qꝛ apparuit benignitas & hūanitas saluatoris dei nostri· Et ideo non timem⁹· sed in die iudicij vertent cōtra nos· quando veniet in nubib⁹ celi cū potestate & maiestate magna· & ideo valde timendū est· qꝛ horrendū est incidere in man⁹ dei viuētis· Item vt dicit grego· in ezech· In arcu aqua & ignis apparet· qꝛ virtus spūssancti post mediatoris aduentū electos suos aq̄ baptismatis lauit· & igne diui amoris accēdit·

Irimos· exponit in q̄rta pte in ca· de scemate·

Ironia exponitur in quarta parte in capitulo de tropis· & ab ironia deriuatur ironicus ca· cū· penultima correpta· & hinc yronice aduerbium·

Irrefragabilis· ex in & refragabilis componitur hic et hec irrefragabilis & hoc le· id est· inuincibilis· cui resisti et instari non potest·

Irretio· ab in & retio· componitur irretio irretis· irretiui· re· titum· id est· illaqueare· impedire· reti inuoluere· verbum actiuum· Vnde irretit⁹ irretita irretitum· penultima producta·

Irreuerens· exponitur in reuerens·

Irrigo irrigas penultima correpta in rigo rigas

Irrigu⁹· ab irrigo irrigas dicitur irriguus irrigua irriguum· id est· madidus vel fertilis vel fecundus· vel stercoratus· exponit· Vnde horatius in sermonibus· Irriguo nichil est elutius orto· Et h⁰ irriguum irrigui· Iudi· primo· Irriguum superius & cetera·

Irrito· A ritus dicitur irrito irritas· media producta· id est· prouocare· quasi contra ritum alicuius facere· Vnde in psalmo· Irritat aduersarius nomen tuum in finem· Item irrito potest componi a ratus· & tunc est irritare euacuare· vanum facē· debilitare· destruere· et tunc corripit mediam· Vnde versus· Irritet hunc domin⁹· qui nos irritat ad iram· Vnde hoc irritamen irritaminis· & hoc irritamentum irritamenti· & irritans irritantis· generis omnis· & irritus irrita irritum· id est· vanus· cassus· non firmus· & irritus· pro irritatus per sincopam· secundum huguitionem· Priscianus autez in decimo libro vult qꝫ irritus componatur ex in· & ratus· vnde dicit· Reor facit ratus participium & puto differentie causa· eo qꝫ ritus aliud signat· sed in compositione a· in i· correptam mutatur· vt ratus irritus· Et nota qꝫ magister bene· loquens de irritus dicit· Michi tamen videtur qꝫ penultima sit tantum longa· quia sic apud omnes autores veteres inuenitur· Vnde horacius in sermonibus· Segnius irritant animum demissa per aurem· Cōmuniter tamen tenetur· qꝫ irrito potest mediam corripere· & producere scđm diuersas significationes·

Irrogo gas· in rogo gas· est

Irrugio gis· in rugio gis· exponitur·

Irundo· ab aer dicitur hec irundo irundinis· q̄a non residens· sed in aere capiens cibos edat quasi in aere vidēs· & hinc irūdinin⁹ irūdinina irundininum· & irundineus irundinea irundineum· in eodē sensu· Irundininus etiam dicitur paruus filius irundinis· & cor· pnl'· Vide etiaz in hirudo in h·

Is· ea· id· scribitur sine h· vnde in plurali ij· & ee· & ijs· sine h· debent scribi· & per geminuū j· et e· Sz hi· he· his· debēt aspirari· et per vnum i· et per vnum e· scribi· De hoc dixi in deus· et in hic et hec et hoc· Et scias qꝫ id est· sunt due partes sicut ostendi in hoc est· Et componitur is· ea· id· cum demum· et dicitur idem· eadem idem· Et scias qꝫ idem sicut et differens dicitur tripliciter· scilicet idem genere· idem specie· et idē numero· Eadē genere sunt quecunqꝫ sub eodem genere continentur· vt homo et asinus et similia sub animali· Eadem specie sunt quecunqꝫ sub eadē specie continentur· vt sortes et plato sub homine· Idē autem numero dicitur tripliciter· Vno modo dicitur idem nomine vel diffinitione· Alio modo idez proprio· Tercio autem modo dicitur idem accidente· Eadem nomine sunt quorum res vna est· nomina vero plura· vt marcus tulli⁹· cicero· Eadem diffinitione dicuntur quorum vnum est diffinitio alterius· vt animal rationale mortale et homo· Eadem proprio sunt quorum vnum dicit esse proprium alterius· vt risibile et homo· Eadem accidente quorum vnum est accidens alterius· vt sortes et albedo que in ipso est· Similiter dicitur differens tripliciter· scilicet differens genere· differens specie· et differens numero· Differentia genere· sunt quecunqꝫ sub diuersis generibus continentur· vt homo continetur sub hoc genere animal· et arbor sb hoc genere planta· Differentia specie· sunt quecunqꝫ sub diuersis speciebus continentur· scilicet quecunqꝫ sunt diuersarum specierum· vt homo et asinus· Differētia numero· sunt quecunqꝫ faciunt numerum· vt sortes et plato· Item īuenitur ys· quod intepretatur est· et est hebreum·

Isaac ex risu nomen accepit· Riserat enim pater quando promissus est ei· admirans in gaudio· Riserat et mater quando promissus est ei dubitans ī gaudio· Vnde ysaac interpretatur risus ꝺm pap·

Isachar interpretatur est merces· Ys quippe dicitur est· achar merces· et hoc ideo quia mandragoris filij ruben introitum viri qui rachel debebatur ad se emerat lya· Vnde et dum natus est dixit lya Dedit dominus mercedez meam· et corripit penultimam· Vnde in aurora dicitur· Est asinus fortis ysachar recubans ꝓpe metas· et acuitur in fine·

Isagoga ysagoge· id est· instructio vel introductio· Vnde et apud dyaleticos introductiones ad artem dyaleticam ysagoge dicuntur· et etiam liber porphirij dicitur ysagoga· quia introductori⁹ est ad librum predicamentorum· Hinc hic ysagogus ysagogi· introductor literarum· et ysagogo ysagogas· introducere· et ꝓducit penultimā siue go·

Isboseth· vir confusionis interpretatur

Iscalidus· Ab excolo excolis dicitur iscalid⁹ iscalida iscalidum· vt ager iscalidus quasi excolidus quia iam a cultura exierit· sicut exconsul· quia a

I ante S

consulatu discesserit.

Ischyros grece latine dicitur fortis

Ismahel interpretatur auditio dei. Sic enim scri
ptum est. & vocabis nomen eius ysmahel. quia au
diuit eum deus. Et fuit ysmahel filius abrae a quo
ysmaelite dicti sunt quidam. qui nunc corrupto
nomine saraceni dicuntur. quasi a sara. & agareni
ab agar. & inuenitur indeclinabile. & etiam declĩa
bile. vt hic ysmael. hui9 ysmaelis. vide in saracen9

Isopus ysopi. herba est pulmonibus apta purgã
dis. ysopus etiam dicitur sparsorium aque quia in
quibusdam locis fit ex illa herba. Vel dicitur sic. ꝓ
pter similitudinem purgationis. & est feminini ge
neris. secundum huguitionem. Inuenitur etiam ali
quando ysopum in neutro genere. Vnde macer d̃
viribus herbarum. Et ysopum siccum calidũ quo
qz tercius illi. Est in vtroqz gradus &c̃. et corri-
pit penultimaz. Pectoris humores ysopi decoctõ
mundat. Item ali9 dicit. ysopus est herba purgãs
de pectore flegma. Alij dicunt ꝙ ysopus est gre-
cum. & producit penultimam. & istius opinionis
fuit magister bene. Vnde dicit ysopus inueniť cor
ripere & producere penultimam. Vnde videtur mi
chi ꝙ magis debeat penultima produci. quia nobi
liores autores vtuntur ita. Vnde bernhardus ait.
Pectoris herba cauas rupes insedit ysop9. Item a
lius. Ad pulmonis opus confert medicamen yso-
pus. Item ius sinapis cerebrum sed purgat pectus
ysopus. & hec opinio magis michi placet.

Ispalis est quedam ciuitas. yspalim siquidem ci
uitatem hispanie iulius cesar edificauit. quã ex suo
& rome nomine iuliam romulam appellauit. yspa-
lis autem a situ dicta est. quia in solo palustri suffi
xis in profundum palis locata sit. ne lubrico & in
stabili fundamento cederet. Dicitur ergo hyspalis
quasi sita in palis. Vnd̃ hic et hec yspaliensis et h°
yspaliense. & corripit spa.

Israel. masculini generis indeclinabile. & etiam
declinabile inuenitur hic ysrael. huius ysraelis. Ia-
cob dictus fuit ysrael. & interpretatur vir videns
deum. Is enim dicitur vir. ra. videns. el deus. Tũc
eniz hoc nomen accepit. quando tota nocte lucta
tus vicit angelum in certamine. & oriente lucife
ro benedictus est. & inde propter visionem dei
ysrael appellatus est. sicut et ipe ait. Vidi dominũ
facie ad faciem. & salua facta est anima mea. Et
ex hinc duodecim tribus filiorum israel. vocabuluz
sortite sunt. Exo. decimo quarto. Fugiamus ysrae
lem. & hinc hic et hec ysraelita ysraelite. penultĩa
producta. & ysraeliticus ysraelitica ysraelicum. pe
nultima correpta. Et solent quidam in hoc nomĩe
ysrael s. tacere. quia s. ante r. in eadem sillaba sona
re non potest in latinis dictõibus. sed errant. Nõ
enim ysrael est latina dictio vel greca. sed barbara
& in barbaris dictionibus in multis licet barbari
zare. Non enim barbaries vel lingua hebrea artať
sub regulis artis grammatice.

Isterelogia exponitur in quarta parte in capitu
lo de tropis.

Isteronproceron. exponitur in quarta parte in
capitulo de tropis.

Istrorsuz. id est. versus illam partem. ab isto. et
versum componitur.

I ante T

Italia ytalie. dicta ab ytalo rege. Et scias
ꝙ ytalia olim a grecis occupata. magna
grecia dicta est. Vnde ytalicus ca. cum.
& ytalus ytala ytalum. sed hoc magis dicitur ab
ytalo rege. & corripit primam ytalia. licet aliquan
do inueniatur longa per extasim. vt ytaliam profu
gus &c̃. vt dicit donatus.

Italus ytala ytalum. penultima correpta. & expo
nitur etiam in ytalia.

Itaqz dictio composita antepenultimam acuit.
Vnde coniunctio encletica. hic non inclinat accen
tum precedentis sillabe ad se. sicut dixi in secunda
parte in capitulo de impedimentis enclesis.

Ite. imperatiuus est de eo is it. et producit pri
mam. Vnde abite. circumite. redite. & huiusmodi
producunt penultimas.

Item. est aduerbium similitudinis vel ordinis

Iter. Ab eo is. deriuatur. hec itio itionis. & hic
itus. it9. tui. & hoc itiner itineris. & hoc iter iteris
& differunt. quia itus est via qua iri ab homine q̃
qzuersum potest. Sed iter & itiner diuersam habẽt
significationem. Iter enim est locus transitu facilis
Vnde et eum appellamus aditum. Itiner autem est
iter longe vie. & ipse labor ambulandi. vt quo ve
lis peruenias. Accipiuntur tamen quandoqz in ea
dem significatione. & secunduz hoc ex istis duob9
nominibus. scilicet iter & itiner effectum est vnũ.
hoc modo iste nominatiuus iter est in vsu. sed ci9
obliqui non sunt in vsu. Item isti obliqui itineris
itineri. itinere sunt in vsu. sed eorum nominatiuus
aboleuit et sic factum est. vt ex istis obliquis &
ex illo nominatiuo iter efficeretur vnum nomen.
et declinatur hoc iter. huius itineris. et ab isto ge
nitiuo iteris. qui non est in vsu. descendit itero ite
ras. i. ire. vel repetere. et secundum hoc est actm̃.
vnde verbalia iterator. iteratrix. iteratio. et iteruz
aduerbium ordinis vel temporis. et iteratim simili
ter aduerbũ ordinis. vel qualitatis. et in hac signi
ficatione inuenitur iste ablatiuus iterato positus
aduerbialiter. Itero componitur reitero reiteras.
id est. iterum repetere. Vnde reiteratim. et reitera
to positum aduerbialiter

Itero iteras in iter exponitur.

Iterum. id est. altera vice. quasi iter alterum. se
cundum papiam. vide etiam in iter

Itidem. Item aduerbium similitudinis est. vel or
dinis et componitur per geminationem. et dicitur
itidem. vel identidem. id est. item et item. et iterũ
et iterum. vel similiter. et inť vtraqz interponitur
t. et deberet dici itemtitez. per t. sed causa eupho
nie mutatur t. in d. et m. in n. ante t. et diciť iden
tidem. Possunt etiam ibi identidem et itidem esse
pronomina neutri generis. et tantum in nominatio
et accusatiuo. et vtrunqz est compositum ab idez
geminato. et in vltimo interponitur t. et tantũ va
let itidem vel identidem quantum idem et idem
vel simile.

Itiner itineris. in iter exponitur.

Itio itionis. in iter exponitur.

Itum supinum de eo is it. corripit primam siue
i. ante t. cum suis compositis vt aditum. initum.
peritum. Preter ambitum supinum. et ãbitus parti
cipium que producunt i. sed hic ambitus ambitus.
ambitui nomen. corripit penultimam.

Itus. itus. in iter exponitur.

I ante V

Iuba iube. feminini generis. dicitur a iu
beo iubes. Et est iuba crinis equorum et
etiam aliorum animalium irrationalium
et iuba etiam dicitur crista que galee superponiť.
vel propter noticiam. vel propter frustrationem
ictuum. et inde iubatus iubata iubatum. id est.

crinitus. vel cristatus. et iubosus iub osa. iubosum. id est. iubis abundans.

Iubar. a iuba iube. dicitur iubar iubaris. id est. splendor vel initiuz ortus solis. vel sol vel lucifer quia propter radios quodlibet istorum. videtur iubatum. quia dirigit radios ad modum iubaris. Et scias ꝙ ablatiuus desinit in e. & corripit penultimam genitiui. vt vult priscianus in libro de accentu. Item corripit primam sillabam. Vnde vindocinensis. Exemplum quasi sol collaterale iubar. De hoc dixi in secunda parte vbi egi de accentu nominum desinentium in ar.

Iubeo. iubes. iussi. iussum. iubere. id est. imperare. Sed iubere est vbi est voluntatis obsequium. Imperare est debiti. idem est & precipere & componitur fideiubeo fideiubes. Iubeo est actiuuz cũ omnibus suis compositis. & corripit hanc sillabaz iu. Vnde thobias. Hoc precor. hoc iubeo. toto conamine. tota Ex anima. toto dilige corde deũ &c.

Iubileus. a iubilo iubilas dicitur hic iubileus iubilei. id est. annus requietionis. gaudij & leticie. & remissionis quo serui libertati donabantur. debita relaxabantur. captiui absoluebantur. possessiones gratis restituebantur. ita dicit huguitio. In historijs autem super geñ. xiiij. dicitur. Ab hac victoria abrae tradunt iubileum habuisse initium pro hac remissione captiuorum. Iobel enim remissio. vel initium dicitur. Vnde iubeleus. id est. remissiuus vel initians. Ob hoc autem constitutus est quinquagesimus. quia tunc erat loth (vt dicũt quidam) quinquaginta annorum vel tunc erat quinquagesimus annus ex quo dominus deus locutus erat abrae in via. vel ex quo egressus est de tayram. Et scias ꝙ iubileus vt dixi potest deriuari a iubilo iubilas. & sic dicendum est iubileus per i. in antepenultima sillaba. Vel potest deriuari a iobel. & sic dicendum est iubeleus per e. in antepenultima & penultima sillaba. In prima autem sillaba causa euphonie scribitur per u. non per o. vide in penthecoste. & quinquagesima.

Iubilus. iubili. id est. argutus. sonorus. & letabundus cantus. proprie quidem iubilus est vox cõfusa pre gaudio. Vnde iubilo iubilas. id est. cantare. gaudere. quadam voce confusa pre gaudio cantare. et exultari. secundum huguitionem. Vel secũdum quosdam iubilus est gaudium quod verbis explicari non potest. nec tamen penitus reticeri. Vel iubilus est cum tanta leticia corde concipitur. quanta sermonis efficacia non expletur. vt dicit papias. Vnde et in grecismo dicitur. Fertur inexpleta iubilus leticia mentis. Qui autem dicit iubilare quasi iuuanter laudare. vel letari. ethimologia est

Iuda. filius iacob confessio interpretatur. Quando enim eum peperit lya. laudem domino retulit. dicens. Nunc super hoc domino confitebor. Et nota ꝙ pro filio iacob inuenitur iudas. vel iuda iude & iuda indeclinabile. & hinc iuda iude. vel iuda indeclinabile. tam pro populo ꝙ pro terra iudeorum. & quando est indeclinabile debet accentuari in fine iuda causa differentie. secundum huguitionem Et alexander dicit. Cum declinatur demittitur vltima iuda. Cum manet immota ipsius postrema leuatur. Et a iuda vel iudea dicitur iudaicus ca. cũ

Iudas iacobi. qui appellatur alibi lebeus. figuratum nomen habet a corde quod nos diminutiue corculum possumus appellare. Ipse in alio euangelista taddeus dicitur. quem ecclesiastica historia tradit missum edissam ad abagarum regem. Nam vt ibidem dicitur. predictus rex abagarus domino nostro hiesu christo in hunc modum epistolam misit vel destinauit. Abagarus euchanie filius. hiesu saluatori bono qui apparuit in locis hierosolimorum salutem. Auditum est michi de te & de sanitatibus quas facis. ꝙ sine medicamentis aut herbis fient ista per te. & ꝙ verbo cecos facis videre. claudos ambulare. leprosos mundari. & mortuos reuiuiscere. quibus omnibus auditis de te. statui in animo meo vnum esse e duobus. aut quia tu sis deus & descenderis de celo vt hec facias. aut ꝙ filius dei sis qui hec facis. Preterea ego scribens rogauerim te. vt digneris fatigari vsq3 ad me. & egritudinem meaz qua diu laboro curare. Nam & illud comperi ꝙ iudei murmurauerunt aduersum te. & volunt insidiari tibi. Veni igitur ad me. quia est michi parua ciuitas. sed honesta que vtrisq3 sufficit. Dominus autem in hec verba sibi respondit. Beatus es quia credidisti in me cum ipse non videris me. Scriptũ est enim de me. quia hi qui non me vident credent in me. & hi qui vident non credent. De eo autem ꝙ scripsisti ad me vt veniam ad te. oportet me omnia hec atimplere propter quod missus suz. et postea recipi me ab eo a quo missus sum. Cum ergo assumptus fuero aliquem de discipulis meis mittam ad te. vt curet te & viuificet te. Hec in historia ecclesiastica. Videns autez abagarus ꝙ presentialiter christum videre non posset. secundum quod in quadã historia antiqua inuenitur sicut iohannes damascenus in libro quarto testatur. pictorem quendã ad hiesum misit. vt domini imaginem figuraret. vt sic ipsum saltem per imaginem conspiceret. quem in facie videre non poterat. Sed cum ad dominuz pictor venisset. propter nimiuz fulgorem qui ab eius facie procedebat in eius faciem clare nequibat intendere. nec ipsam vt sibi iussum fuerat figurare. Quod cernens dominus vestimentuz lineum ipius pictoris accipiens. & sue faciei superimpones sui ipsius imaginem eidem impressit. ac desideranti regi abagaro destinauit. Illa autem epistola domini nostri hiesu xpi tante virtutis fuisse dicitur. ꝙ in illa ciuitate edissa nullus hereticus vel paganus viuere valeret. nec tyrannus aliquis eidem nocere presumeret. Nam si aliquando gens aliqua manu armata contra illam ciuitatem insurgeret. infans aliquis super portam stans epistolam illam legebat. & illa die hostes aut fugiebant aut pacati cuz eis componebant. sic fertur olim fuisse atimpletum. Sed postmodum illa ciuitas a sarracenis capta fuit & prophanata. sublato beneficio propter abundãtiam peccatorum in oriente vndiq3 patefactam. Postquam vero dominus assumptus est (vt in ecclesiastica historia legitur) misit apostolus thomas taddeum ad abagarum regem secundum domini promissionem. qui cum adeum venisset. & se discipulum hiesu christi sibi promissum dixisset. vidit abagarus in vultu taddei quendam mirum & diuinuz splendorem. quo viso. stupefactus & territus dominum adorauit dicens. Vere discipulus es hiesu filij dei. qui dixerat michi mittam ad te aliquem de discipulis meis. qui te curet & vitam tibi prestet. Cui taddeus. Si in dei filium credideris. omnia tui cordis desideria obtinebis. Cui abagarus. Credo vere & iudeos qui eum crucifixerunt libentius trucidarem. si michi possibilitas adesset. neq3 etiam autoritas romanorum impediret. Cum igitur abagarus

vt in quibusdā libris antiquis legitur leprosus eēt
taddeus epistolam saluatoris accepit & de ea eius
faciem confricauit· & statim plenam sanitatem ac
cepit· Et nota ꝙ iudas interpretatur confitens vl'
gloriosus· Vel iudas dicitur quasi iubilum dans·
Ipse enim habuit confessionem fidei· gloriaꝫ regni·
& iubilum eterni gaudij. Hic multiplex habuit co
gnomen vt tactum est. Dictus enim iudas iacobi
supple frater· Fuit enim frater iacobi minoris· Se
cundo dictus est taddeus· quod interpretatur ap
prehendens principem· Ipse enim apprehendit chri
stum principem per fidem formatam tenuit nec di
misit· Tercio dictus est in ecclesiastica historia le=
beus· qđ sonat q̄si cor· vel corculus· i· cordis cultor

Iudas scarioth· vel scariothis· vel a vico in quo
natus est· vel a tribu ysachar vocabulum sumpsit·
quodam futuri presagio in condemnationē sui Isa
char enim interpretatur merces vt signaretur pre
cium proditionis quo vendidit dn̄m· Scarioth in
terpretatur memoria mortis· quia non repente ꝑ=
suasus· sed diutius meditatus· peregit scelus.

Iudeiso iudeisas iudeisaui· dicitur a iuda vel a
iudea· Et est iudeisare iudeum facere· vel iudeoruꝫ
more se habere· & hinc iudeismus iudeismi· id est·
consuetudo & ritus iudeorum· vel gens iudeorū·

Iudeus· a iuda filio iacob dicitur iudeus iudea
iudeum· quod nomen scissura decem tribuum he=
breis imposuit· Nam ante hebrei vel israel dicti
sunt· sed ex quo in duo regna populus dei diuisus
est· tunc due tribus que de stirpe iuda reges habe=
bant iudeorum nomen sortite sunt· Reliqua pars
decem tribuum que in samaria regeꝫ sibi constituit·
ob populi magnitudinem pristinum nomen obti=
nuit israel· Et interpretatur iudeus confessor siue
confitens· Nomen vero modo nudum eis conueīt
interpretatio autem eius· ab eis longe absentatur·
Non enim vero nomine nunc dicuntur confessoēs
sed ꝯfessores potius· Et a iudeus dicitur hec iu=
dea iudee· terra eorum quam incoluerunt. Et hinc
potest modo sumi iudeus iudea iudeum· gentile·
scilicet qui est de terra illa.

Iudex· a ius dicitur hic iudex iudicis· iudices· iu
dicum· Vel hic & hec iudex iudicis· communis ge
neris· vt dicunt quidam· Et dicitur iudex quasi ius
dicens populo· vel iure disceptans· & est ethimo
logia· Iure autē disceptare. est iuste iudicare· Nō
enim est iudex si non est in eo iusticia· Vnde & iu
dicium prius inquisitio vocabatur· Vnde & auto
res iudiciorum et prepositos questores· vel quesi
tores vocamus·

Iudiciarius rij· in iudicium est·

Iudicium· a ius dicitur hoc iudicium iudicij qua
si iuris dictio & ostensio· & est iudicium dum di
scernit· Causa cum proponitur· Iusticia cum finit
& hinc hoc iudiciolum iudicioli· diminutiuum· &
iudiciarius iudiciaria iudiciarium· quod pertinet
ad iudicium. & hic et hec iudicialis & hoc iudicia
le· in eodem sensu· vide in suspicio·

Iudico iudicas iudicaui· a iudex dicitur· & est
iudicare· iure disceptare· ius dicere· determinare
causam· vel iudicio damnare· & inde iudicatorius
iudicatoria· iudicatorium· & hoc iudicatorium iu
dicatorij· locus vbi iudicatur· & hic et hec iudica
bilis· & hoc iudicabile. Iudico componitur adiu
dico adiudicas· id est. scribere· destinare· Coniu
dico coniudicas· id est simul iudicare· Diiudico di
iudicas· Preiudico preiudicas· Vnde hoc preiudi
cium preiudicij· Iudico est actiuum cum omnibus
suis compositis· & corripit di· sillabam·

Iudith· vidua laudanda que interfecit olofernē
& liberauit israel de manu hostis· & interpretatur
laudans vel iudea· vel confitens·

Iugabilis· A iugo iugas dicitur hic et hec iuga
bilis· & hoc iugabile· quod etiam hic & hec iugalis
& hoc iugale inuenitur per sincopam· id est· iungi
bilis· vel iugo habilis.

Iugalis· a iugum dicitur hic et hec iugalis & hoc
iugale· id est· iugo assuetus· sub iugo positus quasi
domitus. Item inuenitur iugalis· id est· iungibilis
& dicitur tunc a iugabilis per sincopam· In secun
do regum capitulo octauo habetur. Subneruauit
omnes iugales curruum· & producit ga·

Iugerum iugeri scđm quod communiter accipi
tur· est spacium terre quod vnum aratrum potest
arare in die· & inuenitur hoc iuger iugeris in eadē
significatione· Ysidorus sic dicit in libro ethimolo
giarum· Iugerum constat longitudine pedum du
centorum quadraginta· latitudine centum viginti
& corripit penultimam·

Iugis· a iugum dicitur hic et hec iugis & hoc iu
ge· id est· assiduus· continuus· perseuerans· Et ꝓ
ducit primam· sed iugum eam corripit· Vnde ver
sus· Expers esse iugi veneris nequeo prece iugi·

Iugitas iugitatis· feminini generis. id est· assidui
tas· perseuerantia· Et formatur a datiuo iugi· addi
ta tas· fit iugitas· & corripit penultimā·

Iugiter aduer· id est· assidue· continue· ꝑseueran
ter· & dicitur a iugis.

Iuglans iuglandis feminini generis componit̄
a ioue· & glans· & dicuntur iuglandes castanee q̄
si iouis glandes· quia sint consecrate ei· vel quia
sint cibus ioue dignus·

Iugo iugas iugaui iugare· dicitur a iugum· & ē
iugare· copulare· iungere· sub iugo ponere· Et cō
ponitur cum con· & dicitur coniugo coniugas· id
est· coniungere· sub eodem iugo ponere· Item cuꝫ
dis. et dicitur disiugo disiugas· id est· disiungere·
separare· remouere a iugo· Item cum sub· & dicit̄
subiugo subiugas· id est· debellare· sub iugo pone
re· Iugo iugas actiuuꝫ est cum omnibus suis com
positis· & corripit hanc sillabam iu·

Iugulo· A iugum dicitur hic iugulus iuguli·
guttur vel gutturis incisio· Lucanus in secundo·
His dabit hic pacem iugulus finemqꝫ malorum·
Et a iugulus dicitur iugulo iugulas· id est· iugulū
incidere· Et hinc verbalia iugulator· iugularix· iu
gulatio· & iugulatorius· iugulatoria· iugulatoriū·
& hoc iugulamen· iugulaminis· & hoc iugulamen
tum iugulamenti· & corripit gu· Horacius in epy·
Vt iugulent homines surgunt de nocte latrones·
Lucanus in quarto· Vincitur haud gratis iugulo
qui prouocat hostem·

Iugulū li· dimi· paruū iugū·

Iugum· a iungo iungis· dicitur hoc iugum iugi
cacumen montis· quia propinquitate iugorum col
les iungantur et inde iugosus iugosa iugosum· id
est· cacuminosus· vel montuosus· Dicitur etiam
iugum illud ligneum instrumentum cū quo boues
iunguntur· Vnde quadam similitudine iugum di
citur seruitus· & inde hic iugalus· et corripit pri
mam iugum· Prosper· Non seruile grauat libera
corda iugum·

Iulianus· iuliana iulianum nomen est possessiuū
de iulius cesar· & hinc iulianus· iuliani· dicitur

propzium nomen cuiusdam viri.

Iulius. Iulus iuli. fuit filius enee. & est bissilla-
bum. licet quandoq; causa metri ponatur trissilla-
bum. & hinc cesar dictus est iulius. quia de eius-
dem progenie processit. Vnde illud. Iulius a ma-
gno dimissum nomen iulo. & hinc iulius iulia iu-
lium. nomen possessiuum. & hec iulia iulie quedaz
columna rome. in cuius sumitate est vrna. in qua
posita fuerunt ossa et cinis corporis cesaris. & hic
dicta est iulia. Itez a iulio imperatore dictus est hic
iulius iulij. quidam mensis qui primo vocabatur
quintilis. sed postea in honorem iulij cesaris qui
eo mense natus est. vel qui in eo aliquam victoriã
obtinuit. dictus est iulius. & hinc iulius iulia. liũ.
De hoc etiam vide in quintilis.

Iulos proprie. prima barba. scilicet lanugo dicitur.

Iulus iuli. in iulius iulij vide.

Iumentum iumenti. a iuuo iuuas. vel a iuuamen
tum per sincopam dicitur hoc iumentum iumenti.
equus vel bos vel asinus. et dicuntur huiusmodi
animalia iumenta. quia nostrum laborem vel onus
suo adiutorio subuectando & arando iuuent. Nã
carpenta trahit bos. & durissimas terre glebas vo
mere euertit. Equus & asinus portant onera. & ho
minum in gradiendo laborem temperant. vnde &
iumenta appellantur quia iuuant homines. Eadez
quoq; dicuntur armenta. Et a iumentum. dicitur
iumentarius. iumentaria. iumentarium. quod per
tinet ad iumentum. & hic iumentarius iumentarij
& hec iumentaria iumentarie. custos iumenti.

Iuncata iuncate. est lac concretum. & in iuncis
inuolutum. et dicitur a iuncus iunci.

Iunceus cea. ceum. in iuncus vide.

Iuncus iunci. dicitur a iungo iungis. quia eo ali-
quid iungitur & ligatur. vel quia iunctis radici
bus hereat. Vnde hic iunculus iunculi diminutiuũ.
& hoc iuncetum iunceti. locus vbi iunci abũdant
Et iunceus iuncea iunceuz. id est. de iuncis existẽs
vel ad iuncos pertinens. vel macer. vel subtilis ad
modum iunci.

Iungibilis. A iungo iungis. deriuatur hic et hec
iungibilis. & hoc iungibile. aptus ad iungendum.
Vnde iungibiliter aduer. & hec iungibilitas tatis.

Iungo iungis. iunxi. iunctum componitur cum
ab. & dicitur abiũgo abiungis. abiunxi. abiunctũ
id est. separare. & cum ad. & dicitur adiungo ad
iungis. id est. ad aliquid iungere. & cum con. & di
citur coniungo coniungis. id est. simul iungo. Itez
cum dis. & dicitur disiungo disiungis. id separare
diuidere. Item cum in. & dicitur iniungo iniungis
id est. precipere. Item cum re. & dicitur reiungo re
iungis. id est. disiungere. vel iterum iungere. Item
cum sub. & dicitur subiungo subiungis. id est. sub
tus. post. vel latenter iungere. Item cum se. & di
citur seiungo seiungis. id est. seorsum iungere. vel
seorsum a iunctura facere. id est. disiungere. Iũgo
& eius composita sunt actiua. et faciunt preteritũ
in xi. et supinum in ctum.

Iunipirus. Pir quod est ignis componitur cum
gigno. & dicitur hic iunipirus iunipiri. quedam ar
bor cuius cineres pleno anno seruant ignem. et di
citur iunipirus quasi gignipirus. id est. gignens
pir. id est. ignem. quia contectum diu teneat ignẽ.
adeo. vt si prune eius cinere fuerint cooperte vsq;
ad annum perueniunt. Vel dicitur sic. quia ab am
plo vsq; ad acutum finit vt ignis.

Iunius. in maius exponitur. & etiã in iuuenis.

Iunix iunicis. feminini generis. a iuuando dicitur
& est idem ꝙ iuuencula. id est parua bos. secundũ
huguitionem. Papias vero dicit. Iunices. boues iu
uenes. & producit penultimam genitiui. Vnde per
sius. Tot tibi in flamis iunicũ omenta liquescunt.

Iuno iunonis. feminini generis. dicitur a iuuo iu
uas. quasi iuuans nouos. Est enim iuno diuina boi
tas. que nouos iuuat. quia cũcta gratia sua nutrit
Est etiam aer qui similiter iuuat nouos. quia infan
tes a calido et humido vtero venientes. et similiũ
qualitatum beneficia poscentes recipit fouens hu
more et calore. quia ipse solus inter elementa cali
dus est et humidus. Hinc etiam esse dicitur lucia
id est. dea partus. Vel iuno dicitur quasi iano a ia
nua. id est. ianua propagationis feminarum. quia
quasi portas matronarum pandit et naturas nubẽ
tium maritis. Est enim dea parturientium et nubẽ
tium. et a iuno dicitur iunonius iunonia iunoniuz.
id est. res pertinentes ad iunonem. vel res iunonis
sicut pauo qui dicitur auis iunonia. Vnde oui. de
arte. Laudatas ostendit auis iunonia pennas.

Iunonius nia. niũ. exponitur in iuno.

Iupiter. exponitur in iouis. Nota tamen hic. ꝙ
sapientes philosophi ioui que est vna septem stel
larum erraticarum tonare attribuunt. cuius nulla
alia causa ẽ. nisi quia iupiter habet in proprietate
eleuare ventorum fortium et siccorum materiam.
precipue quando fuerit coniunctus in virtute ali
qua cum marte tempore estiuo in signis aquilona
ribus. quia tunc certe potest predici ꝙ multe scin
tillationes et tonitrua fient in aere. ita vt etiaz pe
riculum sit futurum hominibus propter aeris pe
stilentiam ex nimia corruptione futura propter va
pores incensos et pestiferos immixtos aeri. quia
iupiter cuz sole eleuat eos. et mars incendendo cor
rumpit eosdem. et ita aer fit venenosus. Quecũq;
autem ab auguribus. vel a fabulosis inuenta legũ
tur. ꝙ iupiter sit deus vel huiusmodi friuola sunt
et absq; consideratione phica dicta. nec dignum ẽ
vt disputetur contra ea que quasi nulli rationi in
nitũtur. et sic tanꝙ fidelis theologus intelligo cõ
similia a me in hoc opere refutãda. Vide in hymẽ
et etiam in cometa.

Iuratus. iurata. iuratum. dicitur a iuro. iuras.
iuraui. quod iuratus facit. et ponitur actiue vel
passiue. Vnde ouidius. Tu michi iuratus per numi
na matris aquose. actiue dixit. Et aliter. Iurata nu
mina non te reducunt. passiue dixit. De hoc vide
supra in tercia parte in tractatu de preteritis secũ
de coniugationis. in capitulo de desinentibus in
deo. et in pransus.

Iurgium iurgij. et hoc iurgamen iurgaminis. in
eodem sensu. et dicitur a iurgo gas. Et est iurgiũ
litigatõ. vel verberatõ. quasi iuris garriũ. vel qua
si iuris actõ. scdm hug. Vel scdm pap. Iurgiũ di
citur conuitiũ. causalis cõtentio.

Iurgo gas. componitur a ius. et garrio. vel ago.
et dicitur iurgare. i. iure agere. vel iure garrire. qr
hi qui causam dicũt iure disceptãt. Et accipitur iur
gare in duabus significatõibus. Iurgare enim est rixa
ri. litigare. et proprie in causis agẽdis. Et iurgare est
rephendere. castigare. corripe. corrigere. culpare.
et ĩpugnare verbis. vel litigando verberare. Et se
cundũ hoc ostruitur cũ actõ. et componitur. Obiurgo
gas. i. contra aliquẽ vel fortiter iurgare. Et sũt neutra
et absoluta. pro litigare. In alia vero significatione
sũt actiua. Et nota ꝙ in eodem sensu inueniuntur

deponētia iurgor garis gatus sū· et obiurgor ga
ris·gatus·sū· Item nota ꝙ iurgam⁹· & obiurga=
mus verbis.sed castigamus dum cedimus.

Iuridicialis·a ius et dico cis.ꝯponiẽ ·hic et hec
iuridicialis & hoc le·q̄ de iure tractat· Vñ & q̄dã
cōstitutō in arte rhetorica d̄r iudicialis q2 de iure
tractat·

Iuridicus ca·cū·i·rectus·qui dicit
ius·& componiẽ a ius·& dico cis·xi·et cor·di· sic
dixi corripit di·naturaliter·

Iurisconsult⁹·i·iurisperit⁹·scd̄m papiam·

Iurisdicio onis·ꝯponiẽ a ius·& dicio onis· qđ ē
ptās·& diciẽ iurisdicio·i·iuris ptās·sup aliquē·&
scribitur ꝑ c·solam sicut dicio.

Iuro ras·raui·ratū·a iure diciẽ· Et ꝯponiẽ adiu=
ro ras. Cōiuro ras. in eodē sensu ·scz exorcizare &
cōiurare.i·simul iurare·cōspirare·cōiuratōez facē·
Deiero ras·i·valde iurare vel peierare·Reg·pri=
mo ca·xx·diciẽ· Addidit ionathas deierare dauid·
id ē·valde vel firmiter iurare·Peiero ras·i·piuriū
cōmittere·Et nota ꝙ in istis duob⁹ verbis scz de=
iuro & ꝑiuro·quib⁹ vtebanẽ antiqui nos mutam⁹
u·in e·correptā·subtracta r·a scdo verbo·et dici=
mus deiero ras·& peiero ras·ꝓ ꝑiuro ras·& deiu
ro ras·Luca·in vj· Vos estis o supi stigias q̄ peie
rant vndas·Iuro ras.neutꝝ est cū omibus suis cō
positis·p̄ter adiuro & cōiuro·ꝓ exorcisare que sūt
actiua·Vide etiā in iurat⁹·& in mētior·Et scias ꝙ
iurare scd̄m augustinū·ē ius veritatis deo reddē·
Iuramentū aūt a iuristis sic diffiniẽ· Iuramentū ē
affirmatō vel negacō de aliquo sacro rei affirmatō
ne firmata·Tria aūt requirūtur ad hoc ꝙ iuramē=
tū sit rectū·Vnū ex p̄te ipius rei de qua iuraẽ· &
sic requiriẽ veritas ꝑ quā vox siue dictū rei adeq̄
tur.alias dictū nō esset ꝯfirmatōe dignū·Et hic su
miẽ veritas scd̄m quod ē adequatio vocis ad rem·
vnde veritas debet eē in consciā· vt firmiter sciat
ita esse· alias si tm̄ credat ·nō debet de consciā sed
de credulitate iurare·Aliud requiriẽ ex p̄te cause·
ꝓ qua iuraẽ ·et sic requiriẽ iusticia·alias nō est de=
bita necessitas·Debet em̄ id quod iuraẽ esse licitū
& honestū·Terciū requiriẽ ex p̄te iurātis· & sic re
quiriẽ vt cū discretōe iuret·alias nō adhibeẽ debi
ta cautela·& sic est iudiciū·& cōtineẽ in iudicō ꝙ
sit discretō iurātis·debita forma·et euētus & tem
pus·& oīa que ex p̄te iurātis cōsideranda occur
rūt·De his diciẽ hieremie q̄rto·Iurabūt dicit dn̄s
in veritate & iusticia & iudicio·Vel dic ꝙ veritas
requiriẽ quantū ad iurantē· ꝙ scz dicat qđ habet
in consciā·Iusticia quo ad rē iuratā· ꝙ id quod iu
ratur sit licitū & honestū·Iudiciū requiriẽ quo ad
causā que inducit ad iurandū ·vt nō iuret etiā sine
necessitate & vtilitate ꝓximi· Itez nota ꝙ quādo
iuramentū vergit in deteriorē exitum nō debet ser
uari· Potest aūt iuramentū in deteriorē exitū ver
gere dupliciter·Vno mō·q2 ab ipo principio habz
peiorē exitū· vel q2 scd̄um se est malū· sicut cū ali
q̄s iurat se adulteriū patratuꝝ· sū q2 ē maioris bo
nitatis impeditiuū· puta cū aliquis iurat se nō in
traturū religionē· vel ꝙ nō fiet cleric⁹· aut ꝙ non
accipiet p̄latōem in casu in quo expedit eū accipe·
vel siquid aliud ē huiōi· Tale em̄ iuramētū a prin
cipio est illicitū·Differēter tn̄·q2 si quis iuret se fa
cturū aliquod peccatū·& peccauit iurādo·& pec
cat iuramentū seruādo· Si quis aūt iurat se nō fa
cturū aliquod meli⁹ bonū qđ tamē facere nō tene
tur·peccat quidē iurando inquātū ponit obicem
spirituisancto qui ē boni ꝓpositi inspirator· tamē
nō peccat iuramentū seruando ·sed multo melius
facit si nō seruet· Alio modo vergit ad deteriorem
exitū ꝓpter aliquid qđ de nouo emergit quod nō
fuit p̄meditatū· sicut patet in iuramēto herodis :
qui iurauit puelle saltanti se daturū quod petiss3 ·
Hoc em̄ iuramentū poterat a principio esse licitū
intellecta debita cōditione·scz si peteret quod daē
deceret· sed impletio iuramēti fuit illicita· Vnde
ambro·diẽ in li· de officijs· Est cōtra officiū nōnū
q̄ ꝓmissū soluere sacramentū· sicut herodes q̄ ne
cem sancti iohānis p̄stauit ne ꝓmissū negaret·Vo
lo etiā te scire·ꝙ quando nō est eadē iurantis intē
tio·& eius cui iuraẽ si hoc ꝓuenit ex dolo iurantis
debet iuramentū seruari scd̄m sanū intellectū eius
cui iuramentū p̄statur ·Vnde ysidor⁹ dicit· Qua
cūq3 arte verboꝝ quis iuret· Deus tamē qui con
sciencie testis ē ita hoc accipit·sicut ille cui iuratur
intelligit·et qđ id intelligaẽ de doloso iuramento
patet ꝑ id quod subdiẽ. Dupliciter reus fit· ꝙ &
nomē dei inuanū assumit· & ꝓximū dolo capit· Si
aūt iurans dolū nō adhibeat ·obligaẽ scd̄um inten
tōem iurātis· Vnde grego·xxvij· mora· Huāne au
res talia verba nostra iudicāt·qualia foris sonant
Diuina vero iudicia talia foris audiūt· qualia ex i
timis proferuntur·vide in periurus·

Ius iuris·dicitur a iubeo bes·quia iubet· Et est
ius lex humana·Fas lex diuina· Transire autez per
agrum alienum fas est·Ius vero non est·Item ius
dicitur esse lex scripta· Item leges humane sunt·
Iura diuina sunt· Item ius generale est· Lex eius
species·& caret hoc nomen ius genitiuo· datiuo·
& ablatiuo pluralibus·quantuz ad vsum secundū
huguitionem.& differt ius a iusticia ·vt dicam in
iusticia· ¶ Et scias ꝙ ius inuenitur in alijs signifi
cationibus·Vnde versus·Ius aqua· ius rectum·
ius dicitur esse potestas·Item ius prophanum dici
tur brodiuz vel aqua in qua coquuntur carnes por
cine·que prophane sunt iudeis·Et dicunt quidam
ius iuris·pro lege·vel potestate·vel ratione ꝑ ris·
Sed ius iutis per t·pro aqua vel brodio· Sed pri
scianus non facit istam differentiaz·Vnde in sexto
libro dicit·Ius ablata s·& addita ris·fit genitiu⁹
vt ius iuris· vt neutra monasillaba in us ·desinen
tia·Michi autem videtur ꝙ pro brodio facit geni
tiuum in tis·vt ius iutis·sicut ex vulgari aliquorū
sonat·Vnde versus· Ius iutis mando·ius iuris in
agmine pando·

Iusiurandum· iusiurandi ·generis neutri·id est·
iurisiuratio·

Iusta·a iustum deriuatur pluraliter hec iusta iu
storum·id est·exequie mortuorum·quia iustum est
vt homo hominem· cinis cinerem sepeliat· Vnde
ouidius Iniusta iuste peregi·

Iusticia.a iustus iusti·addita cia· fit hec iusticia
iusticie·& est iusticia constans.& perpetua volun
tas reddens vnicuiq3 quod suuz est· Et differt ius
a iusticia·quia ius est ars equi et boni·sed iusticia ē
constans & perpetua voluntas· vel est virtus tri
buens vnicuiq3 quod suum est·Item omne ius est
iusticia ·sed non econuerso·Item ius dicitur in re·
sed iusticia in actu· & exercitio vel operatione· vn
de et dicitur iusticia quasi iuris status vel statio ·
quia per iusticiam stat ius. id est· exercetur· & est
ethimologia Et sicut dixi in formido facile deuiat
a iusticia ·qui in causis non deum sed homines for
midat·

Iustifico·iustificas·iustificaui·iustificare·verbuz

I ante v

actiuum · id est · iustum facio · & componitur a iu
stus · & facio facis · et corripit fi ·

Iustitium · a ius · & taceo · componitur hoc iusti=
tium iustitij · id est · taciturnitas iuris · & cessatio ·
Vel iustitium componitur a ius · & statio · Inde iu
stitium quasi iuris statō · id est · iuris cessatio · Tūc
enim ius stat · id cessat · cum non exercetur · Vel iu
stitium quasi iuris statio · id est · iusticia · que est iu=
ris statio · quia per iusticiam ius stat · id est · non ex
ercetur · Lucanus in secundo · Ferale per vrbem
iustitium ·

Iustus · a ius dicitur iustus iusta iustum · Et dici
tur iustus · quasi ius tuens vel tenens · scilicet qui
ius custodit · & secundum legem viuit · & est ethi
mologia · Et comparatur iustus · iustior · iustissi=
mus · Vnde iuste iustius · iustissime · aduerbium · Iu
stus componitur iniustus · id est · non iustus · Vn=
de hec iniusticia iniusticie · & differt iustus ab equo
quia iustus ex lege est · quasi ius custodiens · Equꝰ
ex natura est · Et scias ꝙ qui negligit damnum p=
pter amicum · id est · christū · iustus est · Prouerbio
rum vndecimo · vide in seuerus ·

Iusum est aduerbium loci · id est · deorsū · & cō
trariū est ei quod est susum vel sursum ·

Iutus · iuta · iutum · id est · adiutus · participium
de iuuor iuuaris ·

Iuuamen · iuuaminis · dicitur a iuuo iuuas · &
hoc exigit vt in preterito dicatur iuuaui & in supi
no iuuatum regulariter · quod apud antiquos in
uenitur · & hoc etiam exigit hoc iuuamentum iuua
menti · & producit penultimam iuuamen · iuuamīs

Iuuenalis · a iuuenis dicitur hic et hec iuuenalis ·
& hoc iuuenale · quod pertinet ad iuuenem · vel la
sciuus siue stultus · & fatuus ad modum iuuenis ·
Inuenitur etiam hic & hec iuuenilis & hoc iuueni
le · in eodem sensu · vnde iuueniliter aduerbium · &
hec iuuenilitas iuuenilitatis · Vnde horaciꝰ in epy ·
Alta iuuenales tardat arena pedes · Inuenitur etiā
hic iuuenalis · huius iuuenalis · proprium nomē cu
iusdam viri · & desinit ablatiuus in e · tantum · vt iu
uenalis · ab hoc iuuenale ·

Iuuenculus · iuuenculi · diminutiuum · paruus iu
uencus · vnde hec iuuencula iuuencule · que alio no
mine dicitur iunix ·

Iuuencus · a iuuo iuuas · dicitur hic iuuencus iuuē
ci · id est · bos nouellus cum a vitulo discedit · Et
iuuare incipit hominis vsus terram excolendo · Et
hinc hec iuuenca iuuence · et corripit primam · Oui
dius epy · Quāmale inequales veniunt ad aratra iu
uenci · Vide in vitulus ·

Iuueneo · A iuuenis deriuatur iuueneo iuuenes ·
iuuenui · id est · esse vel fieri iuuenem · vel virere · flo
rere · siue splendere · que sunt proprietates iuuenis
Vnde ensis dicitur iuuenere cum purgatus resplē
det · Et componitur · Reiuueneo reiuuenes · Et hic
inchoatiua · iuuenesco iuuenescis · et reiuuenesco re
iuuenescis ·

Iuuenesco iuuenescis · in iuueneo est ·

Iuuenilis · a iuuenis dicitur · & producit penulti
mam · vide in iuuenalis ·

Iuuenis · a iuuo iuuas · dicitur hic & hec iuuenis
quia iuuare posse icipit · Et est iuuenis in ipso eta
tis incremento positus · & ad auxiliandum prepara
tus · Et nota ꝙ antiqui dicebant hic & hec iuuenis
& hoc iuuene · & comparabatur iuuenis · iuuenior
iuuenissimus · sed modo iuuenis declinatur tantū
per duo genera · et caret superlatiuo · & habet com
paratiuum irregulare · scilicet hic & hec iunior · &
hoc iunius · & hinc dicitur hic iunius iunij · a iunio
ribus quidam mensis · sicut maius a maioribꝰ · Vn
de iunius · iunia · iunium · vt iunie kalende · & facit
genitiuꝰ pluralis in vm · et accusatiuus in es · tan
tum · vt iuuenum iuuenes · vide in panis ·

Iuuenor iuuenaris iuuenatus sum · dicitur a iuue
nis · & est iuuenari more iuuenum se habere · vnde
in dyaletica argumentatione ille dicitur iuuenari ·
qui bis vel ter vel quater vel sepius idem repetit
nesciens procedere ·

Iuuenta iuuente · in iuuentus exponitur ·

Iuuentus · a iuuenis dicitur hec iuuentus iuuen
tutis · & hec iuuenta iuuente · Iuuētus est collectō
iuuenum · & etas plurimorum iuuenum · Sed iuuē
ta iuuente · etas vnius iuuēis · Et est iuuentus vel
iuuenta a vicesimooctauo anno vsq; ad quinqua
gesimum · Iuuentus etiam dicitur dea iuuentutis ·

Iuuo iuuas iuui iutum · id est · auxiliari · delectari
vnde hoc iuuamen iuuaminis · et hoc iuuamentū ·
et hec exigunt vt in preterito dicatur regulariter
iuuaui · et in supino iuuatum · Iuuo componitur ·
Adiuuo adiuuas adiuui adiutum · quod componi
tur cum con · et dicitur · Coadiuuo coadiuuas · Iu
uo est actiuum cum omnibus suis compositis · et
preteritum facit in iui · et supinum in tum · et in p
senti corripit hanc sillabam iu · sed in preterito et
supino eam producit · Prosper · Quid iuuat in lon
gum causas producere morbi · Et facit ex se hoc i
personale iuuat · quod construitur cum accusatiuo
vt me iuuat · Et scias ꝙ apud antiquos inuenitur
iuuaui et iuuatus ·

Iuxta aduerbium loci · et significat localem pro
pinquitatem · vt iste sedet iuxta eum · Item est ad
uerbium similitudinis · et tunc significat accommo
dationem et similitudinem · vt hoc est dictum iu
xta illum magistrum · Item iuxta est aduerbiū qua
litatis · et tunc significat equalitatem · vt iuxta · id
est · equaliter · In qua significatōne videtur esse ad
uerbium similitudinis ·

Iuxto iuxtas iuxtaui iuxtare · id est · approximare
adesse · iuxta esse · Et dicitur a iuxta aduerbio ·

I ante x

Ixion yxionis · masculini generis · pater fuit cen
taurorum qui iunonem de concubitu interpella=
uit · Et interpretatur dignitas · Vnde et dicitur
yxion · q̄i anxion · qđ est grece dignitas · vel quasi
anxion · ab ango angis · quia dignitas reddit homi
nem anxium · vnde yxioneus · yxionea · yxioneum ·
Et hinc hic yxionides · yxionide · filiꝰ vel nepos yxi
onis · et subtracta de · sillaba · dicitur yxionis · hu
ius yxionidis · filia vel neptis yxionis · Et est yxion
yxionis · auis de genere vulturis · alba et minor ꝙ
vultur · Deutro · xxiiij · dicitur · yxion pro aue in q
busdam libris ·

Ixionides · yxionide · et yxionis yxionidis · in yxi
on exponitur ·

Ret q· quãuis figura & nomine videantur aliquã habere differentiam cum c· tamẽ eadẽ tam in sono vocum ꝙ in metro continent potestatem · Et k quidem penitus supuacua est · Nulla enĩ videtur ratio cur seq̃nte a debeat scribi k Cartago enĩ & caput siue p c siue p k· scribanť nullam faciunt nec in sono nec in potestate eiusdẽ ꝯsonãtis drĩam· sic dicit pſ· in pº maioris · Et vt dicit papias· Oia greca q̃licũqȝ sequẽte vocali p k· scribẽda sũt· sed hoc a scriptoribus non seruať Hug· vero dicit ꝙ hec figura k· supfluit apud nos· ſȝ nequaꝙ apud grecos · Vbi enĩ nos scribim⁹ c· greci scribũt k· & vocatur apd eos kappa· In nullis gº latinis dcõnibus debȝ scribi k· sed tm̃ in grecis· In nothis vero indifferenter põt scribi tam c· ꝙ k· qꝛ enĩ reducte sũt ad latinitatem possunt scribi p c· ſȝ qꝛ a grecis hñt pncipiũ et originem pñt scribi p k· Quod ꝯsiderãtes supius tractauim⁹ ĩ tercia lrã de multis dictõnib⁹ grecis siue nothis· & in hoc secuti sumus hug ·

Kala grece latine laxa dicitur.

Klaendariũ· rij· liber est vbi kalẽde distiĉte sunt & dicitur a kalende arum·

Kalende a kalo quod est voco he kalẽde arum· id ẽ· prim⁹ dies mẽsis· quia eo die solebat pontifex ascẽdere turrim de ꝯsuetudine romanoruȝ· et volẽs nũciare quota eẽt luna eo die· vel pncipiũ mẽsis· dicebat pluries kalo kalo· q̃si voco vos· veite & audite etatẽ lune vel pncipiũ mẽsis· & iõ ille dies mẽsis dictus est kalende· q̃si vocatões· Vel aliter de cõsuetudine romanoꝝ erat · ꝙ in pncipio cuiuslibet mẽsis celebraret nũdinas & eas ĩcipiebãt in nonis qꝛ ergo vẽturi nesciebãt pncipiũ mẽsis· ideo semp in prima die pco turrĩ ascẽdebat et totiẽs vocabat kalo (q̃si voco vos ad nundinas) quot dies restabant vsqȝ ad diẽ ĩ quo volebãt incipe foꝝ· vt si q̃rto die quater dicebat kalo· si in sexto sexies Vñ & ille mensis habet quattuor nonas· iste vero sex nonas· Qđ ideo sic diuiserunt· vt latrones nescirent q̃ndo deberȝ esse foꝝ· quia abscõdebanť ĩ siluis & veniẽtes ad forum occidebãt & pdabanť. Et iõ dicte sũt kalende q̃si vocatões ad foꝝ Et quia pluries dicebat kalo· ideo ab illa pluralitate dc̃m ẽ tm̃ pluraliť kalẽde arũ· & põt scribi calẽde tã p c· ƀm latinos· ꝙ per k· ƀm grecos· Competẽtius tamen p k· qꝛ magis ẽ grecũ. Vel kalẽde dicũtur q̃si colẽde· qꝛ solebant coli apud veteres·

Kalo a calon qđ ẽ lignuȝ· dꝛ h kalo onis· i· ille q fert ligna· kalones etiã dicũť galee militũ

Kalodemones in demon exponitur·

Kaos grece dicũt materiã celi et terre q̃ primo facta ẽ ꝯfusa et ĩformis· & acuiť in fine ·

Katherina ne· ꝓpriũ nom̃ cuiusdã sãcte virginis dꝛ a cata qđ ẽ vniuersũ & ruina· quasi vniuersalis ruina· Omẽ enĩ edificiũ dyaboli ĩ ea vniuersaliter corruit· nam in ea ruit edificiũ supbie per huĩlitatẽ quã habuit· Carnal' ꝯcupiscẽtie p virginitatẽ quaȝ seruauit· cupiditatis mundane· qꝛ omnia mundana despexit

Kiri p vnũ r· i· dñs· kirri p duo r· i· porc⁹ siue sus

Kyri eleyson· i· dñe miserere· & sũt due ptes et ñ dictio ꝯpoĩta· nã kiri· i· dñe· eleyson· id ẽ · miserere

Labarũ a labor beris diciť hoc labaꝝ· i· signuȝ bellicum quod ex auro scȝ & lapidib⁹ pciosis ĩ vexillũ sãcte crucis trãsformatũ· inter alia bellica sig̃ pciosi⁹ erat. qđ impator & cõsules adorabãt · Hoc signũ & adoratõȝ ei⁹ ꝯstãtin⁹ fieri iussit·

Labdacismus ẽ vbi l· plurimum sic sonat· vt sol & luna luce lucẽt· Labdacism⁹ etiã est· vl' si ꝓ vno l. duo ꝓnũcianť· vel quotiẽs vnũ l· exili⁹· duo largi⁹ sonãt· nã vnũ largi⁹· duo exili⁹ proferri debẽt

Labecula le· dimitiuum parua labes· & corripit penultimam·

Labefacio labare vl' labi ꝯponiť cũ facio· cis & dꝛ labefacio cis· i· ꝯuellere· ꝯterere· ferire· facere labaẽ vel labi· Itẽ labefacio cis· idẽ qđ maculare· & tunc cõponiť a labes & facio·

Labefacto tas· ẽ freq̃ntatiuũ istius verbi labefacio cis· Et labefacto pt̃ eẽ fre· a labefio fis

Labefio labare vel labi ꝯponiť cũ fio fis· & dꝛ labefio fis· i· labi vl' labaẽ· Itẽ labefio is· idẽ ẽ qđ maculari & tũc ꝯpoĩť a labes et fio fis

Labellũ a labꝝ dꝛ hoc labelluȝ li· diminutiuuȝ Et hinc hoc labellulũ li. aliud diminutiuũ ·

Labeo onis mas· ge· i· tabernarius vel leccator· et dꝛ a labor eris· Et labeo fuit q̃daȝ legisperitus & quidam vilis poeta·

Laberit⁹ ti· i· pplexũ edificiũ q̃le erat apđ crete factũ a dedalo· & dꝛ h laberitus· quia nemo indã possȝ labi· vel qꝛ erratilis ẽ et ad labendũ facilis. & sic dꝛ a labor beris· vl' dꝛ laborint⁹ p o a labor oris et int⁹· qꝛ habȝ int⁹ laborem·

Labes labis fe· ge· dꝛ a labor eris et est labes putredo· pnicies· ruina· miseria· & cõponiť cum facio et dꝛ labefacio cis· i· maculare q̃ pñt esse ꝯposita a labi vl' a labare et ꝓđ· pmã labes nomen· sed quando est verbum eam corripit·

Labil' a labor eris dꝛ h et hec labil' et hoc le· et dicitur labile qđ cito labiť· vel in quo q̇s facile labiť·

Labiolũ li· paruum labiuȝ

Labina ne fe· ge· terra aquosa et mobilis & labil' in q̃ q̇s facile labiť. & dꝛ a labor eris·

Labios⁹ sa sũ· q grossa habȝ labia· & dꝛ a labiũ·

Labiũ labij exponitur in labrum·

Labo as are aui· i· titubare· vacillaẽ et tremẽ vl' labi· vñ labasco cis icho ¶ Labo as cũ omib⁹ suis ꝯpositis siq̃ habet neutꝝ ẽ· & est primitiuũ labo as vt vult hug· et ab eo deriuatur labor eris· ſȝ magister bene dicit· ꝙ labo as deriuať a labor beris· et cor· pmã labo as Vñ ouiđ· li· epy Et satis ĩ dubio pectora nrã labant· Sed labes nomẽ ꝓduc primaȝ· Vñ v̇sus· Si per vina labes non vini sed tua labes

Labor laberis laps⁹ sũ· vñ laps⁹ s⁹ sui· et hec lapsio· Labor ꝯponiť cuȝ ad & dꝛ allabor· beris· i. iuxta labi vel ad· Itẽ collabor beris. i. simul labi· Dilabor beris· id ẽ· diũsis modis vel in diuersas ptes labi· Delabor eris. id est· de vno loco ad aliuȝ vel deorsum labi· Iteȝ elabor eris· id ẽ· valde vel extra labi· euadere· Itẽ illabor eris· id ẽ· int⁹ labi · Iteȝ ꝓlabor eris· id ẽ· ꝓcul siue ab anteriori pte vel in anteriorẽ ptem labi· Itẽ plabor eris· id ẽ· pfecte labi· Iteȝ p̄labor eris· id ẽ· ante vel iuxta labi· al's vltra Item pterlabor beris· i· iuxta labi· Itẽ sublabor beris· id ẽ subt⁹ labi ¶ Labor beris cũ oibus suis cõpositis ẽ deponens· & facit sup· in sum & ꝓducit hanc sillabã la· vnde catho· Labiť exiguo qđ ptum

est tēpe longo · sꝫ labor oris · corri · pmā · & deriuatꝰ labor eris a labo as · ſm hugꝰ · Sed scōm magistruꝫ bene labo as · deriuatur a labor beris ·

Labor vł' labos · huiꝰ laboris deriuatur a laboro ras · Et labor dr̄ laborosꝰ · & laboriosꝰ sa · sū · i · plenꝰ labore qui patitꝰ laborē · & qui exigit laborē vt fiat · & vtrūqꝫ ɔpatꝰ · Vñ laboriose laboriosiꝰ sime · aduerbiuꝫ · & hec laboriositas tatis · Item a laboro dicitꝰ laboramē inis · Et scias ꝙ labor oris nomen sic & laboro as · a quo dscēdit corri · pmā · sꝫ labor eris producit la · vnde versus · Me grauat ille labor sub cuius pondere labor ·

Laboro as · aui · re · i · laborē ferre · et laborare labore aliqd facere · & scōm hoc īueitꝰ eiꝰ passiuū ī tercia psona vt vestis laboratꝰ · & hic laboratꝰ ta · tū · pticipiū · ¶ Laboro ɔponitꝰ collaboro ras · i · simul laborare · Itē elaboro as · id ē · valde laborare · Et ab istis oībꝰ descēdunt passiua in tercia psona ſm ꝙ ponuntꝰ trāsitiue · Et īde pticipia pteriti tpis collaboratꝰ · elaboratꝰ · Laboro & oīa eiꝰ ɔposita sunt neutra · & pō · bo · Vnde ouid · ī epi · Arte laborate merguntur equore puppes ·

Labrosus sa · sum · grossa habens labia · Et dicitꝰ a labrum ·

Labrucetū ceti · locꝰ vbi labruste abundant · Et dicitur a labrusta · & producit te

Labrū a lābo bis dr̄ hoc labrū & hoc labiū bij · Et differūt · qꝛ labiū dr̄ supiꝰ · labrū inferiꝰ vł' labium mulieꝝ · labrū viroꝝ pter pilos · quā aspitatē sigt hec lrā r · posita in hoc noīe labrū · Vel labrū est vas · labiū vero oris · Vñ & labrū inuenitꝰ p ipō vase ī quo pedes lauātꝰ · & tūc dr̄ labrū a lauādo qsi lauū · qꝛ lauatō siue lotō infantiū in eo fieri solet · Ideꝫ dicitur & alueus ·

Labrusta a labꝝ dr̄ hec labrusta · te · vitis siluestris sic dicta · qꝛ in labris · i · extremitatibꝰ terre vł' agrorum finibꝰ & marginibꝰ nascitꝰ · Et ponitꝰ qñqꝫ p fructu illiꝰ vitis · esaie · v · Et expectauit vt faceret vuas & fecit labrustas ·

Labrustetū ti · i · locꝰ vbi labruste abundāt · & dicitur a labrusta · & producit ste ·

Labrustosus a um · plenus labrustis. Et dicitur a labrusta, & producit penultimaꝫ ·

Lac lactis · dr̄ a leucos quod est albuꝫ · quia albū est · & a lac dicitꝰ hec lactis · huiꝰ lactis · quedā ps intestinoꝝ. Et lactis ē id quo lac coagulatꝰ · & vt dicunt illō intestinū ē qdā pellicula in qua lac in qbusdā locis coagulatꝰ · Vnde persius · Pulmone & lactibꝰ ūctis · lactis etiā ē genitiuꝰ huiꝰ noīs lac ·

Lacer ra · rū · i · laceratꝰ · vide in lacero ras ·

Lacerna ne fe · ge · dr̄ a lacero as · & ē lacerna palliū fimbriaꝝ quo olī soli milites vtebantꝰ · Et dicitꝰ lacerna quia sit laceratis · i · amputatis capitibꝰ fimbriarū neqꝫ ita laxis vt sunt penularū · i · palliorꝫ Vł' dicitꝰ lacerna a latere et a cerno nis · Vñ iuuenalis · Crispinꝰ tirias humero reuocāte lacernas · Vñ lacernatꝰ ta · tū · i · illo pallio indutꝰ · Iuuenalis · Ipse lacernate cū se iactaret amice ·

Lacero as · aui · are · i · scindere frangere · vnde hoc laceramen inis · & hoc laceramētū · & lacer ra · rum id ē · laceratꝰ · vnde lacerosus sa · sum · in eodē sēsu Lacer cōponitꝰ semilacer ra · rū · i · ex pte laceratus et compatꝰ lacerosior simꝰ · vnde lacerose sius · sime aduerbium · & hec lacerositas lacerositatis · & corripit penultimam lacero

Lacerosus sa · sum · in lacero est ·

Lacerta in lacertus exponitur ·

Lacertellus in lacertulus vide ·

Lacertosus · i · fortis q̄ magnos habet lacertos · vñ ouid · in · xj · metha · Dura lacertosi fodiebāt arua coloni · Et dicitꝰ a lacertꝰ ti · Itē lacertosus · i · plenꝰ lacertis · et dicitꝰ a lacertꝰ vel a lacerta reptili ·

Lacertulus a lacertus vel lacerta dicitꝰ hic lacertulus & hec lacertła · et hic lacertellꝰ & hec lacertella dimi · Lacertulus etiam dicitꝰ quedam auis ·

Lacertꝰ ti · mas · ge · dr̄ brachiū · et dicitꝰ a lacero qꝛ sit ad lacerād habilis · vel qꝛ a corpe videtꝰ laceratꝰ & est pprie lacertꝰ supior ps brachij · vel musculꝰ · Et hic deriuatꝰ lacerta te · & hic lacertꝰ ti · quoddā reptile sic dictū qꝛ brachia habeat · vel qꝛ lacerta ī orto solet morari · id qñꝫ ponitꝰ p ortulo · et lactꝰ siue lacerta ē ɔplexꝰ brachioꝝ · scꝫ tm̄ spaciū quātuꝫ aliquis brachijs pōt ɔplecti · et corri · primā lacertꝰ · Ouid · ī epi · Est alid collū solitis tetigisse lactis

Lacessēs · Nota ꝙ lacesso · o · mutata in · e · addita bā fit pteritū ipfectū lacessebā · sic a lego legebaꝫ & bā mutata in ns · fit lacessēs pticipiū pñtis & pteriti ipfecti tpis · & a gtīo lacessētis · tis ī dꝰ fit lacessendꝰ · vñ dicēdū est lacessens non lacessiens · ē em̄ trium sillabarum ·

Lacesso sis · lacessiui · sitū vbū desideratīn̄ qi cum desiderio lacerare · vel puocare vel irritare · & hēt pteritū et supinū ad modū quarte ɔiugatōis. Ista em̄ verba tercie cōiugatōis peto · quero · cupio · sapio tero · & oīa verba tercie ɔiugatōis in so desinētia habēt pteritū et supinū ad modū quarte coniugatōnis · vt lacesso siui · situm · exceptis quiqꝫ · scꝫ facesso facessi · capesso capessi · qso qsi · viso visi · piso pinsui · scōꝫ hug · De hoc etiā supra dixi ī tractatu de preteritis tercie cōiugatōnis desinentibus in so in tercia parte huiꝰ operis ·

Lachesis scōm poetas vna ē de tribꝰ parcis q̄ trahit filū · i · pducit vitā · & iterptatꝰ sors vel alteratō quā recipimꝰ in hac vita · & dicitꝰ lachesis quasi lactis chesis · i · productō vite · & corri · penł' ·

Lacinia ie · fe · ge · dicitꝰ a lacero as · & ē lacinia vestis lacerata · vł' ora siue extremitas vestimēti · Et inde laciniosus sa · sum · i · laceratus vel pānosus · et lacinio as · quod & lacino as · īuenitꝰ · id est · cōuellere lacerare · bellicare ·

Lacrima me · fe · ge · dicitꝰ a lacero as · quia lacerat mentem · Vnd et lacrima quasi lacerās mētē · et est ethimologia · vnde lacrimosus a · um · plenꝰ lacrimis vel lacrimas ɔferēs · vñ lacrimose aduerbiū · Iteꝫ a lacrima lacrimor aris · atū · Antiqui tñ dicebāt lacrimo as · et inde verbalia · & hoc lacrimatoriū rij · locus lacrimaꝝ · & lacrimatoriꝰ ria · riū · quasi tristis lacrimas cōmouēs · & ɔponitꝰ illacrimor aris · id ē · valde lacrimari vel iuxta · vel cū lacrimāte lacrimari · Collacrimor aris · i · simul lacrimari · Illacrimor aris · id ē · intꝰ lacrimari vel ɔdolere · & est depo · lacrimor cū oībꝰ suis ɔpositis · licet scōm antiquos in neutro genere inueniatur · Vnde boetiꝰ ī scdo de cōsola · Mestꝰ illacmat ꝛc · Et cori · lacmor pnl' ·

Lacrimor aris · in lacrima vide ·

Lacrimula le · dimi · parua lacrima · & corri · penl' ·

Lactatuꝫ ti · cibꝰ qui fit ex lacte vt ex lacte amigdalorum · & dicitur a lacte ·

Lacteo ctes · in lacto ctas · exponitur ·

Lacteolꝰ la · lū · penul · corr · idē qd lacteus · & dr̄ a lactꝰ

Lactesco cis · inchoatīn̄ · et formatꝰ a lacteo es · addita co · ind lactesco · i · icipio lactē ·

Lacteꝰ a lac dicitꝰ lacteꝰ ctea · cteū · de lacte existēs vel ad lac ptinēs · vel albū vt lac · Vñ hic lacteꝰ vł' hec lactea qdā circulus ī celo scꝫ galaxias ·

Lactis hui⁹ lactis· in lac exponitur·
Lacto tas. taui · dicit᷑ a lac. & est lactare lac pbe
re· Vn̄ lacteo ctes·i·lac sugere· Unde versus· La
cteo lac sugo·lacto lac pbeo nato· Infās dū lactet
hūc nutrix sedula lactat· Et a lacto venit lactās
tis·i·lac pbēs. Et a lacteo venit lactēs tis· i·cui p
bet᷑ lac· Itē lactaē·i·lacte iplere· vt de⁹ lactat istā
vel vbera ei⁹. i·lacte iplet· & inde lacteo tes·i·ha
bere vel emittere vel icipere habere lac· vnd̄ lacte
sco cis· Tunc seges lactescit cū granescit· Lacto
cōponit᷑ ablacto tas·i·a lacte extrahere vel remo
uere·segregare· Collacto tas·i·simul lactare· Vn̄
collactane⁹ nea·neū. Delecto tas· & iuenit᷑ depo·
delector taris· Elacto tas·i· valde lactare ·vl' a la
cte segregare. Oblecto tas·i·delectari· Lacto tas·
cū oib⁹ suis cōpositis est actiuū pter delecto tas·
qd̄ ē neu·et delector taris· qd̄ est depo· & oia ↄpo
sita retinēt literaturā sui simplicis pter delecto et
oblecto q̄ mutāt a in e ·Itez nota ꝙ lactare ponit᷑
quādoqꝫ ꝓ decipe· & est tractum ab infantibus qꝛ
multotiēs p lac solēt decipi ·

Lactuca·a lac dicit᷑ hec lactuca ce· qꝛ ex abūdan
tia lactis exuberat· vl' feīas lacte nutriētes ipleat
hec etiā in viris veneris vsum coercet· vnde hoc la
ctucetū ti· & hoc lactucariū rij·locus vbi lactuce
crescūt et abūdāt· & lactucarius ria.riū· Et vt di
cit mac· Frigida lactuce vis ↄstet et hūida valde .

Lactucetū ti. penul· ꝓd̄· in lactuca exponitur

Lacturn⁹ ni·deus q̄ pest segeti lactēti a lac dicit᷑

Lacula le fe·ge. q̄dā vestis q̄ quosdā lacus q̄dra
tos cū pictura habet intextos·& dicit᷑ a lac⁹· Itez
a lacus dicit᷑ hic laculus li·dimi·puus lacus·

Lacuna ne· alio noīe dicit᷑ lacus· & dicit᷑ lacuna a
lacu· & est fossa vbi remanēt aque post effusionez
imbriū· vel ad quā ↄfluūt imūdicie· & est ꝓprie in
fores ·sicut forica extra· & quadā similitudine lacu
na dicit᷑ venter vel fossa ventris·et inde hoc lacu
nar naris· qd̄ qn̄qꝫ idē est quod lacuna

Lacunar naris.ge· neu'·i·testudo que solet esse in
cameris et in domib⁹ arcuata & cōcaua ad modū
lacune· Antiqtus eñ fiebāt testudies curue & cō
caue in domib⁹ ·& id̄ lacunar dicit᷑ a lacuna vel a
lacu qꝛ testudo quosdā lac⁹ rotūdos vel q̄dratos
gipso vel alijs colorib⁹ habet depictos cuꝫ signis
itermicātib⁹ ·vnde etiā ipa testudo sepe dicit᷑ lac⁹
Vnd̄ lucilli⁹· Resultāt edes qꝫ lacusqꝫ & inde lacu
nar naris· illud idē· & hoc lacunariū ꝓ eodē· Et in
de etiā laq̄ar vel laq̄riū dicit᷑ ꝓ eodē scꝫ p antisti
cō· vel laquear vel laq̄riū dicit᷑ a laqueo· Itē lacu
nar dicit᷑ coiūctio trabiū·a lacu· qꝛ sicut plures ri:
uuli in vno lacu ·ita trabiū capita et lignoꝝ in vno
loco cōueniūt· Itē lacunar idē ē qd̄ lacuna·et lacu
nar d̄r suppellex dom⁹· vel loc⁹ vbi tota suppellex
dom⁹ reponit᷑· Itē lacunar dicit᷑ lāpas ardēs in ae
re· & tūc ↄponit᷑ a luce et aer· qꝛ lucem pbeat aeri
Itē a lacus vel lacuna dicitur lacuno lacunas. id ē·
ad modum lacune curuare·et ꝓducunt cu lacunar
lacuna·& lacuno lacunas·

Lacus cus· cui. mas·ge· & etiā hic lac⁹ ci· secūde
declinatōnis iuenitur· vnde cātatur i eccīa Absol
ue dn̄e aīas oim fideliū defunctoꝝ de manu infer
ni et de ꝓfūdo lacu· Et dicit᷑ a liqueo liques · & ē
lacus cupa in qua vinū decurrit· et fossa q̄ alio no
mie dicit᷑ lacuna· & est receptaculū aquarū· & dif:
fert a stagno et piscina· Stagnū eī est aqua stās ar
tificio & habēs pisces· Piscina est aqua stās artifi
cio carēs piscib⁹ · Vnde et dicit᷑ a pisce p ↄtrariuꝫ

Lacus est aqua stās naturaliter vel parū fluēs siue
habeat pisces siue nō· Qꝫ aūt dicitur lacus q̄si loc⁹
aque ethimologia est· & desinit datiuus pluralis
de lacus lacus in ubus·

Laganū ni ·quoddā gen⁹ cibi qd̄ prius in aqua
coquitur postea ī oleo frigit᷑· & fiūt lagana de pa:
sta quasi q̄dā mēbranule q̄ qn̄ꝫ stati in oleo frigūt᷑
et postea melle ↄdiuntur· Qn̄ꝫ pus in aq̄ coquūtur
postea ī oleo frigūt᷑ ·illa vero ī vulgo dicūtur cru
stella·ista lasania· & dicit᷑ lagana a lagos qd̄ grece
dicitur lep⁹ · qꝛ suauia sūt ad comedēdū vt caro le
porina· & corri·ga· Vnde in aurora dicit᷑ · Lagana
lata notāt & fratris & hostis amorem·

Lagena·lagimos grece· inde nos dicim⁹ hec lage
na ne· & est lagena vas vinariū ꝓprie·licet etiā aq̄
tile inueniatur· vn̄ in euāgelio legit᷑· Ite in ciuitatē
& occurret vobis homo lagenā aque baiulās· & ꝓ
ducit pnl'·lagena· vnde in aurora dicit᷑ · Corpa sub
dentes morti fregere lagenas·

Lagoys· a lagos qd̄ ē lep⁹ dicitur hec lagoys· q̄
dā auis hn̄s leporinā carnem· & quidā piscis eadē
rōne dicitur lagoys ·

Lagos grece latine dicitur cursus vel velocitas
Vnde apud grecos lep⁹ vocatur lagos vl' lageos
qꝛ velociter currat· & hinc q̄dā vitis dicitur lage:
os grece leporina ltīe· qꝛ veloci⁹ currat ad matu:
ritatē vt lep⁹· vel qꝛ vinū ei⁹ venas hoiꝫ cito tn̄sit

Lagūcula le· dimi·pua lagena Esaie·v· Decē eñ
iugera vinearum faciunt lagunculā vnā

Laicalitas tis in laicus exponitur

Laicus ca cum ·i·ppl'aris ·& dicitur a laos qd̄ est
ppl's· vel potius a laos qd̄ est lapis· inde laicus ·i·la
pide⁹ · qꝛ dur⁹ et extn̄eus a scia lrārū · Et inde hic
et hec laicalis et hoc le· vnde laicaliter aduerbium
& hec laicalitas tis ·ꝓprietas q̄ quis dicitur laicus
vel laicoꝝ ↄgregatō· vide in ordo·

Lallo las·i·dormire vel lac sugere lactere Et est
verbū ficticiū id ē·d̄ sono tractū Cū eñ nutrices
pueris plorātib⁹ pcipiunt dormire vel lactere· di
cūt la la la la·id ē· dormi vel lacte· & est tractuꝫ a
sono qui fit in ore pueri lactātis scꝫ la la la Et ide
tractum est lallare ·id est·lactere Persius iratus
māme lallare recusas

Lama me est locus voraginosus vel lapis ī via ab
rut⁹ vel obrut⁹· & dicitur a lamentor taris· qꝛ via
tores lamētari facit Vel potius deriuat᷑ a lema vel
lemos Lemos eñ vel lema dicitur vorago Vn̄ hec
lama me ·loc⁹ vel via aspera vel voraginosa · vnd̄
lamosus sa sum·i ·voraginosus sa sum ·plen⁹ lamis
Itē lama·i ·frustuꝫ latū auri vel argēti l'alteri⁹ me
talli Et tūc deriuatur a latus ta tum·qꝛ lata et spa
ciosa sit scd̄m huguitōem· Papias aūt dicit Lame
dicūtur ↄfractōes viaꝝ que fieri solēt pluuia iter
ueniēte Lame fracture c⁹libꝫ metalli sūt· & ē ꝭm
eū scd̄a lrā a·

Lamazabathani·math· xxvij· Hely hely lamaza:
bathani ·hoc ē de⁹ de⁹ me⁹ vt q̄d d̄reliq̄sti me

Lambo bis bi bitū lābere·i·lingere· lingua cōtin
gere Et ↄponitur cum cō·et mutata n·in l ·dicitur
collābo bis·id est simul lābere Item cū di & dicit᷑
dilābo id est diuersis modis lābere Lābo et eius cō
posita sūt actiua & faciūt preteritum in bi & sup
in bitum· corri·penul· qꝛ scd̄um prisci ·in decimo li
formatur preteritum a presenti o in i conuersa ·vt
lāb o lābi bibo bibi; & supinum a preterito addita
tum· vt lābo bitum·sicut & bibo bibitum· Inuenit᷑
tn̄ iud̄·vj·caplō· Lambuerint ·quod antiquitati vl'

autoritati attribuim⁹· vel forte lrā corrupta est vi
cio scriptorum · qꝛ lrā vera ꝯm artē debꝫ esse lābe
rint· Lucili⁹· xxiiij · Iocūdasqꝫ puer qui lamberat
ore placentas ·

Lamech interp̄tatur pcutiēs·quia percussit et in
terfecit cayn·qđ & ip̄e postea perpetrasse vxori
bus cōfitebat̄ vt dixi in casus supra·

Lamentor aris·i·flere dolere voce tristi dolorez
exprimere· vel cōqueri·vñ v̄balia lamētator lamē
tatrix·lamētatō & hoc lamētatū·& p sincopā hoc
lamētū·Lamētor componit̄ cū con· & dicit̄ colla
mentor taris· & inde verbalia·

Lamia bestia·dicit̄ quasi lania a laniādo pueros
quia fabulātur vetule lamias ianuis clausis domos
intrare·īfātes corrūpe ac laniare· & postea viuos
restituere·et habēt facies hoīs sꝫ corpus bestiarum
Sup aūt illđ trenoꝝ·iiij· Sed & lamie nudauerūt
māmas·dicit glo Lamia crudelior suis fetib⁹ q̄ ce
tere bestie dicitur· Vnde lamie quasi lania dicitur
quia catulos suos laniare fertur· Item Esaie
·xxxiiij· dicit glo · Lamia pedes habet equiōs ·ce
tera mēbra vt femina· Et gregori⁹ in ·xxxiiij ·mora
liū dicit lamiā humanā habere speciem ·sed corpus
bestiale· sic oms ypocrite ī prima facie qđ ostēdūt
q̄si ex ratōne sanctitatis est ·sed bestiale est corp⁹
qđ sequit̄·qꝛ valde iniqua sūt que sub specie boni
moliunt̄·vñ bñ p ꝓphaz esaiaz dicitur· Ibi cubauit
lamia et inuenit sibi requiem ·

Lamina ne·dicit̄ pua lama Iob ·xix· Quis michi
det vt exarent̄ in libro stilo ferreo·et plūbi lamina
vel celte sculpantur in silice

Lamosus sa·sum·in lama est

Lampas a lambo bis· dicit̄ hec lampas dis·qđ et
hec lāpa da de dicit̄·vas quoddā qđ ecclesiā illumi
nat· & ꝓprie lāpas est vas vel flama in vertice lu
cens·et dicit̄ sic qꝛ lābētis modū ostēdere videat̄ ·
vnde fax et cādela dicit̄ lāpas· & facit accusatiuū
singularis lāpadem vel da·

Lana ne·dicitur a lanio as·qꝛ laniat̄ cū carpitur
Vel qꝛ olim lane prius laniarent̄·i·euellerent̄ non
tōderētur·vñ et vell⁹ dictū ē a vellēdo·vnde lano
sus sa·sū·et lanut⁹ ta·tū·i·lanā habēs vl' lana abū
dans· & lane⁹ nea·neū·de lana existēs·

Lancea cee·dicitur a lance p libra· & ē ꝓprie lā
cea hasta habēs in medio amētū·sic dicta·qꝛ equa
lāce·i·equali amento pōderata vibret̄·

Lanceola le·dimi·pua lācea·vel herba ē

Lancino nas·naui·dicit̄ a lācea· & ē lācinare lan
ceis ludere vel ꝯfligere vel lācea pcutere vel lācea
re· Et ꝯponit̄ Dilācino nas·i·diuersis modis lanci
nare· & corripit ci sillabam·

Landula le·id est·lauda gen⁹ auis·

Langor goris·mas·ge·dicit̄ a lāgueo gues·et est
lāgor dolor·infirmitas·labor·stupor·pigricia·ꝯfe
ctus· & hinc lāgorosus sa sum·i·plenus lāgore· &
scribit̄ sine·u·lāgor tā in noīatio q̄ in gtīo·

Langueo gues·gui· guere ·i·infirmari egere vel
deficere vel stupere vel pigrere·vñ lāguid⁹ da dū
id ē·infirm⁹ vel excors stupid⁹ vel deficiēs · & cō
pat̄·vnde hec lāguiditas tatis· Itē a lāgueo gues ·
dicit̄ lāguesco scis·incho· Et cōponit̄ langueo· col
lāgueo gues·i·simul' lāguere· Elāgueo gues·i· valde
vel euidēter languere· Oblangueo gues·i· vndiqꝫ
languere· Relangueo gues·i·iterū languere· et est
neu· langueo cū oīb⁹ suis cōpositis· & facit p̄teri
tū in gui·et carꝫ sup·scđꝫ vsū· & scribit̄ p·u·p⁹·g
langueo gues· & est trisillabū in presenti et in p̄te
rito · Vnde dicit prisci·in·viij · Langueo gui ·liqo
cui·pares habēt in p̄terito et ī p̄nti sillabas·

Languid⁹ in lāgueo est·vide etiā in timid⁹ ·

Laniari⁹ rij·i·retiari⁹ a lana dicit̄

Laniatoriū rij ·i·macellum vbi laniantur carnes
Et dicitur a lanio as·

Lanicus ca·cum·pnl'·corre·i·lane⁹· a lana dicit̄ ·

Laniena ne·fe·ge· dom⁹ medicoꝝ vbi laniant̄ i
firmi·vnđ prudēti⁹ in libro himnoꝝ· Laniena quā
do seuit ypocrita· & đr a lanio as

Lanifex lanificis·cōmūis ge·qui vl' que lanā facit
vel qui in vel ex lana opat̄·et đriuat̄ a lanifico cas

Lanifico a lana et facio cōponit̄ lanifico cas ·i·
lanā facio·vnde hoc lanificiū cij ·i·lane opatio · &
corripit penul·lanifico cas·

Laniger ra rū·i·gerēs lanā·ut ouis· et ꝯponit̄ a
lana & gero ris· & corrip̄ ·penl' ·

Lanio as aui are ·i·scindere·lacerare · Et ꝯponit̄
Collanio as· Dilanio nias· Relanio nias· Et ē acti
uū cū oīb⁹ suis ꝯpositis Et a lanio nias· deriuat̄ la
nio onis mas·ge· & est lanio qui laniat·qui etiam
hic lanista ste·dicitur· Et hic lani⁹ nij ·dicūtur car
nifices & homicide et macellatores·a laniādo scilꝫ

Lanio onis·ī lanio nias exponit̄ carnes

Laniscus sci·fasciola ex lana facta·et đr a lana ·

Lanista ste·ī lanio lanias exponitur

Lanocul⁹ la lū·pnl'·corre · ꝯponit̄ a lana et ocl's
qui frequenter lanam adhibet ad infirmos oculos
tergendos ·

Lanuginosus sa sū·i·plen⁹ lanugine ·a lanugo đr

Lanugo ginis fe·ge·id ē·lana sup poma·vel flos
tribuli qui postq̄ bene siccat⁹ est leui flatu efferet̄ ī
aerē & dicitur a lana qꝛ colorē lane habꝫ · & est le
uis ad similitudinē lane· Vnde sap·v·caplo·Spes
impij tanq̄ lanugo est que a uēto tollitur· Item la
nugo est prima barba ad similitudinē lane· & pro
ducit nu·hanc sillabam ·

Lanus ni·mas·ge·quidā fluui⁹ est vltra danubiū

Lanut⁹ ta tum·in lana est·

Lanx lancis fe·ge·đr a latus ta·tū· & est lāx lat⁹
disc⁹·sꝫ ꝓprie lāces sunt scutelle de libra pēdentes
& hic lanx ponitur q̄nqꝫ p libra· Vnde homerus
Sustinꝫ auratas equali pōdere lances· Et scđꝫ hoc
ꝯponitur hic bilanx cis·libra uel statera duas qua
si habens lances ·

Laodicia ciuitas asie·et īterp̄tat̄ amabil' trib⁹·

Laos grece ltīe đr lapis· Iñ apud grecos laos đr
ꝓpl's q̄i lapide⁹ qꝛ nō sequitur ratōem ·

Lapa pe·fe·ge·quia habeat ingētē caulē p terrā
dispoītū· Hec herba a grecis philantropos dicitur
Et ē lapa gen⁹ tribuli·herba spinosa· & ꝓđ· p̄ maꝫ
Quidam tamen dicunt q̄ geminetur ibi·p· & sic

Lapas atis·scđꝫ magistꝝ ī est ibi positō
historijs ē cib⁹ ex olerib⁹ ꝯfect⁹·ita đr ī li·iudith·

Lapatica ce·fe·ge·quedaꝫ herba q̄ in cibo sūpta
stomachū ꝯfortat· venerē rep̄mit · vrinaꝫ ꝓuocat
ructuꝫ excitat·et đr a lapa et corri·ti·

Lapene stelle fulgētes·

Lapes grece ignorantia vel turpitudo latīe ·

Lapetū ti·penl'·ꝓdu·loc⁹ vbi lape abundant uel
crescunt·a lapa dicitur

Lapicedina ne·penul·ꝓđ·fe·ge·loc⁹ vel domus
vbi lapides ceduntur·qđ et lapicidina đr·et ꝯponi
tur a lapis et cedo dis·di·

Lapicida de·penul·ꝓdu·i·lapidis cesor·et cōpo
nitur a lapis et cedo dis· & ꝓđ·ci ·

Lapide⁹ dea·deū·i·đ lapide exñs·a lapis đr·

Lapidicedius dij·i·cesor lapidis· & componitur a lapis·et cedo dis·

Lapidicina cõponitᷣ a lapis·et cedo dis· & ꝓducit penul· & est idẽ qꝺ lapicedina·

Lapido· a lapis dicitᷣ lapido das·daui dare·i·lapidibꝰ ꝑcutere et obruere· Et cõponitur· Dilapido das·i· dispergere dissipare destruere· & est actiuũ lapido das·cũ oibꝰ suis ꝯpositis·et corri·pi·

Lapidosus sa sũ·plenꝰ lapidibꝰ·a lapis dᷣ

Lapillus li·dimi·ꝑuus lapis

Lapis lapidis dicitur scd̃m hug·a laos qꝺ est lapis·vel dicitᷣ a ledo dis·qꝛ ledat pedeꝫ· Qꝫ aũt dᷣ lapis quasi ledẽs pedẽ ethimologia est· & est lapis mollis··petra vero dura et aspa Saxa aũt herẽt & de mõtibꝰ excidũtur· Petra grecũ est· & dicitᷣ ꝓprie de duris·a petros qꝺ est durũ vel firmum· Silex lapis durus qui et focaris dicitᷣ· Et dicitur silex qꝛ ab eo ignis exilit. Et scias ꝙ lapis & petra in suis gñibus aliquid naturale repñtãt· nã lapis q̃si ledẽs pedẽ dᷣ. & in hoc imitatur mareꝫ q̃ est fortior q̃ feia in ledẽdo· & ideo fuit mas·ge· Petra aũt q̃i pedibꝰ trita dᷣ·et sic oñditᷣ pati·et ob hoc ẽ fe·ge·

Lapista ste fe·ge·est genus vasis lapidei et aquarij·et dicitur a lapis

Laposus sa sũ·plenꝰ lapis·a lapa dicitur·

Lappates scd̃m glo·iud·x·ca· dᷣ cibꝰ ex oleribꝰ cõfectꝰ. Vnde q̃dã lappates cibus ẽ et olus cõponit eũdẽ· Hug· vo dicit lappates carice ficus sicce·

Lapso lapsas·i·frequẽter labor· & formatᷣ a lapsu sup·de labor beris. u·mutata in o· & q̃nꝫ licꝫ raro inuenitᷣ in depo·ge·lapsor lapsaris·

Laquear·a laqueus dicitᷣ hoc laquear aris·i·cõiũctio trabiũ in sũmitate domꝰ·vel laquearia sunt q̃ sup tigna ponunᷣ et ipis tignis illaqueãtur· Itẽ laquearia sunt que camerã subtegũt et ornãt sed laq̃ar ipsa testudo camere dᷣ instar laquei curuati facta qꝺ alio noie dicitur testudo et lacunar· Et inde hoc laqueariũ rij·idẽ qꝺ laquear·vnde laq̃riꝰ ria·riũ· Vñ iosephꝰ in·viij·de lignis celatis opere laq̃ario auroqꝫ vestitis

Laq̃ariũ rij· in laquear exponitᷣ

Laqueatus ta tũ· dicitᷣ laquearibꝰ ornatũ vel testudinatũ·ad modũ laquei curuatũ·vnde aggei·j vbi nos dicimꝰ in domibꝰ laqueatis· septuaginta interptes dicũt·i domibꝰ cõcauis Itẽ laqueatꝰ dᷣ laqueis captꝰ vel ligatꝰ· & dᷣ tũc a laq̃o as·

Laqueo as are aui·i·laq̃o cape vel ligare· & deriuatur a laq̃us· Et cõponitᷣ cu ad & dicitᷣ allaqueo as·in eodẽ sensu· Itẽ cõponitᷣ delaqueo as·i·valde laqueare vel soluere· Elaqueo as·in eodẽ sẽsu· Illaqueo as·i·intus laqueare· Itẽ oblaqueo as·i·vndiqꝫ laqueare· vel oblaqueare est circa corticẽ terraꝫ apire·et velut lacũ efficere·hoc quidaꝫ excorticare dicũt· Laqueo as· actiuũ est cũ oibꝰ suis ꝯpositis & a laqueo as·deriuatᷣ hic laqueator toris·et designat officiũ ludẽdi scd̃m huguitõeꝫ· & vt dicit papias Oblaqueatõ·i·putatio ꝯpaginatio fossio· vitibꝰ ista conueniunt·

Laqueolus li·dimi·paruus laq̃us

Laquetismus mi·mas·ge·i·tendicula· Et dicitur laquetismus quasi laqueus tensus

Laqueus laquei dᷣ a liciũ·qꝛ de filo solet fieri

Lar ris mas·ge·i· domꝰ Et dicitur a largior giris Vel a largus dicitᷣ lar·qꝛ inde ꝓcedit largitas Et hᷣ lar laris dicitᷣ ignis. Vnde in antiquorꝫ ꝓuerbio dicitur· Vidi larẽ in laribus·i·ignẽ in domibꝰ· Item lar laris dicitᷣ quedã nimpha·que primo ꝓpter garrulitatẽ suã dicta est larlar quasi latrãs·sed ꝓpter turpẽ sonũ abscisa est vna sillaba· & dicta est lar· & ꝓdu·primã lares· Vnde lucãꝰ i·v· O vite tuta facultas Paupis angustiqꝫ lares·munera nudum Intellecta deũ· Itẽ lar fuit quidã rex. sꝫ tũc facit genitiũ lartis interposita·t·causa differentie· Ponitᷣ etiam lar pro loco vbi fit ignis:

Lar lartis·exponitᷣ in lar laris·

Lardariũ rij locus vbi lardum seruatur & tenetᷣ Et dicitur a lardum di·

Lardũ di ge neu·dicitᷣ a lar qꝺ est ignis vl' domꝰ qꝛ in igne ꝯsũmatᷣ·vel qꝛ in lare·i·i domo repositũ cõseruatᷣ· Vel dᷣ lardũ quasi large aridũ·vel potiꝰ sit ethiologia Et inde hoc lardulũ li dimi· Et lardosus sa sum·i·plenꝰ lardo Et lardo das·i·lardo impinguare Vel guttati lardo assare vl' lardatũ facẽ

Largifluꝰ flua fluũ·i·largꝰ· Inde largiflue aduerbium id est affluenter

Largior giris gitũ giri·i·donare vel donari·ꝑbere vel ꝑberi Vnde largitꝰ ta tũ Et hic largitor toris·i·donator Et cõponitur largior cũ con & dicitur collargior giris id est simul largiri Iteꝫ cum di & dicitᷣ dilargior giris id est diuersis modis largiri Item cũ e & dicitᷣ elargior giris id est valde vel extra largiri Et est largior cõmune cũ oibꝰ suis cõpositis & est quarte cõiugatõis Et habꝫ quattuor ꝑticipia scꝫ largiens largiturꝰ largitꝰ largiendus

Largitio tionis fe ge· in largitudo ẽ

Largitrix tricis fe ge·i·donatrix pnl' ꝓducta tãñtio ꝙ i gtio Et formatᷣ a largitor ·or in rix

Largitudo dinis fe ge formatur a largi gtiõ ꝺ largus gi ·addita tudo Et est largitudo vel largitas humanitas Sed largitõ ambitõis

Largiusculus la lũ aliquãtulũ largior Et formatᷣ a largius addita culus Et corripit etiã cu

Largus a largior giris dicitᷣ largꝰ ga guꝫ·i·abũdans affluẽs·et qui libenter dat Et cõpatur largꝰ gior simꝰ Vnde large vel largiter gius sime aduerbium Et hec largitas tatis· & componitur ꝑlargꝰ ꝙlargus·dilargꝰ omĩa pro valde largus

¶ Hic nota ꝙ phs dicit in libro de regimĩe regũ Reges sunt quattuor·scꝫ rex largꝰ sibi & largus sbditis·et rex auarꝰ sibi & auarꝰ sbditis·et rex auarꝰ sibi et largꝰ sbditis·et rex largꝰ sibi et auarꝰ sbditis Traces itaqꝫ dixerũt Nõ ẽ viciũ i rege si est auarꝰ sibi & largus subditis· Indi ũo dixerũt· q̃ ẽ auarus sibi et subditis bonus est· Persi vero assẽtientes tracibꝰ & cõtradicẽtes indis dixerũt Nihil valet rex qui nõ est largꝰ sibi & subditis·sed inter oẽs meo iudicio peior est et reprobãdꝰ·qui ẽ largus sibi et subditis auarus· qꝛ regnũ illiꝰ cito destruetur· Si vis adquirere virtutẽ largitatis considera posse tuũ·tꝑa necessitatis· & merita hominũ Debes igitur largiri in domo iuxta posse tuũ cuꝫ mẽsura hoibus idigẽtibꝰ atqꝫ dignis· Qui ergo dat aliter peccat· & regulã trãsgreditᷣ largitatis· qꝛ qui largitᷣ dona sua nõ indigẽtibus nullã adquirit laudem· & quidquid datur indignis ꝑditur. Et qui sic inundat vltra modum suũ diuitias :veniet cito ad amara litora paupertatis· & assimilatur illi qui supra se dat suis victoriã inimicis· Qui ergo dat de bonis suis tẽpore necessitatis hoibꝰ indigẽtibꝰ talis est rex· & largꝰ sibi & subditis· eius regnum ꝓsperabitᷣ·et mãdatuꝫ eiꝰ obseruabitur·talem regem laudauerũt antiqui· Talis dicitur virtuosus· largꝰ·moderatus· Qui vero fundit bona sua inordinate regni sui indignis & nõ indigẽtibꝰ

talis est depopulator reipublice· destructor regni
& incompetens regimini·

Larua ue. est simulacrũ qđ terret· qđ vulgo solet
dici mascara· qȥ apponit̃ faciei ad terrendũ pueros
Item larua dicit̃ malefic⁹ incantator· & vmbra de
monũ vel demon Dicũt em̃ laruas esse demones fa
ctos ex homĩb⁹ qui meriti mali fuerũt· quoꝝ natã
dr̃ esse terrere puulos. & in angl'is garrire tenebro
sis· Vnđ in himno aplo̴ꝝ petri et pauli Laruas re=
pellũt demonũ vltra mũdi limites Et inde tractũ
est illud quod apponit̃ faciei ne quis cognoscatur
Vel ad terrorẽ dicat̃ larua ·quia videt̃ esse imago
demonis· Et hinc laruo uas·i· laruã induere Et hic
laruat⁹ ta· tum· id est· larua indut⁹· vel a demone
possess⁹ scđum hug. Papias etiã sic dicit· Larue·
noxie vmbre· dãnatoꝝ aĩe Larua imago quã quis
portat ante vultum

Larus ri· vt dicit glo leui· xj · animal ẽ tam in ter
ra q̃ in aquis habitãs· volat em̃ et natat· Item deu
tro· xiiij· dicit glosa· vt auis volat· vt aquatile na=
tat· parua auis est vt fert̃ nigra & pinguis· semp
habitãs iuxta aquas· nec potest longe volare . Vñ
et agiles hoĩes freq̃nter eã capiũt·

Laruula le· dimi· pua larua

Lasciuio uis· in lasciu⁹ exponit̃

Lasciuus a luxus xa xũ· dicit̃ lasciu⁹ ua uum. q̃si
laxiuus qȥ sit laxus· i· solut⁹ et vanus · Proprie la
sciu⁹ est qui ꝓpter luxuriã est solut⁹ et van⁹ quod
vulgariter vẽtosus vel petulãs dicit̃· & comparatur
lasciu⁹ uior· sim⁹ · vnde lasciue uior sime aduerbiuȥ
Et hec lasciuia uie· i· luxuria Vnde lasciuiosus sa·
sum· i· luxuriosus plen⁹ lasciuia qui multũ & petu
lãter ludit· & compat̃· vnđ lasciuiose· sius· sime ad
uerbiũ· & hec lasciuiositas tatis· Itẽ a lasciuus vel
lasciuia dicit̃ lasciuio uiui· re· i· luxuriari· ludere·
veterari· lasciue se gerere·

Lassasco scis· i· incipio lassari· infirmor· verbũ in
choatiũ· & format̃ a lasso sas addita co

Lasso sas· i· fatigare· Vnde lassus sa sum· i· fatiga
t⁹ g̃uat⁹· et ꝯpat̃· vñ lassitudo dis· i· fatigatõ· lasso
actiuũ ẽ cũ oĩb⁹ suis ꝯpositis·

Latat⁹ ta tũ· in lato tas vide·

Latebra a lateo tes· dicitur hec latebra bre · i· ob
scuritas· & inde latebrosus sa sum· i· plen⁹ latebra
vel obscuritas· & corri· te natãliter

Lateo tes tui tere· i· abscõdi vl'eẽ in abscõdito· ha
bet adhuc et aliã significatõem scđm quã construit̃
cũ accusatiuo & ꝓprie rei aĩate· vt hoc cõsiliũ latet
me· i· ignorat̃ a me· Si vero dicatur ego lateo hoc
cõsilium· aut nichil est dictũ aut falsũ est qđ dicit̃
nec latie dicitur· & cõstruit̃ cũ tali accusatiuo tran
sitiue· Lateo tes cõponit̃ delitco tes tui· i· deorsuȥ
latere· Relitco tes tui· i· iterꝝ vel retro latere· La=
teo neu. est cũ oĩbȥ suis cõpositis· & caret sup· ƀm
vsum· Deberet tñ scđm analogiã facere latitũ pnl'
corre· & corri hãc sillabã la quã cõposita mutãt in
li corr· Vnde ouidi⁹ de arte · Nocte latẽt mẽte vi
cioqȥ ignoscit̃ omni· scđum quosdã· Alij dicunt q̃
supinũ facit latitũ etiam scđm vsuȥ· & hos sequor
Et inde latito latitas·

Lateralis a latus dicit̃ hic & hec lateralis & hoc
le· a latere existẽs·

Laterculus li· dimi· & sunt laterculi pui lateres

Lateres· hic later teris est gleba cocta vnde fit
mur⁹· Et dicũtur lateres a lat⁹ ta tũ· qȥ lati et spa
ciosi formant̃· Et nota q̃ pris· dicit hoc nomẽ defi
cere in oĩbus suis casib⁹ singularib⁹ et pl'alibus p̃
ter accusatiuũ singl'arẽ · nos tñ vtimur hoc noĩe in
vtroqȥ nũo in quolibet casu sicut dicit hug· Tamẽ
noĩati⁹ non est ĩ freq̃nẽti vsu scȥ later· & corri· pe
nul· lateres· Et nota hanc esse naturã lateris· q̃ q̃
to plus abluit̃· tãto plus exaspascit & deterior fit·
Vñ quidã volẽs signare seruire se inutiliter cuidã
a quo nunq̃ remuneratõem consequi dẽrȥ· interro
gat⁹ a quodã quid ageret· ꝓuerbialiter dixit· La=
uo laterem· quasi inutiliter seruio sicut inutiliter la
borat qui laterem lauat ·

Lateric⁹ cia ciũ· i· de latere exñs· a later ris· dr̃ ·

Laterna · a lateo tes · dr̃ hec laterna ne · qȥ ibi int⁹
lateat cãdela· vnde dicit papias· Laterna dicit̃ eo
q̃ ignis ĩ ea luceat et lateat· vas lucerne est· et cor
ripit primã· vnde in grecismo dicit̃· Quo cãdela la
tet tibi sit loc⁹ ille laterna·

Laternula le· dimi· pua laterna

Latero ras raui· a latus lateris dr̃· & est laterare
iungere aliquid alicui lateri apponere· Et cõponit̃
allatero ras· i· iuxta laterare· Collatero ras· id est·
simul laterare· Dilatero ras· i· a latere remouere &
ẽ actiuũ latero cũ oĩb⁹ suis ꝯpositis· et corri· te·

Latesco scis incho· i· incipio latere·

Latex ticis mascu· ge· dr̃ a latebra· vel a lateo tes
Et est latex ꝓprie aqua subterranea· qȥ latet in venis
terre· Quilibet tñ liquor dicit̃ latex· sed determĩa
tur p adiunctũ· vt bachic⁹ latex· vl' aquatic⁹ latex
et similia· & corri· pnl'· gti scȥ i ante c· et noĩati⁹ ꝯ
finit ĩ ex correptã naturaliter·

Lathomia mie· femi ge · est lapidis cesio · & dicit̃
a lathomus·

Lathom⁹ a laos qđ est lapis et thomos qđ ẽ diui
sio· sectio· vel incisio· cõponit̃ hic lathom⁹ mi· id ẽ
cesor lapidũ qȥ icidit lapides et diuidit et cor· tho

Latibulũ buli penul· correpta· i· latebra· vl' obscu
ritas & deriuat̃ a latebra

Laticosus sa sum· i· aquaticus· vel aquosus vel li
quorosus· Et dicitur a latice ·

Latin⁹ na· num· penul· ꝓdu· Et ꝓprie latini dicti
sunt ytalici· a latio· vel a latino patre lauinie · Sed
postea etiã latini dicti sunt & alij extra ytaliã· sed
nõ nisi lrãti ꝓprie· qui literas habẽt latinas· Et inde
hec latinitas tatis· multitudo latinorũ· & ꝓprietas
qua quis dicit̃ latin⁹· vel lingua latina· Et a latin⁹
dicit̃ latinor naris verbũ dpo· Et latinizo zas· id ẽ
more latinoꝝ se habere· vel loqui · vnde excellẽter
ꝓprie dicitur latinari· qui congrue loquit̃ latinis li
teris· Nam layci etiam ytalici quasi barbari sũt re
spectu literatorum·

Latito latitas taui· tare· freq̃ntatiuũ de lateo la
tes· latitum tu· u· in· o· & corri· ti ·

Latiũ tij· ponit̃ ꝓ roma · Et vt dicũt historie sat̃
n⁹ e grecia iouẽ filiũ fugiẽs circa fines vbi nũc ro
ma est latuit· & ab ei⁹ latebra latiũ est appellata ·
vñde lucan⁹ ĩ primo· Gẽtib⁹ inuisis latiũ prebere
cruorẽ· & potest ibi poni adiectiue latium cruorẽ
id ẽ· romanũ cruorẽ· Et scribit̃ p· t· latiũ· licȥ sonȥ
c· ꝓpter vocalẽ seq̃ntẽ· & a latiũ dr̃ hic et hec latialis
et hoc le· vñ idẽ ĩ eodẽ· pcussit latiale caput·

Lato tas· Latus ta· tum· i· ampl⁹ spaciosus de
riuat̃ a lateo tes· qȥ que lata sunt ex magna pte ab
sconduntur · Vel quia sunt apta ad abscõdẽdum·
& ptegẽdum aliquid· & comparatur latus latior
sim⁹· vnde late tius· sime· aduerbiuȥ· Et hec latitu
do dinis· & ꝓđ· primã· sed lat⁹ teris eam corripit
vnde versus· Seruat ab hoste latus leuum clipeus
mihi latus· Item latũ tu· est supinũ accõmodatuȥ

de fero fers. Et inde lato tas frequētatiū. vide in fero fers. Item lato tas taui tatum. id est. in latū extendere & ampliare. & tūc deriuat̄ a latus ta tū. Lato cōponit̄ cū con. & fit collato tas. i. simul latare. Itē cū di. & dicitur dilato tas tatū. id est. extēdere vel differre. vnde dilatatus ta tū. i. extēsꝰ diues factus. & possūt eē frequē. istoꝝ verborum cōfero cōtuli collatū. & differo distuli dilatū. & ē lato tas actiū cū oibꝰ suis ꝯpositis. & ꝓ. la.

Latria trie. est seruitus q̄ soli deo debet exhiberi et exhibet̄. & est latria quedā virtꝰ cardinalis. & reducit̄ ad iusticiā. Cōsistit eīm latria in eo ꝙ redditur deo qḋ sibi debetur. & ꝓpter hoc ad iusticiā reducit̄. non quasi spēs ad genꝰ sed sicut virtꝰ annexa ad principale que ꝑticipat modū principalis. Hic nota ꝙ glosa dicit sup illud psalmi. Adorate scabellū ꝛc. Caro xp̄i nō est adorāda illa adoratōe que soli deo debet̄. Ad cuiꝰ intelligētiā scire te volo ꝙ humanitas xp̄i pōt duplr̄ cōsiderari. Vel prout intelligit̄ nō cōiuncta verbo. & sic non debet̄ ei latria. sed hec cōsideratō est in intellectu tm̄. Vel ꝓut intelligit̄ vnita verbo. & sic potest et debꝫ honorari vno honore cū verbo. & sic debet̄ ei latria. vl' alio modo. & sic debet̄ ei dulia vel yꝑdulia. Et ita loquit̄ ꝑdicta glo. Vnde dicit augustinꝰ super illo iohis. Non turbetur coꝛ vestrū. Ego inq̄t dominicā carnē imo ꝑfectā in xp̄o humanitatē id adoro. qꝛ a diuinitate suscepta et deitati vnita ē. vt nō aliū et aliū. sed vnū & eūdem deū et hoiem dei filium esse confiteor. Deniqꝫ si hoiem sepaueris a deo illi nunꝙ̄ credo neqꝫ seruio. velut si quis purpurā vel dyadema regale iacens īueniat. nunqd ea conabit̄ adorare. Cū vero ea rex fuerit indutꝰ piculuꝫ mortis īcurrit si ea cū rege quis adorare cōtēpserit. Ita etiā in xp̄o dn̄o humanitatē nō solā vel nudam sed deitati vnitā scꝫ vnū filiū. deū veꝝ et hominē verū siquis adorare cōtempserit eternaliter morietur. Vide etiā in dulia. Item potest etiā queri an ymaginibꝰ xp̄i exhibendꝰ sit cultꝰ latrie. Ad hoc dico ꝙ imago potest duplr̄ cōsiderari. vel scdm̄ ꝙ est res quedā. & sic nullꝰ honoꝛ ei debet̄. sicut nec alij lapidi vel ligno. vel scdm̄ ꝙ est imago. & quia idem motꝰ est in imaginē inquātū imago & in imaginatū. ideo vnꝰ honoꝛ debet̄ imagini et ei cuius ē imago. & ideo cum xp̄us adoratur latria similiter et eius imago adorāda est latria. Quare sit ad oriētem adorādū. vide in tabernaclm̄. et etiā ī imago.

Latriēsis. a latria dꝛ hic & hec latriēsis. & hoc se. qui latriā impēdit

Latrina ne. pnl'. ꝓdu. dꝛ a lateo tes. & est latrina priuatus secessus scꝫ cloaca que latet in domo in loco priuato. vnde & ꝑuata dꝛ. Qꝛ aūt dꝛ latrina quasi latratꝰ ani. qꝛ ibi anꝰ latrat. ethimologia est scdm̄ hug. Sup illō aūt iiij. re capi x. Destruxerūt edē baal. & fecerūt ꝓ ea latrinas. dicit magister in histoꝛijs. i. subterraneos cuniculos ad mundādas vias vrbis.

Latro tras traui trare. ꝓprie canū est. & ꝑ translatōem latrare dꝛ fortiter garrire. vel cōtra rōnem aliqua dicere. & cōponit̄ allatro tras. i. iuxta vel ad aliquid vel valde latrare. Collatro tras. i. siml' latrare vel cū latrāte latrare. Delatro tras. id est. valde vel fortiter latrare. Illatro tras. id est itꝰ vl' cōtra latrare. Relatro tras. id est. iterū vel retro latrare. vel resistere contradicere. Sublatro tras. id ē. parū vl' post vel subtꝰ latrare. Et ē latro neu. cū oibꝰ suis cōpositis. & corri. la. naturaliter. vt patet in illo versu. Nat canis in ponto. latrat extra. fulget in alto

Latro a latus dicit̄ latro tronis cōmunis gn̄is. & dicunt̄ latrones satellites magnatū qui circundant latera eoꝝ quasi laterones. Itē latro dꝛ vispilio qui in siluis latet vt expoliat trāseūtes. & tūc dꝛ a lateo tes. & inde hoc latrociniū nij. & in latrocinoꝛ aris verbū deponē. id est. predari. latrociniuꝫ exercere. & corrip. ci.

Latrocinoꝛ aris. in latro expositū est

Latrūculꝰ li. dimi. ꝑuus latro.

Latumia mie. vinculuꝫ. cathena. carcer. vel custodia carceris.

Latus teris ge. neu. dꝛ a lateo tes. quia nobis iacentibꝰ latꝫ. & corri. la

Latus ta. tum. in lato tas est

Latusculū sculi. diminutiū paruū latus. & formatur a latus addita culum.

Lauacrū. A lauo uas dicit̄ hoc lauacrū cri. id est lotio ablutō. & corri. penul. naturaliter. licꝫ in versu possit positōne eā ꝓducere. Vnde in auroꝛa ponit̄ pnl'. corre. vbi agit̄ de oblatōne magoꝛū. Illud de lauacro gallica lingua tenet

Lauatio onis. id est. baptismus. ablutio a lauatꝰ ta. tum. lauati. addita. o. Vnde eccl'ia. xxxiiij. Qui baptizat̄ a mortuo & iterū tāgit mortuū qd ꝓficit lauatio eius. & est scdm̄ antiquos qui regulariter declinabāt lauo uas uaui uare uatū. Similit̄ scdm̄ illā antiquitatem inuenit̄ hic lauatoꝛ toris. & hec lauatrix tricis. & hoc lauatoriū rij.

Lauatoꝛ toris. ī lauatio tionis expositū est.

Laudabilis. a laudo das: dꝛ hic & hec laudabilis. & hoc le. qui est dignꝰ vt laudet̄. Et componit̄ cū in & dꝛ hic & hec illaudabilis. & hoc le. qui non est dignus vt laudetur.

Laudo as ui are atū tu. vnde hic laudatoꝛ toris & hec laudatrix cis. & hec laudatō onis. & hic laudatꝰ ta tū. qḋ cōponit̄ cū in & dicit̄ illaudatus ta. tum. i. non laudatꝰ. & quādoqꝫ inuenit̄ non laudabilis ꝑ illaudabilis. licꝫ sit laudatus. Laudo cōponit̄ cū con. & dꝛ collaudo das. id ē. simul laudare. & ē actiuū cum omibus suis compositis.

Lauerna ne. dea latronum & furum. & dicitur a lateo tes. vel a latro tronis.

Lauo uas laui lautū vel lotū. īuenit̄ tn̄ qn̄qꝫ lauaui lauatū scdm̄ antiquos qḋ est regularīꝰ. Lauare id est. mūdare. purificare. abluere. & inde lauo uis ui uere. i. humectare. aspergere. madefacere. Lauo uas. & lauo uis. cū oibus suis cōpositis si qua hn̄t actiua sunt. & habēt idē ꝑteritū et sup. & corri. hanc sillabā la in p̄nti. sed in ꝑterito eam ꝓducunt. Vn̄ qdā. Vlcera culpaꝝ lauet aut lauat vltoꝛ earū. Itē. Qui rigat ille lauit qui mūdauit bene lauit.

Lauo uis. ui. lauere in lauo uas est

Laureolū li. in laurꝰ vide.

Laureꝰ rea reū. in laurꝰ est

Laurꝰ ri. fe. ge. & hic laurus rus rui. & hec laurea ree. quedā arboꝛ que nūꝙ̄ viriditatē deponit. quasi laudus l' laudea. Vnḋ a laus dꝛ. qꝛ olī cū laudibus ea victoꝛū capita coronabātur. vnde laudea dicebat̄ sꝫ postea mutata est. d. in. r. & dꝛ laurea. & inde laureꝰ rea reū. id ē. de lauro exn̄s. vel ad laurum ꝑtinēs. & hec laurea ree. i. victoꝛia vel corona de lauro. vnḋ laureatꝰ ta tū. i. laurea coronatꝰ. Itē a laurea hoc laureū rei. vnde hoc laureolum li. Laureū etiā dꝛ remuneratō que cōsequebat̄ ex ludo ꝓ quo laurea corona victoꝛes remunerabātur

Laureolũ vero dicit̃ ludus ille · & dicunt quidã ꝙ ludus ille est discus vel virga que supponit̃ virge & ibi voluit̃ · Unde iuuenalis · Laureolũ velox eti am bene lentulus exit ·

Laus a laudo das · dicit̃ hec laus dis · Et est laus ipa vtꝰ ĩnitẽs · Laudatõ vo ipa laudãtis oratõ · nã laus etiã sine celebratõe ɔstat · & ẽ vnıꝰ sill'e laus ·

Lausãtes · in lauso sas · vide

Lauso a laudo das dicit̃ lauso sas · i · laudare · Inõ lausans tis · i · laudãs · lausãtes · i · laudãtes

Laucia cie · in lauticia vide ·

Lauticia a lautꝰ ta · tũ · dicit̃ hec lauticia ticie · Et hec laucia cie · i · epulaꝝ magnificẽtia · Proprie lau cie vel lauticie dicũtur deliciosi et delicati cibi vel mũdicie · & inde lauticiosus sa · sũ · Et lauciosus sa · sum · i · deliciosus · & cõpantur · & inde hec lauticõ sitas tatis · Et hec lauciositas · i · deliciositas ·

Lautior oris · in lautꝰ exponitur ·

Lauciosus sa sum · in lauticia est

Lautus A lauo vel lauor · dicit̃ lautꝰ ta tum · i · lauatus ta tum · siue lotꝰ · Itẽ lautꝰ accipit̃ actiue scdm qd est nomẽ · et tũc tm̃ valet lautus quãtũ se bñ ꝓcurãs quasi mũde et deliciose se ꝓcurãs · Qui dã tñ dicũt ꝙ lautꝰ est sincopatũ ꝓ lauatꝰ · qd nõ credimꝰ esse verũ · Et compat̃ lautꝰ tior · simꝰ · ƀm hug · Unde gregoriꝰ · Lautiores cibos qñ3 sine cul pa sumimꝰ · i · p̃ciosiores vel delicatiores

Laxare · i · ampliare · soluere · scdm hug · vnde laxꝰ xa xũ · vnde in himno beati iohis baptiste · Ut q̃ant laxis resonare fibris ··

Lazarꝰ interp̃tatur adiutꝰ · eo ꝙ a morte a domi no fuerit resuscitatus ·

Lea lee · vel hec leena ne · dicit̃ vxor leonis et dicit̃ a leo · Iob . iiij · vox leene & den tes catulorũ leonũ ɔtriti sunt

Lebes betis · mas ge · p̃uꝰ cacabꝰ · coquĩalis scilicz cacabꝰ · et facit accusatiꝰ singl'aris lebetẽ vel lebe ta · Et hinc sumit̃ hec lebeta te ꝓ eodẽ · Unde lebe tas inuenit̃ in plurali nũo in veteri testamẽto · vt patet exo · xvij · & ꝓdu · pnl' · gti siue e ante t · Unde in auroꝛa · Dignos p̃sbiteros credo signare lebetas Et scias ꝙ ꝓprie ĩ nrõ vulgari cacabus appellatur vas eneũ sc3 parolium · Lebes vero est vas lapide um quod dicitur lanezo

Lebeꝰ dictꝰ ẽ iudas iacobi · vide ĩ iuda . & a cuit

Lecca ce · est ꝓprietas lingẽdi · vel penul · leccacitas a lingo dicitur ·

Leccacitas a lingo gis · dicit̃ hec leccacitas tatis · et hic leccator catoris · & hec leccatrix leccatricis · Nam talium est lingere ·

Lechi · i · maxilla · sicut habet̃ iudi · xv ·

Lechitꝰ ti · mas · ge · vas est sc3 ãpulla vt dicũt de auricalco scdm huguitõem · Papias vero dicit le chitꝰ ĩ regnoꝝ libro ãpulla olearia · & ꝓdu · penul · Uñ ĩ doctrĩali dr · & ꝓducũt̃ lechitꝰ et hermofro ditus ·

Lectica a lectꝰ dr hec lectica ce · id ẽ · currꝰ in quo defert̃ lectꝰ · Uel est cortina cir ca lectũ · vel etiã ipe lectus · & dr tũc lectica scd3 quosdã a lectis herbis · & est idẽ qd thorꝰ ƀm hug Pap̃ vero dicit · Lectica dr lectꝰ ĩpatorum · & ꝓd pnl' · vnde ouid · Lecticã dñe dissimulãtur abi · Ysa · lxvj · In lecticis et in mulis et in carrucis · Et a le ctica dicit̃ lecticariꝰ rij · qui ducit currũ · vel q̃ fa cit lectulos · vel qui in lectulo iacens portat̃ · & le cticariꝰ ria riũ · mobiliter declinat̃ in eodem sensu vel qui pertinet ad lecticã · & hic et hec lecticalis et hoc le · in eodem sensu ·

Lectio onis · fe · ge · format̃ ab hoc gtĩo lecti d le ctus cta · ctum · addita · o ·

Lectisterniũ · lectꝰ cti · cõponit̃ cum sterno · nis · & dicitur hoc lectisterniũ nij · id est · lectus stratꝰ & prepatꝰ vel locꝰ in quo lectuli sternuntur · id ẽ prepant̃ vel panni & stramẽta lectoꝝ · vel locꝰ in quo hoĩes sedere vel iacere consueuerũt ·

Lectito tas · frequẽtatm̃ est d lecto ctas . & for matur ab vltimo sup̃ · s · lectatu · a · mutata in · i · cor · & · u · in · o · vt a lectatu · lectito · sicut etiã a roga tu fit rogito

Lectiũcula le · dimi · p̃ua lectio ·

Lecto ctas · i · freq̃nter legere · & format̃ a lectu vltio sup̃ · de lego gis · ɔuersa u ĩ o · fit lecto

Lector toris dr a lego gis · & dr lector a legen do · i · p̃currẽdo · vnd & nauis dicit̃ legere quidqd p̃trãsit · vel a legẽdo · i · colligẽdo oĩa que legit · q̃si collector · vel a legẽdo · i · figurarũ sonos ꝓnũcian do · & differt a p̃cipio · q2 non cõueniũt alicui ex eadẽ causa · p̃ticipiũ em̃ conuenit alicui ex actu vel passione Sed nomẽ ũbale ɔuenit alicui ñ ex actu l' passione sed ex frequẽtia · vel assiduitate vel indu stria · Dicitur em̃ aliquis lector · vel q2 sciam vl' eti am p̃itiam habet legẽdi · vel q2 assidue vel frequen ter legit · vnde et ab officio dicunt̃ in ecclesia lecto res a legẽdo freq̃nter · sicut psalmiste dicunt̃ a psal mis canẽdis · vide in ordo & in scribo

Lectoriꝰ ria riũ · qd p̃tinet ad legẽd · vel ad lecto rez · & deriuat̃ a lector ctoris ·

Lectrũ ctri · a lego gis dr · & hoc legiũ gij ꝓ eod sc3 ꝓ pulpito · & dr sil'r a lego gis ·

Lecturio ris · id est · legere volo · a lecto formatur addita rio · & meditatõem signat · & cor · u · ãte rio

Lectus cti · dr a lego gis · q2 ãtiqui solebãt legere in lectis suis · qui et circa lectulos hẽbãt p̃ietes illi tos cera · vt si aliqd dignũ memoria occurreret ani mis eorũ statim graphio in illa cera illud designa rẽt · ne possẽt tradere obliuioni · & ĩde hic lectulꝰ li · dimi · Et nota ꝙ exterior ps lecti dicit̃ spõda · in terior pluteũ · Et vt dicit pris · hic lectus cti · qd an tiqui etiã huiꝰ lectus q̃rte declinatõis ꝓtulerunt · Et vt dicit Isidorꝰ · Genialis lecti ꝓprie sunt qui sternunt̃ puellis nubẽtibꝰ sic dicti a generandis li beris · de hoc vide ĩ geniꝰ · Itẽ lectꝰ ta tũ · mobilit̃ declinat̃ · & tũc est p̃ticipiũ de legor geris ·

Ledo dis · lesi lesum ledere · i · frangere · terere · vel vulnerare necare · & dicit̃ ledo quasi late edo · & ẽ ethimologia · vnde hic et hec ledibilis & hoc bile · vel hic et hec lesibilis et hoc le · Ledo ɔpoit̃ allido dis · si · sum · i · ledere ad aliquid · Collido dis si · sum · id ẽ · sil' ledere · Elido dis · si · sum · i · valde vel extra ledere · Illido dis · id ẽ intꝰ vel valde ledere · Inter lido dis si sũ · id ẽ interpolatĩ ledere · Perlido dis · i · p̃fecte ledere · Prelido prelidis · id est · pre alijs uel añ ledere · Oblido dis · id ẽ contra vel circa le dere Relido dis · id ẽ iterũ vel retro ledere · Ledo et eiꝰ cõposita sunt actiua · & faciũt p̃teritũ in si · sup̃ · in su3 Itẽ ledo vbiq3 ꝓducit hãc sillabã le quã ɔposita vbiq3 mutãt in li · silr̃ter ꝓd · scdm huguitõ nẽ Et pris · in primo maioris dicit Ae diptongus trãsit i i ꝓductã ut quaero ĩquiro · laedo illido Ex hoc p3 ꝙ laedo scribit̃ ꝑ ae diptõgũ s3 tacet̃ a ĩ ꝓ nũciatõe

Ledo onis fe ge id ẽ maris exũdatio sicut malma est eiusdem retractio Et dr a ledo dis

Leena in lea exponit̃ ·

Legalis a lex deriuatur hic et hec legalis & hoc legale qui legem seruat et fidem Und legaliter ad uerbiũ Et hec legalitas legalitatis Et legalis lis le

quod ꝑtinet ad leges.

Legatariꝰ tarij in legatū vide

Legatō onis.i.missio fei ꝑnis Et formatᷣ a legati genitiuo de legatꝰ ta.tum.addita o fit legatio

Legatiūcula le dimi parua legatō

Legatū ti.a lego gas dicitur. & est legatū qḋ in testamēto dimittitᷣ. & differt a caduco.qḋ scꝫ cuꝫ filius deest cadit sup nepotē vel aliū de cognatōne.sꝫ legatū extraneo dimittitᷣ. Vñ iuuenal.s. Legatū oīe capis.necnō & dulce caducū Et hinc legatariꝰ ria riū.qḋ ꝑtinet ad legatū.& hic legatarius & hec legataria cui legatū dimittitᷣ. Item a lego gas.ꝓmittere dꝛ hic legatꝰ & hec legata.id ē. missus.siue missa.vel nūciꝰ siue nūcia. vnde versꝰ Legatꝰ missus legatū morte relictū

Legere in ꝑterito ꝓducit duas primas sillabas. sꝫ in infinitiuo eas corri. Vnde quidam. Non audes legere.q̄ non legere priores

Legia gie.fe ge est ꝑua nauis. & dicitᷣ a lego gis qꝛ legat.i.ꝑcurrat et trāseat aquas

Legibilis a lego gis. dicitᷣ hic et hec legibilis & hoc le. aptus ad legēdū.

Legio gionis fe.ge.dicitᷣ a lego gis.qꝛ legebanᷣ id est.eligebantur qui deberēt esse de legione.vel legio dicitᷣ a lex leg.qꝛ lege in castris se habebāt vl' lege in legione dispositi erāt Proprie quidē līgua macedonū dicitᷣ falanx vl' falāga. Gallorū caterua Nostra legio. Et sunt in legione sex milia sexcēti sexagintasex homīes. In cohorte quīgēti. In manipulo ducēti. In cēturia cētū. In turma vel ala triginta hoīes Sed turma est peditum. Ala militū In decania decē ƀm hug.

Legionariꝰ ria riū.ḋ legione exn̄s. vl' ad legionē ꝑtinēs. & dicitᷣ a legione

Legista .ste.ōn̄is ge.dꝛ a lex. & ē legista qui docet legē vel qui vacat legibꝰ.

Legitimꝰ.a lex dꝛ legitimꝰ ma mū.i.bonꝰ scḋum legē habitꝰ vel factꝰ.& scribitᷣ per vnuꝫ t.corriēm an̄penultimam Ouidiꝰ de arte. Legitimū finē flama virilis habet.

Legito tas ꝑnul.corre.i.frequēter legere. & formatᷣ a scḋa ꝑsona ꝑn̄tis indicatiui mōi huiꝰ verbi lego gis:remota s.et addita to.vt legis legito

Legiū gij.exponitᷣ i lectrū ctri

Lego gas.a legi ꝑterito mutata i in o.fit lego gas id ē.mittē.vt rex legauit petrꝝ in tusciā. Et legare est in testamento aliquid alicui dimittere. & ꝓprie ꝑ manum heredis. Et cōponitᷣ allego gas. Ablego gas.i.aliorsū legare. Collego gas.i.simul' legare. Delego gas.i.de vno loco ad aliū vl' deorsū legare. Oblego gas. Relego gas. Lego gas cū oībus suis cōpositis ē actiuū.& ꝓducit le. Sed lego gis corri.le. Vñ versꝰ. Si tua scripta lego scriptū lege qḋ tibi lego. Et pris.dicit in viij li lego gas.et lego gis.& dico dicas.& dico dicis.etiam in prima ꝑsona hn̄t differētiā tēporꝝ.nā lego legas & dico dicis penul.ꝓducūt. sꝫ lego legis et dico dicas corripiunt.vnde versus. Prima dico lego. tercia dico lego.

Lego gis equiuocū est. Legere em̄ ē furari colligere. Esa.xvij.spicas leget. Item legere.i.trāsire siue nauigare. Actuū.xxvij.ca. Legebāt cretam. Itē legē ē scriptarum figurarū sonos ꝓferre. vel ex scriptis figuris ꝓnūciabilia colligē. Et ita legē est furꝝ & virginū. & nautaꝝ & viatorꝝ.& clericorū.vnde versꝰ. Fur aurū virgo flores mare nauta librosqꝫ Clericus. equiuoce singula quisqꝫ legit.

Redde singula singulis.& distingue significatōnes Lego cōponitᷣ Colligo gis.gi.ctum.i.simul legē Diligo gis.dilexi lectū.id ē.amare. Deligo gis.i. de alijs legere. Eligo gis elegi ctū.i.excerpe.quasi extra alia aliquid legere. Itē intelligo gis lexi.ab inter & lego.& mutatᷣ r in l Perlego gis.i. ꝑfecte legere. Preligo gis.i.ante legere. Religo gis.i.retro vel iterꝝ legere. Seligo ligis.i. eligere quasi seorsum ab alijs legere. Subligo gis.i. furari quasi subtꝰ vel latēter legere. Cōponitᷣ etiā cū nec. Et dicitᷣ negligo gis.c.abiecta & assumpta g.ꝑ adiectōem. Lego gis.& oīa eiꝰ composita sūt actiua Itē oīa cōposita a lego mutāt e in ꝑn̄ti simplicis i i vt colligo diligo itelligo ꝑligo p̄ligo seligo.p̄ter relego quod non mutauit le. in li.causa drn̄tie ad religo gas.sed ꝑteritū et supinū sui simplicis ƀuāt īmutata vt collegi lectū.elegi lectū.ꝑter itelligo diligo negligo q̄ mutāt ꝑteritū sui simplicis vt dilexi neglexi itellexi.scḋꝫ hug. De hoc etiā dicᷣ pris in.x.libro. Lego inquit legis in cōpositōe in gi facit seruās simplicis ꝑteritū. vt colligo gi. relego gi.qḋ causa drn̄tie non mutauit le in li Excipiunᷣ a lego tria composita mutātia simplicis significationē q̄ non faciūt in gi.sed in xi.& sic non retinent simplicis ꝑteritū.scꝫ negligo neglexi intelligo itellexi.qḋ antiqui interlego iterlexi ꝓferebāt diligo dilexi. Hec priscianꝰ.de ꝑdictorꝝ ꝑteritis talis datur ūsus. Si lego nō mutat.nisi di nec iūxeris iter

Legumen a lego gis.dicitᷣ hoc legumen minis.qꝛ legitᷣ.id ē.colligitᷣ manu. Vnḋ & legumē q̄i lectū manu dicitᷣ. & ē ethimologia. Vel legumē a legendo.i.eligēdo. Veteres em̄ queqꝫ meliora erāt scilicet fabā pisam. & lenticulā legebāt.i.eligebāt vel quia meliora eliguntur pro semīe. & producit penultimam legumē

Leguminariꝰ a legumē dicitᷣ hic leguminariꝰ rij. & leguminaria rie.qui vel que custodit vel vēdit legumina. & adiectiue leguminariꝰ ria riū. qḋ fit de legumine.vl' qḋ ꝑtinet ad legumē.

Lelex lelegis.sicut dicit hug.hic & hec lelex lelegis.quidā populꝰ est q̄ primo dicebatᷣ lex legis.sꝫ postea cā differētie geminata est sillaba. Et inde legius gia giū Papias vero dicit lelex gis.ꝓprium gentis pn̄l'.corre. Pristia.etiā vbi determinat de septuagītaocto terminatōibus tercie declinatōis dicit sic. In ex correptam vt hic lelex lelegis. et hic ilex ilicis.

Lema vel lemos grece latine dicitur vorago

Lemanꝰ mani quidā fluuiꝰ in alemanea

Lembus bi.mas ge ꝑua nauicula a lego gis dicitᷣ Vnde lembulꝰ buli dimi Alio noīe dicitᷣ linter.i. carabꝰ q̄ naue in fluuijs & paludibꝰ vtūtᷣ

Leminas in libia tradūt trūcos sine capite nasci os & oculos habere in pectore. Ita dicit isidorus in decimo ethimologiarum

Lemos in lema vide

Lemur lemuris mascu ge. Nota hic ꝙ lemur fuit frater romuli Vnde hic lemur muris q̄si remur. Lemures dicte sūt ꝓprie fātastice apparitōnes & nocturne que apparebāt romulo post mortem remi. quē interfecerat vel interfici fecerat Et idō dicti sunt lemures quasi remures. Quelibet tn̄ fātastice apparitōes & nocturne dicunᷣ lemures. Vñ horatiꝰ epi. Nocᷣnos lemures portētaqꝫ thessala rides

Lena a leno nonis dicitᷣ hec lena lene.i. leccatrix vel cōsiliatrix stupri Lena etiā inuenitᷣ ꝓ quodam gn̄e pallij Vñ ꝑsius Cui circa humeros iacitiā lena

Lendex cis fe ge id ē tarmꝰ vermis in lardo·
Lendiculꝰ culi dimi pua lens
Lendosus sa sū·lēdibꝰ plenꝰ·a lens lēdis dicitur
Leneus lenei mas·ge·id est· bachus· et dicit̄ a le nio lenis· qꝛ leniat curas·vel qꝛ sit lenis a d potandum·Vel leneꝰ dicitur a lenoy quod est lacus vel cupa·in quē vel in quā vinū decurrit expressū·Et etiā lacum dicit̄ bachꝰ ꝓducere·& inde leneꝰ nea· neum·id est·bachicus·
Lenimen lenimimis·id ē·lenimētū Et dicit̄ a leio lenis·& producit ni·
Lenio nis·leniui lenitū·id est·placare humiliare lenē facere·vnde hec lenitō onis·& hoc lenimen le nimis·& hoc lenimētū lenimēti·& hic et hec lenis & hoc lene·& cōpatur lenis lenioꝛ lenissimꝰ·Vnd̄ leniter leniꝰ lenissime aduerbiū·& hec lenitas tatis Et hec lenitudo tudis·Lenio cōponit̄ Delinio de linis·Oblinio linis·i·placare lenē & dulcē facere. ob aliquid lenire·Lenio et eiꝰ cōposita actīa sunt & ꝓducit lenio vbiqꝫ hāc sillabā le· quā eius cōposita mutāt in li·& eā ꝓducūt Vnd̄ fit quedā coīcidētia inter hec cōposita & cōposita a lino nis·Q lenio ꝓducat primā patet ꝑ ouidiū de arte dicētē Leniet incipiens oīa sentit amor·Et horatiꝰ in epi Lenioꝛ & melioꝛ sis accedēte senecta
Lenipes lenipedis ge·oīs·i·lenes habēs pedes·& corri·penul·tā nti ꝙ gti·
Leno onis mas·ge·i·leccatoꝛ vel consiliatoꝛ stupri·& deriuat̄ a lenio nis· qꝛ mētes miseroꝝ blādiēdo & delinīēdo seducit vt nūdinet eoꝝ corpa·
Lenocinoꝛ a leno onis deriuat̄ lenocinoꝛ aris· le nocinatꝰ sum·lenocinari·i·leccaciter viuere vł meretricari vel illud officiū exercere·scꝫ stupri adulatōe famulari·vñ hoc lenociniū nij·i·leccacitas vel lenitudo·vel actus vel officium lenonis·& corripit ci·lenocinoꝛ·
Lens lendis fe ge·d̄r a lentꝰ ta tū· & ē lens lēdis fetus fextupedis· Vnde quidā·Lens lēdis capiti· lens lētis cōuenit oꝛi·Itē alius·Lens mordet ꝑ·d· mordet̄ si capiat t·Itē·Lēs animal lendis·lens pro legumine lētis·Item a lentus deriuatur hec lens lētis·quoddā genꝰ leguminis· quia humida & lēta est·vel quia lente surgat·
Lens tis·in lens lēdis exponit̄·
Lenteo·a lento lētas d̄r lēteo tes tui· eē vel fieri lentū·Inde lētesco scis inchoatiū·
Lenticula cule dimi·quoddā legumē idē qd̄ lens lentis·Itē lēticula·pua & rotūda macula in carne ad similitudinē lētis·vñ lēticulosus sa sum·id est· plenꝰ lēticulis Et in his significatōibꝰ d̄r lēticula a lens lētis·Itē lenticula dicit̄ vas oleariū ex auro & argēto ꝓprie·& tūc dicit̄ a liniēdo qꝛ reges et sacerdotes inde liniebāt̄ & inungebant̄
Lentigo·a lens tis d̄r hec lentigo ginis· id est· vestigiū puulaꝝ maculaꝝ in corpe scilꝫ lēticula·& ꝓducit ti·Vnde quidā·Est bona lens ꝯmedi nō lētigo faciei Et a lētigo d̄r lētiginosus lētiginosa sū· id est·plenꝰ lentigine
Lentiscꝰ sci·fe·ge·quedā arboꝛ dicta a lētus·qꝛ cuspis eiꝰ lēta sit·i·mollis & flexibilis
Lentitudo dinis in lētus exponit̄
Lentos grece plenus vel plenitudo latine & hic cōponūtur desinētia in lētus·vt violētus somnolētus Est enī regula·Oīa noīa cōposita apud latios in lētus desinētia sūt cōposita ex p̄cedētibꝰ dictionibus·& lētos greco·vt somnolētꝰ a somno et lētos greco Vinolētus a vino et lētos greco·rc̄·Et oīa significāt rem plenā rei appellate ꝑ dictōnē p̄cedētē in compositōne·vt vinolētus ·i· plenus vino Sōnolētus·i·plenꝰ sōno
Lentus a lenis deriuatur lētꝰ ta tum ·i·flexibilis vt lenta salix·& lentus ·i·ociosus·& lentus·i·piger et tardꝰ·& lentus·i·mollis non fortis·vt arcꝰ lentus·& lentus·i·non bene siccus vt frumētū est lentū cū non bñ est siccū Q aūt quidā dicūt lētus id ē·plenꝰ·ꝓpter hec cōposita vinolētus sōnolētꝰ & similia: friuolū est·nunꝙ enī lentꝰ inuenit̄ ī tali significatōe·nec p̄dicta noīa cōponūt̄ a lentꝰ·sed a lentos greco qd̄ significat plenitudinē sicut dixi in lentos· Lentus comparatur lentioꝛ lentissimꝰ· Vnde lente lentius lentissime aduerbiū· & hec lētitudo dinis·& formatur ab hoc gtō lenti addita tudo·Itē a lentus dicit̄ lento tas taui tare·id·curuare vel flectere·vel tardare lentū facere scd̄m hug· Papias vero dicit lente·i·paulatim·gradatiꝫ tarde leniter· Lentꝰ·i·tardꝰ·segnis·inefficax· lāguidꝰ·ociosus· Ex p̄dictis patet ꝙ ille versus nō est recipiendꝰ Plenū flexibilē·tardū lentus tibi monstrat·qꝛ scd̄m hug·lētus nō inuenit̄ ꝓ plenꝰ
Lenulꝰ li·dimi·puꝰ leno
Lenūculꝰ culi·dimi·puꝰ leno
Leo les leui letū lere·id est·destruere·delere· sed nō est ī vsu·& ꝯponitur· Deleo les leui letū lere· ·i·destruere·Leo et eiꝰ ꝯposita sūt actiua
Leo a leon abiecta·n·dicimꝰ nos latini hic leo leonis. Et vt dicit isid̄·xij·ethimo· Leo grece latine rex interp̄tat̄·eo ꝙ p̄nceps sit oīm bestiarū Virtus eoꝝ in pectore est Firmitas in capite Cū dormiūt vigilant oculi Cū ābulāt cauda sua coopiūt vestigia sua ne eos venatoꝛ inueniat Cum genuerint catulos· tribꝰ diebꝰ & tribꝰ noctibus catulus dormire fert̄·tūc deinde patris rugitu vel fremitu veluti tremefactus cubilis locꝰ suscitare dicit̄ catulū dormientē·Circa hoīem eoꝝ natura est· vt nisi lesi nequeāt irasci·Patꝫ enī eoꝝ misericordia exēplis assiduis·Prostratis eī pcūt·captiuos obuios repatriare pmittunt·Hoīem nō nisi in magna fame interimūt·De leone etiā dicit āb͛rosiꝰ in hexameron vj·Leo natura supbꝰ·ferox·aliaꝝ ferarū generibꝰ miscere se nescit sed quasi rex quidā plurimoꝝ dedignat̄ consortiū·Qui etiā cibū fastidit hesternū etiā sue esce ip̄as reliquias aduersat̄ Que aūt se ei sociare fera audeat. cuiꝰ voci tantꝰ naturaliter inest terroꝛ· vt multa animantiū q̄ ꝑ celeritatem impetum eiꝰ possent euadē·rugientis eiꝰ sonitu velut quadā vi attonita atqꝫ icta deficiunt ·leo gallum et maxime albū veretur·Leo eger simiā querit vt eā deuoret qua possit sanari·Oīs fera egra canis hausto curatur sanguine · Et scias ꝙ leo aliquādo signat xp̄m·aliquādo dyabolū·vnd̄ dicit Gregoriꝰ in·v·moraliū·Quia natura vniuscuiusqꝫ rei ex diuersitate cōponit̄ in sacro eloquio ꝑ rem quālibet licite diuersa figurant̄·Habet quippe leo virtutē habet et seuiciā·virtute ergo dñm·seuicia dyabolū designat. vnde dicit̄ de dño in apoc̄·vicit leo d̄ tribu iuda· De dyabolo vero dicit vertex apostoloꝝ·Sicut leo rugiēs circuit querens quē deuoret De leone aūt inquātū signat crhistū dicit salomō in·xxx·capitulo ꝓuerbioꝝ·Tria inquit sunt q̄ bene gradiuntur·& quartū qd̄ incedit feliciter· Leo fortissimꝰ bestiarū ad nullius pauebat occursum· Gallꝰ succinctus lumbos·Et aries·nec est rex qui resiste ei·Et qui stultus apparuerit postꝙ eleuatꝰ est in sublime·sicut exponit gregoriꝰ in·xxx·li bro

moraliū. Ipse quippe hoc loco leo ponitur. d' quo
in apocalipsi scriptum ē. vicit leo de tribu iuda.
qui fortissim⁹ bestiarū dicitur (quia in illo qđ ifir
mum ē dei. fortius ē hominibus) qui ad nullius pauꝫ
occursum. Dicit. n. venit princeps mundi huius. &
in me non habet quicq̄. Gallus succinctus lūbos
id est. p̄dicatores sancti & inter hui⁹ noctis tene
bras verū mane nūciātes qui succincti sunt lūbos
qꝛ a mēbris suis restrigūt fluxū luxurie. i lūbis qp
pe luxuria est. vnde & eis a domino dicit̄. Sint lū
bi vestri p̄cincti. Et aries. Nec rex est qui resistat
ei. Queꝫ aliū in hoc loco arietē accipim⁹ nisi p̄muꝫ
intra ecclesiam ordinē sacerdotū. De quibus scri-
ptū est. Afferte dn̄o filios arietū. q̄ p exēpla sua g̃
dienteꝫ p̄plum quasi subsequētem ouiū gregem tra
hunt. quibus spūaliteꝛ recteqꝫ viuētib⁹ nullus rex
sufficit oīo resistere. quia quātūlibet p̄secutor ob-
uiet: intentōem eoꝝ non valet p̄pedire. Sitiūt eīn
ad eū quem desiderāt. & anxie currere & morien
do puenire. Ponit̄ ergo leo prim⁹ Gallus secūdus
Terci⁹ aries. Apparuit etiā xp̄s primo. deinde san
cti p̄dicatores apostoli. & tūc demū spirituales
patres ecclesiarū p̄positi. videlicet & duces gregū
qui sūt doctores sequentiū populoꝝ. Verū quia
post hec & antixp̄s apparebit ergo illic quartum
subdidit dicens. Et qui stultus apparuerit postq̄
eleuat⁹ est in sublime. Ipe quippe in sublime eleua
bit̄ cum deū se esse mētiet̄. sed eleuat⁹ in sublime
stultus apparebit. quia in ip̄a elatōe sua per aduē
tū veri iudicis d̄ficiet. De quo nequaq̄ moueat
quenq̄ quod supius dictum est q̄ incedit feliciter
Tria quippe incedere bn̄ dicit. & quartū feliciter
Non eīn oīe qđ feliciter bene. neqꝫ in hac vita oē
quod bn̄ feliciter. Nam leo & gallus & aries bn̄ in
cedūt sed non hic feliciter. quia p̄secutōnum bella
patiunt̄. Quartū vero feliciter & non bene icedit
quia in fallacia sua antixp̄s gradiet̄ sꝫ iuxta breue
tempus vite p̄ntis in sua fallacia p̄sperabit̄ sicut d̄
eo sub antiochi specie p danielē dictū est. Robur
datū est ei contra iuge sacrificiū p̄pter peccatum
& p̄sternet̄ veritas in terra. & faciet et p̄sperabit̄
Quod salomon ait incedit feliciter. hoc daniel dic̄
p̄sperabit̄. Quomodo aūt p leonē marcus euange
lista figurat̄. dicā i marc⁹

Leochrisis. leucos quod est albū cōponitur cum
chrisis qđ est aurū. & dicit̄ hic leochrisis. gēma au
reo colore interueniēte cādida vena scđm hug
Papias vero dicit. Leochrisis gēma est colore au
reo vena cādida interueniēte

Leon ontis. in leos vide

Leonin⁹ nina ninū pnl'. p̄d. i. res leonis vel ad le
oneꝫ p̄tinēs. & dicit̄ a leo onis.

Leontophonus phoni fe ge. d̄r a leon qđ est leo
& d̄r leontophon⁹ quedā bestia modica. sic dicta
quia si capiat̄ & exurat̄ & eius cinere carnes asp̄-
se ponantur per vias leones necant. si quantulum
cūqꝫ ex illis sumpserint

Leopardus di. mas ge. cōponit̄ a leo & pardus. &
dicit̄ hic leopard⁹ di. quod regulari⁹ diceret̄ leoīs
p̄di. vt ex vtraqꝫ p̄te declinaret̄. Et nascit̄ leopdus
ex adulterio leene & pardi. vel parde & leonis. &
hinc hec leopda de. scđꝫ hug. Pap. vō dic. Leopd⁹
ex adulterio leene & p̄di nascit̄. et ēciā originē effi
cit. vnđ dicit̄. et sic vult hug. q̄ cōponatur leopar
dus ex duob⁹ rectis. & idō ex vtraqꝫ p̄te regulari
us declinet̄. Alij vero dicūt cū quibus ego q̄ leo
pard⁹ cōponit̄ ex corrupto & integro. scilꝫ ex lea
vel leēna & pard⁹. & sic regulariter noīati⁹ decli̅a
tur et obliqu⁹ manet indeclinabilis. Nō eīn dicit̄
leopdus eo q̄ sit p̄ti leo et p̄tim p̄d⁹. sꝫ qꝛ nat⁹ ex
leena & p̄do. & hoc sētit magister bn̄

Leos apud grecos equiuocū est. Leos. i. popul⁹
& leos. i. p̄ceps vel rex. Vnde greci dicunt leon
quoddā aīal qꝛ p̄ceps sit oīm bestiaꝝ. & hinc ab
iecta. n. dicim⁹ nos hic leo onis

Lepidulus in lepid⁹ exponit̄

Lepidus da dum. d̄r a lepus. & est lepid⁹ sale sa
piētie cōdit⁹. suauis. curialis. mollis. dulcis. & cō
patur lepid⁹ dior dissim⁹. vn̄ lepide di⁹ dissime ad
uerbiū. et hec lepiditas tatis. et lepidul⁹ dula dulū
id est. aliquātulū lepid⁹. & hec lepida de. i. ātiquo
rū patrū imago. Et cōponit̄ lepid⁹ cū in & dicit̄
illepid⁹ da dum. i. insuauis insipid⁹ s̄m hug. Gre
cism⁹ facit drn̄tiā iter lepid⁹ & facet⁹. Vn̄ dicit
Sꝫ verbis lepid⁹ aliquis factisqꝫ facet⁹

Leporin⁹ rina rinū. in lep⁹ vide

Lepori⁹ ria riū. in lepus vide

Lepos oris. mas. ge. d̄r a lepus. Et ē lepos dulce
do & suauitas in verbis. qꝛ leporina caro suauis ē
& p̄d. pnl'. gtī lepos leporis. sꝫ lep⁹ oris eā corri.
Vnde versus. Silua tenet leporē. sapiētis lingua
leporē Vide etiā de lepos i quarta parte in capitu
lo de colorib⁹ rethoricis.

Lep̄ prurigo ginis. Cōponit̄ cū leo les. & dicit̄
hec lep̄ lepre. scꝫ asp̄itas cutis cū pruritu & squa
mosa. qꝛ let. i. delet prurigīnē. i. scabiē. p hoc q̄ fo
ras emittit̄. vel qꝛ p pruriginē delet carnē hominis
Vel dicit̄ a lepida herba cui est similis in asp̄itate
& in squamositate. Vnde lep̄sus sa sum Et cōpat̄.
lep̄sus sior sissim⁹. vnde lep̄se sius sissime. & hec
lep̄sitas tatis. An lep̄s⁹ dēat celebrare dicā i missa

Lep⁹ a leuis d̄r hic lepus oris. q̄si leuis pes. qꝛ le
ues habeat pedes & velociter currat. & ē ethimo
logia. & corripit po. Vnde leporinus rina rinum.
pnl'. p̄du. & lepori⁹ ria riū. pnl'. corre. vnde hec le
poria rie. d̄r quedā vitis que cito tēdit ad maturi
tatē. & est lepus p̄miscui gn̄is. & inde addita cul⁹
fit diminutiū hic lepuscul⁹ li. p̄uus lepus. Prouer
bioꝝ. xxx. ca. Lepuscul⁹ plebs inualida. Vnde di
cit pris. in tercio libro Lepus qđ solum i us mascu
linū siue epizenū dissilabū latinū tercie declinatōis
assumit nomiatiuo culus. & facit diminutiuū vt
lepus lepusculus.

Lepusculus penul. corre. in lepus vide.

Lesibilis a ledo dicitur hic & hec lesibilis & hoc
le. idem quod ledibilis.

Lesio onis fe. ge. i. lesura. a ledo dis. vel a les⁹ sa
sum lesi addita. o. p formatōem

Lesura re. fe. ge. i. lesio. a ledo dis.

Lesus sa. sum. a ledor deris p̄ticipiū.

Letalis. a letū ti. dicitur hic & hec letalis & hoc
le. id est. mortalis. Inđ letaliter aduerbiū. id ē. mor
taliter. & producit ta.

Letamen minis. nen. ge. i. fimus sic dictus. eo q̄
suo nutrimēto leta reddat gramina

Letania nie. i. rogatō vel inuocatō. & p̄prie pro
mortuis facta. & dicit̄ a letū ti scđm hug. & acuit
penul. Papias vero dicit. letanie grece latine dicū
tur rogatōes que inducunt̄ p̄pter rogādum deuꝫ
& imp̄tādum. vide in exomologesis.

Letargie gie pnl'. acuta. vide i letargus.

Letargus. a lethe quod interp̄tat̄ obliuio. d̄r hic
letargus gi. morbus obliuionē afferēs & somnuꝫ
vnde in boetio Philosophia inquit letargū patit̄.

scz cõmunẽ morbũ illusarũ mentiũ· vnde letargicꝰ ca·cum·penul·correpta·id est· obliuiosus vel qui letargum patitur·& hec letargia gie·pnul· acuta ipa obliuionis infirmitas scilicz oppressio cerebri cum obliuione et somno iugi·

Letatus ta·tum·i·mortuus vel mortificatus·& dr a loetũ ti· vnde ouid·methamor· Quo simul in trauit loetata quoqz corpa vidit·& scribit̃ ꝑ oe· diptõgũ sicut loetũ· Inuenit̃ etiã laetatus ta·tum· a laetor taris·pticipiũ·vnde in psalmo·Letatꝰ suz in his que dicta sunt michi·et tunc scribitur ꝑ ae· diptongum sicut laetor·

Lethe·a leo les·dicit̃ lethe·huius lethes·palus in fernalis·qr delet memoriã· vnde & interptat̃ obli uio·qr exquo anime bibũt de aqua illiꝰ patiũt̃ ob liuionez peccatoꝝ scdm poetas· vel futuroꝝ scdm phos·vnde letheꝰ thea theũ·i·infernalis vel perti nẽs ad lethem vel obliuiosus· vnde & lethea papa uera dicimꝰ· qr obliuionem mãdẽtibus conferunt· & acuit penl'·Lucanꝰ in tercio· Me nõ lethee con iunx obliuio ripe

Lethes fe·ge·quedã arbor cuius succꝰ gustatꝰ cõfert obliuionẽ·& dicit̃ a lethe· Lethes cõponit̃ cũ fagin·qd est comedere· & dicit̃ hic lethofagus gi·fructꝰ illiꝰ arboris qui valet ad irritãdũ amorẽ Vñ ouid·de reme· Illo lethofagos illo serenos in antro·Esse puta ꝛc· Vel legit̃ ibi scdm quosdã loe tofagos ꝑ oe diptõgõ in prima sillaba·& sine h in scda sillaba· Est aũt loetofagus gi·vermis corpa mortuoꝝ comedẽs·& cõponit̃ a loetũ loeti qd est mors & fagi qd ẽ comedere·

Letheꝰ thea theũ pnl' acuta in lethe exponit̃·

Letofagꝰ·in lethes vide

Leticia cie·in letꝰ exponit̃

Letifer ra rũ·pnl'·cor· i·ferẽs mortẽ·a letũ·& fe ro fers cõponit̃ ꝑ oe diptõgũ·vel laetifer ra rũ·i· ferẽs leticiã·a fero & letus vel leticia·& tũc scribi tur ꝑ ae diptõgum·

Letifico cas caui care·catũ·verbũ actiuũ ·i·letuz facere·& cõponit̃ a letꝰ ta·tũ·& facio·& corri·fi·

Letofagus in lethes exponit̃·

Letũ ti·i·mors ꝑ oe·scribit̃ scdm papiã·Et dicit̃ a leo les·Vñ dicit pris·in nono libro·a deleo les cu ius simplex leo in vsu non est deletũ fit· vñ & le tũ ipa res que delet vitã quasi a leo simplici qd in vsu ñ ꝓfert̃ ẽ Vñ quidã·Linque metũ leti nam stul tum est tempore omni·

Laetꝰ ta tũ·ꝑ ae scribit̃ qr a latitudine dicit̃·Naz laetus dicitur quia gaudio mẽtis dilatetur scdm papiã·Hug·vero dicit·a latus ta tũ·deriuat̃ laetꝰ ta·tũ·i·hilaris quasi latꝰ·quia latã & extẽsaz hẽat faciem.solẽt em̃ laeti faciẽ distẽdere· ecõtra tristes corrugare·Et cõpatur laetꝰ tior tissimꝰ. Vñ laete tius·tissime.aduerbiũ·Itẽ a letus leti addita cia fit leticia cie quasi laeticia· & est leticia vultꝰ·gaudiũ mẽtis·Exultatio vero verboꝝ & mẽbroꝝ· Item a letꝰ dicit̃ letor taris tatꝰ sum· & cõponit̃ colletor colletaris. Et est deponentale letor cũ suis cõposi tis·& etiã scribit̃ ꝑ ae diptõgũ·Letus componit̃ Perletꝰ·ꝯletus·Tãletus·i·valde letꝰ

Leua ue·fe·ge·i·sinistra·Et dicitur a leuo as·qr aptior sit ad leuãdũ et portãdũ aliquid· Ipa enim portat clipeũ & ensem & cetera vt dextra expedi tior sit ad agẽdũ·vñ leuꝰ leua leuũ·i·sinister· vel malus vel peruersus· Et producit le·sed leuo le· uas corripit le·

Leuatoriũ rij·in leuo uas·vide·

Leucos grece dicũt album·

Leucothoe leucothoes fe·ge·i·alba dea·scz auro ra vel yno mater portuñ·& cõponit̃ a leucos qd ẽ albũ & theos deus scdm huguitõem· Papias etiã dicit lacothoe·vel leucothoa·id est·alba dea que ẽ aurora·

Leuga finit̃ passibꝰ mille qngẽtis Leugas galli vocant· Greci stadia· Nos miliaria scdum papiam·

Leui iterptat̃ additꝰ vel assũptꝰ·Dixit eniz lya quãdo pepit eũ·nõ ambigẽs de amore viri·nũc me cũ erit vir meꝰ·quia pepi ei tres filios·& tũc acui tur in fine·Itẽ leui est ꝑteritũ de lino linis·leui· le tũ·& de leo les·leui·qd nõ ẽ in vsu· Itẽ leui ẽ no men datiuus huius nominis hic & hec leuis & hᵒ leue·& tunc prima acuit̃

Leuia ue quedam mẽsura terre q̃ quingẽtis pas sibus finit̃·& dicitur a leuo uas·

Leuiathan est serpẽs tortuosꝰ in aquis·scz dyabo lus i mũdo qui in hꝰ scl'i mari volubili ũsat̃ astutia & acuit̃ in fine·& interptatur additamẽtũ eorum quorũ scz nisi hoim quibus in paradiso semel cl'pã ꝑuaricatõis intulit·& hãc vsqz ad eternã mortem quotidie pessimis suggestionibꝰ extẽdit·quibz dũ reatũ fenore peccati multiplicat penas ꝓculdubio sine cessatõe coaceruat·Põt quoqz leuiathan ꝑ an tifrasim siue per irrisionẽ vocari Primo quippe ho mi ꝑsuasione callida diuinitatẽ additurꝝ se ꝓhibuit sed imortalitatẽ tulit· Additamentũ hoim ergo ꝑ irrisionẽ dici potuit quibus dũ hoc qd erãt se add re spõdet·etiã hoc qd erãt fallẽdo subtraxit·Sz le uiathan iste hamo captus est· qr in redẽptõne nrã dũ ꝑ satellites suos escã corpis momordit·diuita tis illum aculeꝰ ꝑforauit quasi hamꝰ quippe fauces deglutiẽtes tenuit·dũ in illo et esca carnis patuit quã deuorator appeteret· & diuinitas passiois tẽ pore latuit qua enecaret·sicut dicit gregorius· in xxxiij·lib·moraliũ exponẽs illud iob·xl·ca·An extr̃ here poteris leuiathan hamo·

Leuidẽsis ·a leuis ꝓ nõ põderoso dr hic leuidẽsis sis·quedam vestis dicta·qr caro filo leuiter densa ta sit·et videtur ꝯponi a leuis et dẽsus·

Leuigo ·a leuis qd est planꝰ deriuatur leuigo gas pnl'·correpta·Et est leuigare planare·limpidare· leuem·planũ facere·Et videt̃ cẽ a leuis & ago gis sed potius est ethimologia leuigo ·i·leuem ago ꝙ cõpositõnis ostẽsio·Vnde leuigatꝰ ta tũ·i· plana tus politus·Geñ·vj·ca·Fecit arcã d̃ lignis leuiga tis·Itẽ a leuigo hec leuiga leuige instrumẽtũ leui gãdi qd etiã cõplanatoriũ vocatur·

Leuio as·aui·deriuatur a leuis ꝓ non põderoso Et est leuiare leuẽ facere vel exonerare·pondus au ferre vel diminuere quod vulgo dr allebigare· Et componitur alleuio as·Colleuio as· Et ẽ actiuuz cũ oĩbus suis compositis·

Leuipes a leuis & pes cõponitur leuipes dis ge neris omĩs penul·correpta vbiqz·i·leues habẽs pe des scz planos vel agiles·

Leuir leuiri mas·ge·a leuꝰ dicit̃·Et ẽ leuir cogna tus scz frater mariti vel vxoris·quasi leuus vir· a quibus videtur componi·et corri·penl'·gti

Leuis in leuo leuas exponitur·

Leuiscor a leo les·qd est deleo deles·dicitur leui cor leuisceris verbũ deponẽs·sz non est in vsu·& inde cõponitur obliuiscor sceris·

Leuita·a leui filio iacob·dicit̃ hic leuita te·penl'· ꝓducta·i·dyaconꝰ·De leui em̃ leuite exorti sunt·a quibus in templo dei mistici sacramenti misteria

explebantur· Hi grece dyacones· latine ministri di
cuntur· quia sicut in sacerdote cōsecratio· ita in dy
acono ministerij dispensatō habetur· vide ī dyaco
nus· A leuita deriuatur leuitic⁹ ca· cū· pnl'· corre·
res leuite vel pertinēs ad leuitā· Vnde quidā liber
appellaẗ leuitic⁹ tici· eo ꝙ leuitaꝝ ministeria & di
uersitates victimaꝝ totusqꝫ in eo ordo leuiticus
ānoteẗ· Vn̄ & a leuita diciẗ· Qꝛ aūt dicitur leuita
qꝛ vitā alioꝝ debꝫ leuare· et hia est·

Leuitic⁹ in leuita exponiẗ

Leuitissa se· i· vxor leuite· vel q̄ habet illud offici
ciū· & dꝛ a leuita te·

Leuitonariuꝫ narij· i· collobiū lineū sine manicis·
id ē· dalmatica· q̄li egiptij monachi vtuntur· hoc
leuite olim vtebanẗ

Leuncul⁹ li. dimiu· puus leo

Leuo uas uaui uare· equiuocū est· Leuare nāqꝫ
id ē· subleuare· vel leuē facere· quasi exonerare· &
leuare· i· planare· sed differūt in tpe· qꝛ in prima si=
gnificatōe leuo corri· primā· sed in scd̄a scꝫ ꝓ plana
re ꝓducit primā· Vn̄ versus· Alleuat extollit· alle
uat corpa planat· Itē leuo uas q̄n pertinet ad leui
tatē corri· primā vt dixi· sed leu⁹ ua uū· id est· sini
ster ꝓdu· le· Vnde q̄dā· Nō ego spōte leuo pōd⁹
qd̄ sit graue leuo· id ē· brachio sinistro· Et a leuo
uas scd̄ꝫ vtrāqꝫ significatōem verbalia scꝫ leuator
leuatrix leuatio leuamen· & hoc leuatoriū rij locus
in quo leuaẗ· vel planaẗ aliquid· Leuo uas scd̄um
vtrāqꝫ significatōꝫ ɔponiẗ· Alleuo uas. Eleuo uas
Deleuo uas· Releuo uas· Subleuo uas· Et ē actm̄
cū oībus suis cōpositis· Itē a leuo uas· scd̄m vtrā
qꝫ ipsi⁹ significationē d̄riuaẗ hic & hec leuis et hᵒ
leue· & poniẗ ꝓ agili· & non ponderoso & ꝓ pla
no scꝫ qd̄ pilis et asperitate carꝫ· sed est ibi d̄ñtia
in tpe Vnde q̄dā· Pro plano leuis ꝓ leuitate leuis
Itē· Pro supporto leuo· ꝓ plano dicito leuo· Et se
cūdū vtrāqꝫ significatōem compaẗ leu⁹ uior uissi=
mus· Vnde leuiter uius uissime· aduerbiuꝫ· & hec
leuitas tatis· Et assignaẗ in grecismo d̄ñtia inter
facile & leue· vnde versus· Diciẗ id facile qd̄ nō ḡ
uat ad faciēdū· Cui pond⁹ inest dꝛ esse leue·

Leu⁹ ua uū· in leuo uas· exponiẗ·

Lex gis· dꝛ a lego gis· legi· qꝛ legiẗ· & est lex ius
scriptū asciscēs honestū ꝓhibēs contrariū· Vl' lex
est scriptū populo ꝓmulgatū magistrato queren
te & popl'o respondēte· Solebat em̄ magister ciui
tatis cū aliquā legē vellꝫ constituere ascēdere pul
pitū in media concione & querere a populo si vel
let illud ratū esse· & accepta responsione a populo
deinceps ꝓ lege habebaẗ scd̄um hug· Inde legifer
ra rum· i· legē dans vel ferēs· Et scias ꝙ lego gis·
corri· le in p̄n̄ti· sed in p̄terito ꝓdu· vn̄ lex gis tenꝫ
naturā hui⁹ p̄teriti legi cū primā ꝓducat· vn̄ ver
sus· Non decꝫ illa legi que sūt contraria legi· De
lege naturali vide in ɔsciētia·

Lexis interp̄taẗ pausatio vl' sermo· & īde barba
rolexis scd̄m hug· Papias vero dicit lexis grece
latine locutio· i· quelibet sillaba vel vox que scribi
debet vel potest·

Lia interp̄taẗ laboriosa· Vtiqꝫ fuit labori
osa in generādo· Plures em̄ dolores ꝙ ra
chel fecūditate pariēdi ꝑpessa vel exꝑta
est· vt vult grego· in scd̄a omel'· ezech· Lia que in
p̄taẗ laboriosa signat actiuā vitā que laboriosa est
qꝛ desudat in ope· Lia lippa & fecūda describitur
qꝛ actiua vita dū occupaẗ in ope min⁹ videt· sed
dū modo ꝑ verbū mō ꝑ exemplum ad imitationeꝫ

suā ꝓxios accēdit· insꝉros etiā bono ope filios gn̄at

Libamē minis ge neu: sacrificiū vel cib⁹· Et dꝛ a li
bo bas & ꝓducit ba· Et scias ꝙ sicut dꝛ in historijs
in principio leuitici· triplex eoꝝ q̄ offerebātur oc
currit discretio Aut em̄ erat oblatō de aīalibus
& sacrificiū dicebaẗ· nec ante ōctauū diē natiuita
tis poterat offerri· nec eadē die et mater & foetus
eius Aut de sicca materia vt de simila pane thure
& ꝓprie dicebaẗ oblatio Aut de liquidis· vt de vi
no & oleo qd̄ ꝓprie libamē vel libatō dicebaẗ· licꝫ
his noībus scriptura q̄n̄qꝫ indiff̄ter vtaẗ· Itēꝫ ali
bi dꝛ libamē & libamētū erat simila oleo glutinata
& vinū· q̄ cū hostia adolebātur· vt quasi vinum &
panis & caro dn̄o offerantur·

Liban⁹ a libo bas· dꝛ h̄ liban⁹ bani mons fenicuꝫ
altissim⁹ dictus sic ꝓpter thus qd̄ ibi colligiẗ vnd̄
fit libatio scd̄m hug· vel vt dicit pap̄· Libanus est
fenicū mons in quo cedri sūt altissime· Alter liba
n⁹ est mons arabie vbi colligiẗ thus· Sed hec liba
nus arbor est arabie īmensa atqꝫ ramosa succū aro
maticū fundens· & dꝛ ꝓprie hic libanus ꝓ monte·
hec liban⁹ pro arbore· hoc libanū ꝓ thure· Qꝛ aūt
dꝛ eccl'a· xxiiij· Quasi liban⁹ non incisus· in mascu·
genere autoritati ascribim⁹· Itē liban⁹ poniẗ ꝓ tē
plo Esa· xxxiij· Confusus est liban⁹ & obsurduit·
vbi dicit glo· Confusus ē libanus· i. tēplum & ob
surduit ne ibi audiātur preces a dn̄o· sicut an̄· Itēꝫ
alia glosa Liban⁹· i· tēplū· vnde zacharie· xj· Ape
ri libane portas tuas & deuoret vel comedat ignis
cedros tuos· Itē ezechel'· xvij· Aq̄la grandis mag
rum alarum venit ad libanū & tulit medullam ce
dri ꝛc̄· vide in chermel.

Libasius sij mas ge· i· bachus· a libo bas dꝛ

Libatoriū libatorij· locus vbi sacrificatur· & dici
tur a libo libas·

Libatus a libo bas dicitur libatus ta tum· id est·
sacrificatus vel parūper degustatus· Et componi
tur illibatus ta tum. i· non tactus·

Libella le dimi· parua libra·

Libellulus li· dimi paruus libellus·

Libell⁹ li paru⁹ liber vel codex

Libens a libeo bes· dꝛ libens tis oīs ge· tā ꝑticipi
uꝫ ꝙ nomē· Et cōpatur ꝓut ē nom̄ Libēs tior tissi
m⁹ vn̄ libēter ti⁹ tissime aduerbiū· & hec libentia
tie s̄m hug· & pap̄ dic̄ libēs plena volūtate volēs·

Libēter adūbiū· i· cū magna volūtate et aīo·

Libeo bes bui bitū· olim erat in vsu sed mō nō ē
in vsu nisi libet īꝑsonale ab eo deriuatū· vnde libe
sco scis· inchoatiu̅ Et notādū ꝙ antiqui dicebāt lu
bet & lubesco· ꝓ libet & libesco· vnde nos vtimur
composito allubet & allubesco· i· obedire vl' ɔsen
tire· Itē libeo et libet ɔponitur Collibeo vel colli
bet· i· simul libere vel obedire vel consentire· Item
componiẗ ꝑlibeo bes vel ꝑlibet· id est· ꝑfecte libē
Libeo cū oībus suis ɔpositis est neutꝝ· & libꝫ im
ꝑsonale similiter· Oīe em̄ īꝑsonale ge· neu· est·
& speciei deriuatiue· & nulli⁹ numeri & nullius ꝑ
sone· & eiusdē coniugatōis cuius est verbū a quo
descendit· Itē libꝫ & libeo cū oībus suis cōpositis
corripiūt hāc sillabā li· vnde facetus· Nemo placet
stulto nisi dicat qd̄ libet illi

Liber ra rū· dicitur a libero ras· & dicitur liber
qui non subiacet iugo seruitutis· & compatur Lib
berior berrim⁹· vnde libere rius rime aduerbium·
& libertas tatis· Itē a libero ras· hic liber quod in
quattuor significatōnib⁹ inuenitur· Nam liber· i·
cortex vel codex· bachus vel ingenuus· sed est drā

in genitio Nam ꝓ bacho vel ingenuo facit genitm̄
liber liberi. Sed ꝓ codice vel cortice liber libri. Li
ber liberi dicitur filius ingenuus. qꝛ ex libero matri
monio sit natus vel ortus. Nā filij ex libero et ācil
la orti seruilis sunt cōditōis. semꝑ em̄ qui nascitur
sequit̄ deteriorē statū parentū. Liber liberi dicit̄ ba
chus qꝛ liberat hoīem a curis. vel qꝛ mares in coe
undo ꝑ eius beneficiū emissis semībus liberantur.
Item liber muliebri et delicata carne depīgitur. qꝛ
dicūt mulieres ei attribuisse vinū ꝓpter excitādam
luxuriā vel libidinē. vnde et frons eius pāpino cin
git̄. sed ideo coronā vitreā & cornu habet. qꝛ cuꝫ
grate & moderate vinū bibit̄. leticiā p̄stat. cū vlt̄
modū. excitat lites & quasi cornua addit. Vn̄ illō
Cū venere & bacho lis est sꝫ iūcta voluptas Vn̄
ouidius Vina parant aīm veneri si plurima sumas
Liber bri. est interior tunica vel pars corticis q̄
ligno adheret. & dicit̄ a libero as. qꝛ liberat & de
fēdit interius lignū. vel qꝛ ille interior cortex defē
ditur ab exteriori Vel dicit̄ liber a liberato cortice
id est. ablato. est em̄ mediū quoddā inter lignū &
corticē. Inde liber dicimus in quo legimus. qꝛ an̄ vsū
carthe vel mēbrane de libris arborꝫ fiebāt volumīa
& cōpaginabātur. Vnde & scriptores a libris ar
borū librarij vocant̄. & iidē dicti sunt bibliopole
et antiquarij. Sed librarij sunt qui noua scribūt &
vetera. antiquarij qui tm̄ vetera. vnde & dicti sūt
Vel dicit̄ liber a libertate legētiū. qꝛ olim solis li
beris studiū legēdi dabat̄. Qꝛ aūt dicitur liber qua
si literaꝝ vber. i. abūdans vel abūdātia. ethimolo
gia est. Et scias q̄ liber quādo facit gtm̄ liberi. ꝓ
ducit primā. vnde liber ra rū. adiectiuū. & hec li
bertas tatis. ab eo descēdens. & hic liber beri. pro
bacho. & ꝓ ingenuo ꝓducit li. Vnde qdā. Non be
ne ꝓ toto libertas vendit̄ auro. Sed liber quando
facit gtm̄ libri scꝫ ꝓ codice vl' cortice corri. li. vnd̄
ouidius. Legerat huius amor titulū nomenqꝫ libelli.
Itē quidā. Haurit aquā cribro qui discere vult sine
libro. Predicta patēt etiā in his versibus. Liber id
est bachus vel vir sine cōpede natus. Ac liber ē co
dex vel raptus ab arbore cortex. Prima beri faciūt
gtm̄ briqꝫ secūda. Itē quidā. Pars prior est cortex
liber altera. tercia suber. Itē de liber ra rum. & lib
bri dicit quidā. Non docet illa liber scripsitqꝫ vir
bene liber. De libro vite habes. i. scribo scribis. Itē
de libero arbitrio & triplici libertate dixi in arbi
triū. sed ibi nō dixi de quattuor statibus liberi ar
bitrij. Vnde hic nota. possūt notari in hoīe quattu
or status liberi arbitrij. ante peccatū em̄ ad bonuꝫ
nihil impediebat ad malū nil īpellebat. nō habuit
infirmitatē ad malū & habuit adiutoriū ad bonuꝫ
tūc sine errore ratio iudicare: voluntas sine difficl'
tate bonū appetere poterat. post peccatū vero an̄
reparatōem gratie siue penitētie p̄mit̄ a cōcupiscen
tia et vincitur. & habet infirmitatē in malo sed nō
habet gratiā in bono. et ideo potest peccare & n̄
potest nō peccare etiaꝫ dānabiliter Post reparatōeꝫ
vero ante cōfirmatōem p̄mit̄ a cōcupiscētia et nō
vincit̄ et habet quidē infirmitatē in malo sed grām
in bono vt possit peccare ꝓpter libertatem & infir
mitatē. & possit non peccare ad mortē ꝓpter liber
tatē & grām adiuuātē. nondū tamē habꝫ posse oio
nō peccare vel non posse peccare ꝓpter infirmi
tatē nondū ꝑfecte absorptā. & ꝓpter grām nōdū
perfecte cōsūmatā. Post cōfirmatōem vero infir
mitate penitus cōsumpta et grā cōsūmata nec vin
ci poterit nec premi. & tūc habebit nō posse pecca
re. vt dicit magister in scdo sen. di. xxv. vide in pec
co cas. Et scias q̄ de omni statu hoīs aliquid acce
pit xp̄us qui oēs venit saluare. Sūt em̄ vt dictū
est quattuor status hoīs. primus ante peccatū. secū
dus post peccatū mortale & ante grām. tercius sb
gratia & penitētia. quartus in gloria De primo sta
tu accepit xp̄s īmunitatē peccati. vnde augustinus illud
iohis euāgeliste exponēs. Qui desursū venit sup
oēs est. dicunt crhistū venisse desursū. id est. de
altitudine humane nature ante peccata. qꝛ de illa
altitudine assūpsit verbū dei humanā naturā dum
non assūpsit culpā. Sꝫ penā assūpsit de statu secū
do & alios defectus. De tercio vero plenitudinem
gratie. De quarto non posse peccare. & dei ꝑfectā
cōtemplatōnem. habuit em̄ simul bona quedā vie
& bona patrie. sicut & quedā mala vie. i. penalita
tes. vnde & ꝓpheta. sil' in vnū diues et pauꝑ
Liber beri. vel bri substātm̄ in liber bra brū expoit̄
Liberalis a liber ra rum. dr̄ hic & hec liberalis &
hoc le. i. largus. humanus. benignus scꝫ qui libenter
donat & non murmurat. & comparatur lior. simus.
vnde liberaliter lius. sime. aduerbiū. & hec liberali
tas tatis. i. largitas. humanitas. benignitas. & ꝓ
libertate inuenit̄. sed ꝓprie libertas est conditōnis
liberalitas uero benificētie et largitatis. Itē libera
lis dr̄ quod ꝑtinꝫ ad liberū. vnd̄ quedā artes dicū
tur liberales. qꝛ non nisi liberis licebat eas addisce
re. vel qꝛ uolūt liberū ab omi cura & solicitudine
unde paupes studere non possūt. quia non sunt li
beri ab oī cura ꝓpter defectū rerū tꝑalium. Vel
dicūtur liberales. qꝛ liberant aīm a curis tꝑalibus et
uicijs. Liberalis cōponit̄ cum in & dicit̄ illiberalis
id ē. non liberalis. & compat̄. & ꝓducit primā illi
beralis et libertas. sicut liber a quo deriuātur. Et
nota q̄ aliquid dicit̄ dari multipliciter. qn̄qꝫ ex ip
sa ꝓprietate nature. scdm qd̄ dicimus q̄ ignis dat
calorē suū & sol splēdorē. & huius datōnis non est
p̄ncipiū volūtas. Qn̄qꝫ ex volūtate & est principi
um datōis. & hoc contigit dupliciter. quādoqꝫ em̄
ꝑ datōem intendit̄ aliqua vtilitas ipsius dātis. vel
quātū ad remotionē ipsius mali. sicut quādo aliqd
datur ex timore. Et talis datio dicit̄ redēptō. vel
quātū ad adqsitionē alicuius boni. & talis datio est
ꝓprie questus vel venditō. Quādoqꝫ aūt non intē
dit̄ vtilitas aliqua in ipso dante. Et hec datio dici
tur liberalis & ꝓprie dicit̄ donatio. donare em̄ ad
dit supra dare. Donū em̄ vt dicit phus est datō ir
reddibilis. nō que recōpēsari non valet. sed illa q̄ re
compēsatōem non querit. vnde donū importat li
bertatē in dāte. Constat aūt q̄ illa datio in qua in
tēditur vtilitas dātis nunq̄ competit deo. vnd̄ ip
se singulariter dicit̄ liberalis. qꝛ in oībus alijs dan
tibus intēditur aliqua vtilitas in dāte vel boni tꝑa
lis uel spūalis. vnde nulla datio ē pure liberalis ut
dicit auicēna nisi dei & opatio eius.
Libero ras. raui. vnd̄ liberator liberatrix. Libero
componitur cum con. & dicit̄ collibero as aui. id ē
simul liberare. Itē cū de & dicitur delibero ras. Li
bero actm̄ ē cū oībus suis ꝯpositis. & ꝓd̄. li.
Liberrimus in liber ra. rū. vide.
Libertas tatis. a liber format̄ addita tas. De hoc
in liberalis vide. Inuenit̄ triplex libertas vt dixi in
arbitriū. vide etiā in seruitus et in rector.
Libertinus pnl' ꝓd̄. in libertus exponit̄
Libertus a liber bri. ꝓ codice dicitur liber ra rū
a quo dr̄ hic libertus ti. qui ex seruo factus ē liber
quasi liberatus a iugo seruitutis. vnde liberta te.

que de ancilla facta est libera· & hic libertinus ni· filius liberti· & hec libertina ne· filia liberti · quasi de liberto natus vel nata· & libertin⁹ na num· ad libertū ptinēs· Libertus vel liberta componit̄ cū con & dicit̄ collibert⁹ vel colliberta qui vel q̄ cū alio est libertus vel liberta· vel fit· Est ergo ordo Seru⁹ libert⁹ qui de seruo fit liber· Itē collibert⁹ vl' manumiss⁹ Libertin⁹ fili⁹ liberti Sz filius liberti ni simpliciter iam liber· Vnde versus· Libert⁹ primus libertin⁹ scd̄us Tercius est liber posteritasq3 sua· In legib⁹ aūt vt dicit hug· ꝓ eodē habet̄ manumissus· libertus· collibertus· libertin⁹· magister autem in histoɼijs sup illud actuū· Surrexerūt aūt q̄dam de sinagoga libertinoꝝ· sic dicit . Libertini a regione sic dicti· vel libertini· id ē· manumissi q̄ cū pri⁹ fuissēt serui postea fuerūt libertati donati· & sic fuerūt d̄ seruili cōditione q̄ prio fidei restiterūt

Libet īpsonale in libeo bes ē·

Libia bie· filia fuit epafi que regnū libie possedit ex cuius noīe terra illa dicta est libia· & hic libic⁹ ca. cum· & hic et hec libes vel libis· i· libic⁹ · & h̄ libicus vent⁹ flans a libia qui aliter dicit̄ affricus & libius bia biū· i. libicus· & hi & he libies īdeclinabile· quidā populi libie· ezech· xxvij· pse & libies. & dicit̄ libia tercia pars orbis· Vnde lucan⁹ in sexto Europā miseri libiāq3 asiāq3 timete

Libiana· a libia dicitur hec libana ne· quoddā3 genus carte· sic dicta ad honorē libie· & libian⁹ na· num· id est· libic⁹

Libic⁹ i libia ē· & cor· pnl'·

Libido· a libet dicit̄ hec libido dinis. i· voluptas vel luxuriosa volūtas· vel dicit̄ sic a libeo qui puellarū corpe depingit̄· Vnde libidinosus sa sum· voluptari⁹ vel luxuriosus q2 facit quod libet· Et libidine⁹ nea neū· Et scias ꝙ scd̄m pap̄· libido cupiditas aīi est· Sūt aūt multe varieq3 libidines· sic vl cīscēdi que ira vocat̄· vl' habēdi pecuniā q̄ auaricia noīatur. & cetere Cū igit̄ non addit̄ cui⁹ libido n̄ solet aīo occurrē nisi illa q̄ in carne illa corruptibili plus oib⁹ seuit· Hec aūt sibi nō solūmō corpus: verūetiā intrinsec⁹ totū cōmouet & vēdicat hoīez & ꝓd· bi· vide in pudic⁹·

Libies in libia vide·

Libitina· a libet vel libido dicit̄ hec libitina tine· dea libidīs· qd̄ etiam ꝓ feretro & morte accipit̄ ꝙ nō libet· & cor· ti· sicut pz in antifrasis

Libit⁹ ta tū· pnul· corre· d̄r a libet· & cōponitur cū in· & d̄r illibit⁹ ta tū· i· non libit⁹· & hic libit⁹ tus tui· & hoc libitū ti·

Libo a liber beri· ꝓ bacho d̄r libo bas· & est libare sacrificare· fundere· & ꝓprie calicis est· Libare ꝓprie erat qn̄ pateras mero plenas aris infūdebāt Vnā libare ꝓprie ē fūdere· vnde panem īmolamus· calicē libam⁹· & est sumptū a libero qui vsū3 vitis inueīt· & libare ponit̄ pro parūper degustare· contingere· et etiā ꝓ īmolor· libor inuenit̄· Libo etiā3 componit̄ collibo bas· id est· simul libare· Delibo bas· Prelibo bas· Relibo bas· iterū sacrificare· Libo bas· actiuū est cū oībus suis compositis· & ꝓd hāc sillabā li· sed libeo bes· & libens eā cor· Vnde quidā· Sic gaudere libet vt amās mea gaudia libet Libia libēs libo libādo libēti⁹ ibo

Libra a liber ra rum· d̄r hec libra bre· & pficitur xij· vncijs· & inde habet̄ pfecti pōderis gen⁹ quia tot constat vncijs quot mēsibus annus· & d̄r libra q2 sit libera· & cūcta in se pōdera pcedētia vl' minora cōcludat· Et scias ꝙ libra dicūtur· xx· solidi· q2 tm̄ solēt pōderare· Itē libra d̄r quoddā signū in celo quod sol intrat in septēbri· & d̄r libra· q2 tūc dies & noctes equant̄· Libra componit̄ h̄ & hec bilibris & hoc bre· i· duarū librarū pond⁹ vel mēsura & sic trilibris & quadrilibris ꝓducūt li· sicut & libra naturaliter ꝓducit li· vt vult magister bn̄· sed liber libri corripit li· vnde in doctrinali dicitur· Pro cētū libris nolo carere libris· A libra deriuat̄ libro bras· et est librare ponderare· vibrare· equare Et cōponit̄ collibro bras· siml' librare· Relibro bras iterū librare· Libro actiuū est cū oibus suis cōpositis· & ꝓdu· li naturaľr·

Libramētū ti· i· equamētū· a libro bras d̄r

Librari⁹· a libra d̄r librari⁹ ria riū· & est librari⁹ quod ptinet ad librā· & h̄ librari⁹· hec ria· d̄r tenēs librā· Itē librari⁹ vel libraria d̄r seruus vel ancilla· q2 ad librā· i· ad mēsurā cibū accipiāt· Item librarius vel libraria scriptor vel scriptrix· q̄ vel que scribit librū· & ꝓducit li· Hester· viij· Librarijs et scribis· Que sit drn̄cia inter librarios et ātiquarios dictū ē in liber ra· rum·

Librellium li· q̄dam flos· Et dicitur a libro bras q2 crescēdo cito sursum libret̄·

Librilla· a libra bre· d̄r hec librilla le· baculus cum corrigia plūbata ad librādū carnes· & librilla d̄r instrumētū librādi· i· pcutiēdi lapides ī castra sc3 mā gan⁹· vnde librillo las. cū tali instrumēto ꝓijcere· vel percutere vel infestare

Libripēs dis· d̄r tenēs librā· q2 de manu eius pendeat libra· vel q2 librā pēdētem sustineat· & componit̄ a libra & pendeo vel pendo· vnde ennius Qui librā tenet appellat̄ libripēs

Libro bras· in libra bre· exponit̄

Libum bi· d̄r a libo bas· & est libū panis īmolaticius sc3 qui sacrificat̄ vl' offert̄· alio noīe dicit̄ placenta· Numeri· xxxviij· g· pter olocaustū et liba e⁹

Liburnia· a libro bras· d̄r hec liburnia nie· quedā3 regio cui⁹ hoīes sūt agiles & ad currēdū habiles et veloces· vnde liburn⁹ na· num· gētile· & quia liburni veloces sunt· ideo parua nauis et habilis ad currēdum d̄r inde hec liburna ne· & q2 siliter illi liburni sunt adeo agiles et veloces· ideo ab illis d̄r hic liburn⁹ quoddā genus currus velocissimi· vn̄ iuuenalis· Diues et ingenti curret sup ara liburno Et ex eadā rōne d̄r ab ill' h̄ liburn⁹ ni· preco vl' discursor· Iuuenal'· Prim⁹ clamāte liburno

Licētia· a liceo ces· vel a licet qd̄ est licitū d̄riuatur licens tis· ti· addita a· fit hec licētia. Prope autē licētia abusio et īproprietas cum aliq̄s de ɔcessione ɔmuni vel alias facit quod non debet vl' contra artem· vnde licentia autoris dicimus cū corripiunt ꝓductas· et ꝓducunt correptas · Itē licentia dicitur commeat⁹ qd̄ vulgariter d̄r cōmeatio· vnde licentio as· actiuū· id est vulgo cōmeatare· Itē3 a licētia licētiosus sa· sum· i· lasciu⁹ vel cui oīa licēt Licēs scd̄m ꝙ est nomē compat̄

Liceo ces· cui· cere· est equiuocū· nā licere· id est· esse licitū in hac significatōe raro īuenit̄ mō personale· Tamē paulus ad corin · exponit illud Omīa mihi licent sed non oīa expediunt· Et lucan⁹ · Oīa dum liceāt nobis nil esse recuso· sed impsonale ab eo deriuatū sc3 licet est in frequēti vsu· Liceo ces· cui· i· exterminari· appciari · sic mō appcio as actiuum vt licētius possim⁹ loqui· Itē inuenit̄ liceor ceris· deponētale· Liceo ergo et liceor ceris· deponē· habent significatōes cōtrarias suis vocib⁹· quia liceo in actiua voce passionē ab alio illatā· id est· ap

p̄reciari · vnde et construitur cũ ablatiō ĩꝫ poita a vel ab prepositōne ad modum passiuorũ · Itez liceor ceris · semper significat actōem trãseuntē · i · appciare · vnde construitur cuz accusatiuo ad modum actiuorũ · Item vtrũqꝫ construitur cũ ablatiuo vel gtīo designāte p̄cium · vt liceo a te tribꝰ obulis · vl' triũ obuloꝝ · & liceor te tribus obulis vel triũ obuloꝝ · Cũ genitīo vel cũ ablatīo p̄reciũ designāte cõstruũtur p̄dicta verba iuxta illã regl'aꝫ Verba ad p̄reciũ ꝑtinētia indr̃nter & in eodē sēsu cõstruũtur cũ genitīs & ablatīs p̄recium designātibꝰ · vt emi istũ equũ duobus denarijs vel duoꝝ denariorum Vnde ad interrogatōem factã ꝑ genitm̃ potest respõderi ablatiuꝰ vel ecõuerso · vt quãti cõstat hec capa · vno denario · vel quãto emisti istũ equũ · cētũ solidoꝝ Sꝫ ꝙ genitiuꝰ cõpetēter respõdeat ad genitm̃ · vel ablatiuꝰ ad ablatiuũ non est quid · Liceo in omi significatōne cum suis cõpositis est neu · liceor vero depo · & corripit hãc sillabã li Vnde birria · Multa licet sapias re sine nullus eris · Et inde licet & licebit qñqꝫ ponunt̃ ꝓ cõiunctōne aduersatiua scꝫ q̄uis · non tamē est dicendũ ꝙ licet vel licebit sit cõiũctio sꝫ tm̃ verbũ

Licia cie regio est · vnde liciꝰ cia ciũ · pnl' · cor · Vñ ouidiꝰ in epi · Sanguine tritolomꝰ liciam tepefecerat hastam · Autores tamē quãdoqꝫ poetica licētia pnl' · istiꝰ nois ꝓducũt

Liciatoriũ torij · lignũ in quo liciũ inuoluit̃ · & dicit̃ a licio licis ·

Lichiniũ lignũ grece latie d̄r lux vel lumē vel lucerna · vnde hic lichiniꝰ nij · & hoc lichiniũ lichinij in eodē sensu · scꝫ funis candele qui ardet in cãdela vel cincēdula lucerne · et dicũtur sic qꝛ dant lumen & ponũtur qñꝫ ꝓ ipsis cãdelis vel lucernis Virgiliꝰ i p̄rio eneid · Fit strepitꝰ tectis vocesqꝫ p̃pla volutãt Atria depēdēt lichni

Liciniũ nij · genꝰ vestis · dictũ a ligo gas · qꝛ textura eius ligata sit in cotũ quasi lignũ · & ē c ꝓ · g · posita · Itē lichiniꝰ aliud signat · vide in lichiniũ ·

Licio cis cui · vel lexi licitũ uel lectũ non ē in vsu id ē · trahere · Et cõponit̃ cũ ad · & dicit̃ allicio cis · allexi vel allicui · i · attrahere quadã delectatōne ꝓuocare ad se · vnde allecto as frequē · i · frequēter allicere · Itē cõponit̃ elicio cis · elexi vel elicui · electũ vel elicitũ · extrahere · extra vocare · et educere · vñ electo ctas · frequētatm̃ · i · frequēter elicere · foras emittere · Illicio cis · xi · vel cui · illaqueare · ĩ fraudē ducere · vnde illecto ctas frequentatm̃ · & pellicio cis · cui · vel exi · pellicitũ vel pellectũ · id est · decipe Prolicio ꝓlicis · id est · ꝓcul elicere · Liceo & ciꝰ cõposita sũt actiua · & corri · hãc sillabã li · & faciunt p̄teritũ in xi vel in cui · sed elicio et pellicio frequētius in cui · alia frequētius in · xj · & scd̃m ꝙ p̄teritũ faciũt in xi · faciũt supinũ in ctũ · scd̃m vero ꝙ faciunt in cui · faciũt in citũ · ita dicit hug · Pris · autem in · x · li · determinãs de verbis tercie coniugatōnis desinētibꝰ in cio · sic dicit · Alia · i · ante cio habētia eandē in · e · conuertũt · & cio in xi · vt aspicio exi · illicio exi · pellicio lexi · Inuenit̃ etiã scd̃um antiquos pellicui et allicui · Excipit̃ tñ elicio cui · & puto idõne si elexi dicerēmꝰ ꝑticipiũ necessario electꝰ fierꝫ & esset dubitatõ significatōnis · qꝛ supple eligor geris facit electꝰ · His visis dico sequēs pris · ꝙ cõposita a licio cis · lexi lectũ · qd̃ non est in vsu in simplicitate faciũt p̄teritũ in xi · & supinũ in ctũ scd̃um modernos excepto elicio qd̃ facit elicui elicitũ · cã drñtie vt dictũ est · Non tñ inficior qui preterita p̄dictoꝝ verboꝝ ĩueniãt̃ etiã in cui vt pellicui · & supīa in citũ · vt allicitũ · sꝫ hoc ꝭm ãtiquos ·

Liciscꝰ · licos qd̃ est lupꝰ cõponit̃ cũ cinos qd̃ est canis · & d̄r h̄ liciscꝰ sci · & hec licisca ce · & vt ait pliniꝰ · Licisci vel licisce dicuntur canes nati ex lupis et canibꝰ cũ forte inter se ꝯmiscēt̃ ·

Licitatio a licitor taris · d̄r hec licitatio onis · et est ꝓprie quando aliquid vēdit̃ & emptores super se augmētum vel diminutōem faciunt · vel sponsionē vel ꝓmissionem · Vnde & sepe licitatõ d̄r sponsio vel ꝓmissio · sed ꝓprie p̄dicto modo facta · Licitor taris · i · app̄ciari · vel addere siue diminuere p̄reciũ rei que venditur · vt si quis dicat se dare velle pro re aliqua decē solidos · & alius superueniens dicat ego dabo vndecim solidos · vel si vnus dicat · iste equus valet · x · solidos · & alius imo valet · xj · & ponit̃ aliquando licitari simplr̃ ꝓ vendere · vñ h̄ licitator toris · & corri · ci ·

Licitus · a liceo vel licet d̄r licitꝰ ta tũ · qd̃ ꝯponit̃ illicitꝰ ta tũ · i · nõ licitꝰ

Liciũ cij · filum innodatũ tele per quod stamen trahit̃ & licit̃ · & d̄r a licio cis · & scribit̃ ꝑ c · ad cuius drñtiam iste genitiuꝰ pluralis de lis litis · s · litium retinet sonum t ·

Liciꝰ cia · ciũ · in licia exponit̃ ·

Licon · id est · dulce ··

Licos grece ltīe d̄r lupꝰ · ab auiditate vel rapacitate · qꝛ rabie rapacitatis q̄ ĩuenit trucidat ·

Lictor · a lito tas · d̄r h̄ lictor toris · qui de officõ portat gladiũ et securim ante regem vel ĩꝑatorez vt ad puniendos reos p̄sto sit · & d̄r lictor quasi litor · a litãdo c interposita · qꝛ litat & interficit reos Vnde & quicũqꝫ regi vel iudici vel alicui presidi obsequunt̃ ad puniēdos reos · lictores dicũtur · Itē lictor d̄r portitor cadauerũ · s · qui portat cadauera ad bustũ vel sepulturã · similiter a litando vel ferēdo quasi lator · Item lictor potest dici leccator vel qui lingit a lingo gis ꝭm hug · Q aũt d̄r lictor q̄si legis ictor · id est · ꝑcussor · vel lictor q̄si legis actor ethimologia est nõ ꝯpositõ · Lictũ est sup · de lingo gis · Itē linquo debet facere lictum sed nõ est ĩ vsu vide in lingo gis

Licui · qñ est p̄teritũ de liceo ces · scribit̃ ꝑ c · sꝫ qñ ē p̄teritũ de liq̄o · scribit̃ liquui ꝑ q · & geminũ u

Lidia die · regio est · vnde lidꝰ da dũ · & lidiꝰ dia diũ · ezechi · xxx · Ethiopia et lidia · et lidij · In lidia erãt duo fraters · s · lidus & tirrhenꝰ · quibꝰ cũ illõ regnum non sufficeret ꝓiecerũt sortes quis eorũ cuꝫ parte popl'i exiret et ceciderũt super tirrhenũ Qui cũ ꝑte lidoꝝ venit in tusciam · et a suo noīe dicta est tuscia tirrhenia et tusci tirrheni · Silit̃ ab illis qui cũ eo venerũt tuscia dicta est lidia · & etiã tusci lidij · vel a noīe fratris · qꝛ sepe nomē vniꝰ fratris ponit̃ ꝓ noīe alteriꝰ

Lien lienis · mas · ge · ꝑ i · id est · splen · sꝫ lyen per y id est · venus ·

Lienon · id est · leue

Lienosus in linosus vide ·

Lienteria · Enteria quod est ĩtestina ꝯponit̃ cum lienõ qd̃ est leue · & d̄r hec lienteria rie · quasi molle intestinũ · qꝛ cibũ tanq̄ per aliena intestina nullis obstãtibus fac̃ ꝑlabi · qualēcunqꝫ em̃ cibũ accepit incoctum egerit · vnde lientericus ca cum · qui tlēꝫ infirmitatē patit̃ ·

Lieus liei mas · ge · i · bachus · Et d̄r a lien quod est splen · quia a splene risus procedit · et ebrij q̄si sēꝑ rident · Vel dicitur a ligo gas · quia ligat linguam

& impedit. Vel a lieno n quod est leue. quia multo
vino mēbra soluunt̃ & leuiant̃. Et inde lie⁹ ea eũ
id est. bachic⁹. & pͦ. penul. Unde ouidius de ar
te. Turpe iacēs mulier multo madefacta lieo.

Lignari⁹ in lignũ est.

Lignis grece latine dr̃ lux lumē vel lucerna

Lignũ a lignis greco dr̃ hoc lignũ ligni. q2 in cen
sũ ꝯuertat̃ in lumē. vel q2 cõuersũ in ignē lumē fa
ciat. vel q2 aptũ est flamis & luminibus Et inde ligne
us nea neũ. de ligno existēs vel ad lignũ ptinens.
& hoc lignariũ rij. loc⁹ lignoꝝ vel lignoꝝ aceru⁹
Item hic lignari⁹ gñal'r opifex lignoꝝ appellatur.

Ligo gas gaui. vnde hoc ligamē. & hec ligatura
& hec ligula. Ligo cõponit̃. Alligo gas. Colligo
gas. Deligo deligas. i. valde vel deorsũ ligare vel
dissoluere. Disligo gas. i. dissoluere. qd̕ deberet di
ci diligo gas. sed causa drñtie ad diligo gis iterpo
nit̃ s. & in eodē sensu inuenit̃ disligo gis. tcie diu.
Illigo gas Interligo gas Proligo gas Perligo gas
Preligo gas. Obligo gas. i. ipignorare Religo gas
id est. dissoluere. vel iterũ. vel valde ligare. Subli
go gas. quasi subtus ligare. Ligo & composita
ab eo oĩa sunt actiua & corri. hac sillabã li. Unde
birria. Quemlibet imodicus alligat eris amor. Vi
de in vinctus.

Ligo gonis. mas. ge. i. sarpa quoddã instrumētũ
rusticanũ ad fodiēdũ aptũ. & dicit̃ a leuo uas. q2
leuat terrã. vnde ligo quasi leuo. et ligones quasi le
uones. & pͦ. pnl'. gti. sed ligo nis ligones nomē
gētile eam corripit

Ligonizo zas zaui zare. i. sarpe. ligone trã vertere

Ligula le. a ligo gas dr̃ hec ligula le. id est. pua fa
scia vel corrigia cũ qua aliquid ligat̃. Unde ligat⁹
ta tũ. i. ligulis ligat⁹. vel plen⁹. & h ligulatus ti.
id ē. coqu⁹ cui mlte ligule sũt necessarie ꝓpter ve
teres pannos quos induit. & ligulo las. ligulis li
gare. & corri. gu. vide in ligo

Ligur vel lig⁹ guris. in liguria exponit̃

Liguria rie. quedã ꝓuincia in qua sunt vercelle
nouaria mediolanen̄. Pap. dicta sic ab abũdãtia le
gumis. vnde a legumen dicit̃. Et a liguria dicitur
hic & hec ligur vel ligus guris gētile pnl'. gti cor.

Ligurio ris riui. ritũ. i. parũp cibũ attigere. latēt
et cito deuorare & deglutire. & est glutonũ & po
nit̃ qñqz simpliciter p deuorare vel lingē Et cõpo
nit̃ Abligurio ris. i. absumē deuastare. Deligurio
ris. i. valde vel deorsũ ligurire. Preligurio ris id ē
ante ligurire. Ligurio et ei⁹ cõposita sunt neu. Et
ꝓducũt hãc sillabam gu. Horati⁹ i sermo. Tracta
uit calicē manib⁹ dũ furta ligurit

Liguri⁹ rij. mas. ge. quidã lapis p̃ciosus. dict⁹ a
linx cis. q2 fit ex vrina lincis tpe indurata. exo. xxx
viij. c. Liguri⁹ achates. Papi. dicit. liguri⁹ lapis
dict⁹ q2 fit ex vrina licis tpe durata. Sz exo. xxxix
& xxxviij. caplo legit̃ liguris sine v. & ita teneas.
& hoc etiam vult hug.

Ligustic⁹ a liguria dr̃ ligustic⁹ ca cum. pnl' corr.
Unde iuuenalis. Nã si ꝓcubuit qui saxa ligustica
portat. Itē a liguria hoc ligusticũ ci. quedã herba
a liguria dicta. q2 abũdat in liguria

Ligustrũ tri. quidã flos dict⁹ a liqueo liques. q2
cito liquet & marcescit. vñ virgili⁹. Alba ligustra
cadũt vaccinia nigra legunt̃.

Lilium lilij. dr̃ flos lacte⁹ & quedaz herba lactei
floris. similiter dr̃ liliũ a lacte quasi lacteũ. & lilia
q̃si lactea quoꝝ cãdor ē in folijs. vide in pax

Lima me. a lim⁹ mi. dr̃ hec lima me. quoddã istru
mētũ fabrile. q2 limũ aufert de ferro. vel q2 limuz
id ē. leue faciat. & inde limo as. aui. are. i. purgare
polire vel diminuere. nã lima ferrũ diminuit. vel li
mare deriuat̃ a lim⁹. & tũc limare. i. limo implere
vel ipinguare. Et cõponit̃ Collimo mas. i. simul li
mare Delimo mas. i. valde limare. vl' limũ auferre
Elimo mas. i. purgare Oblimo mas. i. limpidare.
polire vel deterere. demolire. corrodere. vel limo
coopire. & ꝓdu. li. lima & limo mas cũ suis cõpo
sitis. Unde vindocinēsis. Q2 fornax auro q ferro

Limaca ce a lim⁹ dr̃ lima flagellum.
hec limaca ce. & limax cis p eodē verme. q2 i limo
morat̃. vel de limo nascit̃. vel quia tot⁹ est imũd⁹
& limosus. & ꝓducit ma

Limari⁹ rij. i. retiari⁹. & dr̃ a lim⁹

Limas tis fe. ge. vestis que ptēdit̃ ab umbilico
vsqz ad pedes. & dr̃ a lim⁹. q2 inferius in extremo
sui habet limbũ limũ. i. obliquũ. & eadē vestis dr̃
limus. hac publice vtebant̃ serui & coqui. & pro
ducit penultimã geniti.

Limbellus li. dimi. pu⁹ limb⁹

Limbulus li. dimi. pu⁹ limb⁹. & corri. bu.

Limb⁹ bi. quã nos oram dicimus fasciola est que
ambit extremitatē vestiũ. aut ex filis aut ex auro
cõtexta. assutaqz extrinsecus in extrema pte vesti
mēti vel clamidis. dr̃ tñ limb⁹ vndecũqz fiat tal' or
natura Dicit̃ etiã limb⁹ qñqz circuit⁹ cuiuslibz rei
vel ora maris vel vestis vel clamidis. vnde limos⁹
sa sum. limbo ornat⁹ vel plen⁹. & limbo bas. libo
ornare. Itē limb⁹ ponit̃ p quadã pte inferni. quat
tuor eñ sunt loca inferni. scz infern⁹ dãnatorum.
limb⁹ puerorũ purgatoriũ. & limb⁹ patrũ. vide
in ifern⁹ & in sin⁹. Hic potest queri an pueri non
baptizati in limbo exñtes specialē in anima sētiant
afflictõem. Ad hoc dicēdũ q cognitõem pfectam
habebũt pueri in limbo exñtes eoꝝ que naturali co
gnitõni subiacēt. & cognoscēt se priuatos eē vite
eterne. & causã quare ab ea exclusi sunt. nõ tamen
ex hoc aliquo modo affligunt̃. qd̕ qualiter esse pos
sit vidēdũ est. Sciēdũ est ergo ex hoc q caret ali
quis quod suã ꝓportõem excedit non affligit̃ si sit
recte ratõnis. sed tñ ex eo q caret eo ad quod ali
quo modo ꝓportionat⁹ fuit. Sicut null⁹ sapiēs ho
mo affligit̃ de hoc q non potest volare sicut auis.
vel q2 non sit rex vel imperator cũ sibi non sit debi
tum Affligeretur aũt si priuaret̃ eo ad qd̕ habēdũ
aliquo modo aptitudinē habuit. Dico ergo q oĩs
homo usum liberi arbitrij habēs ꝓportõnat⁹ ē ad
uitã eternã cõsequēdã. q2 potest se ad grãm p̃pare
p quã uitã eternã merebit̃ Et ido si ab hoc defierit
maximus erit dolor ei. q2 amittit id quod fore sibi
possibile fuit Et ideo in dãnatis in iferno p culpa
actuali qui usum liberi arbitrij habuerũt. & i qui
bus fuit aptitudo ad uitã eternã consequēdã. gra
uior pena erit q dei uisione carebũt q̃ q igne ifer
ni cruciabunt̃. sicut dicã in pena Pueri aũt nunq̃
fuerũt ꝓportionati ad hoc q uitã eternã haberent
quia nec eis debebat̃ ex principijs nature cum om
nē facultatē nature excedat. nec actus ꝓprios habe
re potuerũt quibus tñ bonũ consequerent̃. & ido
oĩno nihil dolebũt de carentia uisionis diuine imo
magis gaudebũt de hoc q pticipabũt multũ de di
uina bonitate in pfectionib⁹ naturalib⁹. Nec põt
dici q ꝓportionati fuerint ad uitã eternã consequē
dã q̃uis non p actionē suam tñ per actionē alioꝝ
circa eos. quia potuerũt ab alijs baptizari sicut &
multi pueri eiusdē conditionis baptizati uitã eternã

consecuti sunt· hoc em̄ est supexcedentis gratie vt
aliquis sine actu ꝓprio ꝑmietur ·vnde defectꝰ ta
lis gratie non magis tristiciā causat in pueris dce
dētibus non baptizatis q̄ʒ in sapiētibus hoc q̄ʒ eis
multe gratie non fiunt· q̄ alijs sibi silibꝰ f̄bēte sūa
Limen a limes dr̄ hoc limen inis· limina hostiorū
dicūtur a limes· qꝛ trāsuersa vt limites sunt· & ꝑ
ea sicut ꝑ limites in agros in domū introeatᷣ vl'ex
eatᷣ· vnde dicūtur a limes ·qꝛ per trāsuersū posita
sunt ·vn̄ hic & hec liminaris et hoc re· ad limē ꝑti
nēs· et hoc limiare ris· idē qd̄ limē
Limes mitis mas· ge· i· callis· & dicitᷣ a limꝰ· quia
ꝑ trāsuersū ducit & extra viā· & sūt ꝓprie limites
trāsuersa in agris itinera· vel fines qui agros diui
dūt et termināt· & corri· penl'· gti Prosper· Angu
sto virtus limite celsa petit·
Liminare· in limen vide
Liminiscꝰ ci· virgula inter duos punctos iacens
& dr̄ a limo· i· obliquo· qꝛ ex trāsuerso iacet· & po
nitur in his locis que sacre scripture interp̄tes eo:
dē sensu sʒ diuersis sermonibꝰ trāstulerūt·
Liminiū· a limes hᵒ liminiū nij ·i· captiuitas exiliū
expulsio extra limen vel extra domū· Et compom
tur cū post & dr̄ hoc postliminiū nij· id est· reūsio
de exilio ad iura que amiserat· vel ius quod q̄s vē
dicat sibi sup rebus suis post reuersionē de exilio
Vnde postliminiꝰ nia niū· qui post captiuitatē re
uersus iura sua q̄ amiserat recepit· Vnde pruden
tius· Hunc postliminio redeūtē suscipit alto· Vn
de hieronimꝰ in ꝓlogo iosue· Et amissum iam diu
opus quasi quodā postliminio repetere· qꝛ hiero·
aliquos ꝓphetas explanauerat· aliquorū explanatio
nem diu intermiserat· loquitᷣ methaphorice q̄ʒ vult
exponēdo laborē accipe· vel assumere· sicut postli
miniꝰ sua resumit postq̄ʒ reuertitᷣ de captiuitate·
quasi diceret diu fui detentus quasi essem in capti
uitate· mō ab alijs occupatōibꝰ expeditus volo re
assumē opꝰ exponēdi qd̄ incepi·
Limino· a limen dr̄ limino nas naui nare ·i· limina
ꝑparare· Et cōponitᷣ collimino nas· i· simul liminare
Delimino nas· i· valde liminare· vel deorsum limē
auferre· Elimino nas· i ·extra liminare vel extra li
men foras ꝓijcere· vel portare· publicare· Illimino
nas· limen imittere· vel intra limē immittere· Sub
limino nas· subtꝰ liminare· vel sub limē ponere vel
infodere· Limino nas· cū oībus suis cōpositis est
neu· ꝑter illimino nas et elimino & sublimino· q̄ i
q̄busdā suis significatōibꝰ sūt actiua· & corri· mi
Limis scd̄m hug· hic & hec limis & hoc lime· &
limꝰ ma mum· id est· obliquꝰ vel distorquens ocu
los scʒ strabo· Vn̄ hic limes limitis· i· callis· & ide
cōponitᷣ· hꝫ & hec sublimis & hoc me
Limitanus ni· deus qui preest limiti· qui etiā ter
minꝰ dr̄· et dr̄ a limes tis·
Limito· a limes dicitur limito limitas· Et est li
mitare terminare· Et componitᷣ collimito tas· De
limito tas· distermiare vel valde limitare· Elimito
tas in eodem sēsu· & est actiuū limito cū oībus su
is cōpositis· & corri· mi
Limo mas· in lima exponitᷣ
Limosꝰ sa sū· plenꝰ limo· & cōparatᷣ· & dr̄ a limus
Limpha· a nimpha qd̄ ē aqua fit hec limpha phe·
mutata n in l· i· aqua· & limpha etiā dr̄ quidam hu
mor vel spuma in frōte canū qua dispersa ꝑ caput
insaniūt & in rabiē vertunᷣ· & dr̄ a limpha liquo
re· qꝛ ad modū illiꝰ discurrit· vel qꝛ patientes hoc
viciū vitāt & timēt aquam· vnde limphor pharis·

id est· aquā imiscere vel insanire· vnde limphatus
ta tum· ꝑticipiū· & pōt esse deriuatm̄ a limpha s̄m
vtrāqʒ eius significatōem Inuenitᷣ etiā limpho lim
phas in eadē significatōne· Statiꝰ· vij· Līphatꝰ· i·
aqua mixtꝰ· & limphatꝰ· i· insanꝰ· vnde līphaticꝰ
ca cū· i· isanꝰ· & dr̄ ꝓprie līphaticꝰ qꝛ aquā timeat
quā greci idrofabā dicūt. & dr̄ ꝓprie limphaticus
qui viciū ex aqua ɔtrahit· cuiꝰ viciū ē huc & illuc
cursu ire sumpto vicio a fluore aque· sed poete iā
vsurpāt nomē hoc generaliter pro furiosus Vnde
limphaticus ꝓprie dicitᷣ canis a limpha quā habet·
& hinc translatum est ad alia. & possunt predicta
scribi ꝑ ph vel per f
Limphor pharis· in limpha est
Limpidus· a limpha dr̄ limpidꝰ da dū· purꝰ luci
dus· clarus· manifestus quasi limphidꝰ· & compatᷣ
dior dissimꝰ. ezech· xxiiij· Sup limpidissimā petrā
effudit illud· vnde limpide dius· sime· aduerbi· &
hec līpiditas tatis· & līpido das· līpidū facere· pu
rificare· clarificare· & est actm̄
Limula le· dimi· ꝑua lima
Limꝰ mi· se ge terra humida et cenosa sicut que
est in ꝓfūdo aque· & dicitᷣ a leuis· qꝛ leuis sit Itē
adiectiue decliatᷣ limꝰ ma mū· i· obliquꝰ vl' distor
quēs ocl'os· scʒ strabo sic dixi in limis
Linariꝰ rij· a linū dr̄ hic linariꝰ rij· i· retiariꝰ· & li
nariꝰ ria rium· & hoc linariū· id est· locus vbi abū
dat linū vel semē lini
Linceꝰ· in linx cis est
Linea nee· est corda cū qua aliquid dirigitur· Et
dr̄ a linū qꝛ de lino fiat· & si nō fiat etiam de lino
tn̄ linea dr̄· & etiā signū qd̄ ꝑ lineā fit dr̄ linea vt i
scriptura· & linea etiā longitudo dr̄ sine latitudīe·
vnde lineo as· aui· i· ꝓtrahere· lineas facere· vn̄ line
atim aduerbiū· i· ꝑ lineas ꝓtractim· Et scias q̄ʒ i ve
teri testamēto appellatᷣ linea stricta camisia totū
corpus operiens· que ita strictis manicis adherebat
corpori vt nulla inesset ruga· & descēdebat vsqʒ ad
pedes· vn̄ grece podis· i· talaris dicebatᷣ·
Linearis· a linea dicitᷣ hꝫ et hec linearis & hoc re·
qd̄ ꝑtinet ad lineā· & īde ɔponitᷣ īterlinearis re·
Lineus· a linū dr̄ lineꝰ nea neū de lino existēs vel
ad linū ꝑtinēs
Lingua· a lingo gis· dr̄ hec lingua gue· qꝛ ea ligi
mꝰ· Vel lingua dr̄ a ligo gas· qꝛ ligat verba & vo
ces ꝑ articulatos sonos· Vel lingua dr̄ a ledo ledis
qꝛ dētibus illiditᷣ· Sicut em̄ plectrū cordis ita lin
gua illiditᷣ dentibꝰ· & vocalē efficit sonū· Vnd̄ lin
guosus sa sum· id est· loquela plenꝰ et abūdās· s· lo
quax· & cōꝑatur· Vnde linguositas tatis· Itē a li
gua linguatꝰ ta tum· qui magnā habet linguā· vel
in lingua potēs· Et cōponitᷣ Elinguatꝰ ta tū· facū
dus eloquens· & vtrūqʒ ɔparatur· Itē lingua ponitᷣ
pro linguagio Corin· xiiij· Siue lingue cessabunt·
Et scias q̄ʒ lingue sacre sūt tres· hebraica· greca· et
latina· que toto orbe maxime coluntᷣ Nam priusq̄ʒ
superbia turris illas diuideret vna oīm nationum
lingua fuit hebrea· Creditᷣ etiā ꝓbabiliter q̄ʒ in pa
tria tm̄ erit vna lingua· Vnde dicit remigiꝰ super
illud ad corin· Siue lingue cessabūt Sicut īquit an
te turrim babel vna erat lingua hebrea· sic quidam
doctores putāt expleto iudicio ipa remanebit una
Reuera in multis linguis varietas est· & vbi varie
tas ibi dissensio· sed i sanctorū regno non erit dissē
sio· igitᷣ nec linguarū varietas· Item bernardꝰ di
cit· Multi multa sciūt· vna erit oīm lingua· iubila
tio indefessa· vnus affectus· amor eternus· & erit

cōmune oīm·oīpotētia·sapiētia·pax·iusticia · intel
ligētia·nō erit ī illa pace diuersitas līguarū

Linguax·a lingua dꝛ linguax cis·ge·oīs·i·multuꝫ
loquax·assidue loquēs·copiosus līgue· Et compa
tur· Vnde hec līguacitas tatis·

Linguilata te·fe·ge· piscis qui formaꝫ habꝫ līgue
vel auguratrix siue īcantatrix mlier·& dꝛ a lingua

Lingula·le·ꝑua lingua· & ꝑ ꝯcisionem dꝛ lingula
sicut dicit pͥs·in tractatu diminitiuorum·

Linguo gis·xi·lictū·i·lambē·linguā alicui rei su
perducere·& cōponit·Colliguo gis· Preliguo gis
Relinguo gis·Linguo est actiuum cū oībus suis
cōpositis·& facit p̄teritū xi·añcedente n· & sup̄
in ctū & sine n· Linquo etiā dꝛ facere lictum sed
non est in vsu ad dr̄iam huiꝰ supini lictū qd̓ venit
a lingo gis·sed in cōpositōne bene est in vsu·vt de
lictum·relictū ¶ Et scias ꝙ linguo habet u·pꝰ g·
in p̄ma ꝑsona tm̄·sicut & hoc nomē lingua ·sed in
alijs personis vt lingis·lingerē·lingere & ceteris
non habet ·u·

Linguosus sa sum·in lingua exponitur

Liniamētum mēti·id est·dispositio similitudo vl̓
figura similitudinis·& dicit̄ a linea nee

Linifex ficis·pnl̓·coꝛ·tā in noīatiō ꝙ̄ ī gtio·q̄ vl̓
qui facit vel opatur linū·& est ꝯīs gn̄is·& d̄riua
tur a linifico cas·& coꝛripit·fi·

Linificiū cij·est ipsa lini opatio·a linifex dicitur

Linifico cas linuꝫ facere·a linū & facio ꝯponitur

Linio nis·niui nitū·nire·i·iungere· & coꝛ fi
& est actiuū cū oībꝰ suis ꝯpositis· & ꝓdu· hāc sil
labā li·& deriuat̄ a lino nis·Et scias ꝙ lino nis·ē
cie cōiugatōis·& linio linis·quarte diuersa signifi
cāt scd̓um grāmaticos· tm̄ in sacra pagina vt dicit
papias Linio fere idē signat quod lino·et hoc pa
tet in ezech̄·xiij·ca· & in amos·vj·ca· & in morali
bus gregorij·& ī multis alijs diuīe pagine locis·
Quidā tm̄ putāt hoc scriptorū vicio accidisse·

Linipediū a lino et pes cōponit̄ hic linipes dis·
et hoc linipediū dij·in eodē sēsu·s·lineū calciamētū

Linipes dis·ī linipediū vide & coꝛ·vbiqꝫ pnl̓·

Linistema linū cōponit̄ cū stamē· & dicit̄ hoc li
nistema·matis·vestis ex lino et lana cōtexta·& dꝛ
sic·qꝛ ī stamīe linū·& ī trama lanā hꝫ·& ꝓd̓· ste·

Linna·a linū dꝛ hec līna ne·i·sagū quadrū et mol
le·& est galloꝝ·Quibusdā em̄ natōnibꝰ sua cuiqꝫ
ꝓpꝛia vestis est·vt ꝑtis sarabere·gall̓·linne·germa
nis renones·hispanis strīges·sardis mastruce·&
inde linatus ta tum·linna īdutꝰ·

Lino nis ni·vel magis causa dr̄ītie ad nomē linū
lini leui·qd̓ a leo quoqꝫ simplici nascit̄ qd̓ in vsu n̄
ē·ex quo deleo deleui Vetustissimi tm̄ etiā liui in p̄
terito ꝓtulisse inueniūtur·Inuenit̄ etiā litū in sup̄
sicut vult pris·in·x·libro·Liui aūt qn̄qꝫ est vocati
uꝰ huiꝰ noīs liuiꝰ·scd̓m aūt modernos dicimus li
no nis·leui litū Est aūt linere scd̓m hug̓·oꝛi dolij
opculū opponere·coopire·& obturare doliū·& li
nere·i·inficere·deturpare·glutinare·ꝓpꝛie in hac si
gnificatōne dꝛ lineꝛe cum vna res q̄si inficiēdo sup
ponit̄ alij· Tūc paries linit̄ cū calx supducit̄ & lu
tū·Itē linere·i·destruere·delere·Vnde hec litura
re·Lino cōponit̄ Allino nis·leui allitū·i·valde vl̓
iuxta linere Collino nis·i·simul linere Delino nis·
·i·valde vel deoꝛsū linē vl̓ planare vl̓ delē vl̓ occi
dere ·Illino nis·i·intus vel valde linere·Interlino
nis·i·interpolatim linere vel interficere Perlino·i·
ꝑfecte linere vel occidere Vnde plitoꝛ·i·occisoꝛ·
Oblino nis·i·inficere deturpare· qd̓ vulgo dꝛ em=
pegeꝛare Relino·i·iteꝝ linere. Lino et eius cōposi
ta oīa sunt actiua·& hāc sillabā li vbiqꝫ coꝛripiūt
& faciūt p̄teritū in leui·& sup̄·in litū·pnl̓·coꝛrep̄
Est em̄ regula generalis Oīe supinū veniēs a p̄te
rito termināte in vi sillabā ꝓdu·paul· Excipiunt̄
hec·litū·itū·quitū·citū·situm·satum·cognitum·
agnitū·que oīa coꝛri·penl̓· Ex dictis patet ꝙ lini
infinitiuꝰ coꝛri·li·sed hoc linū ni·ꝓd̓·li·Vn̄ versꝰ
Pn̄t multa lini calido de semine lini

Linosus·a lien quod est splen dꝛ linosis sis·moꝛ
bus splenis·& hinc linosus sa sum·& lienosus sa·
sum·i·spleneticus qui patitur in splene Vn̄ plautꝰ
ī cassina·Coꝛ vt opinoꝛ lienosū habet·

Linquo quis qui quere·i·peccare vel dimittere·
Et cōponit̄ delinquo quis qui·i· pecco committo
vnde hoc delictū id est peccatū·Relinquo quis·
qd̓ componit̄ Derelinquo quis·Linquo & oīa eiꝰ
composita sūt actiua·& faciūt p̄teritū in liqui·&
supinū in lictū abiecta n In simplicitate tm̄ nō est
in vsu supinū huiꝰ verbi linquo·ad dr̄tiā huiꝰ veꝛ
bi linguo gis·xi·qd̓ facit lictū·

Linteamen·in linteū est

Linteolum in linteum vide

Linter teris·fe ge·ꝑua nauicula dictum a linio·
quia vadit et currit sup̄ aquā quasi liniēdo· & coꝛ
ripit penul·geniti linteris

Linteū·a linū lini·dꝛ hoc linteum lintei·i·velum
quod ī lectulo sternitur vel mantile·Item a linum
hoc linteamen minis·quod in lectulo sternitur·&
ꝓducit penul·noīatiui· Et a linteū dicit̄ hoc linte
olū li dimi·ezech̄·xxx·Fasciret̄ linteolis

Linū ni dꝛ a lenis·qꝛ sit molle et lene Vel greci
dicūt linatin·& inde nos dicimꝰ linū·& ꝓducit li
sꝫ lini īfiniti modi coꝛ·li sic dixi in lino nis·

Linx·licos grece dicit̄ lupꝰ latīe Et inde linx cis
generis īcerti·& hec linca ce ꝓ eodē aīmali qd̓ vul
go dr̄ lupus ceruariꝰ Et dꝛ a licos qꝛ in lupoꝝ ge
nere nūatur & est eis simil̓ Et dicit̄ linx oculos ha
bere tā acutos vt etiā visu ꝑietes penetret·& inde
dꝛ linceus cea ceū Et hinc linceus cei · dictus fuit
quidā habēs oculos tā claros et tam acutos ꝙ exi
stens in sicilia vidit naues exeūtes de affrica vt dꝛ
Item līceus cei quidā mons archadie dictꝰ sic ab
abūdātia luporum

Linxa·a linx cis dicit̄ hec linxa xe· dea bestiarum
Hec dea splendoꝛ vel viuacitas visus ītelligit̄ Di
cit̄ aūt hec dea mag̓ dea bestiaꝝ ꝙ̄ hoīm·qꝛ acutiꝰ
vidēt bꝛuta aīmalia ꝙ̄ homīes Vnde nocte habēt
sui visus contēperamētum · quia tunc aliqua inue
niunt obstacula·de die autem quia nulla inueniūt
fere nichil vident·

Lipperus pera perum·id est·tener·mollis·delica
tus·Et dicitur a lippus·

Lippio pis piui pitum·id est·esse vel fieri lippum·
Vnde lippiens tis participium omnis generis·et a
lippio lippisco scis inchoatiuum·

Lippitudo lippitudinis ·lacrimatio vel putredo
oculi Et dicit̄ a lippus pi·addita tudo

Lippus pa pum per geminū p· Et vult pris·in oꝛ
thographia qui habet oculos lacrimantes quodaꝫ
marcoꝛe plenos Et dicit̄ a pus id est putredo·id ē
a putredine oculoꝝ vt deriuatio sumat̄ ab vltima
sillaba Et compat̄ pioꝛ pissimꝰ Vnde lippe lippius
pissime aduerbiū Qꝫ aūt dꝛ lippꝰ q̄si liquoꝛē putri
dū ꝑ ocl̓os emittēs potiꝰ ē ethia ꝙ̄ ꝯpositio

Lipsanū ni grecū est Et est neu gn̄is Proprie li
psana dicunt̄ reliquie que remanēt scd̓m hug̓·Inue

nitur etiam lipsanū vt quidam dicunt ꝓ vase ī q°
ponunt̄ ossa sanctorum. Et vt dicit magister bene
ꝓducit penul. Papias etiam dicit lipsana reliquie
Iohes epus in quodā sermone de anūciatōe dn̄ica
dicit Palestina lipsanum abrhae habet. ioseph ossa
vnū āplectit̄ sepulcꝝ. moysi nec īuenit̄ sepulcꝝ

Liquamen a liquo quas. dr̄ hoc liquamen minis.
& hoc liquamētū ti. Liquamē ꝓprie dr̄ pisciū qꝛ so
luti ī salsamētū pisciculi eūdē humorē liquant. Cu
iusmodi liquor dicit̄ salsugo vel muria. sed muria
ꝓprie dr̄ aq̄ sale ꝯmixta et eff̄ca gustu ī mod̄ maris

Liqueo. a liquo quas. dr̄ liqueo ques. idē quod li
quor q̄ris. i. fluere decurrere dissolui. Item liquere
ponit̄ ꝓ apparere. manifestū esse. Nā cū massa liq̄
scit. qd̄ prꝰ erat occultū fit manifestū. Itē liquere
ponit̄ ꝓ deficere. qꝛ cū nix liquet deficit. Et a liq̄o
dicit̄ liquet īpsonale. i. appaꝛ. certū est. manifestū
est. & liquesco scis inchoatī. & accipit̄ in eodē sē
su in quo et liqueo. Et inde liq̄scit īpsonale et liq̄scēs.
Liqueo cōponit̄. Colliqueo ques. id est. simul liq̄re.
Item Deliqueo deliques. id est. decurrere qua
si deorsū vel valde liquere. Itē eliqueo ques. i. val
de vel extra liquere. Itē p̄liqueo ques. i. an̄ liqueo.
Perliqueo valde vel pfecte liqueo. Reliqueo iterū
liqueo. & ab oībꝫ his incho. Colliq̄sco. dliq̄sco. Eli
quesco. Preliquesco. Reliquesco. Liqueo ques. cuꝫ
oībus suis cōpositis est neu. & facit p̄teritū ī qui
p q. & geminū. u. & caret sup. & corri. vbiqꝫ hanc
sillabā li. sicut et liquesco. Vnde ouid̄. methamor.
Deliquit stagnūqꝫ suo de noīe fecit. Et ouidiꝰ de
ponto. Nō mihi fata liquēt ceptos seruātia cursus.
Liceo ces. etiā facit licui. & tunc scribitur per. c.
& per vnum. u.

Liquescentia. a liquescēti datiuo de liq̄stēs addi
ta a. fit hec liquescētia tie. i. apparētia vel defectꝰ
vel liquiditas. & corri. li. De liquescentia et liq̄dis
dixi in prima parte supra in tractatu de litera ī ca
pit̄lo de s. siue de liquescētia

Liquidus. a liqueo ques dicit̄ liquidus da duꝫ. i.
fluidus manifestus. Et compat̄ dior dissimꝰ. Vnd̄
liquide dius dissime aduerbiū. Et hec liq̄ditas tatis.
Et liquido das verbum actiuū. id est liquidum fa
cere. Et corripit qui

Liquo quas quaui quare. i. liquidū facere. decur
rere vel defluere. vel liquorē emittere vel purgare.
Vnde hic liquator toris tori. et hec liquatō onis.
Et cōponit̄ cū con. & dr̄ colliquo quas. Itē cū de
& dicit̄ deliquo quas. Itē cū e. & dicit̄ eliquo q̄s
id est. valde vel extra liquare vel purgare. vnd̄ &
ponit̄ ꝓ excolare. vel foras emittere. manifestare.
vel cū quodā vocis lenocinio ꝓnūciare. vnde eliq̄
tus ta tum. Liquo quas actīm est cū oībus suis cō
positis. & corri. hāc sillabā li. Vn̄ psius. Et liq̄t &
tenor supplātat verba palato

Liquor queris verbū depo. caret suppletōe prete
riti & vltimi supini. i. fluere. decurrere. dissolui.
& ꝓd̄. primā. et dr̄ a liquo quas. Itē inuenit̄ hic li
quor quoris. nomē. & corri. primā. & dicit̄ a liq̄o
ques. Nam i ante q. abbreuiat̄. & liquor nomē. pre
ter liquor queris tercie cōiugatōis. & liqui p̄terī
tū. Vnde quidam. Sic distingue liquor. pro fluxu
profluo liquor.

Liquui preteritum de liqueo per geminū. u. post
q. scribit̄. vide in liqueo ques.

Lira. a lirin dr̄ hec lira re. quoddā instrumētū ca
nēdi quasi a varietate vocū. qꝛ diuersos sonos effi
ciat. Itē lira grece dr̄ latīe sulcꝰ & ꝓprie aratri. Vn̄
hec lira apud nos dicit̄ sulcus. & inde liro liras. i.
arare sulcare. & inde cōponit̄ deliro ras. i. desulca
re. a sulco deuiare. exorbitare. sic boues discordā
tes faciūt. vnde & sepe ponit̄ ꝓ discordare. Vnd̄
horatiꝰ in epi. Quicquid delirāt reges plectūtur
achiui. & hinc delirus ra rum. stultus. fatuus. &
discordiosus. Et nota ꝙ delirare ꝓprie senum est
& senes ꝓprie dicūt̄ deliri. quia ꝓpter senectutem
insaniūt. & rectū tramitē tenere non possunt. Et
scias ꝙ deliro et delirꝰ nō possūt esse cōposita a li
ra ꝓ instrumēto canēdi. quia tūc lira habet primaꝫ
breuē. Sꝫ lira ꝓ sulco ꝓducit primā. sicut patet in
illo vsitato versu. Pollice tāgo liram. facio cū vo
mere lirā. Deliro ergo cōponit̄ a lira ꝓ sulco. Vn̄
deliro & delirus. ꝓducit pnl̄. sicut lira ꝓ sulco pri
mā. vt patuit p horatiū. & hoc vult huḡ. & magi
ster bene. Quidā tn̄ dicūt ꝙ deliro. i. discordo. Et
componit̄ a lira ꝓ instrumēto canendi. & sic scd̄ꝫ
eos corri. pnl̄. Sed deliro pro deuio cōponit̄ a lira
pro sulco. & sic prod̄. li. Vn̄ versus scd̄m eos. De
liro discordo deliro deuio dico

Liricen cinis. mas ge. i. cum lira canēs. & compo
nitur a lira et cāo nis. et cor. pnl̄ tā ī ntō ꝙ̄ in gtō

Liricina ne. mulier que cum lira canit. & dr̄ a liri
cen. & corripit penul.

Liricus. a lira dr̄ liricꝰ ca cum. ad lirā pertinēs. i.
dulcis & suauis. Vnde carmina horatij dicunt̄ liri
ca quia cū lira cātabant̄. vel a lirin dr̄ liricꝰ ca cum
id ē. variꝰ vel diuersus. & hinc carmina horatij di
cunt̄ lirica a varietate carminū que in eis cōtinēt̄
et lirici poete quia lirica scribūt. Liricꝰ componit̄
p̄liricus ca cum. id est. dulcis et delectabilis. sup
alios vel sup cātū lire. & cor. ri.

Lirin grece latine dr̄ diuersitas vel varietas.

Lis litis fe. ge. et format̄ genitiuꝰ a noīatiō remo
ta s. & addita tis. & dicit̄ a limes mitis. qꝛ cōmit
tit̄ lis inter duos & mora finit̄. Rixa inter multos
& iniuria constat. Et dr̄ lis a contētōe limitis qui
agros diuidit. et ꝓducit i. ante t. vnde quidā. Ab
sentis partē studeas in lite tueri. & scribit̄ litium
genitiuꝰ pl̄alis p t. et etiā retinet sonū. t. licet po
nat̄ inter duas vocales. & hoc ad drn̄tiā de licium
cij. & facit accusatiuꝰ pl̄alis in es et in is. lites vel
litis. Cicero in frumentaria. Sedasti inquit etiam

Lisa vel lisan. hebraice dr̄ apostolꝰ litis illoꝝ.
grece scd̄m huḡ. Papias vero dicit. Lisa hebraice
apl̄us grece. missus latīe dicitur.

Lisciuiū uij. dicit̄ a lixen quod est aqua. quia fit
ex aqua mixta cineri.

Lisis interp̄tatur solutio

Listrimos est cum plures sensus in vnū locū bre
uiter expeditos coaceruat. & cū quadā festinatōe
decurrit. vt cicero rēpublicā queritās vitāqꝫ hoīm
coniuges liberū ꝛc̄. scd̄m papiā

Litargiriū. a litos qd̄ est lapis. et argiros qd̄ est
argētū dicit̄ hoc litargiriū girij. purgamētum ar
genti qd̄ spuma argēti vocatur. & fit ex argēto &
plūbo. Idē et hoc litargirū giri dr̄. Et inde litargiri
cus ca cum. quod fit de litargiro. vel qd̄ ptinet ad
litargirū.

Litera. a lego et iter vel itero
componit̄ litera re. quasi legitera. quia legēti iter
prebet. vel quia legēdo iterat̄. Vel dicit̄ litera q̄si
litura. a lino nis scd̄m consuetudinē antiquoꝛuꝫ q̄
in ceratis tabulis solebant scribere et postea linire
vel linere. et scd̄m hoc litera dicitur tm̄ de figura.
Sed quecūqꝫ sit deriuatio vel compositio istius no
minis litera debet scribi p vnum t. tm̄ sicut dicit

hug· Sed litera deriuaẗ a lego gis · vel a lino nis ·
Et qꝛ tã lego ꝙ̃ lino corripit primã · videẗ ꝙ litera
primã corripiat· sed ꝯstat ꝙ primã prod̃ · vt patz ĩ
illis versibus· Discere qui queris vt recte versifi
ceris· Sint tibi nota tetra pes litera sillaba metra ·
Et ita videtur ꝙ ibi sit positio · et sic ꝙ scribatur
per geminũ t· sicut multi scribunt Ad hoc potest
dici ꝙ litera scribiẗ ꝑ vnum t· nec obstat ꝙ ṗmam
ꝓdu· & lego vl' lino ṗmaꝫ corripiat· quia litera te
net naturã huiꝰ p̃teriti legi vel leui que ṗmã ꝓdu
cũt. Et regula ita tradenda est· Quanta fuerit pri
ma naturaliter in ṗmatiuo tãta remanet in suo di
recte deriuatiuo· vt sedes sedi · rex rexi · litera legi
A litera deriuatur hic & hec literalis & hoc le· vt
sciẽtia literalis que de literis tractat · vel que effi
cit literatũ · Itẽ a litera d̃ꝛ litero ras · i · literas ĩstru
ere · vel literas coniũgere combinare· Sic sillabica
re sillabas coniũgere · & dictionare dictiones con
iungere · Et componiẗ collitero ras · similiter lite
rare· Oblitero ras· id est· delere· obliuioni tradere
& inde obliteratꝰ ta tum ·

Literalis · in litera vide

Literariꝰ · a literatꝰ vel litera d̃ꝛ literariꝰ ria riũ
id ẽ qd̃ literatoriꝰ vel literis plenꝰ· vñ aug · ĩ li· de
ci· dei · Cũ quidã lrãrius varronis opa p̃dicaret

Literatoriꝰ ria rium· in lrãtus vide

Literatꝰ a litera d̃ꝛ hic literatꝰ ti · & hic literator
toris · & literatꝰ ta tum· Literator vel literatꝰ nõ
diciẗ ille qui habet multos libros & inspicit & re
uoluit· vt monachꝰ qui ꝓprie potest dici antiquari
us· quia antiquas historias habet ad manũ · sꝫ ille
diciẗ literator vl' literatꝰ qui ex arte de rudi voce
scit formare literas & coniungere in sillabis· & sil
labas in dictionibꝰ · & dictiones in orationibꝰ · et
orationes sic congrue ꝓferre & accẽtuare Vñ hie
ronimꝰ sup matheũ· Literator inquit erat qui grã
matos grece diciẗ · Literatꝰ cõponiẗ cũ in & mu
tata n · in · l · d̃ꝛ illiteratꝰ ta tũ · id ẽ · sine literis· nõ li
teratꝰ · ydiota· Et cõpaẗ lrãtus & illiteratꝰ · Iteꝫ li
teratꝰ & illiteratꝰ aliter accipiũtur Itẽ illa vox di
ciẗ literata que figuris visibilibꝰ ãte a iuẽtis & vsi
tatis potest repñtari · Illiterata aũt diciẗ illa que
sic repñtari non potest· vt sibulus vel gemitꝰ ĩfir
morũ · & a literator vel literatꝰ d̃ꝛ literatorius ria
riũ · qd̃ ptinet ad literas · vel ad literatorẽ · vel qd̃
tractat d̃ lrĩs· vl' qd̃ efficit lrãtorẽ vel literatũ·

Literula le · dimi· ꝑua litera

Lithimos a lithos dicitur lithimos· id est· impati
entia calcata vel crudelitate irrisa

Lithos grece latine diciẗ lapis·

Lithostratos · in lithostratũ exponiẗ

Lithostratũ · lithos quod est lapis cõponiẗ cum
stratos quod est variatio· & d̃ꝛ hec lithostra tre· et
hoc lithostratũ ti · i · pictura arte elaborata Fit au
tẽ ꝑuulis cristis ac taxillis · i · quadratis lapillis tin
ctis in varios colores· Itẽ diciẗ lithostratos · & h̃
lithostratꝰ Ioħ· xix · c · In loco qui d̃ꝛ lithostratos·
Est gº lithostratos variatio colorũ in pauimento
& congeries diuersoꝝ lapidũ diuersorũ colorum
vel pauimẽtũ vel opus mirifice factum · vel etiam
aliud opus dũ salteꝫ sit lapidũ variorũ coloruꝫ · Et
scias ꝙ interlinearis glo. dicit in Io · xxi · Lithostra
tos grece · i · iudiciũ vel iudiciale latine · & cor· pnl'·
gti · siue stra sillabã

Liticen· a lituus tui · & cano nis· cõponiẗ hic liti=
cen cinis · i · canẽs cũ lituo · & hinc hec liticina ne ·
pnl'· cor · mulier que cũ cornu cãtat · & corri· peuul·
liticen tã in ntõ ꝙ̃ in gtõ

Liticina ne. pnl'· cor · in liticẽ vide

Litigo · a lis litis deriuaẗ litigo gas · & est litigare
contẽdere · litẽ agere ex quibꝰ videẗ cõpositũ · vel
potius sit ethimologia· Litigo · i · litẽ ago· & iñ hic
litigator toris & hec litigatrix tricis · & hec litiga
tio tionis . & hoc litigiũ gij · i · lis vel litigatio · vl' li
tis actio · i · altercatõ Et inde litigiosꝰ sa sum· qui li
tigat· vel potius de quo litigaẗ vt ager Et produ
cit primã litigo · sꝫ pnl'· cor ·

Lito tas taui tatũ · i · sacrificare Differũt tamen
Nam sacrificat qui sacrificiũ facit Litat qui sacrifi
ciũ facit · & qd̃ sacrificio petit ĩpetrat Vnde verba
lia litamẽ litatio litator trix. Lito cõponiẗ collito
tas · i · simul litare Delito tas · i · valde litare Perli
to tas. i · ꝑfecte litare Prelito ta · idest· ante litare ·
Relito tas · i · iteruꝫ litare · lito cũ oibꝰ suis cõpo
sitis est actm̃ & corri · hãc sillabã li Vnde theodo
lus· Egregio citropi debeẗ causa litãdi · sed lis tis·
producit li · Vnde quidam· Vt ratione lites · animi
prius excute lites

Litoralis · in litus vide·

Litote in quarta parte exponitur in capitulo de
coloribus rethoricis·

Litũ sup̃ · de lino nis· cor· ṗmã · & inde litꝰ ta tum

Litura · a lino nis. d̃ꝛ hec litura re · i · deletio · vl' fe
ditas· non qualiscũqꝫ sꝫ maxĩe lrãrũ

Litus toris· ge, neu· d̃ꝛ a ledo dis Et est litus ter
ra aque vel mari vicina · Et d̃ꝛ sic a ledo qꝛ fluctu
elidaẗ vel illidaẗ · Vel deriuaẗ a lito tas · qd̃ ẽ sacri
ficare · qꝛ marinarij ꝑiculis marinis liberati ĩ litore
solẽt dijs marinis litare · Vnde litus dictũ est a li
tãdo · vnde donatꝰ dicit in ꝯmẽto sup virgiliũ · ꝙ
litus diciẗ locꝰ iuxta altare vbi fiebaẗ litatõ & ma
ctatio bestiarũ · · Seruiꝰ aũt contradicit ei dicens
hoc non valere · qꝛ prima huiꝰ noĩs litus ꝓducitur
Vnde ouid̃ · in epist· Non ꝓfecturis litora bobus
arat Sed prima huius verbi lito corripiẗ · hoc tam̃
magis est friuolũ · qꝛ sepe sillaba que ꝓducitur in
primitiuo · corripiẗ in deriuatio vel econuerso · Vl'
diciẗ litus a ligo · qꝛ terrã ligat· Vnde et d̃ꝛ litus q̃
si ligãs ton · i · terrã · & est ethĩa · & inde litoreꝰ rea
reũ · & hic et hec litoralis & hoc le· & scribiẗ litus
ꝑ vnũ t · vt vult magister bñ· Itẽ iueniẗ litꝰ ta tũ
& cor· li · a lino nis leui litũ

Lituus · a lito tas · d̃ꝛ hic lituus tui · i · cornu graci
le · qꝛ eo ꝯuocabãtur ad litãdũ ·

Lituus etiã d̃ꝛ baculꝰ curuꝰ quo augures vtebã
tur vel pastores· et tũc ẽ ge fe·

Liuens · in liueo ues exponitur

Liueo ues liui liuere · i · nigrere eẽ vel fieri liuiduꝫ
& poniẗ ꝓ inuidere· vnde liuesco scis · inchoatiuũ
& liuidus da dum · qui est talis coloris vel inuidꝰ
Et compatur liuidus dior dissimꝰ · vnde liuide diꝰ
dissime aduer · & hec liuiditas tatis . Item a liueo
ues · liuebã · bam cõuersa in ns · fit hic et hec et hoc
liuẽs tis · i · niger liuidus inuidus · liueo cõponitur
colliueo liui · i · simul liuere · vnde colliuesco cis · in
choatm̃ · liueo cũ oibꝰ suis cõpositis est neutrale·
& caret sup̃ · et facit p̃teritũ in ui sillabã · mutat ei
oe in i · & ꝓd · hãc sillabã li vbiqꝫ

Liuidꝰ da dũ · in liueo ues vide

Liuor a liueo ues d̃ꝛ hic liuor uoris · i · liuiditas ·
vel inuidia vel dolor · vel uulnꝰ scd̃m hug· Papias
vero dicit· liuor est macula nigra · nigredo vel inui
dia P roprie aũt liuor est plaga virgarum· inflatio
uulneris cum pallore · et produ · primam · unde ouid̃

Pascitur in imis liuor post facta quiescit · Hic no
ta q̄ sicut dicit gregori9 in · v · libro moraliuȝ expo
nens illud iob Paruulum occidit inuidia Inuidere
non possumus nisi eis quos nobis in aliquo melio
res putam9 Paruulus est qui inuidia occidit̄ · qꝛ
ipse nisi inferioꝛ existeret de bono alteri9 non do
leret Inuidia cū mētē tabefecerit cūcta que īuene
rit bene gesta consumit · vnde bene p salomonē di
cit̄ Putredo ossiū inuidia qꝛ p liuoris viciū añ dei
oculos peūt etiā foꝛtia acta uirtutū · Ossa quippe
p inuidiā putrescere · est quedā etiā robusta depi
re · Sed cur hec de inuidia dicim9 · si non etiā q̄liteꝛ
eruatur intimem9 · Difficile nāqȝ est vt homo alte
ri non inuideat quod adipisci alter exoptat · qꝛ q̇d=
quid tēpale pcipit̄ · tanto min9 fit singulis quanto
diuidit̄ in multis · Et idcirco desiderantis mentem
liuoꝛ excutiat · qꝛ hoc qd̄ alter appetit · aut fūditus
alter accipiēs adimit · aut a quātitate restringit · q̄
ergo liuoris peste plene carere desiderat · illaȝ here
ditatē diligat · quā coheredū numer9 non āgustat
que & oībus vna est · & singulis tota · que tāto lar
gioꝛ ostendit̄ · quāto ad hanc pcipiētiū multitudo
dilatatur · Imminutō ergo liuoris · est affectus sur
gens eterne dulcedinis · & plena moꝛs eius est pfe
ctus amoꝛ eternitatis · Nam cum mens ab eius rei
appetitu retrahitur · que accipiētiū numero ptitur ·
tanto magis ꝓximū diligit · quāto min9 ex ꝓfecto
illius sua damna pertimescit · Que si pfecte ī amo
re celestis patrie rapit̄ · plene etiā & in proximi di
lectōne solidatur · qꝛ cum nulla terrena desiderat ·
nihil est quod eius erga proximū caritati cōtradi
cat · Que nimiꝝ caritas quid est aliud q̄ mētis ocu
lus · q̄ si terreni amoꝛis pulere tāgit̄ · ab interne lu
cis mox intuitu lesus reūberatur · qꝛ aūt puul9 est
q̄ terrena diligit · magn9 q̄ eterna concupiscit Pōt
etiā sic non inconueniēter intelligi · Paruuluȝ occi
dit inuidia · qm̄ h9 pestis langoꝛe non moꝛitur nisi
q̄ adhuc in terrenis desiderijs infirmat̄

Lixa a lixen qd̄ est aq̄ dꝛ h̄ lixa xe · mas · ge · id est ·
mercēnari9 · puta q̄ seq̄tur exercitū ī expeditōne ·
& poꝛtat aquā ad op9 exercit9 ī castris ·

Lixabūdus · a lixa dꝛ lixabūdus da · dum · q̄ latis ī
cedit passib9 ad modū lixe · Vel lixabūdus ul'is lix
anti · & tunc deriuat̄ a lixo xas ·

Lixatura re · in lixo xas vide ·

Lixen · a luxos apud grecos dꝛ lixen · id est · aqua q̄
si luxen qꝛ sit soluta ·

Lixeo · a lixo xas · deriuat̄ lixeo xes xui · Et est lix
ere lixare · vel potius lixari · Et cōponit̄ collixeo xes
Elixeo xes · Relixeo xes · Et ē neutꝝ lixeo cū oībus
suis cōpositis · & caret sup̄ ·

Lixiuiū q̄re sup̄ in lisciuiū p s

Lixo · a lixen deriuat̄ lixo lixas lixaui lixare · i · in
aqua sola coquere · Vnde hec lixatura re · coctō in
aqua · Et hoc lixamē minis · & hoc lixamētū ti · & li
xus xa xum · in aqua coctus · Lixo cōponit̄ Collixo
xas · i · simul lixare · Elixo xas · i · valde lixare Relixo
xas · i · iteꝝ lixare · Lixo actm̄ ē cū oīb9 suis ꝯpoītis

Lixoꝛ xoris · dꝛ poꝛtitoꝛ aq̄ · & dꝛ a lixen

Lixus xa xū · in lixo xas · vide.

Locellus li · dimi · vide in loculus · Locito
cas · i · frequenter loco · verbum frequen
tatiuū a loco cas ·

Loco cas caui care · i · statuere · stabilire · vel collo
care · Locare etiā dꝛ in respectu ad cōducere · Con
ducit hospitiū qui ꝓ eo pcium dat · Locat qui pro
eo pciū accipit Vnde quidam · Qui capit ille locat
conducit qui precium dat · Locare tn̄ q̄nq̄ȝ ponit̄
ꝓ conducere · vnde hic locatoꝛ · & hec locatrix tri=
cis · & hec locatio · & hic & hec locabilis · & hoc le
Loco cōponit̄ Colloco cas · Deloco cas · id ē · val
de vel deoꝛsū locare · vel de loco remouere · Eloco
cas · i · valde vel extra locare · vel extra locū remo
uere · Illoco cas · intus vel valde locare · Preloco
cas · i · añ vel p̄ alio locare · Perloco cas · i · pfecte lo
care · Reloco cas · i · iterū locare · loco actm̄ ē cum
oīb9 suis cōpositis · & coꝛri · lo · vbiqȝ

Loculus li · ē dimi · a locus · vñ et locellus alid̄ di
minu · Est aūt locul9 pnl' · coꝛre · puus locus · Itē lo
culus est bursa · jo · xij · Fur erat et loculos habens
ea q̄ mittebant̄ poꝛtabat · Itē ē feretrū luce · vij · &
tetigit loculū · i · feretrū ·

Locuples · locus componit̄ cū plenus · & dicit̄ hic
& hec & hoc locuples · i · diues · q̄si locis plenus · &
plurimaꝝ possessionū possessoꝛ · vel locuples com
ponit̄ a loculus & plen9 · quasi loculos habens ple
nos · & compat̄ locuples tioꝛ tissim9 · vnde locuple
te tius tissime · aduerbiū · & locupleto tas · taui · ta
re · i · ditare · verbum actiuū · & hec sillaba ple ꝓdu
citur tam in nomīe q̄ in verbo · & foꝛmat̄ geniti9
a ntō remota s · & addita tis ·

Locus ci · dicit̄ a loco cas · & est nomē ethroclitū
Nā in singl'ari est mas · ge · hic locus · sed in pl'ali est
mas · & neu · hi · loci · & hec loca · & dꝛ locus tā sub
stātia q̄ quātitas qua aliquid locale circūscribitur
Item locus dꝛ maxima ꝓpositio vel habitudo vnd̄
trahit̄ argumētū tam in dyaletica q̄ in rethoꝛica ·
Inde hic & hec localis & hoc le · qd̄ loco cōtinetur
vel circūscribit̄ · vnde localiter aduer · & hec locali
tas tatis · Et scias q̄ locus ꝓprie est quātitas circū
scribēs coꝛpus · sȝ hec loca locoꝝ ꝓprie de his dicūt̄
ī q̄b9 passiōes hn̄t̄ · loci aūt ad logicos ptinent · &
sic talis fit diuisio locoꝝ · Alij ītrīseci · alij extrīseci
alij medij · Item loc9 est sedes argumēti · vel id ex
quo ad ꝓpositā questionē cōueniēs trahit̄ argumē
tum · Item locus dꝛ facultas · copia · potestas · cōdi=
tio · tēpus · occasio · opoꝛtunitās · dignitas · autoꝛi
tas · honoꝛ · magnitudo · maiestas · fastigiū · splēdoꝛ
gradus gloꝛia · Et vt dicit grecismus · Argumēta
locos · hoīes loca dicis habere · Et nota q̄ scd̄m na
turales quinqȝ sunt essentialia loco · Primū est q̄
locus cōtinet locatū · & non est aliquid de locato
& in hoc differt a foꝛma & et a vacuo · Foꝛma eniȝ
nō est aliud a locatō · Vacuū vero non cōtinet · Se
cūdū est · qm̄ locus est equalis locato Terciū vero
est quoniam locus separatur a locato · & ī hoc dif
fert a materia & foꝛma · Quartū vero est q̄ diffe=
rētie loci essētiales sūt supius & īferius · & ī h° dif
fert a vacuo in quo nō est supius et inferi9 Quin
tū vero est · qm̄ locus est illud ad quod trāsfertur
locatum naturaliter ·

Locusta · longus cōponit̄ cū hasta & dꝛ hec locu
sta ste · quia pedibus sit longis velut hasta · vñ &
eam greci tā maritimā q̄ terrestrē astatō appellāt
Et dicūt q̄ grillus sit vel aliqd̄ animal sil'e illi · s̄m
qd̄ vulgariter dꝛ māmalona · Est aūt aīal puū den
te noxiū · & plus q̄ cetera aīalia frugib9 nocet · De
hac dicit grego · in · xxxj · moraliū · Matutinis hoꝛis
id est · tpibus vix a terra locuste se sbleuāt · cuȝ ūo
estus exarserit tāto altius quāto alacrius volant ·
Sanctus autē quicūqȝ predicatoꝝ cū quieta fidei
tēpa conspicit · humilis ac despectus aspicitur · &
locuste moꝛe quasi vix a terra subleuatur · Si autē
psecutionis ardoꝛ incandeat · coꝛde celestibus inhe

rēs mox quante sit sublimitatis ostēdit. & plꝰ satis alis in altum rapitur. qui quietus in imis torpuisse credebatᷣ. Rabanꝰ aūt sup terciū capl'm mathei dicit. In dictis arnulfi galleaꝝ epi repimus minimuꝫ locustarū genꝰ fuisse in deserto iudee quo pastus est baptista. & vsqꝫ hodie apparēt. ꝙ corpusculis in modū digiti manus exilibꝰ & breuibꝰ ī herbis facile capiūtᷣ. cocteqꝫ in oleo pauperū ꝑbēt uictū Crisostomꝰ vero dicit. iste locuste sūt volatilia q̄- dā immūda sed pua & nō satis in altum volantia. Locusta etiam inuenitur pro quodam genere herbarū. vide in atacus.

Locutus ta tum. pticipiū de loquor. et. scribitᷣ ꝑ c. licet scribatᷣ loquor ꝑ q. Dicit em̄ pris. deponentia desinētia ī quor mutant eā in cu. & sumētia tū faciūt sup̄. vt loquor locutum. sequor secutū. et a gtō locuti addita o fit locutio

Lodix. a lauo uas dr hec lodix lodicis. quidquid in lectulo supponitᷣ. & ꝓprie pannꝰ villosus. & ꝓducit pnl'. gti Vñ iuuenalis in libro tercio. satira ꝑma. Magne mētis opꝰ nec de lodice pata

Logica. logos grece. i. sermo vel ratio Vñ logicꝰ ca. cum. id est sermotionalis vel ratōal'. Vñ logica dr triuiū q̄si sermocinalis. qr consistit in sermoībꝰ & excellēter dyaletica dr triuiū. qr ꝑ alijs artibus triuiū consistit in sermonibꝰ. & inuenitᷣ grece declinari ꝓ eodē. hec logice huiꝰ logices. Vnde logici dicūtur triuiales vel dyaletici. Itē logica dicitᷣ quedā spēs medicine. i. ratōalis Vnde logici dicuntur quidā medici. qui discussis etatū. regionū. vel egritudinū qualitatibꝰ artis curā ratōnabiliter scrutātur. & a logica scdum qualibet eius significatōnē hic & hec logicalis & hoc logicale. vñ logicaliter aduer. & hec logicalitas tatis.

Logisma me. fe. ge. i. cogitatio vel sermo vel rō scdm hug. Papias vero dicit logismꝰ cogitatio

Logistricus ca. cū. pnl' cor. i. sermocinalis vel rōnalis vel cogitabilis. & dr a logos

Logiū. a logos qd est ratio dr hoc logiū gij. rationabile responsū. i. sine inuolucro. Itē hoc logium dr manuale. s. exiguꝰ pānus & duplex auro & gēmis & quattuor contextus coloribꝰ habēs magnitudinē palmi ꝑ quadrū. cui intexti erāt duodecim ꝑciosi lapides. hic pānꝰ etiā ratōnale dr. & superhumerali circa pectus pontificis ānectebatᷣ

Logos. i. sermo vel ratio scdm hug. Vel scdꝫ hieronimū in epl'a ad paulinū In principio inquit erat verbū. & verbū erat apud deū. & deus erat verbū Logos grece multa signat. Nā et verbū est. & ratio. & supputatio. & causa uniuscuiusqꝫ rei ꝑ quā sūt singula q̄ subsistūt. q̄ vniuersa recte intelligiꝰ in xp̄o. qr videlicet xp̄s dr verbū. quātū ad patris dicētis manifestatione. Cā quātū ad reꝝ creatōnē Ratio quātū ad creataꝝ ordinatōem. Supputatio q̄ntū ad ordinatorū distictionē. vide in verbum.

Logotheca. logos cōponitᷣ cū theca qd ē positō & dr hic et hec logotheca ce. qui vel que sermonez facit in populo. Vel q̄ edictū īꝑatoris vel alicuiꝰ p̄ncipis ꝓpl'o nūciat. & ꝓd. the.

Loligo ginis. a loliū dr hec loligo ginis. quidam piscis vt dicūt sepia. qui habet strumā nigerrimi coloris et amarissimi saporis plenā. Vnde q̄nꝫ ponitᷣ ꝓ nimia amaritudine. Ponitᷣ etiā loligo ꝓ herba amara. et a loligo dr loliginꝰ nea neū. ad loliginē ptinēs. vel de loligine exn̄s. & loliginosus sa sum. plenꝰ & abūdās loliginibꝰ.

Loliū lij ge neu. illa mala herba que crescit inter segetes. malū semen facit qd similiter dr loliū. vñ loliosus sa. sum. plenꝰ lolio

Longanimꝰ. a longus et animus cōponitᷣ hic & hec longanimis & hoc me. qd etiā dr longanimus ma mū. s. qui nullis passionibꝰ pturbatᷣ. sꝫ ad vniūsa sustinēda patiens est Idem & magnanimus cuius contrariū est pusillanimꝰ.

Longe aduerbiū a longꝰ dr. Et componitᷣ alōge delonge. elonge. oīa quasi in eodē sensu. & acuunt pnl'. cū sit positione longa. sicut dixi in scda parte vbi egi de sex īpedimētis accētꝰ. ī capl'o de īpedimēto distinctōis. & hoc etiā dicit hug

Longeuꝰ. a longꝰ ga gū. et euū ꝯponitᷣ lōgeuꝰ ua uum. i. longi eui scꝫ senex. vñ hec longeuitas tatis. i. longi eui vita vel etas. & a gtō longeui addita tas fit longeuitas. & ꝓd. ge.

Longiquꝰ a longꝰ dr longiquꝰ qua quū. id est remotꝰ. & compatᷣ quior. quissimꝰ. & a gtō longinqui addita tas fit hec lōgiquitas tatis.

Longo gas. in lōgus vide.

Longiturnꝰ. a lōgus dr lōgiturnꝰ na. nū. i. diutinus longe durās. & cōpatᷣ. & a gtō lōgiturni addita tas. fit hec lōgiturnitas. i. diurnitas. Baruch q̄rto ca. In lōgiturnis diebꝰ. & ī. iij. e. Vt scias siml' vbi sit lōgiturnitas vite. Vel scdm aliam literam. vbi sit lōgiturna vita

Longus. a lien dr longus ga gū. qr sit porrectū ad modū lienis. & cōpatur lōgꝰ gior gissimꝰ. Vñ longe gius gissime aduer. & hec longitudo dinis. Lōgꝰ ꝯponitᷣ bilōgꝰ. oblōgꝰ. semilōgꝰ Itē tālōgꝰ ꝓlongꝰ. i. valde longꝰ. Et scias ꝙ longꝰ & lōgū habēt. u. simplex post g. sed in alijs terminatōnibꝰ huiꝰ nois longꝰ non est. u. post. g. vt longa longi longe longo longā lōgis longos longas longoꝝ longaꝝ. Itē a longus deriuatᷣ longo gas gaui. & ē longare longū facere vel differre. Et ꝯponitᷣ delōgo gas. i. valde delōgare vel curtare. Dilōgo gas diuersis modis vel in diuersas partes longare. Elōgo gas. extra vel valde lōgare. Prolōgo gas. id ē. ꝓcul lōgare. Lōgo est actiuum cum omibus suis cōpositis. & non habet u. post. g.

Lophos. i. ceruꝰ. & inde ꝯponitᷣ tragelophus

Loquaculꝰ la lū. pnl'. cor. i. aliqntulū loquax

Loquax. a loquor q̄ris. dr loquax cis ge. oīs. id ē assiduꝰ. abūdās ī locutōe. & compatᷣ loquax cior. cissimꝰ. Vñ loq̄citer ciꝰ. cissime aduer. & hec loq̄citas tatis. i. abūdās locutio. Et loq̄culꝰ la lum

Loquela le. ꝑ vnū l. ꝓd. penl'. & dr a loquor. Et scias ꝙ grego. in. viij. moral'. tractās illud iob Vsqꝫ quo loqueris talia sic dicit. Vis et sūma loquentium quadrifaria qualitate distinguitᷣ. Sūt eī non nulli quos sentiendi ac dicendi amplitudo dilatat Et sunt nonnulli quos sentiēdi simul et dicēdi inopia angustat. Et sunt nōnulli qui efficaciā dicēdi habēt. sed acumē sentiēdi non habent. Et sūt non nulli qui acumīe sentiēdi subnixi sūt. sed ex īopia locutōnis obmutescūt. In quibꝰ nimiꝝ quattuor dicēdi qualitatibꝰ sola crimini tercia subiacꝫ. que hoc sibi ꝓ locutōne arripit ad qd ꝑ ingeniū non assurgit. Nā prima laudāda est que vtroqꝫ valētᷣ pollet. Secūda miserāda que vtroqꝫ humiliter caret. Tercia vero despicienda atqꝫ reprimenda que dum sermone se erigit. sensu iacet. Quarta adiuuanda que explere quod sentit non valet que membris ī flatōne tumescentibus simul ad aures audientium vasta. sed vacua ꝓcedit.

Loquēdus da. dum. in loquor queris. vide

Loquor queris. locutum. vn̄ hic locutor toris. & hec locutio tionis. Et cōponitur loquor cū noibꝰ & dicit̄ doctiloquꝰ. qua. quū. & turpiloquꝰ qua. quū. & antiloquꝰ. qua quū. qui primo loquit̄. & multiloquꝰ qua quū. & stultiloquꝰ qua. quū. Vn̄ hoc doctiloquiū. dulciloquiū. ēpiloquiū. multiloquiū. stultiloquiū. ātiloquiū quij. i. prima locutio. Itē cōponit̄ diuersiloquꝰ qua quū. vnde hoc diuersiloquiū. & scribūt̄ p̄dicta p q. nō p. c. Itē loquor cōponit̄ cū ꝓpositionibꝰ. & dr̄ alloquor q̄ris. id ē. loqui ad vnū. Vnde ex vi prepositōis construitur cū actio rei rationalis. vt alloquor te. i. loquor ad te. Et ē alloqui orātis & iubētis. Eloqui vero oratoris est. Obloqui obtrectātis. & colloquor queris id est. simul loqui. Vn̄ hoc colloquiū. cōsiliū vl̄ cōcio. vel qđ vulgo dr̄ plamētū. Eloquor queris. id ē valde vel ornate vel apte loqui. vel manifeste enūciare. & est oratoris vt dictū est. vn̄ hoc eloquiū. Preloquor queris. ꝓlocutꝰ sum. i. ante loquor. vn̄ hoc ꝓloquiū. Proloquor q̄ris. i. ꝓ alio loqui. vel ī cōspectu & palā loqui. vel procul loqui. vn̄ hoc ꝓloquiū. Obloquor q̄ris. i. contra loqui. vel male vl̄ detractiue loqui. & est obtrectātis vt dictū est. Reloquor queris. id ē. iterum vel retro loqui. Loquor et eius ꝯposita sūt deponē. & corri. hāc sillabā lo vbiqꝫ. vnde facetus. Pauca loqui debet qui vult vrbanꝰ haberi. Et in sup̄ & ī oibus verbalibꝫ & in ꝑticipijs ꝑteriti tp̄is mutāt. q. in. c. scđꝫ hug. Et a loquor inuenit̄ loquēdꝰ da dū. cū tn̄ loquor non habeat ꝑticipiū in dus. sicut nec & alia verba deponētia. & ideo loquēdꝰ debet exponi in actiua significatōe. sicut vult prisc. in quarto li. In dus inquit quedā forma est ꝑticipialis. i. que terminatōꝫ habet ꝑticipiorū futuri tp̄is passiuoꝝ. & signat dignū eē aliquē eo qđ d̄mōstrat̄. vt laudādus. id est laude dignꝰ. Loquēdꝰ dignꝰ loqui de quo loquūt̄ hoīes. Vel potest dici ꝙ loquor olim fuit verbum ꝯm̄e. & sic loquēdus est eius ꝑticipiū. qꝛ multa fuerūt olim cōmunia que modo sunt deponentia. vt vult prisc. in. xj. li. Itē scias ꝙ hoc aduerbiū non cōponit̄ tm̄ cū tribꝰ verbis. scꝫ nequeo. nescio. nolo Vn̄ n̄ loquor nō pōt eē ꝯpositū. vn̄ ī actibꝰ aploꝝ vbi dr̄ Non possumꝰ q̄ audiuimꝰ et vidimꝰ n̄ loq̄ sūt due ꝑtes n̄ loqui Itē nota ꝙ cōsueuit dubitari de illa latinitate scripta in euāgelio luce. Sicut locutus ē ad patres nostros abrhaā & semī eius ī secula. videt̄ em̄ incōgrua qꝛ datiuꝰ copulat̄ accusatio. Ad hoc dico ꝙ abrhaā est datiui casus sic̄ et semini. sed tūc videt̄ ibi abusio. qꝛ isti duo datiui apponūtur huic determinatōi ad patres. & hoc bene potest fieri. qꝛ ponit̄ loco datiui ad patres. i. est. patribꝰ. sicut dr̄ loquor ad te. i. tibi. Aīaduerte etiā ꝙ vt dicit prisc. Deponētia desmētia in quor. mutāt eā in cu. & sumentia tum faciunt supinū. vt loquor locutū. sequor secutū

Loramētū. a lorū ri dr̄ hoc loramētū ti. & dicuntur loramēta plura lora vel laquearia. vel ī ꝑietibꝰ tabule. vel aliqua ligna q̄ nectūtur.

Lorariꝰ. a lorū dr̄ lorariꝰ ria rium. qđ ad lorū ꝑtinet. vel tortus vel solutus vel ligatus. & hic lorarius. id est. tortor

Loreus rea reū. i. tortus vel solutꝰ vel ligatꝰ vl̄ ad lorum ꝑtinēs. & deriuat̄ a lorū

Lorica. a lorū deriuat̄ hec lorica rice. pn̄l. ꝓd. qꝛ loris caret. Solis em̄ circulis ferreis cōtexit̄. vn̄ dr̄ lorica quasi loris carēs. & est ethimologia. Et īde loricatꝰ ta tum. qui habet loricā vel lorica indutꝰ Et lorico cas caui. i. loricā induere. & compoītur collorico cas. i. simꝉ loricare. Delorico cas. i. valđ loricare. vel diuersis modis loricare. vel potius loricā exuere vel verberare. Elorico cas. i. loricā exuere. Illorico cas. i. loricā induere. Prelorico cas. i. ante loricare. Relorico cas. i. iterū loricare. vel lorica expoliare. Et ē actiuū cū oibꝰ suis ꝯpoītis. et

Lorico cas. in lorica exponit̄. ꝓd. ri.

Loripes. loꝝ cōponit̄ cū pes. & dr̄ loripes dis. ge. oīs. i. claudꝰ qui habet pedes tortos ad similitudinē lori. vel qui habet pedē ligneū quibusdā loris religatū. & cor. pn̄l. tā ī ntō ꝙ in gtō. Iuuenal. Loripedē rectꝰ derideat ethiopē albꝰ

Lorū. a licio cis. dr̄ hoc lorū ri. i. corrigia vel coriū. vel habena freni. & ꝓd. lo. Horatiꝰ in epi. Serꝰ hn̄s ꝑciū loris nō vteris aio.

Loth interp̄tat̄ declinās vel inuictꝰ. qꝛ factis zodomoꝝ non ꝯsensit. sꝫ eoꝝ illicita carnis incendia declinauit. vide etiā in ebriꝰ

Lotio. a loti gtō de lotꝰ ta tū. addita o. fit hec lotio onis. i. ablutio vel lauatio

Lotiū tij. dr̄ a lauo uas. laui lotū. & ē lotiū lixiuiū cū quo vestes abluūt̄. Vel lotiū dr̄ vrina. & vt dicūt. Vrinas hoīm sed lotia dic azinoꝝ

Lotus a lotu vltimo sup̄. de lauo uas. addita. s. fit lotꝰ ta tū. i. ablutꝰ Et componit̄ Illotus ta tū id est. non lotus immūdus. Et scias ꝙ sup̄. de lauo uas. facit lotū scđm vsū modernoꝝ. Inuenitur etiam lautū et lauatū. vnde lauatꝰ ta tum. Et hec lauatio scđꝫ ātiquos. & vt dicit grecismꝰ. Lotum vel lautū triplicat̄ siue lauatū.

Lubricꝰ. a labor beris. deriuat̄ lubricꝰ ca cum. i. labilis. Proprie lubricū est illud qđ quāto magis tenet̄. tāto magis labit̄ vt anguilla Et etiā illud dicit̄ lubricū in quo quis labit̄. vt via lutosa et aquosa & glacies. Vnde in psalmo. Fiat via illoꝝ tenebre et lubricū. & hic lubrico cas. i. labi. vacillare. & corri. bri. vnde prudētius Lubricat incertꝰ dubia sub imagine visus. secūdū hug. Et vt dicit Pap. Lubricꝰ differt a labili. quia labile est quod labit̄ sicut fluuius Lubricū non dr̄ ꝓprie qꝛ labit̄. sed in quo qnis labit̄. Itē lubricus dicit̄ quidquid labit̄ dum tenet̄. vt piscis. serpēs. vnde uersus. Labilis est fluuiꝰ dicat̄ lubricus anguis. Itē lubricꝰ aliquādo dicit̄ leuis. viciosus vanꝰ friuolꝰ ineptꝰ lasciuꝰ luxuriosus.

Luca ce. quedā ciuitas dicta a luce defluens quia olim multum eluxit. vnde hic et hec lucensis Et lucanꝰ na num. patrium.

Lucanar a lucus dicit̄ hoc lucanar naris. fouea ī luco. & ꝓdu. pnul. tā ntī ꝙ gti.

Lucanica. a lucania dicit̄ hec lucanica ce. qđdaꝫ genꝰ cibi. & vt dicūt salsucia. qꝛ primo in lucania est facta. & corri. penult.

Lucanista a lucanꝰ dicitur hic et hec lucaīsta ste qui legit lucanū uel imitat̄.

Lucanus. a lux dicit̄ hic lucanꝰ ni. quidā poeta. qꝛ inter alios poetas eluxit. & vt dilucide tractaret longum cōstructionis ẏpbaton semp euitauit Vnde lucanꝰ na num. adiectiue potest esse patriū uel gētile. & hec lucania ꝓuintia ultra romā. Item inuenit̄ hec luca ce. quedā ciuitas. unde lucanꝰ na num. patriū. & hic & hec lucensis. & hoc se. Item inuenit̄ hic lucanꝰ ni. i. splendor matutinꝰ. & tūc cōponit̄ antelucanꝰ ni. i. eruptio aurore ante lucē canēs. id est. albēs. & adiectiue antelucanꝰ na nū id ē. ante lucem surgēs. & ꝓdu. ta sillabā

Lucar · a lucus dicit̃ hoc lucar caris · pecunia uel pciũ ex luco collectũ · quod vulgo dicit̃ siluaticuz & forestage gallice. & ꝓdu · pnul · gti · Itẽ inueniẗ hic lucar caris mas · ge · ꝑ quadam aue q̃ pulcre et dulciter canit prio mane quãdo lux emanat · et tũc lucar dicit̃ a luce · et corri · pnl' · gti

Lucas interpt̃at̃ ipse cõsurgẽs · vel ipse eleuans & dr̃ lucas a luce · ipse em̃ fuit cõsurgẽs a mũdano rũ amore · eleuãs se in amorẽ dei p cõtẽplatõem · fuit etiã lux mũdi eo q̃ mũdũ illuminauerat vniuersum · math · v · Vos estis lux mũdi · Lux aũt mũdi dicit̃ ipe sol · que quidẽ lux habet in situ sublimitatẽ · in aspectu delectabilitatẽ · eccl' · xj · Dulce lumẽ & delectabile est oculis videre solem In motu velocitatẽ · Hester · ij · c̃ · iiij · Magna est terra & excelsum celũ · & velox cursus solis · In effectu vtilitatẽ · qr̃ sicut dicit aristoteles · Homo generat hoĩez & sol · Sic lucas habuit sublimitatẽ · p celestiũ cõtẽplatõem · Delectabilitatẽ p dulcẽ conũsatõem · Velocitatẽ p feruẽtẽ p̃dicatõem · Vtilitatẽ p doctrĩe sue cõscriptõem · Et vt dicit hieronim⁹ lucas fuit natõe antiochen⁹ · arte medicus · apl'orũ discipulus postea paulũ secutus est vsq3 a confessionem eius seruiẽs dño fuit sine crimine · Nã neq3 vxorẽ vnq̃ neq3 filios carnis ꝓpagatõne habens · octogesimo q̃rto anno vite sue spũsãcto plen⁹ ĩ bitinia obijt ibiq3 sepult⁹ fuit · Cui⁹ quidẽ ossa regnãte cõstãtio cõstãtinopolĩ sũt p⁹ea trãslata · at3 a cõstãtinopolitanis miro fauore suscepta

Lucellũ li · dimi · puũ lucr̃ ·

Lucensis · in lucan⁹ exponit̃

Luceo · ces · xi. Et cõponit̃ · Alluceo ces alluxi · valde vel ad aliquid lucere Colluceo ces xi · i · simul lucere Diluceo ces xi · diuersis modis lucere vel diuisim lucere · Inde hoc diluculũ · Eluceo ces · xi · Illuceo ces xi · i · intro vel valde lucere · Interluceo ces xi · i · inter aliqua lucere · vl' luci esse puiũ · Perluceo ces · i · pfcẽ lucere · Preluceo ces · xi · i · ante lucere · Itẽ luceo cõponit̃ cũ post vel ꝓcul vel porro · & dr̃ postluceo ces · vel poti⁹ polluceo ces · Itẽ cõponit̃ reluceo ces · iterũ lucẽ · Subluceo ces · id ẽ · subt⁹ vl' parũ lucere Trãsluceo ces · i · vltra vl3 ad aliã partẽ lucere · Et ab oĩb⁹ istis inchoatiua · Lucesco cis · Elucesco cis Collucesco cis · Et ab oĩb⁹ istis descẽdũt ĩpsonalia actiue terminatõnis · vt luc3 lucescit Et q2 qd̃ lucidũ est aptũ est · id lucere ponit̃ q̃nq3 ꝓ certũ eẽ · vel apparẽ tam psonaliter q̃ ĩpsonalit̃ Itẽ lucere ponit̃ ꝓ esse puium luci vel visui · vt se pes ista lucet · i · puia luci et visui est · Luceo cũ oĩbus suis cõpositis est neu · & caret sup̃ · & facit p̃teritũ in xi · & vbiq3 ꝓdu · hãc sillabã lu Vnde in auro ra dr̃ Angelico lucet sepe colore sathan · Et scias q̃ luceo deber3 facere luctũ in sup̃ sicut dicit prisci · Vide in t̃cia pte in tractatu de p̃teritis scd̃e cõiugatõis in fine · Itẽ vt vult pris · luceo deriuat̃ a lux vt habes in secũda parte vbi agit̃ de accẽtu ũborũ in fine · S3 scd̃m hug · a luceo luces deriuat̃ lux cis

Lucerna · a luciniũ vel a luce dr̃ hec lucerna ne · q̃i inter se lucẽ arcẽs · ẽ tam breuis hec sillaba lu · Vñ psi⁹ · Disponite pinguẽ nebulã dormire lucernam · Vñ hec lucernula le dimi parua lucerna · & hoc lucernariũ narij · i · candelabrũ · q2 sustinet lucernam · & lucernosus sa sum · plen⁹ lucernis · & lucernarius ria riũ · qd̃ ptinet ad lucernã · & hic lucernarius rij · qui facit lucernas · & hec lucernaria rie · vxor ei⁹ · vel etiã mulier faciẽs lucernas · Et scias q̃ s̃m grego · lucerna dr̃ quasi lux in testa · & est ethia · et scd̃m hoc põt cõuenire xp̃o qui lucẽ sue deitatis diuxit teste nrẽ fragilis hũanitatis ĩ vnitate psone

Lucernula le · dimi · puа lucerna · & corri · pnl' ·

Lucibilis · a luceo ces dr̃ hic & hec lucibilis & hoc le · qd̃ est aptũ vt luceat · & differt a lucidus · Vide in lucidus ·

Lucidarium darij quidam liber in quo multa elucidant̃ · & dr̃ a lucidus ·

Lucido · a lucidus deriuatur lucido das · & est lucidare lucidum facere · apire · exponere · declarare manifestare · Et cõponit̃ Allucido das · i · valde vel iuxta vel ad aliquid lucidare Ablucido das · i · obscurare tegere coopire Dilucido das · i · diuersis modis lucidare · Elucido das · i · valde vel extra vel apte lucidare Illucido das · Prelucido das · Relucido das. Lucido cũ oĩbus suis cõpositis est actiuũ · & cor · ci · Q3 aũt dr̃ lucido quasi lucẽ do ethia ẽ ñ cõpositõis vel deriuatõis cõsio .

LuciDulus la lũ pnl' · cor · aliq̃ntulũ lucid⁹ ·

Lucidus da dum · dr̃ a luceo ces · & differt a lucibili · q2 lucidum est quod aliũde illuminat̃ · lucibile vero est quod p se lucet · & cõpat̃ lucidus dior dissim⁹ · Vñ lucide di⁹ dissime adũ · & hec luciditas tatis · Q3 aũt lucid⁹ dr̃ q̃i luci dat⁹ ethia ẽ ·

Lucifer · a lux & fero cõponit̃ lucifer ra rum pnl' · corr · i · lucẽ ferens · & hic lucifer ri · i · venus vel sol Et hec lucifera re · i · luna · quia p̃ alijs stellis iste ferunt lucẽ · Lucifer autem solem p̃cedẽs & mane nũcians tenebras noctis lumine sui fulgoris aspgit · Lucifer etiam methaphorice dr̃ quida3 angel⁹ malus Vide ĩ vesper

Lucifluꝰ a um · a fluo is · & lux cõponit̃

Lucifuga ge · ge cõis · lucẽ fugiẽs · a lux & fugio gis cõponit̃ · vñ hec lucifuga ge · dr̃ q̃dã auis q̃ semp fugit aspectũ diei · & cor · fu ·

Lucigena gene penul · correp · g̃nis cõmunis · id ẽ luce genit⁹ vel genita

Lucina · a lux dr̃ hec lucina ne · dea partus · s · iuno vel pallas uel diana uel lucana Et dr̃ lucina q2 nascẽtibus p̃beat lucẽ · uel q2 p̃sit in luce nascẽtibus · & eos recipit & fouet ut figũt poete · & dempta media sillaba dr̃ hec luna Et produ · lucina pnl' · sic alia denoĩatiua desinentia in na · sic uult pris · Et in grecismo dr̃ Ipaq3 castrẽsis simul est lucina rural'

Lucinia nie · dr̃ a luce auis quedã est q̃ mane canẽ incipit Sic dicta q2 cantu suo signat ortũ diei · q̃si lucida · hec eadẽ dr̃ acredula Hec uulgo dr̃ rosmolus · i · filomena Horati⁹ in sermo · Lucinias soliti ĩ pensa pradere coẽptas

Lucinium nij · cincendela lucerne · quia det lumen Et dr̃ a luce ·

Lucino · a luce dr̃ lucino nas · i · suadere · vel quasi luci uicinare Et cõponit̃ Allucino nas · id est · iuxta lucinare Ablucino nas id ẽ a luce absẽtare alienare Et est actm̃ cũ oĩb⁹ suis cõpositis Et corri · ci ·

Luctiuus ua uũ . i · adq̃sitiu⁹ · qd̃ aliq̃s lucrat̃ · vel p qd̃ q̃s luct̃tur Et dr̃ a lucr̃ cri

Lucrifacio · lucrũ cõponitur cũ facio Et dr̃ lucrifacio cis · i · adq̃rere Et acuit fa in p̃ma scd̃a & t̃cia psona presentis temporis

Lucrifio fis · ex lucr̃ et fio cõponit̃ · i · adq̃ri

Lucrin⁹ ni mas ge quidã lacus dictus a lucrũ · q2 olim p copiã piscium uectigalia magna prestabat Et hic lucrin⁹ na num penul · ꝓducta

Lucror craris c̃tus sum id est adquirere Vnde hoc lucrũ cri · id est adquisitõ · & hinc lucrosus sa sum · id est plen⁹ lucro Et cõparatur. Lucror cõponitur

Collucror aris· id est· simul luctari Et est deponens cū oībus suis ꝯpositis· Et corripit lu naturaliter · Vide in opinio·

Lucta cte· in luctor vide ·

Luctificus ca cum ·penul · correpta qui facit vel designat luctū· vel de quo habetur luctꝰ· Et ꝯponitˀ a luctū & facio cis·

Luctor a lucta deriuatˀ luctor ctaris ctatus sū· Et ꝯponitˀ colluctor ctaris·i·sil' luctari· Obluctor & reluctor ctaris· in eodē sensu scʒ cōtra luctari & resistere· Lucta aūt cte·i·pugna· dˀr a latus lateris· & dˀr sic a ꝯplexu lateruʒ· quibus cōminus certātes initūtˀ· q̄ greca appellatōe athlete vocantur·

Luctū ē sup̄· de lugeo ges· & etiā scd̄ʒ regulā ḋ luceo ces· sʒ deficit ī frequēti vsu·

Luctuo ctuas·i·flere ·a luctus dˀr·

Luctuosus sa sum· id est· plenus luctu· a luctus dicitur · Et comparatur ·

Luctꝰ tus tui ·i·ploratꝰ· a lugeo ges ·dˀr ·

Lucublandꝰ da dū ·i·lucēs blāde· & cōponitˀ a luceo & blādus· Et ꝯpatˀ lucublādꝰ dior dissimꝰ· vn̄ lucublāde dius· lucublādissime aduerbiū· id ē· blāde blādiꝰ vel blādissime lucēs ·

Lucubratio· a lucubro bras· dˀr hec lucubratio oīs & inde hec lucubratiūcula le dimi ·i· vna modica vigilia scʒ studiū· & vigilātia vnius noctis vel minimū de luce. vide ī lucubro bras·

Lucubratiūcula in lucubratio vide ·

Lucubro bras· a luceo ces dˀr hoc lucubꝝ bri· id ē modicū lumē· vel modicꝰ ignis qui solet ex stuppa et cera fieri· sed vndcūqʒ fiat sic dˀr· & fit in vmbra Idē et lucubra dˀr· Vnde lucubro bras·i· vigilare· et ꝓprie lucubrare est ad lucubrū·i· ad lucernā in nocte vigilare· Itē lucubrare est parꝝ lucere· Vn̄ hec lucubratio onis· & hec lucubratiūcula dimi· Item a lucubro bras lucubratꝰ ta tū·i· parū lucēs· & cōpatˀ· lucubratꝰ tior tissimꝰ· Vnde lucubrate tius· tissime aduerbiuʒ· Itē a lucubrare lucubre id ē· mane vel vigilāter· & cor· cu

Lucubꝝ bri· in lucubro bras vide·

Luculētus· a luce et lentos qḋ est plenū · ꝯponitˀ luculētus ta tū ·i·plenꝰ luce·i·clarus aptus splendidus. Vnde & homo dˀr luculētus qui est lingua clarus· & sermone splēdidus· Et ꝯpatˀ luculētꝰ tior tissimꝰ · vnde luculēter tius tissime aduer· & hec luculētia tie· claritas & lucis plenitudo · & hec luculētitas tatis idē· & luculēto tas·i· luculētū facē

Luculeū genꝰ albi marmoris· & nascitˀ in choo insula cui lucullus ꝯsul nomē dedit· qui delectatꝰ in illo p̄mū id romā vexit vel aduexit · solūqʒ pene, hoc marmor ab amatore nomē accepit·

Luculꝰ li·i·puus lucus

Lucus ci· mas ge·i· densitas arborꝝ soli lucem detrahēs·i· nemꝰ adeo densum ꝙ sol ibi lucere n̄ pōt Vnde ꝑ ꝯtrariū dˀr lucꝰ a lucēdo scd̄m hugˀ· Pap̄· dicit Lucus dictꝰ catha antifrasim·i· ꝑ antifrasim qˀr caret luce p̄ nimia arborū vmbra ·

Ludibilis· a ludo dis dˀr h̄ & hec ludibilis & hoc le· aptꝰ ludo vel ad ludēdū

Ludibriū brij· id est· derisio & quod illuditˀ · Et dˀr a ludo dis· Vel ludibriū est aliqua res que ludo & ꝯtemptui haberi digna ē· mach̄· li·ij ·c· viij · Ludibrio habite ciuitatis īiuriā·

Ludibūdꝰ da dum·i· ludo plenus & similis ludēti. Et dˀr a ludo ludis·

Ludicꝝ· a ludo dis dicitˀ hoc ludicrū cri·i· ludus· & ludicrꝰ cra crum· & h̄ et hec ludicris & hoc cre Et in plurali ludicres ludicra non ludicria· vt vult pris· & sūt in eodē sensu·s· ludo plenus· vel qḋ ludis geritˀ· Vnde ludicrosus sa sum· plenꝰ ludicris vel ludibilis s̄m hugˀ · Pap̄· vero dicˀ ludicra sunt ludorꝝ carmina· vel turpia & inhonesta vel certamīa q̄ ī ludis geruntˀ· & corrip̄· di· naturalitˀ· vn̄ in aurora dˀr· Ludicra dicturꝰ ocia nostra uoces·

Ludificor· ludꝰ ꝯponitˀ cū facō· & dˀr ludificor caris·i· ludēdo deridere et modeste· & est depo· Vn̄ terētiꝰ· Pꝰ ꝙ ludificatꝰ ē virginē· sʒ antiq̄ dicebāt ludifico cas· in actio gn̄e· & cor· fi·

Ludiꝰ· a ludo dis dˀr h̄ ludiꝰ dij· id est· ioculator Vn̄ hec ludia die·i· ioculatrix ·

Ludix cis fe ge· quedā vestis est· & dˀr a ludo dis & dicūtur ludices vestes a ludis theatri· Cū enim egrediebantˀ de ludi ꝓstibulo· iuuenes haruʒ velamēto tegebāt caput & faciē ne ꝯgnoscerētˀ · qˀr solebat erubescē qui lupanar intrauit ·

Ludo dis· lusi ludere lusū· Vn̄ h̄ lusor soris· & h̄ ludꝰ di· & ludēs tis· ꝓū· xxvj· c· Sicˀ noxius est qui mittit lāceas & sagittas ī mortē· sic vir qui fraudulēter nocet amico suo· & cū fuerit deprehensus dicit ludēs feci· Ludo ꝯponitˀ· Alludo dis·i· illudere vel ꝯsonare ꝯgruere ꝯcordare · vt hoc alludit ad histoↄ̄ā Abludo dis·i· discrepare dissonare discordare cessare· Colludo dis· id est· simul ludo Deludo dis·i· deridere· Diludo dis·i· diuersis mōis ludere vl' in diuersis ptibꝰ ludere. Eludo dis·i· deridē decipere· Illudo tibi· & illudo te ·i· derideo· in eodeʒ sēsu cū datiuo & actō ꝯstruitˀ Preludo dis·i· ante ludo· Perludo dis ·i· ꝑfecte ludo· Proludo dis id est ꝓcul vel ꝓ alio vel ante ludo Obludo ·i· male & ꝯtrarie ludo· vel ꝯtra ludētē ludo · Reludo dis id ē· retro vel iterū ludo· Et scias ꝙ ludo & eiꝰ cōposita faciūt p̄teritū ī si· & sup̄· in sū· & ꝓḋ· vbiqʒ hāc sillabā lu· Horatiꝰ in poetria· Ludē qui nescit cāpestribꝰ abstinet armis· & sūt neu· p̄ter deludo eludo & illudo· s̄m ꝙ ꝯstruūtˀ cū actō q̄ actia sūt De ludo alee habes in elemosina

Ludulꝰ li· pn̄l· cor· dimi· ꝑuꝰ ludꝰ

Luecula le· dim· ꝑua lues

Lues· a luo luis ꝓ deturpare dˀr hec lues luis· id est macula· sordes vel pestilētia· morbꝰ repētinus vel dˀr a labe vel a luctu qˀr luctū faciat· Est enī repentinꝰ lāgor simul cū morte veniēs.

Lugeo ges xi ctū gē·i· flere Sʒ vt dixi ī fleo fles· lugē ē cū aliq̄bꝰ dictis miserabilibꝰ & habitꝰ mutatōne flere· Lugeo cōponitˀ Collugeo ges·i· simul lugere Elugeo ges· id ē· valde lugere · Et hinc inchoatiua Lugesco Collugesco scis Elugesco Qˀr autē dicitˀ lugeo quasi luce egeo· & lugens quasi luce egens ethimologia est· Lugeo cū oībus suis ꝯpositis est neu· & facit p̄teritū in xi· & sup̄· in ctuʒ· & ꝓḋ hāc sillabā lu vbiqʒ· Vn̄ ouiḋ · in epi· Infelix q̄ prima virꝝ lugebat adēptum·

Lugubris· a lugeo ges· dicitˀ hic & hec lugubris & hoc bre· id est ·flebilis· vnde lugubriter aduer · Et corri· gu naturaliter·

Luidꝰ da dū·i· macl'osꝰ· vel lue·i· tabe fluens· & dˀr a lues· & liuidꝰ etiā īuenitˀ ꝓ eodē

Lumbago· a lūbꝰ dicitˀ hec lūbago ginis ·id est· lūborꝝ debilitas· & ꝓḋ· ba

Lumbare· a lūbꝰ dicitˀ hoc lūbare ris · qḋ et hoc lūbar baris dicitˀ ꝑ apocopā id est· cingulū circa lūbos· qˀr eo lūbi religentˀ · vel qˀr lūbis inhereat· Ideʒ dicitˀ & coxale· & bracariū & renale· Sed ꝓprie renale est quod renibus alligatur· sicut ventrale cir

ca vẽtrẽ cingulũ & ꝓ ducit ba lũbare

Lumbatoriũ rij · idẽ qđ lũbare: et dicitˀ a lumbus

Lumbifragiũ gij · i · fractio lũborũ · Et cõponitˀ a lumbus & frãgo gis ·

Lumbricosus · in lũbricꝰ est

Lumbricꝰ · a lubricꝰ vel lũbus đr hic lũbricꝰ ci · ꝑnlˀ · ꝓđ · vmis ĩtestinoꝝ et ẽre quasi lubricus · qꝛ labitur vel quia in lumbis sit · Vnde lumbricosus sa sum · plenus lumbricis ·

Lũbulꝰ li · dimi · ꝑuus lũbꝰ & corri · pnlˀ ·

Lumbus bi · a libidine đr hic lumbus bi · qꝛ in viri corpore voluptatis causa in lũbis est · sicˀ in vmbilico in femis · vide in vmbilicꝰ

Lumen · a luo luis đr hoc lumẽ minis · qꝛ luit · id ẽ purgat et delet tenebras · & inde luminꝰ nea neũ de lumine exñs vel ad lumẽ ꝑtinẽs · vel clarꝰ · & luminosus sa sum · i · clarus · qꝛ ex se habet lumen · Sꝫ luminatũ ẽ qđ aliunde lumen accepit · & cõparˀ · luminosus sioꝛ sissimꝰ · Siliter et luminatꝰ cõparatur ·

Luminare a lumẽ đr hoc luminare ris · id est · lumen vel quod lumen facit · & hic et hec luminaris & hoc luminare · adiectiuũ

Lumino · a lumẽ dicitˀ lumino nas naui nare · id ẽ clarificare · lumine illustrare · Et inde luminatus ta tum · Et est drñtia inter luminosũ & luminatũ · sicˀ dixi in lumen · Et cõponitˀ lumino cũ ad · & đr allumino nas · Itẽ cũ con & dicitˀ collumino nas · Item cũ de · & đr delumino nas · i · valde vel deorsũ luĩnare · vel lumẽ remouere · obscurare · Itẽ cũ in & đr illumĩo nas · Et est actm̃ cũ oibꝰ suis cõpositis · & corripiũt oĩa hãc sillabã mi vbiqꝫ ·

Luna · a lux đr hec lucina pnlˀ · ꝓducta · a qua dempta media sillaba đr hec luna ne · q̃si lucina · quia luce lucet aliena · Lumẽ eñ a sole accipit & acceptũ reddit · Et est eadẽ luna dyana & ꝓserpina · sed luna in celo dicitˀ · dyana in siluis · ꝓserpina in ĩfernis · Et a luna dicitˀ lunatꝰ ta tũ · id est · curuatꝰ ad modum lune iã dimidie · & luno nas · i · curuare · Vnde ouidiꝰ methamor · Lunauit gẽma fumosũ fortiter arcũ · Itẽ a luna đr hec lunatio tionis · i · tẽpus ĩ qᵒ luna recedit a sole · & postea cõsequitˀ eũdẽ · Item lunatio · i · curuatõ · & tũc đr a luno nas · Luna componitˀ hic et hec illunis · & hoc ne · i · sine luna vel obscurus · & hoc semiluniũ nij · i · media luna vel tẽpus quãdo luna videtˀ dimidia · & hoc interluniũ nij · spaciũ tꝑis quod videtur inter defectum lune & cremẽtũ eiusdẽ · & hoc pleniluniũ nij · tẽpꝰ quãdo luna est plena · & hoc nouiluniũ nij · tẽpꝰ qñ luna est noua · i · cũ ĩcipit illuĩari a sole · Et nota ꝙ luna corpus est obscurũ · & ꝑ se nõ lucet sed lumen accipit a sole · Item nota ꝙ luna minoꝛ est qualibꝫ alia stella · & viciniorꝛ terris · Itẽ luna est sexta pars terre · Terra vero est octaua pars solis · Vnde colligitˀ ꝙ luna est q̃dragesimaoctaua ꝑs solis · Est ergo sol octies maioꝛ q̃ terra · terra sexies maioꝛ q̃ luna · Vnde colligitˀ ꝙ sol est quadragesiesocties maioꝛ q̃ luna · vide ĩ terra · Itẽ inuenitur hec luna lune ꝓ quadã ciuitate oliꝫ edificata ad modũ lune iã dimidie · sꝫ mõ destructa est · vñ hic & hec lunẽsis & hoc se · vide etiã ĩ dyana ·

Lunaticus · a luna dicitˀ lunaticꝰ ca cuꝫ · qui singulis lunatõibꝰ vexatˀ & mẽte laborat · vel qꝛ singulˀ lunatõnibꝰ cõtingit cũ luna plena est · Hos etiã lunaticos vulgus vocat · quia ꝑ lune cursũ cõcomitẽtur eos insidie demonũ · Et scias ꝙ ex vicio lune ñ patiuntˀ lunatici · sed demones eos his vexant tẽpibꝰ vt ꝑ lunã ĩfamẽt lune creatorẽ · Et coꝛ · penulti ·

Lunula · a luna đr hec lunula le · dimi · ꝑua luna · vlˀ qđdã genus moniliũ · Prope lunule sunt auree bullule depẽdẽtes in similitudinẽ lune facte · Esa · iii · c · In die illa auferꝫ dñs ornamẽtũ calciamẽtorum & lunulas et torques · Vnde lunulatus ta tum · i · moniliatꝰ · lunulis ornatꝰ

Luo luis o in i fit lui · & i in tũ fit lutũ · et est luo equiuocũ ad quinqꝫ · Nã luere id est deturpare vlˀ maculare · & luere id est purgare vel delere · & luere id est punire · & luere id est ꝑsoluere vel sustinẽ vt iste luit penã id ẽ ꝑsoluit · & luere spectat vel ꝑtinet ad actũ veruecũ cũ sunt in amore coeundi · Verueces luũt quãdo coeũt · vel amore coeũdi ferũt · Vnde vulgo solet dici Arietes modo sũt luti · Luo cõponitˀ Alluo is · allui · i · abluo vel delauo · lˀ potiꝰ paulatim abluẽdo augmẽto · Inuenitˀ etiã qñqꝫ abluere ꝓ cõsumptõe aquaꝝ · Itẽ abluo is · id est lauare purgare sordes et lues remouere vel consumere abluẽdo · Vnde ablutꝰ ta tũ · Itẽ luo cõponitˀ cũ con · & dicitˀ colluo luis · id est simul luo · Itẽ cõponitˀ cũ circũ & dicitˀ circũluo is · id est · circũcurrere vlˀ fluere · vel circũ delauare et corrodere · Itẽ cõponitˀ cũ di & đr diluo is · i · delauare vel delauãdo destruere delere vel purgare vel cõmiscere uel distẽpare liquere · Vnde dilutus ta tum · Iteꝫ componitˀ cum e · & dicitˀ eluo is · i · lauare purgare vlˀ đlauãdo destruere corrodere vel effũdere et dissipare · Item cõponitˀ cum inter et dicitˀ interluo is · id ẽ delauãdo intercurrere · Item cũ ꝑ̃ et dicitˀ ꝑ̃luo is · id est ꝑ̃ alijs luere vel delauare · Item cũ ꝑ · et đr ꝑluo is · id est ꝑfecte luere vel delauare · Itẽ cũ pro · ꝓluo is · id est · ꝓcul delauare vel destruẽ đlauãdo vel disꝑgere et effũdere · Itẽ cũ porro & dicitˀ polluo is · pollui pollutũ · Et illud cõponitˀ cuꝫ vnguo et đr pollingo · Inde pollinctor · Itẽ luo cõponitˀ cũ re et đr reluo is · i · retro vel iterũ luere vel delauare · Luo et eiꝰ cõposita actiua sunt · et faciũt preteritũ in lui · et sup̃ · in lutũ · et ꝓđ · lu in sup̃ · Inuenitˀ etiã in luitũ sup̃ · apđ antiquos · Luo vero scđm ꝙ ꝑtinet ad actũ veruecũ est neu · Itẽ oĩa composita a luo redolent hãc significatõem scꝫ lauare vel delauare · Item quisqꝫ ꝑ se cõsideret an aliquod cõpositoꝝ a luo redoleat aliquã significatõnem sui simplicis quam mõ assignauimꝰ · De ꝑ̃dictis significatõnibꝰ de luo dantur tales versus · Ere luo pignꝰ cruce penas · luce tenebras · Dicitur etiam luẽ qñ do salitur ouis

Lupa · a lupus đr lupa pe vxoꝛ lupi · et etiã meretrix đr lupa ꝓpẽ siĺitudinẽ rapacitatis

Lupanar a lupa ꝓ meretrice đr hoc lupanar naris · i · ꝓstibulũ domꝰ meretricũ

Luparíꝰ a lupꝰ đr hic luparíꝰ paríj · et hec luparia scꝫ canis qui lupos persequitur · et ad hoc officium est precipuus ·

Lupatũ · a lupus dicitˀ hoc lupatũ ti · quoddam genus asꝑorũ frenoꝝ factũ ad modũ dentiũ luporũ qui inequales sunt · Similiter et lupatũ ieq̃le ẽ et g̃uius mordet · Alij dicũt ꝙ lupatum est molinellũ ipsius freni · et ꝓdu · pa

Lupercal · in lupercus est ·

Lupercus · a lupꝰ et arceo ces · cõponitˀ hic lupercus ci · i · pan · vel sacerdos panis · Et dicitˀ lupercꝰ quasi lupos arcens a pecoribꝰ · qꝛ pan · i · deꝰ pastorũ lupos arcet · Vnde hoc lupcal calis · pnlˀ · ꝓđ · festũ vel templũ panis · vel fossa pastoraliũ ludorũ in luco quasi theatrũ facta · Qꝛ aũt dicitˀ lupcꝰ quasi lucũ colẽs · ethia est ·

Lupillus li· dimi· puus lupus·

Lupinariū· a lupinꝰ dr hoc lupinariū narij · locꝰ vbi lupini abūdāt vel crescunt

Lupinetū· a lupinꝰ dr hoc lupinetū ti· locus vbi crescūt vel abūdāt lupini

Lupinus· a lupꝰ dr hic lupinꝰ ni pnl'· pd· quoddā genus legumīs· qꝛ sonitu suo terreat lupos· cū eīn lupus lupinos intrat· ipsi folliculi sonāt & ita ille terret̃· Item lupinus na nū adiectiuū. res pertinens ad lupum· vel de lupo existēs· & corri· primā & pducit pnl' lupinꝰ·

Lupus· licos grece lupus latine· Vñ hic lupꝰ pi· Vel dr lupus quasi leopꝰ· qꝛ quasi leoni ita sit illi virtꝰ in pedibꝰ. Vnde quidqd pede pstrerit non viuit· Accipit̃ etiā lupus p lupato· Vnd ouid tristium· Et placide duros accipit ore lupos· id est· frenos· Item a lupus dr hic lupus pi· quidā piscis ad similitudinē lupi· qꝛ etiā ī pba voracitate pisces alios psequit̃· Lupꝰ etiā dr ferreꝰ arpax· qui et canicula dicit̃· Et dr sic qꝛ siquid in puteū ceciderit rapit & extrahit· Ambrosiꝰ in· vj· hexame· dicit· Lupus si por hoīem viderit uocē eripit et despicit eū tanq̄ victor vocis ablate· Idem si se puisum senserit· deponit ferociam nec potest currere· si in te insurrexerit lupus· petram cape et fugit· Petra tua christꝰ est· si ad xp̄m ofugias· fugit lupus· i· dyabolus· nec terrere te poterit·

Lura· a lues vel luo luis dicit̃ hec lura re· id est· os ventris vel cullei·

Lurco conis mas· ge· i· auidus & īmundꝰ deuorator· qui multū et turpiter comedit & dr sic· vel a lues vel a lura· Vnde lurco cas· i· multū & turpit̃ vorare· Et lurconinꝰ· na num· Vnde quidā cū vellet aliū redarguere īquit· Tu habes lurconinā buccā & ambronina labia· volēs significare q multū et turpit̃ comedebat & libēter de bn̄ saporatis

Lurconinus na num· penulti pducta in lurco conis exponitur·

Luridꝰ· a lura dr luridꝰ da dū· i· pallidꝰ obscurꝰ tenebrosus sordidus· Sed pprie luridꝰ color· dicit̃ color mortui· Vel dr luridus· a loro qꝛ huiusmodi habeat cutē· s· pallidā· & corri· pnl't·

Luscicio cionis· ip̄m oculoꝝ viciū

Lusciliosus· a luscꝰ vel luce· dr lusciliosus sa sum qui & lusciciosus sa sum dicitur· i· qui vespe nil videt· Et ide hec luscicio onis· ip̄m oculoꝝ viciū·

Luscus ca cum· qui tm̄ habet vnū oculuz et altero caret· Et cōponit̃ a luce et carēs· qꝛ luscus parum lucis habet· vel qꝛ careat luce· et nō lucibꝰ· Vel cōponit̃ a luce et custos· Inde dr luscus· quasi lucis custos· scꝫ oculi nō oculoꝝ· Vel cōponitur a luce· & sciens· qꝛ lucē sciat & nō lucet·

Lusi est pteritū de ludo dis

Luso· a ludo dis si· sum· su· u in o fit luso sas verbū frequētatm̄ a quo lusito tas aliud frequētatm̄· id ē· breuiter vel sepe siue frequēter ludere

Lusor· a ludo dr h lusor soris· & lusoriꝰ ria riū & hoc lusoriū rij· locus vbi ludit̃

Lusticiosus· in lusciliosus est·

Lustrabilis in lustralis vide

Lustralis· a lustro tras· dr hic & hec lustralis & hoc le· Ideqꝫ et lustrabilis bile· id est· qd facile potest lustrari· Itē lustralis le· qd lustrat vl' qd aptuz est ad lustrādū· i· purgādū· et circūdādū· vel luminandū· & corrip· stra·

Lustramē· a lustro tras· dr hoc lustramen minis· id ē· purgatō· vel circūitio· vel luminatio

Lustricꝰ a lustro tras dr hic lustricꝰ ci· pnul· cor id ē nouꝰ dies nascētiū· & forte ī tali die puer purgabat̃ apud gentiles·

Lustro tras straui stratū· strare· i· purgare piare & lustrare· i· circūire· circūdare· et lustrare· i· luminare serenare· Vnde vsus· Lustro circūdo designat· siue sereno· Purgo circūeo· lumino siue pio· Lustro cōponit̃. Collustro tras· i· simul lustrare· Illustro tras· i· valde lustrare· illuminare· circundare· purgare· vnde hic et hec illustris et hoc illustre· Perlustro stras· i· p alijs lustrare· vnde plustris· Perlustro tras· i· pfecte lustrare· Sublustro tras· id ē· subtus vel parū lustrare· vnd hic et hec sublustris & hoc stre· id est· parū lucēs & quasi obscurꝰ· Lustro lustras cum oībus suis cōpositis est actiuum & pducit lu·

Lustro onis· mas· ge· dr a lustro tras· & dr lustro ille q vagꝰ ē & nil aliud agit nisi qd foras lustrat·

Lustꝝ tri· dr a lustro tras· & dicit̃ lustrū spaciū quinqꝫ annoꝝ· qꝛ olim semp ī fine quinquēnij solebāt lustrare ciuitatē & purgare· faciēdo ī circūitu eius amburbale· Similiter faciebāt circa agros· vñ in himno. Lustra sex qui iā pacta ꝛc· Itē lustrū dicitur obscurū latibulū ferarū· i· cubile ferarū· Et lustrū dicit̃ lupanar meretricū· & in vtraqꝫ significatōne dicit̃ a lustro stras· p cōtrariū quia parū illustrat̃· i· illuminat̃· qꝛ scꝫ sunt abdita et obscura· sūt ergo lustra feraꝝ· & sūt lustra meretricū· Lustra ferarū sunt eaꝝ obscura latibula. vel cubicula ī siluis· Lustra meretricū sunt lupanaria in ciuitatibꝰ vel suburbijs· Vnde versꝰ Lustra cubile fere· qñ quēnia lustra fuere· Vel sic Lustrum circūitꝰ spacium· purgatio· silua· Et nota q in himno d passione xp̄i dicēdū est· lustra sex qui iam pacta· quia est metrū trochaicū· & dicit̃ trochaicū a trocheo· quē recipit in quolibet loco impi· scꝫ in primo· tercio quinto septimo· sed in loco pari recipit tā spōdeum q̄ trocheū· vnde patet q non debet dici· lustris sex qui iā pactis tps implēs corpis· qꝛ pmus pes non debet esse spōdeus· imo trocheus· cum sit locus impar· Constat autem trocheus ex prima lōga sillaba & vltima breui· Est ergo dicendū· Lustra sex q iā pacta tps implens corpis· & tunc tps venit appositiue ad lustra

Lusus sus sui· i· iocꝰ a ludēdo dcs scd̄m Pap·

Lutatꝰ a lutū p ceno dicit̃ lutatꝰ ta tū· & est lutatꝰ inunctꝰ· & luto obuolutus· & ponit̃ simpliciter p inunctus· & luto obuolutꝰ· & est tractum a porcis qui se luto obuoluūt· & potest esse pticipium de lutor taris passiuo·

Luter· a lutū dicit̃ hic luter teris· i· conca· vel cātarus aquarius scd̄m hug· Luter etiā dicit̃ lauatoriū· & quodcūqꝫ vas purgādis sordibꝰ deputatuz a luo luis quod est purgare· Vñ qdā· Dic luteres vasa purgādis sordibꝰ apta

Luteꝰ· a lutꝰ p calore dicit̃ luteꝰ tea teū· id est· croceꝰ vel quasi rubeꝰ· vel roseꝰ· vnde luteolꝰ la· lum· Item a lutū p ceno dicit̃ luteꝰ tea· teū· i· sordidꝰ vel luto plenꝰ· Item luteꝰ dicit̃ de luto exn̄s vel ad lutum ptinens·

Luto a lutū p ceno dr luto tas· i· iqnare· obuolue̅ Et cōponit̃ alluto tas Colluto tas· & ē actm̄ cū oībꝰ suis cōpositis· & corri· hāc sillabā lu·

Lutosꝰ· a lutū p ceno dicit̃ lutosꝰ sa sum· i· luto plenꝰ vel sordidꝰ· Inuenit̃ etiā lutuosus sa sum·

Lutulētus· a lutū et lētos quod est plenū cōponit̃ lutulētus ta tum· & dicitur lutulētus sordidus

fetidus luto plenꝰ. Et cōpat lutulētꝰ tior tissimꝰ vnde lutulēte tius ·tissime· aduerbiū. & hec lutulē tia tie ·i· feculētia ·fetidꝰ ·sordidatio·

Lutū ·a luo is ꝓ turpare vel maculare dr hoc lutum ti. sordes terre · cenū Vel lutū dr quasi lotum ꝑ cōtrariū quia nō sit lotū ·i· mūdū. Et scias ꝙ īuenit hic lutꝰ ti ꝓ quodā colore croceo · & q̄si rubeo & differūt in tpe · qr lutus ꝓ colore primā ꝓducit sed lutū ꝓ ceno eam corripit · licet qñqꝫ grā metri hec distinctio cōfundat. Itē lutū est supinū d luo is · & tūc ꝓd. primā · Vñ vsus. Tellꝰ vnda lutum faciunt & a luo lutū · Itē Cenū dico lutū · croceus color est tibi lutus · Vas luteum fragile toga lutea tegmen herile

Lutꝰ ti ·ī lutū exponit.

Lutuosꝰ ·a lutū dr lutuosꝰ sa sum ·i· plenꝰ luto ·

Luuio ·a lues luis dr hec luuio onis ·id est· tabes fluxus fetiditas · sordes vel turpis voracitas · Vnde in himno · Mentibus pulsa luuione · id est · tabe viciorum vel fetiditate ·

Lux cis · ꝓprie est ipa substātia · sed lumen quod a luce manat ·i· cādor et splendor lucis Et dr a luceo ces lux scđm hug. Sed pris. videt velle ꝙ luceo deriuet a lux · vnde dicit in · ix · li · Querit an luceo luces luxi · debeat natura ꝓductū accipi cū lux ꝓducat. In quo etiā illud q̄rit · an nomē a verbo · an magis ex noīe verbū natū sit · qđ esse mihi rectiꝰ videtur · Qm̄ ab igne · igneo ignes & ignesco · & a flama flamo flamas flamasco · Ex hoc patet ꝙ luxi ꝑteritū ꝓducit primā naturaliter cū lux cis a quo nascit ꝓducat. Vñ in aurora dr. Lucē ꝓ pomo ꝑdidit oīs homo · Et scias ꝙ lux quātū est de se sēꝑ ē effectiua caloris · etiā lux lune · vnđ aristoteles dicit in libro de aīalibꝰ ꝙ noctes plenilunij sūt calidiores · sed ꝑter naturā lucis que cōis est omibus corꝑibꝰ celestibꝰ quelibet stella habet virtutez cōsequētem determinātē suā speciem · rōne cuius lux eius et motus sunt · vel infrigidare · vel humectare & sic de alijs · Sicut & ꝑter motū cōmunē qui est motus diurnus quilibet orbis habet motū ꝓprium Auicēna etiā dicit in · vj · li · de naturalibꝰ ꝙ sol nō facit calorē in inferioribꝰ nisi mediāte splendore · & sic calor ex splēdore ꝓcedit · vide in nouiluniuz & in sol · Hic nota ꝙ glosa dicit sup illud math · v · c · Vos estis sal terre · Prius sal ꝙ̄ lux · qr priꝰ vita ꝙ̄ doctrina · Vita ducit ad sciētiā veritatis · qui deum timet sciētia nō caret · Et bernhardꝰ dicit · Ardere tātū parū est · Lucere tm̄ est vanū · Ardere simul et lucere ꝑfectū est · Itē bernhardꝰ · Ligua magniloqua · manꝰ ociosa · doctrina lucida · vita tenebrosa est res mōstruosa · vide in sciētia · Scias etiaz ꝙ lux est illumiās · nō illumiata · sicut lux diuina · de qua dicit in iohāne primo · Erat lux vera que illuminat omnem homiem · Item est lux illuminans et illuminata · sicut aplorum lux · de qua dicit dominꝰ · Vos estis lux mūdi a deo illumiati · & hoies verbo et exēplo illumināntes · Itē est lux illuminata & nō illuminās · sicut lux et vita simplicium Prime luci similis est lux solis · Secūde luci similis est lux lune · Tercie luci similis est lux terre ·

Luxi est ꝑteritū de luceo ces · & ꝓducit primam naturaliter vt ostēdi in lux · & sic sumit baruch · iij Luxerūt ei cū iocūditate · Item luxi est preteritum de lugeo luges · Vnde ī trenis capitulo tercio · Luxit antemurale ·i· fleuit ·

Luxos grece latie dr solutio ·

Luxuria · a luxos dr hic luxus xus ·i· solutio libidinis · licet ponat ꝓ qualibet supfluitate & magnificētia · & luxus xa xum · id est · libidine solutꝰ · Vñ & mēbra loca mota luxa dicūtur ·i· soluta · Et hinc hec luxuria rie · idē ꝙ luxus ·i· solutō libidinis proprie · sed modo āpliata est appellatio vt luxuria dicatur supfluitas in coitu. & in cibo & in vestitu · & etiā in alijs rebus · & inde luxuriosus sa sum · id est solutꝰ in voluptatibꝰ & in libidine promptus sed ꝓdigus est sumptuosus q̄ oīa porro agit et q̄i proijcit · Itē luxuriosus est victꝰ non necessarij · sꝫ sūptuosi et onerosi appetēs delitijs afluēs · & in q̄cūqꝫ re dr luxuria · dicit et luxuriosꝰ · & compatur Item a luxꝰ dicit hec luxuries luxuriei · idē qđ luxuria · sed luxuria ꝓprie est in coitū · Luxuries in alijs attēdit · & luxurior aris · qđ antiqui dixerunt luxurio as ·i· meretricari luxuriā exercere · & ponit pro supfluere vel supabūdare vel pinguescere · vñ vin docmēsis Non cupidū satiat aliena pecunia · nullū Damnis alterīꝰ luxuriare decet · Et ouid ·ī epi · luxuriat frigido sanguine pinguis humꝰ · Vide in raptus de spēbus luxurie ·

Luxus xus xui · & luxꝰ xa xū · ī luxuria vide

M litera obscurū in extremitate dictōnū sonū habet · vt templū · Apertum ī principio vt magnꝰ · Mediocrē in medio vt vmbra · Item sola hec semiuocalis post s ponit · qđ muta rū est vt smaragdus · & ante liquidā vt rānus · Et ante · s · posita in finali sillaba nois more mute · interposita ī · facit gtm̄ · vt hiems hiemis · velut inops inopis · celebs celibis · Item mtrāsit in n · & maxime d · c · q · t · sequētibꝰ · vocali quoqꝫ sequēte intercipit b · vt combustꝰ · comburo · Finalis dictōnis subtrahit · m · in metro · plerūqꝫ si a vocali incipiat sequēs dictō · vt Illum expirantem trāsfixo pectore flamas · vetustissimi tñ nō eam sꝑ subtrahebant · Ennius in · x · annalium · Insignita fere cū milia miliū octo · Anceps etiā vel liquida dicit · quia post mutā posita sicut l. n · r · in eadē sillaba cōnem facit sillabā scđm pris ·

Macedo donis · fuit quidā rex · vnde quedā terra dicta est macedonia · & hinc macedonīꝰ nia niū · & hic et hec macedo donis & hic et hec macetes tis · gentilia · Et cor · ce · vnde lucanus · In macedum terras miscēs aduersa secūdis · Item in aurora dicit · Paulo vir macedo post hoc in troiade paret ·

Macellio · in macellū exponit

Macellū li · dicit a macto ctas qr ibi mactētur pecora · vnde macellulū li · dimi · & hic macellio onis · & hic macellarīꝰ rij · qui pecora mactat · & carnes vendit · & macello las ·i· mactare trucidare · vl macellū dicit a macero ras · qr ibi carnes macerāt ·

Maceo ces · cui · dicit a macero ras · & est macere esse vel fieri macrū · & hic macesco cis incho ·

Macer a macero ras dr macer macra crū ·i· tenuis & subtilis · & compatur macer crior cerrimus · vñ macre crius cerrime aduer · & hec macritudo dinis & hec macies ciei ·i· exilitas corꝑis · Quidam dicūt ꝙ a macer quod corripit ꝑmā driuatur macero ras macer em̄ ꝓpriū primā producit

Macera · a macto ctas · dicit hec macera re · id est macelluz · vnde hic macerarīꝰ ·i· macellarīꝰ · vel macellum et macera dicuntur a macero ceras · quia ibi carnes macerant ·

Macerarīꝰ · in macera vide ·

Maceria a macros dicit hec materia rie · Macerie

dicũtur lõgi pietes quibꝰ vinee vel aliud claudũt
Item maceria dicitur mẽbrana secũdinarũ vel secũ
darũ qua inuoluũtur pueri in vtero · que diuidit̃ i
partu et sequit̃ puerũ · Vnde sup ge · xxxviij · Qua
re diuisa est ꝓpter te maceria · dicit vna glo · Secũ
dinarꝫ mẽbranula quã rupit cũ manũ emisit
Macerio · a maceria dicit̃ hic macerio onis · i · ma
ceriarũ constructor ·
Macero ras raui rare · i · cõterere · dilaniare · frãge
re · debilitare · mollificare . Et cõponit̃ Cõmacero
ras Dimacero ras · Remacero ras · Et est actiuum
cũ oĩbus suis cõpositis · & ꝓdu · ṗmam macero &
maceries · q̃uis veniãt a macer siue macies corripi
entibus primam. Vnde ouidius in epi · Macero i
terdũ · qr sum tibi causa doloris · Et prudẽtius ma
ior · Quãuis maceries florẽtes ãbiat agros ·
Machera · a macros qd̃ est lõgũ dr̃ hec machera re
penulti · ꝓdu · i · gladiꝰ lõgꝰ ex vna parte acutꝰ ·
Machia grece ltĩe dr̃ pugna · & acuit pnl' ·
Machil est tunica talaris tota iacintina · hñs ad pe
des septuagĩtaduo tintinabula · totidẽq3 ĩmixta ac
depẽdẽtia mala punica · & acuit̃ ĩ fine
Machina · a machia dr̃ hec machina ne omẽ qd̃ ĩge
nio pat̃ · vt manualis balista & similia · & ꝓprie illa
que ad pugnã pant̃ · licet etiã quelibet artificiosa
cõpositio vel cõstructio dicat̃ qñq3 machina . & ĩ
uenit̃ etiã machina ꝓ ĩsidijs · & cor · pnl' ·
Machinis · a machĩa ne dr̃ hec machinis nis · & sũt
machines ĩstrumẽta edificiorũ · dicta sic a machĩs
qbꝰ ĩsistũt ꝓpter altitudinẽ pietũ ·
Machinor · a machina deriuat̃ machinor naris · na
tus sũ · nari · id est · machinas facere · vel pare · con
struere · vel cogitare malũ · vel aliqd aliud cogitar̃
& ꝓprie malũ · vel astute ĩsidiari · & hinc v̇balia · Et
cõponit̃ cum cõ · & dicitur cõmachinor naris · n · in
m · ouersa · & cor · chi ·
Machinosus a machina dr̃ machinosus sa sum id
est · plenus machinis · vel argumẽtosus & ingenio
sus ad machinas faciẽdas vel insidiosus · qr machĩa
sepe inuenit̃ ꝓ insidijs ·
Machinula le · dimi · ꝑua machina
Macia · a macies ciei dicit̃ pluraliter hec macia cio
rũ · intestina · s · q̃ sordes eiiciũt · Inuenit̃ etiã hec ma
cia cie · ꝓ quadã spẽ valde clara ·
Maciecula le · dimi · ꝑua macies · & corri · cu ·
Macilẽtus · macies ꝯponit̃ cũ lẽtos · & dr̃ macilen
tus ta tũ · i · macer · macie plenus · Et cõpatur maci
lẽtus tior tissimus · Vnde macilẽter tiꝰ tissime · ad
uer · & hec macilẽtia tie · i · macies ·
Macor · a macies vel maceo ces · dicitur macor co
ris · id est · macies ·
Macredo dinis · id est · macies · Vñ in aurora Mor
talis macule nulla macredine fusca
Macrobius · macros qd̃ est lõgũ ꝯponit̃ cum bios
qd̃ est via · & inde dictus est macrobiꝰ · q̃i lõga via
vtpote de celo ad terrã · qr tractatꝰ eius a summa
spera que dr̃ applanos describendo circulos plane
tarũ et motus earũdem vsq3 ad terram deducitur
Macrobij etiam dicti sunt quidam in ĩdia duode
cim pedum staturã habẽtes ·
Macrocosmus mi · i · maior mũdꝰ · & ꝯponit̃ a ma
cros lõgũ · & cosmꝰ mũdus · Grecismꝰ Sed signas
mũdũ maiorem per macrocosmũ · Hic alio nomĩe
dicitur megacosmus ·
Macrologia gie · acuit pnl' · & exponit̃ in q̃rta pte
in · c · de vicijs ãnexis barbarismo & soleocismo ·
Macros vel macron grece ltĩe dr̃ lõgũ ·

Macto ctas taui tare · dr̃ ĩmolare · trucidare iter
ficere · Vnde versus · Mactat significat necat imo
lat atq3 trucidat ·
Mactus · a magis aduerbio ꝯpandi · & auctꝰ ꝯpo
nit̃ mactus cta ctũ · i · magis auctꝰ · i · plenꝰ gloria
· s · bonꝰ · valẽs · Inuenit̃ etiã mactus ꝓ mactatꝰ · et
tũc deriuat̃ a mactor ctaris · Et nota ꝙ nulla t̃mi
natio istiꝰ noĩs mactus cta ctũ · est in vsu . nisi ter
minatio vti · s · macte qua terminatõne vtimur tam
ꝓ noĩatiuo q̃ꝫ ꝓ vtõ ·
Maculo · a macies dr̃ maculo las laui lare · i · detur
pare inquinare corrũpe · Vnde maculatꝰ ta · tum ·
Et ꝯponit̃ Immaculatꝰ ta tum · Itẽ a maculo dicit̃
hec macula le · i · nota · viciũ · turpitudo Macula etĩ
am dr̃ squama lorice · et filũ rethis · Et a maculo dr̃
maculosus sa sum · Maculo ꝯponit̃ · Cõmaculo las
Et est actiuum cum omnibus suis ꝯpositis · & cor
ripit hanc sillabã cu ·
Madeo des dui dere · esse vel fieri madidũ · Vnde
madidus da dũ . i · humidꝰ · Et madesco scis · incho ·
id ẽ · incipio madere · Madeo ꝯponit̃ cũ facio · &
dr̃ madfacio cis · id est · humefacere · & cũ fio · & dr̃
madefio · i · humefieri · Itẽ ꝯponit̃ cũ cõ · & dr̃ ꝯma
deo des · Itẽ cũ de · & dr̃ demadeo des · i · valde de
orsũ madere · Itẽ cũ di · & dr̃ dimadeo des · i · diuisis
modis madere · Itẽ ꝯponit̃ emadeo des · i · valdẽ ma
dere · Itẽ ĩmadeo des · i · intꝰ vel valde madere · Per
madeo des · i . pfecte madere · Remadeo des · i · iterũ
madere · Madeo neutrꝫ est cũ oĩbꝰ suis ꝯpositis · &
caret supino . Et facit preteritum in dui . & corri
pit hãc sillabã ma vbiq3 · Vnde ouidiꝰ tristiũ · Et
deflẽte suos dimaduisse sinus · Itẽ lucanꝰ ĩ primo
Fraterno ṗmi maduerũt sanguine muri ·
Madiditas · a madeo des dr̃ madiditas tatis idem
quod mador doris ·
Madido · a madeo des · dr̃ madido das daui · & est
madidare · madidũ facẽ · & ẽ verbũ actĩn · & cor · di
Madidulꝰ la lũ aliq̃ntulũ madidꝰ · & dr̃ a madidꝰ
Madidꝰ da dũ · in madeo des vide ·
Madius madij · vide in maiꝰ ·
Mador · a madeo des dr̃ h̃ mador doris · i · pluuia hu
miditas · & corri · pnl' · gtĩ ·
Madula · a madeo des dr̃ hec madula dule · vas ad
vrinã recipiẽdã · qd̃ etiã hoc madellũ dr̃ ·
Magalia · a magar dr̃ hoc magale lis · quasi magare
l · posita ꝓ · r · & sunt magalia case pastorales · vel
case affrorꝫ viles · eadẽ et mapalia · sed in magalia
prima produ · & in mapalia corripit̃ ·
Magal · lingua punica noua villa dr̃
Magdalenus · Magdalum quoddã opidũ fuit · vñ
magdalenꝰ na · num · Hinc dicta est maria magda
lena · Et hec magdalene huiꝰ nes · grece · & acuit̃ ĩ fi
ne · & interp̃tatur turris ꝫm hug · & est g · eiusdez
sillabe cũ · d · Et scias ꝙ cũ addit̃ maria debet dici
maria magdalena · lꝫ hᵘ nomẽ magdalena ꝑ quãdã
noticiã sumat̃ ꝓ maria peccatrice · Potest etiaz di
ci maria magdalene si magdalene ponat̃ exposito
rie · Pristia · tñ dic̃ vbi agit de formatõne genitĩ in
vj · li · ꝙ greca in e · vel que grece declinantur vt li
bie libies · mutata e · in a · ad formã latinã reducunt̃
Vnde scd̃m hoc bene dicitur hec magdalena ne · &
tũc mutat̃ accẽtꝰ sicut et declinãdi modꝰ · & ꝓdu ·
le magdalenꝰ na · nũ ·
Mage ponit̃ pro magis sed hoc poetica licẽtia ꝫm
papiam vtimur ·
Magis aduerbiũ cõparandi · Vtrũ multo magis &
quãto magis sint due partes · habes in secũda pte

vbi agitur de aduerbiorū accentu. Inueniť ī math
vj. caplo. magisplurís. i. multo pluris precij vel
extimatōnis. vel magisplurís. i. magis magni p̄cij

Maijster. a maior & sterion ꝙ illa
qd̄ est statio ꝯponiť. Et diciť maijster quasi maior
in statione. sicut minister minor in statione. Et de-
bet scribi media ꝑ duo ij. vnum cōsonans & aliud
vocale. vt dicať maijster. Sed quia i. cōsonans affi
nitate g. sonat. Iō ex vicio quorū dā iā cōsuetudo
inoleuit vt etiā apud ꝓuectos scribať ꝑ g. Sed se
pe in omi cōpositōne et deriuatōne vna litera po-
niť ꝓ alia. & sic potest ibi scribi ꝑ. g. sicut ꝯñiter
scribiť. Q aūt diciť magister quasi magis doctus
ethia est. A maijster deriuať hec maijstra tre. & h
maijstercul9 li. ꝑuus maijster in ꝑsona vel potius ī
sciētia. Vnde hec maijstercula le. Itē a maijster tri.
diciť maijster tra trū. adiectiue. & hoc magisteriū
rij. honor vel dignitas vel officiū magistri. & hic
& hec magistralis & hoc le. Item maijstri dicūtur
maiores ciuitatis. vel senatores cōsules iudices. vñ
hic maijstratus tus. eorum dignitas. Et sepe maij
stratus inueniť collectiue ꝓ ipsis scȝ qui maijstra
tū habent. & magistrat9 est verbale huius verbi
maijstro tras. Itē a magister dr̄ magistro tras tra
ui trare. i. docere. & est actm̄ cū oībus suis cōposi
tis. & corri. pri mā. Vnde catho. Inuenies aliquid
qd̄ te vitare maijstro. Sed hic opponiť contra hoc
qd̄ dicit hug. ꝙ maijster debȝ scribi ꝑ duo ij. qȝ re
gula est. I posita inter duas vocales accipiť ꝓ du
plici consonāte. & sic oportet ꝙ maijster ꝓducat
primā positione. sed ꝯstat ꝙ eā corripit. Ad hoc si
volum9 sustinere hug. possumus dicere ꝙ cū diciť
ꝙ i. posita inter duas vocales accipiť pro duplici
cōsonāte. hoc verū est in simplici dictōne sed maij
ster est cōpositū. sicut pleni9 dixi supra in prima ꝑ
te in tractatu de litera vbi egi de i. ꝯsonāte. Magi
ster ꝯponiť cū gtō militū. & dr̄ h magistermilitū
hui9 magistrimilitū. & tūc notat dignitatem ma-
gnā quā quis habebat in vrbe romana. & is modo
diciť marescalcus. sed qñ sūt due ꝑtes potest fieri
suppositio ꝓ quocūqȝ aliquos milites magistrante
Et p̄cedit magister in tali cōpositōe. qȝ magister ē
dignior militib9 quib9 p̄sidet. Talis aūt mutatio ñ
ꝯueniret si diceret magisterplatonis. qȝ non sume
reť ꝓ alio in cōpositōne ꝙ extra ꝯpositōem. Omis
em̄ cōpositio īmutat et ꝯmoditatē habet. alioqñ ē
īutilis & nō tenenda. & iō talis ꝯpositio magister
platonis. potestasianuēsiū nō ē recipiēda.

Magistrat9 in magister est.

Magmas loc9 quidā est de quo habeť in. j. reg. ca
xiij. Et accentuať in fine.

Magmētū. a magn9 dr̄ hoc magmētū ti. i. diuina
mētū. & ꝑ sincopā hoc magmētū ti. quoddam pi
guissimū extū. vel scd̄m ꝓsectū. Cornutus. Quid
quid mactať. vel quidqd distrahiť dr̄ magmētum
ita narrat huguitio. Pap̄. etiā dicit magmētuȝ alii
pinguissimū intestinū. alii secūda ꝓsecta. Cornu
t9 vero q̄dquid mactať vel distrahiť.

Magnalis. a magn9 deriuatur hic et hec magnalis
& hoc le. i. magn9 vel qui magna facit. Vñ illd̄ Lo
quebātur variis linguis apl'i magnalia dei

Magnamētū in magmētū exponitur

Magnanim9. a magn9 & anim9 ꝯponiť magnani
m9 ma mū. pnl'. corre. & hic et hec magnanimis &
hoc me. in eodē sensu. i. audax fortis. magni animi
ad difficilia īcipiēda et patiēda Iud̄. v. Magnanio
rū repta est cōtentio. vnde magnanimiter aduerbi.

Et hec magnanimitas tatis. scȝ spontanea rerum
difficilium aggressio. Et est pusillanimis contrari
um ad magnanimis.

Magnas a magn9 dr̄ hic et hec magnas tis. q̄ ma
gnus est in popl'o et potēs. & ꝓ eodē dr̄ magnat9
ta tū. pnl'. prod̄. Eccl'. xx. c. Vir prudens placebit
magnatis. & acuiť ī fine magnas ī ntō ad drñtiaȝ
istius acti pl'alis magnas qd̄ ē adiectm̄

Magnat9 ta tū. in magnas ē.

Magnes. a magn9 dr̄ hic magnes netis q̄daȝ lapis
p̄cios9 indicus ferrū ad se trahens. & dr̄ sic qȝ ma
gnas habet vires. & pō. pnl'. gti.

Magnifico. a magn9 et facio ꝯponitur magnifico
cas caui care. i. magnū facere exaltare collaudare.
Vnde magnificus ca cum. i. sublimis. generosus.
gloriosus. qui magna facit. Et cōpatur. sed eius cō
patm̄ & suplatm̄ non sūt in vsu. Vnde magnifice
aduer. Diciť quoqȝ hic et hec et hoc magnificēs cē
tis pro magnificus. sed non est in vsu. & cōpatur
magnificētior tissim9. Vnde magnificēter ti9 tissi
me aduer. & hec magnificētia tie. spōtanea rerum
difficilium cōsūmatio. sed rerū p̄clarā dās cōsūma
tōnem. & ita differt a magnanimitate. qȝ illa con-
sistit in aggressione. hec in consūmatione. Cum er
go magnificus deficiat in cōpatio et superlatiuo.
& magnificēs positiuū non sit in usu. subit magfi
cus locū huius positiui magnificēs & fit q̄dam mi
xta cōpatio scȝ magnific9 magnificētior tissim9. et
corripiūt oīa p̄oicta hāc sillabā fi

Magnific9. in magnifico cas vide

Magniloqu9. a magn9 et loquor cōponiť magni
loqu9 qua quū. q̄ magna loquiť. vñ hoc magloqū
quii. id est. magna locutio. & corri. lo. sill'am

Magnope. i. scd̄m magnum opus vel valde. Et est
aduerbium. Sed quando habet duo. oo. sunt due
partes magno opere.

Magnus na num. cōpatur irregulariter maior ma
xim9. Et cōponiť. Premagn9. ꝑmagn9. tāmagnus
ꝙmagn9. oīa ꝓ valde magn9.

Maguder. Hic maguderis. vel maguder ꝑ apoco
pā. Maguderis est secūdus caulis q̄ nasciť in tirso
absciso vel ipe tirsus abscisus. Vñ pris. dicit ꝙ sig
ficat frugē. i. gen9 caulis q̄ nascitur ex ea ꝑte cui9
radix sirpis auellitur. Vel vt alii dicūt saliginē. et
facit actm̄ in im tm̄. & ablatiuū in i. tātū. Vñ vs9
Im tātū faciūt hec q̄rtū noīa casū. Vi burim tussiȝ
magud erimqȝ sitimqȝ.

Magus sicut dr̄ in historiis. magi dicūtur a mag
tudine sciētie. Quos enī greci phos. pse magos ap
pellāt. iudei scribas. latini magistros. scd̄um hug.
Pap̄. sic dicit. Magi olim stellarum interp̄tes dice
bantur. scȝ qui p̄diuinabāt qualiť se haberȝ quisqȝ
cum nasceret. sicut de his legitur in euāgelio qui
natum xp̄m annūciauerūt. Cui9 artis sciētia vsȝ ad
euāgeliū fuit cōcessa. vt edito xp̄o nemo exinde na
tiuitatē alicui9 decetero īterp̄taretur. Postea ma
gi etiā dicti sunt. qui vulgo incātatores et malefi
ci ob facinorꝝ magnitudinē nuncupātur. Hi elemē
ta cōcutiūt. mētes turbāt hoīm. & sine vllo veneni
haustu violētia tātū carminis interimūt. Et iñ ma
gicus ca cū. Et scias ꝙ oriētales solēt preualere ī
arte magica. Vnde quādoqȝ oēs oriētales dicūtur
magi. Et diuiditur ars magica in prestigiū et male
ficiū. Prestigiū est sensuū humanorū illusio. scd̄m
hoc incredibiles rerū mutatōnes videntur fieri. vt
scȝ terre cumulus videatur castrū. lapillus talētū
seges cohors militū galeata Maleficiū autem cum

generaliter posset dici quodlibet malefactũ. Sed hic spẽaliter illud dicitur quo nobis ita demones subijcimus vt nobis pareãt missatica nostra deferẽtes. Vnde quidam. Vir magus est magnꝰ. magus est cũ sit lupus agnꝰ

Maialis. a maioꝛ dicit̃ hic maialis. huiꝰ lis. poꝛcꝰ domesticꝰ et pĩguis carẽs testiculis.

Maiestas. a maioꝛ dꝛ hec maiestas tatis. i. honoꝛ. dignitas. splendoꝛ. sic dicta. quasi maioꝛ potestas Et foꝛmatur a maioꝛ oꝛ. mutata in es. & assumpta tas. sicut honoꝛ honestas Et inde maiestatiuus ua uum. id est. potestatiuꝰ.

Maioꝛica & minoꝛica ĩsule sunt hispanie maioꝛ & minoꝛ. q̃ & baleares dicũt̃. & coꝛ. ri.

Maioꝛo ras raui. i. maioꝛẽ facere verbũ actiuum & dicit̃ a maioꝛ. & ꝓd. io. siue pnl'.

Maiꝰ maij. quidã mẽsis dictꝰ a maioꝛibꝰ. sic iuniꝰ dictus a iunioꝛibꝰ. Cũ enim romulꝰ instituissꝫ rẽ publicã. diuisit populũ in duas ꝑtes. scꝫ in senes et in iuuenes. i. in maioꝛes et minoꝛes. & ad honoꝛeꝫ ꝑtiũ ab illis ꝑtibus duos mẽses noĩauit. s. a maioꝛibus maiũ. a iunioꝛibꝰ iuniũ. sicut habet̃ in ouid. fastoꝝ. Maius dicit̃ a maiestate. vel a maia matre mercurij. & iuniꝰ a iunione. vel iuuẽtute. vel a cõiunctione romanorum. & sabinorum.

Et scias ꝙ quidã solẽt ꝓferre hoc nomẽ ꝑ d. scilꝫ madius. sed male. debet enĩ ex toto esse in eadẽ voce cum neutro istius noĩs maioꝛ. scꝫ maius. sed differẽtie causa in noĩe mẽsis i. debet ꝓferri vocalit̃ que in cõꝑatiuo ꝓfert̃ cõsonãter si cõgrue ꝓferat̃ scd̃m hug. Pap. tamẽ vult ꝙ vtrũqꝫ dicat̃. vñ dic̃ madiꝰ mẽsis dictꝰ qꝛ tũc t̃ra madeat. q̃ et maiꝰ dꝛ

Maiusculꝰ la lũ. pnl' coꝛrepta. i. aliq̃ntulũ maioꝛ & scd̃m pris. a maius addita culus fit maiusculus la. lum. diminutiuum.

Mala male. i. maxilla. & dꝛ a malon quod est rotũdũ. quia rotũda est. vel dꝛ mala quasi mola. a malo lis. vel a mãdo dis. & est mala suꝑioꝛ. mãdibula vero inferioꝛ. Pꝛopꝛie aũt male sũt emmẽtes ꝑtes sub oculis. sic dicte ꝓpter rotũditatẽ. Itẽ a malon hec malus li. quedã arboꝛ. qꝛ fructꝰ eiꝰ oĩm pomorũ sit rotũdissimus. Vnde et illa sunt vera mala q̃ vehemẽter rotũda sũt. Vnde hoc malũ li. fructus illius arboꝛis. Et hic malus li. arboꝛ nauis dicitur quia rotũdus est ad modũ mali. & quia in sũmitate habet instar mali Vel dicitur malus quasi malleus. qꝛ quasi ex quibusdaꝫ ligneis malleolis fit. quorũ volubilitate vela facilꝰ eleuãtur. Esa. xxx. Donec relinquamini quasi malus nauis. & ꝓd. pꝛimã mala pꝛo maxilla. Et malus pꝛo arboꝛe. & malũ ꝓ fructu. & malus pꝛo arboꝛe nauis. & hi mali loꝛũ ꝓ dẽtibꝰ. & malo verbũ. i. magis volo. oĩa ꝓducũt ma. Sed malus la lum & hoc malũ li. i. peccatum coꝛripiũt pꝛimã. Vnd̃ versus. Mala mali malo mala cõtulit oĩa mũdo. In rate tristi malũ cum frãgit nauita malũ. Malo carere malis. ꝙ mala mãdere malis. Mala etiam dicitur ouis alba. Et inde componit̃ malonomꝰ.

Malach hebꝛaice latine rex interꝑtatur

Malachias interꝑtat̃ ãgelꝰ dñi. i. nũciꝰ. q̃dq̃d eĩ loq̃bat̃ q̃si a dño eẽt mãdatũ ita credebat̃. & ide ita nomẽ eiꝰ septuagita trãstulerũt dicẽtes Assũptõ ṽbi dñi sup isrl' in manu angeli eiꝰ

Malachim. i. regũ qui tercio et quarto regnoꝛum volumine cõtinẽt̃ Meliusqꝫ est multo malachim. id est. regũ ꝙ malachod. i. regnoꝝ dicere. Nõ enim multarũ gẽtiũ regna describit sed vnius isrhaeliti

ci populi qui tribubus duodecim cõtinet̃. sicut dic̃ hieronimꝰ in ꝓlogo regum.

Malagma. a malus la lum. dꝛ hoc malagma matis. quoddã medicamentũ. Vel malagma dꝛ. quia sine igne marcet̃. i. cõterat̃. Sine igne dꝛ. qꝛ herbe vel spẽs ex quibus fit nõ decoquũt̃ sed macerãtur. id est. cõterũt̃ Et dꝛ malagma sic. quasi molagma. qꝛ molẽdo. i. terendo agit̃. Vel põt dici malagma. q̃si malũ agens. i. educẽs curãdo. sap. xvj. ca. Etenim neqꝫ herba neqꝫ malagma sanauit illos.

Maledicus ca cum. maledicẽs. & coꝛ. pnl'. vide in dico cis. Qualiter autem intelligant̃ interꝑtatões siue maledictõnes que inueniuntur in sacra scriptura. dictum est in pꝛecoꝛ.

Malefacio cis feci factũ. cõponit̃ a male & facio & acuit̃ pnl'. siue fa. scd̃e & tercie ꝑsone pꝛesentis indicatiui mõi scꝫ malefacis. & malefacit. causa cõsoꝛtij pꝛime ꝑsone. Vide in secũda ꝑte vbi agit̃ de ĩpedimẽtis accẽtꝰ i. c. de ĩpedimẽto cõsoꝛtij

Maleficꝰ. a malefacio cis. dꝛ maleficꝰ ca cũ penl'. coꝛ. i. malefaciẽs icãtatoꝛ. & hic hoc maleficiũ cij

Malefidꝰ da dũ. quãdo est vna dictio cõpoĩta ex male et fides. significat illũ qui leuitatẽ habet. & non seruat fidem. sed quãdo sunt due partes. sigt̃ illum cui non seruatur fides. vt iste est fidus male inter hostes.

Malicia cie. in malus est.

Maliciosus. a malicia dꝛ maliciosus sa sum. id est deterioꝛ malo. qꝛ frequẽter malus. callidꝰ. astutus versutus. subdolus. insidiosus. Et cõpat̃ maliciosꝰ sioꝛ. sissimus. Vnde maliciose sius sime. aduerbiuꝫ Vnde hec maliciositas tatis.

Malignꝰ. a malꝰ dꝛ malignꝰ na nũ. i. malꝰ rixosus Et cõpatnr. Vnd̃ maligne nius sime. aduer. & hec malignitas tatis. Qꝫ aũt dꝛ malignꝰ. quasi male ignitus. vel quasi malo igne ignitus. ethimologia ẽ. & a malignus deriuat̃ maligno nas. naui. nare. id est. maligne facere. vel potius malignũ facere. & molestare. Et in eodem sensu inuenitur malignoꝛ malignaris depo. & dicit̃ ꝓpꝛie malignus qui malicie votum vel opus peragit. Malicia dicitur cogitatio pꝛaue mentis.

Maliuolus. a malus et volo vis componit̃ maliuolus la lũ. & hic et hec et hoc maliuolẽs tis. & compatur maliuolens lentioꝛ lẽtissimus. Vnde maliuolẽter lentius lentissime aduerbiũ. Et hec maliuolẽtia lentie. Et coꝛrip. uo.

Malle. i. magis velle. Mallẽ. i. magis vellẽ

Malleolus li. dimi. ꝑuꝰ mallẽꝰ. Itẽ malleolꝰ penl'. coꝛ. dꝛ nouellus palmes ĩnatus pꝛioꝛis anni flagello. Et est dictꝰ sic ob similitudinẽ rei. quia in ea ꝑte qua decidit̃ ex veteri sarmento ꝓminẽs vtriusqꝫ mallei spẽm pꝛebet. In glosa autẽ daniel' tercio capitulo dicuntur malleoli vimina vel sarmenta arentia. & coꝛripit o. vnde quidam. Malleoli sarmẽta notant. aut vimina sicca.

Malleus. a mollio lis. dꝛ hic malleus lei. quasi molleus. quia mollit ferrũ. vel quia dum calet & molle est cedit et ꝓducit illud. vnde malleolꝰ li. dimi. & malleo as aui are. id est. malleo percutere. vnde malleatoꝛ dicit̃ faber ferrariꝰ.

Malluuianꝰ. in malluuiũ ẽ. Et ꝓd. pnl'.

Malluuiũ. lues cõponit̃ cũ manꝰ. & dicit̃ hoc malluuiũ uij. vas ad abluẽdas manus & ad soꝛdes manuũ recolligẽdas aptum. vnde malluuianꝰ na nũ. vt malluuiane soꝛdes. i. soꝛdes manuũ ĩ malluuio collecte. vel cõponit̃ malluuiũ. a manu et abluo.

Malo lonis·maſ·ge·dicit a malon quod eſt rotū dum·Malonem grece comam capitis dicunt·quē nos cirrum vocamus·

Malo mauis mauult·malui malle ·i· magis velle· Et cōponit a magis aduerbio et volo uis Et ſcias ꝙ hoc verbū malo mauis·in aliquib⁹ tēpibus ſcribit̃ ꝑ vnū l· vt malo malebā·malui maluerā· In aliquibus vero per geminum l· vt mallem malle ·ſicut et volo vis vult·

Malobatrū·a mala le·dr̄ hoc malobatrū tri·qđdā vnguētū a malis lauādis ſic dictum·

Malogranatū·malo cōponit cū granū vel granatū·& dicit hec malogranat⁹ ti·quedā arbor cuiuſ fruct⁹ dicitur hoc malogranatū nati· quia habeat grana interi⁹·Idem & malūpunicū· Et ſcias ꝙ ſepe inuenitur malūgranatū ꝓ malogranatū·Et malagranata pro malogranata·

Malomellū·malo cōponit cum mel·& dr̄ hoc malomellū li·gen⁹ pomi melliflui et dulcis qꝛ fruct⁹ ci⁹ habeat saporē mellis·vl' qꝛ in melle ſeruetur

Malon grece latīe dr̄ rotūdū·

Malonom⁹ mi·paſtor ouiū·a mala et nomos ꝓponit·mala eī dr̄ ouis alba·nomoſ paſtor·& cor·pnl'

Malua ue·dr̄ quedā herba a mollio lis·quaſi mollia·qꝛ vētrē molliat· Habet eñ naturā molliēdi & ſoluēdi aluū· Vnde dr̄ malua quaſi mollieſ aluum & eſt ethia·Vnde maluaceus cea ceū·res malue vl' pertinēs ad maluā· Maluaceus etiam dicitur vilis non bonus vt malua·

Maluicia cie quedam veſtis dicta a malua · quia ex maluarū ſtamine conficit quam alij maluacinaꝫ alij maluellam vocant·

Malumpunicū·vide in malogranatū

Malū li·i·pomū·& ꝓdu·primā·vt dixi in mala le Et dicit malū multis modis·Eſt eñ malū armenicū vel armeniacū·qꝛ ab armenia pri⁹ ſit aduectuꝫ eſt et malū cidoniū·dictū ab opido crete ·ex cui⁹ pomo cidonicū cōficit·& eſt malū macianum·a loco dictū vnde prius aduectū eſt·& eſt malū amerinū·qꝛ amari ſit ſaporis·& eſt malū pſicū·qꝛ eam arborē in egipto inſeruit pſius·Hec arbor in pſida fructū ſiccū generat interfectoriū·Apud nos vero rotūdū & ſuauē·Eſt et malūpunicū dictum ſic quia ex punica regione ſit aduectū · vel quia gn̄a habeat rubea quaſi punicea·Idē & malūgranatum quia inter corticis rotūditatē granoꝝ cōtineat mltitudinē·Item vt dicit pap̄·Mala dulcia vix egerūtur·flegma nutriūt·fellis ardorē mouēt·inflatōes faciūt·quia ſunt frigida et humida·Mala vero acida & matura oībus cōmoda ſūt· & bene digerūtur·Sūt & aggreſtia mala·q̄ cruda ſtridunt cocta bn̄ digeruntur·vide in nux cis ·

Malus la lum·dr̄ a melan qđ eſt nigrū·quia niger ſit et ꝑuerſus·Et cōparatur anormale peior peſſim⁹ Vnde male peiuſ peſſime aduer·Et hec malicia cie Et hoc malū li·ſubſtātiue·Et eſt duplex maluꝫ ſcꝫ culpe et pene·malū culpe nō eſt a deo·qꝛ oīa bona ꝑ ipſum facta ſunt· & ſine ipo factū eſt nichil· id eſt·peccatū·qꝛ peccatū inquātū peccatū nihil ē· Sed malū pene a deo eſt. Et corri· primā malus la lum·adiectiuū·& malū ſubſtātiuū·Inuenitur etiā malus mali ſubſtantiuum· & hoc malum a malon quod eſt rotundum·ſed aliud tūc ſignat·& producit primā·ſicut dixi in mala male·Vide ī pena & in

Mambres acuit in fine·& īterptat̃ pecco caſmare pelliceū·vel mare in capite·& fuit ꝓpriū nomen cuiuſdam · Vnde quedam ciuitas dicta fuit mambre a nomine illius·

Mamilla·a māma me·dr̄ hec māmilla le dimi · Et ſunt māme mulierū·māmille virorū ·vbera pecoꝝ Papille vero ſunt capita māmarū que ſugētes cōꝓhēdūt·& corri·primā māmilla·Vnde iuuenalis· Et nuſꝙ̄ viſis triginta clara māmillis· Licet ī illo verſu prima ponat̃ lōga· Māmillas vir habet·pecus vber·femina mammas·

Mamma·a mala le·dr̄ hec māma me ꝑ geminū·m qꝛ rotūda ē vt mala·& ſūt māme mulierū

Māmona interp̄tat̃ diuitie·& eſt nom̄ demoniſ·q̄ ꝑeſt diuitijs·Et dr̄ māmō·non quia in eius ditōe ſint diuitie.ſed quia eis vtitur ad decipienduꝫ irretiendo laqueis diuitiarū·

Māmotrep⁹ pi·puer qui lac diu ſugit·Et eſt compoſitū a māma & trepidus.

Man·i·videre · Vel vt dicit pap̄·Man quod eſt manna·interpretat̃ quid eſt hoc Cuꝫ eñ deus ꝑuſ plueret manna filijs iſrhael quaſi mirātes dixerūt Man·hoc eſt·quid eſt hoc·

Manaa·interp̄tat̃ mun⁹ vel ſacrificiū vel olocauſtū vel cōſolatio·Baruth primo capl'o·De quibus emittite olocauſtomata & thus·& facite manaa · vbi aliqui libri habēt miſericordias·vel māna. ſed manaa ē vera litera·etiā ſcđm hebraicā veritateꝫ· ſicut colligit ex glo·hiero·ſup illud hieremie·xvij in fine·Portātes olocauſtū et victimā·& ſacrificium et thus ꝛc̄·Sacrificiū inquit ꝓ quo ſeptuaginta interp̄tes ipſum hebraicū poſuerunt manaa·qđ in noſtris codicibus ſcriptoꝝ negligētia māna legit· qꝛ ſcꝫ baruth·j·inuenit vt dixi·Facite māna· ſꝫ ibi vt dicit magiſter hugo debet eē manaa ·

Manaſſes hebraice dr̄ obliuio latine Vnde dict⁹ eſt manaſſes quaſi obliuioſus·qꝛ pater eius iacob ſit oblitus laborū ſuoꝝ·Vel qꝛ ꝑ multa ſcelera & ſacrilegia deliquerat & oblitus fuerat domini ·vl' qꝛ deus ſit oblitus peccatoꝝ illi⁹·

Manceps·Manus cōponit cū capio. & dicit hic māceps cipitis·i·ſeru⁹·& dr̄ māceps quaſi manu captus·qꝛ maxime illi hoc nomīe cenſebātur qui in bello capiebātur & in ſeruitutē redigebātur·& inde hoc mācipiū pij·in eodē ſenſu· ſed modo āpliata eſt appellatio hui⁹ nois māceps vel mācipiū vt dicat̃ filius vel filia nōdū emācipata a prē· Et īde quidquid manu capi & ſubdi poteſt dicit mācipium·vt homo·equus·ouis · Hec eñ aīmalia ſtatim vt nata ſunt mācipia eſſe putātur·Nā et ea que d̄ numero beſtiarū ſūt tūc vident̃ mācipia eſſe quādo capi vel domari ceperint·

Manceps cōponitur cū e·& dicit emāceps·Et cū ne·& dicit nemāceps·Et vt dicit pap̄·Mācipium nō ſexum ſed cōditōem ſignat·

Mancin⁹·a mācus dr̄ mācinus na·num· qui vtit̃ ſiniſtra ꝓ dextra manu vel ecōuerſo·& ꝓd̄ pnl't·

Mancipi ·in māceps vide ·

Mancipiolū li dimi·ꝑuū mācipiū·

Mancipiū exponit in māceps pitis·

Mancipo ·a māceps dicitur mācipo paſ paui pare id eſt·ſeruire. vel in ſeruitutē redigere·vel mancipiū facere·Et mācipare·id eſt manu trahere vl' dare vel ducere·& ponit ſimpliciter ꝓ dare vl' ꝓ ducere·& ē ſic actm̄·ſꝫ ꝓ ſeruire ē neu·& cor· pnl'ti·

Mancus·a manus dr̄ mācus ca cū·ꝑ cōtrariū · qꝛ nō habet manū·Vel mācus componitur a manu et careo·quaſi manu carēs·ſed videt̃ ethimologia potius ꝙ̄ cōpoſitio· mancus etiam dicitur cui aliqd deeſt ad perfectōnem·Vnde mancatus ta· tum ·

id est· manu truncatus ·
Mandetela le· i· mãdatũ· a mãdo das· & ꝓ̃· te
Mandatũ· a mãdo das· dr̃ hoc mandatum ti· quod
mittitur· vel mandatũ· id est· p̄ceptũ · vnde domi⁹
in euãgelio iohãnis· mãdatum nouũ do vobis vt
diligatis inuicem ꝛc̃ ·
Mandibula le· inferior maxilla· & dicit̃ a mãdo dis
Iud̃· xv· capl̃o· Inuẽtãq; maxillã· i. mãdibulã asini
Et infra· In maxilla asini· & in mandibula pulli asi
norũ deleui eos· & cor· bu ·
Mando das daui datũ dare· i· p̄cipere· Et manda
re· i· mittere· Vnde versus· Qui mittit mãdat· qui
p̄cipit hic quoq; mãdat· Et scias q̄ qñ sup̄ior mit
tit vel scribit inferiori vel subdito Tibi tenore p̄sẽ
tiũ mando vel mãdam⁹· nõ intelligit̃ esse p̄ceptũ
sed quãdo addit̃ precipiẽdo· tunc est p̄ceptũ· vt si
dicit̃· Tibi tenore presẽtiũ precipiẽdo mandamus·
Et scd̃m ethiam dr̃ mando· i· manũ do· q̃ oliȝ ĩ cõ
misso negocio alter alteri manũ dabat· Mando cõ
ponit̃ cũ a· & dr̃ amãdo das· i· ext̃ vl' lõge mãdare
& absentare· & ĩ eodẽ sensu inuenit̃ amendo das·
Itẽ cõponit̃ cõmẽdo das· Itẽ p̄mando das · i· ante
mandare · Itẽ remando das· i· iterũ vel retro man
dare· Mando das cũ oĩbus suis cõpositis ẽ actiuũ
& in cõpositiõe aliqñ mutat a· in · e· vt amẽdo das
et commendo commendas· aliqñ retinȝ a· vt remã
do das. Esaie· xxviii Mãda remãda ꝛc̃
Mando dis· di· sum· mandere · id est · comedere
Iob· xxx· Mandebant herbas & arborum cortices
Vnde hic et hec mandibilis & hoc le· Et cõponit̃
cũ con· & dicit̃ cõmãdo dis· & cũ re· & dicitur re
mando dis· Et est mando neutꝝ cũ oĩbus suis cõ
positis· Et facit p̄teritũ scd̃m quosdaȝ mandui vl'
mandi· vel mandidi· & supinũ mãsũ· licet non sit
in frequẽti vsu· Sed videt̃ scd̃m regulas p̄is· q̄ p̄
teritũ faciat mandi· & supinũ mansũ· & format̃ p̄
teritũ a presenti· o· in i· mutato· & supinũ etiam a
presẽti· do mutato in sum· Dicit eĩ p̄is· q̄ v̄ba ter
cie cõiugatõis desinẽtia in do· n· ante do habentia
o· in i. mutant in preterito p̄fecto· & in supio do ĩ
sum· vt defẽdo dis· di· defensũ· Scando dis· di· scã
sum· Ita a simili mando dis· di· mansũ· & hoc mag̃
videt̃ esse tenẽdũ scd̃m modernos·
Mando donis· mas· ge· a mando dis· dicit̃ · & est
mando qui multũ mandit· scȝ leccator ardelio· gu
lo · comedo· auidus· elluo · et epulo· Et in eodẽ sẽ
su hic et hec et hoc mandox cis· & ꝓ̃u. penl'· geni
ti mandonis et mandocis·
Mandox docis· in mando donis· exponit̃
Mandra dre· mas· ge· i· bubulc⁹· a bob⁹ sibi omen
datis· vel quia noia boum mandat mẽorie· vel man
dros dr̃ ouis· vñ mandra pastor ouiũ
Mandragora gore pnul· corre· est gen⁹ pomi sil'is
paruo peponi odore et sapore vel specie · vel quia
habeat mala suaue redolẽtia in magnitudineȝ mali
maciani· vnde et eam etiam latini vocant malum
terre· Hanc poete antroporeos appellant· q̃ habe
at radicẽ formam hoĩs similantẽ· Antropos enim
grece latine dicit̃ homo· cui⁹ cortex vino mixt⁹ ad
bibẽdum datur illis quoꝝ corpus ꝓpter curam se
candũ est· vt soporati dolorẽ nõ sentiant Hui⁹ spe
cies due sunt· Femina folijs lactuce similib⁹ · mala
generans in similitudinẽ prunoꝝ· Masculus folijs
bete similib⁹ · De hoc aũt pomi genere quidaȝ opi
nant̃ q̄ acceptũ in escã femĩs sterilib⁹ fecũditateȝ
pariat Geñ· xxx· ca· dr̃· Egressus ruben tp̄e messis
triticee· i agro repperit mãdragoras quas matri lie
detulit· Et infra· Dormiat tecum hac nocte ꝓ mã
dragoris filij tui vir tuus ·
Manduco· a manduc⁹ deriuat̃ manduco cas caui
care· i· comedere· & ꝓ̃· pnl'· scd̃m vsum· Vñ qui
dam· Manducare potes formicam si caput aufers·
Q; aũt dicit̃ manducare quasi manu ducare· vel q̃i
manũ ad os ducere· ethia est· Magister tñ bene di
cit q̄ videtur cõponi a manu· & duco cas· cuius p̄
ma breuis est· Q̃d si verũ est· manduco cas· debet
pnl' corripe· vsus tñ eam ꝓducit· Dicim⁹ q̄ magis
videt̃ esse breuis q̄ longa · considerata scȝ ipsius si
gnificatõne & cõpositõe· nec vllus nobilis autor
ausus fuit eã sic ponere· q̃ credo q̄ dubitabãt om
nes· & ideo tuti⁹ est vt sequamur vsum qui penul
timam ꝓducit· quoniam penes arbitrium est & ius
& norma loquendi ·
Manducus· a mando dis· dr̃ hic manduc⁹ a pnl'· ꝓ
ducta· i· ioculator · ore hians· turpiter mandens ·
Mane accentuat̃ in fine· & inuenit̃ daniel'· v. cap̄·
Dicit̃ eñ ibi· mane techel phares · & hec interp̄ta
tio sermonis· mane numerauit deus regnũ tuum·
& cõpleuit illud· Techel appensus es in statera &
inuẽtus es minus habens· Phares· diuisum est re
gnum & datũ est medis & p̄sis· Itẽ inuenit̃ h^o ma
ne indecli· vel mane aduer· t p̄is· & tũc nõ acuit̃ in
fine· & deriuatur a manum q̃d est bonũ· Et q̃d me
lius est mane· quãdo de tenebris deuenit̃ ad luceȝ
Vel mane dr̃ a mano nas. q̃ tunc dies manare inci
pit· & ꝓducit p̄mam ·· Sed mane verbũ ĩp̄ati mõi
primam corripit· Vnde versus· Caro dico mane ·
cum debeo surgere mane ·
Maneo nes· mansi sum· i· morari· Et manere· id est
expectare· et scd̃m hoc cõstruit̃ cũ actõ· vñ act̃·
xx· ca· Vincula et tribulatões me manẽt· vnde ver
sus· Qui manet expectat· & qui manet ille morat̃
Maneo cõponit̃· Cõmaneo nes· Permaneo nes· re
maneo nes· Itẽ maneo cõponit̃ emineo nes· nui· &
cõponit̃ supemineo nes· nui· Itẽ maneo cõponitur
immineo nes· Itẽ ꝓmineo nes· Premineo nes· Ma
neo cũ oĩbus suis cõpositis est neutꝝ· Et illa eius
cõposita que retinẽt literaturã sui simplicis faciũt
p̄teritũ in si· & sup̄· in sum· Illa vero cõposita que
mutant a· simplicis in· i· faciũt p̄teritũ in ui diuisas
& carẽt supinis· Et nota q̄ scd̃m p̄is· maneo deꝫ
facere p̄teritũ p̄fectũ irregl'ariter manui· sicut te=
neo tenui· eo mutata ĩ ui diuisas· sed facit mansi ad
drñtiam hui⁹ datiui manui. Itẽ maneo manes· habȝ
primam breuẽ. sed hi maes nium · primam ꝓduc.
Vñ v̄sus. Illic pluto manes vbi terrẽt t̃stia manes
Manes nium· nibus· actõ manes vel manis masc·
ge· i· dij infernales & anime infernales · & dicun
tur a manũ q̃d est bonum p̄ cõtrariũ· quia nõ sunt
boni sed efferi & crudeles· Vel manes dicũt̃ a ma
no nas· q̃ late manãt p̄ auras. & ꝓ̃· p̄mam. vnde
horati⁹ in epi· Carmine dij superi placant̃ carmine
manes· Sed maneo nes· corri· ma Vnde manibus
quando est datiu⁹ de manes niũ· ꝓducit primam·
qñ ũo ẽ dt̃s et ablat̃s d̃ man⁹ nus nui· cor· primam
Vñ q̃dã· Cũ manib⁹ mãdo sine manib⁹ oĩa tãgo
Mango. manus cõponit̃ cuȝ ago· & dicit̃ mango
nis· i· mercator· & ꝓprie venditor equoꝝ· quia ma
nu agat equos· Et etiam quilibet mercator potest
dici mango· q̃ res suas manu agat· & ꝓ̃· pl'· gti·
Mania nie· est sane mẽtis alienatio· furor· dicta sic
ab insania quam greci manniam vocant· Vel dicit̃
a manim quod est diuinare· q̃ hec amẽtes et ĩsanos
facit· quorũ alij efficiũtur leti· alij tristes· alij furio

si. Mania etiam dr̄ q̄dam furia infernalis
Manica. a manus dicitur hec manica ce pnl'. corr. cathena vel vinculum quo captiuorū manus ligantur. Et dicit᷑ manica quasi manū capiēs. et hia est Vnde ꝓpheta. Et nobiles eorū in manicis ferreis. Itez manica est illa pars tunice que est ab humero vsqȝ ad manū. Vnde dicit pap̄. Manice sūt vīcula quibus manus vinculātur. licet etiam tunicaꝝ sint Vnde manicatus ta tū.
Manico cas caui care. i. festinare mane ire. mane cōsurgere. vel mane ꝯuenire. & dr̄ a mane Quedā glosa dicit sup illud luce. xxj. Oīs popul᷒ manicabat ad eum. i. mane venire accelerabat. Et ꝓducit primā sillabā. manico cas. sed manica ce eam corr. sed pnl'. vtrobiqȝ corripit᷑
Manifestus. manus cōponit᷑ cū festus. & dr̄ manifest᷒ ta tum. i. apertus. clarus. certus. quasi ad manū positus & prompt᷒. Nā manifest᷒ exponi solz & nō abscondi. Vnde etiā dicit᷑ manifestus quasi manēs festus. & est ethia. Itē in festo oīa debēt extrahi pulcriora & in apto poni. Vnde et dr̄ manifest᷒. i. promptus aptus. & palā positus. Et cōpatur manifestus stior stissim᷒. vnde manifeste ti᷒ tissime. aduer. Et manifesto tas. vnde manifestarius ria riū. qui manifestat vel manifestat᷑. vel manifeste & apte aliquid faciens. Quid sit manifestum vel notoriū in iure. dicā in notoriū.
Manin. i. diuinare.
Maniplus. in manipulus vide.
Manipularis. a manipulus dr̄ hic et hec manipl'aris & hoc re. & manipulari᷒ ria riū. ad manipuluz ptinēs vel de manipulo existēs. vt manipulares milites qui sunt de manipulo. Maipl'ares etiā dici᷒ eos q̄ sig̃ an̄ regē portāt. & ꝯpoit᷑ Cōmaipl'aris ris
Manipulus. a manus deriuat᷑ hic manipulus li. et est manipul᷒ tm̄ segetis quātū manus cape potest Vn̄ & dr̄ sic q̄si manuz īplēs. et ē ethia. Et hic manipulus dr̄ societas ducētoꝝ milituz. qꝛ anteq̄ꝫ sig̃ essent. manipulos. i. fasciculos stipule vel alicui᷒ herbe sibi ꝓ signis faciebāt. vel dr̄ manipul᷒ a manu. qꝛ olim bellum manib᷒ incipiebāt. Inuenit᷑ etiā maniplus ꝑ sincopā Vn̄ lucan᷒ Cōuocat armatos extēplo ad signa maniplos. Itē maipulus dr̄ ornamētū sinistre man᷒ sacerdotis.
Manna indecli. & hoc manna atis pnl'. gtī correp. dicit᷑ quidā cibus qualis de celo cecidit filiis isrhael. & dicit᷑ a manū. quod est bonū. qꝛ bonum erat cuiuscūqȝ em̄ rei saporē exigebat qui māna comedebat talem habebat Sap̄. xvj. Paratū panem d̄ celo ꝓstitisti illis sine labore. oīe delectamētū in se habētē. & oīs saporis suauitatē. Substātiā em̄ tuā & dulcedīnē tuā quā in filios habes ostēdebas. & deseruiēs vniuscuiusqȝ volūtati. ad quod quisqȝ volebat cōuertebat᷑ Vel māna dictū est a manu aduerbio admirātis apud grecos vel hebreos. quasi qd̄ signū est hoc. vel quid est hoc. Et inde a manu. id est. ab āmiratōe quā in mane habuerūt cū primum manna repperierūt dictū est māna Cū em̄ in mane primo vidissent manna admirātes ceꝑunt dicē mā u. quasi dicerēt quid est hoc. q̄ꝫ bonū. q̄ꝫ dulce. Inuenit᷑ etiā hoc māna ne. ge. neu. sicut & pascha pasche. Sȝ hoc videt᷑ esse cōtra regulas pri̇s. qꝛ nulluz nomē neutꝝ in prima declinatōe vel in quinta inuenitur. Sed potest dici q̄ꝫ pristia. intelligit de nominibus latinis. vide etiā in mel.
Mann᷒. a māsuetus dr̄ hic mānus ni. i. palefredus qꝛ māsuetudinē manuū sequat᷑. vl' qꝛ māsuet᷒ nt. vel dicit᷑ a man᷒. qꝛ manu nitat᷑ & ducat᷑
Mano nas naui natū nare. i. fluere decurrere. Et cōponit᷑ Cōmano nas Demano nas. Emano nas. Permano nas. Et est neutrū cū oib᷒ suis cōpositis & ꝓducit hāc sillabā ma. Horati᷒ in poetria. Omne supuacuū pleno de corꝑe manat. sed maneo nes corri. ma. Vnde versus. Si viciū remanet lacrime tibi gutta remanet. Fac bene quod manet. que tibi plaga manet
Mansionari᷒ ria riū. i. manēs vel ad mansionē ptinēs. & dr̄ a maneo nes.
Mansito tas. frequē. de māso sas. & corri. si scd̄m hug̃. Pap̄. vero dicit māsitat freq̄nt᷑ manet.
Mansiūcula le. dimi. ꝑua māsio
Manso sas frequē. de maneo nes si. sum. su. & est māso frequēter maneo mādo dis
Mansuci᷒ cij. i. edax ad mādēdum ꝑatus. & dr̄ a
Mansuefacio cis feci. facere. i. placare mulcere ꝛc̄.
Mansueo. manus cōponit᷑ cū sueo sues. sueui. et dr̄ māsueo sues sueui suē. i. eē vel fieri māsuetū. siue mitē domari. vnd̄ māsuesco scis inchoa.
Māsuet᷒. a māsueo sues. dr̄ māsuet᷒ ta tū. i. mitis nulli iniuriam faciēs. vel domitus quasi manu vel manui assuetus. Vnd̄ mansueto tas. i. mitigo quasi manu suesco. id ē. cōsuesco. sap̄. xvj. Mansuetabatur ignis. vide in mitis.
Mansus a mādo dis di sum. dr̄ māsus sa sum. i. comestus. Itē māsus sa sum. i. māsuetus. & tūc deriuat᷑ a māsueo sues. scd̄m hug̃. Itē pōt deriuari māsus a maneo nes māsi māsum. vnde dicit pap̄. Māsa comesta māsueta. māsus dict᷒ a manēdo q̄ꝫ itegrū sit. xij. iugerib᷒
Mante mātes. in mātos exponit᷑. & acuitur ī fine.
Mantele telis. pluralit᷑ hec mātelia dr̄. id ē. mantile. in mantile exponitur.
Mantia. a mantos dicit᷑ hec mantia tie. i. diuinatio Et ab eo cōponit᷑ nicromātia piromantia aeromātia iromantia geomātia ciromantia ornipomantia. de quibus ī suis locis. vide in nicromantia.
Mantica a manus dr̄ hec mantica ce. id ē. sarcina. scȝ mola Et inde manticatus ta tum. id ē mantica oneratus Et corripit ti
Manticula le diminutm̄ parua mantica Manticula etiaȝ dr̄ pera pastoralis
Manticul᷒ li diminutm̄ ꝑu᷒ mantellus Et hic manticulo las id ē fraudare furari Et cor. pnl'
Mantile a mando dis dr̄ hoc mantile lis penl'tima ꝓducta Et hoc mantele lis in eodē sēsu scȝ velam̄ mēse vel mapa Et dr̄ sic quasi mandele vel mandile Vel mantile siue mantele quasi manu tergile Et scd̄um hoc ꝓprie sic dicitur gausape. quia in tergēdis manibus prebetur. Vnde & dicit᷑ mantile vel mantele q̄si man᷒ tela & est ethia.
Mantos. a man quod est videre. & thesis quod ē positio cōponitur mantos. i. diuinatio Vnde hoc manteres. illud idē scȝ diuinatio scȝ visio positoꝝ id ē ꝓuisoꝝ a deo Et hinc filia thiresie dicta ē mantes q̄i diuinatrix Vel mantos dicta est taȝ diuinatio q̄ꝫ filia tiresie. a manes et tueor qꝛ manes tueat᷑
Mantua tue quedaȝ ciuitas lombardie de qua oriundus fuit virgilius. vnde dicit ouidius Mantua virgilio gaudet verona catullo. Peligne gētis gloria dicor ego. vnde mantuan᷒ na nū gētile l' patriū
Mantus a manus dicit᷑ hic mantus ti. quia manus tegat tm̄. est enim breuis amictus. vnde et dicitur mant᷒ ti q̄i manū tegēs. et ē ethiologia nō ꝯpositio
Manu aduerbiū admirantis apud grecos vel hebreos quasi quod signum est vel quid ē hoc. Exo.

capitulo·xvj· Dixerũt adiuicẽ manhu quod signat
quid est hoc· & acuitur in fine·
Manualis·a manus dr hic & hec manualis·et hoc
le·ad manũ ꝑtinẽs· & hoc manuale lis·pro quodã
libro qui quasi sẽꝑ habeẽ ad manũ·
Manubie·a manus dr he manubie biarꝫ·i·excubie q̃
ꝑ spacia noctis vigilãt. Et dicunẽ sic· qꝛ ꝑ manus
id ẽ·cateruas fiũt· Manubie etiam dicũtur spolia
exuuie·que victis extrahũtur·sic dicte· qꝛ manibꝰ
victoꝝ extrahunẽ scdm hug· Papias vero sic dic·
Manubie·spolia·rapine·res de preda manu colle-
cte· Manubie dicte sunt·qꝛ manibꝰ detrahũtur·
id est· vestes mortuoꝝ· Ezech· xxxviij· Et diripi
es manubias inimitas·
Manubriũ·a manus dicit hoc manubriũ brij· scꝫ
manica vel manicũ cuiuslibet ferri· quia manu tene
atur· Vnde manubriatus ta tum· Et videẽ esse cõ
positũ a manu & bria·qd est mẽsura. qꝛ ita cõmen
suraẽ ꝙ possit teneri in manu·sicut patet in cultel
lo & securi· vñ manubrio as·i·manubria alicui rei facere
Manulea·a manus dr manulea lee·
id ẽ·manica· vñ manuleatꝰ ta tũ·i·manicatꝰ·
Manũ grece latine dicit bonũ·
Manumitto·a manꝰ et mitto cõpoiẽ manumitto
tis si sum mittere·i·manu emittere·vl' liberare· vñ
hec manumissio onis· Et manumissus sa sum·quasi
manu emissꝰ Antiquitꝰ ei quoscũqꝫ mãumittebãt
eos alapa ꝑcussos circũagebãt ad modũ monacho
rũ et liberos cõfirmabãt ·vñ et sic mãumissi dicti
sũt·q̃i manu emissi·qꝛ manu emitterẽtur·
Manupiariũ rij·i·gausape·q̃i manꝰ pians·
Manus·a munꝰ dr hec manꝰ nus nui·qꝛ totiꝰ cor
ꝑis ipa sit munus· ipsa enim ori cibũ ministrat· &
facit & dispẽsat·oia dat & accipit· vnde & ab ari
stotele manus appellaẽ organũ organorũ· Vñ ma
nutus ta tũ·magnas habẽs manus· & cor·pri mam
Prouerbi· xj· Manus in manu nõ erit innocẽs ma
lus·quasi dicerꝫ·manꝰ si fuerit in manu·i·si ad horã
cesset a mala opatõe·nõ erit innocẽs malꝰ· nisi cessꝫ
a mala voluntate·
Manutergiũ·a manꝰ et tergo cõponiẽ hoc manu
tergiũ gij· & ẽ togilla cũ qua tergiẽ manus·
Manzer mãzeris·mas·ge · & dicũtur mãzeres filij
scorti vel adulterini vel scelerati· Deutronõ·xxxiij·
Nõ ingredieẽ mãzer · hoc est de scorto natus in ec
cl'iam domĩ vsqꝫ ad decimã generatõem. & corri·
pnl'·gti· Et a mãzer dr mãzerinꝰ na nũ·i·adulteriꝰ
Mapa·a manꝰ dr hec mapa pe·i·togilla·q̃i manu
pia·i·manũ piãs· vnde hec mapella le· vel mapula
le·vel mapellula le·dimi· Mapa etiã dr pictura vl'
forma ludoꝝ· vñ diciẽ mapa mũdi ·
Mapalia in magalia exponiẽ·
Maranatha acuiẽ in fine· Et sicut dicit quedã glo·
suꝑ illud apl'i ad corith·xvj·c· Sit anathema mara
natha· Sit anathema·i·sepatus a deo vel cõdemna
tus· Maranatha·i·donec veniat dominꝰ· vel in ad
uentu domĩ· Maranatha ei ĩterpretaẽ domĩꝰ venit
Anathema grecũ est· & interpretaẽ cõdẽnatus vl' se
patus· Hug· vero dicit hoc maranatha indecli·ẽ &
hebreũ· & iterptaẽ aduẽtus domĩ· vel domĩꝰ veĩt
vel vsqꝫ ad aduẽtũ domĩ·vnd illud apl'i · Anathe
ma maranatha·i·poitio in aduẽtu domĩ·
Marceo ces cui cere·id ẽ·putrere arescere· & est
florũ· Et cõponiẽ· Cõmarceo ces · Dimarceo ces·
Emarceo ces Permarceo ces · Remarceo ces· A q̃
bus oibus inchoatiua. Marceo cũ oibꝰ suis cõpo
sitis est neu· & facit ꝓteritũ in cui· & caret suꝑ· Et
a marceo ces·marcesco scis inchoatiuũ·
Marcescibilis·a marcesco qd est verbũ inchoatiñ
de marceo ces·deriuaẽ hic & hec marcescibilis· &
hoc le·i·putrescibilis· vnde marcescibiliter aduer·
Et hec marcescibilitas tis ·Et ꝑ cõpositõem immar
cescibilis le·Immarcescibiliter · Immarcescibilitas
bilitatis·
Marcha dr comitatus terre alicuius· vñ ipse mar
chio dr pñceps vel dñs marche· Marcha etiã ẽ qd
dã põdꝰ·s·media libra ·vt dr marcha argẽti.
Marciaton ge·neu·genꝰ vnguẽti. & dr a mars
Marcidulꝰ la lũ·aliquãtulũ marcidꝰ·a marcidꝰ dr
Marcidus·a marceo ces dr marcidꝰ da dũ·id est·
putridus·arescẽs.languẽs· Et cõpatur marcidus
dior dissimꝰ· Vnde hec marciditas tatis· Et marci
do das·i·marcidũ facere· & est acti· & cor·ci·
Marcor a marceo ces·dicitur hic marcor coris· id
est·marciditas·defectus quidã· Vnde marcorosus
sa sum·plenus marcore·
Marculus li·i·pusillus malleꝰ· & est dimi·de mar
cus qd & marcellus dr·
Marcus ci·dr malleꝰ. vnde marculꝰ dimi·
Marcus est maior ꝙ mallens· Et dr marcus a mol
lio lis. sicut et malleꝰ·vel quia maior est & fortior
ad cedẽdũ· Marcus etiã diciẽ quidã euangelista et
interꝑtaẽ excelsus mãdato· Excelsus vtiqꝫ xp̄i euã
geliũ altissimi quod ꝑ̄dicauit· Vel sublimis manda
to diciẽ ratõne ꝑfectõis in vita·qꝛ non soluꝫ serua
uit mandata cõmunia sed etiã sublimia·sicut sunt
consilia· Et vt diciẽ in quadaꝫ cronica· Claudiꝰ im
ꝑat·marcus euãgelista scribit·apostoli ꝑ orbem di
uidunẽ·marcus alexandrie martirium cõpleuit· Et
scribiẽ marcus sine aspiratõe· ¶ Et scias ꝙ marcꝰ
in figura leonis ostensus est ezechieli· Narrat eniꝫ
ezechiel se vidisse quattuor aĩmalia· quatuor facies
vni· & quattuor pẽne vni··et pedes eorũ pedes re
cti· & facies & pennas ꝑ quattuor ꝑtes habebant
iunceqꝫ erãt penne eorũ alteriꝰ ad alterũ· Simili
tudo aũt vultus eoꝝ erat facies hois & facies leo-
nis a dextris eoꝝ quattuor·facies aũt bouis a sini
stris ipsoꝝ q̃ttuor. & facies aquile desuꝑ ipsorum
quattuor · Ista visio exponiẽ a gregorio de euãge
listis·de xp̄o·de quolibꝫ viro iusto· ¶ De euãge
listis sic in q̃rta omel'·ezech· Quia inquit gregoriꝰ
ab humana generatõe cepit iure per hoiem mathe
us·qꝛ a clamore in deserto· Recte ꝑ leonem marcꝰ
qꝛ a sacrificio· Recte ꝑ vitulũ lucas· qꝛ a diuĩtate
verbi cepit· Digne ꝑ aquilã signatur iohãnes· Sic
enim aquila cũctis auibus altius volat & irreuer
beratis oculis radios solis intuetur· sic iste altius
ceteris ascendit· qui dicens· In pñcipio erat verbũ
& verbũ erat apud deum · & deus erat verbũ·duꝫ
in ipsam deitatis substãtiã intẽdit·quasi more aq̃le
in solem oculos fixit· ¶ De xp̄o etiam exponitur·
Vnde dicit grego·in·xxxj· moral'· Quãuis singula
ad vnũquẽqꝫ euangelistam recte cõueniant· Pñt
tñ hec quattuor aĩmalia ipsum suum caput cuius
sunt membra signare· Ipse nanqꝫ & homo est· quia
naturã nostrã veraciter suscepit· Et vitulus· quia
ꝓ nobis occubuit patiẽter· Et leo quia per fortitu
dinẽ deitatis suscepte mortis vinculũ rupit· Et ad
extremum aquila est· quia ad celuꝫ de quo venerat
rediijt· Homo ergo nascendo·vitulus moriẽdo·leo
resurgẽdo ·aquila ad celos ascẽdẽdo·vocatus est ·
¶ De quolibet etiam viro iusto potest exponi· nã
vnusquisqꝫ vir bonus christianus homo est· ratõa
biliter viuendo· Vitulꝰ ẽ semetipsũ mortificando

Leo est · fortiter contra dyabolū dimicando · Vnde salomō iustus tanꝙ leo cōfidens absqꝫ terrore erit · Aquila est · terrena despiciēdo · & celestia appetendo · Vñ dicit ibidem gregoriꝰ in q̄rta omel' · ezech · Qm̄ iustus quisqꝫ ꝑ rōnem homo · ꝑ sacrificium mortificatōis sue vitulꝰ · ꝑ fortitudinē securitatis leo · ꝑ cōtemplatōꝫ vero efficit̄ aquila · Recte ꝑ hec sancta aīalia sigri vnusquisqꝫ ꝑfectus pōt · Itē dicit ꝙ facies leonis et hoīs erant a dextris animaliū · & facies bouis a sinistris · Nā ꝫm gregoriū per hominem xp̄i natiuitas · ꝑleonem xp̄i resurrectō figuratur · ꝑ bouem vero xp̄i passio · per dextram vero ꝓsperitas · ꝑ sinistrā aūt tristicia ꝯsignatur Vñ et sinistꝝ adūsum dicimꝰ · Quia ergo natiuitas et resurrectio xp̄i leticiam discipulis prebuit quos passio cōtristauit · quia tristes erāt apl'i ꝯ nece sui domi · A ꝯxtris homo & leo iure dr̄ · Vitulꝰ vero a sinistris recte dr̄ · Iure aūt locus aquile nō iuxta sed desuꝑ esse describit̄ · q̄a ꝑ hoc ꝙ eiꝰ ascēsionem signat · seu quia verbū patris apud patrē eē denūciat · suꝑ ceteros virtute cōtēplatōis excreuit Item dicit̄ quatuor facies vni & q̄tuor penne vni · sicut exponit grego · in t̄cia omel' · ezechiel' · Per facies intelligit̄ fides humanitatis xp̄i · Per pēnas vero ꝯtēplatō deitatis · Merito ergo vnūquodqꝫ istoꝝ aīaliū dicit̄ habuisse quatuor facies & quatuor pēnas · q̄a vna est fides humanitatis xp̄i et incarnatōis in oībus · & par cōtēplatō diuinitatis eius in singulis · Itē dicit̄ ꝙ facies et pēnas ꝑ quatuor ꝑtes mūdi habebāt · quia in cunctis mundi regionibꝰ ꝑdicātes ꝯmōstrāt̄ q̄d q̄d ꝯ deitate et q̄d q̄d humanitate nostri redēptoris sentiūt · Itē dr̄ iuncte qꝫ erāt pēne eoꝝ alterius ad alteꝝ · q̄a videlicet omnis euāgelistaꝝ ꝟtus omīs sapīa qua ceteros transcēdūt · vicissim sibi in caritatis atqꝫ cōcordie pace sociat̄ · Et quia nulla ꝟtus esset si fidē īcarnationis & ꝯtēplatōeꝫ diuinitatis habuissent · & recta oꝑa nō haberent apte illis dr̄ · Et pedes eorum pedes recti

Mare · a meo as · dicit̄ hoc mare maris · q̄i meare · quia semꝑ est in motu · Et ꝫm hoc mare potest dici aquaꝝ generalis collectō · Omnis em̄ aq̄rum collectio siue salsa sit siue dulcis abusiue dr̄ mare · Vnd̄ in geñ · Cōgregatōnes aquarū appellauit maria · Sꝫ ꝓprie mare dicitur cuius aque amare sunt · Et dicitur sic quasi amare · ab amaritudine · vl' a meo as · q̄ ꝑcipue suꝑ oīs alias aquas ē ī motu Idē dr̄ equor · pelagus · fretū · pontus · occeanꝰ · abissus · De his significationibꝰ habes versus in fretū A mari deriuat̄ marinꝰ na nū · Et marinariꝰ ria · rium · quasi iuxta mare existēs · Et scias ꝙ sūt multa maria q̄ non ꝑmiscēt̄ sibiipsis admuicē nisi ī radice · quia oīa cōtinuātur ad occeanū · Et scd̄um descriptōnem factā sub iulio cesare maria mediterranea in toto orbe habitabili sunt triginta · Item nota ꝙ oīa elemēta in loco vbi cōtingūt se alterantur a sua natura vt sit quidā motus cōtinuationis inē ea · Et exinde in mari causat̄ salsedo ex admixtione vaporis terrestris simul cū adustione radij solaris Et hoc ꝑcipue ꝓpe t̄ram & in suꝑficie maris · In ꝓfundo em̄ pelagi inuenit̄ aqua dulcis · vt patꝫ ex ꝟbis philosophi dicētis in libro de aīalibꝰ · ꝙ q̄dam piscis qui dicitur malefie īuenit̄ valꝯ magnꝰ in locis pelagosis in quibꝰ abūdant aq̄ dulces · vnde quidā volūt & verū est forte ꝙ mare non ē salsum nisi iuxta litꝰ · sꝫ vbi est in medio litoꝝ ꝑ aque distātiam ibi occeanū dicūt eē aquā simplicē sꝫ īsipidam · Et vt dicit̄ in primo capl'o eccl'astes · Oīa flumina intrāt in mare · & mare non redūdat · cuiꝰ causa ē scd̄m quosdā ꝙ additio ad redūdantiam in maribꝰ non apparet · cū sit receptaculū oīm aquaꝝ & locꝰ quietis eaꝝ · Receptaculū em̄ naturale qđ ē locꝰ rei scd̄m naturā non redūdat ex ingressu rei q̄ scd̄m naturā debet eē in ipso · q̄ locꝰ adequat̄ ei qđ includit scd̄m naturā · & isti dixerūt veritatem Est tam̄ alia causa vt dicit frat̄ albertꝰ ꝙ sꝫ ꝯ aq̄s introeūtibꝰ multū cōsumit̄ ꝑ vapores eleuatos in aerē · et ꝯtinue tātū inde effluit ab ipso mari ad hostia fluminū · quātū influit ex ipsis flumibꝰ · & idō non potuit redūdare · Est autem hoc vidē ꝑ simile Si em̄ accipiat̄ vas aque ꝑuū & asꝑgat̄ ex eo locꝰ amplus diffusus valde · asꝑgatur aūt successiue ꝑs post ꝑtē & non effūdat̄ illa aqua ī eū simul · sꝫ successiue pars post ꝑtē donec tota consumat̄ non apparebit unꝙ aliquid nisi forte madefactō in illo loco · q̄ prima asꝑsio exiccata est anteꝙ scd̄a adueniat · & ita ꝑua est aqua respectu loci · qđ nō sufficit ad infūdēdū locū sed vix ad madefactionē · Eodeꝫ aūt modo est de aquis fluētibꝰ in locum amphitricis · Ille em̄ fluūt suꝑ loca āplissima · q̄ vix ipse sufficerēt humefacē in suꝑficie si non eēnt ibi aq̄ in vētre maris occeani · Insuꝑ & resoluūtur successiue · & egrediunt̄ ad hostia fluminū · Et idō non apparet vtꝝ aliquid additū sit ex influxu aquaꝝ · & idō non redūdat occeanus · Aniaduerte ꝙ ambro · dicit in tercio hexam̄ · Cōgreget̄ iquit aqua in tercia die dictū est · & cōgregata est · & frequēter dr̄ congreget̄ populꝰ & non congregat̄ · Non mediocris pudor ē impio dei insēsibilia elemēta parē · & homīes non obedire quibus sēsus ab ipso tributꝰ auctore est · Itē remigius dicit tractās illud mathei · Imꝑauit vētis & mari · & facta ē trāq̄llitas magna · ea inquit q̄ nobis īsēsibilia sūt · deo creatori oīm rerū sunt sēsibilia · Et sicut dicit grego · in quinto moraliū · Mare viua corꝑa in semetipo retinet · naꝫ mortua extra se ꝯtinus expellit · Quidā tamē domini subditos viuos a se expellunt · & retinent iuxta se mortuos in peccatis · Itē inuenitur mare tiberiadis & est idē qđ lacus tiberiadis · de quo dicā in tiberias · Itē inuenit̄ mare rubꝝ · Et vt dicit̄ in historijs suꝑ exodo · Mare rubꝝ non ē aqua rubea · sed oīs terra circūstās rubea est · ex qua viciat̄ gurges & inficit̄ · vnde miniū acutissimū decerpit̄ · Quidquid etiā ad esum in fructibus est in hūc colorem cadit Ob hoc ibidē gēme rubee inueniūtur · q̄ humo ī suo lute & inter arenas attrite terre colorem & maris habēt · De hoc etiā vide in rubeo bes · vbi nos dicimꝰ rubeū · hebreꝰ habꝫ cānosū · eo ꝙ cāne in litoribus abūdāt · Itē inuenit̄ mare mortuū · & dr̄ mortuum vt dicit Isidorꝰ ꝓpter hoc ꝙ nihil gignit viuū nihil recipit ex gn̄e viuētiū · Nā neqꝫ pisces habet neqꝫ assuetas aquis & letas mergendi vsu patitur aues · Sed quecunqꝫ viuētia mergēda tētaueris · q̄cunqꝫ arte demersa statim resilient · & quāuis vehemēter illisa · statim excutiunt̄ · Hoc & mare salinariū vocat̄ qđ ē in iudea

Margarita est quedā gēma ꝑciosa cādida · a mari dicta · Vnde dicit Isidorꝰ · xvj · ethimo · Margarita prima cādidarū gēmarū quā inde margaritā aiūt vocatā ꝙ in cōchulis maris hoc genꝰ lapidis īueniat̄ · Inest enim in carne coclee calculꝰ natꝰ · sicut in cerebro piscis lapillꝰ · Gignit̄ aūt de celesti rore quē certo anni tēpe coclee hauriūt · & declinat̄ hec margarita te · Et hoc margaritū inuenit̄ ꝓuer · xxv c · Inauris aurea & margaritū fulgēs qui arguit sa

pietem. Inuenit etiam hec margareta pro quadaȝ
virgine gloriosa· a margarita gemma dicta · q̃ gẽ
ma est candida· pua & virtuosa. Sic beata marga
reta fuit cãdida p virgitatẽ· pua p humilitatẽ· vir
tuosa p miraculoꝝ opatõem ·

Marginalis in margo vide·

Margo· mare zponit cũ giro as· & dr̃ hic aut hec
margo ginis · incerti gñis· licet quidã dixerit ꝙ ẽ
dñis· Et dicit margo quasi mare girãs· id ẽ· lit? ma
ris· Vel dicit margo quasi mare regẽs vel agẽs vl'
gerẽs· Trãsfert etiã hoc nomẽ vt margo dicat qd̃
libet litus vel limbus· & gñaliter extremitas vl' ex
trema pars cuiuslibet rei· Vnde margine? nea ne
um· Et hic & hec marginalis & hoc le· qd̃ pertinȝ
ad marginẽ vel quod est in margine · Vnde glose
dicunt marginales que sunt in marginib? libri· ad
drñtiã interlinearium glosaꝝ q̃ sũt ĩter lineas text?·

Maria· a mari deriuat hec maria rie· mater domini
ꝓpter claritatẽ Vnde et maria illumĩatrix siue stel
la maris ĩtpretat· qr genuit lumẽ mũdi· Sermone
aũt syro· maria dña nũcupat· & hoc pulcre· qr oĩm
dominũ genuit · & fuit virgo maria ante sãcta ꝙ̃
nata ex vtero· ¶ Et scias ꝙ sanctificatio btẽ ma
rie virginis excellẽtior fuit sanctificat õib? aliorũ
Quod sic patet· In sanctificatõe eni que fit p legẽ
cõmunẽ in sacramẽtis tollit culpa sȝ manet fomes
scd̃m qd̃ est inclinãs ad peccatũ mortale & veiale·
sed in sanctificatis ex vtero nõ manet fomes scd̃m
qd̃ est inclinãs ad mortale· sed tãtũ remanet inclia
tio fomitis ad veniale· vt patet in hieremia & Io
hãne baptista· qui peccatũ actuale habuerũt · ñ au
tẽ mortale sed veniale· sed in beata virgine inclina-
tio fomitis oĩno fuit ablata. & quãtũ ad veniale et
quãtũ ad mortale· Et qd̃ plus est· g̃tia sanctificati
onis vt dr̃ nõ tãtũ repressit motus illicitos in ipsa
sed etiã in alijs efficaciã habuit· ita vt ꝙ̃uis eẽt pul
cra corpe a nullo vnꝙ̃ viciose cõcupisci potuit · vi
de in obumbro· & in virt?· & ĩ honoro ¶ De viris
& filijs duarũ mariaꝝ soroꝝ beate marie mr̃is dei
habes in iohãnes· & acuit penul· in prosa· sed quã
do maria est plurale de mare grauat · Vnde q̃dam
Trãsiuit maria cũ fratre beata maria Potest tamẽ
in uersu hoc nomẽ maria corripe penul Vnde pru
denti?· Nec mea post maria potis es pstrĩgere iu-
ra· Sed in ꝓsa sp huiõi noĩa habent accentũ acutũ
vel circũflexũ sup pnl'· p grecismũ· quod causa ma
ioris boatus videtur cõtingere· qr dictõnes grece
ꝓlate magis ore rotũdo sonãt·

Maris ẽ gẽs de mas & de mare

Marisan octau? mẽsis est· & acuit in fine.

Marisca· a mas dr̃ hec marisca ce· ꝓprie vesica q̃ cir
ca podicẽ mariũ ex nimio fricatu et vsu agẽdi op?
zodomiticũ solet eructuare· Vñ iuuenalis · Si po
dice leni· Scindunt tumide medico ridẽte marisce·
Dicit tñ quandoqȝ marisca q̃libet vesica q̃ ex assi
duo carnis fricatu nascit·

Maritell? li· dimi· paruus maritus· & hec maritel
la le· pua vxor siue marita

Maritim? · a mari dr̃ maritim? ma mũ· quasi iuxta
mare exñs· Vnd̃ hec maritima me· dr̃ terra q̃ iuxta
mare est· Vel dic ꝙ maritima dicũt loca mari vici
na· sic dcã· q̃i maris ĩtima· & ẽ ethia· & cor· pnl'·

Marit? · a mas maris dr̃ hic marit? ti . Vnde hec
marita te· i· vxor. Et maritus ta tum· ptinẽs ad ma
ritũ vel maritã · vel maritat? ta tũ · ¶ In eligẽdo
aũt marito quattuor expectari solent· scȝ ũtus· ge
nus· pulcritudo· sapiã· Ex his sapiã potior est ad
amoris affectũ· similit in eligẽda vxore quattuor
impellũt hoĩem ad amorẽ· scȝ pulcritudo gen? mo
res diuitie · melius tamen si in ea mores ꝙ̃ pul
critudo querãtur · Nũc autẽ ille q̃runt quas diui
tie aut forma· non quas ꝓbitas vel mos cõmendat
Itẽ tribus de causis ducit vxor· Causa ꝓlis· causa
adiutorij· causa incõtinentie · De prima causa dicit
in genesi· Crescite et multiplicamĩ· De secũda ĩ eo
dem Nõ est bonum hoĩem esse solũ· faciam? ei ad
iutoriũ simile sibi· De tercia dicit paul? ad corith·
Qui si se non continet nubat· Ideo autem femine sb
viri potestate consistũt· qr leuitate animi plerũqȝ
decipiunt· vnde & equũ erat eas viri autoritate re
primi· Prouide veteres voluerũt feminas ĩnuptas
ꝙ̃uis pfecte essent etatis ꝓpter ipam animi leuita
tẽ in tutela cõsistere ¶ Qualit aũt marita siue vx
or se habere debeat erga virũ & familiã habet tho
bie· x· cap̃ · vbi raguel & ãna pntes sare vxoris tho
bie iunioris· bñdicẽtes ei monuerũt eam honorare
socros· diligere maritũ· regere familiã · gubernare
domũ· & seipsam irrepħẽsibilẽ exhibẽ· A maritus
deriuat hic et hec maritalis · & hoc le· Et marito
maritas verbum actiuum cum omnib? suis cõpo
sitis· Et ꝓducit ri· vide in vxor·

Mars· a mas maris dicit hic mars martis· de? bel
li· & ꝓ ipso bello inuenit· & dr̃ sic · qr marium sit
mars. Ad hoc ei ꝙ sit mars· id est bellum· p viros
pugnat maxime apud nos ubi soli mares pugnãt ·
Vide in amazones & in cometa ·

Marsia marsie quedã terra ẽ· Vnde marsus sa sũ·
Vel marsi sunt dicti· quasi martẽ scientes vel sitiẽ
tes· qr bellicosi sunt· Et quia marsi multũ valent ĩ
ĩcãtatõe serpẽtũ· id̃ qñȝ iuenit marsus ꝓ ĩcãtatore
serpentũ· qñȝ gñalit pro ĩcãtatore·

Marsilia lie· q̃dã ꝓuĩtia ẽ siue regnũ

Marsupiũ pij· sаccul? pecunie siue bursa· Et dr̃ a
marsupon greco qd̃ greci sic vocãt·

Martellus li· dimi· mediocris malle?·

Martir tiris gñis cõmunis grece· latine dr̃ testis·
Vnde & testimonia grece martiria dicunt· in mar
tir testis dr̃ . qr ꝓpter testimoniũ xp̃i passiones su
stinuit· & vsqȝ ad mortem pro veritate certauit Et
inde hoc martiriũ rij· cruciatus martiris· vel locus
vel templũ martiris· qr in memoria martiris sit cõ
structũ· vel quia sepulcra ibi sũt sanctoꝝ martiꝝ
& hinc martirio rias· & martirizo· zas · & sũt actia
Et vt dicit augustinus· Pena non facit martirẽ sed
causa· ¶ Et scias ꝙ scd̃m gregoriũ duo sunt gña
martirij · vnum in mente· & aliud in mente siml' &
actõne· Itaqȝ martires esse possum? etiam si nullo
ferro pcutientiũ trucidemur · Mori quippe a pseq̃n
te manibus· martiriũ in aperto ope est· Ferre vero
cõtumelias· et odientẽ dilligere· martiriũ ẽ in occl'
ta cogitatõe· Zebedei filius· i· iacobus & iohãnes
non vterqȝ p martiriũ occubuit· & tamẽ ꝙ vterqȝ
calicem biberet audierũt· Iohãnes nãqȝ nequaꝙ̃ p
martiriũ vitam finiuit · sed tamen martir extitit·
quia passionem quam nõ suscepit ĩ corpe seruauit
in mente· Et nos ergo hoc exemplo sine ferro mar
tires esse possumus· si patientiam veraciter ĩ aĩmo
custodimus· Item bernhard? distinguit tria gña
martirũ · scȝ volũtate non nece· vt iohãnes· volũta
te & nece vt stephan?· Nece & non voluntate ut ĩ
nocentes · De aureola martiꝝ reqre in virgo ·

Martius· a mars dicit martius· tia· tium. id est· ad
martẽ ptinens· vel bellicosus · Et hic martius tij·
quidam mensis sic dictus · ꝓpter martem romane

gētis auctorē· Fuit em̄ pater romuli· & ido romu
lus in honorem patris ꝓmū mēsem ab ei⁹ nomine
martiū vocauit· Vel ideo marti⁹ dicit̄ a marte· qꝛ
in eo est festū martis· & ei cōsecratus est mensis il
le· qnia eo tempe cūcta aīamātia ad martē agant̄
cōcubendi voluntate· & idē dꝛ mensꝭ nouoꝝ quia
marti⁹ olim erat initiū āni· Et ide marti⁹· martia·

Mas maris· mas· ge· i· masculus· martium·
vel maritus· scꝫ cū ponitur sine adiectōe· Numeri
xxvij· Mares filios· & cor̄· ma· Vidocinēsis· Illiba
ta timet fossorē gleba timescit· Ad maris accessū
virginitatis honor·

Masculus a mas dicitur masculus la· lū· i· mascu-
lini sexus vel fortis· vel baro vel vir· & hic mascli
nus na· nū· Et cōponitur cū con· & dicitur cōma-
sculus la· lum· ꝯm hug· Et ꝯm pap· masclus est di
mi· de mas·

Masloth liber est qui dicitur ꝓuerbia salomonis·

Maspit̄· mars cōponit̄ cū pater· & dꝛ hic maspiter
maspiteris vel maspitris· i· martis pater· Vel mas
piter dicitur maris pater· & tūc cōponitur a mas
et pater· et cor̄· pnl't·

Massa· villa vel casula· Vel massa apud hebreos
graue pondus dicitur· & ꝓprie metalli alicui⁹· Vn̄
hic massarius rij· cui cōmissa est cura toti⁹ familie·
& hec massaria rie· ꝯm hug· Item massa palataꝝ i
uenitur· & dicitur massa palataꝝ pondus ficuum
Ficus em̄ inter palas compresse dicuntur palate·
Vnde magister in historijs in ij· regū c· xvj· One-
rati massis. palataꝝ· i· ficuū· qꝛ inter tabulas quas
palas dicimus presse compinguntur·

Massagete· a massa quod est pond⁹ graue· & ge
tha qd̄ est gothus cōponit̄ massageta vel massage
tes· & dicūtur massagete· q̄si graues· id est fortes
gete· & sunt massagete vt dicit̄ gentes habitātes
inter scitas· & albanos· & corr̄· pnl'· Lucanus in se
cūdo· Agmina massagetē scithius non alliget iste·
Hieroni⁹ i epl'a ad paulinū capitulo pmo· Pertrā
siuit caucasuꝫ· albanos· scithas· massagetas·

Massarius· in massa est·

Massicus sici· mons est vbi optimū vinū abundat
Et ponit̄ qn̄ꝫ ꝓ vino· Vnde massicus ca· cum· &
massicū ci· ꝓ optimo vino·

Mastico cas· in mastix cis· exponit̄·

Mastigia· a mano nas dicit̄ hic & hec mastigia gie
malus & neq̄ seruus vel ancilla· quasi a stige ma
nans· Itē mastigia potest deriuari a mastico cas·
& tunc mastigia est fe· ge· & est corrigia balthei·
vl' qua mātell⁹ cōglutinat̄ ante· sed ponit̄ quando
qꝫ pro flagello· Vnde mastigio gias· id ē· mastigia
ligare vel verberare·

Mastix cis· mas· ge· gen⁹ coloris est· & vt dꝛ lēti
sci arboris gutta est· vnde hec masticina ne quedā
vestis· qꝛ colorē masticis habeat scd̄m hug· & vt
fert̄ mastix est gen⁹ gūmi cōsolidās dētes· Item a
mastix deriuat̄ mastico cas· i· comedere vel potius
inter dētes ducē & cōterere· Et ponit̄ quādoqꝫ ꝓ
deliberare· vel excutere· Et cōponit̄ quādoqꝫ cuꝫ
con· & de· & dꝛ Cōmastico cas· Demastico cas· id
est· simul vel valde demasticare· Et ē actiuū cū oī
bus suis cōpositis· ¶ Sed dubitat̄ de hoc nomine
mastix an ꝓducat pnl'· in obliquis· Dicūt quidā ꝙ
sic· & istos oportꝫ dicē masti co cas pnl'· ꝓd· Alij
dicūt cū quib⁹ ego ꝙ hoc nomē mastix cor· penul
timā in obliq̄s sicut fornix cis· & ide mastico cas·
pnl'· cor· Et hoc sentit magister bene·

Mastruca ce· vestis sardoꝝ ex pellib⁹ feraꝝ· & dꝛ
a mōstrū quasi mōstruosa· qꝛ qui ea vtitur quasi i
feraꝝ habitū trāsformatur· vnde mastrucatus ta·
tum· id est· mastruca idutus·

Matematic⁹· in matesis sine aspiratōe vide·

Mater· matros grece latine autē dicūt hec mater
tris· Q aūt dꝛ mater quasi māmas tritas habens·
ethimologia ē· Et inde hec matercula le· dimi· ꝑua
mater vel in statura vel diuitijs· Et matern⁹ na nū
Et hic & hec maternalis & hoc le· vnde hec mater
nalitas tatis· & hec maternitas tatis· & ꝓducit ꝑ
mam mater naturaliter· vnde ouid· epi· Mat̄ eris
tauro senior ipse truci· vnde materfamilias mater
familie· vel materfamiliaꝝ fe· ge· i· mater sup famili
am· vel q̄ ꝑ quādā iuris solēnitatē in familiā trāsit
mariti· Tabule em̄ matrioniales instrumēta fiunt
sue emptōis· vel materfamilias est illa q̄ plures eni
xa est· qꝛ familia ex duob⁹ esse incipit Et acuit ul
timā paterfamilias & materfamilias scd̄m hug· qꝛ
familias est gt̄s grec⁹· Et pris· dicit in· vj· li· quasi
in principio· Prime declinatōis feminoꝝ genitiuū
etiā in as greco more solebāt antiquissimi termina
re· vnde & adhuc pr̄familias & materfamilias ꝓ
familie solem⁹ dicere· & frequēs hoc habet vsus
Dicit̄ tamē paterfamilie· & paterfamiliaꝝ· & pat̄
familijs· vide in honoro·

Matercula le· in mater vide·

Materia· a mater dꝛ hec materia rie· q̄si mater rei·
Et inde hec materiola le dimi· & est materia in vo
cib⁹ & sciētijs. sed materies in alijs reb⁹· Itē a ma
teria materiatus ta tuꝫ· qd̄ ex materia cōstat· & ma
terio as· i· materiā cōstruere· Et hic & hec materi
alis & hoc le· ad materiā ꝑtinēs· vel ex materia cō
stans· vel in sua materia designāda posit⁹· vnd̄ &
illud vocabulum dꝛ materialit̄ positū qd̄ ponit̄ ad
designādā materiā suā· i· seipsū vl' qualitatē suī ꝑ
sius· Item a materia dicit̄ hec materies riei· id est·
materia· & declinatur in singulari & in plurali nu
mero per oīs casus· Et sciat ꝙ duplex est materia
scꝫ in qua & ex qua· & etiā addūt quidā circa quā
Vnde causa materialis sic describit̄· Causa materi
alis est illa ex qua aliquid fit· vt ex ferro fit cultel
lus· & ex elemētis corꝑa· vel in qua aliquid fit vt i
corpore fit vel est color· Cā aūt ex q̄ aliq̄d fit· alia
ꝑmanet in materiato vt ferrū in cultello· alia t̄nsit
vt aqua & farina trāseūt in panē· & in vitro fenū
& filix· Materia autem sic diffinitur· Materia est
que est in potentia tātū·

Matertera· a mater dꝛ hec matertera re· soror ma
tris· q̄si mater altera· sicut amita dꝛ soror pr̄is. Et
corri· te siue penul· matertera·

Matesis· matho grece ltīe dꝛ disco· vel doceo· vn
de hec matesis sis pnl'· ꝓd· & sine aspiratōe· i· diui
natio· vnde matematicus ca cū· i· diuīator· Iuuena
lis· Nemo matematicus geminū indēnat⁹ habebit
Itē a matho deriuat̄ hec mathesis· pnl'· cor· & aspi
rata· i· doctrīa· scꝫ quadruuiū· vnde ūsus· Scire fa
cit mathesis· sed diuinare matesis· & ide mathema
tic⁹ ca cum· cum aspiratōe· i· doctrinalis q̄druuia
lis· & hec mathematica ce· i· scia quadruuialis· siue
quadruuiū· quasi doctrinalis scia· vel quia ꝑ illam
uenit̄ ad theologiā· que est doctrina doctrinaruꝫ
& scia sciaꝝ· vel qꝛ maior doctrina sit i mathema
tica ꝙ in alijs· & cū i alijs artibus solo sermone sit
doctrina· In hac etiā uisu fit· qꝛ qd̄ uerbo dꝛ & ra
tōe sub figuris oculis ostēdit̄· vel dicit̄ doctrīalis
qꝛ circa posteriora consistit· qꝛ ibi fit doctrina de
corporibus per ea que circa corpora sunt· vnde ma

thematica dat initium·phisica prouectum·theolo
gia consũmat imꝑfectum·

Mathematicus ca cu m·id ē·doctrinalis· aspirat̃
uide in matesis sine aspiratõe·

Mathesicẽtrũ·matho uel mathesis cõponit̃ cuz cē
trꝫ quod ē punctus quo circulus uoluit̃. & dicit̃
hoc mathesicẽtrꝫ tri·i·disciplinalis vel doctrinalis
punctus circuli·

Mathesis pnl'·cor· & aspirata·i·doctrina· vt dixi
in matesis sine aspiratõne·

Matho grece·id est·disco vel doceo latine

Matricida·a mater & cedo dis cecidi· cõpoitur
hic & hec matricida de pnl'·ꝓdu·qui vel que occi
dit matrē·Vnde hic & hec matricidalis·& hoc le
res matricide· vel pertinēs ad matricidaꝫ·Et hoc
matricidium matricidij·

Matricula le·pnul·cor·est dimi·de matrix tricis·
quod etiam ꝓ cartula inuenit̃· & ꝓprie ꝓ cartula
ꝓmissionis·Vnde in vita beati siluestri legit̃ ꝙ ha
bebat noīna viduaꝝ et orphanoꝝ in matricula sua
scripta·hoc est in ꝓmissionis cartula·

Matrimes·a mater d̃r hic et hec matrimes trimis
qui vel que viuit supstes defũcta matre·vel matri
mes dicit̃ puer similis matri·Vnde & dicit̃ tunc
matrimes quasi matrez imitãs·Et cõponit̃ a mat̃
& imitor imitaris·

Matrimoniũ·a mater d̃r hoc matrimoniũ nij·Et
diffinit̃ sic·Matrimoniũ est viri & mulieris legiti
ma cõiũctio·indiuiduã vite cõsuetudinē retinens
Cõiũctio scꝫ aĩoꝝ·& matrimonialis·Vnď ñ dicit
viroꝝ & ml'ieris·nec viri et mulierũ·quia nec vn⁹
vir plures vxores·nec vna mulier plures viros si
mul habere potest·Indiuiduã vite cõsuetudinē re
tinēs·hoc est ꝙ neuter absqꝫ cõsensu alterius pōt
cõtinẽtiã ꝓfiteri·vel orõni vacare· & ꝙ inter eos
dũ viuũt viculũ ꝑmanet cõiugale vt neutri liceat
se alteri copulare· & vt iuicē alter alteri exhibeat
qď quisqꝫ sibi exhiberi desiderat·¶Et scias ꝙ q̃
uis pater sit dignior q̃ mater·tñ circa ꝓlē mag⁹ of
ficiosa est mat̃ q̃ pater·Vnde matrimoniũ d̃r qua
si matris muniũ·i·officiũ·qꝛ femī maxime incũbit
officiũ educãde ꝓlis·Vel iõ denoĩat̃ matrimoniũ
a matre potius q̃ a patre·qꝛ mulier ad hoc princi
paliter facta est vt hoi sit in adiutoriũ·nõ aũt ꝓ
pter hoc vir fact⁹ est·vñ magis ꝑtinet ad ratõem
matrimonij mater q̃ pater·¶Et nota ꝙ de mrĩ
monio possum⁹ loqui dupliciť·vno mõ quãtũ ad
forũ cõsciē·& sic in rei veritate carnalis copl'a nõ
habꝫ ꝙ ꝑficiat matrimoniũ cuius spõsalia p̃cesse
rũt ꝑ verba de futuro·si cõsẽsus interior desit·qꝛ
verba etiã de pñti exprimẽtia consẽsũ si ɔsẽs⁹ men
tis deesset nõ facerẽt matrimoniũ·Contrahit̃ eñ
matrimoniũ solo consẽsu·qui solus si defuerit cete
ra etiã cum ipso coitu celebrata frustrantur·Alio
modo possumus loqui de matrimonio quãtum ad
iudiciũ ecclesie·& qꝛ in exteriori iudicio scdm ea
q̃ foris patẽt iudicat̃·cũ nihil possit exp̃ssius signa
re consẽsum q̃ carnalis copula·scdm iudiciũ eccl'ie
carnalis copula ɔsequēs sponsalia matrimoniuꝫ fa
cere iudicat̃·nisi aliqua signa exp̃ssa doli vel frau
dis appareãt·Ille tñ qui carnalit̃ ɔmiscet̃·facto in
carnalē copulã ɔsẽtit scdm rei veritatē·sꝫ ĩ matri
moniũ non ɔsẽtit ex hocipso nisi scdm interp̃tatõ
nē iuris·si tñ sponsa sponsũ admittit credēs eum
velle matrĩoniũ ɔsũmare·excusat̃ a peccato·ñ alia
signa exp̃ssa fraudis appareãt vel doli·¶Non est
autē p̃tereũdũ ꝙ mrĩmoniũ est signũ ɔiunctõnis
chřisti & ecclesie·Vnde dicit aplus in epistola ad
ephe·c·v·Relinquet homo patrē & matrē & adhē
bit vxori sue·& erũt duo in carne vna·Sacmẽtuꝫ
hoc magnũ est·ego aũt dico in xp̄o & eccl̃ia·Et ad
hoc intelligendum scias ꝙ matrimonium est sa=
cramẽtũ sacre rei·id ē·ɔiũctõis xp̄i & eccl̃ie signũ
Nam sicut inter ɔiuges ē ɔiunctio aĩoꝝ & corpo
rũ·sic eccl̃ia xp̄o copulat̃ volũtate & natura·quia
idē vult cum eo·& ipse naturã hoĩs assũpsit·vnď
copulata ē sponsa sponso spũaliter & corꝑaliter·
id est·caritate & nature ɔformitate·Vnď in matri
monio attẽdit̃ duplex sacramẽtũ·ꝓpter duplicem
cõiunctõem q̃ in eo est·saltē in matrimonio ꝑ car
nalē copulã ɔsũmato·Prima ē ɔiunctio aĩoꝝ que
signat ɔiunctõem fidelis aĩe ad deũ·Hec dissoluit̃
ꝑ ɔsequēs pctm̃·sic̃ ɔiunctio corꝑm ante carnaleꝫ
copulã ꝑ religionis ingressum·Secũda ē ɔiunctio
corꝑum q̃ signat ɔiunctõnē xp̄i & ecclesie·Itē vni
onē diuinitatis & humanitatis factã in vtero vir
ginali· & hec nunq̃ dissoluit̃·qꝛ postq̃ xp̄s huma
nã naturã sibi vniuit in vnitate ꝑsone nunq̃ reliq̃t
Sic & matrimoniũ post carnalē copulã nunq̃ po
test separi quãtũ ad vinculũ matrimonij si verum
fuit·nisi aliquo accidēte suꝑueniẽte·Et sciat ꝙ ma
trimoniũ ē relatio equiparantie· & talis relatõ ĩ ve°
qꝫ ē equaliter·ergo si sit ĩpedimẽtũ ex ꝑte vni⁹ ꝙ
scꝫ non ɔsentiat·vel timore mortis coactus ɔsenti
at·non erit matrimoniũ ex ꝑte alterius·s·ex ꝑte co
gẽtis·licet ipse ɔsentiat·Et certũ ē ꝙ nõ ex ꝑte co
acti vel non ɔsẽtiẽtis·Matrimoniũ siquidē ē q̃daꝫ
relatio vt dixi· & non potest innasci in vno extrē
rũ·sine hoc ꝙ fiat in altero·Et idõ quidquid impe
dit matrimoniũ in vno·impedit ip̄m in altero·qꝛ
non potest esse ꝙ aliquis sit vir non vxoris·vel ꝙ
aliqua sit vxor nõ habēs virũ·sic̃ nec mater nõ ha=
bēs filiũ·Et iõ ɔsẽsus viri & uxoris debꝫ simul eē·
qꝛ matrimoniũ non claudicat·Quare non bñdicã
tur secũde nuptie·vide in bigam⁹·¶Quãdo sit
seꝑandũ matrimoniũ ratõe ɔsãguinitatis·dixi ĩ cõ
sanguinitas·¶Item quomodo ɔputẽtur grad⁹ ĩ
matrimonio dixi in consanguĩtas·Qualiter auteꝫ
vxor se habere debeat erga uirũ dicit̃ in maritus·
Qualiter uotũ impediat matrimoniũ uide in uotũ
De matrimonio etiã require in uxor·¶An cathe
cismus ĩpediat matrimoniũ habes in cathesis·
Itē ď ɔiugib⁹ respcu clericoꝝ stat⁹·vide ĩ ordo

Matrina·a mater d̃r hec matrina ne·q̃ aliquē de sa
cro fõte leuat·vel ĩ eccl̃iam ĩtroducit·Itē matrina
id ē·nouerca· & ꝓď·penul·siue tri·

Matrisso·a mater d̃r matrisso sa·i·matrē ĩ dictis
uel in factis imitari·matri assimilari·Vnde quidã
Si bene matrissas luxuriosus eris·Et formatur a
matre·e mutata in is· & addita so· & est verbum
morale siue imitatiuum·

Matrix·a mater d̃r hec matrix tricis·locus cõcepti
onis·uel pellicula qua puer inuoluit̃ in utero ma
tris· & dicit̃ sic qꝛ fetus in ea generat̃·Semē ei re
ceptũ matrix ɔfouet·cõfotũ corꝑat·corꝑatũ ĩ mē
bra distinguit· & ꝓď·pnul·gti·

Matrona·a mater d̃r hec matrona ne·q̃ iã nupsit
& genuit·quasi mater nati·vel qꝛ potest fieri mat̃
Vnde hic & hec matronalis et hoc le·

Matros grece latine d̃r mater·

Matruelis·a matertera d̃r hec matruelis lis·ideꝫ
qď matertera· & hic et hec matruelis et hoc le·ꝑti
nens ad materterã·Matrueles etiã dicũt̃ filij mat̃
tere uel filie·et ꝓď·penul·

Matheus in hebreo donatus exprimitˀ. Idē etiam appellatˀ leui. ex tribu a qua ortus ē. In latino autē ex ope publicani nomē accepit. qz ex publicanis fuit electus. & ī apostolatū trāslatꝰ. Et vt vult papꝰ mattheꝰ scribitˀ ꝑ duo t. sicut & matthias. Et scias qꝫ vt tāgit beda mattheꝰ fuit binomiꝰ. Nam dictus est mattheꝰ & leui. mattheꝰ em̄ interp̄tatur donū festinatōnis vel donator consilij. Vel dicitˀ mattheꝰ quasi magnꝰ deo. vel quasi manꝰ dei. fuit em̄ donū festinatōis. ꝑ festinā cōuersionem. Donator consilij ꝑ salubrē p̄dicatōem. Magnꝰ deo per vite ꝑfectōez. Manꝰ dei. ꝑ euāgelij cōscriptōnem. Leui vero interp̄tatˀ assūptus. vel applicatus. siue additus. aut appositus. Fuit em̄ assūptus a domino ꝑ electōem ab exactōne vectigaliū. Applicatꝰ numero aplorꝝ. Additꝰ cōsortio euāgelistarꝝ. Et appositus cathalogo martirū. vt habetur in quadaz cronica de morte matthei. Mattheꝰ in ethiopia ī altari lancea ꝑforatur.

Matthias qui īter aplos sine cognoīamēto solꝰ habetˀ. interp̄tatˀ donatꝰ vt subaudiatˀ ꝓ iuda. Iste eī in loco iude electus est ab apostolis. cū ꝓ duobꝰ sors mitteretˀ. Vnde & matthias potest dici a manum quod est bonū. & thesis qḋ est positio. Inde matthias. quasi bonū positū ꝓ malo. scz ꝓ iuda. & vt dr̄ in quadā cronica Matthias in iudea pro xp̄o patitˀ. qz vt dicitˀ crucifixus fuit. Et vt dicit Greg in moral. li. xxxij. Om̄e peccatū vndenariū ē quia dū ꝑuersa agit p̄cepta decalogi transit Hic petrꝰ ī vndenario numero remanere aplos metuēs. matthiā duodecimū sorte missa requisiuit. Nisi em̄ sigˀri culpā ꝑ vndenariū cernerz impleri aplorꝝ numerū tam festine duodenario nō curarz. ¶ Et scias qꝫ duodenarius numerꝰ est suꝑexcrescēs. qz eiꝰ ꝑtes aliquote excedūt totū. qz surgūt in sedecī. Vn̄ datur intelligi qꝫ nō solū duodecim apostoli. sz & om̄s qui eorꝝ uitā sequūtˀ iudicabūt duodecī tribꝰ israel. vide in numerꝰ. Itē ī vigilia beati matthie debz ieiunari sic dixi in ieiuniū.

Matureo res. in maturꝰ exponitˀ

Maturus. a mādo dis. dicitˀ maturꝰ ra rū. q̄si mādurus. i. ad mādēdū aptus. Et cōpatˀ. Itē maturus ra rum. i. festinꝰ. Maturꝰ cōponitˀ. Cōmaturꝰ. & Immaturꝰ. i. non maturꝰ. acerbꝰ Et vtrūqz compatur. Vnde hec cōmaturitas tatis. & immaturitas Et facit suꝑlatm̄ de maturꝰ matrimꝰ. vn̄ dic ꝑis. i iij. li. Maturrimꝰ cuius cū positiuus maturꝰ sit tn̄ quasi a ntō. scz matur qui nūc in vsu non est nascatur in er desinētiū regulā seruauit. i. in rimus t̄minatur. Inuenitˀ tamē etiā maturissimꝰ. scd̄m analogiā in us terminātiū. A maturus deriuatˀ maturo ras. id ē. maturū facere. Et est actm̄ cū oībꝰ suis cōpositis. Et inde matureo res rui. id est. esse vel fieri maturꝝ. Ioelis tercio caplo. Maturuit messis. que dā tn̄ biblie habēt ibi. Maturauit messis. Ouidius metham. xj. Cepit et vt primū pleno maturuit āno Et cōponitˀ. Permatureo res. i. ꝑfecte maturare. Et hinc inchoatia. Maturesco cis. Permaturesco cis. Et nota qꝫ scd̄m p̄dictā significatōem maturare ponitˀ ꝓ discedere cū trāquillitate. & quiete. vt ille maturat hoc. quasi cū maturitate trāquillitate & lenitate facit hoc. Vnde virgiliꝰ. Maturate fugā vestroqz hoc dicite regi. quasi dicat cū trāquillitate recedite. Itē a maturꝰ dr̄ maturo ras. i. festino. & tūc est neu. Inuenitˀ etiā maturio ris riui. ꝓ maturare scd̄m vtrūqz significatōem.

Matusalē interp̄tatˀ mortuꝰ est. euidēs ethia est nomis. Quidā em̄ eū cū patre trāslatū fuisse & diluuiū p̄terisse putauerūt. & ob hᵒ signāter trāsfertur mortuus est. vt ostēderetˀ eū non vixisse post diluuiū. sed in eodē cathaclismo fuisse defunctum Soli enī octo hoīes in arca post diluuiū euaserūt scz quattuor viri & quattuor femine. Vixit eī matusalē filius enoch nongētis sexagītanouē ānis. vt dicitur Gen̄. caplo. v

Matuta. a mane dicitˀ matuta te. pnl. ꝓd. i. aurora vel dea que p̄est illi hore. scz q̄ est inter noctez & diem. Vnde matutinꝰ na. nū. & hoc matutinū nitam pro ipso officio q̄ꝫ ꝓ ipsa hora in qua canitur vel pulsatˀ. sz plr hi matutini norū ipsa officia. Vn̄ hic & hec matutinalis. & hoc le.

Matutinus in matuta vide.

Mauors. a mars dr̄ hic mauors tis. i. mars. vn̄ mauortius tia tium. ꝑtinēs ad mauortē vel bellicosus Dicitˀ etiā mauors matronale opimētū q̄si mas. vel quasi mars. signū enī maritalis dignitatis & ꝑtātis ē caput ī quo ē. Caput eī mulieris vir ē. Vn̄ & suꝑ caput mulieris ē. Idē & stola dr̄.

Mauricius cij. dr̄ a mauron qḋ est nigrꝝ. fuit enim niger ꝓpter sui despectōem. & mūdi contēptum. Mauriciꝰ martir uir inclitus est in sanctissima legione q̄ thebea dr̄ dux extitisse ꝓhibetˀ. & debet scribi ꝑ c. Et formatˀ vocatiuꝰ a ntō remota us. Vnde patet qꝫ debet scribi ꝑ c. non ꝑ t. maurici. Vnde v̄sus Dicere mauriti misti voluere piti. Sed puto maurici iubet ars & regula dici.

Maurisia. a mauron. vel maurꝰ dr̄ hec maurisia sie eadē terra que & mauritania. Vnde maurisius sia. sium. adiectiue.

Mauritanus. in maurus vide.

Mauron grece latine dicitˀ nigrꝝ

Maurus ra rū. dr̄ quidā popilꝰ. a mauron qḋ est nigrꝝ. qz hoīes illiꝰ populi nigri sūt. Estifero quippe calore afflati. sp̄em atri coloris trahūt. Et inde hec mauritania nie terra quā possidbāt Et hic mauritanꝰ na nū. Et maurꝰ ra rū. q̄cūqz ē de terra illa siue sit niger siue nō. Vel maurꝰ dictꝰ est a medis quasi medꝰ. Medi enim in affrica trāsfretauerunt. & mixti sunt cum libijs quorū nomē libies paulatī corrūꝑe ceperunt. barbara lingua mauros pro medos appellantes.

Mausoleū lei. dr̄ sūptuosū monumtū a mausoleo rege sic dictū. vnde dicit isidorꝰ ethi. xv. Mausolea sūt sepulcra regum siue monumēta. dicta sic a mausoleo rege egiptiorꝝ. Nā eo defūcto vxor eius mire magnitudinis extruxit ei sepulcrꝝ. intātuz vt vsqz hodie oīa monumēta p̄ciosa ex noīe eiꝰ mausolea nūcupentˀ. & ꝓd. penulti. vnde lucanꝰ. Piramides claudūt indignaqz mausolea. Itē q̄daz. Qui mausoleuz pernunciat aut canopeū. aut theloneū haud reor esse reum.

Mauult. i. magˀ vult. & ē tcia ꝑsona de malo mauis

Maxilla. a mala dr̄ hec maxilla le dimi. vnde hic & hec maxillaris & hoc lare. & hic maxillaris. huius maxillaris dens molaris.

Maximꝰ est suꝑlatm̄ de magnꝰ. & cōponitˀ. q̄ꝫmaximꝰ. ꝑmaximꝰ. tāmaximꝰ. i. valde maximꝰ.

Meandrꝰ. a meo as. dicitˀ hic meādrus dri. vel meāder dri. i. flexuositas cuiꝰlibz amnis qḋ etiā gn̄aliter ꝓ qualibet tortuositate & deceptōne īuenitˀ. Vnde prudētiꝰ in li. himnorꝝ. Tortuose serpēs q̄ mille ꝑ meādros fraudesqz flexuosas agitas quieta corda. Et īde etiaz dicitˀ hic meander vel meādrus. quidam amnis asie flexu

M ante E

osus ·sic dict9· qꝛ sit flexuos9 et nūꝙ̄ currat rect9

Meapte ꝓnomen est·i·mea causa. Et est spēi deriuatiue a mea· Et est figure simplicis· Et est pte sillabica adiectio·nam vt dicit pris·in·xij·li· Hec sillabica adiectio pte· addit̄ quandoqꝫ ablatiuis femīs possessiuoꝝ ꝓnoīm· vt meapte·tuapte·suapte· nostrapte·vestrapte· Et vt exponit papias meapte·tuapte·suapte·i·mea tua sua·ꝓꝑie mea causa · vel meapte·i·meo vsu uel more Vide i meatim ·

Meatim ē aduerbiū ꝑsonale nō tñ ei accidit ꝑsōa· Aduerbijs em̄ nec accidit nūs nec ꝑsona·licet quedā aduerbia sint nūalia vt bis ter· Et quedā ꝑsonalia vt meatim·tuatim· qꝛ nō habēt numeꝝ vł ꝑsonā ꝑ accidēte.sed ꝑ significatōne·vt dixi in t̄cia pte in capitulo de numero noīm· Et ponūtur tłes versus in grecismo· Dic ideoma meū cōsignificare meatim· Vsū vel mores dic isinuare meapte·vł expone sic̄ exponit̄ tuati Vide ibi in tuati·

Meat9·a meo as·dicit̄ hic meatus tus·id est trāsitus·decursus· Item conductus per quem aliquid transit dicit̄ meatus·

Mechanicus·a mechus dꝛ mechanicus ca cū·id ē·adulterin9 Vnde artes dicūtur mechanice·q̄i adulterie respectu liberaliū quecūqꝫ remouēt defectū & cōferūt vtilitatē ł comoditatē·vnd̄ hec mechaīa nīe·id est scientia humanoꝝ operū necessitati corporum obsequentium·

Mechia mechie·id est·adulteriū·a mechus dicitur Et accētuatur penultima·

Mechor charis·mechatus sū·chari·id ē·adulterari· Et largi9 intelligit̄· Vn̄ etiā carnalis cogitatio que subtrahit mētē a deo ·& oīs libidinosa concupiscētia·& oīs adulterina actio·& oīs illicita cupiditas potest dici mechatio·vnde hic mech9 ·id est·adulter·& hec mecha·i·adultera· Et moechus cha chū·i·adulter ra·rum·& scribit̄ ꝑ oe moechus sicut dicit papias· Mechor componit̄ Cōmechor charis· Et ē depo·cū oīb9 suis ꝯposi·& ꝓdu·me·

Medela·a medeor deris dꝛ hec medela le·i·medicatio siue medicamētū·& ꝓd·pnul·

Medeor deris·caret sup̄·& suppletōe p̄teriti·id ē·medicari·& dꝛ a mō·i·tēꝑamēto·qꝛ cū mō q̄s debet mederi·scd̄m hug·& magister bene dicit· Medeor caret suppletōne p̄teriti ·ꝓ quo dicim9 medicatus sum· Medeor cōponit̄·remedeor deris· Vnd̄ hoc remedium dij · Et vt dicit̄ in grecismo· Accusatiuū medico·medeorqꝫ datīn Exigit· ac medicor hunc casum poscit & illū

Medianus na nū·i·medi9·& dꝛ a medi9 ·

Mediarcit9 ta·tum·i·ī medio statut9 & artatus Et ꝯponit̄ a medi9·& arceo ces·

Mediator·a medio dias·dꝛ hic mediator toris·q̄ cōiūgit & inter aliquos est medi9 vt eos cōiūgat & pacificet·vn̄ hiesus xp̄s dꝛ mediator dei & hoīꝫ qꝛ inter deū et hoīeꝫ cōstitut9 est medi9·vt hoīes ad deū ꝑducereꝫ· Et scias ꝙ mediator debet conuenietiā habere cū illis quos cōiūgit & pacificat·& xp̄us cum homine habuit passibilitatē·cū deo beatitudinē & immortalitatē ·

Medica·a media ꝓuītia deriuat̄ medicus ca·cuꝫ· Et hec medica ce·q̄dā gen9 legumīs·sic dicta qꝛ a medis est trāslata in greciā tēpore quo eam xerxes rex ꝑsaꝝ inuasit· Hoc semē legumīs semel seritur & decē annis ꝑmanet vel tribus·& quater vel sexies ꝑ annū potest rescindi· Et hec herba abūdat in venetia·& est triū folioꝝ & semꝑ virescit· Quidā dicūt ꝙ sit illud legumē qd̄ vulgo dicit̄ trisicū

Itē medica est quedā arbor p̄imū asportata a medis vnde & dicta est· Hanc greci idromellā·latini citꝝ vel citriā vocant· quia ei9 poma et folia citri odorē referāt.malū eius est inimicū venenis· Hec arbor pene om̄i tꝑe plena est pomis ꝑtim maturis ꝑtim acerbis·parti adhuc in flore positis·quod in alijs arborib9 raꝝ ē · Et dicūt ꝙ reuera hec arbor ē citr9·sꝫ apulegi9 hoc negat·Itē inuenit̄ hic medic9 ci·i·phisic9·& hec medica ce· & adiectiē medic9 ca·cū·& tūc deriuat̄ a medeor deris·

Medicina·a medic9 dꝛ hec medicina ne ·quasi mōdicina·qꝛ cuꝫ mō debet exhiberi· Vnde hic & hec medicinalis & hoc le·vnde medicinaliter aduerbium· Et cōponit̄ Immedicinalis le·

Medicor a medic9 deriuat̄ medicor caris·cat9 sū medicari· Et in eodē sēsu dicit̄ medico cas·actiuuꝫ Vnde hic medicator toris·& hec medicatio tionis & hic & hec medicabilis & hoc le· & hoc medicamē minis· Et hoc medicamētū ti· Et cōstruit̄ cum accusatiuo medico·sed medicor potest ꝯstrui cum dtō & actō·vt dixi in medicor ·

Mediestin9 na·nū·i·ī medio stās·vel mediū tenēs Et ꝯponit̄ a sto stas·& teneo tenes & medi9· Iteꝫ mediestinus na·nū·i·in medio ciuitatis existēs ·& tūc cōponit̄ a medi9 & astin qd̄ est ciuitas· Vnde horati9 ī epi· Tu mediestin9 tacita ꝓce rura petebas· Itē mediestin9 dꝛ balneator· Id̄ & mediustin9

Medimmus·medius ꝯponit̄ cū mina vel emina·& dꝛ hic medimmus ni·quasi media mina·vel mēsura q̄nqꝫ modioꝝ·sic dicta qꝛ mediet̄ q̄nqꝫ modijs q̄ sūt ꝑfecti numeri medietas· Et inuenit̄ medimmū ꝓ medimmoꝝ ꝑ sincopā·vnde dicit pris·in·vij·li· vbi agit̄ de gtō ꝑłali secūde declinatōis. Inuenit̄ inquit medimmū ꝓ medimmoꝝ ꝑ sincopā Cicero in frumtaria· Sꝫ tritici septies medimmū ex nimphonis orōibus tollit·medimmū ꝓ medimmoꝝ per sincopā posuit·sic̄ iugeꝝ ꝓ iugeroꝝ·

Medio·a medius dꝛ medio as aui·are ·i· in medio locare·vel ꝑ mediū diuidē ·vel medietatē auferre vel cōiūgere·vel pacificare inter aliquos· Et cōponit̄ Dimidio dias·id ē·diuidere per mediuꝫ·vł medietatē auferre· Et est actiuū cum omibus suis cōpositis·& corripit di·

Mediocris·a medius deriuat̄ hic & hec mediocris & hoc cre · cui mediū quid sufficit quasi qui excedere non vult vltra vel citra·sed in medio·i·ī virtute cōsistere·vnde mediocriter aduer·& hec mediocritas tatis·& cor·o·naturaliter·

Mediocriculus la lum·i·aliquātulū mediocris·& corripit penultimam·

Mediolanū ni·ciuitas in lombardia. & componit̄ a medius & lana·qꝛ sus media lanea fuit inuenta ī eius edificatōe·& fuit factum mediolanū a gallis illuc oliꝫ venietibus expulsis indigenis·vn̄ hic & hec mediolanēsis & hoc se·

Medioxim9·a medius dꝛ medioximus ma mū·qd̄ est inter mediū & extremū ·vt due habitabiles zone que sunt inter extremas & torridā que media ē medioxime sunt·& dij qui sunt inter aerios et terrestres.vel inter aerios & celestes medioximi sūt Vn̄ plautus in cistellaria· Atqꝫ ita medij dijqꝫ superi inferi & medioximi· Et martialis·capłła·quos greci demones.latini medioximos vocāt·

Meditatiūcula le·dimi·ꝑua meditatio

Meditatim·in meditor vide ·

Mediterraneus nea neū· Macha.li·ij·ca·viij· Per mediterraneā fugiēs· Et vt dicit pap·meditrane9

diuersis ex casibus cōponitᷣ sicut multa alia · id est · a medio & terre · ¶ Et scias q̄ maria mediťranea in toto orbe habitabili sunt triginta · vt dixi ī mare Quidā tñ dicūt q̄ etiā a teneo cōponitᷣ · qr meditᷣ raneꝰ dicitᷣ quasi mediū terre tenēs ·

Meditor · a melos dr meditor taris · tatꝰ sum · Et ē meditari quasi melodicari · i · modulari dulciter et q̄ busdā melodijs decātare · Vnde virgiliꝰ Siluestrē musā tenui meditaris auena · Itē meditari · i · puta re · excogitare · deliberare · Vnde hec meditatio ti onis · i · excogitatio · Et meditatiuꝰ ua uum · Vñ ver ba dicūtur meditatiua que designāt meditatōnem de quibus dixi in tercia pte vbi egi de spēbus ver boꝝ · in caplo de verbo meditatiuo · Meditor com ponitᷣ Cōmeditor Premeditor · Vnde p̄meditatus ta tū · Et cōponitᷣ Imp̄meditatꝰ · Et ē depo · medi tor cū oībus suis cōpositis · & cor · di · Vñ q̄dā Per uigili cura sp meditare futura

Meditulliū · a medius a · um · & tollo lis · cōponitᷣ hoc meditulliū lij · i · medietas · scʒ id qd̄ in medio ē vt in ouo vitellus · & quidqd eminet in medio ro te dr meditulliū · & eminēs locꝰ ī medio cāpo ·

Medius dia · diū · Inde hec medietas tatis · Et me dio as · & cor · primā · Inuenitᷣ etiā hec media die · p quadā p̄uintia vel regione · a medo rege sic dicta · A qua medus da dū · Et pō · primā media p regi one · sicut medus a quo descēdit · Itē mediꝰ dicitur qui diuidit & sequestrat · Mediator vero qui cōiū git & pacificat · Medius cōponitᷣ cū fidus · & dici tur mediusfidius aduer · iurādi · i · p mercuriū q̄ me diator est · & fidius interpres deorū & hominum Vel mediusfidius componitᷣ a mediꝰ et fides qua si mediante fide ·

Mediustinus · i · balneator · quasi in media vstione positus · Idem dicitur mediestinus ·

Medo · a mel dr hic medo onis · potio melle mixta quasi melo · Idē & medꝰ quasi melꝰ · qr ex melle fit sicut calamitas p cadamitas dicitᷣ · Idē & mulsum quasi melsū · vel a mulceo · Sʒ mulsū ex aq̄ cruda ul' vino · Sʒ medo vel medꝰ ex aq̄ decocta fit ·

Medulla · a medius dr hec medulla le · qr in medio sit · Q aūt dr medulla quasi in medio latēs vl' me dulla quasi madefaciēs ossa · ethimologie sūt · scdm hug · ¶ Et scias q̄ medulla p̄prie & stricte dicitᷣ il lud molle qd̄ est in cōcauitate ossis interius · Sʒ su mitᷣ qñʒ medulla large p intimis lignoꝝ · p adipe frugum · & huiusmōi · Vnde & dicitur medulla ce dri · & medulla tritici ·

Medullinꝰ · a medulla dr medullinꝰ na num · pnl' · pō · ad medullā ptinēs · vel d medulla exñs · sʒ hec medullina line · p̄priū nomē est cuiusdā femine ·

Medullitꝰ aduer · loci · a medulla dr · & cor · penl' ·

Medus di · quidā rex a quo dicta est media regio vel p̄uintia · A qua dr medꝰ da dū · gētile · Et pō · primā medus · & media ab eo descēdēs · Daniel' · v · c in fine · Darius medꝰ successit in regnū · Itē hic me dus di · est q̄dā potio · vide in medo donis ·

Mega vel megalon grece dr lōgū latine ·

Megacosmus · a mega vel megalon · & cosmꝰ qd̄ est mūdꝰ cōponitᷣ hic megacosmꝰ mi · i · maior mū dus · Itē alio nomīe dr macrocosmꝰ ·

Megalon dr longū · & acuitᷣ in fine ·

Megera re · quedā furia infernalis · & interp̄tatur magna cōtentio · & hec est parua opatio ·

Megistus · i · maximus ·

Meio · a mingo gis dr meio is · meiere · i · mingē · & est defectm̄ · De hoc dixi in tercia pte vbi egi d pre teritis tercie cōiugatōnis quasi in principio · & de ficit oīno in p̄terito īpfecto īdicatiui modi

Mel mellis · p gemmū l · in gtō · Nā vt dicit pris · in sexto li · In el · desinētia correptā latina sūt & neutᷣ · & addita lis faciūt gtm̄ · vt mel mellis · fel fellis · vn de melleus lea leū · Et mellinꝰ na nū · Et mellicꝰ ca cum · Et dr mel a melesse · qd̄ est apes · Et dicit aui cēna vbi loquitᷣ de simplicibꝰ medicinis sic dicēs · q̄ mel est occultꝰ ros cadēs sup flores & alias plā tas · & sup lapides quē apes recolligūt · Et aliquā do est ros manifestꝰ quē possūt colligere homīes In idē em̄ redit gñatio mānatis · qr māna scdm aui cēnā ē ros · & est de genere mellis in terris calidis cadēs spissius melle oñi · Vnd & exiccatᷣ · & multaꝫ virtutē otrahit ab eo supra qd̄ cadit

Melsiluestre dicitᷣ mel in silua rep̄tū · scdum hiero nimū · Quidā aūt expositor arculfus sic dicit · In deserto iudee sūt arbores folia lata & rotunda ha bētes lactei coloris & mellici saporis que natura fragilia manibꝰ cōfricātur & eduntᷣ · Crisostomꝰ aūt sic dicit · Melsiluestre inueniebatᷣ in truncis si ue arūdinibꝰ · Sūt em̄ quedā arūdines plene melle naturaliter · d q° fit zuccarū · vide etiā ī ros roris

Mela le · q̄dā vestis a melan dcā qr sit nigro colore

Melan grece latine dicitᷣ nigrū ·

Melancolia · a melan & colera quod est fel oponi tur hec melācolia lie · qr sit ex nigri sanguinis fece admixta abūdātia fellis · Vñ melācolicus ca cuʒ · in quo melācolia dñatur · Melācolici etiā cōuersatōeʒ humanā refugiūt · & amicoꝝ caroꝝ suspecti sunt · Et est melācolia frigida & sicca · Vide in estas ·

Melanurus ri · quidam piscis dictꝰ a melan qd̄ est nigrū qr nigram habeat caudam & nigras pennas & in corpore lineas nigras

Melchisedech interp̄tatᷣ rex iustus · Rex · qr īpauit salem · Iustꝰ qr discernēs sacramēta legis et euāge lij non pecudū victimas · sed oblatōnem panis & calicis in sacrificiū obtulit ·

Melchisedechiani · dicti sūt quidā heretici · a mel chisedech · qr melchisedech sacerdotē dei nō hoīeʒ fuisse · sʒ virtutē dei arbitrabantᷣ esse ·

Melculū li · dimi · puū mel · & cor · pnl' ·

Melesse grece dicuntur apes · et scribitur p vnum l · et per duo s

Melicꝰ ca cū · ī melos vide

Melior · a mollis vel mollior liris · dicitᷣ hic et hec melior · et hoc meliꝰ · quasi mollior et nō durus Et inde hec melioritas tatis

Melioro ras raui rare · verbū actm̄ · i · meliorē facē a melior dicitᷣ · et pō · o

Melipepo · a melo et pepo cōponitᷣ hic melipepo ponis qd̄ dā genꝰ peponis · et p̄du · penultimā tam in noīatio q̄ in genitiuo

Meliusculus · a melius addita culus fit meliusculꝰ la lum · i · paꝝ vel aliquātulū meliꝰ · et est dimi · vnd dicit pris · in tercio libro · Sciendū q̄ apud latinos diminutōnē accipiūt quedā cōpatiuoꝝ quod apud grecos nō inuenitᷣ · vt grādiusculus · meliusculus · Oīa aūt hec a neutro opatiui adiectōe culꝰ īueīo fieri · vt meliusculꝰ sic et cetera q̄ sūt similia

Mella · a mel dicitᷣ hec mella le · quā greci latio vo cant · que vulgo p̄pter formā et colorem faba siria ca dicitᷣ · Arbor ei est magna · fructū ferēs et come stibilē et gustu dulcē · Vñ et mella dicta ē de qua in laudē sapiētie dicitᷣ · Et sup mellā dulcis est · Itē inuenitur hec mella le · pro quodā fluuio · et oponitᷣ cū a · et dicitᷣ hec amella le ·

Mellātes · a mello dicitur hic mellātes tis · quidaꝫ

lapis melleū et dulcē succū emittēs·
Mellariū·a melle dicit̄ hoc mellariū rij·vas ī quo
mel ꝯſuat̄·vl' ī quo vinū poit̄ vl' vue calcātur
Mellifico cas·caui·care·i·mel facere·verbū neu·
a mel et facio cōponit̄·& cor·fi·
Mellifluus flua·fluū·i·fluens & abūdās melle vel
dulcedine·a mel & fluo is·cōponit̄·
Mello indeclina·& accentuat̄ in fine·Et vt habet̄
in historijs·Mello erat p̄cipitiū·& q̄ſi ꝓfūda vora
go vallis·& postea ipa ciuitas vocata est mello·
Andreas vero sup illō regū·iij·c·xj·Salomon edi
ficauit mello·& coequauit voraginē ciuitatis da
uid patris sui·sic dicit·Idē est voraginē coequare
et mello edificare·Precedentis em̄ expositio est·Qz
aūt supponit̄ & ꝓ·i·accipi debet mons em̄ syon in
quo arx erat ciuitas dauid dicebat̄·Inter montem
& ciuitatez erat quedā vasta ꝓfunditas et vorago
mello nomie·Hāc repleri & reliquo solo coequari
ꝯstituit salomon
Melodia ī melos vide·
Meloflos a malū et flos cōponit̄ meloflos fe·ge·
arbor quedā in africa·qz habeat florez in similitu
dinē malorū·vel dr̄ sic punica lingua ex hac ꝓfluit
lent9 succ9·qui a loco armoniacus dicit̄·
Melon grece rotūdū dicitur latine·
Melopeus·a melos et poio qd̄ est figo·cōponit̄
hic melope9·pei·i·dulcis cāt9 vel cāt9 fictor·
Melos·a melon rotūdū dicit̄ hec melos quedā in
sula ex nūo cicladū oim rotūdissima·Vnde h° me
linū lini·genus coloris·qz eiusdē metalli ferox sit
melos·Item melos potest deriuari a mel·Et decli
nat̄ hic melos odis·vel hoc melos īdeclīa·i·dulcis
cātus·dulcis modulatō neu·ge·Et inde hec melo
dia die·& hoc melodiama atis·in eodem sensu·Et
dicit̄ melos vel melodia quasi mellea oda·i·dulcis
cātus·vñ videtur esse ethimologia & nō cōpositio
Et pd̄·pnl'·melodis vel melodia·
Melosonus na·num·pnl'·corre·qui dulciter sonat·
Et cōponit̄ a melos & sono nas·
Melota a mel dicit̄ hic mel9 li·vl' melo onis·vl' me
lota te·quoddā aīal·s·tax9·Et dicit̄ sic·quia fauos
petat·& assidue mella captet·& dicit̄ sic a melon
quod est rotūdū·qz rotūdissimo mēbro sit·Melo
etiā olim dictus est nilus·Et a melo dicit̄ hic melo
tes tis·& hec melota te·q̄dā vestis d̄ pil' vl' pellib9
illi9 aīalis fc̄a·a collo pēdens vsz ad lumbos q̄ mo
nachi vtunt̄·Et iste habitus est necessarius ꝓprie
ad opis exercitiū·Eadē et pera vt dicūt·Vnde he
breo·xij·Circūierūt ī melotis·& ī pellib9 caprinis
Quidam dicūt ꝙ melota ē vestis aspa de pil' came
loꝝ fc̄a·& ꝓ d̄·pnl'·Vñ ī grecismo dicit̄·Hic si p̄ce
dat et idem melota vocat̄·
Melus·a melos dicit̄ melus la·lū·i·dulcis vel dul
citer sonās vel ptinēs ad melodias·vel quod cōsi
stit in melodijs·vel quod tractat de melodijs·et ī
de melicus ca·cū·ꝑ eodē·Melus li·etiā ponit̄ pro
quodā aīali·de quo dictū est in melota·
Membrana·a membrū deriuat̄ hec mēbrana ne·il
la pellis tenuissima q̄ est in alis vespertilionis·Dicit̄
etiā mēbrana carta·vel ꝑgamenū·qz ex mēbris aīa
liū excorticet̄·& sic sumitur in secūda epistola ad
thimotheū·Maxime membranas affer·Glosa·vt ibi
scribam·& producit penultimā
Membranula le·dimi·pua mēbrana·
Membro bras·in mēbꝝ est·
Membrulū li·dimi·puū mēbrū·
Membꝝ·a metior tiris·dicit̄ hoc mēbrū bri·pars
corpis·Et inde mēbratus ta·tū·magna habēs mē
bra·Et mēbrosus sa·sum·idē·vel membris plenus·
Vnde hec mēbrositas tatis·membroꝝ magnitudo
vel plenitudo & abūdātia·Mēbrū cōponit̄ hic &
hec vnimēbris & hoc bre·Similiter bimēbris bre·
Trimēbris bre·Quadrimēbris bre·Seximembris
bre·Emēbris bre·Itē a mēbrū dicit̄ membro bras·
braui·brare·i·mēbris cōformare·Et cōponitur di
mēbro bras·& demēbro bras·id est·mēbra diuide
re separe·Emembro bras·in eodem sensu·Et ē acti
uum cum omibus suis cōpositis·
Memere·id est·tristis·
Memeris idez est qd̄ meris·i·diuisio vel pars·&
corr·pnl'·Et cōponit̄ cū pentha qd̄ est quiqz·& dr̄
hec pentimemeris ris·Vel cōponit̄ a meris diuisio
& hemis dimidiū·& pentha q̄nqz·& inde hec pen
timemeris·i·media ꝑs versus pētametri·Itē penti
memeris est quedā ꝑs cesure·qñ in pñcipio tercij
pedis sillaba naturalit̄ correpta ꝓducit̄·Itē com
ponit̄ memeris cū anti·& dicit̄ hec antimemeris q̄
dā alia ꝑs cesure ꝑ quaz vocalis naturaliter corre
pta ꝓducit̄ in principio secūdi pedis·Itē memeris
cōponit̄ cū hepta quod est septē·et dicit̄ hec hepti
memeris·alia species cesure qua septima sillaba na
turaliter correpta ꝓducit̄·& cōponit̄ cum post·&
dicit̄ hec posthептimemeris alia spēs cesure q̄ pro
ducitur sillaba naturalit̄ breuis post heptimemerī
id ē·in pñcipio qnti pedis·sicut ꝑ heptimemerī in
pñcipio quarti de qb9 in suis locis require·
Memini nisti·nit·i·recordari·recolere·memorare·
& est defectiuū in pñti·& formatis a pñti·nisi ꝙ ī
futuro impatiui inuenit̄ memēto & tote·Sed p̄te
ritū & que formant̄ a p̄terito habet·Formatōnem
aūt et literaturā presētis sequūt̄ oīa pñtia·et oīa
p̄terita imperfecta·& oīa futura·p̄ter futurū sub
iūctiui·Formatōem vero et literaturā preteriti se
quunt̄ oīa p̄terita ꝑfecta et plusq̄pꝑfecta & futu
rū subiūctiui·Sed p̄teritū ꝑfectū istius verbi acci
pitur q̄nqz in vi p̄teriti q̄nqz in vi p̄sentis·Simili
ter preteritum plusquāperfectum accipitur q̄ndo
qz in sensu p̄teriti plusq̄pꝑfecti·quandoqz in sēsu
ꝑteriti īꝑfecti·Vnde memī inuenit̄ q̄nz copulatuz
cū presenti·& meminerā cū p̄terito iꝑfecto·Et si
militer cōtingit in tribus alijs verbis defectiuis·
Vnde versus·Bis duo sūt odi noui cepi memīqz·
Que retinēt sensū pñtis p̄teritiqz·Que formātur
ab his ꝑiter sēsum duplicabūt·
Memon grece latie dicit̄ memoria vel monimētū·
Memor·a memoro ras·dicit̄ hic & hec memor mo
ris·Et ē memor qui memoriā tenet·& qui memo
ria tenet̄·vnde memoriter aduerbiū·Memor cōpo
nit̄ Commemor·Immemor·qui oblitus est·& cor·
me·cū suis compositis memor·vnde quidā·Imme
mor accepti non timet esse boni·Et facit ablatiu9
memore vel memori·vnde recte vt q̄dā dicūt est
oīs ge·cōstructione·& etiaz declinatōe·tñ neutꝝ
plurale in a·scōm vsum nō inuenit̄·
Memoria·a memor dicit̄ hec memoria rie·Et ē me
moria firma cōꝑhensoꝝ mora in mente·vnde et q̄
dā volūt ꝙ memoria deriuet̄ a mora·Qz aūt dicit̄
memoria q̄si ī mente mora ethimologia est·Et hic
memoriosus sa·sum·qui bone est memorie·Et
scias ꝙ memoria p̄terita retinet·mens futura ꝑui
det·cogitatio presentia cōplectit̄·Item a mēoria
deriuat̄ hic et hec memorialis & hoc le·quod ē di
gnuz memoria·vel quod reducit aliquid ad memo
riā·vnde hoc memoriale lis·quod dat̄ vel dicit̄ vel
fit vt aliquid habeat̄ in memoria & non obliuioni

tradatur · Et scias ꝙ duplex vis est imaginatiua
scꝫ intelligibilis et sensibilis · Intelligibilis est ī aīa
sepata et in demonibꝰ · & actum habꝫ extra corpꝰ
Sensibilis vero non·sic et memoria est ī parte sen
sitiua · & etiam ī pte intellectiua ẜm augu · Et hec
memoria nō est cōis nobis & brutis · quia sola itel
lectiua aīa in se retinet qđ accipit · Sed sensitiua in
organo corpali · vide in volūtas · Et nota ꝙ sicut
dicit aristo · ī · ij · eth · Nō paꝝ cōfert ex iuuene ꝯfe
stim assuefieri sed multū · Et plato in thimeo dicit
in primo libro · Certū illud expertus sum tenaciorem
fore memoriā eoꝝ q̄ ī pma etate discūtur ·

Memoro · a memini dicit̄ memoro ras · i · recordor
Et ꝯpoit̄ · cōmemoro ras · rememōro ras · imeōro ras
Et sūt actiua · Inueniūt̄ tn̄ & deponētia ī eodē sē
su · scꝫ memoror raris · Cōmemoror raris · Rememo
ror raris · Immemoror raris · Vnde in psalmo · Re
memorati sunt quia deus adiutor eoꝝ est · Et nota
ꝙ memorant̄ pauca · cōmemorant̄ multa · Et corr̄ ·
memoro mo · cū oibꝰ suis cōpositis ·

Memphis · i · egiptus · Et dr̄ egiptus mēphis · a mē
phi ciuitate egipti · quā edificauit mēphus filius io
uis vt dicit isidorꝰ · Et declinat̄ hec mēphis huius
mēphis vel mēpheos · vnđ hiere · ij · c · Filij thaneos
& mēpheos · vnde mēphiticus ca cū · vnde hieroni
mꝰ ī epl'a ad paulinū · Sic pictagoras adijt mēphi
ticos vates · id est · philosophos egiptios · Et corri
pit penultimā mēphiticus ·

Mena · a mene qđ ē luna vel defectus dr̄ hec mena
ne · qdā piscis q̄ cū luna crescit & decrescit ·

Menādriani · qdā hētici q̄ mūdū nō a deo sꝫ ab an
gelis factū asserūt · & dicūtur a menādro ·

Menas · menadis fe · ge · i · sacerdotissa bachi · dicta
a mene qđ est defectꝰ · qꝛ deficiat in sensu ·

Menceps · Capio vel captus cōponit̄ cū mente &
dr̄ hic et hec et hoc mēceps pitis · i · mēte captus in
sanus · Quotiēs em̄ captus cōponit̄ vel iūgitur cū
dictōe designāte mēbꝝ · sēp designat carentiā isti
us membri · vt menceps mente captus · Oculiceps
captus oculis &c̄ ·

Menda · a mēdax deriuat̄ hoc mēdū di · & hec men
da de · i · macula maxīe illa q̄ solet esse ī libris nōdū
emēdatis · sed mēdū in alijs rebꝰ · sed ponit̄ qn̄ꝫ p
mēdacio vel culpa corpis · Et a mēda dr̄ mēdus da
dū · i · sordidus maculosꝰ · & cōpat̄ · Vn̄ ouiđ · de re
me · Tūc aīo signa qđcūqꝫ ī corpe mendū est

Mendaciolū li · dimi · puū mendaciū ·

Mendaciū · a mendax cis · dicit̄ hoc mendaciū cij ·
Et vt dicit augustinꝰ · Mendaciū est falsa signatio
vocis cū itentōe fallendi · Vt ergo mendacium sit
necesse est vt falsū pferat̄ · & cū intentōe fallendi ·
Hoc eī malū est ꝓpriū mentiētis aliud habere clau
sū in pectore · aliud ꝓmptū in lingua · Mentiri vō
est loqui cōtra hoc qđ in animo sētit quis · siue illđ
sit verū siue nō · Oīs ergo qui mendaciū loquitur
mentit̄ · quia loquit̄ contra hoc qđ aīo sentit · i · vo
lūtate fallendi · sed nō oīs qui mentit̄ mēdaciū di
cit · qꝛ qđ veꝝ est loquit̄ aliqn̄ mentiendo · sicut ecō
uerso falsū dicendo aliqn̄ verax est · vnde si iudeus
dicit xp̄m esse deū cū nō ita sentiat aīo · nō est men
daciū qđ dicit · qꝛ licet aliter teneat aīo · veꝝ est tn̄
qđ dicit · & ideo nō est mēdaciū · Mētit̄ tn̄ illud qđ
verū est dicēs · Et scias ꝙ vt dicit beatꝰ augꝰ · in li
bro de mendacio · octo sūt gn̄a mendacioꝝ · ¶ Pri
mū est qđ fit in doctrina religionis vt xp̄m nō eē
natū de virgine · vel nō esse passū · vel simile cōtra
articulos fidei · Secūdū vt aliquē ledat iniuste · qđ
tale est vt nulli psit & obsit alicui · vt est mēdaciū
detractōnis · & falsus testis in causa crimīali · Ter
cium quod alicui pdest ita vt obsit alicui ꝙuis nō
ad imūdiciā corpalem · vt mendaciū testis ī causa
pecuniaria · Quartū qđ fit sola mentiēdi falleńdiqꝫ
libidine sine causa & vtilitate · qđ verū mendaciū
est · Quintū qđ fit sola placendi cupidine · vt mēda
ciū adulatoris · Sextū qđ nulli obest & pdest ali
cui ad vitādū piculū pecunie · vt si quis pecuniam
alicuiꝰ iniuste tollendā a fure vel pdone vbi sit ne
scire se mentiat̄ · Septimū qđ nulli obest et pdest
alicui ad euitādū piculū psone · vt si quis mentiat̄
nolens pdere hoiem quesitū ad mortē · Octauū ē
qđ nulli obest & ad hoc pdest vt ab imūdicia cor
pali aliquā tueat̄ · ut si volenti corrūpe uirginē mē
tiat̄ eā esse cōiugatā · In his aūt quisqꝫ minꝰ peccat
cū mentit̄ · qn̄to magis a primo recedit · ¶ Et scias
ꝙ ille qui disputādo loquit̄ falsū · ꝙuis scienter · nō
mentit̄ nisi asserēdo dicat · qꝛ nō ex sua psona falsū
illud enūciat · sed gerens psonā veritatem negātis
Itēꝫ nota ꝙ gregoriꝰ in decima omel' · ezech · sic di
cit · Quisqꝫ expositor in explanatōne sacri eloquij
vt fortasse auditoribꝰ placeat aliquid mentiendo
cōponit · sua & nō dei verba loquit̄ · si tn̄ benepla
cendi nō seducendi studio mentiat̄ · Nā si ī verbis
domīcis virtutē requirens · ipē aliter ꝙ is p quem
plata sūt senserit · etiā si sub intellectu alio edifica
tōēꝫ caritatis inquirat · domī sūt verba que narrat
qꝛ ad hoc solū dominꝰ p totā nobis sacrā scripturā
loquit̄ · vt nos ad suū & pximi amorēꝫ trahat · Et
vt dicit augꝰ · Oīe mendaciū ideo dicendū est esse
peccatū · qꝛ hoc debet homo loqui qđ animo gerit
siue illud veꝝ sit · siue putet̄ & nō sit · Verba enim
ideo sūt instituta · nō vt p ea hoīes inuicem fallant
sed p ea in alteriꝰ noticiā suas cogitatōnes ferant ·
Verbis ergo vti ad fallaciā nō ad qđ instituta sūt
peccatū est · Nec iđ etiā illud mendaciū nō esse pec
catū putādū est · quia possumꝰ aliqn̄ alicui pdesse
mentiendo · Possumꝰ em̄ & furādo diuiti pdesse
pauperi · Nō em̄ faciēda sūt mala vt eueniāt bona ·
Vide in mētior tiris · & ī loquela ·

Mendaculꝰ la lum · dimi · aliquātulū mendax ·

Mendax · a mentior tiris · dr̄ hic & hec & hoc m̄dax
cis · qꝛ mentē alteriꝰ fallat · Et differētia est iter mē
dacēꝫ & vanū · qꝛ mendax dicit̄ qui gratia et spe lu
cri vel volūtate decipiendi mentit̄ · sed vanus q̄ sn̄
causa vel vtilitate mentit̄ · & cōpatur mēdax cior
cissimꝰ · Vnde mendaciter cius · cissime · aduerbium
& hec mendacitas tatis · Itē mendax · i · fragilis &
mutabilis · Vnde ꝓpheta · Oīs homo mendax · Qđ
verbū tractās bernhardꝰ in libro de gradibꝰ hūili
tatis dicit · Quid est oīs homo mendax · oīs homo
īfirmus · Oīs homo miser & īpotens · qui nec se nec
aliū saluare possit · sicut dicit̄ · fallax equus ad salu
tem · nō ꝙ equꝰ aliquē fallat · sed qꝛ is seipm̄ fallit
q̄ in fortitudinēꝫ eius confidit · sic oīs homo dicitur
mendax · i · fragilis & mutabilis · a quo salus nō pos
sit nec sua vel aliena sperari qn̄ potius maledictio
nem incurrat qui spem suā ī hoīēꝫ ponit · Neminē
excipit ꝓpheta · ne quem decipiat · sciens ꝙ omnes
peccauerūt & egēt gratia dei · Nō se excipit ꝓpheta
a cōmuni miseria · ne excipiat̄ a misericordia ·

Mēdiculꝰ la · lū · i · paup tenuis · a mēdicꝰ deriuat̄ ·

Mendicus · manꝰ cōponit̄ cū dico uel duco · & dr̄
mendicꝰ ca cū · ex toto paup · q̄si mandicꝰ · qꝛ mos
erat antiquitꝰ egenū os claudere · et manū extēdere
quasi manu dicere · vel quasi manu ducere · Q₂ aūt

dicitur mendicꝰ·quasi mense diuitis cupidus· vel mendicus quasi minus degens·qꝛ minꝰ habꝫ vnde degat·ethie sunt· Et hinc hec mendicitas tatis· vl' mendicꝰ dicitꝰ a mene qd̄ est defectus & dico cis· quasi defectū suū uoce uel signis dicēs·sed potius est ethimologia· Item a mendicus dicitur mēdico cas·caui·care ·id est·hostiatim cibum querere·uel quocūqꝫ alio mō· sed ponitꝰ simpliciter ꝓ adquirere Vnde hic & hec mendicabilis & hoc le·& mendicabiliter aduer· & hoc mendicabulū li·locus mendicātiū· Mendico ī ṗma significatōe ē neu·sꝫ trāslatiue acceptū est actm̄. & ꝓd̄ ·di

Mendosꝰ·a menda deriuatꝰ mendosꝰ sa·sū ·i· maculosus·sordidus·spurcus·turpis in factis· sꝫ mēdax in verbis· Vnde mendose aduer·i·maculose· cōpiter·mendaciter·Horaciꝰ ī epi·Falsus honos iuuat·& mēdax īfamia t̄ret· Quē nisi mēdosū·&c̄·

Mene·id est·defectꝰ· vnde apud hebreos luna dicitur mene·quia singulis mensibus deficiat · Et sic mene·i·luna vel defectus·

Menia·a munio nis·dꝛ plr'aliter hec menia niū·nibꝫ q̄si munia·qꝛ muniāt ciuitatē · & sūt moenia ꝓpe muri ciuitatis a muniēdo· sꝫ abusiue dicūtꝰ menia oīa edifitia ciuitatis·& scbitꝰ ꝑ oe dyptōgū moēia

Menianū·a moenia deriuatꝰ hoc menianū ani·id ē·solariū qꝛ moenibꝰ solet addi·vel menianus collega crassi in foro ꝓiecit macerias vt essent loca in q̄bꝰ spectātes īsisterēt q̄ ex noīe eꝰ meīa appellata sūt·Hec et solaria dicūtur quia patent soli ·& inde inoleuit postea cōsuetudo vt meniana domibꝰ adiacerent· vnde meniatus ta·tum ·id est · menianis ornatus et preparatus ·

Meniatus·a moenia dꝛ meniatꝰ ta·tū·i·meibꝰ circūdatꝰ vel cōstructꝰ vel abūdās·

Menio nis niui·i·menia cōstruere vel menibꝰ circūdare et ꝑpare· & dꝛ a moenia niū.nibus ·

Mennoides·Mennon fuit filius auroꝛe rex orietalis· Vn̄ mennonīꝰ nia niū·Hic in troiano bello perijt·cuiꝰ et fauille rogi mutate sūt in aues que ab eo dicte sūt mēnonides · he cateruatim ex egipto ad iliū volare dicūtur iuxta mēnonis sepulchruꝫ· & inde eas ilienses mēnonides vocāt·Quinto aūt anno ad iliū veniūt·& cuꝫ biduo circūuolauerint· tercia die ineūtes pugnā vicissim se vnguibꝰ & rostris dilacerāt·Et corr·ni mennonides·

Mens·a memi deriuatꝰ hec mens tis · Et cōponitꝰ cū a·& dꝛ amens tis·Itē cū de· & dꝛ demens tis· Et ꝓuidet mens futura scd̄m hug·vide ī memoria Papias vero dicit·Mens vocatꝰ quia emineat ī anima·vel quia meminit·

Mensa se·ꝓprie pauperū ē · Et dꝛ a mene quod ē defectꝰ·multa em̄ solēt ibi deficere · vnde a defectu rerū dicitꝰ·Sed tabula diuitū est·quasi tenabula quia tenet multa· Vel mēsa dicitꝰ q̄si mēsurata · qꝛ mensurati res ibi ministrātꝰ·vel mensa quasi comesa·a comedo dis·Et a mensa deriuatꝰ hic et hec mēsalis & hoc le·ad mēsam pertinēs· Et hoc mensale lis.i·mātile·& ꝓdu·sa ·

Mensalis· in mensa vide·

Mensiculus li·dimi·ꝑuus mēsis·

Mensis a mene qd̄ est luna dicitꝰ hic mensis sis·qꝛ scd̄m lunatōes mēses oliꝫ fuerūt distincti·sic̄ dicetur in quintilis·Q aūt dicitꝰ mēsis·i·mene saltus·ethia est·Quot aūt dies quilibet mēsis habeat his versibꝰ declaratꝰ · Iuniꝰ aprilis septēqꝫ nouemqꝫ tricenos·Plus vnū reliqui·sed habet februꝰ octo vicenos·Cui si bisextus fuerit supadditꝰ vnꝰ ¶ Si autē vis scire q̄ sit prima litera cuiuslibet mēsis·& etiā in qua feria semper quilibet mēsis intret disce hūc versū·A·dam·de·ge·bat·er·go·ci·flos·a·dri·fes.In hoc versu sūt duodeci sillabe. & quelibꝫ sillaba deseruit suo mensi·ita ꝙ prima ṗmo·secunda secūdo ꝛc̄·sūpto initio a ianuario·verbi gratia·A est prima sillaba istius versus·& deseruit ianuario vnde prima litera ianuarij est a·& sic de alijs · Et scias ꝙ mēsis nouoꝝ dicitꝰ martiꝰ·qꝛ anni initium hic mēsis ē apud hebreos·q̇ & olī erat apd̄ roānos

Mensor·a metior tiris·mensus sū·dicitur hic mensor soris q̇ mensurat·Zachie·secūdo capitulo · In manu eius funiculus mensoꝝ·

Mensoriū·a mensa dicitꝰ hoc mēsoriū rij·quod est in mēsa·vt mātile et vas escariū ·

Menstruū·a mense dicitꝰ hoc mēstruū strui·qd̄ solet euenire scd̄m mensē· vel scd̄m circūitum lune sicut dolor capitis·& ꝓfluuiū sanguīs mulieris · ꝓprie mēstrua sūt supfluꝰ sāguis mulieris · dicta a circūitu mensis vel lune quo solet hoc ꝓuenire ꝓfluuiū·hec & muliebria dicūtꝰ ·qꝛ sola mulier aīal mēstruale est·Cuiꝰ cruoris cōtactu fruges nō germināt.acescūt musta·moriūtur herbe· amittūt arbores fetꝰ·ferꝝ rubigo corrūpit·nigrescūt grana Si qui canes inde ederint in rabiē efferūtur·glutinū assalti quod nec ferro nec alio dissoluitur· cruore ipso pollutū spōte dispgitꝰ· Vn̄ hic & hec menstrualis & hoc le·quod patitꝰ mēstruū·vel pertinēs ad mēstruū·Et mēstruosus sa.sum· & menstruatꝰ ta·tum·i·mēstruis pollutꝰ·vel menstrua patiens· Item a mēsis dicitꝰ mēsurnꝰ na·num ·Et menstruꝰ strua·struū·in eodeꝫ sēsu·Vide in tercia ꝑte in tractatu possessiuoꝝ desinentiū in nus·Gregorius in omel'·qn̄quagesime· Luna inquit in sacro eloquio ꝓ defectu ponitꝰ carnis·qꝛ dū mēstruis momētis decrescit defectū nature mortalitatis designat·

Mensula le·dimi·pnl'·cor·ꝑua mensa ·

Mensura·a metior tiris·dicitꝰ hec mensura re·id ē·res aliqua suo modo vel tp̄e circūscripta · vel mensura est quidquid pōdere·capacitate·longitudine altitudine·latitudine·aīmoqꝫ finitꝰ·Hec aut ē pars corpis aut tpis Corpis·vt hoīm·lignoꝝ·colūnaꝝ & similiū lōgitudo vel breuitas· Tempis·vt horarum·dieꝝ·annoꝝ. Proprie aūt mensura dicitꝰ·quia ea metiamur aliquid·vt vrna vel amphora ·A mēsura deriuatꝰ mensuro ras raui· Vnde mensuratus ta tum·Et mensuratim aduerbiū · Et est actiuum mensuro cū oībus suis cōpositis scd̄ꝫ hug·Isidorꝰ etiā dicit Proprie aūt mēsura vocata ē · qꝛ ea fruges mēsurātur atꝫ frumētū·i·hūida et sicca·

Mensurnꝰ·exponitꝰ in menstruū·

Mensus sa sum·in metior tiris·exponitꝰ·

Mentate.herba odorifera est·de q̄ macer · Trita canis morsū supaddita cū sale curat·

Mentatꝰ ta·tum·in mētum est·

Mentior·a mens dicitꝰ mentior tiris·titus suꝫ·tiri id ē·cōtra menteꝫ ire & dicere·scꝫ aliter dicere ꝙ ī mente existimare·siue verū dicat siue falsum· vnde & dicendo verū potest aliquis mentiri. & dicēdo falsum pōt nō mentiri·Item inter mendaciū dicē & mentiri est drn̄tia·sicut dixi in mendaciū· ¶ Et scias ꝙ mentiri & falsum dicere habent se vt excedentia & excessa·quia nō oīs qui mentitꝰ dicit fl'm imo et aliquādo dicit verū·licet ip̄e intendat dicē falsum·Et ecōuerso non oīs qui dicit falsuꝫ mētitꝰ imo aliquādo credit se dicere verū licꝫ dicat falsuꝫ Ergo qui mentitꝰ semp fallit volūtate·licꝫ q̄ndoqꝫ

fallat̃ in facti veritate. & ideo semp peccat. Qui vero dicit falsū nō semp peccat. aliquādo em̄ dicit falsū cū intētōe fallēdi. & tūc est peccatū & mendaciū. Aliqñ etiā dicit falsū & credit se dicere verū. & tūc si adhibuerit diligētiā debitā nō peccat Si autē peccat saltē venialiter. Qui aūt dicit mēdaciū semp peccat. ¶ Et scias ꝙ dicere falsum est dicere aliquid ita esse qd̄ nō est ita. non distincto veꝝ itēdat dicere veꝝ vel falsū. Et nota ꝙ ille qui iurat. aut simplr̄ aut dolose iurat Si dolose. ex duabus ptibꝰ pōt culpa sequi. scꝫ ex fractōe iuramēti et ex dolo: Quāuis ergo ex ipsa ratōne iuramenti inquātū iuramētū. nō obliget̃ ad seruādū ipsum nisi scd̄m suā intētōem tñ ex necessitate iuramenti inquātū fuit dolosū obligat̃ ad cōseruādū taliter. vt ex dolo aliꝰ nō ledat̃. & hoc est qñ scd̄m intentionē recipiētis implet iuramētū. Et sic itelligit̃ illō isidori. Quacunqꝫ arte verboꝝ qs iuret. deꝰ tamē qui cōsciētie testis est ita hoc accipit. sicut ille cui iurat̃ intelligit. Si aūt simpliciter iuret absqꝫ dolo tūc in foro cōsciētie nō obligat̃. nisi scd̄m itentōnē suam. sed in foro cōtentioso vbi intentio ignorat̃ obligat̃ scd̄m ꝙ verba cōmuniter accipi solent. vt dicit frater thomas.

Mentū. a moueo ues. dr̄ hoc mētū ti. quasi mouētū. qꝛ sp est i motu. Vel dicit̃ mētū qꝛ ide mādibule oriātur. vel qꝛ ibi iūgāt̃. vñ mētosꝰ sa. sū. Et mētatꝰ ta. tum. i. habēs magnū mentum.

Meo as aui are. i. manare. decurrere. Vnde hic meatus tus. Et hic et hec meabilis et hoc le. Meo cōponit̃ cū cō & dicit Cōmeo as. i. simul meare. Itēz cū circū & dicitur circūmeo as. Item cum de. & dicitur demeo as. Item cū per. & dicitur permeo as Item cū re. & dicit̃ remeo as. Item cū trans. & dicitur transmeo as. id est. vltra meare. Meo as. neu. est cū oibꝰ suis cōpositis.

Meraca. a merax dicit̃ hec meraca ce. quedā potio de vino ad vitiatū cerebꝝ purgādū facta. Vñ meracus ca. cum. i. purgatoriꝰ. & ꝓdu. pnl̄. Persius. Antichiras melius sorbere meracas.

Meraculꝰ. a merax dicit̃ meraculꝰ la lum. aliquātulū merax. Et hoc meraculū li. quedam potio de vino facta. idē qd̄ meraca ce.

Merax. a merus qd̄ est purꝰ. dicit̃ merax cis. gen. ois. i. purꝰ clarꝰ defecatꝰ. Et cōpat̃ merax cior cissimꝰ. Vñ meraciter cius. sime. aduer. Et hec meracitas tatis. i. puritas claritas. vñ deutro. xxxij. Et sāguinē vue biberēt meracissimū.

Mercator toris. in mercor caris est

Mercatꝰ. a mercor caris. dicit̃ hic mercatꝰ tꝰ. cetꝰ multoꝝ vēdentiū vel ementiū. vel locꝰ vbi vēdit̃ et emit̃. Ezech. xxvij. Et auro quod ꝓposuerūt in mercatu tuo. Et hoc mercatū ti. res q̄ vēdit̃ et emitur. Et ponit̃ qñqꝫ ꝓ mercatu.

Mercedarius. a merces & do das. componit̃ hic mercedarius darij. seruus vel alius qui distribuit pecuniam sub domino suo

Mercedonīꝰ. a merces et dono nas. cōponit̃ mercedonīꝰ nij. dñs qui soluit mercedē operarijs suis.

Mercedula le. dimi. pua merces. & cor. du. Quō aūt formet̃ mercedula dixi in apicula.

Mercēnariꝰ narij. p̄cio conductꝰ scꝫ qui accipit mercedem. Idē et baro quia fortis est in laboribꝰ a bari quod est grauis. i. fortis cui cōtrariꝰ est leuis. i. infirmꝰ. Et est scribēdū p vnum n. qꝛ deriuat̃ a merces cedis. & d. mutat̃ in n. Quidā tñ dicūt ꝙ d mutat̃ in duo n. et dicit̃ mercennariꝰ scd̄m eos. qualit mutatio fit sepe vt a sedeo dicit̃ sella. vbi d. in duo l. mutat̃. vt cedo cessi. vbi d. in duo s. mutat̃. Sed pus dictū magis mihi placꝫ. vide etiā in qstor.

Merces. a mercor vel merx cis. dr̄ hec merces dis p̄miū vel p̄ciū. Sed preciū cū par pro pari datur. Merces cū minꝰ. Et scias ꝙ beatꝰ augu. in sermone de conuersione pauli. de mercede eterna dicit. Opus cū fine. merces sine fine. Nā opariꝰ deficerꝫ in via nisi attēderet quid accepturꝰ esset. Ideo iacobꝰ dicit Oīe gaudiū existimate fratres mei cū in tentatōnes varias incideritis. Oīe. i. plenū & perfectū intellige. qꝛ vt dicit gregoriꝰ. Cōsideratio p̄mij minuit vim flagelli.

Mercicula le. dimi. pua merx

Mercidiꝰ. a merx & dico cis. cōponit̃ hic mercidius dij. ꝓpter mercedē dicēs vel loquēs.

Mercimoniū. a merx cis. dr̄ hoc mercimoniūz nij. idem qd̄ merx vel res que de vna patria portatur ad aliam vt carius vendat̃.

Mercor. a merx cis dicit̃ mercor caris. catus sum. mercari. id est. vendere vel emere. nundinare. Vnde hic mercator toris. Et hec mercatio tionis. Et hic et hec mercabilis & hoc le.

Mercurialis. a mercuriꝰ dicit̃ hic & hec mecurial̄ & hoc le. i. res mercurij vel pertinēs ad mercuriūz. Inuenit̃ etiā hic mercurial̄ ꝓ ꝓprio noīe cꝰdā viri.

Mercuriꝰ. mercatū cōponit̃ cū kyrios qd̄ est dñs & dicit̃ hic mercuriꝰ rij dominꝰ mercatoꝝ Vnde mercurius dicit̃ q̄si mercatoꝝ kyrios id est dominꝰ Et iterp̄tat̃ sermo vel eloquētia Naꝫ mercatoribꝰ maxime necessaria est affabilitas Vel dicit̃ mercurius quasi mercator chere id est aue Illi em̄ ad reꝝ venaliū coemptionē pace salutatōnis alliciūt. vel mercuriꝰ dicit̃ q̄si mediꝰ currēs. qꝛ sermo medius currat inter auditorē et loquentē. vnde et hermes grece dicit̃. id est. interpres. Et scd̄m hoc bene dr̄ deꝰ mercatoꝝ. qꝛ inter ementes et vēdetes sermo est medius. Ideo fingit̃ habere pennas. qꝛ cito discurrit ꝙ cito exit ab ore loquētis. & replet aures audiētis. Nuncius dicitur quia per sermonem omnia cogitata enuncian̄t.

Merda de. & hoc merdū di. dr̄ a merus ra. rū. per cōtrariū. qꝛ nō sit mera. vel dicit̃ a meris quod est diuisio. vel pars. qꝛ stercus in digestione diuiditur ab eo quod incorpat̃ & p secessū emittit̃. Et inde turpia deriuata. scꝫ hec merdula le. dimi. & merdosus sa. sum. & hec merdositas tatis. & merdo das. daui dare. i. merda inquinare stercorare Et ē actm̄ cū oibꝰ suis cōpositis. & cōponit̃ merdifer ra rū. penulti. corre. i. merdā ferens. & cōponitur a merda et fero fers. vel ferens

Merdifer ra rū. pnl̄. cor. exponit̃ i merda.

Merenda. merus ra rum. cōponit̃ cū edēdus da. dum. & dicit̃ hec merēda de. cibus qui in nona sumit̃. Idem & antecenia. & dicit̃ sic qͥ mere edenda qꝛ tunc purꝰ panis dat̃ de cōsuētudine. vel cōponitur a meridies et edenda. Inde merenda quasi post meridiem edenda. & inde hec merendula le. dimi. & merendo das. i. merendā sumere. q̄si post meridiem edere. & est tractū a nona. quo tempore romani vocabant̃ ad cibos

Mereo res. i. dolere flere Sed ꝓprie merere est cuꝫ silentio dolere. & caret p̄terito & suppletōe p̄teriti & sup. Oīe em̄ verbū quod caret p̄terito caret etiā sup. & p̄cipio p̄teriti tp̄is & etiā futuri i rꝰ. sed nō cōuertit̃. Itē inuenit̃ mereo res rui rituꝫ. & mereor reris deponētale in eadē significatōne. scꝫ

merito adquirere lucrari Nota ergo q antiqui dicebāt mereo res rui · vbi nos dicimus mō mereor mereris · & ita mereo meres rui · et mereo ꝓ dolere cōcidebāt in eandē vocē in presenti · q̃uis differētia esset ibi ī tpe qr merere ꝓ dolere · pmā ꝓducit sed aliud merere pmā cor · Vnde versus · Me mea merentē · faciūt mala plura merētē · Tamē quia illa differētia nō erat nota oībus · Ideo grāmatici modernîores causa differētie ad mereo ꝓ dolere tacuerūt mereo ꝓ adquirere · in p̄senti & in oib? tpib? que sequūtur lrāturā pn̄tis · & mutauerunt illō in verbū depo · & dederūt ei suppletōem p̄teriti · et dixerūt mereor reris · ritus sum. Preteritū vero p̄dci verbi retinuerūt · scz merui meruisti · qr in p̄terito nulla erit ꝯcidētia Nam mereo ꝓ dolē carz p̄tito et suppletōne p̄teriti · Nō em̄ dicim? mest? sū · vt q̄dam voluerūt · qr mestus tm̄ nomē est · & nō ꝑticipiū · Licet ergo merui nō sit p̄teritū hui? verbi deponētis mereor · tn̄ ad designādū q fuit preteritū illi? verbi mereo · quod fuit mutatū in mereor · sic faciēda est declinatio · Mereor reris · meritus sum. vel merui · meritus es vel meruisti · meritus est · vel meruit ⁊c. Si ergo inueniat̄ mereo res · in presenti & in eius seq̄cib? · atribuēdū est antiquitati · Silr̄ si inueniat̄ mereor scōm qō olim fuit passiuum ei? similiter attribuēdū est antiquitati · Itē scias q mерui & mereor deponēs significāt passionē · sed ad modū actionis · qr ergo signāt passionē habēt constructōez passiuoꝝ · Cū ablatiuo em̄ cōstruunt̄ mediāte a vel ab prepositōe Sz qr illā significāt ad modū actōis · iō habēt cōstructōez actiuoꝝ Cōstruūtur em̄ cū actō vt merui vel mereor p̄miū a te ·

Mereor reris · rit? sum · v̄bū deponē · Inuenit̄ etiaz mereo res rui · ritū · in eadē significatōe · scz merito adquirere · lucrari · Et cōponit̄ cū cō · & dicit̄ commereor reris · i · simul mereri · Demereor reris · i · valde mereri · vel nō mereri · quasi deorsū a merito esse vel fieri · Promereor reris · quasi ꝓ aliquo mereri · Et est depo · cū oībus suis cōpositis · Et est secūde cōiugatōis · vide etiā in mereo res

Meretricula le · dimi · ꝑua meretrix

Meretrix · merces cōponit̄ cū trico cas · & dicitur hec mētrix cis · scz scortū · q̄si ꝓ mercede hoīem tricans · i · īpediēs vel decipiēs · Vel simplicit̄ deriuat̄ a mercor caris · qr mercat̄ preciū libidīs · Vnde mētrici? cia ciū · Et hoc mētriciū cij · dom? mētricum · vel turpis actus eaꝝ · vel officiū · Et meretricor caris · cat? sū · verbū depo · & ꝓdu · tri ·

Merga a merges tis · dicit̄ hec merga ge · i · furca cū qua cona segetis portat̄ ·

Merges · a mergo gis dicit̄ hic merges tis · id est · garba segetis · scz gonon? · siue cona · vel manipl'us Et dicit̄ sic quia ligatus mergitur in terra · Et corripit penultimā genitiui ·

Mergo gis · si · sum · Et cōponit̄ Cōmergo gis De mergo gis Emergo gis · i · ext̄ mergē Immergo gis Remergo remergis · Submergo gis · Mergo et eius cōposita sūt actiua · licet sepe inueniātur ī absoluta & passiua significatōe · Et oīa faciūt preteritū in si · & sup̄ · in sum ·

Mergulus li · mas · ge · pn̄l' · cor · est dimi · de mergus Et est equiuocū ad ferꝝ qō mergit̄ ī lāpade & ad tenēdū papiꝝ · & ad auē mergēdū ·

Mergus gi mas · ge · quedā auis dicta ab assiduitate mergēdi · Vnde a mergo gis dicit̄ · frequent̄ em̄ se mergens querit cibum ·

Mergus goris · neu · ge · situla cum qua aqua d̄ puteo trahit̄ · & dicit̄ a mergo gis ·

Meridies · a medius & dies ꝯponit̄ hic meridies diei · quasi medidies · i · medius dies · Vnō dicit pris in pmo li · maio · q d · mutat̄ in r · in meridies · Qr autē dicit̄ meridies quasi merus dies · quia tunc merus dies est · id est · purior · ethimologia est · Et inde meridianus na · num · Et scōm pris · meridie ꝓ adūbio accipit̄ cum sit nomen ·

Meridior aris · atus sū · ari · v̄bū depo · d̄r a meridies · & tm̄ valet q̄ntū ī meridie requiescere · vn̄ iob xxiiij · Int̄ aceruos eoꝝ meridiati sūt ·

Meris · i · diuisio vel pars ·

Merisce · dicti sūt q̄dā heretici · qr sepāt scripturas & ꝑtiunt̄ nō credētes ī oībus ꝓphetis · dicētes alijs & alijs spiritibus ꝓphetasse · Et dicuntur a meris quod est diuisio vel pars ·

Meritoriū · a mereor reris · d̄r hoc meritoriū rij · domuncula vbi ciues res suas faciūt vel vēdunt · & vbicūqz mercimonia tenent̄ · vel taberna vel locus tenebrosus vbi patrant̄ adulteria & fornicatōnes d̄r meritoriū · Et hinc hec meritoria d̄r meretrix · sic etiā caupona · tā ꝓ loco q̄ ꝓ feīa · Eadē d̄r & meraria · vel a merēdo · vel a mero · id ē · vino · Itē meritorius ria riū · quod meretur vel quod dignum ē merito vel remuneratōne ·

Meritus · a mereor d̄r merit? ta tū · & cōponit̄ emeritus ta · tū · & immeritus ta · tū · Itē a mereor hoc meritū ti · & scias q est meritum condigni · & meritum congrui · & sic extra caritatē existens aliquid mereri potest · vt dicam in opus ·

Merops meropis dicit̄ q̄dam auis viridis coloris que etiā apiaster dicit̄ · quia libent̄ apes comedit · & etiaz gallus dicit̄ merops pis · Merops etiā fuit ꝓpriū nomē cuiusdā homīs ·

Merosus · a merus dicit̄ merosus sa · sum · Merosuz dicim? vinū · Meracā potōnē · Potest etiā dici merosus sa · suz · vinosus a meꝝ meri ·

Merotheca · a meꝝ qō est vinū · & theca qō est positio · cōponit̄ hec merotheca ce · pn̄l' · ꝓducta · s · meri · i · vini custodia · vel repositoriū · Vnde hic merothecari? carij · id est · vini custos vel etiā repositor · Vnde hec merothecaria rie

Mersito tas · v̄bū fre · a merso sas · & cor · penul ·

Mērso sas · verbū fre · i · freq̄nter mergē · & format̄ a mersu vltīo sup̄ · de mergo gis · u · mutato in o ·

Merula · a mer? ra rū · deriuat̄ hic merul? li · & hec merula le · qr sol? vel sola volet · q̄si mera volās · vel merus qr mere cātat · vel merula dicit̄ quasi modula qr modulet̄ · vn̄ & olim medula dicebat̄ · & hinc meruli? na nū · pn̄l' · ꝓd · sz merul? et merula pl' · cor ·

Merū · a meris quod est diuisio vel pars · dicit̄ hoc meꝝ ri · i · vinū · & ꝓprie bonum & claꝝ & a fece segregatū · & inde merus ra rū · i · pur? clarus manifestus · & cōpat̄ merus rior rissim? · vnde mere rius · rissime aduer · & hec meritas tatis · id est · puritas claritas scōm hug̕ Papias vero dicit Meꝝ vinuz puꝝ significat · Nā meꝝ dicim? quidquid puꝝ est · sicut aqua mera · nulli vtiqz rei iniecta vl' admixta & cor · me · vnde in aurora dicit̄ Nāqz meꝝ reddit cor letū · speraqz figurat · & ouid · de rem · Nō stupeāt multo corda sepulta mero

Merx cis dicit̄ a mereor reris · & ē merx ipsa res q̄ vēdit̄ · sed nēs nō est in vsu Apo · xviij · Mercem auri & argenti nemo emet amplius

Mespila Malū cōponit̄ cū pila & dicit̄ mespila le arbor spinosa fructū in similitudinē maloꝝ faciens Sed paulo breuiorē vnde est dicta · qr pillule

formam habeant eiꝰ poma
Messias hebraice·grece xp̄s·latīe vnctꝰ dicitur
Messicula le·dimi·ꝑua messis·& cor·penultimam
Messio onis·fe·ge·a meto tis dicitur·Iob·xxix·Et
ros morabit̄ in messione mea·& cor·pnl'·messio·
Messis sis·fe·ge·i·seges Sed seges a serēdo duz
seminat̄ Messis a metēdo dū matura colligit̄·Mes
sis etiā dicit̄ tps vel actꝰ metēdi.
Messor·a meto tis ḋr hic messor soris qui metit·
Messoriū rij·id est·vas escarium·a mensa dictum
est quasi mensorium·
Messoriꝰ ria·rium·aptꝰ ad metēdū·a meto tis ḋr·
Messulꝰ·a messis dicit̄ messulꝰ la·lum·id est·ma
turꝰ ad messem·& cor·penul
Mestifico·a mestꝰ et facio cōponit̄ mestifico cas·
pnl'·cor·i·mestū facere·& inde mestificꝰ ca·cū·
Mestus·a mereo res·deriuat̄ mestꝰ ta tū·& ē tm̄
nomē nō ꝑticipiū vt qdā voluerūt·Et est mestus
naturaliter·Tristis vero casu·Idē et merens·Item
mestꝰ vel merēs animo·Tristis aspectu·Et cōpa
tur mestꝰ stior·stissimus·vnde hec mesticia cie·Et
hec mestitudo dinis·Et est mesticia cordis·Tristi-
cia vero vultus·Item tristicia ipsius spūs ē·& fit
quandoqꝫ ex aliquo accidenti dolore·sed mesticia
viciū naturale perpetuū est
Meta·a metior tiris ḋr hec meta te·i·circūitꝰ·vel
alicuiꝰ rei finis vel terminꝰ·Meta etiā dicit̄ ꝓmis
sio vel conofigio·i·obligatio in die nuptiaꝝ Item
meta ꝑpositio greca est·& tm̄ valet quātū trās vl'
de vel iuxta. Vide in meto tis·
Metacismꝰ·est m·lrē ꝑ scāsionē collisio·scd̄m hug·
Et ē secūda litera o·sic̄ velle videt̄ hug·Itē pap
in mo·dicit·Motacismꝰ est m·lrē cōgeminata col-
lisio·Itē motacismꝰ ē quotiēs m·literā vocalis seq
tur·Sed in me·dicit idē papias·Metacismꝰ ē quo
tiēs vocalis sequit̄ m·vt bonorū aurū. Et ita vult
ꝙ secūda litera sit o·in vno loco In alio uero loco
ꝙ sit e·Sed cōmuniter in donato in capl'o de bar
barismo in fine scribit̄ ꝑ e·in secūda lrā vbi dicit̄·
Sūt etiā male cōpositōes·i·cacosintheton·quas nō
nll'i barbarismos putāt·in q̄bꝰ sūt methacismi·lab
dacismi·& iotacismi·et hoc magis mihi placet·Et
cōponit̄ a meta qḋ ē m·& scisma qḋ ē discordia vl'
scismos qḋ ē corruptela·diuisio·scissio vel vicium
Methalēsis exponit̄ i q̄rta ꝑte i capl'o de tropis
Metallū·a metallon qḋ īterp̄tat̄ spes deriuat̄ hoc
metallū li·qꝛ nata eiꝰ ea est vt vbi vna vena appa
ruerit.ibi sit spes īueniēdi aliā·& idō dicit̄ a spe iue
niēdi·Septē autē sūt genera metalloꝝ·Auꝝ argen
tū es electrū plūbū·& qḋ domat oīa ferrū·Speci
aliter tn̄ hoc noīe ḋr qddā metallū·Et inde metalli
cus ca cū·Et scias ꝙ qn̄ꝫ huiōi noīa cōplexiua vt
es & metallū sūt noīa generalia·quādoꝫ specialia
Prout sūt gn̄alia in vtroqꝫ numero declinātur·qꝛ
multe sūt spēs metalloꝝ Prout sūt spēalia declinā
tur i singl'ari nūo tm̄·vt auꝝ et ferrū·
Metamorphosis a meta qḋ est trās·& morphosis
qḋ est mutatio·& ꝓprie sb̄e·cōponit̄ hec metamor
phosis·huiꝰ metamorphosis·vel metamorphoseos
id ē·trāsmutatō·Vnde in titulo ouidiano dicitur·
Incipit liber metamorphoseos·Possūt tn̄ ibi esse
due ꝑtes ꝑ appositōeꝫ·vt īcipit liber metamorpho
seos·i·de mutatōe sb̄e·Greci em̄ carentes ablatio
genitm̄ ponunt pro eo cōstructū cum ꝑpositōne
ad modum ablatiui·
Metaphora exponit̄ i q̄rta ꝑte i capl'o de tropis·
Metaplasmꝰ est trāsmutatō·vel lrē in lrām·vl' sil

labe in sillabā Et vt breuiter eius significatio apia
tur Metaplasmꝰ ḋr barbarismꝰ figura·i·aliqua ra
tōabili de causa in metro vel ꝓsa factꝰ Huiꝰ quat
tuordeci sūt spēs de q̄bus dictū est in quarta par
te in capitulo de metaplasmo·
Metarpus·a metor taris·dicitur hic metarpus pi·
id est·castrorū metator· de metaplasmo
Metatesis·exponitur in quarta parte in capitulo
Metator·a metor taris·ḋr hic metator toris qui ca
stra designat·& ꝓd·pnl'·tā i ntō ꝙ i gtō·
Metatꝰ ta·tū·in metor taris·exponit̄·
Metaxariꝰ·meta cōponit̄ cū taxo·& ḋr hic metax
ariꝰ rij·i·q̄ foro īpoīt rebꝰ que vēdunt̄ metā p̄cij·
Idē etiā licitator et taxator dicit̄·
Metellus·a meto tis·ḋr hic metellꝰ li·mercenariꝰ
Meticulosus i meticulꝰ ē· q̄ metit·
Meticulꝰ·a metꝰ dicit̄ meticulꝰ la lū·pnl'·cor·Et
meticulosꝰ sa sū·i·formidolosꝰ·
Metior tiris·titus sum·vel mensus sum·metiri·i·
mēsurare·Vn̄ mēsus sa sū·qḋ aliqn̄ accipit̄ in pas
siua significatōe·scꝫ ꝓ mesuratꝰ·Metior cōponit̄
Cōmetior tiris·Dimetior tiris·Emetior tiris·Vn
de emēsus sa sum·Remetior tiris·Metior et eiꝰ cō
posita sūt deponētia·& faciūt p̄teritū in titꝰ·sed
frequētiꝰ in sus·Vnde Mensus est terrā·& sup̄·i
titū·sꝫ frequētiꝰ in sū·Et habet qn̄qꝫ ꝑticipia·vnū
p̄ntis & p̄teriti īpfecti scꝫ metiēs·& duo p̄teriti ꝑ
fecti & plusq̄pfecti scꝫ metitꝰ et mensus·& duo
futuri scꝫ meti turꝰ a metitū tu·& mēsurꝰ a mēsuꝫ
su·addita rus·& hoc etiā in cōpositis accidit·Et ꝓ
ducit p̄mam metior·Vn̄ horatiꝰ in epi·Metiri se
quēqꝫ suo modulo ac pede veꝝ est·i·cōueniēs·Sꝫ
meto tis eā cor·vnde metit̄ qn̄ venit a metior tiris
p̄mā cor·sed pnul·ꝓdu·sed qn̄ venit a metor teris
vel metere metit̄ cor·p̄mā et mediā·vnde v̄sꝰ Dic
metor et metit̄·metit̄ metior affert·Et scias ꝙ fu
turū īdicatī de metior īuenit̄ in bor·vnde psalmꝰ
Letabor et partibor sichimā & cōuallē tabernacl'o
rū metibor·sicut dixi in tercia ꝑte vbi egi de prete
ritis quarte cōiugatōis·
Metis metitis fe·ge·dicit̄ a mitto tis·Et dicit̄ me
tis quilibet locꝰ de se fetorē emittens·vel vt dicit
seruiꝰ·Metis est ꝓprie fetor terre qui ex aquis sul
fureis nascit̄·& in siluis plurimū abūdat ꝓ densi-
tate arborum·vnde persius·Gutture sulfureas
lente exalante metites·
Metitur·a metor meteris cor̄·penulti·sed a meti
or tiris·eam ꝓducit·vide in metior·
Metitus ta tū·exponit̄ in metior
Meto tis messui messū·dicit̄ a metior tiris·Et ē
metere secare & ꝓprie segetes colligere·vnde mes-
sus sa sū·& hec messio onis·Meto cōponit̄ Deme
to tis·vn̄ dn̄s ꝑ ꝓphetā Demetā ꝑ posteriora tua
Emeto tis in eodē sensu·i·destruere·abscidere &
desecare·Meto cū oībꝰ suis cōpositis est actiuuꝫ·
& facit p̄teritū in sui·& sup̄·in sū·& cor·me·vnd̄
ꝓsper·Qḋ serimꝰ metimꝰ·quod damꝰ accipimus
sed meta te·ꝓdu·p̄mā·vnde versꝰ Cum tua rura
metis vicinis parcito metis
Metodica a metodus qḋ est remediū dicit̄ hec me
todica ce qdā species medicie q̄ remedia sectat̄ &
carmina·vnde metodici dicūtur hij qui nec elemē
toꝝ ratōem obseruāt nec tpa nec etates nec causas
sed solas morboꝝ substātias
Metodus a meta qḋ est circūitꝰ vel alicuius rei fi
nis vel terminꝰ dicit̄ hec metodus di·id ē remediū
vel via vel potiꝰ finalis terminus·a meta & oda·

quod est finis cōpenit. Vnde aristoteles in principio topicoꝝ dicit. Propositū qd̄ē negocij ē metodū īuenire a qua poterim⁹ sillogisare de oī pblemate ex pbabilib⁹. Vel metod⁹ oponit a meta qd̄ est trās et oda via. Inde metio⁹ id est trāsiuū. id ē breuis via. Inō dyaletica trāsūptiue dicit metod⁹ q2 ad oīm metadoꝝ principia viā habet. Sola em̄ dyaletica pbabiliter disputat de pncipijs oīm artium. Et est fe. ge. metod⁹. & cor. pnl.

Metonomia. est qdā transnoiatō de qua dixi ī qrta pte in caplo de tropis.

Metor taris. tatus sū. dr a meta. Et est metari terminari. terminū ponere. & metā cōstituere vel locare. Itē metari. idē est qd̄ metiri. Sed metari ēre cōuenit. metiri alijs reb⁹. Et pprie metari ē diuidere castra. & assignare loca militibus in castris vel ponere castra vel mutare. & tūc deriuat a metior vel moueo. Qz aūt dicit metior quasi metā ago ethia est. Et est verbū deponēs cū omib⁹ suis cōpositis metor. & pd̄. me. Vnde lucan⁹ in primo. Audax hespereos veniam metatur in agros. Et inde componitur castrametor taris.

Metreta a metior dr hec metreta te. quedā mensura. Vel metron grece latie dicit mēsura. Inde hec metreta te. qdā mēsura. & est liqdoꝝ. et licet vrna & amphora & quodq̄ plus vel min⁹ capit sic bn̄ posset dici metreta. tn̄ ideo hic spēalit sibi h° nom̄ assūpsit. q2 sit mēsura pfecti numeri. i. denarij. Vn̄ & illud iohānis Capiētes singule metretas binas l° ternas. Eadē dicit metron. & pd̄. penul. metreta

Metric⁹. a metꝝ dicit metric⁹ ca cū. vn̄ ars metrica dicit q̄ est vel tractat de metris. vel ptinens ad metra. Et cōponit bimetric⁹ ca cū. Trimetric⁹ ca cū. qdrimetric⁹ ca cū. Iābimetric⁹ ca cū. & cor. tri

Metron vel metros grece latie dr mēsura.

Metropolis. a metros qd̄ est mēsura. & polis ciuitas cōponit hec metropolis lis. ciuitas ad cuius mēsurā alie ciuitates disponūt. scz vbi ē archieps. Vnd̄ metropolitan⁹ na nū. Et hic metropolitan⁹ ni. archieps illi⁹ ciuitatis sic dict⁹. Singulis em̄ puītijs metropolitani pemmēt. quoꝝ autoritati & doctrine ceteri epi subiecti sūt. & sine qbz nil alijs epis agere licet. solicitudo em̄ toti⁹ puītie eīs cōmissa est. sicut dicit hug. Vel a metropolites format metropolitan⁹ na nū. sic dicit pris. ī. ij. maio. in tractatu de possessiuis. Gētilia apud grecos in tes desinētia mutata es sillaba in a. accipiūt nus. cū in hāc formā veniūt. vt metropolites tanus. neapolites tanus. vel metropolis dicit quasi matropolis a matros qd̄ est mater. & polis ciuitas quasi mater aliaꝝ ciuitatū. vl' sit ethimologia. cor et. penul. siue po

Nota hic q metropolitani & archiepi ijdem sūt Isti tn̄ n̄ habēt iurisdictōnem ī subditos suffraganeoꝝ suoꝝ nisi in casib⁹ in iure expssis. vnde sic pmas pōt iudicare & punire metropolitanū. nō tamē suffraganeos eius nisi in casib⁹. Ita metropolitan⁹ potest iudicare ac pūire suffraganeos suos nō tamē subditos eoꝝ nisi in casibus. Epi sb̄sūt metropolitanis & nihil possūt statuere vel disponere d̄ his que spectēt ad cōmunē statū puītie absq3 metropolitano. sicut nec ecōuerso metropolitanus absq3 cōsilio epoꝝ. Sed specialia q̄ ptinent ad suos epatus sicut archiepus in sua diocesi sine consilio epoꝝ. ita et ipi epi licite possūt facere singlis epatibus sine cōsensu metropolitani. Sunt aūt ista cōsecrare ecclesias & virgines. ordinare clericos. erigere altaria ī ecclesia cōsecrata. signare baptisatos cū crismate in fronte. cōficere crisma. recōciliare solēniter penitētes. lrās dimissorias dare. Item inter subditos iudicare. Itē anathematizare cū solēnitate. Itē vnā diuidere ecclesiā in duas. duas vnire in vnā. vnā alij subijcere. & nouas ecclesias erigere. Ex causa tn̄ potest hoc facere. nō aliter. & nichilomin⁹ requisito cōsensu illoꝝ quoꝝ interest. et si forte nō obtēto. Itē epalē sinodū celebrare. reuertētes ab heresi recōciliare. Itē canonē late sentētie condere quo ad suos subditos. Hec oīa nō debēt presumi ab inferiorib⁹ epo. Et ita ī apto est drn̄tia iter epm & īferiores prelatos.

Metropolitanus ī metropolis exponit.

Metꝝ. a metron dicit hoc metrū tri qd̄ constat ex vno pede. Vnd ille v̄sus exameter dicit vbi sunt sex pedes. Itē metrū dicit legitima pedū cōiunctio Et scd̄m hoc metrū quādoq3 dicitur versus. qn̄ cōstat ex duob⁹ iambis. Itē metꝝ dicit quidquid mēsura sillabaꝝ pficit vt in richmis Et scd̄m quālibz ei⁹ significatōez cōpetēter dicit a metros. quia mēsuris pedū vel sillabaꝝ fit. i. mensurādo sillabas lōgas et breues. vel numero sillabaꝝ in cō stitutōne eius. Metꝝ cōponit bimeter tra trum vbi sūt duo metra. Trimeter tra trū. Tetrameter tra trū. Pentameter tra trū. Iambimeter tra truz. Hexameter tra trū. i. vbi sūt duo. tria. quattuor. quinq3 vl' sex metra. & corri. metꝝ pmā naturaliter. vt patet ī his versib⁹. Ambulat ī tenebris errādo cleric⁹ oīs Qui sine metroꝝ lege legēda legit.

Metuo is tui. tuere. i. timere. Et carz sup. bm vsū Deberet tn̄ facere metutū vel metuitū. Vnde hic metus tus. Et est actiuū metuo. & corri. primam. Prosper. Paupiem xp̄o diuite nō metuā. Et diffinitur sic metus a iuristis. Metus est instātis vel futi pichuli mētis trepidatio. Et scd̄m pris. in. viij. libro. Actiua species quidē sp actū significat. & facit ex se passiuū absq3 etiā duob⁹ verbis metuo & metuor. timeo & timeor. hec em̄ cōtrarias vocib⁹ videt habere significatōes. quis etiā ad sensus quiq3 corpis ptinētia verba. siquis alterius cōsideret in actiuis vocib⁹ passionē. & passiuis actionē fieri iueniet. vt audio te. video te. tāgo te. ostendo tibi me pati aliquid in ipso actu. Cū em̄ dico audio te. ostn̄do q vocis tue actum patiantur aures mee. & ecōtrario. Audior a te. dico cū vox mea agit aliquid in aures tuas. Et subdit pris. videor a te. passiuū ē videor esse bonus deponēs.

Mica. a minutus ta. tum. dicit hec mica ce. & est mica reliquie panis. vl' quod cadit de pane dū frāgit & omedit. & dicit sic q̄i minutatim cadēs. & est ethia. Vnde micatus ta tum. i. cōtrit⁹. & in micas diminut⁹ & confract⁹ Mica etiā ponit p pane modico qui fit ī curijs magnatoꝝ vel in monasterijs. & pducit primaz mica nomē. sed mica verbū impatiui modi corri. primā vnde v̄s⁹. Clare febe mica dabit tibi cū sale mica.

Michael michaelis vel michael indeclinabile interptat quis vt deus. & quotiēs mire virtutis aliqd agit michael mitti phibet. vt ex ipo actu et noīne det intelligi q nullus potest facere qd̄ facere pualet deus. vt dicit beatus gregori⁹. Et idcirco eidē michaeli multa que sūt mire virtutis attribuuntur Ipse em̄ vt daniel testat in tēpe antixp̄i consurget & p electis tanq̄ defensor & ptector astabit. Ipse cū dracone & angelis eius pugnauit. & ipos de celo eijciēs victoriā magnā fecit. Ipse cum dyabolo de moysi corpore altcatus est. ex eo q dyabolus

corpus moysi ꝓdere vellet vt ipsuȝ ꝓ deo iudeoꝝ
popul⁹ adoraret. Ipse sanctoꝝ aīas recipit & ī pa
radisū exultatōis ꝑducit. Ipse olim fuit priceps si-
nagoge. vt habet̃ daniel'. x. Sed nūc cōstitut⁹ est a
dn̄o in pricipē ecclesie. vnde dicit̃ esse de ordīe pn̄
cipū. Ipse vt dicit̃ plagas egiptijs dei īperio intu
lit. mare rubꝝ diuisit. populū ꝑ desertū duxit. in t̄
rā ꝓmissionis introduxit. Ipse inter sanctoꝝ ange
loꝝ acies signifer christi habet̃. Ipse ad domī iussū
antixp̄m interficiet. in monte oliueti in papilione
& solio suo. illo in loco circa quē dn̄s ascēdit ad ce
los. Itē in voce ipsi⁹ archangeli michaelis mortui
resurgēt. Ipse crucē. clauos. lanceam. & coronam
spineā in die iudicij vt dicit̃ presentabit. Vide eti
am supra in antichristus.

Michanemites tis. mas. ge. i. michanator. vel prin
ceps michanatoꝝ. & deriuat̃ a michania.

Michania nie. i. ingeniositas. vnde michanicus ca.
cum. id est. ingeniosus.

Micheas interp̄tat̃ q̄s hic. vel q̄s iste. qm̄ minat̃ sa
marie ob causā simulacroꝝ illo mō quo dr̄ ō heliu
q̄s est iste īuoluēs sētentias sermonib⁹ īperitis

Mico cas cui. caret supīs ad drn̄tiā isti⁹ verbi mī
go quod facit mictū. & accipit̃ micare in duab⁹ si-
gnificatōib⁹. scȝ ꝓ splēdere. & salire. ascēdere vel
tremere. Et cōponit̃. Dimico cas caui. i. pugnare.
Emico cas cui. i. valde vel sursū vel extra micare.
id ē. splēdere salire ascēdere. Hieronim⁹ ī epistola
ad paulinum. vij. c. Scintille inquit emicāt. Mico
cas & ei⁹ cōposita neutra sūt. & faciūt p̄teritū in
cui. & carēt supīs. preter dimico qđ facit p̄teritū
in caui. & mutato vi in tū facit supinū in catū. Si
vero simplex vel alia ei⁹ ꝯposita scđm antiquitatē
inueniat̃ facere p̄teritū in aui. faciēt & supinuȝ in
atum. sic dicit hug. Pristianinus aūt dicit ꝙ mico
cas facit micui. & supinū debuit facere mictuȝ. sȝ
dubitatōis causa q̄r mingo facit mictū. in vsu nō
inuenit̃. ꝙuis ab eo verbū ꝯpositū dimico cas caui
facit et dimicatū. q̄mꝙ emico cui faciat. et cor. pri
mā mico. Vnde ouidius de reme. Vitricus & gla
dijs & acuta dimicet hasta.

Micolor laris. i. fabulari

Micon interp̄tat̃ celsum.

Microcosm⁹. Cosm⁹. i. mūd⁹ ꝯponit̃ cū megalon
qđ est lōgū vel magnū. & cū micron qđ ē mior vl'
breuis. vnde hic megacosm⁹. id est. maior mund⁹
scȝ in quo viuim⁹. & hic microcosm⁹. i. minor mū
dus. scȝ homo qui dicit̃ minor mūd⁹. minor q̄r non
ꝯstat ex quattuor elemētis ītegraliter sicut maior
mūd⁹. Mūd⁹ vero dr̄ ꝓpter exp̄ssam similitudinem
quā habet cū maiori mūdo.

Microlog⁹ A micros et logos sermo. ꝯponit̃ hic
microlog⁹ logi. qui breuiter loquit̃. vl' qui magnā
rem ānullare cupiēs q̄i puā despiciēdo narrat. Vn̄
hoc micrologiū gij. i. breuiloquiū. & cor. lo.

Micros vel micron interp̄tat̃ breuis siue minor.

Microsich⁹. sichi. mas. ge. i. pusillanimis. & cōponi
tur a micros. i. minor. & siche qđ ē aīa.

Mictū est sup. de mingo gis. vide in mingo migis
& in mico cas.

Micturio ris. verbum medita. Et format̃ a mictu
vltio supīo de mingo addita rio. Et ponit̃ simpl'r
ꝓ mingere. & cor. u. ante ri. Iuuenalis. Noctibus
hic ponūt lecticas micturiūt hic.

Migale lis pn̄l'. cor. aīal est natū ad deridēdū. dolo
sū rapax igluuiosū. sicut dicit glo. le. xj.

Migma matis neu. ge. cor. a āte t. Est aūt migma
ordeū cū palea. Esa. xxx. Et pulli asinoꝝ qui opan
tur terrā cōmixtū migma comedēt sicut in area uē
tilatū est. vnde dicit interlinearis. Pulli asinoꝝ. i.
apostoli & apostolici viri duces gregis. qui opant̃
t̄rā. i. ecclesiā. vbi vn⁹q̄sqȝ corp⁹ suū expoīt vt fru
ctificent. cōmixtū migma comedēt. i. historiā cum
sp̄uali sensu sicut in area scripture vētilatū est. id ē
examinatū a sp̄ūsācto. Et est sp̄ūalis ista expositio
vel etiā ad lrām exponit̃ illa glosa. vnde dicit cōmi-
xtū migma. migma est ordeū cū palea. Et scias ꝙ
īuenit̃ danielis. xiij. smigma ꝓ vnguēto. & tūc est
s. prima lrā. vide ī s. litera.

Migro migras. ī trāsmigro est.

Miles a mille dicit̃ hic et hec miles tis. q̄r ī vno nu
mero erāt olim mille. vtpote ꝑ millenariū distīcti
vel q̄r vix vn⁹ de mille erat elect⁹ vt militiā exer
ceret. vnde hic & hec militaris & hoc tare. Et de
bet scribi miles ꝑ vnū l. ꝓducit tn̄ p̄mā. vnde q̄dā
Miles pūgit equū sȝ iudx iudicat equū. Et nota ꝙ
milesiusticie nostro tp̄e pōt esse vna dictō ꝯpoīta
& tūc ptinet ad quoddā officiū reddēdi iusticiam.
Sed quādo sunt due partes miles iusticie. dicitur
quicūqȝ est miles iustus.

Miletum ti. quidam locus est. de quo habet̃ ī acti
bus. & prod. pnl'. Vnde in aurora. Leti cuȝ paulo
peruenim⁹ vsqȝ miletū.

Milia liū. in mille exponit̃.

Miliariū. a mille dr̄ hoc miliariū rij. vel miliare ris
spaciū mille passuū. vel mille equitū. Et dicitur sic
quasi millenariū. Mensuras viaꝝ nos dicimus mi
liaria. sed greci stadia. galli leugas

Militia a miles dicit̃ hec militia tie. vel dicit̃ a mul
tus. quasi multitia quia negociū multoꝝ est. vel a
mole rērū dicit̃ quasi molecia. & est militia officiū
militis. vnde cū vn⁹ miles ꝑcutit aliū & deiicit di
cit̃ militiā facere. Et militia dicit̃ expeditio. Et etiā
quidā loc⁹ rome sic vocat⁹ est vbi oliȝ milites p⁹
militiam solebāt requiescere & curari.

Militaris. a miles dicit̃ hic & hec militaris & hoc
re. i. res militis vel qđ ꝑtinet ad militē.

Milito. a miles dr̄ milito tas. Et ꝑtinet tā ad amā
tem ꝙ ad militē. vterqȝ em̄ exercet militiā licȝ iste
nocturnā & iste de die. Et vtriqȝ incūbit castrum
expugnādū. Vnde ouidi⁹. Militat oīs amans. &
habet sua castra cupido. Et cōponit̃. Cōmilito tas
taui. Et ē neu. cū oib⁹ suis cōpositis. & scribit̃ per
vnum l. sicut miles. ettam̄ ꝓducit primā.

Milito nis mas. ge. i. miles. & deriuat̃ a miles tis.

Miliū lii. dicit̃ a mille ꝓpter multitudinē fructus
q̄r vt dicit̃ qui vnū granū miliū seminat id postea
facit mille. vnde mile⁹ lea. leū. & milin⁹ na. num.
& miliaceus cea. ceū. & cor. p̄mā miliū.

Mille. a multus dicit̃ mille. quasi multe. ge. oīs plu
ralis numeri indecli. vnde pl'aliter hec milia horuȝ
miliū. Et ꝯponit̃ Duomilia. Triamilia. Quattuor
milia. & sic de ceteris. Itē a miles dicit̃ milies adū-
nūi. & differt mille a milia. Nā mille copulat mille
nariū. Milia vero plures millenarios copulat inde
terminate. vnde recipit hec adiūcta duomilia. tria
milia. & tūc potest eē orō. & sic cōstruit̃ Duomi
lia hoīm currūt. & potest esse vna dictio & tūc sic
cōstruit̃ Duo milia homīes currūt licet sit tm̄ neu
tri generis. Iūgit̃ tn̄ immediate & ītrāsitiue cū ma
sculino femīo et neutro genere. vt duomilia hoīes
Duomilia mulieres. Duomilia aīalia. & hoc ideo
quia vt ait agelli⁹. Antiquitus mille erat singula
ris numeri. & milia suū plurale. & sic cōstruebat̃.

Mille hōim interficit̄· quasi millenarius hominum Sed modo mille factū est oīs ge· & plalis numeri· vnde milia cōtrahit ab illo· qz fuit suum singulare vt cōposita a se cōstruant̄ intransitiue cū quolibet genere sicut & mille· & scribit̄ mille p duo l· sed milia miles militia p vnū l· scribi debēt·

Millenus· a mille d̄z millenus na· nū· & hinc millenarius ria riū· Millesim9 ma· mū· & hoc millenarium rii· & pducit le millenus

Milleus· a mille dicit̄ hic mille9 lei· id est· calciamentū· & pprie calcius regis dicit̄ milleus· propter diuersos eius punctos·

Millies aduer· nūi· i· mille vicib9· a mille deriuatur

Millo· a mille9 dicit̄ millo las· id est· suere· vnde hic millus li· i· collare circa collū canis

Mill9 li exponit̄ in millo las·

Milu9 a mollis dicit̄ hic milu9 milui quasi molli9 qz auis mollis est & virib9 et volatu· vnde & dicitur milu9 quasi mollis auis· & est ethia· vnde milui9 na num· et est milu9 auis rapacissima et quasi sēp domesticis auib9 insidiat̄

Mimilogus· A mimus· & logos qd̄ est sermo cōponit̄ hic mimilogus gi· pnl̄· cor· q̄ mimos docet vel alloquitur· vel mimis loquens· Vnde hoc mimilogium gij· locutio mimi·

Mimus mimi· mas· ge· i· ioculator· & pprie rerum humanarum imitator· sicut olim erāt in recitatōne comediarum· qz qd̄ verbo recitator dicebat· mimi motu corpis exp̄mebāt· vn̄ hec mima mime· i· ioculatrix

Minax· a minor naris d̄z minax cis· ge· oīs· i· iracund9 et feruid9· & cōpat̄ minax cior cissim9· vnde minaciter ci9· sime· aduer· Et minacitas tatis· & pdu· pnl̄· geniti· siue na minacis·

Minerua ue· in pallas exponit̄· vide etiā ī norma·

Mingo gis· xi· ctū· i· vrinare vrinam emittere· vn̄ mictim aduer· Et hic mictus tus tui· Itē a mingo micto ctas· fre· a quo mictito tas· aliud fre· Migo cōponit̄· Cōmingo gis· i· simul mingere· vel mictu madefacere & deturpare Demīgo gis· i· valde vel deorsū mingere· vel mictu pfūdere et deturpare· Emingo gis· i· extra mīgere· Immīgo gis Permingo gis· i· pfecte mingere· vel mictu pfūdere deturpare· Remingo gis· i· iterū vel retro mingere. Migo et eius cōposita faciūt pteritū in xi· et sup̄ ī ctū abiecta n· causa euphonie· Et oīa sūt neutra pret̄ cōmingo· demingo· pmingo· q̄ sūt actiua· p mictu deturpare vel pfūdere· Et scias q canis vel ifirm9 qui nō potest surgere dicit̄ mingere ad pietē· Item mictū ctu· est sup̄· de mingo· & etiā deberet eē supinū de mico cas· sz nō est ē ī vsu· vt dixi ī mico·

Miniator toris· qui minio describit· vel preparat miniū· Et dicit̄ a minio as·

Miniculor· Miniculū li· i· auxiliū subsidiū· vn̄ miniculor laris latus sū· lari· auxiliari· administrare· Et per compositōnem adminiculum· & adminiculor· Et corripiunt cu·

Minime aduer· m minim9 est·

Minimus· a minor dicit̄ minim9 ma mū Vel minimus dicit̄ a numero monadis· qz post eū nō sit alt̄ Et a minim9 d̄z minime aduer· qd̄ qn̄qz ponit̄ pro non· qn̄z p parū· Vnde vers9· Hāc vocem mime repim9 sepe negādo· Dicas et minime sepe sig̃re parū Pōt etiā mime eē dati cas9 de mim9 femi generis

Miniograph9· a miniū & g̃phos cōponit̄ hic miniog̃phus phi· qui minio scribit· vnde miniog̃phophas· i· minio scribere· et hec miniog̃phia phie scriptura cū minio facta & cor· gra·

Minister· minor cōponit̄ cū sterion qd̄ est statō et dicit̄ hic minister stri· quasi minor in statōne· Vel minister dicit̄· qz officiū debitū manib9 exequatur Et hinc hec ministra tre· Et minister tra trum· & hic & hec ministralis· & hoc le· res ministri· vel ptinens ad ministrum·

Ministerculus la· lum· dimi· pu9 minister·

Ministeriarches· archos quod est princeps cōponitur cum ministerium· & dicitur hic ministeriarches archis· i· priceps misterij·

Ministeriū a minister dicit̄ hoc misteriū rij· seruitium vel officiū ministri· vide etiā ī misteriū

Ministro tras traui trare· d̄z a minister· Et cōponit̄ cū ad & d̄z administro tras· & cū cō· & d̄z cōministro tras· & cū sub· & d̄z sūministro tras· A ministrāte obsequiū reddit̄· A sūministrāte subsidiū p̄rogat̄· Et est actm̄ mīstro cū oīb9 suis cōpositis·

Minitor taris· i· frequēter minari· & ē frequē· de minor naris· & cor· ni

Miniū· a minuo is· d̄z hoc miniū nij· gen9 coloris rubei· qz minuat̄ antequā color inde efficiat̄· Vnde minio nias· i· minio p̄parare vel minio scribere· et hic mini9 nij· dicit̄ quidā fluui9 galicie· Et hic & hec minia nie quidam popul9

Mino nas naui nare· i· cōpellere vel ducere· Vn̄ hieremias· Me minauit et abduxit in tenebras· & nō in lucē Vnde hic et hec & hoc minans· tis· & pducit mi Sed minans a minor naris· corripit mi Et est actm̄ mino nas cū oīb9 suis cōpositis· & pducit mi· Sed minor naris depo· corri· mi· Vnde v̄sus· Dū grex minat̄ lupus illi dēte minat̄· Gayus· Troia minans cecidit nō se bn̄ minās

Minor naris nat9 sū· dicit̄ a miniū Mala mīamur Bona pmittim9· Vnde minator toris qui nunciat aduersa· Monitor qui bona pmittit Et dicit̄ minari a minio quasi ab ardore et rubore rubicūda acie oculorum quādo furiose ardescūt· Et hinc hec minane· sed raro īuenit̄ nisi ī plurali nūo scz he mine minarum· Et minabūdus da· dū· similis minātī· et cor· mi he mine minarum· sed mino nas· verbū pducit mi· vnde versus· Nolo timere minas duz me sine vimine minas· Item mina ne· est quedam mēsura bladi vel fructus· vt mina grani valet decē solidos· Minor naris componitur· Cōminor naris· id est· sil̄ mīari vel īcrepare· & ē mīor depo· cū oīb9 suis cōpositis & cor· mi· vide ī mīo nas· Itē mīor ē cōpatm̄ d̄ pu9

Minorcul9· in minuscul9 exponit̄·

Minoro· a minor noīe deriuat̄ mīoro ras raui rare id ē· minorē facere· & ē actm̄· vn̄ hic et hec et hoc minorās tis· eccl̄· xxxj· Minorās virtutē et faciens vulnera· & pdu· pnl̄· minoro sicut minores· vn̄ in aurora d̄z· Maiestate patri patre minorat eū

Minotaurus mōstrū dictū· qz ex homīe· i· pasiphe & tauro natus fuit· caput taurinum· per cetera mēbra homo fuit·

Minsatorium· in minso sas· est·

Minso a mingo gis dicitur minso sas· i· frequēter mingere· vnde hic minsator toris· & hec minsatio tionis· et hic et hec minsabilis et hoc le qd̄ facile mīgit̄ vel quod cito emingim9 sicut nimis aquosum et parum coctū Item a minso minsito tas aliud frequētatm̄ Itē a minso sas hoc minsatoriū rij loc9 vl̄ vas ad mingēdū scz qd̄ recipit vrinā & idē minsateriū quasi nimia minsatōe tritū·

Minutia a minut9 ta tū dicit̄ hec minutia tie· id ē minima cuiuslibet rei portio· vnde in passiōe beati vincentij martiris legitur· Sales ignibus sparsi

crepitantibꝰ minutijs ꝑ mēbꝛa dissiliunt.
Minuo is nui nutū nuere. Vnde minutꝰ ta tum. Et cōpaꝛ minutꝰ tioꝛ tissimꝰ. vnde minute tiꝰ tissime aduerꝰ. Et cōponiꝛ minuo cū con & diciꝛ Cōminuo is. & cū dis. & diciꝛ diminuo is. ꝑ duo m. ꝓ disminuo is. & mutaꝛ s in m. Potest etiā cōponi cū di. & diciꝛ diminuo is. sine s. et tūc scribitur ꝑ vnū m. Itē minuo cōponiꝛ. Imminuo is. Reminuo is. Sāguimmuo is. i. sāguinē minuere. Minuo et eius cōposita oīa sūt actiua. et faciūt ꝓteritū in ui. diuisas sillabas. & sup. in nutū. vide in diminuo is.
Minurrio a minuo is. dꝛ minurrio ris. riui rire. id minuti cātare. et est oīm minutissimaꝝ auicularuꝫ vnde hec minurritio onis. id est. cantilena minutissimarum auicularum.
Minurritio onis. in minurrio ris. est.
Minusculus. a minuo is. diciꝛ hic et hec minoꝛ & hoc minꝰ. vnde minusculꝰ la lū. i. parū minoꝛ. Et minorculꝰ la lū. idē. Et hec minoritas tatis. & ſm priſ. minusculꝰ formaꝛ a minꝰ cōpatio addita culꝰ sicut & a maius maiusculꝰ.
Minutal. a minuo is. dꝛ hoc minutal talis. id ē. minutū frustū. vel genꝰ cibi sic dictū. qꝛ fiat d' piscibus et micis & minutis oleribꝰ minutatim concisis Vn̄ iuuenal'. Hesternū solitꝰ medio ſuare minutal
Minutulꝰ la lū. aliq̄ntulū minutꝰ. & dꝛ a minutꝰ.
Minutū a minuo is. deriuaꝛ hoc minutū ti. q̄dāꝫ pōdꝰ. s. media pars quadrātis. vnde paup vidua misit duo minuta. i. q̄drātē. et ī alio euāº dꝛ ꝙ misit ī corbonā vnū quadrātēꝫ. Itē a minuo diciꝛ minutꝰ ta tū. vt dixi ī minuo is. Itē minuo is. minutū tu u. mutato ī o. fit minuto tas. vbū fre.
Mioparo. Paro ronis dꝛ nauis pirataꝝ. Inde ꝑ cōpositōem dꝛ hic mioparo ronis. quasi minimus paro. est em̄ nauicula pirataꝝ ex vimine & crudo corio cōtexta. Vnde legiꝛ in historijs. Gens saxonuꝫ mioparonibꝰ nō viribꝰ vtuntꝛ fuge potiꝰ q̄ꝫ bello pati sūt. & ꝓd. pa. vt patet in isto versu grecismi Barca celox paro deꝛ musculꝰ mioparo.
Mirabilis. a miroꝛ raris. dꝛ hic et hec mirabilis. & hoc le. & cōpaꝛ. vnd' mirabiliter liꝰ sime adu̇. & hec mirabilitas tatis. vide in miraculū
Miraculū. a miroꝛ raris. dꝛ hoc miraculuꝫ li. Et licet multa naturalia q̄ quotidie fiūt aliq̄n dicuntur miracula. ꝓprie tn̄ diciꝛ miraculū quod fit contra cōsuetum cursuw nature. vt partꝰ virginis. resuscitatō mortui & cōsimilia. Vnde miraculosꝰ sa suꝫ id est miraculis plenꝰ. ſcdm hug. Hic nota ꝙ sicut ex verbis phi habeꝛ ī pncipio metha. Admiratio ex duobꝰ causaꝛ. scꝫ ex hoc ꝙ alicuiꝰ effectus causa occulta est. & ex eo ꝙ aliq̄d ī re videꝛ quod aliter esse deberet. Cōtingit ergo aliquid esse mirabile simplr. & aliq̄d eē admirabile quo ad hoc. Admirabile quo ad hoc est om̄e illud cuiꝰ cā occulta ē sibi. & cui videꝛ ſcdm suā extimatōem aliquid obuiare quare nō ita esse deberet. q̄uis in re nihil sit repugnās nec causa in re sit minꝰ occulta. Et hº potest dici miꝝ illi. Admirabile aūt in se est cꝰ causa simpliciter ī se occulta est. ita etiā ꝙ in re est aliq̄ virtꝰ ſcdm rei veritatē. ꝑ quā aliter deberet cōtingere. Hmōi aūt sunt q̄ immediate a virtute diuina causanꝛ q̄ est causa occultissima. et alio modo q̄ꝫ se habeat ordo causaꝝ naturaliū. scꝫ ꝙ cecꝰ iterū videat. ꝙ mortuꝰ resurgat. & hmōi. Et hec ꝓprie miracula dicūꝛ. quasi ī seipsis & simpliciter mira. hec aūt q̄nq̄ꝫ sūt supra naturā. quādoq̄ꝫ ꝓter naturam quādoq̄ꝫ cōtra naturā. Supra naturā diciꝛ miraculū. q̄n natura in ipam ſbam facti nō potest sicꝛ diuisio maris rubri. suscitatio mortuoꝝ. & hmōi. Illa vero dicuntur preter naturam fieri que quidem potest quātū ad substātiā facti. sed tn̄ ꝓter opationē nature fiūt iussu diuino. Et ꝙ hec dicanꝛ miracula cōtingit ex tribꝰ. Primo ꝓpter excessū & q̄ndā singularē modū. sicut rane ꝓducte in egipto in tāta multitudine sicut ante visū nō fuerat. Secundo ꝓpteꝛ hoc ꝙ hora determinata cōtingūt ad inuocatōem diuini noīs. sicut ꝙ manꝰ hieroboā extensa cōtra ꝓphetā arefacta fuit. & ara eiꝰ diuisa. tercio regū caplo. xiij. Tercio q̄n aliquid vniuersalitꝛ cōtingit. sicut in veteri lege nūi. v. de aq̄ zelotipie ꝙ pꝰ potū vēter illiꝰ adultere diuīo miraculo putrescebat. Cōtra naturā aūt dicebaꝛ aliq̄d fieri q̄n est ī re aliq̄d cōtrariū ei qd' fit. sicut si graue sursū moueretur. vel si virgo peperit. vl' aliq̄d hmōi. ita ꝙ miraculose daꝛ actꝰ manēte ꝯtraria natura. q̄ scꝫ ē principiū cōtrarij actꝰ. Itē scias ꝙ miracula siue signa facta ꝑ bonos possūt distingui ab his que per malos fiūt tripliciter ad minꝰ. Primo ex efficacia virtutis opantis. qꝛ signa facta ꝑ bonos. facta diuina virtute sūt ī illis etiā ad que virtꝰ nature se nullo modo extēdit. sicut suscitare mortuos & hmōi que demones ſcdm veritatē facere nō possūt. Sed in ꝓstigijs tātū. que diu durare nō possūt. Secūdo ex vtilitate signoꝝ. qꝛ signa per bonos facta. sunt de rebꝰ vtilibꝰ. vt in curatōibꝰ īfirmātiū. & hmōi Signa aūt ꝑ malos facta. sūt de rebus nociuis vel vanis. sicut ꝙ volant in aere. vel reddūt mēbꝛa hominū stupida & hmōi. Et hāc drn̄tiā assignat beatus petrꝰ in itinerario clemētis. Tercia differētia est quātū ad finē. qꝛ signa bonoꝝ ordināꝛ ad edificatōem fidei & bonoꝝ moꝝ. sed signa maloꝝ sunt in manifestū nocumētū fidei & honestatis. Etiam q̄ntū ad modū differūt. qꝛ boni opanꝛ miracula ꝑ inuocatōem diuini noīs pie & reuerēter. sed mali q̄busdā deliramētis. sicut ꝙ incidūt se cultris. & faciūt huiōi turpia. & ita signa per bonos fcā manifeste possūt discerni ab his que virtute demonū fiunt. Daꝛ aūt etiā malis talis potestas a deo. alias aūt nihil possūt facere. ſcdm beatū augustinū. Vl' ad fallēdū fallaces. sicut in egiptios & in ipsos etiā magos data est vt in coꝝ spūum opatōne. i. seductōne viderenꝛ admirādi. a quibꝰ fiebāt dānandi vel admonēdos fideles. ne tale aliquid facere ꝓ magno desiderēt. Propter qd' etiā nobis in scriptura sūt ꝓdita. vel ad exercēdā ꝓbandāq̄ꝫ ac manifestādā iustoꝝ patiētiā. vide in ꝓphetia. et in diomedes Et vt dicit grego. in quadā omel'. sup illud math. x. Infirmos curate ⁊c̄. Ad hoc quippe visibilia miracula choruscāt. vt corda audiētiū ad fidē īuisibiliū pertrahant. vt per hoc quod mirum foras agitur. hoc quod intus longe mirabilius esse sentiaꝛ. vnde nūc q̄m cū fideliū nūositas excreuit intꝛ sanctā ecclesiā. multi sunt qui vitā virtutū tenent & signa virtutū nō habēt. quia frustra miraculum foris ostēdiꝛ si deest qd' itꝰ opeꝛ. Itē sup illud marci vltimo. signa aūt eos qui crediderint. hec sequētur &c̄. Dicit idē gregoriꝰ. Nunquid fratres mei. quia ista signa nō facitis minime creditis. sed hec necessaria in exordio ecclesie fuerūt. vt em̄ ad fidem cresceret. miraculis fuerat nutriēda. quia et nos cū arbusta plātamꝰ tādiu eis aquā fūdimus quousq̄ꝫ in terra cōualuisse videamꝰ. At si semel radicē fixerint. irrigatio cessabit. Hinc est etem̄ ꝙ paulꝰ dicit Lingue in signū sūt nō fidelibꝰ sed īfidelibꝰ. Hieronimꝰ etiā in omel'. erat ihesus eijciens demoniū. sic dicit. Eijcere demones ꝯne est opus iter ministros

dei & ministros dyaboli. Veritatē cōfiteri et iusticiam facere priuatū opus est tm̄ sanctoꝝ. Ideo si quē videris demonia eijciētē si nō est cōfessio veritatis in ore eiꝰ. nec iusticia ī manibꝰ eius. nō est homo dei. Si aūt videris veritatē cōfitētē. & iusticiā faciētē. & si demonia nō eijcit homo dei est. ¶ Hic etiā nota ꝙ in fine mūdi signa fideliū cessabūt. sed signa antixp̄i & eiꝰ satellitū patebūt. vt dicit Gre. moraliū. xxxij. tractās illud iob. xl. Strīgit caudā suā sicut cedꝝ. Quid autē beemoth istiꝰ cauda. nisi illa antiqui hostis extremitas dr̄. Cū nimiꝝ vas ꝓpriū illū perditū hoīem īgrediē qui spāliter antichristꝰ noīatur. Quē quia mō honoribꝰ seculi. mō signis & ꝓdigijs ficte sanctitatis. ī tumore potētie leuare ꝑmittiē. recte voce domīca cauda illiꝰ cedro cōpaē. sicut em̄ cedrꝰ arbusta cetera in altum crescēdo deserit. ita tūc antixp̄s mūdi gloriā tēporaliter obtinens mēsuras hoīm. & honoris culmīe & signoꝝ potestate trāscēdit. ¶ Sed cōsiderādū valde est cū beemoth iste caudā suā sicut cedꝝ sbleuet. in quo tūc atrocioꝛ ꝙ̄ nūc se exercet surgat. Que em̄ penarū genera nō nouimꝰ. que nō iam vires martiꝝ exercuisse gaudemꝰ. Cuȝ igiē beemoth iste caudā suā in fine mūdi nequiꝰ dilatat. qd̄ ē qd̄ in his tormētis atrociꝰ crescit. nisi hoc qd̄ in euangelio ꝑ semetipsā veritas dicit. Surgent pseudo ꝓphete & pseudo xp̄i. & dabūt signa magna & prodigia. ita vt ī errorē mittenē si fieri potest etiā electi. Nūc em̄ fideles nostri mira faciūt cū ꝑuersa patiūē. Tūc aūt beemoth huiꝰ satellites etiā cū ꝑuersa inferūt mira facturi sūt. Pensemꝰ ergo que erit humane mētis illa tētatio quando pius martir et corpꝰ tormētis subijcit. & tn̄ ante eꝰ oculos miracula tortoꝛ facit. cuiꝰ tūc virtꝰ nō in ipso cogitationū fūdo quatiaē. qn̄ is qui flagris cruciat. signis chorꝰscat. Diciē ergo recte. stringit caudā suā sicē cedꝝ. qꝛ nimiꝝ & altꝰ tūc erit veneratōne ꝓdigij & durꝰ crudelitate tormēti. Hinc ꝑ ꝓphetā diciē. Insidiaē in occulto sicut leo ī cubili suo. Recte leo & insidians diciē. insidians ꝑ miraculoꝝ spēȝ. Leo ꝑ fortitudinē secularē. Vt em̄ eos qui aperte iniq̄ sūt ꝑtrahat. secularē potētiā ostētat. Vt vero etiaȝ iustos fallat. signis sāctitatē simulat. Illis ei sua det elatō magnitudīs. Istos decipit ostēsio sāctitatis. vide in antixp̄s. & etiā ī dyabolꝰ.

Mirica ce. nomē arboris que genesta diciē. & deriuaē ab amarꝰ ra. rum. qꝛ valde amara ē. & nasciē in deserto. & ī saxosa humo. hiere. xvij. Quasi mirice ī deserto. & ꝓ. pnl'. vn̄ oui. metam̄. Perpetuoq; virēs buxꝰ. tenuesq; mirice

Miridicꝰ ca. cū. i. mira dicēs. & cōponiē a mirus ra. rū. & dico cis. & coꝛ. di. licet dico cis. p̄mam ꝓducat. quia tenet naturā huiꝰ preteriti dixi. quod naturaliter primam corripit.

Mirifico cas. caui. care. id est. miꝝ facere. Et cōponiē a mirus ra. rum. & facio cis. Et inde mirificus ca. cū qui mira facit. Et mirificēs tis. in eodē sēsu. Et cōpaē mirificēs tioꝛ. tissimꝰ. sed mirificꝰ sbit locū huiꝰ positiui mirificēs. qꝛ non est in vsu. Vnde mirifice vel mirificenter tius tissime aduerbiū. Et hec mirificētia tie. & coꝛr̄. fi.

Mirmica. a mirmidon vel mirmin dr̄ hec mirmica ce. i. formica. Et hinc mirmiceꝰ cea. ceū. i. formiceꝰ & hec mirmicea cee. i. v̄ruca corꝑis.

Mirmicites. a mirmica diciē hic mirmicites tis. q̄dā gēma q̄ formice reptātis effigiē imitaē.

Mirmicoleon. a mirmica. & leon qd̄ est leo. cōponiē hic mirmicoleon ontis. idē qd̄ formicoleon. iob iiij. Tigris perijt eo ꝙ nō haberet p̄dam. vnde ꝫm aliā literā mirmicoleō. vnde dicit grego. in moral'. Translatiōe aūt septuagīta īterp̄tū nequaꝙ̄ tigris diciē. sed mirmicoleon perijt. Mirmicoleon quippe ꝑuū est valde aīal formicis aduersū qd̄ se ī puluere abscōdit. & formicas frumēta gestātes interficit. interfectasq; cōsumit. Mirmicoleon aūt latinē dr̄ vel formicaꝝ leo. vel certe expressiꝰ formica ꝑiter & leo. Recte aūt formica et leo noīaē. quia volatilibꝰ siue quibusdā alijs minutis aīalibꝰ formica ē. Ipsis aūt formicis leo. has em̄ quasi leo deuorat. sed ab illis quasi formica deuoraē. Cū ei helephas dicit. mirmicoleon perijt. q̄d in beato iob sub mirmicoleontis noīe nisi pauorē et audaciā rep̄hēdit. ac si ei aperte dicat. Nō iniuste ꝑcussus es. qꝛ circa erectos timidꝰ. contra subditos audax fuisti. acsi apte dicat. Cōtra astutos te formido p̄ssit. cōtra simplices temeritas inflauit. sed p̄dam iā mirmicoleō nō habet. quia timida vel tumida tua elatio dū verberibꝰ p̄miē ab aliena lesione ꝓhibeē. ¶ Potest etiam scd̄m beatū gregoriū exponi de dyabolo. vnde dicit grego. Recte leo & formica noīaē. qꝛ volatilibꝰ siue quibuslibet alijs minutis aīalibꝰ formica est. ipis aūt formicis leo. sicut p̄dixi. has em̄ q̄i leo deuorat. sed ab illis quasi formica deuoraē. qꝛ nimirū antiquꝰ hostis sicut cōtra cōsentiētes fortis est. ita cōtra resistētes debilis. Si em̄ eiꝰ suggestionibꝰ assensus p̄beē quasi leo tolerari nequaꝙ̄ potest. si aūt resistiē quasi formica atteriē. alijs ergo leo ē. alijs formica. qꝛ crudelitatē illiꝰ carnales mētes vix tolerant. spirituales vero infirmitatem illius pede virtutis calcant. Vide etiam in formicoleon. & in dyabolus.

Mirmicon vel mirmin grece latine dr̄ formica

Mirmin grece latine dr̄ formica.

Miro ronis. mas. ge. i. miratoꝛ. & deriuaē a miroꝛ raris. Itē miro onis. i. vnguētarius. sed tūc deriuatur a miron greco qd̄ latine dr̄ vnguētū.

Mirobalanū. miron cōponiē cū balanū. qd̄ est vnguentū de balano fcm̄. & dr̄ hoc mirobalanū q̄i redolēs balanū. qꝛ ex glande balani odorata fiat. &

Mirocopus. miron cōponiē cū coꝛ. la. copos qd̄ est laboꝛ & diciē hic mirocopꝰ pi. id ē. vnguētariꝰ qui laboꝛat circa vnguēta faciēda vel vēdenda. Et idē dr̄ cirocopus pi. a ciros quod est manus & copos laboꝛ. & coꝛ. co.

Miron grece latine dr̄ vnguētū.

Miropola. miron cōponiē cū pole qd̄ est vendere. & dr̄ hic & hec miropola le. qui vel que vēdit vnguēta. vnde hᵒ miropoliū. i. domꝰ vnguētaria vbi venduntē vnguēta. Eadē domus dr̄ & ꝓpola pole. a ꝓ & pole qd̄ est vēdere quasi ꝓ vēdere facta. hᵒ etiā noīe pōt dici q̄libet domus ad vendēdū aliqd̄ facta. Et producit po. quia pole pro vendere etiaȝ producit primam.

Miroꝛ raris. ratus sū. rari. i. ꝓspicere vel laudare. vel pro miro habere. Et poniē sepe ꝓ cupe cū suis cōpositis quibusdā. scȝ ꝓ suo oñū antecedēs. Primitus em̄ miramuꝛ. postea mirata cupimus. A miroꝛ deriuaē hic et hec mirabilis & hoc le. Et cōpaē vnde mirabiliteꝛ lius. sime. aduer. Et hec mirabilitas tatis. Miroꝛ cōponiē admiroꝛ raris. i. valde mirari. vel cupe. Admiroꝛ virtutes. miroꝛ opa. Commiroꝛ raris. i. simul mirari. Demiroꝛ raris. i. valde mirari vel deorsū. Et ē depo. miroꝛ cū oībus suis cōpositis. & ꝓdu. hāc sillabā mi.

Mirotheca ce. i. vguētoꝛum repositoꝛiū. & cōpoiē a miron & theca. & producit the.

Mirra arbor est que grece smirnia dr̄· cuiꝰ virgl'ta
arabes exurūt· vt meliꝰ exudēt & fructificent vt
dicit̄ in historijs· Itē mirra est gū̄mi illiꝰ arboris·
& dicit̄ mirra quasi amara· vnde isidorꝰ· Mirra est
arbor arabie· altitudinis qn̄qꝫ cubitoꝝ· sil'is spine
cuiꝰ gutta viridis est & amara· vnde & nomen ac
cepit· Et mirra gutta eiꝰ spōte manās preciosior ē
elicita corticis vulnere vilior iudicatur· Ex dictis
patet ꝙ mirra dr̄ tā arbor ꝙ̄ gutta illiꝰ·
Mirrū ri· vnguētū est odoriferꝫ ex mirra factum
Iud· x· vnxit se de mirro optimo
Mirtetū teti· locꝰ vbi mirtꝰ crescit· & deriuatur
a mirtꝰ· & ꝓ̄ ꝑ̄· pnl'· vide in mirtꝰ·
Mirteus tea· teū· i· de mirto existens· vel ad mirtū
pertinēs· & dicit̄ a mirtꝰ·
Mirtosus sa sū· in mirtꝰ est
Mirtꝰ· a mari deriuat̄ hec mirtꝰ ti Vel mirtꝰ etiaꝫ
quedā arbor est que in litore maris abūdat· vn̄ &
a grecis mirene dr̄· vel dr̄ mirtꝰ qꝛ mire redoleat·
vnde mirtosus sa sū· plenꝰ mirtis·
Misach interp̄tat̄ gaudiū vel risus· Idē & misael
qui interp̄tat̄ populꝰ dn̄i·
Misael in misach vide·
Miscelio onis· qui nouit artē miscēdi diuersos ci
bos vl' potꝰ· & est mas· ge· & deriuat̄ a misceo ces
Miscelaneꝰ a misceo ces dr̄ miscelaneꝰ nea neum
& miscelanꝰ na nū in eodē sēsu· i· mixtꝰ· vnde hoc
miscelaneū· i· cōmixtū sicut cibꝰ gladiatoꝝ· vel mi
scelaneū dr̄ vas ī quo prādia gladiatorū miscebāt̄
vn̄ iuuenal' Fictile sic veniūt ad miscelanea ludi
Misceo ces· cui· mixtū quod ad mixturā ꝑtiṇ̄et· Et
miscere· i· potare· vinū p̄bere· Et est tractū ide ꝙ
ātiqui miscebāt calida frigidis· & frigida calidis ī
calice· vnde calix dictꝰ est a calida potatōne sicut
adhuc nos miscemꝰ aquā vino· vel ecōuerso· Et hic
mixtim aduer· Misceo cōponit̄ Admisceo ces cui
vnde admixti· & admiscuꝰ cua cuū· i· cōmixtus·
Cōmisceo sces scui· i· simul miscere· vnde cōmixtiꝫ·
Et cōmiscuꝰ cua cuū· i· cōmixtꝰ· vnde hec cōmixtu
ra re· Immisceo ces· cui· vnde immixtim Et īmiscu
us cua cuū· Permisceo ces cui· vnde ꝑmixtim· Et ꝑ
miscuꝰ cua cuū· Promisceo ces cui· i· ꝓcul vel añ
vel pro aliquo miscere· vnde ꝓmixtim· Et ꝓmiscu
us cua cuū· vt lepus est ꝓmiscui generis· Remisceo
ces cui· Intermisceo ces· Misceo & eius composita
faciūt p̄teritū in scui· & sup̄· in xtū· & oīa sūt acti
ua· Scd̄m vero aliā significatōem scd̄m quā ꝑtinēt
ad potatōem vel admīstratōem vini· neutra sūt se
cūdū hug· In vincio cis dicit etiā hug· ꝙ cōmixtio
ꝓnūciat̄ in sono de t· qꝛ x· p̄cedit t· Et ista est opīo
cōmunior· Quidā tñ dicūt ꝙ misceo ces facit mistū
ꝑ s· & vident̄ hoc habere a pris· qui dicit in· xj· li°·
in tractatu de ꝑticipio· X quoqꝫ antecedēte vnum
inuenio ī tꝰ· a textu textꝰ· sꝫ pōt dici ꝙ p̄s· ītelligit
de verbis q̄ habēt x· ī p̄terito ꝑfecto·
Misellꝰ la· lum dimi· parū miser· Vnde misellulus
la· lum· similiter dimi· penul· cor·
Miser ra rum· dr̄ a mitto tis· scd̄m vocē· sꝫ scd̄m si
gnificatōem miser deriuat̄ ab amitto tis· Proprie
q̄dē miser dr̄ qui om̄eꝫ felicitatē amisit· Miser etiā
dr̄ tristis· Q aūt dr̄ miser quasi minꝰ seruās· et hia
est· Et ꝯpat̄ miser rior rimꝰ· vn̄ misere rius rime·
adū· & hec miseria rie· erūna vbi nulla est felicitas
& format̄ miserrimꝰ a miser addita rimꝰ
Miseratio onis· in misericors vide·
Misereor a miser dicit̄ misereor reris· misertꝰ sum
Et est misereri sup miseriā alicuiꝰ ꝯdolere & cōpa
ti· Et cōstruit̄ cū gtō et dtō qn̄ꝫ· sed raro cū actō
in eodē sensu· & misereo res· qd̄ antiqꝰ fuit ī vsu
& nō habebat p̄teritū· vnde miseret & miseretur
īꝑsonalia· Miseret cōstruit̄ cū actō & gtō· vt mi-
seret me tui· Similiter etiam construitur misere
tur· vt me miseretur tui· et me misertum est tui·
¶ Et nota ꝙ misereo in eodem sensu & in eodem
modo cōstruebat̄ quo misereor· scd̄um hug'tōꝫ· &
scias ꝙ ista qn̄qꝫ verba īꝑsonalia ꝯstruūt̄ cū actō
& gtō· Penitet· et tedet· miseret· pudet· & piget
ista· Actis iungunt̄ cū gtis· Sed qn̄ ponūt̄ cū infi
nitis requirūt tm̄ actm̄· vt penitet me peccare· ta
mē ista duo miseret & tedet nō habēt p̄teritū sed
tm̄ suppletōem· vt miseret miserebat misertū est· te
det tedebat tesū est· & cōstruunt̄ cū vtroqꝫ casu
scd̄m pris· trāsitiue· qꝛ exponit sic· Penitet me pec
cati· i· penitētia peccati habet me· Quidā tamen di
cūt ꝙ cōstruūt̄ cū actō trāsitiue· & cum gtō ex vi
cause materialis· & claudūt ī se suppositū· vt pudꝫ
me tui· i· pudor tui habet me· hoc est· de te· Dicūt
etiā ꝙ ista qn̄qꝫ verba īꝑsonalia nō adiūgunt̄ cū ī
finitiuis nisi īꝑsonaliter· & ratio est· qꝛ ille infinitīs
ponit̄ loco gtī· vt penitet me peccare· i· peccati· &
iō nō possꝫ supponere verbo ꝑsōali· & hec fuit opi
nio magistri bñ· vide ī peniteo·
Misereseco cis incho· de misereo res
Misericors cor ꝯponit̄ cū miserꝫ vel potiꝰ miserās
& dr̄ hic et hec et hoc misericors dis· a ꝯpatiendo
aliene miserie dictꝰ· quasi miserꝫ vel miserās cor ha
bēs sup aliquē afflictū ꝯpatiēdo. Vnde misericor-
diter aduer· et hec misericordia die· qꝛ miserꝫ vl' mi
serās facit cor dolētis aliena miseria· In deo tamē
est misericordia sine vlla cordis miseria· & differt
a miseratōe qꝛ bene velle misericordia est· & bñ fa
cere miseratōis· est eī miseratio misericordie actio
qꝛ misericordia tm̄ affectꝰ cordis ē· quo ꝯpellimur
vt miseris subueniamꝰ vel ꝯpatiamur si succurrere
nō valeamꝰ· Sed miseratio ex ope ꝯprobat̄· vide in
pius vbi poīt̄ drn̄tia iter miam et pietatē
Miseror raris ratꝰ sū· a miser vel misereor dicit̄· &
est miserari idē qd̄ misereri· sed misereri tm̄ cordis
est· et si subuenire nō possumꝰ· sed miserari ex ope
ꝯprobat̄· & ꝯstruit̄ cū actō· vt miseror te· i· signū
et opus mie tibi exhibeo Vnde hic et hec miserabi
lis et h° le· dignꝰ miseratōe quasi misericordie ul'
miserie habilis· vnde miserabiliter aduerbium· et
hec miserabilitas tatis·
Miserrimꝰ ma mū· in miser vide·
Missa· a mitto tis dr̄ hic missus si· i· nūcius· et hec
missa se· id est nūcia· et hinc ī ecclesia dicit̄ missa· qꝛ
p̄ces nostras ferat et mittat ad deū· Sꝫ missa ꝓprie
dicit̄ in tp̄e sacrificij quādo cathecumini foras mit
tunt̄ clamāte leuita· Siquis remāserit cathecumi-
nus exeat foras· et inde missa· qꝛ sacramentis alta
ris interesse nō possūt· qꝛ nōdū regenerati noscūt̄
¶ Sed potest q̄ri an sacerdos plures missas dice
re possit in die· Ad hoc dico ꝙ homo nō debet plu
ries in die cōmunicare vt saltē quātū ad vnū dieꝫ
rep̄sētet̄ vnitas domice passionis· et vt quātum ad
aliquid reuerētia sacramēto exhibeat̄ semel tantuꝫ
sumendo· sacerdos tñ est quasi ꝑsona publica· et
ideo oportet ꝙ nō solū ꝓ se sed ꝓ alijs etiā celebrꝫ
et ideo necessitate cogēte posset pluries celebrare
ī die· si aūt necessitas ñ cogat sedꝫ ꝙ dicit̄ de cōse·
di· j· Sufficiat sacerdoti semel ī die missā celebrare
qꝛ xp̄s semel passus ē et totū mūdū redemit·
¶ Sex aūt casus excipiūtur ī quibꝰ sacerdos pōt

pluries missā in die celebrare· vnus in die natalis domi in quo potest cātare tres. In alijs vero diebꝫ potest cātare duas missas in sequētibꝰ casibꝰ · vnā pro defunctis. et aliam de die si necesse fuerit. Itē ꝓpter necessitatē ꝑegrinoꝝ et hospitū ꝯmeātium et infirmoꝝ. & forte ꝓpt necessitatē nuptiaꝝ vbi tēpus laberet. Ita tñ ꝙ nūꝗ celebꝫ vltra duas ꝓpter aliquā necessitatē. nec aliqua causa adulatōis vel cupiditatis. qꝛ tūc peccarꝫ grauit. vnde versus
Vna dies missā tantūmodo postulat vnā. Excipit defunctꝰ certe cū ꝑegrino. Infirmꝰ cōmeās domi natalis & hospes. Et mulier nubens cū tēpꝰ labit illi. Tres vult natalis. nisi binas cetera querūt
¶ Cōsueuit etiā queri vtꝝ degradatꝰ possit celebrare missā. Ad hoc dicēdū ē scḋum theologos. & veritatē ꝙ etiā degradatus quia ordinē nō amittit potestatē ꝯsecrādi retinet. sed ius ꝯsecrādi sibi aufert. et ideo si cōsecrat peccat mortaliter. tñ ꝯsecratū est. & si dicas. sacerdos a potestate epi accipit posse ꝯsecrare. ergo quādo ab epo degradat videt hoc posse amittē. Dico ꝙ eps nō dedit ordinem sed deus per ministerium epi. et deus posset auferre. sed non episcopus. quia nō est constitutus minister auferendi ordinem sicut conferendi. quia propter efficaciaꝫ cōsecratōnis debet esse ordo ꝑpetuus. Itē scias ꝙ de missa possumus loqui dupliciter. aut quātū ad id quod est essētiale in ea scꝫ corpus xpi. & sic a quocūqꝫ dicat bona est equaliter. quia opus operatū equaliter bonuꝫ est & virtuosū. Vel quātū ad id quod annexū est sacramēto & quasi separatū. & sic missa boni sacerdotis est melior ꝙ missa mali. quia nō solū habet efficaciā ex ope operato sed ex opere operāte. Et ideo ceteris paribus melius est audire missā boni sacerdotis ꝙ mali ¶ Itē nota ꝙ interdicitur sacerdoti leproso ne celebret publice corā populo ꝓpter horrorem. tñ in secreto bñ potest ex deuotōe celebrare. nisi sit adeo corruptus ꝙ ministeriū sine periculo explere non possit. Leprosus tamē ad sacerdotiū ꝓmoueri nō debet.
¶ Potest etiā queri. An fornicarij. & excōmunicati. & heretici sacerdotes possunt hoc sacramentuꝫ dispensare. & an debeat eius dispēsatio a subditis recipi. Ad hoc dicūt doctores ꝙ si aliquis cū peccato ad sacramētū eucharistie accedat. magis cedit ei in nocumētū ꝙ in ꝓfectū. Quicunqꝫ aūt cōtra ordinatōem eccl'ie accedit ꝑ inobediētiā peccat. Si moniaci vero & scismatici. & excōmunicati. ex statuto ecclesie a dispēsatōe huiꝰ sacramēti sūt suspēsi. qꝛ sūt extra vnitatē eccl'ie in qua sacramenta cōferunt. Et similiter interdictū est cōcubinarijs sacerdotibꝰ ꝓpter spūalitatē maximā que in hoc sacrāmēto requirit. Vnde canon dicit dis. xxxij. Nullꝰ audiat missā sacerdotis quē scit cōcubinā indubitanter habere. Vnde si aliquis ab aliquo ꝑdictoꝝ sacramētū suscipiat peccat. & sic grām nō ꝯsequit. Tñ differt de fornicarijs. & alijs ꝑdictis. qꝛ alijs non debet homo cōicare in diuinis sciēter quātūcunqꝫ sint occulti. sed cōcubinarij sacerdotes nō sunt vitādi nisi sint notorij. Et dicūtur notorij tribꝰ modis. vel ꝑ sētētiā quia cōuicti sunt. vel per confessionē in iure factā. vel ꝑ rei euidētiā. scilꝫ qñ est ita manifestū ꝙ nulla potest tergiuersatōe celari. Ab alijs aūt peccatoribꝰ licet sacramēta recipe. De notorio tñ plenꝰ dicā in notorio. Itē vide in cōmunio.
Missalis. a missa deriuat hic et hec missalis. & hoc le. ad missā ꝑtinēs. & hoc missale lis. ꝓ quodā libro vbi ꝯtinet misteriū misse. & ꝓdu. sa.
Missaticꝰ. a misso sas. dicit missaticꝰ ca cum. pnl'. cor. qui freqnter mittit. & hic missaticꝰ. i. nuncius Et hec missatica. i. nuncia. & hoc missaticū. i. nūcium qđ ꝑ missaticū mādamꝰ. Itē inuenit hic missaticus ci. q freqnē canit missā. & tūc deriuat a missa
Missia. a messis deriuat hec missia sie. quedam prouincia. quasi messia sic dicta a messium prouentu Vnde & eā veteres cereris orreū appellabāt. Et inde missiꝰ sia sium. & cor. si.
Missilis. a mitto tis dicitur hic et hec missilis. & hoc le. ad mittēdū habilis. Vnde et quoddā iaculū hoc missile dr. & cor. pnl'. Prudē. Missile de multis que frustra miserat vnum.
Missicius cia. cium. ad mittendū aptus. vel qui militiam exhibet. & dicit a mitto tis.
Missito tas. pnl'. cor. in misso sas. vide.
Misso sas. i. frequēter mittere. & est fre. de mitto tis. misi missū su. u. cōuersa in o. a quo missito tas. aliud fre. i. frequēter mittere. vnde macrobiꝰ. Placētas mutuo missitāt. Itē inuenit misso sas saui. i. missā canere. Et tūc deriuat a missa. a quo missito tas. frequē. i. frequēter missā canere.
Missoriū sorij conca modica vbi aliquid liquoris immittitur. & dicit a mitto tis.
Mista te. ꝯñis ge. i. secretariꝰ vel misterij auctor. & dr a mistis greco qđ latie dicit misteriū.
Misteriū. a mistis uel misticen grece qđ latie dicit secretū. dr hoc misteriū rij. i. secretū. diuinū. et figuratiū seu occultū. vnđ misticus ca cū. i. sacer diuinꝰ. occultꝰ figuratiuꝰ. qꝛ in se secretā & recōditā habeat intelligētiā. scꝫ cū aliud dicit et aliud intelligit. & hoc misteriū rij. i. sacramētum sacꝝ. vl' absconditū. vel ꝑfiguratio occultā. vel occultuꝫ secretū. quia secretā & recōditā habet disputatōnē & intelligētiā. Et differt a misteriū. qꝛ misteriū in tꝑalibꝰ attēdit. sed misteriū in spūalibꝫ. vt fuit incarnatio hiesu cristi. & sicut est cōsecratio panis et vini in altari & similia. que secretam in se continent intelligētiam ꝓprie misteria dicūtur. Vnde apostolꝰ in ꝑma ad cori. xv. Ecce misteriū vobꝫ dico. Oms quidē resurgemꝰ. sed nō oms immutabimur. Et scias ꝙ ꝓducit e. in misteriū. vnde dic magister bene. E ante riū debet corripi vt misterium philateriū. tamē misteriū ꝓducit. Vnde horatius Pandimꝰ interdū doctis misteria regū. Sed corripit in libro sacrificioꝝ. Misteriū fert ꝑcinuisse crucī. sed hoc ꝓpter necessitatē metri accidit.
Misticus ca. cū. pl'. coꝛ. in misteriū exponit.
Mistis vel misticen grece ltie dr secretū
Mistꝝ. a mistis dr hoc mistꝝ tri. i. latēs odium.
Miteo tes. tui. ēe vel fieri mitē. vnde mitesco scis incho. & deriuat a mitis miteo. & ꝓđ. mi.
Mitia tie. id est. māsuetudo. Itē mitia est plurale neutꝝ de mitis. vide in mitis.
Mitifico a mitis et facio cōponit mitifico cas. id ē mitē facio. Et mitigo in eodem sensu dicit. scꝫ mollire. tēꝑare. humiliare. & cor. fi
Mitigo gas gaui. gare. i. mollire. tꝑare. humiliare et videt ēē simplex. Qꝛ aūt dicit mitigo quasi mitē ago potiꝰ videt esse ethia ꝙ cōpositio. & cōponitur Demitigo gas. i. demulcere. vel ꝑcutere. & corripit pnl'. & pōt deriuari mitigo a mitis.
Mitilena ne. quidā locꝰ de quo habet act. apl'oꝝ xxviii. & ꝓđ. penl'. vnde in aurora. Post tātas clades nos insula que mitilena.
Mitis. a mollis deriuat hic et hec mitis. & hoc te. id est. humilis. mollis. benignꝰ. non durus. maturꝰ

vnde dicuntur poma mitia·matura ·& mollia·&
compatur mitis tioꝛ·tissimus·vnde mititer sed nō
ē in vsu · tiꝰ·sime·aduer·Et hec mitia tie·i·māsue=
tudo·qđ i expositōe haimonis sup epl'as pauli repi
es·Mitis cōponiẽ·Immitis·id ē·nō mitis·& ꝓō·
mi·& scribiẽ tm̄ p vnū ·t·sed mittis verbum p ge
minū t·Ouid·de arte·Sed carꝫ insidijs hoiꝫ qꝛ mi
tis hirūdo· ¶Et scias ꝙ mititas & māsuetudo vl'
mitis·& mansuetꝰ idē videnẽ esse in essētia·& dif
ferūt in efficacia·qꝛ mititas attētiẽ in affectu·Mi
tis em̄ vt dicit glosa sup illud math·v·c·Beati mi=
tes qm̄ ipsi possidebūt terrā·Mitis inquit est quē
mentis aspitas seu amaritudo nō afficit·sed simpli
citas ad oēm iiuriā sustinēdā patiēter instruit·Mi
tis est quē nec rācoꝛ nec ira afficit·sed oīa equani
miter sustinet·Māsuetudo vero attēdiẽ in effectu
Vnde dicit cassiodoꝛꝰ sup psalteriū·Mansueti qsi
manu assueti·id est·tolerātes iniurias nō maluꝫ ꝓ
malo reddētes·Et attēde·ꝙ p hoc ꝙ dicit posside
būt·notaẽ securitas·Per hoc aūt ꝙ subdit terram
innuitur eternitas Quia ecclesi·primo dicitur Ter
ra autem in eternū stat·

Mitos grece fabula dꝛ latie scđm pap̄·

Mitra tre·fe·ge·i·pilleū frigiū caput pcīngēs qle
est oꝛnamētū capitis deuotaꝝ·sed pilleū viroꝛū ē
mitra femīaꝝ·Mitra etiā est epoꝝ·Et mitra funis
est quo medio nauis vinciẽ·

Mitridates rex pōti dꝛ fuisse·& coꝛ·pl'·Vn̄ i auro
ra diciẽ·Anthoniꝰ marcꝰ & mitridates in aurem

Mitto tis·misi·missū·mittere·i·intromittere·Et
mittere·i·mādare·sed mittimꝰ res aīatas·Māda
mꝰ iaīatas·sed hec ꝓprietas sepe confūdiẽ·Mitto
cōponiẽ·Admitto tis·peccare accipe·assumere·ex
lassare·& cū quadā velocitate et agilitate equū ð
tere vel ducere·& cōponiẽ ex ad & mitto·Itē mit
to cōponiẽ cū a & diciẽ amitto tis amisi amissū·id
est pdere·Itē cōponiẽ cū cō·& diciẽ cōmitto tis·
Itē cū circū·& dꝛ circūmitto tis·Itē cū de·& dici
tur demitto tis·i·deoꝛsū mittere inclinare·Itē cuꝫ
di·& diciẽ dimitto tis·itē cū e·& diciẽ emitto tis
id est·valde vel extra mittere·itē cū in·& intro·&
diciẽ imitto tis·& intromitto tis·in eodem sensu
& intromittere vulgariter·i·infra mittere quasi in
rem se mittere·itē cū iter·& diciẽ intermitto tis·
id ē·inẽ aliqua vel interpolati vel interim dimittē
derelinquere·itē cōponiẽ cū manꝰ·& dꝛ manumit
to tis·i·manu emittere vel liberare·itē cū pro·&
diciẽ ꝓmitto tis·item cū pre & diciẽ p̄mitto tis·i·
ante mitto·itē cū preter·& dꝛ p̄termitto tis·i·ōse
sere derelinquere·item cū p et dꝛ pmitto tis·i·cō
cedere·cōsentire·itē cū ob·& diciẽ omitto tis subẽ
cta b·i·p̄termittere·itē cū re·& diciẽ remitto·iteꝫ
cū sub & diciẽ submitto tis·i·suppono·itē cū trās
& diciẽ trāsmitto tis·i·vltra mittere·Mitto et ciꝰ
cōposita faciūt p̄teritū in si·& sup̄·in sū·et oīa sūt
actiua p̄ter omitto et admitto·ꝓ peccare vel exlas
sare·Et p̄ter dimitto et remitto·pro parcere·que
sūt neutra·& oīa gemināt t·et in p̄terito scribunẽ
p vnū s·sed in supino p duo s·vt misi missū·A mit
to tis·dꝛ misso sas frequētatiuū·A quo missito mis
sitas aliud frequentatm̄·i·freqnēter mittere·Inue
niẽ etiā mittito tas·i·frequēter mittere ¶Nota
hic ꝙ mitto & destino et verba que ad missionem
ptinēt recipiētia post se actm̄·si ille accusatiuꝰ desi
gnat rem ratōalē·recipiūt aliū actm̄ mediāte p̄po
sitōe ad·vt mitto nūciū meū ad te·Si vero accusa
tiuꝰ ille qui a verbo regiẽ notat aliā rem ꝙ ratōa
lem·tūc verbū nō regit aliū accusatm̄ sed dtm̄·vt
mitto tibi cētū solidos·vt dixi in t̄cia parte vbi egi
de regimine i capl'o de actō·

Mitus·a mitis dicitur hic mitus miti·id est·fabu
la iocosa et relatu dulcis·

Mixtus ta tū·in misceo sces·est·

Mna mne pōdus est·Et est nomē grecū·&
qn̄ꝫ poniẽ ꝓ obolo·Inueniẽ etiā ipatm̄ de
no nas·sꝫ tūc scribiẽ sine m·vn̄ versꝰ·Si
vis mnā vir na·dabiẽ tibi nātis in ir mna·Et vt di
cūt mna duas libras & semis appēdit·

Moab & amon filij loth a quibꝰ moabite·et
amonite dcī sūt·& acuiẽ in fine moab

Moderatus·a moderoꝛ raris dꝛ modera
tꝰ ta·tū·nomē·i·tēpatus·Et cōpaẽ moderatꝰ ti
oꝛ tissimꝰ·Vnde moderate tiꝰ sime aduerbium·&
est moderatꝰ qui nec plꝰ nec minꝰ facit ꝙ debeat·
Et componitur·Immoderatus ta tnm·qui plꝰ vel
minus facit·Et cōpaẽ similiter·

Modernus a modꝰ dꝛ modernꝰ na nū·i·istiꝰ tē
pis·& cōpaẽ modernꝰ nioꝛ simꝰ·vn̄ moderne niꝰ
sime adūbiū·& hec modernitas tatis

Moderoꝛ·a modꝰ diciẽ moderoꝛ raris ratꝰ sum·
rari·i·regere gubernare·& i eodem sensu cōstrui
tur cū datō et actō Vnde hic moderatoꝛ toris Et
hec moderatō onis & hic et hec moderabilis et hº
le·vnde moderabiliter aduerbiū & hoc moderam̄
mis et hoc moderamētū ti·Et moderatī aduerbiū
et moderātēꝛ aduer·et coꝛripit de moderoꝛ·

Modestus a modus diciẽ modestꝰ ta tū id est tpa
tus et discretꝰ nec plus quicꝙ nec minꝰ agēs nec
etiā irascens Et compaẽ modestꝰ tioꝛ simꝰ vn̄ mo
deste tius sime aduerbiū·et hec modestia stie Moð
stia ē ī facto sꝫ modꝰ in dicto vel cōcupiscētia

Modicꝰ a modꝰ deriuaẽ modicꝰ ca cum·id ē·ratō
nalis mensuratus moderatꝰ·et modicꝰ id est puꝰ
sed ip̄ꝛopꝛie et abusiue diciẽ·vnde modice aduerbi
uꝫ·et hec modicitas tatis·et modico cas id est tpa
re modificare Qꝛ aūt diciẽ modicꝰ quasi moduꝫ ca
piens vel quasi modi custos ethia est·et cōponiẽ·
Immodicus ca cum·i·imtēpatus imensuratus·et
coꝛripiunt predicta di

Modifico a modꝰ et facio cōponiẽ modifico cas·
caui care id est tempare alicuiꝰ modi facere·vnde
modificꝰ ca cū·et coꝛripit fi

Modiolus li dimi·puus modiꝰ scđm huguitōem
Diciẽ etiā modiolꝰ pnl' coꝛ·illō grossū lignū in ro
ta p qđ caput axis imittiẽ in quo radij in circūitu
infixi sūt·et diciẽ tunc modiolus a modio qꝛ i mo
dū modij capax est et cōcauus

Modius a modus diciẽ hic modiꝰ dii qꝛ sit in suo
modo pfectꝰ·et est mensura libraꝝ quadragitaq̄t
tuoꝛ·et sextarioꝛū vigintiduoꝝ cuiꝰ nūi causa īde
tracta est quia in pricipio deus vigitiduo opa fe
cit Nam pꝛima die septem opa fecit id est materiā
infoꝛmem angelos lucem supioꝛes celos terrā aq̄m
et aerē Secūda die firmamentū solū Tercia die q̄t
tuoꝛ scꝫ maria semina sationes et plātaria Quarta
die solem lunā et stellas·Quīta die tria scꝫ pisces
et reptilia aquarū et volatilia Sexta autem die q̄t
tuoꝛ scꝫ bestias pecudes reptilia terre et hominem
et facta sūt oīa vigitiduo geneꝛa in sex diebus·Et
vigintidue generatōes sūt·ab adam vsqꝫ ad iacob
ex cuiꝰ semine nata est omnis gens isrhael·et vigi
tiduo libri veteris testamenti vsqꝫ ad hester·et vi
gintiduo sunt literaꝝ elementa·quibꝰ cōstat diuīe
legis doctrina·His igiẽ exemplis modius viginti

duoꝝ sextarioꝝ a moyse scd̃m sacre legis doctrinam effectus est. et ꝗuis diuerse gentes huic mensure pōdus vel adiiciant ignorant vel detrahant. tam apud hebreos cōstitutōne diuina tali ratōe seruat̃ Item modius est cui arbor nauis insistit. ob similitudinē mensuralis vasis sic dictꝰ.

Modo aduer. in modus vide.

Moduloꝛ. a modulꝰ qd̓ est cantus d̓r moduloꝛ laris latꝰ sũ lari. i. cātare dulciter melodias facere. inuenit̃ etiā modulo las in eodē sensu. Vnde hꝰ modulamē mis. cātatō dulcis & mellica. Et modulās tis. omnis generis. vñ modulāt̃ adũ. & hec modulātia tie

Modulꝰ a modꝰ deriuat̃ hic modulꝰ li. di. puꝰ modꝰ. vnde hic modulus duli. id ē. tropꝰ. cātus qui ꝑcinit̃ in principio misse. vel matutini. vel vespaꝝ. & coꝛ. du.

Modꝰ di. i. terminꝰ finis vel mēsura vel maneries vel cōdicō vel tꝑamētũ. Et ponit̃ datiuꝰ & ablatꝰ istius noīs scꝫ mō aduerbialit̃ ꝓ nũc vel aliquādo vel paulc ante vel tm̃mō. Et ꝯponit̃ Amodo id ē. deīceps Tātũmō Solũmō. & postmodũ. i. postea. & admodũ id est. valde. Itē iste genitiuꝰ modi cōponit̃ Istiusmōi Illiusmōi Aliusmōi Huiꝰmōi Huiuscemodi noīa īdeclinabilia. & oīs gn̄is. De hoc plenię dixi in tercia pte ī capitulo de figura ꝯposita noīs. Modꝰ etiā est accidēs verbi. & scd̃m hoc quīqꝫ sũt modi. scꝫ indicatiuꝰ impatiuꝰ optatiuꝰ subiunctiuꝰ īfinitiuꝰ. Quot aũt tꝑa habet quilibꝫ modꝰ dixi supius in tercia pte in tractatu verboꝝ vbi egi d̓ modis verboꝝ. Vtꝝ aũt Quō Nullomō Vllomō Quodāmō sint vna pars vel due. supra determinaui in secũda parte vbi egi de accētu aduerbii. in caplo de cōpositis a mō.

Moys grece ltīe d̓r aqua & acuit̃ in fine.

Moysaycꝰ ca cũ. res moysi. vel ad moysen ꝑtinēs pnl̓. coꝛ. & d̓r a moyses. & tacetur y. in pronũciatōne. licet scribatur.

Moyses a moys qd̓ est aqua d̓r hic moyses si. id ē aquaticꝰ. qꝛ in aqua fuit inuētꝰ. & ex aqua sũptus Vnde moyses interꝑtat̃ sumptꝰ ex aqua. Inueīt eī eũ ad ripā fluuij expositũ filia pharaonis quē colligens adoptauit sibi. & vocauit eũ moysen. quia d̓ aqua sũpsisset eũ. Et videt̃ quibusdā ꝙ sit nomen cōpositũ a moys & hiesus qd̓ est saluator. qꝛ saluatꝰ fuit ex aqua. & coꝛ. pnl̓. Vnde in auroꝛa dicit̃. Quod petis o moyses viuēti nō dat̃ vlli. Sꝫ de sillaba vltīa pōt dubitari an acuat̃ Dicũt quidam ꝙ nō debet acui cũ sit declinabile. sicut nec vlixes vlixis. Alij dicunt ꝙ debet in fine acui. et hoc vsꝰ maxime lombardoꝝ approbat. Et scias ꝙ sepe īueniē achilli ꝓ achill̓. et moysi ꝓ moysis ī gtō ꝑ apocopā

Mola. a molo lis d̓r hec mola le. vbi feꝝ molitur & acuit̃. & mola le puls ex farīa aqua & sale. qua olim victime int̃ cornua ꝑfũdebant̃. Et si patiētes erāt bone erāt. Etsi recalcitrabāt male erāt et reijciebant̃. Vnde hiesus xp̄s fuit bona victima. quia non recalcitrauit. sed quasi ouis nō aperiēs os suũ ductꝰ est ad occisionē. & ide cōponit̃ imolo las. i. sacrifico. Itē a molo lis. hec mola le. vbi frumētũ terit̃. vel dicit̃ mola quasi mala. a malon. i. a rotũditate sui. Mola asinaria dicit̃ qꝛ cũ ea molit asinus. qꝛ in quibusdā molēdinis asinus voluit rotā cũ mola. vl̓ mola asinaria dicit̃ ꝗuis & pōderosa sarcina qꝛ onerat asinũ. & coꝛ. mo. vide in moles

Molaris a mola deriuat̃ hic et hec molaris & hoc re. ad molā ꝑtinēs. & hic molaris lapis mole. vl̓ vñ fiũt mole. l̓ magnꝰ ad modũ mole. & hic molaris dēs maxillaris. qꝛ cibũ illis dētibꝰ ꝗi mola molimꝰ.

Molēdinũ. a molo lis d̓r hoc molēdinũ dini. vnde hic molendinariꝰ rij. & hec molēdinaria rie.

Moles lis fe ge. i. difficultas magnitudo magnũꝫ pōdus. & ꝓdu. ꝑmā. sed molo lis. & mola le. coꝛ. mo. Vnde versꝰ. Que frumēta molit. mola fit. moles tibi pōdus. Nō leuitate mole sꝫ aq̄ currit rota

Molestus a moles dicit̃ molestꝰ ta tũ. i. eger tristis. turbatus quasi a mole turbationis sic dictus. Et molestus etiā dicit̃ molestiaꝫ inferēs. inquietās. & compat̃ molestus tioꝛ tissimus vnde moleste tiꝰ tissime aduer. & hec molestia tie & hinc molestiosus sa sum. i. molestiā inferēs. vnd̓ molesto tas tauitare. i. molestũ vel molestiā facē. inquinare. & est actm̄.

Molim̄. a molioꝛ liris d̓r hoc molim̄ mīs. i. conam̄ Pōt etiā habere significatōes de molioꝛ. & ꝓdu. li

Molimētum. a. molioꝛ liris. dicitur hoc molimētũ menti. id est conamen.

Molioꝛ a moles deriuat̃ molioꝛ ris litꝰ sũ. liri. id ē cũ difficultate conari. & dicit̃ ꝓprie de magnis rebus. vel moliri. i. machinari parare fabricare excogitare disponere. vel cũ difficultate vel īgeniose aliquid facere. Molioꝛ cōponit̃ cũ a. & dicit̃ amolioꝛ liris. i. remouere auertere. Itē cōponit̃. Demolioꝛ liris Emolioꝛ liris id est valde vel extra moliri. et est depo. molioꝛ. & ꝓdu. ꝑmā. scribit̃ tamē ꝑ vnuꝫ l. Lucanꝰ in. v. Heu quantũ foꝛtuna humeris. iam pōdere fessis. A molit̃ onus ꝛc.

Molitoꝛ a molioꝛ liris dicit̃ hic molitoꝛ toris artifex fabricatoꝛ. & ꝓduc. li. Ouidius in. x. metham. Primeqꝫ ratis molitoꝛ iason

Molleo. a mollio lis dicit̃ molleo les lui lere. i. esse vel fieri mollem. & cōponit̃. Emolleo les. & hinc mollesco scis incho. & emollesco cis incho. Remolleo les. id est. iterũ mollere. & inde remollesco scis & scribũtur per geminũ l. mollis.

Mollestra tre pellis ouina. a mollis lis dicit̃ qꝛ sit

Mollicia cie. in mollicies vide

Mollicies. a mollis d̓r hec mollicia cie. et hec mollicies ciei. in eodē sensu.

Molliculꝰ. a mollis dicit̃ molliculꝰ la lum. aliquātulũ mollis. & coꝛri. pnl̓.

Mollifico. a mollis et facō cōponit̃ mollifico cas. caui. i. mollē facō. et ē verbũ actm̄. et coꝛ. fi.

Mollio liui. litũ lire. i. tꝑare mitigare blādire eneruare mollē reddere. Iob. xxiij. Deus molliuit cor meũ. vnde mollito tas fre. pnl̓ ꝓd̓. Mollio cōpoīt̃ Cōmollio lis. i. simul mollire Demollio lis. i. vald̓ vel deoꝛsũ mollire vel indurare. Emollio lis. i. valde vel extra mollire. Permollio lis. i. ꝑfecte mollire. Premollio lis. i. p̄ alijs vel ante mollire Remollio lis. i. iterũ mollire Submollio lis. i. subtꝰ vl̓ parũ mollire. et est actm̄ mollio cũ oībus suis cōpositis. et quarte cōiugatōis.

Mollis a mollio deriuat̃ hic et hec mollis et hꝰ le quia vigorē sexus eneruati coꝛpis dedecoꝛet. et ꝗi mulier emolliat̃ Et cōpatur. vnde molliter lius sime adũ. Mollis cōponit̃ Premollis. ꝙmollis. Permollis Et inuenit̃ mollis nomē et verbũ. et vtꝝqꝫ primā ꝓducit positōe. vnde quidā Tu verbis mollis. me blādis femina mollis

Molo lis lui molere caret supīaut facit multũ vel molitũ pnl̓ coꝛ. Et est molere acuere & ꝓprie ferrũ Et molere. i. terere sicut triticũ vel aliam annonam Et molere id est subagitare vel coire. vñ ī liꝰ iudicũ. Sansonem clausũ in carcere molere fecerũt

vbi dicit magister in historijs. Molere fecerūt q̄si
ope seruili eū affligētes. Hebrei tñ tradūt ꝙ phili
stei fecerīt eū dormire cū mulieribꝰ robustis. vt
ex eo ꝓlē robustā suscipent. & ē tracta hec signifi
catō a p̄dicta. Qui em̄ coit quasi molere & tere
re videt̄. Molo cōponit̄ Cōmolo lis. i. simul molē
Demolo lis. i. valde vel male molere Emolo lis. i.
extra vel valde molere Immolo lis. i. valde vel itꝰ
molere Permolo lis. i. ꝑfecte molere vel subagita
re Remolo lis. i. iterū molere. Molo et eius cōposi
ta faciūt p̄teritū in lui. & carēt sup̄. Et scdꝫ ꝙ per
tinēt ad actū molaꝝ neutra sūt. sed scdm ꝙ accipi
unt̄ trāslatiue ꝓ terere vel subagitare actiua sūt.
ita dicit hug. & cor. mo. Vnde horatiꝰ in sermo.
Permolere vxores nolim ladarier inquit. Sed mo
les p̄mā ꝓducit. vnde quidā. Que frumenta molit
mola. moles sit tibi p̄dꝰ. ¶ Hic nota ꝙ molo lis
nō habet sup̄. in frequēti vsu ad drn̄tiā huius nois
multū. possumus tñ dicere molitū. sicut volo qđ
deberet facere vultū sicut patet ꝑ nomē ꝑticipiale
vultꝰ. qđ scdm p̄s. nascit̄ ab eo. & tñ est iā in vsu
volitū apud theologos.

Moloch. qđdā idolū fuit

Molosus a molo lis. dr̄ hic molosꝰ si. i. magnus ca
nis. quasi ad molādū aptus seu patꝰ. vel molosus
fuit filiꝰ pirri. vnde dicta est hec molosia quedam
terra scꝫ epirꝰ vel pars epiri. vnde molosus sa sū.
& molosius sia siū. Et hic molosus si. quidam pes
cōstans ex tribꝰ longis. dictꝰ a saltatōne moloso
rū quā exercuerūt ai mati. Et hic molosus si. ꝓ ca
ne. qꝛ ibi optimi & magni abūdāt canes. Et hinc
molosicꝰ ca. cū. i. mordax vel rapax Hic etiā vide
tur dici hic molosius. quidam lapis viridis & grā
dis. Et ꝓducit lo.

Molucꝝ cri. dr̄ illud cū quo mola vertit̄. Et mo
lucrū. i. tumor vētris. & dr̄ a mola le.

Momen. a moueo ues. dicitur hoc momen minis.
id ē. momentum. tam ꝓ motū ꝙ̄ ꝓ spacō tempis.
& corripit penulti. geniti.

Momentū a moueo ues dr̄ hoc momētū ti. quasi
mouimētū. qꝛ cito & in trāsitu moueat̄ tam breue
spaciū tēꝑis. Vnde & sepe ponit̄ ꝓ mutatōne vel
momēto. Momētū etiā dicit̄ stilꝰ ī quo momenta
colligūtur. qꝛ cito ad modū momēti inclinat̄. Itēꝫ
momētum statere Esaie. xl. dr̄ stilus vel lingula in
trāsuersali ligno posita ꝑ quā dinoscit̄ vtrꝝ lances
in trutina equaliter pōderēt. Et scias ꝙ hora est vi
gesimaquarta pars diei naturalis. Pūctū ē quarta
pars hore. Momētū est decima pars pūcti uel qua
dragesima pars hore. Ex hoc patet ꝙ momentū ci
to mouet̄. A momētū deriuat̄ momētaneꝰ nea ne
um. Et inmomentarius ria rium. id est. transitorius
cito transiens. paꝝ durās.

Monachus. a monas qđ est singularitas dr̄ hic mo
nachꝰ chi. qꝛ singularis sit & solitariꝰ. qꝛ monachi
a secularibꝰ actibꝰ & vita segregati q̄si soli morā
tur. Si ergo solitariꝰ īterp̄tat̄ vocabulū monachi
quid facit in turba qui solꝰ est. Qꝫ aūt dicit̄ mona
chꝰ quasi vniꝰ aie custos ethia est. Et sūt pl'a gn̄a
monachoꝝ scꝫ cenobite. quos in cōmuni viuentes
possumꝰ appellare anachoretas Iidem et heremite
Et a monachꝰ dicit̄ hec monacha che. etiā facit da
tiuꝰ et ablatiuꝰ pluralis monachabꝰ. & hic et hec
monachalis & hoc le. & hic et hec monachilis &
hoc le. & mōasticꝰ ca cū. et cor. mo p̄dca. vid ī ep̄s

Monalis. in monas exponit̄.

Monar. i. stultus.

Monarcha. monos cōponit̄ cū archos qđ est pri
ceps. & dicit̄ hic monarcha che. i. princeps vniꝰ ci
uitatis vel singularis p̄nceps. scꝫ qꝛ singularē pos
sidet p̄ncipatū sicut alexāder apud grecos. & iuli
us apud romanos. Vnde hec monarchia chie. id ē.
singularis principatꝰ. vel potestas. Et acuitur pe
nultima in monarchia

Monarsiculꝰ. moneo cōponit̄ cū ardeo vel ardore
& dr̄ hic monarsiculꝰ li. i. stultus. iracūdꝰ qui cito
monet̄ ad irā. vnde plautus. Quid tu monarsicule
presumis &c̄. & cor. penl'.

Monas. a monos quod est vnū dicit̄ hec monas.
dis. i. singularitas principiū. scꝫ numeri qui dr̄ vnꝰ
vel vnitas. i. singularitas. & monaliter aduer. id ē.
vnialiter singulariter. Et scias ꝙ monas corripit
primā ī anticlaudiano vbi dicitur. Et monas nūi
de se parit vnica turbas. Sꝫ versus ille ꝓd. Mona
de subtracta dicet̄ apocopa facta. Hoc aūt id con
tigit. qꝛ nō bene scit̄ a latis natura vocabuli greci
sꝫ scimꝰ ꝙ deriuata a monade breuiāt mo ut mona
Monasteriū. monas cōponit̄ chatꝰ.
cū sterion qđ est statio. & dicit̄ hoc monasteriū q̄i
singularis & solitaria statio. qꝛ ibi habitātes a secu
laribꝰ segregati actibꝰ & vita quasi soli morātur
vnde monasteriolū li. dimi. & hic et hec monaste
rialis. & hoc monasteriale

Monedula. a moneta dicit̄ hec monedula le quedā
auis que vulgo dicit̄ cacula. galli. choe. et dicit̄ hec
monedula. q̄si monetula. qꝛ cū aurū vel aliquā mo
netā īuenit aufert & occultat. & cor. pnl'.

Moneo nes nui nitū. & cōponitur Admoneo nes
net. Monet qui p̄cipit Admonꝫ qui qđ acciderat
memorie reducit Itē monemꝰ futura Admonemꝰ
presētia. Itē cōponit̄ cōmoneo nes. i. simul monē.
Monemꝰ mīores Cōmonemꝰ pares Rogamꝰ ma
iores. Itē cōponit̄ Premoneo nes Permoneo nes.
Remoneo nes Submoneo nes. i. latēter vel parum
vel post monere. Moneo actm̄ est cū omibus suis
ꝯpositis. & cor. hāc sillabā mo. Qui. de arte. Disce
bonas artes moneo romana iuuētus.

Moneta a moneo dicit̄ hec moneta te. qꝛ monet ne
qua fraus in metallo vel pōdere sit. vnde hic mōe
tariꝰ rij & monetariꝰ ria riū. & hoc monetariū rij.
locus monete qui etiā hoc monetū dicit̄ Itē mōeta
dicta est iuno. qꝛ monuit romanos ꝑ anserē. vnđ
lucanꝰ Numina castrēsis miscebis flama monete.

Monialis a monas dicit̄ hec monialis lis ꝓdu. pl'
id ē. monacha. vnde hic et hec monialis et hoc le. et
cōponitur Sanctimonialis

Monibilis a moneo nes dicit̄ hic et hec monibilis
et hoc le quod cito monet̄. & cor. bi

Monile a munio nis dicit̄ hoc monile lis quodā
ornamētū pectoris mulieris. qꝛ muniat pectꝰ mu
lierū ne leccatores manū possint mittere in sinū eiꝰ
vel dicit̄ monile a moneo qꝛ moneat castitatē Mo
net em̄ vidētes illā esse marito copulatā. & ampli
us nō debere ab alio tāgi. Olim em̄ nō solebāt fer
re monilia nisi maritate. vel dicitur monile a munē
qꝛ ꝓ munere solebat dari. Hoc etiā serpētū dicitur
qꝛ cōstat ex amphorulis quibusdā aureis et uarijs
gēmis in modū tracture serpētis. Plerūqꝫ etiā ꝑ
monile oīa ornamēta mulierū signātur. quecūqꝫ ill'
ꝓ munere dantur. & producit ni monile. vide vsꝰ

Monimē minis. cor. pnl'. tā noīati in torques
ꝙ̄ gti. vnde grecismꝰ. Momētū dicas tēꝑs monimē
monimētū. vide in monimētuꝫ

Monimētū. a moneo nes dicit̄ hoc monimē minis

& hoc monimētū ti· ꝑ quod ad aliquid monemur· et nobis aliquid reducit̃ ad memoriaꝫ· Vnde histo rie dicūt̃ monimēta· qꝛ preterita nos monent & ad memoriā reducūt· & etiā indicia amoris scꝫ q̄ nob̄ relinquunt̃ in signū amoris et memoriā monimenta dicūtur. et dicit̃ hoc monimētū q̄i monēs mētē· et ē

Monitoriū· a moneo nes. dicit̃ et h̄ia· hoc monitoriū torij locus monēdi· sicut scola· vbi discipulos docemꝰ & monemꝰ· Inuenit̃ etiā moni toriū pro monimen·

Monocētaurꝰ· a monos qđ ē vnū & cētaurꝰ dr̄ h̄ monocētaurꝰ ri· mōstrū caput habēs bouis·

Monoceros· monos quod est vnū ꝯponit̃ cū ceros qđ est cornu· & dicitur hic monoceros rōtis· i· vni cornis· qꝛ vnū cornu in media fronte habeat· & est idē aīal quod rinoceros Potest etiā decliāri latine monocerꝰ ri· rinocerꝰ ri· pl'· cor· vide in rinoceros·

Monocolos componit̃ a monos & colon· Vide etiam in colon·

Monocosmꝰ mi· genꝰ vehiculi qđ ab vno iumēto trahit̃· Et hᵒ monocosmū· i· carrꝰ vnū tm̄ portās Et cōponit̃ a monos & cosmꝰ·

Monoculꝰ· oculꝰ cōponit̃ cū monos qđ est vnuꝫ & dicitur monoculus. id est· vnum habēs oculum tantum· & corripit penul·

Monogamꝰ mi· pnl'· cor· dictum· quia tātum vni vxori nupserit· Et cōponit̃ a gamos qđ est nuptie & monos qđ est vnū

Monopolis· a monos qđ est vnū· & polis ciuitas· cōponit̃ hec monopolis· hꝰ monopolis· ciuitas sb̄ se habēs ciuitatē vnā· vel q̄si vnica & singularis ci uitas· scilicet que reliquis in aliqua regiōe melior sit & liberior· & corri· po·

Monopoliū lij· ē statio vbi vna res vēdit̃· & dicit̃ a monos qđ ē vnū· & pole quod est vēdere·

Monoptotꝰ· Ptotos qđ est casus cōponit̃ cū mo nos· & dr̄ monoptotꝰ ta tū· i· vnū casū h̄ns· & cor

Monos grece latine dicit̃ vnum vel penul· singularis· & acuit̃ in fine·

Monosticon a monos quod est vnū· et sticon vsꝰ cōponitur hoc monosticon vel monostichū· opus vniꝰ versus· & acuit̃ in fine·

Monostrophus· in strophos vide

Mons a moueo dicit̃ hic mons tis· altꝰ terre tūor & diuidit̃ in tria scꝫ radicē latus· et iugū qđ est sū mitas mōtis· Idē et collis· Et dicit̃ a moueo qꝛ a ter ra quasi in altū moueat̃· Vel ꝑ cōtrariū dicit̃ mōs a moueo qꝛ minime mouet̃ de loco ad locū· vel dicit̃ a munio· qꝛ munit nos· vel ab emineo qꝛ emineat· Nā scd̄m isidoꝝ Mōtes sūt tumores terraꝝ altissi mi. dicti quia sūt eminētes· Qꝛ aūt dicit̃ mōs quasi moles opposita nascēti soli· et h̄ia ē· Et est mōs spe cie i primitiue et deriuatiue· Primitiue· quātum ad montanus· Deriuatiue quātū ad moueo ues· Et vt dicit frater albertꝰ· ex mōte qui vocat̃ caucasꝰ ori unt̃ fluiā magna multaꝝ aquaꝝ· Hic aūt mōs ma ior ē oībꝰ mōtibꝰ oriētalibꝰ ad aq̄lonē tēdētibꝰ· de hoc dictū est in caucasus· Itē scias ꝙ sūt quidā mō tes qui dicūtur mōtes supmi alti· in quibꝰ nō g ene rat̃ ros vel pluuia· nec ventꝰ sentit̃· De hmōi mon tibꝰ legit̃ in cronicis· ꝙ ph̄i ascēdētes in eos causa ph̄andi· secū tn̄ portauerūt aquā in vasis & spun gias· vt spūgijs in aquā missis & ori applicatis at̃ herēt sibi supiorē et crassiorē aerē ad refrigeriuꝫ pe ctoris· vt ibi aliquātulū subsistere possent· Ad hᵒ facit quod papias dicit· Olimpus inquit mons ma cedonie tāte altitudis est vt in eius cacumine nec vētus sentiat̃· nec nubes se colligāt· qꝛ excedit istū aerē humidum i quo aues celi volitāt· quod ab eis proditū est qui solebāt nescio quoꝝ sacrificioꝝ cā memoratū ascendere mōtē & aliquas notas ī pul uere scribebāt· quas ab alio anno ītegras inuenie bāt· quod fieri nō posset si locus ille vētis aut plu uie pateret· Deinde tāta est tenuitas illiꝰ aeris· vt nō suspirare duraret· Illuc em̄ ire nō poterāt· nisi spungias humectatas naribꝰ applicarēt· vnde cras siorē & ꝯsuetū spūm ducerēt· Hi ergo indicauerūt etiā nullā auē in illo loco se aliquādo vidisse· vide etiā in nubes· Itē nota ꝙ mons quidā dicit̃ oliueti ꝓpter copiā oliuaꝝ· Vnde act· j· c· Tūc reuersi sūt hierosolimā a monte qui dicit̃ oliueti qui est iuxta hierusalē· sabbati habēs iter· & ꝑ vnum miliare di stat a hierusalē· vt dicit magister in histori̇s Vetꝰ editio habet· a mōte triū luminū· Sic aūt dictus ē mons oliueti· qꝛ de nocte ex parte occidētis illuiā bat̃ igne tēpli qui erat iugis in altari· Mane ī pte oriētali primos recipiebat radios solis anteq̄ illu strarēt ciuitatē· Habebat etiā copiā olei qđ ē etiaꝫ fomētū luminis· In glo· aūt sic dicit̃· Mons oliueti ab antiquis mons triū luminū vocabat̃· lucerne· s· de templo resplendētis· ac solis ex altera pte oriē tis· & olei in ipso mōte naturalis lucis· que tria ꝯue niūt ꝑfectōni· ꝓpter diuini verbi lucem de ecclia fulgētem ꝓpter solis iusticie fulgorē et ꝓpter pure ꝯscie nitorē· vide ī pruina

Monstro stras straui strare· i· ostēdere· vnde hic mōstrator toris· & mōstrabilis le· Et hoc monstrū stri· qꝛ mōstrat aliquid futurū· Sed ꝓprie mōstrū quod statim mōstrat q̄d appareat· Vnde mōstruo sus sa sū· Et mōstrosus sa sū· oīa in eodem sensu. Et hec duo cōpant̃· vnde hec monstruositas tatis & hec mōstrositas tatis· Mōstro cōponit̃· Demon stro tras· Premōstro tras· Et est actiuū cū oībus suis cōpositis· ¶ Hic nota ꝙ aug̾· in· xvj· li· de ci· dei loquēs de mōstruosis seu mōstris sic dicit· Per hibet̃ quibusdā plātas versas esse post crura· qui busdā vtriusq; sexus esse naturā· dextrā māmā vi rilem & sinistrā muliebrē· vicissimq; inter se coeū do et gignere et parere· alijs ora nō esse eosq; per nares tm̄modo alitū sumere· vide in hermofroditꝰ Item ferūt esse gentem vbi singula crura ī pedibꝰ habent· nec poplitem flectūt· & sūt mirabilis cele ritatis· Ante annos aliquot nostra certe memoria in oriente natꝰ est duplex homo supioribꝰ mēbris īferioribꝰ simplex· Nā duo sibi erāt capita· et duo pectora· quattuor manꝰ· venter aūt vnꝰ & pedes duo sicut vni hoī· & tādiu vixit vt multos ad euꝫ videndū fama traheret· ¶ Sed potest queri· An predicta hoīm genera mōstruosa traxerit originē ab adā· Ad hoc respōdet aug̾· Oīa genera hominū que dicūtur esse· credere esse non est necesse· verū quisq; vspiā nascit̃ homo· i· aīal ratōnale mortale quālibꝫ nris īusitatā sēsibꝰ gerat formā corpis· seu colorē· seu motū· seu sonū· seu qualibet vi· q̄libꝫ ꝑ te· qualibet qualitate· naturā ex illo vno ꝓthopla sto originē ducere nullus fideliū dubitauerit· appa ret tamen quid in pluribus natura obtinuerit· & quid sit ipsa raritate mirabile·

Monstrū· ī mōstro tras· est. vide etiā in portentū

Montanꝰ· a mons dicit̃ montanꝰ na nū· Vnde q̄ dā· Pro vanis verbis mōtanis vtimur herbis· Itē a mons dr̄ montana noꝝ· tm̄ in plurali nūo· id est· mōtes· et ꝓpe mōtes magni· vn̄ ī luca· Abijt ī mōta na cū festinatōe· Et montani dicti sūt quidā hētici

q₃ tpe psecutōnis in montibus latuerūt. q̄ occasiōe
se a catholice ecclesie corpore diuiserūt. Hic mōta
nus etiā dictꝰ est quidam vir ꝓprio nomie. & pro
ducit penultimā montana

Monticulus. a mons dicitur hic monticulus li. di
mi. paruus mons. Vnde mōticulosus sa sum. Vn
de hec monticulositas tatis.

Montuꝰ. a mōs dr̄ mōtuꝰ tua tuū. & hinc mōtuo
sus sa sū. i. eodē sēsu. i. plenꝰ mōtibꝰ. Et mōtuosꝰ
ꝯpat̄. vn̄ hec mōtuositas tatis.

Monumētū. a moneo nes dr̄ hoc monumētū ti. id
est. sepulcꝝ mortuoꝝ. q₃ ptrāseūtiū mētes moneat
ad hoc debere trāsire. vel q₃ moneat mētes ad de-
fūcti memoriā. vel etiā ad sui cōtēptū. Vnde & dr̄
monumētū quasi monēs mētē scʒ trāseūtiū vt cogi
tēt de morte aut ad memoriā defūcti & cōtēptum
sui. vl' monumētū dr̄ eo q̄ moneat. i. admoneat mē
tem ad veneratōeʒ sācti ibi sepulti. q₃ scd̄m remi-
giū dū nos cōsideramꝰ sāctoꝝ monumēta qui sua
corpa pro christo tradiderunt monemur venerató
nem illis impendere.

Mora. a moror raris. dr̄ hec mora re. Mora aūt est
q̄ īpedit. Tarditas que īpedit̄. Itē mora. i. re. Tar
ditas in hoīe. vnde hec morula le. dimi. & morosꝰ
sa sum. i. tardus. Et cōpatur. vnde morose siꝰ sime
aduer. Et hec morositas tatis. & cor. p̄mā mora cū
suis cōpositis. Et a mora dicit̄ moratꝰ ta tū. et cor
ripit p̄mā. sed qn̄ deriuat̄ a mos ꝓdu. p̄mā. Inueni
tur etiā hec morus ri. p̄ quadā arbore. et hoc moꝝ
ri. pl'aliter hec mora p̄ fructu. & ꝓd̄. tūc mo. vn̄
v̄sus. Sunt mal̄a mora pira persica coctana mora

Moracia. a mora dr̄ hec moracia cie. id est. nux du
ra diu seruata.

Moralis. a mos dr̄ hic & hec moralis & hoc le. qd̄
ptinet ad mores. vel qd̄ habet mores. vel q̄ tractat
de moribꝰ. vnde hoc morale moralis. pro quodam
libro qui tractat de moribꝰ. Et hec moralia mora
liū. p̄ eodē libro. & hec moralitas tatis. & ꝓd̄. ra.
Itē scias q̄ morale verbū siue imitatm̄ dicit̄. verbū
signās morē rei sui primitiui. vt patriso. id est. mo
rem patris gero. De hoc supra dixi in tercia parte
in caplo de spēbus verboꝝ

Moratus. a mos dicit̄ moratꝰ ta tū. i. moribus in
structꝰ & informatꝰ & bonos habens mores. Iteʒ
moratus. i. sequēs mores. Itē moratꝰ. i. scd̄ʒ mores
descriptꝰ. i. secūdū ꝓprietates. & ꝓducit p̄mā. vn̄
horatiꝰ in poetria. Interdū speciosa iocis morata
q₃ recte. Itē moratꝰ ta tū. potest deriuari a mora.
Est etiā pticipiū de moror raris. & tūc cor. primaʒ
vn̄ v̄sꝰ. Mos me moratū. mora me facit eē moratū

Morbꝰ bi. i. infirmitas. & dicit̄ a morte q₃ īferat
mortē. vn̄ morbidꝰ da dū. i. infirmꝰ vel insanꝰ. &
morbosus sa sū. i. plenꝰ morbo. & assuetꝰ. vl' quia
sua corruptōe morbū inferat. vnde porci et capre
& hmōi aīalia dicunt̄ morbosa. q₃ corrūpēdo aerē
morbū inferūt. Et vtrūq₃ cōpat̄. vnde hec morbo-
sitas tatis. Et est mas. ge. morbꝰ ꝓpter lesionem.
imitat̄ ei naturā maris. ē em̄ q̄i mas in agendo.

Mordax. a mordeo des. deriuat̄ mordax cis ge. oīs
Et cōpat̄ mordax cior simꝰ. Vnde mordaciter cius
sime. aduer. Et hec mordacitas tatis. Et componi
tur. Premordax. id est. valde mordax. Et ꝓducit
penultimā geniti. Et a mordax dicit̄ mordaculus
la lum. dimi. aliquātulū mordax

Mordeo des momordi. morsū Et cōponit̄ Cōmor
deo cōmordi. Demordeo demordi. Emordeo emor
di Immordeo Premordeo Remordeo Permordeo
Et est mordeo actm̄ cū oībꝰ suis cōpositis Et eiꝰ
cōposita oīa amittūt geminatōem simplicis in p̄te
rito & faciūt p̄teritū in di. & sup̄. in sū.

Morditus aduerbiū. i. mordenter vel morsiliter vl'
mordaciter. Et corripit di. & dicitur a mordeo
mordes. vel a morsus.

Mori infinitiuꝰ de morior reris. & cor. p̄mā. vnde
cōmori pnl'. cor. sed mori datiuꝰ de mos moris p̄
ducit̄. vn̄ v̄sꝰ. Est ī amore mori veneris se subdē

Moribūdus. a morior dicit̄ moribū mori
dus da dū. i. similis mortuo vel mori īcipiēs. Huiꝰ
mōi em̄ noīa in būdus desinētia signāt similitudinē
vel aptitudinē. Vnde versus. Osus plena notat
būdus simulat. bilis aptat

Moriger ra rū. ī morigeror ē. & cor. pl'.

Morigeror. a mos et gero ris. cōponit̄ morigeror
raris ratꝰ sum. i. mores bonos gerere. & morigera
ri. i. morem gerere obedire subijcere. facere volun
tatē alicuiꝰ. Ille em̄ gerit morem alicuius qui facit
volūtatē eiꝰ. Est ergo gerere morē alicuiꝰ eꝰ volū
tatē facē. & in̄ moriger ra rū. i. obediens

Morio nis. dicit̄ a morte. vnde dicit pap̄. Morio
amens Morio a morte vocatꝰ est. eo q̄ nō vigeat
intellectu Moriones vulgo dicūtur fatui nō mul
tū a pecoribꝰ distātes. & ꝓd̄. mo. vn̄ quidā. Nōē
vngendꝰ furiosus morio paruus

Morior reris vel moriris morit̄ scd̄m terciā et q̄r
tā cōiugatōem inuenit̄ fere vbiq₃. & caret supino.
Deberet tn̄ facere mortuum mortuu. quod exigit
mortuꝰ. vel moritū moritu. quod exigit moriturꝰ
ra rū. neutrū tn̄ est in vsu. & dicit̄ morior a mors.
ita vult hug̃. Pris aūt in. x. libro vbi agit de verb
desinentibꝰ in rior sic dicit. Deponētia in rior desi
nentia vt orior morior tā s̄m terciā q̄ s̄m quartaʒ
cōiugatōem declinauerūt autores. orior reris. &
oriris. morior moriris vl' moreris. coꝝ sup̄. & ortū
& moritū. q̄uis oriturꝰ & nō orturꝰ īueniat̄ ptici
piū futuri. sed p̄teriti ortus. nō oritus dicit̄. A
morior quoq₃ notādū q̄ cū moriturꝰ secundū ana
logiā facit pticipiū futuri. mortuus facit p̄terituʒ
geminata u. quod in nullo alio pticipio īuenies p̄
mortus vel moritꝰ. quod ꝓportio magis exigebat
& hoc verū est secūdū antiquos. quod pris. dicit.
Vnde dicit q̄ s̄m modernos. morior olim fuit q̄r
te sed nūc est tercie cōiugatōis. facit tn̄ irregulari
ter mortuus. sed sup̄. moritū tu. & inde moriturus
Morior ꝯponit̄ Cōmorior Emorior Immorior. id
est. inuigilare insistere instare insudare. Premorior
Permorior Remorior. & est morior depo. cū suis
cōpositis. & cor. mo. sʒ mos moris ꝓdu. mo. vnde
versus. Est ī amore mori veneris se subdē mori

Moror raris ratus sū. cōponit̄ cū cō. de. in. re. &
dicit̄. Cōmoror raris. Demoror raris. & immoror
raris. i. valde morari. vel intus morari. Remoror
raris. i. iteꝝ morari. Moror et eiꝰ cōposita cōmuīa
sūt. & sūt oīa fere eiusdem significatōis. i. īpedire
tardare. detinere. vel īpediri. tardari detineri. Po
nūtur tn̄ qn̄q₃ absolute p̄ cōsistere. vel morā facē
& cor. mo moror. vn̄ ouī. de arte. Errat & in nul
la parte morat̄ amor

Morosus. a mos deriuat̄ morosus sa sū. i. lasciuus
fastidiosus supbus vel nobilis. Tn̄ morosus potiꝰ
ponit̄ in mala significatōne q̄ in bona. quasi malos
habens mores. & ꝓducit primā. Item morosus po
test deriuari a mora. et tunc corripit primā. vn̄ v̄sꝰ
Mos me morosū. mora me facit esse morosū.

Morphea. a morphe quod est mutatio dicit̄ hec

morphea phee·quedam infirmitas · scʒ qn̄ aliquis mutatur in alium colorem ·

Morphosis·a morphe quod est mutatō · & vsios qd̓ est substātia·cōponit̄ hec morphosis sis· id est· mutatio ꝓprie substātie· & simpl'r poit̄ ꝑ mutatōe

Mors· a mordeo des·dicit̄ hec mors tis· dissolutio aīe & corꝑis. & ponit̄ ꝑ qualibet destructōne & corruptōe· Et dicit̄ mors a mordeo ·quia mors mordet· Vel dicit̄ a morsu ꝑmi hoīs qui vetite arboris pomū mordēs mortē īcurrit·vel dicit̄ mors quasi amaror qꝛ sit amara· Et sūt tria gn̄a mortis scʒ acerba·immatura· & merita· Acerba infātum· Immatura iuuenū· Merita·i·naturalis senū· Item aliter scd̓um ternariū distinguit̄ mors· Alia est naturalis·alia fatalis·alia casualis· Naturalis est que de natura cōtigit·cui vltra cētū vigīti annos nō ē concessū·qꝛ naturaliter cētūuiginti annis pōt hō viuere· Fatalis est que cōtingit fato·i·cōstellatōe· Tali em̄ cōstellatōe potest quis nasci vel disponi ꝙ viuit plus vel minꝰ fato nonagīta annis·si tres cursus saturni exitium creāt·nisi forte benignitas aliaꝝ stellaꝝ eꝰ suparēt cursū· Casual'·i·accidētal' ē que cōtingit vel cōtingere potest aliquo accidēti scʒ ꝑ occisionē vel submersionē vel ruinā et huiōi ita dicit hug· ¶ Hic nota ꝙ corꝑa celestia effectū habēt in corꝑa īferiora· Vnde dicit dionisiꝰ ī quarto c·de diuis noibꝰ de radio solis tractans·ꝙ sol ad gn̄atōem visibiliū corpoꝝ cōfert· & ad vitā ipsa mouet & auget & nutrit & ꝑficit· Hoc etiā ipse sensus ostēdit p̄cipue ad effectum solis et lune Virtutē aūt coactiuā sup liberꝝ arbitriū sufficiēt nō habēt corꝑa celestia· De hoc supra dixi in astrū Itez vide in sol · ¶ Scire etiā te volo ꝙ sicut dicit glo·sup illud Esa·xxxviij· Dispone domui tue.id ē ordina quis in regno tibi succedat·qꝛ morieris tu Et sic deus scd̓m Greg̓·sentētiā mutat·sed nō cōsiliū· Sentētiā debemꝰ intelligere sēsū verboꝝ· Cōsiliū vero ab eterna dispositōe est· Sētētiā vero seruis deus reuelat· nō tn̄ cōsiliū· Itē deus duobꝰ mōis aliquas res ꝯsiderat·scʒ scd̓m merita & secūdū rei naturā·que dicūtur inferiores cause esse· & scd̓m suū cōsiliū· Vnde ezechiā moriturū deus ꝓuiderat ꝫm meritū l' ꝫm phisicā·i·ꝫm naturā· lʒ n̄ futurū & nō moriturū scd̓m cōsiliū suū· vtrūqꝫ ei erat scriptū in libro vite·sed alterꝝ suo ꝓphete ꝑmisit legendū· alterꝝ vero nō ꝑmissū est· verū dixit ꝓpheta nec est deceptus·qꝛ sic legit·nec est mētitus · qꝛ sic credidit· Et scd̓m illas inferiores causas locutus ē ꝙuis simpliciter & sine additamēto ·velut si q̓s videret cecū· & diceret·iste āpliꝰ nō videbit· etiāʒ si diuino cōsilio lumē recipet· ille vero nō mentiret̄· quia rem phisicā esset secutꝰ· Eodē modo etiam ionas subuersionē niniuitaꝝ vidit in mente diuia q̄ tn̄ futura nō erat·qꝛ illud qd̓ vidit scd̓m merita eorū vidit· Qꝛ vero cōuersi sūt cōsiliū dei fuit qd̓ ipse nō vidit· ¶ Itē nota ꝙ dies mortis nō necessitate singulis p̄scita sit·sed volūtate dei et ignotis mortalibꝰ causis vel viuat aliquis vel moriat̄· p̄sertim cū tūc in ezechia statuta scd̓m naturā mortis necessitas differat̄· Et post mortē etiā plurimos resuscitatos legimꝰ· Dicūt etiā quidā ꝙ vel male viuendo nō mereat̄ quis ad vite sue terminū naturalem ꝑuenire·vel bene agēdo ante tēpꝰ mereat̄ rapi ad p̄mia vite·vnde ꝓpheta· Viri sanguinū nō dimidiabūt dies suos· Et in·iiij·c·sap̄·dicit̄· Iustus raptus est ne malicia mutaret cor vel ītellectū eiꝰ · aut ne fictio decipet aīaʒ illiꝰ· De hoc etiā dicā ī ꝓphecia

Morsilis·a morsus dicit̄ hic & hec morsilis & hoc le·qd̓ aptū est ad mordendū· Inde morsiliter aduerbium· & corripit si·

Morsito tas taui tare·i·freq̄nt̄ mordē· & cor·si· Inuenit̄ etiā morsico cas·vide in morso sas·

Morso sas frequē· de mordeo des· A quo morsito tas·aliud frequē· Inuenit̄ etiā in eodē sensu morsico cas·& a morso sas · d̓r hic et hec morsatilis · & hoc le·i·ad mordēdū habilis

Morsus a mordeo des·dicit̄ hic morsus sus · sui· actus vel passio mordēdi·vel vulnꝰ quod fit mordēdo·vel bolus·vnde hic morsellꝰ li·diminutiuū· Itē morsus sa sū·inuenit̄ in actiua significatōne·q̄ mordet & comedit·quasi nō ieiunꝰ · vnde ꝯponit̄ immorsus sa sū·i·ieiunꝰ quia nihil momordit · vn̄ horatiꝰ ī sermo· Flagitat immorsus refici· Inueit̄ et̄ morsꝰ sa sū·i passiua sig̓ficatōe a mordeor deris

Mortalis·a mors deriuat̄ hic et hec mortalis & hoc le·i·morti subiacēs·quecūqꝫ sūt a luna inferius sūt mortalia·i·morti & corruptōi subiacētia · Et hinc mortaliter aduer· & hec mortalitas tatis · & hinc hic et hec mortalis substātiue ·i·homo in cōi genere· Et ꝙuis multa alia sit mortalia ·dicit̄ tn̄ homo mortalis ꝑ excellētiā miserie & angustie· Pluribus em̄ mortibꝰ passionibꝰ angustijs miserijs tribulationibꝰ doloribꝰ & infirmitatibꝰ subiacet miser hō ꝙ aliqua alia res· vnde cū īuenit̄ mortalis positum substātiue in mas·vel in fe·gn̄e·vel in cōi genere · tūc nō designat nisi hoiem· Et cōponit̄ hic & hec īmortalis & hoc le· vnde a dtō īmortali addita tas formāt̄ hec īmortalitas· & immortalis etiā ponit̄ ꝓ deo ꝑ excellētiā immortalitatis et incorruptōis· & ideo formatur mortalis a genitiuo mortis is mutata in a lōgam & addita lis·sicut dixi in tercia ꝑte in tractatu de spēbꝰ noim in ·c·de denominatiuis desinentibus in alis·

Mortariū·a mors dicit̄ mortariū tarij· quia ibi iā semina ī puluerē redacta et mortua cōdiāt̄ ·vl' cōponit̄ a mors et tero ris· qꝛ ibi quidq̄d terit̄ moritur· vn̄ hoc mortariolū li dimi

Morticinꝰ· mors cōponit̄ cū cedo dis· cecidi . & dicit̄ morticinꝰ na nū·pnl'·ꝓd̓·i·morte cesus & interfectꝰ· & ꝓducit tūc pnl'· Itē mors cōponit̄ cuʒ cado et dicit̄ morticinꝰ na nū·i·morte cadens ·sic quādo est mortalitas aīaliū· & tūc cor·penl'· vnde versus· De cado morticinū de cedo morticacinuʒ· Itē· Morticina ferro cadūt morticina morte· Morticina de cedo comedunt̄· Morticina de cado ꝯmedi nō debēt· Morticinū nō est nomen nisi mortuorū·sed mortalia nomē est viuētiū corpoꝝ· & inde hoc morticiniū nij talis mortalitas vel morticinuʒ Et scias ꝙ morticina esaie·iiij · vbi dicit̄ morticina eoꝝ· producit pnl'·quia glosa dicit · Morticina eorū ꝓstrata a romanis· Itē morticina hiere·vij· ꝓd̓ pnl'· & erit morticinū ꝑpl'i huiꝰ ī cibū

Mortifico cas caui cōponit̄ a mors vel potius a mortuꝰ et facio & cor pl'·

Mortuꝰ est ꝑticipiū de morior reris · & cōponit̄ Semimortuꝰ tua tuū·i·ex ꝑte mortuꝰ· & īmortuꝰ tua tuū·i·nō mortuꝰ·vel valde mortuꝰ· vid̓ ī morior· De cognitōe mortuoꝝ dixi ī defūctus ·

Morus ri·quedā arbor· & deriuat̄ a greco·s·mauron quod latine dicit̄ nigꝝ·quia eius fructus sit niger·vnde hoc morū ri fructus eius Hanc arborez latini rubum appellant vel celsam·quia fructꝰ eius vel virgultum rubeat ·

Mos ·a mora dicitur hic mos moris . & est mos

cōsuetudo. vt talis mos est in partibus nostris. id
est. talis cōsuetudo. & iste sequit̄ morez patrie sue
id est. ɔsuetudinē. sed differūt. qr mos est quod fe
cit morā. Vnde et diffinit̄ sic mos. Mos est longa
cōsuetudo ḋ morib9 tracta tm̄modo. vel sic. mos
est quedam lex viuendi nullo vinculo astricta siue
lex nō scripta. sed tm̄ vsu eui retēta. vl' mos est ve
tusta & ꝓbata cōsuetudo. siue lex nō scripta. sed
cōsuetudo est qḋdam ius morib9 institutū qḋ pro
lege suscipit̄ cū lex deficit. Item mos id est. virtus
hominis. sed ꝓprie in plurali habet hāc significatō
nem. vt iste habet bonos mores. & ꝓprie dicit̄ de
bono sicuti viciū de malo. Mali ergo mores n̄ sūt
mores sed vicia. Et est ibi oppositū in adiecto. sic
cū dicit̄ homo mortu9 Inde morosus sa sū. & ꝓḋ.
p̄mā mos moris cū suis deriuatiuis. vnde mori da
tiu9 ꝓḋ. p̄mā. s3 mori infitiu9 de morior reris cor-
mo. vt dixi in mori De more. i. ḋ cōsuetudine dixi

Moscill9 li. di. ī moscul9 vide. ī ɔsuetudo

Mosculus li. est diminutiuū de mos moris. i. pu9
mos Et inde moscill9 li. aliud diminutiuū.

Moto a moueo ues ui. motuz tu. u. in o. fit moto
tas verbū fre. id est. frequēter mouere. & ꝓḋ mo

Motus a moueo ues ui motū dicit̄ hic motus tus
Et adiectiue etiā declinat̄ motus ta tum. Et sicut
dicit̄ in p̄dicamētis aristotelis. sex sūt genera mo-
tus sc3 generatō. corruptō. augmētatio. diminutio
alteratio. scḋm locū mutatio. Sex ergo modis mo
uetur res. sc3 vel generādo. vel corrūpēdo. vel au
gmentādo. vel diminuēdo. vel alterādo. vel scḋm
locū mutādo ¶ Et scias ꝙ generatio est exitus a
nō esse in esse. Corruptio est progressus ab eē ad
non esse Augmētū est p̄existentis quātitatis addi
tamētū. Diminutio est p̄existētis quātitatis mino
ramētū. Alteratio est mutatio a ɔtraria qualitate
ad cōtrariā vel in mediā. vt cū quis ꝑmutat̄ ab al
bedine in nigredinē. vel in medios colores. Motus
autē scḋm locū est mutatio ab vno loco in alteruz
Mot9 scḋz locū sex sūt spēs siue differētie. sc3 sur
sum. deorsū. ante. retro. dextrū. sinistrū. Ad omēs
em̄ has ꝑtes fit motus.

Moueo ues ui motū mouere. Cōponit̄ cuz ad. &
dicit̄ admoueo ues. i. aduicinare adiūgere. vnde ad
motim aduer. i. aduicinatim adiunctiz. Itē cōponi
tur cū a. & dicit̄ amoueo. ues. i. remouere. auertere
absentare separe. Itē cū cō. & dicit̄ Cōmoueo ues
. i. simul mouere. vel cōturbare. iratū facere. Item
cū di. & dicit̄ dimoueo ues. i. in diuersas ꝑtes. vel
diuersis modis mouere auertere separe. Item com
ponit̄ emoueo ues. i. valde vel extra moue. Immo
ueo ues. i. valde vel intro vel intus mouere. vn̄ im
mot9 ta tū ꝑticipiū. Et potest esse cōpositū ab ī et
mot9. quasi nō mot9. Itē ꝑmoueo Premoueo Pro
moueo. Itē remoueo ues. vnde remotus ta. tū. no
mē & cōpatur. vn̄ remote & remotim aduerbia. i.
sepatim. Itē semoueo ues. i. seorsū mouere vel sepa
re. vn̄ semotim id est sepatim. Et semot9 ta. tum.
sūmoueo ues. id est. remouere auferre. Moueo &
ei9 cōposita oīa sūt actiua. & faciūt p̄teritū ī mo
ui. & supinū in motū. Et oīa corripiūt in presenti
hāc sillabā mo. sed in p̄terito & ī supio eā ꝓducūt
vn̄ ꝑsper. S3 ꝙ leserūt dulcia amara mouent.

Morina. a mod9 dicit̄ hec morina morine. gen9 re
positorij. quasi mo dina. 3 ꝓ d. sicut antiquissimi so
lebant dicere horie ꝓ hodie

Mucid9. a muc9 dicit̄ mucid9 da dū Et di
cit̄ panis mucid9 qui habet musā vel mu
cuz. vn̄ iuuenalis. Vix fractū solide iā mucida fru
sta farine. vn̄ mucido das. i. mucidū facē. & ē actm̄

Muco cas ī muc9 est

Mucor. a mucus dicit̄ hic mucor coris. & ē mucus
musa panis. sed mucor ꝓprie musa vini. Et hic mu
corosus sa sum. vide in muc9 ci.

Mucro. macros grece latine dicit̄ longū. vnde hic
mucro cronis. i. cui9libet rei acumē Et dicit̄ sic a lō
gitudine. vn̄ sepe īuenit̄ ꝓ gladio. Et sunt ista no
mīa synonima sc3 ensis gladi9 mucro spata rōphea

Muculēt9. a muc9 et lētos qḋ est plenū. cōponit̄
muculētus ta. tū. i. sordid9 muco plen9. Et cōpat̄
muculētus tior sim9. vn̄ muculēter ti9 sime. aduer.
Et hec muculētia tie. i. abūdātia & pleītudo muci

Muc9 a marceo ces ḋr hic mucus ci. Et est muc9
putredo in pane ex vetustate ꝓueniēs. & dicit̄ mu
cus quasi marc9. vn̄ hic mucor coris idē. sed ꝓprie
mucus in pane. mucor in vino & aqua. sc3 musa vi
ni. Itē muc9 potest deriuari a mungo gis. & tunc
muc9 ē putredo q̄ de naso extrahit̄ & ꝓijcit̄

Musa fe. idē est qḋ mucus vel muca

Mugil. a multuz & agilis cōponit̄ hic mugil lis. q̄
dam piscis qr sit multum agilis in fugiēdo retia pi
scatoꝝ. Nā vbi dispositas sēserit insidias cōfestim
retrorsū rediens ita transilit rethe vt volare piscē
videas Et corripit pnl'. gtī mugilis

Mugillo las. i. clamare. onagroꝝ ē Et ḋr a mugio

Mugio gis giui gire gitū. i. boare stridere. & ē bo
um. Et cōponit̄ Admugio gis. i. ad vocātē vel ad
mugientem mugire Cōmugio gis. i. simul vel cum
alio mugio. Immugio gis. i. valde vel intus vel in
tra mugire. Obmugio gis. i. ɔt̄ mugire. Remugio
gis id ē iteꝝ vel retro vel cōtra mugiētem mugire
Et ē mugio neu. cū oīb9 suis ɔpositis. & ꝓḋ. mu

Mugit9 a mugio gis dicit̄ hic mugit9 tus penul.
producta. i. vox boū. stridor dolor.

Mulcebris. in mulcibilis vide

Mulceo ces mulsi mulsū mulcere id est lenire mi
tigare. delectare. Et cōponit̄ Demlceo ces Perml
ceo ces. Remulceo ces. Et ē actm̄ mulceo cū oīb9
suis cōpositis

Mulciber q̄si mulcēs imbrē vide in mulcifer Et cor. pnl'.

Mulcibilis a mulceo ces dicit̄ hic & hec mulcibil'
& hoc le Et hinc mulcibiliter aduerbiū. Et hec ml'
cibilitas tatis Item a mulceo dicit̄ hic et hec mulce
bris & hoc bre id est. suauis delectabilis mulcibil'
Et hec mulcedo dinis. id est suauitas

Mulcifer Mulceo componit̄ cū ferꝝ. & cū imber
& dicitur hic mulcifer feri Et hic mulciber beri. vl'
bri. & vtrūq3 hoꝝ noīm vocat̄ vulcan9. est em̄ fa
ber iouis. & ideo dict9 est mulcifer. i. mulcēs ferꝝ
Idem & mulciber. quia mulcet imbrē. i. aquā tꝑan
do ferꝝ. vel quia mulcet ferrū imbre. i. aq̄. & corr̄.
pnl'. mulcifer tā ntī ꝙ gtī. sicut & mulciber beri.

Mulcto. a mulceo ces dicit̄ mulcto ctas. & ē mul
ctare. mulcere. lenire. mitigare. blādis verbis sedu
cere. curuare vexare. vel verberare. litigare. vl' pu
gnis siue calcib9 tūdere. & est trāslatum a mulso.
quod acceptum lenire fauces solet dolētis vel com
pletum sordibus stomachū.

Mulctrale a mulgeo ges. mulsi. mulsuz. & ml'ctū
inuenit̄ mulctrale lis. & hoc mulctruz ctri. & hec
mulctra ctre. vas in quo int9 mulget̄. id est lacta
tur Mulctrū etiam vel mulctra dicit̄ hora mulgē
di. & hoc mulgariū. & hoc mulcrū idem. sc3 vas ī
quo ml'get̄. vl' mulcꝝ ḋr nouū lac vide etiā ī ml'sa

Mulctrum mulctri. in mulctrale est

Mulgarium · in mulctrale est·

Mulgeo ges· mulsi· geo in si· & si in sum· fit mulsi ꝑteritū & mulsū sup· Et est mulgere lac de vbere extrahere Mulgeo cōponit̄ Demulgeo Emulgeo Cōmulgeo Immulgeo Permulgeo Remulgeo Et est mulgeo actm̄ cū oibꝰ suis cōpositis · & facit ꝑteritū in si & supinū in sū · licet quādoqꝫ inueniat̄ mulxi · & mulctū apud antiquos Habēt em̄ mlgeo et mulceo idē ꝑteritū & supinuꝫ in eadē voce mulsi & mulsū scđm hug. Pris· etiā in · viij · libro dicit · Mulgeo quoqꝫ mulsi facit ꝗuis differētie causa q̄dā mulxi ꝓtulerūt· His visis dico ꝙ mulceo et mulgeo habēt idē ꝑteritū & sup· scđm modernos · scꝫ mulsi & mulsū · vide etiā in mulsi

Muliebria muliebriū pluraliter dicūtur menstrua quia mulier solū animal mēstruale est · Et vt dicit magister in historijs sup illud Gen̄ · Desierant fare fieri muliebria· i · mēstrua · quibꝰ deficiētibꝰ vis deficit pariendi · vide in menstruū·

Muliebris· a mulier abiecta extrema litera r · & addita bris fit muliebris· & declinat̄ hic & hec muliebris & hoc bre· & ꝓducit pnl' sicut salubris· & inde muliebriter aduer· & hec muliebritas tatis·

Mulier lieris dicit̄ a mollis quasi mollier · qꝛ mollis est & debilis respectu viri· Ideo virtus viri est maior & mulieris mīor· vt patiēs viro esset· scꝫ ne femīs repugnantibꝰ· libido cogeret viros alias appetere · vel in aliū sexum ꝓruere Dicit̄ igit̄ mulier scđm femineū sexū· nō scđm corruptōem integritatis· & hoc est ex sacra scriptura Nā eua stati facta de latere viri nōdū cōtacta a viro mulier dicta ē ibi· & formauit eā in mulierē Qꝛ aūt dicit̄ mulier q̄si mulcens virum · vel quasi molliens virum : ethimologia est· & producit penultimam in obliquis Vnde statius· Siqua deū foboles· siq̄ mulieris origo· Hoc etiā cōprobat cōmunis vsus qui emulandus est Sed videt̄ ꝙ corripiat penultimā· qꝛ vt dicit pris· in maio· Omnia latina desinētia in er· si crescūt in gtō corripiūt penul· in obliquis · vt pauper pauperis· Sed dic ꝙ pristianus excipit illud nomē mulier in libro de accētu a regula illa generali· Et hoc ꝯmuniter tenet̄ ¶ Hic potest queri quare mulier facta est de costa viri Ad hoc est dicēdū ꝙ sic dicit̄ in libro sētētiarū scđo· Ideo de latere viri fcā fuit mulier vt ostenderet̄ qꝛ in consortiū creabat̄ dilectōnis· ne forte si fuisset de capite facta· viro ad dominatōem videret̄ ꝑferenda Aut si de pedibus· ad seruiēdū subijciēda Quia ergo viro nec domina nec ancilla parabat̄ sed socia nec d̄ capite nec de pedibꝰ fuerat ꝓducēda vt iuxta se ponendam agnosceret· quā de suo latere sūptā didicisset· Qꝛ aūt post peccatū mulier sub viri dominio est· hoc accidit ex culpa nō ex natura Non sine causa· viro quoqꝫ dormienti potiꝰ q̄ȝ vigilāti detracta est costa de qua mulier in adiutoriū generatōis viro formata est Sed vt in eo nullā sēsisse penā ꝓbaretur & diuine simul potentie opus mirabile mōstraret̄ quia hominis dormientis latus aperuit nec tamen a quiete soporis excitauit In quo etiā opere & sacrametum chʀisti & ecclesie figuratū est quia sic mulier de latere viri dormientis formata est ita ecclesia ex sacramētis que de latere chʀisti in cruce dormiētis ꝓfluxerēt· scꝫ sāguis & aqua quibꝰ redimimur a penis atqꝫ abluimur a culpis

Mulierariꝰ a mulier d̄r hic mulierariꝰ rij · i · freq̄ns mulierū appetitor · vel voluptati mulieris deditus

Muliercula a mulier d̄r hec muliercula le · diminutiū parua mulier

Mulio a mulus dicit̄ hic mulio onis muloꝝ custos vel sessor vel ductor· & hic mulius lij pro eodem· & a mulio d̄r mulionicꝰ ca cū

Mulleus lei masculini generis est genꝰ calciamentoꝝ· & dicti sunt mullei a mullo pisce· siue a colore rubro qualis est color mulli piscis Itē adiectiue dicit̄ mulleꝰ lea leū qđ ꝑtinet ad mullū piscē

Mulsa a mulceo ces dicit̄ hec mulsa se· potio q̄daꝫ ex vino vel ex aqua & melle facta· eadē dicit̄ et hoc mulsuꝫ· similiter a mulceo · vel a melle quasi melsū Inuenit̄ etiā hoc mulsū ꝓ nouo vino Hesore · viij · Comedite pinguia & bibite mulsū id est vinū nouum· vel scđm glosam Mulsum id est vinum melle dulcoratū Iteꝫ mulsū idem est qđ medo Ponit̄ etiam mulsū in alia significatōne in grecismo id ē pro lacte a mulgeo ges mulsi mulsū · vnde ibi dicit̄ In quo mulget̄ lac tēpus mulctra vocat̄ · vas est mulctrale· mulsū quod defluit inde· vel dic sicut dixi ī mulctrale scđm huguitōem

Mulsi est ꝑteritū de mulceo ces & de mulgeo ges sicut dixi in mulgeo· vnde & tales versus ponunt̄ in grecismo Mulgeo dat mulsi· sic dat mulceo mulsi Dat mulcere suum sicut mulgere supinū· Quod probo nā mulsū sibi sūpsit vtrūqꝫ supinum

Mulsū est supinū d̄ mulgeo & de mulceo vt dixi in mulgeo Quid aūt sit mulsū dictū est ī mulsa

Multa te ī multo tas vide

Multatio onis ī multo tas exponit̄·

Multatus ta tū ī multo tas vide

Multiciū cij & sunt multicia vestes subtiles & lucidissime fcē d̄ nobili serico vel mollissima lana vl' lino· & dicūtur sic a multitudine coloꝝ vel a multitudine cōtextionis filoꝝ· Quo em̄ vestis est subtilior eo plura fila in eo cōtexunt̄ · vel dicūtur sic qꝛ sua lenitate corpꝰ hominis demulceāt suauiter· Iuuenalis Quid faciunt alij · cū tu multicia sumas

Multicolor loris· i · multoꝝ coloꝝ· & cōponit̄ a mlt' tus ta tū · & color loris· & est cōmunis generis· & corripit co· Nā generaliter cōposita a colore· vt bicolor· & a decore vt dedecor· & a corpore vt bicorpor sūt cōmunis generis· Inueniūtur tn̄ aliquādo in neutro genere ī plurali numero· vt bicoloria discoloria multicoloria· ezech· xvj · & sumpsisti vestimēta tua multicoloria·

Multifariā · in multifariꝰ vide·

Multifariꝰ· a multū & for faris cōponit̄ multifariꝰ ria· riū · i · multū vel multa loquēs· et varijs modis · vnde multifarie aduerbiū· & inuenit̄ etiā accusatiuꝰ quādoqꝫ aduerbialiter positꝰ multifariam pro multifarie · & non mutat accentū siue sit nom̄ siue aduerbium· & est multifarie · id est· multis modis· multiplici sermone ·

Multifidus da · dum · id est· fissus in multas ꝑtes & corripit etiam fi ·

Multiformis· forma cōponit̄ cū bis· tris · q̄ttuor· septē· et multus ta · tū· & dicit̄ hic & hec biformis et hoc me· Triformis me· et abijcit̄ s· a bis et tris. in biformis et triformis· Itē ꝯponit̄ quadriformis me· Septiformis me· & hic et hec multiformis et hoc me · i · duaꝝ vel trium vel quattuor formaꝝ vel septem· vel multarū formarū · et hinc biformiter · et hec biformitas mitatis· Triformiter · et hec triformitas tatis.

Multiloquꝰ · a multus ta · tū· et loquor componit̄ multiloquꝰ qua quū· qui multa loquitur· vnde hoc multiloquium · id est· multa locutio· et corripit lo ·

Multipes pedis. mascu·generis·i·vermis capitis . multos habens pedes·et cor·ti·
Multiplica ce·fe·ge·i·vestis multas habēs plicas & cōponiꝰ a multꝰ & plica ce·& cor·pli·
Multiuolꝰ a multꝰ ta tū·& volo las cōponiꝰ mlˀtiuolꝰ la lū·quasi ꝑ diuersa volās· vnde mulier dꝛ multiuola q̄ ꝑ diuersa loca volat· Itē multiuolꝰ la lū·i·multa volens· & tunc componitur a multus & volo vis·& cor·vo ſp
Multo tas taui·dꝛ a multꝰ ta tū· & est multare v̇ berare punire dānare·Et inde hec multa te·id est· vindicta pena· vnde in quarto libro regū Imposu it multā terre centū talēta argenti Et a multo tas diciꝰ multatꝰ ta tū·i·verberatꝰ punitꝰ dānatꝰ· & inde hec multatio onis·i·verberatio punitio dam natio· Quidā tamē dixerūt ꝙ multo tas·diciꝰ a mlˀtu u·in o· qḋ deberet esse supinū huiꝰ verbi molo lis Pena em̄ q̄si molit & conterit tribulatū· & scri biꝰ sine c·vt patet in papia·
Multo magis sunt due partes·sicut dixi supra in secūda parte vbi egi de accentu aduerbiorum in ca pitulo de magis·
Multꝰ·a moles diciꝰ multus ta tū·Qḋ em̄ multū est molem facit· vnde et diciꝰ multꝰ ta tū·q̄i molē tenēs vel tuēs·& est ethia·vnde hec multitudo di nis·Multꝰ cōponiꝰ Multimodꝰ Multiloquꝰ Mlˀ tigradꝰ Multifidꝰ Multipes Multifariꝰ Multipli co·Multꝰ cōpaꝰ sed irregulariter·scꝫ multꝰ plu rimꝰ·multa plurima·multū plꝰ plurimū· Et in ad uerbio multo plꝰ plurime·Ponūꝰ q̄dem aduerbia liter multū & multo·plurimū & plurimo·sed nō sūt aduerbia·& non mutāt accentū multo vel plu rimo quādo est nomē et quādo poniꝰ aduerbialiꝰ Et scias ꝙ plꝰ in hac terminatōne est tātū neutri generis·vnde in ntō hoc compatīn deficit ī mascu lino & fe.ge· sed in alijs casibꝰ est om̄is ge·ī vna vl in pluribꝫ terminatōibꝰ tā in singulari ꝙ̄ in plu rali·vnde pluris pluri est oīs ge· & facit accusati uꝰ hūc & hāc plurē & hᵒ plꝰ·vtō ī m·et f·carꝫ·et nomīatiuꝰ pluralis facit hi & he plures & hec plu ra vel pluria·genitiuꝰ pluriū scḋm hug·tamē ꝯn̄iꝰ diciꝰ ꝙ plꝰ est neutri gn̄is in tribꝰ casibꝰ·scꝫ ī no mīatō actō & vtō·sed in alijs est oīs ge·Et facit ntē pluralis in neutro gn̄e plura scḋm modernos· Inuenitur etiam apud antiquos pluria·& ita cre do verū·vide in plꝰ·
Mulꝰ·a mola vel molo lis diciꝰ hic mulus li·quia molēdo tarde ducat molas in giꝝ·vel mulꝰ est no mē grecū Industria quippe humana diuersū aīmal in coitū coegit·sicqꝫ adulterina ꝑmixtione genus aliud repperit·Sicut & iacob cōtra naturā coloꝝ similitudines ꝓcreauit·Nā tales fetus oues illius cōcipiebāt·quales vmbras arietū desuꝑ ascēdētiū in aquarū speculo cōtēplabanꝰ·Deniqꝫ & hoc ip suꝫ in equaꝝ gregibꝰ fieri solet·vt generosos obij ciāt equos visibꝰ cōcipiētiū equaꝝ·vt eoꝝ similes cōcipe & creare possint· Et etiā colūbaꝝ dilecto res depictas ponūt pulcerrimas colūbas in illis lo cis ī quibꝰ ille versanꝰ·vt rapiētes visa similes ge nerēt·Inde est ꝙ quidā grauidas mulieres iubꝫ nlˀ los ītueri turpissimos aīaliū vultꝰ vt cenocepha los·& simias ꝛc̄·ne visibꝰ eaꝝ concurrētes sil'es fe tus pariāt·Hāc em̄ feminarū dicūt esse naturaꝫ vt quales cōpsexerit siue mēte ꝑceperit ī extremo vo luptatis estu dū cōcipiūt talē sobolē ꝓcreēt·etem̄ anima in vsu venereo formas extrinsecas ītro trās mittit·eaꝝ satiata tipis rapit species eaꝝ in ꝓpꝛiaꝫ
q̄litatē·Ad hoc etiā facit qḋ aug·recitat ī·v·li·cōꝰ iulianū pelagianū·ꝙ solinꝰ autor medicine scͤpsit de rege ciprio·ꝙ cū ipe esset vir deformis solebat preponere vxori sue in cōcubitu formosā picturā ne ipsa deformes pareret filios ·Hieronimꝰ etiam narrat de quadā muliere que pepit filiū nigrū ꝓpꝰ hoc ꝙ in tpe coitꝰ imaginē vidit nigrā· A mulus deriuaꝰ hec mula le·Et facit datiuꝰ & ablatiꝰ plu ralis mulabꝰ·Mulꝰ & mula spēs aīaliū ab equo et asino generāꝰ nec gn̄ant
Mundiū dij ge·neu·i·dn̄iū·& dꝛ a mūdꝰ·
Mundo das·ī mūdus da dū est
Mundꝰ·a mūdus di·deriuaꝰ mūdꝰ da dū·i·purꝰ integer sine macula·Et cōpaꝰ mūdꝰ dior simꝰ· vn̄ munde diꝰ sime aduer·Et hec mūdicia cie·Et hoc mūdum di·mundicie p̄ciū vel qḋ facit mundiciaꝫ vnde in hester·Accipiāt munduꝫ muliebrē· & que ad vsum necessaria sunt·id est·vnguēta·pigmenta & cetera q̇bꝫ mulieres mūdiores & ornatiores ha benꝰ·Et a mūdꝰ diciꝰ mūdo das·i·purificare vel puꝝ facere·vnde mūdatꝰ ta tū·nomē· & compaꝰ vl est ꝑticipiū de mūdor daris· Mūdo cōponitur Emūdo das·id est·valde mūdare·Et est actm̄ cuꝫ omnibꝫ suis compositis·
Mundꝰ di·diciꝰ a moueo ues.qꝛ semꝑ est in motu Et hinc mūdanꝰ·Et hic et hec mūdialis & hoc le· Et ꝑ cōpositōem mūdifagꝰ ga gū·& diciꝰ mlˀtipli citer mūdus·Diciꝰ em̄ mundꝰ vniūsitas creatura rū·scꝫ illḋ qḋ ꝯstat ex q̄ttuor elementis identicis· Et diciꝰ sic qꝛ semꝑ est in motu·Itē mūdꝰ qn̄qꝫ dꝛ archetipꝰ·mundꝰ qn̄qꝫ diciꝰ homo·vnde & micro cosmꝰ diciꝰ·qn̄qꝫ etiā mundus diciꝰ supior et digni or pars mundi·scꝫ firmamētum ꝑ excellētiā·qꝛ p̄ci pue est in motu·& qꝛ p̄cipue puꝝ et mundū est ni chil habēs terrene fecis et grauitatis·Mūdi etiam noīe amatores mūdi designanꝰ·vnde iohis·j·Mū dus ꝑ ipm factus est·et mundꝰ eum nō cognouit In primo loco mūdus designat hūc mūdū In secū do designat amatores mūdi· Et scias ꝙ mūdꝰ ꝑ u in prima sillaba scribiꝰ·licet deriueꝰ a moueo ues· qꝛ multotiēs litera q̄ est in simplici dictōne mutaꝰ in cōposito·vt lego colligo · Et vt dicit isidorus· Mūdus dictus est a mouēdo·qꝛ in motu est·nulla em̄ requies eius elemētis cōcessa est·vide in pax Quot anni fluxerūt a principio mūdi vsqꝫ ad īcar natōem xpi dixi in etas ·
Munerariꝰ·a munus diciꝰ munerariꝰ rij·q̄ munera dat·Et munerosus sa sū·i·largꝰ vel munere dignꝰ Et cōpaꝰ·vnde hec munerositas·
Munero·a munus diciꝰ munero ras · Et ē munera re donare·munus alicui dare ꝓ aliquo seruitio vel pro aliqua alia re·Et cōponiꝰ·Remunero ras·& ē actm̄ cū oībꝰ suis cōpositis·et ꝓḋ·mu·vn̄ home rus·Et prius aiacē exaurato munerat ense·
Mungo gis·mūxi mūctum·mūgere·i·purgare et sordes auferre·et ꝓprie est mucū de naso extrahere et ꝓiicere·et qḋ remanet de cōbustione cādele au ferre Vnde et sepe poniꝰ ꝓ decipe·vel decipiēdo auferre aliq̄d vel expoliare·Mungo cōponiꝰ C ō mungo gis·Demungo gis·emungo Immungo·i· valde vel intus vel intro mungere·Permungo Re mūgo · et est actm̄ mungo cum oībus suis cōposi tis·et facit p̄teritū in xi·et suꝑ·in ctū
Muniacus·a muniū diciꝰ muniacus ca· cum · mu niaci dicūꝰ regis consiliarii·vel qui munia·i·officia sua adimplēt vel tributarii vel largi·
Municeps· a municipium diciꝰ hic et hec munici

palis· & hoc le· Et municiparius ria rium. et hic et hec municeps cipis· omnia in eodem sensu· hoc em̄ nomīe censent̄ castellani in municipio nati & permanētes & etiā milites stipēdiarij q̄ pro custodia municipij munera capiūt · Et etiā originalas ciues & in loco officiū gerētes dicūt̄ sic Et etiā quoddā gen⁹ romanoꝝ ciuiū olim dicebat̄ sic· Vnde ī actibus apostoloꝝ·xxj·paulus cū dephenderet̄ dixit· Ego sum paulus tarsensis nō ignote ciuitatis municeps· volens eis signare ꝙ esset ciuis roman⁹ & statim eū dimiserūt· Itē municipalis le· vel municipialis le· & municipiarius vel municipari⁹ ria riuꝫ potest dici qd̄ ꝑtinet ad municipiū· vel municeps scd̄m qd̄ capit̄ munus· & cōr·pnl'geniti municepſ & format̄ genitiu⁹ a ntō interposita i·litera· inter p & s· & mutato e·ante p·in i·correptam ·vt municeps municipis·

Municipalis vl' municipialis le·ī muīcepſ expoīt̄

Municipiari⁹ ria riū·ī municeps exponit̄

Municipiū·muniū cōponit̄ cū capio & dicit̄ hoc municipiū pij· & est municipiū qn̄ manēte statu ciuitatis ius aliqd̄ maioris vel minoris officij a pn̄cipe īpetrat̄· & dicit̄ municipiū a munijs ·i·officijs qꝛ tm̄ munia·i·tributa debita vel munera reddit· Nā liberales & famosissime cause· & q̄ ex pn̄cipe ꝓficiscūt̄ ibi nō agunt̄· hee em̄ ad dignitatē ciuitatis ꝑtinēt· vel municipiū dicit̄ castrū munitissimū & ꝓprie in cōfinio regionū vbi solēt morari stipēdiarij milites ꝓ custodia· vnde & dicit̄ municipiu q̄si capiēs munia·i·munera ꝓpter stipēdiarios milites ibi ꝓ custodia manētes· & munera capiētes

Municiū cii·a munio nis·dr̄ hoc municiū cii·i·obsidio· vn̄ in q̄rto li·reg·dr̄·Rex assirioꝝ nō īgredietur vrbē hāc·nec circūdabit eā municio·

Munifex ficis·pnl'·cor·tam in ntō ꝙ in genitiuo· & exponit̄ in munificens·

Munificēs·a munifico cas dicit̄ hic & hec & hoc munifex ficis pnl'·cor·tā in ntō ꝙ in gtō · & hic & hec & hoc munificēs tis·in eodē sēsu·i·munificus & compat̄ munificens tior sim⁹· vn̄ munificentertius sime· aduer· & hec munificētia tie·i·largitas· & nota ꝙ hoc positiuū munificēs nō est in vsu sꝫ ī loco ei⁹ subit munific⁹· & fit cōꝑatō anormala munificus munificētior simus ·

Munifico cas·cōponit̄ a mun⁹ et facio· & est munificare muneribus honorare· munera alicui facere vnde munificus ca cū ·i·larg⁹ q̄si munera faciens· vel qui muniū·i·officiū qd̄ debꝫ adīplet· vnde munifice aduer· & cor·fi·vide etiā in munificēs scd̄m hug· Pap·aūt dicit ·Munific⁹ honorific⁹ largitor liberalis largus copiosus abūdās

Munimē a munio nis dicit̄ hoc munimē mis·i·defēsio·firmamētū auxiliū· & ꝓd·pnl'· nti

Munimētū·a munio nis dr̄ hoc munimētū ti·id ē· defēsio firmamētū auxiliū· & ꝓd·pnl'

Munio nis niui nire nitū·i·firmare vallare defēsa culū facere· Munio cōponit̄ Circūmunio nis ·Cōmunio nis Premunio nis Obmunio nis·i· vndiqꝫ vel ꝯtra munire· Remunio nis·i·iteꝝ vel retro munire vel destruere· vel munitōem auferre· Munio et ei⁹ cōposita oīa sūt actīa & ꝓducūt mu · vnde esop⁹· Vn̄ pire q̄as hostem munire caueto · ¶ Et scias ꝙ regula est ꝙ p̄ma ꝑsona singularis p̄teriti ꝑfecti indicatiui mōi format̄ in tercia et in q̄rta cōiugatōne in nō desinētib⁹ in eo a prima ꝑsona p̄sētis indicatiui modi ·o·mutata in e· ꝓductā et addita bā· vt lego legebā· audio audiebā· qd̄ videt̄ fallere in munibā et polibā· qꝛ videlicet inuenit̄ polibā & munibam ꝓ muniebā poliebā· Sed ꝑticipia p̄sētis & p̄teriti impfecti formāt̄ ab ītegris scꝫ a muniebā et poliebā· vnde muniens et poliens · vn̄ & p̄s· dicit in·xi·li· A muniebā muniēs b· mutata ī ns & a poliebā poliēs dicim⁹· & ita de siſibus dicas·

Munitiūcula le di·ꝑua munitō

Munitoriū·a munio nis dr̄ hoc munitoriū rij loc⁹ in quo fiūt munimēta· vel ip̄m munimētum

Muniū a mun⁹ dicit̄ hoc muniū nii··i·debitū officiū vel tributū vel mun⁹· & dicit̄ muniū qꝛ manu sit factum· vnde de beato martino dicitur Munia tua deuotus implebo·

Munus a munio nis dr̄ hoc mun⁹ neris id ē donū & dat̄ mū⁹ ex merito· Sed donū cōfert̄ ex gratia vnde quidā Dat meritū mun⁹·sꝫ cōfert grā donuꝫ De drā etiā doni ad mun⁹ dixi in donū

Munusculū li·di·ꝑuū munus·et format̄ a munus addita culū· & a munusculū dicit̄ munuscularius· ria riū·q̄ ꝓ munere seruit vel q̄ munus dat·

Murale a murus dicitur hoc murale lis ideꝫ quod murus· vide in murus ·

Murena a mus qd̄ est terra dicit̄ hec murena ne·q̄dā gēma·quā humorē sb̄ terra putāt dēsatū calore vnde et nomē assūpsit ·Murena etiā dicit̄ quidaꝫ piscis· & tūc dicit̄ a mollis· vide in murenula·et ꝓducit re· De natura murene piscis dicit ambrosius in·v·hexam̄. vipera nequissimū genus bestie· & super oīa que serpentini sūt generis astutior vbi cuꝫ coeundi cupiditatem assūpserit murene maritime notā sibi requirit copulā· vl' nouam preparat · progressaqꝫ ad litus sibulo testificata p̄sētia sui ad cōiugalē amplexū illam euocat· murena autē īuitata nō deest et venenato serpenti expeditos vsus sue imptit̄ coniunctionis· Quid sibi vult sermo huiōi nisi ferēdos esse mores cōiugum ·

Murenula le a mollis deriuat̄ hec murena ne q̄dā piscis crassus et mollis quia nullū os habet ·vel qꝛ mollis et suauis est ad comedēduꝫ· & īde hec murenula le dimi· murenula etiā dicit̄ quoddā ornamtū mulieꝝ qd̄ scꝫ auri metallo in virgulas latescente q̄dā flexuosi ordinis cathena cōtexit̄ ī similitudinē murene serpentis quod ad collum ornādū aptat̄ · Hoc interdū auri & argenti cōtexit̄ virgulis· vnd̄ in cāticis dicit̄· murenulas aureas faciem⁹ tibi vermiculatas argento· & corripit mu

Murex a mus deriuat̄ hic murex cis·i· eminēs acutum et p̄ruptum et exesum saxum vel cacumē mōtis· vn̄ et murex dicit̄ frutex et virgultum asperū in acutis et p̄ruptis mōtibus· & hinc hic murex dicit̄ quidā piscis scilꝫ coclea maris· sic dicta ab acumine et aspitate· que alio nomine conchiliū vel cōca dicit̄· vel quia circūcisa ferro lacrimas purpurei coloris emittit ex quib⁹ purpura tingitur· vnde et ostrū appellatū est· quia hec tinctura ex teste huōre elicit̄· & hinc murex sepe inuenit̄ ꝓ ip̄a tictura & sepe ꝓ ip̄a purpura· & corripit penultimā in obliquis· vnde ouidius epy· Scilicꝫ ipsa geram saturatas murice vestes· Item in libro de arte Cōsule de gēmis decincta murice lana·

Murgissor a murmuro ras dicit̄ hic murgissor soris·i·callid⁹ et fallax murmurator

Muria a murus dicitur hec muria rie supior fex olī quia sit oleo quasi ꝓ muro· quia naturalius retinet liquorē ꝙ si esset sine fece

Muricida ·mus componitur cum cedo cedis cecidi· & dicitur hec muricida de· penultima ꝓducta

qui mures interficit et cedit.
Murilegus.m9. cōponit̄ cū lego gis & dicit̄ murilegus gi. Et hec murilega ge. i. cattus vel catta. qz legit id est colligit mures. vnde quidā. Murilegus bene scit cui9 genozbada labit
Murmus. a mus dicit̄ murin9 na nū. res muris vl' ad murē ptinēs & ꝓducit ri.
Muriscido9. mus cōponit̄ cū scindo dis. & dicitur hic muriscido9 di homo ignau9 et remiss9 et piger ad nihil aliud vtilis nisi ad mures scindendos. i. excoriandos. & coz. sci.
Murmur. a mutio tis. dicit̄ hoc murmur murmuris generis neutri apud modernos. Inuenit̄ etiam in masculino gn̄e. vn̄ iohānis. vii. Et murmur multus erat in turba Et a murmur dicit̄ murmuro ras Qd̄ cōponit̄. Cōmumuro ras. Demurmuro ras Immurmuro ras. i. simul vel valde vel intus murmurare. Obmurmuro muras. id est. contra murmurare. Remurmuro ras. i. iteꝝ vel cōtra murmurātē murmurare Submurmuro ras. i. subtus latenter vel paꝝ vel post murmurare. Et est murmuro neu. cū oib9 suis cōpositis. & coz. mu.
Murmuro ras. in murmur est
Murtetū a morioz dicit̄ hoc murtetū ti. i. aqua calida de terra manās. scʒ balneū. & dicit̄ sic q̄i morietū. qz ibi morbi moriātur & pereāt. vel q̄si mortuetū. qz a mortuis. i. ab inferis tradit̄ venire. vn̄ horati9 in epi. Sane murteta reliq̄. legit̄ hic et hec murteta. & ponit̄ ꝓ balneis mirtis obsitis
Murus. a munio nis. dicit̄ hic murus ri. qz muniat Et dicit̄ murus q̄si muniēs robur. & est etbia. vn̄ hic murul9 li dimi. Et hic et hec muralis & hoc le qd̄ ptinet ad muꝝ. & murat9 ta tū. i. muro ornat9 Et muro ras. i. muro ornare. muꝝ facē. vn̄ hic murator toris. i. faciēs muꝝ
Mus idem est qd̄ terra. vn̄ hic mus muris qddam aīal. qz sub terra facit suū cubile scd̄m hug. Papi. vero dicit Mus terra mus pusillū aīal. i. sorex. alij dicūt mures qz ex humore terre nascant̄. vnde dicit basili9 in nona omel' hexameꝛō. Mures et ranas ex terra gn̄ari videm9. Deniqʒ in egiptiacis thebis si pluuias largiores estiuo tp̄e fuderit mox īfinitis muribus regio tota cōplet̄
Musa. a moys qd̄ est aqua dicit̄ hec musa se. et sūt scd̄m pl̄os nouē muse. i. nouē instrumēta loqndi scʒ duo labia. quattuor dētes pn̄cipales. plectꝝ lingue. arteria gutturis. cōcauitas pulmonis. Et hec instrumēta dicūt̄ muse a moys qd̄ est aq̄. qz sine humectatōne istoꝝ nō potest nasci vox. Itē musa dr̄ q̄nqʒ cātilena. q̄nqʒ sapiētia. Et a musa dicit̄ music9 ca cū. & musatic9 ca cū. Astrologi vero nouem musas dicūt nouē sonos qui celestē armoniā faciūt Primi septē sūt septē planetaꝝ. Octau9 est firmamenti. Nonū qdem assignāt terre. q̄ licet nō moueat̄ p se. mouet̄ tn̄ circūactione aliaꝝ speraꝝ circa ipam. & adeo sonū habet raucū vt vix etiā oputetur inter alios sonos. vnde muse dicūt̄ a muso. id ē canēdo. qz p eas sicut antiq̄ voluerūt vis carminū & vocis modulatio quereret̄
Musach erat arca in q̄ reponebant̄ donaria regum vl' pn̄cipū ad reficiēda sarcitecta tēpli vt dixi i correct. bonā. De musach dr̄ in q̄rto reg. c. xvi Musach q° qʒ sabbati qd̄ edificauerat i tēplo & igressū regum exteri9 cōuertit in tēplū dn̄i
Musca a mus ꝑ terra vel p sorice dicit̄ hec musca ce. q̄si muris esca. & est etbia
Muscariū a musca vel muscula dr̄ hoc muscetū ti.

Et hoc musculetū ti. loc9 vbi abūdant musce. Et hoc muscariū rij Et h° muscularīū rij p eodē loco vel p multitudine muscaꝝ. vel pro flabello q° muscas abigimus.
Musceraneus. a mus dr̄ hic muscerane9 nei. anīal exiguū aranee forma et muris. qd̄ et solifuga dicit̄ qz diem fugiat. Et dicit̄ muscerane9 quia ei9 morsu aranea interimitur.
Muscetū. in muscariū ē. & ꝓ pn̄l'
Muscio onis. masculi gn̄is quasi mustio. qz mustū bibat. & dicit̄ a mustū. Idē et bibio bibionis.
Muscipula mus cōponit̄ cū capio. et dicit̄ hec muscipula le. deceptio ad mures capiēdos sicut et mustricula. & ponit̄ generaliter pro q̄libet deceptōne vnde muscipuloz laris. i. decipe. Et hinc hic muscipulator toris. id est deceptor. Itē muscipula ponitur pro pedica. i. laq̄o quo pedes ligāt̄
Musco a musca dicit̄ musco onis. i. magna musca Et muscosus sa sū. i. plen9 & abūdās muscis. vn̄ hec muscositas tatis. i. abūdātia & plenitudo muscaꝝ. Itē a musc9 potest dici muscos9 sa sū. musco plen9 et coopt9. vnde virgili9 Muscosi fontes. & sōno mollior herba. Et cōpat̄. vn̄ hec muscositas
Muscosus sa sū. in musco exponit̄ tatis.
Muscula a musca dicit̄ hec muscula le dimi.
Musculetū ti pnl' coz. exponit̄ i muscariū
Musculosus a musculus dicit̄ musculosus sa sum id est fortis. lacertosus plenus musculis. Et comparatur. vnde hec musculositas tis. i. fortitudo plenitudo musculoꝝ
Muscul9 li. pnl'. coz. paruꝰ mus. & est dimi. ō mus muris. & muscul9 etiā dicit curuū gen9 nauigij. etc musculi dicūtur capita neruoꝝ ex sanguine et neruis copulata. scʒ illa nodosa caro que ē in tibiis et brachijs. Et dicit̄ muscul9 a muriū similitudine. qz lateat i mēbris sicut mures sub terra Vel qz dispo sita est ad similitudinē muris Idē dicit̄ et lacertus In hac significatōne inuenit̄ a palladio positū vbi docet eligere bonos equos dicēs. ꝙ pulcritudo boni equi in his cognoscit̄. Si corp9 ei9 est vastū & solidū. latus lōgissimū. clunes rotūde. & maxie pect9 late patens. & totū corp9 musculoꝝ dēsitate nodosū. pes sicc9. cornu ocauū. alti9 calciat9. Item musculi sūt coclee de q̄rū lacte ocipiunt̄ ostree. & dicūt̄ musculi q̄si masculi. qz sūt masculi ostreaꝝ. & etiā balenaꝝ Eoꝝ eīn coitu cōcipe balene phibētur Item muscul9 potest deriuari a mur9. & tunc muscul9 dicit̄ bellicū machinamētū simile cuniculo q° mur9 ciuitatis pfodit̄ et dissoluit̄ q̄i murusc'l9
Muscus a marceo ces dicit̄ hec muscus sci. q̄dam herba vel potius quedaʒ lanugo in fontibus & circa arbores crescens
Musica ce. est vna de septē artibus liberalib9. Et dicit̄ a moys qd̄ est aqua qz tractat de vocibus vel de ꝓportōnib9 vocū. & sine humoris beneficio nulla cātilena vel vocis stat vel subsistit delectatō. & inde hic musicus ci. qui tractat de musica vel q̄ docet eā Et music9 ca cū. & h et hec musical' & h° le in eodem sensu Item musica. i. sapiā. & tūc deriuatur a musis que sūt causa sapie vel instrumēta sapientie & eloquētie. vn̄ psis. Quoꝝ vterqʒ posuit at artem musice. i. sapie.
Muscino vocat̄ aīal qd̄ ex capra et ariete nascitur Est aūt dux gregis Muscino mōstꝝ simile sumie. secūdū papiā. vide in bigen9
Musio a mus deriuat̄ musio onis. qz muribus infestus sit. Hunc vulgus cattū a captura vocat. Alij

dicũt ꝙ captat·i·videt · nam tam acute cernit vt
fulgore luminis noctis tenebras superet·vnde et a
greco venit catus·i·ingeniosus a kageste·vel catꝰ
quasi cautꝰ·Hũc vocãt gattũ corrupte· Itẽ a mꝰ
dr̃ hoc musium sij·nidus muris·
Mussim aduer·a musso sas dr̃·id est·mussãter la=
tenter·lente vel leniter
Mussito tas·pnl'·cor·vbũ fre·i·freqñt̃ mussare
Musso a mutio tis dicit̃ musso sas saui sare · & ẽ
mussare dubitare·et mussare·i·silentio murmurare
Vnde versus·Mussat qui dubitat · mussat q̃ mur
murat idem·Itẽ inuenitur muso sas·id est·scio·&
tũc scribitur ꝑ vnum s·
Mustaciũ a mus dr̃ hoc mustaciũ cij· potꝰ qui ex
musto fit & alijs potionibꝰ·vñ iuuenalis·Cã nec
ẽ q̃re cenã & mustacia ꝑdas
Mustela·mus cõponit̃ cũ telon qd̃ est lõgũ· & di
cit̃ hec mustela le quasi mus lõgus pnl'·longa · Et
sũt duo genera mustelaꝝ· vnũ est siluestre distans
magnitudine· Alterũ in domibꝰ oberrãs · Hec in
genio subdola a domibus vbi nutrit̃ catulos suos
trãsfert. mutatq; sedẽ·serpẽtes etiã & mures ꝑseq
tur·Falso aũt opinant̃ qui dicũt mustelã ore conci
pere·aure ꝑtum effũdere·& a mustela dicit̃ muste
linꝰ na nũ·pnl'·ꝓd̃·i·ꝑtinẽs ad mustelã·vel de mu
stela existẽs·& hoc mustelariũ rij·fouea mustele·q̃
& musteliũ dr̃·vide ĩ basiliscꝰ·& etiã in ruta
Mustelinꝰ na nũ·exponit̃ ĩ mustela
Mustricula.mus cõponit̃ cũ strigo·& dicitur hec
mustricula le·istrumẽtũ ad mures capiẽdos dicta
sic q̃ stringit mures· & cor.cu·
Mustũ·a mus qd̃ est terra dr̃ hoc mustũ ti nouuz
vinũ quia in se habeat terrã & limũ mixtũ· & ide
mustus ta tũ·i·nouꝰ·Q; autẽ dicit̃ mustũ q̃si mus
tenens.ethimologia ẽ·vel potest deriuari mustũ a
mulceo ces·q̃ mulsũ fit·i·suaue ad bibẽdũ·
Mutatoriũ a muto tas dicit̃ hoc mutatoriũ rij· ve
stis ꝑciosa ꝓ qua sumẽda alia mutat̃· vnde legit̃ ĩ
quarto libro regũ·ca·v·de naaman·qui cũ tulisset
decem mutatoria vestimẽtorum detulit literas ad
regem isrhael·
Muteo a mutio tis·vel a mutꝰ
deriuat̃ muteo tes·& est mutere esse vl' fieri mutũ
tacere·vnde mutesco cis·inchoatiũ· & cõponitur
Cõmuteo tes ·Demuteo tes·id ẽ.valde mutere vl'
cessare mutere vel incipe loqui·Item componitur
Immuteo tes ·Obmuteo tes·i·ex toto vel vndiq;
mutere vel ob aliquid mutere·vñ cõmutesco scis ·
Demutesco scis·obmutesco scis· Immutesco scis·
inchoa·Muteo cũ oibus suis cõpositis est neutrũ
& ꝓd̃·hãc sillabã mu·vñ macer de cepis · Iuuabit
illos subitꝰ quos facit obmutescẽ morbꝰ
Mutilo las.ĩ mutilꝰ exponit̃
Mutilꝰ·a muto tas dr̃ mutilꝰ la lũ·i·minutꝰ trun
catꝰ·sine cornibꝰ vel alia ꝑte Et a mutilꝰ dicti sũt
mutili q̃drãguli q̃ mĩꝰ hñt acutiei· & mutili dicũt̃
capita trabiũ q̃ mutilata sũt Item a mutilꝰ dicit̃
mutilo lãs·& est mutilare minuere vellere trũcare
vt hoĩs caput vel aliud mẽbꝝ amputare·vel ꝑtem
arboris auferre·vel boũ cornua dtrũcare Et cõpo
nit̃ Admutilo las·i·valde vel iuxta mutilare De=
mutilo las id est detrũcare Et emutilo las id ẽ val
de mutilare Et est mutilo actiũ cũ suis cõpositis ·
& corri·pnl'·vnde ouidiꝰ de arte Turpe pecꝰ mu
tilũ turpis sine gramine cãpꝰ
Mutio A mutꝰ ta tũ dicit̃ mutio tis ·& est muti
re murmurare ad modũ mutoꝝ· velle loqui & nõ
audere·& est ꝓpriũ mutoꝝ·vel loqui nõ audẽtiuz
& est neutꝝ cũ oibꝰ suis cõpositis·& ꝓd̃·mu·vñ
esopꝰ Supplicat ille nimis· mutitq; timore silẽdo
Et scias ꝙ mutio inuenit̃ ꝓ mutẽ sed raro
Muto tas taui tare·i· moue uel in aliũ statũ v̇tere
vel ad aliũ locũ ducere· vel id qd̃ habemꝰ dare ꝓ
eo qd̃ nõ habemꝰ vt cũ damꝰ denarios ꝓ vino·mu
tamꝰ denarios ꝓ vĩo et nõ vinũ·vñ hic & hec mu
tabilis et hoc le·vñ mutabiliter aduer·et hec muta
bilitas tatis Muto cõponit̃ Cõmuto ta Demuto
tas·emuto tas Immuto tas Permuto tas Remuto
tas Trãsmuto tas Muto actiũ est cũ omibus suis
cõpositis·& ꝓd̃·hãc sillabã mu·Horatiꝰ ĩ epi·Col
lũ nõ aĩm mutãt q̃ trãs mare currũt
Mutuo est aduerbiũ q̃litatis a mutꝰ dr̃·i· ĩuicẽ alt̃
utro vicissim alterno scd̃m pap̃
Mutuo·a muto tas dicit̃ mutuꝰ tua tuũ id est mu
tuo datꝰ vel acceptꝰ· & dicit̃ mutuũ q̃si meũ tuũ
q̃ id quod a me tibi dat̃ ex meo tuũ fit·& sic mu=
tuũ potest dici q̃ ex meo fit tuũ·& ẽ ethĩa ·& ita
oĩe ꝑiculũ rei mutuate ad te trãsfert̃· & a mutuꝰ
tua·tuũ dicit̃ mutuo tuas·quod est actiũ cũ oibus
suis cõpositis Et mutuor aris depo· & differunt·
quia mutuo as dãtis est quasi mutuo dare. vt mu=
tuo tibi denarios id est mutuo do tibi Sz mutuor
recipiẽtis est q̃si mutuo accipio a te·vt mutuor de
narios a te· i· mutuo accipio a te .vnde illud Mu
tuabit̃ peccator & non soluet Et in exodo dicitur
Precepit dñs filijs isrhael vt mutuarent̃ vasa a vi
cinis suis & spoliarent egiptũ Quilibet ergo caue
at abuti istis verbis Itẽ mutuo & cõmodo vel accõ
modo differũt q̃ cõmodamꝰ vel accõmodamus il
las res que eedẽ in essentia debẽt reddi scz que nõ
trãseũt in pssessionẽ recipiẽtis·vt equꝰ mantellũ
& hmõi Sed mutuamꝰ illas res que trãseũt i pos=
sessionẽ recipiẽtis vt denarios·vt accõmodo vl' cõ
modo tibi equũ·id ẽ nõ ad ꝓprietatẽ sz ad ꝯmodũ
et vtilitatẽ· & similiter vsũ eiꝰ quẽ ego habeo tibi
do id est ad equitãdũ nõ vt sit tuꝰ·vñ & cõmoda
re dicit̃ quasi cũ modo tꝑis ad aliũ trãsferre & da=
re·& est ethĩa Sed mutuo denarios tibi id est cum
sint mei dãdo siũt tui·Ex his patet q̃sit drñtia int̃
mutuũ & cõmodũ Hec tñ ꝓprietas q̃nq; apud au
tores corrũpit̃·& vtrũq; ꝯponit̃ Cõmutuo as ·&
cõ mutuor aris Immutuo as· & immutuor aris· id
est valde mutuari Et vt dixi mutuo ẽ dãtis· sz mu
tuor recipientis Vnde versus Mutuo vult dantẽ
sed mutuor accipientẽ·Item mutuo credentis est·
Sed mutuor accipiẽtis
Mutuor aris in mutuo as exponit̃·
Mutꝰ·a mugio gis·dicit̃ mutꝰ ta tũ· q̃ quasi mu
giat et nõ loq̃t̃·vox eñ eiꝰ nõ est sermo sed mugi
tus·vocalẽ eñ spm̃ ꝑ nares q̃i mugiẽs emittit·
Mutuꝰ tua tuũ·ĩ mutuo as est·

Nabilis·a no nas·dicit̃ hic et hec
nabilis & hoc le pl' cor·i·ad nãdũ
habilis·& nabũdꝰ da dũ·i·facil'
ad nãdũ vel similis nãti
Nablũ bli hebraice grece psalte
riũ·latie dr̃ organũ s̃m pap̃ Poni
tur tñ differẽtia inter psalteriuz
et nablũ·q̃ psalteriũ est canora cithara decem cor
dis coaptata·que ꝑcutit̃ cũ plectro Nablum vero
duodecĩ sonos habẽs digitis tãgit̃·
Nabulũ·a no nas dicit̃ hoc nabulũ li·id ẽ ·merces
nautica·quia natare videatur cum per mare trans
fertur·& corripit bu·
Nancio cis·in nanciscor vide

Nactus cta. ctū in nascisco2 vide.

Nanciscor. nācio nancis nancivi nancire dicebant antiqui. & inde nos dicim⁹ nanciscor sceris. nact⁹ sum. i. adquirere adipisci inuenire. & est depo. cum omnib⁹ suis cōpositis si qua habet. Mach. scdo li. capitlo. xiiij. dicitur. Tempus autem oportunū de mentie sue nactus.

Napocaulis. nap⁹ cōponit cū caulis & dicit hic napocaulis gen⁹ olez qui cū sit sapozis similis na po nō i radicē sed in tirsū cōdescēdit vt caulis

Napta. In daniele legit genus fomitis apud psas quo maxime nutriunt incēdia. Alij ossa oliuarum que pijciūtur cū amurca arefacta. naptā eē dicūt scdm hug. Napta etiā scdm papiā dicit purgamē tū limi vel cuiuslibet rei. Plini⁹ aūt dicit. naptā circa babiloniā modo liquidi bitumis pfluere. & nu triēdis ignibus amicā esse. vt etiā lōge admota ignem concipiat. vnde versus Ignem napta fouet. manatq3 bitumīnis instar. Ossa per hanc olei reperta vocantur amurca.

Napus. a rapa dicit hic nap⁹ pi qsi rapus. Et dicitur sic ad similitudinē rape. nisi q3 folijs est latior. & radicis gustu subacrior. Nominis aūt affinitas est inde. q3 vtriusq3 semen in alterū vicissim mutat Nam rapa in alio solo vt dicit p bienniū mutat in napum. In alio vero solo nap⁹ trāsit in rapā

Nar a naris deriuat hic nar naris. quidam fluuius qui habet duos meat⁹ ad modū nariū. vel q2 p nares erei tauri exit. vnde narinus na nū. pnl. pdu.

Nardus di. fe. ge. herba est spicosa & aromatica fragili radice. sed nigra et folijs densa quorū sum mitates cōsurgūt in spicas. vnde hoc nardū di. dr vnguētū vel cōfectio ex ea factū nardipisticum dicit. i. fidele purū sine omni impositura & cōmixtura cōpositū. nō adulteratū alijs herbis. Pistis eīn grece latine dicit fides. Nardūspicatū dr quasi species nardi in eo sit. vel q2 de spicis & folijs nar di est confectum.

Nario. a naris dicit nario naris nariui. Et est nari re subsānare. nares fricare. & inde naricus ci. bru cus cui⁹ nares sēper stillāt. & inde hec naricia cie. qdā regio. vn narici⁹ cia ciū

Naris. a narus ra rū. deriuat hec naris hui⁹ naris nares dicunt qsi gnares. quia p eas cognoscim⁹ et scimus aliquid odorare. vel nares dicunt a mano nas. q2 p eas manat odor & spūs. & sunt in eis tria officia. vnū ducendi spūm Aliud capiēdi odorem terciū ducēdi purgamētū cerebri. & pdu. pmā naris vnde ouidi⁹ de arte. Ferre noue nares taurorum terga recusant.

Narratio onis. fe. ge. dicit a narro ras. & est narratio scdm tulliū rez gestaz aut quasi gestarū expositio Aliquādo eīn res gestas exponimus aliqndo nō gestas. que tñ sunt ad narratōnis officiū qsi ge ste Debet aūt narratio esse breuis. lucida et verisimilis Breuis est. qñ nō nisi necessaria cōprehendit habito respectu ad materie quātitatē Lucida esse debet. i. intelligibilis et aperta scdm capacitatē ingenij auditoz. nihil habēs ambiguū. nihil tortum nihil curuū nō sumens principiū a remotis. nec nimis longe materiā psequēs De his aūt que princi paliter ptinēt nil obmittēs. verisimilis est narratio si rebus & psonis debitas circūstātias assignemus narrantes. vt mos et opinio & materia videbitur postulare ¶ Notādū insup q3 pnoīa prime & secū de psone sicut nec in alijs epistole ptib⁹ nō sunt in narratōne ponēda. nā vt dicit pris. In verbis pme & secūde psone itelligit noīatiu⁹ cert⁹ et determinat⁹ Quādoq3 tamē cōtingit q3 tale pnomē de necessitate poni debet. puta causa determinatōis vel discretōis Causa determinatōnis ponit. cum nos tres vel plures mittim⁹ epistolaz. at ego solus debeo tibi declarare. verbi grā. Amico suo. d. iohānes sc3 salutē vobis ego b. duxi psentib⁹ declarādū zc. Causa vero discretōis pnomē prime vel secūde psone ponit. cū aliquid alteri scribentiū attribuit qd ab altero remouetur. nā discretio est attribucō actus vel passionis alicui vel aliquib⁹ cū exclusio ne alicuius vel aliquoz. verbi grā si dicā. Sepe mihi dedec⁹ tu fecisti. s3 ego reddā tibi talionē optie Item potest dici quādoq3 causa significātie. vt si domin⁹ dicat seruo Ego tibi sepe manib⁹ aq rā de di. Itez causa zeumatis pōt addi vt Hebrei sunt & ego. & etiā p euocatōem pōt poni ogrue. vt Ego petr⁹ tibi seruio puro corde

Narratiūcula le. dimi. pua narratio

Narrito tas. i. frequēter narro. frequētatīn d narro ras. & format a narratu sup. a. mutata in. i. correptā. & u. in o. sic ab iperatu iperito tas.

Narro ras raui rare. i. dicere. vnde hec narratio nis Et hic & hec narrabilis & hoc le Et inde narrabiliter aduerbiū Et cōponit Enarro ras Renarro ras. Denarro ras Cōnarro ras. Et est actiuū narro cū omibus suis compositis

Narus. a nosco scis deriuat narus ra rum. i. sciēs peritus. sc3 qui ex arte scit qualiter aliquid fiat vel sit ad faciēdū. vel fieri debeat. siue illud faciat siue non. Et scias q3 g. quādoq3 apponit huic noi nar⁹ p pthesim. & dicit gnar⁹

Nascor sceris. nat⁹ sum. nasci. i. de vtero exire decidere. & significat passionē ab alio illatā. i. pueniente ex passione pcedēte circa aliud suppositū. id ē circa matrē. Nascor cōponit Enascor sceris Innascor sceris. i. intus nasci. Prenascor sceris. i. p alijs nasci Renascor sceris. i. iterz nasci. sicut fit in baptismo. & nascor cū oīb⁹ suis cōpositis ē deponens

Nasilis. a nasus dicitur hic et hec nasilis & hoc le ad nasum pertinens. & pducit penl. & hoc nasale lis. quod nasum ptegit.

Naso sonis dict⁹ est ouidi⁹. quia magnū habuit nasum. vnde catho Nasonem petito zc. Itē a nas⁹ dicit nasosus sa sum. vide in nasus

Nassa. a no nas. deriuat hec nassa se quoddam instrumentum ex viminibus tanq̄ rethe contextum ad capiendos pisces

Nastale. a nasus dicit nastale lis. cigulū vl fibula qd restringit palliū circa collū.

Nasturciū. nasus cōponit cū torqueo. & dicitur hoc nasturcium cij. quedam herba que acrimonia sui nasum torqueat.

Nasus. a narus ra rum. dicit hic nasus nasi. quasi narus. q2 sapiēs est in discernēdo res odore. vel dr a nādo. q2 semp nat. i. fluit putredinē. vel nasus dr elatio. Et a nasus dicit hic nasellus li. & nasiculus & nasitellus li. omnia diminutiua. Et nasosus sa sum Et nasut⁹ ta tum. in eodē sensu magnū hns nasū.

Natale. a nascor sceris dicit hoc natale lis. Et hec natalis lis. in eodē sensu. i. natiuitas. vnde ouidi⁹ de arte. Parcite natales timidi numerare deorum. Cesarib⁹ virt⁹ contigit ante diem. In kalēdario tñ vt dicit huguitio differūt natale lis & natiuitas. q2 ibi natiuitas appellat a matre in terra. vt natiuitas xpi. sancte marie. sancti iohānis baptiste. Et scias q3 beata maria & iohannes baptista ī vtero ī nouo

testamēto sanctificati sunt· Inde est ꝙ eoꝝ natiui
tatē ex vtero ꝑ alijs sāctis ecclesia celebrat· Sꝫ na
tale vel natalis dicit̄ obitus vel dies obitus sācto
rū· qꝛ eoꝛū obitus ī terra fuit natiuitas ī celo Tūc
eñ de nō esse ad esse · de morte ad vitam · de tene
bris ad lucē· de exilio ad regnū trāsierūt

Natalicius a natalis dicit̄ natalici⁹ cia cium· i· na
talis· vel ad natalē siue natiuitatē pertinens· & hᵒ
nataliciū cij · i· natiuitas·

Natatoriū· a nato tas dicit̄ hoc natatoriū torij· i·
loc⁹ in aqua vbi freq̄nter natat̄· Dicit̄ etiā hec na
tatoria rie· vñ in historia sup iohis· xj · dicit̄· Siloa
fons est ad radicē montis sion qui nō iugibus aq̄s
sed incertis horis ebulit· cui⁹ aque vt exciperent̄
quasi stagnū nō longe a fonte cōstructū erat· q̄m
collectōem nō natatoriā nō piscinā scriptura vo
cat· Vel scd̄m quosdā dicit̄ natatoria a nato natas
per antifrasim· qꝛ ibi nullus natabat· sicut et piscia
quia piscibus caret·

Nates· a nitor teris· dicit̄ hec nates tis· qꝛ in nati
bus nitimur dū sedem⁹· vnd̄ et cōglobata est ī eis
caro· ne ꝑmentis corpis mole vl' fasce ossa dolerēt
Et ꝓducit primā· sed nato tas eā corripit· vñ q̄daz
Quāuis arte nates tñ apparēt tibi nates· Et scribi
tur genitiu⁹ pluralis natium per t· sed accipit ī ꝓ
nūciando sonum de c·

Nathan interꝑtat̄ dedit siue dātis·

Nathanael· interꝑtat̄ donū dei· qꝛ dol⁹· i· simula
tio dono dei in eo non fuit

Nathinei hebraice· ypodiacōi grece· subdyaconi
latine dicunt̄· Et dicunt̄ nathinei· id est· ī hūilitate
deo seruientes·

Natica· a nates dꝛ hec natica ce· id est· nates· vnde
naticosus sa sum· magnas habēs nates·

Naticula le· dimi· ꝑua nates·

Natio a nascor sceris dicit̄ hec natio onis· i· nascē
di ꝓprietas· scꝫ actus vl' passio nascēdi· Prope na
tio dicit̄ gens scd̄m ꝓpriam cognatōez et collectō
nē ab alia distincta· vt greci· italici· franci · Et na
tio ꝓuintia eoꝝ est· Et natio q̄nqꝫ regio vel terra
paꝝ vel nihil habitata dicitur

Natiūcula le· dimi · ꝑua natio

Natiuus· a natus t⁹ tui· qd̄ est natiuitas dicit̄ na
tiu⁹ ua uū· i· naturalis vel genitiu⁹ · vnde natiue
aduerbiū Et hec natiuitas tatis·

Nato· a no nas naui nare natu· u· in o· fit nato tas
fre· vnde hic natator toris· Et hic & hec natabilis
& hoc le· & hoc natabile lis· & natabilis lis· & a
nato tas dicit̄ natito tas· aliud fre· Nato cōponit̄
Annato tas· i· natare ad aliquid Cōnato tas· id ē
simul natare Abnato tas. i· natare· ab· id ē· longe
Denato tas Enato tas· i· extra natare· euadere· In
nato tas · Prenato tas Pernato tas · Renato tas·
Subnato tas Trāsnato tas Nato et ei⁹ ꝯpoīta sūt
neu· & oīa corripiūt hāc sillabā na ·

Natrix· a no nas· dꝛ hec natrix tricis mulier que
nat Et natrix dicit̄ quidā serpens qui veneno suo
inficit aquas in quib⁹ fuerit· & tūc est masculī ge
neris· Vnde lucan⁹ Est natrix violator aque· iacu
liqꝫ volucres· vel scd̄m quosdā est fe· ge· sed luca
nus ge· ma· scꝫ violator retulit ad serpētem. Legi-
tur in quibusdā libris· rinatrix

Natura a nascor sceris dicit̄ hec natura re · i· nati
uitas· Et natura dicit̄ deus· qꝛ oīa creauit et nasci
fecit· & natura dicit̄ quelibet creatura· & natura
dicit̄ complexio. & natura dicit̄ quedam vis natu
raliter rebus insita de similib⁹ similia ꝓcreās · Na
tura etiā dicit̄ quedā significatio vocabuli & cau
sa est quare vocabulū nascat̄· i· īponat̄· natura etiā
dicit̄ impositio vel inuentio vocabuli. qꝛ vocabl'm
nasci nihil aliud est ꝙ virt⁹ natalis ex ꝓprio bñpla
cito ip̄m inueniri vel īponi· vide supra in miracl'm

Naturalis a natura dicit̄ hic & hec naturalis · &
hoc le· i· ad naturā ꝑtinēs vel de natura ꝓcedens·
vnde naturales dicūtur filij cōcubinarū quos sola
natura genuit· nō honestas coniugii· Et inde natu
raliter aduer· & producit ra ·

Natus a nascor nasceris deriuat̄ hic natus t⁹· id ē
natiuitas. Et nat⁹ ta tū· & nat⁹ ti· i· fili⁹· & hec na
ta te· i· filia· Et sepe solēt inueniri ꝑ g· ꝑ prothesim
id ē· positōem· vt gnata gnate· gnat⁹· vel sine g · ē
eñ de naturali ītegritate istaꝝ dictōnū· qꝛ dꝛ gna-
tus q̄si generat⁹ & gnata q̄i gñata

Naualis a nauis dicit̄ hic et hec naualis & hoc le
& hoc nauale lis· loc⁹ vbi naues stāt scꝫ port⁹ vel
loc⁹ vbi fabricant̄ Hoc & textrinū vocat̄· Itez na
ualis ad nauē ꝑtinēs· vñ aristoteles Necesse est na
uale bellū fore vel nō fore· et producit va

Nauarch⁹ a nauis et archos· i· pñceps cōponit̄ h̄
nauarch⁹ chi id ē pñceps nauis

Nauarg⁹ gi nauis magister a nauis et argus com
ponitur secūdū Papiam

Nauci a nux dicit̄ hoc nauci indeclinabile· id ē pu
tamē nucis· vel exterior cortex nucis · vel id qd̄ est
intra nucleū nucis quasi in medio quod est nigrum
quādo nux desiccat̄· vel id in quo uoluit̄ nucle⁹ qd̄
quidē nihil valet· & ideo ponit̄ pro nihilo. & com
ponitur· naucipendo dis· naucifacio cis · id est pa-
rum vel nihil appreciari

Naucifacio cis in nauci vide

Naucipēdo dis in nauci vide

Naucler⁹· nauis cōponit̄ cū cleros qd̄ est sors· &
dicit̄ hic naucler⁹ vel naucleri⁹ qui nauē ī sorte &
potestate habꝫ· & prod̄· cle Act· xxvij Cēturio au
tē magis credebat gubernatori et nauclero

Naufragor nauis ꝯponit̄ cū frāgo & dicit̄ naufra
gor id est ꝑiclitari pati fractōem nauis· vnde nau
frag⁹ ga gū id est nauē frāgēs· qui patit̄ naufragi
um periclitatus Vnde hoc naufragiū gij id est fra
ctio nauis· qd̄ et naufragū dicit̄ Inuenit̄ etiā nau
frago gas· Vnde quidam Naufragium faciēs nau
fragat illa fides

Nauicula le diminutm̄ parua nauis Et format̄ a dtō naui addita cula Di
cit̄ etiā hec nauicilla le aliud diminutm̄

Nauiculari⁹ a nauis vel nauicula dicit̄ hic naui-
culari⁹ rii nauis custos vel nauifex

Nauigabilis · a nauis dicit̄ hic et hec nauigabilis
& hoc le qd̄ aptū natū ē ad nauigādū id est vt na
uiget vt homo· vel vt nauiget̄ vt mare

Nauigiū a nauis dicit̄ hoc nauigiū gii scꝫ actō na
uis scꝫ nauigatio vel nauis vel multitudo nauium

Nauigo a nauis dicit̄ nauigo gas gaui gare· id est
nauē agere Et dicit̄ nauigo gas quasi nauem ago·
& videt̄ eē ethimologia poti⁹ ꝙ cōpositio· & cor·
vi· virgilius eneid̄ quinto· Nauigat eneas siculas
defertur ad horas ·

Nauis a no nas dicit̄ hec nauis Greci dicunt nais
inde nos dicim⁹ nauis interposita u cōsonante· vel
nauis dicit̄ qꝛ gnaꝝ id est peritū rectorem querat
Et fit accusatiu⁹ pluralis in es vel in is · vt has na
ues vel nauis· & accusatiu⁹ singularis in em & in
im· hāc nauē vel nauī· & ablatiu⁹ singularis in e vl'
in i· ab hac naue vel naui· & ꝓd̄· na

Nauita te· in nauta vide

N aulum a nauis dicit̄ hoc naulū li· preciū ꝓ trāſ
meatōne datū ſiue qđ dat̄ ꝓ his ꝗ portātur ī naui
& đr naulū ꝗ̄i nauis lucꝝ·

N aum interꝑtat̄ germē ſiue ꝯſolator orbis Incre
pat em̄ ciuitatē ſāguinū· & poſt euerſionē illiꝰ ꝯſo
latur ſyon dicēs· Ecce ſuꝑ mōtem pedes euāgelizā
tis & ānūciātis pacē· & acuit̄ in fine·

Naumachia Nauiſ cōponit̄ cū machia quod ē pu
gna· & dicit̄ hec naumachia chie· i· naualis pugna

N aupicus ci nauis pater· i· dn̄s vel factor· & cō
ponit̄ a nauis & pater· & cor· pi

Nauplia Nauplus pater fuit palamedis· a qº nau
plia dictꝰ eſt quidā ludus ab eo inuētꝰ vel ī hono
rē illiꝰ primo celebratꝰ circa eiꝰ ſepulturā· Et fit
de quattuor pomis duobus in aerē miſſis· vn̄ ouid
de arte· Diſce etiam duplici genitalia nauplia pal
ma Vertere· ꝛc̄·

N auſea a nauis dicit̄ hec nauſea ſee· i· vomitus in
naui· ex turbatōne cerebri ꝓpter aquā vel fetorez
vel potius nauſea eſt volūtaſ vomēdi ſine effectu
& ꝓprie in naui· vnde hec nauſeola le· dimi· & nau
ſeo as· i· vomere· & ꝓprie in mari vel in naui· & ad
vomitū ꝓuocari· & volūtatē vomēdi habere ſine
effectu & ꝓprie in naui· vnde horatiꝰ in epi· Nauſe
at & locuples quē ducit prima triremis· Itē nauſeo
ponit̄ ꝓ faſtidio· vt iſte nauſeat ſuꝑ hac re· i· faſti
dit·

N auſeola le· in nauſea eſt·

N auſtrologꝰ gi· nauis diſpenſator vel allocutor
vel exhortator· & cor· pn̄l· Et componitur a nauiſ
& logos quod eſt ſermo

N auta a nauis dicit̄ hic nauta te· quicunqꝫ ducit
nauē vel nauigādo laborat· vel maior in naue· vn̄
hic nauita te· ꝑ eodē Hoc frequētiꝰ vtebant̄ anti
qui ꝙ̄ nos· Et tranſit· u· vocalis in conſonantem i·
interpoſita· & corripit ui

Nautea· a nauis dicitur hec nautea tee· aqua feti‑
da in qua coria macerāt̄·

N auticus· a nauta đr nauticꝰ ca cū· ſic̄ a nauita na
uiticus ca cū· i· naualis· & cor· ti

N auus· a naſco ſcis dicit̄ nauꝰ ua uū· i· doctus ſa
piens ſtudioſꝰ inuigilās ſtrenuꝰ agilis impiger· &
cōpat̄ nauꝰ uior ſimꝰ· vnde naue vel nauiter uius
ſime aduer Et hec nauia uie· i· ſapiētia ſtrenuitas
inuigilātia Et nauo uas id eſt cōpellere fortiter ex
equi vel opam dare Et ſciaſ ꝙ aliquādo apponitur
g· per protheſim huic nomini nauus· & đr gnauus

Nazarenꝰ· nazareth quidā vicus ua uum·
eſt vel ciuitas· in qua dn̄s noſter hieſus xp̄s conce
ptus eſt et nutritꝰ· Et interꝑtat̄ flos ſiue germen
ſiue mūdus· vnde nazarenꝰ na nū Et nazareus rea
reū· vnde dn̄s noſter hieſus xp̄s dictꝰ eſt nazareꝰ
vel nazarenꝰ· Et hinc quidā heretici dicti ſūt naza
rei quia cū xp̄m qui a loco dictꝰ eſt nazarenꝰ filiū
dei cōfiteant̄· oīa tn̄ veteriſ legis cuſtodiūt manda
ta Nazareꝰ etiā dicit̄ ſanctꝰ vel mundꝰ a merito·
Nazareus olim dicebat̄ qui ſanctimoniā nutriebat
& nihil cōtaminatū accipiebat· abſtinens ſe a vino
& omni ſicera que mētē ab integra ſanitate puertit
Et etiā nazareꝰ interꝑtat̄ ſāctꝰ dei ſcđm hug· Itez
ſcias ꝙ dicebant̄ nazarei quidā qui ex voto ſe obli
gabāt ſāctimonie vſqꝫ ad determinatū tp̄s vel iu‑
giter· vt ſamuel· & conſecrabāt ſe dn̄o· & ꝗ̄ſi ſepa
bant ſe a cōi vita hoīm ſicut quis mō ꝑ vnū annuz
vel duos ſeruit in hoſpitali hieruſalē· Augꝰ· autē
tractās illud mathei· Qm̄ nazareꝰ vocabit̄· ſic dic̄
Dictꝰ eſt nazareus ſanſon vir potēs in ſpū & vir
tute roboris· Sed in typo cuiꝰ geſta ſi cōſiderēmꝰ
in eo quoqꝫ exēpla domī ꝑfigurata cognoſcimꝰ Il
le ſeptē crines habuit· huic ſeptiformis ſpūs· & ſe‑
ptē eccleſie ſacramēta ſūt· Illi virtꝰ omīs in capite
fuit Huic virtus oīs in deo eſt· qꝛ caput xp̄i deuſ ē
vt apl̄s manifeſtat· In illo virtus obſcura· in hº ce
lata diuinitas· Sanſon iter faciens· leonē manibus
enecauit Et dominus et ſaluator noſter ꝑ ſuſcepti
corꝑis ſacramētū leonē extenſis in cruce manibus
interemit· Sanſon de ore leonis fauū melliſ abſtra
xit· Dominꝰ de faucibꝰ dyaboli plebē ſuā que ſibi
ꝑ fidē fcā ē dulcis eripuit· Sanſon populū iſrhaeli
ticū debellatis hoſtibꝰ ſaluauit· dominꝰ extinctis
demonijs populū ſuū de morte ꝑpetua liberauit·
Sanſon obſeratis portis claudit̄ in ciuitate· domiꝰ
obſignato claudit̄ in monumēto· Sanſon fractiſ ſe
ris ſubtractiſqꝫ portis ſecurꝰ euadit· dominuſ ru
ptis īferni obicibꝰ· aptoqꝫ ſepulcro recepto corꝑe
a morte liber egredit̄· Poſtremo ſanſon moriens
inimicos ſuos cōcuſſis edificijs ruina cōprimit· do
minꝰ etiā cū mori dignatꝰ eſt nō vna domo ſed to
to mūdo concuſſo dyabolū cū ſuis angelis vniuer
ſis extinxit· & vt dicit papias· xp̄s dicit̄ nazareus
a merito· i· ſanctꝰ ſiue mūdus qꝛ peccatū nō fecit·
Nazarenꝰ vero dicit̄ a ciuitate nazareth· qꝛ pctm̄
non fecit· vide in ſanſon

N azareth nazareus· in nazarenꝰ exponit̄·

N e ſcđm ꝙ dat ratōez orōis interrogatiue
eſt cōiunctio encletica· vt vtꝝ ne· Nā ſi
oratio nō eſt interrogatiua nō eſt encleti
ca· vt vide ne feceris· & hoc innuere videt̄ priſ· ꝗ
dicit in· xvj· li· ne poſtpoſita eſt cōiūctio· prepoſi
ta vero eſt aduerbiū· Et ſcias ꝙ ne nō cōponit̄ cuz
verbo· qꝛ nulla cōiūctio cōponit̄ cū verbo nec etiā
cū noīe niſi ſi & ne· vt ſi quis neqs

N ea· greci dicūt nouē

N eapolis· a nea qđ eſt nouē· & polis qđ eſt ciui
tas cōponit̄ hec neapolis lis· ciuitas quedā que no
uē alias ciuitas habet ſub ſe· vel neapolis cōponit̄
a neos qđ eſt nouū· & polis ciuitas· inde neapolis
id eſt noua ciuitas· vnde neapolitanꝰ na num· Et
hic neapolitanꝰ ni· dn̄s l' ep̄s illiꝰ ciuitatis· & cor·
pn̄l· neapolis· vide in metropolis

N ebel vter interꝑtat̄

N ebris· nebridis fe· ge· ē pellis lincis vl' cerui

N ebula· a nubes dicit̄ hec nebula le Exalant eī val
les humide nebulas ꝗ ſurſū aſcēdētes nubes fiunt
Sūt em̄ ꝓprie nubes celi· nebule terre & circa terrā
vel dicit̄ nebula a nubo· qꝛ cooꝑiat terrā Et īde ne
buloſus loſa ſum· id eſt· obſcurus· quaſi nebula ple
nus· vide in ros·

N ebulo· a nebula deriuat̄ hic nebulo lonis· i· lecca
tor· qꝛ vanꝰ ē vt nebula & cito vaneſcit

N ebuloſꝰ ſa ſū· in nebula vide

N ecdum· id eſt· nondum· non adhuc· vulgariter
non ſtatim dicitur·

N eceſſarius ria riū· in neceſſe vide

N eceſſe· a necto ctis dicit̄ hoc neceſſe indecliābi
le· i· ineuitabile qđ aliter eſſe nō poteſt· & dicit̄ ne
ceſſe a necto· qꝛ nexū eſt & firmū· nec diſſolui po
teſt· Itē neceſſe eſt· i· vtile· vt neceſſe eſt orare deū
Qꝛ aūt dicit̄ neceſſe quaſi nō ceſſans eſſe· et Eia eſt
& ſcribit̄ ꝑ vnū c· corripit em̄ primā· vnde ouidiꝰ
epi· Vt culpent alij tibi me laudare neceſſe eſt· &
hinc neceſſariꝰ ria riū· i· ineuitabilis vel vtilis· &
hic neceſſarius· i· amicus· domeſticus· quotidianꝰ
quaſi a quo non eſt ceſſādū· & cōponit̄· Perneceſ
ſarius Quā neceſſarius ambo ꝓ valde neceſſarius

Inueniť etiam hoc necessariū ꝓ ineuitabili vel vtili
positū substātiue. & ponitur necessario et necesse
pro necessarie aduerbialiť

Necessitas. a necesse diciť hec necessitas tatis. Et
hec necessitudo. & differūt q necessitas aliqd fie
ri cogit. Sȝ necessitudo .i. amicicia. dilectio. affe
ctus. affinitas ꝓpinquitas vel vinculū ꝓpinquita
tis. vt vxor vel filius. Sȝ hec ꝓprietas apud auto
res sepe cōfundiť. Et hinc necessitudinarius ria riū
¶ Hic nota ꝙ triplex est necessitas scȝ absoluta.
sicut necessariū est deū esse. vel triangulū habere
tres angulos Alia necessitas est ex causa efficiente
q̄ diciť necessitas coactōnis. Tercia est necessitas
ex suppositōne finis. & hec est duplex. q vno mō
diciť necessariū sine quo aliquid nō pōt cōseruari
in esse. sicut nutrimētū alicui. Alio modo sine quo
nō pōt haberi qd ptinet ab bn̄ eē. sicut equus diciť
necessarius ambulare volēti. & medicina ad hoc ꝙ
homo sane viuat. Et scias ꝙ homi primis duobus
modis nō diciť aliqd sacramētū necessitatis sȝ ter-
cia necessitate. q̄daȝ quidē quātū ad primū moduȝ
scd̄m illā scȝ sine quibus nō pōt homo in spūali vi
ta viuē. sicut ē baptismus & penitētia. q̄dā aūt et
sine quibus nō pōt cōsequi aliquē effectū qui est
ad bn̄ esse spūalis vite. & hoc modo confirmatio
& alia omnia sacramēta sunt necessaria. Verūta-
men contēptus huius & cuiuslibȝ sacramēti ē pi
culosus. vide in sacramētū

Necessitudo. in necessitas est

Necis. a neco cas diciť hec nex necis. i. mors sȝ no
minatiuus nō ē in vsu quē tamē ambrosius sup egisip
pū posuit dicēs Et erit nex mortuoꝝ plurima. Itē
cicero ꝓ mulione Insidiatori vero latroni que po
test inferri iusta nex. Et inde seminecis ꝑ composi
tionem. & corripit ne.

Neco cas. caui vel necui. necatū vel nectū. i. occi
dē. Sȝ necaui ferro pimi. necui alia vi. vnde neca
tus ferro. sȝ nectus alia vi ꝑēptus. Neco cōponiť
Eneco cas caui vel cui. i. valde necare vel extra.
Interneco cas Perneco cas. i. pfecte necare Neco
& oīa eius cōposita sūt actiua. & faciūt pteritū i
caui vel in cui. & sup. in catū vel in nectū. & cor.
hāc sillabā ne. vn̄ qdā A neco dic aui ferro. necui
reliq vi. Et thobias. Hāc afflige fauet. huic famu
lare necat.

Nectar. a necto ctis deriuatur hoc nectar ctaris. i. dulcis liquor. vinū pigmē
tatū. q nectat linguas bibētiū. vel q nectit et al
licit mētes bibētiū. Et inde nectareus rea reū. Pris.
aūt videť velle ꝙ sit spēi primitiue. cū corripiat
pnl'timā gti. dicit em̄ in sexto libro. Neutra in ar si
deriuata sūt. ꝓducūt a. i obliqs casibus vt lupa. hoc
lupanar naris. a calce hoc calcar caris. cū go nectar
ris corripiat penultimā gti nō videť ꝙ sit deriua-
tm̄ scd̄m pris. licȝ hug. dicat ꝙ nectar deriueť a ne
cto ctis. vt dictū est. vnde lucanus Stipāt & dulci
distētāt nectare cellas. si aūt vis seq hug. dic ꝙ ne
ctar ctaris ē deriuatm̄ & excipiať a regula.

Necto ctis xi vel xui nexū. i. ligare adiūgē vel in
serere vel nodare. qd etiā faceret nectū nisi eēt dif
ferētia huius verbi neco cas necui ctū. vnde hec ne
xio onis. Necto cōponiť annecto ctis. Cōnecto
ctis Innecto ctis. subnecto ctis. Et ē necto acti
uū cū oibus suis cōpositis. & faciūt pteritū i xi. &
qn̄ȝ in xui. sȝ cōnecto ctis. ꝓprie facit cōnexui. &
supinum connexum.

Necula le. i. parua nex. id est mors. & est dimi. de
nex necis. licȝ nex nō sit in vsu.

Neemias cōsolator. sicut hesdras interptať adiu
tor. Quodā em̄ ꝑsagio futuri nomīa ista cōsortiti
sūt. Fuerūt em̄ ad adiutoriū & cōsolatōnem oī illi
populo redeūti ad patriā Nā & tēplū dn̄i reedifi
cauerūt. & muroꝝ et turriū opus ipi restaurauerūt

Nefādus da dum. a ne & fandus componitur. &
exponitur in fandus

Nefarius. far cōponiť cū ne & dicitur nefarius ria
riū. i. nō dignus farre quo cibi gn̄e vita hoīm pri
mo sustentabatur. vel nefarius. id ē. nefandus. nec
dicendus a ne. & for faris. vel nefarius. i. scelestus.

Nefas. a ne & fas cōponiť hoc nefas
nefas indeclinabile. quasi nō fas. i. illicitū. vnde &
quādoqȝ poniť ꝓ scelere. quia illicitū est. vnde ne
farius ria riū. i. scelestus. & cor. primā nefas. & po
test scribi nefas ꝑ f vl' ꝑ ph. nephas

Nefrēdiciū cij. i nefrēdus est

Nefrēdinū i nefrēdus vide

Nefrēdus. frēdeo des cōponiť cū ne. & diciť hic
nefrēdus di. porcus domesticus carēs testiculis.
sic dictus quia non frēdet dētibus. Hic alio nomīe
diciť maialis. qui et citurris diciť. natus ex a pro sil-
uestri & domestica porca. Et hinc hic et hec nefrē
dis dis porculus vel porcula adhuc lactēs. q nihil
frēdeat. i. nihil dentibus cōcutiat et cōminuat. Et
eadē ratōe nefrēdis diciť infans quasi nō dētibus
frēdens. i. nō dentibus aliquid concutiens vel cō
minuens Et a nefrendus vel nefrendis dicitur ne
frendinus na num. Et nefrendicius cia cium. vt ne
frendina caro. et nefrendinū ferculū. et inde hoc ne
frendiciū cij. i. ānuale tributū quod rustici suis do
minis circa natiuitateȝ vel alio tp̄e āni solent affer
re. Et etiā qd pui discipl'i suis doctoribus apportāt
dūtaxat sit carneū scȝ porcellus vel huiōi

Nefresis. nefresin dicūt greci renes. Vnde hec ne
fresis quidā morbus scȝ dolor renū. a renū angore
dictus Et hinc nefreticus ca cum pnl' cor. qui taleȝ
dolorem patitur. Et corripit nefresis penultimam
vnde macer de viribus herbarum. Idem nefreticis
elixum sumere iussit

Negatiūcula le dimi. pua negatio

Negligo Lego ꝯponiť cū nec et diciť negligo gis
neglexi neglectū abiecta c et assūpta g ꝑ adiecti
onem. si em̄ mutareť c in g. oporteret ꝙ g esset de p-
cedenti sillaba quod eē nō pōt Et est negligē cōtē
nere derelinquere. quasi nō legere vel quasi non eli
gere. vnde negligens tis ge. ois q̄si non legēs vl' q
si non eligens. Et scias ꝙ cōiunctio non cōpoitur
cum verbo. vnd negligo non pōt cōponi a ne con
iunctione et lego. sed componitur a nec aduerbio
sisto autē simplex est

Nego gas gaui gare. i. quod obijcitur nō conced
re vel non esse verū. contendere cōtradicere. vnde
hic negator toris. et hec negatio onis. et negatiuus
ua uū quod negat Qz aūt diciť negare quasi n̄ agē
vel agere non. i. ducere vel dicere hanc pticulā scȝ
non. ethimologia est Nego cōponiť cū ab et cum
de. et diciť abnego gas Denego gas. i. valde nega
re. Nego et eius cōposita sūt actiua. et corripiūt
hanc sillabam ne. Vnde quidam. Inficit intingens
qui denegat inficiatur.

Negocita te cōis ge. pnl'. pd. i. negociator. istitor
opifex mercenarius. et deriuať a negociū

Negociū. Nego vel negans cōponiť cū ociuȝ. &
diciť hoc negocium cij. id est. mercatus vl' actus ali
cuius rei. cui cōtrariuȝ est ocium. et dr hoc negociū
quasi negans ocium. vel negocium quasi nec ociuȝ

id est· sine ocio· Modo etiam negociū signat actio nem ꝑ modū cause qđ est iurgiū litis· Est ergo ne gociū in causis· negociatio in cōmercijs ·vbi aliqđ datᷣ vt maiora quis lucretᷣ· & inde hoc negociolū li· dimi· & negociosus sa sū ·i· vtilis vel plenus ne gocio· & rebꝰ agēdis intētus· Et cōpatur· vnđ ne gociose sius sime aduer· & hec negociositas tatis· Et negocior aris·i· mercari verbū deponēs

Nemanceps· manceps cōponitᷣ cū ne· & dicitᷣ hic nemanceps cipis· i· emanceps ex ne & manceps· vt dixi· quasi qui iā nō est manceps Et a mānceps et ne mānceps dicitᷣ mācipi & nemācipi· noīa indeclinabi lia & oīs generis· vel scđm pris· potiꝰ sunt datiui ꝑdictoꝝ noīm figuratiue cōiuncti cū quolibꝫ ge nere· & cū vtroqꝫ numero · & cū quolibet casu in trāsitiue· vel sit cōpositū mancipi a manu et capio qđ cōponitᷣ cū ne· & dicitᷣ nemācipi· & sūt nomīa indeclinabilia & oīs gn̄is Res mancipi dicitur que cū alienatᷣ ·i· que cū a potestate vēdētis trāsit ī po testatem emētis manu capi potest vt equus· Sed res nemācipi dr̄ que cū ꝑmisso modo alienatᷣ manu capi nō potest vt ager

Nemo siue sit ex nō et homo ↄpositū vt quibusdā videtᷣ siue nō gn̄is est cōmunis· & o mutata in i· & addita nis fit neminis genitiuꝰ· & dicitᷣ nō soluꝫ de hoībus· sed etiā de dijs

Nemus· a numen deriuatᷣ hoc nemus nemoris ·i· silua quasi numꝰ· a numinibꝰ ibi sacratis et cultis· vnde nemorosus sa sū· & hinc nemorose aduerbiū· Et hec nemorositas tatis· & cor· ne· vn̄ vsus· Do nat ligna nemꝰ q̄ corde numine nemꝰ

Nenia nie· est funebris cātus scꝫ cātilena q̄ fit sup mortuū Et ponitᷣ qn̄qꝫ ꝓ cātilena pueroꝝ qꝛ pue roꝝ est flere & facile mouentur ad fletū Itē nenie dicūtur viles & vane fabule· vn̄ hieronimꝰ in pro logo pētateuci Et hiberas nenias libris autēticis ꝑferūt Hiberas nenias appellat fabulas ab hiberis id est hispanis inuētas· vel apud eos vulgatas· & ꝑ hoc oportet ꝙ vana & fabulosa & erronea ꝑfe rāt autēticis libris· Iuxta illud apostoli · Et a veri tate quidē auditū auertēt· ad fabulas aūt cōuertē tur· & ꝓducit penultimā hiberas· et a nenia deriua tur nenior neniaris ·i· vana loqui · vel cātilenā sup mortuū facere vel lamētari · Itē vt quidā dicūt ne nia dicitᷣ cātilena que fit sup mortuo vel sup cunis pueroꝝ vt dormiāt Itē nenie fabule viles Item ne nie ·i· nuge vnde versus Nenia nutricis dictꝰ q̄si cātus inanis Quē canit īfāti somnū sic reparat illi Itē in grecismo dicitᷣ · Nenia sūt nuge· funebria car mina nene · Dicitᷣ nene· qꝛ nenie nō potuit ī versu poni· Et ē nenia nomē onomatopeiū l' ficticiū · q̄si fictū a sono· vt ne ne ne · Et maxime quantum ad cantilenam· que fit super cunis puerorū potest ne nia dici nomen ficticiū

Nenior aris ·in nenia est

Neo nes neui netū nere ·i· filare· per quādā ductō nem filū a colo trahere · Et cōponitᷣ · Perneo nes· & est neutꝝ neo cum oībus suis cōpositis· & scđꝫ pris· debuit facere neo nes nui ·eo mutata in ui di uisas· vn̄ dicit pris· in octauo libro Cū oīa verba se cūde cōiugatōis in eo desinētia in ui diuisas faciūt ꝑteritū ꝑfectū· vt teneo tenui· sꝫ orn̄tie cā maneo māsi facit· ne si diceretᷣ manui ·datiuꝰ de manꝰ pu taretᷣ esse · Et neo facit neui ·ne si nui diceremus a nuo esse videretᷣ · Itē in nono libro dicit· Neui ī ui· terminātiū seruat regulā in sup· cōuertēs vi in tū vt neui netū· vide in nuo vel in maneo

Neomenia· Neos cōponitᷣ cū mene qđ est luna· et dicitᷣ hec neomenia nie· qđdā festū iudeoꝝ qđ faci unt in nouilunio· vnde & neomenia dicitᷣ quasi no ua luna· vel nouiluniū· vnde neomenia sonat inno uatio lune· & qꝛ iudei in legitimis suis lunatōes ꝓ mēsibꝰ habebāt ex lege· iđ diem noue lune vocabāt kalēdas legales· & erat dies solēnis apud eos·

¶ Et scias ꝙ septē solēnitates legales erāt· scꝫ sab batū Neomenia Phase penthecostes Festū clango ris Festum ꝓpiciatōnis Scenophegia · Et grauatᷣ vltima de neomenia scđm quorūdā vsum· Vnde in aurora etiā in versu cor· Martis mēse frequēs neo menia preit Potest etiā ꝓduci sicut maria· Alias fe stiuitates adiecerūt his hebrei ꝓpter varios euētus sicut est encenia · & furim · id est ·festum hester· Sed non dicuntur legales ·id est ·lege instituite· vi de etiam in phase·

Neophicꝰ Neos cōponitᷣ cū phicos qđ est fides· & dicitᷣ hic neophicꝰ ci grece ·i· nouellꝰ nouicius· rudis fidelis vel nuper renatus · vel cōponitᷣ a ne os & phico qđ ē quero q̄si nouꝰ q̄sitor· q ei ad fidē nuꝑ cōuersus est· de fide q̄rere solet·

Neos grece nouū latīe Et acuitᷣ in fine

Neotericꝰ ·a neos dicitur neotericus ca cū penl'· correpta Neoterici autē dicūtur homīes huiꝰ tꝑis nouicij recētes vel cōmunes

Nepa nepe fei gn̄is quidā serpēs qui natos suos cōsumit· excepto eo qui in dorso eiꝰ insederit vl' ī heserit· postea ipe qui seruatꝰ est cōsumit patrem & dicitᷣ a nepa q̄si necās partus ·i· necās filios· vel nepa dicitᷣ quasi necās partꝰ ·i· necās filiꝰ ·qꝛ necat patrē· & hic est tractū ꝙ hoīes qui bona parētuꝫ per luxuriam cōsumūt nepotes dicuntur· id est· lu xuriosi et ꝓdigi

Nephi· i· purificatio

Nepos· a nascor nasceris dicitᷣ hic nepos nepotis vnde et dicitᷣ nepos quasi natus post· scꝫ post fili um & est ethia· vnde nepotulꝰ li diminutm̄· & ne pos potis paruū virgultū· qꝛ de pomo q̄si de filio nascitᷣ Nepos cōponitᷣ hic ꝓnepos filiꝰ nepotis q̄i ꝓpe nepotē Hic abnepos filius ꝓnepotis· qꝛ abiun gitur ab nepote· hic adnepos filius abnepotis Tri nepos filius adnepotis q̄si tetranepos id est q̄rtus post nepotē Idem ordo & cōpositio est in hoc no mine neptis scilꝫ Proneptis Abneptis Adneptis Trineptis· Itē nepos dr̄ luxuriosus· & tūc est oīs gn̄is · & deriuatᷣ a nepa· vide in nepa · & cor· ne·

Nepotatio nepotationis· id est luxuria · a nepos qđ est luxuriosus dicitᷣ

Neptis a nepos dr̄ hec neptis ptis· vnđ hec nepti cula le di mi · Et componitur neptis Proneptis Ab neptis· vide in nepos·

Neptunꝰ· nubes cōponitᷣ cū tono tonas· et dicitᷣ hic neptunꝰ ni· deus maris· vel ipm mare· & dicitᷣ sic quasi nube tonās Mare em̄ vaporaliter eleuatuꝫ nubes facit· et ↄtraria ventorū pulsu tonitrua cre at· vel deriuatᷣ neptunꝰ a nubes bis· qꝛ nubit et te git terram· Q autēꝫ dicitᷣ neptunus quasi nubens terram· ethimologia est· vnde neptunius nia nium et producit penul· neptunꝰ

Nequā a nequeo quis deriuatᷣ nequā oīs generis et indeclinabile id est malꝰ Sed malus vt dicūt na turaliter· nequā vero qui nequit se cōtinere a scele ribus Item nequā dicitᷣ luxuriosus qꝛ incōtinens ē Et cōpatur nequā nequior nequissimꝰ· vnde nequi ter quius quissime· aduerbiū· et hec nequicia cie· i· malicia et luxuria· vn̄ q̄dā · Nequicia est q̄ te nō si nit esse senem· vn̄ neqciola le diminutm̄

Nequeo·ex non & queo componit̃ nequeo neq̃s
quiui quitũ·pnl'·cor·in sup̃ ·& est idẽ nequeo qd
nõ queo·i·nõ possũ·Et scias q nequeo nõ potest
cõponi ex ne & queo·qr nulla cõiũctio ↄponit̃ cũ
v̉bo·Itẽ cũ nõ tria tm̃ verba cõponũt̃.scz nequeo
nescio nolo·& corripit ne·vnde esop9·Tẽpore de
leri gratia firma nequit·

Nequis·ex ne & quis cõponit̃ nequis nequa ne-
quod vel nequid Et dicit̃ nequis quasi nõ aliquis
& mutat̃ ae diptõgus in feĩo gñe in singulari·& ĩ
neutro gñe in plurali in a·& dicimus in singulari
nequis nequa·& in plurali nequi neque nequa·de
hoc tamẽ pleni9 dixi in tercia pte ubi egi de figura
ↄposita nois in caº·de sillabicis adiectõib9·

Nequito·a nequã deriuat̃ nequito tas neutrũ·&
nequitor taris depo·i· nequã esse vel potius nequi
ter agere·& cor·qui·

Nereis·nereidis feĩ gñis nĩpha marina scd̃m pap̃
Et cor·pnl' tã nti q̃ gti·vide in nere9

Nereus nerei masculini gñis d̃r de9 maris·& po
nit̃ p ipso mari·& interp̃tat̃ mot9·quia mare sẽp
est in motu·vnde hec nereis hui9 nereidis nimpha
marina·q̃si nerei filia·& hec nerina ne·& hec neri
nis nis d̃r filia nerei scd̃m hug̃·

Neruicę9·a neru9 d̃r neruicę9 cea ceũ·i·de neruo
existẽs·vnde in libro iudic̃·xvj·Si septẽ neruiceis
funib9 ligat9 fuero·vel scd̃m aliã literã neruicis·
Et tũc est ablatiu9 pluralis de neruicus ca cũ·qd
idẽ est qd neruice9·Et corripiũt penul·tã neruic9
q̃ neruice9·Et dicit̃ a neru9·

Neruic9 ca cũ·in neruice9 vide

Neruo neruas·in neru9 est·

Neru9 nerui est vinculũ mẽbroꝝ dict9 a greco·
Greci eñ neruos neur vocãt·vel neru9 d̃r quasi i
heru9·ab ĩherẽdo·qr eo artuũ cõiũctõẽs sibi ĩuicẽ
inhereãt·vñ hic neruulus li·dimi·Et neruosus sa-
sum·i·plen9 neruis vel fortis·Et q̃nq̃ sic dicit̃ sup
bus·Et cõpatur·vnde neruose sius sime aduer·Et
hec neruositas tatis·& neruat9 ta tũ·Et neruulo
sus sa sũ·idẽ qd neruosus·Itẽ neru9 ponit̃ p cipo
quodã pedũ tormẽto Vñ in iob·Posuisti in neruo
pedẽ meũ·Itẽ a neru9 deriuat̃ neruo uas·i·neruis
cõiungere·vel neruos alicui dare·Et cõponit̃·De
neruo uas·i·dissoluere·debilitare vl' valde nerua
re·Item eneruo eneruas·Neruo neruas actiuum ẽ
cum omnibus suis cõpositis·

Nescio scis sciui scitũ·cõponit̃ ex nõ & scio scis·
vide in nõ·& dicit̃ nescire quasi nõ scire·i·ignora
re·& nescius cia ciũ·& nesciẽs entis omĩs ge·& a
datiuo nesciẽti addita a·format̃ hec nesciẽtia entie
Et differt ab ignorãtia·sicut dixi in ignorãtia tie·

Nestoriani quidã heretici dicti sũt a nestorio epi
scopo ↄstãtinopolitano qui beatã virginẽ non dei
sed hominis tm̃modo genitricẽ asseruit·vt aliã per
sonã carnis aliã faceret deitatis·nec vnũ xp̃m in v̉
bo dei & carne credidit·s3 sepatĩ et seiũctim alteꝝ
filiũ dei·alteꝝ filiũ hoĩs p̃dicauit

Net9·a neo nes neui netũ·d̃r net9 ta tũ·i·filatus·
Et hinc net9 tus tui·i·filam̃·vnde martialis capel
la·ex cãdẽtis bissi netib9 ludebat̃·

Neui neuisti neuit ẽ p̃teritũ de neo nes

Neuma matis·ge neu·& hec neuma me·i·vocum
emissio·modulatio·Et hinc neumatic9 ca cũ·i·mo
dulator dulcis & suauis cõsonãs·& est viciu3 scri
ptoꝝ cũ inuenit̃ pneuma·vt p̃scribat̃ p·& est ibi
barbarism9·qr viciose addit̃ illa lrã ibi·& corripit
penul·gti in tercia declinatõe·vñ in aurora·Chri
st9 mõs vite cũ sãcti neumatis igne

Neumatic9 ca cũ·pnl' cor·in neuma vide

Neuter ab vter p cõpositõem d̃r neuter tra trum·
gtõ neutri9·i·nec iste nec ille·i·null's Et sciaſ q an
tiqui dicebãt neuter tra trũ·gtõ neutri tre trĩ. Da
tiuo neutro tre tro·vñ adhuc dicim9 Cuius gñis
neutri·est eñ neutri·hic casus gti

Neuterpassiu9 ua uũ·& netropassiu9 ua uũ·a neu
ter vel neutro·& passiu9 ua uũ ↄponit̃ Neutropaſ
siua v̉ba sũt q̃nq̃ Sed neut̃passiua sũt quattuor si
cut dixi in tercia parte in tractatu de verbis vbi
egi de generibus verboꝝ

Neutrobi neuter cõponit̃ cũ ibi & dicit̃ neutrobi
id est in neutra parte·scz in neutro loco·quod eti
am dicitur neutrobiq3·Plautus.Neutrobiq3 ha
beo stabile stabulum·

Neutropassiu9 ua uũ & declinat̃ ex parte finis cũ
cõponat̃ ex obliquo et noĩatiuo qui ponit̃ in fine·
De hoc etiã vide in neuterpassiu9

Neuul9 li dimi·paru9 neu9

Neuus ui masculĩ gñis id est macula que nascit̃ ĩ
corpe hoĩs·& ponit̃ q̃n3 p culpa vel offẽsa·vnde
hic neuul9 li dimi·& neuos9 sa sũ·i·plenus neuis·
Vnde neuose sius sime aduer·& hec neuositas ta
tis Bernhard9 in cañ·sermone·lxxj·dicit Si ĩ ↄsci
entia neuus fuerit·nec quod ex ea p̃dierit carebit

Nex necis·id est mors·sed noĩatiu9 neuo
nõ est in vsu·vide in necis

Nexibilis a necto ctis dicit̃ hic et hec nexibiliſ &
hoc le·qd & hic & hec nexilis & hoc le inuenitur·
& est nexibilis vel nexilis quod potest necti·vel
qd multis nexibus est nexum vt rethe·& hic nexi-
biliter vel nexiliter aduerbiũ

Nexilis le pnl'·cor·ĩ nexibilis exponit̃

Nexim aduerbiũ·i·cõiũctim a necto ctis dicit̃·

Nexo a necto ctis d̃r nexo xis xui xũ·i·nectẽ &
nexo xas xui·et deberet facere sup̃ nexitũ·s3 facit
nexum·sicut et suũ simplex siue p̃mitiuũ scz necto
a quo deriuat̃·& videt̃ esse frequẽtatm̃ scd̃m hug̃·
Pristian9 aũt dicit in·ix·libro Nexo xas vel nexo
nexis necto tñ ei9 p̃imitm̃ est·Nã quõ a pticipio
amplexus qd ex verbo nascit̃ amplector fit verbũ
frequẽtatm̃ amplexor xaris·sic a pticipio nexuſ qd
nascit̃ a verbo necto fit frequẽtatm̃ nexo xas·Vñ
manifestũ est q ratõnabili9 hoc verbũ scd̃m p̃ma3
cõiugatõe3 pfert̃ scz nexo nexas·& post pauca sb
dit pristian9 Nexo xas xui facit nexũ qd habet p̃te
ritũ et supinũ sui p̃mitiui scz necto ctis

Nexo xas·in nexo xis est·

Nexus·a necto ctis·hic nexus xus xui·vnd nexu
osus sa sum·id est nexibus plen9·vnde nexuose ad
uerbium·& hec nexuositas sitatis·et nexus·nexa·
nexum·mobiliter declmatur·

N ante I

Nibatus·a niue dicit̃ nibatus ta tũ·id est·
splendid9·et hec nibata nibate·aqua ex
nubibus vel ex niuib9

Nice vel nicos grece latine dicit̃ victoria l' vict9

Nicea·a nice dicit̃ hec nicea nicee·quedam ciuitaſ
quasi victorialis·quam alexãder condidit in ĩdia
post victoriã

Nicepolis·a nice victoria et polis ciuitas cõponi
tur hec nicepolis lis·pnl' cor·Hãc augustus fecit
et a victoria sic appellauit postq̃ deuicit antoniũ·

Niceteriũ·a nice vel nicos dicit̃ hoc niceteriũ rij·
et dicuntur niceteria filateria que gestabant athle
te facta de sũmitatibus armorum·que a victis ac
ceperant·et ea collo suo suspensa gerebãt quotiẽs

victores extiterant quasi signa victorie· et ideo filateria talia in qb? designabātur victorie a victoria niceteria sunt dicta·

Nichanor noris ꝓpriū nomē de quo dicit̃ in aurora· Ense metūt dextrā līguāq3 nichanoris hostes·

Nichil · ab hilū ꝓ grano vel medulla penne dicebāt antiqui hilus la lū·i· vllus aliquis · & ab hilus & nō cōponit̃ hoc nichilū li · quasi nō hilū ·i· nō aliquid · vel scđm quosdā cōponit̃ a non & hilū penne· Et inde dicit̃ nichilū quasi etiā nō hilū ·i· nō etiam tātillū quātū ē hilū · qđ est quasi nic hilū· & q̃si nichil · Et hic apocopat̃ hoc nichil indeclinabile· & sincopat̃ hoc nil· similiter indeclinabile · & sūt diūsa nomīa· Et a nichilū dicit̃ nichilo nichilas· & cōponit̃ adnichilo las·i· annullare destruere ad nichilum redigere Et sūt actiua· Itē nichilū compatur in neutro gn̄e tm̄ nichilius nichilissimū · vnde hec nichilitas tatis Et hic et hec et hoc nichili indeclinabile· vel poti? sit genitiu? & figuratiue cōstruitur cū quolibet casu & genere · & cū vtroq3 numero intrāsitiue · vt nichili homo · nichili homīs · nichili homini zc·i· nulli? vtilitatis vel precij vel valoris homo · & p cōpositōem Nihilifacio facis · & nichilipēdo pēdis · in eodē sensu ·i· vilipēdere · vl' nullius p̄cij extimare · vide etiā in malus la lū·

Nichilifacio cis· in nihil vide·

Nichilipēdo dis in nichil exponit̃

Nichilo las· in nichil exponit̃

Nichilomin? aliqn̄ est dictio cōposita· aliqn̄ simplex· sicut dixi in scđa pte vbi egi de accētu adūbioꝝ in caplo de cōpositis a min?

Nichodem? mi· pnl' ꝓđ· ꝓpriū nom̄ ē cui?dā viri

Nicito ·a nictus đ2 nicito tas ·i· vigilo vel palpebras moueo · & īde ānicito tas cōponit̃

Nicolaite dicti sunt quidā heretici a quodā nicolao diacono ecc̄ie hierosolimaꝝ qui ibi cū stephāo & ceteris cōstitut? est a petro qui ꝓpter pulcritudinē relinquēs vxorē dixit · vt q̃cunq3 vellet vteretur ea· postea versa est in stupꝝ tal' cōsuctudo vt inuicē cōiugia cōmunicarēt·

Nicolaus· nice qđ est victoria cōponit̃ cum laos qđ est popul? · & dicit̃ hic nicolaus quasi victoria populi · multos em̄ ad fidē cōuertit· vel dicit̃ victoria populi·i· vicioꝝ que popularia sūt & vilia scđz hug· Et grecism? dicit Q2 laos ē ppl's mōstrat vere nicola? · & nō aspirat̃ nicola?

Nicromācia a mancia qđ est diuinatio · & nigros vel potius nicros qđ est mortuū cōponit̃ hec nicromācia cie·i· diuinatio mortuoꝝ vel q̃ fit p mortuuz q2 q̃busdā incātationib? vident̃ mortui resuscitati diuinare · & ad interrogata respōdere· ad quos suscitādos humani cadaueris sanguis addit̃· Nā amare sāguinē dicūt̃ demones· Ideoq3 quotiens nicromācia fit · cruor aque miscet̃ · vt colore sanguīs facili? ꝓuocent̃· Vnde nicromanci? cia ciū · & nicromāticus ca cū· scđm hug· Et scias ꝙ varro dicit esse quattuor genera diuinatōis· hoc est terrā aquaz aerem ignē· Hinc geomāciā ydromāciā aeromāciā piromāciā dicim?· Nota hic versus grecismi· De terra est geomācia diuinatio facta· Ast aquā spectat idromācia· spectat ad ignem Ac piromācia · sed ciromācia sit tibi palme

Nicros ·a nictos quod est nox deriuatur nicros id est mortuū · vnde componitur nicromancia · Et acuitur penultima in ꝓsa

Nictalmic? · in nictalm? est·

Nictalm? a nictos qđ est nox dicit̃ hic nictalm? limi ·i· quedā passio qua p diē visus denegat̃ patentib? oculis· & nocturnis irruētib? tenebris redditur · vel ecōuerso die reddit̃ · nocte denegat̃ · vnde nictalmicus ca cū · q̃ talem morbū patit̃

Nictamē · in nictor ctaris est

Nicticorax in nocticorax est

Nictili? · a nictos qđ est nox dicit̃ nictili? lia liuz id est · nocturn? Et hic nictili? lij ·i· bach? · q2 de nocte ei sacrificabant· vel de nocte potationi vacabant & inebriabantur·

Nictimene · a nictos deriuat̃ hec nictimene nictimenes · id est · noctua· & acuit̃ in fine

Nictio ctis · in nicto ctis vide·

Nictitor a nictor ctaris deriuat̃ nictitor ctaris· frequētatm̄ Inuenit̃ etiā in neutro gn̄e in eodē sensu nicto tas· & nictito tas ·i· freq̄nt̃ nocte vigilar̃

Nicto ctis· a nicto ctas đ2 nicto ctis · & nictio ctis ctiui nictitū nictire ·i· glatire· qđ ꝓprie canū est qn̄ bestiarū vestigia īsequūtur & acute ganiūt vn̄ cecili? de quodā cane dicit· Bene nictit oletq3

Nictor· a nictos quod est nox deriuat̃ nictor ctaris ·i· nocte vigilare· vn̄ nictāter aduerbiū ·i· vigilanter Et hoc nictamē ctamīnis ·i· vigilamē· & hic nictatus tus Inueuit̃ etiā in neutro gn̄e in eodem sensu nicto tas· Nicto vel nictor cōponitur· Annictor ctaris · vel annicto ctas· Innictor innictaris & Innicto innictas

Nictos grece latine đ2 nox

Nictus· a nictor ctaris dicit̃ hic nictus ct? vigilamen vel motus palpebraꝝ

Nideo · a nidus deriuat̃ nideo des dui dere · splēdere· & est tractū a nido scz cū pulli matri aduenienti cū quodā alaꝝ applausu occurrūt & tūc ꝓprie ē nidere· Itē nidere ·i· redolere · & ꝓprie dicit̃ đ carne assata vel dū assat̃ Nideo cōponit̃ Enideo des ·id ē eniteo Prenideo id est · ꝑnitere Renideo des ·id ē· renitere· Possūt etiā p̄dicta cōposita alterā significatōem simplicis redolere Nideo & eius cōposita neutra sūt· & faciūt p̄teritū in dui · & carēt supīo & ꝓducūt hāc sillabā ni · que in niteo corripit̃ · Et ideo autores necessitate metri cogēte sepe ponūt

Nidifico cas pl'· cor ·i· nidū facē nidē ꝓ nitē· & cōponit̃ a nidus & facio·

Nidor· a nideo nides · dicitur hic nidor nidoris ·i· odor· & ꝓprie assatoꝝ

Nidulus penultīa correpta di ·id est paru? nidus Iob · xxx · In nidulo iam moriar

Nidus di · auiū est

Nigellus a niger dicit̃ nigell? la lū · aliquātuluz niger · vnde nigellul? la lū · aliud diminutm̄

Niger · a nubes deriuat̃ niger gra gꝝ · quasi nubiger ·i· nubē et obscuritatē gerēs · q2 nō est seren? sz fusco opertus· & videt̃ esse cōpositio· Et cōpat̃ nigrior nigerrim? p geminū r · format̃ em̄ a niger addita rimus· vnde nigre nigrius nigerrime aduerbiū Et hec nigredo dinis Niger cōponit̃ Subniger ·i· aliq̄ntulū niger · & cor · ni · & a niger deriuat̃ nigro nigras · nigꝝ facere · Et cōponit̃ Denigro denigras enigro gras· valde nigrare vel nigredinē auferre· Et est actiuū cū suis cōpositis · et ꝓducit hāc sillabā ni positōne · sed naturaliter eam corripit · et pōt videri in niger ꝙ eam corri· vnde in ꝓsa eā corrip semp · et a nigro descēdit nigreo gres· quod cōponit̃ denigreo gres · et hinc nigresco scis · et denigresco scis inchoatīa · et corripit ni naturaliter · vnde ī aurora Actio si mala sit oīe denigrescit opus Itē horatius Hic niger est hūc tu ratōe caueto

Nigreo nigres in niger vide
Nigro gras· in niger vide
Nigromancia· in nicromãcia est
Nil indeclinabile in nihil est
Niliacus· a nilꝰ dr̃ niliacꝰ ca cũ· ptinẽs ad nilũ vl̃
egiptiacꝰ· Et niloticꝰ ca cũ· i eodẽ sẽsu· Lucanꝰ i
ix· Rege sub ĩpuro nilotica regna tenẽte
Niligena ne· cois gñis pnl̃ cor· genitꝰ a nilo vl̃ i
egipto· Et cõponit̃ a nilus & gigno·
Nilotis· a nilus dicit̃ hic nilotis nilotidis· id ẽ· egi
ptiacus· vide in niliacus·
Nilus nili maſ· ge· fluuiꝰ egipti sic dictꝰ q̃si nilion
id ẽ· limũ trahẽs q̃ fecũditatẽ efficit Vide in ge· vl̃
Nimbosus in nibꝰ vide· in gion
Nimbus a nubes dicit̃ hic nimbꝰ bi· i· densitas nu
bis in tẽpestate obscura· & nimbi sũt repẽtine plu
uie· sed pluuias vocamꝰ lentas & iuges q̃si fluuias
vel quasi fluẽtes· vnde nimbosꝰ sa sũ· tẽpestuosus
nubilosus· Et hinc nimbꝰ ventus aqua mixtus· Itẽ
nĩbus ẽ fasciola trãsuersa ex auro insuta in linteo
qd̓ est in fronte femiaꝝ· vnde nimbosus sa sum· uel
nimbatus ta tũ· nimbo ornatꝰ·
Nimiꝝ· i· sine dubio ꝓfecto nec miꝝ scd̓m papiã·
Nimis vel nimiũ aduer· quãtitatis· i· plus iusto· vl
tra volũtatẽ· multũ vel satis scd̓m papiã· & cor·
ni· Ouidiꝰ de rem· Que nimis apparẽt retia vitat
auis· Ponit̃ etiã nimis ꝓ valde vel pfecte· vñ illd̓
dauidis Ego aũt humiliatus sũ nimis· i· pfecte vel
valde· vt exponit bernhardꝰ
Nimmarꝰ· i· maritꝰ cuiꝰ vxor mechat̃ et ipe tacet
Nimpha a nubes dr̃ hec nimpha phe· dea aquarũ
& specialiter fontiũ q̃ a nubibꝰ aque veniũt & ha
bẽt originẽ· et dicunt̃ nimphe eedẽ q̃ & muse nec i
merito· Nã aque motꝰ musã efficit Itẽ nimpha dr̃
ipa aqua· vnde nimpha dicit̃ spõsa in nuptijs· sic
dicta ꝓ officio lauatõnis qd̓ etiã ad nomẽ nubẽtis
alludit· vnde ouidiꝰ epi· Grata ferunt nimphis ꝓ
saluis dona maritis· & cõponitur cuz para qd̓ est
iuxta· et dr̃ hec paniphã
Ningidus· a ningo gis deriuat̃ ningidus da dum·
id ẽ· niueꝰ cãdidus· & cor· gi·
Ningo a nix deriuat̃ ningo gis xi· i· niuẽ mittere·
Et est verbũ excepte actõnis· Et proprie habet
tantum tercias personas·
Nisus· a nitor ris· dr̃ hic nisus sus· i· conamen· Et
nisus sa sũ· pticipiũ· & hic nisus si· ꝓ quadam aue
que alio noie dicit̃ alietus· Et dicit̃ nisus a niso re
ge megarẽsiũ· q̃ in illã auẽ scd̓z fabulã mutatꝰ fuit
Item nisi est cõiunctio· & tunc corripit pmã· vñ q̃
dã Nõ sũt qñqz nisi dño dare vulnera nisi· Nõ est
tuta nisi sine niso filia nisi
Nisi· in nisus vide
Nitedula· a niteo tes· dr̃ hec nitedula le pnl̃· corr·
qd̓dã aĩal q̃si ignis in nocte lucẽs
Nitella le· fei gñis puꝰ nitor· & dicit̃ a niteo tes·
Nitẽs tẽtis ois generis pticipiũ de niteo tes· Et
cor· pmã Itẽ est pticipiũ de nitor teris· & tũc ꝓd̓·
primã· vnde enitẽs renitẽs· & cõsimilia possũt pe·
corripe & ꝓducere diuersis respectibꝰ· vñ versus
Rex bisso renitẽs· asinꝰ sit clune renitẽs· Itẽ· Est
virgo renitẽs ad amãtũ· verba renitẽs
Niteo tes tui nitere· i· splẽdere· lucere· candere· et
dicit̃ niteo quasi niuẽ teneo· & est et hia· A niteo
nitesco scis inchoa· Niteo cõponit̃ eniteo tes· vñ
enitesco scis· Preniteo tes· vñ pnitesco scis· Reni
teo tes· vñ renitesco scis· Niteo & eius composita
sunt neutra· & faciunt pteritũ in tui· & carent su
pino· & corripiũt ni· Et vt dr̃ in grecismo· Gẽma
nitet· sidꝰ fulget· cãdelaqz lucet·
Nitidꝰ· a niteo tes dicit̃ nitidꝰ da dum· q̃si nitori
datꝰ· & cõpat̃ dior dissimꝰ· vnde nitide dius sime
aduer· & hec nitiditas tatis· & nitido das· i· nitidũ
facere· & est actm̃· & cor· ti·
Nitor teris nisus vel nixus· i· laborare· gradi· co
nari· & parere· Nam in partu maximꝰ labor & co
natꝰ ẽ· & ꝓprie pro parere facit nixus· Nitor dpo·
Annitor teris· i· valde niti vel adherere appodiari
Conitor teris simul niti· Enitor teris· i· valde niti·
vel foras mittere vel parere· Innitor teris· i· valde
niti vel contra niti vel adherere appodiari fulciri·
Pernitor teris· i· pfecte niti ambulare· Obnitor te
ris id est obsistere obluctari cõtradicere vel renue
re· vel obniti id est circũquaqz niti ad obsequium·
Renitor teris· resistere reluctari Subnitor teris· i·
subtus niti appodiari vl̃ sũministrare Nitor et eiꝰ
cõposita sũt depo· & ꝓducũt hãc sillabã ni· Vnde
ouidiꝰ de sine titulo Nitimur in vetitũ semp cupi
mꝰqz negata· & faciũt supinũ tã in sũ q̃ in xũ· ꝯm
vtrãqz significatõem simplicis· licz ꝓ parere freq̃n
tius in xũ· & in sum ꝓ conari inueniat̃ scd̓um hug·
Et pris· dicit q̃ nitor facit nisũ Inuenit̃ etiã nixum
supinũ Et habet nitor quĩqz pticipia· scz nitens ni
sus nixus nisurus nixurus·
Nitor toris· masculĩ gñis· id ẽ splẽdor ꝓducit pe
nultimã gti· & dicit̃ a niteo tes· & corripit primaz
Sed nitor teris verbũ eã ꝓducit· Vnde vsus Res
est pulcra nitor in quẽ sup oia nitor
Nitrũ tri quedam spẽs terre similis minuto sabu
lo cui si aqua infũdit̃ fumigat· ex quo medicine fi
unt· & sordes vestiũ et corpoꝝ lauant̃· vnde et di
cit̃ vel a nitẽdo· q̃ res nitidas facit· vel dicit̃ a ni
tria regione vel opido vbi nascit̃· natura eius non
multũ distat a sale· habet em̃ virtutẽ salis· & simi
liter orit̃ in litoribus canescẽtibꝰ siccitate ꝯm hug·
Papias vero dicit nitrũ spẽs salis ex aqua et terra
factũ inuenit̃ i egipto· Nitrũ de aqua fit ex nimio
solis calore in palestĩa Prouer· xxv· Acetũ i nitro
Itẽ hiere· ij· Si laueris te nitro
Niuo uas uaui uare id est ningere· a niue deriua
tur· & a niuo niuasco scis inchoa· Item a nix niuo
sus sa sum niue plenꝰ Et hic & hec niualis & hoc le
& corripit ni· sicut nix niuis
Niuosus sa sum· in niuo uas est
Nix a nubes deriuat̃ hec nix niuis q̃ a nube veit
vnde niueꝰ uea ueũ Et hic & hec niualis et hoc le
Et corripit ni nix niuis et ab eo veniẽtia vt niual̃
excepto cõniueo ues qd̓ ꝓducit ni Quidam dicũt
esse cõpositũ a niuo Alij vero a nitor teris Et vt
dicit pris· in septio libro vbi agit de terminatõibus
tercie declinatõis nix desinit in ix corr· supple natu
raliter ¶ Hic nota q̃ materia niuis est nubes cali
da Cũ em̃ sol radijs calefacit inferiora elemẽta· ele
uat ex eis vaporẽ in quo est vis caloris· qui calor
etiã secũ multũ induxit de aerea substantia· q̃ pꝰea
eleuatꝰ ad locũ frigidũ inspissat̃ in nubem & frigi
dũ loci icipit expellere calidũ· Et si frigus istd̓ est
excellens· aut expellit subito calidũ ante cõuersio
nẽ nubis in aquã· aut expellit nõ subito· Et si q̃dez
subito expellit tũc fit dura cõgelatio ex illa sic̃ pru
ina· si aũt nõ subito erit· tũc calidũ aereũ nõ forte
tẽpatũ qd̓ cõgelatõem impedire non potest remit
tit tñ effectũ maximi frigoris qui effectꝰ est indu
rare ꝯgelatũ· Et ideo nix cadit mollis manibus cõ
pressibilis de facili· Ex hoc etiã patet q̃ licet matia

prima humidaꝝ impressionū scȝ roris et pruine et niuis sit vna· nō tamē immediata materia est vna· quia ꝓxima materia niuis est nubes & pruine proxima materia est vapor· Similiter ꝓxima materia niuis est nubes calida multū in sua eleuatōne hn̄s de aereo introducto in materiā· ꝑcalidū eleuās vaporē vnde facta est nubes· eo ꝙ nō habet materiā pluuie que est nubes frigida· nec materiā roris que est vapor tēpatꝰ & subtilis Differt aūt a materia grādinis· quia nubes que est materia grandinis est nubes calidissima a qua totum simul egreditur calidum· sed a nube niuis egreditur paulatim

¶Et ꝑterea sciēdū ꝙ vapor niuis multū habȝ de terrestri admixto· & ideo est de vaporibꝰ qui ex aquis in terra currētibꝰ eleuatꝰ Cuiꝰ signū est· ꝙ aq̄ niuis liq̄facta nō est pura· & ꝙ frequēter sordidātur manus quādo lauantꝰ niue liq̄facta Et ideo aq̄ niuis resolute fecūdant multū terras· & faciūt crescere semina· qȝ calidū paulatim egrediēs tempat ī eis frigiditatē· & sūt bone cōmixtiōis cū aereo & ṫrestri Duo aūt signa potest habere vulgus aduentus niuis in ꝓximo Cū enī aer turbidꝰ est clara ṫbatōe ad albedinē in supioribus aeris declināte signū accipit vulgus· qȝ illa nubes que tunc turbat serenitatē aeris est nubes niuis· qȝ nubes pluuie esset obscura & magis spissa & magis se trahens ad vnū locū aeris· cū nubes niuis multū habeat immixtū de aereo: et ideo alba & sic ꝑoccupata frigore ante multam spissatōem suā· spargitur per aerem et ideo visus diffunditꝰ in ipa· Aliud aūt signū est ꝙ cū sentitꝰ aer calefieri aliquātulū post visionem talis nubis in hieme tūc ꝑnosticatꝰ in ꝓximo niuem debere venire· Cuiꝰ causa est qȝ iam calidū niuis cū aereo inducto paulatim incipit expelli a nube· & hoc est cū iam incipit cōgelari post qḋ ꝓxīe seq̄tur descēsus niuis· Ex his patet quare cum ningit vbiqȝ obscurū est celū alba quadā obscuritate· sed cū pluit est obscurū nigra obscuritate· & nō vbiqȝ nisi raro· qȝ scȝ nubes niuosa sparsa est et diuaricata· pluuiosa aūt cōtracta est & quasi ad aquā reducta· & iō minorē locū occupat ꝙ niuosa· vide etiā in pruina & in ros

Nixus a nitor teris hic nixus xus· i· partꝰ vel conatꝰ· Itē mobiliter nixꝰ xa xū· ꝑticipiū

No nas naui nare natū Et cōponitꝰ cū ad· & dicitꝰ anno nas· mutato d in n Itē cū in dicitꝰ Inno innas· i· intus nare· Item cum trans· & dicitur trano tranas· No est neutrum cum omnibus suis compositis

Nobilis· a notabilis ꝑ sincopā deriuatꝰ hic & hec nobilis & hoc le Et dicitur nobilis quasi notabilis· ꝙ facile notatꝰ· scȝ cuiꝰ nomē et genꝰ cognoscitꝰ· ꝑclarꝰ Q aūt dicitꝰ nobilis quasi nō vilis ethimologia est· & cōparatur bilior lissimꝰ· vn̄ nobiliter lius sime· aduer· & hec nobilitas tatis· Nobilis componitꝰ ignobil' ¶Et scias ꝙ criso· sup illud math· c· iij· Et ne velitis dicē īt vos patrē hēmꝰ abrhaam sic dicit· Quid ꝓdest ei quē mores sordidant· generatō clara· Aut qḋ nocet illi generatio vilis· quem mores adornāt· Quid ꝓfuit cham qui fuit noe filius· Aurū de terra nascitꝰ· sed nō est terra· et aurum eligitꝰ sed terra cōtēnitꝰ· & stannū de argēto egreditꝰ· sed nō est argētū· sed argētum seruatꝰ· stannū aūt foras expellitꝰ· Meliꝰ est degenerē claꝝ fieri ꝙ de claro genere cōtēptibilē nasci· uide in clericꝰ et

Nobilito a nobilis dicitꝰ nobilito in ordo tas· nobilē facere honestare· & nobilitare· i· more nobiliū se habere nobiles imitari· et cōponitꝰ denobilito tas· i· valde nobilitare· vel de· sit priuatiū ꝫm vtrāqȝ significatōem sui simplicis· Denobilitare· i· deorsū a nobilitate statuere· scilȝ vitupare dehonestare· & denobilitare degenerare· nō more nobiliū se habere· Nobilito in prima significatōe cū suis cōpositis est actiū· ī scḋa est neu· & cor· li· Vnde esopꝰ· Nobilitat viles frōs generosa dapes·

Noceo ces cui citū· i· offendere· vnde nocuꝰ cua cuū· & nociuꝰ ua uū· i· nocēs vel cui nocetꝰ· Item a noceo nocēs nomē· & cōpatꝰ tior simꝰ· vnde nocēter tius sime aduer· & hec nocētia tie· Noceo componitꝰ Pernoceo· i· valde vel ꝑfecte noceo· Noceo et eiꝰ cōposita sūt neu· & faciūt ꝑteritū ī cui· & supinū in citū pnl'· cor· & cor· hanc sillabā no· Vn̄ ꝓsper· Velle magis facinus ꝙ tolerare nocet. Itē nota ꝙ antiqui cōstruebant hoc verbū noceo cū accusatō qḋ in multis adhuc locis inuenitꝰ· vnde marci vltimo· Si mortiferꝝ quid biberint nō eos nocebit & hoc ideo qȝ significatōem habet actiuā· sed vsu neu· est· qȝ deficit vox eius in passiuo in prima et secūda ꝑsona cōstruitꝰ cū datō·

Nocticorax a nocte et corax qḋ est coruus cōponitꝰ nocticorax racis· pnl'· ꝓd· in obliquis· i· noctis coruꝰ qȝ de nocte volat· vel qȝ de nocte vigilat· Et est idē qḋ nicticorax De qᵒ dicitꝰ ī psal· Factꝰ sū sicut nocticorax ī domicilio· Sȝ nicticorax pōt cōponi a nictos qḋ est nox & corax· Itē est idē qḋ noctua· sed noctua est ꝓmiscui gn̄is· vn̄ videtꝰ ꝙ nocticorax etiā sit ꝓmiscui gn̄is· vn̄ isiḋ· xij· ethi· Nicticorax ipa est et noctua qȝ noctē amat· Est vero lucifuga et solē vidē nō patitꝰ· et cor co.

Nocticula le pnl'· cor· dimi· de nox· i· parua nox· Itē nocticula· i· luna

Noctiluca· a nox et lux vel luceo ces cōponitꝰ hec noctiluca ce· q̇dā v̇mis nocte lucens· & ꝓdu· lu·

Noctipugnꝰ· a nox & pugno nas cōponitur noctipugnꝰ na nū· i· obscurꝰ· qȝ quasi noctibus ꝯtra pugnatꝰ· vel cōpugnat

Noctiū ctij· dixerūt antiqui· a qᵒ cōponitꝰ trinoctiū· q̄drinoctiū· qn̄quinoctiū eq̄noctiū· Itē scḋȝ quosdā noctiū est gt̄s pl'is de nox·

Nocto· a nox dicitꝰ nocto ctas ctaui· i· nocte vigilare· & inde cōponitꝰ ꝑnocto ctas·

Noctu· i· ḋ nocte vel in nocte adūbiū tpis· & dicitꝰ a nocte· vnde pris· in· xv· li· In u· pauca inueniūtur aduerbia denoīatīa vt diu· et ex eo cōpositum interdiu· et a nocte noctu·

Noctua a nox deriuatꝰ hec noctua ctue· et est ꝓmiscui gn̄is Hec etiā dicitꝰ nictimene· De noctua dicit isiḋ· in· xij· li· ethi· Noctua dicitur ex eo ꝙ nocte circūuolat: et per diem nō possit videre· nā exorto splēdore solis· visus illius hebetatꝰ· hāc aūt sola īsula cretensis nō habet· et si veniat aliūde statī moritꝰ· noctua nō est bubo· nam bubo maior est· De hac etiā dicit amb· in· v· hexamē· noctua ipa que admodū magnis et in glaucis oculoꝝ pupillis nocturnaꝝ tenebraꝝ caligantem nō sentit horrorē· et quo fuerit nox obscurior· eo cōtra vsū auiū ceterarum īoffensos exercet volatus· Exorto aūt die et circūfuso splendore solis visus eiꝰ hebetatꝰ· quasi quibusdā heret tenebris· Quo indicio sui declarat esse aliquos qui cū oculos habeant ad vidēdū et videre nō soleant. et visus sui officō solis fūgantꝰ in tenebris· De cordis aūt oculis loquor quos habēt sapiētes mundi et nō vidēt· in luce nil cernunt· in tenebris ambulant· dum demōnioꝝ tenebrosa rimātꝰ

et celi astra videre se credūt· describētes radio mū dum· mēsurā aeris ipsius colligētes Porro autē a fide deuij ·perpetue cecitatis tenebris implicātur · habētes in pximo diē xpi & lumē ecclesie· & nichil vidētes apperiūt os quasi sciētes omīa· acuti ad va na· hebetes ad eterna· & longe disputatōnis anfra ctu pdentes iusticie pprie cecitatē· itaqʒ dum cupi unt vanis volitare sermonib? · quasi noctue in lu mine vanuerūt ¶ Cris· etiā dicit sic· Qui graues habet oculos si ponas eū in loco tenebroso melius videt · Si aūt pōas eū in sole nihil videt · quia ocu lus nō suffert solis cādorē· Sic & hō mūdialis q̄ oculū· i· intētōnem vel mētē terrenis desiderijs sor didā habet & turbulētā· si pōas eū in reb? mūdia lib? sapit & astut? est· Si autem trahas eū ad res spūales nihil sapit· quia mēs ei? terrenis desiderijs corrupta nō sentit bonū· Boeti? etiā in quarto de cōsolatōe dicit· Nequeūt mali oclos tenebris assue tos ad lucem pspicue veritatis attollere · similesqʒ auib? sūt quarū intuitū nox illuminat· dies cecat · ¶ Hoc attēdens aug? ·exclamat ad alipiū dicens Quid patimur surgūt indocti & celū rapiunt· & nos cū doctrinis nostris in infernū demergimur · vide in siliqua & in vespertilio· & in oculus · & in philosoph? · & in ordo

Nocten? a nocte dr̄ nocēn? na nū· & h̄ et hec nocē nal' & hᵒ le· res noctis vel ptinēs ad noctez

Nocu? . a noceo ces deriuat̄ nocu? cua cuū · id est nocēs vel cui nocet̄ · & oponit̄ inocu?

Nodell? li · dimi. pu? nod?

Nodo das· in nod? vide

Nodul? li ·pnl' correpta dimi ·pu? nod?

Nodus di ·ligatura· & nod? dr̄ in exercitu densa peditū multitudo· p difficultate dcs· qr vix possit resolui · vnde nodosus sa sū· nodis plen?· Et opat̄ sior sim?· vn̄ nodose sius sime aduer· Et hec nodosi tas tatis· Nod? oponit̄ Enodis Trinodis Quadri nodis Et hinc trinodiū· quadrinodiū Quinquino diū· & pducit nod? primā· Ouidi? epy· Ossa mei fratris claua pfracta trinodi· Et a nod? deriuatur nodo das daui dare· & est nodare ligare· Et cōpo nit̄ Annodo das· i· alligare· Abnodo das· exoluere Cōnodo das colligare Denodo das Dinodo das· Enodo das· omīa pro exoluere· Innodo das . i· alli gare Pronodo das Renodo das· i ·iterū nodare vl' exoluere· Nodo das actiuum est cū omnibus suis compositis· & pō· no· Vnde ouid ·metam· Mollia nodosus facit internodia poplex·

Noe interptat̄ requies quia sub illo omīa vetera opera quieuerūt p diluuiū· vnd & cū pater e? vo carʒ nomē eius noe dixit· Iste reqescere nos faciet ab oibus opibus nostris·

Neomi interptat̄ cōsolata· qr marito et liberis pe gre mortuis ruth moabitidē i cōsolatōe sua tenuit

Noys· i ·mens vel ratō ·sūma ps aīe· Itē noys vo lūtas dei· vel mēs q̄ puidētia dr̄ scdm pap̄·

Nola le· fe· ge· qdā ciuitas cāpanie Et hinc hec no la le· illud tintinabulū qd appēdit̄ collis canum vl' pedib? auiū · vel aliud qd appendit̄ frenis et pecto rib? equorū vt cū quodā sonitu incedāt equi. & di cit̄ a nola ciuitate qr ibi pmū fuit factū & inuētuʒ tale instrumētū· Et ampliato noīe inuenit̄ nola p qualibet parua cāpana · vel p cāpanella refectorij & cor· no· Vnde nolis numeri pluralis casus abla tiui cor. no ·sed nolis verbū pducit no· Vn̄ quidaʒ Cui? colla nolis resonāt hec tāgere nolis

Nolan? na nū pnl' pducta· nomen patrium ·a no la ciuitate dictum·

Nolo nōuis nōuult nolui lite· nolle· i · nō velle · a nō & volo cōponit̄· Et hoc cōpositū a volo habet impatiū noli nolite· licet volo careat impatiuo · qr licet hō nō possit sibiipsi impare· alijs tn̄ pōt impa re· et pō ·no· sʒ nola le· cor· no sic dixi i nola· et ubi volo simplex habet duo l · vel vnū · & nolo sil'iter·

Noma nomē· grecū verbū est· i ·tribuere· vnde & dicit̄ apud grecos noma ·i· nomē· & apponit̄ ei o· p pthesim · & dicit̄ onoma ī eodē sensu· vel forte no ma nō est in vsu apud grecos · Et cōponit̄ cū o· & dicit̄ onoma· i· nomē quasi tribuēs· qr distribuit vl' tribuit q̄litatē· Noma cōponit̄ cū dia & tris & te tras· & dicit̄ hoc dionimū· trionimū· tetraonimum Itē cū polis & dicit̄ polionimū dionima vel trioni ma · tetraonima · vel polionima · sunt duo vel tria vel quattuor vel plura nomīa idē significantia & appellātia · vnde dionim? ma mū· trionim? ma mū tetraonim? ma mū· Polionim? ma mū in eodē sen su scʒ ille q̄ habʒ duo vel tria vel quattuor vel plu ra nomīa · Itē noma vel nomia ·i· lex

Nomen ·a notamine dr̄ hᵒ nomē minis quasi nota mē· qr p ipsū substātiā et qualitatē alicui? notam? Nomē etiā dicit̄ fama vel opinio· vn̄ nominosus sa sum ·i· famosus· Et cōpat̄· vn̄ nominose sius . sime· aduerbiū Et hec nominositas tatis· A nomē cōpo nit̄ hoc binomē minis· i· duo nomīa ·hoc trinomen minis Quadrinomē minis id est tria vel quattuor nomīa· vnde hic et hec binomis binome ·trinomis me· quadrinomis me Et binomi? mia miū· et trino mius ia iū ·et tetranomi? mia iū· & quadrinomius mia miū· qui duo vel tria vel quattuor habet noīa scdm hug ¶ Et vt dicit pristian? pprīū nomis est significare substātiā & qualitatē · ¶ Noīm aliud pprīū aliud appellatm̄· Propriū nomē est illud qd priuatā substātiā & priuatā qualitatem signat· vt martin? · Appellatm̄ nomē est illud qd naturaliter cōmune est multorū quos eadē substantia vel qua litas generalis vel spēalis iungit· gn̄alis vt aīmal specialis vt hō Spēs pprio2 noīm tm̄ sunt quattu or scʒ nomē pnomē cognomē et agnomē · Nomē ē pprie pprīū qd imponit̄ alicui nō habēti nomē vt socrates Prenomē est qd imponit̄ alicui causa dif ferētie vt luci? cathilina Cognomē est cōmune to tius cognatōis nomē vt cipio Agnomē qd iponit̄ aliquo euētu vt ab affrica dictus est affrican? · qr deuicit affricam · Quidam dicunt q̄ nomen dici tur a noma greco quod est nomen · & pducit pri mam nomē· vide in spōte

Nomia vel noma id ē lex

Nomino a nomen dicit̄ nomino nas ·i· noīe voca re appellare· vnde noīatus ta tum· i· valde opinat? et nomīatus Et cōpatur· vnde nomīate ti? tissime aduerbiū Et hec nomīatō tōnis Itē a nomino vel nominatus noīatiu? ua uū· & hic noīatiu? ui· et no minatim aduerbiū Et scias q̄ triplex est nomina tiu? scʒ noīatiu? supponēs et noīatiu? apponēs & noīatiu? exponēs Noīatiu? supponēs est qui sup ponit verbo vt petrus currit· et debet cōcordare cum suo verbo in persona et nūo · Pōt tn̄ īpediri quattuor modis sicut pleni? dixi in tercia pte vbi egi de regimīe ntī

Nomisma matis· in numisma est

Nomi? noma vel nomia id est lex · vnde nomius mia mium · i ·legalis· Itē nomi? ·i ·pastor· a noemos ·i· a pascuis sic dict? · vnde nomius mia miū· id est pastoral'· unde apollo dict? est nomi? ·i· pastoralis

uel legalis a lege cordarum
Nomos dicit᷑ pastor· & acuit᷑ in fine
Non est aduerbiū negādi· Et scias ꝙ hec negatō
nō preposita nomī ꝑ oppositōnem priuat tm̄ vt nul
lus· Sed quādo ꝑ cōpositōem adiūgit᷑ verbis sine
dubio priuat et ponit. vt nolo nescio nequeo· hec
em̄ sola verba cōponūtur cū nō vt ostendat᷑ pena
inflicta homī ꝓpter originale peccatū· q̄z punitus
est ī volūtate sciētia et potētia Si aūt veniat ꝑ ifi
nitatē tūc habet exilē negatōem· q̄z priuat et ponit
vt nōhomo·i·aliquid qd̄ nō est hō· De hoc pleni?
dixi in tercia pte vbi egi de figura noīs
Nonagies aduerbiū numeri.i· nonaginta vicibus
& deriuat᷑ a nonaginta·
Nonaginta cōponit᷑ a nouē et gētos· qd̄ est decē
q̄si nonies decē· Vnde nonagen? na num· & nona
genari? ria riū· & nonagesim? ma mū
Nonaria rie.i· meretrix· & dr̄ a nona· q̄z āte nonā
nō licebat ei exire de ꝓstibulo· Cōsuetudo em̄ olī
erat apud romanos· vt vsq̄z ad horā nonā de dmo
do reipublice disputarent neq̄z alicui delectatōni
ante nonā vacarēt· vnde meretrices dicte sunt no
narie· q̄z ad horā nonam & non añ de ꝓstibulis exi
bāt· ne si prius egrederēt᷑ iuuenes ipedirēt
Nonarius· a nouē dr̄ nonari? ria riū Et nouenus
na nū Et nouen? ni· & nouenari? rij
Nondū·i· nec adhuc scd̄m papiā·
None nonaꝝ· quidaz dies mēsis sc̄z q̄nt? vl' septi
mus. q̄z tūc īcipiebant nūdine· Vnde hic et hec no
nalis & hoc le· Et dicūtur none a nūdine. vide ī ka
Nongenti· a nouē et cētū cōponit᷑ lēde·
nōgēti· te ta·i· nonies cētū· & mutat᷑ c·in g· āntece
dēte n· sicut etiam in quadrigēti quingēti septigen
ti octigenti In alijs aūt noībus retinet᷑ c· vt tricen
ti ducēti sescenti vel sexcēti· sicut probaui ꝑ p̄s· in
ca· de sillaba ī pma pte vbi egi de g· lrā
Nonne·i· nunquid nō scd̄m pap̄·
Nōnūq̄·i· aliquotiēs vel aliquādo scd̄m papiam·
Nonus na nū· a nouē dicit᷑ non? na nū· & hec no
na ne· ꝓ quadaz hora diei
Noricus· hec noris q̄dā ciuitas est· vnde noric? ca
cū· vt noric? ensis· q̄z ibi optimi fiūt enses·
Norma grece·i· regula latine· Et inde dicitur nor
ma cementarioꝝ ad quam oportet respōdere stru
cturaz parietū extra quā nichil rectū fieri potest·
A norma cōponit᷑ abnormis Denormis Enormis·
Innormis· oīa in eodē sensu· sc̄z deformis turpis in
anis et grandis irregularis illiterat? crassus· Vñ
hec abnormitas denormitas enormitas innormitas
Horati? Rustic? abnormis sapiēs crassaq̄z minerua
Noscito· a nosco scis dicit᷑ noscito tas frequētatīm
pnl' cor·i· frequēter noscere· Et format᷑ a secūda ꝑ
sona indicatiui pn̄tis tp̄is scil̄z noscis remota s· &
addita to· vel a supio quo vtebātur antiqui· sc̄z no
scitū tu· u· in o· cōuersa·
Nosco cis noui notum· & cōponit᷑· agnosco scis·
agnoui agnitum· idest· valde vel iuxta nosce
re· Cognosco scis cognoui cognitū· simul noscere.
& inde cōponitur p̄cognosco scis· & recognosco
scis· Itē a nosco cōponit᷑ dinosco scis noui tum·
Ignosco scis noui· tū· Prenosco scis noui tum· id ē
ante noscere Pernosco scis noui tū· valde vel pfe
cte noscere Pronosco scis·i· ꝓcul l' ante noscē No
sco et eius cōposita omīa sūt actiua p̄ter ignosco
quod est neu· & oīa faciūt p̄teritū in noui pnl' ꝓd
& sup̄· in gnotū ꝓducta o· quā cognosco et agno
sco mutāt in i· cor· & faciūt cognitū et agnitū· Itez
nota ꝙ antiquit? nosco faciebat supinū noscitum
quod in quibusdā libris inuenit᷑· & in simplici & in
cōpositis· vide in ignosco
Nosse dicit᷑ ꝑ sincopā ꝓ nouisse· vnde patet ꝙ de
bet scribi per gemmum ss· non per sc· quia nosce
est modi imperatiui·
Nota· a noto tas dicit᷑ hec nota te· id ē· macula uel
culpa· vel signū quod aliquid notat· vt litē vel re
p̄hēsionē· vnde hec notula le· & hec notella le ābo
dimi Et est notula breuis lucida et aperta tradit̄o
eoꝝ q̄ sūt alibi diffusi? ptractata· Item a nota hic
notari? rij qui notas facit· vt ī cartis publicis· Et
adiectiue notarius ria riū· quod ad notariū vel no
tas ptinet· vñ & ars notoria dicta est que olim cō
sistebat in solis notulis scd̄m hug̾· Itē note dicunt᷑
argumēta· signa· ratōes· indicia· testimonia· conie
cture suspicatōnes· & cor· primā nota· sed notus
ta tū· eam producit· vnde versus· Est in frōte nota
furti pro crimine nota
Notari? in nota est
Noteo· a noto tas deriuat᷑ noteo tes notui tere·i·
esse vel fieri notū· & ꝓducit p̄mā licet noto tas eaz
corripiat· Et cōponit᷑ Innoteo tes tui· Et hic note
sco scis· & innotesco scis· inchoa Et nota ꝙ noteo
& innoteo in presēti nō sūt in vsu· sed in p̄terito·
inchoatiua aūt istoꝝ sūt in vsu· & declinādo solē?
inchoatiuis attribuere p̄terita istoꝝ dicētes Note
sco scis· notui Innotesco scis innotui· & in simili
bus idē solem? facere vt senesco senui· quiesco qe
ui· & suesco sueui· Noteo cū omībus suis composi
tis neutꝝ est· & caret supino· & ꝓducit hanc illa
bam no· scd̄um hug̾·
Nothus thi· & notha qui vel que natus vel nata
est de nobili patre & ignobili matre· sicut de cōcu
bina· & dicit᷑ nothus ꝑ h· quia nat? sit de nota· id ē
de infamia et culpa· Huic cōtrari? est spuri? q̄ sc̄z
nat? est de nobili matre & ignobili patre· Hic etiā
nothus dicit᷑ quidā malus & sinister vētus sc̄z au
ster qui pluuiosus est· & a calore suo etiā pisces in
mari adulterātur et corrūpūt᷑ Itē a nothus dicit᷑
nothus tha thū· vnde noīa a grecis in parte detor
ta dicunt᷑ nota· q̄z nobilē habēt patrē·i· p̄ncipiū· s·
grecismū· & ignobilē matrē·i· finē sc̄z latinitatem·
sunt ergo latīa noīa que p̄ncipiū et finē habēt lati
num vt albus· Greca sunt que grecū habent princi
pium et finem vt agyos· Notha vero sunt que gre
cū habent p̄ncipiū sed latinū finem ut pater· ex affi
nitate tñ p̄ncipij notha dicunt᷑ q̄ñ greca s̄m hug̾·
s̄z ex affinitate finis q̄ñ dicuntur latina scd̄m hug̾·
Et scias ꝙ nothus aspirat᷑ scd̄um hug̾· & etiā papi
as dicit not? ꝓ cognit? ꝑ t· solā scribendū· noth?
vētus ꝑ h· & corripit p̄mā noth? ꝓ vento· vñ q̄dā
Perflat sūma nothus crebro mihi flamīe notus
Notifico cas· caui care· id est· notū facere a no
tum et facio cōponitur
Notio· a noti gtō addita o· format᷑ hec notio·
¶ Quot sint notiones diuinarum personarum
habes in proprietas·
Noto tas· a supino de nosco scis sc̄z notum tu fit
noto tas u· in o·i· frequēter noscere vel designare·
demōstrare significare uel rep̄hendere· et corripit
primā licet supinū a quo deriuet᷑ eā producat· vñ
uersus· Hoc in amore noto ꝙ eo careo michi noto
vnde noto tas potest deriuari a nota te· & tūc no
tare est notas facere· notis designare· Itez a noto
id est· rep̄hendo· notori? ria rium· quod deb̄z nota
ri vel rep̄hendi· et hic et hec notabilis et hoc le· vñ

notabiliter aduerbium· Itẽ notori⁹ potest deriuari a nota te· vt dixi in nota· Noto componitꝰ annoto tas·i· valde vel ad aliquid notare. Denoto tas·id ẽ valde notare vel rephẽdere· enoto tas·i· extra alia notare Innoto tas· p̄noto tas Subnoto tas ·i· latẽter uel parꝝ p⁹ uel subt⁹ notare· Noto tas ẽ actm̃ cũ suis cõpositis· et corripit no·

Notoriũ· a noto tas dr̃ hic notori⁹ ria· riũ ·i· manifest⁹ ta tũ· ¶ Et scd̃m iuristas notoriũ multis modis dicitꝰ vel distinguitꝰ. Nã aliud est notorium iuris aliud facti· Notoriũ iuris est de quo quis est canonice cõdẽnat⁹· vel in iure cõfessus· vel ꝑ legitimas ꝓbatões cõuict⁹· Notoriũ vero facti est cuius testis est popul⁹· & dissimulatõni siue iustificatõni nõ est loc⁹· Et intelligitꝰ popul⁹ esse testis siue sit crimen oĩbus notum qui sũt in loco illo siue maiori p̄ti· Itẽ in notorio iuris exigitꝰ qñqꝫ ꝓbatio cõtra negãtem· In notorio vero facti nõ requiritꝰ ordo iuris qui est alias regulariter obseruãd⁹· cui ẽ̃tia em̃ patrati sceleris clamore non indiget accusatoris· Et si forte iudex velit taliter delinquẽtem scd̃m qd̃ ius postulat corrigere vel punire· & ille appellat· nõ est appellatõni huiusmõdi deferẽdum· Itẽ notoriũ facti subdiuiditꝰ· qꝛ aliud est notoriuꝫ facti ꝑmanẽtis actu· vt cũ quis publice tenet adulterã uel cõcubinã in domo Aliud est notoriũ facti transeũtis actu· vt si aliquis in publico interfecit hoĩem vel fecit sacrilegiũ vel aliquid simile· Aliud est notoriũ facti p̄sũpti· vt si aliquis publice habitus est ꝓ filio cõsanguineo vel affini alicui⁹· & hᵒ a quibusdã dr̃ notoriũ p̄sũptũ· Dicũt aũt qd̃ ẽ notoriũ iuris· notoriũ facti· notoriũ p̄sumptũ· Et ẽ notoriũ p̄sũptũ vt si aliquis publice habitus ẽ ꝓ filio alicui⁹ vbi nõ sequitꝰ alia ꝓbatio neqꝫ reqritꝰ· Qꝛ em̃ aliquis sit fili⁹ isti⁹ nõ potest vere probari Idem dicunt in fornicatõe Si em̃ cleric⁹ iuuenis & cupid⁹ secũ hẽat euidẽt ĩ domo iuuẽculã suspectã ñ est notoria fornicatio sꝫ p̄sũpta· Nã vt dicit ouidius epy· A iuuene & cupido credatꝰ reddita virgo· De notorio etiã dixi ĩ missa· vide ĩfra ĩ suspicõ

Notria trie·i· pinna fe·ge·

Notus· a nosco scis dr̃ notus ta tũ ·i· cognit⁹· Et cõpatꝰ tior sim⁹· vnde note ti⁹ sime aduer· & hec notia tie· & ꝓducit no not⁹· sꝫ noth⁹ aspiratũ corripit no· vt dixi in noth⁹

Nouacula le·i· rasorium· a nouo uas· qꝛ nouat homĩe· Vnde in libro iudic· Nouacula nõ ascẽdet super caput eius· Et psalmista. Quasi nouacula acuta fecisti dolũ· Nouacula etiã dicitꝰ ferreũ instrum̃tũ quo solet radi & pari ꝑgamenũ ab ĩnouãdo dicta quia innouat pelles·

Nouale· a nouo uas dicitꝰ hoc nouale ualis· & hec noualis lis· in eodẽ sensu·i· ager qui singulis annis renouatꝰ arando· vel qui primũ nou⁹ p̄scinditur & aratꝰ· vel qui alternis annis vacat· nouãdaꝝ sibi viriũ causa· Virgili⁹ in buc· Impius hec tã culta noualia miles habebit· Ecce in neutro gñe posuit· Idẽ in geor· Alteri⁹ si tu tõsas patiare nouales· Et sic posuit noualis lis in feĩo gñe· Et hic et hec noual' inuenitꝰ in eodẽ sensu scd̃m hug· Papi·vo sic dicit· Nouales dicim⁹ siluas vel cãpos nuper satos

Nouellus· a nou⁹ dicitꝰ nouell⁹ la lũ· Et hec nouella le· ramus arboris tener et nou⁹· Psal· Filij tui sicut nouelle oliuarũ·

Nouem a nea quod est nouẽ dicitꝰ nouem plural' numeri· omĩs gñis· indecli·

Nouẽnis a nouẽ & ann⁹ cõponitꝰ hic & hec nouẽnis & hoc ne·i· nouẽ annoꝝ· vnde hoc nouẽniũ nij spacium nouẽ annoꝝ

Nouẽsiles· a nouẽ & salio cõponitꝰ hi et he nouẽsiles quidã dij sic dicti· qꝛ nouẽ insultib⁹ nauẽ infestãt· Vnde dicũt ꝙ si euaserit nauis decimũ ĩsultũ nõ deinceps timet· vnde luca· de cesare in ·v· Hoc fatũ decim⁹ ductu mirabili fluct⁹· In ualida tunc puppe leuat· scd̃m hug· Papias etiã dicit nouẽsiles id ẽ· saltatores iouis· & cor· si

Nouerca· a nou⁹ ua uũ· dicitꝰ hec nouerca ce·i· materna· & dicitꝰ nouerca quasi noua supducatꝰ a prẽ Qꝛ aũt dicitꝰ nouerca quasi noua volẽs capita & ñ antiqua· vel nouerca quasi nouos·i· ꝑuos· & recentes mariti filios habẽs siue arcẽs et ħia est· vnde ħ & hec nouercalis & hoc le· ad nouercã ꝑtinẽs· vel malus vel pessim⁹· qꝛ nouerca solꝫ esse mala priuignis· vnde nouercaliter aduerbiũ· & hec nouercalitas tatis· Itẽ a nouerca dicitꝰ nouercor caris· catus sum· more nouerce se habere· seuiciãꝫ nouerce exercere· Et corripit primã· vnde quidã· Gaudet ĩ afflictos seuire nouerce potestas

Noui· a nosco cis· descẽdit noui nouisti nouit v̉bum defectm̃· qd̃ si veꝝ est· scꝫ ꝙ noui sit aliud verbũ a p̄dicto· nõ poterit ibi esse alia discretio· nisi ꝙ noui defectm̃ habet vim qñqꝫ p̄ñtis· quãdoqꝫ p̄teriti· & ꝓd̉· primã noui verbũ· sed nou⁹ ua uũ· et noui ue ua· cor· no· vñ versus· Sũt mea cura noui v̉s⁹ qui talia noui· vide in memini

Nouici⁹ a nou⁹ dicitꝰ nouici⁹ cia ciũ·i· nouitꝰ conuersus quasi ad noua ꝑatus· & cor·i ante c. Iuuẽalis tñ necessitate cõpulsus eã ꝓducit dicẽs· Iam sedet in ripa tetꝝqꝫ nouici⁹ horret· & ꝓducit magis hãc sillabã vi· qꝛ sup eã erat accẽt⁹ acut⁹

Nouies·i· nouẽ vicib⁹ aduer· a nouẽ dr̃·

Nouiluniũ a nou⁹ ua uũ· & luna cõponitꝰ hoc nouiluniũ nij· tẽp⁹ quando luna noua est·i· cũ ĩcipit illumĩari a sole· Et vt dic basili⁹ ĩ· vj· omel' Minuitꝰ luna quando circa solẽ vertitꝰ. crescit aũt cũ ab eo decesserit· Itẽ sole p̄cedẽte luna si plena est statim ducitꝰ ad occasũ· Rurs⁹ aũt cũ sol casui suo metas posuerit ĩcipit exoriri luna·

Nouissim⁹ ma mũ·i· nou⁹ vide

Nouo nouas· in nou⁹ vide

Nouus· a neos vel neon· qd̃ est nouũ dicitꝰ nouus ua uũ·i· recens nõ vetustus· scꝫ in p̄ncipio sui· Et cõpatur nouior nouissim⁹· & ĩde noue vel nouiter uius sime· aduer· Et hec nouitas tatis· Et scias ꝙ nou⁹ dicitꝰ quãdoqꝫ inusitat⁹· quãdoqꝫ magn⁹· Itẽ nota ꝙ nouissim⁹ est suplatiu⁹ de nou⁹· & tñ mutat eius significatõem· dicitꝰ em̃ nouissim⁹ ·i· vlti⁹ Et raro inuenitꝰ in ea significatõe quã debꝫ habere suplatiuus istius positiui· scꝫ nou⁹ ua uũ· Math· xx· Sic erunt nouissimi primi· & primi nouissimi·i· vltimi· Itẽ a nou⁹ dicitꝰ nouo uas· Et cõponitur· Annouo uas Innouo uas Renouo uas· Et est actiuũ cũ suis cõpositis· & corripit hãc sillabã no· vñ qdã· Proficit hic nunꝙ cui semꝑ lecta nouantꝰ

Nox noctis dicitꝰ a nictos· vel dicitꝰ nox a noceo ces· qꝛ noceat oculis ꝓpter discretõem rerũ· vl' per cõtrariũ quia nõ nocet oculis· sed poti⁹ ꝓficit eis Vnde hec nocticula le dimi· vel scd̃m quosdaꝫ nox a noceo dicitꝰ· qꝛ in ea mali homĩes noceãt· & facit genitiu⁹ pluralis noctiũ· vide in senex ¶ Et scias ꝙ septẽ sũt partes noctis· scꝫ vesperũ· crepusculũ ꝛc· vide in crepusculũ Itẽ quattuor vigilias faciũt in nocte excubãtes in castris· vt dixi ĩ crepusculuꝫ·

Noxa· a noceo noces dicitur hec noxa noxe· id est

culpa·delictū·et dicit̃ a noceo ces.

Noxius· a noxa dicit̃ noxius xia xium·i·nocuꝰ vl' culpabilis·malus. Et inde hic et hec noxialis & hoc le·idem quod noxius·et ꝯponit̃·Innoxiꝰ·obnoxiꝰ

Nubes·a nubo ꝓtego dicitur hec nubes bis·qꝛ nubit·i·tegit celū ·vnde hec nubecula le·di mi·& ꝓducit nu·Hic nota ꝙ rubor celi in mane signat pluuiam· & in sero sigt̃ serenū·qꝛ scꝫ in mane rubor celi·i·aeris siue potiꝰ nubis posite in aere est signū ꝙ sol vaporem eleuatū in supiori hemisperio trahit secū ad supiꝰ ·& ibi calore suo facit eū ascēdere ad locū altū frigidū vbi est generatio pluuiaꝝ In sero aūt rubor signū est ꝙ sol vaporē eleuatū ī supiori hemisperio trahit secū ad īferiꝰ hemisperiū· & emūdat supiꝰ hemisperiū· & serenat ipm a vaporibꝰ ex quibꝰ generant̃ pluuie·scđm fratrē albertū· Alij reddūt aliā rōem dicūt em̄ tractātes illud math·xvj · Facto vespe dicitis serenū erit·scꝫ in mane·rubicūdū em̄ ē celū ·i·nubes aeris ī vespe scꝫ·& mane dicitis.hodie tēpestas erit·rutilat em̄ triste celū·i·rutilando ostendit tristiciā siue turbatōem Scđm ptholomeū· Oriens est calidus et siccus·Occidēs aūt frigidꝰ & humidꝰ·Attēde etiā ꝙ triplex est color in nubibꝰ·s· albus niger et medius·scꝫ rubeus qui est medius inter illos· Albus color in nubibꝰ·signū est raritatis & siccitatis·Niger vero signū est densitatis & humiditatis·Cū igit̃ de virtute solis nubes ī pte oriētali ꝓpter illiꝰ caliditatē et siccitatē deberꝫ esse tenuis et alba·si appareat rubedo·signū est ꝙ humiditas vincit· qꝛ deberet esse alba·& hoc est veꝝ argumētū pluuie future·nō tñ potuit omino esse nigra·ꝓpter cōtrarietatē oriētis·Sed ī sero ex virtute occidētis ꝓpter ipsius frigiditatē & humiditatē deberet nubes esse nig̃·vñ si appareat rubea signuꝫ est ꝙ caliditas & siccitas solis vicit sup eā· et istō est verū signū future serenitatis·nec tñ omino potuit esse alba ꝓpter cōtrarietatē occidētis· Itē animaduerte ꝙ aliquādo videmꝰ nubes nigras in celo· & hoc cōtingit ꝓpter alterā duarū causarū· nigredo aūt alia de causa fit in vapore terrestri· & alia in vapore humido·Si eī sit vapor terrestris· calor agit ī eo extrahēdo humidū·& cōtrahit̃ & adurit̃ siccū terrestre sicut coriū expositū igni·& qꝛ cōtrahit̃· excludit̃ ab eo lumē ꝙ nō potest penetrare p ipm·& ideo fit nubes nigra fortis nigredinis· Fit aūt nigredo in aere inferiori ex vapore cōbusto extincto·Causa aūt nigredinis in vapore huido alia est. qꝛ calidū agit in humidum dissoluēdo ipm· & quāto plus dissoluit ipm·tāto efficit̃ lucidiꝰ·& idō nigredo ī humido nō potest causari ex calido ·sed potiꝰ calidū circūstās expellit vndiqꝫ frigꝰ ad nubē humidā·& p illud frigꝰ huīdū vapor·s·ispissat̃ & cōdensat̃ in nubē densā· que ꝓpter sui dēsitatē nō potest recipe radios solis vel stellaꝝ in interius sui· Et ideo remanet nigra·qꝛ nigꝛ causat̃ ex p̃uatōne lumīs ab iteriorибꝰ pspicui· Si aūt sit vapor aqueus subtilis ·& habeat in se opatōem calidi vndiqꝫ circūfusi.nec frigꝰ aliquid opetur in ipsū · idō recipit in se subtilitatē & disgregatōem ex opatōne calidi·Et ideo radios celestiū recipit in interius sui·& ideo fit nubes alba·& si ad terrā repmitur a frigore aliquo fit inde nebula alba·Si aūt nubes habeat in se humidū fumosum admixto aliquātuluꝫ terrestri adusto· & recipiat in se radios corpoꝝ supioꝝ·fiet rubea nubes·q̄ aliqñ habꝫ purpureā rubedinē radijs inferiꝰ venientibꝰ ad humorem nubis in mane vel in sero· Et hoc signat pluuiam ī eodē die futurā si fuerit in mane. qm̄ vapor quem sol adducit signat̃ vehemēter esse humidꝰ et iam p̄patus ad cōuersionē. Si aūt habeat nubes quasi super se respersā purpureitatē obscurā valde · & sit nubes valde dēsa·& cū illa rubedo est ex ptibꝰ terrestribꝰ adustis q̄ iā inflamari incipiūt in vētre nubis·ideo qꝫ tales sūt nubes piculose· & veniūt in estate. & cū tonitruo paruo qđ est p modum murmuris·Si autē nubes iā sit rorās & cōuertēs se ad aquas·icipit qꝫ iā stillare ꝓpter frigꝰ cōuertēs eā in aquas· & recipit ī se lumē celeste·tūc illa nubes erit viridis coloris · Et p hoc patet ꝙ opatio caloris maior est ī nube rubea q̃ꝫ in alba·qꝛ albā nō adurit sed rubeā· & p̃cipue q̄ in secūdo modo rubea est. Et opatio caloris in illa q̄ tendit ad viriditateꝫ minor est q̃ꝫ in rubea vel alba·sed tñ maior ē q̃ꝫ i illa q̄ nigra est ex nigredine causata ex frigido cōdēsante nubē· ¶ Itē scias ꝙ nubes fiūt in aere ī locis in quibꝰ abscindit̃ virtus luīs radioꝝ solis et stellaꝝ·quaꝝ lumē est radians in aere ex reflexione ad corpa solida q̄ sūt aqua et terra·Abscīdit̃ aūt et separatur a vapore terre & aq̄ in locis illis·& ideo nō disgregat eas in loco illo·& illa est regio media aeris·ad illā e m̄ nō puenit caliditas que est ex vicinitate ignis desursū·nec etiā calor ex reflexione radioꝝ generatꝰ deorsum·& ita remanet frigidus · ignis em̄ ibi vicinꝰ vīcit feruēti calido suo sup aerem qui illic est·& nequaq̃ꝫ vincitur ab aere· & idō cōsumit omeꝫ vaporē illic eleuatū· ¶ Et attende ꝙ sicut probat̃ in libro de crepusculis vapores nō longius tribꝰ miliaribꝰ vel paulo minꝰ a terra eleuāt̃·Vnde & poeta dicit ꝙ olimpꝰ excedit nubes Vide de hoc etiā in mons·& etiā in nix niuis

Nubidꝰ·a nubes dicit̃ nubidꝰ da·dū·i·obscurꝰ q̃i nubi datus·& cor·bi·

Nubilis·a nubo bis dicit̃ hic et hec nubilis & hoc le·i·ad nubēdū habilis & cor·bi·

Nubifer ra·rum·ferens nubem·& corri·penulti· ex nubes et fero fers ·

Nubiger ra·rū·pnl'·cor·gerēs nubē

Nubilo las·in nubilū vide

Nubilū·a nubes dicit̃ hoc nubilū li ·i· nubes vel obscuritas·Vnde nubilꝰ la lū·i·obscurꝰ·spissus· Vnde ouidius tristiū· Cū fueris felix multos numerabis amicos· Tēpora si fuerit nubila solus eris· Vñ nubilosus sa·sum· Et a nubilꝰ deriuat̃ nubilo las laui·lare·i·obscurare·spissuꝫ facere· Et componit̃ annubilo las·Connubilo las·Denubilo las·i·valdē nubilare spissū facere·vel nubila auferre· Enubilo las·in eodē sensu·Innubilo las·Pernubilo las· Obnubilo las·id est·obscurare · Et est actiuū nubilo cum oībus suis cōpositis·

Nubo bis·nupsi·nuptū · olim erat actiuū ꝓ maritare·Vnde in euangelio neqꝫ nubent neqꝫ nubent̃ math·xxij·Sed modo est neutrū passiuū. & ꝓprie ptinet ad mulieres·vt nubo tibi·i·maritor tibi ·vl' ducor a te in nuptaꝫ·Item nubere·i·tegere· Et ab hac significatōne tracta est prima significatio · qꝛ tūc cū femine nubunt primū capita eaꝝ teguntur Nubo cōponit̃·Connubo bis·i·simul nubo·Innubo bis·i·valde nubere vel intus· Prenubo bis·i·añ nubere·Obnubo bis·i·tegere vel opire·Nubo s̃m ꝙ ptinet ad feminas cum suis cōpositis est neutꝝ sed ꝓ tegere est actiuū·Item nubo & eius ꝯposita faciunt p̃teritū in psi·vt nupsi·& supinum in ptuꝫ vt nuptum·et ꝓducunt hanc sillabā nu· vñ ouidiꝰ

epy· Si qua voles apte nubere nube pari· scđꝫ hug· Et formaꝫ pteritū a prima psona psentis indicatiui bo mutata in psi· & sup· a pterito psi in ptū Et qrit pris· i· ix· libro de scripsi et nupsi· cur nō p b· sed p p· scribanꝫ· Et respōdet q hoc fit causa euphonie· qꝛ in pncipio sillabe b ante s· vel t· nō potest inueniri· vt ipse aptus· nā absonꝰ abstinēs & similia nō ī principio sillabe cōiunctas b· & s hñt cū ppositio est sepatim sillaba accipiēda· Igiꝫ pticipia quoqꝫ supdictoꝝ verboꝝ ratōnabiliter p p et t scribunꝫ· scriptus nuptꝰ· & noīa ex his deriuata vt scriptoꝛ nuptie· Itē scias q nubo ꝓducit pmaꝫ tamē v ante b corripiꝫ in his cōpositōibꝰ· Innuba Pronuba Cōnuba· per totū corripiꝫ v ante b· nisi in hac terminatōe cōnubia

Nucicula le· dimi· pua nux

Nucilla le· i· amigdala· s· minoꝛ nux· & dꝛ a nux

Nuclearīꝰ rij fe· ge· arboꝛ que fert nuces· a nux diciꝫ· vñ hoc nucleariū rij idē vel locꝰ vbi nuces crescunt·

Nucleꝰ· a nux deriuaꝫ nucleꝰ clei· id qđ latet intra testam nucis· vel nucleꝰ dicitur a nubo bis· qꝛ duro corio sit nuptꝰ· i· tectus· vnde hic nucleolꝰ dimi· A nucleus deriuaꝫ nucleo as· quod cōponiꝫ enucleo

Nucula le· dimi· pua nux· & idē nucicula

Nudipedalia in nudipes vide·

Nudipes· nudꝰ cōponiꝫ cū pes & diciꝫ hic et hec nudipes dis· i· nudꝰ pedibꝰ· vnđ hec nudipedalia lie· i· nuditas & ꝓprie pedū· & coꝛ· di

Nudiustercīꝰ aduerbiū tpis est· vt vult pris· Et est dictio cōposita a nūc et dies & tercius· qi nūc est dies tercīꝰ· Et similiter cōponiꝫ nudiusqrtus· id ē· nūc est dies quartꝰ· Et generaliter cum quolibet nomie numerali oꝛdinali scđm hug· inueniꝫ talꝰ cōpositio· vt nudiuscētesimꝰ· nudiusmillesimꝰ· Et sūt oīa aduerbia tpis· Actuū· x· diciꝫ A nudiusquarta die· i· a die que nūc ē dies qrta vsqꝫ ad hāc horaꝫ· Itē regū pmo caplo· iij· Ve nobis nō ei fuit tāta exultatio heri & nudiustercīꝰ

Nudo das in nudꝰ vide·

Nudulꝰ la lū· pnl· coꝛ· i· ex toto nudꝰ· Et deriuaꝫ a nudus da dum·

Nudꝰ da dū· i· expoliatus siue vestibꝰ exutus· Et cōpatur dioꝛ simꝰ· vnde nude diꝰ sime aduerbium & hec nuditas tatis· Itē a nudꝰ nudo das daui dare· i· expoliare detegere manifestare· Itē cōponitur Denudo das· i· deoꝛsū l' valde nudare· Enudo das id est valde vel apte nudare· Renudo das· i· iterū nudare vel discoopire· Et ē actm cū oībꝰ suis cōpositis· & ꝓducit nu· Vnde iuuenalis· Cātabit nudꝰ corā latrone viatoꝛ· Et ouiđ· de sine titulo diđ· Nō mihi decepte nudāt tua facta tabelle

Nuga ge· in nugoꝛ garis vide· Hic nota q bernhardꝰ in· ij· de cōsideratōe sic dicit· Fugiēda ꝓinde ociositas mater nugaꝝ· nouerca virtutum inter seculares· nuge sūt ī oꝛe sacerdotis blasphemie· cōsecrasti os tuū euangelio· talibus iam apire illicituꝫ assuescere sacrilegiū est· labia sacerdotis ait custodiūt sciam· & legem requirēt de oꝛe eiꝰ· nō nugas ꝓfecto vel fabulas· verbuꝫ scurrile (qđ faceti vrbani ð noīe decoꝛant) nō sufficit pegrinari ab oꝛe ꝓcul· sed & ab aure relegādū est

Nugaculꝰ la lū· aliquātulū nugax·

Nugicanus na nū· pnl· coꝛ· nugas canēs· a nugas & canens componiꝫ

Nugidicꝰ ca cū· penl· coꝛ· i· nugas dicens· a nuga & dico cis dixi cōponiꝫ

Nugiger ra rum· nugas gerens & corripit gi· a nugas & gero cōponiꝫ

Nugigerulus la lū· penl· coꝛ· nugaꝝ poꝛtitoꝛ et ē pis nūcīꝰ· & cōponiꝫ a nugas & gerulus·

Nugiparus· ra rū· pnl· coꝛ· nugas pariēs· ex nuga & pario ris componitur

Nugoꝛ ris gatus sum nugari· i· nugas facere vel dicere vel frequēter et inutiliter dicere· Vnde hic nugatoꝛ toꝛis Et hec nugatio tionis Et nugatoꝛius ria riū· Nugoꝛ cōponiꝫ Annugoꝛ garis Cōnugoꝛ garis Pronugoꝛ garis Renugoꝛ garis· Et est nugoꝛ depo· cū suis cōpositis· & ꝓducit nu· Item a nugoꝛ hec nuga ge· beffa vel derisio· vnđ hec nugula le Et hec nugella le ambo dimi· & nugosus sa sum· i· nugis plenus· vnde nugose aduer· vnde hec nugositas tatis· Et hic et hec et hoc nugax cis· id est· vanus fatuꝰ qui assidue nugis intendit· Et cōpatur nugacioꝛ nugacissimꝰ· vnde nugaciter cīꝰ cissime· aduer· Et hec nugacitas tatis· Nuga cōponiꝫ Nugiger ra rum· & nugigerulꝰ la lum· Et nugicanꝰ na nū· & nugiparꝰ ra rū· Item a nuga vel a nugoꝛ deriuaꝫ hic et hec & hoc nugas indecliabile in singulari & ī plurali· idē qđ nugax· Et vt dicūt nugas nomē hebꝛeū est· vnde sophonie· iij· Nugas qui a lege recesserūt cōgregabo· Nugas· i· vanos· vl' qui ad nullā vtilitatē ptinēt dicit qđā expositō vt nosse possiꝰ hebꝛaicā liguā oīꝫ liguaꝝ eē mrēꝫ

Nullatenꝰ vel est dictio cōposita vel quedā irregularis vocū cōgeries loco vnīꝰ dictōnis posita· et gūaꝫ pnl· De hoc tñ plenius dixi in scđa pte vbi detmiaui de accētu aduerbioꝝ in caº de ꝯpositis a

Nullo las· i· nullꝰ ē tenꝰ

Nullꝰ ex nō et vllus cōponiꝫ nullus la lum· & facit genitiuꝰ nullīꝰ scđm modernos· et datiuꝰ nulli tñ antiqui dixerūt genitio nulli nulle nulli· datiuo nullo nulle nullo· vnde hiere· xiij Lumbare qđ nullo vsui aptū est· Sicut a simili dicitur in euāgelio· Alio dico vade et vadit ⁊c· A nullus diciꝫ nullo las id ē nihilare· Et cōponiꝫ· annullo las id ē debilitare annichilare· et sunt actiua

Numarīꝰ· a numꝰ vel numerꝰ diciꝫ hic numarīꝰ rij· et dicebanꝫ numarij quidā ciues qui publicum numū vel nūm erario inferebāt· Itē a numꝰ dꝛ hec numaria rie· lex de numis

Numatꝰ ta tū· i· numis plenꝰ· vnđ hoꝛatīꝰ ī epi· Ac bene nūmatū decoꝛat suadela venꝰqꝫ· Et debꝫ scribi p vnū m· qꝛ a numꝰ deriuaꝫ· Sed hoꝛatīꝰ addit vnū m· vt pmā positōe ꝓduceret

Numella le· qđdam genꝰ cathenaꝝ quo qdrupedes ligātur inumeris circulis cōtextū· vnde numello las· id est numella ligare· vnde numellatꝰ lata· numellatū· numella ligatꝰ

Numen· a nuo nuis diciꝫ hoc numē minis· id ē diuinus vel ipse deus vel dei potestas vel maiestas· & corripit penul· gti· vnde numiosus sa sū plenꝰ numibus

Numeraria a numerꝰ diciꝫ hec numeraria rie· dea numeri

Numero ras ī numerꝰ exponiꝫ

Numerꝰ· numa impatoꝛ fuit romanꝰ q pmo repperit numeꝝ apud romanos· et ideo ab eiꝰ noīne dictꝰ est hic numerꝰ· Numerꝰ quoꝫ diciꝫ collectō vnitatū siue aceruꝰ ex vnitate ꝓfusꝰ· & scđm hoc tm pluralitas diciꝫ numerꝰ scꝫ binarius vel ternarius vel maioꝛ numerus· Item numerꝰ qñꝫ diciꝫ singularis· id est vnitas· Numerus etiam dꝛ accidēs partiū oratōnis scꝫ qdam modus signādi qui dictioni inest ex eo q per ipsum fit sermo vel tanq de

vno vel tanqꝫ de pluribꝰ · qđ per determinatõem
discernit̃ vel cõstructõez eiꝰ Et inde numerosꝰ sa
sum · i · multꝰ numero abundans · Et cõpat̃ · Vnde
numerose sius sime aduer · Et hec numerositas ta-
tis · i · multitudo · Et numerariꝰ ria riũ · Numerus
cõponit̃ Innumerꝰ ra rũ · q̃si sine numero. Item a
numerꝰ dicit̃ numero ras raui . vnde hic numera
tor toris · & hic et hec numerabilis & hoc le · vnde
numerabiliter aduerbiũ · Et cõponit̃ numero cum
ad & dicit̃ annumero ras · Itẽ cũ cõ · & dicit̃ cõnu
mero ras · Itẽ cũ di · & dicit̃ dinumero ras · i · diuisi
vel diuersis modis numerare. Itẽ cũ e · & dicit̃ enu
mero ras · Itẽ cum re · & dicit̃ renumero ras · i · ite
rũ numerare · Et est actiuũ numero cũ suis cõpo
sitis · & cor · me scđm hug · ¶ Et scias ꝙ numerus
diuidit̃ in singularẽ & in pluralẽ · Singularis nũs
est forma dictionis significãtis vt vnũ · Plural' nu
merꝰ est forma dictõis significãtis vt plura · Item
nota ꝙ numerꝰ accidit cuicũqꝫ accidit ꝑsona vel
ecõuerso · De numero dixi supra in tercia ꝑte vbi
egi de numero qui accidit nomĩ · Itẽ in quarta par
te vbi egi de allotheca scđm pris · in capitulo de sin
thesi · Preterea aĩaduerte ꝙ est numerꝰ diminutꝰ
ꝑfectꝰ · & supabũdãs Numerꝰ diminutus dicitur
qñ ꝑtes aliquote ñ surgũt ĩ suũ totũ · vel nõ adeq̃n
tur suo toti vt octo · partes em̃ aliquote de octo
sũt vnũ duo quattuor que aggregate faciũt septẽ
& sic ꝑtes sũt minꝰ ꝙ totũ · i · ꝙ octo · Numerꝰ ve
ro ꝑfectꝰ dicit̃ quãdo ꝑtes aliquote surgũt ĩ suũ
totũ · vel sunt equales toti vt sex · nam ꝑtes de sex
aliquote sunt vnũ duo tria · q̃ faciũt sex · Vnũ ẽ se
xta ꝑs · duo vero tercia · tria medietas. Nũs võ su
pabũdans est quãdo ꝑtes aliquote excedũt suũ to
tũ sicut videmꝰ in duodecim · partes em̃ aliquote
de duodecĩ sũt vnũ duo tria quattuor sex · que ag
gregate simul surgũt in sedecim · & sic patet ꝙ ꝑ
tes aliquote de duodecĩ excedũt totũ scꝫ duodeciꝫ
Ex hoc potes collige ꝙ illud qđ dicit dñs aposto
lis math · xix · Vos qui secuti estis me · in regenera
tõne · cũ sederit filiꝰ hoĩs in sede maiestatis sue se
debitis & vos sup sedes duodecĩ iudicãtes duode
cim tribus israhel · nõ solũ intelligit̃ de duodecim
apostolis · qꝛ sic paulꝰ nõ esset sessurus sup duode
cim sedes · sed intelligit̃ de duodecĩ apostolis et đ
suis imitatoribꝰ · qꝛ ꝑtes aliquote de duodeciꝫ exce
dũt totũ · qꝛ iste numerꝰ duodecĩ est numerꝰ sup
abũdãs siue supexcrescẽs · Et nota ꝙ sancti faciũt
magnã vim in numeris q̃ ponũt in sacra scriptura
Vnde dicit grego · in · xxiij · li · moraliũ · Om̃e pctm̃
vndenariũ est · qꝛ dũ ꝑuersa q̃s agit p̃cepta decalo
gi trãsit · Hic petrꝰ ĩ vndenario nũo aplós remanẽ
metuẽs mathiã duodecimũ sorte missa req̃siuit · Ni
si em̃ significari culpã ꝑ vndenariũ cerneꝛ · ipleri
apostoloꝝ numerum tam festine duodenario nũo
nõ curaret · Itẽ sup illud math · xviij · Nõ dico tibi
vsqꝫ septies sed vsqꝫ septuagiessepties · dic augꝰ ·
Id est · q̃dringẽtis nonagĩta vicibꝰ · vt totiẽs pec
cãti fratri dimitteret in die · quotiẽs ille peccare đ
facili in fratrẽ ñ posset · & tũc intelligitur ꝑ multi
plicatõem · qꝛ si septuagĩta multiplicẽt̃ ꝑ septeꝫ fa
ciũt q̃dringẽta cũ nonaginta · Vel potest intelligi
p̃dictꝰ nũs septuagiessepties ꝑ aggregatõnem · si
cut dicã in septuagies · Itẽ seruãtibꝰ cõtinẽtiã cõiu
galẽ dat̃ fructꝰ tricesimꝰ · viduale sexagesimꝰ · vir
ginalẽ cẽtesimꝰ · sicut innuit̃ ĩ euãgelio · Cuiꝰ ratio
est scđm bedã · quia fructꝰ tricesimꝰ debet̃ cõiuga
tis · qꝛ in repñsentatõe q̃ fit in ab aco tricesimꝰ nume
rus signat̃ ꝑ ɔtactũ pollicis & indicis scđꝫ suas
sũmitates · vnde ibi quodãmõ osculant̃ se & sic tri
cesimꝰ nũs signat cõiugatoꝝ oscula · Sexagenariꝰ
vero numerꝰ signat̃ ꝑ cõtactũ indicis sup mediuꝫ
articulũ pollicis · & sic ꝑ hoc ꝙ idex iacet sup pol
licẽ opprimẽs ipsũ signat̃ oppressio quã vidue pati
unt̃ in mũdo Cum em̃ numerãdo ꝑuenimꝰ ad cen
tenariũ trãsimus a leua in dexterã · qꝛ videlicet ꝭm
cõpotistas vltimus nũs q̃ numerat̃ i manu sinistra
est nonagĩtanouẽ · vt p̃mus numerꝰ manꝰ dextre
incipit a cẽtũ · vnde ꝑ cẽtenariũ virginitas designa
tur q̃ habet portionẽ angelice dignitatis qui sunt
in dextera scꝫ in gloria · nos aũt in sinistra ꝓpter im
perfectõnem presentis vite . Et crisostomus tra
ctãs illud luce · viij · Aliud cecidit sup terrã bonaꝫ
ꝛc̃ · Tria inquit bona sũt · q̃ scꝫ abstinẽt se a malis et
scđm vires suas faciũt bona. & est iste fructꝰ eoꝝ
tricesimꝰ · Si aũt & oĩa bona sua cõtẽnãt & acce
dãt ad seruiẽdũ deo habẽt sexagesimũ Si aũt p̃ce
pto impialis sententie ad morte etiã ꝓcesserint ha
bẽt cẽtesimũ · Si aũt etiã fideles qui iuste viuũt ha
bẽt tricesimũ · Si bona eoꝝ ꝑcussa fuerint et filij ha
bẽt sexagesimũ · Si aũt infirmitas aliqua corporis
eis cõtigerit & fideliter sustinuerĩt habẽt cẽtesimũ
Et terra bona ẽ · nã iob añ tẽptatõꝫ tricesimũ ex ea
habuit in facultatibꝰ suis iuste viuẽdo · Post dam
na substãtie & filioꝝ habuit sexagesimũ · Post pla
gã aũt corpis cẽtesimũ fecit · qui cẽtesimũ habet in
se · habet et sexagesimũ et tricesimũ · & ñ ecõuerso

Numida lingua numidaꝝ vage et ĩcerte sedes di
cunt̃ · vnde hic et hec numida de pnl' · cor · i · vagans
incertꝰ incõstans ĩfidelis · & quia olim numide va
gabant̃ huc & illuc nõ habẽtes certã mãsionẽ · ido
dicti sũt numide · vnde hec numidia dic terra eoꝝ
& hic mõ sũit̃ hic et hec nuĩda de · exñs đ t̃ra illa · si
ue sit instabilis siue nõ · & numidicꝰ ca cũ idem

Numillꝰ li · ꝑuꝰ numꝰ dimi ·

Numisma · a numꝰ dicit̃ hoc numisma matis · idẽ
quod numꝰ · et numisma · id ẽ · numi ꝑcussura figura
imago que in numis fit · Idẽ et denariꝰ dicit̃ · vnde
dicit̃ numisma quasi numi imago · Vnde ĩ matheo
Afferte mihi numisma cẽsus & attulerũt ei denari
um · Itẽ inuenit̃ hoc nomisma atis · ꝑ o · scriptũ · &
est idẽ qđ numisma · De hoc etiã dicã in solido das
& corripit p̃mã numisma · vnde horatius · Retulit
acceptos regale numisma philippos ·

Numosus · a numꝰ dicit̃ numosus sa sum · i · numis
plenus · & cõpatur. vnde numose sius sime aduer ·
& hec numositas tatis · & ꝓdu · mo ·

Numulariꝰ a numꝰ dicit̃ hic numulariꝰ rii · i · mo
netariꝰ · mensarius · cãpsor · negociator · math · xvº ·
Oportuit gº te omittere pecuniã meã numularijs

Numulꝰ · a numus dicit̃ hic numulꝰ li · & hic nu
mullꝰ li · ambo dimi · i · ꝑuꝰ numꝰ

Numus a numerꝰ deriuat̃ hic numꝰ mi · & debet
scribi ꝑ vnũ m · & dicit̃ numꝰ a nũerꝰ qꝛ numi nu
merãtur · vel numꝰ a numa pompilio · qui eos p̃mo
apud romanos imaginibus & sculpturis notauit ·
Vel dicit̃ numꝰ q̃si nomꝰ a nomĩe qꝛ noĩant̃ · vl' qꝛ
noibꝰ principũ numi effigiant̃ ¶ Et querunt̃ tria
in numo · scꝫ metallũ · figura · et põdus · & si aliqđ
istoꝝ defuerit numꝰ nõ erit · Et olim numꝰ diceba
tur argirꝰ · qꝛ olim fiebãt numi p̃mum de argento
quod grece argiros dicit̃ ꝭm hug · & ita numꝰ ꝭm
hug · scribi debet ꝑ vnũ m · Hoc etiam patet in nũs
vel in numa vbi nõ est nisi vnũ m · a quibus potest
deriuari numꝰ · Sed an prima breuietur solet queri ·

& dicūt multi ꝙ prima breuis est scdm illā regulā
Quanta fuerit prima naturaliter in primitiuo tan
ta remanet in suo directe deriuatiuo. sed numerus
a quo deriuat̄ num⁹ habet primā breuē ergo et nu
m⁹. Sed cōtra istos est. quia in num⁹ quasi vbiqꝫ
a poetis prima producit̄. Vnde iuuenalis. Crescit
amor numi quantū pecunia crescit. Itē horatius in
epi. Ac bene nūmatū decorat suadela venusqꝫ. Itē
catho. Diues habet numū sed num⁹ nō habꝫ ipsuꝫ
Sed ad hoc ipsi respōdent ꝙ num⁹ primā corrip.
& addit̄ aliquādo vnū m a poetis vt ꝓducat̄ posi
tōne. Et ꝓ istis facit quia vt dicit magister bñ. v.
ante m. breuiat̄ in numer⁹ & in numisma. Vñ ho-
rati⁹ ī penul. epi. Retulit acceptos regale numis
ma philippos. Et mihi videt̄ ꝙ numisma numus et
numerus p̄mā corripiāt. ita ꝙ num⁹ & numatus
& coꝝ deriuatiua ꝑ vnū m. scribi debeant. Et vt
dictū est num⁹ et numat⁹ et huiusmōi a num⁹ de
riuata corripiūt primā. sed addit̄ vnū m. a poetis
vt prima efficiat̄ longa ꝑ figurā. vel forte vt q̄daꝫ
volūt prima de num⁹ naturaliter est longa. q̄r po
ete eam ꝓducūt. & tunc oportet dicere ꝙ regula
non est generalis. Quanta fuerit p̄ma sillaba in p̄
mitiuo. tanta est in directe deriuatiuo. sed vt ī plu
rimum est vera.

Nunc. i. modo aduerbiū tpis

Nuncio cias ciaui ciare. Et componitur Annun
cio cias Denūcio cias. i. valde nūciare vel ꝓhibere
Sed annūcio de futuro. nūcio de lōginquo. denun
cio in p̄senti. Enūcio cias. Pronūcio cias Renuncio
cias. i. iterū nūciare vel renuere. Et cōponit̄ Abre
nūcio as. Subnūcio as. i. latenter vel post uel paꝝ
nūciare. Et est nūcio actiuū cū suis compositis. Et
debet scribi ꝑ vnū c. in secūda sillaba.

Nunciol⁹ li. dimi. ī nūcius vide

Nunci⁹. a nūcio cias dicit̄ hic nūcius cij. & hec nū
cia cie qui vel que nunciat. Et hoc nuncium nunci
quod nunciat̄. Cōfundit̄ tñ quādoqꝫ hec ꝓprietas
Et hic nūciolus li. & hec nūciola le. & hoc nuncio
lū li. dimi. & cor. o. Et ꝑ cōpositōem hic internūci
us. & hec internūcia. & hoc internūciū. Item cōpo
nit̄ hic p̄nunci⁹ cij. & hec p̄nuncia cie. & hoc p̄nun
ciū cij. Itē hic annūci⁹. & hec annūcia. & hoc annū
ciū scdm hug. vñ pap. etiā dicit Nūci⁹ q̄ nunciat.

Nuncubi aduerbium loci componit̄ ex num et vbi
& interponit̄ c causa euphonie. & m. mutatur in n
sequente c. vt dicit pristian⁹ in p̄mo maioris. ꝙ m
transit in n. vt nuncubi

Nuncupo. a nomē dicit̄ nuncupo pas. i. nomīare
& dicit̄ nūcupo quasi nomē capio. & est ethimolo
gia. vnde nūcupator toris. & hec nūcupatrix. Nū
cupat⁹ ta tū. Nuncupatio. nuncupatiu⁹ ua uum.
Et est actm̄ nūcupo. & cor. cu. Et scias ꝙ hec qñ
qꝫ verba dicunt̄ vocatiua. scꝫ dicor vocor nūcupor
nominor et appellor. & vt dicit papias. Nūcupat
id ē. appellat nominat dicit

Nundine. a numus dicit̄ he nundine d̄inaꝝ. In sin
gulari aūt raro inuenit̄. & sunt nundine mercātiuꝫ
publicus cōuent⁹ ad merces emēdas vel vēdēdas
Vnde nundino nūdinas. id est vendere vel emere
vel mercari. Et corripiūt di nundine & nundino.
vide de hoc in kalende.

Nunq̄. i. in nullo tpe aduerbiū tēꝑis. & cōponit̄
ex non & vnq̄. & nō remanet de nō nisi n. sed nus
q̄. i. in nullo loco. cōponit̄ ex nō et vsq̄. vnde ad
hebreos ca. j. Nusq̄ angelos apprehēdit de⁹. vnde
nunq̄ ꝑtinet ad tēpus. nusq̄ vero ad locum. vnde

quidam Ad tēp⁹ nunq̄. sed ꝑtinet ad loca nusq̄.
similit̄ vnq̄ ꝑtinet ad tꝑ⁹ vsq̄ vero ad locū

Nunquis cōponit̄ ex num et quis. & mutat̄ m in
n. sequēte q. Cum qui autē nō cōponit̄ num Causā
aūt h⁹ in tercia ꝑte dixi vbi egi de sillabicis adiecti
onib⁹ et ꝯpositōib⁹ de quis vel qui

Nuo nuis o. in i. fit nui. & i in tū fit nutū. nuere.
id est annuere cōsētire ꝓmittere vel nutum facere
Nuo ꝯponit̄ Annuo is Abnuo is Cōnuo is Innuo
is Renuo is. id est refutare. Et ab omib⁹ istis fre
quētatiua. Nuo neutꝝ est cū oībus suis cōpositis
p̄ter annuo ꝓ cōcedere. & abnuo renuo q̄ sūt acti
ua. Itē oīa faciunt p̄teritū in nui & supinū in nutū
penultīa ꝓducta in supīo. licet quādoqꝫ in quib⁹
dā v̄balib⁹ interponat̄ i causa euphonie. vt innui-
tio ꝓ innutio scdm hug.

Nuꝑ aduer. tꝑis cōponit̄ a nou⁹ et tꝑe. q̄i nouiꝑ.
id ē recēti tꝑe. mō. paꝝ añ hoc tꝑs

Nuper⁹ ra rum dicebāt antiqui. i. nou⁹ nouici⁹ a
nuꝑ aduerbio. sed nuper⁹ dicit̄ quasi nuꝑ veniens
sed nouici⁹ quasi ad noua ꝑatus. Plaut⁹ Postulasti
hominē nupeꝝ atqꝫ nouiciū. sed scdm illā antiq̄ta-
tem nuper⁹ compat̄ nuperior rim⁹. q̄i a nuper et
nō a nuperus. vnde nuꝑe nuꝑius rime aduerbium
Et hec nuperitas nuperitatis

Nuptie ptiaꝝ. ī nupt⁹ vide & in bigam⁹

Nuptoriū. a nubo bis d̄r hoc nuptoriū l' nuptato
riū rij. domus vel loc⁹ vbi fiūt nuptie l' vbi nubūt

Nupt⁹. a nubo bis. i. tego deriuat̄ hic nupt⁹ pti.
id est marit⁹ Et nupta pte. i. vxor. q̄r vultus suos
velent. i. tegant. & nupt⁹ ta tū. & hic hee nuptie
ptiaꝝ. q̄r tunc p̄mo tegunt̄ capita nubētiū. Et sūt
nuptie cōiunctō legitima duoꝝ eiusdē nature diū
si sexus. cum spe ꝓlis dilectione et cōstātia. vnde
hic et hec nuptialis et hoc le. vnde nuptialiter ad
uerbiū. Itē a nuptie hec nuptiole aruꝫ. ꝑue nuptie.
vide etiam in nubo. Item in tercia ꝑte vbi agitur
de verbo in principio.

Nur⁹ rus rui. fei gñis est vxor filij sic dicta a no
uus ua uū q̄r nouella & iuuencula est. vnde & ꝓ
iuuēcula sepe ponit̄. & cor. nu. sicut patet in illo v̄
su grecismi Ac vxor nati dicit̄ esse nurus. Et com
ponitur cum ꝓ & dicitur ꝓnurus rus. i. vxor filij
filij. i. nepotis. et d̄r ꝓnur⁹ q̄i ꝓpe nuꝝ

Nus. i. sēsus. vnde componit̄ an⁹ q̄si sine nus. i. si
ne sensu. idē est qd̄ vetula

Nuspiam aduerbiuꝫ loci. i. ī nullo loco. et cōponit̄
ex non et vspiam

Nusquam. in nunq̄ vide.

Nutabund⁹ da dum. id est. dubius et incertus. nu
tāti similis. & deriuat̄ a nuto tas

Nutatim aduer. i. nutim et signanter vel de nutū
ī nutū. qñ quis sēꝑ loq̄t̄ ꝑ nut⁹. et deriuat̄ a nut⁹

Nutio onis fei gñis. i. ꝯsēsio. & deri. a nuo nuis.

Nuto. a nuo nuis nui nutū nutu. v ī o dicitur nu
to tas verbuꝫ frequētatm̄. i. frequēter nuere signa
re. sicut facit q̄s qñ cū digitis loq̄tur. Et ꝯponit̄
Annuto tas. Item nutare. i. dubitare vacillare tre
mere moueri vel incipere cadere. vnde nutabūd⁹
da dum. et cetera verbalia. et ꝓducūt nu. Lucan⁹
in quarto Felix qui potuit mundi nutante ruina.
Quo iacet iam scire loco

Nutrici⁹ a nutrio tris dicitur nutricius cia cium.
q̄ nutrit vl' nutritur. Et hic nutrici⁹ cij qui nutrit
uel nutritur. Et hec nutricia cie in eodē sensu

Nutrico cas. i. nutrire. a nutrio is dicitur. uel nu
trico. i. appareo nutrire. sicut albico. i. appeo albē

Et formaẜ a secunda pſona presentis indicatiui·is
mutata in i·correptā·& addita co·vt nutrio tris·
nutrico qđ et nutricoꝛ cicero in secundo de natura
deoꝛum·Omnia que ſicut membꝛa & partes nutri
catur & cōtinet &c̄·Et poteſt dici verbum appa
ritm̄·Itē criſoſtom⁹ in omel' ſancti ſteffani dicit·
Qꝫ eccleſia & in baptiſmo ad ſe venienteſ generat
& in ſermone nutricat
Nutricula le dimi pua nutrix
Nutrio·a nutus deriuaẜ nutrio tris triui trire·q̄i
nutu erudire Nutrio cōponiẜ Enutrio tris·id eſt
extra vel valde nutrio Et eſt nutrio actm̄ cū ſuis
cōpoſitis·& coꝛ·nu naturaliter Vnde claudian⁹·
Sepe nutrit ducitqꝫ manu refouetqꝫ leonē·Tamē
nutus a quo deriuaẜ ꝓducit primā In verſu tn̄ nu
trio poteſt primam coꝛripere vel pꝛoducere·ſ·nu
ad placitum dictantis
Nutritoꝛ toris quaſi nutu eruditoꝛ·& ꝓduc·pl'·
tā in ntō ꝙ in gtō·ſed primā habet cōmunē in ver
ſu·ſicut nutrio a quo deriuaẜ·
Nutritori⁹ ria riū·q̄ nutrit vel nutriẜ·a nutrio
Nutrix tricis fei gn̄is diciẜ cauſa euphonie Debe
ret em̄ dici ſcđm foꝛmatōem hec nutritrix tricis·
Vnde dicit priſ·ī quarto de denoīatiuis in fie·In
ix feminina inueniunẜ a maſculinis verbalib⁹ ſiue
denomīatiuis in toꝛ deſinētib⁹ deriuata oꝛ·in rix·
vt cultoꝛ cultrix victor victrix·Nutritoꝛ quoqꝫ
nutritrix debuit facere qđ cauſa euphonie ſiue alē
nitatis mediam ſillabā cōcidit Nutrix em̄ dicimus
& ꝓducit penultimā gtī nutricis
Nutus a nuo nuis diciẜ hic nutus tus tui·i·volū
tas conſenſus vel geſtus vel ſignū·& ꝓpꝛie oculo
rum qđ ſignū diciẜ vulgariter·
Nux a noceo ces diciẜ hec nux nucis·ablatio nu
ce·e in um fit nucū genitiu⁹ pl'alis·& dicitur nux
a noceo quia vmbꝛa vel ſtillicidiū folioꝝ eius ꝓxi
mis arboꝛib⁹ noceat·Hāc alio nomīe ioglādeꝫ vo
cant quaſi iouis glandē Fuit em̄ hec arboꝛ ſcđꝫ po
etas cōſecrata ioui·Et dicunẜ nuces generaliẜ oīa
poma tecta coꝛio durioꝛe·vt pīnee nuces caſtanee
auellane glandes amigdale Hinc et nuclei ſunt dcī
quia ſūt duro corio nupti·i·tecti·At cōtra omnia
poma exterius mollia·id eſt mollē coꝛticē habentia
dicunẜ ꝓpꝛie poma vel mala·ſed cū adiectōe terꝛa
rū in quib⁹ antea nata ſūt·vt perſica punica macia
na cidonia ꝛc̄·Et coꝛripit primā nux in gtō·Vnde
in auroꝛa diciẜ·Arida virga nuces integra virgo
deum Et vt dicit Iſiđ ethi·xvij·Nucis pomū tātaꝫ
vim habet vt miſſum inẜ ſuſpectos herbarū ul' fū
goꝝ cibos.quicqđ in eis virulētū eſt exudet rapi
at atqꝫ extiguat·Et ſcias ꝙ auguſtin⁹ dicit·Vir
ga aaron potuit contra naturā nuces educere·vir
go vt qđ n̄ potuit ꝯtra nature iura dei filiū gene
rare·Et ſubdit Qꝫ hec virga nuces peperit imago
domīci coꝛpis fuit·Nux em̄ trinā habet in ſuo coꝛ
ꝑe vnionē·coꝛiū·teſtam·nucleū In coꝛio caro·In
teſta oſſa In nucleo aīa īterioꝛ ꝯpaẜ

O Plura ſignificat ſicut patꝫ ī his
verſib⁹ greciſmi·O ſtupet o du
bitat vocat indignaẜ adoptat·
Clamat cōqueriẜ velut exēplis
repiẜ·Vel ſic·O delet o clamat
vocitat miraẜ adoptat·O dedi
gnaẜ ſe noīnat et ꝓhibeẜ
Ob ꝑpoſitio his literis ſequētib⁹ mutat b in illaſ
ſcꝫ c·ut occido·f vt offero·g ut oggănio·P ut op
pono Quādoqꝫ ſubtrahiẜ b vt operio·Si aūt ſeq̄
tur m ſubtrahiẜ b vt omitto·vel mutaẜ ī m vt om
mitto Quādoqꝫ tn̄ intercipit s cū dictōe incipien
te a c·vt obſcur⁹·vnđ quidā Cur fert grex pomū
nūc ob mutaẜ in illas De hoc dixi ſupꝛa in pma p
te vbi egi de ſillaba ī capl'o de b
Obaudio dis in audio dis vide
Obba be genus eſt calicis
Obceco cas penl' ꝓđ·vide in ceco cas
Obdo dis didi iū obedire·i·opponere claudre oc
culere ſupponere cōculcare Et cōpniẜ ex ob & do
das Vn̄ obdit⁹ ta tū penul·coꝛ·
Obduco ex ob et duco cis cōponiẜ obduco ciſ xi·
ctū ducere·id ē cōtradicere delere obūbꝛare obue
lare ſcđm pap·vnde obduct⁹ cta ctū·i·ſecretum
uel obuelatū vel opertū·vnde citatrix diciẜ obdu
cta quando ex optōe labioꝝ uulneris ſibi adherē·
tiū apparet caro itegra Similiter cicatrix parietis
obducta diciẜ quādo ſciſſura uel rimule opiuntur
vnde hec obductio ctōnis·id eſt obducta actio·
opertio deletio obuelatio Et hic obduct⁹ ctuſ in
eadē ſignificacōe Obductō etiā đꝛ moꝛs qꝛ ī moꝛ
te palpebꝛe obducunẜ·id eſt cōtra ſe ducūtur in
clauſione oculoꝝ Et ſimiliter labia in clauſiōe oriſ
vel qꝛ oculi obducūtur id ē tegūẜ cū claudūẜ
Obductō onis in obduco cis uide
Obedio ex ob et audio cōponiẜ obedio dis·id eſt
circū audio·vel vndiqꝫ audio Qui em̄ obedit pat⁹
eſt audire Et inde obediēs tis gn̄is omnis·& com
patur obediēs tioꝛ ſim⁹·vnde obedienter ti⁹ ſime
aduerbiū·& hec obediētia tie·& cōponitur obedi
ens cū in & diciẜ inobediens·id eſt nō obediēs·qđ
ſimiliter cōpatur·vnde hec inobediētia tie·Itē ab
obedio hec obeditio tionis·i·obediētia·Ro·vj·Si
ue obeditōnis ad iuſticiā·Et ſcias ꝙ maiori inquā
tum maioꝛ eſt ſēper magis eſt obediēdū ¶ Itē ſci
as ꝙ poteſtas ſpiritualis et ſecularis vtraqꝫ dedu
citur a poteſtate diuina·& ideo intm̄ ſeculariſ po
teſtas eſt ſub ſpirituali.inquātū ei a deo ſuppoſita
eſt·ſcꝫ ī his q̄ ad ſalutē aīe ꝑtinēt·& ideo ī his ma
gis eſt obediendū poteſtati ſpirituali ꝙ ſecl'ari·In
his aūt que ad bonū ciuile ꝑtinēt eſt magis obedi
ēdū ptāti ſecl'ari ꝙ ſpūali·ſcđꝫ illđ math·xxij·Red
dite que ſūt ceſariſ ceſari Niſi foꝛte poteſtati ſpi
rituali etiam poteſtas ſeculariſ coniungaẜ ſicut in
domino papa qui vtriuſqꝫ poteſtatis apiceꝫ tenet
ſcꝫ ſpūalis & ſecularis Nam ſcđm beatū gregoꝛiū
peccatū paganitatis incurrit quicūqꝫ ſe chriſtianū
aſſerit·& ſedi apoſtolice obedire cōtēnit·Item vt
dicit grego·in vltimo moꝛal'·Sciēdum eſt ꝙ nunꝙ
per obediētiā malum fieri·aliquādo debet aūt per
obediētiam bonū quod agiẜ intermitti·neqꝫ ei ma
la in ꝑadiſo arboꝛ extitit quā deus hoīem cōtinge
re interdixit·ſed vt melius ꝑ obediētie meritūꝫ ho
mo bene cōditus creſceret·dignū fuerat vt hūc eti
am a bono ꝓhiberet·q̄tin⁹ tanto verius hoc quod
ageret virtus eſſet·quāto a bono ceſſāſ autoꝛi ſuo
ſe ſubditū humili⁹ exhiberꝫ ¶ Sed ſciēdū eſt ꝙ il
lic dicitur·Ex omni ligno ꝑadiſi edite·de ligno au
tē ſciētie boni & mali ne tetigeritiſ·qui em̄ ab vno
quolibet bono ſubiectos vetat·neceſſe eſt vt mul
ta concedat.ne obediētis mens fūdit⁹ intereat·ſi
a bonis omīb⁹ penit⁹ repulſa ieiunet.Omnes autē
ꝑadiſi arboꝛes ad eſuꝫ domin⁹ cōceſſit·tn̄ ab vna
ꝓhibuit·vt creaturā ſuā quā nolebat extingui ſed
ꝓuehi.tanto facili⁹ ab vno reſtringeret·quāto ad
cūcta latius relaxaret ¶ De voto obediētie reqre
in votū·Itē qūo omnes creature inſenſibiles deo

obediant dictũ est in mare · vide etiam in rector · Itẽ sciaș ꝙ btũs bernhardꝰ dicit in · xl · sermone cã ticoꝝ · Audi filia & vidꝫ ꝛc̃ · Videre desideras · ſ ꝫ au di ꝑus · Gradus ẽ auditꝰ ad uiſũ · ꝓinde audi & in clina aurem tuã · vt ꝑ auditꝰ obedientiã ad gloriã ꝑuenias visionis · ¶ Hic põt q̃ri · An religiosus te neatur obedire ꝑlato ꝑcipienti · vel cõiter omibus vel sibi soli specialiter · ut siq̄d sciat corrigendũ ei dicat̃ Ad hoc dicũt q̄dam · ꝙ ꝑlato non est obediẽ dum ꝯtra ꝑceptũ diuinũ · ẜm illud act̃ · iiij · Obedi re nos oportꝫ magis deo q̄ hoĩbus · Et ideo q̄ndo ꝑlatus ꝑcipit ut sibi dicat̃ ꝙ q̄s sciuerit corrigendꝫ intelligẽdũ est sane ꝑceptũ saluo ordine correptio nis fraterne · siue ꝑceptũ sit cõiter ad oẽs · siue ad a liquem specialiter · Sed si ꝑlatus ꝑcipet cõtra hũc ordinẽ a deo institutũ · & ipse peccaret ꝑcipiens & ei obediens quasi contra ꝑceptũ domini agẽtes vnde nõ esset ei obediẽdũ · quia ꝑlatus nõ ẽ iudex occultoꝝ · sed solus deꝰ · Vnde nõ habet potestatẽ ꝑcipiẽdi aliquid sup occultis, nisi inquãtũ ꝑ aliqua indicia manifestẽtur · puta ꝑ infamiam · vel aliquas suspitiões · In quibꝰ casibꝰ potest ꝑlatus ꝑcipe eo dẽ mõ sicut & iudex secularis · vel ecclesiasticꝰ põt exigere iuramẽtũ de veritate dicẽda · & istiꝰ opini onis fuit frater thomas · De hoc etiã vide in corri pio · ¶ Hic nota ꝙ ex duobꝰ casibꝰ potest cõtige re ꝙ subditus suo superiori non tenetur obedire · vno mõ ꝓpter preceptum maioris · vnde subditus non tenetur obedire in peccato mortali vel veniali Alio mõ si supior aliquid ꝑcipiat inferiori in qᵒ ei nõ subdat̃ · vt in occultis dicendis vt dixi Hic etiã nota ꝙ in cõmẽdatõne obediẽtie dicit quedã glo · sup illud esa · xx · capl'o · Vade & solue saccũ de lũ bis tuis · & calciamẽta tua tolle de pedibꝰ tuis · & fecit sic Esaias vadẽs nudꝰ & discalciatꝰ · Mira inquit obediẽtia solo cilicio idutebat̃ vir nobilissimꝰ vt hebrei tradũt · cuiꝰ filiã manasses rex accepit in cõiugium nõ erubuit nudꝰ incedere · nihil honesti us iudicans q̄ domino obedire

O beditio onis · in obedio dis vide

O belus · belos ꝑ appositõem o · litere obelos dici tur sagitta · vnde hic obelꝰ li · latine pnl' · ꝓd · d'r q̄dã virgula iacẽs sic facta q̄ apponit̃ in v̄bis vel sentẽtijs supflue iteratis · vel in his locis vbi lectõ aliqua fallacia uel falsitate notata est ut quasi sagit ta iugulet supflua & falsa cõfodiet obelus · Asteri cꝰ est alia virgula sic facta & ponit̃ in his de quibꝰ dubitat̃ an tolli debeãt vl' apponi · Et ab obe lus dicit̃ obelo las · sagittare vel sagitta percutere vel tali virgula denotare · consignare · restituere · d' hoc etiam vide supra in astericꝰ

O beo ex ob & eo · ꝯponit̃ obeo obis · obiui · quod plura signat · Nam obire · i · cõtra ire · & obire · i · cir cũire · & obire · i · ꝑficere · & obire · i · frequẽtare · Itẽ obire · i · mori · sed differũt · obire enim est in itinere mori vbiqꝫ · Itẽ mori cõmune est bestijs et homibꝰ & bonis & malis · sed obire cõuenit tm̃ hoĩbus & tm̃ bonis · Est eñ obire quasi obuiã ire · Boni ergo obeũt · i · in dissolutõe aĩe et corꝑis obuiã eũt xp̄o in aera · vnde in kalẽdario iuenit̃ · Obitꝰ beati mar tini & nõ mors beati martini

O bero ras · vñ oberatꝰ ta tũ · i ero eras est

O besus · ex ob et esus cõponit̃ obesus sa sũ pnl' · prod · i · pinguis · imo plus q̄ pinguis · Prope q̄dez obesus pinguis et rotũdꝰ vndiqꝫ · q̄si circũquaqꝫ es set esus · & est obesus forinsecꝰ · Crassus intrinse cus · Gen · xlj · obesis carnibꝰ

O bex · ab obijcio cis · dicit̃ hic obex cis · penul · cor · in gtõ · i · obstaculũ q̄d obijcit̃ · Inuenit̃ etiã fe · ge · apud autores · ſꝫ scdm̃ vsũ modernoꝝ est mas · ge ·

O biecto · ab obijcio cis ci · iectũ ctu · u · in o · fit ob iecto tas · i · frequẽter obijcere

O bijcio · ex ob & iacio cis cõponit̃ obijcio cis ob ieci obiectũ obijcere · i · opponere · i ꝓperare · Vnde obiectꝰ ta tũ · & hec obiectio ctionis · Et debꝫ scri bi ꝑ duo ij · obijcio · vide in iacio cis

O biter ex ob et iter componitur obiter aduer · i · interim dũ est in itinere

O bitus tus · i · mors transitus · ab obeo obis dicit̃ · Et differt a morte · qꝛ obitꝰ ꝑtinet ad bonos hoĩes Mors bonis et malis · & etiã bestijs cõuenit · Vide in obeo bis · & cor · bi · obitꝰ · Et vt dicit gregorius Bene retributõis indiciũ ẽ i obitu securitas mẽtis ·

O biurgo gas · & obiurgor garis depo · inuenit̃ in eodẽ sensu · vide in iurgo gas

O blatiũcula le · dimi · ꝑua oblatio ·

O blecto tas · i · delectare · ex ob et lacto ctas · vi de in lacto lactas ·

O blego · ex ob et lego gas gaui gare · i · cõtra lega re · vel ꝑ cõtrariũ vel cõtradicere · vel cõtra leges venire vel dicere · & ꝓducit le ·

O blido oblidis · ex ob & ledo ledis componitur · vide etiam in ledo ·

O bligo gas gaui gare · i · impignerare · quasi ob · i · ꝓpter aliquid ĩpignerare dare vel nectere vnd' hec obligatõ gatõnis · Et componitur obligo ex ob & ligo ligas · & cor · li ·

O blimo mas · ex ob & limo · vide in lima Lucanus Pene geñ grassis oblimat echĩadas vndis

O blinio nis · ex ob & linio linis · Et est oblinire placare · lenem & dulcẽ facere · vel potest componi ex ob & linio nis · & tunc oblinire · id ẽ inungẽ · vñ oblinitꝰ ta tũ · i · linitus siue inunctus · Dicit̃ etiam oblinitus · i · placatꝰ · lenis factus ·

O blino nis · obleui · oblitũ · ex ob & lino nis · & ẽ oblinere inficere · deturpare · q̄d vulgo dicit̃ empe gazare · & corripit li vbiqꝫ

O bliquo ex ob & liquo quas cõponitur obliquo quas quaui quare · i · transuersũ facere uel nõ rectũ siue nõ equũ facere · vnde obliquꝰ qua quũ · i · non rectum cõtrariũ curuũ · vnde dicit papias · oblīq̄t trãsuersum facit · obliqua · i · nõ recta · cõtraria cur ua · & ꝓducit li · Potest etiã obliquo cõponi ex ob et liquo quas · & tunc est obliquare ob vel contra liquare · Et corripit li ·

O blitero ras in litera vide ·

O blitus ta tũ · est ꝑticipiũ de obliuiscor sceris · & tunc ꝓducit penul · Itẽ est ꝑticipiũ de oblinor ris · quod est passiuũ de oblino nis · obleui oblinere ob litũ · & tũc cor · penul · vnde versus · Immemor obli tus · manet oblitꝰ atqꝫ linitꝰ · vel scdm̃ grecismum · Immemor oblitꝰ · notat oblitus immaculatꝰ Huic obliuiscor est illius oblino caput ·

O bliuiscor · ex ob et leuiscor sceris · q̄d nõ ẽ i vsu cõponit̃ obliuiscor ceris · oblitꝰ sum · i · memoriam alicuiꝰ rei amittẽ · & construit̃ cũ gtĩo & actõ · vt obliuiscor tui · vel te · Vñ hec obliuio onis · Et hic obliuiosꝰ sa sũ obliuiõe plenꝰ · q̄ facile obliuiscit̃ ·

O blongus · ex ob & lõgus ga · gũ ꝯponitur oblon gꝰ · ga · gũ · Et d'r illud esse oblõgũ q̄d ĩ medio dila tatur · sed in capitibꝰ restꝛ̃ngitur · vt nauis & ouũ

O bnitor teris · in nitor teris vide

O bnixus · Ab obnitor teris dicitur obnixus xa · xũ id est · contra conatus · vel subiectus · humilis

O bnoxius· ex ob & noxius cõponit̃ obnoxiꝰ xia xiũ·i·ſubditꝰ· vel obnoxiꝰ cõponit̃ ex ob & noxa· Proprie quidē obnoxius alicui dicit̃ q̃ ꝓpter noxã id ē culpã·vel ꝓpter offēſã aliquã illi eſt ſuppoitꝰ debitꝰ vel obligatꝰ·Et ponit̃ ꝓ ſubiecto vel ſuppoſito et ſubdito quocũqȝ mō·

O bolꝰ li·pnl' cor·i·dimidiꝰ ſcrupulꝰ qui pēſat ſiliquas tres·habēs cerates duos·calchos quatuor Et fiebat olim ex ere adinſtar ſagitte·vnde etiã nomen a grecis habet·Dicit̃ eñ ab obelꝰ qđ eſt ſagitta·Obolꝰ etiã dicit̃ medalia ſiue medietas denarij Et inde cõponit̃ dyabolaris

O bradio as·in radio as eſt·

O brepo pis pnl' ꝓđ in repo pis vide·

O brizũ·ab obradio as·ꝺr hoc obrizũ rizi·i·aurum dictũ ſic qr obradiet ſplēdore Eſt eñ coloris optimi·qđ hebrei offon·greci chiron vocãt·vl' obrizũ dicit̃ quaſi obrude aurũ·& ē et hĩa·& ꝓđ·obrizum penul·poſitõe·qr ȝ ē duplex cõſonãs·

O bruo ruis o·in i·obrui·& i·in tũ·obrutũ·penl'·cor·vide in ruo ruis·

O bſcenꝰ·ex ob et cenũ·cõponit̃ obſcenꝰ na num vel ex ob & cena·q̃ſi cõtra cenã Nã obſcena ſunt cene cõtraria·& interponit̃ s·Nã vt dicit priſ·in ſcđo maio·Ob quoqȝ eſt quãdo aſſumit s·cũ opponitur cũ dictione incipiēte a c·vt obſcuruſ vel obſcenꝰ põt cõponi ex obs et canēdo·vñ dicit priſ·in·ix·libro·Inuenit̃ obs a quo cõponit̃ obſcenus· Obſoleo ſoles·inquit obſoleui facit·Nõ eſt eniȝ a ſoleo quod ſolitꝰ ſũ·vel ſolui·facit p̃teritũ ſed ab obs & oleo·ſicut obſcenꝰ ab obs et canēdo·Obſcenꝰ eñ ꝓprie dicit̃ de voce·vox eñ obſcena dicitur·i·dura et turpis·licet de alia re imunda & turpi dicat̃ obſcenꝰ·& ꝓducit ſce

O bſcurꝰ·cura cõponit̃ cum ob·& iterponitur s & dicit̃ obſcurꝰ obſcura obſcurũ·penul·ꝓducta· Et eſt ꝓprie obſcurus qui eſt ob curã·i·cõtra curã hominũ·id eſt de quo nõ curant homĩes·vnde obſcure aduerbiũ Et hec obſcuritas ritatis Et obſcuro ras verbũ act̃ m·id eſt facere obſcurũ Et ſcias ꝙ ob aſſumit s·cum cõponit̃ cũ dictione icipiente a c·qñȝ·Vide in obſcenus·

O bſecũdo das·in ſecũdꝰ vide

O bſero ris penul·correpta in ſero ris vide

O bſeruo ex ob et ſeruo uas oponit̃ obſeruo uas & inuenit̃ in bona ſignificatõe et in mala In bona vt iſte obſeruat p̃cepca domĩ·In mala vt obſeruabit peccator iuſtũ·i·inſidiat̃ iuſto·In bona ſignificatõe dicit̃ obſeruare quaſi vndiqȝ ſeruare & adĩplere In mala quaſi cõtra ſeruare·vnde verſus Cõplet & exequit̃ obſeruat & iſidiat̃ Vnde obſeruãſ tis oĩs ge·Et hec obſeruãtia tie Et hec obſeruatio onis Et eſt obſeruãtia cultꝰ religioniſ Sȝ obſeruatio eſt cure et doctrĩe et artis·& ãbo ſũt gñis feĩ

O bſes obſidis cõmũis gñis id ē vas vadis·et corripit penul.gti Et deriuat̃ ab obſideo des·& dicũtur ꝓprie obſides qui ab obſeſſis dant̃.vel q̃ dari ſolēt et cũ honore cuſtodiri·

O bſideo des vel obſido dis ſedi ſeſſũ in ſedeo ē·

O bſidio ab obſideo deſ dicitur hec obſidio dioniſ id eſt·obſidendi actio

O bſoleo ex ob et oleo interpoſita s·cõponit̃ obſoleo les obſoleui vel obſolui·obſoletũ vel obſolitũ obſolere·id ē diſſueſcere·ab vſu recedē & ĩ obliuionē venire vileſcere ꝓpter fetorē deſeri vt iſte locus abſolet·id eſt ab vſu recedit·vileſcit·ꝓpter fetorē deſerit̃ ſcđm hug·Priſtianuſ vero in nono libro ſic dicit Obſoleo quoqȝ obſoleui facit·non eſt eñ a ſoleo qđ ſolitus ſum facit ſiue ſolui p̃teritum ſcđm ſaluſtiũ·ſed ab obs et oleo·ſicut obſcenꝰ ab obs & canēdo vel ceno·& corr·ſo obſoleo·Vnde obſoletꝰ ta tũ. vide in oleo

O bſoletꝰ ta tũ in obſoleo les vide

O bſolui·eſt p̃teritũ de obſoleo

O bſoniũ nij in obſono nas exponit̃·

O bſono Somnus cõponit̃ cũ ob·& ſubtracta m ꝺr obſono nas penultĩa ꝓducta·id eſt cena·qr cena cõtra ſõnum ſolet ſumi Sed licet ita obſonare inueniat̃ ſimpliciter ꝓ cenare·ꝓprie tñ obſonare ē poſt cenã cõtra ſõnum aliquid comedere·vñ hoc obſoniũ·id eſt puuſ cibꝰ et delicatꝰ qui poſt cenã cõtra ſomnũ ſumit̃·vnde q̃libet modicus et delicatus cibꝰ inter alios ſumptꝰ dicit̃ obſonium qđ vulgo cõpanaticũ dicit̃ Et ab obſoniũ dicit̃ obſonatꝰ tus actꝰ obſonãdi·vel ipa cena ſiue obſoniũ·vl' ſũptus qui expendit̃ in cena ſiue obſonio Et ē obſono nas neutꝝ Et ſcđm antiquos inuenit̃ obſonor naris·depo·in eodē ſēſu Itē inueuit̃ obſono nas·i·cõtra ſonare Et tũc cõponit̃ ab ob & ſono nas·et corripit ſo Sed quãdo cõponit̃ a ſõnus ꝓducit ſo·qr ſubtrahitur m Vnde verſus·Obſono ceno·tamen obſono de ſono fert̃·

O bſtetrix ex ob et ſtera cõponit̃ hec obſtetrix cis id eſt femina q̃ ſterã tractat ſcȝ que colligit puerũ de vētre ꝓcedentē·vel deriuat̃ ab obſto ſtas Vñ obſtetrix quaſi obſtatrix qr obſtat parturienti·Et corripit naturaliter ſte Et inde obſtetrico cas id ē officiũ obſtetricis exercere Exodi p̃mo Obſtetricãdi habēt ſciētiã·vnde obſtetricãs cãtis ge.omnis· Iob·xxvj Et obſtetricãte manu eius eductꝰ eſt coluber tortuoſus Et ꝓducit penul·obſtetrico ſicut iſte genitiuꝰ obſtetricis·obſtetricãte intellige·i·lenit̃ educēte·& ſuauit̃ dẽctãte ſine aĩ turbatĩe

O bſtinatus ta tũ in obſtino nas vide·

O bſtinax nacis in obſtino nas vide

O bſtino. teneo cõponit̃ cũ ob & interpoſita s ꝺr obſtino nas naui nare·id eſt in malo durare facere et in malo pſeuerare intendere·vnde obſtinatꝰ ta tum·id ē in malo induratꝰ obfirmatꝰ vel intentus Et cõpatur Vnde obſtinate aduerbiũ id eſt in malo pſeuerãter vel intente·vnde inuenit̃ etiã obſtinatus in bona parte·i·in bono ꝓpoſito firmus & ſtabilis·vñ ruth·j·vidēs ꝙ obſtinato eſſet aĩmo

O bſtipus ex ob et ſtipus cõponit̃ obſtipꝰ pa puȝ id eſt inclinatꝰ·qr qui petit ſtipē et accipit caput ĩclinat·vel cõponit̃ ex ob et ſtipes quaſi contra ſtipem inclinatꝰ. vnde obſtipo pas·i·inclinare Põt etiã obſtipo cõponi ex ob et ſtipo pas

O bſteti eſt p̃teritũ de obſto ſtas·& cor·penl'·

O bſto ſtas in ſto ſtas vide

O bſtrepo pis pui pitũ·id ē ob vel cõtra ſtrepere· Et cõponit̃ ex ob et ſtrepo pis·et corrip̃ ſtre

O bſtringillꝰ ab obſtringo gis dicit̃ hic obſtrĩgillus li quoddã genꝰ calciamēti Et ſũt obſtringilli q̃ p plantas cõſuti ſũt·et ex ſupiori pte corrigia otrabunt̃ vt ſtringant̃ vnde et noĩantur·

O bſtrudo dis·vide in trudo dis

O bſtruo·ex ob et ſtruo is componit̃ obſtruo is· id ē·cõtra ſtruere vel vndiqȝ obturare·obijcere·impedire·claudere·abſcondere

O btempo ras·in tempo ras vide·

O btigi pnl'·cor·p̃teritũ de obtingo gis

O btineo ex ob te teneo cõponit̃ obtineo nes nui. obtentũ·id eſt·ĩpetre·adquirere·vnde hic obtētꝰ

tꝰ id est ĩpetratio acquisitio Et corripit ti obtineo
Obtingo ex ob et tango gis cōponit̃ obtingo gis
tigi· id est vndiqꝫ vel contra tangere vel accidere
Sed accidit malum · Euenit casu · Obtingit sorte
Contingit facto ·
Obtrudo dis ·in trudo dis ē· & pō· tru
Obtuitꝰ· ab obtueor tueris secūde cōiugatōis di
cit̃ obtuitꝰ ta tum· Sed obtutꝰ ab obtuor tueris ·
tercie cōiugatōnis deriuatur
Obturo· ab obtūdo dis quod cōponitur ex ob et
tundo dicit̃ obturo ras raui rare ·i· claudere stipa-
re. Vnde obturās tis gnīs oĩs· vnde ꝓpheta· Sicut
aspidis surde et obturātis aures suas ·i· claudētis·
Et obturatꝰ ta tū· & ꝓducit tu · vnde ĩ aurora dr
Lex ait ora boui nō obtures opanti· vñ ĩ ꝓuer · xxj
c· Qui obturat aures suas ad clamorem pauperuꝫ
penultima produci debet ·
Obtusus sa sū· in tūdo dis est
Obtutꝰ ta tū· in obtuitꝰ vide
Obuersor ex ob & verso sas· componitur obuer-
sor saris· id est· conuersari
Obuio ex ob & vio vias cōponit̃ obuio as· i· esse
obuiū alicui in via cōtraire· vnde obuiꝰ uia uium·
Iñ obuie aduer· ꝓ quo sepe ponit̃ obuiā adūbialit̃
qñꝫ loco adūbij loci· qñꝫ loco aduerbij q̃litatis
Obumbro· ex ob et vmbro bras cōponit̃ obūbro
bras ·i· vndiqꝫ vmbrare· refrigerare Vnde angelꝰ
luce secūdo ad mariā virginē ait· Virtus altissimi
obumbrabit tibi· vbi dicit quedā glosa · virtus al
tissimi obūbrabit tibi· pōt de vtraqꝫ natura salua
toris intelligi· quia vmbra a lumine & corpe obie-
cto solet formari· & virgo sicut et purꝰ homo ple
nitudinē diuinitatis cape nequibat· sed virtus altis
simi obūbrabat· dū incorporea lux diuinitatis cor
pus in ea suscepit humanitatis vt sic posset deum
pati · Et extrahit̃ hec glosa ex verbis gregorij qui
in · xviij · li · moraliū sup illud iob · xxvij · Tollet euꝫ
vētus vrēs· sic dicit· Per vmbrationis vocabulū in
carnandi dei vtraqꝫ potuit natura signari · vmbra
eñ a lumine format̃ et corpore · Dñs aūt p diuini
tatē lumē est· qui mediāte aīa in eiꝰ vtero fieri di
gnatus est p humanitatē corpꝰ· quia ergo lumē in
corporeū in eiꝰ erat vtero corporādū· ei que incor
poreum concepit ad corpus dicit̃ · virtus altissimi
obumbrabit tibi ·i· corpꝰ in te humanitatis accipi
et incorporeū lumē diuinitatis· Itē gregorius tra
ctās illud iob · xl · Sub vmbra dormit· sic ait· qꝛ vm
bra nō aliter exprimit̃ nisi p lumē & corpus · virtꝰ
ei altissimi obumbrauit · quia in eius vtero lux ĩcor
porea corpꝰ sūpsit · ex qua videlicet obūbratōe oē
in se refrigeriū mētis accepit

Occalleo· ex ob & calleo les cōponit̃ occal
leo les lui· mutata b in c· & est occallere
obdurare· indurare· callū facere · vt uul
nus occallescit cum incipit sanari· Vnde occalesco
lescis · verbum frequētatiū ·
Occano ex ob & cano nis dicitur occano nis nui·
Et est idē qd̄ occino nis· & cor · ca·
Occasio ab occido dis occasum dicit̃ hec occasio
sionis· i· facultas copia potestas cōditio tempꝰ lo-
cus casus fortuna· & etiā ꝓ causa ponit̃ ·
Occasus casus sui· i· occidēs· ab occidēte ibi sole
Propheta A solis ortu vsqꝫ ad occasum · Item oc
casus dicit̃ obitꝰ euersio occisio vel dies suprema ·
& deriuat̃ ab occido dis·
Occeanides de· nom patronomicū · ĩ occeanꝰ est
Occeanꝰ · ab occis· i· velox deriuat̃ occeanꝰ ani ·
quia velox est · vl' occeanꝰ dicit̃ a celo· vt deriuatio
sumat̃ a media sillaba· quia occeanū · id ē· mare ma
gnaꝫ similitudinē habet cū celo in colore· vnde oc
ceanꝰ na nū Et hic occeanides de · i · filiꝰ vel nepos
occeani· vnde hec occeanis nidis filia vel neptis oc
ceani· scōm hug· vel scdum pap· Occeanū greci &
latini ideo noīant· quia in circuli modo ambiat or-
bem· siue a celeritate ꝙ ocius currat· & corri· pnl'·
Vnde theodolus· Sol petit occeanum frigus suc
cedit opacum · ¶ Et scias ꝙ omnia maria continu
ant̃ ad occeanū· vt dixi in mare
Occeco cas· in ceco cas vide
Occento tas· id est· frequēter occinere· ab occino
nis· occentū tu· formatur·
Occidēs· ab occido dis· dr hic occidēs dētis · vbi
sol occidit· vnde hic et hec occidentalis & hoc le·
res occidētis vel ptinēs ad occidētē scōm hug· Pa
pias vero sic dicit· Occidēs dictꝰ quia diē facit oc
cidē· abscōdit ei lumē mūdo & tenebras supiducit
Occidētalis in occidēs vide
Occido· ex ob & cado dis cōponit̃ occido dis di·
occasū occidere· i· cōtra vel simul cadere mori · &
corripit ci in p̄senti et in p̄terito· & sic sumit̃ eccl'·
j· orit̃ sol & occidit· Et ab apl'o· Sol nō occidat su
per iracūdiam vestrā· Et inde occiduꝰ dua duū· i·
cadēs· Itē occido dis di occisū· & tūc ꝓdu · ci vbi
qꝫ · & componit̃ ex ob et cedo dis cecidi · & sic sūit̃
sapie primo· Os quod mētitur occidit animā· vnd̄
ĩ grecis· dr Occido perimo sꝫ dnotat occido labor ·
Occiduo · in occido dis est
Occino nis nui · occētū· ex ob & cano nis· Et ē oc
cinere canere· vel cōtra vel vndiqꝫ canere · vel cōci
nere vel cōcantare · vel infamie carmen cum certo
nomine dicere · Dicitur etiam occano occanis · nui·
pro eodem · Et corripit ci
Occipitiū in occiput est
Occiput pitis posterior ps capitis dr · vnd̄ ĩ gre
cismo dicit̃ · Sinciput anterior ps capitis dicit̃ esse
Occiput ac ptē designat posteriorē· Et ab occiput
dr hoc occipitiū tij idem qd̄ occiput· vide in caput
Occo cas caui· i· secare scindere trūcare · semīa tre
operire· Proprie quidē occare est cū rustici aratō
ne & satione facta dimissis bobꝰ grandes glebas
cedūt· & ligonibꝰ frangūt · Et dicit̃ occare quasi
occecare· qꝛ operiat semina· & tunc est occatio q̃si
occecatio· sed ponitur ꝓ scīdere vel secare vel trū
care sicut dixi· vnde versꝰ Cloto colum baiulat · la
chesis trahit · atropos occat · Et inde hec occa occe
quoddā instrumētū ad terrā scindēdā sicut rastrū
Occo cōponitur Exocco cas · i · valde occare · Re
occo cas · i · iteꝫ occare · & ē actm̃ cū suis ꝯpoītis
Occulo lis lui cultū · i · abscōdere· tegere· claudere
celare· & cōponitur ex ob et colo lis· Ouidiꝰ in pri
ma epi· Ossa rumosas occulit herba domos · & ab
vltimo supino occultu· u in o· fit occulto tas· i· fre
quēter occulere· verbū frequētatiū· Iteꝫ ab occulo
lis· dicitur occultus ta tū · i · abscōsus· tectus · clau
sus · & cōpatur occultꝰ tior simꝰ· & ꝓducit p̄maꝫ
positōne· vñ horatiꝰ in prima epistola· Occultū vi
sus decurrit piscis ad hamū
Occultꝰ ta tū· in occulo lis · vide ·
Occumbo bis· et occubo bas· ĩ cūbo bis ē
Occupatio est qdā color rethoricꝰ· vide ĩ q̃rta p
te in capl'o de coloribꝰ rhetoricis
Occupo ex ob et capio cōponit̃ occupo pas paui
pare· i· inuadere· quasi ex improuiso vel ante cape ·
& inde cōponitur p̄occupo pas· i· ante occupare·

Itē exoccupo pas·i·īpedire·et cor· cu

O ccurso sas·verbū frequē· Et formatᷣ ab vltimo supꝰ·de occurro ris·cursum cursu·u in o·fit occurso sas·id est·frequēter occurrere

O cellus li·dimi·puꝰ oculꝰ·& corripit primā·vide in aurora·Sponsa columbinis sine felle potitur ocellis·& scribitᷣ ꝑ vnū c·

O ciabundus in ocium est

O cima· ab ocis quod est velox dᷣ hec ocima me· vehiculum velox·& ꝓducit ci·

O ciolū li·dimi·pnl' cor·ꝑuū ocium

O cior aris·in ociū vide·

O ciosus sa sū·in ociū est.

O cis grece velox latiē·Et cōpatᷣ cior simꝰ· Et sciās ꝙ vt dicit hug·antiqui dicebāt ocus oca ocum. id ē·velox ab ocis grece · & inde ocior cissimꝰ ·sed ocus modo nō est in vsu · & ideo ocis grecū subit loco positiui· & dicitur ocis ocior ocissimꝰ· Vnde ocius ocissime aduerbium

O citabulū quoddā pondus est habēs dragmas sedecim·scrupulos q̃dragītaq̃nq̃z

O cissimꝰ in ocis est·

O cium cij·id est quies securitas·sed ociū corporis est·quies animi·Vnde ociosus sa sū ·id est quietꝰ securꝰ.ocio vacās·ocio plenꝰ·nil opans·inutilis · vnde verbū dicitᷣ ociosū·id est inutile qd̕ sine cā & vtilitate dicitᷣ Et compatᷣ ociosus ociosior ociosissimꝰ· vn̄ ociose sius sime aduerbiū Et hec ociositas tatis Itē ab ociū dicitᷣ ocior aris·id est ocio vacare vnde ociabūdus da dū· ociosus vel similis ocianti & o āte c·ꝓducitᷣ Vnde dicit magister bene loq̄ns de prima sillaba O ante c ꝓducitᷣ alia litera non p̄cedēte vt ociū ·vnde etiā ex hoc patet scd̕m p̄dcā regulā ꝙ ociū scribitᷣ ꝑ c·& ꝙ p̄ma ꝓducatᷣ Patz etiā ꝑ ouidiū dicētē Ocia si tollas ꝑiere cupidis artes Et nota ꝙ verbū ociosū scd̕m gregorium est qd̕ aut vtilitate rectitudinis·aut ratōe iuste necessitatis caret Bernhardꝰ aūt sic dicit Oīm aūt et tēptatōnum & cogitatōnū malaꝝ & īutiliū sentina ocium dicitᷣ Sūma em̄ mētis malicia est ociū iners· Nunq̄ ociosus sit seruꝰ dei. q̄uis ad deū feriatus sit·ociosū n̄ ē vacare deo·imo negociū negociorū est hoc ꝙ quicūq̃z in cella nō agit fideliter et feruēter·qd̕cunq̃z agat qd̕ ꝓpter hoc non agat scz vt deo seruiat in eo ꝙ agit ociatᷣ· vbi ꝓ vitādo ocio ocia sectari ridiculū est Ociosū aūt est qd̕ vel nullā habet vtilitatē vel vtilitatis intētionē Nō ea die bonꝰ cellita se vixisse debet extimare· in qua nil seorꝫ egisse recolit ꝓpter que in cella viuitᷣ Queris quid agas·in quo te occupes Primū extra quotidianū oratōnū sacrificiū vel lectionis studiū quotidiane cōsciētia discussioni emēdatōni cōpositōi ꝑs sua diei negāda nō est·Nā sicut dicit basiliꝰ in ēcia omel'·hexam̄·Pars modica tēpis fenerata vl' furata deo·nō solū ipa nō depit·sz cū magnis ab eo repēditᷣ īcremētis·vide ī scādalū·& ī cella·& ī nuga

O ciꝰ aduer·i·velociꝰ celeritᷣ statim

O crea·a crꝰ deriuatᷣ hec ocrea ocree· & sūt ocree tibialia calciamēta que suras tegūt·sic dicte qr crura tegāt Vnde ocreatꝰ ta tū qui ocreas habet·Et sūt ocree·siue de ferro siue de corio sint Qꝫ aūt dicitᷣ ocrea q̃si occulēs crus·i·tegēs·ethia est. Itē ab ocrea dᷣ ocreo as·id ē calciare ocreis· Et cōponitᷣ cū ex & dicitᷣ exocreo as·i·ocreas extrahere · Inocreo inocreas·id est·ocreas induere Et est actiuū cū omnibꝰ suis cōpositis

O creo as ,in ocrea ocree est

O ctauꝰ·ab octo dᷣ octauꝰ ua uū ·vnde hec octaua ue·i·octauꝰ dies alicꝰ festiuitatis Et octenꝰ na nū·& octonariꝰ ria riū· & hic octonariꝰ rij

O cties aduer·i·octo vicibꝰ·ab octo dicitᷣ

O ctingenti te ta·i·octies centū·& componitᷣ ab octo & cētū·& mutatᷣ c in g·antecedēte n ·nam si non antecedit n·non mutatur c ·vt ducenti tricenti·vt dixi in nongēti

O cto indecli.vide in ogdo & in octauꝰ

O ctogīta·i·octies decē·oīs gn̄is .numeri pl'alis & īdecli·& ꝯponitᷣ ab octo & gētos qd̕ est decem

O ctuber octubris quidā mēsis octauꝰ ab imbre· id est a martio ·in quo scz martio abūdāt imbres siue pluuie·vnde cōponitᷣ ab octo et imber·vnde h̄ & hec octobris & hoc bre Et vt dicūt q̇dā debet scribi ꝑ o in scd̕a sillaba quia cōponitᷣ ab octo· alij dicūt ꝙ debet scribi ꝑ u quia mutatᷣ o in u·in cōpositōne causa euphonie Et est etiā regula apud versificatores ꝙ u ante b in media sillaba breuiatur vt coluber & lugubris,·p̄ter octuber saluber anubis id ē sine nube Et hoc etiā vult magister bene· Tamē velle suū cuiq̃z est nec voto viuitᷣ vno·qr scd̕m illud poeticū Pectoribus mores tot sunt quot in orbe figure

O ctuplo·octo cōponitᷣ cū pli ca & dicitur octuplus pla plum · vnde octuplo octuplas.id est octuplū facere· octies multiplicare·& corripit naturaliter tu·

O ctussis·as assis cōponitᷣ cum octo & dicitᷣ hic octussis·id ē octo asses vel p̄ciū octo assiū ·vnde horatiꝰ in sermone Quāti empte paruo quāti gᵒ octussibꝰ heu De hoc etiā vide in as assis

O culatꝰ·ab oculꝰ dicitᷣ oculatꝰ ta tū Et oculeus lea leū in eodē sensu scz plenꝰ oculis Et cōpatᷣ oculosus sior simꝰ Itē inuenitᷣ oculissimꝰ ma mū ·qui plenus est oculis vel qd̕ frequēter inspicitᷣ ab oculis·sicut dicūt quidā Hostiū amice tue oculissimū est·eo ꝙ oculi tui semꝑ aspiciūt ī illud Vnde plautus Hinc ꝓximū illud hostiū oculissimū salue· Itez oculatus inuenitᷣ in alio sensu scz manifestus apertus acutus·vt fides oculata·id est manifesta et apta scz que oculis habetᷣ

O culo las in oculus est

O culissimꝰ ma mū·in oculatꝰ exponitᷣ·

O culus ab occulo lis quod ē abscondo dicitᷣ hic oculus li·vnde isidorꝰ·xi·ethiaꝝ· Oculi dicti sūt quia eos cilioꝝ tegmina occultāt· nequa incidētis iniurie offensione ledantᷣ· siue quia occultū lumen habēt·i·secretū vel intus repositū Hi inter oīmes sensus viciniores anime existūt In oculis em̄ oīme mētis indiciū est·vel animi ꝑturbatio vel hilaritas in oculis apparet·vnde oculo las · vt deꝰ oculauit istū·id ē dedit ei oculos Et cōponitᷣ Exoculo las· id est·oculos extrahere Et corripit primā oculꝰ & ab eo deriuata Vnde ouidiꝰ epi·Inuitis oculis hec mea verba leges· Itē ab oculus dicitᷣ oculosꝰ sa sū id ē·plenꝰ oculis ·¶ Et scias ꝙ basiliꝰ dicit in hexameron sua omelia·ix·Reuera oīm causarū difficilimū est seipsū cognoscere·Nō em̄ solus oculꝰ ea que extrinsecꝰ habentur inspiciēs seipsum valet intueri · sed etiā mens ipsa satis acute aliena delicta contemplās·tardior est erga suorum cognitōnem viciorum·Sic enim aristoteles dicit· Quod oculꝰ est in corpore·intellectus est in anima· Et vt dicit auicenna·Si motus oculi est leuis significabit caliditatem complexionis·si grauis. frigiditatem · vide in curiosus .

O ante D

O da grece latine dicitᷣ laus·Et oda dicitur

cantus Et oda finis. & oda via. Hinc quidaʒ liber horacij intitulať liber odarum. id est. cantuū vl' laudū. qꝛ ibi laudare intēdit. & qlibet eiꝰ distinctio diciť oda. qsi laus vel cantꝰ.

O denta diciť dens

O deporicꝰ ca cū. i. temerariꝰ vel itinerariꝰ. vel viatoriꝰ. sed odeporiū diciť laus cātilene.

O di pteritū in odio odis exponiť

O dibilis in odio odis est

O dio odis odiui oditū. i. odio habere. vnde ꝓpheta. Odiui ecclesiā malignātiū. vnde odi odisti odit osū verbū defectiuū in eodem sensu. vnde ꝓpheta Perfecto odio oderā illos. Itē amos. v. Odi & ꝓieci festiuitates vestras. Et habꝫ tm̄ pteritū et ea q formanť a pterito Accipiť tn̄ et in sensu pñtis & in sensu pteriti. Vn̄ īueniť copulatū cū pñtis tpis verbo Et sūt quattuor verba que gerūt ī pterito sensū pñtis et pteriti tpis. scꝫ odi noui cepi et memini. sicut dixi in memi. Et ab odio odis diciť hic et hec odibil' & hoc le. i. odio habitꝰ vel habilis Et hoc odiū dij. i. inueterata inimicicia de vltione cogitans. Vnde odiosus odiosa odiosum. odio plenus. odio habitꝰ. & qñꝫ sic diciť odio habens. Et in eodē sensu diciť odiosicꝰ ca cum. Odi odisti odit neutꝝ est cū suis cōpositis. siqua habet. & est tercie cōiugatōis. Odio dis actm̄ est cū suis cōpositis. Itē odi odisti ꝓduciť pmā. sed odio dis. corꝝ pmā. & est quarte cōiugatōis. Vnde horatiꝰ ī epi Prodigꝰ et stultꝰ donat q spernit et odit. Itē ouidiꝰ de arte. Odimꝰ accipitrē quia semp viuit ī armis. Vnde quidā. Actiuū fit odit neutrū ꝓduciť odit. Et scias ꝙ odio odis olim faciebat futurū in dicatiui in bo. vnde in ꝓuer. ca. j. Et imprudentes odibūt sciētiā. sꝫ mō facit ī am odiā. vide in eo is.

O diolū li. dimi. puū odiū.

O diosicus ca cum. i. odiosus. vnde odiosice adū. id ē. odiose. vide in odio odis

O diosus sa sum. in odio odis est

O diū dij. in odio odis est

O dolla le quidā locus est.

O dor. ab aere diciť hic odor vel odos. qꝛ tractu aeris sentiť. & diciť odor ꝓprie de bono. vn̄ odorꝰ ra rū. i. odore plenꝰ. scꝫ qđ ex se mittit odorem vt flos thus pomū. vnde odore aduer. Odor ꝯponiť Odorifer ra rū. qđ odorē fert. & odorisequꝰ qua quū. pnl' cor. qui odorē sequiť vt canis. Et licꝫ hec noīa scꝫ odorū odoriferū odoratū & odorisequus ita distinguantur. vt odorū dicať qđ ex se emittit odorē vt flos Idē et odoriferū Odoratū qđ odore receptū est. vel qđ odorē pcipit. vel odorē aliunde accepit. & odorisequū qđ odorē sequiť vt canis. Cōfūdunť tn̄ hec vocabula apud autores. & pro se inuicē posita inueniunť. Et scias ꝙ quedā nomina faciūt noīatm̄ in or vel in os. vt patet in his versibꝰ. His duo sūt or & os casꝰ retmētia rēos Arbor odorqꝫ labor his sociať honor

O dorabilis. ab odoro ras diciť hic et hec odorabilis et hoc le. quod aptum est ad odorandum. vnde odorabiliter aduerbiū

O doratus in od oro ras est.

O dorculꝰ li dimi. paruꝰ odor

O doria ab odorꝰ ra rū. dr̄ hec odoria rie. dea que odoribꝰ putabať pesse. & ꝓ ipo odore inuenitur. Plautꝰ ī amphitrione. Odoria afficit plures filios

O dorifer ra rū pnl'. cor. in odor est.

O dorisequꝰ qua quū. in odor vide

O doro ab odor diciť odoro ras Et odoror raris ī deponēti gñe. vnde in gen. Odoratꝰ est dñs odorem suauitatis Et ponūtur in eodē sensu scꝫ odorē pcipere. vel odorem accipe. vel olfacere. vnde odoratus tus tui. i. actus vel passio odorādi. & diciť odoratꝰ qsi odoris aeris tactꝰ vel tractꝰ. & ē ethimologia. & inde odorabilis le. & odorabiliť aduer. Et hec odorantia tie. Odoro ras actiuū est cum omibꝰ suis cōpositis siq habet. & ꝓđ. do. sꝫ odoror est depo. cum suis cōpositis

O enoforꝝ. oenos qđ est vinū componitur cum foros quod est ferre. & dicitur hoc oenoforū ri. vas vinarium aptum ad ferēdū vinum scđm hug.

O enos grece latine diciť vinū.

O estrū tri. ge. neutri. qđdā genꝰ muscarū. scꝫ asilus vel tabāꝰ. Et diciť grece a sono queꝫ facit. & ita oestrū nomē est grecū & ficticiū. oestrū poniť quādoqꝫ ꝓ sapiētia. vel spū poetico. qꝛ sic oestruꝫ aīalia mouet & pūgit. ita et spūs poetam. Stacius thebaidos. Tēpus erit cū laurigero tua fortior oestro facta canam.

O ffella le est dimi. de offa. est em̄ offella pua offa. & subtrahiť ab offella vnū f qñꝫ in metro vt posiit prima breuiari. sic dicit hug. Et sic videť velle hug. ꝙ offella dēat scribi p geminū ff. licet vnū aliquādo subtrahatur cā metri Sed magister bene dicit simpliciter ꝙ offella corri. primā. Itē pap. dicit. offa geminat f. facit tamē diminutm̄ non geminata f ofella. qꝛ in diminutōne multa mutanť. vnde quidam. Hec est excepta quā gusto libēter offella

O ffa. fans cōponiť cum ob. & diciť hec offa offe frustū panis humectati. quasi obfans. i. cōtra fantem. quia noceat fanti. quia os īpleat. Daniel'. xiiij Offa picis. vnde versus Offa nocet fāti sed ꝓdest esuriēti. vnde hic offarius rij. i. coquꝰ. Et offatim id ē. pticulatim Et offatꝰ ta tum. i. pticulatꝰ. diminutꝰ. Et vt dicūt differētia est inter offaꝫ & vipā vipa em̄ ꝓprie fit in vino. vnde dicitur vipa qsi panis ī vino. offa in alijs liquoribꝰ

O ffarius rij in offa est

O ffatim aduerbiū. in offa est

O ffatus ta tū. in offa est

O ffendix ab offendo dis dicitur hic offendix cis id est. nodus. & ꝓprie qui restringiť et remittitur. vel quo liber ligatur.

O ffendo dis. o in i. offendi. & do in sum offensū & est offendere aliquē facere irasci. vel inuenire Cū em̄ ad lapidē offendimꝰ illū inuenimꝰ. Et inde hec offensio sionis. Et hec offensa se. id est. culpa forefactū. et hoc offēdiculū li. illud idē scꝫ clpa vl' id ad qđ pedē offēdimꝰ. vel obex. vel īpedimētuꝫ

O ffensa se in offendo dis est

O ffensaculū in offenso sas vide

O ffensio. ab offēdo dis vel ab offensus sa suꝫ. offensi addita o fit hec offensio onis. id est culpa. forefactum. offensa Et est fe. ge.

O ffensiūcula le. dimi. pua offensio

O ffenso. ab offendo fēdis di sum su. u in o fit offenso sas verbum frequē. vnde hoc offensaculū li id est. scādalū. vel ira vel impedimētuꝫ. Itē ab offēdo dis dicitur offensus sa sum. Et cōponiť. Inoffensus sa sum. id est nō offensus

O ffensus in offenso sas vide

O fferenda ab offero dicitur hec offerēda de. id ē antiphona que caniť cū oblatio debet celebrari Itē offerēdus da dū. id est dignꝰ offerri

O fferro offers obtuli oblatum · Vnde hec oblatió
ex ob & fero · vide in fero ·
O fferret̃ dicendũ ẽ nõ offerreret̃ · vt ĩ ferret̃ dixi
O ffertoriũ rij · i · oblatõ quasi ꝑfertũ q2 primo lo
co fit oblatio · & postea sacrificiũ · Et offertorium
dicit̃ locus vbi reponũtur vel vbi fiũt oblatõnes ·
Et cõponit̃ ex ob et fertũ ti · qð ẽ oblatio q̃dã · vel
potest deriuari ab offero offers
O fficina · Scðum papiã officine dicũtur loca vbi
fiunt officia · & ꝓð · fi
O fficio cis · ex ob & facio cõponit̃ · id est · noceo ·
vide etiam in facio cis ·
O fficiũ ab officio cis · i · noceo dicit̃ hoc officium
cij · i · ministeriũ bñficiũ · ꝑ cõtrariũ q2 minime noc3
Vel officiũ quasi efficiũ ab efficiẽdo · vnde officio=
sus sa sũ · id est · sedulus · officio ĩtent9 · Et cõꝑatur
Vnde hec officiositas tatis ·
O ffirmo as in firm9 est
O ffula le dimi · ꝑua offa
O ffundo dis · in fundo dis vide ·
O fimacus ci scribit̃ ꝑ f · in secũda litera in pap̃ · &
cor · penul · Et est ofimac9 q̃dã aĩal qð pugnat cõ
tra serpẽtẽ · de quo habet̃ leui · xj · & cõponit̃ ab ofis
quod est serpens · & machos vel machia qð ẽ pug̃ ·
O fiofagite pars ethiopũ · dicta ꝙ serpẽtes come
dat Ofis eñ grece coluber · fage vel fagin comede=
re scðum papiã · & ꝓducit gi ·
O fis vel ofi grece latine dicit̃ serpẽs · & scribitur
in papia ꝑ f · et etiã ꝑ ph · Ph eñ scribitur in grecis
dictionib9 · sed in latinis f ·
O fites Ofis grece latine serpẽs · Vnde hic ofites
tis quidã paru9 serpẽs multas et paruas habens
maculas Et vt dicũt stellio est · vnde lucan9 · Quã
paruis pict9 maculis theban9 ofites · vnde et q̃dã
lapis serpẽtũ maculis similis dict9 est ofites Ite3
ab ofi quidã heretici dicti sũt ofite · quasi serpenti
ni Quia colunt serpẽtem dicentes ipsum in para=
disum induxisse veritatis cognitõnem ·
O fiulcus ab ofi qð est serpẽs dicit̃ hic ofiulc9 ci ·
id est · serpẽtin9 Sic dict9 fuit esculapi9 qui ĩ spẽ
serpẽtis colebat̃ apud romanos · & cinctus serpen
te trãslat9 fuit in celũ · vnde dicit̃ ofiulc9 quasi ser
pẽtis custos · vel ofiulcus dicit̃ quasi serpẽs loq̃ns
Legit̃ eñ in fabulis poetaꝝ ꝙ quidã serpẽs locu
t9 est cũ ope vxore saturni · & eam docuit vsu3 se
minãdi Et ꝑ hũc volũt q̃dã ĩtelligẽ serpẽtẽ q̄ euã
decepit · q2 postq̃ peccauit sine agricult̃a viuẽ nõ
O fix grece ltie d2 auꝝ potuit
O fny interꝑtat̃ discalciat9 Fuit eñ fili9 hely ele
ct9 in misteriũ sacerdotij · cui9 amissionẽ suo exꝑs
sit vocabulo Iste eñ discalciat9 interꝑtat̃ · vt eius
noĩne veteris testamenti sacerdotiũ a iudaico po
pulo significaretur ablatum

O gdo dicũt greci octo · vnde hec ogdoas
ogdoadis · id est octo vel octonarius ·
Et apud nos hi & hee & hec octo · inde
elma · ct positis ꝑ gd ·
O gdoas adis penul. cor · in egto vide
O gganio · in ganio nis exponit̃

O lax . ab oleo les dicit̃ olax olacis gñis oĩs
id ẽ · olid9 qui assidue olet Et cõꝑat̃ olax
cior sim9 · vnde olaciter cius sime aduer ·
Et hec olacitas tatis ·
O lda interꝑtat̃ distinctio siue diuerticulũ ·
O lea olee dicit̃ fruct9 oliue · vel ipsa arbor oliue ·
vel scðm Isidoꝝ Olea ipsa arbor est fruct9 oliua
succus oleũ · vide in oliua

O leagin9 · ab olea d2 oleagin9 na nũ · i · de olea exi
stẽs vel ad oleã ꝑtinẽs Et corripit gi
O leariũ rij Ab olea dicit̃ hoc olearĩu3 rij vas vbi
oleũ reponit̃ Et oleari9 ria riũ
O leaster stri · mascu · ge . i · siluestris oliua vel olea
Et vt dicit isido29 Oleaster dicit̃ quia sit folijs oli
ue similis · sed latiorib9 · arbor inculta & siluestris
amara at3 infructuosa · cui insert9 oliue ram9 vim
mutat radicis · & vertit in ꝓpriã qualitatẽ · Et scias
ꝙ noĩa arboꝝ sũt femĩ gñis · quia naturã matris ĩ
suis fructib9 imitãtur · sed oleaster fuit mas · gñis
quia nõ cõcipit cũ sit ꝓpriũ sue gentis cõcipe · i · oli
uaꝝ · Et dicit̃ oleaster ab olea
O lefacio · i · olẽ facio Et ꝯponit̃ a facio et oleo les
O lefio fis · id est fetere vel incipere fetere Et ꝯpo
nit̃ ab oleo oles & fio fis
O leo oles olui vel oleui · olitũ vel oletũ olere . id ẽ
fetere Oleo cõponit̃ cũ ad & dicit̃ adoleo les leui
vel lui letũ vel litũ · ꝓ quo vtimur adultũ · id ẽ · cre
mare vel cõburere incẽdere · Vel dicit̃ adolere · id
est crescere Itẽ cõponit̃ cũ ab & dicit̃ aboleo oles
leui vel lui letũ vel litũ · id ẽ delere Itẽ cũ ex & dici
tur exoleo les leui vel lui letũ vel litũ · id est excre
scere · vnde exoletus ta tũ Itẽ cũ in & dicit̃ inoleo
les leui vel lui letũ vel litũ · & est inolere crescere ·
vnde inolit9 ta tũ · Itẽ cũ per & dicitur ꝑoleo les ·
leui vel lui letũ vel litũ · i · valde olere Itẽ cũ ob &
interposita s dicit̃ obsoleo les Inde obsolet9 ta tũ
Itẽ cõponitur cũ re & interposita d dicit̃ redoleo
les Itẽ cũ sub & dicitur sboleo les suboleui vel sb
olui subolitũ vel suboletũ · id ẽ succrescere Vñ hec
soboles · Oleo facit ꝑteritũ in leui vel in lui · & su
ꝑinũ in letũ vel in litũ · Similiter & oĩa cõposita
ab eo ꝙ̃uis q̃dam frequẽti9 faciãt in leui ꝙ in lui ·
Itẽ oleo neutꝝ est cũ oĩbus suis cõpositis Preter
adoleo ꝓ cremare Et aboleo les q̄ sũt actiua scð3
hug̃. De hoc etiã sentit magister bene dicẽs · Oleo
les facit oleui & secũdũ hoc facit oletũ · & olui &
scðm hoc olitũ · & vtrũq3 ꝑteritũ et supinũ retin3
cũ suis cõpositis Cũ vno tañ sincopat̃ vt adultũ
ꝓ adolitũ · vnde adult9 ꝑticipiũ passiui ꝓ adolit9
ꝓlatũ repitur Quidã tañ dicunt ꝙ adoleo quãdo
significat crescere facit adoleui adultũ Quãdo ve
ro significat cremare facit adolui adolitũ Pris . au
tẽ in nono libro ꝓbat ꝙ in vtraq3 significatõe hẽt
vtrũq3 supinũ sc3 adultũ & adolitũ · & hoc teneas
Et scias ꝙ redolere dicitur tm̃ de bono odore · olẽ
vero tm̃ de malo scðm hug̃ · Sed papias magis am
pliat ei9 significatõem · Dicit eñ · olent res valde
male l' bone · redolẽt tm̃ bone Et cor · o · vñ quidã ·
Nõ redolet s3 olet piscis biduan9 & hospes Inue
nit̃ etiam olo lis tercie cõiugatõis ꝺm antiquos
O leomella · olea cõponit̃ cũ mel & dicit̃ hec oleo
mella le q̃dã arbor sic dicta ꝙ ex ei9 trunco oleum
defluat ĩ crassitudĩe mellis sapore suaui
O lerin9 na num · penultima ꝓducta · id est olus ·
vel de olere existẽs · & dicitur ab olus
O lero ras · ab oleo les dicitur olero ras · i · plãtare
olera vel olerib9 vti · Et cõponit̃ Deolero ras Exo
lero ras · i · valde deolerare vel olera auferre Et est
neutꝝ cũ oĩb9 suis cõpositis Et cor · le ·
O letũ ab oleo les d2 hoc oletũ ti · i · fetor vel loc9
vbi frequẽter mingitur · qui grauiter fetet · & po
nitur ꝓ qualibet re fetida · Inuenitur etiã olet9 ta ·
tum · i · fetidus · et cõponitur exolet9 ta tũ
O leum vel oliuum ꝺm hug̃ · ꝓ eodẽ accipitur · id ẽ
pro liquore oliue · et vt dicunt · oleum si quis inter

aquas mersus ex ore emiserit· clariora facit ea q̄ pro bundi teguntur occulto Nā ei? natura habet vt ei fos cōdiat· lumini fomētuz p̄beat· & lassum lōgo itiñe corp? dū eo unctū fūit p̄stīe sanitati restituat

Olfacio· olefacio cis sincopatur· & dicitur olfacō cis· i· olefacio· vel olfacio· i· odoro

Olfactoriolū li dimi· ī olfactoriū est

Olfactoriū· ab olfacio dicit̄ hoc olfactoriū rij· vnde h° olfactoriolū li dimi· vas vnguētariuz mu liebre in quo odoramēta gestātur·

Olfact?· ab olfacio dr̄ olfact? ta tū· i· odorat? ta tū· & hic olfat? t? tui· p odoratu

Olidus ab oleo les dicit̄ olid? da dū· i· fetid?· Et cōpat̄ olid? dior sim?· vnde oli de dius sime· aduer bium Et hec oliditas tatis

Oliban?· i· albū incēsū pnl̄· cor·

Olim aliquādo p̄teritū signat· id est· quondā an tea· Aliquādo olim & de p̄terito & de futuro dr̄· sic̄ aliqn̄· qn̄ vnq̄ scd̄m pap· & pō· o

Olimpias adis· ab olimp? dicit̄ olimpias adis· & hec olimpica ce in eodē sēsu festū vel solēnis lud? qō vel qui fiebat ad honorē iouis semel p quinquē niū· ne si vlteri? p̄tēderet̄ in negligētiā et obliuio nē corrueret· vel si citra quinquenniū celebraret̄· expēse nimietas eos grauaret· In ipa celebratōe lex talis erat· q quicūqz victor existeret ibi in aliquo ludo haberet quodcūqz mun? vellet requirere· vñ inuenit̄ in rhetorica vt quicūqz tirānū interficeret olimpicoz premiū acciperet Et hinc olimpic? ca· cū· Et olimpiacus ca cū· pnl̄· cor·

Olimpic?· in olimp? est· & cor· pi

Olimpi? pia piū· in olimp? est·

Olimpus· olon qō est totū cōponit̄ cū lāpas qō ē lux vel ignis & dicit̄ hic olimpus pi· qdā mons q̄si ololāp?· i· tot? lucēs· qr est quasi celū altitudīe sua vnde et sepe ponit̄ p celo· vnde olimpi? pia pium & olimpic? ca cū Et hoc olimpū· i· mōs vel opidū vnde hec olimpica ce· Et secūdū quēdā poetā oli pus excedit nubes· vide in mons

Oliopomenō· vide ī q̄rta p̄te d̄ coloribz rhetoricis

Olitor· ab olus dicit̄ olitor toris· i· ortolan? scilz olerum custos· Olitor etiam dicit̄ fimari? qui por tat fimū· & corripit li·

Oliua ue· dicit̄ ab oleon quod greci dicūt oliuam Inde hec olea lee· & ab istis hoc oliuū vel oleuum· Oliua arbor· olea fruct?· oleū vel oliuum liquor· Bacca fruct?· sed hec p̄prietas corrūpit̄ sepe· Qui dā dicūt olea vel oliua arbor· Ab oliua dicit̄ h° oli uetū olineti· Et hoc oliuarium rij· locus vbi oli ue crescunt· Et hic & hec oliuaris & hoc oliuare· ad oliuā ptinēs· et pdu· li oliua

Oliuaris in oliua est expositū

Oliuetū in mons est expositū

Oliuifer ra rū· pnl̄· cor· i· ferēs oliuas· ex oliua et fero fers vel ferēs cōponitur

Oliuū oliui· in oleū est

Olla· ab oleo oles dicit̄ hec olla olle qr diu seruet īmissū odorē· vel olla dicit̄ a bullio lis· q̄si bolla· qr bulliet in ipsa aqua igne supposito· vñ hic ollarius rij· qui facit ollas· Et componitur ollifer ra rum· qui fert ollas vel apportat

Ollifer ra rū· in olla vide

Olula le· dimi· pua olla

Olocarpaniū· Olon cōponit̄ cū carpos quod est fruct?· & dicitur hoc olocarpanium nij· id est· to tus fructus· & corripit pa

Olocaustomata atis ge· neu· idē quod olocaustuz & pdu· pnl̄ nti· sz penul· gti corripit

Olocaustū· olon quod est totū cōponit̄ cum cau stos quod est incēsum· & dicit̄ hoc olocaustū ti· i· sacrificiū quod olim fiebat de aīalibus brutis· q̄si totū incēsum· quia totū incēdebatur & cōburebatur· & non comedebatur

Olofernes cōponitur ab olon quod est totū & fe ro fers & necis· quasi ferens omnibus necem· vnde bene signat dyabolum·

Olographū· ab olon qō ē totū· & g̃phia scripta cōponitur· inde hoc olographū phi· i· testamētum manu autoris totū scriptū· & cor· gra·

Olon grece latine dicit̄ totū

Olor grece latine dicitur totuz· vnde hic olor olo ris q̄dā auis scz cign?· qr tot? plumis sit albus· vñ ouidi? epi· Ad vada menādri cōcinit alb? olor· In de olerin? na nū· Item inuenitur hic olor oloris· id est· fetor· & tūc deriuat̄ ab oleo oles

Oloseric? Olon· i· totū cōponitur cū sericuz· & di citur oloseric? ca cum· id est totus ex serico· vnde hec oloserica ce· quedā vestis tota ex serico fc̄a· &

Olus· ab alo alis dicitur hoc ol? cor· ri· oleris quedā herba ortolana Et dicit̄ olus ab alen do· qr primū hoīes alebant̄ de olere anteq̄ fruges vel carnes ederēt· Olus etiā dicitur cibus inde fa ctus & summitas herbarum

Olusculuz li· diminutm̄ paruum olus· Et forma tur ab olus addita culum

Omasus· ab omen dicitur hic omasus si· i· tripa vel vētricul? qui cōtinet alia viscera· qr in ipso rez euēt? inspiciebant· & pducit ma· Horati? in epi· Patinas cenabāt oma si· Item alius· Noscit̄ p nasū mulier q̄ vēdit omasū

Omelia· a laos vel leos quod est pp̄l'us· & omos quod est os cōponitur hec omelia lie· q̄si os pp̄li· id est· sermo popularis vel ad populū· Vel omelia cōponitur ab omos quod est popul?· & logos qō est sermo· vel ex oda quod est laus uel cāt?· et leos quod est popul?· et melos quod est dulcis sonus· vnde omelia quasi sermo popularis vel cantus po pularis vel dulcis cantus· i· tract?

Omen ominis· i· auguriū vel auspiciuz· & dicitur ab ore quasi orimen quia fit ore augurium· vnde ominosus sa sum· plenus augurio vel fortunatus· Quintilian? de causis· Senex ominosus morte filij mei viuo· vñ ominose adū· i· fortūate· tcio re· c· xx Qō accepunt viri p omine· & cor· mi omē omīs·

Omentū ab omē dicitur hoc omētuz ti· mapa ven tris scz mēbrana q̄ cōtinet maiorē p̄tē ītestinoz· vl' dicit̄ sic a greco E q̄nz dicuntur omenta ītestīa

Ominor· ab omen dicitur ominor ominaris natus sum· i· augurior· et cor· mi

Ominos? sa sum· in omen vide·

Omitto· & ommitto p geminnz m· dicitur· et tūc mutatur b· in m· et subtrahitur aliquādo vnum m Vnde dicit prisc· in secundo lib· maio· Omitto pro ommitto dicim?· Horati? ī secūdo sermonū· Aut spem deponas· aut artē illusus omittas· Subtra hitur vnū m· vt p̄mā corripiat· Idē ī epi· Quē sua culpa p̄mit deceptus omitte tm̄

Omnebonū p̄priū nomē mas· ge· est· qr qualitas vocis essētiā rei nō mutat Et inde licet omnebonū cōponatur ex duob? rectis· nō declinatur tamē ex vtraqz parte· sed tm̄ in fine· vt hoc omnebonū hu ius omneboni Et videtur hoc esse de ratōne quia illa cōpositio nō est vera· sed tm̄ imaginaria· Non em̄ traxit aliquam significatōem ab eo quod ē omē

sic dixi i tcia pte in caplo de figura cōposita nois.
O mnimorbia . ab omni et morb9 cōponit͛ hec oi morbia bie. quedam herba sic dicta . quia multis morbis subueniat.
O mnino. ab omnis dicit͛ oino aduerbiū intētiuū id ē penit9. & pducit pnl. scdm oēz vsū
O mnipotēs ab omni et potēs cōponit͛ hic omipotēs tis. qui potest oia scz de9 Vere em̄ de9 omipotēs est. quia potest quidqd vult fieri . vel quia potest qdqd posse est potētie Ex quo patet q de9 nō potest peccare mētiri vinci vel mori. quia pdicta & cōsimilia posse nō est potētie sz defectus & ipotētie Itē oipotēs potest declinari adiectiue hic & hec et hoc oipotēs. vnde hec oipotētia tie
O mnis ab on quod est totū dicit͛ hic et hec omis et h° omne scdm quosdā sz magis videt͛ esse primi tm̄ Et ptinet ome ad multitudinē Totū ad magnitudinē Ome singularia cōtēta sub noie cōphēdit cui adiūgit͛ distribuēdo Sz totū ptes singulares cōtētas sub noie cui adiūgit͛ comphendit. ut tot9 hō id ē totaliter accept9 scz cū omib9 suis ptibus, scz homo et quelibet pars hois Itē vt dicūt quidam . Omis i singulari numero ad mi9 requirit tria supposita. i plurali numero sex Alij vero dicūt q sufficit q ois distribuat p eo quod inuenit Vnde si inuenit duo ea distribuit tm̄ . nec tūc plura requirit. Vnde aristoteles in elencis. Omne qd qs nouit. disceēs vel inueniēs nouit. hic ome p duob9 tm̄ distribuit Similit͛ cōueniēter dicit͛ Da mihi omem denariū quē habes in marsupio. esto q non habeas nisi vnū denarium in bursa Et ista opinio magis mihi placet Itē scias q ois facit actm̄ pluralē in es vel i is. vt omnes vel omnis. Itē nota q m est de secunda sillaba in omnis.
O mnitenēs. ab omni & tenēs componitur hic et hec & hoc omnitenēs tis. i. deus q tenet oia Et potest declinari p tria genera hic et hec et hoc omitenens tis Et hec omnitenētia tie.
O moensis. vide i qrta pte i caplo de tropis
O moeptoton ē qddā scema de quo dictū est i qrta pte in capitulo de scemate.
O moetelētō. vide i qrta pte i capitulo d scemate
O mofagia Omos quod est vnū cōponit͛ cū fagin quod est comedere. & dicitur hec omofagia fagie vna vel similis comestio
O mogeneos nea neū. i. vni9 nate. vide in ethero
O monim9 Omos qd est vnū geneos. cōponit͛ cū noma qd est nomē. & dicit͛ omonimus ma mū. id ē equiuoc9 scdm dyaleticos scz vnū nomē principaliter ex diuersis iposito͡ib9 plura significās Vnde hec omonima me. i. equiuocatio scdm hug. vel vt vult pris. Omonimū est vnū nomē plura significās. & hoc in pprijs et appellatiuis In proprijs vt pirrhus filius achillis . & pirrhus rex epirhotaꝝ In appellatiuis vt nepos fili9 filij. & nepos luxuriosus Itē acies ferri oculoꝝ et militū.
O mopasia exponitur in quarta parte in capitulo de coloribus rhetoricis
O mophosis exponitur in quarta parte in capitulo de coloribus rhetoricis
O mos grece ltie dr vnū. Itē omos ppls ul os oris
O mousion Omos quod est vnū cōponit͛ cū vsia quod est essētia vel substātia Et dicitur omousion vel omousios. id ē vni9 et eiusdē substātie vel assimilatio Vnde hiesus crhist9 domin9 noster dict9 est omousios. id est vni9 essentie vel substātie cuz patre. Vnde ipse dicit in iohāne Ego & pater vnū sum9 Item scdm papiā omousion. id ē similis sbe. qz qualis de9 talis imago ei9
O mozēlis exponit͛ i qrta pte i capi. de tropis.

O n dicitur totū vel ome Vnde cōponitur ypion Et hinc etiā deus dict9 est on. qz super omnia est & in omnibus est Itē on vel onos grece dicit͛ latine asin9
O nager ab onos vel on grece quod est asin9 ltie & ager vel agrios qd ē ferū vel agreste . cōponit͛ hic onager gri penul. cor. i. siluestris et fer9 asinus
O nero ras in on9 oneris vide
O nesim9 mi penul. cor. ppriū nomē viri est
O nesiphor9 ppriū nomē viri. et cor. penul
O nias onie ppriū nomē viri. & acuit penultimaz
O nica herba aromatica scdm papiā. vel sicut dicit͛ in historijs Onica dicit͛ ostreola parua suaue redolēs. magnitudie humani vnguis. vnde et onica qz onix grece vnguis latine dicit͛ Ostreola aūt est quidam piscis Alexāder aūt neq ponit talem versum Vngula dat nobis qd onica signat et onix
O nicin9 ni mas. gnis penultia cor. gen9 ē lapidis vel metalli fm papiā . & est appositiua cōstructio cum dicit͛ lapis onicin9. & ens onix Potest decliari etiā mobiliter onicin9 na nū possessiuum de onix & tunc pducit penultimā
O niculus li penul. cor. idē lapis qui et onix
O nicus in onix vide. & corripit ni
O nix onicis quedā gēma appellat͛ Sic dicta quia habeat in se pmixtū cādorē in similitudinē vnguis humani Onicon em̄ greci vnguē dicūt. vnde h onicus vel onicul9 p eodē lapide. & corripit penulti.
O nocētaur9. onos quod est asi gti onicis nus cōponit͛ cū cētaur9. & dicit͛ hic onocētaurus ri. asin9 mixt9 hois natura . i. agrestis. dict9 sic qz superior pars sit similis homini posterior vero asino vt dicit Papias
O nocrocalus vel onocrocalon dicit͛ ab onos qd est asin9 qdam auis qz faciē gerat asini Nā sic dicitur sclpta facies et obducta. vel onocrocalos grece latine longū rostrum dicit͛. & est auis similis cigno vt dicūt fm hug Et cor. penul. vnde i auroza dicit͛ Par onocrocal9 cigno sonitū dat in vndis
O noma. i. nomē vltia acuta. vide de hoc etiā i no
O nomatopeya Onoma qd ē nom̄ cponit͛ ma cū poyo quod est fingo & dicit͛ hec onomatopeya peye. i. cōfirmatio vel cōfictio nomis . vt in nomie ficticio Onomatopeya tn̄ quādoqz ita large sumitur q etiā cōphendit verbi cōfirmatōnes Et hinc onomatupey9 a. um. ad onomatopeyā ptinens vel cplatū vel fictū p onomatopeyā secūdū hug . Donat9 aūt in tractatu de tropis ita dicit . onomatopeya est nomē fictū a sono . vt tinnit9 eris. clāgor qz tubaꝝ. Beda vero sic dicit . onomatopeya ē nomen de sono factū vt cimbalū tinniens. clāgor tubarū. Et sil'iter pprietates aialium. vt rugit9 leois balat9 ouis. rudit9 asinorū. sibul9 serpētū. latrat9 canum. ceteroꝝqz voces cōfuse aiantiū que in scripturis sanctis sepe repiunt͛ . vt in iob quarto Rugit9 leonis et vox leene & furens et frendens sorbet terram . De hoc etiam dixi in quarta parte in capitulo de tropis .
O nos vel on grece latine dicitur asinu
O nus oneris neu. ge. i. sarcina pōd9. & cor. pnl. gti. vnde hoc onusculū li. & onustus ta. tū. i. sarcinatus. Et onusto stas. sarcinare. Et componit͛ Deonusto stas. i. valde onustare. vel on9 auferre . Et est actiuū cū suis cōpositis. Item ab onus dicitur

onerosus sa·sum·id est·põderosus· Et a genitiuo
onerosi addita tas fit hec onerositas tatis· Et one
ro ras·i·grauare·onustare·sarcinare· Et cõponit·
Deonero ras Exonero ras·i·valde onerare·vl' onꝰ
auferre· Et est actiuũ cũ oibus suis cõpositis· vnd
in grecismo dicitur Accusat semper onero sed põ
dero per se· Accusat· intellige· id est· actiuum est
& accusatiuũ casum regit·

Opacus·ab ops opis qd est terra dicitur
opacus ca cũ·penul·ꝓducta·i·obscurꝰ
vel viriditate cõdensus· Qꝫ aũt dicit opa
cus quasi optus celo·ethia est· Et cõpat opacus ci
or simꝰ· Vnde opace cius sime aduer. Et hec opa
citas tatis· & opaco opacas·i·obscurare·cõdensa
re· Et est actm̃ cũ suis cõpositis

Opalia sũt opis dee festa· que & fauria dicit qꝛ
fauet frugibꝰ· & faria etiã vocat· quia tũc puer fa
ri primũ & loqui icipit cũ eã attigit· & dr ab opis

Opella·ab opera dicit hec opella dea·
le dimi·pua opa· vel domũcula vbi opes vẽdũtur
vel vbi officia agunt in foro

Opera opere·in opus vide·

Operculũ li·in operio ris est·

Operepciũ·Opera re·cõponit cũ preciũ·& dicit
hoc operepciũ cij·i·vtilitas· vel necessitas scdm
hug· vel secũdũ papiã Operepciũ est necessarium
vtile vel magne opere·

Opericulũ li·in operio ris vide·

Operimen riminis generis neutri·i·tegimẽ· ab ope
rio ris dr· & ꝓducit ri·

Operio ris·operui optũ·opire·i·tegere· vñ opꝰ
tꝰ ta·tũ· & hoc opimẽ minis·tegimen· vñ hoc opi
mẽtũ ti Et hoc optoriũ rij· & hoc opiculũ li· vnde
numeri·xix· vas sine opericulo immũdũ erit· vel sñ
operculo scdm aliã literã· qꝛ dicit hoc opculuz li·p
sincopã· Operio cõponit Cooperio ris· Quod vl
teriꝰ cõponit Discoopio· Itẽ ex ob et pario oponi
tur opior opiris· optus sum·depo·i·expectare· &
ꝓdu·primã· Sed opior passiuũ primã corripit scdm
hug· Et vt ꝓbat pris·operior deponentale cõponi
tur ex ob et pario quod patet per eius participiuz
opertus· vt dixi in experior experiris· Et vt di:
cit magister bene· Opior qñ est passiuum cor·o
ante p· vnde ouidiꝰ· Stãtibꝰ extat aquis opitur ab
equore moto·· Idẽ facit eiꝰ actiuũ quod cõponit
ex ob et pario·subtracta b· Depo· aũt ꝓducit o·
vnde horatiꝰ Nec tardũ operior nec pcedẽtibꝰ in
sto· Itẽ cõtingit in suo pticipio vt operiens· vnde
prudentiꝰ· Operiẽs ꝓprijs moriturã viribus iram
Propter hoc dicũt multi ꝙ depo·gemiat p· vt sit
ibi positio quod mihi nõ videt Sed ꝓducit tm̃ ad
drãz passiui· vel potiꝰ necessitate metri· qꝛ sine du
bio naturaliter breuiat tã in passiuo ꝙ in deponẽ:
ti· Cõsueuit aũt b mutari in p· sequẽte p. vt oppe
to·sꝫ in opio & opior ab ij citur·sic in apio dixi·

Operor·ab opus vel opa dicit opor aris·i·opãdo
facere·auxiliari·inuigilare Et cõponit cooperor ra
ris·i·coauxiliari·cũ alio opari·

Operosus sa sum·dicit ab opa· Et est opꝰsus la:
boriosus intẽtus studiosus· vel dicitur operosꝰ ab
ope·i·vtilis vel opibꝰ plenꝰ·

Opes·ab ops opis quod est terra deriuatur hec
ops opis· & pluraliter hee opes opũ· sed noiatiꝰ
singl'aris deficit scdm vsũ· Et est nomen diuersicli
nium·i·aliud signat in singulari et aliud in plurali
Opis opi opẽ ope·i·auxiliũ tutela studiũ nisus· sꝫ
opes in plurali·i·diuitie· Inuenit tñ quãdoqꝫ i sin
gulari pro diuitijs· & in plurali ꝓ auxilio· & hinc
hec opis pis quedã dea q̃ putabat opibꝰ pesse· &
cor·o· vnde versus Querit paup opez q̃rit auarꝰ
opes· Et scias ꝙ ops ꝓ terra habet noiatm̃ i vsu·
& interposita i·facit gtm̃ opis· & est primitm̃ Et
dicit ops terra·eo ꝙ opẽ ferat frugibꝰ q̃ alio noie
dicit cibele· Et vt dixi in ops antiquitꝰ dicebatur
hic et hec et hoc ops opis·i·diues fecũdꝰ opulẽtꝰ
Et inde potest cõponi inops·i·paup·

Opico ab ops opis quod est terra dicit opico cas
id ẽ·corrodere & diminuere qꝛ oĩa terra corrodit
& diminuit· vnde opicꝰ ca cũ·i·corrodẽs· vnde iu
uenalis ait· Et diuina opici rodebãt carmĩa mures
Et hinc opici dicunt balbuciẽtes & verba quodã:
modo diminuẽtes·opicus etiã dicitur quicunqꝫ al
terius lingue genꝰ corrũpit

Opifer ra rũ·i·opem ferens· ab opis & fero fers
componitur Et cor·penul·

Opifex opificis penul·cor·cõmunis gñis·i·opem
faciẽs vel ferẽs·ab opis et facio facis·vel fero fers
cõponit· Itẽ opifex cis·i·artifex pitus scꝫ opꝰ faci
ens·ab opꝰ et facio cis cõponit

Opilio·ab oue dr hic opilio onis·q̃si ouilio scꝫ cu
stos vel pastor ouiũ· & est idẽ quod ouilio· & pro
ducit o· vnde virgilius in buco· Venit et opilio
tardi venere bubulci· Alexãder vero sic dicit Dux
est opilio cui nomẽ ouile ministrat

Opimatissimꝰ·ab opimo mas deriuat opimatꝰ ta
tũ· Et cõpat opimatꝰ tior simꝰ· Et sic legũt q̃daz
iudi·ij·ciuitatẽ opiatissimã·i·opulẽtissimã· Quidã
tñ ibi dicũt opimatissimã·i·famosissimã

Opimatus ta tũ·in opimatissimꝰ est

Opimo mas·in opimꝰ est·

Opimꝰ ab ope dicit opimꝰ ma mũ·i·opulentus
vel abundans· vnde opimo mas maui mare·i·fecũ
dare opulẽtare· & producit pnl'· Horatius in epi·
Inuidꝰ alteriꝰ marcescit rebꝰ opimis·

Opimatissimꝰ ma mũ·in opimatꝰ est·

Opinatꝰ ta tũ·i·opinione pceptꝰ vel manifestus·
Et cõpatur opinatus tior simꝰ· vnde opinate tius
sime aduer· & dicit ab opinione nomen opinatꝰ·
vnde scdm vnã literã iud·ij Ciuitatẽ opinatissimã
id ẽ·famosissimã vel manifestissimã

Opinax·ab opione dicit hic et hec et hoc opinax cis
id ẽ·frequent opinatꝰ vel manifestꝰ· sic dicimꝰ lec
catorẽ opinacẽ esse·i·manifestũ oibꝰ·

Opinio·ab opinor naris dicit hec opinio opinioĩs
putamẽ vel suspicio vel fama· & ꝓprie dicit dubia
Et est opinio quedã extranea positio vt vult ari
stoteles in secũdo topicoꝝ· Papias vero dicit·opi
nio·rumor·fama·nomẽ·aura popularis· Hic nota
ꝙ sicut dicit bernhardꝰ in·v·de cõsideratione· In
tellectꝰ ratõni innitit·fides autoritati·opinio sola
veri similitudine se tuet· Habẽt illa duo certã veri
tatẽ·sed fides clausam·inuolutã· Intelligẽtia nudã
& manifestã· Ceterũ opinio certi nihil habẽs·veꝝ
per veri similia q̃rit potius ꝙ apprehẽdit· omnino
in his cauenda est cõfusio ne aut incertũ opionis
fides figat·aut quod firmũ fixũqꝫ fidei est·opinio
reuocet ad questionẽ· Et hoc sciendũ ꝙ opinio si
habet assertõem temeraria est·fides si habet hesita
tõem infirma est· Item intellectꝰ si signata fidei tẽ
ptet irrũpere reputat effractor et scrutator maie:
statis· Multi suaz opinionẽ intellectũ putauerũt
& errauerũt Et quidem opinio potest putari itel
lectus·intellectus vero putari opinio non potest
vnde hoc accidit ꝓfecto·qꝛ hec falli et fallere põt

ille nõ poteſt· Aut ſi potuit falli· intellectus non fuit ſed opinio· Verus nẽpe intellect⁹ certã habꝫ nõmodo tñ veritatem ſed etiam noticiã veritatiſ Poſſũ⁹ ſingl'a hec ita diffinire· Fides ẽ volũtaria q̃dam et certa ꝑlibatio necdũ ꝓpalate veritatis· Intellect⁹ eſt rei cuiuſcũqꝫ ĩuiſibilis certa & mãifeſta noticia· Opinio eſt quaſi ꝓ vero habere aliq̃d quod falſũ eẽ neſcias· Ergo vt dixi fides ambiguũ nõ habꝫ· aut ſi habet fides nõ ẽ ſꝫ opinio. q° diſtat ab intellectu· nẽpe ꝙ &ſi nõ habet incertũ nõ magis ꝙ̃ intellect⁹· habet tñ inuolutũ q̃d nõ hꝫ intellect⁹· deniqꝫ q̃d ĩtellexiſti nõ eſt de eo quod vltra queras· aut ſi eſt nõ intellexiſti· Nil aũt maluimus ſcire ꝙ̃ que fide iam ſcim⁹ nil ſuperit ad beatitudinẽ· cum que iam certa ſũt nobis erũt eque & nuda Vide in fides ¶ Et ſcias ꝙ certitudo eſt declinatio intellect⁹ ad vnum

O pinoꝛ naris nat⁹ ſũ· opinari· i· putare exiſtimare vnde hic opinatoꝛ toris Et opinatori⁹ ria rium Et hic et hec opiabil' & hoc le Et hic opinabilit̃ adũ· Et hec opiabilitas tatis· Et cõponit̃ hic et hec inopinabilis & hoc le· & hinc inopinabiliter aduerbiũ & hec ĩopiabilitas tis· Itẽ ab opioꝛ h et hec et h° opimãs opinãtis· & ꝓducit pi· Vnde quidã· Abſit opinari prauos peccata lucrari· Et in auroꝛa· Vnõ ꝙ attineat ad ius herodis opimãs

O pinoſus ab opinio dicitur opinoſus ſa ſũ· i· opinione plen⁹ ꝑcept⁹ vel ꝑcipiẽs

O pipar⁹ ab opipo pas deriuat̃ opipar⁹ ra rũ· i· elegãs vel abũdãs· vel cõponit̃ ab ope & paro ras Et inde opipare aduerbium· id eſt· eleganter vel abũdãter· Et corripit pa

O pipo ab ope dicit̃ opipo pas paui pare· id eſt· nobilitare vel renouare vel recomponere· aut p⁹ planctum in cõuiuio gaudere

O pis hui⁹ opis· vide in opes

O piter hui⁹ opitris vel opiteris· i· iupiter quaſi opis pater· i· auxilij vel illi⁹ dee ſcꝫ terre· vel opũ pater· & tũc cõponit̃ ab opis & pater· vel opiter dicit̃ quaſi obiter· i· puer qui natus eſt poſt obitũ patris Idẽ et poſthum⁹ vel dicit̃ opiter puer cui auo viuo pater eſt moꝛtu⁹ anteꝙ̃ ille puer naſcerentur Et d̃r opit̃ q̃i obpat̃· qꝛ au⁹ ĩ loco eſt patris

O pitulor Opis cõponit̃ cũ tulo lis quod dicebãt antiqui· & dicit̃ opituloꝛ laris· i· auxiliari opẽ ferre Vnde opitulãter id eſt auxiliãter aduer· & opitulatim idẽ· & hoc opitulamẽ minis. & hec opitulantia tie· & hic opitulat⁹ tus tui· & hec opitulatio tionis· i· auxiliũ ſuſtẽtatio Vnde apoſtol⁹ ad choꝛĩ· in prima epiſtola ca· xij· Opitulatões gubernationes poſuit deus in eccleſia· Et corripit penul· opituloꝛ· ſicut tulo vel tuli primã

O pobalſamũ Balſamũ cõponit̃ cũ opos quod ẽ inciſio vel cauerna vel coꝛtex· & dicit̃ hoc opobalſamũ mi· i· inciſio vel cauerna vel coꝛtex balſami vl' liquoꝛ manãs de cõciſione coꝛticis balſami ꝑ cauernas Coꝛtex vero illi⁹ ligni ꝑcuſſus ꝟgulis ferreis ꝑ cauernas eximij odoris diſtillat guttas

O porteo Opis cõponit̃ cũ poꝛto tas. & dicitur opoꝛteo tes tui tere· i· cõuenire vel opoꝛtunũ eſſe & dicit̃ opoꝛtere quaſi opẽ poꝛtare· ſed modo non eſt in vſu· niſi impſonale ab eo deriuatũ ſcꝫ opoꝛtꝫ et inde opoꝛtun⁹ na nũ· i· cõueniẽs vtilis neceſſarius Et cõpatur Vnde opoꝛtune ni⁹ ſime aduerbium. & hec opoꝛtunitas tatis ſcd̃m hug· & ꝓducit primã opoꝛtun⁹ licet opoꝛtet eã corripiat· vnde ĩ doctrina rudiũ dicit̃ Opoꝛtuna ſibi ſemꝑ pruden

tia gliſcit Sed dicũt quidã ꝙ opoꝛtun⁹ geminat p· vt ꝑ̃ma ſit lõga· ſꝫ credo ꝙ prima naturalit̃ ſit lõga, licet ĩ opoꝛtet primitiuo ꝑ̃ma ſit breuis· et iſtius opionis fuit magiſter bene Vnde dicit Quidaꝫ dicũt de hoc noĩe opoꝛtun⁹ ꝙ gemĩet p· vt ſit ibi poſitio· ſed hoc mihi nõ placet· imo eſt litera ꝑ̃ma naturaliter lõga cũ in ſuo verbo opoꝛtet ſit nat̃aliter breuis

O pos d̃r inciſio vel cauerna vel coꝛtex Itẽ opos· i· viſio

O ppãdo dis di· ex ob et pãdo dis· vid̃ ĩ pãdo dis

O ppedo dis in pedo dis vide

O ppello lis oppuli pulſũ oppellere· i· vndiqꝫ vl' cõtra pellẽ· ex ob & pello lis cõponit̃

O ppeto tis in peto tis vide

O ppidan⁹ ab oppidũ dicit̃ oppidan⁹ na num· i· caſtellan⁹· i oppido manẽs· & ꝓd̃ da

O ppido aduerbiũ id ẽ valde & dicit̃ ab oppidum

O ppidulũ li dimi· ꝑuũ oppidũ

O ppidũ Opis cõponit̃ cum do das & dicit̃ hoc oppidũ di Oppidũ dicit̃ quelibet ciuitas ꝑ̃t romaꝫ & oppidũ dicit̃ caſtꝝ & ꝓprie magnũ caſtꝝ Et d̃r oppidũ quaſi dans opẽ vel opes· ab ope danda· vel ab opib⁹ ibi reponẽdis· qꝛ munitũ ſit ↄtra hoſtes Vel dicit̃ oppidũ ꝑ duo p· ab oppõne muroꝝ ita vult huguitio Et ſic videt̃ velle ꝙ oppidum ſcribi debeat ꝑ vnũ p· ſi cõponat̃ ab opiſ vel opes Si autẽ deſcẽdat ab oppono nis ſcribi debeat ꝑ duo pp· Tamẽ ſcias ꝙ opis vel opes corripit ꝑ̃mã ſed oppidum ꝓducit ꝑ̃mã· vnde lucan⁹ in quarto Eruerẽt nulli uallarẽt oppida muri· vñ videt̃ aliq̃b⁹ ꝙ oppidũ ſemꝑ ſcribat̃ ꝑ geminũ pp

O ppignero ras cõponit̃ ex ob & pignero ras· vide in pignero pigneras

O ppilo oſ cõponit̃ cum pilo las quod eſt ĩ pila tũdere· & dicit̃ oppilo penultia ꝓduc̃a id eſt os obturare obſtruere occludẽ obtũdẽ· & ꝓprie os· q̃ſi pilare os· vnde ꝓpheta Oĩs iniquitas oppilabit os ſuũ Sed ponit̃ ſimpliciter ꝓ obturare ſcd̃ꝫ huguitõem Papias narrãs opinionẽ aliquoꝝ dicit ꝙ obpilo & oppono ſcribũtur ꝑ b Sꝫ poſtea dicit ꝙ ſcribi debeãt ꝑ p· vnde dicit Oppeto oppilat opprobrium oppono ꝑ p· et poſtea ſubdit hec tamen per b· meli⁹ habẽt ꝑ p· vnde ꝑ geminũ p ſcribi debẽt ſm eũ & videt̃ ſm eũ· ꝙ cõponat̃ ex ob et pilo· et mutat̃ ſcd̃m regulas priſtiani b in p

O ppleo ex ob et pleo pleſ quod nõ eſt in vſu· componit̃ oppleo ples oppleui oppletũ id eſt implẽ vel obturare Treñ. Mulier lacrimis opplet os·

O ppono ex ob & pono nis cõponit̃ oppono poniſ oppoſui oppoſitũ id eſt interponere· obijcere· vnd̃ oppoſitus ta tum· & a genitiuo oppoſiti addita o ſit hec oppoſitio tionis

O ppreſſũ iri Iob· xxij· & putabis te tenebras non viſuꝝ & impetu aquaꝝ inundãtiũ nõ oppreſſũ iri id eſt ꝙ non opprimereris· vel ꝙ non opprimend⁹ eſſes impetu aquarũ inundantiũ ¶ Et nota ꝙ quãdo iſte infinitiu⁹ iri ponitur in ſuppletõe verbi impſonalis requirit ante ſe ablatm̃ cũ ꝑ̃poſitõe a vel ab· vt verũ eſt a me amatũ iri· id ẽ verũ eſt ꝙ ego amabo· Sed ſi ponat̃ in ſuppletõe verbi ꝑſonaliſ requirit accuſatm̃ ante ſe· vt verũ eſt me amatũ iri· id eſt verũ eſt ꝙ ego amaboꝛ

O pprobriũ· Probrum cõponit̃ cũ ob et dicit̃ hoc opprobriũ brij ꝑ geminũ p· quia mutatur b in p· ſecũdũ regulas priſ· & hoc etiã vult papias· & dicit̃ opprobriũ vituperiũ dedec⁹ deriſio· vnde hoc opprobriolũ li· dimi. & opprobrioſus ſa ſum· et com

parat᷑· vnde opprobriose sius sime aduerbium ·et hec opprobriositas tatis

Oppugno nas· vide in pugno pugnas

Oppuli oppulisti est p̄teritū de oppello lis

Ops opis· vide in opes

Optatiꝰ tia tiū· vide in optatiuꝰ

Optatiuꝰ ·ab optatꝰ ta tū d̓r optatiꝰ tia tiū· & i terposita u· cōsonāte frequētiꝰ dicit᷑ optatiuꝰ ua uū·i·desideratiuꝰ· vnde hic optatiuꝰ tiui· quidaꝫ modus verbi· qꝛ designat optatōnem ·Et scias ꝙ optatiuꝰ modꝰ habet oīa tpa sed cōiuncta sicut infinitiuꝰ ·scꝫ p̄sens & p̄teritū impfectū cōiuncta· p̄teritum perfectum et plusꝙ̄perfectuꝫ coniuncta futurum habet diuisim·

Optato· ab optatꝰ dicit᷑ optate aduerbiū pro quo inuenit᷑ optato·i·desiderāter· vel eleganter aduer· Est etiā optato mōi impatiui de opto tas

Optimas· ab optimꝰ dicit᷑ hic et hec optimas atis ōnis gn̄is· Et sūt optimates optimi et maiores & honorabiliores in populo Et etiā milites electi dicūt᷑ optimates· & p̄d̓·ma Et ab optimas d̓r optiatim·i·optime honorabilit᷑· & acuit᷑ ī fine optimas·

Optio ab opto tas dicit᷑ hec optatio onis· & per sincopam dicitur hec optio tionis· id est· desideriū vel electio· Et optiones etiam dicti sunt quidam milites ·quia sunt electi

Opto tas optaui optare·i·desiderare et eligē· Vn̄ hec optatio onis·i·desideriū vel electio· et optatꝰ ta tū p̄tici· & nomē· & scd̓m ꝙ est nomē compat᷑· Opto cōponit᷑ Adopto tas· Coopto ptas·i·simul optare Exopto tas·i·valde opto Peropto tas· id est· pfecte optare · Opto tas et eius cōposita oīa sūt actiua · & scribunt᷑ p pt

Opulētus ·opis cōponit᷑ cū lentos quod ē plenū & dicit᷑ opulētꝰ ta tū· Et hic et hec & hoc opulēs tis ·in eodē sensu·i·diues vel opibꝰ abūdās· & plenus· Et vtrūqꝫ cōpatur opulētior tissimꝰ· vn̄ opulēter vel opulēte tiꝰ tissime adū · & hec opulentia tie· & opulēto tas·i·diuitē facē· vel fecūdare·

Opus· ab ops opis qd̓ est terra dicitur hoc opus opis· vnde hoc opusculū li· dimi· Et opatiꝰ tia tiū ad opus ptinēs vel qui facit opus· Et hic oparius rij p̄ eodē· Et operosus sa sū· i· vtilis vel operibus plenꝰ. Et hec opa ope· in rebꝰ agēdis sedulitas· vl̓ studiū intentio vel labor vel auxiliū Sed opus est id quod fit Operatio ipa rei actio est· vide ī ociū

¶ Hic potest queri an opa extra caritatē facta sint alicuiꝰ boni meritoria· Ad hoc dici potest ꝙ meritū dicit᷑ ꝓprie actio qua efficit᷑ · vt ei qui agit sit iustum aliquid dari Sed iusticia dicit᷑ dupliciter· Vno modo ꝓprie· que scꝫ respicit debitū ex pte recipientis· Alio modo quasi similitudīarie que respicit debitū ex pte dātis· Aliquid em̄ decet dantē dare qd̓ tn̄ nō habet recipiēs debitū recipiēdi Et sic iusticia dicit᷑ decētia diuine bonitatis· Sicut anshelmꝰ dicit ꝙ deus iustus est cū peccatoribꝰ parcit Et s̄m hoc etiā meritū dupliciter dicit᷑· vno modo actō p quā efficit᷑ vt ipse agens habeat meritū recipiendi & hoc vocatur meritū cōdigni. Alio modo p quā efficit᷑ vt sit debitū dādi in dāte scd̓m decētiā ipiꝰ & ideo hoc meritū dicit᷑ meritū cōgrui· Cū autē ī oībus que gratis dant᷑ prima ratio dādi sit amor · impossibile est ꝙ aliquis tale sibi debitū faciat· qui amicicia caret· Et idō cū oīa bona tpalia et eterna ex diuina liberalitate nobis donent᷑· nullꝰ adquirē potest debitū recipiēdi aliquod istoꝝ nisi p caritatē· & ideo opa extra caritateꝫ facta nō sūt meritoria ex cōdigno neqꝫ eterni neqꝫ tpalis alicuiꝰ boni apud deū Sed qꝛ diuinā bonitatē decꝫ vt vbicūqꝫ dispositōem inuenit pfectōem adiciat Ideo ex merito cōgrui dicit᷑ aliquis mereri aliquod bonū· per opa extra caritatē facta Et scd̓m hoc opa extra caritatē facta ad triplex bonū valēt· scꝫ ad tēporaliū cōsecutōem· ad dispositōem ad gratiā · & ad assuetudinē bonoꝝ· Et hoc attēdēs basiliꝰ dicit in hexamerō omelia tercia Pars modica tpis fenerata deo nō solū ipsa nō deperit· sed cū magnis ab eo repēdit᷑ incremētis· valēt etiā scd̓m augu· ad tolerabiliꝰ extremi iudicij suppliciū sentiēdū Sed hoc indiget expositōe· Et ideo nota ꝙ diminutio pene infernalis potest intelligi dupliciter· vno modo ita ꝙ quis liberetur a pena quā iā meruit· & sic tunc nullꝰ liberat᷑ a pena nisi sit absolutꝰ a culpa · qꝛ effectꝰ nō diminuunt᷑ nec tollunt᷑ nisi diminuta vel ablata causa Infernalis aūt pene cā culpa ē· vn̄ opa extra caritatē facta quia neqꝫ culpā tollere nec diminuere possūt· penā inferni mitigare nō possunt Alio modo ita ꝙ meritū pene īpediat᷑· & sic huiōi opa diminuūt penā īferni · Primo qꝛ homo reatuꝫ omissionis euadit qui huiōi opa pficit · Secūdo qꝛ huiusmōi opa aliquo modo ad bonū disponūt, vt homo ex minori cōtēptu etiā peccata faciat· vel etiam a multis peccatis p huiusmōi opa retrahatur · Sed diminutōem vel dilatōnem tpalis pene merētur huiōi opa· eodē modo sicut et bonorū tpalium cōsecutōem· Quidā dicūt ꝙ diminuit᷑ pena quātū ad vermē cōsciētie· licet nō quātū ad ignē. Sꝫ hoc nō videt᷑ verū· qꝛ sicut pena ignis adequat᷑ culpe · ita et pena remorsionis cōsciētie· vnde similis ratō est de vtroqꝫ ¶ Sic ergo sane intelligas vt declaratū est illud quod dicit augustinꝰ in li· de patientia · Siquis inquit non habens caritatē que ptinet ad vnitatē spūs & vinculū pacis quo ecclesia cōnectitur in aliquo scismate cōstitutꝰ ne christū negꝫ patit᷑ tribulatōnes· famē ·psecutōem· vel flamā· vel bestias· vel ipaꝫ crucē· timorē gehēne· nullo modo culpāda sunt ista· imo & p hec laudāda est patientia· Nō em̄ dicere possumꝰ meliꝰ ei fuisse vt xp̄um negādo nihil eoꝝ pateret᷑ que passus est cōfitendo sed extimādū est fortasse tolerabiliꝰ ei futurū iudiciū ꝙ̄ si xp̄m negādo nichil eoꝝ pateret᷑· vnde illd̓ quod ait apl̓s ad chorinth· Si tradidero corpꝰ meum ita vt ardeā· caritatē aūt nō habeā nihil mihi ꝓdest· Intelligat᷑ ad regnuꝫ obtinēdū nō ad extremi iudicij tolerabiliꝰ suppliciū subeūdū · vt expositū est· Et scias ꝙ vt dicit phus in q̄rto ethi· Habitus opatōibus determinat᷑· Idē in eodē· vnusquisqꝫ ql̓ est et talia dicit & opat᷑ & viuit sic· si non alicuius gratia operet᷑· vide in vita·

Ora ore sine aspiratōe est regionū vel finium vel vestium · Quando etiam est pluralis numeri de os oris ·nō aspirat᷑· sꝫ qn̄ signat tēpꝰ aspirat᷑ ·vide in hora hore in h· lrā

Oraculū· ab os oris dicitur hoc oraculū li·i· diuinum respōsum· qꝛ ore petitur · & ore datur, & oraculū est locꝰ vbi datur respōsum· & sic accipit᷑ oraculū scd̓m hug· Papias etiam dicit ·Oraculum celeste respōsū vel ipsum delubꝝ · Et d̓r secūdū quosdam ab oro oras. vnde in historijs dicitur Responsum diuinū oraculum dicitur · qꝛ orantibꝰ datur · vide etiam in somnū· & in ꝓpiciatoriū·

Orariū· ab ora p̄ extremitate vestiū deriuat᷑ hoc orariū rii ·scꝫ limbꝰ qui apponitur ore·i· margini · & extremitati alicuiꝰ vestimēti causa ornatus. Itē

orarium poteſt dici ab os oris. Et tūc orarium .i.
peplum ſcilicet infula illa que inuoluit & operit
ora. id eſt vultus

O ratio. ab oro oras dicit͛ hec oratio onis. & dici
tur oratio quaſi oris ratio. & eſt ethia. Et eſt quī
tuplex oratio. eſt eñ oratio copulata & ligata ī me
tris. abſoluta in ꝓſa. allocutiua in epl'is. diſputati
ua in dyalogis. relatiua in hiſtorijs. ¶ Itē oratōm
alia ꝑfecta alia īꝑfecta. Oratio ꝑfecta eſt illa que
ꝑfectū ſenſum generat in aīo auditoris. vt homo
currit. Impꝑfecta eſt illa que impꝑfectū ſenſuꝫ gene
rat in animo auditoris vt homo albꝯ. Vel oratō ꝑ
fecta eſt ordinatio dictōnū aptiſſime ordinataruꝫ.
Vel oratio ꝑfecta eſt ordinatio dictōnū cōgruaꝫ
ꝑfectāqꝫ ſentētiā demōſtrans. Species ꝑfecte ora
tōnis ſūt quīqꝫ. ſcꝫ īdicatiua vt ego lego. quia fit
ꝑ uerbū indicatm̄ īdicatiue poſitū. Impatiua vt le
ge libros. fac ignē. Optatiua ſiue depcatiua. vt vti
nā eſſem bonꝯ. vel miſerere mei deꝯ. Dubitatiua ſiū
interrogatiua vt quis currit. Vocatiua vt o petre.
Et vt dicit boetiꝯ. Oratio vocatiua eſt ꝑfecta. &
hoc verū eſt ex ꝑte loquētis. qꝛ ſufficit ad dirigē
dū ſermonē. vt o petre. Impꝑfecta tamē eſt ex par
te audiētis. qꝛ abſqꝫ nomīe & verbo nulla eſt ꝑfe
cta oratio. Ille eñ qui audit nō quieſcit niſi audito
verbo vt o theobalde veni huc. Et nota ꝙ cū dicit͛
Ego lego virgiliū. Hec eſt vna oratio & vna ꝯſtru
ctio et vna locutio. Oratio eſt indicatiua. conſtru
ctio trāſitiua. locutio de ꝑſenti & affirmatiua. Et
ſic de oratōne poſſumꝯ loqui ſcđm grāmaticum.
Scđm vero theologū. Oratio eſt petitio decentiuꝫ
a deo vt. vult damaſce. ¶ Et ſcias ꝙ attētio ī ora
tōne manere debet ſcđm virtutē. ſed nō requiritur
ꝙ ſemꝑ maneat ꝑ actus eſſentiā. Manet aūt ſcđm
virtutē quādo aliquis ad orōem accedit cū intenti
one aliquid impetrādi. vel deo debitū obſequium
reddēdi. etiā ſi in ꝓſecutōne oratōnis mens ad alia
rapiat͛. niſi tāta fiat euagatio ꝙ oīno deperiat vis
ꝑme intētōnis. & ideo oportet ꝙ homo frequēt͛
cor reuocet ad ſeipm. Et ꝙ dicit gregoriꝯ. Illā ora
tōem deꝯ nō audit cui ille qui orat nō intēdit. ītel
ligēdū eſt quādo attētio nullo modo oratōni cōiū
git͛. ¶ Et ſcias ꝙ q̄ttuor ꝯditōes exigunt͛ ſi oratō
exaudiri debet. ſcꝫ ꝙ ſit pia. ꝓ ſe. & ad ſalutē ꝑti
nens. & ꝑſeuerās. Iſte tñ cōditōes nō hoc mō req̄
runt͛ ad efficaciā impetrādi. q̄ſi nihil impetretur ſi
aliqua deſit. qꝛ q̄nꝫ aliquis ꝓ alio orās exaudit͛. ſed
quia his poſitis ſemꝑ oratio efficaciā habet īpetrā
di. ¶ Et nota ꝙ xp̄s inquātū homo orat ꝓ nobis
ſed ideo nō dicimꝯ. Chriſte ora ꝓ nobiſ. qꝛ xp̄ſ ſup
ponit ſuppoſitū eternū. cuiꝯ nō eſt orare ſed adiu
uare. Et ideo dicimꝯ xp̄e audi noſ. vel miſerere no
ſtri. & in hoc etiā vitamꝯ hereſim arrij et neſtorij.
Nā oratio eſt actꝯ quidā. Quidā actus aūt ſunt ꝑ
ticulariū ſuppoſitoꝝ. & idō ſi diceremꝯ chriſte ora
ꝓ nobis. niſi aliquid adderet͛ videremur hᵒ ad xp̄i
ꝑſonā referre. & ita videret͛ eſſe cōſonū errori ne
ſtorij qui diſtinxit in xp̄o ꝑſonā filij hoīſ a perſona
filij dei. vel errori arrij. qui poſuit ꝑſonam filij mi
norē patre. Vnde ad hos errores vitādos eccleſia
nō dicit. xp̄e ora ꝓ nobis. ſed xp̄e audi nos. vel mi
ſerere nobis. ¶ Hic poteſt queri. An ſancti oratio
nes noſtras cognoſcāt. Ad hoc dico ꝙ vnuſquiſqꝫ
beatꝯ tm̄ in eſſentia diuina videt quātū ꝑfectio be
atitudinis requirit. Hoc aūt ad ꝑfectōem beatitu
dinis requirit͛ vt homo habeat quidquid velit. nec
aliquid inordinatū velit. Hoc aūt recta volūtate

quilibet vult vt ea que ad ipſū ꝑtinēt cognoſcat.
Vnde cum nulla rectitudo ſanctis deſit. volūt co
gnoſcere ea que ad ipſos ꝑtinēt. vnde oportet ꝙ
illa in verbo cognoſcant. hoc aūt ad eoꝝ gloriaꝫ ꝑ
tinet. ꝙ auxiliū indigētibꝯ prebeant ad ſalutē. Sic
eī dei coopatoreſ efficiūtur qᵒ nihil diuinīꝯ eſt. vt
dicit dioniſiꝯ tercio caᵒ celeſtis gerarchie. vnđ pa
tet ꝙ ſancti cognitōes habēt eoꝝ que ad hoc req̄
runt͛. Et ſic manifeſtū eſt ꝙ in verbo cognoſcant
vota. & oratōes et deuotōes hoīm qui ad eoꝝ au
xiliū cōfugiūt. Et ſi dicas. Deus ſolus inſpector ē
cordiū. ſed orō ꝑcipue in corde cōſiſtit. ergo ſoliuſ
dei eſt orōnes cognoſcere. non ergo ſancti oratōs
noſtras recognoſcūt. Reſpondeo. cogitatōnes cor
diū ſolus deus ꝑ ſeipſū nouit. ſed tamē alij cogno
ſcere poſſūt quantū eis reuelatur. vel per viſioneꝫ
verbi. vel aliquo alio modo. Itē animaduerte ꝙ q̄
uis ſuperiores ſancti ſint deo acceptioreſ q̄ inferi
ores. vtile tamē eſt mīores ſāctos interdum orare
Et hoc ꝓpter quīqꝫ ratōnes. Primo ex hoc ꝙ ali
quiſ habet maiorē deuotōem ad ſanctū minoreꝫ q̄
ad ſanctū maiorē. Ex deuotōe aūt maxime depen
det oratōis effectus. Secūdo ꝓpter faſtidiū tollen
dū. quia aſſiduitas vniꝯ rei faſtidiū parit. Per hoc
aūt ꝙ diuerſos ſanctos oramꝯ quaſi in ſingul'no
uus feruor deuotōis excitat͛. Tercio qꝛ quibuſdam
ſanctis datū eſt in aliquibꝯ ſpēalibus cauſis preci
pue patrocinari. ſicut ſancto anthonio ad igneꝫ ī
fernalē. Quarto vt oībus honor debitꝯ exhibeat͛
a nobis. Quinto ꝙ pluriū orōnibꝯ quandoqꝫ īpe
trat͛ qđ vniꝯ oratōe nō impetraret͛. ¶ Sed querit
gregoriꝯ ī. xxiiij. moraliū. An ſancti orēt ꝓ damna
tis. cū dominꝯ ꝑcipiat in euangelio. Orate ꝓ perſe
quentibus & calumniantibus vos. Et reſpondet
gregoriꝯ. Orant ꝓ inimicis ſuis ſancti eo tēꝑe quo
poſſūt ad fructoſaꝫ penitētiaꝫ eoꝝ corda cōuertē
atꝫ ipſa cōuerſione ſaluare. Quid eñ aliud ꝓ inimi
cis orandū eſt niſi qđ ait apl'us. Vt det illis deꝯ pe
nitētiaꝫ ad cognoſcēdū veritatē. & vt reſipiſcant
a dyaboli laqueiſ a quo captiui tenent͛ ad ipſiꝯ vo
lūtatē. & quomō pro illiſ tūc orandū eſt vel orabi
tur. quia iam nullatenꝯ poſſūt ad iuſticie opera ab
iniquitate cōmutari. Eadē itaqꝫ cauſa eſt. cur non
oret͛ tūc ꝓ hoībꝯ eterno igne cōdēnatis. que nunc
etiam cauſa eſt vt non oret͛ pro dyabolo angeliſqꝫ
eius eterno ſupplicio deputatiſ. que nūc etiaꝫ cauſa
eſt vt non orent ſancti homīes ꝓ hoībus īfidelibꝯ
impijſqꝫ defūctis. qui de eis vtiqꝫ quos eterno de
putatos ſupplicio iam nouerūt. ante illū iudicis iu
ſti cōſpectū orationiſ ſue meritū caſſari refugiunt
Sic quippe eoꝝ mentes ꝑ hoc ꝙ iudici iuſtiſſimo ī
herēt. ius diſtrictionis abſorbet. vt oīno eis non li
beat quidquid ab illiꝯ eterne glorie ſblimitate diſ
cordat. ¶ Oratio domīca ſcꝫ pater noſter. in peti
tio eſt. ¶ Item quare debemꝯ ad oriētem orare di
cemꝯ in tabernaculū. ¶ Itē q̄uo conſciētia vnius
ſancti conſpicabilis eſt alteri. dicam in vitrum
Item vide in caritas. ¶ Itē de cognitione mortu
orū bonoꝝ & maloꝝ dixi in defunctꝯ. Item vide
in ſanctꝯ. Itē de vtilitate orōis dixi in iacob

O ratiūcula le. dimi. pua oratio

O rator ab oro ras dicit͛ hic orator toris. i. actor
defenſor patronꝯ cauſidicꝯ aduocatꝯ ſcđm papiaꝫ

O ratoriū ab oratōe dicit͛ oratoriꝯ ria riū. & hoc
oratoriū rij. ſcꝫ locus orandi. tm̄ orationi conſecra
tus. i quo ſicut dicit auguſtinꝯ in ſpeculo clericoꝝ
Nemo aliquid agere debet niſi tm̄ id ad qđ factuꝫ

eſt vnde et nomen accepit

Orbis a rota dr̃ hic orbis huiꝰ orbis·i·rotũditaſ circuli. et etiam cuiuſlibet rei quia quaſi rota eſt· Vnde & orbis dicit̃ mũdꝰ ꝓpter rotũditatẽ· vnd̃ hic orbiculꝰ li·dimi· & orbiculꝰ etiaꝫ dicit̃ quelibꝫ breuis rotella· & componit̃ orbis cũ terre vel terraꝝ & dicit̃ hic orbiſterre vel orbiſterraꝝ maſ·ge· quod dinoſcit̃ ex ſui principio ·ſicut quiſqꝫ ·qꝛ ſcꝫ orbis eſt maſ·ge· vt quis

Orbita·ab orbis dicit̃ hec orbita te·penul· corre pta·i· veſtigiũ carri vel rote·ab orbe et rota dicta ſcꝫ actus quo pecꝰ agi ſolet· Et dicit̃ orbita quaſi orbis iter vel via· & eſt etbia

Orbiũuei ꝯponit̃ ab integris diũſoꝝ generꝝ et nu meroꝝ· & videt̃ mirabilis cõpõſitio· Et decliatur orbiũuei Gtõ orbijueioꝝ Dtõ orbioueis &c̃ ·Ciui tas em̃ eſt que vocat̃ orbiũ ·& vocat̃ veij· ſꝫ corru pto noie nũc dicit̃ orbeuetꝰ· & inde ꝓprie dicebãt̃ ciues orbici ſiue vientani vel cõiũctim orbitiueta ni q̃ nũc dicunt̃ orbeuetani

Orbo bas baui bare·i· viduare ꝑuare· & ꝓprie fi- lijs quaſi orbũ facere ·vnde orbꝰ ba bũ·i·priuatꝰ· cecꝰ· Sed orbꝰ q̃ filios amiſit quaſi amiſſis oculis· Sed cecꝰ qui oculos ꝑdidit· ſed ſepe ponit̃ orbus pro cecꝰ· Et cõpat̃· vnde orbe biꝰ biſſime adũbiuꝫ Et hec orbitas tatis· i·amiſſio oculoꝝ· vel etiã fili orũ· Itẽ orbꝰ dicitur ſine parẽtibꝰ·ſcd̃m hug Qui dã tñ talẽ aſſignãt drñtiã inter cecũ & orbũ & or batũ· Vnde grecismꝰ dicit Cecꝰ inutiliter gerit ĩ ſtrumẽta vidẽdi· Lumie ꝑuatꝰ violẽter dicit̃ orbꝰ Dicit̃ orbatꝰ cecatꝰ vel viduatꝰ

Orca·ab orce quod eſt recipe dicit̃ hec orca orce· Et hic vrceus vrcei ·quaſi orceus pro eodem vaſe Vnde hic orceolꝰ li·dimi·

Orcas ab orce qd̃ eſt recipe dicit̃ hec orcas orca dis quoddã genꝰ oliuaꝝ· quia multũ liquoris ꝑci piũt. vel orce etiã dicit̃ grece rotũdũ· Itẽ orci apd̃ grecos dicunt̃ teſticuli ꝓpter rotũditatẽ· Et inde q̃ dã oliue dicũtur orcades quaſi teſticulares· qꝛ in modũ teſticuloꝝ creſcũt ·& cor·pnl·orcades

Orce grece latine dicit̃ recipe· vel orce grece dici tur etiã rotũdũ latine

Orceſtra·ab orce qd̃ eſt recipe dicit̃ hec orceſtra ſtre·i·pulpitũ vel cathedra nobiliũ ·quia eos ſepa tim a populo recipiebat· Et orceſtra dicebat̃ locꝰ ſepatꝰ in cena vbi nobiles ſedebãt ·vñ & ſepe po nit̃ ꝓ nobilibꝰ· vnde iuuenalis· Quos reportãdis poſita ẽ orceſtra cathedris

Orcula le·di·ꝑua orca· & cor·cu·

Orcus ab orce qd̃ eſt recipe dicit̃ hic orcꝰ ci·i·in- fernus·qꝛ ſꝑ paratꝰ eſt recipe·vel quia multa reci piat· vnde horatiꝰ in epi· Quid vici ꝓſunt aut or rea ſi metit orcꝰ Grãdia cũ paruis ñ exorabil' auro vel orcꝰ dr̃ q̃i vrgꝰ·ab vrgẽdo quia vrgeat· Itẽ or ci dicũt̃ teſticuli·vt dixi in orcas

Ordeaceꝰ cea ceũ·in ordeiceꝰ eſt

Ordeiceꝰ ab ordeũ ordei dicit̃ ordeiceꝰ cea ceum vel ordeaceꝰ cea ceũ ·quod fit de ordeo vel eſt· Et poteſt formari a plurali ordea addita ceꝰ ·Quedã em̃ noia deſinẽtia in ceꝰ formantur a ſingulari vt a malua maluaceꝰ·q̃dã a pl'ali·vt ab ordea ordeaceꝰ

Ordeolũ ab ordeũ dicit̃ hoc ordeolũ li ·ꝑuũ orde aꝫ pnl·cor· Et hic ordeolꝰ li·di·puſſima collectio in pilis palpebraꝝ in medio lata ordei granũ ſimi lans· vnde & dicitur·

Ordeũ dei·ſcd̃um rabanũ dicit̃ ab areo ares eo ꝙ citius alijs frugibꝰ areſcit · vel ordeũ dicit̃ ab ordi ne eo ꝙ eius ſpice ordinem habent· Et eſt ordeum frigidum & humidum·

Ordino ab ordo dinis dicit̃ ordino nas naui nare id eſt ſtruere cõponere diſponere· vnde ordinatꝰ ta tũ. & cõpatur· vnde ordinate tiꝰ tiſſime aduer- ta tũ· Et cõponit̃ Inordinatꝰ ta tũ ·qd̃ ſil'r cõpat̃· Ordio actiñ eſt cũ oĩbꝰ ſuis cõpoſitis· & cor·di

Ordior ordiris· orditꝰ vel orſꝰ ſũ·i·poně telam· & quia cũ quis ordit̃ telã tũc eam incipit·ideo or- diri ponit̃ ꝓ incipe· Et quia q̃ loquit̃ ponit verbũ poſt verbũ ·ſicut qui orditur telã ponit filũ poſt filũ·ideo ordiri ponit̃ ꝓ loqui· Sed cũ ad telã per tinet ꝓprie facit orditꝰ ·Cũ vero ad locutõem vel inceptõem facit orſus· vnde hic orditꝰ tus tui· Et hic orſus ſus ſui·i·actus ordinãdi telam ·vel locu tio vel principiũ locutõis· & hoc orſum orſi·ꝓ eo dẽ ſcꝫ ꝓ principio loquẽdi vel locutõne · Ordior cõponit̃ Adordior diris·i ·valde vel iuxta ordiri· Inde adorſus ꝑticipiũ Deordior diris·i·valde or- diri·vel ab orditu remouere· Exordior diris ·i· inci ꝑe Subordior diris ·i·latenter vel paꝝ vel poſt vl' ſubtus ordiri· Ordeor et eiꝰ cõpoſita ſũt deponen tia· & faciũt ſupinũ in ditũ ſꝫ frequẽtiꝰ in orſum· Similiter intellige de ꝑticipijs ꝑteriti tp̃is ſicut di cit hug· Priſtianꝰ autẽ vbi agit de ꝑteritis verbo rũ tertie cõiugatõis deſinentiũ in dior·ita dicit· In dior quoqꝫ deponẽtia in ſum faciũt ſupinũ· ĩgredi or ingreſſũ· ordior orſum· vnde orſus ꝗuis ſit q̃r te cõiugatõis· & hoc eſt verũ ꝓprie loquẽdo quã do ordior ꝑtinet ad locutõem vel ĩceptõem

Ordo·ab ordior diris· dicit̃ hic ordo ·i·diſpoſitio vnde ordinariꝰ ria riũ ·ordine ſtatutꝰ factꝰ vl' ele ctus· Et hic & hec ordinalis & hoc le. vnde ordi- naliter aduer· ¶ Et nota ꝙ vt dicit ambroſi· Pec cat qui ꝑpoſtere agit· Naꝫ ſcire quid facias & ne ſcire ordinẽ faciẽdi nõ eſt ꝑfecte cognitõnis· Ordi nis nanqꝫ ignorãtia cõturbat meritorũ formaꝫ ·Et criſo· dicit· Qui quod primũ eſt negligit ·& quod ſecundũ eſt excolit ·vtrũqꝫ corrũpit ¶ Itẽ volo te ſcire ꝙ quidã ſunt hoĩes meliores in minori ordĩe & q̃dam in maiori ordine ſiue ſtatu deteriores· vn de dicit gregoriꝰ in paſtorali· In examĩe iuſti iudi cis mutat merita ordinũ·q̃litas actõnũ · Quis eniꝫ cõſideratis ipſis rerũ imaginibꝰ neſciat ꝙ ĩ natura gẽmaꝝ carbũculus ꝑfert̃ iacinto· ſꝫ tamen cerulei coloris iacintꝰ ꝑfert̃ pallẽti carbũculo ·quia et illi quod ordo nature ſubtrahit·hoc ſpẽſ decoriſ adiũ git· & hũc quẽ naturalis ordo ꝑtulerat ·coloris q̃ litas fedat· Sic ergo in humano genere & quidã ĩ meliori ordine deteriores fiunt· & q̃dã in deteriori meliores· quia & iſti ſortẽ extremi habitꝰ bene vi uẽdo tranſcẽdũt· & illi ſupioris loci meritũ mori bus non exequẽdo diminuũt· vnde bene ꝑ eſaiã ꝓ phetã dicit̃ Erubeſce ſidon ait mare · quaſi em̃ per vocem ad verecũdiã ſidon adducit̃ quãdo ꝑ cõpa tõem vite ſeculariũ atqꝫ in hoc mũdo fluctuãtiuꝫ eiꝰ qui munitꝰ & quaſi ſtabiliſ cernitur vita repro batur· Hoc attẽdẽs beatꝰ auguſtinꝰ dicebat· Sur gũt indocti et celũ rapiũt · & nos cũ doctrinis no ſtris in infernũ demergimur · vide in noctua & in preſbiter· ¶ Et ſcias ꝙ ſcd̃m dioniſiũ nouem ſũt ordines angeloꝝ·ſicut dixi in angelus ¶ Itẽ nota ꝙ ordo ꝓut eſt ſacramẽtũ eccleſie · eſt ſignaculuꝫ quoddã eccleſie ꝑ qd̃ ſpũalis poteſtaſ tradit̃ ordi nato· Septẽ aũt ſunt ordines eccleſiaſtici · ꝓpter ſe ptiformẽ gratiã ſpũſſancti· Cuiꝰ qui nõ ſunt ꝑtici pes ad gradus eccleſiaſticos indigne accedunt·illi

vero in quorũ mentib9 diffusa est septiformis grã
spũssancti cũ ad ecclesiasticos ordines accedunt·ĩ
ipsa spũalis grad9 ꝓmotõe ampliorẽ gratiã accipe
credunt̃ Tales em̃ ad ministeriũ spũale eligẽdi sũt
clerici qui digne possũt domĩca sacramẽta tracta
re Meli9 est em̃ sacerdoti domĩ paucos habẽ mini
stros qui possũt digne opus dei exercere·ꝙ mlt'os
inutiles qui ordinatori on9 inducant. In sacramen
to autẽ septiformis spũs septẽ sunt grad9 ecclesia
stici·scꝫ hostiarij·lectores·exorciste·acholiti·sbdy
aconi·dyaconi·sacerdotes Omnes tamẽ clerici vo
cant̃·i·sortiti·quorũ nomina & ratõnes nominum
ysidor9 i,·vij·ethimo·exponẽs ait·Hostiarij ijdem
& ianitores sunt qui in veteri testamẽto electi sũt
ad custodiã templi·vt nõ ingrederet̃ illud imũdus
Dicti aũt sũt hostiarij ꝙ p̃sint hostijs tẽpli·ipsi eĩ
tenẽtes claues oĩa intus extraqꝫ custodiũt atꝫ iter
benos et malos habẽtes iudiciũ dignos recipiũt·ĩ
dignos respuũt Vnde & eis cũ ordinãtur claues
ecclesie dant̃ ab episcopo·& dicit̃ eis sic Agite tã
ꝙ ratõnem deo reddituri ꝓ reb9 que clauib9 istis
recludunt̃ Hoc officiũ deus in sua ꝑsona suscepit
quãdo flagello de funiculis facto vẽdẽtes & emẽ
tes de tẽplo eiecit· Ipe em̃ se hostiariũ signans di
cit·Ego sum hostiũ ꝑ me siquis ĩtroierit ingrediet̃
& egrediet̃·& pascua inueniet ¶ Secũd9 est gra
dus lectorꝝ Lectores a legendo. sicut psalmiste a
psalmis canẽdis vocati sũt Illi em̃ p̃dicãt populis
quid sequant̃ Isti canũt vt excitẽt ad cõpunctõnẽ
animos audictiũ.licet quidã lectores ita miseran
ter ꝓnunciẽt·vt quosdã ad luctũ lamẽtatõesqꝫ cõ
pellãt Iidẽ & ꝓnũciatores vocant̃ quia porro ãnũ
ciant quia exit tam clara eorꝝ vox vt etiã longe po
sitorꝝ aures adipleãt. Ad lectorẽ aũt ꝑtinet lectiõ
nes ꝓnũciare·& ea que ꝓphete vaticinati sũt ꝑplis
p̃dicare vt iam ex officio legat in ecclesia ꝓphetias
& lectões·Vnõ & ei vidẽte populo tradit̃ ab epi
scopo codex diuĩarꝝ lectõnũ·& dicit̃ ei Accipe &
esto verbi dei relator·habitur9 (si fidelit̃ ĩpleũis
officiũ) ꝑtem cũ his qui ṽbum domini ministraue
rũt Qui adhuc g̃dum ꝓuehit̃ literarꝝ sciẽtia debꝫ
esse instruct9·vt sensũ verborꝝ intelligat·vim ac
cẽtuũ sciat·distincte legat·ne cõfusione ꝓlatõnis
intellectũ auditorib9 auferat Quia vt ait quidam
Ambulat in tenebris errãdo cleric9 omĩs Qui sine
metrorꝝ lege legẽda legit Attẽdat quid indicatiue
quid interrogatiue sit legẽdũ·vbi sit in oratõe faci
enda distinctio·Hec em̃ male seruata ĩtellectũ cõ
turbãt·& alios ad risũ ꝓuocãt·& aurib9 et cordi
cõsulere debet vox lectoris. ¶ Terci9 est ordo ex
orcistarꝝ Exorciste aũt ex greco in latinũ adiurãtes
vel increpantes vocant̃ Inuocant em̃ sup cathecu
minos & sup eos qui habẽt spũm immũdũ nomẽ
domini·adiurãtes ꝑ eũ vt egrediat̃ ab eis Ad exor
cistã ꝑtinet exorcismos memoriter retinere·manus
qꝫ sup energuminos & cathecuminos in exorcizan
do imponere· Debet aũt spũm mundũ habẽ q̃ spi
ritib9 ĩmundis impat·& malignũ expellẽ de corde
suo quem expellit de corpe alieno·ne medicina quã
alij facit sibi nõ ꝓsit·& dicat̃ ei Medice cura teip
sum Hij cũ ordinant̃ accipiũt de manu episcopi li
brũ exorcismorꝝ & dicit̃ eis Accipite et habete po
testatẽ ĩponẽdi man9 sup energuminos & cathecu
minos Hoc officio vsus est domin9 hiesus xp̃s cuꝫ
multos demoniacos sanauit·hic ordo a salomone
videt̃ descẽdisse qui quẽdã modum exorcizãdi ĩue
nit·quo demones adiurati ex obsessis corꝑib9 pel

lebant̃·huic officio mancipati·exorciste vocati sũt
De q̃bus xp̃s in euangelio Si ego in beelzebub eij
cio demonia. filij vestri scꝫ exorciste in quo eijciũt
¶ Quarto loco succedũt acholiti·acholiti ṽo gre
ce latine ceroferarij dicunt̃ a deportãdis cereis qñ
legẽdũ est euangeliũ vel sacrificiũ offerẽdũ·tunc
em̃ accẽdũt luminaria·& deportant̃ ab eis non ad
effugandas aeris tenebras·cũ sol eo tẽpore rutilet
sed ad signũ leticie demõstrãdũ·vt sub tipo lumĩs
corꝑalis illa lux ostendat̃ de qua legitur Erat lux
vera que illuminat oĩmꝫ hominẽ veniẽtem in hunc
mũdum·ad acholitũ ꝑtinet p̃patio luminariũ in sa
crario Ipse cereum portat Ipse vrceolũ cũ vino &
aqua suggesta ꝓ eucharistia subdyaconis p̃pat·hi
cum ordinant̃ edocti ab episcopo qualit̃ in officio
suo agẽ debeant·ab archidyacono accipiunt cãde
labꝝ cum cereo & vrceolũ vacuũ ¶ Quint9 est or
do subdyaconorꝝ qui grece ypodyacones vocãtur
quos nos subdyacones dicim9·qui ideo sic appellã
tur quia subiacẽt p̃ceptis & officijs leuitarꝝ Obla
tões em̃ in tẽplo a fidelib9 suscipiunt vt leuitis su
ꝑponendas altaribus deferant·hi apud hebreos na
thinei vocãt̃·ad sbdyaconũ ꝑtinet patenã & calicẽ
ad altare dei seu xp̃i deferre·& leuitis tradẽ eisqꝫ
ministrare·vrceolum quoqꝫ & aquã manile et ma
nutẽgiũ tenẽ·episcopo & p̃sbiteris & leuitis ꝓ la
uandis ante altare manib9 aquam p̃bẽ·his lex cõti
nentie imponitur·quia altari appropiquãtes·vasa
corpis & sanguĩs xp̃i portant·vnde illud implere
debẽt Mũdamĩ qui fertis domĩ vasa·ad hos ꝑtinꝫ
tm̃ de oblatõibus ponẽ in altari quantum sufficẽ
possit populo·necnõ corporale & pallas·& sub
stratoria leuare·hi cũ ordinant̃ accipiunt de manu
episcopi patenam & calicẽ vacuũ·ab archidyaco
no vero vrceolum cum aqua manile et manutergi
um ¶ Dyaconorꝝ ordo sextum tenet locũ ꝓpter se
narij ꝑfectõem Hic ordo in veteri testamẽto a tri
bu leui nomẽ traxit Dicunt̃ enĩ & leuite De h° vi
de in dyacon sup̃ in loco suo ¶ Septim9 ordo est
p̃sbiterorꝝ de quo in p̃sbiter dicam· ¶ An degra
tus amittat ordinẽ habes in missa ¶ Et scias ꝙ cũ
caracter sit signũ distinctũ ab alijs oportet ꝙ in
oĩbus ordinibus imp̃mat̃· Cui9 etiã signum est ꝙ
ꝑpetuo manẽt & nunꝙ reiterant̃·vide in caracter
Item vide in cleric9 Item in sacramentũ Itẽ ĩ simo
nia Item in sacerdos· ¶ Item aĩaduerte ꝙ morta
liter peccat qui cũ conscientia peccati mortalis ad
ordines accedit·Sanctitas enĩ vite requirit̃ ad or
dinem de necessitate p̃cepti·sed non de necessitate
sacramenti·Vnde si mal9 ordinat̃ nihilomin9 ordi
nẽ habet·sꝫ cũ peccato habet & vtit̃ eo·

Orea·ab oros qd est visio dicitur hec orea oree·i·
mõs Vñ hec oreas adis·i·nĩpha vel dea mõtium

Orexia·in orexis est

Orexis ab os oris et exco cõponitur hec orexis hu
ius orexis·i·vomit9 exiens ab ore· Et inde hec ore
xia xie·polifagia·i·multa comestio·nimiũ desideriũ
comedẽdi·& ꝯtĩgit hec ĩfirmitas cũ extra naturaꝫ
comedim9

Organic9 ca cũ·pnl'·cor· ad organum ꝑtinens·& d̃r ab organũ gani

Organista ste·in organum vide·

Organizo zas·i·organo cantare·et d̃r ab organuꝫ

Organum gani pnl'·cor·videtur dici ab orge·&
est organuꝫ generale nomẽ oĩm instrumentorꝝ vel
vasorum musicorꝝ Dicitur etiam specialiter ꝓ q°
dam instrumento Organum etiam dicitur modu
latio que fit ĩ cãtilena·et ꝓprie cũ tlib9 ĩstrumẽtis

vel vasis. Vnde hic et hec organista ste. qui vel q̄ in tali instrumēto canit. Et dicit̄ scd̄m quosdaʒ organuʒ ab orge qd̄ est cultura. quia debem⁹ orgāis vti ad dei honorē et culturaʒ

Orge grece latine dicit̄ cultura. vl' orge. i. ira

Orgia. ab orge quod est cultura deriuat̄ hec orgia. hoꝝ orgioꝝ. ꝓprie sacrificia bachi q̄ ad cultūm aīe credebant̄ ptinere. vel orge. i. ira. vnde hec orgia orgioꝝ sacrificia vel festa bachi. qꝛ ibi ad iram frequēter mouebant̄. vel or. i. bonū. ge. i. terra. Inde dicūtur orgia sacrificia bachi. quasi ex bonis terre. quia in sacrificiis bachi multū vini et annone exꝑēdebāt̄.

Oria. ab os oris dicit̄ hec oria orie. i. frenū quod ori imponit̄

Oric⁹. ab os oris d̄r oric⁹ ca cū. pnl'. cor. i. loquax

Oridic⁹ ca cū. pnl'. cor. i. ore dicēs. Et cōponitur ab os oris et dico dicis

Oridur⁹ ra rū. i. aspe loquēs. vel qui nō vult apire os Et cōponit̄ ab ore et dur⁹. & ꝓdu. du.

Oriens ab orior oriris dicit̄ hic oriēs tis. ꝓ oriental plaga mūdi. vnde hic et hec oriētalis & hoc le vnde oriētaliter aduer. Potest etiam esse ge. oīs & ptcipium. ¶ Quare autem ad orientem adoremus. habes in tabernaculū

Orificiū. ab os oris & facio ꝯponit̄ hoc orificium cij. i. foramē īferi⁹. qd̄ & ꝓ quolibet foramīe dicit̄ Et vt dicit ambro. vētris sūt duo orificia

Originalis in origine⁹ est.

Origineus. ab origine dicit̄ origineus nea neū. & hic & hec originalis & hoc le. vnde originalit̄ adūbiū. Vnde originale peccatū dicit̄ quod ab origīe natiuitatis cōtrahit̄. Nā scd̄m apostolū Omnes nascimur filij ire. ¶ Sed potest queri an pena originalis peccati remaneat post baptismū. Ad hoc dico ꝙ peccatū originale est primo ꝑ se īfectio nature. & ꝑ cōsequēs inficit ꝑsonā s scd̄m ꝙ dispositio ī ꝑsonam redūdat. & scd̄m hoc duplex pena originali debet̄. vna inquātū ꝑsonam inficit. scʒ carētia diuine visionis. visio em̄ diuina actū quēdā designat actus aūt oīs ꝑsone est. qꝛ actus indiuiduoꝝ sunt scd̄m aristotelē. vnde & carētia diuine visionis ad ꝑsonam referēda est. cū opposita sint circa idē. alia pena debet̄ sibi inquātū naturaʒ inficit. sicut necessitas moriendi. rebellio carnis ad spūm. & huiōi. q̄ omnia ex principijs nature creant̄ vel causant̄. & totam spēm cōsequūtur nisi miraculose aliqn̄ alit̄ cōtingat. Dicendū est ergo ꝙ baptism⁹ infectōem originalis mūdat. scd̄m ꝙ infectio nature in personam redūdat. Et ideo ꝑ baptismū illa pena tollit̄ q̄ ꝑsone debet̄. scʒ carentia diuine visionis. Nō aūt baptism⁹ remouet infectōem nature scd̄ʒ ꝙ ad naturam ꝑ se referē. sed hoc erit in patria qn̄ nat̄a nostra ꝑfecte libertati restituet̄. Et ideo oportʒ ꝙ remaneat illa pena post baptismū que culpe originali debet̄ scd̄m qd̄ naturā inficit. & huiōi fomes est necessitas moriendi. & huiōi. Augustinus aūt tractans illud iohis. xxi. Sequere me ꝛc. sic dicit. Productior est pena q̄ culpa. ne parua putaret̄ culpa si cū illa finiret̄ et pena. ac ꝑ hoc vel ad demōstrationem debite miserie. vel ad emēdatōem labilis vite. vel ad exercitatōem necessarie penitentie. tpalit̄ hoīem detinet pena quē iam ad dānatōnem sempit̄nam reū nō retinet culpa. vide in pena. Solet etiā queri si mulier peccasset & vir nō. an cōtraxissent posteri origialē culpā. Ad hoc potest dici ꝙ si mulier peccasset viro nō peccante. forte illa ī peccato suo mortua fuisset. & de⁹ viro aliam vxorē ꝓuidisset. si tamē ex ea filios genuisset. dicitur ꝙ illi filij passibilitatē & defect⁹ naturales cōtraxissēt. non aūt originalē culpam vel defect⁹ qui sunt ex parte anime. Cui⁹ ratō assignat̄. qꝛ scd̄m ph'm in. xvi. li. de aīalibus. Corpus nō est nisi ex femina. aīa autē ex mare. Nō ita ꝙ anima ratōalis traducat̄. sed qꝛ in semine est virt⁹ formatiua. per quam alijs aīalibus inducit̄ virt⁹ sensibilis. In hoīe vero organizatur corp⁹. & ꝑparatur ad receptōem aīe ratōalis Si aūt ecōuerso adam peccasset muliere nō peccāte filii ex vtroqʒ cōcepti vtrūqʒ haberent & defēm aīme et corpis. qꝛ ex defectu anime defect⁹ etiam corpis causat̄. Deficiente em̄ priore necesse est & posterius deficere. sʒ nō cōuertit̄

Orion onis. mas. ge. dicitur quoddaʒ astrum ante tauri vestigia fulgens. Et dicit̄ orion quasi vrion. ab vrina. i. ab inundatōe aquarū. tpe em̄ hiemis oritur. & mare & terras aquis ac tempestatib⁹ t'bat scd̄m pap. Et ꝓducit p̄mā sillabaʒ ac mediam oriō Vnde ouidi⁹ Obstitit orion lacona nitētib⁹ astris Sed vide quia inuenit̄ orion ꝓ quodam citharedo & tunc ꝓducit pnl'. sed primaʒ corripit. vnde virgilius. Orphe⁹ insiluit inter delphinas orion. fuit̄ em̄ hic ꝓ citharedo. ¶ Sed de obliquis est dubitatio qn̄ ponit̄ ꝓ stella. quia orionis ꝓducit̄ in penl'tima a lucano. sed ab ouidio corripit̄. Vnde dicit lucan⁹ in prīo g. Ensiferi nimiū fulget latus orioīs Item in. ix. f. Teste tulit celo victi decus orionis Spōdeizat eī in quīto pede. Sed ouidi⁹. xiii. metamor. corripit penul. dicēs. Diuūsasqʒ vrbes. nitidūqʒ orionis ensem. Ad hoc dicūt quidaʒ. ꝙ scd̄m papiaʒ potest declinari hic orio vel orion. Si declinat̄ orio sine n ꝓducit penultimā ī obliquis. sicut noīa desinentia in o. que retinent o ī obliquis. vt sermo onis simo nis. si aūt declinet̄ hic orion ꝑ n. tūc corripit penl'. gti. qꝛ tūc magis sapit declinatōem grecam. Greca eniʒ seu barbara desinentia in on. sepi⁹ o corripiūt in obliquis vt sidon sidonis simō simonis. canon canonis. vt dicūt quidam in iob vbi dicitur. Qui facit arctuꝝ & orionas. & īteriora austri. Et in amos. v. vbi legit̄. Facientē arctuꝝ & orionē. debet o siue penul. corripi. qꝛ magis est declinatio greca. Et orion ꝑ n exponit̄ a gregorio. & hoc videtur dn̄is vsus approbare. ꝙ scʒ in iob & in amos penultīa de orionas vel orione corripiatur

Orior oreris vel oriris. i. nasci. Et ꝓferē scd̄m terciam et q̄rtam cōiugatōem. In infinitiuo tātū ꝓfertur scd̄m quartā scʒ oriri. & nunq̄ ori. Et habʒ duplex sūpinū scʒ ortū ortu. vnd̄ ort⁹ ta tū. & oritū oritu. vnde oritur⁹ ra rū. Orior cōponit̄. adorior riris vel reris. adort⁹ sū. adoriri. i. valde vel iuxta oriri. vel inuadere aggredi. aborior reris vel riris. id est. lōge oriri vel oriendo exire. Vel aboriri non suo tpe oriri. i. sine lege nascēdi. sic pueri & mōstra qui uel que ante temp⁹ debitū nascuntur. vel q̄ cōtra naturam nascunt̄. Vnde abortus ta tū. Et inde abortiu⁹ ua uū. Coorior reris vel riris. coort⁹ sum id est. simul oriri. Exorior reris vel riris. exortus sū id est. extra oriri Suborior. id est latēter vel post vel subtus oriri Orior et eius composita sūt deponen. & proferuntur tam secundum terciam q̄ secūdū quartā cōiugatōem. nisi in infinitiuo qui ꝓferē tantū ꝓm quartaʒ Et faciūt supinū in ortū vl' in oritū. sed vsitati⁹ in ortū Similiter pticipia futuri tempis vsitatiora sunt ab oritū q̄ ab ortum. & ecōtrario pticipia p̄teriti temporis secundū hug. Pris. aūt in decimo libro dicit Orior et morior taʒ

scdm terciam ꝙ secũdũ qrtam cõiugatõnem auto res declinauerũt supina eoꝝ ortũ & moritũ ꝙuis oritur? nõ ortur? inueniat̃ pricipiũ futuri. sed pre teriti ort? nõ orit? dicit̃. Sic ergo scdum prisci. & hug. orior scdm vtranq3 cõiugatõem. sc3 tercia3 et quartã inuenit̃ declinatũ apud antiquos Nũc tam̃ scdm vsũ modernoꝝ orior est quarte cõiugatõnis tm̃. sed adhuc tenet de tercia orit̃ Vnde eccl'. pmo Orit̃ sol et occidit pnul. cor. Et pticipiũ pteriti tẽ pis ort? sũ. & supinũ ortũ. qd inuenit̃ etiã oritu3 Vnde oritur? ra rum

O ritũ. orior inuenit̃ platũ scdm quartã et terciã cõiugatõem. & habet duplex supinũ. maxime ẽm antiquos sc3 ortũ tu Inde ortus Et oritũ tu Inde oritur?. Et vt dicit hug. oritũ oritu habet penulti. pdu. ẽm ꝙ est supinũ verbi quarte cõiugatõis. & habet eãdẽ cor. ẽm ꝙ ẽ sup. verbi tcie cõiugatõis.

O riũdus ab orior oriris dicit̃ oriũd? da dũ. no mẽ. i. nat? vel nascẽdus. & regit gtm̃. vñ i boetio Si remiscaris cui? patrie sis oriũd?

O rix. vt dicit glosa in esa. ca. lj. aĩal est ĩmundum nec sacrificijs aptũ Et vt dicũt quidã orix est aĩal simile muri. quod nos dicim? glirẽ. & declinat̃ hic orix origis origi origẽ &c̃. De quo habet̃ deutro. xiiij. Origem camelopardulũ. Noĩa em̃ desinentia in x. faciunt genitiuũ in cis vel in gis. exceptis nix. nox senex & suppellex

O riza ze. maneries ẽ pulmẽti. & vt dicũt de ordeo

O rizon zontis masculi ge. media spera apparens su per terram secũdũ papiã

O rnia ĩterptat̃ anathẽa vel anathematizatio

O rnix est gallina siluestris. vel vt dicit pap. ornix est gallina affrica piguissima

O rnizomãcia cie. i. diuinatio que fit in pectore vl' in ortu vel in gustu pulloꝝ. & componit̃ ab ornix quod interptat̃ gallina siluestris. & mancia quod est diuinatio secũdũ hugui.

O rno nas naui nare. i. colere decorare. Et deriua tur ab os oris. quasi ora et vult? decorare. vnde or namẽtũ ti dicit̃. quia eius cultu et vultus & os de corant̃. Vnde dicit papias Ornamẽtũ. decus. glo ria. laus. dignitas. ornat?. Ornamẽta pciosa vesti mẽta dicta ꝙ eoꝝ cultu ora et vult? decorent̃ Et ab orno nas dicit̃ hic ornat? tus. id est cult? habi tus. vestiũ decoratio Et ornat? ta tũ. i. nitid? lu cid? cult? luculẽtus. Orno secũdũ hug cõponitur Adorno nas Deorno nas. i. valde ornare vel orna tum auferre Exorno nas in eodẽ sensu. Et est acti uũ orno nas cũ suis cõpositis. ¶ Hic potest queri An faciẽtes ornamẽta mulieꝝ peccẽt Ad hoc dico ꝙ siqua ars est faciẽdi aliqua opa quib? hoĩes vti nõ possũt absq3 peccato. p cõsequẽs artifices talia faciẽdo peccãt. vtpote pbẽtes directe alijs occasi onẽ peccãdi. puta si quis fabricar3 idola. vel aliqd ad cultũ ydolatrie ptinẽs. Siqua vero ars sit cui? opib? homĩes possunt bene & male vti. sicut sunt gladij sagitte. & alia huiõi. vsus taliũ artiũ non est peccatũ. Si tamẽ opibus alicui? artis vt pluries ali qui male vterent̃ ꝙuis de se nõ sint illicite. sũt ta men p officiũ principis a ciuitate extirpãde. secũdũ documentũ platonis. Quia ergo mulieres licite se possũt ornare. vel vt cõseruẽt decẽtiã sui stat? vel etiam aliquid supaddẽ vt placeãt viris. cõsequens est ꝙ artifices taliũ ornamẽtoꝝ nõ peccant in vsu talis artis. nisi forte inueniẽdo aliqua supflua et cu riosa. Vnde crisostom? sup matheũ dicit. Q etia3 ab arte calcioꝝ et textoꝝ multa abscindere opor3

¶ Item scias ꝙ dicit augustin? i libro de sermone dñi in monte. Nõ in solo reꝝ corpeaꝝ nitore atq3 pompa sed in ipsis sordib? et luctuosis posse esse iactantiã & eo piculosior est quo sub noĩe seruitu tis dei decipet. Et phus dicit in quarto ethicoꝝ ꝙ & supabũdãtia et inordinat? defect? ad iactantiã pertinet. vide in vestio

O ro oras dicit̃ ab os oris. et est orare ore dicere rogare. ore ratõcinari. Et cõponit̃ Adoro ras Exo ro ras Peroro ras. i. valde orare vel pfecte orare Oro ras est actiuũ cũ oĩb? suis cõpositis. & pdu. o. secũdũ hug. Quidã tamẽ ponũt significatõnes de oro i hoc versiculo Supplicat implorat petit ob secrat hec notat oro ¶ An dicẽdũ sit xpe ora p no bis. Et an sancti orões nostras cognoscãt Et p q bus orẽt. & an sanctos orare debeam?. dixi in ora tio. ¶ Item quare ad orientem debem? adorare dicam in tabernaculũ.

O roma visio interptat̃ secũdũ papiã

O ronon grece. i. temp? latine

O ros orontis pprium nomen cuiusdam montis. Hinc videtur dici hic orontes. huius orontis. dux licioꝝ. quia magnus fuit

O rphanotrophita. i orphanotrophiũ est

O rphanotrophiũ ab orphanos et trophos quod est cõuersio cõponit̃ hoc orphanotrophiũ phij. ho spitale vel ali? loc? venerabilis in quo orphani cõ uersant̃ et pascũt̃. vnde hic & hec orphanotrophi ta phite. qui vel que est custos orphanotrophij si ue domin? siue dña talis loci

O rphan? na nũ. idem est quod pupillus Sed illõ grecum nomẽ est. & hoc latinũ. vnde i psalmo vbi legit̃ Pupillo tu eris adiutor. grec? h3 orphano

O rreũ Ab ordiũ dicit̃ hoc orreũ rei. q̃si ordeũ lo c? est vbi reponit̃ ordeũ Generalit̃ tamẽ loc? vbi reponit̃ annona quelib3 dicit̃ orreũ. vel dicitur ab horreo res. q2 spicis horret. s3 pus dictũ pualet

O rsum adũbiũ loci. i. in hãc ptem Inde deorsum. Itẽ orsum orsi potest esse nomẽ ab ordior ordiris id ẽ. principiũ loquendi vel locutio

O rsus sa sum. i. incept?. & hoc orsum si. & hic or sus sus. vide in ordior diris

O rticola le penul. corre. ab ort? et colo lis cõponi tur. i. ortolanus. ortũ colens

O rtigia in ortix est

O rtigometra. ortix grece latine dicit̃ coturnix In de dicit̃ hec ortigometra tre. quedaz auis. & vt di cũt est coturnix que gregẽ ducit. terre eã appropin quãtẽ accipiter videns rapit scdm hug. Papi. etiã dicit. Ortigometra genus auiũ. i. coturnices. quas veteres vesci interdixerũt. Solũ em̃ hoc animal sic̃ homo morbũ caducũ habet. & pducitur penultia. ab alexãdro. Dic cornices designare ortigometra.

O rtilio. ab ortus orti dicitur hic ortilio ortilionis idem quod ortolanus

O rtix ortigis fe. ge. grece latie dicit̃ coturnix. In de hec ortigia gie. quedã isula. sc3 delos

O rtodox?. a doxa quod est gloria. & ortos rectũ cõponitur hic ortodoxus xi. i. vir recte glorie sc3 recte credẽs & ut credit uiuẽs. Quo noĩne nõ po test uocari qui aliter uiuit ꝙ credit. unde hec orto doxa xe. i. femĩa recte glorie Et hec ortodoxia xie id est. recta gloria. Et potest declinari adiectiẽ or todoxus xa xu3. secũdu3 hug. Papias uero dicit or todox? grece. rite catholic? homo dicit̃ fide rect? & uita pbabilis. qui latine uir recte glorie dicitur & producit penultimã positõe

O rtogomenꝰ ortoſ quod eſt rectum componitur cū gomenos quod eſt accētus. & dicit̄ ortogomenꝰ na nū .i. recte accētuatꝰ. quaſi nō encleticatus

O rtogoniū nii .in ortogonꝰ eſt.

O rtogonꝰ ab ortos quod eſt rectū. & gonoſ qđ eſt angulꝰ cōponit̄ ortogonꝰ na nū .i. recte angulatꝰ. & hoc ortogoniū nij .i. rectꝰ angulus. figura plana. Eſt em̄ triangularis. & habet angulū rectū ſcđm hug. & corripit go

O rtographia. ab ortos rectū & graphia ſcriptura cōponit̄ hec ortographia phie. penul. acuta. id eſt recta ſcriptura literaꝝ et ſillabaꝝ. Et ſcias ꝙ prima pars huiꝰ opis dicit̄ ortographia. quia ī ea docetur recte ſcribere

O rtolanꝰ ab ortus ti dicit̄ hic ortolanꝰ ni. cultor orti. Et ſcias ꝙ antiqui dicebāt ortulanꝰ ꝑ u. in ſecūda ſillaba ab ortus. ſed moderni dicūt ortolanꝰ ꝑ o. ab orto. & ꝓdu. penul. ortolanꝰ.

O rtoneumenuſ Neuma cōponit̄ cū ortos qđ ē rectum & dicit̄ ortoneumenꝰ na nū .i. recte modulatꝰ. vnde quedā ꝓnoīa apud grecoſ ſcꝫ diſcretiua dicunt̄ ortoneumena quaſi recte modulata. id eſt recte accētuata. ad drāꝫ illoꝝ q̄ ſūt inclinatiua

O rtonoycꝰ q̄ tm̄ emittit aere q̄tū recipit. Et cōponitur ab ortos quod eſt rectum & noycꝰ. Inde ortonoycus qui equo modo recipit et emittit. Et corripit penul. ortonoycꝰ

O rtos grece latine dicit̄ rectū

O rtulꝰ li. dimi. pnl̄. cor. ꝑuus ortꝰ.

O rtus ta tū. ab orior oriris dicit̄ ortꝰ ta tū. ꝑticipiū. Et hic ortus tus .i. natiuitas. & hic ortꝰ orti ſecūde declinatōis. qꝛ ſemꝑ ibi aliquid oriat̄. & nūq̄ ſit ſine fructu ſcđm hug. Papias vero dicit ſic. Ortus ta tū. natꝰ genitꝰ. ſubito viſus. Ortus vero tus tui. natiuitas genitura ſubita apparitio ꝓceſſꝰ. Ortus vero orti orto. ager amenꝰ oleribꝰ abūdanſ vel paradiſuſ. Ortus oleꝝ inde dictꝰ. quia ſemper ibi aliquid oriat̄. Nā cū alia terra ſemel ī āno aliqđ creet. ortus nunq̄ ſine fructu eſt

O s oris dicit̄ ab hoſtiū neu. ge. quaſi hoſtiū. qꝛ ꝑ ipſū quaſi ꝑ hoſtiū cibos intromittimꝰ. & ſpūm foras eijcimꝰ. vel quia ꝑ os egrediant̄ verba & īgrediant̄ cibi. & ꝓducit̄ os oris ſed os oſſis corripit̄. vnde verſus. Os oris loquit̄ corio veſtit̄ os oſſis. Ab os oris dicit̄ hoc os oſſis. quod antiqui dicebāt hoc oſſū & hoc oſſu & inde genitiuꝰ plr̄alis oſſuū. ſed nūc dicimꝰ os oſſis oſſe oſſiū. ꝑ i. in penultima ſillaba geniti plr̄alis Et dicūtur oſſa ab ore qꝛ pateāt in ore aptiꝰ q̄ alibi. imo in alia ꝑte corꝑis nō patēt. Naꝫ vbiqꝫ cute & viſceribꝰ obtecta celant̄. vel dicunt̄ oſſa ab vro vris quaſi vſta. qꝛ olim cremabant̄

O s oſſis ge. neu. oſſiū oſſibꝰ. in os oris vide.

O ſa ab os oſſis dicit̄ hec oſa oſe. quoddā genꝰ calciamēti. qꝛ primo de corijs boū oſe facte ſūt. Et q̄uis nūc ex alio genere fiāt. priſtinū tn̄ nom̄ retinēt. Vn̄ oſatꝰ ta tū .i. oſas habēs.

O ſanna hebreū eſt & accentuat̄ in fine. Et vt dic̄ hieronimꝰ in cētesimo & .xvij. pſalmo qui māifeſte de aduētu ſaluatoris ſcriptꝰ eſt. ꝓ eo ꝙ in ſeptuagīta habet̄ interp̄tibꝰ. O domine ſaluū me fac. In hebreo legimꝰ Anna adonay oſanna. qđ manifeſtius ſimacus interp̄tatꝰ eſt dicēs. Obſecro domine ſaluū me fac obſecro. Nemo ergo putet ex duobus verbis greco videlicet et hebreo ſermone oſanna eſſe cōpoſitū. ſed totū hebraicū. & ſignificare ꝙ aduētus xp̄i ſalus mūdi ſit. necnō ꝑ hoc ꝙ ſubiungit̄ oſanna .i. ſalus in excelſis. ꝑſpicue oſtendit̄ ꝙ aduētus xp̄i nō tm̄ hoīm ſalus ſed totiꝰ mūdi ſit. terrena iungens celeſtibus vt oīe genu ei flectatur. celeſtiū terreſtriū & infernoꝝ. Eſt aūt oſanna vt dicit remigiꝰ cōpoſitū ex integro et corrupto. Oſi eīn latine dicit̄ ſalua ſiue ſaluifica. Anna vero apđ illos interiectio obſecrantis. Nam apud illos ab obſecrante dicit̄ anna. ſicut apud nos latinos a dolente dicit̄ heu. & ſcđum hoc deberet dici integre oſianna. ſed corrupte dicit̄ oſanna dēpta i. vocali. Et interp̄tat̄ oſanna. ſalua vel ſaluifica. obſecro. quia ſicut dictū eſt oſi interp̄tat̄ ſalua vel ſaluifica anna eſt interiectio obſecrantis apud hebreos. & ſubauditur Populū tuū. vel totū mūdū. homines & angelos ipſorū ruinā ex hominibus reparando Quidam dicunt ꝙ oſanna īterp̄tatur ſalus. quaſi dicat domine tibi debet̄ ſalus mūdi. Auguſtinꝰ vero dicit ꝙ oſanna eſt vox obſecrantis magiſ affectum īdicans q̄ rem aliquam ſignificās. ſicut ſunt ī līgua latina interiectōes. & ideo oſanna in aliā linguam transferre nō potuit. ſicut nec racha. vt dixi ſup̄ ī alleluia. ¶ Iohannes aūt oſaureū exponens illud math. xxj. ¶ Turba aūt q̄ p̄cedebat et q̄ ſequebatur clamabat dicens Oſanna filio dauid. ſic dicit. Memores populi mirabiliū eiꝰ que oſtendit eiſ & ſanitatū quas p̄ſtitit eis. exultantes in cordibꝰ ſuis ante & retro clamabant. oſanna filio dauid. Qui p̄cedebant ſeniores erāt .i. patriarche ꝓphete ceteriqꝫ ſancti qui ante aduētum xp̄i de aduētu eius & p̄dixerunt & cognouerūt. Sequētes aūt iunioreſ erāt ſcꝫ apoſtoli. martires. ceteriqꝫ doctores qui poſt aſcēſum xp̄i de reſurrectōe eius & de aſcēſu vel ōꝑibus p̄dicauerūt & p̄dicant. Et q̄uis q̄dem diuſis temꝑibus fuerūt. tamē in oībus vnus exultationis ſpūs fuit. & illi quidē ꝓphetātes de xp̄o vēturo clamauerūt. Benedictꝰ qui vēturus eſt in noīe domī. Iſti aūt laudātes clamabāt de aduētu xp̄i iā adimpleto. oſanna filio dauid benedictꝰ qui venit in nomīe domī. Oſanna aūt quidam iterp̄tant̄ gloriam. alij vero redēptōem. alij ſaluifica ſiue ſaluū fac. Nam et gloria illi debetur. & redēptō illi conuenit qui omnes redemit. & precioſi ſanguinis ſui effuſione eos ſaluauit.

O ſatus ta tū .i. oſas habēs. ab oſa oſe dicit̄

O ſaureū rei. dictus eſt criſoſtomus. & declinat̄ ī fine tātū. licet cōponatur ex duobus rectis. ſic & omnebonū. ſic̄ oñdi in tercia ꝑte vbi egi de figura cōpoſita noīs in capl̄o de ꝯpoſitōe integroꝝ

O ſcen. cano cōponitur cum os. & dicit̄ hic oſcen oſcinis. ſcꝫ qui ore canit. vel folijs vel alio modo vt decipiat aues. Dicuntur etiā oſcines quelibet aues ore canētes .i. cātu auguriū faciētes. ſcđꝫ hug. Et papias etiā dicit. Oſcines ore canentes. aues dicūtur quarū auguriū voce capit̄. vt corui. Et corripit penultimā oſcines

O ſcilluꝫ. cilleo cōponit̄ cū os oris. & dicitur hoc oſcillum li. quoddā genꝰ ludi. ſcꝫ cum funis ſuſpēditur de trabe. in quo pueri et puelle ſedentes īpelpelluntur huc et illuc. Et inde dicitur oſcillum. qꝛ ibi ora cilleant̄. id eſt. moueantur huc & illuc. Vel quia ora aſtantiū moueant̄ ad riſum. vel qꝛ ſolent impelli in ora trāſeūtiū. Item oſcillum. id eſt. ꝑuuꝫ oſculum. & tūc ē dimi. de oſculū. & ſimplex

O ſcines. exponit̄ in oſcen

O ſcito. ab os oris. & cito tas. quod eſt moueo cōponitur oſcito tas. taui. tare. .i. os aperire. ore hiare. baraclare. Perſius. Oſcitat heſternum diſſutis

vndiqȝ malis. Et inde hec oscitatio tationis. Et hic oscitatus tus Et hoc oscitamē mīs. id ē. baraclatio immoderata oris apertio

Osculum li. formatꝰ ab os addita culū. sicut a mas masculus. & a flos flosculꝰ. & a mus musculꝰ. Et est osculū dimi. de os oris quātū ad vocē Et qꝛ aliam habuit significatōem a suo primitiuo. ideo os fecit aliud diminutm̄ ex se scȝ oscillū. i. puuȝ os. vt dicit pris. Et differt scd̄m hug. osculū a basio. quia osculū est religionis. vnde dicitꝰ Recepit eū ī osculum pacis. Basiū vero est amoris Suauium luxurie & libidinis. Vnde versus Basia cōiugibꝰ sed oscula danꝰ amicis. Suauia lasciuis miscenꝰ grata puellis. Item osculū filijs Pacem amicis Basiū vxoribus Suauiū scortis. Itē osculū caritatis Basiū blādiciei Suauiū voluptatis. Et ab osculū dicitꝰ osculor laris. i. osculū dare. Et ē ꝯne cū suis ꝯpositis

Oso osas. id est. osis calciare. verbum actiuum. Et deriuatur ab osa ose

Osor. odi odisti facit supinū osum osu. licet nō sit ī frequēti vsu. vnde hic osor osoris. i. oditor. Plautus in amphitrione. Scito illū madidū & incōtinētē atqȝ osorē vxoris sue. scd̄m hug. Papi. aūt dicit Osor osoris ab odio odis dictꝰ. id est. inimicꝰ qui alium odio habet.

Ossatim. in ossim vide.

Osseus ab os ossis dicitꝰ osseꝰ ossea osseū penul. cor. i. de ossibꝰ existēs vel factꝰ. vel ad ossa ꝑtinēs vel ossibꝰ plenꝰ Inuenitꝰ etiā hoc oseū osei ꝓ bursa intestinoꝝ Vnde auicenna Cū intestina descēdunt ī oseū ꝛc. & tūc ꝓ̄. pnl. & scribitꝰ ꝑ vnū s

Ossiculū li. dimi. ꝑuū os.

Ossifragiū fragij. i. ossiū fractio. sicꝰ dicimꝰ aliquē fecisse ossifragiū. qꝛ ossa alicuiꝰ fregit

Ossifragꝰ ga gū. i. ossa frāgēs. ab os ossis et frango gis cōponitꝰ. & cor. fra

Ossilluȝ li. dimi. de os ossis ꝑuum os Et inde ossillo las. i. verberare vel scindere

Ossim vel ossatim aduerbiū. i. ossa frāgēdo. vel ꝑ ossa. i. de osse in os. & dicitꝰ ab os ossis

Osso ab os ossis dicitꝰ osso ossas ossaui ossare. id est. ossa dare vel osse ꝑcutē vel ossa ꝑ̄pare Et ꝯponitꝰ Exosso sas. i. ossa auferre Inosso sas. i. ossa immittere Et ē actm̄ cū oībꝰ suis cōpositis.

Ossosus sa sū. i. ossibꝰ plenꝰ. & dicitꝰ ab os ossis

Ossulum li. diminutm̄ dicitur paruum os Et hoc ossillum idem ab os ossis

Ostendo dis di ostētum vel ostēsum Et videtur ꝯponi ab os & tēdo dis Et est ostēdere demōstrare apire. vnde ostensim. i. aperte. & hic ostentꝰ tꝰ scd̄m hug. Pris. vero sic dicit Tendo facit tensum quod tam facit tētū. & vtrūqȝ retinet cū oībꝰ suis cōpositis vt extēsuȝ vel extētū. vnde ostēdo & ab eo cōposita facit ostentū vel ostēsum Ostētū quoqȝ quādo monstrū significat nomē est participiale quō factū. dictū. visū ab ostēdo futura dictū

Ostento tas id est frequēter ostendere. vanitare iactare videri ꝓcurare Vnde hoc ostētamē minis & hꝰ ostētaculū li. id ē demōstratio. & formatꝰ ab ostēto supino de ostendo stēdis. u mutata in o. & est verbum frequētatiuū.

Ostentū ti. vide ī ostēdo dis. & etiā ī portentum

Ostiensis Ostia ostie est quedā ciuitas Inde ostiēsis. vt episcopꝰ ostiēsis. & scribitꝰ sine h. Inuenitur hostia stie ꝑ h. sicut in h dixi. & formatꝰ ostiēsis ab ostia. a in en mutata & assūpta sis. sicꝰ a ianua ianuensis

Ostra grece dicitꝰ testa latine Vnde hec ostra ostre testa cuiusdā piscis. & hinc hoc ostreū ostrei Et hec ostrea ostree quidā piscis qui in ostra latitat. sed ostrea ostreoꝝ ꝓ ipsis piscibus dicitꝰ in neutro genere. sed ostree arū. in feīno genere sūt carnes eoꝝ. vnde hic ostrearīꝰ arij q̄ piscem illū vēdit vel capit. & hoc ostrū tri. id ē purpura quia ostreoꝝ sanguine tingitꝰ Vnde ostreus strea streū. id ē purpureꝰ. & ostreatꝰ ta tum. id est purpuratꝰ. & hic ostrearīꝰ arij qui ī purpura oꝑatur vel qui eam facit vel tingit scd̄m hug. Papias dicit ostrea aīalia marina dicta a testa. qua mollicis carnis interior tegitur vel munitꝰ Grece eī testa ostra dicitꝰ. vide in cancer

Ostratites. ab ostratus vel ostra dicitꝰ hic ostratites tis quidaȝ lapis qui similitudineȝ teste habet cꝰ vsus est pro pumice

Ostratꝰ ab ostra deriuatꝰ hic ostratꝰ ti. id ē pauimētū testaceū dictū sic quia quibusdā minutis & fractis testis vel lapidibꝰ calce admixto fiat. vn̄ h ostratarīꝰ tarij. qui ostrū facit. & ostratarīꝰ ria rium. ad ostratariū ꝑtinens

Ostratarīꝰ in ostratꝰ exponitꝰ

Ostrea. vide in ostra & in cācer

Ostrearius in ostra exponitꝰ

Osula le. dimi. ꝑua osa

Osus. odi odisti facit supinū osū licet nō sit ī vsu Vnde osus osa osum id est odiens qd̄ habet viȝ ꝑticipij. vnde cōstruitꝰ cū accusatio ad moduȝ ꝑticipij. & idem est in cōpositis exosus sa sū. id est odiens valde vel ꝑfecte. & ꝑosus sa sum. vt osus & exosus vel perosus bella id est odiens. vnde ose exose & ꝑose aduerbia Et scias ꝙ nomīa desinētia in osus significant plenitudinē. vnde Osus plena notat. būdus similat. bilis aptat

O ante t

Ota grece latine dicitur auris. vnde hec otagia gie. dolor auriculaꝝ

Otagia in ota vide

Otomega Micros interp̄tatꝰ breuis siue minor. & cōponitꝰ cū oto qd̄ est apud grecos nomē istiꝰ elemēti o. et dicitꝰ otomicron. quasi minor o. quo noīe vocāt hoc elemētū o cū breuiatꝰ et figurā illiꝰ rep̄sentatiuā sic factā o Cū vero ꝓducitur vocāt illd̄ elemētū et illiꝰ representatiuā figurā sic factā otomega. quasi o longa. ab oto qd̄ est o. et mega l' megalon quod est lōgū

O ante v

Ouale. ab ouo ouas dicitur hoc ouale lis. corona q̄ ꝓpter pugnā datur victoribꝰ

Ouatio. ab ouo ouas dicitur hec ouatio onis. i. leticia vel exultatio victoꝝ. scȝ q̄ exhibetꝰ q̄i triūphꝰ victoribꝰ. vide ī ouo ouas

Ouicula le. diminutm̄ ꝑua ouis

Ouiculū li. dimi. ꝑuū ouū

Ouile. ab oue dicitur hoc ouile lis. caula ouiuȝ. et producit penultimā. Vnde quidaȝ Dux est opilio cui nomen ouile ministrat

Ouilio ab oue dicitur hic ouilio nis. i. opilio. vid̄ in opilio

Ouilla le. dimi. ꝑua ouis.

Ouinꝰ. ab oue dicitur ouinꝰ na num. penul. ꝓducit. id ē. res ouis. vel de oue exn̄s vt carnes ouie. et ꝓducit penul.

Ouis. ab offero vel oblatio dicitur hec ouis quasi oblauis. ab oblatōne qꝛ antiquitus in initio nō tauri sed oues sacrificarenꝰ seu in sacrificio mactarenꝰ. Pristianꝰ vero dicit ꝙ descendit a greco. greci em̄ dicūt oyos. et nos causa vitandi hiatum ouis dicimus. Ex his scȝ ouibus q̄dam dicuntur bidentes. quia inter dentes suos duos altiores habent. cuȝ quibus dicūtur nasci. quas

gentiles maxime ī sacrificijs offerebāt. De hoc etiam vide in bidens. & coꝛ. ꝑmā ouis. sed ouuz oui ꝓducit. vnde versus. Que male fetet ouis. nō est melioꝛ tribus ouis. Itē Nō est vilis ouis. cētum mihi carioꝛ ouis. vide in mulꝰ. & ī agnus

Ouispex. ab ouis et specio specis componiť hic et hec ouispex cis. cōmunis generis qui viscera ouium inspicit. & coꝛ. spi.

Ouo ouas ouaui. i. letari. & ꝓpꝛie est victoꝛū. & diciť ab ouū oui. & est tractū a pueris. quia tunc letanť cū eis danť oua. vnde ouanter & ouatiz aduerbia scd̄m hugꝰ. Magister aūt bene dicit ꝙ ouo ouas deriuať ab oue. & nō ab ouo. Nam ouatio dicebať minoꝛ triūphꝰ in quo immolabať ouis et nō taurꝰ. & hoc scd̄m deriuatōem videť rectiꝰ. quia ouo ouas coꝛripit ꝑmā. sicut hec ouis. sed ouū oui ꝓducit primā. vnde versus. Iupiter inquit ouo qꝛ tindaris exit ab ouo. Que male fetet ouis non est melioꝛ tribꝰ ouis. Papias vero dicit sic. Ouat gaudet exultat & exilit.

Ouulū li. in ouū est expositū

Ouum. oum dicūt greci. & interposita u cōsonāte Inde nos dicimꝰ hoc ouū oui. vel diciť ouū q̄si vuū ab vua. qꝛ sit hūidū sicut vua. qꝛ sicut vua exteriꝰ sicca est & interiꝰ vuida vel humida. sic ouū exterius siccū & iterius humidū. vnde hoc ouulū ouuli diminutiuum. Et hoc ouiculum ouiculi similiter dimi. scd̄m huguitōez. & ꝓducit ꝑmā ouum. sed ouo ouas eā coꝛripit. vnde versus. Prudēs frater oua cum dāt tibi sepiꝰ oua. Papi. vero sic dicit Oua dicta. quia sint vuida. ab eo ꝙ intrinsecus humoꝛe sint plena Nam humidū est qd̄ exteriꝰ humorē habet. vuidū quod interiꝰ

Oxea. ab oxi quod est acutū vel velox dicitur hec oxea oxee. vel oxia acutus moꝛbꝰ vel velox. qui cito trāsit vel necat vt frenesis. Et hec oxia vel oxea acutꝰ accētus Sūt eniz decem figure accentuū que a grecis pꝛouerbioꝛuz distinctōnibus apponunť.

Oxi apud grecos & acutū et velocem signat. vnde oxus xa xū. i. acutus vel velox. vnde & qd̄dam genꝰ teli acuti dꝛ hic oxꝰ xi. et moꝛboꝝ qd̄ā dicūť oxi. quidā cronici. Oxi sūt qui cito interficiūt l' trāseunt. Cronici aūt sunt qui diu lāguere faciūt. Item ab oxi quod est acutū dicitur apud grecos acetum oxi. qꝛ sit acutū Itē ab oxi quod est acutū vl' uelox diciť oxi quedā medicia

Oxia. in oxea exponiť

Oxifalus li. genꝰ est mēsure scilꝫ acitabulū vel oxitabulū. & ꝓpꝛie ad acetū ferēdū. vnde & dicitur oxifalus quasi oxifoꝛus. vel dicitur a falon qd̄ ē lignum qꝛ ligneꝰ sit. & coꝛ. fa

Oxigaros. maſ. ge. vel hic oxigarus gari. id est. acetum cum liquamine

Oxigoniū. ab oxi quod est acutū. & gonos quod est angulꝰ cōponiť hoc oxigoniū nij. i quo tres anguli sunt acuti. Et oxigonus na num. id est. habēs tres angulos acutos

Oximel. mel cōponiť cū oxi qd̄ est acutū & diciť hoc oximel vel oximellū scꝫ aceti & mellis ꝑmixtio id est duas ꝑtes habēs aceti scꝫ et terciam mellis. vnde talis cōfectio dulcedinē retinet et acoꝛē.

Oximellū in oximel exponiť

Oximētū ti. acetū cū vino mixtū.

Oxus xa xū. exponiť in oxi.

Oza ze. ꝓpꝛiū nomē cuiusdā viri de quo habeť in secūdo libro regū ca. vj. Iratꝰ est dominus indignatione contra ozam] Et infra ibidē Et vocatū est nomē loci illiꝰ ꝑcussio oze. & nō debet accētuari ī fine cū sit declinabile. & iterꝑtatur oza robur vel visio siue vidēs vel robustꝰ

Ozias. oza vel ozi interꝑtať robur. vnde ozias dictꝰ est. quia interpꝛetatur foꝛtitudo domini. Ipse est qui & azarias duplici nomine. Iste est q̄ cū illicitum sibi sacerdotiū vēdicare conatꝰ est lepꝛa in fronte ꝑcussꝰ est. vt diciť in secūdo palipomenon c. xxvj. Itē in q̄rto regū ca. xv.

Ozimū ab oza vel ozi qd̄ interꝑtať robur dꝛ hoc ozimū mi. Ozima intestina dicūtur scꝫ tripe. qꝛ in eis cōsistit foꝛtitudo. vñ psiꝰ. Cū bene distincto cātauerit ozima neruo

P

Sciēdū est ꝙ apud hebꝛeos p. litera nō habeť. nec vllum nomen apud eos est quod hoc elemētū sonꝫ Abusiue igiť accipiēda sūt nomīa hebꝛea q̄ñ per p inueniūtur apud nos scripta.

Pabulū. a pasco scis. diciť hoc pabulū li. qd̄ ꝓ pascua diciť & ꝓ pastu. Vnde pabulosꝰ sa sū. pabulis plenus Et pabuloꝛ laris. i. pascere vel pabulū colligere. & coꝛ. bu

Pacalis. a pace deriuať hic et hec pacalis. & hoc le. i. pacē designās. vel ad pacē ꝑtinēs. Ouidi. ī. vj methamꝰ. Circūit extremas oleis pacalibus oꝛas

Pacatꝰ ta tū. in paco cas vide

Pacifica dicebať oblatio que fiebat ꝓ pace ad deum vel ad hoīnes. vel quia ad bonū pacis fiebat sicut salutaria sacrificia ꝓ salute data vl' dāda vl' cōseruāda offerebanť sic̄ diciť in histoꝛijs.

Pacifico a pax & facio cōponiť pacifico cas caui. care. i. pacem facere concoꝛdare. vnde pacificꝰ ca cum. pnl'. coꝛ. & pacificatꝰ ta tū pnl' ꝓdu.

Paciscoꝛ sceris pactus sum. diuersas habet significatōes Nam pacisci est in pactum accipe. Itez pacisci est in pactū ponere vel dare ꝓmittere vel in pactum petere. Itē pacisci est pactū facere amicicicam firmare vel reintegrare. Paciscoꝛ cōponiť Cōpaciscoꝛ sceris. i. simul pacisci Depaciscoꝛ sceris. i. valde pacisci. Et faciunt supinū cōpactū & depactum Et ꝑticipiū cōpactus & depactꝰ. Si inueniatur cōpectus et depectꝰ litera coꝛrupta est. Paciscoꝛ ꝑmaꝫ coꝛ. Et vt qd̄ā dicūt cōpesco scis cōponiť a con et paciscoꝛ. & dispesco a dis et paciscor

Paco cas caui. deriuať a pax vt ait hug. pacis. & est pacare idē qd̄ pacificare. vnde pacatꝰ ta tū. i. pacificatꝰ. quasi pacē tenens. & est ethimologia. Et cōpatur scd̄m ꝙ est nomē pacatus tioꝛ simus. Vnde ad hebꝛe. ca. xij. Fructū pacatissimū exercitatis ꝑ eam reddet iusticie. vnde pacate tius tissime aduer. Item a paco pacas hic et hec pacalis & hoc le. vñ pacaliť adū. Paco cas actm̄ ē cū oībus suis cōpositis sic̄ habet. & ꝓdu. ꝑmā

Pactio. a paciscoꝛ pactus deriuať hec pactio nis id ē. cōuentio cōdictio ꝓmisſio

Pactoriꝰ. a pactum deriuať pactoriꝰ ria riū. id ē ad pactū ꝑtinēs. & hoc pactoꝛium idez qd̄ pactū vel locus vbi fit pactum

Pactum a paciscoꝛ sceris diciť hoc pactū cti. i. placitū. cōuentus. scꝫ inter ꝑtes ex pace cōueniens scriptura. vnde & diciť pactū quasi ex pace actuz vel factū. Itē pactū est supinū de pāgo gis. Item pactus cta ctū ꝑticipiū de paciscoꝛ sceris

Padanꝰ na num. in padꝰ est

Padus di. fluuiꝰ lombardie. sic dictus ab vno tri

um fontiũ ex quibus habet originẽ ·qui padꝰ dicitᷣ Itẽ fluuiꝰ padꝰ dictꝰ est eridanꝰ a fetone in eum submerso q̃ eridanꝰ dicebatᷣ· Iñ padanꝰ na nũ·pnl'. ꝓð·vide in pheton vel in feton·

Paganicꝰ ca·cũ·in paganꝰ vide

Paganismus·paganꝰ cõponitᷣ cũ mos·& dicitur hic paganismꝰ mi·i·ritꝰ & mos paganoꝝ

Paganꝰ a pagꝰ quod est villa dicitur paganꝰ na nũ·i·villanꝰ vel incultꝰ· & quicũqꝫ habitat ĩ villa dicitᷣ paganꝰ·Preterea quicũqꝫ est extra ciuitateꝫ dei·i·ecclesiã dicitᷣ paganꝰ·quasi villanꝰ·& nõ habitãs in ciuitate dei·i·ecclesia·sed lõge in pago·& hinc paganicꝰ ca cũ Et hec paganitas tatis·i·multitudo & collectio paganoꝝ vel ꝓprietas qua pagani dicuntur vel terra eoꝝ·Et paganizo zas·i·rituꝫ paganoꝝ colere vel more paganoꝝ se habere· Paganꝰ cõponitᷣ semipaganꝰ

Pagella le· diminutiuũ parua pagina· Hieremie xxxvj·Cũqꝫ legisset tres pagellas vel quattuor scidit illud scalpello scribe

Pagina a pango gis ꝓ iũgere vel impellere dicitᷣ hec pagina gi·ne pars aliquota foliorum libroꝝ Et dicũtur pagine a pãgẽdo vel cõiũgẽdo qꝛ sibi inuicẽ cõpigantᷣ id ẽ·cõiũgãtᷣ·vel qꝛ ibi folia cõiũgãtᷣ Pagina etiã dicitᷣ quandoqꝫ carta·quãdoqꝫ liber· qñqꝫ scriptura Vnde cõsueuit dici Hoc inuenitᷣ in diuina pagina·vnde hec paginula le·diminutiuum Et pagino ginas·id est·paginas cõiungere vel describere Et corripit gi

Paginula le·dimi·pua pagina

Pagulꝰ li·dimi·puꝰ pagus·

Pagus·pige apud grecos dicitᷣ fons·Et inde hic pagus gi·i·villa·qꝛ iuxta fontes ville solent edificari Et ꝓducit pmã Et inde cõponitᷣ ariopagꝰ·

Pala·a palea dicitᷣ hec pala le·qua vẽtilatᷣ vt frumẽtũ a palea purgetᷣ·vide etiã in pale

Palefredꝰ di·penl'·ꝓdu·dꝛ a passu & leni· & freno et ducẽdo·quia leni passu p frenũ ducatᷣ·Et est genꝰ equi qui alio nomine dicitur mannus·& gradariꝰ·sicut dixi in equus equi

Palam·a palo las deriuatᷣ palaꝫ aduer·qualitatis id est·apte manifeste·vnde in iohãne Ego palã locutus sum mũdo·Et cõponitᷣ cũ in·& dicitᷣ ĩpalaꝫ id est·in aperto·Potest etiã palã esse ꝑpositio quãdo regit casũ·vt palã illo hᵒ feci·i·corã illo· & corripit primã·sed palo las eã ꝓducit·Vnde lucanus in·vij·Principes fecere palam ciuilia bella·Sed de vltima sillaba queritᷣ an debeat acui Et dicũt q̃daꝫ ꝙ sic·ad drãm huiꝰ accusatĩ palã de pala pale palã Alij dicũt ꝙ nõ & hoc magis mihi placet·qꝛ huiꝰ mõi aduerbia desinẽtia in am deprimuntᷣ in fine·vt multifariã·perperã· Declinatᷣ etiam perperꝰ ra rũ sicut dixi ĩ secunda parte vbi egi de accentu aduerbiorum desinẽtium in am·

Palans·a palo las dicitᷣ hic et hec et hoc palãs tis q̃ nunꝗ̃ ĩ aliquo loco habet certã mãsionẽ·vñ palãter·i·manifeste vel vagãter·Et palabũdꝰ da dũ·i·errabũdꝰ vagabũdꝰ scdm hug·Iud·ix Due auteꝫ turme palãtes p cãpũ adũsarios ꝑsequebãtᷣ·Papꝰ·vo dicit Palãtes gaudẽtes palã vagãtes dispersi· Palãtᷣ·i·incõposite vel dispse adũ·qualitatis

Palanteũ tei·neu·ge·q̃dã opidũ in palatio monte·vbi modo est roma Et qꝛ palãteũ altũ erat·ido palãteũ dicitᷣ altus murꝰ vel fastigiũ

Palata·a palus dicitᷣ hec palata te penul·ꝓð·que fit de palis Et palate sũt masse q̃ de recẽtibus ficubus cõpingi solẽt quas inᷣ palas ad solẽ siccãt · Et sic sumitᷣ regũ secũdo caplo·xv·vt dixi in massa

Palatinꝰ a palatiũ dicitᷣ palatinꝰ na nũ· pnl'·ꝓð·id ẽ de palatio existẽs·& tũc deriuatᷣ a palatiũ·Vl' palatinꝰ na nũ·i·ptinẽs ad palatũ·& tũc deriuatᷣ a

Palatiũ a palo las qð ẽ vagari de palatũ riuatᷣ hoc palatiũ tij ampla domꝰ in qua multi vagari possũt·vñ palatinꝰ na nũ penul·ꝓð·i·de palatio existẽs Vel hic palans tis rex fuit archadie ĩ cꝰ honore regina aulã ipsiꝰ noĩe cõditam palatiũ vocauerat Sic ergo appellauerũt a palante hoc palatium·& corripit pa·Vnde lucanꝰ ĩ tercio Vix odis se vacat·phebea palatia·cõplet

Palatũ a palatiũ dꝛ hoc palatũ ti qꝛ magnũ sit & amplũ·vel qꝛ sit quasi palatiũ oris vel lingue Vel dicitᷣ a palo las qꝛ ibi lĩgua vagetᷣ· vel palatũ quasi poletũ a polo·qꝛ ibi ꝓ sui cõcauitate celi habet similitudinẽ·Vnde et greci palatũ vranon vocãt & hic palatinꝰ na nũ·i·ad palatũ ptinẽs·

Pale·palin quod ẽ motꝰ dicitur apud grecos lucta palin·qꝛ ĩ lucta freqñtᷣ se moueãt·vnde he pale palaꝝ·i·dorsi dextra leuaqꝫ eminẽtia mẽbra·dẽ sic quia ĩ luctãdo ea ꝑmimꝰ Quod scꝫ luctari uel q̃m luctã greci dicũt palin· ĩuenitᷣ etiã ĩ singl'ari sꝫ ĩ alio sẽsu·qꝛ scꝫ pala dicitᷣ vẽtilabꝝ & latũ instrumẽtũ ferreũ ad opꝰ ignis· pala etiã dicitᷣ ille concauꝰ locꝰ ĩ anulo ĩ quo ponitᷣ lapis ꝑciosus

Palea a pales dea pabuli vel a pabuluꝫ dicitᷣ hec palea lee·qꝛ pabulũ ꝑbeat aĩalibꝫ·& etiã qꝛ ea sola olim primũ ĩ pascẽdis aĩalibꝰ ꝑbebatᷣ Cuiꝰ natura ex cõtrario frigida ẽ itm̃·vt obrutas niues fluẽ nõ sinat· adeo calida vt maturescere poma cõpellat· vt dicit beatus augustinꝰ de ciuitate dei·& cor·pa vnde in aurora dicitᷣ Nõ vult nudari paleis donec sit adusta·vnde hec paleola le·dimi·

Paleare·a palea deriuatᷣ hoc paleare ris·& hoc paleariũ rij·locus vbi palee reponũtur·et etiã sic dicitur pellis q̃ sub collo bouis fluitat huc et illuc ad modũ palee·& hic et hec palearis et hoc are·vel a pelle deriuatᷣ hoc paleare ris·vel peleariũ rij pellicula q̃ pẽdet ante pectꝰ bouis quasi pelleariũ·l'sic dicitᷣ a palo las qꝛ vagatᷣ huc et illuc et fluitat·vel dicitᷣ a palea qꝛ ad modũ palee fluitat huc et illuc· & hic palearia dicũtᷣ q̃dã ptes iugi·q̃ sub illa pelle colligãtᷣ·& cor·pa·vnde ouid·metha·xj·Colla thori extãt armis palearia pẽdent

Paleariũ in paleare vide

Paleola in palea est

Pales a pabulũ dicitᷣ hec pales indecli·vel pales palis dea pabuloꝝ·vnde hic palatualis eiꝰ sacdos & pl'r hec palilia hoꝝ paliliũ vel palilioꝝ illiꝰ dee festa·vnde psiꝰ Fumosa palilia feno·& paliliosꝰ sa sũ·i·fumosꝰ a festo palis·in quo fenũ cõburebatur

Palestina·a philistim vrbe· oĩs regio circa eã dca est palestina·vnde palestinꝰ na nũ·gẽtile

Palestra stre lucta vel locꝰ luctatõis· & dicitᷣ a palin quod ẽ lucta·vel a palin quod ẽ motus quia ibi se frequẽtᷣ moueãt. vel dicitᷣ palestra a pale dea pastorũ·qꝛ in honorem istius prius fuit celebrata· Vel dicitᷣ a palude qua vngebantᷣ luctaturi anteꝗ̃ haberẽt oleũ·vnde palestricꝰ ca cũ Et hec palestrica ce·qui ĩ palestra luctatᷣ. & qꝛ ad palestrã fortes vocabãtᷣ·ideo palestrica quãdoqꝫ ꝓ forti ponitᷣ ꝭm hug·papias vero sic dicit·palestra grece·lucta vbi athlete exercẽt se·Luctatio que fit in gimnasio· & cor·ꝑmã·Ouidiꝰ in·xvj·epi·Aut fera nos retinet aut vncta dona palestre.

Palestricꝰ ca cũ penul·correpta ĩ palestra est

Palestrizo zas · id est luctari a palestra dicit̃ ·

Palibachius · ab anti quod est contra & bachius bachij · pes cõtrari9 bachio Cõstat em̃ ex duabus p̃mis longis & tercia breui vt dixi in antibachius et idem pes dicitur palibachius · quia iterat9 ẽ a bachio · a pali qđ ẽ iterũ & bachi9 ɔponit̃

Palilia liũ · vel lioꝝ · est in pales ·

Paliliosus exponit̃ in pales

Palin · id est · iteꝝ Item palin · i · motus vel mobilitas · Inde palma · i · lucta

Palmodiũ · palin qđ ẽ iteꝝ cõponit̃ cũ oda quod est laus vel cãt9 · & dicit̃ hoc palmodiũ dij · palmodia dicũtur laudes iterate vel cant9 iterati · vnde palmodi9 dia diũ · i · iterũ cãtat9 vel laudat9 · & hic palmodic9 ci · qui palmodia facit vel dicit

Palisc9 · palin · i · iteꝝ vnde palisc9 ca cũ · quasi iterũ veniẽs · vel q̃si iterũ natus · vnde palisci dci sunt duo filij iouis et ethne · q̃si bis editi · qz semel đ matre · & postea iteꝝ de terra scđm poetas · vñ ouid · in · v · metha · Stagna paliscoꝝ rupta feruẽtia terra

Palisma matis · loc9 lucte · & dicit̃ a palestra

Paliurus ri · cardu9 est spinos9 et asprim9 đ quo habet̃ Esa · xxxiiij · De hoc dicit papi · Paliur9 herba asprima & spinosa Q͂ aũt dicit̃ paliur9 q̃i hereñs pallio ethimologia est · & ꝓducit penul · vñ v̓gili · i buco · Carduis et spinis surgit paliur9 acutis

Palla le · fe · ge · quadꝝ palliũ mulieꝝ deductũ vſz ad vestigia · affixis ĩ ordine gemmis · dicta sic a palin · i · mobilitate q̃ circa finẽ est huius indumẽti · vl' quia rugis vibrãtib9 sinuata crispet̃

Palladium in pallas est

Pallas palladis fe · ge · dea belli est · et dicitur a palin · i · a motu et excussione haste · vel dicit̃ pallas a pallone insula tracie vbi nutrita fuit · vel qz pallã tem gigãtem occidit · que et minerua dicit̃ q̃si mortalis · vel quasi mun9 variaꝝ artiũ · quia fuit ĩuẽtrix multoꝝ ingenioꝝ vt dicũt · Et a pallas hoc palladium dij · imago vel simulacrũ palladis · Et palladius dia dium · ad palladem ꝑtinẽs ·

Palleo les lui lere · i · esse vel fieri pallidũ · & quia ex timore et amore sequit̃ pallor · id pallere quãdoqz ponit̃ ꝓ timere · quãdoqz ꝓ amare · sicut pro suo antecedẽte Vnde ouidi9 Pallet omĩs amans nam hic color aptus amanti · Itẽ pallere ponit̃ sepe pro egrotare · qz pallor signũ est egritudinis · vnde hic pallor loris · & pallid9 da dũ · Palleo cõponit̃ · Ex palleo les Impalleo les Oppalleo les Repalleo les Suppalleo les · i · paꝝ vl' subt9 pallere · vnde suppallid9 da dũ · i · paꝝ pallid9 · & hinc inchoatiua pallesco scis Expallesco scis ꝛc̃ · Palleo & eius cõposita sunt neutra · & faciũt p̃teritũ in lui · & carẽt sup̃ · & scribunt̃ ꝑ geminũ l · Et scias ꝙ homo efficit̃ pallid9 quãdo timet · sed rube9 quãdo verecũdat̃ vt dixi in formido formidas

Pallex · a palleo les · dicit̃ hic et hec pallex cis · id est · adulter vel iuuenis

Palliat9 ta tũ · in palliũ est

Pallid9 · a palleo les · deriuat̃ pallidus da dũ · Et cõꝑatur · vnde pallide di9 sime aduerbium Et hec palliditas tatis · & est signũ amoris palliditas · vñ quidã · Pallida furtiuũ facies manifestat amorẽ · vide in timidus et in palleo ·

Pallio as · in palliũ exponit̃

Palliolũ li · in palliũ est

Palliũ · a palla qđ est palliũ deriuat̃ hoc palliũ lij quo ministrãtiũ scapule tegunt̃ · & vt diũ mĩstrent expedite discurrant · plautus · Siquid facturus es appende in humeris pallium & pergas quantuz valet tuorum pedũ ꝓmptitas · vel dicit̃ pallium a pellib9 vnde fiebat prius · sed modo dicit̃ pallium qđdam gen9 panni ex serico et quilibet mantellus vnde palliolũ li dimi · um mutata in o · & addita lũ & palliat9 ta tũ · i · pallium habens vel pallio indutus · & pallio lias · id est pallio tegere vel occultare vel palliũ induere vel pallio ornare · & componit̃ Appalio lias · id est valde palliare Oppallio as · id ẽ occultare vel ornare Repallio as · id est iterũ palliare Suppallio as · id est latẽter vel sub pallio occl'tare · & est pallio actiuum cum omibus suis cõpositis · & ꝓducit primã positõne Auian9 Exiguo ꝑuus circũdans pallia collo · Potest etiam palliat9 deriuari a pallio as · & tũc palliat9 · id est pallio tectus vel occultus coopertus vt iste habet verba palliata id est occulta coopta · & ꝓducit primã pallium vt ostendi · & etiã pallio lias Vnde in aurora dicitur Sed prauũ tãq̃ palliat istud opus

Pallor loris · in palleo les vide

Palma a pando dis dicit̃ hec palma me quasi pansa et extensa · est em̃ palma man9 extẽsa · scz extẽsis siue expassis digitis et explicatis Cui cõtrarius est pugnus scz manus digitis cõtractis et clausis · est ergo palma extẽsa Pugn9 vero claus9 Itẽ a palma manu dicit̃ hec palma me quedã arbor quia manus victorũ solet ea ornari et coronari · vel quia oppassis est ramis in modũ palme hominis · est vero arbor victorie deputata Hãc vero greci fenicez appellãt quia diu durat ex nomine auis illius arabie · q̃ multis annis viuere ꝓhibetur Fructus aũt eius dactili dicuntur ad digitorum similitudinẽ · vnde h̃ & hec palmalis & hoc le · & palmosus sa suz · i · victoriosus triumphalis animosus · & hoc palmarium palme premiũ · & dicitur palma quasi pacis alma · quia a victorib9 ferebatur · & est ethimologia · palma ergo dicitur manus arbor & etiaz victoria · qz palma arbore victores coronabantur · vnde vers9 Palma man9 · palma est arbor victoria palma Palma notat laudem belli victoria finẽ ¶ De palma arbore dicit ambro · ĩ tercia hexam̃ · est discretio sexus in arborib9 · Nam videas palmaz que dactilos generat plerunqz · inclinãtem ramos suos & subijcientem · & concupiscentie atqz amplexus speciem pretẽdentem ei arbori quam marez palmam appellant pueri rusticorum · Illa ergo palma femina est & sexum suum specie subiectõnis cõfitetur · vnde cultores locorum preiaciunt ramis eius dactiloruz vel palmarum semina masculoꝝ · quibus illi feĩnee arbori velut q̃dam sẽsus perfunctõnis infunditur & expetiti cõcubitus gratia presentatur · quo munere donato rursus erigit̃ et eleuat ramos suos & in veterem statũ comã suam rursum attollit · Item scias ꝙ palme qualitas et statura multum habet pulcritudinis in figura · Nã vt dicit gregori9 · ĩ · xix li · mora · sup illud iob · xxix Sicut palma multiplicabo dies Non immerito iustorũ vita palme comparatur · quia sicut palma inferius tactu aspera est · & quasi aridis corticib9 obuoluta · supius v͛o visui & fructibus pulcra · Inferius corticum suaꝝ inuolutionibus angustatur · sed superius amplitudine pulcre viriditatis expandit̃ · Sic quippe est electorum vita despecta inferius · supius pulcra Imo ista quasi multis corticibus inuoluitur · dum innumeris tribulatõnibus angustatur In summo vero illa quasi pulcre viriditatis folijs amplitudine retributõnis expandit̃ · Habet quoddaz aliud palma quo cũctis

generibus arborum differt· Oĩs nanqꝫ arboꝛ ĩ suo
roboꝛe iuxta terram vasta sbsistit· sed crescẽdo su
ꝑius angustatur· & quanto paulisper sublimioꝛ tã
to in altum subtilioꝛ· Palma vero mioꝛis ãplitudis
ab imis inchoat vt iuxta ramos ac fructꝰ ãplioꝛi
arboꝛe exurgat· Et que tenuis ab imis ꝓficit· vasti
oꝛ ad summũ succrescit· Quibꝰ itaqꝫ alia arbusta
nisi terrenis mentibꝰ inueniunt̃ esse similia· inferiꝰ
vasta· suꝑius angustata· Quia nimiꝝ oĩes istiꝰ se
culi dilectoꝛes in terrenis rebꝰ foꝛtes sunt· in cele
stibꝰ debiles· Nã ꝓ tꝑali gloꝛia vſꝫ ad moꝛtẽ desu-
dare appetũt· & ꝓ spe ꝑpetua nec parũ quidẽ in la
boꝛe subsistũt· sed ꝓ terrenis lucris quaslibet iniu
rias tolerãt· & ꝓ celesti mercede vel tenuissimi ver
bi ferre cõtumelias recusãt·· Hi itaqꝫ quasi aliarũ
arboꝝ moꝛe deoꝛsũ vasti sũt· sursũ angusti· qꝛ foꝛ
tes in inferioꝛa subsistũt· sed ad suꝑioꝛa deficiunt
At cõtra· Ex qualitate palmaꝝ designat̃ ꝓficiens
vita iustoꝝ· q̃ nequaꝙ̃ sunt in terrenis studijs foꝛ
tes & in celestibꝰ debiles Sũt vero nõnulli q̃ cuꝫ
celestia appetũt· atqꝫ huiꝰ mundi facta noxia relin
quũt· ab inceptõe sua quotidie incõstãtie pusillani
mitate deficiũt· quibꝰ hos nisi arbustis reliquis si-
miles dixerim· qui nequaꝙ̃ tales suꝑius surgũt· q̃
les inferiꝰ oriunt̃ Hi quippe in cõuersatõe venien-
tes nõ tales quales ceperũt ꝑseuerãt· & quasi mo
re arboꝝ inchoatõne vasti sunt· sed tenues crescũt
quia paulisꝑ ꝑ augmenta tẽpoꝝ patiũt̃ detrimenta
irtutum Palma vͦo in sũmitate est vastioꝛis ꝙ̃ eẽ
ceperit q̃litatis ex radice· quia sepe electoꝝ ꝯuer
satio plus finiẽdo ꝑagit ꝙ̃ ꝓponit inchoando Et si
tepidiꝰ ꝑ̃ma inchoat· ferꝛuentiꝰ extrema consũmat
atqꝫ semꝑ inchoare se extimat· & idcirco ĩfatigabi
lis in nouitate ꝑdurat

Palmes mitis· masculĩ generis dicit̃ ramꝰ vitis
vbi vua nascit̃ Et dicitur a palma ꝓpter fecundita
tem· & coꝛ· mi in obliquis

Palmetũ a palma deriuat̃ hoc palmetuꝫ ti· locus
vbi palme abũdãt & crescũt

Palmo mas maui mare· i· coꝛonare· a palma dicit̃
Et a palmo mas dͬ palmatꝰ ta tũ· i· coronatꝰ

Palmula· a palma manu dicit̃ hec palmula le dimi
nuti· Et palmula etiã ẽ extrema latitudo remi· quia
extẽsa est ad modũ palme Et palmula est ĩstrumẽ
tũ rusticoꝝ in area cum tribꝰ vel quattuoꝛ vel eti
am pluribꝰ ramis· quia habeat ramos extẽsos sicut
palma digitos scd̃m hug· Et papi· dicit· Palmula
extrema latitudo remi qua mare impellit̃ Palmula
gubernaculi pars ima

Palmulus muli· masculini generis paruus palmꝰ
Et dicit̃ a palmꝰ

Palmꝰ a palma ꝓ manu dicit̃ hic palmꝰ mi q̃dam
mẽsura scꝫ palme Et est palmꝰ a pollice vſꝫ ad mi
nimũ digitũ extẽta manꝰ· Pugillꝰ vero est contra
ctis digitis pugnꝰ· sic̃ dicit q̃dã glosa esa· xl·

Palo· a palin qͦd est motus dicit̃ palo las· laui· Et
inuenit̃ in duabꝰ significatõibꝰ Nã palare· i· mani
festare aperire Et palare id est vagari Plus ẽ tam̃
palare ꝙ̃ vagari Nam vagat̃ qui aliquantulũ huc
& illuc discurrit Sed palat qui in nullo loco ꝓꝑã
habet sedeꝫ· Vnde vagꝰ dicit̃ quicũqꝫ aliquãtulũ
vagat̃ de loco ad locũ Sed palãs dicit̃ qui nũꝙ̃ in
aliquo loco certam habet mãsionẽ· Palo componit̃
Depalo las· i· valde palare· dͦclarare· reserare· Pro
palo las ꝑ eodem Repalo las· Palo las· ꝓ manife
stare cũ suis cõpositis est actiuũ· ꝓ vagari est neu
trꝝ· et ꝓdu· ꝑ̃mã· Vnde virgiliꝰ ĩ· xj· eneid· Et nũc
palãtes videmꝰ gemitũqꝫ cadẽtũ

Palpebra· a palpo pas dicit̃ hec palpebra bre sinꝰ
oculoꝛũ· qꝛ palpebre semꝑ mouent̃ pilis in oꝛdine
astantibꝰ ad eoꝛũ munitõem· Et cõcurrũt ideo in
uicem· vt assiduo motu reficiãt intuitũ· vnde pal
pebrosus sa sum· id magnas habens palpebras· &
coꝛripit pe naturaliter

Palpito tas taui tare· id est· frequenter palpare·
Et coꝛripit pi·

Palpo· a palin qͦd est motus dicit̃ palpo pas· id ẽ
tremere· mouere· salire· anhelare· sicut qui aĩaꝫ tra
hit· Item palpare· i· adulari· blandiri vel manu con
trectare sicut facit cecus· Vnde hic et hec palpabi
lis & hoc le· palpo pas· cũ oĩbus suis cõpositis est
actiuũ· pro salire tñ vel tremere neutꝝ est Et nota
ꝙ̃ antiqui dicebãt palpoꝛ paris depo· pro adulari·
Item a palpo pas dicit̃ hic palpo palponis qui pal
pat vt cecꝰ· vel palpo dicit̃ adulatoꝛ· De ꝑ̃dictis
significatõibꝰ tales dant̃ versus· Palpat cõtrectat
manibus blãdit̃ anhelat· Palpat adulat̃ salit ac tre
mit atqꝫ mouet̃· Palpo manu tractãs et palpo vo
cat̃ adulans·

Paludamentũ a palin dicit̃ hoc paludamẽtũ ti· q̃
dam vestis regũ & ĩꝑatoꝛũ· qua vtebat̃ rex vl' im
ꝑatoꝛ ad ostẽdẽdũ bellũ in ꝓximo esse futuꝝ· et id
dicit̃ a palam· qꝛ tũc oĩbus fiebat etiã palam et ma
nifestũ bellũ in ꝓximo esse futurũ· vnde paludatꝰ
ta tũ· & paludamẽtatꝰ ta tũ· i· paludamẽto ĩdutꝰ
vel paludamẽtũ habens

Palumbes· a pabulũ deriuat̃ hec palũbes bis· id ẽ
siluestris colũba que in arboꝛibꝰ nidificat· sꝫ colũ
ba que ĩ domibꝰ· & dicũtur palũbes qꝛ sint foꝛtes
pabulo· Qꝛ aũt dicũtur palũbes quasi parcẽtes lũ
bis· sicut colũbe colẽtes lũbos· ethimologia est·
Inuenit̃ etiã hic palũbus bi ꝓ pullo palũbis· Persi
us Aut cur nõ potius teneroqꝫ palũbo· & hinc pa
lũbmꝰ na num· scd̃m hug· Et scias ꝙ̃ columba nõ
fuit epichenũ· quia dicimꝰ hic colũbꝰ ꝓ mare· qͦd
ꝓpter fecũditatẽ accidit· sicut gallꝰ & gallina· pa
lũbes vero recte fuit ꝓmiscui generis· ꝓpter indi
scretõem sexꝰ· & rarã fecũditatẽ

Palus paludis feĩ generis dicit̃ a pales dea pabu
li· qꝛ paleam· i· pabulũ nutriat iumẽtoꝝ· Inde pa
ludosus sa sum· & hic & hec palustris & hoc stre·
similis paludi· vel in palude existẽs vel crescẽs· Et
paludanꝰ na nũ· paludi immixtꝰ· vel ĩ palude mo
rans· & ꝓducit lu· Vnde lucanꝰ Tuta fruge trico
nos addit nil lesa palude

Palꝰ· a palã aduer· dicit̃ hic palꝰ li· vinearũ· qꝛ fo
ris & palam figit̃· & est mas· ge·

Pamphilꝰ li· interꝑ̃tat̃ totꝰ amoꝛ· & coꝛ· penul.
vnde· Pamphile tolle manꝰ iamqꝫ redibit anus· &
componit̃ a pan & philos

Pampineꝰ· exponit̃ ĩ pampinꝰ

Pampino nas· in pampinꝰ exponit̃·

Pampinus a palmes derinat̃ hic pampinꝰ ni· foli
um vitis· quia a palmite pẽdeat· & pãpineus nea·
neum· & pãpinosus sa· sum· & est pampineũ quod
totum est de pampinis· pampinosum vero quod
pampinis plenum est· Itẽ a pampinus dicit̃ pampi
no nas· et est pampinare pãpinos emittere vel pã
pinis implere· et cõponit̃ Depãpino nas Dispam
pino nas· expampino nas· omnia pro pampinos
euellere· et coꝛripiunt predicta pi· vnde ouidius·
Nõ hic pampineis amicit̃ vitibꝰ vlmꝰ

Pan grece latine dicitur totum vel oĩe· vnͦ hic
pan panis dictus est quidam deus pastoꝝ· queꝫ in

similitudinem nature formauerunt· vnde pan dicitꝰ
est quasi omne vel totum.
P anates· herba est ex qua profluit succus qui &
panatus dicitur·
P ancelenos·pan quod est omne vel totū cōponitꝰ
cū celenos quod est lucēs· & dicitꝰ pancelenos·qͦ
noīe dicitꝰ luna in plenitudine q̄si tota lucēs·
P ancorpū·a pancracior ciaris· dicitꝰ hoc pancor=
pū pi· genus spectaculi · vnde solet fieri ab his qui
cū bestijs ferocissimis cōgrediūtur
P ancra cre·i·rapina a pācracior aris dicitꝰ·
P ancrarior aris.i· flagellis aut tormentis subijci
vnde equo animo tolerātes coronantꝰ· vnde pācra
ciū·i·tormētū vel flagellū· vel quidam lusꝰ qui fit
subtrahēdo aliquid de manu in manū·
P ancrꝰ cri ·lapis variꝰ pene ex oībus coloribꝰ cō
stans· & dicitꝰ a pan qđ est totū vel oīe
P andecta·pan cōponitꝰ cū teucos qđ est volum
vel cū dectos qđ est cōtinēs vel doctrina· & dicitꝰ
hec pandecta cte·liber omnia ferens & cōtinens ·
sicut totū corpꝰ legis vel vetꝰ et nouū testamētū
scđm hug· Pap· videtꝰ dicere pādectū
P andicularius·a pādo dis dicitꝰ hic pādicularius
rij ·hō hiās & toto corpe oscitās
P ando dis di·passū·i·extēdere dicere referre ma
nifestare apire· Pādo compouitꝰ Dispando dis di
passū·i·extēdere·diuersis modis tēdere pandere ·
Expādo dis·di ·expassū ·i·extēdere·Oppando dis·
id est·vndiqz pādere extēdere· Repādo dis di sum
id ē·recuruare vel claudere vel recludere· Pādo &
eiꝰ cōposita oīa sunt actiua et faciūt pteritū in di
& supinū in passū sine n· Vnde ibi· Qui expassis in
cruce manibꝰ· Sed et ibi & in multis alijs similibz
locis inuenitꝰ n· vicio scriptorꝝ & ideotarꝝ· Hec em̄
tria verba scz pādo pateo patior·idē faciūt supinū
vnde versus· Pando facit passū pateo patior quo
qz passū· Horꝝ rite triū passū dic esse supinum·ita
dicit hug· Pris· hoc etiā dicit in·x·li· Pādo inquit o
in i·pandi facit pteritū ·& supinū passū· quis etiā
a patior et pateo passū dicimꝰ· vnđ expādo dis·ex
passū· Virgiliꝰ in tercio At pater anchises passis
de litore palmis· & ita cōmunitꝰ dicūt grāmatici.tn̄
pap̄·dicit·qꝫ pādo hz duplex sup̄·scz pāsū et passū
P andociū·in pandox est
P andona ne· quedā porta apud romā que semp
pādebatꝰ· & dicitꝰ a pādo dis
P andox cis·i·ebriosus vel gulosus·leccator q̄ sp
pādit ora ꝓpter escas ·vnde a pando dis dicitꝰ hoc
pandocium docij ·id est· leccacitas vel ebriositas·
taberna· vel caupona·
P anduca ce fe·ge·a pādo dis đr·genꝰ organi est·
P andus .a pando dis deriuatꝰ pādus da dū ·id ē·
curuꝰ Sed pandū ꝓprie est qđ dirigit capita in infe
riorē partē·curuū quod in supiorē· Oīe tamē cur
uū potest eē pādū & ecōuerso diuersis respectibꝰ
Vnde pandulus la lum aliquātulum curuus·et cō
ponitꝰ Repandulꝰ la lum
P anegorizo·a pane deriuatur panegorizo gorizas
id est· sustentare
P aneta·a panis dicitur hic et hec paneta panete·
qui vel que facit panem
P anfagiꝰ Pan quod est totū cōponitꝰ cū fagī qđ
est comedere & dicitꝰ panfagiꝰ gia giū· quasi oīa
comedēs·vnde & panfagij dicti sūt quidā homies
in ethiopia ·quibus est cibus totū quod mandi pōt
& oīa fortuitu gignētia
P angensta ste·cōmunis generis laudis decātator
& deriuatꝰ a pāgericꝰ ca cū.
P angericꝰ· a pango ꝓ canere deriuatꝰ pāgericꝰ ca
cū ·i· laudādo decātatꝰ· vnde pangerice·i·laudan
ter laudabiliter· Et hoc pangericū ci·scz licēciosuz
& lasciuiosū genꝰ dicendi in laudibus alicuius · In
cuius specie & compositōne homines multis men=
dacijs adulantur·
P angito tas·id est·sepe vel frequēter canere· &
dicitꝰ a pāgo gis ꝓ cātare·
P angitoriū a pango ꝓ cātare dicitꝰ hoc pāgitoriū
torij·locꝰ vbi multi simul canūt scz chorꝰ
P ango gis·i·canere·facit pteritū panxi·& carz su
pino· Pango gis ·i·pacisci siue pactū facio.facit p
teritū pepigi·& supinū pactū ·Itē pāgo gis ·i·im
pellere·vl' iūgere facit pteritū pegi· & sup̄·pactū
vnde versus· Panxi dic cecini·cōiūxi dic bene pegi
Cunqz pactū feci dicito tūc pepigi · Inuenitꝰ etiaz
pāgo panxi ꝓ palum figere vl' plātare· Et nota qꝫ
antiqui dicebant pago pagis pepigi ꝓ pacisci.vbi
nos dicimꝰ pango pepigi· Item scias qꝫ pāgo·id ē·
iungo vel impello· Et cōponitꝰ cū con & dicitꝰ cōpi
go gis cōpegi cōpactū Depingo depegi depactū
Expingo expegi expactū· Impigo gis pegi pactū
Repingo gis·repegi repactū· Et in p̄dicta signifi
catōne pango et eiꝰ cōposita sūt actiua Itē cōposi
ta eius in p̄senti mutāt a simplicis in i·sed pterita
& supina simplicis retinēt immutata·pango in alijs
significatōibꝰ nō mutat literaturā in cōpositis si q̄
habet· Et ꝓ pacisci ē actiuū ·ꝓ cātare simpl'r neu·
sz ꝓ cātādo dicē vel laudare vel narrare actm̄ est
P anicꝰ ·a panis dicitꝰ hic panicꝰ·& hec panicea
cee· qui vel que facit panē Et panicꝰ cea ceuz·ad
panē ptinēs· vl' de pane existēs· sic dicīꝰ paniceas
mēsas q̄ ad panē comedēdū pantꝰ·l' q̄ fiūt de pane·
P aniciū a panis deriuatꝰ hoc panicū ci·vel panici
um cij·qđdaz genꝰ annone·qr ī quibusdaz locis eo
homines sustētantꝰ vice panis· vn̄ đr paniciū q̄i pa
nis viciū·qr vice paīs fūgatꝰ ſm quosdā. & ē ethia
P aniculꝰ li dimi·paruꝰ panis
P anifex in panifico cas vide
P anificiū in panifico cas vide·
P anifico cas·i·panē facio Et cōponitꝰ a panis &
facio·& corripit fi ·& inde hic et hec panifex ficis·
qui vel que panē facit Idē et panificꝰ ca cū· vnde
i pmo regū caplo·viij ·Filias quoz vestras faciētꝰ
sibi vnguētarias et focarias & panificas
P anis ·a pan quod est omne vel totū dicitꝰ hic pa
nis nis·quia cum omni cibo apponitꝰ· vel qr oē aīal
eum appetat· & fit accusatiuus pluralis in es tm̄·
& genitiuꝰ pluralis in um·non in ium·licet nomia
tiuꝰ singularis desinat in is·et habeat pares sillasi
noīatō et in genitiuo singulari sic iuuenis et canis
vnde versus· Is par p̄stat ium·iuuenis canis exci=
pe panis· Ista em̄ faciūt gtm̄ pl'alē in um·iuuenum
canū panū· vn̄ dicendū est Video tris canes come
dētes tris panes · et vt đr in historijs sup exodū·
panes ꝓpositōis vocantꝰ duodecī panes azimi de si
mila mundi valde·q̄ ponebantꝰ sup mensam seni al
terisecꝰ·et cōstabāt singuli de duabꝰ decimis ephy
et singulis supponebatꝰ·patena aurea et sup patenā
pugillus thuris· In diluculo sabbati recentes et ca
lidi panes īponebantꝰ mēse·et erāt ibi imoti vsqz
ad sabbatū sequēs· Tūc illis sublatis et thure incē
so sup altare·noui cū alio thure substituebantꝰ· Sb
latos vero soli sacerdotes comedebant. Dicebantꝰ
etiam panes ꝓpositōis· qr ꝓpositi erant coram do=
mino i memoriā sēpitnā duodecī tribuū filiorꝝ isrl'

vel porro positi· id est· a longo tempore positi · qȝ per totam hebdomadam vel in eternum ꝓpter suc cessionem ponẽdi sunt·

Panniculus li· ꝑuus pannus·

Pannosus· a pann⁹ dicit̃ pãnosus sa sum ·i· cĩcin nosus vilib⁹ pannis indutus Et compatur · Vnde hec pannositas tatis· Item pãnosus potest dici ple nus & abũdans pãnis

Pannucius· a pannus deriuat̃ pannuci⁹ cia cium· id est ·pannosus vilibus pannis ĩdutus· Et hec pã nucia nucie ·dicitur quedam vestis· quia sit de diũ sis pannis abscissa

Pãn⁹ a pan qđ ẽ totũ vel om̃e deriuat̃ h pãn⁹ ni qȝ ab om̃i hoĩe appetit̃· vnde depãno nas

Panoti⁹ ·pan qđ est totũ cõponit̃ cũ ota vel otis qđ est auris· & dicit̃ panoti⁹ tia tiũ Vel panotio sus scđm quosdã· Pantoij ĩ scithia ferũtur esse qui dam hoĩes mõstruosi· cũ diffusa magnitudine au rium · vt om̃e corp⁹ ex eis cõtegãt

Panselenos· id est· tota lux noctis scȝ luna plena vel pleniluniũ Et dicitur a pan qđ est totum & se lenos quod dicit̃ lux noctis

Pansus sa sum· i· apertus extensus diffusus scȝ q̃ ambulat nudis pedibus· Et dicitur a pan do pãdis secũdum quosdaȝ

Pantapoles ·pan qđ est omne vel totũ cõponitur cũ pole quod est vẽdere· & dicit̃ hic pãtapoles ·i· negociator q̃ multa vẽdit q̃ ltĩe seplassari⁹ dicitur

Panter teris· actõ pãterẽ vel ra Et hec pãtera tẽ penul· ꝓducta genus lupi Et dicit̃ a pan qđ est to tũ vel om̃e qȝ oĩm aĩaliũ sit amic⁹ nisi draconis ·vl' qȝ in sui generis societate gaudeat· & ad eandem similitudinẽ qđ quid accipit reddit

Pantheon· pan quod est totũ vl' om̃e cõponit̃ cũ theos quod est de⁹· et dicit̃ hic panthe⁹ thei· deus in se oĩa represẽtans· q̃si oĩm deus· Idẽ qui et pan· Et hoc pantheũ vel pantheon ·tẽplũ illi⁹ dei vl' tẽ plũ oĩbus dijs cõsecratũ · sicut est tẽplum oĩm san ctoꝝ· ¶ Et vt refert̃ romani cũ vniuerso orbi do minarent̃ qđdã tẽplũ maximũ cõstruxerũt· in cui⁹ mediũ suũ ydolũ collocantes oĩm ꝓuĩtiaꝝ simu lacra ꝑ circũitũ statuerũt· respiciẽtia rectis vulti bus ydolũ romanoꝝ · Siq̃n aũt aliqua ꝓuĩtia re bellaret cõtinuo arte dyabolica illi⁹ ꝓuĩtie simu lacꝝ ydolo romanoꝝ posteriora voluebat· tanq̃ ĩ nuẽs q̃ ab eius dominio recessisset · Cõcitati ergo romani ad ipsam ꝓuĩtiaȝ copiosũ exercitũ destĩa bant· & ipsam suo dominio subiugabãt · verũ non suffecit romanis q̃ oĩm ꝓuĩtiaꝝ simulacra ĩ vrbe sua haberẽt· quĩ poti⁹ fere singulis dijs templa sin gula cõstruxerunt tanq̃ qui eos oĩm ꝓuĩtiaꝝ vi ctores & dominos effecissẽt · Sed quia oĩa ydola templũ ibi habere nõ poterant· ad maiorẽ sue vesa nie ostẽtatõem vnũ tẽplũ ceteris mirabili⁹ & sub limi⁹ in honorẽ deoꝝ oĩm erexerunt· & pantheon qđ sonat totũ deus nũcupauerũt· Põtifices ei ydo lorũ ad maiorẽ populi deceptõem finxerũt· qđ sibi a cibele(quã oĩm deoꝝ matrẽ appellabãt)fuit ipa tum· vt si de oĩbus gentibus vellent victoriã obti nere filijs suis tẽplũ magnũ fabricarẽt· De hoc eti am tetigi supra in coloseum

Pantomim⁹· a pan vel panton qđ est totũ & mi mus cõponit̃ hic pantomim⁹ mi· i· ꝑ oĩa ioculator

Panucula le· in panus est

Panus· a pannus dicit̃ hic panus ni· virgula illa circa quam trama inuoluit̃ .idẽ et cannellus dicit̃· quia & de cannis fit in quibusdam locis · Vnde lu cili⁹ · Intentus mõstret rectus sub tegmine pan⁹ Et dicitur a pann⁹ quia eo pann⁹ texat̃ · vnde hec panucula le dimi· nauicula textricũ· quia e⁹ discur su panni texant̃· & dicit̃ a pannus vel pan⁹ · Et vt dicit pris· in tercio li· ĩ fine· Panucula nõ seruat ge n⁹ primitiui· quia pan⁹ est masculini generis panu cula vero feminini generis

Panxi est ꝑteritũ de pango gis

Papa pape· id est· admirabilis· a pape quod est in teriectio admirãtis Q aũt dicit̃ papa q̃si pater pa trũ ethimologia est· Et hinc hic et hec papalis & hoc le· & hoc papale lis· & hic papat⁹ tus tui·

¶ Sed cõsueuit queri An ĩ voto cõtinẽtie possit papa dispẽsare · Ad hoc dicũt quidã q̃ votũ ꝯtinẽ tie nõ est essẽtialiter annexũ ordini sacro· sȝ ex sta tuto ecclesie . vnde videt̃ q̃ ꝑ ecclesiã possit dispẽ sari in voto cõtinẽtie solennisato ꝑ susceptõnem sa cri ordinis· Cum aũt votũ cõtinẽtie essẽtiale sit sta tui religionis ꝑ quaȝ homo abrenũciat seculo tota liter dei seruitio mãcipat⁹ · quod nõ potest siml' sta re cum matrimonio · in quo incũbit necessitas ꝓcu rãde ꝓlis· vxoris· & ꝓlis et familie· & reꝝ que ad hoc requirunt̃· vnde dicit aplus ꝑma ad chori· vij Qui est cũ uxore solicit⁹ est que sũt mũdi· quomõ placeat vxori & diuisus est· Vnde nomẽ monachi ab vnitate sumit̃ ꝑ oppositũ ad diuisionẽ predictã Videtur q̃ in voto solennisato ꝑ ꝓfessionẽ religio nis nõ possit ꝑ ecclesiam dispẽsari· Et rõem assig̃t decretalis qȝ castitas annexa est regule monachali vide etiam in bigam⁹

Papalis· in papa est· & ꝓđ· penul·

Papas a papo pas· dicit̃ hic papas papantis ·id ẽ gnarcio· qui a circa culinas papãdo incedit · vel pa pas dicit̃ pedagog⁹ cui infantis disciplina cõmit tit̃· Iuuenalis Timidus ꝑgustat pocula papas· Sȝ hic papas patis ·dicitur grece quoddam gen⁹ lini candidi & mollissimi

Papauer ·a papo pas ·dicit̃ hoc papauer ueris ·qȝ semen eius papat̃· vel dicit̃ a popa quod est pĩgue do· quia crassũ habeat liquorẽ· Et est herba sonori fera. ex qua profluit succus qui opion appellat̃· vn de papauerin⁹ na num· & ꝓducit papauer penulti mã in ntõ· sȝ in gtõ eaȝ corripit·

Pape interiectio ammirantis

Paph⁹ insula est veneri cõsecrata· vnde paphius phia phiũ· quod sepe inuenitur ꝓ venere⁹ rea reuȝ & inde quedam oliue dicunt̃ paphie· Et est femini ni generis paphus ·

Papia· a papa dicit̃ hec papia admirabilis ciuitas vnde hic et hec papiẽsis & hoc se · Et dicit̃ papia q̃si paupib⁹ pia· Hec olim dicebat̃ ticinũ

Papias pie· nomẽ cuiusdã autoris· & cõsequẽter libri sui siue voluminis·

Papilio· a pape dicit̃ hic papilio nis · q̃dã auicula q̃ ĩ suo aduẽtu meret̃ admiratõem· vñ papiliones dicũt̃ tẽtoria ad similitudinẽ illi⁹ auis volãtis He auicule lumine accẽso cõueniunt· & circũuolantes ab igne ꝓximo ĩterire cogunt̃

Papilla· a papo pas dicit̃ hec papilla le · caput mãmille· quia pueri eam quasi papant dũ lactent · Mãmilla em̃ est oĩs eminẽtia vberis Sed papilla ẽ illđ breue vnde lac trahit̃· & corripit pa· Virgili⁹ Hasta subexertã donec plata papillã ꝛc̃·

Papirius ria rium ·in papir⁹ est

Papirus. a pir quod est ignis dicit̃ hec papir⁹ ri penul· ꝓdu ·quedam herba vel gen⁹ iunci · vt dicũt Et dicit̃ papir⁹ quasi parans pir· i· ignem· eo q̃ in

cereis & lampadib9 ponit ad ardẽdũ. Dicit etiã hec papir9 carta bombicinata siue bombicina. vñ pa...9 ra. rũ. ad papirũ ptinẽs. vel de papiro exĩstẽs. Dicit etiã ꝓ eodẽ papire9 rea reũ. Esa. xviij. q mittit in mare legatos in vasis papireis vel papiri sup aquas. In vasis papireis. i. in nauib9 de papiris. i. iuncis que papiri tãte sũt magnitudinis scd'z historiam alexãdri. vt naues fiant ex eis. vel in vasis papireis. i. in cartis de papiris factis. quas egiptij p legatos mittebãt duab9 tribub9 eũtes sup aquas. vl' in vasis papireis. i. pixidib9 de papiro factis in quibus cõtinebant vel deferebant epistole misse ab egiptijs p legatos ad exhortãdũ et animãdum duarũ tribuũ iudeos

Papo. a popa dicit papo pas paui pare. id est comedere quod tm̃ ad pueros pertinet. Et ponit qñq3 ꝓ noĩe. Persius. Et similis regũ pueris papare minutũ. sed mãducare ad viros ptinet

Papula le. fei generis. i. carbũcul9. Sũt em̃ papule minutissima vlcera que nascũtur in cute & dolorẽ afferũt. & scabiem & ardorẽ. Virgili9 in georg. Ardẽtes papule atq3 immũd9 olentia sudor. Mẽbra sequebat &c. vel dicũtur a papo papas. q2 corrodũt carnẽ. vnde papulosus sa sum. i. papulis plenus. & compat. vnde hec papulositas tatis. plenitudo & abũdãtia papulaꝝ. & papulẽtus ta tũ. in eodẽ sensu. & cõpatur. vnde hec papulẽtia tie. idẽ quod papulositas.

Papulẽt9 ta tũ. in papula vide

Par. a paro paras deriuat hic et hec & hoc par paris quãtũ ad vocẽ. sed quãtũ ad significatõez deriuat a cõparo paras. ꝓprie em̃ pares sũt qui int se cõpari possũt. vñ parit aduer. & hec paritas tatis. Par componit. Compar paris. i. coequalis. consimilis. Dispar disparis. i. dissimilis. Impar imparis. i. non similis. non par. Separ paris. i. seorsũ a pari. id ẽ. dissimilis. Suppar paris. i. subiect9 pari. Et hic disparitas. comparitas. Imparitas. Separitas. Supparitas. & est par ois generis cũ oĩbus suis cõpositis. & cor. pa. vnde ouidi9 epi. Si qua voles apte nubere nube pari. Inuenit etiã hoc par paris tantum in neutro genere. vt vnũ par boũ. duo pia caligaꝝ

Para ꝑpositio greca. i. iuxta vel apud vel re vel ꝑter vel trãs. Itẽ para ẽ verbũ ĩpatĩ modi. sed tũc nõ acuit in fine

Parabola vt dicit pap. parabole grece latine ꝓuerbia vocãtur. eo ꝙ in ipsis sub cõpatiua similitudĩe figure verboꝝ & imagines veritatis ostẽdunt. de hoc etiã sup dixi ĩ q̃rta pte in c. de tropis

Paracinon. pir cõponit cũ acinon quod est incus & dicit hic paracinon nonis. faber iouis fulminum ei9 fabricator. & d' sic quasi ignea ĩcus. ab igne & ĩcude. q2 sp sit iuxta ignẽ et incudẽ

Paraclisis grece latĩe dicit aduocatio vel ↄsolatio

Paraclit9. a paraclisis qd est ↄsolatio dicit hic paraclit9 ti. i. cõsolator. Et scd'm hoc spũssãct9 dicit paclit9. i. cõsolator. q2 cõsolat nos ĩ oĩb9 ãgustijs nostris. Itẽ paclit9 grece dicit aduocatio. vnde paclit9. id est. aduocatus. & secũdũ hoc conuenit filio. quia ipse pro nobis intpellat apud patrẽ. Põt etiam spiritussanctus congrue dici paraclitus. id est. aduocatus & consolator. q2 ꝓ nobis aduocat & nos cõsolat. vt dicã in spũs. ¶ De padito autẽ spũsancto dicit domin9 in iohãne. Paraclit9 autẽ spũssanct9 quẽ mittet pater in nomine meo. ille docebit vos oĩa. Et tangũt in hac autoritate sex cause missionis spũssancti. Primo nãq3 missus est super apostolos ad cõsolãdũ mestos. qd notat cũ dr paraclit9. qd est idem qd consolator. Secũdo ad viuificãdũ mortuos. quod notat cũ dicit spũs. quia spũs est q viuificat. Tercio ad sanctificãdũ immũdos. quod notat cũ dicitur sanctus. sicut enim dicitur spirit9 q2 uiuificat. ita sãct9 q2 sanctificat et mũdat. vnde sanct9 idẽ est qd mũd9. Quarto ad cõfirmandũ amorẽ int discordes et odiosos. quod notat in hoc quod dicitur pater. Pater enim dicitur eo ꝙ naturalit diligat nos. Quĩto ad saluãduz iustos. quod notat in eo qd dicit In noĩe meo qd est hiesus qui sal9 ĩterptat. In noĩe ergo hiesu. id ẽ salutis pater misit spm̃sanctum. vt ostẽderet ꝙ ad saluãdas gentes venit. Sexto ad docendũ ignaros quod notat in eo quod dicit Ille vos docebit omĩa

Paradigma. expoĩt ĩ q̃rta pte ĩ ca. de tropis

Paradis9 dis mas. ge. Vñ Ge. ij. Plãtauerat aũt domin9 de9 padisũ voluptatis a principio in quo posuerat hoĩem quẽ formauerat. Est aũt padis9 locus in oriẽtis ptib9 cõstitut9. Et dicit padisus grece ort9 latine. eden hebraice. quod latine delicie interptat. Cõiũcta hec duo sonãt ortũ deliciaꝝ. Est em̃ omni genere ligni pomiferaꝝ arboꝝ cõsit9. habens etiam lignum vite. & dicit paradisus quasi parans dei visum. uel quasi paratis dans uisuz. & est ethimologia secundũ huguitõez. ¶ Nota hic ꝙ padisus credit esse quidã locus terrestris & corpalis ĩ determinata pte terre sit9. tpatissim9 et amen9 vt homo nullis pturbatõib9 ĩpedit9 spũalib9 delicijs quiete frueret. Hũc aũt locũ extimant sub equinoctiali esse versus ptem oriẽtalẽ. eo ꝙ locũ illũ quidã philosopi tpatissimũ asserũt. Ex quo etiã loco nil9 vnus de quattuor flumĩb9 padisi fluere videt vnde secũdũ bedã volũt in oriẽtali pte esse padisũ longo intiacente spacio vel maris vel terre. a regionib9 quas ĩcolũt homĩes secretũ & in alto situm. vnde nec aque diluuij illuc puenerũt. ¶ Sed cõsueuit q̃ri. Quõ intelligat illud quod dicit domin9 in cruce latroni. Amen dico tibi hodie mecũ eris ĩ padiso. Ad hoc potest dici ꝙ hoc nõ est intelligẽduz de padiso terrestri. q2 passio xpi nõ reducit ad illũ padisũ sed ad celestem. Qui qdem padis9 põt accipi dupl'r. sc3 ɓm gloriã fruitõnis. & sic stat im moriens in padiso latro fuit. vel quãtũ ad locũ glorie cõueniẽtem. & sic null9 padisũ ĩtrauit ante ascensionem. ¶ Quare aũt de9 concessit homĩ vt comederet de oĩni ligno padisi. excepto ligno sciẽtie boni & mali. dixi in obedio dis. vide etiã in rõphea.

Paradoxus. doxa grece latine gloria cõponit cũ paro ras vel para ꝑpositõne greca quod est iuxta vel ad. & dicit paradox9. id est. admirabilis. vel q̃si pat9 ad vanam gloriam hui9 mũdi. Vnde hec paradoxa xe. mulier talis. & adiectiue potest declinari padoxus xa xum. vnde q̃dam liber tullij ĩtitulat. Tullius de padoxis. quia in eo tractat de padoxis & dicuntur ibi paradoxe dicta. vel sẽtentie ad mũdanã gloriã ptinẽtes. q̃si laudes gloriose l' pate. & ĩde hec paradoxia doxie. talis gloria uel laus

Paraemenon cõponit a para et emenon quod ẽ dies vel tẽpus. & dicit paraemenon. quo noĩe uocatur apud grecos ꝑteritũ ĩperfectũ quod desigt rem paulo ante pfectã quasi adiacẽs temp9. Quidam dicunt paraoemenon

Parafernũ exponit in dos dotis

Parafrastes. a para quod est iuxta. uel a paro ras & frasis cõponit hic parafrastes stis. i. loquax. quasi iuxta loquelam l' locutõem. uel pat9. i. ꝓmpt9 ad

loquendū·uel parafrastes dicit̄ ꝓprie nō disertoꝝ· nō bonus sed malꝰ interpres · uel parafrastes ſm quoſdā dicit̄ qui minꝰ bene interp̄tat̄ · qui scꝫ non transfert literam ex litera·sed sensum ex sensu· vn̄ parafrastes locutor iuxta sensum· sed nō ſm lrām Vnde hieroni·in ꝓlogo regū·uel interp̄tē me exti mato·si gratꝰ es·vel parafrastē si ingratus ꝙꝙ mi chi oīno cōscius non sim mutasse me quidpiam de hebraica veritate

Paragoge exponit̄ in quarta ꝑte in caplo de me thaplasmo·& acuit̄ in fine

Paraganda ornamentum pallij·vel vestis quod vulgo friseum dicitur

Paragoria in paragorizo zas exponit̄

Paragorizo zas·i· mitigare lenire oblectare tēpa re· Vnde hec paragoria rie·i·mitigatio· Et quedaꝫ medicina sic dicit̄ qꝛ lenit·

Paragraphꝰ·a para quod ē iuxta·& graphꝰ scri ptor vel graphia scriptura cōponit̄ hic pagraphus vel hoc pagraphū phi· nota sic facta que appo nit̄ ad sepandas res a rebus que in cōnexu concur runt·& corripit gra

Paragus gi·auis mali ominis·vt dicūt

Paralellus·a para qd̄ est iuxta dicit̄ hec paralella le· Paralelle dicūt̄ linee eque distātes q̄ ꝙuis in infi nitū ducant̄ nunꝙ cōcurrūt·quod nō fieret si vna lineaꝝ ad aliā plus ex vna ꝑte ꝙ ex alia accederet Et hic paralellus li. & hoc paralellū li· circulus eq̄ distās ab alio·& sunt circuli illi quinqꝫ in spera qui paralelli vocant̄·quasi eque distātes·nō quia equa lis sit distātia int̄ quoslibet sibi ꝓximos·sꝫ qꝛ q̄libꝫ palellꝰ a sibi ꝓxio scd̄m oīs suas ꝑtes eq̄lit̄ distat

Paralipomenon·a para qd̄ est iuxta & emenō qd̄ est dies vel tēpus cōponit̄ hic palipomenō nomē cuiusdā libri. quasi sermo dieꝝ· Vel ex para quod est p̄ter vel re.& ypos qd̄ est sub et mene quod est defectꝰ cōponit̄ paralipomenon grece· qd̄ nos p̄t missoꝝ vel reliquoꝝ dicē possumꝰ· quia ea q̄ in le ge vł libris regū vel omissa vel nō plene relata sūt in isto sub·i· postea summatim & breuiter explicā tur. Vnde hieronimꝰ in epistola ad paulinū caplo vij. dicit ·Paralipomenon liber instrumenti veteris epithome talis ac tātus est vt absqꝫ illo siquis sciē tiam scripturaꝝ sibi voluerit arrogari seipsum irri deat· Per singula quippe nomina iuncturasqꝫ v̄bo rū·& p̄termisse in libris regū tangunt̄ historie·& innumerabiles explicant̄ euāgelij q̄stiōes·vide eti am ī epithoma. & acuit̄ in fine palipomenō

Paralisis·a para qd̄ est re·& lisis cōponit̄ hec pa lisis sis·i· resolutio scꝫ morbꝰ quo mēbra dissoluū tur·vnde paliticus ca cū qui talē patit̄ infirmitatē scd̄m hug· Quidam dicūt ꝙ cōponit̄ a para & le sio· Et dicit magister bene· ꝙ palisis ꝓducit i añ s & nō debet accētuari in fine sicut nec ypocrisis

Paraliticꝰ penul·cor.in palisis est

Paralogismꝰ·a para qd̄ est iuxta & logos cōpo nit̄ hic paralogismꝰ mi·i·sophistica argumētatō·q̄ si iuxta ratōem vel diffinitōem silogismi ·vnde pa logisticꝰ ca cū·& paralogizo zas·i· paralogismuꝫ facere·vel paralogistice loqui·vel paralogismo cō cludere vel decipere

Paraneticus ca cum·i·interpositus·& dicit̄ a pa nimphꝰ·vnde quedam ode horatij intitulant̄ para necice·id est·interpositiue

Paranimpha·a para quod est iuxta & nimpha sponsa cōponit̄ hec paranimpha phe·i·ꝓnuba·que viro nimphā iūgit·Et hinc paraniphꝰ·i· internūcius int̄ spōsū et spōsaꝫ·scꝫ q̄ viro niphā cōiūgit·sic be atꝰ iohēs dicit̄ paraniphꝰ domi

Paranomasia expōit̄ ī q̄rta parte ī c· de scemate

Paranomeon·ē ī quarta parte in c·de scemate

Parapsis·a par & absida quod ē latꝰ ꝯponit̄ hec parapsis sidis·i·discus· Vnde iuuenalis· Qui mul ta magnaqꝫ parapside cenat· Et dicit̄ parapsis vas quadrangulū & quadrilaterū quasi paribus absidis id est lateribꝰ·& mutat̄ b·in p·& scribit̄ per ps

Parasceue Paro ras cōponit̄ cū cena·& dicitur hoc parasceue ues·i·p̄paratio cene· Hoc noīe dice batur feria sexta sabbati·in qua p̄parabant̄ necessa ria sabbati·scd̄m hug· In historijs aūt dicit̄ · Para sceue grece latine p̄paratio · Sic dicebāt feriam se xtam·quia ī ea p̄parabant̄ necessaria sabbato ·sicut & ī deserto duplex colligebat̄ māna · grecis admi xti iudei·grecis cōutebant̄ vocabulis

Parasitaster·in parasitꝰ vide

Parasitus· Parapsis cōponit̄ cū situs·& dicit̄ hic parasitus ti· quasi in papside situs·i·leccator·vł pa rasitus cōponit̄ a paro ras·& situs tꝰ tui· Inde di citur parasitus leccator vel ioculator·quasi parās id est·rep̄sentans situs·id est cōpositōes & gestus diuersoꝝ·scꝫ qui scit suo gestu rep̄sentare gestus & cōpositōes multoꝝ·vel para id est iuxta·sitꝰ vē ter Inde parasitꝰ id est·iuxta vētrē·vel para·id est iuxta vel apud sitos id est frumētū ·Vnde dicitur sitoriū vas vbi cibus de frumēto solet reponi·vn de parasitꝰ quasi ad aliquē frumētatꝰ ·id est nutri tus & pastus·vn de hic parasitulꝰ li dimi · Et hic parasitaster tri·& hic et hec parasita site Et parasi tula le·diminutiu·

Parastrata par cōponit̄ cū sto vel stans·& dicit̄ hec parastrata te Parastrate stipites sūt pares stan tes quibꝰ arbor nauis sustinetur

Parca ce·a parco cis dicit̄ hec parca ce furia īfer nalis· Et dicūtur parce a parcēdo per contrariū qꝛ minime parcant·quas tres esse voluerūt· vnā q̄ vitā hominibus ordinet Alterā q̄ cōtexat Terciam q̄ rum pat Incipimꝰ cū cū nascimur Sumꝰ cum viuimus Deunimꝰ cū īterimꝰ·vnd̄ hic et hec parcalis et hoc le scd̄um hug· Papias vero dicit Parce fata dicta sūt a paganis·que q̄dem tria esse dicūtur·cloto·la thesis·atropos·dicta per cataantifrasim · qꝛ nemi parcāt·vn de dicitur Cloto colum baiulat·lathesis trahit·atropos occat

Parcitas·a parcꝰ ci·addita tas fit hec parcitas tis & designat q̄nꝫ virtutē quādoqꝫ vitiū

Parco cis peperci vel parsi sū·parcere id est cōdo nare·nō multum expētere· misereri dimittere· Par co cū oībus suis cōpositis siqua habet ē neutꝝ ſm hug· Prisci·etiā dicit in decio li·tractās de verbis tercie cōiugatōis desinētibꝰ ī co· In co r antecedē te vnū īueni parco peperci quod et parsi facit pre teritum · Et infra dicit·peperci uel parsi facit par sum sup̄·scd̄m in si terminātiū regulā i in um·vnde parsurus participium futuri · peperci tamē magis nunc est in vsu ꝙ parsi·

Parcopollex pollicis·pollex cōponit̄ cū parco cis et dicitur hic parcopollex pollicis·id est·tramellū quia parcit pollici·

Parcus·a parco cis deriuat̄ parcꝰ ca cū·q̄ q̄nꝫ de signat auaꝝ·q̄nꝫ inter auaꝝ et ꝓdigū·plus tamen accedit auaro ꝙ ꝓdigo ·sicut ecōtrario largꝰ plus accedit ꝓdigo ꝙ auaro·vnde quidā Prodigus est animi vicio retinenda ꝓfundēs Largus qui sūptꝰ facit ex ratōe libenter· Parcus qui retinet quidquid

nõ postulat vsꝰ Nã retinet cupide qð res deposcit auarꝰ. Et cõparatᷣ. parcus cioꝛ. cissimꝰ. vnde parce cius sime. aduer. Parcꝰ cõponitᷣ. ꝙ parcꝰ. pparcus id est. valde parcus scðm hug. papias vero dicit. Parce honeste moderate nõ nimiũ. parcꝰ. id ẽ. frugi. qð ẽ moderatoꝛ seruatoꝛ & abstinẽs alieno. suo cõtẽtꝰ. ul' parcꝰ nimis tenax. soꝛdidꝰ vide ĩ ꝓdigꝰ

Pardꝰ pardi bestia varia est & uelocissima. Et inde cõponitᷣ leopardꝰ di. scðm hug

Parens. a pario ris. deriuatᷣ hic et hec parẽs tis. duũ generꝝ. i. pater & mater. & facit genitiuꝰ pluralis parẽtũ In uenitᷣ etiã parẽtiũ. qð ꝓbatᷣ p actm̃ pluralem qui desinit in es vel in is. qui ꝓpꝛiꝰ est in ium terminãtium genitm̃. sicut dixi in tercia parte vbi egi de datõ plurali tercie declinatõnis. & dicũtur pater & mater parẽtes a pariẽdo & nõ a parẽdo. quod ꝓbatᷣ in hoc. qꝛ pareo pᷓmã ꝓd. sed parẽs in p̃dicta significatõe pᷓmã coꝛ. parẽs etiã accipitᷣ ꝓ cõsãguineo vel affine. vnde hec parẽtela le. id ẽ cognatio cõsãguinitas cõgermanitas cõtribulitas Et hic et hec parẽtalis & hoc le. vnde parẽtaliter aduer. Et hec parẽtalitas tatis. i. cõsãguitas. Inuenitᷣ etiã parẽs tis ge. oĩs. i. obediẽs a pareo pares. & tũc ꝓdu. pᷓmã. vñ versus. Nõ sum ꝓle parẽs. ñ sũ nisi pario parens. vide in honoꝛo.

Parẽtalia. a parẽs deriuatᷣ hic & hec parẽtalis & hoc le. Et hec parẽtalia liũ. vel lioꝝ. dies festus paganoꝝ cũ sacrificabãt aĩabus pentũ. scðm hug. papias vero dicit. Parentalia dies festi paganoꝛum ꝓpinquitas.

Parẽtela le. penul. ꝓd. in parẽs exponitᷣ

Parẽthesis quidam tropus est. de quo dixi ĩ quarta pte in capit'lo de tropis

Parenticida. a parẽs & cedo dis cecidi cõponitᷣ hic et hec parẽticida de. penul. ꝓdu. qui vel q̃ pentem occidit. vnde hic et hec parẽticidalis & hoc le Et hoc penticidiũ dij. i. occisio pentũ

Parento tas. i. patrẽ vel matrẽ imitari. vel sacrificare vmbris pentũ. & tũc deriuatᷣ a parẽs. Inuenitur etiã parẽtare. i. sacrificare moꝛtuis. pᷓma ꝓd. & tũc deriuatᷣ a pareo res. vt parẽtare vmbris vel tumulis moꝛtuoꝝ freq̃nt parẽ. i. obseq vel mĩstrare.

Pareo res rui. i. obedire. Et parere. i. apparere Parere ꝓ obedire caret sup. ꝓ apparere ĩuenitᷣ pitũ tu sed raro In hac significatõe pareo cõponitᷣ. Appareo res rui ritũ. vnde ap'lus. Apparuit gratia saluatoꝛis nostri Cõpareo res rui i. simul parere. vnde in Ge. xxxvij. cap'lo. puer nõ ꝯparet et ego quo ibi Pareo in vtraqꝫ significatõne cũ suis cõpositis est neutꝝ. & ꝓducit hãc sillabã pa. vnde ouidiꝰ de reme. Que nimis apparẽt rhetia vitat auis Et ĩ grecismo Apparẽs paret. & q̃ bene paret obedit. parẽ q̃ndo est ĩfinitiuꝰ de pario ris. tercie cõiugatõis coꝛ. pnl'. quãdo vero est ĩfitiuꝰ de pareo res. secũde cõiugatõis. i. obedire vel apparẽ. ꝓd. pnl'.

Paries. a par dicitᷣ hic paries parietis. qꝛ sẽp sunt duo pietes vel a latere vel a fronte qui cõspiciunt se. aliter structura defoꝛmis esset. & coꝛripit penl'timam tam in noĩatõ ꝙ in gtõ. & est mas. ge. vnde psalmi. tãꝙ parieti inclinato

Parietina. a paries deriuatᷣ hec parietina ne penl'. ꝓdu. Et est pietĩa pietum ruina. scꝫ vbi parietes stant sine tecto & habitãtibꝰ. vñ ezech. xxxvj. Mõtibꝰ & collibꝰ vallibꝰ qꝫ & desertis parietinis

Parieto a paries d̃riuatᷣ pieto tas. i. pietes aptare vnde deparieto tas. & disparieto tas. & exparieto tas. i. eodẽ sẽsu. scꝫ pietes auferre. & coꝛ. e ante t.

Parietulꝰ li dimi. puus pies.

Parilis a par deriuatᷣ hic et hec parilis. & hoc le id est. equalis. vnde pariliter aduerbiũ. Et hec parilitas tatis. i. equalitas similitudo Et coꝛri. penultimam parilis licet desinat in ilis. & deriuetᷣ a noĩne secũdũ p'ꝛistianũ

Parilitas tatis. coꝛripit li. in parilis exponitᷣ

Pario paris pepi. partũ vel pitũ. pere. id ẽ ptũ facere laboꝛare adquirere. Et est hec significatio tracta ex alia quia cum mulier parit adquirit & in laboꝛe ẽ. licet postea nõ meminerit laboꝛis ꝓpter gaudiũ. quia natꝰ est homo in mũdo Et erat olim hoc verbũ quarte cõiugatõis Vnde ouidius. Qua parire solet genꝰ pennis cõdecoꝛatũ. vnde & cõposita ab eo sũt quarte cõiugatõis. Pario cõponitᷣ cũ ad vel a et dicitᷣ aperio ris rui Et cũ cõ & dicitᷣ cõpio ris cõpi cõptũ. i. ĩuenire Itẽ cũ ex & dicitᷣ expioꝛ riris exptũ verbũ cõmune id ẽ. ꝓbare vl' ꝓbari. Itẽ cũ ob et d̃ꝛ opio ris rui Itẽ ex ob & pario etiã ꝯponitᷣ operioꝛ riris optus sũ deponẽtale. id ẽ expectare. et ꝓducit primã. sed opio potiꝰ pᷓmã coꝛ. Item cõponitᷣ cũ re et dicitᷣ repꝛio ris reppeꝛi. quod duplicat p in p̃terito cuꝫ diminuitᷣ pᷓma sillaba respectu p̃sentis. Pario tercie cõiugatõis est et neutꝝ Et ut dictũ est facit supinũ ptum tu. quod ꝓbatᷣ p partus tus tui. & p parturio Et similiter facit paritũ tu quod ꝓbatᷣ p paritur(us) ra rũ Composita ab eo sunt quarte cõiugatõis. et oĩa faciũt supinuꝫ in partũ et p̃teritũ in rui. et mutata a in e p̃ter cõperio et repio que faciũt cõpi reppeꝛi Et oĩa sũt actiua p̃ter expioꝛ cõmune. et opioꝛ depo. ꝓ expectare scðm hug. Et scias ꝙ partũ deberet esse supinum eius licet inueniatᷣ paritũ. vnde dicit pꝛisti. in decimo libꝛo In rio vnũ inuenio tercie cõiugatõnis pario pepi. vetustissimi tñ ꝫm quartã cõiugatõeꝫ hoc ꝓtulisse inueniuntᷣ Ouidꝰ Qua parire solet genus pẽnis ꝯdecoꝛatũ. supinũ ptũ debꝫ eẽ. unde et partꝰ et pturio pturis meditatm̃. et parito frequẽtatiuũ Magister aũt bene. scðm moderrnos melius declarat dicẽs. pario tercie cõiugatõis facit p̃teritũ ĩ ri pᷓma sillaba geminata vt peperi et supinuꝫ partum quod antiqui dicebant etiã pitum vnde pariturus Cũ suis aũt cõpositis redit ad quartã. et facit p̃teritũ in ui diuisas vt aperio ris rui aptum. preter repio ris et comperio compis. cũ oĩbꝰ suis cõpositis habet r ante tũ in supino vt apio aptũ Itẽ scias ꝙ consueuit b mutari in p vt opperio Sed in operio et operioꝛ abijcitᷣ sicut d in opio. vnde coꝛripit primã pario. vnð quidã Nemo sit preceps causas apire latẽtes Itẽ Vir generat. mulierqꝫ parit sꝫ gignit vterqꝫ De hoc etiaꝫ dixi in aperio. et dicã in repio ris. et vt dicit pꝛistianꝰ ĩ decimo libꝛo Faciũt participia in sus verba q̃ in li vel in ri vel ĩ ti terminãt p̃teritũ actiuoꝝ vt pepuli pulsus. perculi perculsus. suffero sustuli anoꝛmalũ est et sublatus facit. excipitᷣ peperi partꝰ drẽ cã. peperci eñ parsꝰ facit

Paris huiꝰ paris vel paridis fuit filiꝰ pami qui helenã rapuit. et coꝛripit penultimã paridis

Pariscus. a paro ras dicitᷣ hic pariscꝰ sci. questoꝛ qui clamat in foꝛo

Paritonꝰ ni penul. coꝛrepta id ẽ cãtoꝛ q̃ parit tonos a pario et tonꝰ cõponitᷣ

Pariꝰ a paros insula dicitᷣ parius ria riũ. et quia in illa insula marmoꝛ abũdat ideo quãdoqꝫ pariꝰ ponitᷣ ꝓ marmoꝛeus Quãdoqꝫ etiã parius planꝰ vel albus ad modũ marmoꝛis dicitᷣ. vnde inuenitᷣ marmoꝛ pariũ. et ĩ pᷓmo esdꝛe d̃ꝛ. pario stratũ lapide

Parma a paruus dicit̃ hec parma me · leue scutuꝫ
quasi parua Et quelibet leuia arma possũt dici par
me quasi parue · Itẽ parma est dict⁹ quidã fluui⁹ a
ꝑuitate · a quo ciuitas adiacẽs dicit̃ hec parma me ·
& est ꝓ fluuio mas · ge · ꝓ ciuitate fe · ge · vnde hic
& hec parmẽsis & hoc se

Parmeus mei · ꝑt⁹ meãs · a ꝑtus & meo as

Parnasus · a par & nasus qḋ est elatio cõponit̃ h̃
parnasus si · quidã mons quia pares habeat nasos
id ẽ duas elatões scꝫ eliconẽ et aceronẽ vel cithe
ronẽ scḋm hug · sed si parnasus vt dicit hug · cõpo-
nit̃ ex duob⁹ rectis · i · integris scꝫ par & nasus de
bet scḋm pris · declinari ex utraqꝫ parte · declinat̃ ta
mẽ ex fine tm̃ · & ꝓpter hoc quidã dicũt cũ quibus
ego ꝙ parnasus nõ est cõpositũ · qꝛ fuit impositũ
a grecis qui nunꝙ̃ habuerũt respectũ ad noĩa ltĩa
par & nasus · & hoc vult magister bene · & ꝓducit
penultimã parnasus · Et ꝙ dicit̃ parnasus q̃si pa
res habeat nasos et h̃ia est

Paro ras raui · i · ꝑparare ornare · vnde parat⁹ ta tuꝫ
nomẽ Et cõꝑatur ꝑat⁹ tior tissim⁹ · vnde parate ti
us tissime aduer · Itẽ a paro hic parat⁹ tus tui · Pa
ro cõponit̃ Apparo ras · i · valde & diligẽter pare ·
vnde hic apparat⁹ tus tui · Itẽ cõparo ras Disparo
ras · i · spectare diuidere Itẽ ĩparo ras Preparo ras
id ẽ ante vel p̃ alijs parare · Reparo ras · id ẽ iteruꝫ
vel retro pare Separo ras · id ẽ diuidẽ · Itẽ paro ras
actm̃ ẽ cũ oĩb⁹ suis cõpositis · & cor · pa Vnd ouí
di⁹ de reme · Bella mihi video bella parãt̃ ait

Paro paronis masculi generis nauis pirataꝝ · &
dicit̃ a pirata · vide in mioparo ·

Parochia a para qḋ est iuxta dicit̃ hec parochia
chie · i · adiacens dom⁹ dei · vel ĩcolat⁹ vel diocesis
vnde parochian⁹ na nũ · id ẽ de parochia existens ·
parochiani etiaꝫ et parochij olim dicebant̃ · qui le
gatis reipublice iter faciẽtib⁹ necessaria p̃bebãt

Paroemia exponit̃ ĩ quarta ꝑte ĩ ca · de tropis

Parofonista paro ras cõponit̃ cũ fonos quod ẽ
son⁹ & dicit̃ hic et hec parofonista ste · i · cantator
q̃si parãs · i · incipiẽs phonos · id ẽ cantus ·

Parotida · a para · i · iuxta & ota qḋ est auris cõpo
nit̃ hec parotida de · glob⁹ q̇ nascit̃ ĩ aure Vñ poti
d⁹ da dũ · q̇ globos habet in aure · & cor · ti ·

Paroximiũ mij · i · cõmotio febris vel etiã alti⁹ rei

Parricida · a parẽticida abijciunt̃ e et n & mutat̃ t
in r & dicit̃ parricida · vel cõponit̃ a patre vel a pa
ri vel a patria scꝫ qui occidit patrẽ · vel parẽ · vel pa
triã ꝓdidit · vnde hic et hec parricidalis & hoc le ·
& hoc parricidiũ · & hec parricidia die lex de parri
cidio que et parẽticidia dicit̃ scḋꝫ hug Et vt dicit
pris · parricida siue a pari siue a patre siue a parente
cõponat̃ dicẽdũ est parricida ꝑ geminũ r · Et pap ·
dicit Parricida ꝓprie dicit̃ qui parẽtẽ occidit queꝫ
quidẽ veteres parẽticidã dixerũt · qm̃ parricidiũ in
quocũqꝫ ĩtelligi possit · cũ sint hoĩes hoĩb⁹ pares
Et scias ꝙ antiqui dixerũt patricida de qui patreꝫ
occidit Vnde ĩ epl'a p̃ma ad thimo · ĩuenit̃ patrici
dis & matricidis · papias etiã dicit patricida et par
ricida qui ꝑntes occidit · & hoc veꝝ ẽ ꝺm antiquos
Nã secũdũ modernos et pristianũ dicẽdũ est parri
cida · siue a pari siue a patre siue a parẽte cõponat̃ ·
vt dictũ est · & ꝓducit ci

Parricidia in parricida est

Pars a partior tiris deriuat̃ hec pars ꝑtis · vnde
partim adũbiũ Pars cõponit̃ Cõpers tis · Expers
tis Particeps pis Impers oĩs ge ·

Parsi ẽ p̃teritũ de parco vt habes ĩ parco cis ·

Parsimonia a parsi p̃terito de parco cis dicit̃ hec
parsimonia nie · id ẽ abstinẽtia scꝫ mẽsurã refectõnis
nõ excedẽs · & ẽ v̇t⁹ ꝺm hug · papias v̇o dicit parsi
monia frugalitas tẽꝑantia parcitas pietas · modica
cõtinẽtia

Parsũ su · ẽ supinũ de ꝑco cis

Parth⁹ hec partha the · ẽ q̇dã ꝓuitia · vnde ꝑthus
tha thũ · & parthic⁹ ca cũ · vñ in actib⁹ apostoloꝝ
parthi et medi et elamite

Partialis a pars dicit̃ h̃ et hec partialis & hoc le
vñ partialitas tatis · & parcialiter aduerbiũ

Particeps a capio et pars cõponit̃ hic et hec &
hoc particeps pis · i · capiẽs ꝑtẽ ꝯsors ꝯsci⁹ adiutor
soci⁹ Propheta · ꝑticeps ego sũ oĩm timẽtiũ te · qꝛ
caritas omĩa bona q̇ fiũt ĩ eccĩa facit esse cõmunia
& corripit penultimã tã in ntõ ꝙ̃ ĩ gtõ ·

Participiale in participiũ vide

Participiũ a ꝑticeps dicit̃ h° ꝑticipiũ pij q̃si ꝑtica
piũ · qꝛ ꝑteꝫ suoꝝ accidentiũ capiat a v̇bo et ꝑtem
a noĩe · et ĩde hic et hec ꝑticipialis et hoc le · & dici
tur nomen ꝑticipiale · illud qḋ a ꝑticipio descendit
vt amãs amator trix et amat⁹ Inde amatio scḋum
pris · De ꝑticipio s̃ dixi in tercia parte in tractatu
de ꝑticipijs · et ĩ edifico

Participo pas verbum actm̃ · id est ꝑtem cape vel
dare · & corripit ci · et deriuat̃ a ꝑticeps cipis

Particula le · a pars dicit̃ hec ꝑticula le di · vnde
hic et hec ꝑticularis et hoc re · vnde ꝑticularit̃ adũ

Particus a pars deriuat̃ hic ꝑticus ci id est nego
ciator ꝑticulas vendens

Partior tiris titus sum · vnde hic ꝑtitor toris · Et
scias ꝙ antiqui dicebant partio tis tiui · vnde et cõ
posita inueniunt̃ tã deponentia ꝺm nos ꝙ̃ actĩa se
cũdũ ãtiquos ĩ eodeꝫ sensu · vt Biꝑtior tiris · et biꝑ
tio tis · i · ĩ duas ꝑtes diuidẽ Triꝑtior tiris et triꝑtio
tis Quadriꝑtior tiris · et quadriꝑtio tis Quinquiꝑ
tior tiris · et quinq̇pertio tis · i · in tres vel in quattu
or vel in quinqꝫ ꝑtes diuidẽ Impertior tiris · et im-
pertio tis · et scias ꝙ oĩa verba quarte cõiugatõis
olim faciebãt futurũ in bo et ĩ bor · vñ adhuc ĩ the
ologia ĩuenit̃ partibor et metibor · sꝫ hec ãtiq̇tas
absoluit · sicut dixi ĩ tercia ꝑte vbi egi de ꝑteritis q̃r
te cõiugatõis ĩ fine Itẽ nota ꝙ partior debet scribi
per t · quod potest dinosci ad secũdã et t̃ciã ꝑsonaꝫ
p̃sentis indicatiui · et accipit t sonũ de c

Partitio onis fem̃ generis · et hec partio ꝑ sincopaꝫ
et hec partitudo · i · partitio · et format̃ partitio a ꝑ
tit⁹ ta tũ · partiti addita o fit hec partitio

Partitiuũ q̇d sit nomen partitiuũ est dictũ ĩ ter
cia parte ĩ c · de suꝑlatis ĩ tractatu de sp̃ẽb⁹ noĩm

Partitudo dinis in partitio est

Parturio a pario ris peperi partũ tu addita rio
fit parturio ris · verbũ meditatm̃ · et cor · u · ante r ·
et ponit̃ quãdoqꝫ ꝓ suo primitõ vt ibi · Parturiẽt
mõtes · nascetur ridiculus mus · i · parient A partu
rio dicit̃ hec parturitio onis

Partus · a pario ris deriuatur hic partus t⁹ tui ·
act⁹ vel passio pariendi · et id quod parit̃ · i · puer ·
soboles · et desinũt datiu⁹ et ablati⁹ pl'ales in ubus
ad drãm ablati de pars tis partibus · Item part⁹ ta
tum · adiectiue · id est adquisit⁹ · Ouidi⁹ Nõ minor
est virt⁹ ꝙ̃ querere parta tueri

Paruipendo dis · dere · a paruo et pendere · et dici
paruipendẽ parũ appreciari · ꝯtemnere · nulli⁹ pon
deris vel valoris extimare · Et nota ꝙ paruipendo
vilipendo · floccipendo · et naucipendo · nichilipen
do idem signant ·

Paruꝫ Paruũ sincopatur scḋꝫ qḋ debet poni ad

nerbialiter· et dicitur parū ꝓ paruū· Vn̄ pſtianus
cū deberet exemplificare ꝙ nomen ponit̄ loco adū
bij exēplificat de parū· nō ꝙ velit parū eſſe nomen
ſed quia paꝝ obtinet locū nomīs paruū. ſcd̄m ꝙ
debet poni aduerbialit̄ Sed ſi nō poneret̄ ſic· ꝓcul
dubio nomē loco aduerbij tūc nō poneret̄ Paꝝ cō
ponit̄ cū ꝑ et dicit̄ parūꝑ·i· valde paꝝ· Inuenitur
etiā parūante· ſed potiꝰ ſunt due dictōes

Paruncul9 li·i·parua nauicula pirataꝝ· & eſt di
minutīm de paro paronis

Paruus·a pur9 deriuat̄ paruꝰ ua uū. & cōꝑatur
paruus uioꝛ uiſſimꝰ·vnde parue uiꝰ ſime aduerbi
um·Et hec ꝑuitas tatis· & ꝑuulꝰ la lū· & dicit̄ ꝑ
uus q̄ſi paꝝ valēs. & eſt ethia· Paruꝰ cōponitur·
paruipēdo dis·paruifacio cis·i·paꝝ appꝛeciari· vili
pēdeꝛe ſcd̄m hug· Sed cōmunit̄ dicit̄ ꝙ irregulari
teꝛ cōꝑat̄ Paruꝰ minoꝛ minimꝰ

Paſcha· a phaſe dr̄ hoc paſca ſche· qd̓ inteꝛꝑtat̄
trāſitꝰ·q̄ſi phaſcha· Tūc em̄ dominꝰ noſter a moꝛ
te trāſiuit ad vitā· de mūdo ad patrē. Paſcha enim
fuit quādo iudei egiptū exeūtes mare rubꝝ trāſie
rūt· & poſt trāſitū leticie cāticum cecinerūt· & pa
ſcha tūc p̄rimū celebꝛatū eſt. vnd̓ hic et hec paſcha
lis et hoc le· Et paſcho ſchas·i·paſcha celebꝛare
Et nota ꝙ paſcha declinat̄ irregulariter ſm̄ genus
vel ſm̄ declinatōem Cū em̄ ſit p̄rime declinatōīſ in
a deſinēs nō deberet eſſe neutri generis· Itē cū ſit
neu·ge·nō deberet eſſe prime declinatōnis cū deſi
nat in a. ergo deberet regulariter declinari hoc pa
ſcha paſchatis·n ō hec paſcha paſche· Sed mō de
clinatur cōtra regulā hoc paſcha ſche Vel foꝛte he
bꝛea eſt declinatio ſm̄ hug· vide in faſe· Quare au
tē nullū nomē latinū neu ge· iueniat̄ in p̄rima nec ī
quīta declinatōe oſtēdi in tercia ꝑte in c· de declia
tōe noīm· Et ſcias ꝙ ſm̄ beatū auguſtinum paſcha
hebꝛeū eſt· & dicit̄ trāſitꝰ in līgua ſua· ꝓpterea qꝛ
tūc p̄rimū paſcha celebꝛauit populꝰ dei· qn̄ ex egi-
pto fugiētes rubꝝ mare trāſierūt· Itē dicit beatuſ
auguſtinꝰ in quodā ſermone paſche· Videt̄ michi
dies hec ceteris diebꝰ eſſe lucidioꝛ· ſol mundo cla
rioꝛ illuxiſſe· aſtra queqꝫ oīa vel elemēta letari· Et
que patiēte domino ꝓpꝛiū lumē detraxerūt· & no
luerūt creatoꝛē ſuū reſpicere crucifixū· ecce nūc vi
ctoꝛe illo & ab inferis reſurgente· nouo claritatis
ſue ꝓuocant̄ obſequio· Itē in cōmēdatōe paſche di
cit beatꝰ gregoꝛiꝰ in quadā omelia· Sicut in ſacro
eloquio ſancta ſāctoꝝ vel cātica cāticoꝝ ꝓ ſui ma
gnitudine dicunt̄· ita hec feſtiuitas recte pōt dici
ſolēnitas ſolēnitatū· Ex hac quippe ſolēnitate exē
plū nobis reſurrectōis datū eſt. ſpes celeſtis pat̄e
aperta· & facta ſuꝑni regni iā p̄ſūptibilis gloꝛia·
Per hāc electi q̄ ꝗuis in trāquillitatis ſinu· tamen
apud inferni clauſtra tenebant̄ ad ꝑadiſi amena re
ducti ſūt· Itē ſcias ꝙ paſca ſeptē modis dicit̄· Pri
mo tota ſeptimana azimoꝝ q̄ īcipiebat quartadeci
ma die apꝛilis in veſꝑis· & durabat ſeptē diebꝰ ſcꝫ
vſꝫ ad vigeſimāp̄mā diē apꝛilis· ſicut patet exodi
xij· & leuitici· xxiij· Sic etiaꝫ accipit̄ actuū· xij· Vo
lēs poſt paſcha ꝓducere eū populo· Secūdo· hoꝛa
diei ſcꝫ ueſꝑa quartedecime lune qua debebat come
di agnus incipiebat feſtiuitas· Sic accipit̄ mathei·
xxvj· Scitis quia poſt biduū paſcha fiet Et leuitici
xxiij· Mēſe p̄rimo ſcꝫ apꝛilis quartadecia die mēſiſ
ad veſꝑam phaſe·i·paſcha domini eſt· Tercio ipſe
agnus paſchalis qui tūc immolabat̄ Sic accipit̄ lu
ce· xxii. venit aūt dieſ azimoꝝ ī qua erat neceſſe oc
cidi paſcha· Quarto p̄rima dies azimoꝝ poſt imo
latōnem agni· ſcꝫ quindecia dies q̄ erat ſolēnis· Io
hānis· xiij· Ante diē feſtū paſche ꝛc̄ Luc· xxij· Aꝓ
pinquabat dies feſtꝰ azimoꝝ qui dicit̄ paſcha.
Quinto panes azimi q̄ comedebant̄ in illis diebus
Iohis· xviij· Nō introierūt in p̄toꝛiū vt nō cōtami
narēt ſed vt māducarēt paſcha·i· panes paſchales
Sexto feſtiuitas epulaꝝ· Secūdo ꝑalip̄·c pnl̓· Nō
fuit faſe ſimile huic in iſrhael a diebꝰ ſamuelis pro
phete· Septīo ſignat̄ ꝑ agnū paſcalē ſcꝫ xp̄s· Coꝛi·
v· Paſcha noſtrū immolatꝰ eſt xp̄s. De p̄dictis ſi
gnificatōibꝰ nota verſus· Hebdomas· hoꝛa· dies·
epule· pecꝰ· azima· xp̄s· Accipit̄ etiā vſualit̄ paſcha
ꝓ reſurrectōe xp̄i· quia tūc tranſiuit de moꝛte ad
vitam impaſſibileꝫ ¶ Quota etiā die martij l' apꝛi
lis celebꝛādū ſit paſcha·i· xp̄i reſurrectio patet in
lineis infra poſitiſ in fine· Itē de termino paſche di
cā in ſeptuageſima· De cōcurꝛētibꝰ hēs ī ſuo loco

Paſcilis· a paſco ſcis· deriuatur hic paſcilis lis·
aīal vel auis q̄ in manu paſcit̄. & coꝛ·ci

Paſco ciſ· paui paſcere· paſtū·i· dare paſtū· vt pa
ſtoꝛ paſcit oues·i· dat paſtū ouibꝰ· Ponit̄ etiā quā
doqꝫ ꝓ depaſcere· vt ouis pauit ꝑatū·i· depauit
& coꝛroſit· Paſco cōponit̄ Depaſco depaui depa-
ſtū·i· valde paſcere vel coꝛrodeꝛe· & eſt actiuū cū
oībus ſuis cōpoſitis· Et nota ꝙ paſſiuū iſtiꝰ verbi
exigit actm̄· qꝛ in eo intelligit̄ actio relata ad illō
cui verbū illud attribuit̄· vt capꝛa paſcit̄ ſiluas· id
eſt· paſcendo coꝛrodit·

Paſcua· a paſco cis deriuat̄ hec paſcua ſcue· vnde
in pſalmo In loco paſcue ibi me collocauit· ſed in
pl'ali eſt neutri ge· ſcꝫ hec paſcua ſcuoꝝ· vnd̓ ezech
xxxiiij· Nōne ſatis erāt vobiſ paſcua bona depaſci
Inuenit̄ etiā in feīo ge· hee paſcue paſcuaꝝ· Vnde
idē ꝓpheta in eodē caplō· Inſuꝑ et reliquias paſcu
arū veſtraꝝ cōculcaſtis pedibꝰ veſtris· Idē ī eodē
c· In mōtibꝰ excelſis iſrhael erūt paſcue earū

Paſillꝰ li dimi· ꝑuꝰ palus vineaꝝ

Paſſer a paruꝰ dicit̄ hic paſſer paſſeriſ· qꝛ ꝑuꝰ ē
vnde hic paſſerculꝰ li di· & paſſerinꝰ na nū· et hic
paſſerinꝰ rini· ꝓ filio paſſeris· vel dr̄ paſſer a patiē
do libidinē· qꝛ petulcū·i· luxurioſū aīal eſt·

Paſſerculꝰ in paſſer eſt

Paſſerinꝰ in paſſer vide

Paſſibilis· a patioꝛ teris deriuat̄ hic et hec paſſi
bilis & hoc le· penul· coꝛ· vnde paſſibiliter aduer·
Et hec paſſibilitas tatis· Et cōponit̄ hic et hec im
paſſibilis & hoc le· vnde impaſſibiliter aduerbiuꝫ·
Et hec impaſſibilitas tatis·

Paſſim aduerbiū· id ē vbiqꝫ a paſſus ſus ſui· vel
a pateo tes dicitur·

Paſſionariū· a paſſio nis deriuatur hoc paſſiona
riū rij· liber cōtinens paſſiones ſactoꝛū· vel paſſio
nes· id eſt· moꝛbos·

Paſſiūcula le· dimi· parua paſſio

Paſſiuū ſicut dicit p̄riſ· Illud verbū eſt paſſiui ge
neris quod ī oꝛ deſinēſ deſcēdit ab actiuo ꝑ aſſum
ꝑtōeꝫ r· Et ꝓpꝛie illa poſſūt habere p̄rimā & ſcdāꝫ
ꝑſonā paſſiuoꝝ·ī quibꝰ et fateri poſſūt eedē ꝑſone
qd̓ ī ſe fit vt ē· amo te· cōſeq̄t̄ vt ille ad quē dixi
cōfitēdo id qd̓ a me audiuit dicat· amoꝛ a te· De hº
pleniꝰ dixi ī t̄cia ꝑte vbi egi de v̓bo· in ca· de gene
ribꝰ verboꝝ· Hic nota ꝙ ſi verbū paſſiuū ꝯſtruit̄
cū ablatiō· cōſiderādū ē vtꝝ ille ablatiuꝰ denotet
cām efficiētē vel aliā· ſi ei efficiētē denotat· tunc de
bet poni cū ꝑpoſitōe· vt diligoꝛ a platone· Si aūt
denotat cām materialē· vel aliā p̄teꝛ efficiētē nō de
bet poni cū p̄poſitōe· vn̄ male dicit̄ verberor a ba

culo· vel spolior a ꝓbenda· quia seq̄ret̃ iā ꝙ posset fieri cōuersa locutio· vt diceretur prebēda spoliat me· quod est cōtrariū ratōni·

Passū est supinū de pando patior et pateo· vide etiā in pando dis·

Passus· a pateo tes dicit̃ passus sa sum nomen et ꝑticipiū· i· sparsus diffusus patēs extēsus· Et hic passus sus sui· nomē verbale quia pateat ī itinere· Vnde passutꝰ ta tū· i· habens magnos passus· ẜm hug· Tamē scias ꝙ passuʒ est supinū triū verboꝝ vt dictū ē ī pādo dis· & hic passꝰ sa sū a quolibet ꝓdictoꝝ verboꝝ supino in diuersis significatōibꝰ

Pastillus· a pasco cis dicit̃ descēdere pōt hic pastꝰ tꝰ· & hec pasta te· vnde hic pastillꝰ li· di mi· quidā paruꝰ pastꝰ ex pasta vbi piscis vel caro lꝫ aliꝰ cibꝰ īcludit̃· Horatiꝰ· Pastillus rufillus olet

Pastinaca ce· a pasco vel a gorgoniꝰ hircuʒ pastus dꝛ hec pastinaca ce q̄dā herba cuiꝰ radix fit ꝑcipuꝰ pastꝰ hoīs· vñ pastinaceꝰ cea ceū·

Pastino a pasco cis vel a pastꝰ dicit̃ pastino nas natū nare· i· colere fodē plātare· & ꝓꝓrie ꝑtinet vi neis plātādis· vnde hoc postinatū ti vinea nouella Pastinatū etiā vocāt agricole ferramētū bisulcum quo semina aptātur & īfodiunt̃· Pastino cōponit̃ Repastino nas· i· iteꝝ pastinare· proprie quidē re pastinari dicūt̃ vinee veteres q̄ refodiūt̃· & coꝛ· sti

Pastoforiū grece parua cella ltīe et thalamꝰ dici tur vel atriū tēpli. vel gazophilaciū· vel ꝑuū sacra riū āte tēplū. Et videt̃ dici pastoforiū quasi posto foriū· qꝛ foris sit positū scdm hug· Glosa aūt sup primo macħ· ca· iii· dicit· Pastoforia grece latīe di cūt̃ thalami vel cubilia ī quibꝰ leuite excubabāt in atrijs domꝰ domi· quoꝝ cōmemoratio fit in vltīa visione danielis ꝓphete· In historijs aūt sup · ij· liħ regū· ix· dicit̃ In porticibꝰ lateꝝ erāt pastoforia· i· loca sepata ad comedēdū· in qbꝰ sacrificātes de ꝑti bꝰ sacrificioꝝ q̄ eos cōtigebāt vescebant̃ coꝛam do mio· Itē scias ꝙ pastoforia amos ꝑmo dicunt̃ loca pastoꝝ pascēdis aīalibꝰ apta

Pastor· a pasco cis deriuat̃ hic pastor oris· a quo pastorculꝰ li· di· Et pastoriꝰ ria riū· & pastoricus ca cū· & hic et hec pastoralis & hoc le· ī eodē sēsu

Pastorculꝰ li· di· paruꝰ pastor

Pastoricꝰ in pastor vide· & coꝛ· ri

Pastoriꝰ a pastor oris dꝛ pastorius ria riū· & pa storicꝰ ca cū· & ħ et hec pastoralꝭ· & hoc le· oīa in eodē sēsu

Pastos· i· spaciū

Patagiū a pateo tes dicit̃ hoc patagiū gij· i· gula ad sūmū tunice vel mātelli assuta· vel palliū auro vel argēto purpuraqʒ variatū

Patella in patina vide

Patena a pateo tes dicit̃ hec patena ne· i· opculuʒ calicis· qꝛ sit patēs et diffusa· & videt̃ ꝙ deberʒ ꝓ ferri pnꝭ· coꝛ· sʒ vsus hoc nō recipit sed oīno repu gnat· vnde eam ꝓducas·

Patenula le diminutiū ꝑua patena

Pateo tes tui sū· tere· id ē apiri videri manifesta ri vel manifestū eē vel diffūdi Et dꝛ patet q̄si palā tenet· & ē ethīa Vñ patēs tis oīs ge· Et cōpat̃ pa tēs tior simꝰ· vnde patēt̃ tiꝰ sime adū· & hec patē tia tie· Itē a pateo patesco cis īchoa· & ē pateo neu cū oībꝰ suis ꝯpositis siqua hʒ· & coꝛ· ꝑmā Prosper Nō pateāt faciles senis rumoribꝰ aures

Pater greci dicūt patir Inde ẜm hug· nos dicīꝰ hic pater Qꝫ aūt dꝛ pat̃ q̄si pāthotir· i· seruās oīa· a pan qꝺ ē totū & thotir qꝺ ē seruās· ethimolo· est Et dꝛ pat̃ multis mōis Dicit̃ eī pat̃ nat̃a· Itē sihtu dīne cure Itē pater formalis vel doctrinalis Item pater etate Itē pater reuerētia et dignitate· Pater dicit̃ naturalis qui generat· pater silitudie cure dꝛ q̄ qualē curā pater gerit filii· talē ille gerit alterius & qualē curā pater īpēdit filio· talē īpēdit ille alte ri Pater formalis vel doctrinalis dicit̃ magister q̄ īformat discipulū bonis moribꝰ et disciplinis· Pa ter etate dicit̃ senex. tales eñ patres appellare sole mus· Pater reuerētia vel dignitate dicit̃ quē reuē mur Nā cui reuerētiā et honoreʒ īpendimꝰ sepe pa treʒ vocare solemꝰ· Et a patre hic paterculus li di mi· Et paternus na nū Et hic et hec paternalis & hoc le· vnde paternitas tatis· ẜm hug· Vel dic ꝙ pater ī sac̃ scriptᷓa quinqʒ mōis dicit̃· scʒ nat̃a imita tōe adoptōe doctrina et etiā ꝓ honore reuerentia & etate Natura vt abrhaā fuit pater isaac Imitatō ne vt ī euāgelio dominꝰ dicit Si filii abrhae essetis opa abrae facētis imitādo scʒ fidē eiꝰ Itē vos ex pa tre dyabolo estis· & desideria patris vestri vultis facē· scʒ imitādo eiꝰ maliciā Adoptōe sic cū aliq̄s hūana ꝯsuetudie adoptat aliquē in filiū Et sic nos deo nō natura sʒ adoptōe dicimꝰ· pater noster qui es in celis Doctrina sic apl's ad galꝭ· ait Filioli mei quos iteꝝ ꝑturio donec formet̃ xp̄s in voħ· Itē ꝓ honore· reuerētia· etate· sic ī li· regū · iiii. Serui ad naamā dixerūt Pater & si rē grādeʒ dixissʒ tibi ꝓ pheta certe facē debueras ⁊c̄· De ꝓdictis significa tōibꝰ dꝛ ī grecismo Est pater hic cura· pater ē ali us genitura Hic pater etate· pater ille vocat̃ hono re Ac sūmū regē vocat ip̄a creatio patrē· Et scias ꝙ q̄ñ latinū est ꝓrsus eiusdē significatōis cū greco noīe vel hebreo nulla est ibi deriuatio· sʒ solūmō q̄ dā detorsio vniꝰ lingue ad alterā· vt iacob Inde ia cobꝰ· Et iō ꝓꝓrie loquendo deꝰ nō deriuat̃ a theos nec pater a patir· nec mater a matros qꝛ idem sunt nec differūt in significatōe· nec in mō significandi· vt pleniꝰ dixi ī tercia ꝑte vbi egi de spēbꝰ nominū vbi q̄siui an trāslatio sꝑ faciat deriuatōem· Pat̃ cō ponit̃ cū hoc gtō greco familias & acuit̃ in fie hic paterfamilias huiꝰ patrisfamilias· Et dicit̃ pater= familias· qꝛ oībꝰ in familia sua positis tā seruis ꝙ filiis pater pari deuotōe cōsulit· sed q̄cunqʒ de mia tur seruis hoc noīe nō debet appellari· Et in eodē sensu inuenit̃ paterfamiliaꝝ vel paterfamilie scdʒ hug· vide in materfamilias· & in honoro ras· Et sci as ꝙ ꝓꝓrie paterfamilias q̄ñ est vna dictio sīgnat illū qui ē dominꝰ hereditatis de iure· etiā si nō eēt natꝰ dūmō eēt viuꝰ ī vtero matris· sed quāt cōsūt due ꝑtes sīgnat illū cuiꝰ ꝓles iam est vna familia Iteʒ nota ꝙ vtile cōsiliū dat̃ patribꝰ Eccꝉ· xxxiii· Filio inquit et mulieri fratri et amico nō des pote stateʒ sup te in vita tua· & nō dederis aliis possessi oneʒ tuam· ne forte peniteat te· & depcceris ꝓ illis Meliꝰ est eñ vt filii tui te rogent· ꝙ te respicere ī manꝰ filioꝝ tuoꝝ·

Patera a pateo tes· dicit̃ hec patera re· magnꝰ & patens ciphꝰ ẜm hug· papias uero dicit· patere fia le sunt dicte· qꝛ in ipsis potare solemꝰ. uel qꝛ patē tes sint· dispassisqʒ labris· & coꝛ· penul· vnde q̄daʒ Infūdo patere· scio turpia multa patere

Paterculꝰ li· di· ꝑuus pater

Paternalis· in pater est

Paterniani quidā hētici a paterno sūt exorti· q̄ ī feriores ꝑtes corpis a dyabolo factas opinant̃·

Pater noster expositū īuenies in petitio·

Patesco scis· inchoatiū a pateo tes· addita co fit patesco patescis·

Patibulum ·a patior teris deriuat̃ hoc patibuluʒ
li·i·tormtum·& ꝓprie furca·quasi ferens caput·et
est patibuli mior pena ꝙ crucis·qꝛ patibulū stati
exanimat appensum·sed crux affixos diu cruciat·
& corripit bu·

Paticus·a patior teris dicit̃ patic⁹ ca cū·i·sodo
mita·inhonesta et turpia patiēs·scd̄m hug· Pap·
vero dicit Patici patiētes libidinē·Nā patos gre
ce passio dicit̃·& cor.ti

Patiens tis·ge·ois·est pticipiū de patior teris·&
potest esse nomē·& scd̄m hoc cōpat̃ patiēs tior tis
sim⁹·vnde patiēter tius sime adū·Et hec patiētia
tie·Et format̃ a datō patiēti addita a·& est patien
tia animi vigor aduersitates fortune & verborū
asperitates equanimiter portās·ꝓprie tñ patiētia
corpis est·tolerātia animi·Et cōponit̃·Impatiens
tis·i·non patiēs·sine freno·& cpat̃·vñ impatiēter
tius sime aduer·& hec impatiētia tie

Patiginari⁹·a pateo tes dicit̃ hic patiginari⁹ rij·
id ē·ianitor·q̇ ianuā facit patere

Patina·a pateo tes dicit̃ hec patina ne·sartago l'
scutella·quia sit patēs·vnde hec patella le·diminu
tiñ·& cor·pnl'·patin⁹·Persi⁹·Sʒ grādes patine

Patinari⁹·a patina dicit̃ patinari⁹ ria riū·ad pati
nā ptinēs·vel in patina coct⁹·& hic patinarius rij
qui facit patinas

Patinula le·dimi·parua patina·i·patella

Patior teris·passus sū·pati·deriuat̃ a patos gre
co qd̓ latine dicit̃ defect⁹ vel passio·Et cōponitur
cū cō & dicit̃ cōpatior teris·& cū p & dicit̃ ppeti
or teris·ppessus sū·Et est depon·patior cuʒ suis
cōpositis·& corri·pa·Esop⁹·Vulnera ne facias q̄
potes ipse pati·

Patos grece latine dicit̃ defect⁹ vel passio

Patratio onis·in patro tras vide

Patre⁹·a pater dicit̃ hic patre⁹ trei·i·vitric⁹ Et
hic patrin⁹·& hic patriaster ꝓ eodē

Patria·a pater deriuat̃ patri⁹ tria triū·& hec pa
tria trie·qꝛ cōmunis sit oib⁹ q̇ nati sunt ī ea·& ē ꝓ
prie patria ciuitas·lʒ qñʒ ponat̃ ꝓ regione l' ꝓuītia
Vñ patri⁹ honor·i·honor patris vl' honor patrie

Patriarcha·pater cōponit̃ cū archos qd̓ est prin
ceps·& dicit̃ hic patriarcha che·i·sūm⁹ et pricepś
patrū·qꝛ primū·id ē apostolicū retinet locū·sicut
roman⁹·antiochen⁹·alexādrin⁹·& inde hic patriar
chat⁹ tus tui ei⁹ dignitas vel ei⁹ district⁹ Et hic
& hec patriarchalis & hoc le ſm hug·Papias autē
dicit Patriarcha grece sūm⁹ patꝝ pater interptat̃
qꝛ primū·id ē aplicū tenet locū·sicut roman⁹ anti
ochen⁹ & alexādrin⁹·Sūt eñ autoritate beati pe
tri apl'i instituti Prima qdē petri apostoli sedes ro
mana Secūda apud alexādriā beati petri nomine a
marco ei⁹ discipulo et euāgelista cōsecrata Tercia
apud antiochiā beatissimi petri habet̃ honorabilis·
eo ꝙ illic pri⁹ꝙ romā venisset fuit·& illic primuʒ
nomē xp̄ianoꝝ nouelle gentis exortū est·ꝙuis au
tē p orbē diffuse eccl'ie catholice vn⁹ thalam⁹ xp̄us
sit·sancta tam̄ romana eccl'ia nullis iudicib⁹ consti
tutis ceteris ecclesijs plata ē·Aliter sumūt quidam
nomē patriarche·& dicūt ꝙ patriarche sunt mino
res papa·maiores aūt metropolitanis·& dicūt ꝙ
hec noia patriarcha et primas ꝓ eodē supponunt·
Nā inter patriarchā et pmatē nō est realis drā sed
vocalis.vel ꝓprie dicūtur patriarche quattuor pri
cipales scʒ Cōstātinopolitanus·alexādrinus·antio
chenus Hierosolimitanus·Alij vero dicunt̃ ꝓprie
primates·sicut Aquilegiēsis Grādēsis·Bituricēsis
licet & isti quādoqʒ se nominēt patriarchas

Patricani sunt quidā heretici a quodam patricio
dicti·quia substantiam humane carnis a dyabolo
conditam dicunt

Patricida in parricida vide

Patricius·a pater dicit̃ siue deriuat̃ patricius cia
cium·i·nobilis·& de genere patꝝ nat⁹·vel patricij
dicūt̃ q̇ ꝓuidēt reipublice·sicut pater filio·& cor·
i·ante c·& format̃ a patri datō·addita cius

Patric⁹·a pater dicit̃ patric⁹ ca cū·i·paternus

Patrimes·a pater dicit̃ hic patrimes mis·i·puer
supstes defūcto patre·vel patrimes dicitur puer
patri similis·& cōponit̃ a patre·et imitor taris·in
de patermes quasi patrē imitās·

Patrimoniū nij d̓r hereditas patris & deriuat̃ a pa

Patrimus·a pater deriuat̃ hic patrimus tre
mi·q̇ cū sit pater habet auū viuū·& ꝓd̓·tri

Patrinus a pater dicit̃ hic patrinus ni·qui leuat
aliquē de sacro fōte vel ītromittit in ecclesiā·Vn
de sacerdos dicit̃ patrinus·vnde hic patrin⁹ vitri
cus Et hec patrina ne·sacerdotissa vel vxor sacer
dotis vel matrona·& ꝓdu·pnl'·patrinus·vide in
frater & in cōmater·Sed potest queri vtꝝ aliquis
laicus vel clericus ī minoribus ordinibus ꝯstitut⁹
possit matrimoniū cōtrahē cū illa quā suis māib⁹
baptizauit·Dico ꝙ nō·qñ eius filia spūalis est·si
cut et illa quā suscipit·Sʒ si ꝯtractū fuerit matri
moniū inter eos·nūquid sūt sepandi·sūt vtiqʒ·qꝛ
nec etiā filius sacerdotis pōt ꝯtrahere cū illa puel
la quā pater baptizauit·vt dixi supra in frater

Patripassiani sunt quidā heretici q̇ dicūt deū patrē
fuisse passū·vnde dicit beat⁹ augustin⁹ Erubescāt
sabelliani q̇ dicūt ipm patrē esse q̇ ē filius cōfūden
tes psonas·q̇ et dicti sūt patripassiani·qꝛ dicūt pa
trē fuisse passū·et ꝓducit penul·

Patrisso a pater dicit̃ patrisso sas·id ē patri assi
milari patrem imitari in dictis vel in factis·sicut a
mater dicit̃ matrisso sas·& possūt dici huiusmodi
verba verba moralia vel imitatiua·sicut dixi in ter
cia pte in tractatu de verbis in c·de spēb⁹ verbo
rū·et format̃ patrisso a patre e·mutato in is et ad
dita so fit patrisso

Patro·a pater dicit̃ patro tras traui trare·id est·
facere perficere vel cōmittere vel generare·Dicit
tamē seruius ꝙ patrare est opus venereū cōsūma
re·vnde hec patratio onis·opis venerei cōsūmatō
et hinc volūt dici patrē·qꝛ patratōne opis venerei
ꝓcreet filiū·Et cōponit̃ Repatro tras Itē cōponi
tur·Impetro tras·et ppetro tras·et tūc mutat̃ a·
in e·et habet patro primā naturaliter breuē·et est
actiuū cū oib⁹ suis ꝯpositis·vñ facetus·De facili
lōga sine freno culpa patrat̃

Patrocinor·a patronus deriuat̃ patrocinor naris
patrocinatus sum·nari·id est·defendere.et cōstrui
tur cū datō·vnde hoc patrociniū nij·id ē defensio
et corripit ci·vnde facetus Sic ꝓhibent leges frau
dem non patrocinari·

Patronissa in patronus est

Patronomic⁹ Pater cōponit̃ cū noma qd̓ est no
mē et dicit̃ patronomic⁹ ca cū.scʒ a noīe patris de
riuatū nomen·De hoc dixi in tercia pte vbi egi de
spēbus noīm in capitulo de nomīe patronomico·
et corripit mi patronomic⁹

Patronus·a pater deriuat̃ hic patronus ni·id est
defensor·qui talē affectū cliētibus vel alijs exhibʒ
vt quasi pater illos regat·vnde hec patrona ne·et
hec patronissa se·et hic patronatus tus tui

P atruelis·a patruꝰ dicitur hic et hec patruelis·et
hoc le·ad patruū ꝑtinēs·& hic et hec patruelis lis
filiꝰ vel filia patrui·Filij duoꝝ fratrū sunt patrue
les inter se ſm hug·Hieremie·xxxij.Patruelis me
us filiꝰ patrui mei·Et scðm isiđ·ethi·viij.Patrue
les sūt dicti eo ꝙ patres eoꝝ germani fratres fue
rūt inter se·Cōsobrini vero vocati qui aut ex soro
re et fratre aut ex duabꝰ sororibꝰ sūt nati·quasi cō
sorini·Sobrini·cōsobrinoꝝ filij·& ꝓđ·plˀ·patruelˀ
P atruꝰ·a pater dicit̄ hic patruꝰ trui·frater pris
quasi pater aliꝰ·vnde et moriēte patre pupillū pri
or patruꝰ suscipit·& q̄si filiū lege tuet̄ vt dic̄ isiđ·
P atulus·a pateo tes dicit patulꝰ la lū penul·cor.
id est diffusus patens·Sed ꝓprie patulū est quod
semꝑ patet vt auris nasus naris·arbor & silua·Sꝫ
patēs quod ad horā patet·& ad horā nō patꝫ·sed
occultat̄ vt oculꝰ·& cōponit̄ Propatulus la lum
id est valde patulus & aptus
P aucedo·a paucus đr paucedo dinis·& hec pau
citudo dinis·in eodē sēsu·i·paucitas
P auciens in paucus est
P aucitudo·in paucedo est
P auculus·in paucꝰ vide
P aucus ca cū đr respectu multi·vt multi hoīes
pauci hoīes.Et cōpat̄ paucꝰ cior cissimꝰ·vnđ pau
ce ciꝰ sime aduer·& hec paucitas tatis·& pauculꝰ
la lū·dimi·Paucꝰ cōponit̄ Perpaucꝰ ca cū·ꝑpau
cus ca cū·i·valde paucꝰ·A paucꝰ dicitur pauciēs
entis oīs ge.id est paucꝰ rarꝰ·& noīatiuꝰ quādo=
qꝫ ponit̄ aduerbialiter ꝓ raro
P aueo ues paui·neu·est et caret sup·& dicitur a
pauor uoris·& est pauere timere·pauorē habē Et
cōponit̄ Expaueo ues·vnde pauesco expauesco cis
inchoa·Paueo cū suis cōpositis neu·est & facit p̄=
teritū in vi sillabā·& corri·pa·vñ ouidiꝰ epi·Cor
pauet a monitu temerate sanguine noctis
P aui pauisti·est p̄teritum de paueo ues.& de pa
sco pascis·
P auia·a paueo dicit̄ hec pauia uie·vel pausia qđ
dam genꝰ oliue·quā corrupte rustici pausiā vocāt
viridi oleo & suaui·sic dicta qꝛ pauiat̄·i·tūdatur
P auidꝰ·a pauor uoris đr pauidꝰ da dū·Et ꝯpat̄·
Vnde pauide diꝰ sime aduer·Et hec pauiditas ta
tis·& dicit̄ pauidꝰ qui sꝑ pauet·Pauēs qui ad tē
pꝰ pauet ex cā·ita pōt etiā distingui timidus et ti
mēs·Et cor·penlˀ·pauidꝰ·Vnde pamphilꝰ Nō ma
re trāsisset pauidꝰ si nauta fuisset·
P auimētalis in pauimētū est
P auimētū a pauio uis dicit̄ pauimētū ti elabora
tū solū ecclesie vel palatij·qꝛ sepe pede ferit̄·vel
quia lapidibꝰ minuti cesis sit factū Vnde pauimē
tatꝰ ta tū·id est pauim̄to ornatꝰ·Et hic et hec pa
uimētalis et hoc le ad pauimētū ꝑtinēs Et pauimē
to tas·id ē pauimētū facē vel pauimēto ornare
P auio pauis pauiui uitū pauire·i·ferire ꝑcutē·ce
dere Et ē actm̄ cū suis cōpositis sicq̄ habet
P auito tas·id est·frequēter pauere·Et deriuat̄ a
paueo ues vel pauor·
P aulatī·a paulus la lum·dicit̄ paulatim adū·id ē
sensim ꝑticulatī pedetētim minutatim
P auliani q̄dā heretici a quodā paulo exorti q̄ di
xit xp̄m nō sꝑ fuisse sꝫ a maria sūpsisse iniciū
P aulisper·paulis ablatiuus de paulꝰ la lum com
ponitur cum per & dicit̄ paulisper·id est·parum=
per vel modicū
P aulominus·quandoqꝫ ē vna dictio·id est fere
Quādoqꝫ est oratio siue due dictōnes vt ibi·Mi
nuisti eum paulo minꝰ ab angelis id est minus mo
dico Vnde in grecismo dicit̄ Si paulo minꝰ ē ora
tio cōparat·inde Esto fere si dictio sit paulominꝰ
vna De hoc dixi in secunda ꝑte vbi egi de accentu
aduerbioꝝ in ca·de cōpositis a minus·Et scias ꝙ
paulo nō debet acui in fine in paulo minꝰ quando
sūt due partes vt tetigi in secūda parte vbi egi de
impedimēto accentus in caplˀo de impedimēto dif
ferētie Item paulo prius due ꝑtes sunt Itēꝫ paulo
componit̄ Paulopost·pauloante·vel potius sunt
due partes posite ꝓ vna Itē paululū et paulum·et
paulo sunt nomina·lꝫ aliq̄n ponāt̄ aduerbialiter
P aululus la lum est diminu·de paulꝰ Et vt dicit
pris·in tercio li·Paulus non geminat l in diminuti
uo·nec mirū cū au dyptongus post se geminari cō
sonātem ꝓhibeat Facit igit̄ paulus paululꝰ Et ex
hoc pauxillus et pauxillulꝰ·Quas formas seruant
femininū et neutruꝫ paula paulula·pauxilla pauxil
lula·& similiter neutrū·& ponunt̄ q̄nqꝫ aduerbia
liter ista noīa paulū paululū et paulo
P aulus la lum·id est paruus modicꝰ Et hinc sau
lus dictus fuit paulꝰ quasi modicꝰ et temperatꝰ·
Vel paulꝰ interp̄tat̄ mirabilis vel requies vlˀ miles
& scðm hoc dicitur a pausa·Et nota ꝙ hoc nomen
paulus la lum·appellatiū iam obsoluit·ex quo pau
lus ꝓpriū nomē inoleuit scðm hug·Et scias ꝙ iste
ablatiuꝰ paulo non debet acui in fine·sicut dixi in
paulominꝰ Hic nota ꝙ paulꝰ doctor gentiū in
terpretat̄ os tube·vel os eoꝝ·seu electū mirabile
vel electōnis miraculū·vel paulus dicitur a pausa
quod est requies vel modicꝰ latine·Et ꝑ hoc intel
ligunt̄ sex p̄rogatiue quas habuit paulus pre cete
ris apostolis vt videt̄·Prima est lingua fructuosa
qꝛ ab ilirico vsꝫ hierusalē repleuit oīa euāgelio·& ī
de dicit̄ os tube·Secūda est caritas viscerosa·quia
vt ip̄emet testatur Quis infirmat̄ & ego nō infir
mor Quis scādalizat̄ et ego nō vror Inde dicit̄ os
eoꝝ·os scꝫ cordis de quo ip̄e dicit Os meū patet
ad vos o chorinthi·cor vestrū dilatatū est.Tercia
est cōuersio miraculosa·& inde dicit̄ electū mira
bile·quia mirabiliter electus et conuersus fuit
Quarta est manus operosa·& inde dicit̄ electōnis
miraculū·Magnū eñ miraculū fuit quando elegit
sibi manibꝰ ꝓprijs sumptus adquirere·& incessan
ter p̄dicare Quinta fuit contemplatio deliciosa qꝛ
raptus est vsqꝫ ad tercium celum·et vidit archana
dei·& inde fuit domini requies dictus·quia in cō
tēplatōne exigitur requies mentis·Sexta p̄rogati
ua est humilitas virtuosa·vnde ipse dicit·ego suꝫ
minimꝰ apostoloꝝ·qui non sum dignꝰ vocari apo
stolus·& inde dicitur modicus·de hoc vide ī sau
lꝰ Itē de morte aplˀoꝝ habes in apostolꝰ·
P auo pauonis·nomen de sono vocis habet·Q̄
aūt dicit̄ pauo quasi pauorē vehēs ore·et hia est·
Habet eñ horribilem vocē·et sepe incutit audiēti
pauorē Item habet pulcras pēnas et turpes pedes
et hinc est ꝙ libēter extendit et respicit caudaꝫ et
alas·sed respiciendo pedes tristatur·vnde ouidiꝰ
de arte·Laudatas ostendit auis iunonia pennas·
Inuenit̄ etiam hic pauus ui·in eodē sensu·vnđ hec
paua ue.ꝓ femina·vnde in libro regum tercio capi
tulo decimo dicitur·ꝙ classis salomonis deferebat
aurū·argentuꝫ dentes helephātoꝝ simias et pauos
Et scias ꝙ caro pauonis taꝫ dura est vt vix putre
dinem sentiat·nec defacili coquitur·vnde dicit bea
tus augustinus in libro·xxj·de ciuitate dei·Quis
nisi deus creator oīm dedit carni pauonis mortui

ne putrescat· Quod cum incredibile auditu videt̃ euenit· ut apud cartaginẽ nobis cocta apponeretur hec auis· de cuiꝰ pectore pulparũ quãtũ visum est discretũ seruari iussimꝰ· quod post dierũ tantũ spaciũ quantũ alia caro quecũqz cocta putresceret ꝓlatũ atqz oblatũ nihil nostrũ offendit olfatũ· Idemqz repositũ ꝑ dies amplius ꝙ̃ triginta· idem qd̃ erat ĩuẽtum est· Idẽqz post annũ nisi ꝙ aliquãtulũ corpulẽtie aridioris fuit et contractioris · Et est pauo auis oculatis pennis

Pauor a pauio pauis dicit̃ hic pauor oris· qꝛ mentem homĩs feriat et cedat

Pauper· a parum deriuat̃ pauper ris· quia paruũ possit· vnde et dicit̃ paup quasi parũ potẽs vel parũ putans vel parum imparans· & est ethimologia · vnde hic paupculus li· & hec paupcula le diminutiua· & paupculꝰ la lũ· & pauperꝰ ra rũ· et hec pauperies riei· & hec pauptas tatis· Sed pauperies est damnũ Pauptas ipsa conditio Pauper compatur paupior rimꝰ per geminũ r. in suplatiuo· & formatur ab hoc nomĩatõ paup addita rimus· vnde pauperiter rius rime aduerbiũ· Paup ꝯponit̃ Perpauper ꝙ̃ pauper· i· valde paup scd̃m hug· vide etiã in inops· Et vt dicit papias. paup dicit̃ qui aliquid habet licet parum· Inops vero qui nihil· Itẽ scias ꝙ paup est cõmunis generis declinatõe sed omĩs cõstructõne· Vnde potest dici paup homo femĩa regnũ· Similiter & diues· vnde ouidius Addidit hesterno marmore diues opus · & hoc intelligas nisi in terminatõne tem vel tes. vnde versus Tem vel tes neutrũ fugiũt sed cetera sumunt. vide in diues & in voluntas

Paupculꝰ in paup vide

Paupero· a paup deriuat̃ paupero ras raui· rare · i· esse vel fieri paupem· vnde paupasco scis· inchoa· vnde crisostomus· In rebus secularibus alter pau pascit alter ditescit Itẽ paupare id ẽ paupem facẽ Et scd̃m hoc est actiuum· Et componitur Depaupero ras· i· valde paupare· vel a pauptate remouẽ & expaupero ras· in eodem sensu· Et est actiuum cum omibus suis cõpositis·

Pauprimꝰ ma mũ in paup vide

Pauperꝰ ra rum in paup est

Pausa a paulus la lũ dicit̃ hec pausa se· i· requies quãdo paululum intermittit̃ labor· vnde pauso sas saui sare· id est requiescere Et componit̃ Repauso sas· i· iterũ pausare

Pauso sas in pausa vide

Pauus paui· & pauo uonis· auis est oculatis pennis ꝫm papiã· vide in pauo onis

Pauxillulꝰ vide in paululꝰ

Pauxillꝰ· paulꝰ facit diminutiũ paululꝰ· Et ex hoc pauxillꝰ· & pauxillulꝰ la lũ· oĩa diminutiua · vnde pauxillatĩ aduer· i. parũ· & hic pauxillꝰ li nomẽ mẽsure· vide de hoc in paululꝰ sup pleniꝰ

Pax· a pactum deriuat̃ hec pax pacis· quia posterior pax accipit̃· Fedus primũ initur· & dicit̃ pax quasi ꝑlium arcens· & est ethimologia · & ꝓducit pa· vnde ꝓsper· Moribus in sanctis pulcra est cõcordia pacis · Et scias ꝙ pfecta pax nõ inuenit̃ in vita ista· quia Nunꝙ̃ bella bonis nunꝙ̃ discrimina desunt· Et cũ quo certet mẽs pia semp habet ¶ Et beatus bernbardꝰ in canticis dicit· O candẽs liliũ o tener & delicate flos. increduli & subuersiones sunt tecũ· vide ergo quomodo caute ambules iter spinas· plenus est mundus spinis· in terra sunt in aere sunt· in carne tua sunt· versari in his & minime ledi diuine potẽtie est non virtutis tue· Itẽ beatus augustinꝰ in libro de ciuitate dei sic dicit· Pugnãt inter se mali & mali Itẽ pugnãt ĩter se boni et mali Boni vero et boni si pfecti sũt inter se pugnare non possũt· Proficiẽtes aũt nõdũqz pfecti ita possũt esse vt bonus quisqz ex ea parte pugnet contra alterũ qua etiam contra seipsum· & in vno quippe homine caro cõcupiscit aduersus spũm· spũs vero aduersus carnem. ¶ Item beatus gregorius in pastorali Si puersorum nequicia in pace cõiungit̃· ꝓfecto eorum malis actibus robur auget̃· qui ergo iniquos pace sociat· iniquitati vires administrat · qꝛ bonos eo decerius deprimũt · quo vãniuniter ꝑsequunt̃ Et vt dicit beatꝰ augꝰ· Pax anime ratõalis est actõnis cognitõnisqz cõsensio· vel cõsensus ratõnis & voluntatis· ꝫm quosdam ¶ Itẽ dicit fulgentiꝰ A circulo lune vsqz ad cẽtrũ terre nõ est pfecta securitas· In aere nõ. quia ibi demones insidiantes· In terra nõ· quia ibi homines malignantes · In mari non · quia ibi venti & tempestates· In ĩferno non· quia ibi sunt tortores animas cruciãtes· ergo supra lunam quere securitatẽ· quia citra lunam minime reperies· vide in vnus. ¶ Ambrosius etiã dicit in hexamerõ· Sex habes in esaia· quia iusti anima dicit vl' ecclesia· ego ciuitas munita· ego ciuitas obsessa · Munita ꝑ xp̃m· obsessa per dyabolũ· Sed nõ debet obsidionẽ vereri. cui xp̃s adiutor est Hieroni. etiã dicit· Concordia pue res crescunt· discordia maxime dilabunt̃

Paxillus li· est paruus palus vel paxillus genus ẽ ferramẽti· & vt dicũt cultrũ· & dr̃ a palus vinearũ

Pean a phos quod est lux dictus est sol pean quasi phoan· quia luceat· vel pean q̃si phian· a phitone quem interfecit· vnd̃ & pean peanis dicit̃ quãdoqz laus· & ꝓprie appollis licet & ꝓ laude generaliter cuiuslibz ĩueniat̃· et ꝓducit penultimã gtĩ· Virgiliꝰ in· x· eneid̃ · Conclamant socij letum peana secuti· & acuit̃ vltia noĩatiui pean· et est mas· ge· pean

Peccatũ· in pecco cas vide

Pecco· a pelex dicit̃ pecco cas· & dicit̃ peccare q̃si pellicare· & est neutrũ cũ oĩbus suis cõpositis siq̃ habet· & inde hic peccator toris· quod nomẽ antiq̃tus tm̃ flagiciosos et libidinosos significabat· sed postea trãsit in appellatõm oĩm iniquorũ· et dicitur peccator quasi pellicator· Itẽ a pecco cas dicitur hoc peccatum ti· et est peccatũ secũdũ augustinũ spreto incõmutabili bono · bono cõmutabili adhẽre· Vel sic peccatũ est oĩe dictum vel factũ· vl' cõcupitũ quod fit contra legem dei· vel peccatũ est uoluntas retinendi uel cõsequẽdi quod iusticia vetat ¶ Et scias ꝙ peccata mortalia sũt septem· q̃ in hoc uersu cõtinẽtur· Luxus· gustus· auet· tristis· furit· inuidet· ambit· Luxus· id est· peccatũ luxurie · Gustus· i· peccatum gule Auet · i· peccatũ auaricie Tristis· i · peccatũ tristicie seu accidie. furit· i· peccatum ire Inuidet· i· peccatũ inuidie Ambit · i· peccatum supbie· ¶ Et nota ꝙ scd̃um beatũ gregorium peccata carnalia vt luxurie et gule peccata sũt maioris infamie et minoris culpe· Peccata vero spũalia sunt minoris infamie et maioris culpe ꝙ̃ peccata carnalia ¶ Et scias ꝙ summũ malũ esse nõ põt nihil eñ adeo est malũ· in quo non sit aliquid boni ad minꝰ esse· & ideo dicit philosophus in quarto ethi· ꝙ si esset adeo pfectũ malum quod ꝑueniret ex corruptõe oĩm circũstantiarũ· nec seipm sustinẽ posset· & intellige Sũmum malũ nõ est · verũ est

quantum ad potẽtiam · nõ quãtũ ad actum · quia
aliquis est ita malus ꝙ null⁹ alius est peioꝛ · nõ au
tẽ ꝙ null⁹ ali⁹ possit esse peioꝛ ¶ Itẽ põt quis pec
care ex infirmitate · ex ignoꝛãtia · ex malicia certa ·
Vel in patrẽ vel in filiũ vel in spũʒsanctũ · Nã pec
care in spũmsanctũ est peccare in attributuʒ spũi
sancto · Patri em̃ attribuit̃ potẽtia · filio sapientia ·
spũisancto clemẽtia · Peccare aũt in attributuʒ spi
rituisancto · est peccare ex certa malicia · sicut pec-
care in patrẽ est peccare ex infirmitate Et peccare
in filiũ est peccare ex ignoꝛãtia vt dicat̃ peccatũ in
patrẽ · qñ deficit illud quod patri attribuit̃ scʒ po
tẽtia · & peccatũ in filiũ quãdo deest sapiẽtia que
filio attribuit̃ · & peccatũ in spũmsanctũ quando
ponit̃ oppositũ bonitatis que spũisancto attribui
tur ¶ Et nota ꝙ peccatũ ex concupiscẽtia ꝓueniẽs
ad peccatũ ex infirmitate reducit̃ · Nõ em̃ tũc soluʒ
est ex infirmitate peccatũ · quãdo aliquis aliquo ex
teriori impulsu peccat · sed etiã dum ꝑ tẽptatõnem
carnis in peccatũ labit̃ · Spẽs aũt peccati in spũm
sanctũ sunt sex · Desperatio Presũptio Obstinatõ
Impenitẽtia Impugnatio veritatis agnite · Inuidẽ
tia fraterne gratie · Peccatũ em̃ in spũmsanctũ op
ponit̃ spẽaliter gratie penitẽtiali · ꝑ quam fit remis
sio peccatoꝝ · Ad remissionẽ aũt peccati quedã exi
gunt̃ ex ꝑte remittẽtis · quedã ex ꝑte eius cui remit
tit̃ · et q̃dam ex parte ei⁹ ꝑ quẽ fit remissio · Ex par
te remittẽtis cõcurrũt duo scʒ misericoꝛdia · et con
tra hoc est desperatio · et iusticia · & cõtra hoc ẽ pre
sumptio Ex ꝑte ei⁹ cui remittit̃ duo requirunt̃ scʒ
ꝓpositũ nõ peccãdi · cõtra qd̃ est obstinatio · & do
loꝛ de cõmissis · cõtra qd̃ est impenitẽtia Ex ꝑte ue
ro eius ꝑ quod fit remissio exigunt̃ duo scilʒ fides
ecclesie · cõtra quod est impugnatio veritatis agni
te · Et gratia que dat̃ in sacramẽtis cõtra quod est
inuidentia fraterne gratie · ¶ Et scias ꝙ inuiden
tia potest esse dupliciter · Quedaʒ que est de ꝓspe
ritate vel exaltatõe gratuita homĩs · & quedam q̃ ẽ
de exaltatõe gratie · sicut ꝙ multi ad deũ cõuertun
tur vel aliquid huiusmõi · & talis inuidia soluʒ est
peccatũ in spũmsanctũ · nõ quidem inuidia fratris
sed inuidia fraterne gratie · ¶ Hic etiã nota diffe
rẽtiam inter peccatũ et delictũ · Nã scd̃m beatũ au
gustinũ in q̃stionib⁹ leuitici Declinare a bono deli
ctũ est Peccatũ võ est malũ facere · aliud aũt ẽ dcli
nare a bono · aliud facere malũ Peccatũ vero ẽ per
petratio mali · Delictũ desertio boni quod ipʒ no
mẽ ostendit · Quid em̃ aliud sonat delictuʒ nisi de
relictũ · & quid derelinquit qui deliquit nisi bonũ
Vl' delictũ est quod ignoꝛanteꝛ fit · peccatũ quod
sciẽter commitit̃ · indifferẽrẽter tamẽ et pc̃tm̃ noĩe
delicti · & delictũ noĩe peccati appellat̃ ¶ Itẽ con
sueuit queri · An omne peccatũ sit in volũtate · Et
videt̃ ꝙ sic · quia vt dicit beat⁹ augustin⁹ Peccatũ
adeo est volũtariũ · ꝙ si nõ est volũtariuʒ · nõ ẽ pec
catũ · Et bernhard⁹ Sola volũtas ardebit ĩ ĩferno
Respõdeo · aliquid esse in volũtate potest intelligi
dupliciter · Vel ita ꝙ sit in ea sicut in causa · & sic
omne peccatũ in volũtate est · inquãtũ oĩe pecca
tum voluntariũ est · vel ita ꝙ sit tanq̃ in subiecto
& tũc distinguẽdũ est · quia subiectuʒ peccati põt
accipi vel ꝓximũ vel pꝛimũ Proximum subiectuʒ
peccati est illa potẽtia que actum peccati elicit · &
sic in diuersis potẽtijs cõtingit esse peccatũ · & nõ
solũ in voluntate · Pꝛimum autẽ subiectuʒ peccati
est ex quo inest homini peccati susceptibilitas · Et
quia homo nõ est susceptibilis culpe nisi scd̃m ꝙ
est domin⁹ suoꝝ actuuʒ · & hoc sibi ꝯpetit scd̃ʒ ꝙ
est volũtatẽ habens · Ideo pꝛimũ subiectum pecca
ti est voluntas · vide etiã in pena · & in veniale · & ĩ
scãdalum · ¶ Hic potest queri · an existẽs ĩ peccato
moꝛtali possit vitare peccatum · Et hoc est querẽ ·
an homo sine gratia posit non peccare · ad hoc põt
dici ꝙ de hoĩe dupliciter loqui possumus · vno mõ
scd̃m statũ nature coꝛrupte · vel ƀm statuʒ nature
integre · Scd̃m statum quidẽ nature integre etiam
sine gratia habituali poterat homo nõ peccare · nec
moꝛtaliter nec venialiter · quia peccare nihil aliud
est q̃ recedẽ ab eo quod est secundũ naturã · quod
vitare homo poterat in integritate nature · nõ tam̃
hoc poterat sine auxilio dei in bono cõseruãtis · q°
subtracto etiã ipa natura ĩ nichilum tenderet · sed
in statu nature coꝛrupte indigʒ homo gratia habi
tuali sanãte naturã · ad hoc ꝙ omnĩo a peccato ab
stineat · que quidem sanatio pꝛimo fit in pꝛesẽti vi
ta secũdum mentẽ appetitu carnali nõdum totalit̃
repato · Vnde ap̃l'us ad ro · vij · ex ꝑsona homĩs re
pati dicit · Egoipe mẽte seruio legi dei · carne auteʒ
legi peccati · In quo q̃dem statu potest homo absti
nere a peccato moꝛtali · quod in ratõne cõsistit Nõ
autẽ homo potest abstinere a peccato veniali ꝓpt̃
coꝛruptõem inferioꝛis appetitus sẽsualitatis · cuius
motus singulos quidẽ ratio repꝛimere potest · &
ex hoc habẽt ratõnẽ peccati & volũtarij · nõ auteʒ
oĩes · quia dum vni resistere nititur · foꝛtasis ali⁹
insurgit · Et quia etiam ratio nõ semꝑ põt esse ꝑui
gil ad huiõi motus vitandos · Similiter etiam ante
q̃ homĩs ratio in qua est moꝛtale peccatũ repetur
per gratiã iustificãtẽ · potest singula peccata moꝛta
lia vitare · & secundũ aliquod tẽpus · quia nõ est ne
cesse ꝙ continuo peccet in actu · sed ꝙ diu maneat
absqʒ peccato moꝛtali esse nõ potest · vnde & bea
tus gregoꝛi⁹ dicit suꝑ ezech · ꝙ peccatũ quod mox
ꝑ penitẽtiã nõ delet̃ · suo põdere ad aliud trahit · Et
magister in sentẽtijs dicit ꝙ homo post peccatum
ante repatõem potest peccare · & nõ potest nõ pec
care etiã damnabiliter · sicut dixi in liber ra rũ . Au
gustin⁹ etiã dicit in libꝛo de ꝑfectõne iusticie ĩ fĩe
Quisnã negat nos oꝛare debere · ne intrem⁹ ĩ tem
ptatõem · negat hoc qui intẽdit ad nõ peccandum
gratie dei adiutorium homĩ non esse necessarium ·
sed sola lege accepta humanam sufficere voluntatẽ
qd̃ ab aurib⁹ oĩm remouẽdũ & oꝛe oĩm anathema
tiʒãdum esse nõ dubito ¶ Quare autẽ de⁹ non fe
cit hominẽ impeccabilẽ dicã in ꝑscio

Pecoꝛosus · a pecus pecoꝛis deriuatur pecoꝛosus
sa sum · pecorib⁹ plenus · vnde hec pecoꝛositas tatis
id est · abundãtia pecoꝛum

Pecten · a pecto ctis · dicit̃ hic pecten ctinis in-
strumẽtum pectẽdi et texẽdi · qꝛ fila telarum red
dat pexa et imprimat Pecten etiã dicit̃ plectrũ ci
thare · & inferioꝛ pubes viri & mulieris · & quidaʒ
piscis · vnde hoꝛati⁹ in sermonib⁹ Pectinib⁹ iactẽt
patulis se molle tarẽtum

Pectic⁹ ca cũ · i · digestibilis · & deriuat̃ a pectus

Pectino · a pectẽ deriuat̃ pectino nas · pn̄l' · coꝛ · i ·
pectere · Et hoc pectinariũ rij · loc⁹ vbi pecten po
nit̃ · & hic pectinari⁹ · et hec pectinaria · q̃ vel que
facit pectines · & pectinari⁹ ria riũ

Pecto tis xui vel pexi · vel etiã pectui ƀm ãtiquos
sʒ hoc ꝑterito mõ nõ vtimur · & raro pexi · & facit
supinũ pexũ vel pectũ · Et est pectere pectinare ·
pectine oꝛnare · Pecto cõponit̃ · Cõpecto tis · i · sil'
pectere · Depecto tis · i · valde vel multũ pectẽ · vl'

deorsū· Repecto ctis·i·iterū vel retro pectere· Et est pecto actm̄ cū suis cōpositis·

Pectoralis ·a pectꝰ pectoris dicit̄ hic & hec pectoralis & hoc le·i·ad pectꝰ ptinēs· & hoc pectorale lis·zona circa pectꝰ equi vel mulieris vel alterius animalis·Hieremie secūdo·Fascie pectorales Et producit ra·

Pectꝰ ·a pecto ctis dicit̄ hoc pectꝰ ctoris·quia mulieres in pectore solēt sibi pectere capillos Vl' dicit̄ pectꝰ a plecto ctis quod est flecto· quia sit flexū inter eminētes mām̄illarū ptes· vel dicitur a specio cis·alia quidē aīalia pectꝰ habent ad terraz oppressū & ab aspectu remotū·sed hoīes patēs et erectū· vtpote plenum ratōne· & ideo nō decebat latere · Qz aūt dicit̄ pectus quasi peccati thorus· et hīa est· vnde pectorēꝰ rea reū· & pectorosus sa sum·magnū habēs pectꝰ·

Pectusculū li·di·puū pectꝰ·& cor·scu·

Pecualis ·a pecus coris· dicit̄ hic & hec pecualis & hoc le·Et pecuosus sa sum·vnde hec pecualitas tis·& hec pecuositas tis·abūdātia pecudū

Pecudarius ·a pecus dis· dicitur hic pecudarius darij·id est pastor·Et pecudarius ria riū · ad pecudes pertinens·

Peculior·a peculiū deriuat̄ peculior aris i·peculiū facere vel colligere·Et componit̄ Depeculior aris deuastare·dilapidare

Peculiū · a pecus pecudis vel pecunia deriuatur hoc peculiū·i· pecunia de pecudibꝰ habita·vel qd̄ verius ē Peculiū est puꝰ cēsus extra corpus matrimonij positus in potestate filij vel serui Sup peculiū nō habet ptātē paterfamilias·sz tm̄ ille cuiꝰ est & adeo ꝓpriū est peculiū qꝫ licet filio de eo facere quidqd vult pter volūtatē patris·vnde dn̄s exodi xx·ad filios isrhael Eritis michi in peculiū de cunctis gentibꝰ Et hinc hic & hec peculiaris & hoc re ad peculiū ptinēs·vel ꝓprius puatꝰ vel familiaris vn̄ peculiarit̄ aduer·& hec peculiaritas tatis

Peculor ·a pecꝰ dr̄ peculor laris·i·rēpublicam furari·vnde hic pecuator toris·reipublice defraudator & furator·Et hic peculatꝰ tus tui·furtū de cōmuni pecore·& generaliter de cōmuni re·Et peculariꝰ ria riū·& hic peculariꝰ larij· armētariꝰ q̄ custodit pecua·vel ad pecua ptinēs

Pecunia·a pecus dis deriuat̄ hec pecunia nie ·q̄si pecudia·quia oīs substātia antiquoꝝ in pecoribus vel pecudibꝰ erat·vnde & ꝓprie dicit̄ q̄ cōsistit in huiusmōi aīalibꝰ·sed iam appellatio istiꝰ nois āplicata est ad alia·vnde pecuniosus sa sū· pecunia plenus quasi pecudiosus · Proprie quidem oliz sic dicebat̄ qui plurimā habebat pecuniā·id est pecora· sed modo ad aliud trāsfert̄·Et cōpatur pecuniosꝰ sior simꝰ·vnde pecuniose sius sime aduerbi·Et hec pecuniositas tatis·Itē a pecunia hoc pecuniariū rij locꝰ vbi pecunia reponit̄ Et pecuniariꝰ ria riū Et debet pecunia scribi p vnū c·cor·eīn p̄mam· vnde horatiꝰ in epi·Et genꝰ et formā regia pecunia donat·Et vt dicit̄ in eccl'· vij· Sicut ꝓtegit sapientia sic ꝓtegit pecunia·vide in sapiētia

Pecus coris·neu·ge·& pecꝰ cudis fei ge · & hoc pecu indecli·in singulari · sed in plurali hec pecua cuoꝝ vel pecuū·deriuat̄ a pasco scis·& dicimꝰ pecus omē animal qd̄ humana effigie caret & humana lingua·Sed ꝓprie nomē pecoꝝ his aīalibus accōmodari solet que ad vsuz hominū aliquo mō spectāt·sicut q̄ sunt ad vescēdū apta ·vt oues et sues Aut ī vsū hoīz cōmoda vt eq boues· & oli pecora generaliter ꝓ oībus aīalibꝰ Pecudes vero tm̄ illa aīalia que edunt̄·quasi vescudes ·Sed modo pecora dicimꝰ maiora·vt boues equos asinos· Pecudes vero miora vt oues capras porcos· Pecua vero dicimꝰ cōmunia aīalia·& cor·p̄mam pecꝰ· vnde ouidiꝰ de arte· Turpe pecꝰ mutilū·turpis sine gramine cāpus· & in doctrinali dicit̄ · Dat pecꝰ hec pecudis·pecꝰ hoc pecoris sibi iungit

Pecus dis· in pecꝰ coris exponit̄

Peda de·dicit̄ vestigiū hūanū·& dicit̄ a pes dis·

Pedagogꝰ ·pedos quod est puer cōponit̄ cū ago & dicit̄ h pedagogꝰ gi pl'· ꝓdu·qr semp pueꝝ studētem ducit scz cui puulꝰ assignat̄·& dicit̄ sic quia agat et ducat puerū· vel lasciuiētē refrenet etatem scd̄m hug· Idem et papias· vnde hoc pedagogium gij·id est·magisteriū vel officiū pedagogi circa puerū ,vel locꝰ vbi puer erudit̄ a pedagogo· Paulus ad gall'·iij ·ca· Lex pedagogꝰ noster fuit ī crhisto hiesu vt ex fide iustificemur· At vbi venit fides iā nō sumꝰ sub pedagogo

Pedalis· a pes dicit̄ hic et hec pedalis et hoc dale pnl'· ꝓdu · ad pedē ptinēs· Itē pedalis·i·mensuram pedis habēs· & in hac significatōe ponit̄ hieremie lj · vbi dicit̄ Venit finis tuꝰ pedalis p̄cisionis tue· quasi diceret· Ita p̄cidet̄ regnū tuū· qꝫ nec passꝰ pedis de terra remanebit tibi· & cōponit̄ Semipedalis· Pap ·sic dicit·pedalis quasi mēsura pedis

Pedana·a peda de·dicit̄ hec pedana ne·i·cathena circa pedes·scz compes dis· Itē pedana dicit̄ pedules nouꝰ· vel de veteri panno factus · quia caligi veteri assuitur · Vnd̄ pedano nas·pedanas caligis apponere· & dicit̄ a pes

Pedariꝰ ria riū ·i·nudis pedibꝰ ābulans

Pedellus li·dimi·puꝰ pes ·

Pedes ·a pes dis dicit̄ hic et hec pedes tis·i·pedester pedibꝰ pro equo vtēs· vnde quidā· Et mō vadit eques qui solz ire pedes· & corripit penultimā genitiui peditis·

Pedester·a pes dicit̄ hic et hec pedester vel pedestris et hoc pedestre·i·pedibꝰ ambulās· scd̄m hug· papias vero dicit Hic pedester et hec pedestris & hoc pedestre·et illud magis tenent moderni ·vide in campester·

Pedetētī ·i·sēsim subtiliter gradatī caute cūctāt̄ q̄i pede tētās scd̄m papiā·Hiero· in epl'a ad paulinū in caplo·viij ·Caute·id est·pedetentī ·tuas possessiunculas vendideris ꝛc̄·

Pedica·pes cōponit̄ cū capio pis· et dicit̄ hec pedica ce ·penl'·cor·q̄i pedes capiēs·scz cathena pedū vel quoddā instrumētū capiēdi pedes aīaliū·uel laqueꝰ ·vn̄ ī iob·xviij Abscōdita est in terra pedica eiꝰ· vn̄ pedicatꝰ ta tū ·i·cathenatus·vel pedica captꝰ ·Ouidiꝰ metha ·xv·Retia cū pedicis laqueos artesqz dolosas Tollite ꝛc̄·

Pedicatꝰ in pedica vide·

Pediculosus in pediculꝰ exponit̄

Pediculus a pes dicit̄ hic pediculus li·et dicit̄ pediculꝰ penl'cor·illud qd̄ sustinet fructū ad ramuz· & etiā pediculus dicit̄ vermis cutis· qr mimos & multos habeat pedes Vnde pediculosus sa sū plenus pediculis· & cōpat̄·vnde pediculose sius sime aduerbiū·et hec pediculositas tatis·i·pediculoruz plenitudo et abundātia

Pedicuus cua cuū· et pedorosus sa sum qui sordidos habet pedes·et dicit̄ a pedor doris

Pedissequꝰ qua quū qui sequit̄ pedes domī suī · et hec pedissequa que · pro ipsa seruitute vl' ācilla

et etiã hic pedissequus ꝓ seruo vel famulo. vnde ĩ tercio libro regũ ca. xx. dr. Per pedissequos princi pum ꝓuinciaꝝ. & scribit̃ p q. cũ cõponat̃ a pes & sequor. nã si scriberet̃ p c. videret̃ cõponi a pes vel pedes & ceco cas. vel dic quãdo sequit̃ e scribit̃ p c. quãdo sequit̃ alia vocalis scribit̃ p q. Sic em̃ vid tur sonoriꝰ vt dicit hug. sꝫ tñ p q ꝯsueuit vbiqꝫ cõ muniter scribi.

Peditatꝰ tus tui. i. peditũ multitudo vel ꝓprie tas peditãdi. & deriuat̃ a pedes ditis

Pedito a pedes peditis deriuat̃ pedito tas. i. pe dibꝰ ire. vel pedibꝰ transire. & cor. di. Et vt dicit beatꝰ grego. Sac̃ scriptura ẽ q̃si qdã fluuiꝰ planus & altꝰ ĩ quo agnꝰ peditat & helephas natat

Pedo donis. dicit̃ a pes. & est pedo vel pedes vl' pediculꝰ. vnde hic pedũculꝰ li. dimi. Itẽ hic pedo donis q̃ pedit vl' facit bõbũ. & tũc dr a pedo dis.

Pedo dis. a pedor doris deriuat̃ pedo dis. pepe di. i. pedorẽ facere vel fetorẽ. Pedo cõponit̃ Oppe do dis oppedi. id ẽ cõtra pedẽtẽ pedẽ. & qr q̃ cõtra pedẽtẽ pedit quodãmõ ei ꝯtradicit Idõ oppedẽ poni tur ꝓ cõtradicere Itẽ qr q̃ oppedit qd pedẽs facit et ipe facit Idõ ponitur ꝓ ꝯsentire Repedo repedis repedi. id ẽ pedẽ iterũ Suppedo pedis latẽter vel sub vel post vel remisse pedẽ Et ẽ pedo neutꝝ cũ oĩbꝰ suis cõpositis. & carꝫ sup Et gemĩat p̃teritũ pedo ĩ simplicitate sꝫ cõposita amittũt gemĩatõẽꝫ p̃teriti ꝭm hug. Sed scd̃m prisciãnũ pedo p̃mã pro ducit ĩ p̃sẽti. & pnl'. in p̃terito Horatiꝰ in p̃mo ser monũ Nõ displosa sonat q̃tũ uesica pepedit Et fa cetꝰ Heres post mortẽ pedit amore suo Sꝫ pes dis cor. p̃mã Vnde versus Credimꝰ eẽ pedis strepitũ cum turgide pedis

Pedor a pes dicit̃ hec pedor doris. id ẽ pedũ fe tor vel squalor Luca. Lõgusqꝫ in carcẽ pedor

Pedora a pedor doris deriuat̃ pluraliter hec pe dora id est pedũ vel auriũ sordes

Pedorosus in pediculꝰ vide

Pedos id est puer & acuit̃ in fine

Pedules a pes dicit̃ hic pedules lis pars caligarũ que pedem capit

Pedulus. a pes dicit̃ hic pedulus li. & hic pedellꝰ li. ãbo diminutiã. i. paruꝰ pes

Pedum a pes dicit̃ hoc pedũ di baculus pastorũ recuruꝰ A coercẽdis pedibꝰ aĩaliũ sic dictꝰ Virgi liꝰ ĩ bucco. Et tu sume pedũ ꝛc̃.

Pedux cis videt̃ cõponi a pede & capio Et sunt peduces laquei quibꝰ pedes illaqueãtur

Pegi pegisti est p̃teritũ de pãgo gis

Pegina a pungo gis dicit̃ hec pegina ne. i. baculꝰ cũ massa plũbi in sũmitate pẽdẽte Et dicitur pegi na quasi ꝓpugna qd anticq̃ dicebãt Iuuenalis Et pe gina et iam ad velaria raptos Et vt dicit cornutꝰ Tali baculo scenici ludebãt

Peiero ras penul. cor. in iuro ras ẽ expositũ

Peioro ab hic et hec peior ris dicit̃ peioro as pnl' ꝓducta verbũ actĩm. & ẽ peiorare peiorẽ facẽ

Pelagaris a pelagꝰ dr h̃ et hec pelagaris & hº re & hec pelagiaris ris mag̃ nauis pelago apta. & ꝓ

Pelagiani qdã hẽtici a pelagio mona du. ga cho exorti Hi liberꝝ arbitriũ diuine grẽ anteponũt dicẽtes sufficere volũtatẽ ad ĩplẽda iussa diuina

Pelagiaris in pelagaris exponit̃

Pelagin interp̃tat̃ latitudo

Pelagus interp̃tat̃ latitudo. vnde hoc pelagus gi latũ & ꝓfũdũ mare vel latitudo maris sine portu & litore Et est neutri generis ĩ singulari sꝫ in plu rali est mas. ge. hi pelagi. & cor. p̃mã. vnde p vnum l scribi debet Vnde dicit̃ ĩ grecismo Qr penitꝰ la teat pelagꝰ. mare cũ sit amarũ Inuenit̃ etiã hic pe lagꝰ gi mas. generis apud antiquos

Pelasgus ga gũ. id ẽ grecus Et dicti sũt greci pe lasgi a pelago qr p pelagꝰ p̃mo vt dicit varro ad italiã applicuerũt. vel sic dci sũt a pelasgo iouis & larisse filio. vñ hec pelasgias pelasgiadis. i. grecia

Pelex a pellicio licis dicit̃ hec pelex pelicis vno l. subtracto. et dicit̃ pelex qr pelliciat. id ẽ decipiat vel dicit̃ pelex a pello lis qr ante vxorẽ pelex tenet̃ & postea veniẽte vxore a domo pellit̃. vel pelex di cit̃ illa p quã vxor de domo pellitur similiter a pel lo lis Qr aũt dicit̃ pelex quasi pelle decipiẽs. ethĩa est ꝭm hug. Quedã aũt glosa dicit ĩ secũda episto la petri c. ij. Pelices dicũt̃ meretrices a pollutõne. vel a pellis formositate qua incautos alliciũt. & ꝓ ducit pe. vnde ouidius in quinta epistola. Ei mihi ꝓ dira pelice blãda fuisti. Itẽ in vj. epi. Argolicas timui nocuit mihi barbara pelex

Pelicanꝰ. vt dicit Isidorꝰ ethiaꝝ. xij. Pelicanus auis egiptiaca habitãs in solitudine nili fluminis. vnde et nomẽ sumpsit. Nã et canopos egiptꝰ dicit̃ Fert̃ (si verũ ẽ) eã occidere natos suos. eosqꝫ p tri duũ lugere. deinde seipsũ vulnerare et aspsione sui sanguis viuificare filios suos. Augustinꝰ etiã hoc narrat et addit. ꝙ vt dicit̃ rostro occidit filios. & rostro sanguinẽ suũ sup eos fũdit et viuificat. Et est auis nimie maciei q̃ habitat ĩ solitudĩe. Sic crhi stus solus de maria virgine natus. qui triduo. id ẽ toto tpe luxit filios suos. qr paup sum ego et in la boribus a iuuẽtute mea. Ideo ipe dicit p ꝓphetam Similis factus sum pelicano solitudinis. Et vt di cit hug. Pellicanꝰ scd̃m ꝙ dicit̃ a canopos cor. pe nul. Sed ꝭm ꝙ cõponit̃ a pelle. et canus na nũ. eo ꝙ canã habeat pellẽ ꝓdu. penul. et sic videt̃ ꝙ de beat scribi p gemmũ l. Quidã tamẽ dicũt cũ q̃bus ego ꝙ pelicanꝰ debet scribi p vnũ l. et semp ꝓdu cit penul. et est grecũ origine. nec aliqua cõpositõ supra assignata ei cõpetit. declinat̃ aũt grece peli can pelicanos. et a greco gtõ pelicanos. latinus nñs mutãs o in u. dicit̃ pelicanus in secũda declinatõe. Multa em̃ greca hoc modo nobis notha sũt facta Vnde prĩs. in. vj. li. dicit. In multis inuenimꝰ a gtõ greco factũ latinũ nomẽ. ut helephas helephãtos. hic helephas. huiꝰ helephãtis. et hic helephãtus a gtõ greco helephãtos. huiꝰ heleplãti Qr pelicanus penul. ꝓducat patet p illũ uersũ zozime. Pelicanꝰ ego natus de uirgine mera. Qr aũt dicit̃ pelicanꝰ qr habeat pellẽ canã. ethimo. est

Pelicatus. a pelex dicit̃ hic pelicatus tus. i. concu binatus. scꝫ peccatũ quod cũ pelice cõmittit̃. Item a pelex dicit̃ pelicatus ta tũ. id ẽ luxuriosus pelici deditus ꝭm hug. Papias v̉o dicit Pelicatus locus concubine. cõcubinatus

Pellacia a pellax dicit̃ hec pellacia cie. id est. falla cia. pellacis deceptio

Pellax. a pellicio cis. dicit̃ hic et hec et hoc pellax cis. i. deceptor. fallax. fraudulẽtus. vnde pellacis. ulixis. Et cõpat̃ pellax cior. simꝰ. Vnde pellaciter cius. sime adũbialit̃. & dr pellax a pelle. i. a uultu. Foris em̃ ut fallat arridet sꝫ ĩtus neq̃ciã gerit ut do losus Qr aũt dicit̃ pellax q̃si pelle fallax. ethĩa est.

Pellectũ est supinũ de pellicio cis

Pellexi est p̃teritũ de pellicio cis

Pellicea. a pelle dicit̃ hec pellicea cee quoddã ĩdu mẽtũ quod de pellibꝰ fit. Et hinc pelliceatꝰ ca. tũ.

io ē·pellicea induť·Itē a pellis dicit᷑ pelliceus cea
ceum·i·pellibus induť·vel magnā et grossaꝫ hñs
pellem·Inuenit᷑ etiā pellicia cie·& pellicius cia cium
Et pelliciatus ta tũ·ita ꝗ i sit in penul᷑·sillaba·ſꝫ mo
derni dicũt pellicea cee p e ſcriptũ in penul·
Pellicio cis pellexi vel licui·pellectũ vel pellicitũ
pellicere.i·decipe·& cōponit᷑ ex p & licio·et muta
tur r in l·& cor·li·Qꝫ aũt dicit᷑ pellicere quasi pel
le decipe·et hia est ſm hug·vide in licio cis·In secũ
da epl'a petri c·ij·dicit᷑·Pelliciētes aīas īstabiles.i·
decipiētes·vel pelle·i·exteriori cōuersatōe allicien
tes·& sub spē sāctitatis decipiētes·& deriuat᷑ pel
liciēs entis·ge·oīs·a pellicio cis·
Pelliparius parij qui parat·i·pparat pelles·a pel
lis et paro ras componit᷑
Pelliris·a pelle dicit᷑ hec pelliris liris galea ex co
Pellis·a pello lis deriuat᷑ hec pellis rio l'pelle
lis·i·cutis·qꝛ externas īiurias corpis tegēdo pellat
vnde hec pellicula le·dimi·
Pellito litas·id est frequēter pellere·a pello lis di
citur·Et corripit li·
Pello pellas·laui·lare·i·vocare·et ḋriuat᷑ a pello
lis·Et cōponit᷑ cũ ad et dicit᷑ appello las·Et cũ cō·
& dicit᷑ cōpello las·& cũ īter & dicit᷑ īterpello las
Pello las cũ oībus suis cōpositis est actīn
Pello pellis pepuli pulsum vel pultũ ſm ātiquos
Vnde pulto tas taui tare·frequē·sed a pulsu fit
pulso sas frequē Pello lis cōponit᷑ cũ ad·& dicit᷑
appello lis·appuli Et cũ cō & dicit᷑ cōpello lis cō
puli·& cũ de & dicit᷑ depello lis depuli Et cũ dis
& dicit᷑ dispello lis dispuli·& cũ ex & dicit᷑ expel
lo lis expuli·& cũ in·& dicit᷑ īpello lis īpuli·& cũ
ꝓ·& dicit᷑ ꝓpello lis ꝓpuli·Et cũ ob·& mutato b i
p dicit᷑ oppello lis oppuli·& cũ re·& dicit᷑ repello
lis repuli·& cũ sub et dicit᷑ suppello lis suppuli·Pel
lo pellis cũ suis cōpositis est actīn·Et scias ꝗ pel
lo in simplicitate geminat p̄teritũ vt pepuli·sed in
ɔpositōe ñ·vnde facit p̄teritũ i puli tm̄ vt cōpello
cōpuli·Repello repuli·& supinũ facit in pulsuꝫ in
simplicitate & in cōpositōe·vide in repello
Pelluuiũ·lues cōponit᷑ cũ pes & dicit᷑ hoc pellu
uiũ uij·i·vas ad pedes abluēdos & sordes pedum
recolligēdas aptũ seu paratũ·vnde pelluuianus na
nũ·vel cōponit᷑ pelluuiũ a pes et abluo
Pelta te·fei ge·scutũ breuissimũ in modũ lune di
midie factũ·quo amazones vtunt᷑ maxime·vnde in
t̄cio regũ c·x·dꝛ Fecit salomō·cc·scuta de auro pu
ro·et·ccc·peltas ḋ auro ꝓbato·& dꝛ pelta a pello
lis·vñ ꝗdā A pello pelta quia pellit fortiter ictus
Peluis Pes cōponit᷑ cũ lauo uas & dicit᷑ hec pel
uis·huius peluis·vbi pedes lauant᷑·scꝫ cōca vl' aliḋ
vas ſm hug·Et pap·dicit·Peluis vocat᷑ qꝛ ibi pe
des lauant᷑ Qꝫ aũt dicit᷑ peluis quasi pedũ lauādo
rũ vas est et hia·& facit actīn singularē in em vel
in im·vnde in euāgelio iohānis Posuit aquā in pel
uim·& ablatīn in e vel in i·vt pelue vel pelui·& a
pelui addita um fit genitiuus pl'alis peluiũ·et actīn
pluralē in es vel in is vt pelues vel peluis
Pelusiũ sij·ē opidũ alexādrinũ fortissimũ
Pena deriuat᷑ a pendo dis·qꝛ penā quasi debitum
pēdimus·i·soluimus et sustinemus ꝓ forifacto·Et sũt
octo genera penarũ in legibus·scꝫ vincula·ṽbera·
talio·dānũ·ignominia·seruitus·exiliũ·et mors·Iteꝫ
pena et suppliciũ differũt·pena sine sanguine eē po
test·sed suppliciũ nō nisi cũ sanguine·vel suppliciũ
dicit᷑ ꝓprie cũ ꝗs ita dānat᷑·vt eius bona cōfiscētur
et in publicũ redigant᷑·Vnde hic et hec penalis &

hoc le·vnde penaliter aduerbiũ·et hec penalitas
tatis·et scribitur pena p oe dyptōgũ sic poena·tñ
tacet᷑ prima vocalis scꝫ o·in ꝓnũciatōe·ſꝫ ī scripta
ptim scribit᷑ et ptim nō scribit᷑·Vnde fit i e·ꝗdaꝫ
dā signũ ad hoc notādũ ſm modernos·Hic nota ꝗ
deus quinqꝫ de causis aliquos in vita ista punit·vel
in hac vita quinqꝫ modis flagella siue pene contin
gunt·Primo vt iustis merita per patientiam auge
antur vt patet in iob et in tobia Secũdo ad custo
diā virtutũ·ne supbia temptet·vt patet in beato
paulo Nam vt ipse dicit in secũda epl'a ad cor·Et
ne magnitudo reuelatōnum extollat me·datus ē mi
hi stimulus carnis mee angelus sathane qui me colla
phiset·Tercio ad corrigenda peccata·vt patet in
maria sorore moysi que ad tempus facta est lepro
sa·vt habetur numerorũ·xij·capitulo·Et vt etiam
ostenditur quotidie in multis xp̄ianis quos domius
flagellat vt ad eum conuertant᷑. Quarto ad gl'iaꝫ
dei manifestādā·vt patet in ceco nato·de quo dic
xp̄s in·ix·ca·iohānis·Nec hic peccauit nec parētes
eius vt cecus nasceret᷑·sed vt manifestent᷑ opa dei
in illo·Quīto ad initiũ pene impꝑpetuũ cōtinuāde·
vt patet in herode et sodomitis·quatenus videat᷑
hic quid in inferno sequatur scd̄m illud·Duplici cō
tritōne contere eos domine ¶Ad multa etiā alia
dei pene vel flagella ordinari in scriptura leguntur
sicut ad probatōnem et exemplum iusti iudicij dei·
Sꝫ ista et ɔsil'ia alia possũt ad predictos quīqꝫ mo
dos reduci·quia ꝓbatio est ad augmentum meriti
exemplum vero iusti iudicij dei est ad dei gloriam
et sic de alijs·De predictis nota hos versus·Pena
ꝓbat·purgat·inuitat.dat meliora Conseruat·duꝝ
facit·cruciamine torquet ¶Volo etiam te scire ꝗ
sup illud Esaie·xx·capl'o·Heccine erat spes nostra
ad quos cōfugimus in auxilium·vt liberarēt nos a
facie regis assiriorum·sic dicit glosa·Admirāda dei
ꝓuidentia omnia regna contra se inuicem superbi
entia destruxit·isrl' in decem tribubus iudeoruꝫ ɔt
dei voluntatē deliquētiũ ī damasco sirisqꝫ supauit
et ideo vtriqꝫ captiuati sunt ab assirijs et chaldeis·
Iudas quoqꝫ ab ethiopibus et egiptijs·et ipsi quoꝫ
victi ab assirijs et caldeis·Assirii quia de se presũ
pserunt a caldeis perierunt·Caldei et babilonii ere
cti cōtra dominũ medis et psis subiugati sunt·Et
hi alexandro magno·qui cum se tanꝗ deũ extulis
set veneno enectus est·et regnũ eius in ptes scissũ
est·et postea romanis subiugatum·Romanorũ im
perium quod quasi ferreis dentibus et vngulis car
nes sanctorum lacerauit·ex maxima parte iam pe
riit·in fine ex toto peribit cum regnũ dei alluxerit
vide in egiptus et in babel·Sed potest queri·vtrũ
omnis pena sit a deo·Ad hoc dico ꝗ omnis pene
deus actor est·diuersimode vero diuersaruꝫ Que
dam enim est pena damni·vt subtractio gratie et
huiusmodi·et harum penarum deus causa est·nō qui
dem agendo aliquid·sed potius non agendo·Ex eo
enī ꝗ deus gratiā non influit·sequitur in isto grē
priuatio·Et ad hoc intelligēduꝫ scias ꝗ obduratō
qñꝫ dicit᷑ actus volũtatis obstinate ī malũ cui ptina
cit᷑ aderꝫ·sic cōstat ꝗ obstinatōis causa nō ē deus
sed homo. sicut nec alicuius actus peccati inquātũ
deformis est. Quādoqꝫ vero obduratio dicit᷑ ipsa
priuatio gratie que etiam excecatio dicit᷑·quia grā
est quoddā lumen anime·et perfectio quedā habili
tās ipsam animam ad bonum·Istum autem carere
gratia ex duobus contingit·tum quia ipse nō vult
recipe·tũ qꝛ deus sibi nō īfũdit·l' nō vult sibi īfũdē·

Moꝝ autē duoꝝ talis est ordo· vt bm non sit nisi
ex suppositōe primi· Cū em̄ de? nichil velit nisi bo
nū· nō vult istū carere grā nisi bm ꝙ ē bonū· sꝫ ꝙ
iste careat grā nō est bonū simpliciter· Vn̄ hoc ab
solute ꝯsideratū nō est volitū a deo· Est tn̄ bonum
carere grā si eā hr̄e nō vult· vl' si negligenter se ad
eā hn̄dā pparat· qꝛ iustū ē· & hoc mō ē a deo volituꝫ
Patꝫ ergo ꝙ hmōi defect? absolute cā pma est ex
pte hoīs q̄ grā carꝫ· sed ex pte dei nō ē causa huius
defect? nisi ex suppositōe illi? qd̄ est cā ex pte hoīs
qꝛ p hunc modū inueīt̄ q̄nq̄ꝫ de? dici causa exceca-
tionis vel obduratōis· nō q̄dē imittēdo maliciā· sꝫ
nō imptiēdo grām· qd̄ ī ipo ē· Si eni nō necessario
imptit̄· ī ipo ē & n̄ imptiri· Vn̄ ei? qd̄ est n̄ imptiri
aliquo mō cā est· Quedā vō ē pena sēsus· q̄ per ali-
quā actionē īfligit̄· & hmōi agēdo etiā de? actor
est· Sed nō videt̄ ꝙ pena inferni sit iusta· & sit nō
a deo· qꝛ homo p vno mortali peccato vna hora
ppetrato eternalit̄ punit̄. Hanc q̄stionē btūs greg̊
mouet & soluit sic· Scire inq̄t petr? velim quomō
iustū sit· vt culpa q̄ cū fine ppetrata ē· sine fine pu
niat̄· Et rn̄det greg̊· Hoc recte diceret̄ si district?
iudex nō corda hoīm sꝫ fcā pensarꝫ. Iniqui ei iō cū
fine deliquerūt· qꝛ cū fine vixerūt· Nā voluissent
vtiq̄ꝫ si potuissēt sine fine viuere· vt potuissēt sine
fine peccare· Ostēdunt em̄ ꝙ ī peccato semp viuē
cupiūt· qꝛ nunq̄ꝫ desinūt peccare dū viuūt. Ad ma
gnam ergo iusticiā iudicātis ptinet· vt nūq̄ꝫ careāt
supplicio q̄ in hac vita nunq̄ꝫ voluerūt carere pcc̄o
& nullus det̄ iniquo terminus vltōis· q̄ quādiu va
luit habere· dare noluit terminū crimīs· De pena ī
ferni etiā dicit btūs bernardus in quīto li· de cōsi-
deratione· Quid tā penale q̄ꝫ semp velle qd̄ nunq̄ꝫ
erit· & semp nolle qd̄ nunq̄ꝫ nō erit· In eternū non
obtinebit qd̄ vult· & qd̄ non vult ī eternū nichilo
min? sustinebit· Horreo vermē mordacē· & mortē
viuacē· hic ē vermis qui non morit̄· meōria pecca-
torū· nec cessat rodere cōscientiā dū ea pastus est
esca vtiq̄ꝫ incōsūptibili hac ppetuat vitā Horreo ī
cidere ī ma? mortis viuētis· & vite morietis· Hec
est secūda mors que nunq̄ꝫ poccidit· sed semp occi
dit· Quis det illis semel mori ut nō moriant̄ ī eter
num· qui dicūt mōtibus· cadite sup nos· & collib?
operite nos· Quid nisi mortē mortis bn̄ficio· aut
finire aut euadere volūt· Ratio aūt quare pecca-
tum mortale ad eternā penā obligat· potest sumi
ex tribus· Primo ex pte eius in quē peccat̄ qui est
infinite bonitatis & potētie· scꝫ deus· Vnde & of
fensa ipius infinita pena digna est· quia quāto est
maior in quē peccat̄· tanto magis peccatū punieī.
scd̄m philosophum in sexto ethi· Et crisost· dicit·
Oīs iniuria talis ē qualis fuerit psona patientis
iniuriā In magna em̄ psona & si modica fuerit iniu
ria facta ē magna· In modica aūt persona & si ma
gna iniuria facta fuerit modica esse videt̄· Secun
do ex pte peccantis. Constat em̄ ꝙ peccans morta
liter finem dilectōis sue in eo ī quo mortaliter pec
cat ponit· ut etiā deū pro illo cōtemnat· Constat
aūt ꝙ quicunq̄ꝫ sūme diligit aliquid sicut finē sue
volūtatis· ex hoc ipo vellet sibi semp adherere· Et
ideo peccans mortaliter illo actu voluntatis quo
peccatū mortale eligit· eligit semp peccato adherē
nisi retrahat̄ p accidēs· vel timore pene vel aliquo
hmōi· Sed si inulte adherere possꝫ semp adherēt·
& iō in suo eterno peccat· & ꝓpter hoc eterna pe-
na ē dign?· Et ē ratio beati greg̊· vt dixi· Tercio
ex ipo statu peccantis mortaliter q̄ p peccatū grā

priuatur· Vnde cum sine gratia non possit fieri re-
missio culpe· si quidē aliquis in mortali peccato de
cedat semp culpa in eo remanebit· cū vlteri? nō sit
gratie susceptibilis· manēte aūt culpa semp est ob-
noxi? pene· alias remaneret aliq̄d iordinatū ī vniū
so· & iō tal' ī eternū puniet̄· Peccatū vero veniale
nec ꝯtra deū ē· nec ī eo finis ꝯstituit̄· nec grā puat
Et ideo nō debetur sibi pena eterna. sed tm̄ tēpo
ralis· Ille tamē qui decedit cum mortali & veniali
simul punit̄ in inferno· p veniali & punit̄ ī eternū
longe tamē min? acerba pena q̄ꝫ illa q̄ est pro mor
tali· Sed hoc aūt accidit veniali inquātum mortali
cōiunctū est qd̄ gratiā priuat· sine qua nulla pena
pōt esse purgatiua vel expiatiua· De veniali etiam
require in suo loco· ¶ Vtrū aūt pena que debet̄
peccato originali remaneat post baptismū· dictuꝫ
est in origineus· An bona facta in mortali reuiuis
cant per penitentiā· habes in caritas· Itē ad q̄d va
leant opa in peccato mortali facta· habes in op?·
Item pena p deo est porta padisi· vt dicā in rom
phea· Nam scd̄m augustinū· Pena non facit marti
rem sed causa· An pueri existētes in limbo penam
sensibilē habeant· dixi in limb?· Item ut dicit ph̄us
ī secūdo ethi· Pene medicine quedā sunt ¶ Item
aīaduerte hic ꝙ qn̄ q̄s deuenit ad terminuꝫ vie· n̄
pōt deflecti ab illo fine cui adhesit· siue sit bonus·
siue sit malus· Finis aūt vie hoīs ē mors sua· Finis
aūt vie angeli· ē termin? sue electōnis· qua bono
adhesit siue malo· Vn̄ sicut hoīes post mortē in bo
no cōfirmant̄ vel in malo· ita angeli post auersio
nem vel cōuersionē· Vnde eadem ratio obstinatio
nis inuenit̄ ī homīb? damnatis & ī angelis peccā
tibus· quia scd̄m damascenū qd̄ est in angelis cas?
hoc est in homībus mors· Datur em̄ homī longior
via q̄ꝫ angelo· quia erat magis a deo distans· & o
portebat· ꝙ ī eius cognitōeꝫ inquirēdo pueniret·
Angelus aūt statim deiformi intellectu sine inqui
sitione ī diuina pueire potuit· Tam̄ vide· ꝙ homo
pmus nō peccauit ī termino vie sue· sicut angelus
q̄ ad primā electōnem stat? sue vie finitus ē· Et iō
āgeli cas? fuit irrepabilis· sed casus homīs repera
bilis· & hec ratio sumit̄ ex parte status vtriusq̄ꝫ·
Sed post mortē cas? hoīs ē irrepabilis· & per con
sequēs pena itermiabilis· De hoc etiā require ī sa
pientia· & in vbi· Quomodo intelligatur ꝙ diues
damnat? rogauit p fratrib?· dixi in infern?· Sciās
etiā· ꝙ duplex pena ī gn̄e erit ī inferno· s· pena dā-
ni· & pena sensus· q̄s tangit xp̄us in· vij· capitulo
math· vbi dicit· Oīs arbor q̄ nō facit fructuꝫ bo
num excidet̄ & in ignē mittet̄· vltimuꝫ ē graue· se
cundū graui? & amari?· Vn̄ dic̄ criso· Plurimi so
lam pertimescūt gehēnā· ego aūt illius glorie amis
sionē mlto amari? q̄ꝫ gehēne dico eē supplicium· In
tolerabilis ē gehēna· verūetiā si mille ponat q̄s ge
hēnas· nichil tale dicet· quale ē a beata gloria illa
excidi· odio xp̄i haberi· audire nō noui vos· Et ide
decēmilia meli? ē sustinē fulmia q̄ꝫ faciē māsuetam
a nobis vidē auersā· & trāq̄llū oculū vidē nos nō

Penari? a penus deriuat̄ hic penari? rij ferētē
ī· cellerari?· Et penari? ria· riū· ad penū ptinēs·

Penates a penit? qd̄ ē secret?· d̄r hi penates· id ē
domus iteriores ꝓpe· vl' domestici & priuati dij do
mib? psidētes· quos antiq̄ ī domib? colebāt· & eo
rū ymagines ī domo hēbāt· Vn̄ & dcī sūt penates
q̄i penes nos nati· & ē ethīa Et facit gtūs pluralis
ī iū· penatiū· & per sincopā penatū· & ꝓdu· na·

Pendeo des· pepēdi· pēsū· a pēdo dis· d̄r & habꝫ

idē p̄teritū & idē sup̄· qd̄ pēdo dis·s· pepēdi & pē
sū·& sig̃ficat passionē intrīsec⁹ natā·s·eē vel fieri
pensū· Vn̄ versus· Pēdeo suspēsus·pēdo dū suble
uo pond⁹ Vel aliter· Pēdo do penā dū pēdeo suf
fero penā· Itē pēdere scd̄e ꝯiugationis ꝓd̄·pn̄l'· sꝫ
pēdere a pēdo dis·tercie ꝯiugationis coꝛ·pn̄l'· Vn̄
quidā· Pēdere vult iust⁹· sꝫ nō pēdere malign⁹ Pē
deo cōpōit̄ cū ad·& mutato d·ī p·dꝛ appēdeo des
id ē ab aliquo pēdere· Itē ꝯponit̄ cōpendeo des·i·
siml' pēdē· Depēdeo des·i·deoꝛsū pēdē· Dispēdeo
des·i·diūsis mōis vl' ī diūsas ꝑtes pēdē· Impēdeo
des·i·immere·īgruere·īstare· Suspēdeo des·i·sub
t⁹ pēdere Pēdeo neu·ē cū oīb⁹ suis ꝯpōitis·& nō
gemīat p̄teritū ī ꝯpōitis pēdeo·nec etiā pēdo dis·
ƀm hug· Pap̄ vo dic̄· Pendet īminet·īconstās ē·ī ī
certo est·dubitat·suspēsus ē. Pēdēt suspēsi·pēdūt
qui aliquid soluunt vel ponderant·

Pendo dis·pepēdi sū·pendere·i·suspendere vel
trutinare· Itē pēdere·i·exoluere·reddere·retribuē
vel sustinere· Et inde dꝛ pēdeo des·scd̄e ꝯiugatio
nis·sꝫ differūt in significatōe·hn̄t tamē ambo ideꝫ
p̄teritū & sup̄·scꝫ pepēdi & pensū·vt dixi in pen
deo des· Pendo dis ꝯponit̄ cū ad·& mutato d·ī p
dꝛ appēdo dis·i·suspēdere·vel librare·ponderare·
Vn̄ hic appēsoꝛ soꝛis· Et appēsori⁹ ria riū· Itē com
ponit̄ cū con·& dꝛ compendo dis· Itē cū dis·& di
citur dispēdo dis· Itē cū de·dꝛ dependo dis·di·de
pendeꝛe·i·ꝑsoluere·tribuere·vel valde vel deorsū
pēdere. Itē cum ex·& dꝛ expendo dis·expēdi· Itē
cum in·& dꝛ impēdo dis·di·dere·i·exhibere· Item
cū ꝓ·& dꝛ ꝓpendo dis·i·extēdeꝛe·dilatare· Iteꝫ cū
ꝑ·& dꝛ ꝑpendo dis·i·ꝑcipe· Itē cū re·& dꝛ repen
do dis Item cū suꝛsū vl' susū·& dꝛ suspēdo dis·i·
sursū pēdeꝛe· Componit̄ quoqꝫ nichilomin⁹ pēdo
dis·vilipēdo dis·ꝑuipendo·floccipēdo·naucipen
do·nichilipēdo·iūcipēdo·oīa ꝓ contemneꝛe·pa
rum appciari. Pēdo dis & ei⁹ composita sūt acti
ua·& oīa faciūt sup̄·in pensū·& p̄teritū in pen
di·simplex tamē gemīat ꝓmam sillabaꝫ in p̄terito·
& facit pependi·sed nullū ei⁹ compositū geminat
in p̄terito sillabam·

Pendulus a pēdeo des·dꝛ pendulus la lum pn̄l'·
coꝛr̄·quod pendet·& est eleuatū

Pene adū·remissiuū est·i·fere· Inde dꝛ penitus·

Penes ꝓpositio·i·apud iuxta ꝓpe·& coꝛ·pn̄l'·vn̄
hoꝛati⁹ ī poetria Que penes arbitriū ius ē & nor
ma loquēdi· Sꝫ hic penes nis·id ē·virile membꝛum
& ꝓd̄·pe· Vnde versus· Te sūt damna penes dam
nat̄ si tibi penes· Sꝫ melius dꝛ hic penis penis· Et
scias ꝙ penes ꝓpositio nō debꝫ ī fine acui q̄ndo po
nit̄ sig̃ficatiue·tam̄ q̄ndo ponit̄ materialiter acuit̄
in fine·qꝛ regula est·ꝙ ꝓpositōes ꝑ se ꝓlate acuūt̄
in fine· Hoc sic intellige·scꝫ q̄ndo ponunt̄ materia
liter·vt penes q̄ ꝑs est. Sed si dicā Tu es penes me
nō acuit̄ vltima sed ꝓma

Penetrabile in penetrale est

Penetral in penetrale est

Penetrale a penetro tras dꝛ hic & hec penetralis
& hoc le· Et hoc penetrale lis· Et hic & hec penet̄
bilis & hoc le· Et dicit̄ penetrale qd̄ penetꝛat·vel
aptū est penetraꝛe· Penetrabile vero ē qd̄ penetꝛa
tur vel aptū est penetrari· Quādoqꝫ tamē ponit̄
vnū ꝓ altero·vt frig⁹ penetrabile·i·aptū penetra
re. Et hoc penet̄le lis· Vel hoc penetral lis ē secre
ta camera·secret⁹ iterioꝛ loc⁹ ī domo vel ī templo
vbi dabant̄ oracula·& dꝛ a penit⁹ vl' penetro tras
& ponit̄ q̄ndoqꝫ ꝓ domo Penetrabilis ꝯponit̄ Im
penetrabilis le· Et impenetrabiliter adū·ƀm hug·
In grecismo tales ponunt̄ versus· Qd̄ leuiter pe
netrari pōt penetrabile dices· Quod dom⁹ iterioꝛ
capit hoc penetrale vocab· Vide de hoc ī docibilis
Pap̄·aūt dicit Penetralia iterioꝛa secreta domoꝝ
dcā ab eo ꝙ ē penit⁹·i·pene int⁹ secreta· Et scd̄m
hᵒ videt̄ ꝙ debeat dici ī psalmo In penetralib⁹ re
gū ipoꝝ·& in amos·iij·ca·& vj· Et math·xxiiij· In
penetralib⁹ debꝫ dici·nō ī penetrabilibus· Et hoc
maxie ƀm modernos Dicūt etiaꝫ quidā ꝙ penetra
le siue penetral est quod penetrat· Vnde dic̄ pap̄·
penetrale qd̄ penetrat·penetrabile vero qd̄ pene
tratur· Et scd̄m hoc cōsueuit dici Est penetral pe
netrans·penetrabile qd̄ penetratur

Penetro a penitus dꝛ penetro tras traui trare·i·
ꝑtransire ꝑfoꝛare. penit⁹ intrare· Vel pan·i·totuꝫ
intrare·& est ethia· Penetro cōponit̄· Impenetro
tras Suppenetro tras·& est actiuum cum suis cō
positis·& coꝛ·ꝓmā·sed pn̄l' habet cōmunē·ut pꝫ
in illo versu· Qd̄ leuiter penetrare potest penetra
bile dices

Penicillū a pendeo des·dicit̄ hᵒ peni
cillū li·& hoc peniculū li·& hec penicilla le·molle
genus spōgie ad tergendos humoꝛes & scutellas·
& hic peniculus li deriuat̄ a pannus quasi pānicu
lus·scꝫ quidam panniculus de quo disci tergūtur

Peniculus li·in penicillum vide

Penis a pēdeo des dicit̄ hec penis nis·cauda eq̄
na·qꝛ pendeat & suspēsa ferat̄· Et hic penis nis·i·
priapus·scꝫ virele mēbꝛū·quia pendeat·vel qꝛ su
spensus ferat̄ Vel penis dicit̄ a penetro tras quod
est officium eius circa iuncturam humani generis

Penitētia dicit̄ quasi puniētia. dicta ƀm hug·
eo ꝙ ipē homo in se puniat penitendo quod male
admisit Vel dicitur penitētia q̄si pene tēsio·et est
ethimologia· Et scribituꝛ ꝑ oe dyptongum poeni
tentia· Et scias ꝙ a peniteo tes dicit̄ penitēs tis tē
ti·a quo addita a fit hec penitentia tie quasi puniē
tia·in qua aīma cruciatur et caro mortificatur Et
est vera et ꝑfecta penitentia·mala p̄terita deplan
geꝛe·et plagenda iterum nō committeꝛe·id ē·ꝓpo
situm committendi non habere· Tres autē sunt ꝑ
tes integrales penitentie·scilicet coꝛdis contritio
oꝛis confessio·et opis satisfactio Quia ergo trib⁹
modis deum offendimus·scilicꝫ delectatōne cogi
tationis·impudētia locutionis·et suꝑbia opis·secū
dum regulā·ut contraria contrarijs curent̄. tribus
modis oppositis satisfaciamus· ¶ Et scias ꝙ peni
tētie sunt arbitrarie·tamē illud arbitrariuꝫ debet
eē diuino instictu regulatū·quia sacerdos opatur
in vsu clauiū sic̄ instrumentū et mīster· Nullū aūt
instrumentū habet efficacie actum nisi ƀm ꝙ mo
uetur a pꝛīcipali agēte·et qꝛ pene satisfactoꝛie in
fligēde ut medicie sūt Nā ƀm pħm ī·ij·ethi· Pene
medicie q̄dam sūt·sic̄ medicie in arte determinate
nō oībus ꝯpetūt·sꝫ variāde sūt ƀm medici arbitriū
nō ꝓpꝛiā volūtatē seq̄ntis·sꝫ medicie sciētiā· Ita pe
ne satisfactoꝛie ī canone determiate nō ꝯpetūt oi
b⁹·sꝫ variāde sūt ƀm arbitriū sacerdotis diuio īsti
ctu regulatū· Sicut aūt medic⁹ aliq̄ndo pꝛudēter
nō dat mediciaꝫ efficaceꝫ q̄ ad moꝛbi curationē suf
ficiat·ne ꝓpt̄ debilitatē natuꝛe maius ꝑiculū oꝛiat̄
Ita sacerdos diuino īstictu mot⁹ non sēꝑ totā pe
nā q̄ vni pcc̄o debet̄ iniūgit·ne īfirm⁹ aliq̄s ex ma
gnitudie pene despeꝛꝫ et a pēitētia totalit̄ r̄cedat
Vnde dic̄ criso. Sic̄ si fascē suꝑ humeros adolescē
tis quē nō pōt baiulare posueris necesse habet vt
aut fascem reijciat·aut sub pondere confringat̄·

Sic et homī cui graue pōdus pnie īponit̄. nccē ē vt aut pniam reiiciat. aut suscipiēs duz sufferre nō potest scādalizatus amplius peccet. Deinde si erram⁹ modicā pniam imponētes. Nōne melius est ꝓpter misericordiā rōem reddē aut errare q̄ꝫ ꝓpter crudelitatē. qꝛ vbi ē pr̄familias larg⁹. dispēsatoꝛ n̄ debꝫ esse tenax. Si deus benignus ut q̄d sacerdos ei⁹ austerus. Vis apparere sc̄tūs circa vitā tuā esto austerus. circa alienā aūt benignus. Audiāt em̄ te homīes parua mādantem et grādia videāt faciētem.

¶ Hic etiā nota q̄ꝫ pnīa a sacerdote iniūcta. aut ē maioꝛ. aut equal'. aut minoꝛ. Si maior tūc illud q̄d penitēs plus fecerit. cū morit̄ cedit ei ad augmētū glorie. Si equalis. tūc sufficit ad dimissionē totius culpe et pene. Si mīoꝛ. tūc illđ q̄d restat supplebit̄ in purgatorio ex virtute diuīe iusticie. De⁹ em̄ qui modos et mēsurā pc̄tōꝝ & penaꝝ nouit. addit penam sufficientē. ne aliq̄d īpunitū pc̄tm̄ remaneat. Vide in clauis & in excuso. ¶ Sed forte dices sicut dicit beat⁹ greg̃. Facilitas venie incentiuū p̄bꝫ delinquēdi. sed de⁹ nō debꝫ dare alicui occasionē peccādi. ergo n̄ debet dare locū pnīaꝫ iterādi. Ad hoc rēspōdeo. Iustus de⁹ sic̄ sūme iusticiam diligit. ita pc̄tm̄ sūme odit. & ita q̄ꝫtū ex ipso ē. parat⁹ ē ipm ōstruere semp dūmodo ex pte homīs nō remaneat vt pnīam negligat uel cōtemnat. Nec obstat q̄ꝫ quidam ex hoc sumūt occasionē delinquēdi. qꝛ ex ōtrario sumerēt occasionē desperādi q̄d esset grauius.

¶ Pt hic igit̄ q̄ri. An pnīa possit iterari. Ad hoc dico erroneū ē dicē q̄ꝫ pnīa nō possit iterari. & misericordie diuīe ōtrariū. Causa aūt q̄re iterat̄. cum baptism⁹ nō iteret̄ ē q̄druplex. Prima ē. qꝛ pnīa nō imp̄mit caracterē sicut baptismus. caracter aūt indelibilis ē. Secūda aūt cā ē. qꝛ baptism⁹ ē cōtra morbuꝫ nō īterabilē scꝫ origīnal' pc̄tī. pnīa aūt est cōtra actuale pc̄tm̄ q̄d iterat̄. Tercia aūt cā est. qꝛ baptismus habet totā efficaciā a passione xp̄i sine actu nr̄o. Et iō qꝛ passio xp̄i est vna tm̄. qꝛ xp̄s resurgēs ex mortuis iaꝫ nō morit̄. igit̄ et baptism⁹ ē vn⁹. Sꝫ pnīa etiā req̄rit actū nostrū. et iō rōe eius iterationē suscipit. Quarta cā est. qꝛ baptismus est gn̄atio spūalis. sed pnīa est q̄dam curatio spūal'. Semel aūt genarat̄ aliq̄s. sed pluries curari siue sanari potest q̄ꝫdiu in hac vita viuit. ¶ Et scias q̄ꝫ beatus hieronim⁹ tractās illud euāgelij Omēs vos scādalum patiemī in me sic dicit. Omēs cadūt sed nō omēs iacēt. Carnale est cadere. sed dyabolicū est iacere. Vide in caritas. Itē dicit beat⁹ hieronim⁹ Penitētia ē secūda tabula p⁹ naufragiū. Et d̄ꝛ secūda tabula respectu baptismi. q̄ est p̄ma tabula. Ad hoc etiā facit q̄d dicit beat⁹ bernard⁹ ī sermōe. lvii. tractans illud cāticoꝝ. Tp̄s putatōis aduenit. Quis inquit ita ad vngueꝫ oīa a se sup̄flua resecauit. vt nil se habere putet putatōe dignū. Credite mihi & putata repullulāt et effugata redeūt. & reaccēdūt̄ extincta et sopita denuo excitātur. Paꝝ est ergo semel putasse sepe putādū ē. imo si fieri posset sp̄. q̄a sp̄ q̄d putari oporteat (si nō dissil'as) inuenis. Quātūlibet in hoc corp̄e manēs ꝓfeceris. erras si vitia putas emortua. & nō magis ōp̄ssa. velis nolis intra fines tuos hītet hiebuseus. subiugari pōt & n̄ pēextermiari. ¶ Ad quid aūt opa de gn̄e bonoꝝ facta extra penitentiā valeant dixi ī opus. vide etiā in romphea.

Peniteo a pena d̄ꝛ peniteo nites. penitui. qꝛ pena agit ut penitēam⁹. Vn̄ penitere d̄ꝛ q̄si penā tenere et est ēthia. Et peniteo ōstruit̄ cū gt̄o ut peniteo pc̄ti. vnde penitet impsonale. & ōstruit̄ cū actō & cū gt̄o ut penitet me pc̄tī. i. pnīa peccati habꝫ me. Sed q̄n ponit̄ cū infinitio requirit tm̄ actm̄. ut penitet me peccare. Et nō pōt adiūgi cū infinitio nisi impsonaliter. qꝛ ille infinitiu⁹ ponit̄ loco genitī. ut penitet me peccare. i. peccati. Et iō nō possꝫ supponere ūbo psonali. Et idē intelligas de aliis impsonalibus q̄ ōstruunt̄ cum actīs et gt̄is. ut tedet. miseret. piget. & pudet. & scribit̄ p oe dyptōgum poeniteo poenites.

Penitudo dinis. fe. ge. i. pnīa. Regū i. cap. xv. d̄ꝛ Penitudine nō flectetur

Penitus a pene aduer. dicit̄ penitus aduer. intētiuum. i. omnino. ex toto. vnde penitus ta. tum. i. secretus interioꝛ intimus. vnde dicit̄ penitus. q̄si pene intus. vel potius quasi pan intus. i. totus intus. & compatur penitus tioꝛ. simus. vnde penitetius. sime. aduerbium

Penitus ta. tum. in penitus est.

Penna a pēdeo des. dicit̄ hec penna ne. qꝛ pēdeat id est. volet. quia auxilio pennaꝝ mouētur aues & volant. vel penna dicit̄ a pennū quod est acutū. qꝛ acuta sit. vnde hec pennula le. dimi. & pennosus sa sum. & pennatus ta. tum.

Penno a pēna dicit̄ penno nas. i. pennis tegere. l' oꝛnare. & componit̄. depenno nas. expenno nas. i. penas auferre. impenno nas. id est. pennas immittere uel pennis implere.

Pennula a pēna d̄ꝛ hec pēnula le. di. i. p̄ua penna vel pennū idem est quod acumē. vnde hec pennula le. summa p̄s auris. ab acumine dicta

Pennū ni. dicebāt antiq̄ acutū. vnde hoc pennum dicit̄ acumē uel extremitas ferri acuti

Pensatōes. i. p̄cium. exolutio. tributa. liberatōes. Paralip. li. ij. c. xxvi. Deditqꝫ eis pater su⁹ multa munera auri et argenti et pensatōes

Pensilis a pendeo pēdes. dicit̄ hic et hec pensilis & hoc le. pens'. coꝛre. i. leuis. Reciproca em̄ sūt pēsilis. et leuis. i. vnū ponit̄ ꝓ alio vicissim. vnde pensiliter aduerbiuꝫ. i. leuiter. & hec pēsilitas tatis. i. leuitas. Et componitur. p̄pensilis le. i. valde leuis. vn̄ p̄pensiliter aduerbiuꝫ. & hec p̄pensilitas tatis.

Pensio a pendo dis. dicit̄ hec pensio onis. i. liberatio. equatio uel pōderis equalitas. & pensio precij solutio uel ipsum tributū. uel precium quod datur pro agro ad pensionem conducto. vnde pensionarius ria. rium. ad pensionem pertinens. uel qui pensionem reddit. s̄m hug̃.

Pensionarius in pensio est

Pensius. vide in pensus

Penso sas. uerbum fre. de pendo dis. pēsum. & ē pensare frequēter pendere uel equare. A quo pensito tas. aliud fre. Item penso sas. potest deriuari a pensum si. & tūc penso idem est quod cogito. delibero. vel pondero. trutino. equo. Sed secūdum hāc significationem potest esse frequentatiuum a pendo dis. ut dictum est.

Pensum a pendeo des. dicitur hoc pēsum pēsi. i. deliberatio. cogitatio. consilium. quia dum aliquid deliberamus pendemus. i. in pendulo & dubio sumus. Sed hoc pensum dicit̄ milieꝝ scꝫ lana uel linū ad opus datum l' filata. & dicit̄ a pēdo uel a pōd⁹ qꝛ ad pōdus & mēsurā dabat̄

Pensus a pendo dis. deriuat̄ pensus sa. sum. i. p̄solutus uel suspensus. uel ponderatus. uel libratus. equatus. & s̄m hoc compatur pensus sioꝛ simus. vnde pensesius. sime aduerb̃. Vnde in ep̄l'a felicis

pape· In episcopio positi sunt ĩ celesti militia· que
pensius ponderanda est·

Penta grece latine quĩqȝ dicit̃

Pentacontarchus chi· p̓nceps & magister super
q̃nqȝ homĩes· Vnde in p̓mo macha·iii·ca. Cõstitu
it iudas duces populi cẽturiones & pẽtacõtarchos
& dicitur a pẽta qd̓ est quĩqȝ & archos princeps
Vel ut quidam dicũt pentacõtarchus dicit̃ qui qui
quaginta regit·sed pentarcha qui quĩqȝ· Vnde in
grecismo dicit̃· Quinquaginta regẽs pentacontar
cha vocatur· Pentarcham dices qui sibi quĩqȝ te
net· & hoc videtur verius· & potest ɔpoĩ pentacõ
tarcha a penta qd̓ est quĩqȝ· et costes decem & ar
chos princeps· quasi p̓nceps supra quĩq̃ginta Pẽ
tarcha v̓o cõponitur a penta qd̓ ẽ q̃nqȝ · & archos
p̓nceps. quasi p̓nceps supra quĩqȝ·

Pentagamus ma·mum·pel̓.cor·qui uel q̃ cũ quĩ
qȝ nupsit· vñ̓ hec pentagamia mie·i·quĩqȝ nuptie
uel ꝓprietas·q̃ aliquis dicit̃ pentagamꝰ

Pentameter a penta qd̓ est quĩqȝ & meter tra·trũ
componit̃ pẽtameter tra·trũ·penul·naturalit̃ cor
id est·uersus cõstãs·ex quĩqȝ pedibꝰ· vñ̓ illud oui
dij· Nil mihi rescribas attamẽ ipse veni·

Pentãgulus a pẽta quĩqȝ et angulꝰ cõponit̃ pẽ
tangulus la·lum·i·quĩqȝ angulos habens· vñ pẽ
tangulatus ta·tum· & substãtiue dicit̃ hic pẽtãgu
lus li· ꝓ tali figura

Pentaphilõ herba a nũo folioꝝ dicta· Hãc latini
quĩqȝfolium vocãt· & componit̃ a penta quĩqȝ·
& philon folium·

Pentapolis a penta quĩqȝ· & polis ciuitas cõpo
nitur hec pentapolis lis·penul·cor·ciuitas habens
sub se quĩqȝ ciuitates·uel regio in se cõtĩnens quĩ
qȝ regiones· & hinc specialiter q̃dam regio in cõfi
nio arabie et palestine sita dicta est pẽtapolis a q̃n
qȝ ciuitatibus impioꝝ q̃ celesti igne cõsumpte sunt
id est·sodoma et gomorra·adama·zeboim· & bale
ipsa est segor· Est et alia pentapolis in libia similit̃
dicta a quĩqȝ ciuitatibus· Eadeȝ etiã cã regio q̃dã
dicta est tripolis a tribus ciuitatibus

Pentaptotus ta·tum·penul·cor·nomẽ habens q̃n
qȝ termĩatões ut dñs· et dicit̃ a penta q̃nqȝ et pto
tos casus·quasi habens quĩqȝ casus·

Pentarcha in pentacõtarchus vide

Pentateucus teuci·liber distinctus in quĩqȝ vo
luminibus· vt sunt quĩqȝ libri moysi· & componit̃
a penta quĩqȝ et teucos volumẽ· Inde pentateucꝰ
penul·ꝓducta·i·quĩqȝ volumina vel liber distin
ctus in quĩqȝ voluminibus

Pentecoste a penta q̃nqȝ et costes decem compo
nitur hoc pentecoste·huius pẽtecostes·uel hoc pẽ
tecosten indeclinabile·qꝛ quinquies decẽ dies sunt
a resurrectõe dñi vsqȝ ad pentecosten vtroqȝ die
incluso· & acuitur ĩ fine· Et est equocũ pentecoste
ad quĩquagenã· & ad solennitateȝ septẽ diebꝰ ꝓ
telatam. Vnde in actibus aplõꝝ· Cũ cõplerent̃ di
es pentecostes·i·quĩquagesime· Illa em̃ dies erat
quĩq̃gesima a resurrectõe Et cũ inchoarent̃ dies
pentecostes·i·illius solennitatis septẽ diebus ꝓte
lande·erãt omẽs discipuli in eodẽ loco in quo facta
est electio mathie scȝ in cenaculo· Ideo aũt in quĩ
quagesimo die missus est spũssãctꝰ ut ostendatur
qm̃ a spũsancto est legis ꝑfectio & pctõꝝ remis
sio· Legis ꝑfectio· qꝛ ſm glosam a die agni immo
lati q̃nquagesima die data est lex in igne· In nouo
etiã testamẽto q̃nquagesima die a pascha xp̃i descẽ
dit spũssanctus in igne· Lex in monte sina. spũs in
monte sion· Lex in sublimi mõtis loco·spũs dat̃ in
cenaculo· Vnde ꝑ hoc insinuat̃ ꝙ ipse spũssanctus
est ꝑfectio totius legis·qꝛ plenitudo legis est dile
ctio· Item a spũsancto est pctõꝝ remissio· Vnde
glosa ibideȝ dicit Ideo in q̃nquagesima die. qꝛ ĩdul
gẽtia fiebat in iubileo· & ꝑ spm̃sanctũ peccata re
mittuntur· In spũali iubileo rei soluunt̃·debita di
mittũtur·exules in patriã reuocãt̃·hereditas amis
sa redditur ſuis·i·hoĩes pctõ venũdati·a iugo ser
uitutis liberãtur·vite in iubileꝰ & in phase

Penterus grece latine socer· Pentera vero socrꝰ

Pentimemeris Meris cõponitur cũ dicitur
penta qd̓ est q̃nqȝ et hemis quod est semis·i· dimi
dium et dicitur hec pentimemeris ris·i·media diui
sio·uel media pars uersus pentametri·quasi semiq̃
naria diuisio·uel pars· Vnde pris· Est em̃ dimetruȝ
iambicũ coniunctũ pentimemeri·heroice· Item pẽ
timemeris potest esse cõpositum a penta & meme
ris·qd̓ est idẽ qd̓ meris Inde pentimemeris·q̃si quĩ
naria diuisio uel pars versus cõstantis ex quĩqȝ pe
dibus· Itẽ pentimemeris dicitur q̃dam spẽs cesure
ꝑ quã post duos diũsos pedes in p̓ncipio tercij pe
dis sillaba naturaliter correpta ꝓdu·vt patȝ ĩ hoc
exemplo Qui petit excelsa debet vitare ruinã·ecce
hec sillaba sa·ꝓducitur cũ sit naturaliter breuis· &
quasi subleuatur quadã ꝓductõe· & fit ad ostẽden
dũ ꝙ licet ille due sillabe scȝ sa· & de·efficiãt vnuȝ
pedẽ·tñ nõ sunt eiusdẽ dictõis·et dicit̃ pẽtimeme
ris·quasi diuisio suꝑ q̃ntã sillabã· quod dicit̃ respe
ctu duoꝝ spondeicoꝝ pedũ· qꝛ si duo spondei p̃ce
dunt· quattuor sillabe p̃cedẽt et erit diuisio super
q̃ntã sillabã· & si duo dactili l̓ dactilus et spõdeus
p̃cedant·sꝑ ꝓ duobus spõdeis reputãtur Pentime
meris cõponitur cũ anti·quod est ɔtra & dꝛ hec ãti
pentimemeris· & cor·penul·

Penula a pendeo des·dicit̃ hec penula nule·i·pal
lium quoddã·et ꝓprie cũ longis fimbrijs·vel dicit̃
a penis populis·qꝛ maxĩe tali ueste vtũtur· & apd̓
quos initiũ habuit· Iuuenalis Et multo stillaret pe
nula nimbo· & inde penulatus ta·tũ· illo pallio in
dutus·uel illud palliũ habẽs·ſm hug· In secũda at̃
epl̓a ad thimo·iiii·ca·dicit apostolꝰ· Penulã quam
reliq̃ troade apud carpũ veniẽs·affer tecũ et libros
vbi sic dicit̃ in cõtĩnuo·hec penula ſm haymonem
data fuit patri pauli in insigne a romanis qñ susce
ptus ẽ in sociũ & ciuẽ romanũ· Vnde et paulus se
ciuem romanũ appellat· Penula em̃ uestis erat con
sularis ·qua induebãtur cõsules romani ingredien
tes curiã· Hãc aũt penulã siue vestẽ paulꝰ pꝰ mor
tem patris ob recordatõnẽ sibi retinuit· vel penula
hic dicit̃ volumẽ legis· vnde dicit hieronimꝰ· Vo
lumen hebreũ replico· quod paulꝰ iuxta quosdam
penulã vocat· & cor·nu·

Penulatus ta·tum·in penula est·

Penultimus ma·mum·i·pene vltimus scȝ qui est
in secũdo loco ante vltimũ· & componitur a pene
id est·fere·et vltimus

Penuria a penus dicitur hec penuria rie·i·inopia
egestas·pauꝑtas·et ꝓprie que ĩ penore est·ſm hug̓
Et scias ꝙ penus cor·p̓mam·sed penuria eã ꝓdu·
vnde virgiliꝰ eneidũ vij· Exiguaȝ in cererẽ penuria
adegit edẽdi· Et ideo videtur q̃busdã ꝙ penuria di
citur quasi penurgia a pena & vrgeo·ul̓ a pena &
vro vris· quasi pena vrens· uel vrgens· vel dic ꝙ
est ethimologia·

Penus a peno grece latine dicit̃ nutrio· vnde hic
penus ni· & hec penus ni· & hoc penũ peni· & hic

penus nus. nui. & hoc penu indeclina. & hoc pen⁹ noris. omnia in eodē sensu. i. cellariū. q2 in eo reponūtur ea vnde homīes nutriūtur. Et nota ꝙ penora etiā dicūtur res necessarie ad nutrimētum ul' victum quotidianū. ꝯm hug. & pris. in v. li. fere idez dicit. & cor. p rimā penus et penu. Sed penus pro cartagīensi ppl'o ꝓdu. primā. Vnde versus. Est populus penus. seruat edēda penus. Et ut dicit papi. Poenus. id est. afer. per oe scribitur. Sed pen⁹ pro cellario sine o scribitur.

Peon medicus quidā fuit. a quo peonia herba ꝓhibetur esse muēta. Item peon fuit quidā autor. a quo quidā pes inuētus dictus est peon. & cōstat ex quattuor sillabis quilibȝ peon Sūt em̄ q̄ttuor peones. & sunt cōtrarij epitricis. Peon p̄mus cōstat ex p̄ma lōga & tb⁹ breuib⁹ seq̄ntib⁹. ut legitim⁹. Peon secūd⁹ ex secūda lōga & ceteris breuibus. vt amabilis. Peon tercius cōstat ex tercia lōga. & tribus reliquis breuib⁹. ut habitator Peon quart⁹ ex quarta lōga et p̄cedētibus breuibus. vt habilitas. humilitas. A peon dicit̄ peonius nia. niū. & peonicus ca. cū. Et scias ꝙ peones ab inuētore nom̄ sȝ ordinez ex situ lōge sillabe sortiūtur. Nam p̄ma longa facit primum peonem. secunda secundum. & sic de ceteris ut patuit.

Pepedi est preteritū de pedo pedis. & ꝓdu. pe'.

Pepegi est preteritum de pango pangis. id est. pactum feci.

Peperi est p̄teritū de pario ris.

Peplum pli. est matronale palliū ex purpura sig̃tum. cui⁹ fimbrie aurei stamis sūmitate resplēdēt & ut dicūt ꝓprie capitis est

Pepo ponis. mas. ge. idē est qd̄ melo lonis. scd̄m hug. Et vt dicit pap. Pepo grecū est. & origo ei⁹ latinis īcerta. cui⁹ natura nimiū frigida difficile digeritur. & crescit in similitudīe cucurbite. & debet ꝓdu. penul. in ii. nūoꝝ. pepones. Vnde in aurora dicit̄. Ollaꝝ carnes peponū fercula porros. Cepas ꝑ māna turba gulosa petit.

Pepuli penul. cor. p̄teritū de pello lis.

Per p̄positio aliq̄n p̄uat. ut ꝑfidus. i. qui nō habet fidem. Itē iurat vel adiurationē signat. ut ꝑ deum iuro. Itē ꝑ dicit causaȝ. vt ꝑ studiū fit homo sapiēs & ꝑ virtutē laudabilis. i. causa studii. cā virtutis Itē signat locū ut ꝑ italiā trāsiui. Et in lucano. Bella ꝑ emachios plusq̄ ciuilia cāpos. Itē sig̃t tp̄s ut ꝑ diē lego. Itē auget. ut ꝑpulcer. i. valde pulcer

Pera a peri quod est circū d2 hec pera pere. i. sacculꝰ q̄ tasca vl'go d2. q2 lata sit & sinuosa. ꝯm hug. Vel ut vult papi. Pera est pellis a collo pēdens p̄cincta vsq3 ad lumbos Est aūt habit⁹ ꝓprie necessarius ad opis exercitiū Hec etiā melotis dicit̄ Itē pera sportella. sacculus pastoralis. i. mātica. vel vt dicitur in historijs sup p̄mo regū. xvii. ca. Pera est vas in quo mulget̄ uel panis portat̄

Perago ꝑagis peregi ꝑactum. i. ꝑficere ex per & ago agis cōponitur.

Peragro ab ager agri. deriuatur agro agras qd̄ n̄ est ī vsu. Sed inde cōponitur ꝑagro gras. i. sine mā sione certa huc et illuc ire. vnde hic ꝑagrator toris ꝑagratrix ꝑagratio. & cor. na' alit̄ pe'. ꝑagro gras

Peramplius in amplus pla. plum. vide.

Percello a ꝑ et cello lis. cōponit̄ ꝑcello lis. ꝑculi. ꝑculsum ꝑcellere. i. ꝑcutere uel potius terrefacere Percutē em̄ ꝑtinet ad corpus. percellere ad aīam secūdum hug. Et ut dicit magister bene. Cello fac̄ cecull. quod modo nō est in vsu. a quo deriuat̄ celtes & culpa. Cum suis aūt cōpositis est in vsu. ut ꝑcello lis. ꝑculi perculsuȝ. Papi. vero dicit Percello. occido. obruo. elido. percutio. amputo

Percensitus in cēseo ses. vide.

Percipio ex ꝑ et capio cōponit̄ percipio pis. cipere. i. perfecte capē uel intelligere. & cor. ci.

Percontor percōtaris vide in contor contaris supra in c. litera.

Perculi penul. cor. ē p̄teritū de percello lis.

Perculsus sa. sum. i. aīo cōmotus. perterrit⁹. perturbat⁹. a percello lis. culi. culsum. secūdum papiā

Percutio ex ꝑ & cutio cutis. uel quatio tis. cōponitur ꝑcutio tis. ꝑcussi cussum. ꝑcutere. i. ferire. & scribitur ꝑ t. ꝑcutio in penul. sillaba. qd̄ p̄t cognosci in secūda ꝑsona ꝑcutis. et ꝑcutitis. sed t. accipit sonū de c. in ꝑcutio. Et scias ꝙ in diuia pagina aliquādo quis dicit̄ ꝑcutere in ore gladii. i. ꝑcutere in gladio. & est modus loquēdi scripture. & cor. cu.

Perditio a perdo dis. uel a perditus ta. tum. ꝑditi addita o ꝑ formationē fit hec ꝑditio onis. i. amissio. vnde in aurora dicitur Sūt tua perditio nobis que dona parasti

Perdius dia. dium. i. iugis. cōtinuus. & est cōpositum a ꝑ et diu. & cor. di.

Perdix a ꝑdo dis. dicitur hec perdix cis. et est ꝓmis cui geñ. vnde sub vna voce. & vno articulo scȝ femio comp̄hendit vtrūq3 sexum. & est adeo fraudulēta vt alteri ꝑdici oua diripiēs foueat. sed fraus fructū nō habet. Nam cū pulli vocē ꝓprie genitricis audierit. naturali quodā instictu hāc que fouet relinquūt. et ad eādem q̄ genuit reuertūtur. Preterea auis est adeo immūda ꝙ masculus in masculuȝ insurgit. & obliuiscitur sexū libido p̄ceps. & si masculus nidum sue cōiugis inuenit. destruit et oua eius absorbet. Dicitur ergo ꝑdix a perdēdo. eo ꝙ amittit oua sua et altera foueat. vel q2 destruat nidum Vel dicta est perdix a ꝑdico nepote dedali. quē fabule dicūt in illaȝ auē mutatū fuisse. secūdū hug. & ꝓdu. penul. gti ꝑdicis ¶ Isidorus aūt. xii. ethimo. dicit. Perdix de voce nomē habet auis dolosa atq3 immūda. Plinius etiā dicit hanc perdicis esse naturā. vt oua alterius ꝑdicis vel aliena furet̄ & eis incubet foueatq3. cunq3 fetus adoleuerit auolare ab ea. et alienū parēteȝ relinquere. Vnd̄ & hieremias dicit. ca. xvii. Perdix fouit que nō pepit fecit diuitias & nō cū iudicio. in dimidio dieꝝ suoꝝ derelinquet eas. & in nouissimo suo erit insipiens. ¶ Huiuscemodi ut dicit hieronim⁹ sunt qui aliena diripiūt. & absq3 recogitatōe iudicij faciūt diuitias. nō cum iudicio quas in medio tēpoꝝ derelinquunt subita morte subtracti. q̄n dicit̄ eis Stulte hac nocte repetēt aīam tuā a te. que aūt pasti cui⁹ erūt. Nihilq3 insipientius q̄ nō p̄uidere nouissima & breuia putare perpetua. ¶ Ambrosius uero ī hexamerō dicit. Perdicē ferūt astutā que aliena oua diripiat (hoc est) perdicis alterius. & corꝑe fouet suo. sed fraudis sue fructū habere nō posse. q2 dū eduxerit pullos amittit eos. q2 vbi vocē eius audierint que oua generauit. relicta ea ad illam se natali quodā munere & amore cōferūt. quā verā sibi matrem ouoꝝ g̃natōe cognouerūt. significantes hanc nutricis fungi officio illā parētis. Itaq3 incassū ꝓprios fūdit labores. ac fraudis sue p̄cio mulctatur vnde et hieremias ait. Clamauit perdix & congregauit que nō peperit. i. oua ꝯgregauit. & clamauit quasi ouās sue fraudis effectu. Sed ledit opera. q̄a imp̄ēso labore alii educit. quos ipsa diuturno fetu

ſedulitatis aniauerit· Huius imitatoꝛ eſt dyabol⁹ qui generatões creatoꝛis eterni rape cõtẽdit· Et ſi quos inſipiẽtes & ſenſus pꝛopꝛii carentes vigoꝛe potuerit cõgregare·fouẽs eos illecebꝛis coꝛpalib⁹ Sꝫ vbi pmũ vox xpi puulis fuit ĩfuſa diſcedũt·atꝫ ad eam ſe ↄferũt matrẽ·que pullos ſuos ſicut auis materno amoꝛe ſuo ↄplectit̃·Cõgregauit itaqꝫ dyabolus gẽtiles quos xps creauerat·ſed vbi in euãgelio ſuo vocẽ xps emiſit·ad eũ ſe potẽtiſſimũ cõtulerũt·quos ſub vmbꝛa alaꝝ ſuaꝝ ipe ſuſcepit·& matri dedit eccleſie nutriẽdos

Perdo ex per et do das·cõponitur perdo dis· pdidi·perditum perdere·id eſt·amittere·delere· vel deſtruere· Vnde verſus· Amitto· perdo ·deſtruo· perdo notat·

Peredia a p et edax ↄponit̃ hec perdia die·i·edendi ſupfluitas·ſicut bibula bibẽdi·

Pereſfluo is·in fluo fuis vide

Peregre a pagro gras·dicit̃ pegre aduer·i·ad pegrinãdum·ſicut in euãgelio dicit̃·Homo quidẽ pegre pfectuſ eſt·& ſignat de loco p locũ·& in loco Vnde dicit priſci·in xv·li·pegre cõe adũ·ut pegre ſuꝫ·pegre ab eo·pegre aduenio·pegre trãſeo· Et ſcias ꝙ pegre nõ debet acui in fine·

Peregrinus a pegre dꝛ pegrinus na·num· q̃ſi per gens lõgius· vñ dicũtur pegrini q̃ſi pagrãtes· Vnde peregrinoꝛ peregꝛinaris deponẽtale·i·exulare· & pducit gri peregrinus·

Peremi ẽ pteritũ de pimo mis·& pdu·penul·

Peremptus pempta pemptum·i·occiſus·a pimo mis·mi·ptum·

Perendie aduer·tpis·cõponit̃ a pempta et vna & die quaſi pempta vna die ſcꝫ iſta·i·in ſero vel cras· quod nõ credimus·imo perẽdie·i· poſt cras·ſic eñ pcedimus·hodie·cras· perẽdie·poſtridie· Et dicit̃ pendie quaſi pempta vna die·qd nõ poteſt dici de hodierna die·cum de ea nõ reſtat ſpaciũ vnius diei Sic ergo de craſtina intelligit̃ Eſt ergo perẽdie id quod poſt cras· Vnde plautus· Que cras veniet pendie foꝛas efferetur ſoꝛoꝛ Regum xx·c· Dñe iſrael ſi inueſtigauero ſentẽtiam patris mei craſtino ul' perẽdie· vnde perendino nas·penul·coꝛ·i·moꝛari p vnum diẽ ſcꝫ vſqꝫ ĩ terciũ diẽ·Ponit̃ tñ qñꝫ ſimpliciter p moꝛari· Et trãſitiue poſitũ inuenit̃ p plongare ·vel cõponitur pendie a perenni et die·Iñ pendinare·i· vnũ diẽ uel plures in ociũ trahere

Perendino nas·in perẽdie vide

Perennis·annus cõponitur cũ p et cõuerſa a in e dicit̃ hic et hec pennis & hoc ne·i·iugis et quaſi ppetuus·vnde penniter aduer·i·iugiter ·& hec peręnitas tatis·i·iugitas·ppetuitas·& debꝫ ſcribi per duo n·ꝺm huguitionẽ Papias uero dicit· Perennis quaſi perpetuus annus·

Pereo ex p et eo is cõponit̃ pereo peris iui·uel perij peritũ·penul·coꝛ·vide in eo is·& coꝛ·pe pereo· Vnde quidaꝫ Veſtibus et peris flumine petre peris· Et ouidius epiſto· Optima non vllo cauſa tuente perit·

Perfectio a perficio cis·dicitur hec pfectio onis & foꝛmatur ab hoc genitio pfecti addita o· Et ſcias ꝙ perfectõ caritatis põt intelligi dupliciť Vno mõ ex parte diligibilis·alio mõ ex parte diligentis Ex parte quidẽ diligibilis perfecta eſt caritaſ·ut diligatur aliqd quod diligibile eſt· Deus aũt tm̃ diligibilis eſt q̃tum bonus eſt·bonitas aũt eius eſt infinita· Vnde infinite diligibilis eſt· Nulla aũt creatura poteſt eum diligere infinite·cũ quelibet dꝫuſ creata ſit finita· vnde per hũc modũ nulli⁹ creature caritas poteſt eſſe perfecta·ſed ſolũ caritas dei qua deus ſeipm diligit Ex parte uero diligẽtis caritas dicit̃ eſſe perfecta·quãdo aliquis ꝺm totũ ſuuꝫ poſſe diligit·quod quidẽ cõtingit dupliciter Vno mõ ſic ꝙ totũ coꝛ hoĩs actualiter ſp ferat̃ in deũ & hec eſt perfectio caritatis patrie·que nõ eſt poſſibilis in hac vita·in q̃ ĩpoſſibile eſt pꝑter humane nature infirmitatẽ ſempeꝛ actu cogitare de deo & moueri dilectõe ad ipm Alio mõ vt homo ſtudiuꝫ ſuũ deputet ad vacãdum deo et rebus diuinis pter miſſis alijs·niſi q̃tum neceſſitas pñtis vite reqrit· Et iſta eſt perfectio caritatis que eſt poſſibilis ĩ vita·nõ ẽ tamẽ cõis omĩbus caritatẽ habẽtibus· Tercio mõ ita ꝙ habitualiter aliquis totũ coꝛ ſuuꝫ ponat in deo·ita ꝙ nihil cogitet uel velit quod ſit diuine dilectõi contrariũ·et hec perfectõ eſt cõis omnibus caritatẽ habẽtibus·vide in amoꝛ. Item ſcias ꝙ ut dicit̃ in ſentẽtijs pfectũ dicit̃ tribus modis· Eſt eñ pfectum ꝺm tps. & eſt pfectũ ꝺm naturaꝫ & eſt vniũſaliter pfectũ· Secũdum tps pfectũ eſt quod habet qdqd tps reqrit·et qd cõuenit·ꝺm tempus haberi· Et hoc mõ angeli erãt pfecti ante confirmationẽ uel lapſum· Secũdum naturã eſt pfectũ qd habet qdquid debitũ eſt uel expedit nature ſue ad gloꝛificationẽ·& hoc mõ pfecti fuerunt angeli poſt cõfirmationẽ.et erũt ſancti poſt reſurꝛectionem Vniũſaliter et ſumme pfectũ eſt·cui nihil vnquã deeſt·& a quo vniũſa pueniũt bona ,quod ẽ ſolius dei· Huic cõſonat qd phus dicit in v·methaphiſice illud eſſe pfectũ ſimpliciter·qd habet in ſe omẽs pfectiones que in generibus reꝝ inueniũtur· & hec pfectio ut dicit cõmentatoꝛ eſt in deo· Pꝛĩa igit̃ pfectio eſt nature cõdite·ſecũda nature gloꝛificate·tercia vero nature increate De pfectõe autẽ caritatis q̃tum ad inimicos ·dixi in inimicus ·vide etiam in etas·

Perficio ex p & facio cis.cõponitur perficio cis perfeci perfectũ perficere·id eſt·perfecte facere· ad finẽ ducere·& coꝛ·fi·vnde pfectus cta·ctuꝫ· & hec perfectio onis·vide in perfectio·

Perfidus ex per & fides cõponitur perfidus da·dum·i·perdens fidẽ·& coꝛ.fi·& eſt mercatoꝝ pꝛo pꝛie cauponũ.& compatur perfidus dioꝛ·ſim⁹·vnde hec perfidia die·& perfidioſus ſa·ſum·i·plenuſ perfidia· Item perfid⁹ põt cõponi ex per et fidus da·dum·i· valde fidelis uel fidus·& tũc pdu·fi·vnde ũſus· Perfid⁹ ẽ neq̃ pfid⁹ coꝛde fidelis

Perfodio dis·di·foſſuꝫ;perfodere·ex p et fodio dis· vnde in ezech· viii· Fode parietẽ· et cũ perfodiſſem parietẽ·i·perfecte uel valde fodiſſeꝫ·& coꝛ fo in pſenti·ſed in pterito pdu·

Perfrigo ex p & frãgo gis·cõponit̃ pfrĩgo gis· fregi·fractum·i·perfecte frãgere·

Perfuga fuge·cõis ge·q̃ de vno exercitu fugit ad aliũ.& dꝛ a perfugio gis.& coꝛ.fu

Perfugiuꝫ gij·i·tuta latebꝛa·locus refugij·& dicit̃ a perfugio gis·

Perfunctoꝛius ria rium·i·ad perfungẽdum apt⁹ uel deſtructoꝛi⁹·leuis·& trãſitoꝛi⁹·vl' imaginari⁹ vnde in platone inuenit̃· Perfunctoꝛia foꝛma mũdi·i·deſtructoꝛia & trãſitoꝛia· et dꝛ a perfungoꝛ geris·qd cõponit̃ ex per & fungoꝛ

Perfunctus in fungoꝛ geris·vide·

Pergama moꝝ. ſunt edificia troiana qd cõponit̃· a pir qd eſt ignis·& gamos qd eſt mulier quaſi p ignẽ et mulierẽ deſtructa·vel ↄponit̃ a p & gamoſ

vnde pergameꝰ mea·meum·i.troianus· & qꝛ per gama altiſſima erāt·ideo oliȝ om̄ia alta edificia vocabātur pergama·& coꝛ.penul·

Pergamenū ni.penulti.ꝓdu·i·carta dictū a pgamo ciuitate·qꝛ ibi p̄mo excogitatū fuit et inuētum Vnde adiectiue dicit̄ ꝑgamenus na· num·id ē·res de pergameno

Pergamum mi·quedam ciuitas· vnde pergameꝰ mea·meum·& pergamenus na·num· & hic et hec ꝑgamenſis et hoc ſe.

Pergo·rego cōponitur cū per et dicit̄ a ꝑgo gis·ꝑrexi prectuȝ ꝑgere.i·ire·vel cōponitur a pede & rego·vnde dicitur pergo quaſi pedem rego·ſȝ potius eſt ethimologia

Pergulum a ꝑgo gis·dicit̄ hoc ꝑgulum li·ꝑuū tugurium in alto poſituȝ·& hec ꝑgula le·i·famula·qꝛ ad diuſa pergat officia·& coꝛ·gu·

Perhibeo ex per et habeo coponitur perhibeo ꝑhibes ꝑhibui bitum·& eſt ꝑhibere.oſtēdere·dare·afferre·& coꝛ·hi

Peri·i·circū uel de·& acuit̄ in fine

Periarchon·i·de p̄ncipibꝰ·& cōponit̄ a peri qđ ē de·& aꝛchos quod eſt pꝛinceps·

Peribolus·peri cōponitur cū ambulo·& dicitur hic peribolꝰ li.& hoc peribolū li·i·deambulatoꝛiū dambulacꝝ·ſpaciatoꝛiū·ꝑambulatoꝛiū·vn̄ i ezech xlii·ſignat muꝝ qui erat exterioꝛ ad deambulādum & cingebat gazophilaciū cātoꝛum cuſtodiētium altare·et coꝛ·bo·

Perichelis ex peri quod eſt circū et chele quod ē curuū·cōponit̄ hec perichelis dis.oꝛnamentū mulierum circa bꝛachia uel potius circa crura quo greſſus eaꝝ oꝛnat̄·ẜm hug̃. Papias etiā dicit Periſcelides·armille pedū mulieꝝ·Periſcelides dicūtur q̄bus noſter oꝛnat̄ greſſus·Et ſcribit papi·periſcelides ꝑ ſc·ſicut antiqui cōſueuerūt ſcꝛibere·Sed moderni ſcribūt perichelides ꝑ ch·In greciſmo tal'uerſus ponitur·Atqȝ perichelides exoꝛnāt bꝛachia nīphis·vide in toꝛqueo ques·

Periclitoꝛ taris.in periculum eſt

Periclum in periculum vide

Periculum a perio peris ꝑiui·deriuat̄ hoc periculuȝ li·i·expimentū·Vnde terētius in eunucho·Fac ꝑiculū in literis·fac in paleſtra·& hinc ꝑiclitor periclitaris·i·expiri·Vnđ plautꝰ in amphitrione·Periclitatus ſum animū tuū·Itē hoc ꝑiculū li·pōt deriuari a perio peris·& qn̄ȝ ſincopat̄·& đꝛ pericluȝ cli.vnde periclosus ſa·ſum·& ꝑiclitoꝛ taris·i·periculum uel diſcrimē incurrere·ſecūdū hug̃·Papias uero dicit Periculū a perio ris·qꝛ pene ꝑire faciat id eſt·diſcrimē uel expimentum

Perifraſicꝰ a perifraſiſ đꝛ perifraſicꝰ ca·cū·ut iſte loq̄t̄ ꝑifraſice·i·ꝑ ꝑifraſim·uel ꝑ circūlocutionē·Et ꝑifraſticꝰ ca·cū·in eodē ſenſu·penul·coꝛ·

Perifraſis quidā tropuſ de quo ſup̄ dixi in tractatu de tropis in quarta ꝑte·

Perihermenias·hermene grece latine đꝛ interp̄tatio·vnđ hec hermena ne·interp̄tatio·Et ẜm grecā declinationē facit hermenias gēs q̄ ponitur in intitulatōe illius libꝛi ariſtotelis vbi hētur. Incipit liber peri hermenias·Et ſunt due ꝑtes·Peri em̄ greca ꝑpoſitio eſt·& tm̄ valet q̄tum de hermeniaſ eſt gēs grecus·Eſt ergo ſenſus·Libꝛi peri hermenias id eſt·de interp̄tatione Greci em̄ carētes ablatiuo cōſtruūt ſuas ꝑpoſitōnes cū genitīs loco ablatiuorum.Quidā tn̄ minus intelligētes vtūtur hoc quaſi nomīe cōpoſito.ſ·hec perihermenia·

Perimetrū a peri.i·circū·& metros mēſura componitur hoc perimetꝝ tri·i·linea circūcirca menſurans.et coꝛ·me naturaliter

Perimo mis·mi·peremptū ꝑimere·i·occidere·& componit̄ a per et emo emis·& coꝛ·ri·

Perinde cōponitur ex ꝑ & inde·i·taliter·Et ē aduerbiū ſimilitudīs uel qualitatis·& acuitur in antepenultīa·et apocopat̄·& đꝛ ꝑin·ꝓ perinde

Perio peris ꝑiui ꝑire peritū·i·docere inſtruē aꝓbare·A quo dixerūt quidā eſſe ꝯpoſita aperio & cōperio et ſimilia que ſupꝛa diximus eſſe cōpoſita a pario·Sed hoc uerbū iam aboliuit·Sed quedā ab eo deriuata adhuc retinemus·ſcȝ peritus et periculum et q̄dam alia.et cor·pe·

Periodica a peri circū & oda via cōponitur hec periodica ce·Periodice febꝛes ſunt quas quotidianas.tercianas·quartanas vocāt·ſic dicte·quia certo tempoꝛis circulo moueantur & non cōtinue affligāt·et coꝛ·di·

Periodus·oda quod ē via uel finis cōponitur cū peri quod eſt circū·& dicituꝛ hec periodus di.pel'·coꝛ.quaſi circūitus uel ambitus uel quaſi circa finē vel periodus·i·clauſura·Item ẜm pap·periodꝰ vltima diſtinctio que totā ſentētiam claudit·Cuius partes ſunt colum et coma de quibus dixi in fine quarte partis

Peripateticus·peri quod eſt circū cōponitur cū patos qđ eſt calcās·& dicitur peripateticus ca·cū quaſi circūcalcās uel ambulās·Vel peripatetici dicti ſunt quidā pħi ab ambulatōe q̄ſi circūcalcātes uel ambulantes·qꝛ ariſtoteles autoꝛ eoꝝ deambulans diſputare ſolitus erat·vel qꝛ ꝑābulabāt de ſcola ad ſcolā diſputātes & inquirētes quid meliꝰ ſue ſnīe poſſēt adq̄rere uel adiūgere·& coꝛ·ti

Peripetaſma·peri cōponitur cū petaſma·qđ eſt velum l' tentoꝛiū·uel coꝛtina·et đꝛ hoc peripetaſma matis·i·velū·uel tentoꝛiū·uel coꝛtina·uel potius quelibet adiectio eius ī circūitu facta·vnde pꝛopꝛie peripetaſma đꝛ ſupioꝛ pſ in coꝛtiniſ q̄ depicta ē.Impꝛopꝛie tn̄ đꝛ peripetaſma qn̄qȝ limbꝰ·Et ut oſtēdi in tercia ꝑte in datiuo tercie derlina·ꝑ ꝑ̄ſcia·Antiqui dicebāt hoc peripetaſmatū ti.

Peripecio inciſio ſcripturaꝝ·uel capitulū·ul'ſnīa ſecūdū papi·& acuitur in fine·

Peripleumonia nie·viciū pulmonis cū doloꝛe·Et ꝯponitur a peri quod ē circū·& pleumonia·

Peripſima a peri circū et ſimus ma·muȝ·qđ ē curuus·uel ſemus quod ē impfectus.uel ſeco cas·cōponitur hoc peripſima matis·i·purgamentū quod eijcitur de tritico qn̄ ventilatur·uel purgamētū pomoꝛum·& raſura·& limatura cuiuſlibet rei·q̄ circūcirca res ſematur·i·diminuatur·ſecūdū hug̃·Peripſima etiā dicitur quelibet domoꝝ q̄ſquilia Vn̄ v̓ſus Quod purgas de re dic eſſe ꝑipſima vere·ut ſuber pomi.quiſq̄liaſqȝ domi·i·purgamentū uel ſoꝛdes Apoſtolus in p̄ma ad coꝛin·ca·iiii·Omniū peripſima factus ſum

Periſologia·quoddā vitiū eſt de quo dixi in quarta parte in tractatu de vitijs annexis barbariſmo et ſoloeciſmo

Perito tas·frequēter ꝑire pel'.coꝛ.a perio ris·peritum peritu·v in o fit perito·

Peritomū mi·i·circūciſio·& cōponitur a peri circum·et tomos quod eſt inciſio·

Peritus a perio peris periui ꝑitum deriuatur peritus ta·tum·i·doctus·inſtructus·ſapiēs·& ꝯpat̄ peritus tioꝛ.ſimus·vnde ꝑite tius·ſime adū·& hec

peritia tie. & cõponitur. imperitus ta. tum. & ꝓdu
penl'. Et põt esse peritũ sup. de pereo peris. et tũc
cor. penul. Item peritũ põt esse sup. de perio peris
Inde peritus. & tũc ꝓdu. penul. Horati⁹ in epi. Vi
uere si recte nescis disce de ꝑitis. & quidã dicit Ne
tẽdas perituz. post xp̃m tẽde peritũ. Nõ vadit pe
ritum qui vult audire peritum

Periurus ra. rum. penul. ꝓducta a ꝑiuro iuras. &
dicit periurus quasi ꝑdens vel ꝓdens ius. vnd̃ hoc
ꝑiurium rij. secũdũ hugui. Papias vero dicit ꝙ ꝑ
iuro uerbũ nõ habet v. Nam dicim⁹ deiero & peie
ro. et hoc uerũ est ẜm vsum modernoꝝ. Tñ antiq̃
dicebãt ꝑiuro ras. a quo ꝑiurus. vide in iuro iuras
¶ Hic nota ꝙ iurare est deũ testẽ inuocare. Per
tinet aũt ad dei irreuerẽtiã ꝙ aliquis eũ testẽ inuo
cet fl'itatis. q2 per hoc dat intelligere. uel ꝙ de⁹ ve
ritatem nõ cognoscat. vel ꝙ falsitatẽ testificari ve
lit. Et ideo ꝑiuriũ manifeste est pctm̃ religioni cõ
trarium cuius est deo reuerẽtiam exhibere. Vnd̃ ꝑ
cepit dñs ĩ leuitico capitulo. xix. Nõ ꝑiurabis ĩ no
mine meo. Item scias ꝙ ille qui iurat se facturũ ali
quid illicitũ. iurãdo incurrit ꝑiuriũ. ꝓpter defectũ
iusticie. sed si nõ impleat quod iurauit. in hoc periu
riũ nõ incurrit. q2 hoc nõ erat tale quid quod sub
iuramẽto cadere posset. ¶ Ille etiam qui iurat se ñ
intraturũ religionẽ vel nõ daturũ elemosinã. uel ali
quid hmõi iurando ꝑiuriũ incurrit ꝓpter defectuz
iudicij. Et ideo quãdo facit id quod melius est. non
est ꝑiuriũ sed ꝑiurio cõtrariũ. Contrariũ em̃ ei⁹ qd̃
facit sub iuramẽto cadere nõ poterat. vide in iuro
ras. Item cũ quis iurat uel ꝓmittit se facturũ volũ
tatem alterius. intelligẽda est debita cõditio. Si. s.
id quod ei mandat sit licitũ et honestũ. & portabi
le siue moderatũ. Nota insuꝑ ꝙ ille qui iocose peie
rat nõ euitat diuinã irreuerẽtiam. sed q̃tum ad ali
qd̃ magis auget. & ideo nõ excusat a peccato mor
tali. Item scias ꝙ sicut dicit aug⁹ ad publicolã. Nũ
q̃ me ĩ scripturis sanctis legisse nemĩ ne ab aliquo
iuratõez accipiam⁹. Vnde ille qui recipit nõ peccat
nisi forte ꝓpria sponte quãdo ad iurandũ cogit euz
quem scit falsũ iuraturũ. Et hoc intelligo de ꝑsona
priuata. Nam si aliquis exigat iuramẽtum tanq̃ ꝑ
sona publica. ẜm qd̃ exigit ordo iuris ad petionem
alterius. nõ videt esse in culpa. si ipse iuramentum
exigat. siue sciat ipm̃ falsum iurare siue uerũ. q2 non
videt ille exigẽ. s3 ille ad cuius instãtiã exigit

Perizoma matis. ge. neu. est q̃dam uestis hominũ
antiq̃ssima. i. succinctoriũ femorale. quo tñ genita
lia cõtegũtur. Alij dicũt ꝙ sit tunica folijs consuta
qualẽ dñs fecit ade post lapsuz. Gene. iij. Et cõpo
nitur a peri. i. circũ. & zoma quod est corp⁹. & de
beret dici perissoma. sed ꝓ duobus s. ponit sepe z
sicut h̃ ẜm hug. Item ꝓ z. ponũtur duo s. Vnd̃ di
cit pris. in p̃mo maio. Sepe ꝓ z. ss. solemus gemina
tum ponere. ut patrisso ꝓ patrizo. & ꝓducit penl'.
nẽi perizoma. sed cor. penul. gẽi ꝑizomatis

Perlego gis. legi. ꝑlegere. i. ꝑfecte legere ex per
& lego legis. componitur. & cor. le. in p̃senti. sed
in p̃terito ꝓducit.

Perlido dis. ex ꝑ et ledo dis. cõponitur & ꝓducit
li. vide in ledo dis.

Perlisus sa. sum. ꝓdu. penul. i. valde lesus a ꝑlido
perlidis dicitur

Perlitor a ꝑlino nis: dicitur hic ꝑlitor toris. i. oc
cisor. vide in lino linis.

Perna ne. i. petaso. uel bassa porci. Vnde pap. dic
Perna vulgo q̃ bassa dicit. Vnde q̃dam Esse vbi ꝑ
naretur hec forsam torquis habetur

Pernicies a ꝑneco cas. d2 hec ꝑnicies ei. i. mors. in
ritus. vnde ꝑniciosus sa. sum. i. mortifer. letalis. &
compatur. vnde ꝑniciose sius. sime. adũ. & hec ꝑni
ciositas tatis. Item ꝑnicies. id est. velocitas peduz
a pernix. id est. velox.

Pernicitas in pernix vide

Pernix a ꝑneco cas. deriuat hic & hec & hoc per
nix cis. penul. cor. i. ꝑniciosus destructor. & cõpat
ꝑnix cior. simus. vnde ꝑniciter cius. sime. aduer. Et
hec ꝑnicitas tatis. & hec ꝑniciositas. i. destructio
interitus. Item a ꝑnitor teris. qd̃ cõponitur ex per
& nitor teris. deriuat hic et hec & hoc ꝑnix cis. pel'
ꝓdu. in obliquis. i. ꝑseuerãs in conatibus vel velox
& ꝓprie in pedibus. & compatur ꝑnicior simus. vñ
ꝑniciter cius. sime. adũ. & hec ꝑnicitas tatis. i. velo
citas. celeritas. & est ꝑnicitas pedũ. Sed celeritas
& velocitas. pennaꝝ uel veloꝝ. Versus de pernix
Pro ꝑnice citũ. ꝓ ꝑnice dico nociuũ. Pernitor pri
mũ ꝑneco dat reliquũ. Qui necat est ꝑnix. festinat
currere pernix.

Pernocto a ꝑ et nocto ctas. cõponit ꝑnocto per
noctas ctaui. Et est ꝑnoctare. q̃si ꝑ totã noctẽ vi
gilare. sed ponit simpliciter ꝓ vigilare. vl' vigilare
nocte. vnd̃ ꝑnoctãs tis. Luce vj. Et erat ꝑnoctans
in orõe dei. vnd̃ ꝑnoctãter adũ. i. vigilanter. & scri
bitur per ct.

Pernox a ꝑnocto ctas. d2 hic et hec & hoc ꝑnox
ctis. i. vigilãs. & ꝓprie nocte. Vñ d̃ beato dñico cã
tatur. Pernox cum christo proprium non posside
bat lectulum. &c.

Pero ronis. mas. ge. q̃dam calciamẽtũ rusticorũ
amplũ et altũ. qd̃ alio noĩe d2 culpone⁹. Et d2 a pe
ri quod est circũ. q2 ꝑ nimia amplitudĩe circũcirca
vagat. vñ ꝑonatus ta. tum. i. ꝑonib⁹ calciat⁹. Vñ
ꝑsius. Nauim si poscat sibi ꝑonatus arator.

Peroro ex ꝑ et oro oras cõponit peroro oras. ora
ui. et est perorare ualde orare. vel potius perfecte
orare. & cum perfectõe et effectu sc3 oratiõis im
petrare. quod petitur ad effectum deducere. & pro
ducit penul. peroro.

Perosus perosa sum. in osus sa. sum. vide & pro
ducit penultimam

Perpaucus ex ꝑ et paucus cõponitur ꝑpauc⁹ ca.
cum. i. valde paucus. Vñ ad heb. xiij. etem̃ ꝑpau
cis scripsi vobis &c.

Perpello lis. ꝑpuli. pulsum. lere. i. ꝑfecte pellere.
& cõponit ex ꝑ et pello

Perpendiculũ li. instrumentũ est cemẽtariorũ qd̃
alio nomine dicit amussis. & plũbatũ. quod ipi de
mittũt ad ꝑpendẽdum equalitatẽ muri. vnde hic &
hec ꝑpendicularis. & hoc re. Illa linea dicit perpẽ
dicularis q̃ sursum uel deorsum recte dirigit. vnde
perpẽdiculũ dicit illud vnde lebetes ferũtur et su
spendũtur. & in ista significatõe dicitur ꝑpendicu
lum a perpẽdeo des. q2 in eo lebetes perpẽdent. ꝓ
instrumẽto aũt cemẽtarioꝝ dicit perpẽdiculũ a ꝑ
pendo dis. quod est intelligere. cõsiderare. aĩaduer
tere. percipere. trutinare.

Perpendo ex per & pẽdo pendis componitur ꝑ
pendo dis. di. & est perpendere equiuocum ad plu
ra. vide in perpendiculum.

Perpẽsilis penul. cor. in pẽsilis exponit

Perpera a peruerto tis. dicit hec perpera re. perũ
sus. prauus. nõ rectus. vnde perpere adũ. qualita
tis. peruerse. male. praue. nõ recte. pro quo sepe po
nitur perperã. quod nõ debet acui in fine. sicut nec

multifariã·nec palã·Apostolus ad corint·xiii·Nõ
agit perperã·& cor·pe·

Perperam in perpera exponitur·

Perpes ꝑpetis ge·om·i·ꝑpetuus a ꝑpetior teris·
& cor·penul·genitiui

Perpessiuus ua·uuz·qui frequẽter aliqui d patit
& dicit a ꝑpetior peteris.

Perpessus sa·sum·i·valde uel diu passus·& ẽ pti
cipium de ꝑpetior teris·Marci·v·Et fuerat multa
ꝑpessa a ꝙpluribus medicis·

Perpeti penul.cor.infinitiuus de ꝑpetior teris·i·
tolerare diu uel valde pati

Perpetim a ꝑpes dicit ꝑpetim penul·cor·aduer·
id est·ꝓlixe·ꝑpetue·cõtinue·

Perpetior ex p et patior teris·ꝯponitur ꝑpetior
teris·ꝑpessus sum·ꝑpeti·i·diu vel valde patior·&
mutatur a in e correptã

Perpetro ex p & patro tras·ꝯponit ꝑpetro tras
penul·cor·& est ꝑpetrare ꝑagere·cõmittere uerbũ
actiũ·& ꝓprie in malo accipitur

Perpetuus a ꝑpetior teris·dr ꝑpetuus tua·tuum
qd nunꝙ habebit finẽ·sz hũit ꝑncipiũ·ut aie et an
geli·vñ ꝑpetue adũ·& hec ꝑpetuitas tatis·status
vite quã habet res aliq ex eo ꝙ habuit principium
sed nõ sit habitura finem·

Perplexus.Plexus ꝓ flex? cõponitur cũ p·& dr
ꝑplexus xa.xum·i·implicitus·irretitus·inuolutus
colligatus·obscurus·Iñ hec ꝑplexitas tatis·Et
scias ꝙ ꝑplexitas veritate inspecta nihil est·nec pt
aliqs esse ꝑplexus inter duo mala·i·necessitate astri
ctus ad aliqd malum ꝑpetrãdum·Augustin?·Va
sis ire nunꝙ de? redderet interitũ·si nõ spontaneũ
homo inueniret habere pctm·Cum ergo qs posit?
est inter duo mala·aut põt vtrũqz vitare aut alterꝝ
facere sine pctõ·Et cum oportet me alterꝝ facere·
debeo eligere iuxta cõsilium beati gregorii·qd p se
ꝯsideratũ est minus pctm Vnde dicit beat? greg·
tractãs illud iob·Nerui testiculorꝝ ei? ꝑplexi sũt·
Quia ergo beemoth iste ita inexplicabilibus nodis
ligat·ut plerunqz mẽs in dubio adducta vnde se a
culpa soluere nititur·inde in culpa arti? astringat
Recte dr Nerui testiculorꝝ eius sunt ꝑplexi Est tñ
quod ad destruẽdas eius versutias vtiliter fiat·ut
cũ mẽs inter minora & maxima pctã cõstringitur
si omino nullus sine pctõ euadẽdi aditus patet·mi
nora semp eligãtur Quia et q murorꝝ ambitu vndi
qz ne fugiat claudit·ille se ĩ fugã ꝑcipitat·vbi bre
uior murus inuenitur

Perproperus a ꝓpe deriuat ꝓperus ra·rum·penl
cor·i·festin?·et citus·& componitur·ꝑproperus
pera.rum·& ꝑproperus ra·rum·id est·valde ꝓpe
rus·vel ante ꝓperus

Perquiro ris·penul·ꝓdu·i·ꝑfecte vel valde q̃ro
ex per & quero ris·

Perscrutor ex per et scrutor taris·cõponit ꝑscru
tor taris·i.ꝑfecte scrutari·Inde ꝑscrutãs tis·gñis
omĩs.i.ꝑfecte scrutãs·subtiliter inspiciẽs·ĩquirẽs
inuestigãs·& producit scru·macha·libro ꝑmo ca·
iii·Perscrutans eos·

Persepe·i·sepissime l' valdẽ sepe·ꝺm pap·& ꝓd·se

Persepolis a ꝑsus et pol' et ciuitas.cõponit hec
ꝑsepolis lis·pel·cor·q̃dã ciuitas quã ꝑsus ꝯdidit·

Perseuerãtia tie·in perseuero est

Perseuero a p & seuero ras·cõponitur ꝑseuero p
seueras penul·ꝓdu·i·persistere & in ꝓposito ꝑma
nere·vnd hic & hec & hoc ꝑseuerãs tis.& compa
tur·vnde perseuerãter aduer·et a datio perseuerã
ti addita a fit hec perseuerãtia tie·Et ut dicit pap
Perseuerãtia est in virtute·Pertinacia vero ĩ vicõ
¶ Et scias ꝙ beatus gregorius tractãs id·Sic faci
ebat iob cũctis diebus dicit·Incassum quippe bonũ
agitur·si ãte terminũ vite deserat·qr et frustra ve
lociter currit·qui priusꝙ ad metas veniat deficit

Persicetũ ti·penul·ꝓdu·in ꝑsicus exponitur·

Persicus a persis uel persida ciuitate·deriuat hec
persicus ci.quedã arbor inde ꝑmo aduecta·vl' per
sicus a persio rege qui in egipto ꝑmo inseruit illaz
vnde hoc persicũ ci·fructus illius.& hoc persicetũ
ceti·locus vbi persici crescũt·& persicari? ria·riũ.
& persice? cea.ceum·Itẽ adiectiue declinatur persi
cus sica·sicum·penul·correpta·id est·perseus·siue
de perside existens.

Persolẽtia a persoleo soles·quod componit ex p
et soleo les·dicitur hic et hec & hoc persolens tis·
generis omĩs·& a datiuo persolẽti addita a·fit hec
persolẽtia tie·i·assiduitas

Persis persidis.mulier de persida·ꝺm pap·& cor
si·vide in persus

Persoleo les·penul·cor·in soleo les·expõitur

Persolus a persoleo les·deriuat persolus la·lum
id est·assiduus·Plautus·Ebriose & persole nuge
& cor.so·Si autem inueniatur persolus cõpositũ
a solus·& tũc ꝓdu·so.

Persona a persono nas·dicitur hec persona sone·
Et est persona rõnabilis creature indiuidua essentia·
& secundũ hoc dr ꝑsona q̃si per se vna·et est ethia
& secundũ hoc ꝑsona videtur spectare ad deitatez
Item ꝑsona dr histrio·repsentator comediarꝝ·quia
diũsis modis ꝑsonat diuersas repsentando ꝑsonas
& hinc ꝑsona dr in grãmatica ipm suppositũ·Qñz
ꝓpetas suppositi Qñz ꝓprietas vocis Qñz vox ipa
Qñz modus significãdi·et quãdoqz ꝑsonalis ꝓprie·
tas·Item persona dicitur in ecclesia·qui dignitatez
habet ꝑ ceteris·& hoc ab histrione sumptũ est·q
diuersas ꝑsonas repsentando diuersos solet accipe
ornatus·& secũduz dignitatẽ persone quã habebat
repsentare·& hic tractũ est ut ꝑsona dicatur ĩ ec
clesia·Naz ꝺm diuersos gradus dignitatis ꝑsone di
stinguuũtur in ecclesia·et hinc etiã tractũ est·vt ĩ
grãmatica vna ꝑsona dicatur ꝑma·alia secũda·alia
tercia·quod fit ratõe dignitatis·& deberet ꝑsona
penultia correpta dici·sed ad differẽtiã huius ipa
tiui ꝑsona ꝑsonet·quod corri·penul·hec persona
e·penult·ꝓducit·Vnde quidam Paup ꝑsona·nõ
ẽ mea ꝑsona regi Q? aũt dr ꝑsona quasi p se sonãs
ethimologia est·et hic hic & hec ꝑsonalis & hoc le
vnde ꝑsonaliter aduer·& hec ꝑsonalitas tatis·Itẽ
a ꝑsona dicitur ꝑsonatus ta·tum·& hic ꝑsonatus
tus·tui·dignitas uel officium ꝑsone·secũdum hug·
Vide etiam in prosopon ¶ Hic nota ꝙ ꝺm theolo
gos ꝑsona dicitur de deo·et de creaturis sicut d ho
mine et de angelo·nõ vniuoce nec equiuoce·sz ꝺm
analogiam·& ꝙtum ad rem signatã·qr ꝑus est in
deo ꝙ in creaturis Sed ꝙtum ad modum significã
di est ecõuerso·sicut est de omnib? alus nominib?
que de deo et de creaturis analogice dicuntur Itẽ
nota ꝙ ꝑsona signat quid distinctum in natura ali
qua·tamẽ nõ est eadẽ ratio nature in diuinis ange
lis & hominibus·qr secũdum richardũ·In diuinis
est distinctio p solas relatões originis·In angelis
p ꝓprietates absolutas.In hominibus vtroqz modo
Nõ tamẽ ex hoc sequitur·ꝙ ꝑsona ꝑdicetur de ꝑdi
ctis equiuoce·qr ratõ persone importat distĩctõez
in communi·vñ abstrahit a quolibet mõ distictõis

& ideo potest esse vna ratio analogie in his que di
uersimode distinguunt̃. ¶ Itẽ cõsueuit queri. Vtr̃
xp̃s ſm q̃ homo sit p̱sona. Dico q̃ in xp̃o nõ est ni
si vna p̱sona que est eterna. nullum aũt eternũ cõ-
uenit xp̃o ſm q̃ homo ꝓprie loquẽdo. Vñ hec non
est vera. Xp̃s secũdum q̃ homo est persona nisi
replicetur suppositũ homĩs ut dicatur. Xp̃s ſm q̃
iste homo est persona. hoc eñ verũ est. Et si dicas
sicut dicit boetius. Persona est rõnalis nature indi
uidua substãtia. sed christ⁹ secũdum q̃ homo ẽ ra
tionalis nature indiuidua substãtia. ergo xp̃s scd̃m
quod homo est. ẽ persona. dico xp̃us secũdũ q̃ ho-
mo est substãtia rationalis nature. sed secũdum q̃
iste homo est indiuidua substãtia rõnalis nat̃e. Vñ
sic secũdum q̃ iste homo est persona. sicut secũdũ
q̃ iste homo est deus. ¶ Verum anima sep̱ata sit
p̱sona. dixi in anima. ¶ Hic nota q̃ est vnus deus
in essentia. & trinus in p̱sonis. quod sic potest p̱sua
deri. Si eñ duo essent dij. vel vterq̃ insufficiens
esset. vel alter sup̱flueret. q̃ si aliquid deess; vni qd̃
haberet alter. nõ esset summa p̱fectio. Si uero vni
nihil deess; quod haberet alter. cũ in vno essent om
nia. alter sup̱fluer;. Intelligat ergo mẽs rõalis vnũ
deum oĩm auctorẽ. & videat q̃ absq; sapiẽtia non
sit. quasi res fatua. Et ideo ĩtelligat eũ habere sapi
entiam que ab ipso genita est. Et q̃ sapiam suã dili
git. intelligat etiã ibi esse amorẽ. ¶ Nam sicut dicit
augustin⁹ in sexto libro de trinitate. Si dei fili⁹ v̇
tus et sapiẽtia dei est. nec vnq̃ fuit deus sine v̇tu
te & sapiẽtia. coeternus est deo patri filius. Dicit
aũt apl̃s xp̃m esse dei virtutẽ et dei sapiẽtiam. aut
igitur fuit qñ non fuit dei filius. aut aliqñ de⁹ non
habuit virtutẽ et sapiẽtiam. quod demẽtis est dicẽ.
Cõstat eñ q̃ semp̱ habuit sapientiã. semp̱ igit̃ hũit
filium. ¶ Item pater semp̱ dilexit filium suũ. s; spi
ritussanctus est amor patris et filij. igit̃ semp̱ fuit
sp̃ũssanctus. ¶ Item scias q̃ sicut fides catholica
coeternas. ita et coequales tres p̱sonas asserit. Eq̃-
lis est eñ patri in oĩbus filius. et patri et filio spi
ritussanctus. Et ut ait beatus augustin⁹ in lib̃. de
fide ad petr̃ breuiter aperiẽs quõ intelligat̃ equa
litas patris et filij & sp̃ũssancti dicit. Nullus hor̃
alium aut p̄cedit eternitate. aut excedit magnitudi
ne. aut sup̱at potestate. ¶ Ad hoc etiam facit illd̃
quod dicit beatus leo papa. Beate inquit trinitatis
incõmutabilis deitas. vna est substãtia. indiuisa in
op̱e. cõsors in volũtate. par in omĩpotẽtia. equalis
in gloria. Vide in vnus & in alius. & in ꝓprietas.
& in secũdus. ¶ Scire etiã te volo q̃ si etern⁹ su-
matur substãtiue. tũc p̄dicatur in singulari d̃ trib⁹
p̱sonis. Et sic accipit athanasius cũ dicit. Eternus
pater. eternus filius. eternus sp̃ũssanctus. Et tñ nõ
tres eterni. sed vnus eternus. S; si adiectiue sumat̃
eternus. tũc predicatur pluraliter. sed coeternus.
semp̱ debet p̄dicari pluraliter ꝓpter habitudinem
p̱sone ad p̱sonam quã importat. ¶ Et scias q̃ ut di
cit beatus bernardus in q̃nto libro de cõsideratõe
Sacramẽtum hoc magnũ est et q̃dem venerãdũ nõ
scrutãdum quo modo pluralitas ĩ vnitate. aut ip̃a
vnitas sit in pl̃alitate. Scrutari hoc temeritas ẽ. cre
dere pietas est nosse vero vita est eterna. Ad quã
deus trinitas nos p̱ducat. Amen.

P erspicax cis. in p̱spicio cis est. & cor. spi.

P erspicio ex p̱ et specio cis. ꝯponitur p̱spicio cis
spexi. spectum p̱spicere. i. p̱fecte intelligere. aspicẽ
p̱pendere. vnde p̱spectim adũ. i. visibiliter vel cla
re. & p̱spicuus cua. cuum. i. clarus. lucidus. perspe
ctui peruius. vnde ꝓspicue adũ. & hec p̱spicuitas
tatis. Item a p̱spicio dicit̃ hic et hec et hoc p̱spicax
cacis. i. clarus. subtilis. uel p̱fecte et plura videns
& compatur. vnde hec p̱spicacitas tatis. Item a per
spicio cis: dicitur p̱spicor caris. deponẽ. i. p̱spicere
Vel cõponit̃ a p̱ et specio. vñ hic et hec p̱spicabil̃.
& hoc le vñ p̱spicabiliter aduerb̃. & hec p̱spicabili
tas tatis. & cor. p̱spicio spi.

P erspicor caris. vide in p̱spicio cis.

P erstringo gis. strinxi. strictum. p̱stringere. id ẽ.
perfecte stringere. leuiter tãgere. sũmatim dicere.
& a per et stringo stringis cõponitur. & nõ habet
v in vltima sillaba.

P ersus p̱si. q̃dam rex fuit. qui quãdam terrã d̃bel
lauit. & eius nomĩe dicta est p̱sia p̱sie. & hec persis
dis. & hec persida perside. vnde perseus sea. seum
& persicus persica cum. & hic et hec persa perse.
secũdum hug̃.

P erterrefacio perterreri. infinitiuus de p̱terreo.
componitur cum facio et fio. et dicitur perterrefa
cio terrefacis. perterrefio terrefis. id est. facio per
terreri. uel fio p̱territus

P erterreo. per cõponitur cum terreo. & dicitur
p̱terreo p̱terres perterrui p̱territum. id est. p̱fecte
uel ualde terreo. vnde p̱territus ta. tum. & cõpo-
nitur. Imp̱territus ta. tum.

P ertesum. vide in tedeo tedes.

P ertinacia cie. in p̱tinax vide

P ertinax a p̱tineo nes. deriuatur p̱tinax cis. pen̄.
cor. in nominatiuo. sed p̱du. in genitiuo. generis om.
& est p̱tinax valde uel impudẽter tenẽs. durus. p̱se
uerãs. impudẽs. cõstans. irreuocabilis. indocilis. ob
stinatus. & compatur. vnde hec p̱tinacitas tatis. i.
assiduitas. p̱seuerãtia. impudẽtia. Idem et p̱tinacia
cie. Et secũdum pap. Perseuerãtia est in virtute. p̱
tinacia uero in malo.

P ertineo nes. p̱tinui tentum. i. attinere. ul̃ p̱fecte
siue valde tenere. & cõponitur ex p̱ & teneo tenes
& cor. ti. & hñt attineo et p̱tineo supinũ. sicut suũ
p̱mitiũ. ut attẽtum et p̱tentum

P ertusus a pertũdo dis. tudi. tusum. & dicit̃ per
tusus sa. sum. i. p̱fecte cõfractus. & p̱du. tu. vide
in tũdo dis. aggei. j. In sacculum pertusum

P eruerto tis. in uerto uertis est.

P eruicax. vice componit̃ cũ p̱. & dicit̃ hic et hec
peruicax cis. i. improbus. p̱teruus. importunus. &
componitur a per et vice. quia vicem suam obtine
re vult. vel quia peruertit vices rer̃. quod bonu;
est iudicãdo malum. vel ecõuerso. Vel compõitur
a per et vicio vicias. quia in vicio persistat. vel a p̱
et vicio et cadẽs. quasi per viciũ cadens. vel a per
& viribus et cadens. quasi per suas vires cadens.
vel componitur a per et vicia. qua; antiqui victo
riam dicebant. & inde peruicax ꝓprie dicitur qui in
ꝓposito suo ad victoriam perseuerat. & comparat̃
vnde peruicaciter cius. sime. aduerbium. & hec p̱
uicacia peruicacie. & peruicacitas peruicacitatis.
secũdum huguicione;. Papias uero dicit. Peruicax
id est. perseuerãs. contumax. obstinatus. durus. im
mobilis. & corripit penultimam nominatiui. & p̱
ducit penul. genitiui.

P eruigilium gilij. i. vigilatio. a peruigil d̃r

P eruius uia. uium. per quod via pat;. & compo
a per et via.

P erula le. di. parua pera. & cor. penul.

P erusium opidum in italia. vnde perusinus peru
sina perusinum.

Pes pos podos dicūt greci & nos dicimus hic pes pedis cum quo ambulamus Vnde quadā similitudine pedes dicūtur in versibus & metris. quia per ipsos metra ambulāt. Sicut em̄ nos pedib⁹ incedim⁹ ita metra quasi pedib⁹ gradiūtur Et dscribitur sic. Pes est sillabarum et temporum certa dinumeratio. Pedes autem quibus vtimur in heroico carmine duo sunt tm̄ scz dactilus et spondeus. Dactilus cōstat ex trib⁹ sillabis. prima lōga et duabus breuibus ut carmina. et potest vbiqz poni nisi in sexto pede uel loco. Spōdeus constat ex duabus longis sillabis. ut estas. & potest vbiqz poni nisi ī quinto pede. Vnde versus Sextum sperne pedem si sumis dactili sedez. Quinto spondeus dicit̄ esse reus. Quidam tamē volunt q̄ trocheus habeat locum in fine. Nos uero dicimus q̄ finalis sillaba siue sit longa siue sit breuis. semper accipitur pro lōga. ut apud lucanum. Iusqz datum celeri canimus populumqz potētem. Item pedes dicūtur extremi anguli velorum uel potius illi duo in naui funes q̄ extremos velorum angulos tenēt. Pes cōponitur hic et hec et hoc bipes bipedis. tripes tripedis. q̄drupes quadrupedis. id est. habens uel aptuz natū habere duos uel tres vel quattuor pedes. vnd bipedius bipedia pedium. & hic & hec bipedalis et hoc bipedale. & hec bipedalitas bipedalitatis Tripedius tripedia tripedium. & hic & hec tripedalis. & hoc tripedale. & hec tripedalitas tripedalitatis. Quadrupedius quadrupedia quadrupedium. & h̄ & hec quadrupedalis et hoc quadrupedale. & hec quadrupedalitas quadrupedalitatis. & quadrupedans quadrupedātis generis om̄is. id ē. quadrupes Et scias q̄ ut dicit pris. q̄ a pede uel a sedēdo composita per dis. nō per tis. efferūt genitīū. & a pede quidem seruant composita e. A sedendo vero composita mutant e. in i. ut compes compedis. deses desidis. vide in apicula. Item scias q̄ pes anime intelligitur amor quo itur ad delectationez. que locus anime est. quia amor cum paruus ēst dicitur cupiditas uel libido. cum uero rectus seu bonus dicitur caritas.

Pesco scis. pescui. deriuatur a paciscor pacisceris & componitur cum con. et dicitur compesco compescis. & cum dis. & d̄r dipesco cis. & cū de. & d̄r depesco scis. vide etiā in depesco cis.

Pescui est p̄teritum de pesco scis.

Pessariū rij. est genus medicamīs. q̄ int⁹ īiciat̄ uel intromittat̄. & dicit̄ a pessum.

Pessellū li. i. sera. vide in pessulum

Pessimo pessimas. malus irregulariter comparat̄ malus peior pessimus. & a peior. dicitur peioro peioras. & a pessimus. pessimo mas. maui. matum. mare. id est. pessimuz facere. deteriorare. pessime tractare. Ecclesiast. xxxviii. Teipsum pessimabis. & corripit si.

Pessulum pessuli. & hoc pessellū selli. sera lignea qua firmatur hostium. & dicitur a pello pellis pulsum. quia pellitur & repellitur Q̄z autē dicitur pessulum quasi pulsus sum. uel pellens sum. ethimologia est. & corri. su. canticoruz capitulo quīto. Pessulum hostij mei aperui. Papias uero dicit. Pessulum. i. hostium a pede dictum. habet em̄ inferiorez cardinem quasi pedem.

Pessum aduerbiū loci. i. sub pedibus. a pes dicitur Vel pessum. i. deorsum p̄ceps.

Pessundo das. Do das cōponitur cum pessum. id est. sub pedibus scz subtus. & dicitur pessundo das. dedi. datum. i. sub pedibus dare. uel cōculcare p̄sternere. supponere. secūdum huguicionē. vide in do das. Pap̄. uero dicit. pessundare. pedes sursum dare. dum quis cadit retro. mergere. deprimere. & cetera.

Pesti grece latie d̄r humor. & acuit̄ in fine

Pesticula le. di. p̄ua pestis. & cor. penul.

Pesticus stica. sticum. penul. corre. vide in pestuosus infra

Pestilens. pestis componitur cum lentos quod ē plenum. & dicitur pestilentus stilenta. stilentum. & hic et hec & hoc pestilens lentis. id est. plen⁹ peste. & vtrumqz compatur pestilentior simus. vnde pestilente & pestilēter stilentius. sime. aduerbium. & a pestilenti datiuo addita a fit hec pestilētia tie & est idem quod pestis. Sed p̄prie pestis est nomē ipsius morbi. Pestilentia uero ē id quod ex se efficit morbum. vnde et dicitur pestilentia secūdum quosdaz quasi pastilentia. quia sicut incēdium depascat dum descendit p̄ totuz corpus. secūdū hug. & corsti. pestilens. et sunt tres modi pestilētie. aut ex terra. aut ex aqua. aut ex aere. secūdum pap̄.

Pestilentia tie. in pestilens vide.

Pestilentus in pestilens est.

Pestis a pesti quod est humor dicit̄ hec pestis tis ab hac peste. he pestes. harum pestium. & facit accusatiuus pluralis in es vel in is. pestis uel pestes. & dicitur pestis quidam morbus. quādo scz mēbra dissoluūtur & putrescunt. vel dicitur pestis quasi pastis. a pascēdo. quia ueluti incēdiuz depascat dū descendit per totum corpus. & gignitur ex corrupto aere. & eadem contagium dicitur et cōtagio. a cōtingendo. quia quem cōtigerit polluit. vel quia tactu vnius descēdit per omnes. Ipa et inguina ab inguinuz p̄cussione. Eadem et lues a labe uel luctu uel luēdo dicta. que tāto est acuta. q̄ n̄ habeat spaciuz temporis in quo uel vita speretur vel mors. ul' repentinus morbus simul cum morte veniēs. & est quasi idem quod pestilentia pestis. Vide etiam in pestilens.

Pestuosus a peste deriuatur pesticus ca. cum. & pestuosus sa. sum. ambo p̄ peste plenus. vn̄ pestuose adū. & hec pestuositas tatis.

Petalum a peto tis. dicitur hoc petalum li. i. forma marmorea instar tessere quadrata vn̄ pauimēta temploꝝ ul' domoꝝ et palacioꝝ quondā sternebāt̄ Iosephus in viii. Strauit autē pauimentū tēpli petalis aureis. Item petalū est lamīa aurea in frōte ul' in pectore pōtificis. q̄ illud nomē dei ineffabile. tetragramatō quattuor literis hebraice habebat scriptuz. Item a peto tis. dicitur hic petalus tali. equ⁹ qui habet pedes albos

Petaso a peto tis. dicitur hic petaso sonis. i. p̄na porci. scz baconus. siue bassa. Et hinc hic petasunculus li. di. Item a peto d̄r hoc petasum tasi. & hic petasus si. quoddā calciamētū mercurij ad volādū Vn̄ et dicit̄ petasus q̄si supiora petēs. vel d̄r petasus a peto greco qd̄ ē volare. Vn̄ martialis coqu⁹ Petaso aut a talarib⁹ cōcitatis cepit p̄ire mercuri⁹

Petasuncul⁹ li. di. p̄u⁹ petaso. et format̄ a petaso o mutato in unculus. uel in vm. et addita cul⁹. fit petasunculus.

Petasus in petaso vide

Petaur⁹. peta cōponit̄ cū aura. et d̄r hic petaur⁹ & d̄r petaurus q̄si petēs taurus. vel dicit̄ petaur⁹ ri. q̄dā ludus q̄n hoies a tepetib⁹ mittūt̄ in auras In africa em̄ sunt quidam tauri ita edocti q̄ cum

cornibus emittũt homĩes in aurã· & illesum inter
cornua recipiũt· Et dicũtur petauri·quasi petẽtes
tauri·vel petaurus cõponitur a peto greco· quod
est volare· et aura·qȝ cũ hõ in tali ludo emittit̃ vi:
detur ꝑ aurã volare· Iuuenal'· An magis oblectãt
animũ iactata petauro

Peticius cia·cium·in peticus est.

Peticus a peto tis·dr̃ petic⁹ ca·cũ·& petici⁹ cia·
cium·q̃ petit vel q̃ amat aliquid petere·

Petili⁹ petilia petilium qui semꝑ petit· & dicitur
a peto petis·

Petitio a peto tis· uel ab hoc gt̃o petiti addita o
dr̃ hec petitio onis·i·q̃stio uel postulatio ¶ Et sci:
as ꝙ septẽ sunt petitões dñice orõnis·que cõtinẽt̃
in pater noster ·q̃s hic ad vtilitatẽ legẽtiũ exponaȝ
Scias ergo ꝙ ĩ hac orõe tria dicũt̃· Nã ꝑmo ponit̃
orõis ꝑfatio·siue beniuolẽtie captatio cũ dr̃· Pater
noster q̃ es in celis· Secũdo ponũtur septẽ petitio
nes ibi·Sãctificet̃ nomẽ tuũ ꝛc̃· Tercio subiũgitur
cõfirmatio uel cõclusio cũ subdit̃· Amẽ. Hec ei ta
oratores facere cõsueuerũt Primo scȝ ponẽ ꝑfatõ
nem·in q̃ captãt beniuolẽciã iudicis. cõmẽdãdo eũ
a potẽtia ·sapĩa· & bonitate· Deĩn petunt· Tercio
cõcludunt dictũ suũ·ostẽdẽtes ꝙ petõnes sue vt
les et iuste exaudiri debẽt. Sic et xp̃s hic nos docȝ
orare deũ trinũ et vnũ ¶ Pr̃io ergo ponit̃ ꝑfatõ ĩ
q̃ dei beniuolẽtia capteat̃ · & hoc ex trib⁹· Primo ex
sciã ĩ hoc ꝙ dic̃ pr̃·ut oñdat̃ sciẽs dare bona petẽ
tibus se· Notat̃ eñ antiq̃tas ĩ patre eterno· & ꝑ cõ
sequẽs sapĩa·qȝ iob·xij·dr̃· In antiq̃s ẽ sapĩa· Scd̃o
ex amore & volũtate· Vñ dic̃ nr̃· Qui eñ dedit no
bis filiũ suũ redẽptorẽ. ut esset frater noster ·quõ
nõ cũ illo oĩa nob̃ donabit· Rom̃·viij· Itẽ ex poten
tia· Vñ dicit· q̃ es ĩ celis·i·ĩ domo tua spẽaliter·q̃a
ibi magis in ope relucet dei potẽtia·sciã·et boĩtas·
Quidã eñ aliq̃ñ sciũt & volũt bñfacẽ amicis suis
sȝ ꝓ tũc neq̃ũt·qȝ ext̃ t̃rã & bõa sua sũt· Sȝ ñ ẽ·q·d·
ceret·ita de te pater·qȝ ĩ domo tua es in celis· In
celis scȝ vbi ẽ oĩm bonoꝝ abũdãtia· Festinem⁹ er
go nũc illuc ire vbi est pater noster· patria nostra
patrimoniũ hẽditatis nostre. vbi eñ ẽ corp⁹ illuc
ꝯgregant̃ et aq̃le· Cũ igit̃ dñe deus noster possis·
sciaſ & velis nos exaudire·et scire·posse·et velle cõ
pleãt omnẽ actũ· cõfidimus de tua misericordia ꝙ
nostras honestas petitões exaudias· Petim⁹ ergo
& dicim⁹ sc̃tificet̃ nom̃ tuũ· ¶ Petitões aũt sunt
septẽ q̃ sic ordinant̃· Due sũt ꝑtes iusticie ·scȝ facẽ
bonũ· & dclinare a malo· Et ꝑmo petit̃ ut deus det
nobis gratiã faciẽdi bonũ & hoc ĩ q̃ttuor ꝑmis pe
titionib⁹. Secũdo ꝙ det nob̃ gratiã vitãdi malũ in
trib⁹ vltimis petitõnib⁹ ibi Et dimitte nobis &c̃·
Bonoꝝ aũt q̃dam sunt spũalia q̃ ꝑtinẽt ad animaȝ·
& hec ꝑmo petũt̃ Quoddã aũt est t̃pale· qd̃ ꝑtinȝ
ad sustentationẽ corpis· & hoc petit̃ scd̃o ibi· panẽ
nostꝝ· Et pȝ ordo ex v̓bo dñi dicẽtis· Primũ q̃rite
regnũ dei et iusticiã eius·et hec oĩa adijcient̃ vobis
Bona aũt q̃ ꝑtinẽt ad animã sunt tria· Hoꝝ aũt qd̃:
dam ꝑtinet ad futurã vitã ut gloriã·et istud primo
petit̃ cũ dicit̃· Sanctificet̃ nomẽ tuũ· Duo autem
alia ꝑtinent ad animã in ꝑsenti scȝ ꝑseuerãcia in bo
no et gratia· & ista petunt̃ secũdo cũ dr̃·adueniat
&c̃ ¶ Petit̃ ergo primũ bonũ glorie·qd̃ ad animã
ꝑtinet in futuro cũ dicit̃ Sanctificet̃ nomẽ tuũ·i·
in nobis glorificetur·ut te videamus facie ad faciẽ
quod in futuro implebitur · Vel sanctificetur no
men tuum in nobis ·id est· firmetur ·ꝙ non possi
mus illud amittẽ· scȝ ꝙ sim⁹ filii tui per gloriam in
futuro; quod solum per peccatum amittitur· sed ĩ
futuro beati nõ peccabunt nec peccare poterunt·
& hec est petitio cõtra superbos·quia tales dei ve
ritatem et claritatẽ videre nõ possũt·qȝ tumor mẽ
tis est obstaculũ veritatis· ¶ Deinde petit̃ bonuȝ
perseuerantie·cum dicit̃· Adueniat regnum tuum
finaliter scȝ illud regnũ militãtis ecclesie veniat ad
regnũ triumphãtis·quasi dicat·da nobis gratiã ut
possimus perseuerare in bono·ita vt ꝑueniam⁹ ad
regnũ tuũ eternũ Qui autem sic petit·salutem ho
minuȝ postulat·quod est cõtra inuidos qui d̓ malo
ꝓximi gaudent. et de bono dolẽt· Nam secũdũ po
etam· Inuidus alterius marcescit reb⁹ opimis· Sed
sancti affectus in omĩ bono est scd̃m ambrosium·
¶ Tercio petit̃ bonũ gratie·possȝ eñ dici· In quo
petis ꝑseuerantiã·rñdet in caritate et grãtia· Vnd̓
dr̃ Fiat volũtas tua sicut in celo et in terra.id ẽ·da
nobis gratiam·ut nos qui habitam⁹ in terra ·ita fa
ciamus voluntatem tuam sicut ciues celestes· Vel
sicut voluntas tua fit in celo·i·a viris sanctis ita fi
at in terra·id est·a peccatoribus· Et scias ꝙ volun
tas dei dupliciter sumit̃ Vel ꝓprie & sic dicit̃ volũ
tas beneplaciti · Vel sumit̃ methaphorice· & sic dr̃
volũtas signi· Et hec est q̃ntuplex scȝ ꝑceptio. ꝓhi
bitio. cõsilium·ꝑmissio. opatio· Vnde uersus Preci
pit ac ꝓhibet ꝑmittit consulit implet· Horum aũt
signorũ diuersitatis ratio hec est· quia uel signum
voluntatis est respectu ꝑsentium· & sic respectu
bonorum est operatio·respectu maloruȝ permissio
Vel est futurorum· & sic respectu mali est ꝓhibitõ
respectu boni ad quod omnes tenẽtur preceptum
Sed respectu ꝑfectionis boni quod non omnes at
tingunt est cõsilium. Dicitur autem deus aliquid
velle methaphorice· eo ꝙ ad moduȝ volentis se ha
bet in q̃ꝓtum precipit uel cõsulit uel ꝓhibet uel ali
quid huiusmodi facit· Voluntas beneplaciti conse
quẽs semꝑ impletur·sed volũtas signi nõ· Hec pe
titio est cõtra iracũdos & indignos· qui nolũt ma
ioribus obedire·sed sine iugo dominatõnis esse vo
lunt· Sic iam habemus tres petitiones que ꝑtinent
ad bonum anime·quibus tria vicia opponũtur· scȝ
superbia ꝑ quam homo ꝑdit deum· Inuidia ꝑ quam
homo perdit proximum · Ira per quam homo ꝑdit
seipsum·quia impedit ira animum ne possit cerne
re verum· ¶ Quarto docet nos christus petere bo
num t̃pale quod ꝑtinet ad sustẽtatioȝ corpis cum
dicit̃· Panẽ nostꝝ &c̃· Et dicit panem·quod est cõ
tra delicatos qui nõ sunt contenti cibo cõmuni·pa
nis eñ cibus cõmunis hominũ est· Nostꝝ·i· ꝓ nob̃
factum. nõ alienum·quod est contra auaros vel
contra illos qui de rapina uel de vsura comedũt &
viuũt· Quotidianũ dicit contra gulosos·qȝ videli
cet tales nõ panem quotidianum sed multoꝝ dieꝝ
comedũt· Da nobis, dicit cõtra hereticos qui ista
temporalia a d̓o nõ credũt dari·sed a dyabolo Ho
die·addit·ut doceamur de crastino nõ esse soliciti·
Matheus autem in euãgelio suo ponit suꝑsubstan
tialeȝ. Et possunt esse due partes·et est sensus Da
nobis hodie·i·in ꝑsenti temꝑe·paneȝ nostrum·id ẽ
xp̃m qui est panis fidelium· Da·dico suꝑ panem·i·
ꝑter panem·substãtialem·i·necessariũ ad sustẽtati
onem·quasi dicat·da nobis vtrumq̃ȝ panem aĩe &
corpis· Lucas autem posuit quotidianum· qui tñ
de viatico exponitur Et intelligit̃ per panem quid
quid est corpi necessarium· Ideȝ videtur peti in xxx
ꝓuerb. Diuitias inquit et paupertatem ne dederis
mihi· sed tantum victui meo tribue necessaria.

Hec petitio est contra recidiuantes· qui produnt dominum suum comedentes eius panem· & ipso d relicto adherent inimico domini sui· Et si intelligatur de pane sacramentali cuius vsus quotidianus proficit homini· in pane intelliguntur omnia alia sacramenta· Si autem intelligatur de pane corporali per panem intelligitur omnis sufficientia victus· sicut dicit beatus augustinus ad probam· Quia et eucharistia est precipuum sacramentum· & panis cibus precipuus ¶ Et dimitte· Hic secundo docet nos xpc petere ea que pertinent ad alteram partem iusticie scilicet declinare a malo· Est autem triplex malum scilicet· preteritum· presens· & futurum· Et ideo ter in missa dicitur agnus dei qui tollit peccata mundi miserere nobis· Tollit vt dicit augustinus dimittendo facta· adiuuando ne fiant· ducendo ad vitam vbi fieri non possunt· Et amotio istius triplicis mali petitur hic· Malum preteritum· est malum culpe Malum futurum· est malum temptationis que inclinat ad culpam· & est via in ipsam· Malum presens· est malum pene· Per hoc quod petimus a nobis amoueri malum preterite culpe· ostendimus quod sumus peccatores & immundi· Per malum autem future temptationis· indicamus quod sumus infirmi· non valentes per nos resistere· Per malum vero presentis pene· innuimus quod sumus miseri· Sed deus est clemens & misericors ad dimittendum. potens ad auxiliandum & ad beatificandum copiosus· Petit ergo primo vt a nobis amoueatur malum culpe preterite cum dicitur· Dimitte nobis debita nostra· id est· peccata nostra .propter que sumus debitores pene· Nam qui aliquem offendit· eius debitor efficitur· Et secundum beatum criso· Qualis precessit offensio· talis debet sequi reconciliatio. Qui autem hic debitum istud non soluerit· in futuro illud soluere non poterit· quia vt dicit propheta· Mutuabitur peccator et non soluet· Et dicit signanter debita nostra· quia culpa non est a deo actore· sed a voluntate nostra praua· Et potest intelligi de tribus debitis siue offensis vel peccatis que petimus nobis dimitti· Nam peccamus in deum & proximum in nosipsos iuxta illud propheticum. Peccauimus cum patribus nostris in deum· scilicet· Iniuste egimus in proximum. Iniquitatem fecimus quantum ad nos ipsos· Sequitur· Sicut et nos dimittimus· id est· dimittemus vel dimittere debemus· Debitoribus nostris qui nos offenderunt· et nobis satisfacere debent· Hec petitio est contra indulgere nolentes· Sed ve talibus· quia eccli· xxviij· dicitur· Homo homini seruat iram· et a deo querit medelam· Secundo petitur amotio future temptationis cum dicitur· & ne nos inducas in temptationem· id est· ne nos a temptatione vinci permittas· Et secundum criso· Non oramus ne temptemur· sed vt in temptationem non inducamur· Temptatio enim ratione vtilitatis & victorie que prouenit inde bona est· Vnde iacobus· Omne gaudium existimate fratres cum in temptationes varias incideritis· Hec petitio est contra illos qui se temptationi exponunt· vt qui cum mulieribus in locis priuatis volunt loqui et ludere· etiam si sibi attineant· quia dicit poeta· Cognate poterit nomine culpa tegi· Tercio petitur remotio mali presentis pene cum dicitur· Sed libera nos a malo· scilicet presentis pene. que nobis humilitatis causa est Iob vj· Sagitte domini in me sunt· quarum indignatio ebibit spiritum meum· scilicet spirituositatem· Hec petitio est contra querentes in hoc mundo felicitatem· quia non potest pura leticia hic esse· quia boetius. Quam multis amaritudinibus humane felicitatis dulcedo respersa est· Sed potest queri. an ille qui non habet peccatum aliquod peccet dicendo pater noster. quia confitetur debita se habere que non habet· Ad hoc dico quod hoc non potest alicui esse certum quod omnino a peccato saltem veniali· vel quantum ad aliquem reatum immunis sit· Si tamen per reuelationem sciat· non peccat dicens in persona ecclesie· Item queritur de illo qui debita non dimittit an peccet dicendo pater noster Dico quod vel in persona ecclesie dicit se dimittere peccata· vnde non peccat tunc hoc dicendo· sed remissionem non consequitur nisi dimittat· Vel si in persona sua hoc dicat· non dicit quantum ad illud quod agit· sed quantum ad id ad quod optat peruenire· Preterea scias quod in predictis septem petitionibus possunt intelligi septem virtutes· Verbi gratia· Sanctificetur nomen tuum per fidem· que mentem purificat. vt hic per fidem deum cognoscamus· & in futuro per spem· Adueniat regnum tuum· & per spem quod speramus regnare· Qui enim spe caret non credit aliam vitam esse Fiat voluntas tua sicut in celo & in terra· per caritatem· qua dei voluntas impletur· Panem nostrum quotidianum da nobis hodie· per fortitudinem· quia panis cor hominis confirmat· Et dimitte nobis debita nostra· sicut & nos dimittimus debitoribus nostris· per iusticiam· quia iustum est si dimittimus nobis debentibus quod & nobis deus dimittat Et ne nos inducas in temptationem· per temperantiam· qua temptatio refrenatur· Sed libera nos a malo· per prudentiam. qua declinatur nociuum· Vltimo ponitur conclusio. Amen· quia vere et iuste sunt petitiones ibi posite vel proposite· exaudire nos digneris.

Petitiuncula le· dimi· parua petitio·

Petitor· a peto· petis· petiui· petitum. petitu. dicitur hic petitor petitoris· id est· postulator vel questor· & producit ti· petitor·

Petitus· a peto petis· petiui· petitum· dicitur hic petitus· petitus· petitui· Et petitus· petita· petitum id est· postulatus· & producit ti· Sed petito modi imperatiui tempis futuri corripit ti· Vnde versus Quod decet hoc petito si vis gaudere petito·

Peto petis· petiui· petitum· petere· id est· querere postulare· Et componitur cum ad. & dicitur appeto· appetis· Item cum con· & dicitur competo tis· id est· simul petere· vel conuenire· congruere· Item cum in· & dicitur impeto impetis· i· inuadere· conuenire. contra aggredi· Item cum ob· et dicitur oppeto oppetis· id est· contra petere· vel oppeto oppetis componitur ab os oris· & peto· Et tunc oppetere· i· ore terram petere mordere· & ponitur pro mori Item componitur cum pre· et dicitur prepeto prepetis· i· pre alijs petere· Item cum re· & dicitur repeto repetis· i· recolere· vel retro vel iterum petere· vel iterare· Vnde repetendus repetenda· repetendum. Item cum sub· & dicitur suppeto suppetis id est· sumministrare· vel superabundare· Peto et eius composita sunt actiua· preter suppeto· pro superabundare· & competo pro conuenire· que sunt neutra & secundum hoc faciunt ex se impersonalia· scilicet competit & suppetit· Item omnia corripiunt hanc sillabam pe· & omnia habent preterita & supina ad modum quarte coniugationis· Prosper· Angusto virtus limite celsa petit· sed petus ti· producit pe·

Petoricum ci· quoddam genus currus. a peto tis·

Petra· a petros quod est durum dicitur hec pe-
tra petre ·quia dura est ·vide in lapis· Vnde pe-
trinus petrina· petrinum· Et petrosus· petrosa·
petrosum· Qz autem dicitur petra quasi pedibus
trita· ethimologia est non compositio ·Et vt dicit
gregorius in ·xxxj· moralium· In sacro eloquio cuz
in singulari numero petra nominatur· quis alius ꝙ
christus accipitur· paulo testante qui ait· Petra au
tem erat christus· Cum enim petre pluraliter ap-
pellantur membra eius· scilicet sancti viri qui il-
lius robore solidati sunt exprimitur quos nimiruz
petrus apostolus lapides vocat dicens· Vos tan-
ꝙ lapides viui coedificamini domus spirituales·
Et in iob de aquila dicitur· In petris manet·

Petrella le·dimi·parua petra·

Petro·a petra dicitur hic petro petronis· Sunt
autem petrones particule que abscinduntur d̕ pe
tris· sicut quisquilias dicimus inutilem materiam
que abraditur de lignis quando dolantur·

Petros grece· latine dicitur durum·

Petroselinum ·petro componitur cum selinũ qđ
est apium· & dicitur hoc petroselinum petroselini
quia sit simile apio· & nascitur in petris & in mon
tibus preruptis· quod nos petrapium dicere pos-
sumus· Selinum grece· apium dicitur latine· Et ē
genus apij· Aliud est genus yposelinum· Terciuz
est oleoselinum· & producit li·

Petrus· a petra dictus est petrus apostolus· quia
durus & firmus fuit in fide· Vel petrus dictus ē
a petra· id est· a christo super quem fundata est ec
clesia· secundum huguitionē· Et scias ꝙ petrus in
terpretatur agnoscens· vel discalcians· Agnoscēs
quia videlicet deitatem christi agnouit cum dixit·
Tu es christus filius dei viui· Discalcians vero in
terpretatur· quia pedes affectuum suorum ab om
ni opere mortuo & terreno discalciauit cum dixit·
Ecce nos reliquimus omnia & secuti sumus te· Et
bene dicit omnia· quia deus magis considerat ani-
mam ꝙ censum· secundum beatum grego. Facilius
enim secundum hieronimum relinquitur sacculus
ꝙ voluntas· Istud autem nomen petrus christus
primo sibi imponendo promisit cum dixit ei iohan
nis primo· Tu vocaberis cephas quod interpreta-
tur petrus· Et interpretatur etiam cephas caput
vel petra· vel increpans ore· Caput fuit petrus ra
tione principatus in prelatione· sed petra ratione
firmitatis in passione· increpans vero ore ratione
constantie in predicatione· Secundo promissum ī
posuit· sicut dicitur marci tercio· Et imposuit simo
ni nomen petrus· Tercio impositum confirmauit·
qn̄do dixit mathei xvj· Et ego dico tibi tu es petrꝰ
& super hanc petram edificabo ecclesiam meam·
Quod sic est intelligendum· Tu es petrus dictus
a me petra quem confessus es· vel a qua dictus es
& super hanc petram· id est· supra me edificabo ec
clesiam meam· Hoc autem dico· quia videlicet pe-
trus non est fundamentum ecclesie· imo christus·
Vnde apostolus in prima ad corinthios capitulo
tercio· Fundamentum aliud nemo ponere potest
preter id quod positũ est. quod christus hiesus ē·
¶ Et scias ꝙ trina negatio petri fuit incepta an-
te primum gallicantum· & consummata ante secũ
dum· Vnde tres euangeliste attendentes ꝙ trina
negatio fuit incepta ante primum gallicantum di-
xerunt simpliciter ꝙ anteꝙ gallus cantet· ter me
negabis· id est· terciam inchoabis negationez· Mar
cus autem attendens ꝙ ante secundum gallican-
tum fuerit consũmata· dixit in· xiiij· ca· Priusꝙ gal
lus bis vocem dederit· ter me es negaturus· id ē·
trinam negationem consummabis· Ante igitur pri
mum gallicantum tantum semel negauit· & post
primum ante secundum bis· Et vt dicit beatus hie
ronimus· Gallus cantat· petrus ter negat· Gallus
nuncius lucis spiritussanctus est· cuius vocem in
prophetis & apostolis nos de trina negatōne qua
dominum negauimus nosse· voce ancillarum exter
riti· excitamur ad amarissimos fletus post lapsum
qui male cogitauimus de deo· male locuti fuimus
ad proximos· & male fecimus ad nosmetipsos·
Quare autem petrus prelatus fuit vel sit ecclesie·
& non iohannes· Ratio est vt dicit hieronimꝰ cō
tra iouinianũ in p̄mo li· Inter duodecī vnus eligi
tur· vt capite ɔstituto scismatis tolleret̃ occasio· sꝫ
cur nō iohānes qui electꝰ ē virgo· etati delatũ ē·
quia petrꝰ senior est· ne adhuc adolescens & pene
puer ꝓgresse etatis hominibus p̄ferreret̃· & magi
ster bonus qui occasionē iurgij debebat auferre di
scipulis· & dixerat eis· pacem meā do vobis· pacez
relinquo vobis· Et qui voluerit inter vos maior
esse minimus omniũ fiat· ne in adolescentem quez
dilexerat causam p̄bere videret̃ inuidie· Vt autem
sciamus tũc puerũ fuisse iohannem manifestissime
docent ecc̄iastice historie· Qz vsqz ad traiani impe
riũ vixerit· id ē· post passionē dn̄i āno sexagesimo
octauo dormierit· qđ nos in li· de illustribꝰ viris
breuit̃ ꝑstrinximꝰ· de hoc dixi in apostolus·

Petulantia lantie· in petulor laris vide·

Petulcꝰ· a petulor petularis· dicitur petulcꝰ· pe
tulca· petulcum· id est· importunus in petendo· vn
de meretrices petulcas vocamus· Et petulcus dici
tur luxuriosus· qui sepe petit coitum· quod p̄pe
de animalibus irrationabilibus dicitur· Et dicitur
petulcus quasi petens vlcus·

Petulor· a petulcus deriuatur petulor petularis
id est· importune petere· & proprie coitum· scilicꝫ
luxuriari· lasciuie animum dare· Inde petulans pe
tulantis· generis omnis· id est· luxuriosus· lasciuꝰ
importune petens· plus petens· Vnde & procax
dicitur· quia petulantia & procacitas vicina sibi
quadam mentis iunguntur insania· vt plus velit
petulans temeritate· lasciuus ludo· Et compara-
tur petulans petulantior petulantissimus· Vnde
petulanter petulantius petulantissime aduerbiuz
& hec petulantia petulantie· a datiuo petulanti·
addita a· & corripit tu· petulor·

Petulus petuli· equus qui habet albos pedes· &
dicitur a peto petis·

Petus· a peto petis· deriuatur hic petus peti· id
est· guelcus· strabo aliquantulum· scilicet cuius
oculi quadam velocitate cito voluuntur huc & il
luc· & hec peta pete· id est· guelca· & aliquantulũ
straba· & producit pe· sed peto petis· & peti infi
nitiuus corripiunt pe· Vnde versus· Vult sibi stra
bo peti· se dicit nomine peti·

Pexito pexitas· penultima correpta· in pexo pe
xas est·

Pexo pexas· id est· frequenter pectere· id est· pe
ctinare· A quo pexito pexitas· aliud frequentatiũ
& formatur pexo a pecto pectis· pexum· pexu· u·
mutato in o· fit pexo·

Pexus· a pecto pectis· dicitur pexus· pexa· pexũ
& inde pexim aduerbium· id est· ornate· & compo
nitur· impexus impexa· impexum· id est· non pexꝰ
& est pexus pectinatus· pectine ornatus·

Pheleti & cereti· noīa sunt indeclīabilia & sonat pheleti admirabiles. Cereti extermi natores. & scribit̃ p l· pheleti· sꝫ cereti p r· de hoc etiā dixi ī cereti· & accētuatur ī fi·

Phetō a phos qḋ ē igs· dr̄ h phetō ·phetōtis· filiꝰ solis· q̄si totus ardēs. Ipse em̄ p̄mo vocabat̃ erida nꝰ· qui cū male regeret currū patris· fulmīe a ioue extinctus est & cōbustus· a qua combustōe dictꝰ est postea pheton· Et q̄a tūc cecidit in padū· inde postea padus dictus ē eridanus· ab illo in eo sub merso. Vn̄ phetōteus· tea· teuꝫ· Et hic phetōtides de· filius vel nepos illius. Vn̄ hec phetōtis. tontidis· filia vel neptis ꝓprie· Et impropꝛie soror illiꝰ scd̄m hug·

Philātropos. herba est q̄ dicit̃ lappa quia vest· bꝰ hoīum inhereat ob sui asperitatē· et cōponit̃ a philos quod est amor· & antropos quod ē hō· q̄a q̄dā affectōe videt̃ vestibus hominū adherē·

Philisteꝰ in philistim vide·

Philistim vrbem condiderunt allofili que ascalon nunc dicit̃. Vn̄ philisteus· tea· teum· Philistei ipsi sunt et allofili· i· aligenigie: quia semp fuer̃t inimici israel· et ab eoꝝ genē et societate sepati· Sed philistijm p duo i· dicitur ꝓ gēte·

Philohistoricꝰ. ca· cū· i· aātor historiaꝝ pel̕· cor· & cōponit̃ a philos· qḋ ē amor· & historia· vn̄ dic̃ hieronimꝰ in epl̕a ad paulinū capi. vij· Et totiꝰ mū di philohistoricus·

Philostratos· ꝓpriū nomē cuiusdā viri· pl̕· ꝓdu·

Phur· i· sors. vt hētur hester. viij· vn̄ phurim id est sortiū· Et vt dixi in phase multe dictiones pn̄t scribi p ph· q̄s supra posui in sexta litera· scꝫ in f· sicut phus phenix· philos et multa alia· Tn̄ nota qꝫ sic dixi in principio sexte litere. scꝫ f. F· in latinis dictionibus ponimꝰ· vt fama· filius· In grecis vero dictionibus ph· vt orpheus· pheton· Item sicut dixi in principio huius litere p· Apud hebreos p· litera nō hētur. nec vllū nomē est apud eos quod hoc elemētum sonet·

Piacularis· a piaculū dicitur hic & hec piacularis & hoc culare· quod piat· vel quod dignū est expiatōe. Et piacularis dicitur hostia q̄ offertur ꝓ pctō·

Piaculū· a pio pias· dicitur hoc piaculū piaculi· culpa· pctm̄· scelus· q̄a piāduꝫ sit· vt eua ītulit piaculū· i· mortē· culpā pctm̄· Et piaculū dicit̃ quod piat scꝫ sordis ablutio pcti & culpe· piatō remedium culpe· vt maria otulit piaculū· i· vitā & remediū culpe. Vn̄ & q̄dam sacrificia dicūtur piacula·

Pica· a poeta vel poetria dicitur hec pica pice. q̄si poetrica· q̄a pice verba ī discrimīe vocis exprimāt vt homo Et si linguas in sermōe explicare nequeūt sonū tn̄ humane vocis imitātur Et ꝓducit p̄mam sed obliq̄ de pix corripiūt pi· vn̄ versus Sunt nig̃ vasa picis· nr̄a redolētia picis· Nigrior vna pice· pars altera cādida pice·

Piceus picea piceū· in pix exponitur·

Picta cte· tictura siue pictura· a pīgo gis· dicit̃

Pictaciū a pīgo gis· dicit̃ hoc pictaciū· pictacij epl̕a breuis & modica· Itē pictaciū dicitur scedl̕a de mēbrana excisa· Vn̄ hec pictaciūcula pictaciuncule· i· mēbranula· Item pictaciū dicitur illa corij particula q̄ solee repeciate insuta est· & dicitur a pīgo· q̄a sicut partes picture distincte in pauimēto sunt· sic apparēt pictacia in calciamēto· vnde pictaciatus· ta. tum· i· repeciatus·

Pictaciūcula le· in pictacium est·

Pictauis· indeclinabile femī generis· quod antiq̄ dicebāt hoc pictauiū· q̄dam ciuitas· vnde hic & hec pictauiēsis et hoc pictauiēse· vnō hec pictauia regio adiacēs: Et si inueniatur pictauēsis nomē gētile fit p sincopā· Et scias qꝫ penultīa de pictauis· inuenitur ꝓducta· vnde quidam ait. Erige pictauis libera facta caput· Item īuenitur correpta. vnde alter dicit· pictauis īermis subigit sua rura nec vltra Mihi videtur qꝫ in talibus emulādus sit vsus autorum·

Pictim aduerbiū· i· pingendo coloratim· a pingo pingis dicitur·

Picto a pīgo pigis dicitur picto pictonis· & inde dicūtur pictones qui videtur vincē ī pictura·

Pictura· a pingo pīgis. dicitur hic pictor ctoris Et pictorius ria· riū· & hec pictura re· imago exp̄mens speciē alicuiꝰ rei· & dicitur pictura q̄si fictura sicut pingere q̄si fingure & est imago ficta non veritas· & hic picturatus ta· tū· i· pictura variatꝰ & picturo ras i· picturā facē· vl̕ pictura variare

Picus q̄dam auis· a pico saturni filio dictus q̄ eo in auspicijs vtebat̃·

Pierides· pierꝰ fuit pr̄ nouē picaꝝ q̄s nouē muse deuicerūt· vnde hec pieris idis filia vel neptis pieri· & quia eas scꝫ pierides muse deuicerūt· iō ab ill̕ muse pierides dicte sunt & corripit ri· & pierius pieria pieriū· i· musaticus· vnde vindocinēsis· Pierijs tedet inseruisse stilum·

Pietas in pius est

Pieticus a piꝰ dicitur pieticus ca· cum· i· pius· cōpassiuus· secūdum hugtio·

Piga a pige quod est depssū· dicitur hec piga ge· id est summitas natiū vel natis quia depssa est· Inde depigis oīs generis Itē piga dicitur bursa & ꝓprie testiculoꝝ· vnde oratiꝰ· Ne mimi pereāt aut piga aut deniqꝫ fama·

Pigargus pigargi· masculini generis q̄dam auis· Et dicitur a pige quod est depssum· q̄a forte auis pua ē. et numeratur int̃ aīalia comestibilia: deutro· xiiij· pigargon vel pigargū·

Pige grece dr̄ depssum· vel depssio latīe· vn̄ pige apud grecos dr̄ fons q̄a in depssis locis solet esse

Pigella a pige quod est depssio dicitur hec pigella le· quoddā genus vasis scꝫ artopta q̄a depssa est

Pige ges· pigui pigere· dicebat̃ antiq̄tus· sed iaꝫ aboluit· vnde piget īpsonale· id est ·pudē· penitē grauare· offendere quod vulgo dicitur pesare. Et ꝯstruitur cum accusatiuo & genitiuo vt piget me tui & corripit primā Ouidius de reme· Si piget ī primo limite fige pedem·

Piger a piget dicitur piger gra. grum· i· tardus lētus· quia semp eum pigeat: & dicitur piger quasi pedibus eger· Est em̄ tardus ad incedēduꝫ Sꝫ hoc nomen trāsfertur ad aīalia & ad aīam Et cōpatur pigrior pigerrimus· vnde pigre grius· rime· aduerbium Et het pigricia pigricie· & hec pigritudo dinis· quod est vigilātis Sed torpor dormitātis· & pigreo pigres ·i· esse velfieri pigrū· vnde pigresco pigrescis· inchoatiuū·

Piger cōponitur· perpiger ppigra perpigrum· i· valde piger· & impiger. i· nō piger· & corr̃· pi· vn̄ ouidius epy· Quid laceras danaas īpiger hector opes· et vt dicitur ī grecismo Estqꝫ piger pedibꝰ sed iners priuatur ab arte· & potest dici piger q̄si pene eger· vel q̄si penitus eger· videtur em̄ qꝫ nō possit manū ad os leuare· et est ethimologia

Pigmei· Hec pigmea mee· q̄dā regio ē· vn̄ pigmeꝰ

pigmea pigmeū. penultīa ꝓducta Et sunt pigmei vt dicit augustinꝰ. semicubitales. q̄ tercio anno ꝑfecte etatis sunt. septimo senescūt. & dicūtur pugnare cū gruibus et armatī deferri ab ipis sic͞ narrat huguitio. Isidorꝰ vero dicit. xj. libro ethim̄. In india est gēs statura cubitali. quos greci a cubito pigmeos vocāt Hi mōtana indie tenēt. quibus est vicinus occeanus.

Pigmētarius ria. rium. in pigmentum est.

Pigmētum a pila dr̄ hoc pigmētuz ti. q̄si piligmētum. i. in pila tūsum quia in pila pilo agūtur. id ē. tundūtur. et est pigmētuz ꝯfectio ex vino et melle. & diuersis spēbus suauis & odorifera Itē regū iij. ca. xx. pigmēta. i. odoramēta. ꝭm glo. A pigmētum dicitur pigmētarius ria. rium. ad pigmētum ꝑtinens. et hic pigmētarius rij. qui facit vel vēdit pigmēta. et pigmētatus pigmētata tatum. id est. pigmento mixtus vel conditus

Pignera in pignus vide

Pigeraticius in pignus est

Pigneratus ta. tum. res que ꝓ pignere ponit͞ vl̄ accipitur. & dicitur a pignero ras Amos. ij. & super vestimētis pigneratis accubuerūt

Pignero ras. in pignus vide.

Pignus oris. ꝑ o. generis neutri. i. filiꝰ vel amor vel indiciū. vel signū amoris. vel ꝯfederatio vel cōfirmatio amoris. Vnde pignoro pignoras. verbuz actiuū. i. ꝯfederare. ꝯfirmare amorē inter aliquos Itē inuenitur hoc pignus neris. ꝑ e. in obliquis. i. vadiū. quod ꝓ aliqua re datur vt postea recolligatur. Vn̄ qdam. Pignora natoꝝ. dicūtur pignera rerum. Pignus in o. natum. sed in e. facit esse vadiatum Et hinc pignero neras. ꝑ e. in media sillaba. i. ꝓ pignere ponē. vel ī pignere habere. & cōponit͞ Cōpignero ras. i. simul pignerare. vel de pignē extrahere vel in pignere recipe. Oppignero neras. id est. ꝯtra vel ꝓpter aliquid pignerare vel subarrare vel ꝯfirmare. Repignero neras. i. iteꝝ pignerare. vel depignerare Item a pignero neras. dicit͞ pigneratꝰ ta. tum. Amos secūdo Sup vestimentis pigneratis accubuerūt Vn̄ pigneraticꝰ ticia. ticiū. & pigneraticꝰ ca. cum. quod ꝓ pignere ponit͞ vel accipitur. ꝭm hug. Pap. etiā dicit Pignera sunt reruz: pignora filioꝝ & affectuū. sed ꝯfundūtur Pignero neras. & pignoro ras. cum suis compositis sunt actiua.

Pigra qdam medicina ē. & interp̄tatur amara q̄a eius gustus sit amarꝰ. & ꝓdu. pi. naturalit͞.

Pigreo pigres pigrere. in piger vide.

Pigritor a piger dicitur pigritor taris. i. pigrere & cōponitur. repigritor gritaris: & corr͞. pi. & naturaliter gri.

Piguus a piger dicit͞ piguꝰ gua. guum. i. piger vel verecundus

Pila a pilus dicitur hec pila pilocellus cū quo luditur: quia sit pilis plena. pila etiā dicit͞ taberna. pila etiā dicitur pes pōtis. vel quod sustinet parietem vel effigies homīs in cōpitis posita. & pila instrumētum ꝯcauum ī quo frumētū teritur. vl̄ aliđ in hac significatōne dicitur a pindo pindis. & pila dicūtur tela romanoꝝ. Et scias ꝙ pila ꝓ taberna & ꝓ istrumēto & ꝓ telis primā ꝓducit. sed ī alijs significationibus eā corripit. quod istis versibꝰ distinguitur Est pila pes pōtis. pila. ludꝰ. pila taberna. Pila terit pultes: in bellis pila ferunt͞ Pila pro pilocella cōponit͞ cū ludꝰ & dicit͞ piludiꝰ dia. diū. & ludipilꝰ la. lum. q̄ cuz pila ludit. ꝭm hug. Magister aūt bene. dicit ꝙ pila pro ludo & pro mēsula rotūda. & pila pro quadā ciuitate corripit primā. sed hoc pilum & hic pilus instrumentū terendi. & hec pila pro taberna & pro vase piscādi & pro pede pōtis produ. primā. vn̄ illud vitiosum ē. Est pila pes pōtis. pila ludꝰ. pila taberna Nam virgil̄. ī viij. eneid. ita dicit Saxea pila cadit lōgisq̄m molibus ante Corrige ergo p̄dictū versum & dicas Pes pōtis pila. pila ludꝰ. pila taberna. & hoc credo verius ꝙ scz pila pro pede pōtis primā producat. vt patuit ꝑ virgiliū. Itē ꝺ pila pro tabera & pro ludo dicit quidā Ludū laudo pile: plus laudo.

Pilanus lani. q̄ cū pilo. i. telo pocula pile. ꝯditur armatus. & dicitur a pilum pili.

Pilasca pilasce. i. vas vinariū corio piloso opertum. & deriuatur a pilus

Pilata a pilum. & lateo tes. cōponitur hic & hec pilata pilate generis cōis. i. fur siue latro. Et inde hoc pilatulū. tl̄e latrociniū q̄a cū pilo. i. telo lateat

Pilatus ta. tum. pilū hn̄s vel pilo armatus Et dr̄ a pilo pro telo Itē substātiue declinat͞ hic pilatus Et tūc dicitur a pilo las quod est ī pilo tūdere Et interp̄tatur os malleatoris. quia dum xp̄m ore suo iustificat & ꝯdemnat more malleatoris vtraqꝫ ꝑte ferit. & cor. pi Vn̄ in auroza dicitur Mutari titulū rogat hostis atqꝫ pilatus Vel vt fertur pilatꝰ fuit bastardus. vn̄ legitur in quadā historia ꝙ fuit qdā rex nomīe tirus. qui quandā puellā noīe pilā filiā cuiusdam molēdinarij noīe atus carnaliter cognouit & filiū de ea genuit. pila aūt ex nomine suo & nomīe patris sui qui dicebat͞ atus. vnū nomē cōposuit & nato puero īposuit nomē pilatus

Pilax a pilus dicitur hic pilax acis. cattus murilegus quia multis pilis abūdet. vel quia eius pilꝰ ē p̄ciosus. vnde in vita beati sansonis legitur. ꝙ celerarius fecit venenū. & probauit per pilacem esse

Pilentū a pila pro instrumēto mortiferꝝ. terēdi dicitur hoc pilētuz ti. quoddā genꝰ curruū quia terat terram

Piludiꝰ dia. dium. qui cū pila ludit. & cōponit͞ a pila pro pilocello. & ludo ludis

Pilleo as. aui. pilleatū. pilleū induere. & dr̄ a pilleus Pilleo cōponitur. depilleo leas. expilleo leas. id est. pilleum auferre.

Pilleolꝰ li. di. puus pilleꝰ. & hoc pilleolū li. diminutiuū similiter. vide in pilleus

Pilleus a pilis dicitur hic pilleꝰ & hoc pilleū. qđ de pelle fiebat. & est genꝰ sacerdotaliū vestimētorum in lege q̄ sunt poderis abaneth pilleū machil ephoth legiū petalū bathin siue femīalia. & ē pilleum ex bisso rotūdū. q̄si spera media caput tegēs sacerdotale & ī occipitio vitta ꝯstrictū. hoc greci & nostri tiarā & galeruz vocāt. sed mō pilleū generaliter pro capello. vel pilleū dr̄ a pilis. quia pilos capitis tegat. vel quia ex pilis fit Vn̄ hic pilleolus oli. & hoc pilleolū li. di. vnde horatiꝰ Vt cuz pilleolo soleas ꝯuiua tribulis. & pilleatꝰ ta. tū. pilleū hn̄s vel pilleo indutus

Pilo las. dicitur a pilꝰ pro capillo. & ē pilare pilos auferre. & cōponitur cōpilo las. i. simul pilare depilo depilas. expilo las. pilo las actiuū ē cū omibus suis cōpositis. & ꝭm hāc deriuationē cor. hāc sillabā pi. Itē a pila le. pro instrumēto ꝯcauo ī quo frumentū teritur vel aliud ꝺriuatur pilo las. ī pila tūdere batare terē. vel pilare. i. rape. & cōponitur pilo. ꝯpilo las. aliena dicta suis intermiscē. depilo las. oppilo las. repilo las i. iteꝝ pilare suppilo las

pilo las· & eius cōposita sunt actiua & producit hāc sillabā pi· ꝺm hug· Quidā aūt dicūt ꝙ pilo deriuatur a pilum pili·

Pilosus a pil⁹· deriuatur pilosus sa· sum· & cōparat̄ sior· sissimus Vn̄ pilose sius· sissime· adūbiū & hec pilositas tatis. & hic pilosi dicūtur q̄ grece panite latine incubi appellātur siue innij ab ineūdo passim cum aīalibus· vn̄ et incubi vel incubones dicūtur ab īcubādo· i· stuprādo· Sepe em̄ īprobi existūt mulieribus· & earū pagūt ꝯcubitū· quos demōes gallidusios nomīant· quia assidue hāc pagunt īmūdiciam· sed quē vulgus incubonē vocat· hūc romani faunū ficariū dicūt Hūc alij satiroꝝ vocāt· Isaie tricesimoq̄rto Onocētaurus & pilosus· De hoc etiam vide & in succuba & in fauni

Pilum pili in pilus est

Pilumē a pila le· dicit̄ hoc pilumē mīs· quidq̄d in pila tundit̄· vel poti⁹ quod ꝓijcitur a reb⁹ vl' granis in pila tūsis· & ꝓdu· lu·

Pilus a pell' d̄r hic pil⁹ pili q̄si pell⁹· quia a pelle ꝓcedit Item pil⁹ dicit̄ instrumentū cū quo tūdit̄ & teritur in pila Sed pilus pro instrumēto primā ꝓdu· aliter eā cor· vn̄ versus· Qui terit est pilus: pil⁹ est in frōte capill⁹ Itē dicitur hoc pilū li· q̄d ē dā gen⁹ teli· & est romanoꝝ Et dicitur a pello lis· q̄a pellitur· i· emittitur & torq̄tur· & produ· primā· Lucan⁹ i primo Signa pares aq̄la: & pila minātia pilis· Itē hoc pilum li· dicitur pro rasorio· & prod̄ primā· vn̄ versus Ad tactū pili: mille ruere pili·

Pi in grece altum dicitur latine·

Pina grece fames d̄r· Et in ꝯpoit̄ hec ꝓpiane·

Pinax a pin⁹ ni· dicitur hec pinax acis· pugillaris ephimeris tabula manualis ex pino facta· & pinax dicitur tabula in qua philosophi figuras faciūt in supposito puluere·

Pincerna cerne masc· ge· dicitur vini dispēsator vel potius ꝓpinator qui porrigit ex officio poculū dn̄o suo· & dicitur pincerna quasi pen⁹ cernēs· i· cellariū· quia semp habet oculū ad vinum in suo tempore propinandum·

Pindo dis· in pinso pinsis vide·

Pingo gis· pinxi· ctum· pingere· i· depingere picturā facere· vel picturā rep̄ntare· Vn̄ hic pictor oris· Et hec pictura re· i· imago exprimēs spēz alicuius rei· pingo ꝯponitur· Cōpingo gis· i· siml' pingere· Depingo gis· valde vel deorsum pingo vel picturā deleo Repingo gis· i· iteꝝ pingo Et ē actiuum pingo cū omībus suis cōpositis· & scribit̄ sine v· in vltima sillaba· & facit p̄teritū in xi· an̄cedente n· et sup̄· in ctū· pictū· abiecta n· Et in̄ frequētatiuum picto tas· & p cōpositionē· compicto ctas· & ab his alia frequētatiua. Pictito pictitas· & cōpictito compictitas·

Pinguis ge· cōis· & hoc pingue· i· crassus Et cōparat̄ pinguior simus· Vn̄ pinguit̄ pingui⁹ sime· aduerbiū· & hec pinguedo dinis· & pinguo as· pīguem facere· Vn̄ pingueo gues· esse vel fieri pinguem Et cōponit̄ impingueo es Repingueo es· et hic pīguesco· & p cōpositōez Impīguesco scis· Repīguesco scis· īchoatiua Pinguo cōpōit̄ Impīguo as· repīguo as· et ē actiuū cū oīb⁹ suis cōpositis Itē pīguis cōponit̄· Perpīguis· i· valde pīguis De pinguis· & pinguefacio facis· & pīguefio pīguefis

Pinna pin grece altū dicitur latine· vn̄ hec pinna pinne summitas cuiuslibet rei· sed ꝓprie tēploꝝ vl' muroꝝ· vn̄ & pinna dicitur quod supeminet ī dorso piscis quod aliter dicit̄ notria Et inde hec pinula le· di· Itē a pinna hoc pinnaculū li· cuiuslibet domus vl' templi fastigiū Vnde illud Et statuit euz supra pinnaculū templi. math· iiij· ca· Et sepe pro cuiuslibz rei fastigio ponitur· ꝺm hug· Beda vero dicit pinna vel pinnaculū est summitas tēpli q̄ d̄r tabulatū Et anselm⁹ dicit· Mos erat in palestina ꝙ tecta essent plana & a latere q̄dam appodiationes ne quis labētur incaut⁹ Pinnaculū vero tēpli erat eius deambulatoriū quod erat tabulatū· planū ī sūmitate tēpli· ī quo p̄dicabāt sacerdotes ꝺm glosaz de quo mathei x· Quod in aure auditis predicate super tecta·

Pinnaculum culi· in pinna exponitur·

Pinnirapus· pina cōpoītur cū rapio· & dicit̄ hic pinnirap⁹ pi· i· gladiator· q̄a rapiat pīnas· i· sūmitates galeaꝝ a deuictis· q̄s colūnis in signū victorie suspēsas ferebāt· vl' pinnirap⁹ q̄si pēnirapus scz q̄ plumat aues· vel q̄ rapit pennā de capite alterius Qui em̄ se de velocitate iactabant pennā in capite suo ponebāt in signū velocitatis Deniqz si quis interueniret velocior rapiebat pennā de capite eius Vn̄ iuuenalis· pīnirapi cultos iuuenes iuuenesqz laniste.

Pinnosus a pīna dicitur pinnosus sa· sum· i· altus supbus vl' laniosus· & cōpatur· vn̄ pinnose sius. sissime· aduer· & hec pīnositas tatis· altitudo vel supbia· vel laniositas·

Pinnula le· di· ꝑua pīna· ꝺm hug Vnde in leui· d̄r legi pīnula illud p quod piscis in altū leuatur· licz q̄dam legāt ibi pēnule· Pap· vero dicit pīnula summa ps auris vel naris· ab acumine dicta·

Pinniū p duo n· i· acutū· vt dicit pap·

Pinso sis· sui· sere· stum vel pīsuz· panē facere· pastam deducē vel terere· & a pīsum su· pīso sas· fre· A quo pinsito tas· aliud fre· Item a pīso pīsis· pindo pindis· pindi· sum· i· pilo tūdere· terē· scd̄z hug· Pris· aūt in x· libro dicit ꝙ a pinso sis· pinsui stum debet esse supinū Vnd̄ pistor nom̄ verbale· sicut a pastum pastor· vstū vstor· Magister aūt bene· dic̄ ꝙ pinso sis· sui. pistū est verbū desideratīm huius verbi pīdo dis· sum· His visis videtur esse dicēdū ꝙ pinso sis· sui· facit pistū· & si inueniat̄ pīsuz potius est antiq̄tas Itē vt patuit p mḡrm bene· pīso sis· est desideratiuū de pīdo dis· sum. sa· v in o fit pīso· & sic pinso a pīdo dis· nō pīdo descēdit a pinso· Pap· etiam dic̄ pinso pīsis sui· stum· q̄d est ꝯminuo Inde pistare

Pinsus a pinso sis· dicitur pinsus sa. sum· i· pistritus vel pīsus. i· tritus· tūsus· a pīdor deris· Itez a pinso sis· hec pinsa se· mai⁹ instrumētum pinsendi Vnde quidā Neqz pīsis pinsui: neqz molis molui Vn̄ hec pinsula le· di· sicut dicit hug·

Pinus a pin q̄d est altū dicitur hec pin⁹ pin⁹ pinui· vel pinus pini q̄dam arbor Vel pinus dicitur a pinū q̄d est acutuz q̄si ab acumīe folioꝝ· pinū aliā picin· aliā greci pecuē vocāt quā nos piceā dicim⁹ quia desudat picē· vnde pine⁹ nea· neum· & hoc pinetum ti· loc⁹ vbi pini crescunt·

Pio as· aui· are· atum· a pius deriuatur Et est piare· mundare· purgare Et cōponitur cum ex· & d̄r expio as· i· expurgare

Piper a pir dicitur hoc pip eris· Et īuenitur ī masculino gēre hic piper eris· & dicitur a pir q̄a ē calidum· vel quia ab igne denigratur Est em̄ natura illius alba· sed dum īcēduntur illa loca vbi est vt fugiāt serpētes custodientes siluā pipis vt possit colligi fit nigꝝ Sed pipis diuersus est fruct⁹ Naz q̄d immatuꝝ est pip lōgum vocatur· īcorruptū ab

igne pip album dr· quod vero cute rugosa & horri da fuerit ex calore ignis trahit colorē· et ex calore trahit nomē pip Si leue est vetustū est· si graue no uellū Vitāda est ī his mercatoꝝ fraus Solēt eī ve tustissio pipi humecto argēti spumā & plūbuꝫ a: spgē vt pōderosius fiat Et sunt folia eius ad simi litudinē iunipi· Vnde pipatus ta·tum· pipe ꝯditꝰ vel ꝯfectꝰ Et hec pipata ate· q̄dam ꝯfectō ex pipe & piperēꝰ rea reum· & pepinus na num· & hic pi pertinꝰ ni· substātiue· quidā lapis subalbidus cum pictis venis nigris

Piperinus ni· in piper vide

Piperatus ta·tum· in piper est

Pipereus rea· reum· in piper est

Pipio as· resonare· clamare accipitrū est vel pul lorum columbaꝝ Vnde hic pipio onis· pullus co: lumbaꝝ Et hic pipiunculꝰ li· Et hec pipiuncula le id est· accipiter· & coꝛ· cu·

Pipiunculꝰ in pipio as· est

Piplee dicuntur muse a pipleo fonte macedonie vel mōte· aut a peplo veste· scdm papi·

Pir grece latine dicitur ignis & est neutri ge·

Pira a pir quod est ignis dr hec pira re· i· rogus vel cōgeries lignoꝝ in igne· sed rogus est dum nō duꝫ est accēsus· pira est ex quo ardet· bustuꝫ post q̄m arserit Actuuꝫ xxviij Accēsa enī pira reficie bāt nos oēs propē imbrē Vide etiā ī rogus

Piramis a pir quod est ignis dr hoc pirama atis· & hec piramis midis· q̄dam alta structura q̄ fiebat antiq̄tus supꝛa sepulcꝛ mortuoꝝ· & talis edificatō surgit sic vt a latitudine īcipiat et ī angustū finiat sicut ignis Nā apud maiores potētes aut sub mon tibus vel in mōtibus sepeliebātur Inde tractū est vt supꝛa cadauera· aut piramides fierēt· aut ingen tes colūne collocarent Itē & piramis dr q̄dam fi: gura q̄ in modū ignis ab āplo in acutū sic cōsurgit scdm hug· Quidam dicūt ꝙ piramis cōponitur a pir· & idos quod est forma Vn̄ piramis q̄si hn̄s for mam ignis· & coꝛ· penul· tā nīi ꝙ gti· vnde in do: ctrinali dicitur Pirula pirata sit: piramis his socia ta Mach· li· i· ca· xiij· Et statuit septem piramides vnā ꝯtra vnā· & est fe· ge· piramis

Pirata a pir & ratis p cōpositionē dicitur hic pi: rata te· penul· ꝓd· i· marinꝰ latro· vispilio· q̄a sem per ferat ignē in rate Vnde piraticꝰ ca· cum· scdm hug· Pap· vero dicit· Pirate sunt p̄dones marini ab incendio nauium· vel insulaꝝ q̄s capiebāt dicti·

Piratica a pirata dicitur hec piratica piratice. la trocinium in mari·

Pirenēꝰ a pir deriuatur hic pirenēꝰ nei· & hic pire ne nes· mōs hispanie altissimꝰ: sic dictus· vel quia ignēꝰ est. vel quia igni· i· supiori elemēto est ꝓpin: quus· & producit penultimā

Piretrū tri· a pir dicitur hoc piretrū tri l' piretrō q̄dam herba q̄ habet radicē incēdiosam

Pirgus a pir dicitur hic pirgus gi· lignū vel tabu la in alea sup quod ponūtur illa rotūda instrumē: ta sed p sinodochē q̄n̄ꝫ ponitur ꝓ ipa alea· vt cū dr iste amisit omīa in pirgo· & dicitur a pir· quia illō li gnum est acutū in sūmitate ad modū ignis· vel pir gus dicitur quasi pgus· q̄a p eū taxilli pgūt

Pirgus grece dicitur turris· a pir qd̄ est ignis qꝛ ad modū ignis ꝯscēdit Et hic pirgꝰ dicitur qꝛ spe ciem turris habeat

Piritus a pir dicitur hic piritꝰ ti· q̄dam lapis ae ris qualitatē silans· sic dictꝰ· qꝛ plurimū ignis īsit ei Est alius piritus vulgaris quē viuuꝫ lapidē di: cūt scꝫ petrā focarē. qꝛ ferro vel lapide percussus scintillas emittit·

Piromācia· a pir et mācia quod est diuinatio cō: ponitur hec piromācia cie· i· diuinatio q̄ fit in igne vel in astris & in scintillationibꝰ ignis Vnde piro mancīꝰ cia· ciū· & piromāticꝰ ca· cū· & acuit ti·

Piropus pir cōponitur cū opos quod est visio· & dicitur hic piropꝰ pi· q̄dam spēs metallica ex tribus denarijs auri & ex sex eris· vel q̄dam lapis flamaticus sic dictus. qꝛ visionē et colorē habeat ignis Vnde ouidiꝰ Flamas imitāte piropo·

Pirrichius chij· q̄daꝫ pes metricꝰ ꝯstās ex duabꝰ breuibꝰ vt legit· sic dictꝰ a pirrho filio· achillis· q̄ ad funꝰ patris armatꝰ eo metro salutauit· Vnd̄ & pirrichia apud grecos salutatio dr·

Pirrhus a pir dicitur hic pirrhꝰ rhi· filiꝰ achillis qꝛ igneos & rufos habuit capillos· Itē pirrhꝰ rex pirrhotaꝝ· & sic est nomē ononimū· & ponitur aspi ratio post r· sm p̄s· in p̄mo libro maio·

Pirula pirule in pirus vide

Pirus a pir deriuatur hic pirꝰ ri· q̄dam arboꝛ· qꝛ eius fructꝰ ab amplo incipit et in angustū finit· si cut ignis· vnde hoc piꝝ ri· fructꝰ eius Et hoc pire tum ti· locꝰ vbi piri crescūt Et hec pirula le· extre: mitas nasi aut forma piri· et coꝛ· pi· sm hug· Pap· autem dicit· pirula dicitur extremitas nasi a formu la piri: & corripit rū·

Pis grece latine dicitur aurum·

Pisa a pis grece quod latine dicitur auꝝ· dr hec pisa pise quoddā genus legumīs· qꝛ ea pēsabatur ali quid auri minutuꝫ Et peccāt illi qui dicūt ꝙ pisa est pluralis numeri· & neu· ge· s· hec pisa· hoꝝ piso rum Peccauit ergo qui dixit. hec pisa sunt bona sunt quoq̄ꝫ pinguia: sunt sine lardo: A pis vel pi: sa dicta est pisa q̄daꝫ ciuitas grecie· ab abūdantia auri vel illius legumīs Vnde piseꝰ ea· eum. Et plr he pise saꝝ· q̄dam ciuitas tuscie· qꝛ illi qui hāc ciui: tatē edificauerūt ab illa pisa ciuitate grecie venerūt vel pise quasi pēse. a pēsando· i· deliberādo· cū enī p̄polleat sapīa oīa cū pensatōe & ꝯsilio agit· vl' pi se dicūtur a pis quod est auꝝ· quasi auree· & a pi se pisanus na· num.

Piscarius in piscis vide·

Piscatilis in piscoꝛ piscaris est

Piscēs a piscis deriuatur· i· piscās vel piscatoꝛ Et est· generis omnis indeclinabile Iuuenalis Tūc pi: scens accipe dixit

Pisciculus li· di· paruus piscis

Piscina dicitur a pisce p ꝯtrariū· qꝛ nō habet pi: sces Et dicitur piscina pel'· ꝓdu· aq̄ collecta nō hn̄s pisces· vide in ꝓbatica·

Piscis a pasco cis· deriuatur hic piscis· huiꝰ piscis qꝛ sit pastus hoīm Vnde piscosus sa· sum· piscibꝰ plenꝰ abundās· quod etiā piscolētus ta· tum· dicitur quasi plenꝰ piscibus Et compatur· vnde piscolēte tius· sime· adūbiū· & hec piscolētia tie· plenitudo & abūdantia pisciū Itē a piscis hic piscarius rij· i· piscatoꝛ. sed piscatoꝛ ꝓpꝛie qui capit· piscarius q̄ vēdit Inuenitur hec pixis p x· sed aliud signat & est fe· ge· Vnde versus Hic edit piscis· hec seruat aromata pixis· vide in tertia pte in capitlo de gn̄e epicheno· Itē in asinꝰ & in camelus·

Pisciuoꝛꝰ ra· rū· i· pisciū voꝛatoꝛ· pel'· coꝛ· & cō: ponitur a piscis & voꝛo ras·

Piscolentia in piscis vide

Piscolētus ta· tum· in piscis est.

Piscatoꝛ a piscis deriuatur piscoꝛ caris· piscatus

sum piscari verbū depoñ· vnde vado piscari·i.ad pisces capiēdos Et inde piscatoꝛ9 ria·riuꝫ· & hic & hec piscabil' & hoc piscabile Et hic et hec piscatilis· & hoc le·pel· coꝛ· Et cōponitur expiscoꝛ scaris·ex toto a piscibus euacuare vel acq̄rere

Piscus ca·cum.i·antiquus·& dꝛ a pridem

Pisātia est q̄dam figura de qua dixi ī quarta pte in tractatu de colo·rhetoꝛi·

Pissaigra· Pissa quod dꝛ grece pix ꝯponitur cū pigra·& dꝛ hec pissaigra gre·i·pix liq̄da·

Pissaxera· Pissa quod est pix componitur cum xeros·quod est duꝝ vel siccū·& dicitur hec pissaxera xere·i·pix que dura est & sicca·

Piscacia cie·q̄daꝫ arboꝛ a piscis vel pistic9 qꝛ coꝛtex pomi eius nardipistici odoꝛē ferat

Pisticus ca·cum·i.fidelis·& dꝛ a pistis grece qd̄ latine dicitur fides· vnde nardūpisticū·i·fidele. puꝝ·nō adulteratū ꝯmixtōe aliaꝝ reꝝ·et coꝛ·sti:

Pistillū a pindo dis·vel pinso sis·dicit̄ hoc pistiluꝫ li·& hoc pistellū li·quod & mas·ge· Inenit̄ & hic pistillus vel pistell9 cū quo piper teritur vel aliud in moꝛtario

Pistis grece latine dicitur fides

Pistoꝛ a pinso sis·sui·stum·ꝫm pꝯ·hic pistoꝛ oꝛis qui panē facit·& ꝓdu·pel·gti·sed hec pistoꝛis ꝓ q̄dam ciuitate coꝛ.penl' Vnde versus Pistoꝛis ē rectus: pistoꝛis sit genitiuus

Pistoꝛiensis in pistoꝛis vide·

Pistoꝛis a pistis qd̄ est fides dicitur hec pistoꝛis huius pistoꝛis· q̄daꝫ ciuitas q̄ a quibusdā mō dicit̄ pistoꝛia.ab alijs pistoꝛiū·sed hoc fit ex ꝯsuetudine vulgaris sermonis·ꝓꝓꝛie em̄ dicitur pistoꝛis vt pl·coꝛri·& nt̄s sit par gt̄o ī sillabis·et hoc ponit pris·apte in tractatu denoīatiuoꝝ Si vero ibi inueniat̄ pistoꝛ ꝓ nt̄o p̄dicti nois·dicendū est literā ibi esse coꝛruptā.& dicitur sic a fidelitate quā solebāt habere·vnde hic et hec pistoꝛiēsis.& hoc pistoꝛiense Quidā tñ dicūt ꝙ pistoꝛis sit dicta ab abundātia pistoꝝ·& vt dixi in pistoꝛ oꝛis·ꝓ ciuitate coꝛ·pel·sed gt̄s de pistoꝛ ꝓducit eam·

Pistoꝛium rij·in pistoꝛis vide

Pistricus a pistrio tris·dicitur pistricus ca·cū·i·mixtus ex diuersis· sicut electuariū

Pistrilla le·in pistrinum vide

Pistrinū a pistrio tris·dicitur hoc pistrinū ni·locus vbi pistritur·i· molendinū vel furnus Vñ hec pistrilla le·pꝛo eodē· vel pistrinū q̄si pilistrinū·a pilo·qꝛ pilo antea tūdebatur et findebat̄ granum Vnde & apud veteres nō molitoꝛes dicebant̄· sꝫ pistoꝛes q̄si pisoꝛes.a pīsendis granis frumēti·i·terēdis Molaꝝ em̄ vsus nōdū erat·sed granū ibi pielo tūdebatur & findebat̄ Et hic tractum est vt dicatur pistrinū pena seruilis·qꝛ serui in pistrinū mittebātur ligati & ibi ad modū iumentoꝝ molā trahebāt Et ꝫm hoc videtur pistrinū magis ꝓꝓꝛie dici molendinū q̄ꝫ furnus·vsus tñ habet vt pistrinū·vel pistrilla dicatur furn9 potius a pīsēdo· q̄ꝫ a pilo·& ꝓdu·pel·pistrinū Hieronim9 in ꝓlogo dani· Cū me in lingue huiu9 pistrinū reclusissem

Pistrio a pistrix cis·dꝛ pistrio tris·striui·strire·panē facere·pastā deducere Vnde pistric9 ca·cū·& hec pistrio onis.qui pistrit

Pistrix a pinso sis·deriuatur hec pistrix cis·femīa que pinsit·& hec pistrix cis·quoddā monstꝝ marinū·s·balena vt dicūt·Sꝫ pistris huius pistris·strip s·nomē fuit cuiusdā nauis enee·vel pistrix p foꝛmationē potest descendere a pistoꝛ oꝛ·in rix.& penultima genitiui ꝓducitur

Pitiasis· vrine feruoꝛ· vel pitiases sunt furfures qui fiunt in vrina

Pitisma tis.ge·neu·ē genus ludi·qui mirabili arte voluitur & girat̄ Vnde iuuenalis Qui late ꝺmo monio pitismate lubꝛicat oꝛbem

Pitisso sas.in potisso sas. vide

Pituita te·i·humectatio siue illa infirmitas q̄ ex abūdātia flegmatis accidit·& facit capita gallinarū distoꝛqueri Vnd̄ & pōitur ꝓ vana gloꝛia q̄ meritū ꝯscie distoꝛq̄t cū q̄s bñfca ad fauoꝛē ꝑploꝛum & ad oculos facit Sed querit̄ an pꝛima coꝛripiat̄· & videtur ꝙ sic·qꝛ hoꝛati9 ita dicit Pꝛecipue san9 nisi cū pituita molesta ē Sed dico ꝙ pꝛima nō coꝛripitur imo ꝓducitur·qꝛ quart9 pes ē spōdeus·& quit9 ꝓceleumatic9 Q2 em̄ pꝛimā pꝛoducat oñdit ꝑsius ita dicens Somnia pituita qui purgatissima mittūt·& coꝛ·pel·vt patuit·

Pius pia pium·religiosus·misericoꝛs· benignus pꝛopicius Et cōpatur p supple tionē·pi9 magis pi9 pijssim9 Vnd̄ pie magis pie pijssime·& pietas pietatis·s·virtus p quā pr̄ie et beniuolis & coniūctis sanguine officiū et diligēs attribuitur cult9·vel q̄ sanguine ꝯiuncti beniuoli efficiūtur Pius cōponit̄ impi9 ꝫm hug· ¶ Hic nota ꝙ pietas dicitur aliq̄n donū spūssancti Et tūc in hoc differt a misericoꝛdia·qꝛ mīa studꝫ ad releuādas miserias pꝛoximoꝝ ex hoc ꝙ sunt ꝯiūcti vel ꝯsanguinei· vel familiaritate·vel saltem nature silitudine in omībus aliq̄d humanū pꝛo mēsura accipiēs·sicut alie virtutes Sꝫ pietas donū mouetur ad reuelandas eoꝝ miserias ex aliquo diuino scꝫ ī quātum sunt filii dei·vel diuina similitudie insigniti Vnde & magis pꝛopꝛie nomē pietatis habꝫ·que diuinū q̄d sonat·ꝙuis & ip̄a misericoꝛdia·ꝫm augu·x.de ciuitate dei·moꝛe vulgi magis pietas dicatur.quod iō accidit·qꝛ ea sibi deus·quasi sacrificio placari testatur Vnd̄ & pħs dicit in quarto ethicoꝝ ꝙ dona habent aliquid simile deo sacratis·

Pix a pinus ni·dicit̄ hec pix cis·quod ex pino fit hoc a grecis dicitur doma·quā nos ramellā dicere possum9 Et inde pice9 cea·ceum·de pice exñs·vel ad picē ptinēs·vel niger vel obscur9·& hec picea picee.quedā arboꝛ de cuius succu pix efficitur Et piceo ceas.ce·aliquid linire vl' obscurare ¶ Et notandū ꝙ pix alio nomīe grece dicit̄ hec pissa se·vñ ꝫm quosdā dꝛ apud nos pix ·Et scias ꝙ pix picis coꝛ·i·āte c·sed pica pꝛo aue pꝛodu·pi· Vñ q̄dam Sūt nigra vasa picis: roꝛtra redolētia picis

Pixis a pixos·quod dicit̄ bux9·dꝛ hec pixis dis·id ē·bussula scꝫ vas vbi medici reponūt suas cōfectiones Similiter et mulieres etiā suas lauaturas· & sic coꝛrupte dicim9 buxū Silr̄ ꝑuātes eād coꝛruptionē·q̄dā a bux9 dicūt hec buxis dis·ꝓ pixis dis· Et fac̄ accusatiu9 singl'aris hāc pixidē vl' pixida Et acc̄us plural' ·has pixides vel pixidas· Vñ ouidi9 de remedio·Pixidas īuenies & reꝝ mille coloꝛes·

Pixos grece lr̄e dꝛ bux9·& accuit̄ etiā ī fine·

PLacenta a placeo ces·dicitur hec placenta te·i·libū·focacia·quia placeat·vñ hic placētarius & hec placētaria rie·qui vel que facit placētas quod etiā hic placētin9·hec placētina ne·Itē a placēta hec placētia tie·quedā ciuitas in lūbardia·qꝛ ibi optime fiāt placēte·& iñ placētinus na·num·nomē patrium·

Placētinus de placētia Item qui facit placētas ꝺ hoc vide in placenta·

Placeo a placo placas dr̄ placeo ces·cui·esse vl' fieri placidū vel placitū· aliter em̄ non placet·& a placeo ces·descēdit placet impsonale· & placitus ta·tum·quod placet vel placuit·placeo cōponitur cōplaceo ces·vn̄ cōplaceo impsonale·ꝑplaceo ces· vnde ꝑplacet impsonale·placeo cū omibus suis cōpositis est neutꝝ ·et facit ꝑteritū in cui·& supinū in citū Est em̄ regula Oīa verba neutra secūde cōiugatōis faciētia ·ꝑteritū in ui·carēt supinis scd̄m vsum·ꝑter ista careo·valeo·doleo·noceo·placeo· taceo·pateo·lateo·mereo·oleo·& liceo·ista tamē duo nō vidētur esse ponēda in exceptōe·qꝛ ab istis & multis alijs talibꝰ neutris īueniūtur supia qn̄ꝫ sed nō sunt in frequēti vsu·Itē placeo ces· cū suis cōpositis coꝛ·pla·vnde ouidiꝰ de arte Pessima sit nulli nō sua forma placet

Placidus a placoꝛ aris·dicit̄ placidꝰ da· dum·i· mitis mā̄suetus quasi placoꝛi datus·& cōꝑatur placidioꝛ simus·vnde placide dius·sime·aduerbiū·& hec placiditas tatis·ꝑm hug·Papi· vero dic̄· placidus qui omnibus placet propicius serenus quietꝰ

Placitum a placeo ces·dꝛ hoc tr̄aquillus· placitū ti·ꝑ antifrasim qꝛ displiceat·vnde placito as·vel placitoꝛ taris·& hinc placitatoꝛ· vel placitatoꝛiꝰ ria·riū & hoc riū·locus vbi fit placitū·

Placo cas·caui·catum·i·humiliare· mitigare·exoꝛare·pacificare·vn̄ placatꝰ ta·tum· & cōꝑatur tioꝛ·simus·& cōponitur īplacatꝰ ta·tum·& hic & hec placabilis·& hoc le·vn̄ placabilit̄ adū· & hec placabilitas·& cōponitur īplacabilis bile·īplicabiliter·īplicabilitas·Placo ꝯpōitur cōplaco cas·Replaco cas·& est actiuū cū omibus suis cōpositis & ꝓducit hāc sillabā pla·sed places eā coꝛ·vnde qdam Scoꝛto nemo placet nisi dexterā munere placet·Itē ouidiꝰ de arte Placat̄ donis iupit̄ ipe datis

Placoꝛ a placo cas·dꝛ hic placoꝛ oꝛis·i·tr̄aquillitas·mitigatio·& ꝓdu·pla·Eccl'·iiij·Cōplectit̄ placorem eius·& ꝓducit co·

Plaga plage·i· vulnus·tuber quasi flagra·qꝛ cuꝫ quodā strepitu·i·flatu & flagris plage coꝛꝑis īfliguntur Vnde plaga dicitur qn̄ꝫ tractꝰ vel ꝑs celi eadē et clima·& similiter ꝓ patria vel vico aliquo accipit̄·& plaga·i·rete·vel potiꝰ funis retis ·Proprie q̄dem plage sunt funes illi q̄bus retia tēdūtur circa imā & summā ꝑtem·sed ponūtur qn̄qꝫ ꝓ ipsis retibus· ¶ Et nota ꝙ plaga pro vulnere producit primā In alijs vero sig̃ficationibꝰ eā coꝛripit Vn̄ versus·Vnluera sunt plage:regio plaga:fit plaga rete·Itē a plaga plago ·gas·vide ī plagariꝰ ¶ Hic nota ꝙ plage que pharaoni inflicte fuerūt sunt decem vt patet in his versibꝰ Sāguis rana culex:musce pecus vlcera grando Brucus caligo moꝛs obtinuere necando·

Plagarius ·vide in plagiarius·

Plagella plagelle·dimi·ꝑua plaga

Plagiarius rij:& hic plagiatoꝛ oꝛis·ī eodē sensu scꝫ venditoꝛ hominū·vel seductoꝛ hoīm· vel deceptoꝛ scꝫ qui seducit & solicitat pueros & seruos alienos·Apl's in prima ad thimo·ca·i·Plagiarijs· mēdacibus·piuris·vel plagiariꝰ etiā dicitur q̄ mā̄cipium aut pecus alienū seducēdo distrahit Et dꝛ plagiariꝰ vel plagiatoꝛ a plagio·i· obliquo q̄ n̄ recta via gradit̄·sed pellicendo dolis & dōis pollicēdo Vn̄ allexā· Qui pueros vēdis:plagiariꝰ ē tibi nomē Itē plagiariꝰ vel plagarius dicitur retiarius·vel plagas faciēs·vel inferēs ·vel curās· vt ē medicus quasi plagā agēs·sed plagarius magis ē in vsu in ista significatōe Vnde papi·Plagariꝰ plagas curās·Plagiarius qui seducit pueros·& solicitat seruos alienos·Item a plaga dicitur plago plagas·vel plagio plagias·id ē· verberare· vulnerare plagis affligere·

Plagilla a plaga dꝛ hec plagilla le·& hec plagella le·ambo di·i·ꝑua plaga·& plagiosus sa·sum· vl' plagosus sa·sum·plagis plenus·

Plagiosus·in plagilla vide

Plagioxipus·plaga cōponitur cuꝫ oxi·& dicitur plagioxipus·i·acutā plagā inferēs·hoc nomie dicūtur hoīm vēditores· q̄ acuta inferūt vulnera Cicero Videte iudices quemadmodū flagioxipus iste me tractauit·

Plagius plagia gium·i·plagas faciens·vel curās vel obliquꝰ·qꝛ plage faciūt hominē obliquari·

Plagosus·in plagilla vide·

Planca a planꝰ vel platos·hec plāca ce· qꝛ plana sit & lata·i·tabula vel asser Vn̄ plācula le·& hec plācella le·dimi·& plācus ca·cum· qui pedes hēt planos et latos instar plāce

Plancella le·dimi·parua planca·

Plancula le·di·ꝑua planca·

Planeta a planos dicit̄ hic planeta te·& hic planunta te·Planeta·i·errās·planūta·i·erroꝛē incutiens·Dicūtur ergo quedā stelle planete·i· errātes· qꝛ singulis diebus mouēt oꝛtū et occasum suū· he & dicūtur planūte·i·erroꝛē incutiētes·qꝛ singulis diebus oꝛtū et occasum suū sic variādo hoībus īcutiūt erroꝛē & faciūt eos errare·Vn̄ ꝑm hoꝛatiū nō dn̄t planete dici·i·errātes sed planūte·i·erroꝛē incutiētes· planete em̄ nō errāt·imo eūdem motum & eādem mouēdi legē nūc habēt quā ab initio sue ꝯditōis habuerūt·sed errare vidētur moꝛtalibꝰ·cū ita variāt oꝛtus & occasus ꝑ diuersa loca·Vn̄ potius debēt dici planūte·i·errare faciētes ꝙ planete id est·errātes Nō em̄ ipsi errāt·sed nos circa eoꝛū motus errare faciūt Itē planeta dicit̄ febris erratica Et planeta q̄dam vestis laxa circa oꝛas· qꝛ errātibus oꝛis euagatur Et a planeta planeticus ca·cū Et hic et hec planetaris·& hoc tare· ¶ Et nota ꝙ planeta est mas·ge·ꝓ stella·In alijs vero significationibus est femi·et ꝓdu·pel'·& ꝑm papi· planetes grece est mascu·ge·vnde apud nos quoqꝫ planeta est masculini ge· Et sunt septē planete scꝫ Saturnus Iupiter Sol Mars Venus Mercuriꝰ Luna Itē planeta grece latine dr̄ casula· qꝛ totū tegit·& signat caritatē· ¶ A ꝑdictis septē planetis denominant̄ septē dies septimane·vt dicā pleniꝰ in sabbatum· ¶ An iupiter sit deus vide supra in iupiter·& de eius effectu·

Plango gis·plāxi·ctū·est cū lacrimis pectꝰ aut faciē tūdere vn̄ hic plāctꝰ ctus·i·tūsio·pectoꝛis aut faciei cū lacrimaꝝ effusione

Planipes dis·ge·omis·i·planos habēs pedes· vt funābulꝰ vl' recitatoꝛ cuiusdā fabule q̄ planipedia dicebatur·Et dicebat̄ planipedia die· tale genꝰ fabulaꝝ·qꝛ planis & nudis pedibus recitabat̄·& coꝛripit penl'·planipes

Planitudo in planus est·

Planos grece latine dꝛ erroꝛ vel vagatio·

Planta a planꝰ na·num·dicitur hec planta te·scꝫ plaīcies pedū·qꝛ plāte hoīm nō sūt rotūde·vt in q̄druupedibꝰ·Nō em̄ hō cū sit bipes posset stare Et sunt plāte anterioꝛes ꝑtes q̄ ex multis ossibꝰ ꝯstāt Calx v̄o posterioꝛ ꝑs plāte sic dictus a callo quo q̄d plātatur·& ramus arboꝝ qui inserit̄ Vn̄ hec

plantula le·di·Et hic & hec plãtaris. & hoc re· ad
plãtam ptinens Et hoc plãtare ris·planta arboris
ꝓprie·Differũt tñ·qꝛ plãte sunt rapte de sũmitate
arboꝝ Sed plãtaria que cũ radicibus & terra euel
lũtur & alibi plãtant Et hoc plãtatoriũ rij·idẽ qḋ

Plãtago a plãta pro ramo· plantare·
arboris qui inseritur·deriuatur hec plãtago ginis
quedam herba·quia planta eius adhereat terre· et

Plãtaris re·in plãta expõitur prod·ta

Plãto tas·aui·dicitur a plãta·& est plãtare plan
tas vl' plãtaria ponere·plãtas inserere·implere Et
plãto tas·p plãtam decipe Et cõponitur Deplãto
tas·Complãto tas·i·valde plãtare·vel plãtas au:
ferre Replãto tas. Supplãto tas·i·decipe·& ꝓprie
p plãtam quod fit cũ latẽter plãtaȝ ex trãsuerso ia
cimus inter plãtas vlterius Vñ esau dic de iacob
En supplãtauit me altera vice

Plãtula le·dim i·parua planta·

Planunta in planeta est

Planus a platos·dꝛ plan⁹ na·num·& cõpar·pla
nioꝛ simus·Vñ plane nius·sime·adũ·Et hec plani:
tas. et hec planicies ciei. et hec planitudo Et di:
citur planus· clarus·certus·equalis·manifestus·
apartus· & producit pla·

Plasma tis·in plasmo mas.vide·

Plasmo a plasmos grece qḋ latine dicitur formare
dicitur plasmo mas.maui·re·i·formare Et hic hic
plasmatoꝛ toris·& hec plasmatura mature.& hoc
plasma tis·coꝛ·penul'·gẽi·i·factura formatura scȝ
quod est formatũ vel forma Et qñqȝ ponit ꝓ quo
dam electuario qḋ format vocẽ Plasmo cõponit·
Complasmo mas Replasmo mas·Et est actiuum
cum suis compositis

Plastes a plasmo mas·dicitur hic plastes stis .i.
forma vel formatio vel figul⁹·Esaie.xlv·Ipe de⁹
formãs terrã & faciẽs eã ipe plastes ei⁹· Et potest
dici hic plastes hui⁹ plaste·et inde plasticẽ scȝ pa
rietum ex gipso vel alio effigies·Isa·xliiij· plaste
idoli omẽs nihil sunt Et declinãtur ibi·hic plastes
huius plaste.

Plastographus Plastes cõponitur cũ graphos
qḋ est scriptoꝛ·& dꝛ hic plastograph⁹·i·falsus scri
ptoꝛ Vñ hec plastographia·i.falsa scripta·& pla
stograph⁹ a·um·falsum scriptũ·& coꝛ.gra·

Platan⁹ a platos dꝛ hic platan⁹ ni·qdam arboꝛ a
latitudine folioꝝ sic dicta.vel qꝛ ipa arboꝛ patula
sit & ampla Naȝ platos grece latũ vocãt Expssit
aũt scriptura hui⁹ arboris nomẽ & formã dicẽs in
ecclesiastici·xxiiij·Quasi platan⁹ exaltata sũ iuxta
aquã i plateis·& coꝛ·pel'·Vñ ouidi⁹ Et platanus
hiemalis atqȝ coloꝛibus impar

Platea a platos dicitur hec platea platee·i. lata
& spaciosa via Vnde hic & hec platealis & hoc
plateale·& hic & hec platearis & hoc plateare·&
acuit penultimã·

Plato onis·quidã phus·a platos quod est lati
tudo Vnde a latitudie argumẽtoꝝ sic dict⁹ ẽ· vñ
platonic⁹ ca·cũ.penl'·coꝛ·Et hic & hec platonista
ste·qui sequitur platonẽ·vel studet in eo

Platonicus in plato est·

Platonista te·in plato vide

Platos grece latine dꝛ latũ vel latitudo

Plaudibilis in plausus est·

Plaudo dis·plausi sum·i·manus repcutere·man⁹
ex leticia claudere·& insimul iũgere· manib⁹ sonũ
facere ·gaudere·Et ponitur sepe ꝓ iũgere vel re:
pcutẽ·et ꝓ au·posita o·dicit plodo plodis plosi
plodere ꝓ plaudo Vnde plosus sa·sum·ꝓ plaus⁹
id est·repcussus·vel clausus et coniũctus Plaudo
cõponitur Applaudo dis·alicui plausum facẽ·Cõ
plaudo dis·vel cõplodo dis·i·insimul plaudere· vl'
insimul repcutere·vel claudere man⁹· & ponit sim
pliciter ꝓ cõiungere vel ꝯcutere Vnde cõplosus
sa·sum·ꝯcussus vel cõiũctus Displodo dis·i· ma
nus apire·Et ponitur simplicit ꝓ aperire·vel rum
pere·discutere·qssare·Vnde diplosus· vel displo:
sus sa·sum·i·destruct⁹·aptus·dirupt⁹ ·Explodo
dis·man⁹ relaxare·apire·excutere. vel extra plau:
sum facere et ponere vel eijcere explere· Plaudere
& plodere ꝓ gaudere man⁹ repcutiẽdo neutra sũt
cum suis cõpositis·sed ꝓ diũgere vel claudere· vl'
repcutere·actiua sunt cum compositis que hanc si
gnificatiouem redolent·

Plausidicus ca·cũ ·q dicit plausnm· a plausus et
dico dicis·& coꝛripit di·

Plausificus ca.cum.qui facit plausum a plausus
& facio·& coꝛripit fi.

Plaustrio tris·expõitur in plaustrum·

Plaustrum a pila ꝓ instrumẽto terẽdi·vel a pila
ludo dicitur hoc plaustꝝ·qsi pilaustꝝ·qꝛ voluitur
& est duaꝝ rotaꝝ·vnde plaustellũ li·di·Et muta
tato au·in o·dicitur hoc plostꝝ Vnde plostelluȝ
& hic & hec plaustral'·& hoc plaustrale· vel plau
strum a plaudẽdo·i·a terra sepe repcussa·vnḋ plau
strio stris·i·resonare p modũ plaustri·vel resonare
plaustro ẜm hug·Itẽ ut dic pap.plaustꝝ septẽtrio
dictũ est·qꝛ i modũ vehiculi voluit mõ tres ad sũ
ma eleuat·mõ quattuoꝛ inclinat

Plaustus a plastes·vel plasmo mas ·dꝛ plaustus
sta·stum·i·formatꝰ·& cõpõitur cũ ꝓthos·& dici
tur prothoplaust⁹·i·primus formatus

Plausus a plaudo dis·plausi sum·dꝛ plausus sus
sui·manuũ pcussio·exaltatio man⁹ repcutiẽdo Et
plausus sa·sum·& hic & hec plausibilis· & hoc le
& hic et hec plaudibilis·& hoc le·et cõponit plau
sidicus ca·cum.et plausificus fica·cum·scḋm hug·
Papias etiã dicit.plausus sus·leticie indiciũ·fauoꝛ
ppli·et est quarte declinationis

Plebanatus in plebe est·

Plebanus in plebes est.

Plebecula a plebs plebis dicitur hec plebecula le·
diminutiuum parua plebs·

Plebius in plebs plebis est·

Plebeo bes.bui·bere·plebem imitari vel alloqui
& dicitur a plebs plebis

Plebes a plebs bis·pro collectõe hoim dicit hec
plebs bis·pro ecclesia baptismali & ꝓprie in villis
inter plebem·vnde dicitur sic a polis·qꝛ a plurali:
tate populi·vnde pleban⁹ na·num·ad plebẽ perti
nens·& hic plebanus ni·dñs plebis·& hic plebana
tus tus·tui·eius digtas·vel district⁹ plebãi et dꝛ
ꝓprie plebs hoim. sed plebes ecclesiaꝝ Vnde ver:
sus Plebs hoim dicas:sed plebes ecclesiaꝝ·ẜm mo
dernos Antiqui tñ hec plebes bei·pro populo di:
cebant·vide de hoc in plebs·

Plebesco plebescis inchoatiuũ·incipio plebere a
plebeo plebes

Plebicola le·cõis ge· qui colit & amat plebem a
plebs & colo colis·cõpõitur et coꝛ·co

Plebiscito tas·i·plebẽ incitari·vel alloqui vel vo
care vel cõmonere·& videtur esse compositum a
plebs & cito citas

Plebiscitũ sciti·dꝛ quod cõi sensu plebis statuit
& sancit·vñ & dicit plebescitũ·i.scitũ et statutũ

populi vel qr sciat a pplo Et cõponitur a plebs &
scitum. et producit penultimã

Plebs a polis quod ẽ pluralitas dicit hec plebs
bis: quasi polebs. qr plures sunt plebei q nobiles
Est em plebs collectio tm ignobiliũ Sed antiq di-
cebãt hec plebes bei Lucan in iij. Potẽtes vulg
alũt nescit plebes ieiuna timere. vnde hec plebecu
la le. dim. Sed a plebs hec plebicula le. dimi. et ple
beius beia. beium: de plebe existẽs vel ad plebẽ pti
nens scz rustic. ¶ Et scias q genitiu plebei cor
penul. quia est regula Qñ gti et dti qnte declinati
onis hñt tres vocales otinuas producũt e. ãte i. vt
dies diei Si aũt habeãt ↄsonãtẽ ante ei corripiunt
e. ante i. siue penultimã vt fides fidei spes spei

Plecta a plecto ctis. pro flectere. dicitur hec ple
cta cte. quilibet nexus ex virgulis. vel papiro. vel
carecto fact vnde cosmos faciebãt. vnde hec ple
ctula le. di Ioseph in viij. Erãt crateres ex crispã
tibus plectulis facte Plecta etiã dicit calix duas
ansas habẽs Idẽ et crater sm hug. Glo. in iiij. regũ
vij. ca. sic dicit Tabule quibus bases facte sunt: q
drate fuerãt in quibus rotũde erãt formule. q co-
ronule siue plecte appellabant. circuli qdã erãt.

Plectellũ li. di. puum plectrum

Plecto ctis. plexi xui. xum. i. punire. verberare.
supplicio affligere. vel flectere. vel ex virgis aliqd
cõponere Vnde hic & hec & hoc plectẽs tentis.
Vnde sm iohãnem xix. ca. in passione dñi legitur.
& plectẽtes coronã d spinis imposuerũt capiti ei
Plectẽtes. i. cõponẽtes flectẽdo circũcirca spinas
vel fiat ista cõstructio Et plectẽtes. i. puniẽtes eũ
imposuerũt capiti eius coronã de spinis. Et vt dr i
historijs asserũt iũcos marinos fuisse. quorũ acies
nõ minus spinis dura est & penetratiua. Plecto at
& eius cõposita actiua sunt siqua habet in o. Am-
plector cõe ẽst. Cõplector deponentale. sm hug.
Pris. aũt dicit q plecto facit plexi antique. nunc
vero cũ suis cõpositis fit cõe. Q aũt dicit hugui.
q plecto facit plexi. in hoc cõcordat cũ pristiano.
Q vero dicit q etiã facit plexui. hoc verũ est scdm
antiquos Vnde in libro iudicũ capitulo xvj. iue-
nitur Cum licio plexueris.

Plectrũ a plecto ctis. p flectere. dicitur hoc ple
ctrum ctri. i. gubernaculũ nauis. vel lingua in cor
pore. vel potius vltima ps lingue. & pcussoriũ ci-
thare. qr flectitur huc et illuc. vel dicitur a plecto
p punire vel verberare. qr plectrũ verberat & p-
cutit. vnde hoc plectellum li. di.

Plectula le. di. pua plecta penul. cor.

Pleias a pluuia dicitur hec pleias iadis. quoddaz
signũ celeste. Et sunt septẽ stelle ille scz pleiades.
Et dicũtur sic. quasi pluuiades. quasi pluuiã dãtes
qr eis oriẽtibus abũdat pluuia. vel dicuntur pleia
des a pleione matre earũ. vel a pluralitate Sũt em
septẽ. sed nõ apparẽt nisi sex. Scdm em fabulas po
etarũ sex cõcubuere cũ dijs. sed vna tm cũ mortali
Vnde pter verecũdiam apparere nõ vult. ¶ Et
nota q pleias qñqz dicit signũ illud. & sm hoc ca-
ret pluralitate. qñz vna illarũ stellarũ dicit pleias
& sm hoc habet pluralitatẽ Et p sincopã inuenit
plias pliadis. p pleias adis Vnde iob. xxxviij. Nũ
qd diũgere valebis micãtes stellas. pliades. & cor-
pes. Has stellas dicit vulgus gallinã.

Plemina sunt vlcera & sulci in manibus & i pe
dibus callosis. Vnde plemino nas. naui. i. replẽ sm
hug. Et papi. etiam dicit plemmare. i. replere. ple
narie & pfecte complere.

Plenilunĩũ. a plen na. num. & luna cõponitur
hoc pleniluniũ lunij. tps qñ luna est plẽa Et vt dic
phs Nocte plenilunij sunt calidiores. vide in lux.

Plenus a pleo ples qd nõ est in vsu dicitur plen
na. num. & cõpatur plenior simus. vnde plene ni.
sime aduer. & hec plenitudo dinis. & plenari ria
rium. Et p cõpositonem semiplenus na num. Et p
ducit ple. Horati. Omnẽ supuacuũ pleno de corpe
manat. Vide etiam in virtus

Pleo ples eui. pletũ nõ. est in vsu. & cõponit cuz
cõ. & dicitur cõpleo cõples cõpleui cõpletũ. vnde
hoc cõpletoriũ rij. Item cũ de et dicitur depleo les
Item cũ ex. & dicitur expleo exples ui. expletũ. Itẽ
cũ in. & dicitur impleo imples. Itẽ cũ ob. & dicit
oppleo ples. Itẽ cum re. & dicitur repleo ples. Itẽ
cũ sub. & dr suppleo ples. Pleo cũ omibus suis cõ
positis est actiuũ. & facit pterita in vi. o mutata in
vi. & supĩa. vi mutato in tũ. Vnde patet q exple
tus expletio. cõpletus cõpletio. suppletio. & hmõi
scribũtur p t sine c.

Pleonasmus est quoddã vitiũ. de quo dixi supra
in quarta parte in capitulo de vitijs ãnexis barba
rismo et soloecismo.

Plerunqz. i. aliqñ freqnt assidue. sm papiã.

Plerus. i. frequẽs: ex maiori pte a pluribus deriuat
Inde pleriqz. i. aliquãti nõnulli. multi scdm papiã.
¶ Et scias q pleraqz fe. ge. acuit penltimã pter
ↄsortium mas. & neutri scz plerusqz et plerũqz. q d
necessitate acuunt penultimã

Pleumõ grece. latine dicitur pulmo. vel videt di-
ci a pneumõ. i. a spũ p quẽ mouetur et agitatur. et
aperitur pulmo vt capiat flatũ. Et in nos dicim
hic pulmo onis. & hec pleumonia nie. dolor vel tu
mor pulmonis

Pleumonia nie in pleumon vide

Pleuresis pleurõ grece. latine dicitur latus Vñ
hec pleuresis dolor lateris acut cũ febre. et sputo
sanguinolẽto & hinc pleuretic ca. cum. qui talem
infirmitatem patitur. vel ad pleuresim pertinens.
vt pleuretica passio

Pleureticus ca. cum. in pleuresis est

Plexibilis. in plexus est.

Plexui preteritum de plecto plectis. & maxime
scdm antiquos.

Plexuosus in plexus vide.

Plexus a plecto plectis. plexi. plexũ dr hic plex
xus. xui. i. flex vel punitio. vnde plexuosus sa. sũ.
id est. flexuosus. vel punitus. & hic & hec plexibi
lis. & hoc le. i. habilis ad plectẽdũ. vñ plexibiliter
adu. Itẽ adiectiue declinatur. plexus xa. xum. & cõ
ponitur pplexus xa. xum.

Plias adis. in pleias exponitur

Plica ce. deriuatur a plico cas. & cõponitur cum
sin & dicitur simpl pla. plum. Itẽ a pcedentibus
numeris scz duo. tria. quattuor. qnqz zc. & plica cõ
ponũtur alia nomĩa numeralia. q põderalia dicũt
vt duplus pla. plum. a duo et plica. vnd duplo du
plas. & duplico cas. i. duplum facere. Triplus pla
plum a tria et plica. et similiter cõponũtur cõsimi
lia que restãt. quadrupl. quintupl. & a singulis
descẽdũt verba. scz quadruplare. qntuplare zc.

Plico cas cui. vel plicaui plicitũ. vel plicatũ. i. pli
cas facere. vel plicis aptare. vñ plica ce. Plico cõ
ponitur cũ ad. & dicitur applico cas. applicui. vl
caui. applicitũ. vel catũ. i. arriuare. ad ripã vel ad
terrã venire. Et cũ cõ. & dicitur cõplico cas. cui.
vel caui. citũ. vel catũ. i. simul plicare. Itẽ cuz dis.

& dicitur displico cas·i· deorsum a plica ponere·
Item cũ duo et dicitur duplico cas·Itẽ cũ ex & dr
explico cas·Itẽ cum in·& dicit implico cas·i·ĩpe=
dire Itẽ cũ inter·& dicitur interplico cas·Itẽ cpo
nit multiplico cas·vnde hec multiplicatio·& mul=
tiplex cis·omis ge·& cõpatur·vnde multipliciter
cius.sime·aduer·& hec multiplicitas. Itẽ cõponit
a plico Quadruplico cas·Reduplico cas·Supplico
cas·Triplico cas·vnde triplex cis·Plico cũ omibꝰ
suis cõpositis est actiuũ·pter supplico qd est neu=
trum sm quod cstruitur cũ datiuo·Itẽ plico facit
pteritum in cui vel in caui·& supinũ in citũ vel in
catũ·Cõposita vero ab eo & aliquo noie faciũt tã
tum pteritum in caui·& supinũ tm in catũ·ut mul
tiplicaui catũ·triplicaui catum Sed cõposita ab eo
& ppositionibꝰ faciũt pteritũ in cui·& in caui·&
supinũ in citũ et in catũ·sed frequẽtius in cui et ĩ
citum·& raro in caui et in catum·Preter supplico
cas·qd facit tm pteritum in caui·supinũ in catum
& cor·hãc sillabã pli·sm hug·Prisci·etiã in nono
libro dicit·Plico cas·plicui caui·plicatũ vel plici=
tum facit·quod magis in cõpositis dinoscit·Nam
cũ ppositione magis p ui·diuisas·cũ nomine vero
cõpositum p aui·termiat pteritũ pfectũ·Inuenit
etiam cũ ppositoe in aui faciẽs pteritũ·sed in raro
vsu·ut applicaui Magister aũt bene·sequẽs cõem
vsum modernorum qui emulãdus est·dicit plico cas·
plicui facit·Cõposita vero a plico·et nomie faciũt
pteritum in aui·vt duplico caui·sed cõposita a pre
positione faciũt pteritum in ui·diuisas. vt explico
cui·pter supplico caui·Verbalia tñ que ab eo de=
scendũt cũcta retinẽt a·vt multiplicatio·supplica
tio.explicatio·implicatio Et hoc videt magis sm
vsum modernorum Quod aũt dicũt hug·et pris·ma
gis videtur respicere antiqtatem·& ex cõsimili di=
stinctoe possunt solui multa q videtur ctraria in
hoc libro ĩter pristianũ et huguitionẽ

Plodo dis·plosi sum·expõitur in plaudo dis·

Ploro ras.aui·atum·plorare·i·cũ voce flere·et la
crimas fundere·Vnde et ploro dicitur qsi p lumia
roro·& est ethimologia·vnde hic et hec plorabilis
& hoc le·& plorabiliter aduer.& hic ploratꝰ tus·
tui·& plorabũdus da·dum·i·ploratu plenꝰ·& plo
ranti similis. Ploro cõponitur Deploro ras·i·val
de plorare·vel explorãdo aliquid petere.acquirẽ.
Exploro ras·i·inquirere·inuestigare·Imploro ras
id est rogare·qrere vel impetrare·Ploro neutrum
est et eius cõposita similiter q retinẽt eius sigficati
onem·aliter sunt actiua·& omĩa pducũt hãc silla
bam plo·Vnde iuuenalis plorat lacrimis: amissa
pecunia veris·scdm hug·Papi·vero dicit·ploratꝰ
lacrimarum est: plãctꝰ tm vocũ·fletus vero ad vtrũ
qꝫ ptinet·q plerũqꝫ cfundũt poete De hoc vide ĩ
fleo fles quid dicat huguitio

Plostellũ li·in plaustrum vide·

Plostrum stri·in plaustrum est

Plosus sa·sum·in plaudo dis·expõitur

Pluito tas·penul·cor·est verbũ frequẽta·& for=
matur a pluis·secũda psona abstracta s·et addita
to·inde pluito tas·i·frequẽter pluere

Pluma a pilus pro capillo dicitur hec pluma me·q
si piluma·qr sicut pili in corpe qdrupedum·ita plu
ma in auibus·Vnde hec plumula le·& hec plumel
la le·di·Et hoc plumatũ mati·ceruical·vel pluteum
& plumatus ta·tum·i·plumis tectꝰ·et plumosus
sa·sum·i·plenus plumis·Et cõpatur sior·ssimus·
Vnde plumositas tatis·& pducit plu Itẽ a pluma
dicitur plumariꝰ ria·rium·ad plumas ptinẽs. Vñ
hoc plumariũ rij·dicitur opus in modũ plume fa
ctum & depictũ·scdm hug·In historiis aũt super
exodi dicitur·qp pluma lingua quadã dicitur acus
Et inde dr hic plumariꝰ rij·mascu·ge·i·operarius
quicunqꝫ operatur cum pluma.id est·cum acu·Et
inde plumarius maria·marium. dicitur opus acu
pictum vel variatum·

Plumaciũ a pluma dicitur hoc plumaciũ macij.i·
ceruical vel scriptorium

Plumarius ria·riũ·in pluma vide

Plumella le·di·pua pluma

Plumeo a pluma·vel plumo mas·dicit plumeo
mes.plumui·i·plumas habere vel emittere·Vnde
plumesco scis inchoatiuũ Itẽ a pluma dicitur plu=
meus mea·meum·quod est de pluma

Plumo mas·dicitur a pluma me·& est plumare
tegere pluma·vel pingere·vl' ornare·Et cõpõitur
cplumo mas·explumo mas·id est·plumas auferre
& prod·pla·vide in pluma·

Plumula le·dimi·pua pluma·

Pluo pluis plui·verbũ dfectiuũ·& excepte acti
onis Et dicitur a fluo is·& hmõi verba excepte a=
ctionis omĩa sunt pprie defectiua in prima & ĩ se
cũda psonis.& in qualibet in plurali·& dicit pluẽ
quasi fluere·et caret sup. in frequẽti vsu Sed inue
uenitur plutũ Et debet sic exponi in cstructione
pluit aquã subintelligit deus Inuenitur tñ p ĩpro
prietatẽ Aqua pluit Et est sensus·i·pluẽdo cadit·
pluo cõponitur Cõpluo is·i·pluuia irrogare·vnd
hec cõplutio onis·& cõpluor eris in passiuo Vnd
cõplutus ta·tum·pluo siue sit defectiuũ siue ñ.neu
trum est·& cõposita similiter neutra sunt pret cõ
pluo quod est actiuũ Et omĩa faciũt pteritũ ĩ plu
ui·vel p sincopã in plui·Item omĩa faciũt supĩa in
plutũ·licet nõ sit in vsu pcipue ĩ simplicitate·scdm
hug·Et vt dicũt pluo est neutrum et absolutũ Aliqñ
tñ regit accusatiuũ casum p intellectũ alterius·vt
pluet sup peccatores laqueos ignis·i·pluẽdo emit
tet deus laqueos·

Pluralis a plꝰ deriuat·hic et hec pluralis·& hoc
le·vnde pluraliter aduer·& hec pluralitas tis·Et
formatur pluralis ab hoc genitiuo pluris·is muta
ta in a·lõgam·& addita lis·vnde vltima sillaba p l
scribitur·& nõ per r·

Plurimus a plꝰ dicitur plurimus ma·mum·Et cõ
ponitur Cõplurimus cõplurima cõplurimũ·Quã=
plurimus quãplurima mum·

Pluris a plꝰ dicitur hic & hec pluris·& hoc plu
re·Et cõponitur Quãpluris quãplure·Cõpluris
cplure·perpluris re·Tã pluris re·oĩa pro valde plu
ris.scdm hug·de hoc tñ vide in plꝰ

Plus a polis·quod ẽ pluralitas·dr hoc plꝰ huiꝰ
pluris·& in nẽo acto et vocatiuo singulari·neutri
generis·in alijs casibꝰ tã in singulari qp in plurali
est cõis ge·in vna voce vel in diuersis Vnde vsus·
Cũ p tres casus neutrum genꝰ obtineat plꝰ Casibus
in reliquis obtinet omẽ genus·& desinit ablatiuꝰ
singularis in e·uel in i·ut plure uel pluri.Item nẽs
pl'alis facit plures uel plura·& antiqtas pluria Itẽ
acẽs pluralis facit in es uel in is·plures uel pluris
Itẽ plꝰ est cõpatiuũ de multꝰ·Vnd dic prisci·ĩ ter
tio libro·plus quoqꝫ videtur esse cõpatiuũ huius
nomis multus·sed singularis nẽs nõ ĩueintur nisi
neutri ge·pluralis uero inuenit etiam cõis ge·hi &
he plures & hec plura Antiqui tñ pluria dicebant
Suplatiuus tñ ab hoc ipo oim generum inuenitur

plurimus ma. mū. Magister aūt bene dicit ꝙ plus in nr̄o accusatiuo & vocatiuo est neutri ge. sed in alijs casibus habet tria genera Vnde facit ablatiuū casum tam in e. ꝙ̄ in i. Hoc aūt ɔtingit. qꝛ nullum monasillabū fe. ge. tm̄ reꝑitur desinēs in us. Vnde nullū monasillabū in us. potuit esse omīs ge. & qꝛ cōpatiuū erat huiꝰ nomīs multꝰ ta. tum. oportuit ꝙ in reliquis casibꝰ esset cōe triū geneꝝ. vt sui positiui generibus rn̄deret. Et ꝓpter hoc dicimus ꝙ fuit hoc nomē plus omīs generis in ɔstructōe. sed neutri tm̄ in declinatōe. qꝛ erat compatiuū ad tria genera. vt iste panis est plus illo. et ista farina est plus illa. & hoc frumētum est plꝰ illo Hac de causa ɔtingit ꝙ in illis casibꝰ qui habēt omē genꝰ plꝰ cōponitur cū cō. vt cōpluris cōpluri complures: & nō in forma neutri. vnde nihil est cōplus Et hoc ideo qꝛ hec p̄positio cō. importat collectionem. et ob hoc potuit cōuenire cū omni genere. et nō cum neutro. qꝛ multitudo recipit collectionē. simplicitas vero nō Et nota ꝙ licet bene dicat̄ Hic est plꝰ vini ꝙ̄ ibi nō tn̄ bene dicit̄. egeo pluris vini ꝙ̄ tu Et si obijcias Quēcunqꝫ casum regit nr̄s. eūdē regūt & eius obliqui. sicut dicit prisc. Dico ꝙ regula pristiani intelligitur de toto nr̄o. & ſm omnem sui terminatōnē & omē genꝰ. Vnde si cōtingat ꝙ aliqd̄ nomē neutri generis regat genitiuum. & masculinū et feim̄ suū nō regat eūdem casum. tūc illa regula nō extēditur nisi in noīatio accusatiuo. & vocatiuo. vt hic est plꝰ vini Habeo plꝰ vini O mlꝰ tum vini. & sic male dꝛ loquor de plure vini. Idem dicimus de hoc nomīe aliquid & de minꝰ

Plusculus a plus addita culꝰ la. lū. dicit̄ plusculus la. lum. i. paꝝ plus. & cōponitur compluscul͛ complufcula cōplusculum.

Pluteū tei. dicitur a plātis q̄ ibi substernūtur. i. tabulis ligneis a quibꝰ libri sustentātur. & pluteū dicitur scriptoriū sup quod scribitur Itē pluteum dicitur tabulatū. vel cratis crudo corio itexta q̄ in opere faciēdo hostio obijcitur. ſm hug. Papi. vo dicit Pluteꝰ interior ꝑs lecti. scriptoriū Plutei sūt crates corio crudo intexte que in oꝑe faciendo hostio iungūtur. sed magis est scd̄m vsum neut͛ ge.

Pluto tonis. deꝰ inferni dꝛ. pluto grece latīe dis vel diues dꝛ. qꝛ infernꝰ omia recipit

Plutū tu. supinū. vide in pluo pluis

Pluuia a fluo fluis dꝛ hec pluuia uie. quasi fluuia qꝛ fluit. nascitur em̄ de terre et maris halitu. que cum altiꝰ eleuata fuerit. aut solis calore soluta. aut vi ventoꝝ compssa stillat ad terrā Et est pluuia lēta iugis aqua. Vnde hic et hec pluuialis. & hoc le. vt tpus pluuiale. vnde pluuialiter aduer. & pluuiosus sa. sum. vnde pluuiose aduer. & hec pluuiositas tatis. scd̄m hug. ¶ Hic nota ꝙ causa efficiens pluuie est frigidū expulsum in nubē a circūstante calido. Et ideo frigido tpe n̄ pluit. sed pluuia post gelu signū ē resolutōis aure. Est aūt calidū istud in toto aere diffusum et nō in vna ꝑte eius. & ideo vndiqꝫ a se expellit frigidū quod in nubē veniens cōprimit nubē. & ꝓpter expulsionē cū impetu descendit aqua pluuie. sed vehemētior est impetꝰ in estate ꝙ̄ in hieme. & tūc calidū vehemētius expellit frigidū quod resoluit nubē in aquā Et ideo etiā post serenū tps impetuosiores sunt nubes ꝙ̄ alio tpe. qꝛ in impetuosis pluuijs plus est d͛ frigiditate expulsa ab aere. frigiditas aūt est qualitas mortificatiua. Ido vehemētes pluuie nō bene ɔueniūt plātis. sed potius pluuie suaues sine violētia descēdētes & sine vehemētia. qꝛ in illis est plus de calido. Et ideo similes sunt rori. qꝛ aut pluuia fit d͛ vapore multū habēte d͛ terrestri. Ideo cū suauis ē aliqn̄ cū pluuia generant̄ plurima aīalia aquatica. sic̄ ranūculi et vermes. & aliqn̄ pisces puuli. Cuiꝰ causa est. qꝛ calidū quod est in nube cū euaporare incipit secū trahit humidū subtile. quod in se aliquid habꝫ de subtili terreo bene cōmixto Et ideo est viscosuꝫ Cū aūt viscosum reducit̄ ad aerē incipit durescere & cōstare & cōuertere se in pellē quādam in quaꝫ ɔtinue pulsans calidū efficit spiritū. cui addit̄ aīa sensibilis virtute stellaꝝ. & tunc fit aīal. Cā aūt ꝙ hec anīalia semp sunt aquatica est. qꝛ in tali pluuia vincit aqua Signū aūt huiꝰ est ꝙ aqua pluuie hausta et custodita generat vermes. & cū diu steterit & subtile terreū resedērit. efficitur clarior ꝙ̄ fuit. & qꝛ tūc simplici aque similior est. vermes nutrire nō poterit. & ideo tūc vermes moriunt̄. et residēt ad fūdum cū subtili terreo quod fuerat aque ꝑmixtū ¶ Item scias ꝙ̄ cōiter ab aristotele & ab alijs traditur ꝙ materia ꝓxima pluuie ē nubes aquosa frigido medij loci inspissata. vide in ros.

Pluuialis le. in pluuia est penl̕. ꝓdu.

Pluuicino nas. verbū excepte actōis. i. minutatī parump pluere. & dicitur a pluuia

Pluuiola le. pel̕. cor. di. parua pluuia

Pochotrophiū. Pochos quod est pauper cōponitur cum trophos quod est cōuersio. & dicitur hoc pochotrophiū phij. in quo paupes & infirmi pascūtur. vnd̕ hic et hec pochotrophita pochotrophite. qui est dn̄s vel dn̄a talis loci. & ꝓducit phi

Poculū a poto tas. dicitur hoc poculum culi. q̄si potulum. i. potꝰ vel vas cum quo bibit̄ Et in̄ poculo las. poculum dare. ꝓpinare

Podagra Pes cōponitur cum agros quod est tractus. vel agrios quod est feꝝ agreste immite crudele. & dicitur podagra gre. q̄dam infirmitas pedum. a retractōe pedum vel a fero dolore dicta. Nā oīe quod immite est abusiue agreste vocamꝰ Vnde podager gra. grum. & podagricꝰ ca. cum. & ſm vsum accētus ponit̄ sup penl̕. in podagra.

Poderis a pos quod est pes dicitur hec poderis ris. vestis sacerdotalis linea corpi penitus astricta & vsqꝫ ad pedes descēdens Vn̄ & camisia. & subucula dicitur. Et dicit̄ poderis q̄si pedibꝰ herens & cor. penul. Vnde q̄dam Talareꝫ tunicā poderē censere memento.

Podex dicis. mas. ge. culꝰ. qꝛ feteat. et dicitur a pedor oris. Iuuenalis. Sed podice leui

Podio podias in podium est

Podio a pauio pauis. deriuatur hoc podiū dij. i. baculꝰ sup quē innitimur cū qͦ sepe terrā ferimus Vnde & podium dicitur vbicunqꝫ innitimur & inde podio dias. quod cōpōitur Appodio dias. Cōpodio dias. Suppodio dias. omīa ꝓ valde inniti & ſm hoc sunt neutra & absoluta Iteꝫ pn̄t esse trāsitiua actiua. vt podio te. appodio illum. suppodio istum. q̄si podium supponere illi. vel podio sustentare vel podio facere inniti

Poema a poio deriuatur hoc poema matis. penl. ꝓdu. in nomīatiuo & correpta in genitio. Et ē poema ꝓprie opus vnius. licet generaliter ꝓ opere poete accipiatur Et hic poematicꝰ ca. cum. Sꝫ poesis est opꝰ multoꝝ libroꝝ. Vide in poesis.

Poemaneꝰ a poema & maneo nes. cōpōitur poemaneꝰ nea. neum. i. ī poemate manēs.

Poesis a poio is· dicitur hec poesis ipsa ars poe. tandi· vel figmētum. vel poesis est materia totius carminis in qua poeta versatur· vel poesis est opꝰ multoꝝ libroꝝ· Sed poema est ꝓprie opꝰ vniꝰ· et ꝓducūt e· poesis et poema· Vnde in grecismo dꝛ· Arte poetria fungoꝛ: dum fingo poema Ipe poeta vocoꝛ: sit fictio dicta poesis

Poeta a poio pois dicitur hic poeta te. i· fictoꝛ· & ꝓprie carmīs· alta verba loquēs· vnde hec poetissa se· vxoꝛ poete· vl' que fingit Eadē dicitur hec poetrida de· & inde poetridus da· dum. i· poeticꝰ Item a poeta poeticus ca· cum· & hec poetria trie· ars poetica· vnde a poeta poetoꝛ taris· i· carmina vel poemata facere· vel cōponē moꝛe poete· Et pē dici verbū moꝛale uel imitatiuū· & foꝛmat̄ ab hoc ablatiuo poeta a· mutata in oꝛ· & est grecū poeta· & ideo ex se facit verbum sicut et sophista· sicut dixi in tertia parte vbi egi d̄ v̄bis īpsonalibꝰ ī fine

Poetissa poetisse in poeta est·

Poetoꝛ taris. in poeta vide·

Poetria poetrie· vide in poeta

Poetrida· in poeta est·

Poio pois poiui poire poitum· id est· fingo fingis· vel facio

Pole grece latine dꝛ vendē· & ꝓdu· po

Polemos· & polementū· i· pugna siue bellū·

Polēta a pollis· vel pollen pollinis dicit̄ hec polenta te· genus legumīs. uel farina subtilis d̄ fabis uel de tritico· uel de oꝛdeo· uel q̄dam cibus inde factus dicitur polēta ſm hug· & coꝛ· primā polenta Vnde psius Inuigilat siliquis: & grādi pasta polēta· i· farina mixta aqua In histoꝛijs aūt sup iosue dꝛ Polēta sunt grana tosta & manibꝰ ofricata ad modum grani pilo tūsi· vnde dicitur polēta q̄si pilēta Quidā tn̄ tradūt polētas esse pultes de purgatissima farina factas· & dictā polentā a pollen qd̄ est purgatissima farina·

Polia polie. i· armētum uel grex· Et quelibȝ pluralitas uel collectio equoꝝ uel alioꝝ iumētoꝝ uel generaliter bestiaꝝ dicitur polia· & dicitur polia a polis quod est pluralitas

Poliandrū· polio polis cōpōitur cū antrū & dꝛ hoc poliandrū dri· i· cumulꝰ terre vel sepulcruȝ uel cimiteriū· Et di citur sic quasi politū antrū· qꝛ ibi sepulcra mortuoꝝ poliunt̄· Et poliandrū interp̄tatur multitudo viroꝝ a polis quod est pluralitas & andros quod est vir· & ſm hoc ꝓprie dꝛ cimiteriū ꝓpter multitudinē hoīm ibi sepultoꝝ

Polictoꝛ ctoꝛis mascu· ge· cōpōitur a polis qd̄ ē pluralitas et lictoꝛ ctoꝛis· quod est portitoꝛ cadaueꝝ Et ſm papi· polictoꝛes sunt hūatoꝛes ossium siue cadaueꝝ sepultoꝛes· dr̄ etiā polictoꝛes·

Polidamas· amās ꝑticipiū· uel amo cōpōitur cuȝ polis qd̄ ē pluralitas· et fit h& hec polidamas me uel polidamatis· i· multicuba· & multigamus qui plures vxoꝛes habet sicut fuit nero dictus Nam polidamas dicitur fuisse vir omniū mulieꝝ ul' mulier omnium virorum·

Polidectes· polis quod est pluralitas· cōponitur cū dectes quod est ꝯtinēs· & inde dictꝰ est polidectes· uel polidectus· i· plura ꝯtinēs

Poliloquus. polis pluralitas cōponit̄ cū loquoꝛ & dꝛ poliloquꝰ qua· quū· pel'· coꝛ· i· mltiloquꝰ uerbosus· vaniloquus

Polimia· polis quod est pluralitas cōpōitur cuȝ meon· quod est memoꝛia Et ide vna musaꝝ dicta est polimia· i plura recoꝛdās

Polimita a polus poli deriuatur polimitꝰ ta· tū· textus vel oꝛnatꝰ multis coloꝛibꝰ· & rotūdis imaginibus· & hec polimita te· quedā vestis sic dicta ꝓpter multos coloꝛes & imagines rotūdas· qꝛ polus a rotūditate dicitur Vnde polimitariꝰ ria· riū id est· variatꝰ Vnde in ꝯstructōe tabernaculi p̄cipitur· ut illa fiāt opere polimitario· & hic polimtarius· sculptoꝛ uel pictoꝛ in tali opere· vel q̄ opatur tales vestes et ꝓdu· pel'· In auroꝛa sup genesim· Q polimita fuit oscula dādo pedi· Quidā dicunt ꝙ cōpōitur a polis quod est pluralitas· & mitos licium pel'· coꝛ· sed polus primā ꝓducit· polimita coꝛ· sicut patuit Vnde magis videt̄ ꝙ a polꝰ deriuatur quod primā coꝛ̄· Vsus habet ꝙ polimita vltimā ꝓducit· Papias etiā dicit· Polimita uestis multi coloꝛis a rotūditate dicitur· quod est polus· & cōcoꝛdat cū huguitione

Polio lis· liui· politū lire· poliēs· i· sculpe vl' planare· vel oꝛnare· vnde hic politoꝛ toꝛis· & hinc politoꝛius ria· riuȝ· Polio cōponitur Depolio· lis· i· valde vel deoꝛsum polire· Repolio lis· & est actm̄ cū omībus suis cōpositis· & coꝛ· po· Vnde esopus Omne genꝰ pestis: supat mēs: dissona verbis Censentis animū: floꝛida līgua polit· vide ī munio is·

Poliones a polis quod est pl'alitas dr̄ hec poliones q̄dam herba quā latini herbā sangnariā vocāt qꝛ missa in nares sanguinē vomet

Polios a polis quod est pluralitas dicitur hec polios q̄dam herba que a latinis dicit̄ omīmoꝛbia· qꝛ multis moꝛbis subueniat

Polipodion dicta est quedam herba cuius radix est hirta et crinita· ut est polipꝰ a polipo pisce dꝛ

Poliptoton est quedaȝ figura de qua dixi ī quarta ꝑte in ca· de scemate·

Polipꝰ Polis quod est ciuitas· cōpōitur cū pus quod est putredo· & dicitur hic polipus pi· i· fetoꝛ & maxime qui solet esse in ciuitate Sed ponitur ꝓ quolibet fetoꝛe· sicut in sermonibꝰ hoꝛatij ꝓ fetoꝛe nasi· ut ibi· Veluti balbinū polipꝰ agne· Et de licētia poetica ꝓducitur prima Item polipus ponitur ꝓ quodā pisce qui multos habet pedes Vnde ouidius in quarto metamoꝛ· Vtiqȝ sub equoꝛibus depr̄esum polipꝰ hostē· Et tūc cōpōitur a polis qd̄ ē pluralitas· & pes dis· ſm hug· & ꝓdu· primā· ut patuit ꝑ ouidiū· & pro fetoꝛe coꝛripit eā Vnde ī grecismo dicit̄ Est polipꝰ naris: oscedoqȝ dꝛ oꝛis· Polipꝰ ē piscis: polipꝰ fedatio naris·

Polis pro ciuitate· primā coꝛ· sed pro pluralitate eā ꝓdu· Vnde versus Vꝛbs est dicta polis dicūtur plurima polis· polis pro ciuitate cōpōitur hec t̄polis· tetrapolis· pētapol'· exapolis· neapolis· decapolis· vndecapolis· i· regio in se ꝯtinēs uel ciuitas sub se habēs tres aut quatuoꝛ aut q̄nqȝ· uel sex uel nouē uel decē ul' vndecī ciuitates· Et a p̄dictis descēdunt adiectiua scȝ tripolitanꝰ na· num· & hic tripolitanꝰ tani· id est· dn̄s uel episcopus illius ciuitatis uel prouincie· & similiter distīgue ea que descendunt ab alijs

Polisillabus ba· bum· i· plurium sillabaꝝ· Et componit̄ a polis quod est pluralitas· & sillaba et coꝛ· li Vnde ī doctrinali· Que polisillaba sunt breuies balistaqȝ demes Et in grecismo· Est plurale polis· & ab hoc polisillaba dicas· Et ponit̄ hic po breue cum producatur.

Polisintheton est q̄dam figura· de qua supra dixi in quarta parte in c· de scemate

Polisenus Senus interp̄tatur sensus· & cōpōit̄

cū polis quod est pluralitas Et dicitur polissenus na. num. i. pluriū sensuū uel significationū. ut hoc verbum cano est polissenum

Polistoria Polis quod est pluralitas. cōpōit̄ cū historia. et dicit̄ hec polistoria rie. i. pluralitas historiarum. vnde et quoddam liber quē solm⁹ cōposuit ex multis historijs uel cōpilatōnib⁹. polistoria dict⁹ est quasi pluralitas historiarum

Politicus. a polis quod est ciuitas dicit̄ politicus ca. cum. i. ciuilis. vnde hec politica ce. dicit̄ sciētia que tractat de gubernatōe ciuitatū. et hic politic⁹ ci. liber vbi describitur vita vrbana Et politici dicuntur qui valent in policia. uel qui gubernat ciuitates. et corripit ti.

Polixenus. polis quod est pluralitas cōpōitur cū xenos quod est sensus. et dicitur polixenus na. nū. quasi pluriū sensuū vel significatonū Inuenit̄ quādoqꝫ polixemus ma. mum. in eodem sensu. sed litera corrupta est

Pollen a polleo dicit̄ hic pollē linis. ul' hic pollenus leni. tenuis flos farine. vel farina illa minuta q̄ volat ī molendino a mola. vnde pollineus pollinea pollineum de polline factus. vel ad pollinem pertinens. et corripit li.

Polleo les. lui. lere. i. resplendere. florere. valere. excellere. Polleo cōpōitur. equipolleo les. i. equiualere. et ꝑpolleo les. Et est neutrum cū suis cōpositis et caret supinis. et facit ꝑteritū in lui. et ꝓdu. primam positōne. Vnde quidā Arte sua medic⁹ pollet cūctis venerandus

Pollex a polleo les. dicit̄ hic pollex licis. grossior digitus. quia inter ceteros polleat virtute et potestate. et cor. li in obliquis

Pollicēs pel. cor. in polliceor expōitur

Polliceor. liceor cōponitur cū porro. uel post et dicitur polliceor ceris. pollicitus sum. polliceri. i. ꝓmittere. vnde pollicit⁹ ta. tum. Vnde ouidius de arte. Pollicitis diues quilibet esse potest. i. ꝓmissionibus Sed pollicemur spōte. ꝓmittimus rogati Vnde Pollicemur scriptura. ꝓmittim⁹ verbo. Vn̄ versus. vltro polliceor: ꝓmitto sepe rogat⁹. vn̄ hic et hec et hoc pollicēs tis. i. ꝓmittēs

Pollicitor citaris. i. frequēter polliceri. et est frequentatiuū de polliceor ceris.

Pollicitus ta. tum. in polliceor est

Pollinctor a pollingo gis. dicitur hic pollictor ctoris. i. sepultor mortuorum. q̄si polutorum vnctor. id est. cadauerum cremator. Ezechielis. xxxix. Donec sepeliāt eū pollinctores. et hinc pollinctoriū rij. locus vbi cadauera ponūtur. et pollinctus pollincta ctum. i. funeratus. sepultus. quasi polluct⁹ vnctus. i. cadauer crematum.

Pollinctoriū in pollinctor est.

Polline⁹ nea. neū. in pollen exponitur.

Pollingo gis. xi. ctū. gere. i. cadauera sepelire. vl' cremare q̄si pollutos vngere. i. cremare mortuos. Et cōpōitur a polluo et vngo. vnde plaut⁹ Sicut pollinctor dixit qui eū pollinxerat

Polliones. portitores mortuorum

Polluceo. luceo cōponitur cū post. uel procul. ul' porro. et d̄r polluceo ces. luxi. lucere. i. dono promitto, q2 promissis solemus polliceri et donis. vl' pollucere est offerre. q2 post sacrificiū solēt fieri oblatōes. uel oblatōibus lucem⁹. vnde hic et hec pollucibilis. et hoc le. i. facilis ad donādum ul' promittendū. Et ut dicit pris. in. xx. li. Appolluceo polluxi. luctum. exigit ratio in xi. terminātis ꝑteritū sed autoritas deficit. et produ. lu.

Pollucibilis. ī polluceo vide

Polluo. Luo luis cōponitur cū pro uel porro. et dicitur polluo luis lui. lutū. i. deturpare. inq̄nare vnde pollutus ta. tum. i. deturpat⁹. inquinat⁹. vn̄ pollutio onis. i. deturpatio. inquinatio. maculatio que accidit aliquādo qn̄ quis corrūpitur in somno que pollutio ex diuersis causis accidere potest Sꝫ q2 nō ita de facili potest ꝑcipi ex qua causa ꝯtingat Ideo tutius est semꝑ abstinere a ꝑceptōe sacramēti eukaristie. nisi necessitas incūbat Debet aūt abstinere vt dicūt usqꝫ ad xxiiij. horas. quia ī tali spacio natura deordinata ꝑ corꝑalem immūdiciā et mētis hebetationē reordinatur

Pollutio onis. in polluo is. expōitur

Pollux lucis. quidā de⁹ d̄r qui bonū omen credebatur donare. et deriuatur a polluceo ces. et ꝓducit penul. genitiui. quia habet v. naturaliter longā ante x. in recto:

Polosus sa. sum. a polus poli deriuatur. i. altus uel superbus. uel ornatus.

Polubrum Polio lis. cōpōitur cū labrum. et dicitur hoc polubrum bri. i. peluis.

Polus a polio polis. d̄r hic pol⁹ li. Poli ꝓprie sūt due stelle in capite axis. et dicūtur a poliēdo quia plani et rotūdi sunt. Et ponit̄ polus qn̄ꝫ pro celo q2 politū et sculptū est varijs stellis. Itē pol⁹ a rotūditate dicitur. vnde pro rotūditate ponit̄. et corpo. Vnd̄ vindocinēsis Iure poli non iure fori ōnia constant. supple omnia

Pomariū A pomū mi. d̄r hoc pomariū rij. locus vbi poma reponūtur. vel reseruant̄. et hoc pomariū. mollis et et liquid⁹ cib⁹. vel potius ex pomis fact⁹. et hec pomaria dea pomorum

Pomellū li. dimi. paruū pomum

Pomeriū a pom⁹ dicitur hoc pomeriū merij. et hoc pometū ti. pro eodē. i. loc⁹ vbi poma crescūt Vel dicit̄ pomeriū quasi postmoeniū. uel quasi p⁹muriū. q2 post menia uel post muros positū est. q2 virgulta solēt esse post muros

Pometū ti. penl'. produ. in pomeriū est

Pomilio a pomus pomi. dicit̄ pomo monis. uel pomilio onis. i. venditor pomorum. uel pomorum custos generis cōis. Pomiliones etiam dicūtur aquarum uel lignorum portitores. quia vili precio quasi pomo conducebantur

Pomo onis cōis ge. in pomilio est.

Pompa pe. fe. ge. i. laus. magnificētia. gloria. processio. que solꝫ esse victoribus in triumpho. vl' obsequiū funeris. Et pompe dicūtur ludorum imagies et dicitur a greco pompei. i. publice ostētari Inde pompa quasi publice ostēsa Et victoria ꝑcedit pōpam. q2 ituris ad certamen ꝑmiū et votū victorie promittebatur. vnde pomposus sa. sum. i. suꝑbus altus. magnificus. Et cōꝑatur. vnde pompose si⁹. sime. aduer. Et hec pompositas tatis. Itē a pompa d̄r pōpatic⁹ ca. cū. penul. cor. i. pōposus

Pompator toris. in pōpo pas. vide.

Pompeius pei. quidā nobilis inter reliquos. qui ꝑcellens romaōs quia multotiēs pompā duxit sed postremo a cesare vict⁹ est. s'm papiā

Pompo pas. paui. deriuatur a pompa. Et est pōpare. suꝑbire. gloriari. et cōpōitur. Depōpo pas. id est. vituꝑare. detestari. Idē et expōpo pas. Et a pompo pas. d̄r hic pompator toris. q̄ aliquid suꝑbe vel presumptuose agit

Pomposus sa. sum. in pompa vide

Pompula le·dimi· parua pompa.

Pompulētus A pompa et lētos qđ eſt plenū cō: ponitur pōpulētus ta·tum·i· pōpa plenus·pōpo: ſus· & cōparatur pompulētus tior· ſimus. vnde pō pulenter pōpulētius tiſſime·aduer· & he pompu: lentia pompulētie·i·ſupbia·

Pomulū li·di·ꝑuum pomū·

Pomum ab opimo·i·a copie libertate dicit̄ hec pomus pomi·i·arbor·& hoc pomū mi·fruct⁹ po mi·arboris· Et notādum ꝙ omnis fructus dicitur pomū·ſed ꝓprie corticē mollē habēs·licet ſpecial'r poma dicātur mala·

Pondero a pōdus dicitur pōdero ras·i·trutina: re uel grauare·& cōpōitur·equipondero deras ·i· eque pōderare Prepōdero raſ·i·ꝓualere·ꝑgrauare excellere ꝑ alijs pōderare·& cor·de·

Pondo indecli·ge·neu·ꝓ quodā morbo·& ꝓ pō dere·& deriuatur a pōdus·Vnde in vita beati ni colai habetur·ꝙ auri pondo trium virginum ade: mit pudorem·

Pondus a pēdeo des:dicitur hoc pōdus pōderis neu·ge·on⁹ uel grauitas·uel quod trutinat̄ et mē ſuratur·& dicit̄ a pendeo·qꝛ in ſtatera librarū pen deat·hinc et pēſum dicit̄· quaſi pōſum· Sed abuſi ue pōdus vna libra·vel vn⁹ as eſt·& a pōdus dr̄ hoc pōduſculū li·di·& pōderoſus ſa·ſum·& cōpa: ratur·vnde pōderoſe ſius·ſime·aduer·& hec pon deroſitas tatis ¶ Et ſcias ꝙ ſunt diuerſa nomīa pōderū ſcꝫ trutina·que moneta dicitur· Et ſtatera cāpana·examē·calcus·ſiliqua·ceratīn·obolus·ſcru pulus·dracma·coclear·olche·ciatuſ·ocitabulū.de narius·ſolidus·ſextula·ſtatera·quadrās.ſichel·vn cia·libra·mna·talētum·cētenariū

Ponduſculū li·di·ꝑuum pōdus.

Pone·i·retro uel iuxta·poſt tergū aduerbiū loci ¶ Vnde ſtacius achilleidos·Pone natāt·delētqꝫ pedū veſtigia cauda. Et acuit̄ vltima ad drām de pone uerbo·quod circūflectit primā.

Pono nis·ſui·ſitum ·ponere·i·ſtatuere·locare · plātare· Et inde poſitiuus ua·uum·Pono cōpōit̄ Appono nis·Cōpono nis·Circūpono nis·Depo: no deponis·i·deorſum a ſede uel dignitate ponē· Diſpono nis·i·ordinare.diſpēſare· Et cōſtruitur cū accuſatiuo & datiuo in eodē ſenſu·ut diſpone domui tue·qꝛ morieris tu et non viues· Expono nis·i·extra ponere·explicare·exoluere· Interpono ponis·i·inter aliqua ponere·Impono· Prepono ꝑ ponis·i·prius ponere Propono nis·i·anteponere uel enūciare:Oppono nis·i·interponere·obijcere· Repono reponis Suppono nis·Sepono nis Pono & eius cōpoſita omīa ſunt actiua ꝑter impono ꝓ decipe eſt neutrum. Et omīa faciūt ꝑteritū in ſui· & ſupinū in ſitū·pel·cor·Antiqui tn̄ dicebāt poſi: ui in ꝑterito·& in ſup·poſitū·penul·vbiqꝫ ꝓduc· Impono tn̄ pro decipe facit impoſitū·Item omnia qn̄qꝫ patiunt̄ ſincopā in ſupino ut repoſtū Item omīa in ꝑn̄ti ꝓducūt hāc ſillabā ſcꝫ po·ſed in ꝑte: rito eā corripiūt·Vn̄ horati⁹ in i·epi·Surge & in: humane ſemū depone camene

Pons a pono nis dicitur hic pōs pōtis·qꝛ ad traſ meandū ponatur·Q autem dicit̄ pōs·quaſi pedes oīm ſuſtinēs ethimologia ē nō ꝯpoſitōis oſtēſio·

Pontellus pontelli illud cui aliquid innititur· et dicitur a pons.

Ponticulus li·di.ꝑuus pons

Ponticus ca·cum.in pontus vide

Pontifex in pōtifico cas·eſt & cor·fi

Pontifico·pons cōponitur cū facio·& dicit̄ pon tifico cas·i·pontē uel pontatū facere·vnde hic & hec pōtifex cis·i·epūs uel ſacerdos·quaſi pōtem ul' iter alijs faciēs·& hic pōtificatus tus·tui ·eius di gnitas uel officium Et hic et hec pōtificalis & hoc le Et pōtificor caris. i.pontificatū regere uel habe re uel more pōtificis ſe habere·& cor·fi·

Pontius interꝑtatur declinās cōſiliū·Fugit uti: qꝫ ꝯſiliū iudeorū·accepta eīn aqua lauit man⁹ ſuas dicēs Innocēs ego ſum a ſanguine iuſti huius Et dr̄ a pontus inſula de qua oriūdus fuit Eo nero tē pore quo chriſtus crucifixus eſt prouincie ſirie ꝑſi debat vide in pilatus

Ponto tas·dr̄ a pons Et eſt pōtare pōtem facē· uel pōtem preparare·colligare·

Pontulus li.in pontus vide

Pontus ti·i·mare maſculini gn̄is·& dicitur a pō te ꝑ contrariū·qꝛ nō poſſit pōtari ſiue ibi pōs fieri Vel dicitur pōt⁹ quaſi pūctus a pūcto·ꝓprie eīn pontus dicitur mare breue·quaſi ad modū puncti vnde hic pōtulus li·dimi·& hic pōtus ti·quedam inſula quia ſit in ponto Vnde pōticus ca·cum·& hec pōtica ce.ꝓ quadam gemma

Popa pe·i·pinguedo·ſed ponitur qn̄qꝫ ꝓ pīgui

Popeanū a popa quod eſt pinguedo dicit̄ hoc popeanū ni·quoddā vngētum uel medicamē tum ad prouocādum cutis cādorem·et eſt craſſum Vnde iuuenal' Parce tumet facies:aut pinguia po peana ſpirat·ſꝫm hug·papi·etiā dicit·popeana ge nus vnguenti uel medicamēti

Popellus li·dimi·ꝑuus populus Perſius Ante diem blādo cuidā lactare popello·vnde hec popel lus·ꝑu⁹ ꝑplus·a ꝑplo ꝓ arbore

Popina a popa dicit̄ hec popina ne·i·coquina·qꝛ ibi tractatur pinguedo·& ꝓducit penul·Vnđ iu uenalis Sed cū ꝑuigiles placet:inſtaurare popias vnde popinarius ria·rium·ad popinā ꝑtinens & h̄ popinarius rij·i·coquus·& hec popinaria coqua· vide etiā in ꝓpina Iteꝫ a popina dicitur hic et hec popino onis· coquus uel leccator qui frequētat co quinam Vnde horatius ·Imbecillis iners ſi quid vis addi popino

Popino onis·in popina exponitur

Popiſma a popa deriuatur hoc popiſma atis.& eſt idem quod popeanū Vnde popiſma eſt extrēa pars coitus dum pinguis exit· vel ſemen qđ emit titur in coitu·& hinc ponitur pro ipō coitu Iuue nalis prebebit vati cerebrū:popiſma rogāti

Poples poplicis maſculini gn̄is·i·genu uel poti⁹ curuatura ſub genu & dicitur poples·qꝛ poſt pli cam·i·flexurā habet·& cor·penl'·gt̄i·& eſt s·fina lis litera in nominatiuo

Popularis a populus dicitur hic et hec popula: ris & hoc re·ad populū ꝑtinens.uel familiaris Et ſꝫm hoc cōparatur popularis rior·riſſimus·vn̄ po pulariter rius iſſime·aduerbiū & hec popularitas tatis·& formatur popularis ab hoc genitiuo ꝑpli i mutata in a lōgam & addita ris·papi·magis am pliat ſignificatōes huius nomīs popularis dicens popularis i·ſupb⁹ inflat⁹ vētoſus arrogās imme mor incertus ambitioſus et cetera

Populat⁹ ta·tum·in populus vide

Populeus lea·leum·in populus eſt

Populona a populus pro vulgo dicitur hec po pulona ne·i·iuno·qꝛ credebatur tutari ꝑpl'm·& hec populonia lonie·quedā ciuitas fuit ab abūdantia ꝑplorū ſic dicta·qꝛ populona·i·iuno ibi colebat̄

Populor a populus deriuatur populor pularis. populatus sum· populari·i·pplo replere ul' destruere dissipare· & cõponitur Depopulor laris·i· ualde populari uel destruere· & est deponẽtale cũ omnibus suis cõpositis pplor·ƀm hug· Papias uero dic̃ populari· uastare· p̃dari· diuulgare· Populatõ nis· deuastatio populi· vastitas ·expugnatõ· ruina· grãdis solitudo· & dicitur a populus· vide ĩ pplo·

Populus a polis quod est ciuitas dicitur populus li. Est em̃ popul⁹ humane multitudĩs cetus iuris cõsensu & ↄcordi ↄione sociatus Vel populus ẽ collectio tã nobiliũ ꝙ ignobiliũ eiusdẽ ciuitatis Sed plebs est collectio tm̃ ignobiliũ· & dicitur a pluralitate· qr plures sunt ignobilis q̃ꝫ nobiles· vl' dicitur a pleo ples· qr plebs replet· Vulgus ẽ passim inhabitãs multitudo a volẽdo· qr quisqꝫ facit quod vult· Tribus tm̃ dicũtur turme & cõgregationes distincte populoꝝ sic dicte· qr in principio romani fuerũt a romulo disptiti trifarie scꝫ in senatores· milites. & plebẽ· que tñ tribus multiplicate pristinũ retinẽt nomẽ· & a popul⁹ d̃r populos⁹ sa sum·i·populis plenus· & cõpatur· vnde hec populositas tatis·i·populoꝝ abũdantia· Item a popul⁹ populat⁹ ta·tum·i·populo habitat⁹ uel plen⁹· et cõpatur· vnde hec populatio onis· populi abũdãtia uel ꝓprietas qua aliquid dicitur populatũ De hoc vide in populor Item inuenitur hic popul⁹ uli·fe· generis ꝓ quadã arbore uel trũco· & tũc producit primã· sed pro vulgo corripit eã Vnde uersus Populus est arbor: popul⁹ collectio gẽtis Popul⁹ ꝓ arbore deriuatur a polis quod est pluralitas· qr ex eius radice multitudo pullulat & crescit ac nascit̃ Ouidius· popule viue p̃cor ꝙ cõsita margine ripe Et inde popule⁹ lea. leum· & ppl'inus na. num· in eodem sensu. Geñ ·xxx·ca· Tollẽs iacob virgas populeas Et hoc populetũ ti·loc⁹ vbi ppl'i crescunt

Porca a porus ri·dicitur hec porca ce· terra illa que eminet inter duos sulcos Sed quod defossum est dicitur lira· idem & sulcus· & dicitur sic qr cũ porca fit terra eleuatur· et ita aperitur & manifestatur· Hec et alio nomie dicitur crebro onis· quia aqua crebro p ip̃m decurrat· vnde hec porcula le· dimi· & porco cas·i·porcas facere uel porcas distinguere· & cõpõitur ·imporco cas· in eodẽ sensu uel aquam in agros ducere Item porca porce ·id ẽ sus vide in porcus

Porcistetũ ti· A porcus et sto stas· cõpõitur hoc porcistetũ ti·loc⁹ vbi porci stãt scꝫ stabulum por

Porcitor A porca d̃r hic porcitor toris·q̃ coꝝ facit porcas· & ↄpõit̃ hic ĩporcitor oris ꝓ eodẽ

Porco porcas in porca est·

Porcula le. di· pua porca· vide in porcus·

Porcus a purus deriuatur hic porcus ci· cata antifrasim· qr mĩme sit purus· vnde & dicitur porc⁹ quasi puro carẽs· uel dicitur porcus quasi spurcus & immũdus· qr ingurgitat se ceno· & luto se ĩmergit· vnde & dicitur porcus quasi pus custos· & ẽ ethia· vnde hic porculus li· & porcellus li. dimi· & hec porca et porcula· & porcella di· Itẽ a porcus· porcinus na· num· & hic porcari⁹ carij· & hec porcaria rie· custos porcoꝝ·

Porgo gis· in porrigo expõitur·

Porisma a porus pori dicitur hoc porisma matis id est· apertio Vnde et illumĩatio sensus dicit̃ porisma· et etiã regule quas geometre supponũt ad aliquid ostẽdendũ dicũtur porismata· qr aperiant & illuminẽt mentem lectoris Porisma etiam dicitur questus uel lucrum

Pormeus· Meo meas cõpõitur cũ portus· & d̃r pormeus pormei·i·portus vbi frequẽter meat̃ Vel pormeus. id est· nauta qui p vadũ ul' portũ portat homĩes ultra fluuiũ· quasi portũ meãs Vnd̃ et tarcon portitor animarum ultra paludem infernalem dicitur pormeus·

Pormina. id est· fornicatio

Porosus sa· sum· in porus vide

Porphirio onis· uel porphirius rij· ꝓ quo septuginta interp̃tes trãstulerũt pelicanũ. auis q̃dam ẽ q̃ in lege comedi prohibebat̃· & ꝓdu· penul· gti

Porriginosus sa· sum· in porrigo ginis est.

Porrigo· rego cõpõitur cũ porro quod est lõge & dicitur porrigo gis· porrexi ctum· rigere· quasi ꝓcul extẽdere & regere Porrigo cõpõitur cum ex & dicitur exporrigo gis· & cũ ob et dicitur opporrigo gis·i·extra uel iuxta porrigere Porrigo etiaꝫ sincopat̃· & d̃r porgo rgis· ꝓ porrigo gis· & corri· & facit preteritũ porrexi

Porrigo ginis· dicit̃ a porcus· Et est porrigo pl'· produ· infirmitas que solet porcis cõtingere· Vel dicitur a porrigo gis· quia de vno porrigit̃ ad aliũ Et ponitur generaliter pro morbo & vitio capitis cariẽ faciẽte scꝫ pro scabie· vñ porriginosus sa· sum porrigine plenus uel scabiosus·

Porro aduer· in porrum vide

Porrũ a porrigo gis· dicitur hoc porrũ ri. sed in plurali hi porri· & hec porra· quia in lõgum porrigitur· vnde hoc porrulũ li· dimi· & porrosus sa· suꝫ id est· porris plenus· & hoc porrariũ rij· locus vbi porri crescũt & abũdant· & hec porrata te· cibus de porris· & hoc porrũ ri· quedã infirmitas que fit in manibus uel in pedibus ad similitudinẽ porroꝝ & porro aduer· quia em̃ porri plãtantur cõsequenter scꝫ vnũ post aliud· ideo inde dicitur porro·i· ↄsequẽter aduer· ordinis Porro etiaꝫ dicit̃ certe u valde uel lõge uel sed· Sed ƀm hoc deriuatur a porrum· ƀm hug. & scias ꝙ porrũ dicitur ꝓprie d̃ maioribus· porri uero de minoribus· & est ethroclitũ genẽ ¶ Sed pt̃ q̃ri· an sit dicendũ vnũ porroꝝ uel vn⁹ porroꝝ Dico ꝙ partitiũ dꝫ respicere gen⁹ qd̃ ibi est· & sic est dicẽdum vn⁹ porroꝝ ·sicut dixi in tercia p̃te vbi egi de genere incerto·

Porta a porto tas· deriuat̃ hec porta te· q̃ exportat̃ et importat̃ aliquid· et ẽ ꝓprie vrbiũ & castrorum· uel porta dicitur a portatõe aratri· & ƀm hoc porta est ꝓprie tm̃ vrbiũ. & est tractũ a consuetudine antiquoꝝ· sicut dixi in ianua

Portella le· di. parua porta

Portẽdo a porro et tẽdo cõponitur portẽdo dis portẽdi ·tẽtum: & portẽsum· portẽdere ·i·porro uel longe tẽdere· signare uel destinare ·longe post ostendere. Vnde portendens portendẽtis generis omis· zach ·iij· viri portẽdentes sunt Glosa·i. positi in signum futurorum·

Portensis tensis· masculini generis· id est· ianitor & dicitur a porta te·

Portẽtum a portẽdo dis· dicitur portẽtum ti·i· monstꝝ· vnde portẽtuosus sa· sum ·i·monstruosus & compatur· ¶ Et notãdum ꝙ portẽtum non est ↄtra naturam natũ· vt varro dicit Nã nihil cõtra volũtatem dei que natura est oĩm reꝝ potest fieri sed est portẽtum non ↄtra naturã ·sed ↄtra quod ẽ natura ¶ Portẽtum· prodigiũ: monstꝝ· & ostẽtũ differũt Nam portẽtũ d̃r quia aliq̃d post ostendit ꝓdigium· quia porro dicat ·i·futura predicet ·uel

portētum in terra · ꝓdigiū in celo· quasi procul a digito · uel portētū · qđ porro futuꝝ signat· ꝓdigiū quod deuastationē signat· Monstꝝ quod stati mō strat quod apparet Ostētum quod aliquod futuꝝ demōstrat· & hec ꝓprietas est· sed abusiōe autoꝝ plerūqꝫ corrūpitur Item dr̃na est inter portētū & portētuosuꝫ. qꝛ portēta sunt q̄ trāsfigurant̄· sicut fertur in libia mulierē peperisse serpētem Portētuosa vero sunt que leuē sumūt mutationē· vt natus cū sex digitis· vide in mōstro stras

Porticulus a porto tas· dicitur hic porticul⁹ li· baculus ꝑuus ad portādum habilis· et hic porticulus vl' portuscul⁹ li· malleol⁹ in naui cum quo gubernator dat signum remigantibus in vna uel in gemina percussione

Porticus a porta te· dicit̄ hic porticus cus cui· porticu· & mutato v· ablatiui in i· breuē· & addita bus fit datiuus & ablatiu⁹ pl'alis porticibus· i· domus illa que p̄est forib⁹ · & dr̃ sic · qꝛ ibi trāsit⁹ fit & nō sit ibi standū · quasi porta· vel portic⁹ dr̃ q̄si apticus· qꝛ sit apta · & est fe· ge.

Portio a pars partis dicitur hec portio portōis· id est· pars uel partitio

Portitor a porta te· dicitur hic portitor toris · i· ianitor Item portitor· i· portator · & tunc dicitur a porto tas Itē a porto tas· portatū tu· & tūc dicit̄ portito tas. frequēter portare· & corri· ti

Porto tas· taui · tare· tatū· cōpōitur · cū ad· & dr̃ apporto tas· i· portare aliquid · Itē cū ab· & mutato b· in s· dicitur asporto tas· i · portare· ab· i· lōge uel aliorsum absentare· remouere. Itē cōpōitur cū circū · & dicitur circūporto tas· Itē cū cō · & dicit̄ cōporto tas· i· simul portare uel sufferre· Itē cū de & dicitur deporto tas· i · deorsuꝫ uel de vno loco ad aliū portare uel spaciari Itē cū dis· & dicitur disporto tas· i· diuersis modis · vl' i diuersas partes portare· Et cōponūtur ista duo verba sepe ꝓ vituperare · Itē cuꝫ ex· & dicitur exporto tas· i. in toto uel valde uel extra portare: Itē cū in · & dicit̄ īporto tas· intro uel ualde· uel cōtra portare· Itē cū re & dicitur reporto tas. i · iteꝝ uel retro portare· Itē cum sub· & dicitur supporto tas· i. subtus portare uel post uel latēter portare uel sufferre vel sustentare uel auxiliari · Item cum trās. & dicit̄ trāsporto portas · i · vltra portare· Porto tas· actiuū ē cū omnibus suis compositis·

Portula le· di· ꝑua porta

Portunus a porta dicitur hic portun⁹ ni· quidaꝫ deus marin⁹ qui portub⁹ p̄est ſm fabulas· & portunus na· num· i· quietus· qꝛ portū habeat· & comparatur· vnde hec portunitas tatis· & ꝑ ꝯpositōeꝫ īportun⁹ na· nū· & ꝓdu· tu · portun⁹

Portuosus a port⁹ dicitur hic portuosus sa· suꝫ id est · portub⁹ plenus & abūdans· & cōꝑatur · vñ portuose sius· sime· aduer · & hec portuositas tis· & ꝑ cōpositionē īportuosus sa · sum· & sil'r ꝯꝑatur vñ hec importuositas tatis ·

Portus a porto tas· dicitur hic port⁹· i · statio nauium tuta & ꝯtinua · & dicitur sic · a deportandis cōmerciis. quē locū a baiulādis cōmercijs· baias vocabāt antiqui· & est ꝓprie portus · locus ab accessu ventoꝝ remot⁹ vbi naues hiemāt· & facit datiuus & ablatiuus pluralis in vbus· portub⁹ · & format̄ ab ablatiuo portu· addita· bus· Luc· v· ca· & in portubus morabatur· vide in statio·

Portusculus. in porticul⁹ expōitur

Porus ri· minimū & subtile foramen in corꝑe ꝑ qđ sudor emanat· vnde porosus sa· sum· poris plenus Et cōꝑatur· vnde porose sius· sissime· aduer· & hec porositas tatis· ſm hug· Papi. vero dicit· pori meatus· quidā trāsitus· uel vie in carne. uel osse· subtiliora foramina

Pos dis. dicūt greci· Inde nos dicim⁹ pes pedis Pos inuenitur ꝓ potis· Vnde catho· Hoc bibe qđ possis: si tu vis viuere sanus· & cōpōitur cū cō & dr̃ cōpos· & cū in · & dr̃ īpos· & cū p̄ · & dr̃ p̄pos· Possū aūt nō cōpōitur a pos· sed a potis·

Posco poscis poposci poscitū poscere · i. petē· q̄rere· Posco cōpōitur· deposco scis· exposco scis· & est plusq̄ȝ poscere· quia poscūt q̄ simpliciter petūt · exposcūt qui desiderāt· reposco scis· Posco & eius cōposita omia sunt actiua. et faciūt p̄teritu̇ȝ poposci· geminatū· ut deposco depoposci · et supinum in poscitū· Et formatur supinū a p̄nti mutatione o· in i. cor· et additōe tum· ut vult pris· ut posco scitū · disco scitū. tamē p̄dictoꝝ supina nō sunt in frequenti vsu·

Positiuus grad⁹ dicitur eo q̄ ponatur prius ī cōparatōis gradib⁹ · quasi fundamentū graduū· uel quasi depositiu⁹ · quia deponit casum· ut doct⁹ doctior simus· Et scias q̄ quēcunqꝫ casum regit positiuū· eūđ p̄t regere ei⁹ cōꝑatiū et suꝑlatiuū · Item verbū in prima ꝑsona potest dici positiuū Vñ dic̄ origenes tractās illud iohannis · In principio erat uerbū · Et notādum q̄ in hoc loco nō tꝑis sed significationē substātie beat⁹ euāgelista insinuat ꝑ hāc vocē que est· erat · Nam et positiuū eius scꝫ sum ñ inequaliter flectitur ꝯtinēs duplicē intellectū · Aliqñ q̇dem substātiaꝫ cuiuscūqꝫ rei de qua p̄dicatur absqꝫ vllo tꝑali motu signat· Idō substātiuū verbū vocitatur · Aliqñ tꝑales motus ſm alioꝝ verborū analogiam declarat· tale est ergo quod ait· In principio erat uerbum · ac si diceret aperte · in patre subsistit filius

Possessiūcula cule· dimi· ꝑua possessio

Possessiuū nomē est illud quod cū genitiuo plurali signat aliquid ex his que possidētur De hoc tñ dixi plenius in tertia ꝑte in tractatu de sp̄eb⁹ nominum· in ca· de possessiuis·

Possideo a ꝓ uel a post· et sedeo cōpōitur possideo des· possedi possessum · vnde hec possessio nis et hic possessor oris· et possessiu⁹ ua· uum·

Possum ex potis nomīe· et sum es est· cōponitur possū tes. potui posse· uel tuisse potēs· & facit p̄teritum ꝑfectiuū subiūctiui potuerim · Format̄ eñ a potui i· in e· et addita rim. et cor· potes a possum primā Sed potes cū descēdit a poto tas· ꝓdu· po· Vnde quidam · Egrotare potes: nisi vinū post pira potes· Futuꝝ aūt indicatiui facit potero poteris terit· rimus. teritis· poterūt· ¶ Hic nota q̄ possū cōponitur ab hoc nomīe potis· et nō ab hoc nominatiuo pos· et est ratio quia nomiatiu⁹ nō potest venire ad cōpositionē verbi integre Et dico integre ꝓpter possum· quod cōponitur ex hoc noīe potis et sum · Nec etiam vocatiu⁹ · et hoc ideo· qꝛ ꝯpōes fiūt causa ꝑfectōis · sed si ex nomīatiuo siue vocatiuo et uerbo ꝓduceretur vnū verbū cōpositū tal' cōpositio de ꝑfecto faceret imꝑfectū · quia nomiatiuus cū uerbo uel etiā vocatiu⁹ cū verbo generat ꝑfectum sensum Sed omis dictio simplex siue cōposita in eo q̄ dictio habet imꝑfectionē · et sic talis cōpositio cōstare nō posset · sicut dixi supra in t̄cia ꝑte in ca· de figura cōposita

Post aduer· loci· licet qñqꝫ ponatur in vi tꝑis· et

cōparat᷑ posterioꝛ postremꝰ Post compōit᷑ postq̄ Item postheri·i·hodie· Item postridie·i· post tres dies·postpridie·i·hodie·Itez & cuz quibusdā alijs· ſm hug· Et ſignat tria post·s·tpus ut post annum venias ad me Item locū· vt iste latet post montem Item ordinē vt post ſapiam diuitie querēde sunt· Nam melius est philosophari q̄ ditari· nisi forte ī digēti Vnde uersus·Hec tria post portat sunt tē pus locus et ordo· & est pꝰ ꝑpō potiꝰ qn̄ regit ca:

Postea a post deriuatur postea aduer: sum bium temp̄is·uel ordinis·& cōponitur·Posteaq̄ id est·postq̄· & postea.loci·i·post illū locum·uel post illud tempus

Postela·Post cōpōitur cū telon quod est lōgum & dr̄ hic postela le·i·corrigia que sub cauda eq̄ ten ditur·sicut antela que ante tenditur Et dicitur po stela quasi post sellam· & antela quasi ante sellam. Et ſm hoc potest dici sic·quodlibet ornamentum equi ante uel retro·vel mātica que ante portat᷑· ul̓ retro·Et ꝓdu·penul· vide in antela·

Posterioꝛa a posterioꝛ dicitur hec posterioꝛa scȝ podex quia retro sunt·& a vultu auersa·nedū illa purgamus inquinemur aspectu

Posteritas a post deriuatur posterꝰ ra·rum·i·se quēs. vnde hec posteritas posteritatis·id est· pro genies uel ꝓpagatio filioꝝ in nepotes· uel nepotū in pronepotes Nam posteritas a nepote incipit· quasi postera etas

Posterula· in postis expōitur·& coꝛ·ru·

Posterus a post deriuatur posterꝰ ra·rum. id ē sequēs·& cōpōitur cū p̄·& dicitur ꝑposterus ra· rum·i·trāsuersus.nō rectus·nō recto ordie dispo sitꝰ. qn̄ qui debȝ esse posterioꝛ factꝰ est prioꝛ·vn̄ ꝑpostero ras·i·ordinē ꝑuertere uel trāsuertē· scȝ qd̄ dȝ esse posterius facere primū·& coꝛ·ste

Posthac quedā vocū irregularis ꝯgeries seu ag gregatio videtur esse.fungēs loco vniꝰ dictionis id est.post. Vnd̄ ad hebreos quarto capitulo· Nū q̄ de hac loqueret᷑ posthac die· vel sit ibi hac silla bica adiectio·

Postheptimemeris a post et heptimemeris·ꝯpo nitur hec postheptimemeris ris· quedā species cesu re·quia ꝓducit᷑ sillaba naturaliter breuis ꝑ posthe: ptimemerim in principio quinti pedis · sicut ꝑ he ptimemerim in principio quarti ut hic Qd̄ pax lon ga remiserat arma bona reparabāt·

Posthumus·Humus·uel humatio cōpōitur cuz post·& dicitur posthumus ma·mū·& hic posthu mus mi·& hec posthuma·i· qui vel que nascit᷑ pꝰ humationē patris·i. post obitum· Iste a defuncto nomē accepit· sicut lex uoluit· & coꝛ· penul· Vnd̄ quidā Posthumꝰ est natꝰ pꝰ exeq̄as genitoꝛis. Et virgiliꝰ in sexto Tu posthuma ꝓles ⁊c̄

Postica a post dicitur hec postica ce·latēs ingres sus a parte posteriori.& hoc posticū ci·idem & ꝓ ducit penul·Vnde horatius Atria seruātem posti co falle cliētem·& hoc posticiū cij pro eodē·Vn̄ in danie.xiij·ca·Irruerūt famuli ꝑ posticiū uel ꝑ po sticum ſm aliam literā·Item a post posticus ca. cū id est vlterioꝛ vl̓ a posteriori factus Vn̄ ꝑsius Oc cipitiq̄ȝ ceco postice occurrite ſamne·

Posticiū cij· vide in postica·et in ianua

Posticulū li·dimi·ꝑuus postis

Posticū ci·in ianua vide & in postica·

Postis a post dicitur hic postis huius postis·i.la tēs ingressus a parte posteriori Et dicūtur postes eo q̄ post hostiū stēt·& a postis deriuatur hic po sticulus·& hic postellꝰ·& hec posterula le·oia di·

Postliminiū nij expōitur in liminiū

Postpridie·i· altera die pꝰ terciā diē. ſm pap̄· ul̓ ſm huguitionē·postpridie·id ē .hodie· et compo nitur a post et pridie·

Postremus·post compatur posterioꝛ postremus Sed postremꝰ de multis·posterioꝛ de duobꝰ dici tur· vnde posteriꝰ postreme uel postremuȝ·& hec postremitas tatis· & postremus qn̄q̄ȝ accipitur in vi positiui·& cōꝑatur·postremus mioꝛ·simus· vn̄ postreme postremius postremissime aduerbiuȝ· & postremo·id est·adultimū· aduerbi·tempoꝛis·uel ordinis· & produ.stre·

Postridie·id est·post tres dies·a post & tris· & die·& producit e·

Postulo las·laui·deriuatur a posco scis· & est id̄ postulo quod posco·& hinc hic postulatoꝛ·i·roga toꝛ·& inde oꝛ. in trix hec postulatrix cis·& postu latim aduer·i·rogāter.& postulaticius cia.ciū qui frequēter postulat uel postulatur·postulo cōponi tur Depostulo las· & est actiuū cū omnibus suis cōpositis et coꝛripit stu·

Potatoꝛ toꝛis·in poto tas·est.

Potatricula le·in poto tas·est

Potens a possum dicitur hic et hec & hoc potēs tentis.ꝑticipiū et nomē·& tūc cōpōitur potēs po tētioꝛ simus·vnde potēter potētius tissime aduer· & hec potētia tie· vide in potestas·Potēs cōponit᷑ Impotēs·i·non potēs· & cūcti potēs·et omnipo tēs·vn̄ hec oīpotētia ·cūctipotētia·impotētia·

Potentatus a potens dicitur hic potentatus po tentatus tatui·i·potentia·uel potestas·dominato ris opus preualidum

Potestas a possum dicitur hec potestas tatis·i· quod quis potest·et id per quod quis potest.& il le qui potest·vnde potestatiuus ua· uum·i· potēs uel qui videtur dignus potestate. ſm hug· Papias vero dicit· Potestas dicit᷑ q̄ pateat illi quidquid velit·Potestas ab eo qd̄ est posse nomē accepit· & ut dicitur in grecismo·Si recte dicas solet esse po tencia sani·Dicq̄ȝ potestatē digni da posse cui uis

¶ Et scias q̄ sicut substantm̄ recipit adiectiuum; vt bonus homo·ita hoc verbū sum·ut sum bonus & sumus boni·ita q̄ nullū aliud substantm̄ est ibi necessariū·& hoc in prima et in secūda ꝑsona sed n̄ in tercia· Vnde potest dici· ego potestas sum bonꝰ ita q̄ adiectm̄ recipiat verbū tm̄ ratione suppositi consignati Sed in tercia ꝑsona male dicitur Pote stas est bonus·quia verbū tercie ꝑsone nō habet in se suppositū finitū Potestates etiā ut dicit grego: rius vocant᷑ hi angeli que hoc potētius ceteris in suo ordine receperūt·vt eoꝝ ditōi virtutes aduer se subiecte sint. quoꝝ potestate refrenātur ne coꝛ da hoīm tēptare ꝑualeāt q̄ꝛtū uolūt

Potio hec potatio·& hec potio onis· ꝑ sincopaȝ dicitur Et est potio idē quod potatio uel cōfectio ex vino et herbis·vel medicina.quia potatur Et dr̄ a poto tas·taui·potatū·Et a potio dr̄ potiono nas·uel potionor naris·i·potionē dare

Potiono nas·in potio est·

Potioꝛ tiris·dicit᷑ a potis tis nomse·& est potiri frui vti Et cōstruit᷑ cū acto gt̄o & ablatiuo ut po tioꝛ illius rei, vel illam rem· vel illa re· Et inueni tur scd̄m antiquos·scd̄m terciam & quartam con iugationē potioꝛ tiris· vel poteris·sȝ ī ifinicio sȝm quartā inuenit᷑ potiri. sup̄·in itū potitū desinit pe nultima ꝓducta· Impotitꝰ ta tū sicut dicit ꝑsciaꝰ

Apud tamen modernos ē tm̄ quarte coniugatōis Itē potior est compatiuum de potis secūdū vocē. quia significatio mutatur. vide in potis.

Potis ge. cōis & hoc pote i. possibilis vel potēs & cōpatur potior tissimus. & hec compatio est tm̄ ſm vocē quia significatō mutat᷑. potior em̄ et potis simus. i. melior et optim⁹. Vn̄ potiꝰ tius. tissime. aduer. & potissime qn̄qȝ ponitur ꝓ maxime vl' p̄cipue. ſm hug. Papias vero dicit Potior. melior. supior. altior. valētior

Potissimus ma. mū. in potis vide.

Potisso a poto tas. dr̄ potisso sas. potissaui sare. id est. frequēter & parꝝ bibere. & in eodē sensu di cebatur antiquitus potasso sas.

Poto tas. taui. tare. i. potū dare. Vn̄ in psalmo. Potauerūt me aceto. & potare. i. bibere Et nota ꝙ supinū eius sincopat᷑. & dr̄ potū tu Et sepius inue nitur sincopatū ꝙ̄ integrū. Vnde verbalia & ꝑtici palia ab eis formata inueniūtur etiā sepius sinco pata ꝙ̄ integra. vnde hic potator uel potor. & hic potatoriꝰ ria. rium. vel potorius ria. rium. & hec potatrix uel potrix. vnde hec potatricula le. vl' po tricula le. dimi. & potatus ta. tum. & hic potatus tus. & hic potus potus tui. actus uel passio potā di. vel quod intra calicē datur. Item a poto tas. potito tas. fre. Poto cōpōitur. cōpoto tas. i. siml' cū alio potare. epoto tas. i. ualde potare vel ex to to. repoto tas. iterꝫ potare uel retro. Poto ꝓ dare potū cū omibus suis cōpositis est actiuū. sed pro bibere est neutꝝ. & ꝓdu. po. Vnde ouidius. Euo mit epotas dira caribdis aquas Et ut dicūt qdam Bibere est nature. potare vero luxurie est

Potomiū mij. est nauigium fluuiale. tardum et graue quod nō nisi remigio ꝓgredi potest. Hinc etiam traiectus dicit᷑. extētus est em̄ et latus

Potor toris. in poto tas. est.

Potuerint est p̄teriti ꝑfecti tpis & modi subiun ctiui de possum potes. vel potest etiā esse futurū subiūctiui. vt cū potuero ris. rit. rimus. ritis. rint. De hoc vide in possum potis

Potus ta. tum. vel hic potus tus tui. vide in po to potas ſm hug. Et papias etiam dicit. potus ꝓ potatus ꝑ sincopam ꝑticipiū. s. potus ta. tū. Et hic potus potus tui. nomen

Ragma matis. ge. neu. i. causa Vnde pra gmaticus ca. cum. i. causatiuus uel causi dicus. scd̄m hug. Papi. etiam dicit. Pra gma grece latine cā dicitur. vnde et pragmatica dicūtur negocia. & actor causarꝫ & negociorꝫ pra gmaticus nominatur

Prandeo a prādium dicit᷑ prādeo des. prandi. vel prāsus sum prādere. i. prādium sumere ī tercia ho ra comedere. Et cōpōitur cōprādeo des. di. vl' cō prāsus sum. & est neutꝝ cū omibus suis cōposi tis. & facit p̄teritū in prādi uel in pransus sum. & supinū in prāsum. scd̄m hug. Et ut dicit papi. Prā deo est neutꝝ nisi in tercia prādetur. Vn̄ pris. prā detur olus. vide in prāsus

Prādeum dei. quedā zona a prandiū dicitur

Prandi est preteritū de prādeo des.

Prandiū A paro ras deriuatur hic paratus tus. tui & hinc hoc prandiū dij. quasi paratum ab apparatu edēdi. quia plura in mane parantur ꝙ̄ ī sero ad come dēdum Et olim ꝓprie dicebant᷑ prādia oīm militū scȝ cibꝰ an̄ pugnā. quasi cito paratū. sed nūc dr̄ ome stio in tercia. vnde hoc prādiolū li. dimi.

Pransito tas. vide in prāso sas. & cor. si.

Pranso sas. i. frequēter prādeo uerbū frequē. de prādeo des. a quo prāsito tas. aliud frequē.

Pransoriū a prādeo des. dr̄ hoc prāsoriū rij. do mus vel locus vbi prādetur

Pransus sa. sum. accipitur actiue. i. qui prādz & tūc descēdit a prādeo des. prādi uel prāsus sum. Item accipitur passiue prāsus. i. comestus. cōsum ptus. & tūc descēdit a passiuo istius uerbi qd̄ īne nitur in teria ꝑsona scȝ prādetur. prādebatur pran sus est uel fuit. Similiter intellige de omibus ver bis neutris que hn̄t passiuū in tercia ꝑsona. scȝ ꝙ eorꝫ ꝑticipia p̄teriti tpis possunt accipi actiue vel passiue. Cum aūt accipiūtur actiue. sunt ꝑticipia neutrorꝫ. Cum uero passiue sunt ꝑticipia passiuo rum Prāsus cōpōitur Imprāsus. id est. nō comestꝰ. uel nō prāsus. qui scȝ nō comedit uel non prādet. Quidā tn̄ dicūt ꝙ hmōi ꝑticipia in prima et ī scd̄a ꝑsona signāt actionē. ī tercia signāt actionē & pas sionē. vide in iuratꝰ ta. tum.

Prasis. vel prasuȝ grece latine dicitur viride. vn̄ prasis dicitur creta viridis

Prasius a prasin dr̄ prasius sia. sium. i. viridis et hic prasius sij. quidā lapis viridis

Pratellū li. dimi. ꝑuum pratū

Pratulū li. di. paruū pratum

Pratensis in pratum vide.

Pratum a paratus ta. tum. dicitur hoc pratū et qsi paratū. qr paruū exigit laborē culture. Vnde hoc pratellū. & hoc pratulū li. di. & hic & hec praten sis et hoc pratēse. & hoc pratū ti. quoddā castruȝ qr herba pratēsi abūdet. uel qr ī prato fuerit ꝯstru ctū. vn̄ hic & hec pratēsis. & hoc se. nom̄ gētile ē.

Prauicors dis. in prauus exponitur

Prauus ua. num. i. malus & ꝑuersus. Sed malꝰ naturaliter. prauꝰ exercitio & vsu. & cōpatur. pra uior. simus. Vn̄ praue uius. uissime: aduer. et hec prauitas tatis. & prauo uas. i. prauū facere. & cō ponitur Deprauo uas. i. valde prauare & est acti uum cū omnibꝰ suis cōpositis. & producit hāc sil labā pra. vnde quidam. Opto placere bonis. pra uis odiosus haberi. Quis nisi sit. prauis nemo pla cere potest. prauus cōpōitur cū cor dis. & dr̄ hic & hec et hoc prauicors cordis. ge. omīs sicut vni cors. cōcors. secors. & similia. Et dicit᷑ pranicors vir prauus corde uel praui cordis. ecclesiastici iij. ca. prauicors ī illis scādalisabit᷑ ꝛc. uel scd̄m aliā li teram prauicordis. & cor. ui. prauicors

Preambulus a preambulo ambulas. dicitur pre ambulus p̄ambula ambulū. i. ante ambulās qd̄ etiā substātiue potest poni

Prebenda a p̄beo bes. dicit᷑ hec p̄benda de. vnde p̄bendarius daria. darium. quod ꝑtinet ad preben dam. & hic prebēdarius darij. qui dat prebendam uel potius qui recipit

Prebēdicula le. di. ꝑua p̄benda

Prebendula le. dimi. parua p̄benda

Prebeo a pre & habeo cōponitur prebeo bes. p̄ bui bitum. id est. dare

Precabūdus in precor est.

Precapio. ex pre et capio cōponitur p̄capio pis. id ē. an̄ capio ī quo sensu inuenit᷑ p̄cipio pis.

Precarius a prece dr̄ p̄carius ria. riū. i. p̄cabilis vel p̄cariū dicitur qd̄ p prece obtinet᷑. quasi p̄cadiū quia prece auditur. & videtur potiꝰ esse ethia ꝙ̄ ꝯpō. vnde p̄carie aduer. i. p̄cabiliter. uel p p̄ces Et pro eo sepe inuenitur p̄cario Vnde terētius. in eu nucho. Iaȝ ul' p̄cario fac tardius. ſm hug. Pap. vo

dicit precariũ est cum prece creditor rogatur · & p mittit debitorē in possessionē fundi sibi obligati demorari & fructus capere · dictũ quasi precadiũ quia prece auditur·

Precator a precor caris. dicit̄ hic p̄cator toris. & or in rix · ꝯuersa dicitur hec precatrix cis. Vñ augustinus Adhibe precatores. i · rogatores & ꝓpupel' · tam in nēo q̄ꝫ in gēo

Precatorius ria. rium · in p̄cor caris vide·

Precaueo ues · caui · i · añ uel p̄ alijs cauē uerbum actiuũ · a p̄ et caueo ues · cõpõitur · & cor · ca · Geñ · vij · Precauēs in futurꝫ · vide in caueo

Precedo dis. cessi · sum · p̄cedere. i. ante ire · ex pre & cedo dis · cessi cõpõitur. Et quis dicit̄ aliquid p̄cedere q̄ttuor mõis scꝫ eternitate · & sic de? p̄cedit omĩa Item tp̄e ut flos fructũ · Item electõe ut fructus precedit florē · Item origine ut sonus precedit cãtum · Vnde dicit augustin? in · xij . li · cõfes · c · viij g · Cũ uero dicit informe deinde formatũ · nõ ē absurduꝫ si modo est ydone? · intellige quis precedit eternitate sicut deus omĩa & in omibus. tp̄e sicut flos fructũ · electõne sicut fruct? florē · origine sic sonus cãtum. qꝛ nõ cãtus formaē vt son? sit · sꝫ sonus formaē ut sit cãt? · Est eñ cãtus formaт? son?

Precello precellis preculi uel precellui preculsuꝫ uel precelsum · precellere · id est superare · Et cõponitur ex pre et cello·

Precendo A pre et candeo candes · componitur precendo precēdis · id est ante uel valde accendere Vide in candeo cãdes·

Precentor a precino nis · dicit̄ hic precētor toris · q̄ in ecclesia vocē premittit in cãtu scꝫ principalis cãtor Et debet scribi p e · & nõ p i. qꝛ formaē a precētu supino v · mutata in or ·

Precentus a precētor dicitur hic precētus t? tui · id est · dignitas uel ptãs precētoris

Preceps · Caput cõpõitur cũ pre & dicitur preceps tis · ge · omis qui cadit capite inclinato. & corpore sequēte · & corri · penul · gt̄i · preceps etiã dicitur hõ omia sine mõ & cũ periculo faciēs · & facit gēs pluralis precipitum

Preceptor a precipio pis. dicitur hic p̄ceptor p̄ceptoris · & hic p̄ceptus tus · tui · & preceptorius ria · rium · quod precipitur

Preceptũ a p̄cipio pis · deriuaē hoc p̄ceptũ ti · Et scđm pap · Precepta sunt q̄ an aliquid faciēduꝫ sit aut nõ faciendum docent. ¶ Et scias q̄ precepta decalogi sunt decē que in his versibus ɔtinent̄ Idola sperne · dei nõ sit tibi nomē inane. Sabbata sanctifices: habeas in honore parētes · Nõ occisor eris mechus · fur · testis iniquus · Non aliũ nuptã: nec reꝫ cupies alienam · Numerus istorꝫ preceptorꝫ sic accipi potest · Prima tria precepta que fuerũt scripta in prima tabula lapidea ordinãt nos ad deũ · Ordinatur aũt homo ad deũ tripliciter · Vno mõ p meditationē cordis · ut dicitur in psalmo Vacate et videte qꝛ ego sum deus · & ad hoc dirigit terciũ preceptũ scꝫ sanctificatio sabbati · quo aliquod tēpus deputatur ad vacãdum diuinis cessando ab oĩbus que hoc ociũ pturbare possent Alio mõ p reuerentiam oris. quod fit cũ deus laudaē · & nomē ei? cũ reuerētia teneē · & qꝛ p̄io occurrit irreuerētiã nominis diuini vitare q̄ꝫ laudes debitas deo reddere Ideo in secũdo precepto põitur · nõ assumes nomē dei tui in uanũ · Tercio mõ vt ĩ ope seruitiũ debitũ exhibeatur quod latria dicitur Ad cuius actũ primũ preceptũ ordinaē simpliciter p ꝓhibitionē contrarij. Ad ꝓximũ aũt homo dupliciт ordinaē · Vno modo ut beneficiũ ei impendaē · Luc · vi · Que vultis ut faciãt uobis homĩes & vos eadē facite illis quod maxime parētibus faciēdum est · Vnde in primo p̄cepto scđe tabule honor parētũ p̄cipit̄ ĩ quo intelligitur omē beneficiũ ꝓximo exhibēd · Honor autem iste nõ solũ attēditur in reuerētia · sed in administratõne eorꝫ que sunt corpori necessaria sicut dixi in honoro ras · Alio modo ut proximo nocumētum nõ inferatur · ẜm illud thobie iiij · Qđ ab alio oderis tibi fieri · vide ne alteri tu aliqñ feceris · & ad hoc ptinēt sex precepta que sequunē · que sic ordinãtur Nocumētum nanqꝫ tripliciter potest proximo inferri · Primo q̄ꝫtum ad cor & sic sunt duo p̄cepta vltima scꝫ nõ desiderabis vxorē ꝓximi tui · & nõ ɔcupisces domũ proximi tui · ꝛc̄ Et prohibeē hic volũtas luxuriãdi & p̄cipue illa volũtate q̄ ē cupiditas q̄ est radix oĩm malorꝫ · Et primo ꝓhibetur cupiditas aliene rei que est cõiuncta quasi idē corpus secũ · vt vxor Scđo volũtas aliene rei que ē nõ eadē caro cũ homĩe · sed extra eũ cuꝫ dr̄ · nõ domũ nõ agrum q̄ꝫtum ad res immobiles · nõ seruũ. ñ ancillã · nõ bouem ꝛc̄ · Quãtũ ad res mobiles · Itē nocumētum inferri potest ꝓximo ore uel uerbo · & hoc ꝓhibetur q̄nto p̄cepto scꝫ non loqueris cõtra ꝓximum tuũ falsuꝫ testioniũ tiore · rancore · amore · munere · & hoc in precepto ꝓhibēē negatio · detractio obiurgatio · & omĩa hmõi ¶ Item tertio inferri pt̄ nocumētum ꝓximo in opere & hoc tripliciter · In se uel in psonam ꝓpriam & hoc ꝓhibetur cũ dicit̄ Nõ occides Vel in suos · & hoc ꝓhibetur cũ dicit̄ Non mechaberis Magnũ eñ nocumētum reputaē sibi vir qñ quis accedit ad vxorē suã · qꝛ nõ bene cũ socijs regna venusqꝫ manēt Vl' in sua & hoc prohibetur cũ dicit̄ Nõ furaberis · i · rem alienã nõ vsurpabis vsura · rapina · furto · fraude · violentia ¶ Et scias q̄ peccata que cõmittũtur in ꝓximo sunt p̄pēsanda p se ẜm nocumēta que ꝓximo inferũtur · qꝛ ex hoc habēt rationē culpe Tãto aũt est maius nocumētum · q̄ꝫto maius bonũ dimittit̄ · Cũ aũt sit triplex bonũ homĩs scꝫ bonũ aĩe & bonũ corpis · et bonũ exteriorꝫ rerꝫ · Bonũ aũt aĩe quod ē maximuꝫ nõ potest alicui ab alio tolli nisi occasionaliter · puta p malã psuasionē q̄ necessitatē nõ infert · Sꝫ alia duo bona scꝫ corpis & exteriorꝫ rerꝫ possũt ab alio violēter auferri Sed quia bonũ corpis p̄emmet bono exteriorꝫ rerꝫ · semp grauiora sunt peccata q̄bus infertur nocumētum corpi · q̄ꝫ ea quib? infertur nocumentũ exteriorib? rebus Vnde inter cetera peccata que fiũt in ꝓximũ homicidiũ graui? est p qđ tollitur ꝓximi vita iam actu existēs Consequēter aũt adulteriũ · quod est ɔtra debitũ ordinē generationis humane p quã est introitus ad vitã · Cõseqnter aũt sunt exteriora bona inter que fama p̄emmꝫ diuitijs · eo q̄ ꝓpinquior est spũalibus bonis Vnde dicitur xxj · ꝓuer · Melius est nomē bonũ q̄ꝫ diuitie multe · & ideo detractio ẜm suum gen? est maius peccatũ q̄ꝫ furtum · minus tamē q̄ꝫ homicidium uel adulterium ¶ Sed potest queri an fuit necessariũ legē scriptã & maxime ista decē p̄cepta tradi · Ad hoc dico q̄ necessariũ fuit ea que naturalis dictat ratõ que dicũtur ad legē nature ptinē populo in p̄ceptum dari ꝓpter quattuor rationes Primo quia p ɔtrariã ɔsuetudinē multi in peccatuꝫ p̄cipitabãē nam apud multos ratio naturalis in q̄ scripta erat obtenebrata erat Secundo qꝛ et si in aliquib? vigebat ratio. tamē amor boni in eis deficiebat · Vnde

quãdam coactionem legis obligatorie. ad bonum inducẽdi erãt. Tercio vt ad opa virtutis nõ soluz natura inclinaret sed etiã reuerẽtia diuini imperij Quarto vt magis memorie tenerẽt & frequenti⁹ in cogitatõe versarent̃ ¶ Et si dicas scriptura vi detur esse inuẽta ad succurrẽdum labilitati mẽorie sed alia p̃cepta legis que nõ sunt ita scripta in cor de homĩs. sicut iudicialia & cerimonialia. facilius poterãt obliuioni tradi. ergo ea magis debuerũt ĩ tabulis lapideis scribi Dico precepta iudicialia et cerimonialia erãt mutabilia. ẜm diuersos status & conditõẽs hoĩm. sed p̃cepta legis nature ĩmobilit̃ pmansura erant. in cuius signũ in tabulis lapideis deus ea scribi voluit. ¶ Hic nota q̄ aug⁹. in li. de doctrina xp̃iana dicit Totã magnitudinẽ & ampli tudinẽ diuinoꝝ eloquioꝝ possidet caritas. q̃ deũ ꝓximũq; diligimus que radix est oĩm bonoꝝ. Si ergo nõ vacat omẽs paginas pscrutari. & omĩa in uolucra sermonũ euoluere. tene caritatẽ vbi pẽdẽt omĩa. q2 pfectio est & finis omniũ. Itẽ aug⁹ ď lau de diuinaꝝ scripturaꝝ dicit. Ille tenet & quod la= tet & quod patet in diuinis codicib⁹. qui caritatez seruat ĩ morib⁹. q2 dicit̃ mathei. xxij In his duob⁹ mãdatis scz in dilectõe dei & ꝓximi tota lex pẽdz & ꝓphete. Fulgẽcius etiã dicit in sermone stepha ni. Caritas omniũ fons est & origo bonoꝝ. muni mẽ egregiũ. via que ducit ad celũ. in qua qui ambu lat nõ errare poterit nec timere. Ipa dirigit. ipa ꝓ tegit. ipsa pducit. vide in curiosus. ¶ Et si dicas Si diuina eloquia omnia in caritate ꝯtinent̃. videt̃ igitur q̄ ꝓlixitas sacre scripture sit superflua Re= spõdeo q̄ cõtinentur omĩa diuina eloquia in pre= cepto caritatis sicut in radice. sed oportuit per ra mos distingui. Et scias q̄ cõsuetudo nõ põt tollẽ ius naturale siue diuinũ. i. precepta predicta. sicut dixi in consuetudo

Preceptus in preceptor est

Preces a precor precaris. dicit̃ hec prex cis. he p̃ ces. haꝝ precum. sed nominatiuus singularis nõ ẽ in vsu & cor. pre. vide in achilles

Precidane⁹ nea. neum. id est. aptus ad preciden dum. & dicitur a precido dis.

Precido dis. cidi. dere. cisum. i. antecedere. & cõ= ponitur a pre & cedo dis. cecidi. i. & ꝓdu. ci. vbi= q3 Item p̃cido dis. p̃cidi. cidere. sup̃. caret. i. ãte ca dere. uel in anteriorẽ ptem. & cor. ci. vbiq3. & tũc cõpõitur a pre & cado dis. cecidi.

Preciniũ nij. i. laus alicuius rei. uel laus añcedẽs Et dicitur a precino nis.

Precino nis. p̃cinui. centũ. i. ualde canere. uel añ & cor. ci. & cõponitur a pre et cano nis.

Precior a preciũ ď2 precior aris. deponẽtale. id est extimare. & cõpõitur apprecior aris. deprecior aris. & est precior. depo. cũ suis compositis. Anti qui tamẽ dicebãt precio precias. & apprecio appre= cias in actiuo genere.

Preciosus a preciũ deriuat̃ p̃ciosus sa. sum. mul= tum preciũ valẽs. Vnde preciosi lapides dicti sunt q2 care valent. siue q2 a vilibus discerni possunt. si ue quia rari sunt. Omne enĩ qď raꝝ est. magnũ et p̃ciosuz vocatur. Vnde in primo regũ iii. ca. dicit̃ Sermo dñi erat preciosus. i. rarus Preciosus com patur preciosior simus. vnde preciose sius. sime. ad uerbiũ. & hec preciositas tatis.

Precipitiũ cipitij. prerupta fossa uel rupes. & di citur a preceps.

Precipio a pre & capio pis. cõponitur precipio cepi. ceptum. i. preceptũ dare Item inuenit̃ preca pio pis. sil'r ex pre et capio. & retinet a. & e st p̃ca pere ante capere. in quo sensu inuenitur etiã preci pio pis. & cor. ci. uel ca.

Precipito tas. tare. taui. uerbũ actĩ. i. p̃cipitio aliquid obruere. & dicitur a p̃ceps tis. & cor. pi

Precipuus. i. maxim⁹. primus. singularis. senior ẜm pap. Inde precipue aduer.

Precisio a precisus cisi. addita o. fit hec precisio onis quasi ante cisio. Item precisio est quidã color vide in q̃rta pte ĩ tractatu de colorib⁹ rhetoricis

Preciũ a prex cis. ď2 hoc preciũ cii. quia cũ prece solet dari. uel preciũ cõponitur a pre & do das. ul' vicis. quasi predatũ. uel quasi preuiciũ quia prius datur ut pro eius vice quod petitur habeat̃. vnde hoc preciolũ li. dimi.

Precliuis. i. inclitus. valde gloriosus. Naz grece cleos ď2 latine gloria. ẜm pap. Huguitio vero dic̃ a precluo is. dicitur hic & hec precliuis huius p̃cli uis. id est. celticus. nobilis. valď fulgẽs. & ꝓď. cli

Precluo is. in cluo cluis expõitur.

Preco a precino nis. ď2 hic preco conis. qui quo= dam preconatu aliquid annũciat. vel preco etiã ď2 mercator q̃ quodã p̃conatu inuitat ad merces suas emẽdas. vñ hic preconat⁹ tus. tui. talis ãnũciatio.

Precocia a precoquo. quis ďriuatur hec precocia cie. genus vini vel vuaꝝ. quasi precoqua. quia ante alias sole coquitur. & citius ad maturitatẽ venit. Et eadẽ dicit̃ precoqua que. & hec p̃cox cis. sed a grecis dicitur lageos. q2 uelocius currat ad matu ritatẽ vt lepus. Et potest declinari mobiliter p̃co quus qua. quum. ẜm hug. Papi. uero dicit Preco= cie genus vuarum dicte. quasi precoque. quia ante alias maturescant

Preconatus in preco est

Preconiũ a preco dicitur hoc preconiũ nij. & hic preconatus tus. tui. i. annũciatio preconis Item p̃ coniũ ď2 laus uel annũciatio laudis. Põit̃ etiã qñz simpl'r ꝓ annũciatõe. sed ꝓprie in bono

Precõtrecto ctas. in tracto ctas. est

Precoquus precoqua coquum. in precocia expo nitur. & corripit co.

Precor caris. catus. sum. cari. i. rogare. vnde pre catorius ria. rium. & hic et hec precabilis & hoc le Et precabundus da. dum. similis precãti. quasi ad precãdum habilis. precor compõitur. deprecor dep̃ caris. imprecor caris. Et est precor depoñ. cũ oib⁹ suis cõpositis. & cor. hãc sillabã pre

Precordia Pre compõitur cũ cor. & dicitur hoc precordiũ dij. quoddam intestinũ. q2 presit cordi. vnde hic et hec precordialis & hoc le. quod qñz po nitur pro intimo secretoq3 et familiari. ẜm hug. Isi dorus uero dicit. Precordia sunt loca cordi vicina quibus sensus pcipitur. dicta sic quia ibi sit princi pium cordis et cogitationis.

Precox cocis. in precocia vide.

Precurro ris. ex pre. et curro componit̃. & ge= minat preteritũ p̃curro precucuri p̃cursum

Preda prede est de vicinis & cõfederatis. Rapi na de hostibus. vel preda de tota patria Rapina ď parte Item preda ex hoste est. Lucꝝ ex negociatio ne. compendiũ ꝓprie ex pondere

Predanus na. num. i. de predio existens. Et dici tur a predium. Vnde ambrosius Inter conuiuia predanas epulas ructantem

Predestino nas. naui. nare. a pre. et destino nas. compõitur. & est predestinare ante vel ab eterno

destinare·preuidere·prescire· Sed presciunt̄ boni & mali· Predestinātur tm̄ boni·ꝭm hug̊·& cor·sti·
¶ Hic nota ꝙ p̄destinatio est preparatio gratie ī p̄senti & glorie in futuro. Sed consueuit queri An hi qui apud deuz magni sunt meriti obtinere aliq̄n possint etiam que nō sunt predestinata· Ad hoc respōdet grego·in primo dyalog̊·Obtinere nequaq̄ possunt que nō fuerūt predestinata vt precibꝰ obtineant̄ Nam ipsa quoqz perennis regni predestinatio· ita est ab oīpotēti deo disposita·vt ad hoc electi ex labore perueniāt. quatinꝰ postulādo mereāt̄ accipere quod eis omīpotēs deus ante secula disposuit donare Item scias ꝙ numerus predestinatoꝝ certus est a deo· sed incertus a nobis· Nec tn̄ ista certitudo necessitatē saluādis imponit·& ut dicit boetius q̄uis causam tāte dispositōis ignores tn̄ qm̄ bonus mūdi rector tēperat·recte fieri cuncta ne dubites Quidquid em̄ citra spem videas geri· rebus quidem rectus est ordo· opinioni vero tue peruersa confusio· Vide in prescio· & in scribo· & in caritas·

Prediatus a predium dicit̄ hic prediatꝰ ti· deus predioꝝ scz saturnus·ut dicunt·

Predico cas·caui·care·cōponitur a pre & dico cas·& est predicare·admonere·uel annūciare·bōa vt ego predico·quasi pre·i·super alia bona enūcio Vnde trāsumptū est hoc vocabulū in logica cum dr̄ genus predicat̄ de specie·Species predicatur d̄ suo indiuiduo·id est·enūciatur·uel inheret·& hinc verbalia·& cor·di·

Prediolum li·di·puum prediū·

Preditus ta·tum·i·predijs datꝰ· uel pre alijs ditatus·& dicit̄ a praes dis·vel preditꝰ dicit̄ a predo dis·quod est pre alijs dare Et est preditus ꝭm pap·sublimatꝰ·ornatus·clarus·p̄clarus· antepositus· & cor·di· Vnde theodolꝰ·Preditus ingenio· decorauit menia templo·

Predium a preda dicitur hoc prediū dij·i·possessio·villa ager.sed ꝓprie allodiū·& dr̄ prediū a p̄da quia antiqui agros quos bello cepant prede nomīe vocabāt·vel prediū dr̄ quia ex omibus ptibus patrifamilias preuidet̄·i·apparet·vnde dicit̄ prediuz q̄si preuidiū·uel prediū dicit̄ quasi pre alijs ditans a pre et dis ditis· quod est diues·sed potiꝰ ē ethimologia q̄ compositio·

Predo dis·p̄didi·tum·predere·i· pre alijs dare· honorare·prerogare·preponere·ornare·& componitur a pre et do das

Predo predonis masculini gn̄is·i·raptor·& dicit̄ a preda.& ut dicit papi·Predo uel predus·dicitur qui predam habet uel scit

Predor daris·datus·sum·dicit̄ a preda· & ē predari.predam facere·dissipare·vnde hic predator.& predatoriꝰ ria·rium.& predabūdus da·dum.habilis ad predādum vel similis predanti·& hic et hec predabilis·& hoc le·& predatus ta.tum·quod accipitur in passiua significatione·ꝭm quod antiqui dicebāt predo das·& compōitur Impredatus ta·tuz· Predor componit̄ Cōpredor daris· Depredor daris· & est deponētale cū suis cōpositis·& ꝯstruitur cum acto·& produ·pre·Vnō hora·in epi· Singula de vobis anni predātur eūtes·

Prefatio a prefatꝰ ta·tum·p̄fati addita o fit· hec prefatio onis·& accipit t.sonū de c.& est prefatō ꝭm hug̊·ꝓlogus·prelocutio Vnde ī missa dicitur p̄fatio. quia precinitur ante sacramentū corpis et sanguinis christi·Papi. vero dicit·Prefatio prelocutio libroꝝ que ante omnē narrationē fit ad instruendas audientiū aures ad quod aptatur·dicta p̄fatio·quasi p̄locutio.i·prima locutio·

Prefatiūcula le·dimi·pua prefatio

Prefatus ta·tum·i·ante locutus·a prefor faris· quod est ante loqui·et ꝓdu·fa·

Prefectura re·in prefectus est·

Prefectus a preficio cis·dicitur hic prefectꝰ ti· id est·alijs prepositꝰ·dignitatē d̄signat· Vnō hec prefectura re.eius dignitas· Et prefectorius ria· rium. quod ad prefectum pertinet Et est idem p̄fectus quod pretor·

Prefica prefice cōmunis generis·i· sacerdos qui incipiebat cantus· & preerat plāgentibus Et dicit̄ a preficio preficis

Preficio cis·p̄feci prefectū·i· prepono·vn̄ verbalia·& cor·fi·& cōpōitur a pre & facio ci·

Prefoco focas·caui· focare·i·pstringere·strāgulare quasi fauces ab anteriori pte cape & stringere & est uerbū actm̄·& cōpōitur a pre & faux faucis & ꝓducit fo·Vnde ouidiꝰ in ibim· Prefocēt anie noxia mella viā·vide in suffoco

Preforibus·i·ante hostiū s3m papiā

Pregno pregnas·naui·pregnare·i·grauidare.vn̄ pregnās pregnātis pticipiū Inuenit̄ etiā pregnans ꝓ grauida Sed pregnās est que concepit Grauida quā vter grauidus proximā partui ostēdit Et componitur·impregno imp̄gnas· rep̄gno repregnas· & est actm̄ cū suis cōpositis

Pregredior pregrederis p̄gressus sum· pregredi id est·p̄cedere·preire·quod et p̄gradior deris·iuenitur·& cōponitur vtrūqz a pre et gradior

Prehendo prehēdis est uerbū simplex·& est eiusdem significatōis cū prēdo prēdis.sed habz h post e·& facit preteritū sine geminatōe·sicut et prēdo p̄hēdi·& supino p̄hēsum·& cōponitur Apprehendo apprehēdis Cōprehēdo cōprehēdis Deprehendo deprehēdis Reprehēdo Et est actm̄ prehēdo cū omnibus suis compositis· & facit preteritum in di & supinum in sum

Preiudiciū a preiudico cas·dicit̄ hoc preiudicium preiudicij·& est preiudiciū cause impedimentū q̄si sup alia iudiciū·i·damnatio alioꝝ Vnde seruius in comēto sup virgiliū Quidq̄d fit preter naturā nō affert preiudiciū generalitati·vn̄ preiudiciū·id est precedēs iudiciū Vnde in prima ad thimo·capi·v· Nihil facias sine preiudicio·i.sine p̄cedēti iudicio in alterā ptem declinādo

Preiudico preiudicas p̄iudicaui ex pre et iudico iudicas componitur·& est preiudicare pre alijs iudicare·i·iudiciū alioꝝ ōprimere·& damnare quasi supiudicare et est actiuum

Preliares dies sunt quibus fas est hostez bello lacessere·sicut in libro regū legitur tempe quo reges solebant ad bella ꝓcedere

Prelibo prelibas prelibaui prelibatū prelibare a pre & libo libas·& est prelibare.precōtingere· pregustare uel ante sacrificare·leuiter tangere·paruz gustare & producit li

Prelido prelidis a pre & ledo ledis cōponitur·i· ante ledere·& producit li·et facit preteritū prelisi et supinum prelisum

Preligo p̄ligis p̄legi p̄lectū·i·ante legē ex p̄ et lego legis cōponitur et corripit li

Preliolū li·di·puum prelium

Preliū a premo p̄mis deriuatur hoc preliū prelij quasi ab imprimēdo hostes Vel cōponitur a pre

et lite· quia preliũ ꝓprie prim⁹ cõgressus dicit᷑· uel preliũ ipse cõflictus· Bellum ipsa guerra Vnde dictum est· Romani sepe victi sunt in p̃lio· sed nũꝙ̃ in bello· q꞉ sepe in cõgressib⁹ vincebãt᷑· uel in ip̃s ↄflictibus· sed nunꝙ̃ in fine uel in guerra Vel p̃liũ cõponitur a pre et luedo· vnde hoc preliolũ li. di· & p̃lior aris· p̃liatus sum· p̃liari· i. bellare· prelium cõmittere· vide in bellum

Preludium preludij· dicit᷑ puus ludus ante maiorem fact⁹· & dicit᷑ a p̃ludo dis·

Preludo dis· a pre et ludo dis· cõponitur p̃ludo dis· p̃lusi p̃lusum· et est p̃ludere ante ludere· ꝓprie ante maiorẽ ludũ ludulũ exercẽ· vñ staci⁹ achilleidos· Tibi p̃ludit magnus achilles

Prelum a p̃mo p̃mis dicit᷑ hoc prelũ li· trabs q̃ vue calcãtur· q̃si pressoriũ latum· & est ethia· vel cõponitur a pre et lõgum· q꞉ pre alijs est valde lõgum· vnde in ꝓlogo sup ꝓuerbia dicit hieronim⁹ Sed statim de prelo purissime commendata teste suum saporem seruauerũt vide in pressoriũ.

Prelustris a p̃lustro stras· qd̓ est pre alijs lustrare· & dicit᷑ hic et hec p̃lustris· et hoc stre· i. p̃clar⁹· nobilis· alt⁹ q̃ p̃ oĩb⁹ lustrat᷑ et ambit᷑· & ꝓdu· lu·

Premineo nes· nui· a pre et maneo cõpõitur· & ẽ p̃minere supmanere p̃ualere p̃stare p̃cellẽ· vñ p̃minens nentis· ge· omis· & cõpatur· p̃minẽtior simus vnde p̃minẽtia tie· & cor· mi·

Premiũ a p̃mo mis· dicit᷑ hoc premiũ mij· quia p p̃mium premimus alios· uel cõpõitur a p̃ et emo quod est pre alijs emere. uel dicit᷑ a pre et muniuz· quasi ꝓmuniũ· i. pro officio datũ Q꞉ aũt dicit᷑ premiũ q̃si pre alijs meũ· ethimologia est

Premo mis· pressi p̃ssum premere· i· stringere uł deprimẽ uel flectere· vnde pressim aduerbiũ· i· strictim· Premo cõpõitur apprimo mis· cõprimo mis deprimo mis· imprimo mis· opprimo mis· reprimo mis· supprimo mis· Et est premo actm̃ cũ omnib⁹ suis cõpositis· & corri· hãc sillabã pre· quã cõposita mutãt in pri· & faciũt preteritũ in si· & supinuz in sum. Vnde prudẽtius Magna cadũt; inflata crepãt· tumefacta premũtur

Prendi disti· in prẽdo vide·

Prendo dis· facit ꝓprie preteritũ prẽdi o· ĩ i· cõuersa· et supinũ prẽsum Vnde lucanus· Qd̓ prẽderat hesit ĩuenit᷑ tñ in diuina pagina in euangelio iohãnis ca· xxi· Nihil prẽdiderũt· Idem Afferte de piscibus quos prẽdidistis nũc· Sed hoc nõ ẽ regulare Nã nullũ uerbũ tercie cõiugatõis habet finalẽ geminationẽ in p̃terito· nisi sit cõpositũ a do das. prẽdo aũt nõ est cõpositũ a do· ĩmo ẽ simplex Prẽdo cõponitur. apprẽdo dis· comprendo dis· deprẽdo dis· reprẽdo dis. Hora· ĩ primo epi· Nõ tua laudabis studia aut aliena reprẽdes Et est actiuũ prẽdo cũ omibus suis cõpositis· et facit preteritũ in di, et sup· in sum· ẽm hug̓· Et istud tenẽt grãmatici cõiter· Quidã tñ dicũt ꝙ prẽdo dis· compõit᷑ a do das· et sic facit prẽdidi prẽditum·

Prenomẽ a pre et nomẽ· cõponitur hoc p̃nomen nis· i· nomẽ qd̓ imponit᷑ alicui cã differẽtie· uel causa amicicie· & dicit᷑ prenomen· q꞉ prepõitur ꝓprio nomĩ· vnde prenomĩo nas· i· prenomĩe vocare· vel prenomen imponere·

Prepedio dis· diui· ditũ· dire. i· impedire· uel deturpare. deuastare· quasi pre· i· ante pedicã ponere & cõponitur p̃pedio a p̃ et pedica ce· & cor· pe·

Prepes a prepeto tis· quod est p̃ alijs petere deriuatur hic et hec prepes tis. Prepetes dicũtur q̃dam aues Auiũ em̃ q̃dam dicũtur oscines q̃ ore & cãtu augurium faciũt· ut coruus· cornix et picus· Quedã dicũtur alites que futura volatu ostẽdẽ videnẽ· ut aquila. accipiter· Que si aduerse sunt inhibe dicũtur· quia inhibeãt· i· uetẽt· si ꝓspere p̃petes Et dicũtur p̃petes· q꞉ pre alijs petũtur ad auguria· uel dicũtur prepetes· quia omẽs aues pre· i· p̃ora petũt volãtes· & scd̓m hoc quelibet auis potest dici prepes· Itẽ prepes dicit᷑ velox quia petat anteriora· Sed ꝓprie id dicit᷑ prepes· quid pre pedibus habet alterã velocitatẽ· ut auis q̃ pre pedibus habz velocitatẽ alaꝝ· & tũc ↄpõit᷑ a p̃ & pes dis· & cor penul· genitiui p̃pes tis·

Prepolleo a p̃ & polleo les· lui· lere· i· valde pollere· et prefulgere prestare excellere p̃cellere· & est neutrum· et caret supinis·

Prepos prepotis generis cõmunis· id est· valde uel pre alijs potens· a pre et pos potis· cõponitur & cor· penultimã genitiui·

Prepositio a prepono nis· dicitur p̃posit⁹ ta· tũ· prepositi addita o· fit hec prepositio onis. i· añ positio· vnde p̃põ dicit᷑ quedã pars orõis que alijs ptibus p appositionẽ et cõpositione p̃ponitur· vide in tercia pte in tractatu de p̃positione

Prepositura re· vide in prepositus

Prepositus a prepono onis· dicit᷑ hic prepositor toris· & hic preposit⁹ ti· ꝓprie in ecclesia· sed p̃tor in ciuitate· vnde hec prepositura re· eius digtas Itez a prepono nis· p̃positus ta· tũ· i· ante posit⁹

Preproperus ra. rũ· in ꝓperus vide·

Preputiũ tij· dicit᷑ anterior pars pellis priapi q̃ preputat᷑ et prescindit᷑ iudeis· vnd̓ preputiat⁹ tatum· dicitur habẽs preputiũ precisum· sicut iudei qui dicũtur preputiati· vnde preputio cias· i· preputiũ facere· pellẽ illã resecare· & dicit᷑ preputiuz a preputio tias· quod est precidere preputiũ· Preputium etiã q̃nq; dicitur ipse priapus· vnde preputiatus dicitur magnũ habẽs preputiũ· i· priapũ· & p̃putium aliq̃n ponitur ꝓ ĩpreputiato· qui habz preputium nõ putatũ· sicut sunt gẽtiles & omẽs alij a iudeis qui ꝓpter hoc a iudeis immũdi reputãtur Item preputia dicũtur primi fructus· quia immũdi dicebãtur sicut preputiati Vnde preceptũ fuit filijs israel· Leui· xix· cũ intrarẽt terrã ꝓmissionis ut auferrẽt preputia arboꝝ q̃s plãtarẽt ⁊c̃·

Preruptus ta· tum· dicit᷑ ante rupt⁹· uel ab anteriori parte ruptus· a prerũpo pis· pi· ptum Itẽ preruptus dicit᷑ in alto positus· preceps· excelsus. Et tunc dicit᷑ preruptus· quasi prerapt⁹· quia p̃ alijs in altũ rapitur· Et scias ꝙ rumpo facit sup̃· ruptũ vnde diruptus· preruptus p p· m vltima· & sic penultia positõe ꝓdu· sed ruo facit rui rutũ. sine· p· vñ erutũ dirutũ penul· cor·

Pres a prediũ dicit᷑ hic praes· i· diues· quasi predies· & ꝓprie qui multa habet predia Et pres dicit᷑ medi⁹ uel mediator· & pres· i· fideiussor uel obses Vnde p cõpositionẽ cõpredes dicũtur simul fideiussores uel obsides Et suut iste significatões tracte ex prima· Diuites em̃ solẽt esse mediatores inter aliquos· et solẽt eẽ fideiussores & obsides· Q꞉ autem dicit᷑ praes quasi pre alijs diues & pre alijs ditãs ethymologia ẽ· Et scribit᷑ p ae· dyptõgũ Vnde dicit pris· In aes diptõgon vnum masculinum reperitur· vt praes dis·

Presaginm a pre & sagio gis· i· diuinare· cõpõit᷑ presagio gis. i· prediuinare Vnde presag⁹ ga· gum id est p̃scius futuroꝝ· & hoc presagiũ gij· i· d̃matõ

futuro℞· presciā uel annūciatio· & a presag⁹ dicit̃
presago presagas· & a presagiū dicitur presagio
gias·i·presagire· & producit sa.

Presagus ga·gū·i p̄sagiū vide· et ꝓdu·sa

Presbiter a prebeo & iter componit̃ hic presbi
ter teri. & dicitur presbiter. quasi prebens iter· Et
ſm hoc presbiter est nomē latinū· vel presbitē gre
ci vocant etatē senioris· vnde dictus est presbiter
grece· quod latine interpretat̃ senior· nō mō ꝓpter
etatem si ue senectutē· sed ꝓpter honorē et digni
tatem quā accepit presbiter vocat̃· vel ideo· qꝛ illo
vtitur officio· et si nō etate tñ sensu & discretione
senior presbiter debet esse. Ideo autē presbiteri sa
cerdotes vocāt̃· qꝛ sacr℞ dāt sic̄ epi· q̄ licȝ sint sacer
dotes· tñ pontificatus apicē nō habēt· quia nec cri
smate frontē signāt· nec paclitū spm̄ dāt quod sol'
debetur epis· Vnde et apud veteres iidē episcopi
& presbiteri fuerūt· qꝛ illud nomen est dignitatis
etatis et officij· Et a presbiter hic presbitercul⁹ li·
& presbitellus li· & presbitericulus li·di· & hec p̄=
sbitera re· & presbiterissa se·i·vxor presbiteri ul' sa
cerdotissa· & hic presbiterat⁹ tus·tui· & hoc p̄sbi
teriū rii·i·officiū· uel dignitas· uel ordo presbiteri
Ad presbiter℞ aūt ptinet sacramētum corpis et san
guini domini in altari dei conficē· orōes dicere· et
dona dei benedicere. Qui cū ordinatur inungūtur
ei manus· vt intelligat se accepisse gratiā consecrā
di· & caritatis opa debere ad omēs extēdere Acci=
pit etiā stolā que tenet vtrūqȝ latus ·qꝛ debet esse
munitus armis iusticie cōtra aduersa & prospera·
Accipit etiā calicē cū vino. & patenā cū hostijs· ut
per hoc sciat se accepisse potestatē placabiles deo
hostias offerēdi· Hic ordo a filiis aaron sumpsit in
itiū Summos em̄ pōtifices & minores sacerdotes
instituit deus p moysen· qui ex precepto dei aaron
in summū pontificeȝ· filios uero vnxit in minores
sacerdotes· Vide in missa· & in ordo. & in sacdos
¶ Hic potest queri· An idē opus magis sit lauda
bile facere presbitero religioso q̄ seculari· Ad hoc
dicūt theologi q triplici ratione idem opus facere
cū voto sicut faciūt religiosi melius & magis meri
toriū est q̄ facere sine voto sicut faciunt seculares
Primo qꝛ vouere est opus latrie· que est precipua
virtus inter virtutes morales· nobilioris antē vir
tutis est opus melius & magis meritoriū· Secūdo
quia ille qui vouet aliquid et facit plus se deo subi
icit q̄ ille qui solū facit. Subiicit em̄ se dō nō solū
q̄tum ad actū· sed etiā q̄tum ad potestatē· qꝛ de=
cetero nō potest plus aliquid facere· sicut plus da=
ret homini qui daret ei arborē cū fructibus· q̄ qui
daret ei fructū tm̄· ut dicit anselmus in libro de si
militudinibus· & inde est q etiā ꝓmittētibus gra
tie augētur· Tertio quia per votū immobiliter vo
lūtas firmatur in bonū· Facere autē aliquid ex vo
luntate firmata in bono ptinet ad pfectionē virtu
tis· ut patȝ p phm in ij· ethi· Sicut etiā peccare mē
te obstinata aggrauat peccatū· et dicitur peccatū
in spm̄sanctū· vide de hoc in uotū· Item pōt queri
An sacerdos siue religiosus eodē genere peccati g̃
uius peccet q̄ secularis· Ad hoc dicūt doctores· q
peccatū quod a religiosis cōmittitur potest esse g̃
ui⁹ peccato seculariū eiusdē speciei triplicit̃· Vno
mō· si sit cōtra votū religōis· vt si religiosus forni
cetur uel furetur· quia fornicādo facit cōtra votū
continētie· & furādo cōtra votū pauptatis· & ñ so
lum ꝯtra preceptū diuine legis· Secūdo si ex cōtē
ptu peccat· quia ex hoc videtur magis esse ingrat⁹
diuinis beneficijs quibus est sublimat⁹ ad statū p
fectionis· sicut dicit apl'us ad heb̄·x·ca· Qꝫ fidelis
grauiora meretur supplicia· ex hoc q peccādo filiū
dei conculcat p contemptū· Vnde et domin⁹ ꝯqueritur
p hieremiā·xi·c· Quid est q dilectus me⁹ in domo
mea fecit scelera multa· Tales em̄ efficiuntur pessi
mi et maxime incorrigibiles· Vnde dicit aug⁹· ad
vincētium donatistā· Exquo domino seruire cepi·
q̄uo difficile exptus sum meliores q̄ qui in monaste
rijs ꝓfecerūt· ita deteriores non sum exptus q̄ qui
in monasterijs defecerūt· Hinc arbitror dictū in
apocalipsi Iustus iustificetur adhuc· et qui in sordi
bus ē sordescat adhuc De quo etiā videtur dictuȝ
illud Hiere·xxiiij· Vidi ficus bonas bonas ualde·
malas malas ualde· que comedi nō possūt eo q sūt
male. Tercio peccatū religiosi potest esse grauius
ꝓpter scādaluȝ· quia ad vitā eius plures respiciūt
Vnde dicitur hiere·xxiij· In ꝓphetis hierl'em vide
similitudinē adulterij· & iter mendacij· & fornica
uerūt manus pessimor℞· ut nō ꝯuerteretur vnusq̄sq̄
qȝ a malicia sua· Si uero religiosus non ex contem
ptu· sed ex infirmitate· uel ignorātia aliquod pec
catum quod non est contra votum sue ꝓmissionis
committit atqȝ absqȝ scandalo puta in occulto ·le
uius peccat in eodē genere pcti q̄ secularis· quia
pctm̄ ei⁹ si sit leue. q̄si absorbetur ex multis bōis
opibus que facit· Et si sit mortale facilius ab eo re
surgit Primo ꝓpter intētionem quā habet erectaȝ
ad deū Qꝫ etsi ad horā interrūpatur de facili ad p
stina reparatur· Vnde sup illō ps· Cū ceciderit nō
collidetur· dicit origenes· Iniustus si peccauerit nō
penitet· & pctm̄ suū emēdare nescit· Iustus autem
scit emdare & scit corrigere. sicut ille qui dixit Ne
scio hominē ·paulopost· cū respectus fuisset a dn̄o
flere cepit amarissime Et ille qui de tecto mulierē
viderat et concupierat eā· dicere valuit· peccaui &
malū corā te feci· Iuuatur etiā a socijs ad resurgen
dum ſm illud ecclesiastici iiij· Si vnus ceciderit ab
altero fulcietur Ve soli· quia si ceciderit nō habet
subleuantem se· vide in ordo & in sacerdos

Presciētia in prescio est·

Prescindo dis· prescidi scissum· scindere·i· ātē uel
pre aliis scindere· & cor· pel'· preteriti· qꝛ scidi habȝ
primā breuē· Vnde ouidius metha· Nā celo terras
et terras abscidit vndas· Inuenitur etiā abscido ab
scidis abscidi media produ· & tūc cōponit̃ ab abs
& cedo dis· cecidi· Vnde ouidi⁹ metha· xii· Absci
dit iugulo pectus humer℞qȝ sinistruȝ· & componi
tur p̄scindo a p̄ et scindo dis· di· scissum.

Prescio scis· scini· scire·i· antescire· Vnde p̄sci⁹
scia· scium· Et construitur tā cū genitiuo q̄ cū ac
cusatiuo ut prescius huius rei· et prescius hāc rem
Item a prescio prescitus ta· tum· Et presciēs tis· ge
neris omnis· vnde hec presciētia tie· ¶ Hic nota q
sapiētia uel sciētia dei cum sit vna et simplex. tam
ꝓpter varios status reruȝ et diuersos effectus &
plura ac diuersa sortitur nomīa· Dicitur em̄ nō tm̄
sciētia· sed etiam presciētia uel preuidētia· disposi
tio ·predestinatio· & prouidētia· Et est presciētia
siue preuidētia de futuris tm̄· sed de omibus· s· bo
nis scȝ et de malis· Dispositio vō de faciēdis· Pre
destinatio de hominibus saluādis· & s· bonis quib⁹
& hic liberātur & in futuro coronabūtur· Prede=
stinauit em̄ deus ab eterno homīes ad bona eligen
do· & p̄destinauit eis bona eterna preparādo Pre
uidētia aūt gubernādor℞ est que vtiqȝ eodē modo
videtur accipi quo dispositio· Interdū tñ p̄uidētia

accipitur pro presciētia. Sapiētia vero uel scientia
de omibus est scȝ de bonis et malis. & de presenti
bus preteritis et de futuris. & nō tm̄ de tpalibus.
sed etiā de eternis. Sed querit grego. i xx. li. mora
liū. Quō deus zelās est. qui ī custodiēda castitate
nostra nullo mētis cruciatu tāgitur. Quō irascit̄ q
in vlciscēdis vitijs nostris nulla ꝑturbatōe ani cō-
mouetur. Quō est penitēs. qui id quod semel fece-
rit fecisse se nequaꝙ dolet. Quō habȝ misericordiā
qui cor miseꝝ nunꝙ habet. Quō est p̄scius cū nul-
la nisi que futura sint presciātur. Et scim⁹. qꝛ apō
deum futuꝝ nihil est. ante cuius oculos p̄terita ul'
p̄scita nulla sunt. p̄ntia nō transeūt. futura nō ve
niūt Quippe cui om̄e quod nobis fuit & erit. ī ei⁹
ꝯspectu presto est. & om̄e quod p̄ns est sciri pōt.
potius q̄ȝ presciri. Et deus dicit̄ zelans. d̄r iratus.
dicit̄ penitēs. dicitur misericors. dicitur prescius.
Vt quia castitatē aīe vniusc⁹cūqȝ custodit. hūa-
no modo zelās uocet̄. q̄ȝuis mētis cruciatu nō tan
gat̄. Et quia culpas ꝑcutit dicit̄ irasci. q̄ȝuis nulla
animi ꝑturbatōe moueat̄. Et qꝛ ipse īmutabilis id
quod voluerit mutat penitere dicitur. q̄ȝuis rē mu
tet. consiliū tn̄ nō mutat Et cū miserie nr̄e subueīt
misericors vocatur. q̄ꝙuis miseris subueniat cor mi
seꝝ nūꝙ habet Et quia ea que nobis futura sunt.
videt que tamē ipsi presto sunt. prescius dicitur. q̄ꝙ
uis nequaꝙ futuꝝ p̄uideat quod p̄ns videt. Nam
& quecunqȝ futura sunt. in eternitate eius ideo vi
dētur qꝛ sunt Dū ergo ad verba mutabilitatis no
stre descenditur. ex eis quasi quibusdā gradib⁹ fcis
ascēdat qui potest ad incōmutabilitatē dei. ut vi
deat sine zelo zelātem. sine ira irascētem. sine dolo
re et penitētia penitētem. & sine miseria misericor
dem. sine preuisionib⁹ presciētem In illo em̄ nec p̄
terita nec futura inueniri queūt. sed cūcta mutabi
lia īmutabiliter p̄durāt. & que in seipsis simul exi
stere nō possunt illi simul om̄ia assistūt. nihilqȝ in
illo quod trāsit p̄terit. quia in eternitate eius mō
īcomprehēsibili cūcta volumīa seculoꝝ trāseūtia
manēt. & currētia stāt. Sed dū circa nos quedā ꝓ
spera & aduersa variātur. in eo ꝙ nos mutamur.
quasi eius circa nos mutatum animū suspicamur.
¶ Aug⁹ sup geñ. xj. li. c. v. sic querit. Solȝ queri
Cur deus hominē temptari ꝑmiserit. quē decipiē
dum esse p̄sciebat Sed nō esset laudabile homini si
ideo bene viuere posset. qꝛ nemo male viuere sua
deret. cū in natura velle haberet. & ī potestate pos
se nō cōsentire suadēti: deo iuuāte. Et est gloriosi⁹
nō cōsentire suadēti ꝙ temptari nō posse. ¶ Mo
uētur etiā quidā dicētes. Cur creauit de⁹ quos fu
turos malos presciebat. qꝛ preuidit quid boni ō ma
lis eoꝝ esset facturus. Sic em̄ eos fecit ut relinq̄
ret eis vnde aliquid facerēt. & si culpabiliter aliqd
facerēt. illuȝ de se laudabiliter operātem inueñirēt
a se habēt uolūtatem malā. ab illo naturā bonā et
iustā penā. Frustra ergo dicitur nō debere de⁹ cre
are quos p̄sciebat malos futuros. sciebat em̄ bonis
ꝓfecturos. & iuste pro mala uolūtate puniendos
¶ Addūt etiā talē deberet hominē creare qui nol
let omino peccare Cōcedimus quidē meliorē natu
raȝ esse que omīno peccare nollet. Cōcedāt et ipsi
nō esse malā. que talis facta est ut posset nō pecca
re si uellet. & iuste punitā que volūtate nō necessi
tate peccauit. Cū ergo hec bona sit. illa melior. cur
nō vtranqȝ faceret. ut vberius laudaret̄ de vtraqȝ
Illa em̄ de sanctis angelis. hec de homibus est
Item inquiūt Si deus uellet. & isti boni essent. Et

hoc quidē concedim⁹. sed melius voluit. ut qd̄ vel
lent essent. & boni quidem non infructuose. ma
li uero nō impune essent. Itē inquiūt. Posset de
us volūtatem eoꝝ uertere in bonū. qꝛ omīpotens
est. Posset reuera Cur ñ fecit. quia noluit. Cur no
luit quia ipse nouit. Nō debem⁹ plus sapē ꝙ opor
tet. vt dicit ap̄l'us ad ro. Vide in p̄destino et in pe
na. & in ꝓphetia. & in ꝓuidentia & ī deus.

Prescripto Prescribo bis. i. ante scribere. ꝓcede
re. p̄struere. uel ab aliquo spacio tp̄is aliquid possi
dendo adquirē. vnde prescript⁹ ta. tum. & hec pre
scriptio onis. i. adquisitio dn̄ij sup aliquā rem ali
quo certo spacio tp̄is possidēdo. & est quedā pre
scriptio lōgi tp̄is. ut decē annoꝝ inter p̄ntes. ul' vi
ginti inter absentes Alia lōgissimi ut triginta. uel
xl. uel centū annoꝝ ¶ Et scias regulariter ꝙ illud
quod nō potest possideri nō potest prescribi. Et ē
in prescriptione necessaria cōtinua bona fides p to
tū temp⁹ possessionis. Vnde abrogate sunt omnes
leges que admittūt p̄scriptōem triginta annoꝝ cū
mala fide. sicut dicit ꝯstitutio innocētij. extra de p̄
scriptiōibus. qm̄ om̄e Nec mireris. quia ecclesia et
iura & alia secularia potest trahere etiā directe ad
forū suū rōe peccati. cuius iudiciū et correptio ad
ip̄am ꝑtinet ꝓm aīam. vide in bigamus.

Presegmē a preseco cas. dicitur hoc p̄segmē mi-
nis. illud quod prescindit̄. ꝓm hug. Papias vō dic̄
Presegmina partes corporis incise. vide de hoc in

Presens. Sensus cōpōitur cō pre & segmētū.
dicitur presens tis. ge. oīs. & dicitur presens qd
quid alicui quinqȝ sensuū subiectū est Vnde & di
citur presens. quasi pre sensib⁹ positū. i. āte sensus
uel presto sensibus. sicut oculo uel alicui sensui. Et
dicitur qn̄ȝ presens. ꝓsper et benignus et ꝓpicius
quia que nobis ꝓpicia sunt quasi presentia sunt Et
aliquoꝝ presentia. q̄si fauor est ut deoꝝ. Et cōpara
tur p̄sens tior simus. vnde p̄sentia tie. & hinc hic
hec p̄sentialis. & hoc le. vnde p̄sentialiter aduerbi
& hec p̄sentialitas tatis. scd̄m hug. Papi. uero dic̄
Presens dictū. quia sit p̄ sensib⁹. i. corā oculis Pre
sens tp̄s dicitur illud instans punctū quod diuidi
ñ potest. quod est finis p̄teriti. p̄ncipiū futuri Est
igit̄ termin⁹ vtriusqȝ cōis. Itē p̄sens. i. p̄stās. sup
stans. & tūc deriuat̄ a p̄sum p̄es

Presentaneus nea. neum. i. in p̄sentia existēs uel
sepe rep̄sentans. et dicitur a p̄sentia

Presentialis in presens vide

Presento a p̄sens deriuatur p̄sento tas. qd̄ cōpo
nitur rep̄sento tas. & ē actm̄ cū omib⁹ suis cōpo.

Presepe in presepium est.

Presepiū a presepio pis. qd̄ componit̄ ex p̄ & se
pio deriuat̄ hoc presepiū pij. & hoc presepe pis. lo
cus p̄septus in quo bestie rodūt. & facit ablatiu⁹
in i. presepi. scd̄m quosdam

Presertim. i. precipue aduer. est teste prisci. & di
citur a presertu. sicut tracti a tractu. Presertu au
tem est sup̄. huius verbi presero ris. quod est ante
uel pre aliis serere Item p̄sertim. i. preterea. ꝯiūctō
causalis. Itē p̄sertim. maxīe prime. Vnde dic̄ pap.
Preserti. p̄terea. p̄cipue. maxime. prime.

Preses a p̄sideo des. quod est sup alios sedere. p̄
esse defendere. dicitur hic et hec preses dis. cōis ge
neris. qui presidet in aliquo loco. scd̄m hug. Et pa
pias dicit Presides rectores sunt ꝓuintiaꝝ dicti.
uel defensio. ꝓprie que datur a maiori Itē p̄sidium
quia presint & corripit penul. presides.

Presidiū a p̄sideo des. d̄r hoc p̄sidiū dij. i. auxiliū

dicitur refugiũ· subsidiũ· locus refugij munit⁹· ad quẽ quis ꝯfugit· ut se defendat ab hostibus·

Pressito tas· in p̃sso sas· est

Presso sas· est fre· de p̃mo mis· p̃ssi· p̃ssum A quo aliud fre· p̃ssito tas· & corri· si·

Pressoriũ rij· a p̃mo mis· p̃ssum dicitur hoc p̃sso rium rij· i· torcular vbi vue p̃munẽ et calcantur· et potius illud lignũ lõgum quo vue p̃muntur· Et id dicitur prelum

Prestabilis in presto est

Prestans tis· in presto tas· vide·

Prestigiũ a p̃stringo gis· dicitẽ hoc prestigiũ gij· quedã species magice artis scʒ humanoꝝ sensuum· illusio· Et dicitẽ prestigiũ a prestrĩgendo· qꝛ aciem oculoꝝ prestrĩgit· Scd̃m prestigiũ incredibiles re ruʒ mutacões videtur fieri· ut terre cumul⁹ videtẽ castꝝ· et lapillus talẽtum· seges cohors militũ ga leatoꝝ· vel cõponitur prestigiũ a pre & stige· qa q̃dã stigialia facta p̃· i· añ ocl'os faciũt· Hãc speciẽ artis magice dicitẽ inuenisse mercuri⁹· vnde prestigi osus sa· sum· & hic & hec prestigialis· & hoc le· & prestigio gias· i· ludificare· prestigio aciẽ oculorum obscurare· scd̃m hug· Papi· uero dicit. Prestigiũ dolus· fraus· mendaciũ· fallacia· maleficiũ

Prestites a presto aduerbio· vel a presto tas· dr̃ pluraliter hi prestites· prestitũ penulti· cor· s· q̃ pre sto erãt ad petitões hoĩm

Presto a pre & sto stas. cõponitur presto stas. p̃ stiti stitũ· & raro prestatũ· i· ante stare uel preesse· uel precellere· Et prestare· i· exhibere· dare uel sta tuere· Inuenitur etiã presto stas· staui· statũ· i· cõ modare uel mutuare· Et est simplex et actm̃· Et a p̃sto dicitur prestãs tis· i· multũ precellẽs. & p̃ alijs valẽs· et cõpatur tior· simus· vnde hec prestãtia tie· & hic et hec prestabilis & hoc le· multũ et pre alijs valẽs· Item a presto stas· dicitur presto aduer· tem poris uel loci· i· in presentia sum· q̃si sto pre. Pre stolatur occurrit scd̃m hug· Pris· etiã dicit· A sto cõposita seruãt duplicationẽ in preterito· ut resto restiti. presto stiti· vel sto steti statũ facit supinũ a corre· & dedi datũ· a similiter cor· et eadẽ corripitẽ in cõpõc. ut circũdatũ et prestatũ· vl' mutatẽ i i· bre uem. vt redditũ· prestitũ· qꝛ cõposita a sto· varie vetustissimi ꝯtulere astitũ et astatũ· presto presti tum & prestatũ· Tñ scias ꝙ scd̃m modernos p̃sto cõpositum facit prestiti prestitũ· & ꝭm antiquos p̃ statum· Vnde in ij. machab. capi· ix· inuenitur· pre statuꝝ· Papias uero dicit· prestãs· i· ante stans· no bilis· p̃seuerãs· precipu⁹· vnde prestãtius· signãtius subli mi⁹· preclarius Prestat melius est· preest· cor rigit· In grecismo aũt hi uersus ponũtur· preualeo presto· dicas presto quoqʒ dono· Presto quoqʒ se pe solet accõmodo significare

Prestolor· stolon cõponitur cũ pre et dicitur pre stolor laris· prestolatus sum· deponẽ· i· expectare Proprie ille dicitur prestolari qui premissus expe ctat· licʒ generaliter ponatẽ pro expectare· Sed cũ prestolor produ· penul· mirꝝ videtẽ si cõponatẽ a sto lon. cũ epl'a ab eo cõpositum penl'· cor· Iõ alii dicũt ꝙ prestolor cõponitur a presto et olim qꝛ qui pre stolatur aliũ· expectat eũ dum presto est· Et nota ꝙ prestolor in eodẽ sensu cõstruitẽ cũ datio & accu satiuo· Idẽ em̃ est· Prestolor tibi· quod p̃stolor te· ita dicit hug· Multi tñ dicũt ꝙ prestolor põt pel'· corripe et ꝓducere in diuersis significationib⁹· vñ in grecismo dicitur· Prestolor expecto· prestolor querẽ dico Et hoc cõtingit ex diuersa cõpositione ꝭm istos Nã prestolor· i· expecto componitẽ a pre & stolon· quod est missio Sed prestolor· i· q̃ro cõ ponitur a pre et telon quod est longũ

Presul lis· in presulo las· est

Presulo Solũ cõponitur cũ pre & dicitur presu lo las. laui· lare· i· preesse alicui solo· sed ponitẽ sim pliciter pro preesse & dñari· vnð hic & hec presul presulis· cõmunis gñis qui uel que preest· & cor· penul· genitiui scʒ presulis·

Presumptiuus ua· uum· in presumptuosus est

Presumptuosus a p̃sumo mis· dicitẽ presumptuo sus sa· suʒ· qui presumit uel presumitẽ· audax· impu dens· & compatur· vnde hec presumptuositas tis· & presumptio· & presumptiu⁹ ua· uum· i· presum ptuosus· & hic et hec presumptibilis & hoc le· vñ presumptibiliter aduer· & hec p̃sumpibilitas tis·

Preterea aduer· est & cõponitur a preter aduer bio & ea ꝓnomine· Prepositio em̃ ꝓnomĩ sicut & ꝓprio nomĩ ꝑ appositionẽ solũ iungitẽ· Aduerbium aũt potuit cũ ꝓnomĩe componi· vt eccũ et ellũ· ĩte rea preterea· & desinit in a ꝓdu· preterea sicut dixi plenius in tercia ꝑte in ca· de figura cõmposita no minis g· Et est preterea aduer· discretm̃· idẽ quod preter ista que dicta sunt

Pretergredior Preter componitẽ cũ gradior· et di citur pretergredior deris· & mutatẽ a in e cor· pre tergressus sum· pretergredi· id est· iuxta gradi uel transire· preterire

Preteritis quãdo est datiuus et ablatiu⁹ plural' de preteritus ta· tum· penul· cor· sicut preteritum supinũ ð pretereo quod componitẽ ex preter et eo is iui itum· Sed preteritis uerbũ presentis tẽporis modi indicatiui ꝓdu· ri· sicut itis verbũ. vnde luce xj· debet produci preteritis in penul· vbi dicitẽ· Et preteritis iudiciũ et caritatẽ dei· & produ· primaʒ preteritis· Vnde q̃dam Preteriti rõ scire futa facẽ

Pretexta a pretexo xis· quod est pre aliis uel ãte texere· dicitẽ hec pretexta xte. quedã vestis nobiliũ romanoꝝ· & dicitẽ sic· quia pretexebatẽ ei qui ea vte batur· & hac veste vtebãtur pueri nobiles vsqʒ ad xv· annos sub disciplina· postea vtebãtur virili to ga· vnde pretextatus ta· tum· i. pretexta indutus· uel ornatus· & hec pretexta xte. & hec pretextata xtate· scʒ comedia de factis nobiliũ. sed a latĩs cõ dita· que nullius precij erat· Horatius Vel qui pre textas uel qui docuere togatas. sʒm hug· Pap· dicẽ ꝙ dicebatur pretexta· quia pretexebatur ei latior ꝙ̃ purpura

Pretor Torqueo cõponitur cũ pre· et dicitẽ hic p̃ tor toris. i· prepositus Sed preposit⁹ ĩ ecclesia· pre tor in ciuitate. & dicuntur pretores· quia presunt & torqueãt· uel quia preerãt tormẽtis· vel pretoẽs dicũtur quasi prepositores· vel pretores quasi p̃ce ptores ciuitatis et p̃ncipes· ita ꝙ preceptor sinco petur· & dicatur hic pretor quasi preceptor· quia precipiat· Ideʒ et p̃fecti· quia pretoria ptãte p̃sint Ideʒ et questores quasi quesitores· quia pre omib⁹ querũt· vnð hec pretura re· dignitas pretoris· & p̃ torius ria· rium· & hoc pretoriũ rij· locus vbi p̃tor residet ad discutiẽdum. domus iudiciaria· et ꝓdu· pel'· gtĩ pretor· vñ sʒm pris· pretor dicitẽ a preeũdo

Pretoriolũ a p̃torio dicitẽ hoc pretoriolũ li· ꝑuuʒ pretoriũ· vel ꝑua domus in naui

Pretoriũ rij· in pretor ẽ penul· cor

Pretulit penul· cor· preteritũ est de prefero pre fers· Et secũdum papiam pretulit· id est· laudauit erexit· preposuit

Pretura re·in pretor toris· vide. & pdu.tu·

Preuaricor· Variaco cas· vel varicor caris·con=
ponitur cū pre et dr p̄uarico cas· vel potius p̄uari=
cor caris·i· trāsgredi·infringere· vnde hic p̄uarica
cor toris·i·trāsgrediens·& hec preuaricatrix cis·
& dicūtur p̄uaricatoēs legis·i·trāsgressores legis
q̄r p̄ aliis et plusq̄ debeāt in legē varicāt·i·claudi=
cāt vel claudicādo ambulāt & cor·ri

Preuertor. ex pre et verto tis· cōponit̄ p̄uertor
teris· versus sum verbū deponētale·id est·preueni
re·preterire·transire

Preuius a pre & via cōponitur· preuius preuia
uium·in via preambulās·

Prex cis·sed nēs nō est in vsu·vide in preces

Priam⁹ mi. penul·cor·dicit̄ a priasce quod ē emē
uel redimere·quasi emptus uel redēptus· & a gtō
priami addita des·fit priamides huius priamide·
filius uel nepos priami· & a nominatiō priamides
remota de sillaba fit hec priamis p̄amidis penulti·
cor·filia uel neptis priami·vide in tercia pte in tra
ctatu de speciebus noīm in ca·ō patronomicis

Priapismus mi·in priapus vide

Priapus a priasce quod est redimere·dicit̄ hic p̄=
apus pi·i·virile mēbr̄·quia generis humani iactu
ram redimit·Et dicit̄ deus ortor̄·& dicitur ortis
preesse pp̄ter fecūditatē eor̄:quia ortus nunq̄ est
sine fructibus· vn̄ hic priapism⁹ mi·pudēdor̄ ten
sio uel passio·& produ·penul·Ouidius in libro fa
stor̄·At rubet ortor̄ deus & tutela priapus Et q̄
dā dicit Ad formā nasi cognoscit̄ hasta priapi

Priasce grece latine dicit̄ emē uel redimere

Pridem aduerbiū temporis· & comparat̄ pridem
prior primus·

Pridianus ani·in pridie est

Pridie Die cōponitur cū primus uel prior· et dr
pridie·i·primo uel priori die aduer·tpis· & inde p̄
dianus na·num· & ut dicit pris· A quinte declinati
onis nominibus cōposita pducūt e·ut pridie· hodie
postkodie·postpridie· Et adiūgitur pridie more p̄
positionis accusatis· vt pridie kalēdas ianuarij· pri
die nonas·pridie ydus·i·a prima die ante ydus· vn̄
ij·macħ·ca·vlti· Pridie mardochei diem

Primarius a primus dr̄ primari⁹ ria·riū·i·p̄mus

Primas a primus dicit̄ hic et hec primas tis·qui
primus habetur in populo· vnde hic primatus tus·
eius dig̃tas uel magistratus De primatu vide ī ho
noro· Item primas designat quādam dignitatez in
ecclesia. & tūc est tm̄ mascu·ge· & circūflectit vlti
mā primas·sicut ostēdi in secūda pte vbi egi de no
minibus desinētibus in as· Et ut dicit papi·primas
primatis inter reliquos maioris dignitatis uel po
testatis· & pdu·penul·geniti Inuenit̄ primas acti
casus nūi pluralis femī ge·de primus ma·mum·rc̄·
tunc nō accētuatur in fine

Primeuus a primus et euū cōponitur primeuus
ua·uum·pel' pdu·i·primus in euo·uel primi eui·i·
senex·uel primus·uel antiquus

Primicerius a primus & cereus cōponitur hic p̄
micerius rij·qui primū cereū portat ante epm̄ uel
regem de dignitate· Vnde hec primiceria primice
rie eius dignitas

Primicie a prim⁹ dicitur he primicie miciar̄· Et
sunt primicie pp̄rie ex fructib⁹ Vn̄ dū aliquos fru
ctus de ope nostro prius capim⁹·primicias nomi=
nam⁹·ƀm pap. Hug·aūt dicit q̄ primicie pp̄rie sūt
que primo de frugib⁹ pcipiūtur· uel que deo p̄mo
offerūtur· vn̄ primiciusſ cia·cium·i·precipu⁹ & an
alios primus uel maior· & declinat̄ in plurali nūo
tm̄ scōm vsum· Inuenitur etiā in singulari· Vnd̄ et
sic describitur Primicia cie·est prima ps frugū do
mino offerēda· Hec aūt debetur ex p̄cepto dn̄i· q̄
in exo·xxij·ca·precepit· Decimas et primicias nō
tardabis offerre dn̄o Et vt dicūt·hoc preceptū ex
toto fuit cerimoniale Sed preceptū de decimis pti
fuit cerimoniale.et ptim morale· Et vt dicit hiero·
Qui plurimū q̄dragesimā ptem dabāt sacerdotib⁹
qui minimū sexagesimā· Inter quadragesimaz & se
xagesimā licebat offerre quodcūq̄z voluissent· Et
hoc in aridis et liq̄dis·i fetib⁹ at̄ aīal p̄mogenitū dabatur

Primipilaris·in primipilus est

Primipilus a primo & pilū quod est telū·uel pi
lus·ƀm antiquos cōponit̄ hic primipil⁹ li· & hic p̄
miplius plij· & hic primipilaris in eodē sensu vexil
lifer qui portat primū pilū·i·primū vexillū āte re
gem uel ī bello· vnde hic et hec primipilaris & hoc
re· & primipilatus tus· tui·dignitas uel officiū pri
mipili· & pdu·pi·

Primitus a primus dicitur primit⁹ aduer·ordis
id ē·p̄mo uel in p̄ncipio·et cor·mi·

Primiuirgius a primus et virga cōpōit̄ hic primi
uirgius gij·q̄ primā virgā fert ante regē

Primogenitus a primus ma·mum· & genitus·cō
ponitur primogenit⁹ ta·tum·i·primo nat⁹· & p⁹
quē est alius uel alii·sicut esau dicitur primogenit⁹
isaac· Itē primogenitus dicitur ante quem nullus
nec post quē alius· & sic xp̄s hiesus dicitur primo
genitus virginis. Vnde dicit hiero· Primogenitus
dicitur ante quē nullus·nec post quē alius· & hoc
sic pbatur nūi·xvij· Pro primogenito homīs p̄ciū
accipies·cuius redemptio erit post vnū mēsem si
clis argēti q̄nq̄z pondere sanctuarij Sed esse pote
rat q̄ nō sequeret̄ alius secūdo genit⁹· Igitur ille
tūc nō diceretur p̄mogenitus· uel nō redimeretur
quousq̄z alius nasceretur quod est falsum· Secūdū
aūt rabanū primogenitū dicitur omē masculinum
quod primo apit vuluā siue sequātur fratres siue
nō· Et dicitur xp̄s primogenitus secūdum rabanū
gratia siue dignitate Apoc·i· Christ⁹ est primoge
nitus mortuor̄ et princeps regū terre· Itē natura·
& hoc aut ƀm naturā de matre humanā Sic maťħ·
primo dicitur· Donec peperit filiū suū primogeni
tū· Aut ƀm diuinā de patre· Eccl'·xxiiij Ego ex ore
altissimi pdij p̄mogenita an̄ omnē creaturā· ¶ Itē
scias q̄ primogenita dicūtur ius primogēiture· vn̄
sup illud genesis·xxv· Paruipēdens q̄ primogeni
ta vendidisset·dicitur in historiis Erāt aūt primo
genita dignitates quas habuerāt primogeniti ī co
gnationibus suis vsq̄z ad aarō Habebat em̄ primo
genitus vestē specialē·qua induebatur tm̄ in sacri
ficio offerēdo·et recepturus finalē benedictionem
a patre Itez in solēnitatib⁹ et cōuiuiis benedicebat
minoribus·et in his duplicē cibor̄ portionē recipi
ebat· Tradūt etiā q̄ in diuisione hereditatis semp
duplum recipet p̄mogenitus ¶ Nota etiā q̄ p̄mo
genita mors dicitur supbia q̄ fuit p̄ma cā apostasie

Primor a prim⁹ dicitur hic primor oris·i· maior
& dignior in populo·uel primus in ordine secūdū
hug· Papi·uero dicit· Primores pel'·pdu· sunt pri
marii·primi viri electi· Hora·in sermo· Primores
ppli arripuit populūq̄z tributim·

Primorculus a primus dicitur primorcul⁹ la·l ū
id ē·aliquātulū p̄mor·et cor·cū sillabam

Primulus primula lum·di·de primus Et inuenit̄
pro primus. & cor·mu·

Primus Pridē cōpatur; pridē prior primus. vnd̄ prius prime aduer. & primitus. Primo. primū nomina sunt. et ponūtur qn̄qз adūbialiter vide ī prior

Princeps Capio ɔponitur cū primū. et dicit̄ hic & hec princeps principis. quasi primus capiēs. vl' quasi primū capiēs. Q au't dicitur princeps quasi primū caput. et hīa est Si em̄ ɔpositū esset a caput faceret quidem gt̄m in tis. sed qr a capio cōponit̄ facit in pis. & designat ordinē et dignitatē pnceps Vnde hoc principiū sm̄ hug. Secūdum pap. Princeps dictus est. quia primus capiat substantiam. locum. uel dignitatem.

Principalis a princeps dicit̄ hic & hec pncipalis & hoc le. vn̄ principaliter. i. primo & maxīe aduer & hec principalitas tatis.

Principāter. i. iperiose adū. a principor.

Principatus a principor paris. dicitur hic principatus tus. tui. i. dn̄atio Et ut dicit aristo. in v. eth. principat? vitā ostēdit. & etiā sic dicit̄ qdam ordo angelorū. quib? deus maxīe principat̄. uel qr aliis p̄sunt. & subditos angelos ad exēplēdū diuinū ministeriū disponūt. Et scias q̄ oīa officia hūana ptinētia ad singulares p̄sonas cū qbuscūqз ordīb? similitudinez habeāt. dirigūtur p vltimū ordinē inquātū participāt virtutes superiorū. Sed illa officia q̄ ad multitudinē ptinent. dirigūtur p principes siue principatus uel p archangelos. Et ideo homo in p̄latione ɔstitutus illuminat̄ ab angelo inferioris ordinis de his que ad statū p̄sone sue ptinent. sed ab āgelo pncipe d̄ his q̄ spectāt ad regim̄ ml'titudis.

Principor a princeps dicit̄ principor paris. patus sum verbū deponē. & cor. penul. & cōstruit̄ cū datiuo vt principor tibi. i. dominor

Prinus grece lētiscus latine arbor est. sm̄ pap. vl' scd̄m hug. Prinus arbor est scilicet ilex vt dicunt Et est grecum.

Prior qn̄з ē cōpatiuū a p̄dē qd̄ ɔpat̄ por pm?. It prior qn̄з nō habet vim cōparatiui. sed simpliciter designat ordinē. i. sine compatione. et tūc prior ꝑ p̄rie dicitur de duobus. primus de tribus uel quattuor uel de pluribus. Nā de dictione dissillaba qn̄ qз solet queri prior quāta. De polisillaba. pria q̄ta. Vnd̄ uersus. De multis ꝓprie prim? dices ali? ue Sed prior ac alter. dic cōcordare duobus. Item prior quādoqз designat dignitatē in ecclesia. & tūc est tm̄ masculini generis. sicut hic prior oris. vnde hec priorissa se. mulier que talem habet dignitatez uel vxor prioris. & hic prioratus atus. eius dignitas vl' district?. Vide in p̄cedo quō aliquid dicat̄ prius alio quattuor modis. ¶ Et scias q̄ sepe inuenitur prior pro melior positum. & tunc sine dubio habet vim compatiui. & primus pro optimus & tūc suplatiui significationem obtinet seu comparationem Vnde virgilius in ix. Iuuenum primos tot miserit orco. primos posuit pro optimos. Primus etiā pro maximus inuenitur. Vnde in prima ep'la ad thimo. dicit paulus. Xp̄s venit in hūc mūdum peccatores saluos facere. quorū prim? ego sū vbi dicit glosa Primus. i. maximus. q. d. peior omnib? suз. qr p̄secutor quo n̄ erat peior. prim? ergo fuit nō ordine tp̄is. sed magtudine iniq̄tatis

Priorculus priorculi dimi. puus prior. uel in persona. uel in dignitate.

Priorsum. Prior componitur cū orsum. uel versum. Et dicitur priorsum aduerbiū loci. id est. uersus priorem partem.

Priscus prisca priscum. id est. antiquus. vetustus uel longeuus.

Pristinus pristina num. penultima corre. id est. antiquus. & dicitur a pridem

Priuignus. prior componit̄ cū vir et genitus. & dicit̄ hic priuignus gni. quasi a priori viro genit? Vel priuignus quasi prius generatus. uel q̄si p̄uatus igne. i. amore. vel a bonis patris priuatus. vnd̄ hec priuigna gne. sзm hug. Isidor? etiā dicit. Priuignus est qui ex alio patre natus est. & priuignus dici putatur. quasi priuigenus. i. prius genitus. vn̄ vulgo ante natus dicitur scз anteq̄ mater cōtraheret cū altero viro. vel dicitur priuignus. quasi p̄uatus igne. i. dilectione. quia nō diligitur a nouerca nel a vitrico. Vel dic secūduз prisci. q̄ a priuo priuas dicitur priuignus

Priuilegium priuatus ta. tum. componit̄ cū lex. & dicitur hoc priuilegiū gij. lex priuata et singularis. que ad vnū ptinet uel ad paucos. & priuilegiū dicitur prerogatm̄. uel honor singularis. uel ꝓpria presumptio Priuilegiū etiam dicit̄ qd̄ iure nō debetur scз beneficiū quod a principibus concedit̄. vn̄ priuilegiatus ta. tum. & priuilegiarius ria. rium. id est. prerogatus. uel qui vtitur priuilegio. & priuilegio as. i. prerogare. priuilegiatū face. Et scias q̄ priuilegiū meretur amittere. q̄ cōcessa sibi abutitur potestate. Itē ut dicitur hiero. Priuilegia paucorū nō faciūt legē cōmunem

Priuo uas. uaui. uatum. uare. i. fraudare. alienaē subtrahere. remouere. priuatū facere. Vnde priuatus ta. tum. i. alienatus ab aliqb? rebus uel honore & dignitate. Et olim priuati dicebātur ab officijs publicis extranei. Est em̄ nomē magistratū habenti contrariū. vnde priuatim. i. ꝓprie. singulatim aduerbiū discretm̄. et ꝓducit primā priuo. Vnd̄ i aurora Nō me luce tua priuares sicut iniquū

Priuus a priuo priuas dicitur priuus priua uū. id est. priuatus uel ꝓprius

Proastiū a pro. i. ante & astin quod ē ciuitas cōponitur hoc proastiū stij. locus ante ciuitatē. s. suburbium scd̄m hug. Papi. uero dicit Proastiuз. viridarium arborū ꝓpe murū

Proauus. in auus vide

Probatica Probaton interpretat̄ ouis latine. vn̄ ꝓbaticus ca. cum. i. pecualis Hinc dicta est ꝓbatica piscina. i. pecualis. qr cadauera hostiarū ibi abluebantur. Iohānis. v. Erat aūt hierosolimis ꝓbatica piscina q̄ cognomīabat̄ hebraice bethsaida. i. dom? pecudum latine. et satis cōcordat cū nomīe greco ꝓbaton scз ꝓbatica ¶ Et scias q̄ tres piscine erāt hierosolimis Vna piscina ibi erat que dicebat̄ supior Et hec erat extra ciuitatē. de qua esa. vij. dicit dominus ad esaiā. Egredere in occursum achaz tu et qui derelictus est iasub filius tuus ad extremum aqueductus piscine superioris ab inuia agri fullonis Alia piscina erat inferior. et hec erat in ciuitate ad vsū ciuiū. Tercia aūt erat iuxta templum quasi ad radicem montis sion. De qua piscīa sumebatur aqua ad sacrificia abluēda. & fiebat hec piscina ex congregatōe aquarū syloe. quod erat fons ad radicē montis sion. In hac piscina nathinei hostias lauabāt siue oues sacrificandas. Item probaticus ci. qui ꝓbat vel ꝓbatur a ꝓbo as.

Probaton grece latine dicit̄ ouis. Et acuitur ī fie

Problema atis ge. ne. quod latīe dicitur ꝓpositio q̄stio est difficilis habens aliquid quod disputatōe soluendū sit. & cor. pnl't. gtī. Vnde ꝓblematicus ca cum. graus & difficilis. vel qui ꝓblema ꝓponit.

Et videtur cōponi ꝓblema a ꝓ & lema qđ est vorago · qꝛ ꝓponitur ut voret & decipiat · & ꝓdu · ble ·

Probo bas · baui · bare . batū · i · laudare uel cōfirmare uel certificare · vnde ꝓbaticus ca · cum · qui ꝓbat uel probatꝰ · & hic et hec ꝓbabilis et hoc le · vñ ꝓbabiliter aduer · & hec ꝓbabilitas tatis · Item a ꝓbo bas · dicitur ꝓbus ba · bum . & compatur ꝓbus bior · ſimus · vnde probe bius · ſime aduer · & hec ꝓbitas tatis · Probo componitꝰ · approbo bas · i · laudare · cōprobo bas · i · collaudare · improbo bas · i · renuere · uel redarguere · vituperare · reprobo bas · i · iterum ꝓbare · uel vitupare · Et est actīū cum omibus suis cōpositis · & cor · hāc sillabā pro · Vnde vindocinēsis · Es ꝓbus expirat ꝓbitas · es honestꝰ honestas Labitꝰ · es fortis : fortia morte iacēt ·

Probaſcida · uel promuſcida rostrū eleuātis · q̄a illa pabulū ori admouet · & videtꝰ grece declinari hec ꝓboſcis dis · uel ꝓmuſcis dis

Probro bras · aui · atū · brare · i · vitupare · redarguere · iniuriari · & cōponitur cū ex · & dicitꝰ exprobro bras Et ē probro actīū cū oībus suis cōpositis · & a probro dicitꝰ hoc probrū bri · i · crimē · turpitudo cōuitiū · dedecus · Inde probroſus ſa · ſū · i · dedecoroſus · & compatur · vñ probroſe ſiꝰ · ſime · aduer · & hec probroſitas tatis · & habꝫ ꝓbro r · ī p̄ma et vlti · ſillaba · & cor · naturaliter pro ·

Procalus in procax est

Procaſtriū trii · locus foris ante caſtra uł caſtrū & cōponitur a pro & caſtra uel caſtꝝ ·

Procax a procus dicitꝰ procax cacis · ge · om · i · petax · auidus petitor · importunꝰ ad petēdum · quod maxime solēt facere proci · & ꝑtinet ad meretrices & cōpatur · vñ procaciter ſiꝰ · ſime · ad ū · & hec ꝓcacitas tis · & proculus la · lū · aliq̄ntulū procax

Precedo dis . ceſſi · ceſſum a pro & cedo dis · ceſſi & est procedere paulatim in anteriorē ꝑtem ire & est ꝓprium feretium ſacra · vnde hec proceſſio Procedit qui in anteriorē ꝑtem it · Precedit qui ſequētem ante it · Item procedere · id est · proſpe & ad bonum cedere · vnde hic proceſſus ſus · ſui · i · proſper euētus uel augmentum

Proceleumaticus · in proceleuma vide

Procella a procello lis · dicitur hec procella le · i · ſubita vis ventoꝝ cū pluuiis · qꝛ procellat · i · percutiat · et ē procella ꝓprie terraꝝ et celi · Tēpeſtas fluctuū tm̄ · Dicitur tñ q̄nq̄ꝫ procella eleuatio fluctuum · ſcꝫ ꝓpter ventos · vnde procelloſus ſa · ſum · i · tēpeſtuoſus · & cōparatur . vnde hec procelloſitas id est · tempeſtuoſitas ·

Procello lis · proculi culſum · i · ꝑcutere · & cōponitur a pro et cello lis ·

Procer a procedo dis · dicitur hic procer ceris · & dicūtur proceres capita trabium que emīnēt extra parietes · quaſi procedes · quia ante procedāt . Hinc est facta trāſlatio ad quoſdā nobiles vt ꝓceres dicātur · quaſi procedes · qꝛ ante omēs honore p̄cedāt Et etiam omēs nobiles & p̄mores poſſunt dici ꝓceres · ſed nēs ſingularis nō est in vſu · & cor · penł · proceres · Lucanus in quinto · Fata vacēt procerū motus hic cūcta ſequūtur · Vł procer proceris dicitꝰ a procus uel a procādo · qꝛ maxime ſemꝑ laudē & gloriam appetant

Proceres · in procer vide ·

Proceritas in procerus est

Procerus A procedo dis · dicitur procerꝰ ra · rū id est · lōgus · altus · formoſus · & a genitīo proceri addita tas · fit hec proceritas tatis · i · longitudo · altitudo & produ · ce · Daniel · iiij · ca · Et proceritas eius cōtīngens celum · Deutro · ii · ca · Populus magnus & multus et ꝓcere lōgitudinis · Nūi · xiii · ca . Populꝰ quē aſpeximꝰ procere ſtature est

Proceſſus in procedo dis · est

Proceſtria a pro et ciuitas cōponitur pluraliter hec proceſtria orꝝ · loca extra ciuitatē · ſicut procaſtria loca extra caſtra · vel proceſtria dicūtur loca extra ciuitatē deḡdata ꝑ q̄ murus aſcēditur ·

Procido a pro et cado dis · dicitur procido cidis procidi · ſupi · caret · id est . procul uel ante cado · vnde procidēs cidentis generis omis · & corripit citaꝫ in preſenti q̄ꝫ in preterito . Mathei ſecūdo Et ꝓcidentes adorauerūt eū ·

Procinctus · id est · apparatus belli uel pugne · Item procinctus procīcta procinctū · expeditus · armatus · ſm̄ papiam ·

Procio a procus dicitꝰ procio cis · ciui · & proco ꝓcas in eodē ſenſu · i · nouā diugem uel nuptā petere uel generaliter mulierē · Et ponūtur ſimplicitꝰ pro petere · Iteꝫ procire uel procare est qđ vulgo dicitꝰ domare · aliquem deſcortare ·

Procito a proco cas · dicitꝰ procito citas · fre · i · ſepe petē ſic proci faciūt · uel ſepe prolongare ſic mulieres faciūt ſuis procis · et cor ci

Procliuus a pro & cliuꝰ componitꝰ procliuꝰ ua · uum · & hic et hec procliuis & hoc ue · i · procuruꝰ in anteriorē ꝑtem · quaſi preceps · & ponitꝰ quādoq̄ꝫ pro intentus · ſedulus · promptus · q̄nq̄ꝫ pro facilis · Qui em̄ in procliuitate est valde est intētus ne cadat · & ideo ponitur pro intētus · Itē facile p̄cipitari pōt · et idō ponitꝰ pro facilis Et qōlibet iſtoꝝ cōparatꝰ · vnde hec procliuitās · & produ · cli ·

Proco cas · in procio cis · exponitur

Proconſul in conſul exponitur

Procorus ri · ꝓprium nomē cuiuſdā viri · cor · penł · Vnde in aurora dicitꝰ Phillippus procurus · ſtephanus p̄clarus honore . & additꝰ vnuꝫ l · in philippus ut prima producatur

Procul · Oculus cōponitur cū pro uel pre · et dicitur procul aduer · loci · i · longe uel prope · Dicitꝰ em̄ procul · quaſi pro uel prope oculis · Sed id quod p̄ oculis est poteſt eſſe lōge & poteſt eſſe prope · Et ideo dicitur procul aliq̄n lōge aliquādo prope Vñ dicitur procul quaſi porro ab oculis · uł quaſi prope oculos · Et est etbia ſm̄ hug · Et ut dicit papias Proculdubio · i · longe a dubitatōe ·

Proculus a procul dicitur hic proculus li · penul cor · filius qui naſcitur patre exiſtente procul a patria . & hec procula le · i · filia talis · Et procula q̄dam veſtis p̄cioſa que de procul afferebatur · Vnde et dicitur procula · quaſi procul lata

Procus a procor caris · dꝛ procus ca · cum · & hic procus ci · i · petitor · & prope mulieꝝ · uel noue diugis et nuptiaꝝ · vel dicitur a precādo · qꝛ frequēter ſolet precari et petere donis eā quā vult · Inde pro cio procis

Prodeo · Eo cōponitur cū pro · & interpoſita d . dicitur prodeo dis · dii . uel prodiui · ditum · dire · i · deuenire et in antea ire Hora · Est quodā prodire tenus ſi nō datur vltra · & corripit penultimā ſup · ſcꝫ proditum

Proderūt · debet dici ſicut erūt · nō proderint · qꝛ erint nō facit futuꝝ de ſum es est . ſcꝫ ero eris erīꝰ eritis erunt per v · & ſic proſum prodes prodest . prodero proderunt

Prodigalitas · in prodigus exponitur

Prodigiał a prodigiū dicitꝰ hic et hec prodigiał

& hoc le·i·mõstruosus· vnde prodigialiter aduer. & hec prodigialitas tis·i·mõstruositas·& hic pro digiator toris·i·prodigioꝝ interpres

Prodigialitas in prodigialis vide

Prodigiolũ li. di·puum prodigium

Prodigiũ a prodigo gis· dicitur hoc prodigiuz gij·i·mõstrum turpe et ad vastãdum paratũ Sepe tamẽ simpliciter pro mõstro accipit· vnde prodigiosus sa·sum·i·mõstris plenus· vnde prodigiose aduer·ẽm hug·Vel ẽm quosdã prodigiũ appellatũ est·quasi porro dictuz·eo ꝙ porro dicatur· porro significet·et aliquid futuꝝ esse portẽdat ·uel prodigium potest dici quasi procul a digito·qr pfigurat aliquid remotũ et futuꝝ·sed potius est ethymologia·Vide in portẽtum

Prodigo· Ago cõponitur cũ pro et dicit prodigo gis·prodegi·i·vastare·dilapidare· Et inde prodigus ga·gum·i·diffusus vltra modũ largus et effundẽs·ẽm hug· Pap·uero dicit. Prodigus·i·pfusus. consumptor·luxuriosus·sumptuosus·gluto· In thobia tales ponũtur uersus Prodigus excedit mẽsuram ·largus honori Seruit ·fructificat parc? auarus eget. vide in parcus·

Prodigua a prodigus dicit hec prodigua digue id est hostia multũ cõsumẽs·Vnde hec pdiguitas tatis·& hec prodigalitas tatis·i·vastitas·& prodiguus gua ·guum·i·cõsumens·

Prodigus ga·gum·i prodigo gis·exponitur

Prodimus dicit a pro & eo·verbũ neutrꝝ·i·ante imus uel eximus·& produ·di·Sed prodimus a pro & do das·est actm̃·i·publicamus uel tradimus·& corripit penul· Vnde qdam Prodimus bis nosmet sed nos prodimus in hostes·

Proditus in prodo est

Prodo a pro & do das·cõponitur pdo dis·pdidi ditum. dere·i·tradere·uel manifestare· uel pculdare·expellere· Vnd virgilius· Prodimur atqz malis lõge disiũgimur horis·Qz aũt quidam hoc glosant·i·periculis damur·etbia est·vnde proditus tatum penul·cor· et a genitio proditi·addita o·fit hec proditio onis· Vñ uersus· Importat fraudem pdit sine fraude reuelat zc·

Prodolor interiectio dolẽtis·cũ aliquis in dolore loquitur·sicut vult papias·Alij dicũt ꝙ pro dolor sunt due ptes & duobus accentibus regẽde · et pro est interiectio·& dolor est nomẽ· Nam sicut dicit pris·in qnto libro vbi agit de figura composita Figura in omibus ptibus orõnis inuenitur excepta interiectõe que semp est simplicis figure ¶ Et si qris· Quare interiectio nõ potuit esse figure cõposite· Respõdeo· qr pprium est passionis destruere· Vnde cũ interiectio affectionẽ passionis designet naturã habet compõni cõtrariã·& pptec hoc osueuit abscõdita voce proferri·ergo pro dolor nõ põt esse vna pars·imo sunt due ·Sed heu·oe·sunt due interiectões absqz compositõe·sicut o· vtinã·sunt duo aduerbia optãdi sine compositõe venientia ·et debet aliqtulũ protrahi·ut i nuat esse vox doloris

Productilis a produco cis·dicit hic et hec productilis et hoc le·penul·cor.& dr op? illud productile qd nõ ẽ fusile·sz pductũ tũsionib? malleoꝝ·

Profano a pro et fanũ·cõponitur profan? na·nũ id est·execratus·sacrilegus·quasi procul a fano· pfanum etiã dr qd nõ est sacꝝ Vnde profani dicunt omẽs laici et illrati·quasi procul a phano pphetie· Hinc profano nas·i·execrari· cõtaminare· Et prophanare est in prophanis annũtiare· uel venerari

Vnde legitur ꝙ beata maria erat prophanata·i·in in prophanis venerata uel annũciata· & produ·fa Vnde hora· Pone deos et que tãgendo sacra pphanas· Sup illud ezechie. xl viij· Prophana erũt vrbis zc· Laica scz que passim populo habitare liceat nõ ꝙ immunda sint·

Profecto·i·procul dubio·vtiqz· pro facto scz ꝙ habeas aduerbium affirmãdi

Profectus ctus. ctui·i·itus·a proficiscor ceris· Item profectus dicit proficuũ·et tũc venit a proficio cis· Vñ qdã · Pro paruo profectu est qs sepe pfectus. Vnde pro ire a proficiscor breuiat

Profero ex pro et fero ·componit profero pfers protuli latum·i·differre·prolõgare· Vel proferre· id est·manifestare uel offerre ·& proferre· quasi procul ferre·& scdm hoc ptinet ad uerba·Nã vba proferũtur ·quasi procul ·i·extra feruntur uel emittunt· vñ prolatus ta·tũ·& hec prolatio onis·

Professio a profiteor dicitur hec professio onis· id est·sciẽtia·sed nõ quelibet imo illa dicit pprie pfessio alicuius in qua ille se et ab aliis creditur excellere· vnde professor alicuius artis dicitur qui p ceteris se eam scire et alii hocipsum profitẽtur·vel professio est studẽdi alicuius vite uel sciẽtie qdam singularis electio· In nostro tñ vsu dicitur professio alicuius secta uel disciplina quã profitet·siue in ea excellat siue nõ·ẽm quod est xpiane professionis vnde dicitur· Cuius professionis es tu xpiane. an tulliane Et ego feci professionẽ uel professus sum in ordine fratrum predicatoꝝ·vide in disciplina

Profestus sta·stum·i·dies omnino festus· & dr profestus quasi prorsus festus Profestus etiã dies dicitur vigilia festoꝝ dieꝝ·quasi prope festũ·i·añ festum Et quilibet dies nõ festiuus dicit profestus quasi lõge a festo uel procul· Hinc macrobius d saturnalibus. dies omnes aut festos aut profestos aut intercisos vocauit

Proficio a pro & facio cõponitur proficio cis·feci·fectum·ficere· & cor·fi· Et est dicẽdum· Prosit vobis quãdo quis comedẽti optat cibum prodesse Inuenitur tñ in quadã collecta· Proficiat nobis ad salutem mẽtis et corpis huius sacramẽti susceptio quod autoritati ascribim? Sed pprie dicẽdum est Prosit nobis aliquibus comedẽtibus nõ proficiat & produ·pro: Vnde quidã Proficit hic nunqͣ cui semper loca nouãtur

Proficiscor sceris ·profectus sum· proficisci· id est·ire· Et componitur ex pro et facio facis·et corripit pro et fi

Proficuum a proficio ficis deriuatur hoc proficuum cui·i·profectus

Profiteor a pro et fateor teris componitur profitereor teris·professus sum·profiteri·i· procul ab intentione fateri·i·aliud i corde habere· & aliud ore fateri· vel profiteri·i·primo fateri·uel pre alijs fateri·vl' profiteri·i·reddere uel soluere dbitũ Qui em soluit debitũ illud profitetur Vnde in euangelio luce secũdo· Ibãt omẽs ut profiterẽtur singuli in ciuitatẽ suã· vnde hic professor oris

Profligo a pro et fligo fligis compõit profligo gis. Et profligo gis·i·destruere·cruciare·deuastare·dissipare·quasi procul agere et dispergere Inuenitur etiam in eodẽ sensu in depo·ge·profligor profligaris· & hinc profligatus ta·tum· & est profligatus scdm pap·proiectus·deuius. peruersus·afflictus·scelerat? ·interfect? · & produ·fli·

Profonesis quedã figura est de qua dixi i quarta

pte in ca·de coloribus rhetoricis. et cor. penul·
Profor a pro et for faris·componitur pfor faris fatus·sum·& est profari pcul ab intetione fari scz aliud verbo pferre·& aliud aio habere·unde cesar cu sui uolebat recedere illos profabat·videbat em illis dare licetiam recededi·& tn intedebat eos de hortari a recessione·Ite pfari·i·pdicere·uel pfari·
Profugus a profugio profugis dicitur profug? profuga gum·penul·cor·id est·procul fugies·pro fugus pprie dicitur qui procul a sedib? suis vagat quasi porro fugatus
Profundo a pro et fundo dis·componit pfundo dis·fudi·fusum· pfundere·i·procul fundere & di spergere·dissipare·deuorare·pijcere· unde profu dus da·dum·i·prodigus·largus·dissipator·qui ni mis profundit· & compatur profundus dior·sim? unde profunde dius·sime·aduer·& hec profundi tas tatis·i·prodigalitas·& profundo das·i·effun dere·dispergere·dilapidare·Equiuocatio est in p dictis·Fudare em descedit a funda et a fundus Si militer profundus descedit a fundus· & a pfudo dis·Item profundo das·descedit a pfundus· Vn scias q fundus componit cu pro·& dicit pfund? da·dum·quasi procul a fundo habes sufficie· Vel quasi procul habeat fundu·unde hoc profundu dr mare altu·& profunditas alicuius rei· profundus compatur dior·simus·unde profude dius·dissime aduer·& hec profunditas tatis·& profundo das· id est·in profundum demergere·sm hug. Papias vero dicit·Profundum·vorago·altu·immesuz·ma gnum·profunditas·idem
Profund? da·dum·in profundo dis·exponit
Profusus a profundo dis·dicit profusus sa·sum· penul·produ·quod in vi nomis accipit in actiua si gnificatoe· Vnde salustius· Aliena appetes sui pro fusus ardes in cupiditatibus·profusus sui·i· profu dens sua·i·dissipas uel disperges
Progeniecula le·di·pua pgenies
Progenies a progigno gnis·dicitur hec proge nies ei·¶ Et nota q filii & nepotes no sunt pge nies·qz no sunt procul geniti·sed pnepotes & ex inde sunt progenies·quasi procul geniti· et inde p genies incipit a pronepotibus Sed posteritas a ne pote·quasi postera etas· Sed sicut inferi? loge edi ti progenies dicutur·ita superi? proaui·abaui·at taui·tritaui·pgenitores vocat· qsi pcul generates
Progigno gnis·a pro et gigno gnis· componit progigno gnis·genui·genitu·gignere·i·procul ul ante gignere·vel progigno quasi prole gigno·& e etbia·unde hic progenitor toris·or·couersa in rix· fit hec progenitrix cis·
Progredior a pro & gradior deris·copoit pro gredior deris·progressus suz·progredi·i· procede qsi pro·i·an gradi·uel procul gradi·& cor·gre·
Prohemiu·Hemi quod est sermo uel modulatio compoitur cu pro·uel prothos quod est primu·& dicitur hoc prohemiu mij·quasi primus sermo· uel prima modulatio scz prologus· Q aut dicit prohe miu·quasi pro emulis factum·ethia e· vn phemio mias·i·incipe. uel prohemiu facere·uel dicere
Proheres dr q loco heredis fungit·aut institut? aut substitut?·& produ·he·scdm papi·
Prohibeo a pro et habeo copoit prohibeo bes· bui·bitum·bere·i· vetare·interdicere·cotradicere vnd prohibes bentis·generis om·& hec prohibito onis·¶ Et scias q peccata mortalia prohibet·sed peccata venialia cohibentur·

Prohibesis verbu defectiuu·i·prohibeas nec de eo inuenitur ampli?·Et dicit a prohibeo bes· Plau tus· Vnde queso ut prohibesis
Proijcio a pro & iacio componitur proijcio cis· proieci iectum·proijcere·i· procul uel ante iacere· Item inuenitur proricio cis·proreci prorectu pro ricere·& est idem quod proijcio·& similiter est co positu a pro et iacio·& est uerbu sacrificatiu
Proinde coniunctio est illatiua·i·igitur· Inuenit tn qnq pro aduerbio loci uel tpis·& apocopat·qnz & dicitur proin pro proinde·& acuit ante penul· sic alia coposita ab inde·ut dixi in inde
Prolatibilis a profero dicitur hic et hec prolatibi lis·& hoc le·quod est aptu proferri
Prolensis est queda figura de qua dixi in quarta pte in capitulo de alloteca
Proles a proloios·dicitur hec proles lis·filius ul filia·uel progenies
Proletarius a proles dicitur hic proletari? tarij qui ad prolem tatum gignedam vacabat· Erat em qdam apud romanos qui in vrbe semp morabatur causa generando filioz·& no cogebatur ire in ar ma·& hi proletarij dicebatur
Prolicio cis·i·procul elicere·vide in licio cis·
Prolios·herba que florem uelut cadorem habet & canos hoim capillos facit
Prolixus a pro et lixa lixe coponitur prolixus xa xum·i·product?·logus·extesus·implicit? quod no me tractu est a logis lixaz passibus· Et compatur unde hec prolixitas tatis·
Prologus·logos compoitur cu prothos quod e primu·& dicitur hic prologus·quasi prologos·uel quasi prothos logos·i·pmus sermo·i·pfatio·plocu tio·unde prologizo zas·i·prologu facere·pfari·plo qui ante materia·& cor·lo· plogus
Proludiu proludij est imago veri ludi·id est· ex ercitium sm papiam
Proluuies uiei·a proluo is·dicitur hec proluuies uiei· & hoc proluuiu luuij·i·aquaz mundatio· uel destructio ex aquaz mundatone· vel sordes· vel purgatio·vel decursus·q in cuislibet rei larga & i discreta effusione uel deuastatoe inuenit
Promineo nes·a pro uel procul·et maneo· copo nitur promineo nes·& e prominere qsi procul ma nere et apparere. supstare·precsse. unde promines tis·generis om·& compatur ·unde prominetia tie· & prominenter aduerbiu·& cor·mi.
Promiscuu a promisceo ces·dicit promiscu? cua cuum· Vnde vulgus·dicitur promiscuu ex vtroqz sexu permixtu· Item promiscuu gen? in nomie qd grece dicitur epichenu·dicitur genus quod sb vna voce et vno articulo coprehedit aialia vtriusqz se xus· Et de hoc dixi in tercia pte in tractatu de ge nere noim·in ca·de epicheno genere
Promo mis·o in psi·prompsi·& psi in ptum·pro ptuz·promere·i·proferre·manifestare·aperire· ex trahere·ore dicere· & compoitur cu de & dicit de promo mis·i· valde promere Ite cum ex· & dicitur expromo mis·i·extra uel valde promo· Et est pro mo actu cu omib? suis copositis·& facit pteritu in psi·& supinu in ptum·& produ·pro· Vn i auro ra dr Sed ptem iecoris promes de capside sup
Promontoriu a pro et mos compoitur hoc pro montoriu rij·mos qui procul apparet pre sui emi netia Vel sm quosda dr a promineo nes·qz promi neat & emineat·& producit o ante r· Vn ille male posuit Est promontoriu cerne no modicu· O· cniz

ante rius ria·riū·producit̃·vt dic̃ magister bene·

Promoueo a pro & moueo cōponitur promoueo ues·promoui·motum·uere·quasi procul mouere·& absentare Et promouere quasi in anteriorē ꝑtem mouere·& promouē·sublimare ad ordinē uł' honorem mouere·& promouē·i·proficere·& cor·mo

Promptuariū a promo mis·dicit̃ hoc promptuarium rij·i·cellariū·quia inde necessaria victui promūtur·i·proferūtur Vnde ꝓpheta Prōptuaria eorum plena·& est promptuariū longi tpis Sed cellarium paucoꝝ dierum·

Promptus a promo mis·dicitur promptus ta·tum·i·paratus & expeditus ad aliquid agēdū uel dicēdum·& compatur tior tissimus· vnde prōptetius·sime·aduer·& hec promptitudo dinis. & prōptulus la·lum·i·aliq̃ntulum promptus. & componitur·perprōptus·i·valde prompt⁹ Itē a promo mis·dicitur hic prompt⁹ tus·i·apertio· & ꝑ cōpositionem ipromptu·i·in aperto Sed magis est ꝓpositio ꝑ appositionē et nō ꝑ compositionē·& tūc ꝑ n debet scribi in promptu et ꝑ v in vltīa sillaba

Promulcus a promo mis·dicitur hic promulcus mulci·funis cuz quo nauis ducitur· vel scapha que maiorem nauē ducit & regit· vnde promulco cas·ꝓmulcaui promulcare·id est·nauem ducere· & proprie cum promulco

Promulgo a promo promis dr̃ promulgo gas· ꝓmulgaui gare·i·pronūciare·manifestare·& dicitur promulgare quasi promptū et manifestum multis agere·& ethymologia est

Promurale·i·murus ante muꝝ·dictum ex eo ꝙ ꝓ munitione muri sit scd̃m pap·vide in ātemurale

Promuriū promurij·i· antespaciū circa muꝝ·et cōponitur a pro & murus·

Prom⁹ a promo mis·dicitur hic promus mi·i·cellarium·et ponitur quādoqꝫ pro custode ipius promi·et est maſ·generis·

Promuscida promuscide penul·correpta in proboscida est

Pro nefas·scelus ꝯtra fas·ꝯtra iusticiā. & sūt due ꝑtes·pro interiectio·nephas nomē· Nō em̄ pt̃ ibi esse vera cōpositio·qꝛ interiectō nō potest cōponi vt oñdi in pro dolor & sic nō acuit̃

Pronepos· in nepos exponitur·& cor·ne·

Pronoe·Nois·i·mēs et cōponitur cū prothos qđ est primuz·& dicit̃ hec pronoe es·quasi ꝓthonoe·id est·ꝑma nois·scꝫ diuina mēs

Pronosticū a pronosco scis·dicitur hoc pronosticū stici·i·signū futuri·& pronosticus ca·cū· qui ꝑ cognoscit uel ante signat·& pronostico cas·ꝓnosticis perpēdere pregnoscere·ꝫm hug· Papi· vero dicit pronostica·ꝑuisio egritudinū· dicta a prenoscendo· Oportet em̄ medicum preterita presentia & futura preuidere·

Pronosticon liber est·& potest scribi sine g· uel potest addi g·per prothesiz pronosticō uel prognosticon

Pronuba·ex pro & nubo nubis cōponitur hec pronuba be·que astat nubēti·et que nubētem viro coniūgit·Ipsa est et panimpha·& dicitur pronuba quasi prenuba·qꝛ nubētibus preest·uel q̃si ꝓpe nubētem·vnde et iuno dicta est ꝓnuba· q̄a nubētibus dicitur preesse·Inuenit̃ etiā hic ꝓnub⁹ sicut et hic panimph⁹· Vnde iudicū xiiij·ca· dicit̃ ꝙ vxor sansonis accepit maritū vnū de amicis ei⁹ & pronubis·i·panimphis sibi astātibus· Et sic ostēdi in nubo bis·nubo producit primā·cū ꝓnuba ab eo cōpositum·& etiā pronub⁹ cor·nu Vnde qdam

Pronuba curtat̃:cui pronub⁹ associat̃·Et ouidi⁹ i scd̃a epl'a· Pronuba thesiphone talamis vlulauit

Pronnurus·ex pro et nurus componit̃ in illis & cor·nu· Vnde q̄dam ait· Nat⁹ ait matri nob̃ nurus est mea coniūx. vide in nurus

Pronus·No nas compōitur cū pro·et dicit̃ pronus na·num·i·in anteriorē ꝑtem flexus·inclinatus·curuus·subiectus·humilis·tracta metaphora a natante·qꝛ caput in anteriorē ꝑtem inclinat·& posteriora eleuat· Pronus etiam dicit̃ obsequēs et promptus· & compatur pron⁹ nior·simus· vñ prone·ni⁹ sime·aduer· & hec pronitas tatis·

Propagine⁹ a ꝓpago ginis·dicitur ꝓpagine⁹ nea neum·id est·ad ꝓpaginē ꝑtinēs·uel de ꝓpagine existens·Item a ꝓpago dicitur ꝓpagino nas·i·ꝑtendē propagines extendere ·flagellum vitis terre submersum sternere·& quasi porro pandē·& cor·gi·

Propagino nas·in ꝓpagineus vide

Propago gas·gaui·gare·i·protēdere et extēdere Vnde hec propago ginis·i·linea·origo·extēsio·flagellum vitis extēsum sub terra·et produ·penul. ꝓpago uerbū & nomē in omī sua significatōe. tamē in prima sillaba est differētia·qꝛ hec ꝓpago ginis·ꝓ extēsione vitis·& propago propagas cum ad ꝓtensionem vitis ꝑtinet produ·ꝑmam·sed propago qñ ꝑtinet ad sapiētiaꝫ cor·ꝑmā· Vñ uersus Vitis propago·libet infinita propago·& corripit penul genitiui ꝓpago ꝓpaginis

Propassio·ex pro et passio cōponitur hec propassio sionis· Et dicit̃ ꝓpassio qñ caro titillat visa muliere· Sed passio quādo ille malus affect⁹ erumpit postea in effectū· Vnde sic describit̃ a beato hieronimo ꝓpassio et passio ī glo·math·v· Qui viderit mulierē ad ꝯcupiscēdum eam iā mechat⁹ est in corde suo· Propassio est subitus motus animi sine deliberatōne boni uel mali opis· Passio uero est affectio deliberati animi si sit locus ꝑficiēdi Item nota ꝙ passio importat immutationē patiētis· Nō autē dicitur aliquid immutari simpliciter· qñ id quod ē ꝑncipale in ipso immutatū ꝑmanet· Et ideo simpl'r loquēdo qñ ratio nō mutat̃ a sui eq̃tate uel eq̃litate ñ dicitur passio sed propassio quasi ꝑma l' incepta passio·vel propassio quasi imꝑfecta passio Sꝫ passio dicitur cōsummata passio ꝑ cōsensū· ¶ Volo etiā te scire ꝙ aliter fuit propassio in xp̄o & aliter est in nobis· Nam ut dicitur in tercio sentiaruꝫ distinctōe vicesima· Habuit xp̄s veꝝ timorē & tristiciam in natura homīs·sed nō sicut nos qui sum⁹ mēbra eius· Nos em̄ causa peccati nostri his defectibus necessario subiacemus et in nobis sunt isti defectus ꝫm ꝓpassionē et passionē·sed in xp̄o non nisi sꝫm passionē Sicut em̄ in peccatis gradus q̄dā vocātur ꝓpassio·et passio·ita et in his penalibus affectibus Afficit̃ em̄ quis interdū timore uel tristicia. ita ut mētis intellect⁹ nō inde a rectitudine moueat̃ uel dei cōtemplatione·et tūc ꝓpassio est· Aliquādo uero mouetur et turbat̃·et tūc passio ē· Xp̄us uero non ita turbat⁹ fuit in aīa timore uel tristicia·ut a ractitudine uel dei comtēplatione aliquatenus declinaret·sꝫm quē modū intelligitur cū dicitur non timuisse uel tristis fuisse· Vnde hiero· sup math·in xxvi·ca·vbi dicit̃· Cepit contristari· & mestus esse·vt veritatez inquit probaret assumpti hoīs vere contristat⁹ est· sed qꝛ nō passio eius dominabat̃ aīo· vera ꝓpassio est Vñ ait Cepit contristari·i·aliter ꝯtristatur quia ꝑ ꝓpassionē Iō ꝫm hāc distinctionem aliquādo dicitur xp̄s non uere

timuisse· aliquãdo vere timuisse· quia verꝫ timorẽ
habuit et tristiciam. sed nõ secũdum passionẽ neqꝫ
ex necessitate conditionis

Propatulus· ex pro et patulus componitur pro
patulus tula· lum· id est· valde patulus· in palã du
ctus· coram factus·

Prope aduer· loci deriuatur a pro et compatur ꝓ
pior proximꝰ. vnde prope ꝓpius proxime aduer·
& componitur· de ꝓpe· & cor· hãc sillabã pro·

Propello lis· ꝓpuli ꝓpulsum ꝓpellere· i· procul uel
ante pellẽ· et componitur a pro et pello lis· et cor·
pu· propuli preteritum

Propensius in propensus est

Propensus a ꝓpendo dis· quod est extẽdo· dilato
deriuatur ꝓpensus sa· sum· i· extẽsus. dilatatus Et
dicitur ꝓpensus quasi porro pensus. & inde ꝓpen
sius aduerbiũ· quasi extensius

Propero ras· in ꝓperus vide·

Properus a prope deriuatur ꝓperus ra· rum· i·
festinus et citus Et componitur ꝑproperus ra· rũ
& ꝑ̃properus ra· rum· i· valde properus· Item a ꝓ
perus propera rum· dicitur ꝓpero ras· raui· rare·
id est. festinare Sed ꝓperat qui vnũquodqꝫ matu
re trãsigit. Festinat qui multa simul incipit et non
ꝑficit· Et componitur appropero ras· i. valde ꝓpe
rare· & depropero ras· Itẽ a ꝓperus dr̃ ꝓpere adũ·
id est· velociter· celeriter· & cor. penul·

Propes ꝓpedis mascu· ge· est funis quo pes veli
alligatur· quasi ꝓpe pedes· & componitur a pro &
pes dis. & cor. penul· genitĩ

Propheta a profor faris· quod est p̃dicere dicit̃ h
ꝓpheta te. quasi p̃fator a p̃dicẽdo futura· Sed quia
hoc nomẽ habet h· quod nullũ latinũ debet habere
post p· Ideo credo ꝙ potius cõponatur a pro uel
procul· & phonos qd̓ est sonus. quia lõge preuisa
pronũcient ꝓphete· vnde hec ꝓphetissa se· & ꝓphe
ticus ca· cum. & hic et hec ꝓphetalis et hoc le· et ꝓ
pheto tas· et ꝓphetizo zas· in eodem sensu· & sunt
neutra Qꝫ aũt dr̃ ꝓpheta· quasi procul fans et hia
est. ſm hugꝰ· Et dicebat̃ olim ꝓpheta vidẽs· qꝛ pro
phete videbãt qd̓ ceteri nõ videbãt· et ꝑspiciebãt
que in misterio abscõdita erãt ¶ Et scias quod ve
ri ꝓphete intelligebãt que videbãt Vñ iob Ecce
omĩa vidit oculus meus· et audiuit auris mea & ĩ
tellexit singula· Qd̓ uerbũ tractãs beatus grego·
in xi· libro moraliũ dicit· Cum aliqd̓ ostẽditur uel
auditur· si intellectui nõ tribuit̃· ꝓphetie minime ẽ·
Vidit em̃ pharao ꝑ somniũ que erãt ĩ egipto vẽtu
ra· sed quia nequit intelligere quod vidit· ideo nõ
fuit ꝓpheta Aspexit baltasar rex articulũ manus
scribẽtis in pariete· sed ꝓpheta nõ fuit· quia intel
lectum rei quẽ viderat nõ habuit· Vt igit̃ beatus
iob ꝓphetie spm̃ se habere testaret̃ nõ solũ vidisse
et audisse· sed etiã intellexisse se omĩa asserit· Item
hic nota ꝙ ꝓphete falsi distinguũtur a veris ꝗ̃tũ
ad tria ad minus· Primo ꝗ̃tum ad reuelatõnis ar
dorem· quia boni ꝓphete futura p̃dicant diuino lu
mine mediãtibus bonis angelis inspirati· Sed falsi
ꝓphete uel sequũtur spm̃ suũ nihil vidẽtes· sed mẽ
dacia confingẽtes· uel reuelationẽ immũdi spiritꝰ
Secũdo ꝗ̃tum ad intentionẽ p̃nũciatõis. quia fal
soꝝ prophetaꝝ finis aliquod lucrũ tpale est. ut dr̃
ezech· xiii· Violãt me ad ꝑplm̃ meũ ꝓpter pugillũ
ordei et fragmentũ panis· uel saltem ipius demõis
reuelãtis intẽtio ꝑuersa est· que deceptionẽ ĩtẽdit
sed ꝓphetaꝝ bonoꝝ tota intẽtio in rectũ finẽ or
dinat̃· Tercio ꝗ̃tum ad certitudinẽ pronũciatoꝝ·
qꝛ bonoꝝ ꝓphetia innitit̃ diuine p̃sciẽtie· que oĩa in
futuroꝝ euẽtus intuet̃· Sed pronũciatio maloꝝ ꝓ
phetaꝝ ĩnitit̃ prescie demonũ· que cõiecturalis ẽ·
vide etiã in prophetia & in miraculũ· ¶ Hic etiã
volo te scire· ꝙ ut dicit beatꝰ grego· Tenebrosa ẽ
aqua in nubibus aeris· quia obscura est sciẽtia in ꝓ
phetis Cuius rationẽ tãgit hieronimꝰ expones illd̓
esa· xvi· Emitte agnũ dñe dominatorẽ terre de pe
tra deserti· ad mõtẽ filie sion. Ideo inquit ꝓphetie
vix ĩtelligũtur· qꝛ ꝑsonas. et numeros· & tpa subi
to cõmutant. & de qualibet re trãseunt ad aliam·
Dũ em̃ modo loqueret̃ esai. de captiuitate moab·
& miseriis inspirate mẽtis oculũ propter eos ver
tit ad natiuitatẽ xp̃i & cepit moab alloqui· q̃si di
ceret Non desperes· age penitentiam· quia licet ca
ptiuãdus sis· de tua tñ progenie nascet̃ agnus qui
tollet peccata mũdi· qui dñetur in toto orbe Et di
cit de petra deserti· i· de populo gẽtili· siue de ruth
que fuit gẽtilis· Gentes nanqꝫ lapides pro deo cole
bant. et ideo a deo deserti erãt· Et dicit ad mõtem
filie sion· i· ad hierusalẽ Sion em̃ erat quedã arx in
hierusalẽ que protegebat ciuitatẽ hierusalẽ· sic ma
ter ꝓtegit filiã suã· Ruth aũt moabitis nupsit boos
ex quo obeth genuit· ex quo iesse pater dauid· d̓ cꝰ
semine virgo maria processit· que xp̃m concepit &
peperit· Sicut em̃ xp̃s pro vtroqꝫ populo venit· sic
de vtroqꝫ nasci voluit· i· de iudeo et gẽtili

Prophetia a propheta dicitur hec prophetia tie·
& est prophetia reꝝ latentiũ p̃teritoꝝ uel p̃sentiũ
uel futuroꝝ ex diuina inspiratõe maĩfestatio ¶ Et
scias ꝙ sicut dicit beatus gregoriꝰ in p̃ma omelia
ezechielis· Prophetie tpa tria sunt scꝫ p̃ns p̃teritũ
& futurũ. ¶ Sed sciẽdum est ꝙ in duobus tpibus
prophetia ethymologiã ꝑdidit· quia cũ ideo ꝓphe
tia dicta sit ꝙ futura p̃dicat Que de p̃terito uel d̓
p̃nti loquitur rationẽ sui nomĩs amittit· qm̃ ñ pro
fatur quod venturũ est· sed uel ea memorat q̃ trãs
acta sunt· vel ea que sunt p̃sentia. Prophetia autẽ
de futuro est· Ecce virgo cõcipiet & pariet filium
Prophetia de p̃terito est· In p̃ncipio creauit deus
celum et terrã· De illo em̃ tpe dixit homo quo nõ
erat homo· Prophetia de presenti est. qd̓ dic̃ paulꝰ
apl's in p̃ma ep̃la ad corinth· ca· xiiij· Si autem omĩs
propheta intret· aut quis infidelis. uel ydeota con
uincit̃· ab omibus diiudicat̃· ab oĩbus occulta cor
dis manĩfesta sunt· & ita cadẽs in terrã in faciem
adorabis deum pronunciãs ꝙ uere deus in nobis
sit· Cũ igitur dicit· occulta cordis eius manifesta
sunt· profecto monstrat̃· quia ꝑ hũc modũ prophe
tie spũs nõ p̃dicit quod futuꝝ est· sed ostẽdit qd̓
est· Quo aũt pacto prophetie dicit̃ spũs qui nihil
futuꝝ indicat· sed p̃ns narrat· Qua in re aĩaduer
tẽdum est ꝙ prophetia recte dicitur· non quia p̃di
cit ventura· sed quia prodit occulta Rẽ qꝑpe quali
bet sicut ab oculis nostris in futuro subtrahũt tpa
ita ab oculis nostris in p̃senti subtrahũt ea vẽtura
Vt em̃ res occultãtur in futuro tpe· p̃sens aũt co
gitatio abscõdit̃ ĩ latẽti corde· Et est etiã ꝓphetia
p̃sens· cũ res quelibet nõ ꝑ animũ sed ꝑ absentem
locũ tegitur· que tñ ꝑ spm̃ denudat̃· et ibi sit p̃ns
prophetãtis animꝰ vbi ꝑ p̃sentiã nõ est corpus Nã
giezi longe a propheta recesserat cũ naamã siri mu
nera ꝑcipiebat· Cui tamẽ idẽ propheta dicit Non
ne cor meũ in p̃senti erat quãdo reuersus est homo
de curru suo in occursũ tibi· Postꝗ̃ de prophetie
tpibus tractauimꝰ· restat ut de modis eius et q̃li
tatibus aliqua disseramus Spũs quippe prophetie

nec semꝑ nec eodē mō prophete aīm tangit· Aliqn̄
em̄ spiritus prophetie ex p̄senti tangit anim pro
phetātis· & ex futuro nequaꝙ̄ tangit· Aliquando
vero prophetie spiritus anim prophetātis ex futu
ro tangit· & ex p̄senti nō tāgit· Aliquādo prophe
tātis anim ex presenti pariter & ex futuro tangit
Aliquando autem ex preterito & ex presenti atqꝫ
ex futuro pariter anim⁹ tāgitur prophetantis· Ali
quādo vero prophetie spiritus ex p̄terito tangit
aīm· nec tāgit ex futuro· Aliquādo aūt prophetie
spūs tangit ex futuro· nec tāgit ex p̄terito· Aliquā
do aūt in p̄senti ex ꝑte tangit. & ex ꝑte nō tangit·
Aliquādo uero spūs prophetie in futuro ex parte
tāgit· & ex ꝑte non tāgit ¶ Itē sciendū ꝙ prophe
tie spū q̄daꝫ ex proximo tāguntur· atqꝫ e longīquo
mīme tāguntur Quidā vero tāgūtur ex longīquo
& non tāguntur ex proximo· Quidā uero & e lō
gīnquo tāgūtur & ex proximo· Aliqn̄ aūt prophe
tie spūs prophetis deest· nec semꝑ eoꝝ mētibus p̄
sto est· q̄tenus cū hūc non habēt· se hūc cognoscant
ex dono habere cum habēt· Vnde heliseus cū flen
tem sunamitē mulierē a suis pedib⁹ ꝑ giezi pueruꝫ
auelli prohiberet dixit Dimitte illā· Anima em̄ e⁹
in amaritudine est· & domin⁹ celauit me· et non in
dicauit mihi· Item amos· quia eadā hora qua requi
situs est prophetie sibi spm̄ deesse sensit d̄ se veraci
ter dixit· Non sum propheta· ut dixi in armentum
Sic quoqꝫ cū iosaphat de futuris requireret· & ꝓ
phetie spūs ei deesset· psaltē fec̄ applicari· vt ꝓphe
tie ad hūc spūs ꝑ laudē psalmodie descēderet· atqꝫ
eius aīm de vēturis repleret· Vox etem̄ psalmodie
cū ꝑ intentionem cordis agitur· ꝑ hāc omnipotenti
domīo ad cor iter parat̄· vt intente menti uel ꝓphe
tie misteria ul' ꝯpunctōis gratiā infūdat· vn̄d scri
ptuꝫ est. Sacrificiū laudis honorificabit me· et illic
iter est quo ostendā illi salutare dei· i· hiesum. Qd̄
em̄ salutare latine hoc hebraice hiesus dicit̄ ¶ Sciē
dum etiā est ꝙ ꝓphete sancti aliqn̄ dum consulunt̄
ex magno vsu ꝓphetandi q̄dam ex suo spū ꝓferūt·
& se hec ex ꝓphetie spū dicere suspicātur· sed quia
sācti sunt ꝑ spm̄ sanctū citius correpti ab eo q̄ ve
ra sunt audiūt· & semetipsos qꝛ falsa dixerint reꝑ
hendunt· Nathan etem̄ ꝓphetam sanctū viꝝ fuisse
quis nesciat· qui dauid regem & de culpa apte reꝑ
hendit· & que ei pro culpa eadē essent vētura nun
ciauit· Quē cum idē dauid qꝛ templū deo velꝫ cō
struere requisisset ilico respōdit· Omē quod est in
corde tuo vade & fac· quia dn̄s tecū ē· De quo sta
tim illic subditur· Factū est aūt in nocte illa· & ec
ce sermo dn̄i ad nathan dicēs· Vade & loquere ad
seruū meū dauid· Hec dicit dn̄s deus· Nūquid tu
edificabis mihi domū ad habitādum: neqꝫ em̄ habi
taui in domo ex die qua eduxi filios israel de terra
egipti vsqꝫ in diē hūc· & paulopost cū cōpleti fue
rint dies tui & dormieris cū patribus tuis· suscita
bo semen tuū p⁹ quod egrediet̄ de vtero tuo &
firmabo regnū eius· ipe edificabit domū noī meo
Ecce nathan ꝓpheta qui p̄us regi dixerat Vade &
fac· ipse postmodū ꝑ ꝓphetie spm̄ edoctus hoc fie
ri nō posse denūciās· & regis cōsilijs & suis sermo
nibus ꝯtradixit· quia quod ex suo spū dixerat· fal
sum fuisse rep̄hendit· Qua in re inter ꝓphetas ve
ros ac falsos ista distātia est· qꝛ ꝓphete veri si aliqn̄
ꝑ suū spm̄ aliquid falsum dicūt. hoc ab auditorum
mentibus ꝑ spm̄ sanctū eruditi citi⁹ corrigūt· Pro
pheti autem falsi et falsa denunciāt· et aliena spū
sancto in sua falsitate ꝑdurāt· Vide in miraculum.

& in ꝓpheta· ¶ Sed cōsueuit queri de hoc qd̄ esa
ias ꝓpheta dn̄i dixit ezechie· Hec dicit dn̄s Dispōe
domui tue· quia morieris tu & nō viues· & tamen
ezechias nō est mortuus· sed ei additi sunt quīdecī
anni· vt habetur esai· xxxviij· Hāc questionē mouꝫ
grego· in libro moraliū duodecīo trāctās illud iob
Cōstituisti termīos ei⁹ qui p̄teriri n̄ poterūt Nul
la inquit que in hoc mūdo homīb⁹ fiūt· absqꝫ omī
potētis dei occulto cōsilio veniūt· Nam cūcta de⁹
ventura p̄sciens ante secula decreuit· qualiter ꝑ se
culum disponātur. Statutum quippe iam homī est
vel q̄ꝫtum hūc mūdi ꝓsperitas sequatur· uel q̄ꝫtum
aduersitas feriat· ne electos eius aut immoderata
ꝓsperitas eleuet· aut nimia aduersitas grauet Sta
tutum quoqꝫ est q̄ꝫtum ī ipsa vita mortali tēpaliqꝫ
viuat· Nam etsi annos q̄ndecim ezechie regi ad vi
tam addidit· oīpotens deus cuꝫ em̄ eū mori ꝑmisit
tūc eum p̄sciuit esse morituꝝ· Quomō ergo ꝑ pro
phetam ezechie dicit̄· Dispone domui tue· qꝛ morie
ris tu et nō viues· cui cū mortis sentētia dicta est·
ꝓtinus ad eius lacrimas est vita addita Sed ꝑ pro
phetam domin⁹ dixit quo tp̄e ip̄e mori merebatur
Per largitatē vero misericordie illo eū tp̄e a mor
te distulit· quod ante secula ipse p̄sciuit. Nec ꝓphe
ta igitur fallax· qꝛ tp̄s mortis innotuit quo vir ille
mori merebatur· nec dominica statuta ꝯuulsa sunt
quia vt ex largitate dī anni vite crescerēt· hoc quo
qꝫ āte secula p̄fixum fuit· atqꝫ spaciū vite quod in
ꝯpinate foris est additū sine augmēto p̄sciētie fuit
intus statutum· Ex p̄dictis patet ꝙ illa diffinitio
cassiodori uera est· Prophetia est inspiratio l' reue
latio diuina reꝝ euētus imobili veritate denūciās
vide in prescio· Et in mors vide qualiter deus mu
tet sententiā & nō cōsilium

Propiciatoriū a ꝓpicior aris· dicitur hoc ꝓpicia
torium rij· locus ꝓpiciandi· quasi ꝓpiciatōnis ora
culum· Et sicut dicitur in historijs sup exodū· Pro
piciatoriū erat tabula aurea eiusdē lōgitudīs & la
titudinis cuius et arca· ut arce integre sufficeret·
De spissitudīe vero eius nō legit̄. Hoc dicebatur
oraculum· quia dominus de illo respōsa dabat· Re
spōsum aūt dicit̄ oraculū diuinum· qꝛ orātib⁹ dat̄
Dicebat̄ etiā ꝓpiciatorium· qꝛ exinde loquēs domi
nus ꝓpiciabat̄ populo· uel quia die ꝓpiciationis di
cebāt gloriā domini semꝑ ibi descendere Ex vtraqꝫ
vero ꝑte oraculi scꝫ in duobus angulis anteriorib⁹
positi sunt duo cherubin aurei et ꝓductiles· id est
non fusiles· sed tunsionib⁹ malleoꝝ producti· In
glosa autē ad hebreos nono dicit̄ ꝙ dicebat̄ ꝓpici
atorium siue oraculum· qꝛ ibi apparebat angel⁹ do
mini loquēs moysi quādo domin⁹ ꝓpiciatur⁹ erat
ꝓplo· De festo ꝓpiciatōis dixi in fase in f· litera

Propicior aris· in ꝓpicius est·

Propicius a ꝓpe dicitur ꝓpicius cia· cium· id est
bonus· benignus· misericors· mitis· ꝓsper: placat⁹
Vnde ꝓpicior aris· atus sum. ꝓpiciari· i· esse uel fie
ri propicium· vnde hec propiciatio onis· i· placatō
misericordia· & propiciatorius ria· rium. & propi
ciarius ria· rium· & compōitur repropicior ciaris·
uerbum similiter deponens

Propina· Pina grece· latine fames dicitur· Et cō
ponit̄ cum pro uel procul· & dicit̄ hec propina ne·
loc⁹ iuxta balnea publice vbi post lauacrū a fame
& siti reficunt̄ homines· Et dicit̄ sic· quasi propel
lens famē· quia hic locus famē pellat· Et dicūt gre
ci popina· & inde corrupte nos dicimus propina·
pro tali loco simpliciter· Tamen modo propina

dicitur taberna quelibet· quia famem pellat· vnde hec propinula le· dimi· Et propino nas· id ē· vinū miscere· potum admiſtrare· Vnde hic propinator toris qui potuȝ admiſtrat· Vnde ouidius· Inde ꝓpinator nimiū qui vinū ꝓpinat· Et in aurora dicit̄ Ne quibus angelici ciues bona ſumma ꝓpinat̄ Itē a ꝓpino as· dr̄ hoc ꝓpinatoriū rij· domus uel locus vn̄ ꝓpinatur vel vbi ꝓpinatur·

Propinito tas· a ꝓpino nas· dicitur ꝓpinito tas· pe nulti· cor· i· frequēter ꝓpinare

Propino nas· in ꝓpina ne· eſt·

Propinquaneus· a ꝓpinquus dr̄ ꝓpinquane⁹ nea· neum· i· ꝓpinquus et cōiunctus

Propinquus a ꝓpe· dicitur ꝓpinquus qua· quum· vel ſ꞉m ſanguinē· uel ſm̄ locū· Et compatur ꝓpinquus quior· quiſſimus· vnde ꝓpinque quius· ſime· aduerb̄· & hec ꝓpinquitas tatis· Et ꝓpinquo quas· Et cōponitur appropinquo quas· Et eſt neutrū cū omnibus ſuis compoſitis

Propinula le· di· pua ꝓpina

Propius a ꝓpe deriuatur ꝓpius pia· pium· i· propinquus & cōiunctus· & compatur ꝑ ſuppletionē Propius magis ꝓpius ꝓpiſſimus. & ꝓpio pias· i· ꝓximare· & ꝓpinquare· & compōitur appropio as vnde appropiās tis· gn̄is om̄is Et eſt ꝓpio neutr̄ cum omibus ſuis cōpoſitis· Iuuenit̄ tn̄ ad romāos xiij. Propior eſt noſtra ſalus· ſed tunc dicitur ꝓpe propior proximus.

Propola le. in miropola exponitur

Propontides· in boſſorus eſt.

Proportio ex pro et portio cōponitur hec ꝓportio onis· i· ſimilitudo· habitudo· compatio. vn̄d hic & hec ꝓportionalis et hoc le· vnde ꝓportionalit̄ aduer· & hec ꝓportionalitas tatis· & differt a ꝓportione· quia ꝓportio eſt habitudo vnius ad aliud· Sed proportionalitas pluriū habitudinū inter ſe compatio· ſm̄ hug· Et ſcias ꝙ locus a proportione ſ꞉m logicū differt a loco a ſimili· quia in loco a ſili accipitur compatio· ſm̄ ſimilitudinē inherentiū· ut ſicut riſibile ineſt homi· ita & hinnibile ieſt equo· In loco aūt a ꝓportione nō attēditur ſic ſimilitudo inherentiū· ſed ꝯpatio habitudis· ut ſic̄ ſe habȝ nauta ad nauē· ſic ſe habet magiſter ad ſcolas

Proprietas a ꝓprius pria· prium· prij· i· ī ē· et ad dita tas fit hec ꝓprietas tatis. ¶ Hic nota ꝙ ſcd̄m theologos dr̄ntia notionis ꝓprietatis & relationiſ in diuinis poteſt tripliciter aſſignari· Primo ꝗtuȝ ad rationē ſignificatōis Et ſic ſciēdum eſt ꝙ paternitas dr̄ relatio ſm̄ quod ad filium refert̄· Dicitur aūt ꝓprietas inꝗtum ſoli patri ꝯuenit· Dicitur notio· inꝗtuȝ eſt pncipiū formale innoteſcēdi patrē Scd̄o ꝗtuȝ ad ordinē intelligēdi· quia cū nihil poſ ſit eſſe principiū innoteſcēdi aliquid· niſi ſit ſibi ꝓprium· ſic intellectū notōis p̄cedit intellectus proprietatis· Et quia ꝓprietas nō cōuenit niſi rei diſtīcte ab alijs. & diſtinctio in diuinis nō eſt niſi ꝑ cōparationē relatōis· Intellectū ꝓprietatis in diuiniſ p̄cedit intellectus relatōis· Tercio ꝗtum ad nūm quia notōes ſunt q̇nqȝ ſcȝ paternitas· filiatio· ꝓceſ ſio· innaſcibilitas· cōis ſpiratio· ¶ Harū autē quattuor tm̄ ſunt ꝓprietates que vni p̄ſone tm̄ ꝯueniūt ſcȝ paternitas· innaſcibilitas· que ꝯueniūt tm̄ patri Filiatio que cōuenit tm̄ filio Proceſſio que cōuenit tm̄ ſpūiſancto· Cōis aūt ſpiratio nō poteſt dici ꝓprietas ſimpliciter· quia cōuenit duabus pſonis· ſȝ ſ꞉m quid· ſ꞉m quod aliquid dicitur eſſe ꝓpriū ad aliquid· Eſt em̄ ꝓprium patris & filij reſpectu ſpūſ‑ ſancti ¶ Harū aūt notionū quattuor ſunt tm̄ relationes ſcȝ paternitaſ. filiatio· ꝓceſſio cōis ſpiratio Innaſcibilitas em̄ non eſt ꝓprie relatio· niſi per reductionē ſcd̄m quod negatio reducit̄ ad genus affirmatōis ut nō homo ad genus homīs· Harū aūt notionum uel ꝓprietatū· uel relationū tres ſunt ꝑſonales· i· conſtituētes pſonas· vnde hn̄t quaſi actū differētie cōſtitutiue ſcȝ paternitas· filiatio· ꝓceſſio Alie due ſunt notōes pſone· ſed nō pſonales ¶ Et ſciēdum ꝙ tria requirūtur ad hoc ꝙ aliquid dicat̄ notio pſone. Primo quod ad originē ptineat. quia relationibus originis pſone diſtinguunt̄· Secūdo ꝙ ptineat ad dignitatē. quia pſona eſt yppoſtaſiſ diſtincta ꝓprietate ad dignitatē ptinente· Tercio ꝙ dicat aliquid ſpeciale. quia ꝯn̄e non eſt ſufficiēs p̄ncipium innoteſcēdi· Item nota ꝙ in diuinis· quedā ſunt ꝓpria ꝗdam appropriata Propria dicunt̄ que ita conueniūt vni pſone ꝙ nō alteri· ſicut paṫnitaſ innaſcibilitas· que conueniūt tm̄ patri Filiatio que conuenit tm̄ filio· Proceſſio que ꝯuenit tm̄ ſpūiſancto ut dictum eſt ſup̄· Appropriata aūt dicūtur· q̄ omibus conueniūt pſonis· ſed vni pſone ſepe diſtīcte appropriātur· vt patri potētia· ſapiētia· filio bonitas ſpirituiſancto· quod quare fiat nō eſt ocioſū inquirere· Id ergo ſacri eloquij prudentia facere curauit· ne dei immēſitatem ſimilitudine creature metiremur· Dixerat aūt ſcriptura ꝙ de⁹ pater eſt & quia deus filius eſt· & audinit hoc homo qui hominē patrem viderat· & deū patrē non viderat· et cogitare cepit ita eſſe in creatore vt viderat ī creaturis· a quibus hec nomīa trāſlata ſunt ad creatorem· in quibus ſcȝ creaturis pater eſt prior filio· filius eſt poſterior patre Et ex antiquitate ſiue ex ſenectute in patre defectus· ex poſteritate in filio iꝑfectio ſenſus ſolet notari· ꝓpter ſcȝ iuuētutis motus· et ꝓpter expientiam· quaſi qui non eſt expertus qualia ſint Ideo occurrit ſcriptura dicēs patrē potētem· ne videatur prior filio· & ideo minus potēs Et filium dei ſapientem· ne videatur poſterior patre celeſti· et ideo minus ſapiēs· Dictus eſt ſpūſſā ctus deus· et dictus eſt habere ſpm̄ deus. & videbatur hoc quaſi nomē inflationis & timoris· rigiditatis & impetuoſitatis· vnde dicit̄ eſai· ii· Quieſcite ab homine cuius ſpūs in naribus eius· Vnde humana conſcīa ad deum p̄ rigore & crudelitate accedere metuit Ideo ſcriptura tꝑauit ſermonē ſuū ſpiritum bonū nomīanſ ne crudelis putaret̄ qui mitiſ erat· Spūs inquit tuus bonus deducet me in terrā rectaȝ ¶ Ex dictis ergo cauſis attribuit̄ patri potētia· filio ſapiētia. ſpūiſancto bonitas· Licet ī deo penitus ſit vnū et idē potētia· ſapiētia bonitas· nō ꝙ pater celeſtis ſit ſolus potēs vel magis potens· & filius ſolus ſit bonus uel magis bonus· Vna ergo eſt potētia· ſapiētia· bonitas triū pſonarū ſicut vna eſſentia· Ideoqȝ ſicut dicitur filius omouſyos id ē ꝯſubſtātialis patri· ita coomīpotēs

Proprius ria· rium· i· meus· uel non contra regulam· et dicitur a ꝓpe· quia quod ꝓprium eſt ꝓpe ē· & compatur ꝑ ſuppletionē magis· ꝓprius magis ꝓprius ꝓpriſſimus. vnde ꝓprie magis ꝓprie ꝓpriſſime aduer· & hec ꝓprietas tatis· & componit̄· Improprius pria· priuȝ· & compatur ſimiliter per ſuppletionem· vnde hec ꝓprietas· Inuenit̄ tn̄ ꝓprior· Vn̄ ad roma· xiii· ca· ſcd̄m vnā literā Nūc ꝓprior eſt noſtra ſalus ꝙ̄ cum credidim⁹ Item a ꝓprius dicitur ꝓprio as· i· ꝓprium facere· et eſt actiuū cum omib⁹ ſuis compoſitis ¶ Et ſcias ꝙ ꝓpriū ſcd̄m dialecticū

dicitur quadrupliciter. Vno modo dicit̃ ꝓpriũ qđ inest alicui speciei & nõ omi. vt esse gramaticuȝ cõuenit tm̃ homĩ et nõ omĩ. Secundo modo dicitur ꝓprium quod inest omĩ sed nõ soli. vt esse bipedeȝ conuenit omni homĩ et nõ soli. Tercio modo dicit̃ ꝓprium quod inest omĩ et soli & nõ semꝑ vt canescere inest omĩ homĩ et soli sed non semꝑ. quia nõ nisi ĩ senectute. Quarto modo dicitur ꝓpriũ quod appellat̃ ꝓprie ꝓpriũ. et ꝓpriũ ꝑ se dictũ dicitur ꝓprie ꝓprium. Et diffinitur sic Propriũ est quod inest omni & soli & semꝑ ut risibile iest omĩ homĩ. et soli et semꝑ. nõ tñ homo dicitur risibilis ꝙ actu rideat. sed qꝛ aptus natus est ad ridẽdũ. Et hoc q̃rto modo dꝛ ꝓpriũ quod appellat̃ vnũ đ q̇nqȝ p̃dicabilibus. Et diffinitur sic ab aristotele. proprium est quod soli inest & cõuersim predicat̃ de re. i. de specie & nõ indicat quid est esse. vt risibile est proprium homĩs. qꝛ cõuersim p̃dicatur đ ipso. Nã oĩs homo est risibilis. & omẽ risibile est homo. hoc aũt mẽbrum nõ indicat quid est esse. ponit̃ in descriptione ꝓprij ad differẽtiam diffinitõis. Diffinitio eñ cõuersim p̃dicatur de re. & ĩdicat q̇d est esse rei. vt aĩal ratõnale mortale cõuersim de homĩe p̃dicatur & indicat esse ipsius. quia omĩs diffinitio fit ꝑ substãtialia. Omẽ eñ supius ẽ de essentia sui inferioris

Propter a pro dicitur ꝓpter aduerbiũ loci. id ẽ. iuxta. cõmĩ? & ponitur pro cõiũctione causali. vt ꝓpter te factum est hoc

Propterea. i. idcirco. ideo cõiunctio causalis. & dicitur a ꝓpter. scđm hug.

Propudio dias. in ꝓpudium vide

Propudium dij. p̃scurrilis locus. Et cõponitur a pro & pudor. quia ab eo pudicicia & pudor procul sunt. vnde ꝓpudio dias. i. inhoneste se hebere uel repellere. uel iniuriari. vel scortari. ꝓpudiosus sa. sum. i. ignominiosus. iniuriosus. turpis. impudicus. inuerecundus. impudens. irreuerens. infrontuosus. vnđ propudiose aduer. & hec ꝓpudiositas tatis. & cor. pu.

Propudor nõ potest cõponi a pro interiectione. quia sicut dixi in pro dolor. interiectio ñ potest cõponi. vnde ꝓ pudor sunt due ꝑtes. Vel scđ quosdam deriuatur a propudeo des. Et est ꝓpudor. cõfusio inuerecũdia. quasi procul a pudore. & sm̃ hoc penul. cor. Papias videt̃ dicere ꝙ sit interiectio ꝓ pudor et ꝓ dolor. sed expone est ĩteriectio. quia loco interiectõis videtur poni. Nõ tñ (vt dicit pris. in li. xii) id quod pro aliquo accipitur omino etiaȝ ex eadem specie accipiẽdum est.

Propugnaculũ a ꝓpugno nas. dicitur hoc propugnaculum li. Et dicũtur ꝓpugnacula. pinne murorum siue summe ꝑtes. quia ex his ꝓpugnatur

Propulso sas. i. frequẽter ꝓpellere. et est fre. a ꝓpello lis. puli. pulsum. su. v in o cõuersa

Prora a prior dicit̃ hec prora re. q̃si priora scȝ anterior pars nauis. vide in pupis

Proreta te. masculi. ge. qui in prora. i. in p̃ncipio nauis morat̃ ut archinauita. q̇ hortat̃ socios. uel gubernator. Nam in Iona vbi hieronim? gubernatorem. septuaginta proretam interp̃tati sunt. & deriuatur a prora re. & produ. re.

Prorijcio cis. exponitur in proiicio cis

Prorito tas. ex pro et rit? cõponit̃ prorito tas. taui. tare. i. prouocare. uel excitare. & produ. ri

Prorsus. i. penitus oĩno proculdubio profecto.

Prosa a proson dꝛ prosus sa. sum. i. lõgus et productus. et prolixus. & proso sas. producere. & hec prosa se. oratio producta. & a lege metri soluta. q̃si a prolixitate verboꝝ. quia nõ coartat̃ nũo pedũ uel sillabaꝝ. sed in longũ pro volũtate producitur Vel prosa dicitur quasi profusa. vel q̃si prorua q̇a proruat spaciose. et excurrat nullo termĩo sibi p̃fixo uel p̃finito. vñ prosula le. di. et prosaicus ca. cũ. vñ prosaico cas. i. prosaice scribere uel dictare.

Prosaicus prosaica prosaicũ. in prosa est. & corripit penultimam

Prosapia a prosipo pas. quod est procul sipare dicitur hec prosapia pie. & hec prosapies piei. i. ꝓgenies generatio. quia procul sipatur et spargitur vsqȝ in posteros

Prosceniũ a pro & scena componitur hoc prosceniũm scenij. i. loc? ante scenã vbi ludebãt. uel sacrificabãt. sm̃ hug. Papias uero dicit. Proscenia pulpita sunt ante scenam vbi ludicra exercebantur theatrales ludi.

Proscribo ex pro et scribo compõitur proscribo bis. i. procul a scriptura remouere. vnđ proscript? ꝑta. ꝑtum. Et dicebãtur proscripti quoꝝ nomina de enea tabula delebãtur. quod erat cũ damnabãt̃ pro aliquo scelere. vnde proscribere. i. damnare. & proscriptus. i. damnat? Sed proprie cũ aliquis ita damnatur quod nomẽ eius proscribitur de cõsortio ordĩs eiusdẽ. scđm hug. Et pap. dicit. Proscriptus damnatus. cuius bona palam et apte scribũtur. id est. exulatus

Prosectum a proseco prosecas. dicitur hoc prosectum cti. i. extum

Proselitus ti. est aduena. et circũcisus qui miscebat̃ populo dei. et est grecum. Qꝫ aũt dicit̃ proselitus. quasi procul a solo situs ethymologia est. Cõmuniter autem. dicũtur proseliti de gentibus ad ritum iudeoꝝ conuersi. & cor. penul

Prosequiũ quij. seruitiũ a prosequor prosequeris

Proserpina a proserpo pis. quod cõponitur ex ꝓ & serpo pis. dicitur hec proserpina ne. filia cereris scȝ lune. vnđ et dicitur proserpina. quia prope nos serpat. Et est luna vicinior nobis & inferior omnibus planetis. vel proserpina filia cereris dicitur semen uel seges. quia procul serpat a terra crescẽdo vide in dyana. et corri. penul. ꝓserpina. Vnđ virgilius eneiduȝ. in sexto. Hec sibi pulcra suum ferri proserpina munus

Proseuca ce. proseucon grece latine dicit̃ orare deprecari. vnde hec proseuca. domus pauperuȝ et mendicoꝝ in qua elemosinas petũt. et proseuca dꝛ oratio uel deprecatio. vnde proseuticus ca. cum. i. deprecatorius. vnde proseutice. i. humiliatice. et đprecatorie. et đprecatiue. Itẽ a proseuca dꝛ proseucor caris. i. mẽdicare uel dep̃cari proseucã

Prosicius a proseco cas. dicitur prosiciuus ciua. ciuum. & prosicius cia. ciuȝ. quidquid supfluitatis absciditur de qualibet materia. quod aliter dicitur succisiuus ua. uum. & succidaneus nea. neum. & incisiuus incisiua uum. & põt dici sustãtiue. hoc prosicium cij. uel prosiciuum ciui. uel succisiuũ. ul' incisiuũ. qđ ita supfluũ abscidit̃ de aliq̃ materia

Prosicum a proseco cas. dicit̃ hoc prosicũ ci. prima pars extoꝝ. uel poti? prosicũ cõponitur a pros qđ est ad. & icos quod est signũ. uel imago. Iñ prosicum q̃si ad imaginatio uel signũ

Prosimetricus. Prosa cõponitur cũ metrũ. & dꝛ prosimetricus ca. cum. id est. cõstans ex prosa et metro. & corripit tri.

Prosintuȝ a proson dicitur hoc prosintũ ti. funis

quo nauis alligatur in litore ad palum · qz sit lōg9

Prosisto stis · in sisto vide

Prosocrus in socrus vide

Prosodia a pros quod est ad · & oda cantus cōpo
nitur hec prosodia die · i · accētus · De hoc etiā hēs
in pncipio secūde ptis huius opis

Proson grece latine dicitur lōgum · prolixum pro
ductum · uel rectum · & acuitur in fine ·

Proson grece psona dicitur latine · quasi ad faciē
Hic nota qꝫ hoc nom̄ psona signat substātiā ptícu
larem que sonat in dignitate · Et similiter prosopa
uel prosopon apud grecos · Et ideo psona nō ē nisi
in natura intellectuali Et sʒm boetiū sumptū ē no
men psone a psonando · eo qꝫ in tragedijs & come
dijs recitatoes āñ faciē ponebāt q̄ndā laruā ad rep
sentandū illuʒ cuius gesta narrabāt decātando Et
inde est etiā qꝫ tractū est in vsuʒ · vt quodlibet ī di
uiduū homīs · de quo potest talis narratio fieri p:
sona dicat᷑ · Et ex hoc etiā dicitur prosopon in gre:
co a pro quod est in & sopos quod est facies · quia
huiusmodi laruas ante facies ponebant · De hoc
etiam vide in persona

Prosopopeia expōit᷑ ī iiij · pte ī ca · d̄ colorib9 rhe

Prospecto a pspicio cis · pspexi ctum · torícis
v in o · fit pspecto ctas · uerbū fre · A quo prospe
ctans tis · ge · omis Vnde in vita beati nicolai legi
tur · Deus exalto prospectās Et ut dicit pap · Pro
specto desup aspicio uel procul ·

Prosper ra · rum · dicitur faustus secūdus · & com
ponitur ƀm quosdā prosper a pro et asper · quasi
procul ab aspitate · i · absqꝫ molestia uel aduersitate
Magister aūt bene · dicit · quod componitur a pspe
& spera · Vnde dicit spera primā cor · Vnd̄ prudē
tius · Regna ad arbitriū spera mobilis atqꝫ rotun
da · Multi tñ poducūt eam · sed male quod p eius cō
positū probatur scʒ asper quod cōponitur ab a qd̄
est sine & spera · Et sic psper dicitur quasi pspe spe
ram · & hoc magis mihi placet · Item a psper dicit᷑
hec psperitas tatis · i · successus uel felicitas · Et p:
spere aduer · i · fauste · feliciter · et secūde Et prospe
ro ras · uerbū actm̄ · i · psperꝫ facere · Inuenit᷑ etiaʒ
psperor aris · verbū depo · i · pspere agē · Vñ pspha
O dñe saluū me fac · o dñe bene psperare ·

Prospicio prospicis · id est · procul aspicere a pro
& specio specis

Prostibulum a psto stas · dicit᷑ hoc pstibulū buli
lupanar domus meretricū · ibi eñ meretrices pstāt
id est · p p̄cio stāt et meretricātur · vel dicit᷑ prosti:
bulū a prosternendo · eo qꝫ post ludos pactos ibi
meretrices prosternātur · vel dicitur a pstituo tuis ·
quod est pro precio statuere · proponē · quia mere
trices pro precio se statuūt · Item a prostituo dicit᷑
hec pstibula le · penul · cor · i · meretrix · Vñ hiero · In
ter virginē & prostibulā

Prostituo ex pro et statuo compōitur prostituo
is · qd̄ est pro p̄cio statuere · pponē · et ē ūbuʒ mere
tricum q̄ prostituūtur · i · pro p̄cio se supponūt · vñ
hoc prostibulū · ƀm hug ·

Prosto a pro et sto · componit᷑ prosto stas · pstiti
stitum · s pro i ante stare · vel prostare · i · pro precio
stare · uel cōmiscere se cū meretrice · & est verbum
meretricū que prostāt · i · pro p̄cio stant et meretri
cant᷑ · vnde hoc prostibulū · Vl' prostibuluʒ dicitur
a prostituo prostituis ·

Prosula le · dimi · pua prosa ·

Prosum des · dest · ex p & sum es est · & interponi
tur d · cā euphonie · Et sic dicit pris · in viii · lib · Per
totā declinationē vbicūqꝫ a vocali incipit hoc v̄bū
prosum interponit᷑ d · iūcture cōpositionis

Protenus aduerbiū loci · et est cōpositum a pspe
uel procul · & tenus · & signat lōge · ut dicatur pro
tenus · quasi procul a tenus · i · procul a pspe · Vnde
virgilius in vii · eneid · Tartareā intēdit vocem qua
protenus omē Cōtremuit nemus ꝛc̄ ·

Proteruio teruis · teruiui · uitum id est · esse uel
fieri proteruuʒ · superbire · crudere · ferocire · et tūc
deriuatur a proteruus

Proteruus a pro uel pros · et toruus cōponit᷑ p
teruus ua · uum · i · crudelis valde terribilis · & com
paratur · vnde proterue uius · sime · aduer · & hec p
teruitas tatis · Et ut dicit᷑ in grecismo · Improbus
est aliquis uerbis factisqꝫ proteruus

Protheseosparalange · q̄dam figura est · & fit quā
do vna p̄positō ponitur pro alia · ut accepit eum in
vlnas suas · i · iter vlnas suas · Rogāt sup pamo · i · d̄
pamo & dicit᷑ a ptheseos · qd̄ est p̄positio · & para
lange · qd̄ ē trāsmutatio · quasi p̄positionis trāsmu
tatio · uel cōpōitur a para quod est iuxta · et aleos
quod est alienū · et logos quod est sermo · alienū ei
est prepositionē vnā poni pro alia ·

Prothesis est q̄dam figura de qua dixi in q̄rta p
te in ca · de metaplasmo

Prothociū a prothos quod est p̄mum dicit᷑ hoc
prothociū cij · i · xenodochiū

Prothocollū li · in sceda exponitur

Prothologia · i · subtilis locutō · qñ res singule mi
nutatim proferūtur ƀm pap ·

Prothomartir a prothos quod est primū & mar
tir componit᷑ prothomartir tiris · scʒ p̄mus martir
sic̄ abel in ueteri testamēto · et stephan9 in nouo

Prothoplastus · i · p̄mus formatus · a prothos pri
mus et plastus · ut adā · Vnde in himno canit᷑ · Te
parētis prothoplasti fraude factor cōdolēs quan
do pomi & cetera

Prothos · i · p̄mus & accētuatur in fine

Protinus a pspe deriuatur protinus · i · cito statim
cōtinuo · vel cōsequēter · & est aduer · tpis uel ordi
nis et cor · penul · Vñ ouidius epi · Protinus abdu
ctis sonuerūt pectora palmis

Pro tribunali · i · ī tribunali · vt sit ptheseospalāge
id est p̄positio · pro prepositione · uel pro tribunali
id est · ad tribunal · vel pro tribunali · i · pro iudicio
dādo in tribunali · i · in sede iudiciaria ·

Protus ta · tum · i · p̄mus & d̄r a prothos

Prouectus · prouebo his · uexi · ctum · quod cōpo
nitur ex pro et uebo deriuat᷑ prouectus cta · ctum
id est · procul uel ante vectus · promotus · sublima
tus · auctus · cumulatus Vnde prouecta etas dicit᷑
annis aucta et cumulata

Prouentus a prouenio nis · ueni · uentū · quod cō
ponitur ex pro & venio deriuatur hic prouēt9 t9 ·
id est · abūdantia · Item casus · bonus euentus · sors
fructus · prosperitas · ƀm pap ·

Prouerbialis in prouerbium vide

Prouerbiolū li · di · puum prouerbiū

Prouerbiū a pro & uerbū dicit᷑ hoc prouerbium
bij · i · similitudo pabola · vbi aliud dicit᷑ et aliud in
telligitur quasi pro verbo positū · uel quasi verbū
pro alio · vnde hoc prouerbioluʒ li · di · & hic et hec
prouerbialis & hoc le · Et prouerbiosus sa · sum · &
compatur · vnde hec prouerbiositas tatis · & puer
bior aris · i · prouerbia dicere · uel prouerbijs vitupe
rare · sʒm hug · Papi · vero dicit · Prouerbia sūt aliud
habentia in medulla · aliud in superficie pollicentia

vide in parabola

Prouidētia a prouideo des· dicit̄ prouidēs tis· denti ·procul vidēs ·& a prouidēti addita a fit hec prouidētia tie· Et s̄zm boetiū in q̄rto de cōsolatōe Prouidentia est ipsa diuina rō in summo oīm p̄nci pe cōstituta que cuncta dispōit. Hoc qḋ tu iustis simum et equi seruātissimū putas oīa scieti proui dētie diuersum videt̄ Quicqd citra spez videas ge ri· rebus q̄dem rectus ordo est· Opinioni vero tue p̄uersa cōfusio· Et in v·libro idē dicit· Quid postu las ut necessaria fiāt que a diuino lumīe illustrant̄ Cū ne hoīes q̄dē necessaria faciāt esse que videāt Diuīa eī p̄notio naturā rez ꝓprietatēq3 n̄ mutat· manet itaq3 ītemerata mortalib⁹ arbitrij libtas· vi de in prescio p̄scis ¶ Item ꝓuidētia sumit̄ pro qua dam cura & solicitudine rez tp̄alium in futurz· Et scdm̄ hoc potest queri· An prouidētia rez tp̄aliuz & solicitudo sit licita. Ad hoc dico ꝙ prouidentia uel solicitudo rez tp̄alium tripliciter possit esse illi cita· Vno q̄dem modo ex p̄te eius de quo solicita· mur· si sc3 tp̄alia tanꝙ finē queramus Alio mō pro pter sup̄fluu3 studiū· quod apponitur ad tp̄alia ꝓ· curāda uel prouidenda· ꝓpter quod homo a sp̄ūali bus quibus p̄ncipalius inseruire debet retrahit̄· Et ideo dicitur math· xiij· ꝙ solicitudo seculi suffocat uerbū dei· Tercio modo ex parte timoris sup̄flui· quādo sc3 aliquis timet ne faciēdo quod debet ne· cessaria sibi deficiāt· Quod dn̄s tripliciter excludit math· vi· vbi dicit· Nolite soliciti esse ꝛc· Primo ꝓ pter maiora beneficia homī p̄stita diuinitus preter suam solicitudinē· s· corpus & aīam Secūdo ꝓpter subuētionem qua deus aīalibus et plātis subuenit absq3 ope humano s̄zm ꝓportione3 sue p̄sone· Ter cio ex diuina ꝓuidētia· ꝓpter cuius ignorātiā gen tiles circa tp̄alia bona querēda p̄ncipalius solicitā tur· Et ideo cōcludit ꝙ p̄ncipaliter nostra solicitu do debet esse de sp̄ūalibus bonis ·sperātes ꝙ etiā tp̄alia nobis prouenient ad necessitatē si fecerimus quod debemus· ¶ Et nota ꝙ ut dicit aug⁹ in li· d̄ sermone dn̄i in mōte· Cum videamus aliquē seruū dei prouidere ne ista necessaria sibi desint· non iudi cemus eum de crastino solicitū esse Nam & ip̄e do minus ꝓpter exēplum loculos habere dignatus est quos iudas deferebat· ut habetur iohis xii· Et in actibus ap̄loz capitulo iiij· scriptū est ·Ea q̄ sunt ad victum necessaria ꝓcurate in futurum ꝓpter in minētem famē· Nō ergo improbat si quis humano more ista procuret· sed si quis ꝓpter ista nō militet deo ¶ Item sciās ꝙ prouidētia siue solicitudo tp̄a lium in opibus misericordie· puta ad ꝓcurādu3 ne gocia pupilloz & paupez ordinatur ad finem ca ritatis· & ideo non est illicita nisi sit superflua Vi de in solicito solicitas

Prouidus prouida prouidū· penultia correpta in ꝓuisus exponitur

Prouincia a pro uel procul & victus· cōponitur hec prouincia cie· quasi ꝓcul posita & deuicta· Cū eīn romani olim vincēdo totū orbē in ius suū redi gerēt· procul positas regiones ꝓuincias appellaue rūt Prouincia etiā dicitur regio subiugata et tribu taria facta· vnde hic et hec prouīcialis & hoc ale· id est tributarius· Prouincia etiā dicitur cōfiniu3 regionū· Et prouincia signat celeriter aduerbi· Et ꝓuincia· i· prouidētia ·et officiū· ut ex prouincia fa ctum est· i· ex officio· Itē hec prouincia dicit̄ regio specialis· vnde comes prouīcie dicitur· vnde pro uincialis gentile nomen

Prouisus· a prouideo des· dicit̄ ꝓuidus da· dum· & prouisus sa ·sum· & est prouidus qui prouidet· Prouisus cui prouidet̄ · & p̄ compositionē· impro uidus da ·dum· & improuisus sa ·sum· & ꝓdu· vi· prouisus· sed prouidus cor· vi·

Proxim⁹ est sup̄latiuū de ꝓpe· dicitur eīn prope ꝓpior ꝓximus· vnde ꝓpe pius· ꝓxime aduerbi· & hec proximitas tatis· & proximo mas· & cōponit̄ cū ad et dicit̄ approximo mas· Et est neutz cū om̄i bus suis cōpositis· Item proxim⁹ q̄n3 accipit̄ ꝓ co gnato. uel ꝓpinquo· uel s̄zm sanguinē· uel s̄zm locu3 & s̄zm hoc habet vim positiui· & compatur proxi mus ximior· & caret sup̄latiuo· vnde proxime adū· In tercio aūt sentētiaz dicit̄ Hic notādum est pro ximū dici diuersis mōis sc3 conditōe p̄me natiuita tis· spe cōuersatōis· ꝓpinqtate cognatōis· rōe bene ficij exhibitōis· vide de illo in dilectio

Prudēs Vidēs componitur cū porro· et dicit̄ hic & hec & hoc prudēs tis· quasi porro· i· lōge vidēs futura ·peritus· vsu doctus ·callidus· exercitatiōe artis instructus· cōsideratus ·facūdus· qui facile fa ri potest· & compatur· prudēs tior. simus ·& a pru dēti datiuo addita a· fit hec prudētia tie· virtus car dinalis sc3 bonaz et malaz rez vtrarum q3 discre tio· Prudēs compouit̄ cū in· & dicit̄ imprudēs tis ge· om· i· nō prudēs· vel valde prudēs in quo sensu raro inuenitur· Virgilius in georḡ· Nunꝙ impru dentibus imber offuit· s̄zm hug̍· & respicit prudēs nō solum p̄sentia· sed et futura· Vnde dicit boetius Nō quod ante oculos situm est suffecerit intueri· rez exitus prudētia metit̄· Item q̄dam sapiēs· Pru dentis mos est varias inquirere causas· Vt valeat mētem certificare suam· Vide etiā in cardinalis· & s̄zm pris· a prudēs tis· is in er· fit prudēter· & ita d̄ similibus dicas· Itē scias ꝙ philosophus dicit in se xto ethicorum· Impossibilem est prudentē esse nō existentem bonum·

Prudētia in prudēs vide et in sapiētia

Prudētiūcula le· di· ꝑua prudētia

Pruina a pir dicitur hec pruina ne· frigus uel ge lu matutini tp̄is· qr vrit sicut ignis· Frigus eīn sic calor vrit· vnde hic & hec pruinalis & hoc nale· & pruinosus sa· sum· et produ· penul· pruina et prui nalis et pruinosus ¶ Hic nota ꝙ generās pruina3 est frigus excellens quod est simul cōuertēs et cō gelās vaporē ip̄m citra mediā aeris regionē ¶ Va por aūt qui materia eius est subtilis est· & ascēdit alte sicut ros si nō a frigore aeris inferioris p̄occu petur· Cū eīn sit triplex vapor sc3 pruine· niuis· & pluuie siue roris duo p̄ma istoz generātur ex frigo re prius spissante vaporē in nubē sc3 nix et pluuia Alia duo generātur a vapore in nube3 nō spissato sc3 ros et pruina· Sed ros generat̄ a frigido tp̄ato vaporē tm̄ resoluēte· Pruina vero generat̄ a frigi do exellēte vaporē et ꝯgelāte āteꝙ īcipiat ꝯuerti in aquam ·et ideo pruina nō est rotūda· sed exsp̄sa sicut uapor· nec pars coheret parti· sed sep̄at̄ a p̄te sicut etiā vapor distinctus fuit· Cū aūt vt dictu3 est sit subtilis vapor pruine vniuersaliter ·ab ipso expellit̄ calidū subito· & ideo nihil est quod molli ficet uaporē cōuersum et cōgelatum· & ideo pruīa est rigēs & dura· aer tm̄ introductus in vaporē nō expellit̄ ·et ideo p̄tes pruine quādo ꝯuerse sunt & cōgelate rare sunt· et quasi interrupte ¶ Et scias ꝙ differētia est inter rorē & pruinā· s̄zm ph̄m· qr cū ros & pruina conueniant in materia que est vapor subtilis tp̄e diei eleuat⁹ Differūt in generāte· quia

cũ sup illũ vapoꝛē venerit in aere frigus puũ. hoc est tpamētũ adiutũ ꝑ frigoꝛe aeris statim compmit ipm in roꝛem. Pꝛuia aũt est vapoꝛ cōgelatus ãteq̃ ꝙ ex ipso resoluaꝛ aqua. Cōueniũt aũt ros et pruina in duobus. quoꝝ vnũ est ꝙ neutrius vapoꝛ eleuatur qñ flat vētus sed potius ĩ sereno. Si em̃ flat vētus. aut ille est aquilonarius. aut meridionalis. aut oꝛiētalis. aut occidētalis. & siqdem est aquilonaris. frigidus est & impediens eleuationē calidi vaporis. Si aũt meridionalis ille cōgregatiuꝰ est nubiũ. & turbat serenitatē. & tũc iteꝝ nō eleuaꝛ vapoꝛ subtilis. sed spissus qui est materia pluuial'. Si aũt est oꝛiētalis. ille ē calidus. eo ꝙ sol diu agit in ipm et nō pmittit in vapoꝛe secũ esse equale frigidum. Si aũt est occidētalis. ille pluuiosus est ñ hñs uapoꝛē puꝝ et claꝝ qui est materia roꝛis l' pruine. Om̃es aũt secũdarij venti ꝓpꝛietates sequũtur pncipaliũ. Et ideo flante vento. aut non eleuaꝛ vapoꝛ roris & pruĩe. Aut si eleuaꝛ. ad foꝛmã roꝛis & pruine nō potest puenire. Et sic intelligiꝛ dictum phi qui dicit. Vapoꝛ roꝛis leuaꝛ in sereno. & non eleuaꝛ qñ flat vētus. Alioqn ut dicit frater albtus cōtradiceret sibi infra statim in proxĩo vbi diꝛ philosophꝰ ꝙ ros fit qñ flat auster nō septētrio. Hoc em̃ ueruꝫ est de materia roꝛis que eleuaꝛ in austro sed durãte austro materia hmõi ad foꝛmam roꝛis nō puenit. ſꝫ poniꝛ in austro succedēte. s. sereno. & hoc etiã veꝝ est de materia pruine. ¶ Cōueniunt etiã in hoc ros et pꝛuina ꝙ neutꝝ eoꝝ generaꝛ ĩ supmis montibꝰ altis. Cuius duas dicit esse cãs phs quaꝝ vna est ꝙ caliditas vehemēs est in eisdem locis q̃ sunt ĩ supmis montibꝰ illis. et iõ ãteq̃ vapoꝛ ad cacumina eoꝝ ascēdit. resoluiꝛ in aquã & descēdit in vallē. Altera cã est. quia aer nō longe sup cacumina eoꝛũdem montiũ inflamaꝛ & calescit calefactione vehemēti. & etiã si aliquid possit frigiduꝫ aeris locũ trãsire de vapoꝛibus et puenire vsq; ad cacumina eoꝝ. Illud em̃ ibi resoluiꝛ in aerē. Et idõ nō generatur inde ros uel pruina. Item scias ꝙ sicꝛ probatur in libꝛo de crepusculis. Vapoꝛes nō longius tribꝰ miliaribus. uel paulominꝰ a terra eleuãꝛ. Vide etiã in nix. & in ros. et in mons.

Prumosus sa. som. in pruina est.

Pruna ne. est carbo viuus. Et dum ardet dꝛ pruna a perendo. uel a pir. Sed dum extincta fuerit dicitur carbo. quia caret flama. Et a pꝛuna diciꝛ hic & hec pꝛunalis & hoc le. & pꝛunosus sa. sum. Et hec pꝛunus ni. quedã arboꝛ cuius fructus rubꝫ ut ignis. vnde hoc pꝛunũ ni. fructus eius. & hoc pꝛunetum ti. locus vbi pꝛuni crescũt. & pꝛuneus nea. neum. & pꝛodu. pꝛu. Vnde uersus. Illa calet prũa fert pꝛunus dulcia pꝛuna

Prurigo ginis. i pꝛurio ris. vide. & ꝓdu. ri.

Prurio ris. riui. ritum. prurire. i. molliter effluere pruritum habere. Et pꝛo fastidire ĩueniꝛ. vnde pꝛuriens tis. ge. om. Vnde in secũda ad thimo. ca. iiij. Coaceruabũt sibi magistros pꝛuriētes auribus. Et hinc hic pruritus tus. & hec pꝛurigo ginis. in eod̃ sensu. s. ardoꝛ et exustio carnis uel auriũ cogēs ad scalpendũ. Item pꝛurigo dicitur ipsa scabies q̃ pꝛuritum cōfert et ardoꝛē. Vnde & dicitur pꝛurigo q̃si perurigo. i. pustionem agēs. & ꝙ dicitur pꝛurigo quasi perurigo. videtur esse ethimologia. Vnd̃ pꝛuriginosus sa. sum. i. scabiosus. & pruridus da. dum. in eodē sensu scꝫ pꝛuritu et scabie plenus. Et pꝛodu. v. ante r. Vnde iuuenalis libro quarto. satira q̃nta. Incipiat pꝛurire choꝛo plausuq; probare. Hoc etiam patet p pꝛis. dicētem ꝙ nullũ uerbũ q̃rte cõiugatiõs habet v. correptã ante rio nisi sit meditatiuũ. sed pꝛurio nõ est verbũ meditatm̃. ergo nõ coꝛ. v. sicut nec scaturio ris.

Pruritus tus. tui. in pꝛurio ris. vide

Psallo is. o in i. psalli psallere. i. exultare. iubilare. congaudere. uel cãtare. ꝓprie enĩ psallere est gestu coꝛpis expmere gaudiũ mētis. & hoc quadã digna qualitate vocis. et caret supino. Vnd̃ dicit pꝛiscianus in decio libro. A psallo psallis psalli. supinum nõ legi. vide in sallo sine p. in s. litera.

Psalma a psalmus dꝛ hoc psalma tatis. l' hec psalma me. i. psalmus. & cõponiꝛ dyapsalma

Psalmista. in psalmus vide

Psalmodia. psalmus cõponitur cum oda quod ē cãtus. & diciꝛ psalmodia die. cãtus psalmi. ſꝫ psalmodes in vesica arene sunt. que ex indigestione ciboꝛum nascũtur. & acuiꝛ di. & ut dicit greg. Vox psalmodie cũ p intentionē coꝛdis agiꝛ. p hãc omnipotenti dño ad coꝛ iter paraꝛ ut intente menti uel ꝓphetie misteria uel compunctõis gratiã infũdat. sicut dixi in ꝓpheta vide in cãtus

Psalmographus a psalmus & graphos quod est scriptoꝛ cõponitur hic psalmographus phi. penul coꝛ. i. descriptor psalmoꝝ. vñ hec psalmographia phie. i. descriptio psalmoꝝ. & psalmographo phas id est describere psalmos

Psalmulus li. di. puus psalmus

Psalmus a psalteriũ dꝛ hic psalmꝰ mi. qꝛ ad psalterium cantabaꝛ. vnde hic et hec psalmista ste. qui psalmos cãtat uel cõponit

Psalteriũ a psallo lis. dicitur hoc psalteriũ terii. quoddã instrumentũ musicũ. quia eo psallebantur & cãtabantur psalmi. vnd̃ psalteriũ diciꝛ vbi psalmi cõtineñꝛ. vnde psalteriũ grece. hebꝛaice. nablat latine oꝛganum dicitur

Psaltes psalte. dicitur ptus in cithara uel oꝛgano. vnde in pmo palippo. ca. xxiii. Quattuoꝛ milia ianitores. et totidem psalte canētes dño in oꝛganis uel scdm pap. Psaltes. i. psallens. Et ut scribiꝛ ĩ histoꝛiis. Tradũt philosophi ꝙ armonia letũ reddat letioꝛem. et tristem tristioꝛem. Et ut dicunt matematici Multi demones armoniã ferre non possunt & qñq; nulli. Vnd̃ etiã in pmo regũ ca. xvi. diciꝛ ꝙ spũs dñi malus recedebat a saul. qñ dauid coꝛaꝫ eo psallebat in cithara. vide in cithara

Pseudo grece latine dicitur decipiens uel falsus. vnde pseudomenꝰ. i. fallax. & pseudolus la. lum. i. fallax. falsus. decipiēs. uel pseudolus dicitur falsus seruus. et malꝰ. a pseudo quod est falsus et dulos quod est seruus. Et componiꝛ pseudoapl'us. i. falsus apl's. Pseudo ꝓpheta. i. falsus ꝓpheta. Apocoli. Vidi de oꝛe pseudo ꝓphete exisse spũs tres immũdos. & pseudoxpianꝰ. i. falsus & decipiēs chꝛistianus. pseudographus. i. falsus scriptoꝛ. et sic ĩ similibꝰ potest esse compositio uel appositio. Et est pseudo indeclinabile ĩ vtroq; nũo. et om̃is generis ẜm hug. Quidã tamen dicũt ꝙ pseudo est tm̃ pluralis nũi. sed tene quod pus dictũ est. & coꝛ. penl'. pseudographus. pseudomenꝰ. pseudolus

Psitacus. A poeta uel poetria deriuatur hic psitacus ci. quedã auis que ĩ ĩdie litoꝛibus gignitur coloꝛe viridi. toꝛquem habens puniceũ circa collum. grãdi lingua & ceteris auibus latioꝛe. vnde & articulata veꝛba expmit. ita vt si eam nõ videas hoiem loqui putes. sed ex natura salutat et dicit chere. qd̃

est aue·sed cetera uerba dicit instructione. Vnde
quidam sub psona psitaci dicit· Psitac⁹ a vob̄ alio
rum nomīa disco·Hoc p me didici dicere cesar aue·
et. dr̄ hec auis vulgariter papagozo·

Ptolomei dicūtur reges egipti·sicut romani im
peratores cesares appellātur

Ptisana ne·fe·ge·est sucus ordei· vel pulmentū
inde factum· Vel ptisane dicūtur grece que ꝓprie
fieri solent in pila·vnde hoc ptisanariū ptisanarij
vas fictile in quo coquitur ptisana·Et ptisanari⁹
ria·riū·scd̄m hug· Pap·uero dicit ptisane ex diuer
sis pigmētis fiūt et liquoribus·Has quidā faciunt
de ordeo quod in pila decorticāt· Et scribitur ƀm
eum per p·in prima sillaba·Glosa dicit secūdo reg·
ca·xvii·quasi siccās ptisanas·Ptisana dicit̄ ordeuz
siccatum pilo tusum decorticatū·et fit inde cibus
aptus carētibus dentib⁹·Vnde quidā·Cortice nu:
data ptisanas nempe ordea dicas·& cor· penul·in
p̄dicto uersu·& bene ut puto·Vn̄ macer·Cuz pti
sana sucū porri sorbere iuuabit·Idē de feniculo ait
Renibus in ptisana radix decocta iuuabit· Et ma
gister bene·dicit ꝙ i·ante s·corripit̄ in ptisana· Et
ex hoc patet ꝙ ptisanariū cor·p̄mā sillabā·Vnd̄ al
legat uersum horatii in sermonib⁹·Tu cessas age
dum sume hoc ptisanariū orize·Nō em̄ est p·in se:
cunda sillaba·Patet etiā ex isto uersu ꝙ p̄ma et se
cunda sillaba corripiūtur.

Ptongus ptongi·id est.sonus·Inde dyptongus
id est·dualis sonus

Ptotos·id est·casus·Et inde per cōpositionez po
liptoton·monoptotus·

Puber a pubes bis·deriuat̄ hic et hec puber
uel pubes·uel pubis.genitio huius pube
ris·id est·puer pubē iam habens nel emit
tens scz qui generare potest·hic vir incipit esse a
quattuordecī annis·sed femina incipit esse viri po
tens ab annis duodecim·Et ita volūt qdam pube
rem ex annis dici scz qui quattuordecī annos exple
uerit·q̄uis tardissime pubescat·Sed certū est pu
berem esse qui ex habitu corpis pubertatē ostēdit
& generare iam possit.vnde et puber dicit̄ a pube
id est·a pudēdis corpis·qz hec loca tūc p̄mitus la
nuginem ducūt·& compōitur puber uel pubes uel
pubis·hic et hec impubes·uel impuber· uel īpubis
genitio huius impuberis·i·puer qui nōdum habet
barbā·ita dicit hug·Hoc etiā vult pris·in sexto li·
dicēs· Tā in is ꝙ in er·finita nomīa regulā seruāt
in er·termīatoꝶ·i·accepta is·faciūt gēm ut hic pul
uis uel puluer·hui⁹ pulueris·hic cinis l' ciner cine
ris·hic vomis l' vomer meris·Pretera cicero decli
nat puber puberis·Quidā ut ꝓbus pubes beris·
Quidā pubis beris·Ex hoc tn̄ compositū inuenit̄ si
milem hn̄s nt̄m genitio hic impubis·huius īpubis
Virgilius in v·Impubis iuli·Ab eo neutrū impube
Horati⁹ ꝓtulit in epodo. Et hic tremēti q̄stus ore
cōsistit puer īpube corpus· Cicero tn̄ ī iiii·īuect·
filiū qz eius īpuberē legatuz a patre missū·ita vult
pris·Isidorus cōcordat cū hug·& ponūtur hec uer
ba in quadā decretali de desponsatōe īpuberꝶ· Pu
beres a pube sunt vocati·i·a pudēdis corpis nun
cupati·quia hec loca p̄mo lanuginē ducūt·Quidaz
tn̄ ex annis pubertatē existimāt·i·eū esse puberem
qui quattuordecī annos impleuit q̄uis tardissime
pubescat·Certū est aūt eum puberē esse qui ex ha
bitu corpis pubertatē ostēdit.et generare iam pōt
Et puerpere iam sunt que ī annis puerilib⁹ pariūt

Puberculus a puber dicitur hic puberculus· &
hec pubercula diminutm̄ scz adolescētulus et ado
lescētula

Pubero a puber dicit̄ pubero ras·i·
crescere·pubere·iuuenere·& cōpōit̄·repubero ras·
& hinc puberasco scis·repuberasco scis·inchoatīa
& corripit be·

Pubertas tatis·est collectio puberꝶ·uel etas dif
finita quattuordecī annis·vel qua puer pubescit·
vnde puberto tas·pubertare·i·florere·& in puber
tate esse·& produ·pu·et format̄ pubertas a puber
addita tas:licet hmōi nomīa in tas vt in pluribus
formētur a genitio uel a datio addita tas·ut bon⁹
boni bonitas·felix cis·ci·felicitas·sicut dixi ī secū
da pte vbi egi de accētu noīm desinētiū ī as·¶De
pubertate etiam vide in puericia

Pubes a pubis deriuat̄ hec pubes bis·etas pueri
iam quattuordecī annoꝶ· & pubes·i· collectio ta
lium iuuenū ꝓprie Et pubes·i·p̄ma barba scz lanu
go. & ꝓprie pars inferior scz pectē·vnd̄ dicitur pu
bes quasi nubes pudēdoꝶ·Inde pubeo bes·bui·i·
crescē· cremētare·barbere·vel pubere·i·pubē emit
tere·& hinc pubesco cis·incho·i·barbescere·crescē
uel pubere.& pubescere·i·in tali etate esse·talē eta
tem habere uel ducere.& componit̄·impubeo bes
suppubeo bes·vn̄ impubesco scis·suppubesco scis·
inchoatīa·& ꝓducūt pu·

Pubeta a pubes dicitur hic & hec pubeta te·et
pubeda de·in eodē sensu·i·adolescēs·puer·& dicit̄
sic q̄si pubi dat⁹·& hic pubeto tas·& pubedo das
id est·pubere·uel puberare·

Pube tenus·due ptes sunt·sicut dixi in secūda p
te vbi egi de cōpositis a tenus

Publicanus a publicus dr̄ publicanus na·nū·pu
blicani dicebant̄ cōductores uectigaliū·fisci·ul' re
rumpublicaꝶ·siue qui vectigalia publica exigunt
uel qui p secularia et publica negocia lucra sectā
tur·vnde dicti sūt scd̄m hug·Vel ƀm bedā·Publi
canus dicitur qui amisso pudore publice peccat·ul'
qui vectigalia·i·tributa publice exigit·Glosa autē
super illud mathei v·None publicani hoc faciunt
sic dicit·Publicani·exactores·romanoꝶ·quos iudei
sic uocāt·quia de republica curā gerebāt·Dicūtur
etiā nomē traxisse a romano rege·qui p̄mus eos or
dinauit·Scd̄m vero remigiū publicāi dicebātur mi
nistri herodis constituti a publio romano rege·ad
exigēda vectigalia·siue qui publica negocia exerce
bant·& per fraudes·& periuria iniusta lucra sibi
accumulabant·

Publicit⁹ adū·i·publice a publicus dr̄·& cor·ci

Publicus· Publius fuit quidā qui rem suā p̄mo
loco cōem fecit & publicā·& inde tractū est publi
cus ca.cum·i·cōis·Sed cōe dr̄ ꝓprie quod ptinet
ad hoīes eiusd̄ ciuitatis·publicū hoc quod ad oēs
generaliter·Quidā tn̄ dicūt ꝙ publicū dicit̄ quasi
populicū a populo.& ƀm hoc publicū est quod p
tinet ad homīes eiusdē ciuitatis·Cōe quod ad oēs
generaliter Sed p̄ualet quod prius dictū est·vnd̄
publice aduerb.& hec publicitas tatis·& publico
cas·i·diuulgare·cōem facere·uel diffidare·diffama
re·& est actiuū cum suis compositis siqua habet·
Vide in notorium

Pudens tis·in pudeo des·est·

Pudenda·i·genitalia·ab eo ꝙ pudeat illoꝶ·uel a
pube dicta·ƀm papiam·

Pudeo des dui dere·id est·pudorē habere·vere
cundari·et non est in vsu·Vnde pudet impsonale·
quod cōstruit̄ cū actō et gtō·vt pudet me tui·et
hinc pudēs tis gn̄is omnis·et cōpatur·pudēs tior

t'ssim⁹. Vnde pudēter ti⁹. tissime aduerbiū. et hec pudentia tie. id est. verecundia. et cōponitur Impudens. i. nō pudēs cui pudor & pudicia ꝓcul abest. Et nota ꝙ pudens opinionē verā et falsam metuit. Sed verecūdus nō nisi verā. Et cōponitur cū in et dicitur impudēs penul. corr. Item a pudet dr̄ pudibūdus da. dum. i. verecūdus. vnde pudibūde aduer. Pudet componit̄. dispudet. i. ualde pudꝫ ul' diuersis modis pudet. Item pudeo componit̄. d̄pudeo pudes. vnde depudet impsonale. i. valde pudere. uel pudorem amittere. perpudeo des. i. perfecte pudere. uel ualde. prepudeo des. i. p̄ aliis pudere. ꝓpudeo des. i. ꝓcul vel ꝓ alio pudere. repudeo repudes. i. iterū pudere uel pudorē amittere. Pudeo & pudet neutra sunt cū suis cōpositis. Et faciunt preteritū in ui. diuisas. & caret supīo. licet s̄m antiquos inueniat̄ puditū. & ꝙ primā corripiat patet p ouidiū in epi. dicētem. Dicere que puduit scribē iussit amor. Et ouidius de arte. Si doctus videare rudi petulās ve pudenti

Pudicicia cie. in pudicus vide.

Pudicus a pudor dicitur pudicus dica. cum. i. castus. quasi pudoris custos. vel amicus. & compat̄. vnde pudice cius. sime. aduer. & hec pudicicia cie. integritas uel castitas. Differunt tñ in hoc quia castitas est virtus motus libidīs domās & eius signa abhorrēs. Sed pudicicia est virtus motū libidinis domās. sed eius signa nō abhorrēs. Signa aūt ei⁹ sunt gestus corpis. vox blāda. accurate ornari. Vñ virgines castas dicim⁹. matronas aūt pudicas. Et ꝯponitur. impudicus ca. cum. & produ. di. Vnde ouidius. epi. Ille tñ pietate mea p̄cibusqꝫ pudicis. Itē ꝙdam. Sobrius a mēsa: de lecto surge pudic⁹.

Pudor a pudor deriuatur hic pudor doris. & est corpis. sicut pudicicia mentis. Et est pudor uerecūdia ex aliquo casu innata que nō auferēs memoriā linguā impedit. vnde pudorosus sa. sum. et pudorus ra. rum. in eodē sensu. i. pudore plenus. & corripit pu. Vnde in thobia dicit̄. Porcorū siliquis pudor est inhiare fauillis

Pudoratus a pudor doris. dicitur pudoratus ta tum. i. pudore suffusus. Et compōitur expudorat⁹ id est. extra pudorem positus. impudēs et impudoratus ta. tum. in eodē sensu

Puella le. in puer est

Puellaris a puellus. uel puella dicitur hic et hec puellaris & hoc re. & deriuatur a puer. vid̄ i puer Vnde ouidius epi. Alta puellaris tardat arēa pedes Itē nūi xxx. ca. In etate puellari.

Puellulus. in puer vide

Puellus. in puer est

Puer a pus puris deriuatur hic puer pueri. quia in pure. i. in custodia tenet̄. Vel ut mimo marcello placet. puer dicitur a punio nis. quia pueri uerberibus solent puniri et coerceri. uel puer dicit̄ a puritate. uel a paruitate et pilorū et aliarū rerū. Et notādum ꝙ tribus modis dicitur puer. Natiuitate. s. ut puer natus est nobis. Etate ut nouennis decennis. Obsequio uel fidei puritate. Vnde dñs ad hieremiā. puer meus es tu. noli timere. Item notādū ꝙ antiqui dicebāt hic puerus pueri. & hic & hec puer pueri. & a puer dicitur hec puera. i. puella. & hic puerulus. & hic puerculus li. di. & hec puerulale. & puercula le. di. sunt similiter. & hic et hec puerilis et hoc le. ꝓducta penultiā. vnde pueriliter aduer. & hec puerilitas. Item a puer dicit̄ hic puellus li. di. vnde hic puellulus similiter dimi. & hec puella. & hinc puellula omīa di. Item a puell⁹ dicit̄ hec puella. & hic et hec puellaris & hoc re. & hinc puellariter aduerbiū. & hec puellaritas ritatis. Et nota ꝙ puellus & puera nō sunt in frequenti vsu. nec puer⁹. licet ab eo diminutiū. sit in frequēti vsu scꝫ puerulus penul. cor. Nam a puer dicit̄ puercus. & a puerus puerul⁹ ꝓprie dr̄.

Puerculus li. di. puus puer. in puer est.

Puericia a puer eri. addita cia. dicit̄ hec puericia cie. secūda etas. quasi pura et nō ad gignēdū apta & durat a septimo vsqꝫ ad quartumdecimū annū Sed pubertas est etas adulta que iam gignere pōt & incipit a quartodecio anno

Puerilis. in puer est.

Puero a puer deriuat̄ puero. ras. rare. raui. i. esse uel fieri puerū. uel crescere ad mod̄ pueri. Et ꝯpōit̄ repuero ras. i. iterū redire ad puericiā. & hic puerasco scis. repuerasco scis. incho.

Puerpera. Puer ul' puera cōponit̄ cū pario. & dicitur hec puerpera re. que puerū uel puerā parit. & ꝓprie puerpera dicit̄ in primo partu. & inde dicit̄ hoc puerperiū perii. partus pueri. vl' puere. & proprie p̄mus. vel puerperiū dicit̄ loc⁹ i quo puer cōcipit̄ & morat̄ in vtero matris vsqꝫ ad ptū s̄m augustinū. Papias vero dicit. puerperiū prim⁹ ptus vel puer in vtero format⁹. & corripit penultimam puerpa. Quare nō dicat̄ puerper⁹ dixi in tercia parte vbi egi de verbo.

Puerperiū in puerpera est

Puerulus li. in puer vide.

Puer⁹ pueri in puer vide

Pugil a pugillus dicit̄ hic pugil gilis. qui certat pugnis. & pugillor laris. i. pugnare. certare. l' quēdam ludū exercere. s. pangraciū facere. i. de manu in manū aliqd subtrahere. vnde hic pugillator. i. pugtor pugil. sed pugil ex ꝓpria fortitudie. pugillator ex arte. Et pugillator. i. pangraciari⁹ scꝫ q̄ aliqd d̄ manu in manū subtrahit. & pugillatori⁹ ria. rium. Item a pugil vl' pugillor dicit̄ hic pugillatus lat⁹. tui. ars uel actus dimicādi. seu pigillādi. Et inde pugilicus ca. cum. vnde pugilice aduer. penul. cor. Et scias ꝙ pugil facit gēm pluralē pugilū pel'. cor. vnde patet ꝙ scribit̄ p vnum l.

Pugillaris a pugnus dicit̄ hic pugillus li. di: & hoc pugiliū li. quod pugno defert̄. & in quo scribitur. vt liber. uel tabula. vel carta. Vnde martialis capella. Pugillo asseuerāte dictauerit. & idē dr̄ pugillare laris. ꝓ eodē. s. penna. uel cornu. vl' tabula manualis. Vnde in euāgelio luce. Et postulās pugillarē scripsit dicēs Et hic et hec pugillaris & hoc re. quod ptinet ad pugnū. vl' quod potest replere pugnū. & ꝓdu. penul. pugillaris.

Pugillo a pugio onis. dicitur hic pugillo lonis. cū pugione. i. cū gladio pugnās

Pugillus li. in pugillaris exponitur

Pugio onis. masculini gn̄is a pungēdo. i. transfigendo dictus est. Est eñ quoddā instrumētum ferreum lōgum & acutū. vel est gladius puus bis acutus lateri adherēs. Idē et clunabulū. uel cluniculū quia religetur ad clunē. Numeri xxv. Pugione arrepto & produ. penul. geniti.

Pugna a pugnus dicitur hec pugna gne. qr olim in initio vsus fuit in bello pugnis ꝯtendere. uel qr olim p̄mo belū pugnis incipiebat̄. Vnde & pugna etiā duorū est. & aliqñ sine ferro

Pugno gnas. dicit̄ a pugn⁹. et est pugnare id q̄d certare. cōtendere. & ꝓprie pugnis. sed iam ad aliā

trãsijt· vnde hic & hec pugnax cis· qui ſepe & aſſi
due pugnat· Et compatur· pugnax cioꝛ· ſimus· vñ
pugnaciter cius· ſime· aduerbiũ· & hec pugnacitas
tatis· & pugnaculus la· lum· i· aliq̃ntulum pugnãs
Item a pugno dicitur pugnabũdus da· dum· i· pu-
gnanti ſimilis· Pugno cõponitur· cõpugno nas· i·
ſimul pugno· dẽpugno nas· i· valde pugnare uľ de
bellare· deuincere· Expugno nas· i· deuĩcere· debel
lare· uel ualde pugnare· vnde hic et hec expugnabi
lis & hoc le· vnde expugnabiliter aduer· & cõpo
nitur· inexpugnabilis· le· biliter· Impugno gnas· i·
in pugna capere· uel inuadere· debellare· repꝛhendẽ
redarguere· ꝓpugno nas· i· ꝓcul uel ꝓ aliquo pug̃
re· uel valde· oppugno nas· i· cõtra· vel vndiq̃ꝫ pug̃
re· uel expugnare· uel impugnare· repugno nas· i·
iteꝝ pugnare· vel reſiſtẽ reluctari· Pugno & eius
cõpoſita ſunt neutra p̃ter depugnare· ꝓ debellare
expugnare· & impugnare· & oppugnare· ꝓ expug̃
re· vel impugnare que ſunt actiua

Pugnula le· di· ꝑua pugna

Pugnus a pũgo gis diciẽ hic pugnus gni· quia
dum pungere volumus· manu pugnũ facim᷒· et cũ
eo pungimus· & diciẽ pugnus clauſa manus cõpſ
ſione digitoꝝ

Pulcer cra· crum· a ſpecie cutis et pellis diciẽ· ſcꝫ
qui pulcrã habet ſupficieꝫ cutis· vnde et a pellis dꝛ
& compatur· pulcer pulcrioꝛ rimus· ꝑ duo r· quia
formatur a pulcer nomĩatĩo addita rimus· vñ pul
cre crius· rime· aduerƀ· & hec pulcritudo dĩnis· &
compõitur· ꝑpulcer cra· crum· i· valde pulcer· Et
nota ꝙ licet pulcer ꝓꝓrie dicatur de coꝛpe trãſferẽ
tñ ad alia· & nõ debet aſpirari pulcer· Vnde dicit
apuleius ꝙ errant qui pulcer & ſepulcꝛũ ꝑ ch· ſcri
benda exiſtimãt· qꝛ in latinis dictionib᷒ poſt c· no
ta aſpiratõis ſcꝫ h· nũꝙ̃ repitur

Pulex a puluis deriuaẽ hic pulex cis· maſc· ge· qꝛ
ex puluere naſciẽ· uel quia magis ex puluere nutriẽ
vnde pulicoſus ſa· ſum· i· plenus et abũdans pulici
bus· et compatur· vnde hec pulicoſitas tatis· i· ple
nitudo et abũdantia pulicũ· & pulicarius ria· riũ·
& hoc pulicinũ· et pulicetũ locus vbi pulices abũ
dant· & cor· pulex penul· genitĩ· Qꝛ aũt dicitur pu
lex quaſi in puluere latẽs· ethĩa eſt.

Pulicarius ria· riũ· in pulex eſt·

Pulicetũ ti· pel· ꝓduc· in pulex exponiẽ

Pulicoſus ſa· ſum· in pulex expõitur

Pulios a pulex cis· diciẽ hec pulios q̃dam herba
qꝛ ſemen ſimile pulicibus habeat· vñ et eam latini
herbam pulicariam vocãt

Pullatus ta· tum· in pullus eſt·

Pullulo a pullus dicitur pullulus la· lum· a quo
deriuatur pullulo laſ· laui· lare· i· germinare· multi
pliciter creſcẽ· multiplicari· facta trãſlatiõe a pul
lis qui ꝓducũtur ex ouis multipliciteꝛ Et cõponiẽ
repullulo las· i· iteꝝ poſt caſuꝫ pullulare· et creſce
re· et coꝛripit penul· Vnde thobias Pullulat ex gu
ſtu multiplicata fame·

Pullulus la· lum· in pullus eſt·

Pullus a ꝑuus vel pupus· dicitur pullus la· lum·
& hic pullus li· i· ꝑuus· vnde homo ꝑuus diciẽ pul
lus Item nati recẽtes oĩm auiũ & etiã quadrupedꝰ
pulli dicũtur· quaſi pupi parui· uel pulli dicuntur
quaſi polluti a polluo luis· qꝛ polluti ſunt· vndꝰ dici
tur pullus la· lum· i· niger gra· gruꝫ· quod eñ nigꝝ
eſt quaſi pollutum eſt· Vnde hiero· ad nepocianũ·
Veſtes pullas eque vita ut cãdidas· & inde pulla
tus ta· tum· i· nigris veſtibus indutus· Iuuenalis·
Hoꝛrida mr· pullati ꝓceres ⁊c̃ Itẽ a pullus ꝓ nato
dꝛ pullulus la lum· di· & inde pullulo las·

Pulmẽtariũ rij· in pulmẽtum eſt

Pulmẽtum a pulpa pe· diciẽ hoc pulmẽtum ti· ci
bus delicatus et ſuauis· vnde & hoc pulmẽtarium
tarij· ꝓ eodem· & pulmẽtarius· ria· rium· Item pul
mentarium diciẽ q̃libet cibus p̃ter panẽ ſcꝫ compa
naege· Quidam tñ dicũt ꝙ pulmẽtum deriuatur
a puls pultis·

Pulmo monis· in pleumon vide·

Pulpa a palpo pas· diciẽ pulpa pe· caro ſine pin
guedine· ſicut eſt tumida & groſſa caro cruriuꝫ· &
bꝛachioꝝ· quaſi palpa· quia palpitat & reſilit ſepe·
& põitur q̃nq̃ꝫ ꝓ adulatõe & delectatõe· quia taľ
caro et ſuauis eſt & delectabilis ad veſcẽdum· vñ
hec pulpula le· di· & pulpoſus ſa· ſum· i· pulpis ple
nus· & compatur· vnde pulpoſe ſius· ſime· aduer·
& hec pulpoſitas tatis· uel diciẽ pulpa a pulſ· quia
olim cũ pulte mixta cõmedebãtur

Pulpamẽtum menti· i· pulmẽtum uel delectamẽ
tum· & dicitur a pulpa

Pulpitum a publicus diciẽ hoc pulpitũ ti· analo
gium legiũ lectrũ legitoriũ· quia ibi publice legũt
ut poſſint cõſpici a populo

Pulpoſus ſa· ſum· in pulpa eſt

Pulpula le· di· ꝑua pulpa

Puls pultis femĩ gñis pulmẽtum ſimplex ex fari
na a pellẽdo ſcꝫ ĩfirmitatẽ & debilitatẽ dicta· pul
tes placẽte q̃ tenuiſſime ſunt dicũtur· ſꝫm pap·

Pulſim aduer· a pello lis· dicitur

Pulſito tas· penul· coꝛ· in pulſo ſas· eſt

Pulſo pulſas pulſaui pulſare· i· frequẽter pellẽ
& eſt verbũ frequẽtatm̃· & formaẽ a pulſu ſupino
de pello lis· v in o· a quo pulſito tas· aliud frequen
tatm̃· & cõpõitur cõpulſo ſas· ꝓpulſo ſas· impulſo
ſas· q̃ pñt deriuatia eſſe a cõpoſitis a pello pellis·

Pulſus a pello lis diciẽ hic pulſus ſus ſui· & pul
ſus ſa· ſum· ꝑticipium· uel pulſus ſus· vocatus eſt·
quia pulſitat uel palpitet· cui᷒ iudicio aut ĩfirmita
tem intelligimus aut ſanitatẽ· pulſus pulſa pulſuꝫ
id eſt· eiectus· fugatus· ſꝫm papiã

Pulto pultas eſt frequẽtatm̃ a pello pellis pepu
li pulſum ſecũdum antiquos pultum pultu v in o
fit pulto pultas

Puluer in puluis vide

Puluerosus ſa· ſum· in puluis eſt

Puluerulentus puluerulẽta puluerulentũ· id eſt·
puluere plenus a puluere & lẽtos plenũ cõpõitur
vnde hec puluerulentia tie·

Puluillus li· ꝑuus puluinuſ

Puluinar puluinaris in puluinus vide

Puluinulus li· di· ꝑuus puluinus

Puluinus A pluma dicitur hic puluinus ni· id eſt
ceruical quaſi pluuinus quia de pluma fiat vel dici
tur a pull᷒ qꝛ de plumis pulloꝝ fiat· vnde hᵒ pul
uinar naris ideꝫ quod puluin᷒· Et puluinaria dicũ
tur quãdoq̃ꝫ ipſi lectuli vel lectiſternia que ſterne
bantur in templis· vnde ipſa templa et feſta dicun
tur puluinaria· Sed puluinus priuati hominis eſt·
Ceruical vel puluinar regũ et diuitũ· Puluini etiã
ſunt machine quib᷒ naues deducunẽ et ſubducun
tur ĩ poꝛtũ et ꝓd· pnľ· puluin᷒ vel puluiãr· vñ oui
di᷒ ĩ xvi· epi· Collaq̃ꝫ puluino noſtra ferẽda dedi·

Puluis a pello pellis deriuaẽ hic puluis vel pul
uer· quia pellaẽ & tollatur a vento· & addita is· ad
nominatm̃ puluer fit geniti᷒ pulueris· vt oñdi in
puber· vnde puluere᷒ rea· reum· quod eſt de pulueẽ

vel ad puluerē ptinens. & puluerosus sa. sum. id ē puluere plenus Et p compositionē puluerulentus puluerulēta puluerulētū in eodem sensu. & vtrūqʒ compatur. vnde hec puluerositas puluerositatis: & hec puluerulētia tie

P umex a spuma me. dicit hic pumex cis. q̄si spumex scʒ lapis leuis & cauernosus. quia spume desitate cōcretus fiat. & tātam habet refrigerādi naturam. vt in vas missus musta deferuere desināt. vñ pumicosus sa. sum. & compat. et pumico cas. penl' correpta. id est. pumice aptare. Et est actiū cū omībus suis compositis. Itē a pumex pumice⁹ cea. ceū & cor. pumex penul. gti

P umicellus li. di. puus pumex

P umico cas. in pumex est.

P umiculus li. di. paruus pumex

P uncto a punctū cti. deriuat. pūcto ctas. punctaui ctare. i. pūcta facere. uel pūctis distinguere vnde pūctatim aduer. p pūcta distinctim. & componitur. depūcto ctas. i. pūcta remouere. dispuncto ctas. repūcto ctas. iterū pūctare Itē pūctare pōt etiam frequētatiū esse hui⁹ verbi pungo. i. frequēter pungē. A quo punctito tas. aliud frequē.

P unctor ctoris. in punctoriū vide.

P unctoriū a pūgo gis. pūxi. dicit hic pūctor pūctoris. vnde pūctorius ria. riū. & hoc pūctorium cū quo pūgimus. & pūctim aduer. i. pūgēdo.

P unctum cti. in punctus vide.

P unctus a pūgo gis. xi. pūctum. dicit hic punctus ctus. ctui. actus uel passio pungēdi. uel qd pūgendo facimus. & hic pūctus ctus. & hoc punctum cti. in eodē sensu. scʒ quod pūgendo facimus vel principiū linee. Item punctū est simplex uel indiuisibilis q̄titas. prima in compositōe linee. & vltima in resolutōe. vnde hic et hec pūctalis & hoc le. & componit. bipunctalis & hoc le. tripūctalis. ctale. quadripūctalis le. quinquepunctalis le. sexpunctalis le. i. cōstans ex duobus uel trib⁹ uel q̄tuor vel quinqʒ vel sex pūctis. vñ hec bipūctalitas tatis. tripūctalitas tatis. quadripūctalitas tatis. quinquepnuctalitas tatis. sexpūctalitas tatis. Itē punctū dicit in compoto quarta ps hore. Et sciās q̄ masculinū scʒ pūctus cti. iam cessauit in frequēti vsu. quia nō vtimur nisi neutro. dicimus em̄ hoc punctū cti. Idem dicendū est de stadius & stadiū catinus et catinū. qz eoꝝ masculinū iam cessauit in frequēti vsu. Item est signū segregās intellectum. & spm recreās platoris. & ſm hoc coma. colū. & piodus sunt pūcta. vide in catinū. & in vita

P ungito a pūgo gis. dr pūgito tas fre. i. sepe pūgere. Pōt etiā esse mōi impati tpis futuri. depūgo futuro pūgito. et cor. penul.

P ungo gis. pūxi vel pupugi. pungere. i. pūctuꝫ facere vt in libro. Et tūc ꝓprie facit preteritū pūxi Item pūgere. i. stimulare cōfigere. & tūc ꝓprie facit pupugi. vt Ego pūxi libꝝ. & pupugi illū. vnde pungo compōitur. Cōpungo gis. i. pungere simul cōmouere. Depūgo gis. i. valde uel deorsum pungere. uel a pūcto depellere. & ponit simpliciter ꝓ depellere. Dispūgo gis. i. diuersis modis pungere vel dispēsare. vel donare. vel deorsum a puncto facere. uel expellere. Expungo gis. i. extra pellere. extra pūctum scriptōis ponere & delere. & hinc dicimus expunctores et dispunctores eos qui expellunt alios ab hereditate et delēt nomīa eoꝝ de tabula testamēti Vel eos sic dicimus quia in signādis perāt testamētis. et eoꝝ inserebāt punctos q̄ erāt

inhereditādi. vel eoꝝ quotiens expediebat auferebant noīa qui erāt exhereditādi Impugo gis. i. intus uel intro vel valde pungere. Repungo gis. i. iterū uel retro pungere scʒ viceuersa pungētem pūgere. Pungo & ei⁹ cōposita sunt actiua. Et pūgo duo habet pterita ſm duplicē eius significationem Cōposita vero ab eo tm̄ habēt vnū pteritum scʒ in xi. pter repungo quod retinet pteritum sui simplicis in diuersis significationib⁹. sicut & simplex scʒ repunxi. & repupugi. ſm hug. Et prisci. in x. li. sic dicit. Pungo pupugi uel xi. Expungo uero xi. dicimus. ac repungo repupugi. & xi. ut capro videtur Cum em̄ qui nos pupugit talionē vel vicē a nobis redditā ostēdimus. repupugi dicimus Qñ vero de ordē uel de kalēdario loqmur repūxi dicimus.

P unicus ca. cū. pel'. cor. in feniceon expōitur

P unio a pena dicitur punio nis. punire. i. penam irrogare. vnde punitus ta. tuꝫ. & compatur. & cōponitur. Impunitus ta. tum. & ꝓdu. pu. vñ q̄dam Nil magis ingratū q̄ nō punire reatū. ¶ Quibus de causis puniat de⁹ homies. hoc habes i pena.

P unxi. pteritum de pungo gis.

P upa a pupus dicitur hec pupa pe. Pupe dicūt q̄dam statiūcule quas virgines solēt facere in modū filiaꝝ & vestibus obuoluere. quas postq̄ ad annos nubiles veniebāt & puerilibus abrenūciabāt. quasi sub potestate veneris futuri venere sacrificabant. Vñ psi⁹. Dicite pōtifices i sacro qd facit auꝝ. Nē pe hoc qd veneri donate a virgine pupe.

P upilla le. in pupillus est

P upillaris in pupillus exponitur

P upillus a pupus dicitur hic pupillus li. di. puer qui infra annos pupillares cōstitutus est. in tutela alicuius. Et pupillus vel pupilla dicit qui vel que caret patre vel matre vel vtroqʒ. scʒ orphanus uel orphana. vel orphanus est grecū. pupillus vero latinū. Nam i psalmo vbi legitur. Pupillo tu eris adiutor. grecus habet orphano. Vel dicit a pup⁹. qz habet paruā cōsolationē. vel a pupus dicit pupilla le. meditulliū oculi. quia sit pua. vel dicitur a puella. qz sit pura & impollura sicut puella. Hāc pleriqʒ papulā vocāt sed false. Et hinc pupilli dicūtur q̄si sine oculis. i. a parētibus orbi. Sed hi vere dicūtur pupilli quoꝝ parentes ante decesserūt q̄ ab illis nomen accipirēt. ceteri orbi vocātur. vnde hic et hec pupillaris & hoc lare. & pupillariter aduer. & hec pupillaritas tatis. ¶ Et sciās q̄ pupill⁹ ꝓdu. pmā licet anticlaudian⁹ eā corripiat dicēs. Sustētat regat & pascat faueatqʒ pupillos. Horatius enim ei contradicit dicens. Pupillos quos dura premit custodia matrum

P uppis a post deriuatur hec puppis p geminū p Actō puppem uel puppim. Ablatio a puppe vel a puppi. Gēus pluralis haꝝ puppiū. & actūs plura lis facit in es & in is. has puppes uel puppis. & est puppis posterior ps nauis. quasi postposita. & ponitur sepe p ipsa naui. Vnde i grecismo dicit Prora prior nauis ps vltima dicito puppis. Dic lat⁹ eē ratē vetrem dic esse carinā.

P upupugi est preteritum de pungo pungis. et corripit penultimam

P upula le. di. pua pupa. & cor. pel'.

P upus pa. pum. id est. puus

P urgatoriū a purgo gas. dicit hoc purgatoriuꝫ torij. & purgatorius toria. torium. & dicit purgatorium locus vbi purgātur aīe. ¶ Et sciās q̄ ut ꝓbabiliter credit locus purgatorij est duplex. Vn⁹

scd̄m legez cōem· & sic locus purgatorij est locus
inferior inferno ꝯiunctus·sicut dixi supra in infer
nus·ita ꝙ idem ignis sit qui damnatos cruciat ī in
ferno·& qui iustos in purgatorio purgat ꝗuis dā
nati ꝯm ꝙ sunt inferiores merito et loco inferiores
ordināndi sint·Alius est locus purgatorij ꝯm dispē
sationem·& sic qn̄qȝ in diuersis locis aliqui puniti
legūtur· vel ad viuoꝝ instructionē·vl' ad mortuo
rum subuētionem·& ut viuētibus eoꝝ pena ĩnote
scens p suffragia ecclesie mitiget̄ ¶Item ut dic̄ au
gustinus in xxj·li·de ciui·dei·Temporaneas penas
id est·purgatorias alij in hac vita tm̄·alij post mor
tem·alij nūc & tūc·verumtn̄ ante iudiciuȝ illud se:
uissimum nouissimūqȝ patiūtur·Item ut dicit gre
gorius in decretis Aīe defūnctoꝝ scȝ in purgato
rio existētiū quattuor mōis soluunt̄ Aut oratōibꝰ
sacerdotū·aut p̄cibus sanctoꝝ· aut caroꝝ elemosi
nis·aut ieiunio cognatoꝝ ¶Item ꝯm aug̃·mortui
pn̄t scire qn̄ suffragia a viuis ꝓ eis fiūt q̃ttuor mo
dis·Primo p diuinā reuelationē qn̄ scȝ deꝰ hoc eis
reuelat·Secūdo p bonoꝝ angeloꝝ manifestationē
Angeli em̄ qui semp nobiscū sunt· & omēs actus
nostros cōsiderāt·statim ad eos possunt descēdere
& eis ꝓtinus nūciare·Tercio p aīaꝝ hinc exeūtium
intimationē·Aīe em̄ que de hoc mūdo trāseūt hec
& alia eis nūciare possunt· Quarto nihilominus
scire hec possunt p expientiam & releuationē·Cuȝ
em̄ a penis se r̄leuari sentiūt·suffragia ꝓ se fieri re
cognoscūt ¶Item scias ꝙ indulgētie pn̄t valere il
lis de purgatorio·ꝯm diuersam tn̄ indulgentie for
mam·Si em̄ talis sit indulgētie forma·Quicūqȝ fa
ciet hoc uel illud·habet tātum de indulgentia·Ille
qui hoc facit·nō potest fructū indulgētie in alium
trāsferre·quia eius nō est applicare ad aliquē aliuȝ
ĩtentionē ecclesie·p quā ꝯnicantur cōmunia suffra
gia ex quibus indulgētie valēt·Si aūt indulgentia
sub hac forma fiat Quicūqȝ fecerit hoc vel illd̄ ipe
& pater eius·uel quicūqȝ alius ei adiūctus in pur
gatorio detētus tm̄ de indulgētia habebit talis ĩdul
gentia·nō solum viuo sed etiā mortuo ꝓderit·Nō
em̄ est aliqua ratio quare ecclesia possit transferre
merita ꝯmunia quibꝰ indulgētie innitūtur ī viuos
& n̄ mortuos·Nec tn̄ seq̄t̄ ꝙ p̄latus ecclesie possit
ꝓ suo arbitrio aīas a purgatorio liberare·qr ad hᵒ
ꝙ indulgētie valeāt·requirit̄ cōueniēs causa ad in
dulgētiam faciēdā Ad hoc em̄ ꝙ valeāt indulgētie
tria requirūtur scȝ autoritas dispensandi hunc the
sauꝝ·& vnio eius cui dispēsat̄ ad eum cui merebat̄
quod est p caritatē·Vnde requirit̄ autoritas ex pte
dantis indulgētias·Item caritas ex pte recipiētis·
Item tercio requirit̄ ratio dispēsatōis p quā salua
tur intētio illoꝝ qui opa meritoria fecerūt·vt·s·fe
cerit ad honorē dei et vtilitatē ecclesie in generali·
¶Et nota ꝙ in purgatorio duplex est pena·Vna
damni inq̃tum scȝ retardant̄ a diuina visione·Alia
sensus ꝯm quod ab igne corpali instrumēto diuine
iusticie puniūtur·et q̃tum ad vtrūqȝ pena purga
torij mĩma excedit maximā penā huius vite Quan
to em̄ magis aliquid desiderat̄·tāto eius absētia est
molestior·Et quia affectus quo desiderat̄ summū
bonū post hanc vitā in aīabus sanctis est intētior
quia nō retardatur affectus mole corpis·Et etiam
quia terminus fruēdi summo bono iam aduenisset
nisi aliquid impediret·Ideo de retardatōe maxime
dolent·Similiter etiā cum dolor nō sit lesio·sed le
sionis sensus·tāto aliquis magis dolet de aliquo le
siuo q̃tomagis ē sensitiu̇·Vnde lesiones q̄ sunt in
locis maxime sensibilibus ·sunt maximū dolorem
causantes·Et quia totus sensus corpis est ab aia
ideo si in ipam animā aliquod lesiuū agat·de neces
sitate oportet ꝙ maxime affligatur·Et ideo opor
tet ꝙ pena purgatorii quantum ad penā damni et
sensus excedat omnē penā huius vite·Vnde augꝰ
in quodā sermone dicit·Ille ignis purgatorij duri
or erit q̃ꝙ quiquid in hoc seculo penaꝝ aut sentire
aut videre aut excogitare quis potest·Vide etiam
in penitētia & in veniale·

Purgito tas·i·frequēter purgare·Et formatur a
purgatum supino de purgo a in i correptam muta
ta·& v in o

Purgo a purus deriuatur purgo gas·gaui·gare
id ē·mūdare·purificare·& dicitur purgo quasi pu:
rum ago·& videtur potius esse ethymologia q̃ꝙ cō
positio·vnde hic purgator toris·& purgatꝰ ta tū
& compatur purgatus tior·simus· vnde purgate
tius·sime aduer·Purgo cōponitur·Expurgo gas·
id est·extra eijciēdo purgare·Et est actm̄ cum om
nibus suis compositis

Purifico ficas·caui purificare·id est·mundificare
purum facere·a purus et facio compōit̄·& cor·fi·

Puro a purus dicitur puro ras·raui·rare·i·mun
dare puꝝ facere·& componit̄·Cōpuro ras·i·siml'
uel cum alio purare·Depuro ras·i·valde purare·
uel a puritate remouere·Impuro ras·i·valde vel in
tus purare·Item impurare·i·impuꝝ facere·et tūc
deriuatur ab impurus·Repuro ras· i·iteꝝ purare
Et ē actm̄ cū oībꝰ suis cōpositis·& ꝓdu·pu·

Purpura a purus dicitur hec purpura re·quasi a
puritate lucis·Vl' phurpura dicūt greci cū aspira
tione·& inde nos dicimus purpura sine aspiratōe
& inde purpureus rea·reum·& purpurinꝰ purpu
rina·nuȝ·& purpuratus ta·tum·i·purpura indutꝰ
uel ornatus·vide in ostra

Purus ra·rum·i·mūdus·liquidus·sine cōmixtōe
alicuius rei immunis·innocēs·expers·& compat̄·
purus rior rissimus·vnde puere rius·sime·aduerb
& hec puritas tatis·Purus cōponitur·perpurus·
quāpurus·i·valde purus·& impurus ·i·non purꝰ
& compatur·vnde hec impuritas tatis ·& ꝓducit
pu·Vnde ouidius epi·Quantū cōfulges radiis ar
gentea puris·& iuuenalis·Pauca licet portas ar
genti vascula puri·

Pus ris·fe·ge·i·custodia·& dicitur a purus·quia
puꝝ custodiat & retineat·Vnde·positis pueris in
pure·Item inuenit̄ hoc pus indecli·i putredo·vel
quedā infirmitas que hominez reddit putridum·&
tunc deriuatur a puteo tes·quod est fetere·vnd̄ q̇
daȝ·Pus ꝓ putredo nō declinabile credo·Pus de
clinatur custodia qn̄ vocatur

Pusca a pus uel puscula deriuatur hec pusca sec·
q̄dam cōmixtio aque et vini· vbi plus aq̄ adhibet̄
que pusculētis maxime ꝓdest

Pusillanimis·Pusillus la·lum·cōponit̄ cū animꝰ
& dicitur pusillanimus ma·mum· & hic et hec pu
sillanimis·& hoc me·in eodem sensu quasi pusilluȝ
habens animū·Vnde pusillanimiter aduer·& hec
pusillanimitas tatis·& cor·ni

Pusillus a pusio quod est puus puer dicitur pu
sillus la·lum·di·i·puulus·vnde hec pusillitas tatis
id est paruitas Et scias ꝙ pusillus cor·p̄mam·licet
pusio cā ꝓdu·Sed horatius ꝓdu·p̄mam de pusilla
dicens· Rufam aut pusillam appellat fortiqȝ mari
to·Sed dic ꝙ est ibi nomē ꝓprium

Pusinnus a pusio dicit̄ pusinnus na·num·i·puus

& fixe hic pusinnus ni. i. paruus puer. Vnde labeo
poeta. Crudū māduces pamū priamiqȝ pusinnos.

Pusio a pupus dicit̃ hic pusio onis. i. puus infās
vel puer. & ꝓdu. primā. Vnd̃ iuuenal is. Nōne pu
tas melius ꝙ tecū pusio dormit.

Pusiunculus a pusio dicitur hic pusiūculus li. vel
pusiūculus la. lum. & pusillus la. lum. & pusiolus
la. lum. dimi. similiter.

Pustella le. di. pua pustula

Pustula a pus quod est putredo ul' infirmitas dr
hec pustula le. Est autē pustula in supficie corpis
turgida collectio. vnd̃ hec pustella le. dimi. & pu
stulosus sa. sum. & pustulētus ta. tum. i. vlcerosus
pustulis plenus tali infirmitate infirmat⁹. & vtrū
qȝ cōpatur. Vnde hec pustulositas pustulositatis.
& hec pustulētia tie.

Puta quidam aduerbiū dicūt

Putamē a puto tas. dr hᵒ putamē nis. i. alicui⁹ ma
terie recisio & purgatio. Item putamē potest dici
cogitatio. & ꝓdu. hāc sillabā ta.

Putatio putationis. in putio putionis est. Vide
etiam in penitentia

Puteal a puteus dicit̃ hoc puteal alis. quidā loc⁹
vbi pecunie distribuebātur ad vsurā Et dicebatur
puteal. quia ibi sepe ꝓdebantur pecunie distribute
ac si essent in puteū demisse uel ꝓiecte. ul' quia ibi
hauriebatur pecunia. sicut de puteo aqua Vñ ꝑsi⁹
Si puteal multa tātus vibice flagellas. ſm hug. Pa
pias vero dicit. Puteal loc⁹ in foro vbi feneratoēs
dabāt et accipiebāt pecuniā

Puteal lis. in puteus est.

Puteo tes. putui. tere. i. fetere. Et compōitur. cō
puteo tes. deputeo tes. exputeo tes. reputeo tes.
& hinc inchoatia. Putesco scis. & cōputesco scis
deputesco. exputesco scis. reputesco scis. Puteo
& eius cōposita omīa sunt neutra. & carēt supino.
& ꝓducūt hāc sillabā pu. sed puto tas. eā cor. Vñ
q̄dam. Nō licet ista putēt meretricū corpa putent.
Video in puteo tes.

Puteolus a puteo dicitur hic puteolus li. di. pu⁹
pute⁹ Item sicut dicit quedā glosa sup illud actuū
aplo᷑ vltimo ca. Secūda die venicmus puteolos.
Puteoli. locus est vltra romā. vbi virgilius fec̃ bal
nea medicinalia. singl'a ꝓpriis scripta titul' (vt dr)
ɔtra quā scȝ valerent egritudinē. Vnde salernitani
inuidia ducti supuenīētes ī manu forti. titulos de
struxerūt & edificia mutilauerūt. & cor. o.

Puteus a poto tas. dicit̃ hic puteus tei. quasi po
tās. Est aūt oīs puteus fons sed nō ecōuerso. Si
tñ in prompta & in supficie sit aqua fons tm̃ dicit̃
Si aūt in alto & ꝓfundo sit puteus est. vnde hic &
hec putealis & hoc le. ſm hug. Vl' fons ꝓprie est q̄
aquā fundit in supficie terre. Puteus aūt dicit̃ qui
eas tenet intrinsecus. vnd̃ dicit Cris. Fons dicitur
vbicūqȝ aqua manat de terra Sȝ si in supficie fons
tm̄. si in ꝓfundo etiā puteus dicit̃. & papias dicit.
Puteus aq̃ viua in alto est. Fons in supficie. Omīs
puteus. fons. sed nō cōuertitur.

Puticulus a putor toris. dicitur hic puticul⁹ li.
id est. bustū. qꝛ ibi puteat cadau. & puticul⁹ dr q̄
cadauer inspicit. & cor. penul.

Putidus a puteo tes. dicit̃ putidus da. duȝ. i. fe
tidus. & compatur. putidus dior. simus. vnd̃ puti
de dius sime. aduer. & hec putitas tatis. & hec pu
tida de. i. meretrix. qꝛ puteat. i. feteat.

Putio a puto tas. dicitur hec putio. & hec puta
tio onis. i. alicuius rei abscisio vel purgatio. vn in
cāticis. Tēpus putatōis aduenit Sup quo loco di
cit bernardus. Paꝝ est semel putasse. sepe putādū
est. Nā & putata sepe repullulāt. Itē putatio pōt
dici excogitatio. vide in pnia

Puto putas putaui putare. i. cogitare. opinari.
Et putare. i. scindere. uel purgare. virgam ex vite
supfluam resecare. Vnde putatus ta. tum. & cōpo
nitur. Semiputatus ta. tum. Puto componit̃. Am
puto tas. i. ex toto vndiqȝ scindere. Vites q̄ dē sūt
putāde. nō amputande. nisi forte velimus vineā ex
toto eradicare. Cōputo tas. i. connūare. vnde hic
cōputator. & hinc cōputatorius ria. rium. Dispu
to Deputo tas. i. ascribere. destinare. tradere. uel
valde putare. Imputo tas. i. ascribere. ul' imponere
alicui crimē. Preputo tas. i. p̄scindere Reputo tas
id est. ascribere. destinare. tradere. uel alicui crimē
imponere. uel iteꝝ putare. Supputo. i. latenter vel
parum. vel post putare. numerare. Puto et omnia
eius cōposita sunt actīa. p̄ter disputo quod ē neu
trꝝ. & oīa corripiūt hāc sillabā pu. Vnd̃ quidā Cō
scius ipse sibi de se putat oīa dici

Putor a putidus putida putidū. dicit̃ hic putor
putoris. i. fetor

Putreo a putris dicit̃ putreo putres putrui. i. es
se vel fieri putrē. vnde hic & hec putribilis. et hoc
le. vnde putribiliter aduer. & hec putribilitas tis.
& componit̃ Imputribilis le. Imputribiliter aduer
& hec imputribilitas tatis. Putreo componit̃. Cō
putreo tres. Exputreo tres. Reputreo putres. &
a putreo tres. deriuatur putresco scis. inchoatiuū
& a putresco dicit̃ putrescibilis le. & inde putresci
biliter aduer. & hec putrescibilitas tatis. & ꝑ com
positionē imputrescibilis īputrescibiliter. īputre
scibilitas tatis. Item putreo uel putris cōponitur
putrefacio facis. & putrifio fis. ſm hug. Magister
vero bene. dicit. ꝙ putreo deriuat̃ a puteo qd̃ ꝓd.
primā cum omibus ab eo venīētibus p̄ter putreo
tres. cuius p̄ma est cōmunis q̄uis puteo habeat pri
mam naturaliter lōgam Item putrefacio & tepefa
cio & liquefacio. & hmōi habētia e ante f. composi
ta ab infinitiuis corripiūt e ante f. Nam regula est
ꝙ e ante f. uel ph. breuiatur vt elephas. p̄ter cōpo
sita a longis. vt veneficus. quia venenū ꝓdu. hāc
sillabam ne Tamē cōposita ab infinitiuis corripiūt
sillabaȝ ante f. vt putrefacio. tepefacio. liquefacio.
cum debeat esse longa. quia dicimus putrere. tepē
sed sine dubio breuis est. vnde ouidius epi. Sange
triptolomus liciam tepefecerat hastaȝ: Alibi auteȝ
ouidius ꝓduc̃. talem vocalem necessitate metri di
cens. Thura liquefaciūt et debita sacra frequētant
Sed cessante necessitate cor. eandē dicēs Torsit &
in celum liquefacta tpa fixit

Putribilis le. penultima correpta in putreo tres
est et cetera

Putridus da. dum. in putris vide

Putris a putreo tres. deriuatur hic et hec putris &
hoc re. i. putridus marcidus. Et putris. i. solubilis
puluerulētus. & putrus tra. trum. in eodem sensu
Vnde virgilius Quadrupedāte leuis putrum ferit
vngula cāpum. & vtrunqȝ compatur. Vnde putri
ter vel putre trius. sime. aduerbium. Item a putris
dicit̃ hec putredo dinis. et putridus da. duȝ. & cō
paratur. vnde putride dius. sime aduer. & hec pu
triditas tatis. & putrido das. i. putridum facē. Pu
tridus cōponitur imputridus da. dum. & compat̃
vide in putreo & in quadrupedās

Putulētus. a putor & lentos qd̃ est plenū ɔpōit̃

putulentus ta·tum·i·putore plenus·& compatur vnde putulẽter tius·sime·aduerbium·& hec putulentia tie·i·fetulẽtia

Putus a puto tas·dicitur putus ta·tum·i·purgatus et purus·Vnde auꝝ excolatũ puꝝ dicimus·& nuces expurgatas putas esse affirmamus·& rationem purã & apertã putã fore astruimus

Quadragenarius·a q̃dragin ta dicitur·quadragenus na·num·Et quadragenarius q̃ dragenaria quadragenariũ·id est·quadraginta habẽs annos·vel ad illum numeꝝ ptinẽs scꝫ ad q̃dragita ¶ Quadragenus quadragena quadragenũ in quadragenarius est·

Quadragesimus·a quadraginta dicit̃·quadragesimus ma·mum·vt annus quadragesimus·& hec q̃dragesima me·& hinc hic & hec quadragesimal'·& hoc le·quod est quadragesime·ul' ad quadragesimã ptinens· ¶ Et scias ꝙ quadraginta dieb⁹ exemplo xp̃i ieiunamus·quia iste nũs ꝯuenit nostro ieiunio & est signũ remissionis culpe·Quippe q̃dragesim⁹ nũs ex suis ptibus aliquotis simul sumptis redit in quinq̃genariũ·qui est annus iubileus siue remissionis·Item quia est signũ plene satisfactõis·quippe q̃dragesim⁹ nũs ducit̃ ex quaternario & dnario·Et ideo ieiuniũ quadragesimale signat satisfactionem ductam ꝓ omnibus trãsgressionibus legis et euãgelii·quia vetus lex consistit in decẽ p̃ceptis·& nouũ testamẽtum in q̃ttuor euãgelijs que frequenter trãsgressi sumus·Oportet igit̃ cõgrue vt denari⁹ p quaternariũ multiplicetur·ut sic quadragesimaꝫ faciamus·i·mandata veteris & noue legis·toto tẽpore vite huius impleamus·Item qꝛ est signũ com summate iusticie·hoc nũo quippe soluim⁹ decimas tp̃is totius anni·Nam vt dicit gregorius in omelia p̃me dñice q̃dragesime·A p̃nti die vsqꝫ ad pascha sex hebdomade ꝯueniũt·quaꝝ videlicꝫ dies quadraginta et duo fiũt·ex quibus dum sex dies dñici ab abstinẽcia subtrahũtur·nõ plus in abstinẽtia ꝙ triginta sex dies remanẽt. Dum vero p trecẽtos et sexagintaquinqꝫ dies ducit̃ annus·nos auteꝫ p triginta sex dies affligimur·quasi anni nostri decimas dantes·vt q̃ nobismetipsis p totũ annũ viximus·auctori nostro nos & in eius decimis p abstinẽtiam mortificemus·Vnd̃ fratres carissimi sicut offerre in lege iubemini decimas reꝝ·ita ei offerre cõtẽdite & decimas dieꝝ·Quattuor aũt dies p̃cedẽtes p̃mam dominicã quadragesime possunt esse loco primiciarum· ¶ Hic nota ꝙ quadragesima s꞉m ꝙ incipit a prima dñica quadragesime habꝫ sex hebdomadas cõtinẽtes in vniuerso q̃dragitaduos dies sicut dictum est·& rep̃sentat tp̃s in quo morati sunt filij israel in deserto·Sicut em̃ illi morati sunt in deserto p quadragintaduas mãsiones cibati mãna·sic et nos ab hac dñica vsqꝫ ad pascha per quadragintaduos dies a delicijs corpis abstinemus·& verbis vite reficimur orõi vacãtes·vt p ih̃m xp̃m in terrã viuẽtium introducamur·sicut illi in terrã ꝓmissionis p ih̃m naue·i·p iosue introducti fuerũt·

Quadragies aduer·nũi·quadraginta vicibus·& dicitur a quadraginta

Quadraginta a quattuor uel quadrus & ginta cõpõitur·& est omis gñis·& nũi pluralis

Quadrangulus a quattuor uel quadrus·& angulus cõponitur quadrãgulus la·lum·i·quattuor angulos habẽs·vnde quadrangulatus ta·tum·Et substantiue potest declinari hic quadrangulus li·pro tali figura

Quadrans a quadrus uel quattuor·dicit̃ hic quadrans drãtis·i·quarta pars numi uel libre·vñ hoc quadrãtal·uel quadrãtale lis·quoddã vile vas precij vnius quadrantis

Quadrãtal in quadrãs vide

Quadressis As assis componitur cum quattuor & dicitur hic quadressis·i·quattuor oboli·uel precium quattuor oboloꝝ

Quadriennis A quattuor vel quadrus & annus componitur hic & hec quadriennis·& hoc quadrienne·i·quattuor annoꝝ·vnde hoc quadrienniũ nij id est·spacium quattuor annoꝝ·& hinc hic & hec quadriẽnalis & hoc le·

Quadrifidus da·dum·i·p q̃ttuor ptes effusus uel diuisus·& coꝛ·fi·

Quadriformis a quattuor uel quadrus dra·drum & forma cõpõitur hic & hec quadriformis & hoc me·Vnde quadriformiter aduerbium·& hec quadriformitas tatis·

Quadriga·Quadrus cõponitur cũ ago uel iuguꝫ & d̃r hec quadriga ge·i·carruca·a quattuor eq̃s tracta uel ducta. vnde quadrigarius ria·rium·q̃ quadrigam ducit·& ꝓdu·dri·

Quadrigamus in gamo vide

Quadriiugus a quadrus dra·drũ·et iugum·cõponitur quadriiugus ga·gum·& hic et hec quadriiugis·& hoc ge·in eodem sensu·i·cũ quattuor iugat⁹ ad iugum·Et substãtiue inuenitur hic quadriiugus & hic & hec quadriiugis·huius iugis·equus ad iugũ cũ trib⁹ alijs ꝯiugatus·& coꝛ·p̃dicta iu·

Quadrilibris·i·quattuor libraꝝ põdus l' mẽsura·& ꝓdu·li·sic̃ & libra ex quo cõponit̃

Quadrimatus a quadrimus dicitur hic quadrimatus quadrimatus matui·i·quattuor ãnoꝝ spaciuꝫ & ꝓducit ma·

Quadrimensis a quadrus et mẽsis componit̃ hic & hec quadrimẽsis & hoc quadrimẽse·id ẽ·quattuor mẽsium quod aliter dicitur hic & hec quadrimestris·& hoc stre·

Quadrimestris in quadrimẽsis expõitur

Quadrimodus a quattuor uel quadrus & modus ꝯpõitur quadrimodus da·duꝫ·& hic et hec quadrimodis·& hoc de·in eodẽ sensu·& coꝛ·mo

Quadrimulus in quadrimus est·

Quadrimus a quattuor uel quadrus et annus cõponitur quadrimus ma·mũ·i·quattuor ãnoꝝ·Vñ horati⁹ in odis·Deprome quadrimũ sabina O Taliarche meꝝ dyota·Et inde quadrimul⁹ la·lum·di·

Quadringenti A quattuor uel quadrus & cẽtuꝫ compõit̃ quadringẽti te·ta·i·quater cẽtum·et mutatur c·in g·Nam sicut dicit prisciã Est qñ n·p̃ncipalis sillabe ante se assumit g·ut natus gnatus·& post se c·posita·in g·conuertit·ut in nũis quadringenti ꝓ quadrincẽti·a cẽtum·quingẽti·septingẽti octingenti·nõgenti·Adeo em̃ n·p̃posita facit c·i g ꝯũti ꝙ i q̃b⁹ n·nõ ẽ nũis s̃uãt c·vt ducẽti·trecẽti·

Quadrinoctiũ a quattuor & noctiũ componit̃ q̃drinoctiũ ctij·i·spaciũ quattuor noctiũ

Quadrinodis Nodus cõponit̃ cũ quattuor·et dicitur hic et hec quadrinodis·et hoc de·i·quattuor nodoꝝ·uel quattuor nodos habẽs·vnd̃ hoc quadrinodium dij·et produ·no·

Quadriptioꝛ tiris·vide in ptioꝛ tiris·

Quadrupedãs a quadrupes deriuat̃ q̃drupedãs

dantis·ge·om·i·quadrupes. Vnde virgili9 i viij·
eneidum·Quadrupedante putrez sonitu quatit vn
gula campum·

Quadrupedius a quadrupes dr quadrupedi9 dia
dium·& hic et hec quadrupedalis et hoc le· & iñ
hec quadrupedalitas tatis·

Quadrupes·Quadrus cōponitur cū pes·& dicit
quadrupes dis·i·quattuor habēs pedes: & est cōis
gñis ɔstructōe·sed omīs declinatōe·sicut & diues
& hic quadrupes pedis·i·equus·& hic qdrupedes
dis qlibet bestia quattuor hñs pedes

Quadruplatores in quadruplus est

Quadruplex cis·in quadruplus vide

Quadruplico cas·in quadruplus vide·

Quadruplus a quattuor ul' quadr9·& plica ce·cō
ponit quadruplus pla·plū·vnde quadruplo plas·
Itez quadruplico cas·i·ī quattuor ptes explica
re·vel diuidere·vel quadruplex siue quadruplū fa-
cere·vnde & quadruplatores & quadruplicatores
dicūtur vsurarij ī quadruplū sua recipiētes· Qua
druplator etiā dicit senex vel cōtractus q duobus
pedibus & duob9 baculis sustētatus p plātas ince
dit·& cor·dru naturaliter

Quadrus a quattuor deriuat quadrus dra·drum
id est·quattuor angulos habēs ī quattuor laterib9
vnde hec quadra dre·i·quarta ps panis vel alteri9
rei·Iuuenalis·Vt bona summa putes aliena viuere
quadra·Et quadro dras·uerbū actm̄·vnd hec qua
dratura re·& cor·qua naturaliter·

Quadruuialis in triuium vide·

Quadruuium in triuium vide·

Qualia lie·est qdam auis·& dr a qualis·vel dicit
qualia a voce quā facit scz quaquera

Qualis ge·omīs & hoc quale nomē relatm̄ & int
rogatm̄ qualitatis·vnde qualiter aduer·interroga
tiuū·& hec qualitas tatis·& qualitatiu9 ua·uum·
Et est qualitas ɓm quā quales esse dicimur·ut ɓm
albedinē albi dicimur·Et est ꝓpriū qualitatis·ɓm
eam simile uel dissimile dici. Et scias q relatm̄ qua
litatis trahit genus a sequēte dictōe·vt nullū deo
tale sacrificiū qlis est zel9 aīaꝝ·& ꝓdu·qua

Quam est coniūctio ut bonū est sperare ī dño q
sperare in pncipibus·& est aduerb·similitudis·ut
tam plato q fortes legit·& est aduerb·compandi·
ut iste est maior q ille·& est aduer·qtitatis·vt iste
q potest legit·& sm hāc significationē pōt qtus
deriuari a q·& q componit p geminationē· & dr
qq·i·quis coiūctio aduersatiua

Quamlibet·i·quis·& acuit penul·greg9·Mltuz
reliqt q qlibet paꝝ tm̄ deseruit rc

Quāobrē aduer·interrogādi sm donatū·& acui
tur penl'·sm quosdā·& videt esse qdam irregula
ris aggregatio dictionū que ponit loco vni9 dicti
onis potius q vera cōpositio

Quampaucus ca·cum·i·valde paucus·& cōponi
tur a q & paucus·

Quamuis·i·qq·uel licet·tñ·diunctio aduersati
ua·& acuit penultima·

Quanā·i·in qua pte·sillabice habet nam sm pap·

Quandiu·qñ est vna ps acuit penultīa·vide ī diu
Et est qdiu vsqz ad quē finē·uel vsqz ad quod tem
pus sm papiam

Quando deriuat a q & est aduerbiū tēpis·Et est
interrogatm̄·infinituz·relatm̄·& cōponitur vel sil
labicatur·& dicit quādoqz et quādocūqz et qñqdē
id est·qr·& cor·qui·Item siquādo·nequādo· aliqñ
antepenul·acuta·vt ostēdi in secūda pte vbi egi d

sex impedimētis accētus. in capitulo de impedim̄
tis enclesis·Et nota q quādo habet sex cōpositōes
tm̄·vt vult magister bene·vt siquādo·nequādo·ali
quādo·quādoqz·quādoquādo·quādocūqz·Ex hoc
patet q quādoqdem nō est cōpositio uera·sed pōit
aliquādo loco vnius ptis·Et est poti9 qdam vocū
cōgeries irregularis q cōpositio·& tūc accētuatur
ac si esset vna dictio·vt extēplo·de facili·decetero
eximprouiso· & cetera cōsimilia·vt dixi supra ī ter
cia pte in ca·de figura cōposita·quasi in fine·

Quanquā & similia habētia m ante q·p n scribūt
vide etiā in quendā·& in quēquam·

Quantisper·i·quantus

Quantillus la·lum·di·de quātus.

Quātocius aduer·i·quāto ocius·velocius. citius
& cōponit a quāto et ocius aduerbio·

Quanto minus due ptes sunt sicut & quāto ma
gis·& ita sub duobus accētibus sunt ꝓferēde·sm
hug·in libro de dubio accētu·

Quantulus la·lum·est di·de quantus

Quantus ab actō quā deriuat quātus ta·tuz·vñ
& hec quātitas tatis·& quātitatiuus ua·uuz·& ab
latiuus pluralis de qtus·s·quātis·cōponit cū p·&
dicit quātisp·i·quātum·vt quātisp valet res ista·
tātisp·Et scias q qtus querit de quātitate ɔtinua
ad quod debemus respōdere nomīa qtitatiua· vt
quātus es tu·monocubic9·tricubicus·magn9·pu9·
Sed quot querit de quātitate discreta·siue nūo ad
quod respōdent nomīa numeralia·vt quot sūt isti
duo tres·& huic expositōi cōcordat papi·dicens·
Quāta·qmagna·qpua·Vnd iacobus in epl'a sua
Ecce qtus ignis qmagnā siluā incēdit·i·qparuus
igs qmagnā siluā incēdit·Quant9 et tāt9 ad men
surā·Quot et tot ad numeꝝ ptinēt

Quapropter·id est·quamobrem·ꝓpterea quo pa
cto sm papiam

Quartallum in quartariū exponit

Quartanus a quartus ta.tum·deriuat quartanus
na·num·i·quartus·vel quod quarta die contingit
vel affligit·& hec quartana ne·p quadā febre que
quarto die vexat·

Quartariū a quartus dr hoc quartariū rij·qdam
mēsura que quartā ptem sextarij capit· Quod etiā
hoc quartallū dr·Quartallū etiā dr canistꝝ·vl' co
phinus in quo mortui efferūtur·vide ī cartallū ī c

Quartus quarta tum·taz ordinale q numerale &
dicitur a quattuor

Quasi·i·sicuti·i·tanq velut·& ponit quasi aliqñ
p similitudie·Aliquādo p veritate·pro similitudi
ne·Vnde paulus Quasi tristes semp aūt gaudētes
Pro veritate·vt in euāgelio iohānis·Vidimus glo
riam eius gloriā quasi vnigeniti a patre·Aliquādo
nihil differt vtrū p similitudine·an p veritate po
natur ut iob·Quasi impios pcussit eos in loco vi
dētium·Sed ibi·Sicut impius inimicus me9·& ad
uersarius meus quasi iniquus·Sicut et quasi vt vl't
gregorius p affirmatōne·potius q p similitudine
dictum videtur

Quassio a quatio quatis quassi sum·dicit quassus
sa·sum·& quassim aduer·& quasso sas·fre· & hic
et hec quassibilis et hoc le·& hic et hec quassatilis
et hoc le·et quassabūdus da·dum·id est·facil' ad qs
sandum·uel similis quassanti·& quassito tas· fre·
Et componitur quasso cū cō·et dicit cōquasso sas
id est·simul quassare

Quatenus in quatinus est

Quater aduer·nūi·a quattuor deriuat·et scribit p

vnū t. et breuiat̃ qua. Vnde horaci⁹ in p̄ma ep̄l'a.
Me quater vndenos scias impleuisse decēbris. sed
quattuor sc̄m papi. scribitur per duo t.

Quaternarius. a quattuordeci d̃r quaternari⁹ uel
quattuordenari⁹ ria. rium. Vñ hiero. in prologo
mathei. Sicq̃z quaternario nūo triformiter posito.
id est. ter vel triplicato quaternario posito in serie
genealogie. Hoc aūt dixit. q̃r ĩ genealogia illa tres
quaterdene ponūtur. Vna patrū. alia regū. tercia
simpliciū. & sunt quadragitadue p̄sone ibi numera
te. quia ter quattuordecim vel tres quaterdene fa
ciunt quadragintaduo

Quaternarius. a quaternus dicit̃ quaternari⁹ ria.
rium. & hic quaternarius rij. p̄ tali nūo.

Quaternatim aduer. id est. p̄ quaternos. et dicit̃
a quaternus

Quaternio onis. a quattuor dicit̃. i. qui quattuor
milites habet sub se. Vnde in actib⁹ ap̄lo᷑. xij. ca.
Tradēs eum q̃ttuor q̃ternionib us militū custodiē
dū. Quidā p̄ferūt q̃ternio p̄ q̃terno sed falso

Quaternus a quattuor deriuat̃ quaternus na. nū
& hic quaternus ni. vbi quattuor carte sc̄z octo fo
lia sunt. vnde hic quaternulus li. dimi. & quaterno
nas. i. quaternos facere vel quaternū. ul' quaternis
distinguere. vel ordinare. & cōponitur. Cōquater
no nas. i. simul quaternos cōiungere. Disquaterno
nas. i. quaternos uel p̄ quaternos distinguere. vel
disligare seu disiūgere. Requaterno nas. i. ite᷑ q̃
ternare ul' disquaternare. & est neut᷑ cum omib⁹
suis compositis

Quatinus p̄ut est cōiunctio causalis p̄ i. scribit̃.
& deriuat̃ a qua. Potest etiā esse cōiunctio adiun
ctiua. Sed qua tenus p̄ e. sunt due p̄tes. & acuitur
te. Vnde in grecismo dicit̃. Dictio quatin⁹ ē : orō
qua tenus esto. Dictio sub media breuis est oratō
lōga. Si fiat p̄sa. breuiat tñ vtraq̃z met᷑ De hoc
dixi in secūda p̄te vbi egi de accētu aduerbiorum ĩ
ca. de cōpositis a tenus. Et nota q̃ ut q̃ et qua
tinus cōiunctōes adinuicē in hoc differūt. quia vt
causam remotiorē. Sed quatinus recipit causam p̄
pinquiorē. Q᷑ vero p̄tinēt ad utrūq̃z. Vnde incon
grue dicit̃. Volo quatin⁹ legas. sed bene dicit̃. vo
lo vt legas. q̃r volūtas lōgissima est & nimiū infini
ta. Post quatinus ergo vel q̃ recte sequit̃ hec cōiū
ctio ut hoc mō. Rogo vos quatinus mihi vest᷑ au
xiliū ĩpēdatis. vt ⁊c̃. l' sic postulo q̃ mihi dignemi
p̄uidere ut possim in studio p̄morari. sed nō adeo
bene dicit̃. Rogo vos ut bene mihi faciatis q̃ uel
quatinus possim in studio p̄manere

Quatio tis. quassi sum. quatere. i. p̄mouere. p̄cutē
p̄terrere. p̄cutere. vexare. & componit̃ cōcutio tis.
circūcutio tis. discutio tis. decutio tis. excutio tis
incutio tis. p̄cutio tis. recutio tis. succutio tis. id ē.
subtus uel sursum quatere. & pn̄t omia p̄dicta vi
deri cōposita a cutio tis. sicut dixi supra ĩ cutio tis
Et est actm̃ cū omibus suis cōpositis. & faciūt p̄
teritū in si. & supinū in sum. & scribit̃ p̄ t. quod di
nosci potest ad secūdā p̄sonā quatis. sed t. accipit
sonū de c. i quatio. et cor. qua. Vñ sedulí⁹ Vertit̃
& trepidā quatiūt vada falsa dyanā

Quadriduan⁹ in quadriduū exponit̃

Quadriduū a quater uel quattuor et dies cōponi
tur hoc quadriduum. Iñ quadriduanus quadridua
na num. i. quattuor habēs dies

Quattuor est om. ge. & indeclinabile. & em̄ plu
ralis. nūi. Et ut dicit papi. Duobus t scribitur. et
ideo qua p̄ducitur

Quattuordecim om. ge. pl'is. nūi. & indecli. & cō
ponitur a quattuor et decem.

Quattuordenari⁹ in quattuordenus expōitur

Quattuordenus A q̃ttuordecim d̃r quattuorde
nus na. num. & quattuordenarius ria. rium. & hic
quattuordenarius rij. & quattuordecim⁹ ma. mū.
& quartusdecimus ma. mum. & quattuordecies. i.
quattuor vicibus aduer. & p̄du. de.

Quaxum uel quasquū d̃r sonus rana᷑. vnde q̃xa
re uel quassare dicūtur rane cū vocem emittūt. s̄m
hug. Et papi. dicit. Quaxat p̄ rana d̃r. sicut p̄ cor
uo crocitat

Que cōiunctio coplatiua p̄ e. solā scribitur. Quā
do est nomē scribitur p̄ ae. dyptōgon. quae & ĩ sin
gulari femīo. & in plurali neutro. Et ē interrogatm̄
relatm̄. & infinitum

Quendam p̄ n. scribitur. in p̄ma sillaba. q̃r m. in n.
mutatur. & deriuatur a q̇. et declinat̃ q̇dā q̄dā q̇ō
dam uel quiddā. Et ut dicit hug̃. Cū dicimus quē
dam. certū aliquē uolumus intelligere si nō exp̄sse
rimus nomē quo dinoscitur. vt illud in matheo Ite
in ciuitatē ad quēdam. si em̄ dixisset ad quēcunq̃z.
vel ad quēlibet nō esset certus homo. sciebat em̄ q̇p
pe dominus ad quē mitteret

Quēquā. eūdem. eādem. verūtamē scribūtur per n
mutatur em̄ m in n. & ita de similibus dicas

Queo quis quiui vel quii quitū quire. i. posse. &
cōponitur cū nō. & dicitur nequeo quis quiui. q̇tū
nequire. i. nō posse. Queo neut᷑ est cū omib⁹ suis
compositis. & cor. qui. in supino ut quitū. nequitū
& scribūtur quit et nequit p̄ t. nō p̄ d. q̃r formatur
tercia p̄sona a secūda s ĩ t mutata. ut queo quis q̇t
nequeo nequis nequit. Vñ generalit̃ nullū uerbū
desinit in d in tercia p̄sona

Quercetū ti. a quercus dicitur hoc quercetū ceti
locus vbi quercus crescūt & abūdant. & querceus
quercea querceū. quod de quercu totum est. & pro
ducit penul. quercetū

Quercus a quero ris. deriuatur hec quercus hui⁹
quercus. quia in eis olim querebātur respōsa ul' glā
des ad pastum homīs. & desinit ablatiuus plural'
in vbus. quercubus

Querelosus a queror dicitur querela le. & inde q̃
relosus sa. sum. & q̃rulor laris. i. lamētari

Quaerēs tis. p̄ticipiū de quero ris. dyptōgatur.
& mutat ae. in i. i lōgam. in cōpositione. vt cōqui
rens. inquirēs. p̄quirēs. Sed querēs participiū d̃ q̃
ror ris. cor. primā. & retinet e in compositōe ut cō
querēs sicut & suū uerbū queror reris. & cōqueror
reris. Vnde dicit papias. Querēs participiū a que
ro ris. & queror reris. sed in t̄p̄e est differētia

Querimonia a queror ris. d̃r hec querimonia nie.
id est. lamētatio. & inde querimoniosus sa. sum. &
querimonior aris. depo. i. lamētari

Querito tas. in queso vide

Quernus a quercus deriuatur quernus na. num.
id est. ad quercū p̄tinēs. uel de quercu existēs

Quero ris. siui situm. querere. i. inuestigare. ul' pe
tere. uel interrogare. Et compōitur adquiro quiris
cōquiro ris. disquiro ris. i. diuersis modis querere.
& inuestigare. exquiro ris. inquiro ris. Querimus
nota. Inquirimus de quo dubitamus. perquiro ris
requiro ris. i. ite᷑ querere. uel inuestigare Quero &
eius cōposita sunt actiua et faciūt p̄teritū in siui.
& supinū in situm. ad modū quarte cōiugatōis Itē
quero habet primā p̄ductā. et dyptongatā. sed in
omibus cōpositis mutatur illa dyptongus ae in i.

ꝓductam. ut cōquiro · exquiro: inquiro In pticipijs
etiam in ens mutaᷓ ae in i ꝓductā · ut querēs · conq
rens · inquirēs · Sed queror deponē · retinet e · ut cō
queror cōquerēs · sicut dixi in querēs. Vide uersus
in queror quereris

Queror a quero ris · fit queror reris · q̄stus sum · q̄
ri · i · lamētari · Qui em̄ conqueriᷓ aliquid querit vt
fiat scꝫ vindicta uel aliud · Vnde questor q̄strix q̄
stio questus Vide ergo ꝙ ista sincopata descedūt
a quero · sed integra descēdunt a queror reris · Et ē
queror deponē · cū omibus suis cōpositis · et cor · q̄
& retinet e in compositōe ut queror reris · conque
ror reris · Sed quaero ris · ꝓdu · p̄mam dyptongo ·
Vnde uersus Queriᷓ argētum: queriᷓ pcussus ab
hoste Absit ab illa q̄ri q̄ ꝯstant turpia queri

Querquera re · i · febris acuta · et dr̄ a queror reris
qꝛ facit hominē conqueri

Querulosus in querulus expōitur

Querulus a queror reris · deriuaᷓ querulus la · lū ·
penul · cor · i · garrulus rula · rulum. uel sepe vel fre
quenter querelas faciēs · vnde querulosus sa · sum ·
id est · querela plenus · & compatur · & inde queru
lose sius · sime · aduerbium

Quesito tas · in queso exponitur

Quesitor a quero ris · deriuaᷓ hic quesitor sitoris
& hec quesitrix tricis · & hec quesitio onis · & hic q̄
stus stus · stui · & quesitus · Sed sincopātur omnia
ista · & diciᷓ hic questor toris. idē quod q̄sitor · Silr̄
ter p sincopā questrix cis · id quod quesitrix · l' vxor
questoris · & quesit? similiter sincopaᷓ · & dr̄ quest?
stus · stui · Item quesitio sincopaᷓ & diciᷓ hec q̄stio
onis. sed vide qꝛ ista sincopata descēdūt a q̄ro ris ·
sed integra descēdūt a queror reris · depo.

Queso a quero ris · diciᷓ queso sis · desideratm̄ · i ·
cum desiderio querē · rogare · obsecrare · Et declina
batur olim integre · & regulariter & faciebat p̄teri
tuꝫ quesi uel quesiui · & sup̄ · quesitū penul · ꝓducta
sed mō est defectiuū · quia non vtimur nisi duabus
eius vocibus p̄ntis tp̄is · scꝫ queso et quesum? · & ē
anomalū · & ꝭm terciā ꝯiugationē in p̄senti indica
tiui modi deberet habere ī p̄ma psona plurali i · an
mus · ut legimus · sed modo ꝓ i habet v · & dicimus
quesumus more antiquo & nō quesimus · & ab eius
secūda psona ꝭm quod olim declinabaᷓ queso q̄sis
extracta s · & addita to · fit quesito tas · penul · cor ·
& est uerbū fre · Item quero deberet facere fre · q̄si
to tas · ab vltimo sup̄ · q̄situ penul · ꝓducta · sꝫm ꝙ
q̄ntum ad vocem nō esset differētia inter ip̄m · & q̄
sito tas · quod fit a queso · licet esset in tp̄e differen
tia · ido cā differētie ad id facit frequē · a quaero ris
ꝺ secūda psona abstracta s · & addita to · ut quero
ris · querito tas · penul · corre · & ꝓdu · p̄mam queso ·
Vnde ouidius de ponto · Da veniam queso nimio
qꝫ ignosce timori

Questio a quero ris · deriuatur hec quesitio onis ·
sed sincopatur et diciᷓ hec questio onis · i · inquisitō
causa · uel disceptatio. vnde hec questiūcula le · di ·
& questionarius ria · riuꝫ · quod ad questionē ptinꝫ
& hic questionarius rij · qui questionē facit · & q̄sti
onor naris · i · inquirere · questionē facere

Questionarius in questio exponiᷓ

Questiuncula le · di · pua questio

Questor a quero ris · dicitur quesitor toris · sꝫ sin
copatur · et diciᷓ questor toris · idem quod quesitor
scꝫ qui in loco iudicis exquirit de causis · Vel diciᷓ
questor qui questionibus p̄est. Et questor dicebaᷓ
olim qui querebat & ꝓcurabat tributa populi ro
mani · vnde hec questura re · eius dignitas · & q̄sto
rius ria · rium · quod ad questorē ptinet · Similiter p
sincopam dicitur hec questrix · idem quod quesitrix
uel vxor questoris · ꝭm hug̃ · Item questor q̄nꝫ diciᷓ
mercenarius qui p̄dicat ꝓpter sumptus ¶ Et ido
nota hic ꝙ domin? in euāgelio iohānis distinguit
tria genera psonaꝝ scꝫ pastores qui sunt amplectē
di & diligēdi · mercenarios qui sunt tolerādi · & fu
res qui sunt cauēdi · Et dicit glosa augustini super
illud ad philippen · ca · ij · Omēs em̄ que sua sunt q̄
runt · nō que sunt hiesu xp̄i · Hi īquit sunt mercena
rij qui sunt tolerādi · qꝛ eadē habēt ī ore que & pa
stores · qui vtiqꝫ sunt diligēdi Fures uero et latro
nes qui occidūt sunt cauēdi · & bene dicit ꝙ merce
narij sunt tolerādi · qꝛ habēt in ore eadē que & pa
stores · i · veritatē p̄dicant sicut & pastores · licet ꝓ
pter questū · Nam si falsitatem p̄dicarēt · iam cade
rent a ratōe mercenarij & adquirerēt officiū latro
num & hereticoꝝ · et tūc essent cauēdi. Vnde q̄sto
res qui abusiones et falsitates p̄dicant nō suut tole
randi · imo tanꝙ animaꝝ fures & reꝝ cauēdi sunt ·
vide etiam in pretor

Questrix cis. in questor exponitur

Questuarius A questus deriuaᷓ questuarius ria
riuꝫ · q̄ q̄stu viuit sicut mercator · vn̄ q̄stuarie dicūᷓ
meretrices · qꝛ q̄stu corpis viuūt

Questuosus in questus expōitur

Questus a quero diciᷓ quesitus tus · tui · & sinco
patur · & diciᷓ q̄stus stus · stui · i · adquisitio alicui?
rei · vnde questuosus sa · sum · i · questibus plen? · ul'
lucrosus · Itē q̄stus sta · stum · mobiliter est partici
pium de queror reris.

Quesumus habet v · sicut & volumus more anti
quo · & non est in vsu. nisi queso et quesumus · Vi
de in queso ·

Quia & qm̄ in eodē sensu · Sed qm̄ ꝓprie p̄poniᷓ ·
& sic sequētem sensum alligat · ut qm̄ dicis disco · qꝛ
quippe postponiᷓ & supiorem sensum cōfirmat. ut
scio qꝛ didici · & qꝛ sillabicaᷓ · & dr̄ q̄anā · i · qꝛ l' cur
Virgilius Heu q̄anaꝫ tāti tinxerūt ethera nimbi

Quidꝙ ex quid & ꝙ componitur · & mutatur d ·
in c · sꝫm priscianum ·

Quicunqꝫ compōitur ex qui & cū & qꝫ · Ab hoc
relatiuo qui trahit vim relatōis quia requirit duo
verba sicut hoc ralatm̄ qui · A p̄positione cū habet
vt sit collectiuū · A coniunctōne qꝫ habet vt sit di
stributiuū · De hoc etiā dixi in tercia pte · ī ca · de fi
gura cōposita · & etiā in q̄squis

Quiddā · i · aliquid modicū · ueutꝝ est Quidā vero
p vnū d · masculini ge · est

Quidem cōiunctio affirmatiua cor · primā · Facet?
Mente q̄dem leta decoratur florida vita · & inō cō
ponitur siquidem · Equidem aūt simplex est · Vide
supra in suo loco in e litera

Qui diu · due partes pro vno affirmatiuo aduer
bio · i · certe vere ·

Quieo es · quieui · uel quietus sum · i · esse uel fieri q̄
etum · & componiᷓ cum ad · & dicitur adquieo es ·
eui · adquietū. i · assentire · vnde adquietus ta · tum ·
Item cōponitur cōquieo es · requieo es · vnde req̄e
tus ta · tum · & componiᷓ irrequietus eta · tum · Et
tam a quieo ꝙ̄ eius ꝯpositis descēdunt quiesco · ad
quiesco · cōquiesco. requiesco scis · que habēt vocem
inchoatiuoꝝ · Quieo et eius composita neutra sūt
& absoluta · sed nō sunt in vsu in p̄senti . sed in p̄te
rito · Vide de hoc in tercia pte in tractatu ꝺ uerbis
in ca · de verbo inchoatiuo

Quies a quieo es·dr·hec quies etis· & quies qeⁱ· in eodē sensu· & ꝯponitur requies quiei· & requies etis·in eodē sensu·sed distingue·simplex in vsu est ſm terciā declinationē· & nō ſm qntam· Sed ꝯpositum ſm quītam declinationē est in vsu & nō ſm terciā· Item a quieo·uel a quies dr quies etis·gnīs omīs·i·quietus· & cōponitur·inquies etis·ge om· id est·sine quiete· Et scias ꝙ licet quies et inquies habeāt e corre·in nrō·tamē eā ꝓducūt in obliquis· Et pōt qes esse uerbū secūde ꝑsone· & nomē

Quietus a quieo es·deriuatur qetus ta·tum· ꝑtici pium·i·qui quieuit· & qetus ta·tum·nomē·i·qete plenus· & cōpatur quietꝰ tior·simus·vnde qete tius·sime·aduer· & quieto tas·i·qetuz facere· & ponitur quādoqʒ ꝓ absoluere a debito·ul' reddere debitū· Quidā tn̄ in hac significatōe subtrahūt e· & dicūt quito tas·taui·qtare·quod magis vulgare ē ꝙ regulare· Quietus cōponit̄ cū in· & dicit̄ inquietus ta·tuz·qui quietē nō habet· scʒ qui molestat vl' molestatur· Vnde inquieto quietas·id est·molestare·inquietum facē· Et sunt actiua qeto et inquieto & ꝓdu.penul·quietus & qeto

Quin·i·vt nō·uel ut·cōiunctio adiūctiua· Quin id est·ergo coniunctio est illatiua Quin·i· potius aduer·eligēdi· Quin·i·cur nō·vel cur aduer·interrogādi· Quin·i·certe aduer·affirmādi· Quin·i·sup aduer·ordinis· & cōponitur quinetiā·i·insup adū ordinis·ſm hug· Item inuenit̄ qnīimo·i·potius ul' certe aduerbiū affirmādi uel eligēdi· Vel possūt eē due ꝑtes· Et scias ꝙ in luce euangelio vbi dicitur· Quinimo beati qui audiūt uerbū dei & custodiunt illud Ita distinguēdum esse videt̄ Quinimo beati & deinde beati qui audiūt verbū dei et custodiūt illud· & ꝓdu·penul·qnimo·qr imo habet primā lōgam. vt dixi etiā supra in imo

Quinarius a quinqʒ dicit̄ qnarius ria·riuz· & substantiie hic quinarius rij·ꝓ tali nūo

Quincuns a quinqʒ & vns uel vntia cōponit̄ hic quincūs tis·i·quinqʒ vntie· & format̄ gtūs a nrō remota s· & addita tis·fit quincūtis a quincūs

Quindecim numeri pluralis omnis generis & indeclinabile· Et componitur a quinqʒ et decē·et mutatur cem in cim·

Quindenus a quindecī dicitur quindenus na·nū penul·ꝓdu· & quītusdecimꝰ ma·muz· & quīdecies aduerbiū·i·quīdecim vicbus·

Quinetiā a quī et etiā compōitur quinetiā·i·īsup aduerbium ordinis·

Quingenti te·ta·a quinqʒ et cētum· & mutatur c in g·vide in quadringenti

Quinimo in quin exponitur

Quinio onis·dicit̄ a quinqʒ sicut hic qternio onis dr a quattuor· Vn̄ & in ꝓlogo sophonie dicit hieronimus· Hoc si verꝝ est·sophonias ꝓpheta quinione ut ita dicā ꝓphetico et gloriosa maiorꝝ suoruz stirpe generatus est· Hec dicit hieronimus·quia sophonias quintꝰ numeratur in generatōe sua· Sed quia quinio nō est in frequēti vsu·ideo dicit hieronimus· vt ita dicam

Quinpotius·i·magis ſʒm papiā

Quinquagenarius ria·riū·i quīquagenus expōit̄

Quinquagenus a quinqginta dr quīquagenꝰ na·num·penul·ꝓdu· & dicūtur quinqgeni·qui in capite sunt quinquagita militū cōstituti

Quinquagesima·dicit̄ a quinquaginta· & durat a dn̄ica qua cātatur· Esto mihi in deū ꝓtectorem· & terminatur in ipsa die pasche· Instituta est aūt ꝓpē supletionē· Clerici em̄ videtes ꝙ sicut p̄cedebant populū ordine·ita p̄cedē deberēt sanctitate· Per duos iterꝝ dies ante illos quattuor abstinere et ieiunare incipiūt· & sic vna septimana addita est quadragesime·q̄ et quinquagesima nominat̄· & hoc ordinauit thelophirus papa ut dicitur· Signat aūt quinquagesima tp̄s remissionis uel penitētie·i qua omīa remittūtur Quinquagesimꝰ em̄ annꝰ erat iubileus·qui erat annus remissionis· quia tūc debita dimittebātur·serui liberabāt̄· & omēs ad suas possessiones ꝓprias reuertebantur·ꝑ quod signat̄ ꝙ ꝑ penitētiam dimittūtur peccatorꝝ debita·liberātur penitētes a ſuitute demonū·et reuertūt̄ ad possessiones celestiū māsionū. vide in penthecoste

Quinquagesies adū·nūi·i·qnquagita vicibꝰ a qnquaginta dicitur·ſm papiam

Quinquāgulus·i.quinqʒ angulos habēs

Quinquatres Quinqʒ cōponitur cum ater tra·trum· & dicitur hi quinquatres·horꝝ quinquatriū & hec quinquatria horꝝ trium·uel triorꝝ·quoddam festum sic dictum·a quinqʒ atris diebus· Quīqʒ eī dies atros·i·adūsos dies habuert̄ romāi ab hanibali & gallis obsessi.quibus diebus nemo fuit ausus exire·sed et postea liberati ad illorꝝ dierꝝ memoriā fecerūt illud festum· Vnde horatius in eplis: Ac potius puer ut festis quinquatribꝰ olim Alij dicūt ꝙ quinquatria dicūtur a quinqʒ & tribus· quia qnquies fiūt in tribus annis·uel quia ter in quinqʒ annis·et durabat tale festū ꝑ quīqʒ dies· & ꝓdu·qua

Quinquatriū·atrium componitur cum quinqʒ· & dicitur hoc quinquatriuz quatrij·uel quinquestriū strij·i·quinqʒ·porticuū ambitus· uel spacium vbi sunt quinqʒ porticus

Quinqʒ nomē indeclinabile generis omīs numeri pluralis·vnde quīquies aduer· & quītus ta·tum· & quinus na·num·

Quinqʒfoliū a quinqʒ et foliū cōponitur hoc qnqʒfolium lij·herba quedā quā greci vocāt pētafilon a nūo foliorꝝ· Pēta em̄ quīqʒ & filō foliū dr

Quinquēnalis in quinquēnis est

Quinquēnis Quīqʒ componit̄ cum annus· & dicitur hic et hec quinquēnis·et hoc ne·quinqʒ annorū vnde hoc quinquenniū nii·spaciū quinqʒ annorum & hic et hec quinquēnalis et hoc ne· Machabeoruz libro ij·ca·iiij· Cū aūt quinquēnalis agon tyro celebraretur· & ꝓdu·na·vnde hec quinquēnalitas tatis id est·quinquēnium uel quinquēnis tēpis etas. Et nota ꝙ quinquēniū tp̄is est· Sed quīquenne etatis Itē quinquennalē dicimꝰ agnū·sed quīquēnē puerꝝ

Quinquenniū in quinquēnis est

Quinquessis a quinqʒ et as assis· compōitur hic quinquessis huius quīquessis·i·quinqʒ oboli. uel p̄cium quinqʒ obolorꝝ·vide in as assis

Quinquestriū in quinquatriū exponit̄

Quinquimatus a quinquimꝰ ma·mū· dr hic quinquimatus tus·tui·i·spaciū quinqʒ annorꝝ

Quinquimulꝰ la·lum·vide ī quinquimꝰ

Quinquimus Quinqʒ cōponitur cuz annus· & dr quinquimus ma·mū·i·quinqʒ annorꝝ·uel quīquies annus· Sicut em̄ dicimus bimus duorꝝ annorꝝ. Trimꝰ triū annorꝝ· Quadrimꝰ quattuor annorꝝ·sic dicimus quinquimus quīqʒ annorum· Vnde quīquimulus la.lum·di·

Quinquinoctiuz a quinqʒ et nox ctis· vel potius noctiū cōponitur hoc quinquinoctiū ctij·spaciū quinqʒ noctiū· Antiqui em̄ hoc noctiū dicebant· a quo pōt ꝯponi·uel ab hoc gtō pl'i noctiū

Quinquiuir A quinqꝫ & vir componit̃ hic quinq̃uir ·huius quinq̃uiri· qui habet quiqꝫ viros sub se & hinc quiquiuiratus tus ·tui·eius dignitas. & q̃nquiuira re. vxor quinquiuiri · vl' quiquiuira pel'·cor dr̃ mulier que habet quinqꝫ viros sub se

Quinquiuira re· in quinquiuir expõitur

Quinquiuiratus in quinquiuir exponitur

Quintanus A quinqꝫ uel quintus dicit̃ quintanꝰ na·num·i·quintus·uel quinta die cõtingens uel affligeus· vnde quintana ne·dicitur febris que quinto die affligit·& hec quĩtana uel quintina dicit̃ quĩta pars platee qua carpẽtum ꝓgredi potest· quintine etiam dicuntur flores malorum punicorũ· & tunc grecum nomẽ est·

Quintilis a quinqꝫ uel quintus dicit̃ hic quintilis lis·quidã mẽsis scꝫ iulius·quasi quintus a martio· Et desinit ablatiuus in i·sicut et ablatiuus de sextil' vnde hic et hec quintilis & hoc le· & ꝓdu.ti cum deriuetur a nomĩe· ¶ Et nota ꝙ iuliꝰ & augustꝰ olim dicebãtur quintilis et sextilis a nũo quo distabant a principio anni·i·a martio Antiqui ẽm annũ incipiebãt a martio vsqꝫ ad tempus nume pompilij qui addidit ianuariũ et februariũ ·& apposuit illos in principio anni·sed distinxit illos mẽses secũdũ lunatõnes·sicut et omnes alij erant distincti·Et ita annus remãsit incorrectus vsqꝫ ad tẽpus iulii cesaris·qui cũ moraret̃ in egypto cum cleopatra· annũ correxit et distinxit secũdum cursum solis ad idem pũctum in fine anni redeũtis·Secũdum ergo consuetudinem antiquorũ qui annũ incipiebant a martio.omẽs mẽses dicti sunt a numero quo distabãt a principio anni·i·a martio post iuniũ·ut quintilis quintus a martio Sed postea ad honorẽ iulij cesaris qui in illo mẽse natus est·uel aliquam victoriam obtinuit ·dictus est iulius·Sextilis vero dictꝰ est quasi sextus a principio ãni·i·a martio· sed postea ad honorem augusti qui in illo mẽse natus est· uel in eo aliquã victoriã obtinuit·dictus est augustꝰ Nomĩa uero sequẽtium mẽsium cõposita sunt a numero videlicꝫ quo distabãt a ꝓncipio anni.i·a martio· & ab hoc nõmĩe imber· vt septẽber a septẽ et imber·October ab octo et imber· quasi octauus ab imbre·i·a martio in quo imbres & pluuie abundant·& sic de alijs

Quintina ne· in quintanus exponitur

Quintusdecimus in quiñdenus exponit̃

Quinus in quinqꝫ exponitur

Quiparum ri·ge·neu·genus est herbe a grecis dictum.quia habeat virtutẽ feruẽtem· Et ut dicunt quidam species quipari dicitur zinciber·& videtur componi ab equo et pir·qđ est ignis· quia dicitur equari igni ꝓpter calorem

Quippe·i·nimirũ.sine dubio certe·ↄfirmatĩm adũ· est ẽm sic scꝫ· videlicet·& ꝓdu·ꝑmã positõe

Quirina in quiris vide

Quiris·lingua sabinorũ dicit̃ hasta·vnde hec quirina ne·i·hasta·& hic quirinus ni· dictus est romulus qui semꝑ hastatus incedebat· vel quia hasta eiꝰ post mortẽ in auẽtino monte fixa dicitur floruisse· vnde hic quiris tis·dictus est quilibet ciuis romanus· quia romani a romulo·uel romani dicti sunt quirites·quasi hastati et fortes·Vnde et q̃nqꝫ quirites dicũtur milites qui hastam secũ deferũt·& ꝓducit quiris penul·genitiui quiritis·& circũflectit vltimã quiris in nomĩatiuo·sicut olim in integro fiebat·qr declinabat̃ hic quiritis huiꝰ quiritis·Et desinit nomĩatiuus in is ꝓductam quiris·

Quirito a quiris uel quiritis dr̃ quirito tas·tauitare·i·romanizare·uel more quiritũ se habere· l' ad modũ quiritum equitare· Vel quiritare·i·populũ alloqui·& ꝓdu·ri·quirito tas·

Quis uel qui·Quis habet sedecĩ cõpositiones & sillabicas adiectões.Cõpositiones ẽm sunt septem scꝫ siquis·nequis·aliquis·nũq̃s·ecquis·vnusquisqꝫ & quisquis·Quis aũt habet quiqꝫ adiectões· scꝫ quisnam·quispiam·quisputas·quisq̃ȝ et quisqꝫ· Sꝫ qui recipit quattuor adiectões·scꝫ q̃dam·quiuis·q̃libet & quicũqꝫ·De p̃dictis dixi supra in tercia ꝑte vbi egi de figura cõposita nomĩs in capitulo de sillabicis adiectionibus

Quispiam deriuatur a quis·Et est figure simplicis & importat purã infinitatem·sicut aliquis diũsam·quia piare est facere purũ· Vnde quispiam hõ currit·i·pure vnus· & sic quãdam discretionẽ fac circa infinitatẽ·Recipit aũt hoc feĩm piam in actõ casu·quia femĩa de facili immutat̃· & cũ hoc nomẽ piam videat̃ pati et extra suam naturã poni· recte sumitur ꝑ actĩm qui rem denotat patiẽtem·Papi· dicit·Quidpiam aliquid modicũ

Quisputas speciei deriuatĩe a quis·et est ibi putas sillabica adiectio·et est accẽtus ꝓncipalis suꝑ quis Vnđ in luca.Quisputas puer iste erit Et ĩ matheo Quisputas maior est in regno celorũ·et debet acui quis ·& sequẽtes due sillabe debẽt grauari· qr suꝑ sillabica adiectõe nõ est ponẽdus ꝓncipalis accẽtꝰ Et scias ꝙ quisputas ideo recipit hoc uerbũ putas in secũda ꝑsona ·qr omĩs interrogatio mouet· & p̃cipue illũ ad quẽ sermo dirigit̃·et sic talis adiectio causa cuiusdã excitatõis inuẽta fuit· Omĩs aũt excitatio fit ad substãtiam & nõ ad accidẽs·& iđ cum alijs infinitis nõ iungitur

Quisquilie·arum cõponit̃ a quid et cado· Et sunt quisquilie stipule immixte surculis ac folijs aridis scꝫ quedã palee minutissime quas vocãt faluppas Dicũt etiã quisquilie quasi quidquid cadit·i·quid q̃d suꝑfluitatis ex arbore uel aliq̃ materia cadit· ut purgamẽta frumti et terrarũ.et modici surculi·stercora et similia·vnde quisquiliosus sa·sum·plenꝰ q̃squilijs·et sic ꝑm hug̊·a quid neutro et cado cõponitur quisquilie·Vel ut quidã volũt componit̃ quisquilie·a quis & curo ras·quasi cui cure sunt ille· l' quis curat de illis·Potest ergo dici quisquilias ·i· quis curat illas ꝓpter sui vilitatem·& cor·i ante l ut patet in peripsima

Quisquis cõponitur ex quis et quis·Et secũdum vsum declinatur q̃squis·quidquid·et quoquo·Posset etiam secũdum rationẽ in aliis casibus geminari nisi vbi infinitum a relatiuo secernit̃ .ut dixi in tercia parte vbi egi de figura composita nominis in capitulo de sillabicis adiectionibus. Et scias ꝙ dictio geminata uel recipiens cunqꝫ· habet vim duorum casuum scꝫ antecedẽtis & relatiui·vnde requirit duo uerba poni in constructõe.& ponẽda sunt in eo casu ĩ quo ponit̃ relatĩm facta explicatõne·siue poni debẽt ĩ eo casu quem requirit verbũ seq̃ns immediate·vt video quicunqꝫ homo currit·i·viđo omnẽ hominẽ qui currit·Et quẽcũqꝫ hominẽ viđo currit i.omĩs homo currit quẽ video·Similiter·video quidquid est hic intus·i· omne illud video qđ est hic intus·et quidquid video est hic intus·i· omne illud est hic intus quod video·Vel video quisquis homo est albus.i· video omnẽ hominẽ qui est albus.et scribitur quidquid ꝑ d·nõ ꝑ c·quia d·nõ mutatur ibi in c·licet d mutet̃ in c· sequente q· et

hoc solummodo fit in hac dictione quicꝙ
Quito tas· vide in quietus ta·tum·
Quocirca· Circa ꝑ compositionē ·vel potius per
quādam irregularitarem iūgitur cum istis· scꝫ quo
circa ·pro coniunctione causali·uel illatiua· Circuꝫ
circa·uel circunquaqꝫ
Quodā modo ·due partes sunt · vnde duob⁹ accē
tibus regende· Quidam tamen grauāt mo. & tunc
dicemus ꝙ nō est ibi cōpositio. sed q̄dam irregula
ris vocū ꝯgeries· fungēs loco vnius dictōis
Quo mmus·due dictiones sunt· Vide in secunda
parte vbi egi de accentu aduerbioꝝ in capitulo de
compositis a minus
Quo modo due ꝑtes sint in euangelio luce· ut·
Quo modo fiet istud quoniā virum nō cognosco
Aliquando quomodo videtur esse dictio composi
ta·sed potius est ibi irregularis quedam vocum cō
geries que ponitur loco vnius dictōis·ut quomō
id est·qualiter ·et tūc accentuatur ac si esset vna di
ctio· & acuitur quo ·sed modo grauatur· vide in se
cūda ꝑte in ca ·de cōpositis a modo
Quondam aduerbium temporis per q scribit̄·q̄a
deriuatur a quando
Quoniā ꝯiunctio causalis uel subcōtinuatiā: Cau
salis·ut qm̄ ꝓdest tibi lege· Subcōtinuatiā ut quo
niam ambulat mouetur·sic quoniāq̄a·uel ergo vna
pars est secundum papi· Et differt quoniaꝫ a quia
sicut habes in quia
Quoniāquidem·i·quia uel ergo· vna pars est cō
posita a quoniā et quidem· & tūc grauatur qui. et
acuitur an· Possunt etiā esse due ꝑtes ·et tunc duo
bus accētib⁹ regūtur· & acuitur qui· & scribit̄ tūc
quoniam ꝑ m·& tunc quoniam quidem ideꝫ est qd̄
quia certe· Et sic sumitur in prima ad cor·xvi·capi
Qm̄ quidem ꝑ hominē mors ꝛc̄·
Quorsum ·i· uersus quā ꝑteꝫ· Et componit̄ a quo
& uersum· & sillabicat̄ quorsum· & d̄r quorsūcūqꝫ
id est·uersus quācunqꝫ ꝑtem ·ꝫm hug·
Quotennis a quot et annus compōitur hic et hec
quotennis et hoc ne· & quotennus na·num·i· quot
annorum .et habet querere de numero annoruꝫ· ad
quod debent respōderi huiusmodi nomīa decennis
triennis ꝛc̄. vel iste genitiuus annoꝝ cum nomine
numerali ·ut quotennis es tu·biennis·triēnis ·bim⁹
trimus·trium uel quattuor annoꝝ·
Quotidianus· in quotidie est
Quotidie· Quot cōponitur cum dies· & d̄r quoti
die aduer·tempis ·quod viciose scribit̄ per c·ut vl̄t
hugui ·Nam ꝑ q·scribi debet ·Hoc etiam vult pap̄
Et a quotidie dicitur quotidianus na.num ·sicut a
meridie meridianus meridiana num ·sicut dicit p̄s·
in secūdo maiori · Vnde quotidianum debet scribi
in pater noster ꝑ q·
Quotiens aduerbium numeri·id est ·frequēt̄·mul
totiens· Quotiēs ·i· quot vicibus·cui respondetur
semel ·bis ·ter · & similia· & deriuatur a quotus · et
& sillabicatur quotiēscunqꝫ
Quotus ab hoc ablatiuo quo deriuatur quot oīs
generis indeclina · & tm̄ pluralis nūi· & est tūc iter
rogatm̄ ·infinitum ·relatm̄· & inde quotus ta ·tum·
numerale et ordinale· vt quotus es in banco·p̄mus
uel secūdus· Quotus est in ordine quartus quit⁹
id est·acholit⁹·sub dyaconus· & hinc quotiēs adū·
& cor· p̄mam quotus· vnde aliquotus cor· hāc silla
bam quo· vide in aliquotus
Quousqꝫ·i·q̄ꝺiu aduer ·tpis· Quousqꝫ·i· ad quē
locum aduer·loci Vnde uersus· Tēpus siue locum
dic significare quousqꝫ
Quur aduerbium interrogandi ·potest deriuari a
qui· & sic scribitur per q·et geminum v·vel potest
deriuari a cuius genitiuo de quis· & tūc debet scri
bi ꝑ c· & vnum v· sicut cur· & ita cōmunitur scribi
tur secūdum modernos

R sine aspiratōe ponitur ·in la
tinis dictionib⁹· In grecis
vero uel principalis ·i·in p̄n
cipio·vel gemīata in media
dictione aspirat̄· vt rhetor
rhodus ·pirrhus·rhetia·sic̄
dicit prisci·
Raab interpretatur latitu
do·ul' fames ·ul' impetus & acuitur in fine·
Rabbi acuitur in fine & interpretatur magister·
siue docens me· aut magister meus· Rabboni idem
& acuitur in fine
Rabboni in rabbi exponitur
Rabidulus in rabies exponitur
Rabidus da·dum·in rabies exponitur
Rabiecula le· di·ꝑua rabies
Rabies a ran quod est ira·dicitur hec rabies biei·
vnde hec rabiecula le·di ·& rabiosus sa·sum· & cō
paratur · vnde rabiose sius·sime·aduer· & hec rabio
sitas tatis· Item a rabies dicitur rabulus la ·lum·&
rabidus rabida dum· penul·correpta·i ·rabie plen⁹
rabiei datus·furore plenus· iratus ·insanus· vnde
rabidulus la ·lum ·di·
Rabsaces scribit̄ ꝑ b ·in interp̄tationibus· & cor·
penul· ꝓprium nomē viri est·
Rabulus rabula rabuluꝫ in rabies est· & corripit
penultimam ·
Racemifer ·a racemus et fero fers·componitur
racemifer racemifera ferum·id est·racemos ferens
& corripit mi·
Racemus a ramus dicitur hic racemus cemi·par
uus ramusculus nel vua scꝫ pars botrionis·vnd̄ ra
cemor racemaris ·id est ·sparsas vuas ·uel racemos
colligere· & ꝓdu ·ce·
Racha·i·inanis et vacuus· quem vulgata iniuria
absqꝫ sensu vel absqꝫ cerebro dicere possumus· et
est hebreum ·& acuitur in fine· Vel quod melius
est· Racha est interiectio affectuꝫ indignātis ostē
dens sicut cum dolemus dicimus heu·& cum leta
mur vah · & similiter cum indignamur dicimus ra
cha· ¶ Vnde gregorius moralium xxi· tractās il
lud mathei quito capitulo· Omīs qui irascitur fra
tri suo re⁹ erit iudicio· Qui dixerit fratri suo racha
reus erit cōcilio· Qui dicit fatue reus erit gehenne
ignis·sicut dicit Racha quippe in hebreo colloquio
vox interiectōis est que q̄dem aīm irascētis osten
dit·nec tamē plenum uerbum iracūdie exp̄mit· Pri
us ergo ira rep̄henditur sine uoce·postmodū vero
ira cum voce·sed necdū pleno uerbo formata· Ad
extremū uero cum dicitur fatue· ira redarguit̄ que
cum vocis excessu expletur etiam ꝑfectione sermo
nis· Et notādum ꝙ in ira ꝓhibet esse reum iudicio·
In uoce ire quod est·racha reum concilio· In uerbo
vocis quod est fatue reum gehēne ignis· Per gra
dus etenī culpe creuit ordo sentētie·quia in iudicō
adhuc causa discutit̄·in cōcilio autem iam cause sē
tentia diffinitur· In gehenna uero ignis ea que de
cōcilio egreditur sentētia expletur ¶ Beda uero di
cit· Racha nec grecum est nec latinuꝫ·sed ꝓprie he
breum. Quidā aūt ethiam huius nomīs de greco
trahere voluerūt putantes·dici pannosum· Grece

em̄ pannos rachos dicit̄· sed nos huius uerbi vim
subtilius ꝑspicientes nil aliud intelligim⁹ esse racha
nisi vocē incōditam· irati animi cōmotionē signātē
quales sunt interiectōes apud grāmaticos· sicut dr̄
a dolēte heu· ab irascēte he· a timēte atat. & cetera
talia· Qui dixit fatue· re⁹ erit gehēne ignis ¶ No
tādum in hoc loco· ꝙ gradatim de minimis ad maio
ra conscendit̄· qm̄ ꝓ qualitate peccati vindicta cō
minatur. In ꝑmo em̄ loco vnū solūmodo posuit· i·
iram· In secūdo duo· scȝ iram et vocē· In ira cōmoti
onem animi signans In tercio tria· scȝ iram vocem
& cōtumeliam· Sicut ergo maius pctm̄ est dicere
fatue· ꝙ solūmodo irasci· uel dicē racha· sic grauius
est reum esse gehēne ignis· ꝙ reum cōcilio et iudi
cio· In iudicio em̄ causa discutit̄· & his qui re⁹ pu
tabatur nōnunꝙ innocēs inuenit̄· In cōcilio vero
siquis reus cōuictus est· qua pena puniat̄ ab alijs
tractat̄· & adhuc euadere solet· In gehēna aūt igi
nulla est liberatio· & ideo ī retributōe pene ꝗtitas
peccati designat̄· Gehēne nomē ī tota serie scriptu
rarum veteris testamēti nō repitur sed a saluatore
primū in euāgelio positum cognoscit̄· Cōpositum
aūt nomē est gehenna· ex ge et henna que vallis ğ
tuita ĭterꝑtatur· Fuit em̄ vallis filioꝝ hennō iuxta
hierl'em vbi ꝓpter scelus idolatrie multa iacuerunt
cadauera mortuoꝝ· Et ideo vbicūqȝ nomē gehēne
ponitur pena inferni designatur· Vide ī gehennō·
¶ Quare autem racha non sit interpretatum ha-
bes in alleluia

R achel interpretatur ouis· quia ꝑ ea iacob pauit
oues laban soceri sui· Item interꝑtatur visum prin
cipium vel mūda· uel vidēs deuȝ· Et potest esse in
declinabile uel potest declinari hec rachel huius ra
chelis· & ꝓducit penultimam genitiui· & signat vi
tam contemplatiuam·

R adico cas. a radix cis· dicitur radico cas· dicaui
care· i· radices emittere· uel radicibus firmare. & cō
ponitur· Abradico cas· i· a radice euellere· & arra
dico cas· i· ualde uel ad aliquid radicare· Diradico
id est· diuellere· Eradico cas· i· euellere· destruere.
Vnde eradicās ge· om. Iob xxxi Oīa eradicās ge
nimina· Radico ꝑ radices emittē neutꝝ est In alia
significatōe cū suis cōpositis est actm̄· et in vtraqȝ
significatōe ꝓdu· di·

R adicosus sa· sum· id est· radicibus plen⁹· Et cō
paratur· & dicitur a radix·

R adicula le· di· ꝑua radix·

R adio a rado dis· uel a radius· dicitur radio dias
id est. splēdere· & componitur irradio dias· i· ītus
uel ualde radiare· Preradio dias· Obradio dias· i·
circūcirca· uel cōtra splēdere· Radio & eius cōpo
sita neutra sunt & absoluta· licet qnqȝ ponant̄ trā
sitiue· uel ꝑilluminare· uel ꝑ illustrare· & corripit
ra· Vnde in thobia dicitur. Preradiat proles ꝑlis
honore pater

R adiolus in radius exponitur

R adius a rado dis· dicitur hic radius dij· instrum̄
tum texēdi scȝ pecten· uel nauicula· uel lignū quod
distinguit stamma· & dicitur sic quia radēdo fiat·
vnde & radius dicitur quoddā gen⁹ oliuaꝝ ob lō
gitudinem· quia longe sunt ad similitudinē radioꝝ
Radius etiam dicit̄ virga qua geometri figuras fa
ciunt in supposito puluere· & radius dicitur splen
dor· ut radius solis & stellaꝝ· Et dicitur sic· ꝓpter
lōgitudinem quia longe emittatur et dirigat̄· Et
a radius dicitur hic radiolus li· di· in qualibet sua si
gnificatōe· vnde hec radiola le· ꝑdictum genus oli
uarum· & cor· ra· Vnde quidam· Dicas textoris ra
dium· radium quoqȝ solis

R adix a radius dicitur hec radix cis· quia quasi q̄
busdam radijs fixa terre in ꝓfundum demergitur·
Vel a rado· quia si eradatur nō repullulat· vnd̄ ra
dicitus· aduer· i· funditus vsqȝ ad radicē· & ꝓdu·
radix penul· genitiui radicis

R ado dis· rasi sum· dere· i· intersecare· superficiem
remouere· ul' paꝝ diminuēdo applanare· vnd̄ rasim
aduer. Rado componit̄· abrado dis· i· ꝓcul raden
do iacere· uel male radere· arrado dis· i· valde ul' iu
xta· uel usqȝ ad imum radere· corrado dis· i· siml' ra
dere· vnde hoc corradiū dij· i· corrasio· & corrasim
aduerbium. erado dis· i. extra radere· Rado dis ē
actm̄ cum omībus suis compositis· & omīa faciūt
ꝑteritum in si· & sup· in sum· & omīa ꝓducūt hāc
sillabā ra. Vnde in aurora dicit̄ Crimīa mortis ha
bens de libro raditur isto·

R afanum ni· penul· corre· quod nos radicem vo
camus· qꝛ totum deorsum mittitur· cum reliq̄ ole
ra magis in summa ꝓsiliant

R aguel elis· ꝓpriū nomē viri· de quo ī aurora dr̄
Clausit opes habuit q̄ raguelis erant·

R alla a rado dis· dicit̄ hec ralla le· uestis q̄ vulgo
dr̄ rasilis· & hoc rallū li· i· rasorium·

R amā interꝑtatur excelsa· & est indecli· & acuit̄
in fine· Est etiaȝ viculus secus bethleem· in quo se
pultus fuit samuel· sed nūc trāslatus est in traciā
ꝯm pap· & potest declinari· hec rama rame· & tūc
nō accētuatur in fine

R amessis indeclinabile acuitur in fine. quedā ci
uitas est de qua dicitur ī ꝑmo capitulo exodi· Edi
ficauerūtqȝ vrbes tabernaculoꝝ pharaoni phiton
& ramesses· Item geñ· xl vii· In optimo solo terre
ramesses De hac dicitur in aurora· Ramesses ex se
nomen misteria profert.

R amix a ramus dicitur hic ramix cis· i· mētula ul'
virga virilis· Iuuenalis. Iacet exiguus cum ramice
neruus· vnde ramicosus sa· sum· qui magnā habet
mentulam scȝ herniosus

R amnus a ramus dicitur hic ramnus ni· gen⁹ spi
narum· ut dicūt spina alba· uel ramus eius ꝯm hug̃
Papias etiā dicit· Ramn⁹ est spina alba· uel lignuȝ
spinosum· ramus genus spinaꝝ densissimū q̄ in her
ba est mollis & pulcra· ibi sūt tn̄ spine postea· Vn
de in psalmo· Priusꝙ intelligerent spine vestre rā
num et cetera

R amus a radix cis· dicitur hic ram⁹ mi· quasi a ra
dice means· vnde hic ramusculus li· di· ramus ꝓprie
est quod a radice uel trūco manat· sicut a ramuscu
lo cetera. & ramosus sa· sum· i· dilatatus & ramis
diffusus· & cōpatur· Item a ram⁹ dicitur hͨ & hec
ramalis· & hoc male. & hic ramalis lis· i· ramus· &
producit ra· Vnde quidam· Pampinus est foliū vi
tis· ramusculus huius· Item ꝑsius Vt ramale vet⁹
purgādi subere coctum·

R an indeclinabile· i· ira uel locus ire· Vñ etiā eue
nit ꝙ efficit̄ rabiosus homo

R ana a ran quod est ira· dicitur hec rana rane· q̄si
iracūda· Vel rane dicunt̄ quasi rauce· uel rane quasi
garrane a garrulitate· vnde hoc ranetum ti· locus
vbi rane abūdant· Et ut dicit basilius in hexa· Mu
res et ranas ex terra generari videm⁹

R anceo a rancidus deriuatur ranceo rances ran
cui· id est· irasci· indignari· fetere· esse uel fieri rācidū

R ancidus a rancor coris· dicitur rancidus da dū
id est· iracundus uel fetidus· amarus ex uetustate

& insipidus· & hic rancidulus li· dimi· i· aliqñtulũ
iracũdus uel rãcidus· Potest etiã rãcidũ dici ex vi
tio· quia rãcorẽ facit· et cor· penul· rãcidus

Rancor a ran quod est ira· dicit̃ hic rãcor oris· i·
ira indignatio. dolor amaritudo mẽtis· uel fetor· &
ꝓprie fetor carnis ex vetustate ꝓueniẽs· A rancor
dicitur rãcorosus sa· sum· i· rãcore plenus· & hic &
hec rancors cordis· i· irascẽs uel iratus· vnde rãcor
diter aduerbium. id est· irascibiliter. & hec rancor-
dia die· i· ira· vnde rancordiosus sa· sũ· id est· iracũ
dia uel ira plenus

Rancors dis· in rancor exponitur·

Ranella le· di· ꝑua rana

Rãnetũ ti· pe˝· ꝓdu· vide in rana

Ranula le· di· ꝑua rana

Ranunculus li· di· ꝑua rana· & nõ seruat gen⁹ sui
ꝑmitiui. qꝛ rana est fe· ge· ranũculus vero mas· ge·
ut dicit priscianus

Rapa a rapio pis· dicitur hec rapa pe· qꝛ rapiat
id est· cõprehendat plus terre radice ꝙ napus· vñd
hec rapula le· di· quod et hoc rapulum li· inuenitur
& hoc rapariũ rij· locus vbi rape crescũt· quod &
hoc rapulariũ dicitur· & hoc rapulatũ ti· cibus d̃ ra
pis· & ꝓdu· ꝑmam rapa· Vnde rapis casus ablatĩ
& ꝓdu· ra· sed rapio pis· cor· ra· Vñ uersus· Quas
tu dẽte rapis comes est inflatio rapis

Raphael interꝑtat̃ curatio uel medicina dei· Vbi
cunqꝫ em̃ curãdi uel medẽdi opus necessariũ ẽ hic
angelus a deo mittitur· Vñd dicit greg̃· Qꝛ sancti
illi celestis patrie spũs cum ad nos aliquid admini
straturi veniũt· apud nos etiam nomĩa a ministeri
is trahũt· Raphael quoqꝫ interꝑtatur medicĩa dei
quia videlicet dum tobie oculos quasi ꝑ officiũ cu
rationis tetigit cecitatis eius tenebras tersit· Qui
ergo ad curãdum mittitur· dignũ videlicet fuit vt
dei medicina vocaretur· Et scias ꝙ raphael potest
poni in ordine angeloꝝ ẜm ea que circa singulares
ꝑsonas exercuit

Rapina a rapio pis· dicitur hec rapina ne· vñ hec
rapinula le· di. Et est rapina prede raptio ex põde-
re· & rapinosus sa· sum. i· rapina plen⁹· Committit̃
autem ꝓprie crimẽ rapine· cum ꝑ violẽtiam vi & ap
te res alienas quis rapit· vñd cũqꝫ excepto loco sa
cro uel re ecclesiastica· qꝛ tũc omitteret̃ sacrilegiũ·

Rapio a rumpo pis· dicitur rapio pis· pui· Qui
em̃ rapit quasi rumpit· vnde raptim aduer· i· festi-
nanter· violẽter· quasi ruptim. & rapto tas· fre· &
est raptare frequẽter rapere· trahere· A quo rapti
to tas· aliud frequẽ· Rapio compõitur cũ ad· & di
citur arripio pis· ripui· arreptum· i· inuadere ad ali
quid agendũ rapere & aggredi· vnde arreptus ta·
tum· Item cum cõ· & dicitur corripio pis· i· simul
rapere· uel castigare· Item a rapio componit̃ diri-
pio pis· i· deorsum uel ualde vel d̃ vno loco ad aliũ
rapere· Diripio pis· i· diuersis modis ul˝ ĩ diuersas
ꝑtes rapere· Eripio pis· i· extra rapere· uel liberare
Proripio pis· i· ꝓcul uel añ rapẽ· Preripio pis· i. añ
rapẽ· Surripio pis· i· subt̃hẽ· furari· vñ surrepticı⁹
cia· ciũ Rapio et ei⁹ ꝯposita sunt actĩa· & faciũt ꝑ
teritum in pui· & sup̃· in ptum· Item rapio hãc silla
bam ra corri· & in cõpositis mutatur a in i· breuẽ
in uerbo. sed in sup̃· in e· Prosper· Inuitus xp̃i mu
nera nemo rapit

Raptim aduer· in rapio pis· exponit̃

Rapto ptas· fre· in rapio exponitur

Raptor oris· in raptus exponit̃

Raptus a rapio pis· dicitur hic raptor oris· & hic
raptus raptus· ptui· actus uel passio rapiendi· uel
raptus est ꝓprie illicitus cõcubitus a rapiẽdo· id ẽ
corrumpẽdo dictus· vnde raptor dictus quasi cor
ruptor· Et hoc raptũ inuenit̃ ꝓ eodẽ secũdũ hug̃

¶ Nota hic ꝙ raptor dicitur duobus modis· ẽ em̃
raptor reꝝ· & raptor hoĩm· & ꝑcipue feminaꝝ· Et
dicitur ꝓprie rapina reꝝ. & raptus mulieꝝ· Cõmit
titur autem crimẽ raptus dupliciter· videlicet cũ
ipsa puella violẽter rapitur· ut in ꝑpetuum teneat̃
Item cum nõ ipsa violẽter rapitur· sed vsus eius
ea ꝓhibente violẽter vsurpatur Item tũc demũ cõ
mittitur raptus. cum ipse raptor nõ desponsauerat
ꝑmo ipsam puellam· Large nõ solũ cõmittit̃ ĩ vir
ginẽ· sed etiam in viduam & sanctimonialẽ· Aliqñ
etiam accipit̃ ꝓ quolibet illicito cõcubitu uel coi
tu· Et scias ꝙ fornicatio licet videatur esse genus
cuiuslibet illiciti coitus qui fit extra vxorem. tamẽ
specialiter intelligit̃ in vsu viduaꝝ & meretricum
& concubinaꝝ· Stupꝝ aũt ꝓprie est virginũ illici
ta defloratio· Adulteriũ uero est alieni thori viola
tio· vnde adulteriũ dicitur quasi ad alterius thori
accessio· Incestus est cõsanguineaꝝ uel affiniũ abu
sus· vnde incestuosi dicũtur· qui cõsanguineis vel
affinibus suis abutũtur· Raptus cõmittitur cũ pu
ella violẽter a domo patris rapitur· seu educitur· ut
corrupta in vxorem habeatur· siue puelle solummõ
siue parentib⁹ tm̃· siue vtrisqꝫ vis illata fuerit· Et
potest raptor excõicari nõ solum a suo ep̃o· sꝫ etiã
ab ipso in cuius ep̃atu rapinam fecit· Item denega
tur ei penitẽtia nisi restituat ablata· uel plenã secu
ritatem faciat de restituẽdo si tñ habeat vnde red
dere possit· ¶ Hic nota ad ꝑdictorum declaratio
nem ꝙ species luxurie distinguũtur Primo ꝑ cõcu
bitum ẜm naturam· & cõtra naturã· Sed quia lu
xuria cõtra naturam ignominabilis est relinquatur
Si autem fit peccatum in cõcubitu secũdũ naturã
tantũ· sic ꝑdicte species quiqꝫ luxurie sumuntur·
Vnde scias ꝙ circũstantia pctm̃ in aliud gen⁹ mu
tat· quãdo alterius generis peccati deformitatẽ ad
dit Et ẜm hoc ꝑdicti quinqꝫ luxurie modi differũt
specie· quia fornicatio non importat ꝙtuꝫ est de se
aliam deformitatẽ· nisi que ad genus luxurie ꝑtinꝫ
Est em̃ soluti cũ soluta· & dicitur fornicatõ a forni
ce· quia iuxta fornices· i· arcus triumphales & in
aliis locis vbi homines cõueniebãt cogregabãtur
meretrices· & ibi polluebãtur· Sed stuprũ quod ẽ
illicita virginũ defloratio addit aliam deformitatẽ
scꝫ damnificationẽ mulieris violate· que nõ est ita
apta ad nubẽduꝫ sicut erat ante· Et hec damnifica
tio etiam ꝑ se specialẽ legis ꝓhibitionem habet· Si
militer etiam adulteriũ· quod est alterius thori vio
latio addit specialem deformitatẽ alterius generis
peccati que est ex vsu rei aliene illicito· quod ꝑtinꝫ
ad genus iniusticie· Similiter etiam et incestus q̃ ẽ
consanguineaꝝ uel affiniũ abusus· ab incẽdio nom̃
habens· uel a ꝑuatione castitatis quasi antomasice·
qꝛ aũt castitatẽ violat ĩ illis que maxĩo fetere ꝯiũ
guntur addit specialem deformitatẽ. scꝫ naturalis
federis violationẽ· Similiter etiam raptus qui cõ
mittit̃ ex hoc ꝙ puella a domo patris violenter ab
ducitur· ut corrupta in matrimoniũ habeat̃ siue vis
puelle siue parẽtibus illata cõstiterit. patet ꝙ alte
rius generis peccati deformitatẽ addit scꝫ violẽtiã
quam lex in quacũqꝫ re ꝓhibet. Et sic patꝫ ꝙ sunt
diuerse species ꝑdictoꝝ· Vnde et circũstantie qui
bus diuersificãtur nõ sunt in cõfessione omittẽde
Item scias ꝙ secũdum leges raptor morte mulctat̃

Sed si ad ecclesiã cum rapta cõfugerit ꝑuilegio ec
clesie mortis impunitatẽ meretur

Rareo res. in rarus exponitur

Rarus ra. rum. id est. non spissus. & comparatur
vnde rare rius. sime. aduerbium. & hec raritas rari
tatis. Et rareo res rui. vnde raresco rescis. inchoa
tiuum. & ꝓdu. ra.

Rasilis a rado dis. dicitur hic & hec rasil' et hoc
le. & hic & hec rasibilis et hoc le. i. res rasa uel pi
losa vt radi possit. uel apta ad radẽduz. & hoc ra
sorium rij. vnde hoc rasoriolum rasorioli. & corri.
penultimam rasilis.

Raso rasas. est fre. de rado dis. rasi rasuz. A quo
aliud fre. rasito tas. penul. cor.

Rastrum a rarus dicitur hoc rastrum stri. & plu
raliter hi rastri instrumẽtũ rusticoꝝ. i. fossoriũ du
plex ut dicũt. & dicitur sic. a raritate dẽtium. ul' a
rado. q2 terraz radit. Rastꝝ etiam dicit̃ aliud ĩstru
mentũ rusticoꝝ dentatũ. quo paleam remouent a
granis. vnde hoc rastellũ li. di.

Raticula in ratis est.

Ratio a ratus ta. tum. i. firmus dicitur hec ratio
onis. q2 firma sit. Et est ratio mẽtis motus in his q̃
dicũtur discernere uel cõnectere ualẽs. uel ratio ẽ
q̃dam motus animi visum mẽtis acuẽs ueraqз a fal
sis distiguẽs. Sed ratiocinatio est rationabilis sub
tilisqз disputatio. & a certis ad incertoꝝ indagati
onẽ nitens cogitatio. Item ratio. i. diffinitio. & cor
ꝑmam ratõ. Vnde quidã. Sic uolo sic iubeo sit pro
ratione volũtas ¶ Sed queris in quo differt ratio
a sensualitate. Audi augustinũ in. xij. de trinitate
sic dicentem. Videamus vbi sit quasi quoddã hoĩs
exterioris interiorisqз cõfiniũ. Quidquid enĩ habe
mus in anĩo cõmune cum pecore. recte dicit̃ ad ex
teriorem hominẽ ꝑtinere. Nõ enĩ solum corpus hõ
exterior deputabitur. sed adiũcta quadã vita sua q̃
compages corpis & omẽs sensus vigẽt. quibus in
structꝰ ẽ ad exteriora sentiẽda. Ascendẽtibus igit̃
nobis introrsum quibusdã gradibus consideratõis
ꝑ anime ꝑtes vbi ĩcipit aliquid occurrere qd nobis
nõ sit cõmune cum bestijs ibi incipit ratio. ut inte
rior iam possit agnosci. Rationis autem pars supe
rior eternis rationibus cõspiciendis uel consulẽdis
adhesit. Portio inferior ad temporalia gubernãda
deflectit̃. & illa ratõis intentio qua cõtemplamur
eterne sapiẽtie deputat̃. illa uero qua bene vtimur
rebus tempalibus sciẽtie deputatur. Cum uero dis
serimus de natura mẽtis humane de vnaquaqз re
disserimus nec eã in hec duo que cõmemoraui nisi
ꝑ officia geminam? Carnalis uero uel sensualis ani
mi motus qui in corporis sensus intẽditur nobꝭ pe
coribusqз cõmunis est. qui seclusus est a ratõe sapi
entie. Rationi autem sciẽtie intimus est. Vide ĩ ve
niale. & in infernus.

Ratiocinatio in ratio est. & etiam in quarta ꝑte ĩ
ca. de coloribus rhetoricis

Ratiocinor a ratio deriuatur ratiocinor naris. i.
ratione vti. rationabiliter loqui. cõtractare. & cor.
ci. sicut patrocinor

Rationabilis in rati onalis expõitur

Rationalis a ratio dicitur hic et hec rationalis &
hoc le. & hic & hec rationabilis & hoc le. Et licet
q̃dam ista nomĩa indifferẽter accipiãt. differũt tñ
quia rationale dicitur quod vtitur ratõe. ut homo
angelus. Sed rationabile est quod ratõe agitur uel
ducitur & rationabiliter viuit. Vñ multi. imo oẽs
homines sunt rationales. i. aptitudinẽ habẽt ratio
cinandi. sed nõ omẽs sunt rationabiles. quia ñ om
nes ducũtur ratõe. & hoc rationale alis. dicebatur
pannus in pectore sacerdotis quadratus. in quo la
pides erant inserti. Item a ꝑdictis rationabiliter
& rationaliter. Rationalitas & rationabilitas. &
per compositionẽ. irrationalis le. irrationaliter. irra
tionalitas. irrationabilis bile. irrationabiliter. irra
tionabilitas. Et scias ꝙ homo ꝓprie dicitur rationa
lis. Angelus uero intellectualis. Vide etiam in cõ

Ratis a rado dis. dicitur hec ratis scientia
ratis. primũ et antiquissimũ nauigii genꝰ e rudibꝰ
tignis asseribusqз contextũ. ad cuius similitudinez
facte sunt naues que ratarie dicũtur. Nunc uero
ratis quelibet nauis abusiue dicitur. Nam ratis ꝓ
prie dicitur cõnexio nauiũ. uel strues lignoꝝ & tra
bium. uel incastratura nauiũ. Vel ratis est illa pars
nauis. scз que est inter carinã et ꝓram uel puppim
dicta quia radit aquam. uel quia sit rata et firma.
Et ꝑ sinodochen quelibet nauis dicitur ratis. quia
radit aquam. uel q2 rata sit et firma. et firmiter cur
rat. vnde hec raticula le. di. & cor. ra. Vnde q̃daz
Dic latus esse ratez. ventrẽ dic esse carinã. Itẽ aliꝰ
Q2 rata sit ratis est. ꝙ cõcaua dicta carina

Ratiuncula le. di. ꝑua ratio

Ratus Reor reris ratus sum. reri. i. extimare. pu
tare. vnde ratus ta. tum. ꝑticipium. ut ratus suz. i.
putaui. & ratus ta. tum. nomen. & tũc tãtum valz
q̃ntum firmus. Et est reor uerbũ depo. cum suis cõ
positis siqua habet Isidorus aũt dicit. Ratum dicit̃
quod rationabile et rectum est. vnde et qui pollice
tur dicit. Ratum esse ꝓfiteor. hoc est firmũ atqз ꝑ
petuũ. Et papias dicit. Ratum firmũ stabile. immu
tabile. acceptum. Item ratus. i. arbitratus. et cor.
primã ratum. vt patet in ratis. Hoc etiam vult pri
scianus. in x. li. qui dicit. In omni supino uel parti
cipio ꝑ̃terito ꝓducit̃ a. penul. exceptis datum. sta
tum. et satum. & ratum. Item dicit prisci. Reor fa
cit ratus ꝑticipiuz. & puto differẽtie causa. q2 ritꝰ
aliud signat. sed in cõpositione a in i correptã muta
tur. ut ratus. irritus. Item inuenit̃ rata ĩ alia signi
ficatõe. ut iste soluat uel recipiat pro rata. i. ꝓ ꝑte
sibi contingente

Raucidus a raucus dicit̃ raucidus da. dum. i. rau
cus. vnde raucidulus la. lum. id est. aliq̃ntulum rau
cus. qui etiam rauculus dicit̃

Raucio a raucus dicitur raucio raucis rausi rau
sum. id est. esse uel fieri raucum. sicut dicit prisci. &
est quarte coniugatõis.

Raucus a rauni. quod est raucitas deriuat̃ raucꝰ
ca. cum. & compatur raucus raucior raucissimus.
vnde rauce cius. cissime. aduerbium. & hec raucitas
tatis. & hec raucedo dinis. id est. vocis amputatio
siue impuritas.

Rauia exponitur in rauilla

Rauilla a raucus. uel rauni dicitur hec rauia rauie
id est. vox rauca. vnde hec rauilla le. i. causidicꝰ. q2
clamãdo efficitur raucus

Rauio a rauia d2 rauio as. i. raucum esse uel fieri
vnde rauiatus ta. tum. id est. raucus. & hec rauia
tio onis. id est. raucitas

Rauni nomẽ indeclinabile. id est. raucitas. & acui
tur in fine.

Rauus a rapio pis. dicitur rauus ua. uum. i. rapax
uel fului coloris. Vnde inuenitur. Lupa raua. & ĩ
vtraqз significatiõe cõuenĩẽter d2 lupa raua. Nã ra
pax est et fului coloris. vnde rauulus la. lum. et ra
uiscellus cella. lum. ambo dimi. & hec raua ue. talis

color uel rapacitas. & rauco ues. ui. i. esse uel fieri
rauum. vñ rauesco scis. inchoatiū. ſm hug. Et pap
dicit. Raua niger color mixtus fuluo. rc.

Realis a reor reris. dicit̃ hec res rei. Prope
quidem res sunt. quas sola extimatiōe &
intellectu comphendimus ut incorporee
Alia uero appellātur corporea. vnde prisci. Corpo
rum seu rez. res etiam dicit̃ qōlibet ens. Est eñ res
vnum de trāscendētibus. Nam quattuor sunt trā
scendentia. Res. ens. vnū. & aliquid. et etiam res
sunt secūdum leges. que in nostro iure cōsistunt a
recte habēdo. vnde hic et hec realis & hoc le. vnd̃
realiter aduer. & hec realitas tatis.

Reatus a reus dicitur hic reatus tus. tui. q̄si rei a
ctus. & accipitur reatus in scriptura multipliciter
scz p culpa. p pena. p obligatōe pene tpalis & eter
ne. Si eñ mortale est obligat nos pene eterne Si ue
niale obligat nos pene tpali. vt dicit magister in se
cūdo sententiaz. ¶ Tamē scias q reatus dicit̃ ſm
quod aliquis est reus pene. Et ideo pprie reat9 ni
hil aliud est q̄ obligatio ad penam. Et quia obliga
tio quodammodo est media inter culpam et penaz.
ex eo q ppter culpam aliquis obligatur ad penam
ideo nomē medij trāsumit̃ ad extrema ut interduz
ipsa culpa uel pena reatus dicatur.

Rebecca interptat̃ patiētia. uel q̄ multū accepit.

Rebellio onis. in rebellis exponitur

Rebellis a re & bellum componit̃ hic et hec rbel
lis et hoc rebelle. vnde hec rebellio onis. & hoc re
bellium in eodem sensu. i. repulsio. uel resistentia
& post factam pacem ad bellum reuersio. belli ite
ratio. & rebello rebellas uerbum neutrum. id ē. resi
stere. repugnare.

Reboo as. reboaui are. i. resonare a re & boo bo
as componit̃. vnde hic reboatus tus. tui.

Recalcitro tras. traui. trare. dicitur repcutere. uel
resistere. retro pedem iacere. sicut faciūt equi qui
pcutiūt trāseūtes iuxta se. & componit̃ a re uel re
tro. et calcitro tras. & cor. ci. naturaliter

Recaluaster. i. retro aliqn̄tulum caluus. & p eod̃
inuenitur recaluus ua. uum.

Recens a reci quod est itez uel retro dicitur hic
& hec & hoc recēs tis. i. nouus. sed recēs nascit̃. no
uum fit. & compatur recēs tior. simus. vnde recen
ter tius. sime. aduerbium. & hec recētia tie. & recē
to tas. i. ad recētiam reducere. & est actiū. Itē a re
cens dicitur recētulus recētula centulum. i. aliqn̄tu
lum recens. & componitur. Perrecens. q̄recens. id
est. ualde recens.

Recenseo ses. in cēseo ses. exponitur

Recensio sis. in cēseo ses. exponitur.

Recensitus ta. tum. in cēseo ses. expōitur

Recenso sis. in cēseo ses. exponitur

Recentulus la. lum. in recens vide

Receptaculum a recipio pis. dicit̃ hoc receptacu
lum li. locus vbi fit alicuius rei receptio

Recepto a recipio recipis recepi receptum ptu. v
m o fit recepto receptas. id est. frequēter recipere.
uel recolligere in domo sua.

Reci. i. itez uel retro grecum est

Recidiuus. Recido componit̃ cum viuus. & dicit̃
recidiuus ua. uum. & rediuiuus ua. uum. i. renoua
tus post casum reparatus. quod nō potest esse nisi
casus pcesserit uel mors. Vnde recidiua arboz sūt
que aliis sectis repullulant. et eadem dicūtur. redi
uiua. quia redeūt ad id quod fuerūt. quasi d̃nuo vi
ua. & a recidiuus dicitur recidiuo uas. penul. pdu
uerbum actiū. i. renouare post casum reparare Itē
recidiuāt illi infirmi qui in cōualescētia sunt. & po
stea cadūt in infirmitatem. vnde secūdum hoc reci
diuare. i. in infirmitatē itez cadē. & pdu. penul. reci
diuus. & recidiuo uas. & rediuiuus

Recido dis. i. iterum uel retro cadere. ex re. & ca
do dis. componitur. & caret sup̄. & cor. ci. Itez re
cido dis. di. recisum. i. retro cedere uel itez uel ex
omi pte cedo. & ɔponitur a re & cedo dis. cidi. &
tūc pdu. ci. vbiq3.

Reciduus dua. duū. i. retro vel itez cadēs a reci
do dis. quod componit a re & cado dis.

Recino nis. recinui recētum. i. itez uel retro canē
uel recitare. & componit̃ a re & cano nis. & cor.
ci. sillabam vbiq3

Recinum a reci dicitur hoc recinū uel reciniū ma
tronale operimētum. quedā scz uestis uel pallium
& dicitur sic quasi reijcinum. quia dimidia pars ei9
retro abiicitur. Idem & a grecis dicitur stola. ul' di
citur a reijcio cis.

Recipio a re & capio pis. componit̃ recipio pis.
cepi. receptū. i. itez uel retro capere. vnd̃ hic rece
ptus ptus. ptui. & cor. ci. recipio.

Reciproco. Proco cas componit̃ cum reci quod
est itez. & dicitur reciproco cas. i. itez petere. iui
cem p se ponere. uel cōuertere. uel reflectere. Vn
de reciprocus ca. cū. i. itez cōuersiuus repetitiuus
Vnde reciproca dicitur cōstructio in qua eadē per
sona itez repetit̃. uel ī qua eadem psona videt̃ agē
& pati. ut ego diligo me. Tu diligis te. petrus dili
git se. & cor. pro

Reclamo ex re & clamo componitur reclamo re
clamas. i. post aliquem uel iterum clamo. ſm hug.
Vel secūdum papiam. Reclamat. recusat. contradi
cit. inficiat̃. & pducit cla.

Reclino reclinas reclinaui nare. componit̃ a re. &
clino clinas. & est reclinare itez clinare. siue iteruz
flectere. uel curuare. & ponitur aliqn̄ simpliciter
pro flectere & appodiare uel deponere. Vnde ī lu
ca. Vulpes foueas habent. & uolucres celi nidos:
filius aūt homis nō habet vbi caput suuz reclinet.
vnde hic et hec reclinis & hoc ne. & reclinus recli
na num. et pducit cli Itē a reclino dicitur hoc recli
natorium torii. locus aptus ad reclinādum. uel id
supra quod reclinamus

Recompēso recōpensas recompēsaui sare. reddē
psoluere. remunerare. uel itez trutinare. equare. Et
compōitur a re et compenso sas. quod est cōpositū
ex con et penso sas.

Recondo ex re et condo componit̃ recōdo dis.
et habet duplex preteritū. scz recōdi et recōdidi. et
duplex supinū. scz recōsum et recōditum. vñ recon
ditus ta tum. et recōsus sa sum.

Reconsus reconsa reconsum. id est. reconditus a
recondo dis. dicitur

Recordor a re et cor. componit̃ recordor daris.
datus. sum. verbū deponētale et cōstruit̃ cū actō
et cum genitiuo tñ differēt̃. qui recordor lectionē
id est firmo uel recito vel narro vel de ea mētionez
facio. sed recordor lectionis. i. memoriter teneo le
ctionem In vtraq3 tamē constructōne inuenit̃ mo
do hūc. modo illum sensum exp̄mere. et dicitur re
cordari. q̄si ea que retro sunt et p̄terita itez ad cor
reducere. ſm hug. Construit̃ etiam cuz ablatio Nā
uerba que ptinent ad recordationē uel obliuionem
regunt genitiuum ex natura trāsitionis. et similiter
cōstruitur cum actō et ablatiuo

Recrastino ex re et crastino nas· cōponitur recra-
stino nas· i· iterū crastinare· uel ꝓlongare· vnde re
crastinans nantis· generis omīs· & cor· sti· vnd hie
ronim⁹ in epistola ad paulinū ca. viii. f. Nisi tu sem
per recrastinans ⁊c·

Rector a rego regis dicitur hic rector rectoris.
& ꝓducit penul genitiui· sed rhetor pro oratore cor·
penultimā genitiui ¶ Et scias ꝙ ut dicit grego· in
xxxiiij· mora· Elatio aliter ꝓpositos· atqꝫ aliter sub
ditos temptat· Prelato nanqꝫ siue rectori in cogi
tationibus suggerit· quia solo vite merito sup cete
ros excreuit Vnde rector intra se dicit Nisi omni
potens deus me de his omnibus meliorē cerneret·
omēs hos sub meo regimīe nō dedisset· eiusqꝫ mētē
mox erigit· viles atqꝫ īutiles eos qui subiecti sunt
ostēdit· ita vt nullum iam quasi dignū respiciet cui
equanimiter loquat̃· vnde et mox mētis tranquilli
tas in iram vertit̃ quia dum cūctos despicit· dum
sensum vitāqꝫ oīm sine moderatōe repꝑhendit. tāto
irrefrenatus se in iracūdiam dilatat· quāto eos qui
sibi cōmissi sunt esse sibimet indignos putat· cun
ctis se existimat āplius sapere quibus se videt am
plius posse. sepe subditi rectoris sui dictis ꝓterue
obuiāt & eādem vocis supbiaꝫ libertatē vocāt· Sic
quippe elatio se quasi rectitudine libertatis obiicit
sicut se sepe timor ꝓ humilitate supponit· Naꝫ sicut
pleriqꝫ reticēt ex timore· & tamē se extimāt tacere
ex humilitate· ita nōnulli loquūtur ꝑ impatientiaꝫ
elationis· & tñ loqui se credūt ꝑ libertatē rectitu
dinis Vide in corripio· et in timor· & in apls· & in
sacerdos· & in obedio· & in seruitus· ¶ Et scias
ꝙ vt dicit phs in v· ethicoꝝ Principatus viꝝ ostē
dit· quia ut dicit grego· in pasto· Quieto mari re
cte nauim et imperitus dirigit· Turbatis autem tē
pestatis fluctibus etiam peritus se nauta cōfundit
Idem in codē Nequaꝙ valet in culmīe humilitatē
discere· q̃ in imis positus nō desinit supbire

Recula le· dimi· ꝑua res·

Recubo bas· in cumbo bis· exponit̃· & cor· cu

Reculco ex re & calco cōponitur· reculco cas· i·
iterum calcare·

Recuso ex re et cuso sas· componitur recuso sas·
id est· refutare· paruipendere· nolle· quasi frequēt̃
cudere· ut fiat re· id est· retro quasi postponatur &
producit cu sillabam

Recuticus ca· cum· a re & cuticus cōponitur recu
ticus ca· cum· idem quod cuticus uel recuticus qui
retrouersam habet pellem virilis mēbri Vnde recu
tici ꝓprie dicūtur iudei· quasi retro hñtes cutem· i·
circūcisi· carēt eñ anteriori pelle virilis mēbri Vn
de persius. Recuticaqꝫ sabbata pelles· & vocauit
sabbata recutica. ꝓpter recuticos· qꝛ ad eos ꝑtinēt
& ea celebrāt· & ꝓdu· hāc sillabam· ti·

Reda a redeo dis· dicitur hec reda de· genus vehi
culi· ad eūdum et redeūduꝫ habilis· & est quattuor
rotaꝝ· Vel potius sic dicitur a rota· quia rotas ha
beat· Vnde antiqui vocabāt illam rotam· & ꝓdu·
re· Sed redeo dis· cor· re· Vnd quidā· Ypodomia
redis victus cum pelope redis

Redamo mas· i· rursum amo· & interponitur d·
causa euphonie· & cor· o·

Redardesco ꝯponit̃ a re et ardesco· & dr̃ redarde
sco scis· interposita d. Vñ ouidius· in li· de remedi
is amoris· Flama redardescit q̃ mō nulla fuit

Redarguo guis· gui· gutum· i· iterum arguo ul' re
prehendo a re et arguo arguis· componit̃· & inter
ponitur d causa euphonie

Redditus ta· tum· ꝑ geminum d· a reddo reddis
Ouidius epi· A iuuene et cupido credatur reddita
virgo Inuenitur etiam reditus per vnum d· de quo
dicam in suo loco

Reddo dis· reddidi ditum· dere· a re et do das cō
ponitur & interponit̃ d cā euphonie·

Reduco reducis ex re & duco ducis cōponitur·
& interponit̃ aliquādo d· aliquādo scribitur ꝑ vnū
d· & tūc cor· re· Vnde dicit pris· in secūdo li· In d
nulla sillaba potest desinere ꝓpositiua· nisi forte se
quens ab eadē incipiat in simplicibus dictionibus·
& in plerisqꝫ sillabicis compositis. ut addo reddo·
redduco· quod etiam reduco ꝑ vnū d· dr̃ Virgili⁹
in iiii· eneid· Amissā classeꝫ socios a morte reducit

Redeo a re & eo cōponitur redeo dis· diui· ul' re
dii· & interponitur d· causa euphonie· & corri· re·
Vide in reditus

Redibeo a re & debeo cōponit̃ redibeo bes· bui·
bitum· bere. i· rursum debere· & cor· di

Rediens redeūtis Vide in eo is it

Redifico redificas caui· care· id est· iterum edifi
care· et componitur a re· & edifico cas. & corripit
fi· & subtrahitur e·

Redigo gis· redegi gere· redactū cōponitur a re
& ago agis· & interponit̃ d causa euphonie· Et est
redigē repꝑsentare· reducere· reuocare· retro ul' ite
rum agere· & corripit di

Redimiculum a redimio mis· & dicitur hoc redi
miculuꝫ culi· monile uel corona uel vitta qua mitra
in capite feminaꝝ alligat̃· Vel redimiculum succin
ctorium est· vel brachiale· quod ꝑ ceruicē descēdēs
& a lateribus colli diuisum. vtrarūqꝫ alaꝝ sin⁹ am
bit· et hincinde succingit· ut ꝯstringens latitudinē
vestis ad corp⁹ cōtrahat & iūgendo cōponat Hoc
vulgo brachile dicitur· quasi brachiale· ꝙuis non
brachioꝝ sed renū sit cingulū

Redimio a re et diadema cōponitur redimio mis
redimiui mitum· mire· quarte cōiugationis· i· coro
nare· ornare· et corripit di vbiqꝫ Vnde ouidi⁹ epi
Bachus amas bachi cōiunx redimita corona Inueni
tur etiam redimo redimis quod componit̃ a re· et
emo emis et corripit similiter di· et est tercie coniu
gationis Vnde uersus Est redimit quarte de se fa
ciens redimire Ac redimo mis. inflectio tercia di
cit· vnde redimitus ta· tum· i· ornatus· coronatus·
sed producit mi· vnde redimitis casus datiui et ab
latiui numeri pluralis ꝓducit penultimā Sed redi
mitis uerbū a redimo redimis cor· mi· Danielis ii·
Tempus redimitis

Redimitus ta· tum· in redimo vide

Redimo a re et emo componit̃ redimo redimis et
interponitur d causa euphonie Et est redimere eri
pere· saluare iteꝝ emere· uel quod suū fuerat retro
emere· et recupare· Qui eñ emit alienū emit, Qui
redimit id redimit ꝓprie quod suū fuit· et suuꝫ esse
desiit Vnde hiesus xp̄s dict⁹ est ꝓprie redemptor
humani generis· quia cum prius suum fuisset illud
amiserat in trāsgressione precepti eius· et corri. di·
sicut dixi in redimio

Reditur a redeo redis penul· ꝓdu· Sed redditur a
reddo dis· corripit di· et gemīat d Vnd ūsus Red
ditur ex reddo: redeo dis· ind reditur Similiter re
dite a redo dis· et prod· di· sed reddite a reddo cor
di et scribitur ꝑ geminū d·

Reditus a redeo dis· dr̃ hic reditus tus· tui· penul
nomīatiui cor· Et signat duo· reditus eñ dicitur id
quod redit· quia singulis annis redeat Vnd ouidi⁹

de sine titulo. Turpi thori reditu cesus augere paternos. Item reditus .i. reuersio. Vnde ouidi9 epi Vela queror reditu uerba carere fide Inuenit etiã redditus ta. tum .p geminũ d. a redo dis. de quo habes in suo loco

Rediuiuus ua. uum .pe᷑ .pdu. in recidiuus est.

Redocreo creas. componit a re et ocreo creas. & interponit d causa euphonie Et est redocreare iterum ocreare.

Redoleo a re & oleo interposita d. dicitur redoleo les. leui. l᷑ lui. redoletũ uel redolitũ .i. bonũ odorem emittere. Et dicitur tãtũ redolere p bono odore Sed olere tm̃ de malo Item redolere accipit trãsitiue. q̃dam trãslatione ut hec dictio redolet significationem illius .i. habet uel retinet. & quasi quodã odore repñtat. vide in oleo oles

Redorso a re & dorsum componit redorso sas. saui sare .i. retro et a posteriori deorsum scindẽ. vnd̃ dr̃ Equus redorsatus est a posteriori.

Reduco cis. aliqñ cor. primã. & tũc scribit p vnũ d. aliqñ pdu. eã. & tũc gemiat d. sicut dixi ĩ reduco p duo d. in suo loco supra

Redũdo ex re & vndo das. cõponit redũdo das daui. dare. Et est redũdare retro vndare. reuertẽ. redire. & interponitur d causa euphonie. & pdu. da. ut redundabis redũdabã dũdare. redũdatus.

Redux cis. cõis generis qui redit. & componitur a re & dux cis. v᷑ deriuat a reduco cis. duxi. & cor du. quia tenet naturã huius pteriti duxi. qd̃ naturaliter corripit du sillabã. sicut ostẽdi in duco ducis & in dico dicis

Refectorium a reficio cis. dicitur hoc refectoriũ ctorii. locus vbi reficiũtur famelici. Itẽ refectoriũ dr̃ loc9 vbi insimul comedũt fratres uel monachi

Refectus cta. ctum .i. repletus. recreatus. releuatus. & a reficio cis. dicit

Refello lis. a re & fallo lis. componit refello lis. refelli refellere .i. repellere. falsificare. & sm̃ vsum caret sup. secundũ autem artem deberet facere refelsum. sicut fallo fefelli falsum. Et ut dicit papias Refellit .i. id est. impugnat. refutat. redarguit. reum

Refertio a re fartio tis. componit refertio cit refertis refersi fersum. fertire .i. replere. quarte cõiugatõis. vnde refertus ta. tum .i. replet9. & referto tas. fre. sm̃ hug. Papias vero dicit. Referta plena. bene farta. obesa. crassa ⁊c.

Refero a re et fero cõponitur refero refers retuli relatũ referre .i. recitare. renũciare. dicere. reportare Vel referre retro uel iterũ ferre. Item referre .i. distare. sm̃ hoc sepe tenetur ĩpsonaliter. ut refert an facias hoc uel illud. Item refert .i. pdest. uel ptinet ad officium uel vtilitatem alicuius. & secũdum hoc semp est impsonale refert. & semp cõstruitur cum genitiuo cuiuslibet casualis. exceptis genitiuis pncipaliũ pnoim cum quib9 nõ construit causa cõcidentie. sed pro illis cõstruit cũ ablatiuis femĩs suorum possessiuorũ. ut refert socratis. uel mea u᷑ tua uel sua. uel illius .i. pdest socrati. uel tibi. uel mihi uel sibi. uel illi Vel ptinet ad officiũ uel vtilitatem socratis. uel meam. uel tuam. uel suam. secũdũ hug Et scias q refert pro distat. produ. primã. Vñ quidam. Stultus siqua refert que sint ea non puto refert. Item prudẽtius Nil refert armis palma cõtingat dolis ue. Et ideo dicũt quidam q hec ppositõ re pducitur in refert impersonali. vel dic q producitur positione

Refertus ta. tum. in refertio tis. vide

Refessus sa. sum. in refiteor teris. vide

Reficio a re et facio cis. cõponit reficio cis. refeci refectũ .i. restituẽ recreare. & cor. fi.

Refiteor a re et fateor componitur refiteor refiteris refessus sum. id est. iterum uel retro fateri. vel negare.

Refocillo las. in focillo las. exponitur.

Refragor a re et fragor garis. quod nõ est ĩ vsu componitur refragor garis. refragatus sum. refragari .i. resistere. vnde hic et hec refragabilis & hoc le. cui potest resisti. vnde refragabiliter aduerbium & hec refragabilitas tatis. & componit refragabilis cum in. & dicitur irrefragabilis gabile .i. inuincibilis. & producit fra

Refrigeo ges. in frigeo ges. vide.

Refrigero ex re & frigero ras. componitur cõfrigero ras. raui. rare .i. releuare. cõsolari. refrigerium dare. vide in frigero ras

Refringo a re & frango gis. componitur refringo refregi refractum refringere. id est. iterum uel retro frangere.

Refugiũ a refugio gis. dicit hoc refugiũ gij .i. auxiliũ. tutela. securitas. adiutoriũ

Refugus refuga refugum penultima corre. dicit a refugio refugis.

Regio a rex gis. dicit hec regio onis. patria regi subiecta. vnde regionarius ria. rium. ad regionem ptinens uel de regione existẽs

Regionarius ria. rium. in regio exponit.

Registrũ a rego gis. dicit hoc registrũ stri. quidã liber de regimine ecclesie scz ex cuius dictis ecclesia regitur. sm̃ hug. Papias dicit Registrum liber qui rerum gestarũ memoriam cõtinet. vnde et dicit quasi rei geste statutio

Regiuncula le. di. pua regio

Regno a rex deriuat hoc regnũ gni. tra & districtus regis. vnde regno gnas .i. regnũ obtinere. & componit corregno nas .i. simul regnare Regno & eius composita neutra sunt et absoluta. q̃uis qñq3 ponant trãsitiue. ut iste regnat hãc terrã .i. regnando obtinet et possidet. vnde inuenit in tercia psona passiuorũ. sm̃ hug. Priscianus uero dicit in li. octauo Apud latinos nomĩa dignitatũ pleraq3 ex uerbis uel nomib9 nascũtur que faciũt uerba ut imperator ab impando Sed rex solũ qd̃ a regẽdo nascitur pepit ex se aliud uerbũ ut regno regnas

Rego gis. rexi ctum. gere .i. gubernare. mĩstrare. sm̃ hug. Papias etiam dicit. Regit corrigit gubernat administrat. Et dicit regere. quasi recte agere. & est ethimologia. vnde rectus cta. ctum. & comparatur. vnde recte recti9 sime. aduer. & rectitudo dinis. Rego componitur arrigo gis .i. sursum u᷑ ualde uel ad aliquid regere. corrigo gis .i. castigare uel emẽdare. dirigo gis .i. in diuersam ptem regere erigo gis .i. ex imo sursum regere. Item rego cõponitur cũ porro quod est longe. & dicitur porrigo gis .i. procul extendere et regere Item rogo cõpõit cum p et dr̃ pergo gis .i. ire. vel compõit a pede. & rego. vnde dicitur pergo quasi pedem rego. sed est ethĩa potius q cõpositio Item rego cõponitur cũ susum uel sursum. & dicitur surgo surgis rexi. surgere. quasi sursum regere Item surgo gis .i. sursum rego Rego et eius composita sunt actĩa. preter pgo & surgo que sunt neutra cũ omibus suis cõpositis Et omĩa faciũt preteritũ in rexi. & supinũ in rectum. & corri. primã rego gis. sed rex regis qd̃ ab eo nascitur pducit re. Vnde uersus Si bene regna

regis es dignus nomīe regis Ratio autē quare rex
regis · ꝓdu, re · licet uerbū rego regis. a quo nascit̄
eam corripiat est. qꝛ tenet naturā huius p̄teriti rexi
quod primā ꝓducit naturaliter · sicut duxi p̄teritū
corripit primam naturaliter sicut vult prisci · vide
in duco ducis · Et ut dicit papi · Reges a regēdo di
cti · nō autē regit qui nō corrigit Recte igit̄ faciē
do regis nomē tenet̄ · peccādo amittitur ·

Regredior ex re & gradior componit̄ regredior
ris · regressus sum · i. redire · retro gradi

Regula a rego gis · dicitur hec regula le · i · norma
viuēdi · quia rectam viam viuendi p̄beat · uel qꝛ ad
recte viuēdum regat. & declinare nō ꝑmittat · Vel
quia quod prauū est et distortū corrigat · et ad re=
ctam viam ducat · Regula est que rem que est bre
uiter enarrat Regula etiā dicit̄ instrumētū edificio
rum. quasi rectula · quia sit recta & impedimētum
nō habeat · vnde hic et hec regularis & hoc re · Et
regulariter aduer · & hec regularitas tatis · & cōpo
nit̄ irregularis re · irregulariter . irregularitas tatis
Vnde uersus de significationibꝰ regule · Regula
p̄ceptum dat normā regula lignū · De septē regulis
ticonij dixi ī fine qu arte ꝑtis · Vide etiā sup̄ ī nota

Regulus li · mas · ge · di · ꝑuus rex etate uel regno . l'
dignitate · & componit̄ surregulus li · i · ꝑuus regu
lus · Item regulus dicit̄ quedā ꝑua auis · sic dicta a
ꝑuitate sui. Item regulus dicitur quidā serpēs scꝫ
basiliscꝰ · rex serpētum · Idem et sibilus dr̄ · quia sibi i
lo occidit anteꝙ̄ mordeat & exurgat · Vn̄ uersus ·
Regulus est serpēs auis · & rex ꝑuulus omnis · vid̄
etiam in basiliscus

Rehabeo ex re & habeo componit̄ rehabeo habes
bui · bitum · rehabere · i · iterū habere · quod iā habui
mus · & habere desiuimus · & cor · ra

Reictus cta · ctum · in reijcio cis · exponit̄ ·

Reiicio ex re & iacio cis · componit̄ reijcio cis · re
ieci reiectū reiicere · i · iterū uel retro iacere · Inde re
iectus cta · ctum · & reiecto ctas · fre · Et scribitur
reiicio p̄ duo i · componit̄ eīm ex re & iacio · & muta
tur a in i · De hoc dixi in iacio cis ·

Reiuuenesco scis · incho · a reiuueneo nes

Relatio onis · a refero refers dicitur · vel a relatus
ta. tum · relati addita o fit hec relatio Et est relatō
rei p̄us cognite iterata cognitio Vel relatō ē ante
late rei secūda rep̄ntatio De relatione diuinarū ꝑso
narum · dixi in ꝓprietas ·

Relatiuū a refero refers dicitur relatiuus ua · uū ·
quod ad aliquid refertur · uel potius quod iterum
fert aliquid ad memoriā · quasi iterū portatiū · Cum
eīm dico · Sortes legit · p̄ hoc nomē sortes · sortē co
gnitioni subijcio. Cum aūt postea subiūgo et ipse
disputat · p̄ illud ꝓnomē ipse sortes refert̄ · i . iterū
fertur ad cognitionē̄ Vnde et illud ꝓnomē ipse dr̄
relatiū · qꝛ sic aliquid referat · Et caret vocatiō nom̄
relatiū Vnde versus · Que querūt que distribuunt
referūtqꝫ negantqꝫ · Infita quoqꝫ casu caruere vo
cante · De relatiuis substātie et accidētis · dixi ī ter
cia ꝑte vbi egi de speciebus nominum in capitulo
de relatiuis

Relatus ta · tum · a refero refers dicit̄ · & ut dicit
papi · Relatū penultīa ꝓdu · i . reportatū · vel ad ali
quid datum uel dictum

Relegatus ta · tum · in relego gas, est

Relego relegas gaui · . cōponitur a re & lego gas
& est relegare · remittere · & relegare est damnare
in exiliū mittere · vnde hec relegatio onis · quoddā
genus damnatōis · cum aliquis ꝓ aliquo cōmisso in
terdicebatur a patria · & p̄uatim videbatur recedē
& sua nō amittebat · & spem habebat reuertendi ·
vnde relegatus ta · tum · sic damnatus · & dr̄ relega
re · sic damnare · quia relegatus semꝑ habebat spem
ut retro legaretur · i · ut reuerteret̄ · Item relego po
test componi a re & lego gis · & tūc declinatur re
lego gis · tercie cōiugatōis · i · iterū uel retro legere ·
& retinet e in p̄senti quod mutatur in aliis cōposi
tis a lego gis in i · sicut dixi in lego legis · & ꝓducit
relego gas · p̄me cōiugatōis le · Sed relego relegis
tercie cōiugatōnis corri · le. Vnde versus · Lector
sic releges vitiū. quod ab arte releges Quisqꝫ rele
gatus sua cum remeabit habebit ·

Relego gis · legi · penul · cor · vide in relego gas ·

Relido dis · id ē · retro uel iterū ledere a re. et ledo
ledis componitur · et ꝓducit li · Vnde relisus sa · sū ·
id est · retro uel iterū lesus

Religio a religo gas · dicitur hec religio onis · q̄a
nos religet ad dei seruitiū uel cultum · Vel dicitur
religio a relego gis · quia religiosi r̄legūt et tractāt
que dei sunt · uel religio dicitur a rigeo · quia rigida
sit · Et est relegio virtus que superiori nature quā
diuinā vocāt. cultū cerimoniaqꝫ cōfert · et inde re
ligiosus sa · sum . & compatur et componit̄ . irreligi
osus sa · sum · i · nō religiosus quod similiter compa
tur · Et ut dicit papias Religio est appellata · quia p̄
eam religemus vni deo animas nostras ad cultum
diuinū vinculo seruiēdi Beatus autem iacobus sic
dicit Religio mūda et immaculata apud deū & pa
trem hec est · visitare pupillos & viduas in tribula
tione eorū · & immaculatū se custodire in hoc secu
lo Vide in ep̄s & in honoro · Item de statu religio
sorum respectu secularium honorum dixi in ordo
& in presbiter ·

Item de habitu vili uel uestibus religiosorum
dicam in vestio

Relino nis · leui · reletum cōponitur ex re & lino li
nis · & est relinē iterū linere & discoopire scꝫ ab ore
dolii operculū remouē · & fit quādo ē euacuatū · et
cor · li . in supino & in p̄nti & vbiqꝫ

Relinquo a re & linquo quis · compōitur reliquo
relinquis reliqui relictū · i · deserē · & ꝓducit li · reli
qui p̄teritum · Sed reliqui nomē plurale · ꝺ reliquꝰ
qua · quum · cor · penul · vn̄ uersus Sūt homīes reliq̄
memorās quos mente reliqui

Reliqui potest esse nomen uel uerbum · vide in
relinquo ·

Reliquie a relinquo reliquis dicitur he reliquie q̄=
arum · & habet primā breuem secundū donatū · vn
de p̄ vnum l scribi debet · licet aliquādo necessitate
metri addatur vnum l ut prima ꝓducatur Vn̄ vir
gilius in primo eneidū Troas reliquias donaū at
qꝫ immitis achili & est ibi epenthesis · & dicuntur
reliquie ꝑtes residue Item reliquie dicuntur ossa &
vestimenta sanctorum que nobis relinquuntur ut
eorum merita recolentes eos digne veneremur · et
eorū vitam imitemur

Reliquum qui · est quod restat uel supat ꝫm pap ·

Relisus relisa relisum penultima producta · vide ī
relido relidis

Reliteo tes · i · iterū uel retro latere · & cōponitur a
re & lateo · & cor · li ·

Reluctans tātis · i. contra luctans resistens repu
gnās · incertus · hesitans · pendens · & dicitur a relu
ctor reluctaris ·

Remando das · in mādo das · est ·

Rematopeya Peyo componit̄ cum rema quod est

uerbum · & dicitur hec rematopeya peye · id est . ubi cõfirmatio ut in uerbis ficticijs que sunt prolata & inuẽta ꝑ rematopeyam ut tinnit Vnde rematopeyus peya peyum · id est · ad rematopeyam ptinẽs uel prolatum uel fictum ꝑ rematopeyam · & comprehenditur quandoqȝ sub onomatopeya · sicut dixi in onomatopeya

Remedior a remedium dicitur remedior diaris · i · remedium conferre · mederi ·

Remedium Medeor cõponitur cũ re & dr̃ remedeor deris · vñ hoc remediũ dii · medicina q̃ post lapsum succurrit · & hinc remediolũ li · di ·

Rememoratus ta · tum · in memoro vide ·

Remensus sa · sum · in remetior tiris expõitur

Remẽtus ta · tũ · in reminiscor vide ·

Remeo a re & meo meas · cõponitur remeo meas meaui meare · id est · redire retro meare uel iterum

Remetior a re & metior componitur meare remetior tiris · remetitus sum · uel remẽsus sum · remetiri · i · iterum metiri · uel reddẽdo metiri · & ẽ deponẽtale . & ꝓdu · me · Inuenitur tñ in passiua significatione · Vnde in euãgelio luce Eadẽ quippe mẽsura qua mẽsi fueritis remetiet̃ uobis

Remex a remigo gas · dicitur hic remex remigis · qui remum agit · Qz autem dicit̃ remex quasi remi actor potius est ethimologia ꝙ compositio Et formatur genitiuus a nomĩatiuo e mutata in i · & ablata x · & addita gis · Vnde dicit pris · in sexto lib · In x desinẽtia si a uerbis sint in go desinẽtibus ablata x · & addita gis · faciũt genitĩ ut grego grex gis · remigo remex remigis · & etiam mutat̃ e in i corre · Vide etiam in remus

Remigium a remus uel remex dicit̃ hoc remigiuȝ gij · id est · actus uel officium remigis uel remigij · Quidam dicũt ꝙ remigiũ est remoꝝ collectio · Vide etiam in remus ·

Remigo gas · gaui · gare · i · remum agere & dicit̃ a remus · & componitur arremigo gas · i · ad litus remigare · corremigo gas · i · simul uel cum alio remigare · diremigo gas · i · diuersis modis uel in diũsas ptes uel dissonãter remigare Qz autem dicitur remigo quasi remum ago . potius videt̃ eẽ ethia ꝙ cõpositio · & cor . illam sillabã mi ·

Reminiscor Memor componitur cum re et dicit̃ reminiscor sceris · i · recordari . ad memoriã reducere recolere · & caret supinis & suppletione preteriti · qz caret pticipio p̃teriti temporis · & hoc veꝝ ẽ secũdum vsum . Nam ẜm artem deberet facere remẽtum · & remẽtus · Vnde dicit pris . in li · x · A reminiscor supinum uel pticipium preteriti uel futuri in vsu nõ inueni · ꝙuis ratio quoqȝ rementum quomõ cõmentum exigat dici

Remissus sa · sum · in remitto expõitur

Remis indeclinabile q̃dam ciuitas · vnde hic et hec remẽsis et hoc se · patrium ·

Remitto a re & mitto cõponitur remitto tis · i · retro uel iterum mittere · uel dimittere & cõdonare · uel dissoluere · uel lenire · nõ ex toto intẽdere Vnde remissus sa · sum · quod retro mittitur · uel quod nõ ex toto intenditur sed parumper lenit̃ · vnde et q̃dam aduer · dicitur remissiuũ quod designat remissionem alicuius rei · secũduȝ huguitionẽ · Pap · uero dicit Remissus fessus benignus simplex indulgens dimissus ·

Remora a remoror raris · dicitur hec remora re · i · mora · impedimẽtum · Vñ liui9 Qz nã nox gressui meo remorã facit · & cor · mo ·

Remoramẽ minis · neutri ge · i · mora uel impedimentum · et ꝓprie gressuum . & dicitur a remoror · & ꝓducit ra Vnde ouidius methamor · quarto Remoramina que ipsam nocebãt

Remultum a remus dicitur hoc remultum ti · funis quo nauis deligata trahitur vice remi · vnde remulto tas · id est · remulto nauem trahere . uel nauem remulto ad litus ducere

Remus a remoueo nes · dicitur hic remus mi · q̃a remoueat & cõcutiat fluctus · vnde hic remulus li · di · & remillus li · idem · Remus cõponit̃ hic biremis nauis que habet ordines duoꝝ remoꝝ · & hic triremis · quadriremis · quinquiremis · uel pentiremis · hexaremis · a penta quod est quinqȝ · et hexa · quod ẽ sex · et remus · i · nauis que habet tres uel quattuor uel quinqȝ uel sex ordines remoꝝ · Inueniũtur auteȝ oĩa hec adiectiẽ & mobiliter declinata scȝ hic et hec biremis & hoc me · ⁊c̃ · secũdum hug · Et ponũt isti uersus ĩ grecismo · Est remex ducens · est remex ductus in amne · At vbi remoꝝ collectio remigiuȝ sit vide in triremis

Ren a riuus dicitur hic ren renis · secũdum varronem · qz a renibus riui obsceni & cenosi humoris deriuãtur · Nam vene et medulle tenuiter liquoreȝ desudant in renibus · qui liquor rursus a renibus calore venereo resolutus decurrit ad genitalia Et aliter dicitur hic rien nis · idem quod ren uel porcell9 . uel rien dicitur quoddã intestinũ · & interpretat̃ fluẽs et tũc deriuatur a verbo greco scȝ reo quod ẽ fluo · & formatur genitiuus de ren uel rien · a nomĩatio addita is · ut hic ren hui9 rẽis · & hic riẽ hui9 rienis

Renale a ren hoc renale huius renalis · zona circa renes · & hic et hec renalis et hoc renale · ad renes pertinens ·

Renitens renitẽtis in nitens exponit̃ ·

Renitor teris · in nitor teris · exponit̃ ·

Reno renonis vestis de pellibus Sũt eñ renones secũdum isidoꝝ · uelamĩa humeroꝝ & pectoris de pellibus villosis vsqȝ ad vmbilicum Et dicit̃ sic nõ a renib9 · sed a rheno germanie fluuio vbi his maxime vtuntur Renones etiam vulgo dicuntur repti · qz longitudine villoꝝ quasi reptãt ·

Renũculus a ren dicitur hic renũculus li · di · pu9 ren · uel renũculi dicuntur intestina quedã renibus adherentia · et sunt rotunda ad modum testiculoꝝ et sunt comestibilia

Renuo is . in nuo nuis est ·

Renus reni · in rodanus exponitur

Reor reris ratus su m · in ratus exponit̃

Repagulũ a r̃pãdo dis · dr̃ hoc repagulũ li · i · obex q̃d impedimẽtum exponit̃ · qz claudat et pãdat iter vt sera · et corri · gu ·

Repando dis · di · repãdere · i · recuruare · vel claudere · uel recludere · et facit supinuȝ in sum ꝑ geminum s . repassum · secũdum prisci · et huguicioneȝ Inuenitur etiam repãsum n p̃cedente s · & compõitur ex re et pando

Repandus a re & pandus · componitur repãdus da · dum · i · recuruus · quod acutum est cum illud retundit̃ repãdum est · secũdum hug · Papias vero dicit repandũ · recur uũ . reparatũ · repãsum

Reparo ras · in paro ras · exponitur ·

Repatrio trias · are · ad patriã remeare · et componitur a re et patria ·

Repedito tas · in repedo das · est ·

Repedo das · daui · pedare · componitur a re et pes et dicitur repedare · retro pedem dare · remeare · vñ

equus dicitur repedare · cum retro pedem iacit et
percutit Vnde uersus Retro pedē iaciēs. repedat
repedatq; reuertēs · Inuenitur etiā repedo repedis
& tūc ꝓducit pe. sicut pedo pedis · Vnde quidam
A pedo dic repedo sed dat tibi pedo repedo · Et a
repedo dicitur repedito repeditas penultima cor-
repta uerbum frequētatiū ·

Repedo dis · in pedo pedis vide · & repedo das.

Repello pellis · repuli · repulsum cōponitur ex re
& pello pellis · & est repellere · retro pellere · Et sci
as ꝙ repello vbiq; habet vnum p. vnde primā cor ·
ut repuli repulsum · tamē autores geminant p · in ter
cia persona p̄teriti · ut faciāt primam lōgam · Vnde
lucanus · Reppulit a libicis imēsum sirtibus equor
Sed ouidius in prima persona recte corripit dicēs
Queq; feros repuli doctis medicāibus ignes

Rependo a re & pendo pendis componitur repē
do rependis repēdi pendere · i. reddere · remunerare

Reperio a re & pario paris cōponitur reperio re
peris repperi repertum · Et scias ꝙ repimus vltro
occurrētia · Inuenimus quesita · Vel reperire est sci
re de re perdita vbi sit. Inuenire autem est rem poi
tam rehabere · secūdum hug · In grecismo autem di
citur Quesita inuenio · reperis quod sors parat vl
tro · Et ut dicit pris · in x · libro Reperio duplicauit
p in preterito · quippe diminuta vna sillaba i reperio
repperi · simile est preteritū a comperio comperi ·
Item nota ꝙ reperio in his que veniūt a p̄senti nō
geminat p Vnde primā cor · sed in preterito gemiat
p · & sic ꝓducit re · ut repperi · Supinū uero p vnū
p · scribitur · & primam cor. ut repertum · Regū q̄r
to capitulo decimooctauo Eo ꝙ minime repereris ·
& debet ibi p vnum p scribi

Repertor toris · i. autor · inuētor · s̄m pap ·

Repertum est supinū de reperio peris ·

Repetēdus in repetūdus expōitur

Repetitio in coloribus est in quarta pte

Repetūdus a repeto tis · deriuat̄ repetēdus tēda
dūm · secūdum modernos. & secūdum antiquos re
petūdus da · dum · vnde repetūde darum · dicuntur
pecunie repetite · Siquidem mos erat rome · ꝙ si q̄s
deposuisset pecuniā alicui nec posset eam rehabere
veniebat ad pretorem · pretor uero mandabat debi
tori · & constituēs terminū quēdam precipiebat ut
infra terminū illum pecuniā profiteretur & redde
ret · & tūc poterāt dici petūde darū · Si uero debi
tor in termīo nō ꝓfiteretur. iterum depositor ve-
niens ad pretorem pecuniam repetebat · & tūc dice
bātur repetunde darum Tūc vero debitor clamāte
p̄tore reus erat repetūdarū Vnde salusti · Post pau
lo catilina pecuniarum repetū darum reus Item cō
suetudo erat antiquitus rome ꝙ legatus reipubli
ce acciperet pro se & pro suis victualia de commu
ni vbicūq; esset · sed nō vltra ꝙ deberet Finito po
stea termino illius · cum alius legatus eadem debēt
fungi legatione · secum ducebat legatum preteriti
anni · et licebat cuilibet infra quadragita dies que
rimoniam facere de eo ꝙ pecuniam vltra ꝙ debēt
accepisset · & pecuniam repetere superflue acce
ptam. & talis pecunia sic repetita dicebatur repe
tunde darum. & tunc si ille non posset se excusare ·
reus erat repetundarum · & cogebat̄ eas reddē

Repilo las · i · iterum pilare · & dicitur a re & pila
& producit pi ·

Repingo repingis a re et pango pāgis quod est
coniungere vel impellere. componitur repingo re
pingis repegi repactum repactu · id est. iterum vel
retro impellere · Potest etiam repingo componi a
re · & pingo gis · Et est repingo iterū pingo

Repo repis repsi reptum repere · id est · latenter
intrare · vel ventre & pedibus ire · ut faciunt serpē
tes et pisces · & componitur cum in · & dicitur irre
po irrepis · id est · intro repere · Item obrepo obre
pis · id est · vndiq; uel contra repere · surrepo surre
pis · id est · subtus parum uel latēter vel post repe
re · Repo et eius composita snnt neutra · & faciunt
preteritum in psi · et supinum in ptū · et producūt
hanc sillabam re Vnde ouidius epi · Sed mouet ob
repens somnus anile caput ·

Repofocilium repofocilii id quod tegit ignem in
nocte · uel quod retro ignē ponitur · q̄si ciliū foci ·
super quod a posteriori parte foci ligna ponuntur
quod vulgo lar dicitur · & cōponitur a repono · et
focus et cilium ·

Repperi p̄teritū in reperio exponitur

Reppulit tercie p̄sone in repello lis · vide

Reptile a repo repis · dicitur hic et hec reptilis et
hoc reptile · Vnde reptiliter aduerbium · Item a re
po repis reptum reptu v · in o · repto reptas fre
quētatiuum · vnde reptito reptitas aliud frequēta
tiuum · & corripit penultimam reptilis · Vnde ī au
rora dicitur · Reptile subiicitur cum prestās eis fa
mulatum Et scias ꝙ reptilium quedam genera sūt
terrestria · quedam aquatica · Dicitur eñ reptile qd
se rapit · Hoc autem cōtingit multipliciter · Quod
dam eñ rapit se virtute costarum ut serpentes · qd
dam vi quorūdam anulorum · vt animal anulosum
quoddam vi oris · ut quidam vermes qui ore ter-
re affixo totum corpus post se trahunt · quoddam
uero est quod in vi pennularum quarūdam se mo
uet vt piscis · Et vniuersaliter omne animal videt̄
reptile dici · cuius corpus a terra non multum eleua
tur per instrumenta motus · Et ut dicunt quidam ·
reptilia proprie suut aquarum · repentia uero terre
Ista tamē proprietas nō semper obseruat̄ Vid etiā
in serpens ·

Repudium · Podium componitur cum re · & dici
tur hoc repudium repudii · vel repudium componi
tur a re & pes pedis · id est repulsio . uel scriptum
repulsionis · quod sub testimonio testium presenti
uel absenti mittitur · & inde repudio repudias · id ē
repellere · refutare · secūdum huguitionem · vel repu
dium dicitur discidium · diuorcium · repulsio mulie
ris a viro · vel a re et pes (ut dictū est) cōponitur
repudium quasi repedium · Cum enim repudiatur
mulier. tunc repedat · id est reuertitur ad suos · vel
componitur repudium a repello repellis · & edes
quod est domus · vnde repudium · quasi repelledium
id est. repulsio ab ede

Reppuli p̄me p̄sone · vide in repello lis ·

Repullulo las · in pullulo las · vide

Repulsum sup · in repello lis · exponit̄

Repulsus a repello repellis repellē dicitur repul
sus repulsa repulsum · id est · retro pulsus · fugatus
eiectus · et hec repulsa repulse · id est · repulsio. iniu
ria · qua repellunenr homines ab honoris petitōne ·

Requietus ta · tum · in quieo quies · expōitur

Requiro ris · in quero ris · exponitur ·

Res rei · in realis exponitur · Res cōponitur cum
publica · et dicitur hec respublica · genitiuo hui9 rei
publice · Sed potest queri · An sicut fit ista compo
sitio respublica possit fieri hec compositō mulieral
ba · Ad hoc dico ꝙ omīs compositio immutat et cō
moditatem habet alioquī est inutilis et nō tenēda

Dico ergo ꝙ ideo respublica est vna compositio .
ut aliquid immutet. Naȝ quando res publica sunt
due partes idē est res publica quod res notoria et
manifesta. Cum autem est vna dictio cōposita . id
est respublica quod commune. Hec mutatio nō cō
tingeret in mulieralba. quia siue esset vna dictio si
ue non semper fieret suppositio pro muliere alba.
& sic qꝛ nulla est vtilitas in tali cōpositione. nullo
mō est facienda

Resecro resecras a re & sacro componitur. vide
in sacro sacras

Reses a resideo des. dꝛ hꝭ & hec resides dis. i. pigeꝛ
quasi retro morās. & coꝛ. si.

Resilio lis. in salio lis. exponitur.

Resina resine penultia producta dicitur lacrima
sudore liquoris exalata. lignoꝝ scȝ ut cerasi. lentisci
balsami. et aliarum arborum vel virgultorum q̄ su
dore probantur

Resipio pis. in sapio pis. exponitur

Resipisco scis. in sapio pis. exponit̄

Resisto stis. in sisto stis. exponitur.

Resolutoriciniū a resoluo uis. dicitur resolutorici
nium ricinij. id est. acus pectoralis scȝ firmaculum
quo camisia super pectus firmatur. uel quo palliū
astringitur. uel instrumentum quo crines discernū
tur. & tunc componitur a resoluo & cincinnus qđ
est capillus. Marcialis in gerula resolutoricinioqȝ
flamarum instar. Quidam tamen legūt pro duabꝰ
partibus scȝ resoluto & ricinio. & est ricinio idem
quod dicimus esse resoluto ricinio. quod q̄uis ve
rum sit. tamen pro vna parte melius legitur resolu
toricinio. si qs cōsideret copulatōis vim & ordinē

Respecto a respicio cis. spexi. spectum. spectu. v
in o. fit respecto ctas. verbum fre. id est. sepe uel
freqnenter respicio

Responsorium in responsum vide.

Responsum a responso responsas quod est freqn
tatiuum de respōdeo respondes dicitur hoc respō
sum respōsi. & hoc respōsorium respōsorii. Sed re
sponsum quod datur. Respōsorium uerbum ul' ver
sus qui sepe iteratur. Et dicitur sic. quia vno desi
nente id alter respōdeat. vel respōsiuus responsiua
responsiuū. & respōsorius reepōsoria respōsorium.
¶ Hic nota ꝙ sicut dicit origenes supeꝛ illud luce
secūdo. Inuenerūt illum in templo sedētem in me
dio doctorum audientem illos & interrogātem In
uenitur in medio preceptorum ihesus nō eos docēs
sed interrogās. ut nos doceret. quid pueris q̄uis sa
pientes et eruditi sint cōueniret. ut audiant potius
magistros q̄ docere desiderēt. ne vana ostētatione
id sese iactent. Interrogabat inq̄ magistros. nō ut
aliquid addisceret. sed ut interrogās erudiret. Ex
vno quippe doctrine fonte manat. & interrogare.
& respōdere sapiēter. & eiusdeȝ sciētie est scire qđ
interroges quid ue respōdeas.

Respublica in res exponitur

Respuo ex re et spuo componit̄ respuo is. spui.
sputum. spuere. i. iterum uel retro spuere. uel recu
sare. renuere. vilipendere.

Restauro ras. in stauro ras. est

Resticula a restis dicitur hec resticula resticule di
minutiū. Vnde resticularius resticularia rium. qui
facit resticulas. uel ad eas pertinēs. Resticule etiaȝ
sunt quas succinctoria uel redimicula & ꝓprie bra
chiatoria appellare possumus

Restinguo guis. in stinguo guis. vide

Restio a restis dicitur hic restio onis. qui facit ul'
vendit restes.

Restis a rete dicitur hec restis huius restis. id est
funis uel quod fit ex funibus ad aliquid trahendū
& dicuntur restes. quia his retia tendūtur. uel quia
rates contineant.

Restitit. id est. repente ul' retro stetit. abnegauit
contradixit. recusauit. Nam deriuatur a resto vel
resisto. Resisto autem et resto restiti faciūt sicut cō
sto. et cōsisto constiti. psisto et persto perstiti. Et
corripit sti. secūdum papiam

Restituo ex re & statuo componitur restituo is.
Et est restituo retro uel iterum statuo. vnde resti
tuere importat redditioneȝ illius rei que iniuste ab
lata est. ¶ Hic potest queri An teneatur semp re
stituere ille qui accepit rem alienam. Ad hoc dico
ꝙ circa illum qui rem alienam accepit duo sunt cō
sideranda scilicȝ ipsa res accepta. et ipsa acceptio
Ratione autem rei tenetur eā restituere q̄diu apd
se eam habet. quia quod habet vltra id quod suum
est debet sibi subtrahi & dare ei cui deest secūdum
formam cōmutatiue iusticie. Sed ipsa acceptio rei
aliene potest tripliciter se habere. Quādoqȝ em̄ est
iniuriosa scȝ cōtra uolūtatem existēs eius qui ē rei
dominus. ut patet in furto. et in rapina. & tunc te
netur ad restitutionem. nō soluȝ ratione rei. sȝ etiā
ratione iniuriose acceptionis. etiam si res apd ipsū
nō remaneat. Sicut em̄ qui pcutit aliquem tenetur
recompēsare iniuriam passo. q̄muis nihil apud ipm
maneat. ita etiam qui furatur vel rapit tenetur ad
recompensationem damni illati. etiam si nihil inde
habeat. et vlterius ꝓ iniuria illa puniri debet. Alio
modo aliquis accipit rem alterius in vtilitatē suaȝ
absqȝ iniuria cum volūtate scȝ eius cuius res est. sic
patet in mutuis. et tūc ille qui accepit tenet̄. ad re
stitutionem eius quod accepit. non solum ratione
rei. sed etiam ratione acceptionis Etiam si rem ami
serit. tenetur eam recōpensare ei qui gratiam fecit.
quod non fieret si per hoc damnuȝ īcurrēt. Tercō
modo aliquis accipit rem alterius absqȝ iniuria. n̄
pro sua vtilitate sicut patet in depositis. et ideo il
le qui sic accepit in nullo tenetur ratione acceptio
nis. quinimo in accipiēdo impendit obsequiuȝ. Te
netur autem ratione rei. & ꝓpter hoc si ei subtraha
tur res absqȝ sua culpa. nō tenetur ad restitutionē
Secus autem esset si cum aliqua sui culpa rem de
positam amitteret. Vide in satisfactio. & in elemo
sina. et in emo. et in furor

Resulto tas. in salio lis. exponit̄

Rete a retineo nes dicitur hoc rete retis. qꝛ retine
at pisces uel aues. et facit ablatiuus ī i. reti. olim ta
men faciebat in e rete. Vnde ouidius in quinto fa
storum. Cur tibi pro libitis claudūtur rete leones
Rete dixit pro reti. & dicunt̄ retia q̄si retinentia a
retineo. & nō aspirat̄ rete.

Retento tas. in tēto tas. exponitur

Retiaculum retiaculi dicitur a retineo retines.
& dicuntur retiacula in modum retis facta. & est
retiaculum sicut et reticulum diminutiuū a rete scȝ
paruum rete. & reticulum etiam dicitur paruum
intestinum tenue. vel quasi reticulatum quod ope
rit vitalia

Retiarius retiaria retiarium. id est. ad rete ptinēs
uel decipiens. uel quia retia facit. et dicit̄ a rete. &
accipit t. sonū de c.

Reticula a rete dicit̄ hec reticula le. di. paruū re
te uel mitra virginalis capitis

Reticulum in retiaculum exponitur.

Retineo nes retinui retētū retinere. i. iterū tenere conseruare. Et cōponit' a re & teneo tenes. & cor. ti. Facetus. Queritur euētu socius. tn̄ arte tenetur Res breuis est queri. sed retinere labor.

Retio retis retiui retire dicitur a rete. & est retire reti capere. & componitur irretio irretis. id est. illaqueare. impedire. & est actiuum cum suis compositis. & ꝓducit re.

Retiolum a rete d'r hoc retiolum li. illud qd̄ colligit comas sic dictum. q2 quasi puū rete est. Vl' q2 retinet crines ne effundātur

Retorsus retorsa retorsū. in retortus retorta retortum exponitur.

Retortus retorta retortum uel retorsus retorsa. retorsum. quod idem est dicitur a retorqueo retorques retorsi. & retorsum. uel retortum. & dicitur retortus iterum cruciatus. uel retro. uel iterum flexus. vel iterum volutus. sicut filum bis filatum. vl' retortus. i. iterū missus. sic iaculum quod iterū mittitur in hostes

Retracto ctas. in tracto ctas. exponitur

Retrimētum a retineo retines dicitur hoc retinaculū. & hoc retrimētum retrimenti. quasi retinumētum. Retrimēta sunt ea loca in quibus digerūtur stercora. vel que retinent capita venarum quibus laxantur vincula. quibus retrimēta vsq3 ad digestionis oportunitatē cōtinentur. & iterū musculi ex quibus nascunt' retrimētorum meatus

Retro aduerbiū loci. & componit' cum de. & dicitur deretro. & corripit re naturaliter Vnde in aurora dicitur Deretro despiciat aīo quecūq3 relīqt. vide in deretro. & cor re naturaliter.

Retrogrador retrogradaris retrogradari. id est. retro ire. gradi retro. Et componitur a retro. & gr̄ado gradas. & corripit gra. & inde retrogradus retrograda retrogradum. id est. retroiens. uel retrogradiēs. ut cācer dicitur retrogradus. Et planeta est quādoq3 retrogradus. quādoq3 est processiuus quādoq3 stationarius. Et mulus vitiosus. similiter quādoq3 est retrograd9. quādoq3 processiu9. quādoq3 stationarius

Retuli est preteritum de refero. et scribitur p geminum t. sicut repperit et reppulit ī tercia persona geminat p. Tamē horum supina corripiūt primam sc3 repulsum. relatum. repertum. & etiam eorum presentia. ut repello. refero. reperio. & corripit tu retuli.

Retudi. penul. cor. in tūdo dis. est

Retundo in tundo dis. exponitur.

Retūsus sa. sum. in tūdo dis. vide

Retusus retusa retusum. in tundo tundis vide. & ꝓducit tu.

Reu. id est. radix.

Reubarbarū Reu quod est radix. componitur cū barbarum vel pontus. & dicitur reubarbarum siue hoc reuponticum. illud quod est trās danubiū in solo barbaro. & hoc circa pontum colligitur sic dictum. quasi radix barbara. uel quasi radix pontica.

Reuelo las. ex re & velo las. cōponitur. & scribit' p vnum l. vide etiam in velo las.

Reuerens. a reuereor reuereris. dicitur reuerens reuerētis generis omnis participium. & potest eē nomē. & tunc comparatur. vnde hec reuerētia reuerentie. & per compositionem irreuerens. id est. nō reuerens. inuerecūdus. & comparat'. Vn̄ hec irreuerentia tie. & cor. ve. in predictis.

Reuereor reris. ueritus sum. in vereor expōitur.

Reueritus ta. tum. in vereor vide. & cor. ri

Reuerso reuersas. id est. retro uersare. a re & uerso versas.

Reuertor a re & vertor teris. cōponitur reuertor teris. reuersus sū. reuerti. i. retro vertere uel redire. quod antiqui dicebāt reuerto tis.

Reuiuisco scis. in viuo viuis exponitur.

Reuiuo uis. uixi. ex re & viuo viuis componitur & ꝓducit vi. & est reuiuere iterū viuere.

Reuma A remus dicitur hoc reuma tis. i. tempestuosa maris inundatio. vel ille feruor aque qui fit ex remorū agitatōe Reuma etiā est eruptio uel feruor humorū. q̄ ducun' t' vel a capite uel ab alio membro. vnde hoc reumatisma reumatismatis. i. fluxus abundantis aque uel humoris corrupti.

Reumatisma tis. in reuma exponitur

Reumatizo zas. zaui. zare. i. reuma pati uel emittē & deriuatur a reuma

Reuolutilis a reuoluo uis. dicit' hic & hec reuolubilis & hoc le. & reuolutilis le. penul. corre. in eodem sensu. August. de ciuitate dei. Mūdi reuolutilis ortus eisdem circūitibus inserite

Reus rea. reum. a re que petit' dicit'. qui ꝗuis sceleris conscius nō sit. reus tamē d'r ꝗdiu ius in iudicio pro re aliq̄ ab eo petit' & reus fideiussor dicitur a re de qua est obnoxius. vnde hic reatus Item re9 maiestatis ꝓus dictus. qui aduersus rempublicā aliquid egisset. Et quicūq3 hostibus consensisset dictus est reus maiestatis. quia mai9 est ledere patriā ꝗ̄ ciuem vnum. Postea etiam ille qui aduersus maiestatē principis egisse videtur uel qui leges reipublice detulerat. uel vtiles abrogauerat. ſm papiā

Rex gis. ꝓducit re. vide in rego gis.

R ante H

Rhesis interpretat' locutio. vnde hec rhetorica ce. quasi a copia locutionis dicta Vel rhetoresis dicitur copia dicēdi uel loquēdi a rhesis. vn̄ rhetorica ars illa. vnd' hic rhetor toris. & rhetoricus ca. cum. de illa arte tractās. vel ad illam artē ptinens. & hec rhetorica ce. & pl'r rhetorica corū. et rhetorici corū. liber in quo docetur ars illa. & cor. penul. gti. rhetor toris. S3 rector toris. p ct. sine h. ꝓdu. to. & ponitur h post r in p̄dictis Vnd' dicit pris. R sine aspiratōe ponitur in latinis In grecis uero uel p̄ncipalis. i. in principio. uel geminata in media dictōne aspirat'. ut rhetor. rhod9 insula quedā. pirrh9 Juuenalis. Cedūt grammatici vincuntur rhetores omnes

Rhetor toris. in rhesis vide

Rhodus insula ē q̄ an̄ oficus dicebat'. & cor. p̄mā

R ante I

Ricinium ricinij. idest qd̄ resolutoriciniū secūdum hug. Papias dicit. Riciniū ē matronale operimētum. latine dictum ꝙ dimidia eius pars retro abijcitur quod & vulgo mauortem dicūt. Riciniū acus siue spinula quo virginei crines discriminātur.

Ricinus Rinos componitur cum cinos quod ē canis. & dicitur hic ricinus ni. vermis caninus. quia heret in auribus canum

Rictus a ringo gis. dicitur hic rictus hui9 rict9. ferarum oris apertio. Vel quod dicitur risus in hoīe dicitur rictus in bestia

Rideo a radio radias dicitur rideo rides risi risū. Qui eī ridet. dentibus videtur quasi radiare. vnd' hic risus sus. sui. & hic & hec risibilis et hoc sibile. aptum natum ridere. vnde risibiliter aduerbium. & hec risibilitas risibilitatis. Rideo componitur arrideo des. arrisi. i. ad aliquid ridere. uel cum ridente

ridere·corrideo des·simul ridere·uel cum alio ride
re·ex con & rideo·& mutaē n in r·derideo derides
deludere·unde hic derisus derisus risui·& hec deri
sio·& hic derisor·unde hic derisorius derisoria de
risorium·Itē irrideo des.id est·deludere·surrideo
surrides·id est·latēter uel post·vel subtus·uel pa
rum·vel remisse ridere·Rideo et eius cōposita neu
tra sunt·Preter derideo et irrideo que sunt actīa
Et omnia faciunt preteritum in si·et supinum i sū·
& ꝓducūt ri·Vnde horatiꝰ epi·Nocturnos lemu
res portenta thessala ride

Ridiculus a rideo rides·dicitur hic ridiculus ridi
cula ridiculum·de quo potest haberi derisio. vel ꝙ
aliū deridet uel qui in rebus turpibus ridet·& hoc
ridiculum ridiculi·id est·derisio·unde ridiculosus
sa·sum·& hic & hec ridicularis et hoc re·vñ ridicu
lose·& ridiculariter aduerbia

Rien rienis in ren vide·

Rigeo ges·gui·rigere·i·esse uel fieri rigidum·s·
durere·algere·torpere·horrere·sicut cum capilli eri
guntur·unde rigesco rigescis inchoatiū·Rigeo cō
ponitur derigeo deriges·irrigeo ges·obrigeo ges·
Rigeo et eius cōposita neutra sunt·et carent supi
nis & faciūt preteritum in gui·& corripiūt hāc sil
labam ri·Vnde ouidius epi·Vltima prerupta cor
nua mole riget

Rigidus a rigeo riges dicitur rigidus rigida·dū
& comparatur rigidus rigidior rigidissimus·unde
rigide dius·sime aduerbium·& hec rigiditas rigi
ditatis·& rigido rigidas·id est·rigidum facere·&
est actuum·

Rigo rigas rigaui rigare·i·madefacere·humectaē
unde riguus rigua riguum·id est·madidꝰ·vel fer
tilis uel fecūdus·& componitur·arrigo arrigas·id
est·iuxta uel valde rigare·corrigo gas·i·simul riga
re·Irrigo gas·i·intꝰ l' ualde rigaē·vñ irrigās tis·
generis omīs·& irriguꝰ gua·guum·Rigo et eiꝰ cō
posita sunt actiua et corripiūt ri·vñ theodolꝰ·Ad
dictus morti faciē rigat imbre salubri

Rigor a rigeo riges dicitur hic rigor rigoris·id
est·duricies rigiditas·

Rima rime·i·fissura·vnd hec rimula rimule·& ri
mella le·ambo dimi·& rimosus sa·sum·i·rimis ple
nus·& componitur·unde rimose sius·sime·aduer
bium·& hec rimositas tatis·

Rimella le·di·pua rima·

Rimor a rima me·dicitur hic rimor rimoris·id est
scrutiniū·& rimor rimaris rimatus sum·rimari·id
est·scrutari·inuestigare·inquirere·tractum a porcis
qui per rimam terre siliquas et radices inquirunt·
& componiē Perrimor maris·id est·pfecte uel sub
tiliter rimari·et est deponētale cum suis compositis
& ꝓducit hanc sillabam ri·unde ꝓsper·Morbida
rimetur penetralia dextra salutis·& in grecismo di
ciē Scrutor ut experiar·ut sanē vulnera rimor·

Rimula le·di·pua rima·

Rinatrix·serpens aquam veneno inficiens·d quo
lucanus ca·xi·Rinatrix violator aque·legitur ibi·
& natrix violator·ut dixi in natrix·secūdum hug.
Papias vero sic dicit·Rinatrix serpens aquam ve
neno īficiēs·ī quocūq enī fōte fuerit suū ibi īmiscꝫ
venenum·ringo gis.a rideo des·diciē ringo gis·rin
xi·rictum·ringere·i·irasci·indignari·murmurare·
uel rictum facere·Ringo coponitur arringo arrin
gis·corringo gis·obringo gis·Ringo est neutrum
cum suis compositis·& facit preteritū in xi·& sup
in ctum·Inuenitur etiam in deponēti genere·Et
nota ꝙ ringo ideo deriuatur a rideo·quia ꝗ ringit
quodāmodo videtur repsentare·formā ridētis·

Rinoceros Ceros quod ē cornu·componitur cū
rinos quod est naris·et dicitur hic rinoceros rino
cerotis·idem animal quod egoceros·secūdum quos
dam·uel pro alio animali·& interptatur in nare cor
nu·dicitur quoqꝫ rinoceros ꝓ virili mēbro·quia ri
geat·uel quia sit vnicorne instar rinocerōtis·Vnd
iuuenalis·& magno cum rinocerōte lauari·Predi
ctum etiam animal diciē monoceros·i·vnicornis qꝛ
vnum cornu in media fronte habeat Hic nota ꝙ
inuenitur hic rinoceros. & tūc facit genitiuꝰ rino
cerotis·iterposita ti penultīa ꝓducta·ut sacerdos
dotis·& accusatiuus dsinit in em uel ī a·ut rinoce
rotem uel rinocerota·et iste grecūs accusatiuus in
uenitur quādoqꝫ in moralibus gregorii·& iste geni
tiuus rinocerotis inueniē in deutro·ca·xxxiii·Cor
nua rinocerotis cornua illius·Item iste nomīatiuꝰ
rinoceros inuenitur in iob·xxxix·Nunquid volet
rinoceros seruire tibi·Item inuenitur rinoceron·
& tunc facit genitiuus rontis·& formatur geniti
uus a nomīatiuo tis addita·Nam ut dicit prisci·in
vi·li·Si enī dicas leon·necessario duas·ut genitiꝰ
quoqꝫ·secūdum grecos t·habeat leontis Gregoriꝰ
in mora·ponit etiam mirmicoleontis·& ab isto no
minatiuo rinoceron descēdit iste accusatiuꝰ rinoce
rontem·uel rinocerōta·Et talis accusatiuꝰ grecus
inueniē in iob·xxxix·Nūquid alligabis rinoceronta
ad arādum in loro tuo·Si autem inueniaē ibi rinoce
rota sine n·in penultīa sillaba·tūc desēdit a rinoce
ros rotis·rinocerotem uel rinocerota. Potest etiam
dici hic rinocerus ri·penul·correpta·& tūc est no
minatiuus latinus·et formatur a rinoceros qd po
test esse genitiuus grecus o·vltime mutata in u·Nā
sicut dicit pris·in sexto libro·ex genitīo greco fit la
tinus genitiuus mutata os·vltima ī is·ut titan tita
nos·titan titanis·delphin nos·delphin delphinis·
dicitur tamē delphinus ni·In multis enī inuenimꝰ
a genitiuo greco factū latinū nomīatm̄ ut elephas
elephātos. & hic elephas huiꝰ phātis·& hic elephā
tus huiꝰ ti·a gt̄o greco elephātos·& hic arabs ara
bos.hic arabs huius arabis·et hinc fit hic arabus bi
Titan·titanos·hic titanus·huius titani·Lucillus ī
quarto·ethiopus dixit ꝓ ethiops Rinocerus veluti
ethiopus Sic ergo secūdum pris·a genitīo greco fit
nomīatiuus latinus os mutata in us·uel o mutata
in v·ut ab elephantos. hic elephantus·elephanti·
et a rinoceros rinocerus Item a genitiuo greco ge
nitiuus latinus os mutata in is·ut arabs arabos·
arabs arabis Scias insuper ꝙ gregorius expo
nens illud iob·Nunquid volet rinoceros seruire
tibi·ita dicit Rinoceros indomite omnino nature ē
ita ut siquādo captus fuerit teneri nullatenus pos
sit·Impatiens quippe ut fertur ilico moriē·Eius ve
ro nomē in latina lingua interpretatum sonat·ī na
re cornu·et quid aliud in nare nisi fatuitas·quid in
cornu nisi elatio designaē·Rinoceros iste qui etiam
monoceros grecis exemplaribus nominaē tāte esse
fortitudinis diciē·ut nulla venātium virtute capia
tur Sed sicut hi asserunt qui in describēdis naturis
animalium laboriosa inuestigatione sudauerūt·vir
go ei puella preponitur·que venienti sinum aperit·
in quo ille omni ferocitate postposita caput depo
nit Sicqꝫ ab eis a quibus capi queritur soporatus
velut inermis inuenitur·Buxei coloris quoqꝫ esse
describitur·qui etiam cum elephantis quādo certa
men aggreditur·eo cornu quod ī nare singulariter

gestat· ventrem aduersantium ferire perhibetur ut
cum ea que meliora sunt vulnerat impugnātem se
facile sternat · Potest etiaȝ per rinocerōta uel certe
monocerōta scȝ vnicornem ille populus intelligi q̄
dum de accepta lege nō opera sed solam inter cun
ctos homines elationem sumpsit · & quasi inter be
stias cornu singulare gestauit. Vnde passionez suā
dominus propheta canente ꝓnuncians ait· Libera
me de ore leonis· & a cornibus vnicornium humili
tatem meaȝ ·hec gregorius ¶ Solinus autem sic di
cit· Rinoceros est monstrum quoddam rugitu hor
rido ·corpore equino· capite ceruino· ex eius fronte
media cornu protēditur· splendore mirifico· ad ma
gnitudinem quattuor pedum· ita acutum vt quid
quid impetierit facili ictu perforet ·nature indomi
te· qui si captus teneat̃ cito moritur ¶ Potest etiā
dici ꝙ vnicornis vel rinoceros signat dei filiuȝ Nā
deus ut videbatur ante inuisibilis absconditus &
austerus· amore virginis marie attractus est· & in
sinu eius dormiuit· & sic ouis in morte māsuetus ē
effectus· Nā ad nos venit p̄ssus pōdere caritatis·

Rinos interpretatur auris uel naris · & accentua
tur in fine·

Ripa a rapio rapis dicitur hec ripa pe· quasi rapa
quia rapiatur ab aqua· vnde hec ripula ripule· dimi
minutm̄ · & ripatus ripata ripatum· id est· ripaȝ ha
bens· & hoc ripatum ripati ·tributum quod accipi
tur in ripis· & ripatim· id est ·per ripas· uel de ripa
in ripam· & designat locum riparum sicut hostiatī
hostiorū. & ꝓducit ripa primā· Lucan⁹ in iii· Me
nō lethee cōiunx obliuio ripe

Riphe interpretatur impetus· Vnde ripheus ri
phea ripheum· id est ·impetuosus · vnde quidaȝ mō
tes dicti sunt riphei· ab impetu grandinum & ven
torum

Ripula le· di· ꝑua ripa·

Riscus a rima dicitur hic riscus risci fissura ul' fe
nestra patens in pariete· Vnde terentius ·In risco
uel odiosa sita est· secūdum huguitionē· Papias ve
ro dicit·· Riscus fenestra parietis· vas ex iuncis et
viminibus·

Risibilis in rideo des· exponitur

Ritus tus· tui ·masculini generis dicitur cōsuetu
do a moribus tracta· & pertinet ad iusticiam· & di
citur a ratus quod est firmus· Vnde ritus dicitur
quasi ratus· quia que rata sunt & firma ritui debēt
tradi · Vel rit⁹ dicitur quasi rectus a rego regis· ex
quo equum pium et sanctum prospicimus · Et est
ritus in re· mos in sermone· Vel ritus est mos vetu
stior et firmior· secūdum hug· Et dicit priscianus.
A ritu etiam rite pro recte dicitur · quia nihil tra
hitur ritibus nisi quod rectum creditur esse· Pap.
vero sic dicit Rite recte iuxta morem· legitime ꝓ
be Ritus· mos· institutum· sequela ·exemplum · Et
producit ri.

Riualis a riuus dicitur hic et hec riualis· & hoc le·
ad riuum pertinens uel cum alio potās eundem ri
uum· Vnde et per similitudinem riuales dicuntur
illi qui eandem habent amicam cōmunem· quia qua
si de vno riuo· id est· d̄ vno amore bibūt· & ꝑ com
positionem hic et hec corriualis. et hoc le· in eodem
sensu· & ꝓducit hāc sillabam va

Riuus a ruo ruis dicitur hic riuus ui· quia cito ru
at· vel dicitur riuus a rigo gas · quia ducitur ad ir
rigandum terram. Riuus subito fit ·et celeriter de
currit et deficit· Fons vero est caput & decursus
aque que naturaliter manat· Torrēs auteȝ est et re
pentinis imbribus factus magnum impetuȝ habēs
sed adueniente estate calore solis torrescit vn de &
nomen habuit Fluuius est aque decursus generali
ter· Flumen est aqua decurrens· Et a riuus dicit̃ hic
riuulus riuuli· dimitm̄· & riuosus riuosa riuosum·
& producit ri· Vn̄ tobias· Riuus messis agro· mes
se ꝓbatur ager·

Rixa a ringo ringis dicitur hec rixa rixe· que īter
multos committitur et iniuria consistit· vnde hec
rixula rixule diminutiuum. & rixosus rixosa rixosū
uel rixuosus rixuosa rixuosum ·id est· rixa plenus·
& vtrumqȝ comparatur · vnde rixose uel rixuose si
us ·sime· aduerbia· & hec rixositas uel rixuositas·
& rixor rixaris rixatus sum· rixari· id est· rixam face
re. cōtendere· vnde rixabūdus da· duȝ· i· rixāti sil'is
uel qui facile mouet̃ ad rixam·

Roboam interpretatur latitudo populi· &
hoc per antifrasim ·quia decem tribubus
ab eo separatis. due tantum tribus ei reli
cte fuerant·

Roboro a robur deriuatur roboro roboras· i· cō
fortare confirmare ·maiores vires dare· & compo
nitur· corroboro roboras · Et est actm̄ cum oībus
suis cōpositis ·& corri· hāc sillabam bo

Robur a ratus quod est firmus dicitur hic robur
boris· generaliter ex omni materia quidquid est fir
missimum· quasi robur ·scȝ fortitudo· vires· vn̄ etiā
quoddam genus arborum dicitur robur· quia valdē
firmum est· Et etiam quelibet arbor uel lignum di
citur robur· vnde robustus sta· stum ·i. fortis & fir
mus· & comparat̃ ·

Robustus in robur exponitur·

Roda de· grece. latine dicitur rosa

Rodanus· Rodij dicti sunt quidam qui venerūt
iuxta rodanuȝ ·et edificauerunt quoddam opidum
quod rodum vocauerūt· Et hinc quidam fluuius
gallie dictus est rodanus· quia rodet ripas· vel di
citur a rodanizo zas· quod latīe dicitur torqueo· qr
torquet lapides· et arbores euellit īpetu suo. et cor
ripit da. siue penultimā · & a rodani societate dicit̃
hic rhenus ni· quidam fluuius germanie. qr cum eo
ex vna prouincia oritur

Rodo rodis rosi rosum· & componitur arrodo ar
rodis· id est · valde ul' iuxta rodere· corrodo corro
dis. id est. simul rodere ·circumrodo circumrodis·
derodo derodis· erodo erodis· id est· extra uel valdē
rodere· Rodo et eius composita sunt actiua ·et fa
ciunt preteritum in si · & supinum in sum · & produ
cunt hanc sillabam ro.

Rodomellum li· neu· gn̄is vinū uel cōfectio ex su
co rose & melle· & componit̃ a roda greco· qd̄ lati
ne· dicitur rosa & mel mellis

Rogatiūcula le· di ·ꝑua rogatio

Roga a rogo rogas dicitur hec roga roge ·id est·
elemosina·

Rogo rogas rogaui rogare· id est ·petere· vnde
hic rogator rogatoris· & hec rogatio onis· & rogi
to rogitas frequentatm̄· Rogo componitur· Abro
go abrogas· id est· delere ·destruere ex toto · Arro
go arrogas arrogaui arrogare· id ē. superbire· Iteȝ
arrogare· per superbiam & arroganter acquirere·
vel sibi attribuere ·sed ponitur simpliciter pro ad
quirere· vnde arrogans· id ē superbus et se extollēs
& comparatur · vnde arroganter arrogantius arro
gantissime aduerbium· & hec arrogantia arrogātie
Corrogo corrogas· id est ·congregare· uel inuitare
Derogo derogas· id est· maledicere· detrahere· vel
diminuē ex parte· non ex toto· Erogo gas· erogaui

erogare·id est·dare·distribuere·et proprie ī elemo
sinas· Irrogo irrogas·id est·inferre· ut irrogauit
mihi contumelias·id est·intulit· Prorogo prorogas
id est·differre·distendere·prolongare·protrahere·
Prerogo prerogas·id est·precellere·excellere·supe
rare·uel preponere· vnde hec prerogatiua prrogati
ue·id est·singularis excellentia· & prerogatiuus p
rogatiua prerogatiuū·id est·excellens·uel ad pre:
rogatiuam pertinēs· Surrogo surrogas·id est·sub
stituere· Vnde augustinus in libro de ciuitate dei·
Lucrecius qui in loco bruti fuerat surrogatus Ho
rum autem compositorum significationes facile his
versibus distinguuntur· Si rogat addideris con
ogregat·e·dat·in infert· De minuit·sub sbstituit·p
protrahit·inter Querit·pre superat· ab destruit·
adq3 superbit· Rogo et eius composita sunt acti:
ua· & corripiunt ro· Et est idem rogo quod peto·
oro·imploro·

Rogus a rogo rogas dicitur hic rogus rogi·id ē
ignis pro mortuo accēsus· Sed rogus proprie ē cō
positio lignorum· Pira quādo corpus appositum
est et ardet· Funus mortui apparatus Bustum cor
pus concrematum· Sepulcrum vbi ossa condūtur
Tumulus cōgestio terre ī loco aliquo scō qui et si
ne ossibus potest esse· Monumētum uero ē cuiusli
bet rei memoria que monet mētem·

Roma a remus dicitur hec roma rome·et nō a ro
mulus· Tūc eīn deberet dici romula romule ·& nō
roma· & dicitur roma a remus. quia ille fuit pmus
fundator illius ciuitatis· vnde romanus romana ro
manum· & hinc romanizo romanizas·id est· roma:
no more se habere uel loqui· & romāizo romanizas
id est·tormentare·cruciare·affligere·trucidare· &
producit ro roma· Et ut dicit prisci· Sunt quedam
gentilia similem possessiuis habentia formam· vt
romanus ciuis·et romanus ager Et scias q regnū
romanorum fuit potentissimū ut dixi ī chaldei

Romanizo zas·in roma est.

Romphea grece latine gladius· Nam ut in gen:si
dicitur· Gladius flameus & versatilis·in greco rō:
phea habetur· Item romphea est gladi9 ex vtraq3
parte acutus· quem vulgo spatam dicūt· Ipse est &
framea·secūdum pap· & potest corripi penultima
& produci·habito respectu nūc ad linguam latinam
nūc ad grecam·vsus tamē cōmunis habet q ī pro
sa corripiatur· Idem dico de framea·de hoc etiam
dixi in secūda parte vbi egi de regulis generalibus
accentus ¶ Hic nota q deus emisit primum homi
nem de paradiso voluptatis in locum sibi cōgruum
Ne uero posset ad illud lignum accedere collocauit
deus ante paradisum·cherubin et flameū gladium
atq3 versatilem siue rompheam ad custodiēdū viā
ligni vite· Quod iuxta literam potest hoc modo ex
poni·quia per ministerium angelorum ignea custo
dia ibi cōstituta fuit· Hoc eīn ut dicit augustin9 su
per genesim Per celestes potestates ī paradiso cre
dendum est visibiliter factum esse·ut per angelicū
ministerium ibi esset quedam ignea custodia·nō ta
men frustra·sed quia aliquid signat de paradiso spi
rituali Cherubin eīn interptatur plenitudo sciētie
hoc est caritas·q2 pleītudo legis ē dilectio. Gladi9
aūt flame9 pene tpales sunt·que versatiles sūt·qm
tempora volubilia sunt· Illa ergo ad custodiam li
gni vite·ideo posita sunt ante paradisum· quia ad
vitam non reditur nisi per cherubin·id est·plenitu
dinem sciētie·id est·caritatem· & per gladium versa
tilem·id est·tolerātiam temporalium passionum. Vi
de in paradisus

Romulus vel romus fuit frater remi Sed romus
dicitur de impositione· Romulus diminutiue causa
blandimēti· vnde romuleus romulea romuleum·&
romulides de·filius vel nepos romuli· Romulide
etiam dicūtur romani·quia fuerunt de progenie il
lius· Vnde hec romulis romulidis·id est· filial' ne
ptis illius·uel romana·

Roro roras roraui rare·id ē·rorem emittere·l' stil
lare neutrum est·vel aspergere ad modum roris·vn
de p compositionem· irroro ras·i·aspgere·infundē
roro pro rorem emittere· vel stillare neutrum est·s3
p aspergere actiuum est cum suis compositis.& p
ducit hanc sillabam ro

Ros a rarus dicitur ros roris·quia rarus est & n
spissus ut pluuia· Vel rosor dicūt greci· & īde nos
dicimus ros roris· Vel ros dicitur a ruo ruis·q2 ab
aere ruat ad terram ·vnde rosidus rosida rosidum
id est·rore plenus· & hinc rosidul9 rosidula rosidu
lum diminutīn ¶ Et scias q ut dicit aristoteles· Ge
neratio roris aliquādo est in vapore qui multū h3
humidi aerei & subtilis aliqd terrestris sicci· & nō
eleuatur ille nisi tempore caumatis·qui cum eleua
tur digeritur caliditate aeris humidum aereū dige
stione bona·et pmiscetur ei fortiter terrestre siccum
& postea frigore temperato pinguescit humidum
aereum· & cadit ros fluens & viscosus & vescalis
ad modum mellis super herbas & folia arborū So
le autem agente in ipsum euaporat humidū· & cō
buritur in ipo terrestre siccum·et efficitur ac si fa
rina subtilis sit sparsa super herbas et arborum folia
& sua siccitate exiccat ea & comburit & īducit ste
rilitatem in eis· Herbam autem super quā cadit ros
ille·appetitu vehemēti comedūt aīmalia·et pcipue
oues. Et quia mel nō decoctum soluit ventrem·iō
oues multum de ipso comedētes·fluxu vētris mo
riuntur· Et cum sit calidum et siccum nutrit colerā
in eis· & ideo inueniūtur ille oues morbide frequē
ter & crocee interius quādo aperiūtur per incisu
ras ¶ Quod autem verum sit quod dictum est·testat
auicēna in libro secūdo canonis vbi loquit d simpli
cibus medicinis dicēs· Dicūt q mel est occult9 ros
cadens super floēs & alias plātas & super lapides
quod apes colligūt ·Et aliquādo est ros manifest9
quem possunt colligere homīes In idem autē recit
generatio mānatis· vt dixi in mel· Item cōsueuit q
ri de generatione pluuie & niuis in cōmuni· & de
differētia eorum ad rorem & pruinā· Ad hoc intel
ligendum scias q ex nube nunq aqua frigida cōge
latur·nisi in loco vbi nubes sunt·et ex vaporib9 nu
bes fiunt· Ille autem est locus medius aeris q inter
omnes est magis frigidus· Ex illo autē loco nubiū
ad terram descendūt tria corpora· quorum omnium
generatio & esse est pter frigus·sicut propter cau
sam efficientem· Sunt autem hec tria·aqua pluuie
nix et grando Quecūq3 eīn ab aere descendūt·aut
descēdūt ogelata ·aut n ogelata· Si cōgelata descē
dūt·aut sunt cōgelata sil' et conuersa in aquam aut
sunt prius in aquam conuersa & postea congelata
Quecūq3 autem descendūt non congelata·sunt si
cut pluuia· & que descendūt congelata quorum cō
gelatio fuit simul cum conuersione in aquam ·sunt
sicut nix· Que autem descendūt ogelata·ita q con
gelatio sequatur conuersionem sunt sicut grando·
¶ Differentia ergo corporum descendentium ab
aere penes formam acceptam· nō est nisi per tria p
dicta corpora· Vnde corpora descendētia ab aere

sub istis accepta sunt duo similia · quia vl' descēdūt
fluida hoc est nō cōgelata · vel descēdunt termīata
hoc est congelata · Sunt autez duo & causa genera
tionis eorum est vna scz frigus simplex & excellēs
Et licet plura numero inueniātur · tamē reducūtur
secūduz formam ad ista · quia diuersitas eorum nō
est nisi in paucitate & multitudine tātum · quia nix
est pruina multa · differens secūdum accidens quod
est duricies · & pruina est nix pauca differēs secūdū
accidens ab eo · quod est mollicies. Similiter autem
ros est pluuia pauca · & pluuia ros multus per ac
cidens differēs. Pluuia autem est ros multus · & iō
pluuia non fit nisi ex multo vapore · q̄ infrigidatus
est · & causa illius est tēpus · & locus · & frigiditas
Temp⁹ quidē · quoniaz remanētia vaporis roscidi
in alto est dies vnus · quia in die eleuatur tempore
sereno · et in nocte descendit · Similiter autez est d̄
vapore pruine. sz vapor pruine et niuis remanz eē
tēpe pluuie · & multi sunt dies · & diu agit in eis ca
lor eleuatus · & frigus inspissans in nube · & cōuer
tens nubem in aquam · & etiam cōgelans in glaciez
Similiter locus generationis roris strictus est siue
sit locus generationis eius per se · siue sit locus ge
nerationis eius per accidens · quia inferior loc⁹ sue
generationis pro tāto strictus est · ꝙ non multum
a terra ē eleuat⁹ · sz āplior & magis dilatatus est lo
cus generationis pluuie & niuis · quia totus locus
medius vbi dilatatum est frigus · est locus generati
onis pluuie & niuis · similiter frigus temperatum
est generās rorem · sed intemperatum non excellens
generat pluuiam · Excellens autem generat niuem
& pruinam. quoniam pruina fit ex vapore congela
to anteꝗ̄ spissaretur in niuem & nō in loco medio
qui est locus nubium · Nix autem est ex nubibus in
spissatis et congelatis paulatim egrediente calido ·
Cuius signum est ꝙ nix cadit mollis · & pruina ca
dit dura · quia mollicies niuis fit ex hoc ꝙ pars cali
dior nubis resoluit duriciem eius cum gelatur · &
ideo nō frigescit. quia cū partes vaporis & nubis
congregarētur · nō potuerūt adeo congregari in cō
gelatione ꝙ indurarentur Per oppositum autem d̄
pruina · quia congelatur vehemēter ex frigore loci
& temporis · & expellitur totum calidum · ita ꝙ ni
hil est impediens quin frigus conuertat in rigorez
partes vaporis vehemēter aggregando & cōtrahē
do per congelationem ¶ Nota etiam hic ꝙ differē
tiam roris ad pluuiam satis breuiter tāgit aristote
les dicens Cum id quod descēdit ex vapore est res
parua & tardatur in descēsione sua nomīatur ros ·
& quādo illud quod descēdit est multuz habēs mē
suram in corpore suo · et velocitatez descēsionis sue
nominat᷑ pluuia. Videtur autez aristoteles his uer
bis dicere ꝙ non differunt in materia et forma ros
& pluuia · quia multum & paucum siue parum non
faciunt differētiam nisi per accidens · Vnde ros &
pluuia hoc modo per accidens · & non per se habe
rent differētiam · quod non est verum · quia ros ē ca
lidus & humidus in genere suo · et pluuia in compa
ratione ad rorem est frigida & humida Adhuc au
tem pluuia nunꝗ̄ fit sereno tempore · Ros autez fit
sereno tempore · Adhuc autem nulla pars nubis si
gnum est serenitatis · Ros autem omnis est signuz
serenitatis · ¶ Ex istis ergo videt᷑ ꝙ ros & pluuia
habent differētias essentiales et nō accidētales tan
tum · et certissime est verum · Vnde vapor paucus
qui est materia roris subtilis est. quia nō est pauc⁹
nisi sit subtilis · Grossus enim vapor a calido igni
to iter superficiem terre existente & erumpente ele
uatur. Sed subtilis eleuatur in calore superficiem
terre attingente · & ille est vapor roris · & prior est
pluuia · propter quod conca repleta rore citius ex
pirat ad solem ꝗ̄ eadem vel equalis conca repleta
aquis pluuie · quia reuera ros magis ē subtilis · Et
dicit messellat · ꝙ si testa oui repleatur rore & clau
datur optime foramen · ꝙ in calore forti solis ascē
dat a terra iuxta hastam positum Ideo quia humor
roris magis est spiritualis · & ideo paucus · q̄a sub
tile seperatum a grosso est paucum · & paucus va
por presupponit humidum spirituale subtile · quod
est materia roris · ¶ Et per hoc patet ꝙ tam mate
riales ꝗ̄ formales penes essentias eorum sumptas
pluuia & ros habent differentias · quia ex spirituali
vapore · hoc est · vapore quasi spiritualis humidi nō
potest generari humor nisi calid⁹ & humidus secū
dum compationez ad pluuiam · Et ex vapore gros
so quasi de profundo terre eruto non potest gene
rari nisi frigidus & humidus humor in comparati
de ad rorem · hoc aūt dico dū vnū comparatur alte
ri · quia si absolute accipiatur tunc aqua vinceret ·
quia frigida est et humida. ¶ Et si dicatur · Sicut
nulla nubes serenitatez signat · ita nulla pars nubis
serenitatem signat ¶ Dicendum est · ꝙ pars secun
dum quantitatem accepta serenitatem non signat
sed pars accepta secūdum essentiam bene potest se
renitatem signare · Sicut eñ nebula signum est sere
nitatis · & ideo apud vulgus est prouerbium · ꝙ cū
nebula guttatim cadens descendit · est signum sere
nitatis Cum autem tota non resoluta ascendit · ꝙ
tunc generat nubes que pluuiam faciunt · & hoc in
rei veritate verum est · Sed vulgus accipit nebulaz
idē esse cum qualibet caligine frigore aeris ad ter
ram repressa frigore noctis · et hoc nō est verum ·
Sed nebula est quod remanet post resolutionez va
poris · in rorem uel pluuiam · & hoc semper est sub
tile & signat serenum · Sed nubes siue caligo calore
ad terram repressa frigore noctis uel aeris uel loci
habet grossum cuz subtili · Et ideo quando resoluit᷑
grossum & descendit per guttas remanet subtile
quod signat serenū · Si aūt ascēdit vnū cuz alio tūc
generat nubem · & signat pluuiam · secūdum fratrē
albertum · Vide in pruina et nix · Et scias ꝙ roris ·
& pluuie · & pruine · et grandinis · et niuis · et toni
trui · & consimilium causa efficiens est deus · Causa
inꝗ̄ prima licet non causa proxima ut patet in iob
in capitulo tricesimooctauo · vbi dicitur · Nunquid
ingressus es thezauros niuis · aut thezauros grandi
nis aspexisti · quis dedit vehementissimo imbri cur
sum · et viam sonantis tonitrui · Quis est pluuie pa
ter · uel quis genuit stillas roris de cuius vtero e
gressa est glacies · et de celo gelu quis genuit nisi e
go deus omnipotens supple. De predictis habes
in suis locis

Rosa a roda greco dicitur apud nos rosa rose · q̄si
roda · Vel rosa dicitur a rubeo · vnde hec rosula ro
sule · et hec rosella roselle · ambo diminutiua · et hoc
rosarium rosarii · collectio rosarū · vel loc⁹ vbi · rose
reponūtur · colligunt᷑ vel abundāt · Itez a rosa dicit᷑
hoc rosetum roseti. locus vbi rose crescūt · et rosa
ceus rosacea rosaceum · et roseus rosea roseum · vn
de roseolus roseola roseolum · Roseus dicitur a co
lore · Rosaceus ex materia · Roseum rubor facit · et
ita color roseus erit · Rosacea corona

Rosata A rosa dicitur hec rosata rosate · quedam
uestis quam greci feniceam vocant · nos coccinum ·

Hac sub consulibus vsi sunt romani milites· vnde rosati antiqui vocabantur.

Rosella le. di. parua rosa.

Rosetum ti· penul· pdu·· in rosa exponitur

Roseus sea. seum· in rosa exponitur·

Rosidus rosida rosidum penultima correpta in ros exponitur·

Rosim aduerbium· id est· mordaciter· a rodo rodis dicitur·

Rosorius a rodo rodis rosum· dicitur hic rosor rosoris· & hinc rosorius ria· rium· id est corrosori9 vel reprehensorius· et hoc rosoriū rij· locus vbi roditur aliquid·

Rostrum a rodo rodis dicitur hoc rostrum rostri os auium· & gratia similitudinis dicitur nauiū· Et rostrum dicitur etiam forum vbi tractabantur cause rome· quia deuictis antonio et cleopatra augustus de rostris nauium illorum fecit fieri sedes ī foro causarum· vñ hoc rostrellum li· di· & cōpōit̄ hoc prostrum· i· rostrum· qr in anteriori pte est· Itē a rostrū dr rostratus ta· tum· i· rostro armatus·

Rosula le· di· pua rosa·

Rota a ruo ruis dicitur hec rota rote quia ruat· vnde hec rotula rotule diminutiū· A quo hec rotella rotelle aliud diminutiū· & hic rotulus· & hec rotla· dr illud rotūdūqō fit d carta circūuoluta Itē a rota dicitur roto rotas rotaui rotare, vnde uerbalia· & hoc rotabulum· id est· furca uel illud lignum cum quo ignis mouetur in fornace gratia coquēdi Et dicitur sic· quia rotat & proruit ignem furni gratia coquendi· uel stercora gratia purgandi· Et ē actiuum cum omnibus suis compositis· & cor· ro Virgilius eneidum primo· Perturbat instar non segnius ac rotat ensem· Item a rota dicitur rotūdus rotunda rotundum Et comparatur rotundus rotūdior rotundissimus· Vnde rotunde rotundius rotundissime aduerbium· & hec rotunditas tatis· & rotūdulus la· lum· & rotūdo das· & est actiū cum omnibus suis compositis

Rotabulum li· in rota est

Rotella le· dimi· pua rota·

Rotula in rota est

Rotundus in rotula est

Rubeo rubes rubui rubere· id est· esse uel fieri rubeum· vnde ruber rubra rubrum· id est· rubeus· & comparatur· ¶ Et nota q mare rubrum dicitur· quia eius vnda rubeat· non ex sui natura· sed ex terra· quia omnis terra que circumstat illi rubea est· & sanguineo colore pxima· Vnde et aqua que terram illam abluit colorem trahit· Similiter et gemme ibi reperte sunt rubee sm huguitionem· De hoc etiam dixi in mare Item a ruber dicitur ruberculus rubercula ruberculum· & rubellus rubella rubellum· ambo diminutiā· id est· aliqtulum ruber· & hoc rubellum rubelli· substantiū· genus ruberrimi vini Item a rubeo dicitur hec rubedo rubedinis· & rubeus rubea rubeum· vnde rubeculus rubecula rubeculum· id est· aliqtulum rubeus Item a rubeo dicitur hic rubor ruboris· & rubicundus rubicūda rubicūdum· id est· similis rubēti· uel rubeus· vnde rubicūdulus rubicundula rubicundulum· id est· aliqtulum rubeus. Item a rubeo dicitur rubesco rubescis inchoatiū· Rubeo componitur erubeo bes· i· valde rubere· vel verecūdari· vñ erubesco erubescis inchoatiū· ¶ Et nota q rubere ideo ponitur pro verecūdari· quia rubor signum uerecundie est· Vnde boetius in libro de cōsolatōne dicit· Et cōfessus verecūdiam rubore· ¶ Quare autem homo efficitur rubeus cum verecūdatur· & pallidus cum timet dixi in formido formidas Rubeo & eius composita neutra sunt· & faciūt preteritū in bui· et carēt supi· & corripiunt hanc sillabam ru· Vnde in aurora dicitur· Bos est rufa crucem passa cruore qz rubens

Rubellus la· lum· di· aliqtulum rubeus· & hoc rubellum li· substantiū genus ruberrimi vini

Ruberculus in rubeo bes· est·

Rubeta a rubus dicitur hec rubeta rubete· rana ī rubis manens· Iuuenalis Porrectura viro miscet sitiēte rubetas· Sed hoc rubetum rubeti· dicit̄ loc9 vbi rubi sunt·

Rubeus in rubeo bes· est· & in rubos

Rubia a rubeo rubes· dicitur hec rubia rubie· quedam herba· quia radix eius sit rubea· Vnde et colorare lanas perhibetur· vnde rubiatus ta· tum· id est rubia tinctus

Rubicundus in rubeo bes· est

Rubigo A rodo rodis dicitur hec rubigo ginis· quasi rodigo· quia rodat· uel a rubeo· quia facit aliquid rubere· & est vitium ferri & segetum· vnde rubigineus rubiginea rubigineum· id est· de rubigie existens· & rubiginosus rubiginosa rubiginosum· id est· rubigine plenus· vide in erugino eruginas· & in erugo· et producit bi rubigo· sed corripit gi· rubiginis·

Rubiliana a rubeo rubes dicitur hec rubiliana rubiliane· Vitis uel vua sic dicta· quia eius materia rubet·

Rubos a rub9 dicitur hec rubos indecli· quoddā opidum ex abūdantia ruborum dictū· vnde rubeus· bea· beum· patria· pma pducta

Rubrica a ruber bra· brum· dicit̄ hec rubrica ce· regula uel filum rubro tinctum quo aliquid dirigit̄· & rubrica ce· ipsa tinctio· vel terra illa rubra· l' qō fit de illa tinctura· Persius· Non secus ac si oculo rubricā dirigat vno Inde rubrico cas· i· dirigere cū rubrica· & rectum facere· uel cum rubrica designaē vel rubrum facere· vnde in cōstructōne tabernaculi precipit̄ moysi facere pelles rubricatas· ¶ Et nota q rubrica tinctura optima nascitur in ponto· vñ et pōtica dr· & pdu· penul· rubrica·

Rubus a rubeo bes· dicitur hic rubus bi· qr rubeū habeat fructum· vnde hic rubetum ti· locus vbi rubus crescit· secūdum huguitionē· Isidorus vero dicit· Rubulum latini appellāt· eo q fruct9 vel virgula eius rubeat· Hec arbor a grecis morus dr·

Ruceus cea ceum· i· sordidus· & dr a rus·

Ructo ctas· in ructus est

Ructuo ctas· in ructus exponit̄·

Ructus a ruo is· dr hec ructa cte· vnd hic ruct9 huius ructus cum sapor cibi ad rumen reducit̄· & hinc ructo ctas· i· ructum facere uel emittere· & exprimere· vñ ructuo ctuas· in eodē sensu· & vtrūqz cōponit̄· corructo as· & corructuo as· eructo ctas· & eructuo as· & sunt neutra p ructū facere in alia significatōe sunt actiua· Inuenit̄ etiā in deponētigñe ructor ctaris· Horatius Hec dū sublimi9 versus ructat̄ et errat· Item a ructus dr ructī adū et ructatim· et ructāter· et ructuosus sa· sum· i· ructibus plenus· & compatur· vnde ructuose sius· sime aduer· et hec ructuositas tatis·

Rudēs a rudeo des· dr hic rudēs tis· Rudētes dicunt̄ funes quibus velū sursum trahit̄· et dicūtur sic ex nimio stridore quē faciūt· vñ in secunda epl'a

petri ca·ii·Sed rudentibus inferni detractos in tar
tarum tradidit cruciandos·

Rudeo a rudis dr rudeo des·i·esse uel fieri rudez

Rudez deris·in rudus exponitur·

Rudesco scis·i·incipio rudere·verbū incho·d ru
deo des·Inuenit etiā ꝓ maturescere·

Rudibilis in rudo dis·vide

Rudimētum ti·in rudis est

Rudio a rudo dis·uel a rudis dis· deriuat rudio
dis·diui·ditum·cōe ad clamare oīm aīalium. vnde
hic ruditus tus·talis clamor· scʒ asini uel alterius
aīalis Et componitur·erudio dis·i·instruere·quasi
extra rudem uel ruditatem ponere· Quidam uero
hoc componūt ab e·et rudi ·vnd hoc erudimentū
ti·i·documētum·& eruditus ta· tum· & cōpat eru
ditus tior·simus·& cor·ru·rudio·

Rudis a rudio dis·dicitur hic et hec rudis et hoc
rude·i·nouus indoctus·uel nouiter instructus·q
quasi adhuc rudit·& comparat rudis rudior sim9·
vnde ruditer tius·sime·aduerbium·& hec ruditas
tatis·i·nouitas uel noua instructio·uel ydiotatio
insipientia. Inuenit etiā hec rudis dis·i·virga p̄to
ris·qua serui tacti efficiebāt liberi· Vel rudis erat
ūga q̄ dabat emeritis in signum sue emeritōis· Et
sepe ponitur pro libertate Item a rudis dicit rudo
rudes·& hoc rudimētum ti·i·nouū initium· noua ī
structio· ſm hug·In grecismo autem tales ponunt
uersus. Virga rudis·rudis est incurius & sine lau
de ·Et rudis quandoqʒ est nouum· quod sepe re-
pertum est·

Rudista ste·qui vel que rudera de humo eijcit·
Et dicitur a rudio rudis·a rudus rudi ·vel a rudis
rudis·uel ruder

Ruditus ruditus penultima ꝓducta a rudo dis·
vide in rudo dis·

Rudo a rure uel ruder dr rudo dis·o in i·rudi·&
di in sum·rusuʒ deberet facere·sed caret sup̄·scdm
vsum·& est rudere ꝓprie clamare ad modū asinoꝝ
& habet primā breuē· Vnde ouidius· Ecce rudens
rauco simil' & vector asellus·Intempestiuos edidit
ore sonos· Si eīn prima esset longa faceret preteri-
tum in rusi· ut rodo rosi· quod nihil est·sed facit ru
di Persius tn̄ cā metrice necessitatis ꝓdu·primā di
cēs Clamat. ut achaide pecuaria rudere credas·vn
de rudo dis·& rudis noīn·& rudēs siue nomē siue
pticipium corripiūt primā· Vnde quidam · Vtilis
est rudibus p̄sentis cura libelli A rudo dis·dicit h
& hec rudibilis et hoc le· ꝓprie asinoꝝ vnde rudibi
liter aduer·& hec rudibilitas tatis·

Rudus a rus dicitur hic rudus rudi· Rudi dicūt
lapides contūsi et rotūdi & calce admixti· qui ī pa
uimentis faciendis superfundunt· & dicūtur sic· a
rure· qr in terra ponūtur· & dicūtur sic a duricia ut
deriuatio sumat ab vltia sillaba rudi quasi duri. qr
duri sunt·vnde hic ruder uel rudus huius ruderis
stercus brutoꝝ aīalium·& corripit pel'·geniti· Ru
di etiā duri sunt & rotūdi·& inde dicuntur rudera
stercora brutoꝝ aīaliū ·Rudera illa ꝓprie que ita
facta sunt ut rudi·ut stercora capraꝝ·asinoꝝ·ouiū
Rudus uel ruder etiam dr oīne illud quod eijcitur
& extrahitur de terra effossa· Vnde beda in exposi
tōe super pabolas· Qui thezauros effodit eiicit ru
dus terrestre·& etiam rume maceriaꝝ·uel ipse ma
cerie rudera dicūtur. Vnde prudētius in li·himno
rum·Auꝝ qd satis effossa gignūt rudera· vnde h
& hec rudista ste·q uel q̄ rudera de humo eijcit·

Rufus a rubeo dicit rufus fa·fum·i·rubeus· vnd
rufatus ta·tum·i·sanguine eruētatus. & cōponit
cum sub·et dicit surrufus fa·fum·& ꝓdu· ru· vnde
in aurora dicit· De vitula rufa victima grata deo
et scribitur p vnū f·rufus

Ruga ge·in rugo rogas est.

Rugio gis·giui·uel gij. gitum· ꝓprie est leonū· vn
de hic et hec rugibilis et hoc le. & hic rugit9 gitus
tui· penul ·ꝓdu·i·clamor leonis · & cōponit rugio
cum in·& dr irrugio gis·gire·i. ad modū leonis cla
mare· Gene·xxvij· Irrugijt clamore magno · Rugio
neutꝝ est cū omibus suis cōpositis· & ꝓdu·ru

Rugitus tus·tui·in rugio vide·

Rugo gas·gaui·gare·i·rugas uel rogosum facē
aliquid in vnū colligere & plicare· vnde hec ruga
ge·collectio uel plicatio cuiuslibet rei ī vnū· & hic
rugula le·di·& rugosus sa·sum·i·rugis plenus· &
compatur· vnde rugose sius·sime·aduer · & hec ru
gositas tatis· Rugo componit arrugo gas·i·uald
vel iuxta rugare·abrugo gas·i·rugas remouere &
planare. corrugo gas.i·simul rugare· derugo rugas
erugo gas·idem quod abrugare uel valde vel deor
sum uel extra rugare·irrugo gas·i·intus uel ualde
rugare·surrugo gas.i·subtus uel post uel paꝝ ru
gare Rugo & ei9 cōposita sunt actiua·& ꝓducūt
hanc sillabam ru·virgilius eneidū. xij · Component
cū iam leges & federa rugēt·

Rugula le·dimi·pua ruga

Ruina a ruo ruis dr hec ruina ne·& hic ruinosus
sa·sum·i·ruina plenus· & compatur

Ruitum supinum de ruo ruis·

Ruiturus ra. rum. in ruo ruis est

Ruma rume est eminēs pars gutturis·de hoc vid
in rumen· Item ruma·id est·mamma vel papilla·de
hoc vide in rumes

Rumē a ruo ruis dicit hec ruma me· & hoc rumē
minis·eminēs pars gutturis ꝓxima gurgulioni q̄
cib9 et pot9 deuorat·et ibi sapor cibi discernit Ea
dem dicit frumē & ructa· Sed frumen uel ructa in
homine Ruma uel rumen in bestijs· vnde rumiare
dicūt aīalia· & ructare homīes· & dicit sic a ruo is
quia inde cibus ruat et demittatur in stomachum.
vide in frumen·

Rumes a rumino vel rumē dicit rumes mis· vl' ru
ma rume. i·māma vel papilla q̄ rumiat a puero· &
inde hec ruminalis lis·id est·ficus·quia sub ipsa re
mum et romulum lupa aluit· vel quia sepe rumina
tur ꝓpter fructum·

Rumifico cas pel'·cor·i·rumores facere ·afferre· vl'
dicere rumorē· a rumore & facio cis·

Rumigero ras·penul·corre·i·rumores gerere ·ex
rumor et gero ris·componit· vnde rumigerulus
la·lum·qui rumores gerit

Rumigerul9 la·lum·gerēs rumores, & corri·pel'·
& dicitur a remigero geris·

Ruminalis in rumes est

Rumino a rumes dicit rumino nas. id est· cibum
ad rumē reuocare Sed a ruma dicitur rumo rumas
vnde rumito tas· frequen· & ponitur quādoqʒ ru
minare vel rumare ꝓ diligēter examiare·

Rumo a rumor rumoris dicit rumo mas·i·rumo
res facere vel afferre· & componit arrumo mas·id
est rumores afferre· corrumo mas·id est. simul ru
mores dicere· & ab istis frequentatiua rumito tas·
arrumito tas·corrumito tas·

Rumor a ruo ruis·dicitur hic rumor moris·i·mur
mur· vel qd vulgo dr nouū· qr celeriter ruat· vnd
hic rumorcul9 li. & rumurcul9 li·ambo dimin utiua

Rumpo pis·pi·ruptum·rūpere·i·frāgere uel sol
uere·vnđ hec ruptura re·& ruptim aduer·Itē a rū
po dicit̄ rupto ptas·fre·A quo ruptito tas·aliud
fre·Rumpo cōponitur abrūpo pis·i·rūpendo se=
parare·corrūpo pis·i·simul rumpere·dirūpo pis·
erūpo pis·i·valde uel extra rūpere·et ponit̄ ꝓ exi=
re·interrūpo pis·i·diuidere·separare·irrūpo pis·
id est·violēter & rumpēdo intrare·prumpo pis·ꝑ
rumpo pis·Rūpo & eius oposita sunt actīa·& fa
ciūt pteritū in rupi·& sup·in ruptū

Rumurcul? et rumorcul? in rumor expōitur·

Runcina ponit̄ ꝓ qdam dea·Itē rūcina ne·est qđ
dam instrumētū lignarij gracile & recuruū·quo ca=
uantur tabule domus·vt vna alteri cōnectat̄·De
quo ysa·xliiij·Artifex lignarius extēdit normā·for
mauit illud in rūcina·& ut qdam dicūt ꝓdu·penl
qr ꝯm eos deriuat̄ a rūco cas·qr runcina aufert &
euellit interiora ligni cauādo ipsum·Vel đr rūcina
a runcone·qr curua est ad modū rūconis·Vnđ ale
xander nequā dicit·Runcinā rūco lector generare
memēto·Item alius versificator·Vtilis est rūcina
fabro sed rūcina nulli·qr nihil signat ꝯm istos dum
penultīa cor·Item alius dicit·Runco rūcinaꝫ parit
vt medeor medicinā Pris·aūt dicit in iiii·li·de nōis
in a desinentibus·Denominatiua siue verbalia in a
desinētia oīa lōgam habēt penul·vel natura vel
positione·vt officiū officina·medicus medicina·ut
dixi in secūda pte vbi egi de accentu medie sillabe
nominū que terminant̄ i a·Alij dicūt ꝙ rūcina cor
ripit penl·ꝓ instrumēto fabrili·& est ꝑmitiū·Vn̄
quidaꝫ versificator·Nil rūcina fabro cōfert·sed rū
cina multū·Item ut dicit aug?·in iiij·li·de ciuitate
dei·Runcinā dixerunt antiqui deā illam que ꝑsidet
segetibus cum rūcantur·i·a terra auferūtur·Nam
rūco cas dicitur herbas a terra euellere·et tūc pro
ducit penul·sine opinione Item inuenit̄ rūcina pro
quodam animali·& iteꝝ produ·tūc penul·

Runco a rus dicitur rūco cas·i·herbas a terra e=
uellere·Nam terra rus dicitur·vnde hic rūco conis
qui herbas euellit·uel instrumētum quo herbe euel
luntur·& vepres secātur·Runco cas·est actīn cuꝫ
omnibus suis cōpositis

Ruo ruis rui rutum uel ruitū·i·cadere·vnde rui=
turus ra·rum·Vnde hieronim? in epistola ad pau
linum ca·vij·Ruiturā domū ꝛc̄·Ruo componit̄ cor
ruo ruis·i·simul ruere·diruo is·i·destruere·eruo is
id est·euertere·irruo is·i·in aliquam ptem ruere·&
ipm impetere·pruo ruis·i·procul ruere·obruo is·
id est·sternere·surruo ruis·i·substernere·Ruo &
eius composita neutra sunt·Preter·diruo·eruo·ob
ruo·surruo·que sūt actiua·& oīa faciūt ꝑteritū
in rui·& supinū in ruitum·vnde ruiturus·uel in ru
tuꝫ·& cor·hanc sillabam ru i·ꝑteriti mutato in tū·
vt rui rutum·sicut et acui acutum·sicut vult pris·
& hug·Tn̄ nota ꝙ secūdum modernoꝝ vsum·ruo
facit ruitū·vn̄ ruitur? sed in cōpositōe amittit i·in
supino·ut obrutum·erutum·dirutum·penul·cor·
Rutum eciā inuenit̄·imo recte formatur a preteri=
to i·mutata in tum·vt dixi

Rupecula le·di·ꝑua rupes

Rupes a rumpo rumpis dicitur hec rupes rupis·
id est·rupta pars montis·quia ibi fit ruptura·Vel
per contrarium dicitur a rumpo·quia nō facile rū
pitur·et producit ru·

Ruricola le·cōis gn̄is penul·cor·i·colēs rus·& cō
ponitur a rus ruris·et colo uel colēs

Rurigina ne·penultīā cor·i·rure·i·in villa natus
& ē cōis gn̄is·et cōponit̄ ex rus et gigno·

Rus a ruo ruis dicitur hoc rus ruris·i·villa terra
ager Sꝫ rura ꝓprie iculti agri ut silue·& pasc ua·qsi
rudia·Ager vero qui colitur·vnde hoc rusculū li·
dimi·paruum rus

Rusculum li·di·ꝑuum rus·& format̄ a rus addita
culum & cor·pe·vide etiam in ruscus·

Ruscus a rus dicitur hic ruscus scl·quoddam spi·
nosum genus fruticis·vnde hic rusculus li·di·Et
hinc ruscum uel rusculum dicitur quod colligitur
& cōgregatur immūdum in terra uel ad cādoꝫ pul
lis uel igni·uel dicitur a rus·vnđ ruscosus sa·sum·
spinosus·immūdus·rusco plenus·

Ruspor aris·atus sum·i·inquirere·et est gallinaꝝ
que pedibus escam querūt in terra·& videtur cō
poni a rus et pes

Rusticanus in rusticus est·

Rusticatio rusticationis in rusticus est

Rusticus a rus dicitur hic rusticus hec rustica·&
rusticus ca·cum·adiectiue & potest dici a loco·scꝫ
operari? ruris quia in rure moratur et colit rus Ite
rum autem dicitur rusticus quasi ruris custos·uel
rus colēs ethia est·uel rusticus dicitur inordinatus
& deformis in moribus Et secūdum hoc comparatur
rusticior simus·vnde rustice cius·sime·aduerbium
& hec rusticitas tatis·& hec rusticatio onis·sed ru
sticitas est moꝝ·rusticatio uero operis Vnde rusti
catio dicitur opus uel opera rustici ut cultura terre
quasi rustici actio·& est ethia Vnđ ecclesiastici vij
Nō oderis laboriosa opera & rusticationem ab al
tissimo creatam·i·homini impositā in penā ꝑmi pec
cati Item a rusticus dicitur rusticanus na·num·pe
nultima corre·i·rusticus vel rusticanus paterfami
lias In grecismo ponuntur isti uersus Rustic? a ru
re quoniam rus est sibi cure·Villicus a villa quia
res disponit in illa

Ruta dicta·quia sit feruētissima·hāc venenis re
pugnare mustele docēt·que dum cuꝫ serpēte dimi
cauerint cibo eius armātur·ut dicit isidorus in xii·
ethiarum in fine·& est calida et sicca in tercio gra
du·vnde dicit macer A medicis rute vis calida đr
esse Siccaqꝫ·fert̄ in his gradus ille tercius esse

Rutellius·id est·fornicator

Rutenus teni·quidā populus & ut dicūt flādren
sis a rubeo colore·& producit re

Ruth interpretat̄ festinās·alienigina eīn erat scꝫ
ex populo gētili·quia relicta patria festinauit tran
sire in terram israel dicēs socrui sue quocūqꝫ perre
xeris pgam·vide in ꝓpheta

Rutilus a rubeus rubea rubeum deriuatur rutil?
rutila rutilum splēdidus·uel crispus·uel tremulus
vnde rutilo rutilas·id est·splendere·& rutili dicti
sunt quidam populi apulie·a rutilo colore·vnde
hec rutilia rutilie terra eorum·vel rutilia a rutilo re
ge·vnde rutilus la·lum·gentile·& cor·ti

Rutrū fossoriū uel curuū illđ vnde arene mouent̄
vbi sal efficitur·

Rutum rutu supinum de ruo ruis corri·primā
vnde dirutum·obrutum·irrutum·corripiunt ru

Saba ſabani interꝑtatur vene
rari. Vñ ſaba dicta ē quedam
regio ꝓpter copiā thuris quo
deum ibi venerant̄. Vñ ſabeꝰ
bea. beum. vel ſaba fuit filiuſ
chus. a quo ſabei deſcēderūt
vnde ſaba dicta ē. & ſabei hi
ſunt et arabes. Sabei autē in
terꝑtat̄ captiui. vel q̄ſi dem ones.

Sabanum ni. penultima correpta grecum eſt idē
quod mappa vel facitergium.

Sabatiſmꝰ mi. in ſabbatū eſt.

Sabbatū. A ſabbe qd̄ eſt ſeptē ſcd̄m hebreos. vel
a ſabba. quod lingua ſirorū dicitur ſeptē. dicit̄ hoc
ſabbatum ti. ſeptima dies ſeptimane. et ipſa ſepti
mana dicit̄ q̄nq̄ʒ ſabbatū. Vnde in luca. xviij. cap.
Ieiuno bis in ſabbato. i. in ſeptimana. ſcʒ quarta &
ſexta feria. vel ſabbatuʒ interꝑtat̄ requies. Vñ ſab
batizo ʒas. requieſcere vel ſabbatuʒ obſeruare. Vñ
hic ſabbatiſmꝰ mi. i. requies. Et ſcd̄m hoc ſabbatū
dicit̄ ꝓprie ſeptimꝰ dies ſeptimane. qꝛ tunc actor
oīm requieuit ab omni ope quod patrarat. geñ. ij.
Et p ſinodichen ſabbatum dicit̄ ipa ſeptimana vt
dixi. Sabbatū etiā inuenit̄ ꝓ quolibet die ſeptima
ne cū tali adiuncto. prima ſabbati. ſecunda ſabbati
&c. ſed ſeptimus dies ſimpliciter dicit̄ ſabbatū. vel
ſabbatuʒ ſabbatoꝝ ꝑ excellentiā. Vnde in euange
lio legit̄. Veſpere aūt ſabbati q̄ luceſſit ī ꝓma ſab
bati. et eſt ſenſus. ꝓma ſabbati. id eſt. prima dies
ſeptimane. vel prima dies que eſt ſabbatum. vel
prima dies a ſabbato. vel poſt ſabbatum. Secun
dum ergo hebreos nominandi ſunt dies ſic prima
dies ſabbati &c. ſed ſeptima dies ſimpliciter dicit̄
ſabbatum. vel ſabbatum ſabbatorum per excellen
tiam. Secundū vero ꝯſuetudinē chriſtianoꝝ ſic no
minādi ſunt dies. dies dñicus vel dominica. vl' pri
ma feria. ſecūda feria. tercia feria. q̄rta feria. quin
ta feria. ſexta feria. ſeptima feria. Dies dominicus
dictꝰ eſt. qꝛ tali die dñs noſter reſurrexit. Quare
aūt quelibet dies dicit̄ feria. & quid ſit feria ꝓma
vel ſecūda. & ſic de ceteris dixi ī feria. Secūdū ve
ro gentiles noīandi ſunt dies a noībus planetaruʒ
& quilibet dies ab illo planeta ē noīandꝰ qui ꝓeſt
prime hore illiꝰ diei. vt dies ſolis. vel dies domini
cus. dies lune. dies martis. dies mercurij. dies io
uis. dies veneris. dies ſaturni. Sūt vero. xxiiij. ho
re in die naturali. & planete ſunt ſeptē et ꝓſunt ill'
xxiiij. horis. & quilibet tres de illis habet ī ſua po
teſtate hoc ordine. Primus habet primā horā. ſecū
dus ſecundā & ſic vſq̄ʒ ad ſeptimā īcluſiue. poſtea
iterū primꝰ habet octauā. ſecūdꝰ nonā. & ſic vſq̄ʒ
ad. xiiij. horā. poſtea iteꝝ primus habet. xv. ſecun
dus. xvj. & ſic vſq̄ʒ ad. xx. Tres ergo hore q̄ ſup
ſunt ita diſtribuent̄. Ille planeta qui ꝓmaʒ habuit
horā in die illa habebit primā horā de illis tribus.
ſecundꝰ ſecundā. tercius terciā. & ſic finitꝰ ē dies
Quartus ergo planeta qui ſequit̄ habebit primaʒ
horā ſequentis diei. & ita ille dies denoīabitur ab
eo. Exēpli grā. ponatur ꝙ iſte dies hodiernus ſit
dies ſabbati & habeat̄ ordo planetaruʒ diligenter
qui talis eſt. habito principio a ſupiori. ſaturnus.
iupiter. mars. ſol. venus. mercurius. luna. poſtea
iteꝝ ſaturnꝰ &c. Saturnꝰ hodie habet primā horaʒ
iupiter ſecundā. mars terciā. ſol quartā. venꝰ quī
tam. mercuriꝰ ſextā. luna ſeptimā Itē ſaturnꝰ. viij
iupiter. ix. mars. x. ſol. xj. venus. xij. mercuriꝰ. xiij.
luna. xiiij. Itē ſaturnus. xv. iupiter. xvj. mars. xvij
ſol. xviij. venꝰ. xix. mercurius. xx. luna. xxj. Item
ſaturnus. xxij. iupiter. xxiij. mars. xxiiij. ſ. vltimaʒ
Sol ergo qui ſequit̄ habebit primā horā ſequenti
die. vnde & ille dies dicit̄ dies ſol' vel dies domi
ni. vel dominicus vel domica. qꝛ ſol oīm planetaruʒ
mediator eſt. & omibus dominat̄. ſic ergo cōputā
do ſingulos dies a ſingulis planetis qui primas in
eis habēt horas denoīatas inuenies. Et ſcribitur p
geminū b. ſabbatū. ſabburra. abba. gibbus. ſecund
ꝓſ. in ſecūdo maiori ¶ Et ſcias. ꝙ ſabbatū interꝑ
tatur quies. et poteſt dici feſtū domini. quia cum
alia feſta inſtituta et noīata ſint ab aliquo euentu
vel opere eoꝝ. hoc dicitur ſabbatū. qꝛ dominꝰ q̄e
uit in eo. & inde forte eſt. ꝙ ī duobus ē priuilegia
tum. qꝛ in eo nec licebat cibū parare. nec vltra mil
le paſſus ire. Vnde dicit̄ math xxiiij. Orate autēʒ
vt non fiat fuga veſtra hyeme vel ſabbato. q̄ſi ap
tius dicat. Orate ne neceſſitas tali tp̄e vos fugere
cōpellat. hyeme ꝓpter intemperiē tempis. vel ſab
bato ꝓpter trangreſſionē legis. qꝛ videlicet ī ſabba
to non licebat vltra vnū miliare ire. Et hoc innuit̄
in primo capitulo actuum vbi dicit̄. Tunc reuerſi
ſunt hireſolimā a monte qui vocat̄ oliueti qui ē iu
xta hieruſalē ſabbati iter habens.

Sabburra re arena littoris. vel lapis. vel multitu
do lapidū vel inutilis ſarcina nauis que ſolet eſſe
de lapidibus & arena. & geminat̄ ibi b. & r. vnde
ꝓma ꝓducit̄ poſitōne. ſʒ quādoq̄ʒ in metro ſubtra
hitur vnū b. et corripit primam cauſa metri. vnde
virgiliꝰ in geor. vt tūbe inſtabiles fluctu iactāte
ſaburrā. Tollunt &c.

Sabelliani quidā heretici vocati ſūt a ſabellio
hi vnā ꝑſonā patris & filij & ſpūſſancti aſſerunt
& aſtruunt.

Saber bra brū. in ſabulum vide.

Sabulum. arena vel terra leuis & arenoſa. vnde
ſaber ſabra. ſabruʒ. aſper vel nodoſus. & corripit
bu ſabulum.

Sabeus bea beū. ī ſaba exponit̄. & accentuat̄ be.

Saccellus li. dimi. puꝰ ſaccus.

Sacco ſaccas. in ſaccus eſt.

Sacculus li dimi. puus ſaccus.

Saccus a ſagū dicit̄ hic ſaccuſ ſacci. qꝛ eo conſu
to efficiat̄ quaſi ſagū. vnde ſaccatuʒ ti. i. liquor aq̄
feci vini admixtus & ſacco exꝓſſus. vnde et ſic di
citur. Et ſacco ſaccas. i. in ſaccū mittere & p ſaccū
colare & exprimere. & cōponit̄ inſacco cas. in ſac
cū mittere vel cōſūmare. exacco cas. deſacco cas.
extra ſaccū ponere. & ē actiuū cū ſuis cōpoſitis.

Sacellū puū templum. vide in ſacrum.

Sacer a ſancio. vel a ſanctū dicit̄ ſacer cra crum.
quaſi ſanctū vel ſancitū. & compatur. vnde ſacre
crius ſim. eaduerbiū. Et nota. ꝙ ſacer ponitur ſepe
ꝓ execrabili de veteri ꝯſuetudine numātinoꝝ. Nu
mātini eñ quendā paupem p totuʒ annū delicatis
cibis paſcebāt. & optimis veſtibus induebāt. In fi
ne aūt āni eū lapidibus obruebant. & de alto mon
te eū ꝓcipitabant. & ſic quē primo habebāt pro ſa
cro & ſancto poſtea habebāt ꝓ execrabili.

Sacerdos otis. ge ꝯmunis dicit̄ ſacra dans. Et in
de hec ſacerdotiſſa & hoc ſacerdotiū dotij. & hic
& hec ſacerdotalis & hoc le. Et cōponit̄ ſacerdoſ
a ſacer & do das. Inde ſacerdos q̄ſi ſacra dans. qꝛ
largꝰ debet eē. & eſt ethia. vide in ordo & ī miſſa
& in ꝓſbiter. Hic nota. ꝙ greḡ. in paſtorali dicit.
ſcriptū eſt. Propheta laqueus ruine. Et rurſuʒ do
minus per prophetam dicit. Cauſa ruine populi

sacerdotes mali· Nemo quippe amplius ĩ ecclesia
nocet· ꝙ qui peruerse agens nomen vel ordinem
sanctitatis habʒ· Delinquentẽ nãqʒ hũc redarguere
nullꝰ ꝑsumit· Et in exemplũ culpa vehemẽter ex=
tendit᷑· qñ ꝓ reuerẽtia ordinis peccator honorat᷑·
Itẽ in eodẽ· Languẽte em̃ capite mẽbra in cassũ vi
gent· & in exploratõe hostiũ frustra exercitꝰ velo
citer sequtur si ab ipso duce itineris errat᷑· Et post
pauca· Qua aũt mente aĩaꝝ ꝑsul honore pastora=
li inter ceteros vtit᷑· si in terrena negocia· q̃ reprehen
dere ĩ alijs debuit & ip̃e versat᷑· Cui videlicʒ ex ira
iuste retributõis ꝑ ꝓphaʒ dñs minat᷑ dicẽs· Et erit
sicut ppl's sic sacerdos· Sacerdos quippe est vt po
pulꝰ· quãdo ea agit (is q̇ spirituali officio fungit᷑)
que illi nimiꝝ faciũt q̇ adhuc de studijs carnalibꝰ
meditant᷑ Vide in ordo· Itẽ gregoriꝰ ꝯtra sacerdo
tes & ꝓlatos legẽ ignorãtes dicit· Necesse est vt q̇
ad officiũ ꝑdicatõis excubãt a sacre lectõis studio
nõ recedant. qꝛ cũ ꝓpter spiritale aliqd a subditis
pastor inquirit᷑· ignominiosũ valde est· si tũc q̃rat
discere cũ questionẽ debeat enodar᷑· De hoc tetigi
in ignoro· & in clericus· & dicã in sciẽtia· Itẽ vide
in lux·

Sacerdotulꝰ· A sacerdos dicit᷑ hic sacerdotulꝰ li·
dimi· i· filius sacerdotis· Vnde hec sacerdotula· si
militer dimi· nata vel filia sacerdotis· & cor᷑· tu·

Sacernꝰ· A sacer cra· crũ· dicit᷑ hic sacernꝰ sacerni
id est· sacer animꝰ. vel excellẽtior ꝑs aĩme· & vide
tur cõponi a sacer & animꝰ·

Sacramentũ A sacer dr̃ hoc sacramentũ ti· id est
pignꝰ sponsionis sicut est iusiurãdum· & dr̃ sic qꝛ
custodiri debet quasi sacrosanctuʒ· qꝛ violare qd̃
q̇s ꝓmittit ꝑfidie est· Itẽ sacramentũ est cũ celebra
tione· cũ res gesta sit· ita ut sig̃ficare credat᷑· vt ba
ptismꝰ· crisma· corpꝰ· sanguis· q̃ sacramẽta dicunt᷑
ideo qꝛ sub tegumẽto corꝑaliũ reꝝ virtꝰ dei secre
tius & latẽter eoꝝ sacramẽtoꝝ opatur effectum·
Vnde a sacris vel a secretis ꝟtutibꝰ sacramẽta di
cunt᷑· que & grece misteria dicunt᷑· qꝛ secretã & re
conditã habẽt dispensatõeʒ· Vnde sacramentariꝰ
ria· riũ· & hic & hec sacramẽtalis· & hoc sacramẽta
le· Qr aũt dicit᷑ sacramĩtuʒ q̃si sacre rei signũ et hic a
est ¶ Et scias ꝙ sacramẽta noue legis siue ecclesia
stica sũt septẽ· & cõtinent᷑ in hoc versu· Abluo fir
mo cibo dolet vngit᷑ ordino iungo· Et potest acci
pi numerꝰ istoꝝ sacramẽtoꝝ secundũ ꝯditionẽ eo
rum quibꝰ ꝑ sacramẽta subuenit᷑· Sũt em̃ sacram̃
ta in remediũ data· aut ergo in remediũ vniꝰ ꝑso
ne· aut in remediũ totiꝰ ecclesie· Si primo modo·
aut quantũ ad ingressum· & sic est baptismꝰ· aut
quãtũ ad egressũ. & sic ẽ extrema vnctio· aut quã
tum ad ꝓgressũ & hoc dupliciť· Vno modo q̈tuʒ
ad executõeʒ virtutis· vel vt a malis non supemur
Et q̈tum ad hoc est ꝯfirmatio· vel ut bonis adhere
amus· & q̈tum ad hoc ẽ eucharistia· Alio modo
ad repatõeʒ virtutis· si ipsã in pugna spũali aliq°
modo ledi ꝯtigerit· & sic est penitẽtia. Si aũt ĩ re
mediũ totiꝰ eccl'ie· aut ad regimẽ & multiplicatio
nem ipsiꝰ spũaleʒ· & sic est ordo· qꝛ ꝑ̃cipatꝰ bonũ
multitudinis est· aut q̈tuʒ ad multiplicatõeʒ mate
rialẽ fideliũ· & sic est matrimoniũ· ¶ Triplici aũt
de causa sacramẽta instituta sũt· ꝓpter humiliatio
nem· eruditõeʒ· exercitatõeʒ. Propť hũiliatõeʒ q̇dẽ
vt dũ homo ĩ sẽsibilibꝰ rebꝰ q̃ natᷓa infra ipm sũt
ex ꝑcepto creatoris se reuerẽdo subijcit· vt ex hac
humilitate & obediẽtia deo magis placeat· & apd̃
eũ mereat᷑· cuiꝰ impio salutẽ q̃rit ĩ inferioribus se·
& si nõ ab illis sʒ ꝑ illa a deo· Propter eruditionẽ
etiã instituta sũt· vt ꝑ id qd̃ foris in specie visibili
cernit᷑ ad inuisibilẽ virtutẽ que intꝰ est agnoscẽda
hoĩs mens erudiat᷑· Homo em̃ q̇ ante peccatũ sine
medio deũ videbat· i· diuinoꝝ cognitõeʒ nõ ex sen
sibilibꝰ signis accipiebat· sʒ ꝑ ĩfusionẽ· pꝰ peccatũ
a deo habuit vt neq̃at diuina capere nisi humanis
excitatꝰ· Propť exercitatõeʒ sil'r instituta sũt· quia
cũ homo ociosꝰ esse ñ possit· ꝓponit᷑ ei vtil' & salu
bris exercitatio ĩ sacramẽtis· q̃ vanã & noxiam de
clinet occupatõeʒ· Nõ em̃ facile capit᷑ a temptato
re· q̇ bono vacat exercitio· Vnde hieronimꝰ monet
Semꝑ aliqd opis facito· ut te occupatũ dyabolꝰ in
ueniat· Sũt aũt exercitationũ tres species· vna ad
edificatõem aĩe ꝑtinet· altera ad corꝑis fomentuʒ
altera ad vtriusqʒ sbuersionẽ· ¶ Et nota ꝙ sacra
mẽta nõ erãt nccia necessitate absoluta· sic᷑ necessa
riũ est deũ esse· ex sola em̃ diuĩa benignitate ĩstitu
ta sũt· sʒ necessitate q̃ est ex suppositõne finis· nõ
ita ꝙ sine his deꝰ hoĩes sanare nõ posset· quia sa
cramẽtis virtutẽ suã nõ alligauit· sicut cibꝰ neces
sariꝰ est ad vitã humanã· sʒ qꝛ ꝑ sacramẽta magis
ꝯgrue fit hoĩs repatio· sicut equꝰ dr̃ necessariꝰ ad
iter· qꝛ ĩ equo hõ facilꝰ vadit· Huiꝰ congruitatis
causa põt accipi ex hoc ꝙ hõ ꝑ peccatũ ꝑ̃cipue cir
ca sẽsibilia corruptꝰ· erat eis detentꝰ ne ĩ deũ sur
gere posset· Erat aũt ꝑ̃dicta corruptio q̈tum ad
cognitõeʒ· qꝛ hũana mẽs circa sensibilia tm̃ occupa
ri nouat· et intm̃ vt quidã nichil extra sẽsibilia cre
derẽt· & si q̇ ad cognitõeʒ intelligibiliũ ꝑuenirent
ea scd̃m modũ sẽsibiliũ reꝝ iudicabãt· Similit᷑ quã
tũ ad effectõeʒ· Quia eis q̃si sũmis bonis hõ inhe
rebat deo postposito· Sil'r etiã q̈tum ad actioneʒ
qꝛ hõ eis inordinate vtebat᷑· Necessariũ ergo fuit
ad curatõeʒ pctoꝝ· vt homo ex sẽsibilibꝰ ĩ spũalia
cognoscẽda ꝓficeret· & vt affectũ quẽ circa ea ha
bebat in deũ referret· & eis ordinate scd̃m diuinaʒ
institutõeʒ vteret᷑. & ideo fuit necessaria sacramẽ
toꝝ institutio· ꝑ que hõ de sẽsibilibꝰ in spũalibus
erudit᷑· et hec ẽ scd̃a cã q̃ dicta est· Per q̃ etiã affe
ctũ q̇ sensibilibꝰ subijcit᷑ in dei reuerẽtiã referret
& hec ẽ ꝑ̇ma cã· Per q̃ etiã circa ea ĩ honorẽ dei ex
ercitaret᷑· et hec est tercia cã· Itẽ te nolo ignorare
ꝙ virtutes et gratia scʒ sanãt formaliter sicut sani
tas· sed sacramĩta qd̃ammodo effectiue sicut medi
cine quedã· Vnde sicut ñ sequit᷑· sanitas sanat· er
go medicine nõ sũt necessarie· ita nec gratia sanat
ergo sacramẽta nõ sũt necessaria· sed magis possʒ
ꝯtrariũ ꝯcludi· ¶ Itẽ nota ꝙ q̇nqʒ modis vnũ sa
cramentũ est digniꝰ alio· Vno mõ quo ad rẽ sacra
menti siue effectũ eiꝰ· et sic baptismꝰ q̇ delet oẽm
culpã· et aufert omeʒ penã est maximũ sacramĩtoꝝ
Alio mõ q̈tum ad illd̃ qd̃ ꝯtinet᷑· et sic eucharistia
est nobilissimũ in quo ꝯtinet᷑ ip̃e xp̃s· Tercio quã
tum ad gradũ dignitatis ĩ quo ꝯstituit· et sic ordo
est dignissimũ sacramentũ· Quarto q̈tuʒ ad miste
riũ· et sic ꝯfirmatio et etiã ordo sũt dignissima· qꝛ
nõ nisi ꝑ epm ministrant᷑· Quinto q̈tũ ad signatũ
et nõ ꝯtentũ· et sic matrimoniũ est dignissimũ sac̃
mentũ· qꝛ signat ꝯiũctõeʒ duaꝝ naturaꝝ ĩ ꝑsona
christi· Si tñ has dignitates adinuicẽ cõparemus·
inuenit᷑ illa dignitas potissima· quã sacramentum
habet ex ꝯtẽto· qꝛ est essẽtialior· et ideo sacramĩtuʒ
eucharistie est simpliciter dignissimũ· et ad ipsum
qd̃ammõ alia sacr̃a ordinant᷑· Dignitas etiã q̇ est
in efficiẽdo ꝑ̃ualet ei q̃ est ĩ signdo. et illa q̃ est ĩ ef
ficiendo respectu boni simpliciter loquẽdo ꝑ̃ualʒ

ei q̄ est in amotione mali· Et ideo simpl'r loquēdo
post eucharistiā nobili⁹ sacramentū est ordo p̄ qḋ
homo ī gratia et ī gradu dignitatis ponit᷑· ¶ Et
post hec ɔfirmatio p̄ quā p̄fectio gratie cōfert᷑· &
post baptism⁹ p̄ quē fit plena r̄missio culpe & pe
ne· et post hec matrimoniū qḋ habet maximā signi
ficatōez· Penitētia aūt & extrema vnctio ponunt᷑
inter baptismū & m̄rimoniū· qꝛ ordinant᷑ directe
ad remotionē mali· q̄uis in hoc p̄ñia minorē habe
at efficaciā q̄ꝫ baptism⁹· qꝛ ordinat᷑ circa culpam
actualē tm̄· & non delet totaliter penā· Et ad hoc
minor ē extrema vnctio q̄ circa reliq̄as peccati or
dinat᷑· ¶ In quib⁹ aūt sacris caracter imprimat᷑ di
xi in caracter· & in ordo· ¶ Quomō aūt sacramēta
sint necessaria· dixi etiā ī necessitas· ¶ De extrema
vnctione & ɔfirmatōe· req̄re in vnguo· Itē vide in
baptism⁹· Quare aūt sacramēta nō possint emi vel
vendi· dicā in simonia·

Sacrariū· A sacer d᷑ hoc sacrariū rij· ꝓprie locus
templi ī quo sacra reponunt᷑· sicut donariū in quo
collocāt᷑ oblata· et sicut lectisternia dicunt᷑ vbi ho
mines sedere vel iacere ɔsueuerunt·

Sacrifico· Sacer cōponit᷑ cū facio· & dicit᷑ sacri
fico cas· penul· cor̄· i· sacrificiū facio vl' offero· vn̄
sacrific⁹ ca· cū· sacrificiū faciēs vel offerēs· et hinc
hoc sacrificiū· q̄si sacꝝ factū· et hec sacrificia cie·
loc⁹ in quo sacrificat᷑· Et d᷑ sacrificiū scd̄m isido·
quasi sacꝝ factū· qꝛ p̄ce mistica ɔsecrat᷑ ꝓ nobis in
memoriā dn̄ice passionis· sꝫ hoc ꝑtinet ad corpus
xpi· Sed generalius accipit isid· sacrificiū cū dicit
Sacrificiū est victima & quecūqꝫ ī ara cremantur
seu ponunt᷑· Itē ꝓpħa dicit· Sacrificium deo spūs
contribulat⁹·

Sacrificul⁹ la· lū· i· sacrificiū faciēs· a sacrifico cas
Vnde macrobi⁹ de saturnalib⁹· Pontifex lune ob
seruabat aspectū insaniqꝫ regi sac̄ficulo nūciabat

Sacrilegium· in sacrilegus vide·

Sacrileg⁹· A sacer & lego legis· cōponit᷑ sacrile
gus ga· gū· penul· cor̄· qui legit· i· furat᷑ sacꝝ de sa
cro. vel nō sacꝝ de sacro· Vnde hoc sacrilegiū gij
sacre rei furtū· sicut sacrileg⁹ sacre rei fur· Inuenit᷑
etiā sacrileg⁹ ꝓ scelerato vel flagitioso· Et sacrile
giū etiā inuenit᷑ ꝓ scelere· vel enormi facto vel ꝓ
sacrificio demonib⁹ facto· Vnde dicit papias· Sa
crileg⁹ q̄ sacra legit· id est· furat᷑· Vel q̄ cultū dei
veri furat᷑ ydolis tribuēdo· Et d᷑ s̄m quosdā sacri
legiū q̄si sacrilediū· qꝛ sacꝝ ledit· sꝫ poti⁹ est ethi
mologia· Et potest sic describi Sacrilegiū est sacre
rei violatio vel eiusdē vsurpatio· Cōmittit᷑ aūt sa
crilegium qn̄qꝫ ratione p̄sone· qn̄qꝫ rōne loci· qn̄qꝫ
ratione rei· Ratione p̄sone vt cū q̄s verberat cleri
cū· vel p̄sonā religiosā· Ratōne loci cū ecclesie vel
cimiterij emunitas violat᷑· Ratōe rei· cū res sac̄ta
vel sacro vsui deputata vsurpatur. Circa aūt hoc
vltimū membꝝ sic distinguit᷑· Sacrilegiū cōmittit᷑
auferendo sacrum de sacro· vel non sacrū de sacro
vel sacrum de non sacro·

Sacrista· A sacer dicit᷑ h̄ sacrista· sac̄ste· vel sacri
starius sacrorum custos·

Sacro· A sacer d᷑ sacro cras· Et ɔponit᷑· Cōsecro
ɔsecras· Execro cras· qḋ frequēti⁹ inuenit᷑ execror
craris· in depo· gn̄e. id est· maledicere· excōmunica
re· extra sacruz facere· Obsecro cras· i· rogare· &
ꝓprie ꝓ sacra re· Resecro cras. i· sacrare· vel execra
re· vel exoluere· vel liberare dimittere· sacro & ei⁹
cōposita corripiūt hāc sillabā sa· Et sūt actiua pre
ter execror qḋ est deponēs· & mutat sacro a· in e
cor̄· in compositione·

Sacrū· A sancio cis· vel a sanctū deriuat᷑ hoc sa
crum cri· i· templū vel loc⁹ diuinis cultib⁹ institu
tus· Vnde hoc sacellū li· di· p̄uum templū· Virgili
us· Nimphe risere sacello·

Saday· nomē dei· i· om̄ipotens· quasi potēs om̄ia
s· a faciēdo qḋ vult· qꝛ si ei accideret nō essꝫ omni
potēs· facit em̄ quidq̄d vult. Et inde om̄ipotēs est
qꝛ ei⁹ sūt om̄ia q̄ vbicūqꝫ sūt· sol⁹ em̄ totius mun
di habet imperium· Vide in omnipotens·

Sadoch interp̄tat᷑ iustus siue iustificans·

Saducei· quidā heretici· interp̄tat᷑ iusti· vendica
bāt em̄ sibi qḋ n̄ sūt· corporꝝ r̄surrectōez negāt· &
animā cū corp̄e interire dicūt· qn̄qꝫ tm̄ libros moy
si recipiūt ꝓphetarꝝ vaticinia respuūt· Vnde ī acti
bus· xxiij· saducei dicūt nō esse resurrectōem mor
tuorꝝ· neqꝫ angelū· neqꝫ spūm· pharisei aūt vtrūqꝫ
ɔfitent᷑· & acuit᷑ penl'· Beda etiā dicit· saducei dicū
tur· qꝛ saduceū quendā m̄grm legis sequētes· neqꝫ
resurrectōez credētes· neqꝫ angelos· neqꝫ spūs esse
hi tm̄ quinqꝫ libros moysi recipiētes· oracula ꝓpħa
rum respuebāt Pharisei ecōtra q̄ diuisi interp̄tāt᷑
eo q̄ꝫ a ceteris in quibusdā obs̄uatōib⁹ se separēt
& resurrectōez credebāt corporum· & angelos &
spūs esse fatebant᷑· & nō solū quinqꝫ libros moysi
sed etiam oracula prophetarum recipiebant· Vide
in phariseus·

Safon fonis· est funis in prora nauis posit⁹· Vn
de cecili⁹ Venereo cursu veni ꝓbato pede vsqꝫ ad
safonē·

Saforiū· atriū templi·

Saga ge· d᷑ a sagio sagis· et dicit᷑ saga ingeniosa
vel incantatrix· diuinatrix· Oratius in epi· somnia
terrores magicos miracula sagas· Itē saga d᷑ gem
ma purissimi coloris· Inuenit᷑ hoc sagū· Et p'lalit᷑
hec saga sagorꝝ· ꝓ veste· & tūc corripit primā. Vn̄
quidā· Feīa saga malis me fallit· sunt saga vestis

Sagaculus· in sagax est·

Sagana· A sagax dicit᷑ hec sagana ne· i· ingenio
sa incantatrix· diuinatrix· sagana etiā fuit ꝓprium
nomē cuiusdā incantatricis· Sagana gen⁹ gummi
vel vestis dicit᷑· et corripit ga· vn̄ grecism⁹· Saga
na gummi· sagana vestis· sagana vates·

Sagax· A sagio gis· d᷑ sagax gacis· ge· om̄is· i· in
geniosus· vel inuestigator vel diuinus· vel velox
astut⁹· ꝓuidus· p̄scius futurorꝝ· Et compat᷑· sagaci
or· cissim⁹· vnde sagaciter cius· sime aduerbium· et
hec sagacitas tatis· et sagacul⁹ la· lū· aliquātuluz
sagax· et corripit primā sagax· lꝫ sagio gis· eā ꝓdu

Sagena· A sagū· d᷑ hec sagena ne· i· rete cat·
ꝓpter raritatē sic dicta· vel h̄ sagenari⁹· i· retiari⁹
& sagenari⁹ ria. riū· ad sagenā ꝑtinens· & ꝓducit
penultimā sagena· vnde ī aurora d᷑· Agri thesau
rus· inuentaqꝫ gemma sagena·

Sagimen· in sagina est· et ꝓdu· gi·

Sagina· A satio as· d᷑ hec sagina sagine· i· pingue
do· qḋ & hoc sagimē dicit᷑· vnde saginat⁹ ta· tum·
pinguis· vel ad saginā ꝑtinens· incrassat⁹ obesus·
Et sagino nas· naui· i· impinguare· crassū facē· nu
trire· vnḋ hoc sagimē nimis· pinguedo· et hinc hoc
sagimentū ti· & hoc saginamentū· i· pinguedo· et
ꝓducunt p̄dicta gi· vnde tobias· ventre saginato
veneris suspirat ad vsum· Et iuuenalis· Ista dies
prospera stomachum laxare saginis·

Saginula le· dimi· parua sagina·

Sagio gis· giui· gire· gitū· id est· ingeniose agere
vel diuinare· Et cōponit᷑· Presagio gis· i· diuinare

vel ꝑdiuinare·ꝺ quo ī suo loco habes· Sagio et eiꝰ
cōposita sunt neutra·& ꝓducunt sa·

Sagitta· A sagio gis· dicit᷑ hec sagitta te·eo ꝙ sa
gaci·i·ingenioso vel veloci iactu mittitur·pennis
fert᷑ q̄si auis· vt mors celeriter ꝑcurrat ad hominē·
Et hinc rustici sagittā vocāt nouissimā ꝑtem surcu
li in sarmēto·vel qꝺ longius a matre ex qua ꝓsilijt
recessit· vel qꝛ acuminis tenuitate teli speciē ꝑferat·
sūmitates vitiū & fruticū flagella dicunt᷑·qꝛ flatu
agitent᷑·Itē a sagitta hec sagittula·& hec sagitel=
la le·dimi.& sagittarius tarij·& hec sagittaria rie.
& sagittariꝰ ria·riū·& sagitto tas·i·sagittas mit
tere vel sagittis ꝑcutere·vel appetere·& ꝑ cōposi
tionē sagittifer ra·rū·q̄ fert sagittas·& corri·pri
mam sagitta·q̄uis sagio eā ꝓducat·& scribit᷑ per
duo t· ¶An ars sagittarioꝝ sit licita hēs in orno
Sagittella le·dimi·ꝑua sagitta· ornas·
Sagittifer ra·penl'·cor̄·in sagitta est·
Sagittula le·dimi·parua sagitta·
Sagina· A sagū dꝛ hec sagina·huiꝰ sagine.q̄ cor
rupte vulgo dicit᷑ sauma vel salma·i·sella vel pon
dus·vel sarcina q̄ sup sellā ponit᷑:& dicit᷑ a stratu
sagoꝝ·i·sellaꝝ·vel qꝛ selle sago solent sterni· Vn̄
sagmariꝰ·i·caballus·& hec sagmaria·i.equa vl' mu
la·vel vt generalit᷑ dicat᷑·qꝺlibet iumentū pōt di
ci sagmariꝰ vel sagmaria ꝓ diuersitate sexuum·
Sagmarius·in sagina vide·
Sagmula le·dimi·i·parua sagina·
Sagū· A sago gis·dꝛ hoc sagū gi·qꝺdam genus
panni·vl' vestis tenuis & abrasa·& cor̄·primā·licȝ
sagio gis·eā ꝓducat·vide ī saga ge·vnde hoc sagu
lum idē scꝺm hug. In historijs aūt sup exoꝺ·dꝛ sic
Secundū operimentum erat saga cilicina q̄ et vela
caplaria vel capillaria q̄nqȝ vocant᷑·q̄ facta erant
de pilis capraꝝ·quos capillos q̄nqȝ dicimꝰ ad dif
ferentiā lane ouiū·de quibꝰ cilicia fiūt· Vnde & il
la saga cilicina dicta sunt·q̄ ꝓ asperitate saga dice
bant᷑· Vnde quosdā pānos asperos sagias dicimꝰ
Vel forte ex quadratura saga dicta· vnde & mili
tare palliū a gallis inuentū·qꝛ quadꝝ erat sagū di
ctū est·qꝺ tn̄ qꝛ ex aspero fiebat panno cōtra aeris
intemperiē potuit etiā dici sagū· Papias ꝺo sic di
cit· Sagū vestimentū cilicinū.sagū·saccū·dyploís
palliū virgatū· Potest etiā dici sagū vestis mortu
orum·vt ciliciū· Vnde quidā· Mortis cerne sagum
tu vita mobile sagum·

Sal· A salio salis·dicit᷑ h̄ sal salis qꝺ antiq̄ dice
bant hoc sal salis ī neutro gn̄e. Vnde accipe sal sa
pientie·& in mar· Bonum est sal·et dicit᷑ sal a salio
qꝛ saliat ī igne·fugit em̄ ignē cū sit aqueꝰ & natāȝ
aque sequat᷑·qꝛ ignis & aqua int᷑ se inimica sūt· Vl'
sal dicit᷑ a salo & sole·qꝛ de aqua maris fit & sole
siccat᷑· Vnꝺ dicit ysidor̄·xvj·ethiaꝝ· Sal aq̄s maris
sponte gignit᷑ spuma ī extremis litoribus vel sco
pulis derelicta & sole decocta· Sūt lacꝰ·et flumīa
& putei ex quibus haurit᷑ dehinc in salinas ingesta
siccat᷑· Et nota ꝙ sal deberet esse neutri gn̄is q̄tuȝ
ad rem·sȝ repugnat q̄litas vocis neutroꝝ desinēti
um ī al·qꝛ om̄ia neutra desinētia in al ꝓdu·penult᷑·
gt̄i·& termināt ablatm̄ in i·quoꝝ neutꝝ fit ī hoc
noīe sal·īmo corripit pnl'·gt̄i·et termiat ablatiuū
in e·sicut masculina desinētia in al· Et sic q̄litas vo
cis tali adiūcta rōe cogit hoc nomē sal esse tm̄ ma
scul'·ge Nō em̄ q̄litas vocis sufficit nec volūtas ali
cuiꝰ nisi ratio nature vel rei tali generi sit adiūcta
vide in sales·

Salamādra vel salamādria qꝺdam aīal tm̄ in igne
viuens·qꝛ sola int᷑ aīalia incēdia sustinere valeat·
quasi sola amās pir·i·ignē· Siquidem in medijs fla
mis existit.& nō solū nō vrit᷑·sȝ etiā incendiū exti
guit· Et istiꝰ est maxima vis int᷑ om̄ia venenata·ce
tera ꝺo singl'os feriūt·hec plurimos ꝑiter intemit
q̄ & si arbori irrepserit vel ī puteū ceciꝺit poma
& aquā veneno inficit·& om̄s comedētes & bibē
tes interficit·& est vnū de quattuor aīalibꝰ illis q̄
singula ex singulis puris viuūt elemētis· Vn̄ ꝺsus
Talpe terra cibꝰ·cameleon ī aere viuit· Allec vn
da fouet·flame pascūt salamandrā· Augꝰ etiā ī·xxi
de ciui·dei dicit· Sicut scripserūt q̄ naturas aīaliuȝ
curiosiꝰ indagarūt·salamādra ī ignibꝰ viuit·ꝛc·
Salamina mine·& hec salamē salaminis. ciuitas q̄
dam· Vnde salaminꝰ na·nū·& h̄ & hec salaminēs
& hoc se·& salaminatꝰ ta·tū·& ꝓducit mi· Vnde
in aurora dꝛ ad ciprꝝ tendūt pꝰ intrātes salaminā
Salaria· A salū dicit᷑ hec salaria salarie·vnda vel
estuatio maris que ad mare redit·sicut venalia dici
tur que ad litus venit·
Salaris.in sales vide
Salariū· A sale dicit᷑ hoc salariū.i·stipendiū red
ditꝰ·& ꝓprie cōmunis·diariū quotidianū·cibariū
victꝰ· Vn̄ legit᷑ ꝙ olim poete viuebāt de cōmuni
salario·id est·stipendio·
Salathiel interꝑtatur petitio mea deus
Salax· A sal dicit᷑ h̄ & hec & hoc salax cis·id est
luxuriosꝰ·qꝛ luxuria salsa est & amara· Vn̄ ouidi
us· Caudaqȝ salacē· Vl' salax a salio dicit᷑ q̄ frequē
ter salit·sicut facit priapꝰ ex luxuria· Vnde poni
tur ꝓ luxurioso sic̄ in ꝑmisso exēplo· Vide ī eruca·
Salebra· A sale hec salebra re·i·fractura & aspe
ritas viaꝝ.qꝛ sal asper & amarꝰ est·vel salebra lo
cus lutosus·vel molle lutū in via·& tūc dicitur a
salio·qꝛ facile saliat Oratiꝰ· Qui seq̄t᷑ salebras·ꝛc
Vnde salebrosus sa·sū·asper durꝰ amarꝰ vel luto
sus· Et compat᷑· Vnde salebrose sius sime·adūbiuȝ
Salē acuit᷑ in fine· Et interꝑtat᷑ pax·& olim dice
bat᷑ hierusalem salem·vide in hierusalē·
Salentinū A salo dicit᷑ hoc salentinū·quidā mōs
vl' opidū ytalie· Vn̄ salētinꝰ na·nū·patriū·& pro
Sales· Sal in singulari accipit᷑ ꝓ ducit ti·
ꝯdimento vel sapiētia·sȝ in plurali hi sales ꝓ ꝺbis
amaris· Auianꝰ· Verbaqȝ cū salibꝰ asperiora ꝺdit
Itē sales dicunt᷑ verba iocosa & facete inuēta·vel
dicta· Vnde h̄ & hec salaris & hoc lare·sicut dici
mus salares ludos. vbi verba iocose vel amare int᷑
miscent᷑·et dicunt᷑ sales a salio· Itē a salio lis·h̄ sa
lius salij· Et pl'aliter hi salij salioꝝ·hi sales saliū·et
dicunt᷑ salij vel sales sacerdotes martis·qꝛ saltādo
ei sacrificabāt· Lucanꝰ· Et saliꝰ leto portās ancilia
collo. Itē idē·Non soliti lusere sales· Hic tn̄ sales
possūt etiam dici ioculatores·
Salgamū·gamos cōponit᷑ cū salio vel saluo·&
dicit᷑ hoc salgamū mi·i·culcitra·& cor̄·ga·
Salignus·in salix est·
Salmarium·in salmū vide·
Salmator·qui facit salem·secundū papiam·
Salmū· A sal dicit᷑ hoc salmum ni·id est·vas vbi
reponit᷑ sal·& ponit᷑ ꝓ tota suppellectile·qꝛ sal ē
ꝯdimentū oim̄ ciboꝝ·& hec salma ne·locꝰ vbi sal
efficit᷑ vel vbi vendit᷑· Vnde salmariꝰ ria·rium·ad
salmā ꝑtinens· Et h̄ salmariꝰ·q̄ facit vel vendit sa
lem· Et etiā salmator·secundū papiā·qui salē facit
Persius· Purum & sine labe salmum
Salio salis·salui·vel saliui uel salij·salire·saltū·id
est·facere saltū Et tūc est neutrum & absolutum

Et salire qd i vulgari est amorare ptinz ad aialia
irratoabilia. & tuc est actiuu. Vnde ouidi?. Leta
salit ouis thauro quoqz leta iuuenca. vnde saltor
saltrix. & hinc hec saltricula le. dimi. Ite a salio lis
saltu saltu. u in o. salto tas. frequetatiuu. Salio co
ponit. Assilio lis. ad aliud salire. Absilio lis. absul
tum. in diusas ptes salire. separi. abrupi. Circusilio
lis. circusultum. circusalire. i. vndiqz aggredi. De
silio lis. desultu. i. valde vel deorsu. vl de vno loco
ad alium salire. Vnde desultor dicit q de vno loco
in aliu se trasfert. & desulto tas. fre. Dissilio lis.
id est. diusis modis salire. in diuersas ptes salire. se
pari. abrupi saliedo. vnde dissulto tas. frequetatiuu
Exilio lis. exultu. i. extra vel valde salire. vnde ex
ulto tas. i. frequeter exilie. qd pprie fit cu letamur
Et ponit exultare p letari. sz pprie saliedo Insilio
id est. salire otra. vel insilire insultu facere inuade
impetere. & aggredi. Vnde h insult? tus. tui. Inte
silio lis. i. inter aliq salire. interuenire. Prosilio lis.
id est. pcul vel ante salire. Resilio lis. i. itez vel re
tro salire. vnde & dicit ille resilire a pacto q dimit
tit pactu & cessat retro. vnde resulto tas. ut sple
dor solis vel speculi resultat cu in opposito reperi
tur. Subsilio lis. subt? salire. vel post vel paz. Ind
subsiliens entis. ge. ois. Inuenit etia ssilio lis. id e
sursu salire. & tuc coponit a susu vl sursu & salio
Trasilio lis. vltra salire. trasire. Salio p facere sal
tum. & omia ab eo coposita scdm hac significatoez
neutra sut. Preter assilio p aggredi. circusilio. in
silio p aggredi & trasilio q sut actiua. Ite salio in
alia significatoe est actiuu cu oibus suis copositis
siqua habet secundu illa significatonez. Ite coposi
ta a salio faciut supinu in sultu. et triplicat pteritu
sicut & salio. Na faciut in liui. vel in lij. vel in lui.
ut insilui. vel insiliui. & insilij. et oia corripiunt si
sicut simplex sal. vnde versus. Dat salio salui quo
qz siue saliui. Inuenit etia sallio sallis p duo l. de
quo infra dica in sallo sallis.

Salisator. A salio lis. dicit h salisator toris. Et
dicunt salisatores diuini quida. q du eis membro
rum quecuqz ptes salierint. aliqd sibi inde psperz
vel triste significari predicut.

Saliua. A sal dicit hec saliua. qz salsa sit & salis
habet saporez. vel dicit a salio. qz saliat ab ore. vel
dicit a saluo uas. qz nos saluat. vn saliuosus sa. su
Et scias q ieiuni hominis saliuam si serpens gusta
uerit moritur. vide in ieiunium.

Saliuca. A salio lis. dicit hec saliuca ce. queda her
ba spinosa. et dicit a salio. qz ea calcates facit salie
vnde & vulgo calcacrepa dicit. qz calcantes facit
crepare. Virgili?. Puniceis qtum cedit saliuca ro
setis. In l v. ca. esaie. Pro saliunca ascendit abies.
Glosa. Saliuca aculeis & opunctoib? plena. abies
alta. pcera. fabricadis domib? apta. Pro saliunca
ergo ascedit abies. id est. p vitijs virtutes p vici
osis & spinosis virtutib? exaltati.

Saliucula le. herba medicinalis habes spicas miri
odoris. crescit in montib? Sz saliucula herba salsa
secundu pap. & corripit cu.

Salius lij. in sales vide.

Salix. a salio dr hec salix cis. queda arbor. qz cito
saliat. i. excrescat. Et corripit penultima gti. Pro
pheta. In salicib? in medio ei? suspendim? organa
nostra. vnde salignus gna gnu. ad salice ptines. vl
de salice fact?. Et salice? cea. ceu. Et salicin? na. nu
Et hoc salicetu ti. locus vbi salices crescunt.

Sallio sallis p geminu l. vide in sallo lis infra.

Sallo. A sale dr sallo lis. salli. sallisti. sallere. sum
tercie oiugatois. Et sallio lis. liui. litu. quarte oiu
gatois in eode sensu. i. imponere sale. aspgere sale
condire. Qz aut dicit sallo. i. sale aspgo. ethia est.
Sallio & sallo. cu oibus suis copositis actiua sut.
& opositoz eoz significatoes facile est distingue
Hic nota q inuenit salio lis. liui. vel lui. vel lij. &
facit supinu saltuz. & corripit prima. vn p vnu l.
scribit. It inuenit sallio lis. liui. vel lij p sincopaz. &
facit supinu sallitu. et scribit p duo l. Ite inuenitu
sallo lis. li. lere. tercie oiugatois facit supinu salsuz
in eode sesu cu sallio. & est sallo sale odire. & scri
bit p duo l. cu faciat supinu in su. sicut vello vulsu
Naz si scriberet p vnu l. faceret sup. in tu. ut colo
cultu. Inuenit etia psallo psallis. psalli. lere. tercie
oiugatois. et scribit p ps. & caret sup. Propheta
Psallite dno in cithara. De pdictis consueuit dici
Sallio sallo cibu. salio pede. cantica psallo. Sallio
sallitu. dat salsu sallo supinu. Dat saltu salio puat
psallo supino. Sallo facit salli. salliui sallio. psallo
Dat psalli. salio salui. salij qz saliui. Sallo facit sal
sum. sallitu sallio. saltu. Dat salio. psallo tn manet
absqz supio. De hoc etia dixi supra i tercia pte vbi
egi de pteritis & supinis quarte oiugatois. Ite
scias q salis genitiu? de sal vtraqz sillaba corripit
Sallis vo secuda psona hui? verbi sallo p odire ci
bum sale. vtraqz sillaba pducit. Salis aut secunda
psona hui? vbi salio p saltu facere corripit prima
& pducit vltima. Sz psallis p p. secuda psona h?
verbi psallo psallis. pducit pmam. & cor. vltima.

Salmentu. A salio lis. vl a sale. vl a salso dicitur
hoc salmentu. vl hoc salsamentu in eode sensu. Vl
salmentu pprie dr piscis ofectio. & dr tuc a salmo
salmonis pisce. q dicit sic a sale. qz inde fit salsame
tum. vl qz habeat sapore salis. sed salsamentu omis
res salsa. ut piscis & hmoi. Et inde hoc salsu salsi.

Salomon interptat pacific?. qz in regno ei? fuit
pax. Vnde i primo li. palipo. ca. xxij. dicit dauid.
Fact? est sermo dni ad me dices Multu sanguine
effudisti. & plurima bella bellasti. non poteris edi
ficare nomini meo domu tanto effuso sanguine co
raz me Fili? q nascet tibi erit vir quietissim?. facia
em eu quiescere ab oibus inimicis suis p circuituz
& ob hac causa pacific? vocabit. et pace & ocium
dabo in israhel cuctis dieb? suis ipe edificabit do
mum nomini meo. Ide dict? est & ydidha. qz fuit
dilect? & amabilis dno Idem & celeth. vel coleth
qd grece dicit ecclesiastes. latine cocionator. qz ad
populu loqueret vide in ecclesiastes Et scias q q
dam volut dicere salemon p e. vel a salem ciuitate
vel a rege vel a sale qd est sapientia & monos qd
est vnu. qz vnic? & singularis fuit in sapientia. vt
patet in tercio regu ca. iij. ubi dicit ei de? Ecce feci
tibi secundu sermones tuos & dedi tibi cor sapies
& intelligens intm ut null? ante te similis tui fue
rit nec post te futurus sit

Salona A salon dicit hec salona ne. vel he salone
salonaz. insula & qda ciuitas dalmacie iuxta mare
Vnde salonin? na nu. Et salonin? dict? est filius
pollionis q nat? est in eo anno quo pater su? deui
cit illa ciuitate Et pducit penultima salona ne

Salonin?. in salona est. & pdu. ni

Salpiga. Pige qd est depssum. coponit cu salim
qd est loc?. et dicit hec salpiga ge. quida serpes q
habitat in depssis locis. Hec eadem dicit & cecula
qz pua est & oculos no habet

Salsamentum. exponit in salmentum

Salsicia cie· dicit̃ a salsus· qꝛ salsa sit·

Salsugo. A salsus dicit̃ hec salsugo gĩnis· f· res q̃ salsũ facit · Itẽ salsugo dꝛ amarꝰ & salsꝰ hũoꝛ terre· Et inde salsuginosus sa· sũ· & salsuginẽꝰ ginea neũ · Et ꝓducit penl'. nominatiui salsugo

Salsus sa· sũ· pticipiũ a sallo lis· Potest etiã esse nomẽ· et tunc deriuat̃ a sale· vt dicat̃ salsus q̃si sale aspersus & ꝯditꝰ· & cõparat̃· sioꝛ· simꝰ· Vñ salsesius· sime· adũbiuz· & inde p cõpositõez insulsus· i non salsus·

Saltẽ· ꝯiũctio adũsatiã cũ diminutõe p sincopaz fit a salutẽ· & est tractum a captiuis · qui qñ capti erãt ex timoꝛe nõ valẽtes loq̃ integre dicebant saltem· saltẽ saltẽ· quasi dicerẽt vt vitã & salutẽ non amitterẽt· Itẽ inuenit̃ saltim per i· & dicit̃ a saltu· Vnde dicit p̃scianus in· xvj· li· saltu· saltuatim· vel saltim· i· saltãdo. & est aduerbiũ qualitatis Vñ versus· Saltim saltãdo· sed saltẽ diminuẽdo·

Saltia tie· dicit̃ a salsus· qꝛ salsa

Saltim aduerbium· in saltem exponit̃

Saltricula le· dimi· parua saltrix·

Saltrix tricis· mulier saliẽs vel saltũ faciẽs· a salio lis· Itẽ a salio dicitur hec saltria trie· ioculatrix mulier· Iuuenalis· Nouerunt mauri atq3 indi q̃ saltria panem. Vel est ibi psaltria· a psallo psallis·

Saltꝰ· A salio lis· dicit̃ h̃ saltꝰ tus· actꝰ vel passio saliẽdi· Itẽ saltꝰ dicit̃ locus siluestris & vastus vbi arboꝛes exiliunt in altũ plusq̃ i alijs locis· Vel saltꝰ dicit̃ silua rara· vbi bestie inter arboꝛes facile possũt salire· Vñ extremitas siluaꝝ dicit̃ saltus· qꝛ arboꝛes ibi iã rarescũt Vñ saltuosꝰ sa sum· saltibꝰ plenꝰ· De hoc quidã dicit· Esse nemꝰ saltꝰ· saliẽdi dicit̃ actus· De domo saltꝰ libani· dixi in domus·

Saluber· A salꝰ dicit̃ h̃ & hec saluber vl' salubꝛis & hoc salubꝛe· scd̃m antiquos· Secũdũ etiã modernos dicit̃ h̃ saluber· & hec salubꝛis· et hoc bꝛe· id ẽ sanꝰ· vtilis· salutẽ ꝯferens· & ꝯparat̃· Vñ salubꝛit̃ bꝛius· berrime adũ· Et hec salubꝛitas tatis· Et est salus ĩtegritas coꝛpis· Salubꝛitas saluti ꝯueniẽs causa· p quã sanitas vel seruat̃ vel restaurat̃· Et ꝓdulu· Vnde in doctrinali dicit̃· Ante b fit bꝛeuis v· sed demit̃ inde saluber· Et scd̃m pap· saluber ad locum refert̃ vel cibum· salutaris ad ꝯsilium·

Saluia· A salus dicit̃ hec saluia saluie· qꝛ salubꝛis herba est· & dicitur saluia quasi salutis via·

Saluio uis· in saluo vas est.

Salum· A sale dicit̃ hoc saluz sali· id est· mare· qꝛ salsũ est & amaꝝ· De hoc hieronimꝰ ad paulinum ca· octauo· Et herẽtis in salo nauicule funẽ magis p̃cide q̃ solue·

Saluo a salus dicit̃ saluo uas. qꝛ salꝰ saluat· vl' qꝛ tali verbo vtimur ĩ salutatõe· Vnde saluꝰ ua· uũ· Et hinc hec saluitas tatis· Et salue saluete· salueto saluetote· verbũ defectiuũ· et saluatoꝛiũ· i· esse vel fieri saluũ· Et saluio uis· saluire in eodẽ sensu· i· esse vel fieri saluũ· Oꝛatiꝰ· Vrbis amatoꝛẽ fuscũ saluire iubemꝰ· Legit̃ ibi & saluere. Saluo uas· actiuuz est cũ oĩbꝰ suis compositis·

Salus A sale dicit̃ hec salus lutis· qꝛ ꝯdimentum est· sicut eñ sal est ꝯdimentũ omniũ ciboꝝ· sic salꝰ est ꝯdimentũ oĩm membꝛoꝝ· Et est salus integrĩtas coꝛpis· Salubꝛitas· salutis ꝯueniens cã p quã sanitas seruat̃ vel restaurat̃· A salꝰ deriuat̃ saluto tas sic eñ solemus scribere & salutare· Martino petrꝰ salutẽ· Et dicit̃ salutare quasi salutẽ optare· Vnde salutatio quasi salutis optatio· illũ eñ salutamus cuiꝰ salutẽ optamꝰ Et salutatoꝛiꝰ ria riũ· Et hoc salutatoꝛiũ toꝛij· locꝰ salutatõis· Et est actiuũ saluto cũ oĩbꝰ suis cõpositis· Salꝰ cõponit̃· Salutifer ra rũ· Salutiger ra rũ· & salutigerulꝰ la. lum· qui fert vel gerit salutẽ verbis vl' ope· Et coꝛripit primã salus· Vñ ꝓsper· Cur dubiũ expectat cras hodierna salꝰ· Et fuit salꝰ ꝓpter delectatões· vt femina· & sic est feminini gñis· sicut moꝛbꝰ ꝓpter lesionẽ vt mas· & sic est masculini generis·

Salutatio· A saluto tas· dicit̃ hec salutatio onis· quasi salutis optatio· Illũ eñ salutamꝰ cuiꝰ salutẽ desideramꝰ· Et est salutatio p̃ma ps epistole· & secundũ hoc salutatio est limen epistole debita oꝛdinatione tã noĩa q̃ merita ꝓsonaꝝ ꝯnectẽs & affectione declarãs· ¶ Et scias q̃ illud qd̃ est ꝓpꝛiuz narratõnum in salutatõe nõ debet claudi· Vñ vitiosa est illa salutatio· Iohãni patri reuerẽdo· p· eius filiꝰ humilis bononie leges audiẽs vel decreta· cũ subiectione salutẽ· Nã eadẽ rõe posset dici· Bononie comedẽs vel scribẽs codicẽ vel digestũ· Sufficit ergo dicere Bononie scolaris· Si autẽ dicat Bononie deditus scolasticis disciplinis vel studio literaꝝ· dicimus q̃ studiũ est attributũ ꝓsone Vñ cõmode potest dici· At si attributũ soliꝰ negocij essz nõ esset dicendũ· vt bononie legens literas vel leges audiens vel decreta·

Salutigerulꝰ la· lũ· penul· coꝛ· qui gerit salutes· a salute· & gerulꝰ· Vide etiã in salus·

Saluto tas· in salus est·

Samaritani· samaria est quedam regalis ciuitas· Vnde samarita· vel samaritanus na· num· i· custos Hi nõ cõmunicãt iudeis· imo vitant eos in cibis & vasis eoꝝ· Et vt dicit papi· samaritani vl' samarite interp̃tant̃ custodes· eo q̃ a babilonijs illic ĩ custodiã collocati sũt iudeoꝝ· ¶ Ideo h̃ nota q̃ samaritani erãt illi q̃ missi fuerãt ad inhabitandũ terrã illam decẽ tribubꝰ captiuatis· & dicti sunt samaritani ꝓpter locũ· & isti recipiebãt quinq3 libꝛos moysi· & non ꝓphetas· & vocabant̃ a iudeis duaꝝ tribuum· iacobite· qꝛ videlicet supplãtauerant iudeos decẽ tribuũ de terra sua: & ideo hos samaritanos abominabant̃ iudei· & ab illa ciuitate omnis regio circa illam dicta est samaria·

Sambuca ce· vel h̃ sambucꝰ ci· penult· ꝓdu· dicit̃ quedã pua arboꝛ & mollis Vñ sambucẽꝰ cea· ceũ & sambucinꝰ na· nũ· de sambuca existẽs· & hoc sambucetũ ceti· locꝰ vbi ille arboꝛes crescũt· & hec sambuca buce· qddam genus simphonie musicũ qd̃ fit de illa arboꝛe· & h̃ sambucinariꝰ narij· q̃ canit cum sambuca. et hec sambustria strie· mulier q̃ canit cũ tali instrumẽto· & hic sambuculꝰ culi· saltatoꝛ ad vocem sambuce· & coꝛripit cu

Sambuculus in sambuca vide

Sambustria in sambuca est

Samia· samos insula est· Vñ samius mia· miũ· in illa insula repta p̃us fictilia vasa credunt̃ Vnde et talia vasa samia dicũt̃· · scd̃m hug· vel scd̃m papiã Samia terra a samio dicta· glutinosa & candida medicamẽtis & vasculis necessaria· Esaie· xlv· dicitur Testa de samijs terre·

Samna ne· in subsamno nas· vide·

Samnioꝛes· in subsamno nas· est

Samnis ciuitas in apulia·

Samnum· est bñuentum secundũ papiã·

Samno nas· in subsamno nas· est·

Samnula le. diminutiuum· parua samna·

Samotracia· Samos quedã insula est· et cõponit̃ cũ tracia cie· quedã alia insula. & dꝛ hec samotcia

cie·quedā alia insula a ꝓdictis·cuiꝰ incole cōmixti
sūt ex tracis & samnis·Vnde hic & hec samotrax
tracis·& h̄ & hec samotracens & hoc se·& samo
traceꝰ cea·ceū·& ab illo loco dictꝰ est samotrates
aureꝰ anulꝰ·sꝫ capulo ferreo·qꝛ ibi ꝑmum factꝰ ē
Samuel indeclinabile·ꝓpriū nomē viri·vel etiam
potest declinari·h̄ samuel huiꝰ samuelis·Vnde in
aurora dicit̄·Cū samuele loquēs facta fuīa dabat
Sancio·A sāguis dicit̄ sancio cis·sanxi vel sanci
ui·sanctū vel sancitū·i·statuere ꝯsecrare·sanctuꝫ
facere·ꝯfirmare·& irrogare·pene ab omni iniuria
defendere·Sic & leges sācte·& mores sācti dicū
tur·& hoīes ꝯfirmati ī fide sancti dicunt̄·& dicit̄
sancire a sāguine hostie·& hoc de veteri ꝯsuetudi=
ne·Nichil vͦ sanctū apud veteres dicebatur·nisi
qͦd sanguine hostie esset ꝯsecratū vel respsum·Vñ
hi q̄ purificari volebāt sāguine hostie vngebantur
Vnde sācti postea dicebant̄·q̄si sāguine vncti·Sꝫ
modo sanctꝰ dicit̄ q̄ in fide christi est ꝯfirmatꝰ·&
sanctū qͦd violare & corrūpere nephas est·vñ sā
citus ta tū·Ad hebreos·viij·Qͦ in melioribꝰ rep
missionibꝰ sancitū est·scd̄m hug·¶Tamē nota h̄
ꝙ ſm modernos sancio cis·facit ꝑteritū sanxi·cio
mutata in xi·ut vincio vinxi·Vetustissimi tñ etiā
sanciui·vel sācij·ꝓferebāt & supinū facit sanctum
xi mutata in ctū·ut sanxi sanctū·vnxi vnctū·vin
xi vinctū·Inuenit̄ etiā apud vetustissimos·sanciui
sancitū·Vnde lucretiꝰ·Qͦ porro neqꝫ sancitū q̄
dem extat·sicut dicit ꝑs·in·x·li·vnde dico ꝙ scd̄m
modernos sancio facit sanxi & sanctū·Inuenitur
etiā apud antiquos sanciui & sancitū·qͦd modo nō
dicimus·

Sancitꝰ ta tū·in sancio cis·vide·& ꝓducit ci·

Sanctimonia·A sancio cis·dicit̄ hec sāctimonia
nie·i·sanctitas·Hebreoꝝ·xij·Pacē sequimini cuꝫ
oībus & sanctimoniā.vnde hec sanctimonialis fe
mina sāctitati dedita·vel cōponit̄ a sanctus cta·
ctū·& monialis qͦd est monacha·vnde sanctimoni
alis·quasi sancta & ꝯsecrata monialis·vnde h̄ &
hec sāctimonialis·& hoc le·i·sanctū vel ad sancti
moniā·vel ad sanctimoniales ꝑtinens·

Sanctimonialis·penultima ꝓducta exponitur
in sanctimonia

Sanctiones·leges·purificatōes·scd̄m papiā·

Sanctuarium·in sanctus vide·

Sanctꝰ A sancio cis·sanxi sanctū·dicit̄ sanctus
cta·ctū·& cōparat̄ sanctior ctissimꝰ·Vnde san
cte ctius·ctissime aduerbiū·Et hec sāctitas tis·
Et hec sāctitudo dinis·Vide in sancio cis·¶Et
vt dicit ambrosiꝰ·Sancti affectꝰ in omi bono est·
Itē a sanctꝰ dicit̄ hoc sanctuariū rij·res sācta·vel
locꝰ vbi sancta reponunt̄ vel vbi res sācte gerūt̄
Sancta igit̄ antiquitꝰ exteriora templi dicebant̄·
Sanctasāctoꝝ locꝰ templi secretior·ad quē nulli
erat accessꝰ nisi tm̄ sacerdoti·& dicit̄ sic·qꝛ interi
ora oracula sanctiora sūt·vel qꝛ sanctoꝝ cōpatōe
sanctiora sūt·sicut canticacanticoꝝ·qꝛ cātica vni
uersa ꝑcellunt·Itē a sanctꝰ & facio cōponit̄ sancti
fico cas·et est actinū·¶De cognitōe sanctoruꝫ
dixi in oratio·& in antixp̄s·Itē in vitꝫ dicā·Item
vide in hieronimꝰ·& in sancio·Itē in beatꝰ·Itē de
cognitōe mortuoꝝ vel defunctoꝝ·tā bonorum ꝙ̄
maloꝝ dixi in defunctꝰ·Itē vide in pena·¶Itē de
sanctoꝝ beatitudine & sapiētia·& maloꝝ miseria
dicit Anshelmꝰ·Firmit̄ teneamꝰ nihil honoris vel
alicuiꝰ bonitatis illis deesse·quibꝰ ī alia felicitate
ꝯtigit esse·¶Septē aūt sūt q̄ vident̄ corꝑibus ap
tari·Pulchritudo·velocitas.fortitudo·libertas·sa
nitas·voluptas·et diuturnitas·Animabꝰ etiā san
ctis hec ꝯuenienter aptari vident̄·s·sapiētia·amici
cia·ꝯcordia·potestas·honor·securitas.& gaudiuꝫ
Sapientiā beati viri pleniꝰ habebūt·vt nihil desit
de omibꝰ q̄ scire voluerint·Omia quippe ꝑterita·ꝑ
sentia & futura scient.nec aliq̄d eoꝝ noticie sb̄tra
het̄ q̄ creator sciēdo creauit·nec indigētia erit·vt
quisq̄ꝫ interroget q̄s eiꝰ ꝓauus fuerit·& de cuius
stirpe ꝓdierit·vel q̄s ille vel ille sit·Omniū etiaꝫ
linguaꝝ & oīm creaturaꝝ·oīmqꝫ artiū noticiā ha
bebūt·Cogitatꝰ etiā suos inuicē videbūt quidq̄d
feci vel facio in ꝑsenti vita·ibi oēs apte videbunt.
Et quidq̄d eoꝝ aliq̄s fecerit ego videbo si ibi fuero
Nec inde ruborē aliq̄s habebit·si ī hac vita deo ꝑ
penitentiā satisfecit·Vt igit̄ habeas vnde ꝯditori
tuo nō solū ꝓ te·sꝫ etiā ꝓ illis q̄ tecū erūt gratio
sus semꝑ existas·Habebis ꝑ oculis de quāta mise
ria nos extraxit·habebis nō quidē ad ꝯfusionē·sed
ad maiorē leticie glorificatōeꝫ·Cū igit̄ tanta beati
tudo sit in amicis dei·ꝯ eiꝰ inimicis quid erit·Vti
qꝫ nō sic impij nō sic·Sꝫ circa hoc ꝙ sancti erunt
pulcerrimi·credendū puto ꝙ ipi erūt turpissimi·
Sancti veloces·mali pigri·Sancti fortes·mali de
biles·Iusti liberi·iniusti in inferno ꝯtra voluntatē
clausi·Beati sani·damnati languore ꝑpetuo crucia
ti·Boni satiabunt̄·mali vͦ omis boni refectōe ca
rebunt·Sancti in bonis diuturnitatē habebūt·ma
li in malis nunq̄ꝫ fine carebūt Probi multa sapiētia
erūt ꝑditi·imꝓbi aūt sua insipientia ꝯfundunt̄ vt
miseri Amici dei sūmam inter se habebūt amiciciā
inimici vͦ dei maximā int̄ se inimiciciā habebunt·
Erūt pace perpetua ꝯcordes beati·erūt iugi dissen
sione discordes miseri·Iusti habebūt regiā potesta
tem ꝑcipiendi·iniusti carebunt potestate se quoqꝫ
mouēdi·Sancti dei honore magno sublimabunt̄·
damnati vͦ multo dedecore opprimenī Securi aūt
boni erunt ꝙ nūq̄ꝫ bonū illoꝝ peribit·timore mali
cruciabunt̄ qui omi fine carebit Meror & desola
tio his qui xp̄m ꝯtempserunt·gaudiū & exultatio
erit his qui eū dilexerūt·cui est honor & gloria in
secula seculoꝝ Deniqꝫ omēꝫ voluntatē timentium
se faciet deꝰ·& deꝑcatōeꝫ eoꝝ exaudiet & saluos
faciet eos·qͦd nobis ꝯcedat qui cū deo ꝛc̄·

Sandaliū A sandix dicis·dicit̄ hoc sandaliū lij·q̄
dam pannꝰ quo equi solēt opiri nobilium vt pape
& cardinaliū·Sandalia etiā dicunt̄ subtalares qui
bus papa at episcopi solent missas celebrare·q̄les
beatꝰ bartholomeꝰ deferebat·Sandaliū dr̄ etiā pā
nus quo operiebant̄ vulnera vel corꝑa mortuoruꝫ
scd̄m hug·Sup illū aūt textū mathei·vj·Sꝫ calcia
tos sandalijs·ꝛc̄·dicit Beda·Vt pes nec tectus sit
nec nudus ad terrā·Et in historijs dicit̄·Iussit eos
vti soleis·i·sandalijs & peronibꝰ·Item quedā po
stilla dicit sup ꝓdictū locū·Sandalia sūt qͦdā ge
nus calciamēti·qͦd est supius apertū·inferiꝰ tectū
sicut epoꝝ·In·xij·aūt actuū vbi dicit angelus pe
tro·Calcia te caligas tuas·in greco habet̄ sandalia
tua·Eph̄·vj·Calciati pedes in ꝑparationem euan
gelij pacis·

Sandapila·A samna qͦd est derisio·dicit̄ hec san
dapila dapile·i·scurra Itē hec sandapila feretrum
in quo mortui portant̄·& maxime plebei gladiato
res·Et tūc deriuat̄ a sandalium qͦd est pannꝰ·quo
operiebant̄ vulnera vl' corꝑa mortuoꝝ·Iuuenalis
Inter carnifices & fabros sandapilaꝝ·& corꝑi

Sandicus·in sandix est·

sotulares

Sandix dicis ·feminini gñis·gen⁹ rubre herbe de qua fit quedã tinctura· Vnde sandic⁹ ca·cum· Et sandici⁹ dicia·diciũ·tali colore infect⁹· Et sandici⁹ na num·in eodẽ sensu· Et hec sandarica rice·genus coloris·colore cinabanio·odore sulphureo· & pro ducit penultimã genitiui sandix cis·

Sanguiminuo A sanguis & minuo is·cõponitur sanguiminuo is·nui·verbum actiuũ·id est·sangui nem minuere·

Sanguinari⁹ A sanguis dicit̃ sanguinari⁹ ria riũ id est·sicari⁹·homicida·pcussor·vel sanguine abun dans·vel fluxũ sanguinis patiẽs·Inuenit̃ etiã hic & hec sanguinaris & hoc re·Ecclesiastici·xlij· La tus sanguinare·Itẽ inuenit̃ h sãguinarius rij·pro quadã arbore·& hec sanguinaria quedã herba sic dicta·q2 missa in narib⁹ sanguinẽ moueat·

Sanguinus ·A sanguis dicit̃ h sanguin⁹ ni·qdaz parua arbor·q2 fruct⁹ & cortex eius sit sanguinei coloris·Vnde hoc sanguinetũ ti·loc⁹ vbi abũdãt sanguini·& corñ·gui·

Sanguinetũ ti·in sanguinus est·

Sanguis A suauis dicit̃ h sanguis guinis·quia suauis sit· Preualet vo sanguinea cõplexio oĩbus alijs in suauitate & in dulcedine· Vnde & homĩes quib⁹ dominat̃ sanguis dulces & blandi sũt. Vel sanguis deriuat̃ a salio lis·q2 saliat· Et vt dicit psi carcet pluralitate· Inuenit̃ tñ in diuina pagina Qui nõ ex sanguinib⁹· Et alibi. Viri sanguinũ & dolo si zc· Itẽ Libera me de sanguinib⁹· Ad hoc potest dici ꝙ ꝓ peccatis potest inueniri in plurali· Vl' dic ꝙ q̃uis alicubi inueniat̃ in plurali·nõ idcirco ẽ in vsu· Et pscianus dicit ꝙ deficit in plurali solo vsu sed illud dicit̃ esse ĩ vsu qd cõmuniter est apd oẽs Tamẽ scias ꝙ cõplexiua q̃ magis vim vnitiuã hñt ꝓprie debent in singulari numero declinari.vt pul uis·sanguis·lutũ·hec em̃ vehementẽ habẽt aggre gationẽ· A sãguis deriuat̃ sanguinosus sa sũ·i·san guine plen⁹ & abundãs·& cõparat̃·& sanguinẽ⁹ nea neũ·& sanguino nas·i·sanguinẽ emittere·vel minuere vel sanguinẽ inquinare· Et est sanguis ca lidus & humid⁹·& cõuenit cũ aere & vere· Vide in estas·et in elementũ·Sanguis cõponit̃ cũ ex·& dicit̃ h & hec exanguis & hoc gue·hui⁹ exanguis Sanguis multa signat·vt patet in his versib⁹· San guis ꝓgenies·sanguis quoq3 dicit̃ humor· Sit tibi peccatũ sanguis·sanguis quoq3 vita·

Sanguisuga est vermis aquatilis·s·hirudo·ceno alit̃·potantib⁹ insidiat̃·cũq3 illabit̃ faucib⁹ vl' vbi vspiam adheserit sanguinẽ haurit·& cũ nimio cruo re maduerit euomit qd hausit·vt recentior denuo sugat· Et sicut dicit ysid·xij·ethiaꝝ· Et dicũt qdã licet cõponat̃ a sanguis & sugo gis·qd primã ꝓdu cit·tñ sanguisuga penultimã corripit·Alij dicũt cũ quib⁹ ego·ꝙ sanguisuga penl'·ꝓducat q2 cõponit̃ a sugo gis.cui⁹ pma ꝓducit̃·nec inuenit̃ ĩ aliquo bono autore ꝙ sit penul·breuis·& hui⁹ opinionis fuit magister bene· Vnde in ꝓuerbioꝝ·xxx·ca·vbi dicit̃· Sanguisuge due sũt filie dicentes·affer·affer Penultima hic su debet ꝓduci.& debet scribi per vnũ s· De hoc dicit horati⁹ ĩ poetria · Nõ missura cutẽ nisi plena cruoris hirudo·

Sanies A sãguis dicit̃ hec sanies saniei·i·purre do· Vnde ysid·quarto ethi·vbi agit de morbis in supficie sic ait·Sanies dicta·q2 ex sãguine nascit̃· Excitato em̃ calore vulneris· sanguis in saniẽ ver tit̃· Nã sanies non fit in quocũq3 loco nisi vbi san guis aduenerit·q2 oẽ qd putrescit nisi calidũ & humidũ fuerit qd est sanguis putrefieri nõ potest Et differt sanies a tabe·q2 fluere sanie viuoꝝ est tabe mortuoꝝ· Itẽ sanies est que fluit·tabes q̃ stat quasi stabes·

Sanson interptat̃ sol eoꝝ vl' solis fortitudo· Fuit em̃ virtute clarus·& liberauit isrl' de hostibus· Et vt dicit remigi⁹ in math· Sanson inclusus in gaza media nocte surgẽs portas ipsi⁹ ciuitatis abstulit & verticẽ montis ascendit· Sic dñs claus⁹ ĩ sepul cro mortis imperiũ destruxit·& tercia die resurre xit·& postea celũ ascendit· Et sicut ille plures inẽ fecit moriẽs ꝙ viuens·sic & iste plures occidit p⁹ passionẽ ꝙ ante passionẽ·& plures fecit cõuerti ad fidẽ·vt incipent qd nõ erãt· & desinerẽt esse quod erant · De hoc vide supra in nazareus ·& ꝓducit penultimã genitiui sanson sansonis·

Santonic⁹ A sãdix dicit̃ santonic⁹ ci·color fusc⁹ & vilissim⁹ quo inficiebãt se q̃ nolebant agnosci ·

Sanus·A sanguis dicit̃ san⁹ na nũ· Sanus vero sine pallore est· & sanguis sanitatis oseruatiu⁹ est & cõparat̃ san⁹ nior sim⁹· vnde sane nius·sime ad uerbiũ· Et hec sanitas tatis·quasi sanguinis status & inde dicit̃ sano as·qd cõponit̃ Resano as· & est actiuũ sano cũ oĩb⁹ suis cõpositis·& ꝓducit sa vnde ouidi⁹ de remedijs· Qui poterit sanũ fingẽ sanus erit · Discite sanari ꝑ quẽ didicistis amare· Et vt dicit psciañ⁹ sciendũ ꝙ quedã aduerbia non plane seruãt significatõeꝫ q̃ in noĩbus est a quibus deriuant̃ vt fer⁹ fere·san⁹ sane·sensus sensim· Ido aũt dicim⁹ nõ plane·q2 potest esse aliq̃ ratio·vt fe re dicunt̃ q̃ oĩ tpe ferunt̃·quippe cũ quattuor pe dibus vtunt̃· Fere ergo ꝓ iuxta dicit̃·q2 celeribus oĩa iuxta sũt· San⁹ ꝓ valid⁹ accipit̃·ergo & sa ne ꝓ valide vl' valde · Vide in tercia pte in capitl'o de aduerbijs· ¶ Et scias ꝙ san⁹ cõponit̃ cũ male & dicit̃ malesan⁹ na·nũ·i.leprosus· Sꝫ qñ male sa nus sũt due dictõẽs signat illũ q̃ hẽt sanitatẽ imp

Sapa A sapio pis dicit̃ hec sapa pe· fectã dulce acetum ·vel dulce acidũ vinũ·& dicit̃ sapa q̃ si saporis parum habens·

Saphira re·nomẽ cuiusdam mulieris·& corripit penultimã· Vnde in aurora dicit̃· Coniuge cum sa phira fallente cupidine vict⁹·

Saphirus lapis est pciosus· Et vt dicit̃ in glosa quasi in fine apoc· Saphirus similis est sereno celo qui pcussus radijs solis ardentẽ emittit fulgorem & ꝓducit primã saphir⁹· Inuenit̃ etiã primã corri pere·& ꝓducere penultimã·sꝫ quidã eã corripiunt ꝓ vitro· Vnde versus· Pro vitro saphiꝝ·ꝓ gem ma dico saphiꝝ ·Magister aũt bñdict⁹ dicit·ꝙ sa phir⁹ ꝓducat penultimã· sꝫ quidã accipiũt saphi rum ꝓ vitro media correpta·qd nos nõ dicim⁹·& hũc sequor· Vñ pdict⁹ vsus ñ ẽ autẽtic⁹ ꝭm nos·

Sapid⁹·sapori datus· Vide in sapio sapis·

Sapia A sapio pis·dicit̃ hic & hec & hoc sapiẽs tis·pticipium & nomẽ·& tũc cõparat̃ sapiẽs tior simus· Vnde sapiẽter tius·sime aduerbium·& hec sapientia tie·a sapiẽti datiuo addita a.fit hec sapiẽ tia·& est sapiẽtia reꝝ diuinaꝝ & humanaꝝ cogni tio·Sapiẽs diuina & humana rimat̃· Sꝫ pudẽs ea q̃ sensib⁹ corporeis expiunt̃ · Vel sapiens ĩ diuinis prudens in humanis· Sed pualet qd prediximꝰ·ita dicit hug·& dicit̃ sapiẽtia quasi sapida sciẽtia·& ẽ ethica· Eccl'iastici·vj· Sapiẽtia em̃ doctrine secũdũ nomen ei⁹ est· Augustinus in·xiiij·li·de trinitate sic dicit· Dicũt philosophi disputãtes de sapientia diffinierũt illã dicẽtes· Sapiẽtia est reꝝ humanaꝝ

diuinarũq; sciẽtia. Ego quoq; vtrarũq; reꝝ cogni
tionẽ. i. diuinaꝝ & humanaꝝ sapientiã & scientiã
dici posse nõ nego. Veꝝ iuxta distinctionẽ aplicã
qua dicit apostolꝰ. Alij datᷣ sermo sapiẽtie. alij ser
mo scientie ⁊c. Illa distinctio diuidẽda est. vt rerũ
diuinaꝝ cognitio sapientia ꝓprie nuncupetᷣ. huma
naꝝ vͦo cognitio ꝓprie sciẽtie nomẽ obtineat. Sapi
entia aũt ab intellectu in hoc differt. qꝛ sapiẽtia ꝓ
prie est de eternis. q̃ veritati eterne ↄtemplãde in
tendit. Intelligẽtia vͦo nõ modo de eternis est sed
etiã de rebꝰ inuisibilibꝰ & spũalibꝰ temporalitᷣ ex
ortis. Per eã eñ etiã natura sũma. que fecit oĩes
naturas. i. diuina ↄsideratᷣ. & q̃ post ipsã sũt spiri
tuales & inuisibiles nature. vt angeli. & oĩes alie
anime bone affectõis aspiciuntᷣ. In hoc ergo diffe
rentia est. qꝛ sapiẽtia creator tm̃ inspicitur. Intelle
ctu vͦo & creator & creature quedã Itẽ intellectu
intelligibilia capimꝰ tm̃. Sapiẽtia vͦo non tm̃ capi
mus supiora. sꝫ etiã in cognitis delectamur. Sic er
go distingui potest intᷣ illa tria. s. scientiam. intelle
ctum. & sapientiã Sciẽtia valet ad rectã admĩstra
tionẽ reꝝ temporaliũ. & ad bonã inter malos ↄuer
sationẽ. Intelligẽtia ad creatoris & creaturaꝝ inui
sibiliũ speculationẽ. Sapiẽtia vero ad solꝰ eterne
veritatis vite ↄtemplationẽ & delectatõez. Et no
ta ꝙ intellectꝰ & sciẽtia vel sapiẽtia q̃ dicuntᷣ do
na differũt ab intellectu & sciẽtia & sapiẽtia que
sũt naturalitᷣ in aĩa. Intellectꝰ vͦo & sciẽtia q̃ dicũ
tur dona spũssancti. sũt virtutes q̃ ꝑ gratiã infun
duntᷣ mentibꝰ fideliũ. vt ꝑ eas recte viuãt. Illa vͦo
homo naturaliter habet ex bñficio creatõnis a deo
tm̃. Per has aũt virtutes q̃ dicuntᷣ spũssancti do
na illa naturalia reformantᷣ atq; adiuuantᷣ. ut vͦbi
gratia. Intellectꝰ naturalis peccato obtenebratur
ꝑ virtutẽ vero quandã & gratiã q̃ dicitᷣ spũs intel
ligẽtie reformatᷣ atq; iuuatᷣ ad intelligendũ. ita &
ꝑ illã virtutẽ q̃ dicitᷣ spũs sapiẽtie iuuatᷣ atq; erigi
tur mentis ratio ad ↄtemplatõez & delectationẽ
eterne veritatis. ¶ Et scias ꝙ ꝑturbatio nõ cadit
in sapientẽ. quia ꝑturbari dicitᷣ ex toto turbari. &
hoc est qñ turbatio ꝑtis inferioris ad supiorẽ ꝑue
nit vt eiꝰ ordo turbetᷣ. & hoc nõ est in aliquo sapi
ente. nec in xp̃o fuit. & hoc ꝓbat Seneca triplicitᷣ
ꝙ ꝑturbatio nõ cadit in sapientẽ. Primo sic fortius
nõ ꝑturbatᷣ a debiliori. sꝫ virtꝰ est fortior malicia.
ergo ab ea nõ ꝑturbatᷣ. nec a virtute. qꝛ virtꝰ ñ est
virtuti ↄtraria. ergo nullomõ. Scd̃o sic. nullꝰ ꝑtur
batᷣ nisi de eo ꝙ bonũ suũ ꝑdit vľ minuit sꝫ sapiẽs
nõ ꝑdit bona sua. nec ei possũt auferri q̃ sũt bona
anime. qꝛ bona corꝑis nõ reputat sua. ergo nõ per
turbatᷣ. Tercio sic. qꝛ fortuna nichil eripit nisi qḋ
dedit. sꝫ nõ dedit virtutẽ ergo ipam auferre ñ pt̃
Vide in passio. De dei sapientia dixi in p̄scio. De
sapiẽtia sanctoꝝ dixi in sanctꝰ. ¶ Qualiter aũt sa
pientia debeat & possit appeti sine peccato. dicam
in sciẽtia. In vltimo ecclesiastici dicitᷣ. Danti michi
sapientiã dabo gloriã. Itẽ in septimo ca. eccľ. Vtili
or est sapiẽtia cũ diuitijs & magis ꝓdest videtibꝰ
solẽ. sicut vͦo ꝓtegit sapiẽtia. sic protegit pecunia.
hoc aũt habet plꝰ eruditio & sapiẽtia. qꝛ vitã tri
buũt possessori suo. q̃si dicat vtrũq; ꝓdest. sꝫ plus
sapiẽtia. qꝛ spũalis est. & vitã tribuit spũalem. etiã
sine pecunia. ¶ Et scias ꝙ beatꝰ iacobꝰ describit
sic sapientiã. Que aũt inq̃t de sursum est sapiẽtia.
primũ quidẽ pudica ẽ. i. pudicicie effectiua. deinde
pacifica. modesta. suadibilis. bonis ↄsentiẽs. plena
misericordia. & fructibus bonis nõ diiudicãs. sine

simulatione. Talis sapiẽtia nõ est in damnatis. Vñ
in ecclesiastes. ix. dr̃. Qd̃cunq; potest manꝰ tua fa
cere instanter oꝑare. qꝛ nec opꝰ. nec ratio. nec sciẽ
tia. nec sapientia erũt apud inferos quo tu ꝓperas
q̃si dicat instantᷣ oꝑare dũ tempꝰ habes in vita. s.
ista quidq̃d boni potes. qꝛ apud inferos nõ erunt
id est. nõ tibi post mortẽ valebũt. vel nõ reperien
tur. nec opꝰ. i. tempꝰ aliq̃d boni oꝑandi. vel pñiã
agẽdi. nec ratio allegãdi vel excusãdi. nec scientia
euadẽdi. vel fugiẽdi. p̄cibꝰ vel p̄cio. sagacitate. po
tentia agilitate. qꝛ neq; ab oriẽte. neq; ab occidẽte
neq; a desertis montibꝰ fuga patet. qꝛ deꝰ iudex est
& qꝛ vbiq; est Nec sapiẽtia deũ ↄtemplãdi ex quo
maxĩe affligentᷣ. vt dixi ĩ pena Vide etiã ĩ defũctꝰ

Sapinꝰ. A sapio pis. dicitᷣ hĩ sapinꝰ pini. quedam
species abietis. qꝛ sapiat pinũ. in ligno & in folijs
& in fructu. Vnde hoc sapinetũ ti. locus vbi sapi
ni crescũt.

Sapio pis. sapui. vel sapiui. sapere. itũ. & habet
p̄teritũ atq; supinũ ad modũ quarte ↄiugatõis. &
signat duo. Sapere. i. habere saporẽ. vt iste cibꝰ be
ne sapit. & est absolutũ. scd̃m hoc. Inuenitᷣ tñ con
structũ cũ actõ. vľ qꝛ tũc ꝑ accusatiuũ designatur
causa. Et ponitᷣ ꝓ ablatiuo. vt iste cibꝰ sapit sapo
rem. i. sapore. Vel qꝛ in eo intelligitᷣ verbũ qḋ exi
git accusatiuũ. vt iste cibꝰ sapit carnes asininas. i.
saporẽ rep̄sentat. vel imitatᷣ vľ similat illas. Itẽ sa
pere. i. habere sapiẽtiam. & hec significatio tracta
est ex p̄ma. Sicut ꝑ saporẽ cibos discernimꝰ. sic ꝑ
sapientiã res. Et sicut gustꝰ aptꝰ est ad discretõez
saporis ciboꝝ. sic & sapiẽtia ad discernẽdas causas
reꝝ. A sapio deriuatᷣ sapidꝰ da. dũ. i. saporẽ habẽs
sapori datꝰ. Et cõparatᷣ sapidior dissimus. Vñ hec
sapiditas tatis. Sapio cõponitᷣ desipio pis. i. deli
rare. seorsũ a sapore esse. vľ facere neq̃tare. Vñ de
sipisco scis. inchoatiuũ. Resipio pis. i. redire ad sa
pere. ꝓprie ille resipit q̃ penitẽs forefacti redit ad
satisfactõez. & ad sapere qḋ dimiserat forefaciẽdo
Vñ resipisco scis. inchoatiuũ. Sapio & eiꝰ cõposi
ta neutra sũt. & corripiũt hãc sillabam si. & sa. sim
plex. & cõposita mutãt a simplicis in i. scd̃m hug.
Vnde ꝓsper. Nõ ꝓdest quidq̃ꝫ recte sapuisse ma
lignis. ¶ Hic attende ꝙ sapio facit p̄teritũ sapui.
vľ sapij. vľ sapiui. & habet sapitũ penultima ꝓdu.
ad modũ quarte ↄiugatõis. & formatᷣ ab hoc p̄teri
to sapiui ui in tũ. Facit etiã sapitũ penultima cor
repta. inq̃tum descẽdit ab hoc p̄terito sapui. vide
in tercia ꝑte in tractatu vbi egi de p̄teritis tercie
ↄiugatõis desinentiũ in pio.

Sapo ponis. mas. ge. quedam ↄfectio muliebris.
& dicitᷣ a sapio pis.

Sapor A sapio pis. dicitᷣ hĩ sapor poris. Vñ sapo
rus ra rũ. & saporo ras. id est. saporatũ facere. &
est actiuũ. Sapor cõponitᷣ saporifer ra. rũ. penuľ.
correpta saporẽ ferẽs. & corripit sa. virgiliꝰ. Cor
pora curamꝰ fessꝰ sapor irrigat artꝰ.

Saporo ras. in sapor vide. & ꝓdu. po.

Sara re. fuit vxor abraam. vide in saray.

Saraballa. Saraballum li. & saraballa loꝝ. lingua
chaldaica vocantᷣ crura hoim vel tibie. vñ et brace
quibꝰ hec teguntᷣ. dicuntᷣ pluraliter hec saraballa.
quasi tibiales et crurales. Vnde in quarto capitľo
danielis dicitᷣ ꝙ saraballa eoꝝ nõ fuissent immuta
ta. Saraballa vero dixerũt. aquila et theodocion
non vt corrupte legitᷣ apud quosdã. i. sarabara. et
sũt sarabara laxa et sinuosa vestimẽta. vel capitum
tegimina qualia videmꝰ in capitibꝰ magoꝝ picta

& sūt sarabara ꝓprie partoꝝ· & est hoc nomen tra
ctum a saraballis q̄ laxa & sinuosa sunt· vel a sare
qđ est laxare· Vñ saritꝰ rita· ritū· i· laxatꝰ & destru
ctus· & ꝓducit saraballa penultimā positione· nā
scribit̄ per geminum l·

Sarabara· in saraballa exponit̄·

Saracenꝰ. A sara dicit̄ saracenꝰ na· nū· Sarace-
ni dicti sūt· vel qꝛ ex sara se genitos ꝓhibent· cum
nō sit veꝝ· Et ita dicunt̄ saraceni q̄si sarageni· i· ex
sara geniti· & est ethimologia· et scribit̄ ꝑ vnum r
sicut et sara· Vel sicut gentiles aiūt· qꝛ ex origine
siroꝝ sint q̄si siriceni· Ipsi sūt et ismaelite· qꝛ ipi sc̄
ex ismaele· Ipsi cedar a filio ismaelis· Ipsi agareni
ab agar· qꝛ vt dicimꝰ ꝑuerso noīe saraceni vocant̄
qꝛ ex sara se esse genitos gloriant̄ · q̄uis ex ancilla
sint· Vnde dicit glosa sup̄ illud esaie· xxi· ca· Onus
in arabia· Arabes inq̄t sunt saraceni ab ismaele· et
cedar filio eiꝰ· q̄ meliꝰ a matre sua agareni· sed ma
luerūt vocari saraceni· q̄si sare libere· nō agar ancil
le sint filij· Vnde saracenicus ca· cū· Et saracenizo
zas· id est· more saracenoꝝ se habere. Et saracenia
nie. id est· multitudo et societas saracenoꝝ vel ri
tus eorum vel regio ipsorum·

Saray interp̄tat̄ princeps mea· Cū esset tm̄ vniꝰ
domꝰ materfamilias· postea causa noīs immutata
ablata ꝺ fine noīs y lr̄a dicit̄ sara· i· princeps· Oīm
quippe gentiū futura erat p̄nceps· sicut & dominꝰ
pollicitꝰ fuerat abraam· Geñ· xvij· Dixit quoqꝫ de
us ad abraam· Saray vxorē tuā nō vocabis saray
sed sarā & benedicā ei· & ex illa dabo tibi filiū cui
benedicturꝰ sum· eritqꝫ ī nationes & reges popu
lorum orient̄ ex eo·

Sarcia cie· in sarcos est·

Sarcimē A sarcio cis· dicit̄ hoc sarcimē minis· Et
hoc sarcimentū· Et hec sarcina ne· & ꝓducit ci· sar

Sarcina· A sarcos qđ est caro dicit̄ cinen·
hec sarcina ne· onꝰ vel pondꝰ· ꝓprie qđ ex carne fit
Caro vero pondꝰ facit· & hinc qđlibet pondꝰ dici
tur sarcina· Vel a sarciēdis rebus insimul· Vñ hec
sarcinula· Et hec sarciūcula le· ambo dimi· Et sarci
no nas· i· onerare· & componit̄ Cōsarcino nas· De
sarcino nas· i· deonerare· Exarcino nas· idē· Insar-
cino nas· i· intꝰ vel valde sarcinare· Resarcio nas·
id est· deonerare vel iteꝝ sarcinare· vel retro sarci
nare· & est sarcino sarcinas actiuū cum oībus suis
cōpositis· & corripit ci· Vñ vindocinēsis· Sarcia
dedecoris damno p̄ponderat omis· ꝛc̄·

Sarcio cis· sarsi sartū· Et scđm antiquos inuenit̄
sarciui· sarcitū· id est· suere· Vnde sartores dicunt̄
sutores· vel vestiū reparatores Qꝛ aūt dicit̄ sarcio
quasi setis porcoꝝ filo insertis suo ethimologia est
Sarcio cōponit̄· Cōsarcio cis· Dissarcio cis· Resar
cio cis· i· dissuere· vel iteꝝ sarcire & reficere· Et
est actiuū sarcio cū oībꝰ suis cōpositis· Et facit p̄
teritū in si· & supinū in sartū· Licet q̄nqꝫ inuenia
tur sarciui· & sarcitū·

Sarcitector· A sarcio & tectū· cōponit̄ h̄ sarci-
tectꝰ cti· Et h̄ sarcitector ctoris· qui tecta sarcit
qꝛ ex multis hinc inde ꝯiunctis tabellis vnū tecti
faciūt corpꝰ· Idē & tignariꝰ· quia tectoria tignis
inducit· Et hoc sartatectū· i· restauratio tectoruꝫ
vel temploꝝ· Vel tributū qđ colligit̄ ad restauran
da tecta temploꝝ· vnde legit̄ in quarto li· regū· xij
ca· Et instaurēt sartatecta tēpli· Et scias ꝙ papi·
& hug· scribūt ꝑ ci sarcitector· a sarcio & tectū· sꝫ
cōmuniter habet̄ ī libro regū sartatectū Et tūc cō
ponit̄ a sarcio cis· sartū & tectū· & tenet naturaꝫ
huiꝰ supini sartū· Et scđm hoc sartatector· a sarti
posset dici per t·

Sarcofagꝰ· A sarcos qđ est caro· & fagin qđ est co
medere· dicit̄ h̄ sarcofagꝰ fagi· penl'tima correpta
quidā lapis· qꝛ corpa defunctoꝝ ī eo condita absu
munt̄ infra· xl· dies· Vnde & qđlibet sepulcꝝ vl' ar
ca in q̄ ponit̄ mortuꝰ dicit̄ sarcofagꝰ· qꝛ in eo car-
nes mortuoꝝ ꝯsumunt̄· Idē dicit̄ sarofagꝰ· a saros
qđ est arca· & fagin·

Sarcos vel sarcian grece· latine dicit̄ caro· vnde
dicit̄ sarcia· i· sup̄fluū carnis incrementū quo vltra
modum corpora saginant̄·

Sarcosmicꝰ ca· cū· i· irrisoriꝰ· vel hostilis· vl' ama
rus· & dicit̄ a sarcosmos·

Sarcosmos· quidā tropꝰ· vide ī quarta p̄te ī ca.
de tropis·

SArculū· A sario ris· qđ est purgare· circūfodē·
herbas nociuas euellere· dicit̄ hoc sarculū li· vl' h̄
sarculꝰ culi· instrumentū faciēdi hoc· Esaie· vij· Et
oīs mōtes q̄ in sarculo sarient̄· Et hinc sarculo las
sarculis aptare· purgare· sicut miliū & hmōi· Et ē
sarculū neutri gn̄is scđm ouidiū· vñ ipe dicit in· xi·
metamorfo· Sarculaqꝫ rastriqꝫ graues longiqꝫ
ligones· Itē sarculū idē est qđ sarpa·

Sardina· A sarra· qđ lingua siria dicit̄ quidaꝫ pi
scis. deriuat̄ hec sarda de· Et hec sardina ne qđdā
genꝰ pisciculoꝝ· Et hinc hec sardinia nie· quedā in
sula iuxta quā multū abundāt sardine pisciculi· vel
qꝛ sardꝰ de hercule ꝓcreatꝰ cū magna multitudie
a libia ꝓfectꝰ· sardiniā occupauit· & ex suo nomi
ne insule nomē imposuit· Et inde sardinius nia niū
& h̄ & hec sardiniēsis· & hoc se· Et sardꝰ da· dū
de sardinia·

Sardinia· & corsica· insule ꝑuo freto decem mili-
aribꝰ diuidūtur· vñ sardiniēsis se· vide in sardina·

Sardis· A sarda pisce· dicit̄ hec sardis· huius sar
dis· quedā ciuitas vel insula· Vnde horatiꝰ· in epi·
Quid cresi regia sardis· Etiā inuenit̄ in plurali· he sar
des· sardiū. sardibꝰ· sardis in accusatiuo ꝓ eodem
loco· Vñ sardicꝰ ca. cū· & sardo das· i· intelligere·
qꝛ hoīes illiꝰ loci sb̄tiles sūt ad intelligendū·

Sardiꝰ· A sardinia insula· dicit̄ h̄ sardiꝰ dij· q̄daꝫ
lapis p̄ciosus & rubeꝰ· marmoribus p̄stans· & int̄
gemmas vilissimꝰ· & dicit̄ sic· qꝛ prius sit reptus
a sardis·

Sardo· das· in sardis vide

Sardona a sardinia insula dicitur hec sardona ne·
vel sardonia nie· quedā herba amarissima· de cuiꝰ
flore fit mel amarissimū· Et ē similis apiastro que
ora hominū sic dolore & amarore ꝯtrahit· ut quasi
ridētes intereāt· & abūdat in sardinia· Vnde sardo
nius nia. niū· Et sardonꝰ na· nū· Virgilius· Immo
ego sardonijs videor tibi amarior herbis·

Sardonicus· in sardonix est·

Sardonix· Sardiꝰ cōponit̄ cū onix· & d̄r h̄ sardo
nix nicis· quedā gemma· qꝛ habeat colorē vtriusqꝫ
illaꝝ gemmaꝝ· vel ex onice & sardio· Persius· Et
natalicia tandē cū sardonice albꝰ· Vñ sardonicus
ca cū· penultima correpta· i· ad sardonicē p̄tinens·
vel ex sardonice existēs· Inuenit̄ etiā in iob. xxviij·
h̄ sardonicꝰ sustātiue vbi dicit̄· Nō ꝯferet̄ tinctis
indie coloribꝰ· nō lapide sardonico p̄ciosissimo vel
saphiro· Vbi dicit glo· Sardonicꝰ terre rubre simi
litudinē tenet· Saphirꝰ aereā tenet speciē· Per sar
donicū ergo hoīes vel patres veteris testamenti·
terrena quidē sectantes· Per saphiꝝ noui testamē
ti p̄dicatores celestia sola querētes· vel angeli acci

piunẽ. Et vt dicit glosa q̄si in fine apocalipsis sup
illud. quintꝰ sardonix. ꝛc. Sardonix inferiꝰ niger.
in medio candidꝰ. supius rubeꝰ. i. sancti in passiõe
rubei. interius cādidi. sꝫ ibi ꝑpt̄ hũilitatẽ despecti.
Sardꝰ da. dũ. in sardina est.
Sarepta te. erat vrbs modica int̄ tyrũ & sidonẽ
Et etiā silua iuxta vrbẽ illā sarepta dicebat̃. sicut
dicit̃ in historijs. Et inde sareptanꝰ na. num. ad sa
reptā ptinens. vel de sarepta existens.
Saricus ca. cũ. in saraballa est.
Sario ris. riui. ritũ. in sarculum exponit̃.
Sarmata. Ab arma dicit̃ h̄ & hec sarmata sarma
te. quidā populꝰ. q2 sarmate patentibꝰ campis ar
mati equitabāt p2iusq̄ eos lentulꝰ danubiꝰ ꝓhibe
ret. Et ideo ob studiũ armoꝝ sarmate dicte sunt
quasi semp arma tenẽtes. vl' quasi scientes arma te
nere. Vñ sarmaticꝰ ca. cũ. & corripit penultimam
sarmata. Vñ lucanꝰ in primo. Et qui te laxis imi-
tantur sarmata bracis.
Sarmaticus. in sarmata est.
Sarmentũ A sario ris. vel a sarpo pis. d2 hoc sar
mentũ ti. quasi sarimentũ. q2 purgat̃ & p̄cidit̃. Vl'
sarmentũ dicit̃ a sero ris. q̄si serimentũ. q2 seritur
Vñ sarmentinꝰ na nũ. & sarmentosus sa sũ. & sar
mento tas. i. sarmẽta vitium colligere amputata.
vel amputare ea. vel sarmẽta facere. ƀm hug. Papi
as sic dicit. Sarmita. purgamẽta. arboꝝ putamina.
Vñ quidā. Pampinꝰ est foliũ vitis ramusculꝰ hu
ius Palmes. sarmentũ ramꝰ p̄cisus ab ea.
Sarpa A sario ris. dicit̃ hec sarpa pe. idẽ qd̄ sar-
culũ. qd̄ & sirpa pe inuenit̃. Et a sarpa dicit̃ sarpo
pis. psi. ptũ. sarpere. i. aliq̄d sarpis euellere. vl' her
bas sarire. vel extirpare. vel eligere.
Sartago. A sarcos qd̄ est caro. & ago gis cõpo
nit̃ hec sartago ginis. penultima ꝓducta. i. patella
olla enea. q2 in ea caro agitat̃. Vel sartago ginis.
dicit̃ a strepitu soni qñ ardet ĩ ea oleũ. & ponit̃ ꝓ
garrulitate. tracta metaphoꝛa a strepitu eius ad
multiloquiũ garrulitatis. Itẽ q̄nq3 ponit̃ ꝓ aridi
tate. q2 sartago arida est. & in ea arescũt oĩa. Sic
& loq̄la quoꝛundā arida est. & sine suco & hũoꝛe
sapiẽtie. Persiꝰ. Vñ hec sartago loquẽdi venerat
in linguas. & inde sartaginꝰ nea. neũ. de sartagĩe
existẽs. vel ad eā ptinens. vel in ea coctꝰ. & sarta
ginosus sa. sũ. idẽ. vl' sartaginibꝰ plenꝰ & abũdās
Sartatectũ cti. in sarcitectoꝛ exponit̃.
Sartoꝛ A sarcio cis. si. tũ. tu. v. in oꝛ. fit h̄ sartoꝛ
toꝛis. & inde oꝛ. in rix. fit hec sartrix cis. i. sutrix.
vl' mulier q̄ sartit. Q2 aũt dicit̃ sartoꝛ q̄si setis poꝛ
coꝛũ filo insertis suat. et h̄ia est.
Sartoꝛiũ A sarcio dicit̃ hoc sartoꝛiũ toꝛij. locus
vbi vestes sarciunt̃. q̄ & hoc sarcinũ dicit̃. Vñ hic
sartoꝛiꝰ q̄ vestes sarcit. Et sartoꝛiꝰ ria riũ.
Sartrix tricis. in sartoꝛ est.
Sat aduerbium p apocopā fit a satis. & ponit̃ lo
co nois. vt sat est. i. sufficit. secundũ papiā.
Satago A sat vl' satis & ago cõponitur satago
gis. sategi. verbũ neu. & caret sup. ƀm vsũ & est
satagere satis agere. ꝓcurare festinare. oĩa page
re. & corripit ta. vnde i thobia dicit̃. Amplexꝰ sa
tagit ingemmare pater.
Sategi p̄teritũ de satago. & ꝓducit te
Satelles. A satisfacio dicit̃ h̄ satelles litis. mister
crudelitatis & sceleꝝ. & miles tirāni & malefacto
rũ. sociꝰ latronũ. domesticꝰ siue fautoꝛ nõ bonus
ad satisfaciendũ. & tũc satelles dicit̃ q̄si satis ledẽs
vel destruẽs. & est eth̄ia. Itẽ satelles dicit̃ q̄ adhe
ret alteri ad eiꝰ custodiā. & tũc deriuat̃ ab alt̃. vl' a
latꝰ lateris. q2 adheret alteri iuxta latus ad eiꝰ cu
stodiā. & tũc dicit̃ satelles. q̄si satis tuens latꝰ. q2
tuet̃ & defẽdit illũ cui assistit. Quilibet tñ miles
potest dici satelles. & corri. penl'. gti. sed penult.
nti positõne ꝓducit̃. Vnde horatiꝰ in decimo epi.
Interea patruis vultu merẽte satelles.
Satellitiũ. A satelles dicit̃ hoc satellitiũ cij. offi
ciũ vel exerciciũ. vel stipendiũ satellitis. Vñ etiam
cuiuslibet artis. & cuiuslibet officij suũ est satelli
ciũ non tantũ militie.
Sathanas. in latino sonat aduersariꝰ. vl' ꝯtrarius
siue trāsgressoꝛ. Aduersariꝰ v̓o est. q2 veritatis ini
micꝰ est. & semp sanctoꝝ virtutibꝰ ꝯtraire nitit̃.
Vñ petrꝰ volẽs domino ꝯtradicere meruit audire
ab eo. Math. xvi. Vade retro me sathana. i. seque
re me q2 tu es ꝯtrariꝰ volũtati mee. Sꝫ math. quar
to dicit dñs dyabolo. Vade sathana. & non dixit
retro me. Et est sensꝰ. O sathana. i. virtutis aduer
sarie. & iniq̄tatis p̄suasoꝛ. vade in ignẽ eternũ. sub
audi nõ retro me. quia non potes me sequi. cũ sis
obstinatꝰ in malicia Ipse etiā est transgressoꝛ. q2 p̄
uaricatoꝛ effectꝰ in veritate qua ꝯditꝰ est non ste
tit. & corripit penultimã sathanas. & nõ acuit̃ in
fine. vide in angelus. & in vbi.
Satietas A satis vel satio tias. dicit̃ hec satietas
tatis Satietas diũso & vario gñe spectaculoꝝ cõ
tingit. Saturitas v̓o ciboꝝ tm̃. Itẽ satietas ex vno
cibo dici potest. q2 satis sit. Sed saturitas ex vario
alimentoꝝ apparatu. vide in saturo
Satio A satis d2 satio as. satiaui. are. atũ. satiatu
q2 qd̄ satis est satiat. Vnde hic & hec satiabilis &
hoc le Et satiabilit̃ aduerbiũ. & hec satiabilitas ta
tis. Et p cõpositõez insatiabilis le. Insatiabilite2 Et
hec insatiabilitas tatis Satio cõponit̃ Resatio as.
Et est actiuũ cũ suis cõpositis. & corr̃. sa. Vnde
quidā Vno me satio. saturãt me fercula multa.
Satio onis. fe. ge. d2 q̄si seminis actio. vl' quasi sa
toꝝ actio. scd̄m papiā. Eccl'. xl. ca. dicit̃ Gratiā &
speciẽ desiderabit oculꝰ. i. gratiosā speciẽ artificia
liũ. et sup hoc virides sationes. i. sata virẽtia. quasi
diceret pulcrioꝛa sunt opa nature q̄ artis Et põt
foꝛmari ab hoc genitiuo sati addita o. Vel deriuat̃
a sero seris seui satum tu. v in i. & addita o. fit hec
satio sationis
Satira A satura qd̄ est lanx dicit̃ hec satira tire
carmẽ rep̄hensoꝛiũ. vl' rep̄hensio coꝛrectoꝛia. quia
ad hoc rep̄hendit vt coꝛrigat. & dicit̃ sic. q2 sicut
satura erat repleta diuersis generibꝰ ferculoꝝ. sic
& satira plena est diũsis generibꝰ vitioꝝ Vel sati
ra dicit̃ a satiris deis nemoꝝ. ꝓpter quasdā ꝓprieta
tes tā satire q̄ satiris ꝯuenientes Sũt v̓o satiri le
ues ludificãtes. derisoꝛes. saltoꝛes. Simılit̃ & sati
ra Et hinc est q̄ satiri quãdoq3 ponunt̃ pro satira.
quãdoq3 ꝓ satiricis. Et a satira dicit̃ satiricꝰ ca cũ.
id est. satiraꝝ descriptoꝛ vel rep̄hensoꝛ Et corr̃. pe
nultimā satirus & satira
Satiricꝰ ca cum penul'. corr̃. exponit̃ in satira
Satirꝰ A satur dicit̃ hic satirꝰ ri penul'. corr̃. Sa
tiri sũt homũciones dicti ab vncis naribꝰ habẽtes
coꝛnua in frontibꝰ. & capraꝝ pedibꝰ similes. q̄lem
in solitudine sãctꝰ anthoniꝰ vidit. qui etiā interro
gatus a dei seruo. respondisse fert̃ dicẽs Moꝛtalis
ego sũ. vnꝰ ex accolis heremi. quos varia delusa er
roꝛe gentilitas faunos satirosq3 colit Dicunt̃ q̄dẽ
& siluestres homines. quos nõnulli faunos satiros
q3 vocant. sicut dicit ysid̄. xj. eth̄iaꝝ. Et dicuntur

satiri a saturitate· qꝫ lasciui & luxuriosi ferunt᷑·

Satis aduerbiū qualitatis· sꝫ ponit᷑ q̄nqꝫ ꝓ sufficiens· Vñ lucan⁹· Tu satis ad vires romana ī carmina dādas· & inde p apocopā sat·

Satisdare ꝓfert᷑ scđm vsū· acuto accētu in penl'· licet sit breuis· vt dixi ī secūda pte vbi egi de impedimētis accētus· & ca· de impedimēto vsus·

Satisfactio· A satis & facio dicit᷑ hec satisfactio onis· Et est satisfactio ps penitētie· Nā ptes tres sūt penitētie· s· ɔtritio· ɔfessio· satisfactio· Cōsistit aūt satisfactio in trib⁹· s· in oratōe· ieiunio· & ī elemosina. Vt iste ternari⁹ ɔtra illū nephariū dyaboli ternariū opponat᷑· Oratio ɔtra supbiā· Ieiuniū ɔtra carnis ɔcupiscentiā· Elemosina cōtra auariciā· Vel sic· Oīe peccatū vl' in deū cōmittim⁹· & ɔtra hoc ordinat᷑ oratio· Vel in ꝓximū· & ɔtra hoc ordinat᷑ elemosina· Vel in nosipos· & cōtra hoc ordinat᷑ ieiuniū· Satisfactio aūt scđm aug· est peccatoꝝ cās excidere· & eoꝝ suggestionib⁹ aditū nō indulgere Et vt dicit crisostom⁹· Qualis ꝓcessit offēsio· tal' debet sequi recōciliatio· ¶ Potest h̄ queri de illo q̄ subuertit semina ī cāpo ꝓiecta· Itē de illo q̄ detinet pecuniā creditoris vltra terminū p̄fixum· ex q̄ ille poterat lucrari· q̄liter debeat restituere & satisfacere· Ad hoc pōt dici ꝙ ille q̄ suffodit semīa non tenet᷑ ad tm̄ q̄tum agri fruct⁹ valituri erant· sed quantū ager sic seminat⁹ valere ɔsueuit· qꝫ m'ltis ō causis potest impediri agroꝝ fruct⁹· Et simili dicendū est de eo cui debitū nō restituit᷑ suo tēpore· qꝫ nō tenet᷑ restituere tm̄ q̄tum lucrari potuissꝫ· sꝫ scđm extimatōez lucri qđ accidere ɔsueuit pēsato labore & infortunijs· etiā & q̄ in lucro alias accidere possent· qđ lucꝝ nō causat᷑ tm̄ ex pecunia· sed & ex industria & labore· Vide ī elemosina· Item ō restitutōe fame ablate habes in fama Itē de restitutione dixi in restituo· ¶ Ad declaratōez p̄dictoꝝ nota· ꝙ quicūqꝫ damnificat aliquē videt᷑ ei auferre id ī quo ipm̄ damnificat· Damnū em̄ ōꝫ ex eo ꝙ aliq̄s min⁹ habet q̄ debet habere· scđm phm̄ quīto ethicoꝝ· Et ideo hō tenet᷑ ad restitutōez ei⁹ ī quo aliquē damnificauit· Sꝫ aliq̄s damnificat᷑ dupliciter· Vno modo qꝫ aufert᷑ ei id qđ actu habebat· & tale damnū semp est restituendū· ꝫm recōpensatōem eq̄lis· puta vt si aliq̄s damnificat aliquē diruēs domum ei⁹ tenet᷑ ad tm̄ q̄tum valet dom⁹· Alio mō damnificat aliq̄s aliquē impediēdo ne adipiscatur qđ erat ī via habēdi· Et tale damnū nō oportꝫ recōpensari ex equo· qꝫ min⁹ est habere aliqd ī virtute q̄ in actu· Qui aūt est ī via adipiscēdi aliquid· habet illud solū ꝫm virtutē vl' potentiā· Et ideo si redderet᷑ ei ut haberet hoc ī actu· restitueret᷑ ei qđ ablatū est nō simplū· sꝫ multiplicatū qđ non est de necessitate restitutōis· tenet᷑ tñ aliquā recōpensationē facere· scđm ɔditionē psonaꝝ & negociorum· Vt aūt notū est ille etiam qui sparsit semē in agro nondū habet messē in actu· sꝫ solū ī v̉tute· Et similiter ille qui habet pecuniā nondū habet lucrum in actu sꝫ solū virtute· & vtrūqꝫ potest multipliciter impediri·

Sati⁹· i· melius· aduerbiū cōparandi· & dicit᷑ a satis Vñ dicit p̄s· in tractatu aduerbioꝝ Sati⁹ pro meli⁹· Vñ aug⁹· Satius est mori fame q̄ vesci ydolatico· & scribit᷑ p t· qđ accipit sonū de c· Quidam legūt ibi sauti⁹ p v· sꝫ male & corrupte·

Satrapa A satis deriuat᷑ hec satrapa pe penult᷑· correpta· Et dicunt᷑ satrape sapiētes iudices· vl' reges· siue duces· & p̄fecti psaꝝ· Et dicunt᷑ satrape q̄si satis sapiētes vel potētes Vñ in p̄mo regū· vicesimonono Satrapis nō places·

Satū ti· gen⁹ est mēsure iuxta morē ꝓuintie palestine· vnū dimidiū modiū capiēs· cui⁹ nomē ex hebreo ꝫmone tractū est· Satū vero apud eos noīat᷑ sūptio· vl' eleuatio· eo ꝙ qui metit᷑ eandē mensuraꝫ sumat vel leuet· Et est aliud satū· mēsura sextariorum vigintiduoꝝ capax q̄si modi⁹· In· xviij· Geñ· dicit᷑· Accelera tria sata farine simile cōmisce· & fac subcinericios panes· Et est etiā satū tu· supinum de sero ris· Et a satu addita s· fit sat⁹ ta· tum· i· seminat⁹· Vñ mathei· xij· Abijt ih̄s sabbato p sata· Et marci scđo· Cū sabbato ambularꝫ p sata· id est seminata· & corr̄· sa· Vnde dicit p̄s· in · x· li· In omī supino vel pticipio p̄teriti tpis ꝓducit᷑ a penult᷑· Exceptis statū· datū· satū· & ratū· Itē satū ī cōpositione mutat a in i· correptā· vt insitū & consitum Et scđm p̄s· recti⁹ debuit esse setū Sꝫ qꝫ setū aliđ signabat· causa differētie dicit᷑ satū

Satur ra rū· in saturo ras vide·

Satira A satur dicit᷑ hec satura re· quidā disc⁹· quedam lanx q̄ in sacrificijs deoꝝ diūsis ferculis referta sup altar̄e ponebat᷑· vñ sacerdotes saturabant᷑·

Saturcia A satur dicit᷑ hec saturcia cie· quedam herba calida & ꝓprie ignita· Vñ & sic dicit᷑· qꝫ faciat ꝓnos in venerem·

Saturnalia· saturni sacrificia· pluralit᷑ declinatur hec saturnalia· hoꝝ lioꝝ· vl' saturnaliū· His & abhis saturnalib⁹ Vide in tercia pte vbi agit᷑ de datiuo plurali scđe declinatōis·

Saturnius nia niū· in saturn⁹ est·

Saturn⁹ A satur & ann⁹ cōponit᷑ h̄ satnus ni· q̄dam de⁹ origo deoꝝ· quasi satur ann⁹· Est em̄ tēpus qđ quasi annis saturat᷑ Vnde & greci eū cronon vocāt· i· temp⁹· Vl' saturn⁹ dicit᷑ a satur· qꝫ ad ipm̄ satio ptineat oīm reꝝ· vnde saturnin⁹ na nū· Et saturni⁹ nia niū· vnde varro· Iā redit & virgo redeunt & satnia regna Et dicunt᷑ saturnia regna· aureū seculū· qđ sub satno rege p̄mū fuisse fingūt

Saturo A satis dicit᷑ saturo ras· raui· ratū· Saturat᷑ quis cibo· Satiat᷑ spectaculo· Itē satiat᷑ q̄s vno cibo· Saturat᷑ diūsis· vnde h̄ & hec saturabilis· & hoc saturabile· vnde & hec saturabilitas tatis· Et cōponit᷑ insaturabilis· insaturabilitas· liter· Item a saturo dicit᷑ satur⁹ ra rum· i· saturat⁹· vnde hec saturitas tatis· Saturo cōponit᷑· Cōsaturo ras· Resaturo ras· Et est actiuū saturo cū oībus suis cōpositis· & corripit hāc sillabā tu. vnde ouidius in· xj· epl'a· s· Ipse geraꝫ saturatas mirifice vestes· Et lucan⁹· Satuꝝ cū obsidet hostē· Itē quidam· vno me satio· saturāt me fercula multa·

Sauciatus ta tū· in saucius vide

Saucio cias· sauciaui· are· i· vulnerare. ꝑcutere· vnde sauciat⁹ ta tū· Et p sincopā saucius cia ciū· i· sauciat⁹· Sꝫ sauci⁹ semel· sauciat⁹ sepi⁹· & est saucio actiuū cū oībus suis cōpositis· vl' secūdū quosdam sauci⁹· vulnerat⁹· vl' etate ɔsumpt⁹· quasi sanguine haust⁹·

Saucius cia ciū· in saucio as est·

Saul indeclinabile· vel potest declinari h̄ saul h⁹ saulis· & interp̄tat᷑ petitio· qꝫ popul⁹ israhel petiuit eū regē· & accepit eū nō secundū deū· sꝫ secundum voluntatē suā· & est trissillabū saulis· & ꝓpenul'· saulis· vnde in aurora dicit᷑· Regis cui vitaꝫ ɔcessit mucro saulis·

Saulus hebraice· temptatio vel angustia latine dicit᷑ qꝫ prius in temptatōne ecclesie sit versatus·

ꝑſequebat̃ eñ xp̄ianos· & inde habuit hoc nomen Poſtea mutato nomine de ſaulo factꝰ eſt paulus qd̓ interp̄tat̃ mirabilis· ſiue electꝰ· Mirabilis· quia multa ſigna fecit· vl' qꝛ euāgeliū xp̄i oībus gentibꝰ p̄dicauit· Electꝰ· qꝛ in actibus apoſtoloꝝ dicit ſpirituſſanctꝰ· Segregate michi barnabā & paulum ad opꝰ quo aſſūpſi eos· Latino aūt ſmone paulus a modico dictꝰ eſt· qꝛ humilis fuit & modicꝰ· Vñ & ipſe ad galathas ait· ego ſū minimꝰ apoſtoloꝝ vide in paulus·

Sauma me· dicit̃ onus ſecundum quoſdam· vide etiā in ſagma·

Saxeus xea· xeum· in ſaxum eſt·

Saxifraga. Saxū· cōponit̃ cū frango gis· & dicit̃ ſaxifragus ga· gū· vnde hec ſaxifraga quedā herba dicit̃· qꝛ ſemen eiꝰ petras frangat & comminuat· & corripit fra·

Saxon onis· cōmunis generis dicit̃ a ſaxum· qꝛ ſit duꝝ & validiſſimū genus hoīm· vnde hec ſaxonia nie· regio eoꝝ· vnde hic & hec ſaxonis gentile· & ſaxonꝰ na· nū· & ſaxoniꝰ nia niū· & corripit penultimam ſaxones·

Saxū A ſcindo dis· dicit̃ hoc ſaxū xi· & ſūt ſaxa duriſſima· ſꝫ lapis mollis· & dura petra· & dicunt̃ ſaxa· qꝛ cū difficultate ſcindunt̃ & ſecant̃· vel ſaxa ꝓprie ſciſſa & p̄rupta ſūt· ſicut in montibꝰ· vñ ſaxeus xea xeū· & ſaxoſus ſa ſū· vt hec res eſt ſaxea· i de ſaxo· vl' ꝑtinens ad ſaxū· & iſte locꝰ eſt ſaxeus· id eſt· plenus ſaxis·

Scabellū· A ſcamellū mutata m· in b· dicit̃ hoc ſcabellū li· qd̓ puulis lectulis apponitur· Scamnū qd̓ altioribꝰ· vnde hoc ſcabellū li· diminutiuū. vide in ſuppedaneꝰ·

Scabiecula le· dimi· parua ſcabies

Scabies A ſcabo bis· dicit̃ hec ſcabies ſcabiei· & hec ſcabia bie· & eſt ſcabia ſicut lepra aſperitas cutis· cū pruritu & ſquamoſitate· Sꝫ ſcabies tenuis aſperitas & ſquamoꝝ· vñ & dicit̃ ſcabies q̄ſi ſquamies· & ē et bia· vñ ſcabioſus ſa ſū· i· plenꝰ ſcabie·

Scabiola le· dimi· parua ſcabies·

Scabo bis· ſcabi· bere. bitū· i· gratare· Vñ ſcaber bra brū· & ſcabioſus ſa ſū· & ſcabidꝰ da dū· i· aſꝑ vitioſus· Vnde ſcabidulꝰ la lū· i· aliquātulū ſcabidus· Scabo bis· actiuū eſt cū oībꝰ ſuis cōpoſitis ſiqua habet· & in p̄ſenti hāc ſillabā ſca corripit· ſꝫ in p̄terito eā ꝓducit· Vnde verſꝰ· Preſēs pone ſcabit nō p̄teritū bene ſcabit· Similit̃ ſcabitū ſup̄· corripit bi· ſicut bibitum·

Scabrꝰ A ſcabo bis· dicit̃ ſcabreꝰ brea breū· id ē aſper vel vetuſtꝰ· & etate plenꝰ & decrepitus· Et inde ſcrabeolus la lum· Et hec ſcabritudo dinis· i· aſperitas corpis·

Scabro bronis· veſpe lōgiora crura habentes ſm papiā· Et deriuat̃ ſm quoſdā a ſcaber bra bruꝫ· qd̓ dicit̃ a ſcabo bis· Itē inuenit̃ cabro bronis· & tunc deriuat̃ a cabo· De hoc vide in cabro in c· litera

Scalaria A ſcala dicit̃ hec ſcalaria rie· nauis piratica· qꝛ ibi ſint trāſtra diſpoſita ad modū ſcalariū

Scalaris· in ſcala eſt· in ſcala·

Scala A ſcando dis· dicit̃ hec ſcala le· volunt tñ quidaꝫ dicere he ſcale· haꝝ ſcalaꝝ· ſiue ſit vna ſiue ſint plures· Inuenit̃ & in ſingulari in geneſi vbi dicit̃· Vidit iacob in ſomnis ſcalā· vnde h̓ & hec ſcalaris & hoc re· Et hoc ſcalare ris· lignū ex trāſūſo in ſcala poſitū· qd̓ & hoc interſcalare ris dicit̃· Vñ h̓ & hec intẽſcalaris ris & hoc re· dicit̃ intẽpoſitiuꝰ Vnde verſꝰ interſcalaris dicit̃· q̄ nō ꝯtinue inter

ponit̃ ad modū ſcalariū in ſcala· Et interſcalo las ſcalaria interponere in ſcala· & ſimplicit̃ ponit̃ pro

Scalenos grece· latine dicit̃ interponere·

gradatio· quidē color rhetoricꝰ·

Scalinꝰ ni· nauis· vl' illud ad qd̓ nauis religat̃·

Scalpellum li· Vide in ſcalpꝝ·

Scalpo pis· pſi· ptū· i· gratare· Et eſt ꝓprie ſcalpere cū vno digito vl' duobꝰ caput gratare· Et ē ꝓprie ſimiarū vel luxorioſoꝝ· Scalpo actiuum eſt cū oībus ſuis cōpoſitis ſiqua habet· Et a ſcalptum ſcalptu fit ſcalpto ptas fre· Et ſcalpturio ris medi

Scalpꝝ A ſcalpo pis· dicit̃ hoc ſcal tatiuū

prum pri· Et h̓ ſcalprꝰ· i· ferrū cū quo coriū aptat̃ vel radit̃· vel cultellꝰ vel capulꝰ ſcriptoꝝ· Itē ſcalprum vel ſcalprꝰ dicit̃ qd̓dam ferreū inſtrumentū qd̓ alio nomine dicit̃ celtes· vnde hoc ſcapellū li· Et hic ſcapellꝰ li· dimi· ſm hug̃· Vnde hieremie· xxxvi Scidit illud ſcapello ſcribe·

Scamellum· in ſcamnellum vide·

Scamillū A ſcamellū mutata e· in i· dicit̃ hoc ſcamillum li· diminutiuū·

Scamnellū A ſcamnū dicit̃ hoc ſcamnellū li· di· & ꝑ ſubtractionē n· inuenit̃ hoc ſcamellū li· ſil̓r diminutiū· Vñ hoc ſcamellulū li. aliud dimi·

Scamnū A ſcādo dis· dicit̃ hoc ſcamnū ni· quod altioribꝰ lectulis apponit̃· ſed ſcabellum quod paruulis lectulis apponit̃· Idem dicitur ſuppedaneus & ypodeon a grecis· Et eſt m· de vltima ſillaba in ſcamnum·

Scandalū· Scandalon grece latine dicit̃ ſcādaluꝫ qd̓ nos offenſionē vl' offendiculū· vel ruinā· vl' impactionē pedis dicere poſſumꝰ· vñ ſcandalizo zas id eſt· offendere· vl' ledere· vl' occaſionē ruine dare Et eſt actiuū ita dicit huguitio· Scandalū a qbuſdam ſic deſcribit̃· Scandalū eſt dictū vel factum vel ſignū cuiꝰ occaſione trahit̃ q̄s in ꝯſenſum peccati mortalis· Vel vt dicit gloſa ſup illud mathei· Ve mundo ab ſcandalis· Scandalū eſt dictū vl' factū minꝰ rectū· p̄bens alijs occaſionē ruine· Hic nota ꝙ ut dicit gregoriꝰ in ſeptima omelia ezechielis. Si de veritate ſcandalū ſumit̃· vtiliꝰ ꝑmittitur naſci ſcandalū ꝙ̄ veritas relinquat̃· Et intellige d̓ triplici veritate. ſ· de veritate vite. qꝛ ꝓ nullo ſcādalo debet quis mortalit̃ peccare· Itē de veritate doctrine· qꝛ p̄dicator vl' doctor nō debet falſuꝫ dicere vel p̄dicare ꝓ aliquo ſcandalo· Tacere tñ pōt et debet ſi oīs obſtinati ſūt· ita ꝙ ex doctrina deteriores fiāt· & nullius correctio vel vtilitas inde ſperet̃· Nā ſicut dicit hieronimꝰ in ꝓlogo heſdre· Fruſtra vt ait quidā videt̃ nihil aliud fatigādo niſi odiū q̄rere qꝛ extreme demētie eſt· Itē de veritate iuſticie· qꝛ nec iudex falſā ſñiam. nec teſtis falſū teſtimoniū debet ꝓferre ꝓ aliquo ſcādalo· vñ v̓ſus Scandala nō vitat doctor· iudex· bene viuens· Ita dicit gregoriꝰ in nona omelia ſup ezechielē· Sācti viri in voce libere increpatōis ſuccenſi· eos ad ſua odia excitare nō metuūt· quos deū diligere nō cognoſcūt· Peruſoꝝ v̓o derogatio vite noſtre ē aꝓbatio· qꝛ iā oſtendit̃ nos aliq̄d iuſticie habere· ſi ill' diſplicere incipimꝰ qui non placēt deo· ¶ Sed videt̃ ꝙ veritas vite ſit ꝓpter ſcandalū dimittenda· qꝛ uitatio cuiuſlibet peccati pertinet ad veritateꝫ vite· Sꝫ homo ad vitanduꝫ ſcandalū ꝓximi debet peccatū veniale cōmittere vt videt̃. qꝛ plus debet cauere damnū eternū ꝓximi quod patit̃ ꝑ peccatū mortale quo ſcandalizatꝰ ruit· ꝙ̄ damnū tēporale ſuū quod patit̃ ꝑ peccatum veniale· Ergo veritas

vite dimittenda est ꝓpter scandalũ· Ad hoc rñdet
frater thomas quẽ sequor Q2 homo aliqd peccatũ
veniale cõmittẽ ne ali9 peccet mortalit̃ non tenet̃
nec bene facit cõmittendo· qꝛ ad vitandũ peccatũ
nõ inclinamur pñcipaliter ex damno ꝓprio· qꝛ hoc
esset desistere a peccato timore pene· sꝫ inclinamur
ne deũ offendam9· cui9 offensa est etiã veniale pec
catũ· q̃uis nõ ita magna sicut mortale· Null9 aũt
debet deũ offẽdere paꝝ. ne ali9 offẽdat multũ· qꝛ
homo debet deũ in infinitũ pl9 diligere q̃ ꝓximũ
Et ideo null9 debet facere peccatũ veniale ad vitã
duꝫ scandalũ· dummõ act9 su9 ex tali causa effect9
peccatum veniale remaneat· Est vero oppositio in
adiecto· si dicat̃ ꝙ aliq̃s debꝫ peccare aut bñ facit
peccãdo· Contingit tamẽ aliquẽ actũ ex tali causa
factũ nõ esse peccatũ veniale· qd alias veniale essꝫ
sicut dicere verbũ iocosũ iã nõ esset ociosũ· cũ non
careret causa pie vtilitatis· sꝫ huic solutioni videt̃
obuiare illud apostoli ad romanos nono· Optabã
egoipse anathema esse a xp̃o ꝓ fratribus meis vbi
videt̃ ꝙ apostol9 magis diligeret salutẽ ꝓximi q̃
sui· ĩmo q̃ dilectõez dei· Ad hoc dico ꝙ ꝺm vnam
glosã· apl'us nõ optabat tũc qñ ĩ statu erat gratie
vt· s· separaret̃ a xp̃o ꝓ fratrib9 suis· sed hoc opta
bat qñ erat in statu infidelitatis· Vñ in hoc nõ est
imitand9· Vel dic sicut dicit crisostom9 ĩ libro de
cõpunctione ꝙ ꝑ hoc nõ ostẽdit̃ ꝙ apl's pl9 dilige
ret ꝓximũ q̃ deũ· sed qꝛ pl9 diligebat deũ q̃ seipꝫ
Volebat ṽo ad temp9 ꝓuari fruitõe dei· qd ꝑtinet
ad dilectõeꝫ sui· ad hoc ꝙ honor dei ꝓcuraretur in
ꝓximis qd ꝑtinet ad dilectõeꝫ dei· Itẽ scias ꝙ quã-
uis ꝑ peccatũ veniale gratia non tollat̃ ꝑ quã hoĩs
est sal9· incẽptum tamẽ veniale disponit ad mortale
vergit in detrimentũ salutis·

Scandella le· in scandula est·

Scando dis· scãdi scansũ· scãdere· id est ascẽdere
Et etiã ad versus ꝑtinet ꝓpter scansiones pedum
Et est tercie ꝯiugatõis· Vñ versus· Ascendẽs scã
dit· distinguẽs carmina scãdit· Scando cõponitur
cũ ad· & abiecta d· dicit̃ ascẽdo dis· ascẽdi· ascẽsuꝫ
id est· ad aliq̃d scandere· Vnde h̃ ascensus sus· Iteꝫ
discẽdo dis· Itẽ descẽdo is· i· deorsũ scãdere· subire
Vnde h̃ descẽsus· hui9 discẽsus· Itẽ transcẽdo dis·
id est· vltra scandere· Scãdo & eius cõposita neut̃
sũt· & faciũt ꝑteritũ in di· & supinũ in sũ· & com
posita vbiq3 mutãt a· simplicis in e·

Scandula A scindo dis· dicit̃ hec scãdula le· qd-
dam gen9 annone qd & scãdella dicit̃ dimi· & dici
tur scandula q̃si scindula· qꝛ scindat̃ & diuidatur·
Scãdula etiã põt dici idẽ qd scindula·

Scansilis A scando dis· dicit̃ h̃ & hec scansilis· &
hoc le· penul'· corꝛ̃· Et hoc scãsile lis· ferrũ ꝑ quod
equũ ascendim9· Scansilia etiã sunt grad9 vbi ho
norati in sedib9 sedẽt·

Scapha phe· est modica nauis· & dicit̃ a scaphon
qd est speculũ· qꝛ hmõi nauiculis vtunt̃ pirate ad
speculandũ· & explorandũ· Et deferunt̃ hmõi na-
uicule vl' scaphe in nauib9 & imminẽte ꝑiculo de
ponunt̃ in mare ad sbueniendũ nauibus· qꝛ his na
uis accingit̃· & ꝓcinctu ipsi9 armat̃· Vnde in acti
bus· xxvij· Insulã aũt decurrẽtes q̃ vocatur cauda
potuim9 vix obtinere scaphã·

Scaphiũ· a scando scãdis d̾r hoc scaphiũ phij lo
cus vbi arma reponuntur vl' gen9 vasis ad turpes
vsus aptũ· scilicet ad req̃sita nature· s· vas ad min
gendũ & egerendũ· Et h̃ scaphus phi· id est· cert9
numer9· & corꝛ̃· sca·

Scapula A scaphus dicit̃ hec scapula le· spatula·
humer9· Vñ scapulosus sa sũ· i· scapulis dilatat9
Et h̃ & hec scapularis & hoc lare· ad scapulã ꝑti-
nens· Et hoc scapulare ris· quedã vestis scapulas
tm̃ tegẽs· Et cõponit̃ interscapulũ li· & corꝛ̃· penul·
scapula· Propheta· Scapulis suis obũbrabit tibi·

Scapularis penul'· ꝓduct· in scapula est·

Scap9 A scãdo dis· dicit̃ h̃ scapus pi· i· sũmitas
vel cacumẽ· vel humer9· Aug9· de ciuitate dei· Su
per priapi scapũ noua nupta sedere videbat̃·

Scaria arbor est spinosa· Et facit fructũ rubeum
& est grecum·

Scarioth· quidã vic9 est· Vñ h̃ & hec scariothis·
& hoc the· Hinc iudas dict9 est scariothis· Iohis
xiij· Vt traderet eũ iudas simonis scariothis· i· iu
das simonis· s· filius· scariothis· sic a loco illo noĩa
tus· Potest etiã declinari· h̃ scariothes· hui9 scari
othe· sicut tesbites· hui9 tesbite· Et corripit penl'·
scd̃m vsũ· Vñ & in panteon d̾r in· xx· li· Iude scari
othis fit loc9 vn9 ei. Vide in secũda ꝑte vbi egi d̾
accẽtu noĩm desinentiũ in es· Vide etiã in iudas·

Scatebra· A scateo tes dicit̃ hec scatebra bre· aq̃
eruptio vl' ebullitio q̃ fit cũ aqua fluit ꝑ aliquas ri
mas· vel int̃ saxa· vl' cũ erũpit ĩ loco humido & in
balneo· Et inde scatebrosus sa sum· i· scatebris ple
nus· & cõparat̃· Vñ hec scatebrositas atis· Virg·
Scatebrisq3 arentia tempat arua· & corꝛ̃· te naẗalit̃

Scatebros9· in scatebra vide·

Scateo tes· tui· tere· i· ebullire· feruere· emanare·
erumpere· sicut facit aqua dũ decurrit inter angu
sta· & dũ emanat in locis humidis & balneis· Vñ
scatesco scis· inchoatiuũ· Scateo cũ suis cõpositis
siqua habꝫ neutra sũt· & oĩa carẽt sup̃· & corꝛ̃· sca

Scaturigo· A scateo tes· d̾r hec scaturigo ginis·
aquaꝝ ebullitio vl' eruptio· Augustin9 de ciuitate
dei· In occidẽtis plagis scaturigines & ꝓluuiones
dicit strages dedisse· & marcialis capella· Si ṽo cõ
cepta ex ipsi9 scaturiginis vena Profluxerint· ꝓpe
rus scrutator inq̃rit· & ponit̃ in hoc loco trãslati
ue ꝓ sciẽtia· Nã aqua tres habet ꝓprietates· abluit
sordes· & sequit̃ decliuia· reficit sitiẽtes· Sic & sciẽ
tia purgat ignorantiã· de magistro trãsit ad disci
pulũ faciẽs decliuia· qꝛ oĩs imitatio citra ꝑfectio
nem est· nec par erit imitator autori· reficit haustu
sui ardore cognoscẽdi vera flagrãtes·

Scaturio A scateo tes· dicit̃ scaturio turis· riui·
id est· scatere· Vñ scaturizo zas· Vl' potest deriua
ri scaturizo a scateo· & est scaturizo idẽ qd scaturi
re vel scaturientẽ imitari· & componit̃ excaturizo
zas· i· ꝑ aquã scaturientẽ vel ebullientẽ plumã aui
auferre· Vnde legit̃ in sidonio· alij excaturizabant
aues· alij exenterizabãt pisces· & ꝓducit scaturizo
v· ante r· sicut & scaturio ris· qd multi negãt· & se
pe inuenit̃ in libris phisicalib9 correptũ v· Et ĩ to
bia etiã corripit̃· vbi dicit excaturiẽtes les9 abhorꝛꝫ
aquas Ad hoc dicit magister benedictus ꝙ vindo
cinẽsis ibi errauit cũ dicit excaturizantes ꝛc̃. qꝛ sca
turio & scaturizo ꝓducit v· ante r· & hoc habem9
a prisciano dicẽte. ꝙ nullũ verbũ quarte ꝯiugatõis
habet v· correptã ante rio· nisi meditatiuum· vt le
cturio· sꝫ scaturio nõ est meditatiuũ· ergo nõ cor
ripit v· sicut nec prurio· Itẽ prudẽtius in passione
beati romani prod· eã dicẽs· Scaturizãtes pdat vt
loquacitas· Est ṽo metꝝ iambicũ· vnde oportꝫ ꝙ
vltima pedis sit longa· vnde prudẽtius maior· Pe
tra dei iussu potũ largita scaturit·

Scaturiso sas· in scaturio ris· vide·

Scauillum li·preda dicit᷑·
Scaur? qui aliquãtulũ balbutit. vel q̃ habet talos extentos & excedẽtes· vel scauros grece latine dr calix· vnde scaur? ra·rũ·i. asper ra·rum·
Scazon claudũ vel claudico siue inequalitas dicit᷑ & est grecũ· & est vitiũ metri· Tũc metrꝝ dicit᷑ habere scazõ·i·tũc dicit᷑ claudicare· qñ sillaba corr̃pta ꝓducit᷑· & ꝓducta corripit᷑· Vnde prisc· in decimo libro loquẽs de edo dis· Nõ potest ĩ hoc iambo penultima sillaba longa esse· ut intelligat᷑ p̃teritũ. ne sit scazon·
Sceda grecũ est·i· carta scripta· vel scriptum qđ adhuc ñ ẽ emẽdatũ· nec ĩ librꝝ r̃edactũ· Prop̃e q̃dez sceda est abbreuiata scriptura de aliquo ↄtracta anteqũ carta fiat· Eadẽ dicit᷑ & ꝓthocollum· a ꝓthos qđ est primũ· et collũ· qꝛ in collis cartarꝝ p̃mo loco fiebat tal' scriptura· & postea habebat᷑ ꝓ exẽplari & qđcunqꝫ scriptũ sic abbreuiatũ vt postea meli? scribat᷑ sceda dicit᷑· Vnde scedula le·dimi· Et scedarius ria riũ· Et a scedula scedulari? ria riũ·i· ad scedã vel ad scedulã ꝑtinẽs scđm hug· Papias v̇o dicit· Scedula· pagina· epistola·
Scedula exponit᷑ in sceda·
Scelero ras· in scel? est·
Scelestus sta stum· in scelus vide·
Scel? leris· neutri gñis·i· facin?· flagitiũ· Vñ scelest? sta·stũ·i· facinorosus· ꝓteru?· Dicit᷑ etiã hic & hec scelestis & hoc ste. Inuenit᷑ celestis a celo sine s. Vnde quidã· Regi celesti· nũqꝫ placuere scelesti· Vt sis celestis· nõ assimilare scelestis· Eccl'·xj· Ve duplici corde & labijs scelestis· Et cõparatur scelest? stior stissim?· Itẽ a scel? dicit᷑ sceleros? sa·sũ· Et cõparat᷑· & est scelerosus plen? scelere· Vñ hec scelerositas tatis. Itẽ a scel? dicit᷑ scelero ras· raui·rare· & inde sceleror raris· Vñ sceleratus ta tum· in quo fit scelus· Sed scelestus sta·stum per quẽ fit· Sceleros? vero qui facit· Et est scelerosus plusqꝫ scelerat?· & cõparat᷑ scelerosus sior sim?· & similiter cõparat᷑ scelerat? tior sim?· Vñ scelerose sius sime· & scelerate tius sime· adũbia· Scelero cõponitur· Conscelero ras· Et est actiuum cum suis cõpositis· Et corripit le·
Scema matis· gñis neutri· ymago· vl' figura· vel modus loquẽdi·s· soloecism? figura· Et fit scema ꝓprie solũ ornat? causa· Metaplasm? v̇o causa necessitatis fit· vl' ornat? in metro· Trop? causa vtriusqꝫ tã in metro qꝫ in ꝓsa ꝫm hug· Vide etiã d̉ hoc in quarta ꝑte vbi agit᷑ de scemate· vide etiã in sce
Scematismenos. A scema qđ matismenos est mod? loquẽdi· & mene qđ est defect? cõponit᷑ scematismenos·i· defect? modi loquẽdi· Itẽ scema dicit᷑ ornat? vl' figura· vñ in donato dicit᷑· Scemata· lexeos· & dyaneos·i· figure dictõis & sentẽtie Sicut em̃ homo varijs vestibus decorat᷑· ita oratio latinitatis tã soluta qꝫ ligata scematibus adornat᷑· Et dicit᷑ sic scematismenos·i· defect? ornat? & figure· qui fit ex carẽtia debite intelligẽtie· vl' dicit᷑ sentẽtia figuratiua & defectiua Significatõ ergo dictõis est q̃si ornat? & figura ipsi?· vñ quãdo deficit a ꝓpria significatõe· est ibi defect? ornat? & figure·i· forme dictionis q̃ est significatio· & corripit me· & acuit᷑ in fine· Hieronim? in ꝓlogo iob Et greci rhetores vocãt scematismenos·
Scena A scenos qđ est vmbra· dicit᷑ hec scena ne id est· vmbra· Et scena·i· vmbraculũ· loc? obumbratus in theatro· & cortinis cooptus similis tabñis mercenariorꝝ q̃ sũt asseribus & cortinis coopte· & secũdũ hoc scena potest dici a scenos qđ est dom? qꝛ ĩ modũ dom? erat ↄstructa· In illo vmbraculo latebãt ꝑsone laruate q̃ ad vocẽ recitatoris exibãt ad gest? faciẽdos· Et hinc scena dicit᷑ quãdoqꝫ totum theatrꝝ· Quãdoqꝫ recitatio scripture· Quãdoqꝫ ipsa scriptura· Quãdoqꝫ allocutio diuersarꝝ personarꝝ· vl' distinctio scripture q̃ ibi recitabat᷑· vt ĩ therẽtio· vnde scenic? ca cũ· penul'· correpta·i· vmbratilis· vl' theatralis· vl' q̃ faciebat ludos & gest? in theatro· vl' qui recitabat ibi scripturas·
Scenicus ca cũ· in scena exponit᷑·
Scenobates· Scenos quod ẽ funis cõponit᷑ cum batim quod ẽ grad?· & dicit᷑ h̃ cenobates tis·i· funãbul? qui gradit᷑ ꝑ funẽ· & corripit ba. Iuuenalis Augur· scenobates· medic?· mag?· omĩa nouit·
Scenobiũ bij· in cenobium vide
Scenofacio· Scenos quod ẽ funis cõponit᷑ cũ facio· & dicit᷑ scenofacio cis· feci· factũ·i· facere fũes vnde h̃ scenofactor ctoris· funiũ factor· Et h̃ scenofactori? ria riũ· ad scenofactõez vl' ad scenofaciendũ ꝑtinẽs· vnde dicit᷑ ars scenofactoria· vnde in actib?·xviij·ca. dicit᷑ de paulo· Et erat scẽofactorie artis· Itẽ a scenos quod ẽ vmbra· dicitur grece dom? scenos. ab vmbratõne· Hinc & similit᷑ grece dicit᷑ tabernaculũ scenos· Tabernaculũ em̃ ad similitudinẽ domicilij factũ est· Et ꝫm hoc posset esse p̃dicta ↄpositio·s· scenofacere·i· facere tabñaculũ vnde & ibi posset dici artis scenofactorie· qꝛ faciebat tabernacula·
Scenofactori?· scenofactoria· scenofactorium in scenofacio vide·
Scenofegia Fagin quod ẽ comedẽ cõponit᷑ cum scenos quod ẽ vmbra· & dicit᷑ hec scenofegia gie· quoddã festũ iudeorꝝ·s· fixio vl' dedicatio tabñaculi· qꝛ tũc in vmbraculis salicũ comedebãt· vl' est cõpositũ a scenos quod ẽ tabernaculũ sic factũ ad similitudinem domicilij· quod grece scenon dicit᷑ ab obumbratõe· Inde hec scenofegia gie· festũ p̃dictũ scilicꝫ dedicatio tabernaculi· in q̃ vt dictũ ẽ comedebãt sub vmbris salicũ· Et celebrat᷑ a iudeis ĩ memoriã expeditõis· quãdo ab egipto ꝓmoti ĩ tabernaculis degebãt· Iohis·vij· Dies fest? iudeorꝝ scenofegia· Quod·s· festum iudei singulis annis faciebant ĩ memoriã bñficiorꝝ q̃ eis dñs ↄtulerat ĩ deserto quãdo ĩ tabernaculis habitabant· De hoc festo habet᷑ leui·xxiij· A quĩtodecimo die mẽsis septimi erũt ferie tabñaculorꝝ septẽ diebus domino· Et vt vult hug· In hoc noĩe scenofegia· licꝫ corripe & ꝓducere pnl'· ꝓ volũtate legẽtis· Est vero nomẽ nothũ· qꝛ ergo a greco descẽdit potest penul'· ꝓduci Apud grecos em̃ in multis vocalis ante vocalẽ ꝓducit᷑· sꝫ qꝛ ad formaꝫ latinitatis reductũ est. põt etiã corripi in legẽdo· Apud latinos em̃ vocal' ante vocalẽ nõ ꝓducit᷑· nisi in paucis· In scãsione tam̃ illa penul' sine dubio breuis est Itẽ scias qꝫ hug· scribit fagin ꝑ f· & secundũ hoc scenofegia ꝑ f· p̃t scribi· Potest etiã phagin & scenophegia ꝑ ph· scribi· habito respectu ad grecã originẽ· Vide i secũda ꝑte vbi agit᷑ de impedimẽtis accẽtus· in caplo de impedimento vsus· vbi posui aliorꝝ opinionẽ q̃ magis michi placꝫ· vide etiã in fase·
Scenos· id est· funis· Et scenos vel scenon grece dicit᷑ vmbra latine·
Scenotaphiũ Scena cõponit᷑ cũ taphos quod est sepulcruꝫ· Et dicit᷑ hoc scenotaphiũ phij· vacuũ sepulcrũ·i· imaginaria sepultura q̃ fit cũ corp? deest
Sceptriger ra·rum· penultima correpta qui gerit

sceptrum. a sceptrū & gero ris· cōponit̄·

Sceptrū tri· virga potestatis· & deriuat̄ a cepi p̄terito de capio· scd̄m hug· Papias vero dicit· Sceptrum vel sceptron dicit̄ regimē· vl' virga regalis & est grecū·

Scesiosonomaton· quedā figura est de qua dictū est in quarta p̄te in capitulo de scemate·

Sceuus ua uum· id est. sinister· malus· peruersus· inimicus·

Scibilis A scio scis· dicit̄ h & hec scibilis & bile· ad sciendū habilis· & corr̄· bi·

Scidi· est p̄teritū de scindo dis· & corr̄· primam· Vnde in aurora dicit̄· Hostē cum posset gladiare dauid scidit oram·

Scientia. A scio scis· deriuat̄ hec scientia Et format̄ a datiuo sciēti addita a· fit hec sciētia tie·
Et scias q̄ vt dicit paul9· Sciētia inflat· caritas vero edificat· Item nō pl9 sape q̄ oportet sapere· Ad cui9 intelligētiaʒ nota q̄ sicut dicit bernhardus in xxxvj· sermone canticoꝝ· Sapere ad sobrietatē· est vigilātissime obsuare q̄d scire magis p̄us ve oporteat· temp9 eni̅ breue est· Est aūt quo ad se oīs scientia bona· q̄ tn̄ veritati subnixa sit· ſʒ tu qui cū timore et tremore tuā ipsi9 opari salutem ꝓ tēporis breuitate festinas· ea p̄us scire ampliusq̄ʒ curato q̄ senseris vicimiora saluti· Vn̄ & ap̄lus dicit· Qui se putat aliq̄d scire nōduʒ scit quomō oporteat eū scire· Vides quomō fructū & vtilitatē sciētie in modo sciēdi ɔstituit· Modū sciēdi dicit· vt scias quo ordine· quo studio· quo fine queq̄ʒ nosse oporteat· Quo ordine· vt illud p̄us q̄d maturi9 ad salutē Quo studio· vt id ardenti9 q̄d vehemētius ad amorem· Quo fine· vt nō ad inanē gloriā· aut curiositatē· aut aliq̄d simile· ſʒ tm̄ ad edificatōeʒ tuaʒ· vel ꝓximi· Sūt nanq̄ʒ q̄ scire volūt eo fine tm̄ vt sciāt & turpis curiositas est· Et sūt q̄ scire volūt vt sciant̄ ipsi· & turpis vanitas est· Et sūt etiā qui scire volūt vt scientiā suā vendāt· Verbigratia ꝓ pecunia· ꝓ honorib9· & turpis quest9 est· Sʒ sunt quoq̄ʒ qui scire volūt ut edificēt· & caritas est· Et sūt qui scire volūt vt edificent̄· & prudētia est· Horū aūt vltimi soli duo nō inueniunt̄ in abusione scientie· quippe qui ad hoc volunt intelligere vt bn̄faciant· deniq̄ʒ intellect9 bon9 oībus facientib9 eū· Reliqui oēs audiāt· Sciēti bonū & nō faciēti· peccatū est illi· Ac si p̄ similitudinē dicat· Sumēti cibū & n̄ digerēti· p̄niciosū est ei· Cib9 siquidē indigest9 & qui bonā nō habet digestionē· malos generat hūores· & corrūpit corp9 nō nutrit· ita & multa sciētia indigesta stomacho aīe q̄ ē memoria· si decocta igne caritatis nō fuerit p̄niciosā inducit obtusitatē & sic p̄ quosdā art9 aīe in mores atq̄ʒ act9 trāsfusa atq̄ʒ digesta· quatin9 ipsa de bonis q̄ nouerit vita attestāte· & in oībus bona efficiat̄ Nōne illa scientia reputabit̄ in peccatū· tāq̄ cib9 ɔuersus ī prauos noxiosq̄ʒ humores· An nō malus humor peccatum· An nō mali humores· praui mores· An nō inflationes & tortōes in ɔsciētia sustinebit q̄ eiusmodi est sciēs· videlicet sciēs bonū & nō faciens· Ad hoc facit q̄d dicit greḡ· in pastorali· Admonēdi sūt qui accusant praua· nec tn̄ deuitāt vt videāt· q̄ꝛ de occulta iā retributōe iudicij est· q̄ eoꝝ mēs maluʒ q̄d p̄petrat illuminat̄ vt videat· ſʒ nō conat̄ vt vincat· vt quo meli9 videt eo deteri9 pereat· q̄ꝛ etiā intelligētie lumē p̄cipit· & actōis praue tenebras n̄ relinquit· Nā cū acceptā ad adiutoriū sciētiā negligunt· hāc ɔtra se in testimoniū vertūt· & de lumine intelligētie augēt supplicia· q̄d ꝓfecto accepant vt possēt delere peccata· Quoꝝ nimiꝝ nequitia cū malū agit q̄d diiudicat· venturꝝ iā iudiciuʒ hoc degustat· vt cū eternis supplicijs seruat̄ obnoxia· suo h̄ interim examine nō sit absoluta· tātoq̄ʒ illic grauiora tormēta p̄cipiat· quāto h̄ malū non deserit· & q̄d ip̄e ɔdemnat· Hinc ueritas dicit· Seru9 sciēs voluntatē dn̄i sui· & nō faciēs· i· qui cognouit voluntatē dn̄i sui· & nō p̄parauit vt facerʒ secunduʒ voluntatem ei9 plagis vapulabit multis· Hinc & psalmista ait· Descēdant in infernū viuētes· Viui quippe q̄ circa illos agunt̄ sciūt & sentiūt· Mortui aūt sētire nihil possunt· Mortui eni̅ in infernum descenderent· si mala nesciendo p̄petrarent· Cū v̄o sciūt mala & tn̄ faciūt iniq̄tateʒ· in infernū viuētes miseri sentientesq̄ʒ descendūt· vide in lux ¶ Hinc etiā attende q̄ scire q̄ntum in se est· nunq̄ malū est & p̄ ɔsequēs nec addiscere· q̄ꝛ cui9 gn̄atio est mala ipsū est malū· ſʒ p̄ accidens ɔtingit esse peccatuʒ in sciendo vl' addiscendo siue ɔsiderando· Hoc aūt accidens pōt accidere· vl' ex p̄te cognoscibilis· vel ex p̄te cognoscentis· Ex p̄te cognoscentis est duplex accidens· Vnū est qn̄ ꝓpter occupatōem in studio alicui9 scientie impedit̄ quis ab executōe officij ad q̄d tenet̄· sicut si iudex ꝓpter studiū geometrie desisteret a causis expediendis· vl' sacerdos a ɔfessionibus audiendis quando eas audire tenet̄· Aliud est quādo ꝓpter delectatōeʒ ī aliq̄ sciētia veniret ī cōtemptū alicui9 quē venerari oportʒ· sicut de beato hieronimo accidit· qui tm̄ delectabat̄ ī ornatu verboꝝ tullij q̄ despiciebat ei incult9 sermo ꝓphetaruʒ vt ipse dicit Sicut etiā accidit illis qui tm̄ adherēt ratōibus humanis q̄ a fide discedūt· & eam impugnant· Ex p̄te v̄o cognoscibilis est triplex accidēs Vnū est· qn̄ cognoscibile de facili ad malū incliāt & p̄terea in se p̄ue vtilitatis est· & ꝓpter hoc ꝓhibite sūt scientie magice· ne homo in exercitiū earū labat̄· Aliud est qn̄ cognoscibile est vltra potētiaʒ cognoscentis· sicut dicit̄ eccl'i· iij· Altiora te ne q̄sieris· Terciū est quādo cognoscibile ī se nulli9 vtilitatis est· sicut facta ɔtingentia hoīm· Vn̄ & curiosi dicunt̄ qui sūt scrutatores ꝓximi· In oīb9 aūt istis trib9 ɔtingit· q̄ illō q̄d est vni curiosū nō est alteri curiosū· q̄ꝛ aliquid est vltra intellectū vni9 q̄d nō est vltra intellectū alteri9· Aliquid est vtile vni q̄d n̄ ē vtile alteri· Aliq̄d etiā facile p̄cipitat vnū q̄d n̄ p̄cipitat aliū· Hoc ɔsiderās ap̄ls ait· Nō pl9 sapē q̄ oportʒ sapē· ſʒ sapē ad sobrietatē· s· iuxta diētiuʒ vel sui intellect9· Et ſm hoc etiā intellige q̄d dicit rabi moyses· Sicut inquit dixerūt talmutiste quicūq̄ʒ ponit ingeniū suū circa quattuor· recipiet ɔfusionē· & est· Quid fuit in alto· Quid ī imo Quid fuit p̄mo· Quid erit vltimo· Nā vt dicit seneca· Demētia est sup̄uacua addiscere in tāta t̄pis egestate· In quo aūt sapientia a sciētia differt· vide in sapientia· Item in siliq̄ vide· Item ī scaturigo Itē in curios9· Itē in theolog9· Itē in noctua vide·

Scilicet· Licet cōponit̄ cū scire· & dicit̄ scilicʒ· i· scire licet· nimiꝝ· aduerbiū affirmādi· vl' ɔiūctio copulatiua· vel expositiua· secundū quosdā·

Scilla est nomen herbe· & scilla grece latine dicit̄ herba siue p̄da· Et scilla ꝓpriuʒ nomen puelle· Et fuerūt due scille secundū fabulas· s· filia nisi q̄ fuit mutata in alaudam· & filia phorci q̄ fuit mutata in monstꝝ marinū· Vnde scilla sepe dicit̄ illud monstrū vel loc9 periculosus maris ī quo est illud mōstrum· Vnde scille9 lea leū. ſm hug· Isidor9 vero

in·xuj·ethiaꝝ dicit· Scillā a colle saxū emīnēs appellant·simile celate forme ꝓcul videntibꝰ. Vnde & monstruosā facieȝ fabule illi dederūt ·quasi formā hominis succinctā capitibꝰ canīnis ·& collisi illic fluctꝰ latratus videnť exp̄mere·caribdis dicta·qꝛ gurgitibꝰ occultis naues absorbeat· Vide ī suo loco· Papi·vo dicit· Scille saxa latentia in mari·

Scindo dis·scidi·scissū·scindere·i·separe·frāgere Et cōponiť· Abscindo dis·abscidi abscissum·id est ab vno ad aliud scindere· Conscindo dis· Circumscindo dis · Discindo dis · Excindo dis·id ē·valde scindere·destruere· Prescindo dis · Proscindo dis· Rescindo dis· Scindo & eiꝰ cōposita sūt actiua·et om̄ia abijciūt n·in p̄terito & supino·& om̄ia corripiūt peuultimā p̄teriti· vt cōscidi abscidi · Lucanus in tercio· Aut scidit & medias fecit sibi litora terras· Vetustissimi etiā scindi dicebant·& oīa geminat s·in supino·vt abscissū· Sȝ a cedo cōposita ꝑ vnum s·scribuntur·vt cōscisus incisus· Vide in cedo cedis·cecidi·

Scindula A scindo dis·diciť hec scindula le·latꝰ asser quo domꝰ operiunť·

Scinifes·quidā scribunt ꝑ s·in prima litera·vide in c·in cinifes·supra in suo loco·

Scinodēta Ab odenta qđ est dens diciť scinodenta· Et vocamꝰ scinodētas quibꝰ voces cū gemitu ꝓcedunt·& duplices habēt dentes·

Scintilla A scindo dis·diciť hec scintilla le·eo ꝙ ꝓsilit ab igne· Et est scintilla dū ardet· Fauilla dū extincta est· Vn̄ hec scintillula le·dimi·& scintillo sus sa sum · Et scintillo las·id est·fulgere·vel scintillas emittere·

Scintillula le·dimi·parua scintilla·

Scio scis·ui·tū·scire·i·sapere·scientiā habere vel cognoscere· Et est ꝓp̄rie scire·reddere ratōeȝ eoꝝ q̄ noueris· Nosse vero tm̄ q̄ audieris· A scio dr̄ scisco scis·inchoatiuū·Scio cōponiť cū ad·& subtracta d·diciť ascio scis·i·adiūgo adquiro · Et cōponiť cū eisdē·& retinet d·causa differentie·& diciť adscio scis·i·aduoco · Vn̄ adscisco scis·& abscisco scis·inchoatiua· Itē scio cōponiť cum con·& diciť ꝯscio scis·i·simul scire·& ꝓp̄rie diciť de malo · Tūc em̄ aliqs ꝯscit·cū in malo & scelere sibi ꝯscius est· Vnde hec cōscientia tie · Et ꝯscius cia ciū·& ꝓp̄rie in malo· Descio cis·cire·i·obliuioni tradere·nescire· Nescio cis·ex nō & scio cōponiť·vn̄ nesciꝰ cia·ciū· Prescio cis·i·ante scire · Vn̄ p̄scius cia ciū·& ꝯstruiť tā cū genitiuo ꝙ cū accusatiuo p̄sciꝰ· Scio & eiꝰ cōposita actiua sūt·ſm qđ scire accipiť pro cognoscere·sed ſm aliā significatōem neutra sunt· Vide in scientia·

Sciolus la lum·penultima correpta diciť a sciꝰ·i·aliquantulū sciens· Vl' vt dicit papias· Sciolꝰ sciētie simulator & peritie q̄ appetit videri & scire qđ quid aliꝰ sciat·aut qui sese scire ꝓfiteť oīa·aut etiā futura predicere·

Sciopodes· Sicut dicit augustinꝰ in sedecimo li· de ciuitate dei·ferunt esse gentē vbi singula crura in pedibꝰ habēt·nec poplicē flectūt·et sūt mirabil' celeritatis quos sciopodas vocāt·eo ꝙ ꝑ estum in terra iacētes resupini pedū vmbra se ꝓtegant· Isid̄ etiā in·xj·eth·dicit· Sciopodū gens ferť esse ī ethiopia a singulis cruribꝰ & celeritate mirabili·quos inde sciopodas greci vocāt·ꝙ ꝑ estū ī terra resupini iacētes pedū suoꝝ magnitudine adumbranť·

Sciphꝰ phi·calix maior poculū quo bibimꝰ scđm hug· vel ſm papiā· Sciphꝰ calix regiꝰ·qui & patera vocať vel fiala·& est s·p̄ma litera in hug·& in papia·nec debet s·in ꝓnunciatōne omnino taceri·nec omnino ꝓferri s·sȝ quasi medio modo·qꝛ s·ibi ꝯ̄tum ad sonū liquescit aliqualiter·

Scipio A cepi p̄terito diciť hec scipio onis·virga ꝯsulum·vel baculꝰ ad capiendū aptꝰ. Vnde & quidā romanꝰ dictꝰ est scipio·qꝛ baculꝰ & sustentamentū reipublice fuit·vel parentū suoꝝ· Et fuerunt duo scipiones·s·auus & nepos·

Sciroma·saxa diciť·

Scirosis Sciroma dicunť saxa·vn̄ hec scirosis·duricia in sensibꝰ sine dolore·

Scirpius pia piū·in scirpa est·

Scirpus A capio pis·diciť h̄ scirpꝰ pi·qꝛ carpat genꝰ iunci est·& est planus sine nodo·& inde scirpius pia piū·i·de scirpo existens· Exodi·ij· Fiscellā scirpiā·& cetera·

Sciscitor· A scio scis·fit scisco cis·inchoatiuū· Et a secunda eius ꝑsona subtracta s·& addita tor fit sciscitor taris·idē qđ scitari fre·irregulare est ſm formatōem·& ſm significatōeȝ Et dicit p̄scianꝰ in octauo libro · Notandū ꝙ scitor taris·& sciscitor taris·nata a p̄mitiuo actiuo deponētia sūt·& corripit penultimā sciscitor·

Sciscō scis·in sciscitor est·

Scisma A scindo dis·diciť hoc scisma matis·sic dictū q̄si a scissura animoꝝ· Eodē enim cultu eodem qꝫ ritu credit scismaticꝰ vt ceteri·solo ꝯgregationis delectať discidio· Vn̄ scismaticꝰ ca cum·id est·diuisus· Et hinc scismatico cas·i·scismata facere vel scisma·qđ et scismatizare diciť· Et pōt sic diffinire scisma· Scisma est illicitus ab vnitate seu ab vniuersitate dissensꝰ· Differt aūt scisma ab hēsi ſm quosdā sicut dispositio & habitꝰ· Primo enim differt scisma ab heresi·ſm quosdam qꝛ cū quid ab vnitate seu ab vniūsitate diuidiť & dissentit ·tūc etiā prima facie est scisma · Sȝ cū post tempꝰ ptinaciter adheserit sue secte·asserēs nō esse obediēdū romane ecclesie est heresis·& peccat in illo articlo fidei·s· Vnā sanctā ecclesiā catholicā· Itē oīs hereticꝰ est scismaticꝰ·& nō ecōuerso·

Scissura scissure·id est diuisio·separatio·a scindo scindis diciť·

Scitalis A scio scis diciť hec scitalis lis·quidā serpens·qui solꝰ cū om̄es serpētes pellē suā deponūt in estate·ipse deponit suā in hieme·vn̄ & sic dicta est·qꝛ scientior est alijs deponēdo pellē·cū eam deponit in hieme sine lesione· Vel diciť scitalis a scile Vel a scele qđ est lux· Vnde scitalis q̄si lucēs·qꝛ lucens & noua efficiať deposita pelle·vel qꝛ tāta prefulget varietate tergi sui·vt notaꝝ gratia aspiciētes retardat·& qꝛ reptādo pigra est·quos assequi nō valet miraculo sui stupētes capit · Vn̄ lucanꝰ ī nono · Et scitalis sparsis etiā nūc sola pruinis · Et corripit penultimam·

Scithe·dicti sūt a quodam milite persico qui scithas ab eis diuisit scitha cognominato·vnđ hec scithia thie·eoꝝ regio·vn̄ h̄ & hec scitha the·gentile Et scithicus ca cum·

Scithipolis·opidū est qđdam scithie·

Scitor A scio scis·scitu·sup·v·ꝯuersa in o·& assumpta r·fit scitor taris·verbū depo·i·inquirere·inuestigare·interrogare·querere·scrutari· Et ē frequentatm̄ irregulare ſm formatōeȝ & ſm significationem·vide in sciscitor·

Scitū· A scio scis·diciť h̄ scitꝰ tus·tui·i·scientia vel cognitio· Et hoc scitū·i·decretū·statutum·vel

indictũ· Vnde hoc plebiscitũ ·Et scitus ta tũ·id ē
sapiens· vnde scite aduerbiũ·i·sapienter·Et p com
positõez pscitꝰ ta tũ·i·pfecte scitꝰ·& inscitꝰ ta tũ
id est·insipiens· vñ hec inscitia tie·i·insipientia· vl'
ignorãtia·vide in inscitia·

Scius A scio scis·dicit̃ sciꝰ cia ciũ·i·sciens·sapiẽs
Et p cõpositõez inscius inscia·insciũ·i·nesciens·

Scobo·A scobs bis·dicit̃ scobo bis·bi·bitũ·bere
id est·mũdare·& ꝓprie domũ·

Scobs A scobo bis·dicit̃ hec scobs bis·ferrum
quo ligna planant̃·vel purgamentũ domꝰ·vnde
quidã· Vilia scoba leuat·scobs bis·aspa tollit.

Scola grece latine dicit̃ vacatio·qꝛ ibi vacamus·
Et in singulari cũ dicimus·Magnã scolã habeo·de
loco intelligit̃·Cũ vo dicit̃ in plurali·Magnas sco
las habeo·de scolaribꝰ intelligit̃·q̃si multos scola
res habeo·vñ scolasticꝰ ca cũ·i·ad scolas vl' ad sco
lares ptinens·vel assiduꝰ·vel frequẽs in scola Et
h & hec scolaris & hoc re·ad scolã vel ad scolas p
tinens Et substãtiue sepe ponit̃ tñ in cõmuni gñe
ꝓ scolaribꝰ·vñ h & hec scolaris·huiꝰ laris·Et fa
cit ablatiuũ tñ in i·sicut cardinalis·Silr̃ & qõlibꝫ
nomẽ gentile vel patriũ desinens ĩ is·facit ablatiñ
in i·tñ·vt bononiẽsi·ianuẽsi·vide in dacus·

Scopa pe·in scopo pis·est·

Scopetũ A scopa dicit̃ hoc scopetũ ti·penl'·ꝓd·
locus vbi abundãt scope

Scopeus pea peũ·in scopo pis·vide·

Scopin grece latine dicit̃ intendere vl' speculari

Scopo A scobo bis·qd̃ est domũ mũdare·& mu
tato b·in p·dicit̃ scopo pis·scopui·scopere·& carꝫ
sup·ꝭm vsũ·deberet tñ facere scopitũ·Et est sco-
pere·mũdare·purgare·& ꝓprie domuꝫ·Trãsumit̃
etiã ad alia·vñ ꝓpheta·Scopebã spiritũ meũ·vnd̃
hec scopa pe·quedã arbustula·& scopa etiã ē illud
cũ quo domꝰ purgat̃·& fit sepe ex scopa arbore·
Vñ in euãgelio·Inuenit eã scopis mundatã & or-
natã·Vñ hec scopula le·dimi·& hinc scopulosꝰ sa
sum·i·scopulis plenꝰ·qd̃ & scoposus sa sũ·dicit̃·
Itẽ a scopa dicit̃ scopeꝰ pea um·i·de scopis exñs
& scopinꝰ na nũ·& scopo pas·paui·id ē·purgare
verberare·

Scopula le·dimminitiuũ parua scopa·

Scopulosus scopulosa sum·in scopo pis·est &
in scopulus·

Scopulꝰ a scopin dicit̃ h scopulꝰ li·pnl'·correp·
·i·arduũ saxũ·ardua & p̃rupta rupes apta ad spe
culandũ·vel qꝛ facile inde possumꝰ speculari·vel
qꝛ a longe videt̃ talis locꝰ·vnde scopulosus sa sũ·
id est·plenꝰ & abundãs scopulis·& cõparat̃.

Scoria·ab excoquo quis·dicit̃ hec scoria rie pur
gamentũ & sordes metallorꝫ·qꝛ de ferro excoquit̃
vel dicit̃ scoria ab excoquẽdo vel excutiẽdo·qꝛ qñ
excoquunt̃ metalla tũc sordes cadũt & excutiunt̃·
vnde esaie·i·capl'o·Argentũ tuũ versũ est in scori
am·Itẽ scoria rie·est suffocatio vesice·ita vt vrina
deneget̃ vel ventris officium·vel tumor in pectine
reperiatur·

Scorio onis·mas·ge·dicit̃ stultꝰ·stolidus·fatuꝰ
& deriuat̃ a scoria·

Scorpio·Scorte qd̃ est dulce cõponit̃ cum poio·
qd̃ est fingo·& dicit̃ h scorpiꝰ pij·& hic scorpio
onis·qddaꝫ aĩal venenosũ·& dicit̃ scorpio q̃si scor
te poio·qꝛ ab anteriori pte fingit blandicies·sed a
posteriori pungit·Capite em̃ blandit̃·sꝫ cauda pũ-
git·Vel dicit̃ scorpius ab arcu·vel ab arpe qd̃ est
incuruatꝰ gladius·Inde scorpio·qꝛ cauda figat·vl'
arcuata ea venena diffũdat·vñ scorpio dicit̃ q̃daꝫ
piscis vl' vermis·qꝛ ledit dũ manu tollit̃·Scorpio
etiã dicit̃ sagitta venenata·arcu vl' tormẽtis excus
sa·que dũ ad hominẽ puenit·virꝰ qd̃ habet infũdit
Vnde scorpio dicta est·Itẽ scorpio est genꝰ dupli
cis flagelli·vl' magni fustes·Itẽ scorpio est qddam
signũ ĩ celo·in qd̃ ꝭm poetas scorpio aĩal fuit trãs
latũ. Vel qꝛ cũ sol est in scorpione p̃mos sentimus
frigoris aculeos ꝭm hug'·Vñ versus·Scorpius est
signũ·vermisqꝫ·sagitta·flagellũ ¶ Magister autem
in historijs sup illud regum ca·xij·Pater meꝰ ceci
dit vos flagellis·ego aũt cedã vos scorpionibꝰ·sic
dicit·Scorpio est rubꝰ aculeatꝰ·vel flagellum vir
garũ nodosũ vel scutica·habẽs in sũmitate glãdes
plũbeas·Itẽ scias q̃ si virga nodosa vel aculeata
est·scorpio d̃r recte·qꝛ acuto vulnere in corpꝰ in-
figit̃·vt dicã in virga·

Scorpitis·A scorpione dicit̃ hec scorpitis·huius
scorpitis·quedam gemma scorpionem & colore &
effigie referẽs·

Scortator toris·in scortũ vide·

Scorte grece latine dicit̃ dulce·

Scortes tis·fe·ge·pellis arietis·

Scortor taris·in scortum vide·

Scortulũ li·dimi·paruũ scortum·

Scortũ A scortes pelle arietis deriuat̃ hoc scortũ
ti·i·meretrix·q̃ apud grecos scita vocat̃·& dicit̃
sic·qꝛ d̃fricat̃ pelles quibꝰ corruptela fit·Vl' scor
tes dicit̃ a scorte greco·qd̃ est dulce·Inde scortum
qꝛ dulce est·Iob·xxxj·Scortũ sit alteriꝰ vxor mea·
Vñ scortor taris·i·meretricari·Vñ scortator &
scortatorius ria riũ··& hoc scortatoriũ rij·lupanã
domꝰ scortantiũ·Et est scortor depoñ·cũ suis cõ
positis siqua habet·

Scotomia·A scuta qd̃ est rotũda forma·dicitur
hec scotomia mie·& accepit nomẽ ab accidenti·qꝛ
repentinas tenebras ingerat oculis cum vertigine
capitis·Vñ scotomicꝰ ca cũ·talem infirmitatẽ pa
tiens·

Screa scree·fe·ge·pituita·stercꝰ·
spurcicia q̃ p os ꝓijcit̃·Vñ screo screas·i·scream
ꝓijcere·Vnde quidã·Iactãs sputa screat·res deꝰ
ipse creat·Et cõponit̃ cũ ex & dicit̃ excreo as·i·
extra screare·& scream eijcere·Et est neutrꝫ screo
cũ suis cõpositis·

Screo as·in screa vide·

Scriba be·in scbo bis·vide

Scribo bis·psi·ptũ·bere·i·cõponere literarꝫ figu
ras·Vel scribere est figuris visibilibꝰ ante inuẽtis
& vsitatis aliqd repñsentare·Scribo ɔponit̃ cũ ad
& dicit̃ ascribo bis·abiecta d·i·asserere·addicere·
deputare·destinare·Abscribo bis·i·a scriptura re
mouere·delere·Cõscribo bis·i·simul scribere·Vñ
patres ɔscripti dicebãt̃·quorꝫ noĩa silr̃ ĩ enea tabula
aureis literis scp̃ta erant ꝓpter maiestatẽ & perpe
tuitatem imperij insinuandã·Nihil est em̃ pennius
ere·Circumscbo bis·id est·c̃ca scribere·cingere·cir
cũire·ɔcludere·includere·vel stringere·vel remo
uere·Vnde circumscriptꝰ ta tum·Describo bis·i·
deorsum vel valde scribere·vel a scriptura remo
uere·vel scp̃turam delere·Inscribo bis·id est·iniun
gere deputare vel imp̃mere vel intus scbere Inter
scribo bis·id est·inter aliqua scribere interponere
vel de medio scripture aliquid auferre Perscribo
bis id est pfecte scribere Prescribo bis·i·ante scri
bere·p̃dicere·p̃struere·vel ab aliquo spacio tempo
ris aliquid possidendo adquirere·Vnde hec p̃scri
ptio onis·Proscribo bis·de quo in suo loco habes

Rescribo bis·i·iteꝝ vel retro circa scriptū scribere
Qui primo mittit epistolam scribit·Qui remittit
rescribit·Sbscribo subscribis·psi·ptū·i·parum vl'
post·vel sbtus scribere·Trāscribo bis·i·vltra scri
bere vel ꝑscribere·Scribo & eius cōposita actiua
sūt·& faciūt ꝑteritū in psi·& supinū in ptū·& ꝓ
ducūt hāc sillabā scri·¶De ꝑdictis significatōibꝰ
nota versꝰ Exulat a patria sine spe reditusqꝫ reiqꝫ
Quisqꝫ religatꝰ sua cū remeabit habebit·Amittit
ꝓscriptus opes nō posse reuerti·Inscriptꝰ manet
in patria·sꝫ re spoliatꝰ·Ascribit iactans·describit
rem manifestās·Inscribit signās·ꝓscribit crimina
damnās·¶Quare aūt scripsi scriptū scriptor scri
banť p p·cū scribo scribiť p b·dixi in nubo bis·Itē
nota versus de scribo bis·maxime ſm theologum
Scribo·dispono·memoroqꝫ·vel infero traho·Scri
bo repꝛsentans scripto vel grāmata formās·Verbi
gratia·Scribere idē est qđ disponere·seu ꝑordina
re·Vn̄ in exodo ca·xxxij·Aut dele me de libro tuo
quē scripsisti·i·in quo ad vitā eternā me disposui
sti vel ꝑordinasti·Et est sensꝰ·si nō deles me dimit
te eis·Scribi aūt vel deleri de libro vite diciť quis
dupliciter·vel ſm ꝑscientiā·vel ſm ꝑsentē iusticiā
Et diciť deꝰ aliquē de libro vite delere·inq̄ntum p
mittit eū a iusticia excidere p peccatū·Et differt li
ber vite a sciētia dei q̄ est de temporalibꝰ & etnis
a ꝑscientia q̄ est de bonis & malis.& etiā a ꝑdesti
natōe·qꝛ ꝑdestinatio ꝓprie de futuris est & ꝓuidē
tie directōez in finē importat·cū sit ꝓpositū mise=
rendi·Sꝫ liber vite simpliciť noticiā debitā impor
tat.& nō determinat aliqđ tempꝰ·vn̄ & scripti in
libro vite dicunť·& q̄ vitā habēt & q̄ habituri sūt
Itē scribere idē est qđ memorie cōmendare·vnde i
apoc·xiij·ca·Scribe beati mortui q̄ in dn̄o moriūť
Itē scribere idē est qđ inferre·Iob·xiij·Scribis em̄
cōtra me amaritudines·Itē scribere idē est qđ lr̄as
ꝓtrahere·vnde in hieremia·xxxvj·ca·Et ego scribe
bam in volumine atramēto·Itē scribere idē est qđ
scripto repꝛsentare·Vn̄ in ꝑsc·ꝑmo maio·Litera ē
vox indiuidua q̄ scribi pōt·Iteꝫ a scribo bis·diciť
scriba be·mas·ge·Et h̄ scriptor toris·& est scriba
nomē officij·vn̄ scribatꝰ tus·scribe officium vel di
gnitas·Sꝫ scriptor diciť q̄ frequenter vel assidue
scribit·vel q̄ peritiā habet scribēdi·Similiť qđlibet
verbale in or ꝯuenit alicui ex frequētia vel assidui
tate vel industria·vnde versꝰ·Denotat officiū scri
ptor·sꝫ scriba magistꝝ·vide in lector·

Scriptito tas·i·frequēter scribo·a scribo psi·ptū
ptu·v·in o ꝯuersa fit scripto tas·

Scrobs A scrofa diciť hec scrobs bis·id ē.fossa
maxime illa quā scrofe faciūt·vide supra in cops·

Scrofa fe·i·porca·& est nomē ficticiū·s·de ꝓpri
etate soni sūptuꝫ·vnde hec scrofula le·& hec scro
fella le·ambo dimi·Scrofula etiā dicunť quedam
apostemata q̄ solent nasci pueris circa collū·vnde
scrofulosus sa sū·& scrofulatꝰ ta tū·plenꝰ & abū
dans scrofulis·& corꝛ·fu·

Scrofina A scrobs diciť hec scrofina ne·quoddā
instrumentū carpētarij·qꝛ herendo scrobē faciat·

Scrofula·in scrofa vide·

Scropulosus sa sum·in scrupus vide·

Scrupeus pea peū·in scrupꝰ est·

Scrupulus li·in scrupus est·

Scrupus A scrutor taris·diciť hic scrupus pi·la
pis paruus & asper q̄ sepe sub talo iacēs in calcia
mento multū ledit & offendit·& ꝓpter hoc eum
multū scrutari cogimur·cui ꝯtrariꝰ est calculꝰ·Et
inde h̄ scrupulꝰ li·dimi·penl'·corꝛ·Et h̄ scrupꝰ vl'
scrupulꝰ diciť qđdam pondꝰ sex siliquaꝝ pondere
ꝯstans·& p similitudinē scrupꝰ vel scrupulꝰ diciť
molestia·solicitudo·anxietas·& dubietas animi·
remorsus ꝯscientie·vnde in ꝑmo regū·xxv·ca·Nō
erit tibi hoc in singultū·& in scrupulū cordis·Iteꝫ
difficultas·subtilis q̄stio·Sicut em̄ scrupꝰ paruꝰ
est·sic subtilis q̄stio ꝑua est ad videndū·Et sicut
ille multū ledit.ita & sbtilis q̄stio multū ledit euꝫ
qui nō est ꝓmptus in discernēdo·Inq̄sitio em̄ & q̄
stio reꝝ subtiliū·multū solēt ledere·& a scrupꝰ dr
scrupeꝰ pea peū·Et scruposus sa sū·i·scrupis ple
nus & abundās & asper·anxiꝰ·durꝰ·difficilis·no
dosus.obscurꝰ·& cōparať scruposus sior sissimꝰ·
Vnde hec scruposītas tatis·Vn̄ scrupea·vel scru
pulosa saxa dicunť aspa·Itē a scrupulꝰ diciť scru
pulo las·i·solicitare molestare·Et scrupulosus sa·
sum·scrupulis plenꝰ & abundās·vel asper·anxiꝰ
dubiꝰ·difficilis·nodosꝰ·obscurꝰ·Et cōparať·Vn̄
hec scrupulositas·i.anxietas·difficultas·

Scrutabilis·in scrutor taris est·

Scrutiniū A scrutor taris·diciť hoc scrutiniū nij
id est·scrutatio vel q̄dquid q̄s scrutať interiꝰ de ali
qua re·Propheta Defecerūt scrutātes scrutinio·

Scrutor taris·tatus·sū·tari·i·inq̄rere·inuestigare
subtiliter inspicere·Vn̄ h̄ & hec scrutabilis & hoc
le·aptū vel habile ad scrutandū·Vnde scrutabili
ter aduerbiū·Et p cōpositōez inscrutabilis·Item a
scrutor diciť scrutabundꝰ da dū·i·ad scrutanduꝫ
habilis·vel scrutanti similis·Scrutor cōponiť Per
scrutor taris.i·ꝑfecte scrutari·Vnde ꝑscrutās tis
ꝑticipiū oīs gn̄is·i·ꝑfecte scrutans·Vnde in ꝑmo
mach·nj·ca·Perscrutās eos·Et est scrutor depo·
cū suis cōpositis·& corꝛ·hāc sillabā scru·& scribiť
sine c·in vltima sillaba·Vnde horatiꝰ epi·Arcanū
neqꝫ tu scrutaberis vlliꝰ vnq̄·

Scrutum A scrutor taris·diciť scrutum ti·vestis
paupuꝫ lacerata et detrita·Itē scruta dicūť exta·s·
tripe·qꝛ in extis scrutabanť futura vel sordes pur
gando·Vnde hora·epi·Vilia vendente tunicato
scruta popello·

Sculpo pis·psi·ptū·sculpere·i·celare·Vnde scul
ptim adū·& hec sculptura·& h̄ & hec sculptilis·
& hoc le·penl'·correpta·Et h̄ & hec sculptibilis &
hoc le·similiť vltima correpta·vnde sculptiliť adū·
Itē a sculpo pis diciť hoc sculptile lis·simulacꝝ in
formā & similitudinē alicuius sculptū·Et sculpto
tas·frequentatiuū·A quo sculptito tas·aliud fre
quētatiuū penul'·corꝛ·Sculpo actiuū est cū oībus
suis cōpositis.

Sculptile·in sculpo pis est·

Scurra·sequor cōponiť cū curia·& diciť h̄ scur
ra·leccator·vaniloquꝰ·Proprie diciť scurra q̄ seq̄
tur curiā gratia cibi·Vnde in secundo regū·vj·ca·
Et nudatꝰ est quasi si nudetur vnꝰ de scurris·Qꝛ
aūt diciť scurra q̄si scutellā radēs·ethimologia est
vnde h̄ & hec scurrilis & hoc le·penl'·ꝓdu·& per
gemminū r·Vnde scurriliter aduerbiū·& hec scur
rilitas tatis·leccacitas·turpitudo·turpis ludꝰ·lu
xuriosa verba·que vulgaliter dicunť barrizare·vn̄
paulꝰ ad eph·capitulo quīto·Scurrilitas q̄ ad reꝫ
nō ꝑtinet & diciť a stultis curialitas ⁊c·

Scurrilis in scurra vide & in nuga

Scurror A scurra diciť scurror raris·ratꝰ sum·i·
esse vel fieri scurrā·vel tale officiū exercere·disso
lute viuere·

Scus neutri generis indeclinabile·id est rotundū

vel rotunditas.
Scuta . in scutum est.
Scutella A scus vel scuta dicit̃ hec scutella . quia
rotunda est . vnde hec scutellula le . dim . Et scutel
larius ria riũ . & h̄ scutellari⁹ rij . qui facit vel vẽdit
scutellas. Et hoc scutellariũ rij . loc⁹ vel vas vbi re
ponuntur scutelle.
Scutica A scuta qḋ est forma rotunda . dicit̃ hec
scutica ce . pnl' . corr̃ . i . lorꝝ cũ quo verberant̃ pueri
ancille . serui . & d̃r sic ꝓpter rotunditatẽ corrigiarꝝ
Scutiger ra rũ . penul' . corr̃ . id est gerens scutum
Et cõponit̃ a scutũ & gero ris . Et inuenit̃ substan
tiue in quolibet genere.
Scutra tre . vas qḋdam est . Et a scus . vel a scuta
dicit̃ . & enumerãt̃ scutre in tercio regũ . vij . ca . In
ter vtensilia tẽpli . altaris uasa . s . eq̃lis amplitudinis
in ore & in ꝓfundo ad calefaciendũ.
Scutula A scuta qḋ est forma rotunda . dicit̃ hec
scutula le . monile rotundũ ex auro vel argento Vñ
in p̃mo macha . ca . iij . Ornauerũt faciẽ tẽpli coro
nis aureis & scutulis . & corr̃ . tu . Vñ scutulat⁹ ta
tũ . scutula ornat⁹ vel scutulã possidẽs . vl' qḋ habꝫ
in se orbes in similitudinẽ scutularꝝ . sicut quedã ve
stes . & quedã aĩalia Vnde & scutulat⁹ dicit̃ equ⁹
ꝓpter orbes quos habet candidos int̃ purpureos.
Vñ hec scutulata te . vel hoc scutulatũ dicit̃ indu=
mentũ qḋdam p̃ciosũ . & est ꝓprie vestis q̃ habꝫ in
se quosdã orbes vel circulos . sicut patet in quibus
dam pannis sericis . Vñ ezechielis . xxvij . Gemmam
purpureã & scutulata ꝓposuerũt in mercato tuo .
Itẽ inuenit̃ hoc scutulũ . pluralit̃ hec scutula dimi .
id est . paruum scutũ.
Scutulat⁹ ta tũ . in scutula est.
Scutũ A scus qḋ est rotundũ . dicit̃ hec scuta te .
forma rotũda Et a scuta dicit̃ hoc scutũ ti . qꝛ rotũ
dum solebat esse . Vel scutũ dicit̃ ab excutio tis .
qꝛ a se excutiat & eijciat ictũ telorꝝ . vñ hoc scutu=
lum scutuli dimi . Et scutat⁹ ta tũ . i . scutũ habens
vel scuto armat⁹ . vel instruct⁹ . Et scutarius rij .
qui facit scuta.

Se est p̃positio & inuenit̃ solũ ꝑ cõpositio
nem . Sex em̃ sũt p̃positiões q̃ nõ inueniũ
tur nisi in cõpositiõe . s . dis . di . re . se . an . cõ
Et signat aliq̃n se . sine . vt segnis . q̃si sine igne . Et
sedul⁹ . sine dolo . Aliq̃n seorsũ . vt seduco q̃si seor
sũ duco . Itẽ se est ꝓnomẽ & geminat̃ sese.
Sebast⁹ . i . august⁹ mẽsis . Greco em̃ sermone seba
stus tm̃ valet q̃tum august⁹ . Vñ sebastia nũc dici
tur quedã ciuitas q̃ olim dicebat̃ augusta ab augu
Sebibo bis . i . seorsũ bibo . a se & bibo sto .
cõponit̃ . & corr̃ . bi . vbiqꝫ .
Sebum bi . a sus d̃r hoc sebũ bi . qḋ modo dicitur
vulgo sepũ pi . i . adeps . pinguedo . anxugia . Et d̃r
sic . a sue q̃si suenũ . qꝛ plus pinguedinis habet illud
animal q̃ꝫ aliud.
Secedo A se p̃positõe & cedo dis . componit̃ sece
do dis . cessi sum . i . seorsum cedere . separari . & pro
ducit ce sillabã.
Secenti . te . ta . a sex & centũ cõponit̃ . & abijcit̃ x
& dicit̃ secẽti . vel mutat̃ in s . secundũ quosdã . &
dicit̃ sescenti te ta.
Secerno A se p̃positõne & cerno cõponit̃ secer
no nis . i . sepo . Et differt a discerno nis . Discernit
qui in duas ptes diuidit . Secernit q̃ ex multis ali=
quid seorsum eligit.
Secessus A secedo dis . dicit̃ h̄ secess⁹ sus . loc⁹
secretus . quasi sine accessu.

Secius . i . aliter . deriuat̃ a sec⁹ ꝑ cõparatõez . sicut
dicit hug̃ . Itẽ pap̃ . Seci⁹ . i . aliter . a sec⁹ compatiuũ .
Magister aũt bene dicit . E ante c . breuiat̃ vt echi
nus piscis . & post pauca subdit . quidã v̇o excipi
unt secius . qḋ dicũt deriuari a sec⁹ . ꝓpter illũ ver
sũ virgilij . Protrahit instanter nõ secius ac rotat
ensem . Nos aũt dicim⁹ q̃ꝫ seci⁹ nichil est . imo in il
lo versu debet dici segni⁹.
Seclum cli . in seculũ vide.
Secmentũ est fascia qua matrona fasciat caput .
Iuuenalis in satira secunda libri primi . Secmen
ta & longos habit⁹ & flamea sũpsit.
Seco cas . secui sectũ Vñ sectim adubium . Et h̄
& hec sectilis & hoc le . ad secandũ habile . vel qḋ
leuiter secari & scindi potest . & corr̃ . penul' . Seco
cõponit̃ Abseco cas . cui . absectũ . i . secãdo diuidẽ
separe . abrumpe . Conseco cas . i . simul secare . Disse
co cas . i . diũsis modis secare . dirumpe . cruciare Et
ex eisdẽ cõponit̃ dissicio cis . Execo cas . cui . i . extra
vel valde secare . Interseco cas . i . inter aliq̃ secare .
Inseco cas . i . intro vel valde secare . Proseco cas . i .
ꝓcul vel ante secare . Preseco cas . i . p̃ alijs secare .
Reseco cas . i . abscindere . Seco & ei⁹ cõposita acti
ua sũt & corr̃ . hãc sillabã se . & faciũt p̃teritũ ĩ cui
& sup̃ . in sectũ . licet s̄m antiquos inueniat̃ secaui
secatũ . & in cõpositis similit̃ Vñ in aurora dicitur
Qui xp̄i gladio dogmata falsa secauit.
Secors . ie p̃positio cõponit̃ cũ cor et dicit̃ secors
dis g̃nis om̃is . i . ignauus stult⁹ . quasi seorsũ a cor
de . Vñ hec secordia die . i . ignauia.
Secretariũ rij . in secretũ vide.
Secretũ A secerno nis . dicit̃ secretus ta tũ . & se
cretim adubi . & hoc secretũ ti . & h̄ secretari⁹ rij .
& h° secretariũ rij . loc⁹ vbi dant̃ vel ꝯuant̃ secta
Secta A seco cas . dicit̃ hec secta cte . i . ꝓpositũ
in malo circa aliquã disciplinã . vt secta hereticorꝝ
qꝛ secti sũt & diuisi ab vnitate eccl'ie vel fidei . Se
cta etiã accipit̃ in bono . vt secta philosophorꝝ . &
tũc deriuat̃ a sequor q̃ris . qꝛ tũc sequenda est & te
nenda . ut secta apl'orꝝ . secta ꝓphetarꝝ Qꝛ aũt dicit̃
secta q̃si sequẽdo tenẽda vel sequẽda tenẽdo ethia
est . quidã tñ dicũt secta etiã in malo a sequendo .
Et est secta . habit⁹ animorꝝ & institutũ vel ꝓpo
sitũ in malo circa aliquã disciplinã . quã tenendo se
quunt̃ longe alia in religionis cultu opinãtes q̃ꝫ ce
teri . sꝫ p̃ualet qḋ prediximus.
Sectilis in seco cas est . & corr̃ . ti .
Sector ctaris . tat⁹ sũ . tari . est frequẽtatiuũ de se
quor queris . & debet formari secundũ regulam ab
hoc supino secutu v . in or . sꝫ ad differentiã secutor
qḋ est nomẽ . dicim⁹ sector ꝑ sincopã ꝓlatũ . Vnḋ
dicit p̃sci . in . viij . li . Sector ctaris differẽtie causa
puto ꝑ sincopã v . penultime ꝓlatũ . ne putet̃ nomẽ
si secutor dicerem⁹ . cũ sup̃ . p̃mitiui ei⁹ secutũ sit .
Raro tñ deriuatõnes huiuscemodi specierꝝ fiunt a
verbis desinentib⁹ in or . qꝛ videlicet fere oĩa descẽ
dunt a verbis actiuis & neutris . Sector cõponit̃
Assector ctaris . i . sequẽdo adipisci . assequi . Conse
ctor ctaris Vñ ꝯsectane⁹ nea neũ
Secularis i seculũ est . De vita seculariũ respectu
stat⁹ religiosorꝝ dixi ĩ ordo . Itẽ vide in cleric⁹ .
Seculũ A sequor ris . dicit̃ hoc seculũ . quasi spaci
um centũdecẽ annorꝝ . Licet etiã seculũ ponat̃ pro
vita . vel ꝓ quolibet spacio tp̄is aliquãtulũ longo
Et dicit̃ seculũ . qꝛ vnũ sequit̃ ad aliud . Vñ hoc se
clum li . ꝑ sincopã . Et h̄ & hec secularis & hoc re .
res seculi . vel ad seculũ ptinens . Vñ hec secl'aritas

tatis. & seculariter aduͦbium.
Secūda de. in secundus est.
Secudina. in secundus vide.
Secundꝰ da dū. nomē ordinale. & dicit᷑ a sequor queris. qꝛ statim seq̄tur post primū. Et secūdꝰ da. dū. i. ꝓsper & bonꝰ. a seq̄ndo qꝛ q̄ secūda sunt de ꝓpe sequunt᷑. Vñ & secūda dicit᷑ fortuna ꝓspera. quia ꝓpe nos sequit᷑ & iuxta nos est. sicut aduersa opposita est & recedēs. Q aūt dicit᷑ secundus. q̄si secꝰ pedes etħia est. Et hinc secūdo das. i. ꝓspera ri. ꝓspeꝝ facere vel secūdo loco seq̄. & est actiuū Et cōponit᷑. obsecundo das. i. obedire. obtꝑare. & est neutꝝ. q̄si in oībus suis significatōībꝰ secūdare Itē hoc nomē ꝫm. ponit᷑ loco aduͦbij loci. vel q̄litatis. vel potiꝰ similitudinis. Cū dicit᷑ ꝫm lucam. vbi greci dicūt cata lucā. Itē sicut dicit᷑ in. iij. s̄n̄iarum Secundū multiplicē habet ratōēꝫ. Aliq̄n aūt exprimit ꝯditōēꝫ vel ꝓprietatē nature diuine vel hūane substātie. Aliq̄n vnitatē ꝑsone. aliq̄n notat habitū aliquādo causā. Exēpla p̄dictoꝝ quattuor possunt esse ista. Secundū. notat ꝯditionē. siue ꝓprietatem quādo ponit᷑ cū dictōe signāte alterā naturam in xp̄o. & sequit᷑ aliq̄d qd̄ ꝓpriū est illi nature. vt cuꝫ dicit᷑. Christꝰ ꝫm qd̄ deꝰ bonus est vel misericors. vel Christꝰ ꝫm qd̄ deꝰ. est eternꝰ vel increatꝰ. vel creator & hm̄ōi q̄ ꝯnotāt ꝓprietates soli deo ꝯuenientes. Et ab altera ꝑte cū natura humana oppositū infert ꝓprietates ꝯsequētes illā. vt Christus ꝫm qd̄ est homo risibilis. vel aīal ꝑceptibile disciplime vel rationalis corporeꝰ. mortalis. & ꝯsimilia. Iteꝫ secundū aliquādo notat vnitatē vel vnionē ꝑsone & hoc specialit᷑ in xp̄o vt cū dicit᷑ Christus ꝫm qd̄ homo creauit stellas. ꝫm qd̄ homo est deus vel dei filiꝰ. Itē ꝫm qd̄ homo deꝰ mortuꝰ est in cruce. Ibi eñ nō notat ꝙ ex forma eiꝰ cui adiūgit᷑ possit inferri illud p̄dicatū. sꝫ potiꝰ qd̄ in virtute vnionis. facte in ypostasi talia p̄dicata attribuunt᷑ s̄biecto Hic tamē nota ꝙ hm̄ōi locutōēs absoluerūt. si tñ forte inueniant᷑ in dictis sāctoꝝ sūt sustinende & exponēde. vt Christꝰ ꝫm qd̄ homo est deꝰ vel dei filiꝰ. i. ipse q̄ est homo & deꝰ vel dei filiꝰ. Si autē addat᷑ ibi ꝓnomē demonstratīm ita ꝙ replicet᷑ suppositū hoīs. erit locutio vera. & nō solū sustinenda. sꝫ etiā extendenda. vt dicat᷑ Xp̄s ꝫm qd̄ iste hō est deꝰ. vel dei filiꝰ vel ꝑsona. De hoc dixi ī ꝑsona Itē ꝫm notat aliquādo habitū. ut xp̄s ꝫm qd̄ homo fuit calciatꝰ. vestitꝰ. & hm̄ōi. qꝛ hm̄ōi habitꝰ ꝯuenit ei gratia hominis. & nō gratia dei. vel in alia significatōe habitꝰ. ut xp̄s secundū quod homo fuit sanꝰ. formosꝰ p̄ filijs hoīm. & sic de alijs. qꝛ habē multis modis dicit᷑ secundū oīa illa q̄ nobis adueniūt vt habeamꝰ ea. Aliquādo secundū notat cām & pōt notare q̄druplicē causā. s. efficientē. vt cuꝫ dicit᷑ Christꝰ secundū qd̄ hō fuit meruit sibi & nobis. Formalē vt xp̄s secundū quod hō fuit ratōnalis. secundū quod hō est aliq̄d. i. hūanitate ē aliq̄d qd̄ hō. Materialē ex qua. vt Xp̄s secundū quod hō ꝯstat ex corꝑe & aīa. In qua vt Xp̄s secūdū quod hō passꝰ est. Finalē vt Xp̄s secundū quod hō est finis oīm creaturaꝝ. vel dignissima creaturaꝝ. vel secundū quod hō venit ꝓpter nos. ex parte aūt potest notare causā efficientē. vt Xp̄s secundū quod deꝰ habet potestatē ponēdi aīam suā & iteꝝ sumēdi eā. Itē secundū notat q̄si formalē causā. cū dicit᷑ Xp̄s secundū quod deꝰ est suppositū nat᷑e diuine Xp̄s secundū quod deꝰ est aliq̄d. i. diuinitate que est q̄si forma ē aliq̄d. qꝛ quasi formalit᷑ deus deitate est deꝰ. Materialē aūt causā. vel quasi materialē ñ notat. qꝛ diuinitas nō est dicēda materia. nec quasi materia. qꝛ materia imꝑfecta est. & quod materie simile est imꝑfectū est. Finaleꝫ aūt causā notat secundū. cū dicit᷑ Xp̄s secundum quod deꝰ est ad quē oīa referunt᷑. vel ꝓpter quē fiūt & sūt oīa. Iteꝫ a sequor dicit᷑ hec secūda secūde. i. folliculꝰ in quo puer inuoluit᷑ in ventre matris. & q̄ simul cū infante nascit᷑. & seq̄tur eū & egredit᷑. Itē secūda secūde dicit᷑ quidā vicꝰ in hierl'm. de quo habet᷑ in. ij. regū. Qui habitabat in hierl'm in secūda. Papi. vͦo dicit sic. Secūda. ꝓspera. abūdans. felix. beata. Secūde dicunt᷑ folliculi q̄ simul cū infāte nascunt᷑. dc̄e sic. qꝛ cū infās egredit᷑ eū sequunt᷑. Mac. etiam de viribꝰ herbaꝝ dicit. Istas pelliculas medici dixere secūdas. In deutrono. aūt. xxviij. dicit᷑. Et illuuie secūdaꝝ. Inuenit᷑ etiā ibi secūdinaꝝ. sꝫ meliꝰ dicit᷑ secūdaꝝ. pōt tñ deriuari a secūda secūde. Secundinus na nū. i. ꝑtinēs ad secūdā. vel res secūde. & ꝓducit di. vñ bernhardꝰ. Tunica tua fuit pellis secūdina. & ꝓducit di. secūdina

Securicula cule. dimi. ꝑua securis. Securis a seco cas dicit᷑ hec securis. huiꝰ securis. qꝛ secat. Vel securis dicit᷑ quasi succuris. qꝛ ea arbores succidāt᷑. vel securis quasi semicuris. Ex vna eñ ꝑte acuta ē. & ex altera fossoria. & inde hec securicula le. dimi. & inde securicularīꝰ. q̄ securē defert. & desinit accusatiuꝰ singularis de securis ī em. & in im. & ablatiuus in e. & in i. & actūs pl'is in es. & ī is. secures vel securis. & corꝛ. primā. sꝫ securꝰ eā ꝓducit. vñ quidā. Rebꝰ securis est sepe minata securis.

Securꝰ. se p̄positio cōponit᷑ cū cura. & dicit᷑ securus ra rū. quasi seorsū a cura. quod compat᷑ securꝰ rior. simus. vnde secure rius rissime. aduerbiuꝫ. & hec securitas tatis. & securo ras. verbū actiuū. secundū hug. Papias vͦo dicit. Securꝰ nō dubitans firmꝰ. munitꝰ. Securꝰ dicit᷑ quasi sine cura. i. frigidus. ꝑ quod inutile accipit᷑. Et ponit᷑ differētia inter secuꝝ & tutū. Vnde in greci. dicit᷑. Est hō securus a cura quaqꝫ remotꝰ. Sꝫ vir in agminibꝰ ꝯfidēs est hō tutꝰ. Et vide. qꝛ quidā voluerūt dicere securiter. ꝓ secure. sed imꝓprie. vnde versus. Assere secure. securiter penitꝰ vre. & vt dixi in pax. In mūdo isto nō inuenit᷑ securitas.

Secꝰ. a se p̄positōe deriuat᷑ secꝰ. p̄positio seruiēs actīo casui. vt secꝰ petꝝ. i. iuxta petꝝ. Potest etiam esse aduͦbiū. & est secꝰ idē quod al'r vel alias. vl' ꝓpe. vel iuxta. & secūdū quosdā idē dicit᷑ seciꝰ. & ponunt᷑ in greci. tales versꝰ. Dic secꝰ esse al'r iuxta qꝫ localit᷑ vnū Dices. ast aliud tu dices q̄litatiue.

Secutꝰ ta tū. ꝑticipiū de sequor. scribit᷑ ꝑ c. licet sequor scribat᷑ ꝑ q. Nā vt dicit p̄sc. in. x. li. Verba desinētia in quor. mutāt eā in cu. & sumētia tū. faciūt sup̄. vt loquor locutū. sequor secutū

Sed. ꝯiunctio est aduͦsatiua. & debet scribi ꝑ d. antiq̄ eñ dicebāt sedū. ꝓ sed. Nos vͦo duas literas vltimas abscindimꝰ. & dicimꝰ sed ꝑ apocopā.

Sedatꝰ. in sedeo sedas vide.

Sedecies. i. sedecim vicibꝰ & dicit᷑ a sedecim.

Sedecim. cōponit᷑ a sex & decē. et dicit᷑ sedecim. vel sesdecim. vt. x. abijciat᷑ vel mutet᷑ in s. vnde sedenarius ria riū. secundū hug.

Sedenim. vna ꝑs. vel loco viniꝰ ꝑtis est. Vnde in versibꝰ sibille legit᷑. Sanctoꝝ sedenim cuncte lux libera carni. Itē in secūdo machabeoꝝ. ca. vij. dicit᷑ Sedenim mūdi creator. ꝛc̄.

Sedeo sedes. sedi. sessum. Inde hec sessio onis. et

hec sedes dis. & ꝓducit se. licet sedeo des. eā corr.
q2 tenet naturā hui9 p̄teriti sedi. vñ versus. Dū su
per alta sedes casū p̄bet tibi sedes. Propheta. Illic
sederūt sedes in iudicio. Sedes nō est vni9 tantū.
sed multoꝝ. sed soliū & thron9 vnius tantum. Itē
sedes in singulari numero ꝓprie est regni. qd̓ gre-
ce thronos dicit̄. & idē nos dici9 soliū. Sbsellia
v̓o ceteroꝝ. q̄si subsedia. Cathedre doctoꝝ. & a se
des dicit̄ hec sedecula le. dimi. & hoc sedile lis. Itē
a sedeo des. dicit̄ sido dis. idē qd̓ sedeo. & caret p̄-
teritis & sup̄. s3 mutuat̄ ea a sedeo des. & ponitur
aliqñ sedere ꝓ placere. vt hoc nomē sedet mihi. Et
componit̄ sedeo. absideo absides. i. distare. cessare
in diuersas p̄tes sedere. dissimile esse. Assideo des.
id est. iuxta sedere Et assidere. i. cōparari. assimila-
ri. & assidere. i. simile esse. In p̄ma significatōe cō
struit̄ cū datiuo & accusatiuo in eodē sensu vt as
sideo te & assideo tibi. Cōsideo des. & ꝯsido sidis
id est. simul sedere. Vñ h̄ ꝯsess9 sus. Et cōsesco cis
quasi inchoatm̄ ꝓ ꝯsidesco. i. sepe sedē. Circūsideo
sides. Dissideo des. i. discordare. discōuenire. vel
in diūsa p̄te sedere. Vñ dissidēs dētis. Et dissiden
ter aduerbi. & hec dissidētia. Dessideo des. i. deor
sū sedere a ꝓposito resistere. pigrere. vñ desidesco
inchoa. Insideo des. & insido dis. i. sedere. Insideo
equo. s3 insido equū dicim9. Itē insidere. q̄si cōtra
ad decipiendū vel capiendū sedē. Presideo des. i.
sup aliquos sedere. & p̄esse. & defēdere. Persideo
des. i. p̄fecte sedere. Possideo des. est cōpositū a p̄
vel post & sedeo. Obsideo des. & obsido sidis. i.
circa sedere. & cingere. vndiq3 circūdare. & ꝓprie
expugnādi causa. vñ hec obsidio onis. Resideo des
id est. pigrere. q̄si retro sedere. remanere. retro mo
rari. vñ residesco scis. inchoa. Sbsideo des. & sbsi
do dis. i. subt9 sedere. & inferi9 esse. Ouidi9. Iussit
& extēdit campos sbsidere valles. Supsideo. i. se
dere sup. & dimittere. Et ꝯstruit̄ cū datiuo & ab
latiuo. vt supsideo huic rei. & hac re. Sedeo & si
do in significatōe nō differūt. s3 nec cōposita eoꝝ.
sed in t̄pe differūt. q2 sedeo corr. p̄mā3 in p̄senti. s3
sido eā ꝓducit. vñ cōposita a sido ꝓducūt hāc sil.
si. s3 cōposita a sedeo corr. eandē in p̄senti. Oīa em̄
cōposita a sedeo. mutāt e. simplicis in i. in p̄senti ꝙ
uis quidā velint dicere supsedeo. qd̓ nō credim9 be
ne dici si sit dictio cōposita. Itē sido & ei9 cōposi
ta carent p̄teritis & sup̄. s3 mutuant̄ ea a sedeo. &
ei9 cōpositis. Sedeo & ei9 cōposita neutra sūt. p̄t
assideo ꝓ iuxta sedere. circūsideo. possideo. ꝯsideo
& obsideo q̄ sūt āctiua. Assideo tñ ꝓ iuxta sedere
qñ cū datiuo ꝯstruit̄. neutꝝ est. cū accusatiuo v̓o
est actiuū. Gñale quidē est. si aliqd̓ verbū in eodē
sensu ꝯstruit̄ p̄ se nūc cū actō nūc cū datiuo Si cū
actīo ꝯstruit̄ est actiuū. Si cū datiuo est neutru3.
Vñ bñdico tibi. maledico tibi. assideo tibi. neutra
sūt. s3 benedico te. maledico te. assideo te. actīa sūt
& hoc respiciēs p̄sc̄. dicit qñq3 ꝙ maledico & bñ
dico neutra sūt. quādoq3 v̓o dicit ꝙ sint actiua. se
cundū hug̓. Et vt dicit p̄sc̄. sedeo sedi. debuit facē
sesū di. in sū ꝯuersa. s3 facit sessū. geminata s. ne si
diceret̄ sesū. due p̄tes viderent̄. Itē dicit in. x. li. ꝙ
a sedeo cōposita ꝙuis in p̄senti e. in i. ꝯuertāt. tam̄
eandē e. ꝓductā seruāt in p̄terito. Ex hoc patet ꝙ
dici debet ꝯsidere in infinitīo. & scias ꝙ sedes. qñ
venit a sedo das. ꝓdu. se. sed quādo venit a sedeo
tūc corr. se. Quidā tamē dicūt. Est hoīs sedeo. sidē
fert̄ auis. s3 hec ꝓprietas ñ s̄uat̄ gñalit̄ ab autorib9

Sedi est p̄teritū ō sedeo. & ō sido vt dixi ī sedeo

Sedicio. a sedeo des. d̓r hec sedicio onis i. dissen
sio ciuiū. sic dicta p̄ ꝯtrariū. q2 seorsū alij eunt ab
alijs. vel q2 sedēdo solēt machinari. alij dicūt ꝙ se
dicio est discordia & dissēsio animoꝝ quā greci di
astasim vocāt. vnde sediciosus sa sū. qui seditōem
facit. & discordiā gignit. & cōparat̄. ꝙ aūt d̓r sedi
tio q̄si seorsū itio. v̓l sedatio q̄si p̄ ꝯtrariū. ethia est
& corr. di. Vnde in auroza. De reditu species sedi
tionis erat vide in bellū.

Sedile a sedeo des. d̓r hoc sedile lis. penl̓. ꝓduc.
et sūt sedilia. loca in quib9 q̇s sedere possit. vnd̓ in
nj. regū. ca. x. Et due manus hinc atq3 inde tenētes
sedile.

Sedo A sedeo des. dicit̄ sedo das. daui. dare. da
tum. i. mulcere. trāquillare. lenire. cōpescere. & q̄
si sedētes & pacificos facere. & est actiuū cū omi
bus suis cōpositis. & ꝓducit se. s3 sedeo des. corr.
se. vnd̓ vers9 Que mea mēte sedet mētis mihi vul
nera sedet. Itē in auroza Non irā domini p̄sens bo
uis vltio sedat. Et a sedo dicit̄ sedat9 ta tū. & hēt
easdē significatōes quas & sedo das.

Sedtamē. i. at cōtra. aliqñ sūt due p̄tes. aliquādo
est dictio cōposita. et tūc grauat̄ ta. vel est quedā
irregularis vocū ꝯgeries. q̄ ponit̄ ꝓ vna dictione.

Seduco A se p̄pōsitōe & duco cis. cōponit̄ sedu
co cis. xi. ctū. seducere. i. decip̄e. quasi seorsū a bo
no ducere. Itē seducere dicit̄. seorsū ducere. sep̄aē
sicut fit quādo causa ꝯsiliādi aliq̇s ducit̄ extra con
gregatōe3. Et ponit̄ seducere ꝓ decip̄e. ꝓdere &
sep̄are. Itē seducere pōt poni ī bona significatōne
. i. a malo ad bonū ducē. & sic pōt accipi illud hier̄
xx. Seduxisti me domine & seduct9 sū. alia litera
hab3. Tenuisti me & pauisti me & sic seductoz est
bon9 & mal9. frequēti9 tamē ponit̄ in mala p̄te

Sedul9 A sedeo des. dicit̄ sedul9 la lū. i. assiduus
intentus bon9 studiosus firm9 frequēs. & dicit̄ se
dul9 quasi sine dolo. q2 ex aīo & tota volūtate fa
cit. & est et h̄ia. vnde sedule adūbium & hec seduli
tas tatis. i. assiduitas. & corr. du.

Seges A seco cas d̓r hec seges tis. & s̄m hoc ꝓ
p̄ie dicit̄ seges matura. s. messis. Vl̓ seges dicit̄ a
sero ris. & s̄m hoc seges dicit̄ semē q2 serit̄. & illd̓
in quo serit̄ sc3 terra. s3 trāslatiue semen etiā dicit̄
verbū dei. vnde ī luca. Semē est verbū dei & corr.
ambas sillabas seges. vide in vber.

Segmētatus ta tū. in segmentū est

Segmentū A seco cas. dicit̄ hoc segmētum ti. ve
stis muliebris & longa. cui9 necesse est p̄tem seca
re. et ea solēt vti nubētes. et ꝓprie est limb9 siue fa
sciola. q̄ muliebrib9 indumētis in extrema p̄te cau
sa ornat9 assuit̄. Iuuenalis Segmēta & longos ha
bit9 ut flamea sūpsit. Aliquādo aūt inuenit̄ ꝓ par
ticulis vestimentoꝝ. & dicunt̄ segmēta quasi seca
mēta. vnde segmētatus ta tū. i. tali veste indutus
vel ornat9 segmētis. vnde & segmentata dicit̄ ve
stis q̄ est quibusdā zonis. v̓l quasi precisis segmētis
ornata. Na3 p̄ticulas cuiusq3 materie abscisas p̄se
gmēta vocam9. s̄m hug̓. Papias v̓o dicit Segmēta
sūt fascie quib9 fasciat̄ caput. Itē segmentū dicit̄
monile a collo ī pect9 dependēs.

Segnis. A se p̄pōsitōe & ignis cōponit̄ h̄ & hec
segnis. & hoc gne. i. piger quasi sine igne ingenio
carēs frigid9 ociosus p̄ qd̓ inutilē accipim9. vnde
in sexto ca. ad hebreos Vt nō segnes efficiamini &
compatur segnis. gnioz. sim9. Vnde segnit̄. gnius.
me. adūbi. & hec segnicies ciei. & hec segnicia cie.
& significat se sine vt segnis. i. sine igne. Sedulus

sine dolo.

Segor. quidã loc⁹ est. & acuit̃ in fine. & interpre tat̃ loquela inutilis.

Segrego gas. a se & grego gas. qḋ est vnare cõponit̃ segrego gas. gaui. gare. i. separe. q̃si seorsũ a grege ponere. vñ segregatim adu. & corr̃. gre.

Segrex A se p̄positõne & grex componit̃ segrex segregis. generis oĩs. i. nobilis. quasi seorsũ a grege aliorum. & corr̃. gre.

Seir dict⁹ ē quidã q2 fuit hispid⁹ & pilosus. qñ eñ nat⁹ est. tot⁹ sicut pellis pilosus erat. Et idem dictus est esau. i. rufus. ob coctionẽ. s. rufe lentis cui⁹ edulio p̄mogenita p̄didit. Idẽ & edom ob ruborem corpis dict⁹. qḋ latine sanguine⁹ dicit̃.

Seiuga ge. penl'. corr̃. in biga vide.

Seiugo gas. i. separare. diuidere. ꝯm papiã. & cõponit̃ a se & iugo gas. & corr̃. iu.

Seiungo gis. in iungo iungis vide.

Seiunx. gis. exponit̃ in iniũx iniugis.

Select⁹ ta tũ. i. ab alijs elect⁹. & d̃r a seligo gis

Selenos. dicit̃ lux noctis. s. luna a sele. vel a sile. qḋ est lux. & nox cõponit̃. Eadẽ & silenos dicitur & acuit̃ in fine.

Seleuc⁹ ci. p̄priũ nomẽ viri. triũ sillabaꝝ. & ibi ē diptong⁹ eu. vñ e. & v. eiusdẽ sillabe sũt. Aurora Tũc a romana demetri⁹ vrbe seleuci.

Seligo A se & lego gis cõponit̃ seligo gis selegi. ctũ. seligere. i. eligere quasi seorsũ ab alijs legere. vnde select⁹ ta tũ. i. ab alijs electus. vñ Aug⁹. in vj. li. de ciuitate dei. Deos iũctos & selectos diligenter explicãs. & corr̃. li. seligo ꝛc.

Selinũ dicit̃ apiũ. a quo cõponit̃ petroselinũ. yposelinũ. oleoselinũ. vide in petroselinũ.

Sella A sedeo des. dicit̃ hec sella le. q̃si seda. quia ibi supsedem⁹. vnde h̶ sellari⁹ rij. q̇ facit sellas. & sellari⁹ ria riũ. ad sellã p̄tinẽs. & sellari⁹ q̇ sessurus portat sellã. et sello las. sellã reponere. & cõponit̃ dissello las. i. diũsis modis sellare. vel sellã retinẽ. vel a sella remouere. vel a sella p̄ijcere. Insello las resello las. i. iteꝝ sellare. vel sellã remouere. & sello est actiuũ cũ suis cõpositis. Inuenit̃ hec sella le p̄ quadã muliere in p̄mo regũ.

Sello las. in sella est.

Sellio A sella dicit̃ h̶ sellio onis. id est. caball⁹.

Sellula le. diminutiuũ parua sella.

Sellum. fuit quidã vir qui fuit custos vestiũ sacerdotum. & acuit̃ in fine.

Sem fili⁹ noe dict⁹ est. & ex p̄sagio posteritatis nomẽ accepit. Ex ipso eñ patriarche. & p̄phete. et apl'i. & p̄pl's dei p̄gressi sũt. ex ei⁹ quoq3 stirpe est xp̄s. cuius ab ortu solis vsq3 ad occasũ magnũ est nomẽ in gentib⁹. vide in gẽtilis

Semen A sero ris. seui dicit̃ hoc semẽ inis. qḋ in agro spargit̃ ad gignẽduz fructũ. & semẽ aĩalium qḋ spargit̃ ad gignẽdũ fetũ. & a semen deriuat̃ semino nas. a quo cõponit̃ ꝯsemino nas dissemĩo as Insemino nas Resemino nas & est neutꝝ semĩo cũ suis cõpositis & corr̃. mi.

Semẽtis A semẽ dicit̃ hec semẽtis hui⁹ sementis semẽ frugũ. vel temp⁹ seminãdi. vl' dea semẽtis. vl' ipse act⁹ seminãdi. vñ semẽtin⁹ na nũ. & semento tas. i. seminare. semẽtem facere

Semesus A semis qḋ est dimidiũ & esus componit̃ semes⁹ sa sũ. i. in media p̄te corros⁹ & comest⁹ semicomest⁹ & p̄ducit penl't. vnde virgili. in. nj. eneiḋ. Semesã p̄dam & vestigia feda relinquunt.

Semianimis mis. & semianim⁹ ma mũ. dicit̃. vide in anim⁹.

Semibos A semis & bos cõponit̃ hic & hec semibos bouis cõis gñis. s. in media p̄te bos vt monotaur⁹ & corr̃. pnl't. tã nominatiui ꝙ gti. Ouidius Semiuirũq3 bouẽ. semibouẽq3 virũq3

Semicec⁹ ca cũ. q̇ in p̄te est cec⁹ & in p̄te vidz. vl' q̇ nõ clare videt. & d̃r a semis & cec⁹ & p̄du. ce.

Semicinciũ cij est zona min⁹ lata. sicut cingulus cinctura lata. & cõponit̃ a semis & cinct⁹ c̄ti. q̃si dimidi⁹ cinct⁹. vñ hoc semicincium cij. dicit̃ eo ꝙ dimidiũ cingat. In glosa aũt actuũ. xix. dicunt̃ semicincia. vestes ex vno latere depẽdentes. vl' zone siue vestes nocturne. vl' genus sudarij quo hebrei vtunt̃ in capite.

Semicinctũ A semis & cinctũ c̄ti. cõponit̃ semicinctũ c̄ti. i. zona min⁹ lata. q2 dimidiũ cingit.

Semicors dis. ge. oĩs. i. dimidiũ cor habẽs a semis & cor. & corr̃. pnl't. nominatiui

Semide⁹. de⁹ cõponit̃ cũ semis. vl' sem⁹ ma mũ. & dicit̃ h̶ semide⁹ dei. pnl'. corr̃. i. dimidi⁹ de⁹. vel q̃si sem⁹. i. imp̄fect⁹ & nõ plen⁹ de⁹

Semiermis A semis dimidio & arma cõponit̃ h̶ & hec semiermis. & hoc me. i. ex p̄te armat⁹.

Semifer A semis & fera cõponit̃ semifer ra rum. id est. in media p̄te fera. vt centaurus & corr̃. mi.

Semiulc⁹ ca cum. in vlc⁹ vide.

Semilacer ra rũ. i. ex p̄te lacerat⁹ et cõponit̃ a semis et lacer ra rũ. & cor. mi. & la. ambas sillabas.

Semilong⁹ q̃si medio mõ long⁹. a semis & lõg⁹

Semiluniũ lunij. a semis et luna ꝯponit̃. i. media luna. vide in luna

Semimaris. mas cõponit̃ cũ semis. vl' sem⁹ & d̃r h̶ & hec semimaris ris. i. semimascul⁹ vl' imp̄fect⁹ mas. s. castrat⁹. q̃si min⁹ hñs ꝙ mas. & corr̃. ma.

Seminalis. in seminarium est

Seminariũ A semẽ dicit̃ hoc seminariũ rij. i. semẽ vel cuiuslibet rei exordiũ. vel vas in quo ponit̃ semen. & seminari⁹ ria riũ. i. ad semẽ vel seminatum p̄tinens. vel exordialis. vel initialis. et h̶ et hec seminalis et hoc seminale

Seminecis. a semis et nex necis cõponit̃ h̶ et hec seminecis et hoc ce. i. semimortu⁹ vl' necat⁹ exanis int̃ mortuos et viuos et corri. ne.

Semiuerbius. semẽ cõponit̃ cũ verbũ et dicit̃ hic semiuerbi⁹ bij. i. seminator verboꝝ. vñ hec semini uerbia bie. i. verboꝝ seminatrix Actuũ. xvij. Quid vult seminiuerbi⁹ h̶ dicere Hug̊. aũt videt̃ dicẽ semiuerbi⁹ et semiuerbia. et tũc tenz naturã de semẽ s3 seminiũbius naturã tenet de semini. Papias dic. Seminiuerbi⁹. i. seminãs v̉ba.

Seminiũ A semen dicit̃ hoc seminiũ nij. i. semẽ vl' cuiuslibet rei exordiũ vl' lucꝝ de semine

Semino nas. in semẽ vide

Seminudus da dum. i. nõ tot⁹ optus. a semis et nud⁹ et p̄ducit nu.

Semipagan⁹ A semis et pagan⁹ cõponit̃ semipaganus na nũ. i. non ex toto vrban⁹. nec ex toto villanus. vel nec ex toto facet⁹ nec ex toto rustic⁹

Semipedalis in semipes est.

Semipes Semis cõponit̃ cũ pes. et d̃r h̶ semipes dis. i. dimidi⁹ pes. et corri. penl'. gti. vñ h̶ et hec semipedalis et hoc dale. penl'. p̄ducta mensura dimidij pedis. et hec semipedalitas tis.

Semiplagiũ A semis et plaga hoc semiplagiũ gij id est. min⁹ rete vel adiuncte retibus linee restes. plage dicuntur

Semiplen⁹ A semis et plenus cõponit̃ semiplen⁹

na nū·penlt̄·ꝓducta·i.dimidiꝰ

Semipondiꝰ A semis & pondꝰ cōponit̄ h semipondiꝰ dij·i·dimidiū pondꝰ.

Semiputatꝰ A semis & putatꝰ cōponit̄ semiputatꝰ ta tū·i·ex ꝑte putatꝰ et in ꝑte nō·Virg̊·in bucolic̄·Semiputata tibi frondosa vitis in vlmo·

Semirutꝰ ta tū·penult̄·corr̄·qui ex ꝑte corruit a semis et rutꝰ cōponit̄·

Semis ab hemis qđ est dimidiū·subtracta aspiratione·& ꝓ ea posita s·dicit̄ apud latinos h & hec & hoc semis indeclina·dimidiꝰ dia diū·vn̄ quidaȝ Vas tribꝰ & semis solidis ego ꝓdigus emi· Itē semis p̄t cōponi a semis & as assis·& dicit̄ h semis sis·& ponit̄ ꝓ quadā mēsura Ponit̄ etiā ꝓ quodā pondere qđ ꝯstat ex sex vncijs·q̄si semis as·As cōstat ex duodecim vncijs·Sȝ obijcit̄ ꝯtra hoc qđ dictū est·ꝙ semis est oīs ge·qꝛ dicit p̄sc̄·ꝙ nullū nomen desinēs in is·pōt esse oīs gn̄is·ad hoc dico ꝙ p̄sc̄·intellexit de noībꝰ declinabilibꝰ·sȝ semis ꝓ dimidio est oīs gn̄is & indeclinabile vt dictū est in tercia ꝑte in ca·de omi gn̄e·Semis v̊o ꝓ medietate assis est mas·ge·& figure cōposite·

Semispatium A semis et spata cōponit̄ hoc semispatiū tij·gladiꝰ a media longitudīe spate dictus·

Semissis h semis·huiꝰ semissis ī semis exponit̄·

Semita A semis dimidio·d̄r hec semita te·i·dimidiū iter·q̄si semis iter·& est semita duoꝝ pedū·s·via adeo stricta·vt alt̄ cū alio ī trāsitu trāsire non possit & est ꝓprie semita hoīm·callis feraꝝ & pecudū a calcādo vl' a callo·& est callis ꝓprie semita stricta & tenuis callo pecoꝝ ꝑdurata· Tramites v̊o trāsūsa sūt in agris itinera·

Semitas tatis·in semis est·

Semitonꝰ·tonꝰ cōponit̄ cū semis·& d̄r h semitonus ni·& hoc semitoniū nij·i·nō plenus sonus & corripit to·

Semiuir A semis & vir cōponit̄ h semiuir·huiꝰ semiuiri·i·impfectꝰ vir vl' castratꝰ·pōt etiā semiuir cōponi·a semis ꝓ dimidio q̄si dimidius vir·sic fuit centaurꝰ & monotaurꝰ·& corr̄·penul'·vide in

Semiuiuꝰ A semis & viuus cōponit̄ semibos semiuiuus ua uum·penul'·ꝓducta·i·ex ꝑte viuus·id est·nō totꝰ mortuꝰ·

Semiuocalis Semis cōponit̄ cū vocalis·& dicit̄ h & hec semiuocalis & hoc le·Semiuocales dicūt̄ quedā lr̄e·q̄si impfecte vocales·qꝛ nō habēt ita bonā sonoritatē sicut & vocales·vn̄ semiuocalit̄ aduerbiū·& hec semiuocalitas tatis·dicit̄ etiā hec semiuocalis lis·s̄bstantiue lr̄a q̄ cū vocali facit vocē q̄si sema & impfecta vocalis·Vide in p̄ma ꝑte vbi agit̄ de litera in principio·

Semiustulo las·in vstulo las·vide·

Semiustꝰ sta stū·& semustꝰ sta stū·i·ex ꝑte vstꝰ & cōponit̄ a semis & vstꝰ·& ponit̄ semustꝰ·pro semiustꝰ·

Semo mas·in semꝰ vide·

Semo onis·masc·ge·i·semihomo·siue ex ꝑte hō & cōponit̄ a semis et homo homonis qđ dixerunt antiq̄·& hoc fuit ad differentiā huiꝰ gt̄i semis Mācialis capella·Quosqȝ hemitheos·quosqȝ latine semones dicunt·

Sempiternꝰ na nū·s̄p cū t̄pe durās vt mundꝰ·q̄si semp eternꝰ·vn̄ hec sempit̄nitas·vide in eternꝰ·

Semūculus li·vel semiūculꝰ li·dimi·in semo onis est·sȝ meliꝰ dicitur semūculus·qꝛ formatur a semo o·in um·ꝯuersa et addita culus·s̄m regulas p̄sciani·

Semꝰ ma mū·i·impfectꝰ nō plenariꝰ·nō plenus Profecto illud semū est·qđ vltra medietatē & citra pfectōeȝ est·& comparat̄·vn̄ seme semiꝰ sime·aduerbiū·& hec semitas tatis·& semo mas·i·impfectū facere·aliq̄ntulū diminuere·& euacuare·& est actiuū & ꝓducit primā·vn̄ quidā·Semā semideus stemꝰ flemꝰ quoqȝ semo

Semustꝰ sta stum·in semiustꝰ est·

Senarius in sex exponit̄·

Senaculū A senatꝰ dicitur hoc senaculū li·locus vbi senatus congregatur·vel domus illa·

Senatꝰ·senex cōponit̄ cū natꝰ·& inde d̄r hic senatus tui·quasi senex natꝰ vel natu·qꝛ ī illa dig̃tate eligebant̄ senes saltē prudētia·vel senatꝰ dicit̄ a sinendo·qꝛ senatores facultatē agendi dabāt·nō em̄ sine eoꝝ licētia vlli magistratui licebat aliq̄d agē & dicit̄ senatꝰ etiā ipse locꝰ in quo ꝯueniūt senatores·vn̄ hic senator toris·q̄ habet illā dig̃tateȝ·Vn̄ senatoriꝰ ria riū·¶ Et scias ꝙ senatusdecretū·q̄ntū ad immediatā cōpositōem componit̄ ex noībus scȝ ex gt̄o senatus·& noīe qđ est decretū ti·sȝ q̄ntum ad mediatam cōpositōneȝ cōponit̄ a ꝑticipio·qꝛ senatusdecretū est illud ius qđ est a senatu decretuȝ vt dixi in tercia ꝑte vbi egi de figura ꝯposita noīs Itē scias ꝙ in p̄dicta cōpositōe principiū datur ei qđ est dignius·& hac ratōe dicimus senatusdecretū·& mḡrmilitū·qꝛ senatꝰ est dignior suo decreto cū possit illud ꝯdere & d̄struere·& declinat̄ decretum·sed senatus gt̄ūs remanet indeclinabil'·vt hic senatusdecretū·huiꝰ decreti·huic senatusdecreto·

Seneca ce·ꝓprium nomen viri·penult̄·corr̄·& d̄r seneca quasi se necās·

Senecia A senecio qđ est aliquantulū senex·dicit̄ hec senecia cie·q̄si pilatura labioꝝ·vel labiū·vl' verbum senis·vel illud rubꝝ qđ est s̄b aure piscis·per qđ discernit̄ an sit recēs an nō·alij dicūt ꝙ senecie dicunt̄ saliue defluētes ꝑ genas senis·quas p̄ senectute retinere nō pōt·& eas emittit ꝑ molares dētes·q̄ canini·i·detractores dicunt̄·qđ ꝯgruit inuidis·de quoꝝ molaribꝰ freq̄ens immūdicia d̄tractionis emittit̄·Vn̄ hiero·in ꝓlogo ezech·Sȝ vereor ne illud eis veniat quod grece signantius dicit̄·vt vocent̄ fagolidoros·hoc est manducātes senecias vide in fagolidoros vbi expositū est·s̄m v̊o pap·Senecie herbe sūt cito arescentes·q̄ ꝑ macerias na

Senecio·a senex dicit̄ hec senecio scūtur·onis·id est·aliq̄ntulum senex·

Senecta in senex est·

Senectus A senex dicit̄ hec senecta cte·& hec senectꝰ tutis·in eodē sēsu·& est senectꝰ sexta etas q̄ nullo annoꝝ numero finit̄·sȝ post quinqȝ etates quantūcunqȝ vite est senectuti deputat̄·Seniū vero est vltima ꝑs senectutis·& dicit̄ a senꝰ na num qꝛ sit terminus sexte etatis·vel dicit̄ a senex Psal·Vsqȝ in senectā & seniū deus ne derelinquas me·vide in etas·Item senectū est sup̄·de seneo·s̄m antiquos·& vt dicit̄ in libro sapiētie capitulo·iiij·Senectꝰ venerabilis est nō diuturna neqȝ annoꝝ numero cōputata·Cani aūt sūt sensꝰ hoīs & etas senectutis vita immaculata·qꝛ videlicet in moribus senectus quedā honestas est·

Seneo·a senex·dicit̄ seneo nes·nui·i·esse vel fieri senē·Vn̄ senectus cta ctū·ꝑticipiū·s̄m antiquos & hinc senesco scis inchoa·& ꝑ cōpositōem·Cōseneo nes·Inseneo·nes·i·intꝰ vel valde senere·Perseneo nes·i·pfecte senere·Preseneo senes·i·pfecte vel p̄ alijs senere·Reseneo nes·& hinc inchoatiuū Cōsenesco·Insenesco·Resenesco·Persenesco·Presenesco·Seneo et eiꝰ cōposita corr̄·hanc sillabā se·

& faciũt p̄teritũ in nui·et carent sup̄·q̄uis ḃm anti
quos faciũt sup̄·in nectũ·Iuue. Perpetuo meroze
et nigra veste senescant·

Senethesis exponit̃ in quarta parte ĩ capitulo de
colozib⁹ rhetoricis·

Senex·a sens⁹ dicit̃ h̄ senex senis· qz in senibus so
lent sensus abũdare· qz in antiq̄s ē sapīa·et in mul
to tempoze prudētia·vt dicit̃ in iob·vel p ɔtrariũ
qz in eis sensus diminuunt̃·vñ dicitur senex·q̄si se
nesciēs·delirat em̄ ꝓpter nimiã etatez·& est ethia·
vñ h̄.senioz mas·ge·sicut & senex ei⁹ positiu⁹·q̄=
uis antiq̄ dixerint h̄ & hec senex·& h̄ & hec senioz
& hoc seni⁹·& in suꝑlatiuo senissim⁹ ma mũ·sed
nũc caret suꝑlatiuo·vñ dicit p̄sc̄·in·ij·li·Omĩa in
oz desinētia compatiua cōis sũt gñis & mutantia
oz in us·faciũt neutra·excepto vno q̇d solũ cũ sit
a positiuo fixo.q̄tum ad suã vocē ḃuauit ei⁹ gen⁹
h̄ senex hui⁹ senis·huic seni·h̄ senioz·Quãuis hoc
quoqz vetustissimi comune accipiētes h̄ & hec se
nex ꝓferebãt·& facit ablatiu⁹ in e·tm̄ seniore·cuz
om̄e compatiuũ in oz·faciet ablatiuũ in e·& in i·ut
meliore vel liori·& facit senex gēm plēm in um·ut
senũ·& gēm singularē in is·vt senis·cũ noĩa desi=
nentia in x·faciãt gēm in cis·vel in gis·vt lex legis
nux nucis·excipiunt̃ aũt a p̄sc̄·in sexto li·ista·nix
niuis·suppellex lectilis·senex senis·nox noctis·cō
poita v̇o simpliciũ declinatōez sequũt̃ vt pernox
ꝑnoctis·exlex exlegis·Et dicũt phiici stultos esse
hoīes frigidioris sanguis·prudētes calidi·vñ & se
nes in quib⁹ iã friget·& pueri in quib⁹ necdũ ca=
let mĩn⁹ sapiũt·& ḃm hoc p antifrasim dicit̃ senex
a sensu & coz·p̄mam senex·sz sen⁹ na nũ·eã ꝓducit
Vñ quidã Facta notãda senis·volo versib⁹ edere
senis·A senex dicit̃ h̄ & hec senilis·& hoc le·pnlt̃·
ꝓducta·res senis·vel ad senē ꝑtinēs·& hec senili
tas·& hec senitudo tudĩnis·& hec senecta cte·&
hec senect⁹ ctutis·oĩa in eodē sensu·senex cōponi
tur·q̄senex·i·valde senex·vide etiã in veternũ

Senilis·in senex vide·

Senio A senex·dz h̄ senio onis sex pũcti ĩ tessēa

Senium senij·in senect⁹ vide·

Sennaar·vallis latissima in q̄ turris a suꝑbienti
bus edificari cepat·ḃm hug·& pap̄·dicit·Sēnaar
loc⁹ est babilonis·in quo fuit camp⁹ duran & tur
ris quã vsqz ad celũ leuari conati sũt·& acuit̃ in fi
ne·

Senones galloz quidã q̄ romã inuaserũt
& coz̄·no·& scias q̄ galli germani sũt teutonici·
Galli senones sũt franci·

Senos interp̄tat̃ sens⁹·& acuit̃ in fine·

Sensibilis·a sentio tis·dicit̃ h̄ & hec sensibilis et
hoc le·i·sensu ꝑceptibile·s·aptũ sentire·vel aptuz
sentiri·vñ h̄ & hec sensilis & hoc le·p sincopã ĩ eo
dem sensu·penl'·coz̄·vñ sensiliter adũ·& hec sen
silitas tatis.sensibilis etiã ḃm aliã significatōez sui
verbi dicit̃ intelligibil'·& cōponit̃ sensibilis cuz in
& dicit̃ insensibilis.ḃm hug·quidã faciũt differēti
am int̃ sensibilis & sensilis·vñ in grecis·dicit̃·Q̇d
sentire pōt & sentiri tibi sit res Sensibilis·sentire
potens est sensile tm̄·

Sensilis in sensibilis exponit̃·

Sensim·i·paulatim adũbium.remissiuũ·a sensus
dicit̃·Nã q̄ morant̃ & paulatim tendũt sensũ faci
unt·& cũ sensu fiũt·Itē sensim·i·sensibilit̃·vel ad
sensũ·constanter·timide·vide ĩ tercia ꝑte·in capi
tulo de aduerbijs·

Sensualitas·in sensus est & in ratio·

Sensus·a sentio sentis deriuat̃ hic sens⁹·hui⁹ sen
sus·s·quedã vis aīe q̄ ꝑcipit formas in p̄senti ma
teria vel qua homo audit·vel videt·vl'tangit·vel
gustat·vel olfacit·vel sensus dicit̃ intellect⁹·ḃm
aliã significatōez sui verbi·& sic sumit̃ in fine p̄me
canonice iohis vbi dicit·Et scimus qm̄ fili⁹ dei ve
nit & dedit nobis sensũ vt cognoscam⁹ deũ verũ
& sim⁹ in v̇o filio ei⁹ p opatōez·s·in qua significa
tione inuenit̃ & hoc sensũ·sz sensũ ꝓprie attribuit̃
vocib⁹·Sensus alijs reb⁹·& hinc sensuosus sa sũ·
id est·sensu plen⁹·Itē a sensu dicit̃ h̄ & hec sensu
alis & hoc le·ad sensũ ꝑtinēs·vel sensui vel corꝑi
dedit⁹·vel sensu ꝑcipiens·vñ sensualit̃ adũ·& hec
sensualitas tatis·Itē a sens⁹ dicit̃ sensat⁹ ta tũ·&
cōponit̃·Insensat⁹ ta tũ·& vtrũqz istoz compat̃
Et nota q̄ sens⁹ sũt quinqz·s·audit⁹·vis⁹·gustus
odozat⁹·& tact⁹·tres aperiunt̃ & claudunt̃·duo
semꝑ patētes sũt·Itē sensus q̄nqz dicit̃ aĩa·qz sen
tit·q̄nqz cuiuslibet rei adinuētio·sz memoria rei in
uēte recordatio·Ille excogitata reppit·hec repta
custodit·Itē nota q̄ ꝑticipiũ p̄teriti tꝑis de sentio
est sens⁹ sa sũ·q̄uis dixerũt quidã simplices senti
tus ta tũ·q̇d nichil est·vñ aug·de ciuitate dei·Sē
sa est moziēs·qz animã deseruit deus·In quo diffe
rat sensus ab intellectu·dixi in intellect⁹·

Sentari⁹·in sentes vide·

Sententia tie·in quarta ꝑte exponit̃ in capl'o de
colozib⁹ rhetoricis·& est sñia determĩata acceptō
alteri⁹ ꝑtis ɔtradictōis·

Sentētios⁹ sa sũ·i·sñije plen⁹ a sentētia dicit̃·

Sentētiuncula le·dimi·ꝑua sentētia·

Sentes A sentio tis·dicit̃ hec sentes·hui⁹ sentis
·i·spina vl'arboz spinosa·q̄ & sentix cis·dz·& dz
sic a sētio·qz grauit̃ sentit̃ cũ pũgit·vel sētes dicit̃
a situ q̇d est terra inculta·in qua sentes & spine na
scunt̃·Iob·xxx·Esse sb sentib⁹ delicias cōputabant
Vñ sent⁹ ta tũ·& senticosus sa sũ·in eodem sensu
scz horridus·asper vel sentib⁹ plen⁹·spinos⁹·Vñ
therenti⁹ ĩ eunucho·Video sentũ & squalidũ.Et
sentos⁹ sa sũ·& sentari⁹ ria riũ·Idē·s·sent⁹·i·asꝑ
horrid⁹.spinosus·& desinit gtũs pl'is in iũ·de sen
tes·vt sentes sentium·& est magis in vsu in pl'ali
numero q̄ in singulari·

Senticos⁹ sa sũ·in sentes vide·

Sentina A sentio tis dicit̃ hec sentina ne.penul'·
ꝓdu·loc⁹ ĩ naui·ad quē vndiqz ɔfluit aqua·qz gra
uis fetoz ibi sentiat̃·et inde vl'a sentio dicit̃ sētino
nas·i·aĩo aliq̄d sensim diiudicare·

Sentio tis·sensi ı·in um·sensũ su.addita s·fit sen
sus sa sũ·ꝑticipiũ p̄teriti tꝑis·et est sentire aliquid
sensu ꝑcipe·s·auditu visu·zc·& ḃm hoc est actiuuz
Itē sētire·i·intelligere vl'habere sensũ·i·intellectũ
& ḃm hoc est neutz·Sentio cōponit̃ Assentio tis
id est·assensũ p̄bere·et inuenit̃ assentioz tiris·in eo
dem sensu in depo·gñe·Itē absētio·vide in suo lo
co·Consētio tis·ɔsensũ p̄bere·q̄si simul sentire·vñ
hic ɔsensus sus·Dissentio tis·et dissentioz tiris·in
eodē sensu·i·discordare discrepare q̄si diũsa sētire
Persētio tis·i·ꝑfecte sentire·Presētio tis·i·pre vl'
ante sentire·Resentio tis·i·itez sentire·et ab istis
inchoa·Assētisco Absentisco Cōsentisco zc·Sētio
et ei⁹ cōposita faciũt p̄teritũ in si·et sup̄·in sũ·Itē
sentio ꝓ sensu ꝑcipere·vt dixi actiuũ est·cōposita
ab eo sũt neutra·vel deponentia·p̄ter p̄sentio et ꝑ
sentio et resentio q̄ sũt actiua·et scribit̃ sentio ꝑ t·
q̇d accipit sonũ de c.et hoc patet in secũda ꝑsona
p̄sentis tempozis indicatiui·

Sentix senticis·in sentes exponit̃·

Sentosus sa sũ· in sentes vide.
Sentus ta tum· in sentes exponit̃·
Seorsũ aduerbiũ· discretim· i· sepatim· segregatiꝫ
semotim· & deriuat̃ a se· ꝑpositione insepabili que
sepationem ꝯsignat.

Separ A se & par cõponit̃ separ paris· oĩs ge· i·
seorsũ a pari· i· dissimil'· vñ hec sepitas· & corr̃· pa·

Sepe A sepio pis· deriuat̃ sepe adũ· nũi· & cõpa
rat̃ sepiꝰ pissime· Inuenit̃ etiã ẜm antiquos sepior
pius· sepissimꝰ ma mũ· q̃si a sepꝰ pa pũ· positiuo·
& cõponit̃ a sepe· ꝑsepe· ꝗsepe· sepenumero· i· mul
totiens· & ꝓdu· se·

Sepelio lis· liui· vel ꝑ sincopã sepelij sepultũ· licꝫ
ẜm antiquos inueniat̃ sepelitũ· & est sepelire mor
tuum ꝯdere· vñ sepultꝰ ta tũ· Sepelio cõponit̃· Cõ
sepelio lis· i· simul sepelire. Dissepelio lis· i· simul
diũsis modis sepelire vel a sepulcro remouere &
eijcere· Sepelio & eiꝰ cõposita actiua sũt· & corr̃
hanc sillabã pe· & faciũt sup̃ in pultũ· Ouidius in
xij· ep̃l'a· Et sepeli lacrimis ꝑfusa fidelibꝰ ossa·

Sepes A sepio pis· dicit̃ hec sepes vl' sepis· huiꝰ
sepis· vñ hec sepecula vel sepicula ambo dimi· & ẽ
sepes munitio de spinis vel lignis q̃ fit circa seges
tes ad arcẽda pecora· Fiũt etiã sepes in obsidioni
bus vbi muri nõ sufficiũt ad arcẽdos hostes· & ꝓ
ducit se· vide in sepio·

Sephora· ꝓpriũ nomẽ mulieris & corr̃· penul'· vñ
in aurora· Matribꝰ astantes ꝗuidis ꝑhua sephora

Sepia pie· quidã piscis· a sepes dicta morti·
qꝫ quibusdã sepibꝰ est interclusa· & habet ĩ se quã
dam strumã nigerrimi & amarissimi succi plenam·
de quo fit optimũ incaustũ· Vñ sepia ꝓ incausto
vel atramẽto ponitur·

Sepicula le· dimi· parua sepes vel sepis· dicitur
etiã sepecula·

Sepicule· in sepiuscule vide·

Sepio pis sepsi si· in tũ· septũ· licet inueniat̃ sepi
ui· sepitũ· sꝫ magis apud antiquos· & est sepire cir
cũdare sepe circũcludere. Sepio cõponit̃· Cõsepio
pis· vñ regũ li· iij· ca· xj· Extra ꝯsepta templi· Cir
cũsepio pis· Dissepio pis· i· in diũsis modis sepire
vel sepẽ remouere· discludere· dissoluere· Insepio
pis· i· includere· Intersepio sepis· i· intercludere· Pre
sepio pis· i· sepẽ ꝑtendere ante sepire· Obsepio pis
id est· vndiqꝫ vel ꝯtra sepire· Resepio pis· i· reclu
dere· Sepio & eiꝰ cõposita actiua sũt· & ꝓducunt
hãc sillabã se· Vñ quidã· Vallamꝰ ꝓprie castrũ se
pimꝰ ouile· Itẽ virg· Religio vetuit segeti ꝑtẽdere
sepẽ· & faciũt ꝑteritũ in psi· & sup· in ptũ· licet in
ueniat̃ quãdoqꝫ sepiui & sepitũ·

Sepiola piole· dimi· ꝑua sepes

Sepissimꝰ· in sepe est

Sepiuscule· a sepiꝰ addita cule· dicit̃ sepiuscule·
aliquantulũ sepiꝰ· & sepicule· i· sepe & videt̃ esse
dimi· plautꝰ in cassia· Sepicl'e peccas inq̇t· & cor·

Sepono nis· sui· ponere· i· seorsũ po cu·
nere· separe· a se & pono cõponit̃ & ꝓducit po·

Seps A sepio pis· dicit̃ hec seps indeclinabile· Vel
seps pis· quidã exiguꝰ serpẽs q̃ nõ solũ corpꝰ ve
rum etiã ossa veneno ꝯsumit· Iste siquidẽ serpens
qñ pũgit aliquẽ· facit carnẽ & ossa eiꝰ effluere· ita
ꝙ ad minimũ puluerẽ redigunt̃· Vñ dictꝰ est seps
a sepio qd̓ est claudo & ligo ꝑ ꝯtrariũ· qꝫ apit &
dissoluit ossa & carnes vulneratas ab eo· vnde lu
canꝰ in ix· Ossaqꝫ dissoluẽs cũ corpe tabificꝰ seps

Septenariꝰ ria riũ· a septẽ dicitur· Et signat se
ptenariꝰ sũmam vniũsitatis· qꝫ oĩe tempus septẽ
diebꝰ consumatur

Septennis A septẽ & annus componit̃ hic & hec
septennis & hoc ne· i· septẽ annoꝝ· Vnde hoc se
ptenniũ· i· spatiũ septẽ annoꝝ·

Septentrio A tero ris· dicit̃ hic trio onis· i· bos· q̃
si terio· qꝫ terrã terat· vl' qꝫ in quibusdã regionibꝰ
cũ bobꝰ solẽt triturare frumentũ Vñ quedã stelle
dicunt̃ triones· q̃si teriones· scꝫ q̃ semꝑ nobis appa
rent· & semꝑ terũt areã nostri celi· Vnde ꝑ cõposi
tionẽ hic septẽtrio onis· qd̓daꝫ celeste signũ a septeꝫ
stellis quibꝰ est depictũ. Vel a stellis septẽ nota
biliorib ꝙ alie habet eñ pl'es ꝙ septẽ· ergo septẽ
trio dicat̃ a septẽ stellis quas vocãt triones· quasi
boues aratorij· qꝫ semꝑ terãt areã nostri celi· Sepe
eñ apparẽt in nostro emisperio· Vel vt tetigi trio
grece· latine dꝛ stella qd̓ cõponit̃ cũ septẽ· & dicit̃
septẽtrio a nũo septẽ stellaꝝ q̃si septẽ stelle· qꝫ illd̓
signũ septẽ stellis est depictũ· ¶ Et nota ꝙ duo
sũt septẽtriones· scꝫ maior & minor· Maior vt dic̃
aristo· vigintiq̇ttuor stellas habet· Minor ṽo nõ ni
si septẽ· & gratia illiꝰ alteꝝ signũ dꝛ septẽtrio· vel a
septẽ stellis notabilioribꝰ· Item vterqꝫ dicit̃ plau
strũ· siue currꝰ siue carrũ· ꝓpter dispositõeꝫ stellaꝝ
sꝫ hoc maiꝰ illud minꝰ· Itẽ vterqꝫ ẜm fabulas dici
tur vrsa vl' arctos· qd̓ grece dꝛ vrsa· sꝫ hec maior
illa minor· Itẽ maior dꝛ elicẽ elcreparasis & casma
minor dicit̃ cermosina· & arctofilax· Et hinc tota
igit̃ ista plaga mũdi dicit̃ septẽtrio· & etiã ventus
principalis ab illa plaga mũdi veniẽs similit̃ dicit̃
septẽtrio· & inde hic & hec septẽtrionalis & hoc le
ꝑtinens ad septẽtrionẽ· vel de septẽtrione existẽs
et hic septẽtrionalis· ꝓ quodã palello· qꝫ illud signũ
scꝫ septẽtrionẽ includit· eadẽ causa dicit̃ arcticus
Itẽ scias ꝙ trio idẽ est ꝙ ternio

Septenꝰ A septẽ dicit̃ septenꝰ na nũ· Gene· vij·
Ex oĩbus animãtibꝰ mũdis tolle septena & septe
na· & ꝓdu· penul· Vnde in aurora dicit̃· Septena
nolũt luce quiete frui· vide in septimana·

Septies adũbiũ numeri· i· septẽ vicibꝰ a septẽ dꝛ
ꝓpheta· Septies in die laudẽ dixi tibi

Septimana Ab hepta qd̓ est septẽ· dꝛ hec heptas
heptadis· i· septẽ· & subtracta aspiratõe & s· ꝓpo
posita dicũt latini· hij & hec & hec septẽ indecli·
vnde septimꝰ ma mũ· & septenꝰ na nũ· & septena
rius ria riũ· & hic septenariꝰ rij· Itẽ a septẽ dicit̃ hec
septimana ne· Vñ hic septimanariꝰ· i· hebdomoda
rius· & desinit vẽs in e· o septimanarie· qꝫ est appel
latiuũ· & septimanariꝰ ria riũ· vel ẜm quosdã sep
timana dicit̃ a nũo dieꝝ· videlicet a septẽ & mane
qd̓ est lux· qꝫ septẽ luces vel dies in se ꝯtinet· sicut
ẜm eos hebdomoda dicit̃ ab hebda· id ẽ· septem· &
doas qd̓ est dies· qꝫ ꝯtinet in se septem dies·

Septingenti te ta· i· septies centũ· & componit̃ a
septẽ & centũ· et mutat̃ e· in g· vide in nongenti·

Septuagesima· a septuagĩta deriuat̃ septuagenꝰ
na nũ· et hinc septuagenariꝰ ria riũ· Item a septua
ginta dꝛ septuagesimꝰ ma mum· et hec septuagesi
ma me· ꝓ illa dominica in qua all'a intermittit̃· et
cõplectit̃ septuaginta dies· vnde merito septuage
sima dicit̃· ¶ Septuagesima signat tempꝰ deuiati
onis· et inchoat̃ a dominica qua cantat̃· Circũdede
runt· & terminat̃ in sabbato post pasca· Instituta
est septuagesima ꝓpter redemptõem· quã sãcti pa
tres statuerũt· vt ꝓpter ascensionis veneratõeꝫ in
qua nostra natura celos ascendit· et sup choros an
geloꝝ sublimata est· semꝑ ipsa quinta dies solennis
et celebris haberet̃· et in ea ieiuniũ nõ obseruaret̃·

qꝛ in primitiua ecclesia eque solennis erat sicut pri
ma feria · Vñ & tunc solēnis ꝓcessio fiebat ad rep̄
sentandū ꝓfessionē discipuloꝝ vel ipsoꝝ angeloꝝ
sed qꝛ festa sanctoꝝ superuenere · & celebrare tot fe
sta erat q̄si onerosū Ideo solennitas illa cessauit · In
redemptōez ergo illoꝝ dieꝝ · sācti p̄res vnā septi=
manā sexagesime in abstinētia addiderūt · & septu
agesimā vocauerūt · Istud tñ ieiuniū modo non ob
seruat̄ · sicut nec sexagesime ieiuniū · ¶ Rep̄sentat
autem septuagesima septuaginta annos · quib⁹ filij
isrl' sb captiuitate babilonica fuerūt · & queadmo=
dū illi deposuerūt organa sua dicētes · Quomō cā
tabim⁹ canticū dñi in terra aliena · sic & nos canti
ca laudis deponim⁹ · Postq̄ vo data est licētia eis
redeūdi a cyro sexagesimo anno ceperūt letari · &
nos quoqꝫ in sabbato pasche tanq̄ i sexagesimo an
no alleluia cantam⁹ eoꝝ rep̄sentando leticiā Sꝫ tñ
illi in apparatu redit⁹ & i colligādo sarcinulas ml'
tum laborauerūt · & nos post alleluia tractū statī
subiūgim⁹ · s · Laudate dñm · qui laborē signat · Illi
cū leticia redeūtes labore itineris vexabant̄ · & nos
p totā septimanā paschalē graduale cū alleluia cā
tam⁹ · p graduale laborē · p all'a leticiā designantes
Demū illi patriā intrātes plenā leticiā susceperunt
& nos i sabbato in albis quo terminat̄ septuagesi
ma duo all'a cantam⁹ · eoꝝ plenā leticiā p quam ve
nerūt in patriā designātes · & ne eccl'ia tribulatōni
bus p̄ssa despet vel succūbat · ꝓponit̄ ei in euāgelio
& in epl'a triplex salubre remediū · & triplex p̄miū
Remediū est vt si vult ab hijs pfecte liberari in vi
nea aīe sue laboꝝ abscīdēdo vitia & peccata · Po
stea in stadio p̄sentis vite currat p penitētie opa ·
Deinde in agone viriliter pugnet ꝯtra oīa dyaboli
temptamēta · & si hoc fecerit triplex p̄mium hēbit
qꝛ laborāti dabit̄ denari⁹ · currēti brauiū · & pugn
ti corona · Si vis inuenire terminum septuagesime
pasche · & ceteroꝝ festoꝝ mobiliū · Nota hos v̄sus
A festo stelle numerādo pfice lunā · Quiqꝫ bis in
de dias bis septē bis deca tetras. Secundum hos
versus pficienda est luna · in̄ quā epyphania euene
rit & hinc de sequēti luna numerādi sūt dies decē
& ibi est termin⁹ septuagesime · & hoc est q̄ dicit
quinqꝫ bis · Itē hec eadē luna de qua enumerati sūt
decē dies · pficienda est · & de alia luna sumēdi sūt
duo dies & erit termin⁹ sexagesime · & hoc est q̄
inde dias dicit · Itē ipsa pfecta de tercia luna sumē
di sūt dies quattuordecim · & ecce termin⁹ pasche ·
& hoc est q̄ dicit bis septē · Itē ipsa pfecta de quā
ta sumant̄ viginti dies & dabit terminū rogatōnū
& hoc est q̄ dicit bis deca · Itē ip̄a pfecta de quīta
luna sumant̄ quattuor dies · & dabit terminū pen
thecostes · ¶ Et scias q̄ sequēti dñica semp nostꝝ
pascha celebrat̄ · sꝫ hic excipit̄ vel accipit̄ de septua
gesima qñ fuerit bisext⁹ · tūc v̄o de p̄ma lunatione
numerant̄ vndecim dies · Idē fiat de q̄dragesima si
supra bisextū vel in die bisexti euenerit · s · vt adda
tur numero suo vn⁹ dies · Ad terminū aūt septua
gesime specialit̄ inueniendū · nota hos versus · A fe
sto stelle nūando pfice lune Quadraginta dies · p⁹
septuagesima fiet · Si cadat in lucē septenā fitqꝫ bi
sext⁹ · Linque diē dñi primū retineqꝫ b̄m · hoc est a
principio lunatōnis intra quā epyphania euenerit
numerādi sūt q̄draginta dies · & ibi erit terminus
septuagesime · postea v̄o septuagesima fiet · i · sequē
ti dominica · Si v̄o bisext⁹ fuerit & termin⁹ cadit
in sabbato · tūc nō p̄ma dñica sequēti · sꝫ secūda erit
festū septuagesime · & hoc est q̄ dicit si cadat ꝛc ·

Ad terminū aūt pasche specialiter inueniendū No
ta hos versus · Post martis nonas vbi sit noua lūa
requiras · Et cū trāsierit bis septima pascha pate
bit · vel sic. Inde dies solis tercia pascha tenet · Vl
nota hos versus · Esse grauē nobis bello carnē ca
ueam⁹ · Bellū sepe gerens etiā puto deijcit hostē ·
Mox aīe luctū iūgas cū religiosis ·

Septuagies · a septuaginta · d̄r septuagies aduerbiū
nūi · i · septuaginta vicib⁹ · & cōponit̄ cū septies · &
d̄r septuagiesseptíes . Vñ · xviij · math · dicit petr⁹
ad ih̄m · Dñe quotiēs peccabit in me frater me⁹ &
dimittā ei · vsqꝫ septies. dicit ei ih̄s · Non dico tibi
vsqꝫ septies sꝫ vsqꝫ septuagies septies · i · quadrīn
gentisnonaginta vicib⁹ · vt totiēs fratri peccāti di
mitteret · quotiēs in die ille peccare de facili ñ pos
set · Vel potest intelligi p aggregatōez · i · septuagi
tasepte vicib⁹ · & tūc vndecim ml'tiplicent̄ p septē
p q̄ intelligit̄ vniūsitas · p vndecim intelligit̄ trans
gressio decē p̄ceptoꝝ · & sic oīs trāsgressio p hūc
numeꝝ intelligit̄ Vñ aug' in omelia · Nō solū vsqꝫ
septies · sꝫ vsqꝫ septuagiesseptíes · i · quadringētisno
naginta vicib⁹ · vt totiens fratri peccāti dimitterē
in die. quotiens ille peccare nō posset · Quid autē
ampli⁹ queris · Vis nosse oīa peccata ꝯtineri in nu
mero isto · s · septuaginta septies · Oīa ergo pecca
ta dicit · qꝛ in vndecī oīa signant̄ peccata q̄ ducta
septies fiūt septuagintaseptē · Oīa ergo peccata
dimitti voluit qui septuagintaseptē in numero p̄si
gnauit · Vide in numer⁹

Septuaginta · numeri pl'is gñis oīs & indeclina ·
cōponit̄ a septē · & gentos qd̄ est decem · Inde sep
tuaginta · i. septiesdecem ·

Septū · a sepio pis · sepsi · septū · d̄r sept⁹ pta ptū
& hoc septū pti · loc⁹ circūclusus · vt stabulū pecu
dum. vel ambit⁹ · Vnde Intra septū templi · i · intra
ambitū · vel clausurā · Vñ septim aduerb. i · clausim

Septuns · a septē & vns · vel vncia · cōponitur hic
septuns · hui⁹ tūtis · i · septem vncie ·

Septuplo · septem cōponit̄ cū plica · vel plico · &
dicit̄ septupl⁹ pla · plū · i · septies plicat⁹ · septies vl'
p septem multiplicat⁹ · Daniel' · iij · Precepit vt suc
cenderet̄ fornax septuplū q̄ succendi consueuerat
Vñ septuplo plas · plaui · plare · i · septies ml'tiplica
re · & corr̄ · tu · naturalit̄ · Vñ in aurora · Septupla pe
na caim torq̄t sibi vexat hebreos ·

Septussis · as assis cōponit̄ cū septem · & d̄r hec
septussis · i · septē asses vel p̄cium septem assiū · ꝛc ·

Sepulcral · in sepulcrum est ·

Sepulcrulū cruli · dimi · puum sepulcꝝ ·

Sepulcꝝ · a sepelio lis · d̄r hoc sepulcꝝ cri · Vnde
h̄ & hec sepulcralis · & hoc le · penul · ꝓdu · & vt di
cit apulei⁹ · Vitiū facit q̄ post c · ponit aspirationē
in latinis dictionib⁹ · vñ vitiose aspirat̄ sepulcrū
& pulcrū · vel pulcer ·

Sepult⁹ . a sepelio lis · liui · sepultū · deriuat̄ sepul
tus ta · tū · Q aūt dicit̄ sepult⁹ · q̄si sine pultu · i · si
ne pulsu · ethia est · & cōponit̄ insepultus ta tū · &
hec insepultura · & dicitur cadauer sepultum · id ē ·
sb terra conditum ·

Sequacul⁹ la · lū · aliquantū sequax · & d̄r a seq̄x ·

Sequax cis · gñis oīs · in sequor est ·

Sequela · a sequor queris · d̄r hec seq̄la le · penul · ꝓ
ducta · i · mos · cōsuetudo · exemplū · rit⁹ ·

Seq̄ster stri · qd̄ & tercie declina · inuenit̄ · sꝫ regu
lariter est secūde · & dicit̄ seq̄ster · recōciliator · qui
discordes pacificat · & q̄ certātibus medi⁹ inuenit
qui apud grecos amesos dicit̄ · apud quem pignora

deponi solent. & deriuat a sequēdo vel sequor. qr
ei9 qui elect9 est vtraqz ps sequat fidē. deutro. v.
Ego seqster & medi9 fui int deū & vos. vnde hec
seqstra stre. i. recōciliatrix. & ppie certātes pacifi
cans. & seqstro stras. separe. & ppie certātes pa
cificare. & est actiuū. & seqster stra strū. adiectm
inuenit. i. medi9 vel medias.

Sequor seqris. cutū. tu. vn secut9 ta tū. qd sequi
tur. & secutiu9 ua uum. qd sequit. vel qd est signū
secutionis. & h & hec & hoc sequax. diligēs secu
tor. qui & secutari9 dicit. Vn sequaciter adūbiu
& hec sequacitas tatis. Sequor cōponit Assequor
queris. i. valde vel iuxta seq. vel sequendo acquire
re. Cōsequor queris. i. simul seq vel sequēdo acipi
sci. multi sequunt aliqd q tn nō ɔsequunt illud. vn
hec ɔsecutio. & ɔsecutiu9 ua uū. Exequor queris.
id est. extra seq. aliqd pficere. ad effectū pducere.
instare. ad aliqd faciendū insudare. vn executio dr
effect9. Insequor qris. i. valde vel int9. vel ɔtra se
qui. & ppie accipit in malo. vn insector ctaris.
fre. Prosequor qris. i. pcul seq vel q restāt sequi et
pcedere. vn hoc psequiū quij. i. suitiū. Persequor
qris. causa pdendi & nocēdi sequi. infestare. psecu
tionē inferre & angustiā. ppie quidē in malo dicit
sz nō semp. dicit etiā psequi. i. pfecte seq. & sic po
test accipi illud deutro. xvj. Iuste qd iustū est pse
queris. & illud psal. Inqre pacē & pseqre eā. etiaz
si fugiat. i. pfecte vel pseueranter seqre. Obsequor
queris. i. obedire. suire. in oibus sequi. Subsequor
qris. i. sbtus vel post latent vel paz seq. vnd hoc
subsequiū. i. suitiū. Sequor & ei9 cōposita sūt de
ponē. & corr. hāc sillabā se. & faciūt sup. in cutum
Et ipsa verba vl pticipia psentis tpis. & gerundia
in di. do. dum. scribunt p c. sz pticipia preteriti &
futuri temporis. vt secut9 secutur9. & supina vlti
ma. vt secutū tu. & verbalia vt secutor. secutrix.
scribunt p c. Nā vt dicit psc. in. x. li. Desinentia in
quor. mutāt eā in cu. & sumētia tū faciunt sup. vt
loquor locutū. sequor secutū. & scias q verbū de
ponen. nō habet pticipiū in dus. vn sequēd9 da dū
vel exponit in actiua significatione. vel venit a se
quor inqtuz olim fuit cōmune verbū. vt dixi in lo

Sera A sero ris. serui. dicit hec sera quor.
re. firmatura hostij. & ppie lignū qd ex trāsuerso
obijcit & opponit hostio. Vn sero ras. raui. i. serā
hostio apponere. hostiū firmare. claudere. & cōpo
nit Assero ras. i. apire. Consero ras. i. simul serare
Desero ras. i. separe. Dissero ras. i. valde vl deor
sū. vel diūsis modis serare. vel seram remouere. &
apire. Insero ras. i. valde. vel inter serare. Obsero
ras. i. serā hostio apponere. Resero ras. i. iteruz sera
re. vel recludere. & apire. quasi retro serā facere. &
remouere. Sbsero ras. i. sbtus serare. vel paz. vel
post. vl latenter serare. Sero & ei9 cōposita actia
sūt. & corr. hāc sillabā se. Itē a sera re. hoc sero in
declina. vel poti9 est adūbi. licz quādoqz ponatur
noialiter sicut & mane. vt cū dicit Obscuz sero.
pulcz mane. vel dicit a sero ras. Claudit em celuz
sero. sicut mane aperit. Vn & nocte dicit celū esse
clausū. & die aptum. & ita sero est qsi sera celi. &
hinc ser9 ra rū. i. tard9. extrem9. & cōparat serus
rior sim9. Vnde sere seri9 serissime aduerbi. & hec
seritas tatis. i. tarditas. Itē a sera dicit hoc serū ri.
liquor q fluit de recenti caseo dū pmit. & scias q
seres ppriū nomē ppli cuiusdā est. & serus ra rū. &
sero adū. pducūt se. sz sero ris. futuro serā res. &
hec sera re. & hoc serz ri. p liquore casei. & sero ras

corr. se. vnde ouidi9 d remedijs. Principijs obsta
sero medicina patur. Cū mala p longas cōualuere
moras. Itē vers9 magistrales nota. Si far vere se
ro. crescūt mea semina sero. Fur obstāte sera non
furta facit nisi sera. Spernere pingue serū. non me
facies nisi serū. Illis siqua seres. dabit & bissū tibi

Seraf serafis. dicit quilibet de ordine seres
angeloz illoz qui dicunt seraphin. & scias q sera
phim p m. & seraphin p n. ita distinguunt sicut et
cherubim & cherubin. vide in cherubin. & vt dicit
grego. Seraphin vocant illa sanctoz spirituū ag
mina. q ex singulari ppinquitate cōditoris sui incō
pabili ardēt amore. Seraphin quoqz ardētes. vl in
cendētes vocant. que qr ita deo ɔiūcta sūt. vt int
hec & deū nulli alij spūs intersint. tanto magis ar
dent. qnto hūc vicini9 vident. quoz pfecto flama
amor est. qr quo sbtili9 claritatē visionis ei9 aspi
ciūt. eo validi9 in ei9 amore flamescūt. ¶ De sera
phin etiā dicit esaie. vj. ca. Vidi dominū sedentez
sup soliū excelsū & eleuatū. excelsū i se. & eleuatū
respectu dom9. & plena erat dom9 a maiestate e9
& ea q sub ipso erāt replebāt templuz. & seraphin
stabūt sup illud. sex ale vni. & sex ale alteri. duab9
velabāt faciē ei9. & duab9 velabant pedes eius. &
duab9 volabāt. ¶ Hec visio ab hieronimo allego
rice exponit. Volēte p sedentez sup soliū excelsū
et eleuatū xpm regnantē signari. Per soliū aūt ex
celsū et eleuatū signari angelos in quib9 de9 sedet
sicut dicit psal. Qui sedz sup cherubin. Per domū
aūt supiorē ecclesiā triūphantē. q dei maiestate im
plet. Per templū vo inferi9 ecclesiā militantē. q in
ferioribus donis pficit. nec videt diuine essētie ma
iestatē Per hoc aūt q dicit q seraphin stabāt sup
illud vl in circūitu. scdm aliā literā. signat q angeli
templū. i. ecclesiā militantē custodiūt & defendūt
In hoc aūt q dicit q angeli habebāt alas a dextris
& a sinistris. signat q angeli ptegunt ecclesiā defē
dunt & custodiūt. in psperitate ne eleuet. in adūsi
tate ne deijciat. Sz dyonisi9. p sedentē i solio dicit
signari ipm deū. p soliū aūt excelsū. ipam eminēti
am diuine nature. p domū vero supiorē creaturas
excellentiores. deo magis ppinquiores. que ei9 ma
iestatē pleni9 repsentāt. p tēplum vero inferius in
feriores creaturas. s. corpales que inferiori modo
diuinā pticipant bonitatē. Hui9 aūt sedētis super
thronū facies ipsā diuinā essētiaz designat. siue que
in eternitate fuerūt ante mūdi ɔstitutōez. p pedes
vero ea que postmodū erūt in gloria beatoz. & in
penis damnatoz. p media vero ea que in cursu me
dio agunt. Seraphin ergo facies & pedes sedētis
sup thronū velare dicunt. qr misteria eterne diui
nitatis vl future beatitudinis. & miserie nobis ad
plenū nō reuelant. Vnde et rabi moyses narrat. q
talmutiste dixerūt. Quicūqz ponit ingeniū suū cir
ca quattuor recipiet ɔfusionez zc. Quid sit in alto
quid in imo. quid fuit pmo. quid erit i vltimo. Et
addit. Duab9 alis volabāt. i. expandebāt alas ac si
volarēt. et sic nō omnino operiebāt media sedētis in
throno. qr de hijs que medio tpe agunt. sicut que
in sex dieb9 vl etatib9 fiūt vel facta sūt qntuz op9
est instruimur ministerio angeloz. inter quos sera
phin pmatuz tenēt. Et dicit inqtum op9 est. qr h
impfecte. et ex pte cognoscim9. qr p speculū et in
enigmate. Vnde et dicit q dom9. i. mundus imple
ta est fumo ignorātie respectu illoz qui sūt in pa
tria. vel domus. i. synagoga impleta fumo infideli
tatis. Volat9 āt angeloz pcessū reuelatōis i nos.

& eoꝝ velocitas ad oīa que volūt demonstrāt· & sequit̄ ī illa visione esaie· ꝙ seraphim clamabāt· Sāctus· sāctus· sanct⁹· dn̄s de⁹ exercituū· In eo ꝙ dicit̄ sanct⁹ ter· notat̄ trinitas diuinaꝝ ꝑsonaꝝ· In eo ꝙ dicit̄ singularit̄· Dn̄s de⁹ exercituū· notatur essētie vnitas· & inde est ꝙ inoleuit cōsuetudo· ꝙ quottidie cantat̄ in eccl'ia· sanct⁹· sanct⁹· sanctus dn̄s deus sabaoth· i· exercituū·

Sereno nas· naui· nare· i· exhilarare· letificare illūinare· illucidare· Vn̄ seren⁹ na nū· i· let⁹· hilaris· lucidus· clar⁹· trāquill⁹· sꝫ serenū ad celū refert̄· Trāquillū ad mare· vn̄ quidā· Dic mare tranquillū· celum dic esse serenū· & compat̄ seren⁹ nioꝛ ssimus & a gt̄o sereni· addita tas· fit hec serenitas tatis· Itē a seren⁹ dicit̄ hec serenitudo dinis· Sereno cōponit̄ Cōsereno nas· Insereno nas· i· int⁹ vl' valde serenare· Resereno nas· Subsereno nas· i· post vel subt⁹ vel paꝝ serenare· & ē actiuū sereno cū oib⁹ suis cōpositis· & ꝓdu· re·

Seres ꝓ populo ꝓducit ꝑmam· vide in sera·

Seria A siria rie· dꝛ hec seria rie· i· olla· q̈si siria qꝛ ibi ꝑmo facta est· Vel dicit̄ sic a serijs· qꝛ vtilis est & necessaria· Vl' a serie· qꝛ oꝛdine fit· regū quinto Releui omnia dolia mea & oīs serias meas· Vn̄ hec seriola le· dimi· Persi⁹· Seriole veterū metuēs eradere limum·

Seric⁹· h̄ seres hui⁹ sereris· est quidā ppl's a quo dicit̄ hoc sericū ci· qd̄ vulgo dicit̄ sera· qꝛ apd̄ eos abundāt vermes q̄ sericū egerūt· s· bombices· a q̄bus hec fila circū arboꝛes ducunt̄· & hinc sericus ca cū· & hec serica ce· quedā vestis de serico· & sericat⁹ ta tū· i· serico oꝛnat⁹· vel intext⁹· Et serico cas· i· serico oꝛnare· vl' intexere· & coꝛr̄· ri·

Series A sero ris· ꝓ oꝛdinare· dicit̄ hec series riei id est· oꝛdo tenoꝛ· Vn̄ serio as· i· oꝛdinare· in oꝛdīeꝫ & seriē disponere & coꝛr̄· se·

Seriola le· dimi· ꝑua seria· vide in seria·

Serius A ser⁹ ra rū· dicit̄ seri⁹ seria riū· i· vtilis· & necessari⁹· theodol⁹· Vt tua iam nostro postponas seria ludo· & dicit̄ a ser⁹· qꝛ serij series necessaria & vtilia tractare solent· Vn̄ serie adūbi· i· vtiliter· vel intente· sedulo· studiose ex animo· Inuenitur etiā serio ablat̄s posit⁹ ꝓ illo adūbio serie·

Sermo onis· in sermocinoꝛ vide·

Sermocinoꝛ naris· i· sermonē facere· & dicitur a sermo· Sermo aūt est oꝛatio humili stilo cōposita humane locutōi finitima· vl' s̄mo est collocutō vnius ꝑsone ad aliā· Et dicit̄ s̄mo a sero ris· qꝛ serat vtilitatē mentib⁹ auditoꝝ· vel qꝛ serat̄ inter colloquentes· & coꝛr̄· ci· sermocinoꝛ·

Sermūculus li· dimi· ꝑuus sermo·

Sero ris· seui· satū· i· seminare· vl' plantare· & deriuat̄ a sereno nas· qꝛ sereno celo serendū est & nō ꝑ imbꝛes· Et nota ꝙ sero ris· duplex habet p̄teritū & duplex sup̄· vt sero seui satū· sero serui sertum· Sero ris· seui satū· i· seminare & plantare· hec tn̄ significatio tracta est ab alia· Qui eīn arboꝛes plātat· qd̄āmodo seminariū eis ꝯfert· & qꝛ seminatio & plantatio oꝛdine solēt esse· ideo sero seui q̄nqꝫ ponit̄ ꝓ oꝛdinare· Itē sero ris· serui sertū· i· immittere vel ꝯiungere· Inuenit̄ tn̄ & serui· ꝓ oꝛdinaui· & ꝓ seui· s̄m antiquos· Sero cōponit̄ s̄m vtrāqꝫ literaturā· Assero ris· asseui assitū· i· plantare· Assero ris· asserui assertum· i· liberare· manumittere Assereꝛe· i· affirmare vl' adiūgere· Vn̄ h̄ asser asseris· qꝛ vn⁹ alij inserit̄· & hinc asserto tas· frequē· Cōsero ris· ꝯseui ꝯsitū· i· plātare simul serere· Vn̄ hec ꝯsitio· i· plātatio· & ꝯsit⁹ ta tū· i· plantat⁹· Cōsero ris· ꝯserui ꝯsertū· i· cōmiscere· cōmittere· ꝯtexere· ꝯiungere· vt Isti ꝯserūt bꝛachia· & ꝯserūt v̄ba· Vn̄ ꝯsertim· i· ꝯiunctim adūbi· Circūsero ris· circūseui· i· circūplantare· Circūsero circūserui· i· vndiqꝫ ꝯiungere vel ꝯtexere vel cōmittere· Desero ris· rui sertū· i· delinq̄re· Vn̄ hoc des̄tum· Et hinc deserto tas· i· desertū facere· pōt etiā esse frequē· hui⁹ v̄bi deserē· Dissero ris· disserui· i· tractare· dicere· sapienter loq̄· ꝯfirmare· Vn̄ dis̄tus nomē de quo vide in suo loco· Exero exerui exertum· i· foꝛas emittere vl' denudare manifestare Vn̄ exerto tas· fre· Insero ris· inseui insitū· i· plantare & est ꝓꝓꝛie inserere plantare ꝑ immissionē ramoꝝ adinuicē Vnde Ouidius ī de remedijs amoꝛis Venerit insitio fac ramū ramos adaptet Insero ris serui insertū· i· immiscere immittere & ꝓꝓꝛie violent̄ Vn̄ ins̄to tas· fre· Intēsero ris intēseui sertum· i· interponere intēmiscere immittere Intēsero ris intēseui intēsitum· i· interplantare vl' intēseminare· Prosero ris ꝓseui ꝓsertū id est· ꝓcul emittē Presero ris p̄serui p̄sertū· id ē ante emittere vl' supꝛa Obsero ris obseui obsitum id est· ꝯtra vl' vndiqꝫ seminare vl' plantare vl' tegē Lucan⁹ Obsita funera celāt̄ purpura lana· Obsēo ris rui· obs̄tum· i· ꝯtra serere ꝯtra mittere cōmiscē Et nota ꝙ sicut patet ex p̄dictis oīa cōposita a sero faciūt p̄teritū in rui & sup̄· in sertū· sꝫ nō oīa faciūt in seui· sed illa tm̄ q̄ habēt significatōeꝫ affinem significatōi sui simplicis sicut q̄ dicunt̄ ꝓ plātare· Nā qui arboꝛes plantat· qd̄amodo seminariū ꝯfert Et hinc est ꝙ illa q̄ habēt significatōeꝫ omnino extraneā a significatōe sui simplicis faciūt p̄teritum tm̄ in rui & sup̄· tm̄ in sertū· vt desero ris deserui desertū· dissero rui dissertū Exero rui exertū Prosero rui sertū Oīa v̄o alia faciūt p̄teritū in seui & serui & sup̄· in situ & sertū· & cū dicuntur ꝓ plantare faciūt p̄teritū in seui & sup̄· in situ· In alio vero sensu faciūt in rui p̄teritū & sup̄· in s̄tuꝫ Obsero tn̄ ꝓ serere & ꝓ tegere facit p̄teritū ī seui & sup̄· in situ Itē sero & cōposita ab eo s̄m qd̄ faciūt p̄teritū in seui et sup̄· in satū vel in situ neutra sūt p̄ter obsero obseui ꝓ tegere qd̄ est actiuū Item sero & ei⁹ cōposita scd̄m qd̄ faciūt p̄teritū in rui· & sup̄· in sertū actiua sūt Itē oīa cōposita a sero rui sertū retinent literaturā sui simplicis vbiqꝫ Similiter cōposita a sero seui satū nisi ꝙ ī supino mutant a simplicis in i· Itē sero et ei⁹ cōposita in p̄senti coꝛr̄· hanc sillabā se· sꝫ in p̄terito eā ꝓducūt Vn̄ ꝓsper Qd̄ serim⁹ metim⁹· qd̄ dam⁹ accipim⁹ Item vt dicit ꝑsc̄· in· x· li· Seui scd̄m annologiā vi in tuꝫ setū debuit facere· sꝫ differētie causa satum ꝓferri tradiderūt veteres Vide etiā in tercia ꝑte ubi agitur de p̄teritis & sup̄· verboꝝ tercie ꝯiugatōis desinentiū in ro De hoc habes etiā in satū

Sero ras in sera sere vide

Seron sepulcrū vel ydolū dicit̄

Seros grece opidū & dicit̄ latine serū· vnde h̄ seres sereris quidā populus

Serotin⁹ A ser⁹ ra rū dicit̄ serotin⁹ na nū· id est tardus vel tarde veniens vel vesꝑtinus· & dicit̄ sero Gene· xxx· ca· g· Factaqꝫ sūt ea que erāt serotia laban & que ꝑmi t̄pis iacob· Et hinc serotino nas id est tarde serotinū facere Et scias ꝙ tempaneus imber dicit̄ in autumno vel in hieme iactis seminibus nutriendis· serotin⁹ ad incrementū ī vere vel in estate· & coꝛr̄· penulē· serotin⁹ cū sit possiuū desinens in tin⁹· & non habeat t· a suo primitiuo Nā

si haberet t. a suo ꝑmitiuo ꝓduceret ti. vt vespertinꝰ a vespera. matutinꝰ a matuta. vt dicit ꝑscianꝰ

Serpedo. A serpo pis dicit̃ hec serpedo dinis. i. rubor cutis. cũ membroꝝ extantia. dictꝰ a serpendo. q2 serpat p mẽbra. & ꝓdu. pe.

Serpens. A serpo pis dicit̃ serpẽs tis. q2 occultis & minutis squamaꝝ nisibꝰ serpat & repat. Illa aũt que quattuor pedibꝰ nitunt̃ sicut lacerti & stelliones. nõ serpẽtes sed reptilia dicunt̃. Serpentes aũt illa reptilia sũt. q̃ ventre et corꝑe reptãt. quoꝝ tot venena quot gñ̃a. tot ꝑnicies quot species. tot dolores quot colores habẽt. Vñ serpentinꝰ na nũ. ẜm hugꝰ. vide de hoc in reptile alioꝝ sñ̃iaꝫ. Et scias ꝙ serpẽs habet quattuor naturas. ꝑma est. ꝙ cũ senuerit caligãt oculi eiꝰ. & si voluerit fieri nouus abstinet se a cibo donec pellis relaxet̃. & inde coãtat se vt senectutẽ suã deponat. Secũda cum venerit aquã bibere. in cubiculo suo venenũ deponit & sic aquã insitienter bibit. Tercia võ est. si viderit hominẽ nudũ timet. si viderit vestitum insilit in eum Quarta qñ aliq̃s voluerit eũ occidere totũ corpꝰ tradit ad penã. caput aũt suũ custodit. Vñ dicit plinꝰ. ꝙ si serpẽtis caput cũ duobꝰ euaserit digitis. nichilominꝰ viuit. vnde totũ corpus obijcit ꝓ capite defendẽdo. Itẽ nota ꝙ sic̃ habet̃ ĩ libro nũorum ca. xxj. Fecit moyses serpentẽ eneũ & posuit ꝓ signo. quẽ cũ ꝑcussi a serpẽtibus ignitis deserti aspicerẽt. mox sanabant̃. Sic spũaliter ꝑcussi a serpente venenoso dyabolo aliq̃ temptatõe siue molestia. aspiciãt ĩ xp̃m serpentẽ callidũ positũ in palũ vel lignũ crucis. & sanabunt̃ a quacunq3 ꝑcussura vel infirmitate siue tribulatõe. & dulcia eis erunt. Vñ dominꝰ in. iij. ca. iohis. Sic̃ moyses exaltauit serpentẽ in deserto. sic exaltari opoꝛꝫ filiũ hoĩs. i. virginis marie. Et ponit duplicẽ finẽ siue vtilitatẽ ex medicina passionis xp̃i. s. liberatõeꝫ a malo. Vñ dicit. Vt oĩs q̃ credit in eũ nõ pereat. & boni retributionẽ. vñ subdit. s3 habeat vitã eternã. Iste eñ̃ fuit duplex finis passionis xp̃i. Dicit autẽ exaltari potiꝰ ꝙ crucifigi. vt innueret penalitatẽ ex amore dei sumptã exaltatõeꝫ mereri. q2 ẜm Augꝰ. Pena ñ facit martirẽ. s3 causa. et est serpẽs gñ̃is incerti. vl' vt quidã volũt cõis sicut & bidens.

Serpẽtigena ne. gñ̃is cõis penul'. corr̃. a serpente genitꝰ. & cõponit̃ a serpẽs & genitꝰ

Serpentulꝰ li. dimi. ꝑuus serpens

Serpillũ. a serpo pis dicit̃ hoc serpillũ li. quedã herba. q̃ & trifoliũ & plioliũ dicit̃. virgꝰ. in bucolic̃ Allia serpillũ ꝯtundit olentesq3 herbas.

Serpo pis. psi. ptũ. serꝑe. i. latenter ire. vl' corꝑe & ventre repere. Serpo cõponit̃. Cõserpo. i. siml' serꝑe. Inserpo pis. i. intro serꝑe. Proserpo pis. i. ꝓcul serꝑe. vel ꝓꝑe serpere & etiã in ante serꝑe. Serpo & eiꝰ cõposita sũt neutra & faciũt ꝑteritum in psi. & supꝰ in ptum.

Serra. a seco cas. dicit̃ hec serra re. nomẽ a sono fictũ. s. a stridore. cũ ꝑtenuis ferri lamina dentiũ mordacitate resecãs que attingit. stridet. vñ serratus ta tũ. i. serra sectꝰ. Et serro ras. i. serra secare Vnde serrãs tis. gñ̃is oĩs. esaie. xlj. Ego posui te q̃si plaustꝝ triturãs nouũ. habẽs rostra serrantia

Serro ras. in serra est.

Serrula le. dimi. dicit̃ ꝑua serra.

Sertatꝰ ta tũ. in sertũ exponit̃

Sertulũ li. dimi. ꝑuum sertũ.

Sertũ. a sero ris. serui. dicit̃ hoc sertũ ti. i. corona de floribꝰ insertis & ꝯiũctis facta. vñ sertatꝰ ta. tum. i. serto ornatꝰ vel coronatꝰ.

Seruitiolũ li. dimi. ꝑuum ẜuitiũ.

Seruitiosus. in seruꝰ est

Seruilis. in seruꝰ est

Seruio. a seruꝰ dicit̃ seruio uis. uiui. seruire ẜuitum. & cõponit̃. Cõseruio uis. i. simul ẜuire. Diseruio uis. i. diũsis modis seruire. vel offẽdere. Deseruio uis. i. valde vl' deuote seruire vel offendere Inseruio uis. i. ualde seruire vel obedire. Seruimꝰ dominis tm̃. Inseruimꝰ cuiusq3 ꝑceptis. Reseruio uis. i. iteꝝ seruire. vel a seruitio cessare. Subseruio uis. i. obedire vel satisfacere. ꝯsonare. latent̃ vel pꝰ vel paꝝ seruire. Seruio uis. neutꝝ est cũ omnibus suis cõpositis.

Seruitꝰ. A seruꝰ dicit̃ hec seruitꝰ tutis. & ẽ seruitus ꝯditio seruiẽdi. Seruitiũ võ ius vel actꝰ seruientium. vel munꝰ. Et scd̃m ysiđ. v. ethi̇aꝝ. Seruitus ẽ maloꝝ hoĩm postrema pena. que liberis omĩ supplicio grauior est. Nã vbi libtas ꝑit vna. ibi pereũt & oĩa. Vnde quidã. Nõ bene ꝓ toto libertas vendit̃ auro. Hoc celeste bonũ ꝑterit orbis opes. Et accipit̃ duobꝰ modis seruitus. s. ꝓ latria. & ꝓ dulia grece. hoc est qđ deo & hoĩbus cõpetit. & corr̃. vi. ¶ Hic nota ꝙ seruitus introducta est ex peccato. Nã vt dicit gregꝰ. in pastorali. Liquet ꝙ oĩs hoĩes natura equales genuit. s3 variante meritoꝝ ordine alios alijs culpa postponit. Ipsa auteꝫ diũsitas q̃ accessit ex vitio. diuino iudicio dispensãte. vt q2 oĩs homo eque stare nõ valet. alter regat̃ ab altero. vnde cũcti q̃ ꝑsunt nõ in se potestatem debent ordinis. s3 eq̃litatẽ pensare ꝯditõis. nec ꝑesse se hoĩbus gaudeant. s3 ꝓdesse. Antiq̃ eñ̃ patres nostri nõ reges hoĩm. s3 pastores pecoꝝ fuisse memorant̃. sicut dicã in timor. vide etiã in rector.

Serula le. dimi. parua sera.

Seruo uas. seruaui. seruare. i. custodire. retinere vel in custodia ponere. vl' ꝓspicere. Et cõponitur cũ cõ. & dicit̃ ꝯseruo uas. i. simul seruare. Itẽ cũ ob & dicit̃ obseruo uas. qđ in malo & bono sumit̃. vt in suo loco dicit̃. Itẽ cũ re. & dicit̃ reseruo. i. retinere. Seruo & eiꝰ cõposita sũt actĩa.

Serum ri. in sera est

Serus ra rũ. in sera exponit̃

Seruulus li. dimi. ꝑuus seruꝰ

Seruꝰ. A seruo uas. dicit̃ h seruꝰ ui. q2 olim ĩ bello capti cũ iure possẽt occidi seruabant̃ & fiebant serui. Et ideo seruꝰ dicit̃ a seruãdo ꝓꝑter antiquã ꝯsuetudinẽ. Licet etiã quidã dicant̃ modo serui q̃ sic seruati nõ fuerũt. Seruus ergo dicit̃ ex ꝯditõne seruitutis. Itẽ seruus in bello captꝰ & seruatꝰ. Famulus ex ꝓꝑria familia suoꝝ ortꝰ. Mancipiũ ex hostibus. q̃si mancipatũ vl' quasi manu captũ. Itẽ est seruus empticiꝰ. q̃ ꝑcio emit̃. Itẽ verna siue vernaculus in domo nutritꝰ. q2 vernat. i. claret ĩ domo Q2 aũt dicit̃ seruus. q̃si serẽs vana. vel q̃si seruans vultũ domini sui. vl' q̃si serẽs ꝯsutias. ethĩa est. vñ hec serua ue. & seruꝰ ua uum. & h & hec seruilis & hoc le. penult̃. ꝓdu. vñ & hec seruilitas. & seruiliter lius. lissime aduẽbi. & hoc seruitiũ. vñ seruitiosus sa sũ. i. seruitio plenꝰ. Seruus cõponit̃. Cõseruus. i. simul seruus cũ alio.

Sese. dictio geminata. cõponit̃ ex se & se. & liq̃scit s. secundũ. ꝙtum ad sonũ. & debet ꝓnunciari sicut deseuio. et scias ꝙ tria ꝓnoĩa geminata cõpositionẽ habẽt in accusatiuo & ablatiuo tm̃. vt meme tete. sese. sicut dixi in tercia parte vbi egi de cõpositione integroꝝ ꝓnominũ.

Sessilis· A sedeo des dicit͛ h̄ & hec sessibilis·&
hoc le· qđ aptū est ad sedendū. vel vt quis sedeat
sup illud· & ꝑ sincopā sessilis le·idē & corr͛·penl͛·
Persiꝰ· Exhalet vapida lesū pice sessilis obba·&
dicit͛ sessilis·qꝛ apta est sedere·habet eñ fundum
amplū & latū·& ita meliꝰ sedet·

Sessillꝰ la lū·i·ꝑuus statura·qꝛ nō videt͛ stare sꝫ
sedere·& dicit͛ a sedeo des·

Sessis. sex componit͛ cū as assis·& dicit͛ h̄ sessis
sex oboli·vel p̄cium sex oboloꝝ·

Sessū·est supinum de sedeo des·& debuit facere
sesū ꝑ vnū s·sicut dixi in sedeo des·

Seta·a sus dicit͛ hec seta te·qꝛ a sue ꝓcedit ī ꝑte
vel a suo suis·qꝛ valeat ad suendū·Vñ setosꝰ sa·
sū·plenꝰ & abūdās seta·& compat͛·Vñ hec seto=
sitas tatis·& cōponit͛ seta cū in & dicit͛ inseto tas

Setacio as·setaciaui·are·i·farinā purgare·& d͛ꝛ
a setariū vel setacium·

Setaciū setacij·in setariꝰ est·

Setariꝰ·a seta dicit͛ h̄ setarius ria riū·& hoc seta
riū·qđ & setaciuꝫ d͛ꝛ·instrumentū purgādi farinā·

Seth·filiꝰ fuit ade·& interp̄tat͛ resurrectio·quia
post fratris resurrectōez natꝰ sit·q̄si resurrectōez
fratris ex mortuis suscitaret·Idē & positio·qꝛ deꝰ
eū ꝓ abel posuit·a quo quidā heretici dicti sūt se
thimiani·q̄ dicebāt eū esse xp̄m

Sethim genꝰ spinaꝝ est in heremo·ex quibus fit li
gnū imputrescibile·s̄m hug̑·& vt dicit͛ in papia·
Sethi ligna q̄to freq̄ntiꝰ accēdūt͛·tāto durioꝛa effi
ciunt͛·In hystorijs aūt sup exo.dicit͛·Sethim nomē
est montis·regionis·& arboris·q̄ similis est albe
spine in folijs·& est leuissimū lignū·incremabile
& imputribile·& acuit͛ in fine sethim·

Sethimiani·in seth exponit͛·

Setosus sa sum·in seta vide·

Setula le·dimi·ꝑua seta·

Seuero ras. in seuerꝰ est·

Seuerꝰ·verꝰ cōponit͛ cū satis & dicit͛ seuerꝰ ra·
rū·i·austerꝰ·districtꝰ·rigidꝰ vel purꝰ·Et dicit͛ se
uerꝰ q̄si satis verꝰ·Tenet vo sine pietate iusticiam
Cōtra illud eccl'ia·vij·Noli esse iustꝰ multū·vbi di
cit glo·Sūmum ius sūma iniuria est·Itē sup illud
esaye·xxx·Hec est via·ambulate ī ea·neqꝫ ad dexte
ram·neqꝫ ad sinistrā d͛clinabitis·dicit glo. In vtra
qꝫ ꝑte quidq̄d sup modū est·in vitio est·Q aūt di
cit͛ seuerꝰ q̄si sequēs vera ethia est·Et cōparat͛ se
uerꝰ rioꝛ rissimꝰ·Et a seuerꝰ hec seueritas·i·auste
ritas·rigoꝛ·vel integritas iudicij·vel vehemētia
vltionis·& seuero ras·qđ nō est in vsu·sꝫ cōponit͛
Asseuero ras·i·affirmare.asserere·Et ꝑseuero ras
id est ꝑdurare·& ꝓducit ve·

Seu est diunctio disiūctiua·i·vel.

Seui seuisti·est p̄teritū de sero ris·ibi vide

Seuicies ciei·in seuꝰ seui vide

Seuio uis·seuiui·uire·i·insanire·furere·seuū esse
vel fieri·Et cōponit͛·Asseuio uis·i·valde vl' ad ali
quid seuire vel furere·Cōseuio uis·i·simul seuire·
Deseuio uis·i·in diūsis modis seuire. vel a seuicia
cessare·Inseuio uis·i·valde seuire·Obseuio uis·i·
ꝯtra seuire·Reseuio uis·i·iteꝝ seuire·vel retro a se
uicia cessare·Seuio & eiꝰ cōposita neutra sunt·&
ꝓducūt se·Vñ ꝓsper·Impia confuso seuit discoꝛ
dia mundo·

Seuꝰ A seuio uis·d͛ꝛ seuꝰ ua uū·i·crudelis·Sed
seuꝰ in ira·Crudelis in sāguine·Et compat͛·Vnđ
hec seuicia cie·& hec seuicies ciei·i·crudelitas·Se
uus cōponit͛ cū q̄ & tā & dicit͛·Quāseuꝰ ua uum
& Tamseuꝰ ua uū·i·valde seuꝰ·& ꝓdu·se

Sex ab hex·subtracta h & ꝓ ea posita s·d͛ꝛ apud
latinos hij & he & hec sex oīs gn̄is & indeclinabi·
Vñ senꝰ na nū·& senariꝰ ria riū·& hec senaritas
tatis·& h̄ senariꝰ narij·ꝓ illo nūo·& ꝓdu·se·senꝰ
vt dixi in senex·

Sexagesima A sexaginta d͛ꝛ sexagesimus ma mū·
& hec sexagesima me·dn̄ica post septuagesimā·&
inchoat͛ a dn̄ica qua cantat͛·Exurge dn̄e·& termia
tur in quarta feria post pascha·s·Venite bn̄dicti
patris mei·ꝯplectēs octo hebdomadas·& q̄ttuoꝛ
dies·& habet sexaginta dies·Instituta aūt est sexa
gesima ꝓpter redemptōez quā melchiades papa et
siluester statuerūt·vt bis ī omi sabbato comederet͛
ne ꝓpter abstinentiā & afflictōez carnis quā susti
nuerāt in sexta feria·q̄ in omi tp̄e ieiunabat͛ natura
debilitaret͛·In redemptōez ergo sabbatoꝝ illiꝰ tē
poꝛis vnā septimanā quinq̄gesime addiderunt·&
sexagesimā vocauerūt·Itē instituta est etiā ꝓpter
significatōez·Signat nāqꝫ tempꝰ viduitatis eccl'ie
a sponso suo·vñ sexagesima sonat sexies decē·Et
ꝑ sex intelligunt͛ sex opa misericoꝛdie·Per decem
intelligit͛ decalogꝰ·In fine sexagesime cantat͛·Ve
nite bn̄dicti patris mei ꝛc̄·qꝛ illi q̄ decē p̄ceptis &
sex opibus misericoꝛdie se exercēt·audient ab oꝛe
dn̄i in futuro generali iudicio·Venite bn̄dicti pa
tris mei filij·s·ꝛc̄·

Sexagesies adūbi·nūi·i·sexaginta vicibꝰ·& dici
tur a sexaginta·

Sexaginta A sex & gentos qđ est decē cōponitur
sexaginta gn̄is oīs nūi pl'alis & indeclina·i·sexies
decē·Vñ sexagenꝰ na nū·& sexagenariꝰ ria rium·
& sexagies adūbi·sexaginta vicibꝰ·

Sexangulꝰ A sex & angulus la lū·i·sex angulos
habēs·Vñ sexangulatꝰ ta tū·& sb̄stantiue dicit͛ h̄
sexangulꝰ li·ꝓ tali figura·

Sexennis A sex & annꝰ cōponit͛ h̄ & hec sexēnis
& hoc ne·i·sex annoꝝ·Vñ hoc sexenniū sexennij.
spaciū sex annoꝝ·

Sexies aduerbi·nūi·i·sex vicibꝰ·& dicit͛ a sex·vñ
in·iiij·regum ca·xiij·Si ꝑcussisses quinquies·aut
sexies·aut septies·

Sexquialt͛·in sexqui vide

Sexqui·i·totū. Vñ ꝑ cōpositōez h̄ sexquipes dis
id est·totꝰ pes. scꝫ mensura vniꝰ pedis·Vñ hic &
hec sexq̄pedalis & hoc le·penult͛·ꝓdu·i·qui ꝯtinet
mensurā totiꝰ vniꝰ pedis·Horatiꝰ·Proijcit āpul
las & sexq̄pedalia verba·i·totū pedem obtinētia·
Vñ hec sexq̄pedalitas tatis·Itē sexq̄ cōponit͛ cum
alter·& fit sexquialt͛ ra rū·i·ꝯtinēs totū & totius
medietatē·Vnde ternariꝰ est sexq̄alter binarij·vel
ad binariū·qꝛ ꝯtinet ipsū totū & eiꝰ ꝑtem·siue me
dietatē scꝫ vnū·Et cōponit͛ subsexquialter ra rum
qui ab alio ꝯtinet͛ totꝰ & eiꝰ altera ꝑs·Vñ binariꝰ
est subsexquialter ternarij vel ad ternariū·Itē sex
qui cōponit͛ Sexquiterciꝰ cia ciū·& sexquioctauꝰ
ua uum·i·ꝯtinēs aliud totū·& eiꝰ terciā partē·vt
quaternariꝰ ternariū·vel ꝯtinēs aliud totū & eius
octauā ꝑtem vt nouenariꝰ ꝯtinet octonariū·& ꝑ
cōpositōez sb̄sexquiterciꝰ cia ciū·& subsexquiocta
uus ctaua·uum·i·qui ita ꝯtinet͛ ab alio·Et simulit͛
pōt dici etiā ꝑ cōpositōez sexquiq̄rtus ta tū·& sex
quiquintꝰ ta tū·& sexquisextꝰ ta tū·& sic ī silibꝰ

Sexquipes pedis·in sexqui exponit͛·

Sextariꝰ A sextꝰ dicit͛ sextariꝰ rij·& dicit͛ sexta
rius·a sexta ꝑte·est vo sexta ꝑs congij·sextariꝰ du
arum librarum est·qui bis assūptus dicit͛ bilibꝛis·

assumptꝰ quater fit greco nomie cerix· quinquies cōplicatꝰ quinarē siue gomor facit· adijce sextum reddit ɔgium· Nā ɔgius sex metiť sextarijs· & hic sextarij nomē tractū est· & ɔstruiť cū gt̄io vt sextarꝰ vini· Et nota ꝙ sextarꝰ siue dicať mensuratū siue mensura· siue q̄ntitas illi mēsure adiacens· siue aliquid aliud semꝑ est masc· gn̄is et nō neutri

Sexterciū cij· qddam pondꝰ duaꝝ libraꝝ et semis quasi semisterciū Vn̄ sextercíarius ria riū q̄ erogat sextariū vel ad sexterciū ꝑtinens

Sextilis penul· ꝓducta cū a sextꝰ nomie dicatur vide in quintilis·

Sextupes· pes cōponiť cū sex & diciť h̄ sextupes pedis· i· pediculꝰ· qꝛ sex habeat pedes Vn̄ sextupedosus sa sū· sextupedibꝰ plenꝰ

Sextuplꝰ· sexqui qd̄ est totū cōponiť cū plica & diciť sextuplꝰ pla plū. q̄si sexquiplꝰ· i· ɔtinēs totū & plicā totꝰ· i· medietatē Vn̄ hec sextupla ple· i· totū & dimidiū scꝫ sūma capitalis et dimidiū

Sextꝰ a sex deriuať sextꝰ ta tū· nomen ordiale·

Siban diciť tercꝰ mensis a martio· s· maius· & acuiť in fine·

Sibilla bole qd̄ est sn̄ia cōponiť cū sios· qd̄ lingua eolica diciť deꝰ· & diciť hec sibilla· quasi sios bole· vel bele qd̄ est mens· i· diuina sn̄ia· vel dei mens· & est nomen appellatiuū sibilla· q̄si ꝓphetissa· & fuerūt decē sibille· Quelibet tn̄ ꝓphetissa potest dici sibilla· qꝛ dei sn̄iam vel mentē hoibꝰ interꝑtať· Ille tn̄ dicte sūt sibille· q̄si antonomasice. Vnde sibillinꝰ na nū· penul· ꝓdu·

Sibilo las· sibilaui· are· serpentū est· ꝓprie hoies tn̄ sibilāt· Vn̄ h̄ sibilꝰ li· sꝫ in pl'ali hec sibila loꝝ· & sibilꝰ la lū· i· sibilās· & potiꝰ cā metri eē vsurpatū videť a poetis ꝙ sit vox significatiua· sicut pluuiꝰ uia uiū· ꝓ pluuialis Sibilo cōponiť Cōsibilo las· i· simul sibilare· Desibilo las· i· a sibilo cessare· Exsibilo las· i· extra sibilū ꝓijcere· Insibilo las· i· intro vl' valde sibilare· vel sibilū intro impellere· Obsibilo las· i· vndiqꝫ vel cōtra sibilare vel desinere· Resibilo resibilas· i· iterum sibilare vel desinere· Sbsibilo las· i· post vel paꝝ vel latenter sibilare· Et nota ꝙ sibilo poniť q̄nqꝫ ꝓ deridē· qꝛ sibilare solemꝰ post eū quē deridemꝰ· Vn̄ horatiꝰ in sermonibꝰ· Populus me sibilat· i· deridet. Sibilo las· est neutꝝ cum oibus suis cōpositis· & corꝝ· bi· vide in regulꝰ·

Sica ce· fe· gn̄is· deriuať a seco cas· & diciť sica q̄si seca· s· gladius breuis quo maxime vtunť q̄ apud ytalos latrocinia exercēt· Et vt diciť telū ē ī baculo absconditū· Vn̄ h̄ sicarꝰ rij· qui sicā defert· vel homicida· & ꝓdu· ꝑmam· Vn̄ horatiꝰ in ꝟmonibꝰ Qꝛ mechꝰ forꝫ aut sicarꝰ aut alioquin· Actuū· xxj Eduxisti in desertum quattuor milia viroꝝ sicarioꝝ & scribiť ꝑ vnū c· Pap· sic dicit· Sicarꝰ dictus· qꝛ ad ꝑpetrandū scelꝰ sit telis armatꝰ

Sicarꝰ· in sica est

Sicania. in sicilia vide

Siccine· i· sic ne· & est ci sillabica adiectio· & non inclinat h̄ ne· ɔiūctio encletica accentū p̄cedentis sillabe ad se· i· iuxta se. Vn̄ principalis accentꝰ est suꝑ prima sillaba· & media grauať sicut heccine qꝛ accentꝰ p̄ncipalis nō pōt poni super sillabica adiectione· vide in heccine. In p̄mo regū· ca· xv· dicitur Siccine sepat amara mors· Et in auroza diciť· Siccine rex pharao paschali vinciť agno· posset tamē in siccine· ibi cine esse sillabica adiectio· & legi deberet remissiue siccine· i· sic sepat amara mors·

Sicco cas A sucꝰ diciť ꝑ antifrasim siccꝰ ca cum qꝛ sit sine suco· & compať siccꝰ cior sissimꝰ· vnde sicce ciꝰ sime· aduerbiū· & hec siccitas tatis· & hec siccitudo· Et sicco cas· i· siccū facere qd̄ componiť cū de & dr̄ desicco cas· Itē cū ex & dr̄ exicco cas· Itē cū re· & diciť resicco cas· & est actiuū sicco cū suis cōpositis· & scribiť ꝑ duo c.

Sicera re· fe· gn̄is ꝑ vnū c· penul· corꝝ· hebreū est & diciť a suco qꝛ ex suco frumēti vel pomoꝝ cōficiť· coctis qꝛ frugibꝰ aqua pinguis q̄si sucꝰ colať· & diciť sicera om̄is potio· omnis liquoris ɔfectio om̄is liquor q̄ inebriare potest p̄ter vinū· magis ꝓprie tn̄ liquor q̄ ex dactilis fit ad bibendū suauis· In p̄mo ca· luce diciť· vinū & scerā nō bibet

Sicilia· Siculꝰ rex fuit sicilie· vn̄ illa terra dicta ē sicilia sicꝫ eadē dicta est sicana· a sicano rege· & a sicilia dr̄ siculꝰ la lū· penl'· corꝝ· Horatiꝰ Inuidia siculi n̄ inuenere tirāni Tormentū maiꝰ ꝛc· Et h̄ & hec siciliensis & hoc se· & h̄ sicilides de· vnde hec sicil'dis· i· siciliensis· & declinať patronoice· Virg· Sicilides muse paulo maiora canamꝰ·

Sicilides· in sicilia vide·

Sicima me· dicta est sichen· sꝫ nūc neapolis diciť & corꝝ· ci· vnde in auroza· Post esau pacem iacob sicimis manet· exit·

Siche dr̄ aīa· Itē siche diciť ꝓfundū· vnde ennosigeꝰ q̄si ennosichęꝰ· vl' cōponiť a sigeꝰ· Inueniť etiam sichel ꝓ quodā pondere· vide in siclus·

Sichen· filiꝰ fuit emor q̄ quandā vrbē edificauit quā suo noie appellauit sichen hoc grece latine dr̄ sicima me & est ciuitas samarie· ipa est nūc neapolis ciuitas samaritanoꝝ·

Sichofanta te· i. falsꝰ calūniator· vel viliū rerum appetitor· Ferť tamē sichofāta apud grecos dici ficus comedēs· a sichos qd̄ est ficus· & fagin qd̄ est comedere· sꝫ hac ratōe dr̄ sic falsus calūniator· Cuidam domino apud grecos misse sūt ficꝰ· quas latēter quidā suꝰ famulus comedit & cepit calumniari aliū· & accusare ꝙ ipse eas ɔmedissꝫ· Tūc dominꝰ p̄cepit aquā calidā bibi ab eo q̄ comederat ficus· q̄ bibita statim euomuit ficꝰ· vnde postea semꝑ dc̄s est sichofanta· i· ficꝰ ɔmedens· & qꝛ false fuit calūniatꝰ sociū ɔmedisse eas· ideo inde inoleuit ɔsuetudo vt falsꝰ calūniator diceret sichofanta·

Sichomachia A siche qd̄ est aīma· & machia pugna· ɔponiť hec sichomachia hie· i· pugna aīe· vnde quidā liber dr̄ prudentius de sichomachia· i· de pugna aīe· & acuit penl'· sichos

Sichos grece· ficꝰ latine·

Siclus· Sichel q̄ latino ꝟmone siclus corrupte appellať· hebreū nomē est· habēs apud eos vncie pōdus· apud latinos aūt & grecos q̄rta ꝑs vncie· & stateris medietas· et dracmas appendēs duas· vnde cū in literis diuinis legiť siclus vncia est. Cū vero apud gentiles· tūc quarta ꝑs vncie est·

Sicomorus· morꝰ cōponiť cū quodā greco· et dr̄ hec sicomorus ri· qꝛ sit folijs similis moro in alijs ficui· vnde et dr̄ ficus vacua. hāc arborē latini celsā appellāt ab altitudine· qꝛ non est breuis vt morus· vnde hoc sicomoꝝ ri· et hoc celsū ꝓ fructu illius· et ꝓdu· mo· vnde quidā· Cū ɔcauo morus· moriqꝫ soror sicomorꝰ· Et scias ꝙ gt̄s pl'alis facit sicomoroꝝ· Formať eīn ab ablatiō singulari sicomoro· addita rum· Inueniť aūt aliquādo ꝑ sincopā sicomorum· sicut viꝝ ꝓ viroꝝ· deū ꝓ deoꝝ· vnde in sc̄do libro palippo· ca· ix· Tantāqꝫ copiā p̄buit argēti in hierl'm. quasi lapidū et cedroꝝ tantā multitudinem velut sicomoꝝ q̄ gignunť in campestribꝰ· Sicomo

rum dicit ꝓ sicomoroꝝ.
Sicubi. in vbi vide.
Siculus. in sicilia exponit̃.
Sidero ras. A sidus dicit̃ sidero ras. qḋ nõ est in
vsu. sꝫ cõponit̃. Cõsidero ras. i. ꝓspicere. et ꝓprie
celestia. Sidero ras. i. cupe et ꝓprie celestia. Et est
actiuũ sidero cũ suis cõpositis. et corr̃. de vide in
Sido dis. in sedeo des exponit̃. sidus.
Sydon. fuit filiꝰ ṗmogenitꝰ canaan. a quo dicti
sũt sydones. & hinc ciuitas eoꝝ ĩ fenicia sydon di
cta est. Vñ h̃ & hec sydon donis. patriũ. Et sido
nia nie. ꝓuincia adiacẽs. Vñ sydoniꝰ nia niũ. Sy
donij interp̃tant̃ venũdantes. vel lingua fenicum
piscis dicit̃ sydon. Vñ a copia pisciũ sydon p̃oca
ciuitas est dicta. Et interpretat̃ venator vel vena
trix. Geñ. xlix. Pertingẽs vsqꝫ ad sydonez & ꝓdu
Sydonij. in sydon vide. cit do.
Sidrach. vide in anania.
Sidus A sedeo vel sido. dicit̃ hoc sidꝰ deris. id ẽ
stella vel collectio stellaꝝ in aliquo signo a siml' se
dendo. Vñ siderẽꝰ rea reũ. res sideris. vel ꝑtinẽs ad
sidus. Et vt dicit p̃sc̃. in. vj. li. A sidꝰ deris dicit̃ si
dero ras. Vñ cõpositũ ꝯsidero ras. & desidero ras
Vide in astrum.
Sifon. a sibilo las. dicit̃ h̃ sifon fonis. i. tuba. vel
potiꝰ cõca siue vas ĩ quo mingebãt. in quo cũ vria
cadit facit sibilatũ. & ideo ponit̃ ꝓ sibilatu vrine
vel ꝓ bombo. Iuuenal'. Effigiẽqꝫ dee longis sifoni
bus implent. Vel põt hoc teneri in ꝓprio sẽsu. Nã
hmõi uasa suspendebãt mulieres ad simulacꝝ pudi
cicie. faciẽtes queqꝫ turpia in tẽplo eiꝰ. Sifon etiã
vas dicit̃ quo vtunt̃ in oriente ad extinguendum
ignẽ. Et tũc componit̃ a sufflo & fundo. qꝛ aquas
sufflando fundat.
Sigaliceus. in sigalum vide.
Sigalinꝰ na nũ. in sigalum est.
Sigalonius nia niũ. in sigalũ est.
Sigalũ. a sige dꝛ hoc sigalũ li. penl'. corr̃. quedam
annona vñ fit pessimꝰ panis. ꝓ quo quidã minus
intelligẽtes solẽt ꝓferre siliginẽ. Et dicit̃ a sige qḋ
est silentiũ. vel silere. qꝛ videt̃ sileri & taceri inter
alias ꝓpter sui vilitatẽ. Vel põt dici a siligo. Et in
de sigalinꝰ na nũ. penl'. ꝓdu. Et sigilaceꝰ cea ceũ.
Et sigaleꝰ lea leũ. & sigaloniꝰ nia niũ. Vñ terra q̃
tali annona abũdat dicta est sigalonia lonie.
Sige dicit̃ silentiũ vel silere. Vñ hoc sigeũ gei.
ꝓmontoriũ iuxta troiã. Vñ sigeꝰ gea geũ. qḋ quã
doqꝫ tm̃ valet q̃ꝓtũ troianꝰ na nũ.
Sigena ne. genus piscis
Sigillatim. i. exp̃sse. a sigillũ dicit̃. et ꝓdu. la.
Sigillũ. a signũ dꝛ hoc sigillũ li. dimi. signũ anuli
& illud qḋ fit in cera literaꝝ signũ est sigillũ. Vñ
sigillo las. i. sigillũ facere. vel sigillo designare. fir
mare. claudere. Et hec sigillatura ture. silr̃ dicit̃ si
gillũ instrumentũ. Sigillo cõponit̃. Cõsigillo las.
Dissigillo las. i. diuẽsis modis sigillare. vel sigillum
remouere. Desigillo las. i. valde sigillare vl' sigillũ
remouere. Insigillo las. i. valde vel intꝰ sigillare.
Resigillo las. i. retro sigillũ auferre. apire. vel iteꝝ
sigillare. Et est actĩm sigillo cũ oĩbus suis cõposi
tis. Hic possũt moueri quedã q̃stiones ꝑtinentes
ad theologiã. circa sigillũ ꝯfessionis & p̃mo querat̃
An interpres vel laicꝰ audiẽs ꝯfessionem in tp̃e ne
cessitatis vel mortis teneat̃ celare peccata q̃ audit.
Ad hoc dico. ꝙ sigillũ ꝯfessionis cõpetit sac̃doti
inq̃ꝓtum est mĩster huiꝰ sac̃menti. qḋ nichil aliud ẽ
q̃ꝓ debitũ ꝯfessionẽ celandi. sic̃ clauis est potestas
absoluẽdi. Tñ sicut aliq̃s q̃ nõ est sac̃dos ĩ aliquo
casu ꝑticipat aliq̃d de actu clauis dũ ꝯfessionẽ au
dit ꝓpter necessitatẽ. Ita etiã ꝑticipat ḋ actu sigil
li ꝯfessionis. & tenet̃ celare. q̃ꝓuis ꝓprie sigillũ ꝯfes
sionis nõ habeat. Itẽ ꝯsueuit q̃ri. An sac̃dos de li
centia ꝯfitẽtis & penitentis peccatũ qḋ sub sigillo
ꝯfessionis habet possit alteri ꝓdere. Ad hoc dico
ꝙ duo sũt ꝓpter q̃ sacerdos tenet̃ peccatũ occulta
re Primo & principalit̃ qꝛ ipsa occultatio est de es
sentia sac̃menti. inq̃ꝓtum scit illud vt deꝰ cuiꝰ vicẽ
gerit ad ꝯfessionẽ audiendã. Alio modo ꝓpter scan
dalũ vitandũ. Potest aũt penitens facere vt illud
qḋ sciebat sac̃dos vt deus. sciat etiã vt hõ. qḋ facit
dũ eũ licẽtiat ad dicendũ. & ideo si tũc sac̃dos di
cat. sigillũ ꝯfessionis non frangit. Debet tñ vitare
scandalũ dicẽdo ne fractor p̃dicti sigilli reputet̃.
Prelatꝰ tñ non põt licẽtiare sac̃dotẽ vt dicat hoc
qꝛ nõ põt facere vt sciat vt hõ quod põt ille q̃ ꝯfi
tet̃. Animadũte tñ ꝙ sac̃dotibus imminet ꝓbatio
si accusant̃ ꝙ de licẽtia ꝯfitentis reuelauerũt. Item
põt queri. Vtꝝ illud quod sac̃dos scit ꝑ ꝯfessionez
& alio modo possit reuelare. Ad hoc dimissis mul
toꝝ opinionibꝰ potest dici. quod sicut vult frater
thomas. verior opinio est. ꝙ illud quod sac̃dos sci
at alias siue ante ꝯfessionẽ siue post ꝯfessionẽ nõ te
net̃ celare q̃ꝓtũ ad id quod scit vt hõ. Põt eñ dicẽ
scio illud qꝛ vidi heri. tenet̃ tñ celare inq̃ꝓtũ scit vt
deꝰ. nõ eñ põt dicere ego audiui hoc in ꝯfessione.
tñ ꝓpter scandalũ vitandum debet abstinere ne de
hoc loquat̃ nisi necessitas ĩmineat.
Signanter aduẽbi. i. euident̃. apte. a signo nas dꝛ.
Signifer ra rũ. penult̃. corr̃. i. ferẽs signũ A signũ
et fero fers componit̃.
Significantia. in significo vide.
Significo cas. caui. care. i. facere signũ. maĩfesta
re. notificare. & exp̃mere. Vñ hec significãtia tie. i.
exp̃ssio. significatio. & designatio suppositi exp̃ssa
Et significant̃ aduẽbiũ. i. exp̃sse. apte. Vñ significã
tiꝰ. i. exp̃ssius. & forte inuenit̃ significãs tior. simꝰ
id est exp̃ssus sior. simꝰ. & hinc significãter tiꝰ sime
aduẽbi. Et hec significãtia tie. Significo componit̃
Cõsignifico. i. p̃ter p̃ncipalẽ significatõez secunda
rio aliq̃d dare intelligi. q̃uo verbũ ꝯsignificat tp̃us
Itẽ ꝯsignificare. i. simul significare idẽ. Itẽ ꝯsignifi
care. i. ex adiũcto & nõ ꝑ significatõnez ꝯtrahere
q̃si cũ alio nõ ꝑ se significare queãdmodũ ꝯiũctio
& aduẽbiũ & ꝑpositio ꝯsignificãt. & corr̃. fi. & cõ
poni videt̃ a signũ & facio cis.
Signo. a signũ quod est nota. ostentũ. vexillũ di
cit̃ signo nas. gnaui. gnare. i. signũ facere. vel signo
designare. exp̃mere. ostendere. Vñ signant̃ aduẽbi.
Signo cõponit̃ assigno nas. i. aliq̃d alicui assignare.
quod debet facere vel habere. Cõsigno nas. i. siml'
signare. Designo nas. i. valde signare. distinguere
vel signũ frãgere & r̃mouere. apire. & est tractũ
ab illo q̃ signũ & sigillũ frangit. & ita apit literas
& manifestat. & ideo designare dicit̃ apire. maĩfe
stare. vnde Horatiꝰ. Quid non ebrietas designat
apta recludit. Presigno nas. Resigno nas. i. iterũ
signare vel signũ auferre. & apire. vel retro signaẽ
reddere. restituere. & est actĩm signo cum oĩbus
suis cõpositis.
Signũ ni. nota. ostentũ. vexillũ.
Silen. in silua exponit̃.
Silensis. exponit̃ in. iij. ꝑte in ca. de allotheca.
Silenos. in silenos exponit̃.
Silentiũ tij. in sileo exponit̃.

Silentiarius·a silentiū dicit̄ h silentiariꝰ rij·q̄ in palatio vel alibi silentiū indicit· & est nomē digni tatis

Sileo les·lui·lere·i·tacere·sȝ silere re fert̄ ad vocē inarticulatā vel mutā·tacere v̈o ad articulatā·& inde hoc silentiū tij·& vt dicūt silētiū nichil est·sȝ vbi vox nulla est dicit̄ esse silentiū·sicꝫ tenebre nichil sūt·sȝ vbi lux non est· tenebre esse dicunt̄·Itē a sileo dicit̄ silesco cis inchoa·Sileo cōponit̄·Dissileo les·i·diūsis modis silere vel loq̄·Resileo les·Subsileo les·Cōsileo les·Itē cōponit̄ ꝯsulo ꝯsulis·Sileo & eiꝰ cōposita neutra sūt·p̄ter ꝯsulo ꝓ interrogare·qd̄ est actiuū·& caret̄ supinis p̄ter ꝯsulo·& corri·hāc sillabā si·quā ꝯsulo mutat in su·Vnde Ouidiꝰ de remedijs·Qui silet est firmus·q̄ dicit multa puelle·vide etiā in taceo ces·

Silex·a salio lis·dicit̄ silex cis·incerti ḡnis·qꝛ ab eo saliat ignis·& est silex lapis durꝰ·q̄ focariꝰ dicit̄·& corri·si·vnde virḡ·in·vij·eneid·Stabat acuta silex·p̄cisis vndiqꝫ saxis·Itē corri·penul·gti·& hinc silicinꝰ na nū·penl'·ꝓdu·i·petrosus·& siliceꝰ cea ceū·i·res silicis·vel de silice existēs·

Silicernꝰ·Silex cōponit̄ cū cerno·& h silicernus ni·quod & h silicerniꝰ dicit̄·i·moribundꝰ·i·similis mortuo·q̄si silices cernens·i·sepulcꝝ·Vel dicit̄ silicernꝰ·senex·vetꝰ· incuruus ꝓpter senectutē·vicinus morti·qꝛ ꝯsiderat & cernit silicē sepulcri· vel qꝛ ꝓpter curuitatē cernat terrā & silices·Itē silicernus ponit̄ qn̄qꝫ ꝓ firmo & duro vt silex·vt in phisiologo·Denuo si peccas silicernꝰ extas·

Silicinꝰ·in silex est·

Siliceꝰ cea ceū·i·de silice·a silex dicit̄

Siligineꝰ nea neū·in siligo est·

Siligo A seligo gis·dicit̄ hec siligo ginis·qd̄dam genꝰ tritici·qꝛ sit selectū ab alio·Nā in pane eius species est p̄cipua·Vn̄ qn̄qꝫ tenuissimꝰ & purissimus flos farine dicit̄ siligo·vnde fit nobilissimus panis·& ꝓdu·li·vn̄ Iuuenalis·Sȝ tener & niueus molliqꝫ siligine factꝰ·Vn̄ siligineꝰ nea neū·ad siliginē ꝑtinens·vel de siligine factꝰ·

Siliqua·Xilon grece·latine dicit̄ lignū·& cōponit̄ cū licon qd̄ est dulce·& dicit̄ silicon· vel siliq̄ silique·vt latini dicūt corrupte·q̄si xilicon quedā arbor sic dicta·qꝛ eiꝰ ligni fructꝰ sit dulcis·vnde hec siliq̄ dicit̄ fructꝰ eiꝰ·q̄ colligit̄ ad opus porcorum·& siliq̄ est vicesimaq̄rta ps solidi ab arbore cuiꝰ semē est nomē tenēs·Siliq̄ etiā qd̄dam genus leguminis est·qd̄ porci in affrica comedūt·& siliq̄ etiā est folliculꝰ cuiuslibet leguminis & purgam̄ti & corr·li·& si·vnde in·xv·ca·luce legit̄·Et cupiebat implere ventrē de siliq̄s·quas porci manducabant vbi dicit·Ambrosiꝰ·Siliq̄ genꝰ est leguminis sonoris folijs & vacuis·qd̄ magis ventrē onerat q̄ reficiat·vnde etiā recte signat sciētias seculares vel carmina poetaꝝ suauitate sterili resonantia inflantes magis q̄ reficiētes·Itē hiero·in originali dicit·Possumꝰ aliter quidē siliquas interp̄tari·Demonū cibꝰ est·carm̄ia poetaꝝ·secularis sciētia hereticoꝝ·pompa verboꝝ·hee oīs sua suauitate delectāt·& dū aures versibꝰ dulci moderatōe currētibꝰ capiūt·aīm quoqꝫ penetrāt·& pectoris interna deuincūt·veꝝ vbi cū sūmo studio fuerint ac labore plecta nichil aliud nisi inanē sonū & s̄monū strepitū suis lectoribꝰ tribuunt·nulla ibi satietas veritatis·nulla iusticie ꝯfectio reperit̄·studiosi eorum in fame virtutū pseuerant·vide in p̄bus & in noctua

Sillaba·sillab in grece latine dicit̄ cō ꝓhendere·Vnde hec sillaba be·comp̄hensio lraruꝫ & hinc sillabicꝰ ca cū·vn̄ sillabico cas·i·facere sillabas·vel diungere literas·Itē a sillaba dicit̄ sillabo bas·i·sillabicare·Vn̄ sillabatī·i·sillabicatī adū·Sillaba cōponit̄ cū monos·qd̄ est vnū·& d̄r monasillabꝰ ba bū·i·vniꝰ sillabe·Itē cū dis·bis·tris·& d̄r Dissillabus ba bū·& Bissillabꝰ ba bū·i·duaꝝ sillabaꝝ·Trissillabꝰ ba bū·i·triū sillabaꝝ·& scribit̄ ꝑ gēminū s·Itē a sillaba cōponit̄ tetrasillabꝰ ba·bū·id est·quattuor sillabaꝝ·Pentasillabꝰ ba bū·i·qn̄qꝫ sillabaꝝ·Hexasillabꝰ ba bū·i·sex sillabaꝝ·Heptasillabꝰ ba bū·i·septē sillabaꝝ·Decasillabꝰ ba bū id est·decē sillabaꝝ·polisillabꝰ ba bū·i·pluriū sillabaꝝ·& hinc monasillabicꝰ ca cū·ꝛc̄·& hinc adūbi·monosillabice·& sic de alijs p̄dictis·p̄dictū est etiam in p̄ma ꝑte de sillaba·

Sillabico cas·in sillaba est·& corr·bi·de sillabica adiectione dictū est in tercia ꝑte· vbi egi d̄ figura composita nominis·

Silogismꝰ A sin qd̄ est cō·& logos s̄mo cōponitur h silogismꝰ mi·q̄si collectio & ꝯiūctio s̄monū Vn̄ silogisticꝰ ca cū·& silogizo zas·i·ꝯcludere·& ꝓprie silogizādo·vel silogismos facere·scd̄m hug·& scribit̄ comunit̄ ꝑ duo l·& sic mutat̄ n·in l·in sillogismus·Aliqn̄ aūt subtrahit̄ vnū l·vt p̄ma sit breuis·sicut in omitto patet·Et scias q̄ sillogismꝰ est oratio in qua quibusdā positis necesse est aliud accidere ꝑ ea q̄ posita sūt· vt Om̄e aīal est s̄bstātia Om̄is homo est aīal·ergo oīs hō est substantia·& hoc totū est oratio quedā in qua quibusdā positis id est·p̄missis duabꝰ ꝓpositōibus necesse est per ea aliud sequi·i·ꝯclusionē·Om̄is ergo silogismꝰ ꝯstat ex tribꝰ terminis·& duabꝰ ꝓpositōibus·quaꝝ prima vocat̄ maior·secūda v̈o minor·

Siloa·vel siloe fons est ad radicē montis syon·q̄ nō iugibꝰ aquis sȝ incertis horis ebullit·& ꝑ terrā ꝯcauā & antra saxi durissimi cū magno venit sonitu·vide etiā in ꝓbatica

Silua A xilon qd̄ est lignū·dicit̄ hec silua ue·q̄si xilua·qꝛ ibi ligna cedant̄·vel dicit̄ a silen qd̄ est vastitas vel silentiū·Inde silua vbi sunt loca vasta & deserta·& silentio plena·vel silua est spissū nemus & breue·Silua etiā interdū dicit̄ & fructuose arbores & īfructuose·vn̄ siluosꝰ sa sū·i·siluis plenꝰ

Siluestris A silua dicit̄ h & hec siluestris·& hoc stre·i·res siluestris·vel ad siluam ꝑtinens·De hoc etiā vide in cāpestre·

Siluiꝰ siluij·filiꝰ fuit enee·Et dicit̄ a silua qꝛ natus fuit in siluis·

Silurꝰ A sileo les·dicit̄ h silurꝰ ri·ꝑuus & minutus piscis·Iuuenalis·Fracta de merce siluros·

Siluula le·dimi·parua silua

Syma·interp̄tat̄ curuū·vnde & hec figura c·vocat̄ apud grecos syma·quasi simū·& representat apud nos hoc elementū s·Et hinc simꝰ ma·muȝ·i·curuus·& ꝓprie simꝰ est qui nasū habet recuruum sursū·Vnde hec simia mie·qꝛ nasū sic habet recuruum·Vnde simiꝰ mia miū·id est·ad simiā ꝑtinens vel similis simie·

Symachus A sin qd̄ est cō·et machia pugna·componit̄ h symachus chi·penl'·corr·i·cōpugnans·vnde hec symachia chie·i·cōpugnatio·

Symbolū·est collectio sermonū·vt in ꝯsilio·vel pecuniaꝝ·Vnde in ꝓuerbijs·xxiij·Dantes symbola cōsument̄·Et cōponit̄ a sin·i·con·& bolꝰ·i·morsellus·qꝛ quilibet ponit ibi morsellū suū·i·ꝑticulā Papias v̈o dicit·Symbola ꝓprie dicunt̄·quando a diūsis p̄cium ꝯficit̄ in vnū·ut & ꝯuiuiū inde paret̄

Hic nota ꝙ ꝛm theologū nomē symboli similitudinē & collectōez importat · vnde a quattuoꝛ collectionib⁹ nomē symboli imponitᷣ · Primo a collectione multoꝝ hoīm in vnā fidē · Secūdo a collectōe ꝑdicantiū fidē · qꝛ oēs apl'i collecti hāc regulā fidei ediderūt · ita ꝙ vnusquisqꝫ qḋ suū erat apposuit · Vn̄ vt tactū est · symbolū dicitᷣ a sin & bolus · qꝛ q̇libet posuit ibi bolū suū · i · ꝑticulā · Tercio qꝛ ex diuersis locis sacre scripture colligunᷣ ea q̄ credēda sūt · vt in ꝓmptu habeanᷣ · Quarto qꝛ oīa bn̄ficia nobis diuinit⁹ collata ibi colliguntᷣ · Vn̄ dionisius iij · ca · eccl'iastice · gerarchie dicit · ꝙ r̄ligiōis symbolū ꝯgruenti⁹ ꝑt appellari gerarchica eucharistia · q̄si bona gratia · Et si q̇s dicat · Videᷣ ꝙ articuli fidei nō debuerūt colligi in symbolo · siue credo in vnū deū · qꝛ tota fides sufficienᷣ p totā sacrā scripturaꝫ instruitᷣ · & sic supfluū fuit symbolos vel symbl'a cōcedere · Dico ꝙ oportuit ea q̄ in diuersis locis tractata sūt sacre scripture in vnū locū colligi · vt fides magis in ꝓmptu haberetᷣ · ¶ Et scias ꝙ tria sᷣt symbola · s · apl'oꝝ qḋ dicitᷣ in matutinis · in prima · & in cōpletorio · Itē nicenū · qḋ dicitᷣ i dn̄icis dieb⁹ post euangeliū · Itē athanasij qḋ dicitᷣ in prima in dn̄icis dieb⁹ alta voce · Et si q̄ras · Quare symbolū apl'oꝝ dicitᷣ sūmisse in ꝑ̇ma & in completorio · alia v̇o duo dicunᷣ alte · vnū post euāgeliū · alteꝝ sicut Quicūqꝫ vult salu⁹ esse in ꝑ̇ma · Respondeo · Symbolū apl'oꝝ fuit editū qn̄ fides nō erat ꝓpalata · & ideo in secreto dicitᷣ · Et qꝛ editū fuit ad ꝓponendā fidei doctrinaꝫ · ideo quotidie dicitᷣ in matutinis · & in ꝑ̇ma · & in cōpletorio · q̄si in principio diei & noctis · in signū ꝙ oīs nostra opatio a fide debet accipe initiū · & qꝛ p ipsā ꝯtra adu̇sa & in ꝓsperis ꝓtegimur Alia aūt symbola edita fuerūt tpe fidei iā ꝓpalate · & ideo publice cantanᷣ · Et qꝛ nō ad ꝓponendū fidē sꝫ ad defendendū vel ad elucidandū edita fuerūt · ideo nūc nō in singulis dieb⁹ dicūtur sꝫ in illis in quib⁹ hoīes maxime ad eccl'iam venire ꝯsueuerūt · & in quib⁹ fit aliqua solēnisatio de illis q̄ ad articulos fidei ꝑtinēt · Et qꝛ symbolū nicenum editū est ad manifestatōez fidei · dicitᷣ statim post euangeliū quasi expositio ipsi⁹ · Symbolū aūt athanasij · qḋ ꝯtra hereticos editū est in ꝑ̇ma dicitᷣ quasi iā pulsis hereticoꝝ tenebris · ¶ Sꝫ pōt q̄ri · Hoc symbolū ꝓponitᷣ vt regula fidei cui⁹ act⁹ est assentire · sꝫ sicut dicit auġ · in epl'a ad hieronimū · Solis apl'is & ꝓphetis est h̄ honoꝛ exhibend⁹ · vt quecunqꝫ dixerūt hec ipsa vera eē credanᷣ · ergo post symbolū apl'oꝝ nō debuerūt fieri alia symbola Ad hoc dico · ꝙ patres q̇ alia symbola post apl'os ediderūt nihil de suo apposuerūt · sꝫ ex sacris scripturis ea q̄ addiderūt excerpserūt · & qꝛ quedā difficilia sūt in illo symbolo apl'oꝝ · Ideo ad ei⁹ explanatōez editū est symbolū nicenū · qḋ diffusi⁹ fidē q° ad aliquos articulos ꝓsequitᷣ · & qꝛ quedā implicite ꝯtinebanᷣ in illis symbolis q̄ oportebat ꝓpter insurgētes hereses explicari · ad id editū est symbolū athanasij · q̇ specialiter ꝯtra hereticos se opposuit · De articulis aūt fidei habes in fides ·

Simia mie · in sima est ·

Simila A similis dicitᷣ hec simila le · flos tenuissime farine · q̄ & similago dicitᷣ & pollen · vel pollis & coꝛ̄ · mi · Vn̄ in auroꝛa · Sꝫ similam spargat oleo sartagine frixam ꝛc̄ ·

Similagine⁹ · in similago est ·

Similago gīnis · fe · ge · idē est qḋ simila · vel similago dicitᷣ gen⁹ frugis · & ꝓdu · la · Vn̄ similagineus nea neū · de similagine existēs vel ad similaginē ꝑtinens · Eccl'asti · xxxix · Panis similagine⁹ · Alexāder dicit · Hec simila de qua sup̄ similago figurat ·

Similis · a simul dicitᷣ h⁊ & hec similis & hoc le · & compatᷣ similis lioꝛ lim⁹ · Vn̄ similitᷣ lius lime · adu̇biū · Et hec similitudo dinis · Vn̄ similitudinarius ria riū · p similitudinē loquēs · vel ad similitudinē ptinēs · Et cōponitᷣ · Cōsimilis · Dissimilis · Persimil'le · i · valde similis · & oīa cōparanᷣ · Et a simil' dᷣ similo las · i · facere similē vel esse · vl' repn̄sentare · Et cōponitᷣ · Assimilo las · i · valde similare · Absimilo las · i · dissimilare · Cōsimilo las · Dissimilo las · Insimilo las · i · valde similare · Similo & eius cōposita sūt actiua · Inuenitᷣ etiā assimiloꝛ laris · deponē · in eodē sensu in quo & assimilo · & coꝛripiūt mi · similis · & similo · Simillim⁹ tn̄ ꝓd · mi · positōne qꝛ scribitᷣ p duo l · Formatᷣ em̄ a similis · r̄motā is · & addita lim⁹ · & scias ꝙ cū dicitᷣ · similis illi · refertur ad vultū · sꝫ similis illi⁹ · refertur ad moꝛes · Propheta Quis similis tui in dijs dn̄e ·

Similim⁹ ma mū · exponitᷣ in similis ·

Similo las · in sil'is vide ·

Simi⁹ mia miū · in sima vide ·

Symma me · i · camera p duo m · Vn̄ in vita beati siluestri · Tarquinio in symma prandēte · vltio diuina manifestata est · Vbi quidā coꝛrupte legūt sima & dicitᷣ a sima curuū ·

Symmista · a symma dicitᷣ h̄ & hec symmista stę · id est · camerari⁹ · vn̄ inuenitᷣ · Dauid symmista dn̄i Vel symmista cōponitᷣ a sin qḋ est cō · & mista ste qḋ est secretari⁹ · vel misterij actoꝛ · Inde symmista id est · ꝯsecretari⁹ · misterij ꝯsci⁹ ·

Symon · simo onis · fuit ꝓpriū nomen cuiusdā rustici a therentio introducti · qui dict⁹ est simo q̄si cōpugnās · a sin qḋ est con · & machia pugna · qꝛ cū alijs seipsū refrenādo pugnabat · & ꝓdu · o · in obliquis · ad differentiā noīs apl'i qḋ coꝛ̄ · in obliquis · Itē ꝓpter eandē differentiā retinetᷣ n · in noīe apl'i · sicut est ibi apud grecos · s · simon · sed a noīe rustici expellitᷣ · & dicitᷣ simo · Itē simo vl' simon · dict⁹ est quidā magus · quasi cōpugnans · qꝛ cū apl'is dei pugnabat · Itē simon dict⁹ est petrus apostol⁹ quasi cōpugnans · qꝛ cōtra vitia & peccata pugnabat · Vel simon hebꝛaice · latine interpretatᷣ audiēs · vel obediens · & eadē causa ali⁹ apostol⁹ dictus est simon · sꝫ ad distinctōez simonis petri dict⁹ ē simon chananeus · de vico galilee chana · vbi dn̄s aquā mutauit in vinū · Ipe em̄ est q̇ in alio euāgelista dict⁹ est zelotes · Chana quippe zel⁹ interp̄tatᷣ · Vnde zelotes · i · emulatoꝛ · Vnde idē est zelotes qḋ chananeus · Interp̄tatur etiā simon ponēs tristiciā · Predicta bene ꝯueniūt vtriqꝫ simoni · petro videlicet & simoni chananeo fratri iude & iacobi minoꝛis · qꝛ vterqꝫ eoꝝ habuit obedientiā p̄ceptoꝝ p executionē · tristiciā afflictoꝝ p passionē · zelū aīaꝝ p cōstantē feruoꝛē ·

Simonia · est studiosa cupiditas · vel volūtas emēdi vel vendēdi aliq̇d spūale · Dicitᷣ autē simonia a simone mago · Primo in nouo testamēto hui⁹ sceleris inuentoꝛe · qꝛ voluit emere gratiā spūssancti · a sācto petro · sicut & giezi in veteri testamēto voluit vendere gratiā sanitatis · i · sanitatē gratis dataꝫ naaman syꝛo · Vn̄ ꝓprie venditoꝛ spūaliū dicitᷣ giezita a giezi · Emptoꝛ v̇o simoniac⁹ dicitᷣ a simone · vsu tn̄ vterqꝫ dicitᷣ symoniac⁹ · Cōmittitᷣ aūt symonia trib⁹ modis · s · p mun⁹ a manu · ab obsequio · a lingua · primū est pecunia · secundū ꝛuitus debite

impensa·terciū fauor·Vñ dicit gregoriꝰ·in·ix·mo raliū·tractans illud iob·Verebar oīa opera mea·Tres inquit sūt acceptōes munerꝝ ad quas fraude festinat̄·Est em̄ munus a corde·a lingua·a manu·Munꝰ a corde·est capta gratia a cogitatōne·Munus ab ore·est gloria ꝑ fauorē·Munꝰ ex manu est premiū ꝑ dationē·Sꝫ iustꝰ quisqꝫ ab om̄i munere manꝰ excutit·qꝛ in eo qđ recte agit nec ab hūano corde inanē gloriā·nec ab ore laudē·nec a manu dationē recipe querit·¶Sed pōt q̄ri·Absolutio qđ dā sacram̄tale est·sꝫ quidā accipiūt pecuniā vt ab excōicatione absoluāt·Igit̄ licet spūalia vēdere & dare ꝓ tꝑalibus·Ad hoc dico ꝙ ꝓ absolutōe non debet exigi pecunia·sꝫ tñ ei q̄ absoluit̄ potest imponi pena pecuniaria·Vñ nō licet aliq̄d exigere q̄si ꝓ ꝑcio absolutōis·sꝫ q̄si peccati pena·in quo tam̄ cauendū est·ne talis exactio magis cupiditati ꝙ correctōi ascribat̄·¶Itē scias ꝙ facere pactionē de missa celebranda symonia est semꝑ·Si tñ nō habet alios sumptꝰ & nō teneat̄ ex officio missā cātare·pōt accipe denarios.sicut ꝯducticij sacerdotes faciūt·nō q̄si preciū misse·sꝫ quasi sustentamentū vite·¶Itē qꝛ oratio est maxīe spūalis·sꝫ aliq̄s pt dare pecuniā bonis viris vt orēt pro eo·Preterea religionis statꝰ quoddā bonū spūale est·sꝫ in quibusdā monasterijs ꝑcipue monialiū exigit̄ aliquid ab eis q̄ ibi recipi debēt·ergo licet spūalia dare ꝓ tꝑalibus·Ad hoc dico ꝙ oratio spūalis est·Vnde nullo mō debet sub ꝑcio poni·nec illi q̄ dant pecuniā paupibꝰ vt ꝓ eis orēt·oratōnē emūt·sed aīos paupꝝ alliciūt ad orandū ꝓ se·& eos sibi faciunt debitores·Ad 2m quesitū dicendū·ꝙ qñ possessiones alicuiꝰ loci religiosi nō sufficiūt ad sustentādū plures·tūc pōt exigi ab eo q̄ in illo loco vult deo seruire·nō q̄si preciū religionis sꝫ vt habeat monasteriū vnde ei posset ꝓuidere·& ideo nō cōmittit̄ symonia·Si autē sine grauamine eccl'ie pōt accipi·symonia est aliq̄d ꝓ receptōe exigere.¶Itē scias ꝙ licet magistris vendere labores suos·sꝫ nō scientiā siue veritatē q̄ spūalis est·Vñ dicit̄ ꝓuerbiorū xxiij·Noli vendere sapientiā & doctrinā & intelligentiā·Nota h̄ ꝙ cū sacramēta ꝯtineāt & causent gratiā·nō possūt licite vendi vel emi·& hoc tripliciratōe·Primo qꝛ dispensator sacramēti nō est dominꝰ·sꝫ minister sacramēti·Emptio aūt debet fieri a domino rei·Secūdo qꝛ ꝑcium emptōis ponit̄ q̄si mensura adequās illud qđ emit̄·vnde a mensurando numisma dicit̄ 2m ph'm·in·v·ethi·Gratia autē nō pōt cōmensurari alicui corꝑali bono.Vñ iniuriā gratie facit q̄ sacramenta gratie vendit aut emit·Tercio qꝛ gratia ex hoc nomē accepit qđ gratis datur·Vñ ꝯtra ratōnē gratie facit·qꝛ sacramēta gratie q̄si venalia tractat·vide etiā in symoniacꝰ & in elemosina·& in acceptio·¶Itē scire te volo ꝙ nullus licite retinere pōt illud qđ ꝯtra voluntatē dñi adq̄siuit·Puta si aliq̄s dispēsator de rebus dñi sui daret alicui ꝯtra voluntatē & ordinatōnē domini sui·ille q̄ acciperet licite retinere nō posset·Dominus aūt ecclesiarꝝ cuiꝰ ꝓlati sūt dispensatores & ministri ordinauit vt spūalia gratis darent̄.scđm illud mathei·x·Gratis accepistis gratis date Et ideo q̄ muneris interuētu spūalia quecūqꝫ assequunt̄·ea retinere nō possūt Insuꝑ aūt symoniaci tā vendētes ꝙ emētes spūalia at etiā mediatores alijs penis puniunt̄·s·infamia & depositōne si sint clerici·& excomunicatōe si sint laici.vt habet̄ ꝑma q̄stione·i·ca·Si quis eps·¶Itē scias ꝙ nec ꝓpter ꝑceptum eiꝰ nec ꝓpter excōicatōnē debet aliquis recipe ordinē ab epo quē scit symoniace ꝓmotū·Et si ordinet̄ nō recipit ordinis executōnē·Etiā si ignoret eū esse symoniacū.sꝫ indiget dispensatōe ꝙuis quidā dicāt ꝙ si nō pōt eū ꝓbare esse symoniacū debet obedire recipiendo ordinē·sꝫ nō debet exequi sine dispensatōe·sꝫ absqꝫ ratōe hoc dicit̄·vt dicit frater thomas·qꝛ nullꝰ debet obedire alicui ad cōicandū sibi in facto illicito·Ille aūt qui est ipso iure suspēsus·& quo ad se & quo ad alios illicite ꝯfert ordinem·Vnde nullꝰ debet sibi cōicare recipiendo ab eo ordinē quacūqꝫ ex causa·Si āt ei nō ꝯstat nō debet credere peccatū alteriꝰ·& ita bona ꝯsciētia debet ab eo ordinē recipe·Si āt eps sit symoniacꝰ aliquo alio modo ꝙ ꝑ ꝓmotōnē suā symoniace factā pōt ab eo recipe ordinē si sit occultū·qꝛ non est suspensus quo ad alios·sꝫ quo ad seipm tm̄·Itē nota ꝙ quo ad deū sola volūtas facit symoniacū·sꝫ quo ad penā ecclesiasticā exteriorē nō punit̄ vt symoniacus vt abrenūciare teneat̄·sed debet de mala intētione penitere·

Symoniacꝰ·A symonia dicit̄ symoniacꝰ ca cum qui facit symoniā·Et symonicꝰ ca cū·penul.corr̄·in eodē sensu qđ magis deriuat̄ a symo onis·Itē a symone dicti sūt quidam heretici symonici·Hij dicunt creaturā a deo nō esse·sed a virtute quadam superna creatā·

Symonides dis·penul·corr̄·poeta quidā fuit liricus·Vnde symonida metra·Dauid etiā dictꝰ est symonides·Vñ dicit hieronimꝰ in epistola ad paulinū ca·vij·Dauid symonides noster·quia·s·lirice scripsit apud hebreos·sic̄ symonides apud grecos

Symphonia·A sin qđ est con·& sonus qđ est sonus·componitur hec symphonia nie·i·consonātia vel ꝯcordia sonorꝝ vel vocū·Vnde ꝑ cōpositionē asymphonia·i·incōsonantia·Itē symphonia dicit̄ quoddā instrumentū ꝓpter ꝯsonantiā vocū·vnde symphoniacꝰ ca cū·Et h̄ & hec symphonista ste·canēs cū symphonia·Et symphonizo zas·cum symphonia canere·& acuit̄ ni Vel vt dicit papi·Symphonia vulgo appellat̄ lignū ꝯcauū ex vtraqꝫ parte pelle extensa quā virgulis hinc inde musici feriunt Fitqꝫ in ea grauis & acuti ex ꝯcordia suauissimus cantꝰ·In luca autē ca·xv·vbi dicit̄·Audiuit symphoniā & chorꝝ·dicit glosa·Symphonia est diūsarū etatū & virtutū velut variarꝝ cordarꝝ indiscreta ꝯcordia·Hieronimꝰ dicit ꝙ symphonia ꝯsonantia exponit̄ in latinū·vel dic ꝙ sonꝰ symphonie fit in ꝯgiratōe·Chori aūt sonꝰ fit in ꝯcordia multarū vocū·vñ symphonia signat gaudiū de reditu peccatoris·Chorꝰ v̄o signat gaudium de ꝯsono statu beatorꝝ·vel 2m hiero·Cōcors in dei laude ꝯcentus ex hoc vocabulo symphonie signat̄·& acuit̄ ni·in symphonia·

Symphonides dis·penul·cor·dictꝰ est dauid a musico instrumēto qđ est symphonia. vnde dicit hieroꝰ·in epistola ad paulinū ca·vij·Dauid symphonides noster·Hic etiam dictꝰ est symonides vt dixi in suo loco·

Symphonista ste·in symphonia est·

Symphonizo zas·in symphonia vide·

Simplex·plica cōponit̄ cū sine·& dicit̄ h̄ & hec & hoc simplex plicis·q̄si sine plica·vel partiū varietate·& corr̄·pli·Et compat̄ simplex cior cissimꝰ vnde simpliciter cius·cissime·aduꝰbi·Et hec simplicitas tatis·Itē simplex in bona ꝑte aliquādo sumit̄ id est·sine plica malicie·sine duplicitate purꝰ·Vñ

de iob dicit̄. Erat vir simplex & rectꝰ. Simplex in
effectu. rectꝰ in intellectu. Et greg. in omelia pē
thecostes dicit Neqꝫ eiꝫ placet deo. aut simplicitas
sine zelo. aut zelus sine simplicitate. Hinc ipsa veri
tas dicit. Estote prudētes sicut serpētes. & simpli
ces sicut colūbe. Qua in re notandū est. ꝙ discipu
los suos nec de colūba sine serpēte. nec de serpēte
sine colūba voluit dn̄s āmonere. quatinꝰ & colum
be simplicitatē astutia serpētis accenderet. & ser=
pētis astutiā colūbe simplicitas temperaret. Hinc
paulꝰ ait. Nolite pueri effici sensibꝰ ecce prudētia
serpentis. sed malicia puuli estote. ecce simplicitas
colūbe. Itē a sine & plica cōponit̄ simplꝰ pla plum
Et differt a simplici. qꝛ simplex est qd̄ caret parte
Sꝫ simplū est qd̄ habet oēs ꝑtes eiusdē gn̄is. &
eiusdē speciei & nature. vt elementū ignis simplū
est. qꝛ quelibet ꝑs eiꝰ ignis est. & quidqd̄ ꝯstat ex
ꝑtibꝰ eiusdē gn̄is cū toto simplū dicit̄. Itē simpluꝫ
q̄si tantūdem. i. nō duplū vel triplū ꝛc̄. vt cū dicit̄
hoc est duplū illiꝰ vel triplū. & hoc est simplū

Simplꝰ pla plū. in simplex est.

Simpsalma. a sin qd̄ est cō. & psalmꝰ ꝯponit̄ hoc
simpsalma matis. vel hec simpsalma me. i. ꝯsonātia
psalmi. vel vocis copulatio in cantādo.

Simul adūbi. ꝯgregādi. i. vna ꝑiter in eodē loco.
vel in eodē tpe. Simul etiā qn̄qꝫ ponit̄ pro postq̄
Lucanꝰ. Stat simul a ꝓma descēdit origine mundi
Causarum series ꝛc̄.

Simulacꝝ. a simulo las. d᷑ hoc simulacꝝ cri. penl̄
corr̄. i. ymago effigies. q̄si simulās aliud q̄ sit.

Simulac. i. postq̄. Ouidius de fastis. li. ij. Que si
mulac tenuit interne stagna sororis. Itē horatiꝰ in
sermone qui incipit. Ambubaiaruꝫ. Iupiter excla
mat simulac audiuit. ꝛc̄.

Simulo. a similis vel simul. dicit̄ simulo las. i. reꝑ
sētare. & ꝓprie falso fingere. & ꝓprie fingere se sci
re qd̄ nescit. vel esse qd̄ nō est. Simulo componit̄
Assimulo las. i. valde simulare. Absimulo las. id ē
dissimulare. Cōsimulo las. Dissimulo las. i. diffite
ri. negare. inficiari se scire vel esse quod scit vel est
Vn̄ solet dici. Simulo qd̄ nescio vel qd̄ nō sū. Dis
simulo qd̄ scio vel qd̄ sū. Insimulo las. Et insimul'or
laris. inuenit̄ in eodē sensu in deponēti gn̄e. Simu
lo las. & cōposita ab eo sūt actiua. ꝫm hug. Et in
grecismo dicit̄. Qd̄ non sū simulo. sꝫ dissimulo qd̄
ego sū. Et papi. dicit. Simulamꝰ ignota. Dissimu
lamus nota.

Simultas. a simulo las. dicit̄ hec simultas tatis. i.
discordia. lis. inimicicie. ꝯtētio. dolꝰ. & ꝓprie latēs
odiū. Leo papa. Cessent odia. deficiāt simultates.
oīa xp̄i membra ꝯueniāt.

Simultū. a simultas. dicit̄ hoc simultū ti. quidaꝫ
vermis in cornibꝰ arietū q̄ facit eos cornupetare.
Vn̄ simulto tas. i. inimicos facere. & fugare. vl' in
sectare & odia habere.

Simus. in sima vide.

Sin ꝯiunctio causalis vel ꝯfirmatiua. Itē sin gre
ce. latine cō vel simul signat. Itē syn quidā locꝰ est
in deserto q̄ & syna dicit̄. Et interꝑtat̄ syna manda
tū. qꝛ legē ibi susceperūt. & acuit̄ in fine.

Syna. in sin vide.

Synagoga. interꝑtat̄ cōgregatio. & est ꝓprie iu
deorꝝ. Et dicit̄ a sin qd̄ est cō. & goge qd̄ est ꝯgre
gatio. vel ꝯgregare. Inde synagoga. i. cōgregatio.
Sed nostra ecclesia. i. ꝯgregatio. cōuocatio interꝑ
tatur. vide in ecclesia.

Synalympha. est quedā species metaplasmi. De
qua dixi in. iiij. ꝑte in ca. de methaphasmo.

Sinapis. Napus cōponit̄ cū similis. & dicit̄ hec si
napis. qꝛ folijs sit napo similis. Vn̄ hoc sinapi inde
clina. ꝓ semine illiꝰ herbe. & ꝯfectōe illiꝰ herbe q̄
fit ex illo. & inde sinapicꝰ ca cū. penl̄. corr̄. & ꝓd̄.
na. sinapis. Vn̄ quidā. Sinapis cerebꝝ. sed purgat
pectus ysopus.

Synaxis. synaxis grece solennitas. latine ꝯuentus
dicit̄. a sin qd̄ est con. & axis qd̄ est psalmus. quasi
psalmorꝝ concursus.

Sincathegorema. a sin & cathegorema componit̄
hoc sincathegorema matis. i. ꝯsignificatiuū. & pro
duc. penul. nominatiui. sꝫ corr̄. penl̄. gt̄i. Vn̄ ꝑtes
oratōis alie a noīe & v̓bo dicunt̄ sincathegorema
ta. i. cōsignificatiua ꝫm dyaleticos.

Sincerꝰ ra rum. & h̄ & hec sinceris. & hoc re. in
eodē sensu. i. sine cera. sine mollicie. sine flexibilita
te. s. purꝰ. ꝯstans. firmus. mundꝰ. sine vitijs. & cō
ponit̄ sincerꝰ. a sin & cera. qd̄ cōponit̄. Tāsincerꝰ
Quāsincerꝰ. Caueat ergo sibi quilibet in accētuan
do hec noīa. Habet eīn vtrūqꝫ acutū accentū suꝑ
penl̄. est eīn pn̄l. ꝓdu. in vtroqꝫ. Qꝫ aūt in sincerꝰ
penul. ꝓducat̄ patet ꝑ horatiū in fine secūde ep̄le.
Sincerꝝ nisi vas quidqd̄ infundis acescit. Qꝫ v̓o in
sinceris penul. ꝓducat̄. liq̄t in illo versu virgilij in
moreto. Sb̄sedit sincere foramibusqꝫ liquat̄ Emū
data ceres. Nō aūt pōt dici ꝙ ibi sincere sit adūb.
a sincerꝰ ra rū. falsꝰ eīn esset versus. sꝫ est termina
tio neutri generis huius noīs sinceris. & ponit̄ ibi
adūbialiter ꝫm quosdā. sꝫ meliꝰ ibi legit̄ noīaliter
ꝙ aūt dicit̄ sincerꝰ. vel sinceris q̄si sine carie. ethi̇a
est. ita dicit hug. Magister aūt bene dicit sincerus
ꝓdu. e. ante r. qd̄ quidā dicūt posse corripi si cōpo
nat̄ a sin & carie. Nos v̓o dicimus. ꝙ media nunq̄
pōt corripi. siue dicas sincerꝰ siue sinceris. qꝛ nūq̄
inuenit̄ in aliquo bono autore nisi longa. nec cōpo
nit̄ a cera vel a carie. sꝫ a sin qd̄ est cō. & chere qd̄
est salue. inde sincerꝝ. i. ꝯsaluū. q̄si ex toto saluū &
absqꝫ macula. ita vult magister bene Sꝫ quedā glo
sa super illud ad philip. i. Sitis sinceres dicit. i. sine
opibus corruptōnis. & sic videt̄ glosa illa velle ꝙ
sinceris cōponat̄ a sine. & carie. & sic penul. tunc
corriꝑet̄. Ad hoc dico ꝙ cū dicit̄ sinceris. q̄si sine
carie. vel sine corruptōe. ethi̇a est nō cōpositio. vn̄
nō recipimꝰ illū versū. sinceris a carie. sꝫ sincerus si
ne cera. His visis dico ꝙ sincerꝰ siue sinceris siue
cōponat̄ a sin & cera. siue a sin & chere. quod ma
gis michi placet semꝑ ꝓdu. penul. Vn̄ quidā. Res
est sincera. res sinceris quoqꝫ pura. Cū aūt dicitur
sinceris q̄si sine carie. ethi̇a est. sicut ꝫm grego. Ob
rizū dicit̄ quasi obrude aurꝝ. et est ethi̇a. qꝛ obrude
corri. penul. sꝫ obrizū eā ꝓdu. sincerꝰ etiā & since
ris compat̄. sinceriorsimꝰ. Vn̄ sincere vel sincerit̄.
rius. rissime. adūbi. Vn̄ hec sinceritas tatis. i. puri
tas sine fermēto malicie & nequitie.

Sinciput pitis. anterior ꝑs capitis. Vn̄ versꝰ. Sin
ciput anterior ꝑs capitis dicit̄ esse. De hoc dictū
est in caput.

Syncopa est quedā spēs metaplasmi. de q̄ dictū
est in. iiij. ꝑte. in ca. de metaplasmo. Et a syncopa
dicit̄ sincopo pas. i. syncopā facere.

Syncresis. quidā tropꝰ. vide ī. iiij. ꝑte ī ca. de tro

Syncronon. acuit̄ in fine. Hiro. in ꝓlo pis
go osee. Et osee sincronon esaie. i. contēporaneus
Nā sincronon. i. vniꝰ tꝑis. & cōponit̄ a sin quod ē
con. vel simul. & cronon quod ē tempꝰ quasi vniꝰ
tꝑis. vel simul in eodē tꝑe. Nā ꝫm hiero. esaias. &

oſee eiſdē tempoꝛibꝰ ꝓphetauerūt.

Sinderiſis. dicit̄ ſupioꝛ ps ratōis. vide in ꝯſciētia

Sindiaſmos. eſt eadē figura cū antitheta.

Sindon donis. fe. ge. dicit̄ lineū amictoꝛiū mulierū quo humeri opiunt̄. & qn̄qꝫ ſimpliciter dicit̄ ꝓ lineo panno. Mathei. xxvij. Et accepto coꝛpoꝛe ioſeph inuoluit illud in ſindone mūda. & coꝛ. pnl' genitiui. Vnde in auroꝛa. Qua veſtitus erat ſindone nudus abit.

Sine. verbū ē impatiui modi ꝯ ſino nis. & coꝛ. ſi. Itē ſine eſt p̄poſitio. & differt ſine. qn̄ p̄ponit̄ et poſtponit̄ caſuali. Prepoſita em̄ grauant̄ vtreqꝫ ſillabe. vt Sine timoꝛe. Poſtpoſita vo penul. acuit̄ vt Te ſine nil altū. Ex hoc patet ꝙ oꝛetenꝰ. pubetenꝰ. & ꝯſimilia acuūt te. De hoc dixi in ſecūda pte vbi egi de cōpoſitis a tenꝰ.

Sinedꝛa eſt idē qꝺ ꝯceſſꝰ. vt habet̄ in hiſtoꝛijs ſuper gene. ij. vbi tractat̄ de edificio templi. capitl'o de atrio mundoꝝ ꝛc̄.

Sinthesis. exponit̄ in. iij. pte in ca. de coloꝛibus rhetoꝛices.

Singillatim. i. ſingulariter p ſingl'as vices. p vnū quēqꝫ ſepatim. Et dicit̄ ſingillatiꝫ q̄ſi ſingulatim. a ſingulꝰ la lū. qꝺ eſt vnꝰ. vel a ſingulꝰ qꝺ eſt vnicꝰ. Hug. vo dicit. ꝙ a ſingulus dicit̄ ſingulatim adūbiū diſcretim. i. p ſingulos. ꝓ quo quidā dicūt ſingillatim. ſꝫ male ſm eū. Priſcianꝰ etiaꝫ in tractatu de adūbijs dicit. a ſingulꝰ ſingulatim. Ad hoc dico. ꝙ ſm foꝛmatōeꝫ videt̄ eſſe dicenduꝫ ſingulatim. ſicut ab hoſtio hoſtiatim. Poteſt nihilominus dici ſingillatim. ꝓ ſingulatim. & hoc cōis vſus ap̄pbat. Vn̄ ꝓpheta. Qui finxit ſingillatiꝫ coꝛda eoꝝ. i. aīas. qꝛ deꝰ aīas ſinguloꝝ creādo infundit. et infundēdo creat. ſecund aug. Itē in ſymbolo athanaſij. qꝛ ſicut ſingillatim vnāquāqꝫ pſonā deū aut dn̄m ꝯfiteri xp̄iana veritate cōpellimur.

Singraphꝰ. in cirographꝰ exponit̄.

Singularis. a ſingulꝰ dicit̄ h & hec ſingularis & hoc re. Vn̄ ſingulariter. Et hec ſingularitas tatis. Vide etiā in thomas.

Singulatim. in ſingillatim eſt.

Singultio tis. tiui. tire. i. ꝓtrahere ſpūm & anhelitū cū difficultate. & deberet facere ſupinū ſingultitū. facit aūt ſingultū. Vn̄ ſingulto tas. freqn̄. hic hic ſingultꝰ tus. ꝓtractio anelitus cū difficultate. Vel ſm medicos. Singultꝰ eſt ſonꝰ violēte comotionis oꝛis ſtomachi ex fumoſa eiꝰ diſpoſitōe ꝓueniēs. Vn̄ ſingultoſus ſa ſū. i. ſingultibꝰ plenuſ. & ſingultim adūbiū. Singultio & eiꝰ cōpoſita ſiqua habet ſūt neutra ſm hug. Papias vo dicit. Singl'tus ſuſpiriū. viſcerum pulſus. ploꝛatio. gemitꝰ. triſticia. planctus.

Singultꝰ. in ſingultio eſt.

Singulꝰ A ſigno nas. dicit̄ ſingulꝰ la lū. i. vnus vel vnicꝰ. ſꝫ in pl'ali accipit̄ diſtributiue. Vn̄ ſinguli comedūt. i. ſepatim quilibꝫ p ſe. vnꝰ & vnꝰ p ſe. Et a ſingulꝰ dicit̄ ſingulo las. i. ſingulos facē. vnū & vnū p ſe diuidere.

Siniſteriꝰ. in ſiniſtra eſt.

Siniſternꝰ. in ſiniſtra eſt.

Siniſtra A ſino nis. dicit̄ hec ſiniſtra ſtre. qꝛ rem fieri ſinat. ꝙ āt dicit̄ ſiniſtra. q̄ſi ſine dextra. ethīa eſt. Vn̄ ſiniſter ſtra ſtrū. & ſiniſter ſtera ſterū. i. a pte illa. vel malus. ꝯtrariꝰ. nociuꝰ Et compat̄ ſiniſterioꝛ ſiniſtimꝰ. qꝺ regulariter deberꝫ eſſe ſiniſterriꝰ. & a ſiſter ꝺꝛ ſiſteriꝰ & ſiſteꝛnꝰ a. ū. i. p ſiniſtrā ductꝰ. vel q̄ ſiniſtra vtit̄ ꝓ dextra vel ecōuerſo. et ſiniſtro ſtras. i. p ſiniſtrā ducere. vel ad ſiniſtrā diuertere. vel ſiniſtra vti ꝓ dextra.

Siniſtroꝛſū. Siniſtra cōponit̄ cū verſū. & dicit̄ ſiniſtroꝛſū. i. verſus ſiniſtrā ptem.

Siniugꝰ ga gū. in ꝯiugꝰ exponit̄

Sino nis ſiui. vel ſij. nere. ſitū. ſinoꝛ neris. ſitus. ſū & eſt ſinere. pmittere vel dimittere. & ſinere. i. finiri. terminari. Et ſinere. i. ceſſare. Vn̄ h ſitꝰ. Sino cōponit̄ Cōſino nis. ꝯſiui ꝯſiuiſti ꝯſitū. Deſino is. deſiui vel deſij deſitū. i. derelinq̄re. pmittere. dimittere. vel ceſſare. vel terminari. vl' finiri. Et diſſino nis. diſſiui diſſitū. i. diuidere. ſepare. Vn̄ diſſitꝰ ta tū. i. ſepatus. Sinere ꝓ dimittere vl' pmittere actiuum eſt. & cōpoſita ab eo ſm hāc ſignificatōeꝫ ſil'r actiua ſūt. Sinere in alijs ſignificatōibꝰ neutꝝ eſt & q̄ cōponunt̄ ab eo ſm illas ſignificatōes ſimilit̄ neutra ſūt. Itē ſino & eiꝰ cōpoſita faciūt p̄teritū in ſiui vel in ſij. & ſup. in ſitū. Itē oīa coꝛ. hanc ſillabā ſi in p̄ſenti & in ſup. ſꝫ in p̄terito eā ꝓdu. vn̄ quidā Ars hoīeꝫ foꝛmat nec ſinit eſſe malū.

Sinodoche. vide in q̄rta pte in ca. de tropis

Sinodꝰ. oda cōponit̄ cū ſin qꝺ eſt cō & dicit̄ hec ſinodꝰ di. fe. ge. & penl'. coꝛ. i. cetus ꝯuentꝰ comitatꝰ ꝯgregatio & ꝓpꝛie ſenū vel p̄ſbiteroꝝ. qꝺ ſolent facere epi. qꝛ ibi ſimul ꝯueniāt & coeant. Vn̄ h & hec ſinodalis & hoc le. ad ſinodū ptinens.

Synon fuit quidā ꝓditoꝛ ſic dictū eſt in excedꝛa

Synonimꝰ Noma qꝺ eſt nomē componit̄ cū ſin qꝺ eſt con vel ſimul. & dicit̄ ſinonimꝰ ma mum. i. vniꝰ noīs cū alio Synonimū nomē eſt illud quod idē cū alio noīe ſignificat. ſūt aūt ſinonima q̄ & ml'tiuoca & vniuoca dicunt̄ noīa. i. diūſa noīa p̄ncipaliter idē ſignificantia & appellātia. Vn̄ hec ſinonimia mie. i. vniuocatio. Sꝫ qn̄qꝫ ponit̄ ꝓ ononimia hac ſimilitudine. qꝛ ſicut ſynonimia eſt qn̄ idē ſub diuerſis vocibꝰ ſignat̄. ita ononimia eſt qn̄ vna voce diūſa ſignant̄. Et deſcribit̄ ſic ſynonimū. ſynonima ſūt plura noīa idē ſignificātia tā in ꝓpꝛijs ꝙ in appellatiuis. In ꝓpꝛijs vt publiꝰ. coꝛneliꝰ. affricanus. ſcipio. In appellatiuis latinis vt mucro. enſis ſpata. gladius.

Synopis pidis. coloꝛ quidā rubeꝰ. & pōt dici ſynopis q̄ſi ſanguis nobilis qꝛ ſanguineū habet coloreꝫ & eſt ethīa Et vt dicit yſidoꝛꝰ in. xix. ethimo. vbi agit de coloꝛibꝰ. ſinopis inuēta eſt p̄muꝫ in pōto inſula. Vn̄ a ſynope vꝛbe ponti nomen accepit. Species eiꝰ ſūt tres rubꝛa. & minꝰ rubens. & int̄ has media. In. xxij. ca. hieremie dicit̄ Et facit laq̄aria cedꝛina pingitqꝫ ſynopide & coꝛ. pi.

Sinoꝛ eris. in ſino eſt

Syntagma grecū ē. i. dogma ſtructura oꝛdinatio Hieroꝰ. dicit in ꝓlogo gen̄. Que ꝓpꝛiū ſyntagma

Syntaſis. ſin. i. cō cōponit̄ cū ſtaſis quod ē ſtans vel ſtatꝰ. Vn̄ ſyntaſis huiꝰ ſyntaſis vel ſyntaſeos id eſt ꝯſtructio. q̄ſi ꝯſtās. ꝓpꝛie illa ꝯſtructio vbi voces ſimul ſtant & ꝯgruūt cū intellectibꝰ. vl' ecōuerſo. ſm hug. Papias vero dicit. ſyntaſin greci dicunt oꝛdinationē ſiue ꝯſtructionē dictionū. & nō debet acui in fine.

Synthesis. exponit̄ in quarta pte in ca. de allotheca. ſecundū p̄ſcianū

Syntheton. exponit̄ in. iij. pte in ca. de ſcemate.

Synthoma penul. ꝓdu. ſynthomata. i. accidentia que ī febꝛibꝰ ſūt. vt capitis doloꝛ. fluoꝛ nariū. vomitus. impetꝰ & ſimilia.

Synthonomia. vel ſynthomia. i. ꝯciſio a ſin quod eſt con & thomos quod eſt diuiſio vel ſectio vl' ceſio cōponit̄. vt dicit hug.

Syntonus·a sin & tonꝰ componit̃ h̃ syntonꝰ ni-
penul·corr̃·quasi totꝰ sonꝰ·vel duplex sonꝰ
Sinuo nuas·a sinꝰ dicit̃ sinuo nuas.sinuare·i·am
pliare vel plicare vel curuare·Et cōponit̃·Insinuo
nuas·i·denũciare·signare·q̃si in sinũ mittere·inti-
mare·Et insinuo nuas·i·latenter psuadere·& dissi
mulare·orare·dicere dissimulatorie·vt cũ rep̃hẽdi
mus & damnamꝰ q̃ maxime defendere intendimus
Est ergo insinuare aliq̃d aliud intendere q̃ verba
videant̃ sonare·Vñ hec insinuatio.ita callida et la
tens oratio vñ quidã solent exordiri p principium
vt cũ causa est turpis & animi auditorꝝ sũt aliena
ti·Est em̃ insinuatio oratio quadã dissimulatõne &
circũitione obscure subijciẽs auditoris aĩm·Sz pñ
cipiũ est oratio pspicua & ꝓtinꝰ efficiẽs auditorez
beniuolũ vel attentũ vel docilẽ·Sinuo & eiꝰ com
posita actiua sũt·
Sinuosus·in sinꝰ vide·
Sinus A sino nis·dicit̃ h̃ sinus nus nui·gremiũz
collectio vestis·Et sinꝰ palpebra·Et sinꝰ recepta-
culũ maris·s·naturalis portꝰ.vel litꝰ exesũ flucti
bus·actuũ·xxvij·Sinũ quendã ɔsiderabãt habẽtez
litꝰ in quẽ cogitabãt si possent eijcere nauẽ·Vñ si
nuosus sa sũ·i·sinibꝰ plenꝰ·vel amplꝰ·& dilatatꝰ
vl' curuatꝰ·Et compat̃·A quo hec sinuositas tatis
Itẽ a sinꝰ dicit̃ hoc sinũ ni·vas in quo mulget̃ lac·
p̃ma ꝓducta q̃ in sinꝰ corripit̃·Virg̃·Sinũ lactis
& hec te liba priape quotannis·Itẽ inuenit̃·Sinꝰ
abrae·ſm theologos·Sz põt q̃ri·Vtꝝ limbus infer
ni sit idẽ qd̃ sinꝰ abrae·Ad hoc intelligendũ nota
q̃ aĩe post mortẽ ad quietẽ puenire nõ possũt nisi
merito fidei·qr accedẽtes ad deũ oportet credere·
sicut dicit̃ ad hebreos ca·xi·Primũ aũt exemplum
credẽdi in hoĩbus de abraam·dat̃ q̃ prꝰ se a cetu
infideliũ segregauit·& speciale signũ fidei accepit
Ideo requies illa q̃ hoĩbus post mortem dat̃·sinus
abrae dicit̃·ut patet p augustinũ·xij·li·sup geñ·ad
literã·Sz aĩe sanctorꝝ post mortẽ nõ om̃i tpe ean
dẽ quietẽ habuerũt·qr post xp̃i aduentũ habebant
plenã quietẽ diuina visione pfruẽtes·sed ante xp̃i
aduentũ & mortẽ habebãt quidẽ quietẽ p immuni
tatẽ pene·sz nõ habebãt quietẽ desiderij p executio
nẽ finis·Et ideo statꝰ sanctorꝝ ante xp̃i aduentum
põt ɔsiderari & ſm id qd̃ habebat ad requiẽ·et sic
dicit̃ sinꝰ abrae·Potest etiã ɔsiderari q̃tum ad id
qd̃ eis de requie deerat·& sic dicit̃ limbꝰ inferni si
ue patꝝ & sinꝰ. Limbꝰ ergo inferni siue patꝝ &
sinus abrae fuerũt ante aduentũ xp̃i vnũ·p accidẽs
& nõ p se·Et ideo nichil ꝓhibet post xp̃i aduentũ
esse sinũ abrae omnino diuersũ a limbo·qr ea q̃ sũt
vnũ·p accidẽs separi ɔtingit·¶ Itẽ adhuc aniadũ
te ad maiorẽ intelligentiã·q̃ sicut r̃quies sanctorꝝ
patꝝ ante xp̃i aduentũ dicebat̃ sinꝰ abrae·ita post
xp̃i aduentũ·sz diũsimode·qr em̃ ante xp̃i aduentũ
sanctorꝝ requies habebat defectũ requiei·p adiun
ctũ dicebat̃ infernꝰ & sinꝰ abrae idẽ·Vñ ibi non
videbat̃ deꝰ·sz qr post xp̃i aduentũ sanctorũ req̃
es est ɔpleta cũ deũ videãt·talis reqes dicit̃ abrae
sinꝰ·& nullo mõ infernꝰ·Et ad hũc sinũ abrae ec
clesia orat fideles pduci cuz dicit·Exaudi me dñe
vt aĩam meam in sinu abrae patriarche tui iubeas
collocari·Et sic etiã intelligenda est quedã glosa q̃
habet̃ luce·xvi·Factũ est vt moreret̃ mendicus·&
portaret̃ ab angelis in sinũ abrae·que sic dicit·Si
nus abrae est requies bonorꝝ pauperꝝ quorꝝ est re
gnũ celorꝝ·vide in infernꝰ
Synzugꝰ ga gũ·i·ɔiũctus vel ɔiugatꝰ·Vñ & ꝓ
noĩa dicunt̃ sinzuga·vl' syniuga latine·a sin qd̃ est
con & iugũ vel zugũ·Et inde hec sinzugia gie·id ẽ
ɔiugatio·vnde & ꝓportionalis ɔiũctio elementorꝝ
vel numerorꝝ dicit̃ synzugia.Et est quedã plana·q̃
dam cubica·i·solida figura·sz hoc ad aliã scientiam
spectat·Synzugia etiã dicit̃ si pes extendat̃ vltra
numerꝝ quattuor sillabarꝝ·Vñ synzugie dicunt̃ pẽ
thasillabi & hexasillabi pedes·Hij ñ sũt pedes·sed
appellant̃ penthasillabi & hexasillabi·qr vltra quĩ
qz vel sex sillabas nõ ꝓcedũt·Sz apud grecos dicũ
tur sinzugie q̃si quedã ɔiunctões vel declinationes
qr ex quo mensuratio dictõnis q̃ pes est extendit̃
vltra numerꝝ quattuor sillabarꝝ.nõ dicit̃ pes sz syn
zugia·Itẽ a synzugꝰ dicit̃ synzugo gas·i·ɔiungere
vel ɔiugare·ſm hug̃·Papias vero dicit·Synzuga
cõiuga sillaba·vt mei tui sui·vel sapiẽs·sapienter
sapientia·vide in ɔiugus·
Syon·mons est in hierusalẽ·& sepe ponit̃ ꝓ ipa
ciuitate·Syon hebraice latine interp̃tat̃ speculum
vel speculatio·qr in sb̃limi ɔstructa est & d̃ longe
veniẽtia ɔtemplat̃ vel speculat̃·Hec sepe ecclesiaz
militantẽ signat·in qua deũ p speculũ & in enigte
speculamur·Dicit̃ etiã aliq̃n syon·mater hierusalẽ
qr syon tanq̃ mater filiã hierusalẽ ꝓtegebat·& de
Siparꝝ genꝰ veli vnũ pedẽ habẽs. fẽdebat·
quo iuuare nauigia solẽt quotiens vis veli langue
scit qd̃ ex sepatõe extimat̃ dictũ·ſm papiã·
Sipariũ rij·dicit̃ cibꝰ vel p̃ciũ cantoris & q̃dq̃
ante cantantẽ ꝓ p̃cio suspendit̃·
Sipo pas·sipaui pare·farinã ad faciendũ pultem
immittere·& sipare·i·spargere·& ꝓprie escã gallis
& sipare·i·cõminuere·Et a sipo cõponit̃·Consipo
pas·i·simul sipare·Dissipo pas·i·dispgere·diminu
ere·destruere·Prosipo pas·i·ꝓcul sipare & spgere
Obsipo pas·i·vndiqz vel ɔtra vel obuiam sipare·
Sipo & eiꝰ cõposita actiua sũt·& corr̃·hãc sillabã
si·Vñ quidã·Qui sipat h̃ pascit volucres & dissi
Siquidẽ·i·certe·ex si & quidẽ cõpo pat inde·
nit̃·& corr̃·q̃·Aliq̃n aũt sũt due ptes.& tunc qui
acuit̃·& sic sumit̃ machabeo·i·li·vltimo ca·Et si
quidẽ bene & vt historie cõpetit hec & ipe velim·
Itẽ mathei·x·ca Et si quidẽ fuerit domꝰ illa digna
veniet pax vestra sup eã·Itẽ luce·xiij·ca·Et si qui
dem fecerit fructũ·sin aũt in futurꝝ succides eam.
Itẽ hebreorꝝ·vi·Et hec faciemꝰ si quidẽ pmiserit de
us·Itẽ leuitici·xiij·Et si quidẽ lepra vltra nõ creue
rit & cetera·
Siquis·siqua·siquod·vl' siq̃d·cõponit̃ a si & q̃s
De hoc dixi supra in tercia parte vbi egi d̃ figura
noĩs in ca·de sillabicis adiectõibus.
Siquominꝰ.expositũ est in scd̃a pte vbi agit̃ de
accẽtu adũbiorꝝ·in ca·de cõpositis a minꝰ·
Syracusa se·ciuitas sicilie·Vnde siracusanꝰ na·
num·Actuũ·xxviij·Et cum venissemꝰ syracusanã
& ꝓducit cu·
Syrasirim·liber q̃ dicit̃ canticacanticorꝝ·vt dicit
hieronimꝰ in ꝓlogo ꝓuerbiorꝝ syrasirim·qd̃ in lin
gua nostra ṽtit̃ canticũ canticorꝝ·
Syren·i·tractatꝰ·& acuit̃ in fine·Itẽ syren nis·
& tũc acuit̃ si·vide i syrena·& pd̃·pnl'·gẽi sirenis
Syrena·a syren qd̃ est tractꝰ dicit̃ hec syrena ne
& hec syren syrenis·& facit accusatiñ serenen vel
syrena·monstrum marinũ qd̃ dulcedine sui cantꝰ
nautas ad se trahit & sb̃mergi facit·Vñ syrenicꝰ
ca cũ·i·dulcis & delectabil' & affectiuus seu attra
ctiuꝰ cantꝰ & piculosꝰ·Itẽ sirene dicunt̃ serpẽtes
cũ alis q̃ plꝰ currũt q̃ equi·sz etiã volare dicũtur

quaꝝ tm̄ virꝰ est· ut post morsū ante mors sequaꝛ̄
ꝙ dolor sentiatur ·ꝫm hug· In glosa em̄ sup esaie·
xiij·g·Et sirene in delubris voluptatis·dicit̄ sic·Si
rene sūt aīalia vel serpētes cristati & alati· vel vt
alij dicūt·Pisces marini in specie muliebri·Ysido·
aūt. xi·ethiaꝝ vbi agit de portētis dic̄ sic·Syrenes
tres fingūt fuisse ex pte virgines·& ex parte volu
cres·habētes alas & vngulas·quaꝝ vna voce·alte
ra tibijs·tercia lira canebat·Que illectos nauigan
tes suo cantu in naufragia trahebāt·Secundū aūt
veritatē meretrices fuerūt·que qn̄qꝫ trāseūtes du
cebāt ad egestatē·Has ficte ferūt īferre naufragia
Alas autē habuisse & vngulas dicunt̄·qꝛ amor &
volat & vulnerat·que ideo in fluctibꝰ cōmorasse
dicunt̄·qꝛ fluctꝰ·i·venerē creauerūt·& ꝓdu·hāc
sillabā re·

Syria rie·dicta ē a quodā indigena. Vel vt dicūt
Syrin fuit nepos abraā & ceture a cuiꝰ noīe syria
dicta est· & antiq̄ assirios vocabāt quos nūc siros
vocamꝰ·Hij olim potētissimi fuerūt. vt dixi ī chal
dei·Et a syria dicit̄ hꝯ siriꝰ ria riū·& syrꝰ ra rū·Vn̄
& syriꝰ lapis dicit̄ qui ī syria reperit̄·Et syriacus
ca cū·i·de syria existēs·& syriꝰ penul·corr·Vn̄ &
syriaca dr̄ vitis vel vua·vl' qꝛ de syria allata ē·vel
qꝛ nigra est· Inuenit̄ etiā hꝯ syrꝰ ri·ꝓ quodā sāctis
simo epo ianuēsi·& pōt dici syrꝰ·q̄si silēs·qꝛ vere
siluit a strepitu mūdane inquietudinis ꝑ vacatōez
interne quietis·

Syriacꝰ·in syria est·

Syrina·a syren qd̓ est tractꝰ dr̄ hoc syrina syrina
tis·i·cauda vestis feminaꝝ·Syrina etiā dicit̄ series
longa oratōis·tenorē suū vsqꝫ ad vltimū seruans·
Syrina etiā dicit̄ liber vel reuolutio cartaꝝ·qꝛ in li
bro sūt multe reuolutōes & plicature sicut ī cauda
vestis mulieris··vide in quarta pte in capitulo de
scemate in yrinos·

Syromates tis·mas·gn̄is·i·gladiꝰ·& videt̄ com
poni a syren qd̓ est tractus· & macron qd̓ est lon
gū· & hec syromaste tes·i·fortitudo·

Syromaste·in syromates est·

Syrophenissa·dicta est mulier chananea gētilis·
Chananei em̄ quōdā iudeā īcoluerūt·sꝫ post dispsi
sūt·ex hac dispersione erat mulier ista ex sirijs·&
fenicibꝰ orta·Mathei·vij·Erat aūt mulier gētilis
syrophenissa gn̄e·Quidā tn̄ dicūt cirofenissa·qꝛ si
cut fenissa erat sic et cira dido fuit·hoc noīe indicā
tes mulierē·regionē mulieris & patriā·Itē inuenit̄
sirofenix cis·Iuuenalis·Terret ydumee syrophe
nix incola porte·

Sirpa pe·idē est qd̓ sarpa·

Sirtis·a syren qd̓ est tractꝰ dicit̄ hec syrtis huiꝰ
syrtis·Syrtes sūt loca piculosa in mari·dicta ab at
tractione arene ī cumulos·Est v̓o ibi ineq̄litas ma
ris & terre·Et in vno loco est aqua ꝓfundissima
in alio vadosa·Vnde piculū est illac trāsire·secūd̓
hug·Papias vero dicit·Syrtes tractus aquaꝝ ra
paces·scopuli supra mare·loca arenosa vel arida·
accedunt & recedūt·

Syrtꝰ·A syren qd̓ est tractꝰ·dicit̄ syrtꝰ ta tū·i·
attractiuꝰ & spinosus·& hoc syrtū·i·spinetū·

Syrus ra rū·in syra vide·

Sysara·interptat̄ futuꝝ iudiciū·vel gaudij exclu
sio·vel equi missio·ꝓpriū nomē cuiusdā viri in li·
iudicū·& corr·penl·Vn̄ in aurora. Currū d̓seruit
sysara terga dedit

Sistarcia cie·vas est repositoriū·sicut saccꝰ vel
pera·Et sūt sistarcie nautaꝝ dicte·ꝙ sint sute vel
vascula in quibꝰ portant̄ cibi·regū·i·ca·ix·a·Pais
deficit in sistarcijs nostris· Et ista litera cōiter ha
bet̄ in biblijs correctis·Quidā v̓o dicūt cistarca·
Vn̄ ꝫm eos debet dici in cistarcis nostris·& cōpo
nit̄ a cista & arca·Alij dicūt ꝙ a suo suis dr̄ hec si
tarcia cie. i·sꝫstantia & ꝓprie nautaꝝ·qꝛ sit suta·
vel qꝛ sit sita·i·collocata·Hoc dicit̄ sentire hug·

Sisto sistis·carꝫ p̄terito & sup̄·sꝫ accipit mutuo
a diūsis·ꝫm diūsas eiꝰ significatōes·Nā sisto abso
lutū est & trāsitiū·Quādo est absolutū significat
idē qd̓ sto·vel maneo·sisto·q̄si cū priꝰ irem modo
sto·ꝫm hᵒ accipit p̄teri· & sup̄· a sto·& facit sisto
steti·statū·Sisto qn̄ ē trāsitiū signat idē qd̓ statuo
vt Iste sistit menia·i·statuit·Accipit̄ etiā ꝓ firmaē
vel retinere·vel stabilire·vt Siste equū·Vn̄ Oui
dius de fastis·Siste puer lacrimas ꝓtheus tua dā
na leuabit·Sistere·i·p̄sentare·Vn̄ in euāgelio luce
ij·Vt sisterēt eū dn̄o·i·p̄sentarēt·& ꝫm ꝙ est trā
sitiuū accipit preteritum & sup̄·a statuo·vt sisto
statui statutū·Sisto cōponit̄·Absisto stis·i·longe
statuere·lōge stare & cessare·Assisto stis·i·iuxta
vl' circū sistere ad ꝫuitiū·Cōsisto stis.i·simul stare
Circūsisto stis·Desisto stis·i·deorsum a ꝓposito si
stere & cessare·Existo stis·Insisto stis·i·vacare in
stare·inuigilare·opam dare·Persisto stis·i.pseue
rare· Prosisto stis·i·ꝓstare·& ꝓ p̄cio stare·& me
retricari·Itē ꝓsisto stis·i·ꝓstituere·i·ꝓ p̄cio statu
ere ad meretricandū vel aliud·Et in vtraqꝫ signifi
catōe est verbū meretricale·Obsisto stis.i·obstare
Resisto stis·i·reluctari·refragari·Subsisto stis·i·
sꝫstare·vel sꝫsistere·i·sub se statuere & firmare·
Vn̄ hec subsistentia tie·dicit̄ forma·Sisto ꝓ stare
& eiꝰ cōposita ꝫm hāc significatōez neutra sūt &
absoluta·& carēt p̄teri·& sup̄·& accipiūt mutuo
a sto stas & eiꝰ cōpositis·Itē sisto ī alijs significa
tionibꝰ & eiꝰ cōposita ꝫm illas actīa sūt·& carēt
p̄teritis & sup̄·& accipiūt ea mutuo a statuo tuis
& eiꝰ cōpositis ꝫm hug·In grecismo aūt & in do
ctrinali dicit̄·Sisto facit statui si transeat atqꝫ sta
tutū·Si sit neutrle steti·nullūqꝫ supinū·Pris·āt in
x·li·dicit· In sto aūt vnū inueni sisto·cuiꝰ p̄teritū
qn̄ actiuā habet significatōnez tā in simplici quā in
cōposito deficit·Quando v̓o absolutā & sil'em sto
verbo·cū eo cōmune habet p̄teritū·vt resisto vel
resto restiti·Cōsisto & ꝯsto ꝯstiti·Persisto & ꝑsto
perstiti·subsisto etiā facit substiti·& hᵒ michi ma
gis placet·Itē scias ꝙ sisto est figure simplicis·nō
em̄ pōt ꝯponi a si & sto·qꝛ nulla ꝯiūctio pōt ꝯpo
ni cū verbo ꝫm p̄stianū·

Sistole les·& sistola le·exponit̄ in quarta parte
in ca·de metaplasmo·& acuit̄ vltima d̓ sistole sisto
les·sed nō de systola le·

Sistꝝ·a sisto stis·dicit̄ hoc sistꝝ sistri·i·tuba·Vel
dicit̄ sic·ab inuentrice· Vel sistꝝ lingua egiptiaca
dicit̄ tuba cū qua ysis describit̄·Nā in hmōi sacrifi
cijs ea vtunt̄·In·xviij·ca·p̄mi regum legit̄·In tym
panis leticie & in sistris p̄cinebāt mulieres·

Sitarcia·in sistarcia vide·

Sitella sitelle·dimi·ꝑua situla·

Siticula le·in sitis exponit̄·

Sitio·tis·tiui·titū·tire·i·potū desiderare·Et po
nit̄ simpliciter ꝓ desiderare·Vn̄ sitibūdꝰ da dū·i·
sitienti similis·sitio cōponit̄·Resitio tis·sitio & eiꝰ
composita neutra sūt·& corr·si·Vn̄ thobias·Incu
pidas sitit ebrietas p̄sentia desūt·

Sitis·a sitio tis·deriuatur hec sitis huiꝰ sitis·desi
deriū bibēdi·Vn̄ hec sitibula le·dimi·Et siticulosꝰ

sa sū· qui assidue sitit· vel aliqūtulū sitiēs· & desinit accusatiuꝰ in im tm̄· & ablatiuꝰ in i· Vñ versꝰ. Im tm̄ faciūt hec quartū noīa casū Vim burim tussiz magudèrimqȝ sitim· Et intellige de latinis noībus Itē scias ꝙ sitis est verbū a sitio tis· Itē est nomē hec sitis· Itē est verbū modi subiūctiui de sū es est cū sim sis sit· simꝰ sitis· & tūc ꝓdu· si· Item scitis a scio scis· sȝ tūc habet c· post s·

yropodes· sūt coquēdi causa vasa fictilia cum tribꝰ pedibꝰ· ƀm pap· & hug· & videt̄ esse cōpositū a sin· qđ est con· & tris & pes· q̄si cū tribꝰ pedibus vas· Quidā aūt dicunt citropodes· a citra & pes pedis· quia pedes habet citra supiorē fabricaȝ & corripit po·

itula le· penul· corr̄· restis est qua aqua trahit̄· vel potiꝰ ipsū vas· & dicit̄ a sitio· qꝛ apta est sitiētibꝰ ad bibendū· qđ vas greci cadū vocāt· Itē situla le· est qđdam genꝰ serpētis·

itꝰ A sino nis· siui sitū· dicit̄ h̄ sitꝰ huiꝰ situs· i· repausatio· vel ordinatio· vel repositio· vł modus vel natura· vel vetustas· vel humor· vł longitudo tpis· vel negligētia· nā negligētia ex vetustate seq̄tur· Et sitꝰ ta tū· nomē· i· positꝰ· Et voluerūt quidā ꝙ in hac significatōne sitꝰ deriuet̄ a pono nis· p auferisim q̄si positꝰ· sȝ auferisis nō fit nisi in cōposita dictione ƀm hug·

iui est ꝑteritū de sino nis· Sapiētie quito· Sic etiā nos nati ɔtinuo desiuimꝰ esse·

Maragdꝰ· Smaragdos· viror interꝑtat̄ Vñ hec smaragdꝰ di· lap̄ ꝑciosus viridē colorē habens· cui nichil viridiꝰ cōparat̄ Nā herbas quoqȝ virētes frondesqȝ exupat· Solo em̄ intuitu implet oculos nec satiat· Sculpētibus quoqȝ gēmas· nulla gratior oculoꝝ refectio reficiens circa se viriditate repcussū aerē· vide ī arimaspi· Vñ smaragdinꝰ na nū· nomē possessiuū penl· ꝓdu· Vñ in aurora· Seqȝ smaragdinis miscet vbiqȝ color· Inuēit̄ etiā hec smaragdo dis· idē qđ smaragdꝰ & corr̄· penl· gt̄i· Et inde smaragdineꝰ nea· neū· Vñ apoc· quarto b· habēt quedā biblie· & iris erat in circūitu sedis sil'is visioni smaragdinis· sed biblie correcte habēt smaragdine Et tūc cū sit possessiuū ꝓdu· hāc sillabā di·

migma matis· neutri gn̄is· est qđdā vnguentuȝ vel ɔfectio vnguēti· vel saporis· vel aliquaꝝ aliaꝝ rerū boni odoris. Vñ dicit̄ daniel· xiij· Afferte michi oleū & smigmata vt lauer· Inuenit̄ etiā hoc migma· sȝ aliud signat· vt dixi in m· litera in suo loco In historijs dicit̄ Ingressa est susanna lauari volēs id est· ungi ꝓ cōsuetudine terre· & misit puellas ad afferendū oleū & smigmata· i· vnguēta· & corr̄ penult̄· smigmata·

mirna Asie minoris vrbs. & interꝑtat̄ canticuȝ eoꝝ· & declinat̄ hec smirna ne

S ante O

Obna ne· ꝓprium nomen cuiusdā viri de quo habetur ī esaia· ca· xxxvj· Et sobna scriba· & interꝑtat̄ sobna· sedēs vł sedes seu diuertens·

oboles A suboleo les· dicit̄ hec soboles lis· i· ꝓgenies· s· filiꝰ vel filia· Et dicit̄ soboles q̄si sboles qꝛ suboleat· i· succrescat· & corri· bo·

obrinꝰ A soror dicit̄ h̄ sobrinꝰ ni· filiꝰ sororis q̄si sororinꝰ· Vñ hec sobrina filia sororis q̄si sororina· Et p cōpositōeȝ h̄ ɔsobrinꝰ ni· i· cognatꝰ· Vel ɔsobrini dicunt̄ filij duaꝝ soroꝝ vł fratris & sororis· q̄si ɔsororini· Vñ hec ɔsobrina ne· & corr̄· bri·

obriolꝰ la lū· dimi· aliquantulū sobriꝰ

obriꝰ bria briū· i· abstinēs Et cōponit̄ a se & bria qđ est mensura· vñ dicit̄ sobriꝰ q̄si sebriꝰ· i· secū habēs briā· vnde hec sobrietas tatis· Et differt a pudicꝰ· vnde quidam· Sobrius a mensa· de lecto surgo pudicus

occatꝰ ta tū· in soccus est

occelꝰ li· dimi· paruꝰ soccꝰ est

occꝰ A saccꝰ dicit̄ h̄ soccꝰ ci· qđdam calciamentū comedoꝝ· qꝛ saccū habeat in quo ps plante immittit̄· & p methonomiā dicit̄ q̄nqȝ comedꝰ· vnde soccellꝰ li· dimi· & soccatꝰ ta tū· i· soccis indutus· vel soccos habens·

ocer A socio cias· dr̄ h̄ socer huiꝰ soceri· pater vxoris vł mariti· qꝛ sociat̄ gn̄o vł nurui· & ipē vł ipā ei· vñ socerinꝰ na nū· Et hec socrꝰ huiꝰ socrꝰ mater vxoris vel mariti· & p compositōneȝ h̄ ꝓsocer ri· pater soceri· vel socrꝰ q̄si secundus socer· & hec ꝓsocrꝰ mater socrꝰ vel soceri· & corri· so· Vñ ī grecis· Est socer vxoris genitor· socrꝰ genitrixqȝ

ocerinꝰ na nū· in socer vide

ocialis· in sociꝰ vide & etiā in thomas·

ociꝰ A soccꝰ dicit̄ sociꝰ cia ciū· Et sb̄stantiue etiā declinat̄ h̄ sociꝰ cij· & hec socia cie· & dicūtur socij· ꝓpter piculi vel opis societatē q̄si in vna caliga vel socco· vel ī vno vestigio manētes· vel sociꝰ dicit̄ a sequor· & est ꝓprie sociꝰ in piculo· Collega in officio· Comes in itinere· Cōsors in p̄mio· Sodalis in mēsa vel in sede· Et a gtio socij· i· in e· & addita tas fit hec societas tatis· Et inde hic & hec socialis & hoc le· penul· ꝓdu· de quo vide in thōas· Et socialiter adūbiuȝ· Itē a sociꝰ dicit̄ socio socias socios iūgere· vel socios facere Et ɔponit̄ Associo as· Absocio as· i· abiūgere· Consocio as. Dissocio as· Et est socio actīm cū oībꝰ suis ɔpositis & corꝑimā· vnde ouidiꝰ de arte libro· ij· Nō bene cū socijs regna venusqȝ manēt· vide in collega

ocrꝰ· in socer vide

odaliciū· in sodalis exponit̄

odalis A sedes vel suadeo· dicit̄ h̄ & hec sodał & hoc le· sociꝰ in mensa vel scutella· vel in symbolł Et dicunt̄ sodales q̄si sediales· vel quasi suadentes a suadēdis simbolis in esca & comestione· vł quasi simul edētes· Itē sodales qꝛ simul sedeāt· vnde hec sodalitas· i· societas· amicicia· Et hoc sodaliciū cij· ꝓ eodē· Ouidiꝰ· Iure sodalicij q̄ michi iūctꝰ erat & sodalis ꝓ amico dicit̄· Et cōparat̄· vnde inuenitur sodaliciꝰ· i· amicabilius· & ꝓdu· penul· sodalis vide in collega·

odes· a suadeo des· dicit̄ sodes aduerbiū· blandiētis· vel obsecrātis· vñ ꝑsc· Inueniunt̄ aduerbia terminātia ī es ꝓdu· vt sodes· Alibi tñ ɔnumerat sodes inter verba defectiua sȝ ibi secutꝰ est opinionē eoꝝ q̄ dixerūt· ꝙ sodes est verbū comicum· vt Sodes· i· si audes· & est sine dubio vox blandiētis & obsecrātis· Qꝛ aūt quidā dicūt· qꝛ sodes tm̄ valȝ q̄ꝑtum sociꝰ· omni caret ratōe ƀm hug·

ol· a solꝰ dicit̄ h̄ sol solis· qꝛ solus luceat obscuratis cūctis alijs sideribꝰ suo splendore· vnde hic & hec solaris· & hoc lare· i· res solis· vel ad solem ꝑtinens· & solanꝰ na nū· penul· ꝓdu· possessiuū· ex quo subsolanꝰ· & dicit̄ sol quasi solꝰ lucēs· Et scias qđ sol & luna sūt ꝓpria noīa ƀm opinioneȝ platonis· qui putabat planetas sp̄us ratōales· Sȝ hoc falsū reputamꝰ· & illū sequit̄ ꝑscianꝰ dicēdo ꝙ sīt ꝓpria· sed ɔsiderata natura ꝓut aīa eas speculat̄· communia sūt· & hoc vult aristoteles quē ꝑscianꝰ q̄n qȝ imitatur dicēdo ꝙ sūt appellatiua· Cetera vero

noīa planetaꝝ vt saturnꝰ iupiter mars ꝓpria sunt
q2 sūt imposita stellis astrologice·occasione sūpta
a quibusdā ꝑsonis·& inueniẗ sol ī plurali numero
vel opinione·vel autoritate·Vñ Ouidiꝰ in quinta
epl'a·Q2 leuis assiduis solibꝰ vsta riget·Itē q2 sol ē
causa diei·ideo poniẗ qñq3 ꝓ die·sed frequētiꝰ in
plurali·Itē nota ꝙ dionisiꝰ dicit in quarto caplo·
de diuinis noibꝰ tractās de radio solis·Ad gene-
rationē visibiliū corpoꝝ ꝯfert·& ad vitā ipsa mo-
uet·aug3·& ꝑficit·& nutrit·& mūdat·& renouat
Hoc etiā ipse sensus ostēdit·p̄cipue q̈tum ad effe
ctū solis & lune·Nā vt habeẗ ī libro de aīa·In to
to vniūso nō est nisi triplex vita·Omnis em̄ vita
aut est vegetatiā·aut sensitiua·aut intellectiua·&
sol est causa vite vegetatiue·q̄ est in oībus arbori
bus·& est causa vite sensitiue·q̄ est in oībꝰ aīalibꝰ
& est qōdāmodo causa vite intellectiue·q̄ est ī omi
bus hoībus·& hoc quantū ad esse & q̈tum etiam
ad ꝯseruatōe3·Causa inquā est nō ꝑ modū p̄ncipa
lis efficientis·s3 ꝑ modū habilitātis & disponētis·
q̈tum ad esse·q2 ſm aristotelē hō generat homine3
& sol·Quantū etiā ad ꝯseruatōe3 sol diciẗ esse cā
vite intellectualis vel rationalis·q2 multū valet
ad ꝯseruandū vitā hoīm·Nā vita hoīs ꝯsistit in in
spiratōe & expiratōe·Et ideo si mediū esset nimis
densū·ita ꝙ homo expirare nō posset moreret̃·vt
patet qñ est sub terra aut sb aqua·Sol aūt & alie
stelle clarere faciūt aerē suis luminibꝰ·Et ideo dic̃
albumazar·Q2 si nō essent astroꝝ lumina·intātum
ꝯdensaret̃ aer ꝙ omē viuēs moreret̃ in terra·vide
in originꝰ·Itē vide in ventꝰ·& in lucas & ī lux·
Hic etiā nota ꝙ sol radios suos sine sui polluti
one infūdit sup loca & corꝑa·nō solū mūda s3 etiā
immūda & sordibꝰ fetētia·quoꝝ ꝯtactu homines
ac quedā alie res inficiunẗ·Solis em̄ radij impollu
ti & incōtaminati ea ꝯtingētes exist̄ūt·Nō est igiẗ
mirandū si essētia diuina omino simplex & incom
mutabilis oia replet loca & oībus creaturis essen
tialiter inest·nec tñ cuiusꝙ sordibus ꝯtamineẗ vel
ꝯtingaẗ·Vñ augꝰ in libro de natura boni·Cum in
deo inquit sint oīa que ꝯdidit·nō tñ inquināt eum
qui peccāt·De cuiꝰ sapīa q̄ attingit a fine vsq3 in
finē fortiter diciẗ·Attingit oīa ꝓpter suā mundiciā
& nichil inquinatū in ea incurrit·Itē dicit augꝰ in
libro de agone xp̄iano·Timēt heretici (qd̄ fieri nō
pōt)·s·ne humana carne veritas & substātia dei
inquineẗ·& tñ p̄dicāt istū visibilē solē radios suos
ꝑ oēs feces & sordes corporum spargere & eos
mundos & sinceros seruare·Si ergo visibilia mun
da visibilibꝰ immūdis ꝯtingi possūt & nō inq̄nari·
quāto magis incōmutabilis et inuisibilis veritas ꝑ
spūz aīaz·& ꝑ aīaz corpꝰ suscipiēs·totū hoīe3 sine
sui ꝯtaminatōe assūpsit·& ab oībus infirmitatibꝰ
liberauit·Ecce vt vidisti·dicit aug·dei sapientia3
ꝑ spūm assūpsisse aīam·& ꝑ aīam corpꝰ·Spūs aūt
scilicet ꝑs aīe supior maiori similitudine deo ꝓpin-
quat q̈ aīa·s·eadē ipsa ſm inferiorē ꝑtem·& aīma
magis q̈ corpꝰ·Et ideo nō incōgrue anima diciẗ
assūpta ꝑ spūm & corpꝰ ꝑ aīam·Ratio aūt quare
sol nō inficiẗ ex hoc ꝙ radios suos ꝑ feces spargit
hec est·q2 ñ comunicat cū alijs corꝑibꝰ in materia
vt simul agēs patiaẗ·sicut ea q̄ in materia comuni-
cant dū agūt patiunẗ·ut in p̄mo de generatōe d̄r·
Anima aūt comunicat corꝑi in materia·nō ex q̄ aīa
fiat·s3 in qua fit·Et ideo ex ꝯiūctōe corꝑis inficiẗ·
Diuinitas aūt nō cōicat cū corꝑe nec ī materia ex
qua cū sit omino immaterialis·nec in materia ī qua

cū nō vniaẗ corꝑi vt forma eiꝰ·Ambrosiꝰ vero in
quarta dicit in hexameron·Sol est oculus mūdi·io
cunditas diei·celi pulcritudo·nature gratia·p̄stan
tia creature·bonꝰ sol s3 ministerio nō impio·bonus
mee facūditatis adiutor ñ creator·bonꝰ meoꝝ ali
tor fructuū sed nō creator·interdū ꝑtus meos ipe
adurit·Et vt dicūt quidā·Sol ē maior terra·octi
es tm̄·vide in luna·Itē vide in astꝝ·Itē dicit basi
liꝰ·Terra cū sit ampla nimium·quō sub vno tp̄is
momēto poterat radijs tota lustrari·nisi de maxi
mo solis orbe lux ei largissima p̄beret̃·& ꝓd·p̄ma3
genitiui·

Solatiū·in solor est

Solamen solaminis·in solor exponiẗ·

Solaris·in sol vide·

Solariū·a sol diciẗ hoc solariū rij·q̈si solauriū q2
soli & aeri vel auris pateat & est ethia·

Solax·a soleo les·diciẗ hic & hec solax cis·& est
pecꝰ multū depascēs·

Soldus da dū·in solido das·est·

Solea·a solū diciẗ hec solea lee·q2 solū pedis te
gat·vel q2 solo terre adhereat·Vñ solero soleras·
id est·soleas facere·vel soleis aptare·Ite3 solerare
id est·solū vel solidū facere.

Solennis·soleo cōponiẗ cū annꝰ·& diciẗ hic &
hec solennis·& hoc ne·celebris·festiuꝰ·Et compa
raẗ·Vñ solenniẗ nius·nissime·adūbi·& hec solenni
tas tatis·Et hoc solēne nis·ꝓ eodē·& vide ꝙ so
lennis·& solēnitas·cōponiẗ a soleo & annꝰ·q2 so
let esse singulis annis·vl' a solido das·i·firmo·quia
solidū ꝓpter religionē mutari nō debeat·Vñ dici
mus ꝙ p̄dicta vocabula ñ debēt scribi nisi ꝑ vnū
l·& duo n & nūq̈ ꝑ m·& p·errāt ergo q̄ scribunt
sollempnis & sollēpnitas·ꝑ m·p·& duo l·ſm hug̈
Quidā tñ dicūt ꝙ solennis cōponiẗ a solers & an
nus·vñ solēnis q̈si solers annꝰ·vel solers in anno
vel solennis q̈si solꝰ in anno·q2 semel est in anno·
Et etiā solennis tūc scribiẗ ꝑ vnū l·& duo n·& ꝓ
ducit p̄mam·Vñ horatiꝰ in epy·Insanire putas so
lennia neq3 rides·Papi·vo dicit·Solēnitas a sāctis
diciẗ ita suscepta·vt mutari ob religionē ñ debeat

Solenniso sas·in solennis est·

Solennitas·in solennis exponiẗ·

Soleo les·solitꝰ sū·neutropassiuū·Vñ solitꝰ ta·
tū·i·frequēs·assuetꝰ·assiduꝰ·vsitatꝰ·Et cōponiẗ·
Insolitꝰ ta tū·i·nō solitꝰ·Itē a soleo diciẗ solesco
inchoa·& cōponiẗ Assoleo les·assolitꝰ sū·i·valde
vel iuxta solē·Vñ assolitꝰ ta tū·i·valde solitus·&
assolesco cis·Absoleo es·i·dissuescē·& a solito ces
sare·Cōsoleo les·Dissoleo les·ambo ꝓ dissuescere
Insoleo les·i·valde solere·vel aliter ꝯtinere q̈ alij
vel q̈ sit solitum·supbire·dementem esse vel fieri·
Vñ insolens lentis·& insolesco scis inchoa·Perso
leo les·i·valde solere·assiduare·assiduū esse·Vnde
ꝑsolenter·i·assidue·adūbiū·& hec ꝑsolentia tie·&
ꝑsolus la lū·i·assiduꝰ·Soleo & eiꝰ composita neu
tropassiua sūt·& ita neutra et cor̃·so·Ouidiꝰ de
arte·Tarda solet magnis rebꝰ inesse fides·S3 sol
solis·hij soles ꝓd·hāc sillabā so·Vnde versus Qui
rem nosse soles dic solē gignere soles·

Soleola le·dimi·pua solea·et cor̃·penul·

Solero ras·in solea vide·et cor̃·hāc sillabā so·

Solers·Solon cōponiẗ cū ars·et diciẗ h et hec
et hoc solers solertis·i·sapiens·ingeniosus·sagax·
cautꝰ·quasi omi arte bona instructus·Et diciẗ sic
quasi totus vel multus in arte·Et compaẗ solers
tior·tissimus·et debet scribi ꝑ vnum l·Et inde hec
solertia tie·i·solicitudo·vigilātia astutia·sagacitas

industria·et ꝓdu·so·Vñ quidã·Exiguo pulcram
ducit solertia vitã·i·sapiẽs et caut9 hõ·ẜm vo pa
piã. Solers dicit̃ quasi solicitus ĩ arte et vtilis·
Solertia solertie·in solers vide·
Solicito·solon cõponit̃·cũ cito citas. & dicitur
solicito tas·i·ꝑsuadere·ex suo loco mouere·q̃si ex
toto & multũ citare & cõmouere·Vñ solicitus ta
tũ·i·curios9·anxi9·& cõmotus·Et cõparat̃ solici
tus tior·sim9·Vñ solicite citi9·sime·adũbi·Et hec
solicitudo dinis·i·curiositas·anxietas·Vñ solicitu
dinari9 ria riũ·Et est solicito actĩm cũ oĩbus suis
cõpositis·& scribunt̃ predicta ꝑ vnũ l·& ꝓdu·so·
Vñ ouidi9·Res est soliciti plena timoris amor·&
corr̃·penl'·solicito tas tm̃·q2 tenet naturã hui9 su
pini citũ·descẽdẽtis a cieo es·scd̃e ꝯiugatõis sicut
recito·suscito·oscito ¶ Hic attẽde ꝙ est solicitu-
do ꝓuidẽtie sp̃ualis·& hec ꝑcipit̃·ꝓuer·vi·Vade
ad formicã o piger & ꝯsidera vias eius & disce sa
pientiã·Et ad romanos·Solicitudine nõ pigri·Itẽ
est solicitudo tp̃alis necessitatis.et hec est tolerabi
lis·Geñ·iij·In sudore vult9 tui vesceris pane tuo
Itẽ est solicitudo sup̃fluitatis & curiositatis·& hº
ꝓuenit ex timore inordinato terrenoꝝ & diffiden
tia eternoꝝ·De qua ꝓuer·xi·Expectatio solicito
rum ꝑibit·& mathei·xiij·Solicitudo secl'i suffocat
verbũ dei·Prima solicitudo est cõmendabil'·Secũ
da tolerabilis·Sz tercia vitupabilis·vide ĩ ꝓuiden
Solicitudinari9·in solicito est· tia·
Solicitudo dinis·in solicito tas·vide·
Solidamen minis·in solido das·est·& ꝓdu·da·
Solidari9 ria riũ·in solido das·exponit̃·
Solido·a solũ dicit̃ solido das·i·firmare integra
re·Vñ hoc solidamẽ minis·penul·ꝓdu·& hoc soli
damentũ ti·& solidus da dũ·i·integer·firmus·q̃si
solo dat9·& compatur·Vñ solide ti9·dissime·ad
uerbiũ·& hec soliditas tatis·Et q̃nq3 sincopat̃·&
dicit̃ sold9 da dũ·& ꝑ cõpositõez insolid9 da dum
& cõparat̃·Itẽ a solido das·dicit̃ solid9 di·q̃ddaz
pond9·& dicit̃ solid9·q2 nichil illi deesse videtur
Solidũ vo integꝝ & totũ veteres dicebãt·Ipsum
vel ipse quoq3 numisma a numa vocat̃·vel nomis-
ma·q2 noibus princip̃ũ & effigie signet̃·Ab initio
vo vnũ numisma·vn9 argente9·erat solid9 Apõ
latinos alio noĩe sextula dicit̃ q2 vncia cõpleat̃ sex
solidis·Hũc vulg9 aureũ solidũ vocat·cui9 terciã
ꝑtem dixerũt tremissẽ.q2 solidũ faciat tremissis·
Et nota ꝙ ꝓ illo põdere dicendũ est solid9 & nõ
sold9·nisi sincopet̃ in sillaba·Vñ solidari9 ria riũ·
ad solidũ ꝑtinẽs·vel sc3 solidos accipiẽs·vel ꝓ so
lidis ẜuiens·Solido cõponit̃·Cõsolido das·Reso
lido lidas·& est actĩm cũ omnib9 suis ꝯpositis·&
Solifuga ge·penl'·cor·q̃ddam aĩal corr̃·so·
q2 fugiat diẽ·vt dicunt muserane9 q̃ est aranee for
ma·& videt̃ cõponi a sol·& fugio gis·
Soliloquiũ quij·gñis neutri·i·solitariũ eloquiuz
sc3 cũ nosipsi nobis ad interrogata respõdem9·vñ
quidã liber augu·dict9 est soliloquiũ·Et videtur
cõponi a sol9 vel solitari9 & loquiũ
Solima·Hierosolima dicta est corrupte a poetis
solima·Vñ solim9 ma mũ·Iuue·Interpres legum
solimoꝝ & magn9 sacerdos·
Solisequiũ·vel solsequiũ·quedam herba·s·helyo
tropiũ·q2 se ꝯuertẽdo sequit̃ solẽ·Nã cũ sole oriẽ-
te & occidẽte flores apit vel claudit·
Solitari9·a solit9 dicit̃ solitari9 ria riũ·i·ꝯsuet9·
Et hec solitudo·i·ꝯsuetudo·Vnde solitudinarius·
ria riũ·Item solitari9 potest deriuari a solus·vide
in solus·& in thomas·
Solitudinari9 ria riũ·i·ꝯsuetus·& dicit̃ a solit9.
Itẽ solitudinari9·i·solitari9 a solitudo. vide in soli
tari9·& tũc dicit̃ a sol9·
Solitudo A sol9 dicit̃ hec solitudo dinis·i·singu
laritas·desertũ·solitaria mansio·siue locus carens
frequẽtia hominum·
Solit9 ta tũ·in soleo les·est·
Soliuag9 ga gũ·penl'·corr̃·q̃ solus vagat̃·a solus
& vagor garis·cõponit̃·
Soliũ A sedeo des. dicit̃ hoc soliũ lij·regia sedes
q̃si sediũ a sedendo. vel soliũ dicit̃ q̃si solidũ·q2 de
solidis lignis fiat·vel dicit̃ a sol9·q̃si soli9 sedes·
Soloe·quedã ciuitas int̃ greciã & barbariã·
Soloecism9·d2 a soloe ciuitate·vel a ꝑp'lo illi9 ci
uitatis·q̃ ex vrbe soloe ꝓfecti·cũ apud atheniẽses
cõmorarent̃ vt illoꝝ linguã discere vellent·suam
ꝑiter & illoꝝ linguã corrũpebãt·vñ & libuit athe
niensib9 vt illud vitiũ soloecism9 vocaret̃·Vl' a so
loe ciuitate d2 soloensis soloense·& h & hec solo
ecensis·& hoc se·& cõponit̃ cũ mos moris·& d2
hic soloecism9 mi·q̃si mos & ꝯsuetudo soloecẽsiuz
Cũ em̃ soloecẽses in cõfinio grecie & barbarie siti
essẽt·partim barbaroꝝ more ꝑtim grecoꝝ loquen
tes linguã habebãt ꝯfusã. Cũ em̃ vtrãq3 vellẽt sibi
defendere·vtrãq3 corrũpebãt·Hij cũ romam veni
rent vt linguã latinã addiscerẽt eã maxime corrum
pebãt·Vnde inoleuit ꝯsuetudo·vt q̃libet vitiuz
in oratõe diceret̃ soloecism9·q̃si mos & consuetu
do soloecensiũ·& est soloecism9 figura vel vitiuz
q̃d ꝯsistit ĩ incõpetenti iũctura dictionũ·A soloe
cism9 dicit̃ soloecistic9 ca cũ·& soloecizo zas·id ẽ
soloecistice loqui·& soloecistico cas·in eodẽ sensu
& deriuat̃ a soloecistic9 ca cũ·Itẽ nota ꝙ sicut dic̃
donat9·Soloecism9 est vitiũ in ꝯtextu ꝑtium orati
onis ꝯtra regulas artis grãmatice factũ·Inter bar
barismũ & soloecismũ hoc interest·q2 soloecism9
discrepãtes aut incõsequentes int̃ se dictões hab3
Barbarismus aũt in singulis verbis fit aut scriptis
aut ꝓnunciatis·Vñ barbarism9 fit in dictõne·So
loecism9 in oratõe·Vñ quidã·Est barbarismus cũ
dico domina dñs·Est soloecism9 vir mea·sponsa
me9·Soloecism9 fit duob9 modis·aut ꝑ ꝑtesora
tionis·aut ꝑ accidẽtia partiũoratõis·Per ꝑtesora
tionis fiũt soloecismi cũ vna ꝑsorationis ponit̃ ꝓ
alia·vt Toruũ repẽte clamat·ꝓ torue·hic nomẽ ꝓ
adũbio ponit̃·Fit etiã in eadẽ ꝑteorationis hoc vi
tiũ cũ ipsa ꝑ se nõ in suo loco neq3 vt ꝯuenit poni
tur·vt Cui tm̃ licuit de te·ꝓ in te·& Apud amicũ
eo·ꝓ ad amicũ·& Foris exeo·ꝓ foras·Per accidẽ
tia vo ꝑtiũoratõis fiũt soloecismi·tot modis quot
sũt accidẽtia ꝑtiumoratõis·vt dardan9 ꝓ dardane
us·ꝓꝓriũ ꝓ appellatiuo·Itẽ·Vrbẽ quã statuo vr̃a
est·ꝓ vrbs·Itẽ sb lucẽ·ꝓ ante lucẽ 2c·Soloecism9
in ꝓsa·In poemate scema noĩatur·vt dicit donat9
Et intelligo in ꝓsa·i·in sermone rudiũ·In poema
te·i·in ẜmone sapientũ·vide in barbarism9·
Solon·interp̃tat̃ totũ vel multũ·
Solor·a sol9 dicit̃ solor laris·i·p̃bere solatiũ·al
loqui vnũ & derelictũ·qui em̃ solat̃·soli se appli
cat dũ loquit̃·& solitudinẽ leuat alloquio suo·vn
de hoc solamẽ minis·i·solatium·Aurora·Solamẽ
matris ancora spesq3 patris·& hoc solatiũ tij·Et
cõponit̃ solor cũ cõ·& d2 ꝯsolor laris·vnde h &
hec ꝯsolabilis & hoc le.& ꝯsolabiliter·& hec cõso
labilitas tatis·& ꝯsolans lantis·oĩs gñis·& ꝯso
lator9 ria riũ·Itẽ cũ de·& d2 desolor laris·Solor

& eiꝰ cōposita sūt deponē·licꝫ antiq̄ fecerīt·solo
las·actiuū·Vn̄ ꝓdicta verba sepe adhuc inueniū
tur posita ī passiua significatōe· & ꝓdu·so·Hora-
tiꝰ in epy·Instruit exēplis inopē solatᷣ egenū·
Solsticialis·in solsticiū exponitᷣ·
Solsticiū·Sol cōponitᷣ cū sto stas·& ďr hoc sol-
sticiū sticij·i·statio solis·Vn̄ hic & hec solsticialis
& hoc le·res solsticij·vel ꝑtinēs ad solsticiū·Solsti
ciū est maxima diei artificialis & noctis inequalitas·
siue ingressꝰ solis ī capricornū vel in cancꝝ·& sūt
duo solsticia·s·estiuale & hyemale·& cum christꝰ
natꝰ fuit ꝯtingebat solsticium hyemale ī natiuitate
creatoris·& tūc incipiebāt dies crescere·Et solsti-
ciū estiuale in natiuitate sācti iohis baptiste·qď ē
octauo kl'as iulij·& tūc incipiebāt dies decrescere
vnde ipe dicit·Ipm oportꝫ crescere·me aūt minui
Nūc aūt retrocesserūt solsticia & equinoctia decē
diebꝰ·& hoc ꝑ errorē nostri cōpoti qꝛ damꝰ anno
solari ꝓter trecētossexagintaquinqꝫ dies & sex ho
ras octo momēta q̄ sūt quinta ꝑs vniꝰ hore·& ita
in quīqꝫ annis erramꝰ vna hora·& sic in centū vi
ginti annis erramꝰ vna die·Et nisi error iste corri
gatur·festa hyemalia forte adhuc erūt estiualia·&
ecōuerso·Vbi aūt sit locꝰ solsticioꝝ nūc hijs versi
bus ostenditᷣ·Solsticiū decimo xp̄m ꝑit atqꝫ iohēꝫ
& etiā q̄si vna die plꝰ·& vt dicit rabanꝰ sup illud
exodi·Mensis iste vobis principiū mensiū. Primū
equinoctiū fuit duodecimo kl'as ap̄lis·Ait em̄ ꝙ
quintodecimo kl'as ap̄lis·qui apud hebreos nisan
ďr fuit ꝑma dies seculi·& duodecimo kl'as eiusdeꝫ
fuit quarta dies·qꝛ cū sol & luna ꝯditi sūt·tūc pri
mū equinoctiū fuit·Sol em̄ in oriēte. & luna in oc
cidēte sperā mūdi ex equo diuidebāt·Tempe auteꝫ
nostro solsticia sūt decē diebꝰ & plꝰ ante diē nati
uitatis xp̄i & iohis baptiste·sole existente in capri
corno·& in cācro·& equinoctia sūt decē diebꝰ &
plus ante festum sācte crucis·qď est octauo kl'as
octobris·& ante ydus marcij·sole existēte in pisci
bus & in virgine Vn̄ quidā·Solsticiū decimo chri
stū preit atqꝫ iohēꝫ,ꝛc̄·vt dictū est·Et totidē seq
tur parinoctia nunciꝰ horꝝ·& intellige nūcius·i·
annūciatio·¶Et scias ꝙ ďr solsticiū statio solis·
nō ꝙ solē aliq̄n stare sit credibile tanq̄ ad horā vel
punctū nō moueatᷣ·nisi forte miraculose,sꝫ qꝛ tunc
sol siue in celi sui altissimis eleuatꝰ vltra scandere
nō valet.imo retrogrado cursu sine mora ad inferi
ora reuertitᷣ·siue quo ad ima depssus vltra n̄ valet
descendere·sꝫ rursū ascēdendo incūctanter ipetit
altiora·& ita sꝑ discurrēdo stat inter duos limites
nec vnū supgreditᷣ·nec alij sbīnferē·
Solū A sol ďr hoc solū soli·i·terra qꝛ soli pateat
Vn̄ hoc solū inferior ꝑs pedis,qꝛ eo terre vestigia
imprimimꝰ·& qꝛ terra firma est ad sustinendum·
Ideo solū ďr quicqd sustinet aliqd vt Aq̄ est soluꝫ
nauis & pisciū·Aer est solū auiū Celū est solū deo
rum & stellaꝝ·& hinc solū ďr pedis·qꝛ totā molē
corpis portat·& cor·so·Vnde auianꝰ·Astu vincit
homo cūcta creata solo·Sꝫ solꝰ la lū·ꝑmā ꝓduc.
Vn̄ versꝰ·Fixū pone solū breuē·longū mobile so
lū·vide in tellus·
Solūmodo adūbi·q̄ntitatis·i·tm̄modo·& cōponi
tur a solꝰ la lū·& modo·vel sūt due ꝑtes posite ꝓ
vna·& grauatᷣ penl'·siue mo·
Soluo uis·o in i·solui·& i in tū·solutū·& est sol
uere·enodare·liberare·Vn̄ hic solutor toris·Et h
& hec solubilis·& hoc le·Vn̄ hec solubilitas·Sol
uo cōponitᷣ·Absoluo uis·i·a vinculo vel impedim
to soluere vel liberare·Vn̄ absolutꝰ ta tū·Dissol
uo uis·i·diūsis modis soluere·Vn̄ dissolutꝰ ta tū·
vn̄ dissolute tiꝰ tissime·adū·Exoluo uis·i·extra
vinculū soluere et mittere·Persoluo uis·i·ꝑfecte
soluere·vl' reddere debitū·Absoluo uis·cōtra sol
uere·Resoluo uis·iteꝝ soluere·vel retro ligamen
deducēdo soluere et separe·Soluo et eiꝰ cōposita
actīa sūt·et faciūt ꝓteritū in ui·sil·et sup·in lutū·
Solꝰ la lū·i·sine alio singl'aris·Vn̄ solitarius ria
riū·i·singl'aris·Vnde heremite dicuntᷣ solitarij·qꝛ
soli in heremitario cōmorantᷣ·Itē a soleo les·vl' a so
litus habet deriuari solitariꝰ ria riū·et tūc solitari
us·i·assuetꝰ·vel solꝰ potest deriuari a soluo uis·
Qui em̄ solꝰ est q̄si solutꝰ et sepatꝰ est ab alijs·et
ꝓdu·so·Vnde quidam Non facias solus qď fugit
omnis homo·
Solutor toris·ē ille q̄ soluit·et ďr a soluo uis·
Soma·i·corpꝰ·Inde cōponitᷣ somotopeia peie·
Somnio nis·in somnus exponitᷣ
Somnito somnitas·in somniū exponitᷣ
Somniū·a somnꝰ ďr hoc somniū nij·id qď videtᷣ
in somno·Et nota ꝙ somniū quādoqꝫ large accipi
tur·ita ꝙ sit genꝰ oīm somnioꝝ Aliquādo v̄o acci
pitᷣ ꝓ specie somnij·Sūt em̄ quinqꝫ spēs vel modi
somniādi quaꝝ due nihil signant·s·fantasma siue
visū·et insomniū·Sꝫ tres aliqd signāt scꝫ oraculuꝫ
visio·et somniū·Et est insomniū quotiēs ex aliqua
cogitatōe et cū cura ꝓcedēte nascitᷣ aliqď somniū
Et cōponitᷣ ab in et somnꝰ·qꝛ tm̄ est in somno·et
ꝑiter euolat et euanescit cū somno·Sꝫ cetera q̄ ali
qd signāt etiā post somnū sbsistūt in sua significa-
tione·aut a sua significatōe·Fantasma siue visū est
cū aliqs in p̄ncipio somnij videt formas diuersas
et varias & alienas a natura reꝝ·In hoc gn̄e ꝯtine
tur epyaltes·de quo dixi ī suo loco·Et nota ꝙ tri-
bus modis aliqd futuꝝ a creatore denūciatᷣ·aliq̄n
aut ꝑ admonitōeꝫ alicuiꝰ honeste ꝑsone·sicᷣ sui ipi
us·vel angeli·vel sacerdotis deus nobis denunciat
qd sit euentuꝝ·et qd nō·et hoc ďr oraculū·Sic et
angelo mediāte·denūciatū est ioseph·Surge et ac
cipe pueꝝ et matrē eiꝰ ꝛc̄·Aliquādo aūt ita videtᷣ
dormiēti ꝯtingere in ꝓsenti vt eueniet ī futuro·et
istud appellatᷣ visio·Aliquādo deꝰ futuꝝ denūciat
vel ꝑ simile vel ꝑ ꝯtrariū·Per simile vt petro nolē
ti ꝓdicare gentibꝰ ꝑ simile deꝰ intimauit·Videbat
em̄ ꝑ somniū vas plenū reptilibꝰ·et dicebatur sibi
Macta et manduca·ꝑ reptilia intellexit gentiles·ꝑ
mactare interfectōeꝫ seu mortificatōeꝫ vitioꝝ·per
manducare incorꝑatōeꝫ fidei·Per ꝯtrariū v̄o vt ď
ioseph cui macillēte vacce in pratis apparuere opi
mis·qď fuit future famis indiciū·Sil'r sepe fletus
in somno signat gaudiū et ecōuerso·Et hec species
somniādi q̄ ꝑ simile vl' ꝯtrariū futura indicat·som
niū nuncupatᷣ·ita dicit hug·Gregoriꝰ aūt in libro
dyalogoꝝ q̄rto ita dicit·Sex modis tangunt aīm
imagines somnioꝝ·Aliquando em̄ somnia ventris
plenitudine vel inanitate·Aliquādo v̄o illusione·
simul et cogitatōe·Aliquādo aūt reuelatōe·Aliq̄n
aūt cogitatōe et reuelatōe simul gn̄antᷣ·sed duo q̄
priꝰ diximꝰ oēs expimēto cognoscimꝰ·Subiūcta
aūt q̄ttuor ī sacre scripture paginis inuenimꝰ·Sō
nia etenīꝫ n̄ plerūqꝫ ab occulto hoste ꝑ illusionē fie
rent·nequaq̄ vir sapiēs hᵒ indicaret dicēs·multos
em̄ errare fecerūt sōnia et exciderūt sꝑantes in ill'·
Rursū nisi aliquādo simul et cogitatōe et illusione
ꝓcederēt·vir sapiēs minime dixisset·Multas curas
sequuntᷣ somnia·Et nisi aliq̄n somnia ex misterio

oriẽtẽ r̃uelatõis· ioseph ꝑferendũ se fratribꝰ som
nio nõ videret· nec marie sponsũ vt oblato puero
in egiptũ fugeret ꝑ somniũ angelꝰ admonerꝫ· Rur
sũ nisi aliqñ somnia cogitatõe simul & reuelatõe ꝓ
cederent· nequaq̃ꝫ daniel ꝓpheta nabuchodonosor
visionẽ dñi disserẽs a radice cogitatõis inchoasset
dicẽs· Tu rex cogitare cepisti in stratu tuo qd eẽt
futurꝝ post te· & q̃ reuelat misteria ostendit tibi q̃
ventura sũt· Et paulopost· Videbas· & ecce quasi
statua vna grãdis· statua illa magna & stat̃a subli
mis stabat cõtra te ꝛc̃. Daniel itaqꝫ dũ somniũ ad
implendũ reuerẽter insinuat· et ex qua ortũ sit co-
gitatõe maĩfestat· patẽter ostendit̃· q2 hec plerũqꝫ
ex cogitatõe siml' et reuelatõe generant̃ · Sꝫ nimirꝝ
cũ somnia tot rerꝝ q̃litatibꝰ alternent̃· tãto eis cre-
di difficilıꝰ debet· quãto et ex quo impulsu veniant
facilıꝰ nõ elucet· Sãcti aũt viri int̃ illusiones atqꝫ
reuelatões ipsas visionũ voces· aut imagines quo
dã intimo sapore discernũt· vt sciãt vel qd a bono
spiritu ꝑcipiãt· vel qd ab illusione patiant̃· Nam si
erga hoc mẽs cauta nõ fuerit ꝑ deceptorẽ spm̃ mul
tis se vanitatibꝰ immergit· qui nõnũq̃ꝫ solet ml'ta
vera p̃dicere· vt ad extremũ valeat ex aliq̃ falsitate
illaq̃are· A somniũ d2 somnio as· i· in somnio vl' ꝑ
somniũ aliqd videre vel ꝑpendere · Et a supino de
somnio nias· s· sõniatu· v in o. fit somnito tas· fre-
ꝗ subtractõez a· Vel deriuat̃ a somnꝰ· & tũc som
nitare· i· frequẽter dormire · Somnio actim est cuꝫ
oibꝰ suis cõpositis· et scribit̃ sine p· & ẽ m· de scda
sillaba·

Somnolẽs lẽtis· in sõnolentꝰ vide·

Somnolentꝰ· somnꝰ cõponit̃ cũ lentos· qd ẽ ple
nũ· & d2 somnolentꝰ ta tũ· i· piger vel somno ple
nus· & cõparat̃· Vñ somnolẽter tiꝰ· tissime· adũ·
Et hec somnolẽtia lentie· in eodẽ sensu· Et in eadẽ
significatõe vel cõpositione d2 h̃ & hec & hoc sõ
nolens tis· & sil'r cõparat̃·

Somnosus sa· sũ· in somnꝰ exponit̃·

Somnꝰ ni· mas· gñis· ipa quies ĩ dormiẽdo & dif
finit̃ sic. Somnꝰ est quies aĩaliũ virtutũ cũ intẽsi
one naturaliũ· Animales v̇tutes dicunt̃ hic quiqꝫ
sensus· & ratio· & intellectꝰ· Sꝫ naturales v̇tutes
dicunt̃ appetitiua· retẽtiua· digestiua· expulsiua· sꝫ
in somno quiescũt aĩales virtutes· Cũ em̃ dormit
homo· nec videt· nec audit· nec discernit· nec intel
ligit· Sꝫ naturales virtutes tũc intẽdunt̃. Nam in
somno melior fit digestio· & meliꝰ mutat̃ cibꝰ· Et
ex hoc sequit̃ q̃ꝫ meliꝰ appetit̃ ꝛc̃· A somnꝰ dicit̃ h̃
somnulꝰ li· et somnellꝰ li· & somniculꝰ oĩa dimi·
Vñ somniculosꝰ sa sũ· i· somno plenꝰ· & compat̃
Vñ somniculose sius sime· adũbi· Et hec somnicu-
lositas tatis. Itẽ a somnꝰ d2 somnosꝰ sa sũ· i· sõno
plenꝰ· Et compat̃ · Itẽ a somnꝰ d2 somnio is· som
niui· verbũ neu· & est somnire somnũ habere· dor
mitare· Itẽ somnꝰ cõponit̃ Exomnis ne· Insomnis
ne· Insomnis. i· somnolentꝰ· vide in sopor· Et vt di
cit pap̃· Somnꝰ est quo dormimꝰ· somniuꝫ v̇o qd
dormiẽtes videmꝰ· Somnus· somniũ. & sil'ia q̃ hñt
m· ante n· debẽt ꝓnũciari in eadẽ sillaba· Et huius
ratio est· q2 ꝭm p̃sc̃· m· nõ p̃ot terminare sillabã ni
si sequẽs sillaba incipiat ab m· vel b· vel p· Vnde
oportet q̃ꝫ in oĩs· & in somniũ· & in somnꝰ m· sit
eiusdẽ sillabe cũ n· ꝛc̃·

Somotopeia. exponit̃ ĩ q̃rta p̃te ĩ ca· de coloribꝰ
rhetoricis·

Sonipes pedis· mas· gñis d2 dex trariꝰ· q2 pede sonat terrã ꝑcutiẽdo· & corr̃· penl'·
tã in nt̃o q̃ꝫ in genitiuo·

Sono nas· nui· nitũ· Vñ hic sonitꝰ tus· ipa actio
sonãdi vel strepitꝰ· et sonꝰ & ꝓprie cõfuse vocis·
Et hic sonꝰ ni· i· quidqd aure audit̃· vel auditu ꝑci
pit̃· Sono nas· cõponit̃· Assono nas· i· concordare
vel assentire· vel iuxta sonare· vel ↄsonare· vl' ↄtra
sonãtem sonare· Absono nas· i· discordare· Vnde
absonãter· i· discordãter· Et hec absonãtia· i· discor
dia vel discordãtia· Et absonꝰ na nũ· i· dissidens
& discordãs· vl' nõ sonãs· sic̃ absonãtia sepe ponit̃
ꝓ nõ sonãtia· Cõsono nas· i· simul sonare vl' ↄcor-
dare· Vñ ↄsonãter· Et hec ↄsonãtia tie· & ↄsonus·
na nũ· Dissono nas· i· diuersis modis sonare & di
scordare· Vñ dissonãter· i· discordãter· Et hec dis
sonãtia tie· & dissonꝰ na nũ · Insono nas· i· innote
scere· vl' intꝰ sonare· vel valde sonare· Persono as
id est· valde ꝑfecte sonare. vñ hec ꝑsona· Obsono
nas· i· ↄtra sonare· Resono nas· i· iterꝝ vel retro so
nare· vel ad sonũ alterius sonare. Vñ h̃ & hec reso
nabilis· & hoc le· Et resonãter adũbi· Et hec reso
nãtia· Et resonꝰ na nũ· Sbsono nas· i· sbtus vl' parꝝ
vel post sonare· Sono & eiꝰ cõposita neutra sunt
& corr̃· hãc sillabã so· Prosper· Ni pia mẽs habeat
q̃ꝫ bene lingua sonet· & facit p̃teritũ in ui· diuisas
& sup̃· in itũ· licet inueniant̃ q̃nqꝫ facere p̃teritũ
in aui· & sup̃· in atũ· Itẽ nota q̃ꝫ insono nis· inuenit̃
ꝭm terciã ↄiugatõez· vide etiã in sons·

Sonorꝰ ra rũ· d2 a sonꝰ· i· qd sonat· sꝫ ꝓprie bene
vel grauiter sonãs· & compat̃· Vñ sonore riꝰ me·
adũbi. Et hec sonoritas tatis· i· sonãtia & proprie
bona vl' grauis· Et ꝑ cõpositõez Cõsonorꝰ ra rũ
id ẽ· ↄsonus· & ꝓdu· no·

Sons A sono nas· vl' sonus d2 sons tis· generis
oĩs· i· nocẽs vel culpabilis· vitiosus· & ẽ metapho
ra tracta ab olla· Sicut v̇o olla nõ satis cocta vel
rimosa si ꝑcutiat̃ mute sonat· & ꝑ sonũ vitium eiꝰ
apparet· sic aliqs insipiẽs nõ instructꝰ sapiẽtia viti
osus scꝫ si interrogatur· suo sono & sua respõsiõe
vitiũ suũ manifestat & ꝓdit· Et hinc est q̃ꝫ sonare
sepe ponit̃ ꝓ apparere· Vñ sonter tiꝰ sime adũbi·
Et hec sontia tie. i· nocẽtia Et sonticꝰ ca cũ· i· noci
uus· & corr̃· ti. Et componit̃ insons· & d2 sons q̃si
satis nocẽs vel sonãdo nocẽs· & ẽ ethia·

Sonticꝰ ca cũ· in sons exponit̃· & corr̃· ti·

Sonulꝰ li· dimi· ꝑuus sonus·

Sontia· in sons sontis exponit̃

Sophar ꝓpriũ nomẽ cuiusdã viri· & interp̃tatur
dissipatio vel speculũ dissipãs

Sophia phie· fe· ge· i· sapia· & acuit̃ penul· & d2
a sophus

Sophisma A sophus qd est sapiẽs d2 hoc sophisma matis· ꝭmo inuolutꝰ vbi in falsis
sentẽtijs ↄnexionis veritas manet· & corr̃· penult̃·
gti· Vñ sophismaticꝰ ca cũ· q̃ loqtur per sophisma
vel ad sophismata ꝑtinẽs· Et hic sophismatico cas
id ẽ· ꝑ sophismata decipe·

Sophista· a sophꝰ qd est sapiẽs· d2 hic sophista
ste· in loquendo deceptor· verborꝝ intricator appa
rens sapiẽs & nõ existẽs· Vñ sophisticꝰ ca cũ· pnl'
corr̃· fraudulentꝰ· deceptorius· Vnde sophistico·
cas· i· decipe verborꝝ inuolutõe· Et nota q̃ꝫ sophista
quãdoqꝫ accipit̃ ꝓ sapiẽte· vel sapienter loquente
& p̃cipue apud antiquos

Sophisticꝰ stica sticũ· in sophista vide·

Sophos grece· latine d2 sapiẽs· vel cautꝰ· sapiẽ
ter dictꝰ· & v̇sa os ĩ us· d2 h̃ sophꝰ phi· i· sapiẽs·

Sophronicꝰ· sophrone int̃pretat̃ prudẽtia· vel tẽ
perãtia. vnde sophronicꝰ ca cũ· i· prudẽs· vl' tpans
penul· corr̃· Et hoc sophroniũ nij· dc̃a est quedam
mulier diminutiue cã adulatõis· q̃si prudẽtiuncula

vel tpantiuncula · & est fe·gn̄is · qꝛ q̄litas vocis es sentiā rei nō mutat ·

Sophroniū nij · in sophronicꝰ vide ·

Sopibilis · in sopio pis · exponit̄

Sopio pis · piui · vel pij · pitū · pire · i · facere dormi re · sedare · extinguere · terminare · cōpescere · facere quiescere · Vnde sopitꝰ pita pitū · & h̄ & hec sopi bilis & hoc le · qd̄ cōponit̄ · Insopibilis bile · Sopio cōponit̄ · Absopio pis · i · a sopore excitare & rmo uere · Cōsopio pis · i · simul sopire · Dissopio pis · & Desopio pis · in eodē sēsu · i · absopire · Exopio pis similit̄ absopire · Resopio pis · i · iterū sopire · vel a sopore remouere · Sopio & eiꝰ cōposita actiua sūt & ꝓducūt hāc sillabam so · Ouidiꝰ in xj · epy · Qui me nō possū potui sopire draconē · Similit̄ sopitꝰ ta tū · ꝓdu · ꝑmā · sic & suū verbū · vnde Ouidius. Dū petis amplexꝰ sopitaqꝫ brachia iactas · Tamē semisopitꝰ corr̄ · o · ante p · Vnde ouidiꝰ in · ix · epy · Thesea ꝑssuras semisopita manꝰ ·

Sopitꝰ ta tū · in sopio exponit̄

Sopor A sopio pis · d̄r hic sopor poris · i · somnꝰ sed sopor leuis · somnꝰ ꝑpetua quies · Itē sopor ip sa quies & suauitas & quietudo somni · Vnd̄ sepe ɔtingit ꝙ ī aliquo est somnus in quo nō est sopor sed in quocūqꝫ est sopor & somnꝰ · Vn̄ soporꝰ ra · rū · i · quietus dulcis · suauis vel sopitꝰ · i · dormiens & soporo ras · i · sopire · facere dormire · & ꝓprie cū sopore · Vn̄ h̄ & hec soporabilis & hoc le · Vn̄ so porabiliter · adūbi · Et cōparat̄ · Soporo cōponitur Cōsoporo ras & est soporo actīm cum oībus suis cōpositis · Et a soporo ras · d̄r saporatꝰ ta tū · i · so pitꝰ · & corr̄ · ꝑmam sopor soporis · Vn̄ ouidiꝰ ī · xij epi · Queqꝫ tibi dederā vina soporis erāt · & etiā so poro ras · cum a sopor deriuetur · corr̄ · primam · & corr̄ · etiā po ·

Soporifer ra rū · pnl̄ · cor · i · somnifer · soporē ferēs a sopor & ferēs cōponit̄ ·

Soporo ras · pnl̄ · corr̄ · in sopor est ·

Sorbariū barij · in sorbꝰ exponit̄ ·

Sorbeo bes · bui · vel sorbo bis · bui · vel sorpsi sor ptū ptu · i · deuorare · aliq̄d molle deglutire · vt oua mollia · Vn̄ h̄ & hec sorbilis & hoc bile · facilis vel mollis ad sorbendū · & corr̄ · pnl̄ · Vn̄ ī aurora · Sor bilis vt fiat inde polēta ligat · Itē a sorbeo d̄r sorbe sco scis · incho · Sorbeo cōponit̄ · Absorbeo bes · ab sorbui · vel absorpsi absorptū · Et absorptꝰ ta tum Et est absorbere valde sorbē · euacuare · Consorbeo bes · i · simul sorbere · Exorbeo bes · i · valde sorbere · vel euomere · vel sorptū facere · Insorbeo bes · i · in glutire · Resorbeo bes · i · iterum sorbere · Sorbeo & sorbo cū suis ɔpositis neutra sūt · & faciūt ꝑteritū in bui · vel in psi & sup̄ · in ptū · Priscianꝰ tn̄ dicit Sorbeo bes · vel sorbo bis · vt ꝓbo placet sorpsi · vl̄ sorbui · & a sorbui bitū · a sorpsi vo sorptū · debet fieri sup̄ · quoꝝ neutꝝ · nec scꝫ sorbitū · nec sorptum inueni · ita vult ꝑsc̄ · in fine noni libri · & tamē vsua liter in illo psalmo scꝫ · Domine clamaui · d̄r · Absor pti sūt iuncti petre iudices eoꝝ · Ad hoc pōt dici ꝙ q̄uis nō habeāt sup̄ · in vsu in simplicitate · tamē habeāt in cōpositōe · vel ꝑsc̄ · nō dicit ꝙ nō habeāt sꝫ ꝙ nō meminit se legisse ea · & forte nōdū ꝑdictuꝫ locū psalmi legerat vl̄ si legerat obliuioni tradide rat · Dicas ergo secure cum hugone · ꝙ sorbo bis · vel sorbeo bes · facit sorbui vl̄ psi · & sup̄ · sorbitum vel sorptum · Et dico ꝙ in simplicitate & in cōposi tione possumꝰ vti eis ·

Sorbetū ti · penul · ꝓdu · in sorbꝰ vide

Sorbiciūcula A sorbeo bes d̄r hec sorbicies ei · i · sorbitio · Vnde hec sorbiciūcula le · & sorbiciecla le dimi · ƀm hug · Quidā dicūt ꝙ sorbiciūcula ē dimi · a sorbitio · sꝫ sorbiciecula ē dimi · de sorbicies · & d̄r sorbiciūcula liq̄dus cibꝰ q̄ de facili deglutit̄ · sic solꝫ fieri de farina · Regū scd̄o ca° · xiij · Tulit ergo tha mar sorbiciūculas quas fecerat

Sorbilis · in sorbeo bes exponit̄

Sorbillo A sorbeo bes d̄r sorbillo las · dimi · i · ali quantulū vel paulatim sorbere · & format̄ a sorbeo eo mutata in illo

Sorbꝰ A sorbeo d̄r hec sorbꝰ bi · quedā arbor · qꝛ eiꝰ fructꝰ habilis sit ad sorbendū · Vn̄ hoc sorbū bi · eiusdē arboris fructꝰ · Sorbiū etiā dicit̄ cereui sia · vel potꝰ qui fit ex tali fructu · vel etiā offa · Iteꝫ a sorbꝰ hoc sorbetū ti locꝰ vbi sorbi crescūt · Et hꝰ sorbariū idē est vel locus vbi sorba reseruant̄ · vel etiā ip̄a arbor · Et sorbariꝰ ria riū ·

Sordecula sordecule · dimi · ꝑua sordes ·

Sordeo des in sordes exponit̄

Sordes dis femi gn̄is · i · putredo metalloꝝ scoria & aliaꝝ reꝝ · Vnde sordecula le · dimi · Et sordidus da dū · i · immūdus sordidatꝰ · Et cōparat̄ · Ouidius Vestes quas geritis sordida lana fuit · vn̄ hec sor diditas · & sordidulꝰ la lū · i · aliquantulū sordidus · & sordido das · i · sordidū facere · vnde sordeo des sordui · i · esse vel fieri sordidū · putrere displicere fe tere horrere · Thobias · Sordet vt actori ꝑficiatur opꝰ · Sordet · i · turpe est · indecēs · horribile · Et cō ponit̄ · Obsordeo des · i · vndiqꝫ sordere · Resordeo des · Et hinc inchoatīm sordesco · Obsordesco · Re sordesco · Sordeo & eiꝰ cōposita sūt neutra · & fa ciūt ꝑteritū in dui · et carēt sup̄ · ƀm vsū · Sꝫ sordido das · cū suis cōpositis est actīm ·

Sordidulꝰ la lū · in sordes est

Sordidus da dū · in sordes vide & corr̄ · di ·

Soreth · interꝑtat̄ dilecta · genꝰ est vitis optime q̄ vbēs fructꝰ facit · Soreth etiā est nomē cuiusdaꝫ

Sorex A sors dicit̄ hic sorex cis · i · mus loci qꝛ semꝑ sortiat̄ mortē & cedē · vel sorex cōponit̄ a serra & rodo · qꝛ rodat & in modum serre ꝑcidat · Vnde hic soriculꝰ li · & soricillus ambo dimitiā · & hoc soricetū ceti · locꝰ vbi sorices abundāt · et corr̄ · penl̄ · gt̄i sorex soricis.

Sorica A soros qd̄ est aceruꝰ · dicit̄ hec sorica ce quilibet tumulus arenaꝝ · vel translatiue cuiuslibꝫ rei congeries

Soricetū ti penl̄ · ꝓdu · in sorex vide ·

Soriculus li · dimi · ꝑuus sorex

Soriscula le · vasculū aq̄ · & d̄r a soros qd̄ ē aceruꝰ

Sortica ce · ars vel argumentū phoꝝ & dicitur a soros aceruo

Sorofagꝰ Soros qd̄ est sepulcꝝ ɔponit̄ cū fagin qd̄ est comedere et dicit̄ hic sorofagꝰ gi · pnl̄ · cor · quidā lapis sic dictꝰ qꝛ corpa d̄fūctoꝝ ɔdita in eo infra quadraginta dies ɔsumant̄ & ponit̄ ꝓ sepul cro simpl̄r · & ꝓ eodē inuenit̄ sarcofagꝰ sarcofagi ·

Sorops A soros qd̄ est aceruus dicit̄ hic sorops pis · & dicunt̄ soropes cespites

Soror A semen dicit̄ hec soror sororis q̄si ab eo dem semine · Prop̄e quidē sorores sūt q̄ habēt eūdē patrē sꝫ diūsas matres · Ecōtra germane q̄ habent eandē matrē sꝫ diūsos patres · q̄si ab eadē matre ma nantes · vel dicit̄ soror a solꝰ qꝛ sola cū fratribus ī sorte cognatōis habeat̄ · vnde sororisso sas · vel so rorizo zas · i · imitari morē sororis · vel assimilari so rori ·

Sororcula le · dimi · parua soror.

Sororisso sororissas·in soror exponit᷑·
Sororiꝰ A soror dr̄ sororiꝰ ria riū·ad sororē ꝑti-
nens·Et hinc sororiꝰ rij·filiꝰ sororis·Et hec soro
ria rie·filia sororis·Et sororiꝰ maritus sororis·vel
frater vxoris·
Sororizo zas·in soror vide·
Soros vel soron·dr̄ sepulcꝝ vel arca in q̄ mortuꝰ
fert᷑ vel recōdit᷑·Itē soros dr̄ aceruꝰ & acuit pnl't·
Sors tis·gn̄is fe·i·ꝑs vel euētus·vel fortuna·vel
responsū·vel oraculū·vel ars·vel instrumentū di
uinādi·& dicit᷑ sors responsū vel oraculū·qꝛ ī qui
busdā locis dabant᷑ r̄spōsa ꝑ sortes·dicit᷑ etiā sors
capitale·Vn̄ quidā·Sors notat euentū signat quo
qꝫ sors capitale·¶ Hic nota ꝙ sicut dicit augꝰ·su
per illud psalmi·In manibꝰ tuis sortes mee·Sors
nō est aliqd mali·sꝫ res ī humana dubitatōne diui
nam indicās voluntatē Ex hoc orit᷑ q̄stio·an sit vtē
dū sortibꝰ·Ad cuiꝰ rei euidētiaꝫ nota ꝙ sortes se
cundū theologū ꝓprie dicunt᷑ cū aliqd fit·vt eius
euētu ↄsiderato aliqd occultū innotescat·Et si qui
dē querat᷑ iudicio sortiū qd cui sit exhibendū·siue
illud sit res possessa·siue sit honor·siue digtas·seu
pena·aut actio aliq̄·vocat᷑ sors diuisoria·Si autē
querat᷑ qd agere oporteat vocat᷑ sors ↄsultoria Si
aūt querat᷑ quid sit futuꝝ·vocat᷑ sors diuinatoria
Actꝰ aūt hoīm q̄ querunt᷑ ad sortes nō subduntur
dispositōi stellaꝝ·nec etiā euentꝰ ipaꝝ·Vn̄ si quis
ea intentōe sortibꝰ vtat᷑ q̄si hmōi actus humani q̄
r̄quirunt᷑ ad sortes sm̄ dispositōeꝫ stellaꝝ sortiant᷑
effectū·vana & falsa ē opinio & ꝑ ↄsequēs nō ca-
rens demonuꝫ suggestione·ex quo talis diuinatio
erit suꝑsticiosa & illicita·Hac aūt causa remota·ne
cesse ē ꝙ sortialiū actuū expectet᷑ euentꝰ·vl' ex for
tuna·vel ex aliq̄ causa speciali dirigēte·Et si q̄deꝫ
ex fortuna qd̄ locū habere pōt solū ī diuisoria sor
te nō vident᷑ habere nisi vitiū vanitatis·sic si aliq̄
nō valētes aliqd ↄcorditer diuidere velint sortibꝰ
ad diuisionē vti·q̄si fortune exponētes quā q̄s ꝑtē
accipiat·Si v̄o ex speciali causa expectet᷑ sortiū iu
diciū·qn̄qꝫ quidē expectat᷑ ex demonibus·sic legit᷑
Ezech·xxj·ꝙ rex babilonis stetit ī biuio in capite
duaꝝ viaꝝ diuinationē querēs·cōmiscens sagittas
interogauit ydola·exta ↄsuluit·& tales sortes sunt
illicite·& sm̄ canones ꝓhibent᷑·Qn̄qꝫ v̄o expecta
tur a deo sm̄ illud ꝓuerbioꝝ·xvj·Sortes mittunt᷑
in sinū·sꝫ a dn̄o tꝑant᷑·& talis sors sm̄ se non ē ma
la·vt dicit augꝰ·Potest tn̄ in hoc q̄druplex pecca
tū incidere·Primo quidē·si absqꝫ nl'ta necessitate
ad sortes recurrat᷑·hoc em̄ videt᷑ ad dei temptatōꝫ
ꝑtinere·Vn̄ ambrosius dicit suꝑ lucā·Qd̄ sorte eli
git᷑ hūano iudicio cōꝑhendit᷑·Scd̄o si q̄s etiā in ne
cessitate absqꝫ r̄uerētia sortibꝰ vtat᷑·Vn̄ suꝑ actꝰ
apl'oꝝ dicit beda·Si q̄ necessitate aliq̄ cōpulsi·deū
putāt sortibꝰ exēplo apl'oꝝ esse ↄsulendū videant
hoc ipsos apl'os nō nisi collecto fratꝝ cetu·& ꝑci
bus ad deū fusis egisse·Tercio si diuina oracula ad
terrena negocia ↄuertant᷑·Vn̄ augꝰ dicit ad inq̄si
tiones ianuarij·Hijs q̄ de paginis euāgelicis sor-
tes legūt·& si optandū sit·ut id potiꝰ faciēt ꝙ ad
demonia ↄsulēda ↄcurrāt·tn̄ michi ista displicꝫ cō-
suetudo ad negotia secularia·ad vite hmōi vanita
tē diuina oracula velle ↄūtere·Quarto si in electio
nibꝰ eccl'iasticis q̄ ex spūssācti inspiratōe fieri de
bent aliq̄ sortibꝰ vtant᷑·Vn̄ dicit beda suꝑ actus
apl'oꝝ·Mathias ante penthecosten ordinatꝰ sorte
querit᷑·qꝛ scꝫ nōdū erat plenitudo spūssancti ī ec
clesia effusa·Septē aūt dyaconi postea nō sorte·sꝫ
electōe discipuloꝝ sūt ordinati·Secꝰ aūt est in tē
poralibꝰ digtatibꝰ q̄ ad terrena disponēda ordinā
tur·In quaꝝ electōe plerūqꝫ hoīes sortibꝰ vtunt᷑
sicut & ī tꝑaliū reꝝ diuisione·Si v̄o necessitas im
mineat·licitū est cū debita reuerētia sortibus diui
nū iudiciū implorare·Vn̄ augꝰ dicit ī epistola ad
honoratū·Si inter dei ministros sit disceptatio qui
eoꝝ ꝑsecutōis tꝑe maneāt ne fuga oīm & q̄ eoꝝ fu
giāt ne·s·morte oīm deserat᷑ eccl'ia·si hec discepta
tio aliter nō potuerit terminari quantū michi vide
tur q̄ maneāt & q̄ fugiāt·sorte elegēdi sūt·Et in ꝑ
mo d̄ doctrina xp̄iana dicit·Si tibi abūdaret aliqd
qd̄ oporteret dari ei q̄ non haberꝫ·nec duobꝰ dari
potuisset·Si tibi occurrēt duo quoꝝ neuter aliuꝫ
vel indigētia·vel erga te aliq̄ necessitate suꝑaret.
Nichil iustiꝰ faceres ꝙ vt sorte legeres cui dādū
esset qd̄ dare vtriqꝫ nō potuisses·Itē scias ꝙ non
ↄdemnant᷑ rustici q̄ seruāt tꝑa ad semmādū·& ar
bores incidēdas & sil'ia·q̄ certā & natalēꝫ hn̄t rati
onē q̄re ita debeāt fieri·Idem dico de phisicis circa
medicinas dandas & minutōes faciēdas·& sil'ia d̄
quibꝰ certa & maīfesta rō reddi pōt sm̄ phisicam
Sortialis·a sors dicit᷑ h̄ & hec sortialis et hoc le
ad sortē ꝑtinens·
Sorticula le·dimi·ꝑua sors·
Sortilegꝰ ga gū·penl'·corr̄·a sorte & lego cōpo
nit᷑·qꝛ futura legit·i·colligit ꝑ sortes·Vn̄ hoc sor
tilegiū legij·talis diuinatio·
Sortior·a sors dr̄ sortior tiris·sortitꝰ sū·i·ꝑ sor
tes diuinare·vel tribuere·& sb̄ministrare·vl' diui
dere·& adipisci·Et cōponit᷑·Consortior tiris·Re
sortior tiris·Et est deponētale cū suis cōpositis·
Sortito aduͥbi·i·ꝑ sortes·penl'·ꝓdu·Ezech·xlv·
Cūqꝫ ceperitis terrā diuidē sortito·seꝑate ꝑmicias
Sortiuidꝰ da dū·penul·corr̄·q̄ videt dn̄o·
ꝑ sortes·a sors & video des cōponit᷑·
Sospes·spes cōponit᷑ cū se·& dr̄ sospes tis·q̄si
secū habēs spem·s·sanꝰ·saluꝰ·incolūis·superstes
Vnde versꝰ·Incolumis sospes·sanꝰ·saluusqꝫ·suꝑ
stes·Vnde hec sospitas tatis·Et sospito tas·i·sa
nare·exhilarare·vel bona spe afficere·vel bona spe
nō fallere·Et est actiꝫ·In eodē sēsu inuenit᷑ sospio
pis·Et dr̄ sospes q̄si salutis hospes·& est etb̄ia·&
inuenit᷑ ī neutro gn̄e·Vn̄ iuuenalis·Depositū tibi
sospes erit·Tamē declinatōe est tm̄ cōis ge·tā in
singulari ꝙ in pl'ali·Sꝫ hec sospita te·in singulari ē
femi gn̄is·in plurali v̄o neutri gn̄is·habēs tm̄ no
minatim actm̄ & vt̄m·& sic est etherocłitū·vt plr̄
hec sospita·Accusatio hec sospita·Vtō o sospita
Idē dicas de hospes & hospita.
Sospis.in sospes vide·
Sospito tas·in sospes exponit᷑·
Sostratus ti·penul·corr̄·Vnde iuuenalis li·mj·
Plaudēte & madidis q̄ cantat sostratꝰ alis·Et ma
chabeoꝝ libro scd̄o·caº·quarto dicit᷑·Sostratꝰ āt
p̄platus est cipris·
Sother·grecū nomē est dei·& interpretat᷑ salua
tor vel salutaris·
Sotularis·a solea dr̄·Inde ꝑ apocopā sotular la
ris·neutri gn̄is & corr̄·penul·nt̄i sicut specular·
Vnde in doctrinali dr̄·Hijs sotular socias specl'ar
breuiabit origo·Magister tamē bene dicit·ꝙ sotu
lar vel sotularis nihil ē·imo dicēdū est sb̄telaris·

Spacior·Spaciū cij·distantia vl' interuallū
vel intercapedo·Vnde hoc spaciolū li·
dimi·Et spaciosus sa sū·Et comparatur
Vnde hec spaciositas tatis·Itē a spaciū dr̄ spacior

aris·atū·ſpaciari·i·ire vel deambulare·huc & illuc
ire cauſa recreandi·Et cōponit̄·Conſpacioꝛ aris·
Circūſpacioꝛ aris Deſpacioꝛ aris·i·decorſū vel val
de vel d̄ vno loco ad alium ſpaciari·vel a ſpaciari
ceſſare·Expacioꝛ aris·i·extra ſpaciari & euagari·
Spacior deponē·ē cū ſuis cōpoſitis.

Spaciū cij·in ſpacioꝛ vide·

Spadix dicis fe·gn̄is·Et hec ſpadica ce·i·palma
Vn̄ h̄ & hec ſpadix·i·ſb̄rube⁹·fulu⁹·ſ·coloꝛe pal=
me·Vn̄ & ſpadices dicunt̄ equi palmati·i·eq̄ ful=
ui & rubicūdi coloꝛis ſic̄ palma·vel q̄ palme figu=
rā in cruribus habent.

Spado·a ſpadix d̄r hic ſpado donis·eunucus·ca=
ſtrat⁹·Vn̄ & ſpadones dicunt̄ ſurculi vitiū fruge
carētes dicti ſic·qꝛ ſint ſteriles·vel vt quidā dicūt
ſpado d̄r a ſpata·i·gladio cū quo caſtrabant̄·

Sparciata te·cōis ge·eſt·& ꝓdu penultimaꝫ·vi=
de in ſpartū·

Spargena ne·fe·ge·i·infātia·& d̄r a ſpargo gis·

Spargo gis·ſparſi ſū·i·diffūdere·diſſipare·vel
reſꝑgere·diſtanter ꝑire·ſiue ꝑfūdere·Vnde ſpar
ſim adū·Et cōponit̄ ſpargo cū ad·& ſubtracta d
dicit̄ aſꝑgo gis·i·diſtāter ꝑire ꝑfūdere·Vn̄ aſper
ſim adūbi·Cōſpergo gis·qd̄ & ꝯſpargo gis·inuen
tur·Circūſpergo gis·Diſpergo gis·Inſpergo gis
Reſꝑgo gis·ꝓprie eſt diſtant̄ ꝑire·& ꝑfundere·
Vn̄ aq̄ reſꝑſus d̄r q̄ diſtantib⁹ aq̄ guttis ꝑptus &
ꝑfuſus eſt·Spargo & ei⁹ cōpoſita ſūt actiā·& fa
ciūt p̄teritū in ſi·& ſup̄·in ſū·Et oīa ꝯpoſita a ſpaꝛ
go mutāt vbiqꝫ a ſimplicis in e·ꝗuis qn̄qꝫ ī qbuſ
dā cōpoſitis inueniat̄ a·retēta·ſꝫ potius vitio ſcri
ptoꝝ videt̄ ꝯtingere·

Sparſoꝛiū·a ſpargo gis d̄r hoc ſparſoꝛiū ſoꝛij·id
cū quo aliqd ſpargit̄·

Sparſ⁹·A ſpargo gis·d̄r ſparſ⁹ ſa ſū·ꝑticipiū·et
nomē pōt eſſe·Itē a ſpargo ſparſu·d̄r ſparſo ſas·
freq̄n·A q° ſparſito tas·aliud frequētatiū·

Spartan⁹ na nū·in ſpartū vide·& ꝓdu·ta·

Spartū·A ſpargo gis·d̄r hoc ſpartū ti·gen⁹ ve
ſtimēti·vel ſparte ciuitas ē licaonie·Et eſt eadē ci
uitas ſparta vel ſparte·& lacedemonia·vnde lace
demonij dicunt̄ ſpartani·& dicit̄ ſparta a ſparto
filio foꝛonei·Vnde ſpartanus na nū·& hoc ſpartū
gen⁹ veſtis·qd̄ ibi factū p̄mum fuit·Et inde h̄ &
hec ſpartiata te·patriū·ab illa ciuitate·vel ab alia
vt dicūt·& videt̄ ꝙ ꝓducat a·ſiue penl'·cū ſit de
riuatiū·Itē ſpartū inuenit̄ ꝓ frutice·

Spar⁹·a ſpargo gis·dicit̄ hic ſpar⁹ ri·telū ruſti
cū miſſile·qꝛ ſpargat̄·i·mittat̄·Vn̄ & quidā piſciſ
dicit̄ ſpar⁹·qꝛ eiuſdē figure ſit·

Spaſmoſ⁹ ſa ſū·in ſpaſm⁹ exponit̄·

Spaſm⁹ grece·latine d̄r ſubita ꝯtractio ꝑtiū·aut
neruoꝝ cū doloꝛe quā paſſionē a coꝛde dictā dixe
rūt·qꝛ in nobis p̄ncipatū vigoꝛis habet·Vn̄ ſpaſ
moſus ſa ſū·talē infirmitatē patiēs·

Spata·a ſpaciū dicit̄ hec ſpata te·gladi⁹·qꝛ ſit ſpa
cioſa ampla & lata·& dicit̄ a patin qd̄ eſt paſſio·
Vnde ſpatari⁹ ria riū·& hic ſpatari⁹ rij·qui facit
ſpatas vel vēdit·Itē a ſpata d̄r ſpatatus ta tū·ſpa
tā habens·vel ſpata armat⁹·& ē ſpata fe·gn̄is·

Spatula le·a ſpata dicit̄ hec ſpatula le·di·penl't·
coꝛr̄·Et ſpatula arm⁹ dicit̄·& ꝓprie in pecoꝛibus·
qꝛ lata ſit·& ſpatule rami vel folia vel fruct⁹ pal
maꝝ anteꝗ̄ ap̄ianē ad ſimilitudinē ſpate dicūt̄·Le
uitici·xxiij·Spatulas palmaꝝ·Itē ſpatule grece la
tine delicie dicunt̄·Et a ſpatula dicit̄ ſpatuloſ⁹ ſa
ſū·& ſpatulat⁹ ta tū·q̄ magnas & diffuſas habet
ſpatulas·vel delicioſus ſiue delicat⁹·Et vtrunqꝫ
cōparat̄·Itē a ſpatula dicit̄ ſpatuloꝛ laris·i·delici
oꝛ aris·vel in ſpatula diuinare·Et cōponit̄ cum ex
& dicit̄ expatuloꝛ laris·

Specialis·in ſpecies exponit̄·

Species·a ſpecio cis·dicit̄ hec ſpecies ſpeciei·i·
pulcritudo·vel foꝛma ſ̄m qd̄ dicit̄·Species p̄ami
digna eſt impio·Itē ſpēs ꝓprie foꝛma dicit̄·& ꝓ
ꝑꝛia q̄litas q̄ ꝯgnoſcit̄ ex ꝯuentu accidentiū·& di
ſpoſitōe ꝑtiū Itē dicit̄ ſpecies reꝝ maneries ſ̄m qd̄
dicit̄·Hui⁹ ſpēi·i·hui⁹ maneriei herba eſt in oꝛto
meo·Itē ſpēs dicit̄ ſubſtātia vel eſſētia·Vn̄ in qua
dā collecta Cōcede q̄ſum⁹ vt q̄ iā te ex fide cogno
uim⁹·vſqꝫ ad ꝯtemplandā ſpēm tue celſitudis per
ducamur·Itē ſpēs dicit̄ qddā p̄dicabile ī dyaletica
Et diffinit̄ ſic·Species eſt qd̄ p̄dicat̄ d̄ plurib⁹ dif
ferentib⁹ numero ī eo qd̄ qd·Itē ſpēs dicit̄ accidēs
ꝑtiū oꝛationis in grāmatica.& deſcribit̄ ſic maxīe
ſ̄m ꝙ nōis eſt accidēs·Spēs eſt oꝛiginalis diſpoſi
tio dictōis ꝑ quā fit p̄mitiui & deriuatiui diſcretō
De hoc multa vtilia habes in tercia ꝑte in capit'o
de ſpēbus nōim·Dicit̄ etiā ſpēs occaſio vel cauſa·
Vnde h̄ & hec ſpecialis & hoc le·ad ſpēm ꝑtinēs·
vel ſpēm deſignās·& ſingl'aris·ꝓpri⁹·vnic⁹·Et cō
parat̄·Vn̄ hec ſpecialitas tatis·& ſpāliter adūbiū
id eſt·ꝑ ſpēs·Itē a ſpēs d̄r ſpecioſus ſa ſū·i·foꝛmo
ſus·pulcer·Et compat̄·vnde hec ſpecioſitas tatis

Specifico·ſpēs cōponit̄ cū facio·& dicit̄ ſpecifi
co cas·i·ſegregare·diuidē·ſeꝑare·deſignare·vl' ſpe
ciē facere·vnde ſpecific⁹ ca cū·i·ſpecialis·diuiſus
vel faciēs ſpeciem·

Specimen·a ſpecio dicit̄ hoc ſpecimen mīs·i·pul
critudo·vel ſimilitudo·imago·ſignū·noticia·exꝑi
mentū·& coꝛr̄·penl'·tā in nīo ꝙ in gt̄o·

Specio cis·ſpexi ſpectū·i·ꝯſiderare·Sꝫ nō eſt in
vſu·& nunꝗ̄ dicendū eſt ſpicio·ſꝫ ſpecio qd̄ ꝓbat̄
ꝑ deriuata·ſ·ſpēs·ſpecimen·ſpeculū ꝛc̄·ſicut vult
hug̊·Priſc̄·etiā dicit in q̄rto libꝛo·A ſpecio cis·vl'
a ſpecie ſpecimen·Specio cōponit̄·Aſpicio cis·Re
ſpicio cis·Conſpicio cis·Circūſpicio cis·Deſpicio
cis·Diſpicio cis·Inſpicio is·Pꝛoſpicio cis·Perſpi
cio cis·Itē ſpecio cōponit̄ cū ſuſū·vel ſurſū·& d̄r
ſuſpicio cis·Specio & ei⁹ cōpoſita in o·oīa ſunt
actiua & faciūt p̄teritū in xi·& ſup̄·in ctū·Item
oīa ab eo cōpoſita in p̄ſenti mutāt e·ſimplicis in i
& coꝛr̄·hāc ſillabā ſpi·Quidi⁹ epiſtolaꝝ·Deſpicit
acceptas hoſtis ab hoſte notas·i·literas·Priſc̄·in
v·li·vbi agit de figura dicit·Specio ſimplex nō eſt
in vſu·vnde cōponit̄·Inſpicio·Suſpicio·Specto
etiā verbū q̄ſi a verbo ſpecio natū eſt frequētatim
¶Et ſcias ꝙ videm⁹ natura·Aſpicim⁹ volūtate
Intuemur cura·Aſpicim⁹ ante nos·Reſpicim⁹ re
tro·Suſpicim⁹ ſurſū·Deſpicim⁹ deoꝛſū·Inſpici⁹
introꝛſū·Cōſpicim⁹ circūquaqꝫ·Pꝛoſpicim⁹ lōge

Speciūcula le·dimi·ꝑua ſpecies·

Specto·a ſpecio cis·ſpexi·ctū·dicit̄ ſpecto tas
frequētatim·vnde hoc ſpectamē minis·& hoc ſpe
ctaculū li·ꝓ eodē·Et h̄ & hec ſpectabilis li·& h°
le·vnde ſpectabiliter adūbi·

Specula·a ſpecio cis·dicit̄ hec ſpecula le·alt⁹ lo
cus aptus ad circūſpiciendū·vnde ſpeculoꝛ laris·
id eſt·videre·inſpicere·inueſtigare·exploꝛare·de
alto inſpicere·vnde hoc ſpecular·vel hoc ſpeculaē
ris·loc⁹ altus·vnde quis ſpeculari pōt·vnde & fe
neſtre et vehicula de quib⁹ ſpeculamur ſpecularia
dicunt̄·vnde Aug⁹ in quodā ſ̄mone·Solis radiuſ
penetrat ſpecular·nec cū ingredit̄ violat·nec cum

egredit̃ dissipat · q̃ & in ingressu & egressu eius
specular integ᷑ ꝑseuerat · & coꝛ̃ · cu · specular · sic
suū verbū speculoꝛ · Vñ iuuenal'. Qui vehit̃ clau=
so latis specularib⁹ antro · De hoc etiā dixi ĩ scđa
ꝑte vbi egi de accentu noīm desinentiū in ar · Et a
speculoꝛ vel specula · deriuat̃ h̃ & hec specularis &
hoc re · i · illustris · vel ad speculā ꝑtinēs · vel habilis
& aptus ad speculandū ·

Speculoꝛ laris · in specula est ·

Speculū A specio cis · đ hoc speculū li · q̃ ibi fe=
mina speciem sui vult⁹ ɔsideret · vel đ a splenden
do · q̃ splendoꝛē reddat ·

Spec⁹ A specio cis · dicit̃ hic spec⁹ ci · & hec spe=
cus cus · cui · & hoc spec⁹ coꝛis · & hoc specū ci · &
hoc specu indeclinabile · in singl'ari oīa in eodē sen
su · Et est spec⁹ fossa fc̃a sb̃ terra q̃ ɔspici pōt · que
& antr᷑ dicit̃ · & speleū · & spelūca · Sꝫ antr᷑ & spe
leū grece · latine spelūca · s · loc⁹ ɔcau⁹ · rupes cōca
ua · & vide q̃ a speleū deriuat̃ spelūca · & deberet
spec⁹ cus · vel specu · facere ablat̃m & dt̃m pl'ales
in ib⁹ specib⁹ · tamē vsualiter faciūt in ub⁹ · vt spe
cub⁹ ·

Speliū · in spec⁹ exponit̃

Spera A spaciū dicit̃ hec spera re · i · rotunditas ·
siue coꝛp⁹ ex omi ꝑte rotundū · & est spera manen
te dyametro ɔtinua circa ipm̄ semicirculi circūdu
ctio . & đ spera q̃si spaciū rotūdū · Vñ & rotūdi
tas mūdi · đ spera mūdi · q̃ ei⁹ spēs in rotūdū foꝛ
mata est · & quidq̃d rotundū & volubile est dicit̃
spera · a volubilitate & rotūditate · vt pile quibus
ludūt infātes · vel vt dicūt spera grecū est Greci ei
quidq̃d est rotundū sperā vocāt · Vñ speric⁹ ca cū
id est . rotūd⁹ & solid⁹ ad modū spere · Et vt ysid
dicit · Spera celi est spēs quedā in rotundū foꝛma
ta · cui⁹ centr᷑ terra est ex oībus ꝑtib⁹ eq̃liter ɔclu
sa · spera ista ab oꝛiēte et occidēte semel ĩ die & no
cte vertit̃ · & tanta celeritate dicit̃ currere · vt nisi
adūsus p̃cipitē ei⁹ cursū astra currerēt · q̃ eā remo
rarent̃ mūdi ruinā faceret · hāc nec p̃ncipiū nec ter
minū habere dicūt · Ideo q̃ in termino rotūdo q̃si
circulo vnde incipiat & desinat · nō facile cōphen
dit̃ · & coꝛ̃ · p̃maꝫ · Vñ prudenti⁹ maioꝛ · Cuius ad
arbitriū spera mobilis atq̃ꝫ rotūda · m̄lti tñ eā pro
ducūt · sꝫ male q̃ ꝑ ei⁹ cōpositū ꝓbat̃ · s · asper · qđ
cōponit̃ ab a q̃ est sine & spera · Et ꝓsper q̃ dicit̃
q̃si ꝓpe sperā · sꝫ spera ꝓdu · e ante r ·

Sperma A spergo gis · dicit̃ hoc sp̄ma matis · i · se
mē & ꝓp̄e aīaliū · Vñ sp̄matizo zas · i · sp̄ma emittē

Spermolog⁹ · sp̄ma cōponit̃ cū logos · qđ ē s̄mo
& dicit̃ hic spermolog⁹ gi · pnl't · coꝛ̃ · i · semiuerbi⁹
& adiectiue pōt declinari sp̄molog⁹ ga gū ·

Spernacul⁹ · in sp̄nax est ·

Spernax A sp̄no nis · dicit̃ spernax cis · gn̄is oīs
q̃ frequent̃ alios sp̄nit · Et compat̃ · Vñ hec sp̄naci
tas tatis · & sp̄nacul⁹ la lū · penl' · coꝛ̃ · i · aliq̃tuluꝫ
sp̄nax

Sperno nis · spꝛeui · spꝛetū · sp̄nere
id est · ɔtemnere vilipēdere · Sp̄no cōponit̃ · Asp̄no
nis · Vñ asp̄noꝛ naris · deponētale Consp̄no nis · i ·
simul sp̄nere · Vñ ɔspꝛet⁹ ta tū · Et cōponit̃ · Incō
spꝛet⁹ ta tū · i · laudat⁹ & ꝓbat⁹ Sp̄no & ei⁹ cōpo
sita in o · sunt actiua & faciūt p̃teritū in spꝛeui · &
sup̄ · in spꝛetum ·

Spero A spera đ spero ras · i · spem habere · ɔside
re · existimare · vel sp̄ando expectare · vel credere &
ꝓꝓꝛie bona · Bona quidē speram⁹ mala timem⁹ Se
pe tñ sp̄are ponit̃ ꝓ timere & ecōuerso sꝫ imꝓꝓꝛie ·
Vñ dicit donat⁹ q̃ cū dicit̃ · Hūc ego si potui tm̄
sp̄are doloꝛē · Sp̄are dicit ꝓ timere · & est ibi aciro
logia . A spero deriuat̃ sperat⁹ ta tū · tā in actiā q̃
in passiua significatōe · Et compat̃ · Et componit̃
insperat⁹ ta tū · & sil'r compat̃ · Spero cōponit̃ De
spero ras · i · a spe cessare · Vñ h̃ & hec desp̄abilis .
& hoc le · Vnde desp̄abilit̃ adūbi · Spero ꝓ spē ha
bere est neutr᷑ · īmo semꝑ videt̃ neutr᷑ · sꝫ q̃ aliud
verbū in eo intelligit̃ pōt ei⁹ passiuū etiā in prima
ꝑsona inueniri · nō min⁹ tñ est neutr᷑ · sic & īuideo ·
licet etiā sepe inueniat̃ inuidcoꝛ · Desp̄o ab eo ɔpo
sitū sil'r neutr᷑ est · Itē sp̄o p̄mam ꝓdu · sꝫ sp̄are eam
coꝛ̃ ·

Sperula le · dimi · ꝑua spera ·

Spes A spero ras · đ hec spes spei . & dicit̃ spes
q̃ sit pes ꝓgrediēdi q̃si pes · & est eth̃ia · Vñ econ
trario dicit̃ desp̄atio · deest eñ pes · nullaq̃ꝫ ꝓgredi
endi facultas · q̃ dū quisq̃ꝫ peccatū amat · futuram
gloꝛiā nō sp̄at · Et caret gt̃ō datiuo & ablatīo pl'a
lib⁹ s̄m vsū · Inuenit̃ tñ speb⁹ · Vnde in scđo libꝛo
machabeoꝛum ca · vij · g · Noli frustra extolli vanis
speb⁹ · ¶ Hic nota q̃ spes est certa expectatio fu
ture beatitudīs · veniēs ex dei gratia & ex meritis
p̃cedētib⁹ · Sine meritis eñ aliq̃d sp̄are nō est spes
sꝫ p̄sūptio dici pōt · Et est spes de inuisibilibus qđ
eñ videt q̃s non sperat̃ Et scias q̃ spes s̄m qđ est
passio nō est virt⁹ · sꝫ s̄m q̃ ē in appetitu intellecti
ue ꝑtis · Et nota q̃ numer⁹ p̃ncipaliū passionū h⁹
modo pōt accipi · q̃ aut sūt de p̄senti in quo ꝑfici
tur mot⁹ ɔcupiscibilis · aut de futuro in quo ɔsistit
mot⁹ irascibilis inq̃tū ē đ difficili . si p̄mo mō · aut
de bono & sic est gaudiū · aut de malo & sic est tri
sticia Si scđo modo aut de bono et sic est spes · aut
de malo & sic est timoꝛ · Itē animadūte q̃ spes q̃ ē
virt⁹ nō opponit̃ timoꝛi q̃ est donū · q̃ spes extēdit
se in deū ex ɔsideratōe diuine largitatis Timoꝛ vo
dat resilitōeꝫ ex ɔsideratōe ꝓꝓꝛie p̄uitatis · & ita ñ
est s̄m idē resilitio timoꝛis & extēsio spei · vnde nō
sūt ɔtraria Itē spes aliquādo ponit̃ ꝓ re sp̄ata · vñ
apl's Expectātes beatā spem · i · rem sp̄ataꝫ vitā et
nam · q̃ spes nō ɔfūdit · i · nō frustrat̃ vel decipit

Spica · A specio cis · đ hec spica ce q̃ de stipula
ɔsilit & apparet · vel spica đ q̃si sperica q̃ rotūda
est · et spica de maturis frugib⁹ dicit̃ abusiue · Naꝫ
ꝓꝓꝛie spica ē cū ꝑ culmi folliculū · i · extremū tumo
rē culmi · ariste adhuc tenues ĩ modū spicl'i appent
Vnde et sagitte et lancee bꝛeues dicunt̃ spicula a
spicar᷑ sil'itudine A spica dicit̃ spicos⁹ sa sū · plenus
et abūdans spicis · Vnde hec spicositas tatis · spica
rū plenitudo et abūdantia · Itē a spica đ spicatus ·
ta tū · i · spicā habēs · vel spicis oꝛnat⁹ · vel ex spicis
cōpositus · sicut in euāgelio legit̃ · Vnguentū spica
tū · qđ de spicis aromatū fuit factū · vide etiam in
nardus . et ꝓduc · spi ·

Spicat⁹ ta tū · in spica exponit̃

Spico A spica dicit̃ spico cas · i · spicas emittere ·
vel habere vel colligere vel dare vel ad modū spi
ce acuere vel findere · Et cōponit̃ · Conspico cas · i ·
spicas colligere · in quo sensu inuenit̃ ɔspicoꝛ caris
depo · Despico cas · et despicoꝛ caris · depon · i · gra
na de spica excutere et extrahē · vnde etiā sepe po
nit̃ ꝓ auferꝛe et ꝓ apire · Expicoꝛ caris · et expico
cas · idē est qđ despicare · Inspico cas · i · spicas emit
tere vel dare · vel ad modū spicar᷑ acuere · vl' findē
vel diuidere · infoꝛmare · Respico cas · id est retro
vel iterum spicare · Suspico cas · id est · latenter vel
post vel sb̃tus spicare . Spico et ei⁹ cōposita ꝓdu ·
hāc sillabā spi · vide in ɔspico . Itē spico et oīa ei⁹
cōposita in o . sūt neutra ·

Spicosus sa sū · in spica exponit̃

Spicula A spica dicit̃ hec spicula le·dimi·Et hᵒ spiculū li·telū·vel sagitta·vel breuis lancea·vel iaculū·qꝛ ad instar spice acuit̃·Et spiculoꝛ laris·i·iaculari·vel spiculo occidere·Vñ hic spiculatoꝛ ris·id ē·carnifex q̃ portat spiculū ad occidendū·

Spiculatoꝛ toris·in spicula exponit̃·

Spidromū·spiro cōponit̃ cū dromos·qd̓ est curuū.& dr̓ hoc spidromū mi·locꝰ post domū secretus·sicut ad req̃sita nature·Idē dr̓ & ypodromus·

Spina A spica dicit̃ hec spina ne·ꝓpt̃ acuitatem·Qꝛ aūt dr̓ spina q̃si pūgendo sāguinē trahēs·et hia est·Vñ spinosus sa sū·i·spinis plenꝰ·Vñ hec spinositas tatis·Itē a spina dr̓ hoc spinetū ti·locus vbi spine crescūt·Et spineꝰ nea neū·i·de spinis factus vt Spinea corona·Itē spina est iunctura dorsi·sic dicta qꝛ habeat radiolos acutos·& ꝓdu·spi·Vnd̓ thobias·Spinis & tribulis purgare noualia debet Qui serit ꝛc̃·

Spinax·a spina dicit̃ hec spinax cis·tabula pl̃oꝝ que & pinax dicit̃·in q̃ phi figuras faciūt in supposito puluere·vide in mons·

Spinetū ti·in spina exponit̃·

Spinifer fera·rū·penl̓·corꝛ̃·ferēs spinas·Et ꝯponit̃ a spina & fero fers·vel a ferēs·

Spinigena ne·cōis ge·plt̓·corꝛ̃·de spinis genitus

Spino A spina dr̓ spino nas·i·pūgere vl̓ claudē Et cōponit̃·Conspino nas·Despino nas·i·spinas auferre vel extrahere·Et expino nas·in eodem sensu·Inspino nas·i·valde vel intꝰ spinare·Respino nas·i·iteꝝ spinare vel spinas remouere·Spino cū oībus suis cōpositis actīm est·& ꝓdu·spi·

Spinter A spina dr̓ hoc spinter indeclinabi·Vel spinter teris·i·fibula vel armilla·& corꝛ̃·penult̃·genitiui·vide in torqueo·

Spinterculū li·dimi·puū spinter·

Spinula le·dimi·pua spina

Spinulentꝰ A spina & lentos plenꝰ·cōponitur spinulentꝰ ta tū·i·plenꝰ spinis·Et cōparat̃·Vnde hec spinulentia lentie·

Spinꝰ A spina dicit̃ hec spinꝰ ni·arboꝛ prunoꝛuꝫ qd̓ quidā in masꝰ·gn̓e ꝓtulerūt

Spira A spera dicit̃ hec spira re·circulꝰ nō rediens ad idē punctū·Vñ & reuolutōes serpentiū & funiū ī naui spire dicunt̃·& ipi funes nautaꝝ dicūtur spire·qꝛ in spiris recolligunt̃·vel dicunt̃ sic a sparto vnde fiūt·

Spiraculū A spiro ras·dicit̃ hoc spiraculuꝫ li·i·additꝰ·vel foramē·vel aliqd̓ aliud p qd̓ spirat̃·Vñ & spiracula dicunt̃ oīa loca p q̃ pōt ferri spūs que greci paronia vocāt vel acarothea·Et spiracula dicunt̃ loca p q̃ terra spiramē edit·Itē a spiro dr̓ spiratiuꝰ ua uū·qd̓ facile spirat̃·Et h̓ & hec spirabil̓ & hoc le·habile ad spirandū·vel p qd̓ spirat̃·

Spiratoꝛ A spiro ras·dr̓ hic spiratoꝛ toris·qui spirat·Sꝫ ꝯsueuit q̃ri·An pater & filiꝰ sint vnus spiratoꝛ spūssācti·Ad hoc dicūt quidā ꝙ actꝰ recipit nūm a suppositis·Vnde etiā verbū signās substantiā p modū actꝰ dicit̃ de pluribꝰ psonis pl̓alit̃ ꝙuis sit essētia vna·sic iohis·x·Ego & pater vnū sumꝰ·Actꝰ aūt signat̃ & in verbo & in pticipio·& ī noīe v̓bali·sꝫ tñ pticipium plꝰ accedit ad substātiā ꝙ verbū·& adhuc nomē v̓bale plꝰ ꝙ pticipium & verbū·Et ideo nō possumꝰ dicere ꝙ pater & filiꝰ spirēt spūmsanctū·vel ꝙ sint spirās·vel ꝙ sint spiratoꝛ·sꝫ ꝙ spirēt & sint spirātes·& sint spiratores·ꝙuis sit vnꝰ actꝰ quo spirāt·tamē ꝺm qd̓ vnūqd̓qꝫ eoꝝ magis accedit ad signandū actū·minus ꝓprie pōt in singl̓ari p̃dicari·Vl̓ pōt dici & ꝓ priꝰ·ꝙ qꝛ spirās adiectīm est·spiratoꝛ v̓o sᷓstantiuū·Ideo pater & filiꝰ sūt duo spirātes·ꝓpt̃ pluralitatē suppositoꝝ·Nō aūt duo spiratores ꝓpter vnā spiratōeꝫ·Nā adiectīa noīa hn̄t nūm ꝺm supposita·Sᷓstantia v̓o a seipis ꝺm formā signatam·vide in scribo·

Spiritualis·in spūs exponit̃·

Spiritus A spiro ras·dicit̃ hic spūs tus tui·i·flatus·vel angelꝰ·vel aīa q̃ facit spirare·vel qꝛ spirat in corpe·Prisc̃·aūt videt̃ velle ꝙ a spūs deriuetur spiro ras.& hoc teneas·& spūs deriuat̃ a pir qd̓ ē ignis·Et a spūs dicit̃ hic & hec spūalis & hoc le·ad spūm ptinēs·Et format̃ a spūs.remota s.& ad dita alis·Et p sincopā dicit̃ h̓ & hec spiritalis·& hoc le·vnde spiritalit̃ adūbi·Et licꝫ videant̃ ideꝫ signare·tamē differūt·qꝛ spūalia ad spūm ptinēt generalit̃ siue ad bonū siue ad malū·Sꝫ spiritalia sūt bona q̃ spectāt ad salutē & ad vitā eternā·Et scias ꝙ spūssanctus qñ est vna dictio dicit̃ de tercia psona ī trinitate·Sꝫ quādo sūt due ptes spūs sāctꝰ dicit̃ de spū cuiuslibꝫ viri iusti·Hic nota ꝙ sic filiꝰ duobꝰ modis dicit̃ mitti·Vno mō quo visibiliter apparuit·Altero quo inuisibilit̃ castis mētibꝰ pcipit̃·Ita & spūssanctꝰ a patre & filio ac a seipo duobꝰ modis ꝓcedere siue mitti siue dari dr̓·vno modo visibilit̃·Altero mō inuisibilit̃·Datꝰ est eñ visibiliter visibilis creature demōstratōe·sic in die penthecostes·alijsqꝫ vicibꝰ·Et datur quotidie inuisibiliter illabēdo mentibꝰ fideliū.nō tamē spūssāctus in sui natura videt̃ a nobis·q̃ nec ī illis creatis magis erat ꝙ in alijs·sed ad aliud·In illis eñ erat vt p eas ad hoīes veniēs ostenderet̃ esse ī illis·ad quos ille creature veniebāt·Nō eñ spūssanctꝰ tēporali motu tūc venit vel descēdit in hoīes·sꝫ p tēporalē motū creature figurata est spūalis et inuisibilis spūssācti infusio·Et vt aptiꝰ dicat̃ p illū modū missionis spūssancti corpaliter exhibitū·monstrata est spiritualis & interioꝛ missio spūssancti siue donatio·Itē scias ꝙ dona spūssācti sūt septē q̃ enumerant̃ in Esa·xi·Requiescit sup eū spūs domini·spūs sapiētie & intellectꝰ·spūs ꝯsilij·et fortitudinis·spūs scie & pietatis·& repleuit eū spūs timoris dñi·Xp̄s habuit·& qd̓libet mēbꝝ eiꝰ habꝫ spūm sapiētie ī diligēdo·spūm intellectꝰ ī cognoscēdo·spūm ꝯsilij ī docēdo·spūm fortitudinis ī sustinēdo·spūm scie ī ꝯseruādo·spūm pietatis in cōpaciēdo.spūm timoris ī reuerēdo.vide ī spes et in paraclitꝰ·Gregoriꝰ aūt in·xix·omelia ezechiel̓ p̃dicta dona ascēdendo enumerat·Vnde dicit·Esaias p̃dicta dona vel gradꝰ de celestibꝰ loquēs descendendo magis ꝙ ascendendo numerauit·Sꝫ nos q̃ a terrenis ad celestia tendimus eosdē gradꝰ ascēdendo enumeremꝰ·vt a timore ad sapiam puenire valeamꝰ·In mēte etenī nostra p̓mus gradꝰ ascēsiōis est timoꝛ domini·scd̓us pietas·tercꝰ scientia·quartus fortitudo·quintꝰ ꝯsiliū·sextꝰ intellectꝰ·septiꝰ sapiētia·Est eñ timoꝛ domini in mēte·sꝫ q̃lis ē iste timoꝛ si cū eo pietas nō est·Qui eñ misereri ꝓximo ignorat·qui cōpati ei ī tribulatōe dissimulat huiꝰ timoꝛ ante omīpotētis dei oculos nullꝰ est·q̃ non leuat̃ ad pietatē·sed sepe pietas p inordinatā misericordiā errare solet·si fortasse pepcerit q̃ pcenda nō sūt·peccata eñ q̃ feriri ignibꝰ gehēne possunt discipline sūt v̓bere corrigēda·sed inordinata pietas cū tēporaliter pcit·ad eternū suppliciū ptrahit Vt ergo vere ordiata sit pietas·ad gradū est aliū

ſubleuāda·i·ad ſciam·vt ſciat vel qđ ex ſcīa ꝓuiat vel qđ ex miſericordia dimittat·et ſi ſciat qđ agē quiſqꝫ debeat·virtutē vō agēdi nō habeat·qđ eſt ipa ſciētia·Sciētia ergo noſtra creſcat ad fortitudinē·vt cū videt qđ ſit agendū·hoc agere ꝑ mētis fortitudinem poſſit·ne timore trepidet & pauore collapſa nō valeat dona defēdere q̄ ſentit·Sꝫ ſepe fortitudo ſi impulſa fuit & minꝰ circa vitia circūſpecta·ipa ſui pſūptione in caſſū ruit·Aſcēdit ergo ad ꝯſiliū vt ꝓuidēdo ꝓmuniat oīe qđ agē fortiter pōt·ſꝫ eſſe ꝯſiliū nō pōt ſi intellectꝰ deeſt·qꝛ qui nō intelligit malū qđ agentem grauat·quomō pōt bonū ſolidare qđ adiuuat·Itaqꝫ a ꝯſilio aſcendamꝰ ad intellectū·Sꝫ qđ ſi intellectꝰ magno quidē acumine vigilet & moderari ſe neſciat ꝑ maturitatē·Ab intellectu ergo aſcēdat̃ ad ſapiaꝫ.ut hº qđ intellectꝰ acute inuenit·ſapiētia mature diſponat·Quia igit̃ ꝑ timorē ſurgimꝰ ad pietatē·ꝑ pietatē ad ſciētiaꝫ ducimur·ꝑ ſciam ad fortitudinē roboramur.ꝑ fortitudinē ad ꝯſiliū tendimꝰ·ꝑ ꝯſiliuꝫ ad intellectū ꝓficimꝰ·ꝑ intellectū ad maturitateꝫ ſapiētie ꝑuenimꝰ·Septē gradibꝰ ad portā aſcendimus·ꝑ quā nobis aditꝰ vite ſpūalis aperit̃·¶De triplici ſpū·habes in aīa·¶Itē de notōibꝰ·habes in ꝓprietas·¶Itē de peccato in ſpūmſanctū hēs in pecco cas·¶Itē q̄re ſit miſſꝰ ſpūſſanctꝰ dicit̃ in paclitꝰ·¶Itē vide in ſapia & in virtꝰ·¶Item ſcias ꝙ quedā ſūt a ſpūſācto & non cū ſpūſancto quedā cū ſpūſancto ſꝫ nō a ſpūſācto·vt dicā in timor·¶Hic nota ꝙ gregoriꝰ in omelia penthecoſtes exponēs illud iohis·Paraclitꝰ aūt ſpūſſāctus quē mittet pater in noīe meo ille vos docebit oīa ſic dicit·Greca locutōe paclitꝰ latine aduocatꝰ·vl' ꝯſolator dicit̃·q̄ idcirco aduocatꝰ dicit̃·qꝛ ꝓ errorē delinquentiū apud iuſticiā patris interuenit q̄ vniꝰ ſubſtāe cū patre & filio exorare ꝓ delinquētibꝰ ꝑhibet̃·qꝛ eos quos repleuerit exorātes facit·vnđ & paulꝰ dicit·Ipſe eīm ſpūs poſtulat ꝓ nobis gemitibꝰ inenarrabilibꝰ·Idē eīm ſpūs poſtulare dicitur·qꝛ ad poſtulandū eos quos repleuit inflamat Cōſolator aūt idē ſpūs vocat̃·qꝛ de peccati ꝑpet̃tione merentibꝰ dū ſpem venie ꝑparat·ab afflictione triſticie mentē leuat de quo recte ꝓmittit̃·Ipſe vos docebit oīa·qꝛ niſi idē ſpūs cordi aſſit audientis·ocioſus eſt ſmo doctoris·Nemo ergo docēti homini tribuat qđ ex ore docētis intelligit·quia niſi intꝰ ſit q̄ doceat·doctoris lingua exteriꝰ in vacuū laborat·Ecce vnā loquētis vocē oīs ꝑiter auditis·nec tñ ꝑiter ſenſū audite vocis ꝑcipitis·Cū ergo vox diſpar nō ſit·cur ī cordibꝰ veſtris diſpar eſt vocis intelligētia·niſi qꝛ ꝑ hoc qđ vox loquētiſ cōmuniter admonet·eſt magiſter interior·q̄ de vocis intelligētia quoſdā ſpūaliter docet·Itē idem ī eadē omelia·Libet oculos fidei in virtute opificis huiꝰ ſpūſſancti attollere. atqꝫ ſparſiꝫ patres noui ac veteris teſtamēti ꝯſiderare·Ecce aptis eiſdem oculis fidei dauid·amos·danielē·petꝝ·paulū·matheū intueor·& ſanctus iſte ſpūs q̄lis & q̄ntus ſit artifex·ꝯſiderare volo·ſꝫ in ipa ꝯſideratōe mea deficio·Implet naqꝫ citharedū puerꝝ & pſalmiſtā fac̃ Implet paſtorē armētariū ſicomoros vellicantē·& ꝓphetā facit·Implet abſtinentē puerꝝ·& iudicē ſenū facit·Implet piſcatorē·& caput eccl'ie facit·Implet pſecutorē & doctorē gentiū facit·Implet publicanū·& euāgeliſtā & apl'm facit·O q̄lis eſt artifex iſte ſpūs. nulla ad dicendū mora agit̃ in omne qđ voluerit·mox vt tetigerit mentē docet·ſolūqꝫ tetigiſſe docuiſſe eſt·Nā humanū aīm ſbito vt illuſtrat inmutat·abnegat repēte qđ erat·exhibet repente qđ nō erat.

Spiro ras·raui·rare·i·viuere·vl' ſpūm ducere vl' ſuſpirare·vel flare·vel olere ſiue redolere·Vñ hº ſpiramē mis·Spiro cōponit̃·Aſpiro ras·Cōſpiro ras·i·ſimul ſpirare·vel ꝯiurare·Vñ ꝯſpirator·& ꝯſpiratio·Expiro ras·i·mori·extra ſpūm mittere·Inſpiro ras·i·ſpirando immittere·extinguere·Reſpiro ras·i·retro vel iterꝝ ſpirare·vel quieſcē·pauſare a labore·Suſpiro ras·i·ſurſū ſpirare·vel ſbtꝰ ſpūm ducere·Spiro & eiꝰ cōpoſita neutra ſūt·ꝑter inſpiro ꝓ inſtinguere qđ eſt actīm·Et oīa ꝓđ·hāc ſillabā ſpi·vide etiā in ſpiraculū·

Spiſſus ſic dicit̃ in greciſmo. Spiſſū de toto ſolido dicet̃·ac illud Denſū dicat̃ vbi locꝰ opacus ha

Splen nis·maſ·ge·đr a ſuppleméto bet̃ ex ꝯtraria ꝑte iecoris ne vacua exiſteret. Vñ a ſuppleo dicit̃ ſplen·Et a ſplen dicit̃ ſpleneticꝰ ca cū·i· ad ſplenē ꝑtinēs·vel q̄ patit̃ in ſplene·Et vt dicit̃ in greciſmo·Cor ſapit·pulmo loquit̃·fel cō mouet irā·Splen ridere facit·cogit amare iecur·Et dicit̃ vulgariter minꝫa·vide in cor·

Splendeo des·ſplendere·i·lucere·Vñ hic ſplendor doris·Et ſplendidꝰ da dū·Et cōparat̃. Et inde ſplendeſco ſcis·incboa·Splendeo cōponit̃·Cōſplendeo des·Reſplendeo des·Vñ conſplendeſco reſplendeſco·ſcis·incboa·Splendeo cū ſuis cōpoſitis neutꝝ eſt·& caret ſup·

Splendidulꝰ la lū·i·aliq̄ntulū ſplendidꝰ·

Splendificꝰ·ſplendeo vel ſplendo cōponit̃ cū facio·& dicit̃ ſplendificꝰ ca cū·penl'·corr̃·& ſplendificens centis.gn̄is oīs·Vñ hec ſplendificētia tie·i·

Splendona·a ſplendeo des·đr hec claritas. ſplendona done.i·gladiꝰ qꝛ ſplēdeat·

Spleneticꝰ ca cū·in ſplen exponit̃·& corr̃·penl'·

Spoletū ti·q̄dā ciuitas.pl't·ꝓđ·Inde ſpoletanꝰ·

Spoliatoriū torij·in ſpolio exponit̃·

Spolio as·aui·atū·are·i·denudare·ſpolia auferre Vñ hoc ſpoliatoriū rij·locꝰ ſpoliādi·Et hoc ſpolium lij·Et ſūt ſpolia ꝑuatoꝝ·exuuie ducū & diuitū·Vñ hoc ſpoliariū locꝰ vbi ſpolia reponunt̃·vl' exterior balneoꝝ cellula·Spolio cōponit̃·Conſpolio as·Deſpolio as·Diſpolio as·Expoleo as·Spolio cū ſuis cōpoſitis eſt actīm·

Sponda·a ſpōdeo des·vel a ſpōſa dicit̃ hec ſponda de·ꝑs lectuli vel ſcrinij·Vñ hic & hec ſpōdaliſ & hoc le·i·ad ſpondā ꝑtinēs·

Spondeo des·ſpopōdi·ſponſū·i·fideiubere·vel ꝓmittere·vel velle·& ſcđm pſc̃·Spōdeo ꝑteritū geminat ſpopōdi·a quo etiā s·litera demitur i ſecūda ſillaba euphonie cauſa·& dicit̃ ſpopōdi·Spōdeo cōponit̃·Cōſpondeo des·i·ſimul ſpōdere·Deſpondeo des·deſpondi·i·valde ſpōdere·ſponſā facere·& viro ꝯiūgere·Vñ deſponſo ſas·freqn̄·Reſpōdeo des·i·retro petēti vocē mittere·vel reddē vel ꝯſonare·vel reſiſtere·ꝯtradicere·Vñ reſponſo ſas·freqn̄·i·frequēter reſpōdere·reſiſtere·cōtradicere·Spōdeo & eiꝰ cōpoſita ſūt actīa·ꝑter reſpondeo des·qđ eſt neutꝝ·Spōdeo habet geminatōeꝫ in ꝑterito·Sꝫ cōpoſita ab eo nūq̄ gemināt ꝑteritū

Sponſa·a ſpondeo des·dicit̃ hic ſpōſus ſi·& hec ſponſa ſe·Nā olim ſpōſores ſibi inuicē mittebant cautōes·in quibus ſpondebāt ſe inuicē ꝯſentire in iura matrimonij·& fideiuſſores dabant·Inde admiſſū eſt vt ſponſum dicamꝰ virꝝ a ſpondēdo·& ſponſā ſuā·Ergo ſponſus eſt nō qꝛ ꝓmittit·ſꝫ qꝛ

spōdet · & spōsiones dat & vult. Vñ hic & hec spōsalis & hoc le · ad sponsũ vel sponsã ptinēs · Vnde & spōsalia dicunt̃ · q̃ in dote dant̃ · vel a viro vel a femina · Spōsus cōponit̃ · Cōspons? · i · ꝯiurat? · vel cũ alio simł spōsus · Itē spōsus sa sũ · est pticipium de spō deoꝛ deris · vide in matrimoniũ.

Sponsoꝛ · a spondeo des · dicit̃ hic spōsoꝛ oꝛis · i · fideiussoꝛ · vł ꝓmissoꝛ · Vñ ĩ epł'a ad hebreos ca · vij Intm̃ melioꝛis testam̃ti spōsoꝛ fact? est ih̃s ·

Sponte · a spōdeo des · dicit̃ spōte adũb. q̃litatis id est · vltro volũtarie · Sȝ ponit̃ qñqȝ noĩaliter · ut mea spōte hoc feci . sȝ meli? est vt dicam? nomē eē tm̃ ablatĩ casus · & nō adũbi · licet qñqȝ ponat̃ adũbialiter · Si aũt esset adũ · cũ poneret̃ noĩaliter · nō adiũgeret sibi adiectĩm nisi in neutro gñe · Gñale quidē est ꝙ qñ aliq̃ dictio nō noĩalis ponit̃ noĩalit̃ in neutro gñe ponit̃ tm̃ · & suscipit adiectĩm ĩ neutro gñe · vt Tuũ legere · Tuũ euge · Tuum ergo · A spōte dꝛ spōtane? nea neũ · i · volũtari? ·

Sporta · A porto tas · dicit̃ hec sporta te · qđ dam gen? vasis iunceũ vel virgeũ · Vñ hec sportula le · Et sportella le · dimi · Vel sporta dicit̃ a sparto frutice · Vnde in quibusdã locis texit̃ · Et hinc hic sportari? rij · qui sportas facit · Et sportari? ria riũ · ad sportã ptinens ·

Sportella le · dimi · in sporta te · exponit̃

Sportula le · dimi · pua sporta ·

Spuma · a spuo uis · dicit̃ hec spuma me · Vñ spumosus sa sũ · plen? spuma · Et compat̃ · Vñ hec spumositas tatis · Itē a spuma dicit̃ spumo mas · i · spuma fluere · vel spumã habere · vel emittere · vł auferre · Et cōponit̃ · Consumo mas · i · simul spumare · Despumo mas · i · valde vel deoꝛsũ spumare · vł purgare · q̃si deoꝛsũ a spuma ponere · Expumo mas . i · valde vel extra spumare · vł spumas auferre · Inspumo mas · i · in vel valde · vel int? spumare · Respũo mas · Spumo & ei? cōposita neutra sũt · & ꝓduc · hãc sillabã spu · Iuuenal' · Et ꝓfusa mero spumant vnguēta falerno ·

Spume? · a spuma dicit̃ spume? mea meũ · i · đ spuma exñs · vel ad spumã ptinēs · vel spuma abundãs

Spumo mas · in spuma est ·

Spumosus sa sũ · in spuma vide ·

Spumula le · dimi · pua spuma ·

Spungia · a spuma dꝛ hec spũgia gie · q? ex spuma fiat · vel dꝛ a fingere qđ est nitidare · q? apta est ad tergendũ · & scribit̃ p v · in papia spũgia ·

Spuo spuis . spui · sputũ · spuere · i · sputũ emittere vel sputo respgere · pfũdere · Et inde sput? ta tum Et hoc sputũ ti · Spuo cōponit̃ · Cōspuo is · i · simul spuere · vel sputo ꝯspergere vel pfundere · Despuo is · i · deoꝛsũ spuere . vel sputo pfũdere · Expuo uis · id ē · extra spuere · Inspuo is · i · intro vel valde spuē Respuo is · i · iteꝝ vel retro spuere · vel recusare · renuere · vilipēdere · spernere · Spuere ꝓ sputũ emittere · & cōposita ab eo ẜm illã sig̃ficatōeȝ neutra sũt sȝ in alia sig̃ficatōe actĩa sũt · & oĩa faciũt p̃teritũ in spui · & sup̃ · in sputũ · & in sup̃ · ꝓdu · spu · scđm hug · Prisc · aũt dicit ꝙ spuo deficit in sup̃ · foꝛte hº dicit · q? suo tpe nō erat ĩ vsu tñ nũc eo vti possũ?

Spurcicia A spurc? dꝛ hec spurcicia cie · i · immundicia · feditas · & format̃ a gt̃o spurci · addita cia · fit hec spurcicia ·

Spurc? A spuo is · dicit̃ spurc? ca cũ · i · turpis fetid? immũdus . q̃si sputũ screãs vel ꝓuocãs · vł q̃si spuere cogēs · vel q̃si sine puritate · Et cōparat̃ vt dicũt q̃dã · Vñ spurc? ñ tm̃ impur? · sȝ etiã seu? dꝛ ·

Spuridic? ca · cũ · penł · coꝛ · i · immũda dicens a spurius & dico cis . dixi cōponit̃

Spurific? ca cũ · i · immũda faciēs pnł · coꝛ · a spurius · & facio cis cōponit̃ ·

Spuri? · a spurc? dꝛ hic spuri? rij · Et hec spuria rie · qui vel q̃ genit? vel genita de nobili matre ē & ignobili patre · Itē spuri? patre incerto · & mr̃e vidua genit? appellat̃ · q̃si tm̃ spurce vel spurij filius · q? muliebrē naturã spuriũ veteres vocabant · Vnde et hij q̃ nō sũt de legittimo matrimonio · matrē poti? q̃ patrē sequunt̃ · & dicit̃ spurius · q̃si immũdus · & extra puritatē posit? · & hinc spuri? ria riũ · i · ignobilis & degenerãs · Vñ in libro sapie ca · mj · Spuria vitulamĩa nō dabũt radices altas · i · degenerãtia & non naturalia · & hec litera est rabani & antiquoꝝ · Aug? · autē in libro de doctrina xp̃iana dicit · ꝙ meli? diceret̃ adulterine plãtationes ·

Sputũ · in sputo tas · est ·

Sputo A spuo is · sputu · dꝛ sput? ta tũ · & hº sputũ ti · Et sputo tas · verbũ frequē ·

S ante Q

Squaleo A scabo bis · dicit̃ squaleo les · squalui · i · foꝛdere · esse vel fieri squalidũ vel aspuȝ · vel splendere · Vnde squalesco scis . inchoa · & squalid? da dũ · i · asper · foꝛdid? · Et cōparat̃ · Vnde squalidul? la lũ · aliq̃ntulũ squalid? Et hec squaliditas tatis · Itē a squaleo dꝛ hic squaloꝛ loꝛis · i · asperitas pollutio foꝛdidatio · Et ē squaleo neutꝝ cũ oĩbus suis cōpositis si qua habet · & caret sup̃ · & ꝓdu · squa ·

Squalidul? la lũ · in squaleo est

Squama A squaleo les · dicit̃ hec squama me · & ē pisciũ · serpentũ · & loꝛice Vñ squamat? ta tũ · i · sq̃mis abundans · & hec squamata te · loꝛica ferrea ex laminis ferreis · vel eneis ꝯcatenata ad modũ sq̃me piscis · & ex ipo splēdoꝛe squamaꝝ & siłitudie đca est · Itē a squama dꝛ squamo mas · i · squamas auferre vel dare · Et cōponit̃ · Desquamo mas · Disq̃mo mas · Exquamo mas · Insquamo mas · oĩa ꝓ auferre squamas · & ꝓduc · hãc sillabã squa · & sunt neutra · Et a squama dꝛ squame? mea meũ · & squamos? sa sũ · i · plen? squamis · vel lucid? · vel asper · Et cōparat̃ · Vnde hec squamositas tatis ·

Squamo mas · in squama exponit̃

Squamula le · dimi · pua squama

Squaros? A squaloꝛ vel squama dicit̃ squarosus sa sũ · i · asper vel ineq̃lis · vel dicit̃ squarosus squaloꝛe vel squamis coꝛros? ·

Squar? ri · mas . ge · quidã piscis · & dꝛ a sq̃ma · quia squamis acut? sit · vnde & ei? cute lignũ polit̃ ·

Squilla · gen? est piscis delicati · qđ vulgo dicitur lata ·

S ante T

Stabilis A sto dicit̃ hic & hec stabilis · & hoc le · Vnde stabilio lis · liui · litũ . i · firmare · statuere · Et hec stabilitas tatis · i · firmitas · ĩmobilitas · Et cōponit̃ Cōstabilio lis · & ē actĩm stabilio cũ suis cōpositis · Stabilis cōponit̃ Instabilis le · Vnde instabiliter adũ · & hec instabilitas tatis

Stabulari? · in stabulũ est

Stabuloꝛ laris · in stabulũ exponit̃

Stabulũ · a sto stas dicit̃ hoc stabulũ li · q̃si statio boũ · Vnde stabulari? ria riũ · ad stabulum ptinens Et hic stabulari? rij · stabuli custos . vel equoꝝ custos siue ductoꝛ · Et cōponit̃ hic ꝯstabulari? quod frequenti? inuenit̃ hic conestabulari? & designat dignitatē siue officiũ · vnde hec ꝯstabularia rie · ei? vxoꝛ vel dignitas · Itē a stabulũ dꝛ stabuloꝛ laris · deponē · Hoc antiq̃ dixerũt stabulo las · in neutro

gn̄e· & eſt abſolutū· vt Hic ſtabulant̄ equi mei·
Stacten· genꝰ p̄cioſe reſine· vel incenſū qḋ ex p̄ſ
ſura manat· & eſt indeclinab̄· Poteſt etiā declinari
hoc ſtacte· huiꝰ ſtactes· Et vt dicūt quidam· Sta
cten idē eſt qḋ mirra· vel gutta mirre arboris· Et ē
grecū· Scḋm aūt pap̄· ſtacten ē fructꝰ cinamomi·
Stadialis· in ſtadiū exponit̄
Stadiolū li· dimi· puum ſtadiū
Stadiū· dij· octaua ps eſt miliarij quo vtunt̄ gre
ci in meciēdis viaꝝ ſpacijs actore hercule· q̄ dū eſ=
ſet fortiſſimꝰ & nimij roboris fert̄ vno anelitu cē
tumtrigintaq̄ꝫ cucurriſſe paſſꝰ· & qꝛ ibi finem
currēdi fecit· Stadiū a ſtādo nuncupatū eſt· Vide
Stagnariꝰ· in ſtagnū exponit̄· in catinū
Stagnū· a ſto ſtas dicit̄ hoc ſtagnū gni· aq̄ ſtans
artificialis piſces habens. Et dicit̄ ſtagnū ab eo· qꝛ
aqua ibi ſtet nec diſcurrat· Vn̄ ſtagneꝰ gnea gneū
Et ſtagnoſus ſa ſū· Et ſtagno as· ad modū ſtagni
inūdare· abūdare creſcere. Et cōponit̄· Cōſtagno
gnas· Deſtagno nas· i· valde vel deorſū ſtagnare·
vel decreſcere· vel ſtagnū remouere· Inſtagno nas
id eſt· intus vel valde ſtagnare· Reſtagno gnas· i·
iteꝝ ſtagnare· vel retro· ſ· decreſcere· vel redūdare
vel ſtagnū remouere. Stagno neutꝝ eſt cū oībus
ſuis cōpoſitis· Itē a ſtagnū dicit̄ ſtagnariꝰ gnaria·
gnariū· ad ſtagnū ptinēs· vel in ſtagno opans· Vn̄
h̄ & hec ſtagnēſis· & hoc ſtagnēſe·
Stayros· interp̄tatur crux·
Stamen· a ſto ſtas dicit̄ hoc ſtamē mis· filū tele·
ſcꝫ orditura· qꝛ ſtātes ſolebāt texere· & tela er̄cta
ſolebat diſponi ſurſū pendēs de trabe· Vn̄ ſtamie
us nea neū· & corr̄· ſta·
Stannū ni· eſt qḋdā genꝰ metalli· & d̄r a quodaꝫ
greco· ſ· ſtannatos· qḋ eſt ſeparās & ſecernēs· mi=
xta em̄ & adulterata int̄ ſe p ignē metalla diſſoci
at. & ab auro & argento es plūbūq̄ꝫ ſecernit· Alia
quoq̄ꝫ metalla ab igne defēdit· Vn̄ ſtāneꝰ nea neū
de ſtanno exiſtēs· & ſtānoſus ſa ſū· ſtāno plenus·
& abūdans· Et ſtāno nas· i· ſtāno aliq̄d aptare· pre
parare· ornare· ordinare· Et cōponit̄ Cōſtanno as
id eſt· ſimul cū alio ſtannare· Deſtanno nas· i· val
de vel deorſū ſtānare· vel ſtannū remouere· Inſtā=
no nas. i· intꝰ vel valde ſtānare· Reſtāno nas· i· ite
rum vel retro ſtānare vel ſtannū remouere· Stāno
cū ſuis cōpoſitis eſt actīm· Itē a ſtannū d̄r ſtānari
us ria riū· ad ſtannū ptinēs vel in ſtāno opans· Et
h̄ & hec ſtānenſis & hoc ſe· Et ſcribit̄ ſtannū pro
metallo· & oīa p̄dicta ab eodē deſcēdentia p gemi
nū n· Sꝫ ſtagnū ꝓ aqua ſcribi debet p g· Vn̄ verſꝰ
Stās aqua dat ſtagnū ſpecieſq̄ꝫ metallica ſtannuꝫ
G. retinet p̄mū vult n· geminare ſcḋm· Itē in gre
ciſmo dicit̄· Eſt eris ſpecies ſtannū· ſtans eſt aqua
ſtagnū· N· duplici ſcribas p̄mum· cū g· q̄ꝫ ſcḋm·
Staſis grece· latine d̄r ſtans vel ſtatꝰ·
Stater A ſto ſtas dicit̄ hic ſtater teris· qḋdā pon
dus· i· medietas vntie appendēs aureos tres· Vnde
& dicit̄ ſtater· qꝛ tribꝰ ſolidis ſtet· vnde videt̄ cō
poni a ſto & ter· & penl̄· ꝓdu· in gto. A ſtater d̄r
hec ſtatera tere· pondꝰ habens dracmas q̄ttuor. q̄
ſūt ſcrupuli duodecim· & pēſat ſolidos tres· Item
ſtatera dicit̄ trutina ſcꝫ ptica extranſuerſo in libra
poſita· ſic dicta qꝛ ex duabꝰ ſtatera lancibꝰ & vno
ſtilo medio pēdeat & ſtet· Et ſtatera d̄r ſepe totū
illud inſtrumentū· & corr̄· penl̄· gti ſtater teris. vn̄
in matheo debet corr̄· Inuenies ī ore piſcis ſtaterē
Sꝫ ſtatera re· ꝓdu· penl̄· vn̄ quidā· Sepe minꝰ ſtate
re· lanx otinet ampla ſtatere· Et in greciſmo dicit̄·
Libra ſtatera ſtater eſt qḋ librat̄ in illa
Statera· in ſtater exponit̄·
Statim· i· illico adū· tpis a ſto vel a ſtatu dicitur
Statio A ſto ſtas dicit̄ hec ſtatio onis· Et dicit̄
ſtatio locꝰ vbi naues ad tempꝰ ſtāt· Sꝫ portus eſt
naturalis & ppetuus· Vn̄ & ſtatio de vita iſta· qꝛ
hic ad tempꝰ ſtamꝰ· qꝛ ſm apl'm· Nō em̄ habemus
hic manentē ciuitatē· ſꝫ futurā inq̄rimꝰ· Vn̄ hec ſta
tiūcula le· dimi· Et ſtationariꝰ ria riū· Et ſtatiuus
ua uū· in eodē ſenſu· Itē ſtatio d̄r vbi ſtat vnꝰ exer
citꝰ ꝯgregatꝰ· Regū p̄mo ca. xiij· Veni & tranſea
mus ad ſtationē philiſtinoꝝ. Vn̄ verſꝰ· Eſt ſtatio
vita· ſtatio portꝰ· ſtadiū q̄ꝫ·
Statua A ſto ſtas vel a ſtatus d̄r hec ſtatua tue·
ymago· ſimulacꝝ· qꝛ rep̄ſentet ſtatū alicuiꝰ·
Statuariꝰ A ſtatua dicit̄ ſtatuariꝰ ria riū· ad ſta
tuā ptinēs· Et hic ſtatuariꝰ rij· qui ſtatuas facit· et
hoc ſtatuariū· candela cū qua ſtatua cingit̄ & cir=
cūdat̄· vel crux vel altare· Zacharie. xi· ca· Proijce
illos ad ſtatuariū·
Statuo A ſtatu ſup̄· de ſto ſtas addita o· fit ſta=
tuo ſtatuis ſtatui ſtatutū ſtatuere· i· ordinare· cen
ſere· fabricare· edificare· ꝯſtituere· ponere· Et ꝯpo
nit̄ Cōſtituo tuis· i· ſimul ſtatuere Deſtituo tuis·
id eſt· deſerere derelinq̄re vel deorſū ſtatuere vel a
deorſū ſurſū ſtatuere· Inſtituo is· i· ordinare decer
nere· Proſtituo is· i· ꝓ p̄cio ſtatuere ꝓponere & ē
verbū meretricū. q̄ ꝓſtituūtur. i· ꝓ p̄cio ſe ſuppo
nūt· Reſtituo is· i· retro vel iteꝝ ſtatuē· Sbſtituo
tuis· ſubtꝰ vel pꝰ ſtatuere· ſurrogare· in loco mor
tui eligere & ponere· Statuo & eiꝰ cōpoſita oīa
ſūt actīa· & mutāt a p̄ſentis in i correptā
Statura A ſto ſtas d̄r hec ſtatura ture· i· ſtatꝰ ho
minis ſcꝫ eiꝰ magnitudo· & ſtatura dicit̄ poſt ia
ctū lapidis in aquā· Vn̄ circuli fiūt in aq̄ reditus
ipſiꝰ aq̄· Vn̄ lucanꝰ· Et ſtatura redit· Poteſt etiā
hoc eſſe pticipiū
Statutꝰ A ſto ſtas dicit̄ ſtatꝰ ta tū· pticipium·
Quidā tamē dicūt eſſe ſincopatū a ſtatutus· vnde
ſubſtātiue dicit̄ hic ſtatꝰ tus tui·
Stenopacia· dicit̄ aſtrictū corpꝰ qḋ nec in ſudo
Stella A ſto ſtas dicit̄ hec ſtella le· re relaxat̄·
qꝛ videt̄ ſtare· & ſm hoc ſtelle dicunt̄ ꝓprie q̄ ſūt
in firmamēto· & ſcias ꝙ ſtella dicit̄ q̄libet ſingula
ris· Sidꝰ vo pluriū ſtellaꝝ collectio· Aſtꝝ grādiſ
ſtella vel grāde ſidꝰ Sꝫ hec noīa ſepe ꝯfunduntur
apud autores· vnde hec ſtellula le· dimi· Et ſtelleuſ
lea leū· i· clarꝰ vel ad ſtellā ptinēs Et ſtellatꝰ ta tū
id eſt· ſtellis circūdatꝰ· vel ad modū ſtellaꝝ depi
ctus· vide in aſtrū·
Stellio A ſtella dicit̄ hic ſtellio onis· reptile ſimi
le lacerte· qꝛ depictꝰ eſt quibuſdā maculis ad mo
dū ſtellaꝝ De hoc dicit quidā Stellio nocte micat
ſordens in luce diei
Stellionatꝰ ta tū· a ſtellio dicit̄· i· variꝰ fraudulē
tus verſipellis malefactor Et hic ſtellionatꝰ tus·
tui· i· maleficiū fraudulentia verſutia
Stello A ſtella d̄r ſtello las· i· ſplendere ad modū
ſtellaꝝ· ſtellis circūdare & ornare· vel ſtellis diuia
re aliq̄d ppendere· Et cōponit̄· Cōſtello las· Vnḋ
hec ꝯſtellatio qḋ ſepe ponit̄ ꝓ ipō ſigno ſtellarum
Et eſt neutꝝ ſtello las· cū ſuis cōpoſitis
Stellula le· dimi· pua ſtella
Stema matis· neutri ge· i· nobilitas vel ordo yma
ginū nobilium vel honor vel dignitas vel corona
vel ornamētū· Iuuenalis· Stemata qḋ faciūt· Ste
mata dicunt̄ etiā ramuſculi quos faciūt in gn̄e cuꝫ

genꝰ cognationū partiunť·sicut ille pater·ille auꝰ
rc·vide in stigma·
Stematon·tumor mollis carnis·
Stemon·est litꝰ angustū·
Stephanꝰ·stephane grece latine corona diciť·vñ
stephanꝰ corona interp̄tať grece·sed hebraice nor
ma·Fuit ꝯo corona·i·p̄ncipiū martirꝝ in nouo te-
stamento·sicut abel ī veteri·Vñ & ꝓthomartir ꝺr
Fuit em̄ norma·i·exēplar & regula alijs patiendi·
Vel stephanꝰ diciť strenue fās·vel q̄si strenue fās
anꝰ·i·strenue siue laudabiliter fās·i·instruēs & re
gens anꝰ·i·viduas veteres quibꝰ ab ap̄lis fuit p̄fe
ctus·& est ethia·nō compositio·Est ergo corona
ꝓpter p̄ncipiū martirij·Norma ꝓpter exemplū pati
endi·vel bene viuēdi·Strenue fans ꝓpť luculentaȝ
p̄dicatōeȝ·Strenue fans anꝰ ꝓpter viduaꝝ lauda
bilē instructōeȝ·¶ Hoc etiā attendēs maximꝰ ep̄s
dicebat·In hoc ꝙ stephanꝰ prepositꝰ est femīs.te
stimouiū meruit sincerissime castitatis Beatꝰ ergo
karissimi q̄ imitatꝰ hūc fuerit·pudicicie em̄ palmā
& martirij ꝯsequeť coronā·ſȝ quid distare inť mar
tires pōt·p̄cipuꝰ esse meruit iste q̄ primꝰ est·Mor
tē em̄ quā saluator dignatꝰ est ꝓ oibus pati·hanc
iste primꝰ reddidit saluatori·In p̄secutōe aūt posi
tus ꝓ p̄secutoribꝰ dñm dep̄cabať·atqȝ ī illa lapidū
ruina quādo aliꝰ obliuisci poterat etiā karissimos
suos·ille dño cōmendabat inimicos·Plꝰ itaqȝ do
lebat illoꝝ peccata ꝙ sua vulnera·Plꝰ illoꝝ impi
etatē ꝙ suam mortē·

Stera A sto stas vel steti·diciť hec stera re·pelli
cula in q̄ puer inuoluiť & morať·Vñ macrobius·
Stere si subdiť herba desiccabit eā·Et inde stericus
ca cū·ad sterā p̄tinēs.vel ī stera patiēs & īfirmatꝰ
Stercoreꝰ rea reū·in stercꝰ est
Stercoro ras·a stercꝰ diciť stercoro ras·stercoraui
ratū·stercorare·i·stercore inq̄nare·vel impinguaē
& corripit co·
Stercꝰ A sterno nis·diciť hoc stercꝰ coris·quia
sterniť in agris·vel qꝛ extergi oporteat quidqd in
ciuitate sordidū redūdat·vel qd veriꝰ est·Stercꝰ
diciť a sterten q̄ & stercuciꝰ dictꝰ est·qꝛ p̄mꝰ ster
corādi agri ratōeȝ induxit ī ytalia·Vñ & fimus ꝺr
qꝛ fiat mus·i·stercꝰ·Vñ stercoreꝰ corea coreū·Et
stercorosus sa sū·i·stercore plenꝰ & inquinatꝰ·&
vtrunqȝ compatur·
Stericꝰ ca cū·in stera exponiť & corꝛ·ri·
Sterilis·a stera diciť h & hec sterilis.& hoc le·
penl·corꝛ·i·infructuosus·infecundꝰ·nichil aptus
gignere·& compať·Vñ hec sterilitas tatis·i·infru
ctuositas·infecūditas·
Sternax·a sterno nis·diciť sternax nacis·ge·oīs·
q̄ facile & sepe sterniť vel sternit·& compať·
Sterniū·a sterno nis·ꝺr hᵒ sterniū nij·locꝰ aptꝰ
ad sternēdū·Et inde p̄ cōpositōeȝ hᵒ lectisterniū·
Sterno nis·straui vi·in tū·stratū·sternere·i·paci
ficare·p̄parare·insellare·obruere·Vñ in grecismo
diciť·Sterniť equiuoce mare·lectꝰ·asellꝰ·& ho
stis·Sterno cōponiť cū ad & ꝺr asterno nis·astra
ui·astratū.i·ad vel iuxta vel valde sternere.& abij
ciť d·Itē ꝯsterno nis·ꝯstraui·qd & ꝯsternor naris·
deponē·inueniť p̄me ꝯiugatōis·& vtrūqȝ cōponi
tur cū cō·et sterno nis·Itē circūsterno circūstraui
Itē desterno nis·destraui·i·valde vel deorsū ster
nere·vel deest ibi priuatim·q̄si a pace vel patu re
mouere·vel sellā auferre·qd & dissellare diciť·In
sterno nis·instraui·i·intus vel valde sternere·Pro
sterno nis·ꝓstraui·i·ꝓcul vel ante vel ꝓ aliqᵒ ster
nere·sbijcere.Presterno nis·p̄straui·i·sup vl ante
sternere·Substerno nis·substraui·i·sbtus vel post
vel paꝝ sternere·Sterno & eiꝰ cōposita in o·sunt
actia·& faciūt p̄teritū in straui & sup·in stratū·
Sternon onis·in strato des exponiť·
Sternutatio A sterno nis diciť hic sternutꝰ ti·vñ
sternuto tas.i·sternutū facere·Vñ hec sternutatō
tionis·idem qd sternutꝰ·Iob.xli·Sternutatio eius
splendor ignis·Qd tractās greg·dicit·Sternuta
tio est cū inflatio a pectore exurgit·q̄ cū apertos
ad emanandum poros nō inuenit cerebꝝ tāgit·&
cōgesta p̄ nares exiēs totū caput ꝓtinꝰ ꝯcutit·
Sternutꝰ·in sternutatio exponiť·
Sterquilīniū A sterno nis ꝺr hoc sterq̄līniū linij·
id ē·stercꝰ vel locꝰ plenꝰ stercore.& videť esse cō
positū a stercꝰ·& linio linis·
Sterto tis·stertui·supino carꝫ·Vñ dicit p̄sc·in·x·
li·A sterto stertui·supinū nō inueni·Et est stertē
naribꝰ dormiēdo resonare·Vñ sepe poniť ꝓ dor
mire
Stibiū·vnguentū vel color noīe cerusa quo meretrices & solute mulieres solebāt vti·Vñ
in q̄rto libro regū cap̄lo.ix·legiť·Iezabel introitu
eiꝰ audito depinxit oculos stibio·
Stibinus na nū·media ꝓdu·est color cerusꝰ vel
habēs colorē stibij·vel onichini·
Sticos grece·latine versus ꝺr·
Stiga ge·diciť stimulꝰ q̄si stigulꝰ·i·aculeꝰ·cōpū
ctio & incitatio·molestatio·Vñ stigo gas·i·stimu
lare·& ꝓd·illā silla·sti·
Stigestos·i·tristicia
Stigis·in stix stigis exponiť·
Stigma·a stigo gas diciť hoc stigma matis·id ē·
signum·cicatrix·caracter·coctura inustio q̄ fit cali
do ferro·Paulꝰ ī epistola ad galathas caᵒ·vi.Sti
gmata dñi mei hiesu xp̄i ī corp̄e meo porto Inueni
tur & stema p̄ e·sed aliud signat.vnde q̄dam·Ste
ma genus dices·cocturā stigma vocabis·Materi
am thema·seruāt genus hec tria neutꝝ·vel stigma
diciť a stiguo guis quod est signo gnas·vnde sti
gmaticosus sa sū·& ꝯpať·& cor·pnl·gti stigmatis
Stigo gas in stiga ge exponitur
Stilatus in stilus exponitur
Stilbon·stillās p̄ticipiū ꝯponiť cū bonū·& ꝺr h
stilbon bōtis·i·mercurius q̄i stillās bonū·& ē sum
p̄tū nomē a meliori p̄te sui·vel stilbon dicitur·q̄si
stella boū·qꝛ eo surgēte surgūt & pastores·et stil
bon inp̄tatur velox·qꝛ velox planeta ē
Stilla·stiria qd est gutta·diciť hec stilla le·dimi·
Vnde hec stillula le·aliud dimi·Et stillosus sa sum
qd & stiriosus diciť·Et stillo las·i·guttare·vel
stillā immittere·vel fūdere·Et cōponiť·Constillo
las·simul stillare·Et distillo las·i·diūsis modis vel
extra stillare·Instillo las·i·intro vel intꝰ stillare·
vel valde stillare·Restillo restillas·id est·iteruȝ vl
retro stillare·& est neutrum cum suis compositis
Que sit dr̄a inť stillā & guttā·priꝰ dixi in gutta·
Stillicidiū·stiria & stilla cōponiť cū cado·& ꝺr
hoc stiricidiū dij·Et hoc stillicidiū dij·in eo dē sēsu
scȝ stilla cadēs·vel locꝰ vbi stille cadūt·vel locus
a quo vel p̄ quē cadūt·vnde stillicidiosꝰ sa sū·Pro
pheta·Sicut stillicidia stillātia sup terrā·
Stillo las·in stilla vide·Vnde & stilo las·p̄ vnū
l·aliud est·vide in stilꝰ·
Stillula le·dimi·pua stilla·& corꝛ·penl·
Stilon·interp̄tať longū·
Stilus·a sto stas·ꝺr hic stilꝰ li·i·graphiū·qꝛ stat
in cera·Et quidqd longū est & erectū diciť stilus
a stando·vel a stilon quod ē longū·Vnde stilatus

ta tū·i·stilo ornatꝰ· Et stilo las.i·stilo aptare·vel designare·& corr·sti·Vñ tobias· Pierijs tedet inseruisse stilū·

Stimicon·quidā pastor q̄si stilomicon·Stilon eīz interp̄tatᷓ longū.micon celsū·Inde stimicon·quasi longꝰ & altus·

Stimulꝰ A stiga dr hic stimulꝰ li·q̄si stigulus scʒ aculeꝰ·cōpunctio·incitatio·molestatio·Vñ stimulosꝰ sa sū·Et compaᷓ·Vñ hec stimula quedā dea stimuloꝝ·Et stimulo as·i·pūgere.titillare·incitare cogere·vrgere·inflamare·Et componitᷓ·Instimulo las·Et est actīm cū suis cōpositis & corr·mu·

Stinguo guis·stinxi·ctū·guere·i·signare.vel extinguere·mortificare· vel instigare.sʒ nō est ī vsu Et cōponitᷓ·Distinguo guis·distinxi ctū·Qd cōponitᷓ·Sbdistinguo guis·Itē stinguo cōponitᷓ·Extinguo guis·Instinguo guis·instinxi ctū·Restinguo guis·i·extingere·iteꝝ mortificare·Stinguo et eiꝰ ꝯposita sūt actīa·& faciūt p̄teritū in xi·& sup̄ in ctū·& habēt v·inter g·& sequentē vocalē·

Stiopꝰ·est inflatio oris·Vñ nec stiopo tumidas intēdis rumpe buccas·vel bracas

Stipa A stipo pas·dr hec stipa pe·quedā parua arbor·vt dicūt scopa·q: ex ea stipenᷓ tecta·& hec sepe ad fornaces & furnos calefaciēdos colligitur Vñ hec stipula le·dimi·Et hīc stipule dicunᷓ folia vel vagine quibꝰ culmꝰ ambitᷓ & fulcitᷓ ne pōtere frugis curuetᷓ·& stipule ip̄i calami segetis·Dicūᷓ ergo stipule·vel a stipula ꝓpter puitatē·vl' a stipo pas·q: fulciūt & circūdant culmū·vel ab vsto q̄si vstule·q: collecta messe vrunᷓ ꝓpter culturā agri vel a palea·q: interdū ꝓ palea prescindunᷓ stipule & cor·pu.& ꝓducit·sti·

Stipadiū A stipo pas·dicitᷓ hoc stipadiū dij·id ē scacariū·q: hoībus ludū spectātibus stipetᷓ·Et stipadiū est genꝰ mēse q̄si stipendiū·vel dicitᷓ a stipibꝰ q̄si stipodiū·sic em̄ priꝰ acceptū est·

Stipatū ti·quedā herba q̄ tantā virtutē in radice habet vt frusta carnis in cacabo sparsa coagulet·& dicitᷓ a stipo pas·

Stipēdiariꝰ·in stipendiū exponitᷓ

Stipendiū·stips cōponitᷓ cū pendo dis·et dicitᷓ hoc stipendiū dij·lucꝝ p̄ciū·fructꝰ laboris·ꝓprie quidē stipendiū dr qd datᷓ militibꝰ soldarijs ꝓ precio sic dictū a stipe pendēda·Antiq̄ em̄ soluti erāt pecuniā appendere magis q̄ꝫ numerare·A stipēdiū dicitᷓ stipendiariꝰ diaria riū·ad stipendiū ptinens·Et hic stipēdiariꝰ rij·stipendiū dans vel potiꝰ recipiēs·& corr.i ante p·

Stipes A sto stas dicitᷓ hic stipes pitis·i·ticio vl' trūcꝰ ligni q̄ sustinet aliq̄d·q̄si stās pes.lignū īfructuosū eo q̄ꝫ solūmodo stet & ñ fructificet·& ꝓd primā stipes pitis·Sʒ stips stipis femī gn̄is corr·illam sillabam sti·

Stipiū·vnguentū de veruecibꝰ

Stipo A stips pis·dicitᷓ stipo pas·paui·pare.i·ꝯdēsare ꝯsedrare ꝯuallare circūdare ꝯgregare r̄plere ꝓtegere cōponere fulcire·Vñ stipatim adūbiū Stipo cōponitᷓ Cōstipo pas·Extipo pas·i·emittē euacuare·Instipo pas·i·valde vel intꝰ stipare īmittere·Obstipo pas·i·vndiq̄ʒ vel ꝯtra stipare vl' obturare obstruere·Restipo pas.i·iterum stipare vel euacuare emittere·Sbstipo pas·i·subtus vel post stipare vel paꝝ·Et est actīm stipo cū oībus suis cōpositis.& ꝓducᷓ·hanc sillabā sti·sicut stipes & stipa·Luca·in primo·Stipāt & dulci distentāt nectare cellas

Stips pis·femī gn̄is q̄dā genꝰ ponderis quo olim militibꝰ stipendiarijs distribuebatᷓ pecunia·& ponitᷓ ꝓ obolo·q: obolꝰ sepe solet dari mendicis in elemosinā·Ideo stips q̄nq̄ʒ dicitᷓ mēdicitas.Q̄nq̄ʒ elemosina victꝰ·Vnde hic stipꝰ id est·mendicꝰ·& corr·stipis gt̄s & stipes in plali sti·sʒ hic stipes pitis·ꝓdu·sti·

Stipula le·in stipa exponitᷓ·

Stipulatio·in stipulor exponitᷓ·

Stipulor A stipo pas dicitᷓ stipulꝰ la lū·i·firmus Inde stipulor laris·i·interrogare q̄rere·Proprie q̄dem stipulari est intrrogare q̄rere petitiue cū r̄spōsione facta ꝓmissiue·vt si intrrogās dicit·Dabis michi equū·& ille respondeat dabo·hoc est stipulari Vñ hec stipulatio ꝓprie dicitᷓ intrrogatio petitiua·adiūcta respōsione ꝓmissiua sic ꝓmissa·Dabis michi hoc·dabo·& dicitᷓ stipulari a stipulū qd est firmū q: stipulatio debet esse firma·Vnde tenetᷓ persolui qd stipulatōne ꝓmissū est Vel vt dicūt a stipula dicitᷓ stipulor q: in stipulatōe veteres stipulā frangebāt quā iteꝝ iūgentes stipulā suā recognoscebāt·Et q: in stipulatōne ꝯtinetᷓ interrogatio & ꝓmissio·ideo stipulari sepe ponitᷓ simplicitᷓ ꝓ promittere & ꝓ interrogare vel petere siue q̄rere·Et nota q̄ꝫ stipulor antiq̄tus erat cōmune·sʒ mō est deponē·& ꝯstruitᷓ cū actīo & ablatīo intp̄osita a vel ab p̄positōe vt Stipulor a te decē solidos·i·quero Et cōponitᷓ Astipulor laris·i·cōfirmare auxiliari. Cōstipulor laris·i·simul stipulari·Vñ hoc ꝯstipulamen minis·Instipulor laris·i·valde stipulari·Restipulor laris·i·iteꝝ stipulari·Et est deponētale cū oībus suis cōpositis·& corr.pu·

Stipꝰ A stips pis dr hic stipꝰ pi.i·mendicꝰ qui petit stipē·Et inde cōponitᷓ obstipꝰ

Stirax racis·grece vel storax racis·latīe ī stiria ē

Stiria rie·femī gn̄is gutta fluēs & cadēs & congelata·Et dr gutta dū stat & pēdet·stiria dum cadit·& dr sic a greco·Grece em̄ stiria gutta dicitur Vnde stiria dicitᷓ arbor cuiꝰ fructꝰ hēt grana guttis similia·q̄ & storax racis dr q̄si stirax·Sed stirax grece·storax latine·Gen·xlij·dr·Modicū resine & mellis & stiracis·Vel ſm aliā literā storacis penl'·ꝓdu·vbi dicit glosa q̄ꝫ storacis est spēs resine·

Stiricidiū dij·in stillicidiū exponitᷓ

Stiricꝰ ca cū·i·stirilis a stiria dicitᷓ·

Stirillū li·neutri gn̄is barba capre·Et dr a stiria q: pendet ad modū stirie·i·gutte

Stirpeꝰ pea peū·in stirps exponitᷓ

Stirpitꝰ·i·radicitꝰ adū·vide in stirps

Stirpo pas·i·euellere·eradicare·a stirps trunco dicitᷓ·& ꝯponitᷓ Extirpo pas·i·a radice sbūtere·

Stirps·A sto stas dr stirps pis·masc·ge·i·radix trūcus·Vnde hec stirps pis·fe·ge·i·ꝓgenies ꝓsapia·origo·& stirpeus pea peū.& stirpitꝰ adūbiū id est·radicitꝰ·Et stirpo pas·i·euellere·eradicare Et q̄ꝫ dicit p̄sc·q̄ꝫ p.nō patitᷓ r·ante se in eadē sillaba·intellige in p̄ncipio sillabe·& voco p̄ncipium quidq̄d est ante primā vocalē·vel hoc intelligitur quādo p·sumitᷓ in vi sua & simplicitᷓ·sʒ in stirps nō sumitᷓ p·in sua vi·& simplicitᷓ·īmo ps·ibi collaterales sumūtᷓ ꝓ vna figura·q̄ apd grecos vocatᷓ psi

Stiua·a sto stas dicitᷓ hec stiua ue·manica aratri s·cauda a posteriori·Vñ stiuariꝰ ria riū·ad stiuam ptinēs·Et stiuariꝰ rij·Et hec stiuaria rie·etiā dr q̄ vel q̄ tenet aratꝝ p stiuā·vel q̄ stiuā facit·

Stiuula le·dimi·pua stiua

Stix·a sto stas dr hec stix stigis·palꝰ infernalis·q: semp stat ad penā·vel dicitᷓ a statim·q: potata

statim interficit· vl' a greco stigestos qđ ē tristicia qꝛ tristes faciat· vel qꝛ tristiciā gignat. & sepe ponitur ꝓ inferno· Vnde stigiꝰ gia giū· Et hic & hec stigialis· & hoc le·

Sto stas· steti statū· a stasis deriuať· & dicit stare· manere· & nō moueri· morari· Proprie stare est erectū morari· Vñ dicit· Si qs stat ñ sedet· & ecōuerso· Vñ hic statꝰ huiꝰ statꝰ· Sto ꝯponit· Absto stas· abstiti abstitū· i· lōge stare. cessare· Asto stas astiti astitū· i· iuxta vel in ꝯspectu· vel ad ſuitiū stare· Cōsto stas· ꝯstiti ꝯstitū· Circūsto stas· circūstiti stū· Desto stas· destiti destitū· i· deorsū a ꝓposito stare· cessare· Disto stas· Exto extas extiti· & vt dicit quidā· Extat qđ foris est· qđ firmū ꝑmanz extat· Insto stas· institi· Intersto stas· interstiti· sapiētie· xviij· Interstitit & amputauit impetū· Persto stas· ꝑstiti· i· forte stare· in ꝓposito ꝑseuerare· Pro sto stas· ꝓstiti· Presto stas· p̄stiti· Obsto stas· obstiti obstitū obstare· i· nocere· impedire· ꝯtra stare· vñ obstās· & hec obstātia· & obstāter adū· & hoc obstaculū li· Resto stas· restiti restitum· i· resistere· & obstare. Restare· i· supesse & supfluere· Et restať id est· a motu stare & cessare· Vñ restito tas· i· frequētare sepe & in diūsis locis restare· Sbsto stas sbstiti· i· subesse· subtꝰ esse· vel sbsistere· Supsto as supstiti supstitū· i· supesse· supfluere· Sto & eiꝰ cōposita oīa sūt neutra· p̄ter p̄sto ꝓ dare· qđ est actiuū· Itē cōposita a sto faciūt p̄teritū in stiti· & sup in stitū· & raro in statū· vt constatū prestatū· vnđ in presto stas·

Stoa grece. latine đr porticꝰ·

Stoax acis· fe· ge· i· ruina. & đr a stoa

Stoyci· a stoa qđ est porticꝰ dicit stoycꝰ ca cum penl'· corř· Et sūt stoyci q̄ in ciuitate morant· Porticꝰ eñ fuit athenis in q̄ picta erāt gesta sapientū & viroꝝ fortiū historie· i hac porticu sapiētes philosophabāť· Vñ & stoyci dicti sūt· Hāc sectā vt dicūt p̄mus zenon instituit· Hij negāt sine v̓tute effici quēq3 beatū· Oīe peccatū vniforme eē asserūt· Hij aīaz cū corpe pire dicūt·

Stoycida. a stoycꝰ đr hec stoycida de. fcīa i stoyca secta valēs· Vel stoycida dicit q̄si mollis & effeminatꝰ quasi femina

Stoyx cis· fe· ge· i· ruina & đr a sto

Stola A stolon vel stolos dicit hec stola le· mronale operimētū qđ coop̄to capite & scapula a dextro latere in leuū humeꝝ mittit vnde & sic dicit· qꝛ supmittať· Itē & recīniū latino noīe dicit· eoq̄ dimidia eiꝰ ꝑs retro reijciať qđ vulgo mauortē dicunt q̄si martē· Signū eñ est maritalis digtatis & potestatis & pacis vel industrie est· Caput eñ mulieris est vir· & ponit q̄nz ꝓ ephot· Stola etiā vtūtur dyacones· Vnde stolatꝰ ta tū· i· stola ornatus Et stolo las· i· stola ornare· & corř· sto.

Stolia A stolos vel stolon đr hec stolia lie· i· mis sio·

Stolidꝰ Ab extollo lis· dicit stolidꝰ da dū· i· stultꝰ fatuꝰ supbus insipiēs secors q̄si extollidus· qꝛ se extollat· Et cōpať. Vnde hec stoliditas· tatis

Stolon vel stolos grece· latine đr missio

Stolꝰ A sto dicit hic stolꝰ li· magna classis nauium· vel a stolō qđ est missio qꝛ ꝑ mare mittať· Ambrosiꝰ sup egisippū· vbi ē stolꝰ nauiū q̄ circūeat fre ta·

Stomachor· Stomos grece os vocať latine Inde stomachꝰ chi· eoq̄ hostiū ventris sit & cibū recipiat & i intestina transmittat· Stomos eñ grece latine dicit os cilia venter· Inde stomachꝰ· i· os ventris Vñ stomachosus sa sū· iracūdus furibūdꝰ & stomaticꝰ ca cū· qui infirmitatē in stomacho patit· Et stomachor charis· dicit furere irasci i dignit·

Stomacula le· fe· ge· extū interiꝰ et đr a stomachꝰ

Stomos grece os latine

Storax. in stiria exponit

Storio storias· in storiū exponit·

Storiolū li· dimi· ꝑuum storium

Storiū A sterno nis· dicit hoc storiū rij· qꝛ terre sternať· Nōdū eñ laneis stramētis reptis i hijs accubabāt· Vñ storio rias· i· storijs ornare· & ē actiz storio rias·

Strabo A sterno nis· dicit hic strabo bonis q̄ oculos habet obliquos· qui & hic strabus dicit· Vnde hec straba qđ vulgo dicit strauba gregꝰ· nazenzenꝰ· Heretici michi videnť sil'es oculis strabi

Stragilis A sterno nis· vel a sternēdo dicit hic stragilis huiꝰ stragilis cōis gñis· i· miles & corř· hāc sillabā gi·

Stragulatꝰ· in stragulū exponit·

Stragulū A sterno vel a stratū dicit hoc stragulū vel hec stragula vestis discolor q̄ texta dicit & manu artificis diūsa varietate distinguit· & dicit sic qꝛ in strato & amictu apta sit de q̄ dicit in vltimo caplo ꝓuerbioꝝ· Stragulatā vestem fecit sibi· Stragulū etiā dicit statio caballi· Vñ stragulatus ta tū· i· stragulo vel stragula ornatus Et stragulo las· laui· stragulare· i· variare· Potest etiā dici stragula vestis variata· vel varietate texture distincta vnde dicit papi· Stragula vestis p̄ciosa plumario ope facta· In historijs aūt sup illud qđ legit i q̄rto libro regū caplo octauo· Cūq3 venisset dies altera tulit stragulū et infudit aq̄m & expādit sup faciē eiꝰ· quo mortuo regnauit azahel ꝓ eo sic dicit· Stragulū ꝓprie dicit stratoriū qđ lecto vel sedili superstemit· Et dicit ibi q̄ azahel pannū ꝑfusū aqua imposuit sup bennadab ad refrigerandū· Hebreꝰ tñ habet Expādit sup faciē stragulū· vt nō azahel· sed bennadab hoc fecisse intelligať· etenī mortuus est rex & regnauit ꝓ eo azahel· Quidā exponūt hº de obseq̄o mortui dicentes· q̄ azahel mortuū lauit aq̄ & expādit stragulū sup faciē mortui· Iosephꝰ tñ plane dicit· q̄ altera die infuso laq̄o strangulauit cū· Ad hūc sensū quidā literā illā scz tulit stragulū ꝛc· referūt dicētes q̄ azahel vestē madefactā posuit sup faciē eiꝰ· simulās refrigeratōez· sz statī effudit aquā sup os eiꝰ donec suffocaret eū· & corři· hāc sillabā gu· vnde alexāder· Texit ex lino cū lana stragula vestis·

Stramē A sterno nis· dicit hoc stramē minis· qꝛ ante aīalia sternit· vel sup lectulū· quod et hº stramentū dicit A stramē dicit strammeꝰ nea neū· Itē stramentū q̄nq3 dicit insellatura· illud· s· quo equꝰ vel asinꝰ sternit· i· insellať· Et sil'r illud quo lectꝰ sternit· i· p̄parať dicit stramentū· siue sint vestes· siue aliquid aliud·

Strangulo las· in iugulo las exponit

Strata· A sterno nis· dicitur hec strata te. via minuta quasi pedibꝰ vulgi trita. & est de lapidibus strata & ꝑata· vñ & dicitur dilapidata·

Strates· i· p̄tor· a sterno nis· dicit

Stratia· a sterno nis· dicit hec stracia tie· i· militia vnde & hic stratilates latis· dux militie vl' militū·

Stratilates· in stratia exponit

Stratilios grece· latine dicit p̄tor· ſm papiā·

Stratodes· a stratia dicit hic stratodes· i· miles· vel ad militiā accinctꝰ· q̄ & sternon onis dicit·

Stratoreslagūculaꝝ· i· cōpositores· Hiere· xlviij Mittā eis ordinatores & stratoreslagūculaꝝ·

S tratoriū. a ſterno nis· dicit̄ hoc ſtratoriū torij·
id eſt· ſtabulū iumentoꝝ· vnde ioſephꝰ in p̄mo an
naliū· Rachel hoc audiēs poſuit ydola i ſtratorio
cameli· i· ſub· Item ſtratoria dicunt̄ lectoria q̄ in le
ctis ſolent ſterni·

S tratum A ſterno nis. d̄r hoc ſtratū ti· qđ & hic
ſtratꝰ tus· tui· d̄r· i· lectꝰ· Vel ſtratū dicit̄ q̄ſi ſtori
atū a ſtorijs in quibꝰ antiq̄ cubabāt nōdum laneis
ſtramentis reptis·

S traui eſt p̄teritū huiꝰ verbi ſterno nis· Iob· xvij
Straui lectulū meū·

S trena ne· fe· ge· qđ vulgo dicit̄ ſtrenna· ſ· qđ pri
mo dat̄ alicui ī kalēdis· vel in p̄mo die anni vel ſep
timane ꝓ bono omine· Et dicit̄ ſtrena q̄ſi ſine tre=
na vel ſeorſū a trena· i· a lamentatōe qꝛ hilarit̄ dari
debet· Vnde ſtrenoſus ſa ſū· qui ſepe dat vel acci=
pit ſtrenā · Et ſtreno nas· i· enceniare· initiare· ſtre=
nā alicui dare· ſtrena aliquē exhilarare·

S trenicꝰ ca cū· in ſtrenuꝰ vide

S trenula le· dimi· ꝑua ſtrena

S trenuꝰ A ſtrena d̄r ſtrenuꝰ nua nuū· q̄ libēter
facit ſtrenā· ſ· largꝰ· clarꝰ ſtrenis· impiger· vtilis·
citꝰ· fortis· Et compat̄ ꝑ ſuppletōez ſtrenuꝰ. magiſ
ſtrenuꝰ· ſtrenuiſſimꝰ· Vn̄ ſtrenue. magis ſtrenue·
ſtrenuiſſime · Et hec ſtrenuitas tatis· Et ſtrenicus
nica nicū· i· ſtrenis vel ſtrenarum cupidꝰ.

S trepia A ſterno nis· d̄r ſtrepia pie· i· cauda ſer

S trepo pis· pui· pitū· ſtrepe· i· ſonū pētis·
facere· Vn̄ hic ſtrepitꝰ tus tui· Et hic ſtrepor oris
Et ſtrepito tas. frequē· Strepo cōponit̄· Aſtrepo
pis· Conſtrepo pis· Sbſtrepo pis· Perſtrepo pis·
Obſtrepo pis· Et eſt neutꝝ ſtrepo cū omnibus ſuis
cōpoſitis· & facit p̄teritū in pui· & ſup̄· in pitū· pl'r
corr̄· & corr̄· hāc ſillabā ſtre· Vn̄ in aurora d̄r· Rana
loquax hereſim ſignat · ſtrepit hec· ſtrepit illa

S trideo des· vel ſtrido dis· ſtridi ſtridere· i. forti
ter ſonare· dētes ɔcutere· frendere · Vn̄ hic ſtridor
doris· Et inde ſtridoſꝰ ſa ſū · Et ſtridoroſus ſa ſū·
id ē· ſtridore plenꝰ· Strideo & ſtrido cū ſuis cōpo
ſitis ſiq̄ habēt neutra ſūt· & faciūt p̄teritū in di· li=
cet q̄nq3 inueniat̄ ſtridui· ſ3 hᵒ maxīe ſm̄ antiquos
& carēt ſup̄· & ꝓdu· hāc ſillabā ſtri· Lucanꝰ in· vi·
Auribꝰ incertis feralis ſtrideat vmbra· vide ī ſtri

S trido dis· tercie ɔiugatōis· & ſtrideo do dis
des· inuenit̄ ſcđe vt dixi in ſtrideo des · Horatius
in ſermo· Stridere ſecreta diuiſos aure ſuſurros·
Et facit p̄teritū ſtridi· deberet tn̄ facere ſtriſi· Vn̄
dicit p̄ſc̄· in· xj· li· vbi agit de p̄teritis et ſupinis ter
cie ɔiugatōis verboꝝ deſinentiū in do· Strideo· &
ſtrido ſtridis inuenit̄ tā ſecūde ꝙ̄ tercie ɔiugatōis
& eiꝰ p̄teritū ꝑfectū debet ſm̄ anologiā in do· vel
in deo deſinentiū· & penultimā & antepenultimā3
naturalit̄ longā habētiū in ſi terminari· ut rado raſi
rideo riſi· ardeo arſi· ſ3 puto cauſa euphonie nō eē
in vſu ſtriſi· ſ3 ſtridi & caret ſup̄·

S tridulus la lū· i· ſonorꝰ· a ſtrideo des· dicit̄·

S trigilis A ſtrideo des· dicit̄ hic ſtrigilis huius
ſtrigilis penl't· corr̄· i· patella vel inſtrumentū quo
pueri furant̄ vuas & ficꝰ· & inſtrumentū quo mū=
dant̄ equi· qđ pōt deriuari a tergo gis· & inſtrum̄
tū quo caro mundat̄ & ſudor corpis eradit̄· qđ &
ſtrigil dicit̄ ꝑ apocopā·

S trignos A ſtr̄ngo gis. dicit̄ hec ſtrignos quedā
herba. ſc3 vua lupina· q̄ latine ſalutaris dicit̄· quia
dolorē capitis & ſtomachi incendiū mitigat· Idem
& vua lupina dicit̄· qꝛ ſemē eiꝰ vue ſil'is eſt·

S tringiria A ſtringo gis· dicit̄ hec ſtringiria vel
ſtrāgiria· & eſt ɔſtrictio vrine

S tringo gis· ſtrinxi ſtrictū· Et cōponit̄· Aſtr̄ngo
gis· Cōſtringo gis· Diſtr̄ngo gis· Vn̄ diſtrictꝰ ta·
ctū· Extringo gis· Inſtr̄ngo gis· Perſtr̄ngo gis· Pre
ſtringo gis· i· valde vel ante ſtr̄ngere· Obſtr̄ngo gis
id ē· vndiq3 vel ɔtra ſtringere· Reſtr̄ngo gis· i· iterꝝ
vel retro ſtringere vel ampliare vel a ſtrictura re
mouere · Sbſtringo gis· i· ſbtus vel poſt vel paruꝫ
vel ſurſū ſtr̄ngere· Str̄ngo & eiꝰ cōpoſita ſūt actia
& faciūt p̄teritū in ſtrinxi· & ſup̄· in ſtrictū· ſine n
& caret v· poſt g·

S trix A ſtrido dis· dicit̄ hec ſtrix ſtrigis· noctur
na auis de ſono vocis dicta· q̄n em̄ clamat ſtridet
hec auis a vulgo dicit̄ ama· ab amādo ꝑuulos· Vn̄
& lac p̄bere fert̄ naſcentibꝰ

S troma· opꝰ varie ɔtextū & dicit̄ a ſtropha·

S tromaciū A ſtroma dicit̄ hoc ſtromaciū cij· cin
gulū varie ɔtextū cū gēmis·

S tropha· in ſtrophꝰ exponit̄

S trophas A ſtrophos qđ eſt cōuerſio· dicit̄ hec
ſtrophas phadis· quedā inſula

S trophariꝰ ria· riū· in ſtrophos exponit̄

S trophiū A ſtrophos qđ eſt ɔuerſio dicitur hoc
ſtrophiū phij· cingulū & ꝓprie aureū cū gēmis· qꝛ
a poſteriore ꝑte ɔuertit̄ anterior· Vnde dicit̄ ī hym
no beati iohis baptiſte. Prebuit hirtum tegimē ca
melꝰ artubꝰ ſacris ſtrophiū bidētes Dicit̄ etiā ſtro
phiū palliū virginale. S3 tropheū aliud eſt· Vnde
verſꝰ· Zonā dic ſtrophiū· palmā dic eſſe tropheū

S trophos vel trophos grece· latine dicit̄ ɔuerſio·
Et inde cōponit̄ monoſtrophos· Diſtrophos· Te
traſtrophos· Vnde inuenit̄· Hec oda eſt monoſtro
phos· Hec diſtrophos · Hec tetraſtrophos· Mono
ſtrophos· dicit̄ oda illa q̄ tm̄ vnā metri varietatem
habet· S3 diſtrophos dicit̄ oda illa q̄ ſemꝑ in ſcđo
v̄ſu repetit varietatē metri· Teſtrophos q̄ ī q̄rto

S trophula le· dimi· ꝑua ſtropha

S trophꝰ A ſtrophos dicit̄ hic ſtrophꝰ phi· dece
ptor· impoſtor· fraudator· Et hec ſtropha phe. ī· tor
ta ſentētia· argumētatio varia. fraus· deceptio· ne
quicia· calliditas· impoſtura· Vn̄ ſtrophariꝰ ria riū
fraudulētꝰ· callidꝰ· impoſtor· verſutꝰ· Itē ſtropha
dicit̄ ɔuerſio ſimplex in cantilenis· Et cōponit̄ anti
ſtropha· i· ɔtra ɔuerſionē ſimplicē· Stropha eſt cum
fit mutatio de reſpōſorio ad verſū· vbi eſt quedā3
ɔuerſio mutate melodie ꝑoris· Antiſtropha eſt q̄n
finito verſu reincipit̄ ip̄m reſpōſoriū vl' medietas
eiꝰ. Vnde cantꝰ hymnoꝝ inuentꝰ eſt ꝑ ſtrophā· et
antiſtrophā· ad ſignū firmamēti notandū & plane
tarꝝ· qui ɔtra ɔuerſionē celi voluunt̄· Vnde quidā3
cantꝰ ſolebāt ī eccl'ia eſſe quos vocabāt ſtrophos
vnde macrobius· In ip̄is etiā hymnis deoꝝ ꝑ ſtro
phā & antiſtrophā metra canoris verſibus adhibe
bant̄ · vt ꝑ ſtrophā rectꝰ orbi ſtelliferi motꝰ· ꝑ an
tiſtrophā diūſus vagoꝝ regreſſus p̄dicaret̄·

S trucio· greco noīe qđdā aīal in ſilitudine auis
pennas habere videt̄· tamē de terra altiꝰ nō eleuat̄
oua fouere negligit· ſ3 ꝓiecta tm̄modo fotu pulue
ris animant̄· vt yſidorꝰ vult· Et ponit̄ in femīo ge
nere· in iob· xxxix· b· vbi dicit̄· Penna ſtrucionis ſi
milis eſt pēnis herodij & accipitris· q̄ derelinquit
oua ſua ī terra et tu forſitan ī puluere califacies ea
Et infra· Priuauit eā deꝰ ſapiētia· Qđ verbū expo
nens greḡ· in libro moraliū· xxxj· dicit· Quis hero
diū & accipitrē neſciat aues reliq̄s quāta volatus
ſui velocitate tranſcēdant· Strucionis vero ꝓpēne
eoꝝ ſimilitudinē habēt· ſ3 volatꝰ eoꝝ celeritatē nō

habet · a terra quippe eleuari nō valet · & alas quasi
ad volandū specietenꝰ erigit · ſꝫ tñ nūꝙ̄ ſe a terra
volādo suſpēdit · Ita sūt nimiꝝ oīs ypochrite · qui
dū beatoꝝ vitā ſimulāt imitatōeꝫ ſāctē viſiōis ha
bent · ſꝫ veritatē ſācte actionis nō habēt · Habent
quippe volādi pēnas ꝑ ſpeciē · ſꝫ in terra repūt per
actionē · qꝛ alas ꝑ figurā ſāctitatis oſtendūt · ſꝫ cu
raꝝ ſeculariū pondere ꝑ̄grauati · nullatenꝰ a terra
ſubleuanť · Quia vo ypochrite ꝑ̄uis ꝑuerſa ſemper
ꝑenť · loqui tñ recta nō deſinūt · Bene aūt loquen
do in fide vel ꝯuerſatōe filios pariūt · ſꝫ eos bñ vi
uendo nutrire nō poſſunt · De hac ſtrucione recte
diciť · q̄ derelinq̄t in terra oua ſua · qꝛ eī ypochrite
ꝑ caritatis viſcera nō calēt · de torpore ꝓlis edite · i ·
de ouoꝝ ſuoꝝ frigore nequaꝙ̄ dolēt · Et bene ſeq
tur · Indurať ad filios ſuos · q̄ſi nō ſint ſui · Quē eiꝫ
caritatis gratia non infūdit · ꝓximū ſuū etiā ſi ipſe
hūc deo genuit · q̄ſi extraneū reſpicit · Videť tamē
ſtrucio eſſe maſ · ge · ſm regulas ꝑ̄ſc · Inueniť etiaꝫ
hec ſtructio ctionis · a ſtruo is · ſꝫ tūt ſcribiť ꝑ ct ·
¶ Hic pōt q̄ri An ypochriſis ſit ſemꝑ peccatum
mortale · Ad hoc dico ꝙ ypochriſis habet eandem
ratōeꝫ peccati ſicut & mendaciū · Mendaciū aūt nō
ſemꝑ eſt peccatū mortale · ſꝫ qñ eſt ꝑniciosū · Et ſi
militer ypochriſis nō ſemꝑ eſt peccatū mortale · ſꝫ
qñ eſt ꝑniciosa · cadēs in nocumentū alteriꝰ ꝑſone
dū ꝓpter creditā ſāctitatē · aut defraudat aliqueꝫ
re quā habet vel habere debet · aut in nocumentuꝫ
fidei & eccl'ie · dū ꝓpter ſāctitatē creditā de ipo ei
ꝯtra fidē & eccl'iaꝫ crediť · Et ſcias ꝙ ille q̄ cū nō ſit
virtuoſꝰ ꝑſonā virtuoſi oſtēdit · ypochrita diciť ·
Ypochrita eīm grece · latine diciť ſimulator · Et qꝛ
oſtētare de ſe meliꝰ q̄ ſit ē vitiū iactātie ſiue ver
bis ſiue factis fiat vt dꝛ in q̄rto ethicoꝝ · Ideo ypo
chriſis ſemꝑ eſt peccatū · vide ī ypochrita · Itē volo
te ſcire · ꝙ aliud eſt peccatū occultū nō ꝓpalare qđ
diſcretōis eſt · & aliud virtutē oſtētare cū aliquis
peccato ſbiaceat qđ ypochriſis eſt ·

Structura cture · in ſtruo ſtruis exponiť

Struecula le · dimi · ꝑua ſtrues ·

Strues · a ſtruo is · diciť hec ſtrues is · compoſitio
cōgeries · collectio · aceruꝰ lignoꝝ

Struma me · a ſtrues diciť · i · gibbꝰ in pectore · q̄
ſi ſtrues humoꝝ · Vñ ſtrumoſus ſa ſū · qui habet
ſtrumā · Et cōparať · Vñ hec ſtrumoſitas · i · gibboſi tas ·

Struo is · ſtruxi ſtructū · ſtruere · i · cōpo
nere · edificare · ordinare · ꝑ̄parare · Vñ ſtructī adū ·
Struo cōponiť · Aſtruo is · i · affirmare · aſſerere · aſ
ſimilare · Et componiť ex ad · & ſtruo · & abijciť d ·
Cōſtruo is · i · ſiml' ſtruere · Circūſtruo is · Deſtruo
is · i · diſſipare · deorſū a ſtructura ponere · Extruo
is · i · valde vel extra ſtruē · Inſtruo is · i · informare
Preſtruo is · i · ꝑ̄ alijs vel ante ſtruere vel predicere
Obſtruo is · Struo & eiꝰ cōpoſita actia ſūt · & fa
ciūt ꝑ̄teritū in ſtruxi · & ſupinū ī ſtructū · A ſtruo
diciť hec ſtructura cture · Et vt dicit papia · Stru
cture ſūt edificia poſſeſſiones

Strupꝰ pi · vel ſtropi ſm quoſdā ſť vincula ex lo
ro vel lino facta · quibꝰ remi ad ſcalmos alliganť ·
De quibꝰ liuiꝰ · Cūqꝫ remos iuſſit alligare ſtrupiſ

Studeo des · ſtudui dere · i · opam dare · vacare · di
ſcipline inuigilare · Proprie quidē ſtudere eſt cū ma
gna volūtate vehemēter aīm applicare ad aliq̄d ꝑ
ficiendū · Vñ hoc ſtudiū dij · vehemens applicatio
animi ad aliq̄d ꝑagendū ſūma cū volūtate · Vñ ſtu
dioſus ſa ſū · Et compať · Studeo componiť · Inſtu
deo des · inſtudui · i · valde ſtudere · Reſtudeo des · re
ſtudui · i · iteꝝ ſtudere · Et eſt ſtudeo neutꝝ cū oībꝰ
ſuis cōpoſitis · & caret ſup̄ · ſm vſū · Deberet tñ fa
cere ſtuditū penl't · corř · a ſtudeo eo mutata in · i · &
addita tū · vt cādeo des · cādui canditū · ſtudeo deſ
ſtudui ſtuditū · Rariſſime tñ ab oībꝰ neutris ſcđe
ꝯiugatōis q̄ in ui diuiſas ſillabas faciūt ꝑ̄teritū · in
ueniť hmōi ſupinū vel ꝑticipiū futuri · vt caleo ca
lui · tepeo pui · palleo pallui · ſic q̄ tñ inueniať i bre
uem habēt ante tū · vt dicit ꝑ̄ſc · & corř · primā ſtu
deo · Vnde eſopꝰ · Diſplicet imprudēs vnde place
re ſtudet · Et horatiꝰ ī epi · Nō tua laudabis ſtudia
aut aliena rep̄ndes · Qualiť aūt ſtudendū ſit & in
quibꝰ dixi in ſcientia ·

Studiolū li · dimi · ꝑuum ſtudiū ·

Studiū · in ſtudeo exponitur ·

Stulticia · in ſtultꝰ exponiť ·

Stultiloquꝰ qua quū · a ſtultꝰ & loquor cōponi
tur q̄ ſtulta loquiť · Vnde hoc ſtultiloquiū loquij ·
ſtulta locutio · & corř · hāc ſillabā lo ·

Stultizo zas · i · ſtulte ſe habere · a ſtultꝰ diciť ·

Stultꝰ · ab extollo lis · dꝛ ſtultꝰ ta tū · q̄ſi extultus
qꝛ ſe extollit · Vel etiā dꝛ ſtultꝰ q̄ſi ſtatim vltꝰ · pro
prie tamē ſtultꝰ eſt · q̄ ꝑ ſtuporē nō moueť iniuria
ſeuiciā eīm ꝑfert · nec vltꝰ eſt · nec vllo ignominie cō
moueť dolore · qꝛ ſtultꝰ eſt hebetior corde · ſic̄ q̄daꝫ
ait · Ego me eſſe ſtultū extimo · fatuū eſſe nō opinor
id eſt · obtuſis quidē ſenſibꝰ · nō tamē nullis · Et ſm
hº ſtultꝰ dꝛ · q̄ſi ſeorſū ab vlto · Et ꝯpať · Vnde hec
ſtulticia ticie · a gt̄o ſtulti · addita cia · vide ī fatuꝰ ·

Stupa · a ſtipo pas · dꝛ hec ſtupa pe · & eſt canapi
vel lini · dicta ſic · qꝛ ex ea rime nauiū ſtipenť · Vnđ
ſtupeꝰ pea · peū · de ſtupa exiſtēs · Et ſtupoſꝰ ſa ſū
Et ſtupo pas · i · aliq̄d ſtupa obturare · Et cōponiť ·
Deſtupo pas · Extupo pas · i · valde ſtupare · vel ſtu
pā remouere · Inſtupo pas · Reſtupo pas · Et ē ſtu
po actīm cū ſuis cōpoſitis · & ꝓđ · hāc ſilla · ſtu ·

Stupeo pes · pui · ſtupere · i · mirari · terreri · timere
eſſe vel fieri ſtupidū · q̄ſi ſine ſenſu · Vnde ſtupidꝰ
da dū · i · ſepiꝰ ſtupēs · Et cōpať · vnde ſtupido das
· i · ſtupidū facere · vel ſtupere · Stupeo cōponitur
Stupefacio facis · Et ſtupefio fis · ſtupefactꝰ ſum ·
Itē ſtupeo cōponiť · aſtupeo pes · i · valde ſtupere
vel ad aliq̄d ſtupere · Extupeo pes · i · valde ſtupere
vel a ſtupore ceſſarē · liberare · Inſtupeo pes · i · valde
ſtupere · Obſtupeo pes · i · vndiqꝫ vel ob aliq̄d ſtu
pere · Reſtupeo pes · i · iteꝝ ſtupere · Et ab omibus
ꝑ̄dictis inchoa · ſ · ſtupeſco ſcis · aſtupeſco ſcis · ex
tupeſco ſcis · ⁊c̄ · Stupeo & eiꝰ cōpoſita neutra ſūt
& carēt ſupinis ſm vſū · & corř · ſtu · vnde ouidiuſ
de remedijs · Nō ſtupeāt mlto corda ſepulta mero
Itē quidā · Fle miſer atqꝫ ſtupe cōbureris q̄ſi ſtupe

Stupeꝰ pea · peū · in ſtupa vide ·

Stupo pas · in ſtupa exponiť ·

Stupor · a ſtupeo pes · dꝛ hic ſtupor poris · Et eſt
ſtupor · caſꝰ memoriā & ratōeꝫ auferēs · & linguā
impediēs · vnde ſtuporatꝰ ta · tū · i · ſtupefactus · Et
ſtuperoſus ſa ſū · Et compať ·

Stupror praris · in ſtupꝝ exponiť ·

Stupꝝ pri · illicitꝰ ꝯcubitꝰ · & eſt ꝓprie in virgīe
vel in moniali · Et videť dici a corrumpendo · vnde
ſtupror praris · i · ſtupꝝ cōmittere · vel ſtupro cor
rumpe · vnde hoc ſtupratoriū rij · locꝰ ſtuprādi · &
cōponiť · Cōſtupror praris · Et eſt ſtupror depon ·
cū ſuis cōpoſitis · ſm hug · Inueniť tamen hieremie
cap'lo ſcđo · Filij quoqꝫ mempheos & tafnes cōſtu
prauerť te vſqꝫ ad verticē · Ouidiꝰ epiſtolaꝝ · Nec
ꝑ̄ciū ſtupri gēmas aurūqꝫ popoſci · vide in raptus

Stupula pule·dimi·pua stupa·

Suadeo·a suauis dr suadeo des·suasi sua suu·i·hortari·cosulere·monere·Q aut dr suadere·qsi suauia dare·i·dicere·vel sua dere·i·in sua sorte trahere·vel suasor in sua pte trahens·et hia est·Vn hic suasor·Et suasori9 ria riu·Et h & hec suadibil' & hoc le·Vn suadibilit adu·Et hec suadibilitas tatis·Et h & hec suasibilis·& hoc le·Vn suasibiliter adu·Et hec suasibilitas·Et hec suadela le·i·suasio assensus·Horati9 in epi·At bene numatu decorat suadela venusq3·Suadeo co ponit·Dissuadeo des·i·dehortari·Persuadeo des id est·pfecte suadere·effectu suasionis obtinere·in suadedo effectu habere·Suadeo & ei9 coposita sut actia·& est sillabaz qttuor in psa·licet in vsu inueniat triu sillabaz

Suapte·i·sua spote·sua natura·sua ppria causa·suo vsu vel more·& est pte·sillabica adiectio·que adiungit huic ablatio sua pnoi·vt dixi in meapte

Suariu·a sus dr ho suariu ij·loc9 vbi stat sues·

Suasibilis·a suadeo dr h & hec suasibilis & ho le id est·apt9 vel queniés ad suadendu·& suadibilis le·ide·vnde i epl'a beati iacobi dr·qp sapientia q de sursu est·est suadibilis·i·ad suadendu habilis pas siue·qr q habet dei sapientia defacili recipit bonas admonitoes & psuasiones·

Suauio·a saliua dr hoc suauiu uij·basiu cu saliua mixtu·vel suauiu dr·qr sit suaue·Et inde hic suauio uionis·q suauiu facit·Et suauio uias·Et suaui or aris·i·osculari cum suauio·De hoc etia vide in

Suauis·a sueo es·dicit h & hec suauis osculu & hoc ue·qr sueta sut suauia & esse solet·Et cpat Vn suauit ui9·sime·adu·Et hec suauitas tatis·et p copositoez·Insuauis ue·qsuauis·i·valde suauis·

Sub ppositio est·& deseruit vtriq3 casui·Et nota qp quotiescuq3 sb sigt ad locu·cstruit cu actio tm·vt virgili9·Nitunt sb ipos postes·i·ad ipsos postes·Ite qnq3 ponit p ante·vt virgili9 i georgicis·Sb luce exportat calatu·i·ante luce·Ite qnq3 ponit p p·vt Sub nocte cura recusat·i·p noctem Alibi videt signare in loco·vel qsi in loco·& cstruitur tuc cu ablatio tm·vt Sb domo·Et scias qp sb hijs literis sequetib9 mutat b·in illas·f·c·f·g·m·p r·vt succubo·suffero·suggero·summoueo·suppono·surripio·vide de hoc in pma pte in caplo de sillaba vbi agit de b·

Subagito·in agito tas·exponit·

Subarro·a sub & arra coponit subarro ras·raui·rare·qsi latenter arra dare·Vn beata agnes dixit·Anulo suo subarrauit me dns me9 ihs xps &c·

Subater A sb & ater coponit sbater tra tru·id e aliqtulu ater·i·niger·& pdu·a·

Subbasilican9 na nu·coponit a sub & basilican9 & dicunt pprie sbbasilicani·qui habitat circa basilica·& sub alis ei9·& pdu·ca·

Subcinerici9 A sb & cinis coponit sbcinericius cia ciu·i·sub cinere coct9·Et inde subcinerizo zas id est·sub cinere coquere·& licet b·mutet i c·in copositoe sequete c·tn in subcinerici9 no mutat·ne a suc9 & cinis coponi videat·

Subdecania nie·in subdecan9 exponit

Subdecan9 A sub & decan9 coponit hic sbdecanus ni·q est sub decano·& designat dignitate i ecclesia·Vnde hec subdecania canie·dignitas subdecani·& pdu·ca·sbdecan9·

Subdyacon9·dyacon9 coponit cu sub·vel ypos qd est sub·& dicit sbdyacon9 & ypodiacon9·Sz ypodiacon9 dr grece·subdyacon9 latine·q ideo sic appellant·qr subiacet pceptis & officijs dyaconi. Oblatoes em in teplo dni a fidelib9 ipi suscipiunt·& dyacono supponedas altarib9 deferut·Hij apd hebreos nathinei vocant·i·in huilitate dno suientes·Et hinc hic subdyaconat9 tus·vel ypodiaconatus tus·i·officiu vl' ordo subdyaconi & ypodiaconi·Dicit etia hic subdyacon conis·& ypodiacon conis·pens'·corr·vide in ordo·

Subdo A sb & do das coponit sbdo dis·didi·sbditu·i·supponere·sbiugare·Et inde subdit9 ta tu·

Subdol9 la lu·coponit a sub & dol9 pnl'·corr & est sbdol9 latenter dolos9·astut9 vsipellis varius·Vn subdole adubi·

Subeo is·subiui vel subij·p sincopa·i·sbtus ire·vel post vel paz·& coponit ex sub & eo is·Ite inuenit subeo is·i·sursum eo·& ita sumit iohis·vj·Subijt ergo ihs in monte·i·sursu abijt·& hec est litera augustini·& tuc coponit a sursu & eo is·& mutat s in b causa euphonie·litera aut crisosto·est Abijt ergo ihs in monte

Suber·in suberies exponit

Suberat9 ta tu·in ero eras exponit

Suberies A sub & edo es est coponit hec sberies ei·arbor ex qua cortex natatorius extrahit q suber dicit Et dr suberies qsi subedies qr fruct9 ei9 sues edat·& sepe eade arbor suber dr·& vt dicit papi·Suber eris·neutri gnis dr arbustula vel ei9 cortex Differentia tn est int suber & cortice·vide i cortex & pducit hac sillaba su·

Subhirc9 ci·dr a sb & hirc9·vide in brachiu

Subiectio A sbiectus cta ctu·sbiecti addita o fit hec sbiectio onis·i·sbiugatio·suppositio·Ite sbiectio fm qd sumit in rhetorica·Fit qn aliqd querim9 ab adusarijs interponetes ratoez·& postea qd est ratio cstruit qd subijcit·vt hic qd fugia capiar clame no audiar·hoste aggrediar·vincar·vel sic O miser qd agas·de9 est que spernis·an ipm euitare putas terra cinisq3·Deu clam fugies·s3 nil lat3 huc falles ne·s3 ide qd fuit est & erit·cgnitoe tenet

Subiect9 cta ctu·in subijcio vide

Subigito igitas·in agito agitas exponit

Subigo gis·sbegi subactu ex sub & ago gis·coponit·& habet quattuor sigficatones sc3 cogere·impelle·acue·supponere·vl' sbiugare qsi sbt9 age·

Subijcio cis·sbieci subiectu ex sub & iacio cis·et est subiicere sbtus iacere·vel post·vel subiungere respodere·reddere·Vn subiect9 cta ctu·Et sbiectiuus ua uu·Et sbiecto ctas·freqn·& etia subijcito tas·inuenit in eodem sensu sc3 p supponere·& scribit sbiicio p duo i·in scda sillaba·& est pmum csonans·alteq vocalis

Subiit pteritu a subeo is·vide in subeo is·

Subito adubi·i·cito velociter repete insperate & vt dicit dio·in epl'a ad gaiu·Sbito est qd e pter spem & no ex apparete ad manifestu adductu·

Subiugalis·iugalis coponit cu sb & dr h & hec sbiugalis & hoc le·i·sub iugo posit9 qsi domit9 iugo assuetus·Vn in matheo dr·Inuenietis asina & pullu filiu subiugalis·i·asine q fuit sb iugo posita

Subiugo gas·in iugo gas·exponit

Subiux·iugu coponit cu sb & dr hic & hec sbiux iugis·i·bos sub iugo positus·Vn quida·Subq3 iugo posit9 bos dicet tibi subiux·& corr·pnl'·gti

Sublest9·a sb & molest9 ta tu·cponit·i·tristis·i firm9·molest9 Et compatur Vn hec sublestia·i·tristicia molestia infirmitas anxietas

Subligar · a sub & ligo gas · deriuat̃ hoc subligar
garis · i · succinctoriũ · s · bracariũ · Vel sbligar voca
tur q̃dlibet ligamẽ vel ligula caligaꝝ · vl' fascia qua
ligant̃ inguina victime vel pantomimoꝝ · ne solue
rent̃ in libidinẽ · vel ne coirẽt · & corr̃ · li · ꝫ ꝓdu · ga ·
& dicit̃ subligar · ꝓ sbligare p apocopã · Iuuenalis
Tirsũqꝫ tenẽt & sbligar acci · ꝛc ·

Subligo gas · q̃si sbtus ligare · a sb & ligo ꝯponit̃ ·

Subligo ligis · sublegi sublectũ A sb & lego gis
cõponit̃ · & est subligere furari q̃si subt⁹ vel laten
ter legere · & corripit li ·

Sublimis A sb & lim⁹ cõponit̃ h̃ & hec sblimis
& hoc me · penl' · ꝓdu · i · alt⁹ · cũ eñ sblimia aspici⁹ ·
oculos q̃dãmodo distorquem⁹ & diminuim⁹ · vel
sblimis d̃r a limo terre q̃si a limo sbleuat⁹ · Et ꝯpa
tur Sblimior sim⁹ · Vñ sblimiter mius · sime · adũ ·
Et hec sblimitas tatis · Et ponit̃ sepe sublime · pro
hoc adũbio sblimit̃ · Itẽ a sublimis d̃r sublimo mas
verbũ actĩm · Et in̈d v̈balia sublimator sblimatrix
limatio · mat⁹ · Et est sblimare sblimem vel altũ fa
cere · exaltare ·

Sublinguiũ · a sub & lingua cõponit̃ hoc sblinguiũ guij · loc⁹ subt⁹ linguã · vel
sblinguiũ d̃r foliũ vel aliud q̃d q̃s sub lingua poĩt
& cantat vt aues decipiat ·

Sublustris · in lustro stras · exponit̃ ·

Sbneruo as · subneruaui uatũ · a sub et neruo uaſ
cõponit̃ · Et est sbneruare neruos poplicũ succin
dere · Tũc eñ equi sbneruant̃ · q̃ñ eis nerui poplicũ
p̃scindunt̃

Subnix⁹ A sbnitor q̃d cõponit̃ a sub et nitor riſ
d̃r subnix⁹ xa xũ · nomẽ · i · subiect⁹ · supposit⁹ suff l'
tus · hũilis · Potest etiã esse pticipiũ · & tũc põt ex
poni sicut subnitor exponit̃ in nitor teris ·

Subo A sus d̃r subo bas · baui · bare · i · coire · libidi
nare · & est porcoꝝ · Vñ sues subãt · i · coeũt · vl' amo
re coeundi feruntur ·

Suboleo · in oleo les · exponit̃

Subsamno · samna ne · p mn · est frũcatio naris vel
os distortũ cũ vultu · Vñ samnores dicunt̃ q̃ r̃ctũ
vultum nõ habẽt · Et q̃ cũ ridem⁹ os solemus di
storq̃re · & nasũ fruncare · ideo samna dicit̃ derisio ·
Persius Occipiti ceco postice occurrite samne · vñ
samno mnas · i · deridere · ꝫ nõ est in vsu · Et cõpnit̃
Sbsamno mnas · i · deridere · Vñ ꝓpheta · Et domin⁹
sbsamnauit eos · & scribit̃ p mn · vt patet in papia ·

Subsellũ A sub & sella cõponit̃ hoc subselliũ lij ·
ornamentũ eq̃ sub sella positũ Sbselliũ etiã dicitur
sedes minoꝝ sub pede posita · & inferi⁹ & depssi⁹
q̃ꝫ maioꝝ sedes · Et tũc cõponit̃ a sedes q̃si sbsediũ

Subsequiũ A subsequor q̃ris · dicit̃ hoc sbsequiũ
quij · i · seruitiũ q̃si subsequẽs obsequiũ ·

Subsexquiterci⁹ · in sexqui exponit̃ ·

Subsexquialiter · in sexqui exponit̃

Subsilio silis · corr̃ · si · in salio salis exponit̃

Subsistentia A sbsisto stis · dicit̃ hec sbsistẽtia tie
id est · forma · q̃ sb se sistit fluxũ materie ·

Subsolan⁹ · sub cõponit̃ cũ sol · & dicit̃ hic sbso
lan⁹ · quidã vent⁹ q̃ sub sole nascit̃ · vel põt cõpo
ni a sub & solanus ·

Substãtia A sbsto stas · dicit̃ hec sbstantia tie · q̃
substat accidẽti · Vñ hic & hec sbstantialis & hoc
le · Et sbstantialiter adũ · Et cõponit̃ ꝯsubstãtialis
le · Cõsubstãtialiter adũ · i · eiusdẽ sbe · vt Filius dei
dicit̃ patri ꝯsubstãtialis · Et scias q̃ꝫ substantia diui
dit̃ in p̃mam substãtiã & in scdam · Prima substan
tia dicit̃ socrates · Secũda homo vel aĩal · Itẽ sbstã
tia diuidit̃ in corporeã vt lignũ · & in incorpoream
vt aĩa · Itẽ substãtia diuidit̃ in materiam · formã &
cõpositũ · ꝫ hoc magis ad aliã scientiã ptinet ·

Substãtiuus A substãs · vel substãtia dicit̃ sbstan
tiuus ua uũ · i · substantiã vel ad modũ substãtie si
gnãs · vel suppõẽs · vel modo substãtie designans ·
Vñ substãtiuo uas · i · substantiũ facere ·

Substituo stuis · in statuo uis · exponit̃

Substo · a sb & sto stas cõponit̃ sbsto stas · sbsti
ti stitũ · Et est substare · subesse · subt⁹ stare · vel sb
sistere · Vnde substãs stãtis · gñis oĩs ·

Subtegmẽ A subtego gis · dicit̃ hoc subtegmen ·
minis · filũ q̃d inter stamia discurrit · Vel deriuat̃
a subtexo texis · q̃ sub stamĩe ĩ tela texit̃ & tegitur
& corripit penl' · gti ·

Subtel · ima ps · s · pedis medietas · Inde subtilis ·

Subtela A sub et tilia ꝯponit̃ hec subtela le · i · de
ceptio fraus · Et dicunt̃ subtele · q̃si subtilia tela ·
Dicit̃ etiã subtela in alio sensu · s · corrigia q̃ tendit̃
sub cauda equi · et tũc cõponit̃ a sb et telon longũ

Subtelaris A sub et tal⁹ dicit̃ hic subtelaris hui⁹
laris · q̃si subtalaris · i · calcane⁹ · Vel dicit̃ sbtularis
q̃si subtalaris · q̃ sub talo est · Similit̃ a sub et tal⁹
Sotular autẽ vel sotularis nichil est vt dicit mg̃r
bene · licet aliq̃ ꝯtrariũ dicãt ·

Subter A sb deriuat̃ sbter · et subtus adũbia · Et
differũt · q̃ subter est q̃d re aliqua supiori dep̃mit̃
et ꝯculcat̃ · Sbtus q̃d demissionẽ alteri⁹ nõ ꝯtingit
Itẽ subt⁹ nõ exigit casũ · ꝫ sbter exigit q̃ñqꝫ actĩm
quãdoqꝫ ablatim · Quotiẽs subter signat esse in lo
co vel q̃si in loco · ꝯstruit̃ cũ ablatiu tm̃ · Alibi vo
cũ actiuo · Et ꝯpat̃ subter · subterior · suplatio caret ·

Subterc⁹ · cutis cõponit̃ cũ subter vel sub et dici
tur subtercus cutis · gñis oĩs · res existẽs sub cute ·
et succ⁹ cutis · sil'r oĩs gñis · et in eodẽ sensu · Vnde
succutic⁹ ca cũ · Et succutane⁹ nea neũ · Et subter
cutan⁹ na nũ · oĩa ꝓ re q̃ existit sub cute · et corri
primã cutis · Vnde subtercutis penl' · corr̃ ·

Subterro ras · i · sub terra ponere · sepelire · terre ĩ
fodere · Et cõponit̃ a sub et terra ·

Subticeo ces · subticui ticitũ · ex sub et taceo cõpo
nit̃ · et corr̃ · ti · Et ẽ subticere subt⁹ vel post tacere ·
Vnde subticesco scis · inchoatĩm ·

Subtilis · a subtel q̃d est ima ps pedis · dicit̃ h̃ et
hec subtilis et hoc le · penl' · ꝓdu · acut⁹ · exilis · astut⁹
Itẽ subtile · tenue · inualidũ · leue · Itẽ subtilis · malici
osus · subdolus · ẞm papiã ·

Subtrinũ · in sutrinũ exponit̃ ·

Subtularis · et subtelaris dicit̃ · vide in subtelaris
et ꝓdu · la ·

Subt⁹ · in subter exponit̃ ·

Sububer · a sub et vber cõponit̃ h̃ et hec sububer
vel hic sububer · hec sububeris · et hoc re · Et dicunt̃
sububeres · infãtes q̃ adhuc sũt sububere · et cor · be

Subucula · a sub dicit̃ hec subucula le · camisia · vl'
sacerdotalis linea corp̃i penit⁹ astricta · et dicit̃ sic
q̃ subijcit̃ alijs pannis · Et subucula est talaris et
pedestris camisia · ephot suphumerale Vel potest
dici subucula a suo suis · in · vnj · ca · Leuitici dicitur
Vestiuit pontificẽ subucula · et corr̃ · penl' · Vnde q̃
dam · Quod tunice suppono subucula dicit̃ esse ·

Subudus buda · budũ · cõponit̃ a sub et vd⁹ quod
est madid⁹ q̃si nõ pfecte madid⁹ vel pfecte hũid⁹

Subula · a suo uis · dicit̃ hec subula le · i · brocca fer
rea cũ qua suunt̃ sotulares · vel sutulares · sine b · a
suo suis · vnde in lege p̃cipitur vt subula pforetur
auris serui · Exod · xxi · vnde subulo las · i · suere su
bula · et corr̃ · bu · vnde quidã · Est instrumentũ subu
la sutoris acutum ·

Subulcus·a sus dicitur hic subulcꝰ ci·custos suũ Qꝫ aũt dicit̃ sbulcus·q̃si suũ custos·etbia est·Virgiliꝰ Venit & opilio·tardi venere subulci·Bubulcus autẽ aliud est·

Suburbana·sũt circũiecta vrbis edificia·q̃si sub vrbe posita·ẜm ysidorũ·

Suburbiũ A sub & vrbs vrbis·cõponit̃ hoc suburbiũ bij·Et dicunt̃ suburbia·burgi qui sũt iuxta vrbẽ·Vñ suburbium·q̃si locꝰ sub vrbe positꝰ·siue burgꝰ·Itẽ suburbiũ alio noı̃e dicit̃ ꝓastiũ·

Succedo A sub & cedo dis·cessi·ꝯponit̃ succedo dis·successi cessũ·& mutatur b·in c·& sic succedo scribit̃ ꝑ geminũ c·Et est succedere ſbtus vl' post cedere·Vñ hic successor soris·dr̃ q̃ locũ ꝑcidentiũ occupat·Et succedere dr̃ ꝓspere euenire·Vnde h successus sus·sui·i·ꝓsper·& bonꝰ euentꝰ·

Succẽdo dis·succẽdi succensũ·verbũ actı̃m ꝯponit̃ ex ſb & candeo des·candui·& caret sup̃·sic & studeo ẜm vsũ·Deberꝫ tñ facẽ cãditũ sic & studitũ studeo·& est succẽdere·latenter accẽdere

Succentor A succino nis·succinui centũ·tu·u·in or·fit hic succentor toris·Et dr̃ succẽtor q̃ i eccl'ia post ꝑcentorẽ siue p̃ncipalẽ cantorẽ ſbſequẽter canendo respõdet·vel q̃ facit officiũ p̃ncipalit̃ in choro

Successor oris·i succedo dis exponit̃ ro sinistro

Successꝰ cessꝰ·cessui·in succedo dis·vide·

Succẽturio turias·in cẽturio rias·exponit̃

Succibo bas·in cibo bas·exponit̃·

Succidaneꝰ A succido dis·deriuat̃ succidaneus nea neũ·i·aptꝰ ad succidendũ·Et succisiuꝰ ua·uũ in eodẽ sensu·Et hec succisiua uorꝫ·tñ pl'r declinatur·i·frusta illa que sutor abscidit de materia·qꝛ de solea subtus abscindunt̃·

Succido dis·succisi cisũ·cidere·i·subtꝰ cedere·sicut fit cũ porri int̃ duas terras cedunt̃·Et ꝯponit̃ a sub & cedo dis·cecidi·& ꝓdu·ci·vbiqꝫ·Itẽ succido dis·di·sup̃·caret·cõponit̃ ex sub & cado dis·corr̃·ci·tam in ꝑsenti ꝙ in ꝑterito·Et est succidẽ·quasi subtꝰ cadere·

Succiduꝰ A succido dis·dr̃ succiduꝰ dua·duum·id est·ad subtus cadendũ paratꝰ·Vñ claudianus·Succidui titubãt gressus·

Succinctor·a succingo gis·xi·ctũ·ctu·v·in or fit hic succinctor toris·q̃ se succingit causa ministrandi vel seruiẽdi·Sꝫ succẽtor ꝑ e·dicit̃ q̃ facit officium principalit̃ in choro sinistro

Succinctorium rij·quo succingimur·a succingo·gis·dr̃·vide in cingo cingis·

Succino nis·succinui·centũ·ex ſb & cano nis·cõponit̃·& corr̃·ci·Et est succinere parꝫ vel subtꝰ vl' voce remissa vel post canere·

Succisiuꝰ ua·uũ·in succidaneꝰ exponit̃·

Succõtrariꝰ ria riũ·a sub & ꝯtrariꝰ·& mutatur b·in c·& sic debet scribi ꝑ duo c·vel fit figure decõposite a succõtrarior aris·qđ cõponit̃ a sub & cõtrarior·Et scias ꝙ in dyaletica dicunt̃ ꝓpositiones succõtrarie·due ꝓpositões ꝑticulares eiusdẽ subiecti & eiusdẽ ꝑdicati·quaꝝ vna est affirmatı̃a & altera negatı̃a·vt Quidã homo currit·quidã homo nõ currit·Et differũt a ꝯtrarijs in q̃ntitate·sꝫ ꝯueniunt cũ eis in q̃litate·ẜm dyaleticũ·

Succuba be·penl'·corr̃·cõis gñis·q̃ vel q̃ succumbit vel succubat·Et dr̃ a succũbo bis·vl' a succubo bas·Vñ quidã demones dicunt̃ succubi·vl' incubi vide in pilosꝰ·¶ Hic nota ꝙ angeli corꝑibꝰ assũptis vitã nõ influũt·sꝫ tñ motũ·Et ideo ꝯsiderandũ est ꝙ oĩs opatões q̃ ꝯsequunt̃ corpꝰ viuũ in q̃ntũ viuũ est·nõ possũt angel' in corꝑibꝰ assũptis ꝯuenire·sꝫ tñ illa q̃ ꝯsequunt̃ corpꝰ mobile inq̃ntũ hmõi·vt mouere·impellere·diuidere·& hmõi·Vñ ꝓprie & vere loquẽdo nec coeũt nec generãt·tñ ꝑ demonũ actũ cõplet̃ genaratio·inq̃ntũ semẽ humanũ apponere possũt in loco ꝯueniẽti ad materiaꝫ ꝓporcionatã·sicut & semina aliaꝝ reꝝ colligere possũt ad cõplendos seu colligẽdos aliquos effectus vt attribuat̃ ei id tñ qđ est motꝰ localis·Nõ aũt ipa generatio cuiꝰ p̃ncipiũ nõ est virtꝰ demonis aut corꝑis ab eo assũpti·sꝫ virtꝰ illiꝰ cuiꝰ semẽ fuit·vnde & genitꝰ nõ demonis·sꝫ alicuiꝰ hoĩs filiꝰ est·Nec vidẽt angeli ꝑ ocl'os corꝑis assũpti·qꝛ hec est opatio potẽtie corꝑis viuentis·nec locutio corporalis angelis ꝯuenire põt in corꝑibꝰ assũptis secundũ cõpletã significatõeꝫ·cũ nõ habeãt vera organa corꝑalia·sꝫ est aliq̃ sil'itudo locutionis·in q̃ntũ intelligunt̃ & intellectũ exprimũt quibusdã sonis qui ꝓprie non sũt voces sꝫ similitudı̃es vocũ·Sicut etiã quedam aı̃alia nõ respirãtia dicunt̃ vocare·& etiã quedã instrumẽta·vt dicit phus in secũdo de aı̃a·& licet angeli nõ comedãt in assũpto corpore Xp̃s tñ post resurrectõeꝫ vere comedit·q̃uis cibꝰ ꝯuersꝰ nõ fuerit·qꝛ illa decisio cibi fuit habẽtis virtutẽ nutritiuã & ꝯuersiuã·

Succussator·in succo exponit̃

Succusso·a succutio tis·dr̃ succusso sas·frequẽ·& format̃ ab vltimo supino succussu·v·in o·& dr̃ succussare·trotare·Vñ hec succussatura re·i·trotatura·Et hic succusator toris·i·trotator vt equꝰ Vñ illud·Gradariꝰ est equꝰ mollis incessꝰ sine succussatura innitens·

Succutaneꝰ nea·neũ·in subtercꝰ exponit̃·

Succuticꝰ ca cũ·in subtercꝰ exponit̃·& corr̃·ti·

Succutio tis·cõponit̃ a ſb & cutio tis·q̃ntum ad vocẽ·a sub & quatio·q̃ntũ ad significatõem qđ magis videt̃·Et est succutere·ſbtus vel ab inferiori ꝑte quatere·sicut faciũt trotatores·Vñ succutere est subtꝰ vel sursũ quatere·

Sucidꝰ·a sucus dr̃ sucidꝰ da dũ·i·succo plenus humidꝰ·vel imbutꝰ·Iuuenal'·Qui sucida nollet lana pati·i·tincta suco alicuiꝰ coloris·

Sucinꝰ·a sucꝰ dr̃ hic sucinꝰ ni·quedã gẽma quaꝫ greci vocant electꝝ·s·fului & cerulei coloris·fert̃ arboris sucꝰ esse·& ob id sucinꝰ dr̃·A quibusdam vocat̃ arpaga·ab arpe qđ est raꝑe·qꝛ attritu digitorꝝ accepta caloris aı̃mula folia & vestiũ fimbrias & paleas·sicut magnes ferrũ rapiat·sꝫ hoc sucinũ dicit̃ pixis a suco ibi reposito·Iuuena·In cuius manibꝰ seu pinguia sucina tricas·Quidã scribũt succinus·& succꝰ ꝑ duo c·Et scias ꝙ hierorꝰ dicit super illud mathei·ix·Et surgẽs matheꝰ secutus est eũ·si em̃ in magnete lapide & sucinis hec esse vis dicit̃ vt anulos & stipulã & festucas sibi copulent q̃nto magis dñs oı̃ꝫ reꝝ creator ad se trahere poterat quousqꝫ volebat·& corr̃·penultimam·sucinus sed primam ꝓducit·

Sucula le·dimi·ꝑua sus·Vñ dicit ꝑscia·in tercio libro·Sus cõmune abiecta s·assumpta cula·facit diminutiuum sucula·

Suculentꝰ·a sucꝰ·& lentos cõponit̃ suculentus ta·tũ·i·plenꝰ suco·Et compat̃·vñ hec suculẽtia tie

Suculꝰ li·dimi·ꝑuus sus·vel põt esse dimi·de sucus·vñ suculꝰ ꝑuꝰ sucꝰ·sꝫ tñ quidã gemmãt ibi c·

Sucꝰ·a saccꝰ dr̃ hic sucꝰ suci·qꝛ sacco exprimat̃ vt ptizana·a pozima·zoma·& sunt greca noı̃a ista Vel sucꝰ dr̃ a sugo gis·qꝛ sugit̃·Vnde sucosus sa·

sum abundās suco · Et compaꝛ̃ · Vñ succositas tis ·
Itē a sucꝰ dꝛ suco cas · qd̓ nō est in vsu · ſʒ inde cōpo
nit̃ Exuco cas · i · sucū auferre · & ꝓdu · pri mā sucꝰ ·
Vñ ī auroꝛa dꝛ. In petra carnes poni sucusqꝫ iubē
tur · Quidā tñ putāt ꝙ ibi sint duo c ·
Sudariū rij · in sudo das · exponit̃ ·
Sudates tis · q̇ facit sudes · & dicit̃ a sudes ·
Sudatꝰ · a sudes dicit̃ sudatꝰ data datū · i · sudibꝰ
armatꝰ vel oꝛnatꝰ · Vel sudatꝰ · i · sudꝰ · Potest etiā
sudatꝰ a sudo das · deriuari · i · q̇ sudoꝛē emittit ·
Sudes · a sudꝰ dꝛ hec sudes dis · i · palꝰ vl' ꝑtica q̃
terre infigit̃ acuta · qꝛ mundat̃ & purificat̃ · Iob · xl
In sudibꝰ pforabit nares eiꝰ · Vl' ƀm quosdā sudes
dicit̃ a suo suis · qꝛ sepes q̃si ꝯsuta sudibꝰ videt̃ · eo
ꝙ sudes ex trāsuerso ꝑ eā mittant̃ & figāt̃ · Et coꝛ
ripit pꝛimā sudes nomē · ſʒ sudo das · & sudes v̇buꝫ
ꝓducūt hāc sillabā su. Vnde quidā · Trabs & acu
ta sudes · ſʒ verbū dicito sudes ·
Sudo · a sudus dꝛ sudo das · daui datū · i · sudoꝛem
emittere · qd̓ magis fit in sereno ꝙ̃ in nubilo · vel qꝛ
tūc hō hēt coꝛpꝰ subudū Vnde hic sudoꝛ doꝛis · &
hinc sudosꝰ sa · sū · & sudoꝛosus sa sū · i · sudoꝛe ple-
nus · Et hoc sudariū rij · i · facitergiū quo sudoꝛem a
facie tergimus · Sudariū etiā dꝛ qd̓ tenet̃ sup ceruí
cal · Qꝛ aūt dicit̃ sudaria a sudo dicta · qꝛ sint sudo
ribꝰ vda · est ethia · Sudo cōponit̃ · Cōsudo das · i ·
simul sudare · Desudo das · i · deoꝛsū vl' valde suda
re vel a sudoꝛe cessare · Exudo das · i · sudoꝛē emitte
re · vel extra sudoꝛē exire · Insudo das · i · inuigilare ·
insistere · vacare opam dare · Persudo das · Resudo
das · Pꝛesudo das · Sƀsudo das · i · post vel subtꝰ vl'
paꝝ sudare · Sudo & eiꝰ cōposita sūt neutra · & ꝓ
ducūt hāc sillabā su · ſʒ sudes nomē eā coꝛꝛ̃ · Vñ ver
sus. Te mars ferre sudes iubet vt ꝑ p̄lia sudes.
Sudꝰ · sƀ cōponit̃ cū vdꝰ · & dicit̃ sudꝰ da dū · i ·
serenꝰ · mundꝰ · purꝰ · Pꝛopꝛie quidē illud tempus
serenū dicit̃ sudū qd̓ venit post pluuiā · Vñ & ver
dicit̃ sudū · i · subudū · qꝛ post hyemē venit · Sudꝰ cō
ponit̃ · Persudꝰ da · dū · i · valde sudꝰ · & ꝓdu · su ·
Sueo es · nō est in vsu in p̄senti · ſʒ in p̄terito sueui
& in supino suetū · Vñ suetꝰ ta tū · Sueo cōponit̃ ·
Absueo es · absueui · vel absuetꝰ sū · i · dissuere · As
sueo es · assueui · vel assuetꝰ sū · i · valde suere · Vnde
hec assuetudo tudinis · Cōsueo es · ꝯsueui · vel ꝯsue
tus sū · Vnde & ꝯsuetim adū · Et hec ꝯsuetudo dis
Et hic ꝯsuetudinariꝰ ria · riū · Dissueo es · dissueui ·
vel dissuetꝰ sū · Desueo es · desueui · vel desuetꝰ sū ·
in eodē sensu · i · a ꝯsuetudine cessare · Vnde hec dis
suetudo · Insueo es · insueui · vel insuetꝰ sū · i · valde
suere · vel nō suere · desuere · Vñ hec insuetudo · Per
sueo es · i · valde vel ꝑfecte suere · Et ab oībus istis
descendunt inchoatiā · s · suesco scis · absuesco scis ·
Assuesco scis · Cōsuesco scis · Dissuesco scis · Insue
sco scis · Persuesco scis · Sueo & eiꝰ cōposita sunt
neutra · & habēt ꝑticipiū p̄teriti tpis · Tñ in p̄senti
& foꝛmatis a p̄senti literaturā p̄sentis semꝑ seruā
tibꝰ · nō sūt in frequēti vsu · Vñ declinādo inchoa ·
solemꝰ eis attribuere p̄terita istoꝝ · vt Suesco sue
ui · vnde p̄sc̄ · videt̃ velle · ꝙ suesco nō sit inchoatiū
est tñ ꝓculdubio inchoatiū · Itē nota ꝙ ꝯsuescimꝰ
bona · insuescimus mala · assuescimꝰ vtraqꝫ ita vult
hug̊ · Multi tñ dicunt ꝙ p̄sc̄ · videt̃ velle & vult ꝙ
p̄dicta verba nō sint inchoatiā · & facit suesco sue
ui · vel suetꝰ sū · & ꝙ apud modernos suesco cōsue
sco & hmōi nullā inchoatōeꝫ notāt · De hoc etiā ha
bes in tercia pte in tractatu de speciebꝰ verboꝝ in
capitulo de verbo inchoatio ·

Sueui · p̄teritū · vide in sueo es · Itē sueui dicti sūt
quidā ppl'i. Vnde scribit̃ in papia · Sueui ꝑs germa
noꝝ fuerūt in fine septētrionis · Dicti aūt putant̃
a monte sueuo · qui ab oꝛtu initium germanie facit
cuiꝰ loca incoluerūt · & ꝓdu · e ·
Suffarcino nas · in farcino exponit̃ ·
Suffecit · p̄teritū de sufficio cis ·
Suffectꝰ cta ctū · in sufficio ficis · exponit̃ ·
Suffercio cis · suffersi suffertū · cōponit̃ a sub &
farcio cis · Et est suffercire paꝝ vel subtꝰ vel post
farcire · Et inde suffertꝰ ta tū · Et sufferto tas · fre ·
Suffero · a sƀ & fero cōponit̃ suffero suffers · su
stuli · sƀlatū · & mutat̃ b · in f · Et est sufferre pati vl'
sursū ferre & eleuare · & est irregulare sicut fero ·
& p̄teritū sustuli scribit̃ sine b · & mutat̃ b · in s ·
Suffibulatoꝛiū · a suffibulo las · dꝛ hoc suffibulato
riū rij · i · sƀligatoꝛiū · Et hoc suffibulū li · i · sƀligacu
lū · vel potiꝰ cōponit̃ a sub & fibula ·
Sufficio · a sub & facio cōponit̃ sufficio cis · suffe
ci · suffectū · & est sufficere qd̓ vulgariter pōt dici
bastare · vnde in scd̓a ep̄l'a ad coꝛinth · Sufficit ti
bi gratia mea · & ƀm hāc significatōeꝫ inuenit̃ suffi
cit impſonale · vnde in scd̓o libro regū caº · xiiij · ait
angelo dn̄s ꝑcutienti · Sufficit · i · basta · satis est · di
ne manū tuā · Item sufficere · i · sūministrare · vt Iste
sufficit michi necessaria · i · ministrat · Itē sufficere · i ·
subroꝛogare · sƀstituere · Vnde dicit̃ ep̄s vel ꝯsul suf
fectꝰ · i · loco moꝛtui sƀstitutꝰ · i · sƀrogatus in loco
decedētis · vnde dꝛ in scd̓o libro mach · ca · iiij · Suf
fecto vno ex comitibꝰ suis androꝛonico · & dicit̃ suf
fectꝰ a sufficio cis · vide in facio cis ·
Suffio fis · in fio fis · exponit̃ ·
Sufflo · a sub & flo flas · ꝯponit̃ sufflo flas · suffla
ui sufflare · i · sƀtus flare · vel post vel paꝝ · Et suffla
re · i · appodiare · fulcire · appodiamē supponere · vnde
hoc sufflamē minis · i · appodiamē · scꝫ cui aliqd̓ inni
tit̃ vt sustentetur ·
Suffoco · ex sƀ & faux faucis · cōponit̃ suffoco cas
suffocaui · suffocatū · i · sƀ fauce capere · strangulare
Vnde suffocatꝰ ta · tū · Et hꝰ & hec & hoc suffocās
cantis · Ezech · xxxvi · Et suffocās gentē tuā · Math ·
xiij · Fallacia diuitiaꝝ suffocat verbū · Mathei · iiij ·
Suffocāt verbū · Luce · viij · Suffocant̃ · Vnd̓ dicit
greg̊ · in omelia · Suffocāt eñ · qꝛ impoꝛtunis cogi
tatōibꝰ suis guttur mētis strangulāt · Itē ꝯsueuit
dici · Est solicitudo suffocās · Et oīa p̄dicta & ꝯsi
milia ꝓducūt fo · vnde Ouidiꝰ · Suffocēt aīaꝫ dira
venena tuā. Et in hoc ꝯcoꝛdāt cōmunit̃ doctoꝛes ·
Itē ƀm quosdā suffoco cas · pōt cōponi a sƀ & fo
cus · & tūc suffoco · & suffocās · & hmōi coꝛꝛ̃ · fo · sic
focꝰ · vñ ꝯsueuit dici · Suffocat extinguit · suffocat
guttura stringit · Sʒ nō oms recipiūt istā cōpositō
nem · vnde magister bene dicit · ꝙ suffoco cas · hēt
penul · tm̄ longā · qꝛ nullꝰ notabilis autoꝛ eā coꝛꝛ̃ ·
Componit̃ eñ ex sub & faux · & nō ex sƀ & focus
ergo trutānicū est illud · Suffocat extinguit · ꝛc̃ · vt
sup̄ · Hug̊ · etiā dicit · ꝙ suffoco penul · ꝓdu · Et pa
pias similiter hec dicit ·
Suffraganeꝰ A suffragoꝛ garis · deriuat̃ suffraga
neus nea neū · i · auxiliariꝰ · & ꝓpꝛie in verbis · vnde
episcopi dicunt̃ suffraganei alioꝝ ep̄oꝝ · qꝛ debent
eos iuuare nō solū ope · ſʒ etiā verbis · vel si nō pos
sunt ope saltē verbis · vide etiā in metropolis ·
Suffragines · a sub & fragꝰ cōponit̃ hee suffragi
nes · i · poplices · qꝛ sƀ fragis sūt · vel qꝛ subtꝰ frāgū
tur · i · flectūt̃ nō sup̄ sicut ī brachijs · & coꝛꝛ̃ · gi ·
Suffraginoꝛ · a suffragiēs dꝛ suffraginoꝛ ginaris ·

id eſt·flectere genua· Vn̄ hic ſuffragīnatoꝛ toris Et hec ſuffragīnatrix·Et hec ſuffragīnatio·i·curuatio genuū ·Et ſuffragīnatus ta tum·fractis vel curuatis cruribꝰ·

Suffragiū fragij·in ſuffragoꝛ exponit̄

Suffragoꝛ·a ſub & fragoꝛ garis·cōponit̄ ſuffragoꝛ garis·ſuffragatꝰ ſum·ſuffragari·i·auxiliari.& ꝓprie in verbis·ſ·p̄ces effūdere·Vn̄ hoc ſuffragiū gij·Et dicunt̄ ꝓprie ſuffragia oratōes ſanctoꝝ q̄s ꝓ nobis fundūt ad deū·& rogatōes quas ꝓ xp̄ianis eis fundimꝰ·ſcꝫ Sancte petre·ſācte paule ora ꝓ nobis ꝛc·& ꝓdu·fra·ſuffragoꝛ·

Suffumigiū·a ſuffumigo gas·qđ cōponit̄ ex ſub & fumigo gas·dicit̄ ſuffumigiū gij ·i·ſuffumigatō

Suffumigo gas·in fumigo gas·exponit̄·

Suffundo·a ſub & fundo dis·cōponit̄ ſuffundo fundis·fudi·fuſū·fundere·i·paꝝ vel ſubtus fundere·Vnde ſuffuſus ſa ſū·i·paꝝ vel ſb̄tus fuſus·

Suffuſoriū A ſuffūdo dis·đr hoc ſuffuſoriū ſorij vas in quo eſt oleū·qđ ponit̄ in lucernis·Idē & infuſoriū·ab infūdo dis·Itē ſuffuſoriū dicit̄ ꝑ qđ ꝓiicit̄ ablutio calicis·Idē & infuſoriū & fuſoriū·

Suffuſus ſa ſū·in fūdo fūdis·exponit̄

Suggero·ex ſub & gero geris·cōponit̄ ſuggero geris·ſuggeſſi geſtū·& mutat̄ b·in g·Et eſt ſuggere·ſūmittere.ſb̄ſternere·ſūminiſtrare·vel indicare·dicere·ſuadere·q̄ſi latenter aliq̄d alicui ꝯſulere & ꝓprie cauſa decipiēdi & ei incōmodū dandi·Et vt dicit̄·Intimat ad mentē·ſꝫ ſuggero ſpectat ad

Suggeſtio A ſuggero geris.đr hec aurem· ſuggeſtio geſtionis·i·dyabolica ꝑſuaſio & cōſulta

Suggeſtꝰ A ſuggero geris·đr hic ſugge tio ſtus ſtus·ſtui·i·ſuggeſtio·vel ſuggeſtꝰ·i·tribunal vel ſedes principis ſic dicta·qꝛ ibi multa replicatō veſtiū & pallioꝝ & tapetoꝝ ſub principe gerit̄·i·ponit̄· Vel qꝛ dū p̄nceps ibi ſedet ml'ta ei in aureꝫ

Suggillo A ſuggero geris·đr ſugillo ſuggerūt̄ gillas·gillaui.gilare·i·ſuggerē·Et ſugillare·i·ſuffocare·ſtrangulare·vel manū gule dare·& eā ſtringere·Et tūc cōponit̄ a ſb̄ & gula·q̄ſi ſuggulare·i·ſb̄ gula capere·Itē ſuggillare·i·ꝯdemnare·irridere·

Suggrunda grunde·exponit̄ in grunda

Suggutto tas·in gutta exponit̄

Sugo gis·ſuxi·caret ſupinis ſm̄ vſū·deberet tn̄ facere ſuctū·xi·in ctū· Et đr puer ſugere dū lactꝫ Vn̄ in luca·Beatus venter q̄ te portauit·& vbera que ſuxiſti ·Et eſt ſugo neutꝝ cū ſuis cōpoſitis·& ſcribit̄ ꝑ vnū g·ꝓducit tn̄ primam·Iob·xx·Caput aſpidū ſuget·Et eſaye·lxxi·ſugatis & repleamini

Suillus A ſus đr ſuinꝰ na nū· ab vbere· Inde ſuillꝰ la lū·dimi· Eſaye·lxvi· Qui comedunt carnem ſuillā·i·ſuis·vide in ſuinꝰ

Suinus A ſus đr ſuinꝰ na nū·i·ad ſuem ꝑtinens vel res ſuis·& vt dicit p̄ſc̄·in·ij·libro vbi agit de poſſeſſiuis·Ouinꝰ deriuat̄ ab oue & ſuinꝰ penul·ꝓducta a ſue·Nā ouilla et ſuilla ſt̄ diminutia et format̄ ſuillꝰ a ſuinꝰ abiecta n·& addito gemino ll· vt ſuinus ſuillꝰ·ouinꝰ ouillꝰ·ſm̄ p̄ſ·ſicut dixi ī tercia ꝑte in ca.de diminutis nominibꝰ

Sulco A ſol đr hic ſulcus ci·qđ defoſſū eſt inter duas porcas·qꝛ ſulcus ſolē capiat·vnde & ſulcus đr q̄ſi ſolē capiens·& eſt ethia·Vel ſulcꝰ đr a ſuo ſuis qꝛ vomere trāſuit̄·vel qꝛ q̄ſi ſuendo fiūt ſulci Vn̄ ſulculꝰ li·di i·& ſulcoſus ſa ſū·& hic ſulconis q̄ ſulcos facit·Et ſulco cas A quo cōponit̄ Cōſulco cas·Deſulco cas·i·valde ſulcare·vel ſulcos deſtruere Diſſulco cas·Inſulco cas·Reſulco cas·

Et eſt ſulco neutꝝ cū omibus ſuis cōpoſitis

Sulculus culi·dimi·ꝑuꝰ ſulcꝰ·vide in ſulco cas·

Sulmo monis·eſt quedā regio de cuiꝰ regionis opido·ſcꝫ peligno natꝰ fuit ouidiꝰ vt dixi ī mātua Et declinat̄ hic ſulmo monis·Vn̄ hic & hec ſulmonēſis & hoc ſe·īcola illiꝰ ciuitatis vl' ꝑtinēs ad illā ciuitatē·& pōt dici ſulmo a ſol & moys qđ ē aqua q̄ſi ſolis aqua vel fons·ſua em̄ amenitate quaſlibet ꝓuīcias ꝓximas·ſ·collaterales ſupat·Vn̄ ipe ouidius Sulmo michi p̄ria ē gelidis vberrimis vndis vel ſit ethia ſulmo·q̄ſi ſolis moys·i·aqua

Sulphur·pir cōponit̄ cū ſolū qđ eſt terra & dicitur hoc ſulphur phuris.q̄ſi ſoli pir·i·ignis terre· vel cōponit̄ ſulphur a ſolꝰ & vr qđ eſt ignis·quia igne accendat̄ q̄ſi ſolū ad vr·i·ad ignē aptū· Vel pōt dici ſulphur q̄ſi terra ignis·qꝛ cito ignit̄ & accendit̄ Et eſt ſulphur fomētū ignis ·qđ tn̄ ſic ignē nutrit vt grauiſſimū fetorem exalet·Vnde ſulphureus rea reū·i·de ſulphure exiſtēs Et hoc ſulphuretum ti·locus vbi ſulphur abūdat·

Sum es eſt·verbū ſb̄ſtantīm & caret p̄terito ſed accipit mutuo a fuo fuis·& facit fui fuiſti fuit·ſed habet duo ꝑticipia ens & futurꝰ·Et eſſēdi eſſendo eſſendū gerūdia fictīcia·Sū cōponit̄ Aſſū ades·i·iuxta vel p̄ſens ſū·Et inde affuturꝰ ra rū·Abſum abes·i·longe eſſe·& nō eſſe ibi·a ſenſu corpis diſtare·Vn̄ abfuturꝰ ra rū·Et h̄ & hec & hoc abſēs abſentis·Deſū dees·i·abeſſe vel deficere·Homo ꝓpe abeſt·ſꝫ vinū deeſt·Abeſt qđ alibi eſt·Deeſt quod deficit & nō habet̄·Vnde defuturus ra rū·Inſū ines ineſt·i·eſſe in·Vnde infuturꝰ ra rū· Interſū interes intereſt·i·int̄ aliq̄ eſſe·vt Int̄fui lectioni·Et intereſt inuenit̄ impſonale·De quo dixi ī ſuo loco Proſum ꝓdes ꝓdeſt·i·ꝓficere·ꝓficuū cōferre·vn̄ ꝓfuturꝰ ra rū·Preſū p̄es·i·p̄ſtare ſupſtare Vnde p̄ſens p̄ſentis oīs gn̄is·i·preſtans ſupſtans·Itē ſū cōponit̄ cū potis·et đr poſſū potes·i·ſū potis·vl' ſū potēs·vnde potēs gn̄is oīs·Itē obſū obes·i·nocere·vnde offuturꝰ ra rū·i·nociturꝰ·vt Promitto me tibi nō offutuꝝ ſi id hodie feceris Et dicit̄ Obſū tibi·i·ſū ob te id eſt cōtra te Subſū ſubes·i·eſſe ſb̄·Sū & eiꝰ cōpoſita ſūt neutra et ſimplex·ſcꝫ ſū es eſt·eſt verbū ſb̄ſtantīm Et nullū ꝯpoſitū ab eo poteſt eſſe ſubſtantīm·vnde ſū habet exigere noīatiuū poſt ſe·ſꝫ nullū cōpoſitū ab eo pōt hoc facere Itē tria cōpoſita ab eo habēt ꝑticipiū in ens Abſū abſens Preſū p̄ſens Poſſū potēs.Et ſcias ꝙ cū đr In p̄ncipio erat verbū·ꝑ erat ſignat̄ nō tꝑis·ſꝫ ſb̄ſtantie ſignificatio·vt dixi in poſitiuus·Item nota ꝙ hoc verbū eſt pōt eſſe impſonale in q̄ttuor locis vt dixi in tercia ꝑte in tractatu verboꝝ in capit'lo de gerūdijs· Itē aniadūte ꝙ futurꝰ nō pōt regere noīatiuū·ſicut habes in futurꝰ ra rum· Itē nota ꝙ poteſt dici Ego poteſtas ſū bonꝰ·ſed in tercia perſona male dicit̄·poteſtas eſt bonꝰ·vt dixi in ꝑtas. Itē nolo te ignorare ꝙ nt̄s qui apponit̄ huic verbo ſū es eſt·nō tenet̄ ꝯcordare ſecū ī numero nec ī ꝑſona·vnde bene dicit̄ ſū homo ſū hoīes·ſicut dixi ī quarta ꝑte ī tractatu de allotheca vbi egi de ꝯplenſi·Nota etiā ꝙ hoc verbū ſū es eſt pōt recipe quencūqꝫ nt̄m·ſed alia verba cū habeāt ī ſe copulam implicitam·i·coartatā·nō poſſūt recipe quecūqꝫ nominatīm vt dixi in incendo dis· Itē an ſit dicendū vni·vos eſtis bonus·vel boni·vos eſtis legēs·vel legentes.dixi in tercia ꝑte vbi egi de numero noīs Itē volo te ſcire ꝙ hoc verbū eſt·regit duos diuerſos datiuos ſimul·ex vi acq̄ſitionis.vt hec res eſt

michi honori· Vñ in luca ca·x·dicit· Dñe nõ est ti
bi cure ꝙ soror mea rliqt me solã mistrare· Sȝ vn⁹
datiu⁹ regit ex vi acq̃sitõis acq̃rentis·s. michi·alt
scȝ cure·ex vi acq̃sitõis acquisite· Vñ ibi ẽ duplex
acq̃sitio·scȝ acquirẽs· & acq̃sita·vnde nõ debet co
pula interponi·

Sumẽ A sus dicit hoc sumẽ minis·i·minuta por
coꝝ exta·vel pinguedo q̃ est in ventre porci·vl' po
tius porce fete·qḋ et abdomẽ dicit·q̃si abditũ omẽ
tum·sȝ ponit ꝓ quolibet bono ferculo· Persi⁹· Ca
lidũ scis ponere sumẽ· Sumen etiã dr tenerrim⁹ ar
boris cortex· & hinc pubendoꝝ & pubendaꝝ pilos
summa dicim⁹·qr virt⁹ hũani semis illos ꝓfert·su
men etiã ponit ꝓ vmbilico Vñ dicit auicẽna li·ij·
ca·de causis ydropisis asclitis· Infantes dũ sunt in
ventre mingũt ex sumie· & orti anteꝙ̃ liget sumẽ
cis mingũt etiã ex summe·cũ ꝓhibet vrina ex illo
latere tendit ad vesicã.

Summanus·a sũmus & manes·inde cõponit hic
sũmanus ni·i·pluto· de⁹ inferni q̃si sũmus maniũ
id ẽ·infernaliũ· & ꝓdu·etiã ma·

Sũmministro·a sb & ministro stras·cõponit sũmi
nistro stras· & mutat b·in m·q̃si sbt⁹ vl' sbministra
re seruitiũ· vel sbsidiũ p̃bere·vide in ministro·

Summitto A sub & mitto cõponit sũmitto tis·
misi·sũmittere·i·supponere·vñ & mutat b·in m·se=

Summo·sup̃ ponit ꝓ positiuo cundũ p̃sc·
& dicit sup̃·or·p̃m⁹·vel sũm⁹ ma mũ· Et a sũmus
hec sũma me·compendiũ totũ quadã breuitate cõ
tinẽs·vel capitale · Vñ sũmo mas·sũmaȝ facere·vl'
sũmatim ↄp̃hendere & colligere · Vñ sũmati adũ·
breuiter strictim partim festinant · Et cõponit cõ
sũmo mas· Itẽ a sũmus hec sũmitas tatis·p duo m

Summoueo ues·in moueo ues est·

Summula le·dimi·ꝑua summa·

Sumo mis· sũpsi mere·ptũ·i·accipe·sȝ sumimus
ipsi·accipim⁹ ab alio· Cũ dam⁹ dḋ·est accipe.cuȝ
ꝑmittim⁹ ipi tollere·dḋ·est sume· Itẽ sumim⁹ per
nos·accipim⁹ a nolẽte· Sumo componit Assumo
mis·ad se vel ad aliqḋ sumere· Absumo mis·in ma
lo expẽdere·ꝑficere ·ↄsumere·deuastare· prodigere
Cõsumo mis·idẽ est ꝙ absumere · Presumo mis·i·
ante vel p̃ alijs sumere.nõ audẽda facere· Vñ pre
sumptuosus sa sũ·Resumo mis·iteꝝ sumere· Trãs
sumo mis·i·trãs siue vltra sumere· Sumo & eius
cõposita sũt actĩa· & faciũt p̃teritũ in psi·& sup̃·
in ptũ· Format em̃ a sumo o in psi·& supinũ i ptũ.
Format em̃ a p̃terito sũpsi·psi mutata in ptũ· Vñ
patet ꝙ sumo scribit p vnũ m·qr in sũpsi nõ est ni
si vnũ m.ꝓducit tñ su· Vñ horatius. Grata sume
manu hec dl'cia differ in annũ· Sȝ sũmo mas·p duo
m·vñ vers⁹· A sũmare duplex sibi vult·sȝ sumere simplex

Sumptuos⁹ sa sũ·in sũptus est

Sumpt⁹ A sumo mis·dr sũptus tus tui·i·dispen
sa vel expẽsa vel act⁹ vel passio sumendi· Vñ sum
ptuosus sa sũ·sũptu plen⁹·scȝ multũ sumptum exi
gens vel faciẽs Et cõparat· Vnde sumptuose sius·
adũbi· Et hec sumptuositas tatis·

Sumus·verbum sbstantiuum vnum m·habet·sed
summus nomen duo·

Sunamitis·captiua vel despecta interp̃tat & ꝓ

Suo suis sui·sutũ· A quo cõponit duc·mi·
Assuo is·suẽdo adiũgere vnã rẽ alij· Absuo is·dis
suere· Cõsuo ↄsuis·simul suere ↄiũgere· Vñ ↄsutilis
le· Et cõponit Incõsutilis lis· Circũsuo is· Dissuo
dissuis·dissuere diiũgere suturã frãgere· Desuo is
idẽ vel deorsũ suere · Exuo is·extrahere·expoliare
Vnde exuuie· Insuo is·iniũgere·immittere inserẽ
suendo·q̃si int⁹ suere· Presuo is·ante suere· Obsuo
is·vndiqȝ vel cõtra suere· Resuo is·iteꝝ suere vel
dissuere· Sbsuo is·paꝝ vel post vel subtus suere·
suendo aliqḋ inferi⁹ adiũgere· Trãsuo is·vlt suere
suẽdo ꝑforare· Suo & ei⁹ cõposita sũt actĩa. & fa
ciũt p̃teritũ i sui·& sup̃·in sutũ· & ꝓdu· pnl'·supi

Supellex A suppleo ples· dicit hec supellex tilis·
sba vel facultas· & omẽ instrumentũ & ornamen=
tũ dom⁹· Et est ethroclitũ gñe·nã in singl'ari est fe
mini gñis hec suppellex· In pl'ali ṽo neut·hec supel
lectilia· Et vt dicit p̃sc·antiq̃ dicebãt hec supelle
ctilis lis· Inuenit etiã hoc suppellectile lis·neutri
gñis·& scribit p vnũ p·corr·em̃ p̃mã. Vñ horati⁹
in quinto· Iã dudũ splendet foc⁹ tibi mũda supel lex·

Sup aduũbi·loci· Vnde sup̃ vel supera di
cebãt antiq̃· Inde sup p apocopã· & sup̃ p sincopã
Sȝ differũt qr sup est qḋ imminet· Supra qḋ sub se
aliqḋ habet stratũ· Itẽ sup̃ construit cũ solo actĩo
Sup ṽo quãdoqȝ cũ actĩo quandoqȝ cũ ablatiuo·
Quãdo em̃ sup ponit ꝓ ḋ·vel in·ↄstruit cũ ablati
uo tm̃·vt sup p̃amo·i·de p̃amo·& sup viridi fron
de.i·in viridi fronde·al'r cõstruit cũ actĩo· Itẽ sup̃
ponit ꝓ positiuo Et ↄpat supra or·p̃mus· vl' sũm⁹
Vnde supius sup̃me vel sũme adũ· & hec sup̃mitas
tatis. Et supus ra rũ· Et hic supus ri·de⁹ celestis
& corr·p̃mam sup Et cõponit desup & insup·&
possũt esse due ptes·de sup et in sup·et tũc su·acu
itur·vt de sup terrã·vt dixi i secũda pte vbi egi de
accẽtu aduũbioꝝ in ca°·de cõpositis a sup

Supabdicatiu⁹·exponit in abdicatiu⁹

Supbus A sup dr supbus ba bum·qui vult vide
ri qḋ nõ ẽ·i.sup̃ id qḋ ẽ· Qui em̃ vult supgredi qḋ
est·supbus est· Et compat supbior bissimus·vnde
supbe bius bissime·adũ· Et hec supbia bie·scilicet
amor ꝓprie excellentie·vel supgrediẽs elatio mẽtis
de eo qḋ nõ est· Sed arrogãtia est inanis gloria de
eo qḋ quisqȝ est·de supbia ergo nascit arrogantia
& nõ ecõuerso nisi em̃ p̃cesserit occulta mẽtis ela
tio.nõ sequit apta iactãtia laudis· De q̃ttuor spe
cieb⁹ arrogantiũ & arrogãtie dixi in arrogo gas·
A supbus dr supbio bis·biui·supbire bitũ·ꝙ autẽ
dicit supbire·i·sup se ire·& supbus vel supbiẽs su
per se iens·etbia est· Et est supbio neutꝝ cum suis
cõpositis siqua habet· Itẽ scias ꝙ supbus est q̃ sem
per supbit·supbiens ṽo dicit q̃ ex causa ad temp⁹
supbit·vide i timid⁹· Quidã volũt ꝙ supbio ↄpo
nat ab eo is.sȝ nõ aduertũt qḋ dicit p̃sc·ꝙ ambio
ↄpositũ ab eo is solũ mutat e·ĩ i·vide etiã ĩ rector

Supciliosus sa sũ·in supciliũ est·

Supciliũ·a sup & ciliũ cõponit hoc supciliũ cilij
id est·ordo piloꝝ q̃ est sup oculos· Ponit etiã qñ
qȝ supercilium ꝓ superbia·que in eo maxĩe appet
Vnde superciliosus sa sum·i·superbus et arrogãs
Itẽ superciliosus tristis seuerus nubilosus·q̃ sẽper
incedit dep̃sso supercilio·

Supereminneo nui·cõponit a super & emineo·&
est supereminere p̃ualere·p̃esse·p̃stare·p̃cellere·&
inde supereminens eminẽtis·oĩs gñis · Et cõparat
Vnde hec supeminẽtia nentie·& corr·mi·

Superit·Futuꝝ de supsum·vñ in q̃rto libro regũ
ca·iij·Comedẽt & superit.& corr·penl't·

Suphumerale.in humeralis vide·

Suplatim·exponit in tercia pte ĩ tractatu de spe
ciebus noĩm in ca·de suplatiuis·

Superliminare·a super & liminare cõponit hoc
superliminare ris·i·limẽ superius · Vnde h & hec

supliminaris & h° minare ad supliminare ptinens.
Supernas a sup dicit hic & hec supnas tis et sup
nus na nū superna colens.
Supero a sup dicit supero ras i excellere vincē
& supare i restare & superabūdare. Vñ h & hec
superabilis & hoc le. Vñ supabiliter adūb. Supo
cōponit. Exupero ras i valde supare. Supero &
ci? cōposita actia sūt p excellere. aliter neutra. &
Supsideo des sedi sidere. a sup & cozr. pnl.
sedeo & mutat e in i. vide in sedeo des. Inuenitur
& sup sedeo sup sedere. & tūc sūt due partes.
Superstes titis in supsto est.
Supstitio A supstes dr hec supstitio onis dam-
num vel vana vel superflua religio & obseruatio
vel cultura ydolozz. & dr sic a superstitibus i seni
bus q multis annis supstites per etatē delirant &
errāt quadā superstitōe nesciētes q vetera colent
Vñ sic dicit a superstatib? i a dijs qñ scz de dijs
nō timēda timem?. Vñ supstitiosus sa sū dicit fal
sus vel van? religiosus vel ydolozz cultoz. Vnde
damnosus vel superstitiosus dr q tota die pcabat
& immolabat vt sibi liberi superstites essēt.
Supsto stas stiti stitū superstare i supesse sup-
fluere. Et cōponit a super & sto stas. A supsto dr
h & hec supstes stitis i senex vel remanēs viuus
vel vitā ducēs. & cozr penl. gti.
Superus in super est.
Supino nas naui natū nare i versare supinum
facere. Vñ supin? na nū i recūsat?. Vnde gerūdia
& pticipia dicunt supina qsi supinata i deriuata
& iflexa a suis verbis. Et a supin? p sincopā sup?
pa pū i supin?. Supino cōponit cū re & dicit re-
supino nas i retro supinare. Vñ resupin? na num
Et est supino actim cū oībus suis cōpositis & de
bet scribi p vnū p. corripit em pmā. vñ ouidi? i tre
decia epla. Et mō cātabāt vetes rsupinos amozes
Suppar A sub & par cōponit suppar paris oīmis
gñis i sbiect? pari. Vñ hec supparitas tatis & coz
ripit pa & mutat b in p & geminat p.
Suppar? A sup vel supza dr suppar? ri et pl'z hec
supa supozz i manica oznat? causa sup aliā ducta
& crispa. Et ponit sepe p velo vel replicatōe vel
sūmitate velozz. & pdu primā positōe. Vñ quidā
suppara nudatos cingūt angusta lacertos. Itē iuue
nalis. Suppa velozz piturus colligit auras.
Suppedaneus pes cōponit cū sub & dr suppeda
ne? nei i scabellū sub pedibus sicut circa lectū so
let esse scabellū qd habet vsū scrinij vel capse vnd
iā ex osuetudine qdlibet scriniū vocat suppedane?
Idē & pedane? & suppedane?. Et suppediū i sbi
diū auxiliū. Et fm papiā est neutri gñis. Vñ dicit
suppedaneū scabellū dictum qd sb pedib? fit. hoc
grece ypodion dicit
Suppedito tas a suppetia vel suppediū dr suppe
dito tas auxiliare sūministrare subseruire. obseq.
suppediā dare. Et est neutzz. Et vt dicit hug. Est
elimanda eozz fatuitas q ponūt hoc verbū p pes
sundare & oculcare sb pedib? & cozr di.
Suppedium videt cōponi a sub & pes & expo-
nitur in suppetia
Suppello lis in suppuli exponit
Suppetia tie fe gñis suffragiū subsidiū auxiliū
Suppetia vel suppetie dicunt pprie illa auxilia que
maxie ab illis petunt vel illis pcipue dant q sub
aliozz detinent potestate. Vnde aug? de ciuitate
dei vnj. Qui hinc deferūt nostras petitōes inde
referūt deozz suppetias.

Suppeto tis tiui. vel suppetij titū ex sb & peto
tis cōponit & est suppetere sūministrare vel sup
abūdare. Hozati? Paup em nō est cui rezz suppe
tit vsus. & est p supabundare neutzz. & fm h° fa-
cit ex se impsonale suppetit sz p sūm inistrare est
Suppilo ex sub & pilo las cōponit actim.
suppilo las i otundere vel latēter pilare vel cōpel
lere. Et est verbū actim & pdu pi.
Supplanto tas in planto tas exponit.
Suppleo a sub & pleo ples cōponit suppleo ples
pleui vi in tū suppletū i supimplere vel in loco al
teri? implere. Vñ hoc supplemen mis. Et hoc sup
plemenū ti. Et supplet? ta tum. & a gtio suppleti
addita o habes suppletio sine c.
Suppletio onis in suppleo est.
Supplex A supplico cas deriuatur supplex plicis
gñis oīs q supplicat vel damnat. Nā qui damnat
supplex est et hūilis. Vñ supplicit adū. Et hec sup-
plicitas et facit gēs pl'alis supplicū et cozr pli.
Suppliciū a supplico cas dr hoc suppliciū cij id ē
tozmenū pena p qua supplicat et suppliciū id ē
supplicatio. Moris em erat antiqtus vt de rebus
supplicū i damnatozz donaria i templa deozz am-
pliarent et ideo supplicia ponūt p supplicatōib?
Vñ et suppliciū dicit pprie cū qs ita damnat vt
bona ei? ofiscent et i publicū ad op? templozz vel
fisci redigant. vide in pena.
Supplico A sb et plico componit supplico cas
caui care. qsi sbtus se plicare et hūiliare ad rogan
dum. Et ostruit in hoc sensu cū datiuo et actio vt
supplico tibi supplico te. Vñ hec supplicatio hu
milis depcatio. vide in plico cas et vt dicit psc m
ij minozis hoc verbū supplico est sbiectū pl? alijs
oībus que sūt eiusde speciei.
Supprimo A sub et pmo mis componit supprimo
mis suppssi pssū verbū actim et est supprimere sb
tus pmere et cozr pri. vide in pmo mis.
Suppubeo bes vide in pubes bis.
Suppuli est pteritum de suppello lis et suppuli
sū qd cōponit a sb et pello lis et est suppelle. sur-
ripe quasi sbtus pellere.
Supputo tas exponit in puto tas.
Supra vide in sup.
Supmus a supra compat supra ponit p positio
et dicit supza supioz supm? vel sūmus suplatiuuz
Vnde supius supme vel sūme adū. Et hec sūmitas
tatis et scribit p vnū p cozr em prim ā. Vñ in au
roza dicit. Terga supzema dei regni ocessa supmi.
Supus i supmus vide in supino nas.
Sur angustia dr secundū papiam.
Sura re dr posterioz ps tibie s. muscul? tibiazz et
dicit a suo is qz suit et vnit tibiam femori et sepe
ponit p tibia. Iudic xv ca vt stupentes surā fe
mori inponerēt. Et in deut dr xxvnj. Percutiat te
dñs vlcere pessimo in genub? et in suris.
Surculus a surc? dr hic surcul? culi dimi puus
surc?. Surc? etiā dict? est staci? qsi sursū canens
qz post virgiliū inē ceteros poetas principatū ob
tinuit. Et a surcul? surculo las i surculos putare
pparare colere vnde surculatoz et cozr cu. Surc?
a sursū dr hic surcus ci trunc? qui rmanet post ab
scisionē arbozis vel surcus ram? q ab arboze absci
dit et generalit p ramo ponit.
Surdaster in surdus est.
Surdeo des in surdus vide.
Surdulus in surdus est.
Surd? a sozdes dicitur surd? da dū qsi sozdid?

a sordibꝰ humoꝝ auribꝰ acceptis. & ꝗuis multis casibꝰ accidat. nomẽ tamẽ egri ex p̃dicto vitio retinet. Et compaꝛ. Vñ hec surditas tatis. Et surdulus la lũ. & surdaster ambo dimi. Et surdo das. i. facere surdũ. Vñ surdeo des. surdui. esse vel fieri surdũ. Et cõponiꝛ vtrũqꝫ. Obsurdo das. Et obsurdeo des. i. vndiqꝫ surdare. vel ꝯtra. silꝛ vndiqꝫ surdere. Vñ obsurdesco. similiter ꝯsordeo. desco scis. Surdeo cũ oĩbus suis cõpositis neutꝝ est. Surdo das. cũ suis cõpositis est actiũ.

Surgo. rego cõponiꝛ cũ susũ vel sursũ. & diciꝛ surgo gis. rexi. gere. q̃si sursũ me rego & cõponiꝛ cũ ad. & dꝛ assurgo gis. d. mutato in s. i. ad aduentũ alicuiꝰ causa honoris surgere. Cõsurgo gis. simul surgere. Exurgo gis. extra surgere & ꝓprie a somno. Insurgo gis. ꝯtra aliquẽ surgere. i. ĩuadere vel impetere. & ꝯstruiꝛ cũ datiuo. Itẽ nota ꝙ surgiꝛ a loco. exurgiꝛ a somno. Insurgiꝛ ad vindictã ꝯsurgiꝛ ad auxiliũ. Itẽ surgo cõponiꝛ cũ re. & dicitur resurgo gis. iterũ vel retro surgere. Vñ de p̃tedictis versus. Surgo sedẽs. exurgo iacẽs. a morte resurgo. Assurgo dñis. insurgo dirꝰ in hostes.

Surregulꝰ li. di. puus regulꝰ q̃si sub regulo. & significaꝛ regulꝰ m̃lta. vt dixi in suo loco ꝛc.

Surrepo A sub & repo pis. cõponiꝛ surrepo pis. surrepsi reptũ. surrepe. i. subtꝰ repe & ꝓou. re.

Surrigo gis. a sub & rego cõponiꝛ surrigo gis. surrexi ctũ. surrigere q̃si sursũ regere & erigere. et põt sincopari & dici surgo. i. surrigo. & ꝫm hꝰ pt saluari qḋ dicit quidã. Surgo pelles. sꝫ nõ est exten

Surrimꝰ. rimes. vel rima. cõponiꝛ cũ   dendũ sub & dꝛ hic surrimꝰ mi. i. cdꝰ. q̃si sb mãma adhuc

Surripio. a sb & rapio cõponiꝛ sur   existẽs ripio pis. pui. reptũ. ripere. i. latenter rape. subtrahẽ furari. Itẽ ꝓ falso suggerẽ inueniꝛ danielis. vi. ca. Tũc p̃ncipes & satrape surripuerũt regi. & coꝛ.

Surrufꝰ fa fũ. in rufꝰ est.   ri.

Sursũ vel susũ adũbi. loci. vide in susũ.

Sus. a suo is. diciꝛ sus suis cõis ge. porcꝰ vꝉ porcã. qꝛ eius setis suaꝛ. vel dꝛ sus a subigo gis. qꝛ pascua subigat. i. terra sbacta escas reqrat. ꝓũ. xi. Circulꝰ aurcꝰ in naribꝰ suis. i. porce

Susa se. mas. ge. quidã fluuius. Vñ hec susa suse Et hec susis susis. Et hec suse susaꝝ quedã ciuitas ꝗ imminet suse fluuio. Vnde hester p̃mo capitulo Susa ciuitas regni eiꝰ exordiũ fuit. Itẽ hester. iij. ca. Statimqꝫ in susis pepẽdit edictũ. Vñ susis ĩdeclinabile acuiꝛ in fine. sed susis dẽs de suse nõ acuitur in fine. & ideo susis in dtõ & in ablatiõ potest acui vel nõ acui.

Susceptabulũ. exponiꝛ in susceptaculũ.

Susceptaculũ. a suscipio pis. dꝛ hoc susceptaculũ taculi. qḋ & susceptabulũ diciꝛ. i. domꝰ vel locꝰ vbi alicuiꝰ rei fit acceptio.

Suscipio pis. cepi. ceptũ. cipe. q̃si susũ capere & ꝯponiꝛ a sursũ vel susũ. & capio pis. & coꝛ. sci.

Suscito scitas. in cito citas vide.

Suspecto ctas. in suspicio cis. vide

Suspectuosus. in suspicio cis. vide

Suspendiũ A suspẽdo dis. dꝛ hoc suspendiũ dij. eleuatio intentõis ad deũ. Iob suspendiũ elegit aĩa mea. Itẽ suspendiũ. i. suspẽsio strãgulatio laqueus.

Suspẽdo A susũ vel sursũ & pẽdo ꝯponiꝛ suspẽdo dis. pẽdi. pensũ. spendere q̃si sursũ pendere.

Suspicio. specio ꝯponiꝛ cũ susũ vel sursũ & dicitur suspicio cis. spexi. spectũ. spicere. i. habere suspectũ timere vel sursũ aspicere. Et ꝓ venerari sicut despicere ꝓ ꝯtemnere. qꝛ quos veneramur q̃si sursũ aspicimꝰ. Vñ suspectꝰ tus. & suspecto tas. frequen. Et suspectus ta tũ. Et compaꝛ. Et suspectiuꝰ ua uũ. Itẽ a suspicio cis. hec suspitio onis. et hec suspectio onis. in eodẽ sensu. Vñ suspectuosꝰ sa sũ. & suspitiosꝰ sa sum. Et vtrũqꝫ ꝯpaꝛ. Et vt vult hugꝰ. Suspicio vel suspitiosꝰ nõ debet dici. sꝫ tñ suspectio & suspectuosꝰ. qꝛ supinũ de suspicõ facꝛ suspectũ ctu. vnde dicit. Credo tñ ꝙ nũꝗ̃ dẽt dici suspicio vel suspitiosꝰ. licet vitio scriptoꝝ inueniaꝛ sepe. Et scias ꝙ ꝫm tulliũ suspitio ĩportat opinionẽ mali qñ ex leuibꝰ indicijs ꝓcedit. Et ꝯtingit ex tribꝰ. p̃mo ex hoc ꝙ aliq̃s in seip̃o malꝰ est. & ex hoc ip̃o q̃si ꝯsciꝰ sue malicie de facili malum de alijs opinaꝛ. Secũdo modo ex hoc ꝙ aliq̃s male afficiaꝛ ad alteꝝ. qꝛ de inimico ex leuibꝰ signis q̃s mala opinaꝛ. Tercio ex lõga expiẽtia. Vñ ꝫm phm senes sũt maxĩe suspitiosi qꝛ m̃ltotiẽs expti sũt aliorũ defectꝰ. Est aũt triplex gradꝰ suspectõis vel suspitõis. Primꝰ quidẽ gradꝰ vt homo ex leuibus indicijs de bonitate alicuius dubitare incipiat. & hoc est veniale & leue peccatũ. ptinet ei ad tẽptationẽ humanã sine qua hec vita nõ duciꝛ. Secundꝰ gradꝰ est. cũ aliq̃s ꝓ certo maliciã alteriꝰ extimat ex leuibꝰ indicijs. & hoc si sit de aliquo graui. est peccatũ mortale. inq̃ꝛtũ nõ est sine ꝯtemptu ꝓximi Vnde dicit glosa sup illud coꝛ. iiij. Nolite ante tẽpus iudicare. & si suspitõẽs vitare nõ possumꝰ. qꝛ sumꝰ homĩes. iudicia tñ. i. diffinitiuas s̃nias ꝯtinere debemꝰ. Terciꝰ gradꝰ cũ aliq̃s iudex ex suspectõe ꝓcedit ad aliquẽ ꝯdemnandũ. & hec directe ad iniusticiã ptinet. vñ ẽ peccatũ mortale. vide ĩ notoriũ

Suspicor. a suspicio cis. deriuaꝛ suspicor caris. i. suspicere. vel ꝯponiꝛ ꝑ se a susũ & specio q̃si sursũ aspicere. vel arbitrari. Inueniꝛ etiã suspico cas. penultima ꝓducta. & tunc ꝯponiꝛ a sb & spico cas. et abijciꝛ b. et est suspicare latẽter vel post vel sbtus spicare. et est verbũ neutꝝ.

Suspiriosus. in suspiro est.

Suspiro. a sursũ et spiro cõponiꝛ. Suspiro ras. suspirare raui. ratũ. i. sursum spirare. vel a sb spm ducere. vnde hoc suspiriũ rij. et suspiriosus sa sũ.

Sustento tas. in sustineo est.

Sustineo. teneo ꝯponiꝛ cũ susũ vel sursũ. et diciꝛ sustineo nes. nui. stentũ. tu. sustinere. i. sursũ tenẽ vel pati. Et a sustẽtu sup̃. v ĩ o. fit sustẽto tas. fre. Vnde hoc sustentamen. et sustẽtamentũ. et hoc sustentaculũ li. et scribunꝛ p̃dicta sine b. et coꝛ. su

Sustollo. a sursũ vel susũ et tollo   stineo sti. ꝯponiꝛ sustollo lis. sustuli. sblatũ lere. sursũ tollere Et vt dicit pap̃. Sustollit. eleuat. sustinet. p̃sidio ẽ suffragaꝛ. patitur. tolerat.

Sustuli. est p̃teritum accomodatũ de tollo lis. et tũc sustuli. i. abstuli. vel eleuaui. Itẽ est p̃teritũ de sustollo lis. et tũc sustuli. i. sursũ tuli. et coꝛ. penꝉ. vide in tedeo des. et est p̃teritũ de suffero.

Susum vel sursũ adũbia loci ꝫm hugꝰ. Et vt dicit pap̃. Susũ ĩ supiori pte ĩ loco signat. sursũ ad locũ

Susurriũ. in susurro ras. vide.

Susurro ras. raui. rare. i. murmurare. in aure alicuiꝰ aliq̃d latenter dicere. et est verbũ ficticiũ de sono locutõis dictum. qui eñ susurrat nõ in facie alicuiꝰ. sꝫ in aure loquiꝛ de altero detrahẽdo. vnd̃ hic susurro ronis. i. murmurator. sentẽciosꝰ. bilinguis. Et hoc susurrium rij. murmur. latẽs locutio. Iob. iiij. Et q̃si furtiue suscepit auris mea venas susurrij eiꝰ. qḋ etiã hic susurrꝰ dꝛ. Vnde virgiliꝰ. Et

leto ſōnũ ſuadebit mire ſuſurro. & ſuſurrꝰ ra. rũ .i. ſuſurrās Et ē neutꝝ ſuſurro ras. & coꝛ̄. ꝑmaꝫ Vñ ouidiꝰ i. xvi. epl'a. aut ego cũ cara ḋ te nutrice

Sutilis A ſuo is. ḋr h & hec ſutilis & ſuſurro hoc le. penult̄. coꝛ̄. q̄ ꝯſuta fuerit iuxta antiquos mores ſecũdum quoſdam

Sutor A ſuo is. dicit̄ hic ſutor toris. & or in rix. hec ſutrix tricis. mulier q̄ ſuit. Vnde hec ſutricula dimi. Itē a ſutor. ſutoriꝰ ria riũ. & ſutim adũbi.

Sutricula le. dimi. ꝑua ſutrix.

Sutrinũ A ſuo ſuis ḋr hoc ſutrinum ni. locus ad quē ꝯueniũt ad ſuendũ. ſꝫ ſbtrinũ locꝰ eſt vbi ſub terra ꝯdunt̄ alique ſpēs vel ſinunt̄

Sutrix tricis. in ſutor eſt.

Suxi. ſuxiſti. ꝑteritũ de ſugo.

Sutura A ſuo is. ḋr hec ſutura ture. vt Iſta tunica habet bonā ſuturā. i. bene ſuta eſt. & ꝓdu. tu.

Si ſupiorem finit ſillabam neceſſe eſt ſequētē quoqꝫ ab ea incipe. vt mitto attinet. Item quotienſcũqꝫ t. ponit̄ ante i. purā ſequente vocali habet ſonũ de c. vt lectio. amatio. niſi ꝑcedat s. ut ſaluſtiꝰ. vel x. vt mixtio. vel aſpiratio intercidat inter t. & i. vt corinthios. vel niſi differentia impediat vt litiũ. ſicut dixi in prima parte. vbi egi de litera ī capitulo de t.

Tabanus. i. oeſtꝝ. aſilus.

Tabella le. dimi. parua tabula.

Tabellio onis. maſ. ge. i. publicus ſcriptor. a portandis tabulis in quibꝰ ſcribebant̄ ante vſũ carte. Idē & tabellariꝰ. i. publicꝰ ſcriba. qr ea tm̄ q̄ geſtiſ publicant̄ ſcribit. Et tabellio etiā vel tabulariꝰ. vl' tabellariꝰ ḋr qui frequēter ludit cũ tabulis. & mobiliter inuenit̄ declinatũ. tabulariꝰ ria riũ. & hᵒ tabellariũ. ſedes vel aceruus tabellaꝝ. vel locus vbi tabule ſeruantur.

Tabellula le. dimi. ꝑua tabella.

Tabeo a tabes bis. ḋr tabeo bes. bui. tabere. i. putrere. pigrere. deficere. tabe fluere Et ꝯponit̄. Contabeo bes. Extabeo bes. Intabeo bes. Et hic inchoatiua. Tabeſco. Cōtabeſco. Extabeſco. Intabeſco. Tabeſco & eiꝰ ꝯpoſita ſũt neutra & carēt ſupinis & ꝓducunt ta.

Taberna A tabula ḋr hec taberna ne. a tabulis q̄ ſbſternunt̄ mercibꝰ. & eſt ꝓprie domũcula in qua panis & vinũ & carnes cocte vendunt̄. & taberne dicunt̄. quia olim tales edicule ex lignis & tabulis erāt ꝯſtructe. que nũc & ſi non ſpem nomē tñ pſtinũ retinent. Vñ hic tabernio onis qui frequentat tabernas. vel q̄ ibi vendit neceſſaria. Et hic tabnarius idē. Et hec tabernaria rie. vxor tabernarij. vel meretrix. Et tabernariꝰ ria riũ.

Tabernaculũ li. eſt tentoriũ in expeditōe. & ḋr a taberna q̄ eſt domꝰ innaturalis imo ad tempꝰ durat. ſcꝫ quouſqꝫ res ibi vendunt̄. Et inde tabnaculum ḋr. ſ. quedā manſio q̄ nō ꝓpria & naturalis eſt ſicut tentoria & caſtra militũ in expeditōne. qr ea relinquent̄ finito bello. vl' qr figunt̄ modo hic. modo illic. & mutant̄. & cũ trāſmigrāte migrāt. Vel tabnacula dicunt̄ a tabulis qr de tabulis ꝯſtrui ſolent. vel qr tabulis & lignis ſolēt appēdi & appēdũtur funibꝰ. ¶ Hic nota ꝙ tabernaculũ de quo fit mentio in exodo. Erat domꝰ deo dicata q̄drata & oblongata. tribꝰ clauſa pietibꝰ. aqlonari. meridiāo & occidētali. liber ei patebat ītroitꝰ ab oriēte. vt ſole oriente radijs eiꝰ illuſtraret̄. Tabernaculũ hᵒ in duas ꝑtes erat diſtinctũ. poſterior vel interior ꝑs ad occidentē decē cubitis ꝓtendebat̄. et ita quadrata erat. in longũ. ſ. & in latũ. & in altũ decē cubitoꝝ. & hec ꝑs aditũ dicebat̄. vel ſanctũſācti. vl' ſanctuariũſanctuarij. vel ſāctaſāctoꝝ. Anterior ꝑs ad orientē viginti cubitis ꝓtendebat̄. q̄ ꝯmunis erat ſacerdotibꝰ & hec dicebat̄ ſanctũ. vel ſancta vel ſāctuariũ. reſpectu huiꝰ poſterior dicebat̄ ſāctũſācti q̄ſi ſanctũ ꝯſecutiuũ ſācti. vt ḋr ſeculum ſeculi. vel ſanctũſācti. i. ſanctiꝰ ſācto. vt ḋr dñs dñoꝝ. rex regũ. Erat aũt ī interiori ſāctuario archa cũ hijs q̄ in ea repoſita erāt. et cũ hijs q̄ erāt ei ſupꝑpoſita. In anteriori ṽo candelabꝝ ad auſtꝝ. menſa ad aqlonē. In medio ante velũ. i. nō longe ab adito altare aureũ. Tectũ tabernaculi nō ꝯcameratũ ſꝫ planũ ad modũ paleſtine fuit, q̄ttuor opimentiſ opertũ vt ḋr in hiſtorijs ſuꝑ exoḋ ¶ Itē ſcias ꝙ ꝑ tabernaculũ qḋ eſt mutabile. ſignat̄ ſtatus p̄ſentis vite mutabilis. Per templũ vero qḋ erat fixum & ſtās. ſignat̄ ſtatus future vite. q̄ eſt omnino inuariabilis. Et ꝓpter hoc in edificatōe templi ḋr. ꝙ non eſt auditꝰ ſonitꝰ mallei vel ſecuris. ad ſignandum ꝙ oīs ꝑturbatōis tumultꝰ longe erit a ſtatu futō. Itē nota ꝙ ſicut ī vnitate tēpli vel tabernaculi rep̄ſentabat̄ vnitas dei. vel vnitas eccl'ie. ita etiā in diſtinctōe tabernaculi vel templi rep̄ſentabat̄ diſtinctio eoꝝ q̄ deo ſũt ſbiecta ex quibꝰ in dei venerationē ꝯſurgimꝰ. Diſtinguebat̄ aũt tabernaculũ ꝑ duas ꝑtes in vnā. q̄ vocabat̄ ſāctaſanctoꝝ q̄ erat occidētalis ad aliā q̄ vocabat̄ ſācta que erat ad orientē. & iteꝝ ante tabernaculũ erat atriũ. Itē ſācta a ſāctisſāctoꝝ diſtinguebat̄ quodā velo. qḋ q̄ttuor coloribꝰ erat diſtinctũ. & interiꝰ tabernaculuꝫ id eſt. in ſāctaſanctoꝝ ſolꝰ ſũmꝰ pōtifex ſemel tātũ in anno introibat. In tabernaculũ ṽo exteriꝰ. i. in ſācta intrabāt ſacerdotes quotidie. nō aũt ꝑpl's q̄ ſolũ ad atriũ accedebat. Per exteriꝰ tabernaculũ qḋ ḋr ſācta figurat̄ ſtatꝰ veteris legis. vt apl's dicit ad hebreos ca. ix. Quia ad illud tabernaculuꝫ ſemꝑ intrabāt ſacerdotes ſacrificioꝝ officia ꝯſummantes. Per interiꝰ ṽo tabnaculũ. qḋ ḋr ſāctaſanctoꝝ. figurat̄ vel celeſtis gloria. vel etiā ſtatus ſpiritualis noue legis. q̄ eſt quedā inchoatio fute gl'ie in quē ſtatũ nos xp̄s introduxit. qḋ figurat̄ ꝑ hoc ꝙ ſũmus ſacerdos ſemel in anno ſolus in ſācta ſanctoꝝ intrabat. Velũ aũt figurabat ſpũaliũ occl'tatōes ſacrificioꝝ in veteribꝰ ſacrificijs. qḋ velũ erat q̄ttuor coloribus ornatũ. Biſſo quidē ad ſignificādũ carnis puritatē. Purpura aũt ad ſignandũ paſſiones quas ſācti ſuſtinuerunt ꝓ deo. Cocco bis tincto ad ſignandũ caritatē geminā dei & ꝓximi Iacincto aũt figurabat̄ celeſtis meditatio. Ad ſtatũ aũt veteris legis aliter ſe habebat populꝰ. et aliter ſacerdos. Nā populꝰ ipa corꝑalia ſacrificia cōſiderabat. q̄ in atrio offerebant̄. Sacerdotes ṽo rationē ſacrificioꝝ ꝯſiderabāt. habētes fidē magis explicitā de miſterijs xp̄i. & ideo intrabāt. interiꝰ tabernaculũ. qḋ etiā quodā velo diſtinguebat̄ ab altero. qr quedā erāt velata populo circa miniſteriũ xp̄i que ſacerdotibꝰ erāt nota. Sꝫ pōt queri cũ nobilior ꝑs orbis ſit oriēs. & tabernaculũ ſit inſtitutuꝫ ad dei oratōeꝫ & cultũ. q̄re diſpoſitum fuit magis verſꝰ occidentē q̄ verſꝰ orientē. Ad hoc eſt dicendum ꝙ adoratio ad occidentē fuit introducta in lege ad excludendũ ydolatriā. Nā oīs gentiles in reuerētiā ſolis adorabāt ad orientē. Vñ ḋr ezechiel.

vnj· Qꝺ̓ quidā viri habebāt doꝛſū ɔtra templū do
mini & facies ad oꝛientē· & adoꝛabāt ad oꝛtū ſolis
Vñ ad hoc excludendū tabernaculū habebat ſācta
ſanctoꝝ ad occidentē vt verſꝰ occidentē adoꝛarēt
Ratio etiā figuralis pōt eſſe· qꝛ totꝰ ſtatꝰ prioꝛis
tabernaculi oꝛdinabatᷣ ad figurandū moꝛtē chriſti
que ſignificatᷣ ꝑ occaſū ſcḋm illud ꝓpheticū· Qui
aſcēdit ſuꝑ occaſū dñs nomē illi. Scias tñ ꝙ ꝗuis
deꝰ vbiqꝫ ſit· tñ in nouo teſtamēto inſtitutū eſt ab
eccl̄ia· vt ſacrificiū miſſe ei offeratᷣ verſꝰ oꝛientem
tribꝰ de cauſis Primo ꝓpᷓ ſignificationeꝫ· qꝛ a dō
eſt nobis mētis illuminatio· ſicut lumē coꝛꝑale ſol'
ab oꝛiēte· Scḋo qꝛ eſt nobilioꝛ ꝑs oꝛbis· & oīe no
bilius qꝺ̓ eſt apud nos debemꝰ deo· Tercio ꝓpter
oꝑa quedā ipſiꝰ notabilia ī oꝛiēte· qꝛ ipē mouet ce
lū cuiꝰ motꝰ ab oꝛiēte incipit· & ipſe etiā ꝑadiſum
in oꝛiēte cōſtituit· et ipē etiā ab oꝛiēte ad iudicium
veniet· ſicut ab oꝛiente aſcendit·

Tabernio onis· in taberna eſt·

Tabernula· le· dimi· ꝑua taberna·

Tabes· a ſto ſtas· dꝛ hec tabes bis· putredo· ſani
es. Sꝫ tabes q̄ ſtat q̄ſi ſtabes· Effluere tabe moꝛtuo
rū eſt· Vñ hec tabecula le· dimi· Et tabidꝰ da dum·
putridꝰ· piger· deficiēs· tabe fluēs· Et ɔpatᷣ· Vnde
hec tabitudo Et hec tabiditas· Item a tabes dꝛ tabi
gēs· & tabo dēs & ablatiꝰ in eodē ſenſu cū tabes·
& eſt nomē dyptotū·

Tabita· hebꝛaice· doꝛcas grece· puella vel capꝛea
latine· Mathei· v· ca· dꝛ· Tabita cumi qꝺ̓ interꝑtatᷣ
puella ſurge· ſm hiero· In marco tñ dicitur tabita
cumi· qꝺ̓ interꝑtatᷣ puella dico tibi ſurge· ſed dico
tibi· nō eſt de interꝑtatōe. imo eſt additū ab euan
geliſta ad diſcretōeꝫ faciendā· vt oſtendatᷣ ꝙ vocē
edidit & virtutē voci ſue dedit xp̄s· & ꝓdꝰ. penl'·
tabita· Vñ in auroꝛa. Extitit in ioꝑpe deuota puel
la tabita· De cumi vide ſupꝛa

Tabitudo tudinis· in tabes eſt·

Tabula· a teneo dicitᷣ hec tabula le· ꝓ menſa· ſed
menſa pauꝑum eſt· tabula diuitū· q̄ſi tenabula· qꝛ
teneat bolos carniū & varia fercula & vaſa· Item
tabula· i· alea in q̄ luditᷣ pirgis calculis & teſſeris·
Itē tabula latū lignuꝫ· ſiue latꝰ aſſer· Itē tabula te
gula· Et tabule in quibꝰ ſcribimꝰ· Et ī hijs ſignifi=
catōnibꝰ· dicitᷣ a teneo tenes. vel a tego q̄ſi tegula
Et a tabula· tabulatꝰ ta tū· tabulis oꝛnatꝰ· Et hic
tabulatꝰ lati· Et hoc tabulatū ti· in eadē ſignificati
one· ſ· qꝺ̓ ex tabulis ꝯſtratū eſt· vel paries ex tabu
lis· vl' edificiū ex coaptatis tabul' factū· Itē a tabu
la· tabulo las· i· tabulas parare· ꝯſternere· Et ɔpo=
nitᷣ· Cōtabulo las· Diſtabulo las· tabulas remouē·
& eſt actīm· tabulo cū oībus ſuis ɔpoſitis & coꝛꝛ̓

Tabulariū bularij· in tabellio eſt· bu·

Tabulo las· in tabula eſt·

Taceo ces· cui· tacere· tacitū· i· ſilere· Vñ tacitus
ta tū· Et taciturnꝰ na nū· q̄ facile tacet· Et ɔpatur
Vñ hec taciturnitas tatis· Taceo ɔponitᷣ cū cō· &
dicitᷣ ɔticeo ces· ɔticui ɔticitū· Itē cū ob & dicitᷣ ob
ticeo ces· obticui obticitū· Itē cū re & dicitᷣ Reticeo
ces· reticui· tū· Itē cū ſb̄ & dicitᷣ ſubticeo ces· cui·
citū· i· ſb̄tus vel paꝝ vel poſt tacere· Et ab iſtis in=
choatis· taceſco· ɔticeſco ꝛc̄· Taceo & eiꝰ cōpoſita
neutra ſūt· & faciūt ꝑteritū in cui· & ſuꝑ· in citū·
Itē taceo coꝛꝛ̓· ta· vbiqꝫ· & ɔpoſita mutāt ta in ti·
etiā coꝛꝛ̓· Ouidiꝰ ꝺ̓ arte· Vere priꝰ taceāt volucres
eſtate cicade· Inᷓ aūt tacere & ſilere hoc intēeſt ſe
cundū quoſdā· qꝛ q̄ tacet loq̄ nondū incepit· q̄ vō
ſilet loqui deſinit· Iuxta quod eſayas ꝓpheta dicit·
Tacui ſilui ſemꝑ patiēs fui·

Taciturnus na nū· in taceo ces· eſt·

Tadeus dei· dictꝰ eſt iudas frater iacobi mīoꝛis
& acuit penultimā· vide in iudas·

Talaris· a talꝰ dicitᷣ h̄ & hec talaris & hoc re· vñ
talaris tunica· qꝛ vſqꝫ ad talos deſcēdat· Et hᵒ ta
lare ris· inſtrumentū volādi talo alligatū· quo mer
curiꝰ vtebatᷣ· vide in linea· & ꝓdu· la·

Talaſſū laſſi· i· mare· qꝺ̓ & talatꝝ dicitᷣ· Vñ talaſ
ſus ſa· ſū· i· marinꝰ· Et ꝑ cōpoſitōeꝫ hoc bitalaſſuꝫ
Itē inuenitᷣ hic bitalaſſꝰ laſſi· i. veſtigiū in luto· &
tūc deriuatᷣ a talꝰ li·

Talentū· a talis tale dicitᷣ hoc talentū ti· qꝺ̓dam
pondꝰ qꝺ̓ ſūmum eſſe ꝓhibetᷣ in grecis· Nā nichil ē
calco minꝰ. nichil eſt talēto maiꝰ· Cuiꝰ pondꝰ va
riū apud diūſas gētes habetᷣ· Apud romanos eñ
talentū eſt. lxxij· librꝝ. & eſt talentū triplex· ſcꝫ
minꝰ· mediū· & ſūmū· Minꝰ· l· Mediū· lxxduaꝝ li
braꝝ· Summū· clxx· eſt· & ſcias ꝙ legūtᷣ q̄nqꝫ gn̄a
talentoꝝ· ſ· auri· argēti· eris· ferri· & plumbi· Para
lipō· vltimo· Et zach̄· quīto ca· Item mathei· xxv·
Dñe quinqꝫ talēta tradidiſti michi· Et etiā ibidem
dicitᷣ· Alij tradidit duo talēta· Alij vō vnū· ꝑ ꝑdi
cta quīqꝫ talēta intelliguntᷣ quinqꝫ gn̄a bonoꝝ q̄
dñs tradidit homini· ſ· bonū nature ad oꝑandū· qꝺ̓
ſignatᷣ ꝑ talentū eris qꝺ̓ nō putreſcit· ſꝫ manet in
putreſcibile· Gen̄· v· Poſuit deꝰ hoīeꝫ in ꝑadiſo vt
oꝑaretᷣ· & cuſtodiret illud· Bonū gratie· ad coope
randū qꝺ̓ ſignificatᷣ ꝑ talentū auri quod eſt precio
ſiſſimū inᷓ metalla coꝛinth̄· xj· Pl'ꝰ oībus laboꝛaui
nō aūt ego· ſꝫ gratia dei mecū· Bonū ſcientie ad do
cendū· qꝺ̓ ſignificatᷣ ꝑ talentū argēti· Pſalmi· Elo
quia dñi eloq̄a caſta argentū igne examinatū· Bo
nū potētie ad defendendū· qꝺ̓ ſignatᷣ ꝑ talentū fer
ri qꝺ̓ domat oīa metalla· Pſal· Reges eos in virga
ferrea· Bonū opulētie ad ſuſtentandū· quod ſigna
tur ꝑ talentū plūbi. quod ē viliſſimū inᷓ oīa metal
la· & infectiuū. & tꝑalia ſūt vilia reſpectu ſpūali
um· Duo talēta alij tradita ſūt bonū natᷣe· et aliud
quodcūqꝫ· Sꝫ alij tradidit deꝰ vnū· ſcꝫ bonū natᷣe
oībus eñ deꝰ dedit illud bonū· qꝛ vidit deus cun
cta que fecerat· & erāt valde bona· bona in ſe· val
de bona in oꝛdine ad vniuerſū·

Talia· eſt vna muſaꝝ et eſt etiā pl'ale de tali ī neu
tro·

Talio· hic & hec talis & hoc tale· i· ſil'e
Vñ hic talio talionis· maſ· ge· eiuſdē rei recōpenſa
tio vindicta ſimilis delicto· vt dens ꝓ dente· ocu
lus ꝓ oculo eruatᷣ· & ita ꝓꝑꝛie eſt iniurie recōpenſa
tio lex talionis· licet q̄nqꝫ dicatᷣ beneficij· Vnde in
pap̄· dicitᷣ· Talio eſt cū id patitᷣ quiſqꝫ quod fecit
iniurie vl' bn̄ficij· Et ſm hoc diſtinguitᷣ duplex lex
talionis ſcꝫ vna in bono· quā dictat lex naturalis
De q̄ dicitᷣ Mathei ſeptimo· Oīa quecūqꝫ vultis
vt faciāt vobis hoīes· & vos facite illis· & hic ta
lio bonꝰ eſt· Altera lex talionis eſt in malo quā di
ctat lex moyſi exod· xxi· & deutᷣ· xix· Oculū ꝓ oc'o
dentē ꝓ dēte· ſuple· reddet· Et hic dicebatᷣ lex ta
lionis ſcꝫ qꝛ talitᷣ recipiebat q̄liter faciebat· Et hec
lex in ꝑcepto erat iudici maxime ſi exigebatᷣ· ſꝫ iniu
riā patienti eſt ꝑmiſſa· qꝛ videlicet ꝑmittebatᷣ ei ꝙ
hāc vindictā peteret· Si tñ ex libidine vindicte hᵒ
faciebat moꝛtaliter peccabat· Quia leuitici· xix· di
citur· Nō queras vltionē nec memoꝛ eris iniurie ci
uium tuoꝛum·

Talpa talpe· incerti gn̄is quoddā aīal ad ſimilitu
dinē muris· qꝛ ſit dānata ꝑꝑetua cecitate et tenebꝛis
Eſt eñ abſqꝫ oculis· ſemꝑ terram fodit· et humum

egerit. et radices sbter frugib? comedit hāc greci balsalacā vocāt. Vide i salamādra. Et in vtroqꝫ genere accipit talpa p aiali vtriusqꝫ sex?.

Talus. a tollo lis. dr hic tal? li. pter rotūditatē & est talus sb crurib?. & sb talo calcane?. Talus etiā dr deci?. Vn̄ hic taxill? li. dimi. Vn̄ vers?. Est tal? deci? tal? postrema pedis ps.

Tam adūbiū qtitatis. vel cōparādi. vl' silitudinis

Tamē. est diūctio adūsatia. De cōpositis a tamē vt verūtamē. attamē. & ceteris. vide in scda parte vbi agit d accētu adūbiorꝫ. i caplo d ppositis a tn̄

Tametsi. ponit p qūis. & est diūctio adūsatiua. Et cōponit a tā & etsi. Vel est quedā irregularis ogeries vocū q ponit p vna pte. Vn̄ ad hebreos sexto caplo dr. Tametsi illa loqmur. Vel b̄m aliam literā. Tamē etsi ita loquimur.

Tamino nas. naui. a tamē deriuat. & est tamiare adūsari. Et cōponit cū ad & dicit attamino nas. i. adūsari. Itē cū cō. & dr ptamino nas. i. polluere de turpare. & est actim. alia pdicta sūt neutra. Et nota q attaminō nas. est purgare. vt farinā cū setario b̄m quosdā. Vn̄ hoc attamē minis. ipsū setarium. & mutat d in t. b̄m ps. in attamio. & attamen minis. & corr. mi.

Tango gis. tetigi tactū. Vn̄ hic tact? ctus. & h & hec tangibilis & hoc le. Tango ponit. Attingo gis. attigi attactū. valde vel iuxta tangere. vel accidere. Cōtingo gis. ptigi ptactū. Vn̄ hic cōtactus ct?. tui. Obtingo gis. obtigi obtactū. Tāgo & ei? cōposita p tāgere sūt actia. sꝫ p accidē neut sūt. Itē pposita a tāgo in psenti mutāt a in i. & faciūt pteritū in tigi. penl'. corr. & sup. in tactū.

Tantalides. in tantul? vide.

Tantul?. pater fuit pelopis & tantul? auis quā ardeā dicūt. Vn̄ hic tātalides de. pnl'. cor. fili? vel nepos tantali. Vnde hec tantalis tantalidis. filia vel neptis tantali.

Tantill? A tā dr tant? ta tū. a quo tantul? la lū. & a quo tantillul? lula. lulū. ambo dimi. i. modic?

Tantisper. i. tm̄ vl' intea. & videt ppositū a tātis

Tantalogia. vide i qrta pte in ca. de vi & p cijs annexis barbarismo & soloecismo

Tant? ta tū. A tā dr. Vnde tantulus la lū. dimi. vide in tantillus.

Tantundē. tant? pponit cū demū. & dr hoc tantundē. gto tantundē. actō tantūdē. & nō amplius vt tantundē valet hoc qntū illud

Tapetū. a sterno & pes dr hoc tapetum ti. Et hic tapes pis. Et hoc tapete tis. in eodē sensu et dicta sūt tapeta. qsi stapedia. qꝫ primū pedib? sternunt qd adhuc fit. & pdu. penl'. Ouidius. Regia tecta petūt positisqꝫ tapetib? altis. Inuenit etiā hec tapeta te. Vn̄ virgili? octauo eneidi. Armaqꝫ crateraisqꝫ siml' pulcrasqꝫ tapetas.

Tapinosis. exponit in. mj. pte i tractatu de vitijs

Taratantara. gn̄is neutri indeclinabile annexis nomē ficticiū est. i. ex sono quē facit dictū. est eīn taratantara. instrumentū quo farina colat. Et est instrumentū cui? pcussione granū defluit int mo las molēdini. & est clangor tubarꝫ Enni?. Ac tuba terribili sonitu taratantara dicit. Vn̄ taratantarizo rizas. tuba clangere. vel farinā colare. & ē setaciae

Taratantarizo. in taratantara est.

Tardiuscul? la lū. i. aliqntulū tard? & sepe recet

Tardo das. daui. datū. tardare. i. morari vel impedire. retinere. differre. tardū facere. Vnde tard? da dū. Et compat. Vn̄ hec tarditas tatis. Itē a tardo das. tardito tas. frequen. Et pponit. Retardo das. Tardo das. & ei? pposita sūt actia.

Tarentū? tarentū. quedā ciuitas est. Vn̄ tarētinus na. nū. Vnde hiero. in epl'a ad paulinū ca. pmo Sicut pictagoras. menphiticos vates. sic plato egiptū & architā tarentinū. i. sicut pictagoras adijt phos egipti. sic plato adijt egiptū & architā tarētinū. i. quendā phm q dicebat archita. & tarētin? a loco. qꝫ erat de ciuitate tarēto. quā taras neptuni fili? ddidit & noīauit. & pen'. pdu. archita. & etiā tarentin?.

Tarm? mi. mas. ge. vermis lardi. Vn̄ tarmos? sa sū. i. tarmis plen?. & pōt dici tarm? a tero vel teneo. qꝫ terat vel teneat.

Tartar?. tartarizin grece. latine dr horrere. vl' tremere. Vn̄ hic tartar? ri. sed in plurali hec tartara tartarorꝫ. scꝫ pfundissim? loc? infernorꝫ. de quo neminē extraxit de?. Illic est flet? & stridor dentium. horror tenebrarꝫ. tremor frigoris. Vnde tartareus rea. reū. & tartarin? na nū. & corr. ta.

Tau. in tauma est.

Tauma. Tau est quedaꝫ litera hebrea quā nos t. dicim?. Nā tau dicūt greci tetā. & a teta nos dicimus t. Tau dr esse adūbi. admirātis. Ezech. ix. Sig tau sup frontes virorꝫ gementiū. In interptatōib? aūt dr tau signū. vel sbter. vel signat?. vel superior Et a tau dr hoc tauma matis. i. admiratio. vel miraculū. Et hec taumācias cie. dr arc? celestis. ab amiratōe et stupore admirantiū dict?. vel taumancias qꝫ fuit filia taumātis.

Taumancias. in tauma est.

Taurea. a taurus dr hec taurea ree. i. plaga vel flagellū ex corio tauri.

Taurensis. in taurinū vide.

Taurinensis. in taurinū est.

Taurinū. a taur? dr taurin? na. nū. et hoc taurinū ni. quedā ciuitas ab abūdantia taurorꝫ dicta. Vnde h et hec taurēsis. et hoc rēse. et taurin? na. nū. Et h et hec taurinensis. et hoc se.

Taur? ri. bos iuuenis. et pprie adhuc nō castrat? et tauri vocāt scarabei terrestres vel siluestres iri

Taxatio onis. in taxo as. est. cio similes

Taxeus xea. xeū. in taxus est.

Taxillus li. est dimi. de tal? b̄m vtraqꝫ significatione tali. Vnde taxill?. puus tal?. i. postrema ps pedis. et taxillus puus deci?.

Taxo taxas xaui. taxare. i. numerare. et taxare. i. dicere. et taxare. i. ofirmare. et taxare. i. licitū imponere. s. pciū rei que vendit. Vnde hec taxatio onis Hesdre. vij. Oīa sine taxatōe. i. sine quātitatis determinatōe. Taxo cōponit. Contaxo xas. Pretaxo xas. Retaxo xas. Et est actim taxo cū oibus suis cōpositis. et pdu. pmam positōe.

Tax? xi. mas. ge. qdam aīal est. Et hec tax? qdaꝫ arbor venenata. et amarissimi succi. vnd taxe? xea xeū. Et hoc toxicū ci. qddaꝫ gen? veneni. qd ex succo illi? arboris exprimit. vnde toxic? ca cū. et toxicat? ta tū. et toxico cas. i. venēare. veneno īficere. Et est actim cū suis cōpositis siqua habet

Tectū a tego gis. texi tectū dr hoc tectū cti. ps dom?. et sepe ponit p ipa domo vnde tectorius ria riū. Itē a tego gis. dr tect? cta ctū. i. cooptus.

Teda. a tedet. dicit hec teda de. lignū lūminaribus vel luminib? aptū. et dicit sic p ptrariū. qꝫ tedium nō pferat. et qꝫ tede et faces solebāt ferri ardētes ante nubētes. ideo teda ponitur sepe pro nuptijs

vel coniugio·

Tedeo des. tedui dicebaẜ antiq̄tus· ʒ modo non est ĩ vsu· i· fastidiri· indignari · anxiari· habere tediũ Vñ tedet impſonale ⁊ ꝯstruiẜ cum actiō ⁊ gt̄io· vt Tedet aĩam meã vite mee. Vñ hoc tedium dij· Tedet cõponiẜ· Detedet· Distedet· i· valde tedet· Pertedet· i· valde tedet· Tedeo ⁊ tedet cũ suis cõpositis neutra sũt· ⁊ carẽt supinis· ⁊ ꝓducũt hãc sillabã te· Ouidius· Detedet ingenuos tedia ferre sui· Et vt dicũt scribi debet taedet· ꝑ ae dyptongũ Et scias ꝙ tedet accipit ꝓ p̄terito ꝑtesum est· ẜm prisc̄· Vñ põt queri de hoc ꝑticipio ꝑtesũ verbi impſonalis· Videẜ eñ ꝙ ꝯpositũ descẽdat a simplici qd̄ esse nõ põt· Ad hoc dico ꝙ sicut tollo accipit mutuo ꝑ suppletõeʒ a cõposito ꝑticipia· ita hoc simplex tedet accipit mutuo ꝑ suppletõneʒ a cõposito ꝑtesus· qd̄ ab hoc verbo ꝑtedet ꝓprie venire dẽt· Et certũ est ꝙ sepe simplicia ponunẜ ꝓ ꝯpositis· et ecõuerso· vide etiã in misereor·

Tedericꝰ ci· ꝓpriũ nomẽ viri· ⁊ ꝓd̄· penl̄·

Tediolũ li· dimi· ꝑuum tediũ·

Tedior aris· tediatꝰ sũ· verbum deponẽtale· i· tedio affici· ⁊ deriuaẜ a tediũ·

Tedula le· dimi· ꝑua teda·

Tediosus· a tediũ d̄r tediosus sa sũ· i· fastidiosus tedio plenꝰ· ⁊ compatur·

Tegella tegelle· dimi· ꝑua tegula

Tegellaria· a tegella d̄r hec tegellaria larie· q̄ ⁊ tegularia d̄r· s· venefica suꝑ tegulas sacrificãs·

Teges· a tego gis· d̄r hec teges getis· ꝑua domus q̄ ⁊ tuguriũ diciẜ· s· casula quã faciũt sibi custodes vineaꝝ vel pastores ad tegmẽ sui q̄si tegeriũ· vl' tuguriũ· Hãc rustici capanã vocãt· qꝛ vnũ tm̃ capiat

Tegimẽ A tego d̄r hᵒ tegimẽ minis· Et hec tectura re· Et hinc hoc tegimentũ vel tegumentũ· Item a tego põt dici hoc tegmẽ minis·

Tegmen tegminis· in tegimẽ vide

Tegna A tego gis· d̄r hec tegna gne· dolꝰ· fraus deceptio. Vñ tegnosꝰ sa sũ· i· fraudulentus deceptorius dolosus· Et ꝯpatur·

Tegnula le· dimi· ꝑua tegna

Tego gis· xi· tectũ· i· oꝑire defẽdere· Tego ꝯponitur· Attego gis· valde tegere· Cõtego gis· cõtexi· id est· simul tegere· Circũtego gis· circũtexi ctum· Detego gis· detexi ctũ· i· discooꝑire valde vel deorsũ tegere· Protego gis· i· defẽdere. Obtego gis· id ẽ· ꝯtra vel vndiqʒ tegere· Retego gis· iteꝝ tegere vel discooꝑire. Subtego gis· i· subtꝰ vel post tegẽ Tego ⁊ eiꝰ cõposita actĩa sũt· ⁊ faciũt p̄teritum in xi· ⁊ suꝑ· in ctũ· ⁊ corripiũt in p̄senti hãc sillate· Vnde horatiꝰ in epi· Cõmissũqʒ teges ⁊ vino tortus ⁊ ira·

Tegula A tego gis· texi d̄r hec tegula le· qꝛ tegat edes Eadẽ ⁊ imbrex cis· d̄r quia accipiat imbres· Vñ tegularꝰ ria riũ· Et hic tegularꝰ rij· qui tegulas facit· Et hoc tegulariũ rij· locꝰ vbi fiũt vel acerꝰ vel mł'titudo tegulaꝝ· Et tegulo las· i· tegulas facere vel tegulis oꝑire· ⁊ ꝓduc̄· te· licet deriueẜ a tego· qꝛ retinet naẜaʒ huiꝰ p̄teriti texi·

Tegumentũ· in tegimen est

Tela A telon d̄r hec tela le· a longitudĩe staminũ Vñ telarꝰ ria riũ· ⁊ hoc telariũ rij· instrumentum texẽdi· Itẽ tela teloꝝ· est pl'ale de telũ teli

Tellus A tollo lis· d̄r hec tellus telluris· terra frugifera· qꝛ eiꝰ fructꝰ tollimꝰ· vel qꝛ eiꝰ fructꝰ nos tollũt ⁊ nutriũt· vel qꝛ ip̄a nos tollit· i· portat ⁊ sustinet· Humꝰ inferior q̄ humida est· Sed terra a suꝑiori ꝑte q̄ teriẜ· vl' gn̄aliter terra videẜ dicta sic qꝛ naturaliter siccitate torreat· Nã vt hũida sit hᵒ affinitate aq̄ sortiẜ. ⁊ declinatur tellꝰ in singulari numero tm̃ ẜm vsũ. ⁊ ꝓduc̄· penl'· gt̄i· Nota hos versꝰ mg̃rales· Humor humũ reddit· terram terit vsus aratri· Estqʒ solũ solidũ· tellus se tollit ĩ altũ

Tellus ludis· quidã locꝰ rome sc̄dm papiã

Tellurꝰ A tellꝰ diciẜ hic tellurus ri· deꝰ telluris ⁊ ꝓducit penultimã.

Telo las· telaui· d̄r a telon· et est telare longaẽ differre· ʒ nõ est in vsu· Et inde cõponiẜ· Protelo las id est· distendere ꝓlongare differre ꝓrogare· Telo ⁊ eius cõposita sũt actĩa· ⁊ ꝓducũt te·

Telo lonis· masẜ· ge· d̄r a telon greco· Telonẽ ortulani vocãt lignũ quo hauriunt aquã a longitudine dictũ· hoc hyspani ciconiã dicũt· qꝛ imiteẜ auẽ illã rostꝝ leuantẽ ⁊ deponentẽ· Huiusmodi lignũ mõ sepe fit suꝑ puteos

Telon grece· latine d̄r longũ· vel tributũ

Telonarꝰ· in teloneũ est·

Teloneũ A telon greco qd̄ latine d̄r tributũ· d̄r hoc teloneũ nei· penulẜ· ꝓdu· i· tributũ· ⁊ ꝓprie teloneũ diciẜ tributũ de mercibꝰ marinis circa litus acceptũ· q̄si oĩm litoꝝ fiscalis conductio· Vñ teloneũ diciẜ locꝰ vbi recolligiẜ ⁊ exigiẜ· s· vbi de merce sua a nautis emolimẽta reddunẜ· Ibi eñ vectigalis exactor sedet p̄ciũ rebꝰ impositurus ⁊ voce a mercatoribꝰ flagitãs· ⁊ tale officiũ habuit beatus matheꝰ· Vñ mathei nono· Et cũ trãsiret inde ih̄s· vidit hoĩeʒ sedentẽ in teloneo noĩe matheũ A teloneũ diciẜ hic telonearꝰ rij· qui ibi exigit tributum Et telonarꝰ ria riũ· Vñ dicit beda· ꝙ matheus se noĩauit publicanũ· vt ostẽderet legẽtibꝰ nullũ debere ꝯuersũ d̄ salute diffidere· cũ ip̄e de publicano in apl'm· de telonario in euãgelistã sit repẽte mutatus· Et gregoriꝰ dicit· Nã piscatorẽ petꝝ. matheũ vero telonariũ scimus·

Telũ A telon qd̄ est longũ· diciẜ hoc telũ li· quid quid a longe iaci põt· vt lapis· martellꝰ· ⁊ hmõi· vñ tela ꝓprie dicunẜ quibꝰ hostẽ impugnamꝰ· ʒ arma quibꝰ nos defendimꝰ· ⁊ ideo recipiũt copulationẽ arma ⁊ tela· Telũ etiã abusiue diciẜ gladius Et telũ diciẜ dolor lateris· qꝛ corpꝰ dolore transũberet tanq̄ gladiꝰ· ⁊ ꝓdu· te· vñ ouidiꝰ epy· Heu patior telis vulnera facta meis

Temerarꝰ ria riũ· in temere est·

Temere· a temetũ diciẜ temẽ· i· p̄sũptuose· fatue stulte· sine causa· sine cõsilio· vñ hec temeritas tatis p̄sumptio· violẽtia· fatuitas· Et temerarꝰ ria· riũ· p̄sumptuosꝰ· audax· qui audet audẽda ⁊ nõ audenda· Et distat inter audacẽ ⁊ temerariũ· qꝛ temerarius est q̄ nõ extimat periculũ. Audax v̓o q̄ nõ timet Itẽ a temere diciẜ temero ras· raui· rare· i· corrũpe violare· ⁊ corripit me·

Temesis· exponiẜ in q̄rta ꝑte ĩ ca· de tropis·

Temetũ· a teneo nes· diciẜ hoc temetũ ti· i· vinũ et ꝓprie bonũ vinũ· qꝛ teneat mẽtes· vñ diciẜ temetũ· q̄si tenẽs mentẽ· ⁊ est ethĩa· ⁊ corꝛ̄· penl'· vnde quidã· vina falerna merũ temetũ bachusqʒ lieus·

Temno mnis· p̄si· ptũ· temnere· i· vilipendere· dãnare· Et cõponiẜ· Cõtemno mnis· p̄si· ptũ· Temno ⁊ eiꝰ cõposita sũt actĩa· et faciũt p̄teritũ in p̄si· et suꝑ· in ptũ· Et nota ꝙ temno nõ habet p· in p̄senti ʒ est ibi m· ante n· secundũ hug̊· Et papᷤ· etiã dicit ꝙ temno habet m· ante n· in eadẽ sillaba· sed in p̄terito habet p· ⁊ in his que formanẜ a p̄terito· qꝛ sic̄ dicit p̄sc̄· A· añcedẽte no· no· in p̄si· ꝯuersa faciunt

p̄teritū pfectū· vt temno tempsi· & psi· in ptū. cō=
uersa faciūt supmū· vt tēpa temptū· ꝯtemno ꝯtem
psi ꝯtemptū· nec in impatio est p· sȝ dr̄ temne·
Temo monis· mas· ge· lignū longū & extentum
in aratro vel in carro ad qd̄ iugum ligat̄. Et temo
dr̄ gubernaculū nauis. & dr̄ a telon qd̄ ē longum·
Tempe A tempo ras· pl'r hec tempe indeclina· &
neutri gn̄is. & tm̄ in nt̄o actio vt̄io & plurali nūo
scȝ loca tpata & delectabilia & intestalia· licet &
quelibet loca delectabilia dicant̄ tempe. sicut & te
sta dicunt̄ loca aspera & inculta s̄m huḡ· Pap̄· vo
dicit· Tempe loca delectabilia ꝓprie siue locꝰ ame=
nissimꝰ & nemorosus pl'is numeri
Temperamentū ti· in tempo ras· est·
Tempantia A temperans antis· anti· addita a· fit
hec tempantia tie· & est vna de cardinalibꝰ virtu=
tibꝰ. & est tempantia dominiū ratōis in libidinē &
in alios animi motꝰ· vel virtꝰ animi refrenādi mo
tus in nos impetū faciētes· vt sic nichil cupiamus
Et p cōpositōeȝ intempans· Vn̄ sil'r ꝯpat̄ tior· tissi
mus. & hec intempantia antie· vide in cardinalis·
Tempatio A tempo ras· dr̄ hec tempatio onis· &
est tempatio reꝝ· sȝ tempantia aīoꝝ·
Temperies A tempero ras· dr̄ hec temperies ei·
Tempero· a temporo mutato o· in e· fit tempero
ras· qȝ a tempore ꝓcedit temperies· Vn̄ tempatꝰ
ta tū· & ꝯpat̄· Et cōponit̄ intemperatꝰ ta tū. & si=
militer cōpatur. Tempero ꝯponit̄ attempo ras· i·
valde vel iuxta tempare vel obedire· Contempero
ras· Distempo ras· a temperie remouere· Obtpo
ras· i· obedire ꝯsentire· Tempero & eiꝰ ꝯposita sūt
actīa· p̄ter Obtempo & attempo ꝓ obedire· q̄ sūt
neutra· & corripiūt penl'·
Tempestas· a tempꝰ & pestis cōponit̄ hec tempe
stas statis· q̄si tempꝰ pestis· Qn̄qȝ etiā tempestas
dr̄ tempꝰ· & tūc deriuat̄ tm̄ a tempe Et inde tem
pesto stas· i· molestare· & tēpestare· destruere· dis
sipare· vel tēpestatē facere· Et inde tempestuosus
sa sū· tēpestate plenꝰ & cōpatur· Vn̄ tempestuose
sius· sissime· adūbiū· Et hec tēpestuositas· Et nota
ꝙ tēpestas ꝓ tēpore habȝ oīes casꝰ singulares &
pl'ales sicut & in alia significatōe· & dr̄ tempestas
q̄si tpis status. & est ethia.
Tempestiuꝰ· a tēpestus deriuat̄ tēpestiuꝰ ua· uū·
id est· ꝯgruꝰ vtilis· ꝯueniēs· in tēpore suo veniēs·
Et ꝯpat̄ tēpestiuior simꝰ· Et p cōpositōeȝ intēpe=
stiuꝰ ua· uū· i· incōgruꝰ· & incōueniēs· nō ī suo tē
pore veniēs· vt ante vel post. Vn̄ boetiꝰ in primo
de ꝯsolatōe· Intēpestiui fundūt̄ vertice cani·
Tempestꝰ. a tēpus dr̄ tēpestus sta· stū· i· ꝯgruus
vtilis· ꝯueniēs in tpe suo. Et cōponit̄ intēpestꝰ ta
tū· i· incōgruꝰ· inutilis q̄si sine tpe· i· actu· Vn̄ nox
dr̄ intēpesta q̄si incōgrua· qȝ nō haber ydoneū tem
pus gerēdis rebꝰ· Dicit̄ ergo nox intēpesta· quasi
sine tpe. i· sine actu· p quē tempꝰ discernit̄· qȝ non
habet tēpus aptū vt actꝰ fiat in eo· Vel ideo sine
tpe dicit̄· nō qȝ non habeat tēpus· sed qȝ tempa no
ctis nō ita diuidunt̄ p actꝰ nostros sicut tpa diei·
Vn̄ & quedā ps noctis dr̄ intēpestū· i· inoportunū
& nō aptū alicui rei faciēde· qn̄ nil agi pōt· q̄si sine
tempe· i· actu p quē dinoscit̄ tempꝰ· vide in crepu
Templariꝰ· a tēplū deriuat̄ tēplariꝰ ria· sculū·
riū· i· ad templū ptinēs vel tēpli custos·
Templū· a tectū & amplū cōponit̄ hoc templuȝ
pli· q̄si amplū tectū de quo dicit ysid̄· xv· ethi· Tē
plū nomē est gn̄ale· p locis em̄ quibuscūqȝ magnis
antiq tēpla dicebant· & tēpla dicta q̄si tecta āpla
sȝ & locꝰ designatꝰ ad orientē ad ꝯtemplationem
templū dicebat̄· cuiꝰ ptes qttuor erāt· antica ad or
tū solis· postica ad occasū· sinistra ad septētrioneȝ
dextra ad meridiē spectās· Qȝ aūt dr̄ tēplum a the
os qd̄ est deꝰ· & platea quasi dei platea ethia est·
De templi dedicatōe habes in encenia· Itē vide in
tabernaculū· Quādo em̄ aīa infūdat̄ in tēplo suo·
id est· in corpe· dixi in extraduce·
Temporaneꝰ nea neū· in tēporeꝰ est·
Temporeꝰ· a tempꝰ dr̄ tēporeꝰ rea· reū· Et tem=
poraneꝰ nea neū· ad tēpus ptinēs· vel in tēpore ve
niens· Et p cōpositōeȝ intēporeꝰ rea reū· & intem
poraneꝰ nea neū· nō in tēpore veniēs· Inuenit̄ etiaȝ
tēporaneū ꝓ p̄maturꝝ· Vn̄ d esaye· xxvij· Quasi tē
poraneū ante maturitatē autumni· i· s̄m melinarē
malū p̄maturū· vel aliqd huiusmodi·
Temporo· a tempꝰ dr̄ tēporo ras· i· tēpus ducere·
vl' in tpe viuere· Et ꝯponit̄ cū ad & dr̄ attemporo
ras· Et cū cō & dr̄ ꝯtēporo ras· i· simul tēporare·
Tempꝰ· a tepeo pes· dr̄ hoc tēpus tēporis· qȝ te=
peat & tempet̄ vicissim hūore· siccitate· calore fri
gore· & dr̄ tempꝰ multipliciter· Dicit̄ em̄ spaciū si
ue mora in q̄ viuimꝰ· vt annꝰ· mensis· Dicit̄ etiam
tempꝰ aer· vel qualitas aeris· s̄m qd̄ dr̄· Pulcrum
tempꝰ est· vl' nubilosū tēpus est· Dicit̄ etiā tēpus
coemptio reꝝ· secundū qd̄ dici solet· caꝝ tempus
est· i· cara et difficilis est reꝝ coemptio· et bonū tē
pus est· i· facilis ē reꝝ coemptio· Dicit̄ etiā tempꝰ
oportunitas faciendi aliqd secundū quod dicitur
Tempus est vt legā· i· oportunū est vt legā· Dicit̄
etiā tempꝰ accidēs verbi· s· modꝰ significādi· Et sē
quīqȝ tpa verboꝝ· s· p̄sens· p̄teritū imperfectū· p̄
teritum perfectum· preteritum plusꝙpfectum· et
futuꝝ· vt dixi in tercia parte in tractatu de verbo
vbi egi de tēpore verboꝝ· A tempus deriuat̄ tēpo
reus rea reū· Et temporaneꝰ nea neū· ad tēpus pti
nens vel in tempore veniēs· Itē a tempus h̄ et hec
temporalis et hoc le, quod in tpe incipit et desinit
esse· Vn̄ tempalit̄ adū· Et hec temporalitas tatis·
Itē a tēpus dicit̄ hoc tēpus poris· ps capitis. quia
mouet̄ et ipa mobilitate· q̄si tēpus quibusdā inter
uallis mutat̄· Vn̄ ꝓpheta. Et requiē tēporibꝰ meis
Vn̄ tēporeꝰ rea reū· ad tēpus ptinens· Quidam tn̄
ꝯsueuerūt dicere ꝓ illa pte capitis hoc timpꝰ oris·
p i· quod sine dubio nichil ē· vt dicit huḡ· Dicit̄ er
go tempꝰ p e· siue ꝓ spacio quo viuimꝰ· siue ꝓ pte
capitis ut in voce nulla sit differētia· De quattuor
tēpoꝝ ieiunijs habes in ieiuniū·
Tempusculū· li· dimi· puum tēpus·
Temulētus· a temetū quod ē vinū et lētos plenū
dicit̄ temulētus ta· tū· i· ebrius· temeto plenus· Et
cōpatur· Vn̄ hec temulētia lentie· i· ebrietas· ebrio
Tena· a teneo nes· dicit̄ hec tena ne· sitas·
et tenia tenie· i· vittaꝝ extremitas depēdens diūso
rū coloꝝ· Vitte sūt q̄ crinibꝰ innectunt̄· quibꝰ flu
entes religant̄ capilli sic dicte· qȝ vinciant· Itē vit
ta est qua corona vincit̄. tena vel tenia extrema ps
vitte qua depēdent corone·
Tenabulū· a teneo dicit̄ h° tenabulū li· i· venabu
lū· qȝ retineat apꝝ venientē·
Tenax· a teneo nes· dicit̄ tenax nacis· gn̄is oīs· Et
cōparat̄. Vn̄ hec tenacitas tatis. Et tenaculꝰ la· lū
aliquantulum tenax·
Tendicula· a tēdo tendis· dicit̄ hec tēdicula cule·
Vel tenticula le· Tenticule aūt· vel tendicule· sunt
insidie que tendunt̄ auibꝰ· vel leporibꝰ· vel etiam
alijs animalibus·

Tendo dis·tetēdi·tensū. vl' tentū·i·ire·Et tēdere
dicūt arcū·vineā·& brachia·Tēdo cōponiť·Attē
do dis·attēdi·i·ꝯsiderare·inspicere·vl' latēter face
re·Vñ attentꝰ ta tū·et cōparať·Cōtendo dis·ꝯtē
di ꝯtēdere·i·litigare. vl' simľ ire·vel simul tendere
extēdere· Vñ hec ꝯtentio onis·et hinc ꝯtentiosus
sa sū·Et ꝯtento tas·frequē·Distendo dis·i. valde
tendere. vl' a tēsura remouere·Extēdo dis·i·extra
tendere explicare·Intēdo dis·i·augere·intentum
facē. Protēdo dis·i·ꝓcul vel ante tendē·extēdere
Pretēdo dis·i. ante tendere·anteriꝰ extēdere·Iteꝫ
cōponiť cū porro qđ ē longe·& diciť portēdo dis
Obtendo dis·i·ꝯtra tendere·Ostēdo dis·i·demō-
strare·apire. Retendo dis·i·iteꝝ tendere·vel a ten
sura remouere·Tendo dis·ꝓ ire·& eius cōposita
ſm illā significatōeꝫ neutra sūt·In alia vͦo signifi-
catōe actīa sūt·Itē faciūt p̄teritū in tendi·& sup·
in tensū·vel in tentū·Itē simplex geminat p̄maꝫ sil
labā in p̄terito·sꝫ nullū ab eo ꝯpositū eā geminat·

Tenebre·a teneo nes·hee tenebre braꝝ·q̄si tenen
tes vmbras·& est ethꝭia· Vñ tenebrosus sa sū· Et
ꝯpať·Vñ hec tenebrositas tatis·Et tenebro bras·
id est·obscurare·tenebrosū facere·Et ꝯponiť·Con
tenebro bras·Obtenebro bras·Et hinc inchoatīa·
Tenebrasco scis·Cōtenebrasco scis Obtenebrasco
scis·Tenebro & eiꝰ cōposita sūt actīa·& corripi·
hāc sillabā ne·In versu pōt esse cōmunis· Et scias
ꝙ augꝰ dicit·Seq̄mur xp̄m lumē mūdi ne ambule-
mus in tenebris·Tenebre metuēde sūt morum non
oculoꝝ·& si oculoꝝ·nō exterioꝝ·sꝫ interioꝝ· Vñ
discerniť nō albū & nigꝝ·sꝫ iustū & iniustū·

Tenebro bras·in tenebre est·

Tenellus A tener dicitur tenellꝰ nella nellū·dimi
nutiuum aliquātulū tener·

Teneo nes·tenui·tentū·tenere·a quo cōponitur
Attineo nes·attinui attentū· Abstineo stines·ab-
stinui abstētū·Cōtineo nes·nui·cōtentū·Detineo
nes·nui·detētuꝫ·Itē cōponiť cū de·& inťposita s·
& dr destino nas·a quo cōponiť Predestino nas·
Itē teneo ꝯponiť cū dis·& dr distineo nes·nui·di
stentū·Itē ꝑtineo nes·nui·tentū·Obtineo nes·nui
tum·Itē cōponiť cū ob & inťposita s· dr obstineo
nes·Itē retineo nes·nui·tentū·Itē cōponiť cum su
sū vel sursū·& dr sustineo nes·nui·sustētū·Teneo
& eiꝰ cōposita sūt actīa·p̄ter attineo·& ꝑtineo·
q̄ sūt neutra ꝓ ꝑtinere·& oīa faciūt sup̄·in tentū·
& p̄teritū in nui·si sint scđe ꝯiugatōis·& oīa corr·
hāc sillabā ti·Vñ horaciꝰ in epi·Tā teneor dono ꝙ
si dimittar onustus·

Tener tenera·teneꝝ. dr a teneo nes·q̄si ꝓ ꝯtrariū
qr vix se tenet· Et ꝯpatur tener·tenerior rimꝰ. Vñ
hec teneritudo dinis·

Tenia tenie·in tena est·

Tenor·a teneo dr hic tenor noris·statꝰ·pactum
ꝯditio·Tenor etiā diciť accentꝰ·qr in ꝓlatōne vna
sillaba magis teneť ꝙ alia·

Tensilis·a tendo dis·dr hͦ & hec tensilis & hoc
tensile·Vel hͦ & hec tēsibilis & hoc tēsibile·& cor
ripit si·tensile·

Tenso A tendo dis·tensū su·v·in o·fit tenso sas·
fre·& est tensare·defendere·securꝝ facere·& ducē·
a quo tēsito tas·aliud fre·& ꝑ ꝯpositōeꝫ ꝓtēso sas
& ꝓtensito tas·i·defēdere ꝓtegē·Itē a tendo ten
sū dr tensus sa sū·i·porrectꝰ·leuatꝰ·

Tensoriū A tendo dis. tensū vel tentū·dr hoc tē
soriū rij·qđ & tētoriū rij·diciť. qr tendať funibus
& palis·Vñ tensim adūbi·Et diciť tentoriū taber
naculū·vel papilio·

Tenticl'a le·exponiť i tēdicula·

Tentigo A tendo dis·diciť tentigo gīnis·fe·ge·
id est·extētio vel erectio virilis mēbri·Iuuenal'·Ri
gide tētigine vulue· Vñ tentiginosus sa sū·i·luxu
riosus·sepe tentiginē patiēs·Et ꝯpať·& ꝓdu·ti.

Tento A teneo nes·nui·tentū tu·v·in o·formať
tento tas·taui·tare·fre·q̄si frequēter tenere & ex
plorare· Et debet hoc verbū scribi ꝑ n·& sine p·&
nūꝙ ꝑ m·vel p·Et cōponiť·Pertēto tas Retento
tas·i. iteꝝ tentare·vel frequēter retinere·Et tunc
est frequētatīm huiꝰ verbi retineo·Teneo actiuuꝫ
est cū suis cōpositis·ita dicit hug· Multi tñ dicūt
ꝙ tempto tas·debꝫ scribi ꝑ mp·vt Temptauit de
us abraā·& descēdit vt dicūt a temno nis·psi·ptū
temptu·v·in o·fit tempto tas·sꝫ tūc videť ꝙ mutꝫ
significatōeꝫ·vt temptare·i·frequēter temnere·i·
ꝯtemnere & despicere· Sꝫ tētare·a teneo·i·frequē
ter tenere vel explorare· Vñ priꝰ dictū magis mi
chi placet·¶ Hic nota ꝙ q̄n ꝓpter aliquā necessita
tē vel vtilitatē cōmittit se aliq̄s diuino auxilio in
suis petitōibꝰ vel factis·hoc em̄ nō est deū tētare
Diciť em̄ paralipō·ij·ca·xx·Cū ignoremꝰ q̄d agē
debeamꝰ·hoc solū habemꝰ residui vt oculos nr̄os
dirigamꝰ ad te· Quādo vͦo hoc agiť absq̄ꝫ necessi
tate & vtilitate·hoc est interp̄tatie tentare deum
Vñ sup illud deuť·vj· Nō tentabis dn̄m deū tuuꝫ
dicit glosa·Deū tentat qui habet q̄d faciat·& tñ si
ne ratōe se cōmittit ꝑiculo expectās vtrū possit li
berari a deo· Ex hoc aīaduerte qđ p̄dicatores re
gni dei·q̄ ex magna necessitate et vtilitate sꝫsidia
temporalia p̄termittūt·vt verbo dei expeditiꝰ va
cent·si soli deo innitanť nō ex hoc tentāt deū·sꝫ si
absq̄ꝫ vtilitate vel necessitate hūana sꝫsidia desere
rent tentarēt deū· Vñ augustinꝰ dicit·xxij·contra
faustū·Qꝫ paulꝰ nō fugit quasi nō credēdo i deū·
sꝫ ne deū tentaret si fugē noluisset cū sic fugere po
tuisset·

Tentoriū torij·in tensoriū est

Tentū·est supinū duoꝝ verboꝝ scꝫ de teneo nes
nui·tentū·et de tendo dis· tetendi tensū vel tentū
Inde tentꝰ ta tū·ab vtroq̄ꝫ pōt venire

Tenuis A teneo nes·dr hic et hec tenuis et hoc
tenue gracilis sꝫtilis nō spissꝰ· Et cōparať tenuis
magis tenuis·tenuissimꝰ·et a dt̄o tenui addita tas
fit hec tenuitas tatis·Itē a tenuis dr tenuo as·aui·
tenuare·i·subtiliare tenue facere·Et ꝯponiť· Atte
nuo as·Cōtenuo as·Extenuo as·i·extēdere dilatať
valde subtiliare·et est actīm cū oībꝰ suis ꝯpositis

Tenuo nuas·in tenuis est

Tenus·est p̄positio ablatīo casui deseruiēs· Pōt
etiā esse adūbi·et est tenꝰ ideꝫ qđ ꝓpe vel iuxta·Itē
tenus est nomē et tūc tenꝰ est ꝑs sūma sagitte· Vñ
versus· Vult seruire tenꝰ·tenꝰ est ꝑs sūma sagit
te·Qualiť aūt debeāt accētuari quatenꝰ oretenus
ꝓtenus cordetenꝰ verbotenꝰ eatenꝰ hactenus et
ꝯsimilia· dixi in scđa ꝑte vbi egi de accētu adūbio
rum in capl'o de ꝯpositis a tenus

Tepefacio A tepē infinitīo et facio cis·cōponiť
tepefacio cis·feci· facere·i·facio tepē·et acuit fa·li
cet sit breuis in tepefacit et tepefacio sicut dixi in
facio cis· Et nota ꝙ verbū nō pōt cū verbo cōpo
ni nisi cum infinitiuo·

Tepeo pes·pui·pē·eē vel fieri tepidū scꝫ calere
vl' frigē·Cū em̄ res a nimio calore cessat dr tepere
simiľ cū a frigore trāsit in calorē dr tepere· vnde
sepe dr tepē·calē·sepe frigere·Est ergo tepe ꝓprie
esse inter calorē et frigiditateꝫ temporatū· Vnde

hic tepor teporis. Et tepesco scis. inchoa. Et tepi-
dus da dũ. & compaꝛ̃. Vñ hec tepiditas tatis. &
tepidulꝰ la lũ. aliquãtulũ tepidꝰ. Et tepido das. i.
tepidũ facere. & est actiũ. Tepere infinitiuꝰ cõpo
niꝛ̃. Tepefacio cis. Tepefio fis. Tepeo cõponiꝛ̃ Cõ
tepeo pes. Distepeo pes. Intepeo tepes. Tepeo &
eiꝰ ꝯposita sũt neutra. & carẽt sup. & corꝛ̃. hãc sil-
labam te.

Tepor poris. in tepeo pes. est.

Teraphim. exponiꝛ̃ ĩ textu iudicũ. xvii. ca. vbi dꝛ
Fecit ephot atqꝫ teraphim. i. vestẽ sacerdotalẽ &
ydola. Sꝫ sup osee. iij. ca. dicit hiero. Teraphim di
cunꝛ̃ figure vel simulacra. q̃ hic intelligimꝰ cheru-
bin & seraphin. vel q̃libet alia tẽpli ornamenta. &
acuitur in fine.

Terciꝰ cia ciũ. a tres dꝛ & est nomen ordinale. &
diciꝛ̃ ſm p̃sc. nomẽ ordinale. qꝛ ordinem signat. vt
primꝰ secũdus terciꝰ quartꝰ

Terebintꝰ ti. nomẽ grecũ. arbor est g̃nans resinã
resinaꝝ. oĩm p̃stantiorẽ ſm ysid.

Terebro A tero ris. dꝛ hoc terebꝝ bri instrumen
tũ ꝑforãdi. qꝺ aliter dꝛ taratꝝ q̃si teretꝝ qꝛ lignũ
foret teredo. Vñ & dꝛ terebꝝ q̃si terefoꝝ. vel q̃si
trãsfoꝝ. Vñ hoc terebellũ li. dimi. Et terebro bras
id est. terebro ꝑforare. Et cõponiꝛ̃ Cõterebro bras
& est actiũ cũ suis ꝯpositis. & corꝛ̃. nã aliter re.

Teredo A tero ris. dꝛ hec teredo redinis. vermis
lignũ terẽs & comedẽs. Vñ hic termꝰ mi. Et hec
termes etis. dꝛ. & ꝓdu. penl. te redo

Teres A teror teroris dꝛ teres retis. longꝰ & ro
tundus. vt hasta. & sepe poniꝛ̃ simplꝛ ꝓ rotundo.
& est g̃nis oĩs. Neutꝝ tñ in a. plali nũo non est in
vsu. De hoc dixi sup̃ in tercia ꝑte in ca. de omi ge.
& corꝛ̃. re. & desinit in e. & in i. ablatiuꝰ

Tergeo ges. exponiꝛ̃ in tergo gis.

Tergiũsator satoris. in tergiuersor est

Tergiuersor A tergũ & verso sas. cõponiꝛ̃ tẽgi-
uersor saris. satꝰ sũ. sari. i. in varias ꝑtes se ꝯ̃tere.
decipe. animũ q̃si tergũ huc & illuc vertere. Vnde
hic tergiuersator toris. deceptor versipellis. qꝛ ani
mũ q̃si tergũ huc & illuc vertat. ne qualis sit intel
ligaꝛ̃. Et hec tergiuersatio tionis. i. deceptio. Et h
& hec tergiuersabilis & hoc le. i. deceptorius. &
habilis ad decipiendũ

Tergo gis. go in si. tersi & si in sũ. tersũ. tergere.
id ẽ. mũdare desiccare exiccare purgare. Vñ & ter
geo ges. tersi tersũ. in eodẽ sensu. & vtrũqꝫ ꝯponi
tur. Detergo & detergeo. i. valde tergere Conter
go & ꝯtergeo. Extergeo & extergo. Pertergo &
ꝑtergeo. Retergo & retergeo. i. iteꝝ tergere. &
sũt actĩa cũ suis cõpositis.

Tergosus. in tergũ vide

Tergulũ li. dimi. ꝑuum tergũ.

Tergũ A terra dꝛ hoc tergũ gi. qꝛ in eo supini ia
cemꝰ in terra. qꝺ homo solꝰ põt. qꝛ bruta aĩalia in
latere vel in vẽtre iacẽt. & ideo ĩ eis abusiue dicũ
tur terga. Vñ tergosꝰ sa sũ. Vel dꝛ tergũ a tergeo
ges. Itẽ a tergũ hoc tergꝰ goris. Et sũt terga hoĩꝫ
Tergora quadrupedũ. Vñ & tergora dicũꝛ̃ coria
Et inde tergoreꝰ rea reũ. vel põt dici tergũ a tur-
geo ges. & corꝛ̃. tergora penl.

Tergꝰ goris. in tergũ exponiꝛ̃

Teristꝝ A tero ris. dꝛ hoc teristꝝ stri. qꝺdam ge
nus muliebris vestis sbtilis & trite. Vel dꝛ a tego
qꝛ in estu corꝑa tegat feiaꝝ in vmbraculo ſm hug
Glosa aũt sup illud geñ. xxxviij. dicit. Que deposi
tis viduitatis vestibꝰ accepit teristꝝ ꝛc̃. Teristruꝫ
erat velamen quo vtebanꝛ̃ palestine mulieres. Aliĩ
dicũt ꝙ teristꝝ vestis erat tenuis. sicut sũt vela q̃
delicate mulieres portãt in capitibꝰ suis. In papia
aũt dꝛ teristra dicta ꝙ in estate corꝑa tegãt feiaꝝ
subtilissime cortine.

Terme Termon calorẽ dicũt greci. Vñ terme aꝝ
loca calida. s. balnea. qꝛ caleãt. vl' domꝰ vnctionis

Termes tis. in teredo est

Terminalia. in terminꝰ vide

Termino nas. in terminꝰ vide

Terminꝰ A terra dꝛ hic terminꝰ ni. qꝛ terre men
suras distinguit. Vñ dꝛ terminꝰ q̃si terre meta. vñ
hic & hec terminalis et hoc le. et plꝛ hec termĩalia
terminaliũ. vel alioꝝ dicũꝛ̃ festa termini quẽ antiq̃
deũ esse putauerũt. Et termĩosus sa sũ. termis ple
nus. Et termineꝰ nea neũ. ad ẽminũ ꝑtinẽs. Itẽ ter
minus dꝛ finis. Itẽ terminꝰ dꝛ diffinitio. et cõponi
tur. Interminꝰ Cõterminꝰ. Itẽ a terminꝰ dꝛ ẽmino
nas. i. finire distinguẽ. Vñ hic et hec terminabilis
et hoc le. Termino cõponiꝛ̃. Cõtermĩo nas. i. siml'
termĩare vel ꝯiũgere. Detmino nas. i. diffiniẽ. vel
termĩos auferre. Distermĩo nas. i. iteꝝ terminum
remouere. Extermĩo nas. i. terminũ remouẽ vl' ex-
tinguẽ. Termĩo nas. actĩm est cũ oĩbus suis cõpo
sitis. et corꝛ̃. mi. De termĩo q̃nqꝫ festoꝝ mobilium
scꝫ septuagesime pasche. et ceteroꝝ. dixi ĩ septuge
sima.

Termꝰ mi. in teredo est

Ternio A ternꝰ dꝛ hic ternio onis. q̃ habet tres
milites sb se. Et iactus triũ punctoꝝ cũ decijs dꝛ
ternio. Idẽ et trio onis.

Ternꝰ A ter dꝛ ternꝰ na nũ. Vel ꝯponiꝛ̃ a ter et
vnꝰ q̃si ter vnꝰ. Et hinc ternariꝰ ria riũ. Et hic ter
nariꝰ rij. talis numerus

Tero ris. triui tritũ. i. cõminuẽ. ꝯfringere. Tero
cõponiꝛ̃ Attero ris. attriui attritũ valde terẽ. Cõ
tero ris. Circũtero ris. Detero ris. i. valde terere.
Et detero ris. i. peiorare. vel peiorari. Itẽ tero ꝯpo
niꝛ̃. Intero ris. intriui intritũ. i. intꝰ terẽ. ĩminuta
re. vel valde terẽ. Obtero ris. Sbtero ris. Protero
teris. Tero et eiꝰ ꝯposita actĩa sũt. Preter detero
qꝺ est neutꝝ ꝓ peiorari. et oĩa faciũt p̃teritũ ĩ tri
ui et supinũ ĩ tritũ. et oĩa in p̃sẽti corꝛ̃. hãc sillabaꝫ
te. In p̃terito ꝯ̃o et ĩ supio ꝓducũt hãc sillabã tri.
Et scias ꝙ ꝯ̃balia quedã a tero et eiꝰ cõpositis. vt
ꝯtritio. attritio. ꝯtritꝰ et similia scribunꝛ̃ sine c. qꝛ
ꝯtritũ nõ habꝫ c. qꝛ formaꝛ̃ a cõtriui vi. in tũ. et a
ꝯtritu addita s. fit ꝯtritꝰ. Et a g̃tio ꝯtriti addita o.
fit hec ꝯtritio.

Terra. a tero ris. diciꝛ̃ hec t̃ra re. qꝛ assidue tera
tur. vel a torreo diciꝛ̃ qꝛ siccitate torreat terra. Qꝛ
aũt diciꝛ̃ t̃ra q̃si trita rastris et bia est. Vñ terreus
rea reũ. de terra existẽs. Et terrenꝰ na nũ. in eodeꝫ
sẽsu. scꝫ de terra natꝰ vel factꝰ vel terrã inhabitãs
vel terrenis deditꝰ. Vñ terrosꝰ sa sũ. terra plenus
et vt frumẽti genꝰ arenosũ. Et scias ꝙ terra ad di-
stinctõem aq̃ nuncupaꝛ̃ ꝓprie arida. Naturalis eiꝫ
ꝓprietas. est siccitas terre. Nã vt hũida sit. hoc aq̃
rum affinitate sortiꝛ̃. Vñ dicit ambrosiꝰ in tercio
hexameron. Habꝫ terra ꝓpriã qualitatẽ suã. sicut et
singula elemẽta habẽt. Nã et aer hũidam q̃litatem
et aqua frigidã habet. et ignis calidã. et terra siccaꝫ
et hoc est p̃ncipale ꝓprium elemẽtis singulis quod
ratõe colligimꝰ. Comp̃hendere aũt sẽsibiliꝛ̃ et cor
poraliter si velimꝰ. vel ꝯnexa et cõposita reppimꝰ
vt sit terra arida. i. sicca et frigida. et aqua frigida
et humida. et aer calidꝰ et humidꝰ. et ignis calidꝰ
et siccus. et sic sibi ꝑ has iugales qualitates singula
miscenꝛ̃ elemẽta. Nam terra cũ sit aride et frigide

qualitas ɔnectit̃ aque p̱ cognatõnẽ q̃litatis frigi de· & aqua aeri· qꝛ humid⁹ est aer· ergo aqua tan q̃ brachijs quibusdã duob⁹ frigoris & hũoris· al tero terrã· altero aerẽ· videt̃ amplecti· frigido ter- ram· aerẽ humido· Aer quoqꝫ medi⁹ int̃ duo cõpu gnantia p̱ naturã· Hoc est inter aquã & ignẽ· vtrũ qꝫ illud elementũ cõciliat sibi· qꝛ & aq̃s humore· & igni calore ɔiungit̃· Ignis quoqꝫ cũ sit calidus & sicc⁹ naturalit̃ calore suo aeri ɔnectit̃· siccitate aũt in cõmunionẽ ad siccitatẽ terre refundit̃· atqꝫ ita sibi p̱ hũc circũitũ ad chorꝝ quendã ɔcordie societa tisqꝫ ɔueniũt· Bene aũt scriptura ait· q̃ deus voca uit terrã aridam· hoc est q̃ principale eius vocauit aridum· & nuncupauit proprietate nature· Natu ralis eñ ꝓprietas terre est siccitas· hec ei p̃rogati- ua p̃ncipalis s̃uata est siccitas s̃bstantie· licꝫ etiam sit frigida· sꝫ nõ p̃ferunt̃ scd̃a p̃mis· vt aũt humida sit· aquarꝝ affinitate sortit̃· ergo illud suũ· istud ali enũ· suũ qd̃ arida· alienũ qd̃ hũida· Autor itaqꝫ na ture qd̃ p̃mo donauit hoc tenuit· qꝛ istud ex nat̃a· illud ex causa· vide in tell⁹ & in elementũ· ¶ Hic nota q̃ põt q̃ri de magnitudine terre· Scias ergo q̃ ambrosi⁹ in sexto hexam̃· dicit· Terrã legim⁹· ter ram frugiferã terrã intelligam⁹· Quid michi q̃rere q̃ sit ei⁹ mẽsura circũit⁹· quã geometri centũoctu aginta milib⁹ stadiorꝝ extimauerũt· libẽter fateor me nescire qd̃ nescio· imo qd̃ scire nil ꝓderit· Ari- stoteles aũt narrat in fine secũdi de celo & mundo Qꝛ circul⁹ reuolutõis toti⁹ terre s̃m antiquos ma thematicos· est vigintiq̃ttuormilia miliaria· & vt dicit frater albert⁹· Si hec litera aristotelis non sit vitio scriptorum dep̃uata tũc est falsa· & falsitas accidit ei ex hoc q̃ t̃pe aristo· nõdũ p̱fecte scieban tur quãtitates dyametrorꝝ solis· & lune & terre· Secundũ aũt sapiẽtes mathematicos q̃ secuti sunt ptolomeũ· Rotũditas circuli terre est· xx· milia· & q̃dragiñta miliaria· & cũ diuisim fuerit p̱ tria & se ptimã p̱tem vni⁹· eo q̃ circul⁹ vincit dyametꝝ per tria & septimã p̱tẽ· tũc exibit q̃ntitas diametri ter re· q̃ est sex milia & quingẽta fere q̃si circa· ix· min⁹ Ad p̃dictorꝝ declaratõeꝫ nota q̃ circul⁹ continet q̃ntitatẽ dyametri ter & septimã p̱tem ipsi⁹ tercie vel ipsi⁹ dyametri· Vnde ꝓportio circuli ad dyame trũ est sicut ꝓporcio vigintiduorꝝ ad septẽ· Vigiti eñ duo ɔtinẽt septẽ ter et vnitatẽ q̃ est ps ei⁹ septi ma· Quãtitas aũt rotũditatis terre est viginti mi- lia· & quadragita miliaria· q̃ quidẽ rotũditas· cum diuisa fuerit p̱ tria & septimã p̱tem vni⁹ erit quãti tas dyametri hui⁹ sex milia· quĩgẽta miliaria fere· Et dico fere qꝛ desũt nouẽ miliaria ad cõplendum sex milia q̃ngenta· Est ergo q̃̃titas dyametri circu li terre miliaria sex milia q̃dringẽta miliaria nona- gintaunũ· Deinde si diametꝝ dimidiaueris erũt a centro terre vsqꝫ ad sup̱ficiẽ ei⁹ tria milia· ducenta miliaria· & quadragintaquĩqꝫ· & quedam minuta Ex hoc liquet quot miliaria sũt vsqꝫ ad infernũ· se cundũ qd̃ infern⁹ d̃r esse in medio terre· Hic atten de quomõ vn⁹ p̱hus destruxerit dictũ alteri⁹· & ideo in talib⁹ studere nõ est multũ vtile· Sꝫ vt ba sili⁹ dicit in quinta omel'· hexam̃· Que vtiliora sunt mandari memorie p̃ncipali⁹ meruerũt· Idẽ in p̃ma omel'· Sup rerꝝ natura grecorꝝ p̱hi disputauerunt sꝫ null⁹ apud eos sermo fix⁹ habet̃ & stabilis· prio re semp̱ a sequẽte deiecto· nichilqꝫ nobis ope p̃ciuꝫ est· q̃ illorꝝ sũt affirmare· cũ ad destructõeꝫ ꝓpriaꝫ sibimetipsis sufficiãt· vide in luna

Terreo res· terrui territũ· i· terrorẽ inferre· Vnde hic terror oris· Terreo cõponit̃· Absterreo res· ab sterrui· Cõterreo res· cõterrui· Exterreo res· rui· Perterreo res· p̱terrui· Terreo & ei⁹ cõposita sũt actiã· & scribunt̃ p̱ geminũ r·

Terrestris A t̃ra d̃r h̃ & hec terrestris· & h° re· de terra existẽs· vel terrã inhabitãs·

Terribilis A t̃reo res· d̃r h̃ et hec terribilis & h° le· i· metuẽdus quasi t̃rori habilis· et ɔpat̃

Terribulosus sa sũ· i· terrore plenus· et deriuat̃ a terreo terres· et cõparat̃

Terribulũ A terreo res· d̃r hoc terribulũ li· qd̃dã tormentũ qꝛ terreat reos·

Terrigena ne· de terra genit⁹ cõis g̃nis· Vñ pro pheta· Quiqꝫ terrigene filij hoĩm· et corr̃· ge· Ter rigene etiã dicti sũt gigãtes· qꝛ fabulose eos p̱ens terra similes sibi genuerit· Antiq̃ tamen dicebant terrigenus gena· genũ·

Territo A terreo res· rui· ritũ· tu· v in o· fit t̃rito tas· fre· i· frequẽter t̃rere· et corr̃· ri·

Territoriũ A terra d̃r hoc territoriũ torij· modi cus loc⁹· vel district⁹ alicui⁹· Vel d̃r territorium quasi tauritoriũ· i· tritũ bob⁹ et aratro· Antiq̃ eniꝫ sulco ducto· et possessionũ et territoriorum limi- tes designabant·

Terros⁹ sa sũ· i· terra plenus· vt frumentũ areno sũ qd̃ etiã terrulent⁹ ta tũ· d̃r· et vtrũqꝫ ɔpat̃·

Terrula le· dimi· p̱ua terra·

Terrulent⁹ · a terra et lentos cõponit̃ terrulẽtus ta tũ· i· terra plen⁹· Et h̃ er hec et hoc t̃rulens tis· idẽ· Et vtrũqꝫ ɔpat̃ terrulentior sim⁹· Vñ hec t̃ru lentia lentie· Et t̃rulenter ti⁹ sime· adũbi·

Tersus· a tergo gis· tersi tersũ dicit̃ ters⁹ sa sum · i· mundus nitidus erudit⁹

Tertullus li· ꝓpriũ nomẽ cuiusdã oratoris· d̃ quo habet̃ in actib⁹ ap̃l'orꝝ· Et in aurora dicitur· Inter quos tertull⁹ erat q̃ ṽba colerat· et gemiat· l·

Tesca· sũt loca asp̱a et inculta et inamena et h̃ẽt tres casus· s· nt̃m actĩm et vt̃m pl'ales·

Tescua scuorꝝ· dicunt̃ loca quib⁹ pecora castrãt̃ Vñ tescuo as· i· castrare· Et hinc tescuatores· i· ca stratores· Inde tescuatões castratões dicunt̃·

Tessera vel tesseron grece· latine dicit̃ q̃ttuor· et cõponit̃ cũ decas quod ẽ decẽ· et dicit̃ hec tessere decas hui⁹ tesseredecadis· pnl'· corr̃· i· quattuorde cim· Vñ inuenit̃ q̃ mathe⁹ distinxit generatões· q̃s enumerat in principio euãgelij in tres tesseredeca des· s· in ter quattuordecĩ Sũt eĩ quadragintadue g̃natões· Vñ tesseredecadite sũt dicti quidã here tici· qꝛ quartadecima luna pascha cum iudeis obs̃ uandum concedunt·

Tesseredecadite· penl'· ꝓdũ· in tessera exponit̃·

Tesseredecas cadis· in tessera vide·

Tesseron grece· latine dicit̃ quattuor·

Testa· a tost⁹ sta· stũ· dicit̃ hec testa ste· quasi to sta· qꝛ pri⁹ fit mollis· postea tosta· qꝛ desiccat̃ duꝫ coquit̃· et dicit̃ testa olla· vel etiã quidq̃d ex creta vel argillosa terra coquit̃· Vnde quadam similitu dine dicit̃ testa capitis·

Testabilis· a testor staris· dicit̃ hic et hec testabil' et hoc le· q̃ testari põt· s· testimoniũ facere· vel te stamentũ· et cõponit̃· Intestabilis bile· qui non est dign⁹· vt in testẽ recipiat̃· vel vt testamẽtũ faciat

Testaciũ· a testa dicit̃ hoc testaciũ testacij· ml'te

Testamentũ· a testor vel testis dicit̃ teste hoc testamentũ ti· qꝛ testib⁹ est ɔscripta et ɔfirma ta volũtas· vel qꝛ nõ valet nisi post testatoris mo numentũ· i· post mortẽ· Vñ h̃ et hec testamẽtalis·

et hoc le. Et testamētoꝛ taris.i.testamentū facere ponitᷣ etiā testamentū ꝓ pacto & placito.

Testarius.a testo dᷣ testari⁹ ria riū.i.ad testes ꝑtinens.vel testas faciēs.

Testat⁹ A testoꝛ dᷣ testat⁹ ta tū. Et ponitᷣ. Intestat⁹ stata statū.q nō facit testamentū.

Testiculo culas.in testicul⁹ vide.

Testicul⁹.a testi dtio de testis addita cul⁹.p foꝛmatōe; fit hic testicul⁹ li.dimi. Testiculi etiā in viro dicunᷣ mēbꝛa genitalia.qꝛ testanᷣ hoīes marem esse. Vel ideo dicunᷣ a testib⁹.qꝛ duo sūt.& testium nūs a duob⁹ incipit.nā vox vni⁹.vox nullius Vñ h & hec testicularis & hoc are.& testiculos⁹ sa sū. Et testiculat⁹ ta tū.q magnos habet testiculos. Et testiculo las.i.testiculos dare.& ꝑ testicl'os ꝑcutere. Et cōponitᷣ. Detesticulo las.& etesticlo las. Et actīm est cū oībus suis cōpositis.& coꝛ.cu

Testificoꝛ.a testis & facio ponitᷣ testificoꝛ caris id ē.testē facere.vel teste ꝯfirmare.& coꝛ.fi.

Testilis.a testa dᷣ hic & hec testilis & hoc le.& ꝑdu.penl.cū a noīe deriuetᷣ.vt op⁹ testile.vl' vas testile. Quādo vō deriuatᷣ a textu vl' a texēdo vl' a texo xis.penl'.coꝛ.& scribitᷣ ꝑ x.vt textilis vestis vl' oꝛa. Eccl'.xl v. Op⁹ textile. Itē remigi⁹ ī math. Noīe lilij oīs herbas intelligit qs line textili labore mira varietate depingit. Itē in.xvuj.ca.exod. Et oꝛa ꝑ giꝝ ei⁹ textilis. Et scias ꝙ a texo xis.texui.textū textu dᷣ texto tas.i.sepe texere. Et h & hec textilis & hoc le.penl'.coꝛ.& texibilis le. Et h & hec texilis & hoc le.penul.coꝛ. in eodē sensu sc; qd facile texitᷣ. S; opus vel vas testile.i.fragile de testa.& ꝑducit sti.

Testimoniū A testis dᷣ hoc testimoniū monij. Vñ hic & hec testimonialis & hoc moniale.& testimonio nias.i.ꝯfirmare testimonio

Testis.a testoꝛ dᷣ h & hec testis.qꝛ testatᷣ vel qꝛ testatōi & ꝯfirmatōi testamēti solet adhiberi.

Testoꝛ staris.testat⁹ sū.testari.i.testamentū facere. Et testari.i.testificare testimoniū dare. Et testari.i.iurare vel diurare vel in testē adducere vel rogare. Testoꝛ ponitᷣ. Attestoꝛ staris.i.valde testari. Detestoꝛ taris. Cōtestoꝛ taris.i.simul testari Protestoꝛ staris. Obtestoꝛ staris.i.vndiq; vel ob aliqd vel contra testari. Testoꝛ depo.cū oīb⁹ suis compositis.

Testu.a testa dᷣ hoc testu inde.idē ē qd testa

Testudinetū.a testudo dᷣ hoc testudinetū ti.lo c⁹ vbi testudies abundant

Testudo.a testa deriuatᷣ hec testudo dinis.qddā aīal.qꝛ tegimie teste sit coopta. Et sūt q̄ttuoꝛ gñā testudinu;.sc; terrestres.marine.lutarie.i.in ceno & paludib⁹ viuētes.fluuiales q in dulci aq̄ viuūt Tradūt quidā tardi⁹ ire nauigia testudis pedē de xtrū vehētia. Vñ testudo dᷣ camera tēpli obliqua & curua qꝛ in modū testudis.veteres temploꝝ tecta faciebāt.vt celi ymaginē redderēt.qd constat esse ꝯuexū. Talis curuatura dᷣ etiā lacunar qd solebant facere antiq̄ sb tignis.& sup cameras.& sup alia loca ꝓpter p̄dictā causā. Et etiā testudo dicitᷣ scutū.qꝛ in modū testudis fit.& testudo dᷣ ꝯnexio scutoꝝ curuata ī modū testudis. Vñ testudineus nea neū.

Testula le.dimi.ꝑua testa.

Tesus.a tedet dᷣ tesus sa sū.odiosus exosus fastidiosus vel fatigatus

Teta tete.in tauma est expositū

Teter tetra tetꝝ.i.niger vel ferus. Et compatᷣ teter tetrioꝛ teterrim⁹.& coꝛ.ꝑmā siue te.

Tetranus na nū.i.ꝑrau⁹ tenebꝛosus.& dᷣ a teter

Tetracolos.in colon est tetra trum.

Tetradebucolica.quedā sp̄es cesure q attenditᷣ in q̄rto pede q maxie solēt vti scribētes bucolica.& dicitᷣ a tetras ꝑ cōpositōe;

Tetragrāmaton.nomē dei dicitᷣ hoc est quattuoꝛ lraꝝ.& ponitᷣ a tetrs qd ē q̄ttuoꝛ & grāmatō lra.

Tetraydos.tetras qd est q̄ttuoꝛ ponitᷣ cū ydos vel ydo qd est foꝛma & dicitᷣ tetraydos q̄si foꝛmule incēsi in longitudinē poꝛrecte q fiunt ex q̄ttuoꝛ pigmentis.

Tetrameter tra trū.vbi sūt q̄ttuoꝛ metra siue vers⁹ ꝯstans ex quattuoꝛ metris.i.pedibus a tetras & metꝝ.& coꝛ.penul.naᷣaliter

Tetranepos tis.in nepos est

Tetraonima.in noma vide

Tetraptot⁹ ta tū.est nomē habēs quattuoꝛ diuersaꝝ terminationum casus.a tetras.i.quattuoꝛ & ptotos casus cōponitᷣ.& coꝛ.pto

Tetracha.ex tetras.i.quattuoꝛ et archos pn̄ceps ponitᷣ hic tetracha che.pn̄ceps sup quattuoꝛ.vel sup quartā ptē regni. Vñ ꝫm ysido. Tetrache sunt quartā ptē regni tenētes qualis fuit apud iudeam philipp⁹. Et inde hec tetrachya hye.ei⁹ potestas. Et tetracho chas.chare.i.pn̄cipari. Vñ hoꝛati⁹ in epy. Tecchare volēs accedet sicc⁹ ad vnctū.

Tetras grece.latine dᷣ quattuoꝛ. Vñ hec tetras tetradis.i.quattuoꝛ.

Tetrasillab⁹ ba bū.i.quattuoꝛ sillabaꝝ.et ponitᷣ a tetras et sillaba

Tetrastrophos.in strophos vide

Tetric⁹ A teter hic tetric⁹ ci.quidā mons ī sabinia asperrim⁹. Vñ tetric⁹ ca cū.i.asper auster⁹ obscur⁹ tristis ꝫm hug. Vñ ꝫm quosdam deriuatᷣ a te trico cas. Vñ alexader neq̄ dicit. Tetricat quotiēs qs surgēdo pigrescit. Et sic volunt ꝙ in.xxxij.ca. ecclíast. ponatᷣ tetrices ꝓ vna pte vbi dicitᷣ.et hora surgēdi ñ tetrices. Alij vō dicūt ꝙ te trices sūt due ptes te ꝓnomen.et trices verbū. Sicut dicā in trico cas. Alia litera in biblijs correctis inuenitur ibi. Et hoꝛa surgēdi ñ te tristes.vide in trico cas.

Tetrido A teter dicitur hec tetrido dinis.id est.nigredo.feritas.

Tetuli.ꝑteritū de tollo secundū antiquos.s; mō dicim⁹ tollo sustuli sblatum. Vñ dicit ꝑsc.in.x.libꝛo. Tollo tetuli.ꝓ quo nūc in vsu frequēti est sustuli.et si inueniatᷣ tetulit ꝓ tulit est ibi ꝓthesis.

Teucos.i.volumen

Texella le.dimi.ꝑua texera

Texellula lule.dimi.ꝑua texella

Texera A taxo xas.dicitᷣ hec texera re.i.vas vel mēsura q̄libet. Texera etiā dicitᷣ bellicū signū.vel tuba qua hostes denuncianᷣ veniētes. Texera etiā accipitᷣ ꝓ signo hospitalitatis. Accipitᷣ etiā ꝓ talo et ꝓ alea et ꝓ taxillis. Similiter etiā cū texeris solebat numer⁹ frumēti designari et annone. Itē texē dicūtᷣ lapides quadrati ad modū taloꝝ vñ pauimēta sternunᷣ.et texera genus frugis. Vñ hec texella xelle.dimi. Et a texella hec texellula le.dimi.similitᷣ Et texellarius ria riū. Et texerari⁹ ria riū.a texera Et hic texellari⁹ larij. Idē et texerari⁹ rarij.s.ꝑpositꝰ curie q bellū nūciat.vel q regis texeras poꝛtat vel quicūq; cū texeris aliqd agit. Et scias ꝙ texere et tali a quibusdā vocanᷣ lepusculi.qꝛ exiliēdo discurrūt. Itē dicunᷣ iacula a iaciendo secundū hug. Quidā vō dicūt ꝙ texere sūt quadrati lapilli.a tetras.i.quattuoꝛ dicte.qꝛ quadrate sūt ex oībus ptib⁹.et scribitᷣ secundū antiquos ꝑ geminū s.tesfera.

Texerimus.a texera dicitᷣ texerim⁹ na nū.

& dicunt̃ texerini agripẽni qui ad modũ texeraruz
sũt quibus ludimus·
Texibilis·in textilis est
Texilis·in textilis est·
Texo xis· texui textũ tu·ad telã ptinet·& texere
id est·coopire ordĩare ↄstruere· Vñ hec textura re
Et texto tas·i·sepe texere·Texo ↄponit̃·Cõtexo
xis xui·Detexo xis·detexui·i·valde texẽ vł a textͣa
remouere·qꝺ etiã Distexo xis·distexui dꝛ·Intexo
xis.texui·intꝰ vel valde texere·Intertexo xis·i·int̃=
ponere inṫserere int̃ aliq̃ aliqꝺ texere· Pretexo xui
id est·p̃ alijs vel ante texere·Obtexo xis·i· vndiqꝫ
vel ↄtra texere·Retexo xis·xui·iteꝝ texere vł textu
rã destruẽ remouẽ Sbtexo xis.xui·sbtꝰ vł paꝝ vł
post texere·Texo et eiꝰ ↄposita actĩa sũt et faciũt
preteritũ in xui·& supinũ in texũ·Et nota ꝙ texo
& eiꝰ cõposita sepe ponunt̃ p tegere·& eiꝰ ↄposi
tis·qꝛ q̃ texit·filũ filo tegit·Vñ iob·xxxvi.Qui p̃=
texũt cuncta desup·Itẽ a texo xis·textui dicit̃ hic
textoꝛ toris·vide in textꝰ
Textilis A texo xis·dicit̃ h & hec textilis·& hoc
le·Et h & hec texibilis & hoc le·Et h & hec texił
& hoc le.in eodẽ sensu.s·qꝺ facile texit̃·& coꝛr̃·ti
vide in testilis p s·in media sillaba·
Texto tas·in texo xis·textũ textu·vide
Textoꝛ toris·in textꝰ vide
Textrinũ A texo xis·dꝛ hec textrina ne·locꝰ texẽ
tiũ·& hoc textrinũ ni·idẽ·vel locꝰ vbi naues fabri
cant̃·Et textrinus na nũ·Vñ in thobia dꝛ de anna
ꝙ ibat quotidie ad textrinũ opꝰ·et ꝓdu·tri·
Textus A texo xis·dicit̃ hec textura re·& hic te
xtus tus·& est liber ↄtinẽs doctoris tractatũ sine
litere vel sẽtẽtie expositõe·vt dixi i glosa·Et textꝰ
ta tũ·pticipiũ·Itẽ a texo xis·textũ tu.v·in oꝛ·fit
hic textoꝛ toris·& oꝛ·in rix·fit hec textrix·i·muli=
er q̃ texit pannũ·Et dicit psc̃·in·xj·libꝛo·X·ante=
cedẽte vnũ inuenio in tus pticipiũ a textu·textus
& ex hoc quidã modo scribũt mistꝰ p s·

Thaboꝛ & hermon·duo montes sũt.Et in
terp̃tat̃ thaboꝛ veniẽs lumẽ·seu aduentꝰ
luminis·
Thalamꝰ·thalamos grece latine dꝛ cubiculũ vel
ↄiugalis lectꝰ·Vñ hic thalamꝰ dꝛ apud nos cubi=
culũ vel camera vel ↄiugalis lectꝰ spõsi & sponse
Vel thalamꝰ dꝛ a thelima greco qꝺ latine dꝛ volu
Thamar interp̃tat̃ amaritudo p viris ptas·
moꝛtuis eadẽ & cõmutãs·Mutauit em̃ se i habitũ
meretricis qñ cũ socero suo ↄcubuit·& acuit̃ i fine
Thalasa se·penł·coꝛr̃·quedã ciuitas est·& inter=
p̃tat̃ apph̃endẽs futuꝝ.
Thamnꝰ·interp̃tat̃ nũs vel deficiẽs·seu necãs fa=
Thanatos·i·moꝛtale vel moꝛs·Vñ tha cturã·
natꝰ ta tũ·i·moꝛtuꝰ tua tuum·& thanatos insula
gallici occeani dicta a moꝛte serpentũ·& terra eꝰ
quocũqꝫ gentiũ inuecta sit·ilico pimit angues·&
Thare·interp̃tat̃ abactoꝛ vel depul acuit̃ tos
foꝛ seu nequã aut nequicia
Tharsis acuit̃ in fine·& fuit tharsis ↄ gñe iaphet
a quo cilices descẽderũt·Vñ & ciuitas eoꝝ tharsis
dicta est·q̃ & tharsꝰ dꝛ de q̃ ciuitate fuit paulus
apłs·Tharsꝰ si·vel tharsis etiã vocat̃ quidã locus
indie·Vñ h & hec tharsẽsis et hoc sense·Et vt dꝛ
hebꝛei putãt generaliter mare vocari tharsis·et int̃
p̃tatur exploꝛans gaudiũ
Tharsus si·in tharsis est
Theatralis·in theatrũ est
Theatrũ A theoꝛo dꝛ hoc theatꝝ tri·spectaculũ
vbicũqꝫ fiat semicirculi figurã habẽs·in quo stãtes
oĩs inspiciũt·cuiꝰ foꝛma priꝰ rotũda erat·sic̃ et
amphiteatri·sꝫ postea ex medio amphiteatro thea
trũ factũ est·sic dictũ a spectaculo·Itẽ theatrum
dicit̃ ꝓstibulum et lupanar qꝛ post ludos exactos
meretrices ꝓstituerent̃ ibi·Vñ theatricus ca cũ·et
h et hec theatralis et hoc le·ad theatrũ ptinẽs·et
coꝛr̃·penł·naturaliter theatꝝ
Thebet·i·ianuariꝰ·et acuit̃ in fine
Theca ce·grece latine positio·repositoꝛiũ qꝺcun
qꝫ sit·qꝛ ibi reponat̃ aliqꝺ·Vel theca dꝛ q̃si thega
c posita p g·a tego gis·qꝛ aliqꝺ receptũ tegat·Et
nota ꝙ teca si est latinũ a tego caret aspiratione·si
vͦo est grecũ habet aspiratõez in p̃ma sillaba theca
et ꝓdu·the·Vñ cirotheca·
Thecuites·mas·ge·Vñ errãt q̃ dicũt młier thecu
ites qꝛ dici debet mulier thecuitis·vide in scꝺa pte
vbi egi de accẽtu noĩm desinentiũ in es·pnł·ꝓdu·
Thema matis·neutri gñis est materia dictantis
figura noꝛma·similitudo foꝛma·et coꝛr̃·penł·gti·
Theodocia·interp̃tat̃ diligẽs scrutatio verboꝛũ
vel misteriũ diuĩe sc̃pture·et dꝛ a theoꝛo vł theos
Theodocion·fuit quidã trãslatoꝛ diuinoꝝ libꝛoꝝ
sicut dixi in interp̃s·
Theodolꝰ·quidã liber in grãmatica·vbi agit̃ de
veritate et falsitate·et cõponit̃ a theos id est·deꝰ
et dolus·et coꝛripit do·
Theodoꝛus doꝛi·ꝓpꝛiũ nomẽ viri cuiusdam·et
coꝛr̃·penul·ꝫm cõem vsũ licet inueniat̃ ꝓducta·vñ
iuuenalis·Lautoꝝ pueꝛos artẽ docẽs theodoꝛꝰ·Ita
etiã helidoꝛꝰ inuenit̃ penul·ꝓdu·tñ ꝫm cõez vsũ
coꝛripit̃.De hoc dixi in secũda pte vbi egi de gña
libus regulis accentus
Theologꝰ·theos cõponit̃ cũ logos qꝺ est sermo
et dicit̃ theologꝰ ga gũ·i·de diuĩs loquẽs vel tra
ctans·Vñ hec theologia gie·penul·acuta·i·diuinas
sermo de deo·Vñ theologicꝰ ca cũ·Et theologoꝛ
garis·i·de theologia tractare vel loq̃·Idẽ et theo
logizoꝛ zaris·et coꝛr̃·lo·Vtrũ aũt theologia coar
tet̃ sub regulis donati·dixi in tercia pte vbi egi de
speciebꝰ verboꝝ in capitulo de verbo meditatiuo
Et scias ꝙ vt dicit hieroꝰ·Literas nescit q̃ sacra
ignoꝛat·Idẽ·Ama scientiã scripturaꝝ et vitia car
nis nõ amabis·vide in sciẽtia et in leo·¶Hic nota
ꝙ sicut dicit gregoꝛiꝰ in q̃rto moꝛaliũ·Sicut igno
toꝛũ hoĩm facies cernimꝰ et coꝛda nescimꝰ·sꝫ si fa
miliari eis locutõe ↄiũgimur vsu colloquij eoꝝ et
cogitatões indagamꝰ·ita cũ in sacro eloquio sola
hystoꝛia aspicit̃ nichil aliꝺ ꝙ facies videt̃·sꝫ si huic
assiduo vsu ↄiungimur·eiꝰ nimiꝝ mentẽ q̃si ex col
locutõis familiaritate penetramus·Dũ em̃ alia ex
alijs colligimꝰ facile in eiꝰ verbis agnoscimꝰ aliud
esse qꝺ intimãt·aliud qꝺ sonãt·Tanto autẽ quisqꝫ
noticie illiꝰ extraneꝰ reddit̃·quãto in solo eiꝰ sup
ficie ligat̃·vide in euãgeliũ et in p̃dico·
Theoninꝰ·theonon fuit q̃dã maledicꝰ·Vñ theo
ninꝰ na nũ·i·maledicꝰ·rep̃hensoꝛiꝰ·et ꝓdu·ni·
Theophania·in epyphania vide·
Theophilꝰ·theos cõponit̃ cũ filos quod ẽ amoꝛ·
et dicit̃ hic theophilꝰ li·quẽ deꝰ diligit·et coꝛ·pe·
Vñ i auroꝛa dicit̃·Theophile scribẽs vir xp̃o men
Theoꝛema·a theoꝛo dicit̃ hoc theo te sbactus·
rema matis·i·elegãs et diligẽs verboꝝ apta descri
ptio·vel regula·Vñ regule geometrie dicunt̃ the
oꝛemata q̃si aptiones·qꝛ aperiũt et illuminãt men
tem lectoꝛis·Idẽ theoꝛisma·et ꝓducit re
Theoꝛia thoꝛie·in theoꝛo ras·est·

Theoricꝰ ca cũ. in theoro est.
Theorisma · vide in theorema
Theoro. a theos ꝺ̇r theoro ras. i. videre. qꝛ deus
oĩa videt. & theorare ꝓprie est ↄsiderare diuĩa · vñ
hec theoria rie · vel theorica ce · sciẽtia q̃ tractat de
inuisibilibꝰ vel vita ↄtemplatiũa · Vñ theoricus ca
cũ · ↄtemplatiuꝰ · q̃ tm̃ ↄtemplatõi vacat.
Theos grece latine ꝺ̇r deꝰ · theos tñ apud grecos
timor dicit̃ · Vñ deꝰ ꝺ̇r theos qꝛ timor oĩbus colen
tibꝰ cũ. vide in deꝰ.
Theosebia · a theos & sebes pietas ↄponitur hec
theosebia bie · i · dei cultꝰ & diuina pietas
Theoticus · a theos ꝺ̇r hec theothica ce · i · deitas ·
& theothicꝰ ca cũ. i · diuinꝰ penl' · corr̃ ·
Theothocos dei genitrix quasi tota diuina ·
Thesaurarius. vide in thesaurus ·
Thesaurizo zas · in thesaurꝰ exponit̃.
Thesaurꝰ theca cõponit̃ cũ auꝝ · & ꝺ̇r hic thesau
rus ri · i · auꝝ repositũ · vel locꝰ vbi auꝝ reponitur
Vñ thesaurariꝰ ria riũ · Et hic thesaurariꝰ q̃ thesau
rũ habet in sui custodia · Et thesauria rie. eiꝰ digni
tas · Et thesauro ras · facere thesauꝝ · thesauꝝ ↄgre
gare · Itẽ thesaurizo zas · Vñ paulꝰ ad ro · ca · ij · The
saurizas tibi irã · i · q̃si esset thesaurꝰ & q̃d ꝑciosuz
ↄgregas tibi irã dei siue penã · Nã iratꝰ videt̃ deꝰ
quando penam iuste infert · & dicit̃ thesaurꝰ quasi
theca auri ·
Thesbites · interp̃tat̃ ↄuertens vel captiuator si=
ue festinꝰ ad intelligendũ · & ꝓdu · bi ·
Thesis grece latine ꝺ̇r positio · Vnde thesis dicit̃
vocis positio · i · finis vl' dep̃ssio · Et inde theticꝰ ca
id ẽ · possessiuꝰ vl' positiuꝰ · vt euãdrius ·
Thessalonica · thessalꝰ quidã rex fuit · Vñ thessa=
los quedã ciuitas. thessala q̃daz regio. & thessalõi
ca quedã ciuitas dicta est · Vnde thessalꝰ la lũ · &
thessalicꝰ ca cũ · & h̃ & hec thessalonicensis & hoc
Theticꝰ ca cũ · in thesis est   thessalonicense ·
Thetis tis · vel thetios fe · ge · p̃ma ꝓdu · i · mare vl'
vxor occeani hec thetis tis · vel thetidis p̃ma corr̃ ·
id ẽ · mater achillis · vnde in aurora · Nõ thetidi ba=
chũ caupo maritat ibi
Thiriatira re · interp̃tat̃ illuminata siue illuminãs ·
& corripit penl'.
Thiria interp̃tat̃ timens deũ ·
Tholomaida · interp̃tat̃ ad mẽsuram deducẽs · &
Thomas · interp̃tat̃ abissꝰ vel gemi   corr̃ · pnl' ·
nus & grece didimꝰ ꝺ̇r · qꝛ quo plꝰ ceteris dubita
uit · eo altiꝰ veritatẽ r̃surrectõis agnouit · & dicit̃
thomas q̃si totꝰ meãs in dubitatõe · vel thomas q̃i
theos meꝰ · i · deꝰ meꝰ ꝓpt̃ verbũ qd̉ dixit cũ certꝰ
credidit. scꝫ deꝰ meꝰ & dñs meus · & est et h̃ia · ſm
quosdã etiã thomas ꝺ̇r a thomos qd̉ est diuisio · si=
ue sectio · qꝛ ab alijs ĩ fide resurrectõis diuisus &
sectꝰ fuit · Itẽ abissꝰ põt dici eo ꝙ ꝓfunditatẽ dei
tatis penetrare meruit quãdo ad sui interrogatõꝫ
xp̃s sibi respõdit · Ioh̃ · xiiij · Ego sũ via veritas &
vita · Potest etiã geminꝰ dici eo ꝙ resurrectionem
xp̃i q̃si geminatc & ĩ duplũ plꝰ ꝙ alij cognouit · Nã
illi cognouerũt videndo · Iste videdo & palpando ·
Et scias ꝙ vt dicit gamfridꝰ ep̃s · Nõ est credẽdꝰ
iste discipulꝰ p̃ ceteris minoris meriti fuisse vt ipe
solus iudicaret̃ indignꝰ visione domini · Sꝫ nõ euz
vidit · qꝛ nõ erat cũ alijs quando venit · Quid dicis
amator singularitatis · cõia loca · cõia opa · cões ora
tiones · cõem victũ · cões obseruatões quid fasti
dis · xp̃s rex noster ĩ medio terre salutẽ opatus est
xp̃s mortuꝰ est vt dei filios in vnũ ↄgregaret · xp̃s
nascẽs locũ in diuisorio nõ habuit · Sectemur ergo
cõmunẽ victũ · Diligamꝰ cõem regulã instituta cõ
munia & maioꝝ emulemur exẽpla. Nõ te spũs vi
te sequit̃ a ceteroꝝ vnanimitate diuisũ magis ꝙ aĩa
membꝝ qd̉ a ceteris est ꝑcisũ · Nõ te sequit̃ ĩ sua di
spersione q̃ non ↄsueuit nisi colligere · Hic nota ꝙ
homo põt solitariꝰ viuere dupliciter · vno mõ q̃si
societatẽ humanã nõ ferẽs ꝓpter animi seuiciã vel
aliã irratõabilẽ causã · & hoc est bestiale · & ↄtra na
turã hoĩs · qꝛ sicut dicit ph̃us ĩ p̃mo politic̃ · homo
naturalit̃ est aĩal sociale · Alio mõ ꝑ hoc ꝙ totalit̃
diuinis rebꝰ & ↄtemplatõi ĩhereat · & hoc est sup̃
hoĩeꝫ · Et ideo ph̃us dicit in p̃mo politic̃ · ꝙ ille qui
alijs nõ cõmunicat est bestia · i · bestialis · aut deꝰ · i ·
diuinꝰ vir ·
Thomaculũ li · ꝺ̇r a thomos & dicunt̃ thomacula
intestina ꝓpter diuisiones & sectões
Thomos grece · latine dicit̃ diuisio vel sectio vel
incisio · vnde apud nos hic thomꝰ mi · dicit̃ idẽ · Et
thomos ꝺ̇r etiam liber vel volumẽ ꝓpter mltas di
uisiones & replicatões cartaꝝ
Thomus · in thomos vide
Thophet lata et spaciosa via gehẽnia pauoris in
Thoralis in thorus vide   terp̃tatur
Thorath hebrei · latini legẽ appellãt · i · v · libros mo
ysi · vnde dicit hiero · in ꝓlogo regũ · Hi sũt quinqꝫ
libri moysi quos ꝓprie thorath · i. legẽ appellãt · Et
in interp̃tatõibꝰ ꝺ̇r thorath lex vl' pentatheucũ ·
Thorꝰ ri · ꝺ̇r lectus & ꝓp̃e q̃ solet esse de herbis
sicut in expeditõe · vnde et sic dicit̃ ab herbis tortis
quibꝰ fit. vel q̃ accũbentiũ humeris supponuntur
Vñ h̃ et hec thoralis et hoc le. Et hoc toral vl' tho
rale lis. lõga mappa vel etiã sic ꝺ̇r quidq̃d in lecto
sternit̃ · Inuenit̃ thorꝰ sine aspiratõe de quo vide ĩ
Thronꝰ ni. sedes regalis in q̃ sedẽt   suo loco
reges ꝓpt̃ tutelã corꝑis sui · Vnde throni dicti sũt
angeli q̃ latine sedes dicunt̃ · Et vt dicit greg̃ · thro
ni illa agmina sũt vocata quibꝰ ad exercendũ iudi
ciũ deꝰ semꝑ p̃sidet · Quia eñ thronos latio eloq̃o
sedes dicimꝰ · throni eñ dicti sunt hi q̃ tãta diuita
tis gratia replent̃ · ut ĩ eis dñs sedeat et ꝑ eos sua
iudicia decernat · In thronis aũt deus sedet et qui
escit dũ eos ĩ se q̃esceꝛe facit · Et a thronꝰ ꝑ ↄposi=
tionẽ inthronizo zas · i · in throno et sede ponere col
locare · Et thronꝰ na nũ · q̃ nullã ꝑtẽ regni habꝫ · et
corr̃ · p̃mam thronus
Thuribulũ A thꝰ et bolꝰ cõponit̃ hoc thuribulũ
li · qꝛ bolus thuris ĩ eo ponat̃ · vel qꝛ ibi thꝰ morde
tur et cremat̃ · vel thuribulũ deriuat̃ a thus · Et est
simplex · et dicit̃ thuribuluꝫ vas ad thurificandum
aptũ · Qꝛ aũt ꝺ̇r thuribulũ q̃si thuris bolos · i. mor
sellos cremans · et h̃ia est · et hᵒ vltimũ mihi magis
Thuricremulũ li · i · incensariũ qꝛ ĩ eo cre   placet
mat̃ thus · et cõponit̃ a thus et cremo mas · et corr̃
mu · et ↄsueuit dici pone thimiama in thuricremulo
vide in epithimũ ·
Thuridus A thus dicit̃ thuridꝰ da dũ · Et thure
us rea reũ · de thure existẽs vel ad thꝰ ꝑtinẽs vl' fu
mosus · Hiero · sup esai · vnusq̃sqꝫ alteriꝰ q̃rat auxi
liũ · faciẽ thuridã pallore circũferẽs ·
Thurificina · in thurifico cas. est et ꝓdu · ci ·
Thurifico · thus componitur cum facio et dicitur
thurifico thurificas · incensare. vel incensum facere
vel sacrificaẽ · vñ hic & hec thurifex ficis · sacerdos
vel incensator · vnde hoc thurificiũ sacerdotiuꝫ · Et
hec thurificina cine · locus vbi thus efficit̃ · vel etiã
spargitur vel sacrificatur

Thus ris·a theos quod ē deus dicit· & est thus arbor arabie immensa & ramosa·& est fe·ge·thus ꝑ arbore.& eius fructus·similiter dr hoc thus ge·neu.et quedā maneries eius apud nos dicit mascu lum·qr sit natura rotundū in modū testiculoꝝ· re liquū vero planū & pene scabrosum minꝰ optimū Et dicit thus a theos · qr in sacrificijs deoꝝ adole tur & sacrificat·& ſm hoc habet aspiratione · vel thus thuris dicit a tundēdo·qr tūdit·vl' qr habile ē ad tūdendū·& ſm hoc caret aspiratōne· Et hoc etiā libanū dr a monte libano vbi colligit· Et inde thureꝰ rea reū·Et thuridꝰ da dū·i·de thure existēs vel ad thus ꝑtinēs·vl' etiā fumosū

Thusculū li·dimi·ꝑuū thus·& formať a thꝰ ad di ta culū·& corř·penl'·

Tiara are·est pilleū sacerdotale· Itē sic di·cit quedā glosa in ·xxmj·exod·Tiara cida ris & mitra vocať· qr caput pōtificis te·gebat & ornabat·& ꝓdu·penl'· Vñ ouidiꝰ meta·xi·Tempora purpureis tentat velare tiaris

Tiberias adis·fe·ge.ciuitas facta ab herode ī nomine tiberij cesaris·a qua & lacꝰ mare tiberiadis dicit oībus iudee salubrior Ioh·vi·Post hec abijt ihs trās mare galilee·qd est tiberiadis·& cor·pnl'· Et dr mare·i·lacꝰ vel stagnum aq̄ dulcis q̄ fluit a iordane· Dicit aūt hoc stagnū mare·qr videlicʒ hebraico ydiomate aquaꝝ dulciū ꝯgregatio appellať mare· Dicit aūt mare galilee·ꝑpter regionē adiacē tem q̄ sic dicebať· Dicit vo mare tiberiadis·ꝑpter ciuitatē illā q̄ sita erat in ripa huiꝰ stagni· Et dicit hoc mare siue stagnū magis eē tiberiadis ꝙ galilee qr ciuitas magis specificat ꝙ regio

Tiberinꝰ ni·mas·ge·fluuiꝰ romanꝰ a tiberio rege albanoꝝ in eo sbmerso dictus· Nā antea·i·colore aque albula dicebať.qr niuibꝰ albꝰ fieret·idē etiaʒ dr tiberis vel tibris bridis·silr a tiberino.sʒ tiberis in quotidiano sermone·tibris in versu dr· Vñ tiberinꝰ na nū·& ꝓdu·ri·

Tiberis penl'·corř·in tiberinꝰ exponit

Tibia A tibin qd est iuncus dr hec tibia bie·crus ꝑpter longitudinē· Vñ h & hec tibialis & hoc ale· Et hoc tibiale lis·qd a bracis depēdet·ad tibias tegendas· Idē & alio noie dicit tubricus q̄si tibicus qr tibias tegat· Vel dr a tibia & bracis·qr a bracis vsqʒ ad tibias ꝑueniat· Itē a tibia dr tibia bie·qddā instrumentū musicū ·qr primū de ceruinis & gruinis tibijs & cruribꝰ hinuloꝝ fieret·sʒ postea abusiue vndecūqʒ fieret· Vñ tibianꝰ na nū·ad tibiā ꝑtinens vel tibias faciens

Tibialis·in tibia est

Tibicen·a tibia & cano cōponit hic tibicen cinis qui canit cum tibia· Tibicines etiam dicunt fulcra bifurca quibꝰ domꝰ sustentať·que aliter destines dicunt· Vñ in·ix·ca·mathei dr· Et cū ihs in domuʒ pncipis venisset & vidisset ibi tibicines.i·lugubre carmē canētes· Antiqtus eñ tales ad exequias vocabant vt suo carmine viuos ꝓuocarēt ad luctum Vñ legit in nono hieremie· Vocate lamentatrices & corř·penl'·tibicines·sʒ in nrīo tibicen ꝓdu·pnl'· Vñ quidā· Tibicen longo tubicen liricen breuiādo Et ratio est qr sicut dicit ps·in q̄rto libro· A cano cōposita masculina sūt·q̄ in cen desinētia·i·cor·habent penl'·vt tubicen·fidicen·excipit vnū tibicē qd ideo solū ꝓductam habuit penlt·qr sincrisis facta est duoꝝ·i·breuiū mutatōe in vnā longā· Debuit eñ·i·geminari qr solet plerūqʒ in cōpositōe a·in·i·uerti·vt cado incido·tuba tubicen·sic ergo tibia tibijcen faciebat ex quo factū est tibicen

Tibicina ne·mulier q̄ canit cū tibia·a tibicen dr Et corř·penl'·siue ci·

Tibicines·in tibicen est

Tibin·i·scirpꝰ vel genꝰ vasculi in modum scrinij & ex virgulis agrestibꝰ ꝯtextū·

Tibur·in tiburtꝰ est

Tiburtꝰ ti·fuit quidā vir de cuiꝰ noīe ciuitas sic dicta est·hec tibur huiꝰ tiburis· Vñ h & hec tiburis & hoc tibure· Et hoc tibure huiꝰ tiburis· Et tiburtio onis· Et tiburinꝰ na nū·

Titio A torreo res·dr hec ticio onis·q̄si torritio & est idē qd torris· Vñ ticionariꝰ ria riū· & hoc ticionariū narij·locꝰ ignis vbi ticiones morant·vel instrumentū mittēdi titiones ī ignem· Et ticionor aris·i·ticionibꝰ ꝑparare·vel eos in ignē mittere et cōponit Atticionor aris·ſm hug· Pap·etiam dicit Ticio vulgo dr ꝑustū lignū· Esay·vij· Cor tuum nō formidet a duabꝰ caudis ticionū

Ticionariū narij·in ticio vide

Ticionor naris·in ticio est

Ticon·i·medium

Tigillū li·ꝑuū tignū dimi·

Tignatꝰ ta tū·in tignū est

Tignosus sa sū·in tignū exponit

Tignū A tego gis·vel a tegula dr hoc tignū gni Et dicunt tigna vel ipa laquearia·vel lingna q̄ ipsis laquearibus illaqueant· Vñ tignosus sa sū·i·tignis plenꝰ·& tignatꝰ ta tū·tignis ꝑatꝰ vl' ornatꝰ et tignariꝰ ria riū·ad tigna ꝑtinēs vel q̄ tigna ī tecto disponit· Idē & sarcitector scdm hug· Tignū a tegēdo dictū·tecto eñ imponit vt in eo cetera supponant· Vñ ligna illa que ascendūt ad cacumē edificij· directe & totū tectū supportāt tigna appellāt·vide etiā in ꝯtignatio

Tigris· Medi & ꝑse vocāt tigrim sagittā· Vñ hec tigris gris·vel tigridis serpēs dicta est ꝑpt velocitatē·et similiter quidā fluuiꝰ dictꝰ est tigris vl' tigridis qr velox est scdm hug· Ambrosiꝰ aūt in·vi·hexam.sic dicit· Natura tigris inꝑpellat ferocitateʒ & imminentē eā ꝑtē pede reflectit· Nā vbi vacuuʒ rapte sobolis cubile reppit illico vestigijs raptoris insistit·atqʒ ille q̄uis equo vectꝰ fugaci·vidēs tñ velocitate fere se posse ꝑueniri·nec euadēdi vllum suppetere sibi posse sbsidiū·thecā hmōi fraude molit·vbi se ꝯtiguū viderit·sperā de vitro ꝓijcit·at illa ymagine sui ludit·& sobolē putat·ruocat impetū·colligere fetū desiderās·rursꝰ inani spe retēta totis se ad cōprehendendū equitē viribꝰ fundit·et iracūdie stimulo velocior fugiēti imminet· Iterum ille spere obiectu sequētē retardat·nec tñ sedulitatē mrīs memoria fraudis excludit cassā vsat imaginem·& q̄si lactatura fetū rsidet sic pietatis sue studio decepta·et vindictā amittit et ꝓlem· De nata etiā tigridis dicit ysid·xij·eth· Tigris inqt vocata ꝑpter velocē fugā· Ita eñ nominant ꝑse·et greci et medi sagittā· Est eñ bestia varijs distincta maculis virtute et velocitate mirabilis·ex cuiꝰ noīe flumen tigris appellať·ꝙ is rapidissimꝰ sit oīm fluuioꝝ· Has magis hircania gignit· De tigride etiam narrat augꝰ in li·de ciuitate dei· Legimꝰ inqt ī plinio immanissimā aspidē a patre familias in egipto domitā quotidie de cauña sua egressā.et a mensa eiꝰ annonā ꝑcipe solitā· Legimꝰ ī marcellino tigridē mansuetā factā ab india astasio pncipi missā·

Tilia·a telum dr hec tilia lie·quedā leuis arbor·qr sit vtilis ad vsū teloꝝ· Vñ tiliatꝰ ata tū·et tiliosꝰ

sa sū·i·rasibilis vel flexibilis vel ad tiliā ꝑtinēs·
Tiliatꝰ ata atū·in tilia est·
Tiliosus sa·sū·in tilia vide
Timalus·a timo qđ est flos đr hic timalꝰ li·qdaꝫ
piscis qꝛ fragrat sicut flos. Vñ timalinꝰ na nū
Time grece.latine aīa scđm papiam
Timeo times timui timere·i·metuere·Vñ timor
oris·Timeo cōponit̄·Extimeo mes·Pertimeo es·
Et est timeo actiuū cū suis ꝯpositis·et caret sup̄·
& corr̄·hāc sillabā ti·Vñ quidā·Qui đ morte timꝫ
plurima mēte videt·a timeo đr timesco scis·incho
atiuū·vide in metuo is·& in timor
Tymeꝰ·a timeo đr hic tymeꝰ mei·liber platonis
q̄si floridꝰ vel q̄si flosculꝰ·qꝛ ibi flosculi ꝓbie cōp
hendunt̄·vel sic dictꝰ a discipulo quodā platonis
timeo noīe·Vel timos grece latine đr mens.Inde
timeꝰ mai·penl'·ꝓduc·liber platonis·qꝛ ibi multa
de diuina mente ꝯtinent̄·
Tymiama·a timꝰ đr hoc timiama tis·quedā her-
ba·vel species valde redolēs.qua in quibusdā lo-
cis vtunt̄ loco incēsi scđm hug·Itē timiama erat q̄
dam ꝯfectio diuersaꝝ specieꝝ·quā sacerdos ī alta
ri tymiamatis adolebat·De q̄ đr exodi·xxx·Sume
tibi aromata stacten·& onicā galbanū·& thus lu-
cidissimū·eq̄lis pōderis erūt oīa·faciesqꝫ timiama
& ꝓduc·penl'·nti tymiama·Vñ in aurora đr·Ex q°
spirat odor & timiama frequēs
Tymiamateriū A timiama dicit̄ hoc timiamateri
um rij·i·thuribulū·qđ & epytimū dicit̄ ab epy·&
timꝰ·vel tymiama secundū hug·vel vt quidam di
cūt·Tymiamateria dicebant̄ vasa ī quibꝰ tymiama
seruabat̄·et dicit̄ tymiamateriū a timiama & teriō
qđ ē statꝰ q̄si vas in quo stabat timiama.Vel dicū
tur tymiamateria vasa in quibus terunt̄ species ex
quibꝰ ꝯficit̄ tymiama·Et tūc ꝯponit̄ tymiamateria
a tymiama et tero ris·Hieremie q̄nquagesimosecū
do·Tulerūt ydrias & tymiamateria·
Timiamaticꝰ ca cū·a timiama dicit̄·
Timidꝰ A timeo mes·dicit̄ timidꝰ da dū·q̄ semꝑ
timet Timēs vo dicit̄ q̄ ad tempꝰ formidat ex cau
sa·Similit̄ distinguit̄ pauidꝰ & pauēs·ꝓuidꝰ & ꝓ
uidēs·supbus & supbiens·languidꝰ & languens·
furibundꝰ & furiēs·& similia·Vñ hec timiditas·
tatis·Et compat̄ timidꝰ timidior dissimꝰ·Et est ti
miditas animi vitiū sempiternū·qđ est etiā si tiōr
nō sit·Timor vo accidens est·Atqꝫ sicut homerus
ait·In achille fuit aliq̄n timor·timiditas nunꝙ·vid
in timor·Vel sic secundū ꝑsc·ꝙ hmōi denomīatia
desinētia in idꝰ·demonstrāt̄ habere in se ea ex q̄bꝰ
deriuant̄·vt herbidꝰ q̄ habet herbā·Timidꝰ q̄ habꝫ
timorē·Rabidꝰ q̄ habet rabiem
Tyminꝰ·a tymo đr timinꝰ na nū·i·floridꝰ vl' dul
cis & suauis·Vñ & timinū dicit̄ mel suaue & odo
Tymo grece·latine dicit̄ flos vel floreo riferū
Vñ hoc tymū generaliter dicit̄ flos·specialit̄ tamē
quedā herba dicit̄ tymū·vel tymꝰ·qꝛ talis flos val
de redoleat·Itē tymo vl' timos grece đr mēs latiē
Timor·a timeo mes·dicit̄ hic timor moris·Vñ ti
morosus·sa sū·timore plenꝰ·et cōpat̄·Et ē timor
accidēs dolor mētis extrinsecꝰ ex aliq̄ accidēti acti
one·Et est timor ꝓ tempe·sed timiditas est animi
viciū sempiternū sicut dixi in timidꝰ·est igit̄ ī viro
forti q̄nqꝫ timor·timiditas nūꝙ·Qualiter aūt hō
timēs efficiat̄ palidꝰ dixi ī formido das·¶Scias q̄t
tuor ess e timores·s·mundanū siue humanū seruilē
initialē castū vel filialē siue amicabilē·Humanus ti
mor vt dicit cassiodorꝰ·est q̄n timemꝰ pati ꝑicula
carnis·vl' ꝑdere bona mūdi ꝓpter quod delinq̄mꝰ
Hic timor malꝰ est q̄ in ꝑmo gradu cū mūdo dese
rit̄ quē dn̄s ꝓhibet in euangelio dicēs·Nolite time
re eos q̄ occidūt corpꝰ·aīam aūt nō possūt occidē
Timor aūt seruilis est·vt ait augꝰ·cū ꝓpt̄ timorēꝫ
gehēne ꝯtinet se homo a peccato q̄ sentenciā iudicii
& penas meruit·& timore facit quidq̄d boni facit
nō timore amittēdi eternū bonum quod nō amat
sꝫ timore patiēdi malū quod formidat.Nō timꝫ ne
ꝑdat amplexus pulcerrimi spōsi·sꝫ timet ne mitta-
tur in gehennā·Bonꝰ est iste timor & vtilis·licꝫ in
sufficiēs ꝑ quē fit paulatim ꝯsuetudo iusticie Ex p̄
dictis nota ꝙ aliq̄s dicit̄ aliq̄d ex timore seruili fa
cere·quod facit coactꝰ metu pene·& ꝑ ꝯsequēs cū
tristicia·mallet em̄ nō facere nisi pena timeret̄·vi
de in opus·Et succedit initialis timor quando inci
pit quod duꝝ erat amari.et sic īcipit excludi serui
lis timor a caritate·& succedit demū timor castus
filialis siue amicabilis·quo timemꝰ ne sponsus tar
det·ne discedat·ne eū offendamꝰ·ne eo careamus
Timor iste de amore venit·Ille quidē seruilis ē vti
lis·sꝫ nō ꝑmanens ineternū·Sꝫ iste timor diuinꝰ iu
sticie comes est ꝑ oīs gradꝰ·hic timor donū spūs
sācti est·et creatꝰ ex amore dei & ideo dicit̄ amica
lis vel filialis·inq̄ꝝtū deus dicit̄ pater noster·Vel
etiā dicit̄ castꝰ inq̄ꝝtū dicit̄ deꝰ methaphorice spō
sus aīaꝝ nostraꝝ·Iste timor in patria erit sic̄ alia
dona.sꝫ nō habebit omnē illū vsū quē modo habet
facit em̄ tūc nos reuereri dominū nō timere separi
a deo vel eo carere·Numerus aūt istoꝝ timoꝝ sic
pōt sumi·Timor hic distinguit̄ secundū ordinem
timētis ad deū·cui ꝑ vnū timorē magis aꝓꝑinquat
vel distat ꝙ ꝑ aliū·Cū em̄ timor in fuga mali cōsi
stat·malū aūt sit pene & culpe·erit em̄ timor q̄daꝫ
q̄ cōsistit in fuga mali culpe tm̄·ꝑ quā homo a deo
separat̄·s·timor castꝰ vel filialis·Alius aūt q̄ cōsi
stit in fuga mali pene·Pena autē est duplex vna ꝑ
cuiꝰ vitatōne peccatū q̄nqꝫ cōmittit̄.sicut tempa
les sūt pene·& ꝑicula carnis·& hanc penā refugit
timor mundanꝰ vel humanꝰ.Alia est ꝓ cuiꝰ vita
tione nūꝙ fit peccatū sꝫ magis vitat̄·sicut pena q̄
erit post hāc vitā·& hāc penā fugit timor seruilis
Alius aūt timor est q̄ fugit vtrūqꝫ malū culpe &
pene·s·initialis qui habet oculū ad vtrūqꝫ·& ideo
medꝰ int̄ seruilē & castū·Ex dictis patet ꝙ non ē
eadē pena quā respicit timor mundanꝰ et seruilis·
initialis vo & seruilis eandem penā respiciūt·sꝫ ser
uilis tanꝙ ꝑncipale obiectū·Initialis aūt nō sꝫ ma
gis malū culpe·Vnde magis se tenet cum casto ti
more ꝙ cū seruili.Animadūte etiā ꝙ timor initial'
est ī inchoata caritate·sꝫ nō est ī ꝑfecta caritate·et
q̄ꝝtū crescit caritas·tm̄ decrescit iste timor quātuꝫ
ad metū pene·i·q̄ꝝtū ad id quod facit timere penā
et q̄ꝝtū ad tormentū ꝯsciētie·Nā q̄ꝝto plꝰ diligimꝰ
tāto minꝰ timemꝰ·Seruilis aūt timor nō est in in
choata caritate·nec intrat caritas nisi prius iste ti
mor exeat·Et scias ꝙ quedaꝫ glosa dicit sup illud
Esai·xxxv·Nolite timere dicit·Timor vnius dei
alios expellit·Itē nota ꝙ timor mūdanꝰ ꝓprie di
cit̄·quo timemus bona mūdi perdere et tempalia·
Timor vo hūanus quo timemus carnis ꝑicula pati
Itē animadūte ꝙ licet xp̄s timorē pene habuit·nō
tamē in eo fuit timor mundanꝰ vel seruilis vel ini
tialis·qꝛ mūdanꝰ malꝰ est·et ī ꝑmo gradu cū mū
do deseritur·Seruilis vo vel initialis in ꝑfecta ca
ritate nō est·Nullꝰ ergo istoꝝ timoꝝ fuit ī christo
Quis ergo fuerit timor ille quo penam timuit·Et

pōt timoꝛ ille dici naturalis siue humanꝰ q̇ omībꝰ
hoībꝰ inest· quo hoꝛreť moꝛs· atqꝫ foꝛmidať pena
Et diciť timoꝛ iste natalis· Non qꝛ accesserit homī
ex natura· quia natura priꝰ fuit instituta· qꝛ ñ fuit
iste ꝯcreatꝰ homī· nec de bonis naturalibꝰ· sꝫ qꝛ ex
coꝛrupta natura· ꝑ peccatū homī aduenit· cui coꝛ-
ruptio inoleuit tanq̄ esset naturalis· Et est iste ti-
moꝛ in hoīe effectꝰ peccati· vide ī ꝓpassio· Sꝫ pt
dubitari de eo qd̉ dictū est· q̄ timoꝛ mūdanus vel
humanꝰ semꝑ malꝰ est· Sic em̄ videť q̄ semꝑ malū
sit timere pati ꝑicula carnis· vel ꝑdere bona mūdi
qd̉ tñ nō est veꝝ· Ad hoc dico q̄ nō quādocunqꝫ ti
meť ꝑiculū carnis diciť timoꝛ hūanus· nec q̄ñcūqꝫ
timeť amissio boni tꝑalis dꝛ timoꝛ mūdanus· sꝫ tm̄
qñ talis timoꝛ est inoꝛdinatꝰ· Et ideo semꝑ sonat
in malū· Itē q̄ri potest· Om̄is actus timoꝛis ex ali
quo amoꝛe ꝓcedit· sꝫ actꝰ timoꝛis seruilis nō ꝓce
dit ex amoꝛe caritatis· ergo ꝓcedit ex amoꝛe libi-
dinoso· ergo est malꝰ· Ad hoc respōdeo· Actꝰ ser
uilis timoꝛis qñ bonus est· non ex amoꝛe gratuito
nec ex amoꝛe libidinoso· sed ex amoꝛe naturali pꝛo
cedit· quo quis vult consistentiam & bene esse sui
subiecti· & ideo hoꝛret omnem penam siue quā ex
perientia docet· sicut in naturali timoꝛe siue quā
fides demōstrat· sicut in seruili· Itē ꝯsueuit sic ob
ijci· Quidq̇d est a spūsc̄o pōt esse simul cū ip̄o· sꝫ ti
moꝛ seruilis nō habeť siml' cū spūsācto· q̇ sine cari-
tate non habetur· cum quo non est timoꝛ seruilis
Ergo timoꝛ seruilis nō est a spūsācto· Ad hoc di-
co q̄ quedā sūt a spūsācto· & tñ nō sūt cū spūsan
cto· sicut fides infoꝛmis· & timoꝛ seruilis· qd̉ q̇deꝫ
nō est nisi ꝓpter defectū ꝯcomitantē· Quedaꝫ v̉o
sūt a spūsācto sicut caritas· Quedā v̉o cū spūsan-
cto sꝫ nō ab ip̄o· sicut peccatū veniale· Quedā nec
ab ip̄o nec cū ip̄o· sicut peccatū moꝛtale Et scias qꝛ
in· xxviij· iob dꝛ· Ecce timoꝛ dn̄i ip̄a est sapiētia· &
recedere a malo intelligētia· Volo etiā te scire q̄ si
cūt dicit greg̃· in pastoꝛa· Antiqui etem̄ patres no
stri nō reges hoim· sꝫ pastoꝛes pecoꝝ fuisse memo
ranť· Et cū noe dn̄s filijsqꝫ eiꝰ diceret· Crescite &
multiplicamini & replete terrā ꝓtinꝰ adiūxit· Et
terroꝛ vester ac tremoꝛ sit suꝑ cūcta aīalia terre·
quoꝝ videlicꝫ ťroꝛ ac trēoꝛ· qꝛ esse suꝑ aīalia terre
p̄cipiť· ꝓfecto esse suꝑ hoīes ꝓhibeť· Homo q̇ꝑpe
brutis aīalibꝰ nō aūt hoībus ceteris· naturaliť p̄la
tus est· & idcirco ei diciť vt ab aīalibꝰ nō ab hoīe
timeať· qꝛ ꝯtra naturā suꝑbire est· & ab eq̄li velle
timeri· & tñ necesse est vt rectoꝛes a sb̄ditis timeā
tur· qñ ab eisdē minime deū timeri dep̄hendiť· vt hu
mana saltē foꝛmidīe peccare metuāt· qui diuina iu
dicia nō foꝛmidant· Nequaq̄ nāqꝫ p̄positi ex hoc q̄
sito timoꝛe suꝑbiāt· in quo nō suā gloꝛiā· sꝫ sb̄dito
rū iusticiā querūt· In eo em̄ qd̉ metuūt sibi a p̄use
viuentibꝰ exigūt· q̄si nō hoībus sꝫ aīalibꝰ domināť
qꝛ videlicet ex qua ꝑte bestiales sūt sb̄diti· ex ea de
bent etiā foꝛmidini iacere substrati· Sꝫ plerūqꝫ re-
ctoꝛ eo ip̄o quo ceteris p̄latione p̄eminet· elatione
cogitatōis intumescit· & dū ad vsū cūcta sb̄iacēt
dū ad votū velociter iussa cōplenť· dū oīs subditi
siqua bene gesta sūt laudibus efferunt· male gestis
aūt nulla autoꝛitate ꝯtradicūt· dū plerūqꝫ laudāt
etiā qd̉ reꝓbare debuerūt· Sꝫ seductꝰ ab his que
infra suppetūt semꝑ aīus tolliť· & dū foꝛis īmēso
fauoꝛe circūdať intꝰ veritate vacuať· atqꝫ oblitus
sui in voces se spargit alienas· taleqꝫ se credit· q̄lē
se foꝛis audit· non qualē intus discernere debuit·
Sb̄iectos despicit· eosqꝫ eq̄les sibi nature oꝛdīe nō

agnoscit· & quos foꝛte potestatis excesserit· tran-
scēdisse se etiā vite meritis credit· cunctis se existi-
mat ampliꝰ sapere· quibꝰ se videt amplius posse·
Vide ī seruitꝰ· vide etiā ī spūs de tiōris dono· Vi
de etiā in spes· Vide etiā in rectoꝛ· & in iusticia
Timoꝛatꝰ· a timeo es· vel a timoꝛ dꝛ timoꝛatꝰ ta·
tū· Et timoꝛosꝰ sa· sū· i· timoꝛe plenꝰ· Vñ in actibꝰ
Viri timoꝛati· Et cōparať vtrūqꝫ
Tymotheꝰ· discipulꝰ pauli fuit· & acuiť penulť·
Tymos· i· mens· vide in tymo·
Tympāistria· a tympanū dꝛ hec tympanistria rie
que canit cū tympano· q̄ & tympanotria dꝛ· Plau
tus· Tympanotriā amat· Itē ꝓpha· In medio iuuē
culaꝝ tympanistriaꝝ· ƀm hug̃· Pap̄· v̉o dicit· Tym
panistra vel tympanistria q̇ in tympano canit· cōe
est· sicut citarista & oꝛganista·
Tympanotria· in tympanistria vide
Tympanū A timnio nis· dꝛ hoc tympanū qd̉daꝫ
instr̄m musicū· s· pellis vel coꝛiū ligno ex vna ꝑte
ꝯtextū· Et diciť sic qꝛ timniat· vel dꝛ a tyton qd̉ est
mediū· qꝛ mediū est· Est em̄ vna ꝑs media sympho
nie ī silr̄itudīe cribꝛi· & virgula ꝑcutiť vt sympho
nia· Vñ tympanū dꝛ meditulliū rote in quo radij
infiguntť· vel circūferētia rote· Vñ tympanizo zas·
tympano cantare
Timꝰ mi· in timo vide
Tima· ligna de quo salomon gradꝰ fecit ī domo
dn̄i· incognita sūt ligna etiā ꝑitioꝛibus iudeoꝝ· vt
dicit pap̄· Sꝫ suꝑ tercij r̃gū· ca· x· Attulit ex ophir
ligna tima dicit glosa· Imputribilia spinosa in simi
litudīe albe spine· tima candida sūt & rotunda· Et
inueniť in biblijs coꝛrectis duplex lr̄a· s· tijna ꝑ du
plex i· vel tima ꝑ simplex i·
Tinctito tas· penl'· coꝛr̄· in tincto tas· est
Tincto· a tingo gis· xi· ctū· v· in o· fit tincto tas·
frequēter tingere· a quo tinctito tas· frequē·
Tinctoꝛ ctoꝛis· diciť qui tingit· & deriuať a tin-
go gis· xi· ctū· ctu· v· in oꝛ· fit tinctoꝛ· Et oꝛ in rix·
fit hec tinctrix tricis· mulier q̄ tingit·
Tinctricula le· dimi· ꝑua tinctrix·
Tinctrix· a tingo vel tinctoꝛ oꝛ· ꝯuersa in rix· fit
hec tinctrix· vide ī tinctoꝛ
Tinctꝰ cta· ctū· in tingo gis· est
Tinea· a tero ris· dꝛ hec tinea nee· vestimentoꝛum
vermis· qꝛ terat· Vel diciť a teneo· qꝛ teneat & in
sideat quousqꝫ coꝛrodat· Vñ tineosus sa· sū·
Tingibilis· in tingo gis· est
Tingo gis· xi· ctū· tingere· i· tinctura inficere· co
loꝛare· infūdere· Vnde tinctus cta· ctū· Et tincti
adū· Et hic & hec tingibilis· & hoc le· penl'· coꝛr̄· ha
bile ad tingendum· Et hec tinctura re· Tingo ꝯpo
nitur· Contingo gis· xi· ctū· i· simul tingere· Detin
go gis· i· tincturā remouere· Intingo gis· i· in tin
cturam fundere· Retingo gis· i· iteꝝ tingere· vl' tin
cturam auferre· Sb̄tingo gis· i· sb̄tus vel parū tin
gere· Tingo et eiꝰ ꝯposita actiā sūt· & faciūt p̄te
ritū ī xi· & suꝑ· in ctū· & nō habēt v· post g·
Tinnio nis· iui· itū· nire· i· liq̇de & pure & leniter
sonare· Et ꝓpꝛie dꝛ de ere vel alio metallo· & vt di
tit p̄sc̄· deficit in pꝛima & secunda ꝑsona ꝓpꝛie· In
tercia sepe inueniť & est onomotopeiū· i· verbum
ficticiū· inuentū ex qualitate soni illius rei cui ꝯue
nit· Im ꝓpꝛie tamē quādoqꝫ inueniť in pꝛima & se
cunda ꝑsona· Vnde hic tinnitus tus· Et tinnito tas
frequen· & tinnulus la· & tinniens tis· gn̄is omnis
Tinnio cōponiť· Continnio· Pertinnio· Retinnio·
Subtinnio nis· i· paꝝ vel sb̄tus tinnire vel ab infe

riozi pte tinnitum reddere· & ppzie dz de psalterio
vbi aliquid supponit̃ vt melius tinniat·
T innito tas·in tinnio nis·est· & pduc̃·ni·
T innul9 A tinio nis·dz tinnul9 la lũ·i· tinniens
Itẽ tinnul9 li·sonus·liquidus·lenis· & pur9·scdm
pap̃· Hiero9·in plogo iob· Interdũ quoqz ricmus
dulcis & tinnul9 fert̃ nũis lege solutis·
T intinnabulũ li·a tinnio nis·qd videt̃ esse verbũ
ficticiũ· dz hoc tintinnabulũ li·sm hug̃·Et ysid·di
cit· Tintinnabulũ de sono vocis nomẽ accepit·sic̃
plaus9 manuũ· & stridoz dentiũ·& valuaꝝ·& coz·
penl'·Vñ in auroza dz. Aurea cũ malis se tintinna
T ipsana ne·fe·ge·ordeũ dcozticatũ   bula iũgũt
dz·Vñ·ij·regũ·xvij·ca·dz qsi siccãs tipsanas·
T yphonic9 vent9·sm aliã trãslatõez dicit̃ vent9
tempestiu9·& dz typhonic9 a typhos qd ẽ inflatõ
Idẽ dz euroaqlo·& coz·penl'·typhonic9·
T ypic9 ca cũ·penl'·coz·in typ9 exponit̃
T ypus pi·i·figura vel forma vel status vel sil'itu
do·Vñ in scdo libro regũ ca·xij·Traduxit in typo
lateꝝ·i·in similitudine·Et typ9 dicit̃ quedã herba
q̃ in aqs nascit̃·et ab aqua inflat̃·Vñ & ambitioso
rũ hoim & sibi placẽtiũ tumoz & supbia typ9 dz
Vnd etiã est qz ab illa herba frigida febzes typi di
cunt̃·Vñ typic9 ca cũ·i·figuratiu9·Vñ typice ad
uerbiũ·i·figuratiue·Et etiã typica febzis dicit̃ quã
quidã periodicã dicũt
T yrannicida·a tirãnus & cedo dis·cidi·cponit̃
h̃ & hec tirãnicida de·pnl'·pdu·q̃ occidit tirannũ
Vñ hoc tirãnicidiũ.tirãni occisio
T yrãnicidiũ dij·in tyrãnicida est
T yrãnis dis·pnl'·coz·gti·& exponit̃ in tyrãn9·
T yrãnulus li·dimi·puus tyrãnus·
T yrãnus·a tyro qd est fortis·dicit̃ hic tyrãn9·i·
fortis rex· Olim reges & tyrãni nullã habebãt dif
ferentiã. Vñ fortes reges tyrãni vocabant̃·Sz po
stea accidit tyrãnos vocari pessimos·et impbos re
ges luxuriose dominatõis·cupiditatẽ· & crudelissi
mã dominatõez ĩ pplis exercẽtes·A tyro qd est an
gustia·qz angustiãt vel cruciãt suos· Vnde tyrãni
cus ca cũ· Et hec tyrãnia nie· Et hec tyrãnis nidis
id est·crudelitas·secundũ hug̃·& scribit̃ tyrannis
p duo n·Greg̃·aũt in moralib9 dicit·qz tyrãnus est
ppzie q̃ in republica nõ iure principat̃
T yriaca·Tyr9 dicit̃ quidã serpens·Vñ hec tyria
ca ce·penult̃·pdu·antidotũ serpentũ quo venena
pellũtur·vt pestis peste soluat̃
T yrius ria riũ·in tyr9 vide
T yro grece.latine dicit̃ fortis vel angustia·Et in
de deriuat̃ hic tyro nis·i·nou9 miles nouit̃ elect9
ad militiã·qz fortis ad hoc officiũ solet eligi·vl' qz
ad apquirendã pbitatẽ multũ se angustiat· Vñ &
tyro dicit̃ quilibet ignar9 & rudis cũ aliqd incipit
exercere·& pdu·p̃mam tyro p milite·sz hec tyrus
p regione eam cozripit· Vnde versus· Pro regiõe
tyro·p forti milite tyro
T yrociniũ A tyro onis·dz hoc tyrociniũ nij·no
ua militia·officiũ tyronis rudimentũ initiũ noui
tas militie·Itẽ a tyro dicit̃ tyrocinoz aris·& coz·
ci·seu pducit p̃mam sicut tyro
T yrocinoz aris.in tyrociniũ est
T yrrenus·in lidia est
T irsus·teria cõponit̃ cũ sursus·& dicit̃ hic tirs9
si·generaliter oĩz oleꝝ vel herbaꝝ medi9 frutex·sic
dict9 qz a terra sursũ dscendit· Tirsus etiã dz bac
culus vel ram9 cũ frondib9.quo vtũt̃ ĩ sacrificijs
bachi·Vel tirsus genus cimbali in modũ quadzate

figure factũ·qz ab vtraqz pte tenet̃·& tam aperiẽ
do q̃ claudendo sonat.
T yrũculus li·dimi·puus tyro·
T yr9·a tyro qd est fortis vel angustia dicit̃ hec
tyrus quedã insula·& quedã ciuitas sic dicta ab
angustia loci·Vñ & tyr9 angustia interp̃tat̃·Et in
de tiri9 ria riũ·gentile vel patriũ·Itẽ tirus dicitur
quidã serpẽs·Itẽ tir9 dicit̃ case9·sz tũc est p̃mitim
vide in tiro. De tyro ciuitate dicit glosa·Esa·xxiij
sup illud·Onus tyri·Et thirus ciuitas nobilissima
chananeoꝝ cũ hec Esayas predicebat·insula magni
maris erat· Postea aũt lõgo tpe nabuchodonosoz
voluit cõtinentẽ qsi dtiguã eã facere terre·sz multo
frustrat9 laboze nõ potuit. Qui aũt ĩ ciuitate erãt
cũ nõ possẽt resistere qui naues potuerũt arripere
fugerũt in egyptũ·& in moab.& in vicinas regio
nes· Vnde nabuchodonosoz furoze accẽsus naues
succẽdit·ciuitatẽ sbuertit·captiuos abstraxit·& in
chaldeã reũso datũ est ei a domino p tyro regnum
egipti·Reedificata tyro post·lxx·ãnos cũ alexãder
pgerz ad captiuãdũ egiptũ·dimisit ibi ptẽ exercit9
& terre eã eq̃re voluit & ñ potuit·Egipto vo sbiu
gata ethiopes & multas alias gẽtes secũ adduxit·
et lapidib9 et arbozib9 dtinẽtez dtiguã t̃re fecit·ci
ues cepit.ciuitatẽ sbũtit· Nũc ãt esayas de illa ca
ptiuitate loq̃t̃ quã nabuchodonosoz fecit· Hoc vo
ideo accidit· qz cũ hierl'm caperet̃ & ppl's ĩ captiui
tatẽ duceret̃ a chaldeis tempe sedechie·tyr9 q̃ de
buit cõpati cepit insultare· Hãc miseriã p̃dicit esa
yas dicẽs. Onus tyri ꝛc̃. Et hieronim9 in hieremia·
loquẽs de tyro dicit. Reũsis filijs isrl' de captiuita
te sb zorobabel et neemia·tyrij quoqz ñ longo tpe
post reũsi sũt·cũ eis amicicia diũcti sũt· nec iã di
uitias retinebãt sz ĩ hierl'm dño offerebãt·ad p̃dica
tionẽ etiã pauli·et tyrij et sydonij duersi sũt
T ysicus ca cũ·in tysis vide·
T ysis·est vlceratio ĩ pulmone et tumoz·sic dicta
grece·qz sit dsũptio cozpis toti9·vnde tysic9 ca cũ
penl'·coz·tali infirmitate detentus·
T ytan tytanis mas·ge·interp̃tat̃ illuminatio·vel
illuminãs·vnde dicti olim tytanes sũt quidam foz
tissimi viri·qsi illuminatozes mũdi·s·sua pbitate·
vel secũdum fabulas poetaꝝ isti ab irata cõtra de
os terra·ad eius vtilitatẽ creati dicunt̃·vnde et ty
tanes dicti sũt·a tyton greco·i·ab vltione·qz qua
si vlciscende matris terre causa·dtra deos armati
existerẽt. Et etiã dicti sũt gigãtes·Et hic tytanus
in eodẽ sensu·et inde tytan vel tytanus dict9 est
sol·qz fuit de gñe tytanoꝝ vel qz illumiat mũduz
Inuenit̃ etiã hic tytan indeclina·vnde iudicũ·xvi·
Nec filij tytan pcusserũt eũ·et pdu·penl'·gti tyta
nis·tytana em̃ pdu·ta·vnde lucan9 ĩ primo· Aer
et longi voluẽt tytana laboꝛes·Greca em̃ in an·cre
scentia ĩ gtõ pducũt a·mediã ante n·vt tytanis·et
facit acts ĩ em·et ĩ a.tytanem vel tytana·
T ytanis·a tytan dicit̃ hec tytanis tytanis·vel ty
taneos·quedã ciuitas egipti vbi facta sũt pdigia
q̃ legunt̃·et dicit̃ sic a tytanib9·qz eã edificauerunt
tytanes·tytanis etiã est gẽs de tytan·
T ytan9·a tytan dz hic tytanus ni.et est idẽ quod
tytan· Item a tytan dicit̃ tytan9 na nũ·et hec tyta
nia nie·id est·luna·
T itillicus ca cũ·in titillo vide·
T itillo·a titubo bas·dicit̃ titillo tilas·i·titubare·
vel ad luxuriã incitari.stimulare· Et in actĩa signi
ficatõe dicit̃ titillo las·i·inflamare·incitare·stimu
lare·cõmoue ad luxuriã·vnde hec titillatio·luxũie

incitamentũ· carnis incitatio· inflamatio· Et titillicus ca cũ· penl'· corr̃· i· titillatõne plenꝰ. s· q̃ incitat vel qui incitaẽ ad luxuriã· Et titillariꝰ ria riũ· i· ꝓnus· Titillo las· in absoluta & ĩ passiua significatione neutꝝ est· & in actiua est actiũ· & scribitur ꝑ

Tytimallꝰ· tytan ꝓ sole cõponiẽ cũ mal duo l· lo lonis· quã greci comã dicũt· Vñ hic titimallus li· herba lactaria· qꝛ comã folioꝝ ad radiũ solis circũactũ dũtat & circũducat Inde titimallinꝰ na nũ

Tytubo bas. baui· bare· i· dubitare· vel vacillare· tremere· Titubo cũ suis cõpositis siqua habet est neutꝝ· & corr̃· tu·

Tytulo las· in tytulꝰ vide·

Tytulꝰ· a tytan qđ est sol vel illuminãs đr hic tytulꝰ li· q̃si tytanꝰ· i· illuminãs· qꝛ illumĩat libꝝ· Sicut em̃ sol mundũ· vel quecũqꝫ obscura illuminat· ita tytulꝰ libꝝ & eiꝰ sequẽtia illuminat· Vel tytulus diciẽ a tyto liuio· q̃ ꝑmus libꝝ suũ ꝑ distinctiones diuisit· & singulis tytulũ apposuit· Vel diciẽ tytulꝰ quasi tetulꝰ· a teta figura sic facta· que olim in frontibꝰ damnatoꝝ impꝛimebaẽ· Sicut em̃ in illa figura reddebaẽ homo noscibilis· sic ꝑ tytulũ liber cognosciẽ· Vñ & sic diffiniẽ· Tytulus est breuis annotatio eoꝝ q̃ diffusiꝰ in sequẽti ope otinenẽ· Tytulꝰ etiã diciẽ nota q̃ causa breuitatis apponiẽ dictionibꝰ· Tytulꝰ etiã diciẽ inscriptio· vel signũ laudis & honoris· vel laus· qꝛ olim in imaginibꝰ laudes nobiliũ intitulabanẽ· A tytulꝰ đr tytulo las· i· designare tytulo· vel tytuluꝫ apponere· Et cõponiẽ· Intytulo las· Pretytulo las· Retytulo las & est actiũ cũ suis cõpositis· & corr̃· ty· Ouidius de remedijs· Legerat huiꝰ amor tytulũ nomẽqꝫ li·

Tytꝰ ti· discipulꝰ fuit pauli apl'i· Et inẽ belli· ꝓtaẽ querẽs vel bonꝰ seu lutũ siue etiã lutariꝰ·

T ante O

Tobias bie· quidã sanctus vir cui raphael archangelꝰ reddidit visũ

Toda de· auis est q̃ nõ habet ossa in tybijs· qꝛ semper est in motu

Todeo A toda đr todeo des· todui· vel todi· i· moueri· tremere ad modũ tode

Todinꝰ· a toda đr todinꝰ na nũ· Et đr todinus ille q̃ velociẽ todet & moneẽ ad modũ tode auis·

Todonꝰ· a toda đr hic todonꝰ ni· i· gallus

Tofus· a todeo đr hic tofꝰ fi· lapis asper & cauernosus· qꝛ ãbulãtes sup se todẽ faẽ· vñ tofulꝰ li· di·

Toga A tego gis· diciẽ hec toga ge· q̃si tega· qꝛ velam̃to sui corpꝰ tegat & coopiat & ẽ palliũ purũ & forma rotũda etiã & fusiore & q̃si vndante sinu· & erat olim cõis vestis romanoꝝ· Vñ togatꝰ ta tũ· i· toga indutꝰ· vel togã habẽs. Vñ & togate dicebanẽ quedã comedie de vilibꝰ ꝑsonis a romanis facte· q̃ nulliꝰ erãt ꝑcij· & toga vestis erat cõmunis· & ideo vilis· Iuuenal'· Impune ergo michi recitauerat ille togatas·

Togiferiũ rij· locꝰ vbi scolastici disputãt· & videtur cõponi a toga & ferio

Togilla le· di· ꝑua toga· Itẽ togilla diciẽ mãtile·

Togipiriũ pirij· i· pura toga

Togula le· dimi· ꝑua toga

Tolerabilis· a tolero ras· đr h̃ & hec tolerabilis & hoc le· Et cõponiẽ h̃ & hec intolerabilis & hoc le· qđ nõ valet vl' debet tolerari· & vtrũqꝫ ꝯpatur

Tolero ras· raui· i· sustinere· pati· sufferre· & est actiũ cũ suis cõpositis· & debet scribi ꝑ vnum l· habet em̃ primã breuẽ· Vñ ouidiꝰ de arte· Dũ vires aĩusqꝫ sinũt tolerare labores· Nã veniet tacito curua senecta pede· Sil'r tolerabilis tolerãtia tolerans· & similia ꝑ vnũ l· scribi debẽt

Toles A tolꝰ diciẽ hic toles lis· Toles sũt tumores circa vuã stantes· has vulgo ꝑ diminutõꝫ tusillas vocãt· he in faucibꝰ solẽt turgescere·

Tollinũ A tollo lis· diciẽ hoc tollinũ lini· lignum puteoꝝ quo hauriẽ aq̃·

Tollo lis· i· eleuare· & tollere· i· auferre· sꝫ tollimꝰ a volẽte· eripimꝰ vi· auferimꝰ qđ dedimꝰ· Et tollẽ id est· nutrire· Et tollere· i· portare· vel sustinẽ· & caret ꝑterito et supino· sꝫ accipit mutuo tuli· vl' sustuli· Antiq̃ em̃ dicebãt tulo lis· tuli vel tetuli· tultũ· Et inde cõponebaẽ sustulo lis· sustuli qđ modo nõ est in vsu in ꝑsenti· et ideo datũ est eiꝰ ꝑteritũ huic verbo tollo qđ signat auferre vel eleuare· Et cõposita sil'r possũt accipe ꝑteritũ a ꝯpositis illius q̃uis nõ oĩa· Tollo ꝯponiẽ· Attollo lis· attuli valde tollere· Extollo lis· extuli· Sustollo lis· sustuli· id est· sursũ tollere· et est actiũ tollo lis· cum suis cõpositis ꝰm hug̃· Similiẽ tuli daẽ ꝓ ꝑterito huic verbo fero· ꝑsc̃· aũt in· x· libro sic dicit· Tollo tetuli· ꝓ quo nũc ĩ vsu frequẽti est sustuli· A tulo q̃daꝫ de veteribus qđ fuit in vsu tetuli dicebant· Tollo quoqꝫ deficit supino· sꝫ ꝓ eo vtimur sublatũ· Suffero etiã facit sustuli. sꝫ in alia significatõe· De significationibꝰ huiꝰ verbi tollo ꝯsueuit a quibusdã dici Qui remouet tollit· qui sublimat quoqꝫ tollit· et ꝓ nutrire tollere sepe daẽ· Itẽ· Qui tollit remouet· gerit. erigit· accipit· aufert

Tolus A tollo lis· đr hic tolus li· sũmitas templi eminẽs rotũditas· ꝓprie quidẽ tolꝰ est velut scutũ breue qđ in medio tecti ẽ in quo trabes coeũt

Ton· diciẽ altitudo vel totũ

Tonabulũ li· i· sonus vl' tintinnabulũ· a tono nas·

Tondeo des· totondi tonsũ· capillos secare đr· vel aliud. et diminuere· in circũitu corrodere· Vnđ hic tonsor· Pertinet etiã tondere ad oues· Vñ in ꝑmo regũ. ca· xxv· audiui ꝙ tonderẽt pastores tui gregẽ· Tondeo cõponiẽ· attondeo des· i· valde tondere· Contõdeo des· Circũtondeo des· Detõdeo des. i· valde tondere vel deorsum· Vñ detonsus sa sũ· Retondeo des· Subtondeo des· i· subtꝰ vel paꝝ vel post tondere. Tondeo cũ suis cõpositis ẽ actiuum· et amittit gemmatõeꝫ ꝑteriti in cõpositis· Inueniẽ etiã tundo dis· ꝑ v· tercie ꝯiugatõis· sꝫ aliud signat· Vñ versꝰ· Tondemꝰ barbas vel oues· sed tundimꝰ herbas· Tondeo dat tonsũ· sꝫ ꝑbet tundẽ tusũ· Dat tũdo tutudi. sꝫ dat tondere totondi

Tondito tas· frequen· de tondeo ꝰm hug̃·

Tonitrꝰ· tonꝰ cõponiẽ cũ terreo et diciẽ hic tonitrus trus· Et hoc tonitru indeclina· in singulari· In plurali· hec tonitrua· tonitruũ· a tonitru ablatiuo addita um· apoc̃· xix· Et audiui vocẽ tonitruũ magnoꝝ· Et hoc tonitruũ tonitrui· Iob· xxvi· Quis poterit tonitruũ eius magnitudĩs intueri· Et diciẽ tonitrꝰ· quia sonꝰ eiꝰ terreat· Vñ tonitrꝰ vel tonitruũ q̃si tonꝰ terrẽs· i· sonꝰ· et vt dicit aristote· in ij· posterioꝝ· Tonitruũ est extinctio ignis in nube Et vt dicit ꝑsc̃· in· vij· libro· arcꝰ hic quoqꝫ cũ neutro gñe hoc arcu etiã veteres ꝓferebãt· vñ secundũ quartã declinationẽ declinaẽ· Oĩa em̃ masculina que neuẽ quoqꝫ in v· desinẽtia inueniunẽ· eiusdẽ sũt declinatõis· vt hic tonitrꝰ· hoc tonitru· hic cornus et hoc cornu· ergo similiter hic arcꝰ et hoc arcu· ¶ Hic nota ꝙ e regione cũ ascendit vapor siccus. aut ascẽdit etiã purꝰ nõ cõpressus in vapore humido· aut ascẽdit in vapore hũido cõpꝛssus· et si quidẽ ascẽdit solus· tunc facit ventos· Si autem

ascendit cōpressꝰ· vel cōprehēsus ī vapore hūido· tūc qñ vapor hūidus ꝑuenit ad locū frigoris et incipit cōprimi· Cōprimit᷑ etiā in ipo q̄si in vētre eiꝰ vapor siccꝰ aut calidꝰ accidētali caliditate. In tali aūt cōpressione vaporis sicci ī ventre nubis fit agitatio vehemētis vaporis sicci· Agitatio aūt īducit actualē inflamationē in vapore calido & sicco· eo ꝙ facilime est inflamatōis· sicut est videri ī ventositate sicca egrediente de ventre hoīs· Hec em̄ si ꝑ pannū sbtilē emittat᷑ & candela adhibeat᷑· tota inflamat᷑ flama lata & dispersa· Hec igit᷑ inflamatio cā est fulguris. Agitatꝰ aūt in interioribꝰ nubis hūide quadruplicē facit sonū· Si em̄ latera nubis tm̄ ꝑcutiat & nō scindat· & sit inflamatꝰ· tūc facit sonū flame ꝑcutiētis· qui est sonꝰ q̄si tumultuās· & n̄ micat nisi sic᷑ ꝑ pannū spissū· eo ꝙ nubes est aliquātulū ꝑuia. & ideo nō exp̄sse flama appet· sꝫ vt dixi q̄si ꝑ pānū spissū· Eūdē aūt sonū facit aliqñ vapor egrediēs inflamatꝰ· flama fortit᷑ ꝑcutiēte sup aerē q̄ est in circūitu nubis· & est hic sonꝰ sicut sonꝰ flame in magno incendio. & videt᷑ tūc flama plurima fieri ꝑ aerē· Aliqñ etiā habet hūc eundē sonū in lateribꝰ nubis nō inflamatꝰ· & tūc audit᷑ tumultuās sonus sine aliq̄ coruscatōe· Secūdꝰ sonꝰ est scissionis magne sonꝰ velut si pannꝰ fortis immense latitudinis scindat᷑· & sonꝰ iste est terribilis· & visus fulgoris est curuꝰ in nube. eo ꝙ non recte scindit nubes· sꝫ in parte q̄ maiorē sustinuit impetū vaporis sicci inflamati egrediētis· Et iste sonꝰ frequent᷑ est interruptꝰ· qꝛ interrupte scindit᷑ nubes· Aliqñ aūt habet sonū maximū in vno impetu venientem sicut si vter clausꝰ vel vesica magna sufflata super caput vniꝰ frāgeret᷑· & hoc fit qñ cū impetu totus vapor. vel maxima eiꝰ ꝑs exilit sbito erūpēs & rūpens nubē· & exilit in aerē· & ꝑcutit ipm ꝑcussiōe fortissima· & hic est modꝰ terciꝰ tonitrui· Quāto etiā dicit aristo· ꝙ est sonus q̄si humidoꝝ siue viridiū lignoꝝ crepitātiū in igne· & hoc fit qñ vapor siccꝰ ex inflamatōe querit locū maiorē· Tūc eiꝫ nubem cōpressā hūidam dissilire facit· & egredit᷑ ꝑs eiꝰ aliq̄ sicut fit saltꝰ carbonū· vel ouoꝝ ī igne assatoꝝ· & p̄cipue inuenit᷑ huiꝰ sil'e in castaneis qñ n̄ ꝑforata & corrupta cortice ī igne calido ponūt᷑· qñ em̄ in eis hūidū incipit resolui gñat᷑ in eis vapor· q̄ q̄rens locū maiorē resistentē testā vel corticē dirūpit· & exilit de igne cū impetu & strepitu magno Hi aūt quattuor modi tonitrui sūt tm̄ ipsiꝰ vaporis incēsi· qñ in hora inflamatōis eiꝰ ꝯtrahit᷑ nubes exterior· & cōprimit qd̄ est intra ipsam de vapore terrestri· Vaporis aūt q̄ nō est adeo vehemēs soni sūt tres· Cū em̄ corruscatio fit de materia ventoꝝ calidoꝝ siccoꝝ q̄ cōprimunt᷑ in ventre nubis· & inflamant᷑ vehemēti inflamatōe· & adurūt᷑· sūt aliqñ nō adeo fortes q̄ nubē scindūt. sꝫ cū tangūt latera nubis hūide q̄ iā ꝯuertit᷑ in pluuias extinguit᷑ ignis vaporis inflamati· sic᷑ extinguit᷑ ferrū candēs in aq̄ & hic sonꝰ ab aristo· vocat᷑ sonꝰ stridoꝝ· & si egredit᷑ aliq̄d de igne istud micat· et ille splendor ē coruscatio· A quibusdā aūt vocat᷑ sisinniēs· eo ꝙ sisinniendo ferrū sonat qñ extinguit᷑ in aqua. ¶ Scd̄a aūt diūsitas soni est· qñ vapor intra nubē cōclusus nō est intensus· nec multū cōpressus. & nubes ꝯtinens ipm nō est ī ꝑtibꝰ suis eq̄liter spissa· Tūc em̄ erūpit vapor ꝑ diūsas ꝑtes nubis q̄ sūt q̄si foramīa & tūc sine chorusca tōe fit sonꝰ sibilatiuꝰ· sic᷑ quando ventꝰ vehemēs flat ꝑ foramīa sibilādo· ¶ Tercia aūt diūsitas est qñ nubes debiliter ꝯtinꝫ vaporem terrestrē· tunc em̄ cito anteꝙ ignit᷑ erūpit· & nō facit sonū nisi sufflamē· cuiꝰ exufflatio est aliꝙtulū restricta & impulsa· sic᷑ est sonꝰ folliū fabriliū Sed pōt q̄ri hic· Si tonat qñ scindit᷑ nubes· et ī ipsa scissione micat ignis· simᷝ erūt tonitruū & fulgur· ꝓpter qd̄ ergo ante videt᷑ fulgur ꝙ audiat᷑ tonitruū. hoc deter minatū est sup̄ in fulmē ¶ Item nota ꝙ diūsificat᷑ sonꝰ tonitrui ꝫm diūsitatē nubiū in spissitudīe et q̄litate frigoris et caloris ex diūsitate locoꝝ secundū ꝙ alte sūt nubes· vel demisse· qꝛ scd̄m hoc fortiꝰ sonāt et minꝰ et magis audiunt᷑ et nō tm̄ ī hoc ꝙ tonitruū fit erupta nube· sꝫ etiaꝫ in hoc ꝙ tonitruū causat᷑ ꝑ extinctōeꝫ ignis in nu

Tono nas· tonui itū· i· tonitruū facere et be· ꝯuenit soli deo· Vñ solū ī tercia ꝑsona d̄r inueniri Inuenit᷑ tñ ī p̄ma et ī scd̄a ꝑsona ꝑ ꝓsopopeiā· i· ꝑ trāslatōeꝫ· vt Tono· i· sono· vel fortiter clamo· et ꝑ apostrophā· Tono cōponit᷑. Attono nas· i· stupe facere· Cōtono nas· i· simᷝ tonare· Intono nas· i· insonae· Tono et eiꝰ ꝯposita sc̄ neut᷑· p̄t attono qd̄ ē actīm· et oīa faciūt p̄teritū ī nui· et supinū ī itum. Licet qñq3 inueniat᷑ facere ī aui· et ī atū· scd̄m antiquos· et oīa corr̄· hāc sillabā to. Et nota ꝙ tono absolutū est· vt· Deꝰ tonat· Inuenit᷑ tñ etiā qñq3· Deus tonat aerē· qꝛ verbū trāsitīm tūc intelligit᷑ ī eo id est· tonare facit· vel tonitruo ꝑcutit et mouꝫ et tangit· Silꝛ· Pluet sup ꝑ peccatores laq̄os ignis· i· q̄si pluendo sbito et abūdanter emittet· et corripit· primā tono· Vñ esopꝰ· Dū fortuna tonat fugitiōs terret amicos· Quare aūt tonare attribuat᷑ ioui dictum est in iupiter·

Tonsa· in tonsus est·

Tonsilla· a tonsa d̄r hec tonsilla le· dimi· ꝑua tonsa· tonsilla etiā d̄r forpicula· Et tonsilla dicit᷑ vncꝰ ferreꝰ vel ligneꝰ· ad quem ī litore funes nauiū alligant᷑· Vñ enniꝰ· Tonsillas rapiūt cōfigūt litus ad vncos

Tonsito tas· in tonsitꝰ est·

Tonsoriū· a tondeo des· d̄r hoc tonsoriū rij· idē qd̄ tonstrina· s· locꝰ vbi tondet᷑·

Tonstricl'a le. dimi· ꝑua tonstrix·

Tonstrina ne· in tonstrix exponit᷑·

Tonstrix· a tonsor oꝛ· in rix· et intꝑposita t· causa euphonie d̄r hec tonstrix· tricis· Vñ hec tonstricl'a· le· dimi· Et hec tonstrina ne· officina vel domꝰ vel locus in quo tondet᷑· Vide in tercia ꝑte ī tractatu de verbo in principio

Tonsola le· di· ꝑua tonsa· et cor· penᷝ·

Tonsura· a tondeo d̄r hec tonsura re· De tonsura clericoꝝ· vide in clericꝰ.

Tonsus· a tondeo d̄r tonsꝰ sa sū· Et ꝯpōit᷑· Intōsus sa sū· A tondeo totondi· tonsū deriuat᷑ tonso sas· frequen· a quo aliud frequen· tonsito tas· pnᷝ· corr̄· Itē a tondeo d̄r hec tonsa se· remꝰ· qd̄ et hic tonsus d̄r· sꝫ potiꝰ tonsa· vel tonsus· d̄r palmula remi q̄ aquā ꝑcutit. Vñ et dicit᷑ sic· qꝛ aquā percutit Vel dicit᷑ a tundo dis· q̄si tunsa· vel quasi tunsus· quia aquā tundat·

Tonꝰ ni· masᷝ· ge. i· sonꝰ a tono as· d̄r et corr̄· to·

Topaciꝰ· vel topacion· gēma est ex virēti genere omīq3 colore resplendēs· inuēta priꝰ in arabie insula· in qua trogodite p̄dones fame et tempestate fessi cū radices herbaꝝ effoderent eā eruerūt· que insula postea nebulis coopta tandē· et a nauigantibus est inuenta et ob hoc locꝰ et gēma nomen ex causa accepit· Naꝫ topasim· trogoditaꝝ lingua significationē habet querentis· Vñ et insula dicta est topaziꝰ· vel lapis dictꝰ est topaziꝰ vel topaciꝰ

Vel cōponit̄ a ton. vel topos qđ est totū et pacos vel patos vel pacios qđ est color. Inde topaci⁹ q2 de colore oīm lapidū in se habet. Et vt dicit glosa in penl't. ca. apoc. Topaci⁹ quo rarior eo p̄stantior Et habet duos colores ex auro & etherea claritate maxime lucēs cum splendore solis tangit̄ sup̄ans oīm gēmaꝝ claritatē. in aspectū suū singularit̄ prouocans aspiciētes. Quē si polis obscuras. si nature relinqs clarior est. & nichil eo cari⁹ regib⁹ int̄ diuitias.

Toparcha. a topos qđ est totū vel loc⁹ cōponit̄ cū archos qđ est p̄nceps. & dicit̄ hic toparcha. vel hic toparch⁹. i. princeps sup totū vel sup aliquē locū. Vñ hec toparchia chie. pnl'. acuta. ci⁹ p̄tās. Vel toparchia p̄ōt dici loc⁹ p̄ncipat⁹. Vnde tres toparchie dicunt̄ triū locoꝝ p̄ncipat⁹.

Toparchia. in toparcha est.

Topazi⁹. in topaci⁹ est.

Topic⁹. Top⁹ dicit̄ loc⁹. Vñ topic⁹ ca cū. i. localis. Et hec topica ce. Et pl'r hec topica. coꝝ. ꝓ quodā libro in quo tractat̄ de locis. Itē topos vel ton dicit̄ totū. Vñ topic⁹ ca cū. i. totalis. Vñ & p̄dcs liber p̄t dici topica q̄si totalis. q2 ibi de totis vl' de locis oīb⁹ tractat̄. & corr̄. pi.

Topos d'r totū vel loc⁹.

Toragiū gij. i. ornat⁹ vel munit⁹. & d'r a tor⁹.

Torax. a tor⁹ ꝓ culpa dicit̄ hic torax cis. i. pect⁹ vel ps illa corpis anterior q̄ est a collo vsq3 ad stomachū. quā nos dicimus arcā. q2 ibi arcanū sit. i. secretū quo cetera arcent̄. Cui⁹ emīnētes pulpe māmille dicunt̄. inter quas ps illa ossea pect⁹ dicitur dextera & leua coste. Vñ & torax dicit̄ lorica. & ꝓprie illa q̄ tm̄ extēdit̄ ꝙ toracē hoīs defēdat. Iob xli. Sbsistere nō poterit nec hasta nec torax. Et definit actīs singularis in em. & in a. toracē vel toraca. Et actīs pluralis in es. & in as. toraces vel toracas. Vñ virgilius eneid'. xi. Telaq3 trunca viri & bis sex toraca petitum.

Torcular. a torqueo ques. dicit̄ hoc torcular ris vel hoc torculare ris. i. calcatorium. q2 ibi vue vel oliue calcent̄ & extorte exp̄mant̄. Dicūt tñ quidā ꝙ torcular dicit̄ ꝓprie p̄lum quo vue calcate exp̄munt̄. & ꝓdu. penl'. tā nī ꝙ genitiui.

Toreuma matis. gn̄is neutri. est tornatura. vl' tornatū vas. vel quidqđ dolat̄ & tornat̄. siue vas. siue lect⁹. siue aliud. Et dicit̄ a torno nas. Et est toreuma triū sillabaꝝ. & corr̄. p̄mam. Vñ prudentius Fulcra mero veteriq3 toreuma rore rigant̄.

Tormē mis. in tormentū est. & corr̄. mi.

Tormentum A torqueo ques. dicit̄ hoc tormen minis. Et hoc tormētū ti. q̄si torq̄mentū. q2 torq̄ndo mentē inueniat. Vñ & dicit̄ tormentum q̄si torquens mentē. & est et h'ia. Vnde tormēto tas. i. tormento afficere. Vnde tormentuos⁹ sa sū. qđ & tormentosus dicit̄. Et compatur. Et nota ꝙ tormēta etiā dicunt̄ instrumēta bellica ad dirimenda opida & ciuitates. vel q2 torqueāt interi⁹ resistentes. vel q2 torqueāt lapides & etiā tela.

Tormen minis. in tormentū est.

Tornatilis. in tornus est.

Torno nas. in tornus est.

Tornus A torqueo dicit̄ hic torn⁹ ni. qđdam instrumentū cū quo vasa tornant̄. Vñ torno as. id ē torno aptare. in girū mittere. vel voluere instr̄m Et hic & hec tornatilis & hoc le. penultima corr̄. habile ad tornandum.

Torosus sa sū. in torus vide.

Torpedo A torpeo pes. d'r hec torpedo dis. i. torpor. & ꝓdu. penl'. nominatiui. Torpedo etiā ē qđdam gen⁹ piscis. dicta sic. q2 corp⁹ torpescere faciat si qs eā viuentē tangat. Et narrat plini⁹. Tāta ē vis ei⁹ vt etiā aura sui corpis afficit mētē & hoīs mēbra.

Torpeo pes. pui. torp̄e. i. languere. pigrere. & deficere. stupere. mutere. quadā admiratōe vel timore affici. Vñ hic torpor poris. & torpesco scis. inchoa. Torpeo ꝯponit̄. Cōtorpeo pes. Detorpeo pes. i. valde torpere. vel a torpore r̄mouere. Intorpeo pes. Retorpeo pes. & hinc inchoatō torpesco. Detorpesco. Torpeo cū suis cōpositis est neutꝝ. & caret sup̄.

Torpid⁹. a torpeo pes. d'r torpid⁹ da dū. i. stupidus. Et ꝯpatur. Vnde torpidul⁹ la. lū. i. aliquātulū torpid⁹. Et hec torpiditas tatis.

Torquat⁹. a torq̄s vel torq̄s. dicit̄ torquat⁹ ta tū id est. torque ligat⁹ vel ornatus. Et hinc quidā roman⁹ dict⁹ est torquat⁹. q2 singl'ari certamīe quēdā gallū deuicit. eiq3 torquē aureū abstulit.

Torqueo ques. torsi sū. vel tortū. torquere. i. cruciare. Et torquere. i. flectere voluere vel mittere iaculari. Torqueo ꝯponit̄. Abstorqueo. Distorq̄o Extorqueo. Intorqueo. Obtorqueo. Pretorqueo. Retorqueo. Torqueo & ei⁹ ꝯposita actīa sūt. & faciūt p̄teritū in si. & supinū in sū. vel in tū. Vnde torsores & tortores Torsio et tortio. Torsus et tortus. Itē a torqueo deriuat̄ hic torq̄s hui⁹ torq̄s mas. ge. et hec torques hui⁹ torq̄s fe. ge. i. ligamen tortū vel aure⁹ circul⁹ circa collū. a collo vsq3 ad pect⁹ descendēs sic dict⁹. q2 tort⁹ sit. et ē ornamētū viroꝝ. Et scias ꝙ torq̄s mas. ge. est magis ī vsu s'm grāmaticos. s3 hec torques in fe. ge. sepi⁹ inuenit̄ in theolo. Vnde iudicū. vnj. Preter torq̄s aureas cameloꝝ. Nota hic versus grecismi. Pectoris est spinter ꝓprie piterq3 monile. Ornat⁹ colli sūt torq̄s. auris maures. Anul⁹ est manuū sūt armille scapulaꝝ. Atq3 pichelides exornāt brachia niphis

Torquis. in torqueo ques. est

Torrēs torrētis. in torreo res. est

Torreo res. rui. tostū. torrere. i. vrere assare siccare cremare vel vertere siue soluere. theodolus. Ethiopū terras iā feruida torruit estas. Torreo cū suis cōpositis siqua habet actīa sūt et faciūt p̄teritū in rui. et sup̄. in tostū Inuenit̄ etiā torritū. De significatōib⁹ de torreo ꝯsueuit dici. Qui torret voluit siccat cremat assat et vrit. A torreo d'r hic torrens tis. fluui⁹ vel aqua veniēs cū impetu ex imbribus repentina. magnū habēs incrementū s3 adueniente estate calore solis torrescit et arescit et desiccat̄ Vñ et sic dcs ē. q2 pluuia crescit ī hieme siccitate in estate torrescit et arescit. Cui greci ab hieme nomē dederūt. nos ab estate. Illi a tp̄e quo crescit. nos a tp̄e quo siccat̄ ꝓp'ha. Cōuerte domine captiuitatē nostrā. sic torrens in austro

Torresco scis. a torreo res. addita co fit torresco scis. inchoa. qđ accipit̄ imꝓprie quādoq3 in passiua et absoluta significatione. i. arescit

Torricul⁹ li. dimi. p̄uus torris

Torrid⁹ A torreo res d'r torridus da dū. i. velox vel tostus. Et cōparat̄. Vnde in himno. Cui⁹ corpus sanctissimū in ara crucis torridum. Vnde hec torriditas tatis. et corr̄. penl'.

Torris A torreo d'r hic torris hui⁹ torris lignū semiustū tractū a foco et extinctū. idē et hic ticōnis. licet sic dicat̄ etiā in igne dū ardet. et dicitur simplicit̄ ticio a torreo. quasi torritio. amos. ca. iij. Et facti estis quasi torris rapt⁹ de incendio. Item

zacħ·nj·Nũquid nõ iste torris erutꝰ de igne est.
Torsores·i·tortores vel cruciatores·a torq̃o es.
Torta·a torq̃o dr̃ hec torta te·Vñ tortu· dr̃·
la le·di·qd̓ dã genꝰ cibi vel panis qd̓ vulgo ita dr̃·
Tortilis·a torq̃o ques. dicit̃ hic & hec tortilis &
hoc le·pnl'·corr̃·Vñ tortilit̃ adũbi·
Tortula le·dimi·in torta est·
Tortores idẽ ẽ qd̓ torsores·a torq̃o torsũ l' tortũ
Tortuosus·a tortꝰ dicit̃ tortuosus sa sũ·flexuo-
sus vel iniuriosus extra ratõez·Et ɔpat̃·Vnde hec
tortuositas tatis·
Tortꝰ·a torqueo dicit̃ hic tortꝰ tus·i·torsio vel
iniuria·Et tortꝰ ta tũ·
Torus·a torqueo dicit̃ hic torus ri·i·deflectio &
pulposa extantia carniũ·sicut circa culũ et brachia
& dicit̃ sic·q2 ibi viscera torta videant̃·Vñ toro-
sus sa sũ·i·pinguis & toris plenꝰ & supbus·& cõ
parat̃·Vñ hec torositas tis·Inuenit̃ etiã thorꝰ ꝓ
lecto·s3 tũc aspirat̃·De quo dixi in suo loco·
Toruꝰ·a torqueo ques·dicit̃ toruꝰ ua uũ·i·crude
lis terribilis·q2 sit torto vultu·& ɔpat̃·Et ĩnd̓ hec
toruitas tatis. Et ɔponit̃ inde ꝓteruꝰ·
Tostꝰ·a torreo res·rui.tostũ·dr̃ tostus ta tũ.i·as
satus pustꝰ pistꝰ siccatꝰ·& ɔpat̃·Q2 aũt dicit̃ to-
stus q̈si torridꝰ·et h̃ia est
Tot.oĩs ge·nũi pl'alis & indeclin·Et dicit̃ a ton
vel a topos·qd̓ est totũ
Totalis·in totus vide·
Totidẽ.i·eiusdẽ nũi·& ẽ indecli.oĩs gñis·pl'alis
nũi·& ɔponit̃ a tot & idẽ·& corr̃·ti.
Totiens·adũbiũ nũi·& dicit̃ a tot
Torondi·exponit̃ in tondeo des·
Totus·a tot dicit̃ totꝰ ta tũ·& ptinet totum ad
magnitudinẽ·vt totũ corpꝰ·s3 om̃e ad multitudi-
nẽ·vt Om̃is homo. Itẽ om̃e in diũsis ptibꝰ ponit̃·
Totũ sine ptibꝰ debet esse diũsis·nec a pte integ-
tur differẽtia totiꝰ in rẽ noĩs cui adiũgit̃·s3 nullã
eiꝰ ptẽ cõphendit·vt Totꝰ sortes·i·sortes & que
libet eiꝰ ps·Om̃e vo q̈libet rẽ noĩs cui adiũgit̃ cõ
phendit·& ꝓdu·to. Vñ quidã· Mandere sic totu3
meliꝰ ꝙ pandere votũ· Vñ h̃ & hec totalis·& hᵒ
le·Et a datiuo totali addita tas, fit hec totalitas·
Toxicũ xici·in taxꝰ exponit̃·

Trabilis A trabs deriuat̃ hic & hec trabilis·
& hoc le. qd̓ est trabis vel qd̓ ptinet ad tra
bem·Et hec trabalis lis·i·trabs·
Trabaria A trabs dr̃ hec trabaria rie·nauis lõga
& stricta· Trabarie dicunt̃ minute naues q̃ ex sin-
gulis trabibꝰ cauant̃·q̃ aliter litorarie dicunt̃·vel
canduce ex vno ligno cauate & facte·& dicũtur
canduce·q2 a q̈ttuor vsq3 ad decẽ hoĩes capiãt.
Trabia·a trãsbeo as·dicit̃ hec trabea bee·genus
vestis impialis qua soli impatores vtebant̃·quasi
transbea·q2 vltra alios beatũ designabat· Vñ tra
beatꝰ ata atũ·i·trabea indutꝰ· Vñ legit̃ ꝙ dñs no
ster fuit indutꝰ trabea carnis·i·regia veste carnis.
Trabea etiã dr̃ porticꝰ tecta trabibꝰ·& ꝓdu·pnl'·
trabeatꝰ Vñ ouidiꝰ·xij·metamor·Dignior est qua
lis trabeati forma quirini·
Trabeatꝰ·in trabea est·
Trabecula le·dimi·pua trabs·
Trabs·a traho his·dr̃ hec trabs bis·quia ab vno
pariete trahit̃ ad aliũ·vel trabes dicũt̃ a transũso
q2 ĩ trãsũso posite vtrosq3 parietes ɔtingãt & ɔti
neant·veteres etiã hec trabes ꝓ trabs dicebãt·
Tratia·in trax est·
Tracon onis·ẽ meatꝰ sbterraneꝰ·vñ quidã. Ter-
ra4 tracones·aĩalia dico dracones·vñ quidã puta
uerũt debere dici in psal·Dracones & oĩs abissi·
S3 tracones dr̃ cõiter p t·& corr̃·co·
Tractabilis.a tracto ctas.dicit̃ h̃ & hec tracta
bilis & hoc le·qd̓ de facili potest tractari & duci·
vñ tractabiliter adũ·Et ɔponit̃ h̃ & hec intracta
bilis & hoc le·vñ intractabilit̃ adũbiũ·
Tractatꝰ a trecto ctas·dicit̃ hic tractꝰ ctus.ser
mo altera egẽs psona· Tractatꝰ aũt specialiter fit
ad seipsũ·verbũ aũt ad oẽs·vnde dicit̃·verbũ fecit
Tracto·a traho·traxi tractũ ctu·v·in o·fit tra
cto ctas·verbũ frequẽ·qd̓ videt̃ distare a sig̃ficati
one sui p̃mitiui·s3 penitꝰ nõ distat·Nã q̃ aliq̃d tra
ctat qd̓ãmodo illud trahit·Est eñ tractare·sñiam
frequẽter huc & illuc trahere·Et tractare est ad li
bitũ trahere· Tracto ɔponit̃·Cõtracto ctas·qd̓ et
Cõtrecto ctas·inuenit̃·i·simul tractare·vel inter
manus tractare & palpare qd̓ ɔponit̃·Precontre
cto ctas·i·ante ɔtrectare·vel ante ɔtrectationez
delectari·ɔsueta manibꝰ palpare·Detracto ctas·
qd̓ & Detrecto ctas·dicit̃·i·dedignari·recusare·
negligere·ɔtemnere·vel detrahere·Pertracto ctas
id est·pfecte tractare·Obtrecto ctas·i·detrahẽ·
maledicere·Retracto ctas.i·iterũ tractare tracta
ta·qd̓ & Retrecto inuenit̃· Tracto et eiꝰ cõposita
sũt actiã· Et a traho traxi tractũ deriuat̃ tractus
cta ctũ·& hic tractꝰ huiꝰ tractꝰ·& tractim adũ
Tractꝰ·in tracto ctas·est· biũ·i·lente·
Traditio onis·dicit̃ a trado dis·vel ab hoc gt̃io
traditi. addita o·fit hec t̃ditio· Aurora Tanꝙ no
ta loquẽs traditõe breui·
Traditor·in trado dis·est·
Trado·a trans & do das cõponit̃ trado dis·tra
didi traditũ·& abijcitur ns·Et est tradere·ꝓdere
dare vel trãsferre·vñ versus· Qui tribuit tradit·
tradit iniquꝰ homo·vñ hic traditor toris·i·prodi
tor.vt Iudas est traditor·i·dator
Traduco·a trãs & duco cis·ɔponit̃ traduco cis·
& abijcitur ns·vñ in psalmo debet dici·Qui tradu
xit ppl'm suũ p desertũ·et in math·p̃mo ca·Ioseph
cũ esset iustꝰ & nollet eã traducere·i·ꝓducere·ꝯm
glosã vnã· Et greci habẽt ꝓpalare·& redit in idẽ
Quod eñ manifestat̃·q̈si de tenebris ad lumẽ tra
ducit̃·Itẽ traducere.i·vltra ducere·& ꝓdu·du·et
inde traductꝰ cta ctum·
Traductio A traduco cis·vel a gt̃io traducti·ad
dita o fit hec traductio onis·i·vltra ductio ꝓpala
tio siue manifestatio, vñ sapiẽtie ca·ij·Factꝰ ẽ no
bis in traductõnẽ cogitationũ nostra4·Glosa·Co
gitationes nostras traduxit in lucẽ. Itẽ mors dicit̃
traductio q̃n hoĩes ab hac vita traducunt̃·vñ sapi
entie·xi· Qui cũ minuerent̃ in traductõe3 infanti
um occiso4 zc̈. Itẽ traductio·est quidã color rhe
toricꝰ, vide ĩ tercia pte ĩ ca·de coloribꝰ rhetoricis
Tradux·a trãs et dux·ɔponit̃ hic tradux ducis. vl'
põt deriuari a traduco cis. Et ẽ tradux ꝓpago·Qd̓
etiã ꝓ originali peccato quod adã cõmisit inuenit̃
q2 ab ipo in posteros fuit trãslatũ·sicut de patribꝰ
filij ꝓpagant̃·et corr̃·penl'·genitiui·licet duco cis·
ꝓducat p̃mam· vide de hoc in dux·Pap̃·vo sic dic̃
Tradux ex altero ducta ꝓpago·radix vel origo·
S3 põt queri· An aĩe rationales sint ex traduce·i·
ex ꝓpagatione ducte·vel origine ex altero·vtrũ·s·
aĩa filij ex aĩa patris originẽ habeat·Ad hoc intelli
gendũ scias·ꝙ ex traduce sũt due ptes·ex p̃positõ
& traduce casus ablatiui·Item nota ꝙ traductio
duo importat originẽ·s·et diuisionẽ·Nõ eñ ignis

gñat ab igne generãte· nec traduci ꝓprie dicit᷑ ·Si
militer nec lignũ diuisũ in ptes dicit᷑ ꝙ ei⁹ vna pſ
ab alia traducat᷑· vñ traductio ꝓprie dicit᷑ in gene
ratione aĩatoꝝ· que est ꝑ decisionẽ semis· & ideo
ñ pt dici traduci ab aliquo illud· qḋ ab eo originẽ
nõ habet· nec diuisionẽ recipit· Diuidit᷑ aũt aliqḋ
dupliciť· s· ꝑ se vt corpus· & per accidẽs vt forma
corꝑalis maťie impſſa· Anima aũt rationalis· nec
corp⁹ est· nec virt⁹ corꝑalis· quod ipsa sua opatio
ostẽdit que sine corꝑe est· & idõ traduci nõ potest
ꝑ modũ diuisionis· Et in hoc ↄsistit ratio aristote·
in ·xvi· libro de aĩalib⁹· Vult eñ ꝙ quoꝝ pñcipio
rum opatões sũt sine corꝑe. illa pñcipia nõ tradu-
cãtur ·ꝑ semẽ· Siľr etiã patet ꝙ nullo alio mõ origi
nẽ põt habere aĩa filij ex aĩa patris. Aut eñ hoc es
set· qꝛ intellectus filij ab intellectu patris oriret᷑
mediãte virtute gñatiua & formatĩa aut immedia
te· Primũ est impossibile· qꝛ effect⁹ nõ põt esse im
materialioꝛ sua causa· vñ cũ virt⁹ gñatiua sit potẽ
tia materialis· nõ põt ei⁹ actio ad formã immateri
alem terminari· Scðm etiã esse nõ potest· vt alibi
ꝓbatũ est· Vñ relinqt᷑ ꝙ principiũ originis aĩe ra-
tionalis sit aliqḋ pñcipiũ sepatũ· & hoc quidẽ ↄce
dit᷑· & a phis & a theologis· Vñ dicit aristote· in
xvj· de aĩalib⁹· ꝙ intellect⁹ ab extrinseco est· Et ĩ
vltimo eccľi, dicit᷑· Donec spũs reuertat᷑ ad dñm q̇
dedit illũ· vide in aĩa· & in extraduce· & ĩ origine⁹

Tragedia· Oda qḋ est cant⁹ vel laus cõponit᷑ cuꝫ
tragos qḋ est hirc⁹· & dicit᷑ hec tragedia die· i· hir
cina laus. vel hircin⁹ cant⁹· vel fetidus. Est eñ de
crudelissimis reb⁹· sicut q̇ patrẽ vel matrẽ inẽficit
vel comedit filiũ vel ecõuerso & hmõi· Vñ & tra-
gedo dabat᷑ hirc⁹· s· aĩal fetidũ· nõ qḋ non haberet
aliud dignũ p̄miũ· sꝫ ad fetorẽ materie designãduꝫ
Et inde traged⁹ da dũ· Et hic traged⁹ di· penľ· ꝓd
tragedie scriptoꝛ· Et hinc tragedic⁹ ca cũ· Item a
tregedia dicit᷑ tragic⁹ ca cũ· Et differũt tragedia
& comedia qꝛ comedia p̄uatoꝝ hoĩm ↄtinet facta
Tragedia regũ & magnatũ· Itẽ comedia hũili sti-
lo describit᷑· Tragedia alto. Itẽ comedia a tristibus
incipit· sꝫ cũ letis desinit· Tragedia ecõtrario. Vñ
in salutatõe solem⁹ mittere & optare tragicũ p̄nci
piũ. & comicũ finẽ· i· bonũ principiũ & letum finẽ
& ꝓdu· penľ· tragedia. vide in comedia· Potest tñ
esse breuis in versu· vide in facio cis·

Traged⁹. in tragedia est·

Tragelophˀ· Tragos qḋ est hirc⁹ ↄponit᷑ cũ lo-
phos qḋ est ceru⁹ q̇ licet eiusdẽ speciei sit cũ ceruo
villosos tamẽ habet armos vt hirci· et mẽta barba
ta· & dicitur tragelophˀ phi· penľ· coꝛř· i· hircoceꝛ

Tragema matis· neutri gñis· idẽ est qḋ   uus·
vile mun⁹· vel modici valoris·

Tragic⁹ ca cũ· penľ· coꝛř· dicit᷑ a tragedia· & ẽ tra
gic⁹ idẽ qḋ traged⁹· vel ad tragediã ptinẽs.

Tragiopa pe· est auis maioꝛ aqla·

Tragos grece· latine dicit᷑ hircus·

Tragula· a trabo his· dꝛ hec tragula le· gen⁹ teli·

Tragũ· a trabo his· dicit᷑ hoc tragũ gi· gen⁹ retis
piscatorij· qḋ aliť verriculũ a verrẽdo dicit᷑·

Traha he· gen⁹ est vehiculi a trahẽdo dc̃a· qꝛ ro-
tas nõ habet· Vñ a t̄ho his· dicit᷑· Parali· p̄mo li·
ca· xx· Fecit sup eos tribulas & trahas·

Traho his· traxi ctũ· quod ↄponit᷑ abstraho his·
abstraxi· i· ĩ aliã ptem trahere· lacerare· abscĕdere·
Attraho his· i· ad se trahere· adbreuiare· Cõtraho
his· i· colligẽ cõstringere adbreuiare decurtare· Di
strabo his· i· in diuersas ptes trahẽ diuidere dilani
are. vel a se remouẽ vendere vel donare· Detraho
his· i· post dorsũ alicui maledicere· Item detrahere
id ẽ· expoliare auferre· Extraho Protraho Pert̄ho
Retraho Subtraho· & ẽ subtrahere maledicẽ· vel
subtus vel latẽter vľ parũ vel post trahẽ· diminuẽ
auferre· & ab his oĩbus descendũt frequẽ· Traho
& ei⁹ cõposita sũt actĩa· & faciũt p̄teritũ in xi· &
supinũ in ctũ· Nã desinẽtia in ho· aspiratũ faciunt
p̄teritũ in xi. & sup̄· in ctũ· vt traho traxi tractuꝫ
veho xi· ctũ. ſm p̄ſc̄·

Traiectio onis· in traijcio est·

Traijcio· a trãs & iacio ↄponit᷑ traijcio cis· ieci·
cere· ctũ· & scribit᷑ ꝑ duo i· qꝛ a· q̄ est in iacio muta
tur in i· & abijcit᷑ de trans ns· & est traijcere vlť
iacere· vel pforare· vel trãsfigere· Vñ traiect⁹ ta.
tũ· traiecti cte· t̄iecti· & inde addita o· fit hec tra
iectio· i· vlť iactio· & ponit᷑ ꝓ merciũ trãsportati
one· eccľi· xxxvij· cũ negociatore de traiectõe· cum
emptore de venditõe tracta·

Trama· a traho his· dicit᷑ hec trama me· qꝛ ꝑ telã
trahat᷑· Est ṽo filũ inẽ stamẽ discurrẽs· Trama dꝛ
etiã qðdã instrumentũ textricũ qḋ ineq̄le est·

Tramaricia A traho his· dicit᷑ hec tramaricia cie·
quedã arbustula. qꝛ trahat erroꝛẽ. Nã in quibusdã
locis ea terre distinguunt᷑·

Trames A traho his· dicit᷑ hic trames mitis· via
ꝑua & trãsũsa ꝑ agꝝ· & dicit᷑ a traho qꝛ trahat de
publica via· Vľ dꝛ a trãsmitto· tis· qꝛ trãsmittat vſ
qꝫ ad aliã ꝑtẽ agri· Vel dicit᷑ a transũto· qꝛ ꝑ trans
uersum ducat. & coꝛř· penľ· gẽi tramitis·

Tramis a traho his· dicit᷑ hec tramis hui⁹ tramis
extrema ꝑs vestimẽti

Tramoseric⁹ A trama & seric⁹ ↄponit᷑ tramose
ric⁹ ca cũ· pnľ. coꝛ· i· hñs tramã sericã· Vñ hec tra
moserica ce· q̄dã vestis lineo stamie· sꝫ t̄ma serica·

Trano· a trãs & no nas· ↄpo· trão as· verbũ neu·
· i· vltra no· vľ nato· vel t̄nseo· sꝫ ꝓp̄e de mari dicit᷑

Tranquill⁹ la lũ· i· quietũ lucidũ puꝝ· & dicitur
trãquillũ· i· transiens quiete & ptinet ꝓprie ad ma
re· sicut serenũ ad celũ· sicut dixi in sereno nas· et
a gẽio tranquilli addita tas dicitur hec tranquilli
tas tatis· et scribit᷑ ꝑ geminũ l· vñ pnľ· ꝓd· ĩ trãql
l⁹· Oui· epi· Nec nisi tranqllo brachia crede mari·

Trans· sicut dicit p̄ſc̄· in tractatu p̄positionũ qñ
ↄponit᷑ cũ dictione incipiẽte a d· vel n· vel i· cõso
nante abijcit᷑ ns· vt traduco trado trano traijcio·
In alijs aũt ↄpositõib⁹ remanet integra· Vñ ṽsus
Si ↄponatur trãs· lr̃a nulla mouetur· Trano trai
cio trado traduco remotis·

Transactio onis· in trãsigo gis· est·

Transalpin⁹ a trãs et alpin⁹ ↄponitur trãsalpin⁹
na nũ· i· vltra alpes existẽs· et inde trãsalpinoꝛ aris
id est· vltra alpes ire· Et ꝓdu· pi·

Transcendo· a trãs et scãdo dis· ↄpo· transcendo
dis· di· sũ· et abijcitur s· et sic scribitur ꝑ vnũ s· qꝛ
nec añ ↄsonantẽ· nec post ↄsonantẽ debꝫ fieri gemi
natio ↄsonãtis· vt asto ascẽdo trãscẽdo· nisi altera
illaꝝ fuit liq̇da· vt supplico supprimo· Et est trãscẽ-
dere· vltra scandere·

Transeo A trãs et eo ↄponitur trãseo is· iui· itũ·
ire id est vltra ire Et est s· de p̄ma sillaba· qꝛ p̄posi
tio dẽt sillabicari ꝑ se· et facit futuꝝ indicatiui ĩ bo
vt trãsibo· et in am· inuenitur vt transeã

Transfero A trãs et fero ↄponitur trãsfero fers
trãstuli trãslatũ trãsferre· i· vltra ferre vel de vno
loco ad aliũ ferre Vñ trãslatus ta tũ· i· traductus
siue vltra duct⁹ trãsportat⁹ Et hic trãslatoꝛ oris

Et dicunẗ trãslatores q̄ de vna lingua verba transferũt in aliã. & fuerũt plures interp̄tes siue trãslatores. vide de hoc in interpres.

Transfiguro ras. ꝓdu. gu. vide ĩ figura.

Trãsfreto. a trãs & fretũ ↄponiẗ trãsfreto tas. taui. tare. i. vltra fretũ ire. mare trãsire. & cor. fre. & scribiẗ ꝑ vnũ f. q2 s. nõ mutaẗ ibi.

Trãsfuga. a trãsfugio gis dr̄ hic & hec trãsfuga ge. qui de vno exercitu fugit in alium. & corꝛ. fu. Vñ trãsfuge siue nomẽ siue verbũ corꝛ. fu.

Transgredior. a trãs & gradior. cõponiẗ trãsgredior deris. gressꝰ sũ. trãsgredi. i. vltra gradi. p̄uaricari. verbum deponẽ.

Transgulo las. in gulo las. est.

Transigo. a trãs & ago ↄponiẗ trãsigo gis. trãsegi transactũ transigere. i. vltra agere. vel litẽ decidere. q̄si actionẽ trãsire. Itẽ trãsigere. i. cõponere Vñ trãsigens p̄ticipiũ qd̄ capit oms̄ sui verbi sigꝫficatões. Et hec trãsactio q̄ sic ĩ iure diffiniẗ. Trãsactio. est de re dubia & lite incerta nec dum finita gratuita pactio. Nã vt dr̄ codice de trãsactõibus lege Transactio nullo dato vel retẽto seu ꝓmisso minime ꝓcedit. Et dr̄ trãsactio q̄si actionis transitio. eo ꝙ q̄ trãsigit trãsit & recedit ab actione. & sic facta ↄpositõe cessat strepitꝰ litis. & corꝛ. pnl.

Transitio. a trãseo is. vel a sup̄io trãsiti trãsigo transite transiti. addita o. fit hec transitio onis. i. vltra itio. Itẽ trãsitio est quidã color rhetoricꝰ de quo dixi ĩ tercia p̄te in ca. de colorib9 rhetoricis.

Transitꝰ. a transeo sis. diciẗ hic trãsitꝰ tus. tui. & trãsitꝰ ta tũ. pnl. corꝛ. & sic itũ. & trãsitũ corripiunt. i. Deuẗ. iij. ca. Trãsito iordane. Itẽ actuũ. xix Transita macedonia

Translatio. a trãsfero vel a sup̄io trãslati addita o fit hec translatio tionis. i. vltra latio transportatio Itẽ translatio. i. expositio sñie ꝑ aliã linguam. An translatio semꝑ faciat deriuatõez. vt a theos deus dixi in tercia p̄te in capitulo de speciebꝰ nominum quasi in principio.

Translator toris. in trãsfero vide.

Transmeo meas. exponiẗ in meo meas.

Transmigro. ex trãs & migro gras. ↄponiẗ trãsmigro gras. graui. grare. i. vltra migrare transire. Psalmista. Trãsmigra ĩ montẽ sicut passer. Et cor. primã migro naturaliter. Vñ transmigro gras. penultimã grauat. licet in aliq̄bus eccl'ijs acuaẗ. Vñ zozimas de maria egiptiaca. Heu inq̄t q̄d tentaui. quo qualis & vnde migraui. In versu tamẽ migro habet primã cõmunem.

Transtrum. a transũto tis. dr̄ hoc transtrum stri. Et dicunẗ transtra. tabule vbi sedẽt remiges. q2 in trãsuerso nauis sũt posite. Ezech. xxvij. Transtra tua fecerũt tibi ex indico ebore

Transuado. A trans & vado das. cõponiẗ transuado das. daui. dare. i. vltra vadare. trans vadum ire. vel trans uadũ ducere. & corꝛ. va.

Trapeta. A tero ris. dr̄ hec trapeta te. & hoc trapetũ ti. i. mola oliuaria. scꝫ vbi oliue teruntur. vel incus numulariorum. vel vas in quo herbe ↄteruntur. Et dr̄ trapeta q̄si terepeta. q2 assidue petiẗ vt teratur Et inde hec trapezia pezie. mẽsa numulariorum. Vñ hic & hec trapeseta te. i. eodẽ sẽsu. s. numularius. l' mẽsarius q2 pecuniam suꝑ mẽsaz dinumerat. Gregorius in omelia epyphanie. Trapezetas multarum gentium ꝓnuntie ignorant.

Trapezeta te. & trapezita te. etiaz inueniẗ. vide in in trapeta. & ꝓdu. penl.

Trax cis. cõis gñis dr̄ a trux & dicuntur traces a moribꝰ q̄si truces crudelissimi eñi fuerũt. Vel traces dicti sũt q̄si tyraces a filio iaphet. q̄ dictus est tyras. a quo orti sunt & noiati. Vñ hec tracia. Et hinc modo hic & hec trax tracis. Et hic & hec tracensis & hoc se. & tracius cia cium. ꝓ quo sepiꝰ inuenitur trucius cia ciũ.

Tredecim. oĩs generis pl'alis nũi indeclinabile. & cõponiẗ a tres & decem

Tredecimus. in tredenus est

Tredenarius. in tredenꝰ vide

Tredenꝰ. A tredecim dr̄ tredenꝰ na nũ. Et tredenarius ria riũ. Et hic tredenariꝰ rij. & tredecimus ma mũ. & tredecies aduẽbi. & ꝓdu. de.

Tremisco scis. in tremo est

Tremissis sis. maſ. ge. est tercia p̄s solidi. Et dicitur tremissis. q2 ter missꝰ solidũ faciat. vel ẽ nomẽ vncie certi ponderis & quantitatis.

Tremo mis. mui. mitũ. tremere. Vñ tremẽdꝰ da dũ. & tremebundus da dũ. silis tremẽti. Et hic tremor moris. Vñ tremorosus sa sũ. Et ↄpaẗ. Tremo ↄponiẗ cũ facio & dr̄ tremefacio cis. Et cum fio & dr̄ Tremefio fis. Itẽ a tremo ↄponiẗ. Cõtremo mis Extremo mis. Intremo mis. Et hinc inchoa. Cõtremisco. Extremisco Intremisco. Itẽ a tremo mis. addita co. fit tremisco scis. inchoa. i. incipio tremere. Daniel'. vi. ca. Tremiscant & paueant deũ daniel'. Tremo et eiꝰ cõposita neutra sũt. & faciũt p̄teritũ in mui. & suꝑ. in mitũ. & corꝛ. hanc silla. tre. Vnde in aurora dr̄. Signa decem pharao tremuit siccum mare fluctꝰ. & ẽ tercie ↄiugatõis tremo. Vñ corꝛ. penl'. infinitiui. Vñ ĩ psal. debet corripi me. Qui tangit terram & facit eaz tremere. Item esay. lxvi. Qui tremitis ad verbũ eiꝰ. penul. corꝛ. Itẽ supinũ corripit mi. tremitum.

Tremulentꝰ ta tũ. i. tremore plenꝰ. & ↄpatur tremulentꝰ tior. tissimꝰ. Et componiẗ a tremore & lẽtos quod est plenus.

Tremulꝰ. a tremo mis. dr̄ tremulus la lũ. Vñ tremulo las. i. tremere & trepidare. & corꝛ. mu.

Trena. a treneo nes. dr̄ hec trena ne. lamentatio. Sicut eñi himnꝰ est canticũ leticie & laudis ita trena est canticũ lamẽti et funeris. Vñ trenꝰ na num id ẽ. lamẽtabilis. et trenosꝰ sa sũ. i. lamentosus. et vtrũq3 ↄpaẗ. et trenicꝰ ca cũ. i. luctuosꝰ. Itẽ hi treni trenorum dr̄. vt Treni hieremie. i. lamẽtatões.

Trenarꝰ. a trena dr̄ hic trenarꝰ ri. et in pl'ali hec trenara narorum. mons siue vallis vbi descẽsus est ad inferos et sepe poniẗ ꝓ ipso descẽsu ad inferos. et ꝓ inferno. vbi nõ est nisi fletꝰ et lamẽtatio. Vñ trenariꝰ ria riũ. Et scias ꝙ q̄daz dicũt ꝓ eodẽ mõte hic trenariꝰ. s3 male. et corꝛ. na. trenarus

Treneo nes. in lamẽtor taris. est

Trenicꝰ nica nicũ. in trena est.

Treni norum. trenis. in trena est.

Trepido das. daui. datũ. dare. i. formidare. ꝓpha Illic trepidauerũt timore. Vñ trepidꝰ da dũ. i. timidꝰ. et ↄpaẗ. Trepido das. cũ suis cõpositis siqua habet neutra sũt. et cor. pi.

Tressis. as assis ꝓ obolo. ↄponiẗ cũ tres. et dr̄ hic tressis huius tressis. i. tres oboli. vel p̄cium trium obolorum. vel triũ assiũ app̄ciatus.

Treuga ge. scriptio regalis. vl' securitas. vñ treugo gas. i. securare pacificare treugaz facere. et hic treugariꝰ rij. q̄ treugas facit inẗ aliquos. et treugarius ria riũ. ad treugaz p̄tinens

Treugarius. in treuga est.

Triambos·i·triumphꝰ vel iudiciũ triplex·
Triangulꝰ·a tris qḋ est tria·& angulꝰ ꝯponitur
triangulꝰ la lũ·i·tres angulos habẽs·Vñ triangu=
latꝰ ta tũ·idẽ·et sbstãtiue dr triangulꝰ ꝓ tali figu
Triariꝰ·a tris dr triariꝰ ria riũ·sup tres ra·
ꝯstitutꝰ·vel q̄ tercio loco ꝯstituit̃ in exercitu·Idez
& portitor signoꝝ dicit̃·
Trias adis·fe·ge·a tris dicit̃·
Tribracꝰ ci·est quidã pes ꝯstãs ex tribꝰ breuibꝰ
sillabis·& cõponit̃ a tris qḋ est tres & bracos qḋ
est breue·q̄si ꝯstãs ex tribus sillabis breuibꝰ vt do
minꝰ·Vñ versꝰ Pes tribracus breuibꝰ postulat ire
Tribula le·in tribulũ est· tribus·
Tribulis ·a tribu dr h̄ & hec tribulis & hoc le·i·
de eadẽ tribu·& ꝓdu·bu·Vñ horatiꝰ in epi·Vt cũ
pilleolo soleas ouiua tribulis·Et inde ꝯponit̃ cõ=
tribulis le·Sz tribulo las·corr̃·bu·Vñ quidã·nõ ho
mines tribules quos tu scis esse tribules·
Tribulo las·vel tribulor laris·in tribulũ est·
Tribulũ A tero ris·dr hoc tribulũ li·qḋ & hec tri
bula le·inuenit̃·instrumẽtũ quo fruges terunt̃·Vñ
palip·pmo li·ca·xx·Fecit sup eas tribulas & t̃has
Et hic tribulꝰ li·genus spinaꝝ·Geñ·iij·Spinas &
tribulos terra germinabit tibi Et dr tribulꝰ q̄si tan
gentes se tribulãs·& est ethia·Et sic a tero teris.
Et a tribulꝰ dr tribulo las·laui·lare·i·tribulatõem
inferre vel pati·Et tribulor laris·in deponẽti gñe
in eodẽ sensu·Vñ hec tribulatio·i·ꝑsecutio aduer
sitas·vide in tribulis·
Tribunal·a tribunꝰ dr h̄ & hec tribunalis & hoc
le·Et hoc tribunal vel tribunale·nalis·sedes tribũi
vl' locꝰ i̅ alto ꝯstitutꝰ vñ vniũsi audire possũt·Et
dr sic a tribuo is·qr inde a sacerdote p̄cepta viuen
di tribuunt̃·Vel a tribꝰ dr tribunal·qr tribꝰ ad illã
sedẽ ꝯuocent̃·& ꝓḋ·pnl'·tã nẽi ꝙ gti·
Tribunꝰ·a tribuo is·dr tribunꝰ ni·qr militibꝰ vel
plebi iura vel opẽ tribuat·Vñ tribunicꝰ cia cium·
Et h̄ & hec tribunalis & hoc le·Et hic tribunatꝰ
tus·dignitas vel officiũ tribuni·Itẽ a tribuo dr hᵒ
tributũ ti·Vel dr tributũ vel tribunꝰ a tribꝰ·qr p
singulas tribꝰ tributũ exigebat̃·sic nunc p singula
territoria·& cui ꝑsoluebat̃ tribunꝰ dicebat̃·Vñ q̄
legit tributũ tribunꝰ etiã dr ƀm hug·Sz in grecis·
dr·At qui triginta sƀ se tenet ille tribunꝰ·Quiqz
tributa legit ille tribunꝰ erit·In pmo aũt mach·ca·
iij·dicit̃·Et post hec ꝯstituit iudas duces ppl'i tri=
bunos & centuriones & penthacõtarchos & decu
riones·vbi dicit glosa·Tribunos appellãt illos qui
mille militibꝰ p̄erant·quos greci cyliarchas vocãt
Centuriones q̄ centũ·Pentha cõtrachos q̄ quinq̄=
ginta·Decuriones q̄ decem·Vñ versꝰ·Mille tribu
nus habet·grece cyliarcha vocat̃·Centurio centuz
bis quinqz decurio ducit·At quinq̄ginta penthacõ
tarchꝰ habebit·Et ꝯponit̃ tribunꝰ cũ gtõ plebis·
& dr hic tribunusplebis·huiꝰ tribuniplebis·Et sci
as ꝙ aliud est tribunusplebis in cõpositõe·& aliḋ
extra cõpositionẽ·qr extra cõpositionẽ põt venire
ꝓ tribuno cuiuslibet plebis·sz in ꝯpositõe tribunus
plebis venit ꝓ illo solo q̄ hẽbat tribunatũ i̅ plebe
Tribꝰ·a tris dr hec tribꝰ huiꝰ tribꝰ tri romana
bui·& desinit dtũs & ablatũs pl'alis in vbꝰ·vt tri
bubꝰ·sz ablatiuꝰ huiꝰ nois tres facit in ibꝰ·vt tri=
bus·& dr tribꝰ ꝓgenies a tris qr in p̄ncipio roma
ni trifarie fuerũt a romulo dispertiti·In senatores
Milites·Plebeios·sicut dixi in ppl'us
Tributariꝰ·in tributũ vide
Tributim·a tribu dr tributim adũ·penl't·ꝓdu·i·
p singulas tribꝰ·vel de tribu in tribũ·Horatius in
sermone·Primores ppl'i arripiũt ppl'mqz tributim.
Tributũ A tribuo is·dicit̃ hoc tributũ ti·vel dici
tur a tribu ƀm ysido·eo ꝙ antea p singulas tribus
exigebat̃·sicut nũc p singula territoria·Sic aũt in
tres ptes diuisũ fuisse ppl'm romanũ ꝯstat vt q̄ p̄e
rant in singulis ptibꝰ tribuni dicerent̃·vñ et sũptꝰ
quos dabãt ppl'i tributa noiauerũt·de hᵒ etiã dixi
in tribunꝰ ƀm hug·qui q̄si idẽ dicit·Que aũt dr̃ia
sit int̃ tributũ & vectigal·dicet̃ in vectigal·Itez a
tributũ dicit̃ tributariꝰ ria riũ·q̄ soluit vel debet
Trica·a tero ris·dicit̃ hec trica ce·i·de tributũ
ceptio·& trica·id est·meretrix·Et trica·id est·im=
pedimentũ·& trica·i·mora·& trica·i·radix·& tri
ca dicit̃ capilloꝝ·vide in trico
Tricesimꝰ ma mũ·in triginta est
Triceps pitis·hñs tria capita·vide in caput
Trichoꝝ·tris ꝯponit̃ cũ chorꝰ·& dr hoc trichoꝝ
trichori·& hoc trichoriũ rij·i·locꝰ iuxta ignẽ cau
sa prandij hñs tres cameras vel absidas·& corri·
illam sillabam cho·
Tricies·adũbiũ nũi·i·triginta vicibꝰ·a t̃ginta dr
Triclmiũ·clme grece latine dicit̃ lectꝰ·& vertit̃
in latinũ·et dicit̃ hic clinꝰ ni·i·lectꝰ·& ꝯponit̃ cũ
tris·& dicit̃ hoc triclmiũ nij·i·domꝰ trina sessione
ꝯuiuantiũ ordinata·Solebant eñ antiq̄ in clinis co
medere & tres lectos vel tres ordines lectoruz di
sponere·In vno quoqz loco comedebãt dñs et dña
In scḋo familia·In tercio hospites·et talis domus
dicebat̃ triclmiũ·et ꝯponit̃ architriclinꝰ.
Trico·a trica capilloꝝ dicit̃ trico cas·caui care·
id est·decipe vel impedire vel demorari·vñ q̄dam
ad beatã mariã dicentẽ Quomõ fiet istud qm̄ viꝝ
nõ cognosco inq̄t·Quid vitã tricas in mũdo·Itez
tricare·i·tricas capilloꝝ facere.et est verbũ ptinẽs
ad mulieres q̄ tricãt crines suos quos in tres ptes
diuisos subtiliter cõplicãt et inuoluũt.et hmõi in=
uolutio trica dicit̃ q̄si tria capiẽs·i·tres ptes crini
um·et inde detrico cas·vñ eccl'i·xxxij·et hora sur=
gendi nõ te trices·i·nõ sis piger·vel nõ facias mo
ram in cõponẽdo capillos·sicut mulieres faciũt.vl'
nõ sis mollis et effemĩatꝰ qñ debes strenue opari·
Alia litera inuenit̃ i̅ biblijs correctis·Hora surgẽ
di nõ te tristes·vñ dicit glosa rabani.Admonet ne
simꝰ tristes vel tardi i̅ disciplina et meditatõne sa
pientie·p hᵒ ꝙ dicit·Ne simꝰ tristes expoĩt quod
dicit·nõ te tristes·p hoc v̇o quod addit·vel tardi
videt̃ innuere ꝙ alia lr̃a ibi inueniat̃ non te trices
Quidã v̇o dicũt ꝙ tetrices est ibi vna dictio sicut
dixi in tetricꝰ·Trico ꝯponit̃·Contrico cas·Distri
co cas·i·dissoluere·expedire·Extrico cas·i·expedi
re·exoluere·apire·Intrico cas·i·impedire·vel i̅uol
uere·vel immorari·Retrico cas·i·iteꝝ tricare·vel
tricã soluere·Trico & eiꝰ cõposita sũt actĩa·et ꝓ
ducũt tri·In grecismo autem ponũtur isti versus·
Impedit intricat·necnõ inuoluere signat·Extricat
qz sapit expedit aut apit·Et i̅ tobia dicit̃·Si q̄rat̃
honor·onꝰ intricet̃ honori·
Tricolor loris·in color loris·vide.
Tricolos·vel tricolon.in colon exponit̃·
Tricuspis·Cuspis cõponit̃ cũ tris·et dicit̃ hic et
hec tricuspis pidis·vt·Tricuspis lancea·que habet
tres cuspides·Et scias ꝙ nullũ nomẽ desinẽs in is·
põt esse oĩs gñis in ntõ casu.vñ tricuspis est cõe
duoꝝ geneꝝ tm̃·Sz obijcit̃ ꝯtra hoc·qr inuenitur
cũ neutro gñe.vñ ouidiꝰ·Positoqz tricuspide te
lo mulcet aquas·Ad hoc respõdet p̄sc̃·ꝙ p figurã

recipit neutrum·

Tridens·a tris & dens cōponit̄ hic tridens tis·
qđ aliter dicit̄ fuscina & creagra q̄si tres habēs dē
tes·Vn̄ furca cū tribꝰ dentibꝰ·vel aliqđ simile pōt

Tridental·a tris & dens cōponit̄ dici tridēs
hoc tridētal lis·qđdā vas q̄i tres pinnas sic̄ tres dē

Tridie adūbiū·a triduū dicit̄ tes habens

Triduū·a tris & dies cōponit̄ hoc triduū dui·i·
spaciū triū dieꝝ·vn̄ triduanꝰ na nū·

Triēnis·a tris & annꝰ ꝯponit̄ hic & hec triennis
& hoc triēne·triū annoꝝ·vn̄ hoc trienniū nij·spa-
ciū triū annoꝝ·vn̄ in secūdo li·macha·ca·quarto·
Et post triennij tempꝰ misit iason menelaū·

Triens a tres vel tris dicit̄ hic triēs tis·tercia ps
assis vel denarij vel alicuiꝰ rei vel vas·Sed ꝓ vase
videt̄ cōponi a tris & dens·Inde triens·i·vas tres
pinnas quasi tres dentes habens·Persius·Caliduū
trientem excutit e manibꝰ·

Trieris·a tres vel tris dicit̄ hec trieris·huiꝰ trie
ris·magna nauis a tribꝰ sessionibꝰ q̄si tres habens
ordīes remoꝝ·quā greci durconē vocāt·Esay·xxx
iij·Neqꝫ trieris magna trāsgrediet̄ eū·Itē daniel·
xi·ca·Et veniēt sup eū trieres & romani·& corꝛ·
e·Vn̄ quidā·Triplex remoꝝ trieris mouet & iu-

Trifaux·faux ꝯponit̄ cū tris·& dicit̄ uat ordo
h̄ & hec trifaux faucis·Et h̄ & hec trifaucis & hoc
trifauce·i·habēs tres fauces·& tria ora·vt cerberꝰ
& ianitor inferni·Vnde virgilius·Cerberꝰ hinc in
gens latratu regna trifauci psonat ꝛc̄·

Trifidꝰ fida dū·in fidis vide·

Trifoliū lij·ꝯponit̄ a tris & foliū·herba quā gre
ci & trifolon vocāt·qꝛ sit trinis folijs p singl'as an

Triformis·tris ꝯponit̄ cū forma·& notatōes
dicit̄ h̄ & hec triformis & hoc triforme·id ē·triū
formaꝝ·vide in multiformis

Trifurcifer ra rū·penl'·corꝛ·i·portariꝰ q̄ habꝫ tres
furcas·vel instrumentū trifurcatū ad onꝰ gerēduz
Et ꝯponit̄ a tris & furcifer

Triga·a tris & iugū cōponit̄ hec triga ge·id est
currꝰ plutonis·qꝛ rapit hoīes de tribꝰ etatibus vi

Trigamꝰ·a tris & gamos cōponit̄ de i biga
trigamus ma mū·qui vel q̄ tribꝰ nupsit·Vn̄ triga
mia gamie·i·tres nuptie vel ꝓpetas·q̄ aliq̄s d̾r tri

Trigenariꝰ ria riū·in triginta est· gamus·

Trigesimꝰ·in triginta vide

Trigies adū·nūi·i·triginta vicibꝰ a triginta d̾r·

Triginta·tris cōponit̄ cū gentos qđ est decē·&
d̾r triginta q̄si ter decē·Vn̄ trigies & tricies adū
bia·i·triginta vicibꝰ·Et tricenꝰ na nū·& trigenꝰ
na nū·Vn̄ tricenariꝰ ria riū·& trigenariꝰ ria rium·
Et tricesimꝰ ma mū·& trigesimꝰ ma mū·Vn̄ h̄ &
hec tricesimalis & hoc le·& trigesimalis simale·

Trigonū·i·triangulum qđ in tres ducit̄ angulos
vt ter tria vel ter quattuor vel ter q̄nquaginta ꝛc̄·
ƀm pap̄·& corꝛ·penl'·Et greḡ·dicit in quadā omel'·
paschali·Ducamꝰ p trigonū decē & septē·decem
scꝫ p̄cepta·& septē spūssācti dona·& veniunt ad
quinq̄gintaunū·Ducamꝰ p trigonū quinq̄ginta &
vnū & fiūt centū quīquagintatres·Qui agit̄ oīs
nostra opatio in fide trinitatis exhibita ad iubileū
id est·requiē tendit·decē & septē ter ducimus·vt
ad quīquagintaunum venire debeamꝰ·& tūc vera
nostra r̄quies est·cū ipsā iā claritatē trinitatis esse
certū tenemꝰ·& quinq̄ginta & vnū ter ducimꝰ ele
ctoꝝ sūmaꝫ in supna patria q̄si centū quinq̄ginta
& triū pisciū numeꝝ tenemꝰ

Trilibris·a tris & libra cōponit̄ h̄ et hec trilibris
& hoc bre·i·triū libraꝝ pondꝰ vel mēsura·& ꝓd·
li·sicut libra·

Triliguis·a tris & lingua ꝯponit̄·vide i biliguis

Trilix licis·exponit̄ in bilix

Trimatꝰ·a trimus d̾r hic trimatꝰ tus·penl'·ꝓdu·
spacium trium annoꝝ·

Trimegistꝰ sti·maximus cōponit̄ cū tris·& dicit̄
hic trimegistꝰ sti·i·ter maximꝰ q̄ tres habet·s·po
testates·vel q̄ ter est i potestate eleuatꝰ·Vn̄ mer
curiꝰ ob virtutē et multaꝝ artiū sciētiam trimegi
stꝰ·i·ter maximꝰ noīatꝰ ē·et est mas·ge·

Trimensis·a tris et mēsis cōponit̄ h̄ et hec trimē
sis·et hoc trimēse·i·triū mensiū·qđ aliter trimestris
trimestre dicit̄·vn̄ trimēse dicit̄ qđdā genꝰ ordei
qꝛ satū post tres mēses colligit̄·nā vbi ꝓpter aquā
vel aliā causā matura satio omissa est·p̄sidiū ad hͦ
petit̄·qđ cum necessitas cogit verno tp̄e seminat̄ et
celeriter colligit̄·qꝛ post tres mēses·

Trimulꝰ·in trimꝰ vide·et corꝛ·mu·

Trimus·tris ꝯponit̄ cū annus·et d̾r trimꝰ ma mū
q̄si triennis·i·triū annoꝝ·Geñ·xv·Sume inq̄t mi-
chi vaccā triennē·et caprā trimā·Vn̄ scđm huḡ·tri
mulus la lū·vide etiā in innulus·

Trinacria·Tris ꝯponit̄ cū acros qđ est mons &
dicit̄ hec trinacria·i·sicilia a tribus montibus·s·pa
chinno·lilibeo·et peloro·Eadem dicit̄ et triquatra
quasi triquadra·i·in tres quadras diuisa·ꝓpt̄ tres
p̄dictos montes·Trinacria ergo est grecū·sed tri
quatra latinū·et eq̄pollēt·Horatiꝰ in sermo·Quid
militibus ꝓmissa triquatra p̄dia cesar·Et inde tri
nacrius cria criū·Et trinatrinus na·nū·et triquatri
us tria triū·et triquatrinus na nū·i·siciliensis·

Trinepos·in nepos est

Trinoctiū ctij·i·spaciū triū noctium·et cōponit̄
a tris et noctium·

Trinodis·nodus cōponit̄ cū tris et d̾r hic et hec
trinodis et hoc de·i·triū nodoꝝ·i·tres hn̄s nodos
Vn̄ hoc trinodiū dij·et ꝓdu·no·Vn̄ ouidius epy·
Ossa mei fratris claua pfracta trinodi·

Trinus A tres d̾r trinus na nū·vl' cōponit̄ a tres
vel tris et vnus quasi triunus·Vn̄ hec trinitas tis
quasi triunitas·qꝛ sit vnū totū in tribꝰ psonis·Et
trinarius ria riū·vide i psona·et i vnus·

Trio onis·i·bos·quasi terio·vide i septētrio·

Triptior ris·et triptio tis·ꝓ eodē·vide i ptior·

Triphon phonis·ꝓpriū nomen viri de quo habet̄
in p̄mo li·macha·ca·xv·et ꝓdu·penl'·gt̄i in aurora
Vn̄ ibi dicit̄·Cōtra triphonē tc̄ rex demetriꝰ ibat
Itē idē·Anthiochū triphon hoc tp̄e podere captat·
qđ multi dicūt·Et tūc dic ꝙ vltima nomīatiui tri
phon acuit̄·vt salomon·Alij dicūt ꝙ pnl'·gt̄i cor·
et vltima noīatiui grauat̄·vt triphon phonis·sicut
canon canonis et symon symonis·Vel pōt declina
ri sine n·hic tripho·et tūc gt̄us ꝓdu·penl't̄·tripho
nis·sicut symonis symo·sermo sermonis·vide a si

Triphonicus·vētus dicit̄ euroaqui mili i orion
lo·Vn̄ dicit̄ in actibus·xxvij·ventus triphonicus
qui vocat̄ euroaquilo·et corꝛ·penl'·

Triplex·a triplo plas·dicitur hic et hec et hoc tri
plex plicis·Et hinc triplicit̄ adūbiū·et hec triplici
tas tatis·et corꝛipit pli·

Triplus·a tria et plica cōponit̄ triplus pla plum
vnde triplo plas·i·triplū facere·vide i plica

Tripolis·a tris et polis ciuitas·cōponit̄ hec tri
polis huius tripolis quedā regio dicta a tribus ci
uitatibus·qꝛ tres ciuitates sƀ se habeat·et cor·po·
vnde tripolitanꝰ na nū·et hic tripolitanus ni·scꝫ

dñs vel eṗs illiꝰ ciuitatis vl' ꝓuīcie siue regionis·

Tripolitanꝰ ·in tripolis est·

Tripos·pos ꝯponit̃ cū tris & dr hic tripos dis· id est. mēsa vel scamnū vel aliud instrumentū tres habens pedes· Si em̄ quattuor habꝫ pedes impro prie dicit̃ tripos· Itē ſm remigiū tripos est quedā species lauri sic dicta· qr trifida habeat folia· vl' qr tribꝰ radicibꝰ adhereat terre· & est ꝯsecrata apol lini deo diuinatōis· qr supposita capitibꝰ dormien= tiū vera facit somnia apparere ꝑ ꝯtrariū· Vñ & se pe ponit̃ ꝓ imagine apollinis· Vñ ꝑsc̃. in ṗmo· Et epigrāmata q̃ egomet legi in tripode vetustissimo apollinis· Sꝫ cum sit nomē arboris videt̃ ꝙ debeat esse fe·ge·sꝫ hic est mas·ge·& corr̃·po·

Triptotꝰ ta tū·nomē habens tres casus·a tris & ptotꝰ casus ꝯponit̃· vt ihs ihm ihu·& corr̃·etiam illam sillabam pto·

Tripudiū·podiū cōponit̃ cū terra·& dr hoc tri= pudiū dij·i·plausꝰ et maxime ille q̃ solet fieri ī tri umpho ꝑcutiendo terrā pedibꝰ· vñ & ꝓ triumpho qñqꝫ dicit̃· Et dr tripudiū· q̄si terre podiū·i·plau= sus vel repcussio terre·vel tripudiū ꝯponit̃ a terra & pes pedis·q̄si plausꝰ & exultatio facta ꝑcutien do terrā pedibꝰ·sꝫ ponit̃ simplicit̃ ꝓ leticia & exul tatione gaudio vel victoria· Et inde tripudio as. id ē·tripudio letari·exultare·gaudere· vl' victoriā

Triquatra tre·in trinacria vide habere

Triremis·a tris & remis componit̃ hic triremis mis·i·nauis que tres ordines remoꝝ habet·& habꝫ penl'·ꝓdu· Vñ horatiꝰ in ṗma epi· Nauseat vt lo= cuples quē ducit ṗma triremis Et hoc me· Macha· scdo li·ca·mj· Date sūt nauiū triremiū in fabricā·

Tris grece·latine dr tria·facit etiā actūs de tres hos & has tres vel tris·& hec tria.

Tristegū gi·dr locꝰ tricameratꝰ· Vñ in edificati= one arce vbi nos dicimꝰ· Cenacula & tristega faci es in ea·habet alia trāslatio bicamerata & tricame rata· habuit em̄ quīqꝫ cameras quas etiā augꝰ xp̄ē sentinā dicit ibi fuisse· Et vt dicit̃ in hystorijs· Tri stega·i·distinctōes dicta a trica· Hug· vō dicit ꝙ tris cōponit̃ cū tego·& dicit̃ hoc tristegū gi·locus tricameratꝰ·sic dictꝰ a tribꝰ tecturis·sꝫ septuagi= ta interp̄tes tristega triplices porticꝰ trāstulerūt· Vñ dñs in geñ· Facies in ea cenacula & tristega· & debet corripi media in tristega·qr tego ṗmā corr̃· ſm hug·. Sꝫ ad hoc pōt dici ꝙ tristega tenet natu rā huiꝰ p̄teriti texi qȯ ꝓducit ṗmam·& sic pnl'·de tristega ꝓducit̃· Et huius opinionis fuit magister bene· Vñ sic dicit· Quidā dicūt ꝙ tristega corr̃·e ante g·qr ꝯponit̃ a tego gis corripiēte ṗmā· Nos vō dicimꝰ ꝙ ꝓducit e·ante g·sicut tegula ratione huiꝰ p̄teriti texi qȯ ṗmam naturalit̃ ꝓducit· Idem fit in hoc noīe regula qȯ primā ꝓdu·sicut hoc p̄te ritū rexi· In doctrinali etiā dr· E g corripimꝰ sed abest tristega tristegꝰ· Pap̄. vō dicit· Tristega tri= camerata a trino tegmine vel tribꝰ tectis· Alij di cūt q̇ linguā grecā aliq̄liter nouerūt·ꝙ tristega ñ est cōpositū aliquo p̄dictoꝝ modoꝝ·sꝫ est dictio greca· Vñ in actibꝰ·xx·vbi dr· Cecidit de medio ce naculo· In greco habet̃ tristegos· Et cōponit̃ a tris aduꝰbio & stegi qȯ est tectū· Trijs āt cū est nomē apud grecos. signat tres & scribit̃ ꝑ y·diptongum grecū q̃ sonat i· Et cū est aduꝰbiū signat ter & scri bit̃ ꝑ iota hoc est i·latinū·& corripit̃· in alia signi ficatōe semꝑ ꝓducit̃· Stegi autē ꝑ e breuē scribit̃ tam ī cōposito ꝙ̄ in simplici· Vñ ſm hoc tristega corr̃·mediā·& hoc veriꝰ videt̃·

Tristicia cie·in tristis est·

Tristis·a tero ris·dicit̃ h̃ & hec tristis & hoc ste q̄si tritus stās·& est ethia· Et compat̃ tristis tior tissimꝰ· Et a d̄tio tristi addita cia fit tristicia sticie Vñ patet ꝙ debet scribi ꝑ c· Et tristor staris·i·do lere tristem esse· Inuenit̃ etiā tristo stas·in actiuo gn̄e·i·tristē facere turbare· Et vtrūqꝫ cōponitur· Cōtristo stas·& cōtristor staris· Tristis cōponit̃· Sbtristis ste·i·aliq̄ꝑtulū tristis· Quātristis·i·valde tristis. Tristisonꝰ na nū· Et tristificus ca cū·penl'·

Tristo stas·in tristis est· ¶ Et scias ꝙ corr̃· iustꝰ nō contristat̃ nec perturbat̃ ex aliquo qȯ sibi eueniat sicut in sapiētia dixi·

Tritheoite·dicti sūt quidā heretici·qr sicut tres ꝑsonas in trinitate·ita asserunt tres deos esse· Et cōponit̃ a tris & theos deꝰ·

Triticeꝰ triticea triticeū·in triticū est·

Triticū A tritura re·dicit̃ hoc triticū ci·i·frumē tū·qr purissimū tundat̃· vel a tero qr cū molit̃ gra nū eiꝰ terit̃· Vñ triceꝰ cea ceū· vt Iste panis est tri ticeus·id est·de tritico

Tritilis A tero ris·dr h̃ & hec tritilis & hoc le· qȯ pōt teri·vel habile est ad terendū·& cor·penl'·

Tritio tionis·in tritꝰ est·

Trito A tero ris·triui tritum tu·v·in o·fit trito tas·verbū fre·i·frequent̃ terere·& ꝓdu·ṗmā· vñ facetꝰ· Quos vult fors ditat·quos ñ vult cū pede

Triton·interp̄tat̃ sonās vel terēs· tritat·

Tritura A tero ris·dr hec tritura re· messis vl' qȯ vulgo dr abtizone vel tritio· Vñ trituro ras·i·tere re triturā facere de palea granū ꝯterendo eruere· Paulꝰ in ṗma epl'a ad corinth·ca.ix· Et q̃ triturat in spe fructꝰ ꝑcipiendi·& ꝓducit trituro penl'·sic̃ tritura nomē· vnde in anticlaudiano dr· Deiectāqꝫ solo pedibꝰ triturat equinis·

Tritus A tero ris·triui vi in tū tritū tu·dicit̃ tri tus ta tū·i·cōminutꝰ fractꝰ· Et a g̃tio triti addita o·fit hec tritio·& scribit̃ ꝑ t.solā·

Triuia uie.i·dyana a tres vel tris & via xp̄ē tres eiꝰ vias·i·potestates· Est em̄ dyana in siluis·luna ī celo· ꝓserpina in inferno·

Triuiū·via cōponit̃ cum tris bis & quattuor·et dr hoc biuiū uij·hoc triuiū triuij·hoc quadruuium q̄druuij·s·locꝰ vbi due vel tres vel quattuor vie ꝯueniūt et tendunt ad idē· vñ hic et hec biuialis et hoc biuiale· hic et hec triuialis et hoc le·hic et hec quadruuialis.et hoc quadruuiale·qȯ ꝑtinet ad bi uiū triuiū quadruuiū· Et biuiatim·triuiatim· qua druuiatim aduꝰbi·i·ꝑ biuia triuia quadruuia· Et sci as ꝙ grāmatica dyaletica et rhetorica·dicunt̃ triui um quadā similitudine q̄si triplex via ad idē·i·ad eloquētiaꝫ· Arismetica vō·musica·et geometria·et astronomia·dicunt̃ quadruuiū·quasi quattuor vie in idē·i·ad sapientiā tendētes·vñ et triuiales dicū tur·qui docent vel qui studēt in triuio·sicut qua druuiales qui in quadruuio·

Triumphꝰ·tris vel tres cōponit̃ cū phonos vel phone qȯ est sonꝰ·et dr hic triumphꝰ phi·i.victo ria·vel triplex leticia·quasi trinus sonus·i·triplex gaudiū qȯ fiebat alicui ꝓ sbiugatōe ciuitatis vel regionis· Nā reuertēti solebat totꝰ ppl's exire obui am victori cū magna exultatōne et cū magno gau dio·et hoc erat vna leticia· Alia erat ꝙ oīes capti ui sequebant̃ vel p̄cedebāt currū eius ligatis mani bus eoꝝ post terga· Tercia leticia erat ꝙ erat ipse indutꝰ tunica iouis.et sedebat in curru quē trahe bant quattuor equi albi· vñ ouidius· Quattuor in

niueis aureꝰ ibis equis. Et cũ tãto honore duceba
tur ad capitoliũ. Hãc tñ molestiã habebat. qꝛ po-
nebat̃ quidã seruꝰ vna in curru cũ eo. & semp cola
phizabat triumphantem ne ipse nimis supbiret. Et
etiã ideo vt dare᷑ spes vnicuiqꝫ quãtũcunqꝫ vilis
ↄditionis esset puenie̅di ad similẽ honorẽ si sua ꝓ-
bitas merere᷑. & dicebat ei semp. Gnotosolitos. i.
teipsũ nosce q̃si dicat. Noli supbire de tanto hono
re. In illa die licebat cuilibet dicere in psonã trium
phantis quidq̃d vellet. Vñ cesari triũphanti fere᷑
quidã dixisse cũ deberet induci ĩ ciuitatẽ. Aperite
portas r̃gi caluo regine bitimie. volẽs figurare ꝙ
caluꝰ erat. et ꝙ succuba extiterat regis bitimie. vel
triũphus dꝛ a greco triambos. i. a triplici exultati
one eiꝰ cui triũphus dabat̃. sicut dictũ est. Vel tri
ambos dꝛ triplex iudiciũ. Inde triumphꝰ q̃si a tri
plici iudicio. Fiebat eñ in exhibitiõe triumphi tri
plex iudiciũ. Priꝰ eñ ↄsulebat̃ exercitꝰ. Scd̃o sena
tꝰ. Tercio pp̄ls. Et sic vt assẽtirẽt habitũ erat iudi
ciũ triplex. Vñ triumpho phas. i. triumphũ habẽ.
exultare. vincere. Vñ h̄ & hec triũphalis & hᵒ le.
Et nota ꝙ ꝓprie triũphus dꝛ plena & perfecta vi
ctoria. q̃ñ scꝫ quis pfecte hostes vincit. Sicut tro
pheum q̃ñ solũ eos fugat.

Troas A troia dꝛ troas troadis. femina de troia
& corr̃. penl'. genitiui.

Trochea. a trochos dꝛ hec trochea chee. i. torcu
lar. vel rota modica sup puteũ. vel illud q̊d apponi
tur malo nauis. qꝛ habꝫ rotulas p q̃s funes trahũt̃

Trocheꝰ. a trochos dꝛ hic trocheꝰ hei. qꝛ cito q̃si
rota currat & voluat̃. Est v̊o pes ↄstans ex longa
& breui. vt audit. vel dꝛ a trocho qꝛ sicut trochus
ↄstat ex duabꝰ ptibꝰ. s. vna grossa. & altera tenui
Ita trocheꝰ ↄstat ex duabꝰ sillabis. scꝫ vna lõga &
altera breui. Vñ trocheicꝰ ca cũ. Et vt dicũt ml'ti
Trocheꝰ potest poni in sexto pede. & in heroico
carmine. Alij dicũt ꝙ trocheꝰ nõ habet locũ in he
roico carmĩe. & si inueniat̃ ĩ fine sillaba breuis ac
cipienda est ꝓ longa. & sic erit spondeus & istud
veriꝰ credo. vide in dactilꝰ. & ꝓdu. penl'. trocheꝰ
vt patet in illo versu. Producit primã trocheꝰ. sed
corripit imam.

Trochos grece. latĩe dꝛ rota. & acuit̃ in fine

Trochꝰ. a trochos dꝛ hic trochus chi. qꝛ cito ad
modũ rote voluit̃. & ad modũ rote rotundꝰ est.
& est instrumentũ quo ludũt pueri. Vnde catho.
Trocho lude. Hic etiã alit̃ dꝛ tropillus.

Trofiniꝰ nij. penl'. corr̃. ꝓpriũ nomẽ viri

Trogodite. penl't. ꝓdu. gens ethiopũ. ideo dicti
qꝛ adeo veloces sũt. vt feras cursu pedũ asseq̃nt̃.

Troia troie. quedã ciuitas. & est ibi i. duplex cõ
sonans. & dicit̃ a tros.

Troianꝰ na nũ. exponit̃ in frigia & in tros.

Troigena ne. cõis ge. natꝰ de troia. vl' de troiano
& videt̃ cõponi a troia & genero ras. vel genitus

Tropheũ A trophos vel strophos & corr̃. ge
dꝛ hoc tropheũ. i. spoliũ ab hoste in fugã conuerso
ereptũ. et tropheũ victoria de hoste ĩ fugã ↄuerso
& exultatio vel leticia. siue honor qui dabat̃ alicui
ꝓpter hostẽ in fugã cõuersũ. & erat talis honor ꝙ
totꝰ pp̄ls exibat ei obuiã. & cũ leticia eũ introduce
bat in ciuitatẽ. & ꝓdu. phe. Vñ quidã. Hostes in
bellis q̃ñ dãt terga tropheũ. dꝛ. &c̃. vide ĩ triũphus

Trophos grece. latine dicit̃ ↄuersio

Trophus phi. masculini g̃nis. quidã cantus in ec
clesia. a ↄuersione sic dictꝰ

Tropicꝰ ca cũ. i. figuratiuꝰ. a tropꝰ dꝛ & cor. pi.

Tropologia gie. exponit̃ in q̃rta pte in capitl'o de
coloribꝰ rhetoricis. vide etiã in allegoria.

Tropologicꝰ ca cũ. penl'. corr̃. vide ĩ tropologia

Tropꝰ pi. i. figura moralitatis. modꝰ loque̅di. vt
cũ aliq̃s loq̃tur metaphorice. vel pifrasice. vel alio
tali modo ẜm hug̊. & de hoc vide in quarta parte
vbi agitur de tropis.

Tros & ylus. fratres fuerũt & reges troiani. &
a tros dicta est troia. Vñ troianus na nũ. & h̄ &

Trucido. a trũco cas. dꝛ truci hec tros trois.
do das. daui. datũ. dare. i. interficere iugulare secare
& q̃si cede vel cede̅do trũcare. & est cõpositum a
trũco cas. & cedo vel cede. Vñ trucidare q̃si trũ
cando cedere. & ꝓdu. ci. Vñ horatiꝰ epy. Vinũ seu
pisces seu porrum & cepe trucidas. & est trucido
actiũ cũ suis cõpositis.

Truculẽtus A trux & lentos ↄponit̃ truculẽtus
ta tũ. Et truculẽtꝰ tñ valꝫ. i. plenꝰ trucitate cru
delis asper ferꝰ. & vtrũqꝫ ↄpat̃. vñ hec truculẽtia

Trucl'o las. laui. lare. i. trucidare a trux dꝛ. tie.

Trudes A trudo dis. dꝛ hec trudes dis. & dicũt̃
trudes fustes ferrati scꝫ conti. qꝛ trudant naues.
vide in trudo.

Trudo dis. do in si. trusi. & si in sũ. trusũ. trude̊
id est. impellere impingere in custodiã includere.
Trudo ↄponit̃. Abstrudo dis. abstrusi sũ. i. include
re abscondere. Cõtrudo dis cõtrusi. Detrudo dis.
detrusi. i. deorsũ vel de vno loco ad alium trudere
vel excludere. Extrudo dis. extrusi. i. valde vel ext̃
trudere. Intrudo dis. intrusi intrudere. i. valde vel
intro trudere. Pertrudo dis. i. pfecte trudere. Pro
trudo dis. ꝓtrusi. i. ꝓpellere. Obstrudo vel obtru
do. i. ↄtra vel ob aliq̃d vel vndiqꝫ trude̊ includere
abscondere. Retrudo dis. retrude̊. i. intro trudere
vel claudere vel retrudere. i. retro trudere. vel ext̃
trudere. Trudo et eiꝰ cõposita sũt actiã. & faciunt
p̃teritũ in si. & supinũ in sũ. & ꝓducũt tru. Vnde
quidã. Ingerit astutꝰ seqꝫ intrudit violentꝰ. Item.
Nomẽ habeto trudes ex trudo sit tibi trudes.

Trulla A trudo dis. dicit̃ hec trulla. i. bombꝰ vel
sibilꝰ ani. qꝛ trude̅do emittit̃. Itẽ trulla dꝛ q̊dam
vas fictile. Itẽ trulla est q̊daꝫ instrumentũ cemẽ
tarioꝝ ferreũ latũ ad cõplanandũ muꝝ & ad lapi
des cũ calce cõponendos et ↄiũge̅dos. qꝛ trudit et
detrudit et intrudit calce vel luto lapides. amos
septimo. Et in manu eiꝰ trulla cemẽtarij

Truncꝰ. a trudo dicit̃ hic truncus ci. i. sine capite
scꝫ statura arboris insistẽs radici. Trũcus hoĩs est
media ps corpis a collo ad inguinẽ. Vñ virgilius.
Caput collo vehit̃. trũcus coxis sustinet̃. Et geni
bus et cruribꝰ &c̃. Vñ trũcꝰ ca cũ. i. diminutꝰ semi
p̃cisus sine capite. Et trũco cas. i. caput auferre di
minuere debilitare. Et est actiũ cũ suis cõpositis

Trusũ su. est supinũ de trudo dis. Inde addita s
fit trusus. i. clausus.

Truta. a trudo dis. dicit̃ hec truta te. quidam pi
scis. qꝛ vim hẽt trude̅di. vel qꝛ semp more᷑ obstru

Trutannicꝰ ca cũ. pnl'. corr̃. in trutannꝰ ẽ. sa.

Trutannizo zas. in trutannꝰ est.

Trutannꝰ. a trudo dis. dicit̃ hic trutannꝰ ni. quia
suis v̊bis trudat ad hoc vt decipiat. facit eñ credi
q̊d veꝝ nõ est. Vñ hec trutannia nie. Et hic trutã
nulus li. dimi. Et trutãnicus ca cũ. Et trutannizo
zas. i. vitã et mores trutãnoꝝ gerere.

Trutina. a trudo dis. hec trutina ne. i. statera. scꝫ
lingua libre. qꝛ semp trudit̃ foras. vel ptica p trãs
uersũ posita. qꝛ trudat sursũ. vñ̊ hec trutinula. et

hec trutinella ambo di· Et trutino nas·id ē librare equipendere· Vel vt dicit papias· Trutinat appensat extimat· & corr· tru· Horatiꝰ in epi· Scriptores trutina nō est ꝙ multa loq̄mur.

Trutinella le·dimi·pua trutina·

Trux cis· gnis ois dr a trudo dis· & est trux crudelis· austerꝰ·ferꝰ·inexorabilis·horrendꝰ. Et cpatur· Vñ hec trucitas tis·& corr·v·ante c· Vñ ouidius epi· Mater eris tauro seuior ipsa truci· Itē horatius in prima epy· Ire truces inimicicias & funebre bellum·

Tuatim aduerbiū psonale·i·tuo more· vl' more tue gētis vel patrie Sil'r distingue meatim & suatim· Et scias ꝙ aduerbijs non accidit nūs·neqȝ psona· vt dixi ī meatim·

Tuba·a tibia dr hec tuba be·q̄si tibia·qr sūt sil'es ei·& in longitudine & in specie· Vel tuba q̄si tusa qr tuba ccaua est· ¶ Et scias ꝙ tuba legalis de q̄ habet in decimo nūorꝝ erat vt dicit iosephꝰ fistula cātatoria pene magnitudīe cubiti·calamo capacior p̄bens in principio latitudīnē· q̄ cueniebat ori suo ad susceptōez spūs·q̄ hebraice dr asora· Et sicut dicit in hystorijs· Tuba habebat q̄ttuor vsꝰ ad vocādū mltitudinē·ad mouēda castra·ad bella·ad festa Qñ em̄ solenne habebāt epulum· & dies festos· & kl'as clāgebāt· Vñ in psalmo· Bucinate ī neomenia tuba· Vñ versus· Legalis ppl'm tuba clangore vocabat· In bellis castris festisqȝ sonora tonabat·

Tuber A tumeo mes·dr hoc tuber beris·fungus qr ex tumore terre pdeat· vñ & tubera q̄si tumea id est·quasi tumores terre· Et ponit sepe p tumore· & p peccato generaliter· Therenciꝰ ī adelphis Collaphis est tuber totū caput· Vñ tuberosꝰ sa sū tuberibꝰ plenꝰ inflatꝰ supbus· Et cpat· Vñ hec tuberositas tis·i·inflatio vel supbia

Tubero·a tuber dr tubero ras·i·inflare·supbire· vel tuberibꝰ implere· Et cponit Cōtubero ras De tubero ras·i·p̄gare vel equare· & corr·be

Tuberosus sa sū·in tuber est·

Tubianei dicebant iudei illi·q̄ ex alienigenis cōducati in auxiliū iude venerāt· Et dicebant tubianei quasi tubis cducti· & pdu·ne· Hoc vult glosa in scd'o libro machabeorꝝ·ca·xij·sup illud· Et venerūt in caratha ad eos q̄ dicunt tubianei iudei·

Tubicen· Tuba cponit cū cano nis· & dr hic tubicen cinis·q̄ canit cū tuba·& corr·penl'·tā nominatiui ꝙ gti· vide in cano nis·

Tubicina·a tubicen dr hec tubicina ne·pnl'.corr· mulier que canit cū tuba.

Tucetariꝰ rij·in tucetū est·

Tucetū A tūdo dis·dicit hoc tucetū ti·cibꝰ q̄ fit ex carniū ctusione sicut salsicia est· Persiꝰ· Sȝ grādes patine tucetaqȝ crassa·& inde hic tucetarius rij·qui cibū illū facit·

Tuchidides·in tuchis est·

Tuchis·interp̄tat fortuna· vñ quidā grecus poeta dictꝰ est tuchidides q̄si fortunatꝰ

Tucꝰ·genꝰ auis·s.cuculꝰ

Tudatꝰ tudati·in tudes vide

Tudes·a tūdo dis·dr hic tudes vel tudatꝰ·i·malleus· Vñ tudatos appellamꝰ illos q̄ habēt capita grossata ad modū mallei grossi

Tudico cas·pcutere cū malleo·& dr a tudes vel tudatus

Tueor eris·in tuor tueris est·

Tuguriū gurij·in teges vide

Tuitꝰ ta tū·a tuor tueris tercie ciugatōnis· Sil'r dicit ctuitꝰ·detuitꝰ·intuitꝰ· Sȝ tueor scd'e ciugationis facit tutū· vñ in doctrinali· Dat tutū tueor tuitū tuor·ambo tueri

Tuli tulisti dat p p̄terito hijs verbis tollo & fero·& corr·tu·vñ attuli abstuli detuli ctuli extuli sustuli· corripiūt penultimas·

Tulliꝰ lij·p duo l. pprium nomē cuiusdā viri· Lucanus in·vij· Tulliꝰ eloquij cuiꝰ sb iure togaqȝ·

Tulo lis· vide in tollo tollis

Tultus·a tulo lis·tuli vel tetuli·tultū· Antiq̄tus dicebat tultꝰ ta tū·qd tollit· Vñ gregoriꝰ in moralibꝰ exponēs illud iob· Ferrū de terra tollit·dicit in·xviij·libro loquēs de matheo apostolo· Sed de terra tultus in fortitudine ferri cualuit· vide etiaȝ in tollo lis·

Tumētū·a tumeo mes·hoc tumentū ti·qr in filo l' tela tumeat nec sbtilitatē habeat· Vñ tumētuosus sa sū·i·tumēto plenꝰ· Et cpat.

Tumeo mes·mui·tumere·i·surgere crescere inflare supbire·vñ hic tumor tumoris· Et tumesco scis inchoa· Tumeo cponit· Cōtumeo mes. Circūtumeo mes· Detumeo mes· Distumeo mes· Extumeo mes·in eodeȝ sensu ista tria·i·valde tumere·vel cessare·a tumore remoueri· Intumeo mes·i·intus vel ctra tumere· Pertumeo mes· Obtumeo mes· Retumeo·et ab oībus istis inchoatia Cōtumesco ꝛc· Tumeo cū oībus suis cōpositis est neutꝝ· & carꝫ sup & cor. tu· Horaciꝰ in poetria· Vesanū tetigisse timent fugiātqȝ poetā· Et in aurora dr. Hic tumet ille timet. fugit hic hostē fugat ille·

Tumidulꝰ la lū·dimi·aliq̄ntulū tumidꝰ·

Tumidꝰ A tumeo mes·dr tumidꝰ da dū.i·inflatus supbus iratꝰ· Et cpat· & a gt'io tumidi addita tas·fit hec tumiditas tatis· Et differūt tumidꝰ & tumens· qr tumidꝰ est q̄ semp tumet· Tumens vo q̄ ad tempꝰ ex aliq̄ cā tumet· vide p simile ī timidꝰ

Tumor·a tumeo dicit hic tumor moris· vnde tumorosus sa sū·i·tumoribus plenꝰ Et cpatur· vnd hec tumorositas tatis·

Tumulo·in tumulꝰ vide·

Tumululꝰ luli·dimi·puus tumulꝰ·

Tumultuariꝰ·a tumultuor aris·dr tumultuarius ria riū· Et hinc tumultuarij·dicebant milites vl' pedites q̄ p solo tumultu ducebant in p̄liū· vel quia subito & cū tumultu exeūt ctra hostes ex impulso venientes·vñ & illud genꝰ militie dr tumultus vel tumultuatio· vel ciuratio.

Tumultuor aris·in tumultꝰ est·

Tumultꝰ A tumeo mes·dr hic tumultꝰ tus·i·seditio·ciuratio· diūsorꝝ garritꝰ q̄si tumor multus· vnde tumultuosus sa sū·i·tumultu plenꝰ· Et cpatur· Et tumultuor aris·i·tumultū facere· Et hinc tumultuariꝰ ria riū.

Tumulꝰ·a tumeo mes·dr hic tumulus li·s·mons breuis vel sepulcꝝ vel terra cgesta supra sepulcrū Et dr tumulꝰ q̄si tumens tellus· vñ hic tumullulꝰ dimi· Et tumulosus sa sū·i·tumulis plenꝰ· Et cpatur·vñ hec tumultuositas· Itē a tumulus p sepulcro·dicit tumulo las.i·sepelire· vñ tumultuatim aduerbiū· Et cōponit· Cōtumulo las· Detumulo las id est·valde vel deorsū tumulare·vel a tumulo remouere·de tumulo extrahere· Intumulo las· Retumulo las· Et est tumulo actīm cū suis cpositis· & corri·mu. Significatōes huiꝰ noīs tumulus cōp̄hendunt in hoc versu· Mons breuis est tumulꝰ·bustum cōgestaqȝ tellꝰ·

Tundo dis·tutudi· tusū·tundere·i· pcutere·verberare·cterere·cfringere· Tūdo cponit· Cōtundo dis·cōtudi.cōtusū· i·cōterere pcutere confringere

Vnde ꝯtusus sa sū. Detūdo dis. detudi sū. i. valde
tūdere vel deorsū. Extūdo dis. extudi sū. i. extra
tundere. vel tundēdo extrahere. Intūdo dis. ītudi
intusū. i. intꝰ vel valde tundere. Pertūdo dis. ꝑtu
di ꝑtusū. Obtūdo dis. obtudi obtusū. i. ꝯtra vl' vn
diqȝ tūdere. obturare. in angustia claudere vel ꝓhi
bere. obserare. obsurdare. opprimere. Vñ obtusꝰ sa
sū. Retūdo dis. di. sū. i. retro tūdere. vel tūdendo
retro opprimere. & acumē ferri destruere. Tundo
et eiꝰ cōposita sūt actiua. Itē tūdo geminat ꝑteritū
in ꝑma sillaba. & amittit ibi n. vt tutudi. penl'. cor.
sȝ in sup. remanet n. vt tunsū. Cōposita ab eo oīa
amittūt geminatōez in ꝑterito. & n. in supino. vt
ꝯtudi ꝯtusū. retudi retusū. ꝛc. ꝭm hug. & hoc scōm
modernos teneas. Scōm antiquos tñ supina predi
ctoꝝ verboꝝ inueniunt sepe retinere n. vt obtūsꝰ.
Vñ virgiliꝰ in ꝑmo geor. Vomeris obtūsi dentē
cauat arbore lintres. Et introducit ꝑsc. istū versū.
Itē in ꝑmo regū. xiij. ca. inueniť. ꝙ retūse erāt aci
es vomerꝝ. Inueniunť etiā supina ꝑdictoꝝ verboꝝ
sine n. Vñ aggei ꝑmo. Sacculū ꝑtusū. & formať
tunsū a ꝑma ꝑsona ꝑsentis do in sū. vt tūdo tūsuȝ
Inueniť tondeo des. et facit ꝑteritū totondi. & su
pinū tonsū. vide in suo loco. Itē scias ꝙ cōposita
a tundo oīa corripiūt penultimā ꝑteriti. vt ꝯtudi
detudi extudi intudi ꝑtudi retudi obtudi.

Tunica. a tonꝰ dr hec tunica ce. antiqssima vestis
qsi tonica. qr in motu incedētis sonū faciat. Primū
eñ fuerūt pellicee tunice. quibꝰ post eiectōnez de
ꝑadiso adā & eua induti sūt. Vñ tunicella le. di.
Et tunicatꝰ ta tū. i. tunica indutꝰ vel tunicā hñs.
Et tunicosus sa sū. i. tunicis plenꝰ. Et tunico cas.
id est. tunicā induere.

Tunicella le. dimi. ꝑua tunica

Tunicula le. dimi. ꝑua tunica

Tunsim. adūbiū. i. minutim ꝯcisim vel ꝑcussim. &
diciť a tundo tūdis.

Tunsū est supinū de tūdo dis.

Tuor tueris. tuitꝰ sū. i. inspicere vel defendere ꝓ
tegere. Vñ tueor eris. tutꝰ sū. scđe ꝯiugatōis. i. in
spicere vel defendere ꝓtegere. Et ꝭm ꝑsc. idem si
gnant tueor & tuor. Et tā tuor ꝙ tueor cōponunť
& redūdant ꝯposita in eandē significatōez scȝ ꝓ in
spicere. Cōtuor eris. cōtuitꝰ sū. Cōtueor eris ꝯtu
tus sū. i. cōsiderare. inspicere. Detueor eris. detutꝰ
sū. Detuor eris. detuitꝰ sū. i. valde vl' deorsū tueri
Intueor eris. intutꝰ sū. & Intuor eris. intuitus sū.
id est. cōtra aliquē vel intꝰ vel diligēter versus ali
quē tueri. Et distingue sic. cōtuimur illa de quibꝰ
cū ea contuimur nulla surgit imago. vt ligna. De
tuimur illa. de quibꝰ cū detuimur ea surgit imago
in inferiori ꝑte posita sicut aq̄. Intuimur illa. de q
bus cū ea intuimur resultat imago supiꝰ vt specu
lū. Itē cōponiť obtuor eris. obtuitꝰ sū. vl' obtueor
eris. obtutꝰ sū. i. cōtra vel vndiqȝ vel ob aliqd tue
ri. Tuor & tueor & cōposita ab illis deponētia sť
& cōposita in eadē significatōe inueniūť. Tuor &
eiꝰ cōposita faciūt sup. in tuitū. Tueor vō scđe ꝯiu
gatōis cū suis cōpositis facit tutū. Itē tuor deberȝ
facē infinitiuū in tui. sȝ causa differētie de tui ꝓno
minis ꝯficit. sȝ accipit mutuo tueri. Cōposita vero
ab eo habēt infinitiuū scȝ cōtui & detui ꝛc. Vñ ver
Pro speculor dicis & ꝓ defēdo tueri. Dat tutū tu
eor. tuitū tuor. ambo tueri. Itē nota ꝙ tuor raro
inueniť ꝓ defendere. & sepiꝰ ꝓ inspicere. ecōůso
tueor raro inueniť ꝓ inspicere. & sepe ꝓ defēdere.
Sȝ cōposita raro vel nūꝙ inueniunť nisi ꝓ videre
secundū hug. Prisc. vō in. viij. li. vbi agit de coniu
gatione dicit. ꝙ sūt quedā verba q̄ ꝗuis eandem si
gnificatōez seruēt. diūse tñ cōiugatōis sūt ī vsu. vt
Strideo des. & strido dis. Ferueo ues. & feruo is.
Tueor eris. & tuor eris. Oleo les. & olo olis. excel
leo les. & excello lis.

Turba A turbo bas. dr hec turba be. i. turbatio.
& turba ꝑpli multitudo. sȝ multitudo nūo fit. Tur
ba tñ in loco. Possūt eñ pauci turbā ī angusto fa
cere. & est turba nomē collectiuū. & pōt recipere
verbū ꝑlis nūi. & adiectiuū ī ꝑlali nūo. & ī diuersi
tate gñis. & hoc ratōe significatōis. Vñ in. vij. ca.
iohis. Sȝ turba hec q̄ nō nouit legē. maledicti sť ꝛc

Turbatio onis. in turbo bas est.

Turbella le. i. turbatio & dr a ť ba. Augꝰ ī libro
de ciuitate dei. Omnē motū cordis & salū oēsqȝ
turbellas fluitare asserit. & ꝓdu. bel.

Turben binis. in turbo binis est

Turbidꝰ da dū. vide in turbo bas.

Turbo bas. dr a turbo binis. Et est turbare ꝑcipi
tare cōfundere cōmiscere obscurare. Vñ turbidus
da dū. Et ꝯpať. Vñ hec turbiditas tatis. & est tur
bidū de naťa. Turbulentū vō fit. Et dr turbidus
da dū. qsi terbidꝰ. i. terra ꝯmixtꝰ. s. fece. & ē etħia
Turbo cōponiť Cōturbo bas. Disturbo bas. De
turbo bas. Extbo bas. Protbo bas. Pertbo bas.
Inde ꝑturbatꝰ ta tū. Vñ a gtō ꝑturbati addita o.
fit hec ꝑturbatio. Quare aūt ꝑturbatio nō cadat ī
sapientē dixi ī sapiētia. Retbo bas. Turbo & eius
cōposita sūt actiua. Itē a turbo bas. dr turbido das
id est. turbidū facere. Et turbatus ta tū. & a gtio
tbati addita o. fit hec turbatio onis.

Turbo binis. mas. ge. cor. penl'. genitiui. dr a terra
qd antiq dicebāt hic turben binis. s. vertigo volu
bilitatis ventoꝝ dictꝰ a terra. qr quotiēs talis ven
tus cōsurgit: terrā ī circūitu mittit. Vñ turbineus
nea neū. Et tbinosus sa sū. De causa huiꝰ venti q
dr ventꝰ turbo. vide ī ventꝰ.

Turbulentꝰ. turba vel turbatio vel tbiditas cō
poniť cū lentos & dr turbulentꝰ ta tū. Et turbu
lens tis. i. turbidꝰ nō lucidꝰ. Sȝ turbidū de natura
Turbulentū vō fit ex accidēti. & vtrūqȝ ꝯpať. Vñ
turbulēte vel tbulenter adūbiū. & hec tbulētia tie
& turbulēto tas. i. turbulentū facere

Turdela le. qdam auis quasi maior turdꝰ. & dr a
turdꝰ. cuiꝰ turdele stercꝰ viscum generare diciť se
cundum huguitionē.

Turdꝰ A tardꝰ dr hic turdꝰ di. quedaȝ auis qr
tarde volet. vel qr tarde se referat scȝ ī fine autum
ni. Vñ turdinꝰ na nū. penl'. ꝓdu.

Turgeo ges. tursi tursū turgere. i. inflari tumere
Vñ turgesco scis. inchoatiuū. Turgeo cōponitur.
Cōturgeo ges. Deturgeo ges. Disturgeo ges. In
turgeo ges. perturgeo ges Obturgeo ges. Retgeo
ges. & hinc inchoatiua. Cōturgesco scis. Detgesco
scis. ꝛc. Turgeo & eiꝰ cōposita neutra sūt. & faci
unt ꝑteritū ī si. & supinū ī sū. licet ꝑterita & sup.
taliū verboꝝ nō sūt ī frequēti vsu vt notū est.

Turgidulꝰ la lū. dimi. aliquātulū turgidꝰ.

Turgidus A turgeo ges. dr turgidꝰ da dū. i. ifla
tus. tumidꝰ iratꝰ. & cōpať. vñ hec tgiditas tatis.

Turgiolū A turgeo ges. dr hoc turgiolum gioli
vas interius grossū & turgidū. & corr. o.

Turgor goris. masculini generis. i. tumor turgi
ditas. & dr a turgeo ges.

Turma A turbo bas. dr hec turma me. societas
hoīm. & ꝓprie triginta. s. ala. Sed ala cōtinȝ trigīta

milites. Turma triginta pedites. Vñ turmatiʒ adverbiũ. sicut a turba turbatim.

Turmella le. dimi. pua turma.

Turmula le. dimi. pua turma. & corr. mu.

Turonis. ciuitas est. & corr. penl. sicut ligonis.

Turpeo pes. in turpis est.

Turpiloqu⁹ A turpe & loquor. cōponit̃ turpiloqu⁹ qua quũ. penl. corr. i. turpia loquens. Vñ hoc turpiloquiũ quij. i. turpis locutio.

Turpilucꝝ. turpis cōponit̃ cũ lucꝝ & dr̃ turpilucr⁹ cra crũ. i. turpiter lucrũ faciẽs. Vñ hoc turpilucꝝ cri. ēpis adqsitio lucri. & corr. lu. naturaliter

Turpis A torpeo pes. dr̃ h & hec turpis. & hoc turpe. informis. q2 torpeat. Et cpar̃. Et a dtio turpi. addita tudo fit hec turpitudo dis. Itẽ a turpis dr̃ turpo pas. i. inqnare turpẽ facere. Vñ turpeo pes pui. i. esse vel fieri turpẽ. Vñ turpesco scis inchoa. Turpo cponit̃. Deturpo pas. & est ēpo actim cũ oĩbus suis cōpositis.

Turricula le. dimi. pua turris.

Turris. a teres dr̃ hec turris hui⁹ turris. Et dicũtur turres. qsi teretes. q2 longe sũt. & recte & pcul rotũde vident̃. licet qnq3 int qdrate vel late. Vel dicunt̃ a tueor q2 pbent defensionẽ. Et desinit actũs singularis in em. & in im. turrẽ vel turrim. & ablatiu⁹ in e. et in i. turre vel turri. & genitiuus p̃lalis in ium. turriũ. & actũs p̃lalis in es vel i is. turres vel turris. Vñ turrit⁹ ta tũ. turrib⁹ plen⁹ ad modũ turris dispositꝰ. & pdu. penl. Et scias q turris gregis dicebat̃ fm hiero. loc⁹ vbi iacob greges suos pauit. nomẽ loco inde relinquẽs. Turris do custodũ dicebat̃. vbi custodes positi erãt ad custodiam pmiciaꝝ.

Turrit⁹ ta tũ. in turris est.

Turtur ris. a sono nomẽ habet. gen⁹ auis est. vñ turturin⁹ na nũ. penl. pdu. & declinat̃ hic turtur turturis. pmiscui gñis penl. gti corr. & h vno genere & vno articulo cōprehẽdit aĩalia vtriusq3 sexus. Potest ergo dici. Alba aqla & vn⁹ turtur. tã p mare q femina. nec fit restrictio ad masculinum cum dicit̃. vn⁹ vel sol⁹ turtur. sicut ɔsueuit fieri in cõi gñe cũ dr̃ alb⁹ ciuis. tñ qñq3 noĩa pmiscua recipiũt adiectiua otra naturã sui articuli causa discernẽdi sexũ. Vñ inuenit̃. Anser erat cuidã pcioso germine feta. Sil' dictũ est de turture. Sola volabit. sola sedebit. tñ notabiliores autores hijs abusionib⁹ nõ vtunt̃. De hoc dixi in tercia pte in tractatu de gñe noĩm vbi egi de epyceno gñe. & est turtur auis pudica. Vñ dicit bernard⁹ in. lix. sermone canticoꝝ. Turtur cōpare vno cõtenta est. quo amisso alteꝝ iã nõ admittit. nũositatẽ in hoib⁹ nuptiaꝝ redarguẽs. Nã & si forsitan culpa pter incõtinentiã venialis est. ipa tñ tãta incõtinẽtia turpis est. Pudet tñ negociũ honestatis rationẽ non posse in hoĩe qd nata põt in volucre cernere. cum ei turturẽ tpe sue viduitatis sãcte viduitatis op⁹ strenue atq3 infatigabilit̃ exequentẽ videas vbiq3 singularẽ. vbiq3 gementẽ audias. nec vnq̃ i viridi ramo residentem inspicias. & tu ab eo discas volu ptatũ virẽtia imo virulẽtia vitare. Adde q i iugis montiũ & sũmitate arboꝝ frequẽtior illi ɔũsatio ẽ & (qd v' maxime pposito pudicicie decet) doceat nos terrena despicere & amare celestia. Ex qb⁹ colligit̃ q vox turtis sit etiã pdicatio castitatis. Neq3 eni a pncipio vox ista in terris audita est. s3 magis illa. Crescite & multiplicamini & replete terram.

Turturi. dicunt̃ pastores q fistulis canũt

Tus turis. vide in thus aspirato.

Tuscia A tus turis. dicit̃ hec tuscia scie. quedam ps ytalie. a frequẽcia turis & sacroꝝ dicta. eadem & tyrzenia a tyrẽo fratre lidi. Vñ tusc⁹ sca scũ gentile. vide in lidia.

Tussicula le. dimi. pua tussis.

Tussis. a tundo dis. dr̃ hec tussis sis. q2 tũdit pectus. vel dr̃ sic a ton. i. ab altitudine. q2 a pfũdo pectoris veniat. & desinit ablatiu⁹ in i. vt tussi. & accusatiu⁹ in im tm̃ Et sũt quinq3 noĩa latina q̃ faciunt in im tm̃ accusatim. Vñ vers⁹. Im tm̃ faciunt hec quartũ noĩa casũ. Vim burim tussim magude rimq3 sitim. A tussis dr̃ tussio sis. siui. sire situ. Vñ hic tussit⁹ tus. Et tussito tas. fre. penl. pdu.

Tussit⁹ tus. in tussis est

Tutamẽ. a tutor taris. dr̃ hoc tutamẽ minis. i. tutamentũ. & pdu. pnl'. noĩatiui. s3 cor. pnl'. genitiui

Tutela A tueor eris. tut⁹ sũ. dr̃ hec tutela le. id ẽ defensio. Et est tutela ĩ liberꝝ caput alicui⁹ q̃ pter etatẽ nec se nec sua defẽdere põt. Tutela dabitur liberis. Pronus seruis. vñ tutelo las. i. defendere. vñ hec tutelatio onis. Et hoc tutelamẽ minis. Et h tutelat⁹ tus. Et hic tutelator. i. defensor & pd'te

Tutelari⁹ a tutela dr̃ tutelari⁹ laria lariũ. defensorius. ptectorius.

Tuto tas. in tutor taris. vide

Tutor taris. i. frequẽter defendere. seruare. vbuʒ frequẽtatiuũ. Et dr̃ a tueor eris. tutũ tutu. addita or. scdm modernos. Et cponit̃. Cõtutor taris. vñ antiq dicebãt ɔtuto tas. vñ in qnto caplo baruth Sacerdotes seris hostia tutãt. & pdu. tu.

Tutudi. ptẽritũ de tũdo dis. in tũdo dis. vide.

Tutus. a tueor scde ɔiugatõnis descẽdit tut⁹ ta. tũ. vnde dicendũ est. Tut⁹ Detut⁹ Intut⁹ Obtutus. S3 tuitus descẽdit a tuor eris. tercie ɔiugatõis vide in tut⁹

V ante A

Vacca ce. a vacillo las. dicit̃ hec vacca ce. i. bos quasi vacilla & debilis respectu tauri. vel vacca dr̃ a bos qsi boacca. sic a leo leena. & a draco dracena. vnde vaccinus na nũ. Et hic vaccari⁹. Et hec vaccaria uaccarie. custos vaccaꝝ Et hec vacca quedam ciuitas hispanie. ab abũdantia uaccaꝝ ita dicta. vacca etiã dr̃ quedã ciuitas in india. vnde uacce⁹ cea ceũ. Et h & hec uaccensis et hoc se. et geminat c. uacca et oĩa ab eo deriuata.

Vaccella le. dimi. pua uacca

Vaccula le. dimi. pua uacca

Vacillo. a uaco cas. dr̃ uacillo las. i. titubare. instabilem esse. tremulare. labare. trepidare. vnde uacillans pticipiũ. et pdu. ua. vnde ouidius methamorphoseos. Spes mea uacillat sbtili pendula filo. ut dicit magister benedict⁹

Vaccinia. herba coloris purpurei

Vaco cas. caui. catũ. care. i. esse uel fieri uacuum. Et licꝫ uideat̃ ad alias significatões trãsferri. tamẽ oĩs redolẽt illã. Dicit̃ eni vaco lectõi. i. insisto lectioni et opam do. et uaco a lectõe. i. cesso uel desicio a lectione. uaco numis. i. careo S3 oẽs iste significatões redolent pmam. Cũ eni dico uaco lectioni idẽ est ac si dicerẽ. uaco ab alijs reb⁹ et insisto lectioni. vnde uacat impsonale. i. esse uacuum vel licitũ esse uel oportunũ. vnde uacat michi legere i. oportunitatẽ legẽdi habeo. et nõ impedior ab alio negocio. vaco cũ suis cōpositis siqua habꝫ est neutꝝ. et corr. hanc sillabã ua. vnde lucan⁹ in qrto

libro. Fata vacẽt ꝓceꝝ motꝰ hec cũcta sequenẽ.

Vacuefactꝰ. in vacuo cuas est.

Vacuna. a uaco cas. dicitur hec uacuna ne. dea uacationis & ocij. Horaciꝰ. Hec tibi dictabam post fanum pulcre uacune.

Vacuo as aui. are. et ſm papiã uacuat. i. inanit. qḋ intꝰ est aufert. Vñ vacuꝰ cua cuũ. i. vanꝰ ociosus destitutꝰ sine eo qḋ habuit. & corr̃. ꝑmam. Ouidiꝰ Da uacue menti quo tueaẽ opꝰ. Et ꝯponiẽ cum factus & dr̃ vacuefactꝰ cta ctũ. Iob tredecimo. Et fluuiꝰ uacuefactꝰ arescat.

Vadimoniũ nij. in vadiũ est.

Vadio as. in uadiũ exponitur

Vadiũ. a uas adis. dr̃ hoc vadiũ dij. & hoc uadimoniũ nij. in eodem sensu scꝫ pignꝰ vel fideiussio Vñ uadio as. i. in uadio ponere. uadiũ vel pignus alicui dare. Et ꝯponitur Cõuadio as. Inuadio as. Obuadio as. i. ꝯtra aliũ uadiare. Reuadio as. i. repignerare. a uadio recolligere. Sbuadio as. i. post vel latẽter uadiare. Et est uadio actĩm cũ oibus suis cõpositis. & corr̃. ua.

Vado das. daui. dr̃ a uadũ. & est uadare ꝑ uadum transire. vel ꝑ uadũ ducere. vt uado istũ. vel uado equũ. Et ꝯponiẽ. Peruado as. Reuado das. Transuado as. & est neutꝝ uado cũ suis ꝯpositis ꝓ trãsire ꝑ vadũ. In alia significatõe est actĩm. & cor. ua sicut uadũ. Sꝫ uado dis. ꝑmam ꝓducit. Vñ versꝰ Vado uiã. uado quadrupedeꝫ. uadio uadiũ do. & vador illud idẽ significare solet. Prima uado lego tercia vado lego.

Vado dis. uasi uasũ. uadere. i. ire vel ꝑgere. uado cõponiẽ. Cõuado dis. Euado dis. euasi. i. extra uadere. effugere. liberari. Inuado dis. inuasi sũ. inuadere. i. impetere aggredi arripe. Peruado is. ꝑuasi id est. ꝑfecte uadere. vel ꝑ aliquid uadere. Vado & eiꝰ cõposita sũt neutra. ꝑter inuado qḋ ẽ actĩm & oĩa faciũt ꝑteritũ in si. & sup̃. in sũ. & ꝓdu. ua Vñ pamphilꝰ. Et mõ uadit eques ꝗ solꝫ ire pedes

Vador A uas dis. deriuaẽ vador aris. i. in uadem ponere. uadem dare. ut Ego uador illũ tibi. i. do illum in uadem tibi. vel uadari. i. uocari ad iudicium ad placitũ. vel fideiubere. vel litigare. vel polliceri. & erat cõe olim. sꝫ modo tm̃ deponẽtale. & ptinet nõ solũ ad hoĩes. sꝫ etiã ad aĩalia bruta. vt Vado tibi equũ meum. Et ꝯponiẽ Cõuador aris. Euador aris. i. poscere flagitare vl̃ a uadiatõe liberare remouere. Reuador aris. i. uadeꝫ recolligere. & est deponẽ. cũ suis cõpositis. & corr̃. ua. sicut uas dis. Vñ ouidiꝰ de remedijs. Iãqꝫ uadaturꝰ leticia ꝓdeat inquit. vide etiã in uado as.

Vadulũ li. dimi. ꝑuum uadũ

Vadũ A uado dis. o in um. ſm ꝑsc̃. dr̃ hoc uaduꝫ di. locus breuis & humilis in aqua qꝛ ꝑ eum possit vadi. i. deambulari pedibꝰ. Vñ uadosus sa sum. Et ꝯpaẽ. & licet uado dis. a quo deriuaẽ ꝓducat primam tñ uadũ & uas dis. & uador aris. corripiunt ua. Vñ ouidiꝰ epy. Ad uada menãdri ꝯcinit albus

Vafer. valde ꝯpo. cũ afer & dr̃ uafer ra rũ. olor. i. calliдꝰ & ingeniosus v̇sipellis multiformis. et dicitur uafer. ꝗsi ualde afer. i. ualde callidꝰ nã afri ualde solent dolosi esse & fraudulenti. vel uafer cõponitur a uariꝰ & ferẽs. Inde uafer quasi uaria ferẽs sicut homo cautꝰ qui loquiẽ uarijs modis. Et ꝯpaẽ & corripit ua.

Vagedaber hebraice. richmus grece. numerꝰ latine. est liber numeri. Vñ hieronimꝰ in ꝓlogo regũ Quartꝰ inquit uagedaber quẽ numeri vocamꝰ & acuitur in fine.

Vagetra hebraice. dr̃ terciꝰ liber moysi. scꝫ leuiticus. Vnde dicit hieronimus in ꝓlogo regũ. Terciꝰ vagetra. id est. leuiticus

Vagina A baiulo las. dr̃ hec uagina ne. theca gladij dicta ꝗsi bagina. qꝛ in eo mucro vel gladiꝰ baiuletur. Vñ hic uaginariꝰ rij. qui facit uaginas. Et vagino nas. i. facere uaginas. Et ꝯponiẽ cũ e. & dicitur Euagino nas. i. extraho de uagina. Itẽ cuꝫ in & dr̃ inuagino nas. i. in uaginã mittere. Vagino et eiꝰ cõposita sũt neutra. & ꝓdu. penl̃. Ouidius methamorphoseos. Pendenti nitidum vagina diripit ensem.

Vagino uaginas. in uagina est.

Vagio. a uagus ga gũ. dr̃ vagio gis. giui. vel gij. gitũ. gire. quarte ꝯiugatõis. i. plorare flere. & est ꝓprie infantiũ in cunis adhuc existentium. Et inde hic uagitus tus tui. ipse clamor infantiũ. Et uagito tas. tre. i. frequẽter vagire vel violenter. & ꝓdu. penl̃. Vagio neutꝝ est cũ suis cõpositis. & ꝓḋ. ua sꝫ uagꝰ eã corripit. Tobias. Nos ꝗsi uagitu deficiẽte loqui. Itẽ versus. Siluis pasce uagis. in cunis tu petre vagis. & cetera.

Vagito tas. in uago gis. vide. & ꝓdu. gi.

Vagiꝰ. a uagor garis. dr̃ uagius gia giũ. qui genibus iunctis ambulat

Vagor garis. gatus sũ. gari. i. spaciari errare huc illuc discurrere. vñ uagabundꝰ da dũ. Et vagꝰ ga gũ. Qꝫ aũt dr̃ vagus ꝗsi a via actus. Et uagari ꝗsi a uia agi. i. sine via. vel uagari quasi uagũ agi. et hia est. Et ꝯpaẽ. vñ hec uagitas tatis. vagꝰ componiẽ Peruagꝰ ga gũ. i. ualde uagus. vagor cõponitur. Cõuagor garis. Deuagor garis. Diuagor garis. i. ualde vel deorsũ vel diũsis modis vel ĩ diũsas partes uagari. vl̃ a uagatõe cessare. Itẽ euagor. i. extra vagari extra ire. Girouagor garis. i. ꝑ girũ uagari Peruagor garis. vagor et eiꝰ cõposita deponẽtia sũt. & corr̃. ua. vñ lucanꝰ. Nobilitas cũ plebe patꝫ lateqꝫ uagatur. Item aurora. En uagꝰ & ꝓuagus & maledictus eris.

Vagulꝰ. a uagus dr̃ uagulꝰ la lũ. dimi. aliq̃tulum uagus. vñ hec uagula le. dimi. iuuẽca que uagaẽ ꝑ campum. Et hic uagulus li. anulꝰ. qꝛ uagaẽ in digito & cor. gu

Vagurio. a uagor aris dr̃ uagurio guris. id est. ꝑ ocium uagari

Vagꝰ ga gũ. in uagor garis. exponiẽ

Vah. qñqꝫ signat gaudiũ. & est interiectio gaudentis. esay. xliij. ca. vah calefactꝰ sũ vidi focũ. & augustinꝰ dicit. Cũ delectamur dicimꝰ uah. Itẽ qñqꝫ notat derisionẽ vel increpationẽ. Math. xxvij. uah qui destruit tẽplum dei & in triduo illḋ reedificat & scias ꝙ in h. nõ potest sillaba terminari. sꝫ obijciẽ in uah. & ah & oh & uh in quibꝰ h est finalis litera Ad hoc respondet ꝑsc̃. in scḋo libro. maior̃. ꝙ ibi est apocopa. cũ eoꝝ ꝑfecta uaha & aha & oha & uha sint. vel dic ꝙ interiectões sint. & hmõi uoces abscondita uoce solent ꝓferri

Valde. a ualidꝰ dr̃ ualde ꝓ ualide. & ꝑ sincopam ꝓferẽ. secundũ prisciano

Valentulꝰ la lũ. dimi. aliquãtulũ ualens

Valeo les. lui. ualitũ. i. uigere sanũ esse. vel posse & ꝑcium den otat. & ualeo. i. pereo uel infirmor. vñ therentiꝰ. ualeant ꝗ inter nos discidia querunt. Et hinc inueniẽ qḋdam uerbũ defectiuũ qḋ ptinꝫ ad salutationẽ ĩ recessu. scꝫ uale ualete ualeto ualetote. i. ualere. qḋ olim solebat dici mortuis post pactam sepulturã ab amicis qḋ erat signũ ꝙ nõ debebãt amplꝰ eos videre. et qꝛ tale vale erat signũ

doloris & tristicie & meroris. Inde tractū est vt valeo ponat̄ ꝓ perire vel infirmari. a valeo les. dicit̄ valesco scis. inchoa. Valeo ꝯponit̄. Conualeo les. i. simul ualere sanari ad sanitatē redire crescere radicari. Vn̄ ꝯualesco scis. Eualeo les. i. ualde valere. Inualeo les. i. ualde ualere crescere abūdare. vn̄ inualesco scis. inchoa. Preualeo les. i. plus ualere prestare ꝑcellere. Equaleo les. i. eq̄liter valere. eqpollere. parem esse. Valeo & ei⁹ cōposita neutra sunt & faciūt ꝑteritū in ui. diuisas. & supinū in itū. & corr̄. hanc sillabā ua. Ouidi⁹ de reme. vt ualeas aio quicq̄ tolerare negabis Et in grecis. dr̄ Accipitur valeat ꝓ queat & pereat. Qui ualet ille pōt. defectiuūq; salutat. De uale & ualete dixi in aueo ues Et nota ꝙ ualeo qn̄ ꝑciū denotat ꝯstruit̄ cū gt̄io denotāte ꝑciū indeterminatū. ut in digesto Iulius ait. Fundū tanti valere quāti vendi pōt. Et gregorius dicit. Regnū celoꝝ tanti ualet quātū habes. ꝯstruitur etiā cū actio denotāte preciū indeterminatum vel determinatū. vt in genesi. Terra quā postulas trecētos siclos argēti ualet. ꝯstruit̄ etiā cū ablatio

Valetro. a ualeo les. dr̄ hic ualetro. i. gluto ꝑ cōtrariū dr̄. q2 paꝝ ualet. vel q2 ualet multū in leccacitate. & ꝓdu. penl'. gt̄i. s. ualetronis.

Valgia. a uoluo uis. dr̄ hec ualgia gie. q̄si uoluia. i. retorsio. ꝓprie ei labioꝝ obtorsio ē quā facim⁹. cū aliquē deridem⁹. Vn̄ ualgio gis. i. retorq̄re.

Valid⁹ A ualeo les. dr̄ ualid⁹ da dum. i. fortis potens robust⁹. Et ꝯpat̄. Vn̄ ualide ualidi⁹ dissime. adūbi. & sepe ꝯferūt̄ ꝑ sincopā uald⁹ dior dissim⁹ ꝓ valid⁹ & ualidior. & ualde ꝓ ualide. & ualdius ꝓ ualidi⁹. Itē a ualid⁹ dr̄ hec ualiditas tatis. et per cōpositionē Inualid⁹ da dū. i. debilis fragilis non ualidus. Et ꝯpat̄. Vn̄ hec inualiditas tatis. Et hec inualitudo dinis. i. debilitas. imbecillitas. infirmitas. & corr̄. primā ualid⁹. Lucan⁹ in. vi. li. Adducit inualide robur facūdia cause.

Valitudinari⁹. in ualitudo est.

Valitudo A ualid⁹ dr̄ hec ualitudo dinis id est. fortitudo. Et nota ꝙ ualitudo inuenit̄ ꝓ infirmitate. & est nomē tractū ab illo funebri uale. qd̄ dicebat̄ mortuis. de quo dictū est in ualeo les. Vn̄ quidam dicūt ualetudo ꝑ e. Vn̄ ualitudinari⁹ ria riū. & valetudinari⁹ ria riū. q̄ sepe infirmat̄. vel q̄ sepe participat ualitudine. Et hoc ualitudinariū vel ualetudinariū rij. dom⁹ in quo curant̄ egroti. Et licz cause differētie dici posset. in vtraq; tn̄ significatione dr̄ cōpetēter ualitudo ꝑ i. Et scias ꝙ i. ante tudo breuiat̄. ut fortitudo. ꝑter ualitudo q̄si ualetudo.

Vallestris. in uall⁹ est

Vallis A uallo las. dr̄ hec uallis hui⁹ uallis quia vallata sit montib⁹. Vn̄ uallosus sa sū. Et h & hec vallestris & hoc stre. Et ꝑ cōpositōez hec cōuallis lis. magna uallis. Vel ualles dicunt̄ vbicūq; sūt humilia loca campoꝝ & deꝑssa q̄si vulsa. Hinc & cōualles deꝑssa loca terraꝝ int̄ montes. Et scias ꝙ inuenit̄ uallis salinaꝝ. q2 ibi erāt putei salis.

Vallo las. in uallus est

Vallosus sa sū. in uallis est.

Vallus A ualid⁹ dr̄ hic uall⁹ li. i. pal⁹ q̄si uallid⁹. Vn̄ hoc uallū li. ꝯcatenatura que fit de palis super aggerem. vel uallum est ipse agger scz id qd̄ mole terre erigit̄ ut custodia ꝑtendat̄. & est uallū inter muꝝ & fossā. Et dicit̄ a uallis. i. palis quib⁹ uallis munit̄. Vn̄ quidā. vinetis uall⁹. sz uallū ꝯuenit vrbi. & a uallū dr̄ uallo las. i. circūdare. circūsepire. munire. & ꝓprie uallo vel uallis. Vn̄ hec uallatio onis. i. paloꝝ circūdatio in villa vel ī vrbis obsidione. vallo ꝯponit̄. Cōuallo las. Circūuallo las. & est vallo actīm cū oibus suis cōpositis.

Valor A ualeo les. dr̄ hic ualor loris. id est. potētia vigor sanitas.

Valua. a uoluo uis. dr̄ hec ualua ue. & sunt ꝓprie value. que reoluunt̄ int⁹. & sūt duplices & replicabiles. De hoc vide in ianua

Vaneo uanes. in uan⁹ exponit̄

Vanga. a uag⁹ dr̄ hec uanga ge. qd̄dā gen⁹ fossorij. q2 uagādo fodit.

Vanidic⁹ ca cū. penl'. corr̄. i. uana dicēs. & cōponit̄ a uan⁹. & dico dicis dixi. & tenet naturā d̄ dixi ꝑterito qd̄ naturaliter corr̄. ꝑmam.

Vanid⁹ A uaneo nes. dicit̄ uanid⁹ da dū. i. van⁹ Et ꝯponit̄. Euanid⁹ da dū. i. ualde uanid⁹. Ouidi⁹ in. v. metha. Pectora q̄ in tenues abeūt euanida ri

Vaniloqu⁹. a uan⁹ & loquor ꝯponit̄ uaniloqu⁹ qua quū. i. uana loquēs. vn̄ hoc uaniloquiū loquij. & corripit lo.

Vanito tas. penl'. corr̄. i. uanitatē dicere. vel uanitando laudare. & dr̄ a uan⁹

Vann⁹ ni. instrumentū est de vimine factū in modū scuti. cribꝝ scz. & est fe. ge. ꝑm papiā.

Van⁹ A ven⁹ dicit̄ uan⁹ na nū. i. inanis fals⁹ vacuus irrit⁹ uenere⁹. q2 uenerij ꝑcipue solēt esse uani. & ꝯpat̄ uan⁹ nior nissim⁹. vn̄ hec uanitas tatis. et dicit̄ uan⁹ q̄si uehementer anus. i. uacuus. & est ethia. vide de hoc ī inanis. et a uanus dicit̄ uaneo nes. nui. i. esse vel fieri uanū vel deficere. vn̄ uanesco scis. incho. vaneo ꝯponit̄. euaneo nes. Inuaneo nes. et hinc inchoa. Cōuanesco scis. euanesco scis. Inuanesco scis. vano et ei⁹ cōposita sūt neutra. et carent sup̄. et ꝓdu. ua. vnde Ouidius de sine titulo Carmīe lesa ceres sterilem uanescat ī herbā

Vapid⁹. a uapa dicit̄ uapid⁹ da dū. i. insipidus sine sapore. et ꝯpat̄. vn̄ hec uapiditas tatis. id est. insipiditas. et corr̄. ua et pi.

Vaporo ras raui. rare. i. calefacere vrere vel uaporem emittere vel uaporādo emittere. vn̄ hoc uaporamen minis. et hic et hec uaporabilis et hoc le. et hic uapor poris. i. calor fum⁹. vide in tonitr⁹ et in vent⁹ et in mons et in pluuia. a uapor dicit̄ uaporus ra rū. et uaporeus rea reū. et uaporosus sa sū. vaporo ras. ꝯponit̄ cū e. et dicit̄ euaporo as. et est actīm cū suis ꝯpositis. et ꝓducit po. virgili⁹ eneidos xi. Succedūt matres et templū thure uaporāt

Vappa a uapor dicit̄ hec uappa pe. uile vinū qd̄ de fece exꝑmit̄ vel exinanitio cū aqua et ē fere nullius saporis. vnde hec uappa pe sepe dicit̄ insipiditas et uappa dicit̄ ardelio ꝓdigus supfluus q̄ insipide vl' indiscrete dispergit res suas et nulli⁹ ꝓbitatis est et scias ꝙ uappa ꝓduc̄ a ante ꝑ sz uapid⁹ eā corri. vn̄ credo ꝙ sit dicendum uappa ꝑ geminum ꝑ et sic positione ꝓducitur prima

Vapulo las laui. dicit̄ a uapor et est uapulare idē quod vberari. et est verbū neutrūpassiuū et signat passionē ab alio illatā. et ꝯstruit̄ cū ablatiuo intposita a uel ab ut uapulo a te. i. uerberor sic̄ et Berta nubit a patre et habet uocem actiui et sensū passiui sic̄ et ueneo nubo exulo et ꝓduc̄ primā uapulo et scribit̄ ꝑ unū p. vide in exulo las.

Varica. a uar⁹ dicit̄ hec uarica ce. et hec uarix cis. vena intercoxanea. que si ledat̄. uel itinere. uel percussione reddit hoiez curuū et inflatū. et ex lesione facit poplices et coxas t̄gescere. a uarica l' a uarix dicit̄ varico cas. vl' varicor caris. i. trāsire l' ābulaē

vel diuerti· vel deflectere· & curuare· vel claudi
care· Et ↄponiť· Diuarico cas· & Diuaricor caris·
id est. discutere. vel sepаre· diuersũ facere· vel diũ=
sificare· vel diũsis modis varicare· Preuarico as· vl'
potiꝰ Preuaricor caris· i· trãsgredi· Itẽ a varix dr
varicosus sa sũ· i· curuꝰ & cor· ꝑmaȝ varica & va=
V arico cas· in varico est· & corř· penl'. rix·
V arius. a via dr uariꝰ ria riũ· q̃si viariꝰ· i· nõ vni
us vie· sȝ incerte & mixte sñie & diũsus. Vnde hec
varietas tatis· Et vario as aui· are· i· facere variuȝ
diũsificare· Vñ variatim adũbi· Et h̃ & hec varia=
bilis & hoc le· Vñ variabiliter adũ· Et hec uariabi
litas tatis· Vario ↄponiť Diuario as· i· diũsis mo
dis variare· & est actim cũ suis ↄpositis· & cor· ua
V arix cis· cor· penul· genitiui· & est masculini ge
neris sicut dicit ꝑsc· quasi in fine quĩti libri· & ꝓd·
ua· vide etiã in uarica
V arus A uarix diciť varus ra rũ· id est· curuus·
& producit ua·
V asallus· est ille qui teneť seruitiũ facere domĩo
occasione feudi. Hec hostiensis·
V as uadis mas· gñis· i· obses vel fideiussor· & dr
a uado dis· qr dato uade licȝ abire et vadere· & cor
ripit a ante d· sȝ vado dis· ꝑmam ꝓducit· Vñ q̃daȝ
Obside sine uade posito priꝰ ad tua uade
V as uasis gñis neutri. & est etheroclitũ nomẽ de
clinatione· qr in singulari nũo est tercie declinatio
nis· sȝ in pl'ali est secũde· Vñ versus· Vas uasis ter
ne dicas· sȝ uasa secũde· & diciť uasa q̃si uesca· a
vescor siue a uescẽdo· qr esce in eis ponunť·
V asco A uacca dr h̃ & hec uasco sconis· & vacce
us cea ceũ· vascones & vaccei quidã ꝑpl'i dicti sũt
a vacca ciuitate hispanie iuxta pirrheniũ mõtẽ a q̃
habuerũt principiũ· vel quã olim possiderũt· & di
cunť vascones quasi uaccones c· mutata in s· vnde
hec vasconia nie· regio eoꝝ· Et hinc vasconius nia
niũ. Et h̃ & hec vasco sconis
V asculũ li· dimi· ꝑuum vas·
V ascus a uanꝰ dr vascꝰ sca scũ· i· vanꝰ nugatoriꝰ
V astitas tatis· in uasto stas· est
V asto stas. staui· stare· i· destruere dissipare diri=
pere ꝑdari spoliare. vñ hic vastator toris. Et hec
vastatio onis· & vastoriꝰ ria riũ· & h̃ & hec vasta
bilis & hoc le· Et hoc vastamẽ minis· & ꝓdu· pnl'.
Vasto ↄponiť· Deuasto stas· Peruasto stas· Et est
vasto actim cũ suis ↄpositis· Itẽ a uasto stas· diciť
vastꝰ sta stũ· i· magnꝰ· ingens· ꝓfundꝰ· incultꝰ· am
plꝰ· desertꝰ· solitariꝰ· Et ↄpať vastꝰ stior stissimꝰ
Vnde hec vastitas tatis. a gtõ vasti addita tas fit
hec vastitas· Et addita tudo fit hec uastitudo dĩs·
id ẽ· magnitudo amplitudo desertũ solitudo· Sed
vastitas ꝓprie corꝑis. vastitudo aũt solitudo
V ates· a vieo es· dr h̃ & hec uates huiꝰ uatis saċ
dos· qñqȝ sic dr poeta· qñqȝ ꝓpheta diuinꝰ· Et dice
banť uates poete qr metra ligarent pedibꝰ & silla
bis· & verba modis ↄnecterẽt· Et eodẽ noĩe etiam
diuini dicebanť· qr ipi quoqȝ plura efferebãt versi
bus vel uates a vi mẽtis dicti sũt· vel a uideo des
qr futura uidebãt· & ꝓdu· ua· Ouidiꝰ de remedijs
Parce tuũ uatẽ sceleris damnare cupido· Quidaȝ
dicũt ꝙ uates dr a uas uasis & theos· q̃si uas dei·
vel uas diuinũ· vñ sacerdos dr uates qr ↄtinet deũ
ꝑ sanctimoniã· Itẽ diuini & ꝓphete dicunť uates·
qr ↄtinere videnť deũ ꝑ futuroꝝ prescientiam· sȝ poti
us est ethia uates· q̃si uas dei ꝙ cõpositio
V aticanꝰ· a uates & cano nis· cõponiť uaticanus
na nũ· i· ꝓpheticꝰ· & tũc corř· penl'· vñ inueniť hic
vaticanꝰ ni· pro quodam mõte vbi nutritꝰ dr fuis
se iupiter· & ꝓdu· ca·
V aticinor· a vates & cano nis· cõponiť vaticinor
naris· natꝰ sũ· nari· i· diuinare· ꝓphetare· vñ hoc ua
ticiniũ nij. i· diuinatio ꝓphetatio· Et h̃ uaticinꝰ ni·
deus paganoꝝ· Itẽ ut dicũt quidã a uates & cano
potest cõponi vaticinus na nũ· i· ꝓpheticꝰ· Vatici
nor depo. est & cor. ti·
V aticinꝰ· in uaticinor est
V atidicꝰ· a uates & dico dicis dixi· cõponiť vati
dicꝰ ca cũ· pnl'· corř· i· ꝓpheticꝰ diuinator·
V au· nomẽ est cuiusdã elemẽti apud grecos & he
breos. s· v ↄsonantis. Item est aduerbiũ admirãtis
vel iurantis·

V ber. ab vua dr hic vber beris· i· mãma· &
habeť totũ in singulari· & in plurali· Et
dicunť q̃si vuera qr uuida sũt & humore
lactis in modũ vuaꝝ plena· & ꝓdu· u· Ouidius de
arte in ꝑmo libro· Fertilior seges est alienis semꝑ ĩ
agris· Vicinũqȝ pecꝰ grandiꝰ uber habet· Et ĩ can
ticis dr· Meliora sunt ubera tua vino· Et inde hoc
vber beris. i· abundãtia fertilitas· & h̃ & hec uber
ris· cõis gñis in declinatõe. sȝ oĩs in ↄstructõe· Et
desinit ablatiuus in e· tñ· licet qñqȝ ꝑ autoritatẽ fi
niat ablatiuũ in i· Et potest poni cũ mas· & feĩo· &
neutro gñibus· satis ꝓprie. sicut & diues & pauꝑ.
sȝ non in oĩm sua terminatõe· qr qualitas acti desi
nẽtis ĩ em· & forma pl'alis casuũ ĩ es· nullo mõ pos
sũt neutro gñi adaptari· vñ nichil est habeo uberẽ
pecꝰ· vel vberes pecora· vñ versꝰ· Rẽ vel res neu
trũ fugiũt· sȝ cetera sumũt· de hoc dixi in tercia ꝑte
vbi egi de oĩm gñe· Et est idẽ vber qđ abundãs· vñ
luce ca· xij· Hoĩs cuiusdã diuitis uberes fructus
ager attulit· Et ↄpať vber rior berrimꝰ· vñ uberiť
rius rime· adũbiũ· & a nẽo uber addita tas fit hec
ubertas ubertatis. i· abundãtia· Itẽ ab uber ꝓ uber
tate dr vberosus sa sũ· i· abundans· Et ↄpať· vnde
hec uberositas tatis· Item ab uber dicitur ubertus
ta. tum· id est. fructuosus· abundans· et ↄpať· Vñ
vbertim adũbiũ. i· abundãter· et uberto tas· i· abũ
dare· Itẽ ab uber dr ubero ras· i· abũdare. et cõpo
niť· Exubero ras· i. valde uberare· suꝑabũdare· vñ
exuberans tis· oĩs gñis· et ↄpať· vñ exuberanter
tius· tissime· adũbiũ· et hec exuberãtia tie· i· abũdan
tia· affluentia· Inubero ras· i· valde uberare· et est
vbero neutꝝ cũ suis ↄpositis Itẽ ubero ras. potest
deriuari ab uber ꝓ mãma· et tũc uberare· i· lactare
et inde exuberare· i· ab ubere segregare. et inubero
ras· i· lactare· et ꝯm hoc ubero est actim cũ suis cõ
positis· Itẽ ab uber ꝓ mãma ↄponiť hic et hec exu
beris et hoc re· et sububeris re· exuberes dicunť in
fantes qui extracti sunt ab ubere· Sububeres vo
qui adhuc sũt sub ubere
V bero ras· in uber vide
V bertuosus· ab uberto tas. dr ubertuosus sa. sũ·
id est fertilis vbertate plenꝰ· vñ iosephꝰ· Dũ pla
cuisset ysaac ut iret in egiptũ ubertuosã ualde ꝓ
uinciã. et cõparatur· Potest etiã deriuari ubertuo
sus· ab uber ꝓ ubertate
V bertus ta tũ· in uber vide
V bi. est adũbium loci et interrogandi· et signifi
cat et interrogat in loco· Iteȝ est aduerbiũ tꝑis. ut
Vbi· i· postꝙ. vel quãdo· Itẽ est adũbiũ qualitatis
ut vbi· i· qualiter· et quãtitatis· ut vbi· i· quantum·
et similitudinis· ut vbi· i· sicut· est etiã quãdoqȝ ad
uerbiũ increpãtis· vel admirãtis· ut in genisi· Adã
ubi es· quasi dicat· in quanta miseria· et in quanta

angustia es. Miser quid fecisti. in quantū peccatū
cecidisti. Bene em̄ sciebat deus vbi esset. sed quasi
admirando increpat eū q in tm̄ peccatū delapsus
erat. Et ut dicit gregori9 in. xxxiij. moralium. Ser-
pens vo iā nō requirit. q2 nec ei9 penitētia quere-
bat. Hi aūt quoz penitētia quesita est. scutū neqs
sime defēsionis ɔtra iustissime correctōis verba p
tenderūt. Vn̄ nūc usq3 in usū peccantiū. trahit. ut
culpa cū arguit defendat. & vn̄ finiri reat9 debuit
inde cumulet. vide in excuso. Itē dicit gregori9 in
ij. mora. exponens illud iob. Sathan vnde venis.
Quid est q venientib9 angelis electis nequaq dr
vnde venitis. Sathan vo vn̄ ueniat pcont at. Nō
em̄ reqrimus vtiq3 nisi que nescim9. nescire aūt dei
reprobare est. sicut nescire mentiri uir uerax dicitur
qui labi p mendaciū dedignat. non q si mentiri ue
lit nesciat. s3 q falsa loqui ueritatis amore ɔtemnat
Quid est ergo q ad sathan vn̄ uenis dr. nisi uias il
lius qsi incognitas reprobare. Veritatis go lumē te
nebras qs reprbat ignorat. & sathāe itiera dū quasi
iudicans damnat. dignū est ut qsi nesciēs requirat
Hinc est q ade peccanti ɔditoris uoce dr. ubi es.
Neq3 em̄ diuina potētia nesciebat post culpā hu9
ad q latibula trāsfugerat. s3 q2 ī culpa vidit lapsū
iā sub peccato uelut ab oculis ueritatis abscōditū
q2 tenebras erroris ei9 nō approbat. qsi ubi sit pecca
tor ignorat. eūq3 uocat & reqrit dicēs. Adam ubi
es. Per hoc q uocat signū dat. q2 ad penitētiā reuo
cat. Per hoc q reqrit. apte insinuat. q2 peccatores
iure damnādos ignorat. Sathan ergo dn̄s non uo-
cat s3 tm̄ requirit dicēs. vn̄ uenis q2 nimirū de9 apo
statam spūm ad penitentiā nequaq reuocat. s3 vi
as supbie ei9 nesciēs damnat. Igit dū sathan de iti
nere suo discutit. electi angeli reqrendi vn̄ ueniāt
nō sūt. q2 eoz uie tanto deo note sūt quanto ipso
autore pagunt. Dūq3 soli ei9 uolūtati inseruiūt &
incognite esse nequeūt. q p approbatōis oculū ex ip
so semp ante ipsū fiūt. vide in pena & in sathanas
¶ Et scias q ubi recipit undecī incōpositōes &
sillabicas adiectōes. ut. Sicubi. Necubi. Alicubi.
Nuncubi. Ecubi. ex en & ubi cōpositū. ubiq3. ubi-
ubi. ubiuis. ubilibet ubicūq3. ubinā. Inueniunt etiā
quedā alia q vident esse ɔposita ab ubi. ut Atubi.
Astubi. Postubi. sed poti9 sūt quedā irregulares
vocū ɔgeries. & fungunt loco vni9 dictōis aliqn
sicut dixi in secūda pte ubi determinaui de accentu
adūbioz in ca. de cōpositis ab ubi. Itē ubi tam sim
plex q ɔposita ei9 possūt exigere gtīm ex vi distri
butōis. ut ubiq3 locoz. i. in quolibet locoz. & ubi
locoz. i. in quo locoz. Silr & ubiuis locoz vbicun
q3 locoz vel gentiū. vel dic q cū dr. vbiq3 locoruz
vel terraz. i. in quolib3 locoz. illi gti regunt ex na
tura ptitionis. & corr. pmam ubi. Vn̄ ouidi9 epi. Iu
ra fides ubi sūt cōmissaq3 dextera dextre. Itē nota
q in pdictis qn̄ ubi postponit tūc est compositio
ut Sicubi alicubi. vel qn̄ geminat. ut ubiubi. S3 qn̄
ubi pponit tūc est sillabica adiectio q aduenit p9
sicut accidēs sbstantie. ut ubiuis ubicūq3 ubiq3 &
tūc penultimā acuit. ut dixi in scd̄a pte in impedi-
mentis enclesis. licet penultima sit cōis.

Udo das. i. balneo. madefacio. & pdu. pri
mam. Vn̄ phisiologus. Qui cū nos udat
sumpta uenena fugat.

Vd9 da dū. i. madid9 da dū. aliqtulū humid9.

Ve aduerbiū dolētis. vel execrātis. vel ma
ledicētis. ut. Ve illi p quē scandalū uenit
Itē ue. i. sine. vn̄ p cōpositōez vesan9 hm
hug. Itē scias q ue ē ɔiūctio enclitica. & p vel po
Vecors. cor ɔponit cū ue & dr uecors dis. nit
gnis oīs. i. demēs furiosus. qsi ue habens in corde
vel cōponit a ue. hm qd signat sine. qsi sine corde
vel a uehō his. q2 uehat a corde. & a ppria uolūta-
te. Et a dtio uecordi. addita a. fit hec uecordia die
& addita ter fit uecorditer adūbiū. Inuenit etiā h
& hec uecordis. & hoc de. Vecordia aūt est amen
tia. alienatio mentis.

Vectatoriū. a uecto tas. dr hoc uectatoriū rij. in
strumentū quo aliquid portat

Vecticulari9. a uectis dr vecticulari9 ria riū. ve
ctes faciēs. vl ad uectes ptinēs. Vecticulari9 etiā
dr rapinos9. sicut dicim9 aliquē uecticulariā vitaz
agere. q furto & rapinis intēdit

Vecticul9 li. dimi. puus vectis.

Vectigal. a vehō his. dr hoc uectigal galis. pnl.
pdu. tam nti q gti. i. tributū. S3 uectigal dr illud
tributū qd vehit ab illo q dat ad domū recipientis
S3 tributū qd dat nuncijs rcipiētis missis ad illō
recipiendū. vel uectigal est tributū de reb9 uectis
vel p mare vel p terrā. vn̄ h & hec uectigalis et ho
le. tributari9 q soluit uectigal. vel q dat & portat
ad curiā dn̄i. vel ptinēs ad uectigal.

Vectis. a uehō his. dr hic uectis. hui9 uectis. illō
ferrū qd in firmatura hostij vehit huc & illuc cau
sa serādi uel referandi. Propheta. Vectes ferreos
ɔfregit. Et facit actūs plalis hos uectes uel uectis
Itē uectis appllat dyabol9 methaforice Esay. xxij.
ca. Serpentē uectē. 2c. q2 dur9 est & fortis rigid9
& inflexibilis ad modū uectis.

Vectito tas. penl. corr. in uecto est.

Vecto. a uehō is. uexi. uectū. tu. u. in o. dr uecto
tas. ctaui. ctatū. tu. verbū fre. i. frequēter vl sepe
vehere. Inde uectito tas. aliud frequen. Et format
ab ultimo supino uectatu. a. mutata in i. cor. & u.
in o. ut uectatu uectito. Vehō cōponit. Aduehō
his. aduexi ctū. Inde aduecto tas. fre. & sic d alijs
cōsimilibus. vide in uehō his.

Vector toris. mas. ge. q uehit. i. portitor. a uehō
his. uexi ctu. u. in o2 fit uector

Vectura. a uehō is. dr hec uectura. i. naulū pciū
qd dat p portatura. vn̄ uectuari9 ria. riū. qui dat
aliqd ad uecturā. vel q portat aliqd p uectura. vl
ad uecturam ptinēs

Vegeto. a ueget9 dr uegeto tas. uegetaui. tare. i.
viuificare. sustētare. tegere. aliquā vim et ualitudi
nem cōferre. vn̄ hic & hec uegetabilis. & hoc le. Et
hec uegetatio onis. Et est actīm uegeto cū oībus
suis ɔpositis siq habet. & cor. ge.

Veget9. a uigeo ges dr ueget9 ta tū. i. fortis adul
tus. viuid9. ualid9. firm9. agilis. uigilans. integer.
incorrupt9.

Veha. a uehō his. dicit hec ueha uehe. quoddam genus carri.

Vehemens. ue ɔponit cū mens. & habeo. & dr ue
hemens tis. ge. oīs. i. furiosus qsi ue habens in mē
te. vel ɔponit a ue qd est sine & mens mētis. et in
de uehemēs qsi sine mēte. vel cōponit a uehō uehis
et mens qsi q uehit a mēte. et qn̄q3 uehemēs dicit
fortis. Vnde dicim9 aliquē uehementē habere cau
sam cū hab3 fortiorē. Et ɔpat uehemēs tior tissim9
Vnde vehemēter tius tissime. adūbiū. Et hec uehe
mentia tie. i. animi demētia. vel pōt dici uehemens
qsi ue adimens. i. auferens ue. i. malū uel dolorez a
mente et est etbia. et cor. hanc sillabam he

Vehiculū. A uehō his. dr hoc vehiculū culi. omne
genus curr9 et quidquid utile est ad portandū ve

currꝰ · nauis · vel iumentū q̄dcunq̄ʒ q̄d portare pōt

V eho his · vexi ctū · Nam ſm pſc · deſinētia in ho · aſpiratū mutāt ho · in xi · & faciūt p̄teritū · ut traho traxi · veho vexi · & ſup̄ · xi · mutata in ctū · traxi tractū vexi uectū · Et eſt uehere portare · vel mouere vel ducere · Veho ꝯponit̄ · Adueho his · xi · ctū · aduehere · i · vehere ad · vñ aduecticius cia ciū · Et aduecto tas · fre · Itē aueho his · i · aſporto · Conueho his · xi · ctū · i · ſimul uehere Vñ ꝯuecto tas · frequē · Circūueho his · uexi · ctū · vñ circūuecto ctas · fre · Deueho his · uexi · deuectū · i · deorſū vel de vno loco ad aliū vehere · vñ deuecto tas · fre · Eueho his · euexi ctū · i · extra uehere · extollere · vñ euecto tas · Inueho his · inuexi · i · ītra vel intro vehere · vñ dicit̄ Iſte inuehit ī illū · i · vitupat illū & rep̄hēdit · Differunt · tñ q̄ꝛ ꝓprie vitupare eſt malefactū alicuiꝰ iocoſe narrae · q̄d facit horatiꝰ ī odis · Rep̄hendere ē malefactū alicuiꝰ ſb̄ ſpecie correctionis enarrare · q̄d facit horaciꝰ ī ſermonibꝰ · Sʒ inuehere ē malefacta alicuiꝰ maligno aīo & lingua detractoria rep̄ſentare · q̄d horaciꝰ videt̄ facere in epodo · ſʒ nō fac̄ Vñ inuectiuꝰ ua uū · i · detractoriꝰ malignꝰ · Et hoc inuectiuū · Et hec inuectiua ue · Et inuecto ctas · frequen · Perueho his · Proueho his · uexi · ctū · i · ꝓcul vel ante vehere · ꝓmouere · extollē · vñ ꝓuecto tas · Reueho his · uexi · ctū · Subueho his · uexi · i · ſb̄tus vel ſurſū portare · vñ ſb̄uecto tas · fre · Veho et eiꝰ cōpoſita ſūt actīa · & faciūt p̄teritū in xi · & ſupīnū in ctū · Inuehor tñ inuenit̄ ī deponēti gn̄e

V el · aliq̄n eſt ꝯiūctio diſiūctiua · ut q̄n ponit̄ int̄ duo q̄ nō poſſunt ſimul eſſe vera · ut Homo eſt rationale vl' irrationale · Aliq̄n eſt ſb̄diſiūctiua · ut q̄n ponit̄ inter duo q̄ ſunt ſimul vera · ut amauerūt vl' amauere · Aliq̄n ponit̄ etiā vel ꝓ ſaltē

V elaber · in velabꝝ eſt · & corꝛ · la naturalit̄

V elabꝝ · a uelo las · d̄r velabꝝ bri · vas ī quo oleū ꝯtundit̄ · vel in quo frumentū purgat̄ · Itē velabrū d̄r q̄d uelis tranſit̄ · vel locꝰ rome ita dictꝰ ubi obſonia uendebant̄ · vel illud quo paſtilli vel hm̄ōi cibaria uelant̄ · Horaci · Cū ſcurris fartor cū velabro om̄e macellū · Et inde uelaber bri · uēditor minutarum reꝝ cōmeſtibiliū ī tali loco · vel qui eas uelat ·

V elariū rij · in uelū eſt ·

V eles · a velo las · d̄r hic veles litis · Et dicunt̄ velites · penl' · cor · expediti milites vel pedites leui armatura armati · q̄ p̄lium incipiūt · Et dicūt̄ a volando q̄ſi uolites · vel a uelocitate · vel a uelū ꝓpt̄ celeritatē · vñ hic & hec uelitaris · & hoc re · Et uelitarius ria riū · Et uelitor taris · ad modū uelitū pugnare · vel p̄lium incipe · Et ponit̄ ſimplicit̄ ꝓ pugnare vel certare · uel altercari ·

V elifer ra rū · penul · correpta · uela ferēs · ex uelū · & fero fers componit̄

V elificor · a uelū & facio cōponit̄ uelificor caris · i · uelis tēſis nauigare · uel vela facere · uel erigē · vl' velū puū facere · & corꝛ · fi · Inuenit̄ etiā uelifico cas

V elitor taris · in ueles eſt

V eliuolꝰ · a uelū & uolo las · ꝯponit̄ ueliuolꝰ la lū q̄d uelis uolat · ut nauis · vel ꝑ q̄d uelis uolat̄ in mare · & corripit uo ·

V elleroſꝰ ſa ſū · i · uellere plenꝰ · a uellꝰ d̄r ·

V ellico cas · caui · care · i · ſummatim vel paulatim · vel apparēter uellere · vñ uellicās gn̄is oīs · Amos vij · Sʒ armentariꝰ ego ſū uellicans ſicomoros · & cor · li · Et eſt v̄bum apparitiuū · & format̄ uellico a vellis · ſcd̄a ꝑſona de uello lis · is mutata in i · corꝛ · & addita co · ut uello lis · uellico · i · appareo uel uideor uellere · ſicut albico cas · i · appareo albere · Et ſcias q̄ uellito tas · ꝑ t · ſcriptū eſt v̄bū frequē · Sʒ uellico cas · ꝑ c · nō poteſt eſſe v̄bum fre · q̄ꝛ nullū uerbum frequē · deſinit in co · ſʒ deſinit ī to uel in ſo vel in xo · Preterea pſc · in · viij · li · verba hm̄ōi deſinētia in co · ut uellico cas · albico cas · nutrico cas · ponūt aliā ſpeciē a frequē · vnde uideas ne decipiaris ī ortographia iſtoꝝ uerboꝝ · q̄ꝛ vellito ꝑ t · eſt frequen · ſʒ uellico ꝑ c · nō eſt frequē · ſʒ ut tetigi eſt alia ſpēs a frequētatiua · ut patʒ ꝑ priſcianū in · viij · Vñ vellicans licantis participium omnis generis · Et vellicatio onis · Et uellicito tas · frequē ·

V ellito tas · fre · i · freq̄nt̄ uellere · vide etiā ī uellico

V ello lis · uelli · uel vulſi · vulſū uellere · i · eradicare · carpe · Vello ꝯponit̄ · Auello lis · i · remouere · longe uellēdo abſētare · Aduello lis · ad ſe vl' ualde uellere · Cōuello lis · Circūuello lis · Diuello lis · Euello lis · Obuello lis · Peruello lis · Prouello lis · Reuello lis · Sb̄uello lis · Trāſuello lis · Vello & eiꝰ cōpoſita ſūt actīa · & faciūt p̄teritū in uelli · & vulſi · ſʒ vulſi in frequētiori vſu eſt · & ſup̄ · in ſū

V ellus leris · gn̄is neutri d̄r ipſū coriū ouis vl arietis cū pilis · & d̄r a uello lis · q̄ꝛ olim lane uellerentur & nō tondebant̄ · Et ipſa etiā lana uel floccus lane dicit̄ uellus · & cor · le ·

V elo A uelū nauis d̄r uelo las · laui · lare · i · tegere coopire obumbrare · vnde hoc uelamen minis · Et hoc uelamētum ti · Et hoc uelū li · monachaꝝ · Velo ꝯponit̄ Aduelo las · i · ualde velare · Abuelo las · i · diſcoopire · Cōuelo las · Deuelo las · i · ualde uelare · vel diſcoopire · Inuelo las · Obuelo las · i · obtegere · Reuelo las · i · detegere · apire · uel manifeſtae · Velo et eiꝰ cōpoſita ſūt actīa · & ꝓdu · ue · Virgiliꝰ eneidos q̄nto · Cetera populea velat̄ fronde iuuentꝰ

V elox A velū dicit̄ uelox cis · gn̄is oīs · Et ꝯpat̄ · Vnde hec uelocitas · & ꝓprie uelociꝝ

V elū A uelo las · dicit̄ hoc velū li · q̄ꝛ q̄ſi ala uolātis extendit̄ et nauē volare facit · vñ volare & nare reciꝓca ſunt · i · reciꝓce vnū ponit̄ ꝓ alio · q̄ꝛ nauis videt̄ habere alas ī remis & velis · & auis videtur habere q̄ſi remos & vela in alis · Itē inuenit̄ hoc uelum li · ꝓ eo q̄d ponit̄ ſup capita monachaꝝ · & q̄d in eccleſia vel in tēplis vel etiā in alijs domibꝰ extēdit̄ · & tūc dicit̄ a uelo las · o mutata in um · dictuʒ ſic · q̄ꝛ obiectu ſuo interiora domoꝝ uelet · Vñ pſ · in quarto libro de denīs dicit · Qꝛ quedā denomītiua a uerbis deriuant̄ o · in um · ꝯuertētia · ut uado uadū · uelo uelū · Et ꝓducit p̄mam uelū · & uelis numeri pluralis caſꝰ ablatiui · ſʒ velis verbū cor · ue · Vnde verſus · Si trāſire velis maris vndas vtere velis · Item a velū dicit̄ h̄ & hec velaris · & hoc re · Et uelariꝰ ria riū · ad velum ꝑtinens · Et hoc uelare ris · & hoc velariū rij · i · velū vel locꝰ uelo vmbratꝰ · Vnde & ſic dicebat̄ quidā locꝰ in theatro ad queʒ recipiebant̄ pueri poſt ludos · q̄ꝛ velū ante pēderʒ ut eſſet ſecretus · Iuuenalis Et regios pueros inde ad velaria raptos

V elut · in veluti exponit̄

V eluti · a uel & uti · ꝯiunctione cōponit̄ ueluti · i · quēadmodū · quō · ſicut · ſm pap̄ · & cor · penl' · Virgilius eneidos · ix · At ueluti pleno lupꝰ inſidiat̄ ouili & inde per apocopā fit uelut adūbiū ſilitudinis · i · ſicut · quaſi · & eſt t finalis lr̄a non d ·

V ena · a uenio nis · dicit̄ hec vena ne · q̄ꝛ ꝑ eam ſanguis ueniat ad cor · vl' uena dicit̄ q̄ſi viena a via q̄ꝛ eſt uia ſanguinis · unde dicit yſidorꝰ · uene dicte ſūt eo q̄ uie ſūt natantis ſāguinis · ſiue riui per corpus

om̃e diuisi·quibus vniũsa mẽbra irrigant̃·A vena dicit̃ venosus sa sũ·i·venis plen⁹· Et aliqñ ponit̃ ꝓ turpis·qꝛ in macilẽto uena turpiter apparet·Et ꝯpat̃ venosus sioꝛ sim⁹·& ꝓdu·ue uena·sed venis verbũ coꝛr̃·ue· Vnde uers⁹· Dic puer vnde uenis quo ꝑgis turgide uenis·

Venabulũ·a uenoꝛ naris·dꝛ hoc venabulũ li·quia venatui sit habile·vel qꝛ uenientẽ apꝛ excipiat·Itẽ a uenoꝛ dꝛ h & hec uenabilis & hoc le·ad uenãdũ habile uel plausibile·& coꝛripiũt penultimã·vena bulum & uenabilis·

Venalis.a uenũ dꝛ h & hec uenalis & hoc le·res q̃ vendit̃·uel uenditioni exponit̃·Hoꝛaci⁹ in secũdo libꝛo epi.Laudat uenales q̃ vult excludere merces Vñ uenaliter adũbi·& hec uenalitas tatis·

Venatic⁹ ca cũ·in uenoꝛ est

Venatoꝛ·a uenoꝛ aris·natu·u in oꝛ fit hic uenatoꝛ toꝛis·qui bestias uenat̃ & insequit̃

Vendico cas·a vindico cas·dꝛ uendico cas·i·ad quirere·verbũ actĩm cũ suis ꝯpositis siqua habet· Sꝫ vindico·i·ulciscoꝛ·& coꝛr̃·di·

Vendito tas·i·uendẽ cupio·freq̃nt̃ vẽdo ꝭm pap̃

Vendo·a uenũ sup̃·& do das ꝯponit̃ uendo dis·didi·ditũ·tu·vñ hic uenditoꝛ toꝛis·Et uendit⁹ ta·tũ·penl̃.coꝛr̃· De uenditõe illicita habes in emo

Venefex·a uenefico cas·dꝛ h & hec uenefex cis·miscens & faciẽs uenenũ·& ꝓdu·ne.sꝫ coꝛ·fi·Inue nitur etiã uenefic⁹ ca cũ·in eodẽ sensu·vide i uene

Veneficina·a uenefex cis·dꝛ hec ueneficina fico ne·loc⁹ ubi ueneficia exercent̃·& ꝓdu·ci·

Venefico·a uenenũ et facio ꝯponit̃ uenefico cas·i·uenenũ facere·vñ uenefic⁹ ca cũ·pnl̃·coꝛ·i·miscẽs & faciẽs uenenũ·Et h & hec uenefex cis.in eodem sensu·Pꝛopheta·Et uenefici·Vel ꝭm aliã literã·Et uenificis incãtantis sapiẽter·vñ h° ueneficiũ cij·ta le maleficiũ·& ꝓdu·p̃oca e·añ f·qꝛ uenenũ ꝓ̃·ne·

Venenari⁹ ria riũ·in uenenũ est

Veneno nas.in uenenũ est·

Venenum·a uena dꝛ hoc uenenũ ni·qꝛ per uenas eat·Nõ em̃ nocere potest nisi sanguinem tetigerit· Om̃e ṽo uenenũ frigidũ est·& ideo aĩa q̃ ignea & in sãguine est fugit uenenũ·et dꝛ uenenũ q̃si uenas necans·& est ethĩa·vñ uenenosus sa sũ·i·ueneno plen⁹·Et ꝯpat̃. vñ hec uenẽositas tatis·Et ueneno nas.i·ĩtoxicare·uenenũ facere·vel ueneno inficere Vñ uenenat⁹ ta tũ·& uenenari⁹ ria riũ·qui facit venenũ·Venenatũ est in quo mixtũ est uenenũ ut potio·Venenosũ ṽo est in quo natum est ut herba serpẽs·Venenaria mulier q̃ facit uenenũ·Veneno cõponit̃·Cõueneno nas·Deueneno as·i·ualde ue nenaẽ·vl̃ uenenũ auferre·Eueneno nas·in eodẽ sẽ su·Inueneno nas·Veneno actĩm est cũ oĩbus suis cõpositis·& ꝓdu·ne·

Veneo nis.niui·vel uenij ꝑ sincopã uenum·ueni re·i·uendi·vñ ad coꝛ·dicit apl̃s in p̃ma epl̃a ca.x· Om̃e qð in macello uenit·i·uendit̃ mãducate·& ẽ verbũ neutrũpassiuũ sicut & uapulo exulo & nu bo·qꝛ habet uocẽ neutri·& significationeꝫ passiui ut venio a te·i·uendoꝛ·Et ꝯponit̃ ex uenũ & eo·& ꝓdu·p̃maꝫ sicut uenũ. Sꝫ uenio nis·coꝛr̃·ue·in pꝛe senti·vñ quidã Let⁹ scurra uenit sua cautio est bñ uenit·Idẽ·Cur miser iste uenit nisi numis femina uenit·Et ut dicit p̃sc̃·in.x·li· Veneo scð̃m anologi am uenitũ deberet facere sup̃·pꝛo quo uenum ma gis in usu est·Hec dicit p̃sc̃·qꝛ supinũ deberet foꝛ mari a p̃terito ueniui ui·mutata in tũ·sicut audiui auditũ·facit aũt p̃teritum ueniui qꝛ descendit ab hoc ṽbo coĩs i ui·¶ Sꝫ hic sic quero·Ab hoc ṽbo veneo descẽdit hoc supinũ uenũ ut dicit p̃scianus ergo uerbuꝫ est naturalit̃ pꝛi⁹ suo supino·ergo ue nũ nõ est de ꝯponẽtibus hui⁹ ṽbi ueneo·& ita ve neo est figure simplicis·qꝛ nõ habet ex quib⁹ cõpo nat̃ Ad hoc dico ꝙ ueneo est cõpositũ ex uenũ & eo·sꝫ nõ ex uenũ inquantũ ei⁹ sup̃·Inuenit̃ etiã ve num oĩs gñis indeclina·ut Hec res est uenũ·i·ue nalis·& ita est de ꝯponẽtib⁹ illi⁹ uerbi·Itẽ uenuꝫ est supinũ eiusdẽ uerbi·ut Frumentũ mittit̃ uenũ id est ad uendẽdum·& sic uenũ est figure decõpo site·sꝫ in p̃ma acceptõe est figure simplicis Idẽ cõ tingit in hoc noĩe semis Nã semis oĩs gñis & inde clinabile est figure simplicis.i·dimidi⁹·Sed hic se mis huius semissis·i·medietas assis·est figure cõ posite Inuenitur etiã hoc uenũ ni·i·uenale vl̃ uen ditio·vñ ambꝛosi⁹·Veno & empto viuit̃

Veneripeta A ven⁹ & peto ꝯponit̃ ueneripeta te penultima coꝛrepta cõis generis·i·luxuriosus vel luxuriosa quasi uenerẽ petens

Veneri⁹ ria riũ·& etiã ꝑ e·uenere⁹ rea reũ·inue nit̃·i·luxuriosus & dꝛ a uen⁹

Veneroꝛ A uen⁹ dꝛ ueneroꝛ raris·uerbũ cõmune·i·adoꝛare l̃ adoꝛari honoꝛaẽ vl̃ honoꝛari decoꝛare vl̃ decoꝛari cũ ueneratõe·qꝛ ꝓpt̃ pulcritudinẽ fit se pe ueneratio·vñ uenerand⁹ da dũ Et h & hec ve nerabilis & hoc le·vñ uenerabiliter adũbiũ Et hec venerabilitas tatis et ꝯpat̃·Veneroꝛ cũ suis ꝯposi tis siqua habet cõe est·& coꝛ·pnl̃·ut patꝫ i illo uer su Quẽ ueneroꝛ decoꝛo quẽ pulcꝛ reddo decoꝛo·

Venet⁹ fuit quidã rex q̃ condidit ciuitatẽ quã ex suo noĩe uenetiã appellauit·& p̃ot declinari hec ve netia tie·vel he uenetie tiaꝝ·vñ uenetus ta tũ·pa trium·penultima coꝛrepta

Venia A uenio nis dꝛ hec venia nie·& si p̃cedat peccatũ idẽ est qð indulgẽtia·si nõ p̃cessit peccatũ idẽ est qð licentia·vñ Hoꝛaci⁹· Scim⁹ & hãc veni am petimusqꝫ damusqꝫ vicissim·Itẽ eccl̃i·xxv·Nec des mulieri neq̃ veniã ꝓcedẽdi·i·licentiã vel liber tatẽ·Et dꝛ a uenio qꝛ uenia venit a libtate dãtis ꝛc̃

Veniale·a venia dꝛ hic et hec venialis.et hoc le. vnde venialiter adũbi et hec venialitas tatis·qð fa cile ꝓmeret̃ veniã·Et scias ꝙ ueniale dꝛ tripliciteꝛ scꝫ veniale ex gñe ut uerbũ ociosũ·veniale ex causa ut qð ex infirmitate·vel ignoꝛantia gerit̃ qð excu sationẽ quandã habet·veniale ex euẽtu·sicut cl̃paꝫ pꝛecedentẽ moꝛtalẽ ꝯfessio sequẽs uenialem facit· ut dicit ambꝛo·qꝛ relinquit̃ reatus tẽpoꝛalis pene vñ cũ aug⁹·dicit·ꝙ adam credidit peccatũ qð ipe cõmitteret veniale·intellige veniale esse ex causa· qð qñqꝫ etiã est moꝛtale simplicit̃·¶ Hic p̃ot que ri an adam in p̃mo statu potuit peccare venialiter Ad hoc dico ꝙ talis erat p̃mi status rectitudo·ut supioꝛ ꝑs ratõis deo subijceret̃·cui subijcerent̃ su perioꝛes vires·quib⁹ subijceret̃ coꝛp⁹·ita ꝙ p̃ma subiectio erat causa secũde·et sic deinceps·Manẽ te aũt causa·manꝫ effect⁹·vnde sicut q̃diu homo erat s̃bditus deo nichil in coꝛpis ꝑtibus cõtingere poterat ꝯtrariũ anime·Ita etiã in viribus anime ni chil ꝯtingere poterat qð ratio supioꝛ nõ oꝛdinaret in deũ· Qð aũt in deũ recte oꝛdinatũ est·veniale peccatũ nõ est·et ita veniale peccatũ in pꝛimo sta tu ꝯtingere non poterat·sicut nec moꝛs nisi pꝛius oꝛdo mẽtis ad deũ tolleret̃·qð sine peccato moꝛta li fieri nõ potuit·vide in liber ra rum·Itẽ nota ꝙ culpa nõ p̃ot oꝛdinari nisi ꝑ penã·qꝛ de⁹ nihil inoꝛ dinatũ relinq̃t·et iõ nũq̃ culpã sine pena dimittit

In illis aũt q̃ damnanᷣ nõ potest aliq̃ pena dimitti
nec aliqs reatus tolli·cũ careant caritate p quã &
culpa purgaᷣ·& reat⁹ tolliᷣ·Et ideo culpa venia
lis in eis semp manebit·vel reatus ei⁹·si ante pec-
catũ mortale veniale dimissũ fuisset quãtũ ad cul-
pam·manẽte reatu ratõe sbiecti·& pter hoc dam
nati mortaliter de venialib⁹ punienᷣ·sicut etiã sup
dixi in pena·Hic potest q̃ri an veniale possit fieri
mortale·Ad hoc dico q cũ mlᵗa venialia ptĩgant
ad quãtitatẽ peccati mortalis p se loquẽdo est im-
possibile·qꝛ reat⁹ & macula peccati mortalis in in
finitũ distat ab ea culpa q̃ est venialis·cũ peccatũ
mortale priuet infinitũ bonũ qd̓ est bonũ increatũ
Per veniale aũt peccatũ tolliᷣ aliqd creatũ ut fer
uor caritatis·Distãtia aũt p̃uationũ mensuraᷣ ex
his q̃ priuanᷣ·vni etiã eoꝝ debeᷣ pena eterna·et al
teri tpalis·Sꝫ p accidẽs possibile est·qꝛ cũ veniale
sit dispositio ad mortale·qꝛ ex hoc q aliqs frequẽ
ter venialiter peccat fit in eo quedã pnitas etiã ad
peccandũ mortaliter·quãto vo q̃s magis ꝯsueuit
in aliquo ope magis sibi placet illud·qꝛ signũ habi
tus est delectatio opis·ut in scdo ethicoꝝ dꝛ·hoc
tñ de necessitate nõ ꝯtingit·Quãtũcunqꝫ em̃ excre
scat pnitas ad peccandũ p iteratiõnẽ uenialiũ sem
per tñ manet libertas in volũtate·ne in peccatum
mortale delabaᷣ·Et sic intellige illud qd̓ dicit au-
gustinus sup illud iohis·Sic de⁹ dilexit mõm ꝛc·
Minuta inq̃t plura peccata si negliganᷣ occidunt·
minute em̃ gutte aque flumĩa implent·minuta sũt
grana arene·sed si multa arena imponaᷣ p̃mit atqꝫ
opprimit·Hoc facit sẽtina neglecta·quod facit flu
ctus irruẽs·paulatiꝫ ei sẽtina intrat·sꝫ diu intran
do & nõ exhauriẽdo mergit nauẽ·Itẽ sic intellige
illud·Vitasti grãdia·vide ne obruaris arena·Item
dicũt doctores·q venialia peccata delenᷣ sex mo
dis·Primo p dignã eucharistie susceptõeꝫ·Itẽ p aq̃
benedicte aspersionẽ·Itẽ p elemosinaꝝ largitionẽ
Itẽ p orationẽ p̃cipue dñicã·s·pater noster·Iteꝫ p
generalẽ ꝯfessionẽ·q̃ fit quotidie in ecclesia·vbi nõ
solũ venialia·sꝫ etiã mortalia oblita credendum est
deleri·Itẽ p epalem vel sacerdotalẽ benedictioneꝫ
Et ego intelligo cũ q̃s exñs in caritate facit & acci
pit ista·vel eoꝝ aliq̃ cũ aliq̃li ꝯtritõe & deuotione
Itẽ videᷣ q nõ solũ p ista specialiᷣ numerata·sed
etiã p q̃libet bonũ opus venialia deleanᷣ·Ex p̃di
ctis sex nota versus·Orans·corp⁹·aqua·tribuens
benedictio·sancti·Necnõ cõfessus·remouẽt venia
lia puris·¶Vtꝝ aũt aliqs debeat peccare veniali
ter ne pxim⁹ peccet mortaliᷣ·siue p salute pximi
dictũ est in scandalũ·Et scias q peccatũ veniale ẽ
cũ spũsancto·sꝫ nõ a spũsancto·sicut dixi in timor
Itẽ volo te scire q culpa venialis in eo q̃ cũ gratia
decedit post hãc vitã dimittiᷣ p ignẽ purgatoriuꝫ
qꝛ pena illa aliquantulũ voluntaria virtute gratie
habebit vim expiãdi oĩeꝫ culpã q̃ simul cũ gratia
stare potest·

Venij·venio nis·facit p̃teritũ veniui·vel p sinco
pam venij·Iohis·xij·ca·Quare hoc vnguentũ nõ
venijt trecentis denarijs·

Venilia·a venio nis·dꝛ hec venilia lie·maris efflu
ctuatio q̃ ad litus venit·vñ varro·Venilia est vn
da q̃ ad lit⁹ venit·Salaria que ad lit⁹ redit·

Venio nis·veni·ventũ·venire·i·versus nos ire·
Sꝫ vadere a nobis ire quo libet·Venio cõponitur
Anteuenio nis·i·venire ante aliquẽ·vel ante p̃oc-
cupare·vel anticipare·Aduenio nis·i·venire ad ali
quid·Vñ aduento tas·fre·Circũuenio nis·i·circũ
dare·stringere·inculpare·Cõuenio nis·i·cõgruere·
vel decere·ut Hoc paliũ ꝯuenit michi·i·decet·Et
ꝯuenire·i·alloqui·ut Conuenio vos o iudei·i·allo
quor·Et ꝯuenire·i·adunari·ut Isti cõuenerunt ibi
Et ꝯuenire·i·simul venire·Et ꝯuenire·i·pacisci·Vñ
in matheo·Nõne ex denario conuenisti mecũ·i·pa
ctũ fecisti·Et cõueni tibi vnũ denariũ·Et ꝯuenire
id est·exigere aliqd ab aliquo·Et ꝯuenire·i·aduna
re·vel cõpellare·i·ad causã vocare vel ad palatiuꝫ
Et ꝯuenire·i·inesse·ut albedo ꝯuenit michi·i·inest
Et ꝯuenire·i·assimilari·ut Iste ꝯuenit cũ illo ĩ albe
dine·i·est similis illi·Quas significatõẽs isti ꝯsus
in pte indicant·Cõuenit accipiᷣ p pangit & assila
tur Pro pellit inest·p tegit atqꝫ decet·Vñ ꝯuenit
impsonale·Et ꝯueniẽs·& ꝯpaᷣ·Vñ hec ꝯuenientia
tie·Et cõponiᷣ·Incõueniẽs·& ꝯpaᷣ·vñ hec incon
uenientia tie·vide in cõuenio·Itẽ venio cõponitur
Deuenio nis·i·deorsũ venire·vl' de vno loco ad ali
um venire·vel a deorsũ sursuꝫ venire·Euenio nis·
Interuenio nis·i·intercedere·inter aliquos venire
& mediatorẽ esse p aliquo orare·vñ hic interuẽt⁹
tus·i·intercessio·Inuenio is·qd̓ ꝯponiᷣ·Adinuenio
nis·Itẽ venio cõponiᷣ·Preuenio nis·i·ante venire
vel anticipare·p̃occupare·vel p̃monstrare·& ante
venire·vel imponere·Peruenio nis·i·pfecte veni
re·Prouenio nis·i·pcul vel añ venire vel abũdare
& crescere·pullulare·Vñ hic pũentus tus·i·abun
dantia·Obuenio nis·i·cõtra venire·vel vndiqꝫ·vel
euenire·Reuenio nis·i·iteꝝ venire·vel retro·Sub
uenio nis·i·succurrere·Venio & ei⁹ cõposita sunt
neutra·Preter ista quinqꝫ anteuenio·circũuenio·
cõuenio p alloqui vel exigere·vel adunare·vel ad
palatiũ vocare·Inuenio & p̃uenio que sũt actĩa·
Et oĩa faciũt p̃teritũ in veni·& supinũ in ventum
& corrᷣ·hãc sillabã ve·in p̃senti & in his que veni
unt a p̃senti·sꝫ in p̃terito eã pducũt·vñ vers⁹·Iã
venit hora veni mea·tu venias ego veni·Item scias
q venit aliqñ est impsonale·& reqrit gtĩm·& pti
net ad recordationẽ nõ simpliciᷣ·sꝫ ex adiuncto·ut
Michi venit in mentem lectionis quã dixit magisᷣ
id est·recordor·Simpliciᷣ tñ nõ bene dꝛ·Platonis
venit·i·recordor platonis·

Veniola le·dimi·pua venia·& cor pnl'·

Venor·a venio nis·dꝛ venor aris·qd̓ sepe inueni
tur p illicere·vel decipe·qꝛ ĩ venando sepe fere de
cipiunᷣ·vñ hic venat⁹ t⁹ tui·Et uenatori⁹ ria riũ
Et uenatic⁹ ca cũ·Venatoriũ dicim⁹ ferramentũ·
vel est loc⁹ venãdi·venaticũ vo canẽ·vel etiã car
men siue clamorẽ·Venor ꝯponiᷣ·Conuenor naris·
& pduc·ue·horacius in epi·Non ego ventose plẽ
bis suffragia uenor·

Venosus sa·sũ·in uena est·

Venter·a vẽtus dꝛ hic uẽter tris·hi uentres·hoꝝ
vẽtrium·qꝛ uentũ cõcipiat·vel dꝛ vẽter·qꝛ p totũ
corp⁹ vite alimẽta trãsmittat·Et differt ab aluo·
& utero·qꝛ alu⁹ est illud receptaculũ qd̓ rcipit ci
bum·& in quo sordes sũt & purgari solet·vñ &
diciᷣ sic·qꝛ abluatur·i·purgeᷣ·ex ipso em̃ sordes
stercoꝝ defluunt·Vẽter uero ẽ·qui acceptos cibos
digerit·& apparet extrinsecus·s·ps exterior in qua
est pinguedo·& ptenditur a pectore vsqꝫ ad in-
guẽ·Et sicut dictũ ẽ dicitur vẽter·qꝛ p totum cor
pus vite alimẽta trãsmittat·uel excipiat uentum·
Vterus pprie ẽ mulieꝝ ĩ quo cõcipiũt·& dꝛ uter⁹
qꝛ duplex sit·& ab utraqꝫ ĩ duas se diuidit partes
ul' qꝛ interi⁹ impleaᷣ fetu·Aqualicul⁹ pprie ẽ por
ci·& hinc ad uentrem fit trãslatio·& a uenter diciᷣ

ventricosus sa sū. Et ventrosus sa sū. magnum et grossū habēs ventrē. vel grossꝰ.

Ventilabꝝ. a vētilo las. dꝛ hoc ventilabꝝ bꝛi. pala ventilandi. & corꝛ. penultimā naturalit̄. Matheica. iij. Cuius ventilabrum in manu sua & permūdabit aream suam.

Ventilo. a ventus dꝛ vētilo las. laui. lare. i. ad vētum dispgere & pijcere. exqrere excutere. inuestigare. Et cponit̄. Diuentilo las. i. diūsis modis ventilare. Euentilo las. i. extra vel ualde uentilare. Et est actim cū suis cōpositis. & corꝛ. ti. Iuuenalis in pmo li. Vētilet estiuū digitis sudentibꝰ aurꝝ.

Ventosus. a uentꝰ dꝛ uentosus sa sū. uento plenꝰ vel uento inflatus. vel instabilis. vel verbosꝰ. vel uane laudis & glorie cupidꝰ. Et uentuosus sa sum in eodē sensu. & utrūqꝫ cpat̄. Vn̄ hec uentuositas vel uentositas. Vn̄ hec uētosa se. ꝓ quodā uase ad minuendū sanguinē apto

Ventrale. a uenter dꝛ hoc uentrale lis. fascia vel ligatura uentris. uel cingulū circa uentrē. vel zona sicut lūbare circa lūbos. et renale circa renes. Et hꝯ & hec uentralis. & hoc le.

Ventriculꝰ li. dimi. puus uenter

Ventriloquꝰ qua quū penl̄. corꝛ. q̄ de uentre vel p uentrē loquit̄. & componitur a uenter & loquor vel loquens.

Ventrina. a uenter dꝛ hec uentrina ne. bestia que fert onꝰ circa uentrē. & pdu. tri.

Ventulꝰ li. dimi. puus uentus

Ventuosus sa. sū. in uentosus est.

Ventꝰ. a uenio nis. dꝛ hic uentꝰ ti. qꝛ ueniat. vel dicit̄ uentꝰ. qꝛ violentꝰ sit. & violēter ueniat. Nō eīn solū arbores. sꝫ etiā celū & terrā mariaqꝫ cturbat. Hic pōt q̄ri que sit radix uenti & materia ex qua. Ad hoc respōdet frater albertꝰ. Qꝛ radix vēti est ex uapore q̄ ascēdit de terra. & principiū eē eiꝰ est ex eo. & materia eiꝰ est uapor talis q̄ frigidꝰ & siccꝰ sb̄tilitate sua aerē transcēdens. cum spissatur frigiditate aeris fortit̄ impellit aerē. Hoc aūt scit̄ ex hoc ꝙ quātitas uentoꝝ et nubiū est ſm q̄titatē vaporis ascendētis ex terra & aqua. qꝛ si multi sūt vapores. mlti sūt uenti. et si pauci sūt uapores pauci sūt uenti. Qꝛ aūt recipit q̄titatē a quātitate alteriꝰ illud materialiter est ex illo. ergo uentus materialit̄ est ex uapore terrestri ad supius aeris ascēdente. Ampliꝰ uidemꝰ multotiēs ꝙ terra multum sicca existēte. ita ꝙ ctinuatōe q̄si caret. sꝫ est puluis discōtinuꝰ nō eleuat̄ uentꝰ. qꝛ uapor ctinuꝰ ex terra eleuari nō potest. sꝫ eleuat̄ tunc uapor humidus ex aq̄s & facit pluuiā. q̄ postq̄ terrā madefecerit & puluerē ctinuauerit. uaporat terrā. & tūc uenit ventꝰ post pluuiā p calorē solis eleuantē uaporem terre siccū. eoq̄ calor solis ita exiccat eū. ꝙ hūidū aque nō uincit in eo. sꝫ manet tm̄ ea tenꝰ qua tenꝰ ctinuare potest uaporē eleuatum. Vapor ergo ille sic eleuatꝰ est corpꝰ uenti. & principiū flatus eiꝰ & radix pma in q̄ radicat̄ esse ipsiꝰ & est eiꝰ materia. & ideo ꝓpter motū illiꝰ flat uentꝰ. & mouetur ſm quātitatē uaporis sicci. q̄ p̄habito modo de terra eleuat̄ i mltitudine & paucitate. & cū abscōditur & abscindit̄ eleuatio talis uaporis quiescit vētꝰ. Quiescēte aūt uēto & serēata aura accēdit̄ sol et fac̄ hūiditatē occultā sb̄ t̄ra euaporari. qꝛ exiccat terrā & apit eā. ut hūiditas occulta latēs in ea possit euaporari p uaporē siccū qui est actu calidꝰ et potentia humidꝰ. Et est uapor aqueꝰ q̄ tūc ascendit ad aerem. & cū in aere ei obuiat frigꝰ alteratur in aquā & pluit. & tūc parꝝ ex pluuia quiescit uentus. eo ꝙ humor pluuie tpat vaporē siccū qui est in aere. & ctinuando terrā & infrigādo nō sinit eā euaporare terrestrē uaporē qui multiplicat̄ in materia uenti. et ideo cessat uentꝰ. Abscindit̄ eīn materia uenti eo ꝙ humectat̄ terra & minorat̄ ꝓpter illud materia uaporis. sicci qui est materia uenti. qua minorata quiescit uentꝰ. ¶ Hic etiā nota ꝙ in sermone uniūsali loquēdo quantū est ex pte efficiētis due sūt cause ꝓhibentes esse uentoꝝ. quaꝝ una est frigꝰ excellēs. & altera est calor excellēs cū siccitate excellēte. Cū vo calor & frigꝰ excellūt. & siccitas excellēs est cū utroqꝫ. tūc prohibēt uaporē ascendere qui est uenti materia. Cuiꝰ quidē causa est. qꝛ frigiditas excellens cū siccitate excellēte constringit partes terre. & siccitas ctinet eas. nec sinit eas euaporare. qꝛ apiri nō possūt ptes. Oīe autē euaporās aptum est. & pars eiꝰ recedit a pte. caliditas aūt csumit & urit plusq̄ eleuet. & siccitas que est cū caliditate exiccat humidū. ita ꝙ ctinuare nō potest id qd̄ de terra eleuat̄. Et ideo uapor n̄ habꝫ materiā q̄ ad supmum aeris ascēdat. & ideo ventꝰ abscindit̄ & impedit̄. Volo etiā te scire ꝙ uenti orientales calidiores sūt uentis occidētalibꝰ. licet vo uentus sit ex uapore frigido & sicco. tamē ex loco in quo orit̄ & p quē est flatꝰ eiꝰ. adquirit aliquādo ꝓprietatē alteriꝰ cōplexionis. Et hoc modo dicimꝰ ꝙ aquilo est uentꝰ frigidꝰ & siccꝰ. & meridional' calidus & humidus. et orientalis calidꝰ et siccus. et occidentalis frigidus et humidus. Laterales vo uenti habēt ꝓprietates principaliū remissas. et aliquid participant q̄litatis illiꝰ uenti versus quē habent generationē. Non aūt p viā illā tm̄ dꝛ orientalis calidior occidentali. sed etiā ideo. qꝛ sol diutius agit in vaporē orientalis venti q̄ agit in vaporem venti occidentalis. Licet eīn mora solis q̄si semper sit equalis. ita ꝙ tādiu ascēdit in orientem sicut descendit in occidentē. tamē tripliciter virtutē infundit vapori orientali. et nō nisi simpliciter infundit virtutem suā vapori occidētali. In oriente vo prio emittit̄ radium inijciens calorem in eo. et secundo p paulatū excessum auget calorē generatū et cōfirmat. et tercio p p̄sentiā corporalē csummat vel pficit eū. et t̄hit secū aliquādiu. et tūc demū icipit declinare ab eo. et tunc remitti incipit calor vaporis. In occidenti aūt versus nos nō ita pcedit. sꝫ vapore vix illuminato statim cadit sol sb̄ habitabilē terram nostram. et maiorē vaporis ptem trahit secū et ꝓ reliqᵒ īmanet frigidior et grossior vapor sup orizōtē sole nō p̄sēte. et ideo frigidior ē uentꝰ. Ex dictis aūt iā duo patent. quoꝝ vnū est ꝙ licet vētus orientalis calidior sit vento occidētali et subtilior et clarior. tamē in mane cū agit i ipsū calidior est et purior et subtilior et clarior q̄ post meridiē cū sol declinat ab ipso. eo ꝙ tūc incipit vapor frigiditate ꝓpria et loci inspissari et turbari. et frigidiorem reddit ventū. Ecōtrario de occidētali ꝓpter oppositam causam. Alterꝝ est quare rubor in mane signat pluuiam et i sero serenū. Patet etiā ex his ꝙ sol aliquādo est causa ventorū. aliquādo est causa abscisionis eoꝝ. vide etiā in nubes. Queri etiā pōt hic de diūsis modis quibus egredit̄ uapor nō ignitus d̄ nube. et qualiter opat̄ ad guttas magnas ut clarius pateat quid sit ventus turbinis. Ad hoc intelligendum scias. ꝙ vapor terreus quando apparet in aere ad superficiē aeris eleuatus. est ventus et quādo occultat̄ in ventre terre facit terremotū

& cū coartaꝛ̄ in vētre nubis facit tonitruū & cho
ruscationē. Ventus aūt aliqñ egredit̄ de nube non
ignitus nec multum expulsus. Vnde & si de nube
paulatim sine magna expulsione egrediat̄ nō facit
tonitruū. p̄cipue si sit ex vapore sbtili nō habente
diuersas ptes ex frigido multū pcutiente ipsū. nec
ex humido viscoso ꝯtinuante eū. Tūc egredit̄ sine
sono. vel cū sincerissimo puo valde. Quādo autē
nō ignit̄. sed cū quadā exufflatione magna & forti
egredit̄. tūc vnā ptē nubis ꝓijcit ad aliā. & facit
ptes nubis spissas. Et ideo coopat̄ ad magnas gut-
tas generādas. q̄ cadūt tpe tonitrui. anteq̄ veniat
pluuia magna. Magnitudo aūt illiꝰ gutte est scd̄m
ꝓporcionē qua ventus impellit vnā ptem nubis sup
aliā in hora qñ nubes incipit ꝯuerti in aquā. Iste āt
effectꝰ venti. est cū p̄mo sbtile vaporis inclusi ī nu
be separi incipit a grosso glutīoso. & anteq̄ nubes
multū inspissent̄ p frigꝰ. qꝛ tūc sbtile venti incipit
exire de nube. & sufflat ptes nubis ita ꝙ inspissan
tur & ꝯuertunt̄ in magnas guttas valde humidas
Si aūt aliqs de hoc dubitās obijciat ꝗliter esse pos
sit ꝙ ventꝰ sufflatꝰ q̄ p hoc ipsū ꝙ flat distrahē vi
det̄ ptes nubiū & ita ꝓhibere guttas magnas. fac̄
guttas magnas. Et scias ꝙ iste ventꝰ de quo lo
quimur nullus est p̄dictoꝝ ventoꝝ. sꝫ est ventus
egrediēs de nube. & ille nō attingit nubē extra sed
intra. Et ideo interiores ptes nubis exufflat super
exteriores. & sic inducit spissitudinē in ptibꝰ nubis
& deijcit nubē & egredit̄. qꝛ dū ps exufflata inun
dat sup aliā. necesse habet cedere ab ea q̄ sibi fuit p̄
us ꝯtinua. & sic scindit̄ suauit̄ nubes & exit ventꝰ
nō ignitꝰ. ¶ Nūc queramus de vento turbinis &
causa eiꝰ. & quare fit ut multum in estate. Ad hoc
dico ꝙ per omnē eundem modū immediate p̄redi-
ctū. sub minori tñ violētia egredit̄ de nube ventus
turbinis. & iste est ventꝰ q̄ frequētiꝰ videt̄ in esta
te ī campo tollēs inuoluēdo paleas & terrā & pul
uerem. & alia quedā corpora terrestria. Fit vo vē-
tus ex hoc ille ꝙ apitur nubes vna in loco vno. &
alia in opposito situ ad illā. & ita duo venti cōcur-
runt in medio. & vterqꝫ illoꝝ ab altero impellit et
impellit̄. nō quidē in sblimi sꝫ ī terra. Sufflatio vo
venti est de sblimi veniēs in terrā. & sup terrā reper-
cutit̄ & eleuat̄ aliquātulū. Cū ergo e nubibus egre
dientes due fuerint exufflatōes opposite ꝯueniētes
in loco vbi terrā pcutiūt. ille due exufflatōnes faci
unt ventū turbinis. eo ꝙ vtraqꝫ aliam impellit &
impellit̄ ab ea. Et ideo p modū circuli rotundatur
& inuoluēdo se inuicē ascendūt in altū. & trahūt
secū puluerē & corpora minuta q̄ sūt sbtiliora sic̄
ut stipula. & stupa. Est aūt diligent̄ attendēdum
ꝙ ꝯm oīm ppateticoꝝ sñiam tradit̄ iste ventꝰ ut
multū fieri in estate qñ est tempꝰ tonitrui. & ideo
etiā signat tonitrua post futura et infra post pau
cos dies. Et si fortis est turbo. forte nō p̄cedit toni
trua nisi vna hora. vel duabꝰ. vel in parte vnius ho
re. Et si sit in hieme fit in tpe niuis et nō vehemens
Tradit̄ etiā iste ventꝰ esse exiens de nube. et nō ad
ueniens ex aliq̄ plaga mūdi sicut alij venti. ꝓpt̄ qd̄
ꝯiungit̄ sciētia eiꝰ a quibusdā cū scientia tonitrui.
qꝛ vnā habet causā. Et tradit̄ ꝙ in figura est rotū
dus et ꝯm suā virtutē eleuat et eradicat quedā cor
pora terrestria. Causa aūt eiꝰ ꝙ est esse eñ ī estate
ut multū est. qꝛ tūc eleuant̄ nubes aq̄ et includētes
in se vapores terrestres. Si aūt est ī hieme. tūc est
tpe niuis. qꝛ nubes niuose plurimū hñt ī se spiritꝰ
aerei. Et ideo aliqñ gñant vētos turbinis. qñ sūt in
situ opposito. Causa aūt eiꝰ ꝙ descendit a nube et
nō a plaga mūdi est. qꝛ ventꝰ q̄ venit a plaga mun
di fortis esse nō potest cū suo opposito ꝓpter defe
ctū materie et cause eleuātis. Vñ si veniret vētus
turbinis a plaga mūdi diu duraret. qꝛ diu durat ge
neratio materie taliū ventoꝝ. Ventꝰ aūt turbinis
nō durat nisi p vnā horam. Et ideo peccāt qui cau
sant̄ ventū turbinis ex aq̄lone et austro venire. cū
exp̄sse aristoteles tradat eū descēdere de nube. Et
expimentū cōfirmat dictū aristotelis. qꝛ nos vide
mus ꝙ si venirent illi vēti ab aq̄lone et austro opor
teret ꝙ flarent in tota illa regione et nō ī loco vno
vniꝰ campi pui. Nos aūt videmꝰ ꝙ tm̄ in vno loco
puo campi flat ventꝰ turbinis. Adhuc aūt si esset
ex aquilone et austro flantibus alijs ventis oppo
sitis a plagis oppositis mūdi veniētibꝰ. staret ī uno
loco. et ibi inuolueret̄. Nūc aūt videmꝰ ꝙ ventus
turbinis mutat locū quādiu durat. Amplius vide
mus ventū turbinis aliqñ in aere quieto a vētis in
estate. s. Cōstat ergo ꝙ ñ causat̄ a ventis fortibus
austro. s. et ab aq̄lone flantibꝰ ex opposito situ mun
di. sꝫ potiꝰ modo p̄dicto egredit̄ de nubibꝰ.

Venula le. dimi. pua vena

Venū. In veneo nis. est. et ꝓducit ve.

Venūdipirꝰ. a pirꝰ p cōpositionē dicit̄ hic venū
dipirꝰ piri. Et hec venūdipira re. qui vel que vēdit
pira. et corr̄. hāc sillabā pi.

Venūdo. a venū et do das. cōponit̄ venundo das
venūdedi. et corripit penultimā venūdedi venūda
re. vel venundatum. Vnde venundatus. venūdata
venundatum

Venꝰ veneris. fe. ge. dea amoris.
vel pulcritudīs. vel ipsa pulcritudo. Et dr̄ sic a ve
na. i. a sanguine. qꝛ sāguis pulcritudinem creat &
amorem. et cor. penl. gti. Vñ veneriꝰ ria. riū. et ve
nereꝰ rea. reū. inuenit̄. Et venustꝰ sta. stum. i. pul
cer et recens. Et cōparat̄. Et facit gt̄im veneris ad
differentiā de veni impatiui verbi. Vñ dicit p̄scia.
in. vi. li. Venꝰ veneris qd̄ solū ꝓpriū fe᷑m inuenit̄
in us. desinens corr̄. et forte ideo sic declinat̄. ne si
venꝰ veni diceret̄. dubitatōeꝫ haberet gt̄ūs cū ve
ni verbo impatiuo. Significatōes huiꝰ nōīs venus
in hoc versu cōtinent̄. Diua. planeta. decor. fertur
venus esse libido. vide ī vesper.

Venustus. a venus dr̄ venustꝰ sta. stum. i. pulcer
decens. Et comparat̄. Vñ hec venustas. statis. Et
venustulꝰ la. lū. i. aliquantulū venustꝰ. Et venusto
stas. i. decorare. decusare. Et cōponit̄. Cōuenusto
stas. Deuenusto stas. i. valde venustare. vel venu
statem auferre. Et est actīm cū suis ꝯpositis scd̄m
hug. Pap̄. vero dicit. Venustꝰ. i. sapiens. ornatus.
modestus. facetus. formosus.

Vepiscus sci. de gemīs filijs vno aborto. alter qui
legittime natꝰ fuerit sic vocat̄

Veprecula. a vepres. remota s. & addita cula. fit
veprecula le. dimi. ut dicit p̄sc̄. in. nj. li.

Vepres. pris. vel hec vepris. pris. sillr̄ inuenit̄ dr̄
spina. Et dicunt̄ spine vepres. quasi vi prendētes.
Vñ a vis. et prendo dis. dr̄ cōponi. vel sit ethia.
Vñ quidā. Dicit̄ hinc vepres. qꝛ prendat vellera

Ver. a vireo res. dr̄ hᵒ ver ris. qꝛ uiret. vestis
vel qꝛ recedēte hieme tellus vestit̄. vl' uiret herbis
et erūpit in flores. et ꝓdu. penl̄. Vñ ouidiꝰ de ar
te. Vere priꝰ taceant uolucres estate cicade. Quā
do aūt incipiat uer. dixi in estas.

Veractꝰ. a uer p cōpositōeꝫ dr̄ ueractꝰ cta ctū.
id est. vere actus. i. uerno tpe aratus. Vñ ueracu
lus la lum.

Veraculꝰ la lū. aliq̄ntulū uerax.

Veratrū tri·generis neutri·i·elleborū·& dicit a vires·qꝛ vires habeat·& ꝓducit primam·sed penl' timā naturaliter corripit·

Verax·a uerꝰ dr uerax cis·oīs gn̄is·i·sincerꝰ·simplex·qui frequēter & sepe dicit verꝫ·Et ꝯpat·Vn̄ hec ueracitas tatis·Et est uerax in dictis·sꝫ uerus in factis ꝓprie loquēdo

Verbale nomē est illud·qd a uerbo descēdit ut a coloro·inde color·reiecta o·& honoro inde honor ſm pſc·Et declinat h̄ & hec uerbalis·& hoc le·& dr a uerbū·& a dctio uerbali addita tas·fit hec verbalitas tatis·& addita ter fit uerbalit adūbiū·Vide in scribo & in lector & in spirator·Item de formatione uerbaliū desinentiū in mentum·dixi in fulcimentū·Item de uerbalibꝰ desinētibꝰ in bilis·dixi supra in docibilis·

Verbena ne·penl'·ꝓdu·quedā herba ꝯsecrata veneri·ꝑ ꝯtrariū·& dr verbena·q̄si veneris vena

Verberaculū li·i·flagellū·a uerbero ras·

Verbero ras·raui·ratū·rare·i·ꝑcutere·flagellare Inde hoc verber beris·i·ꝑcussio·vel flagellū·vl' impetus pertice libzille·vel ipsa libzilla·Vn̄ uerberosus sa sū·i·flagellosus·vel cupidꝰ·vel impetuosus vel incisus·Itē a uerbero dr h̄ & hec uerberalis & hoc le·qui aptꝰ est ad uerberandum·Et ꝯpat·Verbero ꝯponit·Cōuerbero ras·Diuerbero ras·i·diūsis modis uerberare·vel disiūgere·Peruerbero ras Reuerbero ras·i·uerberādo trāsformare·& ē verbero actiū cū suis ꝯpositis·& corr̄·be·

Verbero onis·mas·ge·qui aliū uerberat·vl' qui dignus est uerberari·& dr a uerbero ras·

Verbigena ne penl'·cor·i·genitꝰ de v̄bis·ex uerbū & gigno gnis·cōponit·

Verbosor saris·in uerbū est·& ꝓdu·bo·

Verbo tenꝰ·due ꝑtes sūt·& acuit te·sicut dixi in secūda ꝑte in tractatu de accentu adūbioꝝ in capitulo de ꝯpositis a tenus·

Verbulū li·dimi·ꝑuum uerbū·vel vile uerbū·

Verbū·a uerbero ras·dr hoc uerbū bi·i·sermo·qꝛ in eiꝰ ꝓlatione uerberat aer·Vn̄ & quedā ꝑsorationis ꝑ excellentiā dr uerbū·qꝛ frequētiꝰ in eiꝰ ꝓlatione aer uerberat q̄ꝫ in ꝓlatione alteriꝰ ꝑtis·Itē uerbū ponit ꝓ deceptione·Itē uerbū·i·dei filiꝰ·ut·verbū caro factū est·vn̄ grecismꝰ·Hoc nomē uerbum designat quattuor ista·Deceptio·ꝑs est·& filiꝰ·atqꝫ loquela·Vn̄ uerbosus sa sū·i·garrulꝰ·nugax·& ꝯpat·Vn̄ hec uerbositas tatis·Et uerbosor saris·i·verbose & multū loqui·De uerbo & eiꝰ speciebꝰ ꝓut est scd̄a ꝑsorationis·dictū est in tercia parte in caplo de uerbo·Et scias ꝙ ſm augustinū uerba ideo sūt instituta nō ut ꝑ ea hoīes inuicē fallant·sꝫ ꝑ ea in alteriꝰ noticiā cogitatōes suas ferāt·uerbis ergo uti ad fallaciā nō ad qd sūt instituta peccatū est·sicut dixi in mendaciū·vide in uox·& in loq̄la·& in passiuū·& in logos·& in positiuꝰ·& in nuga Quādo aūt uerbis p̄me & secūde ꝑsone debeat adiūgi nōia ul' ꝓnōia·dixi in narratio·Hic nota qd dicit origenes in omelia·Cū despōsata esset maria·&c·Et sic hoc uerbū humanū & corporale immissū in auribꝰ plurimoꝝ nō diuidit ꝑ singulos ut ꝑs in uno·& ꝑs sit iterꝫ in alio·sꝫ in oībus integꝝ & plenū habet·& i vno quoqꝫ totū·sic q̄ꝫto magis uerbū unigenitus vbiqꝫ totꝰ est & in celo & in terra·& apud patreꝫ & in virgine·& nō diuidit neqꝫ scindit neqꝫ i partes efficit·sꝫ totus totū tenet·& totū implet·totū illustrat & possidet·

Verculū li·dimi·ꝑuum uer·& corr̄·cu·

Verecundor daris·in uerecundꝰ est·

Verecundꝰ·a uereor reris·dr uerecundꝰ da dū·q uerꝫ etiā factū erubescit·Et ꝯpat·Vn̄ hec uerecundia die·Et hinc uerecūdosus sa sū·Itē a uerecundꝰ dr uerecūdor daris·datꝰ sū·i·erubescere·& ꝓduc· hanc sillabā da vbiqꝫ·Itē uerecundꝰ ꝯponit·Inuerecundꝰ da dū·Et ꝯpat·Vn̄ hec inuerecūdia die·et inuerecundosus sa sū·

Veredariꝰ·in veredꝰ exponit·

Veredus di·mas·ge·i·equꝰ trahens redā·& ē cōpositū a ueho & reda de·q̄si uehens redā·vn̄ h̄ ueredariꝰ rij·i·auriga·Et ueredariꝰ dr nūcius qꝛ uehit nunciū·Hester ca·viij·Et epule misse ꝑ ueredarios q ꝑ oēs ꝓuincias discurrētes &c·Et ueredus etiā ſm quosdā dr auriga·& inde ueredariꝰ ria riū·ad ueredū vel ad ueredariū ꝑtinēs·& ꝓdu·penul·veredus·Vnde quidam·Est ueredꝰ equꝰ uectans redam siue currum·

Verendꝰ·a uereor reris·dr uerendꝰ da dū·i·timēdus vel erubescendus·vn̄ uerēda dicunt genitalia viroꝝ uel feminaꝝ ꝓpter uerecundiā

Vereor·a uerꝰ dr uereor uereris·ueritꝰ sū·uereri id est·uerecūdari·uel timere·& ꝓprie cū exhibitōne reuerentie·qꝛ ueroꝝ est uereri·vereor ꝯponit·Reuereor eris·ritus sū·vn̄ reuerendꝰ da dū·vereor & eiꝰ cōposita deponētia sūt·et corripiūt ue·vn̄ qdā Cū dicit de se nō se tn̄ esse ueret·

Veretꝝ a vir dr hoc ueretꝝ tri·penl'·corr̄·naturaliter·qꝛ uiri est tm̄·uel qꝛ ex eo uirꝰ emittit·qꝛ virus dr ꝓprie humor fluēs a natura uiri·Idē dicitur et genitalia·a gignēdo·et pudēda ꝓ uerecūdia et inhonestate·qꝛ n̄ habēt speciē decoris sicut et alia membra que sūt in ꝓmptu·

Vergilia·a uer dr hec uergilia lie·stella vel signuꝫ qd dr pleyades·et dicunt pleyades uergilie·qꝛ vere oriant·et feruēt·et splendeāt

Vergito tas·fre·i·frequēter uergere·et cor·gi

Vergo gis·uersi sū·uergere·i·declinare·uel infūdere·vel uersare·vn̄ uergito tas·et uerso sas·fre·vergo cōponit·Cōuergo gis·ꝯūsi ꝯuersū·i·infūdere·vergo et eiꝰ cōposita sūt actiā·licꝫ sepe inueniant in absoluta et passiua significatōe·ut uergit·i·inclinat·et faciūt ꝑteritū i si·et sup·in sū·

Veridicus ca cum·penl'·cor·i·uera dicens·et ꝯponit a uerꝰ·et dico dicis dixi·

Veritas·a uerꝰ siue a gt̄o ueri·addita tas·fit hec ueritas tatis·s·ꝑ quā manēt immutata q sūt uel fuerūt uel futura sūt·uel q dicunt·vel que dicta sūt uel que dicent·Itē pōt ueritas declinari adiectiue ueritus ta tū·Accusatiuo plurali ueritos·ueritas·uerita·vide in ueritꝰ·Itē scias ꝙ est ueritas icreata·de qua dicit xp̄s in euāgelio iohis·Ego sū uia ueritas et uita·Itē est ueritas creata q est triplex·scꝫ ueritas uite·doctrine·et iusticie·Et de hac triplici v̄itate intelligit qd dicit gregoriꝰ i ezechiele·Si de v̄itate scādalū sumit utiliꝰ ꝑmittit nasci scādalū q̄ꝫ ꝙ ueritas relinquat·sicut dixi in scandaluꝫ Et dr ueritas q̄si uera entitas·et est ethia·et ut dic anshelmus·veritas est rectitudo sola mēte ꝑcepti bilis·Scd̄m uero augu·veritas est qua ostenditur id qd est·Itē augu·verū est id qd est·Itē·veritas est adequatio rei et intellectꝰ·vide in uerus·

Veritꝰ·a uereor reris·ueritū tu·dr ueritꝰ ta tum id est uerecundatꝰ·timens·et facit accusatiuꝰ pl'alis veritos veritas·ta·et hec veritas tatis·declinat substātiue·et tunc descēdit a uerꝰ·et corr̄·penl'·veritus et veritas siue sit adiectiū siue substantiuū·

Iob· xxxij· Veritus sum indicare vobis sciam meā
Inuenitur etiā irreuerit⁹
Vermiculatus ta tū·i·distinct⁹ & variat⁹·& est
tractū a vermiculis·qui rodētes ligna aratiūculas
ibi faciūt varias & distinctas·& quasi in modum li
nee circūducunt. sic & aurifabri faciūt ꝯtractōes
varias in metallis·Vñ in pmo canticoꝝ. Murenu-
las aureas faciem⁹ tibi vermiculatas argēto·Glosa
id est·distinctas & variatas·Alia vo trāslatio ha
bet· Similitudines aurifabri faciem⁹ tibi cū distin
ctionib⁹ argēti ꝛc· Vel a vermiculo colore dr ver
miculat⁹·qr color ille tincturā variat·et ab alijs di
stinguit· Itē vermiculat⁹ pt dici vmiculis exarat⁹
Vermiculus· a vermis dr hic vermiculus li·dimi·
penl'.cor·Vñ vermiculosus sa sū·Et opat·Et ver
miculo las·i·scaturire·ad modū vermium effluere
Et hoc vermiculū·In scdo aūt regum dr ca·xxiij·
Dauid sedēs in cathedra sapientissim⁹ pnceps int
tres· ipse est qsi tenerrim⁹ ligni vermicul⁹·vbi dic
magister in historijs· Cōparat dauid vermiculo li-
gni· qui teredo vel terebella dr·q mollis durum li
gnum pforat·vñ dū tangit nichil molli⁹ illo· Dur
vero tangit nichil duri⁹ Sic dauid in psaluris & do
mi & circa sbiectos māsuetior fuit ceteris in thro
no·& cōtra hostes null⁹ eo acutior·Et cōmendat
hic dauid in trib⁹.s·in sapiētia.in hūilitate·& for-
titudine·Itē vermicul⁹ dr rube⁹ color· Nam greci
coccū·nos rubeū siue vermiculū dicim⁹· Est vero
vermicul⁹ tinctura ex siluestrib⁹ frondib⁹ in qua
lana tingit·que vermiculū appellat·vide etiā i coc
cus·Itē dicit pap· Vermiclū tinctura ad similitudi
Vermis·a verro ris·dr hic vermis nē vermis
hui⁹ vermis·& sunt vermes aut terre ut scorpio·
aut aque·ut sāguisuga·aut aeris vt aranea·aut frō
diū vt eruca·aut lignoꝝ vt teredo·aut vestimento
rum vt tinea·aut carniū vt emigrane⁹ lumbricus·
ascarie·costi·pedicul⁹· pulices·lendes·tarm⁹·cari
mus·vria·cimex·Et dr vermis a verrendo·qr nō ut
serpens apertis passib⁹·sz squamaꝝ nisibus repit
qr nō est illi spine rigor sz i directū corpusculi sui
ptes gradatim porrigēdo ꝯtractas·ꝯtrahendo por
rectas motū explicat·sicq3 agitat⁹ verrēdo ꝯlabit
Vel dr vermis qsi vernis· qr i vere exeat· Et gigni
tur vermis sine vllo ꝯcubitu·licet qñq3 de ouis na
scat vt scorpio·vide etiā in reptile·
Verna·a verno as dr hic verna ne·famul⁹ pulcer
seruiens·qr vernat in domo militū·seu diuitū pul
critudine vestium· Et hinc vernula le·Et h & hec
vernicula le·dimi. Et hic vernacul⁹·& hec cula·i·
famula·& ꝓprie in domo nata vel nutrita·In·xiiij
ca·ge·dr ꝙ abraā numerauit expeditos vernaclos
suos trecētos decē octo· & corripit penultimā ver
nacul⁹·vide in seru⁹
Vernacul⁹·in verna exponit
Vernalis·in vernus exponit·
Verno·a vern⁹ dr verno nas·naui·i·clarere·splē
dere·vel delectari·florere sicut in vere·Vñ vernās
gñis oīs. Et comparat· Vnde vernanter aduerbiū
Et hec vernantia tie·
Vernula le·in verno nas·exponit·
Vern⁹·a ver dicit vern⁹ na nū·ad ver ptinēs vel
clar⁹·splēdid⁹·delectabilis·vt vern⁹ dies·vernū
tempus·Eccl'ia·l·In dieb⁹ vernis·Et hinc h & hec
vernalis. & hoc le·in eodē sensu·& ꝓdu·na·
Verositas·A verus dr verosus sa sum·Vnde hec
verositas tatis·i·veritas·
Verp⁹ dr qsi verrēs podicē·vide in digit⁹

Verres·a vires dicit hic verres hui⁹ verris.por-
cus cū testiculis·qr magnas vires habeat. Vñ ver
rin⁹ na nū·penl'·ꝓdu·Itē verres ꝓpriū nomē cuius
dā viri·Vñ silr verrin⁹ na nū·& he verrine narum
quidā liber quē cicero fecit ꝯtra verrē
Verriculū li·illud cū quo dom⁹ purgat·vl' qddā
gen⁹ retis·vel nauis piscatoria & dr a verro ris·
Verrin⁹ na nū. in verres est·
Verrito tas·fre·i.freqnt verrere·& corripit ri·
Verro ris·o in i·verri· & ri in sū·versū·Et ē ver
rere verrē trahere. vel tergē·purgare·radere·scope
Et ꝯponit euerro ris·euerri·i·euertē·extra verrere·
reijcere·Cōponit etiā auro ris·Horati⁹ thebaydos
quarto·Fallere & incultos aris auerrere crines·Et
est actīm cū suis cōpositis·& faciūt pteritū in ri·
& supinū i sū· Et ut dicit psc·in pmo maio·R trā
sit in s· vt verror vsus.
Verruca·a verro ris·dicit hec verruca ce·pustula
carnem supexcedens·q etiā porrū dicit·& ponit
qñq3 ꝓ quodā vehiculo·Vñ verrucosus sa sū.id ē·
verrucis plen⁹·tuberosus·vel ineqlis·incomptus.
Versicul⁹ li·dimi·puus uersus
Versificor·a versus & facio ꝯponit uersificor ris·
catus sum·cari·i·vsus facere· Vñ hic versificator
toris·Et versificatori⁹ ria riū·& hic & hec versifi
cabilis & hoc le· Et uersific⁹ ca cū·& corr·penul·
sillabam versificor
Versilis·a uerto tis·dicitur hic & hec versilis·&
hoc le·penul·correpta.facilis ad uertendū
Versipellis·a uerto & pellis componit hic & hec
uersipellis.et hoc le·astut⁹ sbdolus maliciosus de-
ceptor·qr in diūsis vultū et mentē uertat· vel quia
dū diūsis decipit modis in uarias pelles se transū
tat·Prouerbioꝝ·xiiij· Et ꝓfert mēdacia vsipellis·
Versito tas·frequētatiuū·i·frequēter uersare·uer
bum frequentatiuū a uerso sas·et corr·si·
Verso sas·i·frequēter uertere vel frequenter uer
gere·uel frequenter uerrere·Nā est frequentatiuū
predictoꝝ trium uerborum que faciūt supinū uer
sum su·vide in versum·
Versū est supinū triū verboꝝ·s·de uergo gis·vsi
versū·et de uerto tis·uerti uersū·et de uerro ris·ri·
uersū· Vnd uersus· Verto facit uersū·uerro uergo
quoq3 uersū·Itē a uerto dicit hic uersus sus·actus
uel passio uertēdi ·vel uersus q ꝯstat ex orationib⁹
usq3 ad distinctōez·et ipsa distinctio·et uers⁹ qui
ꝯstat ex pedib⁹·et dicit a uerto qr tā diu debet uer
ti quousq3 recte ꝯstruat·uel qr sibi pfixo termino
ultra nō ꝓgredit·sz reuertit·vl' sic uersus a vulgo
sūt uocati·qr scribebāt antiq sicut terra arat·a sini
stra em̄ ad dexterā primū deducebant stilū·deinde
ꝯuertebāt ab inferiori rursus ad sinistrā·Itē uersus
inuenit ꝓ ordine. vnde legit in tercio li·regū ca·
septimo· Septena uersuū retiacula·Itē a uerto di
cit uersus sa sū·et ponit sepe pro adūbio qlitatis
uel loci·et cōstruit cū actio ut uersū uel uersus ci
uitatē uel illū ·Sz poti⁹ est pposítio qñ regit casū
ꝫm donatū·Itē uersus sa sū·potest descēdere a uer
go gis.et a uerro ris·et tūc sapit siguificatōes pre
dictorum uerborum·
Versut⁹·a uerto tis·dicit uersut⁹ ta tū·penl'·ꝓd·
id astut⁹.ꝯtort⁹ ·subdol⁹·deceptor·maliciosus·qr
ci⁹ mens in quolibet actu ad quālibet fraudē uerti
tur·Et cōpat· vnde hec uersutia tie·i·astutia·tor
ta sentētia·deceptio·
Vertebra·a uerto tis·dicit hec uertebra uertebre
Vertebre sūt sūme ossium ptes nodis grossior ib⁹

cõglobate·scꝫ ipſe iũcture oſſiũ·qꝛ ad inflectionẽ
membroꝝ vertunt̃.vñ ſepe cardo dr uertebra·quia
uertit̃.& corr̃·te naturaliter·

Vertex·a uerto tis·dr hic uertex ticis·ea ps capi
tis qua capilli colligunt̃·& ad quã ceſaries uertit̃·
ſcꝫ poſtrema uel ſũma·Et nota ꝙ uertex ſepe acci=
pit̃ ꝓ uertigo·eo ꝙ antiq̃ dicebant uortex & uorti
go·Sapie·xiij·Lignũ curuũ & uorticibꝰ plenum·
Item vertex aliqñ ponit̃ ꝓ toto capite·& corripit
penultimam gt̃i·& deſinit in ex·corr̃.naturalit̃·vi
de in uertigo·& in uortex

Vertibulũ·a uerto tis.dr hoc uertibulũ li.penl'·
corr̃·idẽ qđ uertebra·vel illud inſtrumentũ cũ quo
carbones uertunt̃ in fornace·

Verticoſus·a uertex dr uerticoſus ſa ſũ·i·ſupbus
vel cuiꝰ capilli in uertice ꝯgirant̃·

Vertigo.a uerto tis·dr hec uertigo ginis.globus
cõuolutio·ꝯgiratio.quando fit in terra a vento·&
in capite a morbo·Vñ uertigineꝰ nea neũ·Et ver=
tiginoſus ſa ſũ·ſcꝫ qui uertiginẽ capitis patit̃·&
inuenit̃ aliqñ uertex ꝓ uertigine·Itẽ antiq̃ dicebãt
vortex·& uortigo ſm hug·Yſid·aũt·xij·ethi·dicit
Vertigo eſt quotienſcũqꝫ ventꝰ ſurgit·& terrã in
circũitu mittit·ſic & in uertice hoĩs arterie·& ve
ne ventoſitatẽ ex reſoluta humectatõe gignũt·& i
oculis girũ faciũt·vñ & uertigo nũcupata eſt·&
ꝓdu·penl'·gt̃i uertigo·vide etiã in uortex·

Verto tis·verti uerſũ·uertere·i·ꝑmutare·trãſmu
tare·A quo ꝯponit̃·Aũto tis·Adũto tis·Aniadũ
to tis·i·aĩo adũtere.Anteũto tis·anteũti·tere·i·ꝑ
intelligere·ꝑcognoſcere·Cõuerto tis·Circũuerto
tis·i·circũquaqꝫ uertere·vel in giro uertere·Deuer
to tis·i·deorſũ vel de vno loco ad aliũ uertere·re=
mouere·Diuerto tis·i.ſecedere·ire·vel uariare·uel
diuidere·q̃ſi diũſis modis uertere·vñ diuerſo ſas.
fre·Euerto tis·i·deſtruere·vel extra uertere·vl' ual
de uertere·Peruerto tis·i·deſtruere·ad malũ uerte
re·ꝑuerſũ facere·Preuerto tis·i·ꝑuenire·p̃terire·
ꝑtranſire·& p̃uertor teris·depo·in eodẽ ſenſu.Ob
uerto tis·i·contra uertere·Reuertor teris·i·retro
uertere·vel redire·qđ antiq̃ dicebãt reũto tis·Sb=
uerto tis·i·deſtruere·q̃ſi que ſubtꝰ ſũt uertere·&
vel ecõuerſo·decipe·ſeducere·Trãſuerto tis·i·vlt̃
uertere·uel ad aliq̃d uertere.obliq̃re·vñ trãſuerſꝰ
ſa ſũ·Verto & eiꝰ cõpoſita in o·ſũt actĩa·& faci=
unt p̃teritũ in ti·& ſup·in ſũ.ut uerto uerti uerſũ
ſicut etiã uergo & verro faciunt ſupinũ uerſũ·Vñ
quidã·Verto facit uerſũ·uerro vergo quoqꝫ vſuꝫ
Itẽ uerto et eiꝰ cõpoſita in o·oĩa ſũt actĩa·preter
diuerto ꝓ ſecedere·& reuerto ſm antiquos q̃ ſunt
neutra·In or aũt oĩa ſũt paſſiua·p̃ter auertor pro
ſpernere·& reuertor q̃ ſũt deponẽ·Itẽ ꝯuertor &
p̃uertor paſſiua ſũt & deponẽtia·

Vertumnꝰ A uerto tis·dr uertumnꝰ ni·maſ·ge·
deꝰ mercatoꝝ·a uertendis mercibꝰ·& ponit̃ ſepe
ꝓ foro·Hora·Vertumnũ ianũqꝫ liber ſpectare vi
deris·Itẽ uertumnꝰ dr deꝰ p̃ncipioꝝ vel anni vel
diei vel alteriꝰ rei·Et dr ſic a uertẽdis annis·vl' di
ebus.vl' alijs rebꝰ·& ſepe ponit̃ ꝓ ip̃o anno l' die

Veru A uerꝰ ra rum·dr hoc ueru indeclinabile in
ſingulari nũo·ſed in pl'ali hec uerua boꝝ ueruũ his
& ab his ueribꝰ regulariter·ſicut cornibꝰ·ſꝫ ſecũdũ
cõmunẽ vſũ facit in ubꝰ uerubꝰ·& eſt ueru inſtru
mentũ ferreũ vel ligneũ quo carnes aſſant̃

Veruecinꝰ na nũ·in ueruex eſt·

Veruex·a vires dr ueruex cis·i·aries·qꝛ ouibꝰ ce
teris ſit fortior·vel dr ſic qꝛ ſit vir·i·maſculus·vel
qꝛ uermeꝫ habeat ĩ capite q̃ eũ arietare facit·vnde
ueruecinꝰ na num·Et ut dicit p̃ſc·in·v·libro ca·ubi
agit de deſinẽtibꝰ in ex·Veruex cuiꝰ finalis ſillaba
naturaliter ꝓducit̃ maſ·ge·eſt·& hec eſt cauſa q̃re
in genitiuo ꝓducit penl'·gt̃i·vñ in aurora dr·victi
ma ueruece ſignat̃ q̃ dat̃ are·

Verꝰ ra rũ.i·nõ falſꝰ certꝰ equꝰ iuſtꝰ·Et cõpat̃.
Verꝰ cõponit̃·veridicꝰ ca cũ·verificus ca cũ.veri
loquꝰ qua quũ·vñ hoc ueriloquiũ quij·Et nota ꝙ
uero ſepe ponit̃ pro ꝯiũctione copulatiua·& ſepe
affirmatiue·i·certe.& ſepe ꝓ expletiua·Itẽ uerum
ſepe ponit̃ ꝓ ſed·uel ꝓ certe·Itẽ reuera·i·certe·&
eſt cõpoſitũ uel ſũt due ꝑtes poſite ꝓ una·& ꝓdu
cit primã uerꝰ·vñ ꝓſper·Arta uia eſt uere que du
cit ad atria uite·Verꝰ amor xp̃i·uera ẽ cuſtodia le
gis·Et ſcias ꝙ ut dicit ambroſiꝰ·Omne ueꝝ a quo
cũqꝫ dicat̃ a ſp̃ũſãcto eſt·vide etiã in ueritas

Verutatꝰ·in uerutꝰ exponit̃

Verutulꝰ·in uerutꝰ exponit̃

Verutꝰ A ueru dr uerutꝰ ta tũ·i·ueru armatus·
penl'·ꝓducta·Itẽ hic uerutꝰ ti·dr qđdam genꝰ pi
li·vnde uerutulꝰ li·dimi·Et uerutatꝰ tata tatũ·i·
ueruto armatus·

Veſanꝰ·Sanꝰ ꝯponit̃ cũ ue qđ eſt ſine·& dr ueſa
nus na nũ·q̃ſi ſine ſanitate animi·Et cõparat̃·vnđ
hec ueſania nie·i·inſania·& ꝓdu·ſa

Veſcor ſceris·ueſci·i·comedere·vel uti cibo·Et
cõponit̃·Cõueſcor ſceris·Eueſcor ris·& eſt depo
nens ueſcor cũ ſuis ꝯpoſitis·& caret ſupino ſcđm
uſũ.& etiam ſuppletione p̃teriti·deberet tñ facere
ueſcitũ penultima correpta·

Veſculentꝰ A veſca & lentos cõponit̃ veſculẽ
tus ta tũ·i·delicijs·& ueſcis plenꝰ·Et ꝯpat̃·vnde
hec ueſculentia tie·i·deliciaꝝ ſiue ueſcaꝝ copia

Veſculꝰ·in ueſcꝰ exponit̃

Veſcꝰ A ueſcor ſceris·dr ueſcꝰ ſca ſcũ·i·cõmeſti
bilis·uel ad ueſcendũ habilis·ueſcibilis·vel ueſcus
ſca ſcũ·i·delicioſꝰ gracilis·vñ veſculꝰ la lũ·dimi·
vel veſca ꝯponit̃ a ue qđ eſt ſine·et eſca·inde veſca
quelibet ꝑua cõmeſtibilia quaſi non eſca·uel q̃ſi ve
lut eſca·vel parua eſca

Veſica·q̃ſi uas aq̃·dr qđdam inteſtinũ ubi colligit̃
urina ſicut ĩ ventre cibus·vñ dicit yſiđ·veſica dc̃a
quaſi uas aq̃·qꝛ ſicut uas aqua·ita de renibꝰ urina
collecta cõplet̃·& humore diſtendit̃·cuiꝰ vſus in
volucribꝰ nõ habet̃·Itẽ ueſica dr eleuatio & infla
tio cutis·q̃ ſil'r plena eſt aquoſi humoris·vñ exod·
x.dicit̃·Erũt in iumẽtis & hoĩbus ulcera & veſice
turgẽtes·& ꝓdu·pnl'·Horaciꝰ in p̃mo ſermonum
Nã diſploſa ſonat q̃ꝫtũ ueſica pepedit.& dicit̃ ue
ſica a uas uaſis·q̃ſi uas aque·uel ueſica q̃ſi uaſica·
qꝛ auis ibi colligit grana q̃ſi in uaſe·& eſt ethia·et
ſcribit̃ ꝑ unũ s·et ſine c·in ſecunda ſillaba.vñ debet
ꝓferri ſicut reſina caſia·

Veſicula.a ueſica dicit̃ hec ueſicula le·dimi·parua
ueſica·Itẽ ueſicula dicit̃ illa tenuis pellicula ueſice
formã habẽs que eſt in gutture auis·in qua cibaria
ꝯgregant̃·De qua dicit̃ leuitici p̃mo·ueſiculã uero
gutturis et plumas ꝓijciet·

Veſpa ſpe·aĩal eſt exiguũ et uolatile aculeis uene
noſũ.quod ex aſinoꝝ carnibꝰ putridis naſci dicit̃·
Et ꝯponit̃ ueſpa a ui·et peto tis·uel paro ras·quia
ui petat·uel vim paret·Eſt ergo aĩal uolatile·ualde
violentũ·vñ hoc ueſpariũ rij·nidꝰ ueſpaꝝ·

Veſpelio·Spolio cõponit̃ cũ ueſtis·et dicit̃ hic ue
ſpelio onis.ſepulcrorum uiolator·ſ·qui mortuos
expoliat·vel cõponit̃ a uiolo las·et ſepulcꝝ·uel a

vebo his· qꝛ violat sepulcꝝ· & sepulti vestē vebit
esper· a vespera vel vesperꝰ· dꝛ hoc vesp speris
Et hec vespugo ginis· Et nota ꝙ hic vesperus ri·
& hoc vespeꝛ ris· & vespeꝛ ri· & hec vespugo gis
noīa sūt vniꝰ & eiusdē stelle· q̄ in nocte post soleȝ
apparet & ī mane ante solē. Vn̄ in mane dꝛ lucifer
vel fosforos· & dicūt quidā ꝙ hoc nō potest esse
in eodē tpe ꝙ eadem stella in sero seq̄tur solē & in
mane p̄cedat· sȝ hoc cōtingit in diūsis tp̄ibus· Alij
dicūt ꝙ mercuriꝰ & venus cū sint satellites solis·
qn̄qȝ sūt ita dispositi vt venus p̄cedat solē· & mer
curiꝰ seq̄tur· vel ecōuerso· & tūc vna illaꝝ stellaꝝ
scȝ illa q̄ sequit̄ solē videt̄ in sero post solē· illa vo
q̄ p̄cedit in mane uidet̄ ante solē· Sȝ qꝛ ille due stel
le sūt ꝯsimiles in splendoꝛe & q̄ntitate credit̄ ꝙ ea-
dem stella sit & ī sero post solē· & ī mane an̄ soleȝ
Altiꝰ aūt phantibꝰ placuit ꝙ vna & eadem stella
sit· s. venꝰ q̄ in seꝛo sequit̄ post solē· & ī mane p̄ce
dit ante solē· & in eodē tp̄e anni· est vo altioꝛ sole
Cū eꝛgo ꝯtingit ꝙ insimul veniūt ad occasū· qꝛ ve
nus est altioꝛ diutiꝰ videt̄ in seꝛo q̄ sol· Eadē rati
one & citiꝰ videt̄ in mane· q̄uis eque cito motu di
scurrāt· & ad hoc ostendendū satis familiare indu
cit̄ exemplū· Nā citiꝰ videmꝰ ascēdentia remota q̄
ꝓpinqua· & diutiꝰ videmꝰ descēdentia remota q̄
ꝓpinqua· q̄uis equo & pari motu incedant· Dicit̄
ergo venꝰ in seꝛo hesperꝰ· & vespus· et vesp· & ve
sperugo· sȝ ī mane lucifeꝛ vel fosfoꝛos·

Vespera. ab hespa· & hesperꝰ· sbtracta h· & loco
illiꝰ v· ꝯsonantē ponētes dicimꝰ hec vespa re· Et h
vespus ri· Vespa idē est qđ hespa· s· tempꝰ & hoꝛa
q̄ est int̄ diē & noctē· vel int̄ noctē & diē· Et huiꝰ
gēs ponit̄ adūbialit̄ in euāgelio math· Vespe auteȝ
sabbati & signat in tp̄e· & ad ip̄m fit relatio ꝑ que
noīaliter positū qđ seq̄tur· q̄ lucescit in p̄ma sabba
ti· sicut ad hoc nomē romā positū adūbialit̄ fit ꝯsi
milis relatio cū dꝛ· Iste vadit romā que est caput
mūdi· & fit relatio ad nomē infra positū non ex eo
ꝙ ponit̄ adūbialit̄· sȝ ex eo ꝙ est nomē· & quandaȝ
vim noīs retinet. Itē vespa & vespus diūsiclinia sūt
Aliud eīn signat ī singl'ari q̄ in pl'ali· Nā he vespe
vespaꝝ· signat illud tempꝰ in quo cantat̄ illud offi
ciū· Hi vespi roꝝ· ip̄m officiū· Vespi siquidē cantā
tur· Sȝ vespe pulsant̄· vn̄ vsus· Ri roꝝ cantant. re
rarū timpana pulsant· Quidā tn̄ nō distinguūt int̄
vespas & vespos quantū ad officiū· Itē a vespa vl'
vespus dꝛ hoc vespum ri· obscuritas que fit ex int̄
positōe nubiū inter nos & solē· et lunā· q̄cūqȝ ho-
ra diei vl' noctis· Et hoc vespe· & hoc vesp speris
qđ signat hoꝛā q̄ sol incipit declinare ad occasū et
durat vsqȝ ad crepusculum· Et vespi dtūs inuenit̄
positꝰ aduerbialit̄. sicut soꝛti· ut dicit p̄sc̄· in· xv· li·
vbi agit de adūbijs· Et hoc vespe indeclina· ꝓ ho
ra pulsandi· et licet hec vocabula distincta sint tn̄
ꝯfūdunt̄ sepe apud autoꝛes· et ꝓ se inuicem posita
inueniunt̄

Vespasco scis· in vespo as· est·

Vespo· a vespa re· dꝛ vespo ras· i· vespum facere·
verbū excepte actōis soli deo ꝯueniēs· Inde vespa
sco scis incho· i· vesp incipit· sero fit· Et ꝯpo· Adue
spo ras. Vn̄ aduespasco scis· incho· et sunt oīa ista
verba excepte actōis soli deo ꝯueniētia· Potest tn̄
dici dies aduespat vel aduespascit· i· tendit vel inci
pit tendere ad vespam· Et aduespascit impsonalit̄
id est· vespa aꝓpinquare incipit·

Vespta· a vespa dicit̄ hec vespta te· dea illiꝰ hoꝛe
que est int̄ diē et noctē· Vn̄ vesptinꝰ na nū· et hec
vesptina ne· i· cena in sero in vespa· et ꝓdu· penl't·
vespertinꝰ· cū habeat t· a suo p̄mitiuo· Nā si nō ha-
beret t. suū p̄mitiuū· coꝛripet possessiuū penl't· ut
cras crastinꝰ· hoꝛno hoꝛnotinꝰ· Vn̄ ī grecis· sic dꝛ·
est vespta dea· dicat̄ et hesperꝰ astꝝ

Vesptilio· a vespe vel vespta dꝛ hec vesptilio onis
ꝯmiscui generis· auis ī vespe volās· auis lucifuga
muri silis· De hac aue dicit basiliꝰ ī octaua omelia
hexamerō· Vesptiliones nō minꝰ quadꝛupedes sūt
q̄ pennate· q̄s etiā solas ex auibꝰ oībus dētes habe
re ꝯstat· et catulos ꝓcreare ferunt̄. et ī aere nō plu
mis· sȝ quadā mēbꝛana pellicea uti· Est etiā illis int̄
se magna dilectio ꝑ naturā· Nā velut sete quedam
piscatoꝛie alternis herēt nexibus. qđ in hoībus vi
demꝰ utiqȝ nō facile ꝓuenire· quoꝝ nō vlli sepati
ab alioꝝ ꝯuersationibꝰ singularitate et solitudine
delectant̄· Et scias ꝙ boetiꝰ in q̄rto de ꝯsolatione
dicit· Nequeūt mali oculos tenebꝛis assuetos ad lu
cē ꝑspicue veritatis attolleꝛe· similes auibꝰ sūt q̄ꝝ
intuitū nox illumīat· dies cecat· Itē intellectus no
ster ita se habet ad manifestissimā lucē diuine nat̄e
sicut oculꝰ noctue· vel vesptilionis ad lumē solis·
Vide in noctua

Vesptinꝰ na nū· in vespa exponit̄

Vespugo ginis· in vespeꝛ exponit̄

Vesperꝰ· in vespa vide· et in vesper

Vespetū ti· locꝰ vbi vespe abundāt· et dꝛ a vespa
et ꝓducit penultimā·

Vespecula le· dimi· ꝑua vespa

Vesta· a vestio stis· dicit̄ hec vesta ste· quedā dea
paganoꝝ. s· terra qꝛ vestiat̄ herbis vel varijs alijs
rebꝰ· Vel uesta ꝯponit̄ a vi et stādo· qꝛ sua vi stet
Vn̄ h et hec vestalis et hoc uestale· et ut dicit̄ dee
ueste seruiebāt virgines·

Vestiariꝰ· a vestis dicit̄ hic uestiariꝰ rij· qui p̄est
vestibꝰ· et hoc uestiariū rij· locꝰ ubi vestes reponū
tur. uel ubi induunt̄· et facit vtūs vestiarie· us ī e·
Si aūt sit ꝓꝑiū nomē facit vocatiuū ī i· uestiari· a
vestiariꝰ remota us. fit uestiari·

Vestibulū· a uesta dea dicit̄ hoc uestibulū li· penl't·
coꝛr̄· s· exterioꝛ ꝑs domꝰ sicut est poꝛticꝰ· qꝛ est ue
ste dee ꝯsecratū· Vel qꝛ vestibulū p̄us fuit factum
in templo dee ueste· vel qꝛ in illa ꝑte templi solȝ eē
imago eiꝰ· q̄si ueste sedibulū. uel q̄si ueste stabulū
vel dꝛ a uestio stis· qꝛ uestiat domū· vel ꝓꝑie sic di
cit̄ poꝛticꝰ in qua uestimur· vel ꝯponit̄ a ue qđ est
sine et sto· q̄si sine statione· qꝛ introeūtes nō stant
in illa ꝑte neqȝ moꝛantur· sed transeūt in interioꝛē
partem domꝰ·

Vestigiū· a uestis et ago ꝯponit̄ hoc uestigiū gij·
signū pedis p̄ma planta expssum. sic dictū· qꝛ vie
p̄currentiū uestigijs uestient̄· i· agnoscant̄· Vn̄ et
sepe uestigiū dicit̄ signū· vn̄ uestigio as· i· uestigijs
inq̄rere· Et ꝑ sincopā uestigo gas· i· inq̄rere· explo
rare· et dꝛ uestigare· quasi uestē agere· Et uestigiū
quasi uestis actio. qꝛ cū imꝰ· pedibꝰ uestes moue-
mus· Et componit̄· Inuestigo gas· i· inq̄rere Et est
actīm uestigo cū oībus suis cōpositis· et ꝓdu· sti·
Vn̄ theodolꝰ· Grecoꝝ p̄mus uestigat grāmata ca
dinus·

Vestigo gas· in uestigiū est·

Vestio stis· stiui· stitū· stire· i· induere· Vn̄ hic ue
stitus tus· tui· et intelligit̄ latiꝰ cultꝰ q̄ uestitus·
Itē hitus ad naturā ꝑtinet· Cultꝰ ad hoīes· Vestio
ꝯponit̄· Cōuestio stis· Deuestio stis· i· uestes aufer
re· et est ꝯtrariū ad īuestire· Inuestio stis· Reuestio
stis. Et est actīm cū oībus suis ꝯpositis· Item a ue
stio dꝛ hec uestis huius stis· et facit actūs singl'aris
in em et in im· vestem vel vestim· et ablatiuus sin.

in e·ct in i· veste vel vesti. et gtūs pl'alis in iū· haꝝ vestiū· et actūs pl'alis in es vel in is· has vestes ul' uestis· De ornatu vestiū dixi in orno· ¶ Hic potest queri· an ꝯueniat religiosis vilibꝰ uestibꝰ uti· Ad hoc est dicendū· ꝙ sicut dicit augꝰ in tercio libro· de doctrina xpiana· In oībus exterioribꝰ rebꝰ nō vsus reꝝ· ſʒ libido vtentis ī culpa est· ad qḋ discernendū attendendū est· ꝙ habitꝰ vilis etiā incultus dupliciṫ pōt ꝯsiderari· Vno modo ꝓut ē signū qḋ dam dispositōis vel statꝰ humani· qꝛ ut dr eccli· xix Amictꝰ hoīs annūciat de eo· & ſm hoc vilitas habitꝰ ē qnq; signū tristicie· Vn̄ & hoīes in tristicia existētes solēt uilioribꝰ vestibꝰ uti· sicut ecōuerso in tpe solēnitatis & gaudij utunṫ cultioribus vestimentis· Vn̄ & penitētes vilibꝰ uestibꝰ induuntur ut patet ione· iij· Et in tercio regū de achab· q̄ operuit cilicio carnē suā· Qn̄q; v̄o est signū ꝯtemptus diuitiaꝝ & mundani fastꝰ· Vn̄ hiero· dicit ad rusticū monachū· Sordes vestiū candide mētis indicia sūt· vilis tunica seculi ꝯtemptū ꝓbat· dumtaxat ne animꝰ tumeat· ne habitꝰ sermoq; dissentiat· Et ſm vtrūq; hoꝝ· cōpetit religiosis vilitas uestiū· qꝛ religio est statꝰ penitētie· & ꝯtēptus mundane glorie Sʒ ꝙ aliqs uelit hoc signare alijs· ꝯtingit ꝓpt tria· Vno modo ad humiliatōeʒ sui· sicut eīn ex splēdore uestiū animꝰ hoīs eleuaṫ· ita ex hūilitate uestiū humiliaṫ· vn̄ hoc habetur in tercio regū· xxi· ca· de achab· qꝛ carnē suā cilicio induit dixit dn̄s ad heliā Nōne vidisti achab humiliatū corā me· Alio modo ꝓpter exemplū alioꝝ· vn̄ sup illud math· tercio· Iohannes habebat uestimētū de pilis cameloꝝ ⁊c· dicit glosa. Qui pn̄iam p̄dicat habitū penitētie p̄tendit· Tercio modo ꝓpter inanē gloriā· sicut augꝰ dicit· ꝙ in ipsis sordibꝰ lutosis pōt esse iactātia· Et hiero· ad nepocianū loquēs de vestibꝰ uilibꝰ q̄ deferunṫ ꝓpter humanā gloriam dicit· Vestes pullas eque vita & candidas· ornatꝰ & sordes pari modo fugiendi sūt· qꝛ alteꝝ delicias· alteꝝ gloriā redolet Duobꝰ igiṫ p̄mis modis laudabile est abiectis vestibꝰ uti· Tercio modo est vitiosū· Alio modo pōt ꝯsiderari habitꝰ uilis & incultus ſm qḋ ꝓcedit ex auaricia vel negligētia· & sic etiā ad vitiū ptinet· Itē scias ꝙ aristoteles dicit in q̄rto ethicoꝝ· ꝙ supabundātia & inordinatꝰ defectꝰ ad iactātiā ptinꝫ·

Vestiplica ce· penl'· corṙ· mulier q̄ vestes plicat·

Vestitꝰ tus· in uestio ē· & uestitꝰ ta tū· etiā diciṫ

Vetellꝰ la lū· i· vetulꝰ· a uetꝰ deriuaṫ·

Veteranꝰ· a vetꝰ dr ueteranꝰ na nū· i· senex· detritus emeritꝰ· sicut sūt milites qui ī vsu p̄lij nō sunt post multos militie labores·

Veterator· a uetero ras· dr hic ueterator toris· in malis inueniēdis & statuēdis pseuerās. qꝛ sit ml'ti & veteris vsus ī malicia· insidiator· calliďꝰ·

Veternosus· in ueternū exponiṫ.

Veternū· a uetꝰ dr hoc ueternū ni· quedā infirmitas q̄ facit hoīeʒ diu languere· & pigrere· & iuuenē videri senē· Et poniṫ sepe ꝓ pigricia· Vel etiā dr sic q̄libet infirmitas quā habēt ueteres ex ꝯsuetudine· sicut est obliuio· grauitas· guttositas· Vn̄ horatiꝰ in epi· Cur me funesto ꝓperāt arcere veterno Et inde ueternꝰ na nū· Et ueternosus sa sū· q̄ talē morbū patiṫ annosus vetꝰ· Augꝰ in iohāne ī omelia de nuptijs· Quid dicis serpēs ueternose· Terentius ī eunucho· Hic est vietꝰ· uetꝰ ueternosꝰ senex Et distingue sic· vetus est ꝯuitijs q̄si ꝯtemptibilis veternosus ex morbo· Senex etate & est reuerētie In grecis. aūt ponunṫ isti versus· Qḋ ueteri pueꝝ

simile facit esse. ueternū Dicas· qḋ patiṫ dicaṫ q̄ qꝫ ueternꝰ· Pōt etiā ueternꝰ dici a uetꝰ ſm p̄sc·

Vetero ras· raui· dr a uetus· & est veterare antiq̄re. senere· & est absolutū· Licet inueniaṫ trāsitiue positū· ut veteraui capā meā· Inde ueterasco scis· incho· Vetero componiṫ· Cōuetero ras· Inuetero ras· Psalmista· Inueteraui inṫ oīs inimicos meos Vetero est neutꝝ cū oībus suis ꝯpositis· & corṙ· te Itē a vetero dr veteratꝰ ta tū· i· antiquꝰ

Veterosus· a uetꝰ diciṫ ueterosus sa sū· i· vetustꝰ vel uetustate plenꝰ·

Vetitus ta tū· i· ꝓhibitus· a ueto tas· diciṫ· & corꝛ· penl'· vnde ꝓsper· Nō iustis uetitis abstinuisse sat est· vide in ueto·

Veto tas· uetui uetitum· uetare· i· ꝓhibere· a quo ꝯponiṫ· Deueto tas· Rueto as· & est actiū ueto cū suis ꝯpositis· & facit p̄teritū in tui· & sup· in titū· & corṙ· ue· Ouidiꝰ de remedijs· Quin etiā accēdas uitia irritasq; uetādo· Inueniṫ etiā uetatꝰ ta tū· vn̄ in actibꝰ. xvi· vetati sūt a spū sācto loq̄ verbū ī asia

Vetulꝰ la lū. aliq̄ntulū uetꝰ. & deriuaṫ a uetꝰ

Vetus· a ueto tas· dr uetꝰ teris· ge· oīs. qꝛ antiq̄ dicebāt ueter ra rū· Et ꝯpaṫ ueterior ueterrimꝰ· et dr uetꝰ a ueto· qꝛ taliū ē ꝓhibere a delictis· Et cōponiṫ· Quāuetus· i· ualde uetꝰ· Et puetꝰ· i. valde uetꝰ· vide in ueternū· et corꝛ· hāc sillabā ue·

Vetustas· a uetus diciṫ hec uetustas statis· i· senium· antiq̄tas· vn̄ luca· in q̄rto· Huic eui ueteris custos famosa uetustas·

Vetustꝰ sta· stū· i· antiquus· Et compaṫ uetustior stissimus· Iob in. xv· Multo uetustiores ꝙ patres tui· et dr a uetꝰ· vn̄ dicit p̄sc· in q̄rto libro· a vetus assūpta tus· fit uetustꝰ· Et ꝯponiṫ· Quāuetustus· & Peruetustꝰ· i· ualde uetustꝰ

Vexillariꝰ· in uexillum vide·

Vexillifer· ra· rū· penl'· cor· id est· ferens vexillum & ꝯponiṫ a uexillū & fero·

Vexillū· a uelū· q̄si p diminutōeʒ dr hoc uexillū li· q̄si velulū· vn̄ hoc uexillulū aliud dimi· Et uexillarius ria riū· i· ad vexillū ptinens· vel uexillū portans Et debet ꝓferri uexillū. & auxiliū· sicut dixit· auxit q̄si sono duoꝝ s· Quidā ydiote ꝓferūt auxiliū & vexillū· ac si scriberenṫ p s· sicut ꝓferunṫ desiderium· ꝯsiliū· vn̄ in hīmno. vexilla regis ꝓdeūt· debet ꝓferri uexilla p x· ut illuxit· vexit· vnxit· luxit·

Vexo· a ueho his· dr uexo xas· xaui· xare· i· portare· molestare· turbare· Et est actiū cū oībus suis ꝯpositis siqua habet·

V ante G

Vguitio onis· ꝓpriū nomē cuiusdā viri. & dr uguitio· q̄si eugetio· i· terra bona non tm̄ p̄sentibꝰ ſʒ etiā futuris· Multa vero utilia posteris reliq̄t· vel dr vguitio q̄si uigetio· i· virens terra· nō solū sibi· ſʒ etiā alijs.

V ante I

Via· a uehο his· dr hec uia uie· qꝛ p eam aliqd uehiṫ & portaṫ· vel dr uia q̄i uehicl'a et est ꝓprie uia q̄ pōt ire uehiculū· vn̄ & sic dr ab incursu uehiculoꝝ· & est nouē pedū· & capit duos actus· ut p ꝯtrariū uenīētia iumēta trāsire possint· vn̄ h & hec uialis· & hoc le· Et hic viator toris. Itē a uia uio uias· aui· are· i· iter facere. ambulare· vide in suo loco·

Viaticū· a uia dr hoc uiaticū uiatici· uictus q̄ necessarius est in uia ad expendendū· et deferṫ ī uia unde & uiaticū diciṫ corpus domi· qꝛ ꝓpositū est nobis uictus in uia· Et hinc uiaticus ca cū· in uia necessarius· & delatus· uel ī uia sustētatus.

Vibicosus sa sū· uibicibus plenus· Et comparaṫ

& dicitur a vibix.
Vibix·a vimen dr hec vibix bicis·i·frutex i petro
sa terra·vel minuta virga·vel incisio & vestigium
qd fit in carne ex virga·& ponit pro qualibet incisi-
one·& pdu·penl'·gti·Persius·Si puteal mlta cau
tus vibice flagellas·Noia em feina desinetia in ix·
pducut penl'·gti·ut lodix cis·ibix cis. vibix bicis·
Quida tn dicut·qd dicendu est hic vibex cis·sz eis
opponit qd noia desinetia in ex·cor·penl'·gti·preter
veruex cis·sz vibex pducit penul·gti·Ad hoc ipsi
dicut qd veruex & vibex excipiunt a regula·Prisc
aut in li·de accetu no excipit nisi veruex·Magister
vero bene dicit·qd dicendu est vibix·sicut lodix·et
hoc puto verum·
Vibro·a vibix dicit vibro bras·braui bratu·brare
id est·resplendere·vel crispare·ocutere ad iaculan
dum vel iaculari·sicut solem9 facere d minuta vir
ga·& het pma coem·qz vibix naturalit cor.pmam
Vicane9·a vic9 dr vicane9 nea neum·i·vicin9 na
nu·Et opo. Couicane9 nea neu·i.ouicin9
Vican9·a vic9 dr vican9 na·nu·i·vicin9 na nu·&
pdu·ca·Et oponit·Couican9 na·nu·
Vicari9·a vice dr vicari9 ria riu·p vice succedens
vel vice domini vel alteri9 geres·
Vicatim·adu.penul·pdu·potest deriuari a vicus
qsi p vicos. vel de vico in vicu·Vel pot deriuari a
vice·i·vicissim p singulas vices
Vicecomes·a vice & comes oponit hic vicecomes
hui9 vicecomitis·& acuit penl'·vicecomes·sm usu
licet sit breuis·sicut & archicoqu9·sz hoc facit po
tentia nominatiui·qz remanet incorruptus·& ideo
non amittit accentu·
Vicecomitissa·a vice & comitissa oponit hec vice
comitissa se·vxor vicecomitis.
Vicen9·a viginti dr vicen9 na nu·penl'·pdu·id e
res viginti·vel ptinens ad viginti·Iudith pmo·Vi
cenorz pedu spacio tendebat
Vices·a vinco cis·dr hec vix vel vices·gto vicis
sz nominatiu9 vix in usu no est·
Vicia·a vice dr hec vicia cie·qdda m gen9 legumi
nis·qz vice panis ea vtunt in quibusda locis·vl' vi
cia dr qsi viciosa·qz mala est·vl' vicia dr a victoria
qua antiq vicia dicebat·Inde vicia qsi uictorialis
qz victores olim ea solebat coronari·Vn viciosus
sa su·Inuenit hoc viciu cij·Vn versus·Est viciuz
crimen·viciu quoqz dicito seme
Vicies.in vigies est·
Vicinia·a vicin9 dr hec vicinia nie. Et hec vicini
tas tatis·Vicinia est pximitas locorz·vicinitas vo
Vicino nas.in vicin9 est   regio vicina e·
Vicinul9 la lu·dimi·a vicin9 dicit
Vicin9·a vic9 dr vicin9 na nu·Et hic vicinus ni·
Et hec vicina ne·sbstantiue·Et hec vicinitas·Et vi
cinulus la lu·dimi·Et vicino nas·i·more vicini se
gerere·vel ppinqre·vel iugere·Et oponit·Auicio
nas.i·disiugere·Aduicio nas·i·adiugere·vel appi
quare·Vicino piugere et ei9 coposita scdm hanc
significatoz actia sut·aliter neutra sut·Ite vicin9
oponit·Couicin9 na nu·& pdu·penl'·Ouidius de
arte·Vicinuqz pec9 grandi9 vber habet. & dicit
vicin9 qsi vico nat9·& est etHia·
Vicissim adu·i·alternatim·mutuo p uices·& de:
Vicissitudo·a vice dicit hec vi   riuat a vice·
cissitudo dis·Vn uicissitudiarius ria riu·i·uice p-
bens·vel uice dni uel alteri9 ages·
Viciu cij·i·crimen·vide i uicia cie·
Victima·a uinco cis·dicit hec uictima me·q oca
di solet pter uictoria·s·sacrificium qd fit p hosti
bus uictis·sicut hostia p hostib9 uinceds. vn qda
Victima p victis dat·hostia p supandis·Et erat
uictime maiora sacrificia qd hostie·vel dicit a vin-
cio cis.qz uincit du ducit ad immolandu·Vn h &
hec victimalis & hoc le·Et uictimo mas·i·sacrifi
care·imolare·Et est actim cu oibus suis opositis·
Victito tas·in uicto ctas exponit
Victo·a uictu dr uicto ctas·i·uictu qrere·vnde
victas tantis·ge·ois·i·uictum queres·Et uictito
tas·penl'·cor·freque·Possut ista etia esse frequen·
de uiuo uis·Vn pap·dicit·Victates uiuetes·
Victoria·a uinco cis·uici ctu·u in or dr h uictor
toris·q uincit & supat hoste·Et hinc hec uictoria
rie·qsi ui & vtute adqsita·hoc est em ius gentium
vim ui expellere·Na turpe erat dolo·Vn uictorio
sus sa sum·i·uictoria plen9·Et opat. Vn h & hec
uictorialis & hoc uictoriale·& scias qd palma no
tat laude·belli uictoria fine.
Victoriola le·dimi·pua uictoria
Victrix·a uictor or·i rix·fit hec uictrix tricis·vn
dicit psc·in qrto li·In ix·femia inueniunt a mascu
linis vbalib9 siue denoiatiuis i tor desinetib9 deri
uata q mutat or i rix·ut uictor ctrix·Hic nota qd
uictrix·& vltrix in nto accusatiuo & vto singl'ari
sut fe·ge·In reliqs vo casib9 sut coia triu generu.
Vn lucan9 in pmo·Tollite ia pdem uictricia tol
lite signa·vn faciut ablatim i e·& i i.sz hoc no iue
nit i alijs vbalibus femininis·vn vsus·Victrix ui
ctrice uictrix dat femia sola·Sic ultrix·reliqs dat
gen9 ome scola·Hug·aut dicit qd uictrix i pdictis
trib9 casib9 est cois ge·In alijs uero ois ge·in una
uoce vl' diusis·Nos uero dicim9 qd uictrix & vltx
de necessitate fuerut fe·ge·in pdictis trib9 casib9·
pter verbalia masclina·a quib9 trahut originem·
vt ostedi i secuda pte vbi determiauim9 de accetu
nominu desinentiu in ix·
Victualis·in victuari9 exponit
Victuari9·a vict9 dr victuari9 ria riu.ad victu
ptinens·Et h & hec victualis·& hoc le·idem·
Victur9·victu victu.est sup·duorz verborz·scz
de viuo uis·xi·ctu·& de vinco cis·vici ctu·vn vi
ctur9 ra ru·pricipiu pot descedere a viuo is·vel a
vinco cis·& diusa sigre sicut & predicta verba di
Vict9·a viuo uis·dr hic victus   uersa signant·
ctus·& dr pprie victus·qz vita tenet & sustetat·
Item potest declinari mobiliter victus cta ctu·i·
supatus·& dicit a vinco cis·
Vicul9 li·mas·ge·pu9 vic9
Vic9·a vice dicit hic vicus ci·villa extra ciuitate
Proprie vici & castella & pagi sut·qz nulla ciuita
tis dignitate habeat·sz vulgari hoim ouentu inco
lunt·& pter puitate suis ciuitatib9 attribuutur·
& dicit vic9 qz sit vice ciuitatis·vel qz habeat vi
as tm sine muris·vici etia dicunt pue habitationes
ciuitatis a via cui insidet·ut Iste stat in tali vico·i·
in tali loco·vie uero sut int uicos ipsa spacia·sz ma
iora & latiora sut platee·& pdu·pmam uic9·Ho
raci9 in epi·Quid uici psut aut orrea si metit orc9
Gradia cu puis no exorabilis auro
Videlicet·i·nimirz·certe·scz·uero·uidere licet·Et
oponit a videre et licet·et est adu·affirmadi·vl' co
iuctio copulatiua vel expositiua secundu hug·
Video des·uidi uisu·videm9 natura·Aspicimus
uolutate·Intuemur cura·uideo coponit·Inuideo
des·ut inuideo tibi·i·no uideo tibi·hoc est n fero
te uidere bene agente·uide in suo loco·Prouideo

des·i·ꝓcul videre·Vñ ꝓuidens. Et cōparat̃·vnde
hec ꝓuidentia tie·& cōponit̃ Im ꝓuidēs gñis oīs
Vñ dicit̃ & hec imꝓuidētia tie·Preuideo des·i·an
te uidere·Reuideo des·video & eiꝰ cōposita sunt
actīa·p̃ter inuideo quod ē neutꝝ·Itē oīa faciūt p̃
teritū in di·& sup̃·in sū·& corr̃·hāc sillabā ui·in p̃
senti·sȝ ī p̃terito & sup̃·eā ꝓd·vñ pamphilꝰ·Pro
uidet & tribuit deꝰ & labor oīa nobis. et ut dicit
p̓sc̓.in octauo li.videor a te·passiuū est·uideor eē
bonꝰ clericꝰ depo·est·Itē uersꝰ magistralis·Mul
ti videre q̄ nō licuere videre·

Vido dis·tercie ꝯiugatōis·i·videre·& d̓r a video
des·Vñ catho·Hic vide ne rursus leuitatis crimi-
ne damnes·In hoc v̓su nō potest esse vide impati-
uus secūde ꝯiugatōis·q̓r impatiuꝰ scd̓e ꝯiugatōis
desinit in e·ꝓdu·sȝ hic de corripit̃·& hīc ꝯponit̃·
Diuido diuidis·

Vidua. Vdus vel ydus ydas·ꝯponit̃ cū vir·&
dicit̃ hec vidua due·q̄si viridua·i·a viro ydata.i.
diuisa·Proprie quidē vidua d̓r·q̄ cū viro diu fuit·
nec circa ꝯsortiū alteriꝰ uiri post mortē p̓mi ꝯiugis
adhesit·nā que alteri post mortē p̓oris viri nupserit
vidua nō erit·Que aūt d̓r uidua·q̄si viro diu ꝯsueta
ethia est·& inde viduꝰ dua duū·Et viduo as·id ē
viduā reddere·qd̓ fit cū q̄s virꝝ alicuiꝰ occidit·Vñ
uiduatꝰ ta tū·& d̓r mulier uiduata. desolata·viro
nudata·Et scias ꝙ cū viduata nubat nō benedicū
tur in eccl̓ia tales nuptie·Causā aūt huiꝰ habes in
bigamus

Vieo es·eui·etū·i·vincire ligare·Et
ꝯponit̃ a vi & eo is·qd̓ ulteriꝰ ꝯpo·Auieo es·i·al
ligare ualde ligare·& ē neu·uieo solo defectu·Nā
ꝯm vsū nō habet p̃teritū nec sup̃. vñ est defectiuū
verbū·licȝ scd̓m artē exigat ratio uicui etū·A uieo
d̓r uietꝰ ta tū·i·curuꝰ·& q̄si ligatꝰ·vel uietus uia
totꝰ euacuatꝰ. vel uietꝰ d̓r a uia·i·debilis in uia·in
curuatꝰ·infractꝰ eūdo·Terentiꝰ in eunucho·Hic
est uietꝰ uetꝰ ueternosus senex·

Vietꝰ·in uieo exponit̃·

Vigeo ges·gui·gere·i·esse in uigore·vel habē ui
gorem posse uiuere·ualere·roborari·fortē esse·Et
videt̃ descēdere a uireo q̓r uiridis et iuuenilis etas
solet uigorē ꝯferre·Vñ uigēs tis·ge oīs·& dicūt̃
uigētes v̓tute pleni.floridi·q̄si uim agētes.& cor·
ui·Vñ unidocimēsis·Doctrine pater est usus·do-
ctrina scolaris Incisa perit.ꝯtinuata uiget·

Vigies vel uicies·adū·nūi·i·uigīti uicibꝰ·& d̓r a
uiginti.Apoc̓·ix.Vigies milies dena milia·

Vigil A uigilo remota o·d̓r uigil lis.cōis ge·qui
vel que uigilat·& ꝓprie causa custodie·Vigil ꝯpo·
Peruigil lis·i·ualde uigil·& corr̃·penl̓t·gti·& fac
gtūs pl̓alis ī um·uigilū·ꝯuis ablatūs desinat in e

Vigilax·a uigilo las·d̓r uigilax cis.ge· & in i.
oīs·ad uigilandū ꝑatus·q̄ sepe uigilat & multū ui
gilare pōt·& corr̃·pnl̓·nominatiui.

Vigilie·in uigiliū uide·& in crepusculū

Vigiliū·a uigil d̓r hoc uigiliū gilij·Et hec uigilia
lie·in eodē sensu·scȝ uigilatio·vel ipi uigiles·& ho
ra uigilibus distincta ad uigilandū·Vigilia etiā d̓r
dies ꝓfestꝰ.scȝ dies p̓mus ante festū·q̓r tūc ī sero
vigilie vacamꝰ·Ponitur etiā vigilia pro cura·cupi
ditate·perseuerantia·

Vigilo las laui·lare·i·a somno abstinere uacare
studere custodiā adhibere circūspicere·Vnde uigi
lans lantis·gñis oīs·vñ hec vigilātia tie·& forma
tur a dtō vigilāti addita a·Vigilo las ꝯpo·Aduigi
lo las·i·ualde vigilare·Cōuigilo las·i·simul uigi-
lare Deuigilo las. Euigilo las·in eodem sensu ista
duo·id ē·ualde vigilare vel a somno excitaē vel ex
citari·Inuigilo las·id est·insistere vacare opam da
re·Peruigilo las·i·ꝑfecte uigilo·Reuigilo las·Vi
gilo & eiꝰ cōposita neutra sūt·Preter deuigilo &
euigilo ꝓ a somno excitare q̄ sūt actīa·& corr̃·gi·
vñ q̄dā·Peruigili cura semꝑ meditare futura

Viginti oīs gñis nūi pl̓alis & indeclina·Et ꝯpo·
a bis & gentos qd̓ est decē·Et d̓r uiginti q̄si bigin
ti u ꝓ b posita·vñ vicies adū·Et vicesimꝰ ma mū·
et vigesimꝰ a·ū·Et ꝯpo·viginti cū unꝰ & d̓r vigīti
unus na nū·Sȝ ꝯsueuit q̄ri·an dicendū sit uigintiu
nus homo·an vigintiunꝰ hoīes·Credo ꝙ sit dicen
dum·uigintiunꝰ homo·q̓r finis uincit principium
teste p̓sc̓·vñ ꝓbat ꝙ hmōi debet esse nomē potius
q̄ ꝓnomē ratōe nois qd̓ est in fine·Sil̓r dicit in li·
ꝯstructionū ꝙ terminatio maxīe obtinet ꝑtesorati
onis·Et boetiꝰ ī arithmetica talē ponit latinitateȝ
Si septies tres addant̃ in uigintiunū nūm cadunt·
Numerꝝ dicit nō nūos·Sȝ hoc tñ pleniꝰ dixi in ter
cia parte vbi egi de nūo nois·

Vigintiunꝰ·in vigīti exponit̃

Vigor·a vigeo ges·d̓r hic vigor goris·i·viuaci
tas v̓tus firmitas fortitudo·Et hic vigorosꝰ sa sū
id est·plenus vigore·Et cōparat̃·vnde hec vigoro
sitas tatis·

Vileo les·in vilis vide.

Vilis A villa d̓r ꝯ & hec vilis & hoc le·q̓r nulliꝰ
urbanitatis est·i.abiectꝰ despectꝰ·Et compat̃·vñ
hec vilitas tatis·vilis ꝯponit̃ cū ꝑ & dicit̃ ꝑuilis
id est ualde vilis·Tāuilis·Itē uilefacio cis·vilifico
cas·vilipēdo dis.Itē a uilis dicit̃ uileo les.lui·lere
id est esse vel fieri uilem·vñ uilesco scis·inchoati·
Et ꝯponit̃·Aduileo les·vñ aduilesco scis·Cōuileo
les.vñ cōuilesco scis·Diuileo les·vñ diuilesco scis
id est multis & diu̓sis modis vilē·Euileo les·id ē
ualde uilere·vñ euilesco scis·Reuileo les·i·iterꝝ ui-
lere.vñ reuilesco scis·Vileo les·est neutꝝ cū suis
cōpositis·& caret sup̃·& ꝓdu·ui·Vñ esopꝰ·Nobi
litat uiles frons gñosa dapes·Itē auianꝰ·Scire su
um uilet q̄ sapit atqȝ silet.& scribit̃ ꝑ unū l·sȝ vil
la le·ꝑ duo·Et scias titꝰ liuius dicit·Viliū hoīm ē
alios uiles facere·& q̄ ex merito suo alijs placē nō
possūt saltē placeāt ꝯpatōe peiorꝝ

Villa A uallis dicit̃ hec uilla le·q̄si uallata·q̓r ual
lata sit solū fallatōe uallorꝝ·& nō munitōe murorꝝ
vnde uillanꝰ na nū·penl̓·ꝓdu·

Villico cas·in uillicꝰ exponit̃

Villicꝰ A uilla dicit̃ hic uillicꝰ ci·ꝓprie uille gub̃
nator est·vnde dicit̃ uillicꝰ q̄si uille custos·Sȝ quā
doqȝ uillicꝰ dicit̃ dispēsator uniu̓se domus et oīm
possessionuȝ et uillarꝝ·Vñ hec uillica ce·uxor uilli
ci·uel que tale officiū exercet·Itē a uillicꝰ dicit̃ uil
licor caris.vel uillico cas·vnde ī euāgelio luce·Iā
eñ nō poteris uillicare·sȝ ꝯm modernos potius in
depo·gñe·dicit̃ villicor caris·i·ville curaȝ gerere·
et generalit̃ oīm possessionū et familiarium rerꝝ·et
villicare seu uillicari officiū uillici exercere·et cor·
li·ꝯm hug·Prisc̓·uero dicit A uillicꝰ etiā uillico vl̓
uillicor dicebant antiqui

Villosus·a uillus dicit̃ uillosus sa sū·id est·uillis
plenus·Et compat̃·

Villula le·dimi·ꝑua villa

Villū·a vinū dicit̃ hoc uinellū li·dimi·et hoc vil
lum similit̃ dimi·et ut dicit p̓sc̓·in secūdo libro·In
nus·uel na·nū·desinentia si faciunt diminutīa abie
cta n·duas assumūt l·ut bonus bellꝰ·bona bella·ui
num uillū.et dicit̃ uillum uel parum uini uel ꝑuum
uinum uel uinum mixtum cum aqua

Villus· A uellus dicitᷣ hic uillus li· maſ. gn̄is pilꝰ vel floccꝰ lane de vellē ouis· vel etiā floccꝰ quorū libet piloꝝ· & maxīe ſi ē longꝰ & dependēs

Vimen· a vireo res. dr̄ hoc vimē mis· mollis v͛ga & viridis· vel ſic dr̄ qꝛ vim habeat multā viroris. Nāq; em̄ eiꝰ talis eſt· ut etiā ſi arefactū abluatᷣ vi reſcat· & cor· penl'· gn̄i· Vn̄ vimineꝰ nea. neum· & hoc vimmetū ti· locꝰ vbi vimīa creſcūt· Et hic & hec vimīalis & hoc le· Et hic vimīalis lis· q̄dā mōſ in romana ciuitate. ſic dictꝰ ab abundātia viminū

Vimmalis penl'· ꝓdu· in vimē eſt

Vimineꝰ nea neū· in vimen vide·

Vinaciū· a vinū dr̄ hoc vinaciū cij· poſteriꝰ vinuz qd̄ etiā vinaceū dicitᷣ. & eſt q̄ſi fex totiꝰ vini· vel il lud qd̄ remanꝫ poſt exp̄ſſionē vini· & ꝓijcitᷣ extra ſm̄ hug· Et pap̄· dicit· Vinacia ſūt que remanēt in vuis qn̄ premuntᷣ a vino

Vinalia. a vinū dr̄ hoc vinaliū lij· vl' potiꝰ ī pl'ali tm̄ hec vinalia· hoꝝ vinaliū vel lioꝝ· feſtū vini·

Vinaria· a vinū dicitᷣ hec vinaria rie· cellariū vbi vinū reponitᷣ vel vendit·

Vincio cis. xi· xi· in ctū· vinctū. vincire· i· ligare. Vincio ꝯpo· Cōuincio cis· Circūuincio cis· Deuin cio cis· Vn̄ deuinctꝰ ta· ctū· Et ꝯpatᷣ· Euincio cis Reuincio cis. Vincio cū ſuis ꝯpoſitis eſt actīm· & facit p̄teritū in xi· & ſup̄· in ctū· licꝫ apud ātiquos inueniatᷣ vinciui citū· & eſt q̄rte ꝯiugatōis· Sꝫ vin co facit victū ſine n· ſicut & viuo xi· ctū·

Vinclū li· ꝑ duas ſillabas in vinculū vide.

Vinco cis· ci· ci· in ctū· victū· & eſt vincere ſuꝑatᷣ victoriā habere· Qꝛ aūt dicitᷣ vincere q̄ſi vi capere ethīa eſt· Vinco ꝯpo. Cōuinco cis· ci· ctū· i· ſil' vin cere vel multū redarguere· & ſuꝑare· Deuinco ciſ Euinco cis· Peruinco cis. Reuinco cis· Vinco cis et eiꝰ cōpoſita actīa ſūt· & faciūt p̄teritū in ci· & ſup̄· in ctū· ſine n·

Vinctꝰ· a vincio cis· xi· ctū· dr̄ vinctꝰ ta tum· Et ꝯpatᷣ· vinctꝰ etiā ꝑ ſe ſignat cōpeditꝰ· vel ligatꝰ ex aliq°· Ligatꝰ autē nō tm̄ hoc mō· ſꝫ etiā q̄litercūqꝫ

Vinculū· a vincio cis· dicitᷣ hoc vinctū indicat vinculū li· qd̄ & hoc vinclū cli· ꝑ ſincopā· i· ligamē Et inde vinculor laris· i· ligare

Vindemia· a vinea dr̄ hec vindemia mie· vn̄ vide mio as· i· vites putatᷣ vel potiꝰ vuas a vinea aufer

Vindex. a vindico cas· dicitᷣ h̄ & hec videx re cis· i· vindicator vel correctoꝛ·

Vindico cas· caui· care· i· vlciſci· Sꝫ dr̄ nt· qꝛ vidi cat aliq̄s cuꝫ a ꝑiculo liberat· Vlciſcitᷣ cū ille mala paſſus eſt· vel vlciſcoꝛ iniuriā factā· vidico ne fiat Itē vindico illū q̄ iniuriā ſuſtinuit· vlciſcoꝛ illum q̄ intulit· i· punio· Vīdico actīm eſt cū ſuis ꝯpoſitis ſiqua habet· & corripit di·

Vindicta A vindico cas· dr̄ hec vindicta cte· qd̄ aliq̄n dr̄ virga p̄toris· ſ· rudis q̄ ſerui ꝑcuſſi liberātᷣ & inde libertatē adq̄rebāt· & tūc dr̄ a vendico· q̄ſi vendicta· qꝛ vendicet libertatem· Perſiꝰ· An dn̄m ignoras niſi queq; vindicta relaxat

Vinea· a vinū dr̄ hec vinea nee· qꝛ ex vino ꝓceſſū eſt ad vineā· & dr̄ vinea locꝰ vbi vites plātātᷣ· Itē vinea vel vinetū dr̄ locꝰ vitibꝰ ꝯſitꝰ & abundans Itē vinea dr̄ aliq̄n quedā machina bellica q̄ a q̄buſ dā dr̄ catꝰ. & dr̄ tūc vinea q̄ſi viminea· qꝛ de trabi bus & q̄n̄q; de aſſeribꝰ fit· & hoīes intꝰ latētes ap propinq̄nt muro ciuitatis ad effodiendū· & ī iſta acceptōe ponitᷣ in· xxvi· ca· ezechielis vbi dicitᷣ· Et vineas & arietes tꝑabit in muros tuos· & t̄res tu as deſtruet ī armatura ſua· Itē lucanꝰ ī tercio Tūc adoptata leui ꝓcedit vinea terra· De vinee putati one habes in penitētia

Vinellū li· di· modicū vinū· vel vinū aq̄ mixtū·

Vineola le· dimi· ꝑua vinea

Vineꝰ A vino dicitᷣ vineꝰ nea neū· de vino exn̄s· vel vino imbutꝰ· Qd̄ & vinulꝰ la lū· dicitᷣ

Vinitoꝛ A vinea dicitᷣ hic vinitoꝛ oris· q̄ cuſtodit vineas q̄ſi vineatoꝛ ul' vinitoꝛ dicitᷣ· qꝛ calcat vuas Et dr̄ a vinū· & idē pōt dici q̄ tē cuſtodit vinū· & cor· pnl'· vinitoꝛ· ſꝫ ī gt̄io eā ꝓdu. vinitoris

Vinoferꝰ ra rū· i· vinū ferēs· & cor· pnl'·

Vinolentꝰ A vinū & lētos ꝯpo· vinolētꝰ ta tū· i· vino plenꝰ· Et ꝯpatᷣ violentꝰ tioꝛ· ſimꝰ· Vn̄ hec ui nolētia tie· i· ebrietas & formatᷣ a violēti gtō addi ta a· Vn̄ in p̄ma ep̄l'a petri ca· iiij· Qui ābulauerūt ī luxurijs & ꝯſiderijs & vinolētijs & comeſatōibꝰ

Vinoſus A vinū dicitᷣ vinoſꝰ ſa ſū· i· vino plenꝰ ebriꝰ vel ebrioſꝰ· Et ꝯpatᷣ· cuiꝰ ſuplatīm plautus ponēs ait· Quid opꝰ eſt v͛bis vinoſiſſima eſt·

Vinulꝰ la lū. vide ī vineꝰ· & cori· nu·

Vinū A vitis dicitᷣ hoc uinū ni· qꝛ de uite ꝓcedit vel dicitᷣ a uena qꝛ eiꝰ potꝰ cito venas repleat ſan guine· Qꝛ aūt dicitᷣ uinū quaſi ī uite natū· ethīa eſt & ꝓdu· p̄maꝫ· Vn̄ ouidiꝰ de remedijs· Vina ꝑant animū ueneri ſi plurima ſumas·

Vio as. aui· are· dicitᷣ a uia· et eſt uiare iter facere in uia ire. Vio ꝯponitᷣ· Cōuio as· i. ſimul uiare vel ꝑ uiā aliquē ꝯducere· Deuio as· i· errare· Obuio as Vio et eiꝰ ꝯpoſita neutᷣ ſūt· p̄t ꝯuio quod ē actīm

Viola A uis dicitᷣ hec uiola le· ꝓp̄t ꝓ ꝯducere· vim odoris et ē uiola q̄dā herba odorifēa· cuiꝰ flos ſimiliter nuncupatᷣ· et cor· penl'. Vn̄ ī aurora dicitᷣ Nobilioꝛ violis ue tibi ꝑue ioſeph

Violaceus cea ceū· a viola dicitᷣ· ut aqua violacea id ē· a uiolis facta vel q̄ſi colorē viole habēs

Violamē. in uiolo las· exponitᷣ· et ꝓducit la·

Violens tis· gn̄is oīs· idē quod uiolentꝰ· et ex eiſ dē ꝯponitᷣ ex quibꝰ uiolentꝰ· et cor· o·

Violentia· a violens tis· uiolēti addita a· fit hec ui olentia tie· vis illata·

Violentus· vis cōponitᷣ cū lentos· et dicitᷣ uiolen tus ta tū· et uiolēs tis· gn̄is oīs in eodē ſenſu· i· cru delis· malꝰ· vi plenꝰ· qꝛ uim infert· Et utrūq; com paratᷣ· vn̄ hec uiolētia tie· ſm̄ hug· Et ſcias ꝙ ſecun dū p̄hm ī p̄ncipio tercij ethicoꝝ· violentū eſt cuiꝰ p̄ncipiū extra tale exiſtēs ī quo nichil cōfert opanſ vel patiens· puta ſi ſp̄us tulerit aliqueꝫ alicubi· vel hoīes dn̄i exiſtētes· Hic ariſtoteles maīfeſtat uiolē tum ſimplicitᷣ ꝑ diffinitōneꝫ· et dicit uiolentū eſſe cuiꝰ totū principiū eſt extra. et oīe tale inquantū opans uel patiēs nichil cōfert· Et dicit opans· quā do aliq̄s utitᷣ aliquo ad aliquā opatōeꝫ in terciū· ſic q̄ impellit hoīem ī terciū quē facit cadere. Sic v͛o mediꝰ eſt opans ſicut inſtrumentū inanimatū· Et dicit patiēs· qn̄ actio terminatᷣ ad ip̄m ſicut ſi denu dat eū· et dicit ī quo nichil cōfert· qꝛ ſi aliquid con ferat cōſentiendo vel ſimplicitᷣ· vel ut nūc· nō ex to to uiolentū eſt· ſicut ſi aliquis impellit lapidē deor ſū nō eſt motꝰ ſimplicitᷣ uiolētus· qꝛ natura lapidiſ cooꝑatᷣ uirtuti impellēti· Secūdo manifeſtat ꝑ exē plū ibi puta· et ponit duo exēpla· Primū qn̄ agens extra eſt inanimatū· ſicut ſi ſp̄us· i· ventꝰ tulerit ali quē alicubi ſui impulſione· ut ſic faciat eū cadē ſuꝑ aliquē cui frāgat collū. Secundū eſt quādo agens eſt animatū· ſicut ſi hoīes domi exiſtētes· i· haben tes aliquē in poteſtate ſua eo uti ſic alia re inaīata Si cogant eum ad aliquid. ut ſi quis cū manu mea

interficeret hoiem. Postea inferi⁹ aristoteles resu=
mit diffinitõez violẽti q̄si ↄcludens eā dicit. Videt̃
vtiq3 uiolentū eẽ cui⁹ extrinsec⁹ ṗncipiū nichil cõ
fert vim passo. Et hec diffinitio ẽ eadẽ cū ea q̄ ṗus
posita est & exposita. Itē nota ꝙ ē qddā violentū
mixtū volūtario. ut cū nauta posit⁹ ĩ tẽpestate ma
ris ꝓijcit res suas ĩ mare ut nauẽ alleuiet. vel quā
do quis opat̃ ꝓpt̃ timorẽ maloꝝ maioꝝ ut euitent̃
vel ꝓpter aliud bonū ↄ̃ quo timet̃ ne pdat̃. ut vult
aristoteles tales opatões mixte st̃ ex volūtario & n̄
volūtario. assimilant̃ tñ magis volūtarijs. Volūta
rie em̃ sūt tūc cū opate sūt.

Violo. a vis dr̃ uiolo las. i. vim inferre. corrumpe
ↄtaminare. polluẽ. ꝑcutere. Vñ hoc violamẽ mis.
Et h̃ & hec violabilis & hoc le. Et ꝑ cõpositionem
Inuiolabilis le. & cor. penl̃. violo.

Vipera re. fe. ge. qddā gen⁹ serpentū. a ui & pio
ↄpositū. q2 ui pariat. Nam crepat dū uenter ei⁹ ad
partū intumuerit. catuli n̄ expectātes mat̃az nat̃e
solutõez corrosis ei⁹ laterib⁹ vi erumpūt cū mr̃is
interitu. Fert̃ aūt qñ mascul⁹ ore inserto vipere se
men expuat. ꝙ illa ex voluptate libidinis in rabiem
uersa caput masculi ore receptum ꝑ̃cidat. ita fit ut
parẽs uterq3 pereat. mascul⁹ dū coit. femīa dū par
turit q̄ fert̃ sine vulua esse. sicut mascul⁹ sine v̇ga
Aristoteles ĩ libro de mirabilib⁹ auditionib⁹ dicit
Vipa ĩ coitu caput vipe secat. ꝓpter hoc & filij sic
mortẽ patris nõ ptrāseūtes ventrẽ matris rumpūt
Ex vipa fiūt pastilli q̄ tyriaci uocant̃ a grecis. Et
hinc vipere⁹ rea reū. Et vipin⁹ na nū. penl̃. ꝓducit
Itē scias ꝙ vipa coit cū murena pisce. sic̃ dixi ĩ mu
rena. ibi vide

Viperin⁹. in vipa exponit̃

Vir. a vireo dr̃ hic vir viri. q2 viret ĩ multis respe
ctu femĩe. Vel dr̃ a ui. q2 maior uis sit ĩ viris q̄ꝫ in
feminis. Et dr̃ vir multis modis sc3 etate. sic̃ ille dr̃
vir q̄ venit ad virilẽ etatẽ. Vñ paul⁹ ad coꝝ. Cum
essẽ puulus loq̄bar ut puul⁹. sapiebā ut puul⁹. Cu3
aūt fact⁹ sū vir. euacuaui ea q̄ erāt puuli Vir etia3
discernit sexū. ut cū dr̃. Dubiū est an iste sit uir an
femīa. Vir etiā ponit̃ ꝓ virtuoso. & uir dr̃ ꝓ mari
to. s3 cū adiūcto. ut uir me⁹ vel tu⁹ vel su⁹. Vnde
versus. Vir notat. etatẽ. sponsū. sexū. ꝓbitatẽ. &
cor. penl̃. gt̃i viri. vñ. Arma uirūq3 cano. Vir ↄpo
nit̃. Hic duūuir duūuiri. Triūuir triūuiri. Quadri
uir q̄driuiri. Q̄nquiuir uiri. Sextuuir uiri. Septẽuir
uiri. s. qui duos vel tres uel q̄ttuor uel quinq3 l' sex
vel septẽ hab3 viros sb̃ sua potestate. Inde hic du
umuirat⁹. Triūuirat⁹. Quadriuirat⁹. Quinq̄uira=
tus. Sextuuirat⁹. Et hic septẽuirat⁹. hui⁹ tus. talis
dignitas uel officiū. Itē a uir dr̃ viratim aduerbium
Quare aūt ml'r facta sit de costa viri. dixi in ml'r.

Virago. a uir & ago ↄponit̃ hec uirago ginis. mu
lier fortis q̄ agit virum. i. opa uirilia. & masculini
vigoris est. Antiq̄tus em̃ fortes feīe ita uocabant̃
Eua tñ dicta ẽ uirago. q2 de viro acta. i. facta &
assūpta ẽ. s. de costa ade. vñ dr̃ geñ. ij. Hec vocabit̃
virago. q2 de uiro assūpta est. In historijs āt sic dr̃
Virago acta a uiro. & sumptū nomẽ ei⁹ est a uiri
noie. & hec denoiatio sil'r ẽ in hebreo. Is em̃ uir dr̃
Inde denoiat̃ illa ut a viro uirago. Hoc nomẽ pro
priū illi⁹ fuit nūc oim ẽ cõe. et ei⁹ sincopatū ẽ v̇go
Virgĩes dicunt̃ q̄ꝫdiu sūt ĩ integritate natiuitatis
sue. fracte aūt dicūt̃ ml'ieres. & ꝓd. pnl'. virago. vi

Virat⁹. a uir dicit̃ uirat⁹ ta tū. i. de in mulier. viri
virilis & fortis. vel uirat⁹. i. firmus. secur⁹. Criso.
sup math̃. Mulier uirata nõ facile decipit̃. Et eccl.
xxviij. Ligua trita mulieres uiratas deiecit. Alia li
tera habet fortes ꝓ uiratas.

Virbi⁹. a bis & uir ↄponit̃ hic uirbi⁹ bij. s. bis uir
existẽs. s. q̄ binas habuit vel habet uxores. vel etia3
qui bis fecit facta uiro digna. vel qui resuscitatus
est ut lazarus & ypolit⁹

Vireo res. rui. rere. i. esse vel fieri uiridem. habere
uiriditatẽ. Vñ uiresco scis. inchoa. Vireo ↄponit̃
Cõuireo res. Euireo res. Inuireo res. Reuireo res
Et hinc inchoa. Conuiresco scis. Euiresco scis. In=
uiresco scis. Reuiresco scis. vireo cū suis ↄpositis
neutꝝ est. & facit preteritū in rui. & caret sup̄. &
corr̃. hanc sillabā ui. sed he vires ꝓducit ui. vñ qui
dam. Nõ ꝓbitate uires. nisi sint aīmi tibi vires.

Vires. a vireo res. dicit̃ pluraliter he vires. harū
viriū. & sūt corpis. & ꝓdu. ui. vide etiā in uis.

Viretū. a uireo vel uiror dicit̃ hoc uiretū ti. loc⁹
viriditate plen⁹. s. viridariū. & ꝓdu. re.

Virga. a uireo res. dr̃ hec uirga ge. sūmitates ra=
morum & arboꝝ. q2 virides sūt. vel q2 vim habent
urgendi. que si lenis est virga est. si nodosa uel acu
leata scorpio recte dicit̃. quia acuto vulnere cor
pori infigit̃. & dicit̃ uirga. q2 vim ĩ se habeat ml'ta3
uel q2 ui regat. uel q2 pacis indicium est. vñ virgo
sus sa. sū. i. v̇gis plen⁹. Et ↄpat̃ uirgos⁹ sior. sim⁹.

Virgiliocẽtonas. ꝓdu. to. & exponit̃ ĩ homerocẽ
tonas.

Virgili⁹ gilij. dicit̃ a virgula. q2 matri ei⁹ somniauit ꝙ pariebat quandā uirgā q̄ usq3 ad
celū ptingeret. qd nil aliud uidet̃ fuisse. nisi ꝙ uir=
giliū pareret. qui ꝑ suā sapientiā loquẽdo de astris
celū tangeret. vnde uirgilian⁹ na nū. & fit vocati=
uus a ñtio remota us. ut uirgili⁹ o uirgili. & acuit
gi. & fuit mantue oriund⁹. vñ dicit ouidi⁹. Mātua
uirgilio gaud3 uerona catullo. Peligne gẽtis glo
ria dicar ego

Virginal. a uirgo dicit̃ hoc uirginale lis. vl' hoc uirginal lis. illa secreta ps vbi fit
ↄceptio. Prudenti⁹ in himnis. Crimine uirginal in
tactū oīni de labe. & grauat̃ gi.

Virgino. a uirgo dicitur uirgino nas. i. caste uiue
re. in uirginitate degere. more uirginis se habere.
Itẽ uirginare. est fricare. & facere hmõi. q̄ possunt
fieri salua uirginitate. Et cõponit̃ deuirgino nas.
id est. uirginitatem auferre. & corr̃. gi.

Virgo. a uir dicit̃ hec uirgo ginis. ab incorruptõe
quasi uirago. q2 ignorat passionẽ femineā. & quasi
vir sit. & uirum agat. & repsentet. & est ethia. vl'
uirgo dicit̃ a uireo. q2 uiret etate & flore uirginita
tis. vnde uirgineus nea. neū. Et hic & hec uirgina
lis & hoc le. vñ uirginaliter adūb. Et hec uirginali
tas tatis. Itē a uirgo dicit̃ hec uirginitas tatis. Itẽ
virgo dicit̃ sextum signum ĩ celo. dictu3 sic. q2 cu3
sol ad hoc signum uenerit terra nichil parit sicut
uirgo. et intellige. nichil parit noui. generata tam̃
maturescere facit. In septimo capitulo Esay. dicit̃
Ecce uirgo ↄcipiet et pariet filium. ubi dicit hiero.
In hebreo aalma positū est. hoc uerbum iudei oppo
nunt nõ uirginẽ sonare. s3 adolescentulā. et reuera
virgo ꝓprie uolpula dicit̃. Adolescẽtula v̇o uel pu
ella nõ aalma dicitur. s3 naara. Quid igitur signat
aalma nisi absconditā virginẽ et secretā. i. nõ solu3
uirginem. s3 cu3 epythasi virginẽ. q2 nõ oīs uirgo
absc̃ōdita est. nec ab hoim sepata aspectu. sic̃ rebec
ca aalma legit̃. i. uirgo secreta. et nimia parentum
diligentia custodita. aut certe ostẽdatur ut h° uer
bo appellentur et nupte et impitiam ↄfitebor. Glo
sa aūt esay. vij. dicit sic. Ecce v̇go ↄcipiet ₰c̃. Iudei
mentiunt̃ adolescentulā ↄcipe. s3 aalma qd ĩ hebreo
solitu3 est lingua punica virgo sonat. Aalma apd

hebreos adulescētula dr· vel abscōdita.i·apocrifa
que nūꝙ viroꝝ patet aspectibꝰ· Et vt dictum est
reuera mentiunt̄ iudei· qꝛ ſm hoc nullū signū eēt si
adolescētula pareret ·cū sepe hoc ɔtingat· Ad ma
iorē declaratōez ꝑdictoꝝ nota· ꝙ vbi nos habemꝰ
virgo· hebreꝰ habet aalma· qđ dupliciter ī hebreo
sumit̄· s· ꝓ adolescētula & sic in hoc loco accipit iu
deus· Sꝫ secūduꝫ hoc signū nō fuit si adolescētula
cōcepit· hoc em̄ sepissime contingit· Itē dicit̄ ī he-
breo aalma apocrifa ·i·abscōdita· & sic accipit̄ ī hᵒ
loco ſm hiero· ꝓ abscondita vgine· s· Vñ bt̄a maria
virgo erat in ɔclaui qñ angelꝰ venit ad eā· Trāstu
lit ergo hiero· aalma·i· virgo· nō qꝛ in hebreo idem
sonet· sꝫ qꝛ est ꝑifrasis virginū· Itē hoc nomen aal
ma lingua punica virginē sonat· & in latino sācta
& iudei pene oīb͛ꝰ linguis utebant̄· Vñ vbi nos
habemꝰ in canticis· Ferculū fecit sibi salomon ī he
breo habet̄· Forion fecit sibi salomon· & tñ forion
nō est nomen hebreū sed grecū· Cū ergo hebrei vi
deant̄ pene oībus linguis vti· qua ratōe sumpserūt
hoc nomē forion· potuit esse ut ꝓpheta sumeret hᵒ
nomen aalma ꝓut est latinū ad tegendū tm̄ miste-
rium malis· Lingua em̄ punica valde affinis est he
bree· & sepe ea utunt̄ hebrei· vt cephas qđ est puni
cū ¶ Itē scias ꝙ est qđdam ꝑmiū qđ dicit̄ essentia
le· qđ ɔsistit in dei visione· & illud appellat̄ aurea.
Itē est qđdam ꝑmium accidentale· qđ dicit̄ aureo
la· qđ debet̄ martiribꝰ· virginibꝰ· doctoribus· siue
ꝑdicatoribꝰ sacre scripture. Est aūt aureola quod
dā ꝑuilegiatū ꝑmiū ꝑuilegiate persone resp ōdens
& secundū ꝑuilegiatas victorias in tribꝰ pugnis
q̄ cuilibet homini imminent aureole sumunt̄. In pug
em̄ q̄ est ɔtra carnē· ille potissime victoriā obtinet
q̄ a delectatōibus venereis q̄ sūt ꝑcipue in hoc ge
nere oīno abstinet· & ideo virginitati aureola debe
tur. In pugna v̾o qua ɔtra mundū pugnat̄· illa est
ꝑcipua· cū a mundo ꝑsecutōez vsqꝫ ad mortē susti
nemꝰ· Vñ & martiribꝰ q̄ in ista pugna victoriam
obtinent secūda aureola debet̄· In pugna vero qua
ɔtra dyabolū pugnamꝰ· illa ē ꝑcipua victoria· cū
aliqs hostē nō solū a se sꝫ a cordibꝰalioꝝ remouet
qđ fit ꝑ doctrinā theologie & ꝑdicatōez· Et ideo
doctoribꝰ & ꝑdicatoribꝰ tercia aureola debetur·
Quidā v̾o distinguūt tres aureolas ſm tres vires
anime· vt dicant̄ aureole respondere triū viriū aīe
actibꝰ· Potissimꝰ em̄ actꝰ ratōnalis est veritatē fi
dei tenere & in alios diffūdere· & huic actui debet̄
doctoꝝ aureola· Irascibilis v̾o actꝰ potissimꝰ est
mortē ꝓpter xp̄m supare. & huic actui debet̄ aure
ola martiꝝ· Cōcupiscibilis v̾o actꝰ potissimus est
a delectatōibus maxīs penitꝰ abstinere· & hec au-
reola debet̄ virginibꝰ· Et scias ꝙ etiā scribentibꝰ
sacrā doctrinā·i·ī sacra scriptura cōpilātibꝰ debet̄
aureola· sed hec nō distinguit̄ ab aureola doctoꝝ.
qꝛ scripta ɔponere q̄dam modꝰ docēdi est· Sꝫ pōt
queri· Si vnꝰ habebit aureolā virginū· vl' martiris
vel doctoris excellentiꝰ alio· Respōsio Cū meritū
sit qđāmodo ꝑmij causa· oportet diuisificari ꝑmia
secūdū ꝙ merita diuisificant̄· Aliqđ em̄ intendit̄ &
remittit̄ ꝑ intensionē & remissionē sue cause· Me-
ritū aūt aureole potest esse maiꝰ & minꝰ· Vnde et
aureola potest esse maior & minor· Sciendū tamen
ꝙ meritū aureole potest intendi dupliciť· Vno mo
do ex ꝑte radicis· Alio modo ex ꝑte opis· Cōtingit
em̄ aliquos duos· quoꝝ vnꝰ ex minori caritate ma
ius tormentū martirij sustinet· vel magis ꝑdicatōi
insistit· aut etiā magis se a delectatōibꝰ carnis elō

gat· Intensioni v̾o meriti q̄ attendit̄ penes radicē
nō respondet intēsio aureole· sꝫ intēsio auree· Intē
sioni v̾o meriti que est ex genere actus respondet
intensio aureole· Vnde potest esse ꝙ aliquis q̄ mi-
nus in martirio meretur· quantū ad essentiale ꝑmi
um habebit ꝓ martirio maiorē aureolā· Itē nota ꝙ
meritū oīni actui virtutis debet̄ a caritate imꝑato
Virginitas āt scđm hoc ad genꝰ virtutis ꝑtinet se
cundū ꝙ ꝑpetua incorruptio mētis & corꝑis sub
electione cadit· Et ideo illis tm̄ virginibꝰ aureola
ꝓprie debet̄· q̄ ꝓpositū habuerit virginitatē ꝑpetuo
ɔseruandi siue hoc ꝓpositū voto ɔfirmauerūt siue
non· Et hoc dico scđm ꝙ aureola ꝓprie accipit̄ vt
ꝑmium qđdam merito redditū· q̄uis hoc ꝓpositu
fuit aliqñ interruptū. integritate tñ carnis manen
te dūmodo in fine vite inueniat̄· Quia virginitas
mentis reꝑari potest. q̄uis nō virginitas carnis· Si
autē aureola large sumat̄ ꝓ quocūqꝫ gaudio qđ in
patria habebūt suꝑ gaudiū essentiale· Sic etiam in-
corruptis carne aureola respōdebit etiā si ꝓpositū
nō habuerūt ꝑpetuo virginitatē seruādi· Nō est ei
dubiū ꝙ de incorruptōe carnis gaudebūt· sic & in
nocentes de hoc ꝙ imunes a peccato fuerūt· q̄uis
etiā peccādi oportunitatē non habuerūt· vt patet
in pueris baptizatis· Sꝫ hec non est ꝓpria acceptio
aureole· sed valde cōis· Volo etiā te scire ꝙ si aliq̄
virgo ꝑ violentiā oppressa fuerit· nō amittit ꝓpter
hoc aureolā· dūmodo ꝓpositū ꝑpetuo virginitatē
seruandi inuiolabiliter seruet· illi actui nullo modo
consentiens· nec tamen propter hoc virginitatem
ꝑdit· Et hoc dico siue ꝓ fide siue ꝓ quacunqꝫ alia
causa violent̄ corrumpat̄· Sꝫ si hoc ꝓ fide sustineat
hoc erit ei meritoriū· & ad genꝰ martirij ꝑtinebit·
Vñ lucia dicit· Si me inuitā violari feceris· michi
castitas duplicabit̄ ad coronā· Nō ꝙ habeat duas
virginitatis aureolas· sed qꝛ duplex ꝑmium repor
tabit· vnū ꝓ virginitatis custodia· aliud ꝓ iniuria
quā passa est· Dato etiā ꝙ talis violenter oppressa
cōcipiat· neqꝫ ex hoc meritū virginitatis ꝑdit· nec
etiā matri xp̄i equabit̄· in q̄ fuit cū integritate mē
tis· etiā integritas carnis· De fructu tricesimo· sex
agesimo· & centesimo habes in nūs·

V irgosus sa sū· in virga exponit̄

V irgula le· dimi· ꝑua virga

V irgulatꝰ ta tū·i· virgul' ornatꝰ· & dr a virga ge

V irgultū· a virga dicit̄ hoc virgultum ti·i· multi
tudo virgaꝝ· vel locꝰ vbi multe virgule abundāt
vt viridariū· vel ipsa virga· Sed virgultū est qđ a
radice pullulat· Ramꝰ qui ab ipso robore arboris
Virga vero que de ramis·

V irgūcula le· dimi· ꝑua virga

V iridariū rij·i· virgultū· a viridis dicit̄·

V iridis. a vireo res. dicitur hic & hec viridis· &
hoc de·i· virore plenus· vel vi & suco· Et compat̄
Vñ hec viriditas tatis·

V iridiū· a viridis dicit̄ hoc viridiū dij· locꝰ viri
ditate plenꝰ

V irilie· a vir dr hic & hec virilis·
& hoc le· Vñ he virilie· liaꝝ· quedā ornamenta vi
roꝝ que oliꝫ portabāt ī armis vel in collo·

V irilis· a vir dicit̄ hic & hec virilis· & hoc le· pnl'
ꝓdu· ꝑtinens ad virū· vel res viri· Vñ viriliter ad
uerbiū· Et hec virilitas tatis· Et virilis ponit̄ pro
fortis· Et ɔpat̄ Vñ pl'aliter hec virilia· lioꝝ· illa mē
bra viroꝝ quibꝰ mulieres carent·

V irisso· a vir dicitur virisso sas· id est· viriliter
agere. vel viriliter supare·

V iritim. a vir dicit̄ viritim aduerbi·i·ꝑ singulos vi

ros. vel de viro in virũ.

Viror. a vireo dicit̃ hic viror roris. i. viriditas.

Virosus. a vires dicit̃ virosus sa sũ. i. viribus ple
nus. Et ꝯpatur viros⁊ sior. sissimus. Item virosus
sa sum. id est. venenosus. & similiter compat̃. Et
tunc deriuat̃ a virus.

Virtus. a vir dicit̃ hec virt⁊ tutis. qꝛ viroꝝ & ꝑ
borum sit. Vel dicit̃ a vireo res. Et est virtus habi
tus animi optim⁊. Et sũt virtutes anime. Vñ qui
dam. Virtutes aīe. dic vires corpis esse. Vñ virtu
osus sa sũ. i. plen⁊ & abundãs virtutib⁊. Et ꝯpat̃.
Et ꝯm phm. Virt⁊ est vltimũ in re de potẽtia. Itez
dicit phs in. x. ethicoꝝ. Virtutis est delectari &
tristari quib⁊ oportet & vt oportet. Nõ irasci ei
in quib⁊ oportet insipiẽtis esse videt̃. Idẽ in eodez
Virtutis p̄mium honor. Itẽ virt⁊ dicit̃ quasi virũ
tuens. & est ethica. Hic nota ꝙ vt dicit aug⁊. Vir
tus est bona q̃litas mentis q̃ recte viuit̃. & qua nl'
lus male vtit̃. quã de⁊ sol⁊ in homīe opat̃ Et scias
ꝙ aug⁊ hic nõ intendit diffinire q̃libet virtutẽ. sꝫ
infusã virtutẽ. Et cõpletissime diffinit ponẽdo for
malia ipsi⁊. s. gen⁊ et differentiã cũ dicit. Bona qua
litas. & sbiectũ. qđ est materia in qua cũ dicit. mẽ
tis. Et actuz q̃ est finis virtutis cũ dicit. qua recte
viuit̃ Et causã efficientẽ cũ dicit. quã de⁊ solus in
homine opat̃. Et scias ꝙ de⁊ nõ iustificat nos sine
nobis ꝯsentiẽtib⁊. qꝛ nõ cogit ad virtutẽ. vt dama-
scen⁊ dicit. Iustificat tñ nos sine nobis virtutẽ cau
santib⁊. Itẽ virtutes sũt ꝯnexe. vñ qui habet vnam
habet oĩs. Intellige quantũ ad habit⁊. nõ quantũ
ad vsus exteriores. Itẽ aīaduẽte ꝙ homo ẽ magis
habilis ad actũ vni⁊ virtutis q̃ ad actũ alteri⁊. hº
tamen nõ est semp ex diũsitate habituũ. sꝫ ex diũsa
dispositõe naturali. aut etiã in exercitio. Itẽ illđ qđ
đr in eccĩasti. xliiij. Non est inuent⁊ similis illi q̃ cõ
seruaret legẽ excelsi. Intelligit̃ q̃tum ad exercitiuz
virtutũ & vsũ. & nõ quantũ ad habitũ. Virtutes
theologice sũt tres. s. fides. spes. & caritas. De qui
bus dicit grego. in. xix. omelia ezechielis. Sãcta in
quit ecclesia. i. spũale edificium. vt ad secreta gau-
dia ꝑtingat tres solũmodo portas habet. videlicet
spem. fidẽ. & caritatẽ. Vnã ad orientẽ aliaz ad aq̃
lonẽ. terciã ad meridiẽ. Porta quippe ĩ oriẽte est fi
des. qꝛ ꝑ ipsã lux vera nascitur in mente. Porta ad
aq̃lonem est spes. qꝛ vnusq̃sqꝫ in peccatis posit⁊ si
de venia despauerit. fundit⁊ perit. vñ necesse est ut
qui ꝑ iniq̃tatẽ suã extinct⁊ est. ꝑ spem ad misericor
diã reuiuiscat. Porta ad meridiem est caritas. qꝛ vi
amoris ardet. In meridiana em̃ ꝑte sol in alto ducit̃
qꝛ ꝑ caritatẽ lumẽ fidei in dei & xpi dilectõe sble-
uat̃. Trib⁊ igit̃ portis ad interius atriũ tendit̃. qꝛ ꝑ
fidẽ spem & caritatẽ ad gaudia secreta ꝑuenitur.
Virtutes aũt cardinales siue politice sũt quattuor
scꝫ prudentia. fortitudo. iusticia. tꝑantia. De q̃b⁊
dictũ est in cardinalis. Et vt dicũt quidã. virtutes
dant̃ ad bñ opandũ. Beatitudies ad expedite opan
dum. Fruct⁊ ad iocũde opandũ. Dona aũt dantur
ad altiores act⁊ q̃ sint act⁊ virtutũ. vide in pius.
Cõsueuit q̃ri sic. Morales virtutes ꝑficiunt̃ in vita
actia. sꝫ hec vita cessabit in patria. in q̃ erit tantuz
ꝯtemplatio. ergo & virtutes morales nõ erũt ĩ pa
tria. Ad hoc potest dici. ꝙ virtutes q̃ ꝑficiuntur ĩ
vita actia etiã adq̃site. non oportet ꝙ tollant̃ cum
aliq̃s trãsfert se ad vitã ꝯtemplatiuã. sꝫ habẽt alios
act⁊ inquantũ ꝑtingũt ad finẽ ꝓximũ. qꝛ ꝯtempla
tiua vita est finis actĩe vite. Et ideo distinguit ma
cro. haꝝ virtutũ tres grad⁊. scđm qđ sũt in hoib⁊

Sũt em̃ politice scđm ꝙ homo ꝑ eas in ciuilibus
opibus rectificat̃. Purgatorie aũt sũt ꝯm ꝙ ciuil i
bus vtẽs ad quietẽ ꝯtemplatõis aliq̃s anelat. Sꝫ di-
cunt̃ purgati animi. in q̃tum aliq̃s abiecto oĩ ex
ercitio ciuilis vite. quieti ꝯtemplatõis se totum tri
buit. Et in hoc statu dic ꝙ act⁊ tꝑantie est cupidi
tatẽ nõ iaz refrenare. sꝫ penit⁊ obliuisci. Fortitudĩs
aũt passiones ignorare. nõ vincere. Vel dic ꝙ tres
sũt grad⁊ in ecclesia sãcta. Sũt em̃ in ea habentes
virtutes politicas. & hi sũt incipientes q̃ tribulati
ones tolerant patient̃. Sũt etiã habẽtes purgatori
as. & hi sũt ꝓficiẽtes. q̃ tribulatões patiunt̃ libent̃
In quoꝝ ꝑsona dicit paul⁊. Libẽter gloriabor in in
firmitatib⁊ meis. Sũt & in ecclesia habẽtes v̇tutes
purgati animi. & hi sũt ꝑfecti. quoꝝ est sustinẽ tri
bulatões gaudẽter. In quoꝝ ꝑsona dicit apl's in se
cundo ad corinth. ca. vij. Supabundabo gaudio in
oĩ tribulatõe nostra. In hoc statu maxie deberẽt
esse ecclesie p̄lati. qui sup ꝑpl'm eminere debent ab
humero & sup̃. Itẽ potest queri. Quid est. ꝙ nemo
est qui tñ in virtutibus ꝓficiat quantũ desiderat.
Ad hoc respõdet grego. in. xij. li. moraliũ tractãs
illud iob. Cõstituisti termĩos ei⁊ qui p̄teriri nõ po
terũt. Hoc inq̃t iuxta spũm intelligi valet. qꝛ non-
nũq̃ in virtutib⁊ ꝓficere conamur. & quedã dona
ꝑcipim⁊. A quibusdã v̇o repulsi ĩ imis iacem⁊. Ne
mo est qui tñ virtutis app̄hendat q̃tuz desiderat
qꝛ oĩpotens de⁊ interiora discernẽs ipsis spũali
bus ꝑfectis modũ ponit. vt ex hoc homo qđ app̄
hendere conat̃ nec valet. in illis se nõ eleuet q̃ valꝫ
Vñ neqꝫ ille egregi⁊ p̄dicator q̃ rapt⁊ vsqꝫ ad ter
ciũ celũ fũat. et ꝑadisi arcana penetrauerat ẽẽ p⁊ re-
uelationẽ tranq̃llus atqꝫ intentat⁊ valebat. sꝫ quia
oĩpotens de⁊ termĩos ꝯstituit homini q̃ p̄teriri
non poterũt. & eleuauit hũc ad cognoscẽda subli
mia & reduxit ad ĩfirma tolerãda. vt modi sui mẽ
suras aspiciẽs dũ securitatẽ ꝯphendere conaret̃ &
non posset. ne ꝑ elatõez extra se iret. & ꝑ humilita
tem cogeret̃ inter suos semp termĩos redire. Item
grego. in. x. omelia ezechielis ĩ p̄ma ꝑte dicit. Non
vni dant̃ oĩa. ne ĩ supbiam elat⁊ cadat. sꝫ huic da
tur qđ tibi non dat̃. & tibi dat̃ qđ illi denegat̃. vt
iste dũ ꝯsideret bonũ qđ habes & ipse nõ habet. te
sibi ĩ cogitatõe preferat. Et rursũ dũ tu habere illũ
ꝯspicis qđ ipe nõ habes. te illi ĩ tua cogitatõe post
ponas. & fit qđ scriptũ est. Supiores sibi inuicẽ ar
bitrantes. hoc itaqꝫ oĩpotens deus agit in cordi
bus hoĩm. qđ facit in regionib⁊ terrarum. Poterit
nanqꝫ vnicuiqꝫ regioni fruct⁊ oĩes tribuere. sed
si vnaqueqꝫ alterius regionis fructibus non indi
geret. cõmunionem cum altera non habuisset. Vñ
fit vt huic uini. alteri vero olei abũndantiã tribuat
Hanc multitudine pecudũ. illã vero vbertate abun
dare faciat frugũ. vt cũ illa defert qđ ista nõ habꝫ.
& ista reddet qđ illa nõ detulit. ꝑ cõmunionez gra
tie sibi etiã simul diuise terre ꝯiuncte sint. Sicut er
go regiones terrarum. ita sunt mẽtes hominum sã
ctorum. qui dum vicissim sibi conferunt qđ accepe
runt. quasi fructus suos regiones regionib⁊ impẽ
dunt. vt in vna oĩs caritate iungantur. Nolo etiã
te ignorare ꝙ in tota ecclesia est plenitudo copie.
quia nulla gratiaꝝ ei deest quin sit in aliquo mem
brorum suoruz. De qua plenitudine đr ad eph. ca.
quarto. Vt adimpleret oĩa. alicui data est gratia
que non solum mortalia omnia. sed etiam venialia
omnia r̃pelleret. Et hec est plenitudo specialis pre
rogatiue que fuit in beata virgine. secundũ quam

plena fuit deo· vt & nichil in ea esset qd ad deum non ordmaret· Sz xpo vlterius data est gratia pfi ciens ipsũ non solũ quantũ ad oẽs virtutes·sz etiã qntum ad oĩs vsus virtutũ & qntum ad oĩes effe ctus gratie gratis date·& iterũ ad omnẽ peccati re motionem nõ solum actualis·sz etiã originalis & potentiã peccandi·nõ em̃ peccare potuit·Et hec ẽ plenitudo singularis xpi· Itẽ virtutes dicunt̃ illi spũs·quorũ nutu vel ope signa vel pdigia ĩ electis siue ex electis facta frequenti⁹ apparent ad cõmoĩ tionem mortaliũ·Itẽ scias q oĩs angeli custodes mittunt̃·non tñ oĩs q̃ mittunt̃ custodiũt sz tantũ vltimi·qz supiores exequãtur ea q̃ ad multos pti nent·& qnto ad plures tanto est ordo supior·& idõ virtutes st̃ supmi spũs int̃ exequẽtes ministeria·qz eorũ actus se extendunt nõ tantũ ad res humanas sed etiã ad res naturales·vt patet in opatõe signo rum·Et postea potestates·quorũ act⁹ nõ tantum ad homines·sz etiã ad demones se extendũt·Et po stea principatus· quorũ opatio est circa totã multi tudinẽ·& hoc ſm ordinatõnez dyonisij· Et vltimi angeli q̃ opant̃ circa determinatas psonas·Archã geli vero sũt medij habentes aliqd cõe cũ vtrisqz· Vñ nomen eorũ ↄpositũ est ex duob⁹ extremis. Di cunt̃ em̃ archangeli·q̃si pricipes angeli·De virtu tib⁹ aĩalibus & naturalib⁹ dixi in somn⁹

Virulent⁹·a virus & lentos ↄponit̃ virulent⁹ ta tũ·id est·veneno plen⁹·Et ↄpatur. Vñ hec virulẽ tia tie·i·veneni infectio.

Virus·a vireo dicit̃ hoc virus indeclina·i·vene num·& est aptotũ Et inuenit̃ tm̃ in ñtio accusatio & vtio·& est ꝓprie virus humor fluẽs a natura ui ri·s·semen sicut dixi in veretrũ· Vel ſm quosdã vi rus dicit̃ a vi·eo q cor penetret·& ꝓdu·primã vi rus·& vires nomen·sz vireo res·verbũ corr·vi·

Vis·a vireo res·dicit̃ hec vis hui⁹ vis·dtõ vi·ac cusatiuo vim·vtõ o vis.ablatiuo a vi·& plr̃ actio has vis·& nõ ampli⁹·& ꝓprie vis ẽ aĩmi & corpis Vires tantũ corporis·Virtutes tm̃ animi·Vñ ver sus·Corpus hẽt vires·animis est insita virt⁹· Vis in vtroqz viuet·vis ratõne caret·& ponit̃ vis pro virtute animi·p fortitudine·& violẽtia. vl' coacti one.& secundũ hoc vis sic describit̃ Vis est maio ris rei impetus qui repelli nõ potest.

Viscera·a visco.scis·dr̃ hoc visc⁹ sceris·sz nomi natiu⁹ nõ est in freq̃nti vsu·Viscera nõ tm̃ intestia vocam⁹·sz quecũqz sũt sb corio & latentia·Visc⁹ est inter cutẽ & carnẽ·Itẽ viscera dicunt̃ vitalia·i· circũfusa cordis loca·q̃si viscora·qz ibi vita·i·aĩa ↄtineat̃·Itez viscera capita neruorũ ex sanguine & neruis copulata·Itẽ lacerti & mures·qz sic ĩ singu lis membris cordis loco sunt. vt cor ĩ media toti⁹ corpis pte·Et appellant̃ a noĩe similiũ animaliũ sub terra delitescentiũ Iidez & tori·qz illic viscera tor ta videant̃·Itẽ inuenit̃ hic visc⁹ sci·mas·ge·& hoc viscũ sci·& est p̄mitiuum·& est viscus vel viscum gluten quo aues capiunt̃. & etiã illud vnde fit qd colligit̃ in arborib⁹·& qd est int̃ cutẽ & carnẽ·vñ viscosus sa sũ·i·tenax visco plen⁹.

Viscero ras·a visc⁹ sceris.dr̃ viscero ras·qd non est in vsu A quo ↄponit̃·Cõuiscero ras·i.simul in viscere aliquid ponere·Deuiscero ras·& Euiscero ras·in eodẽ sensu· aliqd extra viscera ponere·Inui scero ras·i·in viscẽ ponẽ·& sũt actia·& corr·sce

Visco·a viscus sci·dr̃ visco scas·i·visco implicaẽ visco aliqd cape·Et ↄponitur·Cõuisco scas·Deui sco scas·Euisco scas·i·valde viscare·vel a visco re mouere·Inuisco scas·Reuisco scas·Visco cũ suis ↄpositis est actim·

Visculus·in viscera exponit̃·

Viscus sci·vel viscũ·in viscera exponit̃

Visibilis·a video dr̃ hic & hec visibilis & hoc le· res apta videri·vñ visibiliter adũbiũ·& hec visibi litas tatis·Et ↄponit̃·Inuisibilis le. vnde inuisibili ter adũbi·Et hec inuisibilitas tis·

Visito·a viso sas·dr̃ visito tas·verbũ frequẽ·pnl' corr·Qui em̃ visitat aliquẽ.sepe videt illũ·Et cõ ponit̃·Cõuisito tas·Inuisito tas·Reuisito tas·& ẽ actim visito cũ oĩbus suis cõpositis·

Viso sas·verbũ freq̃n.de video des·vidi visũ·& est visare frequenter videre·A quo visito tas·aliõ freq̃n·i·freq̃nter visare·

Viso sis.si.sere·verbũ desideratim·i·cũ desiderio videre·& deberet facere sup̄·in sitũ penl't·ꝓdu·sic facesso sis· facessi sitũ·sz nõ est in vsu·& formatur viso a visu sup̄·de video v·mutata in o·Et inde vi sens tis·ge·oĩs·i·videre cupiens· Viso ↄponitur· Conuiso sis·Inuiso sis·si.sere·Prouiso sis·Reuiso sis·Et est viso actim cũ suis cõpositis·& est tercie ↄiugatõis·vñ visere infinitiu⁹ corr·penl'·sicut lege re·& ꝓdu·vi·viso·vñ quidã· Visitat infirmũ.sed amicus visit amicum.

Vispilio·vel vespilio onis·i·raptor·latro·predo· Et ↄponunt̃ a violẽtia & pilo·qz pilum gerat·id ẽ telũ· ut sic alijs violẽtiã ingerat·vñ vispilio dr̃ q̃i vi spolians·& tũc ↄponit̃ a vi & spolio lias·

Visus·a video dr̃ hic visus sus·sui·i·act⁹ vl' pas sio videndi·& est visus spũalior q̃ audit⁹·Et po nitur aliquando visus p quolibet sensu·velut cuz dicim⁹·Vide quõ sonet·oleat·sapiat·caleat·& dici tur visus·quia viror sit ceteris sensibus prestanti or & velocior. Et hoc visũ si·res visa. vel fãtasma somnium ostentũ·Et vis⁹ sa sũ·declinat̃ adiectĩe· vide in somniũ·& etiã in fulmen·

Vita·A vincio cis·dr̃ hec vita te.infula q̃ caput sacerdotis ligat̃·Itẽ vita est que crinib⁹ innectitur qua fluentes religant̃ capilli.Item vita est qua co rona vincit̃·Itẽ vita dr̃ qz ea pectus vincit̃ instar vitis ligate.vnde vitula dimi·Et vitatus ta tũ·i· vita ligatus·& debet scribi vita p vnũ t·ſm hug· De hac ouidius metha·vita coercuerat neglectos alba capillos·Item a viuo uis·dr̃ hec vita te·simili ter p unũ t·vel uita dicit̃ ꝓpter uigorem·vel quia uim teneat nascendi & crescendi· vñ & dicit̃ uita quasi uim tenens·et est ethia·vnde et arbores ani mam uegetatiuam uel uitam dicunt̃ habere·A uita dicit̃ hic et hec uitalis et hoc le· Et inde uitalit̃ ad uerbium. Et substãtiue hic uitalis hui⁹ uitalis·et facit ablatim in e·uitale.et est ꝓprium nomen uiri· Et distinguit̃ triplex uita secundum theologum·s· uita nature·uita gratie·et uita glorie.Vita nature uiuũt boni et mali. vita gratie iusti uiatores· vita glorie beati ↄprehensores. De hac uita beata loq̃ns aug⁹ dicit·Multi enim sunt pagani qui secundum quandã uite hui⁹ ↄsuetudinem dicunt̃ boni hoĩes· innocentes·et quasi obseruantes ea que in lege pre cepta sunt· deferentes honorẽ parentib⁹ suis·non mechantes·non homicidiũ perpetrantes· non fur tum facientes·non falsũ aduers⁹ quenq̃ testimoni um phibentes·et cetera que in lege mandata sunt uelut christiani obseruant et christiani non sunt·et plerũqz se iactant quomodo isti pharisei dicentes Nũquid et nos ceci sum⁹· Sz oĩa hec inanit̃ faciũt quia non intrant p hostiũ sed aliunde·Quid enim

ꝓcest vana iactantiũ de bene viuendo inflatio·dũ
ad finẽ ꝑpetualiter bene viuendi vita eoꝝ nõ ꝑue
niat· Ad hoc eñ debet vnicuiqȝ ꝓdesse bñ viuere
ut det ei semꝑ viuere. Nam sicui nõ dat bene em
per viuere·quid ꝓdest ei bene viuere ad temp⁹·igi
tur nec bñ uiuere dicẽdi sũt· q̃ finem bene viuendi
vel cecitate nesciũt·vel inflatõe ɔtemnunt· Nõ est
aũt cuiq̃ spes vera & certa viuendi· nisi agnoscat
vitã que est xp̃s ·& ꝑ ianuã intret in ouile·vide in
opus & in beat⁹·Itẽ est vita actĩa·& ɔtemplatiua
& ɔsistit uita ɔtemplatiua principaliter in bono cõ
templabili·sicut et vita actĩa in optimo agibili·Et
scias q̃ vita actĩa est dispositio ad vitã ɔtemplati-
uam· Vñ dicit ysid·in libro de sũmo bono·Qui pri
us in vita actiua ꝑficit· bene ad ɔtemplationẽ ascẽ
dit· Et ideo q̃diu nõ ꝑuenit homo ad ꝑfectionem
in vita actĩa· nõ potest in eo esse vita ɔtemplatĩa
nisi secundũ quandã inchoatõeȝ & imꝑfecte· Tunc
eñ homo difficultatẽ patit̃ in actib⁹ moralium uir
tutũ· & oportet q̃ tota solicitudine ad ipsos inten
dat·vñ et retrahit̃ a studio ɔtemplatõis ·Sȝ quan
do iam vita actiua ꝑfecta est· tunc oꝑationes vir-
tutũ moralium in ꝓmptu habet· ut eis nõ impedie
tibus libere contemplationi uacet ·Itẽ scias q̃ uita
actiua q̃tum ad hanc partem qua saluti ꝓximoruȝ
studet est utilior q̃ ɔtemplatiua ·Sȝ ɔtemplatiua ẽ
dignior·qr dignitas significat bonitatem alicuius
ꝓpter seipsũ ·vtilitas vo ꝓpter aliũ· Sȝ uita actiua
que non ad alium sȝ ad seipsũ ordinat̃ tantum· nec
dignior nec utilior est q̃ ɔtemplatiua· imo cõꝑat̃
ad ɔtẽplatiuã sicut utile ad id respctũ c⁹ est utile
Nota etiã q̃ felicitas ɔtemplatiua de qua phi tra-
ctauerũt·in ɔtemplatõe dei ɔsistit· qr ɔsistit scd̃m
ph̃m in actu altissime potentie q̃ in nobis est·s·in
tellect⁹·& habitu nobilissimo·s·sapientia·& in ob
iecto dignissimo qd̃ de⁹ est· Vñ & phi ultimũ tem
pus vite sue reseruabãt(ut dicit̃)ad ɔtemplandũ
diuina·p̃cedens temp⁹ in alijs scientijs expenden-
tes·ut ex illis habiliores fierent ad ɔsiderandũ di-
uina·Item volo te scire q̃ uita actĩa cõsistit in omĩ
bus agibilib⁹·siue sint ad seipsũ·siue ad aliũ·sȝ prin
cipaliter cõsistit in his q̃ ad aliũ sunt·qr bonũ mul
torum secundum ph̃m in principio ethicoꝝ est di-
uinius q̃ bonum vnius· Vñ & iusticia q̃ ad alterũ
est a ph̃o in quinto ethicorum dicit̃ esse pulcerri
ma virtutũ·& ĩ hoc ipso q̃ homo aliorũ saluti &
regimini studet se plus diligit ·& sibi meliorẽ ꝑtẽ
reseruat·quia diuinius est & sibi & alijs cãm bone
oꝑationis esse q̃ sibi tm̃·sicut dicit ph̃s in quinto
ethicoꝝ· Vita·& vito tas·ꝓdu· primam· Vñ v̉sus
Vt tibi sit uita ꝓ posse ꝑicula vita· vide ĩ contem
plor·& in cena·& in scientia.& in sol·& in lya·&
in virtus. De breuitate presentis vite dicit seneca
Punctum est qd̃ viuim⁹ & adhuc puncto minus.
Et grego·in·xv·li·moraliũ tractãs illud iob·xxi·
Ducunt in bonis dies suos·& in puncto ad infer
na descendunt·sic dicit · Om̃is longitudo t̃pis vite
p̃sentis punct⁹ esse cognoscit̃·cũ fine terminatur
quidq̃d eñ trãsire potuit s̃bitum fuit· In pũcto sti
lum ponimus & leuam⁹·q̃si ergo in pũcto vitã te
tigit·qui hanc accepit & amisit·

Vitalia·a uita pl̉r hec vitalia liũ·i·intestina·quia
ibi vita·i·anima ɔtinet̃·& est pl̉alis nũi tm̃

Vitalis·in vita exponit̃

Vitatus ta·tum·i·vita·vel vitis ornat⁹·& dicit̃
a vita te·ꝓ infula sacerdotis·

Vitella·a uitis dicit̃ hec uitella le·q̃dam herba qr
sicut vitis quiquid ꝓximũ habuerit app̃hendat·et
corimbos habet quos anulos vocant·

Vitell⁹·a uita d̉r hic vitell⁹ li·morell⁹ siue medi
tulliũ oui·Inuenit̃ ĩ plurali hec vitella loꝝ·

Vitiligo·a vitis d̉r hec vitiligo gĩs· vel vituligo·
vimen est cum quo vitis ligat̃·et ponitur simplici
ter ꝓ ligatura·vel impedimento

Vitio·a vitiũ d̉r vitio as·aui·are·i·corrumpere·
qr vitia corrumpũt· Et ɔponit̃·Conuitior tiaris·
Item deuitio tias·i·valde vitiare·vel vitia·vel ma
los mores auferre·Item inuitio tias·i·ualde vitiaȓ
Reuitio tias·i·iterum vitiare·vel uitia auferre·&
corr̃·p̃mam uitio·vide ĩ uitiũ·

Vitiolũ li·dimi·ꝑuum uitium·

Vitis·a vincio cis·d̉r hec uitis·hui⁹ uitis·qr uites
vinciunt̃ et religantur inter se· vl̉ qr uim cito radi
candi habeant interi⁹· Et nota q̃ ĩ gt̃o pl̉ali·s·vi
tium t·debet reseruari in suo sono causa differẽtie
hui⁹ nõis vitiũ tij· Vitis usũ p̃m⁹ noe instituit·et

Vitiũ·a uincio cis·d̉r h° uiciũ cij·qr uĩcit ꝓd·ui
hoĩem·et sic debet scribi ꝑ c· Vñ uiciosus sa sum·
Et comparat̃· Vnde hec uiciositas tatis·s̃m hug̃·
Alij uero dicunt q̃ uitiũ d̉r a ueto tas·siue a uetã
do·et sic a uitiũ dicitur uitio as·et sic debet scribi
ꝑ t·et corr̃·i ante t· nitiũ·et uitio as·Sed cõuitium
ꝓducit i·ante t. Sȝ melius ɔponit̃ a con et uita·qr
conuitium est improperiũ ɔtra uitam·vel ɔtume-
lia·et hoc magis michi placȝ· et d̉r uitium peccatũ
dedecus macula· Itẽ uitia dicunt̃ ĩ grãmatica·que
in eloquio cauere debem⁹· ut uitia annexa barbaris
mo et soloecismo · De quibus dixi ĩ quarta parte·
et corr̃·uitium primã. Vnde hora· Om̃ibus est uiti
um cantorib⁹ inter amicos·

Vito·a uita d̉r uito tas·taui·tare·i·cauere·effuge
re·quidq̃d contra uitam est declinare· Vnde h̃ et
hec uitabilis· et hoc le· Et uitabund⁹ da dũ· Vito
cõponit̃· Deuito tas· Euito tas·i·ualde uitare·vñ
h̃ et hec deuitabilis et hoc le· Et euitabilis le·et ꝑ
cõpositionem· Indeuitabilis le·Ineuitabilis le·Inui
to tas·q̃si non uitare·i·ad se trahere et allicere· Vi
to & ei⁹ cõposita actĩa sũt·et ꝓducũt hãc sillabã
vi· Vnde oui·de reme· Que nimis apparent retia
uitat auis· Itẽ uito tas·i·uita ornare·et tunc dicit̃
a uita te·pro infula·et scribit̃ similiter ꝑ unum t·
et producit ui·

Vitreus·in uitrum est·

Vitricus·a nouus deriuat̃ hic uitricus ci·i·patri
nus vel patriaster·s·qui uxorem ex alio uiro filium
vel filiam habentem duxit · Et dicit̃ sic·quasi noui
tricus·qr a matre superducat̃ nouus· vl̉ dicit̃ uitri
cus·a uitro·quasi uitreus custos·et imaginari⁹·qr
non est uerus pater sȝ falsus· Sicut eñ per uitrum
res uidetur alia q̃ sit·uel corporis imago et nõ res
sic uidetur ille pater et nõ est· Qr autem dicit̃ uitri
cus·quasi uicem tenens custodis·i·patris·uel q̃si
uitreus custos ethia est·et corr̃·penl̉·vñ ouidius
de reme· Vitric⁹ et gladijs et acuta dimicet hasta.
Et inde uitrici⁹ cia·ciũ·adiect·

Vitrum·a uireo res·dicit̃ hoc uitrum tri·vñ uitre
us trea treũ·et dicit̃ uitrum quia in sui ꝑspicuita
te transluceat· Nam liquor in eo positus extra de
claratur·vnde dicit grego·in·xix·li·moraliũ expo
nens illud iob·Non adequabitur ei auꝝ vel uitruȝ
Auri inquit metallũ nouimus potiori metallis om
nibus claritate fulgere·vitri uero natura est·ut ex
trinsecus visum·intrinsecus pura ꝑspicuitate plu
ceat·In alio metallo quidquid intrinsecus cõtinet̃

absconditᷣ. In vitro vero quilibet liquor qualis cõtinetur interius. talis demonstratur exterius. atqꝫ ut ita dixerim omĩs liquor in vitreo vasculo clausꝰ patet. Quid ergo aliud in auro vel vitro accipimꝰ nisi illam supnam patriam. illam bonorum ciuiũ societatem. quorum corda sibi inuicẽ & claritate fulgent. & puritate translucẽt. quã iohẽs in apoc. xxi capitulo cõspexerat cum dicebat. Ipsa ciuitas aurꝫ mundum simile vitro mundo. Quia enim sancti omnes. summa in ea beatitudinis claritate fulgebunt instructa auro dicitᷣ. & quoniam ipsa eorꝫ claritas vicissim sibi in alternis cordibus patet. vt cũ uniuscuiusqꝫ vultus attenditur. simul & conscientia vel scientia penetratur. hoc iterum aurũ vitro mũdo simile esse memoratᷣ. Ibi q̃ppe vniuscuiusqꝫ mentem ab alterius oculis membrorum corpulentia nõ abscondit. sed patebit animus corporalibus oculis ipa etiã corpis armonia sic vnusqſqꝫ tc̃ erit pspicabilis alteri. sicut nũc põt esse ꝯspicabilis sibi.

Vitula le. dimi. parua vita. Item vitula parua infula. vel corona. & tunc est dimi. de vita pro infula. vide in vitulus.

Vitulamen. a vitis dr̃ hoc vitulamen minis. vitea planta. s. illa infructuosa q̃ nascitᷣ ad radicẽ vitis. vel vbicũqꝫ dũtaxat nõ sit naturalis. vel vt dicunt quelibet talis planta sic dr̃ a vitulo. qꝛ nascatur in terra a vitulis arata. Vñ in li. sapiẽtie. ca. iiij. Spuria vitulamina non dabũt radices altas. & ꝓduc. la. vide de hoc in spurius. Item a vitis dicitᷣ vitiligo. vide in vitiligo.

Vitulor laris. in vitulꝰ vide.

Vitulꝰ. a vireo res. dicitᷣ hic vitulꝰ li. Et hec vitula le. penl. corr. q̃si a viriditate. i. ab incorruptõe dr̃ sicut & virgo. vitula ergo pua est & nõdum enixa Nam enixa iuuenca est aut vacca. vl' dr̃ vitulꝰ a vita. qꝛ sit dignꝰ uita. vñ vitulinꝰ na nũ. Et nota ꝙ vitula etiã dr̃ quedã dea. s. leticie. vel victorie. vel festũ illiꝰ dee. vel exultatio victorie. Vñ vitulor laris. i. letari voce. itẽ vitula dr̃ qddam instrumentum musicũ. Vñ vitulor aris. i. cũ vitula cantare. Itẽ vitula est dimi. de vita. & de hoc vide etiã ĩ vi

Vitupo ras. a vita & paro cõponitᷣ vitupo tula ras. i. in vitã alicuiꝰ aliqd turpe pare ꝯtumelijs afficere aliqd turpe obijcere. Vñ hꝭ & hec vitupabil' & hoc le. Vñ vitupabilitᷣ adũbi. Et hoc vitupium Et hinc vituposꝰ sa sũ. Et ꝯpatᷣ. & cor. pe. vitupo

Viuarium. a viuo uis. dr̃ hoc viuariũ rij. locꝰ vbi pisces pascuntᷣ & impinguantᷣ & viuũt.

Viuax. a viuo uis. dr̃ viuax acis. ge. ois. i. viuidꝰ fortis. Et ꝯpatᷣ. Vñ hec viuacitas tis. Et vt dicunt Viuax ingeniũ. sꝫ viuidꝰ est color oris.

Viuidꝰ da dũ. i. fortis. agilis. & deriuatᷣ a viuus vide in viuax.

Viuo uis. xi. ctũ. vñ viuꝰ ua uũ. Viuo ꝯpo. Aduiuo uis. i. valde l' iuxta. vel ad vtilitatẽ viuẽ. Cõuiuo uis. i. simul vel cũ alio viuere. Vñ hic ꝯuictꝰ tus. tui. Reuiuo uis. & hinc inchoa. viuisco uiscis Aduiuisco aduiuiscis. Conuiuisco conuiuiscis. Reuiuisco reuiuiscis. Viuo et eiꝰ ꝯposita sũt neutra & faciũt ꝑteritũ in xi. & sup. in ctũ. & ꝓdu. vi. vñ versus. Viuo facit vixi. vici vinco. vincio vinxi.

Ulcero. ab vlcꝰ deriuatᷣ vlcero ras. rare. i. vulnerare. vlcus facere. vlceribus implere. Et ꝯponitᷣ. Deulcero ras. i. valde vel deorsũ ulcerare. vel ulcera auferre. Exulcero ras. in eodẽ sensu. & est actĩm cũ suis ꝯpositis. & cor. ce.

Vlciscor sceris. vltus sũ. vlcisci. i. punire. vel vindicare. Vnde hic vltor toris. Et hec ultrix cis. vide in vindico.

Vlcus. ab oleo les. dr̃ hoc ulcus ceris. quasi olcꝰ qꝛ oleat. Vulnꝰ ad aĩam refertᷣ. Vlcus vero ad corporis iniuriã. Itẽ vulnus est corpis recens plaga. Vlcus inueteratũ vulnꝰ. Itẽ vulnꝰ qd̕ ferro. vel fuste. vel lapide fit q̃si vi. vlcꝰ v̕o qd̕ ꝑ se nascitur in cute. s. putredo ipa qꝛ oleat. vñ quidã. Illatum vulnus. innatũ dicitᷣ vlcus. vñ vlcerosus sa sũ. i. vlceribus plenꝰ. Et ꝯpatᷣ. vlcerosus sior. simꝰ. vnde vlcerose sius. sime. aduerbi. Et hec vlcerositas tatis.

Vlcea cee. locꝰ pascue. ab vligo dicitᷣ.

Vliginosus. in vligo exponitᷣ.

Vligo. ab vlna dicitᷣ hec vligo ginis. naturalis humor terre ab ea nunꝙ recedẽs. sꝫ ei semp adherens q̃si inseparabile accidens. vñ vliginosus sa sũ. i. uligine plenꝰ. & pinguis. humidꝰ. fecundus. vñ ager ꝓprie dr̃ vliginosꝰ. qꝛ semp vuet. Humidꝰ v̕o dr̃. qꝛ aliqñ siccatᷣ. Et ꝯpatᷣ. & ꝓdu. li. vligo.

Vlixes. Olon qd̕ est totũ cõponitᷣ cũ xenos qd̕ est pegrinũ. vel sensus. & dr̃ hic vlixes xis. q̃si olonxenos. i. totꝰ in sensu. vel totꝰ sensatus. vel quasi pegrinꝰ omniũ. Iste designat sapientẽ qui in hoc mũdo ꝯuersatᷣ tanꝙ pegrinꝰ. Nõ em̃ hic habemus manentem ciuitatem sed futuram inquirimus. vlixes em̃ multum pegrinatus est in vita sua. & facit vocatiuꝰ vlixes vel ulixe. Ouidiꝰ epi. in princi. Hanc tua penolope lento tibi mittit vlixe. Item inuenitur hic vlixeꝰ xei. ꝓ vlixes. vel ulixeꝰ xea xeũ. possessiuum. Sꝫ ulixeꝰ possessiuũ est tetrasillabũ. vlixeus v̕o ꝓprium nomẽ est trisillabũ. qꝛ eu. in vtõ est dyptongus. gt̃s v̕o par est in sillabis possessiuo. quia eu. nõ est dyptongus ibi.

Vlixeus. in vlixes exponitᷣ.

Vllus. ab vnus dr̃ vllus la lũ. i. aliquis. & ẽ penl'. gt̃i cõis. tñ in ꝓsa semp debet acui vlliꝰ. & inde vſpiã & vſꝙ. i. in aliqᵒ loco. & ꝯpo. nuspiã & nusꝙ

Vlna ne. ſm quosdã est vtriusqꝫ manus extensio. ſm alios brachiũ vel cubitꝰ qd̕ uerius dicitᷣ. Luce vij. ca. Accepit eũ ĩ ulnas suas. i. inter brachia sua Grece v̕o ulneos vel ulenos cubitus dicitᷣ. vnd̕ hec ulna ne. Et hec ulnula le. dimi. Et hic & hec ulnal' & hoc le. Et ulnariꝰ ria riũ. ad ulnã ptinens. Et ulno nas. i. ulna mensurare. De hᵒ etiã dixi ĩ brachiũ

Vlnale. in ulna exponitur.

Vlnalis. in ulna exponitur.

Vlnula le. dimi. parua ulna.

Vltor. ab ulciscor. sceris. ultum tu. dicitur hic vltor toris. id est. punitor vindicator. Et ut dicit papias. vltor facit ne impune sit facta iniuria. Defensor v̕o curat ne fiat iniuria. Item vindicator differt ab ultore. qd̕ potest patere in vindico cas.

Vltra. adũbium loci. Et comparatᷣ. ultra ulterior ultimus. Põt etiã esse ꝑpositio. qñ regit casum ut ultra renum.

Vltrix. ab ultor or. in rix. fit hec ultrix tricis. i. punitrix. uindicatrix. & est fe. ge. in nt̃o accusatiuo & uocatiuo singulari. In alijs v̕o casibus est omĩs gñis. & facit ablatĩm singularẽ in e. vel in i. ultrice uel ultrici. vide etiã in ultrix.

Vltro. i. ultra uel sponte.

Vltroneus. nea neum. id est. spontaneus. vel ulterior. & dicitur ab ultro.

Vltus. ab ulciscor sceris. dicitur ultꝰ ta tum. Propheta. Et in noĩe dñi qꝛ ultus sũ in eos. & sepe accipitur in passiua significatõne. ut ultus. i. uindicatus defensus. Et ꝯponitᷣ Inultus ta tum. i. nõ ultꝰ

Vlua ue·herba est palustris·vñ vluosus sa sũ·
Vlula le·in vlulo las·exponit᷑·
Vlulo las·laui·lare·i·flere·vel fortiter clamare·vlulatũ facere.& est lupoꝝ & feminaꝝ· Vnde hic vlulatus tus·tui.i.lamentũ meror fletus·Et vlula le·quedã auis que flere videt᷑·Vñ dicunt eam dici sic.ab oleagi·i·a ficto fletu·In·xiij·esaye dicit᷑·Et respondebũt ibi ulule in edib⁹ ei⁹·ubi dicit glosa·Vlule aues sũt magnitudinis cornice·que figentes rostꝝ in lutum horrẽde strident·Vlulo las.cũ suis cõpositis siqua habet neutrum est·& scribitur per vnũ l·corr᷑·uero primam·et penl'·Vñ oui·epi·Pronuba thesifone thalamis ululauit in illis·

Vmbilicus ci·penl'·ꝓdu·dicit᷑ ab umbo·qr sit quasi vmbo ilioꝝ·Est vero umbilicus medius locus totius corporis·& etiã yliorum·sicut umbo dicit᷑ media ps scuti·vel locus in medio clipei.Ex vmbilico pendet infans in utero·ex eo etiã nutrit᷑·Vel aũt dicit᷑ vmbilicus quasi vbi vel vnde liquor ethia est·Et scias ꝙ luxuria viris est in lumbis·& feminis in umbilico·vñ dicit greg᷑·Quia viris luxuria in lũbis sit·feminis in vmbilico·testat᷑ dñs qui de dyabolo ad sanctum iob loquitur dicens·Virtus eius ĩ lumbis ei⁹·& fortitudo eius in umbilico ventris eius·A principali igitur sexu lumborum nomine luxuria designatur cũ dñs dicit·Sint lumbi vestri ꝑcincti·Lumbos enim ꝑcingimus·cum carnis luxuriã ꝑ continentiam coartamus·vide in lumbus·Et scias ꝙ infans in vẽtre matris mingit ꝑ umbilicũ·ut dixi in sumen·
Vmbo bonis.in umbilicus vide·
Vmbra bre·dicit᷑ aer carens sole·sic dicta·quia fit cum solis radijs aliquid obijcitur·Vñ vmbraticus ca cum·penl'·corr᷑·Et hoc umbraculũ culi·Et vmbrosus sa sum·Et opat᷑·vnde hec umbrositas tatis
Vmbratilis·ab umbra dicit᷑ hic & hec umbratilis & hoc le·ꝭm hug᷑·Sz magis videt᷑ deriuari a uerbo vmbro bras·cum corr᷑·penl'·sicut sorbilis·Vel dic ꝙ excipit᷑ a regula sicut pilis·si vis sustinẽ hug᷑·
Vmbrella le·dimi·ꝑua umbra·
Vmbro·ab umbra dicit᷑ vmbro bras·braui·brare·id est obscurare·coopire·Et ꝯponitur·Adumbro bras·i·valde umbrare·Inũbro bras·i·ꝯtra vl' valde vmbrare·Obumbro bras·i·vndiqz umbrare·Vmbro & eius cõposita sũt actiua·

Vnanimis·ab unus & animus ꝯponit᷑ hic et hec vnanimis·& hoc me.Et vnanim⁹ mamum·i·vnius animi·Vñ unanimiter aduerbium·Et hec vnanimitas tatis·i·animi unitas.ꝯcordia·vide in animus.& corr᷑·ni·
Vncia·in uns est·
Vnciatim adũ·i·per uncias·vel de una uncia in aliam·& dicit᷑ ab uncia·
Vncimul⁹ li·dimi·paruus uncinus·
Vncin⁹ ni·penl'·ꝓdu·vide in vncus·
Vncio as·i·uncia l' uncijs mensurare·et dr ab uncia
Vncio cis·cire·i·alligare·vnco cape·& dr ab uncus unci·
Vnciola le·dimi·parua uncia·
Vnco cas·i·curuare·Et inde cõponitur·Abunco cas·Adunco cas·Redunco cas·Subunco cas·i·p⁹ vel paꝝ vncare·& ẽ unco actiũ cũ suis cõpositis·
Vnctus·ab unguo gis·dicit᷑ unct⁹ cta ctũ·Et cõparat᷑·Vnde hec unctura re.Et hoc unctum cti·Et vncto ctas·frequen·A quo unctito tas·aliud frequen.De unctione extrema habes in unguo·
Vncus·ab unco cas·dicitur uncus ca cum·i·curu⁹ & hic uncus ci·instrumentum curuũ ad aliquid capiendum·Et hic uncinus ni·Item amos·viij·ca·Et ecce uncinum pomorum·& dicũt quidam ꝙ uncinus dicitur ab uncus·Alij dicũt ꝙ deriuatur ab vnco cas·nec est dimi·de uncus·nisi quo ad vocez sed est idem qd uncus·vñ uersus·Vnco dat uncinos·& eos non ꝑcutit uncus·Vel aũt dicit᷑ uncin⁹ quasi ungue cedens ethia est·Vncus componitur Aduncus ca cum·id recuruus·vnde aduncul⁹ la lum·& Obuncus ca cum·Subunc⁹ ca cum·aliquãtulum curuus uel parum·
Vnda.ab eo is·dicitur hec unda de·et est unda superior pars aque·s·superior liquor qui semper in motu est·Sed aqua est statiua & sine motu equal' vnde aqua dicitur q̃si equa·sed vnda per se non est aqua·sed aqua in quodam motu & agitatione·q̃si ab eundo & redeundo vnda vocata est·q̃si eunda·qr semper est in motu·vnde undosus sa sum·id est plenus & frequẽs vndis·& comparatur·vnde hec undositas tatis·Item ab unda dicit᷑ vndo das·qd non est in usu sed ab eo compo·Abundo das·exũdo das·Inundo das·Redũdo das·& est vndo neutrum cũ suis compositis·& ꝓducũt penultimã vndabit vndabam vndare·& consimilia·vide in abundo das·vel secundũ quosdam predicta uerba componunt᷑ ab vnda & prepositionibus·& est undare abundare·bullire·in cumulos surgere·
Vnde·adũ·loci·i·a q° vel ex quo loco·vel ex quare vel causa·secundum papiam.
Vndecennis·ab undecim & annus componitur·hic & hec undecẽnis & hoc ne·id est·undecim ãnorum·vñ hoc undecenniũ nij·spaciũ undeciz annoꝝ
Vndecies·adũ·nũi·i·undecĩ uicib⁹ ab undeciz dr
Vndecim pluralis numeri & indeclinabile nomẽ numerale ex unum & decem componitur·
Vndenarius·in undenus est
Vndenus·ab undecim dicit᷑ unden⁹ na nũ·& undenari⁹ ria riũ·& hic undenari⁹ rij·ꝓ illo numero & undecimus ma mum·& producit de·undenus·
Vndiqz aduerbiũ·id est·ex omni parte·& grauatur penl' vnde qz coniũctio encletica non inclinat hic accentum precedentis sillabe ad se·id est·iuxta se·qr precedẽs vocalis corrupta est in undiqz·Nã vndiqz componitur ex unde & qz·& similiter contingit in deniqz·qd componitur ex denuo & qz·
Vndo das·in unda exponit᷑·
Vndula le.diminutiũ·parua unda·
Vnguentarius·in unguentum exponitur·
Vnguentum·ab unguo dicit᷑ hoc unguentum ti·& hoc vnguen guinis·in eodem sensu·& hinc vnguentarius ria rium·id est·ad unguẽtum pertinẽs vel vnguentum vendens·et unguento tas·id est·unguẽto vngere·vide in unguo gis·et ut dicit papias·Vnguentum est omne qd ex cõmuni oleo cõfectum specierum cõmixtione auget᷑ odoris iocunditatem sumens et longe redolens·et est ne·gñis·
Vnguis·ab unguo dicitur hic unguis hui⁹ vnguis·unde hec ungula le.et est unguis hominum et auium·vngula le·aliorum animaliũ·et dicit᷑ unguis ab unguo·qr eo solemus ungere·Item ungula dicitur genus tormenti·quia effodiat·Idem et fidicula a fidis·quia hac rei torquentur in eculeo ut fides inueniat᷑·Itẽ ab ungl'a dr ungulat⁹ ta tum·q̃ habet ungulas magnas·vide in unguo gis·
Vngula ungule·in unguis exponit᷑·
Vngul⁹ ab ungula dr hic ungul⁹ li·anul⁹ gẽmat⁹ qr sicut vngula carni·ita gẽma anulo accingitur·
Vnguo gis·xi·unctuz·vnde unctus cta ctũ·et

a gt̄o vncti·addita o fit vnctio onis·Vnguo ꝯpo
nit̄·Adunguo gis·Inūguo gis·Perūguo gis·Vn
guo gis·& eiꝰ cōposita sūt actiā·& faciūt p̄teritū
in xi·& supinū in ctū·Et scias ꝙ vnguo in p̄ma ꝑ
sona habet v·post g·& o·ꝯuersa in is·deberet secū
dam ꝑsonā facere vnguis·vt post g·esset u·sed qꝛ
esset ꝯcidentia inter nomē vnguis·& secundā ꝑso:
nam huius verbi vnguo si diceret̄ vnguis.ideo ad
vitandā ꝯcidentiā s̄btrahit̄ v·a secūda ꝑsona & ab
om̄ibus q̄ formant̄ ab ea.& dꝛ vnguo gis·git·&c̄
De deriuatiuis aūt est opinio·Quidā vero dicunt
ꝙ vnguentū·& vnguen deriuant̄ a secunda ꝑsona
vngis·& sic nō habent v·post g. Alij dicunt cum
quibꝰ ego·ꝙ vnguentū & vnguen deriuant̄ a p̄ma
ꝑsona·s·ab vnguo·vn̄ habent v·post g·& vnguis
nomen similiter·Vnguo in p̄ma ꝑsona habet v·sed
in alijs nō·Hic de vnctione extrema videamꝰ·s·q̄
est·sacramentū ecclesie·Scias ergo ꝙ octo cōcur:
runt ad sacramentū extreme vnctōis·q̄ innuuntuꝛ
in quadā autoritate beati iocobi apl̄i·Infirmat̄ in:
quit quis ī vobis·inducat p̄sb̄ros ecclesie·& orēt
sup eum vngentes eū oleo in noīe dn̄i·& oratio fi
dei saluabit infirmū & alleuiabit eū dn̄s·& si ī pec
catis sit dimittent̄ ei·Primū est s̄biectū·scꝫ ꝑsona
singularis cū dicit quis·Secundū est causa·cū dic̄
infirmat̄·Ex quo patet ꝙ non debet dari nisi infir
mis qui sūt in ꝑiculo mortis naturalis·Vn̄ non de
bet dari latronibꝰ qui occidunt̄·nec p̄lianti ī bello
vl' in duello·qꝛ secundū fortunā sūt in ꝑiculo mor
tis nō secundū naturā·Terciū est postulatio & de
siderīū·cū addit inducat·Ex quo patet q̄d nō debꝫ
dari nisi petenti verbo·vel signo manifesto·& ha
benti vsū liberi arbitrij·qui soli petere possūt·Vn̄
ꝯsueuit dici·Nō est vngendꝰ furiosus·morio·puus
Dicit̄ aūt morio·a morte·eo ꝙ in eo nō viget ītel
lectus·Et hoc intelligas·nisi furiosus haberet lu
cida interualla in quibus sacramentū recognosce
ret·qꝛ sic ei in statu suo ꝯferri posset ī ꝑiculo mor
tis·Quartū est minister·cū dicit p̄sb̄ros ecclesie.
Ex quo patet ꝙ hoc sacramentū nō debet dari nisi
a sacerdotibus·nō a laycis·nec etiā a dyaconibus·
Et inde est ꝙ sacramentū extreme vnctōis non est
sacramentum necessitatis sicut est baptismꝰ·vnde
nō ita cōmittit̄ dispensatio eiꝰ om̄ibus in articulo
necessitatis.sꝫ solis illis quibꝰ ex officio competit·
id est·sacerdotibꝰ·Dyaconibus aūt etiā baptisare
nō competit ex officio·Quintū est materia·Vnde
dicit vngentes eū oleo·Nam materia huiꝰ sacram̄
ti est oleum oliue ꝯsecratū ab episcopo·In om̄ibus
nanqꝫ sacramētis q̄ indigent materia sanctificata
prius sanctificatio materie fit ꝑ ep̄m·& vsus q̄nqꝫ
ꝑ sacerdotem·vt ostendatur sacerdotalis potestas
ab ep̄ali deriuata Nec debet balsamū poni in mate
ria huiꝰ sacramēti·qꝛ balsamū ꝓpter odorem perti
net ad bonitatem fame qua de cetero nō indigent
ꝓpter se exeuntes·sꝫ indigent tm̄ nitore consciētie
qui ꝑ oleum signatur·Sextū est forma ꝯsecratōnis
olei vel sacramenti cū dicit·in noīe domini·Septi
mum est modꝰ cū dicit·& orent sup eum·Octauū
est effectꝰ duplex·s·alleuiatio infirmitatis & ma
xime si expedit·& remissio peccatoꝝ·Vn̄ dicit·Et
si in peccatis sit dimittent̄ ei·Itē nota ꝙ sacramen
tum extreme vnctionis nō debet cōferri in tēpore
generalis interdicti alicui ꝑsone·nō laico·nec sac̄
doti·nec etiā religioso·nisi sup hoc habeant priui
legium speciale·Itē vt dixi in materia sacramenti
extreme vnctionis est oleum·Sꝫ materia sac̄menti
ꝯfirmationis est oleū balsamatū·vt oleū pertineat
ad ꝯscientiam quā oportet nitidā habere eos q̄ cō
ꝓfessores diuine fidei cōstituunt̄·& balsamū ad fa
mam quā oportet diffundere & verbis & factis fi
dei ꝓfessores·Sacramentū aūt ꝯfirmationis & or
dinis solis ep̄is reseruat̄·vt ip̄m ꝯferre possint·&
imp̄mitur caracter ī sacramēto ꝯfirmatōis vt dixi
in caracter·vide etiā in sacramentū.

Vnicolor loris·oīs gn̄is·i·vniꝰ coloris·Et cōpo
nitur ab vnꝰ & color·& corr̄·co.

Vnicordia die·i·ꝯcordia ab vnicors dicit̄·

Vnicornis·ab vnꝰ na·nū·& cornu cōponitur h̄
& hec vnicornis & hoc ne·habēs vnū cornu.& s̄b
stantiue hec vnicornis huiꝰ vnicornis·aīal habens
vnū cornu in frōte·q̄d & monoceros·& rinoceros
dicit̄·Propha & a cornibꝰ vnicorniū humilitatē
meā·vide supra in rinoceros·

Vnicors·cor cōponit̄ cū vnus·& dꝛ vnicors dis
cōis ge·q̄si vniꝰ cordis·s·ꝯcors·Vn̄ vnicordit ad
uerbiū·Et scias ꝙ antiq̄tus dicebat̄ h̄ & hec vni
cordis·& hoc corde·sicut dixi in cor·

Vnicuba be·i·vniꝰ viri vxor·et corr̄·penl'·q̄si cuꝫ
vno cubans

Vnicꝰ ca cū·in vnus exponit̄·

Vnifico cas·i·vnū facere·vnire·vn̄ vnificꝰ ca cū·

Vniformis·ab vna & forma cōponit̄ h̄ et hec vni
formis et hoc me·i·vniꝰ forme·Vn̄ vniformit̄ ad
uerbiū·Et hec vniformitas tatis·

Vnigamꝰ·ab vnꝰ na nū·et gamos ꝯponit̄ vniga
mus ma mū.qui vni tm̄ nupsit·s·qui vl' que habuit
vel habet vnā vxorē vl' vnū maritū·Vn̄ hec vniga
mia mie·i.vne nuptie·vel ꝓprietas qua aliquis dici
tur vnigamꝰ·et corr̄·ga·

Vnigenitus·in genitus exponit̄·

Vnimamme.in amazones exponit̄·

Vnimodꝰ da dū·i·vniꝰ m̄oi ab vnꝰ et modꝰ ꝯpo·

Vnio·ab vnus dꝛ vnio nis·nui·nire·Et vno nas
id est.ꝯgregare·ꝯiungere·Sꝫ vnare·i·cōgregare·
ita vt ex ꝯgregatis nō efficiat̄ vnū·Sꝫ vnire est ita
cōiungere·vl' ꝯgregare ꝙ ex ꝯiunctis efficiat̄ vnū
quasi vnū ex duobus vel pluribus facere·Et hinc
vnitus ta·tū·Et hec vnio onis.Et vnitiuꝰ ua uū.
id est·cōiunctiuꝰ ꝯgregatiuꝰ·Et ꝯponit̄·Adunio
nis·Counio nis·Et similiter ꝯponitur·Aduno nas
Couno nas·Vnio et vno actia sūt cū suis ꝯpositis
et ꝓdu.u·Item inuenit̄ hic vnio onis·ꝓ lapide vl'
stella·vide in vnus·

Vniuersale.ab vniūsus sa·sū·dꝛ hec vniuersitas
tatis·et format̄ ab hoc gt̄o vniūsi addita tas·Et h̄
et hec vniūsalis et hoc le·et differt vniūsale secun
dum logicos a p̄dicabili·qꝛ vniūsale diffinit̄ ꝑ esse
Predicabile vo ꝑ dici·Predicabile em̄ est q̄d aptū
natū est de pluribꝰ dici·Vniūsale aūt est q̄d est ap
tum natum esse ī pluribꝰ·Predicabile etiā siue vni
uersale diuidit̄ ꝑ genus·differentiā·speciē·ꝓprium
et accidens·de quibus quinqꝫ determinat porphi
rius·et ut dicit aristoteles in p̄mo de anima·Vniū
sale aūt nichil est·aut posteriꝰ est·Ad cuiꝰ intelli
gentiam nota·ꝙ triplex est vniuersale·q̄ddam est
in re·s·natura ipsa que est in ꝑticularibus q̄uis in
eis n̄ sit scd̄m rationē vniūsalitatis ī actu.Est etiā
q̄ddam vniūsale q̄d est a re acceptum ꝑ abstractio
nem·et hoc vniūsale posteriꝰ est·et hoc modo for
me rerum in mente angelica existentes nō sūt vni
uersales·Est insup vniuersale ad rem q̄d est prius
re ipsa·sicut est forma domꝰ ī mēte edificatoris·

Vniuira re·penl'·corr̄·vniꝰ viri vxor vl' mlr̄ vnū
virū habens·ab vnus et vir cōponitur·

V niuocus·ab unus na·nū·& vox ꝯponit̄ vniuo-
cus ca cū·& dicitur vniuocum·qd̄ vna voce tantū
vnū signat·& coꝛr̄·vo·sicut vult hug̾·Secundum
vero logicos·Vniuoca sūt quoꝝ nomen est cōe et
secundū illud nomen ratio substantie est eadem vt
nomen aīalis est cōe homini & boui·& silr̄ diffini-
tio ei⁹ secundum illud nomen·Dicim⁹ em̄·Homo
est animal·Bos est aīal·& similiter·Homo est sub
stantia animata sensibilis·& Bos est sb̄stantia ani
mata sensibilis·Et sic nomen est eis cōe·Et similit̄
ratio siue diffinitio eoꝝ est eadem ꝫm illud nomen
Nichil em̄ est homo secundum qd̄ animal est nisi
substantia animata sensibilis·& similiter bos·&
sic ratio eis cōmuīs est ꝛc̄·

V no nas·in vnio nis·exponitur·

V nq̄·i·aliqn̄·qn̄qȝ·adū·tpis·vide in nunq̄·

V ns vntis·mas·ge·i·vncia·& dr̄ a vincio cis·qꝛ
vniuersitatē minoꝝ pondeꝝ sua vnitate vinciat·i·
cōplectatur·Cōstat vero ex dracmis octo·i·scru
pulis vigintiq̄ttuoꝛ·qd̄ & ꝓinde legitimū pondus
habet̄·qꝛ numerus scrupuloꝛum eius hoꝛas diei no
ctisqȝ metit̄·vel qꝛ libꝛam efficit duodecies cōpu-
tata·Et inde dicit̄ hec vntia tie·Item vntia vl' vns
compo·Hic quincuns·cuntis·Septuns septuntis
Decuns cuntis·& formať genitiuus a nominatiuo
remota s·& addita tis·vt vns untis·decuns cūtis
Vntia ꝯponit̄ semiuntia·i·media vntia·

V nus·Ena grece·latine dicit̄ vnum·Vnde vnus
vna vnum·quasi enus·Et inde vnic⁹ ca cū·i·solus
singularis·Vnus ex multis dicit̄·Sȝ vnicus solus
est·Itē vnus numeratur·Vnicus vero intra nume
rum finitur·Item vnus ad numeruȝ ptinet·Solus
v̄o de multis intelligit̄·Et ab vn⁹ vni⁹ vni addita
tas·fit hec vnitas tatis·Iteȝ iste ablatiuus vna po
nitur aduerbialiter·& tūc acuit̄ in fine·ut una·i·
ꝑiter vel insimul·Et signat vna comitatū·vt Vna
ꝓfiscuntur·Pariter vero sig̃t equalitatem·ut Viā
ꝑiter cum illo ducit·Ab vnus ꝯponit̄·vniformis
vnicoloꝛ·& multa alia de quibus dixi in suo loco·
Sed ꝯsueuit queri·An sit dicendū vigintiunus ho
mo·vel vigintiunus homines·sȝ hoc q̄situ̅ est in vi
gintiunus·Et nota ꝙ vnus qn̄qȝ signat vnitatem
animoꝝ·Vn̄ in actib⁹ aplo'ꝝ capitulo quarto·Mul'
titudinis aūt credentiū erat coꝛ unū & anima vna
in dn̄o·& ꝫm hoc posset dici in pl'ali·Iste mulieres
sunt vne·i·vnanimes·& coꝛda vestra sunt vna·i·
vnanima·Vn̄ lucan⁹·Fecerūt nephas in ptib⁹ unis
id est·vni⁹ animi & volūtatis·Silr̄ pōt in plurali
declinari vnus·qn̄ ponit̄ cū quibusdā nominibus
que tm̄ in plurali declinant̄·vt Vna arma·vne nu-
ptie sicut dixi in tercia pte in capitulo de numero
nominum·Item nota ꝙ vn⁹ facit gt̄m vnius·& da
tiuum vni ꝫm modernos·tn̄ apud antiquos mobi
liter declinatur vni vne vni·Datiuo vno une uno
Sicut alij alie alij·Alio alie alio·Et ita intelligas
de alijs noībus que declinant̄ secundū modernos
secundū modū ꝓnominum secūdi modi·ut vn⁹ to
tus solus null⁹ alius uter alter alteruter neut̄ vter
qȝ·Vn̄ adhuc dicim⁹·Cui⁹ gn̄is neutri·quoꝝ oīm
tria solum habent vt̄os·s·vnus totus solus·& pre
dictoꝝū oīm gt̄s singularis ꝓdu·penl'·Autoꝛitate
tamen poetica p̄t in versu breuiari·qꝛ ī versu cōis
est·In ꝓsa tn̄ semp acuit̄ penl'·nisi alius qd̄ semper
ꝓducitur·vel alteri⁹ qd̄ semp breuiať·sicut dixi in
alius·Itē ab unus deriuať hic vnio onis·lapis p̄ci
osus sic dict⁹·qꝛ tm̄ vn⁹ & nunq̄ duo vel tres sil'
repiantur·inuenit̄ etiā unio ꝓ stella·& ꝓ cepe·Et
hec vnio dr̄ ꝓ ꝯiunctione·vel ꝯgregatione·& tūc
dicitur ab unio nis·In pap̄·dicit̄·Vniones quedaȝ
margarite sunt·Itē inuenit̄ vniusmoꝛis·dictio cō-
posita oīs gn̄is & indeclina·i·ꝯcoꝛs·ut Isti hoīes
sūt vniusmoꝛis·i·concoꝛdes & vnanimes·Vn̄ in
psalmo·Qui habitare facit vniusmoꝛis in domo·
Item scias ꝙ vnū ꝫm aristotelē est indiuisū a se et
diuisum ab alijs·Et ut dicit pħs·Vnum in sb̄stan
tia facit idē·Vnū ī quantitate facit equale·Vnum
in qualitate facit simile·Itē scias ꝙ vnitas bonoꝝū
est·& ista est utilis & virtuosa·Et est vnitas ma-
loꝛum·& hec est noxia & ꝑniciosa·Vn̄ dicit greg̾·
in·xxxiij·moꝛalium·Sicut ꝑniciosum est si vnitas
desit bonis·ita & ꝑniciosius si non desit malis·qd̄
bene maris rubꝛi scissione signať·Dū em̄ in duas
ptes vnda diuiditur·electo ppl'o ad terram ꝓmissi
onis iter ostenditur·qꝛ dum maloꝝ vnitas scindit̄
bone mentes ad hoc qd̄ appetunt ꝑducunt̄·Si ma
loꝛum vnitas noxia nō fuisset·nequaq̄ diuina ꝓui
dentia supbientium linguas ī tanta diuersitate dis
sipasset·vide ī pax & ī thomas· ¶ Hic nota ꝙ vt
dicit beatus bernardus ī quinto li·de ꝯsideratione
multiplex est vnitas·Nā est vnitas que collectiua
dici potest·cum (verbi causa) multi lapides faciūt
aceruum vnum·Et est vnitas ꝯstitutiua·cum mul
ta membꝛa vnum coꝛpus·vel multe ptes vnum qd̄
cunqȝ totum ꝯstituunt·Est & cōiugatiua q̄ fit vt
duo iam non duo sint·sȝ vna caro·Et est natiua·q̄
anima & caro vnus nascitur homo·Est etiā vnitas
potestatiua·qua homo virtutis nō instabilis n̄ dis
similis·sed vnus sibimet semp nitit̄ inueniri·Est et
consentanea·cum p caritatem multoꝛum hominuȝ
est coꝛ vnum & anima vna·Et est votiua cū anima
votis omnibus adherens deo vnus spūs est cū eo
Et est dignatiua·qua lim⁹ noster a dei verbo ī unā
assumptus est ꝑsonam·Verum hec oīa·q̄d ad illud
verum & summum atqȝ vt ita dicam unice unum
ubi unitatem ꝯsubstātialitas facit·huic uni q̄duis
illoꝛum si assimiles·erit qdāmodo unum si cōpares
illo·Igitur inter omnia que unū recte dicuntur ar
cem tenet vnitas trinitatis·qua tres ꝑsone vna sb̄
stantia sunt·Secundo illa precellit·qua econuerso
tres substantie vna in chꝛisto ꝑsona sunt·et subdit
post pauca·Dico in chꝛisto uerbum animam et caꝛ
nem sine ꝯfusione essentiarum unam esse personaȝ·
& item absqȝ p̄iudicio ꝑsonalis unitatis in sua nu-
merositate ꝑmanere·Nec negauerim hanc ad illud
quoqȝ genus vnitatis ptinere·qua anima & caro
vn⁹ homo est·Decuit quippe familiari⁹ similiusqȝ
cum hominis conuenire constitutione·qd̄ ꝓ homi
ne constitutum est sacramentū·Decuit etiam cuȝ
summa (que in deo & de⁹ est) unitate congruere·
ut quomodo ibi tres ꝑsone una essentia·ita hic cō-
uenientissima quadā contrarietate tres essētie sint
vna ꝑsona·vides ne pulcre inter utranqȝ unitateȝ
hanc collocari·in eo utiqȝ qui cōstitutus est media
toꝛ dei et hominum·qꝛ homo chꝛistus hiesus pulc̄
rima inquā conuenientia ut salutare sacramentuȝ
congrua igitur quadam similitudine ambobus re-
spondeat·ut saluanti videlicet et saluato tantā de
niqȝ tā qȝ exp̄ssam unionis uim in se preferat ea ꝑ
sona ī qua deus et homo vnus est chꝛistus·vt si il
la duo de se inuicem predices non erraueris·deuȝ
videlicet hominem·et hominem deum vere catholi
ceqȝ pronuncies·Non autem similiter vel carnem
de anima·uel aniāȝ de carne nisi absurdissime p̄ di
cas·et si similiter anima et caro un⁹ sit homo·vide

in persona. Ex predictis verbis bernardi colligit. q vnum esse ypostaticu tm est in christo.

Vo vis vi vere. dicitur ab vua. & est vere. humere. vel potius madefacere. & est v vocalis in vo. uis. & no est in usu. & inde secundum quosda inposita b. opo. cu in. & dicitur imbuo is. & cu con. & dr combuo buis.

Vocalis. a vox dicit hic & hec vocalis. & hoc le. Et hec uocalis lis. litera que p se vocem facit. & sine quibus literalis vox pferri non potest. & sunt quinq3 vocales. s. a. e. i. o. u. & desinit ablatiu9 in i hec vocalis. ablatiuo ab hac vocali. Et scias q uox vocis. & vocalis pdu. o ante c. ut patet in illo versu magistrali. Ab. cu uocali reliquis vult a. sociari Vn vitiosu est illud. Perimit sinalimpha uocalem

Vocatiuus. a uoco cas. dicit vtus ua. uu. ad uocandum aptus. vel uocationem designans. Item vtus dict9 est quidam casus. q2 p eum aliquez uocam9 ut O uirgili. Dicit etia salutatori9. q2 p eum salutamus. vt Salue o enea. qui tamen semp secunde psone adiungitur. Nam reliqui casus nominu tercie sunt psone. ppie tamen p figuram adiungitur aliquando cum prima vel secuda psona. ut Ego iohs scribo. Tu petre vel petrus scribis. Ille priscianus scribit. & obtinuit vtus extremum locu apud grecos. quippe impfectior ceteris esse videt nisi vero secunde psone coniugi non potest cum superiores quattuor omnes psonas possint coplecti figurate adiuncti pnominib9. Ablatiuus casus ppius est romanoz. ut dicit prician9 in quinto libro. vide de hoc i tercia pte in capitulo de casu nominu.

Vociferor raris. vociferatus sum. rari. verbu deponen. i. clamare. voce fera emitte. & qnq3 ponit simpliciter pro loqui Vnde vociferans rantis. ge. omis. & corr. fe.

Vocito tas. freque. i. freqeter vocare. & formatur ab vltimo sup. de voco cas. s. vocatu a mutata in i. breuem. et u. in o. ut uocatu. vocito tas. scdm prisc. Vn quida. Plena dolis multis vocitat sbdola vulpes.

Voco cas. caui. are. i. appellare nominare clamare Et sponit. Aduoco cas. i. ad se vocare. Couoco as id est simul cu alio vocare. Euoco cas. i. extra vocare. Inuoco cas. i. in auxilium vocare. Aduocat patrociniu datur9. Inuocatur pstitur9 auxiliuz. Euocatur pstiturus obsequium. Prouoco cas. i. irritare porro vocare. Reuoco cas. Vn h & hec reuocabilis. & hoc le. Et componit. Irreuocabilis le. Seuoco cas. i. seorsu vocare. Voco & eius coposita actiua sunt. & corr. vo.

Vola le. fe. gnis est media pars manus vel pedis. Item vola in auibus est media pars alarum quaru motu penne agitantur.

Volatilis. a volo las. dr h & hec volatilis. & hoc le. Et hic volatus tus. tui. & corripit ti.

Volemus. a vola dicitur hec volemus mi. qdam genus piri. que facit pira adeo magna q vix i vola possint includi ita bene implet illam. Vnde hoc uolemum mi. fructus eius.

Volito tas. verbu frequen. i. frequenter volare. et formatur a volatu. vltimo sup. de volo las. a mutata in i. breuem. & u. in o.

Volitum. in volo vis est.

Volo. a vola qd est media ps alarum in auib9 dr volo volas. uolaui. lare. quasi volas mouere. Volo coponitur. Aduolo las. i. volare ad aliquid. Abuolo las. i. longe ab aliquo volare. separe. Couolo las Circumuolo las. Deuolo las. Euolo las. Interuolo las. Peruolo las. Preuolo las. Obuolo las. Sbuolo las. i. subt9. vel post. vel parz volare. Supuolo las Transuolo las. Volo & ei9 coposita neutra sunt. & corripiut hac sillaba vo. Vn facet9. Nam cito sepe ruit qui sup astra volat. Et hora. in epi. Euolat emissu semel irreuocabile verbum.

Volo vis vult. volui uelle. & est volo minus qm opto. & opto minus q cupio. Volo componitur Malo mauis mauult. Nolo nouis nouult. Volo & ei9 coposita sut neutra & irregularia. & carent sup & faciut pteritu in lui. & carent impatiuis. pter nolo qd habet noli nolite. & facit prima psona plalis psentis indicatiui nolum9. sicut quesum9. & corr. pmam volo. sed pducit eam nolo. vn versus. Longetur nolo. sz breuiat o uolo. Et iuuenalis. Sic volo sic iubeo sit p ratone voluntas. Et velim lis. corr. etia ve. sz velis a uelu. nui plural. pducit ve ut habes in velum. Et scias q regulariter deberet declinari volo lis. Sz ut dicit prician9 in nono li. Si volo volis diceret. dtus & ablatiu9 plalis extimari posset hui9 nois qd est uola. Volum9 pro i. habet v. penl. ut uolum9 pro uolimus. Item uolo caret supinis ut dictu est sm usu. deberet tn facere vultu sicut patet p nomen pticipiale vultus. qd secundu prisc. nascitur ab eo. & tame est iam in usu uolitum apud theologos. Vn uolit9 ta. tu. & hoc volitum ab eo. et corr. li. Ite uolitio onis. i. uolutas.

Volpisc9 sci. vir nobilit nat9. & dr a vultus.

Volucer. a volo as. dicit hic uolucer. hec uolucris hoc uolucre. i. velox. Hiere. xij. Consuptum est animal & uolucre. Et hec uolucris hui9 uolucris. id e auis. Inuenitur tamen quandoq3 hic uolucer ul uolucris. p aue in masculino gne. & corripit naturaliter penultima. vnde prudentius. Concidunt uolucres victum & inde fore viles. Et scias q antiqui dicebant hic et hec uolucer vel uolucris. et hoc uolucre. sicut ostendi in tercia parte ubi egi de declinatione nominum.

Volumen. a uoluo uis. dicit hoc uolumen luminis. id est. reuolutio. vn liber dicit uolume. pter multas reuolutiones cartarum. et pducit lu.

Voluntas. a uoluo uis. dicitur hec voluntas tatis. p n. Et hec uoluptas ptatis. p p. voluntas p n. est desideriu nondum adepte rei. Sed uoluptas p p. e rei adepte delectatio bone vel male. et ppie carnalis delectatio. et est uoluntas tantum in bonis. Sz in malis et flagiciosis factis cupiditas ppie non dicitur uoluntas. Et hinc uoluntarius ria. rium. et voluntatiu9 ua. uum. et ut dicitur in tercio de anima. In ratione est uoluntas. Hic nota q uolutatis nomine aliquado vis scilicet naturalis potetia uolendi aliquando actus rationis ipsius vis signat. vis autem ipsa naturaliter insita nunq peccatum est. sicut nec vis memorandi vel intelligendi. Sed actus huius vis qui et uoluntas dicitur tunc peccatum est. quando inordinatus est Sed potest queri. Quare hui9 naturalis potentie scilicet uolutatis actus peccatum est sed aliarum potentiaz act9 peccata non sunt. scilicet potentie memoradi cui9 actus est memorare. et potentie intelligendi cuius actus est intelligere. Ad hoc est dicendum q alterius generis est actus voluntatis q actus memorie vel intelligentie. Hic uero actus est ad aliquid adipiscendum vel non admittendum. qui non pot esse de malis quin sit malus. velle vero mala malu est. sed intelligere vel memorare mala malum non

est· quamuis eorum quidam etiã et hos actus malos esse interdum non improbe asserant· Memorat enim interdum quis mala ut faciat· & querit intelligere verum vt sciat impugnare· Itẽ scias ꝙ demones imprimunt in fantasiam que est obiectum ĩtellectus sicut color visus. ut dicitur ĩ tercio de anima· Sed angeli boni etiam intellectum directe imprimere possunt· quia secundum augusti· operantᷣ in intelligentias nostras miris quibusdam modis· Hoc autem est inquantum lumen intellectus nr̃i confortatur ꝑ intellectuale lumen ipsorum· Sꝫ hᵒ demonibus non competit· quia q̃uis naturale lumen eorum efficacius sit ꝙ̃ lumẽ intellectus nostri tamen lumine gratie non sunt ꝑfecti· sed tenebris culpe obumbrati· Et ideo nõ intendunt iudicium rationis nostri rectificare ꝑ confortationem intellectualis luminis· sed aliqua nobis ostendere ex quibus decipiamur· qđ faciunt fantasmata illustrãdo Dicuntur vero aliquando incentores demones in quantum faciunt feruere sanguinem· Et sic anima ad concupiscendum disponitur· sicut & quidam cibi libidinem prouocant Deus autem solus in volũtate imprimere potest· qđ est ꝓpter libertatem voluntatis que est domina sui actus· & non cogitur ab obiecto sicut intellectus cogitur demonstratione. Ideo & volũtas merito apud deũ iudicatur· q̃ semper autoritate libera est· & nunꝙ̃ cogi potest· Vnde etiã ptholomeus dicit ꝙ homo sapiens dominatur astris· qꝛ scilicet ꝑ sapientiam & voluntatem suam liberam potest vitare ea ad que astra disponunt· vide in arbitrium· Item consueuit queri· An omne peccatum sit in voluntate· sed hoc determinatum est in pecco cas· Item scias ꝙ ut dicit hieronimus· Facilius relinquitur sacculus ꝙ̃ volũtas vide in violentus· De duplici dei voluntate habes in petitio· Item ut dicit aug9· Omnia cõpleuit qui qđ potuit fecit· quia voluntas ꝑfecta faciendi reputabitur ꝓ opere facti· Item leo papa dicit· Nemo est qui non possit aliquam beniuolentie portionem· nulli enim paruus est census cui magn9 est animus· Maiora quidem sunt impendia diuitum· & minora mediocrium· sed non distat fructus operum vbi idem est affectus opantium· Item quidam poeta· In tenui mensa satis est immensa voluntas· vide in diues·

Voluo uis· uolui· volutum· Vnde hic & hec volubilis· & hoc le· Vnde volubiliter aduerbiũ· Et hec volubilitas. Voluo componitur· Aduoluo uis· i· iuxta aliquid voluere· Abuoluo uis· id ē· ab aliquo voluere· & remouere· Conuoluo uis· Circũuoluo uis· Diuoluo diuoluis· Deuoluo deuoluis· Euoluo euoluis. omnia in eodem sensu· scilicet explicari extendere· Inuoluo inuoluis Preuoluo preuoluis· Prouollo prouoluis. Obuoluo obuoluis· id est· circumuoluo & contego· Reuoluo reuoluis· Subuoluo subuoluis· post· vel subtus vel parum voluere Transuoluo transuoluis· Voluo & eius composita sunt actiua· & faciunt p̃teritum in vi· sillabam· & supinũ in lutũ·

Voluptas· A voluo uis. dicitur hec voluptas tatis· Vnde voluptuosus sa· sum· Et comparatur· Et voluptuarius ria· rium. id est· delectabilis· & voluptuarie aduerbium. id est. secundum voluptatem· Et inuenitur voluptas pro delectatione bona vel mala· Que aũt sit differentia inter voluptatem & voluntatem· dixi in volũtas·

Volutabrum bri· penultima naturaliter correpta id est· volutatio aprorum· vel locus cenosus vbi porci voluuntur· & videtur componi a voluo & aper· quasi volutaprum· quia ibi apri vel porci voluuntur· Et per translationem dicitur volutabrum· quelibet cenositas vel turpitudo in quo homo inuoluitur· vt dicitur· In volutabro vitiorum Vnde in secunda epistola petri secũdo capitulo· Contigit vero eis illud prouerbij· Canis reuersus ad suum vomitũ· & sus lota in volutabro luti·

Voluto· A voluo voluis volui· voltum volutuu· v· in o· fit voluto tas· i· frequenter voluere· verbũ frequen· & ꝓducit lu·

Voluus· A voluo voluis dicitur hic voluus volui· quedam herba· quia radix eius sit volubilis· & rotunda· Vel genus est fungorum rotundorum & volubilium·

Vomer· A vomo vomis· dicitur hic vomer vl' vomis vomeris· dens aratri· vel ferrum quod infigitur dentali· quia euomat terram· vel quia humum eruat vel feriat· Esaie scđo ca· Et conflabunt gladios suos in vomeres· & corr̃· penul· genitiui· sed ꝓducit ꝑmam· vide in vomo·

Vomita te· fe· generis· id est· vomitus· vl' nausea vel genus apostematis quo emittunᷓ intestina· & dicitur a vomo mis·

Vomitium tij· in vomo mis· est·

Vomo vomis vomui vomitum vomere· id est· emittere cibum acceptum· vel aliud per os· Vnde hic vomitus tus· tui· Et hec vomita vomite· Et hoc vomitium vomitij. id est· vomita vel vomit9· Et hic vomex vomicis· penultima correpta· id est vomeris summitas· Et ut dicit priscianus in tercõ libro· Vomex desinit in ex correptam· Vomo componitur· Conuomo cõuomis. Deuomo deuomis· Euomo euomis· Reuomo mis· Et est vomo neutrũ cum omnibus suis compositis· & corripit vo· Vnde in aurora dicitur· Euomit in terram belua iussa ionam· Sed vomer vel vomis produ· vo· Vñ versus· Glebas sepe vomis ideo nomen tibi vomis·

Vorago ginis· penultima nominatiui ꝓducta· & exponitur in voro uoras·

Voro voras uoraui· id est· destruere· vel consumere edendo vel bibendo· superflue bona sua dissipare· Vnde vorax uoracis omnis generis. & hec vorago voraginis· id est· edacitas gulositas· & qꝛ gulosus· & uorax omnia consumit· ideo uorago transumptiue sumitur ꝓ consumptione & destructione· Quod enim consumitur & destruitur. quasi deuoratum videtur· vnde dicitur uorago ciuitatis· pro ruina vel destructiõe· Item quia homo uorax quasi non potest impleri cibis· idõ uorago ponitur pro loco profundo· & insatiabili & inexplebili· sicut est baratrum· Item a voro dicitur hic vorator uoratoris. & inde or in rix· hec uoratrix uoratricis· voro cõponitur· Deuoro deuoras· Inde deuorator· & corr̃· ꝑmam voro· vñ in aurora· Quos ꝓpe fornacem sentit adesse vorat·

Vortex· A verto uertis· dicitur vortex uorticis· nodus vel eminentia globosa que ad modum uerticis apparet in ligno· vnde sapientie decimoquarto· Lignum curuum & uorticibus plenum· Item uortex appellatur circularis reuolutio aque· sicut solet fieri ex nimio impetu aque· & ubi sunt magne fouee in aqua· Vnde ouidius methamorphoseos· Vorticibusqꝫ frequens erat uiperius amnis· & secundũ antiquos uortex inuenitur pro uertex vide in uertigo· & in uertex·

Voso sas. dicit̄ a vos. sic̄ tuo tuas. a tu. vñ quidã
Vnū vosam⁹ falso. vereqꝫ tuam⁹. Traxit vo vos
so sas. ab hoc plurali vos. & tuo tuas. ab hoc sin-
gulari tu. Verū aūt vni dicendū sit vos. dixi in t̄-
cia parte vbi egi de numero nominis.
Votiuus. in votum exponitur.
Vocotas. in votum exponitur.
Votū. a voueo dicit̄ hoc votū ti. desideriū vel ꝓ-
missio. Vñ votiu⁹ ua. uū. i. voto plen⁹ vel astri-
ctus. vel voto ꝓmissus. Itē a voueo ues. votū tu.
v. in o. voto tas. verbū freq̄uē. i. freq̄uēter vouē.
A quo votito tas. aliud freq̄uē. Itē a voueo ues.
dicit̄ vot⁹ ta. tū. i. ꝓmissū. Itē cōponit̄ cōuot⁹ ta.
tū. ¶ Hic nota ꝙ votū est testificatō q̄dam spon
tanee ꝓmissionis q̄ a deo & de his q̄ dei sūt ꝓprie
fieri debet. Est aūt hec diffinitō ꝑfecta. q꞉ ponit
& ꝓmissionē q̄ est eēntialiter votū. & tangit volū
tatē. in hoc qd̄ dicit spōtanee. q̄ est cā obligatōis.
& ꝯfirmatōeꝫ vltimā ꝓmissionis. q̄ alias icludit. in
hoc ꝙ dicit testificatō. & voti terminū q̄ est ad al
terū. in hoc ꝙ dicit qd̄ debet deo fieri. & materiā
in hoc ꝙ dicit. qd̄ est de his q̄ dei sūt. Vel votū ē
alicui⁹ boni cū deliberatōe facta ꝓmissio. Si vero
fiat de re mala vel etiā bona sed sine deliberatōne
nō obligat. q꞉ sic̄ dic̄ canō. In malis ꝓmissis rscide
fidē. & in turpi voto muta decretū. ¶ Et scias ꝙ
licet votū eoꝝ qui sūt alteri⁹ ptāti subiecti nō sit
firmū sine ꝯsensu eoꝝ q̄bus subiiciunt̄. nō tñ pec-
cāt vouēdo q꞉ in eoꝝ voto intelligit̄ debita ꝯditō
scꝫ si suis supiorib⁹ placuerit. vel si supiores sui ñ
renitātur. ¶ Itē scias ꝙ votū simplex ipedit ma-
trimoniū ꝯtrahendū. sꝫ nō dirimit iaꝫ ꝯtractū. Vo
tum vero solenne impedit contrahendum et diri
mit iam contractum. Votum enim solenne ex sui
natura habet ꝙ dirimat matrimonium iam contra
ctum. inquantum scilicet hō per ipm amisit sui coꝛ
pis ptātem. deo illud ad ꝑpetuā ꝯtinētiā tradens.
& ideo nō p̄t ipm tradere in ptātem vxoris matri
moniū cōtrahēdo. Et q꞉ motrimoniū qd̄ sequit̄ ta
le votū nullū ē. Ideo votū ꝑdictū dirimē dicitur
matrimoniū ꝯtractū. ¶ Et si dicas votū simplex
nō min⁹ obligat apud deū q̄ votū solēne. vt dicit
decretalis. sꝫ votū simplex nō dirimit matrimoniū
igit̄ nec solēne votū matrimoniū dirimē p̄t. Respō
deo ꝙ votū simplex quo ad deū dicit̄ min⁹ obliga
re q̄ solēne in his q̄ ad deū spectāt. sicut ē sepatio
a deo per moꝛtale peccatū. q꞉ moꝛtalit̄ peccat fran
gēs simplex votū sicut solēne. q̄uis graui⁹ sit pec
catū frangē votū solēne. vt sic compatō accipiat̄
in gn̄e. nō in determiata q̄titate reat⁹. Sed q̄ntuꝫ
ad matrimoniū ꝑ qd̄ hō homi obligat̄. nō opt̄et ꝙ
sint equalis obligatōis etiā in gn̄e. q꞉ ad q̄dam ob
ligat votū solēne & nō simplex. ¶ Nota etiā ꝙ il
le qui ꝯtrahit matrimoniū ꝑ verba d̄ p̄nti post vo
tū simplex nō p̄t vxoꝛē suā cognoscē carnalit̄ sine
moꝛtali pctō. q꞉ adhuc restat sibi facultas cōplēdi
ꝯtinētie votū an̄ matrimoniū cōsūmatū. Sꝫ postq̄
matrimoniū ꝯsūmatū ē. sibi factū ē illicitū nō red
dere debitū vxoꝛi exigēti. tñ ex culpa sua. Et ideo
obligatō ad hoc se nō extēdit. Tñ debet ꝑ lamētū
pn̄ie recōpensari ꝓ ꝯtinētia nō obseruata. Quantū
aūt ad ea in q̄bus nō est fact⁹ impotēs votū ꝯtinē
tie seruaē. adhuc post ꝯtractū matrimoniū obliga
tur ad seruādū. ꝓpter qd̄ moꝛtua vxoꝛe tenet̄ tota
liter ꝯtinē. Et q꞉ ex matrimonij vīculo nō obligat̄
ad debitū petendū. idō nō p̄t petē debitū sine pec
cato. q̄uis possit sine peccato reddē debitū exigen
ti. postq̄ obligat⁹ est ad hoc ꝑ carnalē copulā pre
cedentē. Hoc aūt itelligēdū ē siue mulier exp̄sse pe
tat siue iterp̄tatiue. vt q̄n mulier verecūda ē & vir
sentit ei⁹ volūtatē de redditōe debiti. tūc vero si
ne peccato reddē p̄t. & p̄cipue si ei timet de piclo
castitatis. Nec obstat ꝙ nō sūt due ptes in actu
matrimoīali. q꞉ q̄libet p̄t qd̄ suū est abrenūciare.
Quidā tamē dicūt ꝙ et p̄t petē et reddē. ne nimis
onerosū reddat̄ matrimoniū exigēti vxoꝛi. Sꝫ si re
cte inspiciat̄ hoc ē exigē interp̄tatiue. vt dicit fra
ter thomas. ¶ Volo etiā te scire ꝙ votū obedien
tie est p̄cipuū iter tria vota religiōis. & hoc tripli
ci ratōe. Primo q̄dem q꞉ ꝑ votū obediētie aliquid
mai⁹ hō offert deo. s. ipam volūtatē q̄ est potioꝛ
q̄ ꝓpriū coꝛp⁹ qd̄ homo deo offert ꝑ ꝯtinētiā. &
q̄ res exteriores quas offert hō deo ꝑ votū paup
tatis. Vnde id qd̄ fit ex obediētia magis ē acceptū
deo q̄ id qd̄ fit ꝑ ꝓpriā volūtatē. Scd̄o. q꞉ votum
obediētie cōtinet sub se alia vota. sed nō ꝯuertit̄.
Nā si religiosus & si teneat̄ ex voto ꝯtinētiā serua
re & pauptatē. tamē hec sub obediētia cadunt. ad
quā ptinēt multa alia p̄ter ꝯtinētiā & pauptatem.
Tercō. q꞉ votū ꝯtinētie ꝓprie se extēdit ad actus
ꝓpinquos fini religionis. q̄nto aūt aliq̄d ꝓpinqui⁹
ē fini. tanto meli⁹ ē. Et ide etiā est ꝙ votū obediē
tie ē religioni essentiali⁹. Si em̄ absqꝫ voto obedie
aliq̄s voluntariā pauptateꝫ & ꝯtinentiā etiā voto
seruet. nō ꝓpt̄ hoc ptinet ad statū religionis qui p̄
fert̄ etiā ipi virginitati ex uoto obseruate. Dicit ūo
aug⁹. in li. de uirginitate. Nemo q̄ntū puto ausus
fuit uirginitatem p̄ferre monasterio. ¶ An in uoto
ꝯtinētie possit dispēsari dictū est in papa. ¶ Pōt
etiā q̄ri. An ille q̄ uouit religionē igredi teneat̄ ꝑ
petuo in religione ꝑmanē. Ad hoc dicendū ē ꝙ ob
ligatō uoti ex uolūtate ꝓcedit. Nā uouē uolūtatis
est. ut aug⁹. dicit. Intm̄ ergo fert̄ obligatō uoti. i
q̄ntū se extēdit uolūtas & itentō uouētis. Si igit̄
uouēs. itendit se obligare nō solū ad religionis in
gressū sꝫ ad ꝑpetuo ꝑmanēd. tenet̄ ꝑpetuo ꝑmanē
Si aūt intendit se obligare ad igressū religiōis cā
expiendi cū libtate remanēdi uel nō remanēdi ma
nifestū ē ꝙ manē nō tenet̄. Si uero in uouēdo sim
plicit̄ de igressu religionis cogitauit absqꝫ hoc ꝙ
cogitaret d̄ libtate exit⁹ uel de ꝑpetuitate remanē
di. uidet̄ obligari ad igressū scd̄m formā iuris cōis
q̄ est ut igredientib⁹ det̄ ꝓbatōis ānus. Vnde non
tenet̄ ꝑpetuo i religiōe ꝑmanē. Ille aūt q̄ intrat ut
statim exeat. nō uidet̄ satisfacē uoto suo. q꞉ ipe in
uouēdo hoc nō itendit. & ideo tenet̄ mutare ꝓpo
sitū ut saltē uelit expiri an ei expediat in religione
ꝑmanē. nō aūt tenet̄ ad ꝑpetuo remanēdū. Sꝫ con
sueuit q̄ri. An expediat aliq̄d uouere. & uidet̄ ꝙ ñ
q꞉ nō expedit alicui ꝙ p̄uet se bono qd̄ ei domin⁹
donauit. sed libertas ē unū de bonis maxīs q̄ deus
homi dedit. q꞉. Nō bene ꝓ toto libertas uendit̄ au
ro. Sꝫ celeste donū p̄terit orbis opes. quo uidet̄
p̄uari ꝑ necessitatē quādo uotū iponit. ergo nō ex
pedit homi ꝙ aliq̄d uoueat. ¶ Ad hoc dico ꝙ sic̄
nō posse peccare nō diminuit libertatē. ita etiā ne
cessitas firmate uolūtatis in bonū nō diminuit lib
tatē. ut patet i deo. & i beatis. & talis ē necessitas
uoti silitudinē q̄ndā habens cū ꝯfirmatōe beatoꝝ.
Vnde aug⁹. in epl'a ad armentariū & paulinā. Fe
lix necessitas q̄ in melioꝛa cōpellit. Ex p̄dictis pa
tere p̄t ꝙ facere idē op⁹ cū uoto ē meli⁹ et magis
meritoꝛiū q̄ facē sine uoto. Patet etiā ex hoc ꝙ il
le qui uouit et facit plus se deo subiicit q̄ ille qui

facit solū· Subijcit ūo se deo nō solū quo ad actū· sed etiā qntū ad ptātem· qꝛ de cetero nō pt aliud facē· sicut aliqs plus daret homi qui daret ei arborē cū fructibꝰ ꝙ qui daret ei fructꝰ tm̄· De hoc tamen plenius dixi in pſbiter·

Voueo ues·ui·tū· vouere·i· spōte pmittē· destiare· & oponiē· Cōuoueo ues· Deuoueo ues·i·valde vel deorsū vouē·vel maledicere·execrari· Reuo= ueo ues·i·iteꝝ vouere· Et ē voueo actm̄ cū oībus suis cōpositis· & coꝛ·vo· Vnde iuuenalis qrto li· Alē vero si comedas mactare vouebat· In pterito tamē & supino pmā ꝓducit· voui votum·

Vox cis· dicitē a voco cas· & ꝓdu. o·ante c· Sed voco cas·coꝛ·o·ante c· Vel vox scd̄m quosdā dꝛ a boo boas. mutato b·in u· & vltīa o·subtracta·& addita x· Et dicitē scd̄m pap̄· vox·qꝛ volūtatē aīmi ānūciat·qꝛ voces sūt note earū q̄ sūt in aīa passio= nū· Vox oponitē· Equiuocꝰ·vniuocꝰ· multiuocꝰ· ca·cū·i·sinonimꝰ· Et scias ꝙ augꝰ·ponēs drīaꝫ īter verbū & vocē·dicit verbū eē ipam cogitatōeꝫ q̄ adhuc ītra conscīe secreta retinetē· Vocē vero dicit ꝑ quā uerbū ꝓferē in mediū· Vox sonꝰ est idex cogitatōis· Verbū vero ipa cogitatō· Sicut em̄ qn do verbū in corde ꝯcipimꝰ necessaria ē vox sic qͦ dā vehiculū verbi·& ꝙuis verbū ipm ꝑ oris sonū ad aliū trāfferamꝰ·tn̄ id itegrū etiā intra nos·id ē· clausū a loquēte sic tnsferē· vt et itꝰ in sua sede teneatē· Ita etiā omipotēs pater inotescere nobis volēs sapiam·& verbū illud qͦ in pncipio erat deus apud deū·sicut ipe testatē· Eructauit coꝛ meū verbū bonū· beatū iohem qi vocē ꝑ quā ad nos verbū suū ꝓferret assūpsit· qͦ quidē verbū de illa sede ita ad nos descēdit· vt in sinu·i· ꝓfūdo paterni pectoꝛis pmaneret·ētena visitās & celestia nō dre

Vpupā greci appellāt·qꝛ sterco lmqns· ra hūana comedat·& fetenti pascatē fi= mo·auis ē qdam spurcissima·cristis extēsis galeata·sp in sepulcris et hūano stercoꝛe comorās·& coꝛ·penul· Vnde alexāder· Consultis vpupis que petunt excelsa volando··

Vr·ligua chaldaica ignis vel flama dicitē· Vel scd̄m remigiū· Vr·interptatē lumē vel ignis· seu incendiū·vel fenestra· Et scias ꝙ glo·dicit exponēs illud esa·xxix· Qui redemit abꝛaam de vꝛ chaldeoꝝ &c̄· Legitē vero chal= deos arā et abꝛaā in ignē ꝓiecisse·eo ꝙ nollet ur·i· ignē colere· Arā ibi expirauit, abꝛaā uero illesꝰ exiuit· Vnde geñ·xv· Ego dn̄s q̄ te eduxi de ur chaldeoꝝ· Ignis uero lingua eoꝝ ur dicitē·

Vranꝰ·ab ur·qͦ est ignis dicitē uranꝰ ni·i·celū· qꝛ igneū ē· Vnde uranicꝰ ca·cū·i·celestis· Et uranīꝰ nia·niū· in eodē sensu·& hec urania nie· qdam musa·quasi celestis q̄ & urane nes·dicitur·

Vranuscopꝰ· Vranꝰ oponitē cū scopin quod ē itēdere uel speculari· & dicitē hic uranuscopꝰ pi·penultīa coꝛ· qdam piscis sic uocatꝰ ab oculo quē in capite habꝫ quo sp intendit uersus celum

Vrbanꝰ·ab urbs dicitē urbanꝰ na·nū·i·ciuis·ꝓpe romanꝰ·uel curialis· Et scd̄m hoc ꝯpatē· unde hec urbanitas tatis·i·curialitas· Et oponitē· Inurbanꝰ na·nū·i·rusticus· Et ꝯpatē· Vn̄ hec īurbanitas tis·

Vrbeuetꝰ. qdā ciuitas est·de qua dixi ī oꝛbiūuei·

Vrbs·uruꝰ uel urbꝰ ꝑs est aratri·uel sulcꝰ aratri unde hec urbs urbis·qꝛ aratro olim murꝰ ciuitatis solebat designari· Locꝰ uero future ciuitatis sulco designabatē·i· aratro quod thaurꝰ & uacca trahebant· uide in ianua· uel urbs dicitur quasi oꝛbs ab oꝛbe·i·a rotūditate·qꝛ olim urbes rotūde fieri solebāt & fiūt quādoqꝫ adhuc· Et sola roma ꝑ excellentiā urbs dicitē·cetera ūo opida dicūtur cū adiūcto urbs·ut urbs bononia·urbs ianua· Opidum ad habitatoꝛes pertinet· Ciuitas ad leges. urbs ad utrūqꝫ· Et formatē gtūs a ntō imposita i· vt urbs urbis·

Vrceolus li·dimi·paruus urceus·

Vrceꝰ cei·uas aquaticū. & dicitē ab oꝛce· quod ē recipe·quasi oꝛceꝰ· De quo dixi ī oꝛca· Math·vij· ca· Bapmata urceoꝝ & calicū·et ē gtī casꝰ urceoꝝ

Vredo dis·fe·ge·dicitē coꝛruptō ex urēte uēto ꝓ ueniēs·quādo stātes segetes aduste uidentē in campo. & ꝓdu·penul·nti·sed coꝛ·penul·gti·

Vrgeo ges·gere·geo·mutata ī si·et si·in sū·fit ursū·scd̄m pſc· Et ē urgere stngere· coercere· stimulare·& inde urgesco scis·inchoa. Vrgeo ꝯponitur· Perurgeo ges· Et est urgeo actm̄ cū omibꝰ suis cōpositis·& facit pte·in si·& sup̄·in sū.sed nec pteritū nec supinū sūt in frequēti usu modernoꝝ·

Vria·ab uro ris·hec uria rie·uel urica ce·uermis caulis uel poꝛri·qꝛ urit·et coꝛ·penul·

Vrica ce·penul·coꝛ·idem est quod uria·

Vriel·dicitē ab ur ꝑ cōpositōem·& iterptatē ignis dei· Sicut em̄ legimus apparuisse ignē in rubo·sic legimus etiā ignem missū desuꝑ & implesse quod preceptum est.& acuit el·

Vrina·ab uro ris·dicitē·hec urina ne·qꝛ urat·uel qꝛ usta sit·uel qꝛ renibꝰ egreditē q̄ uulgo lotiū uocatē·qꝛ ea lota uestimēta mūda efficiantē· unde hec urinaria rie·& hoc urinariū rij· uas aptū ad reci= piendū urinā· Qͦ & hoc urinale lis·dicitē.& urionas·i·urinā facere·mingere·& ꝓdu·ri· Et ut dicit ysidoꝛꝰ· Iudicō urine a renibꝰ egresse salꝰ uel egritudo futura monstratur·

Vrinula le·di·ꝑua urina·& coꝛ·nu·

Vrna·ab urgeo ges·dicitē hec uꝛna ne· qa urgeat collū scꝫ quedā mēsura quā qdam quartariū uocāt Itē urna ꝓpꝛie est uas quod ꝓ cōdendis defūctorū cineribꝰ adhiberi solet· De quo dicitē· De celo tegituꝛ qui non habet uꝛnam·

Vrnula le·dimi·ꝑua urna·

Vro·ab ur·quod ē ignis dicitē uro ris·ussi·et si·in tū·facit supinū ustū·urere·i·icendere·cōbureꝛe Vro ꝯponitē· Aduro ris·adussi·adustū·i·ualde urere· Aburo ris· Circūuro ris· Comburo ris· Exuro ris·i·ualde urere· Inuro ris·i·ualde· uel intus urere·uel urēdo ipꝛimeꝛe· Oburo riſ·i·circūurere· Peꝛuro ris· uro et eiꝰ cōposita actiua sūt·et faciūt pteritū in si·gemīato s·et sup̄·in stū. & ꝓducūt u· Hoꝛa·in epy· Nec furtū feci nec fugi si michi dicat Seruꝰ habet preciū loꝛis nō ureris aio·

Vrsarius·in uꝛsus exponituꝛ·

Vrsellus li·in uꝛsus exponituꝛ·

Vrsinus·in ursus exponituꝛ·

Vrsiolus li·dimi·paruus ursus·

Vꝛsus si·dicitē ab irsutꝰ, qꝛ irsutꝰ sit·uel dicitē ab urgeo ges·qꝛ uꝛgeat arꝛeptū·uel qꝛ foꝛtitē uꝛget·i· stngit quē apꝓehēdit·uel ursus dicitē ab os oꝛis·qꝛ oꝛe suo foꝛmat fetꝰ·quasi oꝛsus· Nā aiūt eos īformes gnare fetꝰ uel ptus·et carnē qndā quasi quodda frustū parere·quā matē lambēdo in mēbra cōponit·& sic postea uiuificatē·& hic ursi turpes dicuntē Itē ursoꝝ caput iualidū ē·uis maxīa in brachijs et lūbis·unde erecte īsistūt· De uꝛsa sic dic ambꝛo· in sexto hexam̄· Vꝛsa īsidiās ut scꝛipt̄a ait· Est em̄ plena fꝛaudis feꝛa·tamē ferē īfoꝛmes uteꝛo ptus edeꝛe·sed natos lingua ligeꝛe·atqꝫ in speciem sui

similitudiné qȝ formare. Nõ mireris in fera tam pij oris officia. cuiꝰ pietas naturā exprimit. Si vrsa igitur partus suos ad suā effingit similitudiné. tu filios tuos instituere similes tibi nõ potes. Ab vrsus dicitur hic vrsulꝰ li. & hic vrsellꝰ li. & vrsiolꝰ li. & vrsiculus li. oīa dimi. & hec vrsa se. & hinc similiter di. vrsula le. & hec vrsella le. & vrsiola le. & vrsicula le. Itē ab vrsus dicitur vrseꝰ sea. seū. et vrsinꝰ na. nū. et vrsariꝰ ria. riū. Et hic vrsariꝰ rij. canis aptꝰ ad capiendū vrsos. vel hō siue canis qui venatur vrsos.

Vrtica. Ab vro ris. dicitur hec vrtica ce. quedam herba dicta ꝙ tactꝰ eiꝰ corpꝰ adurat. Est vero ignee nature. & tacta purit. & produ. penul. Vñ hoc vrticetū ti. locꝰ vbi abūdant vrtice. & vrticinꝰ na. nū. penul. produ. & vrticariꝰ ria riū. & vrtico cas. i. vrticis inuoluere.

Vrticinus. in vrtica vide.

Vrus. ab vro ris. dr hic vrꝰ vri. i. bos siluestris.

Vs interptatur cōsiliator. & est quedam terra gentiliū. Vnde dicit greg. sup illud iob. Vir erat in terra vs noīe iob. Quis nesciat ꝙ vs sit terra gētiliū.

Vsya sye. fe. ge. i. eēntia. Vnde & vsya dicitur suba. & proprie cōpacta ex materia & forma. Itē vsya dicitur quelibet forma et quelibet accidēs. qr quodlibȝ accidēs vel dicitur eē cū est ī sua natura. & p se itellectū itelligitur īuariabile. licet variet tactu diuersorū subiectorū mō itendendo mō diminuēdo. Vñ hic & hec vsyalis & hoc le. et acuit penul. vsya. & p cōpositōez dr omousyon o quo dixi in suo loco.

Vsito. ab vtor teris. vsi. dicitur vsito tas. taui. tatū. tare. i. ī vsu habē. vñ vsitatus ta. tū. Et p cōpositōem īusitatꝰ ta. tum. & vtrūqȝ compatur. & corripit si. vsito.

Vspiā. i. in aliquo loco. alicubi adū. loci. ab vllus dicitur. & est ibi piā sillabica adiectō. vñ nō acuitur in fine. qr accentꝰ principalis nō debet poni in sillabica adiectiōe.

Vsquā. id est. in aliquo loco. aduerbium loci. ab vllus dicitur.

Vsquequaqȝ. i. p oīa. nimis. ex toto. & acuit penul.

Vsquequo. i. quādiu. quo vsqȝ. ad quē finē. scdm pap. vel pleniꝰ pt dici sic. vsquequo. i. aliquantulū. aduerbiū est quantitatis. vñ in psalmo. Cōuertere dñe vsquequo. i. aliquantulū. Itē vsquequo. i. vndiqȝ. aduerbiū est loci. vñ zach. viij. Vsquequo ueniāt populi. i. vndiqȝ. Itē usquequo. i. quousqȝ. uel quandiu. adu. est tpis. vt ibi. Vsquequo dñe obliuisceris me in finē. Itē quandoqȝ ponitur p donec. & ē adu. tpis. ut in scdo mach. ca. j. Sacerdotes psallebāt hinos vsquequo cōsumptū esset sacrificiū. id est. donec. & acuit ultimā secundū usum usquequo.

Vssi. id est. cōbussi preteritum de uro uris.

Vsticium. ab uro uris. dicitur hoc usticiū cij. genus quoddā tincture. quia ex usto est.

Vstrina. ab uro ris. dr hec ustrina ne. pnl. produ. locꝰ ubi cōburuntur corpa. vñ ustrino as. i. cōburē.

Vstulo. ab uro ris. ustū. dr ustulo las. i. urere uel icendere. et formatur ab ustu supino addita lo. et corstu. & cōponitur. Adustulo las. Deustulo las. Inustulo las. Semiustulo las. vñ semiustulatꝰ ta. tū. vñ dicit augꝰ. de ciui. dei. Pontifex sue salutis oblitus irruēs in ignē semiustulatꝰ ē. & in esdre scdo. quarto ca. quādā legūt. & sup sacrariū olocaustomata ustulare quotidie. Alia litera iuenitur ibi cōmunior. scȝ olocaustomata hostilare &c. & est idē hostilare quod imolare. vel icendē. Quod aūt dicitur hostilare. quasi hostias litare. uel qui hostias libare. uel quasi ustulare ethia ē. Et scias ꝙ hec litera iuenitur ī biblijs correctis. & sup sacrariū olocaustomata hostilare quotidie. sȝ ī aliquibus antiquis biblijs iuenitur ustulare.

Vstus. ab uro ris. ussi. ustū. dicitur ustꝰ sta. stum. i. cōbustꝰ. & cōponitur. Inustꝰ. stā. stū. Semiustꝰ sta. stū. & p sincopā. Semustꝰ sta. stū. p semiustꝰ. Itez ab uro dicitur hec ustura re. id est. combustio.

Vsucapio pis. cōponitur ab usus & capio. et acuitur ca. licet sit breuis. ut dicatur usucapis penul. acuta. sicut & fideiubes. Sic dixi in secūda pte in ca. de īpedimēto cōsortij. ¶ Et scias ꝙ usucapio aliud ē p cōpositōem. & aliud sine cōpositōe. qr p cōpositōem ptinet ad quoddam ius. sed sine cōpositōe ptinet ad quecunqȝ capiendi usum.

Vsufructꝰ. ab usus & fructꝰ cōponitur hic usufructus ctꝰ. ctui. vel hic ususfructꝰ ctꝰ. ctui. ut ex utraqȝ pte declinetur. illud quod suscipitur ex agro ad utē.

Vsura. ab utor teris. dicitur hec usura re. incremētū pecunie mutuate. ab usu eris debiti dicta. Vnde usurariꝰ ria. riū. & hic usurariꝰ rij. & usuro ras. i. usurā facē. uel ad usurā dare. scdm huguitōz. ¶ Hieronimꝰ sup ezech. sic dicit. Putāt aliqui usuraz tm̄ eē in pecunia. sȝ itelligāt usurā uocari supabundantiā. s. quodquid ē si ab eo quod dedit plus est. ut si ī hieme demꝰ decē modios ut ī messe undeci recipiamꝰ. Hoc tamē sic est itelligēdū si plꝰ ualeāt ī messe undeci modij scdm cōe forū ꝙ in hieme decem. alias si fiat cōmensuratō dati & accepti ad ualorē pecunie. nō erit usura sȝ erit equalis cōmutatō. ¶ Itē scias ꝙ res quedā sūt quarū usus ē ipa earū cōsūptō q nō habēt usufructū secūdū iura. Et ideo si talia fuerīt p usurā extorta. puta denarij. triticū. umū. aut aliquod huiōi. nō tenetur hō ad restituendū nisi id quod accepit. qr id quod de tali re erat adquisitum. nō est fructꝰ huiꝰ rei. sȝ hūane idustrie. nisi forte p detentōez talis rei aliꝰ sit dānificatꝰ amittēdo aliquod de suis bonis. tūc uero tenetur ad recōpensatōem sui nocumēti. Quedā uero sūt res quarū usus non ē earū cōsūptō. & talia habēt usufructū. sicut domꝰ ager. pratū. & alia huiōi. Et ideo si quis domū alterius aut agrū p usurā extorsisset. nō solū teneretur restituere domū aut agrū. sȝ etiā fructꝰ ide pceptos. qr fructꝰ sūt rerū quarū aliꝰ est dñs. et ideo ei debētur. Sed pt sic queri. An miꝰ possū recipe ab eo cui beneficꝰ extiti. ꝙ ab eo cui nullū beneficiū cōtuli. sȝ si aliquis cui nō mutuaui aliquod michi daret de suo etiā si spassem accipe. licite retinē possem. ergo & ab eo cui beneficꝰ extiti mutuū pcedēdo licȝ michi aliquod expectare recipe & retinē. Ad hoc ē dicēduz ꝙ ab eo cui beneficiū cōtuli. licet michi tm̄ spare et accipe quantū feci. et nō plus. Quidquod aūt de utilitate ptingit ei cui mutuū dedi. ultra mēsurā mutui ex pecunia mutuata. hoc ē ex idustria eiꝰ qui sagaciter pecuia usus ē. Industriā aūt eiꝰ vendē nō debeo. sicut nec p stulticia eius minus habere debeo. Itē dicit cris. sup illud math. xxj. ca. Eijciebat emētes et vēdētes de tēplo etc. Qui locat agrū uel domū usū suū dare uidetur. et p eo pecuniaȝ accipe. et quodāmō qui cōmutare uidetur lucrū cū lucro. Ille autē qui usuras dat et mutuū accipit ī necessitate nō peccat. nec usurario cōicat inquantū huiōi. ꝙ nō uolūtariꝰ usuras dat. sed qui coactus necessitate. nec dat usurario occasionē usuras accipiēdi. sed mutuandi. nec placet ei usurarū acceptō. sed mutuatō q est bona. qr ē subuentō sue necessitatis uel alteriꝰ. et sic ex malo usurarij elicitur aliquod bonū. Ille vero q recipit usuras mortaliter peccat.

Vsurella le. dimi. parua usura.

Vsurpo. vtor uel usus componitur cum rapio.

et dicitur usurpo pas· id est ·cõtra usum rape· siue in usu habere· uel illicite uti·

V surula le· dimi· parua vsura·

V sus· ab vtor ris· dr vsus sa· sũ· i· exercitatꝰ· vsuz alicuiꝰ rei habens· Et hic usus· huius usus· i· assiduitas· exercitiũ· ↄsuetudo· Pãphilꝰ· Vsus & ars docuit q̃ sapit omĩs homo· Et cõponit̃ cũ fructꝰ· & dicit̃ vsufructꝰ· i· illõ quod suscipit̃ ex agro ad vtendũ. Et scias ꝙ vt dicit horaciꝰ ĩ poetria· Multa renascent̃ q̃ iam cecidẽ· cadẽtq3 Que nũc sũt in honore vocabl'a· si volet vsus· Que penes arbitriũ ẽ & ius & forma loq̃ndi· Itẽ p̃sc· tractãs de datio plurali scd̃e declinatõis dic̃. Optet scire q̃dez analogie ratõem. vsũ tñ autoꝝ magis emulari· Et attende hic diligẽter ꝙ p̃sc· nõ dicit simplicit̃ vsuz sed vsũ autoꝝ· Nã vt dicit beatus ambro· Vulgi vsus nõ p̃iudicat veritati· Et aristo· in p̃mo topi· dic̃· Positio ẽ opinio extranea alicuiꝰ notoꝝ scd̃m phiam &c̃· Et pꝰ pauca· Nã quolibʒ ↄtria opinioĩbus ꝓferente solicitum esse stultum est·

Vt· multa signat· Nã ut· i· postq̃· vt· i· sic vt· i· q̃uis· vt· i· simul· vñ de q̃busdã p̃oictoꝝ dicit quidam· Vt postq̃ dicas· vt q̃uis· vt quoq3 simul·

V tẽsilis· ab utor dicit̃ hic & hec utẽsilis et hoc le· ad utẽdũ aptꝰ uel necessariꝰ· vel utẽsilia dicũtur ĩ domo usibꝰ necessaria· s· suppellectilia· & cor· si·

V ter tris· & hi utres utriũ utribꝰ· utensilis· mas· ge· vas uĩariũ· & dicit̃ ab uterꝰ· qui q2 aliq̃d intrinsecꝰ habet· vt membra & viscera· sic et uter· vel q2 ad modum uteri ãplus sit & inflatꝰ· Et sẽ uteres ꝓprie de corio· Psal· Sicut uter in pruina

V ter tra· trũ· gtõ utrius dicit̃ ab utor ris· Et est uter idẽ quod q̃s· Sed uter ꝓprie dicit̃ de duobus· Quis de pluribꝰ q̃ de duobꝰ· Vñ uter facit ĩterrogatõem de duobꝰ tm̃ diuidue· ut uter istoꝝ legit· Quis uero de pluribꝰ q̃ de duobꝰ· ut q̃s istorum triũ uel quattuor legit· Põt tamẽ & quis dici de duobꝰ· licet nõ ita ꝓprie sicut uter· Sed uter nũq̃ dicit̃ nisi de duobꝰ tm̃· Et nota ꝙ q̃libet cõpositũ ab uter dicit̃ tm̃ de duobꝰ. sicut & uter·

V terinꝰ· ab uter dicit̃ uterinꝰ na· nũ· penul· ꝓdu· Et sunt uterini qui ex eodem utero et diuersis patribus sũt geniti· q2 uterꝰ tm̃ mulieris est· Et componitur· Couterinus· vide etiam in frater·

V terq3· vter tra· trũ· ↄponit̃ cũ q3· uel sillabicat̃· & dicit̃ uterq3· utraq3· utrũq3· gtõ utriusq3· i· iste & ille. unꝰ & alter· unde utrinq3 adũ· i· ex utraq3 p̃te· vnde in ezech· ca· xl· Finis utrinq3· scd̃m unaz literã· Greg· aũt exponit utrũq3 ac si diceret utrorũq3· Et scias ꝙ utraq3 acuit penul· et pleraq3 ꝓpẽ cõsortiũ masculinoꝝ & neutroꝝ suoꝝ in q̃bus penultima de necessitare acuit̃· ut uterq3· utrũq3· plerusq3· plerũq3· Põt tamẽ esse in cã cõiunctõ enclectica· siue epytasis· i· sillabica adiectõ· scilicet q3·

V terꝰ· Ab uter tra· trũ· dr hic uterꝰ ri· & ẽ ꝓp̃e mulieꝝ· s· locꝰ ↄceptõis· q2 duplex sit & in utraq3 p̃te se in duas p̃tes diuidit· q̃ in diũsũ diffuse ac replete circũplicant̃· vel dicit̃ uterꝰ· q2 interiꝰ ĩpleatur fetu· vide in uenter & cor· u· ante r·

V ti· adũ· similitudĩs· i· sicut. Et inde cõponit̃ sicuti ueluti· & cor· u· sed uti uerbũ ꝓdu. p̃mã· Vnde v̇sus· Quisq3 docet̃ uti debeat virtutibus uti·

V tilis· ab utor· dicit̃ hic et hec utilis· & hoc le· et cõpat̃· vtilis lior· lissimꝰ· et a gtõ utilis· addita simus· fit utilissimꝰ ma· mũ· i· ualde utilis· Et a dtõ utili· addita tas· fit hec utilitas tatis·

V timã aduerbiũ optãdi· i· ut fiat opto· & cõponitur ab ut uel uti· & nam· & corripit ti·

V tiq3 quãdo ẽ dictõ cõposita· tũc acuit antepenultimã· sed q̃ndo sine cõpositõe accipit̃ utiq3· tũc accentũ habet sup penultimã seruata natura ipiꝰ enclesis· & sic cã ↄrie amittit vim suã cõiunctõ encletica in utiq3 dictõe ↄposita· & similit̃ intelligẽ

V tor teris. usus sũ· uti· i· usum dũ est de itaq3· alicuiꝰ rei habere· potiri· & ĩde hic & hec usualis· & hoc le· & usualit̃ aduerbiũ· et hec usualitas tis· Vtor ↄponit̃· Abutor teris· i· ualde uel ↄtra rõem uti· Coutor teris· i· simul uti· Et ẽ utor depo· cum omĩbus suis ↄpositis· et ꝓdu· u· Vnde horaciꝰ in epy· Quo michi fortũa si nõ concedit̃ uti· vide in

V tpote· i· tanq̃· penul· cor· et ↄponit̃ ab fruor· vt & pote abltõ de potis· vel pos potis·

V tputa· i· uerbi gratia· sicut· aduerbiũ· & uidetur ibi puta eẽ sillabica adiectõ· et sic erit simplicis figure· et deriuabit̃ ab ut· et acuet̃ p̃ma· q2 accentus p̃ncipalis nõ debet poni sup sillabica adiectõne· Paulꝰ in· j· ad corinth· xvj· Nõ corpꝰ quod futuꝝ est semĩas· sed nudũ granũ utputa tritici·

V trinq3· in uterq3 exponitur·

V trobiq3· aduer· i· in utraq3 p̃te· et acuit̃ penul·

V trũlibet q̃i vtꝝq3 ex his placet· et cor· li· et ẽ libet sillabica adiectõ· acuit penul· trũnam interrogatm̃ ẽ· et habet nã sillabice· et

Va vue· q̃i humida· ab humeo mes· q̃a intrĩsecꝰ humore sit plena et suco et p̃guedie· Et ẽ vua ip̃m totũ cũ racemis et acinis· Vua etiã dicit̃ illud carneũ qd̃ est in ore· q2 pẽdet ad modũ vue· et semp ẽ humidũ·

V ueo· ab vua dicit̃ vueo ues· vui· ere· i· humere· uel pinguescẽ· Vnde vuesco scis. inchoatm̃

V uidus· ab vua dicit̃ vuidꝰ da· dũ· i· humidꝰ· Sz humidũ ẽ qd̃ exteriꝰ habet humorẽ· Vuidũ quod ĩteriꝰ· et ↄpat̃· Vnde vuido das· i· vuidũ uel humidum facere· et corripit ui· vuidus·

V ulcanꝰ· a uolo las· p cõpositõem dicit̃ hic uulcanus ni· i· ignis uel deꝰ ignis· dictꝰ sic· q̃i uolans cãdor· uel q̃i uolicanꝰ· q2 p aerẽ uolet et canꝰ uidet̃· Vnde vulcaniꝰ nia· niũ· & hec vulcanalia lioꝝ· uel uulcanaliũ· his uel ab his uulcanalibꝰ· i· festa uulcani·

V ulgaris· a uulgꝰ dicit̃ hic et hec vulgaris et hoc re· et format̃ ab hoc gtõ vulgi i· mutata in a lõgã· et addita tas· vnde vulgarit̃ aduer· et hec vulgaritas· vt iste loquit̃ vulgarit̃· i· sicut vulgꝰ· & ñ literaliter·

V ulgo gas· in uulgus exponitur·

V ulgꝰ· a volo uis· dr hoc vulgꝰ gi· plebs· passim inhabitãs multitudo· sic dictũ· q2 quisq3 facit qd̃ uult· vnde uulgosus sa· sũ· i· uulgo abũdãs· et compat̃. Et vt dicit p̃sc· Vulgꝰ tam mas· q̃ neu· ĩuenitur· Vnd̃ iob· xxiij· Et uulgũ pauperẽ spolia uerũt Tamẽ apud modernos uulgꝰ et pelagꝰ in singulari nũo sũt neu· ge· in plurali vero mas· et iste ablẽs vulgo sepe ponit̃ aduerbialit̃· i· ubiq3· uel p uulgũ et nõ debet acui in fine· A uulgꝰ dicit̃ uulgo gas· id ẽ· vulgo publicare· et ↄponit̃· Diuulgo gas· i· diuersis mõis vulgare· Peruulgo gas· i· p̃fecte vulgare. et ẽ vulgo actm̃ cũ suis ↄpositis· vide in populus·

V ulnero ras· in vulnus exponitur·

V ulnificus ca· cũ· penul· cor· i· uulnus faciens· ex uulnus et facio componitur·

V ulnus· ab uro dicit̃ hoc uulnus neris· plaga corp̃is que ferro uel fuste uel lapide fit· q2 vrat· vel dicit̃ a ui· q2 inferat̃ ui· unde uulnerosus sa· sũ· et compat̃· Vlcus uero dicit̃· q2 ab interioribꝰ ꝓcedit

uide in ulcus Ꝟ uulnus dicit͛ uulnero ras et com
ponitur · Cōuulnero ras · & est actiuū cum omib⁊
suis compositis · & cor penul. Vnde quidā · Vul=
nero & clausū porto sub pectore telum ·
Vulnusculū li. dimi · paruū vulnus ·
Vulpecula le · dimi · ꝑua vulpes · et vt dicit ꝑscia=
in tercio libro · In es · ꝓductam desinētia femina ter
cie declinatōis · vel quinte · abiecta s · & addita cu=
la faciūt dimminutiua · et seruāt e ꝓductam · vt hec
vulpes uulpecula · res recula ·
Vulpes · voluo uis · cōponit͛ cū pes · et dicitur hic
uulpes pis · quasi uolupes · est vero volubilis pedi
bus · & nunꝙ rectis itineribꝰ sed tortis anfracti=
bus currit · vtpote aīmal fraudulētū insidijsqꝫ de
cipiens · Nā dū ñ habuerit escaꝫ fingit mortē · sicqꝫ
descendētes quasi ad cadauer aues rapit & deuo=
rat · sicut dicit ysidorus xij · ethimo · Hec tenet figu
rā dolosi dyaboli · qui cū temptat dissimulat ꝙ ma
la nō faciat · sed quasi deglutit cū secum ad tartara
ducit · Nam vt dicit͛ in iob · Abscondita est in ter=
ra pedica eius · & decipula eius sup semitā · Igitur
dmon ob insidias uulpecule ē similis · & etiā pleni
fraude viri sunt uulpis noīe digni · Et vt fert͛ · vul
pes auibus · & maxime gallinis insidiat͛ · quas solo
visu & ganitu de arboribus ꝺ nocte descēdere fa
cit. & rapit. quotquot cape potest interficit & de
uorat quas uult · reliquas īfodit terre, vt famescēs
iterū eas comedat. Cauet quantū potest ne eiꝰ cu
bile sciatur · & semp habet plura hostia · et cum fu
mo eijcit͛ · & desinit uulpes in es · vt ꝓbatur ꝑ eius
dimmutiuū · vide etiam in vulpecula ·
Vulpinꝰ na · nū · pnl' · ꝓdu · res uulpis uel ptinens
ad uulpem · et dicitur a vulpes ·
Vulsi est ꝑteritū de uello lis ·
Vulteius tei · ꝓprium nomē trissillabū est · sic gaiꝰ
dissillabum. In uocatiuo aūt uultei · est bissillabū ·
sicut gai monosillabū · et est ibi i · consonās. Vnde
horacius in ꝑmo epy · Durꝰ ait uultei nimis atten=
tusqꝫ videris · De hoc pleniꝰ dixi in tercia pte vbi
egi de vocatiuo secunde declinatōis ·
Vultuosus sa · sum · in vultus uide ·
Vultur · volo las · componit͛ cum tardus · et dicit͛
hic uultur ris · & hic uulturius rij · & hec vulturis
huiꝰ uulturis · ꝓ eadē aue · Vnde enniꝰ · Vultures
in siluis miserū mandebant homonē · a tardo vola
tu dicitur · quasi tarde volans · et est auis rapax ·
Et vt dicit ysidorus. xij · ethimo · Vultures sicut
& aquile etiā vltra maria cadauera sentiūt · Altiꝰ
quippe volantes multa que ex montiū obscuritate
celant͛ · ex alto illi conspiciunt · Vultur a volatu
tardo noīatus putatur · Nam ꝑ magnitudine cor=
poris ꝑpetes volatꝰ nō habet · Et ambro · in qnto
hexam · dicit · Negant͛ vultures indulgere concu=
bitui. et cōiugali quodam vsu nuptialisqꝫ copule
sorde misceri · atqꝫ ita sine vllo masculoꝝ concipe
femine. & sine cōiunctione generare · natosqꝫ ex his
in multā etatem longeue uite ꝓcedere · ut vsqꝫ ad
centū annos uite eorum series ꝓducatur · nec facile
eos angusti eui finis excipiat · Quid aūt qui solent
nostra ridere misteria · cū audiunt ꝙ uirgo genera
uit · & impossibilē īnupte (cuiꝰ pudorē nulla viri
consuetudo temerasset) extimant ptuꝫ · impossibile
putatur in dei matre · quod in vulturibꝰ impossibi
le nō negatur · Auis sine masculo parit et nullꝰ re
fellit · Et quia desponsata virgo maria peperit pu
dori eius faciunt questionem ·
Vultus · a volo uis · dicitur hic vultus tus · tui ·
quia ꝑ eum animi voluntas ostendit͛ · Secūdū em̄
voluntatē animi in uarios motus mutatur · vnde a
facie differt · Nam facies simpliciter accipitur pro
uniuscuiusqꝫ naturali aspectu qui nō leuiter muta
tur · vultus em̄ animoꝝ qualitates signat qui in va
ria mutat͛ · & interdū affectōe aīmi · mō letus. mō
tristis apparet · vñ uultuosi dicūtur tristes vel qui
sepe uultū mutant · Ecci · xix · Ex uisu cognoscitur
vir · & ab occursu faciei cognoscit͛ sensatꝰ &c̄ · dici
mus etiā vultum celi & maris · quia cōmutant͛ · di
citur etiam vultuosus sa, sū. i · pulcer · formosus ·
& etiā compatur · vultuosior · simus ·
Vulua. a ualua dicitur hec uulua ue · quasi ualua
id est · ianua uentris · uel quia semen recipiat · uel ex
ea uetus procedat · Iob · Quare de uulua eduxisti
me · uulua etiam dicitur sumen suis · Horatius in
epy · Cum sit obesus · nil melius turdo nil uulua
pulcrius ampla ·
Vuluula le · dimi · parua uulua ·
Vuula le · dimi · parua uua

Uxor · ab ungo gis · dicit͛ hec uxor quasi vn
xor · Antiquitus em̄ nubentes puelle in
ungebant͛ crismate · & ueniebāt ad limē
mariti · & postes anteꝙ ingrederent͛ ornabant se
laneis vitis · & oleo ungebant͛ · et inde dicte sunt
vxores quasi unxores · Ab uxor dicit͛ uxoriꝰ ria riū
ad uxorē ptinens · uel uxori deditus · et uoluntati
uxoris ex toto subditꝰ · Et uxoro ras. uxori cōiun
gere · vide in maritꝰ · & in matrimoniū · ¶ Hic no
ta ꝙ vxor nō habet potestatē in corpꝰ viri nisi sal
ua cōsistentia ꝑsone ipius & honestate · vnde si ul
tra exigat nō est petitō debiti. sed iniusta exactio ·
& ꝓpter hoc vir nō tenet͛ ei satisfacere · Item si ali
quis reddit͛ impotens ad debitū reddendū ex cau
sa in matrimonio cōsecuta · puta cū prius debituꝫ
reddidit · & ē mō ipotens ad debitū reddēdū ulte
rius · mulier nō habet ius plus petendi · et in peten
do magis se meretriceꝫ ꝙ coniugē exhibet · ¶ Pōt
etiā queri an viro leꝓso teneatur uxor debitū red
dere · Ad hoc dico lepra soluit sponsalia · sed non
matrimoniū · Vnde & uxor uiro leꝓso tenet͛ redde
re debitū · nec tamē tenet͛ ei cohabitare · quia nō ita
cito inficitur ex coitu sicut ex frequēti cohabitatō
ne · & ꝗuis ꝓles generetur infirma · tamē melius ē
ei sic esse ꝙ penitus nō esse · ¶ Item querit magi
ster sententiarū in quarto libro distinctōe · xxxviij
Si quis relicta in patria sua uxore · in longinquam
abiens regionē aliam ducat · deinde penitentia du
ctus eam dimittere velit · asserens se aliā habuisse
que uiuat · nec ecclesia ꝑmittat que quod ille asserit
ignorat · an in hac secūda copula sit coniugium · Et
respondet magister sic · sane dici potest nō esse cō
iugium · et mulierē de crimine excusari ꝑ ignorantiā
virū autem adulteriū admisisse · sed ex quo ad pri
mā redire uolens nec valens · quia ecclesie cogitur
disciplina hanc tenere. Incipit excusari ꝑ obedien
tiā & timorem · de hoc ꝙ poscēti mulieri debitum
reddit a qua ipe nunꝙ poscere debet. et sic de alijs
omibus hmōi sentiendū est · Alij dicunt cū quibus
ego ꝙ potius excōicatus debet quis mori ꝙ cōiun
gatur illi que non est sua uxor · Hoc em̄ est contra
veritatē uite · que nō est ꝓpter scandalū dimittēda ·
et hoc cōmuniter tenetur · ¶ Nō consueuit queri
si vnꝰ cōiugum morit͛ · & postea miraculose susci
tetur · an sit matrimoniū reintegrandū · ad hoc dico
ꝙ scdm augꝰ · nuptie sunt hominū mortaliū · Et
ideo vinculū matrimoniale cū hac vita finitur · &

hoc est quod dicit̃ ad romanos vij. de muliere. Si mortuus est vir eius soluta est a lege viri. & ideo si resuscitaret̃ nõ posset vxorẽ suam repetere. sed posset iterato cum ea contrahere nisi illa alteri nupsisset. tũc eñ non esset matrimoniũ contractum sepandum. Nec obstat qd̃ dicit apostolus ad heb. xj. ca. accepunt mulieres de resurrectõne mortuos suos. qz id ĩtelligit̃ de filijs. et nõ de maritis. Vel potest dici ꝙ intelligat̃ de uxoribus. tũc acceperũt voluntarie maritos contrahendo de nouo cũ eis. Quare aũt vxor siue mulier facta sit de costa viri dixi in mulier. Item scias ꝙ sicut dicit̃ ꝓuer. xix. ca. Domus & diuitie dantur a parentib9. a domino autem ꝓprie vxor prudens &c̃.

X litera vsqz ad tempus augusti nõ erat in vsu apud latinos. & digne hoc tempore assumpta est. quo christi nomen ĩnotuit. quia in figura christi scribitur. Et vt dicit papias x. in grecis ꝓ ch. scribitur. Vnde aliquãdo quedam dictõnes grece apud latinos scribũtur per ch. Aliquando inueniũtur scripte p x. vt chrisis christus. ꝓ xristus xrisis. Et sic supra in tercia litera scripsi multas dictõnes grecas que possent etiã scribi p x. Et scias ꝙ nomina desinẽtia in x. faciũt gtĩn in cis. vel in gis. vt nux cis. lex gis. vertũt aũt x. in cis. vel in gis. Excipiũtur autem quattuor. Vnde versus. Omnis rectus in x. in cis. vel gis. genitiuum Terminat. absqz senex nix & nox atqz supellex. Vide in prima parte vbi agitur de x.

Xandicus macedonum lingua. aprilis mensis. & cor. penultimam siue hanc sillabam di.

Xeniũ nij. exponitur in exenium.

Xenodocium. a xenos. id est. peregrinuz dicitur xenodociũ. locus in quo pauperes & peregrini suscipiuntur et conuersantur. vt hospitale vel ipa collectio & susceptõ pauperũ et pegrinorũ. Vñ hoc xenodociolũ li. di. & hic xenodocian9 nij. & hec xenodociaria. i. xenodocij custos

Xenofontes. nomẽ cuiusdam historiographi.

Xenos. i. pegrinũ. vel sensus. et accẽtuat̃ in fine.

Xenotrophita te. penul. ꝓdu. i xenotrophiũ vide

Xenotrophium. trophos quod est conuersio cõponitur cum xenos quod est peregrinum. & dicit̃ hoc xenotrophiũ phij. loc9 venerabilis scz hospitale vbi paupes & pegrini ꝯũsant̃. Et ĩde hic & hec xenotrophita. te. q̃ vel que custodit xenotrophiũ.

Xerofagia. in xerofagus exponitur.

Xerofagus. Xeros. vel xeron quod est siccum. componitur cum fagin quod est comedere. & dicitur xerofagus ga. gum. penultima correpta. id ẽ. sicca comedens. Vnde hec xerofagya gye. penultima acuta. id est. cibus siccus. sicca comestio. vel abstinentia ciborum humentium. Vnde & quoddã genus ieiuniorũ sic dicit̃. quia qbusdam siccis escis homines tunc vtantur.

Xerolybia. Xeros. i. siccũ componit̃ cum lybia. et dicit̃ hec xerolybia. vel xerolybies lybiei. id est. sicca lybia. quedam regio africe est.

Xerolophus. Xeros cõponit̃ cũ lophos. quod est ceru9. et d̃r hic xeroloph9 phi. penul. cor. id est. siccus ceruus. sicut eneus. vel ligneus.

Xeromirrũ. A xeros et miron qd̃ est vnguentum ꝯponit̃ hoc xeromirrũ. i. siccũ vnguẽtũ. q̃si ma[nibus] [con]fectũ.

Xeron vel xeros. i. siccũ. & acuit̃ in fine. Vñ in grecis d̃r. Dic xeron siccũ ꝓbat illud xe[rofagya].

Xeropelline. Xeron ꝯponit̃ cũ pellis & dicit̃ hec xeropellina ne. i. pellis siue vestis uet9 sicca. & ꝑcisa. detrita. Et ĩde xeropellin9 na. nũ. i. vet9. siccus. detritus. vilis. vt xeropellinas vestes donauit illi. Quidam dicunt xeropellonia.

Xerostate grece. disciplina latine.

Xerxes rex persarum fuit

Xylobalsamũ. Xilon quod ẽ lignũ cõponit̃ cũ balsamũ. & dicit̃ hoc xilobalsamũ mi. lignũ vel cortex balsami. vel liquor emanãs de ligno ei9 trito. Nam arbor balsamus. lignũ ei9 xilobalsamũ dicit̃. fruct9 siue semẽ carpobalsamũ. suc9 opobalsamũ. Quod ĩdo cũ adiectõne sigficat̃. eo ꝙ pcussus ferreis vngulis cortex ligni p caũnas eximij odoris guttas distillat. caũna eñ greco sermõe ope dicit̃. vñ balsama si pura fuerĩt tantã vim hñt. vt si sol excãduerit. sustineri nõ possũt in mãu.

Xylocasia. Xylon ꝯponit̃ cũ ca sia. et dicit̃ xylocasia sie. i. lignũ casie. et debet scribi per vnum s. sicut & casia casie.

Xylofag9. Xilon ꝯponit̃ cũ fagin qd̃ est comedẽ et dicit̃ xylofag9 ga. gũ. pnl'. cor. i. lignũ comedẽs Vnde hic xylofagus xylofagi. vermis ligneus.

Xylon grece. latine dicitur lignum.

Xyrobalsamum. in carpobalsamum exponitur.

Xyrofag9. Fagin qd̃ est ꝯmedẽ ꝯponit̃ cũ xyros quod ẽ fruct9. et d̃r hic xyrofag9 gi. pnl'ti. cor. & hec xyrofaga ge. et mobilit̃ xyrofagus ga. gũ. qui vel que vel quod fructus tantum comedit.

Xyromirrũ. Amar9. vel amara ꝯponit̃ cũ xyros quod ẽ fructus. & d̃r xyromirrũ ri. fructus mirre vel aroma seu mixt̃a mirre & aloes vñ mortuorũ corpa ꝯdiũt̃ ne putrescãt.

Xyros. i. fructus.

Xpc. qz grecũ est p x. scribendũ est xpc. ita & xrisma. sz qz hec figura x. repñtat ch. Ideo multi latini scribũt christ9 p ch. vide de hoc in t̃cia litera ĩ suo loco. Hic nota ꝙ fere qd̃libet nomẽ dei scribit̃ p tres literas. ad designãdũ misteriũ trinitatis. Xpc ergo cũ sit nomẽ dei sc̃bit̃ trib9 literis ꝓpt̃ ꝑdictã cãm. et grecis. qz grecũ nomẽ ẽ. Hec vero scripta xpc greca ẽ. & grece sũt figure. X. vero repñtat apud grecos ch. aspiratũ. & vocat̃ chi. Hec figura p. ꝛpñtat apud grecos r. & dicit̃ apud eos ros. Hec ṽo figura c. repñtat apud eos s. & vocat̃ syma. Iste ergo figure repñtant in hoc noĩe christ9 illa elemẽta q̃ apd̃ grecos hñt repñtare ch. r. s. et nõ hñt repñtare apud nos. Dicendũ ẽ ergo ꝓprie loq̃ndo chi. ros syma. hec ũo sũt noĩa illorũ elemẽtorũ apud grecos. Sz si q̃s abhorrescit noĩa greca. abhorreat ꝑdictã scripturã. et scribat illud nomẽ latĩs figuris sic christ9 Vl'ut satisfaciam9 ignorãtib9 lĩguã grecã. scribat xpc. grecis literis. & ĩ literãdo ꝓferat latina noĩa illorũ elemẽtorũ q̃ repñtant ibi ille figure. & dicat xpicola. xpc ch. r. s. titell9 xpc. Vel sic d̃r cõiter scribat cristus.

Xpianism9 mi. in ch. l'ra exponit̃.

Xpicola cole. in ch. exponitur in tercia litera. Et corripit penultimam sillabam scilicet co.

Y vocalis est. & ideo potest t̃minare sillabã et incipe quacunqz ꝯsonante sequẽte uel ꝑcedẽte sicut om̃es vocales faciũt. & scribit̃ tm̃ grecis dictõibus vel barbaris apd̃ latinos sed nõ vbiqz. Vnde sicut plenĩ9 dixi in p̃ncipio

none litere videlicet in i. In multis dictōnibus grecis vel barbaris an debeant scribi p i. vel per y. apud nos dubiū est. cū nescim? illas līguas pfecte qz apud grecos & barbaros in qbusdā locis scribū tur p i. & in alijs p y. & ideo supius in nona litera tractaui mixtī de dictōibus que īcipiunt ab i. & de illis que incipiūt ab y. Sūt tn̄ quedā dictōes grece vel barbare que cōiter scribūtur apud nos p y. De quibus etiā determinaui supra in nona litera. & sunt iste infra scripte.

y as.	y dropicus.	y perion.
y aspis.	y dropis.	y perlidius.
y conia.	y las.	y persinthelicō
y conomus.	y le.	y persophia.
y dalium	y liacus.	y perphen.
y dea.	y liades.	y pocentaurus
y dida.	y lion.	y pocrita.
y dim.	y lius.	y podiaconus.
y dioma.	y lus.	y podromus.
y diopate.	y lio.	y pofora.
y dios.	y nomellum.	y pogabus.
y dolatria.	y os.	y pogeum.
y dolaticum	y palage.	y polidius.
y dor.	y papantis	y pomanes.
y dos.	y paten.	y popirgium
y dra.	y paticus.	y pos.
y postasis.	y per.	y perapistes.
y pothamus	y dria.	y perbaton.
y potheca.	y drius.	y perbole.
y potheas.	y dro.	y perboreus.
y persanus.	y drofaba.	y perbolicus.
y posensis.	y rismos.	y dromalum.
y ris.	y ronia.	y saac.
y perboletus.	y pcataletie?.	y sachar.
y dromancia.	y perdulia.	y sagoga.
y dromāticus.	y dromellū.	y spanus.
y schiros.	y sterologia.	y sopus.
Ysterō ptherō.	Yxion.	Yxionides.

Zabulon fuit filius lye. Et interptat̄ flux? sanguinis. filius noctis. odor suauitatis habitaculū pulcritudīs. vel fortis. Sextū eni hūc filium genuerat lya. Ideo iam secura dixit. Habitabit mecum vir meus. Vnde & filius dictus est habitaculum.

Zabulus. i. dcrari? vel trāsgressor. Ipe vero est dyabol?. Vn̄ zabulin? na. nū. & p cōpositōez zabuligena ne. i. d zabulō genit?. et corripit bu. & ge.

Zacharias. īterptat̄ memoria dn̄i. siue auxiliū. Septuagesimo vēo āno desolatōis tēpli opleto zacharia pdicante memorat? ē dn̄s populi sui. et iusso darij reuersus est dei populus. & reedificata est vrbs et templum

Zacheus. interpretatur iustus vel iustificatus. & est syrum nomen non hebreum.

Zalata. id est. grando. vnde zalatam gemmā dicimus. que instar grandinis magna est.

Zambri. īterptat̄ latescēs vel amaricās. Proprie vero nomē ab amaritudie ē illi figuratū. qz peccādo amaricauerit populum.

Zama. genus monstri. & zama etiam quandoqz p fraude dicitur & p qualibet deceptōne.

Zair. id est. aprilis mensis.

Zeb. lupus interpretatur. Vnde zebe hostia lupi quam lupus suffocauit.

Zebe in zeb exponitur.

Zebede?. iterptat̄ donat? siue flens. hic fuit pat̄ sanctorum iacobi et iohannis euangeliste. apostolorum. sicut dixi in iacobus.

Zebub. iterptat̄ musca. Vn̄ belzebub vir muscarum dicitur.

Zelo zelas. in zelus exponitur.

Zelosus sa. sū. & zelotes tis. a zelus dr̄. i. emulator. quo noie dictus ē symō apostol?. qui & chananē? dict? est. a vico galilee chana. vbi aqs domin? cōuertit in vinū. Chana ver? zel? iterptat̄. & i de chanane?. i. zelotes de hoc dctum est in symō. Et scias q zelus aliquādo dicit̄ amor viri in vxorē p quo nō potest sustinere vt alij misceat̄. Vnō vir dicit̄ zelotes. & secundū hoc domin? dicit̄ zelotes quia nō permittit animā sibi desponsatam fornicari post deos alienos. & producit lo.

Zelotes zelotis. in zelosus exponitur.

Zelotypia zelotypie. in zelotypus est. et acuit pi.

Zelotypus. Zelus cponit̄ cū typ? qd̄ est figura & dr̄ zelotyp? pa. pū. i. zelo plen?. scz inuididiosus vel suspicōsus. Et accipit̄ tam in actiua q in passiua significatōe. Dicit̄ vero zelotyp?. de cui? fortuna īuidet̄. sibi vel alij. Et habet̄ suspicōsus & zelotypus q de fortuna alteri? īuidet ei vel alij. & est suspicōsus. vnde ille homo dicit̄ zelotyp?. q suspitōem habet de vxore sua. scz qui cū cruciatu mentis sue castitatē seruat vxoris. et ille tūc dicit̄ zelotyp?. Similit̄ et vxor dicit̄ zelotypa. q suspitōnem habet de viro. Eccī. xxv. Dolor cordis & luctus mulier zelotypa. Vnde hec zelotypia typie. īuidia suspicō contra vxorē. De qua agit̄ in libro nūo. Dicit̄ etiā quādoqz zelotypia. mechia. Et zelotyp? mechus. & cor. ti. Et a zelotypus deriuat̄ zelotypo pas. i. īuidere vel suspicōem habere. Et potest poni trāsitiue. vt iste zelotypat vxorem suam. id est habet suspicōem de ea.

Zelus li. mas. ge. i. īuidia. vel amor. vel feruor. siue malus. siue bonus. Sicut ergo zelus accipi pōt in bono cū quis nitit̄ ea que bona sūt imitari. sic & in malo cū quis dolet aliuz se esse meliorē. Dicitur ergo zelus īuidia. amor. emulatō. suspicō. siue ī bono siue in malo. Vnde zelo las. verbū actiuū. Vnō psal. Zelaui sup iniquos pacē peccato videns. & zelor laris. verbū deponens. in eodē sensu. i. amare vel īuidere. vel emulari. siue sequi p īuidiam siue p amorē. Vnde in qrto regū dixit helyas. Zelo zelatus sum. Qualis aūt debeat eē zelus noster ostendit beatus bernhard? in xx. sermone in cant̄. dicēs Zelum tuū inquit inflamet caritas. informet scientia. firmet cōstantia. Sit feruid?. sit circūspectus sit īuictus. Et in. xxiij. sermone dicit. Virtus siquidem discretionis absqz caritatis feruore iacet. & feruor vehemens absqz discretionis tempamento precipitat. Ideoqz laudabilis cui neutrum deest. quatinus et feruor discretōem erigat. & discretio feruorem regat. Hec bernhardus.

Zephirus grece. latine florens. quia flores & germina eius atu viuificentur. quidam ventus est ocorripit pfenultimam. Hic alio nomine latine dicitur fauonius.

Zeta. zete. feminini generis. id est. camera conclauis. secessus. Vnde in passione beati thome apostoli inuenitur. Zetas hiemales & zetas estiuales. Sed zeta neutri generis idecliabile nomen est cuiusdam litere. secundum huguitionem. Papias vero dicit. Zete hiemales. id est. domus hiemales. qs

calidas facit subducta flama. Zete estiuales. quas frigidas facit subducta aqua. zete domus que subtus pedes habent aquas.

Zeuma zeumatis. quedam figura est de qua dixi in quarta parte vbi egi de allotheca. secundũ p̃sc. in capitulo de zeumate.

Zezabel. interpretatur fluxus sanguinis. vel fluẽs sanguinem. sed melius vbi est sterquilinium. Precipitata nanqz deorsum. comederunt canes carnes suas sicut predixerat helyas. Et acuitur in fine.

Z ante y

Zymos grece. latine dicitur fermentum. vnde azima. secundum huguitionez. Papias vero dicit. zyma fermentum. Vnde azyma.

Zinzala. parua musca scilicet culex. Vnde hoc zinzalarium rij. canopeum ad eas arcendas.

Zinziber zinziberis quedam species aromatis. generis neutri. Et vt dicit auicenna in secundo libro zinziber calidum in fine tercij gradus. et siccum in secundo gradu. & nutritum calidum est & siccuz Eius caliditas est fortis. sed non calefacit nisi p9 tempus propter illud quod in ipso est de humiditate superflua. sed eius calefactio est fortis. est lenitiuum resolutiuum inflationis. Cum ergo mictitur ĩ mel. accipit q̃dã humiditatis ei9 superfluuz & exiccat plurimum eius. memoriam conseruat. abstergit tenebrositatem oculi propter humiditatez suaz facto ex eo alcofol. id est collirio. & bibituz & corripit penultimam tam nomĩatiui q̃ȝ genitiui.

Zios vel zius dicitur quidam mensis scȝ maius.

Zizania. Hoc zizanium zizanij. Et hec zizania zizanie. seges vel herba peruersa scilicet lolium. vt dicunt. & quandoqz ponitur ꝓ sorde oĩm segetum.

Z ante o

Zodiac9. zodiaci grece. latine animalia vel signa significat. Vnde hic zodiacus ci. penultima correpta. animalis circulus. vel signifer. quia in eo sunt duodecim signa nomĩbus animalium nuncupata. quia sol intrans illa signa ꝓprietates animalium sortitur. Vel quia stelle signoruȝ in figuris animalium disposite sunt. Vnde zodiaceus cea. ceum. Ista autem sunt nomina duodecim signorum zodiaci. Aries. Taurus. Gemini. Cancer. Leo. Virgo. Libra. Scorpio. Sagittari9. Capricornus. Aquarius. Pisces. Et dicitur sol intrare arietem quindecimo kalendas aprilis. Vers9 zodiacum signa totum claudunt duodena.

Zona zone. est cingulum et proprie latum. vnde & zona dicitur lata portio terre calida vel frigida. vel temperata ex ꝓpĩquitate. vel remotõne. vel media proximitate solis. vnde zonarius ria. rium. ad zonas pertinens vel zonas faciens. & producit zo. Esopus. Arboreũ sonat stipulis & vimine trũcat.

Zonella le. dimi. parua zona.

Zonifragium gij. id est. fractio zone. et componitur a zona & frango. vel fractõ.

Zonula le. dimi parua zona.

Zorobabel. apud hebreos ex tribus integris nominibus dicitur esse compositum. zo iste. ro magister. babel proprie babiloniam sonat. Et efficitur nomen zorobabel. id est. iste magister de babilone In babilone enim ortus est. vbi princeps gentis iudee extitit. & acuit vltimam.

Zoticus zotica zoticum. id est vitalis. & corripit penultimam.

Zozimus ma. mũ. id est. viuax vel viuidus.

Conclusio libri.

Immensas omnipotenti deo patri. et filio & spirituisan ctogratiarum referimus actiones. qui nostrum catholicon ex mľtis & diuersis doctorum texturis elaboratum atqz contextum. licet per multa annorum curricula in millesimoducentesimooctogesimosexto anno domini nonis martij ad finez vsqz perduxit. Pro quo hoc solum michi admodum necessarium a vobis humiliter deposco fratres & domini mei (inquantuz peccatores frates mei. ĩquantum iusti domĩ mei) quatenus pro me peccatore philocalo tamen ad deum preces porrigere velitis. vt vestrarum precum interuentu omnium meorum a deo percepta peccatorum venia. ad terram apostolicam ad terram elysiam. id est. extra lesionem positã. ad paradisi videlicet gaudia vna vobiscum valeam ꝑuenire. vbi regnat examussim dominus noster hiesus christus dei filius bñdictus. in cuius nomine flectitur omne genu celestium terrestrium & infernorum. cui est honor & gloria. & magnitudo & magnificentia. virtus & potestas. regnum & imperium in secula seculorum. Amen.

pages 740.